I
223

AND

Barb.

4. Vol.

Conf.

BIBLIOTECA
Sala 1ª DE LA
Universidad de Salamanca.
Est. 18 Caj. 1 Núm. 21

~306

Inexcusable

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA -

I
00306
223

b18685559

Quartum volumen consilio
rum andree barbacie
nouiter ipressum.

Num. 48. Cax. 1 num. 21.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA

Quartum volumen consiliorum famosissimi in vtraqz censura dei dñi Andree: vulgo barbatia appellati: siculique diligẽtissime z exactissime ad vnguem vidit clarissimus vtriusqz iuris doctor: z eques: sacri palatij apostolici aduocatus consistorialis: regius ducalisqz consiliarius. d. Ludouicus bologninus in venustissimo regie ciuitatis: patrie sue: Bononie studio. Anno dñi nri. M.cccc.lxxxix. die. x. Januarij. Sunt equidem aurea z quottidiana: z in palatijs z extra: ad omnia fere contingentia: accõmodata: prout occulata fide videri possunt. Bene vale lector.

Consilium

Excellentissimi. V. J. monarce ⁊ pncipis clarissimi dñi Andree barbatie: Quartum volumen consilioꝝ feliciter icipit.

Casus consilij primi.

CUtrum fraternitas seu schole disciplinatoꝝ sint capaces legatoꝝ ⁊ hereditatum. Et an de talibus relictis debeaꝫ quarta epo. Et an eps possit ēt visitare huiusmodi fraternitates. Et qd importat recipe aliquē sub protectione sua. Et de significatione verbi protegere.

D reuerendissimū

Ac colendissimuz in xpo patrē. d. dñm B. diuina miseratione epm tusculanū cardinalē nicenū: sedis aplice legatuz felicissimuz in splēdida vrbe Bononie totoqz exarchatu: ⁊ in tpalibus p sancta romana eccha vicariuz gñalem ⁊c.

CQuestuistis dñe. d. sapiētissime p solita vestra ꝙsuetudine. vtrū platus habens ⁊ vēdicās sibi iura epalia i loco: possit detrahere canonicā portionē de eo qꝺ relinquit pori ⁊ rectori fraternitatis disciplinatoꝝ alicuius ecclie. ⁊ p ꝙs de relictis ipsi fraternitati laycoꝝ. Enimuero dñe pclarissime miraturos plerosqz nō leuis opinionis viros: ac me forsan accusaturos: arbitror qꝺ tenuis hō ⁊ minime doctꝰ ac velut anser iter olores consultationē aliquā in hoc āplissimo disputādi cāpo exhibere audeā. Cetez cum vestro magis impio meveniente itelligēt: ⁊ meā in vos obseruātiā ⁊ obediētiaz māda toꝝ extollēt: ⁊ sic extollēt vt de miratoribus pbatores: deqz accusatoribus laudatores: vt spero futuri sint. Nam qs iuris cōsultoꝝ: vt de Papiniano Pōponio Paulo sūmis i iure viris dixerim vestrū facile recusarit impiuz. Attamē illud i medium afferā qꝺ legimus clarissimū ppheta Hyeremiā imortali deo: rndisse ha. ha. ha. dñe nescio loqui: qa puer ego sum. sz sequar vestigia ysaye quē deo viuo querenti: quē mitteret ad pdicandum: oēs ferūt se spōte obtulisse: dñe mitte me: qō ergo vnꝰ appetijt alter expauit: nō tñ a diuerso dilectōis fonte pdijt: vt pulchre scribit. viij. q. i. c. in scripturis. Quare pater obseruādissime p mea ingenij paruitate: ⁊ studioꝝ exercitatione pauca. ysayā sequar. scriptū ē enī: esto subiectꝰ pōtifici tuo: ⁊ sicut aie parētem ama: pissimi yesu xpi saluatoris nri pōsidio: sūma devotione iploraro: bona cum vri nois venia ꝙsultationem hāc solēni ⁊ exacta aīaduersiōe aggrediar. Et quia vt ille philosophoꝝ antistes diuina pene voce ōpinat: opposita iuxta se posita magis elucescūt: ⁊ pbat in. l. i. §. videamus itaqz. ff. ō his qꝺ sunt sui vel alieni iur. Ideo afferā in mediū qđ i Jrium adduci possent p quēquā ingētis spiritꝰ viz. CTestatoꝝ ascripsit ista legata: ⁊ institutiōes pori ⁊ rectori fraternitatis sācte Katerine disciplinatoꝝ: ⁊ p ꝙs ipsi fraternitati. p no. in. c. reqsisti ō testa. quo cāu talis frnitas disciplinatoꝝ ē capax: talis redditi ⁊ hrditatis: qꝝ sunt collegia licita: cū fiāt pp pietatē fuādā ⁊ pp opa pietatis ⁊ charitatis exercēda: ⁊ sic ex cā religiōis: ⁊ p ꝙs sunt approbata. l. i. §. sz ⁊ religiōis. ff. de colle. illicitis. ⁊ no. bar. ī. l. si. eo. ti. ⁊ no. archi. in. c. si qs clericoꝝ. xi. q. i. ⁊ facē ēt qꝺ habeat i l. i. §. qbꝰ. ff. qꝺ cuiusqz vniuer. no. ⁊ qꝺ no. bal. in. l. i. ff. ō pcu. ⁊ in. l. si qs ad declinādā. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ ange. in. d. l. i. §. sed ⁊ religiōis vbi loquūt de istis disciplinatis: ⁊ iō tali fraternitati relinq pōt hrditas vel legatū: p id qꝺ no. in. l. cū senatus. ff. de rebus du. ⁊ in. l. collegiū. C. de here. isti. ⁊ in. l. i. C. ō sacro san. eccle. ⁊ ibi bal. nisi eēnt fraternitates ꝙgregate ad finē illicitū: qꝝ eēnt reprobate: vt no. gl. in. d. c. si qs clericoꝝ: ⁊ facit qꝺ no. in. c. ꝙstitutionē ō regularib⁹. li. vi. Et sic ex istis appet qꝺ tales fraternitates. sūt capaces hrditatis aut relictoꝝ. CHoc pmisso p fundamēto potissimo huius hesitationis vr qꝺ nō debeaꝫ qrta de talibus relictis epo aut hūti iura epalia: qꝝ tales fraternitates: nō sunt sub iurisditione epi cū eps nō videaꝫ hre iurisditionē aliquā i eis: cū sint psone layce: q in talibus fraternitatib⁹ sunt. nec dom⁹ taliū fraternitatū sunt loca ecclastica. nec eis pōt accedere aliq iura epalia: iuxta. no. in cle. p lras. ō pbē. ⁊ in cle. qꝝ ꝙringit. de religiosis domi: ⁊ facit qꝺ habeat i. c. sacro sancta. ⁊ in. c. massana eccha ō elec. ⁊ qō no. pau. i. d. cle. q: cō-

tigit. vñ nescio videre: ex quo capite possit eps detrahere qrtā epo regulariter debitā. cū nullā ptātem hēat eps aduersus tales laycos. Et oñdit ēt hoc fortiori motiuo. nā cure officiuz ⁊ cura epalis ē remota a tali frnitate laycoꝝ: qꝝ laici nō sunt sub diocesano: nisi rōne causaꝝ que sunt de foro ecclastico. c. ij. de rescriptis. li. vi. c. cū sit gñale de foro cōpe. vñ ista. qrta debeat epo nō ecclie rōne ministerij: ⁊ oneris pastoralis: ⁊ cure epalis adeo qꝺ sing. dixit bal. in. l. pses. C. de trāsac. in vlti. col. qꝺ epi pōt donare ⁊ remittere qrtas mortuarioꝝ: qꝝ illa debeat psone nō ecclie. in tñqꝺ illā suā facit. ⁊ nō ecclie: ⁊ i hoc est dñs nō administrator sicut tutor cui est relictū respectu tutele: qꝝ illud relictū pōt remittere. ⁊ de eo grām facere. ⁊ iō Jo. an. in. c. reqsisti de testa. dicebat qꝺ episcopus nō tenet communicare ecclesie sue quartam illam ⁊ ego allego tex nouum ad hoc in ver. ppriā portionē in. c. officij de testa. vbi pbat qꝺ illa portio dr ppa epi: ⁊ intelligit. idest sua: vt pbat in auc. de nō alie. in. §. si qs igit. in vsi. in ppriis eoꝝ substātijs ⁊c. iūcto vsi. sue substātie metu. ⁊ in. c. ⁊ si illi in vsi. ex rebus suis ꝙiūcto vsi. ex suo ppio. xij. q. ij. ⁊ in. c. fine exceptiōe. in v. vt cōmendatis nō vt ppriis. ⁊ in. c. eps q mācipiū. in v. ppio iuri ⁊c. xij. q. ij. ⁊ i. c. ex pūctiuz de pigno. in v. ppria necessitate ⁊ doctores exponūt ibi. i. sua. Et sic claꝝ est qꝺ illa portio ē sua ⁊ iuris ipsius epi pp onera cure pastoralis: vbi ergo cessat cura pastoralis cessabit illa qrta tanqꝺ effectus causatiuus a sua cā potissima ⁊ formali: sz eps: nec curā epalem: nec officiū cure: nec suū pastorale officiū hz in istis talibus fraternitatib⁹ laycoꝝ ergo seqt necessario qō nulla qrta debeat epo ō relicto talibus frnitatib⁹. q ergo nō possit ad onus nō dz iuitari ad pmiū illius oneris. l. nēseni⁹. ff. de excu. tu. facit lex post legatum. §. amittere. ff. ō his q. vt idig. ⁊ ibi bar. arguit ꝺ executores q volūt acceptare legatū ⁊ repudiare onus: ⁊ qꝺ ipse voluit in. l. codicillis. §. i. ff. de annu. le. ⁊ bal. in. l. iij. §. i. ff. de arbi. Faciat etiaz si fiat discursus p iura canonica deferētia istā qrtā epo: loquūt ō relicto facto ecclis aut hospitalib⁹ aut locis pijs: vt in. d. c. reqsisti. ⁊. d. c. officij. ō frnitatibus aūt nihil exprimūt: ⁊ sic de illis nihil soluet. ar. l. si quis ysi. nō dixit ptor. ff. de acq. here. ⁊ exclusio vnius est alteri⁹ exclusio. l. qsitū. §. idē rndit. ff. de fun. istru. l. maritus. C. ō pcu. c. nōne de psump. cum si. Faciat ēt qꝝ i casu hoꝝ relictoꝝ testatores semp vsi fuerunt hijs vbis relinqt pori ⁊ rectori frnitatis sācte Katherine. quo casu vr testatoꝝ hūisse ꝙsiderationē ad psonas p id qꝺ hr in. d. c. reqsisti. vnde cū talia relicta facta fuerint psonis laycis: ergo seqt qꝺ nulla qrta debeat epo. Faciat qꝺ voluit bal. in. d. l. si qs ad declinādam vbi refert sup hoc fuisse opiniōes Jrias: maxie iter reuerēdissimū dñm cardinalē de tuderto: q fuerat eps pusin⁹ q fecit qndā tractatū i hac materia: ⁊ dñm gallicū ō anchona: ⁊ ibi bal. rndet motiuis dñi cardinalis: qꝝ in qsito illo fuerat dubitatū de eo qō relinqt frnitati seu collegio frnitatis qꝺ hr loco psone. l. mortuo. ff. ō fideiuss. nō ēt qrit de eo qꝺ relinqt oratorio vel hospitali ipsoꝝ: qꝝ tūc de illo deberet qrta: qū locus eēt subiectus diocesano: vt qꝝ eēt cōstructus auctoritate epi: vt in. d. c. reqsisti. qꝝ aliō vr eē qū relinqt loco: ⁊ aliud qū relinqt psonis respectu psonaꝝ: q pōt seorsuz ⁊ i abstracto de p se ꝙsiderari: qꝝ tūc nō debeat qrta p id qꝺ hr i d. c. reqsisti ad fi. ⁊ qꝺ no. gl. in. c. ij. de sepul. CUñ idē bal. in d. l. si qs ad declinādā. in. xviij. colū. qrit de tali qōne. Testator ⁊ relinqt frnitati disciplinatoꝝ sancti dñici. hrditatē suā opulentā: eps petit qrtā: collegiū disciplinatoꝝ dicē se nō teneri: refert illū. d. cardi. dixisse qꝺ nō debem⁹ recedere a regula: sz regla iuris dicit qꝺ ō oibus relictis ecclijs vel pijs locis eps dz habere qrtā: vt in. d. c. officij. ⁊ i. d. c. reqsisti: ⁊ nō pōt negari qꝺ locus ille vbi frnitas ꝙgregat nō sit locus pius: nā ibi deus colit ergo de necessitate seqt qꝺ eps ōbeat hre qrtā. qꝺ argumētū nō ꝙcludit ꝺm bal. ibi cū ipse arguat de relicto loco: ⁊ qū sit ō relictis p sone. ⁊ pncipaliꝝ ꝙsideraꝫ seorsuz. ⁊ vt abstracta a loco. Et si dicaꝫ quo cognoscā qꝺ psona sit separabilis a loco: rndet ibi bal. qū psona est obligata loco ⁊ inserta: vt ita dixerim: sicut sunt canonici ecclie sue: tūc collegiū est i ecclia: ⁊ ecclia ē i collegio ⁊ vnuz sunt: ⁊ tñ psona ꝙseruat vt inseparabilis a loco: vt i. d. c. reqsisti Sed qū iter collegiū ⁊ locum nulla est ꝙiūctio ibi collegiū p se decernit. ⁊ ita est i istis frnitatib⁹: qꝝ nulla ꝙiunctio spūalis ē: ⁊ ibi pōt libere discedere a loco. ⁊ iō qꝝ pōt p se ꝙsiderari: ⁊ nō re-

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA

ſpectu loci relictū iſtud vī factū pſonis ⁊ nō loco pio. ⁊ iō vī q̄ eps nō oz hre q̄rtaz ab eis: ⁊ ꝑm. d. galicū iſta ē pura ⁊ ſimplex ꝯgregatio laycoꝝ: ſicut enī eps nō oz hre q̄rtam de eo quo relinq̄t vniuerſitati ſcholariū vel collegio mercatoꝝ. Ita nec oz hre: ſi relinquit ēt collegio battētiū. q; nulla ē ꝯiunctio ſpūalis inter eos ⁊ epm: nec ſubſunt ei quo ad legē dioceſanā: ⁊ ꝑm veram eētiaz eoꝝ ipſi ſūt layci p̄ciſe. ⁊ habēt accidētiā ſine ſubiecto: ⁊ q; ſi tenerent ad q̄rtam multo fortius tenerent ad ſiña capitula legis dioceſane puta ad charitatiuū ſubſidiū q ē magis ꝓuilegiatū q̄ q̄rta legatoꝝ. ſz iſtud ē falſuz: q; nullo iure caueſ: qō teneant ad charitatiuū ſubſidiū: ergo appet euidēter q nō ſubſunt epō quo ad legē dioceſanā: ⁊ p ꝯſequens quo ad q̄rtam. q; a quo remouet genus ēt remouet q̄libet eius ſpēs: dic tñ q eps bñ pōt ſe ītromittere q talia relicta expendant ī pios vſus: ne decipiant teſtatores. q hac ītentione illa bona relinquūt cognoſcēdo tñ nō ſibi iurſando: nō tñ apte ibi bal. hanc qōnē determinat. q; tunc pēdebat de facto. dic tñ q ex p̄dictis bñ apparet ꝟitas ītelligēti. ⁊ dicit ibi bal. p̄dicta forte ꝟa q̄do aliqd relinq̄t frnitati q̄ ꝯgregaſ in tali hoſpitali. ſecus ſi relinquaſ fraternitati talis hoſpitalis. q; tūc cū genitiuus ſignificet cām finalē. vī relictū ꝓtēplatione hoſpitalis. q; cū hoſpitale ſit dignius collegiū p̄dictoꝝ trahit ad ſe mi⁹ dignū. ar. c. aqua. ⁊ c. q in dubiis de ꝯſe. eccle. vel alta. ⁊ idē ēt dicit. ſi relinquaſ hoſpitali talis frnitatis diſciplinatoꝝ. q; q̄ genitiu⁹ ſignificat dignitatē ꝓcedit q ꝓrie eſt dictū q; trahit ad ſe añcedēs. ſecus q̄ illud nō ſignificat: ſz demōſtrat. q; tūc nō trahit ad ſe añcedens. ſz potius ipm trahit ad añcedēs. l. ſi ꝟuus cōis. ff. ō ſtip. ſer. ⁊ iō ꝑm eū. rō legandi p̄ſumit ipſa pietas ⁊ hoc p ꝓpus. ⁊ potentius ineſt ipſi hoſpitali. facit q hī in. d. c. regiſti. Ideo intelligi oz relictū hoſpitali. ⁊ ſic tūc eps hēbit canonicā portionē. ¶ Cum ergo ī caſu nro. nullū ſit hoſpitale ī dicto loco ſancte Katherine. ergo ſeq̄t q ſolū attendit ipſa frnitas laycoꝝ. ⁊ p ꝯſequens nō debeat q̄rta. Faciat q voluit ēt. d. me⁹ Jo. ō imol. in d. c. officij. in xxij. col. in ꝟ. cui⁹ tñ ꝛriū quottidie ꝟuat. cū frnitati diſciplinatoꝝ aliqd relinq̄t. q; diſtribuunt legata eis facta ꝑut eis vī in pias cās ex quo infert q legatū factū frnitati. nō ītelligit factū eē hoſpitali. in quo illa frnitas ꝯgregaſ. iō nō poterit detrahi q̄rta p epm: ex quo eſt frnitas laycoꝝ q; hoc non reperit iure cautū. ar. c. ij. de trāſac. ꝓla. l. illā. C. de colla. ⁊ hāc ptē dicit eē verā de iure. ⁊ facit mētionem de dicto bal. in. d. l. ſi qs ad declinandā: ⁊ ō dicto cardi. tuderti. ⁊ de dicto. d. galici. Et ſubdit idem eē dicēdū. ſi legaſ frnitati talis hoſpitalis q; ille genitiu⁹ vī appoſitus ad demōſtrādū de q̄ frnitate ītelligatur. Vñ videt adiectio hoſpitalis facta ad demōſtrationem ⁊ dīam aliaꝝ fraternitatū. facit q hī in. l. q hēbat. ff. de reb⁹ dubijs. ⁊ ſic rep̄hendit illā dīam quā ſupra fecit bal. in. d. l. ſi qs ad declinādam. ⁊ ita ibi reſidet referēs ſe ī contigētia facti ita ꝯſuluiſſe ī terra callij dānando doctrinā dicti. d. cardi. ō tuderto. ¶ Modo ī ꝓpoſito nro: ſiue iſta frnitas ſancte Katherine ſit. ſeu ꝯgregatio ſit ī dicto loco: vt ī hoſpitali publi. ſiue vt in loco ꝑuato nullo mō venit detrahēda q̄rta cū talia relicta facta fuerint pſonis ⁊ nō loco. Faciat q voluit reuerēdus pī. d. abb. cūſiculus meus ī quodā ſuo ꝯſilio īcipiēte ad clarā deciſionem oīum p̄dictoꝝ tria examināda incūbunt: vbi q̄dā laycoꝝ fraternitas appellaſ frnitas ſancte crucis: ⁊ ꝓueniebāt in loco ordinis ſancti frācīſci in q̄dā capella ſub vocabulo ſācte crucis cui qdā deo deuot⁹ legauit multa bona diſtribuēda ī pias cās: fuit dubitatū: ſi eps loci poterat detrahere q̄rtā portionē ⁊ cō ſuluit q nō: ⁊ mouet q; hec q̄rta debeat de relictis factis piis locis epō ſubiectis nō aūt ō relicto pſonali ēt ſi fieret clerico. alle. dictū. c. regiſti. ⁊. c. fi. de teſta. ⁊. c. de bis. ⁊. c. antiquos. x. q. i. ⁊ q no. Jo. an. in. c. i. de ſepul. Sed cū in caſu illo talia fuerint relicta frnitati. ⁊ ſic nō loco q; frnitas nō eſt aſcripta loco ſed ē collegiū pſonale quoddā corpus fratrū repūtatū: vt. d. l. moꝛtuo. ⁊ pōt ꝯgregari tale coꝛp⁹ vbicūq; vult. ar. d. c. ſi qs ergo. nō debeat q̄rta: q; cū tali frnitati relinq̄t nō hī reſpectus ad locū congregatuz. ¶ Mouet ēt a rōne ceſſante. q̄re hec q̄rta debeat epō: q; rō fundamentalis eſt ipſa cōmunio q ē ītер epm ⁊ eccleſias ſibi ſubiectas. rōne cui⁹ cōionis oīa bona erāt cōia ītер epm ⁊ eccleſias ſibi ſubiectas rōne cuius cōionis oīa bona erāt cōia ītер epm ⁊ loca īferioꝛa: ſz q; cōio ſolet ſcādalū gene-

rare. l. cū pī. §. dulciſſimis filijs. ff. de leg. ij. no. in. c. qñ de vita ⁊ hone. cle. ⁊ iō ſacri canones determinarūt. quā ptē ōbeat hre eps. ⁊ quaz alie eccle. hoc clare colligit ex no. in. d. c. regiſti. ⁊ p Jo. an. ibi. ſz iſta cōio ceſſat ītер epm ⁊ dictaz frnitatē non enī eſt cōio rōne loci q; locus nō eſt frnitatis. nec rōe pſonaꝝ cū ſint pure layci: ⁊ ſic ſunt alterius generis q̄ ſint eps ⁊ clerici. duo enim ſunt gña xp̄ianoꝝ: vnū clericoꝝ aliud laicoꝝ: vt hī in. c. duo ſunt gña. xij. q. i. ⁊ ſic nō eſt cōio ītер eos: imo nec eē oz. cū vita clericoꝝ debeat eē ſegregata a vita laycoꝝ: vt ī. c. laycos. ⁊. c. ſeq. ij. q. vij. Nec p iſtā ꝯfraternitatē deſinūt eſſe ō iuriſdictiōe iudicis ſecularis cū hoc nullo iure ꝓbet. ſz potius oppoſitum: vt in cle. i. de religio. do. Et ſi qs vellet dicere aliā eſſe huius q̄rte rōnem. vz pp onus epale q ſubiſt eps in collatiōe ordinū ⁊ ꝯſecratiōe ⁊ ſacramentoꝝ adminiſtratiōe munere iudicādi. Pe. dicit hāc rōnem ꝓrsus ceſſare in tali frnitate: nec rōne loci nec pſonarū: ceſſare ergo oz ōiſpoſitio: vt in. c. cū ceſſante de ap. xvi. q. i. c. gñaliter. ¶ Adducit ēt hāc rōnē. tale relictū factum tali frnitati nō fit nec rōne loci: nec rōe pſonarū de fraternitate ſz rōne pauperū. vnde iſta frnitaſ vī electa tā q̄ diſtributrix ⁊ diſpenſatrix ad pias cās: vt appet ex ꝟbis relinquentiū ⁊ colligit ex mēte. d. c. ſi qs. ſed ex relicto facto pauperib⁹ nō debet q̄rta epō: vt no. in. c. ij. de ſepul. ēt ſi veniat diſtribuendo p aliū vel p epm. vt. l. nulli. ⁊. l. ſi qs ad declinādā. C. de epi. ⁊ cle. ergo nec de relicto facto dicte frnitati. Nec dicit nō obſtare huic ſue ꝯſultatiōi dictū Jo. an. in. d. c. dudū. ō cōuerſiōe ꝯiuga. vbi dicit q ſi relictū ſit paupib⁹ certi loci debet q̄rta alle. in ar. dictū. c. regiſti. q; rñdet. d. abb. ī. ō. ꝯſilio. q; ſz illud dictū ſit vez non tñ obuiat ſue ꝯcluſioni. q; q̄ relictū ſit paupibus certi loci debet q̄rta. iō q; nō ſolū vī relictū ꝓtēplatiōe pſonarū. ſz ēt reſpectu loci. q; relictū acqrit ipſi loco pio ō quo pōt diſponere ad libitū: cuz locus pius ſubſit epō. merito rōne cōionis ⁊ oneris epalis oz tale relictū cōicare epō. ſed in caſu nro relictū nullo mō acqrit loco. ⁊ iſtud relictū ē pſonale ⁊ ſic nulla vigens rō appet q̄re epō debeat q̄rta de talibus relictis. ¶ Et plus ēt dicit q ſi bñ pōderent iura antiq̄. iſta q̄rta fuit īducta pp īdigentiā eporū. vnde honeſtū uiſum fuit q loca pia ſubiecta epis eis ſubuenirēt de oīb⁹ ſubueniētib⁹. cū eps ſit fctor ⁊ caput taliū locoꝝ pioꝝ: ⁊ adminiſtrator ⁊ mīta onera ſubeat eoꝝ ꝓtēplatione vt hī. x. q. iij. c. i. ⁊. ij. q̄ rō ceſſat ī iſtis laycis q nō ſunt de iuriſdictiōe epi. ſz ſolū ꝓueniūt vt pietatis ⁊ religiōis opa exerceāt. ⁊ alle. doctrinā bal. in. d. l. ſi qs ad declinādam. q ꝯſuluit ꝫ epm in latioꝛib⁹ terminis. vz q ō relicto facto hoſpitali. nō ꝯſtructo auctoꝛitate epi q̄rta portio nō debet cū talis loc⁹ poſſit diſſolui ad libitū ꝯſtructoꝛis. ut no. ino. in. d. c. iter dilectos de dona. ⁊in. c. ad hec. ⁊. c. ſendochijs de religio. do. q; cū ſit locus ꝑuat⁹ nō vī capax relicti. ⁊ ſic vī relictum factum potius pauperibus. Dicit tamen negari nō poſſe caſum eſſe dubium: ſed in dubio ſtandum eſſe conſuetudini que ē optima legum interpꝛes. c. cū dilect⁹ de ꝯſue. l. ſi de interpꝛetatiōe. ff. ō legi. vnde erit accurate aīaduertendū ſi in dicto loco ē ꝯſuetudo q q̄rta ō talib⁹ relictis nō ſoluaſ epō. qa illa erit ꝟnāda ⁊ faciat q voluit Fede. ō ſenis ꝯſilio. ccl. vbi dicit q lepꝛoſi ſtāres ī aliquo loco auctoꝛitate epi nō fundato nō tenent epō ad iura epalia cum eoꝝ locū ſit ꝑuatus. ⁊ non religioſus. Et ex iſtis ꝯcludit talem frnitatē nō teneri ad q̄rtā de talibz relictis ⁊ clarius ⁊ accurati⁹ loquit⁹ ē q̄ aliqs modern⁹ q ſup hoc ſcripſerit in p̄al. locis. ⁊ idē ēt. d. abb. ī p̄al. c. officij. in finali b⁹ ꝟbis dicit de relicto facto frnitati laycoꝝ potiꝰ credit q nō ōbet q̄rta. q; nō vī factū loco cū nō ſit capax. ſz potiꝰ frnitati. vt diſponāt ī piā cām. Et multo fortius vī idē eē dicēdum in caſu nro ex eo q; iſti teſtatoꝛes reliquerūt pori ⁊ rectori frnitatis ſancte Katherine. ⁊ ſic directo nō reliquerūt frnitati ⁊ p ꝯſis eſt miꝰ dubia iſta qō in fauorē dicte frnitatis. Et ita reſidet. d. ab. in dictis locis. Et iſta erāt q̄ iudicio meo pñt adduci ꝯtra epm vel p̄latū hñtē iura epalia ī loco vt de p̄dictis ñ poſſit detrahere q̄rtā. ſz iſtis mature diſcuſſis et examinatiſ apparebit ꝟitas ī dubitata pñtis ꝯſultationis.

¶ Et ſz iſta ſint colorata ⁊ aparētia ſatis: attamē aduerſa ſnia mihi eſt viſa de iure verioꝛ. ¶ Et p pñtis ꝯſultatiōis clariſſima deciſiōe p̄mitto q vbicūq; locus ē talis q hēat eccliam ⁊ cāpanam ⁊ altaī ſeu hēat oꝛatoꝛiū cū altari ⁊ cū campana vbi cele-

bzaſ miſſa q talis locus ex diuturnitate tpis pſumiſ auctoritate epi fuiſſe ꝯstructus. ⁊ ad hoc alle. glo. in cle. q; ꝯtingit de religio. do. in ver. altare. ⁊ fede. de ſen. i ſuo ꝯſi. cxx. ⁊ archi. i. c. nemo de ꝯſe. di. i. vbi dicit q ſi locus ſit in forma eccle: ⁊ ibi p ſacerdotes publi. celebꝛeſ q pſumiſ auctoꝛitas epi iteruenisse. ⁊ facit optim⁹ tex. i. l. q i aliena. §. q ſi nō adierit. ff. de acq. bere. ⁊ ibi bal. ⁊ ange. dicūt q plat⁹ q lōgo tpe ſtetit i plat⁹ ra pſumiſ legitime ⁊ canonice iſtitut⁹. alle. ino. i. c. illud de pꝛe ſump. ⁊ p ꝯs nō teneſ docere de titulo bñficij. ⁊ ibi ēt dixit ange. q ſi ex diſpoſitiōe ſtatuti. In ℑctu mulieris dꝫ iteruenire cō ſēſus ꝓpiquorū ⁊ lōgo tpe appet ℑctū fuiſſe celebꝛatū. q pſumiſ iteruenisse ꝯſenſus ꝓpinquoꝝ. alle. glo. fing. in. l. i. C. de ſi de iſtru. ⁊ iure aſte. ſi. li. x. ⁊ faciat tex. in. l. filiꝰ. C. de peti. here. vbi dixit bal. p illū tex. q ſi clericus ſciēte eo ad quē ſpectat ꝯfirmatio lōgo tpe tenuerit bñficiū pſumiſ ꝯfirmationē p̄ceſſiſſe. ⁊ in. l. ſiue poſſidetis. C. de ꝓba. dixit idē bal. q ſi clericus tenuit bñficiū lōgo tpe ſciente ⁊ paciēte dioceſano pſumiſ iſtitut⁹ canonice. adeo q nō pōt cōpelli ad docendū de titulo bñficij fa cit q voluit idē bal. in. l. poſt mortē. ff. ō adop. vbi dixit q ſi filius p. xx. an. vixit ſeoꝛſum a pꝛe hītando ⁊ negociādo. ⁊ dicit ſe emācipatū q pſumiſ emācipat⁹. ar. l. ij. C. de pſcrip. q̄ p lib. ⁊ idē voluit ēt idē bal. i. l. i. C. ō pa. po. faciat ēt q voluit boſti. in. c. ij. de cler. peg. vbi dicit. q ſi qs oꝛdinat⁹ fuerit. iam ſūt qn quaginta anni. nec extāt teſtes vel iſtrumēta oꝛdinatōis ſue cō ſtat tū p eos iter quos ꝙerſat⁹ ē q ſemp ſe geſſit vt pſbyter q boc ſufficiet ar. l. ūj. ff. ad mace. ⁊ ſic nō cogeſ oñdere lr̄as ſue oꝛdinatiōis. ⁊ ſeq̄ſ ibi. d. car. floꝛēti. Et faciat q voluit. d. pe. ō puſio in tractatu q̄rte canonice vbi dixit. q ſi eccl̄a vl̄ altaꝛ reperiſ edificatū ⁊ eſt antiq̄ eccl̄a: q pſumiſ edificata auctoꝛitate epi ⁊ ita aꝛs in qone facti ꝙſului ⁊ fuit obtentū. Et ſi dicaſ q nō pſumiſ auctoꝛitas iteruenisse: niſi appꝛeat: vt. l. quē cū qz. §. fi. ff. de publi. facta eni nō pſumunſ: vt. l. ꝙſilio. ff. ō cura. fu. ſed interpoſitio auctoꝛitatis ē facti: ergo nō pſumiſ iterpoſita Et iō dicebat cōpoſto. in. c. cū dilect⁹ de ꝙſue. q in his in qb⁹ reqꝛiſ ꝙſenſus capituli ad validādū actum nō pſumiſ iteruenisse. ſi ptes de boc referāt qōnē: nec pſumiſ ſolēnitas extrinſeca iteruenisse: niſi ꝓbeſ i. d. l. qcūqz. §. fi. p bar. in. l. ſciēdū. ff. de ℣. ob. qꝛ pōt rñderi: q ea q̄ ſūt facti nō pſumunſ: niſi appaꝛeāt indicia: p q̄ pſumaſ ūlla iteruenisse. ſicut dicim⁹ i fili de eo. q ſe geſſit p rectoꝛe eccl̄e: ⁊ lōgo tpe miſtrauit: vt rectoꝛ ſciēte ⁊ patiēte dioceſano: qꝛ pſumiſ iſtitut⁹: vt eſt dictū. ſicut dicim⁹ in eo q natus ex paꝛētib⁹ xp̄ianis ⁊ ꝙerſatus eſt iter xp̄ianos. qꝛ pſumiſ baptizat⁹: vt no. i. c. veniēs de pſby. nō baptizato. ⁊ iō vī q qñ aliqs loc⁹ hz oꝛatoꝛiū i facie eccl̄ie. ⁊ hz altare ⁊ campanā cū iſta ſint ſigna loci religioſi ⁊ eccl̄aſtici. pſumiſ talis locus fundatus auctoꝛitate epi. ⁊ p̄cipue ſi in dicto loco dicunſ diuina officia p ſacerdotes: p id q voluit archi. in. d. c. nemo. Et ſi gſpiam dixerit q bal. deſtruit oēm hāc doctrinā i. l. ij. C. de legi. here. vbi q̄rit: an p paciētiaꝫ lōgi tpis pbeſ bonoꝝ poſſeſſio legitime agitata coꝛā p̄toꝛe. decidit q nō. qꝛ paciētia nō pōt adaptari p̄toꝛi. qa nihil cōe hz paciētia vel auctoꝛitas p̄toris cū poſſeſſiōe. ⁊ idē dicit ſi in ℑctu mulieris reqꝛaſ iteresſentia ꝓpinquoꝝ: nō iō pſumeſ interesſentia vt. l. non ob hoc. C. vnde cog. ⁊ idē dicit q i pacifica poſſeſſione nō pſumeſ iſinuatio donatiōis. qꝛ ad ℍ rñdeo qō p⁹ ludo. ro. i. d. l. q i aliena. §. q ſi adierit. mouet ℍ dubiū. ⁊ nihilomin⁹ ſeqꝛ opi. bal. ⁊ ang. i. d. l. ſi filiꝰ. ⁊ in. d. l. q i aliena. §. q ſi adierit. ⁊ nō tz oppoſitio nē bal. quā fecit in. d. l. ij. ſz bal. poterat melius allegare p ſe vz l. i. §. mut⁹. ff. de tute. vbi mutus nō pōt eē tutoꝛ. qꝛ nō pōt iterponere auctoꝛitatē. ⁊ ſic ꝓbat q exp̄ſſis ℣bis auctoꝛitas dꝫ interponi: ergo p pacientiā nō iterponeſ. ergo in ꝓpoſito nꝛo ñ pſumeſ ex paciētia auctoꝛitas epi. qꝛ ad hoc rñdeo ⁊ dico ſalua reuerētia dñi bal. imo dico q tacite ⁊ p paciētiā. lꝫ nō interponaſ auctoꝛitas. ⁊ ad hoc vī tendere ſua obiectio. ſed dico q ꝙſiderato q ex diuturno tpe in dicto loco hīte oꝛatoꝛiū. ſeu eccleſiā ⁊ cāpanā ⁊ fuit celebꝛatū ſciēte ⁊ paciēte plato hīte iura epalia in loco pſumiſ q auctoꝛitas interuenerit ℣bis exp̄ſſis. ⁊ eo mō quo debuit iteruenire. quinimo dixit idē bal. in. l. potuit C. de iure deli. i vltia qōne pupill⁹ maioꝛ ifante vna cū tutoꝛe ē ingreſſus poſſeſſionē. an p hoc hr̄ditas ſit legitie apprehenſa. vī q nō. qꝛ auctoꝛitas dꝫ iterponi ℣bis exp̄ſſis. Cōtrariū decidit. ⁊ illud ℑriū eſt vex circa act⁹ exp̄ſſos. ſz in tacitis tacite loq mur reb⁹ ipſis ⁊ factis. ar. l. de qb⁹. ff. ō legi. ℣. nā cū ipſe. l. itē ga. ff. de pac. l. cū oñdim⁹. §. fi. ff. de fideiuſ. tuto. Idē voluit. idē bal. i. l. ij. §. fi. ff. ſo. ma. ⁊ idē bal. in. l. ſi pr̄nālis. ff. ō adop. dixit q pr̄ pōt iterponere auctoꝛitatē ſuā nutu ad legitīationē filij nālis. ⁊ ad. d. l. i. §. mutus. rñdet ibi q logk i tutoꝛe. q̄ſi ex illū caſum nō ſit trahēdus ille tex. ad aliū caſuz. ⁊ idē bal. in. l. mādatū. C. māda. in. ij. col. dixit q ſocieras ℑcta cū pꝛe q̄ finiſ moꝛte. ſi hiſdē iſtitutoꝛib⁹ filius cū ſocio pr̄is durat ſicut pꝛius itelligiſ ſocietas cū filijs renouata. ⁊ ēt cū ipſo pupillo ſi hēat tutoꝛē ⁊ iteruenīat paciētia tutoꝛis. ⁊ ingt ipſe ſi tutoꝛ dicat q nō pōt auctoꝛare niſi loquaſ: vt in. l. i. ad fi. ff. de auct. tu. l. vbi nō voce. ff. de reg. iur. rñdet illud eē vex in actib⁹ exp̄ſſis. ſecus aūt eſt i tacitis alle. in ar. d. l. de qbus. ⁊ iſtud credit eē verum. ¶ Cuz ergo i ꝓpoſito nꝛo iſte locus hēat eccl̄iam i facie eccl̄ie cāpanā ⁊c. ⁊ ibi celebꝛaneſ diuina ⁊ diuturno tpe. ita ſit ⁊ ſciēte ⁊ paciēte plato vēdicāte ſibi iura epalia certiſſimi iuris ē q pſumiſ iteruenisse auctoꝛitas illius plati ex illa diuturnitate tpis ⁊ ſciētia. ⁊ paciētia. Et bene faciat q voluit. d. abb. ſicul⁹. i. c. cū dilectus de ꝙſue. Et ſic appet multifarie multiſqz modis p batū q iſte locus ē fundatus auctoꝛitate epi ſeu plati hūtis iura epalia in loco. ⁊ p ꝯs talis plat⁹ vēdicat ſibi iura epalia i tali loco. ¶ Scōo p̄mitto illō q pulcbre voluit gaſpar ō calda. in ꝙſi. xxiij. poſito. inter ꝙſilia Jo. calda. in ti. de teſta. vbi q̄rit: an epo debeaſ q̄rta portio ō relictis hoſpitali nō edificato auctoꝛitate epi. ⁊ vī q nō: qꝛ talis locus nō vī ſbiect⁹ epo. ad hoc ergo vt cōpetat q̄rta epo reqꝛiſ q hēat iuriſditionē i illo loco cui ē relictū. vt i. d. c. officij. ⁊ ibi p Jo. an. ⁊ q ipſe no. i cle. du dū ō ſepul. Item talis locus nō cenſeſ religioſus. ex quo nō iteruenit auctoꝛitas dioceſani. vt. d. c. nemo. ⁊ ad hoc vt canonica poꝛtio debeaſ epo reqꝛiſ q locus ſit religioſus. d. c reqſiſti. ¶ In ℑriū arguit: qꝛ relicta tali loco legāſ p aīa. ergo cōpetit epo canonica poꝛtio niſi in caſib⁹. no. i. c. fi. ō teſta. ō qbus ille nō eſt. ergo debeſ canōica. Et ſi dicerem⁹ ℑriū ſeq̄reſ icōueniens q melioris ꝙditionis eēnt loca ꝙſtructa ſine auctoꝛitate epi q eē nō dꝫ. c. cū q de p̄bē. li. vi. nā q ſine epo ꝙſtruxerūt cō tēpſerūt ipm epm a quo debebāt lniaz obtinere. vñ deterioris ꝙditiōis eē ōberet. q̄ ille q hoſpitale ꝙſtruxit cū auctate epi. c. ꝯtingit de reli. domi. ¶ Nec ob. q qs pōt ꝙſtruere hoſpitale. ſine lnia epi. vt no. i. c. qō qdā. xvij. q. ij. qꝛ talia hoſpitalia edificata ſine auctate epi hoſpitalia vocari nō debēt. ſed ſūt q̄daz dom⁹ deputate ad hoſpitalitatē q̄ nō ſūt capaces relictoꝝ: nec pſūt hr̄e bōa p ſe. ſz ſunt loca penit⁹ ꝓphana. ⁊ nō ꝓpetua. ſed ad nutū diſponētiū mutabilia. ⁊ in iſtis nō ē neceſſaria qō. ⁊ ſic firmat. d. gaſpar ō calde. ibi q hoſpitale non fundatū auctate epi teneſ ad q̄rtā multo ergo foꝛtius qñ eſt fundat⁹ locus auctoꝛitate epi vt fuit in caſu nꝛo. qꝛ tūc debeſ q̄rta epo de relictis tali loco. Quinimo plus ē dicēdū q ſi eſt loc⁹ ōputatus ad hoſpitalitatē. ⁊ ñ eēt fūdat⁹ cū auctate epi nichilomin⁹. ō relictis factis tali loco debeſ epo poꝛtio canonica. qꝛ loca deputata ad hoſpitalitatē dicunſ pia. vt no. glo. i. d. cle. qꝛ ꝯtingit. ō religioſo. ⁊ ſpe. i ti. ō iſtru. edic. §. nūc aliq̄. ℣. ⁊ ſcias vbi dicit q loca pia dicunſ monaſteria hoſpitalia. ⁊ qbus alia loca in qb⁹ ſenes ⁊ debiles ⁊ lāguide ꝓſone alunſ. ⁊ alia opa charitatiſ exercenſ i. q. viij. c. ſi qs oēm. ſed de relictis factis pio loco debeſ epo q̄rta canonica. vt. x. q. i. c. de hīs: ergo q̄to foꝛti⁹ in caſu nꝛo ōbebīt q̄rta canōica ō relic. fac. huic loco ſcte Katherine. Et ſi dicaſ q dicta iura debēt itelligi de locis pīs i qb⁹ epi habēt cōmunionē. ſz aliud ē i hīs locis: vt in caſu nꝛo nō hēbat cōionē qꝛ cū pſumaſ ꝙſtruct⁹ auctoꝛitate epi. ergo eps hz i eo cōionē rōne iuriſditionis. qꝛ cū hēbat iſtar eccl̄ie cenſeſ eccl̄a auctate epi ꝙſtructa. ergo hz eps i ea cōionē q̄nimo ſunt talia loca ſubiecta dioceſano. vt in. c. ō ſenodcchijs ō religioſis. do. q tex. apponit gladiū huic heſitatiōi. Et ſi dicaſ q ille tex. loqſ. eo caſu quo eſt hoſpitale fundatū auctate epi. dico q iſte ē cāus nr̄: qꝛ pſumiſ auctate epi fundat⁹ iſte locuſ ſcte Katherine. Faciat ēt qō voluit calderi. in. d. ſuo ꝙſi. nō dꝫ eē melioris ꝙditiōis ⁊c. ⁊ ſi dicatur q hoc non ꝓcedit in caſu noſtro ex quo a iure eſt p̄miſſuz alicui facere monaſteriū p̄uatū: vt no. glo. i. d. cle. qꝛ ꝯtingit. iō ex quo facit iure p̄mittēte nō mereſ penā. c. cū eccleſia ō elec. l. gracus. C. de adul. cū ſi. iō nō eſt abſonū: q me-

lioris ꝙditiõis sit isto casu edificãs sine auctoritate epi. ꝛ sic cessat rõ. d. c. eũ q. quia ad ħ rñdeo q isto casu iste edificans sine auctate epi. si soluat q̃rtã de relictis tali loco nõ dr̃ incidere i aliquã penã. q: nõ est pena. sz ẽ dispositio iuris cõis. nec fuit introducta i penã. sz fuit introducta in merũ fauorẽ ipsoꝝ eporũ: ergo dicer fauorabilis ex quo ꝓncipaliꝝ ad fauorẽ fuit introducta. facit glo. in. l. venia. C. de in ius vo. ꝛ in. l. sz si hac. §. libertus. ff. eo. gl. i. c. si pp de rescrip. li. vi. ꝛ in. c. sciãt cũcti ō elec. eo. li. facit. l. q exceptionũ. ff. de ꝙdi. ide. cũ si. Ideo isto casu non dz magis faueri edificãti sine auctoritate epi. q̃ edificãti cũ auctoritate epi. vñ cũ faciat cũ auctate epi. pōt notari in eo q̃dã obediẽtia ꝛ observãtia mãdatoꝝ: ꝛ donatio cũ hẽat recursum ad epm pr̃em aliꝝ in exercitio pij vsus. ꝛ faciat q voluit Fede. ō senis ꝙsi. cxxx. vbi dixit qō sine ex testō sine inter viuos fuerit ordinatũ q locus sit deputatus ad vsum piũ. sine cũ auctoritate epi sine nõ: pōt p epm visitari: ꝛ sic visitãdo ingrat: an ibi illud obseruet. ꝛ q ille locus fuit institutus. cum ergo ex iure epali facit illã visitationẽ: seq̃ q ex iure epali dz hr̃e q̃rtã. Facit. c. i. §. i. de censi. li. vi. iũcta glo. in ℣. pia loca: vbi vr̃ pbari q eps pōt visitare pia loca. Et si dicat: vt dicit Jo. ō úmol. i. d. c. officij q istud pcedit qñ ille locus ẽ fundatꝰ auctoritate epi. q: tũc cũ ad epm spectat tuitio ꝛ tutela aut defensio volũtatis ōfunctoꝝ: vt. c. tua. ꝛ. c. si hr̃des de testa. q poterit eps talẽ locũ visitare. sz in casu nr̃o: iã psumit edificatꝰ auctate epi vt ẽ dictũ. ergo seq̃ q eps hz in eo iurisditionẽ ꝛ cõionẽ. Et pꝙs cõpetit sibi canonica portio. Faciat ẽt q voluit Jo. an. in. c. fi. ō testa. vbi voluit q de relictis qbuscũqz pijs locis: dũmõ relicta ñ sint pulegiata. debeꝯ q̃rta epo. vñ cũ dicit qbuscũqz p illã generalitatẽ vr̃ cõprehẽdere loca ꝙstructa ẽt sine auctate epi. Et si dicat: vt voluit Jo. de úmol. i. d. c. officij q illō dictũ Jo. an. pcedit in locis ꝙstructis auctate epi. rñdeo istō facit p hac consultatiõe: q: vt dictũ est: iã psumit ꝙstructꝰ auctate epi. Jtẽ ipe restringit illud dictũ Jo. an. cuiꝰ ℣ba: ita pgnantia nõ patiunt talẽ restrictionẽ de quo ad psens nõ est iquisitio attigenda q: iã iste locus psumit fundatꝰ auctate epi. Facit ẽt q: ex q̃ aliqs ꝙstruxit piũ locũ ꝛ hospitale eoipso q eps petit q̃rtã portionẽ tacite vr̃ velle eẽ hospitale: aut piũ locũ: ꝛ sic illi tali loco vr̃ auctoritatẽ pstare. ar. c. ex ore de his q̃ fi. a maio. par. capi. Modo in pposito istud hz minus dubiũ cũ iste locus psumat fundatus auctate epi: ergo seq̃ q de relictis tali loco debeꝯ q̃rta epo: vel hũti iura epalia in loco. vñ. d. cardi. de tuderto: vt apparet ex relatis p bal. i. d. l. si qs ad declinãdã tenuit apto ore q de relictis pio loco nõ ꝙstructo auctate epi debeꝯ q̃rta epo. ꝛ istud idẽ tenuit. d. pe. de pusio frater dñi bal. q fuit famosissimus canõista. ꝛ pe. de anch. in. d. c. officij. ō testa. ꝛ. d. gaspar de calderi. in pal. ꝙsilio tenuerũt istã ptẽ q debeat q̃rta canonica. hoc voluit hosti. in summa ō sepul. §. ꝛ a qbus petat. vbi ꝙcludit q peti pñt. ꝛ dicit ab oĩbus ĩtra ppriã dioceſim ꝙstitutis siue sint capelle monachoꝝ vel alioꝝ religiosoꝝ vel monasteria vel alia pia loca: siue sint quẽtualia vel quis alia. Jta formaliter dicit ibi hosti. ꝛ facit tex. in. c. ꝙstitutũ. xvi. q. i. vbi tex. dicit q suas dioceses ita tegãt vt tertiã ꝙsequant. tã ō oblatiõibus q̃ de tributis frugib⁹. ꝛ sic cõprehẽdit loca pia. q: ex quo loq̃t de dioceſi. ꝛ sic de ꝓtinente cõphẽdit oĩa illa ꝓtẽta. Et q hoc sit verꝝ oĩdo formaliter hoc mõ vbicũqz aliq̃ regulariter egparãt iura cõia. ꝛ ẽt exorbitãtia disponẽtia de vno: hũt locũ in reliquo: vt est glo. i. c. si postq̃. §. fi. de elec. li. vi. ꝛ bñ fac̃ gl. in cle. i. de officio. vica. ꝛ ẽt q voluit glo. in. c. odia. de reg. iur. li. vi. ꝛ in. c. ꝙstitutionũ ō regula. li. vi. ꝛ q no. ibi. d. dñicus. ꝛ i d. c. si postq̃. Sed relicta ecclĩs ꝛ pijs locis regulariter a iure parificãt. vt ẽ tex. in. c. fi. i ℣. ecclĩs vel reliqs pijs locis. ō testa. ꝛ faciat tex. in cle. q: ꝙtingit ō religio. do. in. ℣. ordiariis locoꝝ iniũgimus: vt ẽt si pia loca q tex. pbant istã egparationẽ: ergo cũ iura antiquoꝝ canonũ ꝛ modernoꝝ ꝙferãt q̃rta portiones epo de relictis. q̃ fiũt ecclĩs. Jta ẽt ō relictis q̃ fiũt pijs locis q̃nimo plus audeo dicere. q lz bal. in. d. l. si qs ad declinãdam tenuerit ℑ. ꝛ ẽt. d. galicus. pe. de ancha. ꝛ. d. abb. ꝛ Jo. ō imo. nichilomin⁹ pcedens opi. est verior: quã in idiuiduo sequunt⁹ ẽ bal. in loco: tñ satis pegrino ꝛ solitario. vz in rñsione sua elegãti. c. si pr̃ de testa. li. vi. vbi tractãs de multiplici q̃rta tandẽ tangit de q̃rta: q̃ debeꝯ epo. ꝛ in. xix. col. dicit siue sit ecclia siue sit

hospitale: siue domꝰ fr̃nitatis frustatoꝝ: seu disciplinatoꝝ: siue aliq̃ maiestas. q teneꝯ ad q̃rtam. ꝛ mouet. q: oĩa ista sunt loca pia. alle. no. in cle. q: ꝙtingit p̃. ꝛ glo. in. d. c. i. de cẽsi. li. vi. ꝛ no. spe. in. §. nũc ℣o scias in ti. ō fiō instru. vbi dicit q pia loca sunt ecclie monasteria hospitalia: ꝛ q̃libet loca in qbus senes debiles ifirmi ĩsontes languidi ꝛ alie pſone miſabiles reducunt. Jtẽ oĩa loca i qb⁹ exerceꝯ opa charitatis. xxiij. q. viij. c. scimus. i. q. vij. c. si qs oẽm: nã oĩa ista loca si sunt in dioceſi alicuius epi siue regant̃ p clericos siue p laycos: pōt ab eis eps iura epalia petere in cuiꝰ dioceſi sunt: vt. c. ꝙquerente de offi. or. Jtẽ refert se dicere q eps pōt ꝛ dz q̃rtam hr̃e a locis exemptis: q̃cũqz sint illa. alle. no. p hosti. in. d. §. a qbus vbi dicit q eps pōt petere q̃rtã ab oĩb⁹. j. suã dioceſim ꝙstitutis p. d. c. ꝙstitutuz: siue sint capelle monachoꝝ siue religioſoꝝ: siue monasterioꝝ vel q̃libet pia loca. nõ obstãtib⁹ qbuscũqz pulegijs siue exẽptiõibus vel alijs: niſi i talibus pulegijs vel exẽptiõibus iure dioceſis eis nullũ piudiciũ firmiter fieret i eis exp̃ssa mẽtio dicit tñ q eccĺia roma. nõ ꝙsueuit ꝓcedere tale pulegiũ. Modo i ꝓposito nr̃o. bal. ōducit istã qõnẽ ad idiuiduũ: q: dic̃ q posito q eẽt locus exẽpt⁹ tñ teneꝯ ad huiusmõi q̃rtã: ꝛ sic tolleꝯ illō obstaculũ: si dicat ex aduerso: q ille locus sctẽ Katherine ꝛ alter locꝰ cui ascripta sũt talia legata eẽt receptus sub protectione ecclesie lateranensis: ꝛ sic pretenderet exemptionem: quia nihilominus non esset exemptus a solutione q̃rte dicit etiam q si eẽt locus disciplinatoꝝ: seu fruſtratoꝝ: vt ẽ cãus nr̃ teneꝯ ad q̃rtã: ẽt si eẽt imago apposita i aliq̃ pariete: q: de relictis tali imagini debeꝯ q̃rta epo: de quo loq̃t glo. fin. i. l. statue. ff. de vsu. ꝛ ang. ibi. ꝛ i sua qõne ĩcipiẽte in re fulgenti palatio. ꝛ i. l. in rẽ. §. itẽ q̃cũqz. ff. de rei vẽ. ꝛ. d. abb. in c. qñ ō deci. ꝛ i. c. pastora. de his q̃ fiũt a prelato. ꝛ i. c. ad audiẽtiã de eccle. edi. ꝛ q ipse voluit in ℟ica de paro. Ergo multo fortiꝰ debeꝯ hũti iura epalia si reliquat huic loco pio cũ p̃sumat̃ fundatꝰ ꝙstructus auctate epi. ꝛ sic lz bal. dixerit ꝑriũ i d. l. si qs ad declinandã nichilominꝰ mutauit opinionẽ i. d. c. si pr̃. Nec est miꝝ q: pp diuersa fantasmata generãt̃ in nobis diuerse ĩtellectiões: nec ẽt est mirãdũ: q: lõgiori studio meliꝰ inuestigauit: q: p posteriꝰ cõmẽtauit dictũ. c. si pr̃. Et sic ista opi. est cõis: vt teneant̃ pia loca fundata auctate puata ad q̃rtã de relictis: q: hosti. gaspar. ō calda. bal. d. car. de tuderto. d. pe. ō pusio. ꝛ pe. de ancha. ꝛ idẽ vr̃ sentire: inno. i. c. ij. ō sepul. ꝛ sic est opi. cõis ergo ẽ tenenda iudicãdo. ꝛ ꝙsulẽdo. c. ne imitaris tue prudentie de ꝙsti. c. in canonicis. xix. d. c. de qbꝰ. xx. d. §. q dã de peni. di. i. iuxta illud catonicũ iudiciũ populi nemo ꝓtẽ pseris vnus q. n. a pluribꝰ dr̃ psumit̃ verius. facit tex. i. l. i. ff. de senato. ꝛ ibi bal. l. athlete. ff. ō bis q no. ifa. ꝛ ibi p eũdẽ. l. ita vulneratus. ff. ad. l. acq. ino. i. d. c. ne imitaris. Jo. an. i. c. i. de ꝙsti. hosti. in. c. capellanus de feriis bar. in. l. fi. C. ō pena iudi. ꝛ in sua qõne: a snia iudicis. bal. in. l. i. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ in. l. ob seruare. §. pficisci. ff. de officio pcõsul. ꝛ in. d. c. i. de ꝙsti. ꝛ ange. in. l. cũ platis. ff. de re. iudi. Et iõ dicim⁹ q vbi nõ est dare casum legis sufficit allegare auctatez maioꝝ: vt est tex. quẽ sũme ad hoc no. ibi ange. in. l. si idẽ cũ eo. ff. ō iur. om. iu. ꝛ facit dictũ hosti. i. c. iij. de pecul. clericoꝝ iquãtũ ibi voluit q nõ ẽ iure cautũ q eccĺie acgrat̃ res empta de pecũia eccĺie noĩe alteriꝰ sz auctas magistroꝝ ꝛ doctoꝝ hoc iduxit: ꝛ sic optie firmat vbi nõ eẽ casuz legis sufficere allegare auctatẽ maioꝝ: ego dico fore tex. aptũ in. c. i. de deci. ꝛ sic ista opi. erat sequẽda in iudicijs ꝛ i ꝙsilijs. Quinimo dixit hosti. ibidẽ. q lz quo ad caõnicã portionem ꝛ alioꝝ redditũ ĩspiciat̃ locus ad quẽ ptinẽt redditꝰ vtrũ sit subiectus. vel nõ tñ in his mortuarijs nõ ĩspicit̃ locus cui relictus sit vtrũ sit subiectꝰ. nec ne. sz fidelis a quo relinq̃t ꝛ ipm relictũ. nã de oblatiõe fideliũ debeꝯ portio. ꝛ indistincte loquunt̃ iura cuicũqz pio loco relinquant̃. ergo ita idistincte sũt itelligenda. nisi p aliqō ius distiguant̃. ꝛ sic ꝙcludit hosti. q ẽt ex loco exẽpto: debeꝯ ista portio caõnica epo vel hũti iura epalia in loco. Et sic ex istis apparet verissimũ eẽ q de relictis loco pio deꝯ q̃rta canonica epo. ¶ Tertio ẽt pmitto elegãtez ꝛ singularẽ doctrinã. bal. in cõmẽto. d. c. si pr̃ i col. supius allegata vbi ore apto dicit qd de q̃rta q̃ debeꝯ in bonis clericoꝝ vel laycoꝝ q̃ loca ꝛ pſone teneãt̃ ad q̃rtã: vbi parificat loca: ꝛ pſonas ꝛ egparat bona clericoꝝ ꝛ laycoꝝ: quo ad q̃rtaz: sz supius est

oñsuz q loca pia lz nō sint ecc̃iastica tenenť ad ipsam ꝗrtā: ergo pariformiter tenenť ad ipsaz ꝗrtā pſone pie: lz nō sint ecclesie. vñ bal. ibi iter illa loca pia ꝓnumerat loca ipsoꝝ disciplinatorū seu frustratoꝝ: si ergo loca ipsa tenēť pariformiter tenenť ipse pſone disciplinatoꝝ: q̄ hoc casu pie dicunť: q: ad actū pietatis sunt ꝯgregate: nec scio videť rōnez diuersitatis ꝗre dicta loca pia teneāť ad ꝗrtā: z ipsa frnitas in cōi i ipsoꝝ disciplinatorū nō teneať q: ī pia est: z sic bal. iquātū parificat loca ipa pia z pſonas ipsas pias clare sentit q teneanť ad huiusmodi ꝗrtā de relicto facto sue ꝯgregationi. Quinimo idē bal. hoc clarius vī decidere vbi refert illū dictū hosti. supi° relatū in sūma de sepul. §. q̄uis vbi dicit q nō ispicit locus ad quez relictū ptinet siue sit subiectus epō siue non. sz attendit fidelis a quo relinq̄tur: vñ dic̃ q lz religiosi sint exēpti: nō tñ sunt exēpti quo ad relicta aliūde ꝓuenientia: q: talia nō sunt exēpta. non. n. ista ꝗrta petit a loco. sz tā q̄ a detentore relicti vel hr̄dis parrochiani: q nec debuit recipi nisi soluta ꝗrta. nec potuerunt epm sua ꝗrta fraudare. q: si eccla a q̄ corpus recipit de oībus relictis alteri eccle in q̄ sepelit oz hr̄e canonicā portionez. c. in nr̄a de sepul. ꝗre nō epūs a quo corpus sūmi ītelligit. nā epūs est in eccla. vij. q. i. c. frater nr̄. z tota diocesis sua parrochia esse dr̄. xij. q. ij. c. bona rei. c. aplice ō dona. z ita residet ibi bal. cū hoc dicto hosti. Modo ista apponūt gladium ad istā qōnē. q: posito sine p̄udicio: nō tñ ꝯcesso q dicti disciplinati i cōi nō essent subiecti epō vl̄ hñti iura epalia: imo sunt exēpti. q: sūt layci z ō alio ouili. nec iurisditionē hz epūs sup eos. q: layci sūt. x. di. c. q̄n. c. solite de maio. z obe. z bñ facit illud ꝟgilianū i ꝓmo eneidos. vestras cure domos illa se iactet in aula. q: nihilomin° hoc nō ob. q: attēdit fidelis a q̄ reliquit z nō attēdit loc° cui relinquit nec attēdit pſona cui logť. vñ sic̃ locus exempt° teneť ō relictis aliūde ꝓuenientib°. Ita teneanť pſone exēpte de relicto eis: nō enī petit ab illis layc̃is. sz tā q̄ a detentoribus relicti. z sic parificat ibi bal. pſonas z loca. Sicut ergo loca exempta teneanť ad huiusmōi ꝗrtā ita teneanť pſone non subiecte z p ꝯsequens segť q lz ipsa frnitas sancte Katherine nō sit subiecta epō vel habēti iura epalia nihilomin° teneť ad soluendā ꝗrtā portionem q̄ cōsueuit solui ō huiusmōi relictis piis: z p ꝯsequens idez bal. aliter determinat q̄ ipe dixerit in. d. l. si qs ad declinādam. lz in ꝟitate bal. ibi nō clare decidat illā. q. sz potius argumentať in ea. nec pōderauit ibi dictā doctrinā hosti. i loco pal. z sic sua ꝓpria z ꝟa z decisiua opinio fuit illa quā posuit in. d. c. si pr̄. Et miror q dñs me° Jo. ō imol. in. d. c. officij. z. d. abb. i. d. ꝯsil. suo vbi elegāter argumentauit istā decisionez. bal. nō viderūt q iā suo tpe putarūt: se sūmā minerue arcez attigisse. Et si dicať. q. pe. de ancha. i suo ꝯsi. cxviij. incipi. sup ꝓmo dubio ꝓma facie vī tenere q nō possit epūs detrahere ꝗrtā ad hoc rñdeo ꝓmo qō. d. pe. logť i cāu diuerso. quinimo ꝯcludit i fauorē epi in cāu nr̄o. ibi. n. accidit q qdā frāciscus ō prato q voluit i suo testō domū sue hītatiōis cū oīb° suis ptinentijs itelligi q̄ndā cipum z oreū z vt dom° ꝓuata z ꝓpha na: z nullo mō eē vel dici posse eccla. nec eccle: nec ecclesiasticis iudicibus vl̄ pſonis subiecta. sz sub gubernatiōe z tutela cōis prati cū libera z gñali admīstratione errogādi in alimoniā pauperū reddit° z ꝓuētus bonoꝝ z possessionū. z istituit dictū cippū hr̄dem in oībus bonis suis ex q̄bus oībus appet dictā domū censeri rē ꝓuatā z ꝓpha nā z non ecclasticam. z sub ꝓpetua gubernatiōe layci: firmat ibi. d. pe. illam domū eē locū piū: q: sine auc̃tate pōt induci loc° pius deputat° ad opa charitatis. allegat multa supius allegata: iō dicit q nō poterit collectari z grauari p cōe prati: sicut nec eccle sie q̄b° illa loca pia eqparanť: z dicit q est sub ptāte epi z posset epūs se iterponere ne dictū cōe prati grauaret dictū locū piū nec epūs posset ꝗrtā aut aliqd aliud sibi applicare: z alle. l. nulli. z. l. si qs ad declinandā. C. de epi. z cle. q: sunt bona ꝓuata z ꝓpha na: z p laycū gubernāda: z iō dic̃ q epūs nō pōt se itromittere sibi aliqd iburſando z applicādo. z sic. d. pe. loquit in aliquo casu diuerso: q: in casu nr̄o ista bōa fuerūt relicta frnitati z collegio disciplinatoꝝ q̄ sūt admīstrāda z distribuēda p ipsam frnitatē. z ēt videnť fuisse relicta dicte eccle scē Katerine. z sic illud corpus frnitatis est differēs a cōi prati q ꝯsistit i meris layc̃is. nō est sic in collegio disciplinatoꝝ. q: i eis pūt eē clerici ad exercēda opa pietatis. nec talia bona censenť. nec sunt

ꝓphana: vt fuit in casu dñi petri. q: testator i casu illo voluit q eēt ꝓphana: quo casu potuit sic disponere. vt est aureus casus in. l. si qs ita paciscať in ꝟ. vel alio mō humano iuri eū eximere C. de pac. iter emp. z ven. z ibi bal. magnificat illū rex. dicēs limitari p hoc auc̃. cassa z irrita. C. de sacro san. ec. vt nō hēat locum i pacto ꝓuatoꝝ. vñ cū. d. pe. fundet se in illo ꝯsilio suo sup eo. q: ille testator voluit illā eē ꝓphanā: z nō eē subiectā epō z iudici eccl̃iastico nō est mīꝝ. si. d. pe. ibi dicit q epūs pōt se ipedire ad fauēdū illi tali rei. nō ad nocendū vel ad sibi ibursandū. q: hoc voluit ibi testator. q: lz dixerit q nolebat epm debere se impedire de talib° reb° vī sensisse. quo ad p̄udiciū z diminutionē illius rei. sz quo ad fauorē z cōmodū illi° rei. non vī ꝓbi buisse. ar. l. q fauore. C. ō legi. cū si. Et sic vī sentire. d. pe. si testator nō apposuisset illā ꝓhibitionē. z religisset illa bona alicui collegio loci sacri. vt fuit in casu nr̄o. z sic. d. pe. logť i casu nr̄o z sentit q secus eēt. si illā ꝓhibitionē nō apposuisset. nec. l. si qs ad ōclinādā. nec. d. c. nulli loquūť i cāu nr̄o. nec ēt ob. si alleg. ꝯsiliū. ang. q̄ incipi. an canōica portio epō ōbeať z̄c. q: ipe logť ō relictis hospitali. i quo epūs ñ hēret istitutiōez. nec ōstitutionē q: nec eēt fundatū. nec ꝯfirmatū epi auc̃tate: z eēt dom° ꝓpha na nec loc° pi° lz ibi paupes recipiāť ō facto. q: tūc valet legatū potius rōne pauperū. quā pij loci: z sic ange. logť in casu diuerso a nr̄o q: ista ecclia scē Katherine est locus pius: z ēt sacer. z hz instar ecclie vt est supius dictū. z p̄sumit q auc̃tate epi talis locus fuerit ꝯstructus. z sic ex diuersis z separatis non iferť q: casus angeli est separatus a nr̄o. q̄nimo sentit idē in casu nr̄o si locus eēt pius z auc̃tate epi fuisset ꝯstructus: tūc epūs de talib° relictis debebit hr̄e ꝗrtā. Sed supius ē ostēsum multifarie q ꝫ locus sit pius. z q p̄sumit auc̃tate epi fundat°. ergo segť q de talibus relictis debeť epō ꝗrta. z sic ange. ꝯcludit i casu nr̄o fauorē epi. Faciat ēt q voluit. pau. de cast. i suo ꝯsi. cclxxxix. incipi. p̄suppositā ꝟa opi. z̄c. vbi ꝯcludit q hospitale ꝓuatum nō ꝯstructū auc̃tate epi dr̄ locus pius lz aliter dixerit bal. in auc̃. hoc ius porrectū. C. ō sacro san. eccle. i fi. ꝓme col. z i. l. ortha natrophos. C. de epis. z cle. q: negari non pōt q ibi exerceanť opa pietatis alle. spe. in loco supius alle. z dicit se fateri q talis locus nō est eccl̃iastic° vel sacer. vt ibi possint sacra celebrari vel erigi altare aut cāpanile q̄ nō solū sunt signa pij loci. sz sunt signa sacri z eccl̃iastici loci: z si aliqō istoꝝ hēret. lz aliter ō auctoritate epi nō iteruenisset a pncipio. nec apparet ex hoc tñ p̄sumerť. aut no. in. d. cle. q: ꝯtingit z istud ēt sentit bal. in. d. l. si qs ad declinandā in ꝟ. Scōa qō hec ē: cōe montis falconis habz quoddā hospitale. Nec ēt ob. q voluit idē bal. in. d. l. si qs ad declinādaz. in ꝟsi. sz iusta hoc ꝗro ō duab° qōnibus. villa emit quādaz domū. z ibi fecit hospitale z voluit q epūs iterponeret auc̃tatem: nec hēret aliqd iuris. postea multi de illa villa miserationis cā reliquerūt illi hospitali bona sua. z ibi exercēť opa mīsericordie p q̄ndā ꝓpositū: de talib° relictis epūs petit ꝗrtā refert ibi bal. p̄fatū. d. cardinalē de tuderto tenuisse q possit. qa tale hospitale est locus pius. z in hoc semp assumebat fundamentū ponēdo talē regulā locus est pius. ergo segť q epō debeť ꝗrta: q at hospitalia sint loca pia ꝓbaťp iura supi° allega. bal. ibi dicit ꝺ. d. cardi. facere aut ꝯsideram° istud hospitale respectu loci z nō est locus sacer. nec est spūalis nec est ecclesiastica dom°: nec ē sub patrocinio epi: imo ē sub libera ptāte dñi: alle. no. in. d. cle. q: ꝯtingit. lz in tali domo fueť hospitalitas. tñ ista nō est dom° dei. sz hois q: dñs pōt destruere: z iste nō ē locus p petuus cū ista dom° possit vēdi: z sic in humano cōmertio deduci. Et istud legatū ꝯsiderať respectu pauperū i se. z sic respectu pſonarū. z tūc epūs nō pt hr̄e ꝗrtā. Itē locus ille ñ ē sub epō vñ nō ꝯtineť hospitalis noīe. Jdeo dic̃ q si qs ipetrat lr̄as apostolicas ad hospitale nō posset ꝓmoueri. q: hoc nō ē ipetrabile a papa q: nō vult aplicus ōrogať iuri ꝓuatoꝝ. Ex q̄b° dicit ap. pareť q epūs nullā hz cōionē cū isto loco q dr̄ hospitale. iō ñ pt petere ꝗrtā bñfactoꝝ: sz dz curare q expēdanť dicta bōa i alimētis pauperū. sz sibi ibursare nihil pōt. Nec obstāt sz bal. dictū. c. de senodochijs de religio. do. z q no. archi. x. q. i. c. si ex laycis q: illa iura itelligunť ō hospitali ꝯstituto auc̃tate epi. nā tūc sanctū sanctoꝝ factū ē dño: vt dicit alibi ino. nec alle. locuz z tūc illō hospitale hz ꝓuilegiū tā q̄ sacra dom°. l. fi. ff. vt i posl. lega. l. fi. ff. ō litig. insti. ō re. diui. §. i. Sed certe ino. hoc voluit

in.c.vex̄ ō foro cōpe.q; qñ ē effectū sanctū sanctor̄. tūc ñ pōt reduci ad act⁹ hūanos: ꝛ refert illō dictū bar.i.l.si qs i tātam. C.vnde vi.ꝛ in.d.l.fi.ff.vt in pos.lega. ꝛ moderni.in p̄eal.c. vex̄.ꝛ ita ibi residet bal.dānato dicto.d.car.Sz sua reuerētia salua: vt ꝑbis augustini vtar in epla ad fortunianū referr̄ a gra tiano i.c.neqz.ix.di.ipe bal.tenuit p̄rium.i.d.c.si pr̄.Scōo di ctū ei⁹ nō militat i casu isto.imo ēt penit⁹ alienū a casu nro.hic enī nō ē loc⁹ mere ppban⁹ ꝛ puat⁹.q;imo ē eccla ꝛ cāpanile ꝛ sacra celebrār̄ ꝛ p̄sumit auctas epi iteruenisse: p ea q̄ sūt supius dicta.nec iteruenit pactio aut conuentio q; eps nullū ius ꝛ ptātē hēret in isto loco eccle sctē Katherine.ꝛ sic bal.logr̄ eodē mō quo logr̄.ang.i supius alle.ꝙi. Immo bal.iclinat i istā ptē.q: ipe limitat illā suā doctrinā,pcedēr i loco puato nō ꝏdito epo aut hūti ptātez epalē.ꝛ p ꝙs sentiat eē sec⁹.si ille loc⁹ pius eēt ꝏdit⁹ epo vel eēt auctate epi ostruct⁹ ꝛe vel p̄sumpte: vt est su peri⁹ dictū. Et ista oīa ꝛificār̄ i cāu nro.q: ille loc⁹ ē ꝏdit⁹ hūti iura epalia i loco.ꝛ ēt appet.q: similē locū conati sūt illi de illa fr̄nitate subijcer̄ iurisditioni eccle lateranēsi.ꝛ sic exim̄er̄ locū a iurisditiōe isti⁹ plati hūtis iura epalia i loco.ꝛ sic cū puatio p suppōat habitū.vt.l.manumissiōes.ff.ō iusti.ꝛ iu.ꝛ.l. decē.ff. ō.ꝛb.ob.c.ad dissoluendū ō despo.ipu.cū si.seqr̄ q; talis loc⁹ est subiect⁹ plato hūti iura epalia. Et si aliter diceremus seqr̄et absurdū satis.q: si erat ille loc⁹ exēpt⁹ ad qd iplorarūt exēptionē: frustra enī p̄cib⁹ iplorar̄ q; a iure cōi pcedit̄.l.i.C.ō thesau. li.x.ꝛ sic vr̄ eē sole clari⁹.q; bal.i alio casu logr̄:ꝛ ēt idē sentit in casu nro stātib⁹ supius enarratis. C Modo i ista ꝙsultatiōe p missis supioīb⁹ dictis: vt fundañto potissimo ꝛ formali huius hesitatiōis: vtar eo q; p̄clare aristoteli pypatethicoꝝ facile pn cipi venit i ore: ꝙiores iqt sūt ꝑmōes nr̄i. si ad pticularia descē damus. Et iō deueniēdū ē nūc ad idiuiduū hui⁹ qōnis.ꝛ i ista ptingētia facti dr̄ q; testator dixit istituo porē ꝛ rectorē fr̄nitatis sctē Kathe.quo casu succedat elegās doctria bal.i.d.l.si qs ad declinādā.i.xx.col.i fi.sz qd si testator:nō est loqut⁹ copulatiē. sed hoc mō reliquo fr̄nitati hospitalis disciplinatoꝝ mille ꝛc. rñdet ibi bal.q; ille genitiu⁹ significat cāz finalē.ꝛ vr̄ relictū cō tēplatiōe hospitalis.q: cū hospitale sit digni⁹ q; collegiū layco rū trahit ad se min⁹ dignū. Itē cū sit magis piū trahit ad se mi nus piū: q: semp potēti⁹ pualet.ar.l.cū aliqs.C.ō iur̄ deli.ꝛ.l. filio.ff.ō ꝙdi.ꝛ de.faciat.l.ciuib⁹.ff.ō reb⁹ du.vbi dr̄ q; relictū factū alicui ciuitati.vr̄ factū ipi ciuati.ꝛ Jo.calde.i.c.reqsisti.ō testa.dixit q; qñ fit relictū canōicis alicui⁹ ecclie vr̄ relictū ecclie ꝛ bar.i.d.l.ciuib⁹.dic̄ q; qñ relingr̄ oīb⁹ canonicis vel talis ec clesie vel idiffinite canōicis talis ecclie.q; tūc acqrir̄ eccle p.l. ānua.ꝧ.i.ff.ō ānu.le.ꝛ idē dic̄ pe.ō ācha.i.d.c.reqsisti. dicēs q; qñ relingr̄ oīb⁹ canōicis simplr̄ vl̄ idefinite.vr̄ relictū ꝙtēpla tiōe eccle.ꝛ hoc ēt seqr̄.d.me⁹ Jo.ō imol.ibi dicēs istā eē cōez opi.ꝛ ēt dic̄.d.An.p⁹ Jo.an.q; mōasteria ꝛ loca pia tenēr̄ epo ad canonicā portio. Ad hō ista deducūt istā.q.ad ōcasionē idi uiduā.qr̄ i dictis testis dr̄.istituit sibi hr̄ dē fr̄nitatē sctē kathe. in alio testō dr̄.istituit sibi hr̄ dē vlem porē ꝛ rectorē fr̄niatis sctē kathe.ꝛ idē dr̄ in alio testō.vñ vr̄ hūisse respectū ad illū piū lo cū sctē kathe.ꝛ ē hoc ꝛifimili⁹ ex multis q; ad illū locū hūerit poti⁹ affectionē q̄ ad aliā fr̄nitatē.ꝑ qr̄ dignior ē ille loc⁹ cū sit pius:imo sacer.vt supi⁹ dixi ergo poti⁹ hūit respectū ad illā ec clesiā q̄ ad illos laycos.Scōo qr̄ illum locū sctē cathe. vr̄ spe cificasse tāq̄ cāz finalē.ꝛ ad Balle. i fili opti.tex.in.l.cū multe. C.de do.añ nup.vbi dr̄ q; poti⁹ vr̄ relictū illi cui magis ē relin quēdū i dubio.ꝛ ibi pulchre dixit Ly.quē refert ꝛ seqr̄ ibi bal. q; si testator leganit aliqd mōasterio:nec appet ō quo mōaste rio itellexerit:tūc p̄sumit de mōasterio mōialiū.qr̄ ē magis piū relinqre paupib⁹ mōialib⁹ q̄ paupib⁹ monacis.qr̄ sūt robusti ores.l.qsqs.ꝧ.filias.C.ad.l.iul.ma.qr̄ i dubio vr̄ ꝙsideresse te statorē illud q; erat magis piū.ꝛ q; erat paupr̄⁹. vt i auc̄. de ec cle.titu.ꝧ.si qs in noīe magni dei.ꝛ alle.opti.tex.in.l.ꝛ si non sūt.ꝧ.pueniam⁹.ff.ō au.ꝛ ar.le.vbi ispicit illō q; ē potēti⁹.ꝛ ibi Mic.ō neapo.refert Guil. ō cu.dicer̄ q; si aliq litigāt;coꝝ epo q; videnr̄ litigare coꝝ eo tāq̄ iudice ꝓgato.qr̄ ispicit illō q; est potēti⁹. Et sic testator iste i dubio poti⁹ vr̄ hūisse ꝙsideratio nē ad dictū locū sctē cathe.cū sit magis pi⁹ q̄ ad ipaz fr̄nitatē. ꝛ sic appet q; nō est vex̄ dicere q; cā demōstratiōis testator ap posuit illa ꝛba sctē cathe.qr̄ istud est male dictū.qr̄ iaz testator

poterat aliter ōmōstrare q̄ vti illo noīe sctē cathe.nec ē p̄sumē dū.q; ita ꝓfunctorie fuerit vsus noīe sctē cathe.ꝛ in dubijs fa uēdū ē pie cāe.vt i.d.c.duob⁹ ō re.diui.l.si ꝓ.ꝧ.illō.ff.ō ioffi. test.cū si. Et sic.d.bal.vr̄ decidere i terminis qōnē nr̄az i fauo rē epi.lz aliter dixerit Jo.ō imo.i.d.c.offcij.tū nō bñ.cuz ergo ista relicta fuerit dicti fr̄nitati ascripta ituitu loci pij ꝛ religiosi ergo loco pio ꝛ religioso videnr̄ relicta.ꝛ p ꝙs sum⁹ i regulis cōib⁹ q; ō relictis san.eccle.ꝛ ēt pio loco debeā q̄rta portio epo ꝛ p ꝙs ō huiusmōi relictis debeā q̄rta dño epo. C Et hoc mō ꝙsiderādo in ista.q.iudicio meo nulla ē dubitatio qr̄ doctores oēs circa hoc sunt vno ore ꝙcordes.vñ ōbuit dicere testator q; istituebat porē ꝛ rectorē fr̄nitatis q̄ ꝙgregar̄ i eccla sctē cathe. ꝛ isto mō bñ posset itelligi q; testator nō itellexit ō loco. nec ha buit respectū ad locū.secus i casu nro qñ dixit fr̄nitati sctē ca the.ꝛ ꝑm ista istud relictū nō fuit factū fr̄nitati disciplīatoꝝ: sz poti⁹ eccle aut loco sctē cathe.ꝛ p ꝙs nō eēt opus aggredi il lā disputādi ꝓuinciā q̄ fuit iter.d.cardinalē tuder.ꝛ galicū an conitanū.qr̄ vt scribit i illo ꝙgiliano:nec ista sibi tps spectacu la possit:ē enī aliēa a casu nro.Sed posito q; testatores p̄dicti simplr̄ religssent fr̄nitati illoꝝ disciplinatorū qd iuris ꝛ qs iu stius dixerit.d.cardi.ꝛ seq̄ces.an.d.galicus cū suis seq̄cib⁹ su peri⁹ ad ptē ꝑiā satis copiose est ꝓ me argumētatū in fauorez fr̄nitatis.Sed certe illa nullo mō obstāt ꝛ ꝑiū mihi vr̄ de iure veri⁹:q; ēt de relictis fr̄nitati disciplinatoꝝ ōbeā q̄rta epo.q; sic oñdo relicta facta talibus fr̄nitatib⁹ nō sūt exp̄sse p̄uilegiata a iure:vt ꝓ ex no.i.c.fi.ō test.ergo seqr̄ q; stabim⁹ sub regula.q̄ hz q; de oīb⁹ relictis ecclīs ꝛ pijs locis debeā q̄rta portio epo vt in.d.c.officij.ꝛ i.d.c.regsisti.ꝛ i regula tradita ꝓ hosti. i lo co supi⁹ allega.ꝛ p bal.i.d.c.si pr̄.q; in talib⁹ relictis attendr̄ relictū ꝛ relinquens.ꝛ non is cui relingr̄.ꝛ ēt qr̄ sicut de relicto pijs locis vt ē dictū debeā q̄rta epo.lz illa loca ꝑpe nō sint reli giosa.nec sacra nec ecclīastica.ita debeā epo q̄rta de eo. q; reli quit collegio pio.qr̄ nō ē dare bonā rōnez diuersitatis iter loca pia ꝛ collegia pia.q;mo validū ē.arg.de loco pio ad collegia pia vt firmat.pe.de pusio i tractatu q̄rte canōice in.vi.q. tertie qōnis p̄ncipalis illi⁹ tractat⁹ pui.ꝛ facit q; hr̄ in.l.ij.ff.ō acqui. pos.ꝛ i auc̄.itē nulla cōitas.C.ō epi.ꝛ cle.ꝛ.c.romana.ꝧ.i vni uersitatē de sen.exco.li.vi.Sicut ergo loca pia tenenr̄ ad q̄rtaz portionē epo.Ita tenenr̄ collegia pia:nō enī pōt ificiari q; ta lia collegia ēt si sint meroꝝ laycoꝝ dicanr̄ pia.ex quo ꝙgrega ta ꝛ ꝙstituta sunt ad exercēda opa pietatis maxīe qr̄ viuūt mor ecclīastico.et hēnt oratoriū ꝛ cāpanile.vbi se ꝙgregant ꝛ faciūt celebrari diuina.ꝛ ibi orāt certis diebz ꝛ horis:ꝛ ꝙ ꝙs videnr̄ redacti ad istar ecclesiastici collegij q;mo dixit tex.in.c.eccla sctē marie de ꝙsti.ꝛ in.c. cum laycis de reb⁹ eccle.nō alie.ꝛ i.c. bñ qdem.lxxxvi.di.q; layci honeste viuentes dicunr̄ religiosi ergo multo fortius qñ layci sunt ad ūnicem ꝙgregati i vno cor pore collegij ad orandū.ꝛ exercēdū opa pietatis ꝛ charitatis. qr̄ in his q̄ tendūt ad pietatē videnr̄ esse sub iurisditione epi.ꝛ negari nō pōt q; tale collegiū seu fraternitas ꝙgregata ad exer cendam pietatem dicatur deo deuota.ꝛ subsit epo quo ad qd. Faciat q; voluit gl.in.c.duo sunt genera.xij.q.i.q̄ dicit q; deo deuoti non tenentur continere.ꝛ templarij sunt ecclīastice ꝓso ne:ꝛ tñ pñt mouere arma.ꝛ subsunt iurisditioni epi ꝛ q; vo luit gl.in.c.qsqs.xvij.q.iiij.ꝛ q; no.glo.in.c.vt lex cōtinentie. xxvij.q.i.ꝛ.xvi.q.i.c.qui vere.ꝛ in.c.nulla ratione:lxxxiij.dist. vbi deo deuoti templarij heremite ꝛ similes dicuntur epo subie cti quo ad iurisditionez.ꝛ tñ vere nō sunt ꝓsone ecclesiastice Ita dicamus in fraternitate ꝛ collegio istorum battutorum: vt eorum collegium dicatur pium:ꝛ deo deuotum collegiū:ꝛ sub sit iurisditioni epi ꝛ habentis iura epalia in loco ꝛ p cōsequēs indubitatum esse videtur q; epo debetur q̄rta de relicto talib⁹ fr̄nitati⁹ disciplinatoꝝ.ꝛ ista ponigunt ꝛ stringūt ipos discipli natos. Secundo facit vbicūqz relinquitur capitulo canoni corum alicuius ecclesie videtur relictum ipi ecclesie.ita tenuit d.cardina.florenti. in dicto .c. requisisti. ꝛ ibi Joan. calde. eo ipso ergo q; est factum legatum fraternitati disciplinato rum alicuius ecclesie videtur esse relictum ipsi ecclesie ergo necessario sequuntur q; debetur episcopo quarta. Et subdit multum egregie colendissimus.d. cardina. florentinus ibi: q; eo ipo q; est fcm̄ rlictum cānonicis nō expressis eoꝝ ꝓpjs nōib⁹

eo ipso ē q̄sitū ius q̄rte ipsi epo ꝺ talib⁹ flictis. ita dicam⁹ i ppo
sito nro eo ipso q ē flictū collegio disciplinatorum vꝝ q̄situm
ius q̄rte portiois epo. q: nulla bōa rō ōmōstrari pt q̄re ꝺ colle/
gio ꝯgregato ⁊ ꝯstituto auctate epi ꝺbeat q̄rta. ⁊ ꝺ collegio lay
coꝝ ꝯgregato ad opa pietatis ⁊ caritatis nō ꝺbeat q̄rta ⁊ qꝺ
sit ꝺteriois ꝯditiōis collegiū ꝯgregatū auctate cānonica ⁊ epa/
li q̄ collegiū ꝯgregatū ab ipsis laycis exppa sua ceruice. ar. c.
eū q. ꝺ pbē. li. vj. ⁊ eoꝝ q̄ supi⁹ dcā sūt quo ad locū piū ꝯstructū
siū auctate epi: ⁊ sic arguēdo ꝺ loco ad psonā ℔ cāu validū est
argu. ut ē dcm. Tertio fac q: nemo cogit suis stipēdijs militaꝛ
vt i. c. cū ex officijs. ꝺ pscrip. c. cū sit rōana ꝺ symo. c. iā nūc. viij.
q. j. xiij. q. j. is ita. x. q. ij. c. pcarie. ⁊ ille q iuitaꝛ ad on⁹ ꝺz vocari
ad pmiū. xij. q. ij. c. caritatē. ⁊. c. qcūqꝫ. ⁊. c. eccliasticis. c. cū fm
de pbē. non enī ꝺz ligari os bōis triturātis. ℣ō i pposito cō
cessū ē tā ab antiq̄ q̄ moderna iuris prudētia q epūs loci pōt vi
sitare dcās ffnitates. ⁊ igrere. an exerceāt opa pietatis ⁊ carita
tis. ⁊ an distribuāt eis relicta. ita ut defūcti i suis testis ⁊ dispoſi
tiōib⁹ voluerūt: p id q ℔ i tex. i auc. ꝺ eccha. titu. §. si qs aūt. ⁊
i. c. j. ꝺ cēsi. li. vj. ⁊ voluit bal. i. d. l. si qs ad declinādā. ⁊ ang. in
palle. ꝯsil. suo. ⁊ abb. i ꝯsil. ēt supi⁹ enarrato. ⁊ ēt io. ꝺ imo. i. d.
c. officij. ⁊ idē voluit i suo ꝯsilio. ⁊ pe. ꝺ perus. i dcō suo tractatu
⁊ pe. ꝺ anch. i. d. c. officij. Que ergo rō ē vrgēs q epūs iuitet ad
ad on⁹ ⁊ nō iuitet ad pmiū. ois rō ⁊ diuina ⁊ pōitiua disponit
ℨriū: ergo ex ℔ capite ℣issimū ē iudicium q epo ꝺbeat quarta.
Quarto faciat si dicam⁹ q epo debeat q̄rta rōne iurisditiōis q̄
bz ad eū cui reliquit: vt no. i. c. ꝯquerēte ꝺ offi. ordi. seqꝫ neces
sario q cū hūs iura epalia i dcō loco hēat iurisditiōez vt ipsam
ffnitatē disciplinatoꝝ: vt ē dcm. ⁊ ēt bz iurisditiōez quo ad ℔ vt
possit illā ffnitatem ꝯpelleꝛ ad exercēda opa pietatis: seqꝫ ne
cessario q hēbit q̄rtā canonicā ꝺ talib⁹ relictis cū epūs talē ffni/
tatē possit visitaꝛ ⁊ vꝝ hꝛe iurisditōem tā i loco q̄ i collegio i ip
so loco ꝯgregato: p no. i. d. c. j. ꝺ cēsi. li. vj. Aut dicim⁹ q ista q̄r/
ta debeꝛ epo rōne cōmuniōis q̄ bz cū ecclijs iferioꝛib⁹ vt i iuri/
b⁹ supius allegatis. ⁊ tūc dico posito siū pīudicio q nulla cōio
eēt iter epm ⁊ dcās ffnitates tīi vbicūqꝫ due rōnes ꝯcurrūt ad
aliqꝺ idiuiduū cōponēdū q̄ꝝ q̄libet p se ē sufficiēs. tūc lz vna ex
ullis tollaꝛ. si tū altera rō remanet firma. tūc talis dispositio vz ⁊
tz nec tollit p ōfectū alteri⁹ rōnis. vt. l. si nō lex eliescētia. ff. ꝺ he
re. ifti. l. liberoꝝ. §. notāt. ff. ꝺ his q no. ifa. isti. ꝺ nup. i. §. affini
tatis. Cū ergo i pposito nro sufficiat ad ℔ vt epūs hēat q̄rtā q
q aut hēat sbiecta loca. qb⁹ ascripta sūt relicta sue iurisdtōi. vꝝ
habeat cōuniones in illis: vt in. d. c. conquerenti. ⁊ in dicto. c.
antiquos cum sy. Cum ergo tales fraternitates sint subiecte
epiſcopo quo ad iurisditōez. quia potest illas visitare: vt i. d. c.
j. §. j. de censi. lib. vj. cum sy. seqtur q habebit i talibus relictis
q̄rtā. Nec ē vez cū dī q nō ē cōmunio iter epūz ⁊ istas ffnitates
qꝛ lz ñ sit cōio iter epūz ⁊ laycos. cū layci sint alteri⁹ gñis q̄ epi ⁊
clici: vt i. d. c. duo sūt gña. qꝛ ibi ē cōio rōe loci. licz. n. cessat cōio
rōne vite ipoꝝ laycoꝝ nō tū cessat cōio rōne loci. qꝛ loc⁹ ē epo
sbiect⁹ vt fuit dcm. ⁊ qꝛ psumit fūdatus auctate epi. ⁊ sic ē cōio
iter eos ⁊ epūz rōne loci. ⁊ lz nō sit vnio rōne pſōaꝝ. tū nō cessat
vnio rōne collegij ⁊ ffnitatis pie: quo cāu dī fligiosa ffnitas ca
pīe do illō nomē fligiosū largo sūpto vocabulo: ꝺ quo i. d. c. ec/
clia scē marie. ⁊ i. d. c. cū laycis ⁊ sic lz rōne psonaꝝ nō sit cōio.
tū ē cōio rōne collegij ⁊ ffnitatis ad piū vsū ꝯstitute. ⁊ sic rōne
finis ad quē dcā ffnitas ē ꝯstituta ē apta ⁊ congruens cōio iter
epūz ⁊ ipāz ffnitatē. nā oē agēs agit pp finem ⁊ finis ē q mouet
agētē vt voluit pℏus nec ē miꝝ q aliter ꝯsiderāt psone ⁊ aliter
ꝯsiderat ipa ꝯgregatio psonaruꝫ: vt appz ex tex. c. rōana. §. in
vniuersitatē ꝺ sen. excō. li. vj. vbi singlr ꝺ collegio excōicari pñt
⁊ tū ipa vniuersitas ñ pt excōicari. c. q manumittit. xij. q. ij. cuz
sy. Ita dicam⁹ i pposito. ⁊ iō lz nō possit eē cōio rōne psonaꝝ.
qꝛ layci sūt. tū ſspectu collegij ad opa pietatis ꝯstituti: ⁊ sic quo
cūqꝫ ista ffnitas se ℣tat icidit i euitabilē syllā. qꝛ aut logmur ra
tiōe iurisditōis ⁊ ē ōbita q̄rta epo: aut rōe cōuentionis ⁊ silr ē ōbi
ta ēt. Et si dicaꝛ q pp fauoꝛē dcī loci scē ℝaterine ⁊ paupum
poti⁹ ē fauēdū ipis paupib⁹ q̄ epis locoꝝ. vt. l. id q pauperibus
C. ꝺ epi. ⁊ cle. c. religiosā. xij. q. ij. cū sy. ad ℔ rñdeo cū eo. q scri
bit i. c. ex tenoꝛ lrāꝝ. ꝺ fo. ꝯpe. i ℣. ita sum⁹ uiduis ⁊ paupib⁹ in
iusticia ōbitores: q aliis iiusticiā faceꝛ nō ōbem⁹ ⁊c. ⁊ iō aut istō
relictū ppetatis acqrit eccle scē ℝaterine. ⁊ tūc debeꝛ q̄rta epo
⁊ oēs sacri canones supius allegati exṕmunt: nec est fauēdum
eccle cuz pīudicio alteri⁹. c. per tuas de dona. bal. in. l. ea lege
C. de cōdi. ob cām. est enīz cultrix iusticie ⁊ honestatis. vt i. c.
j. de successio. feu. facit. l. si quis pbyter. C. de epiſ. ⁊ cleri. ubi
eccha non ꝺz pīudicare iurī alterius. ⁊ ibi bal. dixit eē argumē/
tū illi⁹ tex. q eccha nō pōt erigi i eccham collegiatā patrono lay/
co inuito. ita dicam⁹ in pposito q nō debet faueri eccle scē ℝa
terine i pīudiciuz ipsorū epoꝝ. ⁊ etiā ab eccha debeꝛ dcā quar
ta ppter onera cure pastoralis: vt in. d. c. officij. Aut dicimus
ista relicta quo ad ppietatē acqri ipsi fraternitati laycoꝝ. ⁊ tūc
multo fortius debeꝛ epo dicta quarta. ⁊ multo fortius est fauē
dū epo q̄ ipis laycis se ipos batētibus. ar. d. c. fi. de re iudi. et
d. c. id qꝺ pauperib⁹. qꝛ noie pauperū venit eccha. ⁊ p ons vēit
epūs: qꝛ epūs ē i eccha ⁊ eccha ē in epo. vt supius fuit dictū. ⁊ oī
iure videꝛ dcā q̄rta ꝺbita dño epo. ⁊ sic nō valuit argu. d. ab/
batis arguētis in dcō suo cōsilio a rōne cessāte. qꝛ iō sua reue/
rentia salua nō cessat ratio. Quinto accedat q dixit. do. pe. de
perusio in suo tractatu palle. quē reffert Jo. ꝺ imol. i. d. c. offi/
cij vbi dicit q illa que leganꝛ talib⁹ fraternitatib⁹ videnꝛ lega/
ri vt collegijs nō vt singularib⁹ psonis. nec cōtēplatione singu
lariū personarū. sed amore dei. ⁊ p̄o aīā qꝺ demōstraꝛ sic. Est
nomē iuris. ⁊ qd itellectuale ꝯstituēs collegiū: faciat. l. mortuo
ff. ꝺ fideiuss. l. j. in fi. ff. de colle. illici. ⁊ sic videꝛ legaꝛ fraternita
ti. idē qꝺ legare collegio: qꝺ ātlegaꝛ collegio nō cēsetur legatū
singularibus psonis de collegio: sed ipi collegio ⁊ vniuersitati
xij. q. ij. c. q manumittit. l. i tātuz. §. vniuersitatis. ff. de re diui.
Sexto etiā faciat vbicūqꝫ relictū est piū attendiꝛ relinquens. et
ipm relictū. ita dixit hosti. in ti. de sepul. et superi⁹ retuli. sed
huiusmōi relicta sūt pia. ergo debet attēdi relinquēs ⁊ relictuz.
ergo posito nō tū cōcesso qꝺ fraternitas: vt fraternitas nō te/
neaꝛ ad quartā. tamē teneꝛ rōne relicti ⁊ reliquētis. Septio fa
ciat qꝺ voluit Jo. de imo. in. d. c. officij. i. xxij. col. vbi dicit hāc
q̄stionē eē valde dubiā. ⁊ i ea dicit eē cōsiderandum. aut ffni/
tas cōgregaꝛ in loco nō subiecto epo. ponit exēplū in hospita
li nō ꝯstructo auctate epi vel in aliqua domo puata empta per
illos de fraternitate. ⁊ tūc videꝛ qꝺ de relicto tali fraternitati ñ
debeaꝛ quarta canonica epo. sicut nec ꝺ relicto facto hospitali
sine auctate epi cōstructo. aut reliquiꝛ fraternitati que ꝯgrega
tur in loco sbiecto epo. puta in hospitali cōstructo auctate epi
⁊ tūc dicit eē magis dubiū: ⁊ refert opi. do. card. ⁊ vtriusqꝫ dñi
pe. ⁊ bal. ⁊ galicij de anchona. ipe ℣o dicit eē aduertēdum qꝺ
aliud ē hospitale aliud ē fraternitas. ⁊ hoc idicat diuersitas no
minū. l. si idē. C. de codicil. nec ille locus hospitalis fuit cōstitu
tus ppter fraternitatē. sed ppter paupes pncipaliꝛ. sed ex acci/
dēti euenit qꝺ fraternitas aliqua fieret ⁊ cōgregareꝛ. ibi nō vi/
deꝛ isto casu legatū factū hospitali als nō posset illi de hospita
li legata distribuere nisi in vtilitatē hospitalis ⁊ pauperum
ipius hospitalis. ⁊ simiſiter si eēt aliqua fraternitas laicoꝝ que
cōgregareꝛ in aliqua eccha. si aliqd eēt tali fraternitati relictuz
nō posset distribuere nisi i vtilitatē eccle: cui⁹ ꝯtrariū quottidie
seruaꝛ. qa talis fraternitas distribuit legata eis facta ꝓut ei vi/
deꝛ i pias causas: vt docet expientia: ⁊ minime sūt mutāda q̄
certā iterpretatiōez habuerūt. vt. l. minime. ff. de legi. Ex quo
dicē posse inferri q legatū factū tali fraternitati. nō itelligiꝛ fcm
eē tali hospitali. ⁊ sic nō poterit ōtrahi canonica portio ex quo
ē fraternitas laycorū. qa nō reperiꝛ iure cautū. ar. c. ij. de transl
la. pla. l. illā. C. de colla. qꝛ licz reperiaꝛ q de relictis factis ec/
clesie ⁊ hospitalibus ⁊ alijs pijs locis debeatur epo quarta. nō
tamē reperiꝛ iure cautū qꝺ de legato facto collegio laycorum
debeatur quarta. ⁊ ita ibi dicit Jo. de imo. ℣ō pmo ipsemet
vꝝ sibi ℨdicere. qꝛ pmo i. d. c. tenuit q q̄rta portio nō debeaꝛ ꝺ
relictis pio loco. ⁊ postea tz ℨ. dū dicit q ꝺ relictis factis eccle
⁊ hospitalib⁹ ⁊ pijs locis ꝺbeꝛ q̄rta. nec scio videꝛ postq̄ dicē q
eccha teneꝛ ⁊ hospitalia teneanꝛ ⁊ alia pia loca nisi q cōprehē
dantur loca pia que nō sūt eccle nec hospitalia. ⁊ sic est cōtra/
rius sibi ipi. ⁊ istud q nūc dicit est vltimū dictū suum. ergo erit
standū huic vltimo dicto. l. qui filiū. §. sabini. ff. ad trebellianū.
Itē in casu nro nō ꝓsupponiꝛ q ille locus sit hospitale pnci/
paliꝛ ⁊ Jo. do imol. dicit qꝺ quādo ille locus nō fuit cōstitutus
ppter fraternitatē. sz ppter pauperes. sed ex accidēti euenit qꝺ
aliqua fraternitas cōgregareꝛ ibi. iō tunc nō videtur legatum

factū hoſpitali.ſz ī cāu nr̄o iſte loc⁹ nō ē fact⁹ pp paupes.ſz ē fa
ctus pp ip̄az fr̄nitatē.ergo ſeq̄t q̄ relictū dē fr̄nitati vī relictū
ipſi loco.ꝛ ſic io.ō imo.ī cāu nr̄o ꝯcludit ī fauorē ep̄i.ꝛ qñ ipſe
dic̄ q̄ quottidie videm⁹ q̄ dcā fr̄nitas diſtribuit ī paupes.ſi bñ
iſtō pōderet.io ē q̄ cōiter teſtātes eis legāt: vt diſtribuāt ī pau
peres.ꝛ ita accidit ī cāu iſto.q: iſti teſtatores diſ poſuerūt q̄ di
ſtribuerēt ī paupes.Sentit ēt io.ō imo.q̄ io ō relictis tali fr̄ni
tati ñ ōbet q̄rta.q: ē fr̄nitas laycor̄.q: iā ſupius ꝓbaui q̄ quo
ad ipſuz corp⁹ fr̄nitatiſ formaliꝫ nō eſt cor̄p⁹ laycale.imo ē cor̄p⁹
piū ꝛ religioſū.ſz ſint layci pſone.tñ iſtō corp⁹ ē piū bīto reſpe
ctu ad finē exercēdi ꝛ opandi pietatē ꝛ caritatē.ꝛ mirū ē q̄ .d.
galici⁹ eqpet fr̄nitatē diſciplinator̄ collegio ꝛ vniuerſitati mer
cator̄ ꝛ vniuerſitati ſcholariū: q: male legit.c.eitiēs.lxxxviij.di.
nā iſte fr̄nitates ꝯgregate ſūt p̄ncipl̄r ad opa pietatis ꝛ caritā
tis exercēda q̄ nō ē ī mercatorib⁹.nec ī ſcholarib⁹.illi.n. ꝯgre
gant̄ ad or̄ādū ꝛ exercēdū opa.iſti ꝯo ad mercādū ꝛ negocian
dū.ꝛ ſic lōga ē dīuerſitas īter eos.ꝛ ſz io.ō imo.ibi conē tolle
re illud q̄ fuerat dictū ſuper⁹ q̄ ūnmo eſt collegiū piū ꝛ reli
gioſum. ipſe dic̄ q̄ ēt layci honeſte viuētes largo mō dicuntur
fligioſi: vt dixit gl.ī.c.ex multa ō voto. ꝛ tñ ō relictis fcis layco
hōeſte viuēti nō repit̄ ep̄o ōberi q̄rta.q: ſalua ſua pace non bñ
arguit.ipſe enī arguit a pſona ad collegiū ꝛ ad vniuerſitatē qō
nō ē bonū argumētū.q: arguit a ſeptis ꝛ lōge diuerſis q̄ ar.nō
militat: vt.l.ſi marit⁹.C.ō dōa.īter vi.ꝛ vxo.l.pōponi⁹ exuli.ff.
ō mio.cū ſq̄.ꝛ q̄ differāt.appz ex no.ī.d.c.romana.§.ī vniuerſi
tatē ō ſen.excō.li.vj.cū ſq̄.Et ſic nō bñ tollit p̄mā rōnem q̄ fuit
d.card.ō tuderto.ꝛ ſz nitat̄ rñdere ad ſcōaz rationem q̄ fuit q̄
hñt oratoriū: vt.ſ.ē dcñ q: ipſe rñdet q̄ ipſi ſūt layci.talis rñ
ſio laborat eo morbo quo laborat p̄ma rñſio.ex eo q: ꝯſideran
do ip̄m collegiū ī ſe.vt ē dcñ dī piū ꝛ religioſū.ꝛ ſic nō bñ rñ
det. Nec ēt ob.cū ipe dic̄ q̄ ſz ad dyoceſanū ſpectet īgrere. an
ibi exerceant̄ opa caritatis: nō ſeq̄t ſz eum ergo ſūt ſb̄ iuriſdi
tiōe ep̄i.q: oīa relicta ad pias cās ī gñe p̄ūt dici eē ō iuriſditiōe
ep̄i cura gñali ip̄i⁹ ep̄i.ſpectat enī ad ip̄m īgrere.an executioni
mādēt: vt hī.c.ſi hīdes.ꝛ ī.c.tua ō teſta.ꝛ ī.l. hīditas.ff. de
peti.hīditatiſ cū ſq̄.ꝛ tñ ō eis ñ ōbet q̄rta ep̄o.vt no.io.an.ī.c.
dudū ō ꝙuer.ꝙuig.q: ēt iſtō nō tollit rōez.d.car.p̄mo q: vt vo
luit hoſti.ī.d.§.a qb⁹. in q̄rta iſta ōbita ep̄o attēdit reliquēs ꝛ
relictū.nō āt attēdit p̄ſona cui relig̃tur: vt ſupi⁹ē dcñ.io nō eſt
curādū.an ep̄s hēat iuriſditiōez. an nō ſup̄ eū cui reliquit. Se
cūdo illō ī cōueniēs q̄ adducit io.ō imol.nō ē ꝟ.d.ep̄z.ex eo ſz
ep̄s poſſit cogī hīdē: vt diſtribuat ad pias cās f̄licta: vt.l.nul
li cū ſq̄.C.ō epiſ.ꝛ cle.tñ hīs ſibi nihil iburſat ō tali relicto: vt ī
d.l.ſi qs ad ōclināda.ſz ī cāu nr̄o legatū ē piū.ꝛ tñ fr̄nitas p̄ci
pit cōmodū: q: ē dña p̄petatis ꝛ ēt ē collegiū pū: vt ē ſupi⁹ dcñ
nō ē ſic ī cāu ꝙueniētis adducti p io.ō imo.q: ꝙcedo q̄ ep̄s p̄t
mādare q̄ pia relicta exequāt̄.nō tñ p̄t petere q̄rtā.q: iſtō p̄ce
dit ꝙſiderato.q̄ p̄ſona a q̄ relinq̄t nihil p̄cipit.vt ē p̄ſona me
re laycalis.ꝛ iſtō nō ob.ī cāu iſto: q: cū talis fr̄nitas ſit collegiū
piū.ꝛ acqrat p̄petatē ō tali relicto ep̄s hēbit q̄rtā portiōez ei⁹ q̄
p̄cipit dcā fr̄nitas.ꝛ ſic nō ob.dcā rñſio ꝛ faciat q̄ voluit bal. ī
l.j.ff.ō p̄cu.vbi q̄rit qd ō p̄ce fr̄nitatis diſciplinator̄ ſcē marie
ō miſericordia q hz merā admiſtratiōez ſine cōmodo.ꝛ p̄eſt col
legio layco⁹.ſz ſint ad piū vſuz.an poſſit p̄curatorē ꝙſtituere.
an litē ꝙteſtatā ſicut p̄ñt admiſtratores eccliaꝝ dubitat ibi ꝛ re
liqt cogitādū. Ang. alle.inno.dicēt q̄ ſic.ꝛ allegat eū ī.c. edo
ceri ō reſcrip.ſz ip̄e ang.ibi teneat ꝟiū.ꝛ ſic nō vī eē collegiuz
laycale iō piū ꝛ religioſū largo mō ſumēdo religioſū. Nec ob.
ēt cū io.ō imo.rñdet ad.d.c.j.§.ī.ō cēſi.li.vj.inq̄tū p̄t ep̄s vi
ſitare loca pia.q: rñdet q̄ ibi loq̄t ō p̄ſs locis auc̄tate ep̄i ꝙſtru
ctis.nō āt loq̄t ō collegio layco⁹.ꝛ q: ſz poſſit viſitare.vt vide
at an diſtribuāt vt ōbēt nō tñ repit̄ iure exp̄ſſū q̄ poſſit ōtrabe
re q̄rtā canonicā ſicut nec p̄t qñ ꝙgregat̄ fr̄nitas ī domo p̄uata
empta ab ip̄s laycis.q: ad ꝟ rñdeo q̄ io p̄ſumit̄ q̄ iſte loc⁹ ſcē
Katerine fuerit ꝙſtruct⁹ auc̄tate ep̄i.ergo p̄t ōtrahere q̄rtaz vt
ſupi⁹ fuit dcñ. Itē nō vī iuri ꝙſonū q̄ dcā fr̄nitas ſibi acqrat le
gatū: vt ī cāu nr̄o: q: dcā fr̄nitas ē p̄peraria.ꝛ ep̄s hēat on⁹ vidē
di viſitādi ꝛ īgrēdi.ꝛ ñ hēat ꝙmodū: vt ī.d.c.cū ex officij ō pre
ſcri.cū ſq̄.nec.d.c.ſi hīdes ꝛ.c.tua ō teſta.loquūt̄ iſto caſu ergo
ꝛc̄.ꝛ ſic loq̄t io.ō ūno.ī cāu diuerſo. Itē rñdet io.ō imo.ad alīa
rōez cū dicebat̄ q̄ f̄licta tali fr̄nitati vidēt̄ legari collegio.q: īgt

ip̄e ſz ꝟ ſit vez nō p ꝟ ſeq̄t q̄ ō relicto tali collegio laycoꝝ q̄rta
ōbeat ep̄o.ꝛ ita refert ſe de fcō ꝙſuluiſſe: q: vt ſupi⁹ fuit dictum
iſtō nō ē collegiū laycale hīta ꝙſideratiōe ad ip̄m cor̄p⁹ collegij
ꝛ ad finē ad quē tale collegiū ē ōſtinatū.ſz enī ꝙſtituat̄ ex laycis
tale collegiū nō pp ꝟ ip̄m cor̄p⁹ collegij dī eē laycoꝝ vt ē dictū
Item quia vt eſt dictum conſiderat̄ ip̄m relictū ꝛ ip̄e reliquēs
ꝛ non ipſum cui relinquitur vt voluit hoſti. ergo nec ipſe facit
mētionē ō dcō hoſt.nec ēt vidit bal.ī.d.c.ſi pī de teſta. lib.vj.
Nec ēt fecit mētiōez ō do.card.florētino ī.d.c.reqſiſti.dū dixit
q̄ ep̄s pōt ōtrahere q̄rtā portiōez ō relicto fcō canonicis nō ex
p̄ſſis ſuis ꝓp̄ijs noīb⁹ vt ſupi⁹ fuit oñſuz.ſz ergo ꝙſuluit ꝓ ipſis
fr̄nitatib⁹ ꝟ eos nō tñ iuridice ꝙſuluit.nec bal.illā opi. firmiter
aſſeruit ī.d.l.ſi qſ ad ōclināda.īmo argumētādo trāſiuit dimit
tēdo ſpaciū ꝓ ōciſiōe.nec ibi fecit mētionē ō dcō hoſt.ī ſūma de
quo ipſe fuit mētionē exp̄ſſaz ōcidēdo iſtū articulū ī cōmēto.d.
c.ſi pī. Septimo ēt faciat.d.c.officij ī q̄tuz voluit ille rex.ī ꝟ.ni
hilomin⁹ poterit ō ceteris vēdicare vbi ꝓbat rex.q̄ ep̄s hūit cer
tā portiōez relictā a teſtatore ōcidit̄ ibi q̄ ō ceteris relictis pote
rit portiōez vēdicare ſiue ergo ſint relicta mōaſterio ꝛ eccliē et
p̄ijs locis ꝛ collegijs ꝛ fr̄nitatib⁹ poterit de illis talib⁹ q̄rtā pete
re ꝛ faciat.d.c.requiſiſti ī.ꝟ.ſi capellis ꝛ monaſterijs vel alijs
p̄ijs locis. Octauo facit etiā ſil̄e qō dicimus de relicto fcō q̄ē
tui fratrū ō penitētia tertij ordinis ſcī frāciſci.q: ō tali relicto de
bet̄ ep̄o q̄rta.ita tenuit io.de imo.ī.d.c.officij q tñ ſūt layci licz
nō ſint mere layci vt tenuit ẓengeli⁹ ꝛ io.ō ligna.ī cle.penul.de
ſen.excō.ꝛ bar.ī.l.ſemp.§.quibuſdā.ff.ō iure īmuni.ita a ſili di
cēdū ē in cāu nr̄o.cū tale collegiū diſciplinator̄ nō dicat̄ mere
laycū ſeu laycale debebit̄ q̄rta portio ep̄o.ꝛ tñ puſij ꝟuat̄ ꝛ etiā
hic bononie q̄ ꝙueniunt̄ corā iudice ſeculari. Faciat ēt ſimile
q̄ voluit idē io.de imo.ī.d.c.officij vbi poſt dñm pe.de anch.
q̄rit an debeat̄ q̄rta ep̄o ō relictis factis collegio leproſor̄: vbi
dixit qō ſi relinquit̄ collegio leproſorum vel leproſis talis loci.
tūc ſi locus ille fuit fundat⁹ auc̄tate ep̄i debet̄ q̄rta: p id q̄ ha
bet̄ ī.d.c.reqſiſti.ſec⁹ aūt eſt ſi fuit fundat⁹ p laycos ſine auc̄ta
te ep̄i. Cū ergo in caſu nr̄o fuit factū iſtud relictū fr̄nitati ſācte
Katerine.ꝛ ſic certi loci ꝛ iā ille locus preſumit̄ fundat⁹ auctori
tate ep̄i.vt dictū eſt ſequit̄ q̄ multo fortius debet̄ ep̄o q̄rta cuz
illi leproſi ſint miſabiles p̄ſone.ut no.in.c.ij.de eccle.edifi.Et
ſi quiſpiā dixerit ō relictis fcis ī genere pauperib⁹ nulla debetur
quarta ep̄o.vt cōcludūt oēs ſcribētes ī.d.c.officij.ꝛ.do.pe.in
dicto ſuo tractatu.ꝛ p bal.ī.d.l.ſi quis ad declināda ꝛ.ſed ī ca
ſu noſtro iſtud relictū fuit factū paupibus in genere q: dcā fra
ternitas ꝺz diſtribuere talia relicta īter paupes in genere. nec
ibi cōnumerant̄ paupes certi loci.ergo ſequit̄ q̄ nulla debet̄
quarta.ad hoc rñdeo.ꝛ ad hoc dico p̄mo q̄ bal.in.d.l.ſi quis
ad declinandā in ꝟbo.ſz ponamus teſtator reliquit bōa ſua ar
bitrio executoris diſtribuēda.mō iſte executor diſtribuit q̄dam
bona p̄ſonis q̄dam diſtribuit locis vtrū de omnib⁹ an de neu
tris debeat̄ ep̄o quarta.ꝛ diſtīguit q̄ illud qō declarat executor
videt̄ ōclarare teſtator.ꝛ ab eo dep̄ēdet tanq̄ a cā efficiente. ſz
ab executore dep̄ēdeat tāq̄ ab organo.l.vnū.ex familia ī p̄nci.
ff.de le.ij.ff.de teſta.tute.l.tutores. ꝛ hoc ꝟuz ī ſili per gl.ī cle.
duduz.§.vero ō ſepul. Modo in ꝓpoſito nr̄o ſi teſtator de re
lictis illis mādauit priori dicte fraternitatis q̄ diſtribuat ī pau
peres veſtiendo eos vel maritando virgines prout illi priori vi
debit̄ certū ē ex quo p̄petas debet̄ loco ſcē Katerine ꝛ fraterni
tati p dicte poterit hūs iura ep̄alia ī illo loco ꝙſequi q̄rtā. ō fru
ctib⁹ ꝟo diſtribuēdis attēdet̄ iſta diſtributio.an fiat paupibus
certi loci.an fiat paupib⁹ ī gñe vt voluit bal.ꝛ ſic.an ō illis cōſe
quat̄ q̄rtā ep̄s p̄debit ex futuro euētu. Sz ō p̄petate ē certū q̄
q̄rtā ꝙſequet̄ ep̄s.ꝛ ēt poterit̄ inueſtigat̄ ep̄s ſi tales p̄ces dicta
rū fr̄nitatū exequti fuerit diſpoſitiōez teſtatoris alleg.enī.ius di
ſtribuēdi ē deuolutū ad ep̄z ex diſpoſitiōe iuris cōis. ut hī ī.l.
nulli.ꝛ ī.l.id qō paupib⁹ cū ſq̄.C.ō epiſ.ꝛ cle. Preterea ēt faci
at q̄ voluit pe.ō puſ.ī.d.tractatu paruo q̄rte canonice ī.iij.q.
p̄n. ī ꝟ.nono q̄rit̄ ſi conuētui fruz de penitētia tertij ordis ſcī
franciſci leget̄ an debeatur quarta ep̄o: alle.federicuz de ſenis
in ſuo cōſilio.cxxxiij.q̄ nō debet̄.ꝛ quia epiſcopus petit cano
nicā ab eccl̄ijs ꝛ monaſterijs.ſz iſtis ſub nomine eccleſie vel mo
naſterijs nihil relinquit̄. Itez quarta debetur ep̄o de eo q̄ le
gat̄ p̄ſōe vl̄ loco ſbiectis.vt no.ūno.ī.c.ī nr̄a.ꝛ ī.c. certificari ō

sepul. ſz iſti ō tertio ordie ñ ſ̄ſūt eꝑo. vñ eoꝝ ſtat⁹ dī qdā modus viuēdi ñ āt regŀa: vt. c. cū ex eo. ō elec. li. vj. ⁊ ſic relicta eis fcā cēſenť ꝓſonarum ituitu legata. aut i op⁹ pietatis ⁊ elemoſine i qb⁹ cāonica portio ceſſat: vt. c. ex ꝓte ō ℣. ſig. ⁊. c. regſiſti ꝑalle. Tñ. d. pe. dānat iſtā doctrinā. ſed qꝛ cū tale collegium ſit quodāmō fligioſū. ergo cāonica portio ōbeť eꝑo. ſicut ⁊ cū legať alteri collegio licito ⁊ fligioſo. vt p dcā p eū i dcō tractatu appz. ⁊ ſic illō q i ℔ voluit io. ō imo. i. d. c. officij. idē voluit. d. pe. ergo mlto forti⁹ōbem⁹ dicer. idez i cāu quo fligť frnitati. et collegio ipoꝝ diſciplinatoꝝ. ⁊ mlto min⁹ hz dubitatōez iſte caſus nr̄. ex eo qꝛ vt ſupi⁹ dixi ℔ ñ fuerūt iſta flicta aſcripta ſimplr fraternitati diſciplinatoꝝ. Et iſto mō ꝓcedit dubitatio ⁊ cōcertatio iter illū. d. card. ⁊. d. galiciū. ſz i cāu nr̄o fligt ꝑori ⁊ recto ti frnitatis ſcē ſKaterine. ⁊ ſic loco pio fligt. ⁊ p ꝓñs ō talib⁹ relictis ōbetur ār̄ta portio eꝑo. Et ēt erit aduertendū circa illā diſtributōez q̄ illi ꝑores faciūt, put eis vī. qꝛ ita teſtator eis reliqt illā diſtributiōez. an diſtribuāt eis q ñ idiget. qꝛ tūc bñ poterit peteť ār̄tā eꝑs. ar. ei⁹ q i ſili dicim⁹ō relictis ꝑ fabrica eccl̄ie nō ōbeť ār̄ta: vt i. c. fi. ō teſta. ſz ſi fligť eccl̄ie ꝑ fabrica. ⁊ talꝫ eccl̄ia ñ idiget fabrica bñ ſolueť ār̄ta eꝑo. ita dixit pe. ō peru. i. d. ſuo tractatu. idē voluit ēt bal. i. d. l. id qō pauꝑib⁹. idē voluit. pe. ō anc. i. d. c. officij. ⁊ ſeqť ibi io. ō imo. ⁊ faciat ēt ſi le optimū. Teſtator legauit eccl̄ie aliqd tāq̄ ōbitū ⁊ nō ꝓbať ōbitū q nihilomin⁹ capiť vt legatū. ⁊ ex eo ōbeť ār̄ta eꝑo. ita ꝓſuluit i ꝓtigētia facti. fed. ō ſe. ꝓſi. clxxvij. refert ⁊ ſeqť pe. ō anc. i. d. c. officij. ⁊ i c. fi. ō ſucceſ. ab inteſta. ita dicam⁹ in ꝓpoſito nr̄o. Ꝑeterea ſi dicať q ō iſta ꝓpetate ñ ꝑt ōduci ār̄ta portio eꝑo. ex eo qꝛ ē ō reb⁹ imobilib⁹. qꝛ pe. ō anch. i ꝑalle. c. officij. i. vij. col. i ℣. ō qb⁹ aut reb⁹ iſta portio ōbeť. ꝓcludit ō mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ ōberi ⁊ alle. d. car. tuderti i ſuo tracta. ār̄te canonice ⁊ i ꝓtigētia fcī dič ita fuiſſe iudicatū i fdditu cuiuſdā caſtri fcō cuidā mōaſterio. alle. hoſt. i ſū. ⁊ ēt ℔ ſeqť io. ō imo. i. d. c. officij. ergo ſeqť q ōbeť ār̄ta ō iſta ꝓpetate flicta. Ꝑeterea faciat q voluit hoſti. i ſumma ō teſta. §. i ſūma. ℣. de relictis vbi tz apte q ō relictis fcis loci pio ōbeať ār̄ta cāonica eꝑo. Faciat ēt q voluit pe. ō anch. i c. dudū ō ꝙuerſ. ꝓiug. i ār̄to notabili ꝑ illū tex. i. ℣. pauꝑz hoſpitalis cōiūcta gl. ij. q idē ē legare pauꝑib⁹ hoſpitalis certi loci q ē legať iſti hoſpitali. qō dič eē utile ſcir̄ pp portōez q̄ ōbeť eꝑo ō flictis pauꝑibus ſimplr ⁊ i gñe nō ōbeť ſibi ār̄ta ſz ō relictis hoſpitali ōbeť. d. c. regſiſti. ⁊ ſ̄bdit qd ſi fiat ꝓmixtio loci ⁊ pauꝑz. qꝛ teſtator legat dič illū tex. facer̄ q ōbeať ār̄ta portio eꝑo vt ſic magis ꝓſidereť loc⁹ q̄ ꝓſone qb⁹ cōmodz q̄rir̄ ex legato. allegat. l. ciuit⁹. ff. ō reb⁹ dub. ⁊. l. ciuitatib⁹. ff. ō le. j. ⁊ ita reſidet ibi. d. pe. q vī ōcidere iſtā. q. i idiuiduo. qꝛ cū ℔ teſtatoꝛ legauerit frnitati ſcē ſKaterine ꝓplexus ē collegium ⁊ locū. tñ magis vī hūiſſe ꝓſideratōez ad locū ⁊ ꝑ ꝓñs ōbeť iſta ār̄ta portio eꝑo ō talib⁹ relictis. ⁊ ꝑ ꝓñs magis clať vī ſētir̄ illō qō voluit bal. i. d. l. ſi qs ad ōclinādā q videať teſtatoꝛ hūiſſe reſpectum ad locū tāq̄ ad cāz finalē. Et ē bñ ꝓſiderādū. qꝛ pe. i. d. c. officij faē mētionē ō bal. i. d. l. ſi qs ad ōclinādā. ⁊ ō dño galicio. ⁊ tñ nō tz dictū bal. ⁊ ſic mēs ſua fuit oīmodo q bal. nō bñ ꝓſuluerit. Ꝑeterea faē q tales frnitates ꝓgregate ad opus pietatis ſapiāt quādā religionē q ſcribit ⁊ refert dñic⁹ p⁹ archi. ⁊ alios i. c. ſi qs. xlij. di. vbi q̄rit ſtatutū diſpōit q i tali frnitate nullus recipiať niſi ſoluat ꝓmo certū qd. refert magiſtrū raymūdū dicer̄ q ſi fuerit ꝑ honeſtā cāz fcñ tale ſtatutū: vt qꝛ ꝑ alēdis pauꝑib⁹ ſoluiť illa pecūia ñ ē ſymonia nec ē repꝛobādū tale ſtatutū. alij dicūt ℨriū ℨz eū. qꝛ ℔ nō ē licitū. ſi tales recipiāť in dcā frnitate ſ̄b tali ꝙdictōe. ut ſoluat tñ i āno. qꝛ ℔ ē ſymoniacum. Itē tale ſtatutū ꝙtinet iniqtatem. ne qs recipiať ad talia opa pia niſi ꝓmo ſoluat pecūiaz. ſz ſi ſtatutū fiat ꝑ ℣ba affirmatiua ſ. q qcūq; fuerit recept⁹ ſoluat tñ tūc poterit ſ̄bſiſtер tale ſtatutū. ℨz archi. ibi. Jo. an. i. c. dilect⁹ el. ij. ſup. j. gl. ō ſymo. vī teneť q ℔ nō ſit licitū dare pecuniā vbi qs eēt ūuitādus ad bonū ⁊ illud bonū nō ē ō neceſſitate: ſz volūtate. ſicut eēt qñ abb. daret pecuniā vni vt efficereť mōach⁹: qꝛ ſiñ fligiōe ꝑt qs ſaluari. xxij. q. üij. §. fi. vñ ītert q i talib⁹ frnitatib⁹ ñ ē licitū fcīpe pecūiaz a uolētib⁹ illā frnitatē ītrare cū ad illō ſint ūuitādi ſiñ pecūia. ſecus dič ſi iſtō bonū eēt neceſſitatis. qꝛ tūc bñ qs ūuitari ꝑt ꝑ pecuniā ad iſtō bonū: ⁊ ꝑt dare pecuniā: vt qs ꝙuertať ad fidem xxiij. q. üij. c. pe. ℨz io. an. i. d. c. dilect⁹. Et ℔ dič eē notāda. do. dñicus i. d. c. ſi qs. ꝑ iſtis cū frnitatib⁹ ordiatis ad opa pietatis q̄ habēt ſtatuta diſponētia vt ſoluať pecūia i eoꝝ īgreſſu. qꝛ nō ſūt licita. ⁊ ſic ſentiūt ꝑfati doctoꝛes q tale collegiū nō ē mere laycale ⁊ ꝑ ꝓñs nō ſiū magna cā bal. ō ℔ dubitauit i. d. l. j. ff. de ꝓcu. ⁊ ſic oīno ōbeť iſta ār̄ta dño eꝑo. ⁊ iſta vī puriſſima ꝓtaſ. ¶ Reſtat nūc rñdere ad argumēta ſupi⁹ ꝑ ꝑte ℨria formata cū ꝓmo dī q talis frnitas ē capax flictoꝝ. ⁊ hr̄ditatis ℔ ꝓcedo cū ℣o dī q tales frnitates nō ſūt ſ̄b iuriſditōe eꝑi. ad ℔ multiplr reſpōdeť negādo ꝓſequētiā. ñ ſūt ſ̄b iuriſditiōe eꝑi. nō ſeqť ergo nō dz hēre ār̄tā ſibi ō iur̄ ōbitā. nā vt hēat locū iſta ār̄ta nō attēdiť niſi relictū. ⁊ ipe reliquēs. ita dixit hoſti. i ſūma ō ſepul. vt ſupi⁹ fuit dcm̄. ⁊ voluit ℔ pe. ō puſio. ergo nō curabim⁹ ſi nō ſūt ſ̄b iuriſditiōe eꝑi. vel ſo remoueo ſic poſito ſiñ ꝑiudicio q nō ſint ſ̄b iuriſditōe eꝑi nihilominus adeſt cōmunio iter eꝑz. et illud collegium ratione finis. quia ad finem pietatis ⁊ ratione loci. quia ille ē locus ſancte ſKaterine ergo ſuffič q adſit cōiorō loci ⁊ rō finis quo caſu ſufficit vt ār̄ta debeať. Vel tertio ēt rñdeo ⁊ nego illō aſſūptū q nō ſint ſ̄b iuriſditiōe eꝑi. qꝛ imo ſūt ex eo. qꝛ eꝑs vł hñs iura eꝑalia ꝑt illō collegiū diſciplinatorū viſitať ⁊ videť. an ibi exerceať op⁹ pietatis ⁊ caritatis vt ſupi⁹ fuit exꝑſſe oñſuz. ergo rō illi⁹ oneris dz ꝑmiari eꝑs. ⁊ ꝑ ꝓñs ꝑt petere ār̄tā. Itē ꝑt ēt aliter rñderi dādo iſtātiā ꝙuēt⁹ illoruz frez tertij ordis ō pēitētia teneť ō hmōi relictis ad ār̄tā canonicā. vt voluit pe. ō pu. ⁊ io. ō imo. ⁊ tñ ſūt ſ̄b iuriſditōe iudicis ſecularis. ergo nō ſeqť nō ſūt ſ̄b iuriſditiōe eꝑi. ergo ñ teneť ad ār̄tā. vł ēt ꝑt rñderi q illō ꝓcederet qñ talia relicta fuiſſēt aſcripta ꝓncipalr illi frnitati. Iz i ꝓtate iſtō ñ ſit bñ dcm̄: qꝛ pōito q tale flictū fuiſſet legatū collegio ⁊ frnitati illoꝝ diſciplinatoꝝ: tñ eꝑs ōberet hr̄e ār̄tā: vt voluit card. tuderti ⁊ ſeq̄ces: vt ſupi⁹ fuit dcm̄. Sed i caſu ꝓpoſito tale relictū fuit legatū poti⁹ loco q̄ collegio: vt voluit bal. i. d. l. ſi qs ad ōclinādā. ⁊ ſupi⁹ fuit exꝑſſū ergo ⁊c. Et ꝓ ℔ tollit cū dī cure paſtoralis offm̄ eſt remotū ab illis talib⁹ frnitatib⁹: qꝛ iſtō ē falſū. qꝛ imo eꝑs hz curā qꝛ viſitat illa talia collegia an exerceāt opa pietatis ⁊ exequāť volūtates teſtātiū. ita vt diſpoſuerūt. ⁊ ſic nō ē vex aſſūptū. et ēt hz curā rōne loci. qꝛ ē loc⁹ ꝙſtruct⁹ auctate eꝑi. vt ſupi⁹ fuit dictū ergo ⁊c. Mō ē vex cum dī q ceſſat cā ipius ār̄te. ergo ceſſabit effect⁹. Nec ē vex cū dī q ñ vocať ad on⁹. qꝛ imo hz eꝑs mlta onera tā rōne finis ad quē tales frnitates ꝓgregate ſūt q̄ ēt rōne loci. i quo ꝓgregāť. ⁊ maxie i cāu nr̄o: qꝛ talia relicta fuerūt legata poti⁹ eccl̄ie ſcē ſKaterine hñdo reſpectū ad ipm locū q̄ ad ipas ꝑſonas laycales vt ē dcm̄. Nec ob. cum dī q nō ē iur̄ exꝑſſū q ōbeať ār̄ta ō locis pijs. qꝛ imo iura ſūt exꝑſſa et apta ō ℔ q nedū eccl̄ie mnnaſteria ⁊ hoſpi. teneť ad iſtā ār̄taz ſz ēt alia loca pia teneť: vt ſupi⁹ fuit dcm̄ ergo ⁊c. ⁊ ſup ℔ late ſupius ſcripſi. Nec ob. cum dī q talia legata fuerūt relicta ꝑſonis. qꝛ nō ē vex. imo fuerūt relicta loco ſcē ſKaterine ſupi⁹ dixi Itez poſito ſine ꝑiudicio q fuiſſēt relicta illi collegio. nō ꝓ ℔ fuerūt relicta ꝑſonis. nec ē vex q collegiū ℣e dicať ꝑſona. imo ſūt differētes. tex. ēi. c. j. §. ꝙēticulas ō pace iur. fir. vbi ciuitas ſeu collegiū ⁊ ꝑſōa ponūť: vt diuerſa. l. fi. C. ō eroga. milī. āno. li. xij. ⁊ bal. i. d. §. ꝙēticulas ℔ colligit. ⁊ faē. c. graue ō ꝑbē. et ibi dixit. d. anto. q ſtatutū loquēs ō ꝑlato nō hz locū i caplo ſi cut nec. eꝫ. ⁊ pe. de anch. i. c. nouit de his q̄ ſi. a ꝑla. dixit q ſtatutū loquēs ꝑ iſta ℣ba ſi qs ñ hz locū i vniuerſitate. ⁊ q voluit bal. ī rub. C. ad trebel. vbi dič ꝙſtituo te, ꝑcuratorē meū ℨ oēm ꝑſonā. vt, iſte, ꝑcurator poſſit expiri ℨ collegia. ⁊ vī q ſic. p. l. mortuo. ff. ō fideiuſſo. ℨriuz ōterminat p. l. metuz. §. aīaduertē dū. ff. q me. cā. qꝛ ſtricta ſit iterꝑtatio abſq; fictione iuris ⁊ q voluit idē bal. i. l. ſi qs hac. §. q manumittiť. ff. ō i ius vocā. ⁊ i d. l. metū. §. aīaduertēdū. ⁊ i auč. itē nulla cōitas. C. ō epiſ. et cle. ⁊ ſic falſuz ē illō aſſūptū: legauit frnitati diſciplinatoꝝ ergo legauit ipis ꝑſonis diſciplinātis. qꝛ aliud ē collegium aliō ſunt ꝑſone per prefata iura. nec. l. mortuo probat. q collegium ℣e ſit ꝑſona. qnūmo i cāu iſto talia relicta fcā fuerūt poti⁹ loco ſcē ſKaterine. vt ē dcm̄. Nec ob. ēt cuz allegať opi. d. galicij ⁊ bal. ⁊ io. ō imo. ꝓmo qꝛ ñ loquūť i cāu nr̄o. ſz loquūť qñ fuit relictū frnitati. q̄ ꝓgregať i tali loco. ⁊ ita exꝑſſe io. ō imo. dixit i. d. c. officij vt ſupi⁹ fruli. tūc. n. bñ fuit alteratio iter card. tuder. ⁊ galiciū. ſz i cāu nr̄o talia flicta legata fuerūt loco ſcē ſKaterine vt ſuperius fuit oñſum. ergo caſus nr̄ eſt differens a cāu bal. ⁊ dñi

galici. ꝛ iſtud voluit pe. ō anch. i. d. c. dudū ō ꝙuer. ꝙiug. Et in ħ nulla ē ꝯcertatio iter doctores ꝛ pp ħ nō ē ita accurare iſiſtēduz. circa hāc dubitationē. Si ꝓ loqmur qū fuit fcm̄ relictum fraternitati nō fcā mētiōe ō loco. vt ō cā finali: tunc fuit magna ꝯcertatio. qd iuris iter illos pres. Sz adhuc idē ē dicēdū i vtro qz caſu. ex multis ſupius adductis. ꝛ maxie qꝛ idē bal. vī ſētire iſtā ptē i. d. c. ſi pī ō teſtis: ꝛ iſtō voluit hoſt. ꝛ vterqz pe. ꝛ car. ō tuderto. q pres faciūt cōez opi. nec bal. i. l. ſi qs ad ōclinādā firmauit clauū i ħ ō dñz cardi. ſz argumētādo illō dixit vt appz ex ſuis ꝓbis ibi. ꝛ cū bal. mouet ad ſic dicēdū. qꝛ pſona ē ſepabilis a loco: qꝛ ad ħ dicēdū q iſta rō bal. ꝙcluderet q iō debet ārta ep̄o a collegio: qꝛ collegiū ē ānexū a loco iſtō nō militat in caū nr̄o. qꝛ ad ħ vt ārta debeat: vt voluit hoſt. ꝛ ēt voluit ipſe bal. i. d. c. ſi pī. neceſſe ē q ꝙſideret ipz relictuz ꝛ ipe reliquēs. Si ſic ad qd ergo opz ꝙſiderar iſtā iſepabilitatē a loco. p̄ōe q eēt capl̄m ſine eccl̄ia. qꝛ forte eccl̄ia eēt occupata ab hoſtib⁹ infidelib⁹ vel fundata a mari ꝛ relinq̄ret capl̄o canonicoꝝ. an ōberet tūc ārta ipi ep̄o de tali relicto vī q nō: ꝑm doctri. bal. qꝛ iaz pſona nūc ē ſepata a loco. ꝛ tī iſtō nō ē vez p iura ſupius allegata. ꝛ p id qō voluit card. i. d. c. reqſiſti. ꝛ io. de imol. ibi. ꝛ ſuperi⁹ dixi. Ulñ poſito q pſōa eēt ſepabilis a loco. tñ ſi legatuz ē piū ꝛ collegiū eſt ōputatū ad opa pietatis deberet ārta. ex eo qꝛ attēdit ipm corp⁹ collegij reſpectu finis. ꝛ ēt qꝛ eps hz onuſ viſitādi ꝛ inqrēdi. ſi exerceant opa pietatis. vñ ſi ſeparent a loco. tñ eps hz illō onus viſitādi ꝛ iquirēdi. ñ ergo dz eps ōfraudari ſua ōbita portiōe. lz pſone ſint a loco ſepabiles. ꝛ vī ſatis ieptus modus cū reuerētia bal. aſſerere ꝛ ēt alioꝝ q collegiuz diſciplinatoꝝ ꝙſtitutū ad oād̄ū ꝛ ad exercēdū opa caritatis et pietatis ſit vt collegiū ſcolariū ꝛ mercatoꝝ p id qō voluit io. an. i. c. dilect⁹ el. ij. ō ſimo. ꝛ ſupius dixi. Nec ē vez dicer̄ q nulla ē ꝙiunctio iter eos ꝛ ep̄m. qꝛ imo ē ꝙiunctio iter ep̄m. ꝛ ipſū collegiū reſpectu finis ad quē eſt illud collegiū deputatū. lz. n. iter ipſos laycos nō ſit ꝙiūctio cū ipſo ep̄o. eſt tñ ꝙiūctio cum ipſo collegio q cēſet collegiū pietatis ꝛ caritatis. Nec ob. cuz dī q nō tenēt ad caritatiuū ſbſidiū ep̄o p̄ſtādū. ergo nō tenētur ad ārtā nō valet iſta ꝙſequētia. qꝛ alia ratio eſt vt debeatur ārta ō relictis factis dcō collegio ꝛ alia ē rō. vt debeāt caritatiuum ſbſidiū: qꝛ ex quo ep̄s vocāt ad onus viſitādi ꝛ iquirēdi ſi ibi exerceant opa pietatis eēt idignū q nō ꝙſequeret p̄miuz laboris. ꝛ qꝛ iā ſūt ſubiecti rōne iuriſditiōis p. d. c. j. §. j. ō cenſi. li. vj. vt ē dictū. ꝛ ſic nō ē vez q nō ſubſint ep̄o. Nec ēt ob. qō voluit io. ō imol. repbendēs bal. i. d. l. ſi qs ad declinādā iq̄rtū voluit q ſi teſtator dicat lego fraternitati talis hoſpitalis q ille genitiuus denotet cāz finalē: qꝛ dictū io. ō imo. dz ibi itelligi ꝑm aliud dictū ſuū i. d. c. officij vz q itelligat qñ teſtator dixit. reliquo fraternitati q̄ congregat i tali loco. ꝛ ita vī ſentiē ibi. ꝛ ita dz intelligi. Et p ħ nō vī diſcordare a dicto bal. i. d. l. ſi qs ad declinādā. ꝛ lz io. ō imo. dicat q ita ꝙſuluit i terra galij. tñ ꝙſiliuz nō eſt ōciſio ceſaris aut pape. ēt ꝺ eum bal. voluit. do. card. ꝛ vterqz. d. pe. ꝛ hoſt. ꝛ ēt bal. vt ſupius retuli. Nec ob. q volu it. d. abb. i. dcō ſuo ꝙſilio. qꝛ i ꝓvitate. d. abbas loqt i. d. ꝙſilio i caſu lōge diuerſo a caſu nr̄o loqt eni i loco exēpto qñ fraternitas diſciplinatoꝝ congregabit i loco exēpto. ꝛ ſic iſte non ē caſus nr̄ qꝛ locꝰ ſcē Katerine nō ē locꝰ exēptus a iuriſditiōe epi vl hñtis iura epalia i loco. Et ēt qꝛ iā hoſt. bal. ꝛ alij quos ſupius retuli tenuerūt exp̄ſſe q loca exēpta teneant ad quartā. ꝛ ſic cōſiliū do. abb. ē ꝺ cōez opi. Nec ēt d. abb. ibi loqt qñ teſtator habuit ꝙſideratiōez ad locū. quo cāu ſi locꝰ ille teneꝝ ad quartaz tūc talis fraternitas tenebit ad quartā. ſz iſte locꝰ ē ſb iuriſditione epi. ꝛ teneꝝ ad quartā ex diſpoſitōe iuris cōis. ergo ſeqt q nō ſumꝰ i caū dñi abbatis. Dic ēt ibi. d. abb. q ārta debeꝝ de relictis fcis pijs locis ep̄o ſbiectis. ſz i caū nr̄o iſte ē locꝰ pius. ꝛ iſtud relictū vī potiꝰ fcm̄ loco eccl̄ie ſcē Katerine. iō vī eē locꝰ ſacer. ꝛ eccl̄iaſticus vt ē dcm̄ ergo p̄ōto q dūtaxat eēt locꝰ piꝰ: tñ debeꝝ ārta ō relictis tali loco pio. ꝛ ita fuit i caū iſto. qꝛ relicta fuerūt loco. ergo ꝛc̄. ſic potiꝰ ꝛ exp̄ſſe dic i fauorē ep̄i. d. abbaſ. Dic ēt i dcō ꝙſilio ipe q ſacri cāones loquētes de iſta ārta ep̄o debita nō loquūt ō relicto pſonali. ēt ſi fiat clerico. ſz relictum fraternitati diſciplinatoꝝ dī eē fictū pſonale ꝛc̄. ergo ad ħ. n. appz rñſio clariſſima q nō bñ dicit q ſit fictū pſone. qꝛ aliō eſt collegiū aliō ē pſona p iura ſupi⁹ allegata. ꝛ ſic ꝓpe ꝛ ꝺe nō eſt pſona collegiū. Et ex dcō ſuo ſequeret abſurdū vz q relictū facti collegio ꝛ capl̄o canonicoꝝ nō deberet ārta ep̄o. ex eo qꝛ ē relictū pſonale. ꝛ ipe dic ex relicto pſonali fcō ēt pſone eccl̄aſticē nō debet ārta. ꝛ iſtō ē icōueniēs dcm̄. nec dignū ſua eminēti ſcia. ꝛ ēt qꝛ i caū nr̄o. iſtō relictū vī potiꝰ aſcriptū loco q̄ collegio diſciplinatoꝝ vt ſupi⁹ ē oñſum. Nec ēt ob. cuz dic q cā fun damētalis huiꝰ ārte ē cōmunio q̄ ē iter ep̄m ꝛ ipſas eccl̄as ſibi ſbiectas. ꝛ dic q nulla ē cōio. ꝑmo nō rōne loci. qꝛ ad ħ rñdeo ſalua ſua pace i caū nr̄o ē cōio rōne loci. qꝛ locꝰ ē pius. ꝛ ēt ē ſacer. vt dictū ē ergo ē cōio rōne loci. ꝛ ēt qꝛ iā flicta fuerūt intuitu loci. ar. l. cū aliqs. C. ō iur. ōlibe. Nec ēt ē vez dicere dū dicit q rōne patrū nō ē cōio. qꝛ rōne finis: vt ſupius dixi bñ eſt cōio. Et ēt ipſe arguit ō ꝙtinēte ad ꝙtentū. ꝛ ō collegio ad pſonā q argumētū nō ꝓcedit i caū nr̄o. vt ſupius ē oñſuz. vñ dic ipſe nō ē cōio rōne pſonaꝝ ꝙcedo ħ: qꝛ layci ſūt. ſz ē cōio rōne collegij pij. ꝛ ad pietatē ꝛ caritatē congregati. ꝛ ſic nō ē vez dicere pſōarū nō ē cōio. ergo non ē cōio. qꝛ arguit a ſcōm qd ad ſimpl̄r. qꝛ rōne collegij ꝛ rōne finis ē cōio. ꝛ totū fūdamētū ſuū i dcō ꝙſilio. ꝛ bal. i loco ſupius allegato fuit: q tale legatū ē pſonale qō ē abſurdū fateri. vt ē dcm̄. qnimo vt dixi ē cōio reſpectu iuriſditiōis. Et cum ipſe dic q iſti nō ſbſūt ep̄o. qꝛ nō ōſinūt eē ō iuriſditiōe iudicis ſecularis. arguit ēt ō ꝙtētis ad ꝙtinēs. vñ nō ē verū dicere iſti layci ſūt ō iuriſditiōe ptātis. ergo collegio eoꝝ ad oād̄ū ꝙgregatū. ꝛ ad opꝰ pietatis ꝛ caritatis no ē ō iuriſditiōe epi. iſtō nō ſeq̄t. tum qꝛ eos viſitat vt dcm̄ ē. Et male ēt arguit dū dic nō ōſinūt eē ō iuriſditiōe ſecularis iudicis. ergo nō ſūt ō iuriſditiōe epi. iſtō ē male dcm̄. qꝛ vbicūq gñalis iuriſditio ꝙpetit alicui p̄t ſpēs attribui alteri. nec illa ſpēs vī remota ab illo generali. vt late firmat bar. i. l. j. C. ō of. p̄fec. vrb. ꝛ hī i. c. p ħ de hī. li. vj. cū ſy. vñ ſtāt ſimul iſta q nō ōſināt eē ō iuriſditiōe ptātis. ex quo ad collegiū eoꝝ ſbſint ep̄o. fac q voluit bal. i. l. j. ff. ō of. ꝙſul. Nec ēt ob. cum dī q iſta fraternitas vī electa ad diſtribuēdū paupib⁹. ꝛ ħ dic colligi ex mēte ipſoꝝ ſtatuētiū. ſz de flictis fcis i gñe nulla ārta ōbet ergo ꝛc̄. qꝛ iſte ñ ē cāus nī. imo dcē fraternitates hūt ꝓpetatez ꝛ illā apud ſe retinēt. ꝛ ō illa ꝓpetate. d. ep̄s petit ārtaz: qꝛ illa ꝓpetas nō diſtribuit paupib⁹. de actu ꝓ diſtributōis pendebit ex futuro euētu. an ſi diſtribuant paupib⁹ certi loci. aut paupib⁹ ñ idigētib⁹. aut nullo mō diſtribuāt: vt ſupi⁹ fuit oñſuz. ꝛ p̄cedit ħ tenēdo q tale relictū fuit facti fraternitati nō hīto reſpectu ad locū. ſz certe i caū nr̄o imo fuit aſcriptū iſtō relictū loco poti⁹ q̄ fraternitati. vt dcm̄ ē ꝛ ſic i dubitāter ōbebit ārta. Nec ob. cum dic q rō iſti⁹ ārte fuit onꝰ q ep̄i ſbeunt rōne locoꝝ ſbiectoꝝ. q̄ rō ceſſat i iſtis laycis q nō ſūt ō iuriſditōe ep̄i. qꝛ iſtō laborat eodē morbo quo laborāt alie ſue rōnes ſupi⁹ fcē. ꝛ iā appz rñſio ad iſtud ex ſupōcis. Nec etiā ob. dū ipſe allegat illō ꝙſiliū federici loquētis ō relicto fcō collegio leproſoꝝ. qꝛ ſupi⁹ rñdi. ꝛ ꝺ fede. tenuit ille ꝓviſſimꝰ iuris iter pres. d. pe. ō peru. ꝛ io. ō imol. vt ſupi⁹ dixi ergo ꝛc̄. Nec ēt ob. q ipſe abb. dixit i. c. officij. qꝛ ibi abb. trepide loqt. nec audet apto ore affirmar. lz aiōſus ſup ħ fuerit loquꝰ i dcō ꝙſilio. ꝛ ex iſtis appz ꝓviſima ꝙcluſio doctoꝝ i cōi q ō talib⁹ relictis debeꝝ ārta dño ep̄o. Et ſic ēt ꝙcludo q ō eo q ad dictū collegiū diſciplinatoꝝ venit ex illis teſtis debeꝝ ārta dño ep̄o. aut hñti iura epalia. ꝛ ēt ō eo q aduenit loco eccl̄ie ſcē Katerine ēt debeꝝ ārta ep̄o. De fructib⁹ ꝓ diſtribuēdis p illos ō dcis fraternitatibus. ſi diſtribuūt i paupes certi loci debeꝝ ep̄o ārta. Idē ſi diſtribuūt pſonis nō idigētib⁹. Si ꝓ diſtribuāt paupib⁹ idigētib⁹ i gñe. ꝛ tūc dico q ex quo iſta flicta fuerūt legata hīto reſpectu ad locū vt ē dcm̄. oio ōbeꝝ ārta ō ꝓpetate. ꝛ ō vtili dñio. ſeu ō fructib⁹. qꝛ habeꝝ fſpectꝰ ad locū. Et idē dico ſi teſtatores iſti fliqſſēt iſti fraternitati ſeu collegio. vt diſtribuāt in paupes. qꝛ tūc ōbeꝝ ārta p illā doctrinā. qꝛ nō ōbemꝰ recedere a regla: q ō oib⁹ relictis pio loco ōbeꝝ iſta ārta ep̄o. ſz flicta huic collegio videꝝ flicta collegio pio: vt loco pio. qꝛ ꝙgregaꝝ ad opꝰ piū ordināꝝ. n. hmōi fraternitates ad actū diſcipline. ex quo ſe flagellāt. xxiij. q. v. ad fidē. ꝛ. c. ñ putes. ꝛ. xxiij. q. iiij. c. diſplicet. ꝛ. c. vlt. ꝛ ēt ad actꝰ caritatis miſericordie ꝛ pietatis cū aliqs ō eis ifirmaꝝ ceteri p̄ſtāt miniſteriuz ſeruiendi egrotādis. ꝛ ducunt ad eum preſbyterum qui miniſtrat ſacramenta. de ſacra vncione capitulo vno. ꝛ etiam congregantur ad contemplationem vite ſicut eſt orare ad deum. c. niſi cuz pridē. de renūci. et vſuum

ecclĩastice ꝛ hñt oratoriũ ꝛ altaꝛ vbi oꝛãt ꝛ faciũt celebꝛaꝛ diuina ꝛ sic ꝛdacti sũt ad istar collegij ecclĩastici. ꝛ q̃ talib⁹ fraterni tatib⁹ legãꝛ debẽt ꝙuerti ī op⁹ pietatis et ẽ collegiũ ꝛligiosũ largesumẽdo. ex quo deputatũ ẽ ad obꝛuãtiã eoꝝ. q̃ religiõi concruũt: vt ẽ op⁹ charitatis pietatis disciplĩe et oꝛonis. lz stricte nõ sit religiosũ ex quo nõ ĩteruenit auctas epi: vt ī. c. ad ħ ꝺ relig. do. ¶ Et eodẽ mõ dico q̃ est collegiũ ecclĩasticũ largo mõ sumẽdo q̃ ritu ecclĩastico ꝛgit: quo ad actũ disciplĩe pietatis ꝛ oꝛonis lz stricte sumẽdo ecclĩasticũ sit sec⁹: vt ī. c. cũ sicut ꝺ ꝙse. ecclĩe. Nec ẽ vez cũ dicebat bal. q̃ ꝑsone huⁱ⁹ fraternitatis pñt ꝙsiderari seoꝛsũ ꝛ ī abstracto a loco: donec est collegiũ. ꝛ durat collegiũ ꝛ sũt ī collegio: nõ. n. ẽ dare collegiũ sepatis ꝑsonis a collegio: vt. l. j. ff. ꝺ colleg. illici. ꝙcedo q̃ ꝛcedẽtib⁹ ꝑsonis a collegio ãpli⁹ nõ ẽ collegiũ q̃nmo durãte ipoꝛ collegio ẽ daꝛ ī sepabilitatẽ ꝑsonaꝝ a collegio. ꝛ iõ sicut debeꝛ q̃rta epo ex eo: q̃ ꝑsone nõ sũt sepabiles a loco vt ipe bal. dicebat. ita debeꝛ q̃rta ex eo: q̃ nõ ẽ dare sepationẽ ipoꝝ a collegio ipo collegio exñte collegio. ꝛ iõ miroꝛ valde q̃ dixerit bal. et io. ꝺ imol. ꝛ ẽt abb. q̃ ẽ pura ꝙgregatio layꝯ ꝛ cessat canõica poꝛtio sicut cessaret ſi legareꝛ collegio scholariũ vl̃ mercatoꝝ cũ illi ad nullũ pietatis ꝛ charitatis aut oꝛonis op⁹ ꝺputati sint. Et ẽ ĩdubitanꝫ ħ qõ debeaꝛ q̃rta q̃ ẽ relictũ simplr talib⁹ fraternitatib⁹ lz talia relicta teneanꝛ distribuere ī paupes vsus ꝛ pios. sz q̃ testatoꝛ exꝑs se dixit q̃ volebat q̃ fructⁿ distribuerenꝛ ī paupes arbitrio illoꝝ ꝺ collegio ꝛ fraternitate. an tũc epꝰ debeat hr̃e q̃rtã. vl̃ ex supradcis q̃ ꝺ sic. nihilomin⁹ mihi vl̃ saluo meliori iudicio. q̃ ñ debeaꝛ q̃rta epo. ex eo. q̃ q̃ relinqt paupib⁹ ī gñe. ita q̃ iter ꝑsonas distribuaꝛ. ꝛ nõ ĩter loca nõ debeꝛ q̃rta. ꝛ istꝺ volunt do. cardi. ꝺ tuderto. ꝛ idẽ firmauit bal. ī. d. l. si qs ad declinã. in ℣. nũc aduertatis ad vnũ. ꝛ ibi bal. ibidẽ. Sz ponam⁹ q̃ testatoꝛ reliqt bõa sua distribuẽda arbitrio ꝫecutoris q̃ distribuit locis ꝛ ꝑsonis q̃ ꝺ illud q̃ ꝺclarat executoꝛ vl̃ declarare ipe testatoꝛ. ꝛ ab ipso testatoꝛe depẽdet tanq̃ a cã efficiẽte. lz ab executoꝛ depẽdeat tãq̃ ab oꝛgano: vt superi⁹ retuli. ¶ Et iõ ꝙcludo q̃ de ꝓpetate q̃ acqrit fraternitati hẽbit q̃rtaz epꝰ. Be fructib⁹ vero distribuẽdis stabit euẽtui distributiõis. q̃ si distribuet ille ꝓioꝝ locis pijs. hẽbit ac si ipse testator legasset ꝛ debebit q̃rta. si ℣o distribuet pauperib⁹ certis loci idẽ. si ℣o distribuet nõ indigẽtib⁹ ꝛ tũc idẽ. ꝛ isto cãu nõ poterit ille ꝓꝛ venire ꝺ dispositõez testatoris q̃ voluit qõ distribuat ī paupes. ꝛ opa pietatis ꝛ misericordie. si ℣o distribuet pauperib⁹ xp̃i q̃ nõ stant ī certo loco. lz ī genere: q̃ aliq̃d distribuit huic pauperi aliq̃d alteri. ꝛ sic de sing⁹ nõ hẽbit de istis q̃rtaz epꝰ. ꝛ iõ testꝰ matheꝰ q̃ instituit ꝓrez fraternitatis sc̃e ꝟKaterine. ꝛ aliter nõ disposuit testator. epꝰ hẽbit q̃rtã simplr. ī alijs ℣o testis ī q̃bus instituit fraternitatẽ ꝛ ꝓrem fraternitatis sc̃e ꝟKaterine. cũ ħ q̃ distribuat fructⁿ in paupes. ꝛ opa pietatis ꝙcludo q̃ ꝺ ꝓpetate hẽbit q̃rtaz ꝺ fructibus ℣o pẽdet ex euẽtu ꝛ mõ distribuẽdi fiẽdo. ꝛ iã fcõ ꝑ ipsos ꝓiores. et ita ꝙcludo in fauoꝛẽ dñi ꝑlati habentis iura epalia in loco. ¶ Restat nũc videre: q̃ ī quodã publico instrõ repit̃ q̃ dicta fraternitas ipetrauit posse edificare ecclĩaz ꝛ oꝛatoriũ sub vocabulo sc̃e ꝟKaterine ab ecclĩa lateranẽsi q̃ ſ ħ sua ꝓtectiõe recepit dcãz ecclĩaz seu capellã ſ ħ vocabulo sc̃e ꝟKaterine eiusq̃z rectoꝛes capellanos ac hoĩes fraternitatis ꝑdicte ꝛ ad oẽs gr̃as imunitates: exẽptiões: idugẽtias: ꝑuilegia: ꝛ idulta: dcẽ ecclie lateranẽsi ꝙcessas. ꝛ ꝙcessa a sede aplica ipos rectoꝛes ꝛ hoĩes dcẽ fraternitatis. ꝛ ipaz ecclĩaz receperũt. ¶ Vtrũ videãꝛ exẽpti a solutiõe q̃rte poꝛtiõis epo debite. Circa ħ est aduertendum. q̃ ī dcã receptõe quã facit ecclĩa lateranẽsis dñ: suscipiẽtes ẽt ꝛc̃. ſ ꝓtectiõe dcẽ vr̃e ecclie lateranẽsis. ꝑ q̃ ℣ba nõ ꝺtrabit̃ ī aliquo iuri alioꝝ: vt ẽ tex. ī. c. accepim⁹ de ꝑuil. ꝛ ibi scribẽtes magnificũt illũ tex. vt quottidianum: q̃ videm⁹ q̃ dñi tꝑales recipiũt min⁹ potẽtes ſ ꝓtectiõe eoꝝ. nã ꝑ ħ nõ ꝑiudicaꝛ iuri alioꝝ. ꝛ sic hñtes iura ꝑ anteriora tꝑalia pñt illa receptiõe ad ꝓtectõez nõ obstãte libere exercẽꝛ. ꝛ faĉ. c. expte. eo. ti. vbi si aliqs ẽ receptus ſ ꝓtectiõe pape. nõ ꝓꝑ ħ vl̃ exẽptus. Ita dicamus ī cãu isto: lz isti sint recepti ad ꝓtectiõez illi⁹ ecclie lateranẽsis non ꝓꝑ ħ ꝑiudicaꝛ iuri dñi epi facit tex. ī. l. j. C. ꝺ excu. mu. li. x. ꝛ ibi dicit bar. se dixisse q̃ ī capitulis factis cũ archiepo mediolanẽsi. dicebaꝛ q̃ oĩa castra occupata ꝑ vbaldinos manerẽt ſ ꝓtectiõe ꝛ regimine ipoꝝ. q̃ ꝑ illa ℣ba nõ ꝺaꝛ eis aliq̃ iurisditio alle. d. ĉ. ex pte. sz hñt pratez ꝺfendẽdi ꝺ fcõ cũ armis q̃ ẽ offñ ꝓtectoris. põt ẽt ꝺfendere ī forma iuris. ꝛ ad ħ alle. c. ad audiẽtiã de ap. faĉ tex. ī pma ꝙsti. ffoꝝ. ī pn. vbi ius ꝓtectiõis dr̃ spectaꝛ ad pncipẽ. ꝛ ibi bar. q̃rit si qs recipit ſ ꝓtectiõe ꝛ ꝺfensiõe ecclie qd iporꝛãt illa ℣ba: refert canõistas dicer̃ q̃ ecclia nõ ꝺz eũ ꝺfẽdere cũ armis. sz vr̃ ei magis reuerẽtia ꝺberi q̃ alteri ꝑ dcñ. c. recepim⁹. sz ipe bar. dic̃ nos possum⁹ ꝓbare oppositũ. q̃ ℣buz ꝓtegere iporꝛat ꝺfẽdere cũ armis. l. debitoꝛẽ. §. fi. ff. ꝺ re mili. sz si loqmur ī mã ℘ctuũ vẽit ꝺfensio iudicial̃: vt. l. fi. C. ꝺ act. ẽpt. faciat q̃ voluit ang. ī. d. l. j. C. ꝺ excu. mu. li. x. vbi dixit q̃ ℣bũ ꝓtectio ipoꝛtat q̃ si lite pẽdẽte iudex ferat sn̄iam q̃ tũc si victⁿ dicat ego me ſbmitto ꝓtectiõi talis iudicis appellationũ. q̃ vr̃ appellare ab illa sn̄ia. lz exꝑsse nõ dicat appello. ꝛ ħ mõ ꝺz itelligi. c. ad audiẽtiã ꝺ app. vbi ſbmissio ꝓtectiõis ꝛ appellatio ꝓcedũt apari: q̃ illꝺ ꝓcedit q̃n ī tali ſbmissiõe ꝺuaṅ illa q̃ ꝙsueruũt ꝺuari ī appellatiõe ꝺz host. ꝛ doc. ꝛ illo cãu iporꝛat iurisditiõez. ꝛ loq̃ṫ ille tex. q̃n qs se ſbmittit ꝓtectiõi alteri⁹. sz casus nr̃. ẽ q̃n qs recipit ſ ꝓtectõe quo casu vr̃ q̃ ñ ꝑiudicet iuri alteri⁹. ꝛ sic iuri ordinarij sui. ꝛ ꝑ ꝙns seq̃ṫ q̃ nõ ẽ ꝑiudicatũ iuri dñi epi per illa ℣ba. Et si qspiã dixerit amice in dcã receptiõe dr̃ rebuata auctate ꝛ pratẽ sup his nobis ab aplica sede ꝙcessa. ꝛ sic illi fres ecclie lateranẽsis rebuarũt sibi pratẽ ꝛ auctatẽ quã eis ꝙcesserũt rõani põtifices. nõ ī bulla eis ꝙcessa a bõifacio dr̃ statuim⁹ ordinam⁹ qbuscũq̃z mõis ecclie mõasteria oratoria ꝓoꝛat⁹ dignitates ꝑsonat⁹ officia bñficia ꝙuẽt⁹ hospitalia pia loca iã dudũ fũdata ꝙstructa errecta ꝛ edificata ꝛ dõata ꝑ maneãt ꝛ sint ꝛ eẽ ꝺbeãt sub vr̃is pleno dñio ꝓtectiõe iurisditiõe ꝺfensiõe ꝛc̃. ꝛ sic papa ſbmittit dñio ꝛ iurisditiõi dicte ecclie lateranẽsis q̃cũq̃z loca pia ꝛ silia dõata fuerũt dcẽ ecclie ꝛ dcⁱ fres rebuãt sibi illã pratem ꝛ auctatem. Et ꝑ ꝙns seq̃ṫ q̃ hẽant iurisditiõez ꝛ dñiuz ꝛ ꝓtectiõez ī illis talib⁹ pio loco ecclesia fraternitate hõib⁹. ꝛ silla. ꝛ sic alterata ẽ nã ꝛ significatũ illius ℣bi ꝓtectio. ꝛ importat preiudicium iurium domini episcopi. quia ad hoc ego. respondeo ꝑmo in dcã ꝙcessione papali dr̃ iure tñ ecclie parochialis ꝛ alteri⁹ qbuscũq̃z ī oib⁹ semp saluo ꝑ q̃ ℣ba apparet exꝑsse q̃ papa nõ ꝑiudicauit iurib⁹ epi: q̃ si dic̃ parochialis ecclie iã dr̃ ecclie cathedralis ꝛ tota diocesis parochial̃ epi: vt ẽ tex. ī. c. aplice de dona. cum ſy. Jõ cũ dixit iur̃ ecclie parochialis vẽit ꝺyocesis. ꝛ ꝑ ꝙns eccla catedralis. ¶ Et si qspiã dicat amice accidẽs elegãs adueniẽs empti illud q̃lificat. ꝛ ponit ī diuersa spẽ. iõ dixit gl. sing. ī. c. statutũ ꝺ ele. li. vj. qõ pena. c. lz canõ. e. ti. ꝛ lib. disponẽs ꝺ ecclia parochiali nõ hz locũ in ecclĩa parochiali collegiata: q̃ illud collegiũ reponit illꝺ ens in eẽ specifico diuerso a ꝑmo. ꝛ faĉ q̃ vr̃ do. ab. ī rub. ꝺ vita ꝛ ho. cle. ꝛ dixi ꝺ ħ ãple cũ legerẽ. c. fi. ꝺ symo. r̃pe tẽs illꝺ. c. q̃ ad ħ. rñdeo q̃ illꝺ ꝓcedit ī mã penali ꝛ odiosa. iõ fit restrictio. ar. §. pe. ꝺ peni. di. i. ꝛ. c. odia ꝺ regu. iur. li. vj. Sz ī casu nr̃o ñ agit̃ ꝺ mã penali. iõ agit̃ ꝺ ꝑuãdo epuz iurib⁹ suis epalib⁹ q̃ ẽ valꝺ iniquũ. ꝛ iõ ĩduco mirabilẽ iudicio meo ꝛ singulare tex. ī. c. cũ ꝑ exẽptiones ꝺ ꝑuile. li. vj. vbi sũt exẽpti clĩci. q̃rit ibi an ꝙhẽdãꝛ cãonici vr̃ q̃ nõ q̃ addũt ad clĩcatũ canoniã ꝛ sic alterãt illꝺ ℣bũ clĩci. ꝛ ꝑ ꝙns vr̃ q̃ nõ veniãt caõnici. ꝛ maxie q̃ ille tex. põit casuz exoꝛbitãtẽ a iur̃. tñ ibi ꝺcidit̃ q̃ ꝙhendunt̃ canonici: q̃ absurdũ vr̃ q̃ clĩci sint exẽpti ꝛ canonici nõ sint exẽpti. iuxta illꝺ: qd dñi faciẽt audẽt cũ talia fures. Jta ī proposito vr̃ iniqssimũ fateri. ꝛ sinchophanta dignũ dicer̃ q̃ papa rebuauit ius ꝑsbytero parochie. ꝛ non epo aut hñti ius epale ī loco. ꝛ istꝺ põit gladiũ huic dubio. Quinimo dr̃ ī dcã bulla. ꝛ alteri⁹ cuiuscũq̃z ꝛc̃. quo casu ꝙhẽdit̃ epꝰ. ꝛ hñs ius epale ī loco. Et si dicaṫ q̃ illud ℣buz alteri⁹ ꝛiplicat silla. vt ī cle. j. ꝺ rscrip. l. si fugitiui. C. ꝺ ser. fug. cũ ſy. ad ħ ego dico q̃ illa dictio cuiuscũq̃z ãpliat ad maioꝛa exꝑssis vt ẽ gl. ī cle. j. ꝺ iudi. et faciat gl. ī cle. j. ꝺ re iudi. ꝛ ī de. ne romani ꝺ electiõe. Quinimo plus dico q̃ nõ solũ papa rebuat epo ius quarte. sed reseruat iurisditionẽ ex eo quia dicit saluo in omnib⁹ iure ꝛc̃. quo casu venit ius quarte iurisditio imperiũ cognitio et similia. Et si dicatur. quid voluit papa dicere cũ contulit dominiũ iurisditioni ecclesie lateranensi in talibus: nõ ne generatio vnius est coꝛruptio alterius. c. non ne. de ꝓesumptio. l. maritus. C. ꝺ ꝓcura. cũ ſy. ad hoc dico q̃ venit accumulatiue nõ ꝓuatiue. vñ ista stãt simul q̃ ecclesia lateranensis habeat iurisditõem in ta-

lib⁹ eccl̃ijs ⁊ pijs locis ⁊ ẽt eps̃ loci: nec ẽ absurdũ ℌ.l.j.C.ō of. p̃fec.vrbis.c.p ℌ ō hr̃ticis li.vj. Et p hoc semel i fcō dicebā q̄ lz bar.ī.d.l.j. velit q̄ si spēs iurisditiōis daf̄ vni nō vf̄ adepta ab vniuersali iurisditōe: vt ẽt voluit ℙe. ō anc.ī.c.tibi q. ō rscrip. li.vj.⁊ i ꝓsilio.clūj.⁊ bal.i.l.j.ff.de offi.ꝓsul. Tñ si apponerē ℌ dictio solus tūc ñ hēret locū illa doctrina bar.vt ẽ gl.⁊ ℌ firmat ang.p illū tex.⁊ gl.C. vbi ⁊ apud quē. Cū ergo i ꝓpositio nr̄o papa nō apōat dictionē solus ⁊c. ⁊ exp̃sse reꝑuat ius i oib⁹ alijs seq̄f q̄ illud venit accumulatiue ⁊ nō ꝓuatiue.⁊ sic lz illa eccl̃ia lateranēsis hēat iurisditōez i illis locis pijs ⁊ filibus nō tñ pp ℌ bonifati⁹ ⁊ alij ꝓncipes ꝓuauerūt eꝑos iur̄ suo epali i talib⁹. vñ i dubio nō p̃sumūf̄ fecisse: vt i.l.cū auus.C.ō emācip.lib.c.q̄uis de rescrip.li.vj.cū sy.marie i casu nr̄o i quo exp̃sse reꝑuauit illud ius eꝑis. Et ẽt accurate ẽ pōderādū: qz i.d.bulla bonifacij ñ fit mẽtio exp̃ssa ō collegijs nec ō fraternitatib⁹ nec ō hōib⁹.⁊ tñ.d. eccl̃ia lateranēsis accepit ad suā ꝓtectiōez collegiū fraternitatē ⁊ hōies. vñ lz dicaf̄ i.d. bulla ⁊ alijs qbuscūqz p̃sonis vtriusqz sexus i qbuscūqz locis ⁊ fundis ad vr̄az mēsaz spectātib⁹ dyocesa ni loci ⁊ alterius licētia minime regsita ⁊c. logf̄ bulla q̄ñ illi homines volūt edificare.sz q̄ ipi hoies sint i dñio ⁊ iurisditiōe eccl̃ie ℌ nō dicit.iō lōge miror qūo isti dñi religiosi eccl̃ie lateranē sis velit hr̃e illos hoies sb̄ iurisditiōe vigore.d. bulle papalis. nā differt valde hō a rebus iuxta.l.j.ff ō statu ho.⁊ isti.ō iur̄ naturali.Ş.fi.⁊ i illo ꝟgiliano i sexto eneydos. Ignē⁹ ẽ illis vigor ⁊ celestis origo ⁊ apud ouidiū. ⁊ qō dñari ícerta possit irat⁹ hō est. Et sic ꝯcludo ex supdictis q̄ p talē receptiōez sb̄ ꝓtectōe i nullo ẽ ortū ꝓiudiciū dño eꝑo ⁊ ꝑlato hñti iura eꝑalia in loco nec vigore illi⁹ bulle potuerūt acceptare hoies nec collegia hominū. Et ita ꝯcludo. Laus deo clemētissimo. dñs andreas barbati⁹ siculus vtriusqz cēsure iterp̃res. i hac tēpestate p̃marius.

Casus consilij secundi

Utrum imunitas ꝯcessa ex titulo oneroso possit reuocari. vel etiā suspēdi ad tēpus. Et qd in ōcreto.⁊ qd si sunt ꝯcessa ob remunerationē.⁊ an p̃sumaf̄ i ꝓncipe ꝯcedēte mot⁹ ꝓpr̃i⁹: an ꝟo itelligaf̄ facta ꝯcessio ad postulatiōez.⁊ an ōrogatio ꝓuilegioꝝ hēat locū i ꝓuilegijs ꝯcessis ad pias causas: vel ob publicā vtilitatē.⁊ an statutū vel ꝯsuetudo trāsiēs i ℑctuꝫ possit reuocari.

Joue ꝓncipiū iouis sūt oia plena: icise tradit ꝟgilius i bucolicis.gl.ī.c. sedes aplica ō rescrip.habef̄ ꝓmo regū.c.ij.de⁹ sciētiaꝝ est dñs iō ex oi cordeac aio ei⁹ clemētiā peto: vt hui⁹ ꝯsultatōis verā ꝯclusionē mihi apperiat. nō.n.sufficiētes sum⁹ aliqd ex nobis cogitaf̄. vt p̃clare scripsit aplus.sz ex ꝺo ẽ ois nr̄a sufficiētia. Jō clemētissimi maximi ōi oī sb̄sidio ip̃loratо: viso ōcreto ꝯcesso hōib⁹.⁊ cōi terre beluederis.⁊ viso ꝓclamate suspensiuo oiuꝫ ōcretoꝝ ꝯcessoꝝ tā a sede aplica q̄ ēt a quocūqz alio: ad hui⁹ decreta ꝯcedēda habili. Et oib⁹ accurate pēsatis ⁊ diligenti aiaduersiōe adhibita. vf̄ ō iuris ꝟitate dicēdū dcm̃ ōcretū cōis beluederis nullo mō eē suspēsuꝫ. q̄ sic oīdo. p̃fatio apposita i ōcreto vl i lege ⁊ i statuto oīdit finalē cām ⁊ itētiōez statuētis ⁊ ꝓmulgātis aut decernētis tex.ē i.l.j.ff.ad mace.⁊ ibi bar.dic̄ q̄ ad sciendā volūtatē ⁊ mentē finalē statuētis opz recurref̄ ad p̃fatōez q̄ ipaz oīdit ⁊ patefac̄.bal.ī.l.vt liberis.C.ō colla.⁊ i.l.ℌ ꝟba. C.ō adiec.fal.cau.le.⁊ i.l.fi.ff.ō hf̄.isti.⁊ i.c.scō regris.de ap. vbi dic̄ q̄ clausula ꝓhiemialis respicit oia p̃cedētia ⁊ sequētia.⁊ i ꝓma ꝯsti.C.Ş.qb⁹.⁊ i.l.j.ff.ō orig.iur.dñs car.ī.c.pe. ō cleri. ꝯiuga.tex.i.c.ex multa ō voto.⁊ ibi.d. abbas cōsiculus meus bar.⁊ bal.ī.l.cū hi.ff.ō trāsac.faciat tex.i.l.fgula.Ş.⁊ lz i ꝟ.initium ꝯstitutiōis ōmōstrat.ff.de iur.⁊ fac.igno.quē tex.ad ℌ allegauit.d.anto.ī cle.j.ō elec.fac̄.l.itē qz.Ş.idē iuliano .ff.de pac. Et sic stat ꝯclusio ꝟa oiuꝫ sciētiū voto ꝓbata.qō ex ꝓhemio colligif̄ cā finalis ipi⁹ decreti ⁊ ꝯstitutiōis. Jō ī ꝓhemio ōcreti ꝯcessi.d.cōi beluederis dr̄ q̄ cū cōe ⁊ hoies illi⁹ terre dederint cōi bono. quādā eoꝝ siluā pp q̄ dcō cōi beluederis ꝓuisū fuit ꝑ cōe bono. qō ipm cōe ⁊ ipsi hoies beluederis nō tenerentur: nec obligati eēnt ad aliq̄ onera realia ⁊ interi peterēt eis istā exceptōez ⁊ imunitatē ꝯfirmari. ꝯsiderato q̄ dcā terra erat multū distās a ciuitate bono.⁊ ẽ vacua victualib⁹.⁊ ẽ ī finib⁹ ciuitatis bono.a dcō cōi bono.ō nouo ꝯcedi i forma supius enarrata.

ne ipsi supplicātes materiā hēant ⁊ coganf̄ dictā terrā inhabitatā ō̄serere: dñi anciani volētes hr̃e plenā noticiā ō ꝓdictis cō miserūt defensorib⁹ ad se iformādū ⁊ rferēdū. qui hīta plena i formatiōe referūt q̄ hoies dcē terre dederūt dictā siluā,cōi bononie pp q̄ puissū fuit p cōe bono. q̄ nō tenerenf̄ nec obligati eēnt p.xl.annos ad aliq̄ onera realia. nec ad aliqō datiū.⁊ sic fuit obtētū: ut i ipsa relatiōe ꝓtinef̄: vñ i istis ꝟbis est accurate aiaduertēdū ꝯsideratis p̃dictis ⁊ q̄ locꝰ ẽ i mōtanis ⁊ vacuus victualib⁹ ex eis vf̄ q̄ nō teneanf̄ ad taxatiōes bucchaꝝ nec ēt ad aliq̄ onera ⁊c.⁊ p̃dicta oia referūt ⁊ dicūt ex eo qz nō hēant cāz rcedēdi ō dcō loco. Jsta sūt formalia ꝟba illi⁹ ōcreti. Ex qb⁹ ꝟbis clarissime appz q̄ istō ōcretū emanauit ex eo qz illi homines dederūt illā siluā. ℌ appz ex eo qz dr̄ i dcō ōcreto ꝯsideratis p̃dcis.i.q̄ illi hoies ⁊ cōe dederūt dictā siluā. ⁊ sic ista fuit q̄dā ꝓmutatio.⁊ nō fuit imunitas ꝯcessa titulo dōatiōis. sz fuit ℑct⁹ do vt des.⁊ sic fuit obligatio hīcinde.ergo nō potuit talis ℑctus reuocari aut suspēdi ab ipo cōi bono. ꝓnceps enī ita ligatur ex ℑctu. sicut ligaf̄ iferior.c.j.de ꝓba.⁊ ibi dixit bal. ꝑ illum tex. ꝓbari q̄ pacta inita iter ipatorez federicū ⁊ ciuitates lōbardie q̄ ꝯtinef̄ i pace ꝯstātie ꝑuade sūt ꝑ ipatores q impio successerūt facit.c.j.ō natura feu.⁊ ibi dic̄ bal. q̄ lz de⁹ sb̄egerit ipatori leges ⁊ pape canones.nō tñ sibi sb̄egit obligationes ⁊ ℑctus qz ex illis obligaf̄.⁊ idē bal.ī.l.ꝓnceps legib⁹ solut⁹.ff.ō legi. dixit q̄ lz ipator nō ligef̄ lege tñ ligaf̄ ex ℑctu. Et si aliter dicerem⁹ sequeref̄ q̄ ipator eēt deterioris ꝯditiōis q̄ inferior. qz ℑct⁹ ẽ vltro citroqz obligatorius.vt.l.labeo.ff.ō reg.iur. si nō ligaref̄ ex ℑctu nō posset ℑbere.⁊ sic eēt deterioris ꝯditiōis ipator q̄ sit iferior q̄ nō ẽ dicēdū cū sit oīuꝫ p̃sul.⁊ idez bal.ī.l.ij. C.ō pui.⁊ aq̄.dixit q̄ qō lz ipator sit legib⁹ solut⁹ nō tñ ẽ liberat⁹ a dictamie rōis cū sit aīal rōnale politicū.⁊ idē bal. ī ꝯclusiōib⁹ iuris canonici dixit q̄ lz ipator sit dñs legū. nō tñ ẽ dñs bonoꝝ meoꝝ ⁊ obligationū.⁊ ī.d.c.j.ō natur.feu. dixit q̄ ipator fecit cōe papie comitē i multis castris q̄ nō poterit illō cōe diſuestire. Jta dicam⁹ i ꝓpositio nr̄o q̄ nō potuit ꝓnceps nec cōe bono. reuocaf̄ istā exemptionē.⁊ illā suspēdere cū fuerit ex cā ꝓmutatōis fcā. Et si qspiā dixerit q̄ illa imunitas seu ōcretū imunitatis durauit p ānos.xl.⁊ nō vltra ut appz ex relatiōe ōfensoꝝ.⁊ iō p totū illud tps fuit q̄dā ꝓmutatio ⁊ ℑctus qdā ⁊ illud tps non potuit mutari ⁊ suspēdi p cōe bono.sz elapso illo tpe ñ fuit āplius ꝓmutatio sz fuit mer̄ decretū ⁊ mera gr̄a.⁊ iō potuit suspēdi elapso tpe.xl.ānoꝝ.ad ℌ ego rñ.ꝓmo q̄ illa datio quā fecit cōe beluederis de silua nō fuit ꝓpetua.sz fuit tpalis.q̄ oīdo: exemptio fuit.xl.ānoꝝ.⁊ emanauit pp illā dationē silue quā fecit cōe beluederis cōi bono.nec dr̄ i relatiōe q̄ illa datio fuerit ꝓpetua p̃sumēdū ẽ q̄ fuerit q̄rantigiata.⁊ sic ei⁹ tpis cui⁹ tpis fuit illa exēptio ⁊ decretū.⁊ si aliter dicerem⁹ sequeref̄ q̄ ℑctus ille claudicaret q̄ eē nō dz.l.iulian⁹.Ş.si qs colludēte.ff.de acti.empti. Esset enī absurdū ⁊ iniquū satis q̄ illō cōe daret siluā cōi bono. ꝓpetuo.⁊ cōe bono.eximeret illō cōe p.xl.ānos dūtaxat.et sicut fuit tpale illō ōcretū seu illa exēptio. ita fuit tpalis illa datio silue.⁊ p ꝯns sicut ista exēptio p hmōi ōcretū fuit effecta ꝓpetua. ita ⁊ illa datio silue fuit effecta perpetua. ⁊ ℌ ne ꝯtractus claudicaret.et ℌ bene appz ex supplicatōe ꝓrrecta dominis anciānis i qua dr̄ q̄ illō cōe dedit quādam siluā cōi bono. ꝓp q̄ fuit ꝓuisū q̄ illi hoies nō teneref̄ ad aliq̄ onera realia et sic videf̄ asserere datiōez silue et exēptiōez ab onerib⁹ pariter fuisse ꝯcessuꝫ nec illi ōfensores referūt illā dationē silue fuisse factā ꝓpetuo.sz fuisse simplr̃ factā.et iō itelligēda ẽ illa datio fuisse tpalis vt fuit exēptio ne ℑct⁹ claudicaret.et isto mō ꝑt tolli illa obiectio. Vel aliter tolli ꝑt: i supplicatōe fcā p cōe beluederis narraf̄ simplr̃ i munitatē ꝯcessā fuisse dcis hoib⁹ p cōe bono.iō petūt ipaz cōfirmari.⁊ de nouo ꝯcedi i forma supi⁹ narrata.ne dcī hoies mām hēant dcām terrā inhabitatā ō̄serere ⁊ defensores referūt q̄ ꝯsideratis p̃dcis supi⁹ enarratis ⁊ q̄ locꝰ ẽ i mōtanis ⁊ vacuus victualib⁹ ⁊ nō hēant cāz recedēdi de dcō loco ⁊c.⁊ dcī anciani vna cū eoꝝ collegijs attētis rōibus ⁊ cāis i supplicatiōe ⁊ relatione ꝯtētis.⁊ maxīe qz ꝯcedūf̄ imunitates ⁊ exēptiōes ō nouo veniētib⁹ ad habitādū i comitatu bono. ad ℌ vt mām ñ hēant dcām terrā inhabitatā ō̄sereſ ꝑ bono statu ⁊ regie ciuitatis bono. ꝓuiderūt.⁊ ordinauerūt: vbi p̃fati ꝓsilio placeat q̄ p̃dictis supplicātib⁹ imunitas ⁊ exēptio ꝯcedaf̄ ⁊ renouef̄. Ex qb⁹ ꝟbis

ligdo appet de iusticia hoium terre beluedeis. ¶Primo dr̃ consideratis predictis sub quibus verbis comprehenditur illa datio silue. vnde facta ꝛ concessa fuit ista exemptio habito respectu ad dationem illius silue: ꝛ sic ista immunitas fuit originata ex illa mutatione. ꝛ sic non ex cā lucratiua. ꝛ gratiosa. Unde sequit̃ q̄ nō potuit suspendi. aut reuocari. l. sicut. C. ō act. ꝛ obli. cū si. ¶Itē dicit̃ q̄ locus est vacuus victualibus ꝛ distās a ciuitate ꝛ in mōtaneis ꝛ ne hoies ōserāt illā terrā: quo casu talis exemptio nō initit̃ gratie: ꝫ trāsiuit in q̄si ℨctum: qa emanauit: ne hoies recederēt ō illa terra ꝛ eā desererēt. Et pl⁹ ēt dr̃ in dicta exemptiōe: q̄ ꝓcedit̃ imunitas ꝛ exēptio hoibus veniētib⁹ ad hitandū ī comitatu bononie: q̄si velit dñi anciani dicere q̄ multo magis ꝓcedi debeāt hitātibus in comitatu. ne recedāt ō comitatu. Tunc succedit elegās doctrina quā refert Jo. an. ꝛ seq̄t in addi. spe. ī ti. ō cēsi. §. nūc dicēduꝫ. ℣. q̄ si vniuersitas ī additiōe q̄ incipit Gui. ō suza. plixe tractauit hūc casum loquēs de ꝓsue. q̄ fuit lōgissimo tpe ꝑuata q̄ hoies venientes ō alieno districtu liberi ꝛ imunes eēnt ab oīb⁹ onerib⁹ ꝛ exactiōib⁹ cuiuscūq̄ spēi: qdā hitatores ī villa scti Joā. fruebāt hoc ꝓuilegio fecit ciuitas statutū q̄ hitatores scti Joan. ō beāt facere: ꝛ ꝓferre ad quoddā laboreriū q̄ ibi fit p cōe nō obstāte aliquo ꝓuilegio. q̄liter: an illis liberis ꝓiudicet hoc statutū. determiat p illis ꝓuilegiatis qbus iā ius acq̄sitū erat ꝓsuetudinis vigore eis iuitis auferri nō potuit allegat duas. ll. ad hoc ꝓncipaliter. l. fina. ff. de pac. ꝛ l. si post mortem. §. fina. ff. de contrata. Et per regulam que vult mutari non posse consilium in alterius detrimētum. ff. de reg. iur. l. nemo pōt. ꝛ c. mutare eo. ti. li. vi. ꝛ c. quod semel. ꝛ c. decet ꝛ sic firmat Jo. an. q̄ ī q̄si ℨctū trāsit ꝓsuetudo. ¶Et etiā bñ facit q̄ voluit idē Jo. an. ī addi. spe. in ti. ō istru. edi. §. nūc ℣o aliq̄ in addi. q̄ incipit hec oī no vide. scripsi ꝛc̄. ꝛ iō bar. in. l. oēs populi. ff. ō iusti. ꝛ iu. dixit q̄ si fiat. ꝓclama. q̄ qcūq̄ venerit ad hitandū fiat imunis ab onerib⁹ ꝛ forenses venīt ad hitādū q̄ nō pōt eis auferri illud bñficiuꝫ q̄ tale statutū trāsiuit in q̄si ℨctū: ꝛ idē voluit ī. l. q̄ semel. ff. de decretis. ab or. faci. ꝛ in. l. hi q. ff. ō excu. mu. ꝛ q̄ consuetudo. vel lex. trāseat in ℨctū ꝓbat̃ in. l. ꝓuilegia. C. de sacro san. ec. ꝛ hoc colligit ibi bar. ꝛ idē voluit tex. aureus. in. c. cum apostolica ō symo, ꝛ bal. ī. l. cū mihi. ff. ō dolo. dixit illā. l. īduci per Nicolaum ō mata. ad hoc statutum erat padue q̄ qcunq̄ venerit ad hitandū ꝛ steterit ibi p certū tps sit exemptus a collectis. si postea cōe faciat statutū in ℨriū in ꝓiudiciū illoꝝ q venerūt illi iuuanꝫ exēptiōe vel exceptiōe doli p illā. l. ꝛ ibi etiā dicit bal. illā. l. eē notandā. p comitatēsibus nr̃is qbus ē ipartitū bñficiū ciuitatis q̄ si postea ōrogeꝫ hoc nō vr̃ fieri posse si p ꝓsequendo bñficio aliqd p̄stiterūt q: ex ℔ magis resultat ℨctus q̄ gr̃a simpler. ¶Et sic vr̃ iponere gladiū huic cōni. bal. q: ℔ ꝓcurrūt duo. vꝫ q̄ data fuit illa silua cōi bononie ꝛ ꝓcurrit q̄ exemptio emanauit ne hoies recederēt ꝛ desererēt illā terrā ꝛc̄. Faciat q̄ voluit idem bal. in. l. q se pr̃is. C. vñ liberi ꝛ in. c. i. §. fi. qui. feu. da. pos. ꝛ istā ptē tenuit. ō. Pe. ō ancha. in. c. i. de ꝓsti. li. vi. in. v. col. ꝛ idē ipe. ō. pe. voluit ī ꝓsilijs suis ī ꝓsilo. ij. vbi dicit q̄ ꝓuilegia q̄ a ꝓncipe ꝓcendunꝫ p̄nt in totū tolli q̄ ꝓcedunꝫ motu ꝓpo ꝓncipis. ¶Sꝫ si ꝓcedanꝫ p viā pacti: tūc nō sunt p ꝓncipē violāda subditis suis postq̄ trāsierūt in ℨctū allega. no. p bar. ī. d. l. oēs populi. ad fi. ¶Idē voluit Inno. in. c. nouit. ō iudi. ō. An. in. c. cū m. ꝛ in. c. q̄ ī ecclesiarꝫ de ꝓsti. ꝛ in. c. cū dilecti de tēpo. ordi. Cum ergo illud decretū emanauerit in vim ℨctus ꝛ obligatiōis seq̄t q̄ nō potuit p ipm ꝓncipē: ꝛ p ipa regimia suspendi. ¶Et si q̄spiā dixerit amice ista tua dicta ꝓcedūt quo ad eos q nō sunt subditi fateo: q̄ nō potest reuocari ꝛ suspendi tale ꝓuilegiū ꝛ decretū. sed quo ad ipsos subditos bene pōt reuocari ꝫ enim. Jo. de fantutijs in. c. primo de ꝓsti. lib. vi. sequat̃ ꝓcedentē doctrinā de veniētib⁹ ad habitandum. tamē Inno. in. c. ī nostra de iniur. tenet q̄ si statutū sit factū ad cōmodū aliquoꝝ qui nō erāt subiecti statuēti: ꝛ tūc cū tale statutū trāseat in vim ℨctus. seu quasi nō pōt reuocari ex quo iam icepit habere vires hinc inde: ꝛ ita ꝓcedat dictuꝫ Jo. an. Gui. Bar. Bal. ꝛ sequatiū: ꝛ ita formaliter tenuit inno. in. d. c. nouit. de iudi. dicens q̄ tale statutū. vr̃ ꝓcedere ꝓuilegiuꝫ nō subdito ꝛ ꝓuilegiū dꝫ esse māsuruꝫ vt in regula ꝓuilegiū li. vi. ꝛ ita ēt no. archi. xi. q. i. c. quicūq̄. ꝛ facit q̄ no. bar. in. d. l. ꝓuilegia. Et statutū ē factū ad cōmodū subditoꝝ ab ipsis statuētibus ꝛ tunc ipsi subditi ꝫsentiūt reuocationi: ꝛ pōt reuocari: ꝛ ita ꝓcedat tex. in. d. c. in nr̃a. ꝑm vnū intellectū. inno. ibi positum. Et singuli nō ꝫsentiūt: sed reuocat̃ p maiores regentes ipsam vniuersitatem. ꝛ tunc fit cū cā legitima ꝛ valet reuocatio: ꝛ iō est casus ꝑm vnū intellectuꝫ inno. in. d. c. in nr̃a ꝛ istud maxime ꝓcedit q̄n statutū disponit super eo. super quo cōitas nō erat obligata: vt declarat ibi inno. Et fit fine causa legitima. ꝛ tunc nō valet reuocatio. iuxta no. p inno. in. d. c. q̄ in ecclesiarꝫ. Et ꝓcedunt hec q̄n statutum disponit sup his q̄ tēdunt ad cōmodū ipsoꝝ subditoꝝ. ¶Modo in ꝓposito: isti sūt subditi istoꝝ concedētium decretū: ꝛ imunitatē: ergo sequit̃ q̄ cōe bonoñ. potuit reuocare istud decretū in totuꝫ ergo multo fortius suspēdere ex causa legitima ꝛ canonica. q̄ semp ꝑsumit̃ adesse in ꝓncipe vt pulchre voluit inno. in. c. q̄ in ecclesiarum pal. ꝛ istud videt̃ ꝓmo aspectu facere aliquā dubitationē. Sed in veritate nō obstat: ꝓmo ex dicto dñi Pe. de ancha. in ꝓcal. ꝓsilio. vbi tenet q̄ ꝓuilegiū trāsiēs in ℨctum vel q̄si cū subdito non potest reuocari per superiorem: q: iam ligat̃ ex contractu gesto cū subdito. ipse supior: vt. d. c. i. ō ꝓba. ꝛ est ēt supius dictū. Et apte ꝛ recte ad hoc faciat q̄ voluit. d. abb. in. d. c. ī nr̃a ibi enī cōe se obligauit reficere dāna illata ciuib⁹ postea cū videret̃ maximū ꝓiudiciū imīnere ipi cōi ō hoc fecit statutū ℨriuꝫ sup nō repetēdis dānis. a cōi: ꝛ sic ꝛs ꝑs cōe se obligasset solutuꝝ dāna. tñ postea fecit statutū de illis dānis nō repetendis: ꝛ ita vr̃ ꝓbare. ille tex. Tunc fortiter oppono. vbicūq̄ statutum trāsit in ℨctū vr̃ q̄si est irreuocabile vt dictū ē. q̄dā soluūt istud eē verꝫ q̄n statutū fit in fauorē nō subditoꝝ secus si ī fauorē subditoꝝ. ꝛ ita solēt ītelligere dictū inno. ibi. dū dicit q̄ cū cōe nō eēt nāliter obligatū q: nō tenebat̃ ꝓ dānis singuloꝝ: vt. l. sicut ff. q̄ cuiusq̄ vni. no. ꝫ dūtaxat tenebat̃ ex statuto suo potuit enī cōi voluntate illud statutuꝫ tollere q: oīs res p q̄scūq̄ cās nascit̃ p easdē dissoluit̃. c. oīs res de regu. iur. l. nihil tā nāle. ff. eo. ti. hāc solutionē. dicit. d. abb. ibi eē nimis gnālez. iō subdit q̄ vbicūq̄ statutū trāsiuit ī ℨctum vel q̄si ēt cū subiecto nō possit āplius reuocari. nā ꝛ ipe ꝓnceps tenet̃ ex suo ℨctu. cū sit de iure gentium: vt in. d. c. i. de ꝓba. Multo fortius obligatum erat cōe ꝑuare huiusmodi statutū. q: nō hēbat iura ꝓncipis. vñ dicit se ītelligere dictū. c. in nr̃a. ꝛ restringere illā solutionē data supius q̄n statutū adhuc nō trāsiuerat in ℨctum. vel q̄si vt q: statutū fuit simplr̃ edictum: in vniuersitate obligādo ipm cōe. ꝛ nihil actū fuit ex ꝑte singuloꝝ ciuiū. Ita q̄ possint ꝓtendere: īteresse ꝛ dicere se deceptos q: possent redire ad ꝓstinas actiones ꝛ p hoc dicit hēri clarus intellectus ad. d. c. ī nostra. Et sic apparet multifarie solutū illud ℨriuꝫ primo ex dicto innocē. soluit̃ istud ℨriuꝫ. q: ino. loq̄t̃ eo casu quo cōe bonoñ. habuerat illā siluā ab illo cōi beluedeis ergo erat obligatū ad illā exemptionē faciendā: ꝛ sic ꝓpe inno. tꝫ in fauorē istoꝝ hoium ꝛ hoc in terminis voluit Bal. in. d. l. si cum mihi de dolo vbi dixit q̄ si nr̃is comitatēsibus ē ꝓcessuꝫ ꝓuilegiū ciuilitatis vt nō teneant̃ ad onera ꝛ cōe aliqd ꝓcepit p ꝓferendo illud bñficiū ciuilitatis nō pōt eis reuocari ꝛ iō ibi bal. in comitatēsibus ipsi ciuitati subiectis ꝛ sic quo ad ipsos subditos ꝛ sic in terminis ꝛ punctaliter determinat hāc hesitationem. bal. ibi: ꝛ sic tale ℨrium nō obstat. Item soluit̃ ꝛ aliter p dñm abb. q̄ ēt quo ad subditos vt si cōe se obligat ꝛ aliquid est actum p ipsos subditos q̄ tunc nullo modo poterit supior: tollere illud decretuꝫ ꝛ ꝓuilegium trāsiens in ℨctum: vel q̄si ꝛ istud ēt tenuit Jo. ō fantucijs in. d. c. i. de consti. lib. vi. licet dominicus ibi in contra. allegat q̄ no. innocen. in. d. c. in nostra. ¶Et sic funditus est deletuꝫ. ꝛ cursum illud ℨrium. Et faciat solēne dictum bal. in d. l. q se pr̃is. C. vnde liberi, vbi dixit q̄ si ꝓncepſ ꝓcedit feudū subdito accepta pecunia ꝛ dicit ī dulgemus tibi feudum q̄ nihil est indulgentia. nec poterit princeps illud reuocare. Ita dicamus in casu nr̃o q̄ cū cōe accepit siluā a terra ꝛ hoib⁹ beluedeis. satis dr̃ emptū: seu cū causa onerosa acq̄situꝫ istud decretum imunitatis ipsis hoibus. ꝛ ꝓpis nō potuit reuocari ꝛ suspendi. Faciat q̄ voluit bal. in. d. c. i. de natu. feu. vbi arguit ℨ celestinum qui de mane cōferebat vni gratiam ꝛ de sero reuocabat ꝛ alteri conferebat: ꝛ in. c. primo. §. itē sacramenta. ō pace iur. firma. dixit per glo. ibi positam q̄ si papa aufert mihi

beneficium tenebit prouidere mihi de alio simili. ¶ Preterea et faciat qr dicta exeptiõe dicit q cõcedit imunitas hõib⁹ veni entib⁹ ad habitandũ i cõitatu bononie q̃si velit multo fortius hõib⁹ illi⁹ cõitat⁹ ỹbef ꝓcedi ne deserãt ipz cõitatũ quo casu dñi anciani vident multo plus voluisse ꝓuidere hõib⁹ dicte terre beluedeis q̃ hõib⁹ aliũde veniẽtib⁹ ad hitadum. Sz hõib⁹ ve niẽtibus ad hitãdũ nõ potuisset reuocari illa exẽptio vt supius ẽ dictũ. ergo seqtur q multominus potuit suspẽdi ipis hõibus q ꝓpter denegatã illaz exẽptõez deseruissẽt illam terram. Vñ si nũc posset suspẽdi z reuocari possũt dicẽ se eẽ deceptos qr ali ter ꝓuidissent sue idẽnitati recedẽdo a loco z deserẽdo illũ lo cũ. z ex hoc fuissent fci nõ ſbditi. vñ nõ dz oriri iniuria. vñ oriũ tur iura z maxie cũ piudicio istoz pauerũ hitantiũ i locis di stãtib⁹ multũ a ciuitate vacuis victualib⁹ z i mõtanis vñ eẽt iniq̃ssimũ posse tolli aut suspẽdi tale decretũ imunitatis cũ ꝓprie nõ sit decretũ: qr decretũ initiẽ donatiõi: ut. l. ambitiosa. ff. de decre. ad ordi. faci. Et sic cũ ipi dñi anciani. z vniuersũ cõsiliũ populi bono. eqperauerit i ista imunitate istos hõies beluedeis pp timorẽ ỹserẽdi dictã terrã forẽsib⁹ z nõ ſbditis veniẽti bus ad hitandũ. ergo q̃tũ ad suspẽsiõem z reuocatiõez ipsius imunitatis equipanẽ ipis nõ ſbditis. z sic ꝓcedat fgula elegãs qr vbicũqz duo sũt eq̃lr equipata ius ẽt exorbitãs disponẽs de vno bz locũ i reliquo. vt ẽ gl. z ꝓbatur in tex. i. c. si post q̃. §. fi. ỹ elec. li. vj. facit glo. in. c. q̃ sit. e. ti. z qr no. dñicus i. d. §. fi. z i c. ꝓstitutionũ ỹ fgula. li. vj. Ergo seqẽ qr nullo mõ potuit suspẽ di. ¶ Et ẽ diligẽter ꝓsiderãdũ qr ꝓcedit. posito qr dcm cõe bel uedeis nihil ỹdisset cõi bononie ꝓ obtinẽda tali imunitate. vñ sufficiebat cõi bononie vt ligaret ỹuare ad vnguẽ dictã imunita tẽ ꝓcessã dictis hõib⁹ timore deserẽdi illã terrã. Quãto ergo for tius i casu nr̃o cũ auferat timor deserẽdi illã terrã z iteruenerit datio illi⁹ filue. z sic fortiora sũt z potiora vicula q̃ si eẽnt forẽ ses z sic iteruenit qr eqperauit eos forẽsib⁹ cõe bononie z inter ueniat illa datio silue ex pte cõis z hoiuz illi⁹ terre. Faciat ẽt ad p̃dicta qr habeẽ i tex. no. ꝑm vnã lec. z verã i. c. si pp tua debita de rescrip. li. vj. vbi patet ꝓstitutionẽ gñaliꝝ derogãtẽ ꝓuilegijs nõ derogare ꝓuilegio cõcesso ad piã cãz ꝓncipaliꝝ ad fabricatio nẽ vel ad reparationẽ eccle. Ita dicam⁹ in casu nr̃o: vt nõ itelli gat̃ ista gñalis suspẽsio decretoruz reuocare exẽptõez. q̃ emana uit. ne deserat̃ illa terra in dãnuz z ꝓiudiciũ ciuitatis bononie. et p ꝙs de mẽte reuocantis oĩa decreta exẽptionuz nõ videtur fuisse qr reuocaret̃ istud ꝓuilegiũ exemptõis. cũ emanauerit pp vtilitatẽ cõitat⁹ ne deserat̃ cũ dãno ciuitatis. ciuitas enĩ z eccle sia equiparanẽ: vt in. l. iter diuinũ. C. de sacro. san. eccle. cuz sy. Et ideo pulchre dicebat archi. io. an. in. c. ei cui de ꝓben. li. vj. qr illa clausula gñalis nõ obstãtib⁹ nõ itelligit̃ derogari illis pri uilegijs qbus ꝓcedẽs ỹsimiliter nõ derogasset in specie arg. c. ij. de deci. lib. vj. z c. fi. de offi. vica. li. vj. l. obligatione gñali de regu. cũ sy. Sz nõ est ỹsimile qr tale ꝓuilegiũ imunitatis fuisset in specie reuocatũ p ꝓcedẽtẽ ex eo qr tẽdit in ꝓiudiciũ ciuitatis ergo seqtur qr nõ vr̃ reuocatũ. ¶ Preterea faciat z ad hoc est accuratissime aĩaduertendũ qr in dicta exẽptiõe facta dictis ho mínib⁹ p cõi bono. dicit̃ p bono statu. z regimine ciuitatis bo nonie. Ex qb⁹ ỹbis apparet qr ista exemptio emanauit pp bo nũ regimem ciuitatis bononie quo casu apparet qõ nunq̃ gña lis suspẽsio z reuocatio ꝓuilegiorũ vr̃ ꝓzehẽdere rẽpub. cõiuz vt. l. iubemus nulluz. C. de sacro san. eccle. per quẽ tex. dixit ibi bal. qr in quocũqz ꝓuilegio itelligit̃ exceptus casus reipublice vtilis. faciat ẽt. l. iubemus. C. de naui. nõ excu. li. xj. z. l. j. C. vt nemi. lice. se in emp. spe. excu. li. x. z. l. nullus. C. de cursu publi co li. xij. z qr ibi voluit bar. z qr voluit dy. in. l. si ex toto. ff. de le. j. z io. an. in addi. spec. in ti. de cẽsi. §. nũc dicẽduz i addi. que in cipit p banc. Facit tex. ẽt z glo. sing. i. l. decurionib⁹. C. de silẽ cia. li. xij. vbi gñalis ꝓstitutio seu gñalis clausula ñ obstãtiũ nõ vr̃ tollere ꝓuilegiũ alicui ꝓcessũ gr̃a reipublice seu publice vtili tatis. Constat enĩ i casu illi⁹. l. qr ꝓuilegia q̃ ꝓcedebanẽ decurio nib⁹ videbanẽ eẽ ꝓcessa gr̃a publice vtilitatis pp labores quos ipi patiebanẽ per gubernationẽ reipublice. nõ enĩ erant alij de curiones q̃ reipublice ꝓsiliarij. vt no. gl. in rub. C. de ỹcurio. li. x. l. nulli. ff. qr cuiusqz vniuer. nomi. z de illa. l. ỹcurionibus ex clamauit bal. sing. in pluribus locis vt in ꝑma ꝓsti. C. §. qbus z. l. nõ plures. C. ỹ sac. sã. eccle. z i. l. si cũ mihi. ff. ỹ dolo z i auẽ.

hita. C. ne fi. ꝓ pa. z i. c. j. i ti. quo. tẽpo. mili. i vsi. feud. Faciat l. si qs in graui. §. hi quoqz. ff. ad syla. Cum ergo in proposito nostro. ista exceptio cõcessa dictis hõibus emanauerit pp vtilitatẽ publicã cõis bononie sequit̃ qr generalis suspẽsio oĩuz de cretoruz nõ videt̃ extẽdi ad suspẽdenda decreta que emanarũt ad vtilitatẽ rei publice: vt fuerũt huiusmõi decreta concessa di ctis hõibus ne recedãt z deserãt illã terrã. ergo talis generalis suspẽsio habet illã clausulaz tacite iterclusaz a lege. vt nõ videã tur suspensa decreta que fuerũt ꝓpter vtilitatẽ publicã cõcessa. Et per ꝙs talis generalis suspẽsio decretorũ nõ referẽ ad hu iusmõi decretũ ꝓcessũ ꝓpter bonũ ciuitatis bononie. cũ itelliga tur publica vtilitas excepta. ¶ Preterea gñalia ỹba legis aut statuti aut decreti. nõ adaptanẽ ad ipossibilia ipis statuẽtibus. Ita dixit bal. in. l. fi. §. in cõputatione in finalib⁹ ỹbis. C. de iu re deliberandi: allegat bar. i. l. si quis sub ꝓditione. ff. de ꝓdit. institu. z iõ pulchre dicebat bone memorie. Joã. mona. in. c. vt aĩaz de ꝓstit. lib. vj. qr gñalia ỹba statutoz nõ cõprehẽdunt cle ricos: qr ẽ ipossibile ipis laicis disponere p viã legis sup ipsos clericos. seqtur do. anto. i. c. ecclesia sancte marie de consti. z iõ bal. in. l. fi. in. v. col. C. de sacro sanc. eccle. dicebat qr statutum disponẽs qr forẽsis nõ possit acqrere rẽ imobilẽ in ciuitate non cõprehẽdit ecclam facit. c. a nobis. el ꝑmo de sen. excõ. z qr ibi voluit do. abb. z in. c. qr clericis de foro ꝓpe. tex. z ibi do. anto. in. c. tua ỹ decimis. Et iõ pulchre dixit bal. i. c. cũ nõ ab hoie ỹ iudi. qr statutũ disponẽs qr custos ville teneat̃ capere malefacto rẽ delinquẽtẽ i villa nõ cõprehẽdit clericũ ibi delinquẽtẽ z facit qr voluit idẽ bal. i. c. at si clerici de iudi. z qõ voluit idẽ bal. i. d. c. ecclesia sancte marie. ¶ Et etiã est dicendũ qr generalia ỹba statutorũ z cõtractuuz nõ comprehẽdũt ꝓhibita. l. si pater. ff. q̃ in fraudez credi. l. luti⁹. §. impatores. ff. ad munic̃p. sed i su perioꝛib⁹ dictis clarissime oñsuz est supioꝛẽ nõ posse ꝛuocare ꝓ uilegiũ qr trãsiuit in ꝙtractuz: vel q̃si: z voluit do. anto. i. d. c. q̃ in ecclesiaz de consti. z i. d. c. nouit de iudi. seqtur ergo qr illa generalia ỹba huius suspẽsiõis decretoz nõ ꝙprehẽdũt istam exẽptiõem cõcessam istis hõibus terre beluedeis: ex eo qr trans siuit in q̃si ꝙtractũ z emanauit pp vtilitatẽ publicã z sortita fuit effectũ tanq̃ fuisset cõcessa forẽsibus veniẽtibus de nouo ad ha bitãdũ. Ergo seqt̃ qõ nullo modo vr̃ ꝛuocasse ꝓ illa generalia ỹba z suspẽdisse illud decretum ex cã onerosa cõcessuz. z ad uti litatem publicã: qr impossibile fuit superiori iusticia mediãte re uocare talem exẽptionem. z sic de mente ipius superioris nõ fu it velle ꝛuocare talẽ exemptionem. ¶ Preterea faciat qr vbi cũqz ỹba suspẽsionis nõ adaptanẽ ad aliquẽ actũ. nec disposi tio illius suspẽsionis adaptat̃ ad illũ actum. l. j. §. logtur. ff. de magist. cõuen. l. iiij. §. toties. ff. de dam. infec. z ibi dixit bar. qõ si caueẽ statuto. qõ de ỹctu soluat̃ gabella sex denarioz ꝓ libra nõ soluẽ de ꝙtractu facto sup re inextimabili: qr ỹba statuti ad illũ casũ nõ adaptanẽ. facit̃ qr voluit ibi ang. z Rapha. z qõ vo luit idẽ bar. in. l. ita autẽ. ff. de admi. tuto. z in. l. qr cõstitutum. ff. de testa. mili. z qõ hr̃ i. l. hos accusare. §. oĩbus. ff. de accu. z in. c. ĩdempnitatib⁹. §. sed cũ eas ỹ elec. li. vj. z qõ ibi voluit etiã do. Pe. de ancha z qr voluit do. bal. i. l. fi. C. de appella. z i. l. fi. C. de appel. z i. l. i cõuictõe. C. de nuptijs faciat. c. ex pte astẽ sis de cõcess. ꝑbẽ. z qõ voluit bal. i. l. si furiosi. C. de nup. z i. d. l. vt liberis. C. de col. Et iõ pulchre dixit idẽ bal. in. l. ỹctus. C. de fide instru. qõ statuta sũt redacta ad ĩstar stipulatiõis. Sz ỹba isti⁹ suspẽsiõis nõ pñt adaptari ad istã exẽptionẽ. ergo nec ad aptabit̃ ei⁹ dispositio. z oñdit̃ ad oculũ. dicit̃ enĩ i p̃dicto ꝓcla mate suspẽsiõis. Itẽ che tutti e ciaschaduni decreti cusi apo stolici como etiã dio ỹ alchuno altro che baueſſe habuta pote sta ẽc. Et sic dicta suspẽsio facta ẽ de oĩb⁹ decretis quo casu ve niũt ỹcreta gratiosa. z ex liberalitate z gr̃a ipi⁹ supioris ꝙcessa. sed decreta ex cã onerosa cõcessa vt fuit istud decretũ nõ ꝙtinẽt sub illa gñali suspẽsiõe. z sic ỹba illi⁹ suspẽsiõis nõ pñt adapta ri ad huiusmõi exẽptõez ex cã onerosa. z ex cã ꝑmutatõis cuiusdã facta vt fuit i cãu isto. Et ꝓ ꝙs nõ videnẽ suspẽsa huiusmõi ỹcreta. q̃ nõ innituntẽ mere gratie. z iõ dixit bal. i. d. l. si cũ mihi de dolo qr si comitatẽses dederũt aliqd vt gaudeãt ꝓuilegio ci uiũ qr ex hoc nõ r̃sultat gratia mera z simplex. sed magis resul tat qdã ꝙtractus. z iõ prope decreta dicanẽ illa que innituntur gratie vt no. in. d. l. ambitiosa de ỹcre. ab. ordi. faci. z dicta sus

pēsio loquaꝫ de decretis ꝛ sic itelligiꝫ de gratiosis. ꝛ eo magis qꝛ cū agaꝫ de p̄iudicio exemptoꝝ ab oneribus ꝺz itelligi. ista suspensio stricte vt q̄ min⁹ fieri possit ledat. ꝛ iō pulchre dixit Bal. in. d. l. si cum mihi. q̄ donatio facta ob certa ꝛ remunerabilia merita non pōt reuocari. vt. l. si pr̄. §. j. ff. de donatio. Et iō cū ista exemptio emanauerit ꝓpter remunerationē. qꝛ dederunt illam siluā illi boies ꝛ stāt in loco sterili ꝛ distāte ab urbe ꝛ iā deseruissent illum locū ꝛ iō vt starent ibi nec desererent illā terrā cōcessa fuit ista exemptio. Et p ꝙs nō itelligitur reuocata nec etiā papa illā reuocasset si sic sciuisset modum ꝛ formā ꝛ cām quare cōe ꝛ boies dicte terre ꝙsequti fuerunt istā exēptionē. ꝛ iō est p̄sumendū q̄ papa noluerit tollere ius istis paupib⁹ q̄situ. ex dicta exēptiōe. c. q̄uis de rescrip. li. vj. l. cū auus. C. de eman. liber. cū simi. Et sic. nec verba ipsi⁹ suspensionis nec etiā mens ipsi⁹ suspendētis possunt adaptari vt ista exēptio videatur suspensa. ꝛ facile fuisset romano pōtifici aut alteri suspēdēti. dicta decreta exprimere decreta ꝙcessa ex cā onerosa si voluisset. ar. c. ad audiētiā de decim. ꝛ. c. maiores de baptis. ꝛ. l. i. ff. si mess. fal. mo. dix. ꝛ. l. j. ad fi. C. de cadu. toll̄. Ergo sequitur. q̄ remanēt huiusmodi decreta trāseuntia in ℨctum in suo pleno ꝛ virili roborе nec ēt potuisset supior quicūq; fuisset tollere ius q̄situ iferiori ex ℨctu. ꝛ ideo. d. bal. refert Ly. i. d. l. p̄nceps ō legibus q̄ p̄nceps pōt ℨhere cū suis fidelib⁹. ꝛ teneꝫ de iure gentium ꝛ ciuili. qꝛ ciuili rōne nata id naturalis rō cohopaꝫ. l. bona fideꝫ. ff. depositi. nā si p̄nceps nō obligaꝫ alteri terre nec alius obligareꝫ sibi ex regula correlatiuoꝝ. ꝛ sic eēt p̄ncipi interdictū cōmerciū ꝛ sic bal. formaliter loqꝫ de ℨctu celebrato iter p̄ncipem ꝛ subditū suū. ꝛ tz q̄ nō pōt reuocari. ad volūtatem solam ipsius p̄ncipis. Et si quispiam dicat amice semp p̄sumitur ꝓ volūtate p̄ncipis vt qcqd faciat. Juste faciat vt voluit innocēs. i. c. q̄ in ecclia. de cōstitutionib⁹. dico q̄ illud itelligitur qñ p̄nceps facit motu suo ꝓprio sz qñ facit ad postulationē alterius nō p̄sumiꝫ ꝓ volūtate p̄ncipis qꝛ potius p̄sumiꝫ illud tale feciſſe ad iportunitatē petētis ar. l. i. C. de peti. bo. subla. lib. x. vt voluit Ly. i. l. rescripta. C. de pre. imp. offer. ꝛ in. l. fi. C. si ℨius. vel uti. publi. ꝛ. d. anto. i. d. c. que i ecclia. ꝛ referūt ꝛ sequunt moderni repetentes. l. si vero. §. de viro. ff. so. matri. Unde in casu nr̄o sz dicaꝫ de volūtate sanctissimi. d. nr̄i. ꝛ p̄sumaꝫ q̄ illa volūtas fuerit mota iusticia mediāte. tñ si ad postulationē cōis bononie papa illud voluit tūc cessat illa p̄sumptio iusticie nisi aliter appareret de iusticia exp̄sse. qꝛ tūc stareꝫ illi distinctiōi an ad p̄ces alterius fecerit romanus pōtifex an motu suo ꝓpo. Et isto modo tolli pōt illud q̄ dr̄ de p̄sumēda iusticia in volūtate p̄ncipis. sed in casu istoꝝ hominum tolliꝫ. Aliter ēt dico ꝛ melius vz q̄ p̄sumiꝫ ꝓ volūtate p̄ncipis: ꝓcedit i his q̄ p̄nceps ex volūtate ꝓpa facere pōt. Ita ꝓcedat q̄ hr̄ ꝓ doctores i. d. c. q̄ i ecclīarum. sz i his in qbus papa aut imperator non pōt ꝓ sua volūtate vt sunt oblationes ꝛ ℨctus tūc ē sec⁹. qꝛ non est dñs obligationū ꝛ ℨctuū vt voluit Bal. i. d. c. j. de natu. feu. ꝛ sic nō potest papa tollere obligationē q̄sitā subdito ex ℨctu vl̄ quasi. celebrato iter se. ergo si tollit ex ꝓpa volūtate nō p̄sumiꝫ q̄ iuste faciat nā i icertis ꝛ nō certis locus est ꝙiecturis. l. si certis annis. C. de pac. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de ℞bo. obli. cuz si. Unde cum qs facē illud q̄ facere nō potest de iure nō p̄sumiꝫ. iuste facere. facit q̄ voluit Bar. in. l. is apud quē. C. de eden. do. ꝛ i. l. q̄situ. ff. de re iudi. ꝛ i. l. si finita. §. iulianus. ff. de dā. i fec. ꝛ i. l. multa. ff. de ꝙdi. ꝛ ōmōstra. ubi voluit q̄ si iudex ferat sniam ℨ cōtumacē ꝛ ipse ignorauit illā cōtumaciā q̄ snia nō tz ꝛ sic cessat ois p̄sumptio iusticie ꝛ p ꝙs non obstat obiectum. Item tolliꝫ etiam ꝛ aliter ꝛ verissime. lz eni p̄sumaꝫ ꝓ voluntate p̄ncipis: illud ē verū: quo ad ea que ipe sciuit ꝛ verā noticiā habuit ꝛ voluntas sua plene informata sic voluit. Unde posito in casu nr̄o q̄ papa ex motu ꝓpo hoc voluisset ꝛ posito ēt q̄ papa hoc suspendere potuisset nō tamē cōcedo. qꝛ ℨium ē superius oñsum nihilominus nō appet ex verbis suspēsis q̄ voluerit tollere ea decreta que emanarunt ꝓpter bonum publicū ꝛ statum cōmunis bononie q̄ decreta emanarūt ne boies deserant terras inhabitatas ꝛ cōuertant se ad aliud territoriuz. vt fuit i cāu isto. qꝛ istud decretū exemptionis emanauit ꝓp bonū cōmunis bononie ꝛ ꝓ statutū ipius bononie ne illi boies recedant ꝛ deserant illam terram. vt apparet in isto decreto. Unde p̄sumptio est q̄ papa. ꝛ ēt cōmune bononie voluerit istud decretum. ꝛ silia isto mō cōcessa suspēdi nec ēt papa ꝛ commune bononie intellexit suspēdere priuilegium ꝛ decretum alicui cōmuni cōcessum ex cā onerosa p̄cipiēdo aliqd ab illo cōmuni vt fuit supius ostensum. Et puto istam fore verissimā cōclusionem q̄ si interrogētur excelsa regimina ciuitatis bononie. ꝛ ēt romanus pontifex de cuius volūtate emanauit talis suspēsio. cōfirmabunt hoc. q̄ itētio eoꝝ fuit ꝑuare decreta ꝙcessa ex causis superius enarratis quo casu hēbit ac si exp̄sse dispositissent illam exemptionē nullo mō fore suspēsam. ar. eius q̄ no. glo. q̄ cōmuniter reputaꝫ sin. i. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. Ubi faciat glo. i. cle. j. de rescrip. ꝛ in. c. ij. de cōfess. li. vj. ꝛ i. c. diaconus xxvij. distin. ꝛ i. c. j. de re. ꝑmu. li. vj. ꝛ i auc. cassa. C. de sac. san. eccle. ꝛ i. l. j. C. ō rap. virgi. Et sic multipharie multisq; modis sublata ē illa obiectio. Preterea ē ēt ꝙsiderandū q̄ i dcō ꝑ clamate dr̄. saluo che li decreti di tutti q̄lli forestieri che sono venuti o veneriano ad habitare i lacitade o i lo cōtato ꝛc̄. liq̄li sia no obseruadi scōo le ꝑuisione ꝛc̄. Ex qbus verbis ab illa gñali suspēsione fit exceptio. dicet nūc q̄spiā amice exceptio firmat regulā i casibus nō exceptis. l. i his. ff. de legi. ꝛ ibi Bal. faċ. l. ꝓma. ff. de reg. iur. ꝛ ibi Ang. vbi allegat casum meliorē de corpore iuris i. l. lutius. §. si plurib⁹. ff. ad trebel. faċ. c. ij. de ꝙiug. lepro. ꝛ i. c. dñs vr̄. xxxij. q. vij. ꝛ tex. i. c. in nra. de sepul. in ver. exceptis armis ꝛ equis. in. §. vt aūt in auc. de nō alienā. ꝛ. l. naz q̄ liq̄de. ff. de penu. lega. Unde cū dicti homines terre beluedeis. ꝛ illud cōmune nō sint exceptuati ab ista gñali suspēsione sequiꝫ q̄ icludunꝫ i regula affirmatiua vz q̄ sua decreta sint suspēsa. lz exceptio firmet regulam i casibus nō exceptis. vt i ꝓallegatis iuribus nō tamē ampliat regulā vt est tex. melior ō iuri. i. d. §. si plurib⁹. ꝛ ad hoc illū allegauit. ꝛ pōderauit ange. i. d. l. i. ꝛ iō pulchre dixit bal. i. l. j. C. de ꝙdi. idebiti q̄ licz exceptio firmet regulā. non tamē ampliat exceptiōes. Jō dixit. d. anto. i. d. c. i nra q̄ exceptio i qbusdam non firmat regulā nec illam ampliat. i nō icluſis in regula facit q̄ hētur i. l. pediculis. §. itē cum q̄reret. ff. de aur. ꝛ ar. lega. Ita videꝫ dicēdū i ꝓposito q̄ cū ista exceptio sic exorbitans ab illa gñali suspēsione q̄ fūt exceptī forēses veniētes ad habitandū dūtaxat ꝛ nō comitatēses habitantes i cōmitatu bononie. adhoc aduertēduz qꝛ iudicio meo hoc ponit gladiū ad istaz dubitationē. Papa ꝛ cōmune bononie eximit ꝛ excipit ab hac suspēsione gñali forēses. sz ertum ē q̄ forēses veniētes ad habitanduz i comitatu. bononie. ꝛ isti ēt homines beluedeis. sunt eqparati ad iuice. vt appet in eorum exēptione ꝛ decreto. ergo sequiꝫ q̄ ista exceptio ō forēsi b⁹fcā i hac gñali suspēsiōe comp̄hēdat istos boies terre beluedeis ꝑ regulā elegātē traditā i. l. si qs ꝑuo. C. ō fur. iūcta. l. vt tm̄ §. i. ff. ō ꝑ. ur. ꝛ glo. i. d. l. si qs ꝑuo. vbi lex loqns ō ꝑuo i cāu odioso hz locum ēt i filiosa. ergo lex noua ꝑ vt ē. d. l. si qs ꝑuo disponēs de ꝑuo. hēat locum in filiosa. ꝛ illa lex antiqua. s. de. l. vt tm̄. §. j. ē ista q̄ extēdit hoc. ꝛ nō extēdimus nos. qꝛ nō ē nostrum. l. extēdere. Et iō dicit Bar. i. d. l. si qs ꝑuo q̄ si ꝑ statutum iduceret noua testandi forma hēret locum trebellianica. ꝛ falcidia. qꝛ lex se ad statutuz extēdit. l. j. §. j. ff. ad. l. falci. Ita dicamus i casu nr̄o. Cum istud decretum si ōcretum: dici pōt ex quo habz causam onerosam. ꝛ nō merā gr̄am vt ē dictuz eq perat istos homies beluederis forensib⁹ veniētib⁹ ad habitandum ergo ista noua dispositio vt ē ista suspēsio loquēs de forēsibus hēbit locū in istis hominibus de beluedere nec nos hoc extēdimus. sz illud decretum antiqum ē extēdens hoc ꝑ. d. l. si quis ꝑuo cum glo. sua. ꝛ. d. l. vt tm̄. §. ꝓmo ꝛ doctrina Bar. facit. d. c. si postq̄. §. fi. de elec. li. vj. cum si. superius allegatis. facit tex. aureus in. c. cum dilecti de cōfir. vtil. vel in utili. vbi ē casus ꝑ glo. in. l. j. C. de conditi. idebiti. q̄ dicit q̄ positio vnius exceptionis nō remouet alias exceptiones positas in iure. nam ibi extēditur exceptio posita i. c. quoniā frequēter ex ut lite nō cōtesta. inq̄tū loquiꝫ de testibus ad instr̄a facit q̄ no. inno. i. c. ij. de ope. no. nū. ꝛ glo. in. c. j. de his q̄ fiunt a ma. pa. cap. bar. in. l. ꝑui. ff. de vsucap. ꝛ tex. in. l. ob. es. C. de p̄dijs mino. vbi ꝑbatur q̄ si exceptio ē facta ꝑ dictionē taxatiuā extēditur ad casum similez. facit etiam glo. in. d. c. quoniam. ꝛ glo. in. l. bis solis ꝛ ibi Bar. C. de reuoca. do. ꝛ in. l. contractus. ff. de reg. iu. ꝛ in. l. illud. C. de sacro. san. eccle. ꝛ in. c. ad audientiā de deri.

nō reſidē. ⁊ ter. in. l. ſi tamē. §. in edilitijs actionib⁹ ī ff. aut ce/teris ſiłłbus. ff. de edili. edi. ⁊ dixit ibi Ang. ſtatuto cauere. q; ℨ publicum inſtrumētū nō poſſint opponi niſi certe exceptiões ⁊ nō alie. q; nihilomin⁹ poterunt opponi ſiłłes exceptiones fac etiā glo. i. l. ita pudor. ⁊ ibi bal. ⁊ ſaly. C. de adulte. ⁊ bar. i. l. i. §. p uim. ff. q; vi aut clā. do. Anto. in. c. licet de emitāda ō elec. Jo. de Imola. ⁊ alij. i. c. Itē cū ita⁹. de reſti. ſpoli. Ange. i auc. hoc ita. C. de duob⁹ reis ⁊ in cometo. l. nemo carcerez. C. de ex/acto. tribu. li. x. Unde lz in caſu nr̄o ſit poſita illa exceptio ō fo renſib⁹ nihilomin⁹ etiam ꝓzhēdunt iſti homines terre belue deris exquo ſunt ſiłłes ⁊ parificati p illud decretū antiqum. Fa ciat ad hoc mirabile dictū. Jo. calde. in. c. ſeries de teſti. q; re//fert. et ſequit ꝓſicut. meus. do. Ab. i. c. iurauit de ꝓbatio. dixit enim qō. c. ſeries ponit caſuz exceptū. a regulis cōib⁹ vt ꝓducā tur teſtes publicatis atteſtationibus in cā matrimoniali ⁊ ē ca/ſus ſpecialis fauore matrimonij ꝓpter piculū aīe. ſed in ſpōſa/lib⁹ eſt ſec⁹ vt in. d. c. iurauit ipſe vero dicit q; vbicūqz eſt eadez ratio piculi aīe in ſpōſalib⁹ put eſt ī matrimonio. tūc idez etiaz erit ī ſpōſalib⁹ vt poſſint recipi teſtes poſt publicatū ꝓceſſuz po nit exemplū vt ibi ꝑ eū quē ſequtur. do. anto. i. d. c. iurauit. Et ſic colligitur ex iſta doctrina. Jo. calde. q; vbicūqz apponit re/gula iuris cōis ⁊ ab illa regula excipit aliqs cāus q; ille cāus ex ceptus a cōmuni regula extendit ad caſum alīū ſimilē ꝓpter idēptitatē rōnis allegat. d. c. cum dilecta de cōfir. vti. Non pōt melius ⁊ accōmodati⁹ adduci adhoc q; iſtud dcm̄. cū ergo ī ca ſu noſtro iſti boies beluederis ſint ſimiles foręſibus veniētib⁹ ad habitandū. ⁊ multo fortius. ergo ſequtur q; iſta exēptio ap/poſita in iſta ſuſpēſione gñali de foręſib⁹ extēdit ad homines terre beluederis. ¶ Ultimo eſt appēſate ponderandū in ꝑſenti beſitatiōe. dicta exemptio facta ꝑ do. cardi. boſti. erat dura/tura ꝑ annos. xl. ⁊ erat libera ab oīb⁹ oneribus ⁊ ſine aliqua exceptione. ⁊ dicti boies ⁊ cōmune dederūt illaz ſiluaz ꝓpter hoc cōmuni bononie. Modo ſi illa datio ſilue fuit etiā tēpora lis pr̄i q; durauit tāto tēpore q̄to tēpore durabat illa exemptio q; eſt veriſimili⁹ ⁊ etiaz de iure verius ne ꝓtractus claudicaret: vt ſupius oſtēſum eſt tūc iſta res eſt ſine aliqua dubitatiōe in fa uorez ipſorū hoīum. Si vero fuit illa datio ꝑpetua ⁊ exemptio fuit tēporalis q; non eſt veruz. Sed poſito q; ita ſit nō tamē cō ceſſo aut illi boies ⁊ eorū cōmune petierūt confirmationē. ⁊ de nouo ꝓceſſionē. dicte exemptionis añ finitū tēpus. xl. annorū ⁊ poſt. Primo caſu ante finitū tēpus. xl. annorū tūc res etiam ē expedita in fauorē ipſorū hoīum q; cū ipi ⁊ eoruz cōmune fuiſ/ſent exempti libere ab omnib⁹ oneribus realibus ⁊ ab omnib⁹ datiis. ⁊ nūdum finito tēpore. xl. annorū fuit ꝓrogata illa exem ptio ꝑpetuo ſed nō ita libere vt antea q; tenent ad recipiendū ſal. a cōmuni bononie ⁊ ad ſoluendū ſalariuz poteſtati ⁊ vica/rio ⁊ ad alia onera que ī dicta exemptione ꝓtinētur. Unde gra uati fuerūt in hoc q; non fuit ꝓrogata illa exemptio cū eadē q̄li tate ⁊ modis liberis. vt erat iaz. ſed ī multis fuit illa exēptio co/artata. ⁊ limitata: ⁊ ideo grauati fuerūt in vno. q; infra illud tē pus. xl. annorū fuit reſtricta illa exemptio cū iaz illa frui. debuiſ/ſent in totū libere ⁊ abſolute ⁊ fuerūt releuati in alio. q; de tem porali effecta ē ꝑpetua ar. l. eū q. ff. de iureiur. ⁊ ſic ſequit. q; ex cauſa onerosa ⁊ ex ꝓmutatione quadā fcā fuit iſta exēptio iſtis hoībus a cōmuni bononie ⁊ ſic ex contractu quodā. ergo eis ūitis nō poteſt reuocari ⁊ ſuſpendi hmōi exemptio que nō fu/it gratioſa ⁊ per cōſequens nō cōꝓzhēdit ſub hac ſuſpēſiōe ⁊ ꝓcedūt vt veriſſima. poſito q; nō fuiſſent expreſſa illa que exꝑſ ſa ſunt in dicta exēptiōe vz ꝓ bono cōmunis bononie. ⁊ ne ho/mines deſerant illaz terraz vt fuit dictū. Aut dicim⁹ q; iam finī/ta erat exemptio. xl. annorū quando domini anciani ꝓceſſerūt hanc exēptionez. ⁊ tūc aduertat. d. Judicās quia iſti pauperes fuerūt ſatis damnificati ſi diceretur q; dederunt ſuam ſiluā per petuo cōmuni bononie vt ab eo haberēt. xl. annorū exemptio/nem dumtaxat poſito q; ita eſſet nō tamē cōceſſo nihilominus ipi ſupplicarunt dominis ancianis. vt ipſaz exemptionem ꝓfir marēt ⁊ de nouo cōcederēt in ea forma in qua illā habuerant ⁊ apponūt cauſam ne bēant materiaz ⁊ etiaz coganť dictaz ter ram inhabitatā relinquere ⁊ deſerere. Bomini defenſores re/tulerunt vigore cōmiſſionis eis facte q; conſideratis predictis vz. quia ſiluam dederūt cōmuni bononie ⁊ exempti fueruut li/

bere. lz per. xl. ānos ⁊ quia locus eſt diſtans a ciuitate ⁊ eſt ī cō finibus. ⁊ in mōtancis ⁊ vacuis victualib⁹ ⁊ ne deſerant illam terram referūt eis cōcedendam illam īmunitatē ea forma qua ipi ibi referūt ⁊ ſic domini defenſores habuerunt cōſideratio/nē ad illam dationē ſilue. vnde oportet dicere q; ſi illa datio ſil ue fuit perpetua ideo retulerūt ſe ad illā dationem. dū dixerūt cōſideratis predictis q; iniqſſimū eſſe putauerunt dicere q; illi paupes boies dederūt ſiluam perpetuo ⁊ habuerūt exemptio nez tēporalem ⁊ ideo dixerūt cōſideratis p̄dictis. quo caſu vi/dent domini anciani habuiſſe cōſiderationē ad illam dationē ſilue. ideo ꝓpetuo eis illaz īmunitatē cū certa limitatiōe ꝓceſſe rūt. Et ſic moti fuerūt ꝓpter dationē illius ſilue. ⁊ etiam illud fecerūt ex pluriб⁹ cauſis ne deſerant illā terrā. Et ſic. ex ſupiori bus apparet q; iſta non fuit gratia mera ⁊ p cōſequens nō cō/prehēdit ſub gñali ſuſpenſione decretorum. Et ꝓptime etiaz faciat tex. in. d. l. q; ſemel. ff. de decre. ab ordi. faci. vbi dicit q; ſemel ordo decreuit non oportere reſcindi niſi ad publicā vtili tatē reſciſſio ꝓxis decreti reſpiciat. Unde probat ibi tex. q; de cretum gratioſum cōceſſum ab ordine decurionū nō reuocat niſi cā reuocationis reſpiciat publicā vtilitatē. Modo in ꝓpo ſito noſtro iſtud nō ē decretum gratioſum. ergo poſito q; gra/tia reuocatiōis ſpectaret ad publicā vtilitatē nihilominus non poſſet reuocari ⁊ ſuſpēdi. quāto ergo minus in caſu nr̄o pote/rit reuocari cū tale decretum fuerit cōceſſum ēt ꝓpter vtilitatē publicam nō ſolū ex cā onerosa ⁊ non ex mera gratia. ⁊ facit q; no. glo. in. d. l. q; ſemel. Et ex iſtis cōcludo hanc ſuſpēſionem decretoꝝ nō comphēdere iſtam exēptionē factam cōi ⁊ homi/nibus beluederis. ⁊ p cōſequēs nō ē ſuſpēſaz nec ēt exꝑſſe po tuiſſe ſuſpēdi aut reuocari. Et ita in fauorē ipſoruz hoīum ⁊ cō munis beluedere cōcludo. laus deo clemētiſſimo. ego Andre as barbacia ſciculus vtriuſqz iuris doctor ⁊c.

Caſus conſilij tertij.

¶ Utrū arbiter poſſit laudare circa nō deducta in cōꝓmiſſo Et an hmōi laudum ſuper non deductis poſſit emologari per partes. Et de virtute clauſule que cōſueuit apponi in compro/miſſis: vt ſcilicet intelligatur factū compromiſſuz de omnib⁹ de quib⁹ erit laudatū. Et de intellectu. c. niſi. extra de ꝓbeben. Et vtruz quis videatur laudare tāq̄ arbiter vel tāquā arbitrator. Et an laudū latuz ſuper libello incepto valeat. Et an arbiter male iudicans faciat litē ſuā: vel coraz eo habeat locū recōuen tio: ⁊ maxime ſi nō opponit per ꝑtem.

Illud ī mediū afferam q; platoni ſūmo philo/ſophie iterpti. ꝓmo libro thymei bellißime ve/nit in mentē: in minimis quoqz reb⁹ diuinū de/bemus auxilium implorare. Jdcirco clemētiſſi mi domini noſtri Jeſu chriſti preſidium ex to/to corde ⁊ animo huic cepto inuoco: vt ſua ſoli ta benignitate veritatem hui⁹ cōſultatiōis cōcluſionē mihi ape riat: eſt enim ſcientiarū domin⁹. vt ſcribitur primo regum. c. ij. ¶ Uiſo igitur pūcto ⁊ etiā celebri ꝓſilio reddito. ⁊ omnibus i pūcto mihi adductis. ⁊ ſolemni ⁊ diligenti animaduerſiōe pē/ſatis. tota hui⁹ beſitationis difficultas pēdet ex validitate ⁊ iu ſticia ipi⁹ laudi: ideo fret⁹ auctoritate ſummi viri ariſtotelis: ſer mones inquit noſtri veriores eſſe videntur ſi ad particularia ſi at deſcenſus. Jdeo generalibus obmiſſis veniam ad particula ria que rem ipſam ad indiuiduum cōducēt. ¶ Et prīo allega. Barto. qui in terminis ⁊ in ſpecie iſtam q̄ſtionē decidit ī. l. acg liana. ff. de tranſa. in ꝓbo premitto tamen aliam q̄ſtionē con/tentio erat inter me ⁊ te de quodā fundo: cōpromiſſimus ī ali/quem ⁊ dedim⁹ ei plenam poteſtatem arbitrandi: queriť vtruz iſte arbiter poterit cogere aliam partē dare alteri parti aliquā aliam rem de qua non erat cōtentio. ⁊ decidit q; nō. ⁊ ꝓbať in l. non diſtinguemus. §. de officio. l. ſi cum dies. §. plenum. ff. de arbitris in ꝓ. ſed ſi forte ibi id enim venit compromiſſo de quo actum ſit. vt veniat ⁊c. facit. l. ſi de certa. C. de tranſactio. per quā. l. dixit Bal. in. d. ꝓ. ſed ſi forte. probari idez in arbitra tore. ⁊ tex. in. d. §. de officio omnem tractatuz ex compromiſſo eſſe ſumendum non enī aliud illi licebit ꝑ q; ibi vt efficere poſ/

sit cautum est: nō igitur quodlibz ꝑstituere arbiter poterit nec in qualibet re. nisi de qua compromissum sit. vbi officium arbitri est. ꝫm tenorem compromissi partibus suis fungi. ꝛ in. d. l. si decreta. transactio restringitur ad rem. de qua litigabatur. Et faciat illud ꝙ dicimus de iudice communi diuidūdo: vt nō possit ratione rei cōmunis apponere manus in aliam rem. non cōmunez. vt. l. arbor. §. de vestibulo. ff. cōmuni diuidū. ꝛ istud voluit Ange. in. l. de his. ff. de transactio. vbi dicit ar. illius. l. ꝛ d. l. acqliana se audijsse in voce Bar. dicentem. ꝙ sicut generalis acceptilatio nō porrigitur ad nō cogitata: sic nec cōpromissum factum in arbitratorez super vna re non porrigitur ad aliam rez. vnde si peto libz̄ a te nō poterit arbitrator adiudicare tibi libz̄. ꝛ damnare te. vt des mihi aliū libz̄. sicut nec hoc posset iudex in cōmuni diuidundo. vt in. d. §. de vestibulo. faciat l. quid tamē. §. fi. ff. de arbi. Et est bene considerandū q: bar. loquit eo casu quo ille est arbitrator ꝛ habuit a partibus plenā potestatez arbitrandi ꝛ istud etiam sequit. do. anto. in. c. cōstitutus de religio. domi. per ꝙ dicit ꝙ preceptū ꝙ faciūt arbitri quottidie: vt vna pars alteraz generaliter absoluat ab omnib⁹ questionibus que fozent inter se non valet. quia nō est nisi suppetitis pronūciandū. allegat bar. in. d. l. acquiliana ꝛ idē volu it in. c. nisi de prebē. ꝛ allegat. d. §. de vestibulo. ꝛ idem cōsulit solēnis in iure doctor. Ludo. roma. i ꝑsi. cli. icipi. i christi nomine amen. premissuz laudū in duob⁹ nullū fuit. i eo ꝙ cōdemnaꝯ titi⁹ ad ponēdū manuelē in capitulis cū cōmuni flozentie. hoc enim non venit in cōpromisso a quo depēdet arbitratoris potestas. ergo laudū in hoc formā ei⁹ excedēs ē nullū. allegat d. §. de officio. Et plus ibi dic ꝛ ē solēne dictū ꝙ lz i ꝓpromisso fuisset dictū qō de omnib⁹ cōtrouersijs cōpromissum intelligaꝯ de quib⁹ cōtingerit laudari ꝛ arbitrari de qua forma habetur i d. l. si cū dies. §. plenū ꝛ Bal. eā ponit formaliter i. d. l. si cum dies. ver. sed si forte. ꝛ notat Bar. in. d. l. acgliana in finali⁹ verbis: qm̄ illa generalitas verboz̄ nō intelligitur cōprehendere ea que ꝑ partes in speciali cōprehēdi non potuissent. l. si pater. ff. que in frau. cre. l. lutius. §. idē. respōdit. ff. ad municip. sed per ipsas partes nō potuisset specialiter de illo articulo cōpromitti: cū de eo tēpoze facti cōpromissi nulla facta esset controuersia: nec esse sperabaꝯ ꝙ est necessariuz ad laudi validitatem: vt decidunt doctozes arguendo de transactione ad compromissum. l. post rem. ff. de transact. l. eleganter. §. i. ff. de condi. indebiti. l. si diuersa. ꝛ l. si causa cognita. de transac. igitur restringitur illa generalitas ꝫm mentez cōpromittentiuz vt i. d. ver. sed si forte. Quīmo dicit ꝙ posito ꝙ lauduz illud fuisset emologatum: seu ratificatum: nihilominus emologari aut ratificari non potest si super eo laudatuz fuerit ꝙ in cōpromisso non venit: nec ex hoc lauduz validum redditur: ꝛ dicit esse casum singula. in. c. examinata de confirma. vtil. vel inutil. vt dicit se notaꝯ casuz sing. ꝛ etiaz allegauit Bal. in titu. de pace cōstantie in ver. sententie quoqz in. x. col. vbi dicit ꝙ sententie extra cōpromissuz non valent: etiam si post compromissuz nominatim emologetur lauduz: ꝛ allegat. d. c. examinata: ꝛ ꝙ not. Guli. de cunio in. l. iij. §. si seruus. ff. de pecul. ꝛ est auditu dignum hoc in presenti hesitatione: q: data nullitate laudi frustra ꝛ inuanuz queritur vtrū prima instantia appellationis sit deserta: quasi per desertionē sit emologatuz tale laudū: quia si expresse non potest emologari vt volunt isti patres: ꝛ probaꝯ in d. c. examinata: multo minus tacite non potest emologari: sed ex desertione appellationis resultat tacita emologatio. l. si preses quasi desertaz. C. quomodo ꝛ quādo iudex: sequitur ꝙ frustratorie emanauit appellatio a sententia iustissime lata per. d. vicarium. Sed modo in proposito dicitur in puncto ꝙ Guido ex parte vna ꝛ bētes ex parte altera cōpromisserunt de litibus ꝛ questionibus inter eos vertentibus occasione testamenti tarlati eoruz aui paterni: ꝛ certaꝝ substitutionuz ꝛ fideicommissionū factaꝝ ꝛ relictaꝝ se cōpromisserunt in sempronium tanq̄ in eoꝝ arbitrū soluz in laudādo: ꝛ cui arbitro quo ad ꝓcessum per eū faciendū plenariā concesserunt potestatez: cum hoc ꝙ de iure tantū laudaret dictas lites ꝛ differentias terminare deberet per publicū instrumentū dicti cōpromissi. Modo iste bētes coraz dicto arbitro produxit suā petitionē in qua dicit ꝙ post mortē dicti ꝓtis hereditas dicti quōdā tarlati aui ex forma dicti sui testamenti eidē conti delata. de iure: ꝛ ex forma dicti fideicōmissi in dicto testamento prouenire debet ad ipsum bentē filiuz Francisci ꝑ dimidia portōis obuenientē i partem dicto conti: ꝛ pro alia dimidia parte ad dictum Guidonē ꝛ ꝙ heredes dicti contis sunt grauati in effectu restituere dicto benti ad restituenduz ꝛ relaxandū eidē bēti dictū fideicōmissū ꝛ hereditatē dicti quōdā tarlati ꝑ dicta dimidia portōis in partez obuenientē dicto cōti: ꝛ ꝙ dictus bentes ꝓparuit coram iudice cōpetenti: ꝛ produxit quandā petitionē in qua petijt dictam dimidiā portōis obuenientē dicto cōti: ꝛ iudex non cōparentibus heredibus si qui erant ipsius cōtis: pronunciauit dictum contem sine heredibus decessisse ꝛ dictas vtiles actiones esse translatas in ipsū bētē pro dimidia: ꝛ ꝙ dictus Guido indebite detinet ꝛ occupat hereditatē ipsius contis pro dicta dimidia: quare petit ipsuz Guidonem cōdemnari ꝛ cogi ad dādum ꝛ restituendū sibi dictā hereditatē pro dimidia cuz fructibus inde prouētis: ꝛ qui verisimiliter percipi potuerūt ad quā petitionez respondet Guido vt apparet in puncto. Ex quib⁹ verbis apparet liquido ꝙ cōtrouersia: ꝛ questio iter istos Guidonem ꝛ Bentē erat de dimidia portionis pueniēte ad ipsuz contē: ꝛ sic de quarta parte dicte portionis ꝛ cōpromissum factum fuit de litibus ꝛ questionibus inter eos vertentibus occasiōe testamenti quōdā tarlati vnde super dimidia portione. Et sic super medietate bonorum obuentoꝝ dicto conti ex bonis ꝛ hereditate illius quōdā tarlati nulla erat questio ꝛ cōtrouersia inter istos Bentē ꝛ Guidonez. sed solū ꝛ dūtaxat super quarta parte. Nec etiā iste Bentes petit aliud nisi quartaz: qa dicit vnā dimidiam deberi sibi: ꝛ aliā dimidiam deberi dicto Guidoni: q: cū dicto cōti debeaꝯ legitima ꝛ terbellianica isto casu: iuxta nota. in. c. Raynutius de testa. sequitur ꝙ dimidia subiacens restitutioni vigoze fideicōmissi dicitur obuēta illi cōti: ꝛ iste Bentes petit dimidiā sibi debitā illius portionis obuenientē: ꝛ aliā dimidiā dic̄ spectare ad ipsū Guidonē: ergo solle clarius est quod questio ꝛ controuersia inter eos erat super quarta: ꝛ fuit cōpromissū in illū sempronū arbitrū: ꝛ etiā circa hoc consideret. d. iudicans: q: concurrunt duo super ista q̄rta portione: vz cōpromissum ꝛ petitio ipsius Bentis petentis ipsam quartā cum fructibus que duo multo fortius debilitāt ꝛ ipso iure reddunt nullū ipsum laudū. argumēto. c. i. de treuga ꝛ pace: ꝛ auc̄. Itaqz. C. com. de succe. cum simi. Sed in dicto laudo dicitur ꝙ arbiter laudauit quartā partem omnium bonorū obuenientē dicto conti spectare ꝛ pertinere ad ipsum Bentē ꝛ laudauit fideicōmissum dicti quōdā tarlati pro rata dicti contis esse restituendū eo modo quo dicitur in testamento ipsius tarlati: ꝛ postea laudauit hoc modo: quia constat nobis in presentiaꝝ dicta bona omnia obuenta in partē dicto cōti non extare tēpoze sue mortis: iō ipsum Guidonē condemnamus ad dādū ꝛ restituendū medietatē omniū: ꝛ quoꝝcunqz bonoꝝ mobiliū ꝛ imobiliū iurū ꝛ actionū existētiū in hereditate dicti quōdā contis tēpoze ei⁹ mortis dicto Bēti Frācisci. reseruāte dicto Guidoni oī iure suo sibi cōpetēti: si ꝛ quaten⁹ de iure cōpetat pro quātitate mille libraꝝ in bonis ꝛ hereditate dictoꝝ Leonis ꝛ Gratiani: ꝛ contra ipsoꝝ bonoꝝ detentozes ꝛ possessozes. Ista sunt formalia verba ipsius laudi. Modo cōsideret dñs iudicās i isto laudo. nā arbiter apposuit man⁹ ad dimidiā bonoꝝ que nec i cōpromisso fuit deducta: nec in petitione ꝛ libello. Peccauit ergo in duobus: pmo qa laudū ꝙ nō est cōforme petitōi est nullū. vt in. c. licet hely. de symo. l. fi. C. de fidei. liber. cū si. ꝛ ꝓcedit hoc nedū in iudice: sz ēt i arbitro: q: arbitria sūt redacta ad istar iudicioꝝ. l. i. ff. de arbitr. cū si. ꝛ facit ꝙ voluit Bar. ꝛ Bal. i. l. iij. §. si seruus. ff. ō pecul. Quīmo dixit Bal. in. l. vt fūdus. ff. cōi diuid. ꝙ etiaz in causis sūmarijs i qbus nō requritur libellus ē necessaria qualis q̄ petitio: ad hoc vt snīa possit ferri cōformis illi petitōi. allegat glo. in de. sepe de ver. si. ꝛ ió dicit Saly. in. l. pe. in. x. col. C. de accusati. ꝙ cōdēnatio oz seq ꝫm ꝑbata. l. illicitas. §. veritas. ff. de officio ꝓsid. ꝛ oz eē cōformis libello vt. d. l. vt fūdus: nec pōt eē cōformis qñ ferr̄ sup his q̄ nō sunt narrata i libello. Modo i casu nro: nec est narratū in libello ꝙ huic benti debeatur dimidia portio: imo est narratū contrariū vz ꝙ debeaꝯ dimidia portionis ꝛ alia dimidia dicto Guidoni. Quo ergo

potuit arbiter condēnare ad dimidiā bonoꝝ illius cōtis: cum etiā nec fuerit p̄batū q̄ dimidia bonoꝝ illius contis debeaꝯ illi bēti: nec hoc resultat ex aliqua p̄sūptione libelli: q̄ ut pulchre dixit Ang. in. l. bouez. §. alia. ff. de edil. edicto. si egi contra te quāto minoris ꝛ iudex cōdēnauit reddibitoria: valet sententia vt ibi ē tex. q̄ illud veniebat p̄sūptiue ex libello. ☞ Do do in ꝓposito nec ista dimidia portio omniū bonoꝝ veniebat p̄sūptiue ex libello: vñ nescio videre quō potuerit ita laudare ille arbiter: ꝛ faciat ratio īcōuincibilis: oē p̄dicatū recipit formam ꝛ esse a suo subiecto: sed libellus est subiectū: ꝛ sententia ē p̄dicatū: ꝛ ideo eo ipso q̄ nō habem⁹ sententiā ꝛ libellus nō apparet: q̄ est deficitus: est p̄sumendū q̄ fuerit talis qualis colligitur ex sententia: q̄ non poterit fieri nisi ad existentiā subiecti q̄ erat ille libellus: glo. est singula. in. c. dudum de decī. ꝛ sic ex isto capite laudū illud est ipso iure nullū. Et etiā est nullum ipso iure ex alio capite: vꝫ ex cōpromisso: q̄ cuꝫ non fuerit cōpromissū in arbitrū de dimidia bonoꝝ omnium ipsius contis: ergo nō potuit arbiter pronūciare super eo de quo nō fuerat cōpromissum. Et si quispiā dixerit q̄ imo potuit pronūciare super nō petito: vt est casus in. c. ꝙstitutus de relig. do. ꝛ hoc decidit glo. ibi. ꝛ optime facit. c. nisi. de p̄bē. vbi est casus singularis q̄ arbitrator pōt iudicando excedere manus suas sententiādo extra limites cōpromissi ad iudicādo res nō deductas in cōpromisso: ꝛ idē voluit ibi. d. anto. ꝛ idē voluit ī. d. c. lꝫ hely. ꝑ symonia. in. d. c. nisi. principalis questio erat super titulo beneficij ꝛ eiusdez redditibus: ꝛ tamē ibi arbitrator extēdit man⁹ ad redditus capituli: ꝛ facit. d. c. cōstitutus vbi papa ꝙdēnauit super pensione nō petita: quīnimo plus videtur dicendū q̄ vbi causa esset sūmaria in qua ꝓcederetur sine strepitu ꝛ figura iudicij q̄ in tali causa sufficit q̄ ꝓnūcietur: iuxta illud qō est petitum: lꝫ illud super quo pronūciatur nō fuerit petitū. Ita dixit Bar. in extrauaganti ad reprimēdū in ver. sine figura, facit tex. in. d. cle. sepe. in ver. iuxta petitionis formā: ꝛ sequūtur ibi Jo. de ligna. ꝛ moderni. ¶ Et in casu nostro fuit compromissuꝫ in istum fempronium: vt arbitrū ꝛ arbitratorē cū plenaria potestate procedendi, ꝛ per consequēs sūmarie ꝛ sine strepitu ꝛ figura iudicij: ergo lꝫ nō pronūciauerit super petito: q̄ tamē pronunciauit iuxta petitū: q̄ dixit q̄ cōstat nobis in presentiaꝝ dicta bona omnia vt supra obuenta in partē dicto conti nō extare ꝛ nō esse in hereditate dicti cōtis tēpore sue mortis: ideo ꝛ c̄. naꝫ talis arbiter seu arbitrator videtur ꝓnunciasse iuxta petita: licꝫ nō pronūciaret super petito: ergo sequitur q̄ talis pronūciatio valuit ꝛ tenuit, ꝛ iō pulchre ꝛ singula. dixit Bar. in. d. l. aquiliana in ver. circa illā rem: aut de qua dubitabatur potest talis arbitrator se intromittere iubendo dari rez vel pecuniā pro re: alleg. instit. de officio iudicis in p̄n. ꝛ in. l. si cū ī fundū, §. si fūdus. ff. de iure dot. Pecunia enī res ē per quā oēs res extimātur: ꝛ sic alia res esse nō videtur: vt. l. si ita fideiussorē accepero, ff. de fideiusso. ꝛ iō Ang. in. d. l. de hijs sequitur ista doctrinaꝫ Bar. dicēdo q̄ si peto librū a te posset arbitrator te dānare ad dādum mihi decē: q̄ pecunia per quā omnia extimātur succedit in locū libri: vt in. d. l. si ita: ꝛ etiā dicit quod posset te cōdēnare ad reddendū mihi librū solutis per me p̄ius tibi decem ꝛ hoc dicit tenere specu. in titu. de arbitr. ꝛ ita Ang. ibi refert se in contingentia facti obtinuisse. Et istam doctrinam Barto, q̄ arbitrator posset iubere dari rem pro re: sequitur. d. Anto. in dicto, c. constitut. ꝛ in dicto. c. nisi. ꝛ ī dicto. c. licet hely. Ita videtur in proposito nostro dicendum cum arbiter in suo laudo dicat: q̄ nobis cōstat bona obuenta dicto conti non extare ꝛ nō esse in hereditate dicti cōtis tempore sue mortis: iō dictū Guidonez cōdēnamus ad dandū ꝛ restituendū medietatē oium ꝛ quoꝝcunqꝫ bonoꝝ iuriuꝫ ꝛ actionuꝫ existentium in hereditate dicti quōdam contis tēpore eius mortis dicto bēti. Et si arbiter voluit cōpensare res cū rebus: q̄ cum quarta pars bonorum que obuenerunt dicto conti de bonis tarlati fuit patris esset debita iure fideicōmissi dicto benti ex dispositione testamenti ipsius, voluit ille arbiter cōpensare res iā distractas p illum conte debitas dicto benti vigore dicti fideicōmissi cū reb⁹ quas repert⁹ est habuisse ille contes tēpore sue mortis: ꝛ sic potuit pro bono pacis ꝛ concordie: ꝛ pro cōseruanda pace inter ipsos cōsanguineos recōpēsare res iā distractas cū rebus rep/

tis tēpore mortis ipsius contis. Et sic potuit hoc facere ex doctrina Bar. Ange. ꝛ domini Anto. ꝛ est doctrina cōis. Nec est verū dicere q̄ ipe arbiter fuerit ita suppini intellect⁹ in hoc passu q̄ voluerit adiudicare medietatē omniū bonoꝝ ipsius contis dicto benti cuꝫ in eodez laudo pronūciauit quartā bonoꝝ tarlati obuētoꝝ dicto cōti spectasse ꝛ spectare ad ipsum bentē ꝛ sic ipse arbiter expresse laudauit quartā illoꝝ bonoꝝ obuēto rū dicto cōti eē debitā ipsi bēti Fr̄ācisci. nec est p̄sumendū q̄ in eodē actu: ꝛ ita incontinēti seipsuꝫ correxerit ꝛ sibiipsi cōtra dixerit ar. l. nā ad ea. ff. de cōdi. ꝛ demō. iuxta illud q̄ apud terētiū scriptū est būi tā cito: ꝛ apparet hoc ex clarissimis verbis ipsius laudi dū dicit q̄ nobis cōstat dicta bona nō extare: ideo cōdēnamus ad dimidiā: ꝛ sic videt voluisse ille arbiter cōpēsare rē cū re seu res cū rebus: vꝫ illā dimidiā bonoꝝ existētiū tpe mortis in hereditate ipsius quōdā ꝙtis cū quarta que debebatur dicto conti vigore fideicōmissi. Et si quispiam dixerit q̄ ista sentētia nō est liqda seu laudū nō ē liqdū: q̄ debuit liqdari vt ista dimidia bonorū exītiū tēpore mortis dicti cōtis fit eqlis ꝛ cōformis quarte bonoꝝ debite vigore fideicōmissi debiti ex testameto illi⁹ tarlati ꝛ tāq̄ icerta ꝛ iformis nullius ē effect⁹ aut vigoris p totū titu. C. de sen. que sine certa quāti. ☞ ad hoc pt rīderi q̄ satis ē si istud laudū inquātū cōtinet cōdēnationē restitutōis medietatis omniū bonoꝝ certificaꝯ habita relatione ad illā q̄rtā debitā dicto bēti vt ea ps bonoꝝ debeaꝯ q̄ ascendat ad illā q̄rtā debitā maxīe hīdo respectū ad fructⁿ ꝓceptos p ipꝫ Guidonē a tpe mortis ipi⁹ ꝙtis: ꝛ ista erāt q̄ iudicio meo faciebāt dubiā istā cōsultatōez in p̄iudiciū ipsi⁹ Guidonis. Sꝫ in ꝟitate nō obstāt: iō appet rīsio apta. ¶ Et p̄mitto p̄ro illō q̄ voluit. d. Ludo, in p̄allegato cōsilio: vbi dixit q̄ laudū nō tenet qñ ferꝯ extra casū cōtētū in cōpromisso: nec cōpromissum fit nisi sup eo de quo est inter ptes compromittētes dubium. ☞ Dō ī casu nro nō erat aliq̄ dubitatio sup dimidia portōe: q̄ dūtaxat q̄rta portio erat illi debita illi bēti: ergo ñ potuit p̄nūciare sup dimidia vt p̄nūciauit: ergo seqꝯ q̄ laudū fuit ipo iur̄ nullū. Nec ob. d. c. nisi eēnt. p̄ro ibi dr̄ q̄ illi arbitratores fecerunt p̄ bono pacis ꝛ vtilitatis: hic ꝟo ī hoc laudo hoc nō dr̄: ſꝫ dr̄: q̄ nobis cōstat q̄ bona ꝛc̄. ꝛ sic nō fūdat se sup bono pacis ꝛ vtilitatis: ſꝫ se fūdat sup fūdamēto īualido iepto ꝛ suppino: q̄ illa no ē iusta cā ꝙdenādi illū Guidonē ī dimidia: cū nō teneret nisi ad q̄rtaꝫ: ꝛ sic ille tex. nō obstat. Sol. ibi dr̄: q̄ hec ordinatio ē ab oīb⁹ recepta: ꝛ sic ꝓbat ibi tex. q̄ ptes acceptarūt illud laudū ī illā ordiatōez: ꝛ sic ꝙcurrūt duo. vꝫ q̄ illi arbitratores dicebāt se ꝓ bono pacis ꝛ vtilitatis sic ordinasse: ꝛ etiam cōcurrit: q̄ ptes illā ordinatōez acceptarūt ꝛ approbarūt. Et si dicaꝯ q̄ ille tex. destruit doctrinā Bal. ī. d. ꝟ. snle. ꝛ. d. c. exaiata dū voluit q̄ ptes nō p̄nt emologare laudū latū ex cōtēta ī cōpromisso: rñdeo q̄ ibi nō solū īteruenit emologatio: ſꝫ ēt īteruenit q̄ arbitratores dixerūt se fecisse ꝓ bono pacis ꝛ vtilitatis: ꝛ sic non obstat. Nec ēt obstat ex alio ꝛ erit tertia rīsio: q̄ arbitrator ibi nō extēdit manū ad extranea ꝙtēta ī cōpromisso: nā fecit ꝙdēnatōez ī pecunia q̄ ē extīatio aliaꝝ rez: ꝛ sic tria cō currerūt ī casu illi⁹. c. q̄ ī casu nro nō īteruenerūt. quīnimo nullum īteruenit, ꝓro nō īteruenit q̄ arbitratores dixissēt q̄ ꝓ bono pacis ꝛ vtilitatis hoc faciebāt. Scōo nō īteruenit q̄ ptes receperit ꝛ acceptauerit istō laudū. imo ille qdē appellauit ab illo laudo. Nec ēt īteruenit codēnatio ī pecunia, ꝓ illa q̄rta. ꝛ sic multipharie illud. c. nullo mō obstat. Et q̄rto pōt rīderi vꝫ q̄ in casu nro nō fuit data ptās arbitrādi lata: ſꝫ fuit restricta: vt de iure tm̄ pnūciaret: ꝛ p ꝙs sileat tex. in. d. c. nisi. Nec ēt obstat cū alleg. d. c. ꝙstitut⁹: q̄ ꝓro ille tex. loqꝯ ī papa: ꝛ sic ī eo q̄ nō cogiꝯ seruare ordiné iudicioꝝ: pt. n. papa excedere moduꝫ petitōis. ita dixit. d. anto. in. d. c. lꝫ hely. ꝛ ēt alleg. Spe. ī titu. de aeti. ꝛ peti. §. sup. ꝟ. ſꝫ nūqd: ꝛ ī ꝟbo sequēti ī. iij. col. Et sic ille tex. nō ē trahēdus ad alios. Itē pōt alr̄ rīderi ad illū tex. q̄ lꝫ dicaꝯ q̄ papa ꝙdēnauit ī pēsiōe nō petita: tū nō ē verū immo satis fuit petita pēsio eo q̄: fuerūt petita iura eē alia. Tertio pt rīderi alr̄ �means Host. ibi. q̄ imo fuit petita pēsio ibi ī libello: ꝛ sic ille tex. nō ē ꝑ casū nr̄ꝫ. Itē qa ī casu nro nō fuit limitata ptās arbitri: vt p̄nūciaret ꝑꝫ ius dūtaxat. Nec ēt obstat dcm̄ Bar. ī. d. l. acqliana: loqꝯ. n. ibi Bar. qñ ptes dederūt plenaꝫ ptātē arbitro arbitrādi quo casu dic̄ posse dari p arbitrū rez p

re vel pecuniã ꝓ re: ⁊ sic iste nõ ē casus nr̃: qr̃ ptes i casu isto de derũt ptãtē arbitro arbitrãdi dũtaxat de iure tm̃. Sed Bar. loqr̃ qñ dederũt plenã ptãtē ergo ⁊c̃. Itē qa Bar. loqr̃ qñ ius sit dari pecuniã ꝓ re quo casu dicit q̃ cũ pecunia sit res ꝓ quaz ois res extiar̃ dãdo pecuniã: nõ vr̃ dare alia rez. Sz i casu nr̃o assignari iussit dimidiã ꝓ q̃rta q̃ nullã cõformitatē iter se hr̃e vi dẽtur: sũt. n. termini se hũtes tãq̃ excedẽs ⁊ excessũ: ergo vna nõ põt poni ꝓ alia: ⁊ ita ẽt rñdeꝛ ad dcm̃ Ang. in. d. l. de bis: qa ipse ibi ꝓmemorat dcm̃ Bar. ⁊ illud seqr̃. Nec ẽt obstat cũ dr̃ q̃ potuit ꝓ bono pacis ille arbiter sic ꝓnũciare: qr̃imo debuit seq̃ formã cõpromissi: nec debuit ab ea recedere. vt i. d. §. sz si forte cũ si. Quãda. n. ẽ forma. l. diligẽter. ff. mãda. c. prudẽtiã de officio deleg. cũ si. Nec ẽt ꝟ fecit ꝓ bono pacis cuz illud nõ exꝑssit. ⁊ ẽt si exꝑssisset nõ potuisset excedre formã cõpromissi. vt ē dcm̃. Nec ob. cũ dr̃. q̃ in eodẽ laudo dixit q̃rtã bonorũ tarlati obuẽtoꝝ dicto cõti fore debitã ipsi bẽti: qa i hoc bñ dixit cũ dr̃ q̃ nõ est ꝑsũptio q̃ sibi ꝺdixerit icõtinẽti: hoc fateor ꝓ sũptiue: sz vbi appet exꝑsse q̃ sibi ꝺdixerit stabim⁹ certo ⁊ cessabit ꝑsũptio. l. si certis annis. C. ō pactis. cũ sy. in icertis. n. ⁊ nõ certis loc⁹ est cõiecturis: vt. l. continu⁹. §. cũ ita. de ẏbo. oblig. Nec ob. cũ dr̃ qa nobis cõstat q̃ dcã bona nõ extãt ⁊c̃. qa cõcedo: q̃ iõ ꝓdẽnauit ad dimidiã: qr̃ oia bona obuẽta in ptẽ dicto cõti nõ extabãt: tũ nõ iure fecit: qa venit ꝺ formã cõpromissi: ⁊ exc essit illã formã: ⁊ ẽt excessit modũ libelli: iõ glo. in. l. codicillis. §. fi. ff. de leg. ii. dicit: audi stultũ testatorẽ: nõ tũ sibi ꝓdest stulticia sua. Unde nõ debuit arbiter excedere formã compromissi: qr̃ est vt ita dixeriz pedissequus: quo ad tenorem ⁊ formã cõpromissi: vt i. d. §. de offõ: ⁊ ẽt nullã suã fecit mẽtõem de q̃rta: ꝺbuerat. n. dixisse: qa bõa q̃ fuerũt repta tpe mortis ipsi⁹ ptis ñ sufficiũt ad q̃rtã debitã ipi bẽti vigore fideicõmissi. ⁊ qa medietas bonoꝝ sup exñtiũ tpe mortis ipsi⁹ cõtis equalet q̃rte debite illi bẽti: iõ cõdẽnam⁹ illũ Guidonẽ ad restituẽdũ: ⁊ dãdũ dictã dimidiã q̃ nõ fecit: ⁊ ẽt hoc mõ facere nõ potuisset: qr̃ excedebat modũ ⁊ formã cõpromissi: qa solũ debuit laudare illum Guidonẽ ꝓdẽnãdo ad dãdã quartã illoꝝ bonoꝝ q̃ obuenerũt in ptẽ dicto cõti de bonis illius tarlati: ⁊ istud erat cõformẽ cõpromisso ptiuz ⁊ petitõi ill⁹ bẽtis: ex eo qa nõ habuit iste arbiter plenã potestatẽ arbitrãdi: sz limitatã de iure dũtaxat. ⁊ Bar. in. d. l. aqliana loqtur nõ solũ i arbitro: sz ẽt in arbitratore vt nõ possit excedere modũ compromissi posito q̃ habuerit ptãtẽ plenã arbitrãdi. Ergo multo min⁹ in casu nr̃o cũ iste videtur elegisse viã vt arbiter ⁊ tenationi ⁊ firmioꝛi mõ: vt plene de hoc dixit. d. cõsulẽs allegãdo dictũ Spe. i titu. de arbitr. §. seqtur ver. sed pone ⁊c̃. vbi voluit q̃ lz qs possit ꝓcedere vt arbiter: ⁊ vt arbitrator: idubio vr̃ ꝓnũciasse vt arbiter: qa laudũ erit firmi⁹ ꝑ. l. diẽ ꝓferre. §. stari. ff. de arbit. Et si dicaꝝ. imo videtur eligisse viã vt arbitrator: ⁊ sic lassiores habuit habenas in ꝓnũciãdo. ꝓ elegãtẽ doctrinã Bal. i. l. si seru⁹ plurũ. §. fi. ō leg. i. ⁊ i. l. nõ codicillũ. C. de testa. ⁊ voluit Ludo. roma. i. l. in testamẽto. C. de testa. mili. vbi dicit se i q̃stione facti obtinuisse cõtra illud dcm̃ Spe. lz ita simplr̃ dñs cõsulẽs alleget illõ dcm̃ Spe. vt ibi ꝑ. d. Ludo. qa ad hoc possuz rñdere: ⁊ bñ. ꝓ ꝓ posito: nõ tamẽ cõcesso: q̃ vt arbitrator ꝓnũciasset. tũ non potuit excedere tenorẽ cõpromissi ⁊ formã iuris: ⁊ sic tenorẽ libelli: qa in lege cõpromissi fuit dcm̃ q̃ de iure tm̃ laudaret: q̃ ergo temeritas eẽt dicere q̃ vt arbitrator ꝓnũciauit: qa vel vt arbiter vel vt arbitrator laudauerit nõ potuit excedere formã iuris: ⁊ per hoc tollr̃ doctrina glo. q̃ alleg. ꝓ singula. in. l. ait ꝓtor. §. marcellus. ff. de iudic. q̃ voluit q̃ statur verbo iudicis ex quo capite tulerit sniam: qa in cãu nr̃o debuit iste arbiter seu arbitrator de iure dũtaxat laudare: ⁊ sic nõ obstat illud dcm̃ Bal. Lu. ro. ⁊ sequaciũ. Scõ ꝓ possuz rñdere q̃ dcm̃ Spec. est verũ q̃ dictũ Bal. ⁊ Ludo. roma. ⁊ ad hoc allego eundẽ Bal. quẽ Ludo. nõ vidit i. c. fi. de re iud. vbi dicit q̃ si aliqs poterat ꝓcedere vt delegat⁹: ⁊ vt ordinari⁹. i dubio vr̃ vt ordinarius ꝓcesisse ⁊ sẽtentiasse: qa firmior reddit actus: facit. l. iij. ff. de testa. mili. vbi qs vr̃ eligisse viã idubio vt sua iudicia nõ ipugnẽtur. Ita dicamus in casu nr̃o vt poti⁹ idubio videaꝝ ꝓnũciasset vt arbiter: ⁊ iõ posito sine ꝑiudicio q̃ vt arbitrator laudasset: tamẽ non potuit: nec debuit excedere formã iuris. Et sic apparet ex istis q̃ fuerit sibi cõtrari⁹ iste arbiter dũ ꝓnũciauit quartã esse debitaz ⁊ postea adiudicauit sibi dimidiã facit gl. sing. xj. q. iij. c. si is q̃ ꝓeest. que dicit q̃ si iudex in snia dicit cõdẽno ⁊ absoluo talis snia dicit nulla: ⁊ ꝑsumit fatuus talis iudex. allegat ibi glo. c. cũ dilectus de succe. ab intesta. Et si dicaꝝ q̃ loco illius quarte succedit ista cõdẽnatio in dimidia oium bonoꝝ: dico q̃ istud nõ põt cadere in ꝓposito nr̃o ex eo: qa in dicto laudo dr̃. iõ cõdemnamus dcm̃ Guidonẽ ad dãdũ ⁊ restituẽdum medietatẽ oium ⁊ quoꝛũcũqz bonoꝝ mobiliũ ⁊ imobiliũ iuriũ ⁊ actionũ existẽtiũ in hereditate dicti quõdã cõtis tpe eius mortis dicobẽti: vñ nõ solũ cõdẽnauit ad restituẽdũ tot bona que equarent q̃rte pti bonoꝝ: sz multo plus. qa ꝓ iõ ꝑsũptio est q̃ dict⁹ cõtes acqsiuerit. l. cura. §. deficiẽtiũ. ff. de mu. ⁊ ho. l. si defunctus. C. arbitr. tu. Itez i dicta hereditate erãt bona illoꝝ Gratiani ⁊ Leonis qbus ille cõtes succesꝛat: ⁊ ẽt erãt bona subiecta fideicõmisso q̃ puenerãt eis a morte illius tarlati ⁊ erãt ꝑ illo fideicõmisso debita illi Guidoni q̃ oia apprehẽderat ille cõtes ⁊ erãt in hereditate illi⁹ cõtis: iõ cũ dictus arbiter cõdẽnauit dcm̃ Guidonẽ ad dãdũ dicto bẽti medietatẽ oium bonoꝝ existẽtiũ in hereditate dicti quõdã cõtis: segtur q̃ excessit modum ⁊ formã cõpromissi ⁊ cõdẽnauit vltra illã quartã. Et si dicatur illa ẏba bonoꝝ exñtium in hereditate dicti quõdã cõtis solũ cõprendũt bona illius ꝓtis: dico hoc nõ ẽ verũ: qa verba illa sũt gñalia ⁊ ampla ⁊ cõprehẽdunt quecũqz bona: vñ facile fuisset arbitro dicere bona illius cõtis. ar. c. ad audiẽtiã de deci. Cũ ergo dixerit quecũqz bona exñtia in hereditate cõtis: ergo cõprehendunt bona illi⁹ Leonis ⁊ Gratiani: ⁊ ꝑ ꝓs apto ꝛe appet de erroꝛe aut iniqtate ipsi⁹ Laudi ⁊ sic non põt dici q̃ illa medietas succedat in locũ q̃rte. Nec ob. cũ dicit q̃ ligdabitur ex relatõe ad q̃rtã debitã: vt. l. iij. C. de sentẽ. que sine cer. quãti. qa quãtũ ad hoc aduertat dñs iudicãs qr̃ snia incerta nõ tenet ꝑ totũ titulũ. de sen. que sine certa quãti. sz ista sententia est icerta: ergo ẽ nulla. Nõ ob. cũ dr̃ q̃ satis ẽ certa habita relatiõe ad q̃rtã: qa istud nõ cadit in ꝓposito: qa arbiter nõ dixit cõdẽno Guidonẽ ad dãdũ dicto bẽti: tot de illa medietate bonoꝝ q̃ ascẽdat ad q̃rtã debitã: sz dixi cõdẽno Guidonẽ ad dãdũ medietatẽ quoꝛũcũqz bonoꝝ exñtiuz in hereditate dicti cõtis ex eo: qr̃ bona ꝑ illa q̃rta nõ reptunt in hereditate cõtis tpe ei⁹ moꝛtis: ⁊ sic nulla põt bẽri relatio: ⁊ iõ Bar. in d. l. iij. C. de sen. que sine cer. quãti. dicit q̃ ꝙstras dz eẽ exꝑssa in actis q̃ i casu nr̃o nõ fuit. Facit elegãs ⁊ singula. dcm̃ Joã. an. in addi. Spe. in titu. de sen. plati. §. q̃liter. ver. qd si iudex qõ refert: ⁊ seqr̃. d. anto. i. c. ꝙstitut⁹. ⁊ i. c. cũ venerabil. de religio. do. ⁊ Ang. i. l. si quenerit. ff. de re iudi. bñ facit q̃ sing. voluit Bal. i. l. j. ad finẽ. C. de sen. ex. picu. reci. Et sic nõ ob. obiectũ: ⁊ sic appet ō maxia iniqtate arbitri. ⁊ nullitate: dũ voluit ꝓ illa q̃rta ptẽ q̃ debebaꝝ illi bẽti i bõis obuẽtis illi ꝙti de bõis ipsi⁹ tarlati dare illi bẽti dimidiã oiuz bonoꝝ exñtiũ i hereditate dicti ꝓtis i q̃ erãt illa bõa illi⁹ Leonis ⁊ Gratiani obligata illi Guidoni ꝓ fideicõmiss. sibi debito ex testõ tarlati: ⁊ q̃ hz aures audiẽdi bãc iniqtatẽ audiat. Preterea si pur qs dixerit q̃ dict⁹ bẽtes petierit dimidiã oiuz bonoꝝ obuẽtoꝝ dcõ ꝙti ō bonis illi⁹ tarlati: certe mihi nõ vr̃ verũ: qa in suo libello dic ꝓ vna dimidia portõis obuẽte dcõ ꝙti debita ipsi bẽti: ⁊ ꝓ alia dimidia debita illi Guidoni: qa dar̃ ẽ q̃ ō legitima ⁊ trebellianica nõ ōtrahit fideicõmiss. sz solũ ō residuo: iõ vr̃ dicẽdũ q̃ illa ẏba importãt q̃rtã sibi ōbitã. ergo pessime fec arbiter cõdẽnare alr̃ q̃ petitũ fuit: vt supi⁹ ẽ oñsũ. Sz si pur volum⁹ dicere q̃ ille bẽtes petierit dimidiã i bõis illi⁹ quõdã ꝙtis oino istud laudũ ici dit i syllam cupiẽs euitare carybdim: qa cũ petierit plus ōbito ergo debet puniri tanq̃ plus ōbito petierit: vt. l. j. C. ō plus peti. ⁊ i. c. j. eo. titu. Et ẽt faciat. qa tal libell⁹ fuit calũnioſus quo casu calũnioſus libellus eqparaꝝ libello iepto: vt dixit Bal. i. l. j. C. si de mo. pos. fue. app. alleg. Inno. i. c. j. ō offõ vica. ⁊ snia sup iepto libello ẽ ipo iur̃ nulla: vt ẽ gl. sing. isti. ō obliga. i ꝑn. quã alleg. Bal. i. l. actori. C. ō iureiurã. ego allego tex. i. l. nisi i §. nihil consumeꝝ ⁊c̃. ⁊ ibi Bal. ff. de tutel. ⁊ ra. dis. ergo seqr̃ q̃ ferẽdo laudũ sup hmõi libello mãifeste calũnioso fuit nullũ ipo iur̃. Et ẽt appet nulliras ex alia: qa posito qõ dimidiã petijsset: tũ arbiter ꝓnũciauit q̃rtã eẽ debitã: ⁊ ẽt laudauit ꝓdẽnãdo Guidonẽ ad dãdũ dimidiã ex eo: qa ꝙstabat bona nõ sup esse ⁊c̃. ⁊ sic nõ fuit conformis libello. Et sic apparet ex istis q̃

quocunqz se vertat reperiet laudum ipo iure nullum. Pterea accedat ad predicta: quia in dicto laudo dicitur: ideo dictū Guidonē ꝯdēnam⁹ ad dādū ⁊ restituēdū medietatē oium bonoꝝ ⁊c. qa nobis ꝯstat ī pūtiaꝝ dcā bōa obuēta nō extare: ⁊ loquit arbiter more oratoꝝ vtēdo ꝟbo ī pūtiaꝝ. de quo allego tex. i. l. j. §. exigere. ī ꝟbo in pūtiaꝝ. ff. de magi. ꝯuē. ⁊ ibi dixit Nicola⁹ de neapo. q forte ī grāmatica tale ꝟbū nō audisti: alleg. ⁊ tex. i. l. ō etate. §. ex cā. ff. ō iterro. act. ⁊. l. j. §. fi. ff. q vi aut clā: ⁊ sic arbiter p executiōe fideicōmis. cōdēnauit heredez grauati ad dādū ⁊ restituēdū ī bōis ipsi⁹ grauati: ⁊ nō ī bōis iā alienatis quo casu dns cōsulēs dicit se mirari q nō meminit se legisse: qz dz retractari alienatio bonoꝝ subiectoꝝ fideicōmis. ⁊ agi rei vēdicatiōe p ipz fideicōmissariū. Circa hoc ē accurate aduertēdū: qa sūt demōstrāda duo: circa hoc vz qō lauduz pp hoc sit iustū ⁊ iniquū: ⁊ q ex hoc sit ipo iur nullū ꝯsiderata forma tradita p cōpromittētes ī ipo cōpromisso. Et q sit iniquū ⁊ iustū oīdo: vbicūqz ex iusta ignorātia heres īstitut⁹ alienauit rē subiectā fideicōmis. tūc nō rei vēdicatur p fideicōmissarium. Sed agitur ad precium contra fideicommissarium rogatum: iste ē tex. singula. nec ē alibi ī. l. fi. §. fi. ō leg. ij. ꝟz Dy. ⁊ Bar. ibi. vbi ꝓbat q si ex iusta ignorātia fuit alienata res subiecta restitutōi nō ꝑt aduocari ab emptore: ꝟz his grauatis dūtaxat: teneť ad ꝓciū restituēdū: ita cantat ibi tex. ⁊ ita ēt ibi colligit. d. me⁹ Jo. ō Jmo. ⁊ lz ipe nō dicat: ego allego ī termīs dictū Bal. ī auč. res q. C. cōia de leg. ī ꝓn. vbi dič q tz alienatio ꝟz ꝓciū succedit ī fideicōmis. q dič eē spāle pp iustā ignorātiam emptoris ⁊ vēditoris ꝟm Pe. ⁊ Ly. ⁊ alleg. d. §. fi. Ergo seqť q vbicūqz nō ē iusta ignorātia emptoris ⁊ vēditoris ī fideicommis. nū q succedit ꝓciū ⁊ alia res loco rei alienate. Ergo multo min⁹ vna res succedit loco rei. facit ī arg. l. fi. C. ō ꝓpēsat. ꝟz ī casu isti⁹ alienatōis aut distractōis rex obuētaꝝ dcō ꝯti ex bonis illi⁹ tarlati nulla iteruenit iusta ignorātia: ergo seqť q nec ꝓciū nec alia res succedit loco alteri⁹ rei iā vēdite: ⁊ p ꝯns seqť q ini que feč ⁊ iuste arbiter ꝯdēnado heredē illi⁹ ꝯtis dare alias res hereditarias illi⁹ quōdā ꝯtis p reb⁹ subiectis fideicōmis. alienatis p illū ꝯtē rogatū ō restituēdo. Et p istā doctrinā vī sufficiēter oīsa iniqtas hui⁹ laudi. Accedat tex ī. l. fi. §. fin aūt. C. cōia de leg. vbi dī q si sub ꝯditiōe vel die īcerta fuerit heres grauatus ō restituēdo ꝑt iteriz heres alienare: ꝟz adueniēte ꝯditiōe vł alia die īcerta alienatio ī irritū reuocať: ⁊ subdit tex. sic ītelligēdū eē: q̄si nec scripta nec penit⁹ fuerit celebrata: ⁊ pateat oīs licētia fideicōmissario rē vēdicare: ⁊ sibi assignasse nullo obstaculo ab emptoribus ei opponēdo vbi ē casus aure⁹ q dūium taľ rei alienate restituēde p fideicōmis. adueniēte die vł ꝯditiōe trāsit in fideicōmissariū sine restitutiōe: ⁊ ē ibi casus spālis vt ibi dixit Ang ī ꝟ. vēdicare ibi. Ad q̄ pōderet. d. iudicās si dūium illi⁹ rei iā alienate ē trāslatū ī ipz fideicōmissariū: seqť q nō potuit arbiter ꝯdēnare Guidonē ad dādū alia bōa dcō bēti q̄ bōa subiecta restitutōi: cū dūiuz illaꝝ rex alienataꝝ eēt trāslatū in ipm bētē ne grauareť duplici onere ille Guido q eē ñ dz: vt dič tex. i. c. at si cle. ad fi. ō iudi. qs ñ dz ꝓteri duplici pēa. l. senat⁹ cēsuit ff. de accusa. Et si alr dicerem⁹ seqreť vnū q eēt sinchophāta dignū: qz si ille ꝓtes alienauit nō posset heres illius ꝯtis agere aduersus emptores emētes res subiectas fideicōmis. isti⁹ bētis qz cū teneať de euictiōe nō posset aduersus illos agere: vt. l. vēdicātē cū si. ff. ō euict. vñ quo ad illos emptores emētes res ſ b iectas fideicōmis. ipsi⁹ bētis nullo mō posset agere heres ꝯtis: ⁊ p ꝯns ridiculum eēt dicere q p illa ꝑte sibi reseruauit arbiter ius suū ꝫ emptores ⁊ possessores illaꝝ rex hūtes cām ⁊ tituluz emptōis ab illo ꝓte alienāte. Et p istud deleť: ⁊ ꝯfūdič ad ima terre laudum istud: ⁊ maxīa iniqtas eēt illud obseruare: ⁊ faciat q voluit Bar. ī. d. l. fi. §. fi. C. comu. de leg. vbi dicit q ī reb⁹ alienatis nō ē necessaria restitutio p illū tex. ⁊ dič hoc gl. ibi: nā illa alienatio fingit a iure eē nulla ⁊ factū retro nullū: ⁊ sic ꝯcludit q p talē alienatōez reputatā nullā nō ē trāslatū dūiuz ī ipm fideicōmis. ⁊ sic ꝑt si bi dici amice q petis ītus habes: vt. l. j. C. de exe. rei iudi. Si ergo ē trāslatū ī illū bētem dūiuz ad qd grauauit arbiter illū Guidonē heredē ad dādū alia bōa illi benti: pessime ergo fecit: ⁊ sic oīsa est iniqtas hui⁹ laudi. Ostēdo nūc q sit ipo iure nullū p istā iniqtatē: ⁊ ad hoc prio ꝯsidero illud q dcm est in dcō cōpromisso q de iure dūtaxat debz pnūciare: quo casu: lz ita sit de iure q arbiter teneať decidere ꝟm ius: qa arbitria redacta sunt ad instar iudicioꝝ: nec curo dicere q iste sit iudex vt audio q dicit qdā: qa pluratoꝝ cōsensus non facit quē iudicē: vt ī. l. pluratoꝝ. C. de iur. om. iudi. ⁊ hoc decidit bar. formaliter ī dcā. l. diē pferre. §. stari. vbi dicit q est arbiter ⁊ nō arbitrator: nihilomin⁹ ex quo est apposita exp̄sse illa forma pronūciādi de iure tm̄ illa specificatio inducit formā ī quādā substātialē adeo q inique aut iuste pnūciādo vī facere ꝫ formam traditā ab hoie: ⁊ sic laudū tanq̄ ifforme est nullū ipo iure. Et ad hoc allego elegās dcm̄ Host. ī. c. fi. de p̄bē. vbi dixit q iudici delegato data ē forma: audiat ⁊ iustitiā faciat: q tulit iniquaz sniam ꝫ ius ptis snia est ipo iure nulla: qa ꝫ formā traditaz ab hoie. allego Bar. ī. d. §. stari: vbi loquēs ī arbitro: hoc ibi dicit in idiuiduo: lz idē Bar. ī cōmēto. l. si societatē. §. arbitroꝝ. ff. p socio tetigerit ⁊ idecisū relinq̄rit: tū in. d. §. stari refert se in cōtingētia facti cōsuluisse. Et si dicať q. d. anto. in. c. ex īsinuatione sequať dcm̄ Bar. q est somnū. dicit. n. ibi. d. anto. q dcā cla potiꝰ sonat ī monitōez q̄ in ꝯdictōez: qa arbiter teneť pnūciare ꝟz ius ēt si nihil dicať: vt voluit Ja. bu. in auč. decernim⁹ C. de arbitr. alleg. l. rē nō nouā. cū auč. ibi posita. C. de iudi. lz si alr pnūciet debeat stari eius sniē: vt in. d. §. stari. lz faciat litē suā vt hī in. l. pe. iūcta glo. ibi. C. de pactis: ⁊ idē voluit. d. Anto. ī cōmēto. c. qntaualis de iureiu. qr lz ita dixerit: tū Jo. ō imola. i. d. c. ex īsinuatōe. ⁊ i. d. c. qntauall⁹ tenuit ꝫ dnz anto. ⁊ rīdet motiuis. d. anto. quē placeat dño iudicāti videre: ⁊ idē voluit elegās doctor. d. Florian⁹ de bononia repetēs dcm̄. §. arbitroꝝ: ⁊ ēt ibi Saly. ⁊ faciat q voluit. d. Rapha. fulgo. ī. l. j. C. de arbi. vbi dicit se tētasse in scolis dicere ꝫ Bar. ex eo: qa exp̄sio eoꝝ q̄ tacite īsūt nihil opať. l. nō recte. C. de fideiusso. ꝟz q arbiter pnūciet ꝟz ius est expressū a iure alleg. d. l. pe. ergo ⁊c. Jsta rō fuit dñi anto. Finaliter dič q pp auctoritatem Bar. ⁊ Ang. q ita voluit in. d. l. j. eēt difficile obtinere ꝫ Bar. ⁊ Joā. de Jmo. in. d. c. ex īsinuatōe dič q practicať ꝟm opi. Bar. ⁊ licz subtilis doctor Frācis. de albergotis. ī cōmēto. l. si qs arbitratu. ff. ō ꝟbo. ob. teneat ꝫ Bar. qr q̄si exp̄mit illud q ī est nō dat formā: tū dcm̄ Bar. est veri⁹: qa lz īsit q arbiter pnūciet ꝟz ius nō tū est de necessitate: nec īest sibi de forma. Et q nō īsit ō necessitate: appet qa arbitriū iuste latū valet. vbi ⁊ id q ī est ō iustitia exp̄mit in forma hoīs īducit necessitatē: vt ꝓbať ī. c. cū dilecta cōiūcta sua glo. ex de rescrip. nā quotiēs ꝟba p̄t aliquid opari ñ debēt eē sine effectu. l. si qñ. C. ō ioffi. testa. c. si papa ō ꝓuile. li. vj. Sz in casu nro p̄t opari p̄missum effectū: ergo ⁊c. Et si allegareť forte dcm̄ Jnno. in ꝫ q ipe voluit in. c. prudētiā de offō delega. ⁊ ēt. d. anto. ibi rīdeo q Jnnoc. loqť eo casu quo illud q exp̄mit sapit mōitōez nō ⁊ qñ sapit ꝯditiōem ⁊ formā: vt ī casu nro: ⁊ istō latissime voluit sequēdo opi. Bar. d. Abb. in. c. cū dilecta de rescriptis: ⁊ ī. d. c. qntaullis: ⁊ ī. d. c. ex īsinuatōe: ⁊ facit q voluit Bal. in. c. cōsanguinei extra. de iudi. ī ꝟsi. Et p hoc decidit qō de ꝯpromisso fcō coraz arbitro ꝓcedēdi de fcō: ⁊ sniandi ō iure tm̄ ⁊c. vbi dič qō illa cla ō iure tm̄ nō ē monitio: ꝟz ꝯdictio. Preterea facit q hētur ī. c. cū aliqbus. in tex. ꝯiūcta glo. sua ō rescrip. li. vj. Ubi quotiēs illud q exp̄mit in mādato inerat ex sola volūtate: tuc vī nouū mandatū fieri: ⁊ īducit nouā formā: exēplū poni pōt ī illo tex. cū glo. papa mādat epo vt cōferat bñficiū titio: iste epūs ꝯtulit: taľ collatio facta vī auctoritate aplica ⁊ nō auctoritate epī: qa lz epūs teneať ꝯferre: nō tū tenebať cōferre titio nisi volūtarie: qr ī cui cōferēdo hz epūs liberā volūtatē: vt notat glo. ī. c. relatū ō p̄bē. ⁊ iō exp̄ssio īducit nouā formā: faciat glo. ī cle. j. ō iurepatro. ⁊ idē qñ exp̄mit illud ī mādato q ab initio ierat. ō honestate: qa tūc exp̄ssio īducit nouā formā: vt ī. c. venerabili ō officio deleg. Siue ergo dicam⁹ q stat in volūtate arbitri q̄le laudū ferat: vt ꝓbat tex. in. d. §. stari dū dicit stādū eē snie arbitri: vł stat ī honestate q ferat iustū laudū: tū quādo ptes illud exp̄sse mādāt arbitro vt ferat tm̄ sniaz de iure: vī tale mādatū īducere nouā formā: qa ptes arbitri sortiunť effectū ex compromisso ⁊ quatenus in ꝯpromisso mādatur: vt in. d. §. de officio. Facit q voluit Ang. in auč. de exhibē. reis. ī prin. alś ī. §. j. vbi dič q quotiēns statutū exprimit illud q ierat ex iuris cōis dispositiōe: tūc alterat ius cōe: nō solū īducit nouā actionem: vt voluit glo. elegans in. l. iij. §. si rē. ff. de leg. iij. ⁊ ponit exēplū iure cōi cauere

q victus victori cõdẽnet in expẽsis si victus nõ habuit iustam cãm litigandi: ita intelligitur ius cõe. Modo ipse dicit statutum disponit q victus cõdẽnetur victori in expẽsis: an tale statutum intelliget z limitabit nisi victus habuerit iustaz cãz litigãdi: z decidit q nõ: qa introducit nouã dispositiõez: z allegat glo. ibi. z idẽ voluit in. l. nõ solũ. vbi est bona glo. ff. de rei vendi. z faciat in fiñ glo. sing. in. l. si cũ militaribus. C. de in iteg. resti. mili. que vult q lz pscriptio legalis nõ currat militi: tamẽ prescriptio cõuẽtionalis bñ currit militi. Ita dicam⁹ in casu nostro in arbitro ferẽdo laudũ iustũ: valet ex dispõne iuris cõis: vt in. d. §. stari. lz vbicũqz ptes expmũt q de iure tñ ꝓnunciet laudũ: erit nullũ si aliter pnũciat. Et ista videt purissima ẏitas z est cõi opi. pbata: per Bal. Bar. ang. Saly. Jo. ō Jmo. d. Abb. z Rapha. ergo tenẽda ẽ i iudicãdo z cõsulẽdo. l. j. ff. de sena. xix. di. c. in canonicis cũ si. Cũ ergo i ꝓposito iste arbiter cõdẽnãdo laudauerit Guidonẽ ad dãdũ medietatẽ oiuz quo rũcũqz bonoz exñtiũ in hereditate dicti ꝓtis: nec dixit medietatẽ bonoz ipsi⁹ cõtis: quo casu cõprẽsa sũt oia bona in dcã hereditate exñtia: siue fuerit illi⁹ Gratiani z Leonis vt ẽ dcm̃: siue aliũ de fuerit q̃sita: z ẽt reseruauerit ius illi Guidoni ℈ possessores illaz rez alienataz quo casu nõ potuit fieri: qa vt heres illi⁹ ꝓtis iste Guido tenet de euictõe illis emptoꝛib⁹: nisi scienter emissent res subiectas restitutõi: vt est casus i. l. fi. §. empto⁹. C. cõia de legatis: ergo fuit dcm̃ laudũ iniquũ: z p consequẽs nullũ. Preterea ẽt cõuincit inigtas z nullitas isti⁹ laudi ex alio: vz dict⁹ Guido recõuenit istos aduersarios suos coraz dicto arbitro q arbiter sup illa recõuẽtiõe nihil pnũciauit. Et est videdũ an hoc facere potuerit: z qdẽ extat doctrina Bar. i auc̃. z ꝓter. C. ō sen. z iterlo. om. iudi. in fina. Vbis: vbi dic̃ cora arbitro nõ eẽ locũ reconuẽtioni p. c. cũ dilect⁹. de arbitr. qa tũc cessat rõ. l. cũ papi. eo. ti. non. n. acto⁹ illũ arbitrũ elegit potius q̃ re⁹: imo vterqz simul: z ideo dicit se putare: q ẽt si aliqs est delegat⁹ de ꝓsensu vtriusqz ptis cora illo delegato nõ eẽt locus recõueniẽdi eadẽ rõne q̃ de arbitro dixit. Sz certe i arbitro assignat alia rõ i. d. c. cũ dilect⁹. in hoc vltio quo ad iudicẽ delegatũ nõ isisto: qa nõ facit ad casũ nr̃m: z posset recte cõsuli cõtra Bar. z ℈ eũ tenuit. d. anto. z. d. me⁹ Jo. de imo. i. c. j. ō mutu. peti. z optie ℈ Bar. facit tex. i. d. auc̃. z ꝓsequẽter: lz de hoc nõ est curãdũ. Sz capio articulũ nr̃m vtrũ cora arbitro bẽat locum recõuẽtio i casu hui⁹ cõsultatõis: z circa hoc facio istã cõsiderationẽ z erit verissima. Statutuz bononie disponit q cãe q̃ ẏtũtur inter ꝓiũctos ꝓmittãtur quo cãu oia iura loquẽtia ō iudice bñt locũ in isto arbitro electo ex dispõne statuti: appellatur. n. arbiter iuris: z ñ appellat arbiter hois: hoc ōcidit Bar. i. l. fi. C. de iterdi. z i. l. j. §. iterduz. ff. a q. app. ñ li. vbi voluit q a snia talis arbitri possit appel. hoc ōcidit ẽt tex. i. c. ab arbitris de offō deleg. li. vj. hoc tz. d. Pe. de Ancha. ibi. iō dixit Bar. i d. l. fi. se mlies allegasse in cõne facti q arbitri electi ex forma statuti bñt viz iudicum delegatoz magis q̃ arbitroz: idem sequitur ẽt ibi Bal. z idẽ Bal. i. l. venales. C. qñ ꝓuoca. nõ ẽ ne. dixit q arbiter iuris eqparãtur iudici: z idẽ Bal. in. l. ĩperatores. ff. de trãsla. limitat dcm̃ Ja. de are. dicẽs aduocatos istius ciuitatis distinguere i arbitro electo ex dispõne statuti z i arbitro electo volũtarie. Idẽ ẽt voluit in. d. §. stari: z i. l. si dcm̃. §. si cõpromissero. ff. de euic. z in. l. j. C. de picu. rei vẽ. facit q voluit Jo. an. i. c. fi. de re iudi. vbi dixit q ille tex. nõ bz locũ in arbitris electis ex dispõne statuti: z q plenissime no. d. Abb. in d. c. fi. Ita ergo dicam⁹ in casu nr̃o q eo ipo q agit cõia arbitris electis ex dispõne statuti bz cora eis locũ reconuẽtio: qa ꝓprie nõ sũt meri arbitri. Et si qs dicat q Spe. i titu. de recusat. §. fi. ẏ. lz nũqd cora istis fiet recõuẽtio: dic̃ nõ posse. p id q habetur in. c. suspitõis de offō deleg. vbi dr̃ ne negociũ plus debito ꝓrogek: z solũ ille articulus est eis ꝓmissus: z qz cora arbitris nõ fit recõuẽtio alleg. d. c. cũ dilect⁹: z sic sentit exp̃sse spe. q nõ fit recõuẽtio cora istis arbitris iuris: q: ad hoc rñdeo i iudicijs ꝓcedit recõuẽtio ẽt si sint iudices delegati. c. j. z. ij. ō mutu. peti. c. dispẽdia. de rescrip. li. vj. lz isti arbitri assũpti ex dispõne statuti eqparãtur iudicibus delegatis: vt voluit Bar. in. d. l. cũ spãlis. de iudi. ergo cora eis bẽbit locũ recõuẽtio. Et faciat simile q voluit Bar. i. d. c. suspitõis: vbi voluit q in arbitris iuris discordãtibus recurrit ad papã nec bz locũ tex. in. c. fi. de re iudi. Ita dicamus in casu nr̃o z faciat tex. in. c. suspitõis pal leg. loquẽs de istis arbitris iuris: q: cũ ille tex. sit posit⁹ in titu. ō offō delega. z loquatur de talibus arbitris: ergo seqtur q sunt potius ōlega. q̃ meri arbitri: valet. n. arg. a situatõe tituli vt est glo. in. c. tibi q de rescrip. li. vj. facit. l. in pres. ff. de in diẽ adie z facit. d. l. fi. q̃ loqtur de istis talib⁹: z est locata in titu. ō iudi. Et ẽt põt aliter rñderi ad dcm̃ Specu. loqtur. n. Specu. eo ca su quo cõmissus fuit vn⁹ articulus cãe: vz suspitionis: iõ nimiz si aliter nõ põt ꝓrogari iurisdictio seu negociũ: lz in casu nr̃o fuit cõpromissũ ab istis ptibus de litibus z qõnib⁹ iter eos vertẽtibus occasiõe testamẽti tarlati eoz aui pr̃ni z certaz substitutionum z fideicõmissi in eo factaz z relicti zc̃. quo casu succedit sing. doctrina Gofredi in. d. c. cũ dilect⁹ vbi dixit illũ tex. pcedere q cora arbitro nõ bẽat locũ recõuẽtio qñ cõpromissum est factũ sup re certa: secus si sit factũ cõpromissũ gñale: qa tũc põt fieri recõuẽtio cora arbitro. Et plus dixit Jo. an. i. d. c. cuz dilectus: q tũc ex latis ẏbis compromissi põt fieri recõuẽtio: z hoc seqtur. d. Jo. de Jmo. lz in ꝓposito ꝙcurrit gñale fideicõmissũ i istis substitutõibus z fideicõmisso occasiõe testamẽti: z ista recõuentio est ẏsata sup hoc: ergo seqtur q ex vigore dicti cõpromissi: q: non fuit factũ sup aliqua certa re: z ex ẏbis latis cõprehẽsis in eo: potuit fieri ista recõuẽtio. Faciat ẽt qa in ista cã recõuẽtõis nõ fuit oppositũ ex pte illi⁹ bẽtis nõ posse recõueniri in cã illa cora dcõ arbitro: lz fuit pcessũ pariter quo casu talis recõuẽtio valet: hoc decidit tex. in. d. c. cũ dilect⁹ i ẏ. cũ arbitri nõ valeãt iudicare nisi de bijs tm̃ sup qbus extiterit i eos cõpromissũ. Vñ eo ipo q ptes pcedũt cora arbitro nec opponitur: z illa ẏba cõpromissi adaptãtur ad hoc vt sublato vocabulo z noie cõprẽdant id sup quo fit recõuẽtio tũc valet: z tenet recõuẽtio ẽt si p aduersariũ opponat nõ posse fieri: ergo multo fortius i casu nr̃o cũ p illũ bẽtẽ nõ fuerit oppositũ: z ẏba cõpromissi late cõcepta sint: maxie q: erat cõnexa ista cã i qua recõueniebat illũ bẽtẽ ille Guido cũ cã pncipali eo q: dicebat illũ bẽtẽ tenere z possidere iuste z idebite qõdã pdiũ rusticũ p. cij mille libraz: z vltra q hũit z recepit idebite viuẽte ipo conte: z sic q petit itus hz. Merito ergo potuit fieri ista recõuentio z i veritate nõ ẽ ꝓprie recõuẽtio: q: cũ sit annexũ cũ pncipali: z sic q̃dã exceptio excludẽs illũ bẽtez pncipalẽ potuit cora isto arbitro vẽtilari: q: de cõnexis ẽ idẽ iudiciũ ẽt tpe quo cõnexũ de p se stare nõ potuit. Tamẽ dato pncipio habili i vno connexo põt seq iuditiũ i alio cõnexo: vt pbat i. l. cũ actũ. ff. de negotio. gest. vbi rõne ꝙnexitatis deducit i iudicio illud q als ōduci nõ posset. z hic colligit ibi Bar. z alleg. elegãtez glo. hoc determinãtẽ i. c. accusat⁹ i ver. iudicari. de hereticis li. vj. que dicit q iudicat idẽ de articulo connexo. Faciat ad hoc ẽt q voluit Ang. i. d. auc̃. z ꝓter vbi dic̃ p illũ tex. reprobare opi. Bar. q voluit q cora delegato ō cõi ptiũ volũtate nõ bz locũ recõuentio: qa casus ẽ ibi ℈ eũ. Et sic multa ꝙcurrũt i casu nr̃o vt illa recõuẽtio valuerit vz: q: fuit arbiter assũpt⁹ vigore statuti: z q: ẏba cõpromissi sũt late ꝙcepta: z cõprehẽdũt istũ casũ vt voluit Gofre. z Jo. an. z qa iã facta fuit recõuẽtio nec fuit oppositũ: z q: iã eqperat ōlegato tal⁹ arbiter: z clarissima z vera est cõclusio q potuit fieri ista recõuẽtio. Et mlto forti⁹ cũ sit ꝙnexa pncipali petitõi illi⁹ bẽti: z sic exclusiua itẽtiõis agẽtis. Faciat etiam q voluit. d. Abb. i. d. c. j. i fi. ẏbis de mutu. peti. vbi dic̃ q cora arbitro certi articuli nõ pcedit recõuẽtio: z ita pcedat dictũ Spe. q supi⁹ allegaui: q: dũtaxat hz iurisdictõez sup illo articulo: vñ nõ fuit ō mẽte iuris ampliare ei⁹ iurisdictionẽ cũ mãdetur icõtinẽti illũ articulũ expediri. ar. c. legitia de app. li. vj. z. c. cũ spãli eo. ti. lz cora arbitris iuris certe cãe ponunt cũ eps vult agere ℈ subditũ quo casu eligunt arbitri: vt. xj. q. j. c. si clericus tũc satis putat recõuẽtõez posse fieri: z idẽ dic̃ i arbitris q eligunt iter ꝙsanguineos ex dispõne statuti: q: hẽbit locũ cora eis recõuẽtio: z lz vtat isto ẏbo forte: tñ nõ est mirãdũ: q: ꝙsultores z files rñdẽt p ẏbũ forte: z valet eoz ꝙsiliũ nõ obstãte illo ẏbo forte. Ita ẽ tex. z hoc ibi format Ang. i. l. i substitutione ff. de vul. z pu. z sic. d. Abb. i termis decidit istã qõnẽ nr̃az: ergo valuit cora isto arbitro recõuẽtio. Faciat ẽt elegans decisio Lap. i suis allegatõib⁹ i tertia allegatõe: vbi dic̃ q quotiẽs cõuẽtio z recõuẽtio accumulant respectu eiusdẽ cãe: tũc idistincte pcedit recõuẽtio: q: ẖ nõ est sepata recõuẽtio lz illi annexa q̃si

defēsio ex pte alteri⁹. ar. c. cuz iter. de excep. facit q̄ no. Inno. in. c. ex. cū qōne de restit. spol. Cū ergo ista cā recōuētiōis fuit connexa cāe q̄uētionis: q: ē defēsio illi⁹ Guidonis ꝯ petitionez illi⁹ bētis: q: qō petit it⁹ hz: ergo seq̄t q̄ hēbit locuz reconuētio tal⁹: siue sit arbiter siue delegat⁹ siue ordinari⁹: ergo z cē. Et ista sūt q̄ vere īponūt decisionē z finē huic dubitationi. z sic multifarie multisq; modis appet ista reconuētionē potuisse fieri cora isto arbitro. Restat nūc videre ꝑitatē i hoc. vz q: iste arbiter non ꝓnūciauit sup illa recōuētōe: an sit laudū suū ipo iure nullū: z qdē Bar. i. d. auc. z q̄ñter vbi glo. voluit q̄ cā q̄uētionis z reconuētionis eadē sn̄ia sūt determinānde: z exponit ibi bar. hoc ē p:o vna sn̄ia: z statiz alia alleg. l. j. §. fi. ff. q̄ sen. sine app. re. l. neqz. C. de ꝓbēsat. z tex. d. auc. z. c. j. de mutu. peti. z. c. cū dilect⁹ de ordi. cog. hui⁹ ratio est fauor rei ne ꝓus ꝓdēnet actori q̄ actor sibi: vt. l. neqz. C. de ꝓpensa. sz huic fauori posset ipe re⁹ renūciare exp̄sse vl tacite q̄ dic̄ appere ex eo: q: si iste ordo non fuerit obseruat⁹: non est sn̄ia nulla: sz venit ānullāda p appellationez: vt i. d. l. j. §. fi. z sic concludit ibi Bar. talem sn̄iam valere i cā q̄uentionis: lz non sn̄iauerit sup reconuentōe z bal. i. l. cū papian⁹ eo. ti. dic̄ q̄ qdā ē recōuētio ꝓnexa: qdā ē sepata i recōuētōe: p:io mō sūpta nō valet sn̄ia nisi ferat sup vtroqz. l. i hoc iudicio. ff. fa. her. Jn recōuētōe scdo mō sūpta si ō vtraqz liqt pōt appellare si sup vtraqz nō p:onūciauit: sz idez Bal. in d. c. j. de mutuis peti. i penul. col. ꝑsi. Quero si iudex non ꝓcedat ꝑz ordinē iuris i cā q̄uētōis: z recōuētōis: sz obmittēdo vel p:eposterādo ordinē: vtrū ꝓcessus sit ipo iure nullus: vī q̄ sic l. platā. C. de sen. z iterlo. om. iudi. ꝯcludit tādē valere iudicium: sz posse appellari: nec oz iustificare appellationē alr q̄ ꝑ ordinis ꝓposterationē. alleg. d. l. j. §. fi. z i arg. l. air ꝓtor. §. pmit titur. ff. de minor⁹: z q̄ no. glo. sūme. ij. q. j. q̄ gl. ē solēnis ꝑm eū: z idē q̄ volnit Bar. ibi tenuit Saly. i. d. auc. z q̄ñter. Ad hō in ꝓposito aut dicim⁹ istā recōuētōez eē q̄nexā vt supi⁹ ē oñsū: z clarū ē q̄ ꝓcessus z laudū fuerūt ipo iure nulli: qa arbiter vī di uisisse q̄tinētiā cāe q̄ facere nō potuit. l. nulli. C. de iudi. fac̄ q̄ hētur i. l. j. C. si aduersus rē iudi. z ibi Bar. z Bal. z q̄ sup hoc dicit dn̄s ꝯsulēs: z istud voluit ēt bal. i. d. l. cū papinian⁹. Aut recōuētio nō erat q̄nexa: z tūc bar. z cōiter doctores firmāt q̄ dz appellare: z iā appellauit iste Guido ab hmōi laudo: ergo potuit appellare. z ꝑ q̄ns male fecit ille arbiter nō ferre laudū ēt sup illa recōuentiōe. Quinimo in ꝓposito nostro dico z vere q̄ istud laudū ēt ex hoc reddit ipo iure nullū: qz cū ex dispōne iuris sit ꝓnūciādū i eodē iudicio z vna sn̄ia seu plibus sup q̄uētione ꝑ iura supi⁹ allegata: z ptes ꝯpromisserūt: in istū arbitruz cū hoc q̄ ꝓnunciet de iure tm̄: sequit q̄ tale laudū fuit ipo iure nullū tanq̄ latū ꝑ formā mādati ꝑ doctrinā Bar. in. d. §. stari cū dictis supi⁹ allegatis: z ista limitata ptās arbitri in ꝓnūciando ꝑm ius annullat illud laudū ipo iure: z sic remanēt mō declarata illa duo: vz q̄ laudū istud ē iniquū: z est nullū ipo iure. Preterea oīdo nullitatē ex alio istud cōpromissū fuit ꝯceptuz p:io sub illa forma q̄ ipe arbiter hꝫet ꝓcedere ō iure z ō fcō: ꝓnūciare ꝙo de iure tm̄: postea in fine dī q̄ ipe adultus q ꝯpromisit cuz auctoritate curatoris: z etiam aduersarius iurarunt non reclamare a laudo proferēdo per illum arbitrum etiam ratione damni modici vel enormis vel enormissimi: quo casu dico tale compromissum non valuisse: z alleg. in indiuiduo Ange. in. l. imperatores. ff. de pactis: vbi est glo. ij. q̄ administrator etiam transigendo nihil potest remittere gratis: z ponit exemplum in tutore curatore reipublice administratore z in ꝓ curatore habente generale mandatum cum libera vt est prelatus. Quod dictum an sit verum q̄ prelatus sit procurator cum libera tangit glo. in. c. si priuatum. xij. q. j. z docto. in. c. ij. de dona. Et subdit postea ibi Ang. q̄ propter hoc semper dixit: z etiam dicit q̄ nullus istorum potest compromittere de iure z de facto in arbitratorem: licet eius arbitramentuz sit quedam transactio: vt in auc̄. si vero. C. de iudici. z in eoz. vnde sumitur: z isti administratores habeant potentiam transigendi: vt in. l. preses. C. de transactio. tamen nihil possunt transigendo gratis remittere. Jta determinat glo. ibi z in. l. tutoris eo. titu. z in dicta. l. preses. Sed compromittendo de facto in arbitratorem concedit sibi potestatem gratis auferendi de iure domini. aut pupilli: aut minoris: aut ecclesie: ergo non possunt.

Limitat tamen Ange. istud dictum ibi nisi tale compromissuz fiat ꝓ bonum pacis z concordie quod hēre expedit pupillis uel minoribus aut ecclesie: quia forsitan contendit cum potentiori z vtilius est per arbitratores fieri dictam remissionem gratuitam q̄ñ fieri z litigare: z ideo videmus q̄ ob hāc causam permissum est tutori facere pacem de morte patris ipsius pupilli: vt not. Guil. de cu. in. l. in personaz. ff. de pactis z Jaco. but. in. l. tuto. p:ealle. z pactum gratuitum curatoris cum tendat ad vtilitatem domini est seruanduz: vt not. glo. in dicta l. tutoris. ¶ Modo ista apponunt gladium ad hanc decisionez quia cum iste curator habuerit potestatem iudicis decreto ad interponendum auctoritatem suam compromisso fiendo in arbitrum qui habeat decidere de iure tantum: z in dicto compromisso fuerit dictum q̄ stetur dicto laudo arbiter: nec possit reclamari per ipsos compromittentes ratione damni: etiam enormissimi videtur q̄ multo minus potuerit hoc fieri q̄ñ dare potestatem arbitrandi de iure z de facto: z sic concurrunt due prohibitiones: videlicet superioris qui voluit habilitare curatorez ad compromittendum de iure tantum: z concurrit prohibitio iuris communis: non enim potest dari curator ad donandum immo est impossibile vt dixit Bal. in. l. j. C. si aduersus dona. z ideo tale compromissum ex hoc capite est nullum z nullius effectus: z per consequens laudum ipsum super eo fundatum est etiam nullum quia vires laudi originantur ex compromisso z in. c. cum dilectus de arbitr. dicta. l. non distinguemus. §. de officio. eoqz magis cum sit repugnātia in isto compromisso: ergo sequitur q̄ compromissum fuit nulluz: z per consequens dictum laudum est nullius momenti. l. vbi repugnantia. ff. de regu. iur. Andreas Barbatia. V. J. doctor.

Casus consilij quarti.

Utrum testator possit liberare tutorem a reddenda ratione administrationis in his que dolose gessit. Et an z quando videatur remissus dolus ꝑteritus vel futur⁹. Et an possit ēt remitti cōfectio iuētarij ipsi tutori. Et qd est dolus: z etiā de ītellectu. l. theopōpus. ff. de dote prelega.

Illud i In mediū adducā q̄ glorioso paulo apostolo bellissime vēit in mentē: p:io ad Corinthyos. Dis sapiētia nobis adeo iustitia sanctificatio z redēptio. Jdeo optimū clemētissimū deuz huic cepto inuoco: vt sua solita liberalitate labia mea appiat ad hui⁹ ꝙsultatōis veritatē iuestigādaz amē. Visis z maturissima aīaduersiōe pēsatis hui⁹ rei serie z ꝙsilijs redditis ꝑ hos isignes iuris iterpretes: duo mihi videtur digna auditu z iuestigatōe ꝑ clarissima hui⁹ hesitatōis decisiōe. Primum est vtrū iste adā testator i suo testamēto potuerit liberare illum Barnabonē a reddenda rōne administratōis i eo q̄ dolose gesserit z administrauerit tā in ꝑterito q̄ñ in futuro. Secūdū est vtr ꝓba ꝑ plata ꝑ ipm testatorē ꝓportēt istū effectū q̄ dato q̄ potuerit liberare a reddēda rōne administratōis tā de his q̄ dolose gessit in ꝑterito q̄ñ de gerēdis vtrū ꝓba illa ꝑ plata in dicto testamēto ꝑ ipm Barnabonē ꝓportēt istū effectū: vz q̄ liberauerit ipm ab his q̄ dolose gessit z gestur⁹ in futuro erat. Et q: vt ingt⁹ille philosophoz antistes Aristoteles: sermones nr̄i veriores eē videtur si ad ꝑticularia descēdamus. Jō pono z deduco ꝑmam dubitatōez ad idiuiduū. Et qdē tex. in. l. cū necessitatē: reddē de rōnis defūctus remittēda eē tibi petierit manifesti iuris ē immutatā esse debere. C. de fideicōmis. vbi tex. positus ē in titu. de fideicōmis. z sic loqtur in casu vltime volūtatis: qa a situatiōe rubrice validum est arg. vt dixit glo. in. c. tibi. qui de rescrip. li. vj. facit. l. iperatores. ff. de in diē adiec. vbi tutor liberādus nō tenet reddere rōnē: z ibi glo. dicit tutori vel curatori vel cuilibz administratori: z sic cōprendit negociorz gestorē: z subdit ibi gl. tutele ꝑterite nō future z extēdit illū tex. ad alios administratores. ¶ Modo certi iuris est q̄ ratio reddende administrationis

future põt p̃hiberi p̃ testatorem: ut est tex. in. l. quidam decedens. ff. de admini. tuto. ꝛ probat etiã tex. in. d. l. cum necessitatez. Sed glo. illa dicit ꝙ potest prohiberi rõ. reddẽde administrationis preterite ꝛ non future. ergo sequitur ꝙ intellexit de administratione dolose gesta q̃si uelit ꝙ p̃hiberi põt per testatorẽ rõ reddẽde admistratõis dolose geste nõ aũt gerẽde. ꝛ iste vꝝ ver⁹ intellect⁹ illi⁹ gl. Et si aliter dicem⁹ sequereꝛ ꝙ gl. illa dixerit cõtra casuz. l. ꝙ nõ ẽ dicẽdũ. fuit enim gl. uberimus iuris fons vt bal. vtar ꝟbis in. c. i. de cõsti. Sequit ergo ꝙ sicut i cõtractu põt dolus remitti tacite. ita põt etiã in vltima volũtate. ꝛ hoc formaliter tenuit etiam guil. de cu. in. l. si vnus. §. illõ. ff. de pactis. in primis suis ꝟbis. Et si quispiã rñdeat ad hoc ꝙ guil. ibi ponit exẽplũ istud: testator in suo testamento grauauit heredẽ: ut non agat actione depositi cum depositario dicit ibi guil. ꝙ videꝛ remitti dolus: ex eo q; tale legatuz nihil põt operari. iõ ut aliqd operetur oportet: ut dicamus ꝙ testator videꝛ remittere dolũ. arg. c. si papa de priuile. li. vj. ꝛ l. si qñ õ leg. i. ꝛ ita formaliter loquitur ibi guil. secus qñ tale legatum posset aliud operari. q; tũc nõ videtur remitti dolus. ꝛ ita formaliter dixit ang. in. d. §. illud qui dixit ꝙ vbi tale legatum non potest operari nisi remissionez doli: aut late culpe. tũc totum id erit i vltima voluntate ꝙ est in contractu. ꝛ etiã idez sentit bar. i. d. l. aurelius. §. gaius. ff. de libe. leg. secus vbi veniret dolus lata culpa leuis ꝛ leuissima in tali legato. q; tunc venit illa culpa leuis ꝛ leuissima ꝛ nõ dolus: aut lata culpa. alle. guil. ibi in. d. §. gaius. ꝛ l. si seruus vetitus de leg. pmo. cũ si. qa ad hoc respõdebit aduersarius: amice verba testatoris excludũt dolũ ꝛ culpam leuem ꝛ leuissimaz. Et assumo fundamentum incõuincibile ex predictis vz. ꝙ testator potest remittere dolum preteritum. sed in casu nostro remisit dolũ preteritum: ut apparet ex suis verbis. dixit enim ꝙ dictus barnabo. non possit nec debeat poni per rõnez: quouis modo aliqua rõne vel causa talia ꝟba copulant maiora expꝛessis: vt est glo. que reputatur sing. in cle. i. de re iudi. per io. de imola. ibi ego. allego: tex. cum glo. in cle. ne romani. õ elec. vnde illa verba sunt pregnãtia ꝛ pignea ꝛ videntur iportare oẽm modum per quẽ posset poni ad rõnẽ. faciat glo. singularis in cle. i. in verbo quibuscũqz. vbi per illa verba cõprehenditur non solum psona ecclesiastica. sed etiam layca. ꝛ ang. in. l. ꝙ si nolit. §. si quid ita. ff. õ edil. edic. dicit ꝙ si quis dicat promitto titium p̃itare totiens quotiens ꝛ qñcunqz ei mandatum fuerit ꝙ intelligitur etiam post sniam. ꝛ ita limitatur. l. grece. §. post litem. ff. de fideiuss. ꝛ iõ glo. optima. in l. prima ꝟ. quacunqz causa. C. de seruis fugi. exponit illa verba. s. iniusta. Jõ in casu nostro. cũ dicit ꝙ nõ possit poni ad rõnem ex aliqua causa uel ratione etiam cõprehendit causam iniustam. ꝛ sic cum testator possit remittere dolum preteritum. ergo per illa verba videtur remisisse. quia aliter illa ꝟba nihil operarentur ꝙ esse non debet: ut. d. l. si quando. licet ergo gl. in. l. actione. C. de transac. quam bal. reputat singularem. i. d. l. propter necessitatem. licet sit similis. in. d. §. illud. ꝛ faciat gl. in. d. §. gaius. ꝛ in. l. sub pretextu. C. de transac. ꝛ in. l. quidaz decedens p̃alle. ꝛ in. l. pomponius. ff. de neg. ge. ꝛ insti. de legа. §. antepe. que faciunt differentiam: inter vltimam voluntatem ꝛ contractum quando relaxatur rõ administrationis reddende. ꝛ illa sit opi. cõis. Nihilominus illud est verum in dubio. sed vbi verba defuncti possunt adaptari ad dolose gesta adaptabitur dispositio. l. i. §. loquitur. ff. de magi. conuenien. Et si dicatur. ꝙ bar. in. d. §. gaius assignat rõnem. quia quando testator liberat nõ videt de dolo: aut reliquisse aut sensisse: aut cogitasse: quasi mortis cogitatione turbatus. l. hac consultissima. §. at cuz humana fragilitas. C. qui. testa. facere pos. ita dicamus in casu nostro ꝙ ille addam cogitatione mortis turbatus. ita in suo testamento disposuit ꝙ incontinenti mortuus est ideo non videtur cogitasse de dolose gestis per ipsuz barnabonem. ad hoc respondeo. ꝙ ista rõ bar. non est generalis. et sic non est bona. quia hec cogitatio non est omni tempore. sed tempore egritudinis: iõ non est bona ꝛ eam reprehendit ang. consulendo in consilio suo incipiente in dei nomine. sub hoc puncto nulla est dubitatio. ꝛ in ordine est. dxxxij. ubi concludit liberationem testatoris porrigi ad dolose gesta ꝛ reliqua. Luz ergo in casu nostro testator dixerit absoluo ꝛ libero a reddenda ratione ꝛ consignatiõe reliquorum. ergo sequitur ꝙ videtur absoluisse a dolose gestis. ꝛ ista pungunt ꝛ stringũt in fauorem illius barnabõis: ut videatur absolutus a dolose gestis tẽpore illius testatoris. Quod autem. etiam comprehendat gerenda dolose. ꝛ non teneatur reddere rõnem de gerendis dolose. ostendo viua rõne assumendo fundamentuz bar. in. d. §. gaius. vbi dixit ꝙ si testator liberat a reddenda rõne administrationis non comprehenduntur dolose gesta: nec si ab herede legat liberationez. sed si dãnat heredem ad soluẽdũ de gestis: aut gerendis per administratorem: tunc veniunt gesta et gerenda dolose: per tex. in. l. si quis rõnes. ff. de libe. lega. ꝛ licet bar. ibi expresse non dicat de gerendis tamen hoc voluit dominus cuius doctrinam refert saly. in. d. l. cuz necessitatem. ubi dicit dy. consuluisse per illam. l. si quis rõnes. ꝛ per indirectũ etiam in tutela futura potest grauare heredem ut liberet administratorem ab omni eo ꝙ apparuerit ex ipsa administratone obligatus. ꝛ mouetur bar. multũ subtiliter. quare est inquit qõ cum testator liberat uel legat liberatum non comprenduntur dolose gesta. ꝛ quando mandat heredi ꝙ liberet comprendũtur dolose gesta. respondet primo casu est actus vltime voluntatis qui non comprendit gesta dolose. Secundo casu dicit ꝙ comprendit. quia nõ est actus vltime volũtatis. Stat ergo cõclusio ꝙ potest testator per viam indirectam: ut voluit dy. legare liberationem administrationis future: dolose gerende. ꝛ ꝟ potest facere si mãdat heredi ꝙ liberet. Sed arguo nunc hoc modo ex fundamento ipsius bar. vbicũqz mandat testator heredi ꝙ absoluat a reddenda ratione administrationis. ꝛ heres absoluit ille dicitur actus vltime voluntatis ꝛ non dicitur actus inter viuos. immo reputatur actus ipsius defuncti. ꝛ per cõsequẽs actus vltime volũtatis. hoc voluit dynus per tex. ad hoc notabilem in. l. vxorem. §. agriplagam. ff. de lega. iij. ꝛ facit ad hoc. l. si heres. ff. de actionibus empti. ꝛ bal. ibi. inducit principium illius. l. ad questionem statuti disponentis ꝙ nulla actio cedi possit forensibus ꝛ aliquis est damnatus ex testamẽto cedere alicui forensi: ꝛ cedit: ꝙ non incidit in penam quia illud non facit iure contractus. sed vltime voluntatis. sed facit ꝙ nota idem Bal. in. l. i. C. comunia. de lega. ꝛ in. l. in extimationibus. ff. de petitio. hereditatis. ꝛ ange. in. l. prima. C. comunia de lega. ꝛ in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obli. et in. d. l. in extimationibus. ꝛ Joannes andree in addi. spe. in titu. de rerum permutatione in Rubrica. ubi refert disputationem Jacobi butrig. et oldradi. Et etiam facit ꝙ non faciat iure contractus inter viuos. quia contractus non potest admisceri in vltima voluntate. l. heredes palam. §. fi. ff. de testa. Ex quo nunc subtiliter infero. ꝙ aut barto. pessime loquitur: aut testator potest in testamento remittere dolum futurum per viam indirectam. ergo potuit iste addam remittere dolum futurum. ita uelate ꝛ indirecte liberando ꝛ absoluendo ab actu gesto ꝛ gerendo. Et potest etiam subtiliter adduci solemne dictum baldi. in. c. i. in titu. de feud. guardie. vbi querit: an valeat pactum de non reuocando donationem: aut feudum propter ingratitudinem ꝛ decidit: aut illa ingratitudo resultat ex contractu ꝛ põt: aut ex delicto ꝛ nõ põt. Ita dicam⁹ in casu nostro: quia ista mala administratio resultat potius ex contractu q̃ ex delicto. ergo sequit ꝙ potuit liberari tam a dolose gestis q̃ gerendis ille barnabo. Et etiam faciat ad hoc. ratio in conuincibilis: hoc modo potuit liberari a dolose gestis: ut ẽ superius ostensum. ergo ꝛ a gerendis si erant connexa iam gestis. quia censentur eiusdem rationis cum ipsis gestis: tex. est in. l. eum actum. ff. de nego. gestis. ꝛ glo. ozdi. ꝛ solemnis. in. c. accusatus de hꝛticis lib. vi. ꝛ in idiuiduo ponit istam questionez angelus in supra allegato consilio: vbi quidam tudertinus reliquit tutores filiorum liberans eos ꝛ absoluens a ratiõe reddenda ꝛ mandans suis heredibus. ꝙ si contingat tutores cõdemnari ratione tutele administrate ꝙ gratis eis restituant modo occasione doli vel culpe condemnantur ꝛ ratione reliquorum: an dicti heredes teneantur gratis remittere ipsis tutoribus cõdẽnationez, ꝛ ꝙ soluit ibi ꝙ sic. ꝛ alle. ray. õ forliuio. ita tenentẽ per. d. l. si quis rõnes. Dicit tñ quod qõ ẽ dubita-

bilis valde q: illã. l. glo. ibi videtur itelligere in liberatione relicta a preterita administratione. ⁊ sic cõsuluit ang. q potuit ille addam testator remittere dolum gerendorum per istum barnabonem velate: facit simile q dixit bal. ⁊ est nouum dictum in. c. i. de iureiuran. ubi dixit q si quis iurat soluere vsuras et hoc exprimit in iuramento q tale iuramentum est nullum ipso iure. sed si velate iurauit exprimẽdo vsuras idirecte ⁊ velate puta soluere meritũ ⁊c. tũc tale iuramẽtũ obligat: iuxta doctrinã. c. ỏbitores de iureiurã. ⁊ ẽ mirabilis limitatio: nec tacta nec dicta p aliũ ad. c. ỏbitores q: expressa nocent ut ibi p eum. Ita dicamus i casu nro q: testato: velate põt remittere dolũ futurũ lz nõ expresse. sz in casu nro ꝟba ipsius testatoris ℔ iportant. dixit enĩ q non possit poni p rõnez quouis modo: aut aliqua rõne illi⁹ cãe pro capitali ipsi⁹ testatoris ul' lucris inde pceptis: aut p cipiẽdis p ipsuz barnabonẽ plus uel aliter q̃ ipe barnabo. voluerit ⁊ sibi placuerit. quo casu verbũ voluerit iportat volũtatẽ non regulatã a iur. Et subdit q i administrãdis habeat liberã volũtatẽ cũ absoluta potestate. nã certissimi iuris ẽ q tex. in. l. iij. in. ℌ. i. in. ℣. qm̃ hec res libera ⁊ absoluta est. ubi ponit tex. melior ỏ corpore iuris. non curo allegare vulgaria ỏ hoc ꝟbo volũtas. quẽ tex. ad hoc ponderauit bal. i p filio suo i cipiẽte p parte negatiua quẽ dicit non allegari p aliũ. vbi volũtas ẽ libera ⁊ absoluta. Et etiam facit. c. sãcim⁹. xliij. di. ⁊. c. qui emẽdat. xlvi. di. c. nulli. xxxviij. di. c. relatũ. xxxvij. di. c. vicẽa. xxxi. di. c. ỏ eulogijs. xviij. di. iõ dixit gl. sing. i. c. iudicet. iij. q. vij. q iudex ỏbet iudicare ꝑm suã opi. ⁊ non ꝑm suã volũtatẽ. ⁊ faciat q vbicũqz ꝟbũ de sui natura iportat arbitriũ boni viri per adiectionez ꝟbi liberaz: mutat ⁊ alterat ppriã naturã ⁊ iportat liberã volũtatẽ: tex. ẽ in. l. fideicõmissa. ℌ. q̃ q̃. ff. ỏ leg. iij. Licz ergo i casu isto apponat ꝟbũ placebit q de sui natura iportat arbitriũ boni viri: ut no. bar. in. l. si sic de leg. ꝑmo. ⁊ i extrauagãti ad reprimẽdũ in ℣. videbit. tũ pp adiũctionez ꝟbi voluerit alterabit eius propria natura ⁊ iportabit liberũ arbitrium. Primo in dicto testõ dr debere credi libris societatis p dicte scriptis ⁊ scribendis p dictũ barnabonẽ. ⁊ stari debere simplici ꝟbo dicto ⁊ assertioni dicti barnabonis sine q̃titate capitalis ⁊c. q̃ ꝟba recte itellecta habẽt istud significatũ. vz q si dictus barnabo. scripsit libros stet libris. si non scripserit stet dicto ⁊ ꝟbo simplici suo. q̃ ꝟba alterat naturã illius ꝟbi dicto. ⁊ itelligunt idest ẽ volũtati ei⁹. ⁊ iõ bar. i. l. theopõp⁹. ff. ỏ dote. ple. expõit illõ ꝟbũ dicto idest volũtati alicui⁹. ⁊ sic non apponitur aliquod ꝟbũ q stet pro arbitrio boni viri i dicto testõ. sz oia tẽdunt ad liberã volũtatẽ. Et ẽt ẽ aiaduertẽdũ. q: vbicũqz partes aprobãt vnũ testẽ in duob⁹ vz i persona ⁊ in dicto: tũc facit plenã probationẽ: nec põt probari ℨriũ ex quo aprobata est persona. ⁊ dictũ ei⁹. Ita dixit bal. i. l. i. bonefidei. C. ỏ iureiurã. facit q no. i. l. si qs testib⁹. C. de testi. ¶ Modo i pfatiõe istius testamẽti ille addã aprobat miruz i modũ psonã illi⁹ barnabonis p experiẽtiã. que ẽ rerũ magistra: ut in. c. cupientes in pncipio. de elec. li. vj. ⁊ aprobauit eũ in dicto: nescio videre quõ poterit ℨriũ ꝓbari. ⁊ sic vr q nõ poterit probari dolus: aut culpa istius barnabe. Et illa erat q̃ iudicio meo pñt fundare ptẽ illi⁹ barna. ad victoriã adipiscẽdaz. ⁊ istis sublatis apparebit in dubitata veritas huius cõsultatiõis. ¶ Et lz superiora dicta sint colorata. ⁊ apparẽtia satis. tñ casuz nruz nõ atingũt. iõ aduersa snĩa mihi vr verior quã ostendo claríssimorũ virorz auctoritate iurib⁹ ⁊ rõnib⁹ validissimis. Et ꝑmo i terminis ⁊ indiuiduo allego. d. petrũ de ancha. in ℘silijs suis ℘silio i ordine. cvij. incipi. i rpi noie. casus talis ẽ. pr habẽs qnqz filios ⁊c. ubi quosdã in testõ suo dedit tutores filijs. ẽt quẽlibet eorũ absoluit ⁊ liberauit. ⁊ quẽlibet eoz exemit a cõfectiõe iuentarij ⁊ admistrationis sue rõne reddẽde: uolẽs ⁊ oio vetãs ipz ⁊ quẽlibet eorũ p pdictis iuramẽtũ aliquod pstare ⁊ iuentariũ ℘ficer ỏ hr̃ditate ⁊ bõis ipsi⁹ testatoris. Itẽ rõnẽ aliquã administratiõis dictorũ bonorũ ⁊ dicte tutele: aut quo tpe assignare uel exhibere ipi ne poti ul' alicius noie. ⁊ occasiõe a quib⁹ oib⁹ ⁊ singulis ⁊ oi lege tutele ipos tutores ⁊ quẽlibet eoz ⁊ cuiuslibet eorũ hr̃des ⁊ bona ipse testator liberauit. ⁊ penit⁹ absoluit ⁊ anologistas esse voluit ⁊ eoz aprobauit fidez: dãnãs ex nũc dict⁹ testato: dictũ nepotẽ ne aliqd ab ipsis tutoribus: vel ab aliquo eoz predictis causis mõ aliquo suas exerceat actiões. ⁊ si dicti tutores vl aliqs eoz pdictoz occasiõe uel alicui⁹ eoz: siue ẽt occasiõe dicte tutele ⁊ administratiõis añdicte ⁊ bonoz dicte hr̃ditatis bñ vel male geste obmisse. ⁊ neglecte siue dolo: culpa: uel negligẽtia in aliquo teneret vl dãnaret: reliquit eidẽ ipe testato: illud totũ vel tm̃dẽ de suo ipsis tutoribus. iure legitime vel institutionis mãdans dict⁹ testator dictũ ei⁹ nepotẽ stare ⁊ habitare debere cõiter cũ dictis suis tutoribus seu aliquo eorũ. ⁊ q ad dñim suoz bonorũ cõtrariũ nõ perueniat p se vel aliũ dicto noie donec erit etatis annoz. xxv. Fuit dubitatũ an finita tutela potuerit dictus nepos petere rõnẽ administratiõis. ⁊ reliqua bona sibi reddi: ⁊ arguit. ibi. d. pe. ꝑmo q non. p illa ꝟba ita pgnãtia expressa ab illo testatore. ⁊ postea cõcludit ℨriũ ⁊ dictã absolutionẽ ⁊ liberationẽ factã dictis tutoribus nõ extẽdẽdã ad ea que dolo gesserũt uel ad reliqua que sunt penes illos tutores. ⁊ dicit esse casuz ad litterã in. l. nõ solũ. ℌ. fi. ⁊. l. si qs rõnes in ꝑnci. ff. de libe. lega. ⁊ tex. in. d. l. quidã decedẽs. ⁊ alle. gl. in. d. l. cũ necessitatẽ. Nec obstãt iura q̃ in ℨriuz allegãt. q: debẽt itelligi de scrupulosa redditione rõis nõ exigẽda. Nec obstat legatũ eius in quo ipsi tutores dãnaret q: tale legatũ respectu administratiõis future dolose: uel respectu reliquoz nihil operatur tũ q: nõ presumit de mẽte testatoris: tũ q: pstitisset cãz maleficij. q testato: nõ potuisset facere q: ius publicũ: ut. l. quidã decedẽs. ff. de leg. iij. nec fideicõmissuz respectu reliquorũ in administratiõe futura operatur. Nec obstant iura que videt velle q fideicõmissuz reliquorũ possit relinq tutoꝛi q: debẽt intelligi de reliquis administratiõis pterite ⁊ nõ future. alle. bar. in. d. l. quidã decedẽs. ⁊ in. d. l. si quis rõnes ⁊ docto i. d. l. cũ necessitatem. Ex quib⁹ cõcludit q dictus nepos petere possit administrationez integram administratorũ post tẽpus finite tutele administrate p dictos tutores respectu doli ⁊ reliquorũ. ⁊ ita residet ibi. d. pe. ⁊ sic punctualiter. d. pe. ỏcidit istaz cõsultationẽ. nã in casu illo aprobauit psonã ⁊ fidẽ tutoꝛum. ille testator ⁊ absoluit eos a rõne reddenda. ⁊ legauit eis illud i quo damnaret: aut dolo: aut negligentia administratorũ. ⁊ non videt eos absoluisse de administratis dolose. ⁊ sic sopita est ista qõ. Secundo si cõtrariuz dicerem⁹ sequeret q hodie frequẽter haberetur in usu in graue preiudiciuz pupillorũ. q: semp tutores procurarent tutelas cuz illis clausulis cõtra tex. ad litterã. i. d. l. quidaz decedens in. ℣. nec eo noie. ⁊ cõtra gl. superi⁹ allegatas. Unde obseruande memorie. d. bartholame⁹ de saly. cum habuisset istam questionẽ in facto cõsuluit. q nec p viã directã nec per viam indirectã poterat testator relinquere tutelã alicui. ⁊ absoluere illũ a dolose gerẽdis ⁊ motus est istis rõnib⁹. Primo ne videatur remissuz id pp q̃ uitetur tutor ad ỏlinquẽdũ: ut. l. conuenire. ff. de pac. dota. cum si. Secundo ne fructum sue malicie ℘sequatur: ut. l. penul. C. de lega. Tertio quia non meretur qui doluz ⁊ fraudem cõmittit. l. si legatarius. ff. de dolo. ergo legatum ipsum nõ debet habere cum fiat ob meritum. l. nec adiecit. ff. pro socio. l. lutius. ℌ. lutius dãma. ff. de leg. ij. Quarto cum sit futurus debitor heredis non debet defunct⁹ eum posse liberare: sicut nec remittere satisdationem de vtẽdo arbitrio boni viri: ut. l. scire. C. ut in pos. lega. Quinto quia relictum quasi videtur in penam non patientis: se fraudari igitur non debet valere: ut. l. i. C. de his que pene nomine. Et ex istis dicit apparere responsum ad. l. si quis rõnes in cõtra. allegatam. quia ille tex. loquitur in debito ipsi defuncto ex administratione preterita: ut patet ex principio illius legis. ⁊ ita intellexit glo illum tex. in. l. aurelio. ℌ. gaius. ff. de libe. lega. Et si dicatur. quid ergo verba testatoris operant respondet ibi saly. q sola scrupulosa inquisitio dicatur ei remissa: ut vult gl. i. d. l. si quis decedẽs. ⁊ hec dicit esse notãda quia quottidiana. et per ea pupillis succurritur contra fraudes tutoris. ⁊ ita residet saly. in illo consilio. ⁊ hec posuit idem saly. in. d. l. cum necessitatem. ⁊ sic consuluit saly. sequendo opi. pe. posito q testato: absoluisset tutores a tutele rõne reddenda ⁊ grauasset heredes dare tutoribus id in quo fuissent condemnati per tutelaz male gestã. nihilomin⁹ nõ vr remississe dolum: nec potuisset remittere dolũ. Quãto ergo magis i cãu nro ũ vr remississe dolũ cũ solũ absoluerit ⁊ nolle voluerit poni ad rõnẽ illuz barnabonẽ. nec grauauit filiũ suũ dare illi barnabõi i quo male gesisset capitale ⁊ lucra merzarie. Faciat etiã ad ℔ q voluit ang. in suo

consilio. cxli. incipi. i dei noie amen. ad pmũ dico ubi accidit ꝺz eũ i facto. Testator voluit q vxor sua admiſtraret oia bõa ipſi⁹ tutoris eo mortuo. ⁊ ỽ fructib⁹ ⁊ redditib⁹ ꝓcipiẽdis ex bõis ipſius teſtatoris nõ teneret dicta vxor reddere rõez. ꝺz ſtari voluit cõſcientie ipſius vxoris vſq; ad pubertatẽ filij inſtituti. fuit dubiũ an teneret reddere rõnẽ adminiſtratiõis. ⁊ an teſtator potuerit remittere cofectionẽ inuẽtarij. ⁊ arguit pro ⁊ ꝓtra. et finaliter dicit veritatẽ eſſe q; teneat reddere rõnẽ doli fraudis ⁊ late culpe nõ leuis. ⁊ hoc dicit q; iportat ꝓhibitio ratiõis: vt ſcrupuloſa iquiſitio nõ fiat. alleg. d. l. ſi ſuus vetit⁹. ỽ leg. pmo ⁊. l. cũ tale. §. i. ff. de ꝓdi. ⁊ ỽmo. ⁊. l. pomponi⁹. ff. ỽ nego. ge. ⁊ ea que ex fructib⁹ ⁊ bonis mobilib⁹ apud eã remãſerũt tenetur reſtituere. alle. d. l. quidã ỽcedens. ⁊. d. l. aurelio. §. gaius. Et ſubdit ang. q; q vult adminiſtratorẽ ỽ eo q; in futuꝝ adminiſtrauerit liberare. ⁊ ut ad redditus reliquorũ nõ teneat in effectu. grauare ỽbet heredẽ de reſtituẽdo adminiſtratori id q; ab eo exegerit: ut. in. d. l. ſi qs rõnes in ſo rñſo. ⁊ q; doli vel fraudis future uel futuri intelligat facta remiſſio. q̃ fieri nõ põt: vt d. l. ſi vnus. §. illud. ỽ penis. ꝺz ſi ei qui ab adminiſtratiõe ceſſauit liberatio ẽ relicta nõ porrigit ad ea q̃ dolo geſſit. ⁊ q̃ apud ſe remanſerũt: ut. l. nõ ſolũ. §. heres. ff. ỽ libe. leg. maxie aũt ℔. Ita dicẽdũ ẽ. q; teſtator hoc ꝓſciẽtie remiſſerit q̃ regulat ꝺz arbitriũ boni viri. nõ aũt ex abſoluta. l. i. ff. de leg. ij. ⁊ i cle. exiui. ỽ ℔. ſig. vbi papa ꝓſciẽtias fratꝝ onerat pp; q; ad relictũ ⁊ bona ꝓſcientiaz fit relatio. ⁊ nõ ad ſolutã dolo uel fraude aut machinatõe: uel dicẽdũ ingt ⁊ melius cui relingit ei qui i ꝑteritum adminiſtrauit. ⁊ q; teneat reddere rõnẽ adminiſtratõis. ⁊ tũc aut relingit pri iure relicta liberatio a toto: ut in. l. aureli⁹. §. titius ff. ỽ libe. lega. aut exneo ⁊ tũc aut teſtator liberat ꝑ ſe ipſum: ut q; liberationẽ adminiſtratiõis relict ⁊ non vi remiſſus dolus nec liberatio a reliquorũ ꝓeſtatione vi relicta. alle. d. §. gaius: aut nõ liberat ꝑ ſe ipſuz ꝺz grauat heredẽ ut liberet. ⁊ tũc a dolo ⁊ a reliqs liberaſſe vi. ⁊ ſic itelligit. d. l. ſi qs rõnes. ⁊ rõ ẽ. ꝑm eũ q; cũ heres liberet eſt actus inter viuos q; in dubio refert ad dolũ. ſi liberãs hoc ſciuit: ut no. glo. in. d. l. pomponi⁹. ſec⁹ vbi hoc ignorauit ⁊ ex dolo liberato aliqd ẽ: ut. l. luti⁹. ⁊. l. tres fratres. ff. de pac. Si ỽ nõ grauauit heredẽ ut eũ liberet. ꝺz ſoluz ut nõ agat: tũc hoc legatũ nõ eſt ita plenũ. iõ nõ vi legata liberatio a dolo ⁊ fraude: vt. d. l. nõ ſolũ. §. ſi hꝛs. ⁊ iõ in qõne ſibi ꝓpoſita. q; adminiſtratiõis reddẽ de rõnis facta eſt ꝓhibitio. ⁊ vxoris ꝓſcia onerata. dicit ſolã ſcrupuloſam iquiſitõez fore remiſſaz nõ doli nõ fraudis nõ late culpe q̃ ſimilis dolo eſt: ut. l. q; nerua. ff. depoſi. nec reſtitutio reliquorũ. ⁊ q; rõnẽ reddere oportet ⁊ inuentariũ caput eſt oĩuz rõnuz: ut. l. tutor q; reperto riũ. ff. ỽ admini. tu. ad inuẽtarij cõfectionẽ vrgeri poterit actore pupilli vrgẽte ſeu petẽte. nã ⁊ adminiſtratores ſimplices tale inuentariũ facere cõpellunt. l. nulli. C. ỽ epi. ⁊ cle. Be alio dubio an poſſit remitti cõfectio inuẽtarij. dicit q; põt. tex. ẽ in. l. ſi. C. arbi. tute. ſi tũ tutor ſuſpect⁹ ẽ. ⁊ aliqua iuſta cã a teſtatore i ꝓſona tutoris formata ignorata moueat iudicẽ ad cõpellẽduz inuentariũ facere recedit a volũtate teſtatoris ⁊ vtilitatẽ populi iudex proſequet: ut. l. vtilitatẽ. ⁊. l. in cõfirmãdo. ff. ỽ cõfir. tu. ⁊. d. l. quidã ỽcedẽs. §. pomponi⁹ ſcribit. ⁊ hoc tenuit ẽt martinus ſilima. ⁊ reſidet ang. in. d. ꝓſilio ſuo. ⁊ lz ang. in dicto conſilio diſcrepet. a dño petro. ⁊ dño ſalice. in ℔ quia voluit q; qñ teſtator grauat heredẽ ut liberet adminiſtratorẽ. iſtud nõ facit ad caſuz nr̃uz. ⁊ ẽt dy. ⁊ alij q; hoc tenuerunt. aliter ſũt loquuti vz teſtator legat adminiſtratori illud in quo condẽnabit. rõne adminiſtratiõis. ita formaliter dicit dyn⁹ ⁊ ſequẽtes eũ. ſz ang. nõ ſic loquit. ⁊ ſic nõ bñ: nec nũc iſtud examino q; nõ expedit in pñti cõſultatiõe: ex eo. q; teſtator nõ grauauit vt liberet illuz barnabonẽ: nec legauit ſibi liberationẽ ⁊ id in quo cõdẽnabit rõne adminiſtrationis doloſe geſte: nec ẽt ſi ita legaſſet valuiſſet tale legatũ: ut ꝓſuluit ſaly. ⁊. d. pe. ⁊ ẽt q; ang. loquit eo caſu quo teſtator ſciuit illũ doloſe adminiſtraſſe. ſec⁹ vbi ℔ ignorauit loq; ẽt ang. eo caſu quo teſtator mãdat herdi. ut nõ agat nec ponat ad rõnẽ. ſz ſtet ꝓſcie adminiſtratiõis. ⁊ iſte ẽ formaliter caſus noſter. hic teſtator nõ liberauit ſz grauauit heredẽ: ut nõ ponat illũ barnabonẽ ad rõnẽ. ſed ſtet ſimplici ỽbo ⁊ dicto ſuo: nec teneat cõficere inuẽtariũ. ⁊ ita eſt formaliter in caſu noſtro. ⁊ ang. cõſuluit q; nõ vi plenũ legatũ: nec vi relicta liberatio a dolo: aut lata culpa. qnũmo põt augeri ad inuẽtarij cõfectionẽ: nec ſtabit ſue ꝓſcie in his que doloſe adminiſtrauit: aut culpabiliter. ⁊ ſic in terminis ⁊ i iudiuiduo ang. ỽcidit pñtẽ cõſultationẽ ꝓtra illũ barnabonẽ. Cũ ergo i propoſito nr̃o teſtator prohibuerit iſtũ barnabonẽ poni ad rõnẽ ⁊ uoluit ſtari ſimplici ỽbo ⁊ dicto ⁊ grauauit heredẽ: ne inquietet dictũ barnabonẽ. ſed ſtare ỽbeat ſimplici ỽbo illi⁹ liberãs eũ a reddẽda rõne adminiſtratiõis future. ſequit q; nõ liberauit eũ a doloſe vl culpabiliter geſtis uel gerẽdis. nec ſtabit dicto ſuo vbi vt arbitrio boni viri vt ẽ põderãdũ q; ang. loq; q̃ teſtator voluit ſtari ꝓſcie adminiſtratoris quo caſu ẽ maius dubiũ ꝑ glo. in. c. ſtatutũ. §. aſſeſſore ỽ reſcrip. li. vj. ⁊ tñ nõ ſtat. ſi doloſe geſſerit faciat glo. in cle. i. ỽ iure patro. Ergo multo fortius. q̃ voluit ſtari dicto ⁊ ỽbo illi⁹ barnabois. ⁊ ſic ang. ibi appõit gladiũ huic certamini ꝓtra illũ barnabonẽ. Faciat ẽt q; voluit ang. in. ꝓſi. ſuo clxxij. ubi ꝓſuluit. ¶ Teſtator reliqt titiũ tutorẽ filij ſui ⁊ ſic remiſit cõfectionẽ inuẽtarij. ⁊ in eo i quo ꝓtingit ipm tutorẽ ꝓdẽnari ipſũ ex nũc abſoluit. ⁊ incipit illud ꝓſiliũ in dei noie amen. ¶ Circa pmũ pũctũ vi ỽ iure dicẽdũ q; tale legatum ſe ñ extẽdit ad ꝓdẽnationẽ q̃ fieret rõe doli vl reliquorũ. q; aut dicim⁹ tale legatum liberatiõis eẽ ab adminiſtratiõe futura ⁊ nõ porrigitur ad adminiſtrationẽ q̃ dolo fit: nec ad reſtitutionẽ reliquoꝝ alle. tex. in. d. l. qdã decedẽs. Aut dicim⁹ liberationẽ relinq ab adminiſtratiõe iam facta. ꝓſiderato q; poſt ꝓdẽnationẽ legat id q; in ꝓdẽnationẽ ỽducit. ⁊ ſimiliter ad dictos duos cãus doli ⁊ late culpe nõ porrigit ex quo teſtator ſimpliciter liberatiõez reliqt. alle. d. §. gaius. iõ pñt reliqua vẽdicari q; nõ extẽdit ad doloſe geſta. ⁊ ad reliqua q̃ pñt reuendicari. l. aurelius. §. meuia. ff. ỽ lib. le. l. creditor. §. titia. e. ti. ſec⁹ dicit ſi ſpecifice grauaret heredẽ: ut liberaret eũ ab eo. q; i ꝓdẽnatiõe ỽduceret. ⁊ ſic dicit ỽbere intelligi notabilẽ. l. ſi qs rões. ⁊ illi ꝓſilio ſe ſubſcripſerũt illuſtres doctores: ut apparet i ſuis ſubſcriptiõib⁹. io. ỽ ligna. petrus ỽ peruſio. fr̃. d. baldi. frãciſcus ỽ albergotis. Et ſic formaliter ibi angelus ỽterminat iſtã qõnez. q; lz iſte teſtator liberauerit ab adminiſtratione ꝑterita ⁊ futura illũ barnabonem nõ tñ eũ liberauit a doloſe ⁊ culpabiliter geſtis ⁊ gerẽdis. ⁊ ad reſtitutionẽ reliquoꝝ. Faciat q; voluit. etiã idẽ ang. ꝓſilio. clxxij. incipi. in dei noie amẽ. viſo dicto ſtatuto ⁊c. vbi refert ſe alis fuiſſe ꝓſultũ ⁊ cõſuluiſſe ertẽſe q; tale legatũ rõis nõ reddẽde ỽ adminiſtratiõe nõ porrigit ad puẽta ad manus tutoris: nec a dolo facta. ⁊ i finalib⁹ ỽbis illius ꝓſilij dicit q; ſi qd ad ei⁹ manus puenit ⁊ nõ reſtituit non reſtituẽdo ỽſatur i dolo. maxie cũ negat ad ſuas man⁹ puenuſſe. alle. l. q reſtituere. ff. ỽ rei ven. ꝓiuncta. l. ſi. e. ti. ⁊ q; no. in auc. ỽ trien. ⁊ ſemiſ. §. q; ſepe ⁊ auc. ꝓtra pp̃ã. C. ỽ nõ numerata pecunia. ⁊. in. l. i. C. ỽ in litẽ iurando: ubi ꝓtra nõ exibẽtẽ q; ẽ minus q̃ reſtituere nolle iurat in litẽ. ⁊ ſic dolo ỽſat. ⁊ ꝓcludit q; tenet reddere rõnẽ villicatiõis ñ obſtãte teſtõ ỽfuncti. ⁊ ſic ang. ꝓcludit indiuiduo ꝓtra illũ barnabonẽ. Et erit ſing. ponderãdũ dictũ eius i q̃tũ voluit q; ſi qd ad manus ſuas puenit. ⁊ non reſtituit non reſtituẽdo dr̃ ỽſari in dolo. q; eo ipo q; iſte mior: aut pupillus ſeu maior ꝓbabit q; plus ỽ capitali: aut ỽ lucris puenit ad manus illi⁹ barnabois. ⁊ interpellat⁹ ⁊ requiſit⁹ ex pte ipſi⁹ minoris vt reſtituat. ⁊ ipe nõ vult reſtituere uel negat apud ſe illud hꝛe q; dr̃ ỽſatus ⁊ verſari in dolo. iõ erit optia pratica libellare. q; plus ỽ capitali ⁊ pl⁹ ỽ lucris puenit ad ipm barnabonẽ q; ipſe oĩdit pri ipſi⁹ minoris: aut ipſi minori. ⁊ q; reqſit⁹ interpellat⁹ ut reſtituat nõ vult reſtituere uel negat ſe habere illud tale q; eo ipſo dr̃ ỽſari i dolo ꝑ. d. l. q reſtituere. ⁊. d. l. ſi. ⁊. d. §. q; ſepe ⁊. d. auc. ỽ q; pp̃ã q; in hac conſultatione ẽ dictum ⁊ auditu dignum ⁊ in pratica optimuz. Facit etiaz q; voluit idem ang. conſilio. clxxij. ubi ꝺz eum teſtator liberauit ⁊ abſoluit a rõne adminiſtrationis reddende tutorez mandãs ſuis heredib⁹. q; ſi occaſione rõis reddende dictos tutores: aut aliquez eorum contingerit cõdẽnari dicti heredes debeant gratis reſtituere: illi tutores occaſione doli vel culpe: aut ratione aliquorum reliquorum condemnati ſunt: an heredes dicti ỽncti teneantur gratis reſtituere illis tutoribus id in quo ſunt condemnati. ⁊ conſuluit ibi ang. q; quatenus ſint cõdẽnati rõe doli. vel pp reliqua reſtituenda. nõ videt uotũ teſtatoris i hoc obſeruandũ: q̃ſi põſtet materiam ⁊ iura fraudãdi. ⁊ delinquẽdi. l. iuriſgentiũ. §. ſi fraudandi. §.

illud nulla.ff.ō pac.ꝛ hoc dicit asserere quosdā: ut refert ia. de are. ipse no. ibi dicit veritatē esse. q; si relinq; pñ. est plena libe ratio: vt iā superi⁹ē dictū. q; pp naturalē affectionē oia videt esse cōcessa vbi aliud testatorē sensisse ꝓbet: ut. d. ℣. titius testa mēto. Sed si relinquat exneo: tūc nō videt remissa. ea que sūt apud ipz legitimū. ita q; possunt ab eo tāq; a possessore simpli ci vendicare: ut. d. l. aurelius. ℣. menia. subdit bar. dixisse. q; si testator liberat p se ipz administratorē. q; illa liberatio nō porri gif ad obligatōes ℨctas dolo ꝛ occasiōe reliquoꝝ. Idē dixit si grauasset hr̄dē nō agere. ꝛ ista oia pūctualiter ōcidūt casū nr̄z q; testator liberauit istū barnabonē. ꝛ voluit q; heres staret sim plici ℣bo illius barnabōis. ꝛ sic talis liberatio nō cōprehendit reliqua restituēda: nec que dolo aut culpabiliter gessit aut ge sturus erat. Et licet ang. i dicto cōsilio mordeat rōnē bar. quaz ipse assignauit in. d. ℣. gaius. in q̄tū. ibi bar. tradidit rōnē qua re qñ testator mādat heredi. q; liberet administratorē q; cōpre hēdit dolo gesta. q; est act⁹ inter viuos q; istud nō facit ad pro positū cōsultatiōis nr̄e. q; testator ipse absoluit nō aūt manda uit ī testō. q; heres illū administratorē absolueret ꝛ liberaret. ꝛ sic nō loquit in casu nr̄o. dū ang. ibi mordet rōes bar. Quinimo dicit ang. i dicto ꝓsilio q; eo casu quo testator legat administra tori ab herede id i quo fuerit cōdēnat⁹. rōe administratiōis do lose geste. ꝓcedit qñ dolus erat manifest⁹ ipsi testatori. q; tunc bene vr̄ relinquere ei illū dolū ꝓteritū. sed si erat testatori in co gnit⁹ ꝛ occultus: tūc nō cōprehēdit dolose gesta. alle. d. l. luti⁹ ō libe. le. ꝛ. d. l. tres fratres. ꝛ dicit se loqui. de dolo p quē legā ti aliquid abest. ꝛ legatario aliqd adest. als bene ītelligeret do lus remissus. sicut in ꝓtractu: ut. d. l. actiōe. Et hoc dicit ꝓcede re quo ad administrationē ꝓteritā. ꝛ q̄to fort⁹ erit id in casu nr̄o: ut nō cōprehēdat dolose gesta i ꝓteritū: ex eo. q; testator ignorauit dolū ꝓteritū hui⁹ barnabōis: ex eo. q; ī pfatiōe quaz facit ille testator cōmendat mirū ī modū fidē legalitatē ꝛ since ritatē quā in ꝓterito p experiētiaz vidit adeē illi barnaboni. et sic testator ille fuit ignarus ꝛ ex toto insciꝰ. doli ꝓteriti illi⁹ bar nabonis. Subdit ibi ang. q; qñ relinquit liberatio ab admini stratiōe futura simpliciter. cōcludit q; nō porrigit ad dolo ge sta. ēt si hoc esset expssuz q; dolus futurus non pōt remitti: nec porrigit ad reliqua ne det occasio fraudādi. ꝛ sic dicit intelligi d. l. quidā decedēs. Postea ibi angelus met examinat illō. qñ testator grauat hr̄dē in eo ī quo cōtigerit illū administratorez cō dēnari. ꝛ iste ñ ē casus noster. ꝛ ī hoc discors ab opinīōe dñi. pe. ꝛ. d. saly. dic tñ se nō negare illō eē valde dubitabile. q; gl. ītelli git illaz. l. si qs rōes i dolo ꝓterito. ꝛ sic nō ex toto discrepat ab opi. saly. sz istō ñ examio q; ñ expedit Et sic clarissime apparet istū barnabonē eē solū ꝛ dūtaxat liberatū a scrupulosa inquisi tione: ut voluerunt tot illustres docto. Facit etiaz q; voluit. d. pau. de castro. cōsilio suo. cccl xviij. incipi. in xpi amen. ad ꝓmuz q̄sitū rñdetur. vbi erat statutū q; si tutor facit aliqd cū cōsensu cōsanguineorū pupilli. ꝛ liberat⁹ ut a testatore nō teneat ad re liqua: fuit dubitatū vtrū posset cōpelli ad restituēduz qcqd ad manus dicti tutoris puenit de bonis dicti testatoris: aut ipsius pupilli ꝛ cōsuluit q; sic q; dicta liberatio se nō extēdit ad reliq. quominus teneat ipsa restituere. sz solū opat ne scrupulosa in gsitio fiat ꝛ teneat edere libros rationū. alle. l. dñs. ad fi. ff. ō pe culio leg. ꝛ bar. ibi: nec cōprehēdit dolus q; nō ītelligit remis sus. Et sic clarissima est cōclusio nūc: q; teneat reddere rōnem de his que dolose vel exlata culpa administrauit ꝛ ad reliqua restituenda ex auctoritate tantorū doctorū. Nūc allego rōnez incōuincibilē in prefactōe quā facit iste testator. dicit sciēs dict⁹ testator ꝓut ipse dixit iā diu habuisse ꝛ hre de pñti comunionē ꝛ societatē in apotecha ꝛ fundito merzarie cū ipo barnabone. eū esse boiez ꝓbum ꝛ legalē ꝓut longa experiētia ipsuz testato rē docuit. ꝛ ob id cōfidens ꝛ in virtute ꝛ bonitate ipsius barna bonis disposuit ꝛc. Unde est sic p;o veritate indubitata dicen dū q; cā apposita in pfatiōe. ꝛ prohemio est cā finalis ꝛ vltima intētio ipsius ꝓdētis: ut dixit bal. in. c. ℣o regris de appel. ꝛ. i. l. illā. C. de colla. l. ut liberis. eo. ti. l. fi. ff. de hr̄di. instī. l. hec ver ba. C. de adiecti. fal. cā. le. l. i. ff. de orīgi. iur̄. ī prima cōsti. C. ℣. quibus. ꝛ in. l. cū hi. ff. de trāsac. ter. ꝛ bar. i. l. i. ff. ad macedo. ang. in. l. i. ff. de iudi. ter. in. l. regula. ℣. lz. ff. de iur̄. ꝛ fac. igno. Causa ℣o. finalis que est ꝓmum mouens: q; oē agens agit p

finē. ꝛ finis ē q; mouet agentē fuit legalitas virtus ꝛ bōitas illi⁹ barnabonis. que mouit in ꝓncipio ꝛ ī fine ipsum testatorez ad disponēdū: ita ut fecit: ꝛ ad absoluēdū illū ꝓteritis ꝛ futuris ad ministratis ꝛ regēdis. si ergo ista cā finalis cessat ex eo. q; ille bar nabo. tpe vite illius testatoris dolose se habuit se circa capitale ꝛ circa lucra dicte societatis ꝛ cōis. q; dolus ꝛ fraus latebāt ipz testatorez ꝛ eoꝝ erat ignarus. seqtur rōe viua ꝛ naturali q; ces sante hac cā finali ipsius dispositiōis cessabit dicta dispositio: vt. c. cū cessante ō appel. ꝛ. l. adigere. ℣ q̄uis. ff. de iure patro. cum si. Unde sequit q; dicta absolutio ē nulli⁹ effect⁹. q; iō facta fuit q; credidit testator ipsum fuisse fidelē ꝛ bonuz circa ad ministrationē negociatiōis merzarie. ꝛ sic sequit q; nō opitula tur dicta absolutio ꝛ ē nullius effect⁹ q; iō facta fuit q; credidit testator ipsuz fuisse fidelē ꝛ bonū circa negociationē admīstra tionis merzarie. ꝛ sic seqt q; nō opitulat dicta absolutio dicto barnaboni ēt quo ad scrupulosaz inqsitionē si ō fraude ꝛ dolo suo nō cōstaret. sz si cōstaret de dolo ꝛ fraude: tunc ī nullo sibi prodesset. nā talis absolutio facta per illuz testatorē valuisset. si sine fraude facta fuisset. l. iij. ℣. i. ff. de ℨrio iudi. tu. sz si de frau de ꝛ dolo illius barnabonis. cōstare posset: tūc apparet ō dolo ꝛ fraude eius q; ob fictā ꝛ simulatā legalitatē ꝛ fidē illaz extor sit cū dolus sit abscōdita mētis machinatio alteri⁹ decipiendi cā. l. i. ℣. dolū. ff. de dolo. l. fi. in. ℣. abscōditā. machinationem C. de litigi. ꝛ ibi bar. ꝛ glo. in ꝓhemio. cle. ꝛ doc. oēs in. c. i. de como. ꝛ in. l. q; nerua. ff. ꝺ ꝓsiti. ꝛ in. l. pignus. C. de pig. acti. ꝛ q; no. Ly. in. l. pscriptione. C. si cōtra ius uel uti. publi. Et p ꝓns. sequit q; dicta liberatio ꝛ absolutio p ipsuz testatorē facta nō valet. ꝛ sic videt q; de iure teneat reddere rōes ꝛ relíqua. si sūt restituenda: nec pōt dici istum patrē familias remisisse dolū illius barnabonis ꝛ relíqua cū illa ignorauerit. q; illo casu nō tā paciscitur q; decipit. l. si per errorē. ff. de iur̄. om. iudi. nō enī ignorās remittere pōt. l. clodius. ff. de acq. here. l. mater dece dens. ff. de inoffi. testa. sciam enī nō ignorantiā uolum⁹ allegā ri: ut dixit tex. in. l. generali. C. de tabu. li. x. nā. lz ī generali re missiōe inter viuos ℨctus fact⁹ videat remittere dolū ꝓteritū. ut no. glo. in. d. l. actione. C. de trāsactio. hoc verum ē de illo p quē nihil adest dolose. sz si aliquid adest nō vr̄ remissus. l. tres fratres ꝓalle. ꝛ. d. l. luti⁹. p hunc aūt dolū adest illi barnabōi. Quāto ergo fort⁹ in casu nr̄o nō vr̄ remissus dolus ex eo. quia ista liberatio ꝛ absolutio fuit facta in ℨctu vltime volūtatis. ꝛ p istū dolū aliqd adest dicto barnaboni. q; retinet multū de capi tali ꝛ de lucris. lz ergo in redditis cōsiliis dicat q; pōt vr̄ remis sus in generali liberatiōe facta inter viuos dico illud eē verum. qñ p talē dolū nihil adest ei q; liberatur. sz si aliqd ē: tūc nō vr̄ remissus dolus ēt in actu inter viuos: ꝛ ut meis dict audatia ℣ bis dico hoc ī terminis cōsuluisse. pau. de castro. consilio. suo cccvj. incipit aduertēdum q; si mala redictione cōputorū. ꝛ ibi dixit. d. paulus q; si de mala reditiōe ꝓputorum cōstaret: tūc dr̄ apparere de fraude ꝛ dolo ipsi⁹ barnabōis cōtrariū oñdentis in simulatione facti ꝛ ℣borū in bonitate ꝛ legalitate. ꝛ pp hoc vr̄ extorsisse illaz liberationē ꝛ absolutionē cū dolus sit falsa vocis asseueratio sciēter facta cū ītētiōe fallēdi. d. l. i. ff. de dolo. ꝛ ibi dic. d. paul⁹ q; ēt si absolutio ꝛ liberatio talis esset iurata nō va leret. alle. glo. in. l. iij. ℣. i. ff. de ℨ. iudi. tu. ꝛ ō nouo teneret red dere rōes ꝛ reliq; restituere ꝛ istō ēt erit optimū ī ꝓatica ad de mōstrādū dolū ꝛ fraudē illi⁹ barnabōis. Preterea hoc ostēdunt ℣ba illi⁹ testatoris dū dixit nō possit pōi p rōes: nec vexari: nec īquietari q; illa ℣ba referunt ad vexatiōez ꝛ īqetationē iniustā ꝛ ō facto. sz ad iustā vexationē nullo mō referunt: istud formali ter dixit bal. i. l. i. C. ō his q; pe. no. in. viij. col. ℣. qd si testator mādauit hr̄di ne molestent vxorez ī suo legato qualr̄ ītelligat. rñdet q; ītelligit malo mō ꝛ aio nō molestet. sec⁹ si bono aio q; q; bono aio fit nulla pena mereat. alle. gl. ī. l. si seruū. ℣. ꝓtor in. ℣. que malo. ff. ō acq. here. ꝛ gl. mirabilis. in. c. pro illoꝝ de p;ebendis. q̄ dixit q; si ille ris publice dr̄ nullo admisso ℨdictore: vt quotidie fit debemus intelligere de facto. secus si contra diceret de iure ꝛ bal. in. l. i. C. de vsufru. testator dixit q; heres nō molestaret eius vxorē in vsufructu. q; intelligitur iniuste vñ poterit ab ea exigere cautionē de vtēdo arbitrio boni viri ꝛ. d. m. io. de imo. in. l. paterfa. ꝓmis tabulis. ff. de here. ist. dixit q; si testator grauauit hr̄dē ne molestet fidecōmissariū q; nihilo-

minus poterit detrahere quartam trebellianicã ⁊ spe. in tit. de obliga. ⁊ solu. §. i. ℣. insup̃m super ℣. nullaz contrariaz exceptionẽ dixit. q; si quis promisit nõ opponere aliquam exceptionez intelligitur de calũniosa ⁊ malicioſa alle. l. iurisgẽtium. §. si paciscar. ff. de pac. c. cãm de elec. c. cũ adeo de rescrip. c. exp̃te de offi. õle. idẽ voluit hosti. in. tit. de offi. dele. §. q; sit eius officium ℣. item ad officiũ. ⁊ facit. quod dixit ẽt bar. in. l. i. §. p̃ vim ff. q; vi aut clã. ⁊ i. l. i. §. iterdũ. ff. a q. ap. nõ licet. ⁊ i. l. oẽs ppli ff. de iusti. ⁊ iur. ita dicam⁹ in ꝓposito q; intelligatur de vexatione iniusta ⁊ malicioſa. ⁊ sic nõ est verũ dicere q; ℣ba exp̃ssa ab ipso testatore inferãt liberationẽ a doloſe gestis. Preterea faciat etiaz id q; voluit ang. in. l. si mora. ff. so. ma. vbi induxit illam glo. cum tex. ibi. q; si potestati electo cõceditur q; nõ poterit sindicari nisi de furto ⁊ barataria. tũ poterit sindicari ¡ his in quibus culpabilis fuit culpa leui ⁊ leuissima cõmissa in faciendo q; est iustũ. ſm eum. ⁊ si sec⁹ diceremus darek sibi occasio delinquendi cõtra. l. conuenire. ff. de pac. dota. ⁊ licz moderni reprehẽdãt eũ quo ad culpã leuẽ. tũ non reprehendũt in eo i quo cõmisit dolũ. nec per illuz dolũ aliquid sibi adest. q; ꝺ illo poterit sindicari nõ enĩ videtur remissus dolus: ut. d. l. iutius. idem dicũt q; poterit sindicari de eo q; ad eũ ꝓuenit: vt. l. dñs ſtico ad fi. ff. de pecu. lega. ⁊ ibi bar. ⁊ l. si seruus vetitus ꝺ leg. i. ⁊ loquũtur moderni ibi in remissiõe administratiõis iã facte ⁊ preterite quia in actu inter viuos facta nõ remittit dolũ per quẽ aliquid adest doloſo. p. d. l. actione. Ergo multo min⁹ vt remissus i actu vltie volũtatis qñ aliqd adest doloſo: vt ẽ i cãu noſtro. ⁊ idẽ ibi dicũt i administratione futura vt nõ videatur remissus dolus futurus allegãt. d. l. quidaz decedẽs. ⁊. d. §. illud nulla. ⁊ ẽt in casu ang. ibi dicunt q; si est cõcessum potestati q; nõ possit sindicari. tenek tũ ꝺ dolo ⁊ lata culpa. ⁊ lz moderni scribentes in. d. l. si mora reprehẽdãt angelum nõ est mirũ. q; suo tẽpore p̃sumebãt summã minerue arcẽ attigisse. q; idem ang. i. d. l. si ſuus vetitus in ℣. ne scrupulosa inqsitio. dicit tũc sit inqsitio scrupulosa cõtra administratorẽ qñ inquiritur ꝓtra eum de negligẽtia q; dicit eẽ sũme notandũ ꝓ assessoribus qa non est conueniẽs: vt de negligẽtia puniak. saluo nisi sit dissoluta ⁊ dolo ꝓxima. ⁊ ita seruat consuetudo p. q; multũ fauetur assessoribus. sed ꝺ mero rigore sindicari debent. ⁊ sic ange. restrinxit illud dictum suũ. in. d. l. si mora. ad rigorẽ merũ iuris. ⁊ sic nõ meruit ita ex arrupto reprehẽdi ⁊ q; ẽt de culpa de mero rigore iuris sit sindicãd⁹ potestas. alle. ibi ang. l. mancipia C. de ser. fugi. ⁊ l. si quis in ꝓscribendo. C. de pac. ⁊ l. iudices C. de decu. li. x. ⁊. io. de imo. seqt ang. ibi i memor. eius q; ipse dixit cõtra ang. in. d. l. si mora. ⁊ etiã lu. roma. ibi. Faciat q; voluit bal. in. d. l. si ſuus vetitus. quẽ dñi cõsulentes allegãt i suis redditis consilijs. ⁊ bal. in. d. l. actione ⁊ bar. in. d. l. ab aurelio §. gaius de lib. lega. quos iã allegant dñi cõsulentes. ⁊ illud ẽt tenuit saly. in. d. l. actione. ⁊ sic apparet ex p̃dictis q; dicta absolutio ⁊ liberatio. nullo modo cõprehendit doloſe ⁊ lata culpa gesta ⁊ gerenda p. d. barnabonez. ⁊ ad reliqua restituẽda.

¶ Restat nunc videre de verbis prolatis ab ipso testatore si iportant remissionez doli preriti ⁊ futuri. ⁊ in ℍ respõdebo motiuis factis in cõtrarium. Et aduertendũ est vt predixi q; posito nõ tũ cõcesso q; verba defuncti iportarent remissionẽ doli. ⁊ late culpe. tũ nõ obstãt ex eo q; verba nõ plus operank q; mẽs qñ verba ab ipsa mẽte regulãtur. q; vt dixit bal. in. l. cõmissorie C. de pac. inter emp. ⁊ ven. littera occidit spũs ãt viuificat. ⁊ q; pulcre voluit idem bal. in. c. i. in. v. colũ. de consti. facit. c. preterea. ⁊ in. c. intelligentia de ℣bo. signi. cum si. Modo iõ illa verba protulit testator q; putabat illũ barnabonẽ fuisse fidelez legalẽ ⁊ virtuosuz i negocijs merzarie. ⁊ ita ut i facto p̃supponitur nõ erat sic: q; imo dolo ⁊ fraude versat⁹ fuerat dict⁹ barnabo. in dicta societate ⁊ cõmuniõe ⁊ dicto testatori erat ℍ icognitũ. ergo illa verba nihil operank tã q; ab ignorante ꝓplata, primo apparet ẽt q; illa ℣ba nõ videnk ꝓprehendere dolũ nec preteritũ nec futurũ. primo ex illis verbis vexari uel inquietari ut ẽ dictũ. fcõo q; dr aliter q; dicto barnabo. uoluerit ⁊ placuerit. illud verbum placuerit iportat arbitriũ boni viri vt i iurib⁹ allegatis p. d. cõsulẽtes ⁊ restrigit viz ⁊ naturã illius ℣bi voluerit. posito q; verbũ voluerit iportaret voluntatẽ nõ regulatam a iure. tũ restrũgik p verbũ sequẽs vz placuerit. ⁊ sic nõ stat in ꝓpria virtute. ⁊ ẽt apparet ex alio. ⁊ ẽt scribitur i euãgelio. oĩa quecũq; vultis vt faciãt vobis boies: ⁊ vos eadẽ facite ipsis. c. humanũ genus. ⁊ ibi archi. sing. declarat illud verbum voluerit. q; sepe iportat voluntatẽ a iure regulatã: ut ibi poterit videre. d. iudicans. ⁊ si dicatur ut iã in allegationibus in ℑ. per me adductis q; imo sunt verba hic iportantia volũtatẽ liberam ⁊ non regulatã a iure. ad hoc rñdeo posito q; ista eẽt. nõ tñ concesso nihilominus dico q; lz alicui cõcedak volũtas libera ⁊ absoluta super aliquo actu adeo q; põt preferre iniquum equo itelligitur dũmodo nõ insit dolus ita formaliter dixit ludo. roma. in cometo Rubrice. ff. de arbi. in tertia col. alle. in arg. l. creditor. §. lutius. ff. manda. Cum ergo in proposito iste barnabo. fuerit i dolo seqk q; lz testator voluerit stari libere volũtati sue. tñ nõ includit dolũ. ergo in eo i quo doloſe se habuit nõ stabik sue volũtati lz ergo testato: dixerit velle stari voluntati illius. tñ si illa volũtas est doloſa nõ stabik sue voluntati. Itez dixit testato: velle stari simplici verbo dicto ⁊ assertioni illius. certũ est q; ista verba nõ iportant liberã assertionẽ imo arbitriuz boni viri vt dixit bar. in. l. i. in fi. ff. ꝺ. p̃to. sti. ⁊ super hoc dictũ ẽ p. d. cõsulentes. Nec etiã p illa ℣ba dñ testator dixit q; ille barnabo. hek plenũ absolutũ liberũ ⁊ generale mãdatuz. cum absoluta administratiõe gerendi ⁊ disponendi ea que ipse testato: si viueret facere posset nõ vr excluſus dolus vt dictũ ẽ. p dictũ. §. lutius ⁊ p dictũ. d. ludouici. Secũdo q; ista verba fuerunt exp̃ssa in vltima voluntate quo casu nõ vr remissus dolus preterit⁹ ⁊ futurus: vt dixit glo. in. d. l. actione. ⁊ bar. in. d. l. ab aurelio. §. i. Tertio q; testato: illa verba ita pregnãtia dixit. q; decept⁹ de bonitate legalitate ⁊ virtute illius barnabõis. lz non erat sic q; imo dolo versatus fuerat circa negocia societatis p̃dicte. ergo nec illa verba ad ipsius barnabõis. liberã volũtatẽ. q; vt dixi illa ℣ba nõ cõp̃rehendunt dolũ imo intelligitur. dũmõ absit dol⁹, ⁊ ita rñdek ad. l. fideicõmissa. §. q; q; ꝺ leg. iij. ⁊ ẽt q; testator superius apposuerat ℣ba sonãtia arbitriũ bõi viri. iõ restrigunk illa vltima verba p verba p̃cedẽtia. ar. l. ad ea. ff. de cõdi. ⁊ demo. facit q; voluit bar. in. d. l. creditor. §. luti⁹. vbi dixit q; si negotiũ cõmittik in libera voluntate ꝓcuratoris valet. q; agit si tñ dolus malus absit. nec hr alibi tex. ita clarus ad hoc ⁊ argu. d. l. cũ quidã de le. ij. rñdet q; debet intelligi dũmodo absit dolus. ⁊ ibi dixit bal. q; in cõcessione generalis admiſtratiõis non venit doli remissio sed vr facta quatenus bñ gerat. ⁊ idẽ dicit esse in gestore alle. l. nõ soluz. §. si heres. ff. de lib. le. et iõ dixit bar. in. l. ꝓcurator cui libera. ff. de ꝓcu. q; lz procuratori cõcedatur libera administratio intelligitur excluſus dolus. ⁊ q; voluit bal. in. l. cõtra iuris. §. fi. ff. de pac. idez voluit ang. in. d. l. ꝓcurator. ⁊ pulcre dixit bar. i. l. cũ qdã. ꝺ le. ij. q; si testator dat liberã volũtatẽ alicui eligẽdi paupes. itelligik tñ dũmõ doloſe ñ eligat. ⁊ idẽ voluit saly. C. ꝺ pcu. l. si ꝓcurator. Et sic apparet dariſſime q; ℣ba plata a testatore ñ excludũt dolũ. Et ẽt accurate põderãdũ q; ex quo testator iõ fecit iſtuz enologiſtã q; credidit illũ fuisse legalẽ ⁊c. q; ñ fuit. ergo seqk q; illa remiſſio iuẽtarii nõ ꝓdest. ergo tenek ad rões reddẽdas: ut. l. qdaz ff. ꝺ edẽdo. l. si ita fuerit. ff. de manumiſ. te. ⁊ ibi ang. l. cũ suus ⁊ ibi bar. ⁊ alij. ff. de q̃di. ⁊ õmo. l. i. §. offõ. ff. ꝺ tu. ⁊ ra. distra. ⁊ ibi glo. ⁊ bal. plene io. an. i addi. spe. i. tit. de fide istru. §. nunc dicẽdũ i. addi. magna. Nec obstãt i ℑriũ allegata. ꝓmo cũ alle. gl. ĩ, d. l, cũ necessitatẽ, q; illa glo. nõ sentit q; i actu vltie volũtatis vr remissus dol⁹ ꝓterit⁹. lz ꝓcedit i actu iter viuos: vt voluit gl. i. d. l. actiõe ⁊ superi⁹ plene fuit dictũ. ⁊ iõ lz gl. illa sentiat q; possit i vltia volũtate remitti dolus ꝓterit⁹ concedo. lz negak q; i casu nro iste testator remiserit istũ dolũ ꝓteritum, imo nullo mõ remisit: ut supra ẽ ostẽsũ ergo ⁊c. Nec ob. cũ dr q; testator remisit pp illa ℣ba ꝓgnãtia. q; illa ℣ba quo vismõ vexari vt superi⁹ ẽ ostẽsũ; iferũt vexatiõez iiustã ⁊ malicioſã ꝺ iusta ⁊ legitia nõ itelligũk: ut voluit bal. i. d. l. i. C. ꝺ bis q̃ pe. no. ⁊ superi⁹ dixi. Nec obstat cũ dr q; rõ bar. nõ ẽ uera q; nõ ẽ generalis. q; rñdeo q; sufficit in casu nro q; militet ista rõ bar. q; iam erat infirmus tpe testameti. ⁊ i continẽti decessit post factũ testm iste testator. ⁊ sic nõ ẽ vez q; remiserit dolũ ꝺ ꝓterito. Et ẽt forti⁹ colligik ℍ ex eo q; testator fuit decept⁹ credẽs illũ barnabo. esse legalẽ sibi in illa negotiatione ⁊ nõ erat. ⁊ etiã nõ ẽ curã dũ de reprensione ange. quia tota iuris ꝓudentia moderatur.

ſm bar. ergo ꝛc. l. i. ff. de ſena. cū ſi. ꝛ ēt quia ang. ibi loquitur qñ dolus erat cognitus teſtatori ꝙ nō fuit ī caſu nſo ergo ꝛc. ¶ Nec etiam obſtat cū alle. doctrina dy. qꝛ non facit ad ppoſituꝫ iſtius qōis: nec opꝫ inſiſtere an ſit differētia qñ teſtator liberat an qñ mandat ꝙ per heredē liberetur. qꝛ hic nō mandauit teſtator ꝙ hꝛs liberaret illū barnabonez ſed ſolū prohibuit ne inquietet illū ad rōnez reddēdaꝫ imo ipſe teſtatoꝛ eum liberauit ꝛ abſoluit. ꝛ tō non eſt opus iſiſtere. inq̄tuꝫ ang. mordet rōnem bar. ꝛ etiaꝫ qꝛ oēs ſequunt rōnē bar. indiſtincte. Et ſic clarū eſt ꝙ non potuit remittere dolū futurum dictus teſtator vt ſuperius fuit dictum. Nec obſtat dictum bal. in. c. i. de feu. guar. qꝛ non loquit in pacto arguente dolū futurū. loquit enī qñ dñs feudi fecit pactuꝫ de nō reuocando pp ingratitudinē. ꝙ valet ſi illa ingratitudo reſultat ex contractu puta qꝛ alienauit feudū dño ꝓſulto quo caſu nō ē dolus. facit ꝙ no. d. anto. ꝛ oēs alij in. c. fi. de dona. bal. i. l. fi. C. de bo. liber. ꝛ in. l. fi. C. de pac. ¶ Nec ob. cū dicit ō ꝓnexis ꝛc. qꝛ ut ſuperius fuit oſtēſum iſte teſtatoꝛ non remiſit dolum preteritū: nec futurū. ergo nec etiā vellate poteſt remitti dolus: nec expreſſe ut ſuperi° fuit oſtēſum poſt ſaly. ꝛ. d. pe. ancha. Nec ob. cū dicit ꝙ iſta volūtas eſt libera ꝛ abſoluta in adminiſtratiōe illius barnabōis. qꝛ ſz teſtator dixerit illa verba non tñ eſt abſolut° a dolo: vt ī. d. §. lutius ꝛ ſuperius fuit oſtenſum. Nec obſtat cū dr ꝙ illa verba ꝙ ſtetur dicto ſimplici ꝛ aſſertioni ꝛc. qꝛ poſito ꝙ illoꝝ ꝓborum ſignū eſſet alteratū. ꝛ ipoꝛtet voluntatē liberaꝫ ꝙ non eſt verum: tñ non ipoꝛtat liberā voluntatē a dolo. Andreas barbatia ſiculus.

Caſus conſilij quinti.

¶ Utrū ſtatutum diſponens patreꝫ teneri pro filio permittentem filium negociari habeat locuꝫ in patre tantūmodo ſciēte. Et an debeat pꝛobari ſcientia. ꝛ ex quibus ſcientia preſumat. Et an ratificatio inducat conſenſum neceſſariuꝫ. Et an ꝛ quādo ſecūda ſentētia lata contra patrem valeat. Et de intellectu c. inter monaſterium. de re iudi.

¶ Ilud. In mediū adducam ꝙ glorioſo paulo apoſtolo belliſſime venit ī mētē pꝛio ad corinthios. oīs ſapiētia nobis a deo iuſticia ſāctificatio ꝛ redemptio: ideo optimū clemētiſſimū deū. huic cepto inuoco: vt ſua ſolita benignitate labia mea aperiat ad hui° conſultatiōis veritatē inueſtigandā. ¶ Prima dubitatio verſatur ſuper ſtatuto ſenenſi quo caueť. ꝙ pr̄ q permiſſit filiū negociari vel non prohibuerit ſit obligatus pꝛo facto negociationis ipſius filij iſtam dubitationez ſatis ample examinaui ſuperioꝝbus diebus. iō remitto me ad ibi dicta. ¶ Extat ſecunda dubitatio: ꝛ eſt nūc videndū quia ſtatutuꝫ prefatū dicit vel permiſerit filiū negociari ſeu ipſum nō prohibuerit negociari. ꝛ ſic eſt dubitatio non mediocris an iſte pr̄ dicti Jo. ſciuerit filiū negociari ꝛ non prohibuit quo caſu pr̄ obligatur ex diſpoſitione ſtatuti. ꝛ videtur ꝙ ignorauerit. ꝙ ſic oſtēdo iſtud ſtatutum pꝛeſuponit ſcientiā ipſius patris. vnde oporꝛtet ꝙ pr̄ ſciuerit ꝛ non prohibuerit. ꝛ ſic oportet probare ſcientiā qa in facto alieno pꝛeſumitur ignorantia. c. ab excōicato de reſcrip. l. fi. ff. pro ſuo. cum ſi. vnde pulcre dixit tex. in. l. generali. C. de tabu. li. x. ſciaꝫ nō ignorantiaꝫ volumus allegari. l. fi. ff. ō ōcre. ab ordi. faci. l. paulus. ff. ſi qs teſ. lib. eē iuſſus fuerit. Quinimo oportet articulare in libello de ſcientia ipſius patris quia cum ſciuerit ipſum Jo. negociari non prohibuit: vt probat tex. ī. l. oēs. C. de agri. ꝛ cenſi. li. xj. ꝛ bar. ibi voluit ꝙ ſi ex diſpoſitione ſtatuti preſtans opē bannito debeat puniri ꝙ debet articulari. ꝛ probari qualiter illum eſſe bannitum ſciebat alle. l. vtruꝫ ff. de parici. ꝛ. l. i. C. de rap. virgi. ꝛ. l. raptores. C. de epi. ꝛ de. bar. in. l. i. ff. de recepta. ꝛ in. l. i. C. de deſerto. li. xij. ꝛ in. l. i. C. de collo. illirici. li. xi. ꝛ in. l. ij. §. i. ff. de ī cen. rui. naufra. ꝛ. in. l. metodorum. ff. de pen. ꝛ bal. in comento. l. data opera prope finem. C. qui accu. non pñt. dixit ꝙ debet articulari de ſcientia alle. glo. q̄ reputat aureis litteris ſcribēdā in. l. ex maleficio. §. longe minus. ff. de acti. ꝛ obli. ꝛ ang. in. l. i. C. de nilli agg. nō rūpē. dicit ſe habuiſſe de facto nec fuit articulatum de ſcientia

ꝙ propter hoc ille ſuccubuit. ꝛ facit tex. in. c. quicū qꝛ in §. ſcienter de hereti. li. vi. vbi eſt tex. ſolēnis. ꝛ facit glo. ꝛ ibi dñicus in. c. concertationi de appel. li. vi. Modo in pꝛopoſito noſtro credo fuiſſe articulatum de ſcientia ꝙ iſte pater ſciuerit et non prohibuerit. Sed pulcra inueſtigatio erit an preſumatur ſcientia. ſeu ſufficiēter erit probata ſcientia. ꝛ videtur ꝙ ſic ꝙ plenarie ſit probata ex eo quia per teſtes probatum eſt qualiter publice dicebatur in ciuitate ſenenſi ꝙ dictus io. erat in ciuitate neapolis ad negociandum ꝛ ratificanduꝫ pro dicto io. de buchis. ꝛ ſalerno. quo caſu videtur probata ſcientia quia que publica ſunt preſumuntur ſciri: ut in. c. i. de poſtu. prela. ꝛ in. c. ꝙ dicitis. xvi. di. ꝛ in. c. apoſtolice de cleri. exco. mini. ꝛ in. c. fi. q ma. accu. poſ. ¶ Et ſi quiſpiam dixerit amice poſito ꝙ teſtes probent ꝙ publice audiuerunt dici: nō tamē probant publica vocem. quia poſſibile eſt ꝙ audiuerint publice dici a perſonis non facientibus publicam vocem ꝛ famaꝫ. ꝛ hoc pulcre voluit bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de queſtio. ꝛ idem etiaꝫ voluit in. l. labeo. ff. de ſup. lega. ꝛ eum ſecutus eſt bal. in. l. de q bus. ff. de legi. ꝛ ang. in. l. ea quidem. C. de accuſa. ꝛ etiam ut voluit bar. in. d. §. tormenta debet nominare perſonas a quibus hoc publice audiuit quia ad iſta poteſt reſponderi. pmo cum accidiſſet in facto iſta dubitatio dy. conſuluit contrarium ꝙ imo probant plene publicam vocem ꝛ famam ꝛ retulit bal. ꝛ ſequitur in. l. teſtium in finalibus verbis. C. de teſti. nam inter alia ſpecificata huius verbi publice hoc eſt vt illud publice dicatur ꝙ cōiter aſſeritur ꝛ opinatur: vt. l. ij. C. ad macedo. ſz fama eſt publica vox ꝛ cōis aſſertio: ut plene per bar. ī. d. §. tormenta facit. l. iiij. ff. ad macedo. ꝛ verbum a pleriſqꝫ ibi poſituꝫ videtur appoſitum ex habūdati vel declaratiue per. d. l. ij. ad macedo. ſed quod cōi opi. fertur: illud publicam famā iducit. faciat etiam quia publice idem eſt ꝙ populice ſed populice dictum vel aſſertum famam facit. aſſumptū probatur ex. l. i. §. publicum. ff. de iuſti. ꝛ iuſ. l. ꝓuum quoqꝫ. §. publice. ff. de procu. ff. de iureiurā. l. non erit. §. ſed ꝛ ſi quis. l. de pupillo. §. ſi quis riuos. ff. de op. no. nunci. vbi populice idez eſt ꝙ publice ſic exponit gl. publica accuſatio ideſt populica iuſticia. de ſup. tu. §. conſequens ꝛ de publi. iudi. in prin. ꝛ ff. eo. ſuper reſcripta ſic etiam dicimus publice notum eſt ꝙ populice innoteſcit. l. eum qui. ff. de falſis. ꝛ hoc voluit ſaly. in. d. ea quidē ī uer. iij. iuxta hec quero vbi alle. aliquas rationes quas placeat dño iudicanti videre. vbi etiā refert ſaly. ſe vidiſſe quēdaꝫ doctorem ita cōſuluiſſe ī ciuitate bononie dānādo opi. bar. ꝛ ego vidi quaſdā ſolēnes allegationes que fuerūt ſubtiliſſimi doctoris dñi argētini filij dñi raynerij de foxliuio qui ſuper hoc habuit cōtentionem cum dño bal. ꝛ tenuit cōtra bar. ꝛ bal. Ego vidi dubitari de facto cū eſſez ferarie ꝛ fuit maximus cōflict° allegādo ſuper hoc paſſu. ꝛ cū eſſez in iſto articulo aduocatus allegaui contra bar. vltra predicta elegans dictū inno. in. c. i. de fide inſtru. vbi dixit ꝙ quē fuiſſe notariuꝫ probať. ſi teſtes dicunt ꝙ ille publice vtebatur offō notariatus. ꝛ allegaui ꝓtra bar. tex. in. c. quia nō. de ap. in §. publice reſpexi. ꝛ allegaui lu. roma. ī. d. §. ſi qs riuos vbi dicit per illuꝫ tex. cum glo. ꝙ idem eſt dicere publice ꝙ in toto pplo ꝛ diſtinguit hoc modo. Aut profertur inperſonaliter puta publice dicitur. ꝛ tunc imporꝛtat maiorem partem ppli. alle. d. §. ſed ꝛ ſi quis. ꝛ. d. §. publicum cuꝫ ſi. Aut profertur perſonaliter: puta talis publice dicebat. ꝛ tunc ſm ſubiectam materiam ꝛ eius exigentiā hoc ꝙ verbum īterpretamur ar. l. ſi vno. ff. loca. l. has cās de condi. ꝛ demo. hoc probať inſti. de iuſ. na. §. riſa prudētū ꝛ. l. i. §. puericiā. ff. de poſtu. vbi nerua filius de iure publice rñdit hoc eſt patenter ꝛ corā populo. Aliquādo tñ publice ſumitur ꝙ coram aliquibus publice dr vt puta coram tabelione non occulte. ſed patenter. C. de his qui p me. iudi. nō ap. l. ij. l. nemo. C. de ſūma trini. l. cū qdam. ff. ō ap. ꝛ per hec īfert bar. male dixiſſe in. d. §. torméta. ꝛ in. d. l. labeo. qꝛ immo ſi teſtes dicūt ſe audiſſe publice dici. probāt publicam vocem ꝛ famam. qꝛ cū hoc verbum publice diuerſimode accipit debemus illud interpretari ſm ſubiectam materiaꝫ de qua loqmur. ar. l. ſi ſtipulatus. ff. de vſuris. l. inſulā. ff. ō preſcrip. ꝓbis cū ſi. Alī cū teſtis ōponit de fama que ē cōis vulgi opi. merito h ꝓbū publice exponere debemus. ꝛ ita refert ſe vidiſſe bal. tenere ī cōduſiōib° iuris lz ſaly. ſibi apꝛopet ī. d. l. ea

quidē. dicebā ēt q; si bene ponderet dictū bar. ī. d. l. ij. in pn. ff. ad mace. tenet ista ptē: dicit enī ex illo tex. colligi modū formā/di articulū ad ꝓbādū q; qs gerebat se publice vt pfa. ꝛ sic sen/tit q; idē ē publice q; a maiori pte populi. ꝛ finaliꝛ ita fuit pro/nūciatū ꝛ obtentū q; tales testes ꝓbabāt publicā vocē ꝛ famā. Ergo multo fortius ī casu nostro probaꝫ sciētia pris ex publi/ca voce ꝛ fama nā illud dī publice q; cōiter dicit ꝓsumit scīri. nec aliqs excusaꝫ ab eo q; publice dī. l. pupillus. §. ꝓscribere. ff. de exercito. d. l. ea qdē. C. de accu. c. cū ī tua qui. ma. ac. pos. cū si. ¶ Vñ dicebat sing. ang. ī. l. i. C. ō. nulli agge. nō rūpēdis q; siqs dedit opē bānito. dz articulari. ō scīa. ul q; ꝓstiterit opē nobili puniaꝫ: sz excusat se nescire illū nobilē q; si ignorātia est suppina nō excusaꝫ q; hī ꝑ sciēte faciat glo. elegās ī. l. si tutor C. de picul. tu. ꝛ ibi bal. vñ dixit bar. ī. l. is pōt. ff. de acq. hī. q; spāle est q; excuset qs ab eo q; publice dī ī ciuitate si est ifirmꝰ q; tūc tollit illa ꝓsumptio sciētie q; itelligūt ibi moderni scribē/tes si est grauis ifirmitas secus si esset leuis q; tūc nō excusaret ab ignorātia. ar. l i. §. pinde si leuis. ꝛ. l. ob que vicia. §. fi. ff. ō edū. edic. ꝛ. l. quesitū. ff. de re iudi. ꝛ. l. itē apud labeonē. §. qm̄ ff. de iuī. Et sic cōcludit ibi bar. q; nō ē tollerabilis ignoran/tia eiꝰ q; publice dī ī ciuitate facꝫ q; hī. ī. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. ꝛ in. c. i. de postula. ꝓla. ꝛ q; no. ī. c. cognoscētes de cōsti. ꝛ. l. i. ꝛ. ij. ff. ō recepta. ꝛ facit q; hī. ī. l. i. C. q. ꝛ aduersus quos ꝛ bal. i. l. si tutor ꝓalle. Et nō ꝓt excusari iste pī a scīa eo q; ō facili po tuit scire si voluit. ergo ꝓsumit ignorātia supina ut ꝓbaꝫ i. d. c. apostolice ꝛ ibi p. d. car. de cle. exco. mi. ꝛ hī. ī. l. nec supina. ff. de iuī. ꝛ fac. igno. ꝛ maxime q; ex quo pī erat obliga. si nō pro/hibeat illū negociari. ꝛ sciebat illuz filiū suū esse aptū ad nego/ciandū ōbuit iuestigare. si ergo nō iuestigauit ꝓsumit sciēs: vt est tex. valde sing. ī. c. inotuit ō elec. Et ex isto capite ē dicēduz istum pīez habuisse sciētiaz de filio negociante cū ergo nō ꝓbi buerit segtur q; ꝑsēsisse vī. l. fideiussor. §. pī seio. ff. de fideiuss. l. si filius. ff. ad mace. ꝛ facit q; voluit bal. in. l. i. C. ad mace. ubi dixit q; in actu in quo regrit diligēs iuestigatio ꝓsumit scīa. ita dicamus ī casu nr̄o obuit pī iuestigare ex quo erat publica vox q; filius negociaret ꝛ ibi dixit bal. q; lz regulariter presumatur ignorātia nihilomin⁹ tñ ex aliquib⁹ ꝓncipijs ꝑ se vel ꝑ accidēs notis ꝓsumit scīa. alle. d. l. si tutor. Et sic ex isto capite ꝓsumit. scīa ī isto pīe. ꝛ ꝑ q̄s est obligatus ex dispositiōe ꝓfati statuti. Itē ex alio capite ꝓsumit scīa. iste pī. ꝛ ille Jo. erat filiꝰ ꝛ per te stes ꝓbatū est q; nō erat diuisus a pīe ꝛ fratribꝰ quo casu ꝓsumi tur scīa ꝛ alle. bar. formaliter ℔ dicentē in. l. is pōt. ff. de acqui. hī. vbi dixit qualiter ꝓbari poterit hī dē sciuisse mortē testato/ris ex quo ꝓsumitur ignorantia decidit formādos eē articulos de vicinia seu de cōsanguinitate. ꝛ q; erat ī ipsa ciuitate de hoc fama. vicini enī ꝓsumunt scīre facta vicini. l. si vicinꝰ. C. ō nup. l. filiuz diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel alieni. iuris. c. q̄to ꝛ. c. quosdā de ꝓsumptio. Jta ēt cōsanguinei ꝓsumunt scīre fa cta suorū ꝙsanguineoꝝ. l. octaui. ff. vñ cog. l. de tutela. C. de i inte. resti. ꝛ facit q; no. bar. ī. l. i. ff. si cer. peta. ꝛ q; hī in. l. eius qui in prouincia. ff. e. ꝛ. i. l. nō est ferendus. ff. de transac. ergo posito q; nō cōcureret publica vox ꝛ fama ī ciuitate senaruz. q; iste filius negociaret. tñ ꝓsumeret ex hoc capite q; ē pī q; ꝓsu mitur scīre facta filij. ꝛ maxime ꝓp naturalē affectionē quaz hī ad filiū: ut. l. nihil. §. facilior. ff. ō bo. lib. l. scripto. ff. vñ lib. cuz si. q̄to ergo fortius ī casu nr̄o ex quo ꝙcurrit q; filius: ꝛ ꝙcurrit publica vox ꝛ fama ī dicta ciuitate senaꝝ quo casu nulla potest ptendi iusta ignorātia. ꝛ est bñ pōderandū q; bar. in. d. l. is po test nō solum loquit q; cōsanguineus ōsumit scīre etatē cōsan/guinei sed etiā facta. Quinimo plus dixit ēt ibi bar. q; si nō eēt vicinus. sed eēt ciuis eiusdez ciuitatis debet ꝓbari fama ī ciui tate ꝛ ꝓsumeret scīa eius. l. regula. §. i. ꝛ. l. nec supina. ff. ō iuī. ꝛ fac. igno. nisi ipse ex aduerso ꝓbaret absētiā. ꝛ sic tolleret istā ꝓsūptionē q; dicit eē sūme notādū. et sic dicit q; fundata ē itē/tio aduersarij eo ipso q; est probata pūtia nec est necesse q; istō scīre itelligaꝫ de vera sciētia que ꝙcipit ꝑ sensuz sicut dicim⁹ in teste: vt. l. testiū. C. de testi. lz itelligit de scīa. i. de vehemēti opi nione: ut. l. cū quidā. §. q; dī. ff. de acq. here. ꝛ in. l. si qs extra/neus. e. ti. Et ꝓp ℔ vī. sine aliqua dubitatiōe q; iste pī sciuerit vel ꝓsumit sciuisse q; iste suus filius negociabaꝫ et ꝑ q̄s ē obli gatus negociantib⁹ ꝛ ꝛbētib⁹ cū ipso Jo. filio eius. Et multo fortius in pīe q; est iuris ꝑsūptione eadē ꝓsona cum ipso filio ꝛ hī. in. l. fi. C. de impub. et. aliis sub. adeo q; extimuz ipsi⁹ pris dī esse extimū filij: ut no. in. l. ij. C. qui. era. se. ex. li. x. nā q; vnus bz alter hīe vī: vt. l. cū simus. C. de agri. ꝛ censi. li. xi. ꝛ ibi bar. bal. ī. d. l. fi. ꝛ in. l. sciēdū. ff. q; satisdare cog. ꝛ in. l. si nō plures C. de sacro san. eccle. ꝛ in. l. diuim⁹. §. si pī cū. l. se. ff. ō excu. tu. et ī addi. spe. ī ti. de censi. ad fi. ꝛ ꝑ scribētes in. l. i. in pn. ff. ad sille. Facit illud q; scribit ī illo virgiliano ois ī ascanio cari stat cura parētis. ꝛ iō segt necessario q; ꝓsumit sciētia in isto pīe. et sufficienter est probata. ꝛ ꝑ q̄s nō obtinet q; appositū fuit su/perius nec ob. cū dī q; testes nō dīt a q̄bus audiuerit publice dici q; ad hoc rndeo q̄ testes dicūt q; a diuersis ꝓsonis publi ce audiuerūt. ꝛ bar. ī. d. §. torm̄ta dicit allegādo inno. q; ōbet testis interrogari ꝛ rndere a quibus audiuerit vt ipse voluit in. c. qualiter el. ij. de accusa. ꝛ spe. in tit. de inqsiti. §. nūc tractem⁹ vbi ponit verba inno. adeo q; si testis neminē noiaret sed dice ret se nō recordari: eiꝰ testimoniū nō valeret. q̄nimo plus volu/it ino. in. c. cuz opz. de accusa. q; nō interrogatus dz rndere alīs nō probat ꝛ istud segtur in. d. c. cū opz. Jo. an. ꝛ dns anto. di/cēs ibi ita seruari ī pratica. ꝛ ita ēt segt. d. ab. in. c. cū cām de te sti. ꝛ segt ang. in. d. l. ea quidē. ꝛ faciat rō solēnis q; circa ea q̄ sunt ꝓceptibilia in intellectu dz testis deponere nō interrogatꝰ vt ī. d. c. cū cām ꝛ ꝑ bar. ī. l. solam. C. de testi. ꝛ ibi bal. ꝛ ang. in d. l. ea quidē dicit ita tenere bar. in. d. §. torm̄ta. ꝛ idē ēt dicit Jo. de imo. in. d. c. cū opz q; bar. istā ptē tenebat ēt. ī. d. §. tor/m̄ta sed certe si bar. bñ pōderet ī. d. §. torm̄ta tenet q; testis dz interrogari. ꝛ sic tz ℟ rīū eius q; dicit ang. ꝛ io. de imo. ꝛ idez inno. ī. d. c. qualiter tz q; imo dz interrogari. ꝛ idē tenuit etiaz specu. in. d. §. nūc tractem⁹ vbi alle. inno. ī. d. c. qualiter et idē ēt voluit. d. car. ī. d. c. cum cāz ubi alle. inno. in. d. c. qualiter ꝛ idē voluit. d. bartho. de saly. ī. d. l. ea qdem ī vij. qō. Et q̄ritur opi. ℟ria rōne viua ꝛ incōuincibili licet enī testis qī ōponit sup his q̄ apꝛehendunt per potētiam itellectiuā teneaꝫ redde/re cām nō interrogatus: vt ē dictū, ꝓcedit quo ad ea q̄ apꝛehē dunt per itellectū cū magno discursu. sed in his que apꝛehē/dunt cū modico. ꝛ paruo discursu est secus q; imo potest testis deponere lz nō reddat cām dicti nō interrogatus ista fuit solen. doctrina bar. ī tractatu de teste vbi singulī loquit. Sed claruz est q; cū modico discursu ꝙprehēditur an aliquis sit bone opi/nionis. ꝛ fidei an grauis an leuis ꝛ malivolus an vox sit publi/ca vel nō. ergo segtur q; valet dictuz testis posito q; super tali/bus nō deponat de cā nō interrogatus. ergo sequitur q; valebit dictū testis sup talibus deponentis. ꝛ doctrina est solēnis. et alīs vidi eā refricari in dubiuz. ꝛ ita in facto obtinui me existen/te aduocato. Et est etiam cōsiderandū in hoc q; ista inuestiga/tio meo iudicio nō est hic necessaria ex eo q; inno. ꝛ alij loquen tes de hac materia loquūtur eo casu quo testes sunt ꝓducti ad probandā īfamiā alicuius ꝛ aliquē esse publice īfamatuz. ꝛ qa illa infamia nō dz hīe originem a malivolis suspectis ꝛ vilibus personis: vt. d. c. qualiter. ꝛ in. c. deus oīpotens. ij. q. i. iō non sufficit testificari ꝙtra aliquē esse īfamatū publice nisi exꝓmat personas a quib⁹ audiuerit esse infamatū q; nō stat in arbitrio ipsius testis arbitrari an ille persone sint honeste uel non. ꝛ an malivole ēt facit q; no. inno. in. c. q̄m cōtra de proba. iō orta ē illa hesitatio inter doctores. Sed iste non est casus nr̄. q; nō de ponunt testes illū io. esse publice infamatum. sed solum depo/nunt in facto honesto dz q; publice dicebatur illum negociari in ciuitate neapoli pro io. de buchis salerno ꝛ socijs ꝛ sic non meretur illa doctrina allegari cōtra istam consultationē. ¶ Et etiam est ponderandum q; si bene ponderētur dicta bar. ī. d. §. torm̄enta mihi videt q; non dicat illud ad q; eū alle. ang. et bal. dicit enim bar. in versi. cautus. q; testis dicat q; est publica vox. ꝛ fama sed quō sit respondet q; publice dicitur per ciuita/tem vel a maiori parte ciuium certe non probat quia non red/dit causam per quam sensus aliquid percipiet non enim dicit audijsse a maiori parte. sed dicit q; dicitur vnde bar. ibi parifi/cat ad inuicem illam dictionem publice. ꝛ illam dictionē a ma iori parte. ꝛ sic non obtinet ī casu nostro ꝛ ipse nō facit differē tiā ī illo verbo dicit q; possibile est q; ℔ diceret publice ab vno. Vñ nō ꝓt adduci ℟ casuz nr̄uz. q; testes isti dicūt se audijsse pu blice dici a diuersis ꝑsōis. ꝛ ī diuersis ꝛ varijs locis ꝛ ī ciuitate

seruari. z sic isti testes nō dicūt simplr se audijsse dici. sz addūt in plurib⁹. z diuersis locis. z diuersis psonis. z publice. z ēt posito q isti testes dixissent se audijsse publice. dici tñ intelligit. populice. z sic populariter z p 2ñs probata est publica vox et fama sufficienter. z p 2ñs sufficiēter ē pbatū de scia ipsius patris. z p 2ñs pfez ipsius Jo. teneri z obligatū esse p2o ipo suo filio dicto Jo. de buchis z alijs. z maxime q2 pater illius io. p duxit scriptā i qua 2tinebat. qualr dictus io. se posuit ad negocia illi⁹ salerni z sic multifario multisq3 mōis apparet ō scia ipsi⁹ pfis io. z p 2ñs ē obligat⁹ ex forma. dicti statuti z ita 2cludo. ¶ Restat videre aliō dubiū. utz huic scōe snie late i fauorē ipsius io. de buchis z sociorū: obstet exceptio. rei iudicate ex prima snia lata in fauorē dicti anto. pfis ipsius io. Et circa ħ. est sciendū q i pūcto dr q ista ba snia lz sit 3ria pme. fuit lata i diuersa istantia quo casu succedit doctrina bar. in. l. i. C. qñ. puo. nō ē necess. ubi dicit q tūc nō valet ba snia 2tra pmā qñ ambe late fuerūt ex eadē istātia. z ita bar. ibi itelligit tex. ī. c. iter monasterium de re iudi. Si aūt ex diuersis instantijs tunc semp tz ba snia. alle. p hoc. l. duob⁹. ff. de excep. rei iudi. z. l. i. C. si plures vna sen. z mouetur ad hoc q2 cā quare ba snia nō valet cōtra pmā ē. q2 reperit lata sine istātia. cū p snias pereat istātia. l. grece. §. z post lite. ff. de fideius. l. cum apud. ff. iudi. sol. Jte q2 iudex p snīam ē functus offō suo. ut. l. iudex. post q̄. ff. de re iudi. c. in lris de offō delega. z he rōes militāt solū qñ scōa snia ferr ex eadē istātia. secus si istātia renouer. Et lz quidā dixerit q ba snia non ualet. q2 pma fecit ius. z sic ba vr lata 3 ius. tñ ħ dictū rep2obat ibi glo. z bar. q2 nō ē expressus error i snia. tunc ēt q2 ꝑm bar. snia lata 3 ius q̄ nis nō redacta in co2pore iuris. nō est ipso iure nulla. ut. l. cuz platis. ff. de re iudi. sz illa pma snia nō erat redacta i co2pore iuris ergo quidam dicunt ħ cōtingere ut sit litiuz finis. z ħ se. bal. ī. d. l. i. z glo. ibi q nō placet bar. q2 eadē rōe nō valet snia lata 3 iuramētū ul trāsactōez. cū iuramētū z trāsactio sint itroducta ut sit litiū finis. sic z snia ut. l. i. ff. de iureiurā. sz vtrūq3 est falsuz. pmū pbar. ī. l. nā et postea. §. si dānet. ff. de iureiurā. ꝑm pbar ī. l. elegāter. ff. de 2di. indebi. z idem ēt voluit idem bar. ī. d. l. duobus. Et licet aliter loquar. d. an. ī. d. c. inter monasteriuz. tñ opi. bar. vr verior de iure. q2 aut ō pma snia nō fuit oppositū. z tūc clarus ē casus q teneat scōa snia. ut pbatur in. d. c. inter monasterium. aut fuit oppositū. z est fcā pbatio. ut ē in casu nro. q2 fuit oppositū de pma snia. z tñ iudex tulit 3riā snīam. z tūc vr idē esse dicendū ō iure q2 ferēdo 3riā snīā videt pmā ex alio casu rep2obasse. q2 pma snia causat execution̄ez p emptoria. z tñ iudex ñ tenet specifice pnūciare sup p emptoria. sz sup pncipali. q2 pnūciādo sup pncipali satis vr pnūciare sup p emptoria: ut no. ī. c. i. de ordi. cogni. vñ dādo snīam 3riaz pme iaz producte vr sup ea pronūciasse eā reprobādo. z de hoc vr casus. ī. d. c. inter monasteriū. ꝑz vnū itellectū. itelligēdo q illa ꝓba posthabita sit vna dictio vt sit sensus posthabita. i. postposita z abiecta 3riū statuisset. z istuz itellectū ponit glo. in. ver. posthabita tc̄. Si vero volumus tenere aliū itellectū quē ēt ponit gl. ibi. ut sint due dictiones vt tūc sit sēsus q ostēsa snia iudicē 3riū statuisset. z ad hūc sensū. d. anto. adducit illuz tex. p se. Sed hoc ille tex. nō pbat. si scōa snia nō tenuisset sed dicit q 3riū statuisset. z q scōa snia teneat facit optim⁹ tex. ī. c. suborta de re. iudi. nā pūlegium facit notoriū: ut tenet inno. ī. c. ex insinuatiōe de appel. z tñ tenet snia lata 2tra pūlegiuz q2 iudex sentētiādo 3 pūlegiū vr illud reprobare. ut ibi aperte dr. nā notoriū pmū ificitur p snīaz contrariā. q2 debem⁹ psumere iudicē fuisse motū aliqua iusta causa: ut ī. c. cām ō re iudi. nā trāsactio z iuramētū īducūt notoriū z tñ tz snia 3ria z null⁹ iteruēit a pncipio 2sensus ptiū. Unde z fortiō debem⁹ dicere i snia 3 snīam z p hoc tollit rō dñi anto. z eius dictum. Nec ob. l. i. C. qñ. puo. nō est necesse q2 pōt itelligi qñ snia fuit lata i cā dubij sup eadē istātia. uel si qs uellet intelligere q fuit lata i diuersa istātia dico q dubiū fuerat ibi q2 scōa fuerat lata directe 3 veritatē. q2 fuerat pnunciatū q non fuerat aliq̄ snia lata. z sic nō videbat valere. ar. c. ij. de purga. vulg. q2 nihilomin⁹ cōcludit q ualet. fortius ergo dz valere. qñ fuit pducta. z tacite rep2obata p 3riam snīam. q2 tūc nō fertur scōa 3 veritatē. q2 psumere debem⁹ q ex aliqua iusta cā prima snia fuit reprobata p scōam. ut ī. d. c. cām. sicut psumim⁹ iustā cā qñ fuit ī dubiū reuocatū de viri⁹ pme cū inter tacitū z expressuz nō ōbeat eē dria. l. cū qd. ff. si cer. pe. l. de qb⁹. ff. ō legi. z optime faciat. q2 pbatiōes deducte i iudicio faciūt notoriū. ut ī. c. significauerunt de testi. z in. c. cū olim de ꝓbo. signi. z tñ tz snia 3 probatiōes. ut. d. c. cāz. z ita formaliter tenet. d. abb. in. d. c. iter mōasteriū sequēdo. opi. bar. Jō videtur q ista snia lata i fauorē istius io. de buchis valuerit nō obstante pma snia. Faciat etiaz q voluit ang. ī. d. l. i. qñ. puo. nō ē necess. vbi dixit q lz snia 3 sniam non valeat iō est q2 scōa snia nō hz instantiā. z istum dicit eē verū itellectū qcqd dixerit glo. ita dicit in principio. z etiā in tertia col. idē repetit z tenet. z idē voluit bar. in in. l. nā z postea. §. si dānetur. ff. de iureiu. z bar. z satis aliose loqtur in. d. l. duob⁹. ubi dicit q ista ē veritas ut deus ē deus. Faciat etiaz q voluit bal. in. d. c. inter monasteriū. in ꝓbo q̄ro ad euidētiaz. quare snia 2tra sniam fit nulla. rnde q2 istātia nō durat ꝑz bar. z sic bal. ibi vr tenere opi. bar. licet ipse aliter dixerit in. d. l. i. z etiā bal. ī. d. c. inter monasteriū. in vi. rōe ibi allegata p eum. dicit q̄re ba snia nō tollit pmā. respōdet q2 essz lata sine libello. z sine ordine iudiciorū. q2 nō pōt in tanto ul in toto obmitti. ēt de 2sensu ptiū ut no. in. c. de causis. de offi. de le. ita ibi pūctualiter dicit. z sic ꝗplectit istā partē z sic bar. bal. ang. d. ab. z lu. roma. sequūtur istā partē. ergo ꝑm eā erit iudicādū. ex quo est cōis opi. moderniox. l. i. ff. de senato. cū si. Et maxime q2 in dicta snia absolutoria lata i fauorē pfis. io. anto. dr reseruato tamē dcō io. oi alio q sibi 2peteret 3 predcōs io. anto. pfez z fres. maxie si haberet. z ostēderet aliaiura q̄ supra producta. vtl licet in dicta snia dicat sibi cōpetere aliter q̄ supra intelligit. i. eo. mō quo supra ē deductū. sz si aliter deduceret tūc eēt secus q2 tale ius aliter deductū esset sibi reseruatū et hoc uoluerūt dicere primi iudices q2 ad qd dixisset maxime si ostēderet alia iura. q̄ supra producta. vnde voluerunt q si per alia iura ostēdetur sibi ius 2petere 2tra dictum io. anto. pfem z fres sibi illud reseruāt. sed iam ostēsum ē q alia iura produxerunt in isto iudicio q̄ in illo pmo. ut apparet ex puncto ergo sequit q ex ꝓbis pme snie absulutorie est seruatū dcō io. ō buchis ius cōpetens sibi 3 illos. io. anto. pfem z fres eius. nec illa ꝓba illud iportant nisi expsse dixissent in snia reseruam⁹ sibi ius 2petēs ex alia causa q̄ ex supradicta. sed iō dixerūt aliter q̄ supra. q2 reseruarūt sibi deductiōez futurā ostēdēdaz sui iuris ex eadē causa z occasiōe. q̄ reseruatio fieri potuit: ut no. gl. z tex. i l. itē labeo. §. si pure. ff. fami. hercis. bal. i auē. interdicim⁹. C. ō epi. z cleri. z ang. in suo 2si. xxvj. z. d. car. ī. c. qualr. el. ij. ō accusa. Et sic ex isto capite valuit illa snia 3 illum io. z pfem z fres z iō illa ꝓba dū dicūt aliter q̄ supra. iferūt qualitatē z accidēs cum ergo aliter fuerit deductū ius istius io. q2 psentate sūt lre quas recognouit dic. io. anto. que in pmo iudicio nō fuerūt producte. z multa fuerūt adducta i illo scōo iudicio ergo aliter q̄ primo dr ius illius io. de buchis redductum ex quo seqt q2 potuit ferri ista snia ba 3 primā. z ex isto capite non ob. opi. glo. in. d. l. i. z in. d. c. inter monasteriū z opi. bal. z. d. anto. Faciat ēt ad predicta q2 iura sunt manifesta. ubicūq3 qs ex persona sua non pōt 2sequi aliqd. tamē illud pōt 2seq ex persona alterius sibi adiuncti tex. est in. l. si cōem. ff. quēad. serui ami. et ibi glo. dixit q illud q̄ nō possum per me possum tamē p aliū. ut. l. aristo. ff. que res pig. obli. pos. z ibi dixit bal. q2 pūlegium vnius consortis prodest alteri consorti. facit tex. sing. in. silī. in l. si is qui duos. ff. de lib. lega. z inno. in. c. ad audiētiā de prescrip. z in. c. dudū de elec. z q no. ī. c. i. de iurepatro. li. vi. z ēt pulcre dixit bar. in. l. p̄cipimus. §. eodē obseruādo. q2 laic⁹ ex p sona clerici sortit illud q̄ de se sortiri non posset. z idem vr voluisse in. l. solent. ff. de ali. z ciba. le. facit q2 voluit. d. ab. ī. d. c. ad audiētiam. vbi dixit qō puatus adiuuatur i pscriptione itui tu eccle. ro. ī. pscrip. cētū ānorū. z bar. in. l. si q duos dixit post dy. q2 spurius p cōiunctionē socij cōsequet dimidiā hrditatez sui pris. licet per se non posset. z voluit saly. ī. l. si societatis. C. pro socio. facit q2 voluit. d. ab. ī. c. i. de prescriptio. ubi pp amissionem sedis vacantis ē priuilegiatum capl̄um. ut nō currat p scriptio contra capl̄um in bonis cōibus licet cōtra bona ꝓpria ipsi capituli curreret pscriptio. ēt sede vacāte alle. d. l. si cōez facit q2 etiā ipse voluit in. c. fi. de iurepatro. ubi clericus pp ī mixtionē laici in iurepatro. adiuuatur ut legatus ō latere nō possit

illud cõferre. alle. federicuz de senis in suo cõsilio. lxiij. facit gl. in. l. fi. C. de mu. t bono. nõ cõti. lib. x. ubi quis ꝙsequit excusationẽ a muneribus ꝓpter ꝙsociũ. t q̃ voluit bar. in. l. emãcipati. C. de collatio. vbi dixit q̃ si vnus nepos ẽ in potestate t alter est emancipatus q̃ patru⁹ tenet cõferre vtriqz: ꝓpter illũ q est in potestate. Facit q̃ voluit bal. in. c. i. in. ti. qbus mo. feu. ami. vbi dixit q̃ vnus cõsequit: seu euitat penaz ꝓuatiõis pp admixtionẽ alterius q non ỏliquit. Jta ergo erit dicendũ i casu isto. posito nõ tñ ꝙcesso q̃ iste io. ỏ buchis nõ potuisset obtinere suam sniaz cõtra primã. tñ illud ꝓcederet si ex psona sua sola itẽtasset actionẽ in illo ꝺo iudicio sicut fecit in ꝑmo. sed in illo ꝺo iudicio intẽtauit actiões t ꝓcuratiões illius dñi. t vt ꝓcurator illius salerni. t licet intẽtasset etiã noie suo ꝓꝓio. tñ q: illỏ scoz iudiciũ fuit intẽtatũ in psona illoꝝ duoꝝ quib⁹ nõ obstabat illa ꝑma snia: ex eo q: i illo primo iudicio nõ fuerãt noiati: nec aliquid fuerat intẽtatũ ab eis nec noie suo. illa prima snia non fuit lata cõtra eos: t sic nõ nocuit eis: vt p totũ ti. res iter alios acta. Ergo sequit. q̃ ꝺm iudiciũ potuit intẽtari ex psona eoruz cõtra primã sniam. ergo sequit q̃ istud ꝺm iudiciũ erit validũ: ex psona eoꝝ: t per ꝙs sustentabit illa ꝺa snia. quo ad ipsum io. q: cõsequet ex psona illoꝝ illud q̃ ex persona sua cõseq nõ potuit. Et p ꝙs nullo mõ. ob. d. l. i. qñ puo. nõ ẽ nece. facit in simili tex. valde sing. in. l. si quis ex argentarijs. §. sed si oẽs in fi. quid enĩ si humilis t ỏploratus vnus edidit. ff. ỏ edẽdo. vbi editio rõnuz edita ab vno deplorate opiniõis substẽtaꝫ ex persona aliorũ habilũ. t p illũ tex. dixit ang. in cõsilijs suis in cõsilio ꝑmo. q̃ si plures testes sunt idonei. t inter illos ẽ vnus testis domesticus q alias repelli põt. q̃ non poterit repelli pp habilitatẽ alioꝝ. Unde sustẽtabitur actus pp habilitatẽ alioꝝ. t bal. p illũ tex. in. l. iperator. ff. ỏ statu. ho. dixit q̃ si duo notarij sunt rogati de eodẽ actu. t ambo cõficiant instrmẽtũ. t vn⁹ illorũ ẽ in habilis sustẽtabitur actus pp habilitatez alteri⁹. Et facit q̃ pulcre voluit idẽ bal. i cometo. l. ꝑscriptiõe. C. si cõtra ius uel vti. pub. p illuz tex. alle. inno. in. c. sup eo. el. i. ỏ appel. t q̃ voluit ia. bu. t idẽ bal. in. d. §. sed si omnes. Jta ergo erit dicẽdũ in casu nro: posito nõ tñ ꝙcesso q̃ ex psona illius io. de buchis illa snia nõ tenuisset nihilominus tenuit ex psona illoꝝ cõiũctoruz. t iõ valuit t tenuit talis snia. Faciat ẽt q̃ hĩ in tex. sing. in. c. ad disoluẽduz ỏ despo. impub. vbi si aliqs dixit accuso vel ỏnuncio. t ỏlictũ adhuc nõ erat cõmissum. ideo nõ poterat ỏduci p moduz accusa. sed erat ꝙmittẽdũ. t iõ poterat ỏduci p moduz ỏnunciatiõis. t sic libellus erit ineptꝰ ex capite accusationis. t aptus t ꝙgruus ex capite ỏnunciantis. t tñ ibi dr̃ q̃ libellus sustentaꝫ ex capite habili. facit. l. habebat. ff. de insti. et q̃ voluit bar. i disputatiõe adunantia generalis. Jta dicamus in casu nro posito nõ tñ cõcesso q̃ talis snia ꝺa. nõ posset sustẽtari ex psona illius io. nihilominus sustẽtabit ex psona illius salerni. t illius dñi dñici. Et multo fortius idẽ debet eẽ in snia q̃ in libello. faciat q̃ hr̃. in. l. t puto. ff. famil. hercis. t in. l. t ꝓculus. ff. de vsuris. Et sic ex istis apparet q̃ illa snia ꝺa cõtra psonaz valuerit. primo ex doctrina bar. t alioruz mode. que ẽ cõis q̃ sequũtur moderni. t probaꝫ i dicto. c. iter mõasteriũ inducẽdo ut induxit. d. abbas. t superius dixit. t q: sustentaꝫ melioribus rõnibus t motiuis: ut supra fuit ostẽsuz. ergo est preferenda opinioni ꝺrie: ut in. c. capellanus de fer. Itẽ q: sustẽtatur ex reseruatione facta in dicta ꝑma snia vt dictũ est. Itez sustẽtaꝫ ex psona illorũ salerni. t dñi dñici t etiã ẽ equio: ꝓpter iniquitatẽ illius patris dicti io. qui sciuit illuz suũ filiuz negociari: nec prohibuit: nec ꝓtestat⁹ fuit iõ nõ est mirũ. si per ꝙtrariaz sniam tollatur illa prima. maxime pp multa que de nouo ỏducta fuerunt in illo ꝺo iudicio. t bene facit q̃ voluit. d. pau. de castro. i suo consilio. cccxxi. vbi cõsuluit q̃ receditur a prima snia q̃ trãsiuerat in rẽ iudicatã ꝓpter istrumẽta de nouo reperta. t rñdet ad iura que in cõtrariuz allegant: nec equitas iudicantis debet boc pati. ꝺm euz. t ibi latissime consuluit posito q̃ victus non posset excipere ꝙtra primã sniaz. tñ iudex ex suo officio sibi succureret Quanto fortius in casu nro cũ in ꝑma snia iudex reseruauerit dicto io. ius ostendẽdi de iure suo p alia iura q̃ in ꝑmo iudicio produxit. rescindet illa ꝑma snia per istã secũdã. t ista videtur pura veritas. q̃ ꝺa snia valuerit ꝺ primã. t ita ꝙcludo. ¶ Capio nũc aliud dubiũ cũ opponit de statuto disponẽte q̃ nullus filiussa. possit se aliqualiter obligare in aliquo cõtractu quasi sine cõsensu sui patris. t si secus fieret nullã habeat rob ris firmitatẽ. quo casu videt q̃ cũ istud statutũ tendat ad vtilitatẽ ipsius filiussa. videt q̃ se extẽdat ad cõtract⁹ t obligationes iustas extra territoriũ seneñse. p illam doctrinã bar. t bal. in d. l. cõctos populos. C. de sũma. trini. t fide. q̃ allegani superius in primo dubio. Cum ergo dicit. q̃ dictus io. anto. cõtraxerit obligationẽ in ciuitate neapol. ergo sequit q̃ tale statutum nõ porrigit vires suas illuc. t p ꝙs nõ potuit obligari sine cõsensu t voluntate sui patris. t per ꝙs talis obligatio fuit nulla t q: statutũ dicit. nõ possit aliqualiter obligari nõ solũ ꝙprehẽdit ipsaz obligationẽ. sed ẽt mãdatũ de se obligãdo facit q̃ hr̃ in simili in. c. at si clerici in ꝑn. in ꝓ. aliquatenus ỏ iudi. t q̃ hr̃ in. l. oratio. ff. de spon. cũ si. Sed non obstãtibus istis: cõtrariũ puto ỏ iure verius. vz q̃ iste pater sit obligat⁹. t etiã ipse filius quod sic ostendo. nam primũ statutũ disponit q̃ si pater non prohibuerit filiũ negociari teneaꝫ pro facto negotiatiõis. vnde nõ dicit statutũ q̃ in negociãdo regratur volũtas patris suficit ergo soluz si nõ prohibeat filiuz negociari: aut nõ ꝓtestet vt dictũ fuit in primo dubio. vñ licet postea aliud statutũ dicat q̃ filius nõ possit obligari sine cõsensu patris: aut volũtate: intelligit saluo casu alteri⁹ statuti q: negociãdo poterit filiussa. se obligare sine voluntate patris si pater nõ prohibeat illũ negociari uel nõ protestet: ut statutũ ꝑmũ disposuit. Unde itelligitur saluo primo statuto i negociãdo. t in his que sunt ꝓparatoria ad ipsuz negociari: ut dictũ ẽ in primo dubio. Facit q̃ voluit. d. pe. de ancha. in cometo. c. canonũ de cõsti. t in. c. statutũ. §. cum aũt. de rescrip. li. vi. vbi refert se cõsuluisse teruisij. ibi erat statutũ q̃ ꝑdecedẽte vxore i matrimõio vir lucraretur dotẽ t alio statuto ẽt cauebaꝫ q̃ forẽsis nõ possit acgrere bõa ĩmobilia teruisij. modo forẽsis cõtraxit matrimoniũ cũ triuisana a qua habuit in dotez bona ĩmobilia t ꝓdecessit in matrimonio fuit dubitatũ vtrũ ille vir forensis potuit lucrari ĩmobilia sibi data in dotẽ vigore statuti teruisij. t ipse cõsuluit q̃ sic: nec obstabat aliud statutũ q: ỏbuit capi sensus: vt vtrũqz statutuz seruet. t alle. doctrinã bar. in. l. i. §. per vi. ff. q̃ vi aut clam. t io. an. in addi. spe. in. tit. ỏ execu. sen. §. postremo. t in. ti. de sen. §. ut autẽ. Faciat q̃ pulcre dixit bal. in. l. maximũ vitiũ. C. de libe. ꝑscrip. in. vi. col. vbi dicit statuto caueꝫ q̃ pater teneatur relinquere filijs quintã partẽ bonoꝝ suoꝝ. Ullo ꝺo statuto caueꝫ. q̃ testamẽtũ in quo nõ relinquit filijs integra legitia sit ipso iure nullũ. Utrũ dicta qnta dicaꝫ integra legitima: an ꝺo itelligaꝫ ꝺm ius cõe. videt ꝺm ius cõe: q: verba statuti. ỏbent itelligi ꝓprie. sed nõ dicit legitima ꝓprie ibi. ꝺm ius cõe: ut. l. ij. t. iij. de peti. here. insti. de iust. t iur. §. sed ius. Itẽ statutuz posterius equũ tollit prius statutũ iniquũ cũ odiosa t iniqua ỏ facili tollant. In cõtrariũ arguit t cõcludit. q: posteri⁹ statutũ trahitur ad pri⁹. l. nã. t posteriores. ff. de legi. t ita refert se in qõne facti cõsuluisse. Jta videt dicẽdũ in proposito. q̃ cuz ille io. anto. se obligasset pro facto negotiationis. t negociãdo sequit q̃ potuit. Nec obstat istõ statutũ q̃ null⁹ filiussa. tc. q: limitatur per aliud statutũ: ut nõ habeat. locũ qñ filius negociatur. t sic vtrũqz statutũ seruabit. t per ꝙs lz se obligauerit negociando extra territoriũ seneñse. tñ obligatur ex dispositione primi statuti q̃ extẽdit vires suas extra territoriũ. Preterea ẽt faciat q: iã ipsum statutũ dicit sine cõsensu t volũtate patris. t in casu nostro interuenit volũtas pris: ex quo publice dicebatur senis q̃ stabat negociãdo in ciuitate neapolis. t ꝓsumptio ẽ q̃ pater sciebat ut fuit in ꝺo dubio dictũ. t quia iã produxit dictus pr̃. io. predicti. litteras in quib⁹ dicebaꝫ illũ io. anto. stare pro negocijs salerni in ciuitate neapolis. t sic videtur se obligasse obligationi ipsius sui filij per. l. si filius. ff. ad macedo. p quã. l. dixit bal. in. l. fi. C. eo. q̃ si statuto caueꝫ. q̃ filiussfamilias nõ possit cõtrabere sine cõsensu pris t filius ꝺbat sine cõsensu patris. q̃ postea litteras recipiat de ꝙtractu ipsi⁹ filij sufficit. qa videtur ratificare p illã elegantẽ. l. si filius. Et ex istis cõcludo istum io. anto. esse obligatuz nõ obstante dicto statuto. ¶ Capio vltimã dubitatiõez. dũ opponit q̃ dñs dñicus nõ seruauit solẽnitatẽ statuti dicẽtis: nullus forẽsis cõquerẽs ỏ aliquo supposito mercãcie audiaꝫ in curia officialiũ: vbi ꝑmo satisfet de iudicio fisti. t iudicato soluẽdo: Nõ intro illam dubitationem

si huiusmodi statutū valeat inꝯtū denegat audientiā. de quo per ang.in.l.venditionē per illū tex.in.ℨ.audiaꝯ.C.ō vsucap. pro.emp.ꝛ per eū dē in cōsilio.ccxxx.de quo verbo non audiaꝯ facit.l.ij.C.de legi.quā alleg.ang.in.d.l.venditionē.facit ibi tex.in.ℨ.nō audieꝯ ꝛ voluit. idē ang.in.l.i.C.de bo.vaca.li.x. tex.in.l.i.C.de pa.potesta.ꝛ ibi bal.in.l.i.ī.pn.ff.ō iurepatro. vbi dicit nicola.de neapo.ōclarari per illū tex.statuta disponē tia qō querele bānitorū nō audiāꝯ:bal.in.l.iubemus.§.sane. C.de sacrosan.eccle.vbi.alle.tex.in.l.si seruus.C. de his q ad eccle.cōfugi.ang.in.l.si nō spāli.C.de testa.bar.in.l.cū mulier ff.so.ma.ꝛ.in.l.i.§.sublata.ff.ad trebel.ꝛ bal.ī.l.cū mulier. ꝑ alleg.io.an.in addi.spe.in.tit.de sentē.§.iuxta.in ℣isiculo.itez cū nulla.ꝛ cōcludit bar.ꝙ ubi lex.in ciuilib⁹ dicit quē nō debe re audiri causaꝯ exceptio.sed ī criminalib⁹ excludiꝯ ipso iure.ꝛ ita dicit fuisse de mēte ia.ō are.in sua disputatōe per.l.i.§.ꝙ āt ff.ō aleato.ꝛ idē voluit ang.in.d.§.sublata.ꝛ bar.in.l. cū lex. ff.de fideius. Cum ergo in casu nr̄o sumus ī actiōe ciuili.ita ex cludiꝯ demū forensis ab agēdo.si oponaꝯ:cū ergo in casu no stro ē oppositus ꝙ nō debeat audiri.qꝛ nō satisdedit a ꝓnci.ut disponit statutū ꝑdictū.sequiꝯ ꝙ iudiciū nō tenuit quo ad illū dñm dñicus forensez.Sed istis nō obstātib⁹ ℨriū puto de iure verius.ℨz ꝙ iudiciū valuerit.primo ꝑ elegātez doctrinā bal.in disputatiōe sua icipiēte statutō cauetur ꝛc̄.vbi refert illā dispu tationē ia.de are.ꝛ ōcidit:ꝙ aut statutū ōnegat alicui audiētiā ꝓpter persone ihabilitatē ꝛ improbitatez.ꝛ tūc ꝓcessus ē ipso iure nullus.ꝛ pōit exēplū in bānito.ꝛ ille nō est casus noster.qꝛ hic nō ōnegaꝯ audientia forēsi ꝓpter iprobitatē:aut ihabilita tem persone.aut ōnegatur audiētia ꝓpter more diuturnitatē: aut actoris iniquitatez pſumptaz.ꝛ tūc validuz ē iudiciū uel ꝓ pter pſumptaz pſonarū caritatē vel ꝓpter facti ꝓcedētis ad id ꝙ nūc ꝙpetit ꝓtrarietatē siue difformitatē:vt.l.qui semises ff.ō vsuris.ꝛ in oībus istis iudiciū ē aliquod:ꝛ valet sn̄ia.alle. in.argu.l.nā ꝛ postea.§.si dāneꝯ.ff.de iureiurā.ꝛ.l.eo.tēpore ff.ō pecul.ꝛ.l.posthumus.ff.ō ioffi.testō.ī.§.si qs ex his.l.i.cū si.ff. de iuſ.ꝛ fac.igno. ℣ō in proposito nr̄o ista non ē actio criminalis ſz ciuilis:nec ē itroducta ꝓpter iprobitatē forēsis, ſz ē itroducta ꝓpter fauorē ꝛ vtilitatē ciuiū. ꝛ ad hoc statutum istud ꝓncipaliꝛ emanauit.ergo iudiciū valuit ꝛ tenuit. Et si di caꝯ fuit oppositū:rñdetur ꝙ iudex ante sn̄iaz admittēdo illam satisdationē de iudicio sisti:ꝛ de iudicato soluēdo. videꝯ reite rare illā executionē cū potuerit forensis illā morā purgare.ar, c.ex litteris de ꝙsti.ꝛ eo magis.qꝛ iā fuit satiſfactū statuto senē si disponēti de ciuib⁹ senēsibus cogendis ad petitionē credito rū foren.qꝛ ex illius dñi dñici fuit ꝓmissum legitime ꝙ occasio ne dicti debiti cōe senaꝛ:vl alios senenses nō iquietabit per se vel per aliū.ergo sequiꝯ ꝙ ex illo capite potuit ille.d.dñicus ſz forensis ꝙuenire illū io.anto.ꝛ sic fuit habilis ad illū ꝙuenien dū cū postea aliud statutū dispōat ꝙ nō debeat audiri nisi ꝓ mo satisdederit:tale statutū interpetrabimur ꝙ debeat ꝙdiu durabit ꝙtumacia. ℣odo si fuit audit⁹ ꝓcura.illius dñi:nec satisdedit.ꝛ postea fuit oppositū ꝛ obtulit ꝛ ōdit satisdationez audieꝯ.ꝛ iudiciū ꝙ iā erat validū tenebit ꝛ poterit purgari illa contumacia:hoc decidit bal.in.l.i.C.ō postulādo.vbi dicit ꝙ bānum ꝙ fertur ex ꝙtumacia bānito ꝙparente reducīꝯ ad sim plicē citationē:nec amplius dr̄ esse bānitus.alle.d.c.ex lr̄is.qn imo ī dicto statuto dr̄ nisi ꝓmo satisdet vel pſōaliter astrict⁹ steterit ad petitionē officialiū mercācie ꝓ predictis seruandis. nā tale statutū.primo ꝺz intelligi ꝑm dispositionē primi statuti vz de ciuibus senen sib⁹ cogendis ad petitionē creditoꝝ foren sium:ut si legitime ꝓmiserit ꝙ occasione dicti debiti ꝛc̄.ar.eius ꝙ dixit bar.in.l.i.§.per vim.ff.ꝙ vi aut clā.ꝛ.d.pe.in.d.c.sta tutum.§.cū autē de reſcrip.li.vi.ꝛ ēt in precedēti dubio dixi.ꝛ ꝺz rōnez apertā hoc dictū.nō enīz debet forēsis duplici onere conteri:ut dixit tex.in.c.at si clerici.§.de adulteriis de iudi.l. senatusconsul.ff.de accusa. iō nō debet forensis legitie ꝓmit tere.ꝙ occasione dicti debiti vel occasione dicte obligationis nō ingetabit cōe senense vel alios senenses ꝓ se vel per alium.ꝛ stare district⁹ vel dare satisdationem de iudicio sisti.ꝛ iudicato soluēdo:ꝛ sic grauari duplici onere.ꝛ addi aflictio aflicto.l.di uus cū si.ff.de offō presi.Quanto ergo fortⁱ in casu nr̄o qꝛiā subijt vtrūqꝺ onus dictus dñs dñicus. Et ex supradictis ꝙdu

do iudiciū valuisse ꝛ tenuisse in fauorez dicti dñici. ꝛ ꝓtes dñi iudicis esse in confirmando sn̄iaz latā in fauorez dicti io.de bu chis ꝛ illius salerni ꝛ illius dñi dñici.ꝛ ita cōdudo laus deo de mentissimo.d.andreas siculus vtrūqꝺ iuris doctor.

Casus consilij sexti.

Utrūꝺ minor.xxv.annis possit carcerari de iure cōi pro debi to ciuili. Et an possit esse contumax. Et etiā an statutum com prehendat minores.xxv.annis. Et an cōtractus cū minore ēt cum iuramento.ꝛ etiam cum decreto valeaꝯ si non interuenit cāe cognitio. Et de intellectu auc̄. sacramenta puberum.C. si aduer.vendi. Et an statutū laycorū possit disponere circa iura mentum maxime in cōtractib⁹ minoꝝ. Et an minor possit ce dere beneficium restitutionis in integrum. Et an ex contractu ficto transferatur possessio.

Illud. In mediū adducaꝯ ꝙ di uino ſpiritu constātissimo viro danieli venit in ore.ipse reuelat p funda ꝛ absc̄dita: ꝛ nouit in tenebris ꝙstituta:quare ipsuꝯ immortalē deū om ni animo ꝛ humili corde oro: ut huius cōsultationis veritatez pro suo ī genus humanū amor mihi indocto apperiat. Et ī hō viso pūcto ꝛ visis allegationib⁹ redditis ꝑ claruꝯ. ꝛ insi gnē iuris cōsultū:ꝛ accurate discusis ꝛ examinatis. Capio istam cōsultationez. Et ante oīa premitto pro fundamēto potissimo hui⁹ hesitationis:ꝙ iste io.de zanbelis tēpore sue minoris eta tis ꝑ illis debitis nō potuit carcerari. ſz statutū parmēse gene raliter loquaꝯ:ꝙsequēs est ut tā minores ꝙꝫ maiores cōprēdat. l.si sine.§.luti⁹.ff.de admini.tu.c.cōstitutus de in integ.resti. tū in casu nr̄o nō cōprēdit minorez ea rōne potissima.qꝛ cuz ꝺ cōstitutio sit odiosa carcerationē ꝛ detentionez ꝓmittēs:igitur restringenda est ꝑm iuris cōis regulā.c. cū dilect⁹.ō ꝙsue.c.di lecto.de ℣bo.signi.c.cāmqz.de reſcrip.c.ad audiētiā.ō cle.nō resid.c.i.de feud.cogniti.c.i.de cōsue.recti.feu.l.cesar.ff.ō pu blica.l.ij.C.de noxa.l.fi.§.in ꝙputatiōe.C. de iure ꝺelibe.ad eo ut de debitore habili ad detinendū ꝛ capiēdū itelligamus l.i.C.de sacrosan.eccle.l.ut gradatiz.§.ſz si lege.ff.ō mu. ꝛ ho no.quare videndū esse arbitror.an iuris cōis dispositiōe mior annis.xxv.pro priuato ōbito capi ꝛ carcerari possit In qua du bitatioe duas reperio fuisse opi.prima fuit bar. in suo tractatu de carceribus circa finē dicēteꝫ miorez iure cōi capi posse ꝑ tex, l.fi.C.de custo.reorū. dicētem carcerū custodia carceratorum etates prescripta die iudicij manifestare debeꝫ cuius qd etatis appellatiōe.ꝛ minor ꝛ maior etas ꝙprehēdiꝯ.sed tāti doctoris honorificentia salua:vt ℣bis tex.utar.ix.di.c.neqz illa.lex nihil probat: que itelligēda est ut etates carceratorū ipse custos iu dici oīdat descriptas.ſ.ad capiendū habiliū: aut idoneorum nō aūt inhabiliū qualis minor est ut inferius oīdam ideo aūt carceratoꝝ etates lex iudici notas esse voluit.qꝛ non ita exactā custodiā ī carcerato sene fieri uolet qualez ꝛ ī iuuene adhibere ꝺz.l.si vt certo.§.custodiā.ff.como da. Itez qꝛ si ꝑspiciat senio cōfectū in carcerib⁹ existere id incunctanter principi nūciabit qui forte pietate mot⁹ dimitti faciet. sicut inquit iurisc̄sultus in.l.in metallū.ff.de iuſ.fi. Secūda opi.fuit ang.in comēto.l. nemo carcerē.C. de exacto.tribu.li.x. cōtrariū affirmātis.ſ. ꝙ minor ipse pro priuato debito carcerari nō possit. Cuius sn̄iaz sequor his rōnibus. ℙrima qꝛ ad ꝺ ut quis pro debito carce rari possit p̄cedēs requiriꝯ ꝙtūacia.ut probaꝯ ī.d.l.nemo car cerē.ꝛ clarius ī.l.ꝙsentanei.C.quō ꝛ qñ. vide ꝑm verum itelle ctuz ia.bu.ꝛ bal.ꝛ maxime ī casu quo loquiꝯ istō statutū parmē se.cuz requirat debitores citandos uel cōtumaces ꝛ ꝙ presteꝫ fideiussorē.ꝛ si ꝙtumaces ī pſtanda fideiussione fuerit:possint illico detineri.clarū ē minorē nō posse se defendere:ut.l.ℨ pu pillū.ꝛ.l.acta.ff.de re iudi.l.minor.ff.de bōis auc.iudi.possi. l.cuz ꝛ pro minores.C.si aduer.rem.iudi.ꝛ probatur ī.l.mio: etiā si quasi ꝙtumax.cuz sua glo.ff.ō mino. ergo nō pōt ꝙstitui in ꝙtumacia seqꝯ ergo ꝙ ñ potuit carcerari:ꝛ maxie qꝛ cū ℣ba ipsius statuti nō possint adaptari ad ipsuꝯ minorē cū nō possit

esse cõtumax. ergo nõ adaptabit dispositio statuti: vt. l. i. §. loquit. ff. de magi. ꝙue. l. q ꝫstitutũ. ff. ỏ testa. mili. l. iiij. §. totiẽs ff. de damno infecto. l. ita. aũt. ff. de admi. tu. c. indẽpnitatibus §. fz cũ eas de elec. li. vi. c. ex parte de cõces. ꝓben. Secũda ꝟo minor nõ põt vocari in ius regulariter. ff. de i ius vocan. l. neqz ipuberes. ergo nec verbaliter: nec personaliter i ius vocari põt arg. l. i. §. generaliter. ff. de. leg. ꝓstan. cuz si. ergo istud statutũ loquit de citando ỏbitorẽ. z minor regulariter citari nõ potest sequit q ꝓprie statutũ ipsuz nullo modo loquit i minore debitore. cũ etiã ꝟba ipsi⁹ statuti nõ possint adaptari ad ipsuz statutũ. l. hos accusare. §. omnib⁹. ff. ỏ accusa. z q not. bar. in. d. l. q cõstitutum. z in. §. totiẽs. ꝓallega. bal. in. l. i copulandis. C. de nup. Tertia ꝟo pro ꝓuato debito qs carcerari nõ põt pus q̃ ꝓcedat bonoꝝ excusio: vt no. glo. in. l. iij. §. tutores. ff. de sup. tu. fz in casu nr̃o nõ p̃cessit bonorũ excussio. igit captura fieri nõ potuit. z sic apparet q tã ex dispositione iuris cõis iste minor si potuit carcerari nec ỏtineri i carcerib⁹: q̃ etiã ex dispositiõe statuti parmẽsis: z lz bar. aliter fuerit loquut⁹ tñ bñ facit q no. bar. i. l. neqz. ff. ỏ i ius vocã. z bal. i. l. i. C. q bo. cedet pos. z cũ in cõtingẽtia facti ista qõ fuisset i splẽdida vrbe florẽtie super statuto florentino. ita generalr disponẽte de ỏbitorẽ citato uel contumace capiẽdo uel carcerãdo. z fuisset captus quidã minor z carcerat⁹. fuit ꝙsultũ q illa ꝫstitutio nõ ꝓrẽdebat minorẽ imo erat interp̃retãda ꝫz dispositionẽ iuris cõis quo iure cõi nõ põt capi minor ꝓ ỏbito ꝓuato. z ita cõsuluit apto orẽ. d. ludo. roma. ꝙsilio suo. cxvij. incipi. in xpi noie amen. circa ꝓmuz quo q̃rit vigore florẽtine ꝫstitutiõis z̃c. z ibi ẽt dãnat illã doctrinã bar. ℣ odo in casu nr̃o nullã dubitationẽ hz illa ꝙsultatio stante statuto ꝑdicto. q loquit eo casu quo qs é citãdus vel est ꝓtumax q̃ regulr nõ cadũt in ipsum minorẽ. z eo magis q fuit debitũ vinariũ ℨctuz ꝓ minorẽ in taberna capiẽdo vinũ ad minutũ. z ego vehemẽter admiror q nõ posuerit ille tabernarius in illo ỏbito ꝓficaticijs z alijs luxurioso dignis viro. z mirũ é q i ciuitate parme. vbi est sũma ciuilitas: pinguis iustitia: z celeberimoꝝ doctorũ copia sũma: caperet minor ꝓ ỏbito vinario z detineret i carcere. z daret curator z iudex ad vẽdendũ bona stabilia magne q̃titatis pro paruis ỏbitis difficile esz satisfacrã nõ scribere: z afferre illud q ꝑclare apud iuuẽalẽ scriptũ est. ultra auro motas z̃c deus gloriosus iudiciũ suũ regitet. et sic ex superioꝝb⁹ dñis apparet clarissimo iure q ille minor iniuste fuit capt⁹ z ỏtentus. z q ut iqt ille philosophoꝝ facile ꝓcepsaristotiles primo phisicoꝝ i ꝓnci. vno inconueniẽti dato plura sequũtur: z ꝓbat in. l. ratas. C. ỏ rescin. vendi. z ibi bal. ℣ odo dato isto fundamẽto: oñdo nũc ad ostẽdẽdã nullitatẽ z iniquitatẽ pestiferã illi⁹ vẽditiõis. Capio ỏcisionẽ in iduiduo ad istã qõnẽ. z allego celebrẽ iuris interp̃retẽ. d. pe. ỏ ancha. i cõsilijs suijs cõsilio. lxxix. z ẽ cõsiliũ illõ ỏcisiuũ z incipi. visis diligenter actis z actitatis i dicta cã. fuit ẽt illõ dubiũ cũ toto ꝓcessu et allegationib⁹ ptis vtrisqz trãsmissuz ỏ cõi cõcordia ỏcidẽdũ iudicio. z cõsilio ipsius dñi petri quo casu maioris ẽ auctoritatis cõsiliũ ỏcisiuuz. z qõ fuit q iteruenit ỏcretum iudicis z creatio curatoris. z interposita auctoritas ipsi⁹ curatoris z ℨcta obligatio ꝓ ipsuz minorẽ cũ iudicis ỏcreto z cũ auctoritate curatoris. fuit refricatũ i dubiũ q ille ℨctus nõ tenuit. q nõ iteruenit cause cognitio. z ẽt in illo ℨctu z obligatione minor iurauerat ꝟua re illũ cõtractuz: z illã obligationẽ. d. pe. poptime põderatis ꝓcessu z allegationib⁹ partiũ ꝙsuluit z decidit q illa obligatio nõ tenuit. z motiua sua sũt ista vz auctoritas iudicis regrit cause cognitionẽ multiplicẽ: ut. l. magis puto. §. nõ passiz. l. qui ne qz. ff. de reb⁹ eorum. l. fi. ff. ỏ cur. fur. l. ij. C. eo. ti. z q ibi no. l, actus. C. ỏ ferijs ꝓ Ly. in. l. ne qd q̃. §. ubi decretuz. ff. de offõ pcõsul. Simlr inqt curator nõ dz iterponere suã auctoritatem passiz. sed tũc demũ cũ ꝟsatur vtilitas minoris cui⁹ negocia gerit. Sed in casu illo quo ipe. d. pe. cõsuluit eodez momento tẽporis creatus fuit curator. z ℨcta dicta obligatio cũ dictis decreto z auctoritate ex qua tẽporis breuitate liqdo dicit appare re nullã fuisse cause cognitionẽ ad hibitã. alle. c. ex litteris de in integ. resti. z q notat bar. i. l. platã. C. ỏ sen. z iterlo. om. iudi. z optime facit illud q voluit gl. in. c. ponderet quisqz ꝟmones suos. l. di. dũ dixit tẽpore egem⁹ vt aliqd maturius agam⁹. z ẽ ibi solẽnis tex. z ibi. d. dñicus arguit cõtra multos iudices q de mane babẽt ꝓcessuz z de sero seu i vesperis ferunt sniãs q tales snie sunt ipso iure nulle tã q̃ late sine cẽ cognitõe: q ꝓsumit q nõ cognouerit ex illo momẽtaneo z instãtaneo actu: z facit tex. i ꝓma ꝫstitu. ffoꝝ. z ibi bal. dicit q pauco tẽpore pauca parari pñt. z faciat illud terẽtiãnuz hui tã cito. z ẽt pulcre ꝙsuluit Jdẽ. d. pe. cõsilio. cxxij. incipi. in cã z qõne que ꝟtitur ubi dicit q etiã in ꝛperatore ꝓsumitur ex tẽpore modico z momentaneo q nõ cognouerit: ỏ cã. alleg. d. c. tuz ex litteris. z faciat q voluit. d. anto. in. c. si pro ỏbilitate ỏ offõ. deleg. ỏ consultore qui viso pũcto cõsuluit q ꝓsumitur. q ỏ cã non cognouit ideo nõ valet cõsiliũ: z idẽ voluit bal. in. l. captatorias. C. de testa. mili. qnimo voluit idẽ bal. in. l. is apud quẽ. C. ỏ eden. q posito q iustam sniam tulerit iudex. si tñ de cã non cognouit snia est ipso iure nulla. Jdẽ voluit in. l. multã. ff. de cõdi. z demo. z in. l. si finita. §. iul. ff. de dã. infec. z in. l. q̃situm. ff. de re iudi. z in. l. hec aũt. per illum tex. in. ℣. cõstare liquere pretori. ff. ex q. cau. in pos. ea. z etiã allego tex. formalẽ in. l. generaliter in. ℣. postq̃ hec intimata fuerit p̃etori z̃c. C. de iureiurã. z hoc decidit: ibi bal. z allego. gl. in. c. sepe de app. quã gl. allegauit ipse bal. in. l. sed si de sua. §. cum autẽ. ff. de acqui. heredi. z idẽ etiam voluit idẽ bal. in. d. c. sepe: z allego tex. in. l. si pater. §. i. in ℣. liquere pretori. ff. de fideico. liber. z idez dixit. d. anto. in. c. ex tenore. de foro compe. z idem etiã voluit. d. abbas. in. c. q̃m cõtra. de proba. z alleg. ibi glo. z idẽ voluit ang. in. l. bonoruz C. qui admitti. z alleg. glo. ibi ang. z sic multo minus valebit actus. q̃ tẽdit ad ĩnustitiã z ad dãnum: z dixit bal. in. l. quecũqz. C. de bo. que libe. q etiã si alienatio tẽderet ad vtilitatẽ ecclesie nõ posset fieri aliter q̃ ius dispõit z ẽ accurate ꝙsiderãdũ quia. d. pe. loquit eo casu quo p̃esumit q nõ iteruenit cãe cognitio q tũc actus non tenet. z loquit in obligando ipsum minorem. q̃to ergo fortius in casu nostro nõ valebit illa venditio q constat q nõ interuenit cãe cognitio. etiã multo fortius si eodẽ tẽpore fuit cõstitutus curator: z interposita auctoritas curatoris dicte venditioni z iudicis decretum: q p̃esumit q non fuerit cognitũ de causa z etiã. q: sumus in alienanda magna possessione ipsius minoris z sic de maximo ꝑiudicio minoris. Subdit etiam. d. petrus in ꝓalleg. ꝙsilio: hec ergo auctoritas z decretũ sunt nullius momẽti post q̃ iudex de cõtingentibus obmissit inquirere. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. z iõ cõcludit: ibi. d. petrus obligationem illã fuisse nullã z nullius momenti veluti a minore. z cũ auctoritate perperã interposita z etiã dicit: ibi. d. pe. q ex quo illa obligatio tendit in preiudicium. z lesionẽ ipsius minoris iõ dicit q nõ tenet. alleg. tex. in l. fi. de cur. fur. z q no. in. l. i. C. si aduer. ven. z q no. Ly. in. l. non videt. C. de in integ. resti. z quia i casu illius cõsilij ille minor iurauerat qd iuris? dicit super hoc esse aduertẽdũ. q si talis obligatio tendit ad lesionẽ ipsius minoris. quia fragile est etatis minoris cõlium z multis captõibus expositum: ut. l. i. ff. de mino. iõ cum sit lesus minor vbi est iniquitas nõ habet locũ auc. sacramenta puberũ, C. si aduersus vendi. q: iuramẽtũ nõ debet esse vinculũ iniquitatis. z per ꝙs non esse seruãdum z ỏ facili est relaxãdum. quia cõtra iniquitatẽ iudex debet occurrere nõ obstante iuramento alleg. no. in. c. cum contingat de iureiuran. z. c. quintauales. e. ti. in nouella post hosti. z refert. d. pe. se al's consuluisse senis. z dicit q nullitas illius obligatiõis non est purgata illo iuramẽto, z ita resident. d. pe. in dicto cõsilio. Et sic videt decidere in terminis istã dubitationẽ. ergo sequitur q talis vẽditio cũ celebrata fuerit ex iniusto fundamẽto quia captura illa non tenuit z tẽdebat talis venditio ad lesionẽ ipsius minoris, z quia nulla iteruenit cause cognitio. sequitur q iuramentũ nõ purgauit illam nullitatẽ. Secundo faciat q uoluit idem, d. pe. ꝙsilio. cccxxij. incipi. in xpi noie amẽ. visis facti narratione copijs testamẽti. vbi adultus cum auc. curatoris. iudicis decreto. z cũ iuramento etiã liberauit tutorem ab administratione z reliquis modo ipse vult dicere illã liberationem nullam vel saltẽ iniquam an debeat audiri et ex quibus causis reddat nulla z an statutum possit annullare iuramentũ adulti. z arguit ibi. d. pe. q nõ possit dici nulla: q: iteruenerũt iuris solẽnia. vz iudicis decretũ auctoritas curatoris. z etiaz iuramentum. Postea arguit z consuluit cõtrarium dicens q decretum iudicis redditur nullum. q: sine cãe cogitiõe z perpe-

ram interpositum. nã de veritate eorũ que asserunt tutor ꝛ mi-
nor nihil iudex inquisiuit ꝛ male fecit eis credere alio de verita
te negocij nõ inuestigato. alleg. no. tex. ꝟm euz ī. l. magister pu-
to. §. in primis de rebus eo. debet enim iudex perquirere bonuz
virũ qui dicat veritatem ꝛ inuestigare de anexis ꝛ conuinctis:
aut nõ sic fecit sed statim dando fidem assertioni curatoris. au-
ctoritatẽ ꝛ ōcretum interposuit ꝛ sic passim ꝛ minus propere. ꝛ
per ꝙs auctoritas ꝛ decretum est nullum. alleg. d. l. magis pu-
to. §. ne passim. alleg. ꝛ quia sine cause cognitione interposuit
nõ valet talis contractus q̃ presumitur. quia ita repente ōcre
tum interposuit. alleg. d. c. cum ex litteris. alleg. etiam. d. l. ne
quicq̃. §. vbi decretum. ꝛ. d. l. cum hi. §. si pretor. ꝛ cõcludit il-
lud decretum ꝛ illam auctoritatem interpositam nõ valuisse. ꝛ
per ꝙs non tenuisse dictam liberationẽ. Quo aut ad iuramẽ
tum premittit regulã q̃ iuramentũ nõ fuit institutum vt esset vi
culum iniquitatis. xxij. q. iiij. c. inter cetera: ubi tex. vtitur illo ꝟ
bo iniquitatis. ꝛ etiam quia iuramentum debet habere tres co-
mites veritatem iudicium atq; iustitiam: vt. in. c. q̃to. de iureiu
ran. c. aĩ aduertendum. xxij. q. iiij. ꝛ in casu illo apparebat iniq;
tas. Jõ si principale est nullum vel iniquum iuramentum non
confirmat illud. d. sed eius naturaz sequitur tãq̃ accessoriuz. l. nõ
dubium. C. de legi. l. qui iurato. ff. qui satis. cog. l. adigere. §.
fi. ff. de iur. patro. Et si quispiam dixerit. si ita est ad quid auc̃.
sacramenta puberum. C. si aduersus ven. mẽbranas occupat.
cõtra. c. si romanorum. xix. di. ipse rñdet q̃ confirmat cõtractũ
initum cõtra obmissam iuris solemnitatem: non aũt qñ de fide
dolo iniquitate arguitur. nam nõ est iniquitatis vinculũ iõ io.
an. in. c. cũ contingat. de iureiuran. post vinc. dicit q̃ etiam cõ
tra iuramentum prestituz super rebus. de talibus ōbet peti re-
laxatio. Dicit etiam q̃ illa quietatio nulla redditur. quia iura-
mentum presumptione statuti est simulatum. ꝛ dolo ꝛ fraude
initum ideo non preiudicat minori iuranti quo ad restitutio-
nis beneficium obtinẽdum. potest enim statutum tales fictiões
inducere: ꝛ subdit. d. bal. comendare tale statutum. quia hz in
se equitatem ꝛ rõnez naturalẽ. quia natura hoium est multum
prona ad decipiendum minores. iõ magna suadet equitas sub-
uenire eis: vt dicit tex. in. l. i. ff. de mino. licet enim iuramentum
obseruandum sit in precepto de iure diuino. tñ ius diuinuz ex
post legitima subsistente causa modificari ꝛ restringi potest: ut
in certis casibus non seruetur. Et hic est q̃ in multis casib9 re-
probat lex. iuramentum ꝛ in hoc tenet vim aplici: vt no. gl. sin-
gu. in. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iurepa. ꝛ q̃ no. in. c. que in eccle
siarum de cõsti. ꝛ ideo concludit: ibi. d. pe. illam liberationem
esse nullam. ꝛ ad cautelã potest in libello peti. q̃ si esset aliqua:
petit restitui in integrum tãq̃ sit lesus enormiter. ꝛ ita soleniter
d. pe. consuluit. ꝛ est consilium valde elegans ꝛ copiosuz: ꝛ pla
ceat. d. iudi. illud videre. Et sic in terminis. ꝛ ī diuiduo. d. pe.
determinat istam qõnez. quo ad venditionez vt sit nulla ꝛ etiã
quo ad iuramentuz non obstante q̃ interuenerit iudicis decre
tuz. ꝛ auctoritas curatoris: ex quo nõ interuenit cognitio cause:
ꝛ sic sequitur q̃. d. iudex debet pronunciare ꝛ declarare istam
venditionem fuisse nullam. ꝛ nullius momenti: nec fore valla-
tam per iuramentuz prestituz per illum minorez. Tertio facit
tex. in. d. l. magis puto. §. non passiz in ꝟsi. in primis. hoc con
uenit excutere an alium de possit pecunia ad extenuãdũ es alie-
num expediri. ꝛ. in. §. item requirat vnde alie res sint ꝑter pre-
dia. ꝛ in versi. ne plus accipiatur sub obligatione predioꝝ
q̃ quod opus sit ad soluendũ es alienũ: ne propter modicum
es alienum magna possessio distrahatur. ꝛ. in. §. in primis ī. ꝟ.
inqrere debet de fortunis pupilli: nec nimiuz tutoribus vel cu-
ratoribus credere: qui nunq̃ lucri sui gratia asseuerare preto-
solent. ff. de rebus eorum: qui tex. apponit gladium. ꝛ securim
ad istam qõnem. Primo enim iudex non fecit istam executio-
nem requisitam a iure. Secũdo plus alienari permissit q̃ erat
opus ad es alienum soluendũ. Tertio magnam ꝛ elegantem
possessionem permissit distrahi. Quarto pro minori precio q̃
valebat. Quinto ille iohannes ista oĩa procurauit gratia sui cũ
illo marco. ꝛ forte cum illo curatore ꝛ iudex ille parum prudẽs
credidit ꝛ sic versatur nullitas venditionis. ꝛ etiam enormis le
sio ī reipsius minoris ex isto capite. ꝛ per ꝙs nulla fuit talis vẽ
ditio. Et posito non tñ concesso q̃ esset aliqua tñ venit rescin-

denda propter enormẽ lesionem ipsius minoris. ꝛ faciat. l. qui
neqz. e. ti. §. fi. ibi non puto sine decreto terminanda. apparet
q̃ decretum debet interuenire: vt per totuz. ti. C. de predi. mi.
ꝛ iõ dixit bal. in dicto. §. non passim q̃ alienatio rerum pupilli
aut minoris sine cause cognitione ꝛ ordine iuris non debet p-
mitti per pretorem. ꝛ ibi extendit illum tex. ad executores vl-
timarum voluntatum qui habẽt arbitriuz venden di. q̃ intelli-
gitur de arbitro proportionato ꝟm mensuram legatorum vel
debitorum. quia occasione parui debiti non debet vendere rẽ
magnam. Idem dicit esse in abbatibus ꝛ rectoribus ecclesiaꝝ
quia iuxta moduz necessitatis moderandus est modus vendi-
tionis. Et sic apparet verissimaz esse conclusionez talem vendi
tionez fuisse nullam multiplici respectu. Et ex predictis appa-
ret praticam aliquorum assessorum ex imperitia procedere. qa
in eodem instanti constituitur curator ꝛ assessor interponit de-
cretum ꝛ curator prestat auctoritatẽ venditioni. q; nec decretũ
nec auctoritas tenet: ꝛ faciat tex. in. l. ob es. in. ꝟ. tñ causa co-
gnita presidali decreto prediũ minoris distrahi permittit. ꝛ sic
requiritur q̃ precedat cause cognitio in tali decreto interpone
do. Tertio facit. qõ pulcre voluit inno. in. c. tua nos. de coha-
muli. ꝛ cle. vbi dixit q̃ mandatuz vel decretuz iudicis factuz si-
ne cause cognitione non hr̃ pro nuda citatione. de quo dicto
fecit festum bal. in. l. ius alimentoruz. ff. vbi pu. edu. ōbet. vbi
est tex. q̃ iudex nihil debet decernere sine cause cognitione. et
ipse alleg. inno. in. d. c. tũa q̃ decreta vel mandata sine cogni-
tione. etiaz non hñtur pro nuda citatione. Et faciat elegãs di-
ctuz inno. in. c. consultationibus de iurepa. vbi dicit q̃ aucto-
ritas iudicis interposita sine ordine iuris hr̃ ac si non esset iter
posita. Et peroptime facit q̃ voluit paul. in cle. i. de re. eccle.
non alie. vbi dicit q̃ in alienatione rei minoris requiritur decre
tum iudiciale: alleg. l. si prediuz. C. de predi. mi. Et faciat pul
crum dictuz. d. bal. in. Rubrica. C. qui admitti. vbi dicit q̃ ex-
primenda ẽ natura negocij intelligibiliter ipsi iudici. als nihil
agit iudex: etiã idem bal. in. l. i. C. qui admi. in. xiij. col. dicit q̃
non dicitur factum coraz iudice. nisi iudex intelligat: faciat illõ
q̃ voluit vberrimũ electiõis vas glorio. paulus apostolus: ne-
mini inquit cito manus imponas. ꝛ dicitur fieri cito q̃ fit sine
cause cognitione: ut est tex. in. c. cum nobis olim de elect. ꝛ sic
nec causa iusta venditionis interuenit: nec etiã ordo a iure tra
ditus. ꝛ per ꝙs non tenuit talis venditio. Quarto etiam faci-
at quia illud decretuz fuit interpositum in ecclesia. ergo nõ va-
luit habere. ergo ac si nõ interuenisset: facit elegãs dictũ bal. in
l. actus. C. de fer. vbi querit vtrum decretum in alienationẽ rei
minoris possit interponi die feriata videtur q̃ sic. q; emanauit
per modum iurisdictionis voluntarie: contrarium dicit ipse eẽ
verius. quia requirit iudiciale indaginẽ. i. plenam cause cogni-
tionem. ita se ipsum exponit tex. in. l. ij. §. dies. ff. quis ordo in
bo. pos. seruetur. ꝛ alleg. iaco. de are. ꝛ sic in terminis decidit
istam dubitationẽ. ergo cũ istud decretum fuerit interposituz
super alienandis rebus illius minoris ꝛ debuit interuenire iu-
dicialis cause cognitio ñ potuit fieri die feriata. ꝛ per ꝙs: nec
in ecclesia quia validum est. arg. de loco ad tempus. ꝛ ecõtra:
vt. l. vinum. ff. si cer. pe. ꝛ q̃ voluit: idem bal. in. l. nemo. C. de
sacrosanctis. eccle. ꝛ faciat optimus tex. in. c. decet in. ꝟsi. loca
eadem laycoruz cognitionibus alienari. de immu. eccle. Cum
ergo iudex laycus debuit premittere cognitionẽ cãe super isto
decreto interponendo non potuit illud interponere ī ecclesia
Et si quispiam opponeret. q̃ ille Jo. minor iurauit non veni-
re contra dictaz alienationẽ. ergo seruet tale iuramentuz. iõ di-
xit bal. ī auc̃. sacraméta puberũ. C. si aduer. ven. q̃ refutatiões
quas faciunt sorores fratribus de hereditate paterna: vel ma-
terna vel refutationes quas faciunt minores suis tutoribus vl̃
curatoribus de administratione tutele cum iuramento sũt va-
lide in tantum. q̃ a tali iuramento non possunt petere absolu-
tionez vel relaxationez. ꝛ facit q̃ voluit io. de imola. quez refert
lu. roma. in. l. q superstitis. ff. de acq. here. ꝛ. d. dñicus. in. c. q̃-
uis de pac. li. vi. q̃ quedam neptis renunciauit hereditatez pa-
ternam valentem quinqz milia patruo suo pro quingentis. ꝛ il
lam renunciationem firmauit iuramento. q̃ talis renunciatio
tenuit propter illud iuramentuz. Et idem voluit Jo. de imola
in. c. cum contingat de iureiurã. quia ad ħ respondeo ꝛ capio

statutum parme. vbi ponuntur hec verba formalia. quãdo mi no: obligatur cũ consensu curatoris in conspectu vnius ex iudicibus. d. ptãtis cuz interpositione decreti. z cuz iusta z euidẽ ti causse cognitione. z si aliter facti fuerint quocunqz modo illi contractus appareant vel quãcunqz obligationem contineãt habeantur pro simulatis z simulata z fictitia sint nullius valo ris quo ad preiudiciuz minoris z bonoruz suorum. z nemo au diatur: nec habeat ius petendi contra dictos minores: nec eo rum bona. z predicta oia precise debeant obseruari. Jsta sunt formalia verba statuti ad q̃ est acurate aduertenduz per dñm iudicantez. primo licet de iure comuni interpositio decreti re quirat causse cognitionem vt fuit expressuz superius. tamẽ istud statutum requirit q̃ interponatur decretuz. ergo sequitur q̃ p̃ supponit causse cognitionem. qz ꝺbet intelligi ꝑm terminos iu ris cõis: vt est dictum superius. Postea addit. z cuz euidenti causse cognitione de ista euidẽti cognitione: aut probatiõe. qñ dicatur euidens: dominus anto. late hoc aperit in comento. c. nr̃a de coha. muli. z cleri. in. xxiij. col. vbi dicit q̃ notoriũm ha bet multiplicem nominationem aliter enim dicitur notoriũm aliquando manifestum: ut ibi per eum late. Aliter dicitur eui dens. c. euidẽtia. ex̃ de accusa. c. qua fronte de appella. c. ij. de ꝟbo. sig. li. vi. cuz sua glo. c. cum sit romana. z. c. cum speciali. ō appel. facit etiaz q̃ no. in. l. licet iperator. ff. ō leg. primo. z sunt nomina generis z possunt aprobari notorie probationi z ple ne probationi quo casu cuz de iure cõi requiratur in interposi tione cãe cognitio. ergo sequitur plena. si statutuz requirit eui dentem cognitionez causse videtur superaddere ad plenaz p̃ bationem: quo casu videtur qõ requirat notoriam causse cogni tionẽ. Addit enim statutũ ad ius cõe requirens plenaz cognitio nez. vt etiã interueniat euidens. i. manifesta z notoria. quia sta tutum expresse addit ad ius comune illud verbũ euidens. z de natura statuti in dubio est addere ad ius cõe: vt no. in. l. iij. §. si rem. per glo. de leg. iij. z. in. l. nõ soluz. ff. de rei. ven. z plene perio. de ligna. in. c. primo de rescrip. z pes oẽs scribentes. in c. i. de constitu. li. vi. Et plus. etiam audeo dicere ꝟ in statuto q̃ non sufficit q̃ iudex cognouerit de causa alienationis. z con stet q̃ cognouerit ex quo statutuz requirit. sed est necesse q̃ cõ stet z appareat q̃ euidẽs cognitio causse fuit habita ex quo sta tutum requirit illam qualitatez ãnexam. quia accidens elegãs adueniens enti qualificat illud: z reponit in specie z esse speci fico z eleganti. vt voluit ille philosophoruz facile princeps ari stotiles. z probaf̃ i glo. valde sing. in suo casu. in. c. statutũ de elec. li. vi. que vult q̃ pena. c. licet canon. de elec. loquẽs de ec clesia parochiali non habeat locum in ecclesia parochiali col legiata. quia addit ad parochiaz illud accidens elegans. s. col legiuz. Jõ est dicenduz in proposito q̃ est necesse q̃ in libello articuletur per aduersariuz. qõ interuenit euidens causse cogni tio alꝫ non dicitur satisfactuz statuto. z hoc diligenter ponde ret patronus causse. z ad hoc allego elegantez doctrinaz bar. in l. i. §. si quis neget. ff. quẽad. te. aper. vbi lex requirit testes esse optime opinionis cautela est qõ articulaf̃ q̃ probatum est per testes qui erant optime opinionis. z ang. ibi dicit esse accurate tenendum menti illud dictuz. qz vbicũqz optima opi. testium est causa inductiua plene probationis que alias non sufficeret nisi probaretur per testes idoneos z optimos est articulanduz z probandũ de optima opinione. Jõ dicit ang. ibi bononie ca uetur q̃ ad probationẽ mortis alicuius. qui extra territoriuz dicitur decessisse. sufficiat probatio per tres testes optĩe opinio nis z fame. q̃ est articulandũ q̃ illi testes sunt optime opi. z iõ glo. valde solemnis. in. c. ad nostraz. el. iij. de iureiurã. sentit q̃ vbicũqz fundamentuz processus iudicis est notorietas z nõ cõ stat q̃ iudici erat notoriuz. licet processisset vt super notorio q̃ processus non tenet. iõ est articulanduz q̃ notoriuz erat z iudi ci constabat: z iõ ang. in consilijs suis consilio. vi. dicit statutũ florentie disponebat q̃ snĩa lata in causa mercancie mandetur executioni per potestatẽ q̃ potestas nõ poterit exequi nisi fue rit articulatum z libellatuz q̃ illa snĩa erat lata in causa mercã cie z constabat hoc. z idem voluit etiam idez ang. in consilio. xxvi. z dicit esse sing. dictum inno. paucis cognituz. in. c. cuz sit generale. de foro compe. z facit q̃ voluit bar. in. l. quesituz. ff. de re iudi. z. in. l. multum. ff. de condi. z demo. Modo in p̃ posito ĩ appositiõe cognitionis causse. intelligitur de plenaria: facit tex. z no. doct. z ibi. d. Jo. de imola. q̃ expresse dicit hoc. iudex iurat seruare ordinem iudiciarium. q̃ intelligitur de or dine plenario z de causis plenarijs. ita in proposito cuz statu tum dicit q̃ de causa cognoscat. intelligitur de cognitione ple naria. cum statutuz addit illaz qualitatem q̃ euidens sit cãe co gnitio. addit ad plenariam cognitionem illud accidens q̃ sit euidens. ergo sequitur q̃ oportet. q̃ aduersarius in libello ap posuerit q̃ ille bonus iudex premisit euidens causse cognitio nem. z etiaz debuit exprimi in actis q̃ euidens causse cognitio nem premiserit. Si ergo non est appositum in actis uel ille ad uersarius in libello non apposuit debet sucumbere. q̃to ergo fortius succumbet in casu nostro cũ nulla interuenerit causse co gnitio. z ista sunt noua: nec credo tacta per aliquem consulen tem quo ad intelligentiam ipsius statuti. Et sic apparet q̃ mul to minus potuit in ecclesia interponi tale decretuz. quia si i ec clesia debet cessare cognitio laycalis q̃to fortius debet cessare cognitio qualificata vz euidens. Subdit postea dictum statu tum q̃ aliter facti habeantur pro simulatis z simulata sint que verba apponuntur formaliter: in tex. l. i. §. fi. ff. q̃ quisqz iur̃. in ꝟ. pro nullo habeb̃ z est: quez tex. sũme ponderauit ille vberi mus fons iuris bal. in prima cõstitutiõe. ffor̃. in pricipio ad fi. vbi dicit q̃ illa verba habeantur z sint. introducunt omnez di spositionẽ: ut si dicatur habeatur z sit aliquis vt ciuis z proprie videtur esse ciuis originarius. z sic iste contractus venditionis initus aliter q̃ statuz parme disponit. vere est simulatus quo casu succedit regula tradita a bar. in. l. omnes populi. ff. de iu sti. z iure. in tertia qõne. vbi querit an statutum possit dispone re super re spirituali: z sic super iuramento. z dicit q̃ sic. qñ sta tutum excludit causam peccati. quia presumitur actum simula tum z ficticium uel dolo: aut metu extortum z voluit: z sequit̃ bal. in. d. auc̃. sacramenta. z plenius per eundem in sua mirabi li repetitione. l. ij. ff. de iureiuran. z etiaz sequit̃ saly. in. d. auc̃. sacramenta. z. d. pe. de ancha. in. c. ea que de reg. iuris. li. vi. z in. c. primo de constitu. in. repetitione. z io. de imola. in. c. cum contingat de iureiuran. Et iõ dicebat. d. petr⁹ in dicta. repeti tione dicti. c. ea que. in. xi. q. q̃ vbicunqz statutum habet anne xam rõnem. quia propter multas deceptiones quas patiuntur minores tale statutum est validum. quia continet rõnem natu ralem z in casu nostro cõcurrit: illa vero ãnexa vz qz habet z re putat illum actum simulatum q̃ est plus q̃ habere illam rõnez ãnexam. Faciat quia ille qui prohibetur bona sua alij obligare z alienare equiparatur ei cui interdicitur bonis. vnde sicut si il le alienat non valet contractus: ut. l. is cui. ff. de ꝟbo. obli. ita nec iuramentum: ut ibi no. bar. ita in nostro proposito non va let ista venditio: nec iuramentum eum obligabit. Et multo fo rtius cum actus sit simulatus z statutum disponit q̃ iuramentũ non validet talem actum. z facit q̃ voluit ang. in consilio inci piente domina catherina tc̃. z etiam. d. petrus in illis duob⁹ consilijs allegatis superius. vbi voluit q̃ etiam iuramentuz nõ obligauit iurantem ex quo non interuenit causse cognitio z ob ligatio erat cũ lesione. z cum preiudicio minoris contracta. Et iõ dicebat bal. in. d. auc̃. sacramenta. q̃ qñ statutum prohibet minorem renunciare vel donare sine certa solẽnitate. alꝫ act⁹ sit nullus. etiam cum iuramento tale statutum valet. quia fun datur sub equitate naturali: ne dolo z fraude miores ãmittãt proprium patrimonium: z idem bal. in. l. pactũ. C. de colla. di rit q̃ si statutum prohibet recipi iuramentum non potest ex il lo iuramento agi: nec excipi per no. in. l. ij. C. ne fideiuss. dotiuz den. z ibi. etiam dicit u alere statutuz quo cauetur. q̃ mulier cõ trahens sine consensu propinquorum non obliget. etiam si iu rauerit. z idem voluit in. l. nec patronus. C. de operis liber. z in. l. ij. C. de indi. uidui. tol. dicit idem bal. q̃ tenet statutũ pro hibens minorem vel mulierem iurare si aliquo bono z rationa bili motiuo statuentes moti fuerunt ad sic statuenduz: nec per perã dicentur periurij. Faciat etiam q̃ voluit: idem bal. in. c. i. §. item sacramenta de pace. iur̃. fir. in vsi. feu. vbi dicit presu mi. quẽdam tacitum z velatum metum conseruata qualitate persone. iõ dicit q̃ refutationes facte a minoribus. ita sunt va lide: si nec metus: nec fraus interuenerit. iõ boni presides faci unt talia iuramenta remitti. etiam per capturam persone. ar. l.

illicitas.ff.de officio presidis.z etiam dicit q presumitur dol⁹ contra minorem commissus ex enormi lesione.quia ex enormitate facti presumitur prauum consilium animi.Subdit postea nos videmus.q minores faciunt refutationes z seruantur ille refutationes.ipse dicit q boni presides faciunt talia iuramenta relaxari.z io glo.in.l.iij.§.per contrariū.ff.de contrario.iu. tutele. dicit mature dūmodo in tali refutatiōe cesset dolus aduersarij.z dicit se de facto vidisse pluries ita seruari.quia presides relaxari faciunt talia iuramenta:z refert Ly.in.d.auc.sacramenta.dicere esse odiosam.z per eam multos adultos multis fraudib⁹ exponi.z per illa auc.multos misit ad iferos:nec potestatem contra iniquitatem illius auc. Modo in proposito apparet manifeste de metu.quia in carcere erat iniuste detētus timore carcerum vt illos euitaret emanauit illa venditio z iuramentum.ideo tale iuramentum non firmauit venditionē. Apparet etiam de dolo illorum emptorum seu illius iohannis z illius marci.quia pro paruis debitis:z pro debitis.iam solutis z pro debitis inefficacibus que non poterāt exigi ab illo minore fecerunt illum vendere.ita notabilem possessionez.Facit ad hoc.etiam q voluit.d.pe.de ancha.in.d.c.i.de cōsti.in.xi. qōne. circa fi.ubi dicit se de facto consuluisse in ciuitate senarū vbi statuto cauetur.q nullus contractus finis vel quietantia que fieret per minorem.xxv.annis valeat:nec de eo reddatur ius nisi interceserit certa solēnitas. euenit q patruus tradidit neptem nuptui datis sibi in dotem quingentis.z ipsa renūciauit patruo oē ius sibi competēs in hereditate patris:z iurauit non ꝛtrauenire que valebat multo plus:cōsuluit q potuit petere absolutionem a iuramento .z idē.d.pe.consilio.cccxxviij. consuluit.etiam de nepte que renunciauit patruo bona paterna q non valuit talis renunciatio.etiā iuramento firmata. Et facit q voluit dominus gaspar de calde.in consilijs insertis inter consilia iohannis calderini.in.ti. de iureiuran.in cōsilio incipiente due puelle q propter dolum presumptum non tenet minor seruare iuramentum tāq extortum dolo. Ita est dicendum in proposito nostro faciat q voluit saly.in.d. auc. sacramenta.in.v.sed tunc quero quid si adultus curatorez habēs. q tunc videtur ei interdicta administratio.z videtur sibi interdictum iurare.quo casu dicit cessare dispositionē.d.auc. sacramenta .vnde glo.in.l.iusiuranduz.§.pupillus.ff.de iureiurā. dicit q minor curatorem habēs non potest iuramentuz deferre.quia in eius detrimentū iuratur.ergo multo minus ipse cōtra se iurare non potest.z io aut dicimus istō iuramentum sortiri effectum:ex eo quia curatorem habebat qui interponebat suam auctoritatem tali actui z iuramento.z clarum ē q nō valet:ex eo quia curator non potuit interponere suam auctoritatem ad impossibile.curator enim datur ad tuenduz bona quō ergo potest auctorare ad lesionem z damnuz minoris certe nō posset:io bal.in.l.i.C.si aduer.dona. dicit impossibile esse dari curatorem ad donandum.quia daretur ad impossibile cum detur ad tuendum bona:nec istud iuramentum potest sortiri effectum ex parte ipsius minoris per istam elegantem doctrinā saly.in.d.auc.sacramenta ergo zc. Et ideo.d.bal.in.l.ij.ff.de iureiuran.in sua repetitione.in.xviij.carta.in. v. super quinta qōne.dum disputat.an statutum possit remittere iuramentum inter subditos ex quo habet vim apostolici:ut voluit glo.in.d. l.adigere.ff.de iurepatro.alleg.pro z contra .z finaliter decidit q quando statutum excludit peccatuz.quia presumitur cōtractum dolose extortum:tunc tale statutum valet ex maxime i casu nostro.quia videtur tale iuramentum extortuz dolo z metu carcerum:quo casu tale statutum censetur esse contra certaz moralitatem contradictoriam recte rōnis viuendi:z est contra iusticiam publice honestatis:z distrahit hominez a uia recte:z virtuose viuendi. ne ipsos minores decipiant ciues municipij. z io tale statutum voluit q interueniat iudicis decretum cum euidenti cause cognitione.confidit enim se de iudice statutum predictum si euidentem cause cognitionem premittat. z sic talis venditio z tale iuramentum nullo modo tenent. Faciat etiam qō singulariter:voluit bal.in.l.ij.C.de rescin. vendi.in.vi. col.vsi.quarto quero nunquid ille qui scienter vendit rem minus dimidia iusti precij habeat beneficium illius.l.concludit q non per.l.i.in.fi.ff.de act.empt. quia sciens equiparatur renuncianti.l.querit.§.si venditor.ff.de edil.edic.z voluit odo. z nyco.de matta.q intelligunt esse verum: nisi persone simplicitas vel rusticitas que arbitrio iudicis cōmittitur suadeat potius esse processum ex facilitate q̄ liberalitate.z ponit exemplū in muliere z in minore z rustico vere rustico.z illud exemplum de minore q sua facilitate fecerit.sequitur.d.io.de imola. in repetione.d.c.cum contingat. Cum ergo in proposito nro iste esset minor tempore huius venditionis.z etiam metu carceruz fecerit cum preiudicio :z cum lesione sua. sequitur q sibi non nocebit talis venditio:nec etiam iuramentum. Et etiā est accurate ponderandum.quia statutum parme expresse non disponit de iuramento prestito.sed loquitur de iuramento prestando.dicit enim sacramentum minoris non habet validare contractum predictum in preiudicium ipsorum minorum:quo casu loquitur in iuramēto prestando.z tunc succedat illud q voluit io.de imola.in.c.q̄uis de pac.li.vi.sequitur ibi dominicus vbi dixit q licet statutum non possit inualidare iuramentū prestitum.potest tamen impedire iuramentum prestandum.z inualidatur iuramentum prestandum. Facit simile q dicim⁹ nō potest beneficiatus renunciare beneficium sine consensu superioris in preiudiciuz ipsius superioris.procedit in beneficio q̄sito.sed in beneficio querendo bene potest illud ab se abdicare sine consensu superioris: vt voluit inno.in.c. āmouet de renunci.z sequitur fede.de senis consilio .ix.Simile dicimus nō potest prelatus renunciare ius quesitum ecclesie.sed ius querenduz bene potest renunciare:vt no.fede.de senis in prealle. consilio.z docto.in.c.vt super. de rebus ecclesie non alie.z in c.tua. de his que fi.a prela.z bal.in.l.si pupillorum.C.ō repu. here.ita dicamus in casu nostro. Nec obstat cum allegaui Jo. de imola.in.d.c.q̄uis.de pactis.li.vi.vbi dicitur non sequi dictum consilium.d.petrus de nepte renunciante. quia ipsemet io.de imola.videtur illud sequi.in.d.c.cū contingat. Item q non bene loquitur io.de imola.quia contrarium tenet tota iuris prudentia. Item quia io. de imola non loquitur ibi in minore:vt est casus noster.quia ipse ibi dicit q illa neptis sciebat valorem hereditatis paterne.z sic videtur renunciasse scienter z appensate.quia si nos dicimus q ipse loquatur in illa puella in q̄tuz erat minor etate legitima.ipse pessime loqueretur z cōtra doctrinam odofre.z nicola.de mata.z bal.in.d.l.ij. de rescin.ven.z etiam ipsiusmet.in.d.c. cū contingat. sequitur illaz doctrinam bal.z aliorum q non habeat locum in minore.Si vero loquimur in maiore.z tunc non obstat :z sic iste nō est casus noster.z per q̄s multifarie multisqz modis est ostensuz illud iuramentuz nullo modo obstare dicto io. Et sic apparet ex predictis nullitas huius venditionis i aperto. Preterea infrigitur.etiam ista venditio propter dolum adhibitum per iohā nem q clarissime ostendo z capio illa que in pūcto tradita sūt. Primo enim dicitur. q factum fuit preceptū de soluendo creditoribus ipsi Jo.minori sine auctoritate curatoris quo casu tale preceptum non potuit fieri.l.cum in minores.C.si aduer. rem.iudi.cum ibi no.per Ly.z bal.z saly. Itez eniz ex alio apparet dolus.z hoc ostendit aperto ore fuit narratum ipsi iudici q dictus io.minor erat debitor illius.d.vrsoline matris sue in dotibus.z iam vt in pūcto presupponitur dotes fuerāt solute dicte domine vrsoline. Fuit etiam narratum iudici q ipse Jo.minor erat debitor luce de mon.in libris trecentis octo.et tamen in veritate non erat debitor nisi in libris.ccvij. Fuit etiam narratum iudici q erat debitor .sed de causa turpi nō erat expressum.quia pro vino ad minutum in taberna. z sic ex causa turpi z inhonesta:quo casu non obligatur ille minor.l.si qs cū sciret.ff.de vsuca.pro emptore. Modo dicit pulcre.d.bal. in.l.falsus.C.de furtis q falsum peccat in iure nature z falsuz non potest asseuerari z exprimi:nisi cum dolo:ut per totum.ti. ff.de falsis.vnde concurrunt nunc duo:vz dolus z falsitas et grauiter est puniēdus qui mentitur in auditorio principis:aut iudicis:ut habet in.c.ex parte decani.de rescrip.z facit q habetur.in.l.si quis obrepserit.ff.de fal. Modo apparet q dolose fuit procurata dicta venditio.z etiam tale decretuz est nullius effectus.quia fuit interpositum ex falsa causa quo casu decretum interpositum ex falsa causa est ipso iure nullum.l.cū vero.§.subuentum.ff.de fideico.liberta .fuit enim subreptū ergo

est ipso iure nullum.l.seie egresse.l.tutor si petitus.ff.de tu.et cu.da.ab his.l.i.§.hec verba. ⁊ ibi bar.ff.ne vis fiat ei.l.qui testamento.ff.de excu.tu.latissime per lu.roma.in.l.is ad quē. ff.de acqui.here.bal.in.l.i.C.de vindicta manu.⁊ in.l.penul. ff.de iusti.⁊ iur.⁊ tex.in.l.i.ff.de nata.resti.⁊.d.anto.in.c. diuersis falacijs.de cleri.coniu.facit etiam tex.in.l.iusta.ff ō manu.vind.vbi dicit ang.per illum tex.q decretum interpositus ex iniusta causa valet ⁊ tenet.sed si ex falsa causa interponitur est ipso iure nullum.⁊ ita eleganter limitat.d.§.subuentum.facit eleg.dictus inno.in.c.iter dilectos de fide instru.vbi dicit.q etiam priuilegium ex falsa causa interpositum est ipso iure nullum:q est mirabile ad ampliationez.d.§.subuentum:⁊ q no. bar.in.d.l.tutor si petitus.⁊.in.d.l.seie egresse.⁊.i.l.iuste.ff. de acqui.pos.⁊ q no.bar.in.l.ij.C.quando prouo.non est necesse.Quinimo si dicatur amice istud decretū fuit in parte verum.quia si non erat debitor in trecentis libris octo.tñ erat debitor in libris ducentis octo:⁊ sic in parte fuit verum istud decretum .ergo substentatur ex illo capite vero:facit tex.in.c.dissoluendum.de despon.impub.vbi si libellus habet duo capita ⁊ in vno capite est aptus.⁊ ex alio capite est ieptus: tunc sustentatur ex capite apto:⁊ censetur libellus aptꝰ.Facit q sing. voluit inno.in.c.in presentia de renuncia.vbi dixit.q si in sentētia sunt expresse due cause vna falsa ⁊ altera nō: substentatur vera:vt est de hoc tex.notabilis.in.c.per tuas.qui filij sint legi. alleg.illum tex.ad hoc.d.anto.⁊ sequūtur moderni.Facit elegans dictum bar.in.q.adunantia generalis .vbi voluit q si procurator contraxit ex capite inhabili ⁊ poterat contrahere ex capite habili q substentatur actus propter caput habile.alleg. tex.solemnem in.l.qui habebat.ff.de instito.facit dictum inno. in.c.cum ex officij de prescrip.vbi voluit q si iudex processit vt delegatus.⁊ in veritate non erat.sed bene erat ordinariꝰ⁊ potuit procedere vt ordinarius ⁊ sic apte ⁊ congrue.⁊ tamen processit vt delegatus:qō sustentatur snia ex capite habili:⁊ faciat tex.aureus.in.l.clodius.ff.de acqui.here. Ita dicamus in casu nostro vt istud decretum substentetur ex capite habili ⁊ ꝯo. Et istud pungit ⁊ mordet contra istam consultationē.quia reuera non obstat.iō respondeo ⁊ dico q omnia superiora dicta limitantur non habere locum in decreto.quia si est interpositum ex cā partim vera ⁊ parti falsa non substentatur ex illa particula vera .imo viciatur in totum iuxta illud poeticum.fel modicum.mel amaricat.vnica menda.totalem faciem deformat. hoc dicit in terminis ⁊ indiuiduo'solemnis doctor.lu.roma.in d.l.is ad quem.de acqui.here.alleg.bal.referentez bar. ita cō fuluisse in.l.certi conditio.§.qñ igitur.ff.si.cer.peta.Sed certe bar.hoc idem dixit.in.l.si non sortem.§.titio centum.ff.de condi.indebi.licet bal.non alleget:q dictum consonat rationi.quia snia ipsius decreti est indiuidua.l.in hoc iudicio.ff.fa. hercis.l.i.§.hec verba.ff.ne vis fiat ei cuz si. Et contraria non loquuntur eo casu quo causa partim est vera ⁊ partim est falsa: vt est casus noster.⁊ facit q in simili dicimus de teste apponēte falsitatez in dicto suo in parte: de quo per inno.⁊ alios in.c. fraternitatis de bereti.⁊ oldra.consilio suo.xxxvij. glo.in.c. si ad sacras.ix.di.specu.in.ti.de teste.§.i.in. ℣si.item q aliquid bar.⁊ alij in.l. si ex falsis.C.de transac. bal.in.l. fi.C. de edi. actio:nec obstat dictum inno.in.d.c.cum ex officij.quia comuniter illud dictum non tenetur:vt ibi per hosti.d.anto.Jo.de imola.⁊ alios ⁊ per ang.in.l.si per errorem.ff.de iur.om.iudi. ⁊.in.l.ij.in princi.alias.in.§.i.ff.de iudi.⁊ sic cum istud statutum loquatur quando debeat interuenire decretum. alias annullat actum intelligitur de decreto valido ⁊ solemni: ut.l.quotiens.ff.qui satisda.cogan.l.iiij.§.condemnatuz.ff.de re iudi. glo.in de.prima de sequestra.pos.⁊ fru. iō dixit bal.in.l.non dubium.C.de legi.q si cauetur statuto.q soluatur gabella de contractu venditionis:⁊ cōtractus sit nullus.q non soluetur gabella. Facit q etiaz voluit bar.in.l.non putauit.§.non quis.ff.de contra tabulis.nisi statutum diceret q de venditione posita in figura contractus soluatur gabella.quia tunc posito q contractus esset nullus.tamen ex quo est in figura contractꝰ soluet gabella:est noua ista limitatio nō tacta ⁊ nec dicta p aliquem:⁊ moueor ex tex.⁊ elegāti dicto ang.in.l.non figura.ff. de actio.⁊ obli. Cum ergo istud decretum est nullum ⁊ actus

fuit gestus dolo ⁊ fraude sequitur. q licet ista venditio fuisset facta propter es alienum quo casu potuit fieri:vt.in.d.§. non passim.tamen debuit esse es alienum verum ⁊ debuit probari. ⁊ ad hoc allego.gl.in terminis.in.d.l. magis puto.§.illud et illam glo. magnifecit ibi bal.ad relationem nuncij. ⁊ optime facit glo.sing.in.c.non est.de consue.li.vi.per quam glo.dicit ibi dominicus.statuto cauetur q de eo qō est allegatuz in iudicio per partem non possit probari contrariuz:q intelligitur de eo q est allegatum ⁊ probatum.quia non sufficit allegare.sed probare.c.ad decimas. de resti.spo.li.vi.c.cum super de concess.preben.c.a nobis de deci.l.doce ancillam.C.de rei ven.⁊ glo.in.Rubrica.ff.si qua.paupe.fecis.dica.que dicit dicatur ⁊ probetur.⁊ allego.glo.in.c.super eo.el.i.de appel.bal.in.l.i. C.comod.⁊ q habeť.in.l.i.de incen.rui.⁊ naufra. Et sic non fuit sufficiens allegare coram iudice illa debita: nisi essent vera debita ⁊ probata.⁊ sic silebit es alienum:hoc casu dicendo ista venditio fuit facta propter es alienum.⁊ si apparet de dolo q dedit causam fundamentalez huic venditioni. Primo iste dolus etiam apparet:quia insolita cautela inducit fraudem presumptaz.quia propter caliditatem hodiernam:vt palleant homines suas fraudes: apponunt ⁊ inserunt cautellas insollitas ⁊ insitatas: vt est glo.in.l.cum allegas.C.de vsuris. ⁊ in.l. si quis sub conditione.ff.de condi.⁊ insti. Modo in ista venditione fuit apposita cautela insolita que non consueuit apponi fuit enim interposita auctoritas curatoris bis.quia si ista vēditio fuisset celebrata in veritate propter es alienum verum et q apte ⁊ recte fuisset interpositum decretuz iudicis: ⁊ auctoritas curatoris.ad quid fuisset opus interponere bis illaz auctoritatem nam nullo iure cauetur q bis interueniat. Jō fuit ad palliandum fraudem ⁊ dolum interpositū:qui dolus ex coniecturis probať aperte:vt est tex.⁊ glo.in.c.ij.de renunci.li.vi.l. dolum.C.de dolo .⁊ in auē.sed iam necesse.C.de dona. ante nup. Et si quispiam dixerit amice tex.est ⁊ bal. ibi dixit in specie.in.d.l.magis puto.§.non passiz.vbi dixit bal.q nullo iure cauetur.q decretum interponatur bis. tamen optima cautela est si bis interponať ꝑm eum.⁊ alleg.ia.de are.tangentem hoc ibi.⁊ facit q habeť.in.l.ait prętor.§.antepe.ff. de mino. ⁊ facit.l.ij.e.ti.de reb.eo.quia ad hoc rñdeo.q illa cautela procedit ⁊ est tuta .qñ aliter non apparet de fraude ⁊ dolo.sed quādo apparet de dolo ⁊ fraude:ut in casu nostro est ostensuz.illa cautela presumitur fraudulosa.⁊ per ꝓñs sequitur qō dolus est in aperto in hac venditione. Preterea probať ex alio si debitum erat longe minoris ꝯtitatis ꝙ esset illa possessio nō ne fuit dolus dyabolicus vendere magnificam possessionē ipsius minoris que fuit suorum progenitoruz.⁊ maxime pro debito materno iam soluto ⁊ extincto. Et posito q non fuisset extinctum non est verisimile.q mater ita aspere contra filium egisset vt vēderet. Ita magnificam possessionem:⁊ maxime si illa erat melior res ꝙ habebat in bonis suis ille minor.quia tunc dicit dolose ⁊ fraudulenter alienata.ita dicunt oēs scribentes in.l.oēs §.lutius.ff.de his que in frau.credi.per tex.ad hoc sing.in.l. summa cum rōne.ff. de pecul. ⁊ etiam pro debito indigno.et q non erat efficax.⁊ exigi possit cum ex turpi causa fuerit cōtractum per ipsuz minorem. Et si dicatur q pro illo pluri emptor obligauit se soluturum octo pro centenario. quia etiā istud fortius arguit dolum ex eo.quia sapit vsurariam prauitatem.q possessiones vt cōiter videmus:non rīdent ad octo pro centenario. ⁊ etiaz imminet periculum casuum fortuitorum:⁊ tñ ille empto:nō prouidit sibi de casu fortuito. Unde ex hoc magis arguitur dolus ipsoruz ementiuz.s.iohannis ⁊ martij. Preterea qō fuerit lesus hoc est clarissimum q sic probo ⁊ tollo ante omnia si quispiam dixerit amice,vbicūqz pecunia est deposita,penes aliquem ad emptionem predioruz pro pupillo vl ꝑ minore:tunc talis pecunia reputatur res immobilis. ⁊ habeť pro re immobili:tex.est valde sing.in.l.iij.§.quid ergo.ff.ō cōtra.iudi.tute.in. ℣si.quia erat apposita ad predioruz cōparationem.⁊ sic sequitur q cum de ista pecunia ōbebat emi aliquod predium ipsi iohanni minori.ergo sequitur q cessat dolus ⁊ lesio.quia ad hoc est dicendum q satis dicitur lesus adeo q cōpetit restitutio in integrum ex eo dumtaxat. quia illa possessio fuit suoruz maiorum ⁊ antiquorum:⁊ est tex.aureus in.l. si in

emptione.ff.de mino.⁊ sic dolo inductus videt ad vendẽdaz possessionez que fuit suorum maioruz.⁊ etiaz quia non est congruens digno ⁊ exercitato ingenio: q̃ ille emptor voluerit dare octo p̃o centenario circa fraudem ⁊ dolũ.⁊ etiam quid ad illõ decretum ex falsa causa interpositus:⁊ causa non cognita si ille se obligauit dare octo p̃o centenario: certe nihil seruãda fuit lex municipij ⁊ statutuz parmense: q̃ disponit q̃ illud statutum sit precisuz ⁊ precise obseruetur.q̃ de illo verbo.alleg.tex.i terminis.in.c.ij.de rescrip.in.v̄.precise.⁊ allego Ja.de are.in.l. oẽs populi.ff. de iusti.⁊ iure.vbi dixit q̃ si illa dictio precise apponitur in statuto hz vim clausule derogatorie ad illud statutũ cõtrarium:nec valet statutuz p̃m cõtrariuz.primo nisi fiat exp̃ssa mentio de primo.facit q̃ not.glo.in.c.cõtra xp̃ianos.de hereticis.li.vi.⁊ q̃ no.d.⁊ consiculus meus dñs abbas.i.d.c.ij. de rescrip.⁊ licet ipse ibi dicat q̃ verbuz precise ibi appositum intelligaf.i.sine discussione.tñ ipse male loquitur ⁊ est falsuz dictuz:vt est ibi tex.i v̄bo cognito.⁊ ibi bal.i finalibus verbis dicit falsum esse:vt intelligatur ille tex.i.sine discussione. quia cõtrariuz ibi dicit tex.⁊ iõ bal.ibi dicit precise.i.ad litteram ꝓut iacet.⁊ si opus est etiã manu militari.item ⁊ remedio carceris: vt.l.sacrilegij.§.fi.ff.ad.l.iul.pecul.l.q restituere.ff. de rei vẽ. ⁊ q̃ no.in.l.stipulatio.§.siue.de operis noui.nunci.⁊.l. sed et hec.§.pretor.ff.de procur. Jsta sũt formalia verba bal.⁊ sic tale statutum dz intelligi dũ dixit precise idest ad litterã obseruetur ꝓut iacet.⁊ sic poterit carcerari ille emptor ⁊ cogi manu militari ad obseruandum illud statutum q̃ sũme ponderet patronus p̃tis cause. Et faciat q̃ voluit etiaz idez bal.in. Rubrica.extra de cõstitu.vbi dicit no.q̃ statuta precisa dispẽsationez arbitrij nõ recipiũt.⁊ iõ vbi in statuto apponitur verbum precise debet ad vnguẽ obseruari.alleg.no.i cle. ne romani ō elec. ⁊ tñ est dicere precise q̃tum omnimodo: ⁊ indistincte.l. semp §.demonstratur.ff.de iure immu. Faciat etiam q̃ voluit idem bal.in.l.omnes ppli.i.xiij.col.v̄si.pone statuto cauetur.q̃ statuta sint precise ⁊ precise obseruentur quid ꝓportat:dicit q̃ recipit tale statutum interpetrationem laudalẽ.⁊ intelligit.i. procedat ⁊ procidat seu tollat oia alia que cõtrarium disponent. Sequitur ergo ex tali statuto parmensi q̃ cuz non fuerit obseruatum ad vnguẽ talis venditio fuit nullius momenti.⁊ dolo fuit celebrata ⁊ per q̃ñs iuramentuz non firmauit talẽ venditionem dolo initam ⁊ in lesionem ⁊ preiudiciuz ipsius minoris vt voluit .d.pe.⁊ docto.superius allegati. Primo q̃ iste miꝛ aliter fuerit lesus apparet ex eo.quia illa possessio valebat multo plus q̃ fuit vendita:vt est superius dictum.ergo sequitur q̃ vẽdendo pro minori precio dicitur lesus. Et si dicatur amice licitum est partibus se circumuenire.j.dimidiam iusti precij:vt.l. in cause.§.idem pomponius.cum si.ff.de minor.Secundo q̃ interuenit p̃tia iudicis.⁊ eius decretuz:per id qõ voluit ang. in.l.si quis cum aliter .ff.de verbo.ob.⁊ bal.in.l.ij.C.de resci. vendi.cessat enim p̃sumptio fraudis coram superiore.l.probatorias .C.de diuer.offici.lib.xij.⁊ facit.l.i.C.de p̃edi.cur. li.x.⁊ ibi dixit bar.q̃ decretum operatur q̃ quis non potest cõqueri de iniusto precio .⁊ sequitur ibi ang.⁊.d. anto.in.c. cuz p̃idem.de pac.dixit q̃ factum coram superiore p̃sumitur iustum.⁊ idem dixit in.c.accepta de resti.spolia.⁊ facit q̃ pulcre dixit bal.in.l.fi.C.ō cõtra.emptiõe. q̃ consiliarij principis possunt emere immobilia de conscientia principis.alleg.l. non ẽ verisimile.ff.q̃ me.causa.⁊ q̃ ipse voluit i.l.pacta nouissima.C. de pac.⁊ q̃ voluit.d.abbas post alios.in.c.cuz clerici. de censi.⁊ q̃ voluit bal.i auc̃.si qua mulier.C.ad veleia. Quia ad oia ista rñdetur .primo q̃ illa regula q̃ licitum sit partibus se circũuenire in precio nõ habet locum in minore:⁊ allegaui superiuf bal.in.l.ij.C.de rescin.uendi.⁊ voluit io.de imola.in.d.c. cuz contingat de iureiurã.⁊ allego tex.⁊ bal.in.l.cum ipse.C.de cõtrahẽ.emptione .vbi dixit q̃ venditis de re pupilli rescinditur ꝓpter modicã lesionẽ.⁊ simile inquit dicimus de.l.fundus.§. lutij titij.ff.de rescin.vendi.ita dicamus in isto minore curatorez hñte:ut.l.si curatorez habens.C.de in integ.resti.mi. cum si. Jtem non congruit bono viro decipere aliquem in precio etiã.j.dimidiam iusti precij.⁊ allego glo. sing.in.l. semper in conuentionibus nõ soluz quid liceat.sed quid honestuz sit.ff. de regu.iuris.de qua glo.exclamauit bal.in.c.cum causam de

testi.⁊ in.c.si proponẽte de rescrip.⁊ in auc̃.ad hec.C.de vsu. ⁊ facit q̃ no.d.anto.in.c.in ciuitate de vsuris. ⁊ dixi late in.c. i.de emp.⁊ vendi.vbi allegaui quotam glosi thome de ag no. Ad rem rñdeo de interpositione decreti.quia dictuz bar. ang.⁊ sequacium.si esset veruz procederet qñ esset interpositũ causa cognita.⁊ in forma solẽni.prout requirit statutum. Sed hoc non interuenit in casu nostro. Jtem illud dictum bar.procedit presumptiue.sed vbi apparet de lesione. ⁊ de contrario cessaret illa presumptio .nam incertis ⁊ non certis locus est cõiecturis.l.si certis annis.Cd.e pactis.cum si.non enim quis debet decipi subiudiciali clipeo.l.i.C.de his qui veniam eta. vñ vbi iura emergunt non dz oriri iniuria.l. meminerint.C.vnde vi.⁊ istud tenet in terminis io.de imola.in.d.l.si quis cum aliter.⁊ ibi ludo.roma.qui alleg.iura ad hoc probantia.⁊ sic nõ obstãt superiora dicta. Et si quispiam etiã opponat amice fuit facta subastatio istius possessionis vendende: non potuit reperiri maius precium.ergo sequitur q̃ non dicitur lesus: nec deceptus dictus minor .vnde dixit ang.in.l.scienduz.ff. de v̄b. obli.q̃ non est locus remedio.d.l.ij.de rescin.vendi.qñ res vẽditur cum subastationibus.quia subastatio arguit rem esse vẽditam precio reperibili. Non potest dici.etiam venditam esse minus iusto precio.l.precia reruz.cum si.ff.ad.l.falci.quia rñdeo q̃ hoc dictum suum est falsum.⁊ contrarium tenet bar.in l.i.C.de prescrip.xxx.an. per tex.i.l.si quos.C.de resci.ven.ex quo dicto sequeref inconueniens dz ecclesia vendit cũ subastatione:ut in auc̃. hoc ius porrectũ.C.de sacrosan.eccle. cuz si. q̃ non posset ecclesia intentare remedium.d.c. cum dilecti.et c.cum causam de emp.⁊ vendi.⁊ tñ ibi probatur contrarium. ergo ⁊ contra ang.tenuit ludo.roma.in.d.l.si quis cuz aliter. ⁊ sic non obstat illud contrarium. Preterea si dixerit quispiaz in illo decreto.dicitur causa cognita.vnde bal.in.l.mater tua. C.de rei ven.in.iij.col.dicit quid si tabellio dicit talis ex certa scia iuris ⁊ facti ⁊ non per errorem ratificat ⁊c̃. An credatur tabellioni.rñdet ipse q̃ sic.quia si tabellio diceret talis consentit crederetur instrumento.⁊ tñ hoc verbuz cõsensus includit omnem errorem cessare.l.cum precibus.C.de proba.iõ si iudex dixit causa cognita multo fortius creditur sibi. tum etiaz quia p̃sumitur pro iudice ⁊ pro suo decreto:vt.l.ij.C. de offõ.ciui.iudi.l.berẽnius.§.gaia.ff.de euic.c.in presentia de renunci.c.pisanis.de resti.spol.cum si.quia ad hoc rñdeo.istud dictuz nullo modo obstare:ex eo.quia statutum istud exigit cognitionem cause euidentez.⁊ sic qualificatam iõ oportet constare de illa euidenti cognitione:ut superius dixi. Unde cũ in dicto decreto dicitur cognito de causa.posito non tñ concesso q̃ staretur illis verbis .tñ illa verba non satisfaciunt:ex eo. quia statutum requirit euidentez cognitionem.Secundo dico. q̃ etiam non statur verbis iudicis posito q̃ diceret prehabita euidẽti cognitione ⁊c̃. Et allego sing.tex.qui in individuo.hoc decidit.i.l. si qñ.C.de stat.⁊ imagi.vbi dicitur.⁊ ibi bar.magnificat illum tex.ad hoc.q̃ si statuz requirit q̃ iudex sedeat certis diebus ⁊ certis horis ad bancum q̃ sibi non creditur :nisi aliter appareat ⁊ si aliter diceremus sequeretur q̃ minores exponerentur multis fraudibus ⁊ laqueis in alienãdis suis rebus q̃ esse non debet. Et sic ex predictis apparet q̃ nõ debeat stari verbo iudicis cum statutum requirat hoc pro forma.⁊ dicit q̃ precise. ita obseruef ergo ⁊c̃. Facit q̃ habef.in.l. si forte. ⁊ ibi bar.ff. de castren.pecul.⁊ glo.in.l.si donatione.C.de colla. ⁊ bal.in l.illud.C.de sacrosan.eccle. ⁊ bar.in.l. per diuersas.C.man. ⁊ per guido. de monte laudi.in cle.i. de rebus eccle. non alie. vbi dicit non stari instrumento si in eo dicatur q̃ prelatus alienat propter necessitatem ecclesie.⁊ ibi per. d.pe.⁊ alios. ita in posito non creditur iudici asserenti de ista causse cognitione. maxime quia statutũ requirit q̃ sit euidẽs.⁊ eo magis iuxta illud q̃ dixit gl.in.l. de quibus.ff. de legi. omnis veritas laborat in contrarium circa hoc:ex eo.quia iam nõ cognouit de causa.quia exitus acta probat:non est credendum q̃ pro debito asserto.⁊ non probato ⁊ pro debito falso. ⁊ pro debito ex turpi causa contracto interposuisset decretuz ad uendendam rem magnã nõ parem illis debitis ⁊ pro minori iusto precio .⁊ maxime si illico.⁊ in eodem instanti fuit creatus curato: ⁊ interposita auctoritas ⁊ interpositum decretum iudicis:⁊ sic sta-

bimus certo: ꝛ non coniecturis: vt.l.continuus.§. cum ita.de verbo.obliga. cum si. Et maxime hoc apparet: quia in instrumento dicit ꝙ fuit facta vox publica de vendēda illa possessiōe illius minoris: ꝛ ꝙ nō inuenerunt hominē qui vellet emere totam vel partē illius possessiōis pro maiori pcio: ꝛ istud est falsū q: plures emptores repti fuissent qui p maiori pcio emissent: ꝛ totam ꝛ partem illius possessionis: ꝛ non est verus de illa voce publica. Et etiam quia dicitur in instrumento ꝙ oportuisset vēdere meliorem partem possessionis: si venderet pars ꝛ residua pars remaneret in culpa propter maximas expensas fiendas in illa parte meliori: tamen est probatum contrarium. Et etiaꝫ dicitur in instrumento ꝙ ideo empto: emit: vt liberaret illū minorem a molestatione ꝛ incarceratione: quia omnia sunt falsa ꝛ in facto: vt ostensum est: ꝛ etiam in iure: quia minor pro debito priuato ciuili: ꝛ etiam turpi non potuit incarcerari nec constitui contumax: vt dicit statutum. Et facit ꝙ voluit Baldus in.l.j.C.qui bo.ce.pos.ꝛ in primo presuppositio apparet. Nec etiam obstat si quis allegaret consilium. do. Pau. de castro ccvij.incipi.coram domino vicario. vbi consuluit quod contractus non tenuit: ꝛ tamen iurans tenetur seruare illum contractum: vt ibi per eum: q: ipse loquitur eo casu quo ille iurans non fuit dolo inductus ad contrahendū ꝛ iurandū. Item ipse non loquitur in minore: itē ipse nō loquitur quādo statutuꝫ fingit illum cōtractuꝫ simulatuꝫ ꝛ ficticiuꝫ: ꝛ per consequēs nō obstat huic cōsultatiōi. Et ex istis apparet ꝙ iste minor fuit lesus ꝛ vt lesus potest restitui in integruꝫ: vt.l.j.cum si.ff. de minori. ergo sequitur ꝙ beneficiuꝫ restitutionis in integruꝫ sit cōpetēs vel ius dicendi illā venditionemꝫ nullaꝫ potuit cedere huic magnifico domino Bartolomeo de corrigia. hoc decidit gl.solē. xvj.q.j.c.hic est.vbi minor pōt cedere bñficiū restitutōis in integrum,pbat tex.in.l.si minoris actū.ff. de admi.tu. ꝛ ibi late Bar.ꝛ in.l.ex pluribus eo.ti.ꝛ volut Ang.in.l.si ei⁹: ꝛ ibi Jo. de imo.ff.ad trebel.ꝛ ꝙ no.idem Ang.in.l.ꝙ si in diez.§. iul. ff.de peti.here.faciat in simili tex.ꝛ glo.in.l.ij.C.de litiga. vbi Bal.dixit per illuꝫ tex.cum sua glo.ꝙ rei uendicatio cedi potest.facit tex.in.l.ꝙ sepe.§.ꝙ si res.ff. de contra. emp. facit.l. apud iulianum.§.fi.ꝛ.l.restituta.§.si pupillus: ꝛ.l. quāuis ad finem.ff.ad trebel.ꝛ tex.in.l.fi.§.fi.C.de cessione bo. ꝛ ꝙ ibi no.Saly.ꝛ allego in optimis terminis.dominuꝫ Pau.de castro consilio.xliij.incipi.dicenduꝫ ꝙ dictus Cristophorus vbi statutum erat ꝙ consors vendens rem immobilem teneatur vēdere consorti: als consors possit illam venditionemꝫ retractare: modo accidit ꝙ alteri consors vendidit qui non erat consors ille qui poterat retractare venditionemꝫ qui erat consors nō habebat pecuniā ad retractanduꝫ. Jō cessit iura sua cuidā alteri qui incepit retractare in iudicio illā venditionē iure cessiōis: fuit dubitatuꝫ: an potuerit cedere illud ius retractandi: ꝛ consuluit ibi.d. Pau.ꝙ sic: ꝛ istud decidit formaliter istaꝫ questionē ergo potuit dictus Jo. illā cessionē facere de iure sibi cōpetēte ad petendaꝫ retractationemꝫ illius venditionis ꝛ ad petendam restitutionem. ¶ Restat videre an statutuꝫ Parmense obstet inquātum dicit si quis fecerit acceptum de ea re quaꝫ alius tenet ꝛ possidet seu habebat ꝛ possidebat tempore acqsitionis: ꝛ annullat iuramentū: ꝛ tpe quo dict⁹ magnificus vir.d. Bartolomeus acqsiuit istā cessionem ille empto: tenebat ꝛ possidebat: qd iuris erit de viribus hui⁹ cessiōis: q: posito ꝙ potuerit cedere illud ius retractādi: an obstet statutū p̄dictuꝫ. Et circa hoc aīaduertant dñi aduocati: q: si ille empto: aduersarius: allegat istud statutuꝫ in sui fauorē: ꝙ etiam tenetur acceptare ad sui preiudicium: q: istud statutum annullat iuramentum: si ergo approbat istud statutuꝫ p:o se. dꝫ acceptare cōtra se. inquātum superius fuit dictū ꝙ illa venditio fuit nulla nō obstāte iuramento: quia ita videtur approbare illud statutū: ꝛ sic icidit in syllam cupiens vitare carybdim. Est videndum quid sentiant statuentes illo modo statuendo: ꝛ quia sermones nostri videntur veriores si ad idiuidua descēdamus: vt voluit philosophus: alleg.tex.ponentem illa verba habere ꝛ possidere ꝛc̄. in l.si in emptione.§.omnium rerum.in ver.habere ꝛ possidere. ff.de contrahē.emp.vbi est casus aureus. ꝙ vbiēūqꝫ illa ꝓba habere ꝛ possidere pferūtur simul. verbū hēre significat ciuilē possessionem: ꝛ verbum possidere significat possessionemꝫ naturalem: vnde qui pbabit habere ꝛ possidere ꝓbabit naturalē ꝛ ciuilē possessionē. Ita formaliꝫ dicit ibi Bal.in suis recollectis. licet in lectura mea hoc nō dicat: sed in recollectis hoc dicit ap to ore. Batur ergo intellectus verus ꝛ solēnis a iure ciuili huic statuto Parmēsi: vt istud statutū reqrat ꝙ habeat vtrāqꝫ possessionem ciuilem ꝛ naturalem ille qui vult gaudere cōmodo ꝛ beneficio illius statuti: maxime cū istud statutuꝫ sit exorbitās a iure cōmuni dꝫ intelligi in casu in quo loquitur: ꝛ īdubio recipit iterpretationē a iure cōi: vt in.c.cū dilectus de cōsue.ꝛ iā clarū ē ꝙ de iure cōi res aliena vēdi pōt: vt.l.rē alienā.ff.de cōtra. emp.cū si. Uñ istud statutū restringit ius cōe: vt res aliena nō possit vēdi qñ p aliū possidet nāliter ꝛ ciuiliter: si ergo nō possidet nāliter ꝛ ciuiliter sum⁹ extra casū statuti: ꝛ sic remanem⁹ in dispōne iuris cōis: vt.l.comodissime.ff.de lib.ꝛ po.l.si extraneus.ff.de cōdi.ob cau. Jdeo erit restringendū in casu in quo loquitur.l.si ꝙo.§.de viro.ff.so.matri.facit.l.si seruus.ver. non dixit pretor.ff.de aegren.here. Est ergo videndū si ille Jobanatus aucto: illius fraudis ꝛ deceptionis iuxta illud: scelerum inuento: vlixes: tenebat ꝛ possidebat seu hēbat ꝛ possidebat ciuiliter ꝛ naturaliter. Et circa hoc aīaduertat.d.iudicās. q: in dicto statuto dicit ꝙ si non fuerit seruata forma statuti hēatur cōtractus p simulato ꝛ ficto: ꝛ sic simulatus ꝛ fictus: sed i casu nostro non fuit seruata dispositio isti⁹ statuti: vt fuit superi⁹ ostē sum: ergo talis vēditio habet pro simulata ꝛ ficta. Est opus videre nunc: vtrum ex cōtractu simulato ꝛ ficto transferatur possessio ꝛ certe ē dicēdū ꝙ nō trāsit possessio vt ē casus exp̄ssus in l.empto:.ff.de aqua plu.ar. istud decidit Bal.i termis i.l. emptiōe.C.plus valere ꝙ agi.ꝛ late hoc assumit: ꝛ ita decidit. d. Ludo.roma.in.l.j.§.si vir.ff.de acq.pos.ꝛ facit ꝙ no.Bal.in l.j.C.de suffra.ꝛ in.l.nō dubiū.C.de legi.ꝛ in.l.ꝙtract⁹.C.de fide istru.ꝛ ꝙ no.p oēs in.l.elegāter.ff.de dolo.ꝛ sic sum⁹ extra casū ꝛ dispōnē statuti: sequit ergo ex hoc ꝙ dict⁹ marc⁹ empto: simulat⁹ ꝛ ficti⁹ nō habuit aliquā possessionē trāslataꝫ ex illo cōtractu vēditōis simulato ꝛ ficticio. Et si dicatur o: bene quid ad illū Jobanatū: ad hoc dico ꝙ si recte pōderet iste casus ille Jobanatus fuit ille q principaliter emit ꝛ ille marcus se interposuit simulate: quia ex repentina venditione quam fecit ille marcus dicto Jobanato: presumendū ꝙ ille Jobanatus fuit empto: principalis: ꝛ fuit facta fraus de persona in personam: ꝛ ideo nō ē translata aliqua possessio in illū Jobanatuꝫ: ꝛ facit de ista fraude de persona in psonaꝫ ꝙ habetur in.c. putant quidam. ꝛ in.c.q: pleriqꝫ.xxiij.q.iij.cū si. Et q: in illū marcū nulla fuit trāslata possessio ſtāte dicto statuto: ergo ip̄e nullam potuit trāsferre in illū Jobanatū: q: nemo dat ꝙ non habet: vt in.c.diabertū.j.q.vij.cum simil⁹: ꝛ sic in ip̄z Jobanatum non erat possessio ciuilis ꝛ naturalis: vt requirit statutum Parme: ꝛ percōsequens vex. est dicere ꝙ dispositio istius statuti loquentis de faciente accaptuꝫ nō habet locuꝫ in casu nostro. Et etiaꝫ est bene ponderandū: quia inquantuꝫ istud statutum loquens de faciente accaptū ꝛ infringens iuramentuꝫ: nō loquitur ita vt loquuitur primuꝫ statutū disponens de minore. quia primuꝫ statutuꝫ loquitur fingendo contractuꝫ simulatuꝫ ꝛ fictum: ꝛ excludendo peccatuꝫ vt superius dixi: ergo ista cessio valuit ꝛ tenuit: nō obstante dicto statuto. ¶ Restat nunc videre quia dictus Jo. factus maior ratificauit dictaꝫ venditionem: dubitatur qd iuris ꝛ quidez presupponitur in puncto ꝙ istā ratificationemꝫ fecit postꝙ fuit facta cessio illi Spe. ꝛ magnifico militi.d. Bartolomeo: quo casu habet minus dubitationis. Et circa hoc ante omnia est ponderanduꝫ statutuꝫ p:efatum: dum dicit: ꝛ si aliter facti fuerint quocunqꝫ modo illi cōtractus appareant: vel quātūcunqꝫ oblīuionē cōtineant. sint ꝛ habeantur pro simulatis ꝛ sint precisa: ꝛ precise debeant obseruari predicta: quo casu apparet de nullitate dicte venditionis ꝛ de dolo in ea commisso: ꝙ etiā apparet ex non obseruātia statuti: vt est glo.in.l.j.C.de fide istru.ꝛ iur. aste fisca.lib.x.i ver. mala fide: vbi omissio solēnitatis requisite vehementē doli p sumptionem inducit.facit.c.qui contra iura.de reg.iur.lib.vj. ꝛ quod illa ratificatio non faciat reconualescere illam venditionem nullam: superioribus diebus consului Parme in eodem statuto: ꝛ allegaui consilium.d.Ludo.roma. ꝙ est.lij. incipi.id de quo queritur. ꝛ ibi refert insignes docto. ita cōsu-

luisse. Et facit tex. in l. j. cum sua glo. C. si maio: fac. ⁊ q̄ volu/
it Baldus. C. qui admit. ī antepenultima col. versi. extra que/
ritur statuto cauetur: q̄ mulier non possit adire sine consensu
consanguineoꝝ: ⁊ etiam quia istud statutum imponit ne/
cessitatem ⁊ cogit partes ad obseruanda omnia ⁊ singula con/
tenta in dicto statuto: ⁊ ex eo quia dicit precise obseruent: vt
superius demonstraui: ⁊ etiaꝫ quia dicit nulli possint minores
⁊c̄. quo casu presupponi tnegatiuaꝫ ⁊ inducitur necessitas: vt ē
glo. solēnis in. c. j. de reg. iur. lib. vj. Et facit glo. in cle. dispen/
diosaꝫ. de iudicijs. ⁊ in. c. cū diocesim in glo. fi. de usur. ⁊ q̄ vo
Bal. in. c. j. qui succe. teneā. vbi dicit q̄ quotiens statutum an/
nullat contractuꝫ ipso iure si non fuerit certa solemnitas obser
uata: tunc videtur apponere formaꝫ: adeo q̄ partes non pos/
sunt renunciare illi solēnitati: sed in casu illius statuti infringi/
tur actus ipso iure dum dicit sint nullius valoris: ergo ista rati
ficatio non potuit conualidare dictaꝫ venditioneꝫ nullaꝫ stan/
te dicto statuto. Faciat etiam quia quotiens statutuꝫ apponit
clausulam decreti: quia annullat actum ipso iure q̄ñ non inter/
uenit solēnitas statuti: tunc consensus partiuꝫ nihil operatur:
vt est glo. in. c. dilecto. de preben. ⁊ no. in. c. cuꝫ venissent de in
stitu. ⁊ tex. in. c. deniqꝫ in ver. decretū necessitateꝫ facit. iiij. dist.
Et peroptime faciat glo. in. l. a diuo pio. ff. de ritu. nup. vbi
contractus reprobatus a lege non potest confirmari ⁊ conua/
lidari. Etiaꝫ si interueniat consensus partiuꝫ: quā glo. reputat
singularem. Bal. in. c. latoꝝ. de re iudi. ⁊ in. l. cuꝫ mulier. ff. sol.
matri. ⁊ in. l. non dubiuꝫ. C. de legi. ⁊ in. l. iubemus. §. sane. C.
de sacro san. eccle. ⁊ facit q̄ dicunt omnes scribentes in. c. cum
dilecti. de emptione ⁊ vendi. vbi dicunt q̄ si dolus dat causam
contractui potest a partibus approbari: ⁊ valet ille contractus
vt est glo. in. l. eleganter. ff. de dolo. sed fallit vbi lex reprobaret
illum contractuꝫ: quia tunc cōsensus vtriusqꝫ partis nihil ope/
raretur: alleg. glo. in. d. l. a diuo pio. ⁊ multuꝫ late dixi in. d. cō
filio: ⁊ sic sole clarius est q̄ dicta ratificatio non fecit reconuale
scere illam venditioneꝫ nullā: ⁊ precipue quia ex quo illa cessio
valuit vt habetur in. l. per diuersas. C. man. siue ille Jo. fuerit
in minori etate: siue in maiori: quia potuit cedere ius dicendi
nullam illaꝫ venditionē vt voluit. d. Pau. in supraallegato cō
filio quesituꝫ fuit ius dicto. d. Bartolameo. ad dicenduꝫ nullā
dictam venditioneꝫ: ergo sequitur q̄ non potuit sibi tolli facto
ipsius Joannis ʒabelli: quia ius mihi quesituꝫ sine facto meo
mihi tolli non potest vt. l. ius nostruꝫ. ff. de reg. iur. c. que in ec/
clesiaruꝫ. de constitutio. l. fi. C. si contra ius. vel vtil. publi. fa/
cit. l. fi. ff. de pactis. Et accedat elegans dictuꝫ Ang. in auē. de
nup. §. quia vero. ad finem. vbi inducit glo. ibi positaꝫ ad que/
stionem q̄ si de quolibet cōtractu debeat solui gabella ad cer/
tam rationem ⁊ contractu perfecto partes velint recedere a cō
tractu in totuꝫ vel in parteꝫ: ⁊ minuere ad hoc vt non soluāt q̄
non possunt: quia cuꝫ sit quesituꝫ ius cōmuni ad gabellaꝫ non
potest recedi a contractu in preiudiciuꝫ cōmunis: maxime per
regulam: quia ius nostruꝫ non tollitur: vt in. d. l. ius nostrum:
ita formaliter dicit ibi Angel. ita ergo erit in proposito nostro
non potuit ille Jo. posteaq̄ fecit illaꝫ cessionē ad annullandū
⁊ retractanduꝫ illaꝫ venditioneꝫ quatenus de facto processit: ⁊
fuit quesituꝫ sibi ius: non potuit dictus Jo. preiudiciū ipsi°. d.
Bartolomei ratificare dictaꝫ venditioneꝫ: ⁊ sic nulla fuit dicta
ratificatio. Et etiaꝫ posito non tamen concesso q̄ fuissent ali/
qua: non tamen potuit fieri ad preiudiciuꝫ dicti domini Bar/
tolomei. cuꝫ ista cessio valuerit q: fuit vera ⁊ non simulata: ⁊ ha
bebat omnia substantialia requisita ad cessioneꝫ fiendaꝫ de q̄
bus in tex. glo. ⁊ Bar. in. d. l. per diuersas: ⁊ per consequēs di
cta ratificatio non preiudicauit dicto. d. Bartolomeo. Cuꝫ er
go abdicauit a se dictus Jo. illud ius dicendi venditionē nul/
lam per cessioneꝫ factaꝫ. d. Bartolomeo: sequitur q̄ illa ratifi/
catio nō inuenit ratificabile: quia ratificatio requirit subiectuꝫ
susceptiuum ratificationis: quia actus actiuoꝝ sunt īpatien
te bī dispositō: vt voluit Aristo. in secūdo de anima. Jdeo cū
ista ratificatio non reperiat extremuꝫ habile ⁊ susceptiuuꝫ rati/
cationis: vt in tex. aureo. l. bonoꝝ. ff. rez ra. ba. necessario ni/
hil est operata cuꝫ sit fūdata super nō ente: ⁊ ex non ente nō re
sultat ens: vt dicūt philosophi ex nihil: nihil existere. sententia
vera. vt voluit Boe. sequitur q̄ talis ratificatio nihil est opera
ta. Et multo minus operabitur: quia probata non est: ⁊ si fo/
te est probata. tamen est probata minus sufficienter: q: per te/
stes ad eternam memoriam receptos ipso domino Bartolo/
meo. de cuius preiudicio agitur non citato: non monito nec
requisito: quo casu requiritur citatio vt. c. in nomine dñi. de te
sti. etiaꝫ quādo recipiuntur ad eternam rei memoriaꝫ debet ci/
tari aduersarius contra quem producuntur: vt est tex. apertus
in. c. quoniaꝫ frequenter. extra vt lite non contest. in principio.
Cum ergo non fuit citatus dictus. d. Bartolomeus: sequitur
q̄ talis receptio fuit nullius momenti in preiudiciuꝫ iuris que/
siti dicto. d. Bartolomeo. concludo ergo illaꝫ ratificationeꝫ eē
nullius momenti: ⁊ ita ꝓcludo. laus deo. d. Andre. Barbatia.

Casus consilij septimi.

¶ Circa materiam exemptionis quomodo confessa intelliga/
tur. Et ad que extendatur: ⁊ an possit preiudicari iuri quesito
alteri: vel pio loco: vel publice vtilitati: per huiusmodi ꝓcessio
nem exemptionuꝫ ⁊ priuilegioꝝ. Et an ⁊ quando masculinū
concipiat femininum: maxime in contractibus.

Illud Asseram in medium q̄ bellis/
simē scripsit Paulus aposto
i lus ad Corinthyos primo. Omnis sapien
tia nobis a deo: sāctificatio: iustitia ⁊ redē
ptio. ¶ Jdeo optimi maximi dei omni in/
uocato presidio. Visō puncto ⁊ solēni ani
maduersione pensato ⁊ discusō: dubitatio
huius consultationis multa habet capita: capiam ea que mihi
videntur magis ad decisioneꝫ accomodata. Et ꝓ potissimo
⁊ formali fundamento. premitto q̄ in bulla Joānis olim pape
dicitur: nec non ⁊ filios descendentes ⁊ posteros quoscūqꝫ in
tertiam generationeꝫ inclusiue: ⁊ que filios ⁊ descendentes ⁊
posteros tuos interim adipisci contigerit ⁊c̄. Ex quibus ver/
bis apparet quesitum esse ius ipsis filijs ⁊ posteris illius Calde
rini. Stat modo dubitatio si ille Calderinus potuerit per suaꝫ
compositionem preiudicare non solū sibi: sed etiam iuri a se q̄
sito illis suis filijs ⁊ posteris: ⁊ in compositione facta per illum
Calderinuꝫ: ⁊ per ꝯmune ducie dicitur: che gli homini de du
cia si agrauano de questa exemptione lamentandosse e condo
lendesse dicendo: q̄ ista exemptio erat maximum dānum dicti
cōmunis: ⁊ considerato q̄ dictus Calderinus vult remanere
frater ⁊ amicus hominum dicti communis. ⁊ etiam considera
to q̄ ipse ⁊ filij ⁊ sui descendentes volunt viuere ⁊ mori in ter/
ra dicti communis ducie: ⁊ ꝓ statu ⁊ substentamento domi/
nij eoꝝ: ⁊ ꝓ pace ⁊ bona concoꝝdia ⁊ vnione ⁊ q̄ dicti ho/
mines terre ducie sunt contenti ⁊c̄. quo casu liquido apparet:
q̄ ista compositio emanauit propter bonum pacis ⁊ concoꝝ/
die: ⁊ vt ille Calderinus cum suis descendentibus non rema/
neret exosus ⁊ inuisus hominum communis: ⁊ sic ex prefatio/
ne apparet qualis sit natura cōtractus ⁊ compositionis: vt ele/
ganter decidit Bar. in. l. cum hi. per illum tex. ff. de transac.
⁊ in. l. cum quid. ff. si certum petatur. ⁊ in. l. j. ff. ad macedo.
vbi dicit illum tex. esse notabilem ad hoc: ⁊ idem voluit Bal.
in. l. fi. ff. de heredi. institu. per illum tex. ⁊ probatur in tex. in. l.
regula. §. ⁊ licet in versi. initium constitutionis demonstrat. ff.
de iur. ⁊ facti igno. Bal. in. l. vt liberis. C. de colla. ⁊ in. l. j. ff.
de origi. iur. ⁊ in prima constitutio. C. ⁊ in dicta. l. cum hi. ⁊ in
l. hec verba. C. de adiec. fal. cau. le. ⁊ Angelus in. l. j. ff. de iu/
di. ⁊ in dicta. l. cum hi. ⁊ dominus Antonius in cle. j. de elec.
tex. ⁊ ibi dominus Abb. in. c. ex multa de voto. domin° Car/
dinalis in. c. causam. extra de rescrip. Apparet ergo ex predi/
ctis q̄ causa potissima huius compositionis fuit propter pacē
⁊ concoꝝdiam ⁊ vnionem ⁊ propter euitandū odium: q̄ homi
nes dicti cōmunis gererēt cōtra ⁊ aduersus ipsū Calderinum
⁊ filios posteros ⁊ descendentes suos: quo casu licitum est etiā
tutori ⁊ curatori remittere debitū ligdum ipsi° pupilli ⁊ infātis
si ageretur de vtilitate aīe vel coꝝporis ipsius pupilli. Unde di
cebat Jac. bu. ī. l. pactū curatoris. C. de pactis. doctoꝝes ⁊ ad
uocatos dicere q̄ potest tuto: facere pacē cum occisoꝝibus pa
tris ipius pupilli si hoc expediat ipsi pupillo: quia forte illi oc/

cisores occiderent pupillum: sequitur ibi Bal. & Saly. & idem tenet ibi Albericus de rosate. Et facit q̃ habetur in Specu. titu. de homici. §. j. versi. illud. & idem voluit Angelus in dicta. l. imperatores. quod prelatus vel alius admiſtrator: potest remittere de iure eccleſie propter bonum concordie & pacis. Modo in proposito noſtro eſt ſumme conſiderandum: quia Ange. ibi. & Jaco. but. & alij doctores relati loquũtur q̃ poteſt remitti de iure queſito ipſi pupillo vel ipſi eccleſie propter bonum concordie. ergo multo fortius poterit remitti propter bonum concordie ius querendum: argumẽto. l. quid. & ff. de his que in frau. credi. l. ſi ſponſus. §. ſi maritus. ff. de dona. iter vi. & vxo. & q̃ voluit Federicus de ſenis conſilio nono: & etiaꝫ Jn no. in. c. admonet. de renuncia. Bal. in. l. ſi pupillorum. C. de repu. here. & in. l. contra iuris. ff. de pactis. & dominus Cardinalis in. c. potuit. de locato: & in. c. vt ſuper. de rebus eccle. nõ alie. & Saly. in dicta. l. pactum curatoris. C. de pactis. & q̃ habetur in. l. ſeruus. C. de pactis. Cum ergo in proposito noſtro ille Calderinus teneretur ad onera municipij: & fuerit exemptus ab illis oneribus: & ſic tractatur de iure querendo tam ſibi q̃ ſuis filijs & deſcendentibus: & quia de hoc inſurgebat & oriebatur maximũ odium & indignatio inter homines communis ducie: & inter eum & ſuos filios & deſcendentes: & vt tolleretur illud odium & illa indignatio compoſuit ſe ſuper illa bulla: & ſic propter bonum concordie & pacis & tollende indignationis renunciauit iuri querendo ipſis ſuis filijs & deſcendentib⁹. ſequitur q̃ potuit: & per conſequens non poſſunt initti iuri dicte bulle filij & deſcendentes ipſius Calderini. Et ſi dicatur q̃ ius mihi queſitum ſine facto meo mihi tolli non poteſt: vt in. l. ius noſtrum. ff. de regu. iur. l. ſi. C. ſi contra ius vel vtili. publicaꝫ. cuꝫ ſi. ergo ius queſitum filijs & deſcendẽtibus ipſius Calderini ex bulla impetrata per ipſum Calderinum non potuit eis inuitis tolli: & per conſequens compoſitio illa facta cuꝫ cõmuni ducie non potuit preiudicare filijs ipſius Calderini & deſcendentibus: vſqꝫ in tertium graduꝫ incluſiue: ad hoc reſpondeo & allego q̃ habetur in. l. qui rome. §. flauius. ff. de verbo. obliga. vbi ſi contrahо cum aliquo: & appono pactum q̃ alteri tertio acquiratur actio ſeu ius: tunc ius dictum ſeu actio acquiritur irreuocabiliter ſi non interuenit penitentia: vt ibi probatur iuncta. l. iij. ff. de ſeruis expor. facit q̃ no. ibi Bar. & in. l. j. C. ſi manci. ita fue. alie. & in dicta. l. iij. Bal. & Saly. ĩ dicta. l. j. & idem Saly. in dicta. l. iij. Jta in proposito licet iſte Calderinus acquiſiuiſſet iſtam exemptionem pro ſe: & ſuis deſcendentibus vſqꝫ in tertium gradum incluſiue: tamen ex penitentia ipſius Calderini potuit eis tolli & impediri effectualis acquiſitio in totuꝫ. Nec obſtat huic rationi q̃ habetur in. l. ſeruus. C. de pactis. & in. l. ſi. ff. eo. quia poteſt reſponderi quod interduꝫ ille ex cuius pacto alteri queritur non eſt ſui iuris: ſed alteri ſubiectus vt ſeruus vel filius: & tũc tenetur acquirere patri aut domino: & tunc illo caſu non poteſt illam reuocare acquiſitionem & ſic loquitur dicta. l. ſi. ff. de pactis. nam reus tenetur acquirere liberationem pro ſuo fideiuſſore. l. & heredi. §. ſi. ff. de pactis Et eodem modo tenetur procurator acquirere dño. l. ſtipulatio iſta. §. ſtipuler. & §. ſi quis inſulaꝫ. de verbo. obliga. Interduꝫ autem quis eſt ſui iuris nec tenetur alteri acquirere: & tũc videtur q̃ ex penitentia poſſit effectualiter impediri acquiſitio: vt no. in dicto. §. flauius: & in dicta. l. iij. Interdum autem ex facto tertij mihi non queritur ius immediate: ſed venit querendum ſecuta ratificatione: & tunc non poteſt impleri acquiſitio. vt. l. ſi ego. ff. de neg. geſt. Nec obſtat q̃ habetur in. l. ius noſtrum. de reg. iur. vbi illud quod eſt noſtrum ſine facto noſtro tolli nobis non poteſt: quia reſpondeo interdum alicui eſt queſitum ius irreuocabiliter: & tunc non poteſt ſibi ſine eius cõſenſu auferri: & ſic loquitur. d. l. ius noſtrũ. niſi iuſta cauſa intercederet in auferendo per id q̃ habetur in toto titu. de bo. dãna. Interdum eſt alicui ius queſituꝫ reuocabiliter: & tunc non eſt abſonum tale ius auferri poſſe ſine conſenſu iſtius cui eſt queſitum: vt probatur in. d. §. flauius cõiuncta. d. l. iij. & q̃ vtrobiqꝫ voluit Bar. & facit q̃ habetur in. l. ſed & ſui. §. interdum coniũcta glo. ff. de vſufruc. vbi patet q̃ ſi ſeruus vſufructuari⁹ aliqd emit & ſibi traditur habita fide de precio interim dominiuꝫ efficitur domini proprietatis: vt ibi dicit glo. & cum poſtea ſolua-

tur venditori pecunia vſufructuarij qui habet vſufructum ſerui cenſetur non fuiſſe acquiſituꝫ dominiuꝫ propietario: ſed vſufructuario: facit. l. ſi quis ita. ff. de condic. inſti. coniuncta glo. in. l. cum pater. §. ſurdo. de leg. ij. & l. ſi mortis cauſa cum. l. ſequẽti. ff. de dona. cauſa mor. quãmo ipſe Bar. iſtud ſentit in l. iuris iurãdi. §. ſi liberi. ff. de ope. libe. & facit glo. ibi que dicit & ibi Bar. pater eſt ſtipulatus operas a liberto ſibi & ſuis filijs dari: q̃ pater poteſt tale ius aſſignare vni filiorũ: ſi tamen non aſſignat competit omnibus operaruꝫ petitio. Et faciat q̃ voluit idem Bar. in. d. §. flauius. & ibi Ang. & Jo. de imo. & bal. in. l. cum a ſocero. C. de iure dotium: & q̃ voluit. d. Pet. de ancha. conſilio. cxxxij. vbi conſuluit pater accepit emphiteoſim p ſe & filijs ſuis & nepotibus a quodaꝫ monaſterio: cõſuluit q̃ poteſt vni filiorum aſſignare totam emphiteoſim: & mouetur per notata per Bar. in. d. §. flauius: & in. d. l. iij. dicit hoc maxime procedere: quia erat ius queſituꝫ in ſpe & in conditione. l. dies incertus. ff. de condi. & demon. & etiaꝫ ſm iſtaꝫ partez conſuluit d. meus Jo. de imo. vt ipſe refert in cõmento. c. potuit de locato ad finem. Modo in proposito noſtro concurrit non ſolum factum patris voluntarium: quia ſm predicta potuiſſet pr̃ iſte ex ſua ſola voluntate tollere iſtud ius queſituꝫ in ſpe ſuis filijs & deſcendentibus vſqꝫ in tertiuꝫ graduꝫ incluſiue: ſed concurrit factum veſtitum cauſa neceſſaria vigenti & vtili. primo quia illa bulla preiudicabat & nocebat toti reipublice ipſius terre ducie: & preiudicabat paupertatibus hominum dicti communis: quo caſu etiaꝫ dicta bulla limitaretur & reſtringeretur vt nõ eẽt enorme preiudiciuꝫ paritura rei publice: vt in. c. pe. de cleri. nõ reſcin. c. ſuggeſtum de deci. in tantuꝫ q̃ quodlibet preiudiciuꝫ & reſcriptuꝫ habet illaꝫ clauſulaꝫ anneaꝫ ne preiudicet vtilitati publice: ſemper eniꝫ intelligitur excepta publica vtilitas: tex. eſt aureus in. l. iubemus. C. de ſacroſan. eccle. & ibi Bal. dixit. q̃ in omni priuilegio intelligitur clauſula exceptuans publicaꝫ vtilitatez. Faciat tex. in. l. ſi quis in graui. §. bi quoqꝫ. ff. ad syl la. & l. iubemus. C. de naui. non excu. lib. xj. & l. j. C. ne lice. ſe. in emp. ſpe. ex. lib. x. l. nullus. C. de cur. pu. lib. xij. c. non mi⁹ de immu. eccle. vbi per priuilegium quãtũcunq̃ generale conceſſum priuato vel pio loco non preiudicatur publice vtilitati: nec etiam iuramentum. Facit q̃ habetur in. c. j. de iureiurã. li. vj. c. j. de his que fi. a maio. par. ca. l. potioris. C. de officio rectoris prouinc. l. in prouinciali. §. fi. cum. l. ſe. ff. de op. no. nunci. l. mulieri. ff. de pi. acti. & q̃ no. Bal. in rubrica. C. qui accuſ. non poſ. & tex. in. l. de decurionibus. C. de ſilẽtia. li. xij. & q̃ no. Joan. an. in addi. Spe. in titu. de cenſi. §. nunc dicendum in addi. per hãc. l. Et q̃ no. By. in. l. ſi ex toto ô lega. ij. Facit q̃ habeẽ in auẽ. vt nulli iudicium. in. §. & hec vero iubemus. & in auẽ. de manda. princi. §. ſi quis autem. & in. l. venditor. §. conſtat. ff. communia prędi. & in. l. ſi pendentes. §. ſi qui codearij. ff. de vſufruc. Cum ergo iſte Calderinus renunciauerit iuri q̃ſito ſibi & ſuis filijs ꝛc̃. propter multa: primo propter publicaꝫ vtilitatem communis ducie: ſequitur quod multo fortius potuit renunciare tali iuri: quia etiam de iure communi non poterat ledere talis bulla rempublicam enormiter per iura prędicta. Secundo renunciauit tali iuri propter pacem & concordiam habendam: & propter euitandum odium & rancorem totius communitatis contra ſe & eius filios: quo caſu valeret renũciatio etiam proprij iuris ſui & ſibi queſiti: vt ſuperius eſt oſtenſum: ergo multo fortius in iure querendo: vt eſt in caſu iſtius bulle quo ad filios & deſcendentes: quia quo ad eos erat ius querendum: & etiam tractabant de lucro captando. Et etiam eſt diligenter penſandum: quia iſte Calderinus non in totum renunciauit iuri ipſius bulle. ſed reſeruauit ſibi mille libras in certis poſſeſſionibus & domibus: & ſic in totum non abdicauit a ſe illud ius ſibi queſitum ex illa bulla: & querenduꝫ ipſis filijs & deſcendentibus ſuis vſqꝫ in tertium gradum. Et etiã eſt acurate conſiderandum q̃ mortuo dicto Calderino filij deſcendentes ab eo iam obſeruarunt compoſitionem prędictaꝫ & ſoluerunt collectas & onera. Et ſm tenorem & effectuꝫ dicte compoſitionis. Et ſic videntur ratificaſſe dictam compoſitionem: quia vbicunq̃ interuenit taciturnitas cum actu poſitiuo: puta ſolutionis vel alterius. tunc inſurgit ratificatio: vt l. fideiuſſor. §. pater Seyi. ff. de pignoribus. l. Gayus. ff.

de pigno. acti. c. porrectum. ꝛ. c. ad apostolicam. de regula. ꝛ q̃ no. in. l. sepe. ff. de re iudi. ꝛ in. l. que dotis. ff. solu. matri. ꝛ per Inno. in. c. ex parte decani. de rescriptis. ꝛ in. c. in nostra. de procura. ꝛ in. c. cum in iure peritus. de officio delega. Cum ergo ille Albericus soluerit collectas ꝛ onera rerum patrimonij ꝑm illam compositionez qui actus est positiuus: sequitur q̃ sibi preiudicauit: ꝛ quia stabat in cõmunione cuꝫ suo fratre ꝛ insimul tenebat ꝛ possidebat patrimoniuꝫ patris ꝛ soluebat collectas ꝛ onera nomine cõmuni tam suo q̃ nomine fratris: ꝛ ille frater hoc sciebat: ꝛ presumptio est scire q̃ ille soluebat nomine amboꝝ: sequitur ergo q̃ ille alter frater cõsentiebat: ꝛ per consequens ambo videntur ratificasse: maxime quia alter frater non contradicebat nec protestabatur q̃ sibi non intendebat preiudicare ex illo actu soluendi collectas. Et etiam quia non est possibile se excusare circa hoc ex eo: quia ille frater soluebat de pecunia cõmuni amboꝝ: ꝛ de portione communi quo casu ambo vidẽtur ratificasse. Et si opponatur amice iste frater erat minor: ideo tunc temporis ille actus soluendi non preiudicabat sibi: ꝛ si tacebat illud accidebat sui facilitate ꝛ ibecillitate intellectus: ꝛ per consequens nullo modo sibi ꝓiudicabat illa taciturnitas. Ad hoc respondeo multifarie: primo ista compositio fuit orta: ꝛ ex ordium ꝛ effectum habuit ab ipso suo patre ꝛ non a fratre ipsi⁹. s. ab illo Alberico: quo casu actus causatus a nostris maioribus currit nobis minorib⁹: per ea que scripta sunt in. l. emilius largianus. ff. de minorib⁹. Et ibi Bar. ꝛ per glo. in. l. ij. C. de iure emphi. ꝛ q̃ habetur in. l. si fundum. ff. de fundo dota. ꝛ sic non obstat illa argumentatio. Secundo respondeo aliter illa compositio fuit facta ad vtilitatem illius minoris: ꝛ omnium descendentium ab ipso Calderino vt superius dixi propter euitandum odium dicti communis: ex quo viuere ꝛ mori habebant in illo communi fuisset eis graue habere homines totius communis inimicos ꝛ indignatos contra se quo casu si fuisset pupillus valeret talis renũtiatio vt voluit Jaco. but. in. d. l. pactum curatoris cum si. superius allega. ꝛ sic valuit: ꝛ per consequens multo fortius valuit contra ipsum minorẽ ex quo agitur de sua vtilitate: quo casu succedit regula tradita per glo. valde sing. in. l. ij. ff. de accepti. que dicit q̃ pupillus potest obligari sine auctoritate tutoris: ꝛ valet obligatio si ex illa obligatione consequitur ille pupillus liberationẽ. ꝛ ibi dixit Ange. statuto Florentie cauetur. q̃ minor non possit obligari sine consensu propinquoꝝ: q̃ si ex illa obligatione acquirat q̃ poterit obligari sine consensu ꝓpinquorum per illam glo. ꝛ sequitur ibi Joan. de imo. ꝛ idem voluit Angel. in consilijs suis in ordine meorum consiliorum vltimo: vbi ita consuluit anchone super quodaꝫ statuto anchonitano: ꝛ bene facit glo. in. l. quecunqꝫ. C. de bo. que libe. que vult q̃ pater potest alienare bona delata filio si illa alienatio tẽdit in vtilitatem filij. Et bene facit q̃ voluit idem Bal. in. l. cõtra iuris. §. fi. ff. de pactis. ꝛ. l. cum hi. §. si eã. ff. de transac. Et sic cum ista refutatio tendat in fauorem descendentium posito q̃ essent minores: valuit ꝛ procedit hoc eo casu quo ageret de iure quesito ipsi minori. Quanto fortius in casu nostro cuꝫ agatur de iure querendo ipsi minori ꝛ est factum patris qui i hoc potuit preiudicare filijs: vt in. d. §. flauius: ꝛ superius fuit ostẽsum. Ergo sequitur q̃ ista compositio valuit ꝛ tenuit in preiudicium filiorum ipsius Calderini: ꝛ ex eo descendentium vsqꝫ in tertium gradum inclusiue: licet i veritate non agatur de preiudicio ipsorum: sed potius de fauore cum euitetur odiuꝫ communis ducie vt est dictum: ꝛ eo magis quia iam in totum nõ renunciauit iuri ipsius bulle sed in parte. Et si quispiã opponat de clausula contenta in dicta compositione dũ dicitur q̃ eo casu quo aliqua partium nolluit obseruare contenta in dicta cõpositione: quod tunc quelibet pars remaneat in suis terminis ꝛ in suo iure: ꝛ sic videtur q̃ dicta compositio non habeat robur perpetuum: sed dũtaxat donec ambe partes sunt contente seruare dictaꝫ compositionez. Cum ergo filius dicti Calderini voluit seruare dictaꝫ compositionez: sequitur q̃ talis compositio sibi non nocet: imo videtur remanere in suis terminis ꝛ in suo iure: quia istud vere nõ obstat. Primo q̃ iam dictus Calderinus obseruauit dictã ꝓpõnẽ ꝛ remãsit ꝓtentus: nec of in dicta compositione quandocunqꝫ aut quotienscunqꝫ nollet seruare dictaꝫ compositionez: sed dicitur si aliqua partium nollet seruare dictaꝫ compositionez: ꝛ sic refert se ad tempus quo adhuc non erat obseruata dicta compositio: ꝛ ad tempus quo res erat integra: ꝛ iste nõ est casus noster. quia iam obseruata fuit dicta compositio: ꝛ sic deficiunt in casu isto verba compositionis: ergo deficit ipsa compositio ꝛ eius dispositio. l. j. §. loqtur. ff. de mag. conue. l. iiij. §. totiens. ff. de dam. infec. c. ex parte astensis de concess. preben. c. indemnitatibus. §. sed cũ eas. de elec. lib. vj. cum si. ꝛ per consequens sileat illa obiectio. Secundo respondetur q̃ illa verba si nõ placeret alicui partium dicta compositio: seu si aliqua partium nollit seruare dictaꝫ cõpositionem ꝛc. non important tempus infinitum nisi tempus sexaginta dierum: ter est valde sing. in. l. q̃ si nollit. §. si quid ita. in ver. si autem de tempore nihil conuenit. In factuꝫ actioni dãtur sexagita dies vtiles ꝛ accomodanꝫ emptori ad reddibenduꝫ vltra non. si vero cõuenerit vt in perpetuum reddibitio fiat puto hanc ꝙuentionem valere. ff. de edil. edic. ista sunt formalia verba illius ter. vbi si fiat contractus venditionis: ita si placuerit ꝛ non specificetur tempus infra q̃ displiceat tunc dantur sexaginta dies vtiles faciat glo. in. l. si conuenerit. ff. de rescin. vendi. ꝛ in. c. illo vos de pignoribus: ꝛ q̃ voluit Bal. in dicto. §. si quid ita. ꝛ doctores ĩ dicto. c. illo vos. ꝛ pulchre dixit Bar. ĩ. l. j. ff. de leg. ij. per illũ ter. ĩ. d. §. si qd ita. q̃ si alicui conceditur q̃ eligat in sui fauorem intelligitur aliter nõ declarato. Et specificato termino infra spatium. lx. dieruꝫ. Cum ergo in casu nostro. ista ꝙpositio fuit obseruata vltra annos. xxx. seu. xxviij. que fatuitas esset dicere nunc q̃ filij illius Calderini nollent obseruare dictam ꝙpositionem: ꝛ q̃ hoc facere possent virtute illorum verborum: videlicet si aliqua partium nollet obseruare ꝛc. certe esset male dictum ꝛ contra omnem iuris dispositionem. Et etiam faciat quia verba dicte compositionis referuntur ad ipsum Calderinum ꝛ non referuntur ad ei⁹ filios. vnde sufficit quod ipse Calderinus illam ꝙpositionẽ obseruauerit ꝛ sibi placuerit. ¶ Restat nũc acurate videre istud: videlicet quia postq̃ compositio illa fuit celebrata inter illum Calderinum ꝛ ipsum commune ex post facto: illinc ad decem annos fuit facta quedam generalis exemptio domoꝝ: q̃ domini domorum non tenerentur soluere aliquas collectas ꝓ suis domibus. hoc facit dubium ex eo: quia cum ex dicta bulla ille Calderinus fuisset exemptus cum suis descendentibus vsqꝫ in tertium gradum inclusiue q̃ non teneretur soluere collectas pro suis rebus immobilibus: ꝛ facta fuit super hoc compositio q̃ dictus Calderinus ꝛ sui descendentes essent exempti vsqꝫ ad quantitatem mille librarum: ꝛ pro illis mille libris elegit sibi quasdam possessiones ꝛ quasdam domos: vt in dicta compositione apparet. ¶ Modo commune ducie eximit generaliter omnes domos existentes in castro ducie: videtur etiam eximere dictas domos illius Calderini electas a se i numero dictarum mille librarum exemptionis: ꝛ sic sequitur q̃ non est exemptus pro mille libris: quia ipse debet gaudere beneficio statuti indulgentis exemptionem: ꝛ per consequens ne videatur deceptus in illis mille libris: videt necessario esse dicẽdum q̃ fiat computatio valoris dictarum domorum electaruꝫ per illum Calderinum. in alijs bonis ipsorum descendentium fiat exemptio habito respectu ad valorem dictarum domorũ: ꝛ etiam quia descendentes ipsius Calderini vendiderunt dictas domos. ꝛ sic videntur lesi in hoc: quia non sunt exempti pro mille libris: vt dictat ipsa compositio: ergo reficienduꝫ est eorum damnum: quia ad hoc respondeo: ꝛ circa istum passum est summe aduertendum: quia pendet difficultas in hoc: ꝛ circa hoc considero quod nos sumus in casu difficili qui non poterat fieri sine dispensatione quo casu reputatur a iure ipossibile: vt voluit Inno. in. c. filius de testamẽ. ꝛ in. c. pastoralis. de causa poss. ꝛ proprie. ꝛ glo. in. c. gratia. de rescriptis lib. vj. ꝛ glo. in. c. finis. de contro. inuesti. ꝛ Bar. in. l. j. ff. de cõdi. insti. ꝛ in. l. j. ff. de vulga. ꝛ pupil. ꝛ in. l. apud iulianum. §. fi. de lega. j. ꝛ in. l. quãdiu. ff. de acquiren. heredi. ꝛ in. l. continuus §. cum quis. ff. verbo. obliga. ꝛ in. l. j. ff. de inofficioso testamento. ꝛ ibi refert Angelus se audijsse in dicta. l. j. Bartoluꝫ allegantem ad hoc ter. singula. in. l. iiij. in principio. ff. de fideicom. liberta. ꝛ licet Inno. ꝛ doctores communiter in locis

prefatis loquantur de eo q̄ non potest fieri nisi a principe ꝛ de eo quod dependet a voluntate vnius dumtaxat: nihilominus idem est dicendum in eo q̄ non potest fieri nisi per legem municipalem: quia etiam illud tale reputatur impossibile: ꝛ nō est de consideratione iuris: istud formaliter dixit Bar. in. d. l. continuus. §. cum quis. vbi loquitur de eo q̄ non potest fieri nisi per legem municipalez: ꝛ alleg. ad hoc dictum Inno. in. d. c. filius: ꝛ l. cesar. ff. de publica. Apparet ergo ex istis q̄ licet ex post facto per prouisionez municipalez fuerit facta exēptio domorum: tamen non fuit ex iuris consideratōe: imo venit ex difficili ꝛ quasi ipossibili: vnde non potuit dicere ille Calderinus ego sum deceptus ꝛ dānificatus in hoc eligendo domos pro p te illaruz mille libraruz: quia ex quo tempore compositiōis omnes domus tenebantur seu obligate erant ad collectas optia fuit electio illi⁹ Calderini eligere domos. nec sperare debebat q̄ cōmune faceret generalez prouisionez ꝛ legez. de eximendo domos a collectis: quia istud reputabatur difficile ꝛ quasi ipossibile. Ideo nō potest dici deceptus. nec illa generalis exēptio domoruz facta postea per cōmune duce cōprehendit domos illas electas ex eo: quia iaz erant exempte vigore cōpositionis ꝛ vinculi potentioris: vnde si cōmune duce vellet reuocare illaz generalem exemptionez domoruz factaz per ipsuz ꝯmune ꝛ reducere domos ad pristinuz statuz soluendi collectas non preiudicaret iuri exemptionis domoruz acquisito dicto Calderino: quia contractus ille cōpositionis est effectus irreuocabilis l. sicut. C. de act. ꝛ obli. sunt enim a principio libere voluntatis: sed ex post facto sunt necessitatis. l. i comodato. §. sicut. ff. como. cuz si. Nec potuisset cōmune duce tollere ius quesituz Calderino ꝛ suis descendentibus vigore dicte ꝯpositionis: quia licet deus subegerit pape canones: ꝛ imperatoꝝ leges: nō tamē sibi subegit pacta ꝛ conuentiones: vt in. c. j. de proba. c. j. de natura feudi. cum si. ꝛ ibi Bal. ꝛ sic multo minus potuit dictum cōmune aut potuisset tollere ius quesitū dicto Calderino: ꝛ p consequens non potest dici deceptus dictus Calderinus propter superuenientez generalez exemptionez domorum que videbatur impossibilis tempore dicte cōpositionis: ꝛ etiaz quia dicta generalis exemptio nō cōprendit illas domos iā exēptas vigore compositiōis: vnde in nullo derogauit iuri suo dicta generalis exēptio facta per cōmune duce. Si ergo heredes ꝛ filij dicti Calderini vendiderunt domos illas iaz exemptas vigore cōpositionis imputetur eis: quia non debet illa venditio preiudicare iuri cōmunis ꝛ hominuz dicte terre duce: quia iaz semel exempta erant pro mille libris: ꝛ iaz elegit illā tombā ꝛ illas domos pro illis mille libris: vnde q̄ perunt filij istius quōdā Calderini intus habent. l. j. C. de exe. rei. iu. Cuz ergo habeant illam tombaz iam exemptaz ꝛ illas domos. Et si dicatur q̄ vendiderunt. Respondeo sibi iputetur: non enim debuit illa venditio preiudicari dicto ꝯmuni. Et si replicetur q̄ illud accidit ex prouisione dicti cōmunis: respondeo hoc non esse veruz: quia illa exemptio domoruz facta dicto Calderino vigore dicte cōpositionis sortita fuit suuz effectū: ꝛ est irreuocabilis ꝛ nihil hz cōmune cū dicta exēptione generali omniū domoruz facta per cōmune duce vt dixi. Quinimo illa generalis exēptio bene p fuit dicto Calderino ꝛ filijs quo ad alias domos nō exemptas quas habebant in dicto castro seu territorio castri duce: ꝛ sic nō possunt dicere se deceptos aut illaz generalez exemptionez factaz per dictuz ꝯmune sibi nō profuisse. Et si aliter dicerem⁹ sequeretur quodaz absurduz ꝛ inconueniens: videlicet q̄ si dictus Calderinus ꝛ filij sui alienassent illaz tōbaz iaz exemptam vigore cōpositionis potuissent petere exēptionē pro valore illius tōbe in alijs suis possessiōibus: ꝛ sic facta fuisset fraus illi cōpositioni: ꝛ cōtra publicā vtilitatez: q̄ esse nō debet. l. fraus. ff. de legi. c. plerīq;. ꝛ. c. putant quidaz. xxiij. q. iij. Et si dicat amice cōpositio facta fuit p mille libris: ergo p mille libris est seruāda ꝛ manutenēda: licet ergo bona alienētur: tamē remanet exemptio salua in mille libris: ideo tenetur ꝯmune duce cōseruare exemptionē in dictis mille libris: ꝛ licet dicte tōba ꝛ domus fuissent electe pro mille libris: tamē illud fuit p facilioꝝ execution̄e ꝛ expeditione dicte exēptionis mille libraꝝ: arg. eius q̄ habetur in tex. l. quidā testamento. ff. de leg. j. vbi si testator legauit certam pecuniaz titio soluendā de tali loco: illa demonstratio nō facit legatū conditionalez: sed ostēdit vt debeat solui illud legatuz. Ita videtur dicēduz in proposito q̄ dicti contrahētes ꝛ cōponentes potius voluerunt ostēdere in quib⁹ bonis executionez haberet dicta exēptio: ad hoc respōdeo. Et p mo sunt circa hoc cōsideranda verba ipsius cōpositionis: dicunt enim q̄ homines dicti communis fuerunt contenti q̄ dictus Calderinus esset exemptus pro mille libris: ꝛ ita fuit contentus iste Calderinus: ꝛ pro istis mille libris dixit dominus Calderinus velle q̄ illa tomba de qua in dicta compositione dicitur ꝛ domus q̄ ipse fecit prope andronā essent ille que essent nobiles ꝛ exempte p dicta quantitate mille libraruz: ꝛ ita homines dicte terre fuerunt cōtenti ꝛ promiserunt obseruare dicto Calderino: ꝛ ita promisit dictus Calderin⁹ obseruare dictis hominibus: ꝛ si accideret q̄ dictus Calderin⁹ faceret alia melioramenta: taz in dicta tomba q̄ etiaz in dicta domo q̄ p illis meliorāmētis nō teneret soluere collectas. Ista sunt formalia verba dicte compositiōis: ex quibus verbis liquidissime apparet de iustitia dicti cōmunis: licet enī exēptio fuisset facta de mille libris in genere. tamen in eodez contextu ꝛ incontinēti fuit deducta illa quātitas mille libraruz ad speciē: quia deducta fuit ad illaz tōbaz ꝛ ad illaz domuz: ꝛ hoc ostendunt verba compositionis: dū dicunt q̄ ille essent que essent nobiles: ꝛ sic substātialr ꝛ eētialr fuerunt dicte mille libre deducte ad alias spēs: nō āt vt facilius fieret execution̄ ipsaꝝ mille libraꝝ: ꝛ ideo dicitur in dicta compositione q̄ si qua melioramenta fierent in dictis tōba ꝛ domo nō tenerētur ad collectas seu nō essent obnoxia talia melioramenta collectis: ꝛ sic liquido apparet illam tombam ꝛ illam domuz esse exemptas: tunc succedit regula q̄ perempta specie perimitur obligatio: ꝛ interitu ei⁹ speciei debite liberatur debitor ante cōmissaz moraz: vt. l. q̄ te. ff. si cer. pe. cum si. Unde statiz q̄ cōmune duce dedit dicto Calderino vigore dicte cōpositōis p̄dicte: mille libras vigore exēptōis ꝛ ipe Calderinus acceptauit eas in dictis tōba ꝛ domo. periculū est acceptoris ꝛ electoris ꝛ nō datoris: vt in. l. lutius. ff. de euic. l. necessario. ff. de peri. ꝛ como. rei vendi. l. si pecuniam. §. pe. ff. de condi. ob causam: ꝛ ideo dixit Bal. i. l. j. C. de iure emphi. in. x. q̄stione. dedi ecclesie domuz vt me aleret: postea cōbusta est domus q̄ piculuz domus cōbuste est acceptoris ꝛ nō datoris: ꝛ per consequēs ecclesie acceptantis: ꝛ maxime in casu nostro: cum istud acciderit culpa ipsius Calderini seu ipsoruz heredum vēdētiuz domum illaz: quia dicti heredes spōte ꝛ volūtarie vēdiderunt illā domuz: vnde sibi ē iputandū: nō. n. possunt de iure ꝓpter hoc petere refectōez pro valore illius dom⁹ quo ad exēptionē p̄dictā: q: illa domus fuit realiter ꝛ formaliter exēpta vigore dicte cōpositōis: nec cōpetit in plus exēptio dictis descēdētibus Calderini nisi quo ad illaz tōbaz ꝛ domū dūtaxat ꝛ deducta fuit ad spēm illa exēptio mille libraruz: iputet sibi: quare nō conseruauit sibi illā exēptionē in genere: ī omnibus bonis suis īmobilibus. Cum ergo deuenerit ad certam ꝛ determinatā spēm bonoruz eligēdo illam spēm pro exēptione mille libraꝝ: ꝛ reseruando sibi melioramenta que in illis bonis in spē esset in futurum facturus: ꝛ etiam quia durat exemptio in illa domo ratione compositionis: ꝛ posito q̄ cōmune duce reuocaret illam generalem exemptionē domoruz: nō tamen comprenderetur exemptio illius domus facta dicto Calderino ratione dicte compositionis vt decidit in terminis glo. valde sing. in. l. de decurionibus. C. de filētia. li. xij. quā glo. magnifacit Bal. in. l. dotalem. ff. de testamē. mili. ꝛ in auē. habita. C. ne filius pro patre: ꝛ in. l. si cuz mihi. ff. de dolo. ꝛ in. l. j. C. de iusti. co. compo. ꝛ in. l. placet. C. de sacrosan. eccle. ꝛ in c. j. §. santius in titu. quo tēpore miles inuesti. pe. de. ꝛ Ludo. roma. in. l. hac cōsultissima. C. qui te. fa. po. ꝛ in cometo. l. si vero. §. de viro. ff. so. mat. ꝛ ideo bñ merito potest filijs dicti Calderini dici seu illi filio qui venit contra istaz compositionē amice q̄ petis intus habes. Et si dicatur q̄ vendita fuit illa dom⁹ potest dici q̄ illam vēdiderunt plus iusto precio ex eo: quia erat nobilis ꝛ exempta a collectis vigore compositionis prefate. Et si dicatur q̄ illam non vēdiderunt plus iusto precio habendo respectum ad illam exemptionem quesitā titulo cōpositionis poterit respōderi q̄ sibi iputēt: qlibet enī pōt renūciare iuri suo expresse ꝛ tacite. c. scienti. de reg. iur. lib. vj. l. quisquis

C. de rescin. ven. l. cum donationis. C. de transac. c. porrectus ꝛ. c. ad apostolicam. de regula. cum si. Nec obstat cum dicebat ꝙ electio mille librarꝝ fuit in gñe: ꝛ illa tōba ꝛ illa dom⁹ fuerunt electe ad ostendendum: vnde illa exemptio erat facienda per. d. l. quidaꝫ testamento: ad hoc respōdeo primo illa. l. non loquitur in casu nostro: naꝫ primo illa. l. non loquitur in cōtractu vt est casus noster quo casu fit interpretatio contra euꝫ qui stat pro cōtractu: vt est glo. in. c. contra euꝫ. de regu. iur. lib. vj. tex. in. l. quicqd astringende. ff. de verbo. oblig. ꝛ. l. veteribus. ff. de pactis. Ideo dicebat Archy. referendo doctrinā Gui. de suza. in. c. si quis suadente. xvij. q. iiij. ꝙ in materia contractus genus masculinuꝫ non concipit femininum: ꝛ mouetur per illa duo iura. l. quicqd ꝛ. l. veteribus. Ideo in vltimis voluntatib⁹ fit larga interpretatio: vt. l. in testamentis. ff. de reg. iur. sec⁹ autem est in contractibus: vt in. c. cum dilecti. de dona. Et si dicatur validum esse argu. de vltima voluntate ad contractum: vt l. seruū filij. ℌ. euꝫ qui cyrographuꝫ. ff. de leg. j. Respondeo p̄cedere in his in quibus a dispositione iuris nō reperiuntur diuersa. Sed in casu nostro bene reperiuntur diuersa: quia fit interpretatio contra eum qui stat pro contractu: non sic in testamento: vt in iuribus p̄allegatis: ꝛ per cōsequens nullo modo obstat. l. quidā testamento. Preterea etiam non obstat ex alio quia in. d. l. dicitur aureos quadringentos pamphile dari volo ita vt infra scriptum est: ambo aureos ꝛc̄. Ex quibus verbis liquido apparet ꝙ testator legauit nec restrinxit legatuꝫ ad certam speciem: sed in casu nostro nō est sic: immo restrinxit se dictus Calderinus ad certam speciem: dum dixit de illa tomba ꝛ illa domo ille erunt exempte: ꝛ sic substantialiter ꝛ essentialiter illas dūtaxat exemit: alia aūt bona sua imobilia remanserūt obnoxia oneri collectaruꝫ. arg. c. nōne. de presump. xxv. di. c. qualis. l. maritus. C. de procu. cuꝫ si. ꝛ per consequens sequitur ꝙ non possunt nunc eximi ex quo iaꝫ sunt obnexa ꝛ obligata oneri collectarum: dicta alia bona que fuerunt ipsius quōdaꝫ Calderini. Et ex supradictis concludo in fauorē dicti communis duce. ꝛ descendentes ipsius Calderini non posse petere exemtionez in alijs suis bonis pro valore illius domus vendite: ꝛ in dubitanter ipsi vendiderunt dictam in fraudeꝫ dicti communis vt possent postea petere refectionem in alijs bonis pro valore dicte domus per eos vendite: ꝛ talis fraus non debet eis patrocinari. c. ex tenore ꝛ. c. sedes apostolica. de rescriptis cuꝫ si. Et ita concludo in fauorez cōmunis duce. laus deo. B. Andreas barbatius siculus. V. iuris doctor insignis.

Casus consilij octaui.

C Ex quibus presumatur contractus vsurarius vel fraudulentus vel simulatus. Et an presumatur dolus: vbi non interuenit solemnitas a iure requisita. Et de iportātia dictionis plus ꝛc̄.

Illud Afferam in medium ꝙ bellissime scriptum est primo regum. c. ij. Nolite loqui sublimia gloriantes: quia deus scientiarum est dominus. Ideo optimi maximi dei omni inuocato presidio: viso puncto ꝛ solēni animaduersione pensato: ad ostendendum istum contractum fore vsurarium ꝛ simulatum ꝛ in fraudem vsurarie prauitatis gestuꝫ: dubium facit dictum domini Cardinalis in. c. ad nostram de emp. ꝛ vendi. vbi dicit se consuluisse de facto mantue. Quidā habuerat a titio centum ꝛ fecerat eidem titio venditionem de quodam fundo valente ducenta demum per aliud instrumentum promisit titius reddere predium redditis sibi centū: ꝙ ex hoc nō potuit ꝙtract⁹ iudicari vsurarius: ex quo non fuit factum pactum de computando fructus in sortē: quo casu esset secus: vt in. c. illo vos de pigno. alleg. Ly. in. l. iij. C. plus valere ꝙ agi. vbi dixit ꝙ si interuenit pactum de retrouēdendo: ꝛ etiam ꝙ quis sit vsurarius: ꝛ etiam paruitas precij ꝙ non presumitur contractus feneraticius: quia licet quis sit vsurarius: tamen potest facere verum contractum emptionis: ꝛ respondet ad dictum. c. illo vos. dicens ꝙ ibi alia concurrebant videlicet quia fuit actum ꝙ fructus computarentur in sortez ꝛ ꝙ vltra precium aliquod aliud daretur. Ideo nimirum si contractus presumatur ibi vsurarius. Modo in casu nostro cessant ista: ergo non presumitur cōtractus vsurarius maxime cuꝫ ista monialis non sit vsuraria: ergo multo minus presumetur contractus iste fuisse vsurarius: ꝛ optime faciat ꝙ voluit Joā. an. in. d. c. illo vos. vbi transit cū opi. Ly. in. d. l. iij. ꝛ etiaꝫ trā sit. d. Pe. de ancha. ꝛ. d. Cardinalis in. d. c. ad nostram: ꝛ sic tenent ꝙ contractus factus ab vsurario si in tali contractu nō apparent pacta ꝛ conuentiones que sapiant vsurariam prauitatem non censetur talis contractus vsurarius. Faciat dictum c. illos vos. vbi probatur ꝙ talis censetur esse contractus qualis apparet in prima sui figura ꝛ tex. in. l. ℌuis. C. si quis alteri vel sibi. ꝛ ibi Bal. vbi voluit ꝙ cōtractus non presumatur sīlatus: facit. l. cuꝫ precibus. C. de proba. ꝛ ibi etiam idem Bal. ꝛ in. l. ab anastasio ad. fi. C. manda. dixit ꝙ in tantum presumit instrumentuꝫ esse verum ꝛ non sīlatum ꝙ allegans instrumentum sīlatum debet exprimere formaꝫ ꝛ qualitatez simulationis ꝛ idem Bal. in. c. j. in titu. de feudo. in. vic. legi. cōmiss. dixit ꝙ talis presumitur esse contractus qualis apparet in prima sui figura: ꝛ ꝙ idez Bal. voluit in. c. j. de notis feudo: ergo sequitur ex istis ꝙ talis contractus cuꝫ sui serie non appareat fictici⁹ aut sīlatus in fraudem vsuraꝝ. Quod non presumet vsurarius. accedat ꝙ dixit. d. Pe. in. d. c. ad nostram. vbi voluit ꝙ licet pactum de reuendendo sit licituꝫ: vt. l. ij. C. de pactis inter emp. ꝛ vē. ꝛ anteq̄ redimatur res empto: lucretur fructus: vt ibi patet: ꝛ no. per glo. in. c. conquestus. de vsuris. tamen hoc fallit quando cum pacto de reuendendo concurrunt alie coniecture propter quas presumi potest contractuꝫ fuisse vsurarium: vt contingebat in casu dicti. c. ad nostraꝫ: nam ibi ille cui erat facta venditio erat vsurarius vt innuit ibi tex. in versi. vsurarius ꝛ sic etiaꝫ dicebat Egidius ꝙ ille de quo in littera illa erat vsurarius. Item coucurrebat ꝙ ante septēniū non poterat res redimi. Itez concurrebat ꝙ a principio fuit petita pecunia mutuo. Item concurrebat paruitas ꝛ modicitas precij: vnde non est mirandum si tot concurrentibus contractus presumat vsurarius: sed tot non concurrunt in casu nostro: nec etiam concurrunt indicia expressa in canone: quia non sunt indicia apposita in. d. c. illo vos: ꝛ in. d. c. ad nostram. Ergo sequitur necessario ꝙ talis contractus non presumitur vsurarius: ꝛ ideo dicebat dominus Laurentius de pinu praticus doctor in. d. c. illo vos: vbi dicit in practica seruari ꝙ illa tria requiruntur de quibus in. d. c. illo vos. ergo sequitur ꝙ si cessant illa tria ibi apposita cessabit contractus esse vsurarius. Sed in casu nostro cessant ꝛ ibi dicebat dominus Joan. de Imo. ad finem. ꝙ licet vsurarius emerit fundum: ꝛ postea illum locauerit venditori percipiendo certam pensionem. ꝙ licet aliqualiter presumatur contra vsurarium: non tamen erit tanta presumptio que faciat illum contractum censeri vsurarium: quia possibile est ꝙ vsurarius fecerit licitum contractum: allegat Ly. ꝛ Bal. in dicta. l. iij. plus vale. nisi interuenerint ea de quib⁹ in dicto. c. illo vos: ꝛ in. d. c. ad nostram: sed illa non interuenerunt in illo cōtractu: ergo sequitur ꝙ contractus non censetur vsurarius aut ficticius. Preterea faciat ꝙ voluit Bar. in. l. post contractum ff. de donatio. vbi dixit ꝙ vendito: non poterit dicere contractum simulatum ꝛ ficticium vel in fraudem factuꝫ: mouetur ex l. creditoribus. C. de ser. pigno. da. ma. ꝛ idem etiam voluit in. l. sicut. ℌ. superuacuum. ff. quibus mo. pig. vel ypo. sol. ꝛ in quodam suo eleganti consilio. incipiente factum Petri Nicole ꝛc̄. tale est. ꝛ in ordine est. lxiiij. vbi dicit ꝙ si quis vendidit domum ꝛ post venditionem diu steterit in possessione ꝙ talis venditio presumitur simulata: sed ipse vendito: non poterit dicere ꝛ allegare simulationē: sed tertius bene poterit dicere contractum simulatum ꝛ ficticium. Facit ꝙ voluit dominus Cardinalis in dicto. c. ad nostram: vbi allegat illud dictum Bar. ꝛ sequitur. Ita ergo videtur in proposito nostro dicendum ꝙ iste vendito: dicte domus nullo modo poterit allegare illum contractum esse simulatū in fraudem vsuraruꝫ: sed bene tertius posset allegare: ꝛ per cōsequens dicta monialis: aut habēs causam ab ea liberas edes habet quo ad istum marcum venditorem. Et ista erat q̄ reddebāt pñtē cōsultationē valde dubiā: sed istis sublatis appebit ℣itas indubitata hui⁹ cōsultationis.

¶ Et licet ista sint colorata ⁊ apparentia satis: tamen casum nostrum non attingunt. Jō illis non obstātibus puto cōtrariū esse de iure verius: videlicet ꝙ talis contractus presumitur usurarius ⁊ reuera est usurarius: ⁊ ad hoc demonstrandū premitto quod in facto versatur: dicitur enim in puncto ꝙ soror margarita professa mediante proseneta conuenit mutuare seu concedere ⁊ locare libras ducentas boñ. marco indigēti pecunijs ad pensionem librarum septē pro quolibet centenario: ⁊ volebat esse cauta illa domina margarita de sorte ⁊ pensione seu locatione: seu vt recuset ⁊ verius loquamur de usura septem ꝑ cētenario super domo quadaꝫ ipsius marci que domus valebat quingētas libras ⁊ vltra: ⁊ illam emit ab illo marco pro ducentis libris: ⁊ sic minus dimidia iusti precij ⁊ ex post facto: videlicet postꝙ celebrata fuit dicta venditio dicta domina margarita locauit eandem domum dicto marco ad viginti nouē annos: ⁊ illis finitis ad renouandum pro pensione quatuordeciz librarum annuatim: ⁊ cum pacto ꝙ dictus marcus posset si vellet liberari a dicta annua solutione dando rem immobilez sufficientem ex qua posset percipi annua pensio quatuordecim librarum: ⁊ cum alijs pactis insertis in dicto instrumēto locationis: ipso marco remanente in possessione: tam tempore celebrate venditionis ꝙ postea tempore locatiōis. Quibus premissis apparet manifeste ꝙ talis cōtractus sit usurarius: hoc decidit in terminis Bal. in. d. l. iij. C. plus valere. vbi figurat casum in illa. l. ſm Odofredū: tu volebas ꝙ ego mutuarē tibi decē: ego dixi ꝙ eram paratus: sed volebaz ꝙ tu venderes certum tuum fundum ꝑ istis. x. ⁊ ego tibi reuendam post decennium pro eodem precio: nam constat ꝙ causa originalis istius venditionis fuit causa mutui: ⁊ ideo instrumentū iudicaꝫ fenerariciū ꝙ dicit fore nota dignum. Si autem non constat de originali mutuo: tunc ex tali pacto non ꝓpterea iudicaret instrumētuz usurarium: etiam cum usurario factum: quia sepe usurarij iniūt bonos contractus: ⁊ ita dicit esse intelligendum ꝙ ibi voluit Ja. de are. ⁊ Ly. ⁊ ita dicit intelligendum ꝙ no. in. d. c. ad nostrā ⁊ in. d. c. illo vos. ⁊ sic Bal. ibi ponit in individuo decisionem huius questionis. Cum ergo iste marcus egeret pecunia ⁊ q̄ fuisset per manum mediatoris seu fensalis pecuniā mutuo cuz solutōe pēsiōis illi⁹ pecunie mutuāde ⁊ dictā pecuniā būit ab illa domina margarita: ergo causa illius venditionis fuit mutuum ⁊ etiam securitas ⁊ cautela pro pecunia seu sorte ⁊ pensione sortis debendis illi domine margarite: ergo sequitur ꝙ fuit mutuum: ⁊ per consequens usura: ⁊ sic talis cōtractus censendus est usurarius. Unde dicebat Bet. quem refert: ⁊ sequitur Bal. in. l. per retentionem. C. de usuris. ꝙ dicta in precedentibus videntur repetita in sequentibus quando precedētia sūt preparatoria sequentium: secus si sunt separata ⁊ penitus distincta. facit. l. titia. §. idem respondit. ff. de verbo. obli. ⁊ l. si. ff. de here. insti. ⁊ l. j. ff. ad macedo. cum si. Et multum eleganter dicebat Ange. in. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. ob. ibi esse casum elegantem quod si contractus reperitur celebratus in vna forma: licet inter partes precessisset de celebrando in alia forma per hoc non probat contractum sictatum vel frandulentuz ⁊ dicit hoc esse multū vtile pro tractantibus adinuicem de accipiendo rem in pignus: ⁊ deinde ⁊ successiue de eadem re apparet instrumentuz in forma venditionis: nam ex tractatu precedenti non probatur propterea pignus neqz contractus usurarius. l. cum in plures. §. locator horrei. ff. locati. ⁊ istud dicit esse intelligendum quando ex interuallo post tractatum cōtractus factus est secus si contractus fiat tempore quo tractabatur: quia tunc presumitur in fraudez usuraz factus: alleg. l. finita in principio. ff. de damno infecto. l. de die. ff. qui satis dare cog. l. ita stipulatus. ff. de verbo. oblig. ⁊ ꝙ voluit Bar. in. l. pacta nouissima. C. de pac. Et subdit etiam ꝙ si verba contractus essent ita ambigua quod possent trahi ad multos sensus interpretanda sunt ſm tractatum quantūcunqz precedentem ex interuallo interpositum: alleg. Inno. in. c. innotuit. de arbitris. Et sic sentit Bal. vbi supra. ꝙ vbicunqz tractatus precedens est preparatorius actus sequētis: tunc actus sequens recipit formam ⁊ esse ab actu precedenti: ⁊ censetur esse eiusdem nature ⁊ essentie: cuius est ille actus precedens. Cum ergo i casu nostro actus precedēs: videlicet causa mutui iducat presumptionem usurarie prauitatis dando lucrum pro sorte ⁊ pro mutuo: quia quicquid accedit sorti est usura: vt. l. rogasti. §. j. ff. ficer. petatur. Ergo venditio sequens regulatur a mutuo precedenti. ⁊ sic non est mera venditio: sed est quoddaz palliamentum ⁊ cooperimentuz usurarie prauitatis ⁊ eo magis: quia ille marcus semper stetit in possessione: ⁊ postea locauit dicta margarita illam domum dicto marco venditori: nec distinguit ibi Bal. vtrum ex interuallo vel incontinenti sequatur ille actus: sufficit enim ꝙ ille actus precedens sit preparatorius actus sequentis: vt formaliter accidit in casu nostro: quia ille marcus indigebat pecunia ad mutuum: ⁊ conuenit dicta margarita mutuare seu locare dictas ducentas libras ad rationez septez pro centenario: siue ergo ex interuallo siue incontinēti secutus fuerit contractus venditionis: tamen regulatur ab illo actu precedenti: cum sit preparatorius actus sequentis: ⁊ sic simpliciter ⁊ indistincte est sequenda doctrina Petri ⁊ Bal. qui ibi recitāt illam opinionem: aut ex interuallo: aut incontinenti: ⁊ tamen tenent ꝙ siue ex interuallo: siue incōtinenti: si actus precedēs est preparatorius actus sequentis actus sequens iudicatur ſm qualitatem: siue sequatur ex interuallo: siue incontinenti. Et inquantum Ange. sequitur illam opinionez: si incontinenti sequatur ⁊ c̄. respondeo primo ipse loquitur eo casu quo non extant coniecture conuincentes aliter contractuz usurariuz: quo casu ipse vult ꝙ si ex interuallo sequatur contractus alienus a prefatione precedenti non cēseatur contractus usurarius: sed iste non est casus noster: loquitur enim eo casu quo conuincitur contractus ex plurimis coniecturis: vt inferius ostendaz: ⁊ sic dictuz Ang. nō est contra casuz nostruz: sed est longe diuersum a casu nostro. Item quia in casu nostro non est probatum ꝙ ex interuallo fuerit iterpositus contractus venditionis: ergo incontinenti presumitur iterpositus: ⁊ sic ex isto capite apparet sufficientissime istū contractū fuisse fictuz ⁊ fictatuz in fraudem usurarum. Secūdo facit id ꝙ volut Jo. an. in. d. c. ad nostraz vbi post verba Host. ita dicit: experientia docuit ꝙ usurarij dimissis contractibus mutui incohauerunt facere contractū emptionum conditionaliū. s. cuz pacto de retradendo rez: postea ne forma contractus ex vi illius pacti quis iudicaret illum contractum esse usurariū ceperunt bina instrumenta facere: primū pure emptionis ſm promissionis de reuendendo: bodie ꝙ in quit oportet debitorem indigentem pecunia confidere usurario: sicut facistē faciendo sibi puruz instrumentū venditionis nec volunt in eodem instrumento vel alio facere pactuz de reuendendo vel retradendo: ne per illud indiciuz conuincatur mutuū. ⁊ sic Jo. an. sing. loquitur ad decisionez huiꝰ q̄stionis maxime considerata iniquitate moderna fenerantiū: sentit enī ꝙ sufficit ꝙ quis indigeat pecunia mutuo: ⁊ vendat usurario: ⁊ fiat pactū de retrouendēdo in eodē instrumēto vel alio instrumento: sed in casu nostro multa cōcurrunt ex quibus liqdo apparet de usuraria prauitate huius cōtractus. Cōcurrit primo ꝙ dicta monialis ꝑfessa ⁊ stans extra religionē in loco ꝓphano ⁊ priuato fingens illas pecunias sibi donatas eodem tempore ⁊ loco quo fiebat ille contractus venditionis fictate ꝙ dicte pecunie donate fuerūt dicte margarite a quibusdaz suis amicis: nō tamen diuitibus: sed potius pauperibus: cū hoc ꝙ quicqd acquiri continget ex dictis pecunijs acquiratur dicte margarite ⁊ suis heredibus: ⁊ sic apparet ante omnia de iniquitate ⁊ pessima natura illius margarite: quia religiosa in religione deficiens. Jdeo dicebat glorioſus doctor Augustinus ad vincentium donatistam ⁊ refert Gratianus. xxviij. distin. in. c. quantūlibet. non sum expertus meliores ꝙ qui in monasterijs profecerunt: ita non sum expertus peiores ꝙ qui in monasterium defecerunt. pro quo dicitur ī apocalipsi iustus iustificabitur adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc: ⁊ sic pessimum hominum genus deficientium in religione: teste aurelio augustino. Et si dicatur ꝙ ista non deficit in religione: quia iam habitabat ⁊ stabat in monasterium. Ad hoc respondeo ꝙ satis dicitur deficere in religione ex eo: quia sine licentia sui superioris exiuit monasterium: ⁊ ad locum prophanum se ducens ⁊ contrahens dando pecunias ad questum ⁊ immiscendo se negotijs non congruētibus sexui ⁊ religioni: ⁊ contra constitutiones synodales: ⁊ sic satis apparet de inhonestate ⁊ iniquitate

ꝛ inuerecūdia persone ꝛ oīs siniſtra ſuſpitio comp̄editur vſu/
rarie prauitatis cōtra eam. Cōcurrit ſecūdo q̄ iſte vēdito: ſem
per remāſit in poſſeſſione quo caſu p̄ſumitur fraus: vt.l. poſt
cōtractū: ꝛ ibi Bar.ff. de donat. ꝛ in.d.l. ſicut. §. ſupuacuuz: ꝛ
in cōſilio ſupius allegato: vnde dixit dñs Pet. de ancha. i. d.
c. illo vos. pone q̄ vſurarius emit rē p̄ certo p̄cio: vēdito⁹i lo
cauit p̄o certa annua pēſione' ſup̄ perceptione fructuū: an ex
hoc p̄ſumaf cōtractus vſurarius: ꝛ decidit q̄ ſic. ꝛ q̄ p̄ſumiſ
ipſa vēditio ſimulata ꝛ fictitia: eo q̄ emptor paſſus eſt vēdito/
rez poſſidere ꝛ eſſe in poſſeſſiōe diu. alleg. Bar. in.d.l. poſt cō
tractū. ꝛ in.d. §. ſupuacuum. Allegat ēt q̄a de facili p̄ſumiſ ꝫ
vſurariū p̄p fauorē ꝛ ſalutē aiaꝝ ipoꝝ uſurarioꝝ: alleg. no. i. c.
inuenis deſponſa. ꝛ maxime dicit hoc p̄cedere ſi multi contra/
ctus p ipm vſurariū repiant̄ initi ſub illa forma. Et ſubdit etiā
q̄ in ciuitate Senaꝝ iſti cōtractus venditionū iſto mō ſepe fie/
bant: q̄a vēditor cōducebat rē venditā p̄o certa portione fru/
ctuum fūdi quādo fūdus vēdebaf: ꝛ cōcludit tales cōtractus
p̄ſumi initos in fraudē vſuraꝝ. Et bñ facit q̄ voluit idē. d. pe.
in cōſiliis ſuis cōſilio nono: vbi cōſuluit cōtractū celebratuz in
fraudez ex quo vēditor remāſit in poſſeſſione: ꝛ bñ facit q̄ no.
Bal. in.l. ij. C. de repu. here. Et faciat q̄ voluit. d. Abb. in. d.
c. illo vos: vbi decidit q̄ ſi emptor erat vſurari⁹ ꝛ venditor ſub
velamine vēditōis remanſit i poſſeſſiōe rei vendite: ſatis p̄ſu
mendū eſt contractū fore feneraticiū: nā illa penſio videf con/
ſtituta p̄ mercede pecunie: nā de facili eſt p̄ſumēdū cōtra vſu
rariū q̄ facit ſepe numero tales contractus fictos ꝛ fīatos. Et
ſic iſti p̄ſes tenēt ore apto q̄ ſi vſurarius emit ꝛ venditor rema
net in poſſeſſiōe ꝛ locat vēditori: q̄ p̄ſumiſ illa pēſio eſſe p̄ſtitu
ta loco mercedis pecunie ꝛ cōtractus p̄ſumiſ vſurari⁹. Mo
do in ꝓpoſito noſtro ſi dicatur bene iſta margarita nō eſt vſu/
raria nec ſolita ſiles cōtractus facere: nam ſepenumero vſura/
rij faciunt bonos cōtractus: vt voluit. d. cardinalis ꝛ ſupius re
tuli: ergo multo fortiꝰ idez p̄ſumeſ in eo qui nō eſt vſurarius.
nec ſolitus ſiles cōtractus facere: ſz iſta margarta nō eſt vſura/
ria: nec ſimiles cōtractus ſolita eſt facere: ergo nō p̄ſumetur
cōtractus ee vſurarius ad hoc rñdeo multifarie. Primo q̄ ea
dem ratio inigratis: videf adeſſe huic ſoroi margarite q̄ ad/
eſt vſurarijs qui dicūtur eſſe nequā hominū genus: q̄ cōſide/
rato: q̄ erat ſoroꝛ ꝛ ſine licētia ſupioris ꝛ cōtra cōſtitutōem ſi/
nodalem ꝛ cōtra votū religionis ꝛ monaſticū fecit hmōi cōtra
ctum ꝛ finxit alia inſtīa. de qb⁹i pūcto fingēdo q̄ illa pecunia
fuerat ſibi donata ꝛ cū pactō q̄ q̄ſita ex illa pecunia ñ acqrerē/
tur mōaſterio ſuo: ſz acqrerenf ſibi ꝛ ēt ſuis heredib⁹q̄ oīa tē/
dūt ad maximā iniqtatē ꝛ peſſimū animū ipſi⁹ ſoroꝛis margari
te. ꝛ multo fortiꝰ q̄: facili⁹ repienf multi vſurarij: q̄ femie religio
ſe ꝛ moniales ex ſuū mōaſteriū i loco ꝓpbano ſine licētia ſupe/
rioꝛis inire tales ꝙtractus ꝛ tales fictiōes. Et faciat illō q̄ ſcri/
bitur i quita tragedia: iſtruiſ oīs fraude femina dolus. Et ſic
iſto caſu idē erit cenſēdū ꝛ iudicādū in iſta q̄ i vſurario: q̄a ea
dem eſt rō. c. cū dilecta de cōfirmatio. vtili. l. illud. ff. ad. l. acq/
lia. cū ſi. Secūdq̄ rñdef ꝛ aliter vz. d. Pe. ꝛ. d. Abb. loquūtur
eo caſu quo cōcurrit: q̄a emēs eſt ſolitus fenerari ꝛ emit: ꝛ vēdi
toꝛ remāſit i poſſeſſiōe: ꝛ poſtea ꝙduxit ab illo vſurario: ſz i cāu
ſo cōcurrūt multo pl̄a: p̄ ꝙcurrit q̄ iſte marc⁹ dabat pecuniā
mutuo ꝛ mediāte p̄ſeneta ꝙuenit illa ſoroꝛ margarita mutuare
quo cāu ſufficit q̄ a p̄ncipio fuerit actū ꝛ ꝙuetū ō mutuo: vt vo
luit Bal. poſt Odof. i. d. l. iij. plus valere. ꝛ ſupius retuli: ꝛ fa/
ciat q̄ voluit Bal. in. c. j. i pn. in titu. de feu. da. innicē legis cō
miſ. vbi dicit pone fenerato⁹ mutuat mihi reuera. x. p qb⁹ ego
facio cartā vēditiōis cuiuſdaz dom⁹ hoc pactō: q̄ ego p̄mitto
reemere hāc domū p̄ſt quenniū ꝛ nō ante p eodē p̄cio. q̄ ſi
nō p̄t p̄obari ap̄te de mutuo: tamē ex cōſuetudine fenerato/
is p̄ſumiſ cōtractus vſurarius. Itē q̄a eſt cōtra naturā vere vē
ditionis: alleg. d. c. illo vos. ꝛ. d. c. ad noſtrā refert alios dicere
q̄: nulla lex: vel decretalis hoc dicit q̄ ex ſui forma iſte cōtract⁹
ſit feneratiꝰ. Itē emptio ꝛ vēditio p̄t fieri ad certū tēpus. l.
j. C. de pactis inter emp. ꝛ vendi. dicit Bal ibi eos benedicere
niſi p̄betur q̄ ſit ſolitus fenerari: nā in eodē genere mali qs p̄/
ſumitur malus: vt in regula ſemel malus de re. iuf. li. vj. ꝛ ꝙclu
dit q̄ alteratio ꝙtractus ꝛ pacta iſolita: ꝛ q̄ eſt vſurari⁹: faciūt
cōtractum p̄ſumi vſurariū. alleg. l. vj. ff. de cōdi. inſti. cui p̄ſum
ptioni ſtatur: ꝛ idē dicit de aliis pactis ſiliibus q̄ videtur cōtra
naturā vere vēditōis: ꝛ ſic expreſſe ꝛ ore apto tenet. d. Bal. q̄
ſi cōſtare p̄t q̄ cauſa originalis fuit mutuū p̄ſumiſ cōtract⁹
feneratius. Si vero cōſtare nō p̄t: tunc ſtabimus ꝓiecturis q̄
ſit ſolitus fenerari: ꝛ poſtea cōcludit q̄ alteratio contractus ꝛ
pacta iſolita faciūt p̄ſumi cōtractum vſurariū: ꝛ ſic ſentit: q̄ ēt
poſito q̄ nō eſſet ſolitus fenerari: tamē pacta inſolita faciūt p̄/
ſumi cōtractum feneratitiū. Sed i caſu noſtro ſunt pacta iſoli/
ta inaudita ꝛ cōtra omnē naturā ſimiliū contractuū: ꝛ ēt cōtra
naturam p̄ſone cōtrahentis: ergo p̄ſumetur cōtractus vſura
rius: ꝛ loquiſ ibi Bal. quādo ponit exēpluz in vſurario quādo
cōcurrit pactum de reuēdendo ad certū tēpus ꝛ q̄ qs ſit ſolit⁹
fenerari: ꝛ ſic nō loqtur eo caſu quo qs eſt inhabilis ad ſic cō/
trahendū ſine licentia ſui ſupioris vt in muliere, pfeſſa regulaz
monachalē que nō habet velle. c. nolle. c. non dicatis. xij. q. j. c.
cum olim de p̄uile. per Inno. ꝛ alios: nec Bal. loqtur ibi q̄n
concurrunt tot inducētia fraudē ꝛ ſiſtationē vt in caſu noſtro: er
go ꝛc. Preterea cōcurrit ēt puitas ꝛ vilitas p̄cij: q̄a domus va
lebat vltra quingentas libras: ꝛ illaz emit ꝓducentis ad ratio/
nem ſeptē p̄ centenario: vnde cōſideret dñs iudicans q̄ ex quo
fecerūt cōſiderationē de ſeptem p̄o centenario: ꝛ domus vale
bat q̄ngenta ꝛ vltra: nō eſt veriſimile q̄ illā vēdidiſſet ꝓ ducē/
tis libris: ar. l. cū de indebito. ff. de p̄oba. ꝛ. c. ſuper hoc de re/
nūciatio. ꝛ ideo iſtud fecit p̄ neceſſitatē pecunie: q̄ indigebat
vnde dixit Bal. in. c. j. de iureiurā. q̄ multum expedit inuenire
feneratores ſine quoꝝ ſuffragio multi p̄ſepe fame perirent: ꝛ
no. in. l. ſi cōuenerit. ff. de pig. acti. vbi eſt glo. ſing. §m eū: ꝛ ſic
nō eſt veriſimile q̄ domū valentē vltra q̄ngētas libras ille mar
cus vēdidiſſet ꝓ ducentis. Et iſta eſt maxima ꝛ vehemētiſſima
preſūptio fraudis ꝛ fīatōis in fraudem vſuraꝝ. Iñ pulcre di/
xit. d. anto. q̄ quādo cōcurrit paruitas p̄cij cū pacto de reuen/
dendo p̄ſumiſ cōtractus vſurarius maxime ſi factū eēt illō pa/
ctum de reuēdendo poſt certū tēpus vel ſimpl⁹ quādo placue
rit vēditori: ꝛ idē tenet glo. multū ſing. i. c. cōqueſtus de vſu. q̄
vult q̄ paruitas p̄cij cum pacto de reuēdēdo faciat p̄ſumi cō
tractum vſurariū p̄cipue ſi emptor cōſueuit vſuras facere: al/
leg. d. c. illo vos q tex. ꝓbat hanc doctinā in ver. preſertiz que
iportat idē q̄ maxime: ꝛ ſic iplicat tex. in. l. illud i verbo p̄ſertiz
ff. ad. l. acquil. ꝛ in. c. j. de excep. in ver. p̄ſertiz. ꝛ in. l. j. C. in qui
bus cau. reſti. in integ. nō eſt neceſ. ꝛ in. c. antiqs de rer̄ permu.
ꝛ in cle. j. eo. ti. glo. in. c. p tuas de ſymo. ꝛ i. c. illud de p̄ſump.
Et ſic vult glo. d. c. cōqueſtus: q̄ ēt in nō ſolito fenerari p̄ſumi
tur ꝙtractus eſſe vſurarius: ꝛ illud ēt ſeqtur Archy. i. c. pleriq;
xiij. q. iij. ꝛ ſic. d. anto. ſeqtur opinionē illius gl. ꝛ Archy. ꝛ eti
am. d. meus Jo. de Imo. in. d. c. ad nr̄am ſequiſ illā glo. ꝛ di/
cit eſſe rationabile tenere illā glo. ꝓpter euitādas fraudes vſu
rarum. Etiam illā glo. ſeqtur. d. Abb. in. d. c. ꝙqueſtus. Et ſic
cōmuniter doctores ſequūtur illā glo. ꝛ per cōſequēs modici/
tas p̄cij ꝛ pactum de reuēdendo faciunt cenſeri contractum
vſurariū: maxime ſi emptor conſueuit eſſe vſurarius: ꝛ ſic ſuffi/
ciunt illa duo: ꝛ maxima erit auctoritas glo. in iudicando ꝛ cō
ſulendo vt dixit beliſſime Jaco. but. in. l. i. C. q̄ p̄o ſua iuriſdi.
ꝛ ideo dicebat Saly. in. l. traditionibus. C. de pactis q̄ nos de
bemus inherere opinioni glo. ſicut bononienſes inherent ca/
rotio. de quo eſt glo. ſing. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iuf. ꝛ
idem voluit etiaz Ang. in. l. ij. ff. de accuſa. ꝛ ideo dixit Bal. in
l. hereditas. C. depoſi. dicit q̄ auctoritas glo. omnes antecellit
ꝛ in. c. j. de natura. ſucce. feudi. in vſi. feu. dixit idem Bal. q̄ in
dubijs opinionibus multum ſequimur opinionem glo. in con
ſulendo ꝛ iudicando: q̄ nō poteſt adherere melioꝛi: ꝛ idez vo
luit in. l. p̄ecibus. C. de impub. ꝛ aliis ſubſti. ꝛ in auc. ceſſante
C. de legi. here. ꝛ in. l. ij. ff. de vul. ꝛ pupil. ꝛ in. c. j. de conſtitu.
ꝛ maxime in caſu noſtro vbi doctores communiter ſequuntur
glo. dicti. c. cōqueſtus. Et etiam multo fortius in caſu noſtro:
quia cōcurrunt plurima ꝛ varia ingentiſſima indicia ex qbus li
quido comp̄enditur q̄ iſte contractus ſit feneratius. Pretere/
rea faciat etiam q̄ pulchre voluit. d. cardinalis i. d. c. illo vos
vbi dicit q̄ per coniecturas arguitur ꝙtractus vſurarius: vt ibi
eſt caſus: nam ibi due cōiecture ſufficiūt ſm eū vt in litterra ap/
paret: eſt etiā alia coniectura ſm euz que ſepe accidit de facto:
nam ſi vēditor remāſit in poſſeſſiōe rei vendite. ponit exemplō

q: cõdurit ipam rẽ vendita ab emptore psumiť q nõ fuerit vẽ
ditio ī rei veritate ʒ solũ simulata: alle. d.l. sicut. §. superuacuũ
t. l. volũtate. eo. ti. t q no. glo. in. l. fi. C. de remiſ. pigno. Et
ſubdit do. card. ibi hoc procedere quo ad tertiũ. ſed quo ad
ipſuʒ vẽditorem requruntur alie cõiecture. puta ille de quib⁹ ha
betur in dcõ. c. illo vos. vel de quib⁹ habeť ī dcõ. c. ad noſtrã.
ſed in caſu noſtro nõ ſolum cõcurrit venditio t locatio. ſed eti
am cõcurrit mutuũ. quia mediãte cẽſali dicta pecunia fuit mu
tuata ſeu locata ad habendũ ſeptẽ pro cẽtenario: vt ſuperi⁹ eſt
dictũ: t ẽt occurrit vilitas t paruitas precij t alie fictiões t alia
pacta inſolita de quib⁹ iferius oſtẽdam. ergo ſequtur q talis cõ
tractus dicť eſſe vſurarius. Preterea facit illud qõ voluit dñs
Laurẽtius de rodulphis de florẽtia in ſuo elegãti tractatu de
vſuris. q. lx. vbi dicit qõ iſtis talibus cõtractibus ſũt cõſideran
de circũſtante que occurrere poſſunt. nã ſi predicta inditia de
quib⁹ habeť in dcõ. c. illo vos. t in. d. c. ad noſtrã. ſuperueniant
tunc ſufficit cõtractum cẽſeri vſurariũ. t cum hoc dicit tranſire
canoniſtas. idem ibi dicit eſſe. t ſi predicta indicia non interue
niant. ſed interueniãt alia inditia equiualentia vel que magis
aperte fraudeʒ detegunt. Idem dicit eſſe dicendum maxime
ꝓpter ea que ſcripſit Joã. an. in. d. c. ad noſtrã. volẽtes ſi qui
dem prelibatis modis in iure ſcriptis in eoruʒ fraudes detegẽ
tibus prouidere: taʒ exquiſitas fraudes inuenire: quod niſi ex
aliis preſũptionibus conuincantur ex illis foraʒ in iure ſcriptis
nõ de facili. allegat etiã dicta per ſe in eodẽ tractatu in. xviij. q
ſtione ꝑme partis t referť ſe alias in accidẽtia facti obtinuiſſe.
Que autẽ alia inditia q̃ ea que in iure ſcripta ſũt. vt in dicto. c.
illo vos. t in dicto. c. ad noſtrã ſufficiãt ad preſumẽdum cõtra
ctũ eſſe vſurariũ dicit reſidere in arbitrio boni viri qui ẽ iudex:
vt. l. vir bonus. ff. iudi. ſol. t putat ſufficere ſi vſurarij fuerint
contrahentes. de facili enim preſumitur in eos quia peſſimum
hominũ genus: vt dixit hoſti. in dicto. c. illo vos. t no. in dicto
c. ad noſtrã. Si autẽ nõ fuerint cõſueti vſuras facere alias opor
tebit probatiões habere. allegat qõ no. Jo. an. in aditi. ſpec. in
ti. de vſuris. t qõ no. Jo. calde. in. xviij. qõne incipi. vſurarius
cc. t ſic formaliter dideť do. Laurẽtius iſtã q̃ſtionem decidere
qõ nõ ſolũ ſufficiũt illa inditia que apponuntur in dicto. c. illo
vos. t in dicto. c. ad noſtrã. ſed etiã ſufficiãt indicia equiualẽtia
que iudex arbitrabitur. t nõ ſolũ preciſe ſtare debemus illis pre
ſumptiõibus appoſitis in dictis iuribus. ſed aliis equiualenti
bus. Sed in propoſito noſtro iſta indicia de quibus in iſto cõ
tractu ſunt ſimilia indicijs t preſumptiõib⁹ appoſitis in dictis
iuribus. quimo ſunt longe diuerſa. ꝓmo ille marcus indige
bat pecunia mutuo. t dicta margarita volebat dare pecuni
as ad penſionem. t per cõſequens ad vſuras quo caſu certiſ
ſima eſt preſumptio vſurarũ in contractu venditionis. Secun
do interuenit vilitas. t hoc põderet dominus iudicãs. quia tã
precij paucitas inducit ſuſpitionẽ fraudis: vt eſt tex. ſingula. et
melio: qui reperiať in corpore iuris in. c. j. ℣ſi. quis enim dubi
tat tc. in ti. qualiter oliz feu. po. alie. vbi paucitas precij indu
cit ſuſpitionẽ fraudis. t maxime in caſu noſtro in quo interue
nit magna vilitas precij: quia domus valebat vltra quingẽtas
libras t fuit vendita pro ducentis libris. t ſic nõ ſolum eſt öce
ptio in ꝑcio. imo eſt ſuſpicio fraudis. t ſimulationis propter ꝑ
cium ita vile. Et ſic ceſſat ſi quis arguat q potius eſt capienda
deceptio in precio iuxta no. in. l. ij. C. de reſcin. vendi. t. c. cum
dilecti de emptio. t vendi. q̃ ſuſpicio fraudis: argu. l. quotiens
ff. de regu. iur. quia iſtud nõ procedit ex eo. quia vilitas precij
tollit deceptionem in precio: quia nõ eſt veriſimile q venditor
fuiſſet ita villiſſime deceptus in precio. t per cõſequens. d. c. ſ.
apponit gladium in iſta dubitatione. Item etiam reperitur qõ
vẽditor poſſidet poſt celebrataʒ venditionem: vt dicto. §. ſup
uacuum. Et ſi quiſpiaʒ dicatur. reſpõdẽdo ad dictũ. §. ſupua
cuum. duʒ dicit verũtamẽ pecunia ſoluta nõ ſit: loquitur enim
quãdo celebrata eſt venditio t vẽditor poſſidet nõdum ſolu
to precio. ſed quãdo preciũ eſt ſolutũ vt fuit in caſu noſtro. tũc
eſt ſecus: per tex. in. l. tenetur. §. ſʒ ſi eadem. ff. de actio. empti.
vel poſſet reſpõderi aliter valet qõ nõ procedat quãdo vendi
tor reperitur poſſidere ex ti. locatiõis. t ſic non poſſideret. ſed
detineret vt in caſu noſtro. quãdo quis ex titu. locatiõis habet
rem quã vẽdidit q probatur per ſimile. l. ſi pignus. ff. de pi
gno. actio. vbi non arguit iuriſconſultus contractum pigno
ris ſimulatum: ex eo quia debitor reperitur illud poſtea a cre
ditore retinere conductuʒ: t per ſimile. l. quedam mulier. ff. de
rei vendi. vbi iuriſconſultus contractum donationis non argu
it ſimulatum. ex eo quia reperiatur donatarius in poſſeſſione
rei donate poſtea foret tanq̃ conductor. allegat etiam ſimi
le de. l. ſi ſterilis. §. ſi tibi. ff. de actio. empti. t. l. qui fundum
ff. de contraben. empti. vbi in venditione expreſſum eſt illam
ſimulatã non cenſeri ex eo: quia vẽditor in ea poſtea reperiatur
ex cõductionis titulo detinere. quia iſta nõ obſtant in caſu no
ſtro: ex eo quia hic nõ ſolũ concurrit q ille marcus vẽditor de
tineat ti. locatiõis. ſed interuenerũt alia indicia vilitas precij cõ
nẽtio de mutuando. et alia ꝺ quibus ſupradictũ eſt t etiaʒ infe
rius dicetur. t etiam quia nõ eſt veruʒ qõ ipſe marcus detineat
imo poſſidet. quia ex titulo locatiõis ad viginti nouẽ annos q
bus finitis ad renouãduʒ. t ſic poſſidet dictaʒ domũ. t ex tem
pore ita longo trãſlatũ eſt ius in ipm marchũ. t ſic nõ detinet
imo poſſidet. l. ij. ff. ſi ager vectig. cle. j. de rebus eccle. non alie.
c. nulli. t. c. ad audiẽtiam. e. ti. in antiquis. t per cõſequens dic
ta ſimilia nullo modo obſtant. Accedat etiam qõ voluit Bal.
in. l. j. C. de collu. detegen. ex qua lege colligit argu. cõtra fene
ratores qui faciunt fieri cõfeſſionẽ coraʒ epiſcopo qõ inſtrumẽ
tũ eſt de vero t puro capitali. nam iſta colluſio in fraudem vſu
rarũ facta nõ valet: qõ autẽ ſit colluſũ debet probari ſaltem per
preſumptiões canonũ. qui in hoc iuris articulo preualent con
feſſioni. nõ tamẽ ibi Bal. allegat qui canones ſint. ſed re uera
ſũt. c. illo vos. t dictũ. c. ad neſtraʒ. t ſic ſentit bal. qõ licet inſtru
mẽtuʒ vel actus iudicialis coraʒ epiſcopo factus preſumať verũ
ſeu verus: vt in dicta. l. q̃uis. C. ſi qs alteri vel ſibi. t dicta. l. cuʒ
precibus cum ſq. nihilominus per ꝑſumptiones canonũ ꝓba
tur cõtrariũ: vt eſt cãus in. d. c. illo vos. t in. d. c. ad noſtrã. Et
facit tex. cum ſua glo. in. c. cum in dyoceſi de vſur. t p cõſequẽs
licet ex ſui ſerie t forma: iſtud inſtrumẽtũ nõ videatur ſape vſu
rariã prauitatẽ. tamẽ ex indicijs t preſũptiõibus optime proba
tur eſſe vſurariũ: preſumptões enim canonũ t legũ dicuntur ꝓ
batio liquida: ut uoluit gl. elegans. in. l. ſi tutor. C. de pericul.
tu. Faciat etiã illud qõ voluit Saly. in. l. iij. plus ualere. vbi di
cit petebaʒ a titio. c. mutuo qui dixit ſe paratũ mihi illã mutua
re. ſed uolebat q facereʒ ei uẽditionẽ certi precij promittẽs il
lum poſt. x. annos reuendere pro eodem precio. nam preſumit
tur talis cõtractus feneratitius. alleg. odof. t hoc ideo qa ori
ginalis cã fuit mutuũ. dicit tamẽ ibi bal. qõ ſi iurauerit ille ven
ditor ſtãdum eſt iuramẽto donec relaxetur per epm: ut in. c. j. ꝺ
iureiur. ſecus dicit ibi ſaly. ſi cauſa originalis nõ fuiſſet mutuũ:
q: tũc ex hoc ſolo pacto de reuẽdẽdo nõ iudicaretur cõtractus
vſurarius: etiaʒ ſi cũ uſurario eſſet celebratus. nam t uſurarij ſi
ſũt prohibiti ueros cõtract⁹ facere. t multotiens ueros contra
ctus celebrant. t refert ibi Saly. idem dixiſſe Ja. de are. t Ly.
etiam ſi probaretur q res ualeret pluſq̃ conuenit. Nec obſtat
c. ad noſtrã. t. c. illo uos ꝑalle. quia ibi erãt alia admin'cula ad
materiã apiendaʒ preſumptionẽ uſurarum q dicit eſſe ualde
no. quia materia eſt quottidiana. t ita reſidet ibi Saly. et ſic ſe
quiť Bal. t odof. quãdo cauſa originaria fuit mutuum: vt fu
it in caſu noſtro. Et licet dicat q ſi fuit venditus fundus mi
nus quã ualeret nõ ex hoc iudicaretur contractus uſurari⁹. ad
hoc reſpondeo ipe loquitur eo caſu quo non fuit cauſa origi
nalis mutuũ q nõ militat in caſu noſtro quia cauſa originalis
fuit mutuuʒ. Item ipe nõ loquitur eo caſu quo precium fuit ui
liſſimum ut in caſu noſtro. quia res valebat ultra quingẽtas li
bras t fuit uendita pro ducentis: ut eſt caſus ſing. in. c. primo
ſuperius alleg. Item hoc apparet ex uerbis ſuis duʒ dicit plus
ualet quã conuenit. quia illa dictio plus refertur ad modicum
ut. l. hec adiectio. ff. de verb. ſigni. l. ab hoſtibus. §. q ſi ſimpli
citer t ibi Bar. t Jaco. bu. ff. ex qui. cauſis maio. l. t ſi poſt treſ
t ibi Bar. t Bal. ſi quis cau. Bar. in. l. cum filius. §. pater cum
filie. t ibi Bal. de leg. ij. facit. c. littere de dilatio. t ibi doctores
Et ſic Saly. nõ loquitur quando interuenit uilitas precij: ut fu
it in caſu noſtro. Item quia multa t uaria indicia t preſumpti
ones uſurarie prauitatis interuenerunt in caſu noſtro. Et licet
interuenerit iuramentũ nihilominus rexalabitur per epſcopuʒ
loci ut uoluit Bal. t ſequitur Saly. in dicta. l. iij. t facit. c. j. et

ę.debitores de iureiurā. Que autem indicia sint vrgentia et varia possūt ita cōnumerari. Primo ista fuit monialis professa seu sororis professa. ⁊ in loco prophano ⁊ sine licentia sui superioris fecit talez cōtractuz quo casu presumitur dolus. eo enī ipo qō nō seruatur iuris solēnitas: presumīt dolus ⁊ fraus: vt voluit glo. ordi. in. l. ꝓma. C. de fide instrumē ⁊ iur. aste fi. libro. x. super versi, mala fide facit. c. qui cōtra iura. de reg. iur. libro. vj. ⁊ l. quēadmodū. C. de agri. ⁊ censi. libro. xj. presumitur etiaz dolus. ex eo quia videtur iste cōtractus celebratus i occulto: ex quo in loco prophano ⁊ priuato sine licentia sui superioris. ⁊ sic claz ⁊ occulte videtur celebratus quo casu presumitur dolus. facit. l. nō existimo. ff. de admini. tu. l. fi. de ritu nup. ç. quia propter de elec. l. j. in glo. C. de interdic. matri. not. in. c. vt nostrum. vt ecclę. benefi. vbi allegat cōcordātias faciat glo. elegans in. l. ij. C. de his qui ex pu. rati. libro. x. que dicit q̄ ꝯclaz dicitur fieri actus. si in eo faciendo requiritur superioris auctoritas. ⁊ sine ea expediatur actus. ⁊ sic ex isto capite apparet de dolo ⁊ fraude ipius sororis margarite. Secūdo apparet qa fuerat cōuentuz de pecunia mutuāda seu de pecunia locanda. Tertio apparet quia finxit in eodē tpe ⁊ in eodē istāti tria istrumēta donationū factaruz dicte margarite a suis amicis pauperibus tamē. nō diuitibus donātibus sibi dictas ducentas libras. Quarto apparet vilitas precij de qua superius est dictuz. Quīto apparet locatio eiusdez dom'ĩ vēdite. Sexto apparet quia remānsit semper ille marcus in possessiōe dicte domus vendite. Septimo apparet pactū factū q̄ dictus marc° possit libe rare dictam domū ab illa annua pensione quattuordeciz libra rū dando aliam rem imobilem sufficientem ex qua similiter haberēt libre quattuordeciz annuatiz; ⁊ in isto etiam comprehē ditur maxima fraus. quia si in veritate ꝓma venditio fuisset vera pura ⁊ simplex. ⁊ illam habuisset pro ducētis libris que valebat vltra quinquagintas nō est verisimile q̄ relaxasset dictam domum pro annua pensione quattuordecim librarum. Octauo apparet fraus. quia dictus marcus assumpsit in se omnem casuz fortuitum domus predicte qui casus spectat ad ipsaz domū: seu ad ipsum locatorem iuxta plenissime no. in. c. propter sterilitatem de loca. ⁊ etiam apparet de fraude. quia est appositum pactum. qō bina vice seu per bienniuz cessaret soluere esset priuatus omni iure ⁊ meliorametis que fecisset in ipa domo. qō est contra naturaz locationis: vt perdat omnia melioramenta. istud enim vendicat sibi locum in contractu emphiteotico nō in contractu locationis: vt in. l. ij. C. de iure emphi. ⁊ etiam est cōtra naturaz emphiteosis: quia habet locum cessatio p triennium: vt in dicta. l. ij. Et sic multifarie multisq; modis apparet de presumptionibus ⁊ indicijs necessario indicantibus fraudez vsurarie prauitatis: ⁊ oīa insimul iuncta indicāt ⁊ componunt vsurariaz prauitatez. ⁊ in isto contractu. iuxta no. in. l. excipiuntur. ff. ad silla. ⁊ per gl. notabilem in. l. ij. ff. de excu. tuto. que vult qō due presumptiones faciāt plenam probationez ⁊ facit qō voluit Bar. in. l. j. §. item cornelio. ff. de questi. ⁊ gl. in. c. accedens el scō: vt. lit. nō contest. ⁊ in. c. cum causam de probatio. ⁊ in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. Bal. in. l. iij. C. ad. l. iuli. maiest. ⁊ in. l. sciant. ⁊ ibi Saly. C. de probatio. ⁊ per scribentes in. c. tertio loco. de probatio. ⁊ in. c. veniens el. j. ō testi. ⁊ per dominū Pe. de ancha. in cōsilio. cclxv. ⁊ sic sole clarius est istum cōtractum censeri vsurariū. Preterea faciat q̄ voluit do. Pe. de ancha. consilio. ccxliij. incipi. ex ordine cōtractuuz vbi dicit esse dificile probare aperte. ⁊ clare cōtractum esse vsurariuz: cū occulte istos ꝯtractus ineant ⁊ tot fraudes ⁊ modos cōtrahendi in fraudem vsurarij reperiant q̄ vix cōuinci possūt de vsuraria prauitate vt in cle. j. ō vsuris. ⁊ in. d. c. ad nostrā. et dicit in dicto consilio q̄ tot inditia cōcurrunt vt contractus vēditiōis facte dicatur vicios⁹ ⁊ malitia inuolutus. ⁊ allegat no. in dicto. c. illo vos. ⁊ in. d. c. ad nostraz. ⁊ quia in dicto contractu venditionis in quo consuluit dicit q̄ interuenit pactum de reuendendo ⁊ q̄ in minus dimidia iusti precij facta fuit talis venditio. ⁊ quia venditor remansit in possessione conducendo domū venditā. Et etiaz dominus petrus in dicto consilio q̄ ꝯtitas que soluebatur annuatim in illo casu cōmensurabat directo ꝯtitati precij. quia decem pro centenario ⁊ in casu nostro soluuntur septem pro centenario. Ergo sequitur q̄ istud preciuz ducentaruz librarū debet sūmi pro mutuo. quia frequē tius ad mutuū adaptatur soluere septez pro centenario. nec in nomīe aut vocabulo est facienda uis: sed effectus debet attendi. l. insulaz. ff. de prescrip. ℞b. xiiij. q. iij. c. plericz. Et etiam accedat: quia licet dici soleat. babūdans cautela nō nocet: vt. l. testamenta. C. de testa. tamē in personis suspectis. vt pote vsurarijs cautele adhibite plus redarguūt ⁊ cōuincūt eos de fraude vt no. Bal. in. l. emptione. C. plus val. q̄ agi. glo. in. l. si quis sub conditiōe. ff. de condi. insti. ⁊ in. l. cum allegas. C. de vsuris glo. in. c. significauit de censi. Ita est dicendū in casu nostro: q; ista soror margarita est persoua suspecta. quia religiosa ⁊ sine licentia superioris. ⁊ sic occulte videtur cōtraxisse quo casu facilius presumitur fraus cōtra ipaz: vt superius est ostensum. ⁊ ita etiam cōsuluit dñs Pe. in prealleg. cōsilio. Et per consequēs videtur q̄ partes dñi iudicis erunt in pronunciādo hmōi instrumentū vsurariuz. ⁊ pensiones tot annorū esse computandas in sortem. ⁊ etiaz deberet dñs iudicans aperire occulos intellectus pro tuenda salute animaruz: quia in ista ciuitate frequentati sunt contractus hmōi in pessimū modū: ne dek materia magis frequētādi hmōi possessiōis cōtractus.

¶ Restat nunc respondere rationibus formatis in cōtrarium. nō obstat ꝓmo cuz allegatur dictuz dñi Cardinalis: quia nō est cōtra casuz nostruz. ipe enim nō loquitur eo casu quo conuentuz fuerat de mutuo cōtrahendo. ⁊ causa originalis fuerat mutuuz. ⁊ isto casu nō loquitur do. Cardi. ⁊ iste est casus noster. Secūdo do. Cardi. allegat Ly. in. d. l. iij. plus val. q̄ agitur. qui ibi post Odof. quē sequitur ibi bal. ⁊ saly. loquitur quādo fuit cōtracta venditio cū vsurario ⁊ factuz pactuz de retrouendendo ⁊ interuenit modicitas precij. nec apparebat q̄ mutuū fuerit causa originalis. ⁊ qō ipa venditio fuerit causa mutui. nec etiaz posito qō dñs Cardinalis loqueretur quādo venditio illa fuisset causa mutui qō est dicenduz. tamen nō loquitur quādo preciū fuit ita ville: vt fuit in casu nostro. Item quia illō dictum est cōtra glo. sing. in. d. c. conquestus quaz ibi sequitur do. ant. ⁊ do. abbas. ⁊ superius dixi. que voluit q̄ paruitas pcij ⁊ pactuz de retrouendēdo facit cōtractum censeri vsurariū: ꝙto fortius in casu nostro in quo cōcurrunt tot indicia de quibus superiuſ fuit ostēsuz. Nec obstat cū ipe respondet ad. d. c. illo vos. quia alia indicia ibi concurrebāt. quia ita ī casu nostro alia ⁊ fortiora indicia concurrebant. ⁊ iaz sufficiunt etiam alia indicia equipollentia: vt voluit dñs Laurētius quez superius retuli. Nec obstat cuz dicit q̄ cōtractus presumitur verus ⁊ etiam instrumentuz. qa fateor in dubio. sed per presūptiones et indicia probatur esse fictitiū. ⁊ in fraudem vsurarum. vt probat tex. d. c. illo vos. ⁊. d. c. ad nostraz. ⁊ glo. in dcā. l. cū allegas. ⁊ in dcā. l. si quis sub conditiōe. ⁊ no. in. c. ij. de rescrip. et in. l. dolum. C. de dolo. ⁊ in. c. scō de renūci. libro. vj. ⁊ in. l. post cōtractū. ff. de donatio. ⁊ in. c. cuz in dioceſi. de vsuris. maxime aduersus palliantes vsuras. ⁊ est hodie difficile propter versutos ⁊ calidos homines circa vsurariaz prauitatem. et in vna quaq; dyoceſi satis prouident synodales constitutiones Nec obstat q̄ voluit dñs Pe. in dcō. c. ad nostram q̄ in casu dictoruz canonum. scilicet illo vos. ⁊. c. ad nostram cōcurrebāt tot indicia. quia maiora ⁊ fortiora concurrunt in casu isto vt superius fuit demonstratum. ⁊ satis bene apparet responsio per ea que superius dixi. ⁊ maxime super illa dōatiōe presertiz. Nec obstat cuz allegaſ dictū laur. de pinu. dicētis qō debebāt interuenire illa tria de quibus in dicto. c. illo vos. quia respondeo sufficere qō interueniant illa: vel illis similia vel equipollentia vt superius dixi post dominū Laurē. Nec obstat cuz allegat Joā. de imola. quia ipemet vt superius retuli: sequitur opinionē glo. in dicto. c. conquestus. ⁊ etiam Joā. de imol. nō loquitur in casu nostro: vt superius est ostensum. ⁊ etiam quia Joā. de imo. subdit nisi inuerunenerint indicia que habentur in dicto. c. illo uos. vel in dicto. c. ad nostram. quo casu vt superius dixi sufficit q̄ interueniant illa vel alia similia ⁊ equipolentia. et etiam quia Joā. de imola ibi allegat dictum Bal. in. dcā. l. iij. ⁊ Bal formaliter vt superius dixi decidit in fauorem nostrum. Nec obstat cum allegatur dictum Bar. in dicta. l. post contractum. ⁊ in dicto. §. superuacuum. quia ad hoc respon. Bar. ibi dicit q̄ si vult dicere hoc esse factū in fraudē non po-

test:allegat.d.l.creditoribus quasi velit qō nō possit allegare suaz turpitudinez. Et vult dicere venditionē fuisse ficticiaz nō in fraudez alicuius priuati vel fisci.sed vt se defendet a tyrāno vel alia honesta causa:z tunc bene posset allegare illaz fictōez. ista sunt formalia verba Bar.in dcā.l.post contractū. Et etiā dñs Lardi.in dcō.c.illo vos.querit an venditor possit dicere contractuz vsurarium.z decidit qꝫ illa cōiectura qꝫ venditor remansit in possessione ad hoc vt cōtractus dicaꝫ vsurari° suffcit: quo ad tertiuz opponēte illū cōtractuz. fuisse vsuriū: allegat bar.i dcā.l.post cōtractuz.z i dcō.§.superuacuū. sz quo ad ipsum venditorez requiruntur alie coniecture. puta ille de quibus habetur in dcō.c.illo vos.z de quibus habetur in dcō.c. ad nostraz.quo casu poterit venditor dicere contractuz vsurarium. Que dicta sic declaro. Primo.Bar.nō loquitur in vsuraria prauitate.vt est casus noster.quo casu licituz est cuicūqꝫ allegare suam turpitudinez.ex quo agitur de fauore aie:vt plene habetur de donati.c. cuz dilecti cuz sꝫ. Secūdo Bar.loquitur eo casu quo causa esset honesta illius fictionis vel simulationis.sed in casu nostro ita est.quia marcus ille habuit necesse habere pecuniaz.z sic pecunia indigebat z querebat illam mutuo:vt ergo illaz posset consequi introduxit se ad faciendum huiusmōi ꝯtractuz venditiōis simulatuz nō ad perniciē alicuius. sed ad succurrendum sue necessitati.z vt superius allegaui bal. in dcō.c.j.de vsuris.dicētem multos perire si nō essent vsurarij succurrentes suis necessitatibus.z sic ex causa honesta z necessaria fuit inductus ad huius venditionez simulataz faciendā. z per cōsequens licituz est allegare cōtractuz vsurarium.Ad dictū dñi Lardi.respōdeo pmo ipe extendit dictū Bar. in dicta l.post ꝯtractuz. ad vsurariaz prauitatem qꝫ nō est bene dictum ex quo tendit ad salutem anime.Secundo ipe dicit qꝫ nō potest venditor dare cōtractuz vsurariuz.ex hoc ipo solo valet qꝫ ipe remansit in possessiōe rei vendite.sed si concurrunt alia de quibus in dcō.c.illo vos.z in.d.c.ad nostram.tūc bene poterit ipe venditor opponere.z sic tam Bar.qꝫ dñs Lardi. concludunt in fauorem huius marci.z ego vidi istaz questionē arduaz dū legerē ferarie coraz clarissimo doctore tūc vicario episcopi ferarien̄sis.z multuz stricte fuit examinata z discussa.z ad uocati in illa causa.z etiaz in uoce pluries allegaui. z etiam cōsului.z fuit decisuz cōtra illuz cōtractum z fuit declaratum fuisse vsurariuz.z venditorem potuisse opponere illum contractū declarari z dici vsurariuz.z ita iure mediante fuit obtentum. z in veritate nō erant in illo casu tot indicia vrgentia vsurariam prauitatez vt sunt in casu nostro.z sic concludo in fauorem dicti marci.laus deo clementissimo.do.Andreas barbatia siculus.z in hac tēpestate pmarius.

Casus consilij noni.

Utrum legitimatio presumatur z sit nulla vbi non est facta mentio de omnibus qualitatibus. Et etiam quid operetur tūc clausula nō obstante zc. Et an preiudicet filijs legitimis z naturalibus natis.z etiam postea natis. Et vtruz quod filius spurius succedat patri. Et an z quādo imbreuiatura instrumenti possit extendi per notariuz rogatuz de instrumento vel per alium.z maxime vbi est dictio zc.z qd sit ꝓtocollū.

Lud i In mediū referā qꝫ pulchre scribitur apud sapientez sapientiam. z misseris spirituz sanctum tuum de altissimis. hec ille deprimit.est enim terrena habitatio sensum multa cogitantez.quare tenuis ego z parū doctus tremēdi dei auxiliuz ex corde inuoco: huic cepto vt virtutez iuriū mihi sua solita clementia apperiat.z viso cōsilio clarissimi doctoris dñi Luce ō vernacijs qui subtilissimo ingenio consultationez presentem examinauit:z enucleatā suo reddito consilio tradidit:vt nulla vlterius extet hesitatio.Attamē quia diuersitas corporuz diuersitatez parit ingenioruz. Ideo habita solēni animaduersione circa presentez dubitationez circa effectuz ipius legitimationis aliqua vtiliter in mediuz afferam. Et dico quod multipharie talis legitimatio redditur nulla. pmo qz non fuit facta specifica mētio spurietatis qliter dicti spurij nati fuerunt ex cōiugata. z sic ō adulterio z coitu damnato quo casu ex hoc corruit talis legitimatio. z ad hoc allego elegans consilium excelentissimi doctoris domini Benedicti de plōbino qō consilium incipit:pro declaratione predictoruz est primo videndum an dicta legitimatio.vbi accidentia facti fuit qō quidam fecerat legitimari suos filios naturales natos ex serua.nec in legitimatione fecerat mentionem qualiter ex serua nati fuerant consuluit legitimationem esse viciosaz z censeri surepticiaz z nullius momenti.z mouetur ex.l.pma.ff.de natali.restitu.vbi restitutio natalium concessa per principez reddit nulla. si tacuerit se ex ancilla natum.z quia si hoc fuisset expressum comes palatinus illum nō legitimasset.quia scriptum est filius ancille non debet esse heres cum filio libere.xxviij.questiōe.iiij. c.dicet aliquis.z qōne.ij.c.nō omnis.z qꝫ no.Bar.in.l.iij.ff.ō testamentis.ergo multofortius in casu nostro debuit fieri expssa mentio istius spurietatis.quia natus ex coitu adulterino et punibili.z ideo non debent esse heredes cū filijs legitimis.Et si dicatur qꝫ idem Bal.in.c. naturales. in titu. si de feu. fue. controuer.tenet contrariuz.dicit enim in tali legitimatione non esse necesse exprimere qualitatez illegitimatiōis.z ideo non est opus dicere qꝫ est natus ex monaca.aut ex adultera. z allegat Joā.and.in.c.fi.de filijs presby.libro.vj.in nouella z etiam illud dictuz Bal.z Joā.an.sequitur Ludo. roma. in consilio. clxxxij.incipi. in proposita consultatione.quia respondeo dictuz Bal.z Joā.an.non obstare.ex eo quia ipi dicunt debere exprimi qꝫ est superius.licet qualitas spurietatis non sit expressa. Modo in casu nostro non fuit expressuz qō dicti legitimati erant spurij.z sic non solum fuit peccatum in substantia. sed etiam in qualitate.quia non fuit expressum qō erat spurius nec fuit expressum qō erat natus ex adultera.z sic dictum Joā. an. z Bal.non meretur allegari contra hanc cōsultationē.Quinimo dico dictum Bal.z Joā.an.etiam ex alio non obstare. qa idez Bal.in.l.eaz quā.C.de fideicō.in.xij. colum. versi. pone quidaz erat filius ex adulterio z incestu: fuit legitimatus tanqꝫ spurius.tamen non fuerunt expresse qualitates spurietatis. an valeat legitimatio videtur qō nō. sicut quādo est excōmunicatus pluribus excōmunicationibus:z supprimit causas excōmunicationis:allegat.c.ex parte de officio delega.z dicit hoc sentire Oldra.in quodaz suo consilio. dicit tamen qꝫ si ex clausulis non obstantibus potest apparere de mente.vt quia est clausula non obstante lege qui contra.C.de inceſt. nup. Itez nō obstante.§.vlti.in auc.qui.mo.natura.effi.sui valet legitimatio. quia licet per clausulā nō obstātiū: non augeatur gratia:vt no. in clemē.pma de prebē. tamē declaratur intentio circa cōcessuz. Dicit etiaz qꝫ si clausula nō obstante esset in nube.z ille qui legitimatur esset plurimuz odiosus legi qꝫ talis clausula non cōprehendit hominem.ita exosuz legi. allegat.l.lutius.§. lutius titius damā.de lega.pmo.z.c.pmō de fil.presby.libro.vj. z sic Bal in terminis cōtrariuz determinauit eius qō dixit in dicto c.naturales. Et etiaz in casu nostro non est apposita clausula nō obstātiuz:in specie.nec etiaz i nube.ergo talis legitimatio. ex hoc redditur nulla.z idez voluit Joā.an.i additi.Spe.i ti. qui filij sint legiti.in rubrica.z do.an.in Repe.c.per venerabilez.q fil.sint legiti.z refert z sequitur Ludo.roma. in repe.l. si vero.§.de viro.ff.solu.matri.z in indiuiduo allego excelsū docto.do. Pe.de ancha.cōsilio.ccccvj.incipi. circa primuz quesituz vbi dicit in principio illius cōsilij ibi aduertēduz.quia dicitur in facto istuz spuriuz cōceptuz in adulterio.z per cōsequēs odiosum iuribus.nec per rescriptuz legitimāduz nisi cuz clausula derogatoria:vt i auc.qui.mo.natural.effi.sui.§. si quidē. z certuz est qō si ista qualitas coitus dānati nō fuit expressa in legitimatione redderetur nulla.z nō solum expreſſio requirere tur.sed etiam derogatio illi legi.nam z papa repellit preces ꝓ talibus oblatas: quia vtriusqꝫ pagina z vtrunqꝫ ius detestantur talem prolem:vt in dicto.§.vlti.z.c.per venerabilez. qui filij sint legi.z ista sunt verba formalia dñi Pe. in dicto cōsilio. Et sic aperto ore tenuit legitimationem esse nullam si non fuit expressa qualitas spurietatis.z derogatio legis contrarium dictantis.Sed in casu nostro nō fuit apposita clausula derogatoria.nec etiam fuit expressum qꝫ erat spurius. nec qō fuerat natus ex adultera sequit indubitanter legitimatōez fuisse nullius

effectus. ⁊ etiam allego Odra. consilio. ccxlvij. incipiente factū est tale. quidaz rex. vbi consuluit q̄ legitimatio facta de bastardo nato ex ligato ⁊ ligata. ⁊ quia non fuit facta mentio de vtro qz vitio. sed quia fuit facta mentio de ligamine dumtaxat vnius: talis legitimatio non tenet vt ibi late per eum. Multo fortius in casu nostro non valuit ista legitimatio. ex eo quia in ea dicitur. ⁊ etiam filij domine mathee de senis. ⁊ familie dicti cōdam Antonij de signoretis ⁊c. quo casu ex puncto resultat surreptio ⁊ obreptio. ex eo quia in puncto dicitur q̄ illi bastardi fuerunt nati ex illa mathea habente maritū. ⁊ in dicta legitimatione dicitur quia erat ancilla ⁊ famula. ⁊ non dicitur q̄ erat vxor alterius. ⁊ sic videtur q̄ fuerit talis legitimatio surreptitia ⁊ dicendo qō erat famula ip̄ius videtur asserere q̄ erat soluta. ⁊ per consequens videtur obripere illi tali comiti. Et sic tanq̄ facta per rescriptum surreptitium fuit ⁊ est nulla vel saltem annullanda. l. ij. C. si contra ius vel vtilitatē publi. l. ⁊ si legibus e. titu. fuit enim impetrata per mendatium tacita veritate. et quasi expressa falsitate: licz velate. q̄ dicta mathea que dicebatur famula ⁊ ancilla dicti cōdaz Antonij erat coniugata. ergo impetrans carere debet impetratis. quia concessio facta intelligitur si preces veritate nitantur. l. fi. C. de diuer. rescrip. c. super litteris de rescrip. Videmus idez in decreto. quia decretuz per obreptionem interpositū nō tenet. l. cuz vero. §. subuentuz ff. de fidei. liberta. l. tutor si petitus. ff. de tutor. ⁊ curato. da. ab bis. l. si quis obrepserit. ff. de fal. l. sed si hac. §. patronum sm vnam lectu. ff. de in ius voca. ⁊ qō not. Joā. an. in dicto. c. super litteris. Ita ergo videt q̄ multiplici capite dicta legitimatio redditur nulla ⁊ nullius effectus. Et etiam est diligenter cōsiderandū: quia ista legitimatio nō fuit fcā a principe seu a rege vt fuit in casu ī quo consuluit Oldra. sed fuit facta a comite palatino. ⁊ tamen vitiatur quando fit a principe si non specificatur spurietas ⁊ eius qualitas: vt superius est dictum. ergo sequitur qō multo magis vitiabitur quando fit a comite palatino: vt est in casu nostro. Quinimo multuz singulr dixit Bal. in cōmento. l. scōe. C. de seruī. ⁊ aqua. in. x. colū. in. xvij. questiōe in versi. no. qō plenitudo potestatis vbi dicit qō licet concedēs potestatem legitimandi habeat plenitudinem potestatis. non tamē transit illa plenitudo potestatis in illum cui conceditur: vnde dicit q̄ licz imperator faciat me comitez ad legitimanduz spurios: vt no. in. l. pma. ff. de tuto. ⁊ curato. da. ab bis. ⁊ hoc faciat solum ex plenitudine potestatis. tamē ego nō potero legitimare. si per hoc preiudicetur filijs legitimis vel iurī acquisito. ⁊ radicato alteri. licet imperator hoc facere possit. nisi speciāliter ip̄erator hoc mihi concesserit. l. scōa. ff. de nata. resti. l. ex facto. ff. de vulg. ⁊ pu. no. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tātuz. ff. de liber. ⁊ po. quia solius est principis iura vnius auferre. ⁊ alteri dare ex plenitudine potestatis: est ēt plenitudo potestatis arbitrij plenitudo nulli necessitati subiecta nulliſq̄ iuris publici regulis limitata. generalis enim concessa potestas ad ea nō extenditur que suppreme insunt principis potestati. c. qō translationez de offi. lega. l. pma. §. qui mandata. ff. de offi. eius cui mā. est iurisd. Modo in proposito nostro agitur de preiudicio filiorum legitimorū natorū ip̄ius aui. ergo sequitur q̄ iste comes palatinus nō potuit preiudicare iurī ip̄orum filiorū legitimorum. quia nō est verisimile qō imperator cōcesserit huic comiti ea que competunt ip̄i imperatori in signum suppreme potestatis per. d. c. q̄ translationez. Et si asserit se illaz potestatem habere hoc negatur. ⁊ sibi incūbit onus probandi. ex quo presumptio est cōtra euz: per. d. c. qō translatiōem. vnde satis dicitur esse probatum cōtra illud priuilegium illius comitis qō talem potestatem nō habet. ex quo est iuris presumptio cōtra euz vnde eo ipo q̄ ip̄e non probat: cōtrarium satis dicetur esse probatuz cōtra eum: per id qō voluit glo. in. l. pma. ⁊ in. l. in testamēto. C. de testa. mili. ⁊ in. l. super seruis. C. qui mili. non poss. libro. xij. ⁊ ī. l. si creditor. C. de pigno. actio. ⁊ glo. in. c. propositi. lxxxij. di. ⁊ in. c. super eo de testi. cog. ⁊ in. c. sicut el. ij. de iureiuran. ⁊ in. c. penul. de excep. ⁊ in. c. tertio. de p̄scrip. vbi sūt glo. magistre. nā iuris presumptio appellatur liquida probatio vt dixit glo. solēnis in. l. si tutor. C. de pericul. tu. ideo sibi incūbit onus probandi. nō enim sufficit asserere. sed probare. vt dixit glo. in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorū. ⁊ in. l. j. ff. si quadru. pau. fe. dica. ⁊ in. c. nō est. de ꝓsue. libro. vj. ⁊ facit. l. docē ancillā. C. de rei vendi. l. ait pretor. §. docere. ff. vi bono. rapto. c. cuz super. de concess. preben. Et etiaz fortius apparet qō aduersario incūbat onus probandi. ex eo quia non consueuit princeps transferre in aliuz ea que sibi competunt in signū suppreme potestatis: vt dictuz est. sed vbicūq̄ aliquis negat illud q̄ cōsueuit fieri tūc semper sibi incūbit onus probādi. Ita decidit per glo. ⁊ Bar. in. l. neq̄ natales. C. de proba. ⁊ sic per ista redditur indubitata cōclusio q̄ iste comes nō potuit auferre ius ip̄is legitimis filijs nisi spālem potestatē habuerit a principe ad sic faciēduz. istud debet probare. ⁊ per cōsequens sequitur q̄ nō potuit auferre ius ip̄is filijs legitimis. Unde ē inter docētes dubitatio nō mediocris. vtruz legitimatio facta de filio bastardo noceat filijs legitimis natis post illaz legitimationem: quasi per susceptionem noue prolis legitime procreate post illaz legitimatiōez tollatur effectus succedendi resultans ex illa legitimatiōe. ⁊ By. ⁊ Guid. de suza. ⁊ Oldr. in dcā. l. ex facto. ff. ō vulg. ⁊ pupil. voluerūt q̄ tollatur qō filij legitimi postea nati excludāt illos legitimatos. ⁊ voluit do. Anto. in comēto. c. per venerabilez. qui filij sint legi. ⁊ idē ibi voluit do. abb. cōsiculus meus. Et licz Bar. Bal. ⁊ Ang. aliter dicant in dcā l. ex facto. ⁊ Lu. roma. in dicto cōsilio. clxxxij. qō nunc nō examino. quia nō facit ad propositum. quia ip̄i loquūtur in filijs nasciturīs. nos āt loqmur ī filijs legitimis iaz natis: quo casu dico ⁊ est pura veritas qō talis legitimatio nō valuit quo ad ip̄os filios legitimos iam natos. quia non extarent alij filij illius aui qui erant legitimi ⁊ naturales. quo casu imperator etiā ip̄e nō legitimat: vt in auē. quibus modis natu. effi. sui. in. §. ⁊ generaliter in fi. ⁊. §. illud in auē. quibus mo. natu. effi. legi. §. si quis no. Et ideo consuluit. do. Pau. de castro ī suo ꝓsilio. ccxxv. incipi. in xpi noīe amē. super primo quesito videtur dicēdū. ī. iij. colū. ī versi. scōo principaliter videtur ⁊c. incōtingentia facti qō in preiudiciuz filiorū legitimorū natorūz. ⁊ sine eorū voluntate nō potuit legitimari filius naturalis. per. l. fi. ff. de nata. re. ⁊ ita ibi cōsuluit q̄ in casu illo de volūtate filij legitimi iam nati fuit naturalis filius legitimatus a duce mediolani. Sed in casu nostro nō iteruenit voluntas ip̄orūz legitimorūz filiorū iam natorū. ergo sequitur qō talis legitimatio nō preiudicat dictis filijs legitimis iaz natis. vnde Ange. ī auē. quibus mo. na. effi. legi. §. si quis vero. ī versi. nō forsaz dicit ibi esse notabilez tex. ad ꝟ qō filij naturales nō possunt legitimari existētibus filijs legitimis nisi solūmodo per cōfectiōez dotaliuz īstrumentorūz. vnde licet pater suus velit filios naturales sibi effici legitios successores vel ī testamēto eos appellaret filios per q̄ videt̄ īduci legitimatio. vt no. glo. in auē. quibus mo. natu. effi. sui. §. igitur. si sunt filij legitimi per hec verba nullo mō īducitur legitimatio: vt ibi est casus. Nec etiaz possūt legitimari existentibus filijs legitimis per preces oblatas principi: casuz dicit ibi esse formalē. Et faciat etiam qō bellissime voluit realis sciētie doctor Saly. bononiē. ī auē. itez si quis. C. de natu. lib. vbi tex. dicit quoniaz legitima soboles nō extat. Sed ip̄e īquirit quid si legitima soboles extat. an legitimatio facta per rescriptuz p̄ncipis liberis legitimis exīstibus teneat ⁊ valeat quātū ad hoc vt dicti filij legitimati possint succedere ⁊ venire ad hēditatē paternam vna cū ip̄is filijs legitimatis ⁊ cū ceteris agnatis. refert Ja. de bel. ī corpore. vnde illa auē. sumitur ī. §. filium vero vltimate dicētez. qō ex quo vterq̄ est volēs. s. pater ⁊ filius q̄ legitimatur q̄ vnus succedat alteri. ⁊ ecōtra. ⁊ sic ī casu illo cuz fratribus legitimis succedit patri. Sed fratribus ⁊ alijs agnatis defuncti nō succederet. ⁊ hoc temperat ⁊ dicit esse verū quādo in rescripto fieret mētio de liberis legitimis. ⁊ qō ip̄ator diceret tali lege nō obstāte: vt ibi plenissime habet̄ per Jaco. de bel. ⁊ si ita nō diceret legitimatio nō teneret. quia legitimis exīstibus ī duobus casibus dūtaxat p̄dest legitimatio. s. per oblatiōez curie. ⁊ per matrimoniū. alleg. d. §. generalr ī fi. Cū ergo ī casu nostro ista legitiatio nō fuerit facta cū clausula nō obstāte tali lege. sequit̄ q̄ ex hoc capite isti legitimati nō succedūt auo suo vna cū filijs legitis ip̄si⁹ aui. nec etiaz ī tali rescripto fuerit facta mētio ō filijs legitis ip̄ius henrici. ergo segtur q̄ talis legitimatio non p̄iudicat filijs ip̄ius henrici. ergo fileāt illi sic legitimati. Et si dicat qō iam ūterfuit ille leonardus filius dicti henrici p̄is et aui

dictorū spuriorū. ad hoc dico qō ille leonardus nō potuit p̄iudicare aliis fratribus suis ⁊ filijs dicti henrici. qa res iter alios acta ⁊c. semper enī itelligit ius tertij exceptū. c. super eo. ō offi. dele. c. vt debitus. de appel. cū sy. Jō nō p̄iudicauit dictis filijs legitis factuz illius leonardi. Scō qa veritas est q ex verbis illius breuiature seu illius legitimatiōis nō apparet qō ille Leonardus petierit illos legitimari: sed soluz ⁊ dūtaxat venit cū suo patre associādo ipm ⁊ pater eius petijt illos legitimari. vnde nō iteruenit factū aliquod illi⁹ Leonardi quo ad legitīa tionē illorū. Et si dicat erat pñs. ergo cōsentit. ego hoc nego qnimo est falsuz sic dicere: qa in suuz dānuz qs non p̄sumit consentire secus ad suum commoduz: vt. l. filiusfam. §. inuitus ff. de procur. l. inuitus. ff. de seruitu. l. inuitus. C. de procu. Uñ pulchre dicebat inno. i. c. cū i genesi. de elec. q i actu cōcupiscibili ⁊ honorabili tacens p̄sumit cōsentire. sed in actu oneroso ⁊ dānoso p̄sumitur discentire. Et bellissime dicebat Joā. an. i c. ioānes de testa. q lz testator constituat sibi executorē i suo testamēto p̄sentez ⁊ tacētem. tamē nō p̄sumit cōsentire oneri assumēdi executionē: per. d. l. filiusfa. §. inuitus. ⁊ retulit illud dictū Lo. roma. i. l. que dotis. ff. sol. mat. ⁊ ibi etiā retulit aliud dictuz Joā. an. qō lz qs eligatur i arbitruz. ⁊ sit p̄sens ⁊ tacet nihilomin⁹ nō p̄sumitur ꝓsentire in assumendo illud on⁹. Ita dicamus i casu isto q nō p̄sumitur qō ille leonardus voluerit p̄iudicare iuri suo q sibi cōpetebat i succedēdo in bonis sui patris q p̄iudiciū apparet i hostio. qa propter ampliorē numer̄ liberor̄ diminuit portio filiorū: vt. l. nec ei. ff. ō adoptio. Faciat etiaz q voluit dñs bal. i auc̄ p̄terea. C. de natu. lib. vbi colligit argu. a cōtrario sēsu illius tex. qō bastardi non possūt legitimari a comite existentibus filijs legitimis: q Bal. ibi credit esse verū: nisi legitimi consentiāt. ⁊ est ratio ꝫ euz. qa p̄iudicaretur legitimis in successione. Cuz ergo i casu nostro nō appareat q filij illius henrici consenserint legitimationi illoruz spuriozuz segtur q posito nō tamē cōcesso q talis legitimatio de iure tenuisset q certe nō tenuit vt superius fuit ostensum nihilominus nullo modo p̄iudicauit filijs legitimis ipsius henrici. Facit etiam qō eleganter voluit Ang. i p̄allega. auc̄. p̄terea: vbi dixit qō comes palatinus nō potest legitimare si nō pōt eē matrimoniū iter virū ⁊ mulierez quādo nat⁹ fuit filius nisi hoc dicatur i p̄iuilegio. Ita ergo est dicēduz i casu isto. qa cū iter illum Antoniū ⁊ illaz matheaz habentē viruz nō potuit cōtrahi matrimoniū. ⁊ tunc temporis nati fuerunt illi bastardi ⁊ spurij. ⁊ hoc nō est dictuz i p̄iuilegio: sequitur q talis legitimatio est nullius momenti. ⁊ sic ipositus est gladius huic legitīationi vsqz ad radicē. adeo q funditus ē euersa nec tenuit nec si tenuisset p̄iudicauit filijs legitis dci hēredi aui. Et ēt accedat ad p̄dcā q pulchre voluit bar. i. l. iij. ff. ō test. ⁊ bal. i. l. cūctos populos. C. ō sūma tri. vbi dicūt ñ valere statutū qō spurius possit a patre heres instituī ⁊ mouentur hac ratiōe qa iferior a p̄ncipe hoc facere nō potest. Ita videtur dicēduz i p̄positio q iste comes palatinus nō potuit legitimare eo modo quo legitimauit. Et si dicatur q habuit circa hoc potestatez a p̄ncipe: nihilominus respondeo ⁊ dico qō debuit facere ꝫm iuris dispositōem apponēdo qualitatez ipius spurietatis ⁊ ipam spurietatez. ⁊ cuz clausulis debitis ⁊ maxime si nō potuit contrahi matrimoniū iter ipm Antoniū ⁊ ipam matheaz tempore quo nati fuerūt dicti bastardi: vt voluit Ange. i dcā auc̄. preterea. Accedat etiaz ad p̄dicta. qr i puncto dicit q illa mulier habebat maritū. qa si pōt ꝓbari q tēpore cōstantis matrimonij iter ipam matheā ⁊ virū suū q nati fuerūt ipsi filij p̄sumptio est q nati fuerūt potius ex suo marito q̄ ex ocō Antonio. ⁊ p ꝓns p̄sumptio est q sint legitimi. ⁊ iō nō fuit opus q legitimarent. tex. est solēnis i. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. quez tex. summe ponderant ibi scribētes. ⁊ hoc voluit. do. abb. i. c. per tuas de ꝓba. ⁊ i. c. transmisse. qui filij sint legi. Et ideo dicebat Bal. i. l. filiū diffinimus. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. q potiꝰ p̄sumit possibile honestū q̄ possibile ihonestū. allegat illā. l. i tertio rñso. ⁊ alleg. ēt. d. l. miles. §. defuncto. ⁊ iō dicit q proba tio filiatiōis nō elidit p ꝓbatōem adulterij: qō dicit esse notabile. ⁊ ibi etiā dicit qdam puer natꝰ est i domo mea ex pedisequa mea nunqd p̄sumitur filius meus. certe dicit q nō: nisi ꝓbetur qō esset mea cōcubina: qr idigna esset illa p̄sumptio. argu. illi⁹ l. i p̄mo rñso. ⁊ c. michael. de fil. p̄sby. Ita ergo est dicēduz i casu nostro q si tēpor̄ quo illi filij fuerūt nati ex illa mathea ⁊ ipa stabat cū suo viro p̄sumptio est qō nati sunt ex viro. ⁊ sic ⁊ matrimoniali statu q̄ ex adulterio. ⁊ etiā si nati fuerūt i domo ipi⁹ Antonij ex illa pedisequa seu famula nō p̄sumunt nati ex illo Antonio. qa esset idigna p̄sumptio nisi probet q illa mathea erat eius ꝓcubina. Preterea ēt faciat q voluit bal. i. l. benignius. ff. de legi. ubi referēdo Guil. ō cunio. ibi querit. an mortuo filio possit qs sibi legitimare nepotez per matrimoniuz cū eius naturali auia. ⁊ dicit q nō. qa ista fictio regrit personā filij. vt p eam extendatur ad nepotez. ergo amotio medij directi i finem impedit effectū extremi. arg. l. huic scripture. ff. ad. l. acql. l. qui libertinus. §. posthum⁹. ff. de bonis liberto. alle. Guil. de cu. i. l. fi. ff. de his q sūt sui vel alie. iur. ⁊ refert. ⁊ segtur. istud dictum Guil. de cu. dñs Anto. in suo stupendo cometo. c. p venerabilē. q fi. sint legi. Modo i p̄posito nostro licet iste annus fecerit legitimari istos assertos filios spurios illius Antonij. claruz est q quo ad hēditatē illius Antonij patris que erat alijs acqsita nō potuit p̄iudicare: per ea que no. bal. i. l. nam ita diu⁹. ff. de adop. ⁊ do. Anto. i. d. c. p venerabilez. i ꝟbo nūqd ēt retro trahitur ista legitīatio ita q tollat ius alteri medio tpe q̄situz. refert quosdā dicere q sic. Sz Bar. tenet ꝙtrariū i. l. gallus. §. qd si tantū. ff. de lib. ⁊ posthu. qa fictio nō trahitur retro ad p̄iudiciū illius cui medio tēpore ē ius quesituz nisi ad illō specifice restituat. ff. de vsucap. l. si is qui pro emptor̄. Et hāc opinionē reputat verā do. anto. ibi q allegat ad hoc. c. q̄uis de rescrip. li. vj. Et istā cōclusionē segtur Jo. an. i adi. spec. i ti. ō successi. ab intestato. §. j. ꝟsi. p̄mā qōnez ⁊c. ⁊ hosti. i summa q filij sint legi. i pe. col. ꝟsi. qd si imperator. Si tū teneremus q traheret retro i p̄iudicium illius cui ē acqsita hereditas ⁊ dicit q etiā filius fecit se legitimare ex tacita volūtate patris q declarauit ipm velle succedere i testamēto: ⁊ nō exigit q illi vocent: allegat auc̄. Item si qs. C. de natu. libe. si nō apparet aliud dicit q exigitur q citent illi qbus p̄iudicat. imo exigit eorū cōsensus. alle. l. penul. ff. de nata. resti. ⁊ hoc idē tenet Jaco. de are. Hec tamē ꝟa nisi appareat de expꝛssa volūtate p̄ncipis q voluerit p̄iudicare i hēditate. sed do. ant. ibi dicit se credet q si nō expꝛmit aliqd ō iure alteri q̄sito q valeat legitimatio. sed nō ad p̄iudiciū illi⁹ de cuius p̄iudicio agit. si aūt expꝛmit p̄nceps ō hereditate ⁊ iure alteri quesito specifice an tūc p̄nceps possit illud tollere. late ibi disputat. d. ant. Sed modo i ꝓposito nostro ex quo mortuus erat p̄ ipoz̄ bastardoz̄ quo ad hereditatez illi⁹ alteri quesitaz: nō potuit p̄iudicare talis legitimatio: maxie qa facta fuit a comite palatino. ⁊ sic ab iferiori a p̄ncipe vt voluit Bal. i. d. l. ij. C. de sui. Ergo nec p̄iudicauit istis Leonardo ⁊ fratribus. quo ad hereditatē fratris Antonij iam defuncti: nec quo ad hēditatē illius hēredi sui p̄is ⁊ aui aserti illoz̄ spurioz̄. Preterea dic̄ etiam do. anto. ibi expedire ⁊ esse necesse q ipe trans legitimatiōez expꝛmat qualitatē illegitimitatis. an sit spurius vel icestuosus. qr difficilius dispēsatur cum incestuoso vel spurio q̄ cuz illo q fuit naturalis dumtaxat: vt patet ex illo tex. ⁊ i talibus nil taceri debet. xxv. qōne p totuz. C. de preci. ipera. offeren. l. vniuersa. l. quotiens. l. prescriptione. C. si contra ius vl vtili. pub. c. sup lr̄is. ⁊ c. cū dilecta ō rescrip. vbi i talib⁹ surreptio viciat ipo iur̄. ⁊ qō no. i. c. ij. ⁊. iij. ō ꝙfir. vtili. ⁊ i. c. fi. ō filijs presby. Et sic firmat do. anto. talez legitimationē esse surreptici am. ⁊ multo fortius i casu nostro cuz fuerit facta surreptio tam in ꝟbstantia q̄ in qualitate vt superius demonstraui. Preterea faciat q voluit do. Anto. i prealleg. c. per venerabilem. vbi dic̄ q si legitimatio fiat i vita patris. ⁊ ad voluntatem patris. ⁊ tūc pater pōt disponere q sibi placet ad p̄iudiciuz sperātis hereditatem. ⁊ talis legitimatio valet etiam nō vocata parte: exigit tamē q fiat mentio agnatoz̄. ⁊ qō dicatur nō obstāte tali lege. alias nō sufficeret. cū ergo i casu nostro nō fuerit fcā mētio filiorum. nec sit apposita clausula nō obstante tali lege i ista legitimatione. segtur q nullo modo p̄iudicauit talis legitimatio ipis filijs dicti henrici. ⁊ etiā istam partez segtur dñs Abb. i repe. sua elegāti quā fecit ad. d. c. per venerabilez. ⁊ etiaz qr nulla iteruenit cā legitima hui⁹ legitimatiōis: vt plene firmat. do. anto. i p̄alle. c. per venerabilē. Apparet ex supradictis q talis legitimatio nō tenuit ⁊ fuit surrepticia ⁊ nullius momēti. Et po-

sito nō tāmē cōcesso q tenuisset nihilominus nō ꝓiudicauit filijs legitis ipius hēici. nec iudicio meo eēt necessariuz isistere circa aliū defectū huius legitimatiōis: q nō fuit extēsa. ꝛ ex sui serie apparet defectuosa. ꝛ nullo mō extendēda: tū ostendo q nullo mō debeat extendi.

¶ Nūc vero capio vltimū dictū. vz q talis ibreuiatura est imꝑfecta. ꝛ nullo mō extēdi debet. q sic euidētissime demōstro: nec etiā probat talis ī breuiatura. Et arguo sic illud qō nō est ꝙplētū nullā ꝓbatiōem iducit. hoc dicim⁹ in sentētia. q lz sit scripta tū si nō est cōpleta nō inducit dispositiōem. l. ij. C. de senten. ex picu. reci. c. fi. de re iudi. l. si is qui. ff. de testa. vbi testamētū inceptū si nō est cōpletuz nō ꝓbat. Facit q habet in. l. lutius. ff. de testa. mili. ꝛ ī. l. fideicōmissa. §. quotiēs. ff. de le. iij. ꝛ q voluit Jo. de imo. ī. c. relatū de testa. Et faciat tex. in. l. cōtract⁹. C. de fide instru. sed istud protocholū nō est cōpletū. ergo sequit q nō probat ista mino: probat in. c. cuz. p. tabellio. ō fide istrumē. in ℣. morte ꝑuentus quedā nō perfecerat iustrumēta que in nota redacta fuerant. Ergo est hic casus formalis q protocholuz. aut talis ibreuiatura est ī perfecta ꝛ incōpleta. vnde dicit ibi tex. q̄dam nō perfecerat instrumēta que in nota redacta fuerāt. ergo sequitur qō talis ibreuiatura dicit scriptura nō cō ꝑleta ergo nō ꝓbat. q ꝙ diu aliqd restat agēdū nihil dicit esse actuz. l. n. C. de bis q vt indig. de peni. di. v. c. cōsideret. xxviij. di. c. que de epis. c. animauertendum. xxij. qōe. ij. Ergo sequit q cū talis ibreuiatura nō probet ꝛ sit icōpleta seqtur q nullius est momēti. Secūdo redactio in publicam formā seu extensio in publicā formā inducit protocholum ad probandū. tex. ē formalis in. d. c. cū. p. tabellio de fide instru. in ℣. in publicam formā redegit habitura ꝓpter hoc ꝑpetuaz firmitatez. ergo sequitur q ibreuiatura nō redacta in publicā formam nō probat. ergo seqtur q nullo modo pōt extendi. Unde eo ipo qō deficit forma ſbalis alicui⁹ actus. eo ipo actus est nullus: q forma est que dat esse rei ꝛ cōseruat rē in esse vt voluit philosoph⁹ ꝛ tex. in. l. sed ꝛ si quis. §. iulianus. ff. ad exhi. cū sq. Sed redactio in publicam formaz est forma ſbalis ipius ibreuiature: vt. d. c. cuz p. tabellio. ergo sequitur q talis ibreuiatura nō probat. ꝛ per cōsequēs tanq̄ informis vacua ꝛ inanis nullo modo est extendenda Tertio faciat tex. in auc̄. de tabellio. §. nos aūt in ℣. nō aliter ponatur carte cōplectio cōiuncta sua glo. dicit enim ibi tex. q aliter carta nō habeē pro cōpleta nisi interueniant tria. vz qō tabellioni mandetur carte ꝙfectio. Item q per se. Item q ipe audiat ℣ba cōtractus vsqz ad cōplemētum ꝛ iam ut dixi dicitur cōplementū vsqz quo redegit in publicam formaz. sz ille notarius nō redegit in publicaz formā ergo ꝛc̄. et faciat qō singulariter dixit Jo. an. in addi. spec. ti. de instru. edictiōe. §. vidēdum restat ℣. ꝛ no. q tabellio in aditio que incipit. vbi ℍ not. accur. vbi refert dictū nicolai de mata. q voluit q talis ibreuiatura protocholli nō probet quādo ita breuiter est ꝓtocholum scriptū. ꝛ illam opy. nicollai ō mata. ꝛ Jo. an. sequitur. d. anto. in. d. c. cum. p. tabellio ꝛ licet bal. in Rub. C. de fide istru. aliter dicat tū. d. abbas in. d. c. cum. p. tabellio reducit opiniones ad concordiā. ꝛ dicit q aut actus gestus ꝛ ī extensuz descriptus in protocholo habet oēs solēnitates quas habere debet publicū instrumentum ꝛ tūc protocholum probat ꝛ sic ꝓbat. ꝛ sic procedat opy. dicentis contra nicolaū de mata. Aut protocholū est abreuiate descriptum ꝑm cōsuetudinē notariorum. ꝛ tūc protocholum nō probat. q cum multa possent intelligi sub illis abreuiaturis non est congruum fidem adhibere anteq̄ sit facta redactio in publicam ꝛ extensiuā formam: ꝛ ita dicit procedere opy. nico. de mata. Jo. an. ꝛ dñi anto. Et subdit nō esse credenduz verbo notarij allegat q habetur ī. c. post cessiōem de probatio. ubi pars ad faciendā fidem de procuratōe producit protocholluz notarij. ꝛ tamen fides negatur adhibenda. ꝛ ita ibi resident. do. abb. Et sic opi. nicola. de matarelis est cōmunis tempata ita vt fecit do. abb. Modo in casu nostro si ista abreuiatura notarij ē ōscripta ī protocholo notarij claruz est q nullo modo probat. q est abreuiatissime ōscripta cū illis verbis ꝛc̄. ꝛ sic multū est trūcata adeo q sub illis ℣bis ꝛc̄. multa possent itelligi ꝛ loquitur etiaz do. abb. ibi quando talis abreuiatura est descripta cū illa dictiōe ꝛc̄. ergo sequit q nō probat vt voluit do. abbas. Si ergo nō ꝓbat est sincho/

phāta dignum dicere: q talis abreuiatura possit extendi ꝑ aliū notariū. q natura extēsiōis est ꝑsupponere materiā ꝓexistentē. q illud extēdit q ē: vt no. ī. c. significasti de foro cōpe. ꝛ per glo. ī. c. hi qui auctoritate. ō ꝓben. li. vj. cū sq. Et multomin⁹ poterit extēdi si talis abreuiatura nō est descripta in ꝓtocholloz sz ē deorsuz a ꝓtocholo ꝛ sepe numero videm⁹ notarios tenere tales abreuiaturas ī aliquo armario quo casu nō erit fides adhibēda ꝛ ꝑ ꝙs nō extēdēda. ꝛ multo fortius ī casu nostro cuz ista abreuiatura sit ipfectissima ꝛ multū non digna aponi. nec cōsueta aponi ī talibus legitimatiōibus. quo casu nō ē sine sinistra suspitiōe fraudis: vt no. glo. ī. l. si qs sub cōditiōe. ff. ō ꝙdi. instī. ꝛ no. scribētes in. c. illo vos. de pigno. ꝛ in. c. ad nostraz ō emp. ꝛ ven. ꝛ in. c. significauit de censib⁹. Et ad ꝓdicta faciat elegans cōsiliuz. d. petri de ancha. in cōsilijs suis ad finē cōsiliorū q ē. cccj. incip. ꝑmissa sine allegatiōibus in facto narrata vbi dicit q ꝓtocholluz est scriptura ꝑmaria de quo sūmi debent originalia istra ptibus assignāda: iter que si varietas aliq̄ reperitur ad protocollū recurrit ꝛ eidē stat: vt in auc̄. ō tabel. §. pe. ꝛ in. c. qm̄ cōtra. de ꝓba. ꝛ no. Bar. ꝛ Bal. in. l. sempronius. ff. ō leg. ij. scriptura aūt de qua petitur releuari nō pōt dici protocholluz. sed quedā cartula que si caret die ꝛ signo tabellionis ꝛ alijs solēnitatibus ē penitus vitiosa ꝛ reprobata a iure: vt in. d. §. pe. nec ē credendum notario asserenti se rogatuz de bis q̄ in ea cōtinentur: postq̄ scriptura solēni ei⁹ assertio non firmatur: ad similitudinē iudicis aliqd asserentis ī grauamē partis: vt in. d. c. qm̄ ꝙtra. ꝛ talis assueneratio accedit potius ad nostrā simplicis ꝛ ꝓuati hois q̄ ꝙ publice ꝙsone: postq̄ de ei⁹ assertiōe scriptura auc̄. nō apparet: allegat no. per doctores ī. l. dominus labeo. ff. de testa. ꝛ ita dicit in dicto cōsilio. do. pe. Modo in ꝓposito nostro ista abreuiatura nō habet debitas solēnitates: vt in ea apparet. ergo sequitur q nō probat siue apposita sit in protocholo nō probat vt voluit Joā. an. ꝛ sequaces ī loco preallega. siue sit extra ꝓtocollū etiam nō probat vt voluit do. pe. in prefato consilio. Et multo fortius nō ꝓbat ista abreuiatura cū cōtineat aliqua fatua. vt ex ea apparet. ꝛ per ꝙs sequit q nullo modo veniat extendenda maxime etiam cū sit obscura. que ex hoc etiam reddit inualida: iuxta no. per Bar. ī. l. qcqd astringende. ff. de ℣bo. ob. vbi loquitur de notario q scripsit sniam ita obscurā: vt ex illa scriptura nō posset percipi mēs snie q nō tenuit talis snia. et sic ex istis concludo talez abreuiaturaz esse nullam. ꝛ nullius effectus ꝛ nihil ꝓbare. ꝛ ex ea posse fieri nullo modo aliq̄ extēsionē. ꝛ ista ē veritas.

¶ Restat nūc videre posito nō tū cōcesso q talis abreuiatura posset extendi. an possit per aliū notariū. ē dubitatio nō medio cris. in qua forma aūt modo illam extendet. certe ego nescio videre quomō illā possit extendere: q notarius vī rogatus extēdere instrumentū ꝑm stilum suū. ita decidit Hosti. in summa de fide istru. in. §. qd si abreuiatura in ꝑn. allegat. l. si seruus plurium. §. si numerus. ff. de leg. j. facit. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pign. actio. l. qui semisses. ff. de vsur. cū sq. Modo ī propōsito nō cōstat de stillo illius notarij qui fuit rogatus de illa legitimatione qualiter cōsueuerat extendere instrumentum legitimatiōis. Si dicaē q debet extendere ꝑm stillum istius notarij penes quē ꝑuenerunt rogatiōes illius notarij iā defuncti. istud etiam nō ē verū. q partes eū nō rogarunt de hoc: vt habeē in auc̄. de tabellio. §. nos aūt vbi requiritur q ꝑ se notarius audiuerit et ꝓcepit oīa ℣ba cōtractus. Sed iste nō audiuit ℣ba contractus seu legitimatiōis per se. ergo sequitur q nō pōt extendere ꝑm stilum suū. Et si quispiā dixerit q notarius ille ꝑmus uideē rogatus apponere oēs clausulas que de cōsuetudine cōsueuerūt apponi in tali actu: vt est tex. valde singu. in. l. generaliter. C. ō fideiuss. quē tex. sic allegat ibi bal. ꝛ eodem modo illū allegat in repe. rub. C. de fide instru. ꝛ in. l. imperator. ff. de statu ho. ꝛ in rub. C. de reuo. his que in frau. credi. ergo sequitur q poterit extendere istam abreuiaturam ꝑm qō cōsuetudo notariorū illam cōsueuit extendere de cōmuni stillo notariorum: facē q habetur ī. l. si prius. §. recte placuit. ff. de aqua plu. ar. ꝛ ī. l. ediles. §. item sciendū. ff. de edil. edic. ꝛ in. l. dñis prediorū. C. de agri. ꝛ censi. li. xi. ꝛ qō no. Jo. an. in addi. spe. in titu. de instru. edic. in. §. instr'o. ℣si. qd si a cōtrahentibus ꝛ qō no. Bar. in. l. fi. ff. que in frau. credi. q ad hoc rñdeo q istud dictū ꝓcedit in

eo notario qui ꝑmo fuit rogatus de ꝙtractu ⁊ audiuit ⁊ ꝓcepit per se volūtarē. ⁊ ꝟba ꝓtiuz ꝙtrahētiū. ⁊ iō dixit Bal. ī ope suo q ipe ꝙposuit sup inno. in ꝟbo notarius q notarⁱ iō dr q in notis redegit ea que coꝝ agunt. Ea ꝟo que in notis nō redigit nō sūt acta coꝝ: q tūc nō dicit notarius. ⁊ sic videt q illa doctrina ꝓcedat in notario ꝑncipali qui audiuit ea q̄ coꝝ acta fuerūt. qñ fuit rogatus a ꝑtibus. ⁊ sic illa doctrina nō hz locuz in isto notario volēte extēdere abreuiaturas notariⁱ iā mortui. Et etiā pōt aliter rñderi ⁊ subtilius. hoc mō vz qō illud ē veruz q notarius vī rogatⁿ apponere oēs clausulas que de ꝙsuetudine veniūt apponēde. ſ. eo tpe quo est rogatⁿ ⁊ ꝙtractⁿ ē i fieri. tūc enī vī notarius rogatus apponere oēs clausulas cōsuetudinarias. ſz postq̄ ꝙtractⁿ est in facto esse: ⁊ ē absolutus ⁊ cōpletus aptibus dico q tūc notarius si ꝑmo nō apposuit clausulas cōsuetudinarias. nō potuit apponere postea: argu. l. iudex postq̄. ff. de re iudi. c. in lris. de offi. dele. ita vī dicēdū in ꝓposito. ista fuit singu. ⁊ peregrina nota. dñi Bal. in repe. rubr. C. de reuoca. his que in frau. credi. ⁊ etiā logt ibi bal. in notario ꝑncipali qui vī rogatus apponere tales clausulas qñ est rogatus de ipo instro seu de ipo ꝙtractu. tñ est in fieri sed postq̄ est in fcō esse. est secⁿ. Ergo multominus vī q iste notariⁿ qui non fuit rogatus possit apponere clausulas ꝙsuetudinarias cū vno extēdere abreuiaturas alterius. Et etiā faciat elegās dictū do. Bar. i. l. j. ff. de iure codicil. vbi dixit q notarius si in ūltro apposuit illā clausulā codicillarē. si nō valet vt testamētū ⁊c. q talē clausulā nō videt apponere tanq̄ sit rogatus ab ipo testatore. ⁊ tñ illā clausulā cōsueuerunt apponere notariⁱ de cōi stillo suo. ⁊ nihilominⁿ Bar. dicit ibi q testator nō vī rogare q illaz clausulā apponat. ita dicamus in casu nostro q multo minus poterit iste tabellio apponere qñ extendet abreuiaturas alterius. Preterea facit illud q voluit bar. in. l. gallus. §. idē credē dū. ff. de libe. ⁊ posthu. vbi dixit q si ī protocholło repiat hec dictio ⁊c. si ē talis cōtractus cuiⁿ natura reqrit scripturā. nūc nihil addi pōt totū enī extēse ꝑus scribi dz: vt in. l. ℨctⁿ. C. de fide instru. q̄dā dicit sūt instra celebrata nō scriptis. ſz ūscriptis rdacta. et tūc dicit Bar. q ꝑ notariū nō debēt extēdi. si sūt abreuiata cū illa dictiōe ⁊c: q: qd ꝙtineat sub illo ꝟbo ē dubiū. ⁊ ē tūc in extimatiōe iudicis ex ꝓcedētibⁿ ⁊ sequētibus. vt in. l. si seruⁿ pluriū. §. fi. ff. de le. j. l. nō pater. §. cū impfecta. ff. de le. ij. l. volūtas. C. de fideicō. Debet ergo notariⁿ exēplare ꝑut iacet. et ita Bar. ibi refert obseruari q notarius nō extēdit illā dictiōez ⁊c. Sz actus legitīatiōis ē actus solēnis. ⁊ dz celebrari ī scriptis per no. in auc. qbus mo. natu. effi. sui. §. illud cū sequēti. ⁊ hoc dixit suprascriptus. d. cōsulēs cū talis legitīatio fiat per ꝓtes oblatas ꝑncipi: ⁊ ꝑ rescriptū ꝑncipis vel habētis ptātē ab eo: vt in. d. §. illud cū sy. allegatis per. d. ꝙsulētes ergo ⁊c. Et maxime in casu nr̄o cū exista abreuiatura notariⁱ nō possit colligi qd voluerit scribere aut sentire ꝑfatus notarius. ergo nulla debet aūt pōt fieri extensio vt firmat spec. in ti. de instru. edict. §. oñso ꝟ. qd si talis ꝓbreuiatura. ⁊ qō pulchre no. Bal. in. l. error. C. de testa. ⁊ istud iam per extēsuz allegauit dñs consulens Et ex ꝑdictis resultat cōclusio ꝟisima q posito. nō tñ cōcesso q talis abreuiatura posset extēdi. tñ nullo modo notarius potent addere ad illā abreuiaturā. nec extendere illaz dictionem ⁊c. nec apponere clausulā derogatoriā. ⁊ iō dixit glo. in. l. si nō est. C. de cōdi. ex le. q notarius nō pōt apponere mentez ptiū sed ꝟba cōtrahētium quā glo. sume pōderat Bal. in. d. l. si nō est. ⁊ pulchre dixit inno. in. c. fraternitatis. eī de hereticis q notarius in instro: ⁊ testis in dicto: nō debēt dicere nisi illud q in ꝟitate nouerūt ⁊ audierūt ⁊ Bal. in. l. cū ꝑcibus. C. de ꝓba. ⁊ in rub. C. de fide instru. dixit q notarius suā ꝓbreuiaturā circa sbstātiā negocij extēdere nō pōt. sed solū q itellexit a partibus dūmodo nō exꝑmat aliud q̄ viderit a ꝙtrahētibus vel audiuerit ab eis. ⁊ gl. ī auc. de tabellio. dicit q oīa q̄ ponit in protocholło seu ꝑma scriptura dz audire vel videre. ⁊ idē bal. multū elegāter dixit in. l. cōtractus. C. de fide instru. q instrumētū ⁊ ℨctus nō recipiūt supplemētū facti. allegat q no. in nouella ī d. c. cum. p. tabellio. ⁊ etiaz dicit ibidē Bal. q abreuiatura est a notario scribenda salua substātia ꝟitatis. Et subdit q veritas dicit cōstare ex ꝑma scriptura ex qua ꝓbatur negatiua. ſ. nil aliud factū extitit iter ꝑtes q̄ illud q est scriptū. in ꝑma abreuiatura. Facit q voluit glo. in. x. di. c. vt veterū. ⁊ per ꝙñs segtur ex istis q iste notarius nullo mō poterit extendere illaz dictiōez ⁊c. cū ignoret sbaz ꝟitatis de qua fuerit rogatus ille ꝑmus notarius. Et sic multipharie multisq̄z modis apparet appositus gladius ⁊ securis ad radicē hui⁹ legitīatiōis delēdam ⁊ euertē dam funditus ⁊ ex toto. ⁊ per cōsequēs ptes dñi iudicis erūt i ꝑnūciādo ⁊ ōclarādo illā legitīatiōez eē nulliⁿ momēti. nec posse extendi. laus deo clemētissimo. d. and. barbacia siculus.

Casus consilij decimi.

Utrū testator possit ꝓhibere trebellianicaz. Et an per nō ꝙfectionē inuentarij ꝑ datur ipa legitima. Et quomodo cōtrahatur societas tacita vel exꝑssa. ⁊ maxime cū pupillo cū patruis. Et an ⁊ quādo itelligat reuocata ⁊ quādo nō. Et quāta sit legitīa debita filio de iure cōi. Et an tunc filia femina excluſa ꝑ statutū cōputet ī numero filiorū. Et de itellectu statuti bono. sub rub. de succeſſiōe liberorū patre vel matre decedēte condito testamēto. Et an īstitutus in legitīa dicatur succeſſor singularis vel vniuersalis.

Illud Referā ī mediū q bellissime scriptū ē. xxvj. q. v. c. nō lz. ī ꝟ. deū inuocēt adiutorē q eis sapiētiā donauit. Jō optimi maximi dei oī inuocato ꝑsidio. viso pūcto ⁊ solēni aiaduersione pēsato. Capio ꝑmaz hui⁹ cōsultationis dubitatiōez. vz iste testator sbstituit filio suo federico fres ipius testatoris sine vlla dubitatiōe quarte vī trebellianice. an potuerit testator ꝓhibere trebellianicaz. Et veritas ē q potuit iste testator ꝓhibere trebellianicā sicut potuit falcidiā ꝓhibere. q sic oñdo lex antiqua dispōnit: ut in illis casibus in qbus cessat falcidia cesset trebellianica: cāus ē ī. l. marcellus. §. q aūt. ff. ad trebel. ⁊ sic quo ad casuz cessatiōis ius antiquū eqperat falcidiā ⁊ trebellianicā. si ergo supuenit lex noua ⁊ dispouit q testator possit ꝓhibere falcidiā fiet extensio p legez antiquā vt pariformiter possit ꝓhibere trebellianicā: p no. ī. l. si qs. huo. C. de furtis. ⁊ in. l. vt tantū. ff. de seruo corrup. ⁊ in. l. qō ꝟo. ff. de legibus. ⁊ plene per Jo. de imol. in. l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. et si quispiaz dixerit q re tradita in d. l. si qs seruo ⁊ similibus nō logtur in exorbitātibus ⁊ in correctoriis. ſ. ergo nō ꝓbat doctrinā Bar. ⁊ sequaciū. ad hoc respō deo q satis procedit ī correctoriis. ex quo militat in penalibus vt ē glo. sing. q̄ omnes sequūtur in. c. si postq̄. §. fi. de electio. libro. vj. ergo multo fortius vēdicat sibi locū in correctoriis cū pena nō debeat excedere casuz proprium: vt in. §. pene. ō peni. di. j. Scōo faciat vbicūqz duo sic se habēt q lato sūpto vocabulo vnū venit appellatiōe alteriⁿ. ⁊ ē eadē rō ī vtroqz: ⁊ exꝑmit ī lege: tūc iura correctoria penalia aut exorbitātia dispōentia ō vno cōprehendunt alterum. ita ꝓbatur in cle. j. de rescriptis in glo. cōiuncta glo. in clemē. auditor. eo. ti. ⁊ in cle. j. de elec. ⁊ in dcō. c. si postq̄. §. fi. ⁊ in. c. j. de postula. prela. ⁊ in. c. fi. de elec. libro. vj. sed falcidia ⁊ trebellianica sūt hmōi. quia lato sumpto vocabulo vnū venit appellatōe alterius: vt ī. l. marcellus. ff. ad trebel. l. iubemus. C. e. l. titia. ff. ad. l. falci. l. si vt allegas. C. ad l. falci. ⁊ in auc. de eccle. titu. §. sinautē in. ꝟ. omni cessante falcidia. Sed in trebellianica ē eadem ratio. ⁊ maior q̄ in falcidia. nam ratio finalis imperatoris prohibendi falcidiaz fuit: vt voluntas testantiuz plenissimū sortiretur effectum. ⁊ qr hodie deficeretur nō pōt herede adire nolente. quia defertur alijs scōm ordinez: auc. hoc amplius. C. de fideicō. ⁊ sic licz appareat certum esse nihil apud heredez remanere. tamē habet locum dispositio dicte auc. similiter. C. ad. l. falci. ergo idem erit in trebellianica. quia sublata est causa ⁊ ratio quare olim non poterat prohibere testator. Tertio faciat illa impotentia prohibendi que erat oliz: nō erat ꝑncipaliter reducta in fauorē hereduz institutorū. sed in fauorez iuris publici. qō versabatur in hoc ne deficerēt voluntates defunctorū. vt. l. qō de bonis. §. j. ff. ad. l. falci. sed quia in aliquo nō obseruabatur. quia prohibitio ōtractionis quarte nō administrabatur fuit nouiter magis ⁊ pīguius sbuentuz vt quarta nō detrabatur. ⁊ istam partem q̄ hodie possit prohiberi exꝑssa trebellianica tenuit glo. insti. ōfideicō.

hereditа.§.sed qr.ꝛ eam ſequr ibi Bal. ꝛ mouetur qr ubi eſt eadem ratio: ibi idem ius ē ſtatuendum.l.a titio de ꝟbo. obli. ſed eadem ratio. imo maior ē in trebellianica que ē in falcidia. allegat.l.iiij.ꝛ ibi no.ff.ad.l.falci.ergo facilius poterit teſtator prohibere trebellianicaz q falcidiā.ꝛ refert hāc opinionē tenere odof.Ja.de ra.Ja.de are.pe.ꝛ Ly.in auc.ſed cum teſtator C.ad.l.falci.Idez etiā tenuit glo.in auc.de here.ꝛ falci.in.§. ſi ꝟo exꝑſſim.ꝛ ibi Ang.ſequr iſtā partē referēs Ja.de bel. di ſputaſſe ex rōne tali.qr nō repitur mutatū q teſtator poſſit prohiberi trebellianicā ſicut repitur mutatū q poſſit ꝓhibere falcidiam: vt i.d.§.ſi ꝟo.ꝛ exꝑſſiz.in.l.ſācim°.C.ō teſta.l.ꝑcipim° C.ō appel.cū ſy.Nec ob. ꝺm eū qō eadē ſit rō in vtroqz.qr ex i dēptitate rōnis nō iducit legū correctio: vt in auc. quas actiones.C.de ſacroſan.eccle. qr Ange.dicit ꝑmam opi.ſibi placere.ꝛ rñdet ad rōnes Ja.de bel.qr imo ſatis eſt imutatū per rationē que ē eadē in vtroqz.ꝛ qr correctio legū nō iducit niſi per aliā legē extēdatur ex idēptitate rōnis.allegat.d.l.ſi qs ſeruo. ꝛ idē voluit idē Ange.in.d.auc.ſed cū teſtator.ꝛ idē etiā tenuit i.d.l.marcellus.§.q aūt.idē tenuit Bar.in.d.§.q aūt ꝛ repīdit opi.Ja.de bel.ꝛ rñdet ibi rōibus ſuis.ꝛ idē voluit ibi.d. Bar.de ſaly.i.d.auc.ſed cū teſtator lz glo.ibi.ꝛ Ja.butri.contrariū voluerit ꝛ rñdet ibi ad rōnes.Ja.bu.Idē etiā voluit.d. pe.de ancha.i.c.raynadus peponis.ex de teſta.ꝛ idē voluit reuerēdus .d.cardi.florētinus.i.d.c.rainaldus.in.§.ſi.in vlt.q. ꝛ mouet p.d.§.q aūt.ꝛ dicit q doc.cōiter tenent iſtam opi. et etiā Lo.roma.i.d.auc.ſimiliter.C.ad.l.falci.in ſua repetitiōe dicit q iſta eſt cōis opi.Et ita etiā dicit Joā.de imol.in.dcā.l. marcellus.q cōis opi.doctorū eſt iſta q poſſit ꝓhiberi. Ergo iſta cōmunis opi.eſt ſequēda i iudicādo ꝛ cōſulendo iuxta illō iudiciū populi nemo cōtēpſeris vnus.ꝛ ſeneca in ſuis epiſtolis nos vulgo ſimileſ eſſe ſcias.Et facit tex.in.§. qdam de penitē. di.j.ꝛ in.c.de quibus.xx.di.ꝛ in.c. in canonicis.xix. di.hoſtiē.i c.capellanus de fer.imo.in.c.ne initaris de conſti. Jo. an.in c.j.de hereti.in.c.j.de poſtu.prela.in.l.j.ꝛ ibi bal.ff.de ſenato. ꝛ in.l.atlete.ff.de his qui no.infa.per bal.ꝛ per eū dē in.l.obꝑuare.§.ꝓficiſci.ff.de offō procōſulis. ꝛ Bar.in.l.ſi.C. de pena iudi.ꝛ in qōne imo. a ſnia iudi.Ang.in.l.cū prolatis.ff.ō re iudi.ꝛ ex iſtis ſatiſfactum eſt ꝑme dubitationi q iſta mulier nō poterit deducere trebellianicā. Faciat etiam ad ꝟ q voluit.d. Bal.in.l.filium quē hūtez.C.fami.her.vbi in.xviij.col.ꝟſi. de mū qro nūquid teſtator poſſit prohibere trebellianicā. dic gl. eſſe cōtrarias diſputationi Ja.de belui. qui determinauit q teſtator non poteſt prohibere trebellianicā. maxime qr heres inuitus cogitur adire.ꝛ reſtituere.ergo ſi ſponte vult adire debet habere quartā: vt ſpōtanea additio aliqd operetur fauoris.ꝛ qr in quarta trebellianica nō reperitur correctuz. Idem tenuit Jaco.butri.in.d.auc.ſed cum teſtator q ſicut debituz iure nature nō poteſt teſtator prohibere ut in.l.quoniā in poribus.C. de inoffi. teſta. Ita nec trebel.quia ſi poſſet prohibere trebel. poſſet facere q heres penitus deſineret eſſe heres in effectu cum reſtituta hereditate omnia tranſirent in fideicōmiſſarium ꝛ nil remaneret penes heredem. ſed falcidiā iure inſtitutionis poteſt prohibere.quia heres nihilominus remanet heres. qa ex legatis particularibus nō tranſit in legatarios ius vniuerſale: ꝺm Jaco.butri. Refert poſtea ibi Bal. alios docto. vt ſuperius fuerūt relati tenere cōtrariuz quare poteſt prohiberi falcidia hec eſt: vt heres ſe extimet habere lucrum in obſequio voluntatis defuncti nō in pceptione vtilitatis. hoc enim eſt adimplere fidem teſtatori.ff.de dona.inter virum ꝛ vxo.l.ſi ſponſus §.penul. Ita eadem ratio habet locum in trebellianica. Item falcidia fauorabilior eſt q trebellianica . ergo ſi de quo minus videtur ineſſe ꝛc. Poſtea refert rōnem Bar.per .d.l.marcellus.§.qō autem.quia vbi ceſſat falcidia propter fauorē teſtatoris ibi ceſſat trebel.ſed ita eſt in propoſito propter fauorē teſtamenti ceſſat falcidia prohibente teſtatore.ergo ceſſat trebellianica. Et ſi tu dicis ius antiquuz nō reperit correctuz.ergo remanet in ꝑma figura.reſpōdet q imo debet dici q reperit correctū.quia lex poſterior trahitur ad porem.l.naz ꝛ poſteriores ff.de legi. Item qō quando duo parificantur per aliquam.l.et idem ius diſponitur in vtroqz ſi corrigitur poſtea in vno intelligitur correctuz in vtroqz.l.ſi.C.ō idic.vidui.que opi.eſt equior ꝺm eum.ꝛ ita dicit ſe in facti contingentia conſuluiſſe.ꝛ per cō ſequens veriſſima eſt concluſio q potuit teſtator prohibuiſſe detractionem trebellianice.

¶ Capio ſcōam dubitationez cū queritur vtruz propter nō cōfectionē inuentarij perdatur legitima debita filio.ꝛ ad hoc dico q glo.in auc.ſed cū teſtator.C.ad.l.falci.tenet q debita iure nature nō perdit ꝓpter nō cōfectionē inuētarij.ꝛ idē tenuit i auc hoc amplius.C.de fideicō.ꝛ in.l.ſi.§.ſi quis autem.C. de iure delibe. licet cōtrarium teneat glo.in corpore. vnde ſumit d.auc.ſed cum teſtator. Tamen glo. ille cōtrarie ſunt veriores.ꝛ Ange.in.d.auc.ſed cum teſtator ſequit glo.illas.dānata.glo.in corpore.refert tamen quoſdaz deridere eo q nō videtur habere effectum.ſed dicit illos ignoraſſe calculum .ꝛ idem Ange.in.d.auc.hoc amplius.ꝛ idem voluit in.d.l.ſi.§.ſi quis aūt refert.tamen multos deridere illam glo.quia fruſtra tractatur de legitia cum heres teneatur inſolidum legatarijs.de iure auc.ſed ipe dicit non eſſe deridendam. ideo dicit verum: qr tantum minus eſt in legato quātum capit ſua legitima.ꝛ ad illud ſolū tenet.ꝛ nō legata integra.lz ad ſolutiōez eiꝰ q oz poſſit cōpelli: vt de ſuo ſatiſfaciat. Ly.ꝛ Bar.in.d.auc. ſz cū teſtator ſpec.i ti.de inſtru.edic.§.dicto.ꝟ.qd in herede ꝛc. Idē tenuit Bal.i.d.auc.ſed cū teſtator. i pn.ꝛ idē tenuit.d.pe.de anch. in.c.rainaldus.de teſta. Et faciat rō.qr quādo filius eſt inobediēs patri: legi: ꝛ iudici: nō priuatur legitia: vt.d.auc.hoc amplius.ergo multo minus ꝓuabitur legitia.ſi tñ legi ē inobediēs. Itē faciat qr legata q minuunt pp es alienū ſūt ipo iur nulla ꝛ nō ceſſent legata: vt.ff.ad trebel.l.j.§.pe.ꝛ no. gl.i.d.l.ſi. §.ꝛ ſi ꝑfatā.C.de iure delibe. ergo nec ſoluēda cū iſta legitima ceſſeat ab initio vt es alienū: vt.l.papi.§.qrta.ꝛ.§.qñ.ff.ō iof. teſta.ꝛ.l.cū rō.ff.de bo.dāna.ꝛ iſtā ptem ēt ſeqtur.d.cardi.in d.c.rainaldus.§.ſi.in.viij.q. vbi dicit q legitima diminuet legata oia vſqz ad tertiā.ꝛ legata ſic diminuta ſoluent inſolidū ꝛ dicit hāc opi.eſſe cōem ꝛ oēs illā ſequi i.d.l.ſi.§.ſi qs.ꝛ bar. in.d.auc.ſed cū teſtator. eſt tamē veruz q ſaly. aliter loquatur in.d.§.ſi quis.ꝛ etiā Lu.roma.in repe.auc.ſimiliter.C. ad.l. falci.dicit tñ ibi ludo. q doctores ſequitur q nō ꝑdatur legitima.ꝛ ita cōcludo ſuper hoc paſſu.

¶ Capio tertiā heſitatōez i qua qritur vtrū dicta filia poſſit petere cōicari oia lucra facta per dictos fratres in mercantijs ratione ſocietatis oliz tacite cōtracte iter ipos fratres ꝛ ꝑrem ipius nepotis defuncti quaſi fuerit cōtinuata cuz ipo nepote mortuo ſuo patre.ꝛ per cōſequēs petit ſibi reddi rōem adminiſtrationis et circa hoc facit dubiū.qr ſocietas nō ſolū exꝑſſe. ſed ēt tacite cōtrahit: vt.l.qui admittitur.ꝛ.l.plane.ff.ꝓ ſocio ꝑ mutuuz eniz cōſenſū declaratū foraz ꝟbis ſimplicibus aut factis ꝓbat ſocietas.l.iiij.ff.ꝓ ſocio.ꝛ tunc hoc caſu ē vnius rei. aut vniuerſoruz bonoꝝ.aut vnius negocij ſocietas.nā per extrinſecos actus voluntas oſtendit per quos intētio ipa cōprobatur.vt.l. labeo.§.idez tubero.ff.de ſupp.le.l.fulcinius.§.qd ſi legitiatur i glo.nō ēt.ff.ex.qui.in poſſ.eat. Sed iſte nepos ſtetit cum patruis cōiter lōgo tpe cōicando oia ꝛ fructus poſſeſſionū et lucra.ergo ſeqtur q vī ꝛcta ſocietas oīuz bonoꝝ inter ipos.et iō dicebat Oldra.poſt Ricar.malū. q inſimul hītatio: lucroꝝ i cōi collatio: eiꝰ iſup q alter lucrat: iuicē nō rddita rō: facit ꝑſumi ſocietatē.ar.l.ſi ꝟuus cōis.ff.ō dona.iter vir.ꝛ vxo.l. ꝑcula.ff.ō ꝓba.ꝛ refert bar.i.l.titiū ꝛ meuiū.§.altero.ff.ō admini. tu.ꝛ originaliter fuit apoſtilla Ja.de are.relata per Ricar. ꝛ Oldra.eiꝰ diſcipulū. Hēt no.bal.i.l.papi.C. q teſta.fac.poſſ.ꝛ ibi dicit Bal.i fribꝰ q qñ diu ſimul ſtāt pp diuturnitatē rpis ꝛ cōmunē vſū viuēdi.ꝛ rōne ꝓuctoris parū ꝑſumit iuicē facta donatio.ꝛ tacito cōſenſu ꝛcta ſocietatē.ꝛ refert tenere. Ricar. ex quo ſimul habitauerunt diu ꝛ omnia bona ſua ſimul habuerunt ꝛ cōmunibus expēſis ſiue cōputo vixerūt ꝛ negocia ſua ꝑmiſcue egerūt ꝑſumit ſocietas.allegat.c.j.ō bñfi.fra. et plus ē expreſſū de iure lombardo. q ſi duo fratres ꝛ patruus ꝛ nepos ſimul habitāt ꝛ vnus emat feudum: tenetur alijs cōmunicare: vt in lombarda de ſucceſſio.c.ſi fides.quia preſumitur emptū de cōmunibus rebus.l.quintus.ff.de donatio. inter virum et vxorem. hoc no. Bal.in.l. ſi vt proponis ad fi.C.de rei ven. ꝛ in.l.cū duobus.§.ſi frēs.ff.ꝑ ſocio.ꝛ ibi cy.i adi.ꝛ pe.ō anc. in ſuo conſilio .cclxxxvuij. Cum ergo iſte nepos habitauerit

cum suis patruis in eadez domo. z ad vnum panem z ad vnū traficum z negociationē vixerūt: sequit̄ q̄ p̄sumit̄ ꝯcta societas oīum bonoꝝ. Et si dicat amice tpe mortis p̄ris iste nepos remansit pupillus: z cū pupillo nō pōt ꝙtrahi societas: nec exp̄sse nec tacite. vnde dixit bal. in. l. cū opz. C. de bo. q̄ lib. q̄ si sūt duo fratres: z vnus nō pōt negociari: q̄ est pupill⁹: z alter sic. q̄ nō p̄sumit̄ societas: licet de vtilitate pupilli tractet̄: vt. l. titiū z meuiū. §. altero. ff. de admi. tu. nisi pater mandasset cōi noīe exerceri traficū z negociationem: q̄ q̄ iussit testator eo noīe factum p̄sumit̄: tex. est vnicus z singularis ꝑz euz in. l. q negociationem. ff. de admi. tu. ergo sequit̄ q̄ cū iste erat pupillus q̄ nō pōt p̄sumi ꝯcta societas tacite cū ipo pupillo: cū exp̄sse non potuerit ꝫbi. q̄ ad hoc ego rūdeo z ꝙsidero q̄ iste patru⁹ erat tutor ipsius pupilli. vnde bar. in. d. l. titium z meuium. §. altero de admi. tu. dicit q̄ si patruus est tutor pupilli aut negociatur noīe cōi aut noīe ꝓp̄rio aut dubitat̄: si cōi noīe non est dubiū: q̄ compendiū est cōe: si ꝓp̄rio noīe. z tūc si ꝺ pecunia cōi cū ipso pupillo. tūc q̄ res empte efficiunt̄ cōes cōicabit̄ compendium. vt. l. actione. §. si in rem. ff. p̄o so. Si ꝺo de ꝓp̄ria pecunia redacta ex rebus cōibus. tūc compendiū: z sic lucrū est ꝓp̄riū. ſz tenebit̄ pupillo ad vsuras seu interesse. si dubitat̄ de cuius pecunia in dubio p̄sumit̄ de ꝓp̄ria: vt. l. si defunctus. C. arbi. tu. nec est opus ꝑm eum recurrere ad coiecturas. de q̄bus p̄ glo. in. l. cum opz. C. de bo. que lib. Si ꝺo est dubiū: vtrū nomine cōi vel ꝓp̄rio fuerit mercatus p̄sumit̄ q̄ noīe ꝓp̄rio. l. et magis. ff. de solu. fallit in. l. q negociationē p̄al. pp mandatum p̄cedens. z subdit q̄ q̄ tutor facit illud q̄ cō facere tenetur. ſz faciat suo noīe: tū videt̄ facere noīe pupilli: vt ē casus valde sin. in. l. lucius. §. tutor: em. ff. de admi. tuto. vnde in casu nr̄o cum iste patru⁹ esset tutor ipsius pupilli erit accurate videndū quo noīe isti patrui ꝯxerint z mercati fuerit. z de q̄bus pecuniis aut ꝓp̄riis aut cōibus cū non fuerit facta diuisio inter ipsos. z ēt poptime faciat q̄ dixit. bal. in. l. si patruus. C. cōia vtriusq; iudi. in. iij. col. q̄ si tutor aggredit̄ negociando negociū insolitū patri pupilloꝝ: vt q̄ pater pupilloꝝ nū quā fuerat mercator: z tūc in dubio videt̄ gerere noīe ꝓp̄rio: q̄ in dubio non p̄sumit̄ i culpa: q̄ q̄dam culpa ē insolita negocia aggredi. l. negocia. ff. de neg. ge. Sed si tutor ꝙtinuat negocium solitū nō aūt aggredit̄ insolitū: vt si erant duo fratres q̄ faciebāt mercācias simul z vno mortuo alter continuauit superstitibus filijs fratris indiuisam substantiam possidentib⁹: tūc videt̄ eodē noīe cōtinuare. l. nam z seruius. §. si viuo. ff. de neg. ge. q̄ a primordio tituli posterior formab̄t euentus. l. i. C. de impo. lucra. descrip. li. x. z argu. l. si filia. §. neratius. ff. fami. her. z ꝑ so. l. actione. §. morte. ꝟ. q̄ ex re cōi. Nec dicit se distinguere vtrū ex p̄ma mercantia aliq̄d deueniat vel ꝓueniat vel ex sepius repetita: q̄ ex natura huius actus est. q̄ id q̄ postea fit semp loco possessoris subrogat̄: vt. l. cum tabernam. in p̄in. ff. de pig. z ita ēt sequit̄ Saly. ibi. si ergo de pecunia cōi. z sic ipsius pupilli: z insolitis mercantijs cū ipso quōdam patre ipsi⁹ pupilli exercuerūt mercantias z negociati fuerūt. sequit̄ q̄ tenent̄ cōicare lucra. inde percepta. Et ista erant que faciebāt istam consultationem dubiam. z videt̄ ꝑ ista q̄ sit ꝯcta societas oīum bonoꝝ inter istuz quōdam pupillū. z illos patruos.

¶ Et licet ista sint colorata tamen casum nostrū non attingūt ideo illis non obstantibus contrariū puto esse verius de iure. vz q̄ non sit nec renouata nec tacite cōtracta societas inter ipsos pupillum z nepotem z patruos. z ostēdo iconuincibiliter aut nos loquimur quo ad societatem omniū bonoꝝ: aut quo ad societatem ad negociandū. ¶ Primo casu dico nullo modo esse contractam societatem oīum bonorū. hoc modo vbicū q̄z lex reqrit aliq̄d fieri specialiter tūc non sufficit q̄ fiat verbis tacitis: nec verbis generalibus tex. est in. l. fi. §. omnem. in ꝟsi. specialiter. C. de admi. tu. quem ibi Bar. Bal. Ange. magnifaciūt ad hoc. requirit enim lex q̄ tutor specialiter permittat agere vtilia p̄o pupillo z inutilia p̄termittat. decidit ibi Bar. q̄ si generaliter hoc facit tutor. z non specialiter. tūc non valet īstrumentum tutelle. z ideo fecit multa instrumenta cassari. Ita ibi dicit Bar. z cōmuniter ibi doctores sequunt̄. z facit tex. i. l. si quando. §. z generaliter. in ver. generaliter. C. de inoffi. test. vbi non sufficit ad ꝟ vt filius excludat̄ a supplemento legitime vt dicat se esse contentum eo quod pater sibi reliquit nisi specialiter exprimat p̄o legitima. z ita ibi dicit Bal. z Saly. Et ēt facit q̄ voluit Guil. de cu. z Ange. in. l. de his. ff. de transact. ex quo lex requirit q̄ specialiter fiat mentio de legitima. faciat glo. in cle. prima in versi. specialiter de iudi. z in. c. inquisitionis de hereti. z. l. fi. C. de indi. vidui. z in. l. si quis in p̄inci. testamenti. de leg. iij. in versi. specialiter. z in. l. fi. C. arbi. tu. et habetur per. d. Anto. in cle. constitutionem de elec. Et sic vera est ista maio: q̄ vbi lex requirit aliquid fieri specialiter: non sufficit q̄ fiat tacite aut generaliter. Sed casus est in lege exp̄ssus q̄ specialiter est contrahenda societas omnium bonorum iste est tex. in. l. iij. §. i. versi. cum specialiter omnium bonorum societas cohibita est. ff. p̄o socio. qui tex. declarat omnes alios tex. loquentes de societate omnium bonorum. vt in. l. cuz duobus. §. idem papi. z. §. socium. z in. l. societatem. ff. p̄o socio. z glo. in. d. l. iij. §. p̄imo. in versi. specialiter exponit idez ē expresse. ergo sequitur q̄ non sufficit tacite. z ideo realis scientie doctor Paulus de castro qui in consulendo extremam minerue arcem consendisse videtur in consilio. clxxxiiij. incipi. ex die quo iste Raphael. in ver. iuxta predicta queritur. consuluit q̄ duo fratres communicarunt lucra. an esset contracta societas omnium bonoꝝ. z concludit q̄ non z mouet̄. q̄ societas omnium bonoꝝ debet specialiter exp̄resse contrahi. z allegat. d. l. iij. §. i. ergo sequit̄ necessario q̄ ista non est societas omnium bonoꝝ. q̄ contracta si posset dici non est cōtracta nisi tacite. ſz nec tacite est contracta. vt inferius ostendā. z ex hoc capite posito q̄ Bal. z Saly. dixerint vez. in. d. l. si patruus tamen non procedit dictū eoꝝ quo ad societatem omniū bonoꝝ. nec etiā ipsi loquunt̄ in societate omniū bonoꝝ. z sic posito non tamē concesso q̄ dictū Bal. z Saly. esset vez non tamen militat i societate omniū bonoꝝ. z multo minus in cāu nostro cū iste erat pupillus q̄ nō poterat cōsentire societati renouande aut de nouo ineunde vt inferius ostendam. Aut loqmur quo ad societatem in negociando. z tūc idem dico q̄ non pōt videri cōtracta societas inter istū pupillū z eius patruos. et circa hoc aut nos loqmur quo ad vnū ex illis patruis q̄ non erat tutor aut curator illius nepotis. z isto casu certissimi z enucleati iuris ē q̄ cū ipso non videt̄ ꝙtracta societas. z hoc sentit Bar. in. d. l. titiū. z meuiū. §. altero dum sentit q̄ videt̄ tacite contracta societas cū ipo tutore. ergo sequit̄ q̄ cū alio q̄ non esset tutor. nō videt̄ tacite cōtracta societas. z hoc ēt sentit Bal. z Saly. i. d. l. si patru⁹. z hoc dicit i terminis. Pe. ō ancha. in ꝙsilijs suis cōsilio lxxxviij. incipi. parū subtiliter ītuenti. vbi cōsuluit duo fratres pupillus z adultus simul habitabant. z simul hr̄ditatē paternam possidebant: z adultus totū q̄ ex arte sua lucrabat̄ ponebat in cōione z cōiter omnia onera subierūt. an videat̄ iter eos cōtracta societas: z videbat̄ q̄ sic: p cōicationē lucri z bonoꝝ. cōsuluit. d. Pe. ibi q̄ non videt̄ contracta societas. q̄ licz oīa predicta cōcurrant tamen ex his nō sunt dicendi socij. q̄ cum societas cōtrahat̄ consensu. vt. l. iiij. ff. p̄o socio nō pōt videri pupillū societatem fuisse cōtractum. q̄ ad eam ꝙtrahendaz cōsensum nō habet. z sic non videt̄ tacite agere illud q̄ exp̄resse agere nō posset. l. q̄ ad certum. ff. locati. In maioꝝ⁹ ꝺo fratribus insimul habitatio: z lucrum in cōmune collatio. z ei⁹ insuper q̄ alter lucret̄: nō reddita rō: facit p̄esumi societatē. arg. l. ꝓcula. ff. de ꝓba. in pupillo cessat dicta p̄sumptio. q̄ nō posset exp̄resse. ergo nec tacite. z hoc dicit tenere Bar. post Ricardū malūbre in. §. altero. p̄al. per. l. in cōditionibus. ff. p̄o so. z idem voluit Bal. in. d. l. cū oportet de bo. q̄ lib. in. iij. col. dū dixit q̄ si vnus pōt negociari. z alter nō. q̄ est pupillus nō p̄esumit̄ tacita societas. licet de vtilitate pupilli tractet̄. alle. d. §. altero nisi pater mandasset cōi noīe negociari. vt in. d. l. q̄ negociatiōem. z idez voluit idem bal. in. l. si patruus p̄al. z in. l. cum duobus. §. si fratres. ff. p̄o. soc. z Saly. in dicta. l. si patruus. vnde Ange. in consilio suo incipiēte morte dicti filij. z ē in ordine. lviij. cōsuluit. plures erāt fratres z socij oīum bonorū: z vnus eoꝝ decedit relicto pupillo. q̄d erit ꝺ lucro facto ꝑ patruos. z dicit q̄ morte dicti fratris alioꝝ cōfratrū dissoluta fuit societas quo ad decedentes z eius hr̄des i quos societas nō trāsit: ne impediat̄ liberalis factio testamēti. ff. ꝑ so. cum duobus. §. idē rūdit ibi: nec in tutela: nec in societate succedit. ff. ꝺ

infami.l.furti.§.mãdati.ℏ.non tamen.ff.pro socio.l.actione. Societas non enim de nouo inter patruos ⁊ nepotẽ tacite itel ligitur renouata propter duo.primo,pter inhabilitatem etatis nepotis qui consentiendi ptãtem non habuit: vt.l.i.C. de fal. moneta.C.de iure deli.l.potuit.⁊ sic deficit in eo consensus q̃ est potissima pars ad ꝯtrahendũ societatẽ:⁊ ꝯtract⁹ reliquos vt.l.i.ff.de pac.l.consensu.ff.de act. ⁊ obli. Nec ℨbit societatem infans aut pupillus q̃ consentire et obligari nõ põt.l.i.§. furiosum.ff.de actio.⁊ ob.mouetur etiam ibi Ange. q̃ patrui mortuo eorum fratre omnia gesserunt nomine proprio: nõ nomine nepotis cõmuniter. Unde ex hoc abfuit non solum consensus infantis.imo ⁊ patruoꝝ maioꝝ. Ideo ꝯcludit ibi Ange. q̃ omnia empta noĩe proprio ipsoꝝ eis acquisita sunt.nec tenenť ea cõicare nepoti.ꝛ illi patrui gubernauerint ⁊ habuerint ⁊ gubernauerint dictos nepotes:⁊ in eadem familia eũ tenuerint ex quo nulla societas contracta fuit vel ℨbi potuit iter patruos ⁊ nepotem:nec ad cõicandum contracta per eos tenentur:ex hoc qõ hereditatem ⁊ bona tenuerint indiuisa: vt d.l.cum duobus.§.cum duo.⁊.§.si fratris.l.i.§.si qs hoc interdicto.ff.de itine.act.priua.⁊ ideo concludit q̃ omnia lucra ⁊ omnes questus per dictos patruos factos nullo modo tenẽtur cõicare nepoti:limitat tamen predicta:nisi acquisitũ sit feudum per patruos predictos:in eo enim hec specialitas est: vt si acquirẽs de suo proprio acqsiuit suũ est. Sed si de cõi pecunia donec simul habitant fratres pertinent ad omnes ℨ quoꝝ pecunia feudum est emptum donec simul habitant: ⁊ sic concludit ibi Ange.istos patruos non teneri cõicare nepoti lucra ⁊ questus quesitos per eos cum societatis iure non teneantur q̃ nulla societas est ℨcta.aut renouata inter eos. Et faciat ratio q̃ in societate veniũt cõicanda lucra ⁊ damna ide sequuta alias esset societas leonina: si vnus solus lucrum alius dãnuz sentiret.l.si non fuerit.§.fi.l.igiť.ff.p socio. sed pupillus non põt obligari ad dãna:ẽt cum auctoritate sui,tutoris:aut sui curatoris:vt no.in.l.i.C.si aduer.dona.ergo seq̃ť q̃ non põt dici ℨdicta societas inter ipsum nepotez ⁊ patruuz illũ qui nõ erat aut tutor ipsius nepotis. Et sic remanet decisuz:nec quo ad societatem oĩum bonoꝝ:nec quo ad ipsum patruum qui nõ fuit tutor videť ℨcta societas.⁊ ista doctrina ẽ vera ⁊ indubitata sine ruga aliqua.Si ℏo loquimur quo ad ipsum patruuz q̃ erat tutor:⁊ tũc stat doctrina bar.in.d.§.altero. ⁊ ẽt Saly.in.d.l. si vt proponis.⁊ ibi bal.qui dicũt q̃ si de pecunia cõi negociať noĩe suo ꝓprio compendiũ spectat ad oẽs: ⁊ idẽ dicit ibi bal. si exercuerũt solita negocia q̃ consueuerunt negociari cuz ipso patruo:q; tunc videť tacite ℨcta societas. Circa hoc est accuratissime animaduertendum.q; iudicio meo sumus in passu satis difficili. Unde bal.in tractatu de duobus fratribus in vltia cartha. Item dico q̃ si vnus sit maior alter pupillus.si pupill⁹ habeat tutores qui cõicat:⁊ ei cõicatur q̃ tũc societas contrahitur:q; põt contrahi cum auctoritate tutoris. Et si dicas qñ tutor auctoratur est opus q̃ loquať.l.i.in fi.ff. de aucto.tuto. remanet illud esse verꝝ in his que fiunt per actũ ℏbi.sed in his que fiunt per actum facti non est opus sermone tutoris.l. fistulas.§.fundũ.ff.de cõtraben.emp.⁊ idem bal.in.l.mandatuz. C.manda.in.ij.col.in ℏfi.q; est in arg.q̃ societas ℨcta cuz patre que finiť morte.si hijsdem institutoribus filius cũ socio patris negociať sicut prius q̃ itelligiť societas renouata:⁊ etiaz cum pupillo si habeat tutorem ⁊ interuenit pacientia tutoris. ⁊ si dicis tutor nõ põt auctorari si loquať. vt not. in.l. vbi non voce.ff.de reg.iur.l.i.in fi.ff.de aucto.tu. respondet illud esse verum in actibus expressis.secus in tacitis.ar.l.de quibus.ff.ℨ legib⁹.⁊ istud dicit se credere esse verum. Modo bal. in dicto tractatu loquiť quando pupillus habet tutorem:⁊ tutor communicat: ⁊ ei cõicať.tunc videť esse contracta societas. Modo in proposito nostro. iste patruus tutor non cõicauit illi pupillo:nec ei fuit cõicatum:imo apparet de actu ℨrio: q; eo ipso qõ mortu⁹ fuit pater isti⁹ pupilli dicti patrui cũ posuerũt libros noĩe eoꝝ ꝓprio. vnde cũ dicta societas q̃ fuerat cũ patre fuit iã finita ⁊ extincta morte fratris:vt est casus in.d.l.actiõe.§.morte socij societaſ dissoluiť:nec heres socij succedit.ff.p so.⁊ per illũ actũ.ſ. intitulandi libros noĩe suo ꝓprio declarať ⁊ aperiť volũtas illoꝝ patruoꝝ:qõ illam societatem iam finitã nõ cõtinuãt:nec cõtinuare intendũt cũ ipso nepote:⁊ sic cũ nõ cõicauerũt actũ ℨrium.⁊ ℨdictorium illi societati. ergo seq̃ť q̃ bal. formaliter determinauit istã societatẽ nõ fuisse ꝯtinuatam aut ℨctam:⁊ rõ est incõuincibilis in societate ineunda regriť ꝯsensus q̃ declarať re ℏbo ⁊ p nũcium.l.societatez coire.ff. p socio ℳodo ista societas iam finita nõ fuit ℨcta ℏbis.q; nulla ℏba interuenerũt nõ fuit ℨcta re:ex eo q; nulla interuenit cõicatio. qñmo interuenit actus ℨrius ⁊ declaratorius animi ipsorũ patruũ volentiũ ꝯtinuare ipsam societatem cũ ipso nepote. Et iõ cũ fuisset qõ in facto.q; vnus ex fratrib⁹ fecit mercãtias de pecunia hĕditaria:⁊ lucratus est:q̃rit an illud lucrũ eẽt fratribus cõicandũ dicebat bar.q̃ si noĩe cõi negociabať:cõicabiť.iõ dicit se fecisse in qõne facti apportari libros rõnum:vt videret i titulationẽ libri:⁊ cũ vidisset intitulationem q; dicebať iste liber mercationũ.io.⁊.a. filioꝝ ꝯdam talis. ex hoc iudicauit eũ cõi noĩe fecisse.arg.l.nẽsenius.ff.de neg.ge.⁊ sic lucrũ fuit cõicanduz.⁊ ita ẽt refert ⁊ seq̃ť Saly.i.d.l.si patru⁹.⁊ ita ẽt ibi refert ⁊ sequiť bal. Cũ ergo in ꝓposito nr̃o libri fuerũt ĩtitulati noĩe ꝓprio ipsoꝝ fratrũ:⁊ multo forti⁹ in casu nr̃o:q; libri erãt ĩtitulati noĩe cõi oĩum fratrũ tpe vite fratris iam mortui.⁊ illo iam mortuo remanẽte ex eo isto nepote. isti patrui nõ fecerũt ĩtitulationem cõem cũ illo nepote sed ꝓpriã suis ꝓprijs noĩb⁹.vñ apparet mutatio volũtatis.⁊ sic cũ ꝯcurrãt duo mutatio volũtatis.⁊ nulla facta cõicatio:seq̃ť necessario q̃ nõ vĩ renouata societas.⁊ sic primũ dictũ bal.decidit istam.q.p istis patruis. cum ℏo bal.in.d.l.mandatũ dicit q̃ si bijsdem institutoribus filius cũ socio pr̃is negociať.istud ẽt nõ facit ad casum nostrũ. q; imo iste nepos nec ℨrit:nec negociať est cũ illis patruis.q̃ ñmo ipsi patrui de p se ⁊ suis ꝓprijs noĩbus negociati sũt:⁊ p ꝯs nulla cõicatio nec negociatio cũ ipso pupillo interceſſit. ergo seq̃ť q̃ nõ est renouata societas cũ ipso pupillo.⁊ cũ bal. in.d.l.mandatũ.dixit q̃ si habeat tutorem ⁊ ĩteruenit pacientia ipsi⁹ tutoris vĩ renouata societas.q; auctoritas põt ĩterponi tacite in actib⁹ tacitis.adhuc dico q̃ nõ facit ℨ istam ꝯsultationẽ.q; ipse bal.loqť eo casu:quo tutor tacite ꝯsentit cũ socio pr̃is pupilli nõ enim loqť bal.ibi qñ agiť de renouãda societate cũ ipo tutore q̃ fuit socius pr̃is pupilli.⁊ sic bal.loqť in alio casu.⁊ p ꝯs nõ ob. eius dictũ.nec est verꝝ dictũ eius q̃ tutor tacite renouat societatẽ ⁊ obligat pupillũ.vt.j. oĩdam.⁊ ẽt q; bal.loqť qñ ĩteruenit cõicatio cũ ipso socio pr̃is ipo tutore paciente.ſz in casu nr̃o nõ ĩteruenit aliqua cõicatio.imo ĩteruenit mutatio volũtatis p mutatã ĩtitulationez libroꝝ: vt supi⁹ dixi. ergo sum⁹ eĩ casum bal.⁊ sic bal.decidit p ista pte ex quo ĩteruenit cõicatio.ex eo q; paciẽtia tutoris de qua loqť bal. ꝑsupponit aliquẽ actũ positiuũ societatis puta q; cõicabat.vel socios se appellabãt ĩ illis libris cũ ipo pupillo dicto tutore tacẽte:ſz ĩ casu nostro nõ ĩteruenit paciẽtia act⁹ positiui.facit q̃ ℙ in.l.gaius.ff.de pig.act.⁊.l.fideiussor.§.ℙ.seq.ff. de pigno. vbi qñ iteruenit pacientia cũ actu positiuo.tũc ĩducit act⁹ introductio q̃ nõ fuit in casu nr̃o.vnde bal.in ti. de pace ꝯstan. in vsi.feu.in.§.item societatem.p illũ tex.ibi dicit q̃ si facta est liga inter duas ciuitates p qnquẽniũ duratura. vtrũ si post qnquenniũ.põstant sibi mutuos fauores intelligať liga.⁊ societas tacite renouata et dicit q̃ nõ.nisi renouret exp̃sse.ar.l.si cũ hermes.C.loca p̃sertim ℍ dicit si fuit ꝓpus ℨcta p stipulationẽ: qa stipulationes ℏba desiderãt.seq̃ť ergo ĩ casu nr̃o q̃ talis societas extincta ⁊ finita nõ vĩ renouata cũ dicto pupillo.⁊ dicto patruo tutore ipsi⁹ pupilli.⁊ põt ostendi ad oculũ ⁊ inuisibiliter hoc nõ: societas aut ℨbiť re.aut ℏbis seu p nunciũ:hic nõ fuit ℨcta ℏbis.ĩmo p ℏba apposita in libris mercantie circa intitulationem.apparet q̃ nulla societas est inter eos.⁊ ipm pupillũ nec ĩteruenit res:q; nulla cõicatio nullũ traficũ ĩteruenit.⁊ posito q̃ ĩteruenisset tñ nõ potuit ℨbi cũ ipo pupillo.vt dictũ est Fuit ergo opus auctate tutoris.sed certo'certi⁹ ẽ.qõ auctas nõ põt p̃stari nutu.vt est tex.solẽnis.in.l.i.§.mutus.ff.de tutel.in ℏ.mut⁹ tutor dari nõ põt.q; auctatẽ p̃bere nõ põt.vt ẽ tex. formalis:q̃ exp̃ssis ℏbis p̃stari dz auctas.clarũ est q̃ mut⁹ põt cõsentire vt mutus.ff.de procu.l.mutus.ff.de iure doti.l. mutũ. ff.de acquiren.heredi.⁊ tamen non potest esse tutor.quia non potest prestare actoritatem.sequiť q̃ auctoritas ẽ p̃stãda ℏbis expressis.Et ideo Ludo.Ro.in.l.ij.§.fin.ff.solu.ma. dicit q̃

vbi requiritur auctoritas nō sufficit tacitus cōsensus resultans ex non contradictione: quoniam auctoritatis interpositio regrit ꝓbozum exꝑssionem. allegat glo. in. l. ēt. ff. de aucto. tu. ⁊ tex. i dicta. l. ꝑma. §. mutus. allegat simile de licentia. quia vbicūqz requiritur licētia ad legitimandam ꝑsonam nō sufficit tacitus cōsensus. sed requiritur expzessus. allegat Jo. an. in. c. si abbatem de elec. li. vi. in nouella. ⁊ lapus in suis allegatiōib⁹. lxxxvi. quod dictum dicit nō eē alibi. Videk ergo qꝫ nō sufficiat tacit⁹ consensus tutozis ad obligandum ipsum pupillum. ⁊ si dicaꝁ qꝫ actus iceptus cū patre ꝓtinuaꝁ cum filio: etiaz pupillo iuxta no. in. l. emilius largianus. ff. ō mino. ⁊ in. l. ij. per gl. C. ō iure emphi. ⁊ qꝫ no. in. l. si fundum. ff. ō fun. dota. cū si. ¶ Ad hoc respondeo qꝫ predicta limitantur nisi mortuo patre fuerit ille actus mutatus ⁊ interruptus: vt in casu nostro contingit. quia mutata intitulatione librozuz post mortez fratris fuit extincta ⁊ finita ex toto illa societas quo ad ipsum filium. vnde non potuit dici renouata. ¶ Preterea etiā ex alio tollitur. quia Bal. ibi non loquitur de tutoze qui auctozatur in facto suo proꝓrio vnde loquitur quando agitur cum socio patris: ⁊ non cuz ipso tutoze qui fuit socius patris. vnde non sufficit qꝫ idem tutoz ⁊ socius auctozetur in facto proꝓrio. vt. l. ꝑma. §. penul. ff. ō auc. tuto. ⁊ qꝫ ibi no. glo. ⁊ Bar. ⁊ voluit Jo. de imol. in. l. ꝑma. §. fuit quesitum. ff. ad trebel. Et ideo Ange. in consilio. cxl. dixit statuto cauetur qꝫ mulier non possit testari nisi cum consensu propinquozum qꝫ poterit testari cum consensu propinquozuz ad vtilitatem ipsozum. secus dicit si statutum requireret auctoritatem. ⁊ ad hoc allegat. d. l. i. §. pe. ⁊ idem voluit in. d. l. i. §. fuit quesitum. Et faciat glo. in. l. si furiosi. C. de nup. ⁊ ꝓ illam glo. dixit ibi bal. qꝫ in facto proꝓrio quis non pōt auctozari qꝫ oz suppleri auctozitate iudicis: ⁊ ibi iducit illam glo. in arg. qꝫ licet pater non possit auctorare filio: in cuius est potestate vt sibi donet causa mortis: tamē debz fieri auctozitate iudicis. ⁊ qꝫ voluit ange. in auc. ō alie. ⁊ emphi. §. yconomus. vnde nō potuit auctozizari ī causa sua iste talis tutoz. facit. c. fi. de instit. nō ergo potuit interponere istam auctozitatem in sui fauozem seu in actum gerendū a se iste tutoz. Faciat qꝫ habek. in. c. ꝓ vras. de iure patro. ⁊ qꝫ no. bal. in. l. cum ipse. C. de contrahē. emp. ⁊ in. l. si is qui. C. de fur. Et sic apparet verissima conclusio qꝫ quo ad istum patruum tutozē nō pōt videri cōtracta societas: ergo sequitur qꝫ non potest ista sozoz ⁊ heres exigere rationē administrationis tanqꝫ a socijs ab ipsis patruis. ¶ Non obstant allegata in contrarium. primo cū dicik qꝫ ꝓ mutuum consensum tacitū ℨhik societas: qz hoc nō ꝓcedit in societate omniū bonoꝝ: qz ē fiēda spāliter ⁊ expzesse: vt supius dixi. Item istud est vex in ꝑsonis q̄ pñt ℨhere societatez exꝑsse: qz tacitus et mutuus consensus iducit tacitaz societatē: ⁊ ita ꝓcedūt iura allegata in ℨriuz: sz nō ꝓcedūt in ꝑsonis: q̄ nō pñt ℨhere societatē expzesse: vt in pupillo. ⁊ iā supius dixi. Et ita ēt tollik cū dr de mutua habitatiōe ⁊ cōi vsu viuēdi: qz ꝓcedit in valētib⁹ cōtrahere exꝑsse societatē: secus ī nō valētibus: ⁊ maxie ī cāu nro qz ibi patrui regebāt ⁊ gubernabāt illū: vt nepotē ⁊ pupillū ñ aūt illū tenebant vt sociū. Nec ob. cū dr de doctrina bar. in. d. §. altero. dū voluit qꝫ si patruus tutoz negociak noīe ꝓꝓrio de pecunia cōi cū ipo pupillo qꝫ tūc res empte efficiuntur cōes ⁊ cōicabik cōpendiū: qz ad ℍ rñdeo qō istud non militat quo ad aliū patruum q nō erat tutoz. Scōo hoc nō ꝓstat: qꝫ de pecunia cōi negociatus fuerit. Item ⁊ posito qꝫ de pecunia cōi fuerit negociatus: tñ bar. ibi nō dicit qꝫ ꝓꝓ hoc sit ℨcta societas. Unde ista st ār simul qꝫ lucrū sit cōicatū: sz nō sit ℨcta societas ⁊ sic nō ob. huic ꝓsultatiōi decisio bar. Itē bar. nō declarat q̄liter sit fiēda ista cōicatio: lz ita simplr dicat lucra eē cōicāda nō dicit q̄liter ⁊ qūo: ⁊ iō iferius enucleabo. Cum ℣o bar. dicit qꝫ si patruus tutoz ē negociatus de pecunia ꝓꝓa. sz redacta ex bonis cōibus cū ipo pupillo tūc lucrū est ꝓꝓrium ipsius patrui: sz tenebik pupillo ad vsuras ⁊ itereſſe: qz debuit illā pecuniā deputare ad emēdū bona imobilia ꝓ ipo pupillo. ¶ Rñdeo ad hoc: ꝑmo bar. logk in patruo tutoze: ergo nō vēdicat sibi locū in patruo q nō ē tutoz. in patruo ℣o q est tutoz bñ vēdicat sibi locū dictū bar. Et fateoz ꝓcedere qꝫ tenek tutoz patru⁹ ad fructus ꝓcipiēdos ex illis rebus emptis. sed tūc ē necesse articulare ⁊ probare ex parte illius sozoris qꝫ erant ꝑdia venalia: ⁊ res venales q̄s iste patruus tutoz potuisset emere: ⁊ nō emit: ⁊ hoc mō ꝙincik tutoz in negligentia: ista est elegās doctrina bar. in. l. tutoz. q repertozium. §. si post depositionē. ff. de admi. tuto. allegat tex. in auc. vt hij qui. ob. ref. mi. §. pe. ⁊. l. cum plures. §. fi. ff. de admi. tu. ⁊. l. idēqz. §. i. ff. ꝓ socio. Et si gspiam dixerit qꝫ saltim debuit ponere ad honestū lucrum penes aliquē bonū mercatozem: vt voluit bar. in. l. diuus. ff. ad. l. fal. q allegat ad hoc. c. ꝓ vras de do. post diuoz. resti. ⁊ qꝫ voluit Ludo. Ro. in cōsilijs suis ꝙsilio. cxxxvi. incipi. ꝓ ꝓposite qōnis decisione. qz ad hoc rñdeo qꝫ illud dictū. bar. in. d. l. diuus. ⁊ ludo. ro. in dicto ꝙsilio: debet itelligi eo casu quo potuit reperire bonum mercatozē penes quem debuerit deponere pecuniam pupilli ad honestū lucrū: alias nō tenek. ⁊ iō sit bene cautus ꝓcurato⁹: vt videat si ꝓ aduersariuz est articulatū qꝫ potuit emere ꝑdia. ⁊ nō emit vel potuit ponere penes bonū mercatozem. ⁊ nō fecit. ⁊ sic fuit negligēs. ⁊ ita si non articulabit succumbet. ¶ Nec obstat qꝫ voluit bal. ī. d. l. si patru⁹: vbi dicit qꝫ si tutoz aggredik solituz negociū patri pupilloꝝ ⁊c. qz ad illud rñdeo ⁊ ꝓ certo est dictu ⁊ recitatiōe ⁊ auditu memozabile. sz logk ibi bal. qñ simpliciter continuat eandem negociationē: qz alio nō apparēte videk ꝓtinuare societatem cū pupillis nepotibus sicut cū fratre patre illoꝝ pupilloꝝ: sed in casu nostro: nō est sic ex eo: qz isti patrui mutarunt intitulationē librozꝝ: illam concerūt sūis ꝓꝓrijs noībus quo casu nō videk voluisse ꝓtinuare societatem. ⁊ istud voluit Ange. in supius allegato ꝙsilio. ⁊ sic bal. loquik in casu dubij. sed in casu certo stabimus certo: qa in certis ⁊ nō certis locus est ꝙiecturis. l. si certis annis. C. ō pac. l. certa forma. C. de iure fis. lib. x. l. pediculis. §. argento. ff. de auro ⁊ ar. leg. cū si. ⁊ sic illud dictū bal. qꝫ ibi sequik Saly. non pungit nec mordet hāc difficultatem: ⁊ sic cōclusio est verissima qꝫ nullo mō videk contracta societas.

¶ Capio aliud dubium posito qꝫ dicta filia seu sozoz possit petere legitimā debitam iure nature ipsi suo fratri: an poterit solum deducere medietatē tertie ꝓtis tōtius hr̄ditatis ⁊ bonoꝝ dicti testatozis cū legitima q̄ ē tertia hoc cāu erat filij ⁊ filie que filia in sua medietate dicte tertie partis oz cōputare dictas gngētas libras in qbus fuit hr̄s spāliter īstituta: an legitīa debita ipsi filio sit tertia totius hr̄ditatis dicti testatozis: in q̄ nihil debeat imputari de dictis libzis qngentis in qbus dicta filia fuit īstituta: mihi videk eē qꝫ ista filia cōputet sibi illas qngentas libras. Et circa hoc iudicio meo facit qō quā formauit ℨy. ī. l. plane. §. si duobus. ff. de leg. i. vbi q̄situit pater habēs duos filios: vnū exheredauit ⁊ merentē seu gratū aliū filiū fecit vniuersalem heredē. modo dubitaꝁ an legitīa illius īstituti sit triens totius: qz exheredatus habetur ꝓ mortuo: vt. ff. ō ꝙiug. cū eman. lib. l. i. §. si pater el ꝑmo. ⁊ sic tanqꝫ solus ⁊ vnicus trientem suo iure sentit. ℙro hoc ēt facit qz cum exheredatus nihil sit habiturus non debet alijs partem facere. ar. ff. de contratab. l. post mortem. §. liberi. ⁊ ibi inducit ℨy. tex. in auc. de natu. lib. §. qꝫ si legitimozum colla. iiij. quam rubricā pauci habent. ⁊ est post titulum de cōsulibus. Modo in casu nro. aut dicemus istam filiam videri stante dicto statuto exheredatam seu exclusam a successione prīs: aut nō dicemus illā exheredatam ⁊ exclusam a dicto statuto. ℨy. decidit in fauozem istoꝝ patruozū. vz qꝫ legitima dicaꝁ triēs: tam in eo qꝫ hūit dicta filia q̄ in eo qꝫ habuit aut debebaꝁ ipsi filio. Et qꝫ non sit exclusa a legitima apparet ex ꝑmo statuto in quo dicitur mulier a successione ab intestato: vel ex testamento repellatur si iter masculos ad inuicem: vel cum alijs questio oriatur super debita iure nature quota sit: vt quāta intelligatur ꝓpter numerum liberozum tales femine in numero liberorum non contineanꝁ: seu computenꝁ: quo ad legitimā. ⁊ sic nō exheredat. aut excludit eā a legitima simpliciter: sed quo ad hoc. vz quādo ē q̄stio inter ipsos masculos ad inuicem quota sit eorū legitima: tunc filia nō cōputatur in numero filioꝝ quo ad legitimā: ergo vbicūqz nō ē q̄stio quota sit legitima iter ipos liberos: tūc stamus in dispositione iuris cōis. l. si extraneus. ff. ō ꝙdi. ob cau. l. commodissime. ff. ō libe. ⁊ post. ná nūqꝫ qs excludik a legitima nisi spāliter de illa legitima fiat mētio: vt hr̄ in tex. sing. l. si quādo. §. generaliter in ℣. spāliter. C. de inoffi. test. ⁊ ibi bal. ⁊ Saly. ⁊ notat Guil. de cu. ⁊ Ange. in. l. de his. ff. de trasactio. ⁊ faciat

qs excludere quẽ a legitima hereditate ẽ exheredaꝝ quoddã: vt.l.q volebat.ff.de heredi.instit.exheredatio autem nõ valet nisi fiat nominati.vt.l.i.ff. de libe.ꝛ post. ergo sequit q extra casum statuti stabimus in dispositione iuris cõis:ꝛ legitimata causa legitimatũ parit effectũ.l.age.C.de trãsac.l.in agris.ff. de acq.re.do.cũ si.ergo cũ ista mulier non sit exheredata: nec exclusa a legitia ex dispositiõe dicti statuti sequit necessario.q nullo modo poterit lucrifacere dictas qngentas libras ꝛ petere tertiam partẽ bonoꝝ dicti testatoris. Nec ẽt excludit per aliud statutũ:q incipit. ordinamus q si pater vel mater ĩ ꝓsi. ꝛ ipso testamẽto aliqd iure institutiõis vel alio mõ filiabus vel alijs feminis relinquaꝝ ẽt si minus sit legittia q relinqueretur aduersus filios vel alios liberos masculos ex tali testatore descendẽtes ad repletionẽ vel ꝓtra testm̃ agi vel excipi nõ possit p filias vel alias feminas supradictas. Si bene ꝓsideret istud statutũ nõ excludit filiã a legitima.nec exhr̃dat:ꝛ cã excludit a suppleméto:ꝛ vult q stet ꝓtenta eo q relinqueꝝ sibi a pre:ꝛ sic mãdat ꝛ pcipit q pater relinquaꝝ:ꝛ q filia stet ꝓtenta eo q pater reliquerit:q̃si statutum ꝓfidentiam accipiat a pre versus amorẽ filiaꝝ:ꝛ sic nullo mõ excludit ista filia a legitima:ꝛ p cõ sequẽs seqtur q ille qngente libre ꝓfundunt cũ tertia pte bonoꝝ dicti testatoris:ꝛ sic By.in terminis decidit p parte nra. Si ꝙ dicimus q est exheredata ꝛ exclusa a legitima stãte dispositione dictoꝝ statutoꝝ q nõ est veꝝ:vt superius est ostensum:tũc stat opinio By.q tertia pars bonoꝝ est integra legitima filioꝝ succedentiũ.sed opinio By.nõ videt ꝙa.ꝛ contra By.tenuit bar.in cõmento.l.pater filiuꝫ.ff.de inoffi test.ꝛ mouet qa istitutus in re certa vel sua legitia censet singuluris successor saltẽ pscripto herede vniuersali adeũte:vt.l.quotiẽs.C. de here.instit. Sed particulares successores non habẽt ius accrescendi.eo q est ꝓiũctus alteti ꝓiũctione legali.l.ꝛ pculo.ff. de leg.ij.ꝛ plene no.in.l.ꝙus cõis.ff.de acq.here. Cõstat aũt q fratres in hac legitia sunt ꝓiũcti ꝓiunctiõe legali:q: oẽs ad vnã legitimã vocant:ergo iure accrescendi nõ veniũt:ꝛ p ꝓs nõ pũt habere ptem exheredati:ex iure accrescẽdi: nec potest suo iure totuꝫ petere: cũ sua legitia nõ sit nisi tertia eius q ipe esset habiturus ab intestato:vt in.l.cum querit.ꝛ in.l. parentibus.C.de inoffi.test.ꝛ in.d.auc̃.nouissima.ergo ꝛc. ¶ Ita dicamus in casu nostro cũ legittima ipsius filij non sit nisi tertia eius q ipse esset habiturus ab intestato sequit necessario q tertia pars bonoꝝ cõprehẽdit totaꝫ legitimã filioꝝ ꝛ legitima ipsius filij est illa portio q̃ sibi debebat ab intestato:sed ambo filia ꝛ filius succedebant ab intestato in tertia pte bonoꝝ ipsius pris:ergo ꝛc. Faciat ẽt q: portio deficiens:tunc accrescit ꝓiuncto qñ nõ est a testatore vel a lege dispositum qd de ea sit fiendũ in casu illo:vt est in substituto qui prefert coniuncto.l.i.§. in primo.C.ỏ cadu.tol.ꝛ.§.pro secũdo. auc̃.hoc amplius.C. de fideicõ.Sed pp demerita exheredati est prouisum tam per testatorem q̃ ẽt per legem:vt remaneat penes vniuersalem heredem illud q aufert exheredato:vt in auc̃.vt cũ de app.cog. §.causas.Seqtur in casu nostro q posito nõ tñ cõcesso q illa filia haberet ꝓ exheredata ex dispositione dicti statuti q nõ ẽ veꝝ:vt est dictuꝫ nihilominus sua legitima veniret ad hr̃dem vniuersalez ꝛ nõ ad fratrẽ eius:ꝛ per ꝓs vt heres vniuersalis tenet ad restitutionem bonoꝝ testatoris:vt ex dispsitione testatoris. Et ex p̃dictis apparet rñsio ad primã rõnem By.nam ꝛ filius exhr̃datus habeat ꝓ mortuo tñ alius filius non venit ad totum iure suo: quia non põt nec iure accrescendi q non põt habere locum:sed in.§.si pater veniunt iure proprio. Ad secũdam rationem patet ẽt responsio.q: tũc q nihil esset habitur⁹ partem alijs non facit qñ alius a testatore vel a lege nõ est subrogatus loco illius:vt.l.si titio.ff.de leg.ij.sed heres vniuersalis est huiusmõi:vt est dictũ ergo ꝛc. Ad.§.ꝛ legitimoꝝ respõdet ipse q magis facit per se q: ibi loquit in curialibus qui ẽt si nullum habẽt filium nouem vncias sue hr̃ditatis non pñt heredi extraneo relinquere:vt in auc̃.qbus mo.na.effi.sui.§.si igitur.ꝛ.§.si vero.ꝛ.§.generaliter.merito ibi portio filij exheredati non debet extraneo heredi:licet ibi promittat patri illam portionem distribuere inter liberos sicut voluerit ꝛ sicut hec distributio promittit inter liberos pro patris libito sequit q legitima illoꝝ q non sunt ingrati patri non augẽt pp alioꝝ ingratitudinem alias non posset ingratoꝝ portionem inter gratos ꝛ beniuolos ꝓ libito distribuere cũ legitimã nulli liberoꝝ possit minuere:vt.l.qñ ĩ prioꝛib⁹.C.de inoffi.te.ꝛ sic bar.decidit formaliter istã.q.sequit ergo q legitia illius filij nõ ẽ aucta posito q illa filia sit exhr̃data ex dispositiõe talis statuti q tñ nõ ẽ veꝝ:vt supi⁹ ẽ ostẽsuꝫ. Et ẽt ẽ aĩaduertẽdũ ad statutũ q ĩcipit ordinam⁹ q si pr̃ ꝛc.qꝛ inquãtũ dicit q si in testõ filie aliqd relinquaꝝ iure institutionis ẽt si minus sit legitima illud q relinqt aduersus filios vel liberos descendẽtes ex ipo testatore nõ possit filia agere ad supplementũ:nec ẽt agere aut excipe ꝺ testm̃ ꝛ sic tale statutũ excludit eã ex testõ sed ab ĩtestato eã nõ excludit:ꝛ sic ab intestato eã non facit ĩsuccessibilẽ.vnde bal.ĩ quodam suo elegãti ꝓ filio q incipit statuto ciuitatis mantue. subrubrica de suc.ab intestato sic cauet.q sorores cũ fratribus ab intestato non succedãt in bonis pris ꝛ si dotate non fuerint teneant fratres ipas dotare:ꝓsuluit bal.q si pr̃ fecit testm̃ ꝛ reliquit filie min⁹ legitima portiõe q potuit filia agere ad supplemẽtum:qꝛ tale statutũ nõ ꝓsiderauit nisi cãm ĩtestati.si ergo fecit testm̃ stabim⁹ in dispositiõe iuris cõis tanꝙ in casu nõ ꝓuiso a statuto.ꝛ ẽ illud cõsiliũ in ordine meo ꝓsiliũ.ccl. ꝛ idẽ bal.in quodã alio ꝓsilio q ĩcipit qõ in hoc stare vr̃.ꝛ est.xij.consuluit q si statutũ excludit filiã ab vniuersali successione in cã intestati.an excludat eandẽ a iure rumpẽdi p ☉tabulas vel a iure dicẽdi nullum in cã testati ꝛ multũ laborat ibi sup hoc bal. ꝛ dicit qd dicaꝫ finaliter subsisto.qꝛ de apicibus iuris ẽ qõ.equitas fauet testõ:rigoꝛ ẽ in contrariuꝫ. qꝛ statutuꝫ loquit ỏ simplici via succedẽdi ab intestato:tñ si statuẽtes fuissent de hoc ĩterrogati p̃oculdubio.idẽ statuissent. vt.l.tale pactum.§.fi.ff.ỏ pac. ¶ Postea subdit nõ possum recedere ab eo q dixit lex: qꝛ illõ testm̃ ẽ non solẽne.ꝛ sic cõcludit q illa mulier ẽ in successibilis ab intestato.sꝛ ex testamẽto bñ succedit.ꝛ põt rumpe ꝛ ☉tabulare testm̃.ꝛ istud voluit Saly.in.d.auc̃.nouissima.ĩ vlt.q.vbi multum subtiliter.ꝛ copiose tꝛ istam partẽ q filia põt venire ꝺ testamentũ pris qñ statutuꝫ eam excludit ab intestato.ꝛ refert incontingẽtia facti: ita ꝓsuluisse dñm Joannẽ ỏ riciis de florẽtia.ꝛ bal.in ciuitate mantue dum legeret Papie.nõ tamẽ allegat consilium.sed ego supius allegaui. ꝛ facit q voluit. idem bal.in.l.gallus.§.qd si tm̃.ff.de lib.ꝛ postbu.in.v.col. in ꝓsi. ꝛ hec faciũt ad quãdam qõnẽ difficilẽ.ꝛ idẽ ẽt voluit Ange.in d.§.qd si tm̃. lꝛ aliter dixerit.idẽ bal.in.l.maximuꝫ victum.C. de libe. pte. Et sic in casu nostro cũ istud statutum prohibeat filiam uenire contra testamẽtum qñ pater ei aliqd reliquit seqtur q eam non facit ĩsuccessibilẽ ab intestato.ꝛ ẽt disponit tale statutum q ex testamẽto succedat.ꝛ q pater ei relinquat de iure institutionis.aut alio quocũqꝫ modo.ꝛ p consequẽs non põt dici istam filiam non debere habere legitimam ex quo stabimus in regula iuris cõis.q istius filie ꝛ illius filij legitima erit tertia pars bonoꝝ ipsius testatoris.ꝛ p consequẽs ille quingẽte libre computabunt in illa tertia parte bonoꝝ testatoris.ꝛ p consequẽs dicta filia computat in numero liberoꝝ. Et ita concludo in fauorẽ ipsoꝝ patruorum. laus deo clemẽtissimo. dñs Andreas siculus vtriusqꝫ iuris monarcha.

Casus consilij vndecimi.

¶ Quomodo capiatur insultus maxime in statutis. Et quomodo testes deponentes de insultu probent eũ. Et an ꝛ quando dicantur contrarij testes ꝛ varij. Et deponentes per eũdẽmet premeditatum sermonez. Et quid de conuicto de crimine non tamen adhuc condemnato an possit esse testis. Et an minor.xx.annis possit eẽ testis in causa criminali. Et an testis nõ legitime examinatus faciat saltem iudiciarium. Et que dicat esse offensio realis vel verbalis. Et an sola amenatio sit offensio. Et vtrũ princeps possit remittere penam applicatam parti. Et similiter an pena conuentionalis ꝛ statuaria possit licite exigi de iure.

Illud In medium afferam:q glorioſus Paulus apoſtolus belliſſime ſcripſit ad corinthios primo capitulo. Sapientia nobis a deo:ſanctificatio:ꝛ redemptio. Ideo clementiſſimũ deum oro: vt ſua ſolita benigni-

tate: intellectuz mihi apperiat ad veritatez iuestigandaz in pre
senti consultatione: ꝛ quidem viso puncto ꝛ processu ꝛ attesta
tionibus diligenti animaduersione pensatis et examinatis.
¶ Capio primū dubiū: an insultus de quo in dicta inquisitio
tione habetur sit sufficienter probatus. Et ante omnia pre
mitto illud ꝙ pulchre voluit bar. in l. i. §. i. ff. si quadru. pau.
fecit. dica. vbi dicit illum tex. esse notādum pro statutis que lo
quunt de aggressu vel insultu. quia ille dicitur facere insultuz:
qui se promouit de loco ad locuz. vt. l. is qui aggressorez. C. de
sicca. Et etiaz ibi dicit bar. ꝙ aggredi insultare ꝛ similia idez
important. nam idez est dicere aggredi ꝙ ad alium ire. Item
insultus. hoc est in alium saltus: ꝛ similiter assalire hoc est ad
uersus aliuz salire. allegat. d. l. is qui aggressorem. ꝛ idez bar.
in l. respiciendū. §. delinquūt. ff. de pen. dixit ꝙ insultus ē in
alium saltus. ideo dicit ꝙ si vnus ex socijs stantibus in mensa:
vel euntibus per viam aliū vulnerat non punitur pena insult⁹.
sed pena proditionis. ꝛ sic siue consideremus insultuz ꝑm alu
sionem vocabuli. siue ꝑm diffinitionem. ē motio de loco ad lo
cum ꝛ saltus aduersus et contra aliuz: vt voluit Ludo. Ro. in
l. ꝛ si quis. §. fina. ad silla. ꝛ Bal. in. c. ꝓmo. §. similiter. in titu.
qbus mo. feu. amit. dicit ꝙ assaltus dicitur ad aliuz saltus: qui
fieri pōt pedes ꝛ eques: in solo ꝛ in aqua: allegat dictā. l. ꝓmā
§. cū arietes. ꝛ. l. quemadmodū. §. si nauis. ff. ad. l. acquil. Et
subdit ibi bal. ꝙ si ad inuicem se attingere non possunt iste nō
dicitur assaltus in personam. vt si sunt duo qui bellant in dua
bus turribus. et ex istis apparet qd sit insultus: quia saltus in
alium de loco ad locuz. ¶ Modo Joannis frigerij testis exa
minatus per iudicem maleficiorum super insultu facto petro
barberio. per andream ꝛ bonifacium de rosatis: dicit ꝙ predi
cti de rosatis declinauerūt arma: que in suis manib⁹ habebāt.
vz vnum spetum pro quolibet erga ipsum petrum faciendo cō
tra ipsum petrum maximū insultū: ꝛ terrorem dicendo ipsi pe
tro: fati inanzi se tu voi dire niente qui testis audiēs p̄dicta ac
cessit vbi erant illi de rosatis: ꝛ petrus predictus: ꝛ dixit illis de
rosatis: voy ve deueseue ꝫgognare a fare tale cosa: andate cō
dio in malhora. ꝛ incōtinenti illi de rosatis a nemore predi
cto recesserunt ita formaliter deponit iste testis. Modo est ac
curate videndū si iste testis probat insultū: ꝛ recte videt dicen
dū ꝙ non: qa vt ex supradictis apparet insultus dicit esse salt⁹
in alium ꝛ cōmotio de loco ad locuz. sed ipse testis dicit ꝙ fe
cit maximū insultum contra ipsuz petrū ꝛ maximū terrorem di
cendo: fati inanzi se tu voi dire niente. ꝛ sic apparet ꝙ si illi de
rosatis dixerūt: se tu voy dire niente fati inanzi. ꝙ illi ō rosatis
non mouerūt se de loco ad locum faciendo saltum contra ip
sum petrum. ergo sequitur ꝙ non fecerūt maximū insultū con
tra ipsum petrum: quia si interpellarūt ipsum petrū ad uenien
dum contra eos. si aliud volebat. ergo necessariuz est dicere ꝙ
insultum nullū fecerūt: quia si insultassent ipsum petrum non
interpellassent ipsum ad ueniendū contra se: ꝛ sic iste testis. pri
mo videt sibi contrarius. dum dicit de maximo insulto. ꝛ de vo
catione. Unde ista stant simul ꝙ inclinauerint seu abasiauerit
arma ꝛ interpellauerint ipsum petrū: si volebat aliquid dicere
contra eos: ꝛ nullum insultum fecerūt: ergo iste testis tanꝙ si
bi cōtrarius est repellendus: ꝛ per consequens nulla fides est
ei adhibenda. Faciat. c. cū ecclesia sutrina de cā pos. ꝛ ꝓpe. ꝛ
l. qui falsa. ff. de testibus. allegans ꝫria non auditur. l. i. C. de
fur. c. sollicitudinez. de app. cum si. Et dicit bellissime Jo. an.
in. c. cū Joannes heremita. ō fide instru. in. q. cuiusdaz abba
tisse. ꝙ non potest esse simplicitas: vbi est contrarietas. ꝛ loqui
tur in muliere. ꝛ rustico cōtrariante: vt nullo modo sit eis par
cendum: ꝛ refert ꝛ sequit illud dictum. bal. in. l. scripture. C. ō
fide instru. Licet ergo in proposito nostro. iste Joānes testis
product⁹ sit rusticus tamen ex quo est sibi cōtrarius nullo mo
do est excusand⁹: ꝛ per consequens non est ei fides aliq̄ adhi
benda: ꝛ sic ex hoc capite testimonium istius Joannis peccat
ꝛ laborat in dicto. et etiam faciat qa vbicūqz testis deponit su
per eo ꝙ non est verisimile: nō est adhibenda fides sibi. vnde
sing. dixit Inno. in. c. auditis. de prescrip. ꝙ si testes sunt hinc
inde contrarij: qa ex vna parte producti sunt contrarij testib⁹
productis ex altera parte. ꝙ tūc stat testib⁹ deponentibus su
per eo. ꝙ est conforme iuri cōmuni. potius q̄ testib⁹ deponen
tibus super eo. ꝙ est conforme iuri speciali. et est ratio qa de
ponūt super eo. ꝙ est verisimili⁹. Hoc ēt probat in. c. licet cau
sam. de proba. ꝛ in. l. ob carmen. §. fi. in versi. sed ꝙ nature ne
gocij conuenit. ꝛ in verb. que rei aptiora esse compererat. ꝛ in
ver. ad testimonia qbus lux veritatis assistat ꝛc. ff. de testi. nō
enim congruit nature huius insultus ꝙ non recesserit de loco
ad locum saliendo contra ipsum petrum. Unde repugnat di
finitioni ꝛ alusioni vocabuli ipsius insult⁹. vnde necessario se
quit qō non fecerūt saltum in ipsum petrum: ergo insultū non
fecerūt. ꝛ maxime qa loqt dictus testis in suplatiuo: dicit enim
ꝙ maximū insultū fecerūt i ipm petrū. ꝛ maxie qa sumus in cā
criminali: qa licet cā sit ciuilis. tñ ex quo pena venit applicāda
fisco est pena criminalis. ꝛ causa criminalis ē: vt voluit gl. in. l.
prorsus. §. i. ff. de sepul. viola. quā ibi sequit bar. ꝛ illā glo. alle
gauit ad hoc pro sing. d. m. Jo. de imol. in. d. rub. ff. de pub.
iudi. ꝛ in. c. testimoniū de testi. ꝛ idem voluit bal. in. l. si qua p
calūniā. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. d. Anto. in rub. de iudi. ꝛ pleni⁹ ibi
Abb. cōsiculus me⁹. et multo fortius in casu nro cū sit cā cri
minalis quo casu ꝓbationes debent esse luce meridiana clario
res: vt. l. sciāt. C. de proba. cū si. et sic ex isto capite apparet ꝙ
nō ꝓbat iste Joānes insultū. ¶ Preterea deponit ēt idem te
stis ꝙ ipse testis audiēs p̄dicta accessit vbi erāt illi de rosatis ꝛ
petrus p̄dictus: ꝛ dixit illis de rosatis: voy ve deueste ꝫgogna
re a fare tale cose: voy deueti fare la pace in sieme: voy vene po
tresti pentire andateue con dio in malhora. et icōtinenti p̄dic
ti de rosatis a nemore p̄dicto recesserūt. sed idē testis postea.
iterū examinat⁹ ꝛ repetit⁹: qa ꝑma vice fuit receptus ad infor
mationē curie. dixit idē testis in ista scōa examiatiōe. an ipe pe
trus hēbat aliqō genus armoꝝ i manib⁹. rñdit ꝙ hēbat vnuz
spetū cū asta: interrogat⁹ an illud abasiauerit cōtra illos de ro
satis. rñdit. ꝙ nō ꝙ viderit: qr ipse testis semp reparauit ꝛ ob
uiauit: ac mediū se posuit ne dicti de rosatis irent cōtra dictuz
petrū: Ita formaliter dicit in ba sua examiatione. Apparet mō
maxia variatio ꝛ ꝺdictio istius testis: tā in ꝑma testificatiōe: q̄
ēt in ba: qr in ꝑma testificatiōe: dixit ꝙ illi de rosatis abasiaue
rūt arma q̄ habebāt in manib⁹ erga ipm petrū faciendo cōtra
eū maximū insultū dicendo: se tu voy niente vene inanzi. ex q
bus ꝫbis apparet manifeste: ꝙ nō mouerūt se de loco ad locū
ꝫ ipm petrū. ꝛ subdit ipe testis ꝙ audiēs predicta accessit vbi
erāt p̄dicti de rosatis: ꝛ petrus: ꝛ dixit illis voy ve deueresteue
ꝫgognare ꝛc. Ex qbus ꝫbis apparet ꝙ illi de rosatis nō mo
uerūt se de loco ad locū ꝓtra ipm petrū: nec ille testis posuit se
mediū: ne illi de rosatis irent cōtra illū petrū: nec semper repa
rauit aut obuiauit: qnīmo illi de rosatis ad verba isti⁹ testis in
cōtinenti a p̄dicto nemore recesserūt. ꝛ per consequens aper
to ore iste testis ē varius in sua testificatione: ꝛ cōtrarius: ꝛ per
consequens nulla fides est ei adhibenda: vt in dicto. c. cum
ecclesia sutrina: ꝛ. d. l. qui falsa vel varia. Cum ergo ista varie
tas sit circa ipsum negocium principale: dictum eius non va
let. l. eos. ꝛ late ibi bar. ff. de fal. vnde bar. ponit cautelam in
d. l. eos ꝙ testis i ꝺo testimōio: ista ꝫba apponat: ꝙ ipe dicit ꝓ
ut sibi vr̄: mō ꝛ si apparuerit aliter dixisse in alia cā: ex nunc cor
rigit dictum suum cum illo tempore melius recordaretur: ꝛ in
casu nostro. iste fatuus seu iniquus testis non apposuit istam
cautelam: ꝛ multo minus in casu nostro: quia est in eadem cau
sa inter easdem personas: ista variatio. ergo dictū eius est nul
lius momenti. ¶ Preterea ēt ex alio conuincitur falsitas hu
ius testis. nā qdā testis ꝓduct⁹ vocat⁹ iacob⁹ deponit se audiſſ
se dici ab isto teste añ q̄ fuisset ꝓduct⁹ ad testificādū ꝙ opor
bat eū ire mutinā ad testificandū iter illos de barberijs ꝛ illos
de rosatis: in quadam eorum dria. q interrogauit eum que ēt
ista differentia qui testis narrauit accidentiam facti. vz ꝙ an
dreas rosatus: conquerebatur ꝙ ille intrauerat territorium
suum: seu boscum ꝛ secabat: ꝛ ille petrus respondit. tu nō dici
lo vero. ꝛ tūc andreas dixit: tu menti per la gola. se tu se di bar
beri: io sono di rosati: fati ināze se tu voy chouelle. ꝛ abasso: no
vna giauarina che baueua ꝫso luy dicēdo. piero me disse al cor
po ō dio che ge vignero: ꝛ ipe testis mediauit se: ꝛ ꝓputat se cer
tū: ꝙ si ille petr⁹ hūisset arma lōgiora feciſſet malū alicui illorū

puerorum: Ecce modo qualiter longe variat ab eo q̄ postea testificatus est in iudicio: quo casu p̄sumitur eē falsuz eius testimonium p̄stitū postea in iudicio: maxime quia non fuit interrogatus ab illis de rosatis. Et si forte quispiam diceret q̄ illud ita dixit extra iudicium: vt vellet complacere parti aduerse ꝛ sic illis de rosatis q̄ non fuit ī casu nostro. vnde succedit elegans ꝛ sing. doctrina. bar. in. d. l. eos. vbi dixit q̄ si testis dicit vnuz extra iudiciuz. ꝛ aliud postea deponit in iudicio: q̄ debet puniri de falso. ꝛ dat cautelam ibi bar. q̄ ille qui vult ne alius producatur in testem eum interroget qualiter se habeat negocium q̄ si postea aliud deponit in iudicio punietur: vt falsari⁹. ꝛ licet contra bar. faciat glo. in. c. cum causam de testi. ꝛ cōtrarium tenet Saly. in auc̄. qui semel. C. de proba. in. viij. q. ꝛ in l. si quis decurio. C. de fal. ꝛ in. d. l. qui falsa vel varia. ꝛ dño Anto. in. c. dilectus. de capel. mo. ꝛ Bal. in. c. p̄mo. ℣. si enim dño. in titu. quid sit inuestitura. ꝛ in. c. i. ℣. cū aūt in titu. de cō trouer. inuesti. ꝛ Ang. in ꝓsilio incipiente: posito p̄o cōstanti. ꝛc̄. Et do. Anto. in. c. cū id tua de testibus. ꝛ in. d. c. cum cām. ꝛ do. Pe. in. c. per tuas. de proba. ꝛ in cle. ij. de testibus. Mihi lominus in casu nostro non obstat. si illi doctores teneāt cōtra Bar. quia bar. loquitur eo casu quo testis ī terrogatus aperte quo casu est coloratum satis teneī cōtra bar. ex eo qa vt cōiter videmus volūt testes cōplacere partibus: ꝛ aliter dicūt q̄ sint dicturi in iudicio. Sed in casu nostro iste testis nō fuit interrogatus aperte. vꝫ ab illis de roꝛatis. sed ab extraneo. ergo sequitur q̄ nō obstat opi. doctoꝝ cōtra bar. quia loquitur in alio casu. Et etiam est subtiliter cōsiderandum circa hoc: dicēdum q̄ cōsiderare debemus p̄sumptiones: aut enim extant validiores ꝛ cōfortiores p̄sumptōes p̄o p̄mo dicto. ꝛ tūc licet aliter dicat postea in iudicio: tunc erit standum primo dicto: licet extra iudicium. Et p̄sumptiōes sunt fortiores ꝛ potētiores p̄o secūdo dicto q̄ p̄o primo. ꝛ tūc stabimus secūdo dicto. ꝛ non primo. ista est distinctio noua ī ista materia. ꝛ probatur ī textu aureo. ꝛ sing. in. c. litteras de p̄sump. ¶ Modo ī proposito extant fortiores p̄sumptiōes p̄o primo dicto prolato per ipsuz Joānem: coram dicto Jacobo teste vt apparet ex varietate ipsius testis: tam in testimonio primo reddito coram iudice maleficiorum q̄ etiam qa ipse testis postea coram multis alijs personis productis in testes variauit ab eo q̄ dixerat in iudicio: ꝛ sic tam antequā p̄oduceretur in testem variauit ab eo q̄ dixit in iudicio q̄ etiam ab eo q̄ postea extra iudiciuz dixit. ꝛ multiplex variatio reperta est in isto homine. ꝛ sic non est cōueniens tale testimoniū. facit q̄ habetur in passione dñica. dū dicitur. ꝛ non erant conuenientia eorum testimonia: ꝛ maxime cōsiderato q̄ iste Joānes est homo criminosus ꝛ infamis ꝛ homicida: ꝛ iam cōmittens homicidium dicitur cōmittere crimen imane: vt pulchre dixit tex. in. c. miꝛor. l. di. in ver. flagitiū tam imane: vt inferius hoc ostendaz. Et sic apparet ex multis q̄ nullo modo sit adhibenda fides huic Joāni testi. cōsiderato q̄ causa sit criminalis ꝛ ipse est infamis saltem de facto. ꝛ sic non est testis omnino integer. ꝛ attentis tot variationibus. vnde cōiungendo oīa simul liquidissime apparet q̄ nulla fides sit ei adhibenda. Faciat glo. que allegatur p̄o singulari in. l. ij. ff. de excu. tuto. q̄ due p̄sumptiōes faciunt vnam plenaz probationem facit. c. afferte de p̄sump. c. ad nostram de emp. ꝛ vend. ꝛ. c. illo vos. de pignoribus. ꝛ. l. excipiuntur. ff. ad silla. ꝛ q̄ no. ibi bal. ꝛ q̄ voluit idem bal. in. l. fi. C. de proba. ꝛ sic probatur p̄o ista q̄ fit pluriuz p̄sumptionū coniunctio vt inducatur plena ꝓbatio: vt voluit bar. in. l. prima. ℣. itez cornelio. ff. de questio. ꝛ facit q̄ habetur in. l. ꝛ in modicis. ff. de contraben. emp. glo. in. c. accedens. el. ij. vt lite non conte. ꝛ in. c. cum causaz. de proba. ꝛ in. l. iij. ℣. eiusdem. ff. de testi. ꝛ Bal. in. l. iij. C. ad. l. iuli. maiesta. ꝛ Jo. de imo. in. c. veniens. el primo de testibus. ꝛ do. Abb. in dicto. c. cum causam. ꝛ in. c. tertio loco de probatio. ꝛ pulchre scribit. do. Pe. de ancha. in consilijs suis consilio. cclxv. Ex quibus modo apparet q̄ ex istis pluribus p̄sumptionibus resultat integra probatio q̄ nulla fides est adhibenda huic Joanni testi. ¶ Et preterea faciat ad predicta quia ꝓbatum est istum Joannez testem esse criminosuz quia cōmisit homicidiuz quo casu repellitur a testimonio per. c. testimonium. de testibus. Et si dicatur de iure ciuili: ad hoc vt quis repellatur a testimonio. vel ab accusatione requiritur q̄ sit conuictus ꝛ condēnatus de crimine. hoc tenuit glo. in. c. super eo. el primo de testi. ꝛ in. c. primo de excep. ꝛ mouetur per tex. ī. l. athletas. ℣. calumniatoꝛ. ff. de his qui. no. infamia. ꝛ per tex. in. l. iij. ℣. lege. ꝛ facit. l. qui iudicio. in versi. calumnia notatis. ff. ō accusati. ꝛ in. l. eius qui delatoꝛez. ff. de iure fi. ꝛ in. l. eadez. ℣. hac lege damnatus testimonium publice dicere prohibetur. ff. ad l. iuli. repetun. ꝛ. l. ꝓma. ff. de his qui. no. infa. ꝛ q̄ voluit Jac. butri. ꝛ Ange. in dicto. ℣. calūniatoꝛ. Quia imo probo euidentissime q̄ sufficiat q̄ sit conuictus. ꝛ p hoc alle. gl. valde sing. in dicta. l. qui iudicio. in glo. iudicatus que supplet vel conuictus. vnde sicut repellitur quis ab accusando si est condēnat⁹ vt ibi. ita repellitur si est conuictus: ꝛ allegat tex. in dicta. l. iij. ℣. lege. Et si dicatur amice. l. qui iudicio. loquitur eo casu quo quis accepit pecuniam vt accusaret vel vt non accusaret: ꝛ sic loquitur in accusatoꝛe. ꝛ. tex. in. ℣. lege. loquitur ī teste. ergo ō vno non arguitur ad reliquum. ꝛ sic non bene loquitur illa gl. quia de vno non infertur ad reliquum. glo. ibi valde singu. respondet q̄ eadem equitas est in repellendo accusatoꝛē que est in repellendo testez. ꝛ sic concludit q̄ illamet exceptio que repellit testem a testimonio repellit accusatorem ab accusando. Et sic concludit q̄ ad repellendum testem vel accusatoꝛez sufficit q̄ sit conuictus de crimine quo efficitur infamis: ꝛ ibi Bar. dicit illam glosam optime dicere ꝛ eam ibi sequitur Ange. ꝛ sentit ibi gl. expꝛesse q̄ tex. in. ℣. lege. habet locū in conuicto solum: ꝛ per consequens Bernardus in suis glo pace sua dixerim non bene ponderauit in isto puncto. Et ad hoc etiam allego tex. in. l. accusatoꝛ in versi. de preuaricatione conuictus: postea ex. l. non accusat. ff. de preuaricato. vbi preuaricatoꝛ infamis efficitur: vt dicta. l. athletas. ℣. preuaricator: ꝛ tamen sufficit q̄ sit cōuictus. vt repellatur ab accusa. Jta dicamus in testimonio sufficere q̄ sit conuictus. allego etiam ad hoc quarta q. iij. tex. in. ℣. lege. in versicu. qui ob testimonium dicendum: vel non dicendū pecuniam accepisse iudicatus vel conuictus erit. ecce ibi clarum tex. q̄ requiritur q̄ sit aut condēnatus aut conuictus. Ad hoc etiam allego glo. in dicto. ℣. lege. quarta. q. iij. que dicit ꝑm. ll. repellitur criminosus. ꝛ si nōdum sit lata sententia cōtra eum: ꝛ sic sufficit esse conuictum. ꝛ glo. accur. in dicta. l. iij. ℣. lege in versi. conuictus supplet. s. per suam confessionem. Et sic apparet q̄ sufficit q̄ sit conuictus aut testib⁹ aut confessione sua vt repellatur a testimonio: ꝛ equiparantur ista confessio ꝛ conuictio seu esse conuictuz testibus: vt probat tex. c. at si clerici de iudi. Et ad iura superius allegata in cōtrarium. respondeo q̄ debent intelligi ꝑm. d. l. accusatoꝛ. ꝛ sic sufficit q̄ sit cōuictus. vnde dicitur q̄ imo requiritur sentētia supple: vel equipollens. ꝛ ideo dixit Bal. in. l. i. C. de delic. defun. q̄ si reus accusatus post confessionem criminis mortuus ē. bona eius confiscantur. ꝛ si oppo. q̄ requiritur sententia. respondet ipse q̄ sufficit equipollens. facit. l. fina. C. ex quibus causis infa. irro. in versi. conuictus. aut conuentus. ꝛc̄. Et satis est q̄ appareat ex actis istum fore criminosum. ar. ei⁹ q̄ no. glo. in. l. sancimus. C. ad trebel. Cum ergo in proposito nostro appareat per testes istuz Joānem fuisse confessuz se occidisse hominem: ꝛ probatur ex fama: ꝛ ex multis vt apparet ex ꝓcessu. quo casu resultat crimen notoꝛium ꝛ homicidium notoꝛium: ergo sufficit. arg. eius q̄ habetur in. c. ad nostram de iureiuran. ꝛ in c. cum olim de re iudi. ꝛ in. c. bone. de elec. ꝛ. l. iij. ℣. q̄ si de frumētaria. ff. de admi. re. ad ciui. perti. ergo. ꝛc̄. ¶ Preterea accedat etiam. quia iste perseuerat in peccato mortali. quo casu repellit a testimonio. nam licet glo. multum sing. in dicta. l. iij. ℣. lege. dicat q̄ de iure nostro: scilicet ciuili homicida. non repellitur a testimonio. sed ꝑm canones bene repellitur et ibi allegat glo. totas decreti. ꝛ faciat glo. in. l. fina. C. ex quibus causis infa. irrog. tamen ille glo. intelligē de sunt in homicida emēdato ꝛ reducto ad bonos moꝛes: sed ī eo qui perseuerat ī peccato mortali est secus: ꝛ ad hoc alle. elegās simile q̄ refert bal. in. l. apud antiquos ad fi. C. de fur. vbi dicit q̄ faciēs furta domestica ꝛ perseuerat in illis punitur vt p̄o magno furto. alle. Nico. ō ma. ꝛ odofre. ꝛ facit. l. iij. ad finem. C. de epi. au. ꝛ q̄

ibi voluit Guil. et bal. cum ergo ille perseuerat in peccato mor tali: imo coniuncto tali peccato nō est alienū ab heresi: naz di xit in suo testimonio q in pascate propter sua demerita nō ac cepit corpus dñicum contra omnem iuris dispositionem. vt in c. omnis vtriusqz sexus. de peni. et re. et iuxta illud q dixit bea tus paulus probet seipsum homo z de pane illo edat et de ca lice bibat zc. Et sic apparet q pseuerat in peccato mortali et continuatum tale peccatum non est alienum ab heresi. vt nor. in. d. c. omnis vtriusqz sexus. Et faciat q habeť in. c. quicūqz et in. c. rursus. xi. q. iij. et no. in. c. i. de iudi. de intellectu illorū iurium. c. quicūqz. et. c. rursus. et faciat q habeť in. c. cū contu matia de here. li. vi. ¶ Preterea nos sumus ī cā criminali: vt supius fuit dictum: quo casu requirunť pbatiões luce meridia na clariores: vt in. l. sciant. C. de proba. et sic requirunť testes itegri: et p ꝓñs testes infames infamia facti repelluntť a testifi cando ī causa criminali: facit q no. bar. in. l. cassius. ff. de fena to. et bal. in. cūctos populos. C. de sum. trini. et fide ca. Et iō idem bal. dicebat in. c. i. in ti. per quot testes probeť ingra. q vbicūqz ius regrit testem integre opinionis nō sufficit eē infa mé infamia facti. Et faciat q voluit Ja. bu. in. d. l. ob carmen §. fi. de testi. et late cōcludit bal. in. l. cūctos popu. infamē infa mia facti nō posse testificari in causa criminali. sed ille effect⁹ ē infamis infamia facti et leuis opiniōis z grauata est condictio sua apud bonos et graues ꝓpter homicidiū ab eo cōmissum et pp alia de qbus apparet ī testibus ꝓductis: sequiť q nō po tuit testificari ī ista causa. Et extra istis multifarie multisqz ma dis apparet nullam fidem eē adhibendā huic testi. z maxime cum dicit q iuit cum illo petro ad denūciandū illum insultū ad illos de barberijs quo cāu resultat sinistra suspicio ꝓtra eū. ¶ Nunc ꝙo capio ꝑm testem. vz illum antoniuz filiū dicti Jo annis testis q formaliter depōit eodez modo quo deponit ei⁹ pater. z sic eundem meditatum ꝑmonez exprimit: quo casu nō valet dictum eius. vnde bal. in ti. de pace constan. in. §. die lu ne. dicit ꝓ illum tex. ꝓbari aperte q si tabellio scripsit ꝑmo di cta vnius testis z postea dixit idem per omnia talis testis siue sub eadem die siue sub alia nō est vis q talis scriptura appro bat in vnam consonantiam concordasse: lz aliqui dicant q ista scriptura nō vz ꝓp incertitudinem: alij dicunt q nō valet: q: p ferunt eūdem meditatum ꝑmonem: bal. ꝙo ibi dicit q nec pri ma ratio valet q: totum videť repetitū. nec scōa q: q dicť de eodem meditato ꝑmone bz locum qñ testes sunt suspecti. sec⁹ si sunt bone fame. z sic concludit bal. ibi q data suspicione te stium qñ ꝓferunt eūdem meditatum ꝑmonem nō valet eoruz testimoniū. z ꝓ ꝓñs nō adhibeť eis fides. Sed ita est ī casu no stro: q: ꝓferunt eūdem meditatuz ꝑmonē: z sunt suspecti vt sa tis apparet de suspicione illius ꝑmi testis: z q: iste ꝑnus est ei⁹ filius. z est. xiij. annorum. z sumus in causa criminali: ergo segtur q nulla est fides adhibēda huic ꝙo testi. facit. l. iij. post ꝑn. ff. de testi. vbi testes dicūť suspecti qñ ꝓferunt eūdem me ditatum ꝑmonē. z ideo hosti. in. c. nihil. de ꝙb. signi. reꝓhen dit quosdā notarios q ex pigritia scribunt dicta testiū hoc mō dixit in omnibus vt proxim⁹. z male faciūt ꝑm euz: z hoc ēt cor rigit q: ex modo loquendi multū pōt comprendi falsitas. z iō dicit q tutius est q extense describanť. z loquitur hosti. eo ca su quo notarius scribit hoc modo talis testis productus dixit ī oībus ꝓut testificatus est dict⁹ testis: z in casu nostro non ē sic q: iste notarius scripsit p extensum testificationem istius anto nij q antonius de verbo ad ꝙbuz testificatus est: vt eius pater z sic eūdem meditatum sermonem protulit merito apertissime comprenditur falsitas. z ibi. d. Anto. dicit in. d. c. nihil. q ē ne cessarium q notarius scribat per extensum. q: alias nō proba ret dictum testis. q̄si per omnia proferat eūdem meditatuz ser monem. Faciat q pulchre voluit spe. in ti. de teste. §. tractan dum ꝙsi. cautum quoqz. vbi dicit q curia Ro. reprobat talē modū qō notarius scribat dictum testis abreuiate. z dixit testifi catus est vt proximus: z clemens quartus tale testimoniuz nō admittebat. Et ideo bal. in. l. i. C. de vete. iure enucle. dicit q ꝓpter nimiam obscuritatem z diuersitatem z similitudinem dicitur fides testium vacillare. z ibi etiam dicit q iudex debet arbitrari z considerare ex coniecturis. an proferendo vnum. z eūdem meditatū sermonē videātur subornati: z faciat q vo luit bal. in. l. verbum volo. C. de fideicom. z in. l. ampliorem. §. refutatoriis. C. de appella. z in. l. testium. in. iij. col. C. de te sti. z tex. in. c. causamqz. z in. c. ex tenore de testibus. z dñs An to. in. c. licet ex suscepto. de foro compe. Et sic apparet ex hoc q nulla fides adhibenda est huic ꝙo testi. z maxie presumitur suboznatio de facili: q: pater falsum est testificatus: vt apparet ex predictis. z iste filius profert eūdem meditatum sermonem z est puer quia quatuordecim annorum in quo de facili presu mitur suboznatio z maxie q: per omnia dicit: vt dixit eius pa ter: z etiaz quia est minor. xx. annis quo casu iura prohibent mi norem posse esse testem in causa criminali. vt est tex. in. l. in testi monium. §. i. in ꝙb. qui minor. xx. annis erit. ff. de testibus. z fa cit glo. mag. in. l. inuiti ad fi. eo. ti. cum ergo ista sit causa crimi nalis sequitur q nullo modo potuit testificari. iste antoni⁹ mi nor. xx. annis. z admirari vehementer soleo in hac facti contin gentia q iudex ad testificationē istoruz duoruz testium tulerit sententiā contra illos de rosatis ad soluendā penaz: deus vide at. z qui habet aures audiendi audiat. q in causa criminali fe ratur snia ex testificatione testium falsoruz inhabiliū z minoꝝ. xx. annis. auditu z dictu. videtur horrendū. Et ideo concludo ex supradictis insultuz predictuz nullo modo fuisse probatum. z ideo standuz est regule: qō actore nō probāte reus est absol uendus: vt in. c. vt nostruz. vt eccle. benefi. z. l. qui accusare. C. de edendo. cuz si. Et ideo ex superioribus dictis concludo par tes iudicis esse in declarando dictos de rosatis non incidisse ī penaz. z etiaz declarare illaz sententiaz fuisse nullius momēti. ¶ Capio aliaz dubitationez que iudicio meo ē toto posse exa minanda: licet per dominos aduocatos nō fuerit tacta. vz stā te instrumento promissionis de nō offendendo aliqualiter vel aliquo modo vel quacūqz ratione vel causa zc. z illi de barbe rijs fecerunt laborari aut seccari in bosco z nemore illorum de rosatis: quo casu nulla est dubitatio q posito q illi de rosatis dedissent cuz speto illis de barberijs nō ꝓpter hoc incidissent in penaz contētaz in instro promissionis. z ē ratio viua z forma lis: quia quotiēs quis non ex antecedenti causa p quā ante ꝑ missionez fuerat facta promissio de non offendendo: sed ex cā de nouo superueniente offendit non dicitur venisse contra in strumentum promissionis: quia intelligitur ex causa de preteri to non ex causa de nouo superuenienti: quo casu non dicitur venire cōtra promissionez. ita expresse determinat Bar. in. l. aut facta. §. causa. ff. de penis. per tex. illuz ibi. Et faciat simile eius q dicimus de sententia z transactione contra quas quis venire non dicitur si ex antecedenti causa nō egit sed ex noua superueniēte: vt de snia probať: vt. ff. execu. rei iudi. l. cuz qrit. l. fi de certa. C. de transac. z. l. si ita quis. §. seia. ff. de ꝙb. obli. Huic ēt snie acquieuit bal. in. c. i. circa prin. de pace tenē. z vio la. eius ergo zc. Ceterū eadē cōclusio ꝓbať ex snia eiusdē bal. in. l. vex. ff. de furtis. z in. l. illicitatio. §. q illicite. ff. ō publica. dicentis q per adulteriuz in vxorē eius: cū quo pax facta ē cō missuz aūt furtuz bonorū eiusdez non dicitur pax esse rupta: cū hec ambo non fiant causa iudicandi fz retractandi inimicitiā iam sopitaz. sed vnuz causa libidinis aliud ꝙo causa lucri. Sic itaqz est dicendū in proposito dicti de rosatis posito nō tū con cesso q fecissent insultū tū non fecerūt illuz insultū ex antiqua causa inimicitie. sed ex alia diuersa nouiter superueniēte ex quo fecerūt illi de barberijs laborari in bosco aut terreno illoruū de rosatis. vnde nō dicūtur venisse cōtra instrumentū promissiōis ¶ Preterea faciat qa licet in dicto instro promissiōis dicatur q promisit nō offendere aliquo mō vel causa vel rōne nihilo minus habet tacitā cōdictionē seu tacitā clausulā a iure subin tellectaz. scilicet nisi causa noua superuenerit ob quā ad offen sam idē ipulsus fuerit: hoc primo manifeste probatur ex decisi one. Jo. an. in addi. Specu. in rub. de treu. z pace. z bal. in. l. cū proponas. C. de nauti. feno. et ī. l. cū proponas. C. de pac. z in. c. semel mota. ff. so. ma. z in. l. qui fidē. ff. de trāsac. z habe tur ī. l. cū par. §. illi. ff. de reg. iur. z p canonistas in. c. ꝙstitutus de penis. vbi decidunt q si post promissionez mutuo factaz de nō offendendo sub pena z quis ex post facto offenditur si ipe offensus offendit nō dicitur rupisse pacem. nec venisse contra instrumentum promissionis z per consequēs non incidit in pe nam ex eo quia tacituz habuit subintellectū dicta ꝑmissio: rebus

ſic ſe hñtibus: ⁊ noua nõ ſupueniẽte cã. l. q̃ro. §. iter locato: ẽ ff. locati. c. cuz. p. de renũ. l. q ꝑ ſuus. ff. de ꝓdi. ob cau. ⁊ q̃ no. glo. o: di. in. l. qdam cum filium. ff. de ꝟbo. ob. Et optime facit q̃ no. bar. in. l. quotiens. §. ſi duo. ff. de here. inſti. ⁊ in. l. q ſeruum. ff. de ꝟb. ob. Et in ſimili faciat q̃ habetur in. l. ſi liber tus nõ aluerit: alias. l. ſi patronus nõ aluerit. ff. de bo. liber. ⁊ q̃ voluit bal. in. d. l. cum ꝑponas. C. de nauti. feno. vbi ĩducit illum tex. ad hoc notabilem q̃ ꝑmiſſio facta ad alium nõ ingetando ſub pena: tacituz hz ſubintellectum: niſi culpa p̃cedat inquietationẽ ab eo cui ꝑmiſſio facta fuit: ſz in caſu propoſito: ſi dicti de ioſatis offendiſſent illos ó barberijs: quos tñ nõ offenderunt nihilominus ꝑceſſit illa offenſio culpa ⁊ defectu illius petri de barberijs: faciendo poſt ꝑmiſſionem dicti inſtrumẽti labozari in boſco ſeu nemoze dictoꝝ ó roſatis: ⁊ p ꝙs ſibi imputent: ⁊ maxime qa fecit iniuriam in rebus: ⁊ ẽt in ꝑſonam cũ ille petrus de barberijs dixerit. tu nõ dice lo vero: q̃ idem eſt dicere q̃ tu mentiris: ⁊ ſic offendit illos de roſatis. re ⁊ verbo: q̃ caſu talia ꝟba inferũt iniuriã q̃ offenſa eſt. ⁊ ita formaliter cõſuluit. d. ludo. ro. in ſuis cõſilijs conſilio. clxxxij. incipi. in caſu ꝓpoſito dicendum eſt. Faciat q̃ no. bar. in. l. i. §. cum arietes. ff. ſi quadru. pau. feciſ. dica. ⁊ in. l. cũ pater. §. libertis. ff. de le. ij. ⁊ in. l. ſi ſeruum. §. ſequit. ff. de ꝟbo. ob. ⁊ q̃ no. pe. ⁊ cy. i. l. petens. C. de pac. ⁊ bar. in. d. l. qui fidem. ⁊ bal. in auc. dos data. C. de dona. ante nup. ⁊ glo. in. l. ſi nõ fuerit. ff. de iureiur. ⁊ ange. in. l. iuriſgẽ. §. ſi paciſcar. ff. de pac. Et poptime faciat illud quod doctoꝝ illuminatiſſimo gregorio venit in mentem ad nepotianuz: vt refert gratianus. in. c. eſto ſubiectus. lxxxv. di. in ꝟſi. ſcitum eſt illud oratoris domicij. cur ego inquit te habeam in principem cum tu non habeas me vt ſenatorem. ⁊ ibi glo. colligit arg. q̃ fruſtra petit debituz q̃ q̃ debet nõ ꝑpendit. ⁊ facit q̃ no. glo. in. c. fruſtra. de reg. iur. lib. vi. ⁊ facit q̃ habet in. c. peruenit de iureiu. ⁊ q̃ ibi no. d. abb. Et ſic ꝙcludo ex prędictis q̃ poſito nõ tñ cõceſſo qõ dicti de roſatis feciſſent inſultum. ꝓtra illum petrum de barberijs nihilominus impune potuit facere: qz ex cauſa nouiter ſupueniẽti poſt illam ꝑmiſſionẽ de non offendẽdo: qz ille petrus de barberijs rupit inſtrumẽtũ ꝑmiſſionis faciẽdo labozari in terreno illoꝝ de roſatis. ⁊ iõ ex quo impune potuit facere ille de roſatis ⁊ ille petrus fuit ille q̃ incidit prius in penam ducentoꝝ ducatoruz. ⁊ ideo videt q̃ ille petrus de barberijs inciderit in penam. ⁊ ſic partes iudicis erunt in condẽnando illum petrum de barberijs ad penaz ducentoꝝ ducatoꝝ: quoꝝ centũ applicabunt camere fiſcali. ⁊ alij centum applicabunt illis de roſatis.

¶ Capio nunc aliud dubium. vz poſito q̃ ꝑbatur eſſet inſult⁹ nõ tamen conceſſo. an ex hoc ſit pena conuentionalis cõmiſſa: poſito q̃ armis ſe non tetigerint. Et circa hoc ego conſidero ſummam imperitiam illius iudicis maleficioꝝ q examinauit illum ioanẽ primũ teſtem. qz ille teſtis eſt ruſticus ⁊ depoſuit per nomen iuris dixit enim q̃ maximum inſultum fecerunt illi ó roſatis: ⁊ certum eſt q̃ ipe. ẽt dixit extra aliter: vz q̃ illi erãt pueri dixit enim q̃ ſi ille petrus de barberijs habuiſſet arma lõgioza feciſſet maluz alicui de illis putis de roſatis iſto vocabulo vſus eſt vt ſuperius eſt oſtenſum: ⁊ poſtea depoſuit q̃ maximũ inſultum fecerunt. ¶ Modo cum iſte eſſet ruſticus que demẽtia fuit in illo iudice nõ examinare ⁊ interrogare ipſum teſtem: qd ĩtelligebat eſſe inſultum: iuxta ea q̃ no. bar. in. l. i. ff. ſi cer. pe. ⁊ iõ peſſima fuit illa examinatio: ⁊ p ꝙs nullius effectus. facit. c. p̃ſentium de teſti. lib. vi. ⁊ ideo ꝙſiderato q̃ erat ruſticus ⁊ deponit p ꝟba iuris debuit examinari. ⁊ interrogari. qd erat inſult⁹ ⁊ qd intelligebat eſſe inſultus. ⁊ pp hoc videt q̃ fuerit male examinatus. ⁊ p ꝙs nullo mõ ꝑbat. vnde ſuccedit ſing. doctrina bal. in. c. ſacramentum in ti. de cõſue. recti feu. in vſi feu. vbi dicit q̃ teſtis non legitime examinatus non facit indicium. ⁊ dat doctrinam mirabilez in hoc q̃ ſi teſtis eſt legitimus ⁊ idoneus tñ modus examinandi nõ eſt congruus q̃ dictum teſtis nõ facit indicium: ⁊ ſubdit q̃ talis examinatio nõ caret q̃li q̃li ſuſpitione: qz non laborauit ad ꝟitatem inquirendaz: que doctrina imponit gladiũ ⁊ ſecurim ad iſtam dubitationẽ. Et ſic duo interuenerunt qz ꝑſona nõ eſt legitima: vt ſuperius eſt dictum: ⁊ ẽt qz non interuenit legitimus modus examinandi. Et eodem modo accidit in illo antonio ꝟo teſte ꝓducto: qz iudex ille ẽt nõ interrogauit illum teſtẽ: qd erat inſultus ⁊ quo ĩtelligebat eſſe factum inſultum: ⁊ ſic erat ille teſtis q̃tuoꝝdecim annoruz. ⁊ deponebat ſup cauſa criminali: ⁊ non fuit recte examinatus: ⁊ ſic interuenit defectus ꝑſone: qz nõ erat teſtis legitimus: ⁊ ẽt interuenit defectus modi examinandi. ⁊ ſic aptiſſima eſt cõcluſio q̃ dicta illoꝝ teſtium ſunt nullius effectus. ⁊ ideo de illo inſultu non eſt curãdum. Eſt aũt ope precium videre: ſi ita eſſet q̃ illi de roſatis abaſiaſſent ſpeta ⁊ dixiſſent: ſi tu vis aliqd venias huc. an iſta dicaẽ offenſa: adeo q̃ incidant in penam cõtentam in inſtro. Et circa hoc bal. multum eleganter in. l. licitatio. §. q̃ illicitatio. ff. de publica. tangit q̃ dicaẽ eſſe iniuria ꝑſonalis ⁊ que dicaẽ eſſe iniuria realis: ⁊ dicit q̃ vbicũq; inferẽ violentia q: qs eijcitur violẽter de loco vel de poſſeſſione dicẽ fieri iniuria perſonalis. alle. glo. in. l. itaq; fullo. ff. de fur. quã glo. alle. ꝑ ſing. bal. in. c. quãto. de iudi. ⁊ ẽt illam glo. magnifecit bar. in conſilo incipi. ſtatuto caſtri plebis. ⁊ ſtricte dicitur offendi ꝑſona qñ tangiẽ ꝑſona vel res coherẽs perſone: vt voluit Jnno. in. c. nuper. de ſen. exco. ⁊ bal. in. l. ſi qua p calũniã. C. de epiſ. ⁊ cle. vnde ſi aliquis principaliter facit aliquid ꝓtra res: ⁊ ſecũdario cõtra ꝑſonam: vt in violentia dicẽ fieri iniuria ꝑſone: ſi ꝟo fiat in rebus: vt in furto: ⁊ ſimilibus tũc concludit bar. ibi q̃ nõ dicẽ fieri iniuria ꝑſone. ¶ Modo i ꝓpoſito nr̃o certum eſt q̃ dicendo illa verba cũ ſpẽto abaſiato fati inanci ſe tu voi nulla nõ inferẽ violẽtia rebus nec inferẽ violẽtia ꝑſone: ꝛz ergo ꝟba appoſita in dicto inſtrumento ſint ita p̃gnantia ⁊ larga: qz dicũt de ſe aliqualiter nõ offendendo. ⁊ in ℔ nõ ſe offendere vel offendi facere quouis mõ rõne vel cã: ⁊ in ℔ parti que offendetur ſiue illa ꝟba cõprehendant offenſam perſone ſiue offenſam rer̃ tñ in caſu nr̃o non interuenit offenſa rerum. nec offenſa ꝑſone: neſcio videre ex quo capite ille iudex cõdẽnauerit illum de roſatis. Et ſi dicatur q̃ tex. valde ſin. in. l. item apũ labeonem. §. i. ff. de iniur. vbi eſt tex. de amenatiõe. vbi ille qui non percutit nec ꝟberat tenetur actione iniuriaꝝ vtili: ꝛz nõ teneatur actione directa q̃ ang. ibi reputat notabile pp ſtatuta. vnde ꝛz illi de roſatis nõ percuſſiſſent tñ ſufficit amenatio vt teneatur vtili actione deſcendente ex iſto inſtro ad penam ducẽtoꝝ ducatoꝝ: qz ad hoc ego rñdeo. ⁊ ante oĩa pondero tex. d. §. i. in ꝟ. ſi qs qdez pulſatus nõ eſt. vez manus aduerſus eũ leuate ſunt ⁊ ꝑterritus q̃ſi vapulaturus nõ tñ ꝑcuſſit: vtili iniuriarum actione tenetur. ⁊ ibi dicit ange. illuz tex. foꝛe valde notabilem ad ſtatutum diſponens q̃ ꝑcutiens priuaẽ i decez. nã ſi nõ ꝑcutit ſed amenat teneẽ vtili ex iſto ſtatuto alle. plẽ no. in. l. ſi quis non dicaz rapere. C. de epi. ⁊ cle. vnde ille tex. non facit ꝓtra hanc dubitationem: ex eo qa loquiẽ qñ quis amenauit ⁊ ex illa amenatione fuit ꝑterritus: ⁊ qa vapulatur⁹ ex illa amenatione. ſed in caſu noſtro illi de roſatis nõ amenauerunt nec perterruerunt illum petrum de barberijs q̃ſi vapulaturum ab eis. ſed dũtaxat abaſiauerũt ſpetũ ⁊ dixerũt ſi vis aliqd venias huc. vnde nec amenauerunt nec ꝑterruerunt illum vt vapulatuꝝ: ſed interpellarunt eum ſi volebat facere aliqd cõtra eos. ⁊ ſic ille tex. nõ mereẽ allegari incõtrariuz. vnde ex illo actu nullum delictum factum reſultat: qz nõ eſt illa offenſio ꝑſone aut rebus: ergo ſequiẽ q̃ nulla pena venit imponenda. l. teſtamento centurio. ff. ó manu teſta. Et ex iſtis ꝙcludo q̃ nullo modo fuit cõmiſſa pena cõuentionalis.

¶ Capio nunc aliud dubium. vz poſito q̃ ipſa pena conuentionalis potuiſſet peti ab ipſo iacobino. cõſiderato q̃ ꝑ eodez delicto fuit impoſita pena ſtatuti. ⁊ de ipſa pena fuit hĩta gratia. an ꝑ huiuſmodi gratiam videaẽ remiſſum delictum iſult⁹. ⁊ p ꝙs omne q̃ ex inſultu ſequi poſſet. ⁊ ad hoc rñdeo q̃ iſta pena cõuentionalis ꝑtim veniebat applicanda fiſco. ⁊ partim parti: aut nos loquimur quo ad partem applicãdã parti: ⁊ certum eſt q̃ non videt remiſiſſe illam partem hoc decidit gl. elegans ⁊ peregrina in. l. veniam. C. de in ius vo. que dicit nõ licere ſupplicare principi ſup remiſſione pene qñ huiuſmodi pena venit applicãda parti. Et ſimiliter q̃ conceſſio facta ꝑ ꝓncipẽ penam remittẽtem nõ haberet parti obeſſe: vt. l. inuaſoꝛ. C. vñ vi. ⁊ ibi inducit illa glo. ꝑ bar. et bal. ⁊ cõiter omnes. ad cõpoſitiones que quotidie fiunt inter cõitates: vel etiaz inter dñm ⁊ cõitatem: qñ hincinde oĩa remittunt generaliter: vt huius remiſſiones nõ extendant ad penas particulares q̃ particulari

ter uenīūt applicāde pſonis pticularibus iparum cōitatū ꝛ facit ad ℔ q no.inno.ꝛ.d.ant.in.c.in nr̄a ō in iur̄.ꝛ ℔ ſequiť ēt idē bal. in.l.poſt oebtionē.C.de fur.q pulcre limitauit idē bal.in.l.gcūq; C.ō ſuis fugi.vbi dic̄ hoc hēre locū i ꝓpoſitionib⁹ gñalib⁹ ſi i illis fieret mētio ꝛc̄.q particulariter ptinerēt ad pticulares pſonas ꝛ ꝓnceps hēret ꝓceſſū pticulaꝝ pſōaꝝ vt q; ℔ fieret i ꝓſilio gñali q totū populuꝫ repſentat vt voluit glo.in.℟ica.C.q̄ ſit lōga ꝓſue. Vel qñ ℔ fieret a capitāeo gñali q ſimiliter ꝓceſſū hēre cenſeť vt. l.legitia.ff.ō pactis tc̄ cēt ſec⁹. Et ad p̄dicta faciat q voluit āge. i.l.cās.C.de trās.ac. ¶ Ō i ꝓpoſito ſequiť quo ad ptē pene ap plicādā pti ñ vī facta gr̄a.ꝛ iſtō ē i dubitatū. Aut noſ loqmur quo ad ptē pene q̄ veniebat applicādaꝫ fiſco ꝛ tūc dico q ex quo ꝓn ceps fecit gr̄aꝫ vī q illa gr̄a ſit latiſſime iterp̄tanda quo ad ea que tēdūt in p̄iudiciū ipius ꝓcedētis: vt.in.l.bñficiū.ff.de ꝓſti.ꝓn.l.ſi qñ.C.ō bo.uac.li.x.c.viſis.xvj.q.ij.c.cū dilecti de dōatio. ¶ Ad̄ñ pulcre dicebat bar.in.l.i.§.fi.ff.de q̄ſti.p illū tex. in ℣ſi. gr̄aꝫ tibi faciet ꝛc̄.q quotiēs ꝓnceps facit gr̄aꝫ alicui q tūc vī illū reſtituer q ē pl⁹ q̄ idulgētia ꝓcedere.ꝛ idē voluit idē bar.in.l.fi.ff.de ſen. paſſ.ꝛ idē voluit i.l.fi.ff.e. ¶ Ita dicam⁹ in ꝓpoſito nr̄o cū ergo ꝓnceps fecerit gr̄aꝫ dicto Jacobino de hui⁹mōi ōlicto ſeq̄ť q illa gr̄a itelliget cū plenitudine quo cāu remittunť culpe ꝛ recipiť ad fauores vt pulcre voluit bal.in tit.ō pace ꝓſtātie in.ij.col. ¶ Nec curo inſiſtere vtruꝫ ōbeať ēt pena q̄ venit ex diſpoſitiōe iſtr̄i ꝓmiſ ſionis.q; ex quo ſtatutū appōit penā.ꝛ ptes apponūt ēt penā q nō videnť r̄ceſſiſſe a pena ſtatuti q; nō potuerūt ptes p ſuas.ꝙē tiōes tollere diſpoſitio nō ſtatutariā.l.nēo pōt.ff.de le.i.c.reqſiſti de teſta.cū ſi.ꝛ facit q no.bar.in.l.i.ff.vi.bo.rap.ꝛ.d.pe.ō āch. in.c.q̄ſtus de foro ꝓpe.ꝛ in.c.i.de re iudi.li.vi.ꝛ io.an.in addi. ſpec.in rubri.ō furt.ꝛ p eūdē.d.pet.in.c.i.de ꝓſtitu.li.vj.ꝛ p bal. in.l.ſi qs ab alio.ff.ō calū.ꝛ gl.in.c.ij.ō tem.or.li.vj.ꝛ ibi.d.dñi cus ꝛ bal.in.l.nō eſt nouū.ff.de legi.gl.in.c.olī de accuſa ꝛ ſaly. i.l.q ſepulcra.C.ō ſepul.viola.ꝛ āge.in.l.quotiēs.ff.ō actio.ꝛ ob li.ꝛ q voluit alberic⁹ de roſate i qōnib⁹ ſtatutoꝝ in.ij.pte in qōe xvij.q; circa hoc nō iſiſto q; ſatis apparet ō victoria hui⁹qōnis q; iā ſupior vī remiſiſſe oēꝫ penā ōſcendēte ex illo ōlicto q; gr̄a oꝫ in telligi plena vt ſupius dixi. Et ex iſtis cōcludo q ꝓnceps ſeu fiſc⁹ nullo mō.poſſit agere ad dictā penā centū ducatorū tā q̄ illā re miſſerit et maxie odio penaꝝ de penit.di.i.§.pe.c.odia de re.iur. li.vj.cū ſi. Et maxie q; iſte Jacobin⁹ a quo iſta pena petiť nō eſt de ingſitis nec laborat morbo ꝛ delicto ꝓpꝛio ſꝫ alieno ſi delictū dici poſſet.ꝫ in ℣itate illi de roſatis in hoc nō delinq̄runt vt ſupi⁹ fuit manifeſte oñſum. ¶ Ad aliud dubiū tum q̄riť dato ſine p̄iu dicio ℣itatis q pena ꝙuentionalis peti poſſit an tota peti poſſit an ℣o ōbeat ōtrahi. ſtatutaria. Et circa ℍ.d.bal.in.c.at ſi clīci in vij.col.ex̄ de iudi.q̄riť an ſiqs eſt min⁹ punit⁹ q̄ ōbuerit poſſit pe nā in plus puniri vt ē in cāu nr̄o q; iſti de roſatis ōbebāt puniri in pena ꝓmiſſionis iſtr̄i ꝛ fuerūt puniti in pena ſtatutaria ꝫ in ℣ita te nullo mō ſūt puniēdi nec i pena cōuētionali.nec in pena ſtatu taria vt plē ſupius eſt oñſuꝫ.bal.ibi dicit. Aut iſta pena pluris de ſcendit ex eadē lege q ex diuerſis legib⁹ quaꝝ vna punit in plus alia in min⁹ vel in minus. Primo cāu decidit q oꝫ illo pluri pu niri ꝛ q̄ten⁹ punitus eſt nō oꝫ in illo pluri puniri ſꝫ vna pena pōt euelli.de corpore alteri⁹.vt.l.ſi ſuus.§.bōe.ff.de ꝙdi.furti. Ad̄o do.in cāu nr̄o ſi iſta pena veniret imponēda ex eadē lege vna pe na pōt euelli de corpe alterius. Si vero pena venit ex diuerſis le gib⁹. Et tūc aut q̄libet lex ex ſuis finib⁹ eſt ꝙtēta q̄ſi itegra pena ꝛ ſufficit punitio ex vna.l.ſenatus cenſuit.ff.de accu.q; hic eſt ter min⁹ ꝛ maxie pene dic̄ hoc ꝓcedeť ſi lex poſterior ſit mitior vt.ff.ō re mili.l.q cū vno.§.q poſt. Ad̄ō in ꝓpoſito nr̄o iſta pena impo niť diuerſimode a ſtatuto mutine ꝛ ab illo inſtr̄o ꝓmiſſionis facto ipo ptāte mādante ꝛ exigente illā ꝓmiſſionē de nō offendēdo q; ptes ipe nō ſpōte ſua ꝛ volūtarie illaꝫ ꝓmiſſionez fecerūt.ergo cū q̄libꝫ diſpoſitio ex ſuis finib⁹ eſt ꝙtenta q̄ſi itegra pena ſufficit pu nitio ex vna pena fuerit punitus ille iacobin⁹ ex diſpoſitiōe ſtati ſequiť q in poſit⁹ eſt finis talib⁹ penis ꝛ p ꝙs nō pōt ampli⁹ pu niri q; de delicto vnius nō oꝫ pluries apponi pena ſufficit cum ſe mel.fuiſſe punituꝫ. Faciat q voluit.d.bal.in.l.nullū.C.de teſti. vbi refert diſputationē. Ja.de bel.ergo concluſio eſt veriſſima q ſi oꝫ peti āpli⁹ alia pēa ꝛ ſic ō doctrina bal.i.d.c.at ſi clerici appo ſunt gladium ꝛ ſecurim ad radicē hui⁹ qōnis ꝛ p ꝙs ptes dñi.iu dicis erunt i p̄onūciando ꝛ declarando nō poſſe illū iacobinuꝫ ſeu illos de roſatis ampli⁹ ꝙueniri ad penā vigore ꝓmiſſionis p̄e fate facte in illo inſtr̄o ꝫ in veritate non ſit ꝓbatū de illo inſultu ꝛ offenſione. Ultio cū queriť an dict⁹ Iacobin⁹ veniat abſoluen dus ſtante dubitatione poti⁹ q̄ ꝙdēnand⁹ certe ſic q; ſemp capiť ꝓbatio q̄ fauet liberatiōi vt.l.lege iulia petronia.ff.ō manu.ꝛ per bal.in.l.ꝯctus.C.de fide inſtru.ꝛ in.c.dño guerrā.§. portiōes in tit.hic finiť lex. icipiunt ꝙſue.regni. Ita ē dicēdū in cāu nr̄o vt ſte mus abſolutiōi ꝛ liberationi cū agať de fauore liberatiōis.l. ari anus.ff.de acti.ꝛ obli.c.ex litteris ō proba.cū ſi. Et ex p̄dcis elli ciť cōcluſio manifeſtiſſima illā ſn̄iaꝫ male ꝛ peſſime fuiſſe latā ꝛ il los de roſatis nō incidiſſe in penā nec veniſſe ꝓtra inſtr̄z ꝓmiſſio nis de nō offendēdo. nec poſſe peti penam.c.ꝛ.cc. ducatorū ab illo iacobino ſeu a fideiuſſorib⁹. Et iſta mihi vī ē ℣itas in dubi tata. Laus deo clemētiſſimo .d.ādreas barbacia.Siculus.

¶ Caſus conſilij duodecimi.

¶ Ultrū renūcians appellatiōi vel deſerens appellationē vel nō appellans poſſit agere ꝯ iudicē in ſindicatu. Et an ſit neceſſaria ēt excuſio vbi ꝓcediť ſine ſtrepitu ꝛ figura iudicij. Et quid opē tur illa ℣ba in ſtatutis ꝛ ēt in reſcriptis. Et de intellectu.l.ſi ſuus §.ſi cōis.ff.ꝓ ſocio. Et an inter reos debēdi ꝓs ſit agēduꝫ ꝙtra vnū magis q̄ cōtra aliū. Et an et qñ extimatio facit emptionē: ꝛ maxime in re doctali.

Illud. Aſſeram in mediū q pulcre ſcribi tur eccl̄.c.i.ois ſapiētia a dño deo eſt. Jō optimū clemētiſſimū deum ex corde oro. vt ſua ſolita clementia mihi ℣itatē apiat in hui⁹ ꝙſultatiōe. Et p̄mo accedo ad p̄mā viſitationeꝫ vꝫ vtrū renūciās iuri appellādi añ appellationē iterpoſitā poſſit agere ꝯ iudicē in ſindicatu ꝛ ample ꝛ ſubtiliter ſcriptū eſt p dños ꝙſulētes Jō ſuccinte ſup eo incedaꝫ ꝛ ℣itas eſſe vī q ſiue obmit tat appellare aut appellet ꝛ nulliter aut appellet ꝛ appellatiōez ō ſerat pōt agere ꝓtra iudicē in ſindicatu. ſiue exp̄ſſe renunciet iuri appellandi.p̄mū ſentit gl.in.c.paſtoralis.§.q; vero.de offi. dele. inno.in.c.ſepe.de app.ꝛ cōiter ibi doctores ꝛ hoc voluit ange.in l.fi.§.illud.C.de tēp.ap.vbi eſt tex.q ex p̄ma ſn̄ia oriť actio q̄ ē cōfirmata lapſu fataliū ꝛ ſubdit ibi ange.q licet illa ſn̄ia maneat firma tū nicolaus deſerēs appellatiōem tempore ſindicat⁹ ꝯ iudi cē pōt hr̄e regreſſuꝫ ſi male iudicauit.ꝛ idē ange in.l.mācipia.C. de ſuis fugi.ad fi.in ℣.ſcias ēt aliud ſingulare q nō euictat penā iudex male iudicās.ꝫ victus appellet ſemel.vel bis.ꝛ ſuccūbat vī ēt appellationē deſerat allegat inno.in.d.c.paſtoralis ꝛ in dicto c.ſepe.ꝫ per nō appellare purgeť oīs turpitudo p̄me ſn̄ie ꝛ idem voluit idē ange.in ꝙſilio incipiente. Sꝫ nūc videndū reſtat an qui ꝓmiſſit nō appellare vel de nullitate dicere ꝛ inordine eſt.clxxxvi. vbi cōcludit q pactū de nō querelando ꝯ ſn̄iaꝫ nō oppitulatur iu dici.ſicut nec ſn̄ia bis cōfirmata p iudicem appellationis oppitu latur p̄mo iudici quin faciat litem ſuaꝫ.ſi iudicauit in iuſte. Eodē mō dicit ſi quis appellauit ꝛ appellationē ōſeruit poteſt recurrere ꝯ iudicez qui iudicauit inique allegat inno.i.d.c.ſepe et in ocō.c. paſtoralis. Faciat ēt q voluit idem ange.in.l.filius.ff. de iudi.ꝛ l.iiij.§.fi.ff.de dā.infec.ꝛ iſtas duas quotas ange. vltās allegāt dñi cōſulentes ꝛ iſtud voluit.lo.ro.in.d.l.iiij.§.fi.ꝛ voluit.d.me us Jo.de imo.in.d.c.paſtoralis.§.q; ℣o ꝛ in.l.i.in p̄n.ff. de ap. ꝛ in.d.l.iiij.§.fi.ꝛ idē voluit reuerend⁹.d.abbas cū ſiculus meus in.d.c.ſepe ꝛ bal.in.xxviij.qōne in.l.obſeruare.§.p̄ſciſi.ff.de of fici.p cōſul.ꝛ in.l.i.ff.q quiſqꝫ iuri.in ſuis recollectis ꝛ idem vo luit in.c.i.§.iudices in titulo de pace iur.fir.inuſib⁹ feud.ꝛ ibi di cit q per deſertionem appellationis purgatur i iuſticia p̄onunci ationis inter ptes ſed inter partez ꝛ iudicem ꝛ circa hoc membrū nulla eſt diſcrepātia inter docētes q iſta tacita renunciatio appel latōis q̄ reſultat ex diſcertiōe appellatōis.vel qr nō appellet vict⁹ ſi excuſat iudicē.quin teneatur in ſindicatu. Et allegatur ratio ui ua per doctores q vbicunqꝫ competunt alicui plura remedia re nunciādo vni non vī renunciare alteri allegat.l.ſi domus.ff.ō ſer ui.vr.predi.c.ex tuarum.de aucto.ꝛ vſu.pal.ꝛ late per dominum abba.in.d.c.ſepe.ꝛ iſta ratio relata eſt per dños cōſulentes. Aut exp̄reſſe renunciat qs iuri appellari ꝛ tunc dubitatio eſt non me diocrs vtrū per talem exp̄reſſam renunciationem videatur renū-

cians exclusus a iure agendi in sindicatu ꝺ iudicem. ⁊ quidez mihi vr̃ ꝙ omnis veritas sit ꝙ siue tacite siue expresse renunciet iuri appellandi possit agere renuncians ꝓtra iudicem in sindicatu. Et ad hoc alle. tex. qui ad ℔ deberet scribi litteris aureis in .l. cũ antea. C. de arbitris ꝓiuncta. l. si quis in cõscribẽdo. C. de pactis inducẽdo hoc mõ. in. d. l. cuz antea est casus ꝙ siue emologetur sñia laudi tacite siue expresse orit actio ex illo laudo. ⁊ tñ in. d. l. si qs in cõscribẽdo dr̃ ꝙ agi põt ꝓtra arbitriũ ꝓpromissariũ in sindicatu. si inique iudicauit. Et sic facit litẽ suam vñ multo fortius idẽ erit dicẽdũ i iudice inique iudicãte: vñ siue exp̃sse siue tacite victus alꝫ approbet sñiaz deserẽdo appellatiõez siue renũciãdo iuri appellandi poterit victus ille agere in sindicatu. ꝺ iudicem inique iudicantẽ. ⁊ per ꝙs ẽ ibi tex. apponens gladiũ ad radicẽ in ista qõe nõ ergo opz clamare ꝙ soli bal. ⁊ soli dño abbati fuerint cognita. Sc̃o. induco illũ tex. aliter hoc mõ decidit ibi ꝙ paria sunt approbare sñiam tacite vel expresse vt ibi est tex. solẽnis sed docentes oẽs vno ore cõcludunt ꝙ tacita approbatio sñie resultans ex desertione appellatiõis vel ex nõ appellatione nõ claudit via victo. qn possit dicere ꝺ iudicem de iniquitate sñie in sindicatu: ergo eodẽ mõ erit dicendũ qñ victus expresse renunciauit iuri appellandi cũ emologatio seu approbatio sñie siue sit tacita siue sit expressa eiusdẽ sunt effectus vt ex tex. ibi formalis. Et vt meis detur audacia verbis ista est solẽnis ⁊ singularis doct. no. bal. sup Inn. in titulo de appellati in. ℣. appellãs q nõ prosequit appellationẽ vbi dic̃ ꝙ renũcians appellationẽ põt agere ꝺ iudicẽ a quo de iniusticia sibi facta ⁊ pro hoc alle. d. l. cuz antea. ⁊ ista sunt incognita nec vulgo tradita quo ad istaz dubitationẽ. Tertio istõ i terminis decidit ange. in ꝑalle. ꝓsilio. clxxxvj. vbi dicit ꝙ pactuz de non querulando ꝺ sñiaz non opitulat iudici sicut nec sñia bis cõfiscata p iudicẽ appellationis opitulatur ꝓmo iudici qn faciat litẽ suã si iudicauit iniuste. Eodem mõ dicit esse se appellat ⁊ appellationem deseruit recurrere põt ꝺ iudicẽ qui iudicauit inique allegat inno. in. d. c. sepe ⁊ sic ange parificat ad inuicez desertionez appellatiõis ⁊ p ꝙsequẽs tacitam renũciationẽ ⁊ pactũ de nõ querelãdo ꝺ sñiaz ⁊ sic equipat tacitã renunciationẽ. ⁊ expressam. Sicut ergo iudex facit litem suam in sindicatu per tacitam renunciationez ita per expressã renunciationẽ iuris appellandi ⁊ sic ange. imponit finẽ huic dubio ⁊ decidit ꝺriuz ei° ꝙ dixit bal. in. d. ℣. iudices ⁊ subdit ibi ange. multo fortius eẽ dicẽdum idem qñ nõ potuit appellare ⁊ allegat simile in arbitro ⁊ arbitratore a quoruz sentẽtijs nõ appellatur. ⁊ tñ faciũt litem suã allegat dict̃. l. si qs in ꝙscribẽdo. in fi. ⁊ p Ly. C. de arbi. auc̃. decernimus dicit tñ ibi ange. p verbuz forsaz ꝙ si victus potuisset appellare ⁊ nõ appellauit fortit̃ tunc ꝓtra iudicẽ inique iudicantez nõ poterit haberi recursus qz nõ appellando ꝙfirmat quis sñiam suo ꝙsensu. l. hi. q ad ciuilia. C. de appel. ⁊ turpitudo sñie purgatur ꝓpter omissionem appellationis ⁊ istud vltimuz nõ facit ꝺ istaz decisionẽ. ꝓmo qz eoipo ꝙ renũciauit iuri appellandi non potuit ille victus appellare ⁊ sic ange. nõ ꝺicit huic decisionez. Secũdo qz ange. loquit̃ p verbum fortit̃ ⁊ sic loquitur dubitando ⁊ nõ affirmando vt est tex cõiuncta sua glo. in. l. i. ℣. igit̃ ꝓsi. nisi forte inquit ⁊c̃. et glo. ibi dicit ꝙ primo subdubio forte ⁊ postea indubitanter ⁊ sic ange. dubitando ⁊ nõ decidendo illud dixit. Facit ẽt ꝙ no. glo. solẽ. in. l. i. ff. de app. que dicit simpliciter ꝙ lz pars habeat remedium appellandi tñ põt conuenire iudicem in sindicatu ⁊ sic sentit glo. ꝙ lz nõ appellet põt agere ꝺ iudicẽ in sindicatu ⁊ gl. in. l. i. ff. ꝙ quisqz iur. dicit hoc verum quando ex cã aliqua non appellaret seu cõmode appellare nõ possit ⁊ non appellet. sed in casu nostro cõmode non potuit appellare ex quo renunciauit iuri appellandi ergo sequit̃ ꝙ obmissio appellationis non iustificauit sentẽtiaz quo ad ip̃m iudicem. Preterea faciat qa doctores cõiter in. d. l. i. maxime guil. de cu. ⁊ bar. dicunt idem ẽt si pars como de potuisset appellare ⁊ ñ appellauit qa iudex nõ põt pti ꝑputare cl̃pã ex quo ipe fuit cl̃pa male ⁊ inique iudicãdo p id ꝙ hr̃e in. l. cuz in fundo. ℣. ꝙ si mulier. ff. de iure doci ⁊ ℔ ẽt tz bar. in sua qõne ꝙ disputauit a sñia iudicis ⁊c̃. ⁊ hoc sequitur. d. me. Jo. ꝺ im. in. d. l. i. in ꝓnci. ff. de appel. Idem tenuit. d. pe. de ancha. in. d. l. i. ꝙ quisqz iur. ⁊ idem tenet ibi Ly. in. vj. q. ⁊ idez tenet bal. qui plus dicit hoc verum ẽt si appellauit ⁊ succubuit allegat inno. in d. c. pastoralis. Et cõis opi. ita se habet ꝙ ẽt si obmisit appellare tñ poterit agere in sindicatu ꝓtra iudicez. ⁊ iõ ange. ꝑpter hoc loquitus est dubitando ⁊ non decedendo. Nec ob. cum ipe dicit ꝙ ꝑpter obmissionem appellationis purgatur iniquitas sñie qa istud est verum quo ad ip̃as ꝑtes non aũt quo ad ꝑtem victam ⁊ ad ipsum iudicem vt voluit bal. in dcõ. ℣. iudices ⁊ sic appare. manifeste ange. ꝙsuluisse in terminis in fauorez huius cõsultationis nec est allegatus p aliquem ꝙsulentiũ. licet eum allegent in. l. i. ff. de app. in noua lect. sed in mea lectura non habeo nec ẽt. Jo. de imo. illũ habuit in sua lectura. Et per ꝙs sequit̃ ꝙ potuit agi ꝺ istuz iudicẽ in sindicatu nõ obstãte ꝙ renũciauerit iuri appellandi. Quarto hoc decidit. d. bartolomeus de saly. in. l. fi. ℣. sine aũt C. de temp. appel. in ꝑn. vbi dicit ꝙ renũciãdo iuris appellandi nõ obstat quominus euictet penam vt nõ faciat litem suaz vnde cõcludit ꝙ p talẽ renunciatiõez nõ euictat iudex quo minus litez suã faciat ⁊ sic formaliter isti pr̃s decedunt in fauorem huius consultationis ⁊ bñ facit ꝙ voluit idẽ saly. in. l. fi. C. de pena iudi. q male iudi. in. viij. q. vbi dicit ꝙ si appellatio est deserta nõ ꝑpter ℔ excusat̃ ille q male iudicauit allegat bar. ⁊ inno in dcõ. c. pastoralis ⁊ ꝙ no. in. l. si per ꝛprudentiã. ff. de euic. ⁊ sic cõiũto eo ꝙ voluit in. d. l. fi. ℣. sinaũt equiparat saly. taciram ⁊ expressam renũciationez iuris appellandi ⁊ in vtroqz casu iudex inique iudicans facit litez suam ⁊ idem etiã voluit bal. in. d. l. fi. de pena iudi. Preterea faciat qz eo ipso ꝙ iudex inique ⁊ in iuste iudicat delinquit ꝺ deuz qz est ꝓiurus qz iurauit iuste iudicare vt in auc. iurisiu. ⁊. qõ ꝓsta. ab his ⁊ no. in. c. i. de ꝙsti. Item ꝓtra rez publicam qz infidelis. Item cõtra litigationez quem oppressit vñ suum delictum nõ purgat̃ nisi puniatur ⁊ in integrũ statutũ reponatur ista sunt formalia ℣ba dñi bal. in. d. l. fi. de pena iudicis in ℣si. idem si appellatio est deserta que ℣ba necessaria inferũt ꝙ posito ꝙ ꝑs expresse renunciauit iuri appellandi non ꝑp hoc purgat̃ iniquitas ⁊ delictũ iudicantis ⁊ p ꝙs facit litem suam. Preterea faciat qõ voluit bal. in. d. l. fi. ℣. sinaũt quem ad hoc allegãt dñz ꝙsulentes vbi dicit idem ꝙ ibi dixit saly. ꝙ si quis renunciauit appellationi hoc pactum nõ ꝑdest iudici qn faciat litem suã ⁊ ẽt idem voluit in. d. c. sepe. qui etiã allegare p dños ꝙsulentes dicit inno. dicere ꝙ appellans qui renuũciauit appellatiõem tacite deserendo vel expresse habet remedium sibi ortum ꝺ iudicẽ a quo de impericia ꝙ dic̃ esse no. dignũ Et sic bal. parificat expressaz ⁊ tacitaz renũciationẽ iuris appellandi. Et cũ oppo. ꝙ bal. refert inno. tenere hoc ꝙ siue tacite siue expresse renunciet iuri appellandi põt agi in sindicatu cõtra iudicẽ ⁊ hoc est falsum qz inno. loquit̃ solũ de tacita renũciatione qñ nõ ẽt appellatũ vel nulliter qa circa hoc. rñdeo ꝓmo ad inno. qz si bene ponderetur dictũ inno. ipe nõ loqtur apte magis in renunciatione expressa ꝙ tacita. Vñ nõ facit differentiã an tacite renũciet an expresse. sed dicit ꝙ si pars appellauit ⁊ ꝺseruit appellatõez põt agere ꝺ iudicẽ in sindicatu ꝙsi velit ꝙ culpa iudicis ꝑponderat culpe deserentis appellationẽ iterpositaz. Vñ ista rõ ita militat in renunciatione iuri appellandi sicut in deserente appellationẽ interpositam ⁊ multo fortius qz magis sinistra suspicio ℣satur cõtra victum qui appellauit ⁊ deseruit appellationem ar. l. si quis inficiatus. ff. depositi ꝙ cõtra illũ non appellauit ⁊ renunciauit iuri appellandi ⁊ iõ bal. ibi optime intelligit illud dictũ inno. tam in tacita ꝙ in expressa renunciatione iuris appellandi. Et cum oppi. ꝙ bal. dixit ꝺrium in. d. ℣. iudices vbi dicit ꝙ si appellans renunciaret expresse appellatione vr̃ fateri se malam cãm habere allegat tex. in. l. iij. C. de fide instru. Jõ etiam iudex liberatur secus in renunciatione tacita que non inducit hanc tacitaz cõfessionem. ⁊ hoc sequitur. d. abbas. in. d. c. pastoralis. ℣. quia ꝓ ⁊ etiam oppo. ꝙ maturius bal. est locutus in dicto. ℣. iudices qa ad hoc rñdeo primo ad istud vltimum ꝙ imo potius est standuz ei ꝙ ipse voluit in. d. c. sepe ⁊ in. d. l. fi. ℣. fin. ⁊ autẽ ⁊ que ipse voluit super inno. in titu. de app. ex eo quia maturius ⁊ cum maiori deliberatione fuit ibi loquitur que ad ℔ allegat casum. l. vt. in. d. l. cum antea ⁊ si dicendo ꝙ bal. fuit sibi ꝺius potius est standum dicto suo in locis prealle. ꝓmo quia allegauit cãuz. l. pro suo dicto secũdo quia illud dixit in pluribus locis et sic maturius quia vt dixit tex. in. c. si xp̃s de iureiuran. sermo duplicatus p̃sumitur prolatus cum maiori deliberatione ⁊ solitarie bal. dixit cõtrariuz in dicto. ℣. iudices sed in alijs pluribus locis renuit posse agi cõtra iudicem. et sic istud p̃sumitur dictum cum maiori deliberatione. Secundo quia istud dictum suum est cõune ⁊ approbatum a pluribus quia illõ approbat salyan. d. ℣. fi naũt. licet ꝺ bal. non faciat

mentionem ⁊ etiam illud tenet ange.in prealle.consilio ⁊ vt dicitur in reditis consilijs: vt in.d.l.l.ff.de appel.in lectura noua.et sic dictum a plurib⁹ ⁊ digiozibus presumitur ꝑ⁹.c.de quibus xx.di.c.in canonicis.xix.di.§.quidam de peni.di.ꝑma. Et sic stabimus regule tradite in.d.l.diui fratres.ff.ō iure patro.⁊ si dño abbati fuissent reuelata hec dicta valet salꝝ.ange.⁊ bal.in tot locis indubitanter non tenuisset cuꝫ illo dicto saturino bal.in.d.§. iudices ⁊.sic pōt dici illud qō scripsit bellissime poeta clarissimus dantes ⁊ solo aperto vide isaladino. Preterea bal.nō ē sibi ꝛriusꝫ si bene ponderetur dictū eius ex eo quia bal.non loquit quando appellatio adhuc nō fuit interposita.sed loquitur q: postꝫ appellatio interposita fuit ⁊ post interpositiōem renunciauit appellationi ⁊ licet in reditis consilijs istud dicatur tamen ego ostendo noua ratione ex eo q: bal.fundat se ex.l.iij.C.de fide instru. q̄ lex loquitur in instrumēto iam apud acta ꝓducto.⁊ cum reuocaretur in dubium fides illius instrumēti ꝓducens fuit protestatus se nolle vti quo cāu presumit difidere de fide ⁊ valere instri ⁊ sic loquit de instro ꝓducto in iudicio et sic dictū bal.est itelligendū secūdū legem ꝙ allegat. Et per consequens loquitur in appellatione deducta in esse sed iste non est casus noster.⁊ etiā quia illa.l.iij.procedit.scōz nicol.de ma.eo casu quo casu per aduersarium diceretur illud instrumētum fore falsuꝫ in ducēdo aliqua indicia ꝓpter quem ꝓducenti in cūbebat onus probandi instrumentuꝫ esse verum ⁊ si non probaret instrumentuꝫ esse verum puniend⁹ erat iō renunciando euictat penam falsi vsus.ideo trahitur per legez cōiectura q: ex quo renūciat vsui q: scribebant illud esse falsū ⁊ intelligit cōfiteri de falsitate sed oia ista cessant in casu nro ex quo appellatio non fuerat interposita ⁊ sic nihil ad rumbum in consultatione nra illud dictum bal.⁊ iō nico.de mata. ibi allegat simile de illo qui renunciat liti quia presumitur confiteri se non habere ius allegat.l.postꝫ liti.C.de pactis. Et sic sole clarius est q: bal. loquitur in appellatione interposita sed anteꝫ sit interposita appellatio ipe non loquitur. Preterea.dictum suum non est verum q: se expresse renunciat appellationi non potest agere cōtra iudicem quia sine lege loquitur vt in.§.ꝙsiderem⁹ in auten.de trien.⁊ semi.cum si. Nec ob.dicta.l.iij.quia loquitur quando erant indicia falsitatis cōtra instrumentum productum quo casu stantibus indicijs falsitatis ⁊ secuta renunciatione non est mirum si presumitur confiteri se malam causaꝫ habere. Sed in casu nostro non est sic quia nulla indicia erant infauoꝛez snie ⁊ sic ille tex.non meretur allegari ad hoc. Nec est verum cum dicitur q: alia ratio est in renunciatione tacita ⁊ alia est in expressa quia istud dicere est ꝫ casuꝫ.d.l.cum antea ⁊ etiam faciat quia ex quo ista lis erat inter ipsas partes nihil ad tertiuꝫ. iō illa renunciatio nihil ad iudicem qui est tertius vt voluit gl.que reputatur singularis in.l.creditor post prin.ff.manda.⁊ sic dictuꝫ bal.non est verum. Et maior ratio est quando deserit appellationem iaꝫ interpositam.arg.dicta l.iij.C.de fide instru.q: quando renunciat expresse iuri appellandi appellatione nondū interposita per.d.l.postꝫ liti ⁊ cum bal. dixit q: purgatur iniquitas snie est verum quo ad partes sed non quo ad ipsum iudicem inique iudicantez quia iniquitas snie attribuitur iudici qui sententiauit ⁊ non pti pro qua est lata arg.not. in.c.i.de re iudi.li.vj. Preterea istam ptem vī sentire.d.pe.de ancha.in.d.c.sepe vbi dicit q: renunciando appellationē vī renūciasse omnibus accessoꝛijs vt in.c.solicitudinez de app.postea dicit q: in ꝛriuꝫ est veritas q: imo agere poterit ꝫ ipsuꝫ iudicem qui sententiauit ⁊ sic expresse vult q: renunciando appellationem nō videtur renunciasse iuri sibi competenti ꝫ iudicez inique sniantez in sindicatu. Et sic apparet male fuisse consultuꝫ ⁊ iudicatū non potuisse agi in sindicatu ꝫ iudicem inique iudicantez in sindicatu cum cōis opinio sit in contrarium. Nec bal.in.d.§.iudices dixit verum nec etiaꝫ loquitur in casu nostro. Et ista procedunt in puncto iuris ⁊ ex iuris censura sed etiā ex ꝟbis ipsius renunciationis clarissime colligitur q: dicta renunciatio appellationis non opitullatur iudici sententianti.in quib⁹ verbis dicitur hoc modo dictis thomasio ⁊ ser matheo renunciantibus iuri appellandi ⁊ ō nullitati dicendi a dcā snīa ad magnificos dominos ancianos seu ad alium iudicem appellationis ita q: intelligatur ⁊ sic dicta snīa ac si transisset in rem iudicatā ⁊ ita incōtinenti dicti thomasius ⁊ ser matheus renunciauerūt iuri appellandi ⁊ de nullitate dicendi modo ⁊ forma supꝛascriptis ⁊ non aliter vel alio modo vī ista renūciatō iuris appellādi aut dicēdi de nullitate fuit limitata ⁊ nō simpliciter valet ad magnificos dños ācianos seu ad alīū iudicē: appellationis vī non renunciauerunt iuri agendi ꝫ ipsum iudicē vī formaliter est casus de hoc in dicta.l.si quis in ꝙscribendo.C. de pactis partes promittunt parere laudo arbitrij sub pena ⁊ sic promittunt habere ratum ⁊ firmū illud laudum tamē si ille arbiter inique laudauit pōt agi ꝫ eum in sindicatu seu facit litem suaꝫ vt ibi ⁊ voluit ange.in ꝑalle.ꝙsi. Modo in ꝓposito si simpliciter partes iste renunciassent iuri appellandi vel de nullitate dicendi nichilomin⁹ potuissent agere ꝫ iudicem in sindicatu.vt.d.l. sigs in cōscribendo Ergo multo fortius in casu nro cū ista renunciatio fuerit facta limitato mō de non appellādo vel dicēdo de nullitate ad magnificos dños vel ad alium iudicem appellationis ergo coram ordinario vel sindicatoꝛe ꝫ iudicem est reseruata sibi potestas agendi ⁊ dicta renunciatio qualificate ita facta fuit modo ⁊ forma subscriptio non aliter vel alio modo ergo refertur ad scripturam.l.i.in.prin.ff.de his que in te.del. Et q: ista snīa presumaf inique lata ⁊ in iusta apparet qa dicti actoꝛes requisiuerūt iudicem q: ipse debeat absoluere ab expensis dictū thomaxinum dictis thomasio ⁊ matheo renunciantibus iuri appellandi vnde ita voluerunt illū thomasiuꝫ absolui se renunciaret iuri appellandi presumptio ergo est q: timebant ne iniquitas aut iniusticia snie detegereꝭ ⁊ per consequēs ē verisimile q: si illi ꝓ quibus lata erat snīa nō dubitassent de iniquitate sententie non passi fuissent q: absolueretur ille thomas ab expensis. Et ex istis concludo potuisse agi in sindicatu ꝫ iudicem non obstante q: fuerit renunciatum iuri appellandi ⁊ ista mihi videtur veritas indubitata.

Capeo nunc secūdam dubitationem in qua presuponitur statutum q: in causis in quibus proceditur per formaꝫ statuti simpliciter ⁊ ō plano sine strepitu ⁊ figura iudicij sit necessaria excusio.⁊ videtur q: stante predicto statuto non fuit necessaria excusio et iudicio meo non est magna difficultas in hoc quia est casus connuncta glo.sua in.c.dilecti de iudi.in ꝟsi.non ita subtiliter sicut a multis fieri solet iniquitatis sed simpliciter ⁊ pure factum ipꝫ ⁊ glo.ibi dicit multū singulariter cum enim de bona fide agitur de apicibus iuris non est disputatum allegat.l.fideiussor.§. quedaꝫ .ff.manda.vnde tex.ibi vult q: quando simpliciter ⁊ pure est procedendum in aliqua causa nō sunt requirenda ea que sunt de apicibus iuris vt ibi dicit gl.Sed in casu nro statutū lucanuꝫ disponit q: simpliciter de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij procedat ergo sequitur q: non est curandum de apicibus iuris sed exceptio preposterationis.⁊ sic ordo excusionis est de apicibus iuris vt est gl.singu.in.l.si mancipiū.§. si cōi diuidundo .ff. de euict. ergo sequitur necessario q: stante statuto q: simpliciter ⁊ sine strepitu ⁊ figura iudicij ꝓceditur nō curabimus de remedio excussionis bonoꝝ nescio alibi esse meliozem tex.cū sua glo.ꝙ in.d.c.dilecti ⁊ ita vidi alias consultum ⁊ ita etiam consului hic bonoñ. ⁊ ita fuit obtemptum. Et si per optime faciat doctrina bal.in.d.l. si mancipium.§.i.vbi dixit in suis apostillis q: in causis in quib⁹ procedere de equitate nō habet locū exceptio excussionis bonoꝝ ⁊ optime facit q: voluit bar.in extrauagan.ad reprimen.in ꝟ.sine figura ⁊c̄.vbi dicit q: quando ꝓceditur sine figura nō requiritur causē conclusio: vt in cle.sepe de ꝟb.signi.quia est solēnitas mere ciuil.nec est necesse q: feratur iudice sedente nec est necesse seruare formā.l.i.C.de senten.⁊ interlo.om.iudi.⁊ sic ꝙcludit q: non regrit solēnitas iuris positiui ⁊ loquit eo casu quo statutū disponit q: non procedatur in figura iudicij ergo multominus in casu nro vbi statutum istud lucanuꝫ apponit verba pregnantia simpliciter sine strepitu ⁊ figura iudicij ⁊c̄. Et etiā multominus requirūtur ea que sunt de apicib⁹ iuris ⁊ ipsa discusio bonoruꝫ. Et facit q: voluit.d.pe.de ancha.in.d.cle.sepe vbi dicit q: ꝓ illud verbuꝫ sine figura tolluntur substantialia inducta a iure ciuili ⁊ est mens glo. Jo.an.ibi q: iudex non astringit ad obseruādas aliquas formas aut regulas iudicioꝝ faciat in simili q: cōsuluisse refert quosdaꝫ.lo.roma.in cōsilio.ccix.vbi quidā promisit libere soluere ad creditoris voluntatez q: illa ꝟba excludunt exceptionē discussionis: ergo multo fortius excluditur eo casu quo ex dispositiōe statuti ꝓceditur simpliciter sine strepitu ⁊ figura iudicij. Et sic nō opꝫ insistere an ista exceptio preposterationis non fuerit opposita aīi lite ꝙte. quia postea opponi non potest qa per dictū .c. dilecti cū sua glo. ista qō est decisa ⁊ sopita ⁊ multo minus habet dubium

si nō fuit opposita ante lit. conte. vt in terminis hoc dixit saly. in auc. pñte. C. de fideiusso. in vij. q. refert idem tenent. Ja. de are. z idem voluit bar. in. l. ij. ff. de excep. z idez voluit idē saly. in auc. si debitor. C. de pigno. Et facit etiā q ipse voluit i. l. ij. C. cōmu. di. z bal. in. l. si qs libertatez. ff. de tutel. z ra. distr. z in. d. auc. hoc si debitor z in. l. i. C. si in frau. pa. z voluit ēt bar. in. l. fi. §. si cuz seio ff. si cer. peta. z Jo. de imo. in. l. si decem. ff. de ꝟbo. ob. qa cū ista sit exceptō dilatoria nō pōt opponi post litē cōte. l. exceptionē. C. de proba. l. penul. C. de exceptio. Vñ speciale est in excōicatione vt possit opponi. in quacunqz pte iudicij vt in. c. pia. de excep. li. vj. Nec obstat illud ꝙ filiū dñi ludo. ro. in materia excusionis quia in illo cōsilio ipse cōsuluit ꝫ cōem opi. glo. in. d. l. decē. z in. d. §. si cū seio sequēdo opi. Ja. bu. in. d. auc. Ꝫ si debitor z ꝫ Ja. bu. sequēdo gl. tenuit Jo. d imo. in dicta decē z idē lu. i. d. l. fi. §. si cū seio. Et faciat etiā q voluit oldra. ꝙ silio. cxv. vbi dicit q p illa ꝟba est remissa solēnitas z remanet sola negocij seu facti veritas. Preterea etiā ex alio capite substentat q nō fuerit necessaria excusio q appolonia erat filia z in suo nō est dare hereditatē iacētez hoc decidit glo. in. l. cū hērditas. C. depositi z bal. ibi refert idez tenere Ly. p. l. liber homo. §. fi. de stip. ꝓuorū z sequit illā glo. ibi bal. qui dicit q illo cāu. nō pōt dari curator hērditati z iō nō annullatur ꝓcessus tāq factus ꝫ hērditatez iacentez qa existentia sui heredis inducit ꝙtinuationē dñij siue alio mediocriter. l. in suis. ff. ō lib. z post. q dic eē tenēdū mēti qz multa arguméta pñt fieri in ꝫ riū tñ ita dixit glo. ordi. cuius auctoritas oēs alios añcellit. Et sic sentit ibi bal. q in hoc q nō possit dare hereditatē iacentē in suo est standū dcō gl. potius q̄ dicto aliorū z hoc ēt sequit saly. in. d. l. cū hērditas vbi dicit nō esse dande curatorē tali hērditati vt iacēti dicit tñ q ad omnē dubiū euictādū cautella esset vt si suus ꝙniak dicat se deliberare vel nōdū heredē esse z q vtik būficio ei aiure ꝙcesso z sic poterit dari curator tali hērditati vt iacenti z sic ꝙcludit q interiz talis hērditas nō dicit iacēs. Fac z q voluit idez bal. in. l. apō. hostes. C. de suis z legi. vbi dic q lz gl. in. l. si cū dotez. §. transgrediamur. ff. so. ma. dicat q ipso iure filius nō tenet creditoribus z legatariis nisi ꝓbetur q se immiscuerit hereditate pñe nihilomin⁹ suus ꝓsumptiue est hēs z si pater fuit debitor suus presumit esse debitor z vno ꝓbato probat reliquū z allegat ad hoc gl. quā ꝓpurat singularē in auc. vt hi q ob. §. sancim⁹. col. vij. in glo. q̄ incip. z p cōsequens. Et p istis gl. dico eē casum. fin. in c. i. de solu. vbi sic clericus tenet ad debita p̄decessoris sic filius tenet ad debita pris. z p ꝙs hērditas nō dicit iacens vbi est dare suū faciat in simili q dixit ang. in. l si seruus cōis meuij z castrēsis peculij. ff. de stiplatione seruoz. vbi dixit q vbi est dare hereditatem ꝓuilegiatam ibi non est dare hereditatem iacentē sed non est dare hereditatem magis priuilegiatam q̄ hereditatem que dēfert suis vt in. l. apō hostes. C. ō suis z legi. z. l. i. C. de his q añ aper. tabu. z in. l. necessarijs. ff. de acq. here. ergo sequit necessario q ñ est dare hērditatē iacētez vbi ē suus. Faciat ēt q voluit bar. in. d. l. necessarijs vbi formaliter dicit q suus ante abstensionem est obligatus creditorib⁹ ergo q̄diu est dare subiectū susceptiuū z receptiuū hereditatis nō dr hērditas eē iacentis actus actiuoruz vt voluit philosophus sūt in paciente bñ dispositio in secūdo de anima. Preterea faciat qz istud ius abstensionis cōpetit ipi filio in modo facultatis ergo q̄ diu nō est in esse deductū nihil operat qō probo hoc mō sicut facultas ad eundi nō deducta in actū nihil opat vt in. l. ꝓcia rez. ff. ad. l. falci. Ita nec facultas abstinēdi faciat simile qz licet minor ꝙpetat facultas restitutiōis in integrū tñ hec restitutio nō pōt p modum exceptionis oppōi nisi prius fuerit in actuz deducta ergo q̄diu nō est deductū ad actuz ius abstinendi nūq̄ est dare hereditatē iacentē. z hoc ēt voluit. Rafael. cuma. in. d. l. necessarijs ergo frustra loquit de hereditate iacēte qū est suus in medio z lz gl. in. d. l. cū dotē. §. transgrediamur. ff. so. ma. z in. d. l. necessarijs dicāt q nō est obligatus creditorib⁹ pater nis filio⁹ eoipo q ē mortuo⁹ pr̄ z filio⁹ istitut⁹ nisi apeat de in mixtiōe qa ad hoc. Nō. primo gl. ille nō dīt q sit dare hērditatem vbi ē suo⁹. Scōo gl. dic in. d. l. cū hērditas z gl. in. d. auc. vt bij q z sūt glo. legitie z est vltia opi. accur. Et sic vr magis approbata vt habet in. l. q filiū. §. sabini. ff. ad trebel. z ēt qa ꝑ illā glo. d. l. cū hereditas est iudicādū z ꝙsulendū. Ita forma dixit bal. in. d. l. cum hērditas qz cū glo. illa senciat nō esse dare hērditatē iacentem vbi est suus bal. ibi dixit q nō pōt qs adherere meliori q̄ illi glo. in cōsulendo z idē voluit idē bal. in. c. i. de natur. succe. feud. z in. l. i. ff. de vul. z pup. z in. l. pcibus. C. de impuber. z alijs substi. z in auc. cessante. C. de legi. here. z ange. in. l. ij. ff. de accusa. z saly. in l. traditionib⁹. C. de pac. ia. bu. in. l. i. C. q pro sua iurisditione. Et per ꝙs ita est tenēdū q nō sit dare hereditatē iacentez nec bar. dixit ꝑiuz z sic nō est insistēdū si potuit ꝓcedi ꝙtra hērditatez iacētem qz hic nō fuit hereditas iacens. Et iō dixit ange. in. d. l. si cōis vbi est hērditas priuilegiata nō est dare hērditatem iacentem adeo inquit ipse q non indiget curatore nec debit curator vt hereditati iacenti z Jō in cāu nr̄o sufficit q fuerit citat⁹ ꝓpinquus vt ex dispositione statuti est vt citet ꝓpinquus loco curatoris z iam ita extitit ꝓuatuz z iō lz hereditas iacens non patiatur fm decretū aut iudiciū vt p bal. in ꝟica. C. de succe. edic. z in. l. licet. C. de iure delibe. z in. l. fi. C. de te. manu. z in. l. si intra. C. de nō nu. pec. z in. l. oēs populi. ff. de iusti. z iure. z in. l. ea. que. C. de tem. resti. peti. z p. d. anto. in. c. cū nō liceat de pscrip. z p. d. abb. in. c. de quarta de prescri. z p ange. z alios in. l. iiij. §. totiens. ff. de dā. infecto z p eundē ange. in. l. lz si cōditioni. §. suus alienus. ff. de here. instit. z in. l. si qs ita heres isti. e. ti. in dictis per. d. meū Jo. de imo. z p Jo. de imo. in. l. si seruus hereditarius. ff. de stipu. seruo. Et per ista sit expeditum secundum dubium.

¶ Capio nūc tertiū dubiuz vz vtrū. §. si cōis pecunia. l. actione ff. pro socio hēat obstare vt nō potuerit agi ꝙtra hērdes thomasij administratoris capitalis sed ꝓus debuerit agi cōtra bursariū et vr q ꝓius debuit agi ꝫ bursariuz qa cū ius excipiendi transeat in singularē successorē. vt i. l. si supat⁹. ff. de pigno. l. si mater. §. idē iul. z. l. si a te. §. iulius. ff. de excep. rei iudica. l. deniqz. §. fi. ff. p socio. l. in hoc iudicio. §. si inter socios. ff. eo. diuidū. bart. in. l. si tertius. §. si qs ꝓus. ff. de qua plu. ar. Jō dña nicolosia potuit opponere oēm exceptiōez q poterat opponere thomasius si viueret qui si vixisset potuisset ipse opponere z dicere vt videantur z carculenk libri rationū vt videam⁹ que pecunie sunt apō blasiū cōem bursariuz ergo hac exceptiōe potuit vti ipsa dño nicolosia vt ex casus in. d. §. si cōis vbi si cōis pecunia sit penes aliquē socioru vt qz fecerunt eū bursariū vel camboz aliquū q ꝓus. C. agēdū cū ipo bursario q̄ cū alijs socijs. z sic actio p socio lz sit psonalis tñ seqtur sociuz cōez vniuersariū z hoc ꝙuenit fm rafaellē fulgosiū ibi rōne cuiusdā equitatis que ꝟsak in iudicijs bone fidei. Ita in casu isto ꝓus agenduz fuit cū illo blasio mei qui fuit bursarius et vidende z carculande rōnes añq̄ agerek ꝫ illaz dñaz nicolosiam z hoc debet fieri suadente equitate que versak inter socios quez instar cuiusdā fraternitatis. l. verū in. ꝑn. ff. p socio z ista faciunt dubiū in pñti visitatiōe. Et sic remanet inuestigare ꝟitatē tex. d. §. si cōis cuius ꝟba hec sunt. Si cōis pecunia penes aliquē socioruz sit z alicui socioꝝ qd absit cū eo solo agendū penes quē eapecunia sit qua deducta de reliquo q cuiqz debeak oēs agere possunt. Ista sunt formalia ꝟba illius tex. z añ oia assūmo quoddaz potissimū fundamētū imponēs gladiū huic dubitationi. q colligio ex gui. de cu. p. l. sed iulian⁹ alle. Itē si filio⁹. §. idez ait si duos ff. ad macedo. arguens. p illū tex. q si plures rei debendi ꝙstituantur vr actū si in rei ꝟitate ad vnū ꝓuenit pecunia q alij sūt loco fideiussoꝝ habendi z fideiussoꝝ loco. z būficio gaudēt per gl. in auc. de fideiuss. §. i. quē incip. nō dr̄iaz z voluit bar. in suo ꝙsilio incipiēte titius ꝓmisit mihi ita q ille ꝓus ē ꝙueniēdus ad quē pecunia ꝓuenit z illo nō repto soluēdo deuenitur ad aliū coreū qui nō habuit pecuniā z bar. in. l. in duob⁹. §. i. ff. ō duobus reis z in ꝟsi. sexto q̄ro pone inqd q ad vnū ex coreis ꝓuenit tota q̄titas an possit petere alter q ille prius excutiatur z rñdet q si hoc fuit actū a ꝓncipio cū creditor q ad vnū ex coreis ꝓueniret pecuniā tūc ps posset ꝫ petere q ille ꝓus ꝙueniak ad quē pecunia ꝓuenit allegat dictū. §. in auc. de fideiusso. Si. vero hoc nō fuit actū cum creditore lz tñ inter ipos coreos tūc ꝓma facie factū illoz nō pr̄iudicat creditori vt in. §. si ꝟo min⁹ idōei in auc. de exhibē. reis tā dē decidit q si alter coreus oñdit ad altez pecuniā ꝓuenisse ꝫ petit suo ꝑiculo z suis expēsis aliū excuti vz illū ad quē pecunia ꝓuenit q actor ꝫ facere cogit allegat. l. vñ q̄rit. ff. ꝙmo. alle. etiā simile q dicim⁹ ō tutore q gerit qz ꝓus est ꝙueniend⁹ q̄ q nō gerit l. ij. §. fi. ff. de cur. bo. dā. idem firmauit saly. in auc. Ꝫ ita. C. de duob⁹ reis i. x. q. volēs illū ꝓus discutiēdū z ꝙueniēdū ad quē pecunia ꝓuenit. Et faciat q voluit Ja. bu. in. l. vñ q̄rit. §. post eē. ff. de ꝙmo. vbi voluit q ille ꝓus est ꝙueniēdus ad quē ſpectat seu p

uenit pecunia idē tz ibi ange. z idē etiā ipe voluit in. d. l. vñ q̄rit z idē voluit bal. in. l. cū in plures. §. vestimenta z fac q ibi no. bar. ff. loca. z bñ facit q voluit lu. ro. in suis cōsilijs ꝓsili. xx. Et sic elicit cōclusio ꝓbissima z in dubitata q ille ꝑus est ꝙueniend⁹ z discutiendus ad quē ipa pecunia ꝙuenit. Ad hō in ꝓposito nr̄o pecunie nō fuerūt penes ipz bursariū nec hoc ꝙstat sed bñ cōstat q pecunie suoꝝ socioꝝ fuerūt penes ipūz thomasium vt p suā confessionez apparet ex quo sequitur q ille bursarius non debuit conueniri cum nō appareat quod penes eum peruenerit pecunia z faciat etiam ad hoc quia ille prius est conueniendus qui negocia societatis gessit z administrauit. tex. est in. l. diui in ꝓsi. put qz gessit z in. l. tutores. §. curatores. ff. ō admi. tu. in ꝓsi. negocia gesserūt z in. l. actiōe ꝓ. nemo tenet. nisi q ingerēda. z in. l. i. §. rōnibus. ff. de tu. z cur. distra. vbi si sunt plures cūtutores ille tenet q gessit z ille ꝑus ē ꝙueniēdus q̄ alter nō gessit. Ad hō in cāu nr̄o si ille thomasius gessit z administrauit negocia societatis z ad eū ꝙuenit pecunia q̄ ꝓsūptio est dicere q ille thomasius nō veniebat ꝑus ꝙueniēdus cū ꝙstet pecuniā ꝙueniſſet apō eum z sic sim⁹ regula vera z in quincūbili q ille ꝑus est discutiēdus penes quem pecunia ꝙuenit. Vñ bal. in indiuiduo hoc decidit in. d. l. actione §. si cōis pecuniā vbi allegat ꝑ cōcordātia ad illuz. §. si cōis. d. l. vñ q̄rit. ff. cōmodati z sic apte sentit. d. §. si cōis pecunia disponere q ille ꝑus ē ꝙueniēdus penes quē pecunia ꝙuenit cū ergo pecunia ꝙuenit ad illuz thomasiū ille thomasius fuit ꝑmo cōueniēdus z B decidit formaliter tex. in. d. §. si cōis pecunia dū z alicui socioꝝ qd abſit cū eos solo agendū penes quē ea pecunia sit ꝛc. z sic nō regrit q ꝺ bursariū agat ſz ꝺ euz penes quē est pecunia z B pōderat ibi iuris ꝓsultis z facit equitas vt ille ꝑus cōueniat ad quē pecūia ꝙuenit. Et si dicat ꝙspiaz q ille tex. logt de massario societatis q̄ cū ille tex. dicat si cōis pecunia penes aliquē sociorū fit intelligit vt ibi conseruet z sic loquit in massario q̄ ad hoc rñdeo q iō ille tex. dixit massariū cōueniendū q̄ ꝓsupponit penes eū ꝙuenisse pecuniā z iō dicit cū eo solo agendū penes quē pecunia ꝙuenit vñ logtur generaliter nō se restringēs ad massariū nō ad illū penes quē fuit pecuniā z sic ille tex. est cōtra ꝓsilioz cōsultationis cū pace sua dixeriz z postea subdit ibi tex. qua deducta. i. soluta de reliquo q cuiqz debeatur omnes agere possunt vnde vult ille tex. q prius soluatur pecunia socio per illum ad quem illa pecunia peruenit. z illa soluta fiat ratio z carculatio de reliquo z cui qz debeatur omnes agere possunt quasi velit qō postea pñt peti rōnes z carculatiōes. Et iō ille tex. est fundatus sub maxīa equitate vt ꝑus cōueniat ille penes quē ꝙuenit pecūia z rō equitatis colligitur ex illa. l. vñ q̄rit cuz similibus dictis superius alleg. z bene facit. l. vex. §. si cū tres. ff. ꝑ socio. vbi cū tres essent socij z vn⁹ egerit cū vno ad quē ꝑs sua ꝙuenit z ꝑtē suaz ꝓsequutus extitit deinde alius socius cū eodē agat z ꝑtez suā integram ꝓsequi negt qa ferre solidū nō pōt q poterit iste q min⁹ est cōsecut⁹ agere cū illo qui solidū accepit. Ecce tūc qualiter ibi est cāus q ille ꝑus est cōueniēdus q pecuniā acepit deinde est recurrēdū ꝺ alium si ab illo ꝑmo integrā suā pecuniā ꝓsequi nō potuit faciat ēt q voluit pau. de cast. in. d. §. si cōis pecunia vbi colligit ex illo tex. q lz oēs socij sint obligati viriliter tñ insolidū agit cōtra vnū q̄ apō eū est pecunia de qua dz sibi satisfieri allegat simile q habet. in. d. l. vñ q̄rit §. cōmodati z sic sentit apto ore q ille est ꝙueniēdus apud quē ē pecunia z subdit q ꝺ massariuz societatis pōt agere qbus ex socis insolidū allegat. d. §. si in tres. Idē etiaz ibi dicit bal. Et sic ꝓsuponit qō tūc pōt agi ꝺ massariū seu bursariū societatis qñ est certū q pecūia est penes eū alias nō ꝑt agi ꝺ eū. Ad hō in casu nr̄o nō ꝙstat q pecūia esset penes illū bursariū que fatuitas fuisset agere ꝺ illū penes quē nō cōstat esse pecuniā z nō ꝺ illū thomasiuz cōfitentē pecuniaz fuisse apud eū qui ēt administrauit ipa negocia societatis ꝓdicte vñ in dicto instr̄o depositi dr̄ q eligerunt blaxiuz ibursariū oniū dēariorꝝ exigēdorꝝ z reluēdorꝝ z penes quē blaxiū voluerūt dari z cōsignari z depōi oēs dēarios exigēdos z releuādos de bonis dicte societatis z artis. Ad hō ego nescio vere quo spiritu ductus dñs cōsulēs allegauit dictum. §. si cōis pecunia ad oñendū ꝑus debere agi ꝺ blaxiuz bursariū ex eo qr. d. §. si cōis ꝓsuponit pecuniā esse penes massariū vel cāboluigum societatis quo casu bñ erat agendū ꝺ blasiū si pecunia societatis fuisset deposita penes eū. sed ex ipō instr̄o appet fuisse factū bursariū pecuniariū exigendaruz z sit actus futuri z dubij. oportebat ergo ꝑus cōstare q pecunie dicte societati debite fuerunt exacte z fuerunt depposite penes dictū blasiū bursariū. Vñ ex ipō instr̄o ōpositi nō ꝓbatur nec etiā ex aliqb⁹ ꝓbationib⁹ alijs hoc ē oñsuz quo ergo colore aut quo mō potuit dirigere suas actiones actor ꝺ illū blasium cū non cōstaret q pecunia exacta eēt penes eū z iaz pecunia societatis fuerat deposita penes illum thomasium administrantē z gerentez negocia societatis ꝓdicte ꝺ quē fundata erat intentio z actio ipsius actoris: vt est tex. in. d. §. si cōis pecunia z. d. §. vñ querit cū similibus supius allegatis. Facit etiā id q voluit bar. in l. ij. §. ꝓtor ait. ff. qui satisda. cog. statuto cauet q qualiscūqz fuerit sñia arbitrij mandet executiōi q ꝙstare debet q ille fuerit arbiter z bñ facit q ipe bar. voluit in. l. i. §. ꝑ vim. ff. q vi aut clam. fac l. i. §. Item illud. ff. ad silla. z. l. i. C. vbi cause. fi. z. l. i. C. de testa. z l. si queram⁹. ff. e. ti. Et ideo dicim⁹ q stante cauet villaz teneri ad emendationē dānuz posset interritorio debet ꝓius probari ipsuz pacientez dānum valet passū fuisse facit. l. diuus z q ibi no. bar. ff. de testa. mili. iō bar. in. l. iij. §. cōdemnatū. ff. de re iudi. dicit statutū disponit q instr̄m quarentigie mereatur executionez pactam q opz ꝓius ꝓbare instrumentū fuisse q̄rentigie. Et facit ēt q bf in. l. i. §. si cista. ff. depositi z in. l. cognitionē. ff. ad sil. cuz simi. Et sic apparet q tex. dicti. §. si cōis pecunia nihil facit ad rumbum. Et etiaz est aduertenduz qz tex. dicti. §. si cōis pecunia penes aliquem vñ pōdero q ille tex. loquit in eo penes quē est pecunia de pñti non aut penes illū penes quē de futuro est pecunia quentura z sic ille tex. dispōit extra cāuz nr̄uz cū in dicto instr̄o dicat pecunia exigenda z sic pecunia non erat penes ipsum blasiū ad quid debebat ꝓius deserendi. z ꝙueniri ō eo q erat iteritū an eēt apō eum z sit nec meretur allegari nec de eo ꝓba fienda sunt quo ad istā qōez. Et per ꝓns male est consultuz. Quinmo si bñ ponderētur. Ista dicta snia lata vigore istius cōsilij videt cōtinere errorez iuris z cuz allegat dictū rapbael. fulgo. ibi q hoc ꝓuenit ex quadaz equitate que versat in iudicijs bone fidei ad hoc allego optimū tex. in. l. iij. §. si heres. ff. cōmoda. vbi actio cōmodati ꝙcernit ꝑsonā que habet facultatē rei restituende ita est in casu illus. §. si cōis pecunia qz cuz actio ꝑ socio sit actio ꝑsonalis nihilominus cōmittat ꝑsonā que habet facultatē rei restituende ꝑbat dispositiōis. l. i. §. si heres. ff. ad treb. z. l. si fideicōmissuz ff. de iudi. non enī sequit fundū actio ꝑsōalis ideo rōne cuiusdā equitatis cōmitatur illa actio ꝑ socio ita in cāu illius. §. si cōis illū qui pōt restituere rem. Ad hō in casu ꝓposito ista equitas de qua loquit ibi raphael. nō habet locuz ex eo qa penes istū blasium non fuerunt depposite pecunie actu z exercitio sed habitu z potentia qa partes fecerūt euz bursarium quo ad pecunias exigendas deponendas penes eum sed nulle fuerūt depposite qz nulle fuerūt exacte exquo nō apparet z paria sunt nō esse actū vel nō apparere. l. rutilia polla. cū simi. ff. de ꝺhē. emp. ergo ꝛc. Et maxīe apparet ex verbis illius recōuencte excipientis dubie cum opposuit q pecunie poterant esse penes illū blasiuz bursariū z sic dubie excipit z sic dubia exceptio nō iuuat excipientē vt. c. auditis z ibi scribentes de prescrip. bar. in. l. non solum. §. sed vt ꝓbari. ff. de ope. no. nun. quo cāu multo fortius vī esse certuz q dictus blasius nō exigit pecuniam nec penes ipm sunt. Preterea est etiā accurate ponderandū instrumētū dicti depositi qz imo nō apparet q dictus blasius deberet exigere dictas pecūias debitas societati ꝓdicte. ſz bñ appet eē depositariū dictarū pecuniariū exigēdarū ergo duo erāt necessaria. valet qō exigerentur z deponerentur penes ipm blasium. si ergo exactio nō spectabat ad ipsū blasiuz que de mencia suppina fuisset dicere q debuit agi ꝺ illū bursariū ꝑ tex. dicti. §. si cōis pecunia quinimo z apparet probatum per libros mercatorū q dictus thomasius q exigit debitores societatis predicte post factuz depositū nec appret q depposite fuerit penes ipz blasiū z sic opit me z recte z ricte aptū fuit ꝺ illā dñaz z cā z ñ ꝺ illū blasiū. Et sic §. si cōis pecunia formaliter est cōtra illud redditum cōsiliuz. Et per cōsequens snia fuit nulla lata vigore illius consilij. Nec aliter videt instādum circa ℔ quia ista est formalis veritas z eoqz fortius cuz dictus thomasius administrator societatis predicte habuerit ad manus suas dictos libros societatis post illud instrumētū depositi z exegit debitores societatis quo casu est indubitatuz de buisse agi cōtra ipm thomasiuz z per cōsequens cōtra eius successorem z per cōsequens male fuit sententiatum per illud cōsilium in quo reperit error quia dr̄ in eo q oēs pecunie societatis predi-

cte fuerunt depoſite penes illum burſarium qa non eſt verū imo erant deponende: qr nō erant exacte ſed exigende. ⁊ ſic illa depoſitio pendebat ex futuro euentu exigendorum debitorum ⁊ per ꝯſequens non erat vera diſpoſitio. Nec ob. cum dicit in dicto cōſilio nōne noctorie cōſtat iudici qꝫ excuſio non fuit facta ſolēniter ex eo qr eoipō qꝫ producta fuerūt inſtra qualiter blaſius erat factus cōis burſarius oīuz pecuniarū iō vī confiteri omia contenta in inſtro. c. cū venerabilis de excep. l. cum p̄cium. C. de lib. ca. ⁊ talis cōfeſſio facta in iudicio inducit notorium. c. tua nos de coha. mulier. qꝫ iſtud eſt nihil qa iā vt ſuperius eſt dictum ille fuit depoſitarius pecuniarū exigendarum ⁊ falſum eſt differētie qꝫ fuit burſarius pecuniarū niſi dicatur exigendaꝝ ſed in cāu noſtro producendo inſtruz depoſiti non fatebatur ille actor pecunias exactas ſed exigēdas ſuper quo ergo debeat excuti ille blaſius ex quo nō erant pecunie exacte penes ipm blaſiū. ⁊ ſic ceſſat doctrina bar. in l. eum qui ita. §. qui ita de ⸗bo. ob. ⁊ in. l. lecta. ff. ſi cer. pe. ⁊ in. l. exceptionē. C. ō proba. Nec ēt ob. cū dicitur qꝫ fuit oppoſita exceptio excuſiōis fiende per ipſaz dñam nicoloſiam qr iam fuit oppoſita ſub dubio valet qr pecunie poterant eſſe penes blaſium ⁊ ſic dubia exceptio non releuat excipientez ſicut nec releuat dubia ꝓbatio vt in. c. in preſentia de proba. ꝯiuncta. l. i. §. i. ff. de fluminibus ⁊ ſuperius fuit dictū. Nec obſtat cū dicitur in. dicto conſilio qꝫ ſi qs bene cōſideret inſtrumenta ſocietatis ipe thomaſius non confitetur ſe debitorē ſuorum ſociorū in certa ⁊ determinata q̄̃titate pecuniaꝝ: ſed ſimpliciter dicit dictos de narducijs fuiſſe ſocios ſuos ⁊ in ſocietate vendendi pānum ad retagliuz ipſos de narducijs poſuiſſe tantā pānoruz q̄̃titatem que aſcendebant ad ſumā tot florenoruz vñ talis extimatio pānorum non facit emptionem ⁊ alleg. no. bal. in. l. i. C. pro ſoci. in. viij. qōne vnde poſiti fuerunt pāni in ſocietatez ad retagliū vendendi ⁊ per cōſequens debuit videri rō venditionis ipſorum pānoꝝ exinde ſubſequuta ⁊ ſic in inſtro ipſe thomaſius ſe obligat dūtaxat ad reddendam bonam ⁊ diligentem rōnem ipſius de narducijs cum reliquorum reſtitutionē nō aūr ſe obligat ad certaz ⁊ determinataz q̄̃titatem pecuniarū qr vere iſtud non obli. Et circa hoc ſunt accurate ponderanda ⸗ba ipſius inſtri que ita dicunt cum hoc ſit qꝫ thomaſius duduz executerit artem vendendi pānos ad retaglium pro ſe ⁊ vice ⁊ nomine aliquorū ſuorum ſociorū cumqz ad manus dicti thomaſij ⁊ in eius poteſtate deuenerit de bonis dictorum ſociorum non nulla q̄̃titas pānorum de lana aſcendens ad ſumaz floreno ū mille trecentoꝝ. xij. de qbus detracti flor. cccc. ſoluti dicto thomaſio per dictos ſuos ſocios ceteros ꝓ doctibus dñe iſabete vxoꝛi ipſius tho. ⁊ de dictis pānis dictos flor. cccc. valenti. ⁊ colligentis reſtat penes dictū thomaſium q̄̃titas flor. dccc. de dicta ſūma flor. m. cccxij. ad eius manus puenta. Vñ ſi recte ponderet verba huius inſtri iſte thomaſius non facit ſe debitorem pānorū ſed facit ſe debitorez q̄̃titatis florenorū ⁊ hoc appet clarius ex eo qa dicit ſolutos eſſe florennos. cccc. ⁊ ſic refert ſe ad q̄̃titatem ⁊ numerū florenorū ⁊ poſtea dicit ſe debitorē q̄̃titatis quo caſu qd opz in re clara ⁊ aperta opponere nōdū. qa ſi dicit penes ſe reſtare q̄̃titatē florenorum. dccc. ex dicta ſūma qs dubitare pōt qꝫ dcā q̄̃titas erat petenda ⁊ non pāni qꝫ ſic demonſtro. Aut dicim⁹ qꝫ iſta extimatio non fuit facta ea mente vt ſit loco precij ſz vt ſi res deterioret vel pereat ſciamus q̄̃titatem deteriorationis ⁊ tunc lz extimatio non faciat emptionē puta ſi traditur in dotem res extimata qr extimatio tunc fit vt ſi res deterioretur ſciamus q̄̃titatem deteriorationis vt in cāu ſoluti mrimōij des tātam q̄̃titatē p illaz notabilē regulā que ponit in. l. cū manuſata. §. nēo. ff. ō ꝓtra. ēp. ita formaliter dicit bal. in. l. i. C. de iure doti. ad fi. ⁊ ſic decidit qꝫ q̄̃titas ē ī obligatiōe ergo ſequit qꝫ ēt q̄̃titas ē in executiōe. Vō in cāu noſtro ſi pāni vendendi ad retaglium dati fuerūt extimati videtur eſſe quid ā ℈ctus innominatus vt ſoluta ſocietate des tantam quātitatem: ergo ſequit qꝫ q̄̃titas extimata potuit peti vt ſic bal. in. l. indiuiduo determinat ℈ dictum cōſilium. Faciat ad hoc qꝫ voluit idē bal. in. l. quotiēs. C. de iure dotiū. vbi in terminis decidit iſtam. q. ad fi. vbi dicit maritus recepit rem in dotez extimatam ⁊ pmiſit reſtituere per iſta verba quam dotez ⁊c. qꝫ tūc p̄cium ipm eſt in obligatione ⁊ ideo debetur p̄cium ⁊ ita alias conſului ⁊ uidiēt ita conſultum. Facit. l. ſi. in pān. ff. de pacta dota. Facit l. in extimat. s. ff. ſo. ma. ⁊ qꝫ no. i auc. ſiuea me. C. ad velleia. ⁊ qꝫ no. bar. in conſilio incipiēte paula nup ſit. Ita dicam⁹ in propoſito qꝫ q̄̃titas extimata veniat petēda: licet ergo talis extimatio nō faciat emptionem tī opatur hoc qꝫ poſſit peti illa q̄̃titas. Faciat ſimile qꝫ habet in. d. l. ſi extimatis. ſo. ma. vbi licet extimatio non faciat emptionē ſed fit vt videatur argumentuz vel diminutio rei extimate nec faciat deſinere funduz eſſe dotalē tamen eligitur quedam media via qr non pōt alienari ſine conſenſu mulieris vt ibi ⁊ in. l. qꝫ ſi fundus. ff. de fundo dotali. ſed cū ꝯſenſu mulieris bñ pōt alienari ſecus aūt extimatio faceret emptionē: qa tunc poſſet alienari ſine cōſenſu mulieris. Ita in ꝓpoſito noſtro alterabit iſta extimatio naturā iſtius ℈cus vt extimatio illa conuenta poſſit peti maxime cū ipſo inſtro dicat qꝫ q̄̃titas remanet apud ipſum thomaſiuz. ⁊ per ꝯſ̄ potuit peti illa q̄̃titas conuenta in dicto inſtro licet ergo in dicto cōſilio dicatur qꝫ non fecit emptionē dicta extimatio nihilominus facit videri illam quātitatez extimatam poſſe peti. Aut dicimus qꝫ fecit emptionez ⁊ tunc in dubio vī ex iuris diſpoſitione cū faciat emptionē vt. l. ſi inter. C. de iure doci. l. plerūqz. §. fi. ff. e. l. i. C. de iure doci. bal. ibi ⁊ in. l. quotiens. C. e. ⁊ in l. gallus. §. qd ſi tantum. ff. de lib. ⁊ poſt. ēt in. l. cum dotem. C. de iure doci. ⁊ in. l. per diuerſas in. ij. col. C. manda. bar. in. l. i. §. i. ff. de ſuperficie. ⁊ in. l. facta. §. hr̄es. ff. ad treb. Nec obſtat cū allegatur dictum bal. in. d. l. i. in. viij. q. qa bal. ibi dicit qꝫ in ꝯractibus non ordinatis ad dñium extimatio non facit emptionē ⁊ allegat bal. in. l. cum duobus. §. dāna fatalia. ff. ꝓ ſocio ⁊ allegat regulaz d. l. cum manuſata. §. nemo. Ex quibus ⸗bis cōiuncto eo qꝫ bal. dixit in. d. l. i. C. de iure doci. qꝫ ſuperius retuli non negat qꝫ q̄̃titas extimata non debeatur ſed ſolū dicit qꝫ extimatio nō facit trāſire piculū caſus fortuiti ⁊ ſic bal. in. d. l. i. non dicit qꝫ q̄̃titas extimatio debeatur ⁊ iſte caſus vī quia imo debetur vt ſuperius dixi. Nec meretur illud dictum bal. allegari in iſta dubitatione eo quia bal. ibi ita dūtaxat loquit an per extimationē tranſeat periculum caſus fortuiti. ⁊ ſic nihil facit ad ꝓpoſitum nr̄um ⁊ cum bal. ibi allegat rōnez quare extimatio non facit tranſire periculuz qr in ℈ctibus non ordinatis ad dominiū extimatio non facit emptionē ad hoc rñdeo qa non bñ loquit in aſſignanda rōne illa ex eo qa ille §. danna ꝓbat ℈rium ꝓbat eniz. ſi trado alicui boues extimatos vt laboret vel cuſtodiat ⁊ ipe dumtaxat opaz p̄ſtet qꝫ ℍ ipſe videt actū qꝫ boues ſint cōes qꝫ patet qr tex. dicit cōe dānuz eſt. nā ſi nō eēt cōis dānus eſſet mei ſolius vt patet in. l. ſi id qꝫ. ff. ꝓ ſocio ita formaliter dixit verus iuris interpres dñs pau. de caſt. in. d. §. dāna fatalia. ⁊ ſic dñium facit tranſitū per extimationē rei deducte in ℈ctu ſocietatis ꝓ pte ⁊ ſic nō eſt ⸗z qꝫ ſim⁹ in ℈ctib⁹ nō ordiatis ad dñiū qr dñiuz tranſit ꝓ pte idē firmauit ſolēnis doctor dñs florian⁹ doctor bonoñ. in. l. ſi vt certo. §. nūc videdū. ff. cōmo. in q̄dā diſtinctione q̄̃ ibi facit ſup extimatione dixit qꝫ in ℈ctu ſocietatis vbi tranferet dñium ꝓ pte extimatio nō facit trāſire cāuz in alterū ſociuz ⁊ ſic nō eſt ⸗uz dicere qꝫ dñiuz nō tranſeat qr imo tranſit alias ſequeret abſurdū de quo ꝯſilio reddito p celeberimū doctorē dñm marianuz ⁊ per ꝯſ̄ nec debuit nec potuit adduci ℈ hanc dubitationē dicta doctrina bal. in. d. l. i. in. viij. q. ⁊ iō iudicio meo male fuit ꝯſultū ⁊ male iudicatū ℈ dñm franciſcū de crema. Nec in ſiſto ſup nullitate ſnie late p dñm albertū qr plene ⁊ ſubtiliter dictū eſt p dñm bñdictuz oñendo aptā ⁊ multipharia nullitatē ſnie late p dñm albertuz. Et ex p̄dictis ꝯcludo male ⁊ inique fuiſſe iudicatū ⁊ ſnīatum p dñm albertū ⁊ merito ⁊ iure fuiſſe ꝺnatū in ſindicatu p dñm franciſcuz de cremona ⁊ male ⁊ peſſime fuiſſe iudicatū ⁊ ꝯſultū p dñm iacobū de puteo. Et ita concludo. Laus deo clemētiſſimo. d. Andreas barbati⁹ ſciculus meſanenſis vtriuſqz iuris interpres: ⁊ in hac tēpeſtate pmarius.

Caſus conſilij. xiij.

Utrū ⁊ quoniā poſſit ꝓtrahi mrimoniū inter iudeos. Et an neptis poſſit ℈here cū patruo ſuo. Et an conſuetudo excuſet a pena tēporali. Et q̄libet cauſa etiam iniuſta excuſet a dolo ipo.

Illud in mediū referā qꝫ belliſſime ſcribit p̄m⁹ regū. c. ſcō nolite loqui ſublimia gloriātes qr deus ſcientiaꝝ eſt dñs. iō ſpirit⁹ ſcī gratia ex corde ⁊ aio implorata vt deus glorioſus ſua ſolita clemētia ⸗itatez hui⁹ ꝯſultatiōis mihi apiat amē. Viſo pūcto

ꝛ facti contingẽtia. Vlso ꝛ ꝓsilio elegantissimo celeberimi doctoris dñi pauli de doctis paduani quẽ in pꝛez mihi sũmo honoꝛ ob seruãdũ habeo q ita luculẽter subtiliter ꝓsultationẽ pũtez exaiauit vt nil vlterius melius aut ad materiaz acomodatius allegari possit ꝛ requisit⁹ de sola subscriptiõe paucula in mediũ afferam vult scripta ꝓ eum. Et ꝓmo istaz qõnez ponit interminis ꝛ in diuiduo solẽnis doctor dñs florianus de sancto petro doctoꝛ bononiensis in.l.item ĩ ptãte.ff.de bis qui sunt sui vel alie.iuris vbi dicit eẽ dubium vtrũ iudei subijcianꝯ canõice regule in mꝛimonijs ℨbendis ꝛ dicit se habuisse de facto ꝛ cõsuluisse q nõ subijciunꝯ regulis iuris canonici ꝛ mouet qꝛ iudei solũ ex lege mosaica videntur ꝓhiberi quo ad ascendẽtes ꝛ descendentes.xxxv.q.ij.in ꝑn. ga nihil ad nos de bis q ꝑm eoꝝ ritũ ℨbunt sicut enĩ eos tolleramus in eoꝝ festiuitatibus ita in eorũ ritu in ℨbendo. Jtez nihil ad nos de bis qui foris sunt ꝛ rõ q̃re nos non possumus ℨbere matrimoniũ inter affines est ꝓpter peccatuz mortale q eis ascribi non põt ꝑm ea que habenꝯ in.c.gaudemus de diuoꝛ. Et sic cõsuluit vt ibi ipe refert q potuit neptis ℨbere cũ patruoꝛ ergo multo fortius in cãu nſo potuit iste iudeus ℨbere cuz sororꝛe vxoris ꝛ sic interminis cõsuluit dñs florianus ꝓ ista qõne licet illud q ipe dixit q neptis potuit ℨbere cum ipso pautio ego non pono ꝓ constanti ex eo qa Jo.an.in.c.litteras de restl.spo.dicit eccliam posse dispensare in ſecũdo gradu in linea tñ equali vt puta filij duoruz fratrũ ℨbant: sec⁹ dicit in ꝺo gradu in equali. Et ideo dicit q patruus nõ põt ℨbere cuz nepte. Et ita dicit seruare iudeos ꝛ sic concludit ibi Jo. an.seruari per iudeos q filij duoꝝ fratruz ℨbunt ꝛ ita seruant inter se iudei. Ergo multo fortius ꝓtrahet quis cũsororꝛe vxoris iã defuncte ꝛ per ꝙsequẽs sentit q inter iudeos seruaꝯ eorũ consuetudo in ℨctibus matrimõialib⁹ ꝛ per q̃s lex nec ffis ꝛ.l.licet.C. de inteſta.nup.nõ vendicant sibi locum in iudeis. Et sic Jo.an. sentit ibi q iudei in suis matrimonijs ꝺuant leges suas ꝛ cum illo dicto Jo.an.transeunt ibi doctoꝛes ꝛ ibi dñs ꝛ cõsciculus meꝰ ab bas ſegtur illã doctrinã Jo.an. Et sic si iudei ꝺuant q filij duorũ fratrũ ℨbant inter se multo fortius concernũt vt frater accipiat in vxoꝛẽ sororẽ vxoris mortue ꝛ iam in pũcto pſupponit illõ q iudei ita ꝺuant ꝛ ita est de eorum ꝙsuetudine. Preterea licet saly.in.l. nemo.la.i.C.de iud. dicat qõ nuptie sicut sunt ꝓhibite inter xp̃ia nos ita sunt ꝓhibite inter iudeos ꝛ ẽt ibi raphael fulgo dicit q iudei nõ putant debere ℨbere matrimoniũ ꝑm leges romanas ſz ꝑm leges suas hebreas ꝛ putãt posse facere diuoꝛtiuz q dicit ibi raphael nõ esse verũ qꝛ imo tenenꝯ ℨbere matrimoniuz ꝑm leges ciuiles romanas qꝛ ad ista satis est responsuz in dicto consilio dñi pauli. Nec curo disputare de intellectu.d.l.nemo sed quo ad excusandũ istuz iudeũ nulla est dubitatio ꝛ iniquissimũ est velle agere ℨ eos ad publicationẽ bonoꝝ ꝛ ad hoc allego eũdẽ dñz repha elez in.d.l.nemo vbi dicit q iudei nõ seruant illã.l.ꝛ ẽt ange.vbi dicit q iudei nullũ illoꝝ que ꝙtinenꝯ in illa.l.nemo ꝺuant iudei: qꝛ imo ℨbunt ꝑm leges suas hebreas. Si ergo iudei nõ ꝺuant in suis matrimonijs leges romanas ſz leges suas hebreas ꝛ ita cõsueuerant facere qs dubitat q iudei ℨbendo ꝺz suas cõsuetudines nõ veniũt puniendi.cõsuetudo enĩ ẽt iniqua ſz non excuſet a pena eterna ꝛ spirituali: vt est glo.in.c.deniqz.iiij.di. tñ excusat a pena tẽporali ꝛ sic a pena corꝑis ꝛ a pena honoꝝ vt est glo. singularis in.c.cũ venerabilis de cõsuetudine ꝛ ideo consuluit.d.pe.de ancha. cõsilio.cclxxi.incipit iure scripto ꝛ cõsuetudine dicit q cõsuetudo ẽt que est coꝛruptella excusat a pena homicidij.allegat gl. d.c.cũ venerabilis ex cõsuetudine pueri in ciuitate bonoñ.cõsueuerant ꝓhibere sibi lapides viuis aduersus alium tandẽ secutuz fuit homicidium decidit ibi q vigoꝛe talis consuetudinis non potuit puniri de homicidio ꝛ idẽ.d.pe.i.d.c.cũ venerabilis.dicit ꝑ glo.q licet cõsuetudo reꝓbetur tanꝯ parua gesta tñ respectu illius consuetudinis nõ sunt irritanda ꝛ rõne dicit esse qꝛ ille qui ſegꝯ cõez erroꝛez nõ est in dolo ſz iniusta rõe ducꝰ credat ipaz valeꝛ:liberatn.hec iusta credulitas quẽ a pẽa allegat no.per tex.i l.i.ad.fi.ff.ꝺ ambi.ꝛ referꝯ ibi se habuisse ꝺ fcõ qdã rectoꝛ ville fecerat põi ꝓs ĩ cipis fuit formata inqsitio ℨ eũ de ꝑuato carcere ꝓbauit q eiꝰ ꝑdecessoꝛes fuerãt vsi isto iuꝛ licet forte minꝰ iuste refert se obtinuisse q ille talis non potuit puniri per illam glo. Jta dicamus in ꝓpoſito nſo posito tñ sine ꝓiudicio q iudex teneꝛentur ꝙtrahere ꝑm dispositionẽ iuris ciuilis ꝛ nõ ꝺz dispositionẽ l.hebracie:tamẽ ex quo consuetudo eoꝝ ita se habeat vt in suis matrimonijs ſequantur legem suam hebraicaz excusantur in tui tu consuetudinis ꝛ doctoꝛes superius relati hoc decidunt dicũt q iudei non seruant. d.l.nemo sed seruant .l. hebꝛaicam ꝛ per consequens non veniũt puniendi seruando.l.suam ex eorum cõsuetudine. Faciat q dixit glo.in.l.ex consensu.ℌ.fi.ff.de app.que vult q colorata cã excusat quem a cõtumacia ꝛ glo. idem voluit in.l.i.ff.si quis in ius vo.ad finem ꝛ ange.in.d.l.ex cõsensu .ℌ.fi. dixit qõ omnis cã ẽt fatua ẽ si ẽ colorata excusat.ꝛ idez voluit in.l. i.ff.de eo per quẽ fac.er. Et faciat glo.singularis in.l.in hac.ff. ꝺ condi.tritica q̃ voluit q colorata cã excusat quẽ a pena interitus. Et faciat q eleganter voluit bal.in cõsilio suo incipiente ĩ xp̃i nomine amẽ quãdo aliqd conceditur vbi dicit ex dispositione statuti ludus debebat fieri ĩcerto loco alias punirenꝯ ludentes. Modo quidaz luxerunt exꝰ illuz locuz deputatuz a statuto ꝛ sic in alio loco fuit dubitatũ an venirent puniendi ꝛ allegabant illi tales ludentes q non debebant puniri ex eo quia ꝙsuetudo erat q extremum locum deputatum a statuto ludetur q nihilominus fuerũt excusati vigoꝛe consuetudinis ita dicamus in casu nſo q veniatur iudei excusanduz si cõtrahendo matrimonium ſequãtur consuetudinez obseruatam ab eis ꝛ per ꝙsequens iste iudeus non venit puniendus. Faciat tex.in.l.miles.ℌ.si mulier ff.de adultr.ꝛ.l.igitur ff.de lib.causa vbi in iusta causa excusat a dolo si est colorata ꝛ faciat tex.in.l.nouissime.ℌ.si quis ꝙpulsus.ff.q fal.tu.auc̃.vbi bal.per illum tex.dixit q illi legi non põt dari melior concordantia q̃ de.l.igitur ad probandum q fama excuſet a dolo ergo multo magis excusabit consuetudo a dolo. Faciat q pulchre voluit bal.in.l.i.in fin.post glo.C. vbi cau.status q bonafides potest etiam causari ex in iustis rationibus ꝛ temerarijs ꝛ q voluit bar. in .l. diuus claudius .ff. ad.l.cor.de fal.ꝛ q habetur in.l.plagij C.de plagiar.ꝛ q voluit. Jnno.in.c.penultimo de rebus eccle. non alie. Et sic videtur ex istis concludendum vna cum domino paulo consulente q iste iudeus non inciderit in aliquam penã contrahendo matrimonium secũdum legem mosaicam ꝛ per cõsequens veniat absoluendus ab impetione fiscali. Et ita concludo. Laus deo clementissimo dñs. Andreas barbatius sciculus ꝛ in utroqz iure monarcha.

Casus consilij.xiiij.

Utrum si contractus rescindatur debeat solui gabella. Et an nullatio aliquo instrumẽto annullentur omnes clausule appositeꝛ in ea. Et an diuisio dicatur alienatio: ꝛ maxime in feudis ꝛ em phitheosi: ꝛ in comitatu: ꝛ inducatu: ꝛ in marchionatu ꝛ similib⁹ dignitatibus.

Clementissimi opti dei ꝛ yh̃u xp̃i pijssimi redẽptoris ex coꝛde inuocato p̃sidio viso puncto ꝛ celebri reddito ꝓsilio ꝛ subscriptionib⁹ ꝛ solẽni animaduersione pensatis cõsultatio ista est apertissime enucleata: adeo q nulla eget ampliori inuestigatione tamen qa maioꝛes nſi illud quẽq̃ scire arbitrati sunt q rõne optimã demonstrasset.c.ego solis.ix.di. ideo aliqua succinte pcurraz ꝛ in medium afferã q bal.venit in mentem in.c.secundo requiris de app.vbi dixit q causa probiemalis respicit omnia precedentia ꝛ sequentia ꝛ id voluit in.l.i. ff. de orig.iur. ꝛ in ꝑma.consti.C.ℌ.quibus vbi dicit q prohemiũ non est ponenda vbi nullum subfragium prestat sed si declarat mentem legis latoꝛis que etiã ex prohemio colligitur tunc multũ operat id voluit in.l.fi.ff.de here.instl vbi est tex. allegans de ꝺ ꝛ idẽ voluit in.l.vt liberis.C.ꝺ col.ꝛ in.l.hec ꝺba.C.de adiecti fal.caule.ꝛ i.l.cũ hi.ff.ꝺ trãſ.ãge.i.l.i.ff.ꝺ iud.bar.ĩ.l.cũ qd.ff.si cer.pe. ꝛ in.l.i.ff.ad macedo.vbi est solẽ.tex.ꝛ in.d.l.cum hi. Et ideo dixit .d.car.zãbarela.in.c.penul.de cle.cõiuga.q causa expꝛessa in prohemio pꝛesumitur esse finalis facit tex.in.c. ex multa de uoto ꝛ ibi.d.abb.consciculus meus ꝛ.d.anto. in cle.i.de electi. ꝛ tex. melior de iure in.l.regula.ℌ.ꝛ licet in ꝓi.inicium constitutionis demonstrat.ff.de iure ꝛ fac.ignorã. Jsta ergo ista conclusio verissima q finalis causa huius societatis est illa que colligitur ex prohemio est enim finis primũ mouens vt scribitur per philosophuz omnez enim agens agit propter finem ꝛ filius est qui mouet agẽ-

tes ⁊ intendentes pro maiori lucro bono ⁊ vtilitate adinuicez in
cõe bonoruz perseuerare. finis ergo inducens istos fratres ad hu
ius contractus societatis ineundum fuit maius bonum ⁊ maius
lucrum ⁊ maior vtilitas que resultarent ex perseuerantia societa-
tis ⁊ comunionis ergo eoipso q̃ cõi consensu dissoluunt contra
ctũ societatis ei videtur resoluere omnia secuta ⁊ illata ⁊ inducta
ex illo contractu societatis quia non data perseuerantia inducta
societate cessat maius lucruz ⁊ maius bonũ ⁊ maior vtilitas. Vñ
Ludo.ro. in quodaz suo cõsilio q̃ incip. licet comuni iure quo vti-
mur, ⁊ est in ordine. lxxvj consuluit stante statuto municipij q̃ de
cõtractu soluatur gabella ⁊ partes ꝓtraxerunt in forma valida et
fecerunt contractũ validum ⁊ partes ipse rescindunt illum con-
tractũ q̃ de tali ꝓtractũ nõ soluetur gabella ex quo est recisus qa
statutum volens solui gabella de ꝓtractu intelligit de ꝓtractu pre
existente non aũt de ꝓtractu rescisso. Et sic apparet ex ℏ q̃ disso-
luto ꝓtractu disoluta sunt sequentia ex illo cõtractu. Et si dicaᷓ q̃
ĩmo ius quesitum ex illo contractu valido camere fiscali non po-
tuit sibi auferri facto illorum contrahentium. Ut est glo. in auᷓ.
de nuptijs. ℊ. qz vero. ⁊ ibi dixit ange. q̃ si de quolibet ꝓtractu dz
solui gabella ad certã rationẽ ⁊ contractu perfecto partes volũt
ꝑ ꝓtractu recedere in totũ vel in ptẽ minuere ad ℏ vt non soluant
non possunt qz cum sit quesituz ius comuni ad gabellaz non põt
recedi a cõtractu in preiudiciũ cõis et marie per regulã qz factũ
nr̃m nõ põt in .l. ius nostrũ. eᷓ. de reg. iur. ⁊ q̃ voluit Guil. ō cu.
in. l. ab emptione. ff. de pactis ⁊ Ly. ⁊ Bal. in. l, ij, ℊ. sed quia no
stra. C. cõmunia de lega. quia ad hoc respondeo. quia vere nõ ob
stat in casu nostro quia non agitur de preiudicio fisci seu camer̃
mutinẽ. Et posito non tamen concesso q̃ ageretur de preiudi-
cio fisci vel camere mutinen. nihilominus loquitur Ange. eo ca-
su quo ex contractu illo acquisitum ẽ ius fisco vel cõmuni. Sed in
casu nostro ex huius societate nihil est acquisitum fisco aut cõmu
ni mutinen. respectu gabellarũ quas alter frater per seipium con
duxerat a fisco. vnde obligatio fuit acquisita fisco contra illuz cõ
ductorem non contra fratres postea cõtrahentes societatem om
nium bonorũ cum illo alio fratre conductore dictarum gabellarũ
⁊ sic Ange. ⁊ sequaces loquuntur eo casu quo ex contractu cele-
brato inter duos imediate acquiritur ius fisco q̃ non est i casu no
stro. Ideo stamus in hac conclusione q̃ rescisso contractu valido
rescissa sunt omnia que ex illo contractu sequuntur quo ad ipsos
contrahentes. ergo rescissa societate cõmuni consensu ipsorum
fratrum rescissa sunt omnia que ex illo contractu societatis sequi
debebant. vnde guil. de cu. in. l. fi. ff. de constitu. pecu. videtur fo-
maliter decidere istam, q. dicit enim. pone quidam conduxit a re
ge q̃dam baulia ad quinquẽnium obligauit se quidam pretextu
illius baulie postea rex abstulit sibi illã bauliã ex aliqua causa q̃
ritur vtrum ille talis teneatur illis quibus se obligauit videtur q̃
non argu. illius. l. ⁊. ff. de insti. l. fi. sed videtur q̃ illa. l. non faciat
quia nõ loquitur quando abinitio causa erat falsa nos loquimur
vbi causa erat certa videtur q̃ teneatur argu. l. procurator qui ꝑ
euictione. ff. de procur. decidit post ibi guil. q̃ si nihil vtilitatis ꝑ
cepit non tenetur illis quibus se obligauit qr̃ illa rescissio contra-
ctus q̃ facit princeps videatur rescindere omnia contenta in illo
contractu etiam quo ad alios obligatos ex illo cõtractu certe istã
questionẽ in indiuiduo decidit ibi guil. de cu. quia si tertius ut est
princeps ex iusta causa annullat contractũ videtur annulare inde
sequuta ex illo contractu. multo fortius ipse partes videntur an-
nullare sequuta ex illo contractu annullando ipsum contractum
quo ad ea que tendũt ad ꝓmodũ ⁊ incõmodũ ipsoꝝ ℌhentiũ ma
rie in casu nostro cum ex conductione gabellarũ facta ꝑ ipsum
Jacobũ noie ꝓpio ipsi⁹ iacobi ñ fuerũt obligati fr̃es ipsi⁹ iacobi
⁊ sic istud dictum Guil. de cu. in. d. l. fi. ⁊ illud consiliuz ludouici
ro. decidunt istã dubitationem aptissime q̃ omnia sint extincta ⁊
annullata. Preterea faciat quo ad ipsas partes paria esse viden
tur ipsum contractum esse ipso iure nullum vel per ipsas partes
annullari ex quo non agitur nisi de preiudicio ipsarũ partiũ pos-
sũt enĩ ipsi ℌbẽtes suo fauori renũciare vt in. c. porrectũ. ⁊ i. c. apo
stolica. de regula. l. si quis in conscribendo. C. de pac. cum si. Sz
vbicunq; contractus est nullus nulla sunt ipso iure contenta i eo
vnde pulchre dixit Bal. i. c. i. ℊ. i. de feu. dato in vic. leg. cõmiss. in
usi. feu. q̃ si instr̃um nõ valet nec etiã valet constitutio precarij in
dicto instr̃o apposita tãq̃ eius accessoriũ ⁊ clarius ⁊ apertius hoc
voluit etiam bal. in. l. ex testamento. C. de fideicõ. facit dicta. l. fi.
C. de consti. pecu. vbi est casus singularis q̃ existente instrumen
to nullo efficitur nulla confessio in dicto instrumento interposita
quẽ tex. ad ℏ allegauit bal. in. d. l. fi. ℊ. sed qa nr̃a. ⁊ in. l. si absen-
tis. C. si cer. pe. Facit. c. ꝑncipaliter ⁊. c. cũ paulus. i. q. i. vbi sub-
lato fundamento tolluntur omnia ex illo fundamento sequuta.
facit q̃ voluit Jnn. in. c. cũ venerabilis. de exceptio. Et ideo lu.
roma. in consilijs suis consilio. cclxxxviij. consuluit q̃ instrumẽto
existente nullo nulla est confessio in eo apposita tanq̃ accessoria
corrũpitur accessorium principali corrupto ⁊ ad hoc allegat Jnn.
in. d. c. cũ venerabilis. de excep. ⁊ q̃ no. bar. in. l. post legatuz. ff.
de his qui. vt indig. ⁊ bal. in. l. alia. C. e. Ergo eodez modo vide
tur dicenduz in casu nostro vt dissoluto contractu societatis vide
antur dissoluta omnia conuenta ⁊ contenta in ipso cõtractu socie
tatis ⁊ ꝑconsequens donationes quietatões obligationes ⁊ simi
lia cõtenta in ipso cõtractu societatis videntur esse resoluta. ⁊ eo
maxime qa causa finalis ⁊ potissima illorum talium fuit qa socie-
tas erat duratura vsqz ad quinquẽnium. Cum ergo fuerit disso-
luta ergo resoluta sunt omnia sequentia intuitu dicte societatis in
futarum durature. Ex quibus concludo q̃ pacta obligationes
donationes remissiones ⁊ quietationes gabellarum ⁊ datiorum
cõicationes contenta in dicto instrumento societatis sunt resolu-
ta ita vt est resolutum ipsum instrumentum societatis ipso iure ⁊
pro certo optime videt decisa ista consultatio per illam doctrinaz
ludouici romani ⁊ guilielmi de cunio. Et ita concludo.

¶ Capio aliud dubiũ vz q̃ ista castra q̃ sunt comitatus vt ex lar-
gitione illius ꝑncipis vniti ac memorie ꝑpetue celebrande ꝙdam
philipi marie ducis mediolani cuius animã deus glorioſus finat
felici frui euo colligitur: nullomodo põt diuidi. q̃ probo ratione
inconuincibili. posito q̃ iura nobis in hoc puncto deficerent feu-
da vel castra iure feudi concessa põt alienari regulariter vt in. c. i.
de alie. feu. cum simi. sed diuisio est aliẽatio hoc probat tex. in. l.
si pupillorum. in ꝑncipio. ff. de rebus eo, ⁊ ideo ludo. roma. in cõ-
silio. clxxxj. incipiente in casu proposito animaduertendũ. vbi ca-
uebatur statuto q̃ de alienatione soluatur certa gabella fuit dubi
tatum qd de diuisione? consuluit tale statutum habere locuz in di
uisione qa iam diuisio est alienatio. diuisio enim tenet locum em-
ptiõis tex ẽ. in. l. diuisione in ℣si. emptionis vicẽ obtinere. C. cõia
vtriusqz iudi. ⁊ ibi dixit bal. ex diuisiõe transire dñium cũ vassalus
nõ possit alienare feudũ nec vendere feuduz ergo sequit̃ q̃ illud
nõ poterit diuidere. Secũdo ad ℏ faciat. l. impialem. ℊ. preterea.
de prohi. alie. feu. per fede. vbi ducat⁹ marchiõatus comitatus ⁊
similes nõ diuiduntur sed feudũ diuisionem recipit si consortes
volunt ita tñ si oẽs qui feudi ptez habebũt fidelitatez dño facere
vellent ⁊ sic feuda ꝑncipatuũ vt est comitatus ducat⁹ marchiona-
tus ⁊ similes non diuidũt. Et est rõ qz vt dicit euangeliũ omne re-
gnũ in se ipsũ diuisum desolabit̃. ⁊ apõ lucanũ in primo omniq;
ptãs impaciens ꝙsortis erit ⁊ in prima tragedia dicit̃ nõ capit re-
gnũ duos. ⁊ aristotiles. xij. methaphisice i fi. dicit ẽt volũt male di
poni bonum pluralitas ꝑncipatuũ vn⁹ ergo ꝑnceps. Jtẽ digni
tates nõ debẽt minui ſz augeri. l. obseruandũ. ff. de offi. ꝑsire. et
q̃ habet̃ in auᷓ. de trien. ⁊ semisse. post ꝑncipiũ. debent ergo ta-
les ꝑncipatus in sua integritate mãere. c. maioribus. c. nisi essent.
de ꝑben. Cũ ergo in casu nr̃o ista feuda sint comitat⁹ ergo sequit̃
q̃ nõ possũt diuidi ⁊ allegat tex. dicti. ℊ. ꝓterea. bar. i. l. tutorel. ff.
de admi. tu. vbi refert se in fcõ ꝙsuluisse sup ista. q. cuidã militi fu-
it ꝙcessũ feudũ a ꝑncipe ō plurib⁹ castris filij eius postea diuiserũt
castra ⁊ vni obuenit in ptẽ vnũ castrũ alij aliõ tãdez vn⁹ istorũ reli
quit in ptẽ obuẽtã alteri. qrebat̃ vt̃ possit ab eo puniri ⁊ decidit
q̃ nõ qz dicit q̃ ista diuisio ẽ quo administratióez dñiuz aũt ẽ penes
quẽlibet ꝑ indiuiso simul ⁊ insolidũ. Jõ parin parẽ nõ hz ĩperiũ.
⁊ allegat ꝑ cãu. d. ℊ. ꝓterea. ⁊ gl. ordina. dicit q̃ feudũ non diui-
dit̃ inter heredes vassali in. l. cõi diuidundo. ff. cõmu. diui. ⁊ dicit
ꝫm illa gl. loquẽdo in feudo marchie ducat⁹ vel cõitat⁹ qz nõ põt
diuidi ſz loquẽdo in alio feudo inferiori alicui⁹ territorij cui inhe-
ret iurisditio tũc cadit diuisio iuris ⁊ administrationis. ⁊ ideo si cõ-
sortes volunt tale feudum in seruis bene possunt diuidere vt pro
bat tex. in. d. ℊ. preterea ꝑ quẽ tex. dixit bal. in. l. voluntates. C. de
fideicõ. in prin. ij. col. vbi querit quid de duobus feudatarijs vtrũ
vnus possit vendere iura sua alteri cõfeudatario vel locare ad lõ-
gum tempus sine consensu domini ⁊ decidit q̃ si acquisiuerunt

de nouo feudū tunc nō possunt. qz feuda diuersum ꝓncipiū hñt: secus si feudū sit paternū: vt no. in. c. j. §. cum ꝙ Cōradus. qui feu. da. pos. z in. c. j. de suc. feud. z eodē mō dicit ibi Bal. esse distinguēdū si volūt diuidere feudū: z sic Bal. ꝓmo in. d. l. impialem. §. ꝓterea. transit cū decisione Bar. referēs eūdē Bar. in. d. l. inter tutores. z ēt vult qꝫ si feudū inferius est paternum tūc pñt filij diuidere si volunt: z est tex. in. d. §. ꝓterea de feudo inferiori. z hoc ēt voluit. d. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ꝙ. ob. in pe. col. in ꝙ. q̄to q̄ro duo fratres zc. vbi allegat. d. §. ꝓterea. z ēt. d. l. volūtas. qꝫ duo fratres pñt diuidere emphiteosiz paternam inter se: z sic Bar. ibi extendit illum tex. loquētem de feudo inferiori ad emphiteosim. z idem voluit idem bar. in cōsilijs suis cōsilio. lvij. incip. ex themate p̄dicto zc. z copiose logtur super hꝫ z idem ēt voluit in. l. cum hi. §. si. vnī ex pluribus. ff. de transac. z in. l. j. C. de impo. lucra. descrip. li. x. z in. l. z iō. ff. de cōdi. furti. z qꝫ voluit Fede. de senis cōsilio. ccxxviij. z Jo. calde. in suis consilijs in ti. de loca. vbi ꝯcludūt qꝫ ipsa feuda inferiora z emphiteosis pōt diuidi inter ipsos emphiteotas ex quo oēs sunt obligati dño z regritur volūtas ipsoꝝ cōfeudatarioꝝ. Sed in cāu nostro istud nō est feudū interius: sed est comitat°: ergo nullo mō patit diuisionē. z si esset feudū inferius nihilominus ēt necesse cōcurrere cōsensum oīum cōfeudatarioꝝ vñ nō posset ꝓuocare alium ad diuisionē. z sic bal. quo ad feuda supiora vt est comitatus z si miles transiuit cū dcō bar. in. d. l. inter tutores. facit ēt qꝫ no. glo. solē. in. c. si hꝫdes. ō testa. que vult qꝫ feuda dignitatū nō diuidūtur: z qꝫ voluit glo. in. c. lz. de voto. Et iō audreas de isnia in. d. §. ꝓterea. limitat illū tex. nisi ex ꝓuilegio spāli ꝓncipis tales dignitates essent effecte diuisibiles: vel ex cōsuetudine introducta sciētibus z videntib° imp̄atorib°: ita qꝫ ex certa eoꝝ scīa introducat illa diuisio p. l. de qbus. ff. de legi. z segtur bal. in. d. §. ꝓterea. z late hoc voluit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de feu. sup ℞ica in ꝙ. nō obmittā. ar. l. si in emptione. §. oīum. ff. de ꝓhen. empt. z. d. l. de qbus. Faciat ēt qꝫ voluit bal. in auc. hoc amplius. C. de fideicō. vbi dicit qꝫ dignitates magne nō diuidunt: vt in. c. j. de feudo march. z hoc suadet vtilitas subditorū: qz expedit multitudinem regi ab vno: vt. l. ij. §. nouissime. ff. ō oīg. iur. faciat qꝫ voluit Andre. de isernia z moderni scribētes in. c. oēs filij. in titu. si de feu. fue. cōtrouer. z Spec. in ti. de feu. §. qm̄ ꝙ. si. xxiiij. z. xxiij. z. xxj. Faciat ēt qꝫ voluit bal. in. d. l. cōmuni diuidūdo vbi segt illā glo. dicens qꝫ vasalli nō pñt diuidere feudum q̄tum ad plenam diuisionem: sed fructus bñ pñt diuidere inter se. l. lucius titius. ff. fami. her. z facit qꝫ hꝫ in. l. iubemus. C. de sacrosan. ecc. nec est op° in hac cōsultatiōe insistere an feudū sit ius hereditariū. z regulet vt regulant alie res hereditarie: qz satis est qꝫ iura feudalia exp̄imāt z decidant istum casum qꝫ comitatus marchionatus z ducatus z similes nō recipiant diuisionē. Et ex istis resultat ꝯclusio verissima qꝫ huiusmodi castra ex quo sunt comitatus: vt ex tenore inuestiture apparet nō pñt diuidi. semp enī attēdimus tenorem inuestiture que derogat oī iuri feudoꝝ: vt dixit tex. in. c. j. ō duo. fratribus a capita. inuesti. z sic cōcludo huiusmodi castra non posse diuidi. laus deo clementissimo. Andre. barba.

Casus consilij. xv.

¶ De intellectu statuti parmēsis quo cauet qꝫ nullus ōbitor possit detineri ꝓ debito ꝓuato si debitor possit satisfacere de bonis expeditis. Et an statutum laycoꝝ possit disponere circa iuramentuz: z maxime in minore ℌbente sine certa solēnitate. Et an z quādo ille qui dicit verba iniuriosa que tamē sūt veta teneatur actione iniuriarum vel ne.

¶ Clementissimi maxī dei z pijssimi yhu xp̄i saluatoris nr̄i ex corde inuocato p̄sidio. Capio p̄mā hesitationē cū q̄ritur an dictus Frācicus debitor dicat incidisse ꝓiurium stante statuto parmēsi de quo in p̄ncto qꝫ nullus debitor detineri possit ꝓ debito ꝓuato si debitor voluerit z potuerit satisfacere creditori de bōis suis expeditis nō obstāte qꝫ debitor ꝓmiserit ac etiaz iurauerit soluere in pecunia numerata z ēt renunciauerit huic statuto quo casu iste Francisc° ōbitor iurauerit soluere in pecunia numerata: z ēt renūciauit bñficio ipsius statuti. z oīa predicta firmauit iuramēto. ¶ Sibi videtur de iure apto esse dicendū istum Franciscum incidisse in periurium qꝫ sic ostendo. vinculuz iuramentale est tāti vigoris z roboris qꝫ licz quis nō cogatur p̄cise ad factū: vt. l. stipulatiōes non diuiduntur. §. celsus. ff. de ver. obli. tamē si apponitur iuramētuz cōpellitur p̄cise ad factū. Jsta est glo. sin. in. l. si pecuniā. ff. de cōdi. ob cau. quā gl. segtur z magnificit bal. in p̄reludijs feudorum. z in. l. j. C. de sen. que pro eo qꝫ interest ꝓfer. z canoniste i. c. veniens. z in. c. ex rescripto de iureiuran. z in. c. per tuas. de arbi. ¶ Multo fortius in casu nostro cū iste Franciscus se nō obligauerit ad factū: sed ad soluendū in pecūia numerata tenet soluere: vt no. in. c. debitores. z in. c. j. de iureiur. Est enī maxima vis iuramenti: adeo qꝫ dixit ang. in. l. heres absens. §. j. ff. ō iudi. qꝫ in materia ℌctus est locus remissioni si apponatur iuramētum. allegat tex. sin. in auc. de exhi. reis. §. si ꝙ. z qdā z bar. in. l. si quis maior. C. de trās. dixit qꝫ iuramentū habet virtutez clausule rato manente pacto: vt in. l. si qs in ꝓncipio testi. dixit qꝫ habet virtutem clausule derogatorie. z in. l. cum pater. §. filius matrem. ff. de le. ij. qꝫ habet virtutē clausule specificate: z probat in. c. ex rescripto. de iureiur. z facit glo. sin. in. d. l. si pecuniā que vult qꝫ lz in cōtractibus innominatis sit locus penitētie. regulariter tamē nō habz locum quādo in tali cōtractu fuit apposituz iuramentū quā glo. reputat singularem ibi Saly. Quinimo dixit Saly. in. l. si pacto quo penā. C. de pac. qꝫ vbi aponit iuramentū non habet locum purgatio more de quo dicit esse casuz singularē in. l. si qs maior. C. de trās. voluit bar. in. l. si insulam. ff. de ver. ob. Facit ēt qꝫ vbicunqz apponit iuramentū ibi nō est necessaria iterpellatio. singulare dictum fuit Spec. in titu. de aduoca. §. j. ꝙ. sed nunqd is qui iurauit. sequitur dñs Anto. z moderni in. c. breui de iureiur. Cuz ergo in casu nostro iste Franciscus iurauerit soluere in pecūia numerata. segtur qꝫ cogendus est soluere. qz cum possit illō iuramētum seruare sine dispendio salutis eterne debet illō seruare. c. cuz cōtingat. de iureiur. reddēda enī z soluenda sūt iuramenta: vt in. d. c. debitores. cū si. vñ non potuit purgare moraz tenetur ad penam: z ēt tenetur soluere cū tale iuramentū habeat vim cle rato manente pacto: vt in. d. l. si qs maior. Sed si gspiam dixerit amice statutum pme est illud qꝫ liberat illū Franciscū iurantē a piurio. hz enī ꝓnceps vim aplici in iuramēto: vt est glo. singularis in l. adigere. §. q̄uis. ff. de iurepa. de qua gl. exclamauit bal. ī. l. nec ꝓton°. C. ō op. li. z ī. l. pactū qꝫ dotali. C. ō col. z ī. l. ij. C. ō indic. vidui. tol. z. d. pe. ō anch. in repe. auc. sacra pubeꝝ. C. si aduer. vē. z Jo. ō imo. in. l. si qs inglinos. §. fi. ff. ō le. j. z in repe. c. cū ꝓtigat. de iureiur. facē tex. in. l. fi. ff. ad municip. vbi ꝑator pōt remittere iuramētū facē. l. q iurato. ff. q satisd. co. cū si. Ergo cū tale statutū sit fundatū sup eo qꝫ ipm statutū disponere pōt: qz iam pōt remittere iuramētū: vt ē dcm̄. ergo segt qꝫ valebit z tenebit dispō eiꝰ z p ꝙs segt qō iste Frācicus nō erit piurus. z iō dixit bal. ī. l. nō dubiū. C. de legib° z in auc. sacramēta pall. qꝫ qū statutū ꝓhibet minorē renūciare vel donare sine certa solēnitate aliter actus sit nullus etiam cum iuramento. tunc tale statutum valet: qz fundatur sub equitate naturali: z idem bal. in. d. l. pactuz qꝫ dotali. dixit qꝫ vbi statutum prohibet iuramentum recipi non potest ex illo iuramento agi nec excipi per not. in. l. ij. C. ne fideiusso. dodentur. dic ēt ibi valere statutum quo cauetur qꝫ mulier cōtrahēs sine cōsensu propinquorum nō obligetur etiam si iurauerit: z idē bal. in. l. ij. C. ō indic. vidui. tol. dixit tenere statutum ꝓhibēs minorem vel mulierem iurare si aliquo bono motiuo z rationabili statuētes moti fuerūt ad sic statuēdū: nec ꝓpterea dicentur piurij. Et ideo dicebat. d. ℙe. de ancha. in. c. ea que. de reg. iur. li. vj. in. xj. q. circa fi. qꝫ si statutum habet annexā rationez: puta ꝓp multas deceptiones quas patiuntur minores tale statutū validū est: quia continet rationem naturalem z equitatē. Et faciat qꝫ voluit ang. in quodā suo consilio incipiēte dña catherina. vbi ꝯsuluit tale statutū valere z ℌctū gestū ℌ dispōnē talis statuti nō tenuisse. Jta g° vñ dicēdū in casu nr̄o qꝫ cū tale statutū videat fūdatum ℌ bono publico ipoꝝ ℌditoꝝ ne cogāt exbursare pecūias post q̄ hñt bōa sufficiētia z expedita q̄ isolutū dari pñt suis creditoribꝰ. segt qꝫ tale statutū vz z tz z firmis inheret ācboris z ēt pacto fmitti pōt iuſz. l. fi. ff. q z a q. cū si. mlto forti° poterit statuto fieri. illud enim qꝫ potest fieri statuto potest fieri pacto: vt est glo. in rubrica. C. de ōcretis decur. li. x. z tex. in. l. neqz pignus. §. ꝓuato-

rum .z in.l.ex pretorio.ff.de reg.iur.glo.in.c.pe.de consue.li.vj. Bal.in.l.non impossibile.ff.de pac.tex.in.l.fi.C.de fideius.z ibi Bal.z idem Bal.in.l.de quibus.ff.de legi.z canonistę.in.c.fi.ō consue.ergo multo fortius in casu nostro potuit tale statutum remittere tale iuramentum. Faciat etiaz quia verba talis statuti sūt directa ad pncipiū debitoris iurātis dū dicunt nō obstante q debitor promiserit z iurauerit soluere in pecunia numerata quo casu tale statutum illaqueat iurantem seu cōuenientez ad peccatū. nam non obediens superiori peccat mortaliter: vt in.c.ij.de mai.z obe.etiam si superior sit laycus. vt in.c.qui resistit z in.c.iulianus.xi.q.iij.z.c.duo sunt.xcvj.di. Ergo iuramentū non est obseruandum cū sine peccato mortali seruari non possit perseuerātia enim in actu reprobato contra legū precepta est nutritiua peccati iam cōmissi: z sic non debet cōpelli ad obseruantiam iuramēti ne cogatur persistere in peccato. Pro hoc facit quia ille q prohibetur soluere seu promittere soluere pecuniam numeratam videtur equiparari illi cui est interdicta administratio quo ad istuz actū.l.is cui.ff.ō ver.ob.nec iuramentū vt ibi no. Bar.operatur quia deficiunt comites quos habere debet iuramētum. Faciat ēt quia ex quo iste Franciscus promisit z iurauit lege prohibente fecit cōtra bonos mores qui enim legem contēpsit moribus abutitur.l.veluti z.l.iusticia.§.iuris precepta.ff.de iusti.z iur.ergo tale iuz tāq a lege reprobatū nō est obligatoriū.c.nō ē obligatoriū de reg.iur.li.vj. Faciat ēt q: ad hoc vt iuramentuz sit licitum debet habere tres comites iuridicum veritatem z iusticiā.z si ista defuerit nō iuratum sed periurium sit censendum.xxij.q.ij.c.animaduertendum: z in.c.z si xps de iureiur. Sed in casu nostro nō habet tale iuramentū prestitum per ipsum Franciscuz tres comites: quia interpositum fuit contra legem superioris: ergo zc. Faciat etiam quia solēnitates sunt inducte in fauorem publicum siue intelligamus de solennitate probatorie siue formali hinc est q priuatus eis renunciare non potest. vt in.c.fi.de renun.lib.vj. c.quia propter de elec.ergo nec iuramēto remitti possunt.q: pacto etiam iuramēto firmato ius publicum remitti non potest.c.si diligenti de foro compe.l.ius publicum.ff.de pactis cuz si. Et sic videtur ex istis q iste Franciscus non inciderit in periuriuz: z ista erant que iudicio meo faciebant dubium in presenti cōsultatione ideo istis acurate discussis apparebit veritas indubitata. ¶ Et lz ista sint colorata z apparentia satis tamen casum nostrum non attingunt: ideo illis nō obstantibus puto cōtrarium esse de iure verius. valet q iste Franciscus inciderit in periurium non obstante prefato statuto q sic ostendo. Sicut istud statutum prohibet debitorem promittere soluere in pecunia z prohibet iurare sic in simili lex prohibet fundum dotalem alienari. z etiam res donatas propter nuptias.l.rem in presenti.§.cum autē.C.de rei vxo.act. ff.de fondo dotali per totum auc.siue a me.C.ad velleia.z tamē de iure canonico cōpellitur mulier seruare iuramentū: vt in.c.cōtingat de iureiur.c.lz.e.ti.li.vj. Idē seruat in pacto de non succedēdo q reprobat a iure. vt.l.pactū.C.de colla.tamē iuramento firmatur.c.q̄uis de pactis li.vi. licet aliter videatur.sentire z nō bene glo.iuris ciuilis in prealt.l.pactū Ita dicam⁹ in casu nostro. licet statutū istud videatur pbibere debitorem cōpelli soluere pecuniam.lz.iurauerint tū iuramētū eū ligabit. Secūdo iuramētuz tāq̄ spūale nō subijcit dispositioni laycoz spectat enim ad forum ecclesiasticū decernere valeat vel nō valeat.c.venerabilē de elect. c.tuaz de ordi.cog.c.latores.q filij sint legi. Ergo statutū predictū respectu iuramēti nichil pōt statuere. ergo sequitur q iuramētuz non reprobatum. lege diuina. vel canonica necessario est obseruā duz.c.si uero.et.c.z si xpus de iureiu. Tertio nō debet permitti i directe q directa via prohibetur.c.tue de pcur.c.cum qd de re. iuris li.vj.l.oratio.ff.desponsa. sed directa via non pōt iusciuile seu laycoruz impedire se de iuramēto. seu alia re spūali: vt in.c.ō cernim⁹ de iudi. xcvi.di.c. bene quidem ergo nec indirecte debz eis pmitti q esset si statuta pbibentia ipedirent z euacuarent uires iuramēti. Quarto faciat iuramentū pncipaliter dirigit in deū et sibi q̄ritur oblio principalis. vt in.d.c.debitores et.d.c.z si xpus ergo non pōt impediri nec tolli nisi p eundem vel eius vicarium in spūalibus. ex cā tamē z nō aliter: vt in.c.nouit de iudi.z q no. in.e.auc.xv.q.vi. per glo.in.c.q̄to de iureiurā.z per Inno.in.c. cū.p.ō renunci. Quinto uia p iuris aparet nō debet.c.cum contingat de iureiu.c.clicos de coha. mulier z cle.l.ij.C.de indic. vidui.tol.z incōcernentibus periculum anime presumimus i ptē tutiorem licet duriorem.c.iuuenis desponsa.c.i.de scruti. Sed tenendo q iuramētū non obliget in casu predicto aperiretur via p iuris.z quandoq periurium committeretur. ergo debemus in partem tutiorē inclinare vt iuramentuz valeat. Sexto faciat vbicunq licitum est renunciare iuri ei fauori pro se introducto. vt in c.ad apostolicam de regular.l.si quis in cōscribendo.C.de pact. maxime cum interpositiōe iuramenti: vt.d.c.cum cōtingat z.c.ij. de pac.li.vj. sed istud statutum emanauit in fauorem debitorum. ergo saltem cū iuramento licuit renūciare. lz ergo statutum istud dicat q non possit renunciare debitor tali statuto nihilomin⁹ cuz iuramento potuit tali statuto renūciare in fauorem suuz introducto. Septimo facit q voluit bal.in.l.ij.C.de indic.vidui.tol.vbi dicit q statuta inuitātia mulieres z minores venire cōtra proprīū iuramentuz non tenent: sed sunt irrationabilia.l.si vnus.§.illud ff.de pac. Sed istud statutum inuitat debitores ad periurium: et sic vt veniant cōtra ꝓprium iuramentuz. ergo sequitur q tale statutum non tenet z multominus in casu nostro ex eo quia nō loqmur minore aut muliere: sed in maiore: ergo zc. Faciat elegans doctrina Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.z iur.in.iij.q.vbi q̄rit an statutū possit disponere super re spirituali: z sic super iuramento z decidit q non: dicit tamen q si statutū vltra procederet statuēdo q si minor cōtraxerit sine solēnitate statuti q tunc iuramentū prestitū super tali cōtractu presumatur metu extortū: tunc enim tale iuramentū non obligat. ar.c.q̄uis de pactis li.vj. Sed in casu nostro istud statutū nullam presumit simulationē: aut metum aut dolum. ergo sequitur q tale statutū non potuit impedire istud iuramentum z istam doctrinā: sequitur bal.in auc.sacramenta puberum. C.si aduer.ven.z plene ibi saly.z.d. Pe.de ancha.in.c.ea.que de reg.iur.lib.vj.z in.c.j.de consti.in rūsione: z Jo.de imo.in.d.c.cum cōtingat. Et ideo dixit Saly.in.d.auc. sacramēta q si statutum dicat q malitia hominū illius loci.adeo excreuit q homines sunt prompti ad decipiendum mīores: ideo statuimus q nullus minor obligetur etiā ex iuramēto interueniēte q tunc validum est tale statutū: cuz ergo in casu nostro nō sint expressa talia verba in ipso statuto: sequitur q tale statutū est nullius momenti. Faciat q voluit Bal.in.d.auc.sacramenta vbi dicit quod istō statutū voluit ꝑm opi.antiquoz qui ad hoc allegabant tex.in.l.si quis inquilinos.§.fi.de le.j. sed ipse ibi tenet contrariū q tale statutum nō valeat.z ad illam.l.respondet valet q loquatur quādo ius cōmune reprobat cōtractū z etiam reprobat iuramentū: sed in casu nostro lex nō reprobat istā ꝓmissiōez nec iuramentū in ea appositū: ergo zc. Faciat ēt illud q dixit.d. Anto.in.d.c.cū cōtigat. vz q si statutū disponat q ꝯctus factus cum minore vel muliere sine cōseusu ꝓpinquoz etiā cū iuramento sit nullus q nihilomin⁹ si minor ꝯbat sine illa solēnitate cū iuramēto obligabitur vigore iuramēti. z istud sequitur ibi Joā.de imo.z.d.ab.cōsiculus meus. Faciat etiā q ibi voluit Jo.ō imo. vbi dixit statuto cauet q minor nō possit ꝯbere sine certa solēnitate ēt cum iuramento. z si aliqs vtatur illo instrumēto incidat in certā penā cōtentā in statuto q tale statutū nō pōt imponere penam vtenti iuramēto.l.seyus z augerius.l.q de bonis.§.j.ff.ad l.fal.nec ēt potest adijcere solēnitatē quo ad infrīgendū iuramētuz si dcā solēnitas nō seruet. Faciat ēt q voluit.d.anto.in.d.c. cū cōtingat q ꝓhibitio fcā in casu statuti p̄fati emanauit fauore psone z sic vī cessare turpitudo ex pte ꝯbētis: z sic iuramētū erit obligatoriū: q: lex dei nō hz p turpi q iurās obꝑuet i casu nro iuramētū pti cui iurauit. Vñ cū istō statutū ꝑsiderauerit fauorē ōbitoris: nec ꝑsiderauit peccatū q ꝑsiderat lex canonica pp bonuz aīe: vt dixit gl.in.d.c.cū ꝓtigat. nā dz qs potiꝰ oia mala pati q̄ cōmittere aliqd cū detrimēto aīe sue: vt in.c.sacris q me.cau.z p h̄ fert ibi.d.Ant.q male dixit Fed.ō senis ꝑsilio.cclij.q voluit q cogat ꝯbēs relaxare iuruz q dcm.d.Ant.iponit gladiū huic dubitatōi. Faciat q: voluit ipator hre f̄cursuz ad eccliaz: vt in.c.si ipator.xcvj.disti. Faciat ēt q voluit Ray.ō fozli.in ꝑmēto.l.oēs ppli ō iusti.z iur.vbi dixit q hmōi statuto emanauit ꝯ fauorē iurz canonici volētis iurm eē ꝑuādū: iō tale statutū nō ē ꝑuādū tanq̄ fcm in ꝑiudiciū legis superioris. fac ēt q voluit Jo.an.i.c.statutū ō hef.li.vj. Appet g⁹ ex istis q nō obstante tali statuto iste Frācisc⁹ incidit in periurīū.z p ꝑs dī veniss ꝯ quētōez iuratā: z h maxime appet ex eo.q: instat circa absolonez obtinēdaz a tali iuramēto.

Nec obstãt allegata in contrariũ. Primo cũ dicitur q̃ lex ciuilis habet vim apostolice quo ad remittendũ iuramentũ: q̃ illud est verum quãdo tale iuramentũ est turpiter prestitũ: z approbata ẽ illa remissio a iure canonico: vt in.c.non est obligatorũ.de regu. iur.li.vj. Sed in casu nostro istud nõ est iuramentũ turpiter prestitum nec reprobatum est a lege cõi. imo est ꝙforme iuri cõmuni vt recipiens pecuniam depositi restituat pecuniam: vt.l.fi.C.depositi cum si. Ergo sequitur q̃ statutum ꝑ mense non potuit annullare tale iuramentum prestitum super casu licito. Nec ob.cuz allegatur dictũ Bal.in.d.l.pactum: q̃ illud dictũ Bal.est intelligendum quãdo tale statutũ apponit z annectit causaz quare sic statuerit ex eo: q̃ super excreuit ita boium loci malicia q̃ ideo statuentes zc. vt ipsemet Bal.uoluit: z etiam Saly. vt superius fuit ostensum: z etiã.d. Pe.de ancha.vel quia tale statutum fingit tale iuramentũ esse extortum metu vel dolo: vt voluit Bar.in.l.omnes populi. z ita intelligatur dictũ Bal.in.d.l.pactũ. Item quia ipsemet Bal. tenuit cõtrariũ in locis superius allegatis. z etiam cõmuniter omnes scribentes tenent tale statutum non posse ỏrogare iuramento. z ẽt quia Bal.ibi loquitur in alio casu loqtur.n. in minore. Sed iste non est casus noster: quia iste Franciscus non est minor: nec sumus etiã in re magni prei udicij. tamẽ non ꝓpter hoc tale statutũ posset ỏrogari iuramẽto. z ideo dicebat.d. Pe. in loco superius allegato quãdo statutũ habet causam annexam tunc validũ est tale statutũ: sed in casu nostro istud statutũ nullã causam annectit ergo zc. Nec ob.cũ dicitur q̃ illud q̃ potest fieri pacto. potest etiã fieri statuto: quia ꝙcedo esse verum nisi illud tale esset de iurisditione iudicis superioris z spectaret ad iurisditionem alterius q̃ ad iurisditionez statuentium: q̃ tunc lz posset fieri pacto non tamẽ posset fieri statuto iste est casus formalis. ar. q̃ cũ iuramentum sit res spiritualis z sic de iurisditiõe iudicis ecclesiastici: vt in.d.c.q̃to: z.d.c.venerabilẽ sequitur q̃ laycus nullo modo potuit se impedire: z per cõsequens tale statutũ nõ potuit derogare iuramento prestito per ipsum Franciscum nõ enim potuit statutũ imittere falcem imensem alienã. vt in.d.c.si imperator.xcvj.di. z in illo virgiliano non ille imperiuz pelagi. Nec ẽt ob.cum dicit q̃ verba statuti sũt directa ad pncipẽ peccat persona veniendo ꝙtra legem superioris: vt voluit Bar.in.l.si quis ꝑ eo.ff.de fideiuss.pmo quia illa doctrina Bar.est cõmuniter reprobata per omnes canonistas. vt refert.d.Anto. z Jo.de imo. z.d. abb.in cõmento dicti.c.cum contingat: z dñs abbas in quadam sua disputatione incipiente statuto senensi cauetur. Item quia illa doctrina Bar.non ob.in casu nostro. quia istud statutum non dirigit verba sua ad personam prohibendo illam vt nõ possit iurare: sed solum dicit non obstante iuramento vnde nõ ꝓhibet debitorem iurare sed solum vult debitorem iurantem non teneri ad obseruandũ tale iuramentũ: z sic iste Francisc⁹ nõ iurauit lege ꝓhibente: z etiam posito q̃ statutũ prohibuisset: tamen nõ potuit ꝓhibere iuramentũ prestari cum non sit prestituz super re turpi. Nec ob.etiam cũ dicitur q̃ iuramentũ istud non habuit tres comites: q̃ istud non est verum: imo veritate inspecta hic nõ defuerunt iustum est enim vt seruet iuramentũ suum iste Franciscus ex quo nulla reperitur turpitudo q̃ licuerit fauori suo renũciaf: nec ibi defuit descriptiõis iudicium ex quo non temere nõ calore iracundie processit nec deceptus fuit. Nec ob.cum dicitur q̃ statutum disponit in fauorem publicũ zc. q̃ ad hoc respondeo. quia immo istud statutũ pncipaliter emanauit in fauorem ipsius debitoris pncipaliter z iurando renunciauit fauori. z sic nulla turpitudo maxime respectu dei z in actu spirituali vbi attendit ius naturale z diuinum potius q̃ positiuum z laycale: vt no. Inn.in.c. j.de regula. z ideo cõtrahens cõtra edictũ in fauorem ipsius contrahentis. Pro hoc tex.est apertus in.d.c.cum cõtingat. z.d.c. q̃is: z.d.c.lz: z dicta auctẽ.sacramenta puberuz.vbi excipiunt casum quãdo interuenit dolus. ergo ex solo cõtractu contra tale statutum non presumitur dolus sufficiens ad euacuandũ iuramẽtum. Et per cõsequens verissima est cõclusio q̃ dictus Frãciscus incidit in periuriũ non obstante tali statuto parmẽsi z sic cuz iste Franciscus venerit cõtra cõuentionem iuratam incidit in penam infamie: vt est tex.in.l.si quis maior.C.de transac.qui tex.non solum loquitur deueniente cõtra transactionem iuratam sed ẽt contra pactionem z conuentionem iuratam: vt apparet ex illo tex.in verbo aduersus pacta. z in ver.initaz preactionum. Et etiam ꝑiurus punitur ab homine ciuiliter. vt.l.si legatarius.ff.de dolo. Item punitur pena remotionis a testimonio z dignitate.l.quot. C.de dignita.li.xij.l.lucius.ff.de his qui no.ifa. Punitur etiam pena exilij: vt.l.de periurio.ff.de cri.stelio. Et etiam punitur ictu fustium.l.si duo patroni.ℌ.fi.ff.de iureiur. Itez punitur pena capitali. vt in auẽ. vt nõ luxur.contra na. Item punitur pro motu pncipis ratione contẽpte religionis.l.cunctos populos.C.ỏ sũma trini. Itẽ punitur pena cornelie quãdoqz de falso quandoqz de siccariis.l.j.ℌ.j.ff.de siccar. Et sic apparet ex istis istum Franciscum periurium z infamẽ z punibilem. ¶ Capio nũc aliam esitationem cum queritur q̃ ille Leonardus petendo suum depositum ab ipso Francisco z ipse Franciscus denegando rupit in ꝟba iniuriosa digna periurio illius Francisci an puniendus veniat ipse Leonardus actione iniuriarum posito q̃ ille Franciscus sit periurus: vt est superius ostensum. vnde presuppono q̃ veruz dixerit cum inciderit in penam periurij: z sic queritur de hoc an dicens verba cõtumelioſa: z vera teneatur actiõe iniuriarum: z quidem fuit opinio q̃ non teneatur actione iniuriaruz dicens alicui verba contumelioſa z vera per tex.in.l.si nõ es. z.l.si quidem.C. de iniur. z hoc siue illa verba cõtumelioſa in iudicio siue extra iudicium dicantur hanc sententiam firmat glo.institu.de iniur.circa presentem.l.eum qui nocentez.ff.de iniur. Alia opi.fuit hosti. in summa de iniur.ℌ.contra quis. vbi videtur distinguere an profere verba contumelioſa proueniat ex culpa ei⁹ cui deberet tunc illud verbum cõtumelioſum proferens actione iniuriarum nõ tenetur. Aut sine culpa vt quia vocauit aliquem bastarduz. z tunc tenetur actione iniuriarum argu.l.vj.di.c.nasci.facit.C.de natura.lib.l.legẽ.dicere enim quem illegitime fore natuz z consequẽter spurium quedam infamia est: vt no.per Az.in summa de infami. z refert Bal.in.l.in bone fidei.C.de rebus credi.ỏ auctẽ. infamantem iniuriarum actio competit.l.item apud labeonem.ℌ. cum vicium cum sy.ff.de in iurijs. alia fuit opinio z illud verbum iniurioſum profertur in iudicio aut extra si in iudicio nõ tenetur iniuriarum actione sed extra iudicium contumelioſum verbuz dixerit tunc tenetur actiõe iniuriarum. Ista fuit opi. verissimi iuris interpretis Joannis theotonici gloſatoris decreti.ii.q.i.c.si peccauit in solutione.d.l.eum qui nocentem de iniuri. Alia fuit opinio q̃ aut expedit rei publice contumeliam fieri notam. z tunc siue proueniat culpa illius contra quem profertur vt homicidium vel simile siue sine culpa vt quia est leproſus q̃ expedit rei publice detegi propter contagioſum morbum quia tales ueniũt ab vrbe expellendi. ne infitiant z contaminẽt alios vt in in auẽ. iusiu. q̃ presta. ab bis ad fi.no.bal.in.c.intelleximus de iudici. z gui.ỏ cu. z bal.in.l.nullus.C.de sũ.tri. z fide cato.facit auc.de leno.ℌ. fi. z ibi no.nicola.ỏ neapoli z no.per modernos in.l.casus.C.de testa.iuxta illud ouidianum sed immedicabile vulnus ense recidendum est ne pars sincera trabatur zc. z tunc si id est verum dicens illa verba iniurioſa non tenetur actione iniuriarum.ff.de iniurijs.l.q̃ rei publice. Aut illud vicium non expedit rei publice detegi: vtputa quia dicatur quem bastardum z tunc etiaz si id q̃ profertur verum est tunc tenetur actione iniuriarum proferẽs talia verba contumelioſa defectus enim nostros detegi in humanum atqz iniurioſum est.l.iij.ℌ.j.verbo quid enim.C. quando z quibus quar.pars debetur li.x.iste sunt opiniones quas in ista materia reperio. Modo si tenemus primam opi.que fuit gl.clarum est q̃ iste leonardus non tenetur actione iniuriarum z maxime est auctoritas glo.consulendo z iudicando. ideo dixit bal.in l.cum hereditas. C. depositi q̃ auctoritas glo. omnes alios antecellit z in.l.precibus est de impub. dixit non posse adherere meliori q̃ opinionez glo.in consulendo: z idem voluit in auctẽ. cessante.C.de legi.here. z in.c.i.de suc.feu.in vsi.feudorum. Jõ dixit Saly.in.l.traditionibus.C.de pactis q̃ debemus inherere opinioni glo.sicut bononienses inhererent carocio vt est gl.fin. in.l.omnis diffinitio.ff.de regu.iur. facit q̃ voluit idem Bal. in.c.inde constitutis z Jaco.bu.in.l.i.C.qui pro sua iurisdi. z sic iste leonardus non tenetur actione iniuriarum. Si vero tenemus opin.hosti.cum illa verba contumelioſa fuerint dicta dicto francisco per illum leonardum ex culpa z causa ipsius franciſci denegantis soluere depositum z dicentis illud depositum fuisse vsurarium tunc iste leonardus non tenetur actione iniuriarum. vnde prouocatus dictus Leonardus illa verba

contumelioſa ꝓtulit.facit.l.qui cum maior.§.libertus in verſi. ignoſcendū eſt.ſi voluit vulciſci ꝛc̄.ff.de bo.liber.ꝛ q̄ habetur in.l.cum ꝓponas.C.de pactis cum ſimilibus. Si vero tenemus opinionem Joannis inquantum voluit: aut Anto.illa verba dixit in iudicio: aut extra: clarū eſt q̄ iſta verba q̄ dixit ille Leonardus fuerunt q̄dam ꝓparatio ad iudicū: q̄ petebat depoſitū ſuum ab illo Frāciſco iturus ad iudicium ꝛ ille negabat ꝛ veniebat ꝫ inſtr̄m ꝛ cōuentionem iurataꝫ quo caſu pinde eſt acſi in iudicio illa ꝟba ꝓtuliſſet ar.l.ex facto la grande.ff.ō hr̄.inſti.ꝛ cle. ne romani de elec.Si tenemus aliā opi.que hꝫ an illud cōuiciuꝫ expediat reipublice detegi.ꝛ clarū eſt q̄ iſto caſu nō teneꝯ actiōe iniuriaꝝ: q̄ iſta opinio tꝫ q̄ expedit reipublice detegi homicidā. ita ꝛ eodē modo expedit reipublice detegi piurium eqparaꝯ enī piurium ꝛ homicidium: vt eſt tex.in.c.cum non ab hoīe de iudi. Uñ vr̄ mihi dicendū eſſe in hoc elegāti paſſu q̄ aut verbū contumelioſum ꝓfertur in iudicio ꝛ eſt verum illud verbum ſic iniurioſum: ꝛ tūc nō teneꝯ actiōe iniuriaꝝ: vt.l.ſiqdem.C.de iniuri. l.ſi tibi.C.de lib.cau.ff.de iur.l.ſi de libertate a ꝫrio ſenſu.nō eniꝫ vr̄ qs vim aut iniuriam facere ſi ſuo iure vtr̄ ꝛ ordinaria expeditur rōne.l.iniuriarū actio.§.j.ꝛ.§.quo iure.ff.de iniuri.ꝛ.l.factū.§. nō vr̄.ff.de iniur.ꝛ idem ēt vr̄ dicendum ſi ad iudicium iturus ꝟba iniurioſa ꝛ vera dixerit ꝫ eū ꝫ iturus erat ad iudicium ꝓ ſuo iure petendo arg.d.l.ex facto ꝛ dicte cle.ne romani. Aut illa verba contumelioſa ꝓtulit qs extrahit iudicium ꝛ vera infamoſo libello ꝛ tūc tenetur ꝓferrens iniuriarum actione ꝛ etiā pena capitali teneꝯ.l.j.ff.de famo.lib.ꝛ q̄ ibi no.glo. Si ꝟo ſine libello cōtumelioſum verbū ꝓtulit tunc aut illud dr̄ ex cā aut ſine cauſa. ſi ex cā publicata correptōis q̄ poteſt qñq̄ dici iuxta illud peccā tem coram hoībus argue.xi.di.illa vel dr̄ coram ſupiore: lꝫ nō in iudicio ea tñ intentione: vt iſte puniatur ꝛ eius pena ſit aliꝫs exēplum.l.j.C.ad.l.iul.repetun.l.qm̄.C.ō plagiar.l.aut facta.§.ſi. ff.de pen.nam ad hoc expedit peccata notētium nota fieri vt dicit.d.l.eum qui nocentez expedit enī reipublice ne delicta remaneant impunita.l.ita vulneratus.ff.ad.l.acql.c.vt fame ō ſen.ex cō.l.licitatio.§.q̄ illicite.ff.de publica.Aut illō verbū iniurioſuꝫ dixit vt a proximis nocumentū auferat corporale: puta q̄ ille cōtra quē ꝓfertur vult ꝑdere ciuitatē vel eſt leproſus ꝛ ſimile: vel vt auferrat nocumentū ſpūale: vt q̄ eſt occultus hereticus ꝛ poſſet ſimplices de facili decipe vel dicit quē foꝛe baſtardum: vt a promotione remoueaꝯ: vt in.c.latoꝛ q̄ filij ſint legi.c.accedēs ō purga.cano.ꝛ oībus iſtis caſibus cū hoc q̄ iniurioſum eſt dicatur ex cā ꝛ nō aīo iniuriandi: dicens aut ꝓferens tale verbum nō teneꝯ actione iniuriarum: vt.d.l.eum qui nocentē.ff.de iniur.C.ō epi. ꝛ cleri.l.nulli in fi.ff.de iniur.l.q̄ reipublice. Huius autem dicti ſit potiſſima rō.q̄ actio iniuriarū nō datur niſi cōtra illum q̄ animū iniuriandi habuit.l.ſi nō cōuicij.C.de iniur.ꝓbatur aut aīus ꝓſumptione verbi vel dicti vel facti talis enī preſumiꝯ aīus qualē oſtendunt verba aut facta.l.q̄ labeo.ff.de ſuppel.leg.l.reprehēdenda.C.de inſti.ꝛ ſubſti.c.ſignificaſti de homi.l.j.§.diuus.ff.ō ſicca.dicta.l.eū qui nocentē.no.in.d.l.ſi nō cōuicij: ꝛ in.l.quero §.ſi.ff.de edil.edi.ꝛ ꝑ glo.elegātem in.l.apud celſum in ꝓnci.ff. de dol.excep.ꝛ in.l.fulcinius.§.qd ſit latitare in ver.hic aīus.ff. ex q.cau.in poſ.eatur:ꝛ in.l.cum ꝓponas.C.de bo.auc̄.iudi. poſ.ſed iuſte cū tollunt hanc preſumptionē reſultantē ex verbis. ſ.q̄ iniuriandi aīo illa verba exp̄ſſa fuerint ar.l.j.cum ibi no.C.ō ſiccar.l.plagij.C.ad.l.faui.de plag.l.igitur.ff.de libe.cau.§.pōt l.j.ad ſi.ff.de ambigi.nam cā colorata lꝫ iniuſta excuſat adolo.vt dic̄ tex.in.d.§.pōt.facit glo.in.l.j.C.vbi cā ſta.ꝛ in.c.cū venerabilis de cōſue.ꝛ q̄ no.d.Pe.de ancha.in conſilio.cclxxi.ꝛ in.d.c. cū venerabilis.ꝛ q̄ voluit glo.in.l.ex cōſenſu.§.ſi.ꝛ ibi Ang.ff.ō appel.ꝛ q̄ no.glo.in.l.in hac.ff.de triticar.igit̄ cuꝫ aīum iniuriā di prefate eē tollant ꝛ excludāt.ꝓmo q̄ veꝝ dixit cū ille frāciſcus veniat ꝫ conuentionē iuratā ꝛ ſit periurus ꝛ ēt dicebat illū cōtractum vſurarium ꝛ ſic cauſa dicendi habuit ille Leonardus: ergo actione iniuriarum nō teneꝯ voluntate enī ꝛ ꝓpoſito diſtinguuntur ac cōſiderantur maleficia ipſa.ff.de furt.l.q̄ iniurie.c.cū volūtate de ſen.excō.Immo q̄ plus eſt qñq̄ cā nec vera nec iuſta.ſed iniuſta preſumi facit verba q̄ alꝫ ō ſui nā ſunt iniurioſa non eē dicta in iurandi aīo: adeo q̄ nec iniuriaꝝ actio datur.l.item apō labeonē.§.ſi qs aſtrologus.ff.ō iniurijs. Unde iſte leonardus nō ex libidīe iniuriādi ꝓtulit illa verba.ſed q̄ cām habuit a dcō Frā ciſco faciat tex.in.l.iuſtiſſimos in ver.ſi ꝟo voces fuerint.nec per libidinem.C.de officio recto ꝓuinc.Et faciat q̄ voluit Oldrad⁹ in conſilijs ſuis conſilio.lij.Ideo dicimus q̄ poſſumus opponere infamiam contra teſtem non propter hoc poſſumus teneri actione iniuriarum: vt per Guil.ꝛ Bal.in.l.ſi.ff.q̄ quiſq̄ iur. Facit etiam q̄ voluit Jo.an.in addi.Spec.in ti.de iniurijs in ꝛ̄ica vbi dicit q̄ cauſa etiam iniuſta excuſat ab actiōe iniuriarum alle. d.§.ſi quis aſtrologus.ꝛ Jo.an.ibi in ꝓncipio refert opinionez quorundam q̄ ſi cōuicium ꝓuenit ex culpa eius cui iniungitur: q̄ prodigus hereticus vel piurus: tunc nō teneꝯ actione iniuriarum ꝛ ſic ponit caſum de periurio vt fuit in cāu iſto. Et ex iſtis elicitur manifeſta cōcluſio q̄ cū iſte Leonardus habuerit iuſtā cauſam dicendi illa verba iniurioſa dicto Franciſcho ſeqtur q̄ nō tenetur actione iniuriaꝝ.ꝛ ſic partes dñi iudicantis erunt in abſoluendo dictum Leonardum ab actione iniuriarū ꝛ ſic in fauorem Leonardi prefacti concludo laus deo clementiſſimo.d. Andre. barbacia vtriuſq̄ iuris doctoꝛ.

Caſus conſilij.xvj.

¶Utrum princeps ſecularis poſſit permittere hebreis exercere vſuras in terris ſuis ꝛ quid ſi interueniat licentia pape. Et de intellectu cle.j.de vſuris.ꝛ.c.j.cano.li.vj. Et an poſſit locari dom⁹ hebreis pro huiuſmodi vſuris exercendis.

c **Clementiſſimum** deum ꝛ piſſimū ſaluatoꝛem noſtrum yhm xp̄m: ex coꝛde inuoco vt in preſenti cōſultatione veritatem mihi aperiat ſub ſolita bōitate amē. ¶Uiſo puncto ꝛ ſoleni aīaduerſione penſato: q̄ preſens eſitatio apud cōſiſtoꝛium omni iuſticia pleniſſimum illuſtris ꝛ excelſi principis.d.dñi Marchiōis Mantuani per excellētiſſimos iuris vertices eiuſdem principis conſiliarios ꝛ apud tribunal reuerendiſſimi.d.dñi epi ꝛ principis ſemidei mantuani omni ſantimonia pleniſſimi examinanda ꝛ decidēda erit. Ideo paucula in mediū afferrā. cū nil.ita elimatum aut elegans aut ſubtile aquouis excelſo iuris cōſulto excogitari aut inueniri poſſit. Et tria ſunt accurate videnda ꝓ clariſſima deciſione huius eſitatis. Primum eſt vtrum ſtantibus bulla papali ꝛ ſententia domini epiſcopi ꝛ conuentiones inter principem mātuanū ꝛ ipſos hebꝛeos poſſint ipſi hebꝛei publice exercere vſuras ſine onere cōſcientie eiuſdē potentiſſimi principis ꝛ ciuium ſuoꝛum. Secūdū erit vtrum ſalua ꝑſcīa domini domoꝛum poſſint locare domos ſuas ipſis hebꝛeis ad publice fenerādum ꝛ per cōſequens teneātur ad obſeruāduz locationes iam factas. Tertiū erit quid in aliꝫs domib⁹ in quib⁹ iudei non exercēt publice vſuras an poſſint ſalua conſciētia dñi domoꝛum locare ipſis hebꝛeis ꝛ cū locauerint teneaꝯ ad obſeruātiam cōtractus ipſaꝝ locationum ꝛ ꝑ cōſequēs erit videndū ſi iudei poſſint acquirere bona immobilia de iure communi. Et iſtis materiate diſcuſſis apparebit veritas indubitata. ¶Capio ꝓmā dubitationem ꝛ videtur q̄ nullo modo poſſint ipſi hebꝛei exercere vſuras nec per ꝓmiſſionez principis nec populi ſui nec ꝑ ꝓmiſſionem romani pontificis aut.d.epi mantuani.ꝛ per cōſequens in nullo opitulatur iudeis bulla papallis ſeu reſcriptū papale q̄ ſic oſtendo. Jus naturale non poteſt facere hanc permiſſionē: ergo multo minus ius poſitiuum iuxit illud eſaye nūquid gloriabitur ſecuris cōtra dominū ſecātez.c.inferioꝛ.xxj.di.potētius enim eſt ius naturale poſitiuo inſti.ō iur.natura.§.ſed naturalia cū ſi. Aſſumptum ꝓbo illud q̄ ſimpliciter eſt cōtra aliquod ius nullo modo poteſt concedi ab eodem iure alioquī ſimul eſſet cōtra ipſum ꝛ non contra ipſum inquātum ab ipſo conceſſum contractus vſurarius eſt ſimpliciter cōtra ius naturale cū ſit vicioſus ex natura rei. vnde Ariſtotiles ſola naturali rōne ductus lucruz vſurarum eſt deteſtatus primo politicoꝛum q̄ non feciſſet niſi cōtractus ex natura rei fuiſſet vicioſus.ꝛ faciat quia rapatia ē actus vitioſus ex natura rei qui autem accipit vſuram rapinam facit: vt.c. ſi quis.xiiij.qō.iij. Eſt ergo contra ius naturale contractus vſurarius.ſi ergo ſimpliciter eſt contra ius naturale. ergo ſimpliciter eſt contra ius diuinum: quia ius naturale eſt deriuatum a iure diuino. ergo ſequitur quod multo minus poterit permitti

contractus vsurarius per censuram aut pmissionem sedis aplice: ꝛ videmus in iure canonico expꝛessum qõ ℨctum vsurariuz nec cõcedit nec pmittit imo cõminuaꝯ ꝛ imponit penam facientibꝰ vsuras.c.qꝛ in oĩbus de vsuris.c.ꝯꝯ.e.ti.li.vj. Nec est mirũ si nõ pmittit:qꝛ nec pmittere possz ℨ vetus ꝛ nouũ testm̃.c.sup eo ỏ vsuris.nam vt ibi dr̃ sacra scriptura ꝓhibuit ꝓ alterius vita mentiri: vt br̃.xxij.q.ij.c.ne quis:ergo multo fortius sicut ꝓcludit. Ibidẽ ꝓhibendus est qlibet ne ꝓ redimẽda vita captiui vsurariuz crimine inuoluatur:cũ tñ illud videatur potissimũ bonum qꝫ possit ex vsuris ꝓuenire nec vlterius põt dici qꝫ in ipso ℨctu vsurarꝫ cadat dispensatio:vt euitet ꝓ ipsum maius maluz:qꝛ malũ spirituale qꝫ incurrit ipse vsurarius ex dicto ℨctu vsurario est maximũ peccatũ ꝓpter quattuoꝛ:qꝛ cõtẽnit deũ audacius. Scõo qꝛ cõtenit naturam expssius. Tertio qꝛ contẽnit nãm deterius. Quarto iura diutius. Primo casu contẽnit deum audacius:qꝛ cũ in oĩbus peccatis q̃ sunt expꝛesse ℨ diuina mãdata homo verecũdet̃ ꝛ erubescat in isto peccato ꝯtũcũqz sit expꝛesse ℨ diuinũ mandatũ non dr̃ verecundari sed potius gloꝛiari.c.qꝛ in oĩbus ỏ vsuris.Secũdo casu cõtemnit nãm expꝛessius:qꝛ non soluz contẽnit eã in vno genere rerum.sed in pluribus vult enĩ ℨ nãm qꝫ numerabilia:sicut denariꝫ supualeant suo numero:ꝛ ponderabilia sicut aurũ supualeant suo ponderi:ꝛ cõmensurabilia sicut vinum supualeãt sue mẽsure.Quapp bñ est dictũ qꝫ contẽnit nãm expressius contẽnit vlterius scripturam deterius qua dr̃ eam contẽnere ꝓ infidelitatem que est oppoſita fidei quã in baptismo ꝓfessus est.nam si pfecte crederet:ipossibile est qꝫ ℨ deuz ꝛ eius scripturam sic apte ꝛ inuenirecũde,pcederet. Item ℨ vtriusqz testamẽti scripturas solẽt tales ptinaciter asserere qꝫ vsura non sit peccatuz ét ℨ quos emanauit cle.j.de vsuris. Contẽnit ét iura diutius:qꝛ nõ obstante ꝓhibitione cuiuscũqz iuris in.d.peccato ad ℔ cõtinue pseuerat in tantum qꝫ ad ipsum relinquendo vsqz ad mortem sepius se retardãt:ꝛ iõ ius canonicũ nullo mõ põt cõcedere aut pmittere ℨcruz vsurariũ ꝓ maius malũ euitandũ.qꝛ regulariter loquẽdo nõ apparet aliqõ maius malum aut incõueniẽs ipsa vsuraria ꝓauitate:ꝛ iõ multo minus poterit apostolicis ꝓ suam bullam cõcessam ad postulationem supplicãtis:nec tũc ꝓesumitur ꝓ ꝓncipe:lz enim ꝑsumaꝯ qꝫ voluntas ꝓncipis iusta:vt est glo.in.l.relegati.ff.de pen. Inn. in.c.que in ecclesiaꝯ de cõsti.,pcedit qñ motu ꝓꝓio aliqd facit: vel condit legẽ gñalem:sed qñ ad postulatiõez alterius rescribit vel mandat:tunc nõ ꝓesumiꝯ ꝓ voluntate ꝓncipis.arg.l.j.C.de petiti.bo.subla.li.x. Ita scribit.d.Anto.in.d.c.q̃ in ecclesiaruz: ꝛ voluit Ly.in.l.rescripta.C.de ꝓeci.imp.offer.ꝛ in.l.fi.C.si ℨ ius vel vtil.pu.ꝛ refert:ꝛ seqꝯ Lu.ro.in cõmẽto suo.l.si vo.§.ỏ viro.ff.sol.ma. Aõ in casu nr̃o ista bulla fuit cõcessa ad supplicationem Archiõis ꝛ populi mãtuani:ergo cessat oĩs bona ꝑsumptio.q̃ regulariter ꝑsumitur in dispõne papali:nec est lex generalis.ergo nullo mõ potuit rescribere ℨ vetus ꝛ nouũ testm̃:vt in.c.q resistit:ꝛ in.c.iulianus.ꝛ in.c.dixit dñs:ꝛ in his q̃ ẽst.xj.q.iij. Et iõ Jo.an.in.c.peccatũ de reg.iur.li.vj.in mercurialibus in tertio articulo cõcludit bellissime qꝫ ius canonicũ non põt cõcedere aut pmittere vsuras.gꝰ ꝛc̃. Preterea faciat qꝫ voluit guil. de monte laudino in cle.j.de vsuris quẽ refert ꝛ seqtur.d.cardinalis zabarela ibi in.xv.q.in vsi.xv.quero in eo qꝫ ꝓhibentur statuta que impediũt repetitiõem vsurarum qd inquit de rege aragonum q leuat tributum a iudeis vel saracenis ꝓ vsuras quas permittit eos exercere incidit ne rex vel eius officiales in excõicatõez de qua ibi nñdet qꝫ sic:qꝛ nedum xp̃iani imo ét iudei sunt ꝓhibiti vsuras exercere cum ét lege veteri sint vsure ꝓhibite.ꝛ hoc maxime si ex lege veteri sint vsure ꝓhibite:ꝛ hoc maxime si exigunt a xp̃ianis:vt in.c.ꝯto:ꝛ in.c.post miserabilẽ de vsuris:ꝛ dicit.d. cardi.in.d.cle.j.qꝫ qõ ista satis decidit ibi bona ibi repetitionem impediũt.ꝛ ibi ét dicit idem Gui.qꝫ pñt cõpelli iudei ad restituẽdum vsuras ꝓ principes seculares ꝛ nõ ꝓ iudices ecclesiasticos: vt in.d.c.post miserabilem q si negligẽtes fuerint ꝓcedet iudex ecclesiasticus iuxta tenoꝛẽ.c.ꝯto.e.ti.ꝛ.c.postulasti de iudeis:et ibi dominus cardinalis tẽperat hoc nisi ecclesia bẽat tpalez iurisditiõez in loco:qꝛ tũc ꝓ se cohercet iudeos pena tpali.vt in.c.postulasti. Et sic apto oꝛe tenent qꝫ ꝓncipes seculares nõ pñt ꝓcipere tributum a iudeis quibus permittunt publice fenerari. Eodẽ modo nõ poterunt ex pmissione romani pontificis. Est tñ veruz qꝫ nec Jo.an.in.d.c.peccatũ:nec.d.cardinalis nec Guil.de mõte laudino tangunt in indiuiduo an papa possit pmittere iudeis publice fenerari ob necessitates hoĩum:ꝛ ꝓ publicam vtilitatez subditoꝛum ꝛ per consequẽs predicta non obstabunt veritati huius cõsultatiõis:ꝛ ibi etiam dicit idem Guil.qꝫ in multis casibus iura ꝓmittũt vsuras:vt in.c.j.ꝛ.c.ꝙquestus de vsuris.xiiij.q.iij. in summa an sicut in illis limitat. Ita possit papa gñaliter statuere qꝫ in nullo casu vsuras exigere sit peccatum ꝛ sic crimen vtraqz lege dãnatum facere nõ esse peccatum.ꝛ decidit qꝫ nõ nam in simili:lz papa possit specialiter ꝓhibere certas personas ne cõtrahant nõ tamẽ posset vniuersaliter omne tollẽdo cõiugiꝫ sacramẽtum.alꝫ esset peruertere totũ statum fidei qꝫ non lz aliqua.ergo licent in specie que nõ licẽt in genere:ꝛ illud est vnũ de illis vbi papa põt ius diuinũ ꝛ naturale modificare ꝛ nõ tollere in totum:vt no.in.c.que ꝛ in ecclesiaruz:ꝛ in.c.cum oẽs de consti.per Inno. Ita in ꝓposito non poterit romanus pontifex ꝓmittere qꝫ iudex publice exerceãt vsuras.ergo seqtur qꝫ ista bulla ꝛ illa snĩa in nullo pñt opitulari dño Barchioni ꝛ cõi mañ.ad eos excusandos a dicta pmissione vsurarie ꝓauitatis.Et ista erãt q̃ faciũt dubiũ ĩ ista ꝙsultatõe:ꝛ plus dic̃ dñs meus Jo.de imo.in.d.cle.j.qꝫ ex dicto gui.ibi seqtur qꝫ oẽs dñi ꝛ oẽs ciuitates erunt excõmunicati. ¶ Et lz ista siue colorata ꝛ apparentia satis tñ casum nr̃um non attingunt.ideo illis nõ obstãtibus ℨium puto esse de iure veri. Et ꝓmo oñdo qꝫ nullus peccatũ potest ꝓtẽdi ex huius pmissione.ergo seqtur qꝫ cũ non sit peccati nutritiua qꝫ erit ꝑuãda. Non enim versatur delictum aut peccatũ experte xp̃ianoꝛ recipiẽtiuz ad vsuras.vt no.in.c.sup eo de vsuris non ex parte iudeoꝛ mutuantiũ nihil enim ad nos de his q foris sunt.c.gaudemus de diuoꝛ.nam vt dicit canon supuacue rei vr̃ dare operaz qui coherce re iudeos nititur a peccato vtpote iam dãnati ꝓ pfidiam. Tollerandi sunt igiꝯ in eoꝛ ritibus.vt.xlv.di.c.q sincere. Si ergo nõ reperitur hoc decretũ ꝓtinere in se vitium vel peccatũ.ergo pmissum cũ oĩa sint de genere pmissoꝛum:nisi expꝛesse reperiant̃ prohibita:vt in.c.inter coꝛporalia de transla.ꝓla.cum ibi no. Et p consequẽs multo fortius erit valida illa bulla cũ ita solẽniter emanuerit habito ꝛ facto ꝓcessu ꝛ assumptis ꝑbatiõibus legitimis per reuerẽdissimum dñm epm mantuanũ ita:vt in bulla cõtinet̃. Secũdo hoc ꝓbat̃ qꝛ leges cões edite a catholicis ꝓncipibus: vt a iustiniano pmittũt vsuras:vt in toto ti.C.ꝛ.ff.de vsur.ergo ꝛ qlibet dñs ꝛ quelibet dña ꝛ quelibet ciuitas põt statuere ꝛ facere statutum sup eodem cum sit regulariter a iure ꝓcessum facere statutum:vt in.c.j.de cõsti.li.vj.l.oẽs populi.ff.de iusti.ꝛ iur.cuz si. Tertio ꝓpter bonũ qꝫ ex aliquo malogesto:seqtur ipm̃ malũ tolleratur ꝛ similiter ꝓpter maius maluz.vñ cum paulus quosdam incontinentes in ecclesia aspiceret cõcessit minoꝛa vt maioꝛa ỏclinarent dicens ꝓpter fornicationẽ vnusquisqz vxoꝛem suam hẽat: vt habetur.in.c.nerui.xiij.di.ꝛ idez beatus Augustinus:ecclesia enĩ tollerat publicas meretrices:ꝛ sub dissimulatõe pertransit:vt euitet maius malum:vt no.in.c.inter opera charitatis de spõsal. Cum ergo papa in sua bulla hoc permittat ipsis iudeis vt euitet maius malum qꝫ verteret̃:qꝛ xp̃iani sub fenoꝛe mutuarent:ꝛ ne si subditi ꝛ forenses nõ possent reperire pecunias mutuo oꝛirentur scãdala ꝛ multa pessima.vr̃ hac rõne posse defendi dcã pmissio ỏ ipsis enĩ xp̃ianis romanus pontifex tenet̃ reddere rõnem.c.irrefragabili de officio oꝛdi. Et si hoc non ageret possz sibi obijci illõ ꝓuerbioꝯ noli esse nimis iustus.naz sanguinẽ elicit qꝫ nimis emũgit:vt dixit glo.in.l.sciendũ.§.illud.ff.ỏ edil.edicto:ꝛ tex.iiij.di. c.deniqz.nam vt ibi dicit tex.in qbusdam leuibus peccatis laicuz venia suo ingenio relinquẽdi sunt.ne forte peioꝛes existant si ab eoꝯ cõsuetudine ꝓhibeãtur. Quarto vt dixi ꝓ bonũ publicum qꝫ ex hoc seqtur vr̃ tale decretũ posse defendi ꝓuidet̃ enim necessitatibus subditoꝯ nõ valẽtiũ aliter repire pecunias mutuo cum enĩ pecunia oĩa extiment̃:vt.l.j.ff.de ℨben.emp.vr̃ de facili sumi numinis venia sperãda postꝯ ꝓ hanc pmissionem papalem multoꝛũ salus ꝛ incolumitas ꝓcurat̃:vt.l.presides.C.de fer. Huic ẽ qꝫ ꝓ necessitatem regulariter ꝓhibitam iure diuino iure humano cõceduntur:vt furtum homicidiũ ꝛ similia.c.si quis ꝓpter necessitatẽ de fur.c.lz de fer.facit.c.j.de pigno.glo.in.c.pastoralis de offi.oꝛdi. Et qꝫ br̃ in.c.cum apostolus de cẽsi.c.lz ex quadaz de testi.ꝛ glo.in.l.ij.§.cũ in eadem.ff.ad.l.rod.ỏ iactu.ꝓ oĩbus enĩ deo placet creaturam rationabilem ꝛ coꝛporalẽ cõseruare,ꝓ qꝫ ét aiaz suã dedit:vt no.in.c.cũ ad modos ỏ statu mona.i nouel.

Et pp ℔ bonũ publicũ ius ciuile cõcessit vsuras volẽs p eas indi gẽtib⁹ subuenire sili de cã cõcedit q possumus ꝓscribere res alie nas ẽt cũ mala fide: vt.l.si quis emptiõis.C.de ꝓscrip.xxx.an.z ℔ ꝓpter bonuz publicũ ne diu sint dñia in certo.vt.l.i.ff.de vsu ca pi.z appellaf istud ius bonũ: sed nõ equũ z aliqd est q ẽ bonũ z equum z aliquid est equum z nõ bouum: vt patet per exempla in.l.j.ff.de iusti.z iur. Ex qbus videtur ℔ bulla ꝓmittens iudeis vsuras facere posse tolleraꝛi pp bonũ publicũ z publicã vtilitatẽ lz p ipsam modificef ius diuinum q pót modificari distingui z li mitari ẽt p ꝙstones pncipũ ex cã: vt no. Bar. in.l.oẽs populi.ff. de iusti.z iur.z Jnno.in.c.cũ oẽs de ꝙsti.vñ Augustinus in libro de libero arbitrio lex in q̃ ista que regẽdis ciuitatib⁹ fertur multa cõcedit que p diuinã ꝓuidẽtiam iudicanf z clarũ est q in quacũ qz dispõne semp intelligif clã derogatoꝛia excipiẽs publicã vtili tatem: vt est tex.in.l.si qs in graui.§.hi quoqz.ff.ad silla.l.iube mus.la.j.C.de fac.san.ec.l.nullus.C.de cursu pu.li.xij.l.iubem⁹ C.de naui.nõ excu.li.xj.l.in puicali.§.fi.ff.de ope.no.nũ.l.mu lier.ff.de popula.actio.c.nõ minus de imu.eccle.l.si vẽditoꝛ.§. ꝙstat.ff.cõia p̃dioꝝ Bal.in ℟ica.C.q accu.nõ pñt.z in.l.j.C.de here.vel acti.ven.z in.d.l.iubemus: z saly.in.l.ij.C.ō noxa.dy. in.l.si ex toto.ff.ō le.j. Quinto faciat assensus subditoꝝ i hac pmissiõe cõcedẽda cõcurrens cũ eni de eoꝝ ꝓiudicio agaf videf eorũ cõsensus nec cesarius: vt no.in fili.in.c.q̃to de iureiur.z in c.humilis de maio.z obe.z q eoꝝ cõsensus in hoc opef apparet ex eo qꝛ in re ꝓpria qlibet est moderatoꝛ z arbiter.vt.l.in re man data.C.man.si ergo sponte supplicarunt pape z spõte voluerũt obligari ad solonez habef ac si spãliter cõuenisset ar.l.ō qbus.ff. de legibus z dicte.l.oẽs populi z maxime ponderata cã finali q̃ est vt necessitatibus indigentium succurraf.nam ex causis nõ ita ꝙcernentib⁹ bonoꝝ vniuersoꝝ vtilitatem ius canonicũ cõcedere vĩ q possit recipi vltra sortez: vt in.c.j.z in.c.salubriter z in.c.có questus de vsuris.nam talis assensus purgat oẽ vitium z peccatũ ſ.q in casu isto verteref soluẽdo vsuras q tũ nõ vertitur cum ad eas soluẽdas se obligauerũt: vt in.c.debitoꝛes de iureiur.z ꝓbaf clarius p ea que sunt dicta in ꝓma rõne supius posita. Cum ergo accedat cõsensus totius populi publica vtilitas z necessitas pu blici boni z pmissio pape.legf q talis concessio z pmissio vz z tz. Sexto accedat elegãs cõsilium dñi Petri de ancha.consilio. cxxx. Jncipit in xpi noie amen.xpianissime z singularissime dñe ꝛc̃.z ibi accidit z cõtingẽtia facti q dñs tpalis vna cum cõsensu populi sui cõcessit iudeis decretũ fenerãdi publice in territoꝛio il lius dñij.nec interuenit pmissio papalis concludit.d. Pe.in.d. cõsilio p rõnes q̃ sunt vrgẽtes q tale decretũ valeat pp publicuz bonũ z pp cõsensum populi: z qꝛ ex neutra ptium cõmittif pecca tum moꝛtale.tñ nõ credit spectare ad iurisdictiõez ipsi⁹ dñi tem poralis: sed spectat ad romanũ pontificem si ille cause sunt suffi cientes vt talis pmissio sit cõcessibilis an nõ allegat q no.in simi li Pau.de lia.in cle.dispẽdiosam de iudicijs: z q in silũ no.bar. in.l.titia.ff.sol.ma.nec pp publicũ bonum oz dñs tpalis in mini mo peccaf aut trãsgredi honestatẽ.z sic.d. Pe.verissimus iuris interpres in indiuiduo decidit istam qõem: vz q dñs tpalis non põt tale decretũ aut pmissionẽ facere iudeis ẽt pp bonũ publicũ sed examinare causas z bonũ publicũ z necessitatẽ subditoꝛuz: z pmittere iudeis facere publice vsuras spectat ad romanũ pontifi cem. Jdõ in casu nr̃o ita formaliter accidit.qꝛ pp cõmodita tem populi mantuani.d. Marchion z sui pdecessoꝛes cõposue runt cũ ipsis iudeis sup fenoꝛe publice exercẽdo nec hũerunt ad hoc pmissionẽ a sede aplica.ideo supplicatũ fuit ex pte ipsoꝝ do mini Marchioni z cõis mantue romano pontifici: vt dignaref cõcedere hanc pmissionẽ: vt iudei possint publice fenerari: z ita papa cõmisit dño epo vt de p̃dictis se diligẽter informaret z ab solueret eos q incurrerũt in excõicatiõez pp hoc z q in futurum plenã licentiã z liberam auctitate aplica largiref dño Marchiõi z cõi mantue vt pmitteret dictis hebreis posse publice fenerari: vt in dicta bulla cõtineꝛ.ergo segtur q in indiuiduo.d. Pe.de cidit istam dubitatõem in fauoꝛẽ cõis mantue z dñi Marchio. vt iudei possint publice exercere fenus z vsuras sed pacta z con uentiões: vt in dicta bulla ꝓtineꝛ. Septimo faciat q voluit ex cellens doctoꝛ.d. Pau.de ca.in suis cõsiliis cõsilio.cclxxvj.inci pit in xpi noie amen.non vĩ expediens ꝛc̃.vbi in cõtingẽtia facti narrat q quedã ciuitas subdita opulẽtissimo dñio venetoꝛum cõ uenit cuz iudeis certis q mutuarent ad vsuras sub certa ꝓtitate que pacta fuerunt p ptãtem illius loci z cõsiliarios z totũ cõsiliũ populi z p dominatũ venetoꝝ cui illa ciuitas erat subiecta cõfir mata. Modo iudeus petebat vsuras a xpianis ꝑm q in pac tis cum ipso cõi erat cõuentum xpiani cõfitebanf debituz sed no lebant soluere vsuras dubitabaf p dispõnem cle.j.de vsuris.an ptãs loci posset salua cõsciẽtia iudicare z determinare per sniam diffinitiuã vsuras que negabanf deberi vigoꝛe pactoꝝ initoꝝ cũ ipso cõi z cũ ipsis iudeis.z sic salua ꝙscia possz ptãs mãdare xpia nis q acceperãt pecunias mutuo ad vsuras vt soluerẽt ipsas vsu ras ꝑm q in pactis celebratis ipsis iudeis ab illo cõi cõtinebaf z sic an salua ꝙscia posset exequi dcm̃ decretũ cõcessum iudeis: et qꝛ hui⁹ pacta z ꝙsuetudo viget p vniuersam italiã: z erat ẽt ꝓuile gium Martini pape qnti z Eugenij an tale ꝓuilegium romano rum pontificũ z dicta cõsuetudo iuuaret ipsos iudeos vt possint agere p vsuris exigẽdis: z excusarent ptãtem facientẽ executiõez circa executiõez vsuraꝝ: z sic in indiuiduo z in termis ponit qõez nr̃am: z dicit q cũ vsure sint regulariter ꝓhibite tã diuina q̃ hũa na lege: vt.l.j.C.de sũma tri.nõ pñt licite fieri nec aliqua obliga tio vel actio p eis petẽdis introduci.l.si nõ sortem in ꝓn.ff.de cõ di.indebi.z ad hoc dicit tendere cle.j.de vsuris q̃ ꝛmprobat z de testaf statuta terraꝝ vel cõitatũ Jtaz disponẽtia.tanq̃ si nõ eẽnt ꝓhibita a cuius dispõne cle.ꝓfata dubia oriunf z fundamẽtum assumunt: sed frustra est ꝑm eũ: qꝛ cle.illa voluit obuiare ꝓternie z insanie quoꝛũdam laycoꝝ volentiũ plus credere capiti suo q̃ i scripturis diuinis z humanis ℌ.c.ne initiaris prudẽtie tue de con sti.qbus aliqua rõ suggerit.vt pp necessitates hoiuz vsure hodie hẽant esse ꝓmisse sicut olim erant saltem de iure ciuili: z ita ꝓfi citer asserunt: z statuta ꝙdũt z cõdi faciũt nõ solum in psonis iu deoꝝ q̃ ẽt laycoꝛũ xpianoꝛũ saltẽ in eoꝛũ territoꝛiis cõi sniẽ ℌdi cant. que est in Jtium: taz in psonis xpianoꝛũ q̃ ẽt iudeoꝝ.c.post miserabilem de vsuris talia nãqz statuta z assertiões cõtinentes z cõtinẽtia heresim cõstitutio illius cle.obtestaf execraf z annullat ceterũ obseruantia vniuersalis q̃ tam illo tpe quo ꝙstitutio illius cle.emanauit q̃ ẽt hodie vigebat z viget p italiã de tollerãdo iu deos z in miscẽdo cũ eis z stent in singulis terris z pstent ad vsu ras xpianis pp imensas necessitates hoium qbus alio mõ nõ pt ꝓuideri cũ tñ talis ꝓuisio sit sũme necessaria nõ est illius ꝙditõis q̃litatis z nature cuius nature erat opinio illoꝝ q̃ dedit cãm illi clemẽ.z q̃ p ipam cle.reꝓbaf nõ eni ppli xpiani tales cõuentio nes faciũt cũ iudeis: qꝛ credũt vsuras posse fieri licite p tales cõ uentiões: qꝛ si hoc crederent facerẽt iter se nõ cũ iudeis. imo cuz sentiant Jtium potiꝰ volũt illaqueari aĩas ipsoꝝ suoꝝ q nõ tenẽt q̃ sit eis petitũ: vt no.in.d.c.sup eo si mutuãt ad vsuras xpianis cũ nõ teneant nos foꝛe fratres eoꝝ: tales ergo populi cõponen tes cũ iudeis sup exercendis vsuris potius detestãtur vsuras per ꝑfactas cõuentiões factas cũ iudeis q̃ appꝛobent si bñ cõsidere tur qd agant z sic nõ peccãt sed peccatũ euitãt nõ volẽtes iter se fenoꝛa exercere: sed ea soluere.c.debitoꝛes de iureiur.z sic nec ꝟ ba q̃ sunt in ꝓncipio illius cle.cõueniũt huic obseruãtie nec illa q̃ sunt in fine cũ nũq̃ fuerit visa grauis z scãdalosa: sed imo suauis pp necessitates sequẽtes quib⁹ si p istuz modũ vniuersalis rei pu blice statui nõ videref necesse foꝛe q xpiani facerent hoc iter se q ẽt longe deterius tam aĩabus q̃ coꝛpoꝛib⁹: vt qlibet imaginari põt sicut ergo necessarium z salutiferum fuit z sine peccato talem cõsuetudinem interducere.ſ.paciscendo cũ dictis iudeis de quo rum aĩabus vel eoꝝ salute nihil ad nos qui foris sunt.ij.q.j.c.in ꝓmis. Jtem necessarium fuit tales conuentiones cum ipsis iude is habenti conseruare fidem eis datam.l.j.ff.de pactis cũ ibi no. alle.nec ipsi seruarent qõ ꝓmiserunt z sic vtilitas z necessitas pu blica z cõis vtilitas defraudaref.ergo.l.ij.ff.de iur.om.iud.cõsti stit: aut obseruãtia fidei date in cõcedendo dictis iudeis executo res qui conuentionem q̃ habent cum necessitate faciant ō facto obseruari p bono cõi oĩum. si enim esset ita graue delictum: vt in nuit illa cle.i.in ꝓncipio etiam deus non tolleraret sicut nec tol lerauit illud de quo ibi.sed videmus q tollerat vbicũqz etiam in terris subiectis tempoꝛaliter ecclesie: qꝛ non est dare aliquam ter ram in qua tales iudei conducti non sint: nec est noua consuetu do: sed dudũ z ante illã cle.j.ō vsur.solita z inconuenta.nõ g⁹ il la cle.voluit eã tolleꝛ ꝛz solũ statuta q̃ fiebãt a qbusdã laicis obsti nati credentib⁹ non solũ iudeis sed ẽt xpianis licere hodie si cõ oĩ

ficut reuera nũq̃ licuit lz iura ciuilia tollerauerint hodie nõ tolle
rant. sic nec iura canõica que p:eualent in his q̃ ꝯcernunt piculũ
aie iux̃ no. in. c. ij. de reg. iur. li. vj. cũ de iudeis q sũt ex̃ eccliam se
nõ impedit eccl'a quo ad aie salutem sed quo ad restitutiõem fit
vt in. d. c. post miserabilẽ. Non est ergo imputãduz pplis si tales
cõuentiões faciũt cum iudeis ad subueniendũ eoꝝ necessitatib⁹
pp q̃ obuiãt piculis aiarum ipsoꝝ xpianoꝝ. sed pot⁹ est eis par
cendum z indulgendũ. nec ẽt iudicib⁹ aut rectoꝛib⁹ facientib⁹ exe
cutõez vsuraꝝ dictis iudeis ꝑ illos q semel in hoc ꝙsenserint vere
vel interp̃tatiue sufficit: aut semel voluisse post q̃ ꝑ cõi z publica
vtilitate vel necessitate fcm̃ est ar. l. in die. ff. ꝺ aqua plu. arce. l. itez
si cũq̃z. §. j. ff. de re iudi. Ex qb⁹ sine dubitatõe quãtacũq̃z cõclu
dit rectoꝛes p:edictoꝝ locoꝝ salua ꝙscia posse ꝓcedere ad instã
tiam p̃dictoꝝ iudeoꝝ sup dictis vsuris ꝑm tenoꝛem pactoꝛũ que
bñt cũ cõitatibus per oẽs modos de qbus in supꝛadictis dubijs
mentio fit semp tñ indubitãter tenendo vsuras esse ꝓhibitas de
iure diuino z humano indebite solui z in p̃iudiciũ aiaꝝ ipsoꝝ iu
deoꝝ. soluẽtib⁹ tñ nõ est peccatũ nec est peccatũ eos cõpellere ad
soluendũ ꝓ euitatiõe maioꝛis mali z ꝓ substẽtatiõe pauperum z
cõis status z ꝓ substentatiõe publice fidei date z ꝓmisse. Et ad
p̃dicta faciat. c. j. z milites. xxiij. q. v. z ita in termis cõsuluit tant⁹
doctoꝛ cuius auctoꝛitas maxima est p̃cipue in cõsulendo: z sic cũ
in casu nr̃o emanauerit ꝓmissio pape z cõsensus ꝑncipis z cõita
tis mãtuane seqtur q̃ impune z salua ꝙscia dicta pacta z cõuẽtio
nes seruanda sunt z seruande ipsis iudeis publice fenerãtibus.
Et ẽt accedat q̃ voluit Jo. ꝺ anania q fecit mẽtiõez in. d. c. post
miserabilẽ de illo cõsilio supius allegato dñi Pe. ꝺ ancha. z trã
siuit cum illo cõsilio. Et ꝓ ꝙñs sine dubitatõe aliq̃ tñ dñs Bar
chio z cõitas mãtue seruare pacta z ꝙuentiões dictis iudeis z sal
ua ꝙscia z sine peccato aie sue z suoꝝ subditoꝝ p̃nt z ꝺbẽt ipsis
iudeis talia pacta seruare: z iõ lz populus nõ posset per suũ statu
tum aut ꝓ suaz ꝙsuetudinẽ ꝙcedere exercitiũ vsurarie p:auitatis:
vt dixit ange. in suis ꝙsilijs cõsilio. lxxxvij. q̃ incipit ꝓ decisiõe q̃si
toꝝ z. tñ qñ accessit ꝓmissio papalis stantib⁹ causis supius ex
ꝑsis ꝑp bonũ publicũ poterit fieri: vt voluit. d. Pe. z. d. Pau.
z. d. Jo. de imo. Quinimo dixit Ang. in dcõ cõsilio q̃ lz ꝓ statu
tum nõ possit induci exercitium vsurarie p:auitatis: qꝛ ꝺicit iuri
diuino tñ ꝓ statutum bñ põt induci vt admiſtratoꝛ cõuertens in
vsum suum pecuniã dñi certum qd vltra soꝛtem sõluere teneatur
qm̃ illud qõ soꝛtẽ excedit: aut erit pena: aut erit intereſſe dñi: aut
q̃stus factus ex vsuris. z ab ipo statuto p̃sutus. multo ergo forti⁹
in casu nr̃o potuit papa ꝓmittere ꝑp bonum publicum z vt euitẽ
tur multa z varia mala q̃ iudei possint publice exercere vsuras. i
terueniente cõsensu dñi tpalis z populi sui. Ꝑ:eterea facit id q̃
voluit Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. z iur. vbi dixit q̃ statutuz
populi põt disponere sup his q̃ sunt disposita a iure diuino ex cã
distinguẽdo z limitãdo illõ q̃to: g⁹ forti⁹ poterit facere ℔ papa.
z iõ dixit glo. valde singul. in. c. vbi piculuz de elec. li. vj. q̃ papa
põt reuocare ꝙstõez totius cõsilij vñs. iõ bellissime dicebat Inn.
q̃ si papa p̃cipit aliqd iniustũ cũ nõ bẽat supiozem cum quo agi
posset obediendũ est sibi qꝛ nemini lz de eius factis iudicare. c. si
papa. xl. di. nisi mandatũ eius hereſim ꝙtieret. vel nisi ex p̃cepto
iniusto ꝑsumeret vehemẽter ꝓturbari statũ eccl'e vel ẽt forte alia
mala futura essent: qꝛ tunc peccaret qs obediendo cum debeat
futura mala p̃cauere nõ tuuare. Ita dixit in. c. inq̃sitioni de sentẽ.
excõ. z idẽ Inn. singulr dixit i. c. cũ ad mõaste. ꝺ statu mõa. quos
dã dicere z forte nõ male: sed eũ q̃ lz in his que sũt ꝺ votum tacꝛi
tum vel exp̃ssum: vel in alijs q̃ sunt ꝺ euangeliũ nõ possit papa ꝺi
spensare nisi ex cã: z forte idem est intelligendũ ꝑm eũ si ꝺispense
tur ꝺ in his que sunt cõtra generalem statutũ eccl'esie nõ tamen ℔
est verum in his dispensatiõibus que fiunt cõtra ius positiuũ dũ
taxat in his enim sufficit sola voluntas pape. Faciat ẽt solẽne dic
tum hosti. in. c. q̃to de transla. p:ela. vbi dicit q̃ dei z papa vnũ
est cõsistoꝛium ar. c. ij. z. iij. de excessi. p:ela. z. c. romana de appe.
li. vj. z pulchꝛe dixit Spec. in ti. ij. §. nũc oñdẽdũ. ver. lxxix. q̃ pa
pa est Petri succeſſoꝛ z vicarius ỹu xpi vicem nõ puri boꝛis sed
veri dei gerens in terris vñ oia regit z disponit z iudicat ꝓut sibi
placet. ix. q. iij. c. cũcta per mundũ. z ꝓ ꝑncipalem ℔z celeste ar
bitrium. l. j. C. de sãma tri. Faciat ẽt tex. maxime iuncta glo. in. c.
a nobis de decimis: vbi ꝑz q̃ papa põt aliquẽ eximere a p̃statiõe
decimarum: z tamen decime debẽtur de iure diuino. c. tua nobis
de deci. z ibi dixit glo. q̃ papa põt ꝺ ius nãle dispensare remitten
do decimas alicui sp̃aliter: lz nõ possit in totum illud ius decimã
di tollere: qꝛ tunc esset tollere ius diuinuz videmus ẽt in simili q̃
licet dictum sit de iure diuino in oꝛe duoꝝ vel triũ z̃. vt in. c. cum
esses de testa. cum si. tñ papa z impato⁹ in multis casibus dispo
nunt de maioꝛi numero. l. si vnus. l. hac cõsultissima. l. fi. C. de te
sta. ij. q. iiij. c. ꝑsul. c. lz vniuersis de testi. Faciat ẽt qꝛ papa dispo
suit circa matrimoniũ carnis copula nõ cõsumatum: vt no. cõiter
in. c. cõmissum de cõuer. cõiuga. z q̃q̃z cõsumatum saltẽ inter in
fideles: vt q̃ alter cõiugum reddit ad fidẽ altero volente secum
habitare. c. q̃to de diuoꝛ. Facit ẽt qõ dixit Bal. in. l. barbari⁹ i fi.
ff. de offõ ꝓcto. q̃ papa est supmus vicarius dei: z q̃ dicit ℨium
mentitur: z in finalibus ỹbis dicit q̃ papa est oia z sup oia in spi
ritualib⁹: vt sancte z deuote ait testis veritatis beatus Bernard⁹
de cõtemplatiõe ad eugeniũ vbi ponit ỹba elegantia plena fide
z veritate: z idem Bal. in ꝓhemio Greg⁹ dixit q̃ pape est cõmis
sa tota monarchia spũalis: z thesaurus oĩs dignitatis est in eo: z
ibi ẽt dixit q̃ sibi ẽ data clauiũ multitudo: z sũma ac libera ptãs
que appellaꝭ ptãs absoluta ab oĩbus vinculis canonum z ab om
ni regula artatiua faciat ẽt q̃ voluit Bal. in. l. rescripta. C. de di
uer. rescrip. z in ꝓhemio feudoꝝ. facit ẽt glo. soleñ. in. c. sunt qui
dam. xxv. q. j. que dixit q̃ papa potest ꝺispensare cõtra apostolũ:
z etiam in euangelio. ¶ Modo in casu nostro applicando oĩa ista
simul cõiuncto eo q̃ publice dixit dñs Pe. de ancha. in. d. cle. j.
de vsuris vbi dixit q̃ lz papa possit ꝓmittere vsuras in certis casi
bus de qbus in. d. c. cõquestus: z in. d. c. salubꝛiter: z bene faciat
tex. valde singu. in. c. ab illo exige. xiiij. q. iij. mõ tñ potest vniuer
saliter z indistincte ꝓmittere ex quo est vsura ꝓhibita vtroq̃z testa
mento: z adducit simile: qꝛ lz papa possit aliquibus ꝓhibere nõ
cõtrahant matrimoniũ in certis gradibus non tamẽ posset in to
tum sacramentũ matrimonij tollere adducit simile de decimis. et
faciat. c. lz de fer. vbi papa indulget diebus dominicis piscari: et
tñ ferie sunt inducte tam de iure diuino q̃ ꝺ iure humano: quã
imo sunt in ꝓcepto. Et faciat etiã q̃ dicit. d. car. in. d. c. sup eo.
vbi dicit Gof. dicere q̃ p ꝺispensatiõnẽ: qñq̃z recedit a bono cuz
suadet pietas pulsat necessitas blandiꝭ vtilitas. l. q. vij. tali cũ ibi
no. Si ergo papa potest in certis casibus ꝺispẽsando permittere
vsuras: vt supius est oñsum nõ gñaliter z simpliciter: ergo sequiꝭ
q̃ quo ad qd põt ꝓmittere vsuras ꝑp publicam bonum z necessi
tatez rei publice z subditoꝝ maxime sine peccato xp̃ianoꝝ. ergo
seqtur q̃ quo ad iudeos z sic ad certum genus ꝑsonaꝝ ex cã rei
publice z vtilitatis cõis xp̃ianoꝝ poterit ꝓmittere vsuras fieri pu
blice. sicut eni ꝺispensat cum iure diuino z cum p̃ceptis: vt in. d.
c. lz. z in decimis vt cũ apl'o z cũ dño: vt in. d. c. sunt qdam z i ma
trimonio: vt supius est oñsum. ergo seqtur q̃ poterit ꝺispensare
ꝓmittendo in casu ỹo ipsis iudeis fenerari ꝑp cõez vtilitatẽ xp̃ia
noꝝ cũ nõ cõmittaꝭ peccatũ ex ꝑte xp̃ianoꝝ: vt supius est oñsuz
nec ẽt cõmittaꝭ peccatũ ex ꝑte iudeoꝝ: qꝛ ipsi dicũt q̃ nos nõ su
mus sui ffes vt voluit. d. Pau. z. d. Pe. in cõsilijs supius reddi
tis. Et posito q̃ ex ꝑte ipoꝝ iudeoꝝ eẽt peccatũ nihilomin⁹ pa
pa nõ teneꝭ de eis reddere rõnem: qꝛ nihil ad nos de his q̃ foꝛis
sunt. ergo seqtur q̃ talis ꝓmissio potuit fieri ex causis supi⁹ enar
ratis accedẽte cõsensu ꝑncipis z populi mantuani. Ꝑ:eterea ẽt
faciat illud q̃ voluit. d. Florianus de sancto petro bonoñ. qui in
quodã suo cõsilio cõsuluit in ciuitate ferrarie q̃ iudeis licite pote
rant locari domus ad publice fenerandũ ab ipsis xp̃ianis z xp̃ia
ni dñi domoꝝ poterãt salua ꝙscia domos suas locare iudeis ad
publice fenerandũ. de quo dicet in sequẽti dubio z ꝓ ꝙñs aperto
oꝛe sentit tantus doctoꝛ q̃ valida sũt decreta ipsis iudeis cõcessa
ad publice fenerandũ q̃ intelligo ꝓmissiõe pape accedẽte ex cau
sa vrgẽti: vt in casu nr̃o. Et sic oẽs cõcludũt ꝓ ista ꝑte: z ẽt ego vi
di in accidẽtia facti cũ legerem ferrarie magnã cõtẽtionẽ: qꝛ qdã
religiosus sancte z venerãde vite p̃dicauit multũ accurate ℨ xp̃ia
nos z ℨ dñm Barchionẽ estensem q̃ nõ poterat ꝙcedere decre
ta ipis iudeis ad publice fenerañ. z re ỹa nõ erat ibi aliq̃ ꝓmissio
aplica: sed ex ꝑte antiqssimo ita erat ꝑticatũ q̃ dñi illi⁹ ciuitatis ꝓ
mittebãt ex decreto ipis iudeis publice exercere vsuras. z ex ℔ sol
uebaꝭ ipsis dñis tributũ: fuit ibi dubitatũ an valerẽt talia ꝺcreta:
z a multis ĩ iure exercitatis iuris dicebat q̃ sic ex quo erat ꝙsuetu
do vniuersalis in tota italia: z in terris eccl'ie q̃ romani põtifices
sciebant si tollerabant argumẽ. eius q̃ dixit dominus cardinalis

in.d.c.a nobis de deci.de cõsuetudine venetor quo ad decimas ꝯ papa sit ꝛ tollerat finaliꝫ fuit cõsultũ.p oēs claros ꝛ celebres iuris interpres ibi legētes q dñs marchio hēret pmissionē a roma no pontifice ꝛ absolutõez de tpe pterito ꝛ pmissiõez de futuro: et ita fuit ꝙsultũ ꝛ obtentũ a romano põtifice. Et sic appet ex supdictis q talis pmissio vz rita suare p totã italiã ꝛ minime mutanda sũt q certã interpratiõez hũerunt: vt.l.mĩme mutãda sũt.ff.ō legi.ꝛ q papa ħ possit pmittere ipsis iudeis ex causis supi⁹ exps sis est cõis opi.vt ē dcm̃: gⁿ tenenda ꝛ sequẽda.l.j.ff.de senato.l. athlete.ff.ō bis q no.ifa.l.ita vulnerat⁹.ff.ad acq.c.in canõicis xix.di.c.de libellis.xx.di.ō peni.di.j.qdã inocẽs.in.c.ne inutaris. de ꝙsti.Jo.an.in.c.j.e.ti.hosti.c.capelan⁹ de fer.hĩ in.c.j.de postu.l.pla.ang.in.l.cũ platis.ff.ō re iudi.bar.in.l.fi.C.de pena iudi.bal.in.l.j.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ in.l.obſuare.§.pficisci.ff.de offō pcō.ꝛ in.d.l.j.de sena.ꝛ in.d.l.athlete. Et ēt est põderãduz accurate in hac ꝙsultatiõe: q nõ hĩ aliqs doctor q in diuiduo i cãu hui⁹ visitatõis teneat Jũũ oēs enī dicũt q pncipes seclares ꝛ cõitates ñ pñt pmittere iudeis pp publicas necessitates exercere publice vsuras q fateor de plano. sed an possit pmitti accedẽte consẽsu pncipis ꝛ populi sui cũ auctoritate ꝛ licẽtia apostolice sedis: nec Jo.an.nec guil.de mõte laudi.nec alij antiq tangũt in indiuiduo nec dicunt Jũium.ꝛ ēt supioribus annis fui ꝙsultus ab excesso ꝛ magnifico comite mirãdule an ipse cuz suo populo posset pmittere iudeis publice fenerari cõsului q nõ nisi ex pmissiõe sedis apostolice. C Nec obstãt allegata in Jũium.pmo cũ dĩ q cõtractus vsurarius est vicios⁹ sui nã ꝛ est Jꝰ ius nãle: q papa bene põt dispẽsare quo ad ius nãle certis casib⁹ limitãdo restrigẽdo interpãda: vt supi⁹ fuit oñsuz. Quinĩmo ius ciuile põt distiguer ius nãle. vt.l.ius ciuile p gl.ff.de iusti.ꝛ iur. gⁿ multofortⁱ⁹ poterit distigui p papã: vt supi⁹ dixi: ꝛ iã in vsura in certis casib⁹ distixit papa. vt in.d.c.ab illo exige vsuras.cui rapinã facere potes.xiiij.q. iij.ꝛ supius fuit oñsuz. Nec ob.cũ dĩ q Jct⁹ vsurari⁹ est Jꝰ nãm.gⁿ a iure nãli nõ põt introduci pmissio: q rñdeo est qdã gñalis pmissio: ꝛ ista nõ põt fieri q eēt Jꝰ ipm ꝛ nõ Jꝰ ipm est qdã pmissio ꝛ introductio spãlis in certis casib⁹.ꝛ ista fieri põt ꝛ est pmissa: vt supius fuit oñsuz p.d.c.lz de feriis ꝛ p no.in.d.c.a nobis.ō deci.et in.d.c.si qs pp de furtis ꝛ in spẽ de vsuraria pũitate ꝓbaĩ in dcõ c.ab illo exigere. Nec ob.cũ dĩ q p redimẽda vita alteri⁹ nõ ōbemus mẽtiri: q ꝙcedo.sed cũ dĩ q nec p crie vsurarij ꝛc̃.ad ħ rñdeo q quo ad cãuz nr̃uz nõ est peccatũ aut crimẽ vt supi⁹ ē oñsũ: q nec quo ad xp̃ianos nec quo ad ipsos iudeos.ꝛ posito q quo ad eos eēt crimẽ: tñ nihil ad vos ō bis q foris sũt: vt ē dcm̃ supi⁹. Et cũ opponiť q nõ posset pmittere: q talis pmissio eēt Jꝰ nouũ ꝛ vet⁹ testm̃.rñ.pcedit qñ simplr̃ ꝛ gñalr̃ pmitteret vt est dcm̃ vel qñ pmitteret q xp̃iani facerẽt publice vsuras: ſz iste non est casus nr̃. Nec ob.cũ dĩ q malũ q incurrit vsurari⁹ est maximũ: q nõ ꝓcedit quo ad iudeos q nõ putãt eē peccatũ nec de salute eoꝝ est curãdum: vt dixit.d.Pe.ꝛ alij supius recitati. Nec ob.cuz dĩ q ꝓtẽnit deũ audacius ꝛ nãm exp̃ssius ꝛ scripturã exp̃ssius ꝛ iura diutius: q ex quo nos sumus in ipsis iudeis q credũt eis nõ eē peccatũ exercere publicas vsuras: vt est dcm̃.tollit illud Jũium. Item q pcedit vbi papa gñalr̃ pmitteret vsuras exerceri. Itẽ q: ħ cãu nõ sit ista dispẽsatio ꝛ ista pmissio in cõtentũ aut dei aut scripture sed sit ob necessitatẽ publicã.ꝛ ad euitãdũ peccatũ ne xp̃iani faciant vsuras. Nec ob.inꝯtũ dĩ q.d.cle.i.de vsuris emanauit Jꝰ asserẽtes ptinaciter q vsura nõ sit peccatũ: q illa cle.nõ ꝙsiderauit casum istũ qñ papa pmitteret iudeis p publicũ fenus exercerent ne xp̃iani inuoluãt se in vsuris ꝛ vt supius allegaui.d.Paulũ in alĺto ꝙsilio vbi optime rñdz ad illã cle.j. Nec ēt ob.cũ dĩ q talis pmissio emanauit ad supplicatõez.d.Marchionis ꝛ cõis mañ. q cõcedo ꝛ dico q hoc oportuit fieri: vt supplicaret pape: q ex quo ista solutio vsuraꝝ debeat fieri p hoies ꝛ cõe ciuitatis mãtue oportebat q interueniret petitio ipsius cõis ꝛ q oportebat q ex cã fieret.iõ fuit inserta cã in dcã supplicatiõe.mõ roman⁹ põtifex nõ tñ fuit motus pp supplicationē ꝛ pces supplicantiuz: sed ēt p cãm vtilem reipublice ꝛ cõi vtilitati hoiuz.ꝛ ideo in dicta pmissione cõmisit cãm reuerendo epo mãtuano: vt diligẽter se informaret de p̃dictis in quo suã ꝙsciam onerabat q si ita erat absolueret eos q incurrerãt excõicationē: ꝛ q p futuro pmitteret huiⁱ⁹pacta de certa fieri cũ ipsis iudeis ad publice fenerãdũ ꝛ sic nõ est verũ dũ oppono q papa fuit motus pp petitiõez ꝛ pces supplicantiũ ꝛ non ex instantia cause: q immo ex iusticia cãe motus fuit ad sic pmittendũ. Nec ob.cum dĩ q nõ potuit rescribere Jꝰ nouuz ꝛ vetus testm̃: ꝛ q istud est verum gñaliter.sed spãliter limitãdo moderando distinguẽdo secus vt.d.c.licet.ꝛ in.d.c.a nobis ꝛ in juribus supius allegatis. Nec ob.cum allegaĺ dcm̃ Guil.in.d.cle. j.ꝛ dñi car.ꝛ Jo.de imo.q dicit oēs dños ꝛ oēs cõitates hodie excõicatos ꝛ excõicatas pmittẽs iudeis posse exercere vsuras publice: q istõ est verum eo casu quo sola cõcessio pncipis secularis interuenit quo casu talis cõcessio nõ est sufficiens: vt etiã voluit.d. Pe.in cõsilio suo supius allegato ꝛ faciat sĩle q dixit Bal.in.l.j. C.de his q̃ pe. no.in.ij.col.vbi voluit q si testator mandat hĩditatis vt mutuet ad vsuras sub pena puatiõis hĩditatis tale pceptũ nõ est seruãdum: ꝛ hoc ēt voluit Bar. in.l.ij.ff.de his q̃ pe.no.vbi voluit q si testator dicat volo q si hĩs meus nõ soluerit.c.j.mensem titio q soluat tm̃ noie vsuraꝝ cõcludit tale mãdatũ nõ tenere: ꝛ sic fateor de plano q populus nõ posset dare hanc ꝙcessiõez hebreis fenerãdi publice salua ꝙscia: nec ēt princeps aut dñs populi.lz interueniat iusta ꝛ legitima cã.ꝛ ita ꝓcedãt ista Jũia. Sed vbicũq interuenit aucitas pape cum ꝙsensu dñi ꝛ populi sui.tũc est secus vt est dcm̃: ꝛ sic Guil.ꝛ dñs card. ꝛ sequaces nõ loquentur eo casu quo interuenit pmissio sedis aplice cũ cognitiõe ꝛ examinatiõe cãe vt fuit in casu nr̃o.ꝛ sic nullus doctoꝝ tangit in locis palle.q papa nõ possit dare talem cõcessiõez populis vt faciant exerceri vsuras a iudeis cũ certa cõpositiõe ꝛ limitatiõe. Quimo.d.Pe.quem supius induxi in.d.cle.j.ōcidit expresse q papa possit istam cõcessiõem facere. Et ex istis cõcludo pncipem et populũ ꝛ cõe mantue salua cõscientia ꝛ sine aliquo scrupulo posse permittere ipsis iudeis exercere vsuras publice stantibus concessione pape ꝛ causis superius allegatis ꝛ ita concludo.

C Capio aliud dubium cum queritur vtrum domini domorum possint salua cõscientia locare domos suas iudeis ad publice fenerandum adeo q non possint eos expellere a domibus iam cõductis. Et circa hoc est aduertendũ q dominus Dominicus in c.j.de vsuris.li.vj.vbi ꝓhibentur dñs vniuersitatis ꝛ singulares persone locare domuz alieniginis existentibus vel nolentib⁹ exercere publice fenus: q comprehendit iudeos: q illa cõstitutio intendit etiam ꝓuidere cõsumptioni pecuniarum que fit per extorquentes vsuras: ꝛ iudei quo ad hoc sunt subiecti: vt in.c.post miserabilem de vsuris. Tum q ita est ꝓhibituz iudeis exercere vsuras cõtra xp̃ianos sicut xp̃ianis. ergo in iudeis hz locum illa constitutio que intẽdit auferre cõmoditatem exercendi vsuras: ꝛ illa est ꝓpria ratio illius.c.pmo. Tum q illa cõstitutio simpliciter loquitur de alibi genitis siue sint iudei siue alij hz locum illa cõstitutio.nam ꝙstitutiones canonũ simpliciter disponentes includunt ēt iudeos qñ loquũtur in materia in qua iudei subijciunť canonibus sicut in solutiõe decimaꝝ: vt in.c.de terris ō decimis ꝛ in vsurarũ extorsione vt in.d.c.post miserabilem: ꝛ in.c. q̃tus ō vsuris ꝛ allegat ēt dcm̃ Pauli in cle.j.de vsuris vbi tenuit q illa cle.habet locum in iudeis ꝓ quo facit glo.ibi in ℣.censuram ꝛ istud vltimũ facit Jꝰ primũ dubium inq̃tũ Paulus ꝛ gl.volũt q habeat locum in iudeis dispõ illius.c.j. Et ista erant que faciebãt dubiũ in hac ba hesitatiõe. C Et licet ista sint collocata tam̃ casuz nr̃um nõ attingunt: iõ illis non obstantibus Jũium puto esse de iure verius vz q stantib⁹ supradictis expressis in pcedenti dubio certa ē cõclusio in iure ꝛ verissima q salua ꝙscia pñt locari domus iudeis publice fenerantibus: nec curo nimis institere an dispõ.c.j.de vsur.li.vj.cõprehendat: q ꝛ vt fuit oñsum in dubio pcedenti nos nõ initimur ex eo: q iudei exercẽs vsuras an cle.j.de vsur.ꝛ.c.j.e. ti.li.vj.cõprehẽdat iudeos: sed initimur in hoc: q accessit pmissio sedis aplice: gnimo repio dñm Florianũ in accidẽtia facti cõsuluisse in ciuitate ferrarie q dispõ.d.c.j.ō vsur.in.vj.nõ hēat locum in iudeis. Pro quo facit q in pncipio illius.c.vĩ velle ꝓuidere aiabus mutuantiũ q deuozanť ab vsuris.sed papa nõ cõpellit iudeos quo ad illa q̃ respiciunt salutem aiaꝝ suarum.xlv.dist. c.q sincera ꝛ.c.de iudeis ex quo ergo non hz locũ rõ illius.c.j.in iudeis nec eius dispositio locum habere dz cũ ratio sit ipsa lex.j. di.c.consuetudo.de.cum rõni de electz. Facit etiam iudei regulariter nõ artanť constitutionib⁹ canonicis: vt in.c.gaudemus: ꝛ c.fi.de diuoꝛ.ergo nec illud.c.j.ꝛ ita ꝙsuluit.d.Florianus multo fortius in casu nr̃o pñt libere dñi domoꝝ locare domos iudeis ad publice fenerandũ q sit ordo.in.d.bulla dĩ dicte cõitati ꝛ cõ

uibus ac eorũ cuilibet ⁊ successoribus suis domos locãdi ad fe/
nus publice exercendũ plenã ⁊ liberam licentiã aucte apostolica
largiaris. que ꝓba sunt clara ⁊ expressa q̃ impune ⁊ sine onere cõ
scientie pñt dñi domorum locare domos iudeis ad publice fene/
rãdũ. vñ posito q̃ dispõ. d. c. j. ō vsur. in. vj. locuꝫ hẽret q̃ nõ pos
sent locari domus iudeis ad fenerandũ. nihilominus vigore hu/
ius indulti aplici poterunt locari. vñ tales locationes non sunt ꝯ
salutem aie: nec generant peccatũ mortale: qr factũ lege pmitten
te non meret penam. l. graccus. C. de adul. cũ si. Hec est vez di/
cere q̃ ipsum indultũ tollit dũtaxat penã excõicationis aut inter/
dicti: qr imo tollit oẽz penam q̃cũqz incurrerẽt dñi domoz: ⁊ sic
locando: vt apparet ex verbis expressis ipsius indulti ibi dum di
cit absqz alicuius pene incursu: ⁊ sic oẽm penam tollit. ar. l. a pcu
ratore. C. mandati. xix. di. c. si romanoz. c. solite. de maio. ⁊ obe.
Erret hoc aptius oñdunt illa verba plenã ⁊ liberã licentiã largia
ris. ergo nõ est subiecta alicui pene aut alicuius voluntati: ⁊ iõ di
xit glo. fin. in cle. vt bi qui. de etate ⁊ quali. q̃ dr̃ libere: qñ nõ req
ritur dispensatio ⁊ facit glo. iuncto tex. in. c. latoz. de homici. ⁊ q̃
hr̃ in. c. irrefragabili. in ver. libere de offi. ordi. ⁊ in. c. statuimus. ō
regula. ⁊ in. c. j. e. ti. li. vj. glo. in cle. dudũ de sepul. ⁊ in. c. de mul/
ta. de ꝓben. c. ad petitionẽ. de accu. c. de illis. ō sponsa. c. lz epus.
de ꝓben. li. vj. c. cuz nobis. ō elec. c. cũ dilectus. de cõsue. c. cũ olim.
de arbi. c. ij. de feud. ⁊. c. j. e. ti. c. illud. ō iure patro. cũ si. ⁊ sic illa
ꝓba q̃ hẽat plenã ⁊ liberã licentiã locandi purgat oẽ viciũ ⁊ oẽ
peccatũ si q̃ incurrerẽt ex tali locatiõe. ⁊ p ꝙñs salua ꝙscia possũt
locare ⁊ in locatiõe pseuerare. ⁊ ideo stabimus in regula: vt dicti
dñi domoz obseruent ꝯctus locatõis. l. sicut. C. de ac. ⁊ ob. post
q̃ sine interitu salutis eterne pñt illas locatiões seruare. Et per ꝟ
tollitur illud q̃ dixit Bal. in suis cõsilijs ꝙlio. v. incip. in xp̃i no
mine amẽ inter iudeos ⁊ xp̃ianos: vbi dicit q̃ eccla militãs nõ p̃t
imponere iudeis penam excõicationis: qr excõicatio est pena me
dicinalis: vt spũs salui fiãt in die dñi. nulla autẽ medicina aie põt
pdesse illis q non sunt xp̃iani. Item excõicatio est p̃uatio sacra
mentorum: sed iudei non pñt p̃uari: qr vbi non est hẽtus nõ ca/
dit p̃uatio. c. ad dissoluendũ de despõ. impub. ⁊ iõ dicit clericus
locauit domũ iudeo ad publice fenerandũ ipo iure est excõicat⁹.
allegat. d. c. j. de vsur. lib. vj. sed qualr̃ pbabitur q̃ locauerit xp̃ia
nus iudeo ad fenerãdo. rñ. si sciebat q̃ talis iudeus cõsueuit pu
blice fenerari. nam ex q̃litate psone p̃sumitur q̃ ad hoc fecerit. l.
si filius. C. famil. hercis. l. plenuz. ⁊. equitij. ff. de vsu. ⁊ habi. l. vel
uniuersoz. ff. de pigno. act. l. si nõ cõuicij. C. de iureiur. imo si lo/
cato: hoc a pncipio nõ sciuit: statim cuz sit dz eũ expellere. eoipso
q̃ sciuit iudeum publice fenerari. al̃ ad ꝟ ꝙsentire vr̃. l. j. ⁊. magi
strum. ff. de exercito. l. si adulteriũ. cũ incestu. ⁊. idem pollioni. ff.
de adulte. Ex quo ꝙcludit bal. in p̃all̃. cõsilio q̃ dictus locans iu
deo domũ nõ est excõicatus. sed si locauit ad publice fenerãduz
vel passus est p eum in domo sua publice fenerari. tũc est excõica
tus ipso fcõ: sed purus laycus nõ est excõicatus ipso facto: lz põt
excõicari per iudicẽ eccliasticũ: qr mutius agitur cum laycis q̃ ec/
clesiasticis in criminib⁹ eccliasticis. ita ibi cõcludit Bal. qr si forte
aliqs opponeret de isto cõsilio bal. vere nullo mõ ob. qr nõ loqr̃
in casu nr̃o. loqr̃ enĩ ibi bal. eo casu quo iudei ex pmissione ⁊ ꝓces
sione xp̃ianoz exercẽt publice vsuras q⁹ cãu clic⁹ si sciẽs illũ publi
ce velle fenerari locat sibi domũ: tũc est excõicatus. Si ꝟo est lay
cus ille locato: tunc venit excõicandus. ⁊ sic cõsuluit bal. illud q̃
voluit. d. dñicus in. d. c. j. sed dñicus illud cõsilium nõ vidit: sed
in casu nr̃o fuit cõcessum dño Marchioni ⁊ cõi ciuitatis mãtue
a papa ex certa scia ⁊ cã cognita. ⁊ exaiata per. d. epm vt possent
opponere cũ iudeis ad publice fenerandu. ⁊ fuit ẽt permissum
ipsis dñis domoz ad locandũ ipsis iudeis publice fenerãtibus.
ergo ⁊ p ꝙñs sum⁹ extra casum in quo ꝙsuluit. d. Bal. Preterea
facit ẽt q: si permittr̃ dño Marchioni ⁊ populo mantuano po/
testas cõueniẽdi ⁊ pacisc̃di cũ iudeis: vt possint publice fenera/
ri posito q̃ de domibus eis locãdis in dicta bulla nulla esset expr̃
sa mẽtio: nõne haberet ꝓinde acsi mentio specifica de domibus
locãdis facta esset? certe dicendũ est q̃ sic: qr qui vult ꝙñs vult ẽt
antecedens. c. sane. c. preterea. c. prudentiã. ō offi. dele. l. cui iurisdi
ditio. ff. de iur. om. iu. ⁊ faciat pulchr̃ dictũ dñi Bal. in. l. j. C. si
rec. puinci. ad finem. vbi dixit pmissum est prioꝛib⁹ q̃ possint sta/
tuere sup redẽda iusticia in ciuitate q̃ ipsi poterunt vigore illi⁹ cõ
missionis eligere prãtem qui faciat illã iusticiam in ciuitate. Item

possunt ꝑm eum statuere eius cõsequens siue executiuũ vñ pote/
runt ꝓputare executorẽ et pñt adicere penas. ⁊ faciat q̃ scribitur
per oẽs scribentes in. c. ij. de p̃cariis. vbi dicunt q̃ prelati in ꝯctu
quẽ rõnabiliter facit põt apponere penã ⁊ obligat successorem. ⁊
ibi dixit. d. abb. q̃ ambasiatoꝛ ꝙstitutus ad pacẽ ineundã põt ap/
ponere penã ꝑ illius obseruantia faciat q̃ voluit bar. in. l. ambi/
tiosa. ff. de decre. ab oꝛ. fa. ⁊ plene in ꝓma ꝙsti. C. ⁊ moder. in Rẽ.
ff. si cer. pe. ⁊ ideo dicebat Inno. in. c. lz cãm. de ꝓba. q̃ si alicui
cõmittr̃ examinatio testiũ extẽditur ad cõsecutiua: qr poterit reci
pere ꝓtestationẽ sup reꝛobatiõe retulit tertio angel. in. l. bene a
zenone. C. de qua. p̃scrip. q̃ si deputatus aliqs ad vendendum
certa bona fiscalia poterit apponere penaz euictiõis. ⁊ idem ipse
voluit in. d. l. ij. ⁊ sic firmãt q̃ mandatũ sup vno facto extẽdr̃ ad
cõsecutiua. Quanto ergo fortius in casu nr̃o extendet̃ ista pmis/
sio q̃ impune ⁊ salua ꝙscia ⁊ sine peccato poterunt dñi domorũ
locare suas domos iudeis ad publice fenerandũ ex eo: qr istõ nõ
est cõsecutiuũ illius pmissionis: gnimo est necessariũ ad illã pmis
sionem: qr si nõ possent cõducere domos ad publice fenerãdũ.
seqtur q̃ nõ possent exercere publice fenus: qr vt cõiter videmus
iudei nõ hñt domos. maxime in locis publicis in qbus publicis
locis exercent fenus. Et in indiuiduo de hoc all̃. gl. in. c. in tãtũ.
de ꝓbẽ. q̃ vult q̃ tacita dispensatio: vt qs possit retinere duo bñ/
ficia incõpassibilia. ⁊ quodlibet illoꝛ regrit residẽtiã. nec ẽ dispẽ
satum q̃ in vno illoꝛ possit residere pſonal̃r ⁊ in alio nõ sed pos/
sit facere deseruiri p substitutũ ⁊ dispẽsatio est stricti iuris: qr ẽ iu/
ris cõis relaxatio: vt in. §. nisi rigor. ij. q. ij. nec ibi est extẽdenda
q̃ nihilomin⁹ extendit̃ illa dispẽsatio ad cõsecutiua. qr al̃s dispõ
nõ hẽret effectũ. Ita est in ꝓposito nr̃o q̃ talis dispẽsatio ⁊ pmis
sio extenditur: vt dñi domoz possint sine peccato locare domos
iudeis publice fenerãtib⁹. Quãto fortius in casu nr̃o cũ ꝟ sit ex/
pressum in. d. bulla. ergo tenẽt dñi domoz ꝟuare ꝯctũ locationũ
⁊ ẽt ꝓnceps ipse mãtuanus tenet̃ seruare cõuẽtionẽ factã cũ ipis
iudeis: vt in. c. j. de ꝓba. ⁊ in. c. j. de nã. feud. ⁊ ibi dixit bal. q̃ licz
de⁹ subiecerit imꝓatoꝛi leges ⁊ pape canones. nõ tñ sibi subiecit
obligatiões ⁊ ꝯctus. vñ pñt cõueniri ex suo ꝯctu. idẽ dixit bal. in
l. ꝓnceps. ff. de leg. ⁊ fac̃ q̃ ipse voluit in. l. ij. C. de ꝟui. ⁊ aq̃. vbi
dixit q̃ imꝓatoꝛ lz sit solutus legib⁹: nõ tñ est solutus a dictamĩe
rõnis: qr est aĩal rõnale polliticũ. Quãto ergo forti⁹ dñi domorũ
tenenr̃ obseruare locatiões iam factas ipsis iudeis: lz publice fe/
nerãtib⁹. Quinimo possz attẽtari q̃ possent cogi ⁊ cõpelli dñi do
morũ locare ipsis iudeis ad publice fenerãdũ domos suas ex q⁹
pp bonũ cõe. ⁊ pp publicã vtilitatẽ ꝟ est itroductũ. ar. l. vẽditoꝛ.
§. si cõstat. ff. cõia p̃di. ⁊. l. si pendẽtes. ff. de vsufru. ⁊. l. j. C. ne li.
se. in empti. spe. exi. li. x. ⁊ q̃ no. p̃ scribẽtes in. c. j. de emp. ⁊ vẽ. ⁊ ĩ
l. j. C. de epi. audi. ⁊ in. l. j. ff. sol. ma. ⁊ q̃ voluit guil. ō cu. in si. ff.
de pig. act. Et ex istis liqdo appet q̃ sine peccato pñt locare do/
mos. d. hebreis ad publice fenerãdũ ⁊ tenenr̃ ꝟuare cõductas iã
factas. Nec ob. in ꝯriũ allegata supius. ꝓmo cũ dr̃ q̃ dñs dñicus
dixit q̃ dispõ. d. c. j. de vsur. in. vj. hz locũ in locantib⁹ domos iu/
deis ad publice fenerandũ. Idez ẽt voluit bal. in p̃all̃to cõsilio.
qr istud nõ meret̃ allegari in casu nr̃o ꝯistos iudeos: qr dñicus ⁊
bal. ñ loquũr̃ eo casu quo papa ex cã necessaria ⁊ vtili reipublice.
instãtib⁹ dño ⁊ ppl̃o suo ꝓmittit iudeis publice fenerari: nec esse
loquũtur eo casu quo papa exꝑsse p̃stat licentiã liberam: ⁊ plenã
dñis domorum ad locandũ sine aliqua pena domos iudeis pu/
blice fenerantib⁹: vt in casu nr̃o. Nec ẽt dcm̃ pau. in. d. clem̃. j. ō
vsur. ⁊ glo. ibi in ꝟtũ volũt q̃ dispõ illi⁹ cle. hẽat locum in iudeis
ex eo: qr illud ꝓcedit qñ iudei nõ hñt pmissionẽ nisi a populo vel
a dño tpali. sed secus est qñ ipe papa ex cã necessaria ⁊ vtili reipu
blice ⁊ cũ cognitõe ⁊ exaiatione cãe ad instantiã dñi ⁊ ppl̃i sui p̃
mittit ipsis dño ⁊ ppl̃o suo: vt cõponãt ⁊ ꝙueniãt cũ ipsis iudeis
vt possint publice fenerari dicti iudei. ⁊ ōlegat cãm epi vt exami/
net diligẽter si hoc cõgruat bono publico: vt fuit in casu nostro.
Et ex istis cõcludo iudeos posse conducere domos a xp̃ianis ⁊
posse tenere domos iam cõductas a xp̃ianis ad publice feneran/
dum sine aliquo onere cõscientie ipsoꝛum xp̃ianoꝛum. Laus deo
clementissimo. dominus Andre. barbacia.

Casus consilij. xvij.

Utrum prelatus possit locare vel in feudũ cõcedere res eccle
site ad longum tps: ⁊ maxime cõsanguineis suis. Et an eius cõ/

fessio de pecunia conuersa in vtilitatem ecclesie sufficiat. Et etiaz de cõfessione eiusdem cũ capto de recepto an ꝓsit debitori soluẽti. Et an alienatio rei ecclĩastice regrat duo. s. necessitatem ꝛ solẽnitatem. Et qñ res dicaf esse effecta de mensa prelati. Et an ex ℑctu nullo trãsferatur dñium. Et an ꝑ instrm locationis ꝓbef dominium. Et ẽt ex qbus causis instrm rasuz ꝑsumatur falsum. Et qd si est falsum in ꝑte substantiali: an vitief in totum. Et an possessio patris cõtinuetur in filiuz. Et an ꝛ qñ ꝑsumaf ẽt simulata.

Clementissimum Deũ ꝛ pissimũ salua torem nostrũ ỹhm xpm ex corde huic cõsultatiõi inuoco: vt sua solita liberalitate veritatem iuris mihi tenui ꝛ parũ docto patefaciat amen. Et qdem viso instrõ cõcessionis facte dicto fabiano ꝛ visis ꝓcessu testibꝰ ꝛ alijs instris: ꝛ tota deniqz congerie scripturarũ que in ipso ꝓcessu posite sunt: opz ante oĩa videre de iuribꝰ effectu: ꝛ vigore cõcessionis ꝛ inuestiture facte dicto fabiano ꝑ illum ꝙsanguineũ suum olim priorẽ ꝑfati mona. an de iure valuerit ꝛ sic de iuribꝰ cessionis fcẽ dicto Jacobo filio dicti Fabiani: ꝛ postremo de iuribꝰ cõcessiõis facte dicte dñe Antonie filie dicti cõdã Jacobi: ꝛ dicto eius viro dño Jo. frãcisco. Et istis maturate ꝛ acurate reuisis ꝛ solẽni animaduersiõe pẽsatis appebit ỹitas ĩdubitata huiꝰ hesitationis: ꝛ qz res ipiꝰ dei ꝛ tẽpli eius agit. iõ ipe eternꝰ et icõprehẽsibilis deꝰ dirigat oẽs cõsulẽtes ꝛ iudicates ad ỹitatẽ ipaz. Et ꝑ capio ỹba ipsius cõcessiõis in qbus dr qꝺ ꝓp nimiã angariam ꝛ onera ꝛ grauamina obueniẽtia ꝛ occurẽtia ex multis decausis. ꝛ maxime ꝓp guerras possessiões monasterij sũt inculte. adeo qꝺ ipse ꝑor nõ ꝑt ex redditibus ipsius mona. supportare onera ꝛ grauamia. nec hz aliunde vñ possit ꝑdicta onera supportare ꝛ culturare posꝑones dicti mona. vñ oz necessario ex pecunia recipiẽda ex cõcessiõe rei olim ꝑ alias psonas ad similẽ ℑctũ detẽte: iõ cõcessit ꝛc. Jnnouãdo dedit ser fabiano pñti ꝛ recipiẽti pro se suisqz liberis ꝛ heredibus vnã petiã terre sexaginta gnqz tornatz iure pacti in sexaginta annis ad renouãdum dãdo ꝛ soluẽdo oi anno noie pensionis dicte rei duos denarios: ꝛ tpe renouatiõis solidos. xx. Hanc aũt in nouationẽ ꝛ cõcessionẽ fecerũt ꝑdicti ꝑor ꝛ frater augustinus: qz dictus ser fabianus soluit eidẽ noie huiꝰ inouatiõis ꝛ nomie recognitionis rei centũ liberas quas dicti dñs ꝑor ꝛ frater augustinꝰ fuerũt cõtenti ꝛ cõfessi se habuisse ꝛ recepisse renũciãtes exceptioni eis nõ date cuius quidẽ rei dictus ꝑor ꝛ frater augustinus promiserunt legitimã ỹfensionẽ hanc rem olim detentã a dicto monasterio ꝑ ꝙdã Jo. de verardignis ꝑ similẽ ℑctum. Jsta sunt formalia ỹba ipsius instrĩ ꝙcessionis. mõ est acurate aĩaduertendũ: qz in puncto ꝑsupponif qꝺ dictus ser fabianus erat frater carnalis illius prioris q sibi cõcessit dictam rem. seu erat eius cõsanguineus. quo casu vr qꝺ talis cõcessio ex hoc capite reddaf nulla ex eo. qz non potuit ille ꝑor de rebus mona. ꝑdicti facere talem concessionẽ casus est formalis in auc. qbuscũqz modis. C. de sacrof. eccle. vbi in casibꝰ in qbus pmittif ꝑlato alienare. tñ ꝓhibef alienare suis cõsanguineis ꝛ ẽt ipsi ꝓhibentur recipere. ꝛ ibi glo. opponit de. ℱ. finaũt ecclĩs in auc. de sanct. epis. q̃ soluit qꝺ ibi logf in locatiõe ad tps que vz. secus in ꝑpetua cõcessione que nõ vz: vt ibi que solutio est multuz notãda ꝑm bal. ibi: qz ꝑm eam bẽs qꝺ ꝑlati pñt locare suis cõsanguineis in modicũ tps lz nõ in ꝑpetuũ ꝛ ibi ẽt bal. q̃rit vtrũ prelatus possit cõcedere in feudũ vel in emphiteosim suis cõsanguineis. ꝛ allegat glo. in vsibus feudorũ in titu. tertio, q̃ icipit. pñt gꝰ dicit qꝺ nõ: qz faciliores sunt hoĩes in psonis cõiunctorũ ad fraudandã eccl̃am. ar. l. nihil. ℱ. facilior. ff. ꝺ bo. liberto. ꝑm Jaco. de bel. Dicit tñ ibi bal. qꝺ in rebus cõsuetis dari in emphiteosim põt inuestiri cõsanguineus. ar. l. pf. ℱ. qnde cim. ff. de le. iij. ꝛ dñs Pe. de ancha. in. c. vt sup de rebus eccle. ñ alie. refert Fed. de senis cõsuluisse. eps iurauit nõ alienare bona ecclie sue, an possit cõcedere in emphiteosim ꝑpetuã terulam valoris huius floreni cõdimidio ꝛ redditus qnqz solidorũ cũ tamẽ ille cõsanguineus velit dare terram maioris extimatiõis vel maioris redditus. an possit ꝛ cõsuluit qꝺ sic: qz nõ est verisile qꝺ iurãs ꝺ cogitauit. nec ista minima ligant iuramẽto. facit. c. fi. cũ sua glo. ꝺ eccl. edifi. ꝛ qꝺ hec minima sint excluſa a iuris sulẽnitate facit. c. terrulas. xij. q. ij. ꝛ qꝺ bf in. l. mediterranee. C. de fabri. li. x. ꝛ in. l. leuia. ff. de accusa. cum si. Unde verbũ alienatio ꝺz intelligi ciusꝛ ꝺm verisimilẽ intentionẽ iurãtis: qz ex quo cessat fraus potius cõiunctis q̃ extraneis cõcedere ꝺz. ar. c. nõ satis. lxxxvj. di. Hec ob. d. auc. qbuscũqz modis: qz in casu isto cessat fraus: ꝛ ẽt dicit. d. Pe. in. d. c. vt sup qꝺ illa auc. qbuscũqz modis logf in iconomo ꝛ eius cognatis. Sed Jo. de imo. reprehẽdit istã rõnem: qz eadẽ rõ est in ꝑlatis ꝛ eius cognatis que est in iconomo ꝛ eius cognatis: ꝛ iõ. bar. in. d. auc. qbuscũqz modis nõ facit drĩam inter prelatum ꝛ iconomũ q dicit qꝺ prelatus nõ poterit ꝙcedere alicui ex suis cõsanguineis rem ecclie in ꝑpetuũ: sed bñ poterit concedere ad tps ẽt in tertiã gñationem. ꝛ sic. d. Pe. limitat illã auc. qbuscunqz modis in rebus parui valoris ꝛ parui redditus: vt prelatus possit ꝙcedere suis cõiunctis: ꝛ idem bal. in. c. j. in ti. qui feuda. pos. in. ij. col. ỹ si. q̃ro vtr ꝑlatꝰ possit rem ꝙsuetã ĩfeudari suo cõsanguineo cõcedere: ꝛ refert glo. ordi. dicere qꝺ nõ. in. c. j. q suc ce. tene. ꝛ in. c. j. ℱ. fi. in ti. si de inuesti. inter do. ꝛ vasal. lis oĩa. ꝛ mouenf ꝑ. d. auc. qbuscũqz modis ipse ỹo dicit qꝺ põt: si ꝑsona nõ est eccl̃e onerosa. hoc enĩ semꝑ inspicif iuxta no. in. c. fi. ꝺ reb. eccl. nõ alie. in nouella ꝛ si de hoc est cõsuetudo ꝛ par seruitiũ recipitur. nõ ob. d. auc. qz logf de iure cõi. sed nos logmur in iure cõsuetudinario nõ ita rigoroso. qz feudũ ĩnitif gratie. ꝛ iõ nõ est eadẽ rõ ꝓhibẽdi. ꝛ hoc dicit tenere Jaco. de bel. ꝛ sic bal. ibi facit drĩam inter feudũ ꝛ emphiteosim: vt feudũ possit ꝑ ꝑlatũ cõcedi suo cõsanguineo. si eius ꝑsona non est onerosa eccl̃ie: sed emphiteosim non põt ꝙcedere suo ꝙsanguineo. ꝛ lz idem Bal. in. l. j. ff. de re. diui. in. xxv. q. dixerit qꝺ sicut prelatus põt iuestire. actenẽtem suum de antiquo feudo. ꝛ allegat Ja. de bel. ita potetit' inuestire de antiqua emphiteosi: qz nõ est verꝝ istud dcm̃ bal. in. d. l. j. primo qz voluit ℑrium in prealle. c. Scõo qz glo. tenuit ℑrium. in d. auc. qbuscũqz modis. Tertio qz bar. ẽt tenuit ℑriuz ibi. nisi eẽt tpalis locatio. Quarto qz. d. Pe. ꝛ Fed. tenuerũt ℑrium: qz permittũt in re modici valoris ꝛ modi reditus. secus in re magni valoris ꝛ magni redditus. Quinto qz ꝺ facili ꝑsumif fraus inter cõiunctos. vt in. l. data. C. de dona. c. ij. de renũ. li. vj. ꝛ ibi gl. ꝛ maxime ĩter ꝑlatos q dicũtur ceci erga suos nepotes. vt dixit gl. singularis. in. c. puenit. j. q. iij. ꝛ facit glo. in. c. deceter. lxxxix. dist. de ista fraude ꝛ facilitate donãdi cõiunctis ꝑ prelatos. ꝛ iam in cãu nr̃o ista est aliẽatio ꝓpetua: qz fcã fuit ꝙcessio ꝑ seraginta annos ad renouãdum finitis seragita annis q̃ dr alienatio. vt in. c. nulli. ꝛ in. c. ad audiẽtiã. de rebꝰ ecc. nõ alie. ꝛ in cle. j. e. ti. Et sic posito nõ tñ ꝙcesso qꝺ ista alienatio fieri potuisset ꝑ ipsum priorẽ: qz fuisset de rebꝰ cõsuetis cõcedi ꝛ emphiteoticari. tñ nõ potuit fieri cõiuncto ꝓp fraudẽ q̃ ꝑsumit ius respectu cõiunctoruz. Et ideo pulchre dixit bal. qꝺ si papa ꝓmouet in cardinalẽ suũ nepotez qꝺ caro ꝛ sanguis sibi reuelauit ꝛ nõ spũs. Jtã ipse dixit. ff. de excu. tu. l. tutor. ℱ. que tutorib. ff. de excu. tuto. ꝛ multo fortius in cãu nr̃o ex quo apparet de multiplici fraude: vt iferius oñdam: ꝛ ista iudicio meo sufficiũt ad victoriã huiꝰ cãe in fauorẽ mõa. predicti. Et si qspiã dixerit amice standũ est instrõ qz ꝑsumif vez. vt. l. ad ꝓbationẽ. C. de ꝓba. ꝛ ideo pulchre dixit bal. in. l. cum precib. C. e. qꝺ instrm presumitur vez. qꝺ in. l. q̃uis. C. si qs alter vel sibi. Idem dixit in. c. j. de feud. da. in uinc. l. cõmis. ꝛ in. c. j. de notis. feud. ꝛ in. l. ab anastasio. C. man. ꝛ facit. c. illo vos ꝺ pigno. ꝛ c. ad vram de emp. ꝛ ven. Cum ergo in. d. instrõ cõcessionis dicaf qꝺ ecclesia fecit illã cõcessionez ꝓp onera ꝛ grauamia: ꝛ qz redditus mona. non sufficiebãt huius oneribus. ergo ex cã necessaria emanauit dicta cõcessio. ergo sicut potuisset fieri extraneo eodez modo potuisset fieri coniũcto ꝛ ꝑ ꝙsequens fratri ipsius prioris. qz ad hoc rñdeo. ꝛ cõsideret acurate. d. iudicans: qz gui. de monte landino. in clem̃. j. de rebus eccle. non alie. decidit in terminis hunc passum. dicit enĩ qꝺ vbi vtilitas aut necessitas monaste. versaf ꝛ oz qꝺ cõuertaf res aut pecũia in vtilitatẽ mona. tũc nõ sufficit assertio prelati ꝛ quẽtꝰ vel solꝰ ꝑlati si quentũ nõ bẽat. iõ dicit qꝺ oz euidenter aliter apparere q̃ per publicam scripturam hoc cõtinentem: ꝛ qꝺ ostẽdatur versum nec sufficit ꝙfessio prelati: qz tali cõfessioni non statur: lz asserat in instrõ de tali necessitate. vel vtilitate. arg. l. iubemus. la. ij. C. de sacrof. eccle. ꝛ. l. iij. ℱ. ꝛ si sic. ff. ꝺ in rem verso ꝛ in corpore de alie. ꝛ emph. ℱ. si ỹo qs. Et si dicas qꝺ immo est standum verbis enũciatiuis inter ipsos ℑhentes. vt l. optimã. C. de ℑhen. stipul. qz istud est verum qñ illa verba enũciatiua emanant sup eo in quo possent partes libere renũciare: ꝛ

sibi preiudicatur als illis verbis enūciatiuis non stat nisi de ipis aliter fiat fides. z istud dictū guil. sequit zengelinus. z. d. Pe. de ancha. z cōiter oēs scribentes. z ibi et subdit. d. Pe. post Guil. q si prelatus qui pōt benemeritis cōcedere de bonis ecclesie ad vitā. vt. xvi. q. j. c. possessiones det alicui tanq̄ benemerito p beneficio iam impenso q nisi cōstet de meritis aliter q̄ per eius cōfessionem non valeret cōcessio. sepe enī vt dicit lex talia exprimūtur ad vicissitudinem beneficij colati vel gratie referēde. vt. l. iubem⁹ §. scientes: et allegat ad hoc q voluit Bart. in. l. si forte. ff. de castren. pecu. vbi voluit q si aliquis donauit alicui pp benemerita z seruitia habita z recepta ab eo q̄dem ista donatio fit ab eo q libere pōt donare nullis precedētibus meritis. tūc ista verba enūciatiua inducunt pbationē inter ipsas partes. secus si nō potest libere donare: q̄ tunc non statur illi assertioni. Ita vī dicendum in pposito: lz enim in instro asserat ille prior necessitatem vt vtilitatem monaste. tū non statur sue assertioni: q̄ non pōt libere cōcedere res mona. Ideo opz q aliter pbetur nec stabitur sue assertioni. faciat glo. in. l. si donatione. C. de colla. z ibi dixit Ange. q quotiens cōcessio fit inter pbibitos illa cōfessio p̄sumitur simulata z in fraudem facta. nisi appareat de veritate eius q cōtinet in instro. faciat tex. in. l. ēt. §. ex preterito tpe de manu. z Bart. in. l. p diuersas. C. manda. vbi dixit nō sufficere si qs in instro cessiōis cōfiteatur sibi solutū esse. nisi in veritate sibi solutum esse pbetur. Facit q voluit Bal. in. l. illud. C. de sacrof. ecc. z in. d. l. si donatione. z in. d. l. tutor. §. que tutoribus: z gl. fin. in. l. qui testm̄. ff. de pba. z q voluit Saly. in. d. l. si donatiōe. Faciat ēt tex. in. c. q̄busdam. de fideius. in verbo. nisi manifeste pbetur ꝛc̄. z ibi dic̄ d. car. q non sufficit cōfessio prelati z capituli. q pecunia fuit cōuersa in vtilitatem mona. nisi manifeste pbetur. z p cōsequēs cuz simus in actu regulariter pbibito non est standum verbis prolatis in dicto instro p prelatum z cōuentum. ergo fuit necessarium aliter pbari dictam necessitatem z vtilitatē mona. z pcōsequens non est standum instro in q̄rum apponit illa ꝓba enūciatiua. Et in q̄rum dicebat q standū est verbis platis. in dcō instro. rūdeo formaliter illud pcedere qū sumus in actu in quo platus pōt libere disponere: sed in casu isto non pōt libere disponere: vt superius fuit dictū. ergo z ista ēt sufficiunt ad victoriā obtinendā per ipsum mona. Preterea ex alio ēt conuincit fraus in preiudicium ipsius mona. q̄ in dicto instro dī q ille prior z frater augusti. monach⁹ dicti mona. ptēti fuerūt z ꝓfessi fuerūt recepisse. c. libras ab ipso ser fabiano quo casu nō apparet de vera numeratione z ꝓa receptione dictarū. c. librarū. vñ ex quo sumus in actu p̄hibito talis cōfessio p̄sumit facta in fraudem ipsius mona. z ad cōmoduz z vtilitatem illius ser fabiani fratris carnalis dicti prioris: z sic in fraudem p̄esumit emanasse. Faciat q̄ si recte ponderent verba ipsius instri prefactus prior. ideo cōcessit dictā petiam terre dicto ser fabiano: vt possz culturare z reparare res z bona dicti mona. ergo pp receptionē dictarum. c. librarū fecit illaz concessionem. ergo sequit q non fuit sufficiens dicta cōfessio de recepto faciat l. si debitorem z q ibi voluit bar. vbi dixit q qui hz mandatū ad recipiendam solutiōem nō hz mandatū ad solutionē remittēdā. z ideo pcurator constitutus ad solutionem recipiendam nō pōt cōfiteri solutionē recepisse: q̄ aliud est recipere: z aliud est cōfiteri. recepisse idem dicit in eo q habuit mandatuz ad recipiendum mutuū: q̄ non sufficit cōfiteri recepisse mutuū: z idem voluit idē Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de consti. pecu. z idem voluit. d. Anto. in. c. si cautio. de fide instru. z facit rō q̄ cōstitutus ad vnū si aliud facit non vī constitutus ad illud: z cū dicto bar. transiuit angel. in. l. a diuo pio. §. sz si emptor. ff. ō re iudi. z ēt bal. in. d. l. ij. §. fi. si cer. pet. z Jo. de imo. in. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. ff. de ꝟb. ob. z ēt. d. Pe. de ancha. in. c. q̄ g̃naliter de ꝓcur. li. vj. trāsiuit: z cū Bar. z idem ibi voluit. d. dñicus. z facit p dicto Bar. l. de eo §. j. ff. ad exhib. z. l. tutor. §. fi. ō vsur. z lz aliqui in. l. predia. ff. de acq. pos. teneāt ꝓ̄ium Bar. z ēt Ange. z Saly. teneāt ꝯ Bar. in d. l. ij. §. fi. ff. si cer. pe. z Jo. de imo. in. d. l. si debitorem. tū opīo Bar. est cōis z eam ēt seqtur Ange. z Jo. de imo. vt supius ostēdi. ergo est tenenda. Ergo multo fortius erit dicendū in prelato arg. c. ij. de dona. nō enī pōt prelatus preiudicare eccle. c. delictū p̄sone de reg. iur. li. vj. cū si. Nec ob. l. lucius. §. tutores. ff. de admi. tu. vbi apoche tutoris in quibus fatetur se ꝛcepisse a debitoribus pupilli ꝓbant solōnem quātum ad liberatiōem debitorum pupilli: q̄ ꝑm Bar. ille apoche ꝙtinebant veram solōnem factaz tutori. nam si continerēt cōfessionem de recepto nō ꝓbarēt ꝯ pupillum p. d. l. si debitorem: z iura supius allegata. Nec ēt ob. illō q cōsuluit. d. Pau. de ca. in cōsiliis suis cōsilio ꝑmo. vbi ꝙsuluit q̄ platus cum capło fuit cōfessus debitorem soluisse debitū mōa. q̄ ex quo agitur de facto. ipsius plati z capli statur eoꝝ cōfessiōi: vt no. in. c. dudum el. ij. de elec. in gl. q̄ incipit notarius nouū. primo q̄ ipse loqtur ꝯ Bar. z cōem opinionez de qua supra. Secundo q̄ ipse loquitur in debitore mona. z prela. z. c. confitent debitorem soluisse quo casu fauorabilior est solutio que fit a debitore: q̄ ex necessitate fit z tendit ad liberandū q̄ illa que fit a creditore mutuante que tendit ad obligandū. vt. l. arianus. ff. de actio. z obli. nec enim sic sunt artandi debitores volētes soluere vt habeant necesse querere aūcitatem superioris. sed sufficit ei vel eis q̄bus est cōmissa administratio ne decipiantur legis auctoritate. l. j. C. de bis q. ve. eta. impe. cle. j. de re. ꝑmu. nō sic sufficit ei qui voluntarie soluit: vt obliget. l. cum postulassem. §. fi. ff. de dan. infec. z isto casu cōsuluit. d. Pau. Sed iste non est casus noster. q̄ ille ser fabianus nō erat debitor mona. sed accipiebat sibi petiaz terre. lxv. tornat. que erat ipsius mona. z soluebat p illa cōcessione. c. libras p vtilitate mona. nec apparet vera numeratio: z etiā q̄ dñs Pau. consuluit in casu longe diuerso a casu nostro: q̄ casus noster p̄cedit qū actus fit inter personas p̄hibitas iter quas est sinistra suspicio fraudis: vt voluit tex. i. d. auc̄. quibuscū q̄z modis: z glo. in. d. c. decenter. z in. d. c. peruenit: z in. d. c. ij. ō renū. z ꝓbatur in. d. l. data. C. de dona. quo casu nullo modo est standum illi assertioni: z ꝓfessioni prelati. ceci enim sunt erga suos cōsanguineos: vt est superius dictuz. z iste est casus noster. z isto casu non ꝙsuluit. d. Pau. vñ loquitur ipse in. d. suo consilio eo casu quo nulla laborabat sinistra suspitio in illo debitore: q̄ nō cōiunctis ipsi abbati seu prelato: vt in cāu nostro z iudicio meo ista ponunt ad terram dictam cōcessiōem: licz etiā ex alijs reddit ipo iure nullius vigoris aut roboris. Preterea etiā faciat z ī hoc. d. iudicans solēniter consideret. dicit enim in dicto instro concessionis hanc rem olim detentā a dicto mona. sancti Laurentij p Jo annem condam dñi buguzonis de verardenglis per similem cōtractum. vñ apparet fraus ex hoc aperto. q̄ per ista verba voluit sentire ille cecus prior q̄ dicta pecia terre. lxv. tornat. erat solita concedi z emphiteoticari ozsi ita erat ad quid iste prior cecus salutis sue apposuit seu apponi fecit in ipso instro qualiter istam cōcessionem faciebat ppter necessitatem z vtilitatem mona. ppter onera z angarias: z q̄ non poterat reparare res z fundos z possessiones ipsius mona. nam si solita erat concedi poterat concedi sine aliqua solēnitate: q̄ non dicebat de nouo alienare. vt no. in. c. vt super de re. eccle. non alie. z in. c. ij. de feud. vnde prefata cautela videtur apposita in fraudem z preiudicium ipsius mona. vt dixit glo. solēnis in. l. si quis sub cōditione. ff. de condi. insti. z in. c. significauit de concess. z in. l. cum allegas. C. ō vsuris. z Bal. in. l. iij. C. plus va. q̄ agi. et in. c. j. ō feud. da. in uicē. l. commisso. z facit. c. illo vos. de pig. z i. c. ad nostrā. ō emp. z ven. Et percōsequēs in fraudem z preiudiciuz ecclesie apposuit illā clausulam. Ex quo infero q̄ non ppter necessitatem mona. fecit dictus prior immemor sue salutis dictam cōcessionez: quia propter vtilitatem z necessitatem mona. illam fecisset non dixisset in dicto instrumento q̄ illam iam ꝙcesserat olim dicto de verardenglis: et ideo inter tales actus regulariter pbibitos omnis cautela resolita inducit presumptionem fraudis: vt dixi. ergo sequitur q talis concessio est nullius effectus. Ex quo infero q̄ cum alienatio rei ecclesie requirat duo. causam necessariam vel vtilem ecclesie z solēnitatem canonicam: lz interueniat solēnitas canonica. non tamē valet si non interuenit aut necessitas aut vtilitas ecclesie contractus est nullius. ita tenuit bernardus. in. c. j. de in integ. resti. licz aliter dixerit Jo. in. c. fine exceptione. z in summa. xij. q. ij. tamen opi. bernar. sequitur archi. in. c. ij. de rebus eccle. non alie. lib. vj. z ibi est tex. pro opi. Bar. in ver. in forma z in casibus a iure permissis. z probatur etiam in. c. tua nobis de his que fiunt a preda. z hoc tenet ibi hosti. z gofred. ibi. vt no. Jo. an. z videtur casus p hoc in. c. j. de rebus eccle. non alie. li. vj. z facit. c. iconomus. x. q. ij. z istam partem etiam tenuit. d. Anto. in. c. j. de in integ. rest. Idem tenent moderni z Dominicus in. d. c. ij. ergo sequitur q non tenuit talis concessio cum fuerit facta in casu non licito: aut

non euidenter vtili ipsi mona. Et hoc posito non tamen cõcesso q interuenisset in tali cõcessione vtilitas ecclesie: nihilominus nõ interuenit tractatus. hoc decidit tex. elegans in. d. c. tua. in ver. vt meliora prospiciat. z toti⁹ cleri. tractatu atq; cõsensu id eligat q non sit dubium ecclesie pfuturum de his que fi. a prela. vbi requiritur vtilitas ecclesie tractatus clericorum z psensus: nam per tractatum pſumit maturior deliberatio iuxta no. in. l. diui fratres ff. de iure patro. z no. in. c. si xps de iureiur. hic nõ interuenit tractatus. ergo sequitur q non valuit talis cõcessio z p psequẽs frustra querimus de vigore illius cõcessionis: q; nulla est. Preterea etiam aiaduertat. d. iudicans cum dr in dicto instro concessionis q dictam terram seu rem tenebat a dicto mona. ille de berardenglis. q; all. singularẽ z mirabilem doc. Inno. in. c. inter dilectos in additõe quã ibi fecit ad cõmẽtum suum quã ibi refert z sequit Jo. an. z etiam eam retulit z sequutus fuit archi. in. c. si papa de priuile. li. vj. valet q meliora sũt priuilegia cõfirmatoria q̃ ea que conceduntur ad instar alterius priuilegij. q; primo statur donec aliud pbetur. sed secũdo nõ statur nisi appareat illud ad instar cuius cõcessa sunt quasi velit q quãdo cõceditur priuilegium cõfirmatorium sufficit nec curatur: vt pducatur priuilegium principale: sed quãdo cõceditur priuilegium ad instar alterius. tunc est necesse illud alterũ priuilegiũ ostendi seu pbari. alias nihil valet illa concessio. Ita formaliter dixit ibi Inno. Pro quo dicto allegato singularẽ tex. in. l. in testõ. ff. de cõdi. z demon. la grande. z pcedit illud dictũ Inno. quãdo seriose narrat fecisse. Modo in pposito nostro si in isto instro cõcessionis narrat q ista pecia terre fuit olim cõcessa dicto de barardenglis a dicto monasterio. ergo opz necessario cõstare q dicta terra est illa que fuit pcessa illis de berardẽglis. sed in veritate ista non est illa. ex eo q; iaz presupponitur in puncto p cõstanti q illa petia terre olim cõcessa illi de berardẽglis erat. xxij. tornaturarũ. ergo sequit q ista non est illa cum ista sit sexaginta quinq; tornaturarũ: z illa erat. xxij. z sic concessio facta illi ser fabiano vr nulla cum fuerit facta de sexaginta duabus tornatris terris illa de berardẽglis fuit facta de. xxij. z ẽt istud apponit gladium z securim ad decisionez huius dubitationis. Preterea etiã est sumopere animaduertendũ. dr enim in dicto instro hanc rem olim detentam a dicto mona. circa hoc consi dero duo. primo q; est falsa õmõstratio: z per cõsequẽs nõ tenet dispositio. Secũdo cõsidero aliud quia dicitur in ipso instrumẽto hãc rem olim detentam: quia iam nõ reperitur in extimo dicti Joannis de berardẽglis: q habuit in hoc plebatu fundos. z infra dictos cõfines nisi. xxij. torna. terre. z etiam quia dicit olim detentam z̃. videtur inferre q longum tempus ille de berardẽglis iam habuerat cõcessionem illius rei valet. xxij. torna. terre. z iam devoluta z reuersa fuerat ad monasteriũ. z etiam longo tempore fuerat detẽta per illud mona. illa petia terre reuersa ad mona. quo casu dicitur esse effecta de mensa prelati. tunc enim dicũtur res esse de mẽsa prelati. quãdo vtile z directum dominiũ spectat ad mensam prelati. Ista est glo. sin. z melior de corpore iur. in cle. j. de excess. pla. Et ideo si res solite dari in emphiteosim redeãt ad manus prelati forte ppter canonem non solutum vel lineã finitaz iuxta no. in c. potuit. de loca. an tunc dicantur effecta de mensa. gl. illa in cle. j. hoc veruz tangit. nec etiam Inno. in. d. c. vt super. de rebus ecde non alie. sed glo. j. requirit q prelatus tanto tẽpore illas possederit ad mensam suam q prescripserit: sed q̃tum tempus requiratur non tangit glo. ibi. Sed bar. in. l. si vacantia. C. ō bonis vacan. li. x. quem refert. d. Jo. de imo. in. d. c. vt super. dicit q sufficit annus. z allegat tex. d. c. vt super. z hoc sequitur reueren. dñs cardi. zabarela. in. c. ij. de feudis referens multos doctores solẽnes ita in facto consuluisse. z allegat etiã ad hoc q habet in. c. j. xxxiij. q. viij. z dictuz archi. ibi. vbi dicit q nuptie post annum nõ dicuntur noue. z. l. si. §. quotiens. ff. de publica. vbi non dicit seruus nouicius post annum. z. l. vetus. ff. de vi. tri. z oleo lega. vbi nõ dicitur nouũ vinum post annum. z idem dicit ibi bar. si prelatus eas declarauit esse ō mense sua per. d. l. si vacãtia. z. d. archi. in. d. c. j. xxxv. q. viij. q si prelatus iurauit nõ ifeudare nisi ea que de nouo peruenient q non poterit infeudare feudalia peruenta ad eum elapso anno. z etiam illud dictum archi. refert Angel. in R. d. l. si vacantia. q post annum nõ poterit pcedi sine debita solẽnitate. Ex hoc apparet ex doctrina Bar. z archi. z dñi cardinalis z alioz cõsulentium vt ipse refert in. d. c. ij. q si prelatus mõa. sancti saluatoris tenuit per annum dictaz petiam terre q est effecta de mensa prioris. z percõsequens non potuit cõcedi illi ser fabiano. Quinimo plus est cõsiderandum: vt in facto presupponitur q dicte terre de quibus est q̃stio. valet. lxij. tornat. terre erant: z sunt de mensa z nunq; cõsueuerunt dari in emphiteosim. maxime dicto Joãni berardẽglio in persona cuius nulla concessio aut inuestitura apparet nec aliqua posita nec etiã in libris extimorum vbi sunt descripta omnia bona immobilia hoium de rauẽna: nec reperitur ipsum Joãnẽ de berardẽglis habuisse in illis locis vbi sunt situate dicte terre ō quibus est prius questio. nisi. xxij. torna. terre z per dictũ extimũ apparet dictaz postam fuisse reportatam ad extimũ fuschini de cesena. z postea ad extimũ monaste. sancti Laurentij: z ad ipsum extimũ euidenter apparet dictam postam cum alijs dicti mona. descriptis in dicto libro extimorũ manu publici notarij z canzellatam pmo ad extimũ dicti Joãnis de ãno. M. ccc. lvj. demũ canzellatam postam dicti fuschi z reportataz ad extimum predicti sancti Laurẽtij ō anno. M. ccc. lxviij. z ibi est vina z vera. Et sic apparet ex hoc q siue nos velimus loq de istis terris litigiosis valet. lxij. tornat. sũt de mensa prioris: q; non apparet eas fuisse solitas emphiteoticari. Siue velimus loqui de illis. xxij. tornat. terre quas habebat ille Joãnes de berardẽglis a dicto mona. erant reuerse ad ipsum mona. z longo tempore illas mona. possederat. z sic erant effecte de mensa prioris: z etiaz fuerant reportate z descripte in extimo dicti mona. sancti saluatoris quo casu per talem descriptõez factam ad extimũ mona. videtur incorporate mẽse prioris z effecte de mensa prioris. z sic succedit illa doctrina Bar. in. d. l. si vacantia: z etiam q voluit ang. ibi in respõsione qui dicit q vel capitulũ constituat officialem ad incorporãdũ res mense prelati: vel res sit descripta in numero rerum de mensa q dicit sepe de facto cõtingere: z idem voluit. d. Pe. de ancha. in. d. c. vt super vbi dicit q requirit q fiat descriptio. vt ibi dixit Bar. Et subdit q possessio per annũ cum predicto actu descriptionis inducit q res dicãtur esse de mensa plati. Quinimo plus supponit in facto q probatur per instrumẽtum locationis facte per priorem dicti mona. sancti Laurẽtij pdecessorem illius prioris qui dictas terras concessit dicto ser fabiano locauit eni certis hominib⁹ de anno. M. ccc. lxiiij. dictas terras xxij. tornat. quas olim habuerat ille Jo. a dicto mona. z tunc reuersas ad ipsum mona. z multas alias terras que erãt de mensa dicti mona. ipsi existentes per annos quinq; p certo affictu z sic apparet q ille terre litigiose. lxij. tornaturaruz nõ fuerant cõsuete concedi. z ille terre dicti Jo. que erant. xxij. torna. erãt reuerse ad ipsum mona. z descripte in extimo dicti mõa. z eas plat⁹ tenuit ad manus suas locãdo z affictando illas. Ergo nullo modo potuerunt alienari illi ser fabiano. nec dicte. xxij. torna. quo casu succedit doc. z dispõ dicti. c. vt sup vbi dicitur q prelatus illos redditus tenuit ad manus suas q intelligo. id est ad dñium z potestatem per. l. manumissiões. ff. de iusti. z iur. z p id q voluit guide cu. z Bal. ibi q si dico do tibi hanc rem: vt non exeat manus tuas intelligitur. i. dñium tuum z ptãtem tuam. z idem voluit in l. fi. C. de rebus alie. non alie. z in. l. voluntas. C. de fideicõ. Itẽ etiam pondero: q; illas tenuit ad manus suas duz vixit ille prior pdecessor illius prioris qui illas cõcessit dicto ser fabiano z de hs est casus in terminis in. d. c. vt super. vbi dr q plat⁹ tenuit illos redditus quoad uixit. z ppter hoc filebãt cõtrarietates inter docentes. an sufficiat vn⁹ ãnus solus an sit necesse q fiat descriptio de quo interuenit descriptio z etiã interuenit possessio per illum priorem z locatio que omnia tendunt ad ostendendum dictam terram fuisse incorporataz mense dicti mona. Et per cõsequens non potuit alienari z cõcedi illi ser fabiano. nec. illa. lxij. tornat. nec illa. xxij. quã habuit a dicto mona. ille Joãnes z pcõsequẽs sole clarius est illam cõcessionem fuisse nullam z nullius momenti: z etiam faciat pulcrum z fin. dictum Bal. in. c. j. qui feud. da. pos. vbi dicit q si est dãnosum ecclesie impheudare vl emphiteoticare rem ecclesie. tunc requiritur tempus cuius nõ extat memoria in contrarium. Cum ergo in casu nostro non fuerit vtile istõ cõcedere ecclesie: quia non recepit pecuniã. s. centum libras: sed

solum confessus fuit recepisse q̄ nō fuit sufficiens: nisi interuenis set vera numeratio: vt superius fuit ostensuz. Ergo nullo modo est dicendum q̄ hmōi res fuit solita cōcedi vel emphiteoticari. Quinimo auderem dicere ꝛ erit noua inuentio q̄ dicta.l.si vacā tia in ꝯtum ꝓbat: vt voluit ibi Bar.ꝛ etiam ange.in sua.Ꝛ.ꝛ.d. Pe.in.d.c.vt super.ꝛ ibi Jo.ō imo.q̄ regritur prescriptio vere illa.l.non meretur ad hoc allegari ex eo q: loquitur in rebus que nunq̄ fuerunt fisci: nec quo ad directum dominium: nec quo ad vtile dominiū. Jdeo nō est mirum si requiritur prescriptio. Sed in casu nostro est secus ex eo: quia tales res semper fuerunt eccle sie quoad dominium directum: ideo facilius vtile dominium re ducitur ad directum ꝛ consolidatur cum eo. Jdeo non requiri tur illa solēnitas que requiritur in.d.l.si vacantia.ꝛ propter hoc tollitur illud q̄ dixit.d.Pe.de ancha.in cōsilio.cxlvj.vbi dixit q̄ requiritur prescriptio.in casu ergo nostro sumus in tuto ꝛ certo q̄ talis terra erat de mensa mona.ꝛ p̄ consequens non valuit illa cōcessio facta dicto ser fabiano.ꝛ sic diligenter cōsideret domin⁹ iudicans: q: ille prior ꝓcessit illam terram q̄ habuit a dicto mōa. illi Joānis.sed illa fuit.xxij.tozna.vt est dictum.ergo nō concessit terram.lxij.tozna.ꝛ per cōsequens in tali cōcessione nō videt concessa terra.lxij.tozna.nec etiam videt potuisse cōcedi illā ter rā quā tenuit ꝛ habuit ille Jo.ex eo q: iam fuerat effecta de men sa mona.q: reuersa ad mona.fuit detenta per tēpus sufficiens ad incorporandū iam dicto mona.ꝛ sic quādoq̄ se vertat iste aduer sarius incidit in illam. Ex quo sequitur q̄ cum talis cōcessio nō tenuit q̄ nullum dominium fuit translatum in ipsum ser fabianū vt voluit bar.in.l.j.Ꝟ.si vir vxori.ff.de acquir.pos.ꝛ in.l.elegāter ꝛ Jac.de bel.q̄ disputauit hoc.ff.de dol.ꝛ bal.in.l.j.C.de sufra. ꝛ in.l.non dubium.C.de legi.ꝛ.l.multum.C.si quis alteri vel si bi.ꝛ in.l.cōtractus.C.de fide instru.ꝛ q̄ voluit Angel.in.d.Ꝟ.si vir.vxori.ꝛ in.l.emptor.ff.de aqua plu.ar. Et per cōsequens nul lum dominium habuit ille ser fabianus in dictis terris. Et si quis piam dixerit amice ille ser fabianus locauit dictas terras sibi con cessas ꝛ per talem locationem dicitur in eum translatuz dominiū ꝛ ꝓbatur esse dominus vtiliter: q: ad hoc respōdeo non esse ver immo per instrumentum locatiōis quis nō ꝓbatur dominus ter. est in.c.inter dilectos de fide instru.ꝛ hoc ibi tenet dominus An to.ꝛ etiā illud instrumentum locatiōis loquitur de.xvj.tozna.ter re ꝛ nō de.lxij.tozna.terre ꝛ sic improbatur dominus per illud in strumentum locationis. Nec etiam ꝓbat de dicta cōcessione.lxij. tozna.terre.ꝛ sic de parte ꝛ nō de tota possessione. Quinimo illi tali instrumēto nullo modo est standuz ex eo: quia talia instrumē ta locationum factarū per illum ser fabianum sunt vitiata ꝛ abra sa ꝛ falsificata in cōfinibus quo casu nulla fides est adhibenda ta libus instrumentis: vt est casus in.c.inter dilectos vbi si instrumē tum est abrasum in loco in quo posset falsitas deprendi. tunc ta le instrumentum dicitur falsum: vt est quando rasura facta est in confinibus: ꝛ idem etiam dicit ibi tex.si carta est vetustissima ꝛ lit tera recentior: vt forte potest contingi in casu nostro q̄ carta vbi est illa rasura sic antiqua: ꝛ littera ibi scripta sit recentior. Et si qs dicat q̄ ꝑm Jnno. Jbi inducitur suspitio falsitatis ꝛ non ꝓbatio nam nouus cōtractus ꝑm eum scribi potest in carta vetustissima: quia hoc dictū Jnno. ꝓcedit quādo totum instrumentuz est scri ptum in carta vetustissima: sed quādo instrumentū est antiquum ꝛ littera antiqua: ꝛ ibi est apposita aliqua rasura ꝛ facta ibi littera recens in illo loco. tunc isto casu non loquitur Jnno.ꝛ iste est ca sus noster. Jdeo inducitur ꝓbatio falsitatis: ꝛ nō suspitio falsita tis. Et ita est in casu nostro. ergo talia instrumenta dicunt eē fal sa. Faciat q̄ voluit bal.in.l.cōtractus.C.de fide instru.ꝛ in.l.si. C.de edic.di.adri.in.vj.col.ꝛ sic tale instrm̄ presumit esse falsum ꝛ etiam cū non loquatur de pecia terre.lxij.tozna.ergo nec videt esse necessarium insistere. an in totuz viciare instrumētū. puta nō solum in ꝑte viciata ꝛ maculata: sed etiam in totum de quo ꝑ gl. ꝛ bartolomeus brixien.in.c.si ad sacras.ix.di.ꝛ Jnn.in.c.fraternitatis de here.ꝛ ibi per doctores ꝛ per bar.in.l.si ex falsis.C.de transac.ꝛ in.l.barbarius.ff.de offi.preto.ꝛ bal.in.l.scripture.C. de fide instru.ꝛ in.d.l.si ex falsis archi.in.d.c.si ad sacras.Spe. in ti.de instru.edi.Ꝟ.instrumentū: quia in casu nostro satis est q̄ instrumētum sit falsum in parte substantiali.s.in dicta petia terre vt non ꝓbet qō dictus ser fabianus locauerit dictam terram.lxij. tozna.ꝛ per cōsequens apparet liquidissime qō nec dominiū nec possessio dicte petie terre.lxij.tozna.fuit penes ipsuz ser fabianū. Et ex superioribus dictis resultat cōclusio manifestissima q̄ con cessio dicte terre.lxij.tozna.facta dicto ser fabiāo fuit nulla ꝛ nul lius effectus. nec etiam valuit cōcessio dictarum.xxij.tozna.si fcā fuisset.ꝛ per cōsequens cōcludo circa hoc in fauorem mona.san cti Laurentij. Quinimo etiam apparet ex alio illud instrumētuz cōcessionis esse falsum quo cāu falsum peccat in iure nature: vt di xit bal.in.l.falsus.C.de furtis. dicitur enim in dicto instrumento q̄ ille prior vna cuz quodam fratre augustino dicti mona. mona co locauit: sed per testes probatur cōtrarium q̄ dictus prior non habebat aliquem fratrem augustinum. ergo sequitur q̄ tale istru mentum peccauit in duobus. primo quia fuit falsuz. secūdo quia actus non fuit solēnis. quia non interuenit cōsensus capituli: vt ī d.c.tua cum si.de his que fi.a prela. Et sic apparet verissima cō clusio q̄ talis concessio fuit nullius effectus. nec dominium nec possessio nunq̄ fuit nec potuit esse apud illuz ser fabianum.

¶ Capio nunc secūdam concessionem seu renouationem factaz per ipsum fratrem petrum priorez dicti mona. Jacobo filio dicti condam ser fabiani. Et circa hoc est aduertenduz q̄ in ista reno uatione seu cōcessione dicitur dedit ꝛ innouando concessit dicto Jacobo cōdam ser fabiani vnam petiam terre oliz cōcessam Jo anni domini huguzionis de verardēglis ꝛ postmodum concessa dicto ser fabiano quo casu omnia superius dicta in concessiōe fcā dicto ser fabiano habent locum in hac secūda concessione seu re nouatione facta huic Jacobo. Primo interuenit cōiunctio ꝛ af fectio sanguinis: q: erat iste Jacobus nepos ipsius fratris petri natus ex fabiano fratre ipsius fratris petri: ꝛ sic cecus erat erga ipsum nepotem vt voluit gl.in.d.c.peruenit.j.q.iij.cum si.supe rius allegatis. Secūdo dicitur q̄ ista terra fuit cōcessa illi Joāni sed certum est q̄ illa fuit.xxij.tozna.ꝛ ista est.lxv.vel.lxij.ergo fal sa est ista demonstratio. ergo non fuit cōcessa pecia terre.lxv.toz na.q: illa non fuit cōcessa dicto Joāni. Et si dicatur saltem vale bit talis cōcessio quo ad.xxij.tozna.q: intātum fuit facta cōcessio illi Joāni ꝛ ex quo est facta demonstratio terre cōcesse dicto Jo anni. ergo intātum valuit in persona illius ser fabiani recipientis cōcessionem quā in persona istius Jacobi recipiētis renouatiōez per elegantē doct.nam Jnn.in.c.cum in officijs de prescrip.vbi si iudex tulit sniam ex capite inhabili ꝛ potuisset illam ferre ex ca pite habili subsistētatū ex capite habili.ꝛ facit.l.clodius.ff.ō acqr. here.ꝛ.c.ad dissoluendū de despon.impu.ꝛ.l.habebat.ff.de in stit.ꝛ.l.ij.Ꝟ.j.Ꝟ.pinde.ff.de iudi.ꝛ.l.cum qui.Ꝟ.qui iniuria.ff.ō iniur.ꝛ q̄ voluit bar.in.l.j.C.de fur.in finalibus verbis: q: ad ḥ respondeo q̄ etiam non valuit quo ad petiam.xxij.tozna.concel sam olim dicto Joāni per ea que superius dicta fuerunt in prece denti dubio. tum quia non erat alienabilis ex quo iam erat effe cta ō mensa mona. tum quia instrumentum fuit falsum tum quia peccauit in solēnitate vt est dictum tum quia non interuenit ve ra numeratio. Nec ob. dictum Jnno. quia Jnn. ibi refert duas opiniones: ꝛ licz ipe eligat prefactam opinionem iam recitatam attamen cōtraria opinio est cōmunis ꝛ vera per id q̄ habetur in c.cum super abbatia de officio dele.ēt.l.multum.C.si quis alte ri vel sibi: ꝛ istam opi.tenet ibi hosti.ꝛ facit gl.in.c.ex litteris. de offi.dele.in glo.fi.ꝛ facit ꝓ ista opi.l.si is ad quē.ff.de acqui.be re. vbi nulla est hereditatis additio q̄ quis facit ex capite ī habili lz illaz potuisset facere ex capite habili. facit.l.si seruus cōmunis menij.Ꝟ.seruus capitato.ff.de stip.seruo. vbi nulla est stipulatio serui facta cum adiecto habili. Faciat etiā.c.ex parte astensis de concel.preben. vbi collatio beneficij non valet si fiat ex capite in habili posito q̄ potuit fieri ex capite habili. Faciat etiam.l.ante penul.ff.de eo qui pro tuto.ꝛ.l.iij.Ꝟ.ꝛ siquidez.ff.iudi.solui. vbi nulla est stipulatio iudicatum solui facta per eum qui vere est tu tor non tamen vt tutorez cōmittitur posito q̄ cōmitti posset quā do ab eo fuisset apposita: vt a tutore ꝛ de hac parte per Ange.in l.falsus.C.de furt.ꝛ in.l.si per errorem.ff.de iur.om.iud.ꝛ in.l. ij.Ꝟ.j.ff.de iudi.ꝛ per modernos in.l.j.Ꝟ.si qs ita.ff.de ver.obl. ꝛ hanc opi.ibi sequūtur canoniste ꝛ ibi Jo.de imo.dicit istaz opi nionem esse cōmunem. Et per cōsequens nullo modo obstat dictum Jnno.superius allegatum. Et sic ex isto capite ista renoua tio fuit nulla.ꝛ sic cum ista renouatio referat se ad cōcessionez fa ctam dicto ser fabiano. sequitur q̄ cōcessio facta illi ser fabiano fuerit nulla: vt superius est dictum eodem modo nulla erit reno

uatio facta huic. Jacobo. q; non est melioris roboris aut vigoris ista renouatio q̃ fuerit pria concessio. Si ergo prima concessio ē nulla vt fuit ostensum supius eodē modo est nulla ista renouatō accessoria illius prime concessionis ar. l. cū principalis. ff. de reg. iur. ꝛ. c. accessorium. e. ti. li. vj. ꝛ maxime q; dictus prior non cōcessit de nouo huic iacobo sed renouauit in persona ipsius Jacobi concessionem factā illi ser fabiano. Et sic vī illā ꝯfirmasse. hoc ꝓbat expresse dictum instrumētū renouationis dū dicit ꝛ possessionem quam ipse Jacobus habet ex dicta re eidem legitime confirmauit ita formaliter sunt concepta verba instrumenti renouationis ꝛ sic ille prior confirmauit huic Jacobo illud ius q̃ ipse ser fabianus habebat ꝛ sic nihil de nouo sibi concessit: sed omnis cōfirmatio requirit subiectum habile ꝛ sic requirit cōfirmabile ꝛ iō ille qui confirmat nihil de nouo dat vt dicit bar. in. l. ꝛ quia. ff. de iu. om. iudi. ꝛ. l. more. e. ti. Et in proposito nostro illa pria cōcessio fuit nulla: vt est superius dictum ergo sequitur q̃ ista cōfirmatio nihil est operata. Et si dicatur q̃ immo confirmatio operat validitatem actus ꝛ confirmat actum nullū vt no. i. c. i. ꝛ. ij. ō cōfir. vti. vel inuti. ad hoc respōdeo q̃ vbicūq; ꝯfirmatio fit in forma specifica vꝫ cā cognita exaīato negocio ꝛ ex certa scīa supiorꝫ tunc confirmatio operatur validitatem actus si ille actus confirmatus erat nullus. Ita dixit glo. ꝛ inno. in. d. c. ij. Et iō dixit bal. in. l. ex placito. C. ō re. permu. q̃ si papa confirmat ex certa scīa. ꝛ cā cognita statuta spoleti non dicuntur statuta spoletana sed papalia q; oīa nr̄a facim⁹ cū auctoritatē nr̄aꝫ ipartimur vt. l. i. §. sed cum omnia. e. de veteri iur. enucle. Modo in casu nostro iste ꝓ: non cōfirmauit aut renouauit in forma specifica ꝛ cā cognita aut ꝛ examinato negocio. immo renouauit eodem modo quo facta erat prima concessio ꝛ per ꝯs est nullius momenti ista renouatio facta in persona Jacobi sicut fuit nulla concessio facta ī persona illius ser fabiani ꝛ per ꝯs nullū ius de nouo peperit in persona ipsius Jacobi. Et etiā est diligenter ponderandum q; ī dicto instr̄o dicitur ꝛ possessionem quā dictus Jacobus habꝫ ex dicta re eidem legitime confirmauit vnde asserit iste prior q̃ dict⁹ Jacob⁹. hēbat possessionē dicte rei ꝛ illam sibi legitime ꝯfirmauit ista assertio non probat illū Jacobum habuisse possessionem quia si possessio nō acquiritur nisi per apprehensionez corporalem quia est facti ꝛ animi vt. l. i. §. sceuola. ff. si quis te lib. esse iussus cum si. vñ non sufficit asserere q̃ hēat possessionē: imo oportebit probare q̃ hēat possessionem non sufficit allegare ꝫ probare: vt dixit glo. in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorꝫ: ꝛ in. l. j. in prin. ff. si quadru. pau. fecis. dica. ꝛ in. c. non est de consue. li. vj. ꝛ facit. c. cum super de concess. preben. ꝛ in. c. ad decimas de resti. spol. li. vj. ꝛ in. c. a nobis de decim. l. dote. C. de rei ven. cū si. ꝛ sic non sequitur. dictus prior asserebat in dicto instrumento illuꝫ Jacobum habere possessionem non tamen sequitur ergo habebat possessionem ꝛ sic si possessio non presumitur ergo non habebat possessionem nisi probetur. Et si quispiam dixerit q̃ a patre continuatur in filium vt. l. in suis. ff. de lib. ꝛ po. hoc voluit gl. solemnis ibi ꝛ idem etiam voluit glo. institu. de here. quali. ꝛ dif. §. sui. ꝛ in. l. cum heredes. ff. de acqui. possess. ad hoc rñdeo negando assumptum ꝛ ille glo. non dicunt verū ex eo q; bñficiū. l. fi. C. de edic. diui. cōpetit taꝫ suis q̃ extraneis heredibus q̃ beneficiū causat remedium possessionis adipiscende. ergo si in suū ꝯtinuaretur possessio non esset opus nouiter adipisci. facit tex. in. l. de eo. §. fi. ff. ad exiben. vbi tex. loquens de quocunqꝫ herede dicit eundem conueniri actione ad exhibendum vel reiuendicatione nam si ex possessione defuncti esset continuata nullus negaret eū dem etiam ex illa possessione posse conueniri. Faciat etiam quia beneficium pretoris a iure ciuili approbatum requirit immixtionem in suo. vt in. §. sed his permitit pretor institutis de hered. q̃ li. ꝛ diff. l. nam nec emancipatus. ff. de le. i. ꝛ q̃ bf̃. in. l. necessariis ff. de acqui. hef̃. ꝛ in. l. i. C. vt se ab here absti. que non esset necessaria si continuatio possessionis procederet in suo a patre. Faciat etiam quia ad hanc possessionem acquirendaꝫ requiritur animꝰ ꝛ corpus. l. iij. ff. de acquirē. poss. l. lꝫ. C. e. cum si. sed ipsius defuncti animus ad heredem non transmittitur. ff. loca. l. iiij. l. sed si ita legatum. §. illi si volet. ff. de le. i. ꝛ quod bf̃. i. c. si gratiose de rescrip. lib. vj. Ideo sequi q̃ ille glo. non dicunt verum nec etiam tenentur communiter in. d. l. cum heredes vt ibi plene per omnes ꝛ per bal. in auc̄. ingressi. C. de sacrosan. ecc. Et ideo posito non tamen concesso q̃ possessio illius terre. lxv. tornat. fuisset penes illum ser fabianum patrē ipsius Jacobi nihilominꝰ non continuaretur in ipsum Jacobum nisi corporaliter ꝛ cum animo apprehenderetur per ipsum iacobum. Ergo sequitur q̃ aliter oportuit probare ipsum iacobum tunc temporis habuisse possessionē illius terre. lxv. tornar. q̃ per assertionez illius abbatis. Ergo mꝫ tominus ī casu nostro presumetur q̃ possessio illius rei fuerit penes ipsum iacobum cum pater eius ser fabianus non habuerit possessionem. vt iam fuit ostensum in precedenti dubio. Et per consequens falsum asseruit prior ille cecus anime sue ꝛ veritatis Quinimo apparet euidenter falsitas in hostio q; iam probatum est per plurimos testes productos pro parte ipsius mona. qualiter a quinquaginta annis citra mona. sancti laurētij tenuit ꝛ possedit dictas terras ergo sequitur q̃ ipse iacobus illas non tenuit Et per consequens mentitus est ille prior asserendo q̃ ille iacobus possidebat illam rem q̃ sibi legitime confirmabat ille prior. Et sic liquido ostensum ꝛ illum iacobum non habuisse possessionem ꝛ sic falsa fuit illa assertio prefacti prioris. Quinimo etiam multofortius apparet q̃ talis confirmatio fuit simulata ꝛ ex contractu simulato non transfertur possessio: vt est tex. valde sin. in l. emptor. ff. de aqua. plu. arcen. ꝛ plene per angel. ꝛ alios in. d. l. i. §. si vir vxori. ff. de acq. poss. Qō autē fuerit simulata apparet quia nec ante nec post dictam renunciationem ꝛ confirmationē dictus Jacobus possedit dictam terram. lxv. tornat. ergo sequit q̃ talis renouatio fuit simulata per consequēs nulla. hoc decidit ur ex doctrina bar. in. l. sicut. §. superuacuum. ff. quibus mo. pign. vel ipo. sol. ꝛ in. l. post contractum. ff. de donat. ꝛ in cōsilio incipiente petrus nicole ꝛ per doctores in. l. i. ꝛ. ij. C. de repu. vel absti. he. ꝛ in. c. illo vos de pignor. ꝛ in. c. ad nostram de emp. ꝛ ven. Cum ergo per testes sit pleniſſime probatuꝫ q̃ nec ante nec post illam renunciationez seu confirmationem ille iacobus posse derit ergo talis renouatio non fuit vera sed simulata. ꝛ per consequens nullius effectus. facit. l. si non veruꝫ immo simulatum. C. de dona. inter vir. ꝛ vxo. ꝛ q̃ no. bal. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. ergo. Et etiam multofortius probatur ista simulatio quia in isto instrumento renunciationis non apparet de vera numeratione ꝛ uera receptione pecuniarum de quibus in dicto instrumento dicitur quo casu non videtur satisfactum iurib⁹ volentibus receptionem debere fieri per prelatum ꝛ non confessione vt in. d. l. si debitorem. ff. de noua. cum iuribus allegatis in precedenti dubio ꝛ liquido cum sit coniuncto personarum concurrentibus predictis apparet de simulatione ꝛ per consequens talis renouatio ꝛ confirmatio fuit nullius momenti. Nec ob. cuꝫ opponit q̃ ō ocñ mona. seu prior dicti mona. acceperit fructꝰ ipius pecie terre. quia hoc ideo accidit quia dictus Jacobus erat puer ꝛ dictus prior alimentabat ipsum iacobum in domum ipsi⁹ mona. ꝛ per consequens illud possidere factum per ipsum priorem non erat nomine ipsius mona. sed nomine ipsius iacobi pupilli ꝛ ideo accipiebat fructus ille prior: ut ō eis faceret expensas illi iacobo suo nepoti ꝛ p ꝯs illos nō capiebat noīe monasteriꝫ: ꝫ noīe illi⁹ iacobi: quia ad hoc respondet q̃ hoc non est probatū ergo. Nam paria sunt non esse vel non apparere. l. rutilia polla. ff. de contrahē. emp. cum si. ꝛ etiam quia omnis presumptio laborat in contrarium cum dictis monasteriuꝫ locauerit dictas terras ꝛ iam erant mona. vt per extimum apparet. Et ex predictis concludo ūnouationem ꝛ confirmationem factam per ipsum fratrem petrum dicto iacobo fuisse nullam ꝛ nullius momenti. nec preiudicasse iuri ipsius mona. laus deo clementissimo. d. andreas barbacia.

Casus consilij. xviij.

Utrum pendente reductione laudi lati ad arbitriuꝫ boni viri possit fieri executio. ꝛ an petitio reductionis sit appellatio et similiter in petitione restitutionis in integrum: an impediat executionem sententie. ꝛ an executio sententie differatur quando opponitur q̃ testes examiari in causa illa sunt falsi: vl̃ alia exceptio. Et quid si opponitur malitiose huiusmodi exceptio vel non veri similis. Et an questio nullitatis impediat executionem ipsius sētentie. ꝛ an laudum arbitri sit sententia. ꝛ an appelletur ab eo sicut a sententia iudicis. ꝛ an valeat statutū disponēs q̃ stetur scrī

pture mercaturis sicut instrumento publico. Et quid in ꝓsuetudine vel pacto. Et an vbi fit mentio de precio intelligatur esse vēditio. Et quando donatio immensa ꝓsumitur fraudulēta. Et de importantia dictionis vniuersalis quecunqz ⁊ quandocunqz ⁊ similium.

C

Lemētissimū deū ⁊ pissimuz saluatorez nr̄m Jesum xp̄m ex corde ⁊ aīo inuoco. vt solita benignitate mihi tenui ⁊ parum docto ꝓbitatez aptet in p̄nti ꝓsultatiōe amen. Et uiso pūcto ⁊ allegationibus subtilissimis redditis p celeberrimum atqz clarissimū iurisc̄sultum dn̄m iulianum mihi fratrem summo honore obseruādū qui rem ita apertā ⁊ enucleatā tradidit ut nil vtilius nil subtilio aut melio dici aut allegari possit. Nihilominus q: maiores nostri illud quē ꝯ scire arbitrati sunt ꝙ ratione optima demonstrassent. ix. di. c. ego solis id circo paucula īmedū breuissime afferam.

¶ Capio primam hesitationem vtruz differatur executio laudi propter petitionem reductionis ad arbitrium boni viri ⁊ posito pro constanti statuto municipij quo cauere ꝙ laudum mereatur executionem sicut sententia vt presupponit. d. allegans dico istā q. fore decisam in indiuiduo. p. d. bal. in addi. spec. in ti. de arbi. in. vij. col. ꝑ si. sed an pendente cā reductionis possit arbitramentum executioni mandari vī ꝙ sic si per formā alicuius statuti mereatur executionem ⁊ moueo: per quattuo: rationes. Prima est quia uī petens reductionem facere cā differende solutionis alle. l. fi. C. de ordi. cogni. ⁊. l. satis aperte. C. de falsis.. Secunda ē q: cā executiōis est sūmaria vī ñ retardaī per petitionez que requirit cognitionem plenariam. l. fi. C. de ꝓpensati. C. de edict. diui. adria. tol. ⁊ habetur in. l. ille a quo. ꝟ. tempestiuum. ff. ad tabel. l. is a quo. ꝟ. i. ff. vt in pos. lega. l. a diuo pio. ꝟ. si sup rebus. ff. de re iudi. Tertia ratio est quia iste videntur mutue petitiones ⁊ ī summarijs sūmaria petitio non suspendiī ꝑ reconuentionez cāe non summarie vt no. in. c. j. de mu. peti. Quarta rō est q: quando duo iudicia sic se habent ꝙ vnum ⁊ alterum sunt pariter oppositi vnum non impedit processum alterius. l. si inter te. ⁊ me. ff. de excep. rei iudi. Allegat etiā quintā rōnē quā vī ꝓbare p id ꝙ no. inno. in. c. cū in iure peritus ⁊ de offi. de lega. In contrarium aūt vz ꝙ non mereatur executionem interim pendente causa reductionis ad arbitrium boni viri prio ex natura preiudicialiuz. nam qō preiudicialis est preferenda. ff. de iudic. l. per minorem. l. qui prio. e. ti. ⁊ semper intelligitur prouenire etiam si sit posterio: mota. l. si ad libertatem in principio. ff. de noxal. Secundo quia nō debet iudex exequi quando postea subiacet. retractationi. ar. l. dirimus. ff. de excu. tu. Tertio quia reducto ad arbitrium boni viri habet instar appellationis. l. non distinguemus. ꝟ. cū quidam ff. de arbi. ergo interim nihil est innouandū. C. de transac. l. si cā cognita. Quarto allegat quia actio principalis hz instar exceptōnis: sed exceptio ob. ergo. Quinto dicit videndu: esse casū ex cōiunctione duarum legum. si enim filius erat debito: pr̄is ex sentētia ⁊ pater moriens instituit extraneum filio exheredato potest si mul conueniri petitione hr̄tis tāq̄ iure prio: ⁊ habet paratam executionem. ff. de peti. here. l. itē ueniunt. ꝟ. idem recte quaz tñ filius opponendo querelam reiscit vt. l. papinianus. ꝟ. si filius. ff. de inoff. te. ꝙ dicit esse vez bal. qñ infra mēses duos cā reductionis bēat diffiniri ex forma statuti. l. aufertur. ꝟ. qui cōpensationē ff. de iure fi. Si aūt requirit longum tractum tunc potest Judex exequi recepta cautiōe. c. suscitata de in integruz restitu. Postea subdit ibi bal. ꝙ in dubio tenenda est prima opinio vz pendente cā reductionis potest peti executio laudi. Et pro hac opi. dicit ibi bal. canonistas allegare q: vbicūq; Judex nō tenet̄ ōferre appellationi potest exequi iuxta no. i. c. pastoralis ō appel. Sed in casu non tenetur deferre q: ꝓpr̄ie nō ē appellatio ista reductio ad arbitrium boni viri. vñ dixit specu. in tit. de arbitri. ꝟ. i. ꝟbo quid si a tempore ꝙ non dicitur appellatio. sed potius attestatio alle. d. l. non distinguemus. ꝟ. cum quidā ⁊ dicit ꝙ alia rō est in appellatione ⁊ alia in reductione ad arbitrium boni viri. Et sic bal. in indiuiduo tenet istam partem ꝙ pendente reductione ad arbitrium boni viri non impeditur executio laudi. Cum ergo in casu. nostro sit elapsus terminus ⁊ semper victus tacuit ⁊ nūc petit reductionem ad arbitrium boni viri sequitur ꝙ non impediet̄ executio laudi Interim' maxime in casu nr̄o q: nō petitur ista reductio quid arbitrium boni viri p viā exceptionis sed per viā principal' petitionis. Jō pulchre dixit ange. i. d. l. papinian'. ꝟ. si fili' ꝙdēnatus ꝙ sigs per arbitratorē ꝙeniet̄ vt soluat qui opponit ō iniquitate arbitramenti ⁊ vi exceptionis petit illud reduci ad arbitrium boni viri ⁊ dicit se non videre quid repugnet ⁊ sic dicit angel' ibi ꝙ quotiens per viā exceptionis petitur reductio ad arbitrium boni viri tunc impeditur executio laudi. sed quotiens petitur per viam principalis petitionis tunc non impeditur executio. Sed in casu isto vt ex puncto colligitur petitur ista reductio ad arbitrium boni viri p viā principalis petitionis. Ergo sequit̄ quod non impediet̄ hui' laudi executio vñ idem bal. in. l. nā ⁊ postea in finalibus verbis in p̄n. ff. de iureiur. tangit istā qōnē. in ꝟ sicu. quid si petitur reduci ad arbitrium boni viri vtrum interim laudum merebit̄ executionē refert quosdā dicere ꝙ nō: q: appellaretur qui petit laudum boni viri arbitrio corrigi. ⁊ in melius reformari ar. d. l. non distinguemus. ꝟ. cū qdam. sed pēdente appellatione nil debet inouari ergo. Facit. l. causa cognita. C. de transac. l. diximus. ff. de excu. tu. l. i. ꝟ. si pendeat. in fi. ff. ad macedo. nam ista petitio reductionis ad arbitrium boni viri hēt vim peremptorie exceptionis ar. no. in. l. ī causē. ꝟ. fi. mādato. ff. de iur. ⁊ hoc dicit esse vez si petitur reductio. j. x. dies als non potest dici appellatio ar. ꝟ. si minor in. e. l. naz ⁊ postea sed censebit̄ supplicatio que nō retardat executionem si satisdatur. in auc. q̄ supplicatio. C. de p̄ci. imp. offer. ⁊ ar. d. c. suscitata de in integ. resti. non eni pōt petens duo ꝟria pretendere. s. ꝙ sit appellatio ⁊ ꝙ liceat post. x. dies. Uñ ingt ibi bal. ꝙ si reductio petatur ī modum exceptionis impedit executionē ar. d. l. papinianus. ꝟ. si filius. Si aūt in modum principalis petitionis non impedit executionem si desiderat longuz tractū temporis ita dicit formaliī bal. ¶ Modo ex predictis liquido apparet ꝙ petitio reductionis ad arbitrium boni viri non impedit executionem sententie seu laudi quia vt dixit bal. ista executio huius laudi meret̄ ex dispōne statuti ergo seruanda est forma ipsius statuti ⁊ iō dixit bal. in. l. iubemus. C. de iudicijs dicit ꝙ vbi ex dispositione statuti est tradita certa forma non potest p ipm̄ iudicē īmutari. ergo multominus per partem potest īmutari forma statuti ⁊ īpedire executionē laudi iussam a statuto municipij ⁊ mouetur ēt bal. q: petēs reductionem vī hoc facere cā differende solutionis vt. i. d. l. satis aperte. ¶ Multo ergo fortius in casu nr̄o vī facere cā differende solutionis q: per terminum stetit ad petendā reductiōez ad arbitriū boni viri. Faciat elegans dictum Jo. an. in addi. spe. ī titu. de iudi. delegat. ꝟ. iam nunc dicen. in addi. q̄ incip̄. veniat alia eius qō ō accusato de homicidio ꝙicto per testes vbi dicit executionē sententie non differrendā ēt si falsitas testiū exp̄imeret: in hoc vz ꝙ viueret ille quem accusatus vī occidisse. dicit tñ ꝙ multis hoc videt̄ dur ꝙ cū facta decapitatōe homicide nō fit loc' repatōi. si tps eēt datū ad finiēdū nō ad exequēdū. Jp̄e ꝟo dicit ꝙ differret ⁊ dicit ꝙ nil aliud sensit ricard' malūbra pp rē ita piculosā q: agitur de vita hois. ⁊ sic tz Jo. an. ꝙ ī cā capitali vbi agit̄ de vita hominis differt̄ executio sñie pp talē exceptionē. lz qdā p̄sūptuosi attribuāt illud dictū paulo de liza. ī cle. i. de re iudi. Sed illō sentit ricard' malūbra ī quadā sua disputatōe ⁊ exp̄ssius hoc dixit. Jo. an. in dicta additōe. In casu ergo vbi nō agit̄ de vita hois. non differt̄ executio pp oppositionē exceptiōis maxie ī casu nr̄o cū steterit per terminū ⁊ siluerit tanto tpe quilibet recti iudicij iudicaret istum talē opponere calūniandi aīo ⁊ nō intentione differendi executionem. ⁊ faciat ad hoc elegans doctrina Ly. in. l. i. C. qui accu. non pos. q̄ originaliter fuit ricardi malūb. vbi dixit ꝙ si exceptio ꝓponitur maliciose tunc non differt̄ ꝓcessus. ⁊ ad hoc alle. l. satis apte. C. de falsis ⁊. c. suscitata de in integ. resti. ⁊ voluit inno. ⁊ cōmuniter doctores in. c. post electionem de concess. preben. ꝙ exceptio maliciose opposita non differt processum Et ideo si ꝙs allegaret ꝫ illam decisionem Ly. ⁊ ricar. ꝙ voluit bal. in. d. l. i. in penul. col. ꝫium. Circa hoc ponderanda sunt ante omnia dicta. bal. ibi vbi dicit ꝫ hoc videt̄ q: lz excipiens videatur per calūniā excipe iudex tamen non potest a cri. tramite deuiare. c. licet cām de ꝓba. Nec ob. d. l. satis apte q: ibi exceptio non continebat defensionem rei lz cōtineret impugnatiōez unstri. nā id ad ꝙ agebatur non dicebatur esse falsuz sed ipugna-

batur instrumentum in capite instrumenti ꝛ inde presumebatur malicia opponētis ex ipso obiectu. Item nō obstat. d. c. suscitata qꝛ ibi est spāle quando obijcitur ꝫ sniam pape. l. i. ff. de offō prefecti preto. vel ibi duo erāt ꝫ petentez qꝛ erat ꝫ eū probatum ꝛ pronunciatum. Hic vnum dumtaxat qꝛ probationes non erant per sententiam approbate nec transiuerat in rem iudicatam. Et eodem modo dicit se respondere ad. l. fi. C. de ordi. cogni. Preterea dicit exceptio admittitur vbi alꝫ nō admitteretur quando aliter periculum repari non pōt allegat no. per cy. in simili i. l. fi. C. de cōpensa. in. ix. questione. argu. l. ij. ff. de fer. ꝛ. l. senatus. ff. de officio presidis. Finaliter dicit aut opponens est in malicia pīsumpta ꝛ per hoc non excluditur ab opponendo. aut in malicia clara ꝛ patenti vt vix ipse negare sufficiat tunc excluditur arg. l. qui sententiam in fi. de pen. Facit qꝫ no. Inno. in. c. i. de offi. vica. nam paria sunt agere incōpetenter vel excipere ꝛ per notorietatem facti ei obuiari. Hoc ergo casu intelligit dictum Ricar. ꝛ Cy. Aut non constat maliciose excipi ꝛ tunc si reus se nimis artauit sibi imputet. vt. l. petende. C. de temp. ꝛ esti. pe. Si autez nō culpa eius accidit sua defensio debet audiri. l. i. §. si ad diē. ff. de re mili. ꝛ iudex debet deferre sententiam qꝛ necessitas facit probabile qꝫ alꝫ non esset. l. qui potuerunt. ff. de manu testa. qꝛ statutuz non debz amare interpretari sed ciuili ꝛ equo modo: vt. l. si cui. ff. de serui. predio. vrba. enim in rescriptis vel statutis proposita conformare debemus equitati vt no. xxiiij. q. i. c. papatus. Vel fereꝯ sententia sub conditione super qua condictione ēt post sententiam recipientur probationes qꝛ sententia conditionalis non est liquida. vnde non peruertitur tunc ordo iudicij eo quod post sententiaz fiunt probationes: vt. l. cum iudex. C. de senten. ꝛ interlo. om. iu. l. penul. ff. de confess. Hec sunt formalia verba bal. Modo ē accurate considerandum qꝫ bal. non loquitur quando opponit cōtra executionem sententie vt est casus noster ꝛ sic bal. loquitur in casu alieno ꝛ diuerso. Unde bar. in. l. defendente. ff. de aucto. tuto. dicit qꝫ petitio restitutionis in integrū impedit executionē sententie quando causa restitutionis est euidens ita qꝫ apparebat qꝫ non opponebatur causa calumnie ꝛ prorogāde litis alꝫ non impediret executionem sed procederetur in executione prestita cautione de restituendo si minor vinceret in causa restitutiōis. Modo in casu nostro non est euidens exceptio impediens executiōez huius laudi. imo omnis sinistra suspitio laborat in contrariuz ex lapsu temporis ꝛ ex taciturnitate ꝛ pacientia tanti temporis. Et maxime in casu nostro. qꝛ ista reductio ad arbitrium boni viri nō opponitur per modum exceptionis. imo producitur imoduz petitionis ꝛ ēt qꝛ idem bal. in locis superius allegatis tenuit aperto ore qꝫ non differtur executio laudi per petitionem reductiōis ad arbitrium boni viri quando ex forma statuti meretur executionez vt est in casu nostro. Et ideo Bal. loquitur eo casu quo accusatꝰ de crimine conuictus testibus dicens attestationes falsas an per hoc retardet sententiam ferri ꝛ sic non loquitur in executiōe sententie vt est in casu nostro. Item qꝛ dicit bal. qꝫ vbi ex ipso obiectu presumitur calumnia ꝛ malicia obiectionis non differtur sententia. Modo in casu nostro presumitur calumnia ex ipso obiectu qꝛ per tantum tempus siluit ꝛ tacuit. Item qꝛ bal. in. d. l. i. dicit qꝫ in casu. d. c. suscitata duo concurrebant contra petentez. primo qꝛ erat contra eum facta probatio. Secundo qꝛ erat contra eū sniatuz ꝛ pnūciatū. Et i cāu nro ista duo ꝯcurrūt qꝛ fcā fuit probatio ꝫ victū ꝛ ēt fcā fuit pnūciatio. ergo ñ potuit differre executionē. ꝛ sic pbatiōes erāt p sniaz approbate. Et in cāu quo loqꝫ bal. nō erat pronūciatum. Item qꝛ Bal. ibi loquit quando exceptio admittitur vbi alꝫ non admitteretur quando aliter periculū repararī non potest. Et sic bal. loquitur eo casu quo loquit paulus in. d. cle. i. de re iudi. ꝛ iste non est casus noster. Item qꝛ bal. ibi loquitur quando reus non nimis se artauit. ideo admittitur ad differrendam sententiam. sed in casu nostro nimis se artauit ergo. Et sic apparet qꝫ dicta bar. non obstant huic nostre decisioni. Et faciat ad hoc qꝫ pulchre uoluit ange. in. l. cum soluente. ff. de distra. pig. vbi pendente prorogatione tacite videtur actum vt nil vouetur ita qꝫ prorogatio videtur esse eiusdē effectus sicut appellatio. quia ea pendente nihil est innouandum. sicut dicimꝰ in restitutione in integrum qꝛ pendens suspendit pronunciatum sicut appellatio ꝛ dicit esse tex aureum in. l. si causa cognita. C. de de transac. qꝫ dicit esse verum quando a tali sententia potuit appellari alꝫ si nō posset appellari tūc nō suspenderet qn fieret executio qꝫ dicit esse singulare dictum ꝛ menti tenendū. Et idem etiam tenet Bal. in. l. si causa cognita vbi dicit i tertio notabili qꝫ restitutio in integrum petita suspendit sententiam diffinitiuaz. ergo interiz non potest exequi allegat. d. l. deffendente. ff. de auctoritate tuto. ꝛ limitat istud esse verum nisi ista restitutio sapiat naturam supplicationis ꝛ ponit exemplum quādo petitur restitutio contra sententiam principis ꝛ ita dicit debere intelligi dictum. c. suscitata ꝛ ibi sentit Inno. secundum vnam opinionem. Modo in casu nostro cum istud laudum mereatur executionem sicut sententia nulli potest esse dubium qꝫ propter istam petitionem reductiōis ad arbitrium boni viri factam post triennium nullo modo retardabitur executio laudi maxime cum differrendo per tantuz tempus videtur per viam supplicationis petere huiusmodi reductionem. ꝛ per cōsequens sequitur qꝫ nullo modo retardabitur executio huius laudi. Preterea faciat vbicūqz exceptio non ē verisimilis non est per iudicem admittenda. ita dixit. d. Anto. in. c. super hoc de renun. per illum tex. ꝛ faciat. c. qꝛ verisimile de presumpti. ꝛ ibi Inno. tradidit elegantem doctrinam qꝫ vbicunque aliquis vult probare illud qꝫ est verisimile non debet admitti ei⁹ probatio nisi fit aliud qꝫ huiusmodi presumptionez elidat puta aliqua rationabilis circunstantia. Modo in casu nostro posito qꝫ iste reus opponeret istā petitionē reductionē ad arbitriuz boni viri. ꝛ sic eaz per moduz exceptiōis deduceret ꝛ vtereꝯ pratica Ang. posita in. d. l. papi. §. filius. ff. de inoffi. testa. qꝛ excipet nō teneri seruare laudata ꝛ petere lauduz reduci ad arbitrium boni viri tñ nullo modo esset audiendus ex eo qꝛ talis exceptio non ē verisimilis nec rationabilis ex eo qꝛ victus fuit presens quādo fuit latum laudum nec contra dixit vnde dixit Bar. in. l. i. C. de rela. qꝫ quando iudex facit aliquid parte presente cui displicet illō factum debet contradicere ꝛ in sententijs diffinitiuis ꝛ interlocutoris vbi appellationi locus est non videtur consentire nisi taceat per. x. dies vel alium actum exprimat: vt. l. ab eo. C. quomodo ꝛ quando iudex. l. ad solutionem. C. de re iudi. facit. c. qꝫ ad consultationem de re iudi. ꝛ ibi per Inno. ꝛ alios ꝛ per Jo. an. in. c. significauerunt de testi. ꝛ per. d. anto. in. c. gratum. de offi. dele. Modo in casu nostro fuit victus presens ꝛ nō cōtradixit ꝛ per triennium tacuit nihil opponendo cōtra laudum ꝛ etiam ipsi cōductores distraxerūt ꝛ uendiderunt pisces nec fecerūt querelam aliquā illorum piscium ꝛ calculus factus fuit nec fuit allegatꝰ defectus illorū pisciū. ex quibꝰ simul iūctis oritꝫ psūptio qꝫ laudū fuit iuste ꝛ recte latū. Et p cōsequēs nō oz retardari executio illius laudi pp petitionē reductiōis ad arbitriū boni viri. Preterea facit qꝫ voluit bal. ī. l. fi. C. ō ordi. cog. ubi dixit p illū tex. qō nullitatis nō ipedit executiōez snie qꝫ ē pm quosdā generale sz euz ibi qꝫ vbicūqz snia pma facie appet rite facta. ꝛ qō nullitatis reqrit altiorē indaginē. cū enī in executiōe iteruenīat sūmaria cognitio nō oz differri p qōez que nō pōt sūmarie examinari. secus dicit si snia eēt nulla exīstēter ꝛ apparēter: vel qꝛ posset in cōtinenti pbari de nullitate allegat no. in. d. c. nā ꝛ postea ī pn. de iureiu. l. is a quo ut ī pos. lega. no. p bar. i. l. iij. §. cōdēnatū. ff. de re iudi. Ad. l. fi. C. si ex fal. istru. ñdet vt ibi p eū. Cū ergo hmōi laudū mereatur executionē ex dispōne statī seqtur qō eiꝰ executio ñ poterit īpediri p reductionē ad arbitriū bōi viri. Vel dicēdo ō nullitate cū nec apparēter nec exīstēter appeat istō laudū eē nullū. Preterea si mihi qspiā dixerit amice laudū arbitratoris nō ē snia vt pbaꝫ ī. d. l. qd ergo. §. ex cōpromisso. ff. ō his q no. īfa. ꝛ no. i. c. gntauallis ō iuī iur. ergo seqꝫ qꝫ lz iura disponāt executiōez snie nō differri pp exceptionē nullitatis oppositā nō hñt locū ī laudo arbitri: qꝛ ꝓpeꝛ ve snia nō ē: qꝛ ad hoc facile ñdeꝫ qꝫ imo laudum appellaꝫ snia tex. ē in. c. ex pte ī. ꝟ. diffinitiuā sniaz. ꝛ in. c. cū dilectus ī. ꝟ. iudicare. ꝛ i. c. dilecti ī. ꝟ. sniaz ō arbitris. ꝛ i. l. si dictū. §. si cōpromisso ff. de euic. ꝛ in ver. sententia ꝛc. ꝛ licet tex. in. d. §. ex cōpromisso dicat nō p oīa snia est nō negat qꝫ laudū nō sit snia lz p oīa nō sit sentētia. Item in casu nostro dico qꝫ est sententia ex eo quia ubicunqz laudum ex dispositione statuti meretur executionem sicut snia tūc laudū appellatur snia ita ꝓbatur ī. l. pe. ff. de arbi. vbi est casus fin. qꝫ ex snia arbitri tacite vel exprīsse emologata oritꝫ actio sicut ex snia diffinitiua facit. l. i. C. ō arbi. vbi qñ p statuta terrarum arbitria mandantur executionem qꝫ illo casu dicitur sententia: vt in dicta. l. prima. et faciat simile qꝫ voluit Bar. in. l. fi. C. de iudi.

ꝛ in.l.i.§.fi.ff.a qui.appel.non licet ꝛ ꝙ no.bal.in.l.si dictum.§. si compromisso.ff. de euicti.vbi dicunt appellari a laudo dato ab arbitro electo ex dispositione statuti sicut apppellatur a snia lata a iudice ꝛ bal.in.d.§.si cõpromisso dicit ꝙ illo cãu de betur euictio ꝛ ꝙ voluit idem bal.in.l.i.C. de pericu. ꝛ cõmo .rei ven.ꝛ in.l.diem ꝓferre.§.stari.ff. de arbi. ꝛ in.l. imperator.ff.de transac.ꝛ in.l.venales.C.qñ ꝓuo.non est necesse ꝛ in.d.l.fi.C. de iudi.ꝛ in.c.i.§.preterea in titu.de.phi.alie.feud.per fede. ꝛ in l.quid ergo.§.ex cõpromisso prealle.ꝛ ꝙ voluit idem bal.in.l. cũ qdam.ff.ꝺ arbi.ꝛ.d.ant.ꝛ oẽs alij in.c.quintaualis de iureiuran. ꝛ .d.abb.in.c.fi.de re iudi.ꝛ tex.in.c.ab arbitris de offi.dele.ꝛ ibi d.pe.de anch.ꝛ dñicus. Et sic isto casu censeꝯ huiusmodi laudũ ac si eẽt sententia ꝛ per ꝙs sicut non differꝯ executio snie ita non deferꝯ executio laudi lꝫ petaꝯ reductio ad arbitriuꝫ boni viri post x. dies. Et per ista in casu huius cõsultationis videꝯ cõcludendũ ꝙ pendente cã reductionis ad arbitriuꝫ boni viri non possit differri nec impediri executio huius laudi vt voluit.d.bal.vbi supra multo ergo fortius ꝙcurrentibus superius expressis ꝛ ita concludo quo ad istam ꝑmam hesitationem. Et etiã facit qꝛ iam ipi uicti nõ pecierũt reductionẽ sed dũtaxat dicunt peti posse ꝛ sic nõ petunt sed cõminaꝯ quo casu appꝫ de calũnia apertissima ꝛ per ꝙs non ꝺꝫ differri executio talis laudiꝫ qꝛ illud laudũ ex dispositione statuti censeꝯ snia.iõ nõ est disputãdũ ꝺ doctrina bar.in.l.si societatẽ.§.arbitrorũ.ff.ꝑ socio de qua plene ꝑ oẽs scribentes in c.quintauali de iureiurã.ꝛ sic nullo mõ impedireꝯ executio ꝛ ita concludo. ¶ Capio secũdaꝫ dubitationẽ ꝺꝫ an illi conductores ꝓ tẽpore illoꝝ quattuor mensiuꝫ quibus ille ꝑmus conductor a republica tenuit illas valles possint dicere pisces vẽditos nõ fuisse eis traditos in totum. Et circa ħ est accurrate ponderandum qꝛ in dicto instro ꝺꝫ qui pisces leuati vsqꝫ in ꝙtuꝫ diem sint ꝛ esse intelligaꝯ ꝛ debeant ipsorum cõductorũ ꝛ omne comodũ ꝛ incomodũ dãnum ꝛ emolumẽtum de quibus omnibus ꝙtum ꝓ leuatis piscium dicti conductores teneantur ꝛ debeant stare libris dicti locatoris descriptis in libris fracte ꝛ gabelle ꝑdicte. An stantibus dictis verbis teneatur ille locator aut venditor ad specialeꝫ consignationem. Certe videtur dicendum ꝙ non. Et ꝑmitto ꝑmo ꝙ valuerit illud pactum ꝺꝫ de quibus oĩbus ꝙtum ꝓ leuatis piscium steꝯ libris locatoris vnde bal.in.l.i.C.de summa.tri.in.xx.co. in ꝙsi.qꝛro.ergo primo de essentia qõnis an valeat statutum dicit valere statutuꝫ ꝙ scripture campsoris vel mercatoris tamꝙ publico instrumẽto stetur qa hoc potest homo ergo ꝛ lex vt.l. theopõpus.ff.de dote ꝓle.ꝛ ideꝫ bal.in.l.de quibus.ff.de legibus in.iij. col.querit ꝙ per pactũ non potest dari auctoritas ꝓbationis priuate scripture sed per cõsuetudineꝫ: sic allegat Jnn.in.c.cum .p. tabelio de fide instru.ipse ꝺꝫ dicit certe si voci viue vnius potest ex disponentis auctoritate dari robur ꝓbationis vt no.in.l.theopũpus.ff.de dote ꝓle.ergo ꝛ voci mortue ar.eiusdẽ.l.de qbus in ꝙsi.nam cum ipe. Et maxime qꝛ in dicto instrumẽto dicitur debeant stare libris leuataruꝫ dicti locatoris descriptis in libris fracte ꝛ gabelle predicte quo casu illi tales libri ex quo descripti sũt in libris fracte ꝛ gabelle ꝑdicte non videꝯ ꝓprie esse scripture ꝓuate. Et sic nullum est dubiuꝫ ꝙ valuit pactum ꝙ stari debeat libris locatoris quo ad pisces leuatos ꝓ illis quattuor mensibus ꝛ sic tollitur illud ꝙ voluit bal.in.l. impe .ff.de statu . ho. vbi allegando Jnno.in.d.c.cũ.p.dixit ꝙ non valet pactum vt cedatur scripture ꝓuate quia est indiscreta sine cã a lege approbata ꝛ ange. in.l.pactum.ff.de pactis tum qꝛ ista non est scriptura indiscreta ꝛ sine cã imo sunt libri descripti in libris publicis fracte ꝛ gabelle ꝛ firma est conclusio ꝙ valuerit tale pactum. Et maxime hoc ꝓcedit qꝛ non agitur de scriptura ꝓuata in futuruꝫ conficienda quo casu posset esse aliqualis hesitatio.ſz loquimur de scriptura iaꝫ ex preterito tẽpore facta quo casu cessat omnis sinistra suspictio. Faciat simile ꝙ dicimꝰ ꝙ valet pactũ de non reuocando donationeꝫ ꝓpter dolum cõmissum de preterito ꝛ valet liberatio administrationis iã geste de preterito ꝛ plene per bar.in.l.aurelius in ꝑn.ff. de lib.le.ꝛ ꝙ noluit bal.in.l.fi.C.de bo.lib. ꝛ in.l.fi.C.de pac.ꝛ in.c.i.de feudo guar.ꝛ in.l.i.ff.de re.diui. Et sic tale pactum fuit validum quo premisso verissimo fundamento ꝓbo expresse ꝙ nõ teneatur ipse conductor ad aliam specificam ꝛ numeralem consignationem qꝛ cum in dicto instrumento locationis dicatur quomodocũqꝫ ꝛ qualitercunqꝫ quacũqꝫ ratione vel causa vsqꝫ in presentem diem sint ꝛ esse intelligantur dictorum conductoruꝫ ꝛ ad ipsos conductores spectare ꝛ pertinere debeant de quibus omnibus ꝙtuꝫ pro leuatis teneantur stare libris dicti locatoris. Unde illa verba sint ꝛ esse intelligantur ipsorum conductorum important omnimodã translationeꝫ ꝛ assignationem. Unde non potuerit facere aliam manualem assignationem nec nũeralem: nam eo ipso illi pisces leuati descripti erant in libris conductoris de scriptis in libris fracte ꝛ gabelle eo ipso intelligebantur esse assignati dictis conductoribus ergo frustra querimus de numerali assignatione. Et ad hoc allego.e.leg. doctrinaꝫ bal.in prima const. ffẽ.in fine principij vbi exponit ista verba sicut ꝛ habeantur sine intelligantur ꝙ quando simul cõiunguntur important omnimodã veritatẽ ꝛ dispositionẽ allegat.l.i.§.fi.ff.ꝙ quisqꝫ iuris nõ enĩ sine causa illa verba geminantur ꝑm bal.ibi. Jta dicamus in proposito nostro ꝙ illa verba sint ꝛ esse intelligãtur ipsorum conductorum important omnimodaꝫ veritatem ꝛ dispositioneꝫ ꝙ ipsorum conductorum sunt pisces leuati ergo non requiritur alia cõsignatio eo enĩ ipso ꝙ sunt leuati sui ꝛ ipsorum cõductoruꝫ sunt Et postea sequitur ꝙ stare teneantur ꝛ debeant libris leuatari dicti locatoris sequitur ꝙ nulla assignatio nec numeratio erat eis fienda qa ex quo erant sui ꝛ ipsorũ conductorum ꝛ stare debebãt libris ipsius locatoris ad quid erat opus numeratione ꝛ assignatione ex quo iuris eorum effecti erant vnde numeratio ꝓsupponit ꝙ quis teneatur rationem assignare vel in eodem numero restituere vt no.bar.in.l.cuꝫ quid.ff.si cer.peta. Si ergo sui ꝛ ipsorum conductorum erant effecti illi pisces eleuati ꝛ tenebantur stare libris locatoris ad quid erat necessaria illa numeratio certe eẽt sinchophanta dignum dicere ꝙ ꝛ requiritur numeratio ꝛ specifica assignatio. Et etiã ostendo hoc in conuncibiliter illud ꝙ est difficile iudicatur ipossibile.l.iiij.in principio.ff.de fidei lib.l.apud iulianum.§.fi.ff.de le.primo ꝛ ibi bar.ꝛ per eundem bar.in.l.i. ff.de conditi.instit.ꝛ in.l.continuus.§.cum quis de verbo. obli. Jnn.in.c.filius de test.gl.in.c.gratia de rescriptis bar.in.l.i.ff.de vul.ꝛ pu.age.in.l.i.ff.ꝺ ioffi.te. Aꝺõ dicti pisces extracti erãt de viarijs ꝛ repositi ĩ burgis ꝛ marascula ꝛ difficile valde erat nũerare illos ꝛ põderare vñ iudicabimꝰ ipossibile ꝙ ille locator teneretur numerare ꝛ ponderare vnde videtur omni rationi consonum ꝙ dicte partes voluerunt stari debere ipsius leuatis ꝛ libris leuatarum vt secundũ numerum viariorum contentuꝫ in dictis libris ꝛ leuatis soluerẽtur ꝛ extimarentur tot esse pisces marascule ꝛ istõ est rationabile ꝛ cadit in omnem exercitatum intellectũ ꝛ sermones nostri vt voluit auerois debent adaptari rebus sensatis ꝛ intellectu fruentibus vt dixit tex.in.l.si ita quis in versi.ꝙ nemo sanus loqueretur.ff.de euicti.ꝛ bal.in.l.i.C.de seruis fugitiuis ꝛ in rubri.C.de proba.nam si dictus locator tenebatur nũerare ꝛ specifice assignare ipsos pisces leuatos ad quid oportebat facere pactum ꝙ quo ad leuatos pisces staretur libris ipsius locatoris. vnde minimũ ꝟbũ appositũ in instro est appositũ cũ mĩsterio aliqd operãdi. Jõ bal.in.l.lecta.ff.si cer.pe.dicebat ꝙ oĩa verba instrumenti sunt ponderãda ꝛ ad hoc allegat tex. vnde lex vos monet vt totum instrumentuꝫ legamus.l.argentarius.§.edi.ff.de edẽ. Jõ idem bal.in rubri.C.de contraben.emp.in.ix. qõne dicebat ꝙ omnes clausule quas ponimus in cõtractu emptionis aliquid operantur ꝛ nedum clausule sed etiam minimum verbum ꝛ ꝙ ipse bal.voluit in.l.sed ꝛ si quis.§.quesitum.ff.si quis cau.ꝛ glo.in c.si romanorum.xix.di.que voluit qõ minimum verbum appositum in lege est appositum cum ministerio aliquid operandi ĩmo sillaba nõ est apponenda superfluo :vt ꝓbatur.in.l.i.in.§.i.ff. de dolo. Et faciat ꝙ voluit bar.in.l.qui rome.§.duo fratres .ff. de verbo. obli. Uñ videꝯ necessario dicendum ꝙ ꝑtendebatur dictꝰ locatoꝛ nũerare ꝛ specifice assignare pisces leuatos. Preterea in ipso instrumento dicitur ꝙ omne commodum ꝛ incommodum damnum ꝛ emolumentum sit ꝛ esse intelligatur dictoꝝ conductorum. Si nos velimus ꝙ vel locator teneretur specifice numerare ꝛ assignare pisces leuatos ipsis conductoribus non possent verificari illa verba omne in commodum quia possibile erat ꝙ omnes pisces leuati nõ reperirentur quia aliquomodo subtracti essent quia si tunc specifice teneretur assignare pisces ad numerum sequeretur ꝙ tale periculum non spectaret ad ipsos conductores ſz spectaret ad ipꝫ locatorẽ ꝙ nõ ē dicẽdũ qꝛ ꝟba istri repugnãt. Preterea ꝺꝫ i ipo instrumẽto ꝓ ꝑcio ꝛ noie ꝑcij ꝛc̃. que ꝟba

arguunt istã fuisse vẽditionem vt no.in.l.i.§.i.z ibi bar.ff.de sup/ficie glo.z bal.in.l.cũ dotẽ.C.de iure doci.bal.in.l. gallus.§. qd si tñ.ff.de lib.z post.z in.l. p diuersas.C.manda.z.in.l.i.z in.l. cum inter z in.l.quotiens.C.de iure doci.z in.l.i.in.viij.qõne.C. p socio z glo.in.l.apud celsũ.§.sed cũ legitima.ff.de doli excep. bar.in.l.facta.§.heres.ff.ad trebel. tex.in.l.fi.C. de predi.cur. Et sic appz qõ illi cõductores emerunt illos pisces leuatos z de natura emptionis est vt in emptores transeat periculũ z casus fortuitus vt.l.necessaria cuz simi.ff.de pericu.z cõmo. rei vendi. Et in ꝓposito nr̃o cum in ipo instrumẽto dicatur q pisces leuati et captiui sint z esse intelligañ videt omnino esse translatuz dñiuz z p ꝓs omnẽ periculũ in ipsos emptores seu cõductores sequit q si pisces leuati positi in marascula erant z esse intelligãtur ipsorũ ẽptoꝝ seu cõductoꝝ seqtur q siue cãu fortuito siue alio piculo fuissent surepti piculũ erat ipsoꝝ ẽptorũ seu ꝓductoꝝ. Preterea est aduertenduz vt pulcre dixit ange.in.l.si quis cum aliter.ff.de verbo.ob.q vbi ꝑba ℨctus sunt dubia declarañ z specificantur ex actib⁹ precedẽtibus vel ex actibus sequẽtib⁹ allegat inno. ad hoc faciat q voluit glo.z ibi ange.in.l.i.ff.de iudi. Modo in cãu nostro isti cõductores seu emptores acceperũt pisces existentes in marascula z de eis disposuerũt vt voluerũt nec ꝓsignatiõe specifica nec de nũero viarioꝝ aut põderis fecerũt aliq̃ mẽtionẽ p testationẽ ex quo actu est assumenda declaratio ad illũ ℨctuz venditionis seu locationis. Et maxime qz coz̃ arbitro non apposuerunt nec ꝓtestati fuerũt z etiam facta calculatione cũ vno ex ipsis socijs nõ fuit opposituz nec querulatũ de nõ facta assignatiõe z nũe ratione z ponderatiõe vñ existis simul iunctis resultat declaratio ad primũ ℨctum z instr̃um q non tenebatur ille locator seu venditor assignare in specie z in numero pisces existentes in marascula. Unde iudicans ex omnib⁹ istis insimul iunctis fabricauit ℨctũ recipere declarationẽ q non tenebat ille locator cõnumerare nec ponderare dictos pisces facit glo.q̃ allegatur p singulari.in.l.ij. ff.de excusa.tu.que q due presumptiões faciunt vnaz ꝓbationem facit glo.in.c.accedẽs.el.ij.vt lit.nõ ꝓte.z in.c.cũ cãm de proba. glo.in.l.iij.§.eiusdez.ff.de testi.d.abb.in.c.iij.loco de proba. et in.c.cum cãm Jo.de imo.in.c.veniẽs de testib⁹.d.pe. de ancha. cõsilio.cclxv.bal.in.l.iij.C.ad.l.iul.maie.z in.l.sciant z etiam ibi saly.C.de pba.bar.in.l.i.§.item cornelio.ff.de questi. Quãmo est ꝟissimũ dicere q ex actionib⁹ talib⁹ p̃sumañ facta numeratio viariorum quia si in libris officialium apparet expresse pisces fuerint leuati z probañ receptio piscium in marascula z dicti ꝓductores illos habuerunt in suo libitu z administratiõe z nihil opposuerunt nec ꝓtestati fuerũt q non erant tot z coz̃ arbitro ẽt nihil opposuerũt nec etiã qñ cum altero ex socijs fuit facta calculatio. cõcurrentibus omnib⁹ istis insimul: videt esse necessario dicendũ q oẽs pisces in debito numero receperũt z habuerũt qz alias cõquesti z ꝓtestati fuissent tũc tẽporis facit q in simili no. Jnno.in c.ex pte decani de rescrip.z in.c.cũ in iure de ele.z in.c. nostra de ꝓcur. Faciat simile q voluit bar.in.l.celsus.ff. de vsucap.z glo. valde sin.in.c.volum⁹ xvj.q.iij.que voluit q si ꝓbaui initiũ possessionis z fiẽ tunc ego videoꝝ ꝓbasse media tẽpora possessionis z bal. in prĩa cõsti .C.in p̃n.z in.l.ordinarij.C.de rei ven.d. anto. z alij.in.c.cũ ad sedẽ ō resti.spoli.z p bal.in.l.siue possidetis .C. de ꝓbati.z per.d.abb.in.c.accidentibus de prĩuile.z iõ videt dicendũ q nullo mõ possint dicti ꝓductores seu emptores opponere de nõ facta numeratione aut ponderatione ipsorũ piscium seu viariorũ. Preterea faciat z ad hoc diligenter aĩaduertat dñs iudicãs qz bar.in.l.vsuz aque.C.de aq̃.duct.li.xi. dixit p illũ tex. q si aliqs hẽt ꝓuilegiũ multũ largũ de aliquo faciendo z illo prĩuilegio vtitur multum stricte q postea nõ poterit illo prĩuilegio vti magis large. Jta ẽ dicendũ ĩ ꝓposito non tñ cõcesso q illi cõductores debuissent habere illos pisces leuatos ad nũeruz z põdus nihilominus ex quo cõtenti fuerũt illos habere sine numero z pondere sequit q illo mõ z non alio pro futuro tempore hẽre possunt.ergo multominus habere poterit p preterito tẽpore cuz illo tẽpore ita receperint.nec reclamauerint cõtradixerint aut p testati fuerint maxime cum nunc nos sumus in casu quo non possint numerari aut ponderari dicti pisces facto z opera ipsorũ conductorũ qui illos vendiderunt ergo eis est imputandum vt dixit d.iulianus in suis redditis allegationibus argu.l.iure ciuili.ff.de condi.z demõ.z p ista sit responsũ ad ꝟz q̃situ huius hesitatiõis.

Capio nũc tertiam hesitationez in qua isti cõductores seu emptores ꝙquerunt de donationibus factis eo tẽpore quo ille locator tenuit illas valles p quattuor mensib⁹. Et circa hoc sunt ponderãda ꝟba ipsi⁹ instr̃i in qb⁹ dicit z sunt z esse ĩtelligañ z debeant ipoꝝ ꝓductoꝝ omne ꝓmodũ z cẽ. expẽse vẽditiones z donationes quecũqz pisciũ facte p dictũ locatorez seu p aliũ eius nomine de eius licẽtia z mãdato pisces habiti pro vsus domus ipsius locatoris z quelibet alia dispensatio piscium tam respectu curie dñi q̃ quouis aliomodo omneſqz ꝓuisiones ꝓcessiones z obligationes facte per ipm locatorem vel alium eius nomine tam in magna q̃ in modica q̃titate consequuta facta z ℨcta a dicta die.xi. mensis nouẽbris proxime preteriti quocunqz z qualitercunqz quacunqz ratiõe vel causa vsqz in p̃sentẽ diẽ sint z esse ĩtelligañ dictoꝝ conductoruz:ista sunt formata verba ipsius instrumenti.modo dicit in facto q ille locator fecit donationes immensas qz donauit centum viarios piscium z sic illa verba sunt restringenda vt non ꝓhendãt donationes ita immensas vt in auẽ. de immẽ.donat.quo casu nõ differtur a dolo facere donationes ita immensas ar.l.oẽs §.lucius.ff.que in fraudem credi post cõtractus.ff.de dona.cum ibi no.l.sũma cum rõne.ff.de pecul. Unde eo ipso q fecit donationes ita immensas videt in fraudem illoꝝ cõductorum fecisse vñ illa verba donationes z cẽ. nõ debent ita amare intelligi vt cõprehendant donationes ĩmensas cũ graui damno z iactura ipsorũ conductoruz z in generali sermone non veniunt verisimiliter non cõcedenda.l.obligatione generali.ff.de pigno.l.fi.C.que res pig. vel hipo.el.pos. Et faciat q voluit bal.in.l.ẽptor.§.lucius.ff.ō pac.vbi gui.de cu.dicebat q indubio videt actum vt clausula generalis restringat ad precedentia nominata.l.quesituz.§.i.de.le. iij.l.aurelius.§.stico.ff.de lib.le.q bar.intelligit est verum qñ verba generalia sic restringi possũt salua rõne recti sermõis tex.ẽ no. in.l.ex pluribus in p̃n.ff.de solu. Jta ergo in ꝓposito nostro illa verba generalia apposita in ipso instrumẽto debent restringi ad donationes modicas z nõ ad donationes immensas z ideo licet dicatur in dicto instrumento tam in magna q̃ in modica q̃titate cõsecuta fuerint debent restringi ad modica non ad immensa. Sed istis nõ obstantibus ℨrium puto esse de iure verius valet q cõprehendat donationes ĩmensas q sic oñdo interpretatio ℨct⁹ prima fronte fit ℨ eum qui stat p ℨctu.c.ℨ eum de regu.iur.li.vj. l.veteribus.ff.de pactis.l.qcqd astringende.ff.de ver.obli.cum simi.iõ dicebat archi.in.c.si quis suadente.xvij.q.iij.q licet genus masculinum ꝙcipiat femininũ in dispositione legali vt.l.i.ff. de verbo.sig.l.si qs in tantaz.C.vñ vi.cum simi.tamen in dispositiõe ℨctus nõ cõprehendit qz fit interpretatio cõtra eum q stat p ℨctu allegat guid.de suza.per.d.l.qcqd astringende. Faciat q voluit ange.allegans raĩ.de forti.in.l.tres fratres.ff.de pac.voluit Jo.de imo.referens se ita consuluisse in.c.potuit de locato. Jta dicamus in ꝓposito nostro q cũ in dicto instrumẽto fuerint exceptę donationes facte p ipsuz locatorem fiet interpretatio ℨ ipsos cõductores imputent sibi:debuerant enim aptius loqui in ipo instrumẽto. Scõo faciat: cõsideranda est psona donantis in tantũ q singulariter dixit Jnno.in.c.grandi.de supp.negl.prela. vi.q lz curator aut tutor nõ possit donare bona minoris aut pupilli z maxime nõ possit donare magna nihilomin⁹ cõsiderata qualitate pupilli z q̃titate patrimõij ipsius pupilli poterit admĩstrator donare faciat ad ℏ.ff.de admi.tu.l.cũ plures.§.nimiũ z.l.tutor ꝟz dignitatẽ.ff.de admi.tu. Cũ ergo in casu nr̃o ille locator sit hõ liberalissimus z solit⁹ exercere liberalitatẽ z mũerabilẽ seqtur q illi ꝓductores q cognoscebãt psonã locatoris z q̃litatẽ eius z ꝙsuetudinẽ excipiẽdo donatiões factas p ipz locatorẽ videñ sensisse de dona.ꝟz q̃litatez psone illi⁹ locatoris. Facit enĩ tex.in.l.ex militari.ff.ō testa.mili.z ibi dixit bal.p illũ tex.vbi ꝓbaꝟ q ꝓuilegia sunt ĩterpretãda ꝟm ꝙditionem prĩuilegiati.ideo dicit q si epo concedit prĩuilegium celebrandi tempore interdicti vꝟ concessuz q in pontificalibus possit celebrare facit no. dictum Jnno.in.c. pastoralis de donati.vbi dicit q aliter interpretatur donatio si fiat loco religioso vt aliter ĩterpretatur si fiat archidiacono vel archiepiscopo.faciat.l.plenũ in p̃n.in ℣si.agendum est pro dignitate eius cui relictus est vsufruct⁹. Et facit .§.equitij.j̃.e.l.z.ff.de vsu.z ba.bal.ibi dixit q si vir reliquit vxori lectum intelligitur de leto ꝙgruẽte viduis.l.fi.§. si vxori.ff.de auro z argẽto lega.faciat tex.in.l.sed z si qd.§.i.in.℣.ꝟm dignitatem mancipioꝝ.ff.de

vsufru. ⁊ q̄ no. glo. in. c. conquerente de cle. nō resi. ⁊. d. abb. in. c. cuz omnes de consti. Et per ꝓ̄s posito q̄ in ipso instrumēto exci perēt donationes simpliciter ⁊ absolute ⁊ nō diceret donationes quecunqz vt in ipso instro diceret nihilominus intelligeret de do nationibus quas facere consuenit paterfa. ar. l. qui semises. ff. de vsur. ⁊. l. vel vniuersoꝝ. ff. de pigno. actio. ⁊ iudicaret magne aut pue ꝓ̄m qualitatē ⁊ consuetudinez ipsius donātis: vt ꝓbat. in. l. ſz ⁊ si susceperit. ff. de iu. ⁊ ibi glo. ⁊ in. c. ⁊ si qōnes de simo. ⁊ per glo. in. l. i. illicitas. §. ne tenuis. ff. de officio ꝓ̄si. Et per ꝓ̄s cū isti cōductores sciebant ꝓ̄sonaz ⁊ ꝓ̄suetudinem istius locatoris q̄ est liberalissim⁹. ⁊ fama ē notissima lesbo. iō vident itellexisse de tali bus donati. quas talis locator cōsueuit facere post q̄ non sunt ex nec a ꝓ̄suetudine ipsius ꝓ̄s fami. per ea que no. in. l. fistulas. §. ⁊ si frumenta. ff. de ꝓ̄b̄. emp. Preterea aduertenduz est q̄ verba posita in ipso instro ℔ apte ostendūt. dicunt enī donationes q̄cun qz quo casu veniūt idistincte magne ⁊ immēse datiōnes ⁊ ℔ ope illō ꝓ̄bū quecunqz ⁊ ad ℔ allego glo. valde fin. in. c. de. i. de iudi. in. §. q̄buscunqz ꝓ̄sōis vbi ꝑ illa ꝓ̄ba ꝓ̄sōis q̄buscūqz veniūt ꝓ̄so ne magne mīme ⁊ immense. dicit enī gl. q̄ veniūt ꝓ̄sone cuiuscun qz sint dignitatis vl̄ p̄eminētie eccliastice vel mūdane si ipiali vel regali fulgeant dignitate Ita ibi dixit glo. formaliter. Si ergo ap pellatione ꝓ̄sone cuiuscūqz veniūt persone immense multomagis appellatione rei cuiuscūqz veniēt res immense cuz hō sit nobilissi ma creatura⁊ instit̄u. de iure pa. iuxta illud ouidij ꝓ̄onaqz cū spectent animalia cetera terraz: os hominij sublime dedit ⁊c. cū ergo in casu nr̄o dicatur donationes quecunqz veniunt immense donatiōes. faciat q̄ pulcre dixit ange. in. l. q̄ si voluit. §. qd si ita ff. de edil. edicto q̄ si quis ꝓmissit ꝓ̄tare aliquē totiens quotiēs erit op⁹ intelligit vsqz ad sniam ⁊ si ab ea fuerit appellatuz ⁊ est ca sus solen. in. l. grece. §. post litem. ff. de fideius. subdit ange. q̄ si apposuit illud verbum totiens quotiens ⁊ qūcunqz q̄ tunc tene tur presentare ēt post sniam q⁊ illud verbuz qūcunqz alterat nām illius dictionis quoctiens. Ita in casu nostro alterat nām illius verbi donationes illud verbuz quecūqz. Et indubitanter glo. in d. cle. i. de iudi apponit gladium ad radicez huic cōsultationi er go veniunt donationes immense. Quimo si bene ponderentur verba illius instrumēti sunt geminata signa vniuersalia q̄a dicitur oēs introitus expense venditiones quecūqz ⁊ sic verbuz oēs ⁊ ver bum quecunqz determinat ⁊ specificant illud verbum donatio nes quo casu clarior est fienda interpretatio vt veniat donatio im mensa: vt est tex. aureus in. l. balista. ff. ad treb. ⁊ postea dicitur ⁊ quelibz alia dispensatio vñ illa verba dispensatio nō apponūtur in illo instro vt apponūtur in iure de quo in. c. at si clerici. §. de adul teriis de iudi. ⁊ in. §. vbi rigor. i. q. vij. ⁊ iō dixit bal. in. d. §. de ad ulteriis q̄ verbuz dispensare non reperitur expressum in iure ciuili sed bene reperit expressum indulgentia vt ibi per eū. vnde in ca su nostro ponitur ꝑ distributione. cum ergo dicit quelibz alia dis pensatio. i. distributio videntur illa verba copulare ad maiora ex pressis vt est glo. in. cle. i. de re iudi. quā ad ℔ reputat fin. do. Jo. de imo: ſz ibi tex. est coniunc. glo. in cle. ne romani de elec. Jtē dr̄ ēt in ipo instrumēto tā respectu curie q̄ quouis aliomodo. Et sic etiam copulat ad maiora expressis ⁊ postea subdit tam in magna q̄ in modica q̄titate consecuta facta ⁊ contracta. Et postea dicit quomodocūqz qualitercunqz quacūqz rōne vel causa que verba sunt pingua ⁊ pregnantia ⁊ sunt in fine apposita ideo referuntur ad omnia superiora precedentia vt firmant oēs scribentes in. c. se cūdo requiris ⁊ in. c. requisitioni tue de app. ⁊ in. l. talis scriptura ff. de le. i. ⁊ in. l. i. C. de lib. prete. ⁊. l. i. C. de diui. rescriptis cū si. Et postea in fi. dicitur promissit non venire ꝓ̄tra rationē lesionis seu dāni enormis vel enormissimi que verba aperte ostendunt q̄ ꝓ̄pter immensas donationes nō possunt dicti conductores veni re contra huius instrumētum. Postea dicitur quibus omnibus ⁊ singulis: que verba ostendunt factuz ⁊ qualitatem facti vt volu it glo. in. c. vbi periculum de electi. li. vj. Et etiā est diligenter con siderandum q̄a hmōi donationes facte fuerant tempore quo fu it celebratum istud instrumentum quo casu nullo modo potest in tentari remedium. l. ij. C. de rescin. ven. q̄a ista lesio non pōt dici lesio q̄a isti sciebant qualitatē ꝓ̄sone. Et ideo succedit regula tex. l. venditor. §. cū quereretur. ff. de edil. edicto q̄ voluit bal. in. l. ij. C. de rescin. ven. ⁊ oēs moderni in. l. si quis cuz aliter. ff. de verbo. obli. q̄ scienter ementi aut vendenti rez plus aut minus q̄ sit di midia iusti precij non competit remediū illius. l. ij. Nec ob. cum allegabatur. in. d. l. emptor. §. lucius q⁊ re uera dictum gui. de cu. ibi concludit ꝓ nobis. dicit enīz q̄ indubio videtur actum vt clau sula generalis restringat ad precedētia nomiata. l. quesitū. §. i. ff. de le. ij. l. aurelius. §. stico. ff. de libe. le. q̄ bar. intelligit veruz qū verba generalia sic restringi p̄nt salua ratione recti sermonis vt ē tex. notabi. in. l. ex pluribus in p̄cipio. ff. de solu. Unde illa ꝓ̄ba si q̄ instrumētū recte restringitur pertinens ad mensaz sed si esset adiectum si q̄ instrumentuz ex quacunqz causa vel verba similia tūc refertur ad omnia: vt. d. l. pluribus. Jta ibi dixit bar. Modo in ꝓ̄posito nr̄o huius dicta concludunt ꝓ̄o nobis q̄a in tali instrumēto apponūtur ita generalia ⁊ pregnantia que specificant magnans ⁊ immensas donationes. Cum ergo dicat in dicto in strumēto oēs ℑctus ⁊c. ⁊ quecūqz donatiōes ⁊ oīa secuta ⁊ con tracta qūocunqz qualitercunqz quacunqz rōne vel causa referun tur etiā ad omnia immensa ⁊ sic dictuz bar. facit ꝓ̄o nobis. Et ſz gui. dicat videri actuz vt clausula generalis restringatur ad prece dentia nominata: rñdeo q̄ in casu nostro satis videtur nominata donatio immensa ꝓ̄pter illa ꝓ̄ba quecunqz coniuncto. tex. ⁊ glo. dicte cle. i. de iudici. Et etiā satis videt nominata habita relatiōe ad ꝓ̄sonaz cui referunt donationes facte. Jtez ꝑ illa verba queli bet alia distributio vt superius est oñsuz. Nec ob. cū dicit q̄ in ge nerali obligatione nō veniunt que specialiter quis nō fuisset obli gatiuus vt. l. obligatione generali ad ℔ rñdeo ibi enim dr̄ q̄ ge nerali obligatiōe pignori nō venit supelex nec vestis nec persone ad quas hēt debitor affectionē: vnde nō venit lectus: iste non est casus noster ꝓ̄mo q⁊ hic nō obligauit lectum vestes aut necessa rias ꝓ̄sonas ergo ex separatis nō infertur. l. pap. ff. de mino. Se cūdo ille tex. loquit in generali obligatione quia in dubio nō vr̄ obligare que verisimiliter nō obligasset. Sed in casu nr̄o non est sic q⁊ imo obligauit in specie q⁊ ex quo voluit q̄ donationes que cūqz facte ꝑ ipm locatorē deberent obseruari ꝑ ipsos cōductores intelligūt de magnis per glo. in. d. l. i. de iudi. Ergo nō sumus in dubio imo sum⁹ in certo iō. nō ē recurrēdū ad cōiecturas. l. si cer tis annis. C. de pac. cū simi. Nec est eadē rō in vestibus leto ⁊ per sonis dilectis ipsi debitori que est in donatiōe immesa seu magna q⁊ lex nō ita reputat debitorez nolle obligari in donatione rerū si cut in obligatione ꝓiunctorum aut vestium aut lecti ⁊ sic non est eadez ratio in vtroqz ⁊ fortius in casu nr̄o ex eo q⁊ donationes iā facte fuerāt ⁊ sic loquimur in re iam per acta sed. l. obligatiōe ge nerali loquit in re per agēda ergo ⁊ eo magis q⁊ illi cōductores non p̄nt pretendere fraudē aliquā in donatore vt inuitaretur ad faciendas magnas dōationes in p̄iudicium ꝓductorū q⁊ iam do natione facte fuerāt: ⁊ iō in ꝓtractu dicit ꝓtra sequta ⁊c. quo cāu agit de dōatione iā facta ⁊ non fienda. Et ex istis cōcludo dictos ꝓductores nō posse ꝓqueri de donatiōibus factis ꝑ ipm locatorē licet magne fuissent ⁊ immense. Laus deo clementissimo. d. An dreas barbacia vtriusqz iur̄ monarche.

¶ Casus consilij. xviiij.

¶ De qua moneta dz fieri solutio qñdo ei⁹ valor cresit vel decre sit. Et quādo extimatio rei facit emptionē. Et maxime qñ res ex timata vel in dotē marito ab vxore eius.

Clementissimum deū oro ex corde vt in hac ꝓsultatiōe vīitatē mihi sua solita benigni tate apiat. Et viso pūcto ⁊ visis ꝓsilijs reddi tis ꝑ suprascriptos. d. ꝓsulētes q̄ ꝓsultationē hāc. ita solēniter apuerūt vt nulla vlterior sit necessaria iuestigatio. Et q̄ iste ebre⁹ possit exigē florē. aureū ꝑ florēno mutuato ſz ei⁹ valor nūc sit maioris extīatiōis ⁊ sic sit auc⁹ in bōitate extrinseca ſz nō itrinseca nulla data mora ꝓbare ar. gl. ſi. in. l. cū qd. ff. si cer. pe. ⁊ ℔ tenet ibi. Ja. de are. ⁊ albe. de ro sate ⁊ bar. in. l. paulus. ff. de solu. ⁊ ibi āge. ⁊ cy. in. l. in minori. C. ō i iteg. resti. mino. ⁊ tz. d. āto. ⁊. d. io. ō imo. ⁊. d. abb. i. c. q̄to de iureiurā. ⁊ idē voluit. d. cardinalis florētin⁹ i cle. fi. ō deci. ⁊ ibi. d. pe. referens cōsilium bal. factum asculi. ⁊ idez sequitur ibi Jo. de imo. Vñ gl. i. d. l. cū qd ōcidit si ergo mutuaui tibi vinū q̄ vale bat ōcē tp̄e mutuatiōis tu vis mihi restituere nūc ⁊ vz qnqz ⁊ ego

cogor recipere si nõ fuisti in mora.l.vinum.ff.si cer.pe.z iõ debet ibi itelligi q nõ sit mutata eadem bonitas itrinseca.s.q sit eisudẽ saporis non enĩ refert si plus vel minus nũc valeat z arguunt ibi doctores ad pecuniã nam si mutuas mihi aliquos florennos quorum quilibet tunc vz puta quatuor libras postea tractu temporis añq̃ tibi restituã vz tres z solidos vt moris ẽ pcipue ĩ Florẽtia nũ quid inspiciam⁹ tẽpus mutuatiõis an tẽpus restitutionis certe p illaz.l.cũ qd si nõ fuit ĩmora debemus attẽdere tẽpus mutuatiõis ita tñ q florenni sint eiusdez bonitatis intrinceſe hoc est q sit ita bonuz aurũ istud q nunc reddo sicut erat illud qõ mihi mutuasti alias eẽt secus. Nec obstat.d.l.vinum q: ibi debitor fuit in mora iõ tenet incremẽtuz postea supueniẽs. Itẽ si mutuasti mihi.x.florennos grosorũ rõne quatuor librarũ non possuz nũc reddere florennos aureos q: cõditio creditoris efficietur deterior ita firmat d.pau.de castro.in.d.l.cuz qd.Faciat q voluit bal.in.l.si duob⁹ C.cõmu.de lega.in pn.vbi dicit q quotiẽs aurei sunt hodie maiores vel minores q̃ oliz an reddi debeant ad valorẽ veteris monete vt.l.si aliqd.C.de succepto z archa.li.x.z.l.i.C.de vete. nu. pote.li.xi.z decidit.Aut mẽtio fit a lege z intelligitur de moneta illa q̃ p tẽpore currit sed in ℨctibus inspicim⁹ diem ℨctus allegat no.in.cle.fi. de decim. Et põt eẽ ratio.q: in ℨctibus inspicimus ꝑsensuz tẽpore ℨctus vt in.d.l.cum qd sed in legibus nullus est cõsensus debitoris. Item q: lex dz esse clara vt ibi dixit bal. Et facit q voluit idez bal.in.l.quicunqz ad fi.C.de seruis fugi.vbi etiã allegat ad hoc.d.l.cũ quid z.d.cle.fi.de deci. z idem voluit in.l.illõ .C. de sacrosan.eccle.ad fi.vbi dicit q in ℨtractibus attendit moneta q̃ currit tẽpore ℨctus secus dicit in legibus z in statutis z in.l.acceptaz.C.de vsuris in.xviij.qõne vbi dicit q extimatio in moneta ẽ qualitas extrinseca artificio hominis nõ ex natura numismatis iõ creditor q mutauit florennos tenet recipere florennos nõ deterioratos ĩ pondere vel materia allegat no.in.d.l. cum qd. Faciat ẽt q voluit d.ludo.roma.in.ꝓsilio.cxx.incipi.circa pmũ dubium vbi approbat illã distinctionẽ bal.an in ℨctibus an in dispositiõe legali vel statutaria vbi cõcludit q in ℨctib⁹ attendim⁹ tẽpus mutuatiõis lz postea creuerit extiatio monete. Et si gspiã oppõat õ dicto bal.in.l.cũ certuz.ff.de auro z argen.lega.vbi dixit ego promisi tibi dare quinquaginta iã sunt duo ánni. ℨModo volo dare pecuniaz ꝑm preciũ q vz nũc florennus creditor vult ꝑz extimationẽ q valebat tẽpore ꝓmissionis decidit ibi bar. q debet soluere ꝑm extimationẽ q̃ valet nũc vbi eẽt in mora ꝑz materiã.l.vinũ .ff. si cer.pe.z sic bar.ibi decidit q attendit tẽpus solutionis fiende z nõ tps ꝓmissiõis z faciat ibi tex.in ℨ.lz pciũ pñtis tẽporis prestari dz q: ad hoc rñdeo q bar.loquit in alio cãu q̃ sit cãus noster q: nos loquimur in mutuo cuiu⁹ natura est q reddat in eadẽ qualitate z bonitate ĩtrinseca vt in.d.l.cuz qd sed bar.loquit in ꝓmissione z nõ loquit in mutuo. ℨAñ sicut si florennus eẽt diminutus in extimatione cederet in dãnuz creditoris q: nulla mora cõmissa p debitorez teneretur creditor recipere florenuz licet diminutum in extimatione eodẽ modo cederet ad lucruz creditoris si extimatio florẽni eẽt aucta potuerunt tã debitor q̃ creditor banc variationem florenorũ cogitare cũ sit extimabilis z variabilis ꝑm variationẽ z accidentiaz tẽporuz non enĩ est intrinseca bonitas sed extrinseca. Et iõ dixit bar.in.d.l.paulus ad ñ.q dãnum z lucruz in florennis contingẽs pertinet ad euz qui recipit z p ꝓñs ad creditorem hoc ẽt voluit bal.in.l.cum qd vbi dixit si mutuaui tibi centuz florenos z tunc apõ cãpsores florenus volebat tria nũc ℨo vz duo certe in hoc non est ius cuz florenos aureos habuisti florennos reddendo liberaris nisi fuisses in mora tunc enim veniret ꝑciuz vt.d.l.vinuz z idem voluit idẽ bal.in.d.c.q̃to. Et ex istis sequitur q augumẽtuz florẽni largi seu ducati ptineat ad cõmodũ ipsius ebrei.sic etiaz ad eum spectaret dãnuz si florennus aut ducatus esset duminutus in extimatione. Sed dubium est ex quo in pactis celebratis inter ebreũ z cõe ℨuari cõtinet semper pstando a ragione de dinari quatro seneſi p ciaſcaduna libra di denari prestandi p merito z vsura diciaſcaduno meſe z sic capitula illa cõis senensis disponũt q ad rõnez quatuor denariorum ꝓ libra possit fenerari quo casu vr q pacta ipa habilitẽt iudeuz ad fenerãdũ in libris z nõ in florenos. Et p ꝓñs dãdo florẽos vr dare ad libras z p ꝓñs licet iste iudeus dederit ad vsuras florẽnos largos nihilominus vr eos dediſſe ad libras z sic sufficit iudeo habere libras ĩ reddendo sibi mutuũ z p ꝓñs accipiet florẽnos secũ dũ extimationez q̃ currerit tẽpore solutionis z restitutionis mutui z q hoc sit veruz q: huiusmodi pacta facta cũ cõi senensi opantur dispositionem z effectũ legis vt.l.cesar.ff.de publica.l.penul.C.de dona. inter virũ z vxo.bal.in titu.de pace constã.in ℨſi.pactiões doctores in.c.i.de pba. ℨQuinimo legãt alios vt ligat lex.vt voluit bar. in.d.l.cesar q ibi inducit ad pacta q̃ fiunt cũ publicanis z sic huiusmodi pactũ br̃ p inde ac si eẽt dispositio legis. Sz vbicunqz legis dispositio facit mẽtionez de moneta vel de floreno aut ducato semper attenditur tempus quo solutio est fienda z soluitur ꝑm illã extimationẽ que currerit tpe solutiõis hoc pbat tex.in.l. cum certũ de aur.z argẽ.le.superi⁹ allegata. Et si dicaf q ille tex.loquitur in vltia volũtate z nõ in dispositiõe legali ad hoc rñdeo q cõstitutio equiparaf poci⁹ vltie volũtati q̃ ℨctui licet bar.de hoc dubitauerit in.l.suis quoqz.ℨ.si filio.ff.de heredi. instit.vbi dubitauit an statuta equipenf vltime volũtati an ℨctui attamẽ. idẽ bar. in.l.i.in.qõne penulti.ff.re.cato.sentit q eqparetur vltime volũtati q exp:esse firmauit bal.in ti.de pace ꝓstan.in ℨſi. nos romanoz z voluit etiã idẽ bar.in.l.oium.C.de testa.vbi dixit q statuta confirmata p superiorẽ possunt reuocari per ipsos statuẽtes ar: illius tex.loquentis de testamẽto z sic videf equiparare statuta vltime volũtati z per.d.pe.de ancha.in.c.cuz aliquibus de rescrip. li.vj.ergo sequif.q.d.l.cũ certuz loquens in dispositione vltime voluntatis habebit locuz in dispositione iuris municipalis. Et p ꝓñs habebit locũ in statuto senensi z per ꝓñs in pactis celebratis cũ cõi senensi que equiparanf statutis senensibus z istud voluit specu.in titu.de obligatis z solutis.ℨ.nũc aliqua ad fi.z sequitur bal.in.d.l.illud z in.d.l.fi.C.cõmu.dele.z moderni in.d.c. q̃to. Et põt assignari ratio optima qa cõstitutio ipsa continue loquif vt.l.arriani.C.de here.vñ contingente mutuatione pecunie post eandẽ de illa z ipsa cõstitutiõe loqui intelligif. Et etiã põt allegari alia rõ q: mutata pecunia intelligif ad illã nouam mutuationez mutata ꝓstitutiõe .l.penultima.C.q admit.l.i.ℨ.i.cũ si.C.de rei vxo.actio faciat tex.in.c.ij.de maledict.z.c.olim de censi. Et sic ex istis videtur q siue ista pacta exprimant florennos siue exprimant libras omnino infertur q solutio est fienda ꝑz extimationez mõete q̃ currit tpe solutiõis. Et p ꝓñs iude⁹ iste nõ põt allegare argumẽtuz ducati aut florẽni ad suũ comodũ. ℙreterea faciat q: in dictis capitulis dr̃ q dict⁹ iudeus possit mutuare semper ad rõnez quattuor denariorũ ꝓ libra quo cãu omnẽ pecuniaz dataz a iudeo aduersas q̃tũcunqz sit grosa statim predictuz redigit ad libras z ad extimationẽ vñ extimatio facit emptionẽ.l.i.z cũ inter z.l.quoti.C.de iure doci.bar.in.l.facta.ℨ. heres.ff.ad trebel.in l.i.ℨ.i.ff.de supficie glo.in.l.apõ celsuz.ℨ.si cuz de auctoris.ff.de doli excep.z.ℨ.ſz cũ legitima in.e.l.bal.in.l.gallus.ℨ. quid si tñ ff.de lib.z post.z in.l.ꝓ diuersas.C.manda.z.in.l.cũ dotez.C.õ iure doci.z in.l.quoti.z in.l.i.z in.d.c.cuz inter. Et iõ talis extimatio facit vt pecunia mutuata nullaz recipiat alterationez vel in diminutione vel in agumento facit.l.si extimatis z.l.extimate.ff. solu.ma.z q br̃ in.d.l.paul⁹.ff.de solu. Et per ꝓñs capitale mutuatuz siue sit in florennis siue in ducatis aut in alia moneta semper redducẽduz est ad q̃titatez librarũ z per ꝓñs licet mutuauerit florẽnos ex quo recipiũt extimationẽ librarũ videf ipas libras mutuasse z p ꝓñs in libris est fienda restitutio mutui eoqz magis ꝑpter maximũ odiũ q oĩa iura habẽt ad ipsas vsuras q̃ facultates exauriũt vt dixit tex.in.c.i.õ vsur.in.vj. ℂSed licet illa sint satis colorata z aures videanf demulcere tñ aduersa sñia videtur verior vt iam pleniſſime dictũ est per dños consulentes z q neqz quo ad intentionem ipsoz ℌbentiuz ad vsuras mutuum cum ipo iudeo vr̃ q libere sit capitale si mutuum consistebat in florennis aut ducatis quinimo mutuũ cosistit in moneta grosa si constitutũ fuit in moneta grosa licet extiatio sit facta p monetaz minutaz q sic oñdo act⁹ agentiũ nõ opatur vltra itentiõez eoz.l. nõ ois.ff. si cer.pe.sed itentio ipsoz capituloz ideo extimauit monetã grosaz p monetã minutã q: aliqñ ꝓtingit q iude⁹ mutuat puaz q̃titatez pecuniaz ad vsuras aliqñ mutuat magnaz z iõ vt tã in pua q̃titate sciref babilius q̃ in magna q̃titate qd z q̃tũ deberet aut possz iude⁹ accipef ꝓ vsura babilior via fuit extiare pecũiã grosã p minutã aliqñ.n.capiũt minuto qnqz solidos qñqz decẽ iõ facilius z expediti⁹ fuit extinare monetã grosã p minutã dicẽdo qõ p libra capiat iude⁹ q̃ttuor ỏnarios senẽſes si.n.dictũ fuisz in capi-

tulis p florenno capiat tantū oportuisset facere alia capitula. vz p florenno largo. Itē p quatuor .vel quinqz solidos quos qs accipit mutuo ad vsuras a iudeo habeat tātū ꝛ qz illa extimatio per libra est expedictior vt sciam⁹ q̄tum dz hēre p vsura ebreus accomodatius fuerit extimare monetā glosaz p minutā ꝛ maxime pp plebeos idiotas ꝛ femīas accipiētes pecunias mutuo ad vsuras ꝛ hac de cā emanauit illa extiatio tū ad tollēdaz multiplicitatē capitulo⁹ tuz qz res erit clarior: tū qz meli⁹ p̄cipiet ꝛ itelliget a quocūqz vulgari ꝛ idiota als fuissz op⁹ appositōe i capitlis multiplicē taxationē ꝛ istō caderet in quēcūqz exercitatū itellectū. l. si ita qs ℣si. q̄ nemo sanus loq̄r. ff. de euicti. sermones eni nr̄i sunt ad aprandi rebus sensatis ꝛ intellectu fruentib⁹ vt dixit aueroys ꝛ aristoteles refert bal. in rubr. C. de ꝓba. ꝛ in. l. i. C. de ℣uis fugi. Et hoc apparet apte p id q̄ dr̄. in. xvj. capitulo dictoz capituloz vt refertur in ꝓmo cōsilio q̄n solutio vsure nō potuit firmari cōmodius per reductionē ad vmbrā fuit facta taxatio vsure p̄stādi ad florēnos ꝛ sic vr̄ q̄ illa extimatio monete gloſe per minutā dūtaxat emanauit vt clari⁹ ꝛ facilius sciremus q̄tā vsuram deberent solvere capientes mutuo de pecunia mutuata siue esset in pua ꝛ modica q̄titate siue magna. Et p cōsequēs nō est cōpellendus iudeus dans mutuo pecuniā grossaz ad extimationē minute ꝛ talis extimatio faciat illā pecuniā grosaz uideri emptā statibus p̄factis capitulis vñ res deducta ad vnū finē nō dz aliuz finem opari ꝛ ēt qz in dictis capitulis dr̄ q̄ debebāt interpretari in fraudē ipsoz ebreorum semp durante tēpore Ꝟctus sed negari non pōt qn illa ℣ba apposita i dictis capitulis faciāt aliquā dubitationē ex quo extimāt pecuniam grosaz p minutaz vt ex inferius dicēdis apparebit. ergo segtur q̄ fiet iterpretatio i fraudē iudeoz cū illa ℣ba ad rōez q̄tuor denarioz sint dubia ergo sequit̄ q̄ iterpretatio fiet i fraudē ebreoz. Et ēt in ultimo capitulo vt dr̄ in ꝓmo ꝙsilio dicit̄ q̄ dicta pacta ꝛ capitula debeant declarari ꝛ iudicari in fraudē dictorum iudeoz lz eni vbi ℣ba sint clara nō sit opus interpretatiōe aut ō declaratiōe vt. l. ille aut illo. §. cū in ℣bis ꝛ. l. nō aliter. ff. de le. iij. ꝛ ibi bar. ꝛ. l. ij. C. de legib⁹ ꝛ ibi bal. nihilominus vbicunqz significatum ℣bi nō est necessariū. sed est ꝓsumptiuū admittit̄ declatio: vñ dixit bal. in. c. i. §. itē si vassallus in titulo ō Ꝟuer. in vesti. dixit q̄ si qs ꝙfitetur se occidisse hominē tū si iteruallo dicat postea se occidisse ad suā defensionē q̄ tunc vallet illa declaratio ꝛ interpretatio allegat. c. cū dilecti de accusa. ꝛ idē voluit in. l. i. in. xv. co. C. de cōfessis ꝛ in. l. ij. C. de do. ante nup. ꝛ clarum est q̄ p̄sumptio q̄ occiderit dolose ex quo sum⁹ in genere ꝓhibitoz̄ per no. in. l. i. C. de sicar. ꝛ per bar. in. l. aurelius. §. idez q̄sijt. ff. de lib. le. p modernos in. c. bone de postul. ꝓla. ꝛ p bal. in. d. l. i. C. de confes. ꝛ cū illud est significatū ꝓsumptiuū iō recipit interpretationē ꝛ facit q̄ voluit ange. in. l. ab executore. ff. de appel. q̄ si iudex cōdēnauit aliquē ad penā man⁹ poterit ōclarare an itellexerit de dextra an de sinistra i dubio tū si nōōclaret intelligit̄ de sinistra ar. l. ꝓles. ff. de pen. ꝛ. c. in penis de regu. iur. li. vj. cū simi. Facit q̄ ibi voluit bar. ꝛ Jo. de imo. ꝛ faciat q̄ voluit saly. in. l. ea q̄. C. cōmi. epistolas q̄ vbicūqz intellectus ℣bi vel orationis nō est modus significādi necessarius sed ꝓsumptiuus q̄ recipit ꝓbationez in Ꝟrium arg. eius q̄ no. in. l. creditor. §. si inter. ff. manda. iō si talis interpretatio ꝙgruit nature negocij ei standuz est: ita etiam ibi firmat bal. Et sic ex p̄dictis apparet manifeste q̄ intentio ꝛ mēs illoz̄ capitulorum nō fuit p extimationez monete grose p minutā transferre grosam in minutā. Si ℣o consideremus mentē ipsoz̄ Ꝟbentium eodē modo videt̄ dicendum q̄ non voluerunt monetam grosaz transferre in emptionē lz eni in dubio extimatio faciat emptionem vt in iurib⁹ supperius allegatis tū vbicunqz possim⁹ aliud ꝓsumere ꝛ cōiecturare ptes ipsas voluisse tunc per talez extimationez nō fit emptio vnde dicebat bal. multū fin. in. l. C. p socio in. viij. q̄one q̄ si do asinam meā in socidū in quinquēniuz ꝛ illam feci extimari q̄ talis extimatio nō facit emptionē. l. cum duobus. §. damna fatalia. ff. pro socio. ff. l. iij. ff. loca. ꝛ hoc per regulam traditam. in. l. cum manusata. §. nemo. ff. de Ꝟben. emp. fuit eniz facta illa extimatio vt videatur valor illius asine si forte veniret casus q̄ asina periret vt sciretur q̄tum socius deberet resarcire ꝛ luere p parte sua ꝛ sic non est veruz dicere simpliciter et semper q̄ extimatio faciat emptionem. dz enim attendi materia super qua fit illa extimatio vtruz fiat ad hoc vt celebretur venditio ideo talis extimatio in casu nostro non est facta a partibus vt fuit venditio facit. l. extimate. ff. so. ma. ꝛ. l. res in dotez. ff. de iure doci. ꝛ in. l. si qs stipulatus fuerit decez in melle. ff. de solu. ꝛ ideo florenni sunt in obligatione ꝛ pconsequens moneta grosa. Et iō videm⁹ q̄ quottidie fit in instrumentis mutuauit centū ducatos ad extimationez. xxxij. solidorū p̄ro ducato qa talis extimatio nō fit vt moneta grosa trāseat in minutam sed vt sciatur q̄tum valeat ducatus ꝛ sic talis extimatio nō facit emptionem. Et ideo bal. in. l. i. C. de iure do. ad fi. dicit aut est promissus fundus extimat⁹ vera extimatiōe non ea mēte vt talis extimatio fit loco p̄cij sed vt si res deterioretur sciamus q̄titatē deteriorationis ꝛ tūc extimatio nō facit emptionē allegat no. in. d. l. cuz manusata. §. nemo. ff. de Ꝟben. emp. ꝛ facit q̄ not. d. lex. cum inter. C. de iure dotiū vnde si ptes voluissent expresse facere q̄ extimatio nō faciat venditionē bene potuissent vt in iuribus p̄alle. Et faciat q̄ voluit glo. ꝛ bal. in. l. quotiens. C. de iur̄ dotiū q̄ si dos est data extimata seu res ē data in dotem extimata modo soluto matrimonio marit⁹ vult restituere eandem rē non deteriorataz nec in bonitate nec in precio an possit ꝛ ꝙcludit ibi gl. q̄ sic: ꝛ sic extimatio nō facit emptiōez ex expressa dispositione ptiuz nec ēt ex coniecturata voluntate ipsoz Ꝟbentium vt q̄n extimatur res data in sociduz vt voluit bal. in. d. l. i. Q̄n in casu nostro Ꝟbentes non vident̄ extimasse pecuniā grosaz p minutā vt facerent emptionē sed vt scirent quātitatem vsure solvēde vt natura talis Ꝟctus nō est vt extimatio faciat emptionē sed est vt sciatur q̄titas vsure solvēde ꝛ p cōsequens Ꝟbentes ipi vident̄ voluisse q̄ nā Ꝟctus regrebat vt. d. l. cū quid. ff. si cer. pe. Faciat ēt q̄ voluit Jo. an. i. c. i. de como. ꝛ ibi p moder. vbi dixit q̄ si fiat extimatio rei in Ꝟctu de cuius nā est vt trāsferat dn̄ium aut extimatio fit ad finē emptoris ꝛ tūc cōstat ꝛ hoc facit emptionem aut fit extimatio nō ad finē emptionis sed vt sciat an crescat an decrescat valor rei ꝛ tunc non facit emptionē sed opatur effectū de quo in. d. l. cū inter. C. de iure do. Et sic appz q̄ extimatio pōt fieri ad finē vt nō facit ēptionē ꝛ q̄ possit apere p cōiecturas q̄ nō fiat ad finem emptionis appz ex eo q̄ voluit dn̄s saly. in. l. ex cōuentione. C. de pac. vbi dicit q̄ ibi fuit facta extimatio ad finem emptionis ꝛ in dubio credit̄ facta ad finē emptionis ipse dicit se ℞ intelligere ℣m si iusta vel ei prima fit extimatio ꝛ sic sentit ibi saly. q̄ eo casu quo extimatio facit emptionem dz cōgruere valori ipsius extimate facit in ar. glo. in. l. i. §. i. ff. de superficie. Et sic apparet q̄ ex cōiecturis cōstare pōt q̄ extimatio non facit emptionē ꝛ idē voluit bal. ī. d. l. i. in. ℣si. circa ꝓmū pūctū ꝛ ēt dixit Idem saly. in. d. l. ex conuentione. sed intellige dicta vbi de re data in dotem extimata q̄n abinitio res data in dotem fuit extimata secus si ex postfacto qa ad declarationē deteriorationis vel melioris itelligetur extimata. Et sic aperte sentit q̄ ex coniecturis pōt nobis constare q̄ partes extimando rem nō fecerunt emptionem ꝛ idem voluit bal. in. d. l. ex conuentione ꝛ ibi etiaz dixit bal. q̄ q̄n extimatio nō est cōdigna rei tunc nō facit emptionem ꝛ sic appz q̄ ex cōiecturis colligim⁹ q̄ extimatio nō facit emptionē faciat ꝛ qō singulariter voluit idez bal. in. l. si paciscenda. C. de pactis ad fi. vbi dixit q̄ vbicunqz bos extimatur dar̄ in sociduz ꝛ fructus debent esse cōmunes tunc vn̄q̄ extimatio facit emptionē naz si esset emptio fructus essent solius emptoris ꝛ ideo dat regulā q̄ vbicunqz extimatio in Ꝟctu in quo tota vtilitas non pertinet ad receptiōez nō facit emptionez allegat. d. l. cum duobus. §. dāna fatalia ff. p socio. Nec obstant allegata in Ꝟrium cū dr̄ q̄ huiusmodi pacta sunt leges ꝛ dispositio legis loquens de moneta itelligit̄ ℣z. tp̄s solutionis qa concedo hoc esse ℣m per iura superius allegata. Sed in cāu nostro ita expressio non fit in istis capitulis sed fit in ipsis Ꝟbentibus si dante mutuuz ꝛ recipiente quo casu vendicat sibi locum consilium bal. q̄ refert ꝛ sequitur. d. pe. de anch. in. d. cle. fi. de decim. ꝛ iura superius alle. Nec obstat cum dicitur q̄ extimatio facit emptionem. qa satis est responsum p superiora dicta. Laus deo. Andreas barbacia.

¶ Casus consilij. xx.

¶ Utrum ligatura vsufructus vel etiā ānuum ꝑpetuo factū pio loco vel ēt ciuitati duret centum annis. Et quid si legatus est vsu fructus cuz hoc q̄ non alienetur an intelligatur legata proprietas. Et de significatiōe verbi perpetuo: ꝛ similium. Et an p̄uilegia concessa ecclesijs: ꝛ eoz̄ bona extendantur ad hospitalia. Et an p̄uilegiatus possit vti p̄uilegio suo Ꝟ p̄uilegiatū alium.

Clementissimum deū ⁊ pissimū salua toꝛez nostrū ỹm xp̄m ex coꝛde ⁊ anio exoꝛo vt in hac ꝙsultatione ỹitatez sua solita clemẽtia mihi manifestā apiat qꝛ causa paupū est ⁊ ēt beati frācisci in extrema paupie q volūtarie xp̄z paupē sequik. Quaꝝ viso pōcto ⁊ mãe ītellecto ⁊ examiato solẽni aīaduersiõe videt ꝓma ꝙsideratione dicēdū q ꝑ lapsuz cētū ānoꝝ vsufructꝰ iste sit finitus ⁊ ꝙsolidatꝰ cū ꝓprietate hoc decidit tex.in.l.si vsufructus municipibꝰ legatis erit in ỹ.centū annos ob seruandos esse: cōstat q finis vite longissimus est.ff. de vsufru. lega.vbi vsufructus legatꝰ durat centū ānos.⁊ idē ibi dicit hugolinus esse in anno legato facto ciuitati q est in vsufructu legato ciuitati vt etiā finiaꝝ spacio centū annoꝝ ⁊ idē sequik ibi bar.⁊ facit l. penul.⁊.l.ānua.ff.de ānu.lega.⁊ ꝓbaꝝ rõe: nã iter usufurctū.⁊ relictū ānuū ē simílitudo regulariter nisi in his in qbꝰ exp̄ssa dissimílitudo appet nec obstãt iura que dicũt ꝓpetuo ōberi qꝛ intelligunt ꝓpetuo vsqz ad centū ānos q est longissimum vite tẽpus vt in.l.fi.C.de sacrosan .eccle. Et plus dixit glo.in.d.l. si vsufru. an idē sit in ecclesia q est in ciuitate.naz ibi tex.loquik de vsufru. relito crimine.ciuitati q durat annis ex dispositione iuris an idez sit in vsufructu relicto ecclesie ⁊ gl.quã ibi sequik bar. decidit q sic allegat an vsufru.ff.de vsufru.facit tex.ibi in ỹsi.quousqz tuendi essent i eo vsufructu mũicipes ⁊ placuit p cētū ānos eē tuēdos mũicipes qꝛ bis finis vite lõgeui hõis ē ⁊ ibi gl.q̄rit qd si relinq̄t vsufructꝰ ecclie gl.rñdet idē qꝛ paria sũt reliq̄re vsufructū ciuitati ⁊ reliq̄re eccle allegat.l.fi.C.ō sacro sã.ec.⁊.d.l.si vsufru.⁊ idē dic̄ bal.in.d.l.an vsufructꝰ in ēphiteosiz cōcessa ciuitati qꝛ. cū emphiteosis de sui natura habeat naturā tẽporalez vī q finiaꝝ p centū annos.⁊ ita etiā dicit in feudo.⁊ iō iurisditiões quas habent ciuitates in feudis egent renouatiõe de centū ānis in cētū ānnos ar. illius.l.fiz bal. Et faciat ratio formalis illiꝰ.l.an vsufructꝰ in ỹsi q̄ rõne ꝓprietatis inutilis eēt futura.nã iura statuerunt vsufru.finiri morte vsufructuarij finik vsufructus vt ibi .ideo ciuitas a iure p̄sumik viuere centū ānis ⁊ ita ecclesia ad ỹ vt dicaꝝ finitꝰ vsufructꝰ relictꝰ ciuitati seu ecclesie. Cū ergo in casu nostro vsufructꝰ.ipsoꝝ reddituū fuerit relictꝰ cõuentui frarū sancti francisci dī durare p centū annos.cū ergo elapsi sint centū ānni qbꝰ factuz fuit legatū vsufru.dictoruz reddituū seqtur q est finitus dictus vsufructus siue sit ānuū relictū siue sit legatū vsufructꝰ.expresse vī spacio cētū ānorū. Nec obstat q cõuentus ffrũz sit ꝓuilegiatus qꝛ ēt paupes hospitalis de vita sunt ēt p̄uilegiati vt.l.id q paupibus.C. de ep.⁊ cle.c.ex tenoꝛe de foꝛo cõpe.⁊ etiã ipz hospitale de uita: equi parãt enī hospitalia ecclesijs in ꝓuilegijs ⁊ exemptionibus vt in.l. oia ꝓuilegia ⁊ ibi bar.C.de epi.⁊ cle. Jo.an.in.c.ij.de in ītegrum resti.facit.c.regsisti de testa.c.fi.e.ti.c. officij.e.ti.c. accidenti de ꝓuilegijs ⁊ pulcre dicebat bal.in auc̄.licentiã.C.de epi.⁊ cle. q illa auc̄.habet locũ in hospitalibus ⁊ in auc̄.hocius porrectũ .C.ō sacrosan .eccle.dixit q dispositio illius auc̄. habet locũ in hospitalibꝰ. Et pcõsequẽs eodē ꝓuilegio gaudẽt bõa hospitaliũ quo gaudẽt bona ecclesie ⁊ sic bõa hospitalis de vita gaudẽt ꝓuilegio quo gaudẽt bona ꝙuentꝰ sancti francisci cũ tale hospitale sit hospitale publicũ ⁊ auctate epi edificatũ vt no.gl.in.c.q qdã.xvij. q.ij.⁊ bal.in.l. oꝛphanatrophos.C. ō epi.⁊ cleri.⁊ in.l.si qs ad declinãdaz.e.ti.⁊ in.d.auc̄. hocius ⁊ ēt faciaꝝ ꝓuilegiarꝰ nō gaudent ꝓuilegio ꝫ pariter p̄uilegiatũ: vt no.in auc̄.q̄s actiões.C. de sacrosan.eccle.⁊ in.c.in presentia de ꝓba. Et ista erant que iudicio meo poterant reddere dubiaz p̄sentẽ consultationem. ¶ Et licet ista sint coloꝛata ⁊ aprentia satidactũ cãuz nr̄z nõ attingũt.iõ illis nõ obstãtib⁹ ꝫriũ puto eē de iure ỹius vz q nõ sit finitꝰ vsufructꝰ ꝑfectꝰ. Et ad ỹ ostẽdẽdũ opz accuratissime ꝙsideraī ỹba ipsiꝰ testamẽti que ỹ mõ sunt cõcepta vz. Jtez relict pro aīabꝰ ꝑdictis ⁊ p missis p aīabus ꝑdictoꝝ cõuentui fratruz minoꝝ sancti fãciſci de bononia reliquã ptẽ oiuz dictoꝝ vsufructuũ pẽsiõuz redditũ ⁊ prouentuũ ꝓpetuo recipiẽdũ ex domo p̄dicta vt supra iubens ⁊ mandãs dicta testatrix q dicta domꝰ ꝓpetuo vendi vel alienari quoquomõ nõ possit. Et sic appz ex dictis verbis ita formaliter cõceptis ab ipso testatoꝛe q p missis celebrandis pro aīabus suoꝝ defunctoꝝ relict dictuz vsufructum ⁊ voluit pcipi ꝓpetuo.⁊ sic nõ simpliciter legauit vsufructuz ꝑdictũ sed adiecit ullã qualitatẽ q ꝓpetuo percipiaꝝ ⁊ plus ēt addit q domꝰ ex qua talis vsufructus pcipi debebat non possit aliquo modo alienari. Alie ỹba alternãt ⁊ modificãt nãm vsufructus legati qꝛ cuz legatũ vsufructus duret spacio centuz annoꝝ: vt ꝓbant iura allegata supius tũ illa ỹba ꝓpetuo pcipiendum alternãt naturam talis legati vt morte aut centũ annis nõ finiaꝝ q sit oñdo. Et ãte oia p̄mitto q illa dictio ꝓpetuo multipliciter exp̄ōit a iure: vñ tex.in.l. i.ff.pro socio dicit q societas pōt coīri in perpetuũ idest dũ viuũt ⁊ ibi gl.dicit non aut in eternũ. ⁊ sic dictio ꝓpetuo exponik ad uitam. Alio exponik ꝓpetuo.i. generaliter.l.edita actio .C.de edẽdo alio mõ vsqz ad.xxx.vel.xl.ānos vt īnsti.de ppe.⁊ tẽpo.actio. in.pn.alio mõ.i.sine interuallo siue ꝙtinue.l. humanitatis.C.de impuberũ.alio mõ exponik.i.sine tẽporis p̄finitione.l.iij.ff.de excep.ita dixit glo.ma.in.l.i.ff.ꝑ socio : alio mõ exponit gl.solẽnis in.c.clericos de coha .mul. et cler.idest donec penituerit ⁊ licet multi magnifaciant illam glo.tũ glo.allego simílem.i.q.i.c.non est enī facit glo.in.c.vt circa.§.i.de electionib⁹.li.vj.q̄ exponit ꝓpetuo.i.generali glo.in.l.p̄tor ait.§.hoc iterdictuz.ff.de op .nou. nun.exponit ꝓpetuo.i.vsqz ad.xxx.annos facit.c.fi.de rescrip.li. vj.vbi ꝓpetuũ dī q durat ad vitã hominis ⁊ gl.i.l.nã ⁊ impr.exponit .i.decennio ⁊ bar.in auc̄.qbuscunqz modis .C.de sacrosã. eccle.dicit q cõcessio vsqz ⁊ tertiã generationẽ dī tẽporalis ⁊ non ꝓpetua. Et sic bar.intelligit q ꝓpetuũ dī q se extendit vltra tertiam generationẽ q̄si ꝓpetuũ sine tẽporis p̄finitiõe ⁊ facit glo.in ꝓhemio.C.⁊ ibi no.bal.in.l.i.§.qui imꝓpetuũ.ff.si ager.vectigal. Et iõ bal.in ti.de pace ꝙstan.in.ij.col.in ỹbo nos romanos vbi īpator dicit velle illã pacẽ esse ꝓpetuã.i.q̄diu ꝑuare fides vel exponit ꝓpetuã.i.sine p̄finitiõe tẽporis: qꝛ īpator facit illã pacez nomine sedis ⁊ impiũ nõ morik in auc̄. quo opz eꝑos in.c.si gratiose de rescrip.li.vj. Et ỹ dicit ꝓcedere exꝑte īperij ſz ex ꝑte ciuitatũ exponik imꝓpetuũ.i.vsqz ad uitã ciuitatis.naz ciuitas mori pōt si auctate supioris dãnet ad aratruz vt no. Jnno.in.c.cũ ex iniũcto de op.no.nũ. Jtẽ si ꝓat alluuione vel casmate itẽ si fuerit posita in bãno.d.pape.ỹm bug.⁊ odofr.⁊ facit q no.ꝑ oēs scribentes in.l.inter stipulantẽ.§.sacrã.ff.de ỹb.ob. Et sic bal.exponit illaz dictionẽ ꝓpetuo qñ adiũgik ciuitati.i.donec durat seu viuat ipsa ciuitas ſz ciuitas ⁊ ecclesia eqꝑantur: vt in.d.l.fi.C.de sacrosan. eccle.ergo sequik q illa dictio ꝓpetuo recipiendũ ꝑ ꝙuentũ beati francisci īportat dōec durauerit ꝙuẽtꝰ beati francisci . Et faciat q voluit Jo.an.in.c.ij.in ỹsi.ꝓpetuo de here.li.vj. ỹba.n. sũt exponenda ⁊ intelligẽda ỹm qualitatẽ pſone cui adiũguntur.l.idemqz.§.idẽ labeo.ff.manda.l.plenũ.§.equitij.ff.de usu.⁊ ha.Et iõ bal.dicit ī.l.liberti.C.de ope.liber.in.v.colũ.q si fiat ꝓclama.q ynusquisqz vadat ad exercitũ ītellectu ỹm q̄litatẽ pſõe an veniat pedester.an equester ⁊ in.l.ex militari.ff.de testa.mili.dixit idem bal.q si ꝙcessũ est alicui eꝑo q possit celebrare tẽpore iterdicti q ītelligik q possit celebrare in põtificalib⁹ ỹm qualitatẽ ⁊ ꝙditionẽ pſõe: qꝛ eꝑs ē ⁊ idẽ bal.in.d.§.eqtij dixit q si relinqt maritꝰ vxori vidue lectũ ītelligik nõ de serico. ſz ỹz q lectus cõuenit mulieri vidue. Et pulchre dixit Jnno.in.c.pastoralis de dona.q aliter interpretaī dõatio si fiat loco religioso ⁊ aliter si fiat archidiacono vī archiepo. Et iõ in casu nr̄o cũ testatoꝛ voluit q ꝙuentus beati frãciſci possit ꝓpetuo ꝓcipe vsufructũ dictoruz redditũ dicte domꝰ dicta ỹba ꝓpetuo sũt ītelligẽda ỹm qualitatẽ ⁊ conditõez ꝙuentꝰ q ꝓpetuo ⁊ sine fine dī durare nec est sperãda aduersa fortuna vt in.d.l.iter stipulantẽ.§.sacrã. Si aũt extingueret ille factꝰ ordo aut cõuentꝰ tũc est recurrendũ ad no.in.l.pater filiũ.§. tusculanus ff.de le.iij.⁊ p scribentes ibi ⁊ p eos in.l.hereditas ex die.ff. de bī.īnsti.⁊ p modernos in.c.nos qdẽ de testa. ⁊ in.c.ad qõnẽ de re.pmu.⁊ bal.in.l.momenta.C.de lega. Cũ ergo in ꝓposito nr̄o illa ỹba ꝓpetuo ⁊c. multipliciter exponaꝝ vt est dictuz recipiũt declaratiõez ⁊ interꝓtationẽ ꝓut cõgruit materie ⁊ pſõe ⁊ q̄litati ⁊ ꝙditiõi pſõe cui adiungũk ⁊ pcõsequẽs ītelligũk idẽ fine p̄finitiõe tp̄is ⁊ isto iudicio meo exuiserãt ⁊ enucleãt ī apto nodũ p̄fitis ꝙsultatõis ⁊ sufficerẽt ad victoriã ꝙuẽtꝰ beati frãciſci cuiqz iuſ excitato viro petere p̄t. Sz qꝛ vt inqt ille pbꝝ facile ꝓnceps aristoteles ỹmões nr̄i ỹiores efficiũk .si ad ꝑticularia ⁊ idiuidua ōscẽdem⁹ .Jō ꝑ clariozi ōciſiõe dico istã qõnẽ foze ōciſam in idiuiduo ꝑ tex.quẽ ad ỹ reputo singularẽ ⁊ vnicũ.i.d.l.si vsufr. municipibus.ff.ō vsufr.lega.in.ỹsi.quo enī in eo vsufru.tuendi sunt. nam si qs eos ꝓpetuo tueret allegata vtilitas erit vnde ꝓprietatis vbi si relinqt vsufructꝰ ciuitati nõ debeꝝ ꝓpetuo sz durat centũ

anis q tex. pbat simpliciter q si vsufruct⁹ relinqueret ꝑpetuo du-
raret vltra cētū ānos. ⁊ sic duraret ꝑpetuo. cū ergo i cāu nr̄o testa
tor voluit q ꝙuent⁹ sci fancisi ꝓciperet ꝑpetuo vsufructū reddit⁹
dicte dom⁹. sequit q vltra centū ānos durat ⁊ sic sine ꝑfinitiõe tē
poris. Et p certo casu est ibi aure⁹ q si vsufructus reliquit perpe
tuo durabit ⁊ nõ firmet finitis centū ānis. Et si dicat q illō ꝟbū
ꝑpetuo nõ importat ꝑcisse tps sine ꝑfinitiõe imo exponit multi-
pharie vt superius fuit oñsum. iõ ibi nõ ꝙportat actuz sine ꝑfiniti-
one tēporis ad ꝟ rñdeo q sufficit q iurisc̄sultus ita exponat illō
ꝟbuz ꝑpetuo. i. sine ꝑfinitiõe tēporis vñ stat declarationi ⁊ inter-
pretationi legis ꝫ in. d. l. si vsufru. ita exponit illa dictio ꝑpetuo q⁹
dicit q ītelligat sine ꝑfinitiõe tēporis q⁹ si legatū vsufruct⁹ nō fini
ret spacio centū annoꝝ ꝫ duraret ꝑpetuo ꝓprietas esset inutilis.
⁊ sic videtur ibi casus in terminis decidens hanc dubitationē.
Preterea ē sūmopere animaduertēdū q⁹ in dicto testō dr̄ religd
p animab⁹ p̄dictis ⁊ ꝓmissis celebrādis ꝓ animab⁹ p̄dictorum
ꝙuentui fratrū minorū ⁊c. vnde istud legatū cōcernit onus quo
ad ipos ffres q⁹ tenēt celebrar̄ p animab⁹ p̄dictoꝝ ⁊ ꝙcernit ꝙmo
duz quo ad ipsas aias illoꝝ defunctoꝝ. c. anime defunctorū. xiij.
q. ij. Vñ tale legatū nō concernit cāz mere lucratiuaz quo ad ipm
cōuentū q̄mo legatū est do ⁊ lego vt fatias: vñ illa ꝟba vsufru-
ctuz ꝑpetuo ꝓcipiendū exponēda. sunt ꝟ modo q diu fratres ce
lebrauerīt missas ꝓ aiabus p̄dictorū defunctoꝝ habeant ⁊ perci
piant dictū vsufructū ⁊ hanc expositionē dedit bal. in ꝓalle. titu-
lo de pace cōstan. in ꝟsi. pacez ꝑpetuam vt iaz superi⁹ retuli q q̄-
diu ꝟuauerint fidem paxerat. Ita in ꝓposito q̄diu dicti fratres ⁊
quētus beati francisi celebrauerīt missas ꝓ animab⁹ p̄dictorū ꝓci
piāt dictum vsufructū. Et iste est ꝓprius ītellectus ⁊ verus illoꝝ
verboꝝ: ergo sequit q sine ꝑfinitione temporis testator voluit q
ꝙuent⁹ ꝑfactus beati francisi celebrauerīt missas ꝓ aiabus p̄dicto
rū ꝓcipiāt dictuz vsufructum. Et iste est ꝓprius ītellect⁹ ⁊ verus il
loꝝ ꝟboꝝ ergo segtur q sine ꝑfinitiõe tēporis testator voluit q
ꝙuentus ꝑfactus ꝓcipiat dictū vsufructuz dūmodo celebrauerint
missas ꝓ animab⁹ p̄dictoꝝ. Et p ꝙñs non finiet istud relictū spa-
cio centū annoꝝ ⁊ istud est ꝟisimilius ⁊ cadit in oēm exercitatuz
ītellectū: q⁹ ex quo testator in hoc puidit aie sue ⁊ suoruz volendo
q celebrarent ꝑsumēdum est q voluerit q sine ꝑfinitiõe tp̄is ce-
lebrēt missas ꝓ quietate aiaꝝ p̄dictoꝝ ⁊ ꝓcōsequēs sine ꝑfinitiõe
tēpus ꝓcipiāt istū vsufructum reddituū dicte domus ⁊ iste ītelle-
ctus est capiend⁹. ꝓmo q⁹ ꝟba hoc ꝙportāt vt oñsuz est ⁊ illō testa
tor voluit q ꝟba sua iudicāt sunt enī voces signa eaꝝ que sunt in
aia passionū note vt ī ꝓmo ꝓ ieremias ⁊. l. labeo. §. idē tubero. ff.
de supp. le. cū. simi. Et ēt mēs ipsius testatoris ista fuit ex quo con
sideravit cōmodū aiarū ꝓueniens ex celebra. missaꝝ. ⁊ ideo vbi
manifestissim⁹ est testatoris sensus nusq̄ ītꝛpretatio ꝟboꝝ tantū
vz vt melior sensu existat. l. iij. C. de lib. ꝓte. ⁊ facit. c. marchion. i.
q. i. ⁊ c. intelligētia. ⁊ c. ꝓterea de ꝟbo. si. nā ꝓmones nr̄i debent
adaptari reb⁹ sensatis ⁊ intellectu fruentib⁹ vt voluit auerois ⁊ ari
stot. les quos sequit bal. ī rubr. C. de ꝓbatio ⁊ in. l. i. C. de ꝑ. fug.
⁊ facit tex. in. l. si ita qs in ꝟ. q nēo sanus loquerēt. ff. de euictio.
Vñ stantib⁹ ꝟbis exꝑssis in dcō testō qlz sani ⁊ integri capitis fate
rēt hoc de plano q testator voluit q sine ꝑfinitiõe tēporis volue
rit ꝙuētū beati frācisi posse ꝓcipe vsufructū redditūū dicte dom⁹
ꝑ tertia ꝑte ex quo voluit missas celebrari ꝓtendāt in fauorē aie ip
si⁹ testatoris ⁊ suoꝝ. Preterea faciat ēt tex. in. l. ꝓculus. ff. ō vsu-
fru. vbi on⁹ appositū ꝛapliat dispositōez ⁊ mod⁹ ⁊ forma tradita a
dispositõe ōclarat mētē disponētis ⁊ ex ea augeꝝ effect⁹ vbi lz testa
tor dicat lego vsufru. cū ꝟtute alicui⁹ nō tollēdi videꝝ legare ꝓ
prietatē lz dicat lego vsufructū ⁊ hoc ē ꝓꝓ nr̄az in serti oneris seu
appositiõe seruitutis q̄ alias nō caderet in vsufructu formali. ⁊ ibi
bal. dicit eē argumētū q si testator legat vxori vsufructū fūdi hoc
addito q ipa nō possit vsufructū vēdere vel alienare q vī sibi le-
gere plenā ꝓprietatē. ideo dicit eē ibi cāuz exꝑssum allegat in ar.
l. si stipulat⁹. ff. de vsuris ⁊ sic casus est ibi rotūdus qō testator ex
ꝟbis exꝑssis in testō circa legatū vsufructus vī alterare nāz legati.
Ita ē in ꝓposito dicēdū q licet legādo vsufru. simpliciter ecclesie
vel ciuitati videaꝝ sentire q ille vsufruct⁹ duret p centū annos ni
hilomin⁹ ex ꝟbis illis cū dixit vsufr. ꝑpetuo ꝓcipiēdū ⁊ p celebrā
dis missis ꝓ aiab⁹ p̄dictoꝝ sentit apte ⁊ clare q legat illū vsufru.
ꝑpetuo sine ꝑfinitiõe tēporis adeo q finitis centū annis durabit
ꝑpetuo dictū legatū. Et si qspiā dixerit q eodē mō ꝓdest aiab⁹
ipsi⁹ testatoris ⁊ parētū suoꝝ si illō legatū vsufru. finiaꝝ ⁊ extīgua
tur finitis cētū ānis ⁊ ꝙsolideꝝ cū ꝓprietate ⁊ veniat ad paupes
hospitalis de uita sicut si veniat ad ꝙuētū frꝝ minoꝝ beati fran
cisi ergo nō est ita ꝛsistendū circa fauorē aie ipsi⁹ testatoris erga cū
uentū sancti francisi ad hoc est dicēduz q ymo est ꝛsistendū ex eo
q⁹ maius ꝙmodū quo ad animā acgriꝝ dicto testatori si legatū du
ret erga ꝙuentū beati francisi q̄ erga hospitale de vita ex eo q⁹ ibi
ffres cōuent⁹ tenent celebrare ꝓ aiab⁹ testatoris ⁊ parētū suorū. ⁊
iō magis releuaꝝ aia a penis ꝑꝑ celebrationē diuinoꝝ vt ꝓbat tex.
in. c. ꝓ obeūtibus in ꝟsi. ꝑsbyter eorū faciat memoriā. xiij. q. ij.
⁊ per ꝙñs maior fauor est aie ipsius testatoris qō legatū duret in
ꝙuentu ipsoꝝ fratrū ex quo ꝓmissis celebrandis ꝓ aiabus testa-
toris ⁊ parentū suoruz emanauit: ergo potius dz remanere apud
ꝙuentū fratrū p̄dictorū. Preterea dr̄ in dicto testō ꝑpetuo ꝓcipi
endū vsufructū ⁊c. quo cāu si testator dūtaxat legasset vsufructuz
ꝙuentui beati francisi simpliciter ⁊ absolute certū est q tūc duraꝛ
set tale legatū ꝑ centū ānos vt ꝓbāt iura allegata supius. Dō
in cāu nr̄o fuerūt apposita illa ꝟba ꝑpetuo q̄ debent aliqd opari
nō ergo est dicēdū q frustra fuerīt apposita deus enī ⁊ natura ni
hil agūt frustra ita ⁊ ars ēt nihil opaꝝ inuanū q̄ imitaꝝ nām in q̄
tū pōt vt ꝓbaꝝ tex. ff. de adoptio. l. naz adoptio vbi dr̄ q fili⁹ non
pōt eē senior pr̄e. ⁊ facit q voluit bal. in. l. i. C. de fuis fug. Sicut
ergo nā nō habundat in supfluis ita nec ars. ⁊ per ꝙsequens nec
lex aut ꝛct⁹. ⁊ iō dixit bal. dicit in rubrica. C. de ꝛbē. ēp. ꝟsi. ix. q̄ro
q nedū clausule apposite in ꝛctu debēt aliqd opari ꝛz ēt minimū
ꝟbū nō ōbet eē sine misterio aliqd opandi si fieri pōt. l. stipulat⁹
ff. de vsur. ⁊ pulcre dixit bal. in. l. lecta. ff. si cer. pr. q oīa ꝟba in-
strī sūt pōderāda ꝑ illū tex. mōet enī nos lex. vt totū instruz lega
mus. l. argētari⁹. §. edi. ff. de edē. facit gl. in. c. si romanoꝝ. xix. di.
q̄ dicit q quolibz ꝟbū appositū in. l. est appositū cuz misterio op-
andi ⁊ facit q voluit bal. in. l. sed ⁊ si quis. §. q̄situz. ff. si qs cau. ⁊
bar. in. l. qui rome. §. duo ffres in. viij. q. ff. de ꝟbo. ob. ⁊ tex. in. l. i.
ff. q met⁹ cā. dixit q sillaba nō est apponēda supfluo in. l. ita est
dicēdū in ꝓposito q illō ꝟbuz ꝑpetuo nō fuit appositū supfluo ī
dicto testō ꝑ ipm testatorē. iō dz opari effectū quē pōt opari ex iu
ris dispositiõe. l. si qñ. ff. de le. i. cuz si. Et per ꝙñs ista est ꝟitas q
illud ꝟbū ꝑpetuo fuit appositū a testatore vt illi ffres sancti fran-
cisi ꝑpetuo ⁊ sine tēporis ꝑfinitiõe celebrēt missaz ꝓ aiabus defū
ctorū ipsius testatoris ⁊ ꝓcipiāt dictū vsufructū sine tēporis ꝑfini
tiõe. ⁊ sic tā ꝟba ipsi⁹ testatoris q̄ ēt mēs ei⁹ ꝙportāt ꝟ. Preterea
facit ēt ⁊ istud etiā est diligenti aiaduersione pēsandū q⁹ in dicto
testō dictū est iubens ⁊ mādans dicta testatrix q dicta dom⁹ per-
petuo vendi vel alienari quoquomō nō possit ⁊c. q clausula appo
nit ꝙiunctim cū illa clausula vbi itez reliquit cōuentui ffm minoꝝ
⁊c. ⁊ in fine ipsi⁹ testamēti instituit in oībus suis bonis ⁊c. paupe
res hospitalis de vita ⁊c. nec in dicta īstitutiõe testatrix ꝓ dicta ap
posuit aliquā ꝓhibitionez alienatiōis vñ vī q formaliter dicta te
statrix ītellexit q iō appōebat illā clausulā q ꝑpetuo nō posset ali
enari vel vendi ex eo q⁹ volebat ex dicta domo ꝓcipi vsufructū ꝑ
petuo sine diffinitiõe tēporis q⁹ nō est dare bonā rationē diuersi-
tatis q̄re in generali institutione quā dicta testatrix fecit de omni-
bus suis bōis de dictis paupib⁹ hospitalis de uita nō apposuit ꝓ
hibitionē alienatiōis q⁹ ꝟisimili⁹ debuit appōere illā ꝓhibitiōez ⁊
in institutiõe oīuz bonorū suoꝝ pot⁹ q̄ in dcā domo ⁊ tñ nō ap-
posuit illā ꝓhibitionē q⁹ cū volebat q dicti legatarij percipent ꝑ
petuo vsufructū dicte dom⁹ op⁹ fuit q testatrix mandaret in testō
illo q dicta dom⁹ ꝑpetuo vendi vl alienari nō possit q euidētius
appet: q⁹ ī eodē legato ⁊ in eadē oīone testatrix apposuit illa ver
ba dixit enī lego ꝙuentui ffrauz ⁊c. iubēs ⁊ mādās ⁊c. Ex qb⁹ ver
bis liquido apparet q volūtas testatoris fuit q ꝑpetuo dicti fra
tres ꝓcipent dictū vsufructū reddituū dicte dom⁹. nā ex ꝓcedēti-
bus ⁊ ex sequētib⁹ ꝟbis ipsi⁹ testamēti clarissime ꝙphēdit volūtas
defūcti. l. fi. ff. ō hr̄ de. isti. l. regula. §. ⁊ lz in ꝟsi. initiū ꝙstitutionis
demōstrat. ff. de iur̄. ⁊ facti. igno. l. titia. §. idem respondit. ff. de
verbo. obli. cum simi. Et facit etiam q voluit ange. in. l. si quis
cū aliter. ff. de verborum. obliga. Et sic multipharie multisq⁹ mo
dis ostensum est q dicta testatrix voluit vsufructum predictum
nō finiri sed ꝑpetuo ōberi ⁊ posse ꝓcipi per fratres predicti ꝙuen
tus q⁹ cū voluit q ꝑpetuo ꝓcipetur ⁊ perpetu⁹ nō posset aliquo
mō vendi vel alienari videꝝ voluisse q ꝑpetuo capiāt dictum vsu
fructū de manibus heredū ipsius testatricis. Et hec est ꝟitas idu

bitata. Nō obñt allegata in ꝓriū superi° primo cū dicit ꝙ vsufructus relictus ciuitati durat centū annis idē si relinquat ecclesie vt in.d.l.si vsufr.q; cōcedo ħ esse ỹm qñ simpliciter ꝛ absolute relinquit vsufr.ciuitati vel ecclesie sed qñ relingtur nō simpliciter nec absolute sed relingt ꝑpetuo vt fuit in cāu nostro ꝛ cōcurrētibus alijs cōiecturis ꝛ ỹbis expressis in testamēto ꝑ ipaz testatricem ꝛ cōcurrente cā potissima ꝛ finali ipsius legati q; cā inductiua ipsius legati fuit celebratio missarū ꝑ aia ipsius testatricis ꝛ parentū suorū facile cōprehendit vnusquisq; exercitati ingenij vir ꝙ testatrix voluit nō finiri dictum vsufru.per centuz annos vt superius fuit plenissime oñsuz ꝛ ita etiā rñdeo ad gl.d.l.si vsufr.ꝛ.d.l. an vsufructus q; loquit qñ simpliciter relictus est vsufru.ecclesie nec apponit cā habens tractū de futuro vt in casu nro.Nec loquitur qñ legatarius tenet ex pte sua adimplere aligd vt fuit in casu nro q; tenet frēs celebrāt ꝑ animab° defūctorū ipsi° testatricis.Et ēt casus est in terminis in.d.l.si vsufru.vt fuit oñsum superius.Nec ob.ꝙ dixit bal.in.d.l.an vsufru.de emphiteosi vel feudo ꝯcessis ciuitati q; durāt ꝑ centū ānos tales iuestituꝝ q; bal.ñ logt in cāu nostro nō enim loquit qñ iurisditio vel feudū fuit cōcessa aut cōcessuz ecclesie ꝑpetuo ꝯcurrentibus bis q̄ in isto testamēto ꝯcurrerunt vt est dictū.Nec ob.cū dicit ꝙ ꝓprietas erit inutilis perpetuo ꝙ iura abhorrent vt in.d.l.si vsufru.cū simi.q; cōcedo istō ꝙ iura iō voluerūt ꝙ relicto vsufru.ciuitati vel ecclesie duret ꝑ centū annos ne ꝓprietas sit ꝑpetuo uacua ꝛ inutilis ꝛ loquūtur iura qñ simpliciter relinquit vsufructus nec aliud apparet de voluntate testatoris relinquētis iō tūc standū est volūtati ipsius testatoris potuit enī apponere legē ꝙ voluit rei sue vt no.in.l.si quis ita paciscat.C.de pactis inter emp.ꝛ ven.vbi pōt fieri pactū ꝙ in re vēdita emptor nō possit cōstrui facere monumētū nec capellā ꝫ bal. ibi nec dicit ỹ libertatē ecclesiasticam ỹm bal.ibi.Facit ꝙ no.in.l. si ita quis.§.ea lege.ff.de verbo.ob.vñ potuit testator dispositionere ꝙ tertiaz ꝑtē reddituuz caperēt fratres ꝯuentus sancti francisi ꝑ missis celebrandis maxime cū pauperes dicti hospitalis de uita sunt ēt in eodē casu q; ipsius ēt legat alia tertia pars reddituuz vt in dicto testamēto habet.Nec ob.cum dicit ꝙ hospitalia gaudent ꝓuilegio ecclesiarū q; hoc ꝯcedo sed in casu nro attenditur volūtas ꝛ dispositio ipsius testatoris.l. in cōditionib° ꝓmū lo cum.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.c.cū voluntate .ō sen.excō.l.iij.C.de libe. ꝓtete .l.scire opz.§.vel maxime.ff.de excu.tu.l.cum mulier.ff.so. matri.cū simi.Et ideo nō attendet hoc casu ad ꝓuilegia indulta hospitalib° aut eccl̄is ꝫ attendemus ad volūtatez testatricis que ꝑ lege est seruanda in auc̄.de nup.§.dispōat cola.iiij.Nec obstat cū dicit ꝙ vnū ꝓiuilegiatū nō gaudet ꝓuilegio ꝯtra aliuz priuilegiatuz q; istud est ỹm simpliciter.fallit nisi ad eēt de mente disponentis posset enī disponēs plus relinquere.vni .ꝓiuilegiato ꝙ alteri ꝛ iō hoc cāu cum testator disposuerit ꝙ talis vsufru. percipiatur ꝑpetuo sine temporis p̄finitione ergo poterūt fratres dicti cōuentus beati francisi perpetuo ꝯcipere non obstāte ꝙ pauperes hospitalis sint heredes instituti quia lex pōt vnum ꝓuilegiatum p̄ferre alteri.ita ēt ꝛ ipse testator facit ꝙ no.in.c. in presentia.de proba.ꝛ ideo dixit bal.in.d.l.iubem°.C. ad trebel. ꝙ ꝓiuilegiatus vtit ꝓiuilegio ꝯtra ꝓiuilegiatū puta si est reus: ita est in casu nro qa iste cōuentus fratrū est in possessione reddituū predictoꝝ ꝛ tractat ō dāno euitando.q; per centū annos ꝑcepit dictuz vsufructuz nec ꝺz discoperiri vnū altare vt cōstruatur aliud vt no.in d.c.in p̄sentia. faciat ꝙ ibi no.d.abb.ꝛ.in.c.super spoliatiōe. de or.cognitio.ꝛ bal.ꝛ bar.post Ly.in auc̄.quas actiones.C.de sa. san.eccle.ꝛ facit ꝙ habet in.l.ſz ꝛ milites in.i.ꝛ.ij.rñso.ff.ō excu. tu.ꝛ in.l.sciendū.§.exceptis.C.qui potio in pig.ha.ꝛ in.l.fi.ff.ex quib° cau.maio.Et per ꝙñs stādū erit voluntati ipsius testatricis Et concludo per superiora dicta ꝙ vsufructus prefatus durat ꝛ durare debet ꝑpetuo sine p̄finitione tēporis nec est finitus finitis dictis centuz annis.Et sic cōcludo in fauorez cōuentus sancti frācisi. Laus deo clemētissimo dñs andreas barbacia sciculus vtri vsq; iuris monarcha ꝛ hodie primarius.

Casus consilij.xxi.

Vtrū ꝛ qñ possit rescindi ꝯtractus ratione lesionis infra dimidiam iusti precij.Et an possit renūciari beneficio.l.ij.C.de rescin. vendi.Et qd tunc ꝙritur iuramētuz vel renūciatio generalis vel specialis.Et de importantia verborum ex certa scientia ꝛ nullo ductus errore ꝛc̄.Et an clausula codicillaris sit de substātia testi.

Clementissimum deum ꝛ pissimuz saluatorem nostrum ỹhum xp̄m ex corde ꝛ animo oro: vt sua solita diuina munificētia veritatez in hac cōsultatione mihi aperiat.Also instrumēto venditionis p̄fate ꝛ visis cōsilijs redditis ꝑ hos clarissimos iurisconsultos ꝛ oībus uisis diligenti animaduersione nō insistendo in his que per eos tacta sunt non possuz recte ꝙsiderare sup quo velit anchoras suas fūdare aduersa pars ad ueniendū ꝺ hāc venditionē q̄ ita videt roborari ex verbis appositis in istō vēditiōis que nō videtur posse infringi aut in aliquo maculari nisi subtiliter cōsiderando dicat ꝙ glo.singu. in.l.semp in ꝙuentionib°.ff.de regu.iuris.dicit ꝙ non ꝙgruit bonesto viro circūuenire aliū ultra dimidiā iusti precij ỹ gl.magnificat bal. in auc̄.ad hec.C.de usur.ꝛ in.c.cū cāz. de testibus.ꝛ in.c. si proponente de rescrip.ꝛ istud voluit beatus thomas secūda secū de qōne.lxxvij.articulo ꝓmo ꝛ ideo dixit.d.anto.in.d.c.in ciuitate de usur.ꝛ sequūt ibi moderni ꝛ voluit io.de fantucijs in.c. ius.x.q.ij.vbi voluerunt non esse licitum laicis se circūuenire in ꝓcio etiā infra dimidiā iusti precij ergo sequit in cāu nro ꝙ ille dñs ita.pōt venire ꝺ illā venditionē dicendo se deceptū ꝛ circūuentū ñ solū ultra dimidiā iusti p̄cij ſz etiā infra dimidiā.Et si dicat iste d.iacob° renunciauit beneficio dicendi se circūuentum vt appz ex instrumēto venditionis vbi dicit renūcians beneficio restitutionis in integū ꝛ cuiqz iuri quo possz dicere se deceptuz in dimidia vel aliter iusti precij qa illa fuerunt verba notarij ꝛ nō fuerunt verba ipsius dñi iacobi.Unde bar.multū eleganter in.l.i.ff. de iure codi.dixit ꝙ clausula codicillaris quā hodie notarij apponunt nihil operat ex̄neo quia illā apponūt de stillo ipsorum notariorum non aūt ꝙ testatores mandent notario ꝙ illam clausulaz apponat ꝛ sic notarius illam clausulaz apposuit ex ceruice sua ꝛ ꝑ ꝙns sequitur ꝙ iste venditor nō renunciauit remedio illius.l.ij.ſz potuisset renunciare.Nec obstat si dicatur ꝙ tacite potuit renunciare vēditor remedio illius.l.ij.vt voluit bal.in lectura.d.l.ij.in.q. iiij.q; ħ dixit in lectura nō aūt in repetitione in quarta qōe ibi enī tangit aliud ꝙ vtruz tacite qs possit renunciare remedio illius.l. ij.ꝛ illud dictum bal.ꝙ fuit nicola.de matarelis refert ꝛ sequitur d.Jo.de imo.in respōsione.c.cū ꝙingat de iureiuran.q; ad hoc potest rñderi ꝙ ad excludendum venditorem a remedio.d.l.ij. vī ꝙ requiratur specifica expressio illius.l.ij.ꝛ ad ħ allego glo.in d.l.ij.que dicit ꝙ si aliquis iurauit non venire ꝯtra venditionem ꝙ vī renūciasse remedio illi°.l.ij.quā glo.sequunt cōiter oēs ꝛ rō viua est q; iuramētuz habet virtutē clausule specificate iste est tex. aureus in.c.ex rescripto.ō iureiurā.vbi mulier se obligādo ꝑ alio cū iuramēto ñ ꝑt se iuuare auxilio velleiani q; tale iuramētū opat effectū ac si in specie ꝛ ī idiuiduo renūciasset auxilio velleiani faciat.l.cū pī.§.fili° mīez.ff.de le.ij.bal.in.l.i.C. cōmoda.Et sic gl. illa subtiliter ītellecta ꝑbat ꝙ regrit specifica renūciatio vbi non habem° legē aptā allegare possum° auctate maioꝝ vt voluit ang. ꝑ tex.in.l.si idē cū eodē.ff.ō iurisd.om.iudi.ꝛ hosti.in.c. ingrendū de pecul.cler.ꝛ allego tex.in.c.i.dedeci. Cū ergo in cāu nro ñ fuit facta exp̄ssa ꝛ specifica mētio illi° .l.ij.vī nō fuisse renūciatū ꝛ ꝑ ꝙns vī ꝙ possit ille.d.Jacob° intētare remediū illi° .l.ij.ꝛ ēt si fuit deceptus min° dimidia poterit ītentare recisionē ꝺct° vel supplētionē ad iustū p̄ciū in iudio aīe vt voluit beatus thomas dñs āto.ꝛ sequaces maxīe si iste ēptor eēt vir honest°. Et si ĩterrogaretur si est uir honest° q rñdebit ꝙ sic quo cāu videret rescindi vēditionē q: vt vir honest° nō emit ꝑ illā gl.aureis lr̄is notādā in.d. l.semp in ꝙuētionib° maxīe cū.d.l.ij.sit fundata sup humanitate vt dixit ibi tex.ꝛ sic si est bon° ꝛ honest° vir posset sibi dici illō ouidianū votoqz tuo tua forma ꝓfugnat.Et ista erāt q̄ iudicio vniuscuiusqz exercitati ingenij faciebāt dubiā banc cōsultationē.nec sūt vulgo aut plebi tradēda.ſz istis accurate examinatis appebit ỹitas indubitata huius consultationis.

Et ſz sint colorata ꝛ appentia satis tñ cāuz nr̄m nō attingunt iō illis nō obñtib° ꝺrium puto esse de iure verius, Et ꝓmo capio ꝓmū assūptū posito ꝙ iste vēditor vēdidisſz .ī. dimidiā iusti p̄cij ñ possz ꝙri.ꝛ dalb allego.bal.i auc̄. ad ħ.C.ō usur.i.viij.co.i ỹ. insup q̄rit qd ō mercatorib° vēdētib° pānos ultra ōbitū q nō p̄t

conuenirī ī foro secularī. q; non ē ōceptio vltra dimidiā iustī p;ecij ⁊ arguit hoc nō esse oīo licituz nec ꝯgruere bono viro all'. gl. i. d. l. semp ⁊ postea soluit ⁊ all'. dictū īno. in. c. q; pleriqz ō īmu. eccle. q talia q̄sita nō sūt nec̄ario restituēda sz possūt relinq here dibus q; cū acqsitio hēat in se ꝯcessum nō ē peccatū ō iure nāli ⁊ idē dicit in aduocatis ⁊ medicis exto;quētibus nimis magna sa/ laria ⁊ idē bal. in rubrica. C. de usur. ī. vij. q. dicit q vilius vende re nō ē donare sed ē dānose Zbere ⁊ idē dicit ī diuisiōe q; dānosa diuisio nō est donatio. sz sibi ipī facit ī iustū. Ideo de ī iusticia nō pt cōqueri sz solū ō semet ipo ut ī auc. de triē. ⁊ se. ī pncipio nā li cituz ē Zbentiꝫ vtilitatē ꝓpriam ꝓcurare q; onus ꝯtinēcij nā ta lis est nō enim ītroducta sūt cōtinentia nisi pp vtilitatem Zbētiū alle. l. i cause. §. pomponius. ff. de mino. nihil excederet dimidiā iustī p̄cij q; tunc excederet terminos equitatis qui dati sunt neces sitate. Zctus a lege ⁊ ita ibi resident bal. ⁊ sic ꝯcludit non eē pecca tuz vilius emere ⁊ plus iusto p̄cio uendere. ⁊ idem ēt voluit saly. i. d. auc. ad hec in. xj. col. vbi alle. Jo. cal. in. c. nauiganti. de vsu ris q nō est licitum emptori uēditore ignorante emere minus iu sto p̄cio sec⁹ dicit si uendito; sciebat verum p̄ciū sed empto; non uolebat plus dare nec interuenit aliq̄ fraus tūc non peccat ⁊ im/ putet sibi vendito; quare alium empto;em nō q̄siuit q; prima ca ritas icipit a se ipsa. l. p̄ses. C. de suitu. ⁊ aqua. sciētia enī vendito ris excludit oēz in iusticiā. ⁊ idē dicit ex pte vēdito;is cari⁹ vēdē tis sed in casu nr̄o interuenit scientia ipsi⁹ vēditoris ut apparet ex verbis istr̄i ergo sequit q potuit ēptor emere min⁹ iusto p̄cio. Faciat q uoluit. d. pe. de ancha. in. xj. charta. ℣. sz ī emptionib⁹ ⁊ alijs contractib⁹ uel q̄si in cōmento. c. peccatū de regulis iuris li. vj. ubi dic̄ q si vēdito; vēdidit plus ⁊ minus iusto p̄cio se non interuenit fraus standū ē legi. ⁊ canonice iusticie tolleranti būc ex cessum vsq; ad dimidiam iusti p̄cij. ut in. d. l. ij. ⁊ in. c. cū dilecti ō ēp. ⁊ ven. ⁊ sentire Zriū dicit cē abstrahere homines a cōi comer tio si ꝯuenta inter se obmissa legali iusticia essent ad foruz scrupu losuz ꝯscientie redigenda Z illud noli esse nimis iustus ⁊ q nimis emungit sanguinē elicit. c. deniqz. iiij. di. ⁊ sic. d. pe. īterminis de cidit istam dubitationē q nō interuenientē fraude licituz ē p̄tib⁹ se circūuenire ī p̄cio. dūmō non excedat dimidiā iusti p̄cij. Sz ita fuit in casu nr̄o q; nulla interuenit fraus. ergo faciat ēt q voluit. d. anto. ⁊. d. abbas in. d. c. q; pleriqz ubi dicūt q si vendito; est sagax q tūc empto; pōt salua ꝯscientia retinere rem sz minus iu/ sto p̄cio emerit q; tūc vendito; vī hr̄e illud plus p;o de relicto. Jō non teneret ēptor sibi facere ꝯscientiā ⁊ idem dicit in empto/ re emente plus iusto p;ecio. q; salua ꝯscientia pōt vendito; illud sibi retinere. Et faciat glo. i. l. itē p̄cio. §. fi. ff. loca. ⁊ glo. in. c. q̄li tas vicij de peni. di. v. ⁊ hoc ꝓbat tex. in. d. c. cū dilecti. ⁊. c. cum p;o cā de emp. ⁊ ven. ⁊ ista ꝓs est verio; ⁊ al's vidi de hoc dubita ri ⁊ ita ꝯsului hic bononie. ⁊ ita ēt fuit obtentum ⁊ opi. d. anto. ⁊ sequaciū ꝯfundit per. d. c. cum dilecti. ⁊ per supradicta ⁊ in casu nr̄o nō merentur allegari dictū beati thome ⁊. d. anto. q; ipsi nō loquūtur eo casu quo in instr̄o sūt apposita ℣ba p̄gnantia renū ciationis ut fuit in casu nr̄o in quo renūciauit cuicūqz iuri quo p̄t p;etendere se deceptum uel aliter rōne iusti p̄cij quo casu nō pōt p̄tendere se deceptum vel aliter iusti p̄cij quo casu nō potest p;e tēdere deceptionem vel aliquod remediū q uendiderit minus iusto p̄cio. Sed. d. anto. ⁊ beat⁹ thomas nō loquūtur isto casu ⁊ etiam q; in casu nr̄o nō p̄sumit istuz. d. iacobū venditorez eē sim plicem ⁊ ignaz boiem īmo ex instr̄o colligitur q sciebat res ⁊ q̄/ litates eaz quas vendidit ergo. Et p ista cōcludo istum. d. iaco/ bum non posse in foro ꝯscientie uenire Z illam uenditionez posi/ to q vendidisset minus iusto p̄cio. Modo opz videre an po sito q esset deceptus q; minus dimidiā iusti p̄cij vēdidit an pos fit itentare remediū. d. l. ij. Et circa hoc considero elegantez do ctrinaz bal. in respōnsiōe non in lectura. d. l. ij. in. xxij. col. ℣si. qd si notarius dicit ista ℣ba talis ex certa scientia vēdidit qd impo; tāt ista uerba respōdet ibi bal. q p̄sumit scire q; ex instr̄o oriūtur tres p̄sumptiones. prima q sit verum ꝑa q sit solēne. item q ver ba ꝓlata a notario fuerūt dicta aptib⁹ all'. l. cum p̄cibus. C. de ꝓ bati. ⁊ idē bal. i. l. mater tua. C. ō rei vē. ī. iij. col. dixit si tabellio di cit talis ex certa scentia ⁊c. ratificat ⁊c. an credat tabellioni ō his que consistūt ꝓprie ī aio ꝯsentientis ⁊ decidit q sic nā si tabellio diceret talis ꝯsensit creditur instr̄o ⁊ tū hoc verbum ꝯsensit p;esu ponit omnez errorē: cessare. l. sz ⁊ si quis. §. fi. ff. si quis cau. Pri/ ma verba q̄ ꝓfert tabellio in persona Zbentis vī ipse Zbens pro ferre ⁊ confiteri ea esse vera vī. l. cū ostendimus. §. fi. ff. de fide/ ius. si enim talia uerba displicebant ōbebat Zdicere. ut. l. si filius. ff. ad macedo. Modo in casu nr̄o dī sponte ⁊ ex certa sciētia ⁊c. q̄ uerba inducūt p̄sumptionez scientie: ergo sciuit ⁊ noticiam būit oīum que ī ipso instr̄o ꝯtenta erant ergo renūciauit ita ut in dcō instr̄o ꝯtinet sed in dcō istr̄o colligit q renūciauit remediū. d. l. ij. ergo sequit q illud remediū intentare nō poterit q; reme/ dium tollit tacite et expresse ⁊ siue exp̄sse: siue tacite. Renūciet sa tisfactum est illi. l. ij. hoc firmat odof. nico. de mat. bal. ⁊ saly. in d. l. ij. vbi dicūt q tacite pōt renunciari remedio illus. l. ij. nisi ex/ presse fiat de illo mētio reos sequit. d. Jo. de imo. in cōmento. c. cū contingat de iureiur. ⁊ oēs in cōi allegāt. l. cū querit. §. vendi tor. ff. de edē. edic. ⁊ q hr̄. in. l. i. ad fi. ff. de acti. emp. Sz pōt alle gari melio; tex. in ꝓpria materia. l. domum ad fi. ff. de Zben. em pt. vbi si domus erat combusta ⁊ empto; sciebat illam esse cōbu stam ⁊ nihilominus emit domum tenet soluere integrum p;e/ cium tanq̄ domus esset integra ⁊ sibi imputet ex quo sciebat. ⁊ p cōsequēs ibi vī cāus formal' de hoc. Cū ergo iste vēdito; sciebat res vēditas ⁊ qualitates illaz ⁊ vēdidit ꝓ p̄cio ꝯuento posito q nō essent verba pregnātia ⁊ renūciationis posita in dicto instr̄o sed solū ⁊ dū taxat constaret ō scientia sufficeret ad excludēdum uēditorē a remedio. d. l. ij. p tex. d. l. domuz ⁊ p q̄s ex hoc nullo mō pōt intentare remediū. d. l. ij. Et de hoc ēt alle. tex. in īdiui duo in. d. c. cum cā de emp. ⁊ ven. in. ℣. vltra dimidiā iusti precij fuisse deceptū ubi iō intentat remediū illius. c. q; fuit deceptis vl tra dimidiaz ergo eoipso q nō est deceptus q; sciuit vez p̄ciū ⁊ tū vendidit ꝓ illo p̄cio nō pōt dici deceptis. c. scienti de regulis iu ris li. vj. l. cū donationis. C. de transl. cuz si. vī ꝓbat ille tex. apte q tacite pōt renunciari remedio illi⁹. c. ⁊ illius. l. ij. cū ergo sciue rit iustuz preciū ille vēdito; ar. l. qsqs. C. de rescin. ven. nō potest dici deceptis ergo tacita renunciatio fuit sufficiēs. Et per ista ꝓ batur manifeste q potuit ille vēdito; renūciare remedio. d. l. ij. ⁊ q sufficiat tacita renūciatio. Et si nihil dicat amice iste uēditor ignorabat uez preciū rerum uenditaz dico q istud dicere est Z cāum. d. l. qsqs sz posito nō tū ꝯcesso q sit ita q ille vēditor igno rauerit uez p̄cium q nō est vez nihilominus q nō pōt itentare remedium illi⁹. l. ij. ⁊ assūmo tale assumptū circa hoc vbicūqz nō est certa scia ī specie sed est ī gñe tūc renūciatio ꝓhēdit igno rata ⁊ incognita iste ē cāus singularis. in. l. q iure. ff. de re mili de quo tex. facit festū ibi ang. ⁊ idem ang. i. l. si cū uel in vtero. C. de testō mili ⁊ ī auc. ex cā. C. ō lib. pre. ⁊ i. l. q rome. §. duo frēs. ff. ō ℣. ob. ⁊ i. l. tres frēs. ff. ō pactis ad renūciatiōes ut ꝯhēdāt ī co gnita. Nō ī casu nr̄o cū iste vēditor apposuerit ℣ba ita piguia ⁊ lata ō gb⁹. j. oñdet vī voluisse q ēt si ignorasset vez ualorē dcā rum rerum uolebat non venire Z rōne p̄cij modici. ⁊ in iusti. Re/ stat nunc exanimare verba formalia illius renunciationis. ⁊ in ea dicitur quo dicere uel pretendere posset ipse. d. iacob⁹ suo ⁊ dcō nomine se fore deceptum in dimidia uel aliter rōne iusti p̄cij. vī q ex dictis verbis possit assumere fundamentum aduersa ps di cēdo hoc mō remediū. d. l. ij. ⁊. d. c. cū dilecti ⁊ si. loquūt q̄ vē dito; vēdidit minus dimidia iusti p̄cij sed ī. d. instr̄o dī ōceptū ī dimidia iusti p̄cij vñ non dicit vltra dimidiam ⁊ sic verba illa nō sunt cōformia remedio. d. l. ij. que vult q vltra dimidiam interue niat deceptio vñ vī. q ī dimidia non possit venire Z uenditionez sed vltra dimidiam bñ poterit q; vltra dimidiā remanebimus in dispositione iuris cōis ga sumus eī verba Zct. l. si exneus. ff. de condi. ob cau. cū si. Vñ nō dī in dicto istr̄o ultra dimidiā ⁊ hoc est q posset mouere spūs aduersaticiū sed certe istud nō ob. ⁊ ca pio formalia ℣ba illus instr̄i que dicūt cuicūqz iuri quo pretēde re posset p̄tem uenditionem ⁊ ꝯtenta in ea debere rescindi oīqz alij iuri vñ renunciauit bñficio restitutionis in integrum qūolibz ꝯpetenti ⁊ cuicūqz iuri quo posset dicere se deceptum in dimidia iusti p̄cij vel aliter. Jsta sunt formalia verba ipsius instr̄i vñ cum dixit in dimidia iusti p̄cij uel aliter illud verbum uel aliter in por tat ultra dimidiaz q; cum dixit in dimidia uel aliter iusti p̄cij illa verba iportant ultra dimidiam ⁊ si secus diceremus nihil īporta ret illud verbum uel aliter q esse non deberet ut dixit glo. in. c. si romanorum. xix. di. bal. in rubrica. C. de Zben. emp. l. si quando. ff. de le. i. cum si. Subdit postea ⁊ per q̄s cuicūqz iuri p;esentē uenditionez ⁊ ꝯtentam ea debere rescindi oīqz alij iuri. vnde ta/

ña verba aperto ore includunt deceptionem vltra dimidiã iusti ꝓcij qz exquo venditio rescinditur pp deceptionẽ vltra dimidiaz iusti ꝓcij.z sic est remediũ rescissiuz z ptes volunt q non possit rescindi p quodcũqz ius.z per oẽ aliud ius z exceptionem z ꝓbationem q̃ verba includunt remedium.d.l.ij.post illa verba qõcũqz q̃ uerba copulant maiora exꝑssis ista est glo.valde sin.ĩ.cle.i.in.℣.quibuscũqz ŏ iudicijs q̃ vult q illa uerba ꝙhẽdunt oẽm et ecclesiasticã z laycalem psonã iperialẽ z cuiuscũqz dignitatis ita dicam⁹ in casu nro q illa verba qõcũqz ius possit pretendere ad rescindendã uenditionem iportant remediuz.d.l.ij.Facit q voluit ang.in.l.q si nolit.§.sigd ita.ff.de edil.edic.q sigs promisit pñtare aliquẽ totiens quotiẽs opus erit itelligitur vsqz ad sniaz ẽt si ab ea fuerit appellatũ:vt ẽ casus notabilis.ĩ.l.grece.§. post litẽ.ff.de fideiuss.sed si dixit totiẽs quotiẽs:z qñcũqz itelligitur ẽt post sniam q dicit eẽ bñ no.Ita dicam⁹ ĩ proposito illa ℣ba quodcũqz ius ꝑcedentib⁹ illis verbis de dimidia iusti ꝓcij vel aliter.z oẽz qõcũqz ius vꝫ apto ore dicẽdũ q vẽiat remediũ.d.l.ij.¶Hoc ẽt apparet ex illis verbis oiqz alij iuri que verba copulant ẽt maiora exꝑssis glo.ẽ q̃.d.io.de imo reputat sin.in cle.i.ŏre iudi.ĩ glo.ij.ubi si dꝫ cã spũalis z queuis alia uenit cã ꝓbana zc.ut ibi hꝫ z ego alle.tex.z gl.sibem ĩ cle.ne romani de elec. Ita ĩ proposito illa verba oẽ aliud iportant maiora exꝑssis z per ꝙs iportat ius illi⁹.l.ij.z facit tex.ꝙiuncta sua glo.in.℣.quo uis mõ in cle.fi.ŏ sen.exco.q̃ verba nõ solũ ꝙhẽdũt remediũ.d.l.ij.in gñe z in ꝙfuso.sz ẽt i specie z in indiuiduo qz dicẽdo ꝓmisit nõ venire ℨ ex beneficio restitutiõis in itegz z ex cla gñali qũlz ꝙpetenti z cuiuscũqz iuris posset se dicer deceptũ ĩ dimidia vꝫ aliter iusti ꝓcij z rõe cuiuscũqz iuris quo posset rescidere dictã uẽditionez aut contenta uenditionez aut ꝙtenta in ea.z rõe oiszq alterius iuris ℨ predicta oia z singula q̃ verba iportant factum z q̃litatem facti ut est solẽnis doctrina.bal.in.l.i.C.qui accu.nõ pos.z faciat gl.ĩ.℣.in singulis de elec.li.vj.z ꝓ ꝙs illa verba inferũt q renunciauit remedio.d.l.ij.Et si dicaꝫ q nõ sunt ℣ba singularia z idiuidua iportantia remediũ.d.l.ij.ad hoc dico vna cum dño bar.ĩ.l.i.ff.ŏ vꝫ.z pu.ubi dicit q subtitutio dꝫ exꝑssa tribus modis.primo ĩ gñe ꝓ no.ĩ.l.lucius.ff.de vulg.z pu.z q no.glo.in.l.ꝓcibus.C.de ipubez quedã dꝫ expressio in spẽ q̃dã est exꝑssio in diuiduo z faciat silẽ q dicimus ŏ no.in.l.siquis in ꝓncipio testi de le.iij.q̃ regrit spãlem exꝑssionẽ in casu quo loquitur z tñ sufficit q fiat ĩ specie non tñ regrit q fiat in singulari.Cũ ergo ĩ proposito nro posito non tamen ꝙcesso q deberet fieri specifica mentio illius.l.ij.tñ sufficit qõ fiat ĩ specie lz non fiat in singulari uel in indiuiduo.Jõ dixit bar.ĩ.l.i.ff.sigs in ius vo.noĩe q si qs renunciat oi ꝓuilegio fori lz nõ exꝑmeret ŏ illo ꝓuilegio fori q hẽnt scholares tñ sufficit ex eo qz tex.dic ibi spãliter z nõ dicit singulariter:nã sufficit q spẽs ꝓuilegij exꝑmatur ꝑm suã speciez nõ aut ꝑm suã singularitatem alle.l.fi.C.q cũ eo z ita dicit debere ĩtelligi q hꝫ ĩ corꝑore de here z fal.§.pe.z cũ hoc dicto transiuit ibi bal.z idem bal.ĩ.l.edita.C.de eden.i.xxvj.col.ĩ.℣.mõ videamus vbi dicit q quedã spẽm requrũt q̃dã requrunt in diuidualitatem z in ista requirit specificatio spãlissima et in diuidualis z sic cũ in casu nostro nõ appareat vbi in diuiduali specificatõe:ergo requiritur spãlis que colligit ex illis ℣bis appositis in ipsa renunciatione.Faciat q voluit bar.ĩ.l.filiussa.de dona.ubi dicit q nominatim dꝫ fieri q fit ℣bis gñalibus.l.ticius.ff.de lib.z po.non tñ sufficẽ fieri ℣bis gñalissimis.ut ĩ.d.l.tic⁹ dixit idẽ bar.qõ satis dꝫ nominatiz facere ille q nominat spẽm z q voluit bar.in.l.sigs mihi bõa.§.iussũ.ff.ŏ acqr.here.ergo posito q ĩ spẽ dz fieri mentio ŏ remedio.d.l.ij.tñ sufficit q fiat in gñe lz nõ in genere generalissimo.Ñ nõ opz q fiat singulariter z ĩ diuidualiter Et per ꝙs satis fuit facta mẽtio sufficiẽter p illa verba.Faciat ẽt q pulcre voluit bal.in.l.humanũ.C.de legi.vbi dixit q quotiẽs ℣ba non ꝑñt adaptari nisi ad vnam spẽm testi.i.ad testamentũ in mediate ꝑcedens illa ℣ba non obstãte aliquo alio testõ hẽntur loco verborum singularium z in diuidualium alle.l.i.z.ij.ff.ŏ lib.z po.z q no.archi.ĩ.c.i.de ꝙsti.li.vj.z idẽ uoluit.d.pau.de ca.in suis consilijs ꝙsilio.cccxi.icip.in facto pñti ponaz primo ꝙclusionem.Cum ergo in casu nro illa ℣ba uel aliter z illa ℣ba cuicũqz iuri quo possit rescindere dictam uenditionem z cõtenta in ea non ꝑñt comode adaptari nisi ad remediuz.d.l.ij.sequit q hẽntur loco ℣borum singularium z in diuidualium z ꝓ ꝙs posito non tamen ꝙcesso q regrat mentio spãlis satis est mentio spãlis facta de illo remedio imo videtur facta mentio indiuidua z singularis ex quo non põt adaptari nisi ad remediũ.d.l.ij.z ꝑ ista d.iacobus renunciauit remedio illius.l.ij.¶Nec obstãt in ℨriuz allegata.Primo cũ dꝫ q ẽt si est qs decep.j.dimidiã põt in foro ꝙscientie agere primo illud non est verũ qz in ℨrium est cãus ĩ .d.c.cũ cã z.c.cũ dilecti z supius dicta.Secũdo qz in cãu nostro nulla interuenit deceptio imo interuenit scientia qz renunciauit remedio quo posset rescindere dictã uenditionem.Nec.d.ant. loquitur eo casu quo qs renũciauit omni iuri quo posset venire ℨ uenditionem z ꝙtenta in ea ut fuit in casu nro .ergo nam dolus non in ferꝫ scienti.Nec ob.cũ dicebatur q.d.l.ij.regrit specificam mentionẽ ut quis non possit illo remedio vti qz vt supius dixi.in ℨriuz est.casus in.d.l.domũ z ℨrium tenẽt oẽs scribentes.z probate in.d.c.cũ cã.Et ẽt glo.q̃ allegaꝫ in ℨriũ in.d.l.ij.dũ dic de iuramẽto ponderer bñ qz non ꝓbat id ad q allegabam lz.n. dicat q iuramẽto non venire ℨ uenditionez: uenditor vꝫ renunciare remedio illius.l.ij.qz iuramentuz operatur virtutem clausule specificate qz sit ita q iuramentum opare virtutem clẽ specificate. tamen non dicit illa gl.q.d.l.ij.regrat specificam mentionẽ vñ ista stant simul qõ ꝑ iuramentum renuncier remedio.d.l.ij.z tñ illa.l.ij.non regrat in diuiduam mentionẽ.item qz iã interuenit ĩ diuidua mẽtio z specifica ut supius dixi ergo zc.Nec ob.cũ dꝫ q illa verba renũciationis posita in dcõ instrõ non fuerũt verba illius.d.iaco.qz istud est falsum z ℨriũ tz bald.in locis supius allegatis z ẽt qz lz bar.ita dixerit.ĩ.d.l.i.ff.ŏ iur.codi.tñ illud nõ ẽ silẽ cãui nro qz illa verba ex certa scia posita in dcõ instrõ sunt de suba instrĩ z notarius tener apponere facit q no.in.c.cuz.ꝑ. tabellio de fide.instru.z.i.l.fi.C.de cõdi.ex le.z ĩ.c.fraternitatis de hereticis.Sz in cla codicilari nõ est ita qz nõ est de suba testi ideo merer allegari illud dictũ bar.ℨ hanc ꝙsultationẽ.Item qz illud dictum bar.non est verum qz si de cõi stillo notariorũ apponuntur certe clẽ dico q veniunt de mente z uolũtate ipsaz ptiũ tex.est singularis .ĩ.l.gñalis.C.ŏ fideiuss.vbi notarius ꝑsumitur rogatis aptibus apponere oẽs clas ꝙsuetudinarias.iõ vꝫ ẽt notarius rogatus apponere clam codici.qz ẽ de cõi ꝙsuetudine apꝓbi solita ergo:fateor tñ q si eẽt ꝙsuetudo vni⁹ notarij z nõ cõis omniuz notariorum esset vez dictũ bar.Item qz in casu nro ista cla ex certa scia est de suba ipius instrĩ non enim dz notarius ꝓficere instra inter eos qui ignorant factũ.l.furiosũ.C.qui testamẽta facere pos.bal.in.l.post diuisionem.C.de iur.z fa.ignor.Et ex ꝓdictis ꝙcludo ipm.d.iacobũ non posse itentare remediũ.d.l.ij.z ẽt si fuisset lesus in min⁹ dimidia iusti ꝓcij nõ posset q̃rimoniam in iudicio seculari aut in foro aie z ita ℨ ipm.d.iacobum cõcludo.Laus.Deo.d.andreas de bartolameo.sciculus mesanẽsis vtriusqz iuris interpres.in hac tempestate ꝓmarius.

¶Casus consilij.xxij.

¶Utrũ z qñ z ex qbus ꝑsumatur ℨctus vsurarius uel simulat⁹. Et an species simulationis debeat ꝓbari.Et de intellectu.c.ad nram de emptione z vendi.Et.c.illo vos de pigno.Et an amicitia z affinitas a pari ꝓcedant.Et an ꝓscribatur actioni ꝑsonali spacio.xl.annoz.Et an heres bonefidei succedẽs suo auctori qui fuit in mala fide lucretur fructus.Et an tempora ꝓscriptiõis currant tempore guerre uel etiam mortalitatis.Et an ꝓscribatur iuri facultatis uel ei q dependet ex alieno arbitrio.Et an possit tolli ꝓscriptio pcõ ꝓuatoz.Et maxie p illa ℣ba ꝓmisit oia z singula i dcõ mrimõio ꝙtẽta obꝺuar.z ℔ ℣ba an tollãt ꝓscriptõnẽ.

Clementissimum deum oro ut sua solita clemencia ueritatem mihi apiat in presenti ꝙsultatione amen.Visso puncto z celebri consilio:reddito p celeberimum iurisco.d.bñdictum de barzis mihi ꝑem sumo honore obseruandũ q pñtẽ ꝙsultationẽ ita ad sũmũ enucleauit ut nulla sit ulterior examinãdum prouincia assumenda.Jdeo aliqua breuiter ꝑcurram.Lapio ꝓmã dubitationem z vꝫ añ oia tale instrũm non esse sĩlatum ex eo qz ex prima sui figura nõ apparet simulatuz .ergo sequit q tale esse ꝓsumit quale apparet ĩ ꝓma sui figura fac.c.illo vos de

pignor. vbi ꝓbatur ꝙ talis ꝑsumiꝫ esse ℨctuꝫ qualis apparet in ꝑ
ma sui figura. l. ꝙuis. C. si quis alteri vel sibi. ⁊ ibi bal. vbi non ꝑ
sumitur ℨctus esse siꝫatus. l. cū ꝓcibus. C. de ꝓba. ⁊ iō dixit idem
bal. i. l. abanastasio. C. māda. ꝙ adeo ꝑsumitur instrm eē ueꝝ ꝙ
allegans illud fore simulatum dꝫ exprimere formam ⁊ q̄litatē siꝫa
tionis ⁊ voluit bar. in cōsi. petrus nicole vbi dixit ꝙ ille q vult di
cere ℨctum siꝫatum non sufficit si dicat siꝫatum in gñe sꝫ dꝫ exꝑ
mere qua specie siꝫationis sit siꝫatus alꝫs intentio eēt in certa nec
aduersarius certificareꝫ nulla alia fcā declaratiōe ille ℨ quem di
ceret ℨctus siꝫatº hēret obtinere. l. i. ff. de eden. i ꝓn. l. pompo
nius scribit si frumētum. §. fi. ff. de rei ven. ⁊ idem bal. i. c. primo
de notis feu. dixit tale ꝑsumi instrum q̄le apparet in ꝓma sui fi
gura ⁊ in. c. i. de feuda. da. inui. l. ꝙmiſ. dixit idem bal. nō ꝑsumi
instrum simulatum sed ꝑsumi verum ⁊ idem bal. i. l. i. C. si. ꝓuus
extero se. em. man. in vltia col. dicit istud eē menti tenēdū q: qñ
cūqꝫ vos vocemus venditionem imaginariā istud dꝫ ꝓbari actū
abinitio. ⁊ iō si vnº faciat uenditionē ⁊ vult ꝙ sit siꝫata debꝫ agi
abinitio inter ꝓtes ex eo enim ꝙ ex post facto actum ꝓbatur nō
redderetur venditio siꝫata ꝙ dicit esse notabile ⁊ idē bal. in. d. l.
cum ꝓcibº dicit ꝙ idubio instrum ꝑsumitur verum. l. non falsum
verum ideſt nō siꝫatuꝫ et iō dixit idem bal. i. l. si non verū. C. de
dona. inter virum ⁊ vxo. ꝙ instrum siꝫatum dr largo mō falsum
⁊ iō nō est ꝑsumēda falsitas que peccat in iur nature ut dixit bal.
in. l. falsus. C. de fru. Cum ergo in casu nostro non appareat ex
sui forma ⁊ figura istud instrum esse simulatuꝫ sequitur. ꝙ cessat
omnis ꝑsumptio simulationis ⁊ iō dicebat. d. car. zanbarella in
. c. ad nostram de emptio. ⁊ ven. se de facto ꝙsuluisse mantue qui
dam habuerat a ticio centum ⁊ fecerat eidem ticio venditionez
de quodam fundo valente ducenta demuꝫ ꝑ aliud instruꝫ ꝓmiſ
sit ticius reddere ꝑdium redditis sibi centum ꝙ ex hoc non po
tuit ℨctus iudicari vsurarius ex quo non fuit factum pactum de
ꝙputando fruct. in sortem quo casu eēt secus. alle. cꝙ. in. l. iij. C.
plus ual. ꝙ agi. vbi dixit ꝙ si interuenit pactum de retrouenden
do ⁊ ꝙ gs sit usurarius ⁊ etiam puitas ꝓcij non ꝑsumitur ℨctus
feneraticius q: lꝫ quis sit verus usurarius tñ ꝑt facere verū ℨctuꝫ
emptionis. ℨ Sō i casu nr̄o multo minus instrm istud poterit ꝑ
sumi vsurarium. vñ lꝫ interuenerit puitas ꝓcij ⁊ pactū de retrouē
dendo ⁊ ēt suspitio ꝓsone emptoris nihilominº cessabit ꝓsump
ptio siꝫationis maxie cū nō simus i actu ꝓhibito nec inter perso
nas ℨbere. ꝓhibitas ergo ⁊ ꝑ ꝙns istud instrm nō ꝑt dici siꝫatū
Preterea posito ꝙ esset siꝫata ista uenditio tñ nō poterit ille vē
ditor aut sui hr̄des dicere tale Instruꝫ esse siꝫatuꝫ vñ bar. i ꝑalle.
ꝙsilio petrus nicole dixit ꝙ uēditor nō ꝑt dicere ℨctum siꝫatum
aut ficticium ⁊ idem voluit. i. l. sicut. §. supuacuū. ff. qbº mo. pig.
uel ipo. ⁊ in. l. post ℨctum. ff. de dona. ⁊ hoc ſegtur idem. d. car
dinalis in. d. c. ad nr̄am vbi alle. illud dictum bar. ar. l. si credito
ribus. C. ō seruo. pig. da. manu. ⁊ idē etiam voluit. d. cardinalis
in. c. illo vos de pignor. l. cum confitearis. C. de reuo. dona. ⁊ in
his cāibus in qbus excludiꝫ qs adūciendo instrum simulatū in
eisdem casibus excluditur eius heres nisi eēt talis heres cui testa
tor haberet necesse relinquere sicut est patronus uel filius usqꝫ
ad legitimā ut. l. iij. ⁊ ibi glo. in ℣bo reuocare ⁊c̄. C. ō reuocā. his
q̄ in frau. cre. ergo sequiꝫ ꝙ sic ille uenditor non potuit dicere ℨ
ctum fore siꝫatum ita nō poterunt eius heredes dicere de ista siꝫa
tione ⁊ ista erant q̄ faciebant dubiuꝫ in hoc primo q̄sito: sed istis
matertere discussis et exaiatis apparebit ℣itas in aperto. ¶ Et lꝫ
ista sint colorata ⁊ apparentia satis tñ istū cāum non attingūt iō
illis non obstantibus puto ℨrium esse de iure ℣ius ꝙ istud instrumē
tum sit simulatum ⁊ ꝙ tā ipse uenditor si uiueret q̄ eiº heredes
ꝑt dicere de simulatione ⁊ quod hoc sit verum sic oīdo. Et an
oia ꝑmito ꝙ plures presumptiones iducūt plenam ꝓbationem
ita dixit gl. in. l. ij. ff. de ꝓcu. tu. ⁊ in. c. accedens ut lit. non cōte.
el. ij. c. cū cām de ꝓba. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. bar. in. l. i. §. itē
cornelio. ff. de questio. bal. in. l. sciāt. C. de ꝓba. ⁊ in. l. iij. C. ad. l.
iul. maiest. Jo. de imo. i. c. veniens el. i. de testibus. d. abbas in
c. tertio loco de ꝓba. facit. l. excipiuntur. ff. ad sylla. ⁊ ꝙ voluit.
d. pe. de ancha. ꝙsilio. cclxv. Secūdo ꝑmito illud ꝙ voluit bal.
in. l. illicitas in ꝓncipio. ff. de offō ꝑsid. ubi dixit ꝙ ℨctus in casu
illo fuit siꝫatus iō subdit ꝙ poterit in plorari iudicis officium ut
non ꝙueniaꝫ ex illo ℨctu. ⁊ hoc ꝑ gñalē. equitatē illiº. l. alle. odo.
⁊iō bar. in. d. l. post ℨctum. ff. de dona. i. iij. col. in verbo sed vē
ditor ipse poterit dicere cōcludit ꝙ siqs vult dicere ℨctum factū
in fraudem nō ꝑt alle. d. l. si creditorib⁹ ⁊. d. l. cū cōfitearis. Au
vult dicere venditionez fuisse ficticiam nō in fraudē alicuius ꝓua
ti uel fisci. sed ex aliqua honesta cā tūc poterit dicere alle. l. ꝙuis
⁊. l. cōꝓponas. C. siqs alter. uel sibi qnimo plus dixit bar. ꝙ si
quis in fraudē simulate alienauit. ⁊ vult dicere ℨctū siꝫatū ⁊ alle.
siꝫationē quo adiuuādam suā itentionē ut qꝫ agebat rei vendica
tiōe ad fundū venditū ⁊ traditū ⁊ opponebaꝫ ℨ eū de vēditione
⁊ ꝑ ꝙns ipe nō erat dns �sꝫ emptor ꝙ nihilominº ad iuuandā suā
itentionē poterit dicer ℨctū vēditōis fuisse siꝫatū ⁊ ficticiū ita pul
cre dixit bar. i. l'. iusiurandū ꝙ ex cōuētiōe. §. fi. cū. l. se. ff. de iure
iurā. ⁊ bñ facit in. d. l. illicitas in principio ⁊ i. l. i. ⁊. l. iij. C. plus va
lere ꝙ agiꝫ ⁊ in. d. c. illo uos ⁊ in. d. c. ad nr̄az. Et in eisdez cāibº
in qbº admittiꝫ ℨbens ad dicendū ℨctū siꝫatū i eisdē cāibº admit
tiꝫ eius heres ut voluit bar. i ꝑalle. ꝙsi. petrus nicole. ℨ Sō in ca
su nr̄o ꝑsupponiꝫ in pūcto ꝙ ille uenditor ex honesta cā fuit idu
ctus ad faciendam istā imaginariā uenditōnē q: cū iret ad bellū
cum ꝓncipe ⁊ dño suo timēs ne caperēt ab hostibus ⁊ oporteret
aliēare ꝑmoniū ut se redimeret ab hostibº finxit ⁊ siꝫauit istā vē
ditionem ut si ꝓtingeret eū capi ab hostibº dns eiº uidens eum
non hr̄e bona ex qbº posset se redimere: redimeret eū de suis bo
nis ⁊ sic de bonis ipsiº ꝓncipis ⁊ dñi sui ⁊ ista fuit cā honesta que
sufficit vt venditor possit dicere venditionē hanc fuisse imagina
riā ⁊ siꝫatam ⁊ sic poterit ꝓncipaliter dicere hanc vēditionē fuis
se siꝫatam ⁊ ēt poterit uti pratica bar. i. d. l. iusiurandum. §. fi. ut
agat rei vēdicatiōe. ⁊ ꝓbet se dñm dictaꝝ rez ⁊ si hr̄des illiº ima
ginarij emptoris dicant se fore dnos ꝓp ℨctum venditionis po
terunt replicare. de siꝫatione ad quo adiuuanduꝫ suā itentionē.
Et sic apparet ex istis ꝑsupositis ꝙ ista siꝫatio nō fuit in fraudez
⁊ ꝑstat instam cām dicendi ℨctum nullū ⁊ siꝫatū. ℨ Sō oꝫ instare
si in veritate possit ꝑsumi ⁊ ꝓbari ꝙ ista venditio fuerit siꝫata stā
te puncto ⁊ themate supradcō ⁊ certe oīdo hoc in cōuincibiliter
hoc mō ꝑsūptio legis est ꝓbatio ita ꝓbat tex. i. c. pōtifices. xij. q.
iij. ⁊. c. registi in ℣bo ꝓbaꝫ de testi. ⁊. c. ad nr̄am de emp. ⁊ vē. ⁊
tex. cum sua gl. i. l. i. C. de testa. mili. cōiter tñ allegatur gl. elegās
i. l. si tutor. C. ō pericul. tu. que uoluit ꝙ dicaꝫ ꝓbatio liqda sed
certe optime hoc decidit tex. cuꝫ gl. in. d. l. i. de testō mili. mō ꝙ
ex iuris dispositione ꝑsumaꝫ talis uenditio esse imaginaria ⁊ siꝫa
ta ⁊ ꝑ ꝙns erit ꝓbatio liqda de mōstratio ad occulū. Primo dr
in puncto ꝙ erat amicitia ⁊ ꝙpaternitas inter istos assertū vendi
torem ⁊ assertum emptorem quo casu regulam hēmus. in. l. data
iaz ꝑdem. C. de dona. ꝙ inter ꝙiunctos de facili ꝑsumitur siꝫatio
⁊ fraus. Jta ⁊ eodem mō dicemus ꝙ inter amicos de facili ꝑsu
mitur fraus ⁊ dispositio loquens de ꝙiunctis hꝫ locuꝫ in amicis
hoc decidit gl. q̄ cōiter allegaꝫ ꝑ singulari i. l. i testō. ff. de fidei.
lib. q̄ vult ꝙ sicut testamentum minus solēne dꝫ inter ꝙiūctos vt
. l. hac ꝙsultissima. §. siqs aut. C. de testa. eodē mō valet iter ami
cos ⁊ idem voluit glo. i. l. si iure. C. de testa. manu. ⁊ ibi bal. ma
gnificauit illas duas gl. ⁊ allegato tex. i. l. cū alienā. C. ō lega. cō
iūcta. gl. in. d. l. i testō q̄ ꝓbat ꝙ dispositio. d. l. cū alienā loquēs
derelicto fcō ꝙiūctis hēat: locū in relicto fctō amicis ut debeaꝫ ex
timacio ꝙ ē solēne ad declarationem. c. filius ō testa. ⁊ alle. bal. i
indiuiduo. i. l. si qs ad declinādā. C. de ep. ⁊ cler. i vltia cōe vbi
dicit ꝙ sic relictū eꝑo a suo ꝙiūcto nō acqriꝫ ecclesie quo ad por
tionem canonicam. ita nec acqriꝫ de relicto eꝑo a suo amico. ⁊
ēt de hoc allegato glo. i terminis i. d. c. registi et facit. c. ij. xij. q.
ij. ⁊ faciat glo. q̄ reputaꝫ singularis. i. l. ij. C. i qbº cau. colo. cēsi.
li. xj. q̄ dicit ꝙ appellatiōe suoꝝ veniūt amici ⁊ voluit bal. in rñ.
c. si pr̄ de testa. li. vj. ⁊ bñ faciat ꝙ ipse voluit i. l. i. C. q accusa. nō
ꝑñt. Et sic dispositio loquēs de ꝙiunctis hꝫ locū in amicis. Cuꝫ
ergo de facili ꝑsumaꝫ siꝫatio inter ꝙiunctos ut in. d. l. data ergo
eodem mō repieꝫ inter amicos. facile enim est repire amicū cum
quo aliqs fingat aut siꝫet ex cā honesta ut fuit in casu nr̄o. Et sic
ex isto capite erit magnū iudiciū ꝙ huius uenditio fuerit imagi
nariam vel siꝫata timuit enim futurā captaz ab hostibus ⁊ ꝑ ꝙns
redemptionem fiendam de suis bōis iō repit istū amicū cuꝫ quo
finxit ⁊ siꝫauit talē venditionez ⁊ ista est ꝓma ꝙiectura simulatio
nis vꝫ amicia illius emptionis. Secūda ꝙiectura ē qꝫ nō apparē
te necessitate distrahēdi. dictº venditor meliorē rē ꝙ hēret i bōis
vendidit ut iā supponiꝫ i pūcto quo cāu ꝑsumiꝫ siꝫatio ⁊ imagi
natio iste est cāus singularis. i. l. fūma cū rōe. ff. ō pecul. quē tex.

ad hoc ꝓpositū alle.ang.vbi dixit q̄ siqs alienat meliora bona q̄ hz in patrimonio z retinet min⁹ vtilia vī i fraudē facere alle.l. ois.§.luci⁹.ff.q̄ i frau.cre.z in auc̄.de trien.z semis.§.q̄ sepe z idē ang.i.d.§.luci⁹ dixit q̄ ꝑsūptio illi⁹.§.nō cessat si forsaz oia bōa meliora alienat dicit esse casum sin.i.d.l.sūma cū rōne z fac̄ q̄ voluit bal.in.l.fra⁹.ff.de legi.dixit q̄ ꝑsumit fraus z sīlatio ex plurimis puis faciēdovnū magnū.alle.l.nomen.§.i.ff.de.le.iij. z glo.ibi que ibi q̄ ois ferre suba erat i calēdario.Jō fra⁹ ꝑsumitur alle.d.§.luci⁹.idē ēt voluit bar.in.d.§.i.q̄ si alienat meliores res vī in fraudē facere ac si ois res alienasset all.illam gl.do min⁹tū consulens allegauit bar.in cō.lxxij.z idē voluit.d.meus Jo.de imo in.d.l.fi.ff.de stip.ꝓno.z idem voluit ang.in auc̄. si iam necesse.C.de dona.añ nupti. Et ista est secunda ꝑsumptio silationis q: cū in casu nostro iste vendito: vēdidit meliores res q̄s hēbat in pr̄monio nūc erat aliqua necessitas uēdēdi sequitur q̄ simulata z imaginaria fuit talis venditio. Extat tertia p:esumptio silationis vz quitas p̄cij cū pacto de reuendendo cū iste terre valebant triplū ultra id quo vendite fuerūt quo cāu tanta vilitas p̄cij cōiuncto pacto de reuendēdo facit ꝑsumi uenditionez silatam nō enim ē ꝑsumptio q̄ ille uēdidisset res suas pr̄monia les z meliores quas habebat ꝓ p̄cio tam vilissimo ar.l.cum de i debito.ff.de ꝓba.z.c.sup hoc de renun.z.d.l.sūma cū ratione. Añ pulcre dixit.d.ant.q̄ qñ cōcurrit quitas p̄cij cū pacto de reuendēdo ꝑsumitur Jctus vsurarius z silatus maxime dicit si factum eēt illud pactum de reuendendo post certum tp̄s vel simpliciter qñ placuerit uenditori ita dixit.in.d.c.ad nr̄am de emp. z ven. Per quo dicto est glo.fin.i.c.quest⁹ de vsuris q̄ vult q̄ quitas p̄cij cū pacto de reuendēdo facit ꝑsumi Jctum vsurariuz p̄cipue si empto: ꝙsueuit vsuras facere alle.c.illo uos qui tex.ꝓbat hanc doctrinam in verbo p̄sertim que ipo:tat idem q̄ maxime z sic est implicatiua ut ē tex.in.l.illud.ff.p:esertiz z c̄.ff.ad.l. acql.c.ptuas de simo.c.illud de ꝑsump.Et sic glo.in.d.c.conq̄stus vult q̄ in non solito fenerari ꝑsumitur Jctus vsurarius ꝓp quitatem p̄cij z pactū ō reuendendo z istud voluit Jo. de imo. in.d.c.ad nr̄am q dicit eē ratiōabile tenere illā glo.z istud etiaz segtur.d.abbas in.d.c.cōquest⁹ z idē voluit archi.in.c. pleriqz xiij.q.iij.q̄to ergo fortius in casu nr̄o ꝑsumere ista venditio imaginaria z silata ꝙcurrentib⁹ ꝑfactis ꝙiecturis si ꝑsumit Jct⁹ vsurari⁹ ex illis duab⁹ ꝙiecturis ꝙcurrentib⁹ duz taxat.s.quitate p̄cij z pacto de reuendendo z alle.tex.in idiuiduo i.c.i.i.ff.qs enim dubitat z c̄.in ti.q̄liter olim feu.po.alie. ubi quitatis p̄cij in dicit p:esumptionem simulationis z fraudis.z maxime q: dixit gl.val de fin.in.l.semper in ꝙuentionib⁹.ff.de reg.iur q̄ nō ꝙgruit honesto viro emere minus iusto p̄cio z alle.illā glo.bal.in auc̄. ad hoc.C.de vsur.z in.c.si ꝓponenti de rescriptis z i.c.cū cāz de testi.vñ si erat amic⁹ ille empto: illius venditoris non est ꝟisimile q̄ ita decepisset in tam magna q̄titate in p̄cio dictaꝝ rez vēditarū nō fecisset ut ꝓbus vir nec fecisset ut amic⁹ ergo z c̄.Faciat q̄ voluit.d.pe.ō anc.suis ꝙsilijs ꝙsilio nono incipit plurime ꝙiecture vbi ꝙsuluit q̄ pactum de reuendēdo.z quitas p̄cij cū alijs cōiecturis de qb⁹ ibi per eum inducit p̄sumptionē simulatōis z vsurarie paruitatis. Et ēt pōderet dñs iudicās si iste Jct⁹ venditōis silate diustetit occult⁹ q: ēt ex hoc ꝙhendit ꝙiectura fraudis z simulatiōis ita formaliter dixit.d.bal.in.l.si filia.ff.so. ma.alle. Ja.de are.ibi z sic ēt ꝙhendit fra⁹ z silatio. Preterea alia ēt vehemēs ꝙiectura silationis colligitur ex eo q: ille uenditor stetit in possessione post celebratam illā simulatā venditionē quo talis cōcessio iducit maximū argumētū ꝑsumende silatiōis.hoc dixit. d.pe.de ancha.i dcō.ix.ꝙsilio alle.l.sicut.§.sup uacuū.ff. quib⁹ mo.pig.vel ipo.sol.z ideo idē dñs pet.i.d.c.illo uos dixit q̄ ex hoc p:esumit Jct⁹ usurari⁹ z ꝑsumit venditio silata z ēt imaginaria eoipo q̄ empto: ē passus uenditorem possidere z eē in possessione diu alle.bar.i.d.l.post Jctum z in.d.l.sicut.§.supuacuū.z dñs abbas.i.c.illo vos dic̄ q̄ si uēditor remāsit in possessiōe rei vendite satis est ꝑsumendū Jctū eē silatū z bar.i.d. ꝙsilio petr⁹ nicole z bal.i.l.ij.C.de repud.here.z i.c.i.ō feud.da.iuicē.l. cōmis.z idem bal.i.d.l.fraus z in.l.i.C.ō dōa.añ nup.z io.ō imo. in.d.c.ad nr̄am z in.d.c.illo uos. Añ nō est ꝑsumendū q̄ si ista uēditio fuisset vera venditio z nō fuisset silata empto: fuisset passus illū uenditorem stare in possessiōe rez vēditaꝝ z illas dare ad affictū z locare ipo emptor sciente patiēte nō Jdicēte. Et iō pul-

cre dicebat bal.i.l.ꝓ retentione.C.de vsur.q̄ dicta i p̄cedētibus videnf repetita in sequētib⁹ qñ p̄cedentia sunt ꝑparatoria sequētiū sec⁹.si sunt sepata z penitus distincta.l.ticia.§.idem respōdit. ff.de ꝟb.ob.l.fi.ff.de here.insti.l.i.ff.ad macedo cū si.cū ergo i casu nr̄o ꝓparatoriū disponēs ista venditionē imaginariā z simulatam fuit illa cā honesta z prudēti uiro digna ne si doctis vēditor ꝙtingeret capi ut alias fuit capt⁹ q̄ sua bona eēnt illa q̄ eū redimerent z bona ipius dñi: ergo hī ꝓinde ac si fuisset dicta cā exꝑssa z repetita i ipo Jctu.z iō dicebat.d.laurenci⁹ deredulfis i suo eleganti tractatu ō vsur qōe.lx.q̄ in istis talibus Jctib⁹ ꝙside rande sūt circūstantie q̄ occurere pñt.nā si indicia de quib⁹.i.d. c.illo uos z in.d.c.ad nr̄am interueniant tūc sufficit Jctum censeri usurariū z silatū idem dicit si predicta indicia non interueniant sz interueniant alia indicia equiualētia uel q̄ magis aperte fraudem detegunt z alle.dcā ꝑ se in eodē tractatu qōe.xviij.ꝑmeptis z refert se als in accidentia factis obtinuisse. Et subdit que alia indicia esse ponunt ad ꝙuicendū Jctū esse simulatuz z vsurarium q̄ ea quesunt scripta in iure vt in.d.c.illo uos z.c.ad nr̄az dicit q̄ stabit in arbitrio iudicis. Modo in casu nostro interuenientib⁹ tot indicijs ꝑsumptionib⁹ z ꝙiecturis clarū est tale istrumentū censeri silatum z venditionē fore simulatā z imaginariaz faciat ēt q̄ voluit.d.pe.de ancha.i ꝙsilijs ꝙsilio.ccxliij.incipi. ex ordie Jctuū ubi dicit esse difficile ꝓbare apte z clare Jctuz eē vsurarium cū occulte celebrenf tales Jctus z tot modos z fraudes hodie iueniant vsurarij q̄ uix ꝙuinci pñt ut cle.i.ō vsur.z dicit i dicto ꝙsilio q̄ tot indicia ꝙcūrūt ut Jct⁹ venditionis facte dicatur vicios⁹ z malitia ꝙuolutus z dicit q̄ interuenit pactuz de reuendēdo z q̄ in min⁹ dimidia iusti p̄cij fuit facta uēditio z q: vēditor remāsit ꝑsessiōe z ex hijs dñs pet.ꝙsuluit vēditionē esse simulatā z in fraudē usuraꝝ factā. Ita formaliter accidit i cāu nostro vilitas p̄cij pactū ō reuendendo ꝙtinuatio possessionis rerū venditaꝝ suspitio ꝙsonaꝝ q: amici ut supius dixi cā euidēs z honesta simulationis ergo sequit q̄ ista simul iuncta ꝓbant simulatiōez z pōt fieri talis acumulatio ad ꝓbandū ut dixi in p:ēo ꝑsupposito ergo z isto āno h bonōie ꝙsului i cāu silē z.d.uicariū epi bononiensis ꝓnūciauit talē venditionē fuisse simulatā z in fraudē usuraꝝ maxie ꝙcurrente modicitate p̄cij: z iō bal.i.d.l.ij.C.ō repu.here.dixit q̄ ꝑsumitur simulatio z fraus ꝓp modicitatē p̄cij. Nec obstant allegata supi⁹ i Jriū p:imo cū dī q̄ ꝑsumit istim uez q: istud rñdeo q̄ ius ꝑsumat instrm verū nihilomin⁹ ꝓbat Jrium Jō dixit tex.aureus i.l.quicūqz.C.de apocis publi li.x.q̄ lz Jinstrz ñ possit ꝓbari Jriū tñ Jꝑsumptionē resultātez ex istio bñ pt ꝓbari Jriū ut ē glo.fin.i.l.iurisgentiū.§.sz ferre.ff.ō pact. z ibi bal.z ang.magnifacit illā glo.ergo Jistā iuris ꝑsumptionē potest p:obari contrarium .sed glo.est solemnis .i.c.cum inter R.de electione q̄ vna p:esumptio tollit ꝑ aliam p:esumptionez fortiorē z ꝓbat.i.c.afferte ō ꝑsump.z in.c.rqsisti de testa.z ibi. d.Cardinalis z facit gl.i.l.i.C.qui aduer. quos z facit.l.iij.§.i. ff.de minor.z ꝓbat i.d.c.illo uos z i.d.l.ad nr̄az z i.c.cū i dioce si de vsur vbi ꝑ ꝙiecturas z ꝑsūptiones ꝓbat Instrm vsurariū z ꝓbat.in.d.c.cōqstus.ergo cum in cāu nr̄o ꝙcurrūt plures ꝑsumptiones z plura indicia ꝙuincentes z quincentia istud instrm fore simulatum.Ergo sequit q̄ stabit istis plurimis ꝑsūptionibus ꝙuincētibus Jctum istuz fore simulatū z facit q̄ voluit bal.i.d.l. iij.C.plus vale q̄ agi.z i.d.l.fraus z in.d.l.ij.z i.d.l. i.C.de dona.añ nup.z tex.i.d.l.oēs.§.luci⁹ z.d.l.sūma cuz rōne. Nec ob.cū dī q̄ debet ꝓbari q̄ a p:inci.ita fuit actū inter ptes de ista simulatione q: iā satis hoc ꝓbat q: iam supius fuit dictū dicta in p̄cedentibus sūt repetita insequētib⁹ qñ sūt p:eparatoria sequētiū ut voluit bal.post petrū.i.d.l.ꝑ retentionē z superi⁹ dixi sz cā p:imordialis z dispositiua hui⁹ venditionis fuit timo: capture z redemptionis fiende ō bonis ipsi⁹ venditoris z ista fuit cā volitans ꝑ aiū m illius venditoris z illi⁹ emptoris ementis z sic satis appet q̄ a p̄ncipio interuēit iste act.simulate z imaginarie uenditionis ergo z c̄. Nec obstat cū allegat dictū dñi cardinalis i q̄stione in q̄ ꝙsuluit Mantue q: quo ad illud aiaduertat.d. iudicās q:.d.cardinalis loquit qñ ñ apparebat cā p̄mordialis illi⁹ vēditōis vñ possibile ē q̄ vsurari⁹ celebret iustū Jctū vēditōis sz qñ ꝙstat ō cā puta q: ego egebā mutuo z fuit facta vēditio cū pacto de reuendēdo tūc nō loquit.d.car.quo casu Jct⁹ est vsurari⁹ z vēditio est simulata iste ē cāus singularis.in.l.iij.C.plus ualere.q̄

agit ꝺm q ibi figurat cãum odof. ꝛ bal. ꝛ saly. ĩ cãu nostro appa ret de cã hui⁹ venditionis vt supius dixi ergo stat illi cãe. Item. d. cardinalis nõ loquit qñ interuẽit tanta modicitas ꝓcij ut fuit i cãsu nostro q: ĩ triplo valebat plusq̃ fuit uendita ista res. Item q: doctrina ꝺñi cardinalis est ꝟ glo. singularem. d. c. ꝙstus quã sequit cõis opinio ut supi⁹ dixi ꝛ ẽt q: in dubio standum est opi. gl. ut dixit ia. bu. ĩ. l. i. C. q ꝓ sua iurisdi. ꝛ bal. ĩ. c. i. ꝺ ꝙsti. ꝛ in. l. cũ hr̃ditas. C. depos. ꝛ ĩ. l. ꝓcibus. C. ꝺ impub. ꝛ in. c. i. ꝺ natur. succes. feud. ꝛ ang. in. l. ij. ff. de accus. ꝛ saly. ĩ. l. traditionib⁹. C. de pactis ꝛ per ꝙs sequit ex ꝓdictis talẽ uenditionẽ fuisse sĩlã tam ꝛ imaginariam ꝛ ptes iudicis eẽ in declarando talẽ instrũm fuisse simulatuz. ¶ Capio nũc ꝺam dubitationẽ si hr̃des alber ti ꝓdicti asserti vẽditores uellẽt ꝙpellere hr̃edes Francisci ad re uendendũ ꝓiudicet eis quo ad nullitatem instrĩ intentandam. ꝛ circa hoc ꝙsidero q bal. ĩ. l. fi. §. ĩ ꝙputatiõe ad. fi. C. de iure ꝺ li beran. vbi q̃rit an hr̃es possit opponere ꝟ instrũm sĩlatuz eo cãu quo statutũ dicit q instrũm executioni mandet nõ obstãte aliqua exceptione ꝛ ꝺicẽ ibi bal. q põt opponere ꝛ monet q: instrũz sĩla tum non est instrũm cũ nõ faciat fidẽ sĩlatione ꝓbata: vñ lz supfi cialiter appareat eẽ instrũz tñ substaliter ꝛ essentialiter nõ ẽ instrũm nec enĩ ꝓprie ꝺr̃ q abusiue ꝺr̃ vt. l. itẽ ꝓtor. ff. de suis ꝛ legi. sed instrũz q non hz vĩ ꝓbãdi nõ est instrũm ꝓprie q ꝺr̃ ab instruẽ do. l. notione m. §. instrũz. ff. de ꝟb. si. statutum enim ꝺz intelli de instrĩs efficatib⁹ nõ de nullis. l. i. §. i. ff. quẽad. testa. ap. naz il lud q caret effectu ẽt noie caret. l. cũ ꝓcib⁹. C. de ꝓba. ꝛ idẽ bal. in. l. fraus. ff. de legi. dixit q sĩlat⁹ titul⁹ nõ est titul⁹ ꝛ sĩlata tra ditio non ꝓiudicat possessori. l. emptor. ff. de aqua plu. ar. ꝛ in. l. si nõ uerũ. C. de dona inter uirũ ꝛ ux. dixit q instrũm sĩlatuz ꝺr̃ fallũ largo mõ. Apparet ergo q ẽ nullũ ut. ꝺ. l. emptor. ff. de aq̃ plu. ar. Ex quo in ferro. q vbicũq instrũz est nullũ sũt nulla oĩa ꝙtenta in illo ut est cãus singularis ĩ. l. fi. ff. de ꝙsti. pecu. alle. illũ bal. in. l. si abstis. C. si. cer. peta. ꝛ facit q uoluit bal. ĩ. l. ex testõ C. ꝺ fideico. vbi dixit q si instrũm est nullũ ꝓcariũ in eo appositũ ẽt nõ tenet ꝛ in. c. i. §. i. ꝺ feud. da. in vicẽ. l. ꝙmiss. dixit idem bal. q si instrũm ẽ sĩlatũ non valet ꝓcariũ ꝙtentum in illo. Et facit q uoluit idẽ bal. ĩ. l. si ex cautiõe in ꝓncipio. iij. col. in fi. ꝛ in. l. i. C. de suffra. ꝛ in. l. i. C. de dona. añ. nup. Et iõ dixit glo. multũ sin gularis in. l. si patron⁹. §. patronũ. ff. sigd in fraudẽ pat. q si ꝓn cipalis obligatio est sĩlata: tũc ꝓsumit sĩlata oĩs cla ꝛ oĩs obligo sequẽs illã glo. alle. ꝓ singularis ꝛ aurea bal. in cõsilio incipien te filia instituta. Facit sile q dixit bar. ĩ. l. fi. §. idẽ q̃sijt. ff. de cõd. in debiti ex qbus apparet ligdo q ex quo instrũm est sĩlatũ ꝓsu munt simulate oẽs cle in eo ꝙtẽte ꝛ oĩa ĩ eo apposita ꝛp ꝙs pa ctũ de reuẽdẽdo. ꝛ iõ nõ vr̃ opus iscistere circa pactũ de reuẽdẽ do petendũ ꝛ exigẽdum a dictis heredib⁹ sed nihilomin⁹ vr̃ mi bi dicendũ q posito q ipm pactũ de reuendendo sit nullũ stan te nullo dcõ instrũo tñ si hr̃des dicti alberti volũt insistere circa il lud pactũ de reuendendo puto q possint ꝛ moueor ex gl. multũ sin. in. l. adiuo pio. ff. de riptu. nupt. q vbi act⁹ est null⁹ ex iuris dispositione nõ pñt ptes illũ ꝓbare ꝛ illã glo. magnificat bal. in l. non dubiũ. C. ꝺ legib⁹ ꝛ in. l. cũ mulier. ff. so. ma. ꝛ in. c. i. in tit. qui succ. tene. ꝛ. i. c. lator de re iudi ꝛ in. l. iubemus. §. sane. C. de sacros. eccle. ꝛ doctores in. c. cũ dilecti de emp. ꝛ ven. sec⁹ dicẽ ibi glo. qñ dolo dedit cãm ꝟ ctui mõ in casu nr̃o iam fuit in dolo ille emptor q: non suauit pactum de reuendendo ergo potuit ex tali ꝟctu ꝙuenire nec põt allegare q si hr̃des alberti intentẽt pa ctum de reuendendo q nõ possint redire ad dicendũ de nullita te instrĩ q: allegando illud pactũ de reuendẽdo non vr̃ ratificare ꝟctum sĩlatũ ex eo q: vbi ꝟct⁹ est nullus ex iuris dispositione non ꝙualidari ꝙsensu. ꝛ volũtate ptiũ vt dixit gl. singularis ĩ. l. a diuo pio. ꝛ bal. ĩ locis supius allegatis iõ si hr̃des alberti itentent pa ctum de reuendendo non ꝓp hoc vindent ꝙfirmare illud sĩlatũ instrũm ꝛ ꝓ ꝙs poterũt redire aduiam docẽdi de simulatiõe in strĩ ꝛ maxie in cãu nr̃o cũ ꝓsupponat in puncto q dicti hr̃des al berti reseruarunt sibi ius dicẽdi de nullitate ꝛ sĩlatiõe instrĩ sicut dicim⁹ in simili ĩ eo q dicit snĩam nullã ꝛ si q̃ ẽ appel. de quo est gl. fin. ĩ. l. i. C. qñ ꝓuo. nõ ẽ necesse ꝛ facit in fili q voluit bar. in. l nõ solũ. §. morte. ff. ꝺ op. no. nũ. ꝛ q no. bal. ĩ. l. pacta nouissima C. de pactis. ꝺ. anto. in. c. cũ. ¶ ꝺ. de ꝙsti. ꝛ in. c. i. ꝓut met⁹ cã ꝓ ut dicit. ꝺ. ꝙsulens. Et ex istis ꝙcludo q posito q hr̃des dicti al berti petierint hr̃des dicti frãcisci cogi. ꝛ cõpelli ad reuendendũ uigore pacti appositi ipso ĩ instrũo nihilomin⁹ poterunt dicere de nullitate instrĩ ꝛ de ei⁹ sĩlatiõe faciat qõ voluit bal. in. l. ij. C. ꝺ re scin. ven. in respõsione in. ix. col. vbi dicit q si decept⁹ vult qõ ꝟ ctus valeat tũc ex eo orit actio alle. l. in cause el. ij. §. i. ff. de mi. ꝛ iõ si hr̃des illius alberti volunt agere ad illud pactũ de reuendẽ do possunt nec ꝓ hoc ꝓiudicant sibi in iure dicendi de nullitate aut de simulatione ꝛ ista sufficiant circa secundam dubitationẽ. ¶ Capio nũc ltiam dubitationẽ vz an obstet exceptio pscriptio nis ex quo elapsi sũt. xl. ãn. quo tpe pscribit actõe psonali. l. sic ꝛ. l. oẽs. C. ꝺ pscrip. xxx. an. obstat ẽt nõ mediocriter q voluit bal. i. l. i. ff. so. ma. q si ego promisi semp tibi soluere q nichilomin⁹ possũ opponere exceptionem pscriptionis ꝓ illũ tex. ꝙñcta. l. in reb⁹. C. de iur. doti. ꝛ ꝙñcta gl. in. l. in cogitatione ĩ ꝟbo. semp. ff. ad sille. ꝛ q no. bar. ꝛ in. l. nemo põt de le. primo vnde posito q in dcõ instrũo dicat quotiescũq ꝛ qñocũq tñ itelligit excepta pscriptio vide pulcre dixit bal. in. c. i. §. ꝓterea ꝺ cap. corra. ĩ vsi. feuꝺ. ꝛ ang. ĩ. l. vniuersi. C. ne. rei. do. vel templo ꝛ in. l. i. ff. de cõ cus. ꝛ instrumẽta dotalia mandent executiõi nulla pscriptiõe ob stante q nihilominus obstabit pscriptio. xl. ãnoꝝ alle. l. si quis decurio. C. de decur. li. x. ꝛ. l. si cohartalis. C. ꝺ cohar ta li. xij. ꝛ ĩ. ꝺ. l. sigs decurio dixit idem ang. statuto cauet q instrũo ꝙseruatio nis nulla currat pscriptio q nihilomin⁹ currit pscriptõ q̃dragẽa ria Ita vr̃ mõ dicẽdũ ĩ casu nr̃o q: lz fuisset posita illa ꝟba q pos sit petere illas res uẽditas reuendicatiõe semp nulla obstãte pscri ptiõe nihilomin⁹ poterit opponi exceptio pscriptiõis: ergo mul to fortiꝰ si nõ sũt appositа illa ꝟba lz sũt apositа illa ꝟba quotiesc̃ũq ꝛ qñcũq Et si dicat q ille frãcisc⁹ nõ potuit pscribẽ nec ẽt hr̃des sui q: erat ĩ mala fide ut ĩ. c. fi. ꝺ pscri. c. ij. ꝺ regul iuris. li. vj. ad hoc rñdeo q dispõ. ꝺ. c. fi. ꝛ. ꝺ. c. ij. nõ hz locũ in actione psonali vñ illud pactũ obligat illũ frãciscũ emptorẽ ꝛ hr̃des ei⁹ ad reuendendũ nõ tñ acqrit ius in illis reb⁹ ꝺcõ alberto vẽdito ri ꝛ sum⁹ in iure mere psonali quo nõ vẽdicãt sibi locũ dicta iura hoc decidit bar. ĩ. l. segt. §. si viã. ff. ꝺ vsuc. ꝛ originaliter fuit opi. bosti. in su. de pscrip. §. res que vbi ponit illã opositionez ꝟbis amplioꝛib⁹ ꝺ q̃ ꝓ bal. in. l. i. C. de suitu. ꝛ ĩ. l. i. C. de pscrip. lõ. tẽ. ꝛ ĩ auc̃. ad hec. C. de vsur ꝛ in. c. sigs ꝓ trigita. in. ti. si de feu. fu. ꝙtro. in vsi. feudo. ꝛ in. l. oẽs ppli. ff. de iusti ꝛ iure ꝛ faciat gl. val de notabilis in. c. i. §. porro in tit. q fuit princip. cã bñfi. amic. Et ꝓ ꝙs mala fides illi⁹ frãcisci emptoris sibi nõ obstat ĩ actiõe per sonali nec mala fides hr̃edũ suoꝝ ꝛ multo min⁹ obstabit si illi hr̃ des frãcisci ignorarũt illud pactũ de reuendendo quo cãu mala fides illi⁹ frãcisci ñ ificit hr̃des nec trãsit ad successores ut pulcre colligit ĩ. c. cura de iure patro. ꝛ ibi per ĩno. ꝛ per ꝙs talis pscri ptio obstabit dicto alberto ꝛ heredib⁹ ꝛ ipsi⁹ alberti Et ista erãt que iudicio meo faciebãt hanc consultationem valde dubiam. ¶ Et lz ista sint colorata ꝛ appentia satis tñ cãuz nostrũ nõ attigũt. iõ illis nõ obstãtib⁹ ꝟrium puto de iure ꝟius vz q nullo mõ sit pscriptũ q sic oñdo aut dicim⁹ fore pscriptũ ex pte illi⁹ franci sci ꝺbitoris ꝛ certe dicẽdũ ẽ q ñ ex eo q: male fidei possessor nllo tpe pscribit ut ẽ tex. ĩ. ꝺ. c. fi. ꝺ pscrip. ꝛ in. ꝺ. c. ij. ꝺ regulis iuris li. vi. q̃ iura acomodate adaptant ad actionẽ psonalẽ vt in feri⁹ oñdaz: ergo sequit q ille frãcisc⁹ emptor nullo mõ prescripsit aut dicim⁹ q heredes ipi⁹ francisci emptoris pscripserunt ꝛ ẽt ꝺ est q nõ pscripserũt q: ẽt fuerũt in mala fide hoc ꝺcidit bar. suppre me auctoritatis doctor. ĩ. l. ex diuerso. ff. de rei ven. ad fi. ubi dicit q si successit ꝺfuncto qui erat male fidei heres q erat bone fidei. non facit fruct⁹ suos ꝛ sic nõ pscripsit ut. l. ij. C. de fruct. ꝛ lit. ex pen. ꝛ alle. rõnez q: sit bone fidei tñ censcere male fidei alle. l. cũ heres. ff. ꝺ diuer. ꝛ temp. prescrip. ꝛ no. ꝓ glo. ĩ. l. si ego. §. ptus. ff. de publica. facit qõ voluit idem bar. in. ꝺ. l. cum heres ꝺñs ꝛ ꝺ. abbas in. c. si diligenti de prescrip. ꝛ bal. in. l. ij. C. de vsucap. pro here. ꝛ in auc̃. ad hec. C. de vsur. ꝺ. ant. ĩ. c. quia ꝟ. de iudi. ang. in. l. cum quis. §. in hac et in. dicto. §. ptus. ff. de publica io. an. in. c. cum quis de re. iur. et io. de imo. in. c. fi. de prescrip. vbi pulcre distinguit an loquimur in successore dignitatis et tũc mala fides predecessoris non transit in successorez. vnde mala fides prelati iam defuncti non transit in successorez in prelatura licet sit successor vniuersalis aut loquimur in successorem heredi tatis. et tunc mala fidei ꝺfuncti transit ĩ successorez vniuersalem hereditatis. Et est ratio q: prelatus illud ius qõ acquirit in pre latura mortuo prelato predecessore nõ acquirit ab ipso prelato

iam defuncto sed acquirit a superiore a quo consequitur titulus t institutionē in platura ita scribit.d.anto.t cōiter oēs ī. d.c.cu ra de iure patro.Sed successor hereditatis illud ius q; hz acqrit t cōsequit ab ipo testōre defuncto.iō nō est mirū si mala fides te statoris defuncti trāsit ī successorem vniuersalem.Et per ꝓns vī q; heres ipsius francisci nullo modo prescripserunt. Et posito non tñ concesso q; potuissent pscribere tñ deducendo tpa pesti lentiaz guerraz t siūm causaz impedientiū agere illum cōtra quez pscribit: ut in.c.extransmissa de prescriptis t ibi pleniſſime per oēs t ple per bar.in.l.nāliter.ff.de vsuc.t ēt deducenda. sūt tempora pupillaris etatis in quibus dormit pscriptio ꝫ minores ut in.l.fi.C.quibus cau.resti.in integ.non est nec .t ꝑ gl.ī.c.cuz non liceat de pscrip.de quo ple per inno.t alios ī.c.constitutus de in integrum resti.bar.in.d.l.fi.t i.l.ēt.ff.de minor t in.l.ij.C de fun.patrimo.li.vj.bal.ī.l.oēs ppū.ff.de iusti. t iure.t in.l.fi mater.C.ne ōstatu defunct.t in.l.ī.ꝫctibus.C.ō non nume. pe. t in.d.l.fi.d.abb.in.d.c.constitutus t facit tex.fin.in.c.ij.de de lictis puer.bal.in.c.i.in ti.quo tempo.miles in vltima charta t ī c.i.§.porro in ti.qualiter olim feudo ppio alie.Et ideo deducendo tpa predicta non remanebit ꝫpleta prescriptio.Et ēt de ducendo tps quo fuit factum illud depositū mile florenorum t petitū q; dicte terre reuendant t ēt deducēdo tps mortalitatuz vñ dicebat.d.pe.de anch.in.d.c.ex transmissa q; sicut tpe guer re nō currit pscriptio ut ibi.Ita nec currit tpe mortalitatis alle. bar.ī.d.l.nāliter.t ex istis apparet non eē pscriptuz iuri petendi dictā reuenditionē fiendā.Secūdo hoc idez ofido ex ꝓbis ipsi⁹ instri in qb⁹ dī q; quotiēscūqz t qūcūqz dictus benedict⁹ seu al bert⁹ t ei⁹ hēdes dabit t soluet aut parat⁹ erit dare.t soluere di cto francisco t bartholomeo aut suis beredib⁹ mille ducatos p dictā venditionē faciēt ꝛc.Ex quib⁹ ꝓbis ligdo apparet q; nul lo mō obstet exceptio pscriptiōis t uidi iā ānus ē qōem arduā q erat in terra fabriani t ꝑ solēnes doctores fuerat ꝓsultum q; stan tibus illis ꝓbis non obstabat exceptio pscriptionis t ita ēt cōsu lui t allegaui in terminis elegās ꝓsiliū bal.q; incipit ius offerēdi vbi ꝓsuluit q; ꝑ illa ꝓba qūcūqz impedit pscrptio.all'.l.q; si nolit. §.sigd ita.ff.de edil.edic.Multo ergo forti⁹ in cāu nro vbi sūt geminata ꝓba vz qūcūqz t quotiēscūqz ar.l.balista.ff.ad trebel. cum ergo in casu nro sint apposita illa uerba impedit pscriptio. Faciat q; voluit ang.in.l.cuz stipulatus sū mihi a proculo.ff.de ꝓbo.ob.ī.§.ex pdictis apparet decisio cōis qdā ꝓmisit.x.huic ad certos dies t ab inde super ad oēm petitionem creditoris q; rit ibi angelus qd iportāt illa ꝓba t dicit q; important q; poterit agere in ꝑpetuū nō obste aliqua tpis pscriptiōe in ducta a iure cōi vel aliq; iuris censura municipali t loquit ibi ang.eo cāu quo verba ꝫctus concepta fuerunt ad diem certū.t ō inde in antea ad oēm petitiōez creditoris.iō lz.d.me⁹.io.de imo.ibi dicat q; i mo obstat exceptio pscriptionis t importāt quandā admonitio nem t recipiunt dicta ꝓba restrictionē iuris cōis vz si nō sub seq tur pscriptio nō loquit ibi io.de imo.in terminis nris:sz loquit i exemplo ibi posito per ang.sz in casu nro nō fuit ista ꝓmissio con cepta ad diē:sz simpliciter quotiēscūqz t qūcūqz patus eēt ergo stabimus decisioni q; nō currat pscriptio.Nec est verū dicere q; illa verba recipiant restrictionē a iure cōi ex eo q; sunt ꝓba ꝫbentium que vident voluisse dispōere ꝫius cōe ar.eius q; no.gl.sin gularis in.l.si cum militari.C.de in integ. resti.mili.vbi prescri ptio ꝙuētionalis currit militib⁹.Faciat ēt q; voluit ang.in.l.i.ff. de vsucap.vbi dicit qō quotidie fiunt instra in qb⁹ qui se obligat ad dandū t faciēduz oia t singula q; talis ꝓmisit ꝑpetuo obser uare t in nullo ꝫ facere vel vēire ad oēm petitionē t terminū q; ꝑ hec ꝓba vident renūciasse exceptioni pscriptionis. Pro quo dcō facit.c.i.in ti.ō feud.datis ī uic.l.ꝓmis.vbi illa ꝓba qūcunqz excludūt pscriptionē.Et sic vī q; ꝑ illa ꝓba sit exclusa exceptio p scriptionis .t iō dixit idez ang.in auc.vt eccle.roma.gau.spatio C.āno q; licet ptes non possint facere q; nulla prescriptio currāt tñ pūt facere q; eis non currat nisi pscriptio cētū ānoz t sic sen tit ptes posse disponere q; aliqua pscriptio eis currat. Preterea in isto istro dī qūcūqz t quotiēscūqz patus erit quo cāu vendi cat sibi locum doctrina glo.ī.l.qui lumib⁹.ff.de ꝓui.ur.pdi.ī gl. fi. que dicit q; si ꝑ millemilia annoz area mea iuxta tuū palatiū fuit nec edificaui q; nihilomin⁹ non possum ꝓhiberi t est rō q; il lud q; consistit in libero aio hois pscribi non pōt sed illa verba inferunt liberum animum ipsius venditoris t suorū hereduz er go sequitur q; nullo mō potuit pscribi. Preterea iuri facultatis non prescribitur.l.uiam publicaz.ff.de via publica t ꝓcedit ista regula quotiēs facultas ī exercitio deducta nūq; ius tribuit dedu cēti ita dixit.d.io.ō imo.ī.l.q; diu.la.i.ff.ō acqr. hī.t ita dic fore cāuz ī.d.l.uiā publicā dic si tribueret ius deducēdi: vt ē cāus ī.l. cū notissimi.C.ō pscr.xxx.ān.t istō dix ang.ī.l.pignori.ff.ō vsuc. t ī.d. l.cū notissimi bal.ī.c.i.de feu.da.in vic.l.ꝓmiss.t clari⁹ ꝫ exꝑmit bar.ī.l.i.ff.de ꝙdi.ex.le.vbi dicit q; istud est simplicis fa cultatis cum aliquid ꝑmittitur cā sui iuris conseruandi.alle. d.l. uiaz publicā sed vbi aliquid posse tendit ad nouā iuris acqsitio nem tunc illa potentia non est mere facultatis sed est ius.Sed ī ꝓposito nro ista facultas agendi nō tendit ad nouā acqsitionē iuris ipsi venditori sed tendit ad ꝙseruandum ius ipsi uenditori in dictis reb⁹ maxime cū ꝫctus fuerit sil'at⁹ t ex eo nō fuerit trāslatū dominiuz: ut.d.l.emptor.ff.de acq.plu.ar.ergo est mere t simplicis facultatis t per ꝙns non prescribitur. Preterea faciat glo.elegans in.l.i.C.de anna.excep. que voluit q; illud qō pen det ex libero aio t libero arbitrio nō pōt prescribi:cū ergo istud petendi dictas reuendi pendeat ex libero arbitrio t aio ipius vē ditoris t heredum suoruz ergo sequitur q; nullo mō ē pscriptū. Preterea faciat prescriptio ꝑsupōit possessionē.c.sine posses sione de reg.iur.li.vj.sed ius petendi dictas res venditas reuen di nō possedit ille frāciscus aut ei⁹ hēdes: ergo seq; qō illud nul lo mō pscripsit t sic cum istud ius consistat in voluntate ipsi⁹ vē ditoris: ergo ñ potuit prescribere ille emptor. Preterea ex ꝫctu simulata non transit dominiuz:ut.d.l.emptor t ibi bar.t idez ꝑ bal'.ī.l.eleganter.ff.de dol.t.ī.l.i.C.de suffra.t in.l.i.§.si vir vxori.ff.ō acqr.po.t maxime cū ille empto possederit dictas res venditas ergo seq; q; nullo mō potuit prescribere ille emptor.ꝑ terea faciat prescriptio ꝑsuponit prescriptibile ergo ubi non est dare prescriptibile non est dare prescriptionez: q; illud q; adhuc non est in rerum nā pscribi non pōt iur no.in.d.c.sine possessio ne.Sed in casu nro istud petendi reuenditionē adhuc ipso ven ditore non declarante suam voluntatem t sua preparamenta nō erat ineſſe ꝓductum:ergo sequit q; prescribi non potuit. Et cū dicebat q; c.ij.de reg.iur.li.vj.t.c.fi.ō pscrip.non hēnt locum in actiōe ꝑsonali ut voluit bar.in.d.l.sequitur.§.si viaz. t hosti. in loco supius alle.dico q; nō est ꝓba opi.t ꝫ ꝙsuluit.d.pe.dean cha.in consiliis suis consilio .l.vbi commemorat. barto. fuisse deceptuz super isto passu quia solum considerauit.d.c.ii.t ꝙtra bar.tenuit angel'.in eum dicit esse casum in dicto.c.fi.et contra d.§.si viā.t idem tenuit in rñsione.l.i.C.de iudi.Et in.l si cer tis ānis.C.de pactis t.d.anto.in.c.fi.de pscripti. t.d.cardina lis.in.c.vigilanti de pscriptio.t.d.pe.de ancha.in.d.c.fi.t ī.d. c.ij.t in.rsi.c.i. de consti.t io.de imo.ī.d.c.fi.t in.d.§.si uiam t in questione facti vidi ꝙsilium.Jo.de imo.ꝫ bar.t facit ꝫ bar. q; creditor pōt dici possessor debiti.l.q; si in diē.§.iul.ff.de peti. hereditatis t no.glo.ī.l'.reglr.e.ti.t ēt facit q; fauore aie statutū stricte loqns ampliatur ut dixit glo.singularis q; oēs seq;ntur in auc'.sacramenta puberū.C.si aduers.ven.q; ꝑ fauorem oia illa auc'.exorbitans loqīs de ꝫctu extēdit ad quasi ꝫctum.t io. cal darini in.c.series de testi.quē refert.d.abbas in.c.iurauit de te stibus q; fauore aie extendit dispositio dicti.c.series t q; voluit io.an.in.c.phumani de homic.li.vj.t q; voluit io.an.in.c.ex te nore q; filij sint legi t sic opinio bar.q; fuit hosti.ē cōiter repro ba ta.Nec ob.dictum bal.in.d.l.i.ff.so.ma.q; bal.ibi ad fi. loquit in alijs terminis dicit enim ꝓmisi semper tibi soluere q; ego non potero opponere exceptionē prescriptionis iste non est cāus no ster q; in cāu nro fuit positū in facultate illius venditoris t suoꝝ heredum cui facultati non ꝑscribitur.itez q; bal.ibi remittit se ad opinionē dy.positam in.l.nemo pōt de le.i.t dy.ibi tenuit q; ef fectualiter per pactū impeditur pscriptio t hz opi.dy.refert bal. se ibi consuluisse quem ibi etiā sequitur io.de imo.t bal.ibi dicit doctores transire cōiter cum opi.dy.q; saltem quo ad effectum posset impediri prescriptio pacto priuatorum.Nec ob. cum di cebatur q; statutum disponens q; instrumentum publicum man detur executioni non obstante aliqua prescriptione q; nihilomi nus currit pscriptio longissima quia ad hoc alle.bar.in terminis in.l.cum satis.C.de agri t cēsi.li.xj.vbi dicit statuto cauetur q; ī strumenta dotalia mandentur executioni nulla obstante longi tē

poris prescriptione an currat prescriptio.xl.annorum ꝛ concludit ꝙ non currit quia tale statutum simpliciter loqtur multo ergo fortiꝰ in casu nr̃o currit p̃scriptio. Itẽ qꝛ ang.ꝛ alij nõ loquũt eo casu quo quis hz facultatem sed in casu nostro ista sũt facultatis ut supius est dictum: ergo non ẽ prescriptum nec ang. loquit in eo q est in mala fide vt ẽ casus noster. Et sic multipharie multisqz modis ostensum est illũ franciscũ ꝛ eius hr̃des non prescripsisse istud ius reuendendi ꝫ illũ uenditorem ꝛ eius hr̃des maxime qꝛ in dicto instr̃o ꝓpe finẽ ꝓmissit dictus franciscꝰ p̃dictaz ꝓmissionez ꝛ oĩa singula per se ꝛ heredes suos semp firma hẽre tenere obseruare ꝛc̃.ꝛ in ꝓncipio instr̃i sũt apposita illa verba qñ cũqz ꝛ quotienscũqz ꝛ sic apposita sunt ꝟba geminata exclusiua p̃scriptionis ꝛ sic sũt maioris effectꝰ. l. balista. ff. ad trebel. Faciat ꝙ in simili dixit bal. in. c. qm̃ abbas. de offõ delega. qñ ista verba tu. tu. apponũtur geminata. Et ex istis ꝯcludo nullo mõ fuisse p̃scriptum ꝫ illũ venditorem ꝛ eius hr̃des iõ in fauorẽ suũ concludo. Laus. Deo clementissimo. d. andre. barbatia siculus.

¶ Casus consilij. xxiij.

¶ Utrũ statutum faciens mentionẽ de donatione intelligatur ĩter viuos. Et an ꝛ quando loquens de donatione habeat locuz in legato. Et an ꝛ qñ possit extendi vbi nõ hz rõnem in se. Et an excludens quẽ ꝓpter aliũ videat iurare illũ pp quẽ facit exclusionẽ. Et an statutũ loq̃ns in casu simplici hẽat locũ ẽt ĩ cãu mixto. Et qd si uocatꝰ a statuto repudiat an admittat exclusus pp illũ.

Clementissimum deũ ꝛ saluatorem nr̃m piissimũ Jesum christũ ex oĩ animo ꝛ mẽte oro. vt sua solita liberalitate mentẽ meã apiat ad inuestigãdam ꝟitatem in hac consultatiõe. Et ꝟisis statuto facti ꝙtingentia ꝛ eleganti ꝯsilio reddito p celebrẽ ꝛ insignẽ iuris interpretẽ. d. bñdictũ de barzijs mihi pr̃ez optimũ ꝛ solẽni aĩaduersione pensatis tota huiꝰ ꝯsultatiõis vis pẽdet ex ĩtellectu statuti regini. Et ideo circa illud statutũ est assumenda huius ꝯsulendi ꝓuincia ꝛ qdẽ in rubrica dcĩ statuti dr̃ de dotibꝰ ꝛ donationibꝰ mulierum ꝛ in nigro dr̃ super dotibꝰ ꝛ donationibꝰ mulieruz ita decernimus obseruari ꝛc̃. in vltima voluntate ꝯcedimus facultatẽ donandi vxori vsqz ad ꝙtitatẽ fiorenorum. x. ꝛ non vltra aliquo mõ. ꝛ hoc si maritus habuerit ascendẽtes vel dr̃cẽdẽtes masculos uel femias. Si ꝟo nõ habuerit descẽdẽtes vl ascẽdẽtes ut supra tũc hẽat maritꝰ ptãtẽ fliquẽdi vxori seu qcqd voluerit donec aut mulier in domo vel bonis sui mariti hitare voluerit habeat ꝛ nõ vltra q̃q̃ relicta fuisset a testatore dña massaria ꝛ vsufructuaria ita tñ ꝙ filij ꝛ filie ꝛ neptes ꝛ nepotes ex testõ vel ab intestato succedẽtes vna cũ vxore ỏbeãt pcipere fructꝰ ꝛ ex eis ali. Jsta sũt formalia ꝟba ipius statuti. Modo stante themate prefato videamꝰ nodũ huiꝰ hesitatõis. primo istud statutũ ꝛ in rubrica ꝛ in nigro loquit ỏ donationibꝰ mõ ꝓpie ꝛ stricte donatio aut ỏ ea fit mẽtio a lege ꝛ tũc aut pmissiue aut ꝓhibitiue: si fit pmissiue tũc ꝯprehendit donatiõem inter viuos. Si aut pferrat ꝓhibitiue tunc ꝯprehendit tã donationẽ inter viuos q̃ ẽt dõationem cã mortis iste est cãus ualde fin. ĩ. l. filiussa. ff. de dona. quem ad hoc ponderauit singulariter. d. bal. in. c. imperialem in ꝓncipio ad finẽ illiꝰ lecture illiꝰ pin. in. tit. de ꝓhibi. alie feud. p federi. etiam facit ꝙ voluit bar. ꝛ. Ja. de are. in. d. l. filiussa. ꝛ pulcre dixit bal. in. d. c. iperialẽ ꝙ si statutũ mũi ciuij ꝓhibet mulieres donare intellr̃ fcã p:ohibitio in donatiõe inter viuos ꝛ donatiõe cã mortis. Nõ istud statutũ est lex ĩ populo. l. oẽs ppli. cũ si. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ ꝓhibet uirũ dõare ergo ĩtelligit donare inter viuos vel cã mortis ꝛ maxie qꝛ ꝛ in rubrica ꝛ in nigro tale statutũ loquit de donationibꝰ ꝛ sic intellectus ipius statuti fuit ꝓhibere virũ donare vxori tã inter viuos q̃ etiaz cã mortis ꝛ est tale statutum exoꝛbitãs ꝛ cõtra cõe iuris cẽsuras ꝛ regulas ut. l. nec emere nec vendere. C. ỏ iuꝛ delib. cũ si. ergo nõ dz extẽdi. l. si ꝟo. §. ỏ viro. ff. so. mat. c. ꝓstitutionẽ. de regla. li. vj. Cum ergo istud statutũ loquatur vno mõ pmissiue ꝛ alio mõ loquat ꝓhibitiue qñ loquitur pmissiue ĩtelligit de donatiõe inter viuos qñ loquitur ꝓhibitiue verificatur in donatiõe inter viuos ꝛ dona cã mortis. ĩ legato ꝟo non loquit. Cum ergo sint diuersi in titulis qꝛ aliꝰ ẽ titulꝰ de dona. ꝛ de do. cã. moꝛ. ꝛ de legatis. ergo statutum exoꝛbitans ꝛ puans maritũ ptãte disponendi dereꝰ suis ꝛ loquit in donatiõe ꝓ ꝟbum donauerit ergo sequit ꝙ verificat in suo ꝓpio significato ꝛ in significato ipoꝛpio. l. i. §. is qui naue. ff. ỏ exercito. Ubi accurate. põderet. d. iudicãs qꝛ tale statutũ dicit in vltima ꝟo volũtate vñ disponit ꝙ in vltia volũtate nõ possit donare iõ est videndũ qd dicat vltima voluntas ꝛ ĩno. quez oẽs sequũt in. c. regsisti. ỏ testa. in ꝙtum ibi tex. dicit in vltima volũtate legauerit q̃rit q̃ dicat vltima volũtas ipse dicit ꝙ dr̃ testamentũ qñcũqz fuerit factũ ẽt si in plena sanitate ꝛ multo tpe añ moꝛtẽ qꝛ testm̃ mort. ꝯfirmatur. c. cũ marthe de celebra. missi. ꝛ ꝯprehendit codicill' ut plẽ dicit dñs pet. de ancha. ĩ rubrica de testa. li. vj. ꝛ ẽt apparet vltima volũtas testm̃ minus solẽne ut. l. fi. l. quot. C. fam. her. l. hac ꝯsultissima. §. siqs aũt. C. de testa. voluit bar. i rñsiõe. l. i. ad fi. C. ỏ sacros. eccl. vbi voluit ꝙ si qs facit testm̃ ad pias cãs ꝛ est minus solẽne dr̃ voluntas vltima ꝛ non dr̃ testm̃ ꝛ facit glo. fin. cũ suo tex. in. l. lz. C. de pactis. ꝛ ibi bal. inducit ad qõem statuti ꝙ quelibz vltima volũtas mãdetur executiõi vt ibi ꝙ eũ. Modo istud statutũ loquit ample ꝛ nõ solum ꝯprehendit donata in testõ lz ẽt donata in codicillis ꝛ ẽt in actu qui apparet vltima voluntas in genere ꝛ ideo dixit. in vltima ꝟo voluntate non possit donare vñ clarissima est snia ꝙ istud statutuz non loquit de legatis nec mens sua fuit loqui de legatis qꝛ legata fiunt in testis vel codicillis vñ nõ opoꝛtebat dicere aliõ nisi ꝙ in vltima voluntate non dispositiõe sed ex quo dixit dõare inberedendũ ẽ ꝟbis statuti sicut verbis ℨctus lz enim statutum sit lex in populo tñ verba sua debẽt ꝯsiderari vt verba ℨctus iõ dicit bal. in. l. ℨctus. C. de fide istru. ꝙ verba statuti dñt considerari tãq̃ uerba stipulationis qꝛ ad instar stipulationis per interrogationẽ ꝛ rñsionẽ fiunt statuta. vñ si ĩ actu ℨctꝰ fieret mẽtio de donatione ĩtelligeret inter viuos dñtaxat ut ẽ cãus ĩ. d. l. filiussa. ex quo sequitur ꝙ cũ tale statutũ ꝓhibeat virum posse donare vxori in vltia volũtate oz ĩtelligi inter viuos qꝛ verba statutiz sũt intelligẽda ut verba stipulationis ꝛ ℨctus ꝛ etiam si volumus ĩtellige statutuz ꝙ ẽt ꝯprehendat donationẽ cã mortis nõ tñ possumꝰ extendere ad legitimũ ꝙ simpliciter ꝛ ꝓprie nõ e donatio qꝛ nec ẽ dõatio ĩter viuos nec dõatio cã mortz nec mortz cã capio lz sit dõatio q̃dã ut dixit tex. ĩ. l. legatũ ẽ dõatio q̃dã testõ relicta. ff. ỏ. le. ij. que verba nõ pñt adaptari donatiõi simpliciter. Et si dicatur ꝙ dõatio ẽ ℨctus ꝛ nõ pt admiscri ĩ testõ ꝓ no. in. l. heredes palã. §. fi. de testa. rñ. ꝙ imo potest ℨctus fieri in testõ ut ẽ glo. in. d. l. heredes palã. §. fi. q̃ ibi sequit bar. ꝛ sequit. dy. ĩ regla ꝙ semel. li. vj. Ly. ĩ. l. cũ antiquitas. C. de testa. ꝛ ibi ang. ꝛ cõiter scribentes ꝛ idẽ voluit bar. in. l. cuz qs. §. codicillis. ff. de le. iij. facit tex. ĩ. l. tam is. ff. de dona cã moꝛ. l. assignar. ff. de assi. liberto. ꝛ ꝙ voluit glo. in. l. bis ꝯsequenter. §. i. ff. fam. herc. ꝛ tex. in. l. ex snia ff. de testa. tu. ꝛ. l. vxori. §. qui se. ff. de fal. bal. in. d. §. fi. ꝛ moderni ibi. Nõ est ergo absurdũ dicere ꝙ tale statutum intelligat de donatione fcã in testõ lz in cãu nr̃o testõ: legauit non aut donauit ergo nõ vẽdicat sibi locũ tale statutũ. ¶ Et si quispiã dixerit ꝙ tale statutũ vtr̃ ꝟbo relinquo dũ dicit ptãtem hẽat relinquendi quo cãu vendicat sibi locũ in legatis ꝛ in actu vltime volũtatis ut ĩ. l. i. C. de pecu. eiꝰ q. lib. me. ꝛ gl. in. cle. fi. ỏ iure patro. ꝛ. l. bis verbis. ff. de here. instit. qꝛ ad hoc. rñ. qõ illud verbũ ptãtez hẽat relinquẽdi ẽ exceptio apposita in. d. statuto ex eo qꝛ in dcõ statuto dr̃ ꝙ si hẽat descendentes vel ascẽdẽtes nõ possit donar ĩ vltia volũtate postea põit exceptio ab illa regula vz ꝙ si ñ hẽat descendẽtes ꝛc̃. hẽat ptãtẽ relinquẽdi ꝛ sic illud ꝟbũ relinquendi nõ ponit in regula illiꝰ statuti lz ponit in exceptione. Ubi cũ in regula ponat illud ꝟbũ dõare ꝛ in exceptiõe ponat illud ꝟbũ relinquẽdi certissimi iuris ẽ ꝙ lz exceptio firmet regulã i casibꝰ ñ exceptis tñ illã nõ ampliat: vt sub illa veniãt q̃ sui nã nõ veniũt ꝛ ꝓbatur. ĩ. l. q̃sitũ. §. deniqz. ff. de fund. instr. ꝛ ĩ. l. gñali. §. vxori. ff. de vsufr. le. fac. c. i nr̃a de sepul. ꝛ ibi dixit. d. ant. ꝙ exceptio nõ ampliat regulã i nõ iclusis. in regula facit ꝙ bf. ĩ. l. pediculis. §. itẽ cũ q̃reret. ff. ỏ aur. ꝛ ar. le. ꝛ i. c. dñs. xxij. q. vij. ꝛ qõ voluit bal. ĩ. l. in his. ff. de legi. ꝛ idẽ bal. i. l. i. C. de ꝯdi. indebi. vbi dixit ꝙ exceptio firmat regulã ut. i. l. nã qõ liquide. ff. de pen. leg. ꝛ i. §. vt aũt. ĩ auẽ. de nõ alie. ꝛ i. l. i. ff. de reg. iu. nõ tñ ãpliat alꝫ exceptiones ꝑm bal. ibi. Ergo multo minꝰ ampliat regulã. ꝛ ang. i. d. l. i. ff. de reg. iur. dixit ꝙ lz exceptio firmet regulã nõ tñ illaz ampliat

ꝛ dicit eē cāum in.l.lutius.§.si plurib⁹.ff.ad trebel. ☞ nō in casu nr̄o. cū illa verba ptātem relinq̄ndi ponant in exceptione ꝛ non ponāt in regula ꝛ in regula ponitur verbum donare q; verbum restringit ad donationē iter viuos ꝛ ad dōationē cā mortis ut supra dixi ergo lz illa exceptio apponat illud verbum reliquo q; adaptat ad vltimā volūtatē non tñ ampliat ꝛ extēdit illā regulaz p̄cedentē ad legata ꝛ ista vī pura ꝟitas. Et p ꝓns sequit q; dict⁹ testōr potuit legare qa cū statutū de actu legādi nō disponat ar. ei⁹ q; dī in.l.si ꝟus ꝟsi. non dixit p̄tor.ff.ō acqr. hī remanebim⁹ in dispositione iuris cōis.l.comodissime.ff.de liber ꝛ po.l.si cuz dotez. in principio.ff.so.ma.l.si extraneus.ff.de cōdici. ob.cāz. Et sic cū istud statutū in regula nō ꝓhibeat uiꝝ legare vxori ergo sequit q; p illa ꝟba apposita in exceptione nō vī ampliari illa regula ꝓhibitiua ut videat ꝓhibere ptātez legādi. Et ex isto capite vī q; iste testōr potuit legaī vxori usufructū oīuz bonoꝝ seu facere illā usufructuariam oīum bonoꝝ. Et ēt ēacurate ꝓsiderā dū q; si tenere volum⁹ q; sufficiat ōscendentes masculi aut femie extare dūtaxat ad hoc ut maritus non possit dōare vxori ultra.x. floren. nec reqraī q; succedāt in bonis mariti tūc multofort⁹ nō vī ꝓhibitus ipe maritus legare cū tale statutū nō tendat ad comodū iporū descēdentiū ergo sequit q; nō extenī ad legata poterit ergo legare vxori q̄tuz voluerit ꝛ tūc succedit no. dictū. d. bal.i.l.ꝛ si dotis.C.de iure doti. vbi dixit q; quotiens statutū nō hz aliā rōnem nisi q; ita placuit ꝓditori nō extendit de filiabus ad filia. Ita ē dicēdū in ꝓposito qꝛ si istud statutū excludēs vxoreꝝ a donatōe fieda p maritū vltra.x. florenos nō emanauit in fauorem ipsoꝝ ōscendentiū vt potius ille res donate pueniāt ad eos tūc tale statutū nō vī fundatū aliq̄ rōe nisi q; ita placuit ꝓditori. Cū ergo loquaī in donatiōe ergo non extendeī ad legata. Sed in casu bui⁹ consultationis illi descendentes nō succedūt ergo sequit q; tale statutū nullo mō ꝓhibēdit maritū volētē legare vxori vltra.x. floren. ꝙmo vī apto ore tenendū q; dato qō isti ōscēdētes succederent q; tñ est verꝝ nihilomin⁹ tale statutū nō ꝓhēdit legata eo maxie qꝛ dicim⁹ q; tale statutū ꝓhendit donationem inter viuos dūtaxat ꝛ tūc clarꝝ est q; non ꝓhendit legata ꝛ hz rōez qꝛ statuētes pot⁹ uident ꝓhibuisse dōationē iter viuos q̄ legatū ex eo qꝛ tenati⁹ rimat anchoras dōatio iter viuos qꝛ efficit irreuocabilis.iō statuētes ꝓhibuerūt dōationem iter viuos potius q̄ legata qꝛ nō pōt reuocari p ti. C.de reuo.do.c.fi. de dona.cū si.nō sic ī legato qꝛ ambulatoria ē voluntas testatoris ꝛ pt penitere.l.fiij.ff.de admi.lega. Et sic firma ē ꝓclusio q; nō cōprehendit legatū sub donatiōe inter viuos vñ lz iste maritus fuerit ꝓhibitus donaī inter viuos qꝛ ē alienatio irreuocabilis nō tñ vī ꝓhibitus legare faciat tex.sing.in.l.ab aurelio.§.gayus.ff.ō lib.lega.vbi adult⁹ hēns curatorē pt testari ꝛ tñ nō pōt alienare quem tex.magnifecit ad hoc bal.i.l.i.ff.ō tutel.ꝛ ra.distra ꝛ ī.l. curatorē hēns.C.de in integrū resti.mi.ꝛ i.l.si p̄diū.C.q̄ decreto opus nō ē.ꝛ in.c.in p̄ntia de ꝓba. ☞ ñ stat q; maritus sit ꝓhibit⁹ donare nō tñ est ꝓhibitus legaī ut in casu.d.§. gayus. Et sic si tale statutū sentit de donatione inter viuos tūc nō ꝓhibet legare ꝛ istud ē sine scrupulo ꝛ dubio aliquo si ꝟo loquit illō statutū nō solū in donatiōe inter viuos lz ēt in donatiōe cā mortis ex eo qꝛ ex quo sumus in mā ꝓhibitiua ꝓhibito gñe vī ꝓhibita q̄libet eius spēs vt dixit bal.in.d.l.iperialē. ēt circa hoc aduertat.d. iudicās qꝛ bal.in auc.eo decursum.C.de dona.añ nup.dixit per illū tex.q; si statutū disponit q; si donatio nō fit ꝛsinuata sit nulla q; nō intellr de donatiōe cā mortis sed de dona. inter viuos vbi dicit bal.in suis finalib⁹ ꝟbis q; noīe donationis simplr nō vēit donatio q̄ ꝓfirmaī p mortē ꝛ ad illud dcm̄ bal.i.d.l.iperalē i q̄tum dixit q; si statutū ꝓhibet mulierē donare ēt vēit donatio cā mortis potest rn̄deri q; ꝺ ipemet voluit in.d.auc.eo decursū vī posset rn̄deri q; loquaī i muliere q̄ pp sui ītellect⁹ ōbilitatē statutū ꝓhibuit cā donare vñ nō p̄sumit illā ōbilitatē ꝛ incōstātiam in viro quā p̄sumit in mulere ar.l.in multis.ff.de statu.ho.l.q testō §.muli.ff.ō testa.ergo vī ex istis q; tale statutū dūtaxat ꝓhibuit donationē inter viuos. Et ēt pono p ꝓstanti qō ꝓhendat donationē cā mortis ex quo est statutū ꝓhibitiuū p.d.l.filiusfa. nihilomin⁹ dico q; nō pp hoc ꝓhendit legata q; sic oīdo. donatio cā mortis accedit nature ꝺctus ꝛ sic ē ꝺctus ꝛ nō est vltima voluntas nisi in certis casibus q hēntur insti.ō dona.§.i.in glo. ꝛ in.l.ij.ff.de do.p̄le.ꝛ in.l.ij.ff.ō le.i.ꝛ in.l.fi.C.de do.cā mortis.ergo dispositio statuti loquēs de donatione non ꝓhendit legitimū tāq̄ spēm diuersam.l.fi.cū si.ff.de calum. Faciat ēt dōatio cā mortis est quid mixtū inter ꝺctus ꝛ vltimas voluntates vt pz ex no.i.d.l.ij.de dote.p̄le.ꝛ ex no.in.l.ij.ff.de le.i.ꝛ p̄le. ibi p bal.ꝛ hoc in terminis dixit ang.in disputatione astēsis miles vbi dixit q; erat mixtū quoddam inter ꝺctum ꝛ vltimā voluntatē sed iura sunt in aperto q; statutum loquens de simplici nō extendit ad mixtū in nā restringibili ꝛ exorbitāti ut no.in.l.ij.ff.de ꝟbo. obli.ꝛ in.l.si ita scriptū.ff.de lib.ꝛ po.ꝛ in.l.clemens patronus. ff.de bere. insti.cuz si.ergo sequit q; istud statutū loquēs de donatione non ꝓhendit legatū siue dicam⁹ tale statutū intelligi de dona.inter viuos sine de donatione causa mortis quodcūq; cape velis nō ꝓhendit legatū. Et ex istis multipharie multis qz mōis demonstrauī ad oculū q; tale statntū nō ꝓhibet testatorem legare vxori. ☞ Restat mō videre posito q; tale statutū comprehendat legatū non tñ ꝓcesso quid iuris in cāu bui⁹ ꝓsultationis. Et circa hoc ꝓsidero añ oīa ipm statutū in q̄tū dicit ꝛ hoc si maritus hūerit ascēdentes vel descendētis masculos vel femias vtrū tale statutū videat sentire q; dicti descendētes ad hoc ut excludāt ipsam vxoreꝝ a donatione fcā p maritū reqraī q; illi tales succedant ꝛ circa hoc dico q; sic ꝛ hoc ꝓbat ipm met statutū ī q̄tum dicit ita tñ q; filij ꝛ filie nepotes ꝛ neptes ex testō uel ab intestato succedētes bōa cū vxore ēt q; statutū sentit exp̄sse q; ipi descendentes ,ucedant vel ex testō uel ab intestato quasi uelit q; ita excludaī vxor a dōatiōe facta per maritū si hēat marit⁹ descēdētes ꝙcedentes vel ex testō uel ab intestato q; fortius apparet ex quo ipm statutū excludit vxorē q̄ maritus voluit eā esse dñaz ꝛ usufructuariā fauore ipoꝝ descēdētiū ꝙcedētiū ex testamēto vel ab intestato ꝛ hz rōnem optimā in se.qꝛ vbicūq; aliquis remouetur a lucro ꝓtēplatione alicuius illi dz applicari illud lucrū cuius ꝓtēplatione alter remoueī ut apparet ī tutore qui p̄uatur legato si nō gerit tutelā ut.l.post legatū.§.mittere.ff.de his qb⁹ ut indig.l.penul.C.de lega.l.duo emancipati.ff.de colla. ☞ nō cū statutū istud disponit q; si maritus hz descendentes ꝛc̄. maritus non possit donare vxori in vltima volūtate voluit ipsos descēdētes esse bui⁹ lucri successores facit tex.melior ad hoc ꝓposituz q; sit in iure in.l.si defunctus.C.de suis ꝛ legi.quez tex.ad hoc pōderat bal.ibi.ꝛ idem etiā voluit ipse bal.in.l.i.C.de secun.nup. ꝛ in.l.quod uero.ff.de legi.ꝛ in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.ꝛ l.maximū uiciuz.C.de lib.preteritis.ꝛ in consilio incipiente martinus. Joannis de florencia posito inter consilia ang.ꝛ idem voluit.d.pe.de anch̄a.in consilio.lxxj.incipi. contra philipum vbi dicit q; filij ꝛ per ꝓns descendentes conditionaliter ꝓprehensi uidenī vocati per modum dispositionis exp̄sse quo ad exclusionem alioꝝ ꝛ etiam quo ad inclusionem eorum ideo dicit q; si dicatur sine liberis ꝛc̄. q; illa uerba lz conditionalr exp̄ssa sint tñ disponūt ꝛ alle.bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul.ꝛ voluit io an.in addi.spec.in tit.de succ.ab intestato in.ij.colū.ꝛ dicit ibi. d.pe.q; ex exēplis positis per bar.in.d.§.uidendū.ꝛ per bal.in l.ꝙuenticulam.C.de epi.ꝛ cle. illa regla q; ꝟba ꝙditionaliter p lata non disponunt nō est ꝑpetuo uera imo disponūt q̄q; ꝛ maxie dicit in casu illo in quo ꝙsuluit qꝛ fauore liberoꝝ fuerūt apposita. ☞ Modo ista decidūt banc cōsultationē istud statutū faē mētionē de liberis qꝛ facit mentionē de descendētib⁹.l.liberoꝝ.l.p nunciatio.ff.de ꝟb.si.lz ꝑferrat uerba ꝙditionaliter nihilomin⁹ fauore descendētium disponūt.ergo sequit q; includūt ipos descendentes ꝛ istud est ualde rōabile ꝛ oī eqtati ꝙforme qꝛ potius voluit statutū ꝑuidere descendentibus defuncte ꝑsone q̄ vxori ar.l.nihil.§.facilioꝛ.ff.de bo.lib.ꝛ.l.scripto.ff.uī lib.et ꝙsiderauit statutū q; illud q; non possz marit⁹ donare vxori relinqueret suis descendentib⁹ nec statutū istud ꝙsiderauit fauorē agnatoꝝ lz dūtaxat cōsiderauit fauorē ipoꝝ ascēdentiū.ꝛ descendētiū q; apparet dū dicit siue masculos siue feias ar.l.maximū uiciū.C.ō lib.ꝑteritis ꝛ ēt hoc oīdūt indubitata ꝟba ipius statuti dū dicūt succedētes ex testō vel ab ītestato ꝛ ēt dixit ibi.d.pe. qꝛ iura q̄q; descendentes interpetrātur vocare exclusis substitutis ēt si de illis non fit fcā mētio alle.l.cū auus.ff.de ꝙdi.ꝛ de mo.ꝛ.l. cuz acutissimi.C.ō fideicō. Si ergo ubi nulla est fcā mētio liberorū lex supplet ꝛ subintelligit ipsos descēdentes includi ꝛ vocari exclusis substitutis quanto fortius admittentur descendētes vbi mētio fcā ē ō ipsis ꝙditiōalr dz enī illa specificatio ō descēdentib⁹

accipi tanꝯ licet ergo istud statutū vocet descēdentes cōditiona liter nihilomin9 eos icludit: ⁊ sic tale statutū hz virtutē exclusiuā: q; excludit vxorē a donatiōe: ⁊ iclusiuā ipsoꝝ descendētiū q; eos icludit ad succedēdum vel ex testamēto: vel ab itestato. ⁊ p istud tollitur illud qđ opponiť: q; qñ testator puidet cōditiōaliter si liberi vel descendētes nō extabūt nō ē opus qđ sint heredes istituti: sz simplex superistētia facit dficere ꝯditionē: vt. l. filiussa. §. cū qs. ff. de leg. i. q; in cōditionali dispositiōe ꝯsideram9 ipm meruz factū: vt. l. meuius: ⁊. l. q hŕdi. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. iō cū ipm statutū faciat mētionez de ipis descendētibus cōditionaliter non erat necessarium: vt adhoc vt ipm statutū vendicet sibi locū qđ testator istituerit tales descēdētes vel non istituerit. sed sufficit qđ solū superexistāt dicti descendētes adhoc. vt illa cōditio apposita i dicto statuto dicatur eē defecta. ⁊ iō cōcludit bar. i. l. i. §. filium. ff. de cōtratabulas. qđ si appositus in conditione excluditur ex dispositione testatoris vel sua volūtate facit deficere conditionem. Ita videtur dicēdū in casu hui9 statuti sufficit quod extēt illi nepotes descēdētes ab ipo testatore: vt sūt filij filie ipius testōris. vt in. l. i. C. de ꝯdi. iserti. ⁊ voluit bar. in. l. i. §. si pater. de cōiūg. cū emā. lib. vbi dixit qđ quādo nō tractať de cōmodo aut icōmodo illius qui est positus in cōditione qđ tunc non curatur an succedat vel non succedat. sed sufficit cōditionē esse defectaz ꝓpter solam superistētiā illi9 descendētis q est positus in ꝯditione allegat. d. l. filiussa. §. cum qs. Luz ergo in casu isto nō tracteť de cōmodo. aut icōmodo ipoꝝ nepotum: q; in neutro cāu potest succedere testatori nō est curandū an fuerit hŕs. sed sola superistētia ipius facit desinere ꝯditionem. ⁊ voluit Ly. in. d. l. i. C. de ꝯdi. iser. q; licz illa verba fuerint ꝯditionaliter plata tamē fauore dscendētiuz dispo nunt: vt dixit. d. pet. in ꝑallega. ꝯsilio. Et ēt q; ipsum statutū tollit ista cōtraria iquātū dicit succedētes ex testō vel ab itestato. vnde ista verba tollūt oīa ꝛria ex eo. q; istud statutū nō solum voluit vxorez excludi a donatiōe p simplicē superistētiam descendentiuz. sz ēt voluit qđ succederēt aut ex testamēto aut ab itestato. vnde bar. in. d. l. i. §. filiū. logtur ꝺ statuto dispōnēte qđ filia nō succedat stantibus filijs masculis ex eodē patre. ⁊ qđ soror nō succedat fratri stantibus fratribus ex eodē patre. vñ logtur bar. soluz ⁊ dūtaxat quādo facit mentionē de masculis cōditionaliter nec tale statutū facit exp̄ssam mētionez. vt dicti fratres succedāt. sz in casu istius statuti vult qđ p existentiā descendentiū ꝓhibet viruz donare vxori. ⁊ etiā eos vocat ad successiōem ex testō vel ab itestato ⁊ sic nō soluz icludunť: sed vocanť ad successionez ex tacita mēte ipoꝝ statuentiū. sz etiam ex verbis expressis ipius statuti. ⁊ sic nō merenť allegari. ꝓtra hanc ꝯsultationē. Et ēt qđ hoc sit verissimū apparet ex ipso statuto. dū ꝓmo ponit regulā. qđ si habuerit descē dentes ⁊c. nō possit donari vxori. postea dicit. si vero nō habuerit descēdentes. tūc possit relinquere qcqd voluerit. appet ergo qđ si eo casu quo nō habz descendētes disponit statutū q; possit relinquere vxori qcqd voluerit q; tunc statuentes ꝯsiderarunt nō solū simplicē superistentiam ipsorum descēdentium. sed etiā merum fauorem ipōrum vt ex testō. vel ab itestato. ipi succedāt ꝯsiderarūt enī statuētes qđ ipse testator istituet ipsos descēdentes. ⁊ ei succedent in casu ꝛo quo logtur bar. bñ appet qđ logtur ꝺ simplici existentia dum dixit stantibus masculis femina nō succedat. Sed in casu nr̄o logtur p alia ꝛba ergo. ⁊c. Preterea hāc qōnē decidit Saly. in. l. maximū viciū. C. de libere. ꝓteritis. in quīta qō ne. vbi dixit disponit statutū vt stātibus masculis femie nō succedant. qđ si masculi repudiēt hŕditatem an femine tūc admittenť ⁊ ꝯcludit q; sic q; paria sūt non extare ⁊ repudiare. ⁊ nolle. ff. de iure patro. l. siue. §. si. ff. de bo. liberto. l. ⁊ si ex modica. §. si filius l. i. §. cū aūt ī vltia col. C. de cadu. tol. Idem dicit si heres eē non possit. vt q; frater minor. ar. d. §. cū aūt. ⁊ qđ no. bar. i. l. i. in fi. ff. de ꝛtra tabul. Nec ob. si dicas. q; statutū logtur p ablatiuū positū facientē ꝯditionez: vt. l. a testatore. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. ⁊ pcōsequēs sufficit ꝯditionē extaŕ. ⁊ filios extaŕ sz nō adeant vel nō sint heredes ar. l. meui9. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. filiussa. §. cū qs. ꝑalleg. q; rñdet ibi Saly. q; aliō est grauare quē si decesserit sine liberis. vt i. d. §. cū qs. ⁊ aliud p viā. l. disponere. vt filijs extantib9 femine nō succedant. q; filij p ꝑus sunt in dispōne. q; iā a iure erāt vocati. ⁊ statutū eoꝝ vocatōez nō minuit sed auget. ⁊ sic eoꝝ fauore vt opulēti9 succedāt lex ē fcā. iō nisi succedāt fauor ille cessat ar. l. cū ē. §. ⁊. l. gīaťr. §. in his. C. de secū. nup. sic. ⁊ als ꝛba ꝯditionalia redigunť ī dispōnez ex dispōne legis. l. si ita stipulatio. ff. de oper. lib. ita formaliter dixit ibi Saly. Adō in cāu isti9 statuti. ita ē. ⁊ multo fortiꝰ logť. n. de dscēdētib9 q nō solū ab isto statuto. sed etiā a iure cōmuni vocanť ad successionē ascendētiū. vnde istud statutū emanauit ī eoꝝ fauorē. Et eo magis q; vocat eos ad successionē ex testō vel ab itestato. Ergo si nō succedūt non hēbit locum statutū. ergo ꝓnde est ac si eos marit9 nō haberet. ⁊ pconsequens potuit vxori legari qcqd voluerit. ⁊ sic Saly. decidit istaz qōnem. ⁊ etiam bal. in. d. l. maximū vicium in. vj. col. tz idem. vbi dicit paria sunt non extare vel extare. ⁊ nō succedere. ⁊ allegat. d. l. ⁊ si ex modica. §. si filius. ff. de bonis lib. ⁊ ad. l. filiussa. §. cū qs respondet ibi bal. q; tenēdo ꝓmam opi. glo. ibi posite. quē tz petrus. ⁊ By. nō obstat ille. §. ⁊ etiam per optīe faciat q; voluit. idē bal. in. d. l. si ōfunctus. C. de suis. ⁊ legi. vbi dixit q; conditio ꝓlata a lege habz vim dispositiōis. ⁊ sic cū illa verba si descendētes habuerit sint verba plata a statuto. ⁊ sic a lege seqtur. q; videtur ꝛportare. dispōnem. ⁊ percōsequens habēt duplicē virtutē incluśi uam ipsoꝝ descēdentiū. ⁊ exclusiuā ipsius vxoris a donatione facta a marito ⁊ satis est respōsum. ad. l. filiussa. §. cū qs. tū potest sufficienter rñdi. q; ibi fuerunt vocati dumtaxat conditionaliter Jn cāu ꝝo nr̄o isti descēdētes non fuerūt vocati conditionaliter solū. sz etiaz fuerūt vocati ad successionē aut ex testō aut ab itestato. Et p optime faciat tex. d. l. i. C. de ꝯdi. iser. iquārū. ibi nepos fuit appositus in ꝯditione. ⁊ tū fuit istitutus. vñ q; fuerit istitut9 nō sine ministerio apponiť ibi. nec est dicēdū. q; minimū ꝛbū opponereť i lege siue ministerio aliqd operandi. vt. in. c. si romano ꝛrix. di. non enī ē ponenda syllaba in lege sine mīsterio aliqd operandi. vt ꝓbať. in. l. i. ff. qđ me. cā. simile dixit Bal. in. l. lecta. ff. si cer. pe. q; oīa ꝛba instři sunt ispiciēda monet enī nos lex. vt totū instrumentū legam9. l. argētari9. §. edi. ff. de edē. Ergo multo fortius idē erit in dispōne legis. vt omnia ꝛba in lege apposita videantur apposita cum ministerio aliquid operandi. ⁊ iō dixit Bal. in. l. contractus. C. ō fide instru. q; in statutis sunt consideranda verba stipulationis ex eo. q; statuta sunt ad instar stipulatiōis fiunt enīz sicut fit stipulatio p interrogationem. ⁊ rñsionem. ⁊ faciat quod voluit idem Bal. in. l. sed ⁊ si quis. §. quesituz. ff. si quis cau. ⁊ Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. ⁊ dixit idem bal. in cōmento rubrice. C. de ꝛtraben. emptio. in nona qō ne qō non solū oēs clausule quas ponimus in ꝛtractu emptionis aliquid operantur. sz etiam minimū ꝛbum ē appositū cū ministerio aliqd operādi si fieri pōt. l. si stipulatus. ff. de vsur. Luz ergo in cāu. d. l. i. dicať iſqz nepotē quē ex filia suscepat heredē istituit seqtur q; seriose tex. ille cōsiderauit illum nepotem debere istitui. ⁊ lz glo. ibi suppleat ad illum tex. ⁊ dicat maxime tū illa suppletio nō videť eē necia. ⁊ ēt. q; glo. ibi allat p hoc tex. d. l. filiussa. §. cū qs. ⁊ sic glo. nō fundat se sup alio nisi sup tex. d. §. cū qs. ⁊ iā gl. ibi ꝓmo. aliter logtur. ⁊ iā ad illū. §. cū qs. supra ē rñsū. ⁊ ēt optīe rñdit. d. ꝯsulēs. ⁊ ēt bal. in. d. l. pcib9. ⁊ clari9 saly. rñdet. ad. d. §. cū qs. tenendo ꝓmā opi. glo. ⁊ ēt q; nllo mō pt adduci illa gl. d. l. i. ⁊ d. §. cū qs. nec ille tex. q; ibi fuerūt apposita illa ꝛba conditionalia si sine liberis decesserit a testōre quo casu nō pñt allari ꝛ pñtem ꝯsultationez ex eo. q; ista ꝛba ꝯditionalia. vz si hēat descēdentes sunt apposita a lege nō a statuto municipij quo cāu hēnt virtutem iclusiuā ⁊ exclusiuā respectu diuersoꝝ. ⁊ sic hēnt duo capita. vt voluit bal. in. d. l. si ōfūctus. ⁊ bar. in. d. l. ij. §. vidēdū. ff. ad tertul. ⁊ ēt. q; in cōditionibus potius cōsideram9 mētē statutorū ⁊ testantium quā formam ⁊ cortice verboꝝ. vt. l. in condītionibus primum locū. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊. l. pater severinaz §. conditionum verba. eo. ti. ⁊ ad. l. qui heredi. ⁊ ad. l. meuius respondetur. q; logtur vbi non apparet de cā. vt solet dici in. l. gallus. §. qđ si tñ. ff. de lib. ⁊ po. ⁊ in. l. mulier. ff. ad trebel. Et multo fortiꝰ i casu istius statuti. q; nō solū ex mēte statuētiū colligiť q; voluerint illos descēdētes esse istituendos. vt ex supradictis ꝓbať. sed ēt hoc colligiť ex ꝛbis ipius statuti. dum dixit. q; illi dscē dentes filij ⁊ filie ⁊c. ex testō vel ab intestato succedētes ⁊ sic exp̄ssis ꝛbis vocauit eos ad successionē. Et p certo ista ꝛba apposita in ipso statuto enucleant nodū oēm ⁊ scrupulū hui9 dubitatiōis. ⁊ sic cū hec fuit cā finalis ipius statuti: vt illi descēdētes succederēt q̄re nō dēnt illa ꝛba apposita in dicto statuto dum dicūt si vero habuerit dscēdentes: vt ipsi sint heredes. ⁊ multo fortius cum sint vocati exp̄sse ad successionem ab ipo statuto vt est ostensum.

Preterea faciat etiam q; iquãtum ī dicto statuto dr̃ succedẽtes ex testõ ꝛc. talia ꝟba iportãt qõ ipi ōscendentes debeant ī̃stitui in vniuerso ex eo q; successor dicit ille q iuris est successor: vt ꝓbat in l. quedam. §. his aũt. ff. de edẽ. ꝛ sic sentit statutũ istud qõ debẽt eẽ successores vniuersales. nõ enim sũt paria successor iuris et successor rei. l. i. §. si heres. ff. ad trebel. nam ille q succedit in aliq̃ re nõ dr̃ successor iuris quapp istõ statutũ si subtiliter ꝛ vere cõsideret ꝓbat euidẽter q; icludit istos descẽdentes in successione. q̃ ppie vniuersum ius ōfuncti significat. ꝛ isto mõ sic argumentandi vtit bal. in quodã suo eleganti cõsilio q; icipit statuto ciuitatis Mantue sub rubrica. de successio. ab itestato sic cauet. ꝛ est ī ordine. ccv. voluit ergo istud statutũ qõ ōscendẽs istitueret in vniuerso. obuiauit enim affectõi maritali ne sua largiret in vxorẽ marit⁹. sicut dicimus in simili q; sepenumero viri ad gemitus vxorũ multa disponunt vt in. l. fi. C. de ꝓmipil. l. xij. facit. l. iij. ff. de do. iter vir. ꝛ vx. Jõ ita vr̃ statuisse vt marit⁹ potius institueret in suo pr̃imonio dictos ōscendentes suos. et ista fuit ratio monẽs ipos statuentes ad sic statuẽdũ. Iz enim verba statuti ōficiant in hoc q; nõ exp̃imunt hãc rõnem tñ mẽs. et sensus statuẽtiũ nõ ōficit. nã ppter nihil aliud statutũ cogitauit de tali donatiõe ꝓhibenda si marit⁹ bẽret descẽdere nisi q; voluit ipsos ōscendẽtes succedere in vniuersum ius ōfuncti et sic ppter cõmodum successionis. nec alia rõ reddi põt in hoc statuto. ergo hẽri dz ꝓ expressa tã in statutis legũ q̃ in testis defunctor̃. Jta dixit glo. valde. solẽnis. in l. q̃uis. C. de fideic. com. ꝛ faciat in rõne sui. l. si vnq̃. C. de reuo. do. ꝛ q; voluit glo. in. l. tale pcm̃. §. fi. ff. de pactis nec ista ẽ interpetratio extẽsiua. sed itellectiua vt in. d. l. q̃uis. Cũ ergo in ꝓposito nr̃o iste nepos mariti nõ succedat vniuersaliter illi marito qa non instituit eũ hr̃dem in vniuerso suo patrimonio imo hẽr̃ loco legatarij dato sibi coherede vniuersi: vt fuit in casu isto vt. l. quotiẽs. C. de heredi. istitu. ꝛ ẽt q; iste nepos nõ acceptauit rez ī qua fuit istitut⁹. ergo segtur. q; est ita ac si nõ supeẽt tempore testi illius mariti. Quinimo est dicẽdũ q; rõ motiua statuẽtiũ nõ solũ colligit ex itellectu ꝛ snia ipi⁹ statuti: sz ẽt colligit ex verbis exp̃ssis in ipso statuto. dũ dicit succedẽtes ex testõ: vel ab intestato quasi velit q; cã quare maritus hñs descendẽtes põt donare vxori vltra x. florenos est vt ōscẽdẽtes sui succedãt in vniuerso patrimõio ipius mariti exclusa vxore. ꝛ idubitãter bal. dicit ꝟitatẽ q; p illa ꝟba succedẽtes cõprehẽdatur successio in vniuersum ius illius mariti ꝛ pcõsequens tam ex verbis ipius statuti q̃ ẽt ex mẽte ille marit⁹ potuit legare vxori vsufructum oĩum suor̃ bonor̃. ꝛ qcqd voluerit q; pinde bẽtur. ac si ipsos descẽdẽtes nõ hũisset ex quo nõ succedũt in vniuersum ius ipius ōfuncti. ꝛ ideo posito q; institutus in vniuerso adiuerit hr̃ditatẽ ipi⁹ testatoris: ꝛ ille nepos ōscẽdẽs ex filia ipi⁹ mariti acceptasset portionẽ in qua fuit ab ipso suo auo institutus adhuc dico q; sum⁹ extra casum ipi⁹ statuti. ex eo: q; statutũ voluit q; succedãt in vniuersum ius mariti: ꝛ sic contemplatione ipsor̃ ōscẽdẽtiũ statutũ fecerit illam ꝓhibitionẽ donationis segtur q; illi nepotes descẽdẽtes debuerũt succedẽr̃ faciat etiã q; voluit Bar. in. d. l. ij. §. si sit. ff. ad tertul. vbi colligit ex illo tex. q; statutũ disponẽs q̃ filia femina nõ succedat stãtib⁹ agnatis itelligit eo cãu quo extãt ꝛ succedũt defũcto alis filia nõ itelligit exclusa: ꝛ voluit Ang. in. d. l. ij. §. si ꝙsanguinea. q; statutũ dictãs q; femina nõ succedat si supsũt masculi: restringit tale statutum si dicti masculi acceptẽt talẽ hereditatẽ: sz si repudiãt non excludit femina. q̃mo ẽt ꝙsideret. d. iudicãs q̃ tale statutũ venit ad coadiuuãdũ ipos descẽdentes: q; iam vocati erant a iure cõi ad successẽdũ: vt voluit. d. pet. in supi⁹ alleg. ꝙsilio. ¶ Et ex istis cõcludo ptes. d. iudicis esse in declarando testatorem potuisse donare ꝛ legare quicquid voluit dcẽ sue vxori ꝛ in fauorez vxoris concludo. Laus deo clementissimo Andre. barbatia. v. iu.

¶ Casus consilij. xxiiij.

¶ Utrum remedium. c. reintegranda habeat locum in omnib⁹ reb⁹: ꝛ etiam in omni foro. Et an detur etiã possessorib⁹ iniustis: Et que sint probanda in eo iudicio. Et de differentia inter illud remedium ꝛ remedium. c. sepe de restitu. spolia. Et an habeat locum quo ad fructus perceptos. Et quibus testibus stetur magis quando sunt bincinde pares. Et an debeãt assignare causam dicti sui etiam non interrogati.

Clementissimum deum ꝛ pijssimũ saluatorẽ nostrũ iuoco: vt in hac ꝙsultatione sua solita benignitate ꝟitatem mihi apiat. Et qdẽ viso processu ꝛ testib⁹: ꝛ solẽni aiaduersiõe pensatis in cã. splẽdidi: ꝛ spectabilis viri nicolai ō canossa. vr̃ mihi illũ leõardũ de arbetis dẽre de iure cõdẽnari. Qõ sic oñdo ꝛ ad hoc allegato glo. ino. ī. c. bone. de ap. q̃ vult qõ nõ solũ facẽ appellatõez ille q spoliat: sz ẽt ille q tz rẽ spoliatã ẽ volũtatẽ appellãtis: ꝛ illã glo. ino. ꝛ illũ itellectũ vr̃ seq host. ibi dicẽs q; officio iudicis põt agi contra quemlibet possessorẽ ex nãli egrate. ij. q. i. in ꝓmis. hinc est qõ si res mea puenit ad te possuz agere iudicis offõ vt illã rem mihi restituas. l. si me ꝛ ticiũ. ff. si cer. peta. maxime dicit hoc ꝓcedere ō egrate canonica ꝑm eundẽ hosti. allat. in arg. c. dilecti. de iudicijs: ꝛ istã doctrinã sequunt cõiter scribentes ibi ꝛ late segtur eã. d. abbas ibi. Et ꝓ certo ista doctria apponit gladiũ ad istã qõnem. Cũ ergo in casu nr̃o res ipi⁹ nicolai: q; ab eo possessa: vt appet ex testib⁹ ꝓductis: ꝛ quare fuit spoliatus puenerit ad ipm leonardũ segtur. q; officio iudicis agere potuit ẽ ipsum leonardũ ad restitutiõez dcẽ rei seu dcẽ possessionis. aut petie terre: ꝛ istud iudicio meo dũtaxat sufficeret ad cõuincendũ illũ leonardũ. Et facit de hoc gl. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spolia. ꝛ q; voluit host. in. c. accedẽs. el. i. vt lit. nõ ꝙtes. ꝛ qõ voluit inno. in. c. post electiõez. de ꝙcess. pben. ꝛ. d. abb. in. d. c. accedẽs. ꝛ i. d. c. cũ ad sedẽ. Preterea in cãu isto fuit itentatũ remediũ. c. reitegrãda. iij. q. i. qõ capl̃m iducit nouũ ꝛ specificatũ remediũ possessoriũ ꝙtra quẽlibet possessoriũ etiã nõ viciosum. ꝛ iste itellectus. ad. d. c. reitegrãda ẽ hodie cõis ꝓ quo faciat qõ voluit ino. in. c. querelã. de elec. goffre. in sũma. eo. titu. §. ꝛ sciẽdũ archi. ī. d. c. reitegranda host. in sũma. eo. ti. §. i. ꝟ. sz ꝙditione. segtur. d. anto. i d. c. cũ ad sedẽ. ꝛ cõiter oẽs pene scribẽtes. in. d. c. cũ ad sedez. tenẽ qõ dcm̃. c. reitegrãda ꝑstat nouũ: ꝛ specificũ remediũ: ꝛ ẽt ibi dicit. d. anto. q; illud remediũ est seruandũ ī foro ciuili nec videt cãm quare illud. c. debeat restringi ad psonas vel res ecclesiasticas. cum loquatur ꝛ ordinetur ad finem corrigẽdi peccatũ. ideo est ꝑm eũ seruandũ in foro ciuili. Pro hoc qõ no. glo. in. c. possessor de regu. iur. lib. vj. dato enim q; illud. c. loquat cũ epis non tamẽ ad illos dz restringi cum eadem ratio sit in alijs. nec ẽ iuris correctorium: sz est noue spẽi iductiuum: ꝛ hoc idẽ voluit bar. i. l. si coloni. C. de agri. ꝛ cẽsi. lib. xi. allegat inno. ꝛ Jo. an. in. d. c. cũ ad sedẽ. sz voluit allegare eos. in. c. sepe de restitu. spolia. vbi hoc senserũt ꝛ istud ẽt segtur Ludo. ro. in. l. rẽ q̃ nobis. ff. ō acq. pos. ī ꝟbo. tertia fuit opĩo. qõ canon dicti capituli ꝙpetat ꝓ recuperanda possessiõe siue a bone fidei possessore siue a malefidei possessore cõtra quẽcũq; occupãtẽ siue cũ titulo siue sine titu. siue bõa fide siue mala sit illa possessio amissa sit rei ecclĩastice: siue clerici siue laici cũ dict⁹ canon idistincte loquat. l. ō pcio. ff. ō publicia. ꝛ hãc opi. dicit ō iure esse ꝟissimam. Segtur ergo. qõ potuit iudicis officio ipse nicola⁹ petere sibi restitui possionẽ. Itẽ potuit itentare remediũ. d. c. reitegrãda. Et si mihi dicat amice fateor tibi de plano qõ potuit itentare illõ remediũ tñ debuit ꝓbare qõ iniuste amisit possiõem. q: illõ. c. se fundat sup iniusticia. agens ergo ex eo dz ꝓbare illã qualitatẽ q̃ vr̃ eẽ cã sue itentiõis ar. c. pisanis. de resti. spolia. ꝛ qõ no. bar. i. l. hoc iure. ff. de ꝟbo. ob. ꝛ in. l. fi. ff. qõ vi aut clã. ꝛ ino. ī. c. super his de accusa. ꝛ facit. l. fi. C. de rei ven. nõ enĩ quis tenetur restituere ẽt rẽ alienã nisi fũdanti itentionem suã: q; ad hoc rñdeo: ꝛ adduco ī mediũ elegans dcm̃ inno. ī. d. c. sepe. vbi dixit qõ si aliqs possidebat bona fide ꝛ alius eandem possessionem. etiã bona fide occupat nisi ꝙstiterit ꝓmum possessorem iuste ammisisse possessionẽ fieri dz restitutio sibi possessiõis ẽt nõ ꝓbata spoliatione allegat. d. c. si coloni. ꝛ. d. c. reitegranda. ꝛ hoc dicit eẽ notãdũ ꝓ possessoribus eccliarum qui ammittunt eorum possessionem nec possunt ꝓbare canonicam institutiõem. ꝛ sic sentit aptissime qõ nõ icumbat actori iniuste ammisisse possessionẽ: sz p̃sumit̃ qõ iniuste ammiserit eo ipso qõ nõ ꝓbatur cõtrariũ facit qõ bẽtur. i. c. Iz cãz. ō ꝓba. ꝛ qõ no. bar. ī. l. celsus. ff. ō vsu cap. vbi dic̃ qõ ī qualibz possessione p̃sumitur bona fides nisi ali⁹ possor antigor apperet ille enĩ põt dicer̃ qõ tũc nõ erat. l. fi. C. vñ vi. ꝛ idẽ sẽtit io. cal. ī. d. c. cũ ad sedẽ dic̃ qõ ꝓ canonẽ reitegrãda sũẽit̃ his q quocũq; mõ iniuste acq̃suerũt possionẽ rei q̃ repetũt ꝛ si ñ ꝓ violẽtiã vl metũ vl dolũ: sz forte alis iniustã pter cal-

tamẽ suã qs cecidit a possessione q̃ alius nunc tenet siue cũ titu. siue sine titulo: forte enĩ possessor ꝑm eũ receſſerat de loco p metũ vel famẽ vel simílẽ cãm. ⁊ hoc vult littera illi⁹ canonis. Idem etiã sentit goffredus in loco ꝓalleg. ⁊ archi. post eũ: dicũt enĩ vtili⁹ eẽ capitulũ re itegrãda: q̃ ꝯditionũ. c. sepe. nã agẽs ꝯditiõe capli. sepe hz ꝓbare q̃ possessor sciẽter successit in uicium q̃ est difficile. ⁊ sic sentiunt q̃ in conditiõe. c. re itegranda nõ est necesse ꝓbare nisi possessionẽ ꝓdidisse iniusticia enĩ ꝓsumit. qz qlibet ꝓsumit di ligẽs in fcõ suo. c. sup hoc. de renũcia. l. cũ hz idebito. ff. de ꝓba. Quedã enim ꝓbant eo ipso q̃ nõ ꝓbat Brium. l. i. ⁊ q̃ ibi no. C. de fide instru. ⁊ iure astẽ. fisca. lib. x. ⁊ glo. in. l. i. C. de testa. mili. ⁊ in l. in testõ eo. titu. ⁊ in. l. sup ꝑuis. C. q mili. nõ pos. li. xij. ⁊ in. l. cre ditor. C. de pigno. actio. ⁊ in. c. sicut de iureiurã. ⁊ i. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. ⁊ in. c. pe. de. c. pe. de excepti. ⁊ in. c. iij. de ꝓscrip. bar. in l. q sub ꝯditiõe. ff. de ꝯditio. institu. ⁊ saly. in. l. falsos. C. de fal. ⁊ ita i qõne fci ꝯsuluit. d. abb. vt ipse refert i. d. c. cũ ad sedẽ vbi cõ suluit q̃ quodã rector ecclie agebat ad restitutionez rei q̃ eccl'ia possederat ꝯditiõe. d. c. reitegrãda q̃ optiere debuit. eoipso qõ suã possessionẽ ꝓbauit. Et sic appet ex istis q̃ sufficit. dcõ nicolao ꝓbare se possedisse vt sequat restitutiõis dcẽ possessiõis. Nec regrit aliter suã possessionẽ iustificar. ⁊ hoc ẽt tenuit. d. dñic⁹ in. d. c. re itegrãda: q ad hoc allat Inno. i. d. c. post electiõez. i fi. ⁊ in d. c. sepe. vñ non est necesse q̃ hoc casu ꝓbet spoliationem allat. ad hoc dictum. c. querelã. ⁊ archi. ij. q. i. in sũma ad fi. istud ẽt vo luit lapus in suis allatiõib⁹ allegatõe. l. ij. Et ita dic̃ se ibi practicas se. d. Jo. calderini ꝯsilio. Et si qspiã dixerit amice iste nicola⁹ nõ possedit suo noie ꝓprio: sz dũtaxat possedit vt marit⁹: ⁊ sic cũ nõ possederit segk. q̃ sibi nõ cõpetit remediũ. d. c. re itegrãda. vñ di xerũt dñi de rota in suis antiqs deciſiõib⁹. allegatiõe. cccxij. q̃ in tẽtãs ꝛmediũ illi⁹ canõis regrit q̃ possederit nãr vl ciuilr alꝫ. illõ remediũ sibi nõ cõpetit. ergo segtur q̃ huic nicolao nõ cõpetit. qz circa hoc est acurate ꝯsiderãdũ qd dicũt testes ꝓducti. hinc de. ná testes ꝓducti ꝑ illũ leonardũ ꝙponũt hoc mõ ꝑmus testis q̃ dcã. d. thomasina tenuit ⁊ possedit. sz añ ipsam locatõez vidit ipm nicolaũ de canora. i. d. terra. de sabiono venire ⁊ ibidẽ super dictis terris mezadꝛ deputare: ⁊ eas terras ipm mezadrũ locare que ꝛba inferrũt ipm nicolaũ possedisse añ ipsam locationez. iu xta no. in. l. q vniuersas. §. colonũ. ff. de acqr. pos. l. q̃uis. §. i. eo. ti. ⁊ q̃ no. in. c. cõuenissent. de instru. ⁊ in. l. filiussa. §. i. ff. de leg. i. Hec iste testis dicit q̃ noie vxoris sue ipse nicolaus ponebat me zadrũ. ergo segtur. q̃ ipe nicolaus possidebat noie suo ꝓprio. ar. l. ⁊ magis. ff. de solutio. cũ si. Nec ob. cuz dicit q̃ semp dici audi uit dcas terras. eẽ ⁊ fuisse ipius dñe thomasine. qz istud nihil ẽ di cere. ꝑmo nõ ꝓbat ꝑ hoc q̃ ille nicolaus nõ possederit. nã ista stãt simul q̃ alius hẽat dñium ⁊ alius hẽat possessionẽ iuxta no. in. l. incõmodato. §. si duob⁹ vehiculũ. ff. cõmo. Itẽ qz illa ꝛba non ꝓ bãt dñiuz potuit enĩ audire. ab vno ⁊ sic nõ ꝓbat voluit bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de q̃sti. vbi dixit q̃ si testis dicit audiui publice dici nõ ꝓbat cõem assertionẽ ppli. in casu nr̃o nõ appõit verbũ publice. sz solũ dicit q̃ audiuit dici ⁊ sic hz minus dubium ergo: ⁊ ꝑ ꝯsis iste testis formaliter non ꝙponit cõtra illũ leonar dũ. Secũdus testis ẽt nõ deponit seu testificat aliqd qꝛ dic̃. iter rogat⁹ si dict⁹ nicolaus de canora tenuit ⁊ possedit terras. ⁊ bona ꝑdicta dic̃ q̃ nunq̃ vidit ipm nicolaũ possidere: sz bñ laborauit eas noie ipi⁹ thomasine. vñ ista stãt simul. q̃ ille nicola⁹ possede rit. ⁊ ille testis nõ viderit. vñ nõ iferr nõ vidit nicolaũ possidẽ. er go nõ possedit. l. nõ ob hoc. C. vñ cogna. cũ si. Et sic nõ ꝓbat q̃ nicolaus nõ possedit. Nec ob. cũ dr̃. q̃ dict⁹ testis deponit q̃ eas laborauit noie ipsius dñe thomasine. qꝛ iam illa dña thomasina iteruertit possessionẽ illius nicolai. ⁊ eũ spoliauit ⁊ sic iste testis ni hil deponit ifauorẽ illi⁹ leonardi. Et cum tertius testis qui ẽ mel chion deponit q̃ dictus nicolaus possedit tã q̃ marit⁹ ⁊ nõ noie ꝓprio appebit. de ei⁹ dicto ex ifra dicẽdis. qꝛ iã dictũ suũ ꝙincit ex dictis testiuz ꝓductoꝝ ꝑ pte ipsi⁹ nicolai. Et est aduertẽdũ qa iste melchion testis dicit sub ꝯditiõe. ⁊ sic nõ ꝙponit ꝑ certo q̃ di ctus nicolaus possederit vt marit⁹. sz dic̃ q̃ si dictus nicolaus pos sedit dictas terras possedit vt marit⁹. ⁊ sic loqtur sub ambiguo. ⁊ dubio. Et ita ẽt deponit quartus testis q̃ dicit q̃ si ipe terre ⁊ bo na possesse. ⁊ tente fuerũt per ipz nicolaũ eas tenuit. vt marit⁹ ipi⁹ dñe thomasine ⁊ ei⁹ noie: ⁊ sic nõ ꝙponũt in spẽ ⁊ in idiuiduo q̃ ipsas terras possederit noie vxoris. sz deponit sub ambiguo. Et est diligenter ꝯsiderãdum qꝛ isti testes nõ assignant cãm dicti sui cõmodo ille nicolaus possidebat ⁊ tenebat vt maritus ⁊ nomine vxoris ⁊ p cõsequens eoꝝ dictum tã q̃ in forme: ⁊ sine cã non tz: vt in. c. cũ cãm. de testi. ⁊. l. solã. C. eo. ⁊ maxie qꝛ deponũt sup eo q̃ aphẽdit p ipm itellectum quo cãu dẽnt deponere de cã nõ in terrogati. vt voluit bar. in. d. l. solã. ⁊ Inno. in. d. c. cũ cãm. ⁊ idẽ bar. in suo solẽni tractatu testiũ. bal. in. l. ꝓprietatis. C. de ꝓba. ⁊ in. l. qd ergo. §. q̃tum. ff. de his. q no. ifami. Joã. de imo. in. l. sciẽdũ. ff. de ꝛbo. obli. ⁊ in. c. sicut de re iudi. Quinimo dixit spe cu. in ti. de testi. §. i. ꝛ. sz nũc sufficit q̃ si testis debz deponere de cã ⁊ nõ deponit non ꝓbat de quo ẽ glo. in. l. lutius. ff. de his qui no. infa. facit q̃ voluit. d. abb. in. c. sugestum de appel. vbi tex. di cit q̃ illud q̃ est dubiũ sepe appellat notoriũ. Ideo dicit q̃ testis deponẽs sup notorio dz exꝑmere cãm nõ iterrogatus: qꝛ notoriũ apprehẽditur p discursum ⁊ fabricatiõez itellectus. ⁊ ꝙ ꝑis segk. q̃ isti testes nõ ꝓbãt: qꝛ nõ deponũt de cã scie. ⁊ ẽt deberent assi gnari cãm scie nõ iterrogati. Nõ est videndũ qd deponũt testes ꝓducti ꝑ ipm nicolaũ. Et qdẽ ꝑmus testis deponit apte de pos sessiõe ipius nicolai. dicit enĩz q̃ dict⁹ nicolaus posuit mezadrum sup dicta possessiõe ad colligẽdas fruct⁹ ⁊ similia faciẽdo q̃ sunt signa possionis vt ꝓbat tex. melior de iur. in. d. l. filiussa. §. di ui in. ꝛ. fruct⁹ ꝓcipiẽdo. ff. de leg. i. ⁊ no. spec. in ti. de ꝓba. §. i. ꝛ. pe. ⁊ q̃ voluit archi. in. c. pũti de officio ordi. lib. vj. ⁊ reddit optimam rõnem dicti sui. qꝛ fuit ꝓsens ⁊ vidit ⁊ tricturauit bla da duobus annis. interrogatus postea si dictus nicolaus possi debat. vt maritus ⁊ nomine sue vxoris. respõdit se aliter nescire: vt supra dixit q̃ dictus nicola⁹ possidebat ex quo exercebat signa possessiõis. ⁊ p ꝙsequens segtur. q̃ nomine suo ꝓprio arg. d. l. et magis. ff. de solutio. Probat etiam secundus testis q dicit q̃ dictus nicolaus cõduxit ipm testem tẽpore messium in arratorem super terris ⁊ possessione quas hz in terra de fabriano. ⁊ sic stetit tribus annis continuis in terris dicte possessiõis. ⁊ vidit conduci blada ad domum ipsius nicolai. ⁊ ipsemet testis veniebat cũ me zadro ad portandũ blada in domo ꝓdicta ⁊ reddit optimã ra tionẽ dicti sui. ⁊ interrogatus dictus testis si dictus nicolaus te nuit ⁊ possedit dictas terras tanq̃ marit⁹ dicte domine thomasi ne ⁊ nomine sue vxoris ⁊ sic non nomine ipsius nicolai. respõdit q̃ ipse nicolaus posuit ipsum testem ꝓ arratore in dicta posses sione vt supra dixit. ⁊ sic appet aperto ore qualiter ipse testis de ponit de possessiõe ipsius nicolai nomine suo ꝓprio ⁊ assignat causam dicti sufficientem non interrogatus quo casu succedit ele gans doctrine Jac. but. in quadam sua dispositione quẽ refert ⁊ sequitur bal. in. l. presbyteri. C. de epi. ⁊ cleri. qui voluit q̃ quo tiens testes sunt hincide pares omni respectu. qꝛ sunt pares i nu mero ⁊ dignitate tunc testis deponens dictum suum ⁊ assignãs causam sufficiẽtem non interrogatus ꝑfertur dicto aliorum testiũ deponentiũ ⁊ assignãtium cãm. dicti sui cum interrogatione: cũ ergo ille melchion non assignauerit causam. ⁊ etiam si assignasset illam assignasset interrogatus sequitur q̃ potius stabitur dicto huius testis assignantis causam non interrogati. Ita etiam pre fertur dicto quarti testis quia etiam non assignat causam. ⁊ etiaz quia illi duo testes non deponunt clare. sz deponunt cõditiona liter. ⁊ per cõsequens standum erit dicto testium ipsius nicolai. Preterea tertius testis ipsius nicolai. dicit stetisse per annos. x. pro mezadro nomine ipsius nicolai sup dicta possessione. ⁊ res pondebat ⁊ respõdit de fructib⁹. ⁊ ꝙducebat ad domum ipsius nicolai. ⁊ respondit assignando bonam causam sui dicti: quia di ctas terras habuit ab ipso nicolao. ⁊ tenuit ⁊ laborauit per ãnos x. cõtinuos ⁊ interrogatus ipse testis si dictus nicolaus tenuit et possedit dictas terras tanquã maritus ipsius domine thomasi ne. respondit q̃ eas terras tenuit ⁊ possedit nomine ipsius nico lai. ⁊ rationem dicti assignauit superius dictis testis dicens. quia eas terras habuit ab ipso nicolao ⁊ sic in specie ⁊ in indiuiduo deponit iste testis quod dictus nicolaus possedit nomie suo pro prio. ⁊ non vt maritus. ⁊ per cõsequens standum erit dicto istius testis: ⁊ non dicto aliorum testium deponentium ambigue ⁊ in obscuro ⁊ non assignantium causam dicti sui. Quartus testis etiam deponit de possessione ipsius nicolai. dicit enim. vna cum suo pre laborasse in dictis terris. ⁊ stetisse ꝑ. x. aut. xx. ãnos ꝑ me zadro sup dictis terris nicolai. ⁊ ꝙduxisse blada ex dcis terris ad hitationez dci nico. absq̃ ꝯdictiõe alicui⁹ ꝑsone. ⁊ credit dictum

nicolaum tenuisse ꝛ possedisse dcās terras noīe suo ꝓpꝛio. ꝛ reddit rōnē ex eo. qꝛ suo noīe semia ꝛ alia necessaria ad dictā possionē dcō testi. ꝛ eⁱ pꝛi. ꝛ nō iterrogatᵒ assignat illaz cām sui dicti. et dicit se credere dictas terras fore ipsiᵒ nicolai ꝛ reddit rōnē dicti. vt in eo appet. Preterea vlteriᵒ testis deponit vidisse dictū nicolaum possidere dictas terras. sz nescit si noīe vxoꝛis possiderat et apporꝛauit blada ad domū ipiᵒ nicolai. ꝛ stetit ꝑ arratore in dictis terris: ꝛ sic deponit dcm̄ nicolaū possidere ꝑsumiꝫ. ergo noīe suo ꝓpꝛio. ꝛ ita deponūt testes ꝓducti ꝑ ipm̄ nicolaū vt supiᵒ ē oñsuz seqtur q̄ stabiꝫ potius dicto ipoꝝ q̄ dicto testiū. ipius leonardi ꝑmo qꝛ sūt plures in numero quo cāu stabiꝫ testibᵒ plurib⁹ in numero. Jō ille dz obtinere q̄ ꝓbat ꝑ plures testes in numero. l. carmen. §. fi. ff. de testi. bar. in. l. si duo. ff. vti posside. no. in. c. lz cām de ꝓba. Preterea isti testes sunt in dictis suis meliozes. nā ille melchion. vꝫ suspectis ex eo. qꝛ emit de dictis terris ꝛ sic testificaꝫ in suū fauoꝛē. ergo nō est stādū. dicto suo. l. i. C. ne qs in sua cā. Jtē qꝛ isti testes deponūt magis i spē. ꝛ in idiuiduo. ergo stabiꝫ dicto eoꝝ ꝑ allegās ꝛ singulare dcm̄ Jnno. in. c. auditis de ꝑscriptio. vbi dicit q̄ si eps ꝓbat se hre iurisditionē in spē. ꝛ abbas ꝓbat se hre iurisditionē in gñe. q̄ stabiꝫ dicto testiū epi qꝛ ꝓbatio specifica pferꝫ ꝓbatiōi gñali stāte paritate. Cū ergo in casu nꝛo testes ꝓductis ꝑ ipsum nicolaum deponāt magis in spē q̄ testes ipiᵒ leonardi. ꝛ magis clare ergo sequiꝫ q̄ stabiꝫ dicto testiū ipiᵒ nicolai. Preterea stabiꝫ testibᵒ deponētibᵒ aptioza. Jta ꝓbat tex. in. d. c. lz cām. ꝛ ꝑ hoc dicebat Jnno. in. d. c. auditis. ꝛ glo. in. c. cū eccle sia vulterana. q̄ staꝫ testibᵒ deponētibᵒ ꝑ iure spāli. Dō in casu nꝛo testes isti⁹ nicolai ōponūt aptioza ex eo. qꝛ ōponūt q̄ cuz iste nicolaᵒ posuisset semia ꝛ alia nēcia ad ipsas terras. ꝛ posuisset mezadros. ꝛ laboratores i eis ꝛ feciſz ꝺduci blada ad domū sue hꝫtatōis ꝛ visimiliᵒ ē q̄ eas posseōrit noīe suo ꝓpo q̄ eas possederit vt marit⁹. ꝛ noīe sue vxoꝛis. ergo stabiꝫ testibᵒ ipiᵒ nico. ꝛ ēt pferūꝫ ex eo qꝛ assignāt cāz. ꝛ ēt cā assignāt ñ iterrogati vt supiᵒ ē dcm̄. gᵒ se gꝫ. q̄ cū iste nicolaᵒ ꝓbauit apte ō sua possessiōe seqꝫ. q̄ ē satis factū remedio dcī canonis re itegrāda ꝛ ꝑ ꝙñs ꝙdēnādus venit ille leonardus ad restitutiōez dcē possessionis dicto nicolao. Nec ob. si dicaꝫ. q̄ nicolaus libellauit despoliatiōe sibi fcā de mēse augusti. ꝛ illā nō ꝓbauit qꝛ de hoc nō ē curādū sufficit enī in hoc interdicto q̄ iste nicolaᵒ ꝓbauerit se possedisse dictas terras. ꝛ illas remisisse q̄ appet expositiōe facta ꝑ ipm̄ leonardū. dicentē se tenuisse ꝛ possedisse ꝛ tenere. ꝛ possidere dcās terras a tpe locatōis sibi facte. quo cāu satis vꝫ fateri ipm̄ nicolaū fuisse eiectuz de illa possione cū appeat ꝑ testes ipm̄ possedisse ipas terras suo ꝓpꝛio noīe vñ ꝑsumiꝫ hodie possidere vt. l. siue possidetis. C. de ꝓba. vñ vꝫ fuisse eiectus a sua possessiōe maxie. qꝛ iā ꝓbatū est ꝑ testes ipius leōardi ipaz. d. thomasinā litigasse cū ipso nicolao. ꝛ habitasse seoꝛsum ab eo ꝛ locasse dcās terras. qs ꝓfecto posset ificiari. qō nō sit ꝓbata electio. ꝛ spoliatio. certe nllus maxie secuta assertiōe illiᵒ leonardi ponētis se possedisse. dcās terras. ꝛ possidere a tpe locatōis. vñ in ꝙiūgēdo oia ista in simul ꝓbata ē eiectio. ꝛ spoliatio ar. eius q̄ no. glo. in. l. ij. ff. de excu. tu. bar. in. l. i. §. itē cornelio. ff. de q̄sti. bal. in. l. sciāt. C. de ꝓba. ꝛ glo. in. l. iij. §. eiusdē ff. de testi. ꝛ in. c. accedēs vt lit. nō ꝙtesta. ꝛ no. in. l. excipiunꝫ. ff. ad sil. nā q̄ nō ꝓsunt singula multa iuuāt. Et maxie in cāu nꝛo qꝛ iam ꝓbatū est ipsas res fuisse possessas ꝑ ipm̄ nicolaū vt ꝓbatū ē quo cāu vēdicat sibi locū doctrina hosti. in. d. c. bone de appel. ꝛ dicta supiᵒ vt possit iudicis officio cōpelli ad restituēdū rez q̄ ad aliū spectat: ꝛ ꝑ ꝙñs seqꝫ qō dictus leonardus vēit ꝙdēnandus in hoc bñficio canōis re itegrāda. Quinimo dixit. d. dñicus in. d. c. re itegrāda q̄ quādo itentaꝫ remediū. d. c. re itegrāda teneꝫ vltimᵒ possessoꝛ q̄ ꝙueniꝫ ad restitutiōez fructuū ab eo tēpore citra quo ꝓcepit qꝛ tūc fingiꝫ eiecisse: sz alter q̄ ꝓmo possederat ꝛ eiecerat teneꝫ a tpe eiectiōis. ar. l. i. §. ex die. ff. ō vi ꝛ vi. ar. Jta dicit archi. in. d. c. re itegrāda. ꝛ sic. d. c. re itegrāda q̄ ꝓcedit etiaz quo ad fructᵒ ꝓceptos cū possessoꝛē cū bōa fide ꝛ iusto titulo. maxime si iste leonardus sciebat istas terras fuisse possessas ꝑ ipsum nicola. vel scire debuisset vel ex iditijs vel ex fama vel qꝛ vicinᵒ: vt dixit bar. in. l. celsus. ff. de vsucap. ꝛ spec. in titu. de emp. ꝛ vēdi. §. nūc dicēdū in fi. verbis. ꝛ q̄ volunt Ang. in. l. eū q. §. in publicā. ff. de publi. ꝛ. d. Abb. in. c. iij. ꝛ in. c. si diligēti de ꝑscrip. ꝛ satis vꝫ vt supiᵒ dixi ꝓbata spoliatio vt qlibet bonᵒ iudex videre poterit. nā si dictus nicolaus possedit ꝓpꝛio noīe dictas terras. ꝛ eas fecit laborari ꝛ seminari ꝛ ponere in eis laboratores. ꝛ mezadros ꝛ conseq blada. ꝛ fructᵒ inde ꝓceptos. ꝛ postea ꝓbatū est q̄ vꝛor sua cū eo erat idiscordia. ꝛ in lite ꝛ bitabat seoꝛsuz ab ipo nicolao viro suo q̄ vꝛor dictas terras locauit. ꝛ trāstulit in istū leonarduz. q leonardus asserit se possidere. ꝛ dictus nicolaus asseruit se spoliatū dictis terris nō ne ligdissime est ꝓbata dcā spoliatio certe sic qꝛ ꝓbatis extremis. sūt ꝓbata media. qꝛ ꝓbata possiōe nicolai ꝛ ꝓbato recessu. ꝛ discordia sue vxoꝛis cū ipo nicolao. ꝛ locatiōe dcārū terraꝝ fcāz ꝑ ipaz vꝛorē. ꝛ trāslatiōe i ipm̄ leonardū ꝙductoꝛē dcāꝝ terraꝝ q̄ ēt asserit se possedisse ꝛ possidēr dcās terras a tpe locatōis sibi fcē ꝑ ipaz. d. thomasinā certo apto oꝛe ꝓbata ē spoliatio. ꝛ voluit glo. i accedētes de puile. q̄ glo. cōiter sequunꝫ doc. ibi q̄ vult q̄ sufficiat ꝓbaꝫ extrema vt dicanꝫ fore ꝓbata media ꝛ q̄ voluit Bar. in. l. celsus. ff. de vsucap. ꝛ q̄ voluit bal. in ꝓma cōstitu. codicis. ꝛ in. l. siue possidetis. C. de ꝓba. ꝛ glo. in. c. volumus. xvj. q. iiij. ꝛ q̄ voluit. d. anto. ꝛ cōiter alij docto. in. c. cuz ad sedē. de resti. spoli. Et ꝑ ꝙñs. satis dꝫ ꝓbata deiectio ꝛ spoliatio ipiᵒ nicolai. Et ꝑ ꝙñs hēbit locū remediū. d. c. re itegrāda ꝛ ēt satis sufficit q̄ ꝓbeꝫ q̄ res ipsi nicolai repiaꝫ penes istū leonarduz ab illo spoliatoꝛe vt ex ꝓdictis appet. Et ex istis cōcludo ptes domini iudicis eē in declarādo. dcm̄ leonardū teneri ad restituēduz dcās terras cū fructibᵒ ꝑ eū ꝓceptis dicto nicolao. ꝛ dcm̄ nicolaū esse re itegrandum ad suam possessionem dictarum terrarum vt in petitione continetur. ꝛ ita concludo Laus deo clementissimo d. Andreas barbatia. illuminare.

¶ Casus consilij. xxv.

¶ Circa iterdictū vti possidetis qs obtīeat an ꝓbās titulū vꝫ possionē antiqoꝛē. Et ꝑ quos ēt actᵒ ꝓbaꝫ possessio. Et an ff vl amicus vel coꝛeᵒ vel fideiussoꝛ possit eē testis: vel deponēs ꝑ ꝙbū credo ꝓbet. Et an numerᵒ testiū suppleat defectū. Et qūo ꝓbaꝫ negatiua. Et de importuna ꝙbi assigno an trāsferat dñiū. Et vtruz designatores agroꝝ iurare dēant. Et qūo ꝙfines ꝓbenꝫ ꝑ instfa antiqua. Et an ex ꝙtractu nullo trāsferaꝫ possio vel dñiuz. Et exᵍbᵒ ꝑsumaꝫ mala fides vel dolus ꝛ an in actu clādestino.

Clementissimum deū ꝛ pissimū saluatoꝛē nm iesum xpm ex coꝛde ꝛ aio huic cōsultationi ꝙuoco vt sua solita liberalitate ꝙitatē mihi apiat amen. Et qdē viso ꝓcessu testibᵒ ꝛ istrīs. ꝛ sꝫtilissimis allegatiōibᵒ ꝙsultissimi dñi aduocati: ꝛ elegāti ꝛ celberrimi ꝙsilio reddito ꝑ excellētissimū iur. iterpetrē obsꝫādē me moꝛie. d. paulū de castro cuiᵒ aiaz deᵒ imoꝛtalis ꝙseruet i suo euo sempiterno. ꝛ solēni aiaduersiōe pēsatis. Añ oia ꝑmitto q̄ i hoc iterdcō reminēde possiōis qō vti possidētis vulgo appellari. vt dixit ter. in. l. i. §. est igiꝫ. ff. vti possidetis attēdiꝫ possio vñ tale iter dictū cōpetit cū duo que possiōe cōtendūt quoꝝ qlibz asserit se possidere. sz cū vnᵒ possidet alter turbat: vt no. bar. in. d. l. i. §. huius aut iterdicti ꝛ pulcre no. pe. de ancha. in ꝙsi. cxxviij. incipi. ad declaratiōez dubij itātū q̄ i tali iterdicto regriꝫ possio presens vt decidit ter. in. l. i. §. huius interdum prealleg. in ver. redditur ne ius fiat ei qui possidet ꝛ requiritur q̄ possideraꝛ tempore litis cōtestate vt dixit glo. iij. in. l. i. C vti possi. vt probaꝫ instītu. eo. titu. §. sed hodie ꝛ per Bar. §. fi. ff. eo. ꝛ per salꝝ. in. l. i. C. eo. in ꝓma questione. ꝛ probat. d. §. hodie. in ver. litis ꝙtestate tempoꝛe possidet. ꝛ ideo dixit Barto. in. d. l. i. §. fi. quod actoꝛ debet probare vt vincat se possedisse tempoꝛe turbationis ꝛ tempore litis contestate ꝛ si aduersarius probat se possidere tunc actoꝛ debet probare illam possessionem esse clandestinam. ꝛ facit glo. ꝛ doctores in. c. pastoralis. de casu poss. ꝛ propꝛie. Ex quibus in ferro q̄ si non adest presens possessio antiqua seu preterita possessio nullus est operatura effectum qꝛ consule interdictum sit retinende possessionis ꝛ tueatur possessionem presentem vt i. d. l. i. §. est igitur in ver. qui possidet. Et si dicatur quod si vnus de contendentibᵒ asserat se possidere ꝛ probet possessionem antiquā certum est qō presumitur hodie possidere: vt no. in. l. siue. C. de proba. ꝛ in. c. cum ad sedem. de restitutio. spolia. ꝛ in. l. non ignorabit. C. ad exhibendum. ꝛ ideo dicunt domini de rota. decisio. cxx. quod si probo aliquez possediſſe bñficū in vita sua q̄ ꝑsumiꝫ possedisse

vsq; ad mortē. iō vt dicēdū. q; sufficiat pbari possessionē p̄teritaz cū assertiōe q; possideat de p̄ti. q: ad hoc dicēdū q; istō eēt ꝑm qñ alter ꝓtendens nō pbaret possessionē de p̄ti: sz qñ illā pbaret de p̄ti tūc q: duo nō p̄t eodē tpe ꝓtendētes simul possidere vt in. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculū. ff. cōmodati cessaret illā p̄sūptio q; hodie possideret. iō si alter pbaret possessionē p̄tē tūc ex p̄terita possessiōe nulla resultaret p̄sūptio ꝓtinuate possessiōis tūc. n. sta rem⁹ certo. z cessaret ꝓiectura. l. si certis ānis. C. de pac. l. certa fo: ma. C. de iure fi. lib. x. l. pediculis. §. argēto. ff. de aur. z arg. le. cū si. Stat ergo ꝓclusio idubitata q; in īterdicto. vti possidetis ē p:o bāda possessio p̄s tpe turbatiōis z tpe litis ꝓtestate z ille optiet q p̄item possessionē pbauit: sz si glibet ꝓtendēs in isto īterdicto pro bat possessionē p̄tem pariter tūc ē aduertēdū qs obtinebit q: aut unus pbat de possessione sua p plures testes: z tunc ipse obtinet. l. ob carmē. §. fi. ff. de testi. z idē si pbat p testes digniores z melio res vt pbat. i. d. §. fi. z p bar. ī. l. si duo. ff. vti possi. Si vero testes ex vtraq; pte pducti sūt numero z dignitate parēs: z tūc ille obti net. q pbauit ō possessione antiqor: l q; ali⁹ ille vincet: q: ſcda possessio p̄sumet clādestina cū duo īsolidū possidere nō p̄t: vt. l. iij. §. ex ꝑrio. ff. de acq. pos. tex. est in. c. lz cām de pba. sz si ambo pbant eq̄ lem in tpe possessionē. tūc si vn⁹ oñ dit titulū sue possiōis z alter nō tūc ille obtinet q oñdit tituluz: q: ille vt hꝛe iura potiora. z p ꝓs obtinebit dcm̄. c. lz cām. z. l. fi. C. de edicto diui adri. tol. Ja. bu. Ly. z cōiter oēs in. d. l. i. C. vti pos. Bar. in. d. l. si duo eo. ti. fac q; voluit Bal. in. l. arboribus. §. si agrū. ff. de vsur. vbi dixit q; si duo testes pbāt q; qs arrauit fūdū. z duo alij pbāt q; aduersarius ap portauit fruct⁹ q; ille optinet q pbat de antiqori possiōe. z p ꝓs optinet ille q pbauit arrasse fūdū z ēt si duo pbant titulū acqsitū ab eodē q; ille p̄ferē q nūc repit possidere cāus est singularis ſm Bal. in. l. de p̄cio. §. duob⁹. ff. de publica. q; pcedit in cāu vbi cō sideraē possessio secus si eēmus in cāu vbi nō ꝓsideraē possessio vt in ꝛcu q sit cū eccīa sufficit q; bēat antiqorē titulū dūmodo cōstet de dñio actoris allegat spe. in ti. de loca. §. nūc ꝛo aliq̄ ꝛ. lviij. Fa cit ad p̄dcā singulare dcm̄ Jnno. in. c. i. de frigi. z male. vbi dicit q; si mulier pbat viz. esse frigidū natur: z vir p totidē testes pbat ꝛrium q; staē pbationi viri. z idē Jnno. in. c. auditis de p̄scrip. di cit singulr q; si eps pbat p testes hꝛe iurisditiōez i ispē in aliquo lo co. z abbas p totidē testes pbat se hꝛe iurisditiōez in dicto loco i gñe q; staē pbatiōi epi q: pbatio specifica p̄ferē pbatiōi gñali stā te eq̄litate pbatiōis. z. d. meus Joā. de imo. ibi dic q; si ego pbo me possidere bouee vt meos z p meis z alij testes pares deponūt q; ego teneo illos vt cōductos: z fuerūt p̄ntes ꝓductōi. q; isti pre ferunt z facit singulare dcm̄ Jaco. but. in quadā sua disputatiōe q; retulit Bal. ī. l. presbi. C. de epis. z cleri. vbi dixit q; si testes hic inde sūt oī paritate pares. q; p̄ferunt q; illi q nō iterrogati de cā scie assignāt cām sui dci illis testib⁹ q iterogati. deposuerūt de cā sui dicti. z idē Bal. ī auc. sz cū restato:. C. ad. l. falci. dixit q; testes sunt pares preferuntur illi qui sunt tabelliones vnde si per duos testes tabelliones probo z aduersarius probat contrarium p du os alios testes. q nō sunt tabelliōes q; testes tabelliōes preferun tur. allat glo. quā reputat singularem in auc. de here. z falci. §. si vero absūt. Facit q; pulchꝛe voluit Jnno. in. d. c. auditis. vbi di xit q; testes quorum dictis cōsonat ius cōe p̄ferunt testibus quo rū ꝓsonat ius spāle q: dicūt aptiora z ꝛ̄ similiora. Jtē tenuit glo. in. c. cū eccīa vulterana. de elec. facit. d. c. licet. cām. Faciat ēt q; voluit bal. in. l. data opa. C. q accu. nō possūt vbi dixit. q; si duo testes layci dicūt me nō ꝓmisisse delictū hodie in isto loco. z duo testes clerici deponūt ꝛrium q; staē dicto testiū laycoꝛ: z allegat glo. quam reputat singularē in. c. clerici. lxxxi. di. z ratio est q: de ponunt sup eo q; est ꝓsorme nature q̄ p̄sumit hoiem non delinq̄ re. l. merito. ff. p socio. l. cū qdam. de leg. ij. cū si. Faciat glo. in. l. cū qd. ff. si cer. pe. que dicit q; si testes sūt pares staē testib⁹ senio ribus. Faciat allegās. z singulare dcm̄ Jnno. in. c. sup hoc de re nūcia. q; si duo testes deponūt de volūtate coacta p̄ferunt testi b⁹ deponētib⁹ de volūtate libera q; dictū sequit bal. in. l. obserua re. §. pficisci. ff. de officio p̄si. z in tractatu suo fismatis quē posuit in titu. C. si quis alte. phibi. z Ang. in. l. si qs ase fundū. C. ad. l. iuli. de vi. publi. Faciat q; voluit Bal. in. c. cū sint iura ptū ō re gu. iur. lib. vj. vbi dixit q; stante paritate pbatiōis z vna est fauora bilis alia nō est odiosa z tūc stabit pbatōi fauorabili. Si ꝛo vtra q; pbatio est fauorabilis. tūc si vna est magis fauorabil stabit m⁹ il li allat. l. lege iulia. petronia. ff. de manu. que tex. allauit. idē bal. p singulari in. c. dño guerrā. §. promptiores in ti. hic finit lex. ici pi. ꝓsue. reg. z in. l. ꝛct⁹. C. de fide istru. id ēt dicit Bal. ī. d. c. cuz sint si iudex certa rōne in iudicijs motus magis assentit vni pba tioni q; alteri dūmō illō exp̄mat i sua snīa allat. no. in. l. duo iudi ces. ff. de re iudi. z. l. si duo patroni. ff. de iureiurā. z ibi dicit esse glo. ordi. q; nō dr̄ eē dubiū q̄ vna pbatio supat aliā ex aliquo iu dicio. Faciat q; pulchꝛe voluit bal. ī. l. fi. C. ꝓmi. epl̄as. vbi dic no tādū eē ex illa. l. q; relinq̄t iudicis arbitrio ſm q̄ ptē velint iudica ri si alie ptes equalr̄ pbauerint p totidē testes z sic exercutiet digni tatē testiū z q̄litatē allat. d. l. ob carmē. §. fi. Et sbdit q; q̄ q̄litas testiū vel istr̄oꝝ ē dubia. nā ex ꝓiecturis fides augeē z q; bz melio res ꝓiecturas vicit nā vt elegāter ait Jo. monachi. in. c. duob⁹ de rescrip. li. vj. paritas reducit ad impitatē p aliqō additū ad alterꝝ extremū. Faciat q; voluit idē Bal. ī. l. cū mgr̄at⁹. C. q̄ puo. nō ē necess. vbi dixit illud eē ꝛe dignū qō q̄ testes sūt pares tunc iu dex pōt p aīum sui motū adherere alteris testib⁹ z alteris nō ad herere. dūmō in actis faciat īseri cām sue adesiōis. z ita dic eē itel ligēdū q; elegāter no. in. l. duo iudices dati. ff. de re iudi. Et p h̄ ōclarat elegās dcm̄ Bar. ī. l. luci⁹. ff. de his. q no. i fami. vbi dixit q; si testis reddat bonā cām sui dicti z iudici vr̄ nō adhiberi fidē dicto ipi⁹ testis. q; p̄t sibi nō adhibere fidē. q: ītellectu si in actis exp̄mat cāz q̄re nō adhibet fidē fac qō voluit idē bal. ī. l. ordīarij C. de rei vē. in ꝛbo sz iuxta p̄dicta q̄ro. pone q; p̄ponit īterdictū retinēde possessionis mō vtraq; p̄s probat de possessione qūo iu dex pronūciabit ōcidit qō iudicabit pro eo. q probat p plures vel per digniores testes. vel si non probat p plures vel digniores ob tinebit. q probat de possessione antiqori q: dr̄ esse potior in pro batiōe allat. d. l. ob carmē. §. fi. z. d. c. licet cām vñ si vn⁹ probat ō possessione anni z alter de possessione semestri z testes dicunt qō viderūt eū colere z arrare tū istud p̄sumit poti⁹ quod dā agere q̄ possidere z clādestina poti⁹ p̄sumit ei⁹ possessio q̄ iusta cū nō po tuerit posse q̄rere nisi clā vel nisi ōiecerit eū q. ꝑmo possidebat vt l. si finita. §. vbi aūt. ff. de dāno. infec. q ergo meli⁹. de possione p bat altero de supꝛadictis modis. obtiet in īterdicto vti possidetz non attēto qs ō dñio icidēter pbauerit in hoc possorio ille. n. dz obtinere q; bz potiora iura. l. fi. C. de edic. di. ad. Et faciat ēt qō voluit idē bal. ī. l. mometanee. C. q legi. pso. ad fi. vbi dicit quod quotiēs i possessorio retinēde pbatiōes sūt pares possessio magis iustificata potior est alleg. Ja. bu. q dic qō pbatio pprietatis fa cit obtiere q: dr̄ magis iustificata eē possio allat dcm̄. c. lz cām. z idē voluit idē Bar. in. l. si de eo. §. si ꝑuum. ff. de acq. pos. z bal. in. l. i. ad fi. C. vti possi. faciat qō voluit idē bal. in. d. c. lz cām vbi dixit. qō ex antiqtate tituli p̄sumit possio antiqor vt elegāter no. Jac. bu. in. l. quotiēs. C. de rei vēdi. Jtē ex titulo p̄sumit possio ꝛbsequuta. l. ij. C. de acq. poss. Jtē titulus tāquā dignior attrahit ad se possionez. vt. l. q̄dā mulier. ff. de rei ven. nā vt elegāter ait Ja. bu. in. l. i. C. vti posside. ille q pbauit de antiqori possiōe pro bauit qō aliquo tpe possedit solus pacifice nemie ingetāte. vñ nō fuit licitū aduersario icipere eū ingetari p̄opa auctoꝛitate. cū in getare sit relinquere allegat. l. merito. ff. pro socio dicit etiam ibi Bal. qō si vna possessio recipit causam piam alia non p̄ualet fa uorabilior allat tex. singularē in. d. l. lege. iulia. Et ista sūt q̄ i hac materia scripta. z dcā sūt p cōmētantes. Et optie faciat qō scri bit. d. Anto. z moderni. in. d. c. lz cām z in. d. c. auditis. Modo in ꝓposito huius consultationis agit interdicto retinende inter istas duas villas. scilicet aque nigre z ville mariane. z ex parte vil le aque nigre producti sunt primo numero plures digniores ve ri similiora dicta ōponētes segē qō p̄ferēdi sunt testib⁹ p̄ductis ex pte ville mariane q sūt miores in nūero. nec sunt ita digni imo sūt viles nec ōponūt ꝛ̄ similia. nec aptiora dicta cū testes illi pro ducti ex pte aque nigre deponāt de p̄senti z p̄terita possessio ne. z per verisimiliora z aptiora media: ergo sequit qō sunt p̄sefe rendi. Et qdem si fiat discursus p omnes testes productos ex p̄ te ville aque nigre. hoc aperto ore reperiet probatū. z p cōsequns erit iudicandum z p̄nunciādum in fauorem aque nigre. Pri mus testis qui est betinus passiue dicit qō sunt anni. xxiiij. qō iuit cum bestijs ad pasculandum in nemoribus z terris descrip. z cū fraternitas ut in ꝑmo capitulo continet z continue quolibet āno p quattuor annos fecit pasculari porcos quos ipe ducebat cū li cētia boiuz. z cōis aq̄ nigre q̄ adicto cōi būerat victricus ipsius

testis ꝛ sine ꝯdictione alicui⁹ ꝑsone ꝛ cū licētia dicti cōis incisit ligna in dictis terris ꝛ nemoꝛib⁹ ꝛ q petijt licētiā a dcō cōi de mēse ianuarij ꝓteriti vt icideret ligna i dictis nemoꝛib⁹ ꝛ obtiere nō potuit ꝛ q audiuit ab antonio ō sale q dcm̄ territoꝛiū vltra tornapa solū positū ꝓtinet ad illos de aq̄ nigra: vt ipsi dicūt: ꝛ q ꝑ dictus territoꝛiū fuit tentū ꝛ possessum ꝑ cōes ꝛ boies aque nigre ꝑ suo ꝛ tā q̄ suū sine ꝯdictiōe alicui⁹ ꝛ reddit cām dicti. q: vidit dictis tēpoꝛib⁹ q̄ plures ex boib⁹ aque nigre ire ad dcās petias terrarū. ꝛ in illis icidere tāquā iurib⁹ ꝓpꝛijs dicti cōis in dictis terris. ꝛ dicit se nūquā vidisse boies de mariana pasculari in dcis terris. Dicit tm̄ q potuissent facere q̄ ꝓtinent in ꝛterrogatoꝛijs. q: dicte petie terraꝝ sūt magni circuit⁹ dicit ēt q nunq̄ hūit dici a dicto tpe nisi a tpe quo cōes de berrolo cepit petere intra dictos cōfines q̄sdam terras ꝯ dictū cōes de aqua nigra. ꝛ nūc ꝑ cōes de mariana. dicit ēt q hz in qua nigra matrē ꝛ tres frēs. ꝛ duos cōpatres: ꝛ oēs de cōi aque nigre bērent ptez suā si victoriā poꝛtarēt. Mō aperto oꝛe iste testis ꝛ ꝑ optia media ꝓbat cōes aque nigre possedisse ꝛ possidere de p̄nti vsq; ad mēsem ꝓteritum Januarij. ꝛ sic possidebat tpe lit. ꝙtesta. dicit ꝓmo q ꝑ q̄ttuoꝛ ānos fecit pasculari ꝙtinue quolibz āno poꝛcos cū licētia boīum aque nigre in dictis terris ꝛ cū licētia dicti cōis. ꝛ vidit boies aq̄ nigre ire ad dictas terras ꝛ icidēꝛ ligna: que oīa sūt signa possionis ꝓbat tex. melioꝛ de iure in. l. filiusfa. §. diui. in ꝟ. idē ꝓncipes. in ꝟ. in possionē missi fruct⁹ cōsequunt. ff. de leg. i. vbi ꝑ ꝓceptio fructuū ꝓbat possio. Facit q bēt. in. l. diuoꝛtio. §. in se mētē. ff. so. ma. ꝛ q voluit spec. in titu. de ꝓba. §. i. §. penulti. ꝛ archy. in. c. p̄nti. de offi. oꝛdi. lib. vj. ꝛ facit q bētur. in. l. ticia. ff. de soluti. ꝛ in. l. litib⁹. C. de agri. et cēsi. lib. xi. cū ergo boies icidendo ligna ex dictis nemoꝛib⁹ cū licētia dicti cōis aque nigre ꝛ boies ipi⁹ cōis icidendo ligna videntur ꝓcipere fruct⁹ ipsaꝝ terraꝝ segtur q dictū cōes possedit ꝛ possidet dictas terras ꝛ nemoꝛa. Et per ꝙns ꝓbat iste testis possessionem ꝛ p̄item q est p̄cipuum in ꝛterdicto vti possidetis vt supius est dictū. Et ēt est ponderādum q: dicit iste testis q ꝑ q̄ttuoꝛ annos pasculauit poꝛcos in dictis nemoꝛib⁹. ꝛ nūq̄ vidit boies mariane pasculari in dictis nemoꝛib⁹. nā dictū hui⁹ testis dz pōderari ꝑm qualitatē actus sup quo deponit. deponit. n. q pasculari faciebat poꝛcos. q cōiter faciūt discursum ꝑ loca i q̄bus pasculant quo cāu est ꝟisimile. q vidisz aliquos de boibus mariane pascu lantes sua aīalia i dictis nemoꝛib⁹. vñ credit testi ōponēti sup eo q est ꝟisimile. vt. d. l. ob carmē. §. fi. et. d. c. Iz cāz. Nec ob. q. d. testis dicat se bēre frēs ꝛ mrem in dicto cōi aque nigre: q: nō ꝓp hoc agit de cōmodo suo seu ipi⁹ testis. q nimo fr̄ admittit in testē ꝑ fratre si nō bitāt i simul in eadē familia. vñ si bitarēt insimul in eadē familia nō eēt testis ydoneus: q: tūc cōcurrit gradus ꝓpinquitas ꝛ domesticitas. Iz si seoꝛsum bitant ꝛ loquūt in leuib⁹ tunc ēt testis ydoneus ꝛ nō ꝓhibet testificari. ergo est ei ꝑmissum vt ꝑ bat. i. l. i. §. i. ꝛ. l. ex eo. ff. de testi. ꝛ. l. qui testō. §. mulier. ff. de testa. l. ab ea ꝙte. ff. de ꝓba. no. Bal. in. l. parētes. C. ō testi. Si aut cā eēt grauis tūc si vergit indispēdiuz aduersarij: tūc frater ꝑ frē nō est ireger testis ꝓp ꝑsumptā affectionē. ar. l. humanitatis. C. ō excu. tu. Ita pulcre dixit bal. in. d. l. parētes. Et plus etiā ibi dixit Bal. q si frēs bitant insimul ꝛ est tale qd ꝓbandū in quo domestica fides nō sit suspecta. q: nāli rōne melius scit vitas a cōiūctis ꝛ tūc pōt testificari. Idē dic si ē cā ciuilis ꝛ pua pōt eē frēr ꝑ frē testis ydone⁹: sec⁹ si eēt cā criminalis: vel cā ciuilis ardua: q: tūc nō posset esse ydone⁹ testis. Mō in cāu isto. iste frēr non bitat insimul cū suis frib⁹ quo cāu est magis suspect⁹. q: ꝓp cohabitationez auget affectio: vt. l. cū albo. C. de castrē. pecul. li. xij. ergo seq̄t q nō est ꝓhibitus testificari. Itē in cāu isto nō agit ō vtilitate ipsoꝝ fratrū directe ꝛ ꝓncipalr: sz agit de vtilitate cōis aque nigre ꝛ icidenter ꝛ in ꝙntiam de vtilitate suoꝝ fratꝝ quo casu ēt in ꝓhibēdo testimoniū nō curam⁹ de cōmodo q versat in ꝙntiaz. Hinc dicim⁹ q licet legatari⁹ sit ꝓceptur⁹ cōmodū ex testō. tm̄ pōt eē testis in testamēto. vt. l. q testō. ff. de testa. facit q voluit Cy. ꝛ Bal. in. l. dictantib⁹. C. de testa. vbi dicūt q coꝛreus pōt eē testis in cā coꝛrei. Iz in ꝙntiam agat de cōmodo suo. ꝛ Ja. but. in. l. nō solū. §. q̄rit. ff. de ꝓcura. dixit q creditoꝛ pōt esse testis in cā sui debitoris. Iz in eōsequētiā agat de cōmodo ipius creditoris ꝛ By. in. l. si cui. §. fi. ff. ō leg. i. dixit. q fideiussoꝛ pōt esse testis in cā rei p̄ncipalis facit. c. insup de testi. vbi pōt ꝑlat⁹ eē testis in cā sue eccle. ꝛ tm̄ i cōsequtiā agit de cōmodo ipius ꝑlati. Cū ergo. in ꝓposito nro nō agat ꝓncipalr de cōmodo ipoꝝ fratꝝ testis. ꝛ ē cā pua. q: posito q ageret de cōmodo frūz ipi⁹ testis tm̄ modicū ē puū. q: ē cōmodū cōe oīum boīuz dcē ville: ergo seq̄t q ē testis ydone⁹ ꝛ ꝑ ꝙns testimoniū ei⁹ ꝓbat. Et ēt ꝑ optie faciat: q: dcm̄ hui⁹ ꝓmi testis ē cōforme dcō alioꝝ pluriū testiū idē deponētiū quo cāu posito ñ tm̄ cōcesso q eēt i habilis testis ꝓpter affectōez q tm̄ nō est ꝟm: vt s. ē oīsum nihilomin⁹ talis inhabilitas eēt substētāda ꝛ hilitata ꝓpter habilitatē alioꝝ testiū. hoc decidit bellissime Ange. in suis cōsilijs ꝙsi. i. vbi ꝙsuluit q exceptio q testis erat domestic⁹ ꝑducētis nō poterat obesse si dcm̄ illi⁹ testis domestici erat cōforme dcō rū alioꝝ testiū habiliū. Faciat ad hoc tex. valde singularis. ff. de edē. l. si qs ex argētarijs. §. Iz si cū oēs in ꝟbo qd si vn⁹ humilis ꝛ ōploꝛati. ediderit ꝛ facit q voluit ibi Jac. bu. p illū tex. ꝛ Bal. in cōmento. l. ꝑscriptiōe. C. si ꝯ ius vel vti. publi. ꝛ idē Bal. in. l. imperatoꝛ. ff. de statu. ho. qui duo notarij sūt rogati de eodez instro quoꝝ vn⁹ ē infamis ꝛ alter nō. Ita dicam⁹ in cāu nro posito nō tm̄ ꝙcesso q eēt suspectus tm̄ purgat ei⁹ suspicio ꝑ alios testes idē ꝑ bātes. Et ꝑ ꝙns iste testis apto oꝛe ꝓbat de possione ꝓterita ꝛ ꝑ senti dicti cōis aque nigre. Illius testis. ꝓmo ꝓbat possiōez. Sec⁹ ꝓbat dñium. ꝛ vtiq̄ doctrina Bar. ꝛ doctoꝝ. i. d. l. ticia. ꝛ in. d. l. libtib⁹. ꝛ in. d. l. qdā i suo. ff. de cōdi. insti. vbi dixit. q si aliqs percepit fruct⁹: vt dñs ꝑsumit dñs. ita isti de aq̄ nigra ꝑceperūt fruct⁹ ergo ꝛ ēt illā negatiuā coartatā ad locū ꝛ tēpus q nō potuissent ītrare qn ipe testis eos vidisset ꝛ assignat rōnē ꝛ cām dicti sui nō ꝛterrogat⁹: Iz enī negatiua regula ꝓbari nō possit tm̄ qū ē coarctata pōt ꝓbari. vt. l. fi. C. de iureiur. l. i. C. de exacto tribu. lib. x. l. cū de lege. ff. de ꝓba. Bar. in. l. bis q. C. de appel. ꝛ in. l. illa. ꝛ. l. ꝟ iure. ff. de ꝟbo. obli. ꝛ in ꝙsilio icipiēte Martin⁹ de eugubio ꝛc. ꝛ Glo. in. l. iij. C. de erro. aduo. ꝛ in. l. pātonius. §. rei. ff. de acq. here. no. per scribētes. in. c. ij. de cleri. non resid̄. Bal. in. d. l. fi. ꝛ in. l. ex testō. C. de manu testō. ꝛ in. l. actoꝛ. C. de ꝓba. ꝛ p oēs in. c. bone de elec. ꝛ sic potuit sup ista negatiua depōere iste testis. Et optima est assignatio cause. q: est vicin⁹ vt voluit Bar. i. l. i. ff. si cer. pe. maxie. q: sum⁹ in casu in quo vicinoꝝ oculis patet: vt est videre boies eūtes ad locum vicinū ipsi testi vt pulere dixit bal. i l. i. C. de collusio. detegē. ꝛ q voluit Bar. in. l. de tutela. C. de in integrum resti. mi. ꝛ licet Bal. aliter dicat in. l. data opa. C. qac cu. non pos. ꝛ in. c. i. §. si tres de pace tenen. in vsi. feu. ꝛ in. l. conuenticulā. C. de epi. ꝛ cleri. ꝛ in. d. l. i. ff. si cer. pe. tm̄ vbi logmur. de actu q ē notus vicinus pōt bene reddi rō dicti. q: sum vicin⁹: vt voluit idē Bal. in. d. l. i. C. de collu. detegē. Et ꝑ cōseq̄ns iste testis ꝓbat sufficiētissime factū isto ꝝ de aqua nigra. ꝛ bñ ponderet. d. iudicās q: assignauit cām dcī nō ꝛterrogat⁹ ꝓp docto. Ja. but. supi⁹ allega. ꝛ est iste testis. bō diues ꝛ reputationis optime. Modo diligēter aīaduertat. d. iudicās q: in isto ꝛterdicto vti possidetis optiere dz q meli⁹ ꝓbat suā possionē. mō appet meli⁹ ꝓbatā possiōez antiquā ꝛ p̄tē ꝑ testes aq̄ nigre. ꝓmo sūt plures ꝛ nūero sūt ēt digniozes opib⁹ vt superi⁹ ē ꝓbatū. deponūt multi sup eo q ꝓcipit per ītellectū de cā scie nō ꝛterrogati. ꝛ asserūt illā negatiuā cohartatā vt supius dixi deponūt aptioza ꝛ ꝟisimiliora ꝛ magis in idiuiduo ꝛ specifice. Itē plures sūt ex parte aq̄ nigre q deponūt de possessiōe cōtinuata sūt cōformes in dictis suis nec repiunt vn⁹ ꝯriare alteri. Nec ob. si dicat q aliq ex testib⁹ mariē sint ātigores q: ad h rñdeo q i tpe testes mariē deponūt de āti qoꝛi tpe. Itē sūt ditiozes ꝛ nati i meliori loco. ꝛ bitāt locis īsignib⁹ quo cāu appet de meliori ꝙditōe vt appet ꝑ tex. i. l. i. C. ō ꝓma ꝟba. Alexā. lib. vj. vbi meli⁹ ē eē mediocrē ciuē. vni⁹ magnifice vrbis q̄ nobilē iferioris. ꝛ sic facit ꝑm Bar. ibi q plus debēt honorari populares hui⁹ ciuitatis q̄ nobilē ciuē ciuitatis iferioris. Jō sūt digniozes. ꝛ per ꝙns ꝓferrēdi. Nec ob. si dicat qō bēnt cōpatres. ꝛ amicos in cōi aque nigre q: Iz aliqs sit amic⁹ nō tm̄ repellit ꝓpter amicitiā a testimōio Glo. ē i. §. cogitādū. i auē. ō mōach. iij. q. v. in sum. in. c. testiū. iiij. q. iij. Bal. i. l. data opa. C. q accusa. nō pos. nā amicitia regl̄r est caritatiua. Jō nō ipedit testimoniū ō quo i spec. de testi. i ꝓn. nā ꝑm legē diuinā ōbem⁹ diligere ꝓximū sic nos metipsos: vt in euāgelio. ꝛ de penitē. di. ij. ꝓrios. Jō scriptū est q natura ītroduxit quādā ꝙciliatiōez ītr nos vt i ꝓmo officioꝝ cōmemoꝛat platonē Marcus cicero facit Glo. i. c. quotiēs ō testi. Jō dixit Bal. i. l. eos. C. de testib⁹ q amic⁹ est testis ydoneus. ꝛ dicit q iudex debz arbitrari qō sit ydoneus nisi alia ratione sit q̄ sola amicitia vt. l. sciendum. ff. de vsur. ꝛ allegat Aristotiles

dicentes amicus amico vult bona. Ergo non vult falsum testifica
ri p eo. q; hoc esset sibi malū nō bonū. Facit q; noluit idem bal.
in.l.si quis testib⁹. C. de testi. vbi dicit aut ex tali amicitia resultat
aliqō phibens vt amicicia iuri ꝛ vroris. ꝛ tūc nō pōt eē testis alꝫ.
secus. ꝛ ideo oz articulare in iudicio ad repellendū amicū a testi
monio. q; ex tali amicitia resultat aliqō phibitiuū testimōij. vnde
nō sufficeret allegare amicitiā i genere p dictā doct. bal. ꝛ facit. d.
l. sciendū. Et ēt est ponderāduz. q; testes. aque nigre. dicunt. ali
quos. ꝛ eosmet iciisse ligna in dictis nemoꝛib⁹ hita licētia hoīb⁹
ꝛ cōi aque nigre. Nō aūt sic deponūt testes mariane. ꝛ ex eis ap
paret. Nec ob. q; aliqui existis testibus dicunt suo credeꝛ. ꝛ sic de
ponūt p ꝟbuz credo. q; ad hoc rñdeo. q; ex quo alij q; plures de
ponūt nō p ꝟbum credo. sed p ꝟba ꝟitatis ꝛ scie. iō isti testes ex
quo sūt cōformes testib⁹ deponētibus de ꝟitate. sustentabitur di
ctuz eoꝝ. lz deponāt p verbū credo ꝓpter habilitatē alioꝝ ar. d.
l. si quis ex argentarijs. §. sed cum oēs. ff. de edē. ꝛ qō voluit ang.
in suis cōsilijs cōsi. i. ꝛ bal. i. d. l. impa. ff. de statu bo. Jtē q; scim⁹
dñr credere. Jdeo dixit. d. anto. in. c. quotiēs ō testib⁹. q; si testis
dicat credo. q; fui p̄sens tūc p optime ꝓbat q; scimus qō credim⁹
vt tenet. Jo. an. in. c. pñtium. de testi. li. vj. ꝛ sic stam⁹. rōni quā te
stis assignat. Cū ergo illi testes reddant optimā rōnē dicti sui vt
ex eis appet ergo sequit. q; stabim⁹ suis dictis. facit. c. lfis de testi
bus. i ꝟbo. credebāt. ꝛ q; hr̄. in. c. iij. loco. de p̄sump. Nec ob. di
ctū illius. dona. azōis q; iam satis in allegationibus est rūsum. sz
testes mariane. primo iterse variāt. ꝛ discordant q; est maximū si
gnū falsitatis. l. qui falsa vel varia. ff. de testib⁹. sūt minores in nu
mero. i dignitate. ꝛ deponūt nō ꝟisimiliora nec aptiora nec assi
gnant bonā cām dicti. imo assignāt cām q; nō facit ad dictum. ꝛ
in eo q; apꝛehēdunt p intellectū nō assignāt cām nō interrogati.
nec asserūt illā negatiuā cohartatā q; p dicta tpa illi de aqua ni
gra non accesserunt ad pasculādū aut icidendū ligna. qn ipsi te
stes vidissent ex eo. q; erāt vicini aut ibi ꝙuersabant. ꝛ ista negati
ua est iam ꝓbata p testes aque nigre. Nec ēt ꝓbant possessionem
ꝓtinuatā nec ꝓbant possessionē ita recētē vt iam ꝓbāt testes aque
nigre. ꝛ ēt q; testes mariane sūt paupes. ꝛ ita grādeui q; oblīti sūt
ꝟitatis. q; iam appet. q; sibi cōtradicunt. iō standū erit testib⁹ aq̄
nigre. Preterea est aduertēdū. q; iā ꝓbatum est p testes aque ni
gre q; venientes ad incidendū vel pasculādū in dictis nemoꝛib⁹
fine licētia hoīum aque ꝛ cōis tunc pignoꝛabant ꝛ illi de maria
na hoc sciebant. ꝛ ēt p testes mariāe ꝓbatum est q; euntes ad il
la nemoꝛa cū licētia antonij de sale pignoꝛabāt ab illis de aqua
nigra nec p dictū Anto. vel p hoīes mariane ꝓbata est aliqua ꝓ
testatio cōtra illos. de aqua nigra quo cāu talis possessio aque ni
gre nō est clandestina. ꝛ tales sciētes ꝓuati sūt sua possessiōe si ali
quam būissent. iō succūbere debēt in iterdicto vti possidetis. p
no. in. l. clam possidere. §. fi. ff de acq. pos. l. fi. C. eo. no. in. d. c. li
cet cām maxime q; ꝓbatur ex sīnia lata p ptātem canedi. Jpo An
tonio sale. ꝛ filijs pñtibus a qbus illi de mariana bēre dicūt cām.
ꝛ maxime p tot testes aque nigre ꝓbata sunt pignoꝛamēta fcā cō
trauenientes ad pasculādum in dictis nemoꝛibus fine licētia illo
ruz. de aqua nigra q; ꝟisimilr sciuerunt ꝛ scire potuerunt illos de
aqua nigra eē in possessione dictaꝝ. terraꝝ. l. si vicinis. C. ō nup.
c. quosdam. ꝛ. c. quāto de p̄sump. c. i. de postula. p̄la. c. ꝓpositi
sti. lxxij. di. Et si qspiā dixerit q; testes aque nigre sunt contrarij
assignamēto seu designamēto facto abbati p̄dicto q; dicta nemo
ra. ꝛ dicte terre fuerūt assignate dicto monaste. ergo sunt de iure
ꝛ de dñio ipsius monaste. ꝛ per ꝙns spectāt ad monaste. ꝛ nō ad
dñiū hoīs aut cōis aque nigre. maxime q; illi de aqua nigra ꝓdu
cunt illud assignamentū. q; circa hoc est a curate cōsiderāduz q;
testes p̄fati dicunt q; hoīes mariani tenuerūt ꝛ possiderūt dictas
terras tanq̄ suas. ꝛ p suis ꝛ p territorio aque nigre. cū ergo in di
cto assignamēto dicā q; est territoriū de aqua nigra spectans dcō
monaste. vnde dicta testiū itelligunt q; cōe aque nigre tenuit illa
nemoꝛa ꝛ terras tāq̄ suum territoriū ꝛ sic testes concoꝛdant cum
assignamento. nā totum territoriuz suū possidet ꝛ tenere p homi
nes aque nigre ꝛ per ꝙns dicte terre ꝛ nemoꝛa possiderunt vt ter
ritoriū dicti cōis p hoīes dicti cōis vñ cum ibi exerceāt iurisditio
nē q; atenendo dicit. vt voluit barto. in cōmento. l. cūctos popu
los. C de sūma. tri. ꝛ in. l. pupillus. §. territoriū. ff. ō ꝟbo. sig. Et
sic testes aque nigre adiuuant p assignamētū p̄fatū. ꝛ q; dictum.
assignamētum transtulerit dñium apparet ex multis. q; ꝓmo istō
assignamentum deo designamētum fuit ꝓ loco assignatiōis. quo
casu trāsfertur dñium. vt ꝓbat p totū ti. ff. de assigna. lib. ꝛ p bal.
in. l. vbi adhuc. C. de iure doci. vbi dicit pone vir male vrebatur
sua substantia. ꝛ liqdo hoc. ꝛ legitime citato uiro iudex dixit mu
lieri assigno tibi pro tua dote tale predium. q; per ista uerba. vi
detur translatū dñium in mulierem. ꝛ facit q; nō. idē bal. de hoc
ꝟbo assigno. in. l. fi. C. de sacro san. eccle. ☞ Modo in ꝓposito istō
designamentū fuit factū ad assignanduz territoriū. ita vt in desi
gnaméto ꝓtinebat ꝛ fuit factum ꝓprie ad trāsferēdū dñiuz. ergo
sequit. q; est trāslatum dñiuz ex dicto assignamēto in illos de aq̄
nigra quo ad territoriū. vt sit territoriū illoꝝ de aqua nigra. ꝛ sit
de iurisditione aque nigre quo ad trāsferēduz. Scōo hoc ꝓbatur
ex legitime facta citatiōe illoꝝ de mariana ꝛ plurib⁹ alijs vt in pū
cto dicit. ꝛ fuerunt dicti designatores vsi regulis iuris. Jurarunt
enim antea iuxta no. i. l. hac editali. §. bis illud. C. de secū. nup.
ꝛ. l. cōparationes. C. de fide instru. p bar. in. l. theopompus. ff. ō
dot. ꝑle. ꝛ no. in. c. q; indicāte de p̄scrip. ꝛ citati fuerunt illi ō ma
riana. Et si dicat isti designatores. nō fuerunt missi a iudice vt re
quirit tex. in. l. semel. C. de re. mili. lib. xij. ꝛ ibi bar. ꝛ idem bar. in
prima ꝙstitutio. ff. ꝛ in. l. i. in princi. ff. de ven. ilspic. ad hoc rñdeo
illud est ꝟm in actib⁹ iudicialib⁹. sed in extraiudicialib⁹ sufficit q;
mittatur ꝛ eligant agrimessores a vicinis. ꝛ ab illis quoꝝ itereſt.
☞ Modo in casu isto ita fuit citati fuerunt. ꝛ reqsiti extra iudicia
liter tū oēs quoꝝ itererat ꝛ itereſſe poterat. ꝛ hoc ꝓpter tollēdas
discordias ꝛ lites futuras ꝛ mature. ꝛ deliberate dicti agrimesso
res designarunt dictos ꝙfines ꝛ tale designamētū fuit a probatū
p hoīes quoꝝ itererat ꝛ cōsul. ꝛ certi hoīes de mariana erāt p̄sen
tes dicto designaméto. ꝛ nō cōtradixerūt quo casu videt succede
re singularis. ꝛ elegans doctrina Jnno. q; ipe posuit in tribus lo
cis. vz. c. ex pte de cani. de rescrip. ꝛ in. c. cū in iure de officio ōle.
ꝛ in. c. in nra. de procura. vbi dixit q; si aliqs gerit se p ꝓcuratore
meo ꝛ ego scio ꝛ patior. q; videor a ꝓbaꝛ oia gesta p eū tāq̄ ꝓcu
ratorē meū. facit. l. i. §. magr̄m. ff. de exercito. ꝛ. l. sed. ꝛ si pupil
lus. ff. de instituto. ꝛ. l. fi. ff. q; cū eo. ꝛ. c. i. de iureiur. lib. vj. ergo
sequit q; cū ꝙsul. mariane ꝛ certi hoīes mariāe erāt p̄sites dcō as
signaméto ꝛ nō ꝺixerūt vident illud approbasse. Et p ꝙns non
possūt hoīes mariane venire ꝺ illud assignamētū. debuerūt enim
ꝺdicere. ꝛ sibi ꝓtestari. q; nō fecerūt ergo. ꝛc. Facit q; hēt. in. l. se
pe. ff. de re iudica. ꝛ in. c. q; uis. eo. titu. l. fideiussor. §. pater. ff. de
pigno. cū si. Et est diligenter ponderādū q; ꝙsul mariane impo
tat dimidiā ptē cōis iuxta no. in. l. fi. C. de i pub. ꝛ in auc. cām q̄
fit cū monacho. C. de epi. ꝛ cleri. p bal. i. d. l. fi. Saly. ꝛ Jac. bu.
in. l. qm̄. C. de appel. ꝛ bal. in. l. iterdū. ff. de hr̄di. isti. ꝛ in. l. figu
ticio. ff. de vsur. ac tres. ꝛ in. c. i. qui feu. da. poss. Cū ergo iterue
nit cōsul. mariane ꝛ aliqui de mariana segtur. q; iteruenit maior
ps mariane facit. q; voluit Host. in. c. postulasti. de ꝓcessio. p̄bē.
vbi dixit. q; qn̄ epus hz vnū vel duos de caplo. hr̄ eē maior pars
q; ipe repñtat mediā ptem capituli hēndo secū vnū vel duos. hr̄
hr̄e maioꝝ ptē. ꝛ est ēt ꝙsiderādū. q; palā mānifeste ꝛ publice ema
nauit istud assignamētū citatis illis de mariana quo casu nō pūt
illi de mariana opponere dolū vel fraudē. facit q; no. Jac. but. ꝛ
Bal. in. l. nemo. C. de sum. trini. de actu facto clam ꝛ occulte ꝛ q;
hētur. in. l. clam possidere. ff. de acqr. pos. ꝛ i. l. fi. ff. de ritu nup.
Et sic appet mirabilr testes p ductos ex parte aque nigr̄ coadiu
uari tali assignaméto ꝛ p sniam latā p iudicem seu ptātem canitu
li. in q; ōclarauit dictā terraz spectare ad hoīes ꝛ cōe aque nigre.
ꝛ ēt coadiuuāt ex dispōne statuti brixiēsis vt nō fiat assignatio re
ruz. nec detur possessio nisi ꝓmo citatis possessoꝝ⁹. Preterea q;
p dictū assignamētū seu. ō signamētū factū ad territoriū aque ni
gre sit trāslata possessio. appet euidētissime. lz enī possessio sit fa
cti ꝛ animi. l. i. §. scevola. ff. si qs. testa. lib. eē iuf. fue. ꝛ non possit
trāsferri nisi p actū apꝛehēsiōis faciat glo. i. l. cū duob⁹. §. idē rñ
dit. no. i. l. ꝙmissa. ff. ō publica. ꝛ i. c. ex pte ō ꝙsue. tū i cāu nr̄o. lz ñ
appeat q; i dcō ō signañto. ꝛ approbatōe ñ iteruenerit act⁹ trāsla
tiu⁹ possiōis. nihilomin⁹ ex quo p testes aq̄ nigre ꝓbata ē possio
aq̄ nigre. ꝛ antiq̄. ꝛ recēs ꝛ vsqz ad tpus lit. ꝙtestate. tale designa
mentū nō fuit noui iuris trāslatiuū seu fuit declaratoriū iuris illi
us monaste. ꝛ sic nihil trāstulit de nouo. sz ius antiquū ibi cōpe
tēs ōclarauit ꝛ p ꝙns nihil ō nouo introduxit. l. hr̄ des palā. §. sz si
notā. ff. de testa. c. i. de sum. tri. lib. vj. cū si. Cū ꝙungendo testes
cū dicto assignamento liquidissime appet q; fuit trāslata possessio

q̄ appet p declaratiōem fcām de illo assignamēto. Et ista est pura veritas: z p ꝓsequens videt trāslatum dñium p dictū assignamentū: z ēt trāslata possessio. z quo ad territoriū videt trāslata in hoies aque nigre quo ad terras videt trāslata ad ipm modū cōiungēdo testes cū ipso assignamēto q; assignatū fuit quedā declaratio dñii. iā trāslati z possessiōis iā trāslate tā quo admonēdū q̄ quo ad hoies aque nigre diuersis causis: z diuersis respectib⁹. Et etiā est diligēter cōsiderādum. q; dicti designatores nō ex abrupto. z fulminatorie. z leuato vello ꝓcesserunt ad dictū assignamentū: sed mature z delibertate visis ꝓuilegijs z instris quib⁹ visis z intellectis z declaratis deuenerūt ad ipm assignamētū ꝓsul. ergo z certi hoies mariane qui erāt pītes. videntur acqeuisse illi declarationi z p ꝓns nō pōt ℨrium postea asserere. i. ad solutionē C. de re iudi. cū si. Et ēt est diligēter ꝓsiderādum q̄ dicti designationes aque nigre fuerūt in locis p̄dictis z in cōfinib⁹ p̄dictis videndo ipsa loca. q; certior aure. arbiter est oculus. Et si dicatur mō q̄ tale assignamētū tollit p assignamēta facta p cōe mariane ad hoc. rñdeo q̄ tale assignamentū fuit nullius vigoris q; statutū disponit bārie q̄ nō fiat nisi citatis possessorib⁹. hic nō interuenit citatio possessionis. ergo nō tenuit tale assignamētum. facit q̄ hē tur. p bal. in. l. iubem⁹. C. de iudi. z in. l. fi. §. z qdez. C. de iure delibe. z in. l. obseruari. §. post hec. ff. de officio pcōsul. nō enim potuit iudex aut cōe mariane alterare formā z dispositionem statuti maxime q; tale statutū videt eē cōforme iuri cōi. vt. l. deserta. C. si ob. pu. pensi. c. licet eps de pben. cū si. ergo ei tali assignamento reprobato z facto cōtra dispositionē dicti statuti bārie nō potuit trāsferri nec dñium nec possessio. vt hētur in. l. emptor. ff. de aque plu. ar. z in. l. i. §. si vir vxori. ff. de acq. poss. z late ibi. p bar. q̄ alibi scripserit bal. i. l. i. C. de suffragi. z in. l. nō dubiū. C. de legi. z i l. multuz. C. si qs alteri vel sibi. Et p ꝓns frustra dubitat vtz pdicti assignamētū fuerit trāslata possessio q; nec dñiuz nec possessio fuit trāslata p tale assignamētū q̄ fuit nullū z cōtra dispositionez statuti nec potuit causari p̄scripto q; p̄scriptibile p̄supponit possessionem. vt in. c. fine possessione. de reg. iur. lib. vi. vbi ergo nō ē possessio vel q̄si. ibi non est dare p̄scriptionez. ergo nō p̄scripsit ille. dñs Joānes. z ēt si bene ꝓsideret. d. iudicans talis actus assignaméti fuit clādestinus. q; nō citatis illis de aqua nigra in actu clādestino. q ōbebat fieri cū certa solemnitate p̄sumit dolus et p ꝓns mala fides. q; dolus ē machinatio quedā fallendi cā. ut in. l. i. ff. de do. p̄sumit ergo mala fides. ergo nō pōt incipe p̄scriptio. c. male fidei possessor. de reg. iur. lib. vi. c. fi. de p̄scriptis cū si. Faciat glo. valdz pegrina. in. l. i. C. de fide instru. z iure afte fisca. li. x. q̄ dicit. qō p̄sumit mala fides quādo in actu dz interuenire certa solēnitas z nō interuenit facit. l. quēadmodū. C. de agri. z cēsi. lib. xi. c. qui cōtra iura. de reg. iu. lib. vi. z q̄ no. in. c. si qs p̄bitero rum. de reb. eccle. nō alie. z ideo dicebat bar. in. l. ij. C. de his q̄ ex pu. rati. li. x. q̄ tūc dr̄ actus fieri clā quādo fit taliter q̄ nō pōt venire ad noticiā illius de cui⁹ p̄iudicio agit vt fuit in casu nr̄o quia nō citatis illis ꝺ quoz p̄iudicio agebatur. fuit fcā talis assignatio. z sic multiphārie multisqz modis appet. q̄ nec fuit trāslatum dñium nec possessio. nec potuit p̄scribi cōtra cōe aque nigre. Et etiā est ponderādum. q; tales designatores mariane. dr̄ designasse in plateis. z nō in locis subijciendis oculo designatoz cōtra omnez iuris dispositiōez. l. si irraptiōe. ff. fini. regū. z no. in. c. q; īdicāte. de p̄script. quo casu appet. de in iusticia notoria. Tum q; contra dispositionē statuti. Tum ēt q; nō in loco cōfiniū. sz in platea. iō tale assignamentū. est ipso iure nullū. vt no. in. c. inter ceteras. de re iudi. ergo. Prima appet q̄ etiā tale assignamētuz fcm p illos de mariana nō tenuit. q; ꝓfines assignati p illos designatores. sūt cōtra oēz ℣itatē. ꝑmo q; cōtra testes ꝓductos p hoies mariāe vt supius est oñsum. Scōo q; sūt cōtra multa z multa publica. z antiqua instra vēditionū epatuū z similiū que assignāt ꝓfines. ita vt iam fecerūt designatores mariāe quo vbicūqz de cōfinibus reperiunt multa instra ꝓbāt lz sint enūciatiua. Ita pulcre dixit Jaco. but. in. l. optimā. C. de contraben. stipu. q̄ dictū seqtur bal. in. l. cū aliquis. C. de iure ōlibe. z etiā in. d. l. optimā. z sequit dñs florianus in. l. in finalib⁹. ff. de fi. regū. idē ēt tenet albericus de rosate. in. d. l. cū aliqs. Facit q̄ pulcre voluit glo. in. c. si papa. de priuile. li. vj. z in. c. cū olim de censi. z q̄ voluit ange. in. l. sciendū. ff. de ℣bo. obli. z ibi. Jo. de imo. z Lod. ro. z q̄ singlr dixit bal. ī. l. cōuenticulā. C. de epi. z cleri. qū ꝓbent ꝓfines ātiqui. Faciat simile q̄ dixit. d. Anto. in. c. fi. de succo. ab itesta. de verbis enūciatiuis antiquis. z in. c. inter dilectos de fide instr. z p ꝓns tale assignamētum fcm p illos. de mariana seu p iudicē peccat in substātialibus z i iusticia z iuris solēnitate z sic instra antiqua loquētia. de cōfinibus ꝓbāt cōfines. Et sic appet ex p̄dictis talis cōclusio ℣issima. q̄ in hoc interdicto vti possidetis illi de aqua nigra obtinere debent q; melius aptius z ℣isimilius p testes magis idoneos z plures numero z ꝓbarūt possessionē p̄teritā z pītez vsqz ad lit. ꝓtesta. z per ꝓns sunt p̄ferrendi testib⁹ mariāe. Itē ēt si illi de mariana itentassent finium regundoz succūbūt ex eo. q; fines in libello positos. nō ꝓbarunt sufficiēter. Melius enī ꝓbate sūt fines ex pte aque nigre vt ex testibus. z assignamēto valido. de iure ꝓbatū est. ex pte aque nigre. Item tale assignamentū hētur loco tituli quo ad illos de aqua nigra. Itē illa instra vēditionū notātia cōfines p aqua nigra ꝓbāt sufficiēter cōfines. Itē ꝑmū assignamētū fcm. p designationes iuratos p aqua nigra fuit de iure validū exquo sequit q̄ assignamētū illi dño Joāni fuit clādestinū z de iure inualidū. z sic nō pepit titulū nec p̄scriptiōez. Item ꝓcludo etiā q̄ in hoc interdicto vti possidetis fuit sufficiētissime ꝓbatum p pte aque nigre possessoriū z minus sufficiēter ꝓbatum p illos de mariana. z sic melius aptius z ℣isimilius fuit ꝓbatum possessoriū. z ēt petitoriū p illos de aqua nigra. z ideo ptes dñii indicantis erunt in pnunciādo in fauorē boium z cōis aque nigre. z ita concludo Laus deo clemētissimo. d. Andreas barba. ficu.

Casus consilij. xxvj.

Utz mr̄imoniū: vtz ꝓferak clandestino. Et q̄ dicak eē clandestinū. Et quid si ambo coniuges confitenk esse mr̄imoniuz clādestinuz an stetur mr̄imonio contracto in faciem ecclie. Et de intellectu. c. is qui extra de sponsa. Et quomodo ꝓbet copula carnalis. Et matrimoniuz. Et an stetur confessioni coniugis contra mr̄imonium. Et que dicatur esse vere spōsa. z qs maritus z vxor: maxime in statutis. Et de intellectu. c. sup eo de spon. Et de testibus ꝓbātibus mr̄imoniū. z de obiectionibus coz. Et quid si qs est famulus z licentiatus vel est paup vel rusticus vel mater cōiugis vel alij parētes. Et ēt de intellectu. c. in lris extra de testi.

Clementissimum deū. z pīssimū iesum xp̄m ex corde z aio iuoco vt in pñti ꝓsultatiōe mr̄imoniali ℣itatē mihi apiat est enī mr̄imoniū sacramētuz vt no. Glo. in. c. veniēs de trāslati. ipse ergo qui est oīuz cognitor ℣m ponat in ore meo amē. Et qdē iusso ꝓcessu. z oib⁹ i eo ꝓtētis. z allegatōib⁹ ꝛ̄ditis p ilustres dños aduocatos. z solēni aiaduersiōe pēsatis. z q; pñs cā ōcidēdae p reuerēdissimū p̄sulē mātuanū. d. galiatiū ō capriāis. oēz ītegritate pleissimū. Jō apud suā. sapiētissimā p̄nitatē paucula i mediuz afferr̄ ꝓstitui. z pro vr̄ q̄ statutū sit ℣o mr̄imōio ℣o z nō pro mr̄imōio p̄supto z clādestio celebrato cū dña elisabeta sic oñdo. mālfestū mr̄imoniū p̄fert clādestio z occulto. ēt si mr̄imoniū clādestinū bēat p se vnū testē z famā istō fuit dcm vicē. i. c. ij. ō clā despō. q̄ segk. d. gas. ō cal. ibi z cōiter ibi modrni scribētes sequunk z ibi dixit. d. abbas cū vbicūqz cōcurrit ꝓbatio aptior z clamor q̄ vn⁹ testis cū fama tūc ē stādū ꝓbationi meliori z aptiori lz testis z fama ōponāt ōtpe anteriori z ibi. d. an. refert doctores dicere q̄ si ambo ꝓfiteak mr̄imoniū clādestinū z bēant vnū testē z famaz q̄ nihilomin⁹ nō p̄iudicak ℣o mr̄imonio. Mō istō ꝑmuz mr̄imōiuz celebratū cū ipa. d. elisabeta ē clādestinū vt i. c. cū inibitio decla. despō. z bñ fac q̄ no. bar. i. l. sciāt oēs. C. ō his. q̄ publicis rōib⁹. li. x. vbi dic aliqd ꝓsueuit fieri pub. vt mr̄imōiū z aliqs ℨrit mr̄imoniū coz̄ duob⁹ testib⁹ q̄ tūc dr̄ clā ℨrisse mr̄imōiū alle. l. fi. ff. ō ritu. nupt. z bñ fac q̄ no. moderni. ī. l. clā possidere. ff. ō acq. pos. lz g⁹ iteruēiat ꝓfessio. ut ipi⁹ elisabete. z ipi⁹ adere asserētiū se ℨrisse p ꝑtes mr̄imōiū z bēant vnū testē z famā. tñ nō p̄iudicabit ℣o. mr̄imōio mālfesto publice ℨcto. vt fuit ī cāu nr̄o. Faciat q̄ br̄. in. c. sup eo. ō eo q̄ cogn. ꝓsanguineā vxo. sue. Jō dicebat. d. car. in. c. is q̄ ōspō. q̄ i foro ꝓtētioso. dz euidēter ꝓbari ꝑmissio z copla p testes idōneos. z ad ℏ alle. c. i. iij. circūspectos ō ꝓsāg. z affini. vbi testes dēnt eē circūspecti z oī exceptiōe maiores. nec sufficit assertio seu ꝓfessio ip̄oz ꝓiugū ī p̄iudiciū seqntz mr̄imōij palā. z ꝺz fore

tradita a iure ȝcti facit.c.sup eo ō eo q cog.ꝓsā.vx.sue. Et si op. gl.i.l.pe.C.ō fideiuſ.dicit q si qs ꝓphēdāt cū aliq̄ t urāt se acci pisse i maritū t vxorē de q̄ glo.fecit mētionē bal.i.l.i. C.ō collu.ō tege.t in.l.i.C.de ꝓfes.t in.l.i.C.ō seruis fugi.t i.c.i.§.si tres ō pace.iur.fir.t facit q voluit gl.i.c.alitex xxx.q.v.q; istud ꝓcedit qū nō agit de preiudicio alterius mſrimonij maxime ȝcti in factie eccle.t iō bal.i.d.l.i.de collu. detegen.dixit illā gl.l.pe. tēperan dā esse.se qualitas ꝓsonarū.t alia indicia ℔ patiant alꝫ nō hz lo cū dispositio illius glo.optime ꝑ ℔ dicto bal.facit glo.in.d.c.alit ter. Modo in ꝓposito nro ℔ non patit ſm matrimoniū ȝctū in facie ecclesie q stetur assertiōi illoꝝ.s.andree.t elisabette: ergo se quit q dictū gl.nō vēdicat sibi locū in casu nro. facit simile q; dix rit glo.in.l.asiduis.C.q.po.in pig.ba.que voluit q nō stat doti cōfessate ad preiudiciū creditorū t glo.i.l.diuersis.C.e.t tex.in l.si quis post.C.de bo.dāna.t voluit.d.car.in.c.ex lris de pig.q ad ℔ all'.bal.in.l.cū aliqs.C.de iure delib. Et facit q voluit bal. in.d.l.si qs post t in.l.ij.C.ne.li.po.t in.l.generaliter.C.de non nu.pecu.t tancredus in.viij.Rica.in.xi.q.Jo.an.in addi.spe.in ttu.de dona.iter vir t vxo.§.i.ℵ.sciēdū.Jo.de imo.in.l.i.ff.so. matri.t in.c.si cautio de fide instru.t in.l.si ita stipulatus.§.gri sogonus.ff.de ℵbo.obli. Ita ergo vī in ꝓposito nro dicenduz q cōfessio andree.t elisabette nō preiudicat ℘ matrimonio.i facie ecclesie ȝcto.vñ posito q ꝓfessio amborū interueniret nō preiu dicaret ℘ mſrimonio nō ȝcto clādestine. Et si qspiā dixerit q sta tur ꝓfessioni mariti sup copula vt in.c.cōtinebatur de despō. im pub. Ita ēt stat ꝓfessioni mulieris ex quo illā ꝓfessionē asserit ad validitatē mſrimonij ita pulchre dixit.d.ant.i.c.ꝑ tuas ō cōdi.ap po.q; ad ℔ dicendū ē q illud dictū.d.anto.ꝓcedit vbi nō agit ō fauore mſrimonij clādestini t de preiudicio mſrimonij ȝcti in facie ecclesie ut ē casus nr̄. Et hinc ē q tex.in.c. is qui despō.facit fun damētū qū clare cōstat ō despōsalib⁹ t de copula subsecuta ante ȝctum ſm mſrimoniū sed in casu isto nō ꝓstat desponsalib⁹ nec cō stat de copula clare t aperte t ex ispectiōe testiū t ꝓfessionis facte ad positōes apparet ergo sequit q ſm mſrimoniū nō dr̄ de facto ȝctū. Et ēt ꝑ optime faciat q; papa in.c.ꝑ tuas de ap. se fundat super assertione mulieris t sic nō obstat cōfessio illius andree po sito q ambo ꝓfitentur huic scōo mſrimonio. Et si dicat q illa cō fessiō est corroborata ex testibus respōdetur ℔ nō ē verū ut ex di spositione ipsoꝝ apparet t ista sunt que faciūt dubiū in hac con sultatione. ¶ Et licet ista sint colorata t apparētia satis tñ casuz nostrū minime attingūt iō illis non obstitibus ȝriū puto eē de iu re verius t q; materia ē ardua iō circa cā reuerēdissimus.d.epūs ꝑ sua timorata ꝓscientia.t sua solita ꝓsuetudine acurata aiaduer tat. Et nō oīa ꝑmitto q due ꝑsumptiones cōiuncte in simul fa ciunt vnā ꝓbationē t sic sunt vehementes faciūt in cā criali ꝓba tionez.l.excipiunt.ff. ad silla.de quo tex.exclamati ibi dy.t bal. facit.c.afferte de presumpt.t q ibi no.d.abb. t glo.in.l.ij.ff.de excu.tu.t in.l.iij.§.eiusdē.ff.de test.t in.c.accedēs el.ij.vt lit.nō cōte.t in.c.cū cām de ꝓba.t hr̄.in.c.illo uos de pignor.t in.c. ad nostrā de empti.t ven.t q voluit.d.pe.de ancha.ꝓsilio.ccxl. incipit visa diligenter narratione.t bal.in.l. spadonē.§.qui' iura multa.ff.de excu.tu.t in.l.iij.C.ad.l.iul.maie.t in.l.fi.C.de pro ba.t Jo. de imo.i.c.veniēs de testi. t bal.i.c.i.de cōuer.inuesti. Ex pluribus minutatis ex oblationibus fit vna plena ꝓbatio.l. in modicis.ff.ō ȝhen.emp. Extra qbus sequit q primū mſrimo nium ȝctū ꝑ illā elisabetaz t illū andr. potuit ꝓbari sufficient ex plurib⁹ indicijs t ex plurib⁹ ꝓsūptōibus facit.c.cū dilec.de succes. ab ite.iō dixit bal.i.d.c.i.de quersa.i uesti.q duo testes ō fama t vn⁹ de veritate coadiuuāt. nā ex diuersis aī motib⁹ t ex varijs sug gestitiōibus parciū testiū t instroꝝ qñqz iudex denūciat ad vnū animi finalē ꝓceptū nō indigentē alio adminiculo. naz quadru plex ex animi motus. s. impulsiuus. seu suspicans presumptiuus. seu inclinans vehemens. seu in pressiuus t clarus. seu plenarie in formatus primus valet ad ingrendū t ad alia q̄ sunt modici pīu dicij scōus ad iuramētū hincinde deferendū. Aliud est precisus ad sequendū acta t plene ꝓbata t ꝑ ꝓsequens potuit ꝓbari pri mū mſrimoniuz ex varijs ꝑsumptionibus indicijs t ꝓbatiōibus. Scōo ꝑmitto tex.i.d.c.is q fidē dedit mulieri super mſrimonio ȝ bendo carnali copula subsecuta t si in facie ecclesie ducat aliaz t cognoscāt ad primā redire teneāt: q; licet ꝑsūptū primū mſrimoniū videat ꝓtra presumptū huiusmodi nō eē ꝓbatio admittenda ex quo sequit q nec verum nec aliquod cēset mſrimoniū q de facto est postmodū subsecutuz de spon.ita formaliter ibi dicit tex.ubi spōsalia trāseūt i mſrimoniū p viciuz carnalē copulā subsecutā.sz nō p viciū carnalē copule tñ t sic cōcurrentibus mſrimonio vero t presumptiuo statur priori sz illud sit presumptū.t ſm sit verum q ergo disponit in casu nostro hz locū i casu ꝑsumpto. Et ē dili gēter ꝓsiderandū q.d.c.is q logit stāte scōo mſrimonio vero car nali copula cōsumato q nō ē in casu nro.q; nō apparet q scōuz matrimoniū sit carnali copula ꝓsumatū t ꝓcedit ēt si sponsus nō cognouit sponsam aīo ꝓtrahendi mſrimoniū cū vxore q; ēt i foro iudiciali scōm iudicatū nullū t primū iuducat validū t idē tenet ibi hosti.dicēs q tā in foro ꝓscie q in foro ꝓtencioso parendū di spositioni pape de qua in.d.c.is q.t q; tali casu nō agit de fauo re ipsoꝝ sed agit de fauore ipsius mſrimonij vñ ꝓiuges confiten do nō possunt ꝑiudicare matrimonio ut in.c.sup eo de eo qui co gno.ꝓsan.vxo.sue iō i casu.d.c.is q nō staret ꝓfessioni utriusqz. si diceret q se nō cognouerūt affectione maritali t sic ita ē fortio t violēta ꝑsumptio.d.c.is q q nō admittit ꝓfessio ipsorū ꝓiuguz in cōtrariū t sic limitat dictū Inno.in.c.q; pleriq; de īmu.eccle. t gl.in auc.sz iā necesse.C.de dona.ante nup. t in corpore vñ su mitur t in.l.ȝctibus.§.de illo.C.de non nu.pecu.ita formāt oēs t ibi.do.abb.in.c.is q t in tantū est ista ꝑsumptio secuta copula carnali q sponsalia nedū pura sed ēt sub cōditione cōtracta trā seunt in matrimoniū tex.ē.in.d.c.per tuas de cōdi.appositis et ibi pulchre ꝓbat tex.q fundās se sup vero mſrimonio obtinet p bando mſrimoniū presumptū iuris t de iure vbi enim mulier fun dabat se sup vero mſrimonio t postea ꝓbauit ꝑsumptū t nihilo minus obtinuit. Ita in ꝓposito ꝓbādo illa elisabetta mſrimoniū ꝑsumptū obtinebit ȝ ſm q de facto t nō de iure emanauit: qnimo ēt ibi ꝓbā q papa nō fundauit se sup assertione mulieris sed se fundanit ex eo q; de copula simpliciter cōstabat t iō vbi actor plene fundat suam intentionē dz obtinere nisi reus clare illaz cō fundat nec sufficit q eā reddat dubiaz vnde ibi mulier ꝓbando sponsalia t copulā clare intentionē suā fundauit exceptio iuri pe ritis nō euacuauit illā intētionē fūdatā seu illā ꝓbatōez mulieris lz eā aliquatenus redderet obscurū facit tex.in.c.i pūtia de ꝓba. t q no.glo.in cle.fi.de rescrip.t istud aperte dicit.do.abb.in pre alle.c.ꝑ tuas t ēt sentit.d.anto.ibi. Cuz ergo in ꝓposito nostro ista dña elisabetta clare ꝓbet sponsalia t copula ergo sequit q obtinere debebit posito q reus redderet obscurā ꝓbatio.dicte elisabete licet ergo mſrimoniū istud videat esse presumptū: tñ di cit vez t p ꝓsequēs mſrimoniū ℘ ℔ loco cōtractū cū illa scōa mu tinēsi ē nullū t de fcō. Istis presuppositis opere pciū ē videre si dicta belisabeta fundauit t ꝓbauit suā intentionē valet mſrimo nium inter eā t ipm andreā fuerit cōtractū t in ℔ pendet tota di ficultas huius cōsultatiōis. Et añ oīa circa ℔ ꝑmitto illud q pul cre voluit ange.in suis cōsilijs ꝓsilio primo vbi cōsuluit q; lz fuis set oppositū ȝ testē q eēt domesticus ipsius ꝓducentis tñ si dictū eius erat ꝓsone dicto aliorū testiū q nō erāt domestici ipsius ꝓ ducentis q tūc nō obstat exceptio ȝ testē domesticū: vñ erat pur gata exceptio domestici testimonij t ad ℔ all'. tex.allegā.i.l.si qs ex argentarijs.§.sed si oēs ℵsi.q enim si vn⁹ humilis t deplora tis ediderit.ff.de eden.t bñ facit q voluit Jac.but.in.d.§.sz si oēs facit q uoluit bal.in.l.si iperator.ff.ō statu ho.in.iij. col.ℵ. no.ēt si duo notarij sunt simul adhibiti t vnus est in famis t offō pria. q nihilominus vz vtrunqz instrum inde cōfectū ꝓp admix tionē Illius q ē habilis t autēticus all'.d.§.sz si omnes t sic dicit ibi q inutilis ꝓsona substētat ꝑ vtilez ꝓsonā q dicit notādū ꝓp multa. Faciat q voluit idē bal.i.l.ꝑscriptiōe.C.si ȝ ius i.rix.col. ℵsi.quinto q̄rit vbi dicit q exceptio ȝ vnū testē nō impedit ꝓcessuz iudicis ordinarij vl' delegati se dictū illius testis est ꝓsone dicto habiliū testiū facit q no.idē bal.i.l.i.C.de testa. Modo in ꝓ posito apparet q si apparet aliqua sinistra suspicio seu exceptio suspitiōis ȝ aliquē ex testib⁹ tollit ꝓp habilitate alioꝝ t ꝓp alia i cūbentia ꝓbata ꝑ habiles testes. Premitto ēt doctrinā collectā ex glo.aurea in ti.si duobus de rescrip.li.vi.in glo.sup ℵsi.a no bis ꝛc.ex vltima solutiōe glo.vbi colligit elegās legitimatio ad il lud q dr̄ in.c.i.de eo q mit.in pos.q q̄ agit de titulo bñficiali cōfessio aduersarij nō ꝓdest agēti.sed aliter hz ꝓbare titulū suū beneficialē q; illud est verū q̄ ex toto uellet actor inducere ꝓba tionē tituli ex aduersarij ꝓfessione.sz probat suū titulū t exproba-

tione aduersarij sua ꝓbatio efficit dubia tunc confessio aduersarij detrahẽs sue ꝓprie ꝓbationi ꝙfirmans ꝓbationẽ actionis bene ꝓdest q̃ dñicus ibi dicit eẽ valde no. ⁊ de facili reperiret gl. similis ꝑm dñicuz ibi. Modo in ꝓposito posito q̃ nõ posset ista beliſabeta ꝓbare istud matrimoniũ ꝑ ꝙfessionẽ illius andree in prefudiciũ scõi matrimonij ut in. d. c. sup eo de eo q̃ cogno. tũ ꝓbatio sua efficit clarior ex cõfessione ipsius andree modo prefatis superioribus dictis presuppositis ꝓfundamento potissimo huius cõsultationis descendendo ad ꝑticularia. Et ꝓmo capio ꝙfessionẽ illius andree. primo cõfitetur andreas se iuisse intus domũ illius bonacursij ⁊ dixisse sup illa positõe el diauolo possa togliere lanima sua el corpo se nõ toglio ꝑ moliere la dicta beliſabeta q̃ respõdet ad illã positionez se credere q̃ dõ dicta beliſabet sibi diceret ego volo q̃ iuretis q̃ accipietis me in vxorẽ super quadã bulla q̃ nõ erat scripta suo iudicio lo diauolo habia lanima sua e te toro per mogliere. Et sic apparet q̃ ꝛit ꝑ illa verba spõſalia defuturo per no. in. c. ex parte desponſa. Postea confiterur se dedisse dicte beliſabete duas uergetas. Itẽ cõfitet̃ se ꝑsuasisse dicto dño lodouico q̃ itez faceret moueri ꝛbũ sup mr̃imonio suo ℨbendo genitori. Itẽ ꝙfitet̃ q̃ dixit fr̃i philipo ad instantiã ipsius beliſabete ⁊ sue matris q̃ diceret. d. lodo. q̃ suo redditu de mutina faceret rẽ q̃ placeret dicto. d. lodo. Itẽ cõfitet̃ se dixisse matri ipsius beliſabete q̃ desponſauerat filiã suã ⁊ q̃ ipsa reputaret magis cõtentã de illa sua eliſabeta q̃ de aliis suis filiab⁹. Itẽ dr̃ in positione q̃ dictus andreas despõſauit dictã beliſabetaz ipe respondit q̃ nõ credit ⁊ in pñti positiõe est confessus se dedisse dicte beliſabete duas vergetas ⁊ postea in sequenti positione dr̃ ⁊ deinde secũ cõcubuit q rñdet se ecclesie. ⁊ sic cõfitet̃ de cõcubitu ⁊ ꝙfitet̃ se dedisse vergetas ⁊ cõfitet̃ ꝓmisisse q̃ nõ accipiet aliã i vxorẽ q̃ ipſaz beliſabetã ⁊ post ipsas vergetas traditas ⁊ post ipaz ꝓmissionẽ cõfitet̃ se cõcubuisse cũ ea. Itẽ apparet ẽt ex ſcriptura facta manu ipsius andree in qua confitet̃ se iurasse q̃ diabolus habeat aiam suã ad petitionẽ ipsius beliſabete q̃ accipiet eã in vxorẽ cõfitet̃ ẽt se ꝙmisisse cuidã dñe magdalene q̃ diceret ex sui pte dicte dñe beliſabete q̃ nõ ꝙsentiret in aliquẽ spõſuz quẽ pr̃ ipius uellet sibi dare ⁊ cõfitet̃ q̃ illa sic retulerit dicte beliſabete. Et sic apparet p̃ambulus tractatus mr̃imonij futuri habuisset exordiũ ⁊ originez ab ipso andrea ⁊ caueat ipse andreas q̃ ꝓmisit aiam diabolo hosti. uersuto. qui suo loco ⁊ tpe ⁊ corã clemẽtissimo iudice deo in mortali intẽtabit actionẽ ex illa obligatione de quo substitutio me decisioni sacro. san. ecclesie. Ex predictis ꝙfessionibus apparet de despõſalibus q̃ primo interuenit tractatus incobat⁹ ab ipso andrea postea interuenerũt verba cũ ipſa beliſabeta postea interuenit ꝓmissio iurata de capiẽdo illã in vxorẽ postea interuenit traditio ãnulloz seu ỽgetarũ postea interuenit cõcubitus ⁊ sic copula carnalis ẽ enim ꝙcubitus uocabulũ iuris ut. l. nuptias. ff. de re. iur. iportãs copulã carnalẽ ⁊ iõ pulchre dicebat bal. in. c. i. in prin. in. iiij. col. ỽ. quero nũqd sit ⁊c. de suc. feudi. Idez talis iacuit cũ vxore tua ac si diceret adulterauit eã ⁊ concludit q̃ sic alle. ad ℔. ff. õ fidei. liberta. l. luti⁹ cũ Jnno. Et facit q̃ pulcre voluit Ja. bu. quẽ refert ⁊ seq̃t bal. in. l. neqz natales. C. de ꝓba. vbi dicit q̃ ꝓbaf̃ q̃ aliqua sit meretrix eoipso q̃ scholares itrant domũ suã de die et de nocte q̃ nõ ꝑsumit̃ q̃ scholaris loquẽs cũ domicella dicat pr̃ noster multo fortius in casu nr̃o cũ concurrãt tot iudicia ꝓbata copula carnalis ⁊ ꝙsumatio mr̃imõij si iste ãdreas cõfitet̃ se cõcubuisse cũ dicta beliſabeta faciat tex. in. c. iij. loco de ꝑsumpto vbi testes dicebãt se ꝓtecto credere q̃ illa dicti iuuenis extiterit ꝙcubina adijciẽtes q̃ illos ad inuicẽ viderãt ꝑ plana ⁊ nemora ⁊ vias ⁊ in via pluries ꝙuagãtes ⁊ q̃ eadem mulier tam ipſa q̃ iuuenis iuramẽtis astricti ſeozſuz ꝙfessi sunt q̃ se inuicẽ carnaliter cognouerãt lz iuuenis nollet ab ea q̃ dispõſauerat seperã di ista sunt formalia verba tex. ⁊ sic est ibi casus solẽ. q̃ ꝑ illas ꝓsumptiões ⁊ ꝙfessionẽ ipsoz separant spõſalia de pñti ꝑ fornicationẽ ꝑsũptiue ꝓbatã cũ cõsanguinea sponse q̃ facit ꝑ dicto Jo. an. in. c. ꝑterea de testi. vbi dixit q̃ quo ad mr̃imoniũ dirimendũ rõne ipedimẽti copule carnalis sufficit ꝓbare ipſaz carnalẽ copulã ꝑsumptiue. Et ꝑ certo erit casus formalis ponẽs gladiũ buic hesitatõi ℨ ꝑm mr̃imoniũ de facto ℨctũ ꝑ istũ andreã: apparet ergo ex illo tex. q̃ ꝑsumptiões ad ꝓbationẽ copule carnalis sũt valide lz nõ sint ita ꝓpinque veri ⁊ dicit ibi inno. ꝑ illã ꝑsumptionẽ pluries vagãtes reſurtat ꝑsumptio violẽta efficax ad sniam ferrẽdam. Et sic multo fortius ẽ ꝓbata copula in casu nr̃o cũ cõfiteat̃ se cõcubuisse. Facit ẽt elegãs dictũ bar. in. l. fur. ẽ. ff. de fur. vbi dixit adulteriuz ꝓbari si aliqs fuit deprehẽsus in domo alicuⁱ⁹ pulcre mulieris q̃ ẽ actus ꝓpinquus adulterio alle. postea i ℨriũ gl. in. l. capite qnto. ff. de adul. vbi dicit reqr̃i q̃ fuerit deꝑhensus in actib⁹ veneris ⁊ sufficere ꝓbare se fuerit reptus i camera cũ sola muliere vel tãgẽdo ipaz vel osculãdo q̃ ẽ sufficiẽs ꝓbatio adulterij ⁊ ad ℔ alle. ibi bar. tex. d. c. tertio loco q̃to ergo fortius qñ dicit se cõcubuisse ⁊ iã ꝓbatũ ẽ ꝑ testes istũ fuisse repertũ in camera solũ cũ ea ⁊ in lecto ut iferius oñdaz. ergo facit gl. ualde singularis in. l. i. C. de colla. detegen. q̃ dicit q̃ adulteriũ cõmittit in camera ⁊ ibi dicit. d. bal. q̃ si testis reddens cãm sup adulterio dicat q̃ suz vicinus q̃ nõ ꝓbat secus si dicat vidi eã cũ tali in camera vel se depõat õ meretricio publico tũc bene ꝓbat. ⁊ ita dicit debere itelligi doctrinã bar. i. l. i. ff. si cer. pe. q̃ ẽ bene notã. q̃ bal. pluries illã doctrinã reprobauit sed ibi eã saluat facit ẽt tex. ad ℔ aureus in. c. lris in ỽ. solũ cũ sola nudũ cũ nuda i lecto iacentẽ ea credebãt intẽtione vt eã cognosceret carnaliter i multis secretis locis ⁊ latebris ad ℔ comodis ⁊ horis electis de ꝑsump. vbi in diuiduo ꝓbaf̃ illa doc. glo. ⁊ bal. talis iacuit cũ vxore tua ut itelligatur eaz cognouit carnaliter ⁊ maxime q̃ ꝑ testes ꝓbaf̃ q̃ iste fuit ꝙfessus cognouisse eã carnaliter iferius ostẽdã. Ex istis apparet ꝓbatũ eẽ exordiũ ⁊ tractatũ ad mr̃imoniũ ⁊ accurate ꝙsideret dñs eps q̃ illud extraordiũ ⁊ tractatus ad mr̃imoniũ inceptus ⁊ ꝓcuratus ꝑ ipm andreã ofidit finalẽ ⁊ vltimã intẽtionẽ ipsi⁹ andree q̃ voluerit ℨbere. l. regula. §. ⁊ lz ỽ. initiũ cõstitutõis demõstrat. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. i. ff. ad macedo. ⁊ ibi bar. l. fi. ff. de bered. insti. ⁊ ibi bal. cũ similibus. Postea apparet de ꝓmissiõe capiendi illã in vxorẽ ꝑ ꝙsequẽs de ipsis spõſalibus ℨctis ꝑ no. in c. ex pte de spon. postea ꝓbant traditio vergetarũ facta ꝑ ipum andreã facit. c. illud i ỽ. qbusdã testibus q̃ videãt eã annulos deferentẽ ipam ꝓbauit vxorẽ de ꝓsump. ⁊ sic fuit signũ mr̃imonij ℨcti. Postea ꝙfitet̃ copulã carnalẽ ⁊ sic cõsumationẽ mr̃imonij. Que ergo digna dubitatio eẽ põt sup isto mr̃imonio iã ꝓtracto iter ipm andreã ⁊ ipaz beliſabetã certe nulla. Et si qspiã dixerit q̃ ipse andreas excusat dictã suã vxorẽ dũ dicit q̃ dormiuit cũ ea. lz nõ cõcubuit q̃ ad ℔ dicẽdũ eoipso q̃ solus cũ sola nudus cũ nuda iacuit in lecto ꝑsumit̃ copula carnalis ad qd ergo oportet venire ad illud mẽdicatũ subfragiũ debile ⁊ oĩ reprẽsione dignũ dicere q̃ dormiuit ⁊ nõ copulauit q̃ ista excusatio nõ est verisimilis iõ iudex nõ ꝺz eã admittere exceptionẽ nõ verisimilẽ. c. sup ℔ de renũ. ⁊ hoc ibi colligit. d. anto. ⁊ facit. l. satis aperte. C. de fal. itẽ vbicũq̃z cõfessio põt se hr̃e ad maluz ⁊ ad bonũ semp fit interpetratio ℨ cõfitẽtẽ ut in malã ptẽ fiat iterpetratio nõ ẽ dicenda interpretatio seu ꝓemptio ꝙfessionis ⁊ sic ille cõfitẽs vult ꝑimere suaz cõfessionẽ q̃ nõ est dicẽdũ ut i. d. c. cũ dilecti ⁊ certe calũnioseꝯ ꝓbendit̃ ℔ facere ⁊ nõ bene cle. ut calũnijs de re iudi. c. calũniã õ pen. cũ sy. deus iudiciũ tuuz regita. Et sic ex istis apparet firma cõclusio ⁊ vera ꝓbata eẽ sponsalia mr̃imoniũ ⁊ copulã sz dubiũ ẽ an sufficiat ad õclarandũ secũdũ mr̃imoniũ fuisse ℨctũ nulliter ⁊ de facto cũ illa mutinẽſi ⁊ certe ẽ dicendũ q̃ sic ⁊ ℔ ꝓbat in idiuiduo tex. i. d. c. tertio loco. de ꝑsump. vbi appellatione spõſe venit illa cũ qua ẽ ℨctũ mr̃imoniũ ꝑ verba de pñti ⁊ ꝑ ꝓbationẽ ꝑsumptiuã ⁊ cõiectur̃ collit̃ ⁊ iudicat̃ nullũ mr̃imoniũ ℨctũ ꝑ verba de pñti ⁊ nõ agit̃ ibi de fauore alterius mr̃imonij sz soluz agit̃ de separa. matrimonij ℨcti ꝑ verba de pñti nõ intercedente adhuc copula ꝓp fornicationẽ antea habitã cũ ꝙsanguinea vxoris. modo in casu nr̃o agit̃ de separãdo ⁊ annullãdo matrimonio ℨcto ꝑ verba de pñti nõ interueniẽte copula carnali ⁊ quatenus õ facto ꝓcessit ⁊ agit̃ de fauore mr̃imonij ꝑmo ℨcti cũ dicta eliſabeta ergo multo fortius deberet posse declarari nullũ ꝑ ꝓbatiões ꝑsumptiuas ꝓp fauorẽ ꝑmi matrimonij iã ꝙsumati iteruẽtu copule carnalis ⁊ ad ℔ alle. optimũ ⁊ singularez tex. in. c. ꝑterea de testi. in ỽ. circũſpectis iudex atqz discretus motũ animi sui. ex argumẽtis ⁊ testimõijs que rei aptiora eẽ ꝙperit ⁊ firmabit vbi tex. vult q̃ iudex ex argumẽtis ⁊ dictis testiũ aptioribus rei iudicabit ꝑ quẽ tex. dicit ibi Jo. an. q̃ ad dissoluẽdũ mr̃imoniũ iã ℨctũ sufficiũt ꝓbatiões ꝑsumptiue ⁊ ỽisimiles quẽ seq̃t ibi. d. abb. ⁊ cõter scribẽtes. Stantibus ergo supradictis ⁊ ẽt stãtibus dictis testiũ de qbus inferius erit locus dicẽdi stabit̃ cõfessioni istorũ amdree ⁊ beliſabete tãq̃ verisimiliori ⁊ aptiori mr̃imonio inter eos

celebrato. nã nulla ꝓbatio est clarior illa q̃ resultat ex ꝓpria ꝯfessione. l. generaliter. C. de nõ nu. pe. c. p tuas de ꝓba. cũ si. ꝛ tñ in ℨrium allegaꝯ. d. c. super eo de eo qui. cog. de quo uoluit glo. in. d. l. assiduis qꝛ istud tollit ꝑ tex. formalẽ in. d. c. tertio loco i ꝑsi. cõfessi sunt ꝛ ibi ꝓbat q ad cõfessionẽ vtriusqz stante fama. papa pnunciauit spõsalia de pñti eẽ separãda ꝛ ibi bal. dicit q ꝑ testes fuerat ꝓbatũ quã videant ambos ꝑ nemora ꝛ labras vagãtes ꝛ ꝑ famã ꝛ assertionẽ vtriusqz papa separauit matrimoniũ istud. sz in casu nro plura iteruenerũt ut ex dictis testiũ apparet de qbus inferius oñdet ergo ꝛ alle. gl. valde singularẽ in. c. attestationes de despon. impub. in glo. ij. q̃ dicit q cõfessio ℨiugis ℨ mrimoniuz vz qñ emanauit ab eo q stat ꝑ mrimonio nõ enim ẽ ꝓsumptio q falsuz ℨ se ꝯfiteat cũ q̃ trãseũt oẽs scribẽtes dicit tñ ibi hosti. ℞ eẽ relinquẽdo arbitrio iudicis nã posset fieri collusio iter ℨiuges volentes separe matrimoniũ nã fingerẽt lites ꝛ ĩ ꝓgressu tz is q simulabat se instare ꝑ mrimonio ꝯfiteꝛ ℨ mrimoniũ qꝛ si iudex suspicaret nõ deberet eẽ cõtentus tali ꝯfessione sz dz alias ꝓbatões regrere vbi aut cessat ꝓsumptio fraudis stabit ꝯfessioni ℨiugis ℨ mrimoniũ ex quo ꝯfitẽs stabat ꝑ mrimõio q ẽ sing. notãdũ qꝛ limitat. d. c. sup eo attestatiões. ℳodo ĩ ꝓposito nro iste andreas instat ꝑ isto scõo matrimonio oĩ conatu negando multa q̃ negari nõ ꝑt nisi cũ grauissimo onere aĩe sue. itẽ diffamat illã helisabetã ꝛ oẽz curã ꝛ diligẽtiã ꝑ scõo mrimonio ꝛ oĩ spiritu ꝛ conatu laborat ℨ ꝑmũ matrimoniũ ut ex ꝓcessu apparet. ergo seqtur q stabit huic sue cõfessioni ℨ istud scõm mrimonium ꝛ indubitãter istud decidit pñtẽ ꝙsultationẽ in fauore primi mrimonij. Et facit q voluit. d. anto. ĩ. d. c. tertio loco vbi arguit q nõ stat cõfessiõi cõiuguz ad sepationẽ mrimonij. d. c. sup eo. rñdet ꝺm quosdã q sola cõfessione nõ separat mrimoniũ sz ꝯfessione cũ fama. sic. xxx. q. vi. si duo. rñdet post: a ꝺm quosdã alios q nõ sufficit ꝯfessio cũ sola fama sz ibi interfuerũt alie ꝓlũptiões. postea dicit q qñ ille q stat ꝑ mrimonio ꝯfiteꝛ ꝛtra mrimoniũ tñ sepat ꝛ alle. q hꝭ. in. d. c. attestatiões ꝛ ꝑ ꝙñs. d. anto. decidit in indiuiduo istã. q. ꝛ est diligẽter ꝙsiderandũ q oĩs scribẽtes intelligunt. d. c. sup eo ꝓcedere qñ ꝯfessio fit ad colludendũ matrimonio iã ℨcto sz vbicũqz cessat collusio tũc separat cõfessioni ℨiugũ. ℳodo ex ꝓcessu apparet manifeste qõ ista cõfessio nõ emanauit ab isto andrea ad colludẽdũ scõo mrimonio ut superius ẽ ostẽsum ergo seqt q sola ꝯfessio sua ẽ potens ad declarãdũ ꝺm mrimoniũ ℨctũ cũ illa mutinẽsi fore nullũ ꝛ ꝺ facto ꝓcessisse cũ antea q̃ fuisset ℨctũ matrimoniũ cũ illa mutinẽsi fuerũt ℨcta spõsalia ꝛ secuta copula ꝛ ꝺ eis appareat anteq̃ fuisset ℨctũ illud scõm mrimoniũ ꝺ facto appareat descripta facta manu ipsius andree. ꝛ de iuramẽto pstito p eũ ꝛ de verbis ꝛ de tractu ad mrimoniũ ꝛ de copula qs tãi memor sue salutis atqz iniustus rerũ existimatorũ esset q nõ arbitraret ꝑmũ matrimoniũ fuisse ℨctũ certe nullus. imo quilibz iudicaret ꝓprio mrimõio. Et si qspiã dixerit q attestatões ꝓducte ꝑ illã helisabetã sunt refricate ĩ dubiũ ꝛ debilitate satis ꝑ exceptiões factas ꝑ illũ andreã qꝛ ad ℞ rñdeo istud fore sublatũ sufficiẽter ꝑ doctrinã glo. ĩ. d. c. si duobus de rescrip. lib. vi. q̃ allegaui supius in euidẽtialibus qꝛ ꝓp ꝯfessionẽ ipsius andree sunt effecte clare ꝛ indubitabiles ẽt in causis spũalibus ꝛ beneficialib⁹. Iz ꝓbatio sic debilitata ꝑ exceptiones aduersarij tñ si interueniat ꝯfessio ipsius aduersarij ꝓbatiões fortificate sunt maxime in casu nro cum ille andreas instet ꝑ scõo mrimonio sicut ergo ꝯfessio aduersarij nõ ꝑstat titulũ in casu beneficiali. Ita dicamus in cã matrimoniali sz bñ coadiuuat vt voluit glo. singularis. in. d. c. si duobus ℨta coadiuuat in cã matrimoniali ꝛ multomagis ĩ casu nro ex eo. qa ille andreas stat ꝑ mrimonio iõ stat sue ꝯfessioni ℨ mrimoniuz ꝛ sic gl. cõiter approbata in. d. c. attestatiões limitat. d. c. sup eo ergo seqt existis q ex sola ꝯfessiõe ipsi⁹ andree erit sepãdũ mrimoniũ ℔o ℨctũ cũ illa mutinẽsi ꝛ ꝑ ꝙñs nõ ẽ aliter insistendũ in testibus ꝛ ꝓcessu. Et ista sufficiũt ad enucleãdũ veritatẽ huius cõsultationis q̃to ergo fortius in casu nostro stantibus attestatõibus factis ĩ ꝓcessu iudicabimus in fauorẽ ꝑmi mrimonij. Et ponderetur tex. ĩ. d. c. sup eo dicit eniz cõiugatus q ante ℨctũ mrimoniũ ꝛ vxoris sue cognouit ꝙsanguineã cũ id fateat vterqz ꝛ aliq̃ pars vicinie ℞ acclamare dicat sit ab vxore sua iudicio ecclesie sepãdus rescribimus ꝓp eoz ꝯfessionẽ tñ vel rumorẽ vicinie separari non debẽt cũ ꝛ qñqz nõnulli inter se velint mrimoniũ colludere ꝛ ad cõfessionẽ incestus facile ꝓsolirẽt rumor aut vicinie nõ ẽ adeo iudicandus validus q nisi rõnabiles ꝛ fide digne ꝓbationes accedant possit bene ℨctũ matrimoniũ irritari. Ita sunt formalia verba dicti. c. sup eo. ꝑmo ille tex. ẽ lõge aduersus a cãu nro logt enĩ eo cãu quo nõ agit ad separatõez mrimõij fauore alteri⁹ mrimõij ut ẽ casus noster sz loquit qñ no ꝺbat fauor alteri⁹ mrimõij. nã petebat separi mrimoniũ ꝓp fornicationẽ habitã ꝙsãguinea vxoris ꝛ sic nõ meret allegari ille tex. ℨ pñtẽ ꝙsultatõez. Scõo ꝙsidero illũ tex. dũ dicit vxoris sue qꝛ ꝓprie illa cũ qua ẽ ℨctũ mrimoniũ ꝑ ꝟba de pñti nõ dr vxor sz dr spõsa ℔ decidit tex. solẽnis. in. d. c. tertio loco de ꝓsump. ꝛ ibi. d. abb. inducit ad. q. statuto cauet q vxore ꝑdecedẽte in mrimonio vir lucret dotẽ ꝛ qdã desponsauit q̃daz uel verba de pñti ꝛ nundũ traducta ad domũ viri. decessit fuit dubiũ vtrũ vir deberet lucrare dotẽ ꝛ arguit ꝑ. ꝛ ℨ ꝛ nõ dicatur maritus ꝛ vxor. alle. d. c. tertio loco ꝛ. c. sicut ex lris de spõ. et ꝙcludit q ꝓprie maritus ꝛ vxor dicunt postq̃ interuenit copula carnalis ꝛ facit q voluit. d. ℙe. de ancha. in cometo. c. canonũ de cõsti. vbi refert ꝙsuluisse venecijs q statutũ loquens de femina maritata nõ hz locũ indespõsata ꝑ verba de pñti nũduz cognita facit q voluit sali. in. l. cũ inte. C. ꝺ dona. ante nup. nã sponsa. dr ꝑ verba de futuro. l. i. ꝛ ij. ff. despon. ꝛ dicit a spondeo spondes despõsata ẽ illa q̃ ꝑ verba de pñti cõsensit ꝛ adulteriora nõ est ꝑ cessuz ꝛ ad istũ sensuz beata maria fuit viro suo ioseph desponsata vxor nõ dr que desponsata in vxm mariti ẽ ꝯstituta. ꝛ hoc ꝺm ꝓ priũ significatũ ꝛ hz catholicon vxor dr abungo vngis nã ĩ introitu dom⁹ viri mulier olim vngebat ꝛ vxor postea appellabat ut refert sali. in. d. l. cũ i te facit ẽt qꝛ tex. d. c. dicit cõiugatus ꝑ que verba clarius apparet q loquat de matrimonio copulato ꝛ cõsumato ꝑ copulã carnalẽ ẽ enim mrimoniũ ꝙiugatio vt. l. i. §. ius naturale. ff. ꝺ iusti. ꝛ iur. vbi põdero q tex. dicit ꝙiugatio ꝛ ñ dicit simpliciter ꝙiũcto ꝛ tñ ibi dr de ceteroꝝ aialiũ cõiunctione tñ ibi dr ad denotãdũ q ꝙiugatio. i. ꝙiuguz actio. i. copula dz iteruẽire ut mrimoniũ ꝺz suũ eẽ ꝓfectũ dicat ita pulcre decidit sali. ĩ. d. l. cũ ite. Cũ ergo in casu nro. in. d. c. sup eo tex. ibi loquat ꝙiugato sequit q loqtur de eo q cõsumauit mrimoniũ ꝑ copulaz ꝛ ꝑ ꝙñs. seqtur q nõ hz locũ in casu nro: fit solũ despõsata ꝑ ꝟba de pñti copula carnali nõ interueniẽte ergo seqt q nec põt nec dz allegari ille tex. ℨ hanc ꝙsultationẽ. Itẽ põdero ibi tex. q dicit ꝓp eoruz ꝯfessionẽ tñ in casu nro nõ interuenit ꝯfessio dũ tangat imo iteruenerũt multa alia ĩdubitata indicia ꝑ que apparet de veritate ꝑmi mrimonij. Interdicit tex. vel rumorẽ vicinie. vñ ille rumor nõ est vera nec legitima ꝓbatio iõ nõ ẽ mirũ se ad rumorẽ vicinie nõ dz separari mrimoniũ ꝙsumatũ copula carnali. Itẽ qꝛ illo tex. dr cũ ꝛ qñqz nõnulli inter se velint ꝛc. vñ ille tex. ꝙsiderat qñ cõiugẽs vellẽt ꝓcurare sepationẽ q̃rendo cũ fictõe illã fornicationẽ ꝙsumare istud ex toto tollit in casu nro qꝛ nulla via ꝛ duritie ꝛ solicitudine illius andree ℨ istã helisabetã ꝛ diffamatiõe ꝛ vituperatiõe q̃ de ea facit qꝛ nõ est verisimile si uellet colludere circa ꝺm mrimoniũ ꝛ vellet q ꝑmũ mrimoniũ haberet effectũ. ꝛ ita vitupero se ꝛ cuz graui ignominia pudicitie infamaret ꝛ late ꝛ nomẽ famã ꝛ opinionẽ illius helisabete. nã ℔ nõ posset cadere i aliquẽ excitatũ. ꝛ discretũ iudicẽ ꝛ sermones nri debent adaptari rebus sensatis ꝛ intellectu fruẽtib⁹ ut dixit a vero is ꝛ aristotiles quos refert bal. in ℞ica. C. de ꝓba. ꝛ idẽ dixit in. l. i. C. de serui. fugi. ꝛ ꝓbat in. l. si ita qs in ꝟ. q nemo sanus sequerẽt. Et sic multipharie multisqz modis apparet ĩ. d. c. sup eo nõ posse debere allegari ℨ istã cõsultationẽ ꝛ sic nõ ob. nec dictũ. d. cardi. in. d. c. is q. nec ẽt. d. c. sup eo. ℂ Restat nũc vide ꝛ examinare dicta testiũ ꝛ indubitãter nõ ẽ opus qꝛ cõfessio cũ indicijs supius inductis sufficiũt ad cõuincendã veritatẽ q primũ mrimoniũ fuit ℨctũ ꝛ ꝙsumatũ nihilominus res efficit clarior ex attestationibus. ℙrimo capio illũ io. q dicit vidisse ipm andreã ꝛ ipam helisabetã colludẽtes in camera vbi solitus erat studere. d. lodoui. q testis increpauit ꝛ redarguit ipaz helisabetã dicendo que res sunt iste quẽ honorẽ facis tibi parentib⁹ ꝛ fratrib⁹ tuis ista q̃ facis mihi vident in honesta ad que verba nõ respõdit dicta helisabeta sed dictus andreas rñdit nõ posso fare de mia mogliere zo che volio mi lo sposa e mi nõ toro altra dona exceto la lisabeta ꝛ ispa tũc respõdit lui mi ha sposa che mi nõ torno mai altro homo cha andrea di cozadi. ꝛ ipse andreas tũc replicauit eũ nõ posso tore altra se el mõdo se reuersasse soto e sopra nude. Iste testis ꝓbat apto ore mrimoniũ. ℳõ quo ad istud dictũ opponit dupliciter ꝑmo opponit ꝙtra primã

ipsius testis. Sc̃o opponit ꝺ dictū ipsius cōtra psonā oppo. q erat famulus z de domo ꝓducentis q: istud nō ē vex. nā tēpore quo ꝓductus fuit in testē nō erat famulus z illud tēpus ē attēdē dū. l. peto. §. fratre z q no. ibi bar. ff. de le. ij. l. si cognatis. ff. ō rebus dubi. p bal. i. l. ēt. z. l. suos. C. de testi. d. pe. de ancha. in. c. in lris de testi. cū ergo tpe quo fuit ꝓductus in testē nō erat famulus ꝓducētis ergo sequit q validū ē eius testimoniū respectu sue psone. Et cū ꝺr q fuit licenciatus i fraudē ut posset testificari ad ℔ rñdeo q fraus z dolus nō ꝓsumit. l. quoti. §. q dolū. ff. ō pba. l. merito. ff. p socio cū si. Probet ergo aduersari⁹ q dolo fuerit licenciatus vñ bar. in. l. vir vxori. ff. de dona. inter vir. z vxo. dixit q si aliqs dat licentiā famulo z famulus licēciatus testificat ꝺ aduersariū dñi distinguit aut incōtinēti facta testificatōe illū recepit z ꝓsumit in fraudē licēciasse aut ex interuallo z tunc secus. Ꝺnō in ꝓposito nr̄o iste Jo. fuit licēciatus z post testificationē in cōtinēti nō rediit ad standū in seruitijs ipsius ꝓducētis. immo nullo modo rediit ergo sequit q sua psona nō est suspecta. Nec etiā obcū ꝺr q stetit vsq; ad mēsem octubris z de mēse octubris fuit licēciatus ar. l. vulgaris. ff. de fur. cū si. z lz de mēse octubris nō eēt in cohatū litigiū z esset orta discordia inter ipm andreā z ipam helisabetā nō tū pp ℔ sequtur q fuit in fraude licēciatus. Nec obstat q ꝺr q est rusticus z paup q: nō pp ℔ ē reprobandus nā paupes z diuites ō vno luna creauit z vna terra supportat ut dixit tex. in. c. quo. viij. di. maxime q: testificat de his q̄ fiunt i secreto ut penetralibus domus: vt no. in. l. cōsensu. C. de repu. c. tertio loco de pba. glo. i. c. cū dilecti ō ele. bf. in. c. ueniēs de testi. als posset deferre ꝓbatio q eē nō ꝺz. c. fi. de testi. cogen. Et iō dixit Jo. an. in c. cū nūcius de testi. q singuli de capitulo pūt testificari i his que agunt in. c. alle. ꝺ. c. veniēs. z. d. l. cōsensu. §. pe. Et plus ēt sentit Jo. an. ēt si dānū aut lucrū veniat eis applicandū q: si aliter dicemus periret facultas ꝓbandi q nō est dicendū. Nec ob. cū opponit ꝺ psonā q fuit teno q: istud nō ēvex cū a ꝑncipio qñ eos i uenit detestatus é illā helisabetā redarguendo eā z de actu quē faciebat. Ex qbus suis dictis apparet q sic bon⁹ z honestus rusticus z ēt si ex postfacto aliquā ābasiatā fecisse illi andree ex pte illius helisabete. illā fecit motus ex ꝓbis illius andree z illi⁹ helisabete asserētiū se ꝺxisse mr̄imōiū. ad iuicē nec posse capere aliā i vxorem. nec illā capere aliū in virū z ꝓ ḡns iste nō sunt exceptiōes sigilātes z maculātes psonā ipsius testis. z iō nō obstāt z maxime q: testificatio illa est cōformis cōfessioni illius andree. ut apparet ex suis cōfessione scriptura ut ex ꝓcessu colligit z inferius apertissime oñdā. Quo casu posito nō tū cōcesso q psona ipsius testis sigilaret nihilominus sustentaret ex quo ꝺz ꝓformē cōfessionē illius andree z alia adminicula. ar. ꝺ. l. si qs ex argētarijs. §. sed si oēs cū dictis superius relatis z sic cū simus in re que domi agi ꝺr sequtur q ꝓ illos de domo ꝓbari pōt. ut. d. l. cōsensu. §. pe. Et si dicat ℔ nō ꝓcedit quo ad dirimendū mr̄imoniū. vt in. c. in lris ō testi. vbi ꝺr testes ō sua familia tres ꝓduxit vbi ad separandū matrimoniū nō pōt ꝓduci testis de familia actoris ꝓducentis q: ad ℔ rñdeo z ꝓsidero illū tex. in ℣si. quē debet sibi legitime copulās vbi agebat de sepando matrimonio ꝺcto ꝓ copula z ex eo q: cognouerat ꝓsanguineā z ille istabat ꝓ mr̄imonio sepando z ꝓducebat testes de sua familia nec agebat de fauore alterius mr̄imonij. Ꝺnodo in casu nr̄o iste andreas nō copulatus carnaliter ꝺo mr̄imonio ergo ille tex. nō obstat. ꝺo ℔ agitur de fauore alterius matrimonij. ergo ille tex. nō ob. z iō cū sum⁹ in regula z illa q̄ domi gerunt ꝓ illos de domo ꝓbent ut in. d. l. ꝓsensu. Sequit q posito q iste. Jo. fuisset famulus ꝓducētis tpe quo fuit ꝓduct⁹ potuit testificari in hac cā. Quāto ergo fortius potuit testificari cū tpe quo fuit ꝓductus nō erat de familia ꝓducētis. Faciat illō q refert. d. abb. in. d. c. mulieris vbi dicit q si famuli repellunt q bus ꝓducēs pōt imparare alij nō famuli admittunt. ſz inuent ꝺm familiaritates qualitatē arbitrabit ꝙta fides sit eis adhibenda. Ita dicit hug. iij. q. v. in su. z in. c. i. q dicit eē no. z ibi ēt dicit. d. abb. q si nō habeo testes mihi familiares meos q mecū sunt i seruitio ꝓsilium. C. ut eos expellam z seruitio meo z postea potero eos ꝓducere in testē ꝓ doc. nā bar. in. l. i. §. si qs seruū. ff. de q̄sti. z cy. in. l. ij. C. de testi. Et sit multipharie apparet q psona istius Joan. ē habilis ad testificandū in pūti cā. Nec obstat cuz oppo. ꝓtra psonā dñe lucie q: mater z domine caterine q: sozor ꝓducētis q̄ nō admittunt vt in. l. parētes. C. de testi. z. c. sup eo de testi. vbi dicit tex. q: mater vr̄ filie incremētū z honorē diligere ubi vr̄ superior ē diuicijs nobilitate potētia vel honore testimoniuz eius vr̄ eē suspectū. iō nō est aliquaten⁹ admittēdū q: ad ℔ rñdeo multipliciter. primo tex. ibi loquit vbi ē dare superioritatē in casibus ibi expressis. sed in casu nr̄o ꝓsupponit q ista helisabeta est nobilior et habet affines et cōsanguineos de nobilioribus casatis mā tue. si dicatur q est imparietas ꝓpter dedecus ad hoc dicēdū q ē modica. et excelētia z si pur dicaī q est magna. respondeo quia tā credus ibi dicit q etiā si parentes essent valde honesti admitterī in casu illi⁹. c. q: vir supat mulierem honore potētia nobilitate zc̄. sed iā ꝓsupponit q ꝺna lucia mater isti⁹ helisabete ē honestissima mulier ergo admittet. Quinimmo plus dixit ibi hosti. q erit arbitrariū in casu illi⁹. c. q: stabit arbitrio iudicis si parētes possunt eē testes in cāu illi⁹. c. qñ vir supat mulierē vt ibi habetur q: possent eē circūstātie ex qb⁹ iudicarent nō suspecti. Quinimo dixit spe. in titulo de teste. §. iij. ℣. quāto ad fi. prime col. q etiam data in oībus paritate adhuc erit arbitrariū. Ꝺnodo in casu nr̄o ista lucia ē valde honesta. mulier ergo ꝓpter suā honestatē poterit esse testis. facit q voluit hosti. in. c. finē litib⁹ de dolo. et cōtu. et. d. anto. in. c. postremo de app. z tex. in. c. ij. de ope. no. nunci. et q habet ꝓ glo. in. l. titio fundus. ff. de condi. z demō. z tex. in l. si a bone fidei. z q ibi voluit ange. ff. de rei ven. Secundo etiā cōsideratis circūstātijs et cōfessione illius andree et scriptura sua et alijs testificatis ꝓ alios ista lucia pōt testificari q: videtur suate stificatio eē ꝓsona z ꝓformis ꝓfessiōi scripte ipius andree g⁹ zc̄. facit. d. §. se oēs z ꝓ ℔ tollit ēt cū oppo. q repellit q: agitur de facto ipsius dñe lucie q: fuit ꝓticeps huius rei salua pace sic dicētis q: ℔ nō colligit ex ꝓcessu imo colligit ꝺriū q: satis ꝓtristata est de tali re vt apparet ex testificatu illius Joannis z ex testificatis ꝓ illum andream q andreaz q ausus ē cōtrahere duo mr̄imonia z eo dē modo. Et multo fortius potuit eē testis dicta dña catarina licet sit sozor ꝓducētis z facit. c. lr̄as ō ꝓsump. ubi frater purgauit fratrē de hereſi ergo zc̄. Nec obstat cū ꝺr gl. i. ꝺ. c. sup eo. dixit q mater pōt testificari ꝓ filia vbi agit de mr̄imonio dissoluēdo pr̄pedimētū ꝓsanguinitatis. q: ad ℔ rñdeo q ing̃tum gl. ibi alle. c. videt q. ma. acc. pos. debet eius dictū intelligi ꝑm q loqtur ille tex. vt dixit bar. in. l. nō solū. §. liberatōis. ff. de lib. le. modo dicet illud. c. loquat de impedimēto cōsanguinitatis tū in fine loquit generaliter z sic itelligit. de quocūqz ipedimēto ita formaliter dicit. d. abb. in. c. sup eo. Et ꝓ ḡns potuerūt testificari. Cū vero opponit ꝺ dicta eoz ꝓmo oppo. q ille Jo. in ꝓmo suo dicto est singularis ideo nō debet sibi credi. c. bone memorie de elec. cum si. Ꝺnō obstāt in ꝺrium alle. q: pcedit. d. c. sup eo nisi iteruenīat cōfessio eius q stat ꝓ mr̄imonio ō quo nulla ē ꝓsumptio q colludat vt ē glo. singularis in. d. c. attestatiōes q̄ limitat. d. c. sup eo vt supra dixi. Tertio q: d. c. sup eo loqtur in mr̄imonio cōsumato ꝓ copulā carnalē vt supi⁹ dcm̄ ē ergo zc̄. Quarto q: ℔ interuenerūt plures testes deponētes de ꝓmissione z de iuramēto ipsius andree ad accipiendū ipaz in vxorē z ēt interuenit cōfessio ipsius andree pluries z pluries repetita z ꝓbata ꝓ varia media. s. ꝓ ipz andreā ꝓfitentē in iudicio iter ꝓ scripturā ipsius. Itē ꝓ testes rogatos ab eodē andrea vt possent dicere veritatē coram dño cpo si de ℔ interrogarent z illud dictū bine ꝓcedit qñ talis ꝓfessio fieret ab eis q starēt ꝺ scōuz mr̄imoniū. Sed in casu nr̄o nō ē sic. immo fit ab eo q stat pro ℔o mr̄imonio. Itē ℔ iteruenerūt plures testes ergo multipharie apparet illō dictū nō obstare. Nec obcū allegat dictū. d. cardi. i. d. c. is q q: ꝺz ꝓbari ꝓ testes idoneos ꝓmissio z copula: q: satis ꝓbatū ē in casu nr̄o iteruenientibus tot religiosis iuris testificātibus de confessione z illo Jo. teste z mre muliere valde honesta q̄ potuit in ℔ testificari ut supius dixi z soroze caterina. Itē q: d. cardi. loqt q ꝺnt interuenire testes idonei sed vbicūqz interueniūt testes cōfessio scriptura aut nulli tradirio que ē ꝓbata istis obstātibus simul iunctis resultat ꝓbatio sufficiētissima ēt in cā graui vt supius late dixi in ꝓmo ꝑsuppositō ꝓ glo. l. ij. ff. de excu. tu. c. illo vos de pigno. c. iij. loco. c. lr̄is de ꝑsump. cū similibus superi⁹ alle. Nec obstat cū allegat gl. in. d. l. assiduis q: illa gl. loqt in alio casu lōge diuerso a nr̄o. Itē q: nō solū interuenit ꝓfessio ſz testes ēt z alia multa indicia indubitata. Ex qbus oībus deū imortalē q ē veritas huic ꝓsultationi in voco q sufficientissimo ꝓbatū ē ꝓmū mr̄imōiū. Et ꝓ ḡns ꝺz eē ō facto nullū z nullius momēti z ptes. d. epi mātuani foze in declarādo

ꝛ ꝓnũciando ꝑmũ mꝛimoniũ eẽ verũ ꝛ validũ ꝛ ipũm andream esse ꝓpelleñ. ad ducendã suã vxorẽ helisabetã. ꝛ ad habitañ. cuꝫ ea tanꝯ cũ vxore vnica ꝛ idubitata ꝛ i declarãdo ipm ꝑm matrimonium ℨctum. cum illa mutinensi domina constantia fuisse. ꝛ esse nullũ ꝛ nullius momẽti ꝛ de facto. ꝛ nulliter fuisse ℨctum. ꝛ i cõdẽnãdo ipsum andream in expensis factis in pñti cã tãꝯ temere ꝛ iniuste litigantẽ ipsi helisabete actrici ꝛ victrici. ꝛ sic in fauorẽ ipsi⁹ helisabete cõcludo laus deo. d. Andreas barbatia vtriusqꝫ iuris monarcha.

¶ Casus consilij. xxvij.

¶ Utrũ emens a fischo rem alienã vel alteri obligatam sit securus. Et sic de intellectu. l. bene a zenone. C. de quadri. pres. Et vtrum dicta dispositio habeat locũ in rebus ecclesie. Et de iure canonico. Et etiã an habeat locũ in inferioribus dñis excepto imperatore. Et in populo libero vendente in rem alienã. Et an lex imperialis loquẽs in fauorẽ ecclesie valeat ꝛ censeatur approbata a papa. Et an et qñ secundũ statutũ intelligatur ꝑm primũ: ꝛ eℨ.

¶ Inipotentem deum ꝛ pijssimũ iesum xp̃m huic ꝓsultationi inuoco vt sua solita benignitate veritatẽ mihi apiat amẽ. Visis pũcto ꝛ statis cõis florẽtie ꝛ viso celebri ꝓsilio reddito ꝑ excelsũ doc. d. thomeũ ỏ docchijs mihi patrẽ q ita apte subtiliter ꝛ eleganter cõsultationẽ istã examinauit: vt nil melius nil subtili⁹ aut elegantius excogitari possit. Jdeo vltra proloquí necessariũ non est. aliquid tamẽ succincte ꝓcura. Et qꝛ difficultas huius consultationis pendet ex dictis cõstitutionib⁹ ꝛ reformationibus florentinis. vtrum vltima cõstitutio intelligaf ꝛ suppleaf ꝑ primas ꝛ dubium facit qꝛ sic ꝑ illud qꝛ voluit bal. in. l. maximũ vitium. C. de liber. prete. in versi. vlterius qritur cauetur lege municipali qꝛ pater teneat relinquere filijs qntã ptẽ bonoꝝ suoꝝ. Jtẽ posteriori statuto cauef qꝛ testm̃ in quo nõ relinqf filijs integra legitima sit ipso iure nullũ. an istud ꝑm statutũ intelligaf ꝑm ius cõe an secũdũ primũ statutũ decidit qꝛ debet intelligi ꝑꝫ primũ statutũ. ut sit legitima integra sit quinta pars bonoꝝ ut disposuit statutuꝫ primum. Jtem posterius statutũ trabif ad prius. alle. l. nã ꝛ posteriores. ꝛ sic cõcludit ibi Bal. qꝛ potius statutũ. ꝑm refert ad primũ q̃ ius cõe ẽt cũ lesione ꝛ correptione iuris cõis. Jta g⁹ dicem⁹ i casu nostro qꝛ ista vltima reformatio intelligitur ꝑm priores reformatiões. ꝛ sic lꝫ nullus rector aut officialis possit ad petitionẽ alicuius ꝓcedere ℨ emptores rerũ rebellium nisi de auctoritate consilij cãpane qꝛ cõsiliũ faciat potestas vt dicit prima reformatio vl nisi ꝓfferit de volũtate cõsilij cãpane qꝛ ꝓsiliũ fiat ad petitionẽ dominoꝝ priorũ ꝛ collegioꝝ. ꝛ qcqd dcm̃ ꝓsiliũ fecerit obseruef. Faciat qꝛ voluit Ang. cõsilio. ¶ Ccclxx. vbi dicit statuto cauef qꝛ venditio q̃ posita fuerit ad cridas teneat ꝛ ẽ ad statutũ qꝛ contractus factus a minore ita teneat si interuenit ꝓsensus agnatorũ cõsuluit qꝛ lꝫ ℨctus minoris ponaf ad cridas si tamẽ nõ iteruenit cõsensus agnatoꝝ nõ tꝫ. qꝛ vnũ statutũ dꝫ intelligi ꝑm aliud. Faciat qꝛ voluit Nico. de mat. quẽ refert ꝛ sequif Jo. an. in additi. spec. in ti. de sen. §. vt aũt in addi. que incipit. facit qõ Nico. de mat. vbi dicit qꝛ si ex forma statuti ℨ preceptũ factũ in cõfessũ nõ possit opponi exceptio nullitatis nihilominus poterit oppõi nullitas resultans ex vi alterius statuti. Et facit qꝛ voluit idem io. an. in addi. spe. in ti. de excu. sen. §. postremo in addi. q̃ incipit termi nauit goffre. bñuẽtanus. ꝛ qꝛ voluit Bar. in. l. i. §. ꝑ vim. ff. qꝛ vi aut clã. Jta videf dicendũ i ꝓposito nro qꝛ lꝫ in bonis rebellium vẽditis ꝑ cõe florentie nõ possit rector aut potestas ad petitionez alicui⁹ molestare aut ius reddere ℨ emptores emẽtes a cõi florentie. nihilominus poterit si auctoritate ꝓsilij hoc faciat. ꝛ sic vnum statutum limitef ꝛ intelligaf ꝑm aliud. Et isto modo poterit aperiri via dicto francisco ℨ emptores illaꝝ rerꝝ vl ℨ hñtes cãꝫ ab eis ꝑ ꝓ ℨctũ mona. ꝛ ista sunt q̃ iudicio meo faciebãt dubiũ i presenti esitatione. ¶ Et lꝫ ista sint colorata tñ casum nostrũ non attingũt. iõ illis nõ obñtibus ℨriũ puto eẽ de iure veri⁹. vꝫ qꝛ dictus franciscus nõ possit hẽre regressum ℨ dictũ mona. sancti nicolai beredẽ institutũ a dicto dominico ex eo qꝛ auctores ipsi⁹ dominici a qbus ipse dominic⁹ hũit cãm emerunt dicta bona a cõmuni florentie. quo casu nõ possunt molestari emptores hñtes cãm ab ipsis emptorib⁹ vt ẽ casus i. l. oẽs. C. de quadri. prescrip. i ℣. nec posse ℨ emptores predictaꝝ rerꝝ factos iam vel futuros aliquas actiones in rẽ vel in ꝓsonas moueri vbi ꝓbaf apto ore qꝛ si fiscus vẽdit rẽ alienã vel alteri obligatã credẽs eẽ suã statim ẽptor ẽ effectus ut ꝓbat ibi tex. i. ℣. plenissimã securitatẽ ꝛc. Simile hñ in. l. papi. §. si qs mortis i. ℣. secure ꝛ i. l. i. ff. ad. l. iul. maie. in. ℣. aduersus eⁱ⁹ securitatẽ. ꝛ i. l. i. ff. de pto. stip. i. ℣. securior. ꝛ i. c. ii. de pac. ꝛ in. c. ij. de treuga. ꝛ pa. ꝛ ꝑ ang. in. d. §. si qs mortis ꝛ ꝑ d. Anto. in. d. c. ij. de pac. ꝛ sic tales emptores consequenf ex tali emptiõe plenissimã securitatẽ. ꝛ ꝑ ꝓs nõ põt ingetari de huiⁱ⁹ rebus ẽptis. Bene tñ. j. quadriẽniũ poterit ptendẽs ius in ipsis rebus agere ℨ fiscũ. sꝫ post elapsũ quatriẽniũ nõ poterit ℨ fiscũ agef ut ibi dixit tex. ꝛ nõ solũ hꝫ locũ illa. l. oẽs in rebⁱ⁹ ipsi⁹ fisci. sꝫ ẽt in rebⁱ⁹ ipsius cesaris. vt ẽt tex. i. l. bñ ꝛ a zenone. C. de quadri. ꝑscri. Cũ ergo i casu nro loquamur in rebⁱ⁹ delatis fisco ꝑ ꝓfiscationẽ. ergo potuit fiscus illas alienare. iõ dixit Bal. i. l. multũ. C. de cõmu. re. aliena. qꝛ si fiscus vẽdit rẽ rõne ꝓfiscatiõis põt illã vẽdere qꝛ suũ ẽ. ꝛ dicit ẽt qꝛ qñꝫ fiscⁱ⁹ vẽdit rẽ bona fide alle. d. l. oẽs de q̃tri. ꝑscri. Ergo multo fortⁱ⁹ potuit alienare qꝛ cõcurrũt duo vꝫ ꝓfiscatio quo cãu si ille res vẽdite de iure poterant ꝓfiscari pp̃ dictũ fiscⁱ⁹ potuisset vendere. Jtẽ ꝓcurrit bona fides qꝛ si nõ potuisset fiscus illas res ꝓfiscare. tñ potuit illas alienare. ꝑ. d. l. oẽs. ergo sequif qꝛ dicti emptores fuerũt securi. ꝛ iõ dixit bal. i. d. l. multũ qꝛ qñꝫ princeps vẽdidit iurisditiõez de plenitudie ptãtis. allegat. d. l. bñ ꝛ a zenone. Sequif ergo qꝛ securⁱ⁹ fuit emptor ꝛ ꝑ ꝓs dictũ mona. Et si qspiã dixerit amice. d. l. bñ ꝛ a zenõe. ꝛ. d. l. oẽs nõ hñt locũ in ecclia seu in rebⁱ⁹ ecclⁱarũ ꝑ tex. i. c. q̃ in ecclⁱarũ de ꝓsti. vñ dixit glo. elegãs in. c. ij. de rebⁱ⁹ eccle. nõ alie. qꝛ. l. bñ ꝛ a zenone. nõ hꝫ locũ de iure canonico ꝛ glo. in. c. qcũqꝫ. xij. q. ij. ꝛ i. c. placuit. xvj. q. iij. ꝛ dicũt ille glo. qꝛ sicut ecclia nõ accepit illã legẽ ℨ se ita nõ dꝫ illã accipe ꝑ se. Jdeo si impator donat rẽ ꝓuati ecclesie nõ ꝓscribit quadriẽnio. ergo sequif qꝛ mona. scti nicolai nõ põt allegare ꝑ se. d. l. bñ a zenone ꝛ similes. ꝛ istud iudicio meo aliqualiter porrigit istã ꝓsultationẽ. Sꝫ reuera nõ ob. ꝛ ad ℌ subtiliter est ꝓsiderañ. qꝛ. d. l. bñ ꝛ a zenone loquif qñ impator aut imperatrix donat ecclie vt ẽ ibi tex. in. ℣. maxime de sacrosan. eccle. vñ dixit host. i. c. fi. de solu. qꝛ lex ꝛperialis loquẽs in fauorẽ ecclie censef approbata ꝑ papã ꝛ cõiter illõ dictũ. host. doc. sequenf et illud reputãt singularẽ. ꝛ no. ꝑ oẽs, in. c. ecclia sctẽ. m. de ꝓsti. ꝛ i. c. lege. x. di. Cũ ergo i casu nro. d. l. bñ ꝛ a zenone loquaf specifice in fauorẽ ecclesie vt ỏ se apparet sequtur qꝛ censef approbata ꝑ papã. ergo hꝫ locũ i ecclia. Poterit ergo ecclia vti cõmodo idulto ex illa. l. emptorⁱ⁹. Et cũ dr qꝛ si ecclia nõ acceptauit illaf. ll. ℨ se ut voluit glo. i. d. c. ij. cũ si. nõ debuit acceptare ꝑ se vt in toto ti. qꝛ qsqꝫ iuris. rñ. illud eẽ vez in. d. l. bene ꝛ a zenone emanasset ad postulationẽ ecclie ꝑ titu. qꝛ quisqꝫ iur. sꝫ illa. l. nõ emanauit ad postulationẽ ecclie. ergo potuit acceptari ab ecclia in fauorem eiⁱ⁹ ꝛ refutari in eiⁱ⁹ ꝓiudiciũ. Et si dicaf qs spiritⁱ⁹ reuelauit tibi qꝛ nõ emanauit ad ecclie postulationẽ. rñdeo qꝛ mihi reuelauit doctrina maioꝝ nostrorũ. nã glo. ꝛ Barto. i auc. quas actiones. C. de sacrosan. ec. dicũt qꝛ vbicũqꝫ priuilegiũ emanauit ꝑ viã legis ñ ꝓsumif emanasse ad postulationẽ alteriⁱ⁹. Cũ ergo. d. l. ꝛ similes ꝓtineãt priuilegiũ ꝑ viã legis. ergo nõ emanauit ad postulationem alteriⁱ⁹. lꝫ ergo loquamur i fauorẽ ecclie nõ tñ sequtur qꝛ ecclia illuꝫ fauorẽ ꝓcurauit oppõi ꝑ viã. l. ꝛ ꝑ ꝓs sequif qꝛ ecclia põt vti cõmodo illaꝝ. ll. Preterea ecclia ñ emit ut loq̃f ille. ll. sꝫ laicⁱ⁹ fuit. qꝛ emit ꝛ ab illo emptore puenit dcã res empta ad suos hẽdes ꝛ ab illis puẽit ad ecclⁱaꝫ sci antonij titulo instõis vñ ꝓncipalr ecclia ñ utif bñficio illaꝝ. ll. sꝫ ex ꝓsona suoꝝ auctoꝝ. c. cũ qs de re. iur. li. vj. l. q i alteriⁱ⁹. ff. e. ergo assũptũ ex gl. d. c. ij. ꝛ similiũ nullo modo ob. mona. sci antonij. Et si dicaf qꝛ. d. l. oẽs. ꝛ. d. l. bene a zenone loquif in fisco impij vel in rebⁱ⁹ impialibⁱ⁹. ergo nõ vendicant sibi locũ in inferioꝛb⁹ ꝛ ꝑ ꝓs nõ hñt locũ in fisco ciuitatis florentie q̃ non vtif priuilegio indulto fisco impij vel indulto ꝛperatori ad hoc. rñdeo vna cũ dicto Bar. in. l. i. C. ne qs in sua cã vbi dixit qꝛ sicut impator põt eẽ iudex. i cã sua vt no. i. c. cũ uenissent de iudi. ꝛ i. l. prie. ff. de his q̃ i testõ delẽ. Jta põt cognoscere i suis causis populus liber. vñ idẽ bar. i. l. famẽ. ff. ỏ publi. iudi. refert se dicere qꝛ cũ q̃libet ciuitas italie hodie ꝑcipue i tuscia hẽat in se libeꝝ populũ ꝛ meꝝ ipiũ ꝛ tãtã ptãtẽ hꝫ i ppło suo q̃tã ipator ℩ vniuerso

vt in.l.hostes ꝛ ibi.no.ff.ō capti.q̄ poterit restituere ad famā ꝫ dispōnē.l.i.§.de qua.ff.de postulā. Et faciat q̄ voluit idē Bar. in.d.l.hostes.ꝛ i.d.l.i.§.de qua.ꝛ i.l.nō ambigit.ff..de legibus ꝛ in.l.deniqz.ff.de mino.ꝛ q̄ voluit.d.anto.in.c. p venerabilē q̄ filij sint legi.ꝛ i.c.i.de cōsti.ꝛ faciat tex.singularis i.d.c.p uenerabilē vbi ē casus q̄ ille q̄ nō recognoscit supiorē pōt facere reseruata ip̄atori ifignū priuilegij spālis.facit.c.sup q̄busdā.§.pterea de ꝓb.sig.ꝛ q̄ voluit bar.i.l.iiij.§.actor.ff.de re iudi. Cū ergo cōe florētie hēat populū libex seq̄t q̄ pōt facere ea q̄ ꝓpetūt ip̄atori i signū ꝓuilegij spālis i ppō suo sicut ip̄ator i vniuerso.ꝛ p ꝙns seq̄t q̄ cōe florētie vēdēs rē alienā seu spectāte ad alīū potuit vti dispō.d.l.oēs.ꝛ.d.l.bñ ꝛ a zenone.ꝛ sic illi emptores pñt uti beneficio illax.ll.ꝛ p ꝙns hñtes cām ab illis emptoribus ꝛ sic nulla ꝙpetet actio.d.frācisco ℈ pfatū mona.ꝛ dictis rebꝰ vēditis p ipz cōe florētie. Cū ergo cōe p̄dictū habuerit iustā cāz vēdēdi dicta bona q̄ delata fuerāt sibi ex delicto illi⁹ rebellis ꝛ bona fide vēdidit seq̄t q̄ eccl̄ia pōt vti iure illi⁹ cui successit. Nec ob.cū dicebaf q̄ vltimū statutū dz regulari ꝛ restringi ꝑm dispōnē primi et secūdi.ad ℔ rñdeo ꝛ añ oia ꝙsidero.q̄ primū statutū dicit si q̄ ꝙquesti fuerint de aliquo vl̄ aliqb⁹ ō aliq̄ re q̄ emerint a cōi q̄ cōe dcō emptori ꝓmisit ōfendere ō iure ꝛ de facto vñ appeat instrm māu notarij ius inde nō seruet nisi de auctoritate ꝙsilij ꝛc̄. vñ istō statutū seu reformatio nō i totū voluit ꝓuidet ēptori q̄ sibi ꝓuideat ℈ cōe vt eū defenderet ō iure.ꝛ de fcō. vñ voluit q̄ ex quo sibi ꝓuideat p talē ꝓmissionē factā ō iure ꝛ ō facto q̄ possz reddi ius de auctoritate ꝙsilij cāpane. vñ ex quo ē sibi ꝓuisū de vno voluit dictū statutū ꝓuideri de alio.ar.l.eū q̄.ff.ō iureiur. Et ē diligenter pōderañ.illō statutū q̄ dicit ius nō seruet nō aūt dicit q̄ emptor possit molestari.vñ dz intelligi tale statutū vt q̄to min⁹ fieri pōt ō roget iuri cōi.vt.l.ij.C.de nox̄a.l.fi.§.in cōputatiōe.C.de iure de li.c.cū dile.ō cōsue.c.ex pte.ꝛ.c.dilecto ō ꝓb.sig.cū si. vñ seq̄t q̄ cū in.d.l.oēs dicaf q̄ ēptor ē securus ꝛ hñs ius in re possit agere ℈ fiscū vī q̄ illa ꝓba nisi de auctoritate ꝙsilij ius ꝑuet sunt itelligēda vt q̄ min⁹ pōt fieri ōroget iuri cōi.iō dz itelligi q̄ ius seruet ℈ cōe ℔ appet ex ꝓbis ipsi⁹ statuti cū dicit ꝙquesti fuerit.iō tale statutū ē itelligeñ.ut ius ꝑuet ℈ ipsum cōe ꝛ nō ℈ ipsos ēptores q̄ de iure cōi sunt tuti: vt i.d.l.oēs.ꝛ.d.l.bñ ꝛ a zenone.ergo seq̄t q̄ ita le statutū nō ob.dicto mona.posito nō tñ ꝙcesso q̄ dictū vltimuz statutū debēt regulari ꝑm dispōnē ipsi⁹ ꝑmi statuti. Et iō isto mō nō ob.doctria bal.i.d.l.maximū vitiū.ꝛ Jo.an.ꝛ Bar.i locis superi⁹ allegatis.vñ deberet itelligi vt ꝑuet ius ℈ ipsū fiscū vendētē qz isto mō min⁹ derogaf iuri cōi ꝛ ēt ē equius ex eo q̄ fisc⁹ ꝓtēdit cām lucratiuā ꝛ emptores ꝓtēdūt cām onerosaz ꝛ paria nō sunt debita pdere ꝛ lucra nō cape.l.fi.C.de codicil.ꝛ iste vī ver⁹ intellectus illi⁹ ꝑmi statuti. Similiter ꝑm statutū seu ꝑa reformatio dicit ꝛ si ipsi emptori p dictos officiales seu cōe fuerit ꝓmissa ōfēsio ō iure ꝛ ō facto ñ audiaf ꝙquerēs ō tali emptore nec inde ius reddaf ꝙquerēti nisi ℔ ꝓcesserit ō volūtate ꝙsilij cāpane.vñ istō statutū eo casu vult ꝛ dispōit ℈ emptorē ius reddi posse ō volūtate cōsilij cāpane quo p cōe aut officiales ꝓmissio facta fuit de defendēdo de iure ꝛ de facto ipm emptorē. Modo in cāu nr̄o nō fuit facta ꝓmissio p ipm cōe ipsis ēptoribus de defendēdo de iure ꝛ de facto. Ergo sequit q̄ nos sum⁹ ex̄ casuz isti⁹ secūdi statuti. Modo extat tertiū statutū q̄ apponit gladium ad istā.q.dicit enizq̄ dicti dñi ꝛ officiales deliberarūt uigore baylie q̄ cōe florētie teneatur ad defensionē oīum bonoz rebelliū q̄ dictū cōe vēdet ℈ oēz psonā ꝛ q̄ nullus rector ꝑus aut futur⁹ possit ad petitiōez alicui⁹ psone aliqd facere ℈ emptores dictoz bonoz. Uñ si bñ ponderetur istō statutū i nullo venit limitandū p alia statuta priora ex eo qz istō statutū loq̄t quo ad bona rebelliū quo casu statutū ꝓfatuz vī limitare oīa statuta p̄dicta p̄cedētia qz cū volūt q̄ ꝙsiliū cāpane possit ꝓmittere q̄ ius reddaf ℈ emptores rex ad petitionē alteri⁹ excipit istō vltimū statutū casuz istuz vz q̄ vendunt bona rebelliū qz tūc odio ipsoz voluit statutū nō posse aliqd fieri ℈ ipos emptores. vñ ē ista quedā exceptio fcā a generalitate illoz statutoz. ergo sequit q̄ emptores istoz bonoz nō pñt molestari sup istis bonis. Et si dicerem⁹ q̄ istud statutū deberet intelligi ꝫ prędicta ꝑa statuta certe nihil oparet q̄ eē non dz.l.si qñ de le.i. ad q.d.n.mēbrana occupassz.xix.di.c.si rōanoz:ñ.n. apponēda ista ē fillaba.i lege supflue.l.i.ff.de dolo ꝛ q̄ voluit bal.in ℞ica C.de ℈ben. empt.ꝛ i.l.sz ꝛ si quis.§.quesitū.ff.si qs cau.bar.i.l. q̄ rome.§.duo ffes.ff.ō ꝓbo.obli.iō dixit bal.in.l.℈ctus.C.de fi de instru.q̄ ꝓba statutoz debent intelligi ad instar stipulatiōis ꝛ sic istō statutū ē intelligeñ.i casu in quo loquit ꝛ nō ē restrigeñ. p aliud statutū p̄cedēs.qz si sic nihil operaret.ergo nec ob.dictū bal.in.d.l.maximū vitiū qz bal.loquit eo casu quo ꝫ statutū corrigeret primū.iō ut nō tollaf primū oz itelligere ꝑm statutū ꝫ dispositionē primi statuti.ꝛ ita ēt loquit bar.in.d.l.i.§.p vim.ff. q̄ vi aut clam. Sed in casu nr̄o nō ē sic qz pōt istud statutū hre locū in casu in quo loq̄t ꝛ ꝑa statuta hūt locū in casu i quo loquūt: vñ istō statutū vltimuz pōit exceptionē ab illis primis statutis ꝛ p ꝙns firmat regulā i casib⁹ nō exceptis: vt.l.nā q̄.ff.de penu.le.c. dñs.xxxij.q.vij.l.in bis.ff.de legibus cū si. Ergo seruabit istud vltimū statutū in cāu quo loq̄t ꝑioza statuta erūt ꝑuāda in casu quo loquūt ꝛ sic istō statutū.ñ corrigit ꝑia statuta ꝛ isto cāu loquit Jo.an.bal.Bar.ꝛ Ange.supius allegati. Cū ergo ista bōa fuerint vendita vt bona rebellis nullū ius ꝙpetit dicto frācisco ℈ prefatos emptores.ꝛ p ꝙns nec ℈ ipsum mona.sci nicolai. Et ita cōcludo in fauorē mona.℈ ipsuz franciscū.laus deo clemētissimo d.Andreas barbatia vtriusq̄ iuris monarche.

¶ Casus consilij.xxviij.

¶ Utrū licitū sit edificare i ripa fluminis i dānū vicini:ꝛ maxime exhere aquā ō flumie i dānū alteri⁹ hñtis molēdinū suū inferius. Et quot pedes debent hre aqueductus a laterib⁹. Et de intellectu.l.sup̄ iter.ff.de aqua.plu.arcē. Et an in pōtib⁹ aquis pascuis ꝛ molēdinis attēdaf ꝙsuetudo. Et q̄to tpe intelligaf ꝙstituta seruitus i loco. Et qūo dz ꝑbari acqsitio ꝑuitutis:ꝛ aīus:ꝛ bona fides. Et an ex diuturnitate tpis ꝑsumaf patiētia vel obligatio vl̄ substātia obligatiōis vl̄ solēnitatis. Et ēt de itellectu glo.in.l.pe. C.cōi. diui.

Omnipotentem deū ꝛ pissimuz saluatorē nr̄z iesuz xp̄z ex corde ꝛ aio huic ꝙsultatiōi iuoco ut sua solita clemētia ꝓitatē i ꝙsulēdo apiat amē. Et quidē viso pūcto ꝛ attestationib⁹ hinc de factis ꝛ allegationib⁹ subtilissimis redditis p celebrē.d.allegātē.ꝛ oīb⁹ diligēti aīaduersiōe pēsatis. Capio dubitationē i qua q̄rit.vtz canale de bōbiano sit dñi alberti vel saltē p eū possessū ꝛ canalis sint fundus ipsi⁹ dñi alberti vel saltez p ip̄m possessum adeo q̄ edificās in eo dicaf edificare in re possessa p ip̄m.d.albertū.ꝛ p ꝙns nulli sit licitū facere brignā sup dcō canali aut i ei⁹ ripis. Et circa hoc p̄suppono. primo qōnē tritā prescribentes q̄ ē.extrabo aquā ex flumine ꝛ ex hoc me ipedit q̄ipe accipit aquā q̄ debebat decurrere p flumen ad meū aqueductuz ipse q secūdo ducit an hoc facere possit.ꝛ ꝙclusio ē aut flumē erat priuatū illi⁹ q̄ ꝓio fecit ꝛ illi⁹ q̄ ꝫo fecit:tūc ille q̄ ꝫo fecit pōt licite facere ēt ipediēdo ꝑmū si hoc ꝓncipaliter facit ad sui cōmodū.ut.l. fluminū.§.fi.ꝛ.l.proculus.ff.de dā.infec.sec⁹ si ꝓncipaliter facit ad emulationē alteri⁹:vt i.l.i.§.deniqz.ff.de aqua.plu. arcē. Si ꝫo flumē erat publicū q̄ est oē flumen q̄ ꝑpetuo fluit: vt.l.i.§. fluminum.ff.de flumi.tūc aut ille q̄ ꝓio exhit aquā de publico flumine ducit eā ad suū molēdinū ꝛ hoc facit licite.ꝛ tūc sc̄ōus volēs ducere aquā desup de ipso flumīe non pōt de iure.l.ij.§.merito.ff.ne quid in loco publico.ꝛ dicitur facere licite si ipsam aquam extrahit ex concessione sibi facta a ꝓncipe vel senatu quia ali⁹ ab eis non potest cōcedere.l.q̄ principis.ff.de aqua plu.arcen. Idem si tanto tempore duxit q̄ nō extat memoria in cōtrarium.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotti.ꝛ esti. Si aūt primus nō ducit ipsam aquā licite.puta qz nullum boz habet vz nec cōcessionē principis vel senatus nec tam longissimi temporis consuetudinē tunc dicitur illicite ducere.tunc secūdus pōt ducere aquaz etiam impediendo primū.ꝛ hec sunt vera quando flumen de quo extrahitur ꝛ ducitur aqua est nauigabile aut intrat aliud nauigabile. Si vero flumen non est nauigabile nec intrat aliud nauigabile ꝛ tunc ille qui primo habuit ꝛ qui primo extrahit aquā de ipso flumine publico dicitur facere licite auctoritate iurisgentium: vt.l. quo minus.ff.de flumi.coniuncta.l.riparum.ff.de re.diui.insti. de re.diui.§.fluminum. Et sic concluditur aut flumen non ē nauigabile.ꝛ tunc primus qui ducit aquam ducit ipsam licite au-

ctoritate iurisgentiū et si nullā hz ꝯcessionē vel ꝓscriptiōem z tūc scōus nō pōt ipaz ō iure ducere: aut flumē ē nauigabile vel intrat aliō nauigabile z tūc si ille q primo ducit habuit cōcessionē vel a ꝓncipe vel a senatu vel ex vetusto tpe cui⁹ nō ē mēoria i ꝛriū tūc et scōus volēs ducere aquam de dicto flumē z desup nō pōt qm illa aq̄ ex̄bit ille suus desup ē solita decurrere ad aq̄ductū ꝓmi ex̄ bentis z sic scōus impediret primū in totū vel in ꝑte q de iure face re nō pōt ut. d. l. ij. §. merito. ita firmauit bar. i rone. l. quomin⁹. ff. de flumi. in. i. q. z ita declarauit glo. in. l. si manifeste. C. de sui. z gl. in. d. l. quomin⁹. z i. l. si qs ex argētariis. §. initiū. ff. de edē. ita pulchre firmauit bal. i. l. itē lapilli. ff. de rer diui. z p eūdē bal. in ꝛica. e. ti. in. iiij. col. z et in. iij. col. z i. d. l. si manifeste z ibi cy. z p Guil. de cu. z bal. in. d. §. initiū. idē voluit saly. i. d. l. si manifeste. Modo i ꝓposito nro idez vr eē dicendū in eo q hz aqueductū iure licito vel ex priuilegio vel ex tpe vetusto cuius initij in ꝛriuz nō existit memoria z seruus vel alius vult facere brignū vel aliud edificiū sup dicto aqueductu fundādo ipuz in vtraq ripa ipius aqueduct⁹ allegādo ripas eē suas q territoriū p q iste ducit aquā ē ipius q nullo mō hoc facere poterit z hoc decidit bal. in. l. itē lapilli. ꝑalle. in ℣. sz nono querit an in ripa mea tu possis appodiare clusaz tuā z vr q sic q ē i vsu publico. l. ripaz. ff. ō re. diui. sed ibi logt quo ad quosdā vsus nō quo ad oēs z iō me inui to nō potes q nec vsufructuari⁹ q haberet plenioꝛē vsufructum posset. ff. de vsufructu. l. vsufructuari⁹ nouū. z iō hāc clusaz i ptē infrā ripe mee possū mea auctoritate destruere. l. quēadmodū. ff. ad. l. aql. l. si bu⁹. C. q cū eo. idē voluit bar. i. d. l. quomin⁹ i. vij. q. vbi dicit si vellē i flumie facere molēdinū z veliz i ripa vicini ti gnū imittere ut p id aquā ad molēdinū ducā an possiz eo inuito z decidit q nō. z subdit q si aliqs i ripa mea edificauerit nō solū p iudicē ōstruet sz et mea potero aucate ōstruere. d. l. quēadmodū §. i. l. q vitē. §. i ā nā. ff. q vi aut clā. l. de pupillo. §. memisse. circa fi. ff. ō op. no. nūci. vñ bar. vr ōcidere istā. q. i terminis. Cuz ergo ripe istius aq̄ sint ipsi⁹ dñi alberti sicut ergo aduersarius nō pōt facere brignū sup aqueductū ipsius dñi alberti. Eodē modo nō poterit apponere. i ripis ipsius aqueductus q̄ sūt ipsi⁹. d. alber. accessoria enī sunt cui⁹ euisdē rōnis. ē ipz ꝓncipale. l. cū ꝓncipalis. ff. de reg. iur. c. accessoꝛium. e. ti. lib. vj. cū si. Et si qspiā dixerit ap positione fluminis nō venit ripa. tex. ē. in. l. i. §. in flumine. ff. ō flu mi. quē tex. ad Halle. bal. i. c. i. ō capita. q curiā ven. z iō idē bal. in rubri. ff. de re. diui. in. v. col. ℣. sz dubitat cū appēdices sequā tur naturā ꝓprij z ꝓncipalis subiecti vbi dicit q ripe nō sūt flumi nū: sed sunt ꝑticulariū hoīum z si qs ꝓcedat mihi bāna q̄ fiunt i flumine nā cōprehēdunt bāna que fiunt z ripis fluminis alt. tex. d. l. i. §. in flumine z dicit q dñi ripaz pōt cōstituere molēdina i ipsis ripis. Et subdit q flumen q est ꝓncipale nō trahit ad se ri pam nisi quo ad vsuz necessariū fluminis nō quo ad vsū extraneū l. ripaz. ff. de re. diui. ita dixit ibi formaliter bal. Ita ergo dicam⁹ in casu nro in aqueductu. sz enī aqueductus sit ipsi⁹ dñi alberti z spectet ad ipm tñ ripe ipsius aqueduct⁹ spectāt ad eos ad quos spectat ipsius territoriuz vbi sunt ipse ripe z iō ibi dixit bal. q ri pe sunt eoꝝ q ꝓpe ripā dñia z ꝑdia possidēt ita dicit in dicta ru brica ad finē. v. col. nā diuersa rō est in ripa ab ipso flumine. naz ripe boīum cultura z curra recipiūt īcrementū flumina in se ipsis fluunt z ripaz icomoda ptineant ad vicinos si motu fluminis ri pe latioꝛes fiūt ergo sz naturā ē vt comodū sequant eosdē recō pensat enīz natura z lex. Ita dicamus in isto aqueductu. z p ꝓns seqtur q si aduersarius hz ꝑdia z territoriū i dictis ripis aquedu ctus segt q ipse ripe spectant z ptinēt ad ipsuz z sic poterit edifi re brignū in illis ripis inuito z repugnante ipso dño alberto q ad Hrīdeo. primo bal. loquit in casu lōge diuerso z separato a nro. er go ex eo nō infert loquit enīz in flumine publico z clarū est q ap positione fluminis nō veniunt ripe q ipse ripe nō sunt flumē nec sunt ipsius fluminis quo ad dñium vñ dñs fluminis publici ut ē ꝓnceps nō est dñs ripārū fluminis. Ideo si cōcedit banna male ficioz q̄ fiunt in flumine nō vr ꝓcedere banna facta in ripis ex eo q ipse ripe sunt diuersi dñij ab ipso flumine z mouet ibi bal. q di uersa rō est q ripe fiunt hoīum cura z ad vicinos spectant onera z icomoda ꝓueniētia ex ipso flumine corrodēdo z ampliando ri pas. z iō ad vicinos z dños prediorꝝ ppe ipas ripas dz spectare comodū. Itē et dicit q si interest publice q ripe sint publice sicut publica sunt flumina. Modo ista sunt aliena a casu nro ꝓmo nō

sumus in re publica ut sunt flumina sumus enīz in re ꝑuata q iste aqueductus ē res priuata ergo a casu bal. ad cāuz nostrū nō pōt inferri aut introduci argumētatio. l. papi. exuli. cū si. ff. de mino. Itē bal. loquit in casu quo incomodātur vicini pp corrosionē q̄ quotidie faciūt flumina vt naturaliter videm⁹. In casu nostro nō militat ista rō q iste aqueductus p quē. d. albe. ducit aquā a flu mine hencie nō corrodit terrenū ampliando ripas z icomodādo vicinos ergo segt q cū cesset rō que ē in flumine cessat dispositio c. cū cessante. de appel. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iure patro. cū si. Itē in casu nro est ꝓsiderādū q bal. logt in casu dubij sz nos su mus in casu certo vñ bal. ibi q̄rit si flumen ē publicū qd de ripis an sint publice z an sint fluminis de hoc inuestigauit ibi bal. Sed i casu nro nos nō sumus i re dubia. sz sumus i re apta z manifesta q dicte ripe sunt ipius dñi alberti ergo nō est recurrendū ad ꝓie cturas. l. si certis annis. C. de pactis. l. ꝓtinuus. §. cū ita. ff. de ℣. obli. cū si. z p ꝑs nō vendicat sibi locū dictū bal. in casu nostro. Itē z posito q essem⁹ i casu nro i re dubia q: ñ eēt ꝓbatū q ripe essent ipsius. d. alberti adhuc nō hēret locū illud dictū bal. q: ipe logt in flumine publico z nauigali. sz iste nō est casus noster nos enīz sumus in re priuata. q: iste aqueductus ē ipsius dñi alberti z ēt q: cessat rō bal. pp corrosionē ꝓtinuā fluminis z sic sumus i re dubia q ad ipm dñm albertū spectent ripe aqueductus. nō pote rit ergo aduersarius dñi alberti edificare brignū i ripis aqueductus ipsius dñi alberti. Ideo posito q dñs albertus non ꝓbasset q ipse ripe z ipe aqueductus seu canale lapideū nō spectaret ad eum nihilominus deberet obtinere in ista cā tanq̄ ripe essent sue. Multofortius in casu nro q: iā ꝓbauit ipe sufficienter ripas eē possessas ab eo ad q demōstrādū apparet ex ꝓmo teste q ꝓponit q ab annis. l. vidit z noticiā habuit q dictus aqueductus vocat z appellat pro aqueductu z canali. d. alberti z sepenumero vidit laboratores in ipso canali laborare noīe. d. alberti ipm remōdā do z ꝓiciendo hincinde terrā ex ipso canali sup ageribus absq; ꝯdictiōe alicui⁹ psone z alle. rōnē q: ipsemet testis misit aliquos de familia sua noīe ipsius dñi alberti. Et si dicat iste testis hz ter ras subiectas dño alberto ergo segtur ꝑ q ē suspect⁹. istō nō segtur vt decidit bal. in. l. eos. C. ō testi. logt de subiecto q pōt eē testis ꝓ suo dño alīs seqret absurdū q dñs nō inueniret testes vt ibi p eū. sufficit enī q testis sit liber a seruitute vt. l. qm̄. C. ō testi. vbi dixit q testes domestici si sunt honesti sunt idonei ad testificā dū ita dicamus i casu nostro q̄to magis poterūt testificari subdi ti subiectiōe verisimili vel ꝑticulari quo ad certa bona si sunt ho nesti. Bene facit q no. in. c. insup. z in. c. cū nūcius ō testi. z per bal. in. l. parentes. C. eo. z in addi. spe. in ti. de teste. §. i. z q no. bar. in. l. in tantum. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. Cū ergo in ca su nostro iste testis dicat vidisse noīari z vocari canale dñi alberti q̄ verba inducūt dñiuz vt. l. ij. §. i locū. ff. de relig. cū si. z qō vidit ipm canale mōdari z terrā inde extractā phici hīcinde ad ripas z ageres ista verba iportāt dñiuz z possessionē vt ꝓbat in. l. titia z ibi bar. ff. de solu. l. litib⁹. C. de agri. z cēsi. lib. xi. z. l. filiussa. §. diui. ff. de le. i. ergo ꝛc. Probat ēt scōus testis q dicit ab ānis. xl. fuit cōuersatus in dictis locis z audiuit a ꝙuersantib⁹ in dictis lo cis ipm canale cū suis agerribus esse dñi alberti z q dicti ageres debebāt eē latitudinis brachioꝝ triū z de iuribus dicti canalis z q vidit boues labozātes desup z de subtus ipm canale saluare ri pas z ageres dicti canalis in sic labozādo z q dicti ageres. nō se gabant vbi prata cōfinabāt cū eis q: erant baptuti z q iuit cum alijs multis ad iussum z p̄ceptū dñi alberti ad labozādū in dicto canali ad annectādū. z mūdandū dictū canale z phiciēdo sup dictis ageribus multis psonis illuc trāseuntibus ō sancto paulo z aliunde videntib⁹ z nō ꝯdicentib⁹ z q vidit sepe mulinarios de bibianno facere adaptari clusaz z dictū canale z q audiuit dici se pe publice dū ꝙuersaret in ipis locis q in ēptiōib⁹ z vēditōib⁹ fa ctis de terris existētibus ab vtraq ꝑte dicti canalis datū fuit p cō fine ipsis terris dictū canale p canali dñi alberti. z in mēsuratio nibus eaꝝ reseruatus fuit ager. ipsi⁹ canalis latitudinis brachioꝝ triū z q audiuit publice dici q dñs albertus hz ius auriēdi aquā de dicto flumine hencie z q audiuit a multis psonis z diuersis ō sancto paulo de quoꝝ noībus nō recordat dicētib⁹ q illō erat ca nale dñi alberti z dicit q nūq̄ vidit aliq̄ brignā desup canali de bibiano. Modo iste testis ꝓbat apto ore q ageres z canale spe ctant z sunt. d. alber. z deponit q publice audiuit quo cāu videt

ꝓbari fama publica vt in facto ꝙsuluit dy. cuius ꝙsiliū refert ⁊ sequit bal. in. l. testiū. C. de testi. ⁊ sali. i. l. comento. ea qdē. C. ō accu. segtur ⁊ refert illud cōsiliū ⁊ ēt dicit q illis dieb⁹ qdā solēnis doctor ita ꝙsuluit. ⁊ ꝓ Halle. ibi sali. rōnes multas ⁊ incōuincibiles q si rectis dicat q publice audiuit q ꝓbat publicā famā ⁊ cōtem assertionē hoiuz ⁊ ita ēt tenuit. d. argētinus i quadā allegatione in facto padue. Et licet bar. dicat ꝛriū in. l. de minore. §. tormenta. ff. de qōnibus dicēs q verbū publice nō iportat maiorē ꝓtem populi ⁊ idē voluit in. l. labeo. ff. de sup. lega. tñ ꝛriū ꝙsuluit dy. ⁊ alij doc. supius relati ⁊ indubitāter idē bar. in. l. si qs pfez. ff. ad mace. ad fi. tenuit ꝛriū eius q tenuit in. d. §. tormēta. dicit enim q cautus dz eē i formādo articulos q aliqs se gerebat ꝓ filiosa. vt apponat istō ꝙbū publice ⁊ sic bar. vtik i sua testificatōe isto ꝙbo publice lz ꝓ ora scribētiū nolet. bar. tenuit q nō sufficiat sz certe sufficit vt ipe bar. tenuit i. d. l. si qs pfez. ⁊ idē tz bal. i cōclusiōib⁹ iuris quē refert ⁊ segk lu. ro. in. l. i. §. si qs riuos. ff. de oper. noui. nū. ⁊ dānat opinionē bar. ⁊ idē sentire videt Jnno. i. c. i. de fide instr. vbi logk ō eo q publice habebak ꝓ notario vt sit ꝓbata publica uox. ⁊ ēt ꝛ bar. i. d. §. tormēta. faciat. c. qz nos ō ap. Rōnes aut ꝛ bar. apte sunt p sali. i. d. l. ea qdez ⁊ ita ēt in facti ꝙtingētia me existēte aduocato vidi iudicari ⁊ obtineri. Ergo segtur q iste testis poptime deponit de fama publica quo casu segk vera doctrina oīum scribētiū optime ꝓbata q dñiuz ꝓbak ꝓ famā ut est glo. q̄ qdā reputāt singularē i. l. ꝓprietatis. C. ō ꝓba. sz gl. ē singularis i. l. arg natura. §. cū me abūte. ff. ō ne. ge. ꝟm q̄ āg. ibi refert obtinuisse in ardua cā i ciuitate paduana. Et bñ facit q voluit bal. in. l. quēticulā. C. ō epi. ⁊ cleri. Et finaliter p oēs testes ꝓductos ꝓ ꝓte ipsi⁹ dñi alberti ē sufficiēter ꝓbatū ipm canale seu ipm aqueductū ⁊ ipsius ripas ⁊ ageres eē ipsius dñi alberti ⁊ fuisse possessas ⁊ possessos p ipz. d. albertū. Ergo segk q sup ripis ipsius canalis nec sup ipso canali seu aqueducti aduersarij dñi alberti nō ꝙperit ius aliquod edificādi aut ponēdi brignas ⁊ similia. Et sic vēdicat sibi locū doctrina bal. in loco supius alle. ⁊ doctrina bar. in. d. l. quomin⁹ in. vij. q. iō vī q poterit. do. alber. sua ꝓpria auctoritate destruere edificiū ibi factū p aduersariū ut. d. l. q vicē. §. q ad ianuā cū si. alle. p bar. Unde cū iste. d. albert⁹ ex vetere ⁊ antiquo tēpore vēdicet sibi ius in dicto canali ⁊ ripis eius non poterit turbari facit. l. i. C. ō aqueductu. lib. xi. vbi tex. dicit q aqueductus dz hre locū qndeciz pedū i quo loco mille sint arbores. sz si q̄ nascunk dñt excidi. Modo si dicak q ille tex. logk in aqueductu publico q dz hre. xl. pedes ad dextra ⁊ siniſtra⁹ ꝓte ad ꝟ rñdeo ꝓmo apparet ex illo tex. q illi. xv. pedes latitudis sunt iuris ipsius aqueductus ⁊ spectāt ad publicū vñ eiusdē sunt illi. xv. pedes latitudinis cuius ē aqueductus. Mō arguēdo ex illo tex. ꝟ mō sicut illa latitudo est publica sicut aqueductus ⁊ sic ei⁹ iuris cū ipo aqueductu. ita ⁊ eodē mō ē dicēdū in aqueductu ꝓpato ut sicut latitudo sua ⁊ ripe eiusdē iuris cui⁹ ē ille aqueductus. Nec ob. q logk in aqueductu publico qr illud ꝓcedit quo ad latitudinē. xv. pedū. qr latitudo aqueductus publici ex ꝓte siniſtra ⁊ dextra dz eē. xv. pedū i ꝓpato vero stak vsui ⁊ iuris ꝙsuetudini. Modo i ꝓposito nro i isto aqueductu ē sufficiēter ꝓbatū quot brachia debeāt ꝙtinere ripe sue i ꝟ differt ab aq̄ductu publico vñ ille tex. nō ponit casuz spālez in ꝟ q latitudo ptinēs ad aq̄ductū sit eiusdē iuris cui⁹ ē ipse aqueductus imo ē ius cōe qr ꝓcesso vno vī ꝓcessuz id p q deuenīt ad illud. c. sane. c. ꝓterea ō offō dele. l. ad legatū. l. ad rē mobilē. ff. ō ꝓcur. cū si. Segk ergo q ex dispositiōe iuris cōis. d. alberti sicut ē dñs aq̄ductus ita ē dñs riparū ei⁹ lz ēt p testes sit ꝓbatū sufficiēter vt supius ē dictū sicut ergo ñ ꝓnt edificare aduersarij ipsi⁹ dñi alberti sup ipo aqueductu ita ēt nō poterūt edificare sup ripis ipi⁹ aq̄ductus. Ꝓterea facit si ō quo minus vī ineſſe ⁊ tñ inest ergo ⁊ ō quo magis. c. cū in cūctis. de elec. ⁊ ibi i gl. sunt ꝙcor. sz min⁹ vī ieſſe q q̄s edificādo i suo solo ⁊ ꝓtendēdo edifi. sup solo alteri⁹ possit ꝓpria auctoritate tolli ex eo qr ꝟ ꝓncipiū ꝓmissum. ⁊ tñ pōt ꝓpria auctoritate tolli. ut. d. l. quēadmodū. §. i. ff. p cui⁹ domū traiect⁹ erat aqueductus citra seruitutē reserip sit iure suo posse eū itercedere. ff. ad. l. agl. vñ ꝓbat ille tex. nō eē licitū tenere trabes vel qd sile q ꝓtēdak supra domū vicini nisi forte ꝟ liceret iure ꝟuitutis vt. l. q ꝙclaue. ff. de dā. ifec. Et si dicak sz nō sit licitū tenere nō tñ ꝓmittit illō ammouere vel ꝓpria auctoritate tollere ei q nō ē in possessiōe circa q ꝙcludo sic: aut qs facit aliqd i ꝓpio q nō imittit alieno vel supra alienū nō pēdet. ⁊ tūc licitū ē ei hoc facere. l. ꝓculus. ff. de dam. ifecto. dato q alicui noceret. l. altius. C. ō seruituti. Aut q qs facit i ꝓpio. imittit alieno tūc si qdez penderet sup alieno. sz nō tangit alienū tūc dico q si ē arbor bz locū interdictū ō arboribus cedēdis sicut si ē tignū vel qd aliud tūc negatoria vt in. d. §. i. nō tamē ē licitū ꝓpria auctoritate illud euellere vl illud ꝓcidere vel tollere. vt in. d. §. i. d. l. quēadmodū. sz si id q qs facit in ꝓpio imittit ope artificiali ⁊ ille i cuius rē imittit ꝓt tollere ꝓpria auctoritate vt in. d. §. i. ꝟo rūso. Aut nō ope artificiali sz nature ⁊ tūc nō licet tollere auctoritate ꝓpria ⁊ ita itelligak. l. i. ⁊ q ibi nō. C. de interdic. Modo in ꝓposito nro qs edificat in alieno q̄to fortius poterit ꝓpria auctoritate euelli ⁊ ēt qr imittitur ope artificiali ⁊ sic certū ē i casu nro q potuit. d. alber. tollere ꝓpria auctoritate illas brignas edificatas supra ripas sui aqueduc. imittētes se supra ipm aqueductū posito nō tñ ꝙcesso q dicte ripe nō eēnt ipius. d. alberti ⁊ ideo dicit gl. i. d. l. i. C. de interdic. q si iuste sit plantata arbor. tñ cū ex iusto sequak iniustum ꝙ accidēs dz totū remoueri ⁊ ibi ēt dixit bal. q si vicinus meus bz testaturas supra tectū meū q si ē fundata i meo possum ꝓpria auctoritate euellere sz si nō ē fundata sup meo ēt possuz ꝓpria auctoritate euellere qr nemo pōt ꝓuare libertatē rōnis mee qr istud ꝙtinet ad tuēduz possessionē meā. Quāto ergo fortius in casu nro cum ille brigne sint sup aqueductu ipsius. d. alberti ⁊ sup ripis. Ergo segk q potuit. d. alber. ꝓpria auctoritate euellere. Faciat ēt tex. i. l. flumia. ff. de flumi. vbi ꝓbak qō eiusdē iuris sunt ripe cui⁹ sūt flumina vñ si flumina sunt publica ripe eius sunt publice. Jta ergo est dicendum q si aqueductus ē ꝓuatus ⁊ ripe eius sunt ꝓuate ⁊ p ꝙs spectant ad ius eius ad cui⁹ ius spectat ipse aqueductus ⁊ p ꝙs do. alber. ē dñs dictaꝝ ripaꝝ. Facit ēt qr posito q dñium ripe eēt illius q bz p dia ibi ꝙtigua tñ pōt dñs fluminis illo dño ripe ꝓhibēte i ipa ripa onerare ⁊ exonerare naues ⁊ ifingere pōt ligna pclusa molēdini ita dixit ange. i. d. l. quominus. ⁊ in. l. i. in prin. ff. ne quis in flumine publico. ⁊ in. l. i. ff. ō ripa mu. Jta dicam⁹ q si domino ripe inuito pōt domin⁹ fluminis facere talia in ripa ergo vbicūqz ripa est ipsius domini fluminis: sequitur q nihil poterit in ripa edificare habens terras contiguas ipso domino fluminis inuito. Ꝓterea est in hoc ponderandus tex. in. l. supra iter. ff. de aqua plu. arcenda vbi nō licet domino ꝓprietatis facere arcum seu pontem cā ducendi aquaz supra iter alienum inuito illo cui debet. sicut etiā nō potest arcum facere ille cui debek seruitus aqueductus supra iter alienū. vnde ꝟm istū intellectū ad illam. l. videk decisa ista dubitatio si dominus ꝓprietatis non pōt facere arcum seu pontem ducendi aquam supra iter alienum inuito illo cui debetur sic non potest facere arcum supra iter alienum ille cui debetur seruitus aqueductus. Ergo sequitur q multominus aduersarius. d. alber. qui nō habet ꝓprietatez nec aliquod ius in ripis aut in aqueductu. do. alber. poterit facere arcum aut pontem supra aqueductuz ipsius do. alber. ⁊ videk casus in individuo de ista. q. Si vero dicatur q imo datur alius intellectus ad illam. l. supra iter. vz q nō licet domino ꝓprietatis facere arcum cā eundi supra iter alienū cā ducendi aquā ꝟ ē supra aqueductuz alienū. sz nec is cui iter vel actus debek poterit ꝟ facere ⁊ ꝟm istuz ēt intellectū ē ibi casus ꝓ ista. q. qr segtur q multo minus poterit aduersarius. d. alberti facere brignū supra aq̄ductuz. d. alberti. Et si dicak q bz iter trāseūdi p pōtē ipsi⁹ d. alber. qr vt supra ē ꝓbatū dñs alber. bz i illo mōticulo pontē p quez bñt iter illi q bñt terras cōtiguas ripis illius aqueductus dico q multominus poterit ille aduersa. d. alber. facere brignū supra aqueductū ipsius do. alber. cā ducēdi aquā supra illū aq̄ductū cū ēt nō habeat pontez sz. d. alber. ē dñs illius pontis ⁊ ad eū spectat aptaī illū pontē vt ꝓbāt testes ꝓducti p. d. alber. ergo segk q multo minus poterit facere pontē aut brignū supra aq̄ductuz. d. alber. cā ducēdi aquā ad suū molēdinū. Et si dicak q imo illa. l. suuz iter. patiī ēt aliū itellectū. vz q ille q bz ius ducēdi aquā ñ pt facer arcū cā eūdi sup iter alienū nec is q bz ꝟuitutē itineris vl act⁹ pt facere arcū supra alienū aqueductū. vz de lapidibus supra iter vel aq̄ductuz alienū. sz an liceat facere pōtē de lignis? vī q sic. ⁊ pōt esse rō: qr nō sic ipeditur purgatio riui qr de facili potest tolli nō sic arcus lapideus ⁊ ideo ꝓbak ibi ꝟm istum intellectū q licet facere pontem ligneū causa ducendi aquā supra aqueductuz alienum quia aqua caderet in iter ⁊ iter icōmodaretur: vt. l. pe. ff. ō aqua plu.

arcē. Et hoc videreť q liceret huic aduersario facere brignū de ligno supra aqueductū ipsius.d.alber.cā ducendi aquā.z ita dicit ibi bar.referendo Ja.de are.ibi:qz ad hoc rñdeo q verus intellectus z amicabilior ista est q habenti seruitutē itineris in fundo alieno si contingat viā destrui ppter aquā nō est licitum facere arcū lapideū cā ducēde aque extra viaz sup quo arcu lapideo ire possit:sed pontem de ligno facere pōt.hūti autem seruitutez aque ducende nō est licitū facere fossam in riuo.z iste est verus intellectus ad illum tex.z ita ibi tz Jo.de imo. Et ꝑm istum intellectum nō ob.ille tex.dño alberto. Et etiā est diligenter ꝓsiderandum:qz aduersarius dñi alber.nō habet ius faciēdi pontē nec ligneum nec lapideū sup illo mōticulo seu super illo aque ductu. vnde ꝓbatū est p testes quod hoīes sancti pauli cōquesti fuerāt coram ptāte loci q.d.alber.faceret aptari pontē. z sic nullū ius bēbant ad pontem faciendū. vnde licet haberent iter per illum pontē.nō tamē habebant seruitutē ad illum aqueductuz seu canale dñi alber.z sic ille tex.in nullo obstat. Et si dicať q multuz obstat.l.iij.ff.si aqua.ff.de aq̄ quo.z esti.vbi si sup loco aqueductus iure ꝓseruať.pone ēt supra illum pontem poterit alia aqua duci:vel ibi ꝓbat tex.q si supra aqueductū alijs iure ꝟuitutis cōcessuz velim facere aliū aqueductū per pontē ligneū vel lapideū possum. Et sic ꝓbat q qs pōt facere pōtem per quē ducat aquā supra aqueductū alterius. Vnde videť in casu nostro licituz esse aduersario.d.alber.facere brignū supra aqueductū prefatum cā ducendi aquā ad molendinū suū.z est casus pulcher ꝑm angel. ibi:qz reuera ille tex.nullo mō obstat.primo qz ange.ibi itelligit illum tex.vt oē ꝟrium tollatur ille tex.intelligiť si priorꝭ cōditio nō fiat deterior. vñ ponderādus tex.est.d.l.iij.ff.si. ꝟsi. is qius aque qutiodiane bz vel fistulā in riuo ponere vel aliud quodlibz facere pōt dūmodo ne deterius dño faciat. Et postea dī si aqua ducať z supra eā alia aqua per pontē qui sup̄ riuus factus sit iuť ducī dū inferiori riuo nō noceat. Qz ad hoc rñdeo glo.in.d.ff.si.alleg.d.l.ſ. iter.que loqtur in eo qui habebat iure ꝟuitutis. ergo sequiť q.d.ff.si aqua.seu si.dz intelligi ꝑm.l.quā alle.vt dixit bar.in.l.nō solum.ff.liberationis.ff.de libe.le.ergo sequiť q loquiť.d.ff.si aqua.in eo qui ducebat iure seruitutis. ideo non est mirū se alteri liceat edificare pontē vel canale supra alienū aque ductum cā ducendi aquā:ex quo ille qui ducit aquā illam nō ducit iure ꝓprio nec sup fundo suo:z sic ille q edificat bz ꝓprietatē z edificat in suo respectu ꝓprietatis. Modo in casu nostro aduersarij ipsi⁹.d.alber.nō hñt ꝓprietatē in dcō canali nec ī dictis ripis canalis p̄dicti:ergo nō pñt edificare in alieno. Cū ergo.d. alber.ducat illam aquā de flumine bentie sup suo:qz canale z ripe sunt sui iuris.seqtur q nō vendicat sibi locū dispositio dci.ff.si. Preterea ille tex.in vtroqz rñso dicit ne deterius dño faciat.z dū inferiori riuo nō noceať.sz certū est q res.d.alberti q est dñs canalis z riparū vt est dictū efficiť deterior faciēdo brignū supra suū canale vt ad oculum pz:ergo seqtur q nō vēdicat sibi locuz dispositio dci.ff.si. Item ibi dī inferiori riuo nō noceať.sed clarꝭ est q faciēdo brignū sup̄ aqueductū dñi alberti noceret inferiori riuo:qz ista aqua si exbať de flumine in loco dicto. ad saxū de turri.vñ solita est exhi antiquo tpe z q reuertať i hentiā z decurrat p dictū canale.d.alberti.vñ si exbeť de alio z diuertať p brignū fiet nocumentū inferiori:qz nō ducet tantā aquā p̄cipue tpe estiuo.ergo seqtur q ille.ff.si.nullo mō vendicat sibi locū in cāu nostro. Et p ꝓns nō poterit facere brignū supra canale.d.alber. z iō in istis pontib⁹ z aquis dz ꝟuari antiqua ꝓsuetudo. exhendi aquā.tex.est solēnis in titulo de pace cōstā.sicut ab antiquo.vbi bal.colligit argumētū q antiq̄ ꝓsuetudines sunt seruāde:vñ dic̄ ler ne qd ꝺ longā cōsuetudinē fiat ad solicitudinē suā reuocabit ꝑses ꝓuincie.l.i.q̄ sit longa ꝓsue.sike habeť in.l.nullū.C.ō offō rect.p.l.si manifeste.C.de seruitu.l.si in aliquā.ff.de offō. pcōsul.z dicit ibi bal.eē exꝑssum q in pascuis pontib⁹ z aquis z molendinis ac ēt in ipsis cōmoditatib⁹ aquarū standū est antiqtati vñ bal.p illuz tex. vī decidere hanc dubitationē:qz in cōmoditatib⁹ aquarū z molendinis z silibus seruāda ē antiqtas. Cū ergo ab antiquo nō ꝓsuevit fieri brignū supra canale ipsius dñi alber. pp cōmoditatē aque ipsi⁹ canalis z aqua dicti canali ꝓsuevit extrahi ab antiquo tpe ꝺ certo loco dcō ad saxū. seqť q illa antiqtas nō est mutāda sed ē seruāda z p ꝓns aduersarius dñi alber. nō poterit facere brignū supra dictū canale: qz eēt imutare statū antiquū cōmoditatis aquaz.apparet ergo ex p̄dictis q.d.alber tus nō ducit aquā iure seruitutis sz iure ꝓprio cū denť ripe dicti canalis p ꝓfinib⁹ vt supius fuit oñsum z ēt appet q.d.alber. bz ius deriuādi aquā de flumīe bentie plocū supius exꝑssuz q plenissime est ꝓbatū p testes z ēt p instra locationū z diuisionuz. ex qbus appet de tanto tpe cuius initij memoria non existat z pz p lras ꝑiales in cā ꝓducta. Hñ certū est q tps cuius initij nō ē memoria eqparať ꝓuilegio:vt.c.sup qbusdā.ff.ꝓterea.de ꝟbo. sig.l.in ꝓcedendo.ff.de aq̄ plu.arcē.z.l.hoc iure.ff.ductꝰ aque. ff.de aq̄ quoti.z esti.z no.bar.in ꝓma ꝓsti.ff.ff.si.z faciat tex.i.l. vsum aque vetere lōgoqz dñio constitutū.vbi est tex.formalis qō vsus aque acqriť ex vetere z vetusto tpe:faciat ēt.l.eos qui aque copiā vel oliz vel nūc ꝓ nra īducta meruerūt.vbi ē casus in individuo q p inducta p̄cipis acqritur vsus aque ducende posite sunt iste due leges.C.de aqueduc.li.xi. Et lz p instrm locatiōis nō ꝓbeť dñiuz:ut in.c.inter dilectos.de fide instru.z ibi p dñm anto.z p bar.in.l.legata.ff.de adi.lega.p instrm donatiōis p̄cipis seu p ipsam donationē p̄cipis bñ ꝓbať dñiuz.ista fuit singularis doct.ange.in.l.officiū.ff. de rei ven. ergo multofortius ꝓbať qō.d.alber.hēat dñium ducēdi ipam aquā seu deriuandi ipam aquā ex flumine bentie in loco p̄dicto ex tpe taz vetusto z ex largitiōe p̄cipis z ex ipsis instrīs diuisionū z locationū ꝓiungendo oia p̄dicta insimul:vt no.glo.in.l.ij.in ꝓn.ff. de excu.tu. z bar.in.l.i.ff.itē cornelio.ff.de q̄sti.glo.in.l.iij.ff.eiusdez.ff. de testi. Et si qspiam dicat q potuit mutari z variari aqueductꝰ seu locus vñ qs deriuat aquā:vt in.l.i.ff.si quis terrenū.ff.de riuis. vbi licz videať fuisse varietas.p vlpia.pōpo.labeonē z seruiū.tñ in.l.seruius.ff.seruius.ꝓbať q pōt fieri varietas.ff. de riuis. qz ad hoc rñdeo:aut loqmur de variāda q̄litate reipub. an habēs aqueductū possit variari qualitas ductus aque ī hoc reuera oēs sunt cōcordes.z ꝓclusio ē q qualitas ducte aque pōt variari ꝓpter euidentē z vrgentē necessitatē:vt in.d.l.seruiꝰ.ff.seruiꝰ. ibi mihi vī ꝺo idez ꝓpter grandē vtilitatē illiꝰ cui debeť seruitꝰ aque ductus z modicuz aut nullum dānū dñi fundi seruiētis versať. tūc enim pōt variari qualitas ductus aque.ideo poterit riuus p quē aqua duciť coopertꝰ aperiri z ecōtra apertꝰ cooperiri z ēt p specū duci vbi ducebať supra terrā:aut loqmur non quo ad variandā q̄litatē sed quo ad variantē ſbam reipub.ad reprimendū vel ad colēdū vl ad dilatādū vel ad extēdendū riuos p quos ducebať aq̄:z tūc pōt fieri ꝓhibitio: qz tūc mutareť ſba z forma essentialis ipsi⁹ riui seu aqueductus z tūc nullo mō fieri pōt.z per ꝓns iuste prohibeť z ita formaliť intelligūtur illa iura.ff.si qs terrenū.z.l.seruiꝰ.ff.seruiꝰ.z ita reducunť ad ꝓcordiā iurisconsulti ibi. Facit q ibi voluit azo z q clariꝰ ibi firmat ange. Nō in proposito nostro certū est q nō agiť de mutanda q̄litate ipsi⁹ riui.sz agiť de mutāda essentia ipiꝰ riui:qz illi aduersarij.d.alber.volūt exbere aquā de flumine bentie p aliuz locū q̄ p locū solitū z antiquū:ergo seqtur q nō pñt mutare talē locū. z p ꝓns riuū qz videnť mutare ſbaz z nō q̄litatē:z sic nō potuerūt exbere ꝺ alio loco maxīe cū icōmodo ipsi⁹ dñi alberti. Et si qspiā dixerit q iam aduersariꝰ.d.alberti tenuit dcās brignas lapideas z ligneas sup dicto canali:ergo vī ipossuisse seruitutē tenēdi dictas brignas ꝺ ipm.d.alber.vt appet p testes ꝓductos p aduersarios q dicunt ipos aduersarios tenuisse dcās brignas p q̄s ducebāt aquā ad sua prata z molēdina quo casu vī ꝓstituta seruitꝰ.faciat glo.in.l. ꝟuitutes.ff.ō ꝟui.titulo gīali.q̄ dicit q si qs est vsus ꝟuitute p̄dij sine ꝺictiōe alteriꝰ.p.xx.vel.xxx.annos dño sciēte z nō ꝺicēte q p̄sumiť ꝓstituta seruitꝰ ex cā q̄ p̄tendiť p̄cessisse.l.i.in fi.ff.de aq̄ plu.arcē.l.cū de in rē verso.ff.de vsur.z idē ēt voluit glo.in d.l.cū de in re ꝟso.facit.l.si filiꝰ.C.de peti.here.z.l.q in aliena. ff.q si adierit.ff.de acq.here.vbi taciturnitas cū lōgo tpe iūcta inducit ꝓbationē actꝰ. Faciat glo.sing.in.l.pe.C.cōi diui.vbi p̄sumiť fcā diuisio:qz ista nullo mō obstāt z eis rñdeo.p̄mo testes ꝓducti p aduersarios dñi alberti dicūt de tpe nō sufficiēti ad p̄scriptionē si bñ respiciant dcā eoz:ergo seqť q nō ꝓbať eē iducta z p̄scripta ꝟuitꝰ.z sic nō obstant dcā ꝺria. Scōo testes p̄dicti dicūt q dcī aduersarij tenebāt dictas brignas sine ꝓtradictione alicuius psone q ipi sciant vnde non deponūt de scientia z patientia ipsius dñi alber.z ēt si deponerēt de scia ipsius.d.alber. q iā nō deponūt:nō tñ seqreť.ergo.d.alber.ꝓsentiebat z patiebat.l.inuitus.ff.de ꝟuitu.vr.p̄edi.l.in eo.ff.pe.ff. de ritu nup.

l.filiuſſa.§.iuitus.ff.de ꝓcura.vnde dꝫ iuitus eoipſo q eius cõ/ſenſus nõ ꝓbatur.faciat q voluit Jo.an.in.c.Joãnes.de teſta. ⁊ in.d.l.iuitũ.ff.de ſui.vr.ꝓdi.vñ dicti teſtes nec ꝓbãt de ſcié/tia ipſi⁹.d.alber.nec de patiẽtia iõ vꝫ q aut dicti aduerſarij ꝓten dunt ius in tenendo dictas bꝛignas lapideas aut ligneas ex titu lo aliquo puta ex ꝓuilegio ꝓncipis aut aliquo alio titulo. ⁊ de ꝫ vt.l.doce.C.de rei ven.c.cum a nobis. ⁊ decimis.c.cũ ſup.de cõ ceſ.ꝓben.aut ꝓtendũt ꝓſcripſiſſe ſuitutẽ ℨ dictũ.d.albertũ.⁊ tũc tenenꝯ ꝓbare regſtra ad ꝓſcriptionẽ q iã nõ ꝓbauerũt. nõ eniz ꝓzobãt de ſcia ⁊ patiẽtia.d.alber.imo vnus de teſtib⁹ dicit q iaz ſunt qnqz anni q fuit deſtructa illa bꝛigna ⁊ ẽt oꝑtebat ꝓbare q vſi fuerunt dictis bꝛignis aĩo ⁊ intẽtione acqrendi ſeruitutẽ cũ bonafide ⁊ iure ſuitutis.tex.eſt in.l.ſi.ff.quẽad.ſui.amit.vbi ad hoc vt ſeruit⁹ ꝓſcribaꝯ ⁊ regrif q ꝓſcribẽs vtaꝯ tanꝫ iure ſeruitu tis ⁊ eo aĩo vtatur cum bona.Facit q no.bar.⁊ bal.in.d.l.ſi. ꝫ bal.ibi dicit eẽ valde notabilẽ ad hoc vt qs ꝓſcribat ſeruitutez opz q vtatur iure ſeruitutis ⁊ bonafide.ſz qũo ꝓbabiꝯ iſtud tan ꝫ iure ſuitutis ſeu iſte animus?bal.ibi dicit hoc ꝓbari ex actib⁹: vt.l.titia.ff.de ſolu.l.iiij.C.ſini.reg.no.in.l.i.§.i.de iti.actuq ꝓ ua.⁊ ꝓ Jnno.in.c.bone.el.ij.de poſtul.ꝓla.⁊ q no. idẽ. Jnno. in.c.dilectus.de cap.mona.⁊ q no.in cle.i.de foꝛo compe.⁊ in ſpec.de iuriſ.om.iudi.§.illud ẽt nota.⁊ facit q no. Jnno. in.c. cũ eccleſia ſutrina de cau.poſ.⁊ ꝓꝓie. Modo in ꝓpoſito nõ ẽ ꝓzobat⁹ iſte animus volendi vti tanꝫ iure ſuitutis.ergo nõ ẽ ꝓze ſcripta ſeruitus nõ eſt ꝓbata ſciẽtia dñi alberti nec patiẽtia.ergo nõ ẽ ꝓbata ꝓſcriptio ſuitutis. Et ꝓ ꝯñs nullo mõ potuit aduer/ſarius.d.alberti ꝓſcribere:nec ẽt ẽ ꝓbata bonafides ergo ⁊c. vñ bal.in.l.i.C.de ſeruitu.in vlti.col.§ſi. quero vlteꝛius qũo ꝓbaꝯ bonafides in iſtis ꝓſcriptionib⁹. vꝫ q ꝓſumaꝯ:cũ ſine titulo ꝓze ſcribanꝯ iſta iura incoꝛoꝛalia:vt.l.ſi qs diuturno.ff.ſi ſer.ven.⁊ hoc tz dꝫ. Preterea bona fides ſtat in aĩo ergo ſaltiz dz ſtari ſuo ſacramẽto:vt no.inſti.de actio.§.alie. ⁊ tangiꝯ in glo.ordi.i.l.i. §.i.ff.de iti.actuq ꝑua.⁊ ℨrium videf. nam ꝓſcriptio ſeruitutis ꝓcedit ℨ nãm ꝓzedioꝝ q oĩa ꝓzedia oꝛiginaliter ſunt libera: ⁊ hoc vnuſqſqz dz ſcire.ille ergo qui in ℨrium vtitur aut ſit ẽ male fidei aut ignoꝛat ⁊ tũc errat i iure ⁊ nõ ꝓſcribit q:ſcire ⁊ ſcire de/bere ſunt paria:vt.l.qui fundũ.§.ij.ff.de vſucap. ꝑ empto.l. q te.ff.ſi cer.pe. Concludit ibi bal.q bona fides nõ ꝓſumiꝯ niſi ꝑ bek titulus vel ꝓbabilis erroꝛ facti:vt qꝛ audiuit hoc dici a patre ſuo vel ab honeſtis ꝓſonis.alle.Jac.de are.⁊ Ly.ibi in.iiij.q. ⁊ q habek in.l.celſus.ff.de vſucap.⁊ hãc dicit eẽ opi.glo.in.d.l.i. §.i.ff.de iti.actuq ꝑua.⁊ iſtã dicit ibi bal.foꝛe veritatẽ. Stat er/go ꝯcluſio ℨa q iſte ſi nõ docet de titulo ꝓſumiꝯ eẽ in malafide. Et per ꝯñs nullo modo ꝓſcripſit hanc ſeruitutẽ.c.ij.de reg.iur. li.vj.vbi dicit qõ ꝓſumiꝯ bonafides ſi oĩdaꝯ titulus.⁊ idẽ voluit bar.in.l.celſus.ff.de vſucap.vbi dicit q bona fides ꝓſumitur ſi oĩdatur titulus verus aut putatiuus. Cum'ergo in caſu noſtro nõ eſt ꝓbata bona fides nec etiã ꝓbatus aĩus velle vti iure ſuitu tis.ſeqtur q nõ eſt ꝓſcripta ſeruitus tenendi bꝛignas. Et ſi dicaꝯ amice aĩus non põt ꝓbari:qꝛ eſt cognit⁹ ſoli deo.iuxta illud ego ſuz ſcrutãs renes ⁊ coꝛda.⁊ faciat glo.in.c.ſtatutũ.§.aſſeſſoꝛẽ. ℨ reſcrip.li.vi.inſti.de acti.§.alie.⁊ in.l.ſi cui.§.iſdez.ff.de accu.⁊ in.c.ſi ℨo.de ſen.excõ.qꝛ ad hoc dicendum aĩum poſſe ꝓbari ex actib⁹ exterioꝛib⁹.facit glo.optima in.l.apud celſum.in ꝓn.ff.de dolꝫ excep.⁊ glo.in.l.fulcini⁹.§.qd ſit latitare.in ℨ.aĩus. ibi pu/ta qꝛ dixit aliqbus.ff.ex qbus cau.in poſ.ea.glo.in.l. cum ꝓpo/nas.C.de bo.aucto.iudi.poſ.facit.l.quero.ad ſi.ff. ℨ edil.edic. bar.in.l.gerit.ff.de acq.here.bal.in.l.ẽt.C.ad.l.falci.ange. ĩ.l. ſi fugitiui.C.de ſeruis fugi. Jta dicamus in caſu nr̃o q potuit ꝑ bari aĩus ex ꝓiecturis ⁊ ex actib⁹ oꝑis: ⁊ ſic defecit in ſuo ſalu/tari iſta ꝓſcriptio ſeruitutis:cũ nec interuenit tꝑs regſitũ ad ꝓze/ſcriptionẽ ſeruitutis inducẽdã:nec iteruenit aĩus ꝓſcribentis re/quiſitus in ꝓſcribẽda ſeruitute:nec interuenit bona fides:nec in teruenit titulus.ergo ſeqtur q nullo mõ potuit ꝓſcribere talem ſeruitutẽ tenẽdi bꝛignas:nec ẽt ex ꝑte ei⁹ ℨ qué ꝓſcriptio ſuitutis inducebaꝯ interuenerũt extrema habilia.non enĩ interuenit ſcia nec patiẽtia ei⁹:ut in.d.l.ĩuitũ.ergo ſequiꝯ q nullo mõ potuit ĩ/duci talis ſuitus ex ꝓſcriptiõe cũ ex nulla parte ꝓſcriptio habue rit extrema habilia. Nec obſtat glo.in.d.l.ſuitutes.⁊ glo. ĩ.d.l. cũ de in rem uerſo.qꝛ ille glo.nõ loquũtur in caſu noſtro.loquũꝯ enim qñ ille ℨ quẽ inducebaꝯ ꝓſcriptio fuerat patiẽs. ⁊ ſic ꝓbaꝯ patientia eius ꝓtra inducit ſuitutem:ſed in caſu noſtro nõ eſt ꝓ/bata patiẽtia ipſius.d.alber.ergo ſeqtur q ille glo. nõ vendicãt ſibi locum in caſu qõnis noſtre. Item qꝛ ille glo.inquãtũ loquũ/tur de patiẽtia eius ꝓtra quẽ dꝫ induci ſeruit⁹ ſunt cõiter a docto/ribus repꝛehenſe ⁊ eas nõ tenet. Ly.in.d.l.ſi certis annis.C.de pac.vt refert bar.in.l.in ſũma.§.ſi.ff. de aqua plu.arcẽ.⁊ angel. in.d.l.ſuitutes.⁊ idẽ voluit Ja.bu.⁊ ray.de foꝛli. ut refert bar. in.d.l.in ſũma.⁊ ẽt illã glo.damnat.ange.in rñſione.l. ſi certis annis.⁊ idem tenuit Jo.de imo.in.d.§.ſi.⁊ eũ ſeqtur ibi ludo. roman⁹.dicũt enim q nõ ſufficit patiẽtia ſed reqritur traditio.⁊ alle.d.l.cũ de in rem uerſo.⁊ ſic dãnant glo.d.§.ſi.⁊.d.l. ſuitu/tes.⁊.d.l.cum de in rem uerſo.⁊ lz bar ſequaꝯ illas glo.⁊ pꝛo eis alleg.d.l.q in aliena.§.q ſi non adierit.vbi ex diuturnitate tꝑis ꝑſumiꝯ ſuba obligatiõis:qꝛ ad illum tex.põt rñderi vno mõ ꝑm bal.in.d.l.ſi certis annis.vbi tz ꝓtra bar.⁊ illas glo.q ideo ibi ꝓ ſumiꝯ ſuba obligationis:qꝛ ꝑcedebat cã q ordinabaꝯ ad acquiſi tionẽ vz beredis inſtitutio.⁊ iõ actus cõſequens ꝓſumiꝯ conſecu tiuus ad cãm ꝓdictam:facit.l.iij.C.de acq.poſ.⁊.l.q̃daz mulier. ff.de rei ven.ſecus eſt in caſu noſtro vbi nulla cã ꝑcedebat q̃ ad acqſitionem ordinareꝯ niſi tꝑs dũtaxat q nõ eſt modus inducẽ/de obligatiõis.l.obligationũ fere.§.placet.ff.de actio. ⁊ oblig. Vel ſcõo põt rñderi q ibi ꝓpter patiẽtiã agiꝯ de actu ꝓſumẽdo qui tendit ꝓncipaliꝛ ad acqſitionem vz ipſius bꝛdis: ſecus aũt in caſu noſtro vbi ꝓpter patientiã agitur de ꝓſumendo actu qui tendit in ꝓiudicium patiẽtis ꝓncipaliꝛ. facit in ſimili glo.in.l. ſi infanti.C.de iure deliberãdi.dum ſoluit ℨrium.d.l.ſi. de verbo. obli.⁊ ita rñdet.d.Jo.ℨimol.in.d.§.ſi. Põt etiã rñderi tertio. ⁊ ita rñdet ange.in rñſione.d.l.ſi certis annis q ibi nõ agitur ex patientia aut tꝑis diuturnitate ad ꝓſumendã obligationẽ ſz ad ꝓſumẽdam ſolẽnitatẽ extrinſecã.vz iuſſum pꝛis ꝑceſſiſſe in addi/tione filij vt ibi.⁊ in.d.l.ſi filius.C.ℨ peti.here. Itẽ ad glo.d.l. pe.C.cõi diui. põt etiã rñderi duplꝛ aut triplꝛ. ꝓmo q ibi ideo ex patiẽtia ꝓſumiꝯ:qꝛ loqtur in actib⁹ qui ex patiẽtia põt iuduci: vz in diuiſione cõionis ⁊ ſocietatis.l.itaqz.⁊.l.verũ.§.ſi.ff.ꝑ ſo/cio.cum.l.ſe.Jta rñdet bal.ad dictã glo. Vel põt ẽt ſcõo rñderi ad illam glo.q ideo ibi ex patiẽtia ꝓſumiꝯ:qꝛ interuenit ex parte vtriuſqz ſocij.ſecus in caſu iſto vbi ĩteruenit ex parte vnius dum taxat. Tertio põt rñderi qꝛ ibi agiꝯ de ꝓſumendo actu diniſiõis ꝓꝓ patientiã:qꝛ actus põt tẽdere tã ad cõmodũ q̃ ad ĩcõmodũ facientiũ.ſecus in caſu iſto vbi agitur de patientia in pꝛeſumẽdo actu qui dumtaxat tendit ad pꝛeiudiciũ. Et eodez modo poteſt rñderi ad.l.q̃ tuberonis.§.ſunt quedã.ff.de poſtul. ad.d.l. cũ de in rem uerſo. põt rñderi:qꝛ nec illa.l.nec aliqua ℨ coꝛpoꝛe iu/ris dicit q ex diuturnitate tꝑis pꝛeſumiꝯ ſba obligatiõis: qꝛ hoc conſiſtit in facto ſup quo lex nõ ſtatuit.l.ſcienduz.ff. ex qui.cau. maio.l.in bello.§.facte.ff.de capti.ſed.d.l. cũ de in rem uerſo. bene dicit q ex diuturnitate tꝑis pꝛeſumitur ſuba.l. talis ſcriptu ra.ff.de leg.i.vnde dicit.d.l.cũ de in rem uerſo.q ex tꝑis diutur nitate pꝛeſumuntur vſure in rem patriſſami.verſe.adeo. q ſtan/te dicta qualitate poteſt agi de in rem uerſo. Et hanc ꝯcluſionez contra dictas glo.⁊ bar.tenuit hoſti.in.c.peruenit. de cenſi. ge/neralibus rationibus.vz q ex diuturnitate tempoꝛis vna cuz pa/tientia domini non pꝛeſumitnr ſeruitus conſtituta. ⁊ iſtud tenet Pe.Ja.Ly.Ray.de foꝛ.Bal.⁊ Ange.⁊ ideo Ludo.roma. in d.l.in ſũma.§.deniqz.ad fi.dicit q ſi patiẽtia longi tẽpoꝛis fue/rit pꝛeſtita nulla cã expꝛeſſa:puta qꝛ nulla cauſa expꝛeſſa iuiſti per decẽtum ad fundum tuuz per fundum meum tali caſu patien/tia longi tempoꝛis non facit pꝛeſumi obligationẽ aut ſeruitutem conſtitutã.tum etiã qꝛ põt eſſe:⁊ ita in dubio pꝛeſumendũ eſt q permiſerim te vti familiaritate quadã aut amicitia: quia vbi po/teſt cadere alia pꝛeſumptio q̃ pꝛeſumptio donatiõis ſemper ceſ/ſat donatio.l.ſi cum aurum.ff.de ſolu.l.campanus.ff. de oper. liber.aut patientia preſtita fuit cum aliqua cauſa ſpecifica veriſi/militer vel neceſſaria que cadat in futurum ſicut in pꝛeteritum.⁊ hoc caſu patientia longi tempoꝛis pꝛeſumit ſeruitutem conſtitu tam ⁊ ponit de hoc exemplum ſi te ſciẽte ⁊ patiente vſus fuerim via fundi tui ad meũ adiecta cauſa q hoc faciebam iure ſeruitu tis mihi debite. Et hoc mõ ꝓcedant glo.pꝛefate ⁊ dictum bar. ⁊ ita dicit ſe tenere in hoc paſſu notabili. licet in.d.l. qui in alie/na.dubitando nullam iſtarum opinionũ tenuerunt. ⁊ ſic iſta ap/ponũt gladiũ ad radicẽ huius beſitatõis.vnde in caſu nr̃o ꝓmo

non apparet de patientia ipsius dñi alber. nec est ꝓbata ista patiẽtia: ergo ſequtur q nõ est ꝙstituta seruitus. Scõo nõ est ꝓbatus posito nõ tñ ꝙcesso q interuenisset patiẽtia. d. alberti nihilomin⁹ nõ est ꝓbatũ q aĩo vtẽdi ſuitute fuerit vſus aduersari⁹. d. alber. vt voluit. d. l. ſi. z ita dꝫ intelligi glo. in. d. l. ſuitutes. z ſiles glo. qñ est ꝓbatus aĩus volenti vti iure ſuitutis. Quo caſu posito q ille glo. z bar. dicerent verũ q nõ ꝙcedo: qꝛ cõis opi. est in ℑriuz. nihilomin⁹ nõ est ꝙstituta seruitus cũ nõ fuerit ꝓbatus aĩus iure seruitutis vtẽdi. z ẽt posito q fuerit ꝓbatus aĩus vtendi iure seruitutis nihilomin⁹ qꝛ nõ interuenit traditio nõ ſufficeret patientia longo tpe ꝑſtita: qꝛ nõ ꝑſumit ex tpe ſba obligatiõis: vt fuit ſupius oñſum. z ẽt qꝛ nõ apparet q fuerit exꝑſſa cã q iure ſuitutis ꝙſtituende tenebat illas brignas lapideas aut ligneas. Jõ ꝑſumit q iure familiaritatis vſus fuerit illis brignis ille aduersarius. d. alber. z nõ ꝓpter seruitutẽ ꝙſtituendã. maxime qꝛ iter nobiles ꝙſueuit familiaritas z amicitia opari multa. Nec ẽt appet de titulo nec de bõa fide illi⁹ aduersarij. Ergo ſequtur q nulo mõ vł esse cõſtituta seruit⁹: z sic multipharie appet de iuſticia ipſius d. alber. z sic ſequit q dictis aduersarijs iuitis licite potuit. d. albertus ꝓpria auctoꝛitate deſtruere illas brignas cũ illas fecerint dicti aduersarij in alieno dꝫ ĩ territoꝛio. d. alber. nec est ꝓbata patientia. d. alber. nec ſcia nec cã ſufficiẽs nec traditio nec aĩus vtẽdi iure ſuitutis nec titulus. z ꝙ ꝙñs nec bona fides ſequit q ſuꝑ dictis ꝓmo q illi aduersarij dicunt edificaſſe ĩ alieno z in re poſſeſſa ꝙ ipm. d. albertũ cũ ripe z canale ſint iuris ipſi⁹ dñi alber. z per ꝙñs potuit ꝓpria auctoꝛitate deſtruere illas brignas. Scõo q idẽ. d. alber. hꝫ ius deriuandi aquã ꝙ dictum canale z flumine hentie per locũ antiquũ z vſitatũ ita q non lꝫ alijs deſup aut de ſubtus extrabere aquã de dicto flumine per quã extractionẽ fiat nocumentũ molẽdino ipſius. d. alber. macinãti ex aqua dicti canalis nec illi de ſãcto paulo potuerũt recedere a ſolito z antiquo loco exhendi aquã de flumine hentie: vt voluit bal. in ꝑalleg. ti. de pace ꝙſtan. nec cõpetit eis vel alteri facere brignas ſuꝑ canale dicti alber. cũ fiat nocumentũ. d. dño alber. nec ipſos de ℑriſs ꝙſtituiſſe ſuitutẽ tenẽdi dictas brignas iure seruitutis. Et iſta vł veritas ĩdubitata. Et ita in fauoꝛẽ. d. alberti cõcludo Laus deo clemẽtiſſimo. d. Andreas barbatia.

¶ Caſus conſilij. xxix.

¶ Utruz ſtatutũ de gabellis ſoluẽdis obliget colonos clericoꝝ. Et etiã an z qñ clerici teneant ad expẽſas pontiũ itinerũ z viarũ publicarũ. Et ad ageres ꝓpter inundationes aquaꝝ ad gabellas portarũ z ſimilia onera. Et an mendicantes teneant ad ꝑdicta. Et an conſuetudo ciuitatis liget clericos.

Lementiſſimũ deũ z piſſimũ ſaluatoꝛẽ nr̃m ieſum xp̃m ex coꝛde inuoco vt ſua ſolita benignitate ℣itatẽ mihi aperiat in p̃nti ꝙſultatiõe difficile ineſt vt bono ꝓgant exitu que malo ſunt incohata ꝓcipio. i. q. i. c. cũ paulus. z. c. ꝓncipat⁹. Capio dubitationẽ. Eps z clerici dñt ſe grauari in eo q coloni eoꝝ portantes eis fruges vel alias res cogunt ſoluere vectigal. ꝓ repatione pontiũ z viaꝝ. ſ. ꝓcurru. vnũ denariũ. ſicut alios q illis vtunt ſoluere opꝫ. q̃rit an tale ſtatutũ fcm̃ a laycis valeat. z vł q nõ z hoc decidit. in. l. i penis. C. de agri. z cẽſi. li. xi. vbi bar. colligit ex ꝓcipio illi⁹ tex. q ſtatutũ diſponẽs q ad ſoluẽdũ gabellas z collectiõis fructuũ teneat coloniſ ꝓ dño nõ dꝫ ſicut ẽ peruſij vbi fuit factũ quoddã ſtatutũ in odium clericoꝝ q cũ nõ poſſent cogi fuit inductũ vt coloni tenerent ꝓ eis q dicit ibi bar. eẽ iniquũ z iniuſtũ. nã colonus non tenet nec teneri dꝫ ꝓ dño. nec vrgeri põt per illã. l. Facit etiaz qꝛ iſtud ſtatutũ vł factũ in fraudẽ canonis: qꝛ illud qõ ꝓcipaliꝛ nõ põt facere ſtatutũ ℑ clericos facit ꝙ viam indirectã z obliquã. z sic fit fraus de ꝑſona ad ꝑſonam qꝛ illud qõ nõ põt ſtatuere laycus ℑ clericos ſtatuit ℑ colonos vel ꝙſanguineos clericoꝝ q eſſe nõ dꝫ. l. fraus. ff. de legibus. c. pleriqz. z. c. putãt qdaz. xiiij. q. iii. faciat ad hoc tex. ſolẽnis ĩ. l. heres meus. ℱ. ſi. ff. de ꝙdi. z demõ. Unde dixit bal. in. l. i. C. de indic. vidui. tol. nã paria ſunt cõmittere aliqd in aliquẽ vel in illos de domo ſua q inducit ℑ ſtatuta ciuitatis dicentia q ꝑ clerico declinãte ꝙſanguinei teneant ſoluere penã. Cum ergo iſtud ſtatutũ nõ valuit in ꝑſona clericoꝝ: vt ex inferius dicẽdis appebit. Ergo nõ valuit ĩ ꝑſona colonoꝝ ipſi⁹ clerici. Facit. c. petrus diaconus. z. c. ſignificaſti. ò homici. z iõ dixit. d. pe. de anch. in rñſione. c. ea q̃. de reg. iur. li. vi. not. q ꝙſtitutio laycoꝝ ſicut non põt diſponere ℑ ipſoꝝ clericoꝝ ita nõ põt diſponere ℑ cõcubinas clericoꝝ. Ergo multomin⁹ laycus põt ſtatuere ℑ clericos nec ℑ colonos clericoꝝ. Facit q ĩ ſiñ dixit bar. in. l. titia. ff. de ℣b. obli. z in. l. pater ſeuerinã. ℱ. ſi. ff. de ꝙdi. z demõ. z in. l. de pupillo. ℱ. ſi quis ipſi ꝓtor. ff. de ope. nouñci. z q no. bar. in. l. i. ff. de bis q̃ pe. cau. relinq. Eſt ergo ꝙcluſio q cum iſtud ſtatutũ nõ valuerit ℑ ipſos clicos ita nõ valuit ℑ colonos clericoꝝ. ¶ Reſtat ꝓbare illud aſſumptũ q non valeat ℑ ipos clericos q hoc mõ ꝓbo. Cõdere ſtatutũ est iuriſditionis hoc voluit glo. in. l. i. ff. ò iuriſdi. om. iudi. Inno. in. c. cũ acceſſiſſent. de ꝙſtitu. bar. in. l. oẽs ppli. ff. de iuſti. z iur. bal. in auẽ. quibuſcũqz modis. C. de ſacroſan. ecc. facit. c. vt aiarũ. de ꝙſti. li. vi. z. l. ſi. ff. de iuriſ. om. iud. ſed laycis ſupra clericos ẽ iterdicta ois iuriſdictio: vt habet ĩ. c. eccla ſcẽ marie. de ꝙſti. z ĩ. c. cũ ad verũ xcvi. diſti. c. q clericis. de foꝛo ꝙpe. ergo ſeq̃t neceſſario q laycos ſuꝑ clericos ẽ iterdicta ptãs ſtatuẽdi. z ꝙ ꝙñs layci nõ poſſunt ꝙ ſua ſtatuta ligare ipos clericos. Sed dubitatio ſtat in hoc. vtruz clerici teneant ad expenſas pontiũ itinerũ z viarũ z iuꝛ dicendũ q nõ. z hoc decidit tex. in. c. nõ min⁹. de ĩmu. ecc. vbi clerici non tenent ad foſſata ciuitatis faciẽda. z certũ q est foſſata ciuitatis tendũt ad cuſtodiã ciuitatis: z ꝙ ꝙñs ad vtilitatẽ tã laycoꝝ quã clericoꝝ. z tñ ibi decidit q ab eccleſijs nõ dꝫ exigi aliqua portio niſi ſub anathematis diſtrictiõe niſi eps z clicus tãtã neceſſitatẽ vel vtilitatẽ iſpexerint vt abſqz vlla coactione ad releuãdas cões vtilitates vel neceſſitates vbi laycoꝝ nõ ſuppetũt facultates ſubſidia ꝙ eccliaz extimet ꝓferenda. Et sic patet ꝓ illũ tex. qõ ĩminẽtibus neceſſitate vel vtilitate ciuitatis nõ tenere eccla aliqd conferre niſi ſponte velint approbãte epõ z clero vbi laycoꝝ nõ ſuppetunt facultates. ergo ſeqtur q ĩ caſu nr̃o multomin⁹ tenebunt eccleſie aut eccleſiaſtice ꝑſone ꝙferre ꝓ pontib⁹ z vijs referendis z repandis ex diſpõne ſtatutaria ipſoꝝ laycoꝝ. facit. c. aduerſus de ĩmu. eccle. vbi vł idẽ ꝓbari. Et plus ꝓbat ille tex. et hodie clerici nõ pñt ꝙtribuere in his niſi ꝑus ro. ponti. cõſulto. z emanuit illud ꝑ ipꝛudẽtiã quoꝝũdã ſepe allegãtiũ talẽ neceſſitatẽ vel vtilitatẽ. Facit tex. in auẽ. itẽ nulla cõitas. C. de epi. z cle. vbi gñaliꝛ ꝓhibet ne qs audeat ab eccleſijs exigere collectas exactiões angarias vel ꝓ angarias q̃ oĩa ꝓpter cõem vtilitatẽ z defenſionẽ ciuitatis ĩtroducta ſunt: z tñ ĩcludit vtilitas eccleſiarũ z clericoꝝ ĩ vtilitate ciuitatis. facit. c. i. z. c. q̃q̃. de ĩmu. ecc. li. vi. z cle. pñti. ò cẽſi. z. c. fi. ò vita z ho. cleri. l. plz. z. l. ij. C. ò epiſ. z cle. z. c. gñaliꝛ. xvi. q. i. q̃ iura eximũt eccliãs z ſua bona ab oĩbus collectis z gabellis exactiõib⁹ z angarijs. ergo ſeqtur q eodẽ mõ vident exẽpte a refectionib⁹ pontiũ viarũ z ſiliuz. Facit ẽt qa bona eccliarũ ſunt deputata publico vſui ſpũali. xij. q. i. c. videtes. z. q. ij. c. auꝝ dꝫ eccla. z. c. gloria epi. xvi. q. i. c. fi. facit. q habet ĩ. c. nulli liceat xij. q. ij. vbi dł q omne id qõ eccle ꝙſecrat ſiue fuerit animal ſiue ager ſanctũ ſanctoꝝ dño efficiet z ad ius ptinet ſacerdotũ. ergo ſeqtur q talia bona nõ debẽt mũdano z publico vſui deſeruire qꝛ ſemel deo dedicatũ ad humanos vſus ampli⁹ trãſire nõ dꝫ vt in. c. ſemel deo. de reg. iur. li. vi. nã ius publicũ verſat in ſacerdotibus z ſacris. i. di. c. ius publicũ. l. i. ff. de iuſti. z iur. layci. ergo cũ ſint mũdani z bẽant vtilitatẽ a repuplica tenent ſubire onera reipublice mũdane. ergo bona eccleſiaꝝ q̃ ſunt reipublice ſpũali dẽnt deſeruire reipublice ſpũali. Simile videm⁹ in ꝑſonis. nã milites ſeculares militant mũdo milites celeſtes militant deo. z sic illi tpalibus. iſti ℣o ſpũalibus. c. repꝫhẽſibile. z. c. quo auſu. xxiij. q. viij. recte. ergo dixit tex. in. d. c. non minus. q q̃ diu laycorum facultates ſuppetũt et iã ſponte non debẽt eccle aliquid elargiri ne ſubtrahantur bona publico vſui ſpirituali. Faciat etiã tex. in cle. qꝛ ꝙtingit ò religi. domi. vbi deputata publico vſui largitiõe fidelium nõ debẽt deputari ad alium auctoꝛitate romani pontificis dũtaxat excepta. iõ dixit tex. q talia onera ſũt laycoꝝ: vt pꝫ in ℣ſi. iſti ℣o onera ſua z̃c. lꝫ ĩ ſequẽtibus tractet de cõi vtilitate vel neceſſitate. ſed dixit illa laycoꝝ: qꝛ incũbunt eis rõnibus ſupradictis. ergo ſequitur q non potuerũt layci ſtatuere ipſas eccleſias aut eccleſiaſticas ꝑſonas teneri ad huius onera ſoluen-

da. Faciat q volūt oēs scribētes in.c.fi.de imu.ecc.li.vi.z in.c. fi.de vita z hone.cle.z in cle.i.de censi.z ibi etiā Jo. de ligna. q volunt q bona ecclesiastica nō tenenť ad aliqua onera munda na nisi prius fuissent tributaria vel cēsualia anteq̄ pueniſſent ad ecclesiam. Faciat q voluit bar.in.l.placet.C.de sacrosan. eccle. z in.l.rescripto.ff.de mune.z ho.z glo.§.nouarū.xvi.q.i. Et iō dixit Jo.an.in pālle.c.nō minus.q nulla lex. nec.ff. nec.C. nec autēticoz possunt in hoc astringere ecclesias. Facit glo.in.l. ad instructionē.C.de sacrosan.ecc.z ibi bar.dicit q illa.l.in pte co: rigitur per auc̄.item nulla cōitas.C.de epis.z cle. Facit etiam q voluit hosti.in sūma.de imu.eccle.§.a quib⁹.¶. extraordinaria. vbi dicit q hodie ecclesie sunt imunes ab oīb⁹ istis cō cernētibus siue publicā vtilitatem siue necessitatem.alle.d.auc̄. item nulla cōitas. Faciat ēt qz in dubio debem⁹ capere viam fa uentē religioni.l.sunt pſone.ff.de religi.ergo seqtur q cū eccle sie z ecclesiastice pſone nō teneant ad huiusmodi onera soluen da q nullo modo potuerūt layci p suas ꝓstitutiōes ligare eccle sias z ecclesiasticas pſonas ad solutionem gabelle pro refectione pontiū z viarū.z per ꝓās nō potuerūt ligare colonos ipsoz cle ricoz seu ipsarū ecclesiarū.z per ꝓās merito z iure clerici possūt dicere se esse grauatos a laycis in hoc.z ista erant q̄ iudicio meo redebāt hanc consultatiōez valde dubiam. ℂ Et lz ista sint colo rata z apparētia satis.tñ ℨriuz puto esse de iure verius: quia tota difficultas hui⁹ consultatiōis pendet in hoc.an ipi clerici z eccle teneant ad gabellam p reparatis viarū z pontiū ideo habēt cō sulendi ꝓuincia assumo. Et dico istā.q.fore decisam.in ti.de pa ce ꝓstan.in vsibus feudo.ꝓiuncta doctrina bal.ibi in ¶.mētione ciuitatū.in.vij.col.vbi licitū ē lombardis ciuitates munire. z nō solum lombardis sed etiā alijs: vt in.d.l.ad instructionez.C. de sacrosan.ecc.z ibi bal.querit.sed an ecclesie teneant cōferre ad talem motionē.z cōcludit q ad refectionē viarum z pontiū te nentur ecclesie cōferre p̄pter cōem reipublice vtilitatez z neces sitatem in qua z ecclesie ꝓtinenť. Idē dicit in gabella plaustrozū que soluiť ad portam qz ad illam tenenť ecclesie z clerici.illa enī ex eo soluiť: qz plaustra destruūt ciuitatē z vias z oz q cotidie re ficiant vie. Ita tenenť ecclesie z clerici ad solutionē illi⁹ gabelle. ex qua reficiť via sed ad expensas supuacuas vel que fiūt cā one ris sicut ēt saliſať plateā non tenētur ecclesie.sed ad alias neces sarias pontiū viarum z muroz tenentur.ita sunt formalia verba dñi bal.in loco pālle.z allegat Ja.bu.ita determinare. i.d.l. ad instructionē.nisi forte sint ecclesie mēdicantiū q̄ nulla bona hūt in ciuitate sicut dicimus in simili in.l.lex cornelia.ff.de vul.z pu pil.nam pauperes ad huiusmodi sumptus bursales cōtribuere nō tenētur.alle.no.in.l.indictiones.C.de anno.z tribu.li.x.Et ita resident ibi bal.in hoc passu.z sic apparet manifeste q ecclesie z ecclesiastice pſone tenenť ad huiusmodi gabellam plaustroz. Et maxime qz hodie nos videmus per experiētiam cotidianam q ecclesie z clerici magis abundant in possessiōib⁹ q layci z sic magis cōplaustris indigent pontib⁹ z vijs z refectis pontiū q̄ i digeant layci. Ideo si ecclesie z clerici magis inuitantur ad lu cra magis sunt notandi ad onera. vt.c.§m nām.de reg.iur.li.vi. cum si. Preterea hoc decidit tex.apertus in.d.l.ad instructionē itinerū pontiūqz etiā diuinas domos z venerabiles ecclesias taz laudabili titulo libenter ascribimus qz nō est iter sordida mune ra numeratū. Ita ibi dicit tex.ergo sequitur q ex dispositiōe iuris cōis ecclesia z ecclesiastice pſone tenētur ad refectis itinerū ꝛc̄.z per ꝓās tenētur ad gabellas impositas pro illis reficiendis ergo nō astringunť ex dispositione stanti sz ex dispōne iuris cōis.ergo sequiť q statutū laicorū disponens id qō ius cōe eo casu quo sta tutum de se non posset ligare ligabit vt vinculuz iuris cōis.z per cōsequēs potuerūt cōpelli ecclesie.z clerici ad soluēdū huiusmo di onera. Accedat etiā ad hoc tex.solēnis in.l.nullus.C.de cur su publico li.xij.vbi dr nullus penit⁹ cuiuslibet ordinis seu digni tatis vel sacrosācta ecclesia vel domus regia tempore expeditio nis excusationē angariū seu p angarium habeat:z ibi bar.valde singulr determinat istā.q.dicit enim illa.l.eē sumere no.ℨ cūcos vt p̄pter istas societates armigeroz q̄ venīūt in comitatū ciuita tis dep̄dando currendo z occidēdo pūt clerici grauari ad datia z collectas z ad alia onera. Et sic bar.clarissime decidit ecclias z clericos teneri ad onera incūbentia necessitate reipublice. Cum ergo pontes z vie sint ob necessitatē z vtilitatē reipublice facte. segtur q tenenť ad illos faciēdos z cū illo singulare. z stupēdo dicto bar.trāseūt cōiter doc. Propterea ēt accedat q voluit idē Ja.bu.in.d.l.ad instructionē vbi refert se vidisse dubitari in fō de gabella plaustroz q̄ soluiť ad portā.an clerici debeant cōfer re z decidit q sic: qz plausta destruūt ciuitatem z vias z oz q co tidie reficianť vie ex illa pecunia.z iō dicit q sicut ad refectionē viarū tenenť ita: z ad solutionē illius gabelle.z idē etiā decidit i muris ciuitatis. Distinguit tñ aut muri ciuitatis fiūt ad ornatum z tunc ecclesie nō tenenť aut fiunt p̄pter necessitatē.z tūc tenenť qz est eadē rō que est in via. Et sic ia.bu.decidit.q.istā i terminis nostris. Facit ēt glo.in.d.l.ad instructiōez q̄ dicit idē in pontib⁹ de nouo faciēdis vt ecclesia teneať.facit tex.in auc̄.de ecclesiasticis titulis.§.ad ℍ.colla.ix. Et est rō qz inde nouo faciendo est fauo rabilior ratio vel eadez rō: ñ est in reficiendo.l.iij.§.pe.ff. de iti. actuq; p̄ua. Et idē sequiť saly.in.d.l.ad instructionē etiā in mu ris sequēdo doc. Ja.bu.hoc ēt seqtur bal.in.d.l.ad instructionē. Dicit tñ ibi bal.q non poterit ecclesia aut ecclesiastice pſone cō pelli per seculares sz oz cōpelli p iudicē ecclesiasticū.alle.no. i.c. i.de imu.eccle.li.vi. Et etiā dic̄ ibi bal.q si muri ciuitatis fiūt pp guerrā vel p̄pter suspectionē guerre.tūc ecclesia teneť ꝓtribuere z alle.ad hoc lābertinū de saly.z tex.in auc̄.de man.p̄n.§.sed ēt ¶.muroz curā. Idē ēt ibi dixit bal.q poterit cōpelli ecclesia ad refectionē putei necessarij ad vsuz hoīum ville.alle.spec.in ti. de censibus.§.nunc dicendū.¶.item pone q̄daz. Preterea facit ēt qz quotiēs venit aliqd explicādū q sapit pietatē teneť illud tale subire ecclesia z clerici.ita dicit Inno.in.c.nō minus.de imu.ec cle.Sed hui⁹ gabella tēdit ad pietatē: qz circa refectionē pontiū z viarū.ergo seqť q ecclesia teneť.alle.ibi Inno.l.ad instructio nem. Et sic apte sentit Inno.q hui⁹ refectio dr tendere ad pie tatē.alle.etiā Inno.c.ij.de cēsi.z idē vr sensisse in edificatiōe seu repatione muroz.z ēt glo.pe.in.d.c.non minus.in glo.vult q ecclesia teneť ad refectionē itineruz vel pontiū. Glo.no.xvi.q.i. nouaz.tenet ℨriuz.sed ibi loqtur de instructiōe muroz ad quaz non tenetur ecclesia: vt dicit illa glo.z idez voluit glo.in.d.l. ad instructionē.sed q ecclesia teneatur ad talia etiam ad instructio nem murorum.facit.C.de oper.publi.l.ad portus.z.l.omnes. q tz Ja.de are.z rayneri⁹in.d.l.ad istructionē. Dicit tñ Jo.an. in.d.c.nō minus.q tales ꝓtributiones sine licētia pape ferri nō debēt.c.aduersus.de imu.ecc.nec illa.l.pōt cogere ecclesias ad hoc p no.in.c.cōstitut⁹.de religio.domi. Sed.d.cardi.zabar.in d.c.nō min⁹.in.q.dicit se putare eē veri⁹ q in oīb⁹ casib⁹ i quib⁹ reperiť exp̄ssuz de iure ciuili ecclesias teneri q tenenť ēt in cōsul to ro.ponti. Nec ob.c.aduersus qz ibi p̄uideť ℨ grauamīa eior dinaria ideſt q̄ pp aliqō accidēs p pncipē seculare ī ponuuť. als si.d.c.aduersus ītelligereť gñaliter ō oīb⁹ munerib⁹ multe leges corrigerenť q nō ē dicendū §m.d.cardi. ibi bar.c. ecclesia.el.ij. de elec.z cū expediat.eo.ti.li.vi.nā leges hēnt vim canonū. sed canon spāliter nō ꝓtradicit.c.i.de ope.no.nūci. Et ex hoc dicit d.cardi.ibi esse standū dicto glo.ibi dū dicit ecclesia teneri ad re fectionē pontiū vel itinerū. Jtē muroz si fiūt pp necessitatē ciui tatis.ita formalr dicit ibi.d.cardi. Modo si opponať q eodez p̄uilegio quo ad munera subeūda gaudet famulus seu colonus clerici quo gaudet ipse cleric⁹: vt no.in.l.i.z.ij.C.ō epi.z cle. ad ℍ ego rñdeo q si cleric⁹ teneť ad refectionē pōtiū z muroz.ergo multofortiꝰ tenebiť colonus ei⁹. Et p ꝓās potuit statutū ponēť onus soluēdi gabellā ad portā colonis seu rusticis vt soluāt pp refectionē pontiū z viaz: z sic non poterūt clerici eos defendere nec se grauare pp hoc. Preterea faciat ēt ad ℍ q voluit.d.pe.ō ancha.ī pālle.c.nō min⁹.in ¶.q̄ro.vtrū ecclesia teneať ꝓtribuere ad muros ciuitatis pp guerrā vel suspectionez guerre ꝛc̄.z decidit q sic.alle.Ja.bu.in.d.l.ad instructionē. z idē dicit q teneť soluere gabellā de currib⁹.si gabella vertiť in refectionē viarū z pōtiū: qz ō vtilitate eccle sicut de vtilitate p̄uatoz tractari. alle. d.l.ad instructionē.z.ff.ne qd in loco publico.l.ij.§. viarū.ibi refectio. Et idē dicit ō refectiōe putei necessarij ad vsuz hoīuz vil le sicut teneť ī pōtib⁹ z vijs.alle.spec.in ti.de cēsi.§.nūc dicendū ¶si.pone q̄dā vicinia. Et subdit ibi.d.petr⁹ posse dari doctrinaz gñalē q vbicūqz tractať de cōi vtilitate clericoz z laycoz sit z p mixtū clerici tenenť ꝓtribuere sicut layci z refert se audisse fuisse ꝓsultū q ad aggeres q iuxta mare vel flumina fiūt p̄pter timorē inundationis tenenť p suis possessionib⁹ clerici sicut laici p̄pter

cõmune periculũ. Idem dicit ad euitãdũ rapinas incẽdia captiuitates ⁊ alia multa mala ex aduẽtu alicuius societatis hostiliter contra ciuitatẽ si se pecuniã redimũt aliter resistere nõ valentes hoc enim casu sicut laycoꝝ ita clericoꝝ versatur vtilitas ꝓpter damna in eoꝝ possessionibus infligenda. vbi ergo cõmodũ ibi ⁊ onus esse dꝫ cle. i. de censi. Et etiam dicit q tale munus respicit pietatem. ergo tenet ecclesia ⁊ ecclesiastice persone. Nec obstat d. c. nõ minus. vbi hoc relinquit arbitrio epi: qꝛ illud est intelligẽdum cũ ꝓpter necessitates laicoꝝ volebant ecclesias grauare: vt apparet ibi i tex. isti ꝫo onera sua ibi q̃libet sibi arbitrent. ⁊ ibi omnes vtilitates vel necessitats. q verbuꝫ repetit in. c. aduersus eo. ti. Ex quib⁹ verbis videt q eum layci volunt ꝓ necessitatib⁹ ipsoꝝ laycorũ dũtaxat vt clerici teneãt subire onera secus aut est cuꝫ agitur de necessitate vel vtilitate cõi ipsoꝝ laycoꝝ ⁊ clericoꝝ simul. sicut enim cũ aliis vitã cõem suscipiunt similem in legibus sẽtiant disciplinã: vt in. c. recolentes. de statu mona. Ita concludit. d. petrus in. d. c. nõ minus. Et sic stat firma cõclusio q clerici ⁊ ecclesie tenent ad gabellaꝫ soluẽdam in porta ꝓpter onera plaustroꝝ ad reficiẽdos pontes ⁊ vias. ergo seqtur q multofortius poterit ciuitas statuere ꝓtra colonos clericoꝝ ad soluendũꝫ dictã gabellã. Preterea est etiã acurate ꝑsiderandũ: qꝛ in pũcto nõ aperit. vtrũ statutũ ciuitatis aut cõsuetudo ciuitatis disponat simplr de colonis ad soluẽduꝫ vnũ denariũ in porta ad reficiendos pontes ⁊ vias ꝓpter curries. an statutuꝫ vel consuetudo loquat specifice de colonis clericoꝝ. naꝫ siue statutũ loquat simplr de colonis clericoꝝ est q cõprehendunt coloni clericoꝝ ⁊ ecclesiaꝝ. Ꝙ sic oñdo vbicunqꝫ actus est mixtus clericoꝝ ⁊ laicoꝝ ⁊ cõcernit cõmoditatẽ laicoꝝ ⁊ clericoꝝ simul: tũc posito q specifice nõ posset statutũ disponere de clericis. tamẽ verba generalia ipsius statuti simplr prolata cõprehendunt clericos. tex. est in. c. cõuenissent de eo qui mit. in pos. ⁊ q voluit ibi Jo. de ligna. qui dixit q cõsuetudo ciuitatis cõprehendit laycos ⁊ clericos ex eo: qꝛ est actus mixtus tam laicoꝝ q̃ clericoꝝ. Ita etiaꝫ dixit bar. id in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. ⁊ fide catho. cui⁹ dictũ ꝓbat in. c. i. de iureiur. li. vi. ⁊ illud dictuꝫ bar. seqtur. d. anto. in. c. que in ecclesiaꝝ. de constitu. ⁊ ita dicit in contingẽtia facti fuisse consultuꝫ. Et idem voluit in. c. apostolicis. de foro cõpe. Et cũ bar. transiuit excellẽs doctor. d. archiep⁹ panormitan⁹ in rñsione. c. ecclesie sancte marie de cõsti. Ergo multofortius tale statutũ cõprehendit colonos clericoꝝ si generaliter ⁊ simplr loquatur de colonis: qꝛ cõprehendit colonos oĩum indistincte. Et per consequens statutũ potuit eos ligare tanq̃ subditos ⁊ qꝛ ĩ eos iurisditionẽ statuentes habent. vñ si possunt statuentes ius in eos dicere. ergo possunt eos suis statutis ligare cũ condere statutũ sit iurisditionis: vt superius est dictũ. Aut consideramus ipsuꝫ q statuentes statuũt vꝫ dispositũ q teneant ad solutionẽ gabelle ꝓ refectione pontiũ. ⁊ sic quo ad istum effectũ potuerũt statuẽtes disponere: vt in. d. l. ad instructionẽ cuꝫ aliis iuribus allegatis: ⁊ istud potuit statutũ. ⁊ per ꝓñs ligauit ipsos colonos simplr ⁊ generaliter disponendo. Si ꝫo statutum disponit specifice de ipis colonis clericoꝝ. ⁊ tunc dico idem q tale statutuꝫ valuit. potuit enim ligare colonos ipsoꝝ clericoꝝ. tum ratiõe ꝑsone qꝛ subditi sunt ipsis statuentibus. Tum etiã rõne ei⁹ q disponit qꝛ de re licita ⁊ honesta maxime qꝛ ipsi coloni sunt qui destruũt vias ⁊ põtes cũ suis currib⁹. Et per consequẽs siue statutũ loquat simplr de colonis siue loquat de colonis clericoꝝ potuit ligare ipos clericos. Ergo multofortius potuit ligare ipos colonos ⁊ clericos nõ ligat inquãtũ statutũ qꝛ nõ posset cũ statuentes sint laici: sed eos ligat inquãtum disponit id qõ ius cõe. ⁊ per cõsequens non ligat clericos sed declarat eos ligatos a iure cõi per doc. nam superius relatã: qꝛ leges disponentes de hoc censent approbate a iure canonico ⁊ per ꝓñs tale statutuꝫ multofortius potuit ligare colonos clericoꝝ. Et si mihi dicat amice ista videt esse magna iniquitas q coloni coganꝫ per statutũ soluere ꝓ clericis: vt voluit bar. in. d. l. in penis. C. de agri. ⁊ censi. li. xi. qꝛ diligenter cõsideretur dictũ bar. ibi: nõ obstat huic consultationi. dicit enim ibi bar. q ad statutum disponens q ad soluendas gabellas recollectiõis fructuũ teneatur colonus ꝓ domino: vnde refert bar. totum illud statutum ad onus coloni cum lucro dñi q est iniquuꝫ q dñs habeat fructus ⁊ colonus soluat gabellam de fructibus. iste non est casus noster ex eo. quia bar. ibi loquitur quando statutum non potest compellere dominũ fundi ad soluendũ gabellas: qꝛ nõ est subditus. ⁊ ideo compellit in odium dñi ipsos colonos. ⁊ ponit ibi bar. exemplũ q fuit perusij vbi fuit factũ statutũ in odium clericoꝝ qui cum nõ possent cogi fuit inductum vt coloni tenerent ꝓ eis q est iniquũ ⁊ iniustum nec teneri debet ꝓ dño. Modo iste casus est alienus ⁊ longe diuersus a casu nro. Primo bar. loquitur eo casu quo nõ põt compelli ad soluendũ illam gabellam. sed in casu nostro bene põt compelli vt est superius oñsum sufficiẽter. Item bar. loqtur quãdo statutũ compellit colonũ ad soluendũ ꝓ dño: sed in casu nostro istud statutũ aut consuetudo nõ compellit colonos ad soluendum ꝓ dominis: ergo sumus extra casum bar. Et per consequẽs nõ obstat illud dictum bar. ⁊ maxime qꝛ ipsi coloni ⁊ rustici sunt qui cũ plaustris destruũt pontes ⁊ vias merito ipsi sunt compellendi ad soluendum. nec istud statutũ emanauit in odium clericoꝝ sed emanauit principalr in fauoꝛeꝫ reipulice vt reperit pontes ⁊ vie que quottidie destruunt ab ipsis plaustribus: ergo debꝫ censeri tale statutum fauorabile: qꝛ attenditur principalis intentio vt voluit glo. in. l. venia. C. de in ius vocan. ⁊ in. c. si ꝓpter tua debita de rescrip. li. vi. ⁊ in. c. sciant cũcti de elec. lib. vi. ⁊ per ꝓñs cessant cõtraria allegata supius cum allegabatur bar. in. d. l. i. in penis. ⁊ in d. l. i. ff. de bis que pe. ca. relinq. ⁊ in. d. l. de pupillo. §. si qs ipsi pretori. ff. de ope. no. nunci. ⁊ bal. in. d. l. i. C. de indic. vidui. cuꝫ statuentes hoc fecerint in fauoꝛẽ reipublice vtilitatis ⁊ nõ in dãnum ⁊ penã alicuius: ⁊ maxime qꝛ iste est actus mixtus cõcernes factum tam laycoꝝ q̃ clericoꝝ. Nec obstat cũ dicebatur q cõdere statutũ est iurisditionis qꝛ concedo cuꝫ dicit q layci si nõ hñt iurisditiõeꝫ supꝫ clicos: ergo nõ hñt ptãteꝫ ꝓdẽdi statuta ligantia clicos. ad hoc rñ. ꝓ̃o istud nõ obstat ad casuꝫ nostrũ: qꝛ istõ statutũ nõ dispõit de clericis: ⁊ sic õ psonis nõ subiectis. sꝫ dispõit õ psonis subiectis puta de colonis. Itẽ istud statutũ ex quo est cõforme iuris cõmuni. sed oñdit eos ligatos eẽ a iure cõi. Itẽ istud q statuit istud statutũ est cõmune clericis ⁊ laycis ⁊ de iure cõi oẽs tenent. vnde si statutum disponit q omnes teneant soluere gabellam ꝓ plaustris suaꝝ possessionũ ad reficiendos pontes ⁊ vias tenent ecclesie ⁊ clerici qꝛ tale statutũ est generale ⁊ fundatum super publica vtilitate cõcernẽte tam clericos q̃ laicos ergo ligat clericos: vt voluit bar. in. d. l. cũctos populos. Item qꝛ de hoc statuto an liget clericos nũc non est disputandũ ex eo: qꝛ nõ loquitur de clericis nec in genere nec in specie. ⁊ si õ eis loqueret ꝫ eos nõ ligaret vinculo statuti ligaret eos viculo iuris cõmunis ⁊ est longe mirandum q dñi clerici grauatos se esse dicant de huiusmodi statuto loquente de colonis cuꝫ ⁊ si disponeret de ipsis clericis nõ possent nec deliberent grauari ex eo: qꝛ tale statutum disponit illud q disponit ius cõe. ⁊ q concernit pietatem ad q̃ pietatem exercendam deberent clerici omni studio ⁊ animo intuitari facit. c. gloria epi. ⁊. d. c. aurũ. xij. q. ij. cum si. ⁊ maxime: qꝛ dixit Jnno. in. d. c. nõ minus qõ reficeꝫ pontes ⁊ similia tendebãt ad pietatem allegando ad hoc. d. l. ad instructionẽ. ⁊ ideo clericus non debet esse molestũ hoc statutuꝫ cum tendat non solum ad vtilitatem ipsoꝝ laycoꝝ se etiaꝫ clericoꝝ ipsoꝝ. Nec ob. d. c. aduersus ⁊ etiam iura susuperi⁹ alle. qꝛ loquũtur in his que layci apponũt ꝓpter necessitatẽ ⁊ vtilitatem spectanteꝫ. dũtaxat ad ipsos laicos: vt voluit. d. pe. de ancha. in. d. c. nõ min⁹. Sed nõ procedũt illa iura in his que ꝓcernunt cõem vtilitatem ipsoꝝ clericoꝝ ecclesiarũ ⁊ ipsoꝝ laycoꝝ ⁊ dicere ꝫrium esset pessimũ exemplũ. ⁊ haberet spẽm mali qõ iussit apostolus esse abstinẽdũ vt in. c. cũ ab oi. de vita ⁊ ho. cle. ⁊. l. i. si qs. §. q aboꝛtioni. ff. de pe. in ꝫ. res pessimi exẽpli ẽ. Cũ q layci soluerent gabellã ad reficiendos pontes ⁊ vias destructas nõ solũ ꝓ plaustra ipsoꝝ laycoꝝ sꝫ ꝓ plaustra ipoꝝ clicoꝝ ⁊ ecclaꝝ videt inhyare reb⁹ tpalib⁹ q est absurdũ inducere in clericis: vt in. c. ex pte. de cẽsi. ⁊ multũ de hoc scandalizarent layci ꝓtra clericos q nõ est faciẽdũ. c. nihil. cũ scandalo. de ꝑscrip. cũ si. Nec ob. cum dicebat q bona ecclesiarũ sunt deputata publico vsui spũali. ergo non sunt erogandũ publico vsui mũdano: qꝛ istud esset verũ qñ exponerent ꝓ vtilitatib⁹ ⁊ necessitatib⁹ ipsoꝝ laycoꝝ. ⁊ ita ꝓcedit illud ꝫrium. Sꝫ i cãu nro ñ ẽ sic. qꝛ imo exponũt vsui publico ecclaꝛtico ⁊ spũali qꝛ ꝓ vtilitatẽ ipsoꝝ clicoꝝ ⁊ ipaꝝ eccharũ habentium possones qꝛ curr⁹ destruũt põtes ⁊ vias q tẽdit ad dãnũ eccaꝝ ⁊ clericoꝝ habentiũ possessiones. ideo nõ ꝓpter hoc talia bo-

na dicunt cõuerti ad vsum mondanũ ꝛ laycoꝝ. Nec obstat etiã cum alle. cle. qꝛ contingit qꝛ isto casu non deputant ad aliuz vsuz destinatũ a defunctis. imo fit ista soꝛo gabelle ꝓpter conseruãda bona destinata piis vsibus ab ipsis defũctis. Et sic cũ cõiter oẽs scribentes sequant istã partẽ. Ja. bu. Ja. de are. Pe. Ly. Bar. Bal. Saly. Inno. Hosti. d. cardi. ꝛ d. pe. de ancha. referens ita aꝛs fuisse ꝙsultum glo. in. d. l. ad instructionez. Et sic ista est cõis opinio. ergo est sequendũ ꝙsulẽdo ꝛ iudicãdo: vt voluit Inno. in. c. ne initaris. de consti. Joã. an. in. c. i. eo. ti. hosti. in. c. capellanus. de fer. texꝝ. in. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. ꝛ in. l. i. ff. de sena. ꝛ in. l. obseruare. ℌ. proficisci. ff. de officio ꝓconsul. ꝛ bar. in. l. i. C. de pena. iudi. texꝝ. in. c. in canonicis. xix. di. c. ꝺ qbus. xx. di. ꝛ ℌ. qdam de penit. dis. i. sequitur qꝫ possunt compelli coloni clericoꝝ soluere prefatã gabellam ꝛ ẽt ipse ecclesie ꝛ ecclesiastice persone. Nec obstat glo. xvi. q. i. nouaꝝ. qꝛ logtur in muris non aut logtur in plaustris destruẽtibus pontes ꝛ vias vt est casus ve ster. Et de muris adhibeꝯ distinctio Ja. bu. in. d. l. ad instructionem. ꝛ hoc etiam voluit glo. in. d. c. nõ minus. ꝛ in. d. l. ad istructionẽ. Et per ꝙsequẽs videꝯ necessario ꝙcludẽdũ ipos colonos clericoꝝ teneri ad soluẽdaz gabellaz predictã plaustroꝝ ꝛ curruũ etiam in consulto epo aut romano pontifice: vt voluit. d. cardi. in. d. c. nõ minus. maxime cũ loquant in colonis quo casu regrit auctoꝛitas epi aut pape. Laus deo suppmo. Amẽ. And. barba.

¶ Casus consilij. xxx.

¶ Utrum statutum laicoꝝ ꝓhibens alienationem bonoꝝ imobiliuz in clericos valeat. Et ꝺ intellectu. c. eos de imu. eccle. li. vi. ꝛ c. fi. eo. ti. Et qñ dicaꝯ aliqd fieri ꝙtra libertatem ecclesiasticã. Et an possit fieri statutũ per obliquũ contra clericos. Et de consuetudine dominoꝝ venetoꝝ disponente qꝫ decime non soluant nisi in morte an valeat ꝛ subsistat.

Illud in mediuz referã qꝺ bellissime scriptum est in auẽ. qũo oz epos in principio bene. ꝛ eni cõcta gerunt si fiat principium decens ꝛ amabile deo. Ideo omnipotẽtissimi dei inuocato presidio. Uiso poncto ꝛ matura ꝛ solẽni aiaduersione pensato. Tuz qꝛ statuto caueꝯ ne laici bona sua tẽporalia alienent in clericos ne fraudenꝯ collecte ꝛ impositiões pro necessitatibus ciuitatis ꝛ imperij. ꝛ eleuandis sup hoc etiam ciuitas inueniꝯ priuilegiata. Epꝰ dicit istud statutũ esse cõtra libertatem ecclesiasticã. queriꝯ an statutũ possit sustineri pretextu priuilegioꝝ imperialiũ ꝛ ꝓpter necessitatez ipsius ciuitatis. ꝛ qꝛ ista questio est solẽnis ꝛ cãm ipsius dei imoꝛtalis tangit ideo ipꝫ deum rerũ oium opificẽ iuoco vt sua solita clemẽtia mihi veritatem in hac qõne aperiat. Et qdem bal. in. c. clerici. ꝺ iudi. ponit istã. q. ꝛ decidit statuto caueꝯ qꝫ nullus subditus potestatis mediolani possit alienare rem imobilem in nõ subdituz nisi seruata certa forma an possit alienari in personã ecclesiasticaz. ꝛ si exꝑsse prohibeat alienationẽ fieri in ecclesiã aut ecclesiasticã psonaz. an dicatur esse tale statutũ ꝙtra libertatez ecclesie. Et dicit qꝫ in hac qõne cõmẽdabilis memoꝛie. dñs signoꝛolus de mediolano post prolixas allegationes pro ꝛ cõtra ꝙsuluit ꝙsilio. xix. ꝛ incip. illud consiliũ posito ꝓ constanti ꝛ pro vero sicut est qꝫ predictũ statutum cõprehendat ꝓhibitionẽ alienationis que fieret in ecclesiaz aut psonam ecclesiasticam tale statutũ est iuridicũ ꝛ nõ repꝛobatum. nec censẽtur esse ꝙtra libertatẽ ecclesiasticã: qꝛ est itroductũ fauoꝛe publice ꝛ cõis boni ꝛ subditoꝝ vt eis sua imobilia ꝛ territoꝛia ꝙseruenꝯ. Unde nõ est censendũ esse ꝙtra libertatem ecclesiasticaz. ꝛ pro libertate publici territoꝛij. Bal. ℣o ibi dicit ꝛ ego dico qꝫ res publica eqꝑaraꝯ ecclesie: vt. l. fi. C. de sacrosan. eccle. vnde sicut ecclesia põt defendi in iuribus suis ita ꝛ ciuitas. Itez nõ est dubium qꝫ dñs põt imponere legẽ rei sue vt nõ possit alienari in eccliam vel in aliũ potẽtioꝛem: vt no. in. l. si ita quis. ℌ. ea lege. ff. de ℣bo. obli. Et ideo qꝫ põt fieri per pactũ vnius multo fortius põt fieri per pactũ populi cũ ciues ita statuũt sup reb° ꝑ pꝛis: vt no. ꝑ glo. in Rica. C. ꝺ decre. decur. li. x. ¶ ꝺ ꝓculdubio est verũ i predijs tributarijs vel affectis ꝑpetuo oneri collectaꝝ. nam ecclesia nec iniustũ facere nec iniustuz pati debet. ꝛ maxime circa diminuẽdas reipublice vires vt in. c. si cliẽtulus de alie. feudi. in vsi. feu. ꝛ. c. i. ℌ. donare in ti. quã olim feu. po. alie. ꝛ in. c. i. de pꝛohi. alie. feu. ꝑ loth. in fi. pnci. vbi dũ dicit nemini licere qꝫ iperij vel dominoꝝ minuaꝯ vtilitas. Preterea inquit licet cõmercia sint de iure gentiũ. tñ pñt artari de iure ciuili. vt. l. i. C. nõ lice. hita. metro. li. xi. Et sic ꝙcludit ibi bal. qꝫ expꝛesse põt disponere statutuz laycoꝝ qꝫ in ecclesia nõ alienenꝯ bona imobilia ne ciuitas patiaꝯ diminutionẽ in suis collectis pꝛopter supportanda onera reipublice. ꝛ idem bal. in. c. que in ecclesiaꝝ de cõstitu. in. ij. col. ℣. sed hic queriꝯ. vtrũ statutuz possit disponere qꝫ laici nõ possint alienare in cleircos vel in ecclesias res tributarias vel collectarias ne fiscus careat subsidio collectaꝝ. Decidit licitũ eẽ laycis defendere suas iurisdictiones ꝛ vtilitatem publicã in acqrendis nõ in acquisitis ecclesie. Primũ dicit ꝓbari ex eo qꝛ boc põt. pactuz ergo ꝛ statutum ꝛ etiã hoc potest testaꝛ i suo testõ ergo hoc poterit statutũ: vt. l. fi. C. de rebus alie. nõ alie. l. fi. C. ꝺ pac. inter emp. ꝛ ven. nisi pꝛeceptũ sit nuduz: vt. l. filiuffa. ℌ. diui ff. de le. i. l. quoti. C. de fideicõ. Ergo ꝛ statutũ. l. si ita qs in ea lege. de ℣bo. obli. l. in quoꝝ. ff. ꝺ pigno. l. i. C. nõ lic. hita. metro. li. xi. l. i. C. de iure emphi. l. i. ꝛ. l. certa forma. C. de iure fi. li. x. nã ꝛ sentẽtia iudicis potest hoc vetare: vt. ff. de contraben. emp. l. si quis sciens. ꝛ interdicta ꝛ statuta sunt eiusdẽ qualitatis. De statuto dicit qꝫ habemus in feudis qꝫ feudatarius non potest alienare in ecclesiam: qꝛ alienaret impotẽtiozem: ut in auẽ. de alie. ꝛ emphi. ℌ. i. ꝛ ecclesia est cultrix iusticie nec in se iniustum patitur nec in alio tolerat. Et sic cõcludit tale statutũ non esse contra libertatez ecclesie. ꝛ idẽ bal. in. c. ecclesia sancte marie de constitu. in. vi. col. in ℣. sed nũquid sit ꝙtra eos si fiat statutũ qꝫ vendens clericis teneaꝯ soluere ad portam cõmuni ciuitatis noie gabelle vnã magnam gabellam puta. x. solidos pro libra. vñ qꝫ sic: qꝛ lex ponit subdito. In contrariũ facit qꝛ in fraudem ꝛ in preiudiciũ ecclesiarũ fit. l. heres meus. ℌ. fi. ff. de cõdi. ꝛ demon. Pro ꝓma parte dicit facere qꝛ ecclesia nõ leditur in acquisitis sed certa forma datur in acqrendis: vt. l. titio centũ. ℌ. i. ff. de cõdi. ꝛ de. Itẽ ciuitas potest iura fiscalia ꝙseruare nec tenenꝯ pati qꝫ diminuant qꝛ vera ꝛ ordinata charitas incipit a seipsa: ꝛ est de iure naturali nam cotidie statuũt ciuitates ne possit vendi non subiectis. Sic bal. concludit simplr qꝫ tale statutũ valet ꝛ tenet nec ꝺ contrali bertatẽ ecclesie. Facit etiã qꝫ eleganter voluit. ꝺ. ricar. de saly. in rñsione. l. i. C. de sacrosan. eccle. ad fi. vbi dicit imperatoꝛ in suis subditis põt legẽ imponere. l. i. C. de sum. trí. l. si qs in pꝛinci. de le. iij. l. ob res. ℌ. i. ff. de pac. dota. Preterea inquit pꝛiuatus põt sue rei pꝛiuate apponere legẽ. ꝛ illa dispositio tenet: ut in auẽ. de nõ aliena. ℌ. sanctissimas. Si ergo pꝛiuat° hõ põt apponere ꝙre non poterit apponere impatoꝛ qui posset rem ipsaz auferre. l. itẽ si verberatum. ff. de rei ven. ꝛ sic in totum põtem pꝛiuato adimere. quare nõ poterit reformare rem seu certam formaz apponere ne vendatur nõ subiecto aut ne vendatur ecclesie. l. iurisgentiuz ℌ. adeo. l. item si vnus. ff. de pactis. Preterea nõ est nouum qꝫ res ꝓphana pꝛiuati cum sua assertione veniat in ecclesiam. l. si i fra. C. de exac. tribu. li. xi. Preterea in simili dicit hoc approbaꝯ satis. Ja. but. in auẽ. cassa. C. de sacrosanc. eccle. vbi dixit cauere statuto qꝫ si clericus declinauerit iurisditionem potestatis sit exẽptus a pꝛotectione cõmunis qꝫ tale statutum tenet. qꝛ restringit potestatem sui officialis. sic igitur dicit qꝫ lex imperialis debet eẽ potens in restringendo potestatẽ sui subditi in rebus suis. Preterea alleg. l. munerum. ℌ. patrimoniũ. ff. de mune. ꝛ hono. nam lz imperatoꝛ sit seruus dei: ut in. l. i. C. de officio pꝛefecti pꝛeto. Tamen in acquirendis seruus potest refrenare potestatem sui dñi: vt in. l. fi. C. de acquir. pos. l. gaius. ff. de manu. ꝛ qꝫ no. in. l. seruꝰ. C. de pactis. ꝛ in. l. iij. in fi. C. de here. insti. Preterea inqꝛ rõne publice vtilitatis ecclesie etiã lege imperiali oppꝛimunꝯ: vt l. ad instructionẽ. C. de sa. san. eccle. ꝛ ratio est qꝛ de facili diuini numinis venia implꝛaꝯ ex quo salus multoꝝ pꝛocuraꝯ. l. ꝓuinciarũ. C. de fer. Ob publicã ergo vtilitatẽ vt bona remaneant in subditis ꝛ bona subditoꝛũ cõseruenꝯ qꝫ reipublice interest: vt in auẽ. vt iudi. sine quoquo suffra. ℌ. i. insti. de his q sũt sui vel alie. iur. ℌ. fi. debet imperatoꝛ posse refrenare potestatem alienantiuz in ecclesias. Item imperatoꝛ est pꝛepositus reipublice. vt possit oĩa que nouerit emendare ꝛ modis ꝛ regulis cõpetẽtib° tradere vt. l. ij. ℌ. sed qꝛ. C. de veteri iure enucle. Impatoꝛ taliter faciẽdo

videtur facere vice ꝛ ministerio dei: vt.l.i.§.oia.C.de veteri iure enucle.ꝛ q̃ no.glo.in rubrica.in auc̃.de here.ꝛ falci. Item q̃o poterit priuari rem suaꝫ in eccl̃iam transferre. certe non videt̃ qꝛ transferendo res erit de ptāte iurisditiōis tēporalis. vt in auc̃. itez nulla cōitas. C. de epis.ꝛ cle.ꝛ sic generaf̃ p̃iudiciū reipublice q̃ esse non debet.l.ius publicū.l.iurisgentiū.§. si paciscar.ff. de pac. Item nō debet forma iurisditionis ĩmutari.l.si filia in pn cipio.ff.famil.hercis. Et p hoc dicit hic.d.ricar.prefatus nos habemus statutū mediolani ne qs rē suā ĩmobilē alienet in nō subditū ptāti: siue sit psona ecclesiastica siue ñ nisi iterueniat certa forma nūqd hoc statutū sit ꝯ libertatē ecclesie refert quosdā dicere q̃ sic p.c.eos.de ĩmu.ecc.li.vi. Ipse dicit ꝯriuz eē verius q̃ imo tale statutū valet ꝛ nō est ꝯ libertatem ecclesie. ꝛ ad hoc alle.d. l.i.C.non lic. bita.metro.li.xi.ꝛ dicit se plene hāc q̃nem di. ꝛ u- talle vocato collegio mel'anēsi ꝛ alijs iurisperitis existētibus mel'i ĩ sala reuerēdissimi dñi archiepi modiolanēsis qui fuit.d. Jo. ō vicecomitib⁹ tpe eius vite ꝓut plene videri pōt in q̃nib⁹ ipsius d.ricardi. Ita formal'r logf̃ tātus doctor in p̃alle.l.i.ad fi. Et sic tenet q̃ tā lex ipialis q̃ ēt lex municipalis ꝛ statutaria p̃nt disponere q̃ subditi nō alienēt res ĩmobiles ĩ nō subditos siue laycos siue clericos. Et est bñ ponderādū qꝛ logtur simpl'r siue illa res sit affecta oneri collectaꝝ ciuitatis siue nō. Et p q̃s segf̃ ex istis tale statutū valere ꝛ tenere de iure. Faciat ēt q̃ voluit bal.in suo elegāti ꝙsilio posito inter ꝙsilia.d.petri de ancha.in.x.ꝙsilio.vbi dicit q̃ ciuitas pōt p̃iudicare eccl̃ie aut ecclesiasticis ingrendis. Preterea faciat rō finalis q̃ mouit latores hui⁹ iuris municipal' q̃ est attēdēda.l.milites agrū.ff.ō re.mili.l.adigere.§.q̃uis.ff.ō iure patro. Sed finalis rō hui⁹ statuti fuit fauor publicus ꝛ ꝙsonarū subditaꝝ vt retineāt eoꝝ bōa vt possint ex eis subire onera ciuitatis ꝛ imperij: vt voluit glo.in.l.filiussa.§.diuo.ff. de le.i. ꝛ multo fortius erat expediēs talis ꝓhibitio ꝯ clericos ꝛ eccl̃ias q̃ ꝯ alios nō subditos. qꝛ sunt potētiores ꝛ sepe numero acgrunt. Sed rō hui⁹ statuti fuit ne ciuitas defraudereꝫ in oneribus subijciēdis p suos ciues ꝛ subditos. ciuitas enī multa supportat onera q̃ sine pecunia ꝛ rebus expiri nō p̃nt. ĩō tale statutū nō oz dici iniquū. Faciat q̃ voluit bar.in fili in.l.nullus. C. de cursu publico.lib.xij. Faciat ēt qꝛ paria sunt facere aliqd in loco. ꝛ facere in eius subditis qꝛ validū est ar.ō loco ad personā.l.vinū.ff. si cer. peta.l.plures.ff.de vul.ꝛ pu.l.miles.ita.§.qꝛ diximꝰ.ff.de testa. mili.ꝫ certū est q̃ in eo possum facere q̃ volo vt mihi prosint. lꝫ alij noceat in ꙅsequentiā: ut.l.pculus.ff.de dam.ifec.si aūt mihi nō ꝓdesset ꝛ alij noceret illud facere nō possum: ut.l.ij.§.idē varus.ff.de aqua plu.ar.q̃ ergo est de loco idē ē de psonis. Ergo segtur q̃ poterit ciuitas in psonis subditoꝝ statuere illud q̃ ꝓncipiū ꝓdest ciuitati lꝫ in ꙅsequētiā noceat eccl̃is ꝛ ecclesiasticis psonis. vñ ꝓma charitas incipit a seipsa: vt.l.pses.C.de suitu. Statutū enī istud ꝓucipiū emanauit in fauorē reipublice ꝛ nō ĩ preiudiciū aut in odiū clericoꝝ ĩō oz atendi ille fauor vt dixit glo.in.l. venia.C.de in ius vocā.ꝛ in.c.si pp de rescrip.li.vi.ꝛ in.c.sciant ꝯcti.de elec.eo.li. Unde emanauit ꝓ bono ciuitatis q̃ est equale bono ipsaꝝ eccl̃iaꝝ. vñ posset dici dñis clericis amici hec aqua in suo ort̃ ideſt in suis subditis. ꝛ in suis rebus nec dr̃ ad iniuriā alteri⁹ emanasse. Et si mihi dicaf̃ amice hui⁹ statutū ꝛ dcā decisio d.signoroli.bal.ꝛ d.ricardi est ꝯ casuz.c.eos.de ĩmu.eccle.li.vi. vbi hoc ꝓhibef̃ expresse. ad hoc rñdeo inducēdo rōnez illius.c. prouisio enī illius tex.cuz talia statuta in derogationē libertatis facta p̃sumunt̃. vñ siue exponā cum pro q̃ siue pro qꝛ: vbi cessat illa rō cessabit dispositio illi⁹.c.ut in.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iure patro.cū si. Sed in casu hui⁹ statuti cessat rō p̃sumēdi fraudem: qꝛ cum tale statutū emanauerit ꝓncipiū ad fauorē reipublice. nō vr̃ fraudē cōmittere ciuitas sese ꝛ suas cōmoditates plus diligit q̃ vtilitatē clericoꝝ aut eccl̃iaꝝ: vt ĩ.d.l.pses. Uñ illud.c. eos. cū rōne sua nō facit in ꝯriuz ꝓ.enī illud.c.et ex forma ꝓhibitiōis colligif̃ q̃ ĩ derogationē eccl̃ie libertatis ista fiūt vt pz in exemplis ibi positis. puta si p̃cipif̃ q̃ nil vendaf̃ clericis. naz id q̃ ō est fundatū sup publico bono facit cessare dolū.l.qui iniuriaꝝ.§. is qui.ff.de fur. Presumptio enī doli ꝛ malicie in casu hui⁹ statuti. esset si disponeret vt disponit.d.c.si.vz q̃ nullus ꝯ beret cuz clericis vel eis panē coq̃ret ꝛ similia. De talib⁹ enī statutis logf̃.d.c. si.naz tex.ibi in ꝟ.tpale dñium obtinētes subditis suis ne p̃latis aut clicis seu psonis ecclesiasticis gcq̃ vēdant aliqd ab eisdē neqz ipsis blada molant coquāt panes aut alia obsequa exhibere p̃sumant aliq̃ interdicūt cum talia in derogationē eccl̃ie libertatis p̃sumant̃ eoipso excōicatiōis sn̄iam decernim⁹ subiacere. Ista sunt formalia ꝟba illius.c.si. Uñ pōdero subtiliter tex.in ꝟ.cum talia p̃sumant̃ in derogationē eccl̃ie libertatis: ergo si sunt alia nō similia exp̃ssis in.d.c.si.nō bz locum dispositio.d.c.si. Et sic nō p̃sumunt̃ facta ĩ derogationē ecclesiastice libertatis. ꝛ iō tex. ille apponit sn̄iam excōicatiōis fulminatorie in q̃tuz dicit eoipso. Facit q̃ in filij habef̃ in.c.licet canon.de elec.li.vi. Ideo tex. ille est restringendus quo ad exp̃ssa ibi ꝛ ad filia ibi exp̃ssis.ꝛ iō tex. ille facit totā vim in illis ibi exp̃ssis dū dicit cū talia ꝛc̃.q̃si velit dicere q̃ faciēdo ꝛ statuendo illa p̃sumif̃ ĩ derogationē libertatis ecclesiastice statuisse ex eo qꝛ illi sic statuētes ꝓhibent vēdi clicis ea q̃ p̃stāt pabula humane vite iuxta no.in.l.ij.ff.de nundi.quo cāu nullus fauor reipublice nulla vtilitas ciuitatis p̃t suaderi ĩ tali ꝓhibitione. Sed in casu nostro nō est sic: qꝛ istud statutū se fūdat sup vtilitate publica vz ne fraudent̃ collecte ꝛ in positiōes p necessitatibus ciuitatis ꝛ imperij releuādis. Et sic tale statutū vr̃ loqui quo ad bona ĩmobilia annexa onerib⁹ collectaꝝ p necessitatib⁹ ciuitatis ꝛ imperij. Uñ nō ꝓhibēt cōmercia ne clericis vēdant̃ aut emāt a clericis ne panes coquāt ꝛc̃. vt dicit tex. in.d.c.si. Et iō indubitāter ille tex. nō obstat huic statuto ex eo. quia in alio casu longe diuerso ꝛ sepato logtur. Et q̃ hoc sit ꝟm allego gl.in.d.c.si.dū dicit cū clericis actio ō dolo cōpetat ad suū dānū ꙅsequēdū q̃ ꙅpetit q̃cūq; aliqd dolo fieret. Et si. si sꝰtil'r ibi gl. pōderef̃ sentit illū tex. ꝓcedere layci dolo ĩducti fabricāt illō statutū ĩ dānū ꝛ p̃iudiciū clicoꝝ q̃ appet māifeste p illū tex.d.c.si. qꝛ eoipso q̃ statuūt q̃ nemo vēdat clericis q̃ nemo emat clericis q̃ nemo eis molat q̃ nemo coquat panes videf̃ moueri dolo: qꝛ talia statuere nō coadiuuāt rēpublicā. imo sunt ꝯ rēpublicā que cōsistit in sacris ꝛ sacerdotib⁹. Sed in casu nostro dat̃ rō. exp̃ssa ꝛ vera pp supportāda onera ad releuādas necessitates ciuitatis vel imperij. Et logtur tale statutū in bonis ĩmobilibus si bñ pōderef̃. ergo segf̃ q̃ tale statutū nō emanauit a dolo ꝛ iniqtate statuentiuz ꝛ sic.d.c.si. nullo modo obstat huic statuto. Preterea faciat q̃ voluit bal.in.d.c.eccl̃ia scē marie de ꙅsti.pnci.in.iij.col. ꝟbo querif̃. nūqd si statutū ꝓhibet alienari in clericuz an valeat dicit q̃ si p̃cipaliter tale statutū emanauit in odiū ipsoꝝ clicoꝝ nō vz. Sed si emanauit ꝓncipal'r in fauorē reipublice vt respublica nō fraudef̃ suis functiōib⁹ bñ vz statutū ꝟm quosdaz magnos doctores: qꝛ sup ꝓprio territorio fecerūt statutū q̃ durat ꝓpriuz in suo vniuersali sic̃ pz qꝛ de ꝯctibus ꝛ delictis ibidē factis habef̃ iure dicto ꝛ cōtractus facti in fraudem uel in damnū fisci non debent fisco nocere nec minus videf̃ fauorabilis res publica q̃ ecclesia.l.fi.C.de sac.san.ecc.dicit thi ibi bal. de hoc eē varias opiniones.ꝛ sic magni doctores ꙅsuluerūt tale statutū valere ꝛ tale statutū nō emanauit ĩ fraudē clericoꝝ aut eccl̃ie libertatis.ꝛ sic dicto.c.si.ideo nō vendicat sibi locum in isto statuto. quia.d.c. si.loquitur eo casu. quo in suffocationem libertatis eccl̃ie statuitur. ita vt in illo.c.continef̃ q̃ non est sic in casu nostro. Ergo sequitur q̃ tale statutum valuit ꝛ tenuit. Facit q̃ voluit.d. franciscus de albergoctis qui in questione facti ꙅsuluit tale statutum valere nec esse contra libertatem eccl̃ie. nam eccl̃ia contrahēdo non fungitur iure speciali sed iure cōmuni cum alijs. ergo in hoc non versatur libertas eccl̃iastica: qꝛ illa dicitur libertas ecclesiastica que nō competit omnibus sed eccl̃isijs dūtaxat. arg.l. hoc legatum.ff.de lega.iij. quia priuilegium debet aliquid spāle indulgere.iij.di.priuilegia.C.de thesaur.l.i.lib.x.c.priuilegium de regu.iur.lib.vi. Dicitur enim ꝓprie libertas eccl̃iastica q̃ habet priuilegium per q̃ tueatur nō cōmuniter cum alijs sed iure speciali ꝛ potuit statutum q̃ est aduersus laycos vendentes eos reddere inhabiles in administratione rerum: maxime que sunt ĩ territorio statuentis. insti. de contraben.emp.§.fi.insti.qui.mo. alie.non li.per totum.l.i.ff.de rebus eo.C.que res ven.nō pos. per totum. Et ex vi ꝓhibitionis contractus per subiectuz cum nō subdito celebratus ifirmatur.C. ō cōmer.ꝛ merca.l.ij.lꝫ. Joan.tenuit cōtrarium in.d.c.si.de ĩmu.eccle.lib.vi. Facit etiaz qꝛ quilibz potest disponere de rebus suis ꝓut vult ꝛ qlibet habēs iurisditionē pōt facere statuta licita ĩ reb⁹ suis. Statutū istō de se ē licitū vt apper ꝓ iura p̃alle. Et eꝫ in traditiōe rei sue ēt faciēda spāliter ꝛ exp̃sse eccl̃e p̃t laycus ēt ꝓuatus formaz adijcere ꝓ quā

nō seruatā ꝫctus q tenuit rescindi possit. c. cū dilecti. de dona. c. verū de ꝓdi. appo. vbi res tradite eccle revocant aduersus laycoꝝ tradētiū. Faciat ad hoc. l. fi. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. vbi validū est pactū ne fiat capella in fundo vēdito. Ergo multo fortius erit validū statutū ꝑpū habēs optimā rōnem ꝓpter publicā vtilitatē vt supius est oñsum. Preterea etiā faciat qꝛ illa lex ⁊ statutū non pōt dici esse ꝓtra libertatem ecclesie per ꝙ limitat ptās subiectoꝝ circa res suas: vt voluit Ja. but. in. d. auc. cassa. C. de sac. san. eccle. ℞ pba. insti. ad. l. falci. in ꝑncī. ⁊ insti. de suc. liber. §. sed nostra. ⁊. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. iij. etiā si talis limitatio ēduceret ꝓuationē lucri personaꝝ ecclesiasticaꝝ. l. i. §. municipū. ff. ad. l. falci. l. si qs ad declinandā. ⁊ ō epis. ⁊ cle. auc. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. Sed ex buiꝰ statuto limitat potestas subditoꝝ quo ad res eoꝝ: ergo nō dꝫ censeri ꝫ libertatem ecclesiasticā. Preterea faciat illud statutū ꝙ iuuat ad melius ꝙ si nō eēt factū nō est ꝓbandū. l. i. post prin. ff. ō iusti. ⁊ iur. Et ecōtra illud ē reꝓbandū ꝑ qō qs iuuat ad malū. l. ꝙuenire. ff. de pactis dota. cū si. Sed in casu nostro ꝑ istud statutū iuuant pſone ecclesiastice ad melius ꝙ sit ꝓhibitio statuti nō esset. nam āmoto tali statuto clerici ōsiderarēt emere res laycoꝝ. ⁊ ad agriculturam. ⁊ ad auaritiā intendent ⁊ diuina officia ⁊ elemosynas pauperū negligerēt ꝓtra iura cōia ⁊ vulgaria. ⁊ ex ꝓhibitiōe talis statuti iuuant ad melius. ergo tale statutuꝫ est laudabile. ⁊ ꝑ libertate ecclie ⁊ nō ꝓtra libertatē ecclesie. l. iij. C. ō epis. ⁊ cleri. c. diuersis fallacijs de cle. ꝯiuga. Preterea facit qꝛ illa. l. nō dꝫ dici cōtra libertatē ecclesie vbi ecclesia ⁊ persone ecclastice onerant publica vtilitate: vt. d. l. ad institutionē. ⁊. d. l. nullus. de cursu publico. Sed ꝑdictū statutū fundat sup publica vtilitate. vt est superiꝰ dictū ergo ⁊c. Preterea accedat qꝛ lōgeuū tps cōsuetudo priuilegiū pape ⁊ pricipis eqparant. l. ij. §. cassio. ⁊. l. i ꝓcedēdo ff. de aqua plu. arcē. l. boc iure. §. ductus aque. ff. ō aqua quoti. ⁊ esti. c. sup qbusdā. §. ꝑterea. de ꝛbo. sig. qnimo ex longinqta te tēꝓris ꝑsumit ꝓsensus interuenisse. l. q in aliena. §. q si adierit. ff. de acq. here. l. si filius. C. de peti. here. sed tale statutū longeuis tpibus est seruādū fere per oēs ciuitates italie sciēte ⁊ patiente romani ponti. ergo segtur ꝙ saltē ex tacito cōsensu romani pōti. tale statutū ꝫ ⁊ tenet. Facit in sil ꝙ voluit. d. cardi. in. c. a nobis. de deci. vbi logtur de ꝙsuetudine venetoꝝ qua disponit ꝙ decime nō soluant nisi in morte. dicit tū ꝙsuetudinē tenere ⁊ valere ex quo papa sit ⁊ tollerat. Preterea fatē ꝙ qs putat equū in pſona sua dꝫ reputare equū in pſona alteriꝰ. l. si duo patroni. §. si qs. ⁊. §. se. ff. de iureiur. qꝛ nō dꝫ postulari id cuiꝰ ꝫtiuꝫ nō eēt postulaturus: qꝛ ita dꝫ putare in alio ꝙ vellet in aliuꝫ sibi facere. l. i. ff. de solu. l. si ea lege. C. de usur. ⁊ in euangelio scriptū ē quēcunqꝫ vultis: vt faciant vos hoīes ⁊ vos eadeꝫ facite ipsis. i. dic. humanū genus. Sed ita est ꝙ ecclesia putauit equū in se ꝙ res imobiles ecclesie nō possint alienari in laycos sine certa solēnitate ⁊ licētia supioris: vt ꝑ to. ti. de reb⁹ eccle. nō alie. xij. q. ij. c. sine exceptione. ⁊. c. alienatiōes. ergo equū dꝫ putare ī pſonā laycoꝝ ꝙ non possint in clericos alienare. ⁊ maxime qꝛ hoc vī certo iure approbatū vt in vsi. feu. vt in. d. c. i. §. donare quā olim feu. po. alie. Ergo nō censet eē ꝓtra ecclesiā libertatē tale statutū qꝛ sicut dꝫ dispositio feudoꝝ in hoc: qꝛ certa rōne introductū ē in fauoreꝫ dñi feudi. ita dicam⁹ valere statutū qꝛ certa rōne ꝓpter publicam vtilitatē introductū est tale statutū. Preterea facit vbi ē eadē rō ibi idē ius dꝫ esse. c. iter corporalia. ō trāsla. prela. l. illud. ff. ad. l. aquil. cū si. sed ita est ꝙ lex statuit ꝙ rectores ⁊ officiales sūt ꝓhibiti ꝫbere cū suis subditis durāte offō qꝛ cū talib⁹ ꝫbendo ꝓpter metū possent rebus suis ō facili depaupari. l. i. C. de ꝫcta. iudi. l. lz. ff. de ꝫbē. emp. cū si. ergo eadē rō erit ī ꝓposito ꝑ potentiā ⁊ priuilegia clericoꝝ. ⁊ magnā inopiā pecuniaꝝ layci possent de facili deduci ꝑ clericos ad paupertatē. Et ideo statutū istud eon siderās hoc nō dꝫ censeri ꝫ libertatem ecclesiasticā nec dꝫ censeri illicitū. nā fundamētalis rō buiꝰ statuti est ꝓꝑa charitas icipiens a seipsa: vt. d. l. ꝑses. Et seqt qspiā dixerit amice hoc tenuit bar. valet statutū nō valere ⁊ eē ꝫ libertatē ecclesiasticā. vꝫ ī. l. filiusfa. §. diui. ff. ō le. i. vbi q̄rit statuto cauere ꝙ imobilia nō possit alienari in nō subditū. an tale statutū cōꝓhēdat clericos ⁊ ecclias ⁊ decidit ꝙ non: qꝛ tunc esset cōtra eccleſiasticā libertatem. ⁊ sic sentit bar. tale statutum esse contra libertatem ecclesiasticā. ⁊ ita etiā tenuit. d. pe. de ancha. in. d. c. fi. de īmu. eccle. li. vi. ⁊ ita etiā ꝙsuluit ī accidētia facti qꝛ ad hoc īduco elegans ꝙsiliū. d. bal. posito inter ꝙsilia petri de ancha. ꝙ incipit factū sup quo petit cōsiliū in. xij. ꝙsilio vbi ꝙsuluit cōe ciuitatis spoleti exercet suā iurisdictionē tpalem in ipa ciuitate. Modo archiepꝰ spalatrēsis hꝫ ibi in flumine qōdā molendinū. Cōe ꝙo hꝫ plura molēdina licebat passim cuiqꝫ īre ad quecūqꝫ molēdina volebat: ⁊ in dictis molendinis soluebat certa ꝑs frumēti ⁊ molitura. Cōtingit ꝙ ꝙductores dicta molēdina ꝙducebāt a cōi accipiebāt ꝑ certis pēsiōibꝰ annuatiꝫ occulte ⁊ ꝫ statuta dcē ciuitatis bladū ꝙ accipiebāt ꝓ molitura nō reportabāt ad ciuitatē sꝫ occulte in dictis molēdinis vendebāt forēsibus. Vñ ad obuiandū ꝑmissis ⁊ ad agendū introitus dcē ciuitatis ꝑ ꝓ varias expēsas occurrēres ꝑ ipsum cōe fuit ꝓuisum ⁊ ordinatū ꝙ ꝓ sustētādis expēsis dicti cōis ꝙlibꝫ subdit⁹ cōi spalati faciēs portā bladū ad molendinū debeat solꝫuere duodecimā partē bladi ad portā ciuitatis: ⁊ cuꝫ alijs certis formis ⁊ modis vt in dicto ꝙsilio ꝙtinet. Modo archiepꝰ dicebat dictū ordinamētū fuisse factū cōtra eccliasticā libertatez ⁊ nō directo. tñ per obliquū qꝛ ꝑ hoc multi non vadunt ad eiꝰ molendina q īrēt ⁊ ꝑ ꝙs molēdina minus valent. Cōe ꝙo dicebat valere tale ordinamētū ⁊ potuisse fieri ꝑ cōe: qꝛ potuit ꝙponere legē laycis sibi subditis. ꝙ aūt tale ordinamentū valebat vī ꝓbari ex pſona statuētiū. Scōo ex pſona eoꝝ qbꝰ ꝙponit tale onus. Tertio ex cā rōne statuti. Quarto ex regula nālis ⁊ ordinate charitatis. nā cōe hꝫ tpalez iurisditionē ꝙ pōt in suos exercere. vñ bona cōueniētia ē ciuitas hꝫ iurisditionē in subditos. ergo pōt statuta ꝙdere supꝑ eos: ut pꝫ in diffinitione iurisditiōis ponit ab azone ⁊ accursio in. l. i. ⁊. iij. ff. de legi. l. fi. ff. de decre. ab ordine facien. Tertio arguit rō statuti iustificat ipꝫ statutū ⁊ reddit ipm rōnabile. tō iurisco sulti q̄si de quolibꝫ edicto ꝓtoꝝ rōnez reddiderūt sed optima rō reddit ī tali statuto ⁊ est ꝓbabilis ⁊ necaria ergo. Quarto arguit cōe spalati tenet ex ordinata charitate magis ꝑ spicere sibi ⁊ suis necessitatibꝰ ꝙ archiepi. cōe enī multa suppoꝛtat onera q̄ sine pecunia expediri nō pūt. vñ si facit buiꝰ ordinamentuꝫ vt cōe hēbat. vñ possit suppoꝛtare expēsas ꝫ reditus archiepi minuant ñ ꝓpa dꝫ dici lex iniqua ꝙ legē fouet simul charitas ⁊ rō nālis: ut. d. l. ꝑses. nō enī ꝙponit falcē in messez alienā. sꝫ solū ī subditos qbus collectā ⁊ onus ꝙponere pōt. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. ⁊ ho. Quinto arguit de loco ad pſonaꝫ. l. vinū. ff. si cer. pe. sed in loco meo possum facere ꝙ volo personaliꝛ vt mihi pſint ꝫ in ꝙsequētiā alijs noceā. Idē erit in pſonis vt possit ciuitas legē sue rei vtilē ꝑmulgare. ꝫ redditus epi minuant. Bal. ibi alle. in ꝫtiuꝫ. d. c. fi. de īmu. ecc. li. vi. ⁊ rīdet ad illū tex. ita vt ego rīdi supius: qꝛ ꝑuisio illiꝰ. c. ꝓcedit qñ ī derogationē. libertatis ecclastice illud fit. Sꝫ in casu nostro cessat rō ꝑsumēdi fraudē: qꝛ ut dictū est nō vī fraudē cōmittere q se plus altero diligit. vñ cū tale statutū factū fit ꝓ bono ciuitatis ꝙ est quale bonuꝫ eccliarū: ut in. d. l. fi. de sac. san. ec. Et ꝫ in q̄stis layci nullo ingenio possint ꝑiudicare ecclesijs: tñ in querēdis pñt si nō malo aīo hoc faciāt: sed bono ꝓncipali vt reipublice sue ꝓsint. ⁊ rīdet ibi bal. ad auc. cassa. C. de sacrosan. eccle. ⁊ ad. c. nouerint de sentē. excō. ⁊ ad. c. nō minus. de īmu. ecc. ⁊ ibi ꝙsuluit. d. bal. ꝙ cōsiliuꝫ indubitāter apponit gladium ad radicem buiꝰ qōnis. Et sic ad dictū bar. pōt rīderi ꝙ ꝫ bar. ita ibi dixerit ī discursu lecture: nō tamē istū passum materie examinauit vt fecit bal. in contingētia facti. ⁊ sic standum erit ei dicto quo maturius ⁊ appēsate magis est examinatū: ut. l. diui fratres. ff. de iurepatro. Preterea etiā ē aduertendū sūmopere in hoc statuto qꝛ dicit in puncto ꝙ ciuitas inuenit in hoc priuilegiata. an tale statutū in hoc possit sustētari intuitu priuilegioꝝ. ⁊ sic nō solum sumus in dispositione iuris municipalis. sed sumus in priuilegio concesso a maiestate imperatoris. quo casu ꝫ. d. pe. Jo. an. Jo. cal. ⁊ bar. tenuerint tale statutum nō valere tanꝙ ꝓtra ecclesiasticā libertatē: tamē ibi hoc dixerunt quando dūtaxat emanauit super hoc solum statutum. Sed quando interuenit priuilegium imperatoris. Bar. Jo. an. ⁊ alij nihil dixerūt. ergo nos sumus extra terminos Jo. an. bar. ⁊ sequa. quo casu do tex. decidentē istam. q. in. l. fi. C. de acto tribu. li. x. vbi tex dicit se diuina domus ⁊ cuiuslibet dignitatis ⁊ fortune reuera fundos extra methrocomias tē. vbi tex. vult ꝙ ī ecclesiam certe res non possunt alienari. vnde sequitur ex hoc ꝙ si lex est potens ad disponendū ꝙ res nō possint alienari in ecclias sequit ꝙ idē poterit disponere statutū. l. oēs populi. ff. de iusti-

z iure. Si dicaf q gl. ibi exponit diuina domus. i. regia q̃ dr. domus diuina: vt i. l. fi. C. de quadri. pscrip. vñ ꝑm istã expositiõem ille tex. nihil facit ad hoc. rñ. q glo. nõ fuit cõtẽta illa expositione: vt ītelligaf dom⁹ diuina. i. regia sz exponit diuina dom⁹. i. ecclesia. z ista expositio ẽ verior. ex eo q tex. d. l. fi. C. ō q̃dri. pscrip. dicit nras diuinas domos quo casu vẽit dom⁹ regia. Sz i. d. l. fi. de exactio. tribu. nõ apponit ꝟbum nra: ergo sequit q nõ tenet allegari q diuina domus ītelligaf. i. dom⁹ regia. Vñ. bar. ibi am plexus est istã expositiõez z dicit q illud ꝓcedit i lege iperiali secus dicit eẽ i statutis: vñ dicit q lex iperialis ꝓhibens emere. cõphẽdit ecclesias statutũ ꝟo ciuitatis hoc nõ posset q: est ℈ libertatẽ ecclesia q alle. auc. cassa. C. de sac. sã. ecc. Ita ibi dixit Bar. Et sic facit differẽtiã bar. iter legẽ ipialem. z. l. municipalẽ. sed i casu nro ciuitas repit in hoc ꝓuilegiata ab ipatore vt ꝓsuponit i puncto. ergo seqt q tale statutũ posito. nõ tñ cõcesso q nõ valeat vt statutũ tñ valebit ex iurib⁹ z robore ꝓuilegij ipialis. Et ꝟz hoc euitaf illa varietas oppinionũ vtrum illud statutũ valuerit z certe est dicẽdũ q valuerit ex rõnib⁹ z iurib⁹. superi⁹ allegatis. tunc q: magni doctores ita ꝓsuluerũt vt retulit bal. in. d. c. ecclesia sancte marie. ¶ Et ita ẽt ꝓsuluit. Franciscbus ō albergotis z q: ita ipe tenuit z ꝓsuluit i locis allegatis superi⁹. z ita tenuit. d. signorollus ō Mediolão z rite disputauit mediolani. vbi tale statutũ uiget. d. Ricar. de sal. q ita ōterminauit citato z vocato. collegio mediola. corã archiepo mediolamensi. vt superi⁹ retuli z ista ps est ꝟior de iure. z sustẽtabilior. maxime ꝓsiderata epulentia ecclesiaq z ꝓsideratis oneribus reipublice. z pauperie populoq tale statutũ valet z tz. Et casus iste est sine ruga z dubitatiõe pp ꝓcurrens ꝓuilegiũ iperij. vnde i tuitu ꝓuilegij ipialis potuit ciuitas sup ℔ statuere vt ẽ casus singu. i. d. l. fi. C. de exactio. tributoq ad quẽ legẽ cũ doctrina bar. nemo scribentiũ nec anti quoq. nec modũ. aiaduertit. Bñ ẽt faciat ad predicta q voluit bar. i. l. pla. C. ō sa. sã. ec. vbi dixit q tributa ex reb⁹ soluẽda soluit ecclesia. iõ eugubini. q: ĩterritorio suo errãt ecclesie z monasteria multũ potẽtia z q exuriebãt totũ patrimõiũ ꝓuatoq iõ ꝓuiderunt z fecerũt oia p̃dia tributaria vt ad quẽcũq illa p̃dia trãsirẽt cũ onere soluendi tributa trãsirent. z id voluit idẽ bar. i. l. scripto. ℨ. fi. ff. ō mu. z ho. z i. d. l. fi. de exacto tribu. z i. l. i. C. de mulier. ẽt quo loco. Est tñ vez q illud dictũ bar. est dubium de quo ꝓ bal. i. d. l. placet. z ꝓ doc. i. c. fi. ō vite. z ho. cle. z ꝓ. d. abba. in fi. c. ecclesia sancte. marie de ꝓsti. z per Bar. in suis ꝓsilijs z Bal. i ꝓsilio icipiẽte i xpi noie amẽ eccha tenet ꝛc. z ꝓ ang. i cõlio icipiẽte onera realia z bar. i ꝓsilio icipiẽte. se aliqua. possessio. Tñ bal. in. d. l. placet distinguit circa istã doctrinã bar. q aut ex ordinatiõe ꝓncipis p̃dia efficiunt tributaria z tũc eccha ad quã trãseũt ille res tributarie agnoscit z soluit illa onera realia. xi. q. i. c. fi tributũ. Sec⁹ aut si ꝓ iferiorẽ a ꝓncipe ℔ ordinet: q: tũc nõ tenet ecclesia ad tributa nisi eẽt tributa ꝓteriti tẽporis q: postq̃ res ẽ effecta. Juris eccle liberaf a tributo ꝓ. d. auc. Itẽ nulla cõitas. Et sic bal. facit dr̃iaz an illa ordinatio fiat ꝓ ipatorẽ aut ꝓ inferiorẽ. Sz nihil ad ℔ allegauit potuit allegasse. d. l. fi. cõiuncta doctrina bar. i. d. l. fi. C. de exato. tributoq lib. x. iõ vr̃ i ꝓposito nro dicẽdũ q sit ista ciuitas habz ꝓuilegiũ ab ipatore circa ℔ poterit facere oia sua p̃dia tributaria z si postea trãsibũt ad ecclias tenebit eccha ad onera ꝓteriti tpis z futuri. Et iõ vr̃ ex supioribus dictis cõcludẽdũ q aut ẽ dũ taxat statutũ disponẽs q bona nõ possint vẽdi ꝓ suos subditos ecclijs. aut ecclasticis ꝑsonis pp onera subeũda ad releuandã ciuitatẽ z impiũ auctoritatib⁹ tota die occurẽtib⁹. z tũc tale statutũ ẽ ō iur̃ validũ. pp bonũ cõe ciuitatis z ipius. z est bñ põderãdũ q: ad validitatẽ talis statuti cõcurrit vtilitas z necessitas ipius quo casu vr̃ eẽ sbstẽtabilius nec ℔ casu loquitus est Jo. an. Jo. cal. Bar. z Pe. de anc. Et p ꝓs cõcludo q lz ista ciuitas nõ eẽt ꝓuilegiata ab ipatore circa ℔. tñ valeret tale statutũ vt cõsuluit. Signorol⁹ franciscb⁹ z bal. Aut istud statutũ. emanauit a ciuitate hñte ꝓuilegiũ circa ℔ ab imperatore. z tunc multo forti⁹ valebit tale statutũ ꝓ elegantem doc. Bal. i. d. l. placet z bar. i. d. l. fi. ō exactio tribu. lib. x. Et per ꝓs ꝓcludo tale statutũ ualuisse z valere ō iure p̃cipue. cũ ista ciuitas bẽat circa ℔ ꝓuilegiũ ab ipatore. z ita cõcludo. laus deo. d. Andreas barbatia vtriusq Juris mõarce z i hac tẽpestate ꝓmari⁹.

¶ Casus consilij. xxxi.

¶ Utrũ z qñ statutũ laycoz dicitur esse cõtra libertatez ecclasticã: z maxime qñ refrenat audaciã litigantiũ in causis matrimõialibus. Et an iudex etiã ecclesiastic⁹ z laycus possint punire delinquentẽ ꝓ eodẽ delicto. Et etiã an layc⁹ habeat iuris additionẽ i causis ecclesiasticis i aliquib⁹ casib⁹ z locis. Et an valeat statutũ laycoz rõne suoz subditoz licet i cõsequentiã ꝓiudicet iurisdictioni ecclesiastice. Et an valeat statutum puniens cõtrahentes matrimoniũ cũ filijs sine cõsensu patris.

Onia. quecũq facitis i opere aut ꝑmone in ope dñi nr̃i iesu xp̃i facite tex. ẽ i. c. ñ liceat. xxvi. q. v. ¶ Jõ optimi clemẽtissimi dei omni i vocato ꝓfidio circa ꝓsultationẽ ō qua q̃rit vz viles ꝑsone ipetũt honestas mulieres sup matrimõio z cũ succũbunt nulla pena inferf nisi ꝓdẽnatio expensaz q̃ qñq obmittit ciues ad cõpensandã hmõi audaciã statuerũt q succũbentes actores ex ordinẽ puniant. Eps dicit ℔ vergere i ꝓiudiciũ ecclesiastice libertatis vtrũ hoc sit vez. z circa ℔ ẽ bñ ꝓsiderãdũ an hoc dicaf ℈ libertatẽ ecclesiasticã. z quidẽ bar. i. l. conctos populos. C. ō sum. triui. dicit q tũc dr̃ statutũ eẽ ℈ libertatẽ ecclesiasticã qñ est ℈ privilegia ꝓcessa ecclesijs clericis z ecclesiasticis ꝑsonis a papa vel a ꝓncipe alleg. Inno. in. c. nouerint de sen. excõ. z istud voluit Ly. in auc. cassa. C. de sac. san. eccle. ꝓ vnũ tex. in ℣. aduersus canonicas vel ipiales sanctiões ꝛc. ¶ Et idẽ bar. in. d. auc. cassa dicit statuto cauetur q quicũq occiderit clericum puniaf in. x. libris. an istud statutum sit cõtra libertatez ecclesie. dicit q nõ ꝑm doct. determinationẽ Inno. z Ly. nam ciuitas statuit ꝓ homicidio maiorẽ penam in alijs. sed in clericis statuit minorẽ vñ tale statutum nihil facit cõtra ꝓuilegia cõcessa clericis a papa vel imperatore sz aufert clericis beneficiũ ipius statuti. Subdit postea bar. se determinasse i scholis q illa dicunt esse cõtra libertatẽ ecclesiasticã. ꝓpter q̃ clerici efficiunt timidiores alle. l. i. ℨ. que onerande. ff. qua. re. actio. nõ de. sed per illud statutũ clerici efficiuntur timidiores z alij efficiunt audatiores ergo dr̃ cõtra libertatẽ ecclesie. z istud dictũ dicit eẽ vtilius q̃ dictũ Inno. si eẽt verum. Et sic dubitãter loqut⁹ ẽ bar. sz idẽ bar. i. d. ℨ. q onerande dicit hoc idez assertiue. z idubitãter. Et cũ ℔ dicto bar. trãsiuit. d. archiep⁹ panormitan⁹ i. d. c. nouerint. z i resp̃siõe. c. eccha sancte marie de cõsti. trãsiuit ẽt cũ illo dicto bar. bal. no. i. d. auc. cassa. dicit ō ℔ fore glo. sin. i auc. ō nõ alie. ℨ. vult. enim sup. ℣. de genere Ang. i. d. ℨ. q̃ onerãde dicit ꝓ hoc dicto bar. fore ibi cãuz. vbi cã onerande libertatis intelligit eẽ fcã omis ꝓmissio cui⁹ timore libertatis semp reddit subiect⁹ z timid⁹ all. no. per Jo. an. i. c. fi. ō i mu. ec. li. vi. Cũ dicto inno. trãsiuit. saly. i. d. auc. cassa. dicit tñ se ītelligẽ q̃ statutũ est ℈ ꝓuilegiũ cõcessuz eccle aut clericis a quouis alio ñ solũ a papa z ab ipatore. Et cũ dicto bar. trãsiuit do. Pe. de anc. i respon. c. i. de ꝓsti. i. xi. articulo. ℣. sequit discutere. i rõe. q. q̃ incipit q̃ro igit circa hoc q̃ statuta dicant ℈ libertatẽ z ecclesiasticã. d. cardi. zabare. i respon. c. ꝓpendimus ō sen. ex. in quarta carta. ℣. nũc exaianda ẽ ba qõ reputat dictũ Jnn. fore singulare i q̃tũ voluit i. d. c. nouerit q tũc statutũ dr̃ ℈ libertatẽ ecclesiasticã eẽ qñ ẽ ℈ ꝓuilegiũ i dultũ ecclesie vniuersali z ẽt alle. dictũ bar. p allegatis z subdit q tũc dr̃ eẽ statutũ ℈ libertatẽ ecclesiasticã ꝓ q cleric⁹ efficit timidior q: tũc bene resultat dispositio ℈ libertatem ecclesie z ꝓuilegia cõcessa ecclesie vniuersali. Et subdit cõitas statuit vt ꝓ suos iudices nõ reddatur ius ꝑlato talis ecclesie ℈ suos debitores. an sit ℈ libertatem ecclesie vr̃ q nõ per illud dictum Jnno. q: fit ℈ ꝓticularẽ ecclesiaz dũ taxat. alle. ẽt q: potuisset cõitas ex toto reuocare iurisditionem a suis iudicibus: vt. l. iudiciũ soluitur. ff. de iudi. c. pastoralis. ℨ. preterea de offi. dele. Et per ꝓs põt i parte limitare dictũ. c. pastoral. ℣. itẽ cũ totũ. Cõtrarium decidit q: fit contra ꝓuilegium cõcessum ab imperatore omnib⁹ clericis vt in auc. statuimus. C. de epis. z cle. probatur in. c. ij. de except. lib. vi. nõ enim hic leditur dũtaxat particularis prelat⁹. immo tota ecclesia vniuersalis z eius libertas. sicut z quando vnus clericus cõuenitur coram iudice layco fit i iuria toti ordini clericali: vt i. c. inolita z. c. placuit. xi. q. i. c. fi diligenti de foro cõpetenti. Idem dicit si ab vna ecclesia particulari exiguntur collecte per laycos nã tunc violatur libertas ecclesiastica de quo in. c. nõ min⁹ z in. c. aduersus de imu. eccle. Et sub-

dit q fit cõtra libertatez ecclesie qñ cũqz tollatur vel diminuatur libertas eius ẽt si fit ecclesia pticularis. alle. c. i. de imu. eccle. lib. vi. i. ꝟ. ledere vel diminuere. Et ꝓcedit qñ ista libertas ñ est huiꝰ ecclesie particularis sed est generalis aliaz ecclesiaz ꝛ iõ dicit q turbans iurisditionem in vniꝰ ordinarij ecclesia turbat libertatẽ ecclesie ꝛ dr facere iniuriam ecclesie vniuersali. c. qm̃ de imu. ec. lib. vi. ꝛ refert qõz que fuit in cõtingentia facti. Cõitas terre prati in tuscia fecit statutum q null⁹ presumeret allegare q prepositus ecclesie pratensis nõ hẽat quasi iurisditionẽ epãlẽ i loco dubitatũ fuit an esset tale statutũ cõtra libertatẽ ecclesie videbaꝫ q nõ imo potius fauebat ecclesie pratẽsi Jriũ decidit ꝛ dicit ita cõsuluisse lapũ nã per tale statutũ tenebaꝫ libertas episcopi diocesani q inspũali iurisditione fundat intentionẽ suam de iure cõi in tota dioceſi. c. i. de offõ ordi. c. cũ eps. e. ti. li. vi. Jta q nullus inferior epo hr iurisditionem in loco seu in tota dioceſi. c. prelatis. xxv. di. ꝛ dicit esse casum. in. c. qm̃ de imu. eccle. ꝛ in. c. fi. de re. eccle. nõ alie. est enim violatio libertatis ecclesiastice si layci dispo nunt p modũ auctoritatis in aliquo de rebꝰ ecclesie: vt in. c. eccle sia sancte marie de cõstitu. ꝛ. c. bene qdem. xcvi. dist. subdit ẽt ibi d. car. qd si ecclesie pticulari vel alicui spãli ordini cõpetat aliqõ particulare ꝓuilegiũ ꝛ illud violeꝫ ponit exẽplũ i ordine cisterciensem ad rñdendũ coram se p rescriptum nõ faciens mentionez de illo ordine: an faciat cõtra libertatem ecclesiasticam concludit q nõ per doctrinã Jnn. in. d. c. nouerint. Opz tñ q hoc cãu citatus alleget suũ priuilegium. ꝛ iõ cõcludit. d. car. ibi q statutum dr fieri cõtra libertatem ecclesie qñcũqz violatur priuilegium cõcessum sup generali libertate ecclesie ꝛ h̃ siue violeꝫ quo ad oẽs ecclesias siue clericos siue quo ad vnam ecclesiam vel clericum qz oẽs ecclesie sunt vna ecclesia: vt in. c. loquiꝫ. xxiij. q. i. de sum. tri. c. i. ꝟ. vna cle. i. ꝟ. adhec de excesꝫ. pla. cle. i. de sen. excõ. secus de libertate pticularis ecclesie. i. nõ cõpetenti ecclesie generali. ꝛ hec dicit eẽ ꝓpetua no. qz per neminem ita bñ tacta Bal. no. in d. auẽ. statuim⁹ transit cũ dcõ Jnn. in. d. c. nouerint. Faciat pro dcõ bar. c. grauẽ de sen. excõ. cõiuncto. d. c. nouerint vbi formaliter ꝓbatur dictũ bar. facit ẽt. c. i. de priuilegijs li. vi. vbi dr fieri contra libertatem ecclesie vbi violatur priuilegium exemptionis ecclesie modo apparet ex istis dictis qñ statutũ dr fieri contra libertatem ecclesiasticam. Restat ergo videre pro clarissima decisione huiꝰ cõsultationis si ciuitas p statuta sua referãt audaciam ꝛ temeritatem litigantiuz in causis matrimonialibus qui sũt subditi ipius statuẽtis dicanꝫ ipedire iurisditionem epi ꝛ per consequens dicãtur ipedire ecclesiasticã libertatem. Et certe mihi vr dicẽdũ q ñ et añ oĩa ꝑmitto calũnioſos eẽ exoſos legibus positiuis ꝛ diuinis: vt in cle. vt calũnijs de re iudi. c. calũniã de pen. nõ enim est indulgendũ malicijs hoĩuz. l. in fundo. ff. de rei. ven. c. vt circa de elec. lib. vi. c. ſedes de reſcrip. c. ſignificante qui ma. accu. poſ. facit glo. in ꝟ. maligantiuz in. c. cupientes de elec. ꝛ q pulcre voluit Jnn. in. c. i. de offi. vica. vbi dixit q libell⁹ calũnioſus ẽ per iudicem reiciendus. Et iõ dicim⁹ q continuus litigator qz pſũiꝫ calũnioſus est repellẽdus a iudicio tãq̃ nõ dicaꝫ ꝓsona legitima: vt ex ter. in. c. ſuſpecto ꝛ. c. nullus. iij. q. v. ꝛ ẽt faciat q no. gl. ĩ. l. vbi pactũ. C. ō transſ. Premitto ẽt q expedit rei pub. lites dirimere: vt. l. qdã extimauerũt. ff. ſi cer. pe. l. i. ꝟ. ꝛ poſt operis. ff. de ope. no. nun. l. ꝓperandũ. C. de iudi. c. finẽ litib⁹ ō dolo ꝛ contu. ꝛ p ꝙs expedit rei pub. lites nõ ſuſcitare ꝛ cõpellere calũnias cotidie excogitãtes lites quinimo dicit glo. multum singu. in. c. placuit. xc. di. q in tantũ iura abhorẽt lites q epus põt cõpellere laycos per ſenſurã eccleſiaſticam qui diu litigarunt coram iudice layco vt redducãtur ad cõcordiã ꝛ ſic odio litiũ põt iudex eccleſiaſticꝰ apponere manus ad ꝓsonas ſibi nõ ſubiectas. Premitto q vbi ex eodẽ crimĩe offendiꝫ iudex eccleſiaſticꝰ ꝛ iudex laycus tũc vterqz iudex põt illũ punire: vñ bal. in. l. cõtos populos. C. de ſum. tri. in verſi. modo circa h̃ incidit talis queſtio quidam commiſit ꝙn ceſtum conſanguinea ꝛ nupta quod crimen partinet ad eccleſiam ſaltem quo ad eccleſiaſticam penam vt plene per eundem bal. in auẽ. clericus. C. de op. ꝛ cler. Modo epiſcopus ꝙdẽnauit iſtum ad penam ꝑpetui carceris poteſtas vult eũ ō capitare vtrũ poſſit. arguit ibi bal. q põt. Sed nõ ō cedit ex eo qz tũc pendebat de facto. Sed idẽ bal. in. l. placet. C. de ſac. ſan. eccle. decidit q põt vterqz iudex apponere penã ꝛ ſic pena tẽporalis nõ tollit penã ſpũalem nec. c. cõtra penã ſpũalis tollit tẽporalem ꝛ rñdet ibi ad. l. ſenatus conſuit. ff. de accu. Jdẽ voluit bal. in. l. officiales. C. de epiſ. ꝛ cle. ꝛ idem voluit lapus abbas in. c. i. ō vſur. vbi dixit q licet iudex eccleſiaſticus puniat vſurarium tamen iudex laycus poterit etiam eũ punire ſequitur ibi d. dñicus. ꝛ iõ dixit Ja. bu. in. d. l. placet. C. de ſac. ſan. eccle. q ſi qs violauit priuilegia eccleſie poterit puniri a iudice eccleſiaſtico ꝛ a iudice layco ꝛ faciat q voluit Ange. in rub. l. ſi vacantia. C. de bonis vacan. li. x. de illo qui pro eodem delicto fuit punitus eugubij ꝛ peruſij. Nõ erit mirañ ergo nec alienuz a iure q p eodẽ delicto ciuitas puniat ſuũ ciuẽ ꝛ ẽt epiſcopus illum puniat ꝙ eodem delicto ꝛ ſic de iure poterit ciuitas punire per calũniam litigantem in cauſa matrimoniali ꝛ etiam eũ poterit punire epiſcopus ꝛ licet tã matrimõialis ſit eccleſiaſtica ꝛ ſpũalis: vt in cle. diſpendioſam de iudi. ꝛ. c. lator ꝛ. c. conſanguinei de re iudi. ꝓnũeratur enim inter ſacramẽta matri. vt dixit gl. ſoleñiter i. c. veniens de tranſac. Premitto etiam q leges facte ſunt vt humana coertiatur audacia: vt est tex. in. c. facte. iiij. diſti. ꝛ ibi dicit dñicus per illum tex. q iniquum est ſtatutuz venetorum quo cauetur q clericus repertus ō nocte ſi occidatur homicida ſoluat v. ſolidos qz tale ſtatutum est iniquum ꝛ per illud paratur via homicidio debet enim apponi nõ cõtemptibilis ſed cõdigna delicto ad hoc vt homines coerceantur a dicto vt voluit tex. in. d. c. facte ſunt leges. ideo ex ipoſitione pena arguim⁹ quale fuerit delictum: vt in. c. nõ afferam⁹. xxiij. q. i. faciat tex. in. l. reſpiciendum. ff. de penis vbi tex. dicit iudicantis est reſpicieẽte ne quid durius aut remiſſius conſtituatur q̃ cauſa depoſcit nõ enim seueritatis aut clementia gloria est affectanda ſed perpenſo iudicio ꝓut vna queqz res expoſtulat ſtatuendum est. Unde in caſu noſtro ſi iſtud frequentatur in ciuitate q per calũniã multi ſunt audaces ipetere ꝛ moleſtare i iudicijs hõeſtas feminas afferẽdo eas ſibi vxores merito erit propter iſtam frequentiaz ꝛ cotidianaz calũniam in ponenda pena ſeuerior: frequentia eniz delinquendũ facit delictũ eẽ grauius: vt. l. iij. ad fi. C. ō. epiſ. audiẽtia q p omnis in. c. at ſi clerici de iudi. Dignum ergo fuit ad refrenandam iſtam audaciam calũniantiũ frequentem ꝛ quotidianam excogitaretur pena grauio: q̃ ponebatur ex diſpoſitione iuris cõmunis: quia i hoc facte ſunt leges vt humana coherceatur audacia vt in. d. c. facte ſunt leges. Fuit ergo iuſtiſſima de cauſa mota ciuitas ad ſic ſtatuendum ad refrenandum hmõi frequentem calũniam. Premitto etiam q layci hñt interditionem in cauſis eccleſiaſtis quo ad certos caſus ſpãles tex. eſt in. c. principes ſecuſi. xxiij. q. v. ꝛ ibi gl. dicit q vbicũqz poteſtas eccleſiaſtica õdicit mõi caſu noſtro poteſtas eccleſiaſtica nõ cõpellit nec refrenat illã frequentiam ꝛ cotidianam calũniam. ergo ſequitur q nõ eſt abſurdum imo eſt legi canonice conſonũ q poteſtas laycus circa ſubditos ſuos poſſit ſe impedire iſtis mõdis ꝑmiſſis. Capio iſtam cõem ꝛ eam fundo h̃ modo: iſtud ſtatutum factum a ciuitate ex perſona eorum ſtatuentium hz eniz ciuitas poteſtatem ꝛ iuriſditionem ſupra ſubditos ſibi ergo ſequiꝫ q hz poteſtatem cõdendi ſtatutuz ligans ipſos ſuos ſubditos iſta eniz conſequentia eſt iuri conſona: quia iuriſditio ꝛ poteſtas ſtatuendi ſtant ſimꝫ vt patet per diffinitionem azonis ꝛ Accu. cũ diffiniũt quid ſit iuriſditionem: vt in. l. i. per glo. ff. de iuriſ. om. iudi. ꝛ per Jnn. in. c. cuz acceſſiſſent. de conſtitu. ꝛ per bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ꝛ iure. ꝛ per bal. in auẽ. quibuſcunqz modis. C. de ſa. ſan. eccle. ergo ex hoc capite principaliter ex parte cõitatis iſtud ſtatutum valet ꝛ tenet quia potuit ciuitas huius ſtatutum facere. Secũdo arguitur ex parte ipſorũ ſubditorũ tenentur enim parere ꝛ obedire ſuo ſuperiori ꝛ lege ſue. l. i. ꝛ. l. iij. de leg. l. ſi. ff. de decre. ab ordi. facien. ergo ſequitur q tales ſubditi tenentur parere huic cõſtitutioni municipali ꝛ ſic ſubſtentatur iſtud ſtatutum ex perſona eorum quibus ipponitur quia ſubditi ſunt. Tertio iſtud ſtatutum ſubſtentatur ex cã ꝛ ratione naz cã ꝛ rõ ipſius ſtatuti iuſtificat ipſum ſtatutum ꝛ reddit ipſum rationabile. ꝛ ideo iuriſconſulti quaſi de quolibet edicto pretorũ rationem reddiderunt ſed in caſu huius ſtatuti optima ratio redditur quia emanauit ad refrenandas ꝛ cõpeſcendas calũnias laycorum ipetentium honeſtas mulieres ex cauſa matrimonij ꝛ quia cuz ſucumbebant in cauſa calũnia eorum ſepenumero remanebat in punita ꝛ ſi puniebatur nõ puniebaꝫ pena cõdigna. ideo optima ꝛ ſancta fuit prouiſio prouidere p ſtatutum populi aduerſus huiuſmodi ca/

lũnias quas omnia iura puniũt ꝛ detestantur: vt in.d.cle.vt calũnijs ꝛ in iuribus superius allegatis. nam fraudibus ꝛ calũnijs obuiare publica similiter ꝛ priuata nobis suadet rõ. l. si libertus ff. de iure pa. ergo sequitur ꝙ potuit ciuitas hmõi statutum facere. Quarto istud etiaꝫ ostendit ꝫ modo paria sunt aliquid fieri in loco aut in eius subditos arguendo de loco ad personas ꝙ argu. est licitum ista enim sunt similia locus tp̃us ꝛ persona. ꝛ sepe venuo ad aliud in fertur arguendo. l. nimium. ff. si cer. pe. l. qui plures. ff. de vul. ꝛ pupil. l. miles ita. §. ꝛ qꝛ diximus. ff. de testa. mili. Sed dariſſimum est ꝙ in loco meo possum facere ꝙ volo personaliter vt mihi ꝓsim lꝫ alijs in cõsequentiã noceatur: vt ff. de dan. infec. l. ꝓculus. Si aut mihi nõ ꝓdesset ꝛ obesset alteri illud facere nequeo. l. ij. §. idꝫ varus. ff. de aq̃ plu. ar. ꝙ ergo est in loco idꝫ ẽ in personis vt possit ciuitas legem sue rei imponere vtilꝫ. Vñ posito nõ tãtũ ꝓcesso ꝙ iureiurãdo eꝑ kipediretur ex eo qꝛ nõ ita facile calũnioſi ꝛ temerarij prũperent ad molestandas mulieres honestas in cã matrimoniali qꝛ timerẽt ne calũnia eorum detecta punirent tñ ciuitas ꝫ facit principaliter ꝓpter publicam vtilitatem lꝫ in cõsequentiam noceat iurisditioni oñi epi in causis matrimonialibus cause enim matrimõiales sũt decidende per episcopos spectat enim earum cognitio ad eꝑs c. cãm matrimonij. ꝛ. c. cãmqꝫ de offi. dele. ꝛ in. c. i. in. v. qui statuta canonũ nõ ignoret de cõsangui. ꝛ affini. Tñ ꝫ nõ fecit ciuitas ad ipediendam iurisditiõem oñi episcopi sed fecit ꝓpter vtilitatem publicam ꝓncipl̃r. Jõ primis i rebus attẽdetur iste fauor vt dixit glo. in. l. venia. C. de in ius vocan. ꝛ in. c. si ꝓpter tua debita de rescrip. lib. vi. ꝛ in. c. sciãt ꝙcti. de elec. eo. li. nõ ergo debꝫ attendi ꝙ venit in cõsequentiam. l. i. ad. fi. l. dicem⁹. ff. de aucto. tuto. cũ simi. vñ omnis ratio presumende fraudis in casu nostro nõ enim fraudem vꝫ cõmittere qui ad publicam vtilitatem ꝓuisionem suam dirigit: nõ enim est minoris fraudis ratio reipublice ꝙ sit ratio ciuitatis: vt. l. fi. C. de sa. san. eccle. vnde cũ istud statutum dirigatur ad subditos laycos ipsius ciuitatis ꝛ ad fauorẽ ipsius ciuitatis potest dici quid hec aqua in suo sinu oritur ꝛ in suis subditis potuit enim ciuitas suos subditos suis constitutionibus municipalibus ligare cuꝫ nõ tendant hui⁹ statuta ꝓncipl̃r inderogationem ecclesie libertatis. Quod oñditur nam ratiõe publice vtilitatis ecclesiastice ẽt persone legibus opprimuntur: vt. l. nemine ꝛ. l. ad instructionẽ. C. de sa. san. eccle. ꝛ ratio est qꝛ de facili diuini numinis vẽia ꝑploratur ex quo iudicioruꝫ salus ꝓcurat. l. prouinciarum. C. de fer. ob. publicã: ergo vtilitatem vt subditorum refrenetur calũnia poterit ciuitas hoc statutum facere vnde istud statutum nõ est contra ꝓuilegia indulta ecclesie vniuersali appel. aut imperatore vel a quouis alio. imo est cõforme iuri canonico vt calũnia puniat: vt in. c. calũniam de pen. post enim episcopus nõ aliter punit tales calũnioſos potuit ciuitas eos sucumbentes calũnioſe punire tãq̃ suos subditos. Faciat ad hoc glo. in. d. c. principes seculi. Et si dicat ꝙ vbicunqꝫ turbatur iure dictio epi dicitur agi contra ecclesiasticaꝫ liber. vt dicebat. d. car. in. d. c. perpendimus ꝛ consuluit lapus vt retuli superius ad hoc rñdeo primo lapus consuluit qñ laycus per suam constitutionem conferebat iurisditionem q̃si episcopalem archipresbytero ꝛ sic auferebat iurisditõeꝫ epo ꝙ cõferebat archipresbytero vel saltim accumulatiue disponebat cõferendo iurisditionem spiritualem quo casu laycus nullo mõ potuit hoc facere nõ enĩ potest laycus spũalia disponere. c. decernimus ꝛ. c. q̃to de iudicijs nulla enĩꝫ põt laycalis siue sit imperialis siue sit cõsuetudinaria potest preiudicare canoni. c. clerici de iudi. Sed in casu hui⁹ statuti nõ tollitur iurisdictio episcopo ꝛ confertur alteri seu istud statutum nõ cõfert iurisditionem in causis matrimonialibus alteri q̃ epi scopo sed solum punit extra ordinem calũnioſe impetentes mulieres honestas in vxores ideo ꝫ istud statutuꝫ nõ reddat clericos timidiores quo casu esset contra ecclesiasticã libertatis nec tollat priuilegium concessuꝫ ecclesie vniuersali nec est fundatum sub iniqua ratione ꝛ solũ ꝛ dumtaxat disponat super subditis ipsius statuentis sequitur ꝙ tale statutum valeat ꝛ teneat. Preterea allego optimum simile in isto pũcto ꝙ voluit Bal. in. l. omnem. C. ad tertu. vbi allegat. illud ꝙ disputat Jo. an. in. c. statutum de here. lib. vi. in nouella an valeat statutum ciuitatis puniens contrahentes matrimonium cum filiofa. sine cõsensu pris ꝛ finaliter concludit Jo. an. ꝙ nõ valet tale statutum ꝙ matrimonium ꝛ dependentia ab eo sunt ecclesiastici fori vñ si agit ad penam episcopus potest inhibere ne petatur pena q̃ determinationẽ dixit ibi bal. nõ veram qꝛ cõtrahere sine ꝓsensu pris est ꝫ bonos mores hominũ ꝛ maxime prudencium ꝛ inducit odium capitale. l. iij. §. si emancipatis. ff. de cõtra tabu. ꝛ iõ dicit bal. ibi valere statutum nõ quia ũmutat substantiam matrimonij boc eniꝫ nõ potest facere nisi papa sed quia punit malos mores ꝛ in republica facinora seminãtes. ꝛ ideo. d. pe. de ancha. cõsilio. xx. consuluit in tali statuto ꝙ similiter contraxit cũ indigno ꝙ tale statutum valet ꝛ tenet ꝛ facit ꝙ voluit bal. in. c. clerici de iudi. ꝛ. d. Bas. de cal. in. c. ij. declan. de spon. Modo ipropsito nostro si valet statutum ꝙ filia nõ possit contrahere matrimonium sine consensu patris multofortius valebit statutũ ꝙ calũnioſe ipetens mulierem honestam in vxorez ꝛ sucũbentes puniatur extraordinem cum nõ agatur de ãnullando matrimonium nec õ derogando iurisditioni episcooali ergo tale statutum nõ ipedit libertatem ecclesiasticam. Et ex predictis resultat conclusio verissima ꝙ do. episcopus nõ potest opponere õ nullitate talis statuti tãq̃ sit contra libertatem ecclesiasticam ꝛ sic ifauorem ciuitatis sit statuentis ita concludo laus deo clementissimo. do. Andreas barbatia sciculus.

Casus consilij. xxxij.

Utrum in priuilegijs seu gratijs verba narratiua. Et referentia ꝓbẽt. Et de significatiõe dictiõis sicut ꝛ put ꝛ similibus. Et de potestate imꝑatoris vbiqꝫ locoruꝫ. Et an imꝑsitio gabellaruꝫ cõnumeretur inter regalia. Et etiã de aucte epi circa datia ꝛ gabellas. Et an ꝛ quanto tempore ꝑscribatur ꝓtra imꝑatorem vel inferiores eius in regalibus. Et an ꝛ qñ ciuitas subiecta imꝑatori possit ei ꝓiudicare paciscendo vel cõtrahendo ꝛ maxime oi epi scopo loci.

Lud. Afferaꝫ in mediũ qõ bellissime scripsit doctus ille plato lib. i. thymei i minimis quoqꝫ rebus diuinũ õbem⁹ auxiliũ iplorare. ideo oipotentis ꝛ imortalis dei oi in vocato ꝑsidio. Ulso pũcto ꝛ facti cõtigẽtia sũmis vigilijs ꝛ cogitatiõe ꝓpẽsis. Bu bitatio ista hec ẽ an eꝑs possit ꝓhibere ne rectores ciuitatis gabellã aut datia ꝫponãt ciuib⁹ seu plebi eiusdẽ ciuitatis circũscripto ꝫsensu pris epi ꝛ ꝓ pte oñi epi ꝓducit que dã littera i qua rectores dicte ciuitatis augustẽsis i qua dꝫ ꝙ cõsules dicte ciuitatis ꝫfitent ꝙ ad suas ꝑces ꝛ cõsolationẽ dcẽ ciuitatis eꝑs cũ ꝫsilio ꝛ fauore sui capituli fecit eis gr̃aꝫ ꝙ possint capeꝛ vnũ tholomũ ad omẽs portas ciuitatis vsũ ad certũ festũ ꝓxime futuꝝ ꝛ postea ꝓ q̃tuoꝛ ãnos cũ illa ꝫsuetudie sicut cũ ꝑdecessorib⁹ suis acceptũ ẽ ꝛ obligarunt se nõ posse recipe aliqõ tholomeũ abipo epo nec a suo capitulo nec ab eoꝛ familiarib⁹ ꝛ hãc lr̃aꝫ scripserũt vt firmũ sit ne tradat obliuiõi ꝫ gratioſũ bñs ciũ ꝛ ad õclarationẽ hui⁹ lr̃e dũ dicit nobis illã gr̃aꝫ fecit qd ipor tãt illa ꝟba qꝛ tex. i. l. paul⁹. §. paul⁹ rñdit. ff. de fidei. lib. imo eiꝫ gratias tibi reddet fili⁹ me⁹ vbi illa ꝟba videt iportare liberatõeꝫ a seruitute ꝛ ibi ange. dixit ꝓ illũ tex. ꝙ si imꝑatoꝛ mittit suos oratores ꝛ mãdat eis qõ reddãt gr̃as ciuitati ꝓ meritis ꝛ seruitijs factis sue maiestati ꝙ illi oratores ꝑs facere illã exẽptã ita ibi pulchre dixit ang. ꝛ bal. i titu. de pace ꝫstan. i. ij. col. sup tex. ibi. i plenitudinẽ gr̃e nr̃e recepim⁹ colligit ꝙ ille dꝫ receptus ad plenitudinẽ gratie cui remittit culpe ꝛ recipit ad fauores ꝛ tex. i. l. i. §. fi. ff. de q̃sti. vbi tex. dicit decreti gr̃aꝫ tibi faciet bar. ibi dicit ꝙ qñ supioꝛ dicit faciam⁹ tibi gr̃aꝫ ꝙ tũc vꝫ restituere ꝛ idulgere ꝛ idẽ dixit in. l. fi. ff. de sen. paſ. ꝛ i. l. fi. C. de sen. paſ. aliter tñ tꝫ cy. quẽ segt saly. i. d. l. fi. C. õ sen. paſ. Faciat ꝙ voluit bal. i. c. i. §. hec sacramenta õ pace. iur. fir. vbi dicit ꝙ qñ qs facit illud ad ꝙ tenet rõe nãli dꝫ facet gr̃aꝫ. Faciat ꝙ no. do. car. i. c. i. õ cõmoda. mõ i ista lr̃a dꝫ vobis illã gr̃aꝫ fecit istud ꝟbũ gr̃a õclarat ex ꝟbis sequentib⁹ dñ dixit ꝙ nos vnũ tholomũ accipe õbem⁹ q̃si vellit ꝙ ciuitati ꝫ nõ licebat. iõ gr̃aꝫ ciuitati fecit eꝑs ꝙ exigere posset vnũ tholomũ ꝛ ista gr̃a fuit ꝫcessa limitate qꝛ vsqꝫ ad festum sancti georgij ꝛ postea ꝓ q̃tuoꝛ ãnos ergo segt ꝙ exclusis q̃tuoꝛ annis post illud festũ isti rectores nõ potuerũt exigere vnuꝫ tholomũ qꝛ limitata gr̃a limitatuꝫ parit effectũ. l. age. cũ gemeniano

C.de tran.l.in agris.ff.de acq.re.do.cū si. Ergo illa gra expirauit finito illo tpe. Bt postea i illa lra i illa ꝙsuetudie sit cū pdecessorib⁹ suis acceptū ē q̄ ꝟba videnᵗ iferre q̄ a pdecessorib⁹ epi ciuitas hūit illā gras exigēdi collectas: ergo seqᵗ q̄ ex fortificareᵗ ius dñi epi q̄ ciuitas istud ius iponēdi gabellā ⁊ exigēdi hūit ab epis augustēsib⁹ ⁊ p ꝙs iure ꝓprio sibi nō vēdicāt ius iponēdi dcās gabellas istud vī ꝓma facie iportare ꝟba illi⁹ lre: vñ videnᵗ ex istis ꝟbis ꝙfiteri rectores dcē ciuitatis q̄ epo ⁊ suis pdecessoribus ꝙpetebat istud ius iponēdi gabellā ⁊ datia. Ergo seqᵗ q̄ eis nō ꝙpetit istud ius iponendi istas gabellas nisi cū ꝙsensu.d.epi. Sz certe ista nō obstant q⁹ cauz nr̄m nō recte attingūt iō illis nō obstantib⁹. Triuz puto eē ꝟius ō iure q̄ oñdo adoculū ℔ mō in dcā lra dr̄ i illa ꝙsuetudine sicut cū pdecessoribus suis acceptū fuit vbicūqz aligd ꝙcedit ad istar alteri⁹ ē necessariū ꝓus liquere ō illo alio ad cuius instar illō ꝓuilegiū emanauit aᵗ nūq̄ statur referrēti nisi ꝓus ꝙstet ō eo ad qō fit relatio ista ē elegās decisio Inn. in.c.iter dilectos de fide istru.i additiōe q̄ cōiter nō repit ēt retulit archi.i.c.si papa ō ꝓuile.lib.vi.⁊ seqᵗ do. Pe.de ancha.i.d.c.si papa.do.Anto.⁊ cōiter alij scribētes i.d.c.iter dilectos dicit ibi Inn.q̄ si papa i suo ꝓuilegio dicit eximim⁹ oēs nr̄as ecclias q̄ p nos sumpserūt regulā sancti Augustini q̄s his durim⁹ vocabulis exꝓmendas q̄ illa ꝟba sūt narratiua.iij.q.vi.c.℔ qppe.iō ex ecclijs hic exꝓssis nulla ꝓbaᵗ exempta nisi ꝓbeᵗ q̄ p eos assūpserit regulā sācti Augustini ⁊ ēt i dicta addi. dixit Inn.q̄ meliora sūt ꝓuilegia ꝙfirmatoria q̄ illa q̄ ꝙcedūt ad instar ꝓ quo dicto ē cāus i.l.i testō lagrāde.ff.ō cō.⁊ ō.quē alle.ꝓ fin.bal.i.c.i.i ti.quare dñs feu.ꝓprie ꝓue.⁊ i.l.oia ꝓuilegia.C.de epis.⁊ cler. ⁊ ℔ voluit spec.i ti.de instru.edic.§.nūc aūt i ꝓma col.facit glo. solē.i.l.admonēdū.ff.de iureiur.⁊ q̄ voluit Bal.in auē.si qs in aliquo ⁊ in.l.edita.C.ō edē. vbi logᵗ ō dictiōe sicut ⁊ ꝓut ita dicūt doctores ꝓfacti post Inn.in loco ꝓfacto. Modo i casu nr̄o dr̄ i illa ꝙsuetudie sic cū pdecessorib⁹ suis acceptū ē. Modo ista sūt ꝟba similitudinaria nisi ergo appeat ō illa ꝙsuetudie qua cōsueuerūt accipe a pdecessorib⁹ epi ista lra nō ꝓbat q̄ ciuitas cōsueuit accipere licentiā iponēdi gabellā a pdecessorib⁹ dicti epi vñ vidi dubitari.i qbusdam ꝓuilegijs idultis eccie ferrariēsi a qbusdam romanis pontificib⁹ i qbus dicebaᵗ q̄ in certis capellis capitulū exerceret iurisditionē sic̄ exꝑecuerūt eoz pdecessores fuit dubitatuz ō iurib⁹ illius ꝓuilegij ꝙsului tūc q̄ oportebat ꝙstare añ oia q̄ iurisditionem ꝙsueuerūt exercere eoz pdecessores ⁊ si nō poterat ꝓbari tūc illud ꝓuilegiū seruiebat eccie ferrariensis ō vēto.valle. Inn.i.d.c.inter dilectos ⁊ arch.in.d.c.si papa ⁊ bal. i.d.l.edita ō illa dictō sic̄ ⁊ alia iura superi⁹ allegata ⁊ ita obtinui in magno ꝙflictu allegationū. Modo i casu nostro dr̄ i illa ꝙsuetudine sic̄ cū pdecessoribus acceptū ē nisi ꝓbeᵗ ꝙsuetudo ⁊ forma sicut acceptū fuit a pdecessorib⁹ epi ista lra ꝓmo nō ꝓbat q̄ apdecessorib⁹ suis ꝙsueuerūt accipe grām iponendi gabellam. Nec ēt ꝓbat q̄ iste epus qui pro illo tpe fuerat hꝫet istam auctem ꝙcedendi talē grām accipiendi q⁹ cū se refrrat ad suos pdecessores sequit q̄ elapso sancti georgij festo nisi ꝓbeᵗ qualiter cō sueuit accipi a suis pdecessoribus nullo mō fundari intentio dñi epi. Et p ꝙs ista lra paz ꝓderit pr̄nitati dñi epi. Quinimo si matre ꝙsideret.d.iudicās vī q̄ illa lra nō sit vera imo mēdaz aut p iniquitatē fabricata vel vt rectius dixerim falsa ex eo: q⁹ ciuitas ꝓducit q̄dā lraz regis Sigismūdi p ipmmet epz ipetratā i qua d.epus p se ⁊ suo clero ipetrauit exēptionē a soluendis gabellis ⁊ vectigalib⁹ defructib⁹ ⁊ ꝓuentib⁹ suorū bñficiorū ab ipo rege. Modo i ꝓposito nr̄o si epus hēbat potestatē iponēdi ⁊ ꝙsentiēdi circa ipositiones dictaz gabellaz ad portas ciuitatis sequit nō esse ꝟisimilie q̄ vna cū capitulo iperrasset illā lraz exemptionis a rege q⁹ nō ē ꝓsumptio q̄ voluerint renunciare iuri suo.c.sup ℔ renun.l.cū ō idebito.ff.de ꝓba.maxime i dñis clericis i qb⁹ cessat ꝓsūptio liberalitatis vt dixit pulcherim⁹ tex.i.c.diachōi.xciij. di.⁊ est diligēter ꝙsiderādū q̄ dicta lra fuit ipretata ꝓ epo ⁊ pro clero vñ nō erat ꝟisimile q̄ epus habuisset istā potestatē iponēdi gabellas aut ꝙsentiēde vt ponereᵗ q⁹ si sic claz ē q̄ ꝙsentiendo ciuitati vt ponāt dictas gabellas ad portas videbaᵗ nō icludere se ad illā ipositōez gabelle soluēde: q⁹ i generali sermone vī excluſa ꝓsona loquētis: vt i.l.iquisitio.C.ō solu.c.petitio de iurere. vñ nō vī mādasse illis ciuib⁹ vt iponat illas gabellas ꝙtra se ⁊ suos arg.ei⁹ q̄ dixit esayas nūqd gloriabiᵗ securis ꝙtra dñm se-

cantem.xxi.di.c.iferior. Vñ nō poterāt illi ciues icludere epz ad soluēdas gabellas q⁹ videbaᵗ excluſus facit i simili.l.humanitatis.C.de excu.tu.vbi qs nō ꝙpellit accipere tutellā se i illa opz ex periri ꝙtra suos cōiunctos faē.l.petitionē.C.de aduo.diuer.iu. vbi qs nō cogit accipere ad vocationē ꝺ se ⁊ suos vt voluit zenelin⁹ i cle.i.de iureiur.q̄ iurās defendere aliquē ꝙtra omnes homines mundi nō venit ipe nec sui ⁊ voluit bal.⁊ saly.in.l.cuz accutissimi.C.de fideicō.⁊ idē saly.in.l.pses.C.de serui.⁊ aqua ⁊ bal.i.c.i.ō no.fo⁹.fide.⁊ habeᵗ p gl.c.i.ō forma.xxij.q.v. Modō epus nō poterat cōpelli p ipaz ciuitatē ad solutionē gabelle: q⁹ ciuitas nō poterat vti illa ipositiōe ꝙtra epm a quo habuerat potestatem iponendi ⁊ ℔ erat ex disositiōe iuris cōis p iura superius allegata ⁊ multo fortis i cāu nr̄o ex eo q⁹ epus ꝙāliter se exemerat.⁊ sic ꝙcurrebat,puisio legis ⁊ ꝙālis puisio bois quo casu dis positio ē forcio⁹.c.i.de treu.⁊ pace.in auē.itaqz.C.cōmu.ō suc. Modō ista sūt ꝟissima ⁊ nota quilibz doctor.i iure viro. Ad qd ergo epus iste ipetrauit illā exemptōez certe ego nescio videᵗ nisi q⁹ ꝟitas erat q̄ nullā potestatē epus hēbat circa iponēdas gabellas ⁊ pp ℔ ipetrauit illā lraz exemptiōis ⁊ p ꝙs illa lra ē falsa q⁹ nō ꝑt dari bona aut ꝟisimilis rō q̄lr ipetrauerit epus lraz exēptōis a rege postq̄ erat exēptus tā ex iuris disositione q̄ ex cōuentiōe ⁊ puisione bois q⁹ ex illo pacto facit.l.i.C.de thesaur.illud eni q̄ a iure cōi ꝙpetit frustra pcibus iplorat. Et ex ℔ illa lra reddit falsa debent eiz sermōes nr̄i adaptari reb⁹ sensatis ⁊ itellectu frutentib⁹.l.si ita qs i ꝟ.q̄ nemo san⁹ loqreᵗ.ff.ō eunc.bāl.i.l.i.C.ō serui.fugi.⁊ i rub.C.ō ꝓba.vbi ad ℔ alle.aristotilē ⁊ aueroym.⁊ sic null⁹ sani capitis diceret Triū. Ex ℔ ergo illa lra reddit falsa. Aut si volum⁹ dicere q̄ illa lra sit vera q̄ nullomō ē dicēdū p supradicta nichilominus p istā ipetratiōez vī renūciasse viri sibi cō petenti icōsentiēdo vt p ciues iponaᵗ gabella vñ ista nō cōpacunᵗ adinuicē vz q̄ ipe hēat ius iponēdi ⁊ ius ꝙsenciēdi vt ipōatur gabella a qua gabella ē exēpt⁹ ⁊ q̄ ipetret exemptiōez a gabellis ꝓ se ⁊ clero suo nō eiz pñt stare simul duo Tria i eodē subiecto q̄ vnū ē ꝙtra dictorū alteri⁹ eoipo q̄ ipetrauit istā lraz a rege cecidit a iure si q̄ hēbat ⁊ p ꝙs nō pōt ptendere ius ꝙsenciēdi ipositōi dictaz gabellaz. Faciat q̄ voluit bal.i.l.ij.C.ō iure. domi.impe.vbi p actū scōz i cōpatibilē. ꝓmo quis vī renunciare ꝓmo q̄ ℔m bal.facit cōtra ipetrātes beneficiū vt p actū icōpatibilez videaᵗ renūciasse ꝓmo iuri ipetrato. Faciat.c.ō multa.deben.⁊ c.dudū el.ij.de elec.cle.gratie de rescrip. Et p ꝙs angustie sūt huic dño epo vndiqz exēplo susanne quocūqz eim se uertat aut voluat icidit i angustiā. Si eiz velit ifistere ꝓme lrē i q̄ asserit se dedisse ꝙcessuz ciuib⁹ ad iponēdas gabellas oppōeᵗ sibi amice ad qd ipetrasti lras exemptiōis p te ⁊ clero tuo postq̄ tueras.d.illaz gabellaz ⁊ iuris iponendi illas gabellas posset sibi allegari illud q̄ ouidio nr̄o venit i mētem vtroqz tuo tua snia repugnat. Si ꝟo velit in fistere lrē sue ipetrate a rege eodez modo poterit sibi dici amice p hāc interpretationē tu recessisti a iure tuo si qd tibi ꝙpetebat i iure iponendi dictas gabellas aut i iure ꝙsenciēdi vt iponanᵗ. Et p ꝙs poterit dici sibi incidit isyllam cupiens euitare carubdim. Et ex ℔ capite ē iponēdā dño epo iustissimū scilentiū ⁊ p ꝙs licebit rectorib⁹ ciuitatis iponere gabellas ad portas sine ꝙsensu ⁊ auctꝫ ipius epi. Et si qspiaz dicat amice iste epus nō potuit p hāc suā interpretationē fcām a rege renunciare iuri suo q⁹ illud erat ius eccīa cui nō poterat ꝓiudicare.c. delictum persone de regu.iur.lib.vi.l.iubem⁹.C.ō sa.san.eccle. est eiz ꝓcurato⁹ bonoz epatus ⁊ nō dñs aut dilapidato⁹.c.ij.de dona.cū si.ergo nō potuit i ꝓiudiciū ecclesie renunciare iuri ꝓfacto ⁊ ad ℔ rñdeo ꝓmo q̄ dato q̄ ita esset sequereᵗ q̄ ex ista lra ipetratia nō posset ꝙsequi aliquā exemptionem p se ⁊ clero suo ⁊ istud sibi aduenireᵗ si allegaret rōem pdictaz q⁹ mereᵗ amittere grām q ꝙtra illā venit: vt.l.post legatū.§.amittere cū ibi no.per Bar.ff.de his.q.vt idig.cū.si.Scōo q̄ lz ꝓlatus sol⁹ñ possit ꝓiudicare eccīe istud est ꝟm nisi interueniāt i illo actu ꝙsensus siue capituli q⁹ tūc poterit preiudicare iuris eccīe ita dixit glo.i.d.l. iubem⁹ ⁊ i.d.c.delictū ⁊ no.i.c.cū dilectis ō ordi.cogni.⁊ in.l.si qs in tantā.C.vñ iu. Sed in ꝓposito nr̄o iteruenit ꝙsensus capituli q⁹ interpretauit p se ⁊ clero suo ⁊ ipse cū suo.c.ēt clero gaudēt cōmodo ⁊ beneficio illi⁹ lrē ⁊ sic iteruenit cōsensus capituli. Nec est curandū an iteruenīat a ꝓncipio an ex post facto exquo agit de cōsensu iuz no.p bal.in.l.fi.C.ad mace.⁊ in.l.fi.§.nece-

cessitate.C.ō bo.qꝫ lib.ꝛ ī.l.obseruare.§.pᵒ hec.ff.ō offi.p ꝓsul.
ꝛ p doctores.in.c.cū cōsuetudinis de cōsue.ꝛ ī.c.i.de rebᵒ eccle.
nō alie.lib.vi.ꝛ ī.l.si qs mihi bona.§.iussū.ff.de acq.hr̄.Et per
ꝓñs sequit qᵈ potuit ist̄o casu p̄iudicari iuri ipsi⁹ ecclesie si qᵈ ha
bebat ꝛ iueritate nullū hr̄et vt ex p̄dictis oppꝫ.Scōa ciuitas ꝛ re
ctores ciuitatis allegant se ex spāli p̄uilegio īpatoris hūisse ius ī
ponendi gabellas ꝛ ēt super ℔ allegant vsum tāti tp̄is cui⁹ nō ē
memoria in cōtrarium.Cū ergo cōcurrat p̄uilegiū impatoris vt
possit imponere gabellas pp̄ ic̄ōbentes necessitates ciuitati ꝛ p
vtilitate reipublice sustentāde sequitur qᵈ si ex priuilegio impera
toris ℔ faciunt ergo cessat ius epi si qᵈ habuisset ex eo qꝛ duo nō
p̄nt esse īsolidū dñi vniᵒ rei.l.ī cōmodato.§.si duobᵒ vehiculū.ff.
cōmoda.ergo sequit qᵈ si impatoꝛ ē dñs huiᵒ īpositiōis vt appꝫ
ex priuilegio īdulto huic ciuitati nullū ius cōpetit ep̄o ꝛ ist̄ud ē
ꝓsimilius qꝛ cū ist̄ud sit dñiuꝫ tēporale:ergo spectat ad īpatorē
q est dñs totius mūdi:vt.l.ō p̄catio.ff.ad.l.rod.ō iactu.ꝛ in.l.i.
C.de rap.virgi.ī ꝟ.nr̄i orbis.ꝛ in.l.raptores ī ꝟ.nr̄i orbis.C.de
epis.ꝛ cle.ꝛ in.l.bene azenone.C.de quadri.p̄scrip.c.oīs aīa ꝛ
c.magnū.xi.q.i.vij.q.i.c.ī apibᵒ:impat eniꝫ cesar ī vniuersa iuris
dit̄one que ascendentē videt ꝛ descendentē solem ꝛ que ex vtroqꝫ
latere id est meridie ꝛ septētrione vt ī auc̄. vt omnes obediendi
ī principi.§.ꝛ hec cōsiderantes ꝛ i oībᵒ insulis q̄ vsqꝫ ad curiā
recessus extendunt:vt in auc̄.vt eccle.roma.§.qᵈ ergo col.ij.Et
i omni terra q̄ romanoꝝ cōtinet lex ꝛ catholice ecclesie sanctio:
vt in auc̄.de nō alie circa fi.Hr̄ ēt impator ab imperio ꝓut impe
riuꝫ ē ī altissimo suo situ qᵈ est sūma potestas nullus circūscripta
limitibᵒ ꝛ tangit ī.l.impiū.ff.de iurisd.om.iudi.Ergo potius est
p̄sumendū p sacro imperio.ꝛ p ꝓñs p serenissimo imperatore qᵈ
hēat ius īponēdi istas gabellas īprefata ciuitate q̄ ep̄us ius eiꝫ
īponendi gabellas ꝛ silia ō nominabit iter regula:vt ī.c.i.ī titu.
q̄ sint regalia ī vsu feudo.Et per ꝓñs sequit magis eē p̄sumēdū
p imperatore qꝛ est iuris p̄sūptio ꝛ regulariter clerici nō hēnt ex
ercitiū iurisditiōis tp̄alis:vt no.in.c.nouit de iudicijs dictū eniꝫ
fuit petro pone gladiū ī vagina p̄hibuit xp̄s petro exercitiū iuris
ditionis tp̄alis ergo potiᵒ ius p̄sumit p impatore ꝛ iuris p̄sūp.
appellat̄ p̄batio ltīma ꝛ liquida p̄batio:vt dixit glo.q̄ reputat̄
fin.i.l.secuto:.C.ō p̄cul.tuto.ꝛ bñ fac̄ tex.cū sua glo.ī.l.i.C.de
testa.mīli.ꝛ.c.illo vos ō pigno.ꝛ.c.ad nr̄aꝫ de emptio.ꝛ ven.er
go sequit qᵈ p̄uilegiū īpatoris excludit illud ius inane qᵈ colligi
tur ex lr̄a illa ī qua ep̄s cōcessit dictis ciuibᵒ ius īponēdi gabellas
maxime cū ꝓcurrat aliud vꝫ lr̄a illa ī qua ep̄s īpetrauit exēp̄tōeꝫ
a rege de illis gabellis.Ergo sequitur qᵈ ille gabelle quo ad p̄tā
tem eas imponendi ꝛ ad ius cōsentiēdi vt īponaṫ spectat ad ip
sum impatorē ꝛ nō ad ip̄m epꝫ vñ cōcurrente p̄uilegio īpatoris
i quo cōceditur ipsis ciuibᵒ ius īponendi collectas ꝛ gabellas p
vtilitate ꝛ necessitate reipublice ꝛ cōcurente lr̄a i qua.d.ep̄s hūit
exēp̄tiōeꝫ ꝛ īdulgētiā ab ipso rege seu imperatore vt nō soluat cū
suo clero gabellas aut dacia appꝫ qᵈ nullū ius nīla facultas nulla
potestas cōpetit episcopo circa īponēdas gabellas aut circa ius
cōsenciēdi vt īponatur quīmo tota potestas spectatur ad impa
torē tū qꝛ ius cōe cōcurrit cū īpatore ꝫ ep̄ꝫ tū qꝛ cōcurrit illa lr̄a
p quā declarat̄ nullū ius cōpetere ep̄o circa dictas gabellas quia
frustra īpetrassꝫ a p̄ncipe illud qᵈ sibi de iure suo ꝓpetebat potuis
set dici sibi dñi qᵈ petis intᵉ hēs vt scribit apō senecā i tertia trage
dia ꝛ hr̄ in.l.i.C.de exe.re iudi.qs p̄fecto eēt fatuᵒ iudicās aut i
iustus rex existimatoꝛ q diceret ius cōpecijsse ipi ep̄o i dictis ga
bellis īponēdis cōsiderans qᵈ episcopus petijt exemptionē abil
lis certe nullus.Preterea cōsideret ēt.d.iudicās qꝛ cōcurit diu
turnitas tēporis cuiᵒ nō extat memoria in cōtrarium q̄ diuturni
tas data capacitate possidentis opaṫ illud qᵈ opatur priuilegiuꝫ
accusare ita p̄baṫ in.l.ī cōcedēdo.ff.de aqua plu.ar.ꝛ in.l.hoc
iure.§.ductus aque.ff.ō aqua coti.ꝛ esti.ꝛ iō pulcre dicebat bar.
in p̄ma cōsti.ff.§.fi.qᵈ lꝫ iura nō possint doceri ī ciuitatibᵒ nisi ex
p̄uilegio p̄ncipis tū ex tp̄e cuiᵒ nō existit memoria ī cōtrariū pote
runt iura doceri absqꝫ alio p̄uilegio pōit exēplū i ciuitate padua
na:ergo sequit qᵈ illud qᵈ opaṫ p̄uilegiū cesaris opatur diuturni
tas tēporis cuiᵒ nō extat memoria hoiuꝫ i cōtrariū.ꝛ iō dixit bar.
i.l.i.C.de mulier.ꝛ quo loco li.x.i vi.col.qᵈ lꝫ ciuitas nō possit i
ponēr collectas nō subditis p rebᵒ positis i territorio ipsiᵒ ciuita
tis tū poterit īponere si cōsuevit apponere ex cōsuetudine tēpo
ris cuiᵒ ℨriū nō extat memoria ꝛ mouet qꝛ talis diuturnitas tē
poris hꝫ vim p̄uilegij allegat.d.l.℔ iure.§.ductus aque.Facit
qᵈ hr̄ in.l.si publicanᵒ.§.inuectigalibus.ff.de publica.ꝛ ibi bar.
voluit qᵈ ius colligendi ꝛ īponendi vectigali.cōpetit ex tempore
cuius nō extat memoria in contrarium voluit Ly.in.l.ij.C.no
ua vecti.Faciat.c.preterea.§.super quibusdam de verbo.signi.
vbi est casus fin.qᵈ reseruata principi si subest tantū tempus de
quo nō extat memoria i ℨriū cōpetunt īferiori a principe per quē
tex.dixit bal.ī.c.i.in titu.que sunt regal.qᵈ diuturnitas tanti tē
poris equipatur priuilegio concesso a principe ex certa sc̄ia.Er
go cum in casu nostro ist̄ud ius īponendi gabellas ꝛ dacia dicte
ciuitati ꝛ rectoribᵒ dicte ciuitatis sine cōsensu ꝛ auctoritate epis
copi ergo sequitur qᵈ est prescriptū contra episcopum vt possint
īponere dictas gabellas sine cōsensu episcopi posito nō tū cōces
so qᵈ episcopo cōpetijsset illud ius īponendi aut ius cōsequendi
vt īponantur gabelle cōsiderato tēpore cuiᵒ nō existit memoria
in cōtrarium.Preterea ꝛ in hoc apiat oculos.d.iudicās posito
nō tamen concesso qꝛ.d.episcopus hr̄et ius ꝛ facultatem īponē
di dictas gabellas aut hēret ius consentiendi dicte ciuitati vt ī
ponant dictas gabellas nec possint eas īponere sine cōsensu ꝛ
auctoritate episcopi tū in puncto dicitur qᵈ ex diuturno ꝛ vetusto
tempore īposuerunt dictas gabellas sine cōsensu epi quo casu p̄
scribitur contra ecclesiam spacio.xl.annorum.vt in.c.de quāta ō
prescrip.Modo dicet quispiam in gentis spiritus doctoꝛ amice
ius īponendi dicta vectigalia ꝓnumeratur inter regalia:vt ī.d.
c.i.in ti.q̄ sint regal.Modo regulam habemus qᵈ vbicūqꝫ qs
vult aquirere regalia ex tempore vetusto requiritur tempus cuiᵒ
nō extat memoria in contrarium:vt est tex.fin.in.d.c.super qui
busdam.§.preterea.Modo ista ciuitas pretēdit aquisijsse ist̄ud
ius īponendi dacia ꝛ gabellas:ergo sequitur qᵈ de necessitate al
leget ꝛ probet qᵈ in posuerit sine cōsensu ꝛ auc̄te episcopi per tē
pus cuiᵒ īcontrarium memoria nō existit ꝛ si ō tanto tēpore nō
p̄baret succūberet ꝛ est limitatio aurea ꝛ singulis ad.§.preterea
prealle.Et est oppositio memoratu digna super hoc passu quia
rīdeo illam vere nullo mō obstare ex eo qꝛ iste episcopus est in
ferioꝛ principe vñ nō potest dici impatoꝛ ad hoc faciunt iura al
legat superiᵒ de p̄tāte imperatoris.Unde quo ad ist̄ud ius īpo
nendi datia ꝛ gabellas ē inferioꝛ imperatore.Modo allego ele
gantez doctrinam bar.ī.d.l.publicanus.§.fi.ff.de publi.vbi di
cit requiri tempus cuiᵒ nō extat memoria in contrarium proce
dit quando prescribitur in istis talibᵒ iuribus contra imperato
rem tunc eniꝫ requiritur tantū tempus.sed quando prescribitur
contra īferiorem a principe hñtē huius regalia:tūc nō requirit
tantum tempus sed sufficeret tempus.x.annoꝝ cū titulo sicut di
cemus ī vsufructu prescribendo.l.fi.C.de prescrip.lon.tempo.
ꝛ sic in ℔ magnifacit p̄scriptionem contra principem a prescrip
tione q̄ facit contra īferioreꝫ ꝛ ego allego in simili qᵈ voluit bal.
in.l.ij.C.de seruitu.ꝛ aqua in.ix.col.nihil dicit qᵈ lꝫ p̄nceps hēat
plēitudinē potestatis in legittimādo tū inferioꝛ a principe nō hꝫ
illam plenitudinem potestatis vt ē comes palatinus ꝛ hoc volu
it lu.ro.in cōsi.cxcvij.qui ad hoc alle.bal.in.l.sed ꝛ si quis.§.q̄
situm.ff.si quis cau.ꝛ alleg.in simili tex.in.c.cum dilecta de ꝓbꝛ.
vtil.vel ī vtil.vbi contra ecclesiam ro.currit prescriptio centena
ria sed contra ecclesiaꝫ īferiorem priuilegiatam currit minoꝛ pre
scriptio facit qᵈ no.glo.in.c.volumus.xvi.q.iiij.facit glo.in.c.ad
audientiam de prescriptis ꝛ qᵈ hr̄.in.c.dilectus de cap.monaco.
ꝛ facit pulcerimū simile qᵈ voluit bar.in.l.fi.C.de exactoꝛ.tribu.
lib.x.vbi dixit qᵈ lex imperialis potest disponere qᵈ certe res non
possint transferi in ecclesiam sed lex municipalis hoc facere nō
potest per illuꝫ tex.Facit singulare dictuꝫ.do.bal.in.l.placet.C.
de sa.san.eccle.vbi dixi qᵈ imperatoꝛ per suam legem potest face
re omnia predia tributaria adeo qᵈ ecclesia tenebitur ad tribu
ta futura si illa predia in ecclesiam transeant secus dicit se per.l.
īferiorem a principe puta per legem municipalem quia tunc nō
posset fieri.Ita dicamus i proposito nostro qꝛ tunc nō requirit
tantum tempus quando prescribitur contra episcopum qui in
hoc est inferioꝛ principe ꝛ per ꝓñs potuit ista ciuitas prescribere
tempore legittimo ꝛ canonico ō quo.in.d.c.ō quarta ō p̄scrip.
Et per ꝓñs multofortius in casu nostro interuenit tempus cuiᵒ
memoria ī cōtrarium nō existit ꝛ per ꝓñs poterit ciuitas īponere
gabellas sine cōsensu ꝛ auctoritate ipsius episcopi ꝛ voluit bal.
in.c.i.in titu.que sunt regalia ī principio.Tertio facit ꝛ pono p

cõstanti q lra prefata qua eps cõcessit gram dicte ciuitati ponẽ di gabellas esset sine aliquo scrupulo z sine aliqua dubitatione z q nõ eẽt alia littera in qua episcopus ipetrauit exemptionẽ a rege lz cõtrarium sit de iure ꝟius vt supra liquido demonstraui tñ adhuc dico q eps nullum ius hz ĩ pstando cõsensuz z auctẽ q sic oñdo. Et presupono ante oia q in quacũ qz dispositione itelligitur reseruatũ ius tertio. tex. est in. c. super eo. de offi. dele. quẽ ad. q. facti dicit se allegasse. do. Anto. in. c. vt debitus. de appel. statuto cauet q a snia succũbẽs nõ possit appellaꝛ q nihilomin9 poterit tertius appellare q: illud statutum itelligit quo ad ipos litigantes dũtaxat: alleg. ibi. do. anto. d. c. super eo. z dixit bar. in l. i. §. i. ff. a quibus appel. nõ licet q si ꝓmittit causa appellatiõe remota nõ intelligit remoueri quo ad tertium: facit. c. cuz teneamur. ō preben. vbi appellatio nõ suspendit iurisditionẽ iudicis a quo: quo ad tertium. facit. c. cũ super ō re. iudi. vbi licet a snia trina nõ possit appellari vt ĩ cle. i. de re iudi. tñ quo ad tertiũ apellaꝛ facit. c. ꝓstitutis: de testi. vbi publicatio testium nõ nocet tercio. z bal. in auc. si quis in aliqua documento. C. de edẽ. dixit q lz p instrum dotale ꝓbetur matrimoniũ nõ tñ hz locum quo ad tertium voluit. do. Pe. de ancha. no. in cle. i. de re. facit q hꝰ. in l. cum auus. C. de emã. lib. z ĩ. c. q̃uis de rescrip. li. vi. cũ si. Modo illa licentia seu gra data ab epo cõitati piudicabat tertio q: preiudicauit iuri imperatoris q hz in dicta ciuitate ipium ꝓcedẽ di vt ponanꝛ datia z gabelle p necessitatib9 ciuitatis z imperij ergo sequitur q nõ potuit per illã ꝓcessionẽ piudicari iuri iperij: z per ꝓñs iuri ipatoris. ergo sequitur q per istam cõcessiõem accipiebat licentiam ponendi datia z gabellas hoc facere nõ potuit. q: preiudicabat impatori z iuri ipius iperij q facere nõ potuit nõ einm potuit ista ciuitas facere deteriorẽ cõditionẽ sui dñi vt hꝰ. in l. ipialem de phib. alie feu. p fede. vbi nõ potest vassal9 alienare feudu nec transigere nec cõpromittere super feudo ex eo q: agebatur de preiudicio dñi ergo sequitur q illa lra in nullo prodest ipi dño epo q: per eã piudicaꝛ impatori q facere nõ potuit ciuitas. Quinimo videꝛ episcopus puniendus q: vellit surripere iura imperij ergo sequiꝛ q nõ ꝓderit sibi illa lra. Preterea in dicta littera dꝰ ad cõfortationẽ sue ciuitatis augustensis vñ illi ciues cõfitentur illam ciuitatem esse ipius epi q est absurdum dicere q: ciuitas ẽ z fuit imperij z nõ epi q: episcopus nullo modo ipetrasset exemptionem a rege super gabellis ipositis dicte ciuitati cũ illa ciuitas esset sua. ergo est dicendũ q illa lra ẽ falsa z falso fabricata z forte fuit surreptum sigillum z fabricata dicta littera que nullo modo potest stare cũ ipsa ciuitas sit impij z ex ꝓmissione imperij z ex priuilegio imperij hoc fecerit dicta ciuitas ponere datia z gabellas. Unde ista sunt cõtraria q dicta ciuitas acqsiuerit priuilegium ab imperatore permitens imponi datia z gabellas z q fateanꝛ illam ciuitatem esse episcopi: q: ad qd fuit opus impetrare istud priuilegium z istã permissionẽ ab impatore ex quo ciuitas erat epi. Põt dici illud q scribitur in passione dñica z ꝓuenientia nõ erant eoꝝ testimonia ꝛc. Et sic ista lra nõ vꝰ cõueniens imo vꝰ eẽ falsa. Et ẽt est ponderanda p fata littera q: in ea dꝰ q faciebat gram sue ciuitati z ad cõfortationẽ sue ciuitatis illud faciebat z postea in eadẽ lra dicitur z debemus ab ipso nec a capitulo suo nec a familiaribus eoꝝ accipe aliqõ tholomũ. Ponderenꝛ nũc ista verba ex quib9 liquido fraus z dolus ex ista lra appz ex eo q: nõ vꝰ mihi esse ꝟisimile q iste epus eẽt dominus ciuitatis z q faceret sue ciuitati gram z q excepisset q nec ab eo nec a capitulo suo nec a familiaribus accipe rent tholomũ q: eo ipo q se excipit a regula videtur se fateri eẽ subiectum ad soluendam datia z gabellas q: exceptio fit a regula: vt. l. nam q liquide. ff. de penu. lega. c. dñs. xxxij. q. vij. c. ij. de cõiugi. lepro. l. in bis. ff. de legib9 cũ si. vꝰ esse quedam suppina ꝯrarietas q iste eps sit dñs ciuitatis z q sit ligatus datijs z gabellis z teneaꝛ illas soluere z per illã litteraz se faciat exemptũ q' est inchoabãta dignũ dicere. Et sic apparet manifeste q illa littera est falso modo fabricata z est mirabile q: per tempus ita vetustũ facta fuit illa littera z epi qui p tempore fuerunt nõ intẽtarunt ius ex illa littera contra ipsam ciuitatẽ z ideo est suspitione digna talis littera z percõsequens nullo modo obstat dicte ciuitati. Et etiam est considerãdũ q: illa verba sue ciuitatis sunt verba enũciatiua ergo nõ disponunt. c. si papa. de priuilegijs li. vi. c. cum dilectis. de suc. ab inte. l. ex hac scriptura. ff. de dona. cũ si. Preterea faciat q: posset dici illud q scribitur apud ciceronẽ dum dicit. fuit ista ꝑdam in hac republica ꝟtus vnde possibile esset q tunc temporis quo emanauit illa littera ciuitas erat iuris episcopalis q non concedo sed cum hodie ciuitas recognoscat ipsum imperatorem in principem z ab ipso imperatore recognoscit cõmissionẽ z ptãtem exigendi datia z ponendi gabellas z episcopus nõ hz iperium in dicta ciuitate z ponere huiꝰ datia z gabellas spectet ad regem z principem: vt in ti. que sunt regalia. in vsi. feu. sequitur q lz tunc oportebat hꝛe cõsensuz z auctoritatem episcopi quando habebat episcopus dñium in ciuitate lz reuera nunq̃ habuerit tñ exquo hodie nõ habet sequitur q nullũ ius cõpetit ipsi episcopo circa datia z gabellas ipõendas in dcã ciuitate. Item est etiã põderanda dcã littera ex eo q: ĩ cã dꝰ fecit nobis illam gram q nos vnũ tholomũ accipere debemus ad oẽs portas ciuitatis q: ista verba non sunt ita pinguia z larga vt possint ꝓprehendere generaliter oia datia z oẽs gabellas ponẽdas in ciuitate vnde nõ sequitur ergo episcopus hz ptãtem ponendi generaliter datia z gabellas in ciuitate. vñ forte episcop9 recolligebat ad portas ciuitatis aliquid z voluit q de illo q epo vẽdicabat acciperẽt vnum tholomuz z sic nõ sequitur ergo episcopo cõpetebat ius imponendi datia z gabellas. certe illa ꝟba littere p̃dicte hoc nõ iportãt z iõ nõ sine magno ministerio dꝰ in littera q vnum tholomum accipere debemus non enim dicit q possint ponere loco datij aut gabelle sed dicit q possint accipere q: deberet intelligi de illis qui debebanꝛ episcopo ad portas voluit. d. episcopus q illi consules acciperent vnum tholomuz. Et si dicatur certe istud stare nõ põt ex eo quia in fine epistop9 excipit se z capitulum z famulos q non accipiant ab eo dictum tholomum: ad hoc respondeo fatendo istud q: ex quo se excipit nõ videtur q loquatur ō tholomijs debitis episcopo. de isto. ꝟ. tholomo hꝰ. in. c. i. que sint regal. in vsi. feud. tamen negari nõ potest q illa verba debeant accipere z sint male concepta z nõ careant scrupulo falsitatis vnde verba insolita apponi in contractu si apponantur inducunt suspitionem fraudis: vt est glo. fin. in l. si quis sub conditione. ff. de condi. insti. z faciat glo. in. l. cum allas. C. de vsur. z q voluit gl. in. c. significauit de censi. Et per consequens talis littera in iudicio deberet esse nulli9 vigoris imo est fraude z falsitate plena. Preterea est etiam diligenter ponderandum quia in dicta littera verba ibi posita non sunt prolata ad hũc effectũ q episcopus habeat ius ponẽdi datia z gabellas in ciuitate ergo istum effectum nõ habent operari licet eiz dicant q vnum tholomum accipere debemus certe nõ inducunt q episcopus propter hoc habeat ius imponendi gabellas aut datia. Item nec dicitur in dicta littera q nomine ipsius ciuitatis accipiant: sed dumtaxat dicit nos consules ciuitatis Aug. Et sic multipharie multisqz modis probatum est ex dictis superiorib9 q nullum ius hz. d. episcopus vt quando consules ciuitatis augusti. nomine ipsius ciuitatis volunt imponere gabellas pro necesitatibus ipsius ciuitatis requirant ꝓsensu z auctoritatẽ ipsius episcopi. Quinimo circũscripto cõsensu z auctoritate ipsi9 episcopi poterunt iponere datia z gabellas. Et ita concludo z maxime q: ad presens. d. episcopus vna cum suo capitulo seu clero vtitur illa littera exemptionis regia vt non cõpellantur soluere datia z gabellas de fructibus z ꝓuentibus suorum beneficiorum vnde videtur q insistendo q ciuitas requirat z obtineat cõsensuz z auctoritatem ipsius episcopi iponendo datia z gabellas videtur allegare contraria z incõpatibilia ergo non est audiendus. l. i. C. de fur. l. q in heredez. §. eligere. ff. de tribu. c. sollicitudinẽ de appel. cum si. z ideo videtur q de iure sit p iudicem iponẽdi sibi silentiuz. Et ita ĩ fauorem ciuitatis contra. d. epm cõcludo do. Andreas barbatia.

¶ Casus consilij. xxxiij.

¶ Utrum fur possit extrahi de ecclesia vel de curia dominorum canonicorum cũ re furtiua. Et quid de alijs ẽt delinquentibus. Et an fur habens rez furtiuam dicatur semper cõmittere furtuz vbicunqz est cum re ipsa. Et an domus episcopi z canonicorum gaudeant eodez priuilegio quo ecclesia z vsqz quo fines earum protendant. Et an insultans in porticu dicatur insultare ad domum z maxime in statutis.

Eum. inuocent adiutores qui eis sapientiam donauit. c. non licet xxvi. q. v. ideo clemētissimi dei ex corde ⁊ animo inuocato presidio. Uiso pūcto ⁊ solēni inuestigatione perpenso vꝫ fugiens ad curiam canonicorum cūre furtiua fuit inde extractus ⁊ iam punit⁹ fuit vtrū potuerit inde exhi. Et vsqꝫ quo se extendat curia canonicorum qꝛ est priuilegiata dubitatur vsqꝫ quo se extendat. Uenio ad decisionē ⁊ videt ꝓmo qꝺ nō potuerit inde extrahi per tex. in. l. pñti. in ver. nullos penitus de sa. san. eccle. expelli aut tradi vel ꝓtrahi cū fugas. C. de his qui ad eccle. cōfugi. vbi dī nullos extrahas. ergo sequitur qꝺ nō potuit extrahi iste fur. ēt cuꝫ re furtiua ab ecclesia seu a curia canonicoꝝ que ita est ꝓuilegiata in hoc vt ecclesia vt inferius ostendam ⁊ ibi dixit bar. qꝺ ecclesia pōt petere vt ille delinquens restituatur ꝓstine libertati cū ex ea ō facto fuerit priuatus ꝑ ti. de libero ho. exhi. ⁊ idem tenuit oldra. cōsi. liij. Pro quo alle. tex. Augustini in ꝟ. illesum reuocata ⁊c̄. c. minoꝛ. xvij. q. iiij. Facit si de quo minus videtur inesse ⁊ tñ inest ergo ⁊ de quo magis: vt in auc̄. multo magis. C. de sa. san. eccles. c. cū in cūctis de ele. ⁊ ibi in glo. sūt cōcor. sed minus vī inesse qꝺ iudeus delinquens fugiens ad ecclesiam gaudeat imunitate ecclesie ⁊ tam gaudet quaꝫ fur. ista est glo. in. c. inter alia. de imu. eccle. ⁊ ibi in glo. firmāt doctores ⁊ bug. in. c. diffiniuit. xvij. q. iiij. facit. c. id cōstituim⁹ ⁊. c. frater ⁊ reum. xvij. q. iiij. que iura simplr dicunt delinquentes nō esse extrahēdū de ecclesia ergo ⁊c̄. Facit qꝛ spāle est i publico latrone ⁊ i eo qui est nocturn⁹ ꝺpopulator agroꝝ vt nō gaudeat imunitate ecchastica. vt ē tex. i. c. inter alia. de imu. eccle. ergo regula est in contrarium qꝺ nemo alius sit ab ecclesia extraneus. l. ius singulare. l. quod vero. ff. de legi. cum si. Item facit speciale est in homicida ⁊ mutilatione membri cōmitentibus homicidium ⁊ mutilationem membri in ecclesia vt nō gaudeant imunitate ecclesie ergo in contrariuꝫ erit ius cōe vt est tex. in. c. si. de imunita. eccle. ⁊ perconsequens sequitur qꝺ iste fur. non potuerit capi de ecclesia posito qꝺ cū re furtiua ad ecclesiam cōfugisset. Et licet ista sint colorata tñ casum nostrū non atingunt iō illis non obstantib⁹ contrarium puto esse de iure ꝟius vꝫ qꝺ canonice potuerit extrahi de curia canonici seu de ecclesia. Quod sic ostēdo fustra legis auxilium iuocat qui in legem cōmittit. c. si. de imu. ecle. nō enim iure ad supplicaū dꝫ admitti qui cōmittere sacrilegium nō exhaut ita pulcre dixit tex. in. c. frater ⁊ coepiscopus. xvij. q. iiij. ⁊. c. seq. idem ēt erit lex. quō illis qui in ecclesia scelus studuerunt perpetrare ꝓmittim⁹ aliquod auxilium ex terminis ecclesiasticis inuenire in auc̄. vt liceat matri ⁊ auie. §. quia ꝟo. col. viij. Unde si fuerunt stulti in culpa sint sapiētes in pena. xxxviij. di. c. qui ea. Sed iste fur. cōmisit furtum in curia ipsi⁹ canonici ergo sequitur qꝺ non debet gaudere priuilegio curie ipsius canonice. qꝺ aūt cōmiserit furtū in curia ipsius canonici probo manifeste iste fur aufugit cum re furtiua ad domum seu curiam ipsius canonici ergo sequitur qꝺ eoipso qꝺ rē furto subtractam asportat ad locum alium dicitur nouum furtum cōmittere quia de nouo dicitur contractare rem alienam domino inuito ⁊ ideo dicit furtuꝫ cōmittere ita pulcre ⁊ sing. determinauit bar. in. l. si dominiū ff. de fur. ⁊ eius doctrinam sequitur Bal. in. c. i. §. furtum. ff. de pace. iur. fir. ī vsi. feu. ⁊ in. l. si abducta. C. de fur. bal. argumentauit contra opi. bar. finaliter transiuit cū bar. ⁊ idē voluit bal. i auc̄. sꝫ nouo iure. C. de ser. fugi. ⁊ in. l. ꝓctos pplos. C. de sūma. tri. in ꝟ. tertio iuxta ℔ qrit. Et ꝑ opi. bar. alle. tex. i. l. inficiando §. infans. ff. de fur. ergo sequitur qꝺ eoipo qꝺ aufugit ī domū canonici cū re furtiua ꝓtraxit furtū ibi ergo sequiꝝ qꝺ nō mereꝝ priuilegio curie illi⁹ canonici. Preterea ē circa ℔ bñ pōderādū qꝛ eo ipo qꝺ fugit ad domū illius canonici apportando illā rē furtiuā vī hūisse itentionē vt furando defenderek ab ecclesia nō solū in ꝑsona sua sꝫ ēt ī re furto iā subtracta. ⁊ sic vī fur deliqsse aio ⁊ intentione vt ab eccha ōfenderek qnimo dixit hosti. ī. c. fi. ō imu. ecle. qꝺ in q̄tū ille tex. vult qꝺ delinquens in eccha nō gaudet imu. ecle. bꝫ locū i eo qui furak i ecclesia ⁊ cū opi. hosti. i. d. c. fi. transeūt doctores cōiter. Et ex istis sequiꝝ ꝓclusio ꝟissima qꝺ iste fur fugiēs cū re furtiua ad curiā canonici potuit inde exhi ⁊ puniri a suo iudice nō obñte q̄ allta fuerūt supra ī ȝriū qꝛ nō hñt locū i delinquēte i ecclesia ꝑ iura q̄ alle. sūt ⁊ sic illa iura ī ȝriū allegata limitank eo casu quo delingt in eccha. Nec obstat cū dicik de iudeo qꝛ tex. i. l. i. C. de his q ad eccle. ꝓfugi. dicit qꝺ ē exhendus Item qꝛ illa glo. nō loqk in delinqēte ī ecclesia vt est in casu nō. ¶ Restat nūc videre vtruꝫ dom⁹ canonicoruꝫ sint ꝓuilegiate vt fugientes ad tales domos gaudeant sicut gaudet ecclesia ⁊ tex. in. d. l. pñti. ō his qui ad eccl. confu. ꝓuilegiat ecclesias ⁊ eaꝝ fines sicut ergo ecclesia est ꝓuilegiata in hoc ita sunt ꝓuilegiati fines ipius fines aut sunt. xxx. passuū in circuitu ipaꝝ ecclesiarū. c. si quis cōtumaꝛ ⁊. c. diffiniuit. xvij. q. iiij. ⁊ si sit maioꝛ ecclesia sūt xl. passuum. vt. c. sic antiqtas ⁊. c. qsqs. xvij. q. iiij. ⁊ si palatiū epi fuerit intra hos ꝓfines vel clericoꝝ maiorū domus eodē fungūtur: vt. c. id cōstituimus. xvij. q. iiij. ita cōcludit raphael. fulgo. ⁊ Alber. de rosa. in. d. l. pñti in princi. q inducit illum tex. post Alber. de rosa. qꝺ cōstitutū in loco hꝫ locū in cōfinibus loci ⁊ ideo si quis puniatur certa pena si deliquerit ī palatio idem erit si deliquerit in confinibus palatij ⁊ ita dicit albertus vidisse seruari de facto ad terrorem maleficiorum. Raphael. tñ ibi putat contrarium ꝓpter odium penarum q̄ stricte debent interpretari ⁊ statuta penalia nō sunt extendenda. l. si preses ⁊. l. interpretatione. ff. de penis. l. quicquid astringende. ff. de verbo. obli. Nec obstat. d. l. presenti cum si. qꝛ procedunt ex eo qꝛ nominatim loquunk de cōfinibus locorum vt gaudeant eodem priuilegio quo gaudeāt ipsa loca ⁊ ita residet raphael in. d. l. presenti. Sed do Anto. in c. fi. de imu. eccle. querit quid si aliquis non delinquat in ecclesia sed. ī. septa ecclesie. ī. quadraginta passus dicit qꝺ idez ac si deliquisset in ecclesia ⁊ hoc dicit in ecclesijs minoribus si. ī. triginta xxx. passus deliquerit per. c. si quis cōtumaꝛ xvij. q. iiij. Sed idez do. anto. in. c. inter alia. de imu. eccle. querit si malefactoꝛ cōfugerit ad domum episcopi allegat Hosti. dñtē qꝺ gaudet imuntate ecclesie alle. d. c. id constituimus qꝺ alij intelligunt quando domus. Et iuxta quadraginta passus. xli. dis. episcopus Aug. ī tellexit cum in domo episcopi est cappella ⁊ aliud non dicit tex. no. d. c. id constituimus dicit ab ecclesie atrijs vel domo episcopi eis abstrahere omio nō liceat vnde vult qꝺ de domo episcopi nullo modo extrahank glo. ibi dicit in ꝟbo. domo epī que dom⁹ erat infra. xl. passus. xli. di. episcopus vilem. idem tñ priuilegium habet si domus episcopus est extra illos passus. xl. ita formaliter ibi loquiꝝ glo. Jo. de fantu. ibi refert illam opi. Hosti. qꝺ domus episcopi gaudet imunitate ecclesie per illum tex. ⁊ sic non tenet opi. Hugo. quam opinionem Hostien. sequūtur doctores cōiter in. d. c. inter alia. ⁊ sꝫ ille tex. d. c. id ꝓstituim⁹. loquak ō domo epī ⁊ nullā faciat mētionē ō domo canonicoꝝ tempat tñ Hug. hoc esse si domus canonici bꝫ capellam ⁊ iō plus dixit de domo epī q̄ cānici qꝛ semp ꝓsueuit ibi esse capella. Et sic ꝓcludit bug. qꝺ domus canonici gaudēt eodē ꝓuilegio sꝫ docto. tenēt: vt dixi qꝺ ēt si ñ sit in domo epī capella gaudet ꝓuilegio ecclesie quo ad imunitatē. Idem ē dicēdū ī domo canonicoꝝ si nō hēat capellā. Et ideo raphael. post alb. de rosa. ī. d. l. pñti. dicebat idem ēe ī domo cānicoꝝ qꝺ ī domo epi. Et sic ex p̄dictis stat ꝓclusio firma qꝺ dom⁹ seu curia canonicoꝝ ē ꝓuilegiata quo ad istā imunitatē vt fugiētes ad eā nō possint inde exhi. Sed dubitato nunc stat quousqꝫ se extendat imunitas data domib⁹ cānicoꝝ vtruꝫ fugiēs ad ꝓfines dom⁹ cānicoꝝ gaudeat ista imunitate ad hoc rñdeo qꝺ tūc factū ī loco hēt locū ī cōfinib⁹ qñ ℔ ē exp̄ssuꝫ ī iure: vt ī. d. l. pñti ī pn. ⁊ in. d. c. id ꝓstitut⁹ ⁊ ī. d. c. diffiniuit. sꝫ iura nō exprimūt ō fugiēte ad ꝓfines dom⁹ cānicoꝝ sꝫ dūtaxat loquūt ō domo ergo seqk qꝺ ista imunitas se nō extendet vltra domū ⁊ p ꝓīs fugiēs ad ꝓfines dom⁹ epi vel cānicoꝝ nō gaudebit imunitate q̄ gaudent si fugeret ad domū cānicoꝝ. Bñ tñ fateor qꝺ si fugeret ad hostiū dom⁹ epi vel cānicoꝝ vel ad porticū tūc bñ gauderet imunitate dom⁹ vñ dixit. d. Anto. ī. d. c. inter alia. qꝺ si dom⁹ epi ē adherēs porticib⁹ eccle gaudet imunitate eccle. c. si qs ꝓtumaꝛ xvij. q. iiij. qꝺ iducit ad qōz ō pena īsultātiū ad domū alicui⁹ vt hēat locū pēa ī eo q īsultauit ad porticū dom⁹ alle. spe. ī. ti. ō iniur. ꝟ. sꝫ pōe statuto. ⁊ idē voluit. d. Pe de ancha. ī. d. c. fi. de imu. eccle. faciat qꝺ voluit bar. in. l. i. §. i. ff. de cloa. ⁊ in. l. q. dā yber⁹. ff. de seruitu. vr. p̄dio. ⁊ ī. l. meminisse. ff. de offō p̄si. ⁊ in. l. ité apud labeonē. §. cū viciū. ff. ō iniur. bal. i. l. sꝫ ⁊ si is. ff. de in ius vo. ⁊ ī. l. gall⁹. §. ille casus. ff. ō lib. ⁊ post. ⁊ ī. l. cetera. §. ℔ senatus. ff. de le. i. ⁊ qꝺ voluit do. Pe. de ancha. ī. c. i. ō deci. ⁊ ibi d. Abba. ⁊. d. Anto. ⁊ Pau. in cle. cām ō elec. Ange. in. l. quid

sit fugitiuus.§.apud celsuz.ff.de edil.edicto.z i.l.satis.ff.de in ius vocan.Jo.an.in adi.spe.in titu.de iniur.§.i.bal.in.l.si terti us.ff.de aqua plu.ar.ang.i.l.i.§.cloacte.ff.ō cloa.z in.d.§.boc senat⁹.bal.in rub.ff.de re.diuisi.z q̄ hr̄ ō ꝓse.di.iiij.quib⁹.ō pe. di.ij.hui⁹.z ī.c.mulieres.de iud.lib.vi.z q̄ hr̄.i.l.statue.ff.ō ꝟ. sig.vbi cōcludūt q̄ factū ī porticū dr̄ esse factū ī domo. Et ex p̄. dictis cōcludo q̄ domus seu curia clericorū q⁹ ad imunitatē nō se extendit vltra hostiū domus aut porticū dom⁹ z sic fugiētes ad domū cānonicoruz gaudent imunitate ecclesie. Idez si fugiāt ad hostiū vel ad porticū dom⁹ cānonicoꝝ vt nō possint inde ex. hi fallit ī publico latrōe z ī nocturno ꝺpopulatore agroꝝ z ī de. linquente i ipa domo vel i hostio vel porticu dom⁹ canonicoꝝ q̄ tūc nō gauderet ista imunitate ecclesie seu imunitate domus. Et per ista sit satisfactū q̄sito. Et ita ꝙcludo laus deo clementis. simo do. Andreas barbatia vtriusqz iuris interpres. z in hac tem pestate primarius.

¶ Casus consilij.xxxiiij.

¶ Utruz vindicta vel septrum seu baculum que dant officialib⁹ sint signa iurisditionis. Et qd de insignis doctoratus z an ex lo catiōe vel cōcessione in emphiteosim p̄sumatur dn̄uz quo ad ter tiū. Et qd opetur p̄scriptio cuius initij memoria nō extat in cō. trariū. Et de viribus z de effectu consuetudinis. Et an per so. lam pacientiam longo tempore p̄stitam inducatur seruitus z quando.

Ludus. In mediū referā quod valerio nr̄o pulcre venit ī mētē. nā si p̄ sci inquit oratores aioue optiō maxio bene orsi sūt. si excelētissimi vates a numie aliquo p̄ncipia traxerūt. eo iusti⁹ mea ingenij puitas ad fauorē tuuz decurrit quo certa diuinitas opiniōe colligit tuaque. paterno auitoqz si. deri par videt. Ille si gētilis ille q vere dei z saluatoris nr̄i iesu xp̄i cognitōez nullā hūit dei putatiui iplorauit auxiliū: quāto fo. ti⁹ z nos q ip̄z deū oipotentē imēsuz imortalē z ei⁹ vnicū iesum xp̄z clemētissimū ex corde adoram⁹ oī negocio ex aio iuocare iur̄ optimo obnexi sum⁹. Jō glorioſum deū huic ꝙsultatōi iuoco: vt sua solita benignitate vitatē hui⁹ hesitatōis apperiat amē. Et q dē viso pūcto z cū oī exacta diligētia ppēso z ꝙsiderato ī quo q̄ri tur vtr̄z iudex q ī loco aduocat⁹ dr̄ ōbeat recipe baculū seu septrū qō ē īsigne iurisditōis ab ep̄o loci dūtaxat ōpositō baculo seu se ptro recepto ab ip̄atore aquo iurisditōez ille aduocatus recepit. vr̄ ꝓma ꝙsideratōe: q̄ ab ep̄o ōbeat illud recipe ōpositō baculo recepto ab ip̄atore. Et añ oia p̄ fundamēto potissimo hui⁹ dubi tatiōis p̄mitto: q̄ bacul⁹ isti⁹ iudicis assignat̄ sibi ī signū iurisdi. tiōis z ip̄ij z pōit̄ ī q̄si possessiōe iurisditiōis z ip̄ij z iuestit̄ p tra ditionē z assignationē baculi. als appellat̄ septrum iuxta illud q̄ scripsit glorioſus ille seuerin⁹ boeci⁹ ī ꝓmo de ꝙsolatōe philoſo. phica dū ō philophia sermonē facere dixit: destra libellos finistra septrū gerebat: z apud ꝟgiliū ī ꝓmo eneidos scribitur: tu septra iouemqz ꝙcilias alibi appellat̄ vindicta q̄ vno mō sic appellat̄ ꝟz vnū significatū q̄ idē q̄ iudicis ferula quā p̄sides portāt ī mani b⁹ sit dicta ī signū ptātis concesse ad vindicandū crimina. Alio mō sit dicta vindicta a quodā ꝺuo vidice q cōiurationē cōtra rē publicam detexit vñ libertatē sibi vindicauit ī p̄miū vt hr̄. in.l.ij. §. z cū placuisset ꝟ. iniciū. ff. de orig. iur. facit q̄ no. accur. insti. ō liber. §. multis Ita scribit Saly. in rubri. C. de vindi. manu. vo. catur ergo insigne magistratus alle. ī simili tex. valde fin. ī. l. ego cum. l. iul. ī. ꝟ. z filicatoris p̄tia nō fuisset. ff. de manu. vind. vbi est casus de puero qui apportat seu ducunt ptātes terraꝝ añ se cū capello z ense. Et ibi gl. dic̄ q̄ ille portat isignia magistratus de quo tex. fac̄ festū ibi ange. z bal. ī dicta rub. dixit post azonem q̄ erat bacul⁹ correptionis facit q̄ hr̄. ī. l. impiuz. ff. de iurisd. om. iudi. fac̄ simile q̄ voluit bal. ī. c. i. ī ti. qd sit iuestitura. ī vsi. feu. i ij. col. q̄ ī magnis feudis iuestitura fit p ensem doctor aut iuesti. tur p birretū z isignia repūtant signatū. sic rectio furcaꝝ signifi cat ip̄iū ei⁹ possessionē z vsum. Simile dixit ī. l. i. i prin. ff. ō iusti. z iure. q̄ doctori datur infula ī signū p̄ncipis z p̄ceptoris legū. z faciat q̄ voluit idē bal. ī. l. directis. C. de testa. manu. vbi dicit q̄ signa faciūt p̄sumi talē qualē oīdūt z demōstrāt signa illa. l. de cernim⁹. C. de aq̄ ductu. lib. x. l. si qs ignorās. ff. loca. l. moueor. C. de suis expor. z fac̄. l. itē apud labeonē. §. si qs virginē. ff. de i iur. z q̄ no. bar. i. l. p̄hibitū. C. de iure fisci lib. x. Apparet ergo ex p̄dictis q̄ bacul⁹ q̄ dat̄ huic aduocato ē ī signū sue ptātis z iu risditōis z p ꝙs sequit̄ q̄ dz ei tradi abeo q illū facit z creat iu dicē p no. ī. d. l. directis z p id q̄ voluit ibi bal. Pro ipo domio ep̄o nūc allegatur lr̄a in qua dr̄ q̄ aduocat⁹ eiusdē ciuitatis ter in āno debeat hr̄e tria iudicia nec ī dicta lr̄a dr̄ q̄ illa debeat face re noie episcopi. Producitur alia lr̄a in qua dr̄ q̄ Coradus rex scicilie dux sueuie pro se z hr̄dib⁹ suis aduocatiam huiusmōi ci. uitatis accepit ī feudū a quodā ep̄o q rex sine hr̄dib⁹ feudalib⁹ ō cessit z p ꝙs aduocatō seu iudicat⁹ ille ad ecclias rediit z p ꝙs lz iste aduocat⁹ sit ꝙstitut⁹ ab iperio tñ sub baculo ep̄i tenebitur iudicare trib⁹ tp̄ib⁹ in signū q̄ illa aduocatia ab ep̄o ad impiuz puenerit. Producit ēt tertia lr̄a ꝙtinēs qualiter comes palati. nus rem tā q̄ vicarius ip̄ialis vacāte ip̄io cū ep̄o p tpe ꝙtēderit sup dcō iure aduocatie: z finaliter fuit sequuta ꝙētio q̄ ep̄s ad uocatiā tenere debeat p vnū annū absqz ꝙtēdētiū iure ip̄ij reser. uato. Modo ē diligenter aīaduertēdū ad p̄mā lr̄az. q: lz dicat q̄ aduocatus ter ī anno debeat facere tria iudicia. tñ nō dicit q̄ debeat deponere baculū datū sibi ab ip̄erio ꝙstituēte ip̄z. vñ vbi cūqz verba ꝟctus sunt dubia tūc semp fit iterp:etatio cōtra eum q̄ stat p ꝟctu. l. veteribus. ff. de pactis. l. quicquid astringēde. ff. de verbo. obli. z per illa duo iura refert archi. ī. c. si quis suadēte xvij. q. iiij. gui. de suza. cuius ipse fuit discipulus dixisse q̄ lz gen⁹ masculinum cōcipiat femininū: vt ī. l. i. ff. de verbo. sig. d. c. si qs suadente. l. si quis in tantam. C. vnde vi. l. quicunqz. C. de seruis fugi. tamen in contractu non cōp:ehendit: q: fit interp:etatio ꝟ eum qui stat p contractu: z ideo dixit z consuluit Jo. de imo. in c. potuit de loca. ad fi. quod quidam acceperunt p filijs suis em phiteosim q̄ veniūt filij masculi z non venit femina seu filie ex eo q: in materia contractus nō venit femina sub masculino: allegat archi. in. d. c. si quis suadente. Facit q̄ voluit Ange. post Ray. de forli. in. l. tres fratres. ff. de pactis. z q̄ voluit in simili Barto. in. l. liberoꝝ. ff. de verbo. signi. vbi voluit q̄ licet in dispositio. ne iuris vbi fit mentio liberoꝝ veniant nepotes. tamen nō ha bet locū in materia contractus: imputet qui apertius rem potu. it aperire z nō fecit. facit. c. contra eum. de regulis iur. li. vj. Ita ergo est dicendum in p:oposito nostro q̄ ista littera debet inter. p:etari contra ep̄m qui stat p:o littera ipsa. vnde cum in ea dicit q̄ ipse iudex debeat facere tria iudicia in anno intelligitur non deposito baculo sibi dato ab imperio. debuit enim clarius z aper tius rem clarificare. ideo sibi imputet. ideo videtur dicendū q̄ aduocatus debeat facere tria iudicia cuz baculo imperiali. vide tur enim satis absurdum q̄ deberet deponere baculum imperia le ex eo quia esset quoddam vt ita dixerim co:pus sine capite q̄ ostendo hoc modo. baculus est signum co:reptionis z est in signe sue iurisditionis z sui officij vt superius est ostensum. quo niam modo posset fieri q̄ esset iudex seu aduocatus sine baculo z sic sine potestate co:rigendi z iudicandi. vnde p:ivatio seu de positio baculi est depositio iurisditionis quia remoto signo re. mouetur signatum. vt dicta. l. si quis vxori. §. item apud labeo. nem. dicta. l. moueo: z in iuribus superius allegatis. Unde se. queretur ex hoc monstrum quoddam q̄ esset co:pus sine capi. te. z sequeretur quoddam contradicto:ium alteri contradictori z starent simul q̄ in rerum natura est impossibile. duo enim con tradicto:ia non possunt simul esse vera. nam si album ergo non est nigrum. nam contradictio est de eodem affirmatio z dene. gatio. z ista sunt incompassibilia: facit q̄ not. Baldus in repeti. tione. l. i. C. de sacrosan. eccles. ad fi. sue repetitionis. Mo. do in illa littera non dicitur q̄ accipiat baculum ab episcopo: ergo illum ab eo non debet recipere ex quo non exp:essit inter. p:etatio debet fieri contra eum qui stat p:o contractu vt est dic. tum. Si quis ergo dicat quod debet intelligi littera deposito baculo imperiali: ergo non erit iudex si deponat insignia iu. dicatus. z in littera dicatur q̄ debet facere tria iudicia. ergo debet intelligi cum baculo: quia illa verba q̄ faciat tria iudicia p:esupponunt illum esse iudicem: ergo p:esupponūt illū esse cuz baculo: seu septro. nō intelligitur de baculo episcopi vt dictum

est.ergo itelligit de baculo imperiali.alʒ oporteret deuenire ad illud incōueniens q̄ esset iudex ⁊ nō iudex:⁊ q̄ esset iudex siue i signis iudicialib⁹ ⁊ iurisditionalib⁹:ergo necessitate viua ⁊ precisa est fatēdū q̄ non deponet baculū imperialē:maxime q̄ verba relata ad personam debent intelligi ꝑm qualitatē persone cui referūtur. Ita dixit bar.in.l.i.in ꝓn.ff.ad.l. fal.facit.l.plenū.§. equitiſ.ff.de vsu.⁊ habita.⁊ ibi dixit bal.maritus legauit vxori lectū q̄ intelligit de lecto viduali ꝑm q̄ erit vidua:⁊ non de lecto coniugali:⁊ sic de serico. Et facit q̄ voluit idem bal.in.l.de annalib⁹.C.de lega.vbi idē voluit in.l.liberti.C.de bo.liberto. facit.l.ex militari.ff.de testa.mili.⁊ ibi dixit bal. q̄ si concedit episcopo q̄ possit celebrare tēpore interdicti:intelligit in pontificalibus ꝑm qualitatē ꝓsone cui verba referunt. facit.l.si quis filio exheredato.§.irritū.ff.de iniusto test.⁊.c.magne.de voto.⁊ q̄ voluit domin⁹ cardi.in.c.raynuci⁹.de testa.Cū ergo in casu nostro iste sit iudex datus ab imperatore ⁊ percōsequēs iudex imperialis ⁊ in dicta littera dicatur q̄ teneatur tria iudicia facere in anno:intelligit ꝑm qualitatem iudicis cui verba dirigunt:ſz ipse est iudex imperialis:ergo sequit q̄ debet iudicare.⁊ intelligitur debere iudicare cum septro ⁊ baculo imperiali:⁊ sic ꝑm qualitatem ꝓsone cui verba referunt.Et percōsequēs ista littera si subtiliter ⁊ vere interpretet ⁊ itelligat.ꝓbat contra dominū episcopum:⁊ percōsequens sileat sua paternitas allegando illam litteram. Et etiam domin⁹ iudicans animaduertat acurate q̄ depositio insigniorum:⁊ pcōsequēs depositio septri seu baculi est pena:q̄ presumit esse priuat⁹ ab officio:ille qui deponit insignia officij:sed ego habeo glo.singularem ⁊ vnicam in iure. in.c.fi.de iure patro.que dicit q̄ nullꝰ debem⁹ imponere penaz priuationis ab officio:nisi in iure reperiamus illaz impositā:ꝓ qua glo. ego allego elegātē doctrinā bal.in auc:ex testamēto.C.de secū. nup.in.iij.col.in ꝓncipio.vbi dicit q̄ pena priuationis nō imponitur ⁊ mouet:q̄ hoc nulla lege cauet:⁊ dicit q̄ ista allegatio fū datur in materia ꝓuatiua:q̄ q̄ nō est lege cautū nō inducit priuationē.allegat in auc.de nō eli.secun.nub.§.cū igit.nec quelibet lex est aliquid tale dicēs.Cū ergo in ꝓposito nostro nō dicat in ista littera q̄ iudex imperialis deponat baculum:sequit q̄ illum nō deponet:q̄ alʒ imponerem⁹ penā priuationis quā dicta littera nō imponit:⁊ istud apponit gladiū ad radicem in ista ꝓsultatione:⁊ pcōsequēs illa littera nō opitulatur nec ꝓdest domino episcopo. Nec etiā opitulatur domino episcopo secūda littera: q̄ ſz in ea dicat q̄ coꝛradus acceperit in feudū a quodam episcopo aduocatiā huius ciuitatis:non tamē ꝓpter hoc ꝓbat q̄ ad episcopū:⁊ sic ad ecclesiā debeat redire:q̄ ſic demōstro:ſz q̄ locet aut cōcedat ad emphiteosim: nō tamē ꝓpter hoc ꝓbat esse dominus:⁊ hoc decidit multū elegāter.spe.in ti.de loca.§.nūc. aliqua.ꝓ.i.lib.vj. Pone inqt q̄ extran⁹ possidet rē ecclīasticā qualiter eccl̄ia ager ꝫ illū:cū ille possesso⁹ nō sit emphiteota:nec eius heres:⁊ certe tūc est ꝓponenda in rem actio:⁊ dñium est ꝓbandū:cuius tamē probatio difficilis est.certi enim sūt modi dominj ꝓbandi. Prim⁹ est si eccl̄esia ꝓbet se habuisse istam rem a domino:vt ibi per eū:⁊ ponit modum ad ꝓpositū huius littere accōmodatum.videlz ex cōcessionibus factis ab eccl̄esia de re de qua est questio q̄ emphiteote longissimo tēpore ab eccl̄esia possederunt:⁊ sic concludit ibi q̄ nō ꝓbatur dominiuz per cōtractum emphiteoticū quo ad tertiū:⁊ ego allego tex.in.c. inter dilectos.de fide instru.⁊ ibi do.anto.vbi probatur q̄ per istrumētum locationis non probatur dominiū. Et facit q̄ nō. bar.in.l. legata.ff.de admen.lega.⁊ iam spe.requirit multiplicatos ꝓtractus emphiteoticos factos fuisse ab eccl̄esia ⁊ emphiteotas longo vel longissimo tempore possedisse. ⁊ etiaz dicit ibi spec.q̄ iste modus probandi dominium hoc modo est disputabilis: ⁊ pcōsequēs dubitabilis:⁊ sic nō firmat pedes super hoc. Modo in ꝓposito agitur cōtra ⁊ non agitur contra illum coꝛradū regē sicilie qui confitetur se accepisse ab eccl̄esia : nec etiam apparet q̄ eccl̄esia multis vasallis hanc aduocatiā concesserit : ⁊ ibi longo aut lōgissimo tempore possederint.sequitur q̄ nullo modo per istam litterā potest dominus episcopus fundare suā intentionē q̄ dicta aduocatia spectauerit ad eccl̄esiam:⁊ pcōsequens sequitur q̄ nullo modo debuit reuerti ad episcopatū:et sic inuanum allegat litterā istā:et melius fuisset silere q̄ boni viri tacēt q̄ probari nō possunt.ij.q.vij.c.pleriq̄ boni viri. Et sic nō est verū dicere q̄ aduocatia redierit ad eccl̄esiā. Et percōsequēs nō est verū dicere.q̄ sub baculo episcopi premissis tribus tēporibus tenetur iudicare tanq̄ illa aduocatia ꝓuenerit ab episcopo ad iperiū:tum etiā q̄ illud nō est verisimile q̄ dñium tēporale ab eccl̄esia particulari veniat ad imperiū cū dominiū rer̄ tēporaliū principaliter spectet ad imperiū:est enim imperator dominus mundi vt.l.deprecatio.ff.ad.l.rod.de iactu.l.i.in. ꝓ.nostri orbis.C. de rap.virg.l.raptores.C. de epi.⁊ cler.vij.q.j.c.in apib⁹.c.ois anima.c.magnū.xj.q.j.imperat enim cesar in vniuersa iurisditione que ascendētē videt ⁊ descēdentē solē et que ex vtroq̄ latere idest meridie et septētrione vt in auc. vt omnes obedi.§.⁊ hec considerantes. Et sic nō cadit in aliquē dignuz ⁊ exercitatuz intellectū in dubio q̄ illa aduocatia que est dñium tēporale cū habeat imperiū ⁊ iurisditionē prius spectauerit ad episcopuz: vt in ciuitate augustēsi q̄ ad imperatorem cū imperator sit dominus illius ciuitatis. Facit qō no. Innoc.in.c.cū dilectus.de cap.mo. vbi quis exercēdo speciē iurisditiōis est in quasi possessione tot⁹ iurisditionis vniuersalis censet esse in possessiōe particularis iurisditiōis:⁊ sic potius videt q̄ illa iurisditio ⁊ iperiuz aduocatie spectauerit:⁊ spectat ad ipsum iperatorē:⁊ pcōsequēs illis trib⁹ temporibus aduocatus faciet iudiciū cum baculo imperatoris. Et si quispiam dixerit.amice illa sunt tempora ⁊ non vltra : quibus ille aduocatus debet iudicare cū baculo episcopi dimisso baculo iperatoris:⁊ sic ꝓpter illa tria tempora nō est intantū insistēdum ⁊ curādū si iudicet dimisso baculo imperatoris:q̄ agit de modico preiudicio.est enim res augusta:⁊ pcōsequēs cessant tot cōtraria:q̄ ad hoc respondeo:q̄ posito nō tamē cōcesso:q̄ dūtaxat per vnum diem aduocatus dimitteret baculū imperialem adhuc vigerent cōtraria supius inducta:q̄ pro illo die esset iudex imperatoris:⁊ sine baculo:⁊ percōsequēs sine iurisditione iperatoris:nec posset stare signū nec signatio ⁊ econtra:⁊ etiam posset multū p̄iudicari iurisditioni ⁊ iperio imperatoris illis tribus tēporibus iudicādo cū baculo episcopi: q̄ tūc tota iurisditio tēporalis esset translata in episcopū cū ille aduocat⁹ dimisso baculo ipiali iudicaret:baculo epi posset fieri magna fraus:etiā in p̄iudiciū subditoꝝ ipsi⁹ imperatoris:⁊ pcōsequēs ciuitatz augustensis.⁊ iō pot⁹ videt dicēdū vt iā cōsuetudo q̄ est optima legum iterpres est iterpretāda.vt.l.si de interpretatiōe.⁊.l.minime sunt mutāda q̄ certā iterpret.habuerūt.ff.de legi.c.cuz dilectus.de cōsue.vt illis tribus tpib⁹ aduocatus recipiat baculum ab epo vel ab ei⁹ officiali:⁊ illis trib⁹ dieb⁹ cū ambobus baculis iudicet.ſ.impiali:⁊ baculo traditō sibi ab epali:⁊ sic acumulatiue ille iudex recipit illum baculum episcopalem retento baculo imperiali. Unde cum nihil sit expressum in prima littera : q̄ ille aduocatus illis tribus diebus : seu temporibus teneatur iudicare cum baculo episcopi.⁊ consuetudo est interpretata q̄ illis tribus diebus accipiat baculum ab episcopo si sibi p̄sentetur: non tamen dimisso baculo iperiali:⁊ sic iudicabit cum vtroq̄z baculo imperiali ⁊ episcopali:ergo stabimus huic interpretationi facte a cōsuetudine:⁊ pcōsequēs minime erit mutāda talis interpretatio:q̄ illud quod est consuetudinariū nō est arbitrariū. vt dixit bal.in.l.quicūq̄z.C.de seruis fugi.imo est necessariū : ⁊ pconsequens acumulatiue datur illi aduocato illis tribus diebus baculus episcopalis. ⁊ allego de hoc textu valde singula.in.c.per hoc.de hereti.lib.vj.vbi est tex.q̄ episcopus est inquisitor cōtra hereticos. Modo papa ꝓstituit aliū inquisitorē:⁊ sic dat spālez inqsitorē an videat tollere illū inqsitorē gnālē. ibi est tex.soleñ. q̄ nō. Ita dicamus in ꝓposito arguēdo de ꝓsona ad tps ⁊ ad locū q̄ē validū arg.l.vinū.ff.si cer.pe.l.miles ita.§.q̄ dixim⁹. ff.de test.mili.l.q ꝓles.ff.ꝺ vul.⁊ pu. Mō i ꝓposito.ille aduocatus ē iudex ipialis cuz baculo ipiali cū oī tpe : ſz postea dicat q̄ trib⁹ dieb⁹ debeat iudicare cū baculo epali:nō tñ pp hoc derogat baculo ipali gnāli ⁊ ordinario.ſic̄ i.d.c.p hoc. nō.n. derogat epo q̄ē inqsitor gnālis:ſz papa ꝓstituat iqsitorē spālē ꝫ hereticos. Ita in ꝓposito nō tollit baculū ipialē: ſz acumulatiue cōcedit baculū epalē illi iudici seu aduocato.⁊ p illū tex. pulcre docebat.d.pe.de ancha.in.c.tibi qui.de rescrip.lib.vj.q̄ si papa cōmittit specialē visitationē alicui de aligbus monachis non videt illā tollere epo loci ⁊ sic ordinario.⁊ ē i casu nr̄o multofortius ex eo:q̄ nō dr̄ i illa ꝓma lr̄a q̄ debeat aduocat⁹ illis tribus dieb⁹ iudicare cū baculo episcopi:q̄ si dictū eēt q̄ cum baculo

epiſcopi deberet iudicare: tamen non videtur derogatuz bacu lo impiali: imo accumulatiue cū vtroqz bacło p. d. c. p hoc z bñ facē qō voluit Jo. ō Jmo. i. l. ticie textores. ff. ō le. i. Quāto ergo fortiº ī caſu nſro dz itelligi q retēto baculo ſperiali debent illa iudicia facere tribus tēporibº: z in veritate iſtud ſolū apponit gladium ad deciſionē huius cōſultationis: z iſtud ſolū eſt ſufficiēs ad determinādū cōtra dñz epm. eſt enī mirabile q ita accedant dicti clerici ad tēporalē iuriſditionē cū arma ſua ſint lachrymę z oſones. vt in. c. reprehēſibile. xxiij. q. viij. Jſta ergo ſua petitio de radice cupiditatis ꝓcedere videt iudicio meo: lz clerici ſint capaces iuriſditionis tpalis: vt iura exprimūt in vtraqz cenſura pontificia z romana: z ſic iſte due littere allegate p dñm epm ſūt nullius vigoris cōtra iſtā ciuitatē auguſteñ. ſeu cōtra impium. Nec etiā obſtat tertia littera in qua comes palatinº venit vt vicarius ſperij ad cōpoſitionē cū epo: q eps tenere debeat aduocatiā p vnū annū: qz iſtud eſt nihil. ꝓmo in dicta littera ē reſeruatū ius cōtendētium. vnde illa talis cōpoſitio ex ꝓpriſione ipſoz cōponentiū nō ꝓiudicat in aliquo ipſis cōtēdētibº: z p ꝓñs ſeruatum eſt ius tertio. vt in. c. ſup eo. de offi. ōle. l. cum auus. C. de emāci. libe. c. ꝙuis. de reſcri. lib. vj. ergo huic ciuitati nō ꝓiudicat talis cōpoſitio: ſi de hoc ꝙtēdebat. Jtē dicit in dicta littera iure ſperij reſeruato. vnde circa hoc pōderet diligēter. d. iudicās ex eo: qz dñs eps ꝓducēdo iſtā litterā percutit ſe cuz ligone ſuo q ſic demōſtro. certū eſt q agitur de ꝓiudicio impatoris: ſi illis tribº diebus iudicaret ille aduocatº dimiſſo baculo impiali: qz p illaz depoſitionē videret dimittere ſperiū z iuriſditionē ſibi collatam per illū baculū ab impatore. quo caſu nullus poſſet inficiari qō eſſet ꝓiudiciū ſperio: q illis tribus diebº ille nō ſit iudex imperij: ſed in illa littera dicit iure ſperij ſaluo. ergo zc. Et eſt etiā cōſiderandū. qz ſi gſpiā dixerit. amice iſtud eſt modicū ꝓeiudiciū ipſi: z de modicis nō curat ꝓtor. vt. l. ſi ꝓprietarius. ff. de dan. infec. z facit quod habet in. l. decurio fortunā. C. de decur. lib. x. Ad hoc reſpondeo q in dicta littera non dicit ſine ꝓuilegio imperij: ſed dicit iure ſperij ſaluo. quo caſu partes cōponētes reſeruarunt ius ſperio. ergo ſequit q ſi dñs eps vult interꝓtari iſtā litteraz vt eps: debeat tenere aduocatiā p vnū annū ſaluo iure imperij: z intelligit q debeat tenere baculū epiſcopalē: ſequit debebit etiā tenere baculū impialē: qz aliter ius imperij nō eēt ſaluum: z pcōſequēs iſta littera eſt ꝙtra epiſcopū. Jtē pōderet dicta littera: qz dicit q cōpoſitio facta fuit vt per vnū annū teneat epiſcopus aduocātiā. ergo elapſo anno illā nō debebit tenere. ergo ſequit q nec per vnū diē debet illā tenere: z pcōſequēs etiā per illa tria tpa: qbº ille aduocatº iudicabit: nō poterit tenere baculū epiſcopalē: qz elapſo anno nihil habuit cōe cū dicta aduocatia. Nec ob. cū dicebat q de minimis nō curat prętor: qz illud eſt verū qñ agit de tollēdo iurē cōi ꝓpter minimū: qz tūc nō ē recedēdum a iure cōmuni. vt. l. ſcio. vbi ꝓ modica leſione nō datur reſtitutio cōtra ius cōe. ff. de in integ. reſti. z. l. ſi oleū. ff. de dolo. cum ſilī. facit qō no. in. c. maioribº. de prēben. z hoc ꝓcedit in diſpōne iuris cōis. Sed in diſpōne hoīs bene curamº de modicis vñ dixit bal. in. l. minoribº. C. de his qui. vt idig. q ſi ſtatutū diſponit q cuſtos ville teneat denūciare malefactores: alś puniatur: z denūciauit oēs malefactores prēter vnū q tūc puniet tanq̄ nō ſatiſfeciſſet ſtatuto: z ſic curat de vno. z idem bal. in. l. i. C. de his que pe. no. dixit. teſtatoz in teſtamēto dānauit heredē ad dandū ticio. x. alś dānabat illū ad domū dandā elapſo menſe: q ſi ille dedit nouē: z ſic nō decē. habet locū pena ꝓpoſita a teſtatore. facit qō voluit ludo. ro. in. l. ij. ff. ad ſilla. vbi dixit ſtatuto cauet q bānit ſoluēdo. x. debeat canzelari de bāno: q ſi ſoluit nouē nō eſt ſatiſfactū. ſtatuto. allegat ang. ita dicentē. Cū ergo in caſu noſtro ſumº in diſpōne hoīs. ſequit q attēdet ad minimū: z ideo cū in. d. cōpoſitiōe fuit dictū iuris ſperij ſaluo. ſeqt q videt intelligi de iure etiā minimo: z maxime qz ille cōponēs fuit vicariº q nō poterat ꝓiudicare iuri ſperij z in minimis: z pcō ſequēs illa verba debent intelligi etiam de iure minimo. facit qō habet in. l. preſes. C. de tranac. Et ſic per illā cōpoſitionē non ꝓeiudicat ipſis cōtendētibus: etiā in minimis: nec etiā ꝓeiudicatur imperio: in minimis: imo remanet in ſuo iure ſaluū ſperium. Jō ſileat allegans illā cōpoſitionē. Et ex iſtis ſublata ſunt oīa fundamēta dñi epiſcopi: z pcōſequēs ciuitas auguſtēſis. eſt in caſu victorie. Et ꝓfundamēto abū dātiori ipſius ciuitatis: lz prefata dicta ſupiora ſufficiant ad plenū: nihilominus in pūcto dicitur ab antiquo fuiſſe obſeruatū: q qñ ille aduocatus: qui ꝓ tēpore eſt iudicat tz baculū ſibi datū ab imperatore: z ita eſt conſuetuz fieri. ergo ſequit q dat o q nobis deficerēt iura in hoc q̄ tamē nō deficiunt: vt ſupius eſt oſtenſum: nihilominº ſtandum erit conſuetudini z antique obſeruātie: que cōſuetudo eſt optima interpres. vt. d. c. cū dilectº. ergo minime ſunt mutāda: z circa. l. minime. ff. de legibus. allego tex. in titu. de pace ꝙſt. in. v. ſicut ab antiquo. z ibi bal. in. v. col. dicit eſſe argumentuz ex illo tex. q antique cōſuetudines ſunt obſeruande. vnde dicit lex. ne qd ꝓtra lōgā cōſuetudinē fiat ad ſolicitudinē ſuā reuocabit preſes ꝓuincie. l. i. C. que ſit lōga cōſuetudo. ſile habemº in. l. nullum. C. de offō. rec. ꝓuic. l. ſi manifeſte. C. de ſeruitu. l. ſi in aliā. ff. de offō ꝓcōſul. z facit qō voluit idē bal. in. c. i. in titu. qui feu. da. poſ. vbi dicit q cōſuetudo bz vim decreti: z tenaciter obſeruata: habet vim iuſticie z dat iuriſdictionē. vt. l. viros. C. de diuerſis offi. libro. xij. Jtem dat mandatum. vt. l. nulli. ff. q cuiuſqz vniuer. no. l. ſuper creandis. C. de iure fi. libro. x. Cū ergo ab antiquo ita fuit obſeruatū donec extat memoria boīuz. ergo nec exiſtit ī ꝓtū memoria boīuz orta ē ꝙſuetudo: z ꝓñs nō mutabit talis ꝙſuetudo faciat qō voluit bal. in. l. z in prouincia. C. de ſeruitu. vbi dixit q prędia cluſij peruſini non ſunt tributaria: niſi ex conſuetudine. ideo ſi qua prędia ſunt in cluſo peruſino q̄ non conſueuerunt ſoluere tributum q non poſſunt compelli ad preſtationem tributi. Jta dicamus in caſu noſtro cum iſte aduocatus ſit creatus ab imperio. z conſueuit tenere baculuz imperialem: nec eſt viſum nec conſuetum q tenuerit baculum epiſcopalem. ſequenda eſt iſta conſuetudo antiqua. facit etiam tex. in l. obſeruare. ☞. proficiſci. ff. de officio proconſul. z ibi bal. colligit argumentum ex illo tex. q ſocietates arcium peruſij quādo vadunt ad luminaria in feſto ſancti herculani debeant ſe mouere de loco ꝓdicatoꝝ ſicut ē mos antiquus. z idē dicit ī tuſcia in ꝓceſſionibus mos antiquus eſt vt minores vadant ante predicatores: qō ita eſt fiendū: ex quo ita eſt de more antiquo. ergo zc. ¶ Preterea faciat etiam quia vt ſuperius dicebā q dato q illis tribus diebus deberet aduocatus tenere baculum epiſcopalem: tamen venit accumulatiue. facit tex. ſingularis in. l. ſtudentibus. C. de officio pref. vrb. z ibi bar. per illum tex. dixit. alicui competit iuriſdictio vniuerſalis in loco. z ſuperior concedit alteri certam ſpeciem illius iuriſditionis vniuerſalis an illa ſpecies ſit ſublata illi iudici vniuerſali. exemplum poteſtati competit vniuerſaliter iuriſditio in ciuitate. Modo ſuperior cōmittit certam ſpeciez mihi. an poterit ptās cognoſcere de illa certa ſpecie cōmiſſa alteri: z decidit q ſic. ex eo: quia venit acumulatiue: z nō priuatiue. z idē voluit bal. in auc. habita. C. ne filius pro patre. in. v. demū oppono. z angel. in. l. i. C. vbi z apud. vbi hoc limitat: niſi fuiſſet appoſita dictio ſolum: quia tunc bene videretur ſublata per glo. ibi poſitam. z dñs pet. de ancha. conſilio. xliij. z bal. in. l. i. ff. de officio cōſul. z dñs benedictus de plumbino i l. thays. ☞. ſi. ff. de fidei. libe. z pcōſequens poſito non tamē cōceſſo q deberet tenere baculū epiſcopalem illis tribus diebº: tamen tenebit acumulatiue: z non priuatiue: z ſic retento baculo imperiali. ¶ Preterea conſidero: z in hoc diligenter ponderet d. iudicans q dominus epiſcopus nullo modo poteſt adducere ius ſufficiens: q illis tribus diebus ille aduocatus teneat aut tenere debeat baculum epiſcopalem niſi ꝓ conſuetudinem z longam antiquitatem: quia nec littere ille: nec compoſitio illa probat q debeat tenere baculum epiſcopalem. allegat ergo conſuetudinem z illam antiquitatē: que conſuetudo operatur effectuz ꝓuilegij. vt. l. hoc iure. ☞. ductus aque. ff. de aqua quoti. z eſti. z ibi pulcre dixit ang. q ſi nobilis eſt vſus imperio per tantū tēpus cuius initij memoria non exiſtit: z dicit ſe exercuiſſe anctoritēte ceſarea: lz non oſtendat priuilegium: tamen ſufficit per illuz tex. facit. l. vſum aque. z. l. diligenter. C. de aqueduct. libro. x. z l. in concedendo. ff. de aqua plu. arcen. z quod voluit bar. in. l. i. C. de muli. z ī quo. lo. p dictū. ☞. ductus aque. z bar. in. c. i. in titulo. que ſunt regal. z tex. in. c. ſuper quibuſdam. ☞. preterea. ō verbo. ſigni. z bar. in. l. ſi publicanus. ☞. ſi. ff. de publi. z qō voluit idē bar. ī. l. ꝙſti. ff. ☞. ſi. z iō ī accidētia facti ꝙſuluit fuerēdus dñs archiepūs panormitanº: vt ipe refert ī. c. attēdētes. de ꝓſcri quedam eccleſia nō curata per tempus cuius initij nō erat m.

moria cum alijs ecclesijs ciuitatis ad onera cōiter incūbentia mi
nime cōtribuit: sed alijs ecclesijs soluētib⁹ pro rata illa eccl̄ia ni
hil soluerat: petebat vt soluere non obstāte cōsuetudine. cōsulu
it q̄ poterat se defendere ex tpe: cuius initij nō erat memoria. al
legat qō habeķ in cle. i. cōiuncta glo. de censib⁹. ☙ Modo in casu
nostro ex vetustissimo tpe cui⁹ initij nō extat memoria. ꝙueuit il
le aduocat⁹ illis trib⁹ dieb⁹ tenere baculū epāle si sibi p̄sentabaķ
ab epō vel a suo officiali nō deponēdo baculū impialē: ꝛ sic cum
vtroq; baculo iudicabat ꝓpter recōuētiones clericoꝝ. vñ. d. epūs
nō pōt allegare aliqō sufficiēs ius ꝓ se nisi illā ꝙsuetudinē ꝛ anti
qtatē: sed illa cōsuetudo ꝛ antiquitas disponebat q̄ cum vtroq;
baculo iudicaret. vellē scire libēter qua frōte aut colore petit. d.
epūs scindi illaꝫ consuetudinē: ꝛ in parte acceptat ꝓ se ꝛ in parte
cōtra se nō vult acceptare: q̄ nulla lex: nulla iuris sanctio: nulla
honestas hoc patiť: q̄ illā cōsuetudinē in parte acceptet ꝓ se ꝛ in
parte que nō facit ꝓ se nollit acceptare: cū lex ꝛ cōsuetudo sit idi
uidua: nec ꝓ parte possit acceptari ꝛ ꝓ parte nō: nisi ex dispōne
legis eēt in parte derogatū: vt est tex. singularis. in. l. i. C. de lati.
lib. tol. ad fi. illi⁹. l. in. ℣. ea inefficax q̄tū in eā partē remaneat. ō
quo tex. facit festū ibi bal. qui colligit q̄ lex vel scriptura ꝓ parte
valet ꝛ pro parte nō qñ hoc exprimiť a lege. ꝛ dicit glo. ibi eē sin
gulare. ergo segť q̄ cū cōsuetudo sit lex. vt. l. de qbus. ff. de legi
bus. i. di. c. cōsuetudo cū sit. segť q̄ cōsuetudo nō poterit ꝓ pte
acceptari ꝛ pro pte non: ꝛ ꝙ ꝙñs dñs epūs si nō vult acceptare il
lam cōsuetudinē ꝛ illā antiqtatē ita vt est: segť q̄ ciuitas vel dñs
impator poterit acceptare illā ꝙsuetudinē inq̄tū facit in sui fauo
rem: q; nō facit illud qō dz nō pōt petere qō ei debeť. l. si nō fue
rit. ff. de iureiur. bal. in auč. dos data. C. ō dona. añ nup. ꝛ in. c.
i. in titu. q̄re dñs feu. ꝓprie. pue. iō poterit ꝓcurator fisci accepta
re ꝓ pte in fauorē iperij: ꝛ ꝙ ꝙñs dūtaxat tenebit baculū impialē
ille aduocat⁹. ¶ Preterea ēt aīaduertat. d. iudicas q; dñs ipe
rator hz ius cōe ꝓ se. nā ille aduocat⁹ recipit baculū ꝛ iurisditio
nem ꝛ iperiū ab impatore. ergo segť q̄ de iure cōi ꝓ iura allata
supius in pn. dz portare baculū iperatoris oīb⁹ dieb⁹ ꝛ toto an
no. sz de ꝙsuetudie illis trib⁹ dieb⁹ aportat vtrūq;. ☙ Nō si cessat
illa cōsuetudo q; epūs nō vult illā acceptare in totū. sequiť q̄ re
manebim⁹ in dispōne iuris cōis. l. cōmodissime. ff. de lib. ꝛ po. l.
si cū dotē. in pn. ff. solu. ma. l. si. extrane⁹. ff. de ꝙdi. ob cau. ꝛ per
ꝙñs si dñs epūs vult recedere ab illa solita ꝛ antiqua obseruātia
poterit iperator duo facere. vz. dicere. fiat in noīe dñi ego volo
stare in dispōne iuris cōis quo cauek q̄ iudex vel ptās portet se
ptrū vel baculū illius cui⁹ est officialis: ꝛ aquo habuit iudicatū
vel aduocatiā: vel poterit dicere si tu nō vis obseruare antiquita
tem nisi quaten⁹ facit ꝓ te: ego volo obseruare q̄tenus facit pro
me: q; si nō facis qō debes idē fiet tibi: ꝓ titulū q̄ gl̄q; iuris. ꝛ sic
duo vincula sunt in fauorē aduocati. vz. ius cōe ꝛ cōsuetudo: q;
duo vincula sunt potētiora vno. in auč. itaq; C. cōia de suc. c. i. ō
treu. ꝛ pace. ¶ Preterea faciat etiā q; dī in pūcto q̄ ꝓ tpa anti
qua ꝛ in memoria hoīuz fuit obseruatū q̄ dictis trib⁹ dieb⁹ iudi
cet aduocat⁹ cū vtroq; baculo. ☙ Nō in casu isto epi p̄decessores
huiusmodi dñi epi passi fuerūt nec vnq̄ in ꝫtū ꝓtestati fuerūt:
quo casu ex illa diuturna patiētia videk q̄ p̄iudiciū sibi genera
uerint. argumēto ei⁹ q̄ voluit glo. in. l. cū de in rē ℣so. ff. de vsur.
ꝛ in. l. seruitutes. ff. de seruitu. ꝛ. l. ij. §. deniq; ff. de aqua plu. ar.
que glo. volūt q̄ cōstituiť seruitus ꝓ solā paciētiā ex lōgo tpe p̄
stitam. cū qbus glo. trāsiuit bar. in. d. §. deniq; ꝛ hz multi nō te
neant illas glo. tamē in casu nr̄o ille glo. limitāt ex eo: q; hic nō
cōstituiť seruit⁹ aliqua sed fit reductio ad ius cōe quo cauek vt ē
dictū supius q̄ ptās vtať baculo eius a quo recepit officiū pote
state. Itē q; ō nō solū interuenit patiētia sola: sz interuenit act⁹
positiuus: q; illis tribus dieb⁹ iudicauit ille aduocat⁹ sup recō
uētionib⁹ clericoꝝ ꝛ ꝓnūciauit ipsis dñis epis tacētibus patien
tibus ꝛ nō ꝛdicētib⁹. sequiť ergo q̄ ex tali patiētia inducik q̄dā
declaratio dubitationis q̄ illis diebus aduocatus nō dz dimitte
re baculum imperialē: ꝛ sic facit illud qō voluit glo. multū singu
laris in. c. si duobus. de rescrip. lib. vj. que vult q̄ ex confessione
partis declaratur dubia probatio actoris posito q̄ confessio par
tis ꝑncipaliter emanās nō potuisset fundare ius actoris: de qua
glo. exclamat singulariter ibi. d. dñicus de sancto geminiano: ꝛ
sic multiphariē multisq; modis apparet sufficientissime ꝓbatū
de iure imperij: seu de iure ipsius ciuitatis. Et ita ꝙcludo. Laus
deo clementissimo. d. and. barbatia siculus.

¶ Casus consilij. xxxv.

¶ Utrum statutū loquēs de litteris cambij intelligať de simula
tis vel fictis. Et similiter de instrumētis: ꝛ de ꝙtractib⁹. Et quo
modo ꝓbeť simulatio littere cambij. Et an statutū admittēs ali
quā exceptionē: etiā si loquať taxatiue intelligať admittere etiaꝫ
similes. Et an ꝛ qñ ī statutis fiat extēsio. Et an arbiter possit lau
dare sup his de qbus nō fuit cōpromissum factum. Et an valeat
etiā si fuerit ratificatū per partes. Et de virtute clausule q̄ intel
ligať cōpromissuz factū sup oibus de quib⁹ erit laudatū. Et an
possit cōpromitti de litteris cābij. Et an possit adiri iudex eccle
siasticus in defectū secularis. Et an sententia qua ꝓnunciať: gd
exequendum fore sit diffinitiua vel interlocutoria mera.

¶ Inipotentem deum ꝛ pa
trez pijssimi
o saluatoris nostri iesu christi corde ꝛ animo
inuoco: vt sua imēsa benignitate mihi aperi
at veritatē in hac cōsultatiōe amē. ¶ Also pū
cto ꝛ statutis mercātie: ꝛ factī cōtingentia ꝛ
oibus ea aīaduersione q̄ potui perpensis.
¶ Capio primā dubitationē. vz. an exceptio absolutionis possit
opponi ℨ dictā litterā cambij: nō obstāte dicto statuto: ꝛ ꝓ ꝙñs
an sit absolutus a dicta littera cambij stāte absolutiōe facta in di
cto laudo. Et ante oīa consi dero verba posita in pūcto dū dicit
q̄ ipse. v. ꝓmisit iudici ꝓnūciāti dictaz litterā cambij mitti debe
re executioni ℨ dictū. a. ꝓ publicū instrm factū in loco secreto nō
petere a dicto. a. nisi qō eidē. v. debeť ꝓ dic. a. vigore dicti laudi.
ꝛ sic cōsideret maturissime dñs iudicans: q̄ ex his talis lra cam
bij nō reddiť vera: sz potius fuit simulata. quo casu lōge miror:
q; sumus in foro mercātili: in quo foro attēdiť pura veritas: bo
na fides ꝛ pura eqtas. vt dixit bar. in. l. qnt⁹. ff. manda. ꝛ angel.
in. l. argētari⁹ sup textualib⁹. ff. de eden. qō singulariter declara
uit bar. in. l. fideiussor. §. quedā. ff. mandati. vbi dixit q̄ in curia
mercatoꝝ debet iudicari de bona eqtate omissis iuris solēnitati
bus: qō dicit esse intelligendū: nō inspectis solēnitatibus iuris
que veritatē negocij nō tangūt: ꝛ sic ꝙcludit bar. q̄ in foro mer
catorum attenditur veritas. ꝛ idem voluit bal. in. l. si ꝓ ea. C.
mādati. vbi dixit in curia mercatoꝝ debere iudicari de bona eq
tate omissis solēnitatibus iuris: q; intelligitur de solēnitatibus
non tangētibus veritatē negocij. allegat bar. in. d. §. quedam. ꝛ
allego optimā glo. in. c. dilecti. de iudi. que dicit q̄ vbi agiť de
bona fide: nō curamus de apicibus: ꝛ qō voluit bal. in suis apo
stillis. in. l. si mancipiū. ff. de euic. ☙ Modo si sumus in curia mer
catoruz qui quotidie disputāt de bona fide ꝛ legalitate: quomo
do. n. patiūnť q̄ contra litterā cambij: que est contra omnē ve
ritatem: ꝛ ex facto ipsius iudicis mercātie apparet q̄ littera est
aliena a veritate nō admittať exceptio: ꝛ permittit q̄ mandetur
executioni littera que nullam continet veritatem: certe potest
eis dici illud qō ouidio poete clarissimo venit in mentem: voto
q; tuo tua forma repugnat: q; si ꝓmisit dictus. v. iudici per pu
blicum instrumētum nō petere aliquid vigore dicte littere cam
bij. ergo ad quid ꝓnunciauit illam exequi debere: quia per hoc
demōstrať manifeste q̄ dicta littera fuit simulata ꝛ ficticia: tūc
arguo sic fōmaliter. In dicto statuto dicit q̄ nō possit opponi
cōtra litterā cābij aliqua exceptio aut defensio: nisi sola exceptio
pagamēti. loquit ergo statutū de littera cambij: ꝓut est vera li
tera cābij: nō ꝓut est simulata ꝛ ficta. debet ergo ante oīa cōsta
re q̄ ē lra cābij: vt firmat bar. in. l. i. §. ꝓ vim. ff. q̄ vi aut claz. vbi
dicit. cauek statuto q̄ nō possit opponi aliqua exceptio ℨ publi
cū instrm: nisi certe exceptiones q̄ nihilomin⁹ dz ꝙstare eē publi
cū istrz: iō pōt opponi exceptio q̄ nō sit publicū instrm. l. iiij. §.
ꝙdēnatū. ff. de re iudi. ꝛ bar. ī. l. fideiussor. §. ꝓtor. ff. q̄ satisda. co
gan. vbi dicit. disponit statutū q̄ q̄liscūq; fuerit snia arbitri mā
deť executioī: nec aliqd possit opponi. decidit debere ꝙstare illū
fuisse arbitrū. idē bar. ī. d. l. iiij. §. ꝙdēnatū. ꝛ qō ipe voluit in. l.
diu⁹. ff. de tes. mili. ꝛ ī. l. i. §. itē illud. ff. ad silla. facit glo. ī de. i.
de sequestra. poss. ꝛ fruct. vbi dicit q̄ si non potest opponi ℨ
snia; aliq̄ exceptio: tūc poterit opponi exceptio q̄ nō sit snia: ꝛ fa
cit qō hī. i. c. hz ō euitāda. ō ele. vbi hz nō possit oppōi ℨ electionē

papa tamen poterit opponi q eligẽtes nõ erãt cardinales ex eo q: ius requirit q eligẽtes sint cardinales. z ibi. d. anto. idẽ dicit in instr̃o publico vt p̃ius cõstare dz q sit publicũ instr̃m: idẽ dixit in. c. itẽ cũ quis. de resti. spo. Idẽ firmãt canoniste in dictis locis. Modo in ꝓposito ante oĩa oz cõstare istã fore verã litteram q: statutũ istud loquit de littera cambij. ergo de vera. sz ista nõ est vera littera cambij: ergo sequit q sumus extra casuz statuti. hoc decidit tex. aptus. in. l. si nõ verũ. imo simulat⁹. C. de do. inter vi. z vxo. z ibi ille vberius iuris fons. bal. dicit statuto cauetur q nõ possit opponi exceptio ꝺ instr̃m: tũ poterit opponi exceptio simulationis: q: largo modo dr falsuz. z idẽ bal. in. l. fi. §. in cõputatione. ad fi. C. de iure delib. dixit q si statutũ loquit de istr̃o nõ hz locũ in instr̃o simulato: q: simulatũ instr̃m nõ est instrumẽtũ cũ nõ faciat fidẽ simulatiõe ꝓbata. vñ lz supficialr appareat eẽ instr̃m rũ substãtialiter z eẽntialiter nõ est instr̃m. nec enim ꝓprie dicit q abusiuũ est. l. itẽ põt. ff. de suis z legi. Sz instrumẽtũ qõ nõ hz vim ꝓbãdi nõ est instr̃m ꝓprie qõ dicit ab instruẽdo. l. notionẽ. §. instr̃or. ff. de ẏbo. sig. Ideo dicit q statutum dz itelligi de instr̃o efficaci nõ de nullo. vt. l. si quis aliquid. §. testũ. ff. de pen. Limitat hoc nisi statutũ remoueret exceptionem simulatiõis: q: tũc ꝓter iniquitatẽ statuti recurrit ad forũz eccl̃ie. z etiã alr̃at qõ voluit bar. i. d. l. i. §. per vim. q vi aut clam. vnde bal. loquit in terminis. Cũ ergo ista littera cãbij sit simulata nõ est vera ergo est nulla: q: dicit largo mõ falsa z falsum peccat in iure nature: vt dixit idẽ bal. in. l. falsus. C. de furtis. Segr ergo q talis lr̃a nullã meruit executionẽ. Et est acurate ponderandũ q bal. ibi dixit q si statutũ excluderet exceptionẽ simulationis. lr̃a existẽte simulata poterit recurri ad forũ eccl̃ie z mouetur ex eo: q: tale statutũ nutrit iniquitatẽ qõ erit mirabile in seqn ti dubitatione. z idẽ bal. in. l. fraus. ff. de legi. dixit q simulat⁹ titulus nõ ẽ titulus alr̃at. l. emptor. ff. de aq̃ plu. arc. z sic apto ore sentit q statutũ loquẽs de istr̃o nõ vẽdicat sibi locũ in istr̃o simulato: z sic statutũ loquẽs de littera cãbij nõ hz locũ in lr̃a simulata. Et si quis dixerit amice. bar. in. d. l. per vim. q vi aut clam. tz ꝺ. riũ. dicit. n. q nõ poterit admitti exceptio simulatiõis q: ad hoc rñdeo. bar. ibi dicit q si oppono q instr̃m est simulatũ facit deficere ꝺctũ. q: tũ deficiat ꝓsensus nõ est ille q simulat: sed ille qui vere agit vt in titu. plus valere qõ agit tũ bñ est instr̃m publicuz l. i. z. l. q̃uis. C. si quis alteri vel sibi. Vñ nõ ikerr de ꝺctu simulatio ad instr̃m publicũ. z põt eẽ rõ: q: de istr̃o publico iteruenĩunt certe solẽnitates faciẽtes ipm eẽ publicũ instr̃m q̃ nõ tollunt ꝺctu exñte simulato. istud non ob. in casu nr̃o: q: istud statutũ loquit dũtaxat de lr̃a cãbij: z per ꝓñs de ꝺctu: quo casu poterit opponi exceptio simulatiõis ꝑ quã nõ reddit illa lr̃a valida vt ꝓprie est lr̃a cãbij: ex quo ad illũ finẽ fabricata extitit. Facit qõ voluit idẽ bal. in. l. cũ ꝑcib⁹. C. de ꝓba. vbi dicit q exceptio simulatiõis nõ dr̃ ꝓprie opponi ꝺ instr̃m q: nõ est instr̃m q: lz habeat figurã esse nõ hz eẽ: z sic bal. tz cõtra bar. q stãte tali statuto põt opponi ꝺ instr̃m qõ est simulatũ: q: nõ est instr̃z. sed idẽ bal. in. l. i. C. plus valere q agi distinguit iter modũ opponẽdi si lr̃ationẽ: q: aut est ꝓbata ũris z de iure ꝑsũptiõe: z tũc põt opponi. aut est ꝓbãda: z tũc si opponit ꝺctui nõ põt opponi istr̃o: aut opponit solẽnitati istr̃i: z tũc põt opponi istr̃o. z ita vr̃ reducere ad ꝓcordiã dictum bar. in. d. l. q vi. aut istud etiã decidit casuz nostrũ q: in eo opponit simulatio ꝺ ipam lr̃az: nec opponit ꝺ istr̃z. ergo seqr q admittẽda erit talis exceptio nõ obstãte tali statuto. Et q dictũ bal. in. d. §. in cõputatiõe sit ipsa ẏtas. ostẽdo hoc mõ añ oĩa. dz iudici liq̃re fore lr̃am cãbij: vt. d. l. diuus. de testa. mili. z aliis ũribus supi⁹ allegatis. nã qñ aliud agat eẽntialr̃: z aliud superficialr̃ respectu ei⁹ q eẽntialr̃ agebat nõ est lr̃a: q: illõ nõ ꝓrinet in lr̃a. l. i. in ꝑn. ff. de his q̃ itel. dele. respectu ẏo ei⁹ qõ agebatur supficialr̃ nõ est lr̃a: q: in illo nõ est ꝓsensus ꝺbẽtiũ: q: lr̃a ꝑsupponit ꝓsensuz. l. nõ figura. ff. de acti. z obli. c. ex tenore lr̃aruz. de rescrip.. Ad qõ facit illud qõ cõiter dicim⁹ in statutis Italie: vt intelligãtur ꝓut ad lr̃am iacẽt de quo dixi cõmẽto. v. cũ acutissimi. C. de fideicõ. seqr ergo q si lr̃atio poterit opponi ꝺ istã litterã q nõ sit lr̃a cãbij nõ obstãte dicto statuto: z tũc succedit illõ qõ voluit bal. in. l. ij. C. de eunuch. ꝑ illũ tex. q statutũ loquẽs de ꝺctu vt de ꝺctu soluar̃ gabella: itelligit de ꝺctu valido vt ẽ ibi tex. elegãs. z idẽ voluit bal. in. l. nõ dubiuz. C. de legi. z ludo. ro. in cõsilio. lxxvj. z qõ voluit bar. in. l. non putauit. §. nõ queuis. ff. ꝺ cõtrata. facit qõ dixit bal. in. l. si absentis. C. si certũ peta. z in. l. etiã. C. de excep. rei iudi. q statutũ disponẽs instrumẽtũ cõfessionatum habere paratã executionẽ nõ extẽdit ad casuz quo instrumentũ est iualidũ. Et facit qõ pulcre voluit. d. anto. in. ca. ij. de officio lega. vbi dixit. statuto tollit facultas opponẽdi cõtra gesta per supioẽ qõ intelligit: si illa gesta sint valida alr̃s secus. Et etiã est cõsiderãdũ q: bar. in. d. l. i. nõ loquit in casu quo sumus in foro mercatoꝝ vbi agitur de bona fide quo videt ille forus excludere omnẽ simulationẽ z oẽm paliationẽ. sequit hoc ex supioribus dictis: q: si tollunt in tali foro ea que sunt de apicibus iuris. multo fortius tollit simulatio. z etiã q: hic nõ opponit cõtra publicũ instrumẽtuz: quo casu interuenit cõtractus: z etiã publicum instrumẽtuz: vt voluit bar. z per cõsequẽs sequit q poterit opponi exceptio simulatiõis stãte tali statuto. Si mihi dicatur in quo tu probas istã litterã simulatã. rñdeo ꝓbat in hoc: q: iudex causarũ mercãtie coram quo est ista questio ventilata visis intellectis meritis ipsius cause: mãdauit litterã prefatã exequi debere: z postea in continenti vel antea voluit q ille. v. ꝑmitteret iudici ꝑfato q non exigeret a dicto. a. nisi illud quod sibi deberetur vigore dicti laudi. Ex quo facto ꝑsumit z colligit manifeste q illa littera fuerit simulata: q: iudex qui de causa cognouit z ꝓnũciauit litterã exequẽdam. fecit q ille in cuius fauorẽ illa littera debebat exequi: nõ posset petere aliud nisi id qõ sibi deberet vigore laudi. ergo nihil sibi debebat vigore lr̃e cũ de laudo coram isto iudice mercãcie nihil fuisset ventilatũ: sed dũtaxat de littera cãbij. ergo apparet ex hoc simulatio. ꝑ cõiecturas enĩ z ĩpropẽ ꝓbant huiusmodi sr̃atiões. vt in. l. post ꝺctũ. ff. de dona. z ibi bar. in. l. sicut. §. supuacuũ. ff. quibus mo. pig. vel ẏpo. sol. z in cõsilio petrus nicole. habet per glo. in. c. ij. de renũci. lib. vj. l. dolũ. C. de dol. l. i. z. ij. C. de reput. here. per bal. Tanto fortius in casu nostro cum ipse iudex qui merita cause cognouit curauit in secreto q ille. v. nõ exigeret aliud nisi vigore laudi: z sic nihil exigeret vigore littere cambij: z per cõsequens cognouit illuz. a. nõ eẽ in veritate obligatũ ex littera cãbij quasi nihil vigore illius littere receperit. Et iudicio meo ista sufficerent ad cõuincendam executionem illius littere: q: nullo modo debuit ꝓnunciare exequendam iudex cum cognouerit illam fore simulatam. Secundo ex alio conuincitur q potuerit opponi exceptio contra istam litteram cambij: z considero verba statuti predicti dum dicunt saluo chela exceptione del solo pagamento: ex eo quia statuens exponendo istam exceptionez videtur considerasse q scribens litteram cambij receperit pecuniam: ita vt littera est quia cum dicit q nulla exceptio possit opponi nisi exceptio sola solutionis: quo casu presupponit exceptio pagamenti z receptionem pecunie q̃ scribens litteram cambij receperat: sed nullam pecuniam recepit scribens litteram cambij: vt ad oculum demonstratur ex illa promissione facta per publicum instrumentum iudici q ille. v. nihil petat nisi vigore dicti laudi. ergo sequitur q mens z voluntas statuentis fuit q ita obligetur ex littera cambij: z nullam exceptionem aut defensionem possit opponere si in veritate pecuniam recepit. ergo sequitur q tale statutum non loquitur de hac littera maxime quia bona fides mercatorum hoc non patitur. Tertio accedat q lz statutum istud dicat q nulla exceptio aut defensio possit opponi: tamen excipit exceptionem solutionis: quo casu videtur comprehendi omnis alia exceptio similis. hoc decidit angel. in. l. si tamen. §. in delitijs actionibus per illum tex. in. ẏ. aut ceteris rebus similibus. ff. de edil. edic. vbi dicit q lz ex dispositione statuti contra publicuz instrumentũ nulla possit opponi exceptio nisi aliqua: certe poterũt opponi similes allegat. l. ita pudor. C. de adul. Facit qõ voluit idẽ angel. in. l. si debitor. ff. qui po. in pig. ha. vbi dixit q si ex forma statuti nõ possit apponi aliqua exceptio cõtra instrumẽtũ guarentigie nisi exceptio solutiõis: tamen poterit opponi exceptio cõpẽsationis per illum tex. Facit qõ voluit idem angel. in. l. paulus. §. i. ff. de vsur. vbi dicit statuto cauetur q cõtra instrumẽtuz cõfessionatuz non possit opponi nisi tres expositiones q illa dictio taxatiua nõ habet impedire qn alie exceptiões sires opponãtur. allegat glo. in. l. ob es. C. de põdi. mi. z i. l. ita pudor. z q habet i. l. ꝺct⁹. ff. de regl. vbi dr̃ q ꝺpositari⁹ tenet de dolo dũtaxat: tñ hẽm⁹ q ẽt tenet de lata clpa. alr̃at tex. q nõ ẽ alibi. i. l. i. C. ꝺposi. idẽ angel. ꝓsilio. cxxix. icidit visis dcis dubijs ꝓsuluit q si ex forma

statuti nō pōt opponi nisi exceptio solutionis tū poterit opponi exceptio compensationis. Faciat etiaz qō voluit raphael cuma. in.l.i.ff.de op.no.nū. vbi dicit si ℑ instrm publicū nō possit opponi aliq exceptio tū poterit oppōi exceptio q̄ resultat ex euidē tia facti. Jta dicam⁹ in casu nr̄o cū ex euidētia facti resultet q nihil habuerat ille.a.ab illo.v.vigore dicte littere cambij cū iudex receperat pmissionē ab eo de non petēdo aliquid nisi vigore laudi. Faciat glo.notabilis in.l.i.C.de cōdi.indebi.que dicit q positio vnius exceptionis nō remouet alias exceptiones positas in iure.z idē voluit glo.in.l.bis solis.C.de reuo.do.z faciat.c. qm̄ frequēter.vt lit.nō ꝓte.vbi ponit q in certis casibus ibi expressis possunt recipi testes lit.nō ꝓte.z in.l.cū dilecta.de cōfir.vtili vel inutili.dicit idē esse in instrīs qō est in testib⁹.z sicut exceptio extendit ad simile. Facit qō no. Jnnoc.in.c.ij.de op.no.nūc.z gl. in.c.i.de his que fi.a ma.par.ca.z qō no.per scribē.in.l.serui.ff. de vsucap.z glo.in.d.c.qm̄.z in.l.illud.C.de sacrosc.eccl.z in.c. ad audiētiā.de cle.nō resid. Et in casu huius statuti est cōsiderā dum:q: p̄dicta iura loquunt eo casu quo exceptio est ꝓtra regulas iuris cōis:z tū exceptio ab illa regula cōi extendit ad similes q̄to fortius in casu nostro fiet extēsio:q: illa exceptio reducit statutū ad ius cōe fiet extensio.nam vt dixit glo.singularis in auct. ex testō.C.de collat.que vult q per ip̄ropriū z subauditū sensuz debemus reducere testamētū ad regulas iuris cōis. Pro q̄ glo. allego tex.in.c.cū dilectus.de cōsue.z in.c.causamq;.de rescrip. Unde cū istud statutū sit exorbitās z cōtra cōes regulas: z illa exceptio reducit illud ad terminos iuris cōis. ergo multo fortiꝰ fiet extēsio in casu nostro ad exceptionē similez solutioni. Et ad boc allego melius q posset pro boc induci qōdam elegās dictū Jo.carder.in.c.series.de teste.vbi dicit q excipit a regula iuris cōis:q in causa matrimoniali recipiunt testes post publicationē testiū z est exceptio a regula:nec habet locum in spōsalibus: vt i c.iurauit de ꝓbat. Modo dicit ipse.pone q est eadem ratio in sponsalibus que est in matrimonio:puta ꝓpter periculū anime: quia data fuit fides an.c.series extēdatur ad spōsalia z decidit q sic.ecce quare exceptio contra regulas iuris cōis extendit p idēptitatem rōnis:de quo dicto exclamat.d.abbas.in.d.c.iurauit. Quāto ergo fortius in casu nostro erit extendēda exceptio:q: p eam fit reductio ad regulas iuris cōis. Faciat qō voluit angel. cōsilio.cclvj.vbi cōsuluit q si ex dispositiōe statuti nō pōt opponi nisi exceptio solutionis qō poterit opponi exceptio cōpēsationis.ergo sequit q poterit opponi exceptio similis. Et si quispiā dixerit q istud statutū excipit exceptionem solius pagamenti: q̄ verba vident importare nālē numerationē:q: cum apponat istō statutū regulā q nō possit opponi exceptio aut defensio nisi exceptio solutionis:ideo videt apposita regula q nō possit opponi exceptio per quā sublata est obligatio nisi sola exceptio solonis.i.numeratiōis nālis z actualis:ideo ista exceptio firmat regulam in casibus nō exceptis.l.i.ff.de reg.iur.c.in nostra.de sepul.l.nā.qō.ff.de penu.le. Quia ad hoc rñdeo multipharie. primo.istud nō ꝓcedit eo casu quo ista littera nō hz substantiā:z el sentiam verā littere cābij:vt supius dixi.ergo pōt opponi quecū qz exceptio:q: statutū intellexit de littera cābij vera nō simulata. Scōo pōt rñderi q si statutū p̄dictū intellexit de vera numeratione z naturali:sequit q cū velit q sola exceptio numeratiōis facte possit opponi cōtra executionē lre cambij q eodē modo statutum videt p̄supponere in lra cābij interuenisse verā numeratioem. Sz in casu nr̄o nō iteruenit vera numeratio: vt apparet ex sup̄adictis.ergo z̄c. Jtē tertio pōt rñderi q istud statutū est exorbitans z cōtra cōes regulas iuris cōis:z loquit de sola exceptione pagamēti idest solonis:q: non pōt aliter in vulgari exponi verbum soluere nisi dicam⁹.lo pagamēto. vnde nō plus importat verbū lo pagamēto:q̄ verbū soluere:ex quo est interp̄etatio z declaratio in vulgari de illo verbo soluere.argumento auct.de filijs añ.dota.instr.natis.z qō no:bar.in.l.nihil.ff.de ꝓiug. cum eman.lib. sed verbū soluere capit large.vt.l.solonis.ff.de solu. l.solonis.ff.de ℣bo.sig.capit etiā stricte:vt.l.solutū.§. solutaz. ff.de solu. Modo pulcre dixit Bar.in.d.l.solutiōis.q si verbū soluo exprimit cū ad iūctū p̄cipalī solue pecuniā:tūc accipitur stricte:z intelligit de nāli numeratiōe. Quādoq; exp̄imit cū ad iūcto:puta si soluta fuerit obligatio:z tūc nō refertur ad nālez numerationē. Aliq; ꝓfert simpliciter sine adiūcto:tūc refertur ad obligationē z intelligitur quōcūq; fuerit soluta obligatio: z ad hoc allegat.d.l.solonis. Cū ergo in ꝓposito nostro dicat ni si exceptio soli pagamenti:z sic exp̄imit absolute:sequit q intelligit qualitercūq; fuerit facta solutio vel per acceptilationez vel absolutionē vel per actualē numerationē. Jō si in casu nostro fuisset dictū per lo pagamēto deli denari:bene esset necessariū q i. terueniss̄et numeratio actualis:sed hoc nō fuit dictū in casu huius statuti. Et etiā ad hoc allego optimū tex.in.l.iiij.§.p̄ro ait. ff.de re iudi.cōiuncto.§.soluisse einsdē legis vbi dicit q quis fuit cōdēnatus soluere pecuniā:ideo cogēdus est illā solucre. sed in.§.soluisse dr̄.nō tm̄ qui soluit sed qui liberatus est obligatiōe que ex causa iudicati descendit.z sic est etiaz ibi tex. q lz quis sit cōdēnatus ad pecuniā soluēdam:tamē intelligitur soluisse pecuniam si aliter fuerit leberatus ab obligatiōe:z ita pōderauit illū tex.angel.in.l.solonis. Et sic quocūq; te vertas incidis in gladium.p̄mo q: in dicto statuto dr̄ lo pagamēto.z sic refert ad verbum soluere.ergo itelligit pagasse qui est ab obliuione liberat⁹. Scōo posito nō tamē cōcesso qō fuit dictū in dicto statuto lo pagamento deli dinari etiā itelligitur pagasse denarios ille qui ē ab obliuiōe liberat⁹:z sic videt sublata ex toto illa obiectio. Quarto etiā cōsidero q: istud statutū est cōtra ius cōe.debet ergo stricte intelligi.l.i.§.si is qui nauē.ff.de exercitor.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.vt q̄ minus fieri pōt ledat ius cōe.cuz ergo dicit in exceptione solo lo pagamento:q: illa exceptio tendit ad cōsonātiam iuris cōis debet intelligi large z ample.vt no.in.d. auct.ex testō.per glo.C.de collat.ex quo per istā exceptionē deuenimus ad regulas iuris cōis.l.si serui vestri.C.de noxali.c.dilecto. z.c. ex parte.de ℣bo.sig.cū silī. Et cū dicit q statutū ponit regulam z exceptionē.rñdeo verū esse:sed in illa exceptione cōp̄rehenditur:nō solū exceptio solonis numerate:sed etiā absolutionis:q: appositione solutionis cōp̄rehēditur absolutio a littera cambij per iura supius exp̄essa:z q: per istam exceptionē nos sum⁹ indi spositiōe iuris cōis vt ducimur ad regulam iuris cōis.ergo debz late intelligi z etiā imp̄ropriari per sup̄adicta. Et maxime cū sumus in foro mercātili vbi agit de bona fide debet posse opponi absolutio a dicta littera cambij:z sic ꝓp̄rie poterit opponi ista exceptio absolutiōis. Faciat ad hoc elegās cōsiliū ludo.ro. qō incipit cōstitutio curie mercātie loquēs si nō soluerit:z est in or̄die meo.clxij.vbi cōstitutio mercātie disponebat q si debitor ifra terminum p̄fixum nō satisfecerit ꝓnūciet cessans.dicit q illa cōstitutio est interpretanda ſm ius cōmune vt creditor in pecunia cogatur accipere imobilia qñ debitor non est soluēdo: z sic verbum soluere verificatur etiā quādo nō numerat pecunia z sic remanet cōclusio verissima ex sup̄adictis q poterit opponi exceptio contra istam litterā cambij cuz hec littera fuerit falsa largo modo z simulata.vt dixit bal.in.d.l.si non verū. Et si aliter dicemus sequeret quoddā iniquissimū:q: fraus mercatoꝝ qui initur bone fidei iduceretur ad perfidiaz:z palliarētur iniquitates arbitrantiū q: timore ne soluat cōtēta in littera cambij acgesset iniquitati laudi victus qui p litterā cambij se obligauit q esse non debet.l.conuenire.ff.de pac.dota. Jtem poterit opponi exceptio absolutionis facte in dicto laudo contra dictam litteraz. Et si quispiā opponat q generalitas laudi non comp̄rehendit ipsam litteraz: nec de ipsa littera fuit comp̄romissum. ergo generalia verba laudi nō cōp̄rehēdunt ea que sunt ip̄ossibilia ipsi laudanti:z sic ipsi arbitrio vt dixit bal.in finalibus verbis.in.d.l.si. §.in computatione.q: ad hoc respōdeo hoc non obstare : quia in dicto cōp̄romisso fuit apposita illa clausula q de quibuscūq; contingerit laudari intelligatur esse comp̄romissum. vnde lz de illa littera cambij non fuerit specialiter comp̄romissuz:tamen intelligitur esse comp̄romissum virtute illius clausule. Et cōsidero tex.in.l.si cum dies.§.plenum.ff.de arbi.vbi dicitur plenum cō p̄romissum est q omnibus rebus cōtroversijs ne compositū est. secus si de vna re.lz plenum fit comp̄romissum:tamen id solum venit in comp̄romisso:de quo actū est vt veniret. Et iudicio meo nunc sum in passu valde difficili ex eo quia bar.in loco valde peregrino.videlicet in .l. aquiliana. in fin. verbis dixit q lz comp̄romittatur de omnibus litibus : z questionibus non poterit arbiter iubere q fiat generalis remissio que p̄rigatur ad incognita.z etiam ad cognita de quibus non erat lis : nisi boc specialiter fit compromissum : z quod dicit specialiter intelligit.

nõ sufficere si cõpromissuz sit plenũ z plenissimũ allegat dictũ. ℣ plenum. et textus quem reputo valde sin. in. c. exanimata. de cõ' fir. vti vel inuti. vbi probatur q̃ non possunt emologari seu rati ficari laudum super eo super quo non fuit cõpromissum: nec ex hoc laudum redditur validum. z voluit bal. in titulo de pace cõ stãtie in. ℣. sñe quoqz. Cũ ergo de hac littera cãbij nõ fuit cõpromissum. Sequitur q̃ arbiter nõ potuit de ea laudare nec ratifica tio partium se extendit ad illã litteram: quia ista aliqualiter pun gunt. ego respõdeo z ante oĩa p̃mitto illud qõ dixit bal. in. d. l. si cũ dies. ℣. plenũ. ℣. sz si forte. vbi loq̃t de ꝑtute illi⁹ culpe ap posite in hoc cõsidero ipsuz cõpromissuz in quo dr̃ latissima for ma z oĩ alio mõ z forma q eisdẽ arbitris videbit̃ p bono pacis z ꝯcordie partiũ p̃dictarũ vbi illa ꝑba oĩ alio mõ copulãt maiora exp̃ssis: vt no. glo. in cle. ne romani. de elec. z in cle. i. de re iudi. z postea dicit p bono pacis: quo casu illa ꝑba sũt tãti effect⁹ q̃ arbiter põt apponere man⁹ ex̃ limites cõpromissi: z excedere tra mites iuris. iste est casus no. z singularis i. c. nisi eẽnt. de p̃ben. vbi potuit arbitrator sentẽtiãdo extẽdere manus suas ex̃ limites cõpromissi ad iudicãdo res nõ deductas in cõpromisso p bono pacis z ꝯcordie. ibi enĩ erat qõ sup titulo bñficij. z ei⁹ redditib⁹: z tñ arbitrator ibi extẽdit man⁹ ad reddit⁹ capll̃i. Facit qõ volu it Jo. an. i. c. ꝓstitut⁹. de religi. domi. Cũ ergo in casu nr̃o isti ar bitri p bono pacis z ꝯcordie fuerũt arbitrati. potuerũt appone re man⁹ ad ea que nõ fuerũt exp̃ssa in cõpromisso. Multo ergo fortius in casu isto in quo fuit apposita illa clausula q̃ de gbuscũqz cõtingerit arbitrari sit z videat cõpromissuz q̃ clausula fre quẽtaf̃ in cõpromissis. nec bar. in. d. l. acqliana loq̃t in casu isto videlz in casu ꝯcordie z pacis: nec etiã loquit̃ in casu quo fuit ap posita illa clausula ita p̃gnãs. Ergo potuerũt arbitari pro bono pacis tollere dictã lr̃az cãbij: z sic sublata sũt illa ℨria. d. c. exaia ta cũ silĩ. Prio q: p illã cl̃am fuit de illa lr̃a cõpromissuz. Secũdo q: p bono pacis z cõcordie potuerũt arbiter sup ea ꝓnun ciare lz nõ fuisset apposita illa clausula. ergo z̃c. Et etiã est acura te ꝯsiderãdũ q: resultat q̃dã diabolica iniqtas: q: in cõpromisso apposita est pena ducẽtoꝝ ducatoꝝ si nõ pareat̃ laudo. z est et fabricata lr̃a cambij ducẽtoꝝ ducatoꝝ: z vigore illius lr̃e aduer sari⁹ petit illud qõ nunq̃ mutuauit. z et põt agere ad penã cõtẽ tam in cõpromisso si nõ pareat̃ laudo: z sic bona fides fori mer cantilis deducta est ad p̃fidiã z ad iniquitatẽ. z ois fraudulosa cautela poterit palliari cũ lr̃a cãbij q̃ meret̃ executionẽ sine aliq̃ exceptiõe in foro mercatoꝝ. de⁹ glorioſus apiat oculos iudican tium ad viã veritatis z iusticie. Et si mihi dicat̃ amice nõ potuit cõpromitti de huiusmodi lr̃a: q: habebat executionẽ paratã iux̃ no. in. l. post rem. cũ silĩ. ff. de trãsac. Ad hoc rñdeo q̃ ex supra dictis bñ apparet q̃ ex quo tale cõpromissuz emanauit rõne pa cis z cõcordie: z illã p̃tãtẽ ita latissimã dederũt arbitris p bono cõcordie z pacis q̃ rõne pacis bñ potuit cõpromitti p id qõ ba bet̃ in. d. c. nisi. q: sicut arbiter p bono pacis põt apponere ma nus ad ea q̃ sibi nõ fuerũt cõmissa. Eodẽ mõ põt apponere ma nus ad ea q̃ in cõpromisso venire nõ potuerũt pp fauorẽ pacis z cõcordie detrahit̃ iuris dispõni. vt dixit glo. singularis in. c. pla cuit. ꝛc. di. posito nõ tñ ꝓcesso q̃ de huiusmodi lr̃a potuerit cõ promitti. appet exp̃sse ex eo q: dicta lr̃a tpe quo emanauit lau duz nõ habebat executionẽ patã: q: adhuc nõ erat recognita p ipsum. a. vt ex forma statuti appet: iõ adhuc poterat eẽ quersia: iõ potuit in cõpromissuz deduci: z maxie etiã q: talis lr̃a cãbij fu it simulata: vt supi⁹ dixi. Et sic nõ erat vera lr̃a cambij. vt. d. l. si nõ vex̃. C. de dona. inter vir̃ z vxo. Jõ potuit deduci in cõpro missum. Et iõ statib⁹ ꝑbis gnãlib⁹ ipsi⁹ laudi z emologatiõe par tiũ: in quo laudo absoluerũt vtrãqz partẽ ab oĩbus q̃ ide petere possent q̃cũqz decausa vr̃ ꝓsequendi dicta lr̃a cãbij. facit. l. tres fratres. ff. de pac. vbi gnãlis liberatio z absolo extẽdit̃ ad oĩa: ni si dolus ꝑtis illã restringat. hic ꝑo nullus iteruenit dolus ipsi⁹ a. ergo seq̃t̃ q̃ gnãliter itelliget̃. l. plurib⁹. ff. de acceptila. z p oẽs scribẽtes in. l. age cũ gemiatio. z. l. si de certa. C. de trãsac. z qõ no. bal. in. l. pactũ. C. de colla. in. xiiij. xv. z. xvj. q. Unde illa ꝑba q̃cũqz decã cõprehẽdũt maiora exp̃ssis vt est tex. eũ sua gl. in cle. i. de iudic. in. ℣. qbuscũqz. z facit cle. duduz. ℣. vex̃. ibi qbuscũ qz. de sepul. z in cle. i. z in cle. ex eo. de sen. excõ. Et ex istis ꝯcludo posse opponi exceptionẽ ℨ executionẽ dicte lr̃e cãbij: z ipsam lr̃am cãbij fore simulatã z nõ verã: z ducere ad p̃fidiã bonã fidẽ mercatoꝝ z nõ esse talẽ q̃lẽ appellat statutũ mercãtie predicte: z p ꝙs nõ mereri executionẽ. Capio nũc aliã esitationẽ dũ q̃ri tur an stante statuto p̃fato q̃ nulla possit opponi exceptio cõ tra talẽ lr̃am possit recurri ad brachiũ iudicis secularis postq̃ nõ videtur haberi ius coram iudice mercãtie: z certe dicẽdũ est q̃ sic. hoc decidit in terminis bal. in. d. l. fi. ℣. in cõputatione. C. de iu re delibe. vbi dixit q̃ si statutũ remoueret exceptionẽ simulatio nis recurreretur ad forũz ecclesie. Sed istud statutũ tollit oẽm exceptionẽ z omnem defensionẽ ecclesiasticã spũalem vel anne xam spũali vel ecclesie: quo casu tale statutũ est nullius effectus. nõ enim potuit apponere os ad spiritualia z ecclasticis enĩz est necessitas obsequẽdi ecclasticis z spũalib⁹: vt in. c. eccl'a scẽ ma rie. de ꝓstitut. q: cõdere statutũ p̃supponit iurisditionẽ: vt voluit Azo. z accur. in. l. i. ff. de iurisdi. o. iudi. z Innoc. in. c. cũ accessis sent. de ꝓstitu. z bar. in. l. oẽs pplũ. ff. de iusti. z iure. Sicut glosa layci nõ p̃nt iudicare sup spũalibus aut annexis. vt in. c. q̃to. z c. decernim⁹. de iudi. ita nõ possunt statuere. ergo sequit̃ q̃ hui⁹ statutũ est nullũ. Et si fuisset cõfirmatũ gnãli cõfirmatiõe: talis cõfirmatio nõ cõprehẽderet statuta q̃ sũt ꝓtra iura ecclesiastica: vt dixit bal. in. c. i. de ꝓtro. iue. Et si dicat̃ q̃ exceptiões sũt reser uate in iudicio ordinario dicẽdũ q̃ tarda ẽ illa reseruatio: q: sta tutũ dicit q̃ ille soluat pus z post factã solutionẽ opponat in iu dicio ordinario: q: sera z tarda est ista medicina. meli⁹ enĩ est in tacta iura seruare q̃ post vulneratã causam remedia excogitare maxime cõsiderata lõgitudine z eternitate vt ita dixeriz moder na iudicioꝝ. facit. l. fi. C. in q. cau. rest. in treg. nõ est nec. Preterea accedat q̃ voluit. d. anto. in. c. ij. de ꝓba. vbi dixit q̃ lz quis nõ possit agere coram iudice seculari eo casu quo statutũ requirit tres testes: eo casu quo de iure cõi sufficiũt duo: z quis locuple tatur cũ aliena iactura: lz nõ possit agere i foro iudicis secularis obstãte statuto: tñ de eqtate canonica poterit agere i foro eccla stico. Jo. de Imo. dicit illud dictũ ꝓcedere per denunciationem euangelicã. Ita ergo videt̃ dicẽdũ in casu nostro q̃ lz nõ possit excipere iste. a. ꝓtra dictã litterã cambij vt nõ fiat exceptio ꝓpter statutũ p̃dictũ poterit agere coram iudice eccl'iastico p viã denun ciationis euãgelice. Et sic poterit excipe ℨ exceptionẽ talis litte re ambij. Sed ℨm. d. anto. z istud mihi videt̃ verius: poterit adi ri iudex eccl'iasticus de eqtate canonica: nec erit recurrẽdum ad denũciationẽ euãgelicã q: ꝓpter denegatã iusticiã in seculari re currẽdũ est ad eccl'esiasticũ forũ: vt dixit. d. anto. Sed in casu no stro nõ est curãdũ. sufficit q̃ ꝓpter iniquitatẽ statuti hui⁹ possit recurri ad forũ eccl'esiasticũ. Preterea facit qõ voluit bal. in l. clericus qui. C. de epi. z cleri. in ꝓma col. vbi allegat archy. di centẽ q̃ nõ ois causa rõne peccati ptinet ad eccl'iam. sed ita spe ctat ad eccl'esiã si crimẽ est eccl'esiasticũ vel rõne pacis vel rõne iu ramẽti. vel si crimẽ sit notoriũ ℨm quosdã. vel qñ nõ audit̃ in fo ro seculari: vt q: obligatio est nãlis tm̃. vel qñ quis nõ põt conse qui iusticiã naturalẽ coram iudice seculari ꝓpter euidentẽ iniqui tatẽ dñi illius terre vel alicui⁹ statuti ibi vigẽtis. al legat archy. in c. hoc videt̃. xxij. q. iiij. vnde bal. post archy. ponit istam nostraz questionem in terminis: q̃nia cum in casu nostro ꝓpter iniqui tatem istius statuti non possit iste. a. consequi iusticiam: quia nõ potest apponere exceptionem simulationis: nec exceptionem pe cunie non recepte per eum nec dare sibi p illũ. v. Ergo sequitur q̃ poterit adire iudicem eccl'esiasticum ꝓpter minist̃randam iu sticiam quam est ꝓhibitus consequi coram iudice mercancie iudicio meo recipit finem ista questio p illaz doctrinã archydi. z bal. Preterea facit quod voluit Inno. i. c. nouit. de iudi. vbi dixit q̃ vbicũqz deficit actio de iure ciuili: si tamẽ subest equitas nãlis que infert ius agendi vt in pacto nudo vel iuramẽto: licz non possit adiri iudex laycus: tamen poterit adiri iudex eccl'esia sticus. Et ideo multuz eleganter ad hoc ꝓpositũ. dixit. d. anto. in. c. que in eccl'esiarũ. de consti. q̃ lz ius ciuile possit facere q̃ ex pacto nudo nõ oriatur actio: non tamen poterit facere quin su perior teneatur iusticiam facere: z sic succedit illud quod superi us dixi post. d. anto. in. d. c. ij. de ꝓbat. q̃ vbi quis nõ auditur p pter iniquitatem statuti: tunc potest recurri ad forum eccl'esiasti cum de benignitate canonica. Ideo cum istud statutum sit iniquũ z audi euidẽtẽ iniqtatez: q: tollit omnẽ exceptionẽ spũalẽ z eccl'iasticã vt nõ possit opponi ꝓtra talẽ lr̃az cambij. ergo poterit iste. a. adire tribunal eccl'iasticũ de benignitate canonica: z op-

ponere exceptionē silatiōis' ⁊ alias exceptiōes ī p̄cedēti dubio expressas cōtra dictā litterā cābij. ¶ Preterea accedat qō voluit bal. in auctē. ad hec. C. de vsur. in. üj. col. ibi. Solutio aut est tale peccatū qō nō pōt purgari per viā actionis vel alterius remedij introducti a iure: ⁊ tūc cognoscit iudex secularis inter laycos: nisi iudex secularis nō faceret iusticiā. iste est casus noster formalis: q; ly inter laycos meros: ⁊ ista exceptio posset admitti per istum iudicē mercācie in foro mercātili: tñ nō vult illā admittere vigore p̄fati statuti. ergo poterit adiri iudex ecclesiasticus vt faciat iusticiā. Faciat etiā qō voluit bar. in extuagā. ad repmeñ. in. ℣. seu denūciationē ⁊c. vbi dicit q; nō dz adiri iudex ecclīasticus indistincte in defectū denegate iusticie: puta qñ in iudicio seculari nō audiť: q; tūc pōt adiri iudex ecclesiasticus: ⁊ ita est formaliť in casu nr̄o. Faciat etiā qō voluit. d. anto. in. d. c. nouit vbi dixit q; qñ victus timet appellare ꝓpter tyrānidē supiorīs: tūc pōt habere recursuz ad eccl̄iam p viā denūciatiōis. sed ista sunt paria timor tyrāni ⁊ timor statuti: vt voluit bar. in. l. i. §. que onerāde. ff. quaꝫ re. act. nō de. ⁊ voluit bal. in. d. l. clericus qui. Ergo sequitur q; poterit iste. a. adire iudicē eccl̄iasticū ℈ illū. v. denūciādo illū. v. ꝑ peccatū petere executionē illius lr̄e: q; ℈ ꝓsciētiam petit executionē illius lr̄e cum nunq̄ dederit pecuniā ipse. v. dicto. a. Faciat etiā qō voluit spe. in titulo de denūci. §. i. ℣. vt aūt. vbi dicit q; si qs timet rōne supiorītatis q; eius est dñs vel tyrānus poterit denūciare: ⁊ si ꝓpter potētiā timet denūciare poterit superiori eccl̄iasticus ex offō p̄cedere ꝑ pene īpositionē ⁊ per sufficientem cautionē. c. lr̄as. de resti. spo. qō seqť dñs anto. in. d. ca. nouit. q addit q; si ꝓpter timorē timeret iste talis mouere illū superiorē poterit talis denūciatio ꝓcedere etiā sine monitione p. c. si iustus metus. de appella. seqť. d. abbas in. d. c. nouit. Cuz ergo in casu nr̄o istud statutū apponat penā opponēti ⁊ veniēti ꝯtra dispositionē ipsius statuti seqť q; ipse iudex eccl̄iasticus ex suo offō poterit ꝓcedere inhibēdo dicto iudici mercācie vt nō ꝓcedat ad executionē ipsius lr̄e: q; vt supius est ostēsuz. paria sūt timere tyrānū vel supiorē aut statutū penale. Et si quispiā dixerit. amice iste recursus ad iudicē eccl̄iasticū nunq̄ hz locū nisi ꝑ sententiā diffinitiuā iudex secularis deciderat negociū. vt in. c. fi. ō excep. lib. vj. nisi eēt causa eccl̄iastica: aut vsurarie prauitatis. ita dixit bal. in. c. fi qs ꝑ triginta. in suis finalib⁹ ℣bis. in ti. si de fen. su. ℈. iusi. feu. Ad hoc rñdeo q; ista snīa qua iudex ꝓnūciat lr̄az exequeñ. tenēdo opi. Jac. bu. est snīa diffinitiua. Ita dixit Jac. bu. in. l. ab executiōe. C. quoꝫ app. nō recep. Idem erit si teneamus ℟iā opi. q; ē cōis videlz q; sit īterlocutoria habēs diffinire: vt late scribūt oēs in. d. l. ab executiōe. ff. de appel. ⁊ per lu. ro. ī rubrica. ff. de appel. in. viij. q. Ergo nō obstat illa doctrina bal. ⁊ in. d. c. si quis ꝑ triginta. ⁊ qz bal. etiā ibi dicit q; si in fraudem vel silationē vsuraꝫ hz locū recursus ad foꝫ eccl̄iasticū lz iudex laycus nō diffiniuerit negociū ⁊ in casu nr̄o. Jā satis apparet de silatiōe qz iudex ꝓnūciauit lr̄am cambij exequēdā ⁊ postea ꝓcurauit ꝓmissionē vt ille. v. nō peteret aliō nisi id qō sibi debebať respectu laudi. Et ex istis cōcludo ipsuz. a. posse adire iudicem ecclesiasticū in subsidiū ℈ inigtatē ipsi⁹ statuti: ⁊ posse ꝑ viaz denūciationis adire iudicē eccl̄iasticū ℈ ipm. v. qui cū onere ꝓscientie petit exceptionē dicte lr̄e cambij. Et ita cōcludo. Laus deo. And. barbat. i. v. doctor.

¶ Casus consilij. xxxvj.

¶ Utrū valeat statutū disponēs q; creditor nō petēs debitū suū ifra certū tp̄s excludať ab agēdo. Et an possit tollere obligationem ciuilē ⁊ nālē. Et etiā fingere iuramētū fuisse extortū dolo vī metu. Et de ītellectu. c. fi. ex de p̄scrip. Et an snīa valeat q̄ cōdēnat in parte petita ⁊ in reliqua nō nec etiā absoluit. Et an cōuentio ⁊ recōuentio debeant eodem iudicio terminari. Et vtrum lis contestetur super compensatione.

On enī sufficiētes sumus aliquid ex nobis cogitare: sed sufficientia nostra est ex deo. ita bellissime scripsit ap̄lus. Jō glorioši maximi dei implorato p̄sidio qz in p̄senti cōsultatiōe ita subtiliter scriptū est ꝑ dñm allegantē vt nihil in hac cōsultatione q; dictu ⁊ recitatiōe dignū sit mihi supesse dicendū videtur. dicā tamē qō sentio ⁊ dicā breuius q; ꝯ tanta res dici possit. ¶ Idcirco. Capio primā dubitationē cū querit de validitate huius statuti forliuij. Et cōsidero q; statutū istud in p̄mis suis verbis apponit causaz finalē hui⁹ qō statuit dicit huic statuto ꝓuide adiscietes ac matura meditatiōe pēsantes q; vigilātib⁹ ⁊ nō dormiētibus iura subueniūt: ⁊ q; in penā negligētiū pena nō scit adinuenta. istud est ꝓhemiū huius statuti: quo casu causa finalis motiua legislatoris colligit ex ꝓhemio. Ita ꝓbat tex. l. fi. ff. de here. instī. l. regula. §. ⁊ lz. ℣. initiū cōstitutiōis demōstrat. ff. de iur. ⁊. fa. ignō. l. i. ff. ad maced. ⁊ ibi bar. hoc colligit. l. cum hi. ff. de transl. ⁊ ibi bar. etiā hoc colligit: ⁊ est cōis doctrina doctoꝫ in dictis locis. Causa ergo mouēs statuētes fuit ad punien dos negligentes: quo casu videť tale statutū p̄iuās creditorem negligentē in petēdo debitū valere. Uñ regula iuris est negligētia sua cuilibet est dānosa. Jō creditor negligēs ꝑ totū spacium a legib⁹ diffinitū repelliť alioqn negligēs ⁊ diligēs ambularent pari passu qō est falsuz. in auct. de appel. l. pupillus. ff. q̄ in frau. credi. Jtē iste talis creditor negligens nō obedit legi que mouet eū interrūpere p̄scriptionē ꝓpter qō merito ꝓpter hoc suam iurisditionē denegare pōt. vt. ff. ex qui. cau. ma. l. sed si ꝑ p̄tor. §. sed si decreto. ergo seqť q; ꝓpter suā negligētiā puniť in hoc q; p̄dit id qō sibi debebať. Jtē q nō ꝓsequiť ius suū videť ipm habere ꝑ derelicto. vt no. ff. de dāno infec. l. ꝑtoris. in ꝑn. vnde bal. in. c. eccl̄ia sancte marie. de cōstit. in fi. ℣bis allegādo doctrinam bar. in. l. sequiť. §. si viā. ff. de vsucap. dicit aut loquimur in statuto ꝑpli: ⁊ tūc verū dixit bar. Aut loqmur in statuto ꝑtoris prin. epī vel rectoris marchie anconitane: ⁊ tūc nō ꝓcedat dictū bar. qz eius ꝓstitutio nō tollit obligationē nālem. ⁊ allegat simile q; facultas abstinēdi data a ꝑtore nō pōt tollere ipso iure existentiā sui heredis. ff. de vul. ⁊ pu. l. si filius qui patri. qz existētia sui heredis est de nāli īstinctu: qz nō pōt ab ossibus separari: ⁊ sic potētior est ꝓuisio iuris municipalis q; sit ꝓuisio ꝑtoris vel epī ⁊ silruz. Et isto mō reducit opiones ad concordiā: nec cōiter ista ꝓcordia volat ꝑ ora doctoꝫ. Facit q; ī silī voluit idēmet bal. i. l. certū. C. vñ cog. ⁊ in ℟ica. C. q adm. bar. in. l. i. ff. ō bo. pos. titu. gnāli. ⁊ in. l. fi. ff. de pen. ⁊. l. üj. §. fi. ff. de vsuca. ꝑ empto. ⁊ ī l. stipulationū. ff. de ℣bo. obli. ly istud statutū est editū a populo forliuij cū auctē supiorīs. ergo sequiť q; potuit tollere obligationem nālē ⁊ ciuilē ipso iur: ⁊ ꝑ q̄s seqť validū eē tale statutū. ¶ Preterea faciat noua doctria bal. i. c. fi. de p̄scrip. vbi dixit q; quotiens statutū diceret q; oia statuta loquētia de p̄scriptiōib⁹ habeant vim ℈ct⁹ ⁊ ꝙsensus. nā vbi est ꝙsensus vtriusqz ptis. ibi nō pt eē mala fides: ⁊ ꝑ hoc salua aīa ⁊ volūtas ciuiū ⁊ publicū bonū ꝙuak: ⁊ hoc ꝙsiliū dič ex suo īgēio. ¶ Dō ī ppōsito nr̄o ita dicamus ex quo ī isto statuto ꝙdēdo īteruenit ꝙsensus vniuersoꝫ: ⁊ disp̄oit q; post decēniū denegek audiētia ꝙquerēti: ⁊ ex tali istr̄o nulla fiat ꝓbatio: ⁊ nullo mō audiak vī q; ī tali p̄scriptiōe īducta ex ipo statuto īteruenīat ꝙsensus oīuz. ⁊ ꝑ q̄s ipsius creditoris. Faciat qō voluit bar. i. l. seqť. §. si viā. ff. de vsucap. vbi dicit q; si statutū ciuitatis disp̄oit q; si creditor nō petierit īfra certū tp̄s decetero a iudice nō audiak vbi ꝙcludit q; ī iudicio laycali ampliꝰ nō ē audiēdus: vtꝫ sit audiēdus ꝑ viā denūciatiōis eu ā gelice remittit ad no. ꝑ inoc. c. nouit. de iudi. ⁊ q; idē bar. voluit in. l. legaui. ff. de lib. le. ⁊ in. l. is cui. §. flauiꝰ. ff. ō soluti. Et iudicio meo ī qōne nr̄a nō ē īsisteñ. vtꝫ. c. fi. ō p̄scrip. ⁊. c. üj. ō regu. iur. lib. vj. loquanť ī actiōe p̄sonali: qz istō nō facit ad nr̄az qōnē: nec hoc hic disputo: ⁊ lz multi tenuerīt ℈ bar. ī hoc dicētes bar. fuisse deceptū in ītellectu. d. c. fi. Tñ hoc nō facit ad ꝓpositā qōnē. sed nos sumꝰ ex illos terminos. vz. vtꝫ istud statutuz denegans creditori negligēti audiētiā valeat: ⁊ certe mihi vī dicēdū q; valeat: ⁊ lz bar. in. l. oēs ppli. loq̄tur in idiuiduo in casu huiꝰ statuti in. vj. col. in. ℣. ecce alia. dicit statutū q; q ꝑ. x. annos debitū sibi nō petierit cadat a iure r dicit tale statutū nō valere: qz nec lex īperialis hoc dicēs valeret ⁊ certe si pōderek illud dictū bar. relatū ad dcā supi⁹ ꝑ se: nō logť ī casu nr̄o. dixit. n. supiꝰ q; leges q̄ pmittūt malefidei possessorē p̄scribere nō valēt qz nō excludunt pctm̄: secꝰ si excluderēt pctm̄: qz tūc bñ valerēt. vñ bar. ibi primo vī sentire q; debitor actiōis p̄sonalis dī possessor malefidei. ⁊ allegat. d. c. fi. de p̄scrip. ⁊ sic sentit q; d. c. fi. hz locū in actione p. babili: cuius contrariū sentit in. d. §. si viā. Item loquitur quando statutum se fundat super mala fide. qz dicit q; lex imperialis

hoc nō posset facere. nō enim potest impator facere q̄ peccatuz ꝺm legē diuinā nō sit peccatū: sed in casu nostro istud statutū nō fundat se super negligētiā ipsius creditoris: q̄ vt supius dixi cā finalis mouēs statuētes fuit negligentiā creditorū punire: quo casu istud statutū videt excludere peccatū: q̄ eoipso q̄ intendit punire negligentē excludit peccatū q̄ negligētia est peccatū: ⁊ ideo glo. multū soleñ. in. c. ea que. de offō archy. dixit q̄ negligētia ꝑlati est peccatū mortale. lxxxj. di. c. dictū. facit. c. sigs abbas. ix. q. iij. vbi abbas ꝓpter negligentiā ꝓuatur. no. d. ⁊ cōsiculus meus abbas in. c. illa. de accusa. Et si dicat ista iura loquūt in ꝑlato negligēte: q̄ negligētia in alienis est puniēda in ꝓpꝛijs: aut est culpāda vt sunt iura vulgaria. ad hoc dico q̄ etiā negligētia in ꝓpꝛijs est punienda. vnde multū singlr. dixit Jo. an. in. c. ij. ō reg. iur. lib. vj. in mercurialibus q̄ ꝓpter negligētiā ius canonicum etiā mādat ꝑscriptionē habere locum. Jdeo eoipso q̄ statutū punit negligētiā in ꝓpꝛijs: eoipso reputat negligētiā peccatum: q̄ vt arguamus esse delictū recurrimus ad penā inflictā vt est tex. melior de iure in. l. testō cēturio. ff. de manumiss. testō. Eo ergo ipso q̄ statutū punit negligētiaz creditoris reputat negligētiā eē peccatū ⁊ delictū. excusat ergo eoipso q̄ peccatū ex parte debitoris: ⁊ sic nō ꝑmittit statutū malefidei possessorē ꝑscribere: q̄ hoc nō posset sed applicat debitori penā qua statutū ipsuz punit negligētiā creditoris. Et iudicio meo ista ē pura veritas: nec bar. in. d. l. oēs populi. loquit qñ statutū exꝑsse se fundat sup negligētia creditoris punienda. vt est casus huius statuti: ⁊ ꝓpter hoc bar. in. l. nemo pōt. de leg. i. ⁊ in. l. i. ff. de vsuca. dixit q̄ non pōt pactū ꝓuati tollere istā ꝑscriptionē. facit qō voluit bal. in. d. l. oēs populi. ĩ. ℣. modo videam⁹ aliqd. statutū disponit q̄ post decē annos qs nō teneat soluere debitū refert bar. dicere nō valere statutū q̄ inducit peccatū nisi fingat debitū solutū. Ipse reputat eē vnā truffaz. hāc bar. cautelā q̄ statutū qō fundat se sup fictione nō liberat a peccato. vñ si rō peccati ifringit statutū neutrum statutū valet. Ipse ℣o dicit q̄ vtrūqz valet siue fingat siue nō: q̄ istud statutū ē bonū ꝓpter lites dirimēdas lz nō sit equū. Jtē an hoc sit peccatū sub iudice lis est cū lex ex culpa posset auferre ius vnius ⁊ dare alteri: ista sunt formalia ℣ba bal. ibi. Et est accurate cōsiderādū in casu isto ex eo q̄ in casu bal. statutum dirigit ℣ba sua ad debitorē quo casu est iudicio meo maior dubitatio. Sed in casu huiꝰ statuti ℣ba dirigunt ad ipsuz creditorez negligentē: q̄ dicit querimonia deposita fuerit deneget audientiam cōquerēti vñ dirigit verba sua iudici ⁊ creditori negligenti: quo casu ꝓncipalis intētio statuti fuit punire negligētiā creditoris. reputauit enī eē delictū negligētiā creditoris tpe tam diuturno: vñ bal. isti. de act. in ꝓn. tenuit tale statutū valere: nec est truffa illa cautela bar. vt dixit bal. q̄ sua pace salua dixit statutū illō qñ ita fingit illud facit cōsiderata iniquitate hoium illius loci q̄ per vsurariā ꝓauitatē aut per aliquā aliam machinationē extorquent instrā ꝺ debitorez cuz spe nō petendi iō vt excludat talis iniqtas. statutū fingit illū debitorē soluisse vel per metū aut dolū ꝓmisisse ex quo creditor tam diuturno tpe tacuit. Facit q̄ in simili dixit saly. in auct. sacramēta puberū. C. si aduersus ven. ⁊ volūt oēs scribētes in. c. cū cōtingat. de iureiur. in illa qōne qñ statutū fingit iuramētū dolo extortū: q̄ ꝑt hoc facere ꝙsiderata iniqtate habitātiū in loco: ⁊ sic cautela bar. est fcā ⁊ equa cōsiderata iniqtate hoium loci. Et ita videt dicēdū in ꝓposito nostro q̄ istud statutū excludit peccatū ex quo ꝓncipaliter se fundat sup negligentia punienda. Preterea faciat q̄. d. anto. in. c. fi. de ꝑscrip. dicit Jnno. sensisse opinionē bar. in. c. q̄ plerīqz. de īmu. eccle. ⁊ vinc. in. c. cura. de iurepatro. Nec de hoc in ꝑsenti cōsultatione curo. sed bñ est verus q̄ sūmus canonista hosti. aut sabaudia in sua sūma de ꝑscrip. in ꝓn. dixit q̄ in actionib⁹ ꝓsonalib⁹ ꝑscribendis nō requirit q̄ debitor credat se nō debitorē. vnde si nō soluit nō ꝓpter hoc sum in mala fide: q̄ ex quo tu nō repetis possuz ꝓbabiliter ꝑsumere q̄ aut tu vis donare aut maiorē gratiaz in expectādo facere. ar. c. i. de como. iō potius est negligētie creditoris iputandū qui tāto tēpore nō petijt q̄ facto ipsius debitoris. Unde si nō renuī soluere nec maliciose egi qō nō soluerē: iō subdit q̄ quo ad peccatū cōmittēdū dies nō iterpellat. multo ergo minus in casu nostro quo ad istū qui fuit bonefidei. Et sic opi. bar. fuit opi. hostiē. ⁊ ꝺm. d. anto. fuit opi. Jnno. ⁊ Uincen. vt est supius dictum. Multo ergo fortius in casu nostro cū istō statutū ex toto se fundet sup negligētia creditoris ⁊ illā puniat. Et si michi dicat amice malafides illius frāciſci trāsiuit in bartholomeū filiū vñ fingit ille bartholomeus eē male fidei q̄ de hoc nō curo q̄ etiā si ipse bartholomeus viueret coram iudice posset se defendere stante tali statuto ex eo q̄ istud statutum non fundat se sup facto ipsius debitoris: vñ nō cōsiderat statutū ꝑscriptiōez cum mala fide: sed dūtaxat vult q̄ iudex nō det audiētiā creditori neglienti ⁊ in penā negligentie vult creditorē nō debere audiri. Et sic lz doctores multi teneāt cōtra bar. tñ nos sumus ex casum de quo ipsi loquunt q̄ ipsi loquunt eo casu quo debitor prescribit cū mala fide. nos ℣o nō sumus in isto casu: lz sumus in ca casu quo statutū ꝙponit negligēti penā vt nō possit petere debitum: nec est absurdū hoc. vñ oēs doc. sequunt glo. in auct. de exhib. re. que tenet q̄ missus in possessionē ex ꝓmo decreto lucret fructus. stante statuto municipij vel stante cōsuetudine: ⁊ ita seruatur hic bononie ⁊ hoc ꝓp negligētiā rei. Jta videt dicēdū in ꝓposito vt ꝓpter negligentiā creditor nō debeat audiri posi decē annos: ⁊ clarū est q̄ fructus debēt ꝙputari in sortē alꝭ eēt vsura. vt. l. i. ⁊. ij. C. de pig. act. c. i. ⁊. ij. de vsur. ⁊ tñ cōsuetudo ⁊ statutum aliter disponit. Jta est in ꝓposito. facit. c. qñ frequēter. §. fi. vt lit. nō ꝙte. vbi ius canonicū disponit negligentē ꝓdere possessionē. ⁊ in simili habet in. c. sup qbusdā. §. ꝓterea de ℣bo. sig. ⁊ facit qō voluit tex. in. l. fulcinius. §. fi. ff. exqui. cau. in poss. ea. vbi ꝓpter nimiā negligētiā ⁊ cōtumaciā rei iudex pōt mādare q̄ actor lucret fructus qō cōcedūt oēs canoniste scribētes in. d. ca. qñ. §. fi. ergo sequit q̄ multo fortius poterit statutū hoc disponere. Faciat q̄ ℣bentes possunt hoc disponere vt quis infra certum terminū petat. vt. l. si quis post ℣. ff. de fideiuss. ergo multo fortius statutū iuxta glo. in rubrica. C. de decre. decur. lib. x. maxime in casu nostro cū oēs ciues cōsentiant huic statuto. ergo ex cōsensu suo potuit eis ꝑiudicari in hoc vt voluit bal. in. d. ca. fi. de prescript. Jdeo videtur q̄ licite potest ⁊ debet iudex denegari audiētiā creditori allegāti: q̄ tale statutū imponit penā. non enim disponit q̄ debitor prescribat: vñ tale statutū nō fouet malam fidem debitoris: sed ꝓpter negligētiā auferret rē vel actionem vni quo casu potest statutū ꝓpter bonū publicū auferre rez vni ⁊ dare alteri. l. vēditor. §. cōstat. ff. cōmu. ꝑdi. ⁊ iō bal. in addi. quas fecit ad spec. in exuag. appositionis. in ℣. Jtē si statutū dicit disponit statutū q̄ executio īstrumēti nō possit petit post. x. annos qō est prescriptio odiosa ex mera negligētia nō petentis: ⁊ sic bal. cōsiderat ibi q̄ istud statutum emanauit ꝓpter meram negligētiam ipsius creditoris cōpetentis. ¶ Et ex istis resultat cōclusio verissima q̄ nō habet locū in casu isto. d. c. fi. ⁊ d. ca. ij. q̄ illa iura fundant se super ꝑscriptione ꝓueniente ex mala fide quo casu statutū nō pōt facere malaz fidem haberi ꝓ bona: ⁊ ideo ibi dicit tex. omni cōstitutioni aut cōsuetudini derogandum. vnde oz vt qui prescribit in nulla tēporis parte rei habeat cōscientiam aliene q̄ sumus extra casum illius. c. fi. q̄ nos sumus qñ in penam negligentis aufert statutū ipsi negligēti omnē audiētiaz ⁊ omnē ꝓbationē: ⁊ sic videt tale statutū fingere illud instrumētum aut ꝓceptū esse nullius efficacie: ⁊ sic fingit illud esse nullum q̄ paria sunt actū nō eē vel nō posse ꝓbari. vt. l. lege ⁊ vtilia pol la. ff. de ꝙtrahē. empt. vñ eo ipso q̄ statutū disponit q̄ nō fiat ꝓbatio videt disponere cōtractū esse nullū: ⁊ iō nō est insistēdum circa eos qui ꝺicūt bartholomeo dicēti. d. c. fi. nō habere locuz in actione personali q̄ non faceret ad ꝓpositum huius statuti. ergo sequit q̄ ex isto capite ista sententia lata contra ipsum bartholomeū est nulla: q̄ iudex debuit denegare audientiā ⁊ nullā adhibere fidem tali instrumēto. ¶ Capio nunc aliam dubitationē an ꝓme snie fuerint nulle ex eo q̄ petite fuerūt in libello libre ccxx. ⁊ iudex cō dēnauit in libris. cxcvj. nulla facta mentione de alijs vigintiquatuor ⁊ certe indubitata est cōclusio q̄ sint nulle ipso iure: ⁊ ratio est q̄ sententia est actus indiuiduus. vt in. l. in hoc iudicio. ff. famil. hercis. l. carmelia pia. ff. de iure patro. cum sili. ⁊ debet sententia esse conformis libello. vt in. c. licet hely. de symo. l. vt fundus. ff. cōmu. diuid. cū sili. ⁊ hoc voluit glo. ordi. in. l. i. C. si aduers. rem iudi. ⁊ in. l. apud celsum. §. item queritur ff. de doli except. ⁊ bar. in. l. qui vas. ff. de furtis. ⁊ in. d. l. i. ⁊ ibi per omnes scribentes ⁊ plene per. d. anto. in. c. cuz inter vos. de re iudi. bal. in. l. ij. C. eo. Et si quispiā dixerit q̄ ex quo fuit obiecta compensatio ꝓ dictis vigintiquatuor libris postea ꝓbatis

vr qō sñia potuit fieri p parte per tex.i.§.bone fidei.insti.ō acti. vbi in quacūqz actione ꝙpensatio ab hoie apposita exceptionez vsqz ad concurrentem q̄titatem pmit ipso iure z bar.in.l.si constante.§.fi.ff.sol.ma.dicit q qñ iudiciū tz super toto dz ꝓnūcia re super toto:sz qñ p pte dumtaxat tūc sufficit pro pte ꝓnūciare. z ideo dicit in facto rñdisse qđ petijt rem in fine apparet reum non possidere nisi ptem iudex prō illa pte eum condemnauit de alia nihil dixit putat ibi bar.sñiaz valere qr pro pte q̄ nō possidebat non valebat iudicium. Cuz ergo in proposito ꝙpensatio absorbeat ptem totius uel ipm totū vt in.d.§.in bone fidei.sequit q eo ipso q apparet de debito ꝙpensando remāet reus ꝙdemnādus in residuo.z p ꝙñs nō būit necesse iudex pnūciare sup illis libris.ccxxiiij. Quia ad ista rñdeo z ꝙsidero añ oia tex.d.§.i bone fidei.dū dicit eo ꝙpensato in reliquo is cū quo actum est ꝙdēnari debeat cōiuncto pncipio illi⁹ tex.dū dicit libera ptās iudici pmitti vr vbi verba illius tex.sunt relata ad iudicem postea dicit eo ꝙpēsato in reliquo is cū quo actū est ꝙdemnari debeat vñ formaliter ille tex.ꝓbat q per iudicem dz exprimi compensatio z in reliquo condemnar q apparet fortius in casu nr̄o ex eo: qr pars opposuit ꝙpensationem dicens q recepit ille creditor tot z tantas res q̄ ascendebant ad sūmā z valorez librax.c.xx.z postea ꝓbauit de.xxiiij.vñ ꝓbatio eius non fuit conformis exceptioni cōpensationis in q̄titate ergo sequitur q debuit iudex pronunciare.xxiiij.libras compensandas qr ex quo petierat.cxx. compensari z probauit de.xxiiij.debuit declarare compensationem fiendam in.xxiiij.z in reliquo condemnar z ideo tex.ibi dicit compensato z ls glo.ibi dicat.s.opposita exceptio compensatis tantum intelligitur qñ in eo in quo dicit compensandum liquidauit sed qñ dicit vnum compensandum z illud non probauit qs dubitat illo casu debuisse iudicez declarare eatenus quatenus fuit probatum esse cōpensanduz. Vñ saly.in.l.si constat.C.de compensa.dixit q ex plenitudine ptātis concesse iudici potest ipse mero officio compensationem facere usqz ad concurrentem q̄titatem z in his alteruz ab altero absoluere z in residuo si q est cōdēnare ita ibi dicit formaliter alle.d.§.in bone fidei.z q no.in.l debitor.ff.de neg.ge. Et sic saly.intelligit illud.§.in.fi.compensato q iudex in eo q compensauit debuit absoluere ipsas ptes ergo sequitur in casu nostro q iudex iste dbuit pro illis.xxiiij.libris absoluere ipsas ptes z in residuo condemnare sed non fecit ergo sñie fuerunt nulle. Et multo fortius in casu nostro ex eo quia aliud opposuit q̄ probauit reus compensationez obijciens ideo debuit iudex per sententiam suam hoc declarare q cū nō fecerit sequitur non tenuit z sic.§.i.bone fidei.probat p ista pte q sñie sint nulle z ideo ille.§.debet intelligi z exponi p conditionem si ex quo est ablatiuus absolute positus dum dicit compensato iō cum verba sint componenda per dictōez si dz si iudex cōpēsauerit qr conditio dz in forma specifica liquidari ut.l.meui⁹ z.l. qui heredi.ff.de condi.z de dz ergo intelligi si iudex compēsationez in sententiam expresserit. Et maxime in casu nostro qr nō potest negari q iudex cognouitqr vnum fuit oppositum in compensationem z aliud probatum debuit ergo iudex pnunciare super illo probato expresse punitur super.xxiiij.libris qr cuz fuisset opposita compēsatio.de.ccxx.libris z fuisset probatū de.xxiiij. debuit exprimere in sua sñia q compensabat.de.xxiiij.per tex.in.l.de q̄re iudex cognouit de ea pnunciare debet.ff.de iudicijs.z dictū bar.in.§.fi.non est contra istam doctrinaz imo est pro qr bar. ibi loquitur quando pronunciauit sup probato z nō super toto petito qr in illo non valuit iudicium. Ita in casu nostro debuit pronunciare super illis.xxiiij.lib.probatis z liquidatis z non super. ccxx.quas non probauit z sic dictum bar.ibi non meretur allegari contra istam consultationem. Preterea faciat conuentio z reconuentio sunt talis nature q eodē durante iudicio debent discuti z pronunciari super vtraqz ut no.in.c.dispēdia.§.reus quo qz.de rescript.li.vj.l.cum papinianus in auc̄.z consequenter.c. de sen.z interlo.o.iudi.c.i.de mutu.peti. Modo in proposito nostro recompensatio est species reconuentionis ut.l.neqz. C. de compensa.vnde sequitur qō eit anq̄ petitioni est respondenduz ut est tex.elegans in.d.l.neqz.sequitur necessario q sicut iudex debet pronunciare super petitis ita debet ꝓnunciare super ꝙpensatione opposita. Preterea faciat ꝙpensatio que fit inuito actore requirit q opponatur z q sit liquidata z a iudice approbata ut.l.q in diem.§.rationes.ff.de compens.z siquis dubitat qñ iudex eam approbat creditore inuito est considerandum: an debitum sit compensabile z an sit liquidū z an sit a iure prohibitum an nō ut clare hr̄.in.l.fi.in.l.in ea.z in.l.i.C.de compensa. Cum ergo ista reddāt compensationē dubiā sequitur q debuit declarari per iudicis sñiam vnde bal.in indiuiduo in.d.l.si constat in finalib⁹ verbis dicit q glo.dicentes q compēsatione opposita fit ipso iure compensatio sunt itelligende quando est apposita cum effectu ita q sit per iudicem sententialiter approbata alias non fit cōuersio sed remanet in iure pristino ut.l.si aut.§. fi.ff.de neg.ge.z ita dicit istam materiam fore tradituz per nico. de matar. Et ista decidūt formaliter hanc dubitationez ergo sequitur q huiusmōi sñie fuerunt nulle. Preterea faciat sup recōpensatione dz lis contestari ita probatur.in.d.l.neqz.ergo sequitur necessario q iudex dz super ea pronūciare.ut.d.l.de qua re. Preterea facit q voluit glo.in.c.cum inter.de.excep.que dicit q excōicatus non potest opponere exceptionem compensatiōis alle.l.quecunqz.ff.de compen.z est ratio: qr compensatio est petitio ergo sequitur q super petitis debuit iudex pronunciare.l. vt fundus.ff.cōia diuid.cum si. Preterea faciat q voluit bar. in.d.l.neqz.vbi colligit ex natura officij iudicis super mutuis petitionibus vt debeat de vtroqz simul pronunciare licet ante constet de una q̄ de alia.l.si prior.ff.de iudi. Cum ergo ille tex. dicat q recompensatio est mutua petitio sequitur q bar. formaliter decidit per illuz tex.q super recompensatione est per iudicē pronunciandum. Preterea faciat z i hoc aduertat.d.iudicās qr ille reus opposuit exceptionem recompensa.ccxx.librarum z nō probauit nisi de.xxiiij.cum ergo ista fuit mutua petitio nonne debuit iudex absoluere istum talem actorem ab illa summa recompensatz.que erat vltra.xxiiij.lib.facit quod dixit.d.io.de imo.in l.si constante.§.fi.palle.q si conuentus reali desinit possidere absqz sua culpa rem pro parte q non sufficiat ferri sententiaz solum pro parte pro qua possidet qr etiam dz sequi absolutoria p ea parte q̄ non possidet per no.in.l.si ante. in principio z in.§. i.ff.de excep.re.iudi.licet aliter dixit bar.in.d.§.fi.z in dicta.l.i. C.si aduer.rem.iudi.ergo multo fortius debuit iste.d. iudicans absoluere a petitis non probatis per istos reos petentes recompensationem z percōsequens sequitur q debuit ille iudex absoluere a centum z nouaginta sex.libris petitis in recompensatiōe z condemnare in.xxiiij.recompēsandis.z si dicat q satis fuit q iudex dixerit q admitebat compensationem si z in q̄tum de iure tenebatur qr istud non facit ad rombum ex eo qr in sententia ō buit pronunciare super illa recompensatione ut est dictum. Itez etiam quia super non liquido non poterat admittere compensationem ut.l.si.C.de compen.z per ꝙñs illud non obstat huic cōsultatōi z sic sequitur conclusio manifesta q non tenuit talis sententia z sic partes dñi iudicantis erunt in sententiando illas primas sententias fuisse z esse nullas z nulli⁹ effectus aut vigoris: z ita concludo. Laus. Deo clementissimo. d. andreas barbatia siculus mesanensis. z in hac tempestate primarius z monarcha. legū z canonum.

Casus consilij.xxxvii.

Utrū executio sñie possit fieri sine citatione partis. Et que exceptio nullitatis impediat executionem. Et an confessio mariti de dote recepta obliget eum. Et quomodo probetur simulatio huiusmodi confessionis mariti.

Via omnia recte geruntur si fiat principiuz decens z amabile deo: ideo spiritus sancti gratia ex corde inuocata de cuius plenitudine omnes accepimus: secundū apostolum. Capio primam dubitationem vtrum executio dicte sententie valuerit z sine magno conflictu allegationum mihi videtur de iure esse indubitatum q talis executio fuerit nulla ipso iure z perconsequens nullius effectus q ligdo hoc modo ostendo. Executio sententie requirit citationē sed iste r⁹ non fuit citatus ergo sequitur q executio fuit ipso iure nulla. l. de vno quoqz.ff.de re.iudi.l.naz ita diuus.ff. de adopt.l.si qñ. C.de bo.va.li.x.l.ij.C.si per vi vl alio modo.c. tuz ex litteris.de

k

in integrum resti. c. humilis ꝛ c. inter quattuor de maio. ꝛ obe. c. licet eps de ꝓben. li. vj. ꝛ ibi dominus. Bomi. arguit contra executores apostolicos exequentes litteras apostolicas sine partis citatione. l. si deserta. C. si ob. publi. pensi. ꝛ ibi dixit bald. ꝙ iudex qui fuit facilis in mittendo dz esse facilis in reuocando id ꝙ in ordiate fecit alle. tex. i. l. i. §. hoc edicto. ff. si mulier ven. no. ꝛ idem voluit idem bal. in. l. ob maritorum. C. ne vxor pro marito in suis primis verbis alle. d. §. hoc edicto ꝙ sicut iudex de facto ꝓcesserat ita ō facto reuocet. alle. etiã. c. ex litteris ō pignor. ꝛ glo. in. l. cum minor. ff. de euic. ꝛ ꝙ scribunt oēs ꝛ ibi. d. meus io. de imo. in. l. i. §. nũciatio. ff. de ope. noui nũci. ꝛ ꝙ voluit idē bal. in. l. si pacto quo penam. C. de pac. Et ideo pulcre dixit idē bal. in. l. si maritis. C. de donat. inter uir. ꝛ vx. ꝙ licet clericus sit ipso facto priuatus beneficio propter maleficium tamen non est possessio sibi auferenda cã non cognita que cognitio requirit ꝓtis citationem. l. fi. in. ver. cognitionaliter. C. de legi. l. facultas. C. de iure fi. li. x. l. cum miles. ff. ex quibus cau. maio. ꝛ ꝙ hr̃ in. l. meminerint. C. vñ. vi. ꝛ bal. ī. d. l. nã ita diuꝰ ꝛ inn. ī. c. cũ nr̃is ꝛ ī c. qr̃ diuersitatē de concess. p̃bē. ꝛ voluit bar. i. l. vex. §. ꝙ si mior ff. de minor ꝛ in. d. l. i. §. nũciatio. ꝛ bal. in. c. i. §. i. ī ti. per quos facit inuesti. vbi alle. gl. i. l. i. §. i. ff. de fer. ꝛ idez voluit idez bal. in. l. ordo. C. de exe. rei. iudi. vbi alle. d. l. i. ff. si mulier. ven. no. ꝛ idem dixit in rubrica. C. de succ. edic. ꝛ facit ꝙ no. in. l. i. C. nō licere hĩta metro. li. xj. ꝛ ꝓ omnes scribētes in. d. l. i. §. i. de fer. Apparet modo ex istis ꝙ iudex qui nō citata parte executus est sententiam ꝛ sic de facto fuit executus ꝙ ēt de facto poterit reuocare ꝛ ōbebit fuocar̃ talē executionē. Nō restat ꝓbare assũptū vz ꝙ executio sententie regrat citationem hoc dico probari manifeste in. l. i. C. ō iure ꝛ facti ignor. in. ꝟ. cũ ex sententia ceperis conueniri ꝛc̃. ubi tex. loquitur in executione sententie ꝛ dicit ꝙ ille contra quem fit executio dicitur conueniri ex sententia ꝛ clarissimi iuris est qō tunc aliquis dicitur conueniri ex sententia quãdo citatur vt hr̃ insti. de pena temere litigan. §. fi. ꝛ no. in rubrica. ff. de in ius vocan. ꝛ dixit bal. in. l. i. esse casum ibi expressum ꝙ in sententie executione requiritur citatio hoc tẽuit petrus vltramõtanus glo. etiam de hoc esse videtur in. l. qui de in officio. ff. de ī officio testamẽto q̃ dicit ꝙ in causa executionis dantur dilatiões ad defendendum lz debeant eē valde breues. Et si quispiam dixerit in ꝟium facit. l. i. C. de iudic. ꝛ l. minor. xxv. annis cui fidei cõmissum in. ꝟ. parataz. ff. de minor ꝛ. l. i. C. quando ex fact. tu. ꝛ ꝙ no. in. l. ab executione. C. quorum app. non recip. ꝛ ideo dixit inno. in. c. ex ratione de appel. ꝙ executor sententie non tenetur citare nec tenetur ad obseruãdum aliquem ordinem iudiciarium ad hoc respondeo ꝛ adduco īmedium doctrinam eiusdez inno. quam retulit nobis ꝛ sequitur bal. in. d. l. ea ad fi. vbi dixit ꝙ aut est executio mera que fit in rem ipsam que deuenit in sentẽtia ꝛ in ipsa sententia est expressa ꝛ tunc non est necessaria esse cognitio: vnde si quis est condẽnatus ad rem restituendã siue alia citatione potest compelli restituere illam rem. l. si quis missuz. ff. ne ius fiat ei. Aut est executio in directa que fit in aliam rem: verbi gratia aliquis est condemnatis ad q̃titatem petitur executio in alijs rebus isto casu est necessaria citatio. l. adiuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. Et est ratio qr̃ de hac re non erat prius cognitum ita dixit inno. in. c. cum inter. R. priorem de excep. Nō ista doctrina imponit finem huic dubitationi qr̃ cum in casu nr̃o fuerit actum super actione personali contra ser. iacobum ō vbertis ꝛ fuit facta executio super parte cuiusdam possessionis sequit ꝙ cum fuit facta executio super ista re. que nō est in sententia expressa debuit iste ser iacobus citari. Et per consequens cum non fuerit citatus executio talis fuit ipso facto nulla ꝛ nullius momẽti ꝛ sic venit reuocanda. Et in dubitanter per hanc doctrinaz sopita ꝛ decisa est ista dubitatio. Preterea faciat ꝙ voluit bal. in. l ordo. C. de exe. rei iudi. vbi dixit ꝙ quando fit executio in re ī iuditio deducta ꝛ expressa in snĩa tunc nō requiritur citatio nec aliquis ordo. alle. inno. in. d. c. ex ratione sec̃ꝰ vr̃ inferre quando fit executio in rebus non expressis in sententia. Et primum dictum limitat ibi bal. nisi nouus iudex ille qui requiritur qr̃ tũc semper requiritur citatio lz fiat executio in re deducta in snĩa ꝛ maxime hoc dicit ꝓcedere quando fit executio post longum temporis interuallum alle. no. in. l. quotiens. §. fi. ff. de probat. ꝛ dicta per se in. l. i. C. de iudicijs. Modo in proposito nostro ꝛ idem bal. in d. l. i. remittit se ad dicta sua. in. d. l. i. C. de iure ꝛ fac. ignor. Et ꝓ consequens sequitur ꝙ dicta executio fuit nulla. Facit ꝙ voluit bar. in. l. adiuo pio. §. in venditione. ff. de re. iudi. vbi dixit ꝙ facta condemnatione in q̃titate vel genere ita ꝙ executio requirit ꝙ capiantur alie res ꝑm ordinem. d. §. in venditione: tũc debet pars citari. Si vo est facta condẽnatio in specie ꝛ illa species nõ reperiretur ꝛ per consequens esset facienda executio in alia re ꝛ tunc requiritur citatio. Sed si executio fieret in illa spẽ tũc putat ꝙ non sit opus noua citatiõe sed poterit ab eo manu militari auferri ut. l. qui restituere. ff. ō rei ven. ꝛ ita dicit se intelligere dictũ inno. in. d. c. ex ratione. Cum ergo in casu nostro fuerit actũ actione personali ꝛ non fuit actum ad certam speciem fuit necessaria citatio. Preterea ēt posito ꝙ non fuisset actuz actione personali sed reali ad ipsam rem certam expressam in sententia condẽnatoria adhuc dico ꝙ fuit necessaria citatio ad executioné faciendam ita tenuit cy. in. l. ab executione. C. quorum app. nõ recip. ꝛ licet bar. in. d. §. in venditione teneat contrarium ꝛ alleg. innocen. in. d. c. ex ratione qr̃ ista opi. bar. non videtur vera. ꝓ inno. ibi loquitur generaliter in qualibet executione ꝛ sic non loquitur specialiter in executione sententie. Item qr̃ videtur stare ratio que stat in alijs casibus qr̃ pars esset ledi si nõ vocaretur ꝓpter exceptiones quas posset opponere nam saltem posset opponere exceptionem nullitatis vel ratione in competentie vel ratione defectus mandati vel qr̃ lata fuit sententia die feriata vel ordine iuris non seruato. Ideo verior videt opi. Cy. qui tenuit partem indistincte debere citari. Nec obstat. ꝙ coram executore nõ videtnr requiri citatio ut no. inno. in. c. fi. de presump. ꝛ gl. ī cle. i. de officio dele. qr̃ aliud est in executore dato ad prouidenduz de beneficio quo casu dans non habet alium citare: ut in. c. licet episcopus de ꝓben. li. vj. Eodem modo nec ipse executor tenetur citare qr̃ fungitur vice cõmittentis. Aliud est in executore sententie quo casu ipsemet sententians in executione sententie habz adhibere cause cognitationem: vt no. glo. in. l. in cause. §. cuz cognita. ff. de minor nec ob. l. qui restituere. ff. de rei ven. qr̃ non negat cause cognitioni adhiberi debere sentẽtie exemptione ꝛ sicõ bet intelligi cause cognitione precedente per no. in. d. l. in cause ꝛ per consequẽs est citanda pars ꝛ ita tenet. d. meus io. de imo. in. d. l. a diuo pio. §. in venditione. Modo in proposito nostro iudex viduarum est potestas ex dispositone censure municipalis si ista sententia fuit lata per potestatem ꝛ postea mandata executioni per iudicem acquile sequitur ꝙ debuit adhiberi cause cognitio ꝛ per consequens partis citatio. Et sic sequit ꝙ talis executio fuit nullius effectus ꝛ nullam habet dubitationem. Quinimo videtur dicendum ꝙ si per eundem iudicem fuerit executioni mandata ex quo fuit lata in actione personali ꝛ fuit facta executio in re ꝙ debuit citatio interuenire sed non interuenit: ergo fuit nulla. Facit etiam ꝙ voluit ang. in. l. iij. §. ex conuentione. ff. de re iudi. vbi dixit ꝙ quando petitur sententie executio debet interuenire partis citatio maxime dixit hoc procedere quando fit executio contra heredem cõdemnati. Facit etiam ꝙ voluit ang. in comento. l. i. C. de iudic. vbi dicit ꝙ quotiens petitur sententie coram alio iudice q̃ coram illo qui tulit sententiaz tunc requiritur partis citatio qr̃ non potest esse sibi notoriũ sententiam cãe exequendã ex regula generali. d. l. nam ita diuus de adopti. Ita videtur dicendum in proposito cum ista executio fuit petita coram iudice acquile sequitur ꝙ debuit interuenire partis citatio facit etiam quod voluit īno. in. c. cuz super de re. iudi. que refert ꝛ sequitur. d. abbas in. d. c. ex ratione in q̃tum enim inno. in. d. c. ex ratione dixit ꝙ iudex potest exequi sententia parte vlterius non citata tamen in. d. c. cum super dixit hoc procedere quando executio fit in rebus iudicatis per sententiaz. secꝰ si in alijs rebus qr̃ tunc nedum citatio sed quedam summaria cognitio precedere debet per. d. l. a diuo pio. §. iuenditione ꝛ idem. d. abb. dicit in. d. c. ex ratione ꝙ si sententia fuit lata in quantitate vel ī genere debet pars citari in executionis exitu. Facit ꝙ voluit idē ang. in. l. qui restituere. ff. de rei vendi. vbi dixit ꝙ sententie executio petitur iudicis officio ut ibi ꝛ in. l. que de tota. ff. de rei vẽ. l. si ꝓtor. ff. de iudi. nec debet tunc pars citari cũ directo fit executio in re petita. alle. inno. in. d. c. ex ratione ꝙ dicit esse intelligendum si fiat talis executio per iudicem qui tulit sententiam ꝛ contra ipsum condemnatum: tunc enim exequitur ut notoriũ

secus dicit si fiat per alium iudicem vel in heredem damnati q̃ tunc requiritur citatio ꝛ alle. plene dicta per se in ℞e. d. l. i. C. de iudic. Cum ergo in casu isto fuerit lata sententia per dominum potestatem ꝛ fuerit mandata executioni per iudicem aliū debuit partem citasse q̃ non fecit: ergo talis executio fuit nulla. Faciat q̃ voluit Ly. in. l. i. C. de iure ꝛ fac. ignor. in. ver. sed cū circa hoc quero vbi dicit q̃ iudex anteqũ exequatur debet pronunciare interloquendo in quibus rebus primo debeat fieri executio ut. d. l. a diuo pio. §. i. ꝛ ista interlocutoria non debet fieri nisi parte citata alle. d. l. de vno quoq; ꝛ sic concludit ibi. Ly. q̃ quādo petitur executio sententie iudicis officio requitur citatio ꝛ perconsequēs talis executio fuit nulla ipso iure. Faciat etiam quod voluit ange. in. l. habere licere. ff. de euic. in ver. sed nūquid in ipsa executione requiratur aliqualis cognitio videtur q̃ non ut. ff. ō minor. l. minor. xxv. annis cui fideicom. in. versi. paratam executionem ⁊c̄. pro hoc facit lex. si pretor. ff. de iudic. in contra alleg. q̃ no. Ly. in. d. l. i. ꝛ glo. in. l. qui de in officioso. ff. de iofficioso testamento refert postea innocen. dicere vnum elegans verbum q̃ aut est executio que fit in rem ipsam que venit in sententia ꝛ tunc non requiritur cause cognitio alle. d. l. a diuo pio ꝛ est ratio secundum cum quia de hoc fuit prius cognitum ꝛ alle. etiam q̃ no. per eundem innocen. in. d. c. cum inter. ℞. priorem de exceptio ꝛ talis executio impeditur per executionem nullitatis alle. d. l. i. C. quando prono. non ne. est si incontinenti offerat se illā nullitatem probaturum secus dicit si non incontinenti offerat se probaturuꝫ ꝛ ideo dicit cautuꝫ debere eē ꝓcuratorē i opponē do executionem nullitatis vt offerrat se incontinenti illaꝫ probaturum vt impedias executionem illius sententie ꝛ sic angel⁹ stat in hac conclusione q̃ aut fit executio in alia re quam in ea que est in sententia expressa ꝛ tunc requiritur citatio in tali executione eodem modo dicit q̃ etiam si fiat executio in illa re que est deducta in sententia ꝛ fit per alium iudicem q̃ per illum qui tulit sententiā ꝛ tunc requiritur citatio. Ita concludit angelus in locis supernus allegatis ꝛ ita etiam concludunt doctores vt p me est ostensum. Modo in proposito quocumq; se vertat iste aduersarius incidit in fillam ineuitabilem q̃ cum in sententia non contineat res in qua fuit facta executio debuit ergo citari reus tempore executionis ergo executio fuit nulla. Et etiam posito non tamen cōcesso qō in eadem re fuerit facta executio fuit in sententia expressa tamē quia per alium iudicem fuit facta ista executio debuit fieri ista executio parte citata: ꝛ per ista res ista est in aperto q̃ nulla fuit talis executio. Faciat etiam elegans tex. in. l. defendente. ff. de auc̄. tu. in ver. facias iudicata ⁊c̄. vbi est tex. aureus qui ad hoc nō iducitur communiter in locis allegatis per me superius qui probat q̃ quando iudex mandat sententiaꝫ executioni debꝫ interrogare partem an velit satisfacere ꝛ sic requiritur citatio ꝛ ita in terminis per illuꝫ tex. tenet nicol. de neapol. ibi. Et in cāu nostro non citata parte iudex cōmisit executionem fiendam ipsi nuncio qui nuncius dedit tenutam de die dominico quo casu dꝫ silere horrida uox preconis ꝛ multofortius debet silere horridū factum ipsum preconiis vt. l. dies festos. C. de fer. Et perconsequens talis executio non tenuit ꝛ sic nec tenuerunt inde secuta vꝫ datio insolutum ꝛ etiam q̃ in adiudicationem factā ipsi domine helene vigore executionis predicte in assumēdo extimatores ad extimandum rem insolutum datam ꝛ postea datam ꝛ assignatam ipsi domine helene aduersarie nec erat presens dictus iacobus reus nec fuit citatus ad hoc ꝛ clarū est q̃ poterat ledi i ipsa extimatione ergo debuit citari facit. c. lꝫ episcopus de preben. li. vi. vbi episcopus procedēs extra iudicialiter in datione possessionis beneficij requirere debet partem cuius interest ꝛ idez si ad eius dationem procedat executor apostolicus lꝫ coraꝫ illo ordo iudicij non seruet vt no. io. an. in. c. accepimus ō eta. ꝛ quali. fac. l. iij. C. finit regum. vbi argimessor debet adhibere parciuꝫ presēntiam ꝛ q̃ no. bar. in. l. qui bona. §. fi. ff. de dam. infec. ꝛ facit qō voluit lo. ro. in. l. siquis arbitrata. ff. de verbo. ob. vbi dicit q̃ bonus vir assumptus ad extimanduꝫ patrimoniū defūcti debet vocare partes quarum interest alleg. l. i. §. cum dicitur vt late ibi p eum. Modo ex istis apparet q̃ debuit vocari iste iacobus quā do fuit facta illa extimatio per illos extimatores ꝛ datio insoluꝫ. Et perconsequens ex predictis concludo partes domini iudicantis esse in pronunciando ꝛ declarando executionem predicte sententie fuisse nullam ꝛ nullius momenti ꝛ effectus ꝛ ita cōcludo. Capio nunc secundam dubitationem vꝫ vtrum dictus iacobus sit debitor dicte. d. helene stāte dicto instrumēto in quo ille maritus fuit confessus se habuisse dotem vt in instrumēto dotali continetur ꝛ licet posset dici q̃ instrumentum presumitur verum ꝛ non simulatum ut in. l. precibus. C. de proba. l. quamuis C. si quis alteri vel sibi ꝛ nulla probatio est verior illa q̃ ea que resultat ex confessione. c. per tuas de proba. l. generaliter. C. de nō nu. pec. cum si. tamen re uera ex quo presuppōitur in themate q̃ licet ita fuerit confessus in instrumento nichilominus ex post facto ille ser andreas marit⁹ dicte domine helene habuit ꝛ recepit ab ipsa helena libras. l. quo casu violet q̃ illa confessio facta in instrumento publico de dote recepta emanasse respectu postea numerāde q̃ quis sani capitis diceret q̃ illa domina helena numerasset ꝛ dedisset dotem illi ser andree ꝛ postea iterum celebrato dicto publico instrumento numerasset partez illius pecunie iam confessate: certe nullius: maxime in casu nostro q̃ auarissimuꝫ genus feminarum ut. l. si stipulata. ff. de usur. no. in. l. que dotis. ff. so. ma. vnde ex presumptionibus cōuincitur simulatio contract⁹ ꝛ instrumenti ut. l. sicut. §. superuacuum. ff. quibus mo. pig. vel ypo. sol. l. post cōtractum. ff. de donat. l. dolum in glo. C. ō. dol. c. ij. de renunc. li. vi. c. illo vos de pignor. c. ad nostram de emp. ꝛ ven. c. cum in dioces. de usur. cum si. Unde glo. multuꝫ singularis apponit finem ꝛ quietez huic dubitationi. in. l. ij. C. de non nu. pecu. vbi glo. querit an possit probari ista negatiua tu. nō numerasti mihi pecuniā aut dotez ꝛ dicit q̃ potest probari per confessionem aduersarij. Itez potest probari per numerationez postea diuerso tempore factam ꝛ istud vltimum facit ad propositum nostrum q̃ dictum non reperitur alibi ꝑm bal. ibi ꝛ ponitur istud exemplum vꝫ. ego fui confessus heri me recepisse mille: hodie vero numerantur mihi centum sola de illa summa cras alia centuꝫ probatur non fuisse factam numerationem per talez numerationem coniūctaꝫ cū naturali coniectura ꝛ cū ratione intellectus q̃ ex hoc euidenter apparet q̃ cōfessio prima emanauit ꝓtextu. numerationis tunc non interuenientis. Facit q̃ no. inno. in. c. sup bijs de accusatio. ꝛ cy. in. l. ij. C. de non numerata pecu. ꝛ cū hac glo. transiuit bal. in. d. l. ij. ꝛ etiam sequitur illam glo. ibi saly. nec ad istam dubitationem potest allegari vtilius aut accomodatius q̃ ista glo. cum bal. ꝛ sali. Apparet ergo manifeste q̃ ista confessio emanauit pretextu. numerationis tunc non interuenientis ꝛ perconsequēs non obstat talis confessio: incumbit ergo onus p bandi numerationem factam fuisse illi domine helene. Faciat q̃ voluit angelus consilio Dcccxx. incip. in primis inquirenduꝫ est ad decisionem vbi ponit questionem ad proposituꝫ accomodatissimā aut gener confessus est se dotem recepisse a socero ꝛ in eodem actu est facta promissio per eundem socerum de ea dote soluenda ꝛ facit illa confessio intelligitur emanasse intuitu future promissionis ꝛ future numerationis ita enī quotidie facius ꝛ dicit hoc probari argumento. l. sufficit. ff. de sponsal. item ratione cuiusdam contextus ambo. isti actus debēt iudicari vnus actus ꝛ de eis ut de vnito actu debemus disponere. l. cum antiquitas. C. de testa. vnde aliud q̃ actui vnum est alteri actui creditur in esse. l. patris ꝛ filij. ff. de vul. ꝛ pu. l. ticia. §. idem respondit. ff. de verbo. obli. nisi enim hac de causa dicamus hanc confessionem emanasse sequeretur: q̃ socer duplici onere prestationis dotis se astrinxisset q̃ non est verisimile argu. l. cum de in debito. ff. de p ba. Aut ista promissio fit post confessionem dotis recepte ex interuallo ꝛ tūc si tempore quo emanauit illa promissio supererat de tempore opponendi exceptionem dotis non numerate ꝛ tūc idem q̃ in precedenti casu q̃ adhuc non erat plene quesituꝫ ius mulieris q̃ ipsa mulier poterat repelli per executionez dotis nō numerate. l. ij. ꝛ si. cum auc̄. C. de dote cau. non numerat. Satis enim constat q̃ spe future promissionis ꝛ numerationis talis cōfessio emanauit ab initio ex quo infra tempora opponēdi executionis dotis non numerate emanauit talis promissio q̃ non ē verisimile q̃ socer vel extraneus si dotez re uera soluisset q̃ iteruꝫ p mississet illam dotem bijs ergo casibus mulier aut heres mulieris non potest petere dotem restitui. q̃ nondum soluta fuit dos. Sed si dicta promissio emanauit post tempora elapsa ad oppo-

nendū executionē dotis non numerate tūc quocūqz aīo ꝛ quacū qz intētione emanauerit talis pmissio nō est vis qꝛ ex cōfessiōe viri ad dotis exactionē erat ius mulieri pfecte quesitum. Unde ꝓ missoꝛ non suo facto tolleret ius q̄situz mulieri alle. l. quot. ff. solo mat. ℳodo ī ꝓposito nr̄o certū ē ꝙ illa numeratio facta p illaz belenā emanauit infra tēpoꝛa infra q̄ poterat opponi exceptio dotis nō numerate ꝛ iā emanauit ista solutio. l. libraruz ꝓ dote sequit ꝙ tota illa ꝓfessio emanauit in tuitu. solutiōi future qꝛ nō est verisīle ꝙ ista dña bis voluisset soluere. ꝛ ex isto capite res est expedita in fauorē heꝛdum mariti ꝛ sic isti⁹ iacobi. Aut ista nūeratio emanauit post tempoꝛa legitima opponēdi executionē dotis nō numerate ꝛ tunc stat doctrina ang. in prealle. locis circa q̄ ē acurrate cōsiderandū qꝛ angel⁹ loquit quo ad tertiū pmissorē nō aūt logtur quo ad ipsam mulierē pmittētē dotem vñ ipse dicit pr̄: vel exneus dotat mulierez ꝛ vir ꝓfitet se recepisse dotē quo casu quesitū ē ius mulieri cui ē restituēda lz postea ille dotās pmittat dotē genero ꝛ lapsa erāt tempoꝛa dotis nō numerate excipiē de talis pmissio nō p̄iudicat mulieri cui erat ius pfecte q̄sitū vñ intelligit ius tercij exceptum vt. l. cū anus. C. de emāci. lib. c. sup eo. de offō de le. cū si. Sed quo ad ipm socerū vel exneū pmitentem bñ p̄iudicat sed in casu nr̄o non fuit exneus qui post factā ꝓfessionem dotis recepte numeratā ptem dotis ꝓ ipsa muliere sz fuit ipa mulier que numerauit quīquaginta ꝓo illa dote quo casu vr̄ ꝙ illa cōfessio emanauerit respectu dotis future numerāde ꝛ non respectu pñtis numerationis. Et sic apparet ex ista doctrina angeli ꝙ si ipsa mulier fuisset q̄ numerasset ex post facto dotem vel aliquid ꝓ pte dotis appareret ex nāli ꝓiectura ꝛ dos non fuerat soluta ꝛ per ꝓns non tenerent heredes mariti ad restitutionem dotis ꝛ sic stabimus in dispositione glo. bal. saly. ꝛ ēt angeli ꝙ quo ad ipsam mulierez p illū actum numerationis postea facte p̄sumam⁹ ꝙ in veritate dos nō fuit numerata tempore confessionis facte in illo publico instr̄o maxime in casu nr̄o ꝓcurrente p̄sumptione quia vir p̄dictus tam in suo testō ꝙ ēt in suo libro declarauit dotē non fuisse numeratā nisi illa quinquaginta quo casu stantib⁹ supradictis p̄sumptionib⁹ resultat firma ꝓbatio ꝙ totā dotez numerauit ꝛ ꝙ illā confessio non emanauit tpe pñtis numerationis sed respectu future coniungūt plures p̄sumptiōis ī simul ad fauendam vnam sufficientem ꝓbationez vt voluit gl. in. l. iij. in principio. ff. de excu. tu. tex. in. l. iij. §. eiusdez deteſti. gl. in. c. cū causaz de probac. ꝛ in. c. accedens el. ij. vt lite non conte. plene per dominū abbatem in. c. tertio loco de ꝓba. bal. in. l. iij. C. ad. l. iu. maie. ꝛ in. l. sciant. C. de proba. bar. in. l. i. §. item cornelio. ff. de q̄stio. ꝛ per dominū petruz de ancha. consilio. cclxv. io de imo. post alios in. c. veniens el. i. de testi. d. abb. in. d. c. cū causam deprobat. Et ideo in casu nostro resultabit plenissima probatio ꝙ tēpore confessionis non emanauit aliqua dotis enumeratio. Et ex istis concludo duo: primuz est ꝙ illa executio fuit nulla ꝛ nullius roboris. Secundum est ꝙ illa confessio dote recepte non p̄iudicauit ipsi andree sed suo heredi nisi quatenus probabitur de vera numeratione. Et ita concludo. Laus. Deo clementissimo. d. andreas barbatia siculus.

Casus consilij. xxxviij.

Utrum credatur exemplo sicut primo originali. Et stetur notario asserenti se fuisse rogatum de aliquo instrumento. Et de intellectu auctentice siquis in aliquo. C. de eden. Et an si in sententia dicitur viso libello ꝛ litis contestatione itez probentur ex hoc interuenisse. Et si in instrumento dotis fit mentio de matrimōio an ex hoc probetur matrimonium ꝛ de verbis enunciatiuis. Et quomodo probetur contractus simulatus vel fictus. Et an com ꝓmissuz possit fieri post transactionem. Et an lauduz latū ex falsa causa sit nullū ꝛ presumatur ꝑ illud ex breuitate tempoꝛis. Et an vxoꝛ p̄sumatur aliquid facere ob reuerentiam mariti Et quādo maritus possit p̄iudicari vxoꝛi in re dotali sibi data.

Omnipotentem ꝛ immoꝛtalez deū ex coꝛde ꝛ aio iuo co vt sua solita benignitate veritatem huius consultationis mihi aperiat amen. Et quidem viso puncto viso p̄ocessu testibus ꝛ omnibus in ipso p̄ocessu contentis ꝛ consilijs redditis per celeberimos iure iterpretes dominos meos ꝛ pres ꝛ solēni animaduersione pēsatis. Capio primā hesitationē vz vtrū credat notario attestāti se fuisse rogatum de quodā instr̄o cessionis quā refert quendā ianneti nū fecisse. ℳcccc v. dñe ꝓdoxine matri ꝛ tutrici antonij ꝛ nicolai de ouetarijs adeo ꝙ perinde bēatur ac si ꝓduceret illud instr̄m cessionis ꝛ venditiōis. Et circa hoc considero ꝙ tex. forma liter. in. d. l. i. §. siquis in duob⁹. ff. ō bo. poss. ſm tab. formaliter dicit sed si vnum fecit testō: quasi testm̄ aliud quasi exemplum si quidem illud exīstat ꝙ voluit esse testm̄ bonoꝛ possessio peteꝛ Si ℣o id ꝙ exemplus erat bonoꝛ possessio peteꝛ. Ecce ergo casum ibi in individuo ꝙ tā originale q̄ exemplum fuerunt ꝓfecta manu eiusdē testōris ꝛ tū exemplum nō probat ꝛ pulcre dixit ibi bar. per illū tex. ꝙ lz notari⁹ dicat hoc est exemplū cuiusdā testi per me rogati non tū dabitur fides illi exemplo. Ad quē ponderet a curate. d. iudicans illum tex. qꝛ si idem qui fecit originale ꝛ fecit exemplus ꝛ dicit hoc ē exemplum originalis ꝓ me facti ꝛ apponit formaliter tenorem illi⁹ originalis nō datur fides nisi constet de ipso originali ꝛ loquitur ibi bar qñ agit de facto ipius tabellionis ꝛ non de p̄iudicio alteri⁹: quāto ergo fortius in casu nostro non est danda aliq̄ fides huic notario enūciāti in instr̄o se al's fuisse rogatū de instr̄o cessionis facte super quadā venditiōe quā fecit ille iannesinus illis de ouetarijs certe nulla fides ē danda tū qꝛ non est exemplum illi⁹ originalis quo cāu ēt non daret fides tum ēt qꝛ agit de p̄iudicio alterius. s. illaz dñaruz ꝛ in dubitanter ille tex. cum doctrina bar. apponit gladiuz ad radicem huius consultationis. Faciat etiam ad hoc tex. solemnis. in. l. si donatio. C. de donac. vbi testatoꝛ in suo testamento narrat epistolam per quam dicit se fecisse donationem ꝛ sic exemplū ꝛ originalis idem est actoꝛ ꝛ tū tex. ibi dicit donationē non probari sed ut fideicōmissum id ꝙ donatum per epistolā asserebat posse peti. Ergo multo fortius in casu nostro nulla fides est adhibenda enunciationi istius tabellionis enunciantis instrumentum cessionis confectum a se cuz de illo tali instrumento nihil appareat ꝛ ista duo iura inducunt banc dubitationem ad finem vt nihil operetur talis enūciatio. Faciat ēt sin. dictū inno. in. c. inter dilectos de fide instru. in quadā addic. sua nova que cōiter nō habetur quā ibi refert ꝛ sequit. io. an. ꝛ cōiter omnes ꝛ ēt eam referte sequitur archi. in. c. si papa de p̄iuile. li. vj. vbi inno. dicit eximimus omnes ecclesias que per nos ad regulaz sancti benedicti deducte sunt ꝙ nisi ꝓbetur q̄ ecclesie deducte sunt nihil operatur talis exemptio qꝛ vbi confertur aliqd hīta relatione ad aliud nihil operaī nisi ꝓstet p̄ius de illo ad ꝙ fit relatio casus est singularis. in. l. ī testō la grande. ff. de ꝓdi. ꝛ demo. ergo multo min⁹ stabit dicto notarij enunciantis factū ꝓp̄rium als fecisse nisi de illo cōstet cum ex tali enunciatione fiat p̄iudiciū tertio vt fuit in casu nostro. ergo sequitur ꝙ huiusmodi assertio facta per illū notariū est nulli⁹ effectus. et si mihi quispiā dixerit amice ꝛriū dixit bar. ī. l. siquis ex argentarijs. §. p̄etor ait. ff. de edendo vbi dicit ꝙ si notarius dicit in instrumento hoc est exemplum cuiusdam instr̄i scripti manu mei notarij ꝙ lz exemplum sit tſi facit fidē qꝛ notarius qui exemplauit est de hoc instruct⁹. vt ibi dicitur. Itē qꝛ nō est maioris auctoꝛitatis originale ꝙ istud exemplum hoc firmauit bal. in. l. in fraudem. §. neqz. ff. de iure fi. ꝛ in auc. siquis in aliquo documento. C. de eden. quia istud dictum non facit contra hanc decisionem p̄imo qꝛ in casu nostro non apparet exēplum illius originalis facti super cessione emptionis facte per illum iānesinum ꝛ sic sumus extra casum nostrum. Secundo non obstex. in. d. §. p̄etoꝛ in ℣. p̄ohibet per quez bar. se fundat qꝛ ibi argentarius perdiderat originale ꝛ ideo petit copiam sibi exhiberi ab alijs quibus dedit copiam ad finem faciendi aliud originale ꝙ nouum originale facit postea fidem contra illos dumtaxat qui dederunt copiam ꝛ hoc duplici ratione: p̄imo qꝛ recipiendo copiam ab argentario ꝛ non contradicendo videntur consentire illis copijs ꝛ illas aprobare cle. i. de procur. l. si fili⁹. ff. ad macedo. l. publia. §. fi. ff. de positi. Secundo qꝛ dando copiam argētario videntur fateri illas copias esse veras argumento eorum q̄ no. inno. in. c. cuz venerabilis de excep. ℳodo in ꝓposito nostro non fuit data copia parti de illo aserto originali nec apparet aliqua copia ergo sequitur ꝙ talis assertio fcā per illum tabellio

nem non potest ꝑiudicare illis dominabus ꝛ per ꝙñs dicto ioan ni qꝛ si iō ꝑiudicat qꝛ copiā accepit ab illo notario quo casu vī fateri apud tabellionē eē originale ꝛ ēt qꝛ illā copiā dedit notario in casu autē nr̄o nec fuit data copia. nec reddita nec apparet aliquod originale. Ergo multofortiꝰ in casu nr̄o nō est adhibenda fides dicto illiꝰ tabellionis in preiudiciū illaꝝ dñarum cū nullo mō appareat de aliquo ꝙsensu illaꝝ dñarū. Et si ꝙspiā contra hāc ꝙsultationē allegauerit elegās dictū spec. in ti. de instr. edic. §. restat ver. pe. vbi dixit ꝙ illa auc̄. si quis ī aliquo documēto nō hz locū si notarius facit mētionē de instr̄o ꝙ instr̄m dicit se vidisse legisse ꝛ intellexisse nā tūc creditꝝ notario ēt si originale nō ꝓducat cū quo dicto multi trāseūt. in. d. auc̄. si qs in aliquo sz dictum spec. non allegant. Sed illud dcm̄ non est verꝫ primo per illam auc̄. ꝯo per rōem ibi in glo. allegataz. Tertio qꝛ praticus doctor alberi. de rosa. in. d. auc̄. si qs in aliquo tz ꝑ spec. referēs se in contingentia facti obtinuisse ꝑ spec. ꝛ ita ibi sequitur subtilis doctor d. pe. de matheſilanis ꝛ ēt moderni ita sequunt albericū ibi ꝛ iō ibi dixit glo. ꝙ ideo non creditꝝ exemplo qꝛ possibile ē ꝙ in originali erant canzelationes vel rasure q̄ non ꝓtinentur in exemplo ꝛ tū ille forte būisset viciare originale vt. in. l. fi. C. de edic. di. adri. ꝛ sic dareꝫ mā fabricandi falsum. Illiā rōnem ēt addit ia. but. ꝙ non creditur tabellioni nisi de gestis ꝑm tꝑs ꝙfecti instr̄i sed originale ꝛ ꝙtenta in eo tempore exemplationis nō fuerūt gesta ergo ꝛc̄. Item qꝛ de facili posset generari alteri preiudiciū si crederetur exemplo q̄ originale esset falso fabricatū de cuiꝰ falsitate nec per tabellionis signa nec ex ipsiꝰ lr̄arum ꝙparatiōe potest doceri cū illud non apareat: ergo cū ī cās nr̄o ille notarius lato laudo inter maritos ꝛ illos de ouetarijs enūciādo ꝛ narrādo dixisse fuisse rogatū. ℳ. cccc. v. die. xij. mensis iulij quare olim iannesiꝰ pr̄ dictarum dñaꝝ fuit confessus in veritate se emisse dicta bona ꝑ dimidia noīe illoꝝ de ouetarijs ꝛ fuisse solutū ꝓciū ecce quare multo minus nocet ex eo qꝛ non potuit exemplū nec copiam illiꝰ confessionis ꝛ illius cessionis ꝛ sic ponit rem in ꝓfectaz, ergo multominꝰ est sibi credendum ꝛ maxime qꝛ illa verba narrat tempore suspecto ꝛ est verisimile ꝙ potius apposuisset totū tenorem illiꝰ instr̄i ꝙfessionis ꝛ cessiōis q̄ ita insulse ꝛ tepide enarrasse ꝛ renūciasse vt inferius oñdam. Ergo multo minus est sibi credendū. Facit ꝙ voluit. d. pe. de ancha. in. d. auc̄. si qs in aliquo vbi dicit ꝙ iō non creditꝝ exēplo qꝛ notarius dz ꝙficere instr̄m de bijs q̄ in eius pñtia acta sūt ꝛ de qbus rogat̄ ꝛ ptinet ad rogātes vt auc̄. de tabel. §. ℔ aūt: sed notarius non fuit rogatus de bijs que continent̄ in instr̄o exēplato nec illa in eius pñcia fuerunt gesta alle. ꝙ no. in. l. si ex cautiōe. C. de si nu. pe. Dicit ēt ꝙ si ōicit exēplar deficit exēplatū alle. d. l. i testō ꝛ per ꝙñs ꝙcludit qō nullo modo stabit̄ dicto ꝛ narratōi notarij. Et faciat rō quā alle. bar. i. d. auc̄. si quis in aliquo in. §. itē non pōt notarius esse rogatus nisi ō eo ꝙ ipse ptes faciunt ꝛ idem bar. in §. ℨ hoc oppono. d. l. i. C. de fide. instru. ꝛ iure astē. fisca. li. x. vbi dicit qñqz vnum instrumentū facit mētionē de alio facto ꝙ possibile est interuenisse tpe instr̄i ꝛ tunc facit fidem ꝛ presumit̄ tunc interuenisse cū instr̄m ꝙfectū est ꝛ ita dz intelligi glo. in. d. l. i. al̄. male diceret alle. ꝙ no. in. l. predia. ff. de acqr. poss. Ita formaliter dicit bar. in. d. auc̄. si qs in aliquo. ℳodo tpe quo notarius ita asseruit vz lato laudo ipse ptes non fecerūt illā cessionē nec ꝙfessionem nec illum notarium de ea rogarūt nec tempore illius assertionis facte per illū notariū interuenit illa ꝙfessio nec illa cessio. ergo sequitur ꝙ nō stabit̄ tali assertioni ꝛ iō dicebat saly. in. d. auc̄. si quis ī aliquo qué secūdus ꝙsulens allegauit in ꝫa oppositione vbi oppōit post ia. bu. qō instrumentū publicū faciēs mentionē de alio ꝑbet ꝛ alle. glo. in. d. l. i. soluit ꝛ dicit illam esse falsam. Vel dicit ꝙ fidem facit in ꝑiudiciū pñtis ꝛ inseri patientis in instr̄o ea q̄ ꝓcesserunt ꝙfectionez ipsius instr̄i vt ibi alle. in argu. l. optimam. C. de contra stipula. Non aūt in preiudiciū absentis nec consentiētis ꝙ dicit esse mētitenendum qꝛ ex hoc dicimus ꝙ verba narratiua ꝑlata a iudice in snia dum dicit visa litis contestatione non ꝑbant nisi in preiudicium pñtis ꝛ tacentis ꝛ idem dicit de finibus villaruz ꝛ filiuz de quo. in. l. cum aliquis. C. de iure delib. ꝛ iō bal. in. c. albericus de testi. dicit ꝙ si in sententia dicatur visa citatione ꝛc̄. ꝙ si talis sententia ferratur ptibus pñtibus ꝛ non ꝛ eluctantibꝰ ꝑsumitur in preambulis actibus iterueniſſe citatio ꝛ idē dicit in decretis qꝛ fiunt ꝓtibus pñtibus ꝛ volentibꝰ alle. no. ī. d. l. i. C. de fide. inst. ꝛ iure asten. fis. li. x. ꝛ sic bal. ibi intelligit illā gl. ꝓcedere qñ talis assertio fit ꝓtibꝰ pñtibꝰ ꝛ volētibꝰ ergo secꝰ si abñtibꝰ ꝛ faciat ꝙ voluit. d. pe. ō anc. ī ꝙsilijs suis cō. cclxxviij. vbi ꝙsuluit ꝧba narratiua notarij non inducere ꝑbationē qꝛ dz ꝙficere instr̄m ō bijs q̄ sub eius pñtia agunt ꝯ in alijs ꝧo que añ gesta fuisse attestaꝫ narratiue ꝑsonis non pñtib⁹ non creditꝫ alle. ꝙ no. in. c. qñ ℨ de ꝑba. in nouella ꝛ in. l. sciendum de offō dele. ꝛ in. d. l. optimam. Ista sunt formalia verba dñi petri in dicto ꝙsilio ꝛ idez. d. pet. in cle. i. de ꝑba. dixit ꝙ verba enarratiua in instr̄o ꝑlata non ꝑbāt quo ad absentes alle. bal. in. d. auc̄. si quis in aliquo faciat ēt ꝙ voluit ang. in. d. auc̄. si quis in aliquo vbi dicit ꝙ si notarius dicit facta litis contestatione ꝛ testibꝰ exaīatis ō qbus cōstat manu talis notarij iudex talē tulit snīam ꝙ tale instr̄um non ꝑbat quod illa acta ꝓcesserint: sed solū ꝑbat snīe ꝑlationem nisi ꝑs tpe snīe fuisset pñs ꝛ non ℨdixisset nec appellasset ꝛ per ꝙñs sententiam suo cōsensu cōfirmasset qꝛ ꝑ tale instr̄m bñ ꝑbareꝫ oēs predictos actus ꝓcesisse ꝛ hoc operaꝫ tacitus ꝙsensus ptis non ℨdicentis alle. inno. in. d. c. cū in iure de offō dele. ꝛ tex. notabilē in. l. fi. ff. qñ app. sit. ꝛ sic expresse vult ꝙ illa verba enūciatiua non ꝓiudicant absentibꝰ ꝛ ibi ēt dixit ang. ꝙ si notariꝰ dīc talis ꝑcurator tiꝯ de cuiꝰ ꝑcuratorio cōstat manu talis dicto instr̄o ꝑcuratoris a me viso ꝛ lecto ꝛ de quo ꝑz manu mei notarij non ꝑbat ꝑcuratorium nisi ipm ostēdatur q̄tens ℔ verba tendūt ad ꝓiudiciū absentis secus dicit si ad ꝓiudiciū pñtis ꝛ rogantis qꝛ tūc sibi preiudicant ꝓp eius ꝙsensum ꝛ sic apparet apto ore ꝙ si dicte dñe fuerunt abñtes tpe quo ille notarius ita enarrauit eis nullo mō ꝓiudicauit sed in casu nostro huiusmodi narratio facta per illum ia cobū de clementis vt apparet ē facta ipsis dñabꝰ absentibus: ergo sequit̄ ꝙ eis non ꝓiudicauit ꝛ ꝑ ꝙñs nullo mō pñt illi de ouetarijs ex illo asserto ꝛ in omni instr̄o fundare ꝙtra illas dñas aut eorum heredes. ꝛ faciat etiam ꝙ voluit idez bal. in. d. auc̄. si qs in aliquo ꝙ si instr̄m dotis facit mentionez de matrimonio si fiat preiudicium tertie persone non ꝓbat tale instrumentum matrimonium ex eo qꝛ est magis enunciatiuum tale instrumentū q̄ dispositiuum quo ad matrimonium licet instrumentum dicat dotē promissā pro matrimonio ℨcto ꝛ ideo vtilissimum ꝛ expediens ē ꝙ super isto matrimonio conficiatur instrumentum vt instit. de nupti. §. fi. ꝛ in auc̄. quibus mo. nā. effi. le. §. quātuz: ꝛ sic concludit bal. ꝙ instrumentum enunciatiuum non disponit nisi ꝑ ducatur instrumentum super ipso matrimonio maxime in preiudiciū tertij. ita dixit ibi in versiculo iuxta hec quero. ꝛ sic regritur ergo ꝙ ꝑducaꝫ illud instrumentum cessionis ꝛ cōfessionis seu emptionis facte per illuz iānesium noīe suo ꝛ nomine illorum de ouetarijs. ꝛ sic ex isto capite apparet manifeste ꝙ nullo modo est adhibenda fides illi assertioni facte per illum notariuz. Secundo hoc ostendo ex alio capite ꝙ illa assertio est falsa ꝛ ꝙ nullo modo facta fuerit cessio aut confessio emptionis facte nomine illorum de ouetarijs hoc mō ille tabellio attestatur in instrumento compositionis ꝛ ratificationis laudi qualiter ser zilius de caluis notariꝰ fuit rogatus de emptiōe quā suo proꝓio noīe fecit ille iānexius de possessionibus ꝓdictis ꝛ ita ēt apparet in confirmatione de dicta emptione facta ꝑ dictuz iannexiū suo ꝓꝓio noīe ō ꝓdictis possessionibus confirmata per potentissimum dñium venetoruz ꝛ sic interuenerunt duo confirmatio ꝛ emptio suo ꝓꝓio noīe celebrata per publicū instr̄m quo casu concurrūt duo vincula vnū ipsum factum vere celebratū de quo fuit rogatus ille ser zilius vz emptio facta primo nomine ipsius iānexij quo cāu ꝑsumitur ita esse vt ex ipso instr̄o scriptum originaliter est. naz ex primordio tituli posterioꝝ formaꝫ euentꝰ. l. i. C. de imponenda lucra descrip. li. x. vñ simulatio non ꝑsumitur vt dixit bal. in. c. i. de feu. da. in ter. legis. cōmiss. vbi dixit ꝙ tale ꝓsumitur esse instrumentū quale apparet in prima sui figura ꝛ idez bal. in. c. i. de not. seu. vbi dixit ꝙ instrumentū ꝑsumitur verum ꝛ idem bal. in. l. ab anastasio. C. de mand. ad. fi. dixit ꝙ intantum ꝓsumit̄ instrumentū verum ꝙ allegās illud esse simulatum tenet̄ exꝑmere speciem simulationis ꝛ idem bal. in. l. i. C. si ꝗuus exter. dixit ꝙ ad hoc vt instrumētum dicatur ꝛ probet̄ simulatum opz probare ꝙ a principio ita fuit actum vt esset simulatum. Facit. l. q̄uis. C. si quis alteri vel sibi vbi ꝓsumitur ꝑ instr̄o ꝛ ibi bal. dixit semper ꝓsumi pro instrumento. Facit. l. cū precibus. C. ō ꝑbat. ꝛ ꝙ ibi voluit idē bal. facit. c. illo vos de pignor. ꝛ. c. ad nostram de emp. ꝛ ven. vbi pre

sumitur verum nisi probetur ꝟium per coniecturas approbatas a lege non apparet ex istis q̄ ita presumitur esse in veritate vt cantat instr̄m t psumatur esse vitas q̄ ille ianexius emit suo ppio noie t dicere ꝟum eet dicere illud instr̄m fore falsuꝫ vt vł tex.in .l.si nō vex.C.de dona.inter vir.t vxo.Et q̄ voluit bal.in.l.fi.§ in cōputatione.C.ō iure de lib.quo cāu fallum peccat in iur̄ nāe vt pulcre dixit.idem bal.i.l.falsus.C.de furt.Modo i pposito nr̄o dicere t asserere q̄ re uera ille ianexius fuit ꝙfessus emisse et noie illoꝝ de ouetarijs t precium recepit:esset dicere illud instr̄m factū p illū ser zilium fuisse sil'atum t non vex.Modo non ē eq̄ lis pportio inter illud ser zilij instr̄m q̄ est originale t illam assertionem t enūciationem illius ser iacobi de clementis q̄ vt dicunt philosophi q̄ sunt principia generandi sunt pncipia corrūpendi .c.omnis res de reg.iur.cū si.Jō ad tollendū illud instr̄m ō quo fuit rogatus ille ser zilius oportebat q̄ tolleret p aliud instr̄m ori ginale dispositiuum t nō enunciatiuū t sic tolleret illud primum p agēs habile t ēt p personas ad boc habiles que potuissent sibi p̄iudicare in hoc q̄ facere nō potuerūt ille mulieres circa suos fundos dotales vt in feri° apebit.Esset magna temeritas dicere q̄ instr̄m verū nō sil'atum ꝟ qō nūq̄ fuit oppositū nec de sil'atione nec de falsitate iudicaret sil'atuꝫ p assertionē enunciationē alterius notarij de qua non fuit rogatus tpe illius assertioni actus actiuoꝝ sunt in paciente bene dispositio vt philosophorum facile pnceps aristoteles scripsit li.i.de anima.Et sic nō est sufficiēs agens illa assertio insulsa t sine causa expressa ab illo idiota notario ad tollendam veritatem primi instr̄i de quo fuit rogatus ille ser zilius.Et multo minus in cāu nr̄o q̄ concurrit cōfirmatio facta per illustrem ducalem dn̄ium venetoꝝ appensate t mature ex ꝑuisione consilij eoruꝫ quo cāu confirmatio p̄stat robur t cō uertit actum inferioris in actuꝫ superioris: oia enī nostra facim° cum auctrem nr̄am impartimur.c.i.t.ij.de confir.vti.l.ij.§.sꝫ q̄ C.de iureiur.enucle.t iō dixit bal.i.l.ex placito.C.de rex pmu. q̄ si superior confirmat cā cognita statuta iferioris nō dn̄atur statuta inferioris sed dn̄atur statuta supioris t transgressoꝝ punit t transgressor statutoꝝ superioris facit q̄ ipse voluit in ꝟe.c. sigs aliq.te.probi.in suo eleganti tractatu t q̄ ipse voluit in.l.ex bijs ꝟbis.C.de donat.inter vi.t vx.Et sic talis venditio ꝙfirmata i personam ipsius ianexini hł ac si facta fuisset ab ipso illustri dn̄a tu Venetoꝝ.Et per ꝙs non est dicendū q̄ illa assertio notarij tollat talē emptionē celebratā dūtaxat noie ipsius ianexij q̄ notarius ita asserendo t non oñdēdo originale vł vt bō p̄uat° assere re .ergo stabimus illi instr̄o publico t ꝟo q̄ illud q̄ nō mutatur cur stare ꝓhibeł.l.sancim°.C.ō testa.l.p̄cipim°.C.ō app.Et sic duo vicula potētiora sunt vno vt in.c.i.de treu.t pac.cum si.Et sic ex isto capite nullo mō erit adhibēda fides tali assertioni contra ipsum primū instrumentū celebratū per ser zilius t sic in hoc erit iudicandum pro primo instr̄o.Tertio ēt ꝙincił falsitas illi° assertōis ex alio t ad hoc ꝙsidero illud q̄ pulcre scripsit aueroys quē refert bal.in.ꝟa.C.de proba.t in.l.i.C.de seruis fugi.vbi dixit q̄ sermo noster dꝫ adaptari t ꝙgruere rebus sensatis t intellectu fruentibus vt est tex.in.l.si ita qs in.ꝟ.q̄ nemo sanus loq̄ retur.ff.de euictio.sed illa assertio illius iacobi tabellionis nullo modo ē verisimilis ergo ꝛc̄.Et ad hoc ꝙsidero q̄ ille iacob° notari° in illo instr̄o dicit q̄ in rei ueritate lꝫ instr̄m totū cantet in p sonam dicti ianexini medietatē tandē ipsaruꝫ possessionū t iuriū pro idiuiso emerat noie t vice illoꝝ ō ouetarijs t volēs agnoscere bonā fidem nec veritatem occultare sed debituꝫ suū vnicuiqꝫ tribuere p̄cio librarum qnqꝫ miliuꝫ q̄ p̄cium ipse ser ianexinus sponte confessus fuit se hūisse ab illis de ouetarijs dantibus t soluentibus dederit vendiderit cesserit ꝛc̄.put de dicta remissione plene ꝙstat publico instr̄o scripto manu ipsius iacobi.Mcccc v. die dn̄ico.xij.mensis iulij.Et demum ipse ianexinus ipsam dimidiam nūq̄ consignauit illis de ouetarijs t decessit ille ser iannexinus.Mcccxij.ita formaliter refert ille iacobus notarius in conuentione facta super laudo dato per.d.fantinū.Unde considero q̄ dicta assertio contradicit sibi q: dicit q̄ dictus ianexius volens agnoscere bonam fidem nec veritatem occultare sed debitū sum vnicuiqꝫ tribuere t postea dicit q̄ illam dimidiam nūq̄ cō signauit.Et per consequens non est adhibenda fides huic assertioni.l.i.C.de fru .c.solicitudinem de appel.cum si.t in illis cartis productis per illos de ouetarijs in carta que incipit nobiles viri.d.nicolaus t antonius de ouetarijs q̄ in instr̄o scripto manu.illi° iacobi notarij dictis ianexi° promisit eis inducere in possessionem t inductos defendere t manutenere sub certa pena t q̄ ipse.d.nicolaus vigore dicte emptionis t licentie in dicto instrumento ꝙtente intrauit tenutam medietatis pro indiuiso vt cō tinetur in publicis instr̄is manu dicti iacobi scriptis vno sub ano Mcccc ix.ꝛc̄.Modo consideret.d.iudicans expressum mēdacium dum dī q̄ ille ianexius emit in veritate per se t non noie t vice illorum de ouetarijs.Et postea dī q̄ vendidit cessit t remisit t pmisit defendere t manutenere sub pena ꝛc̄.illa verba ꝛc̄.i ferunt q̄ teneatur de euictione ex quo in mā venditiōis prolata sunt:nō ne est sinchofanta dignum dicere q̄ ianexinus emerit p se t noie suo t noie illorum de ouetarijs t pmisserit eos defendere t manutenere sub pena ꝛc̄.certe nullus sani capitis diceret q̄ ianexius promisisset illos defendere q: fufficiebat sibi remitere illā medietatē t declarare fuisse emptaꝫ ab eo noie illoꝝ nicolai t antōij ō ouetarijs.Et sic ex ł apparet ligdo q̄ ille tabellio inigf simus mentitus est iuxta illud passionis dn̄ice t conuenientia nō erant illorum testimonia.Item cōuincitur ēt ex alio q̄ illa sit falsa assertio ex eo q: emptio fuit celebrata.Mcccc v.t eodem ano t dicitur fuisse facta illa asserta remissio t venditio illius de ouetarijs qui intrarunt tenutam t possessionem dictaꝝ reruꝫ pro dimidia de ano.Mcccc ix.t sic passi fuerūt illum ianexiuꝫ per q̄ttuor anos tenere t possidere dictas terras q̄ non posset cadere in aliquem exercitatū intellectū maxime si habuissent instrumentuꝫ venditionis t licentiā intrandi tenutam t precium fuisset solutū nescio videre quid poterat obstare instrumento publico venditiōis t solutionis precij t licentie intrandi tenutam t possessionem dictarum rerum.Et eo magis q: sumus in terra subiecta veneran do dominatu venetorum qui nullo patiunt aliquid per iniusti ciam fieri in terris sibi subiectis t ideo dixit.d.pe.de ancha.in.c. i.de constit.li.vj.in quodaꝫ testō q̄ dicebat metu facto fuisse cō sultum per insignes doctores pro testamento facto apud venetos q̄ non erat verisimile in terra subiecta eis fieri violentiaꝫ aut metuꝫ inferre t super hoc refert fuisse fundamentuꝫ assumptuꝫ. Modo in casu nostro quis esset ita amens qui arbitraretur i re tam ardua t in domino venetoruꝫ re existente ita liquida t clara claros ciues t magnificos passos se oppꝛimi in iure suo liquido t mānifesto ab alio subdito ipsi dominio iure tā ardua: q: res gn qꝫ milliū librarum ē psumēdū q̄ cautius t prudenti° se hūisset argu.c.vbi piculū de elec.li.vj.Faciat q̄ no.ia.de are.in.l.qui te stamento.§.mulier.ff.de testa.de magna cā pecuniaria t q̄ voluit bal.C.de testi.l.parentes facit.l.sūma cum ratione.ff.de peculio.t q̄ hł.in.l.omnes.§.luti°.ff.que i frau. cre.t per ꝙs nō est vex nec verisiłe q̄ in re tā ardua fuerūt illi de ouetarijs ita negligentes iuxta illud res tua te reperit argū.res altera cecū.Faē q̄ de istis arduis hł exodi.xviij.c.t in.c.ad hec de offō archi.t i c.per venerabilez qui filij sint legi.t per bal.in.l.fi.C.de hł.isti. t per andr.de isernia in.c.i.ad fi.de nā feudi.Jtē ēt ꝙsideret.d. iudicans q: ad ꝙincendū illud assertū instr̄m venditionis et remissionis facte per illuꝫ ianexiū q̄ reuera nūq̄ fuit t nūq̄ erit q: vł q̄.Mcccc v.de mense iulij fuit factum t scriptum manu.illi° ser iacobi.quis ergo eēt intellectus tā suppini qui considerando q̄ ille ianexius in ꝟitate emit illas possessiones pro dimidia noie t vice illorum de ouetarijs non arbitraretur manifeste q̄ ille nicolaus t ille antonius feciffent ꝙfirmari illam emptionem tanq̄ factam de rebus dn̄ij paduani ab illo dn̄atu venetorum certe fe ciffet confirmari maxime q: res erat ardua.vt est dictum t licet illis scripturis productis in ista cā q: ꝓuate sunt non sit adhibēda fides contra istuꝫ ianexinū :tñ contra producentes bene ē stādum q: acceptata fuerunt illa talia qnatenus faciunt contra producentem iuxta doctrinam doctorum in.c.cum oliz de cen sib° inq̄ntum p̄aticatur q̄ in parte t in partibus facientibus per se acceptat t simile dici consueuit quando appellatur a sententia in parte t partibus facientibus contra appellantem vt no.in.l. omnez honorem.C.quando prouo.non est necesse t in.c.rainunucius de testa.t per.d.anto.in.c.cuz io.de fide instru.vbi alle. dn̄os de rota t q̄ habeł.in.l.etiaz.ff.de minor.Preterea q̄ nō fuerunt publica instrumenta inde confecta apparet ex illis scripturis acceptatis inq̄ntum faciunt contra producentez.Hoc apparet ex scriptura incipiente ego bugucio procurator nomine di

eti iānexini oppono contra scripturas priuatas productas pro p te illoruz de ouetarijs ideo ibi opponit ꝓducentez in aliquo nō releuari ex eo qz sunt scripture priuate z carent omni solemnitate ergo sequitur ꝙ nulla est adhibēda fides illis talibus scripturis z iam dicit se produxisse sepius illud instrumentum scriptum per illum ser iacobum notarium: z circa hoc ponderet accurate. d. iudicans qz exceptio non verisimilis vel calumniosa non est per iudicem admittenda: vt est tex.in.c.super hoc de renunc. z hoc ibi colligit.d.anto.z est tex.i.l.satis aperte.C.de fal.z no.in.c. qz verisimile de presumpt. ⁊Modo presumendum est ꝓ iudice vt dixit ter.sin.in.l.ij.C.de offō ciuil.iudi.non est verisimile ꝙ si ꝓ ducta fuissent publica instrumēta confecta manu tabellionis vt fuit ille iacobus ꝙ aduersarius opposuisset illa esse scripturas p riuatas z posito ꝙ ita opposuisset non est verisimile ꝙ iudex fuisset passus tā euidentem calūniosaz exceptionez opponi z illā admi sisse z per ꝓns oia prospere z recte tendunt ad mēdatiū enucleandum ex parte illorum de ouetarijs. ⁊Preterea etiam faciat qz dicitur ꝙ ille iānexius fecit instrm remissionis z venditionis z confessus fuit recepisse precium z nūꝯ dicta bona dimisit ita asserit ille iacobus. ⁊Modo in capitulis oliz productis vt asseritur per partem aduersam dicitur ꝙ vigore ipsius venditionis z licētie in dicto instrumento ꝓtente intrauit z aprehendit tenutam dictarum rerum z ꝓstant ꝙ nullo modo ꝫueniat: ergo sequitur ꝙ est sibi contrarius z contrarietas ex hoc resultat ideo non est audiendus.d.l.i.C.de fur.cum si. ⁊Preterea dī etiam ꝙ ille iānexi⁹ fuit confessus recepisse preciū pro dicta medietate z tū semper stet in possessiōe post celebratū asser tū instrm remissiōis z vēditiōis quo casu psumitur ⁊ctus fictiti⁹ z sil'at⁹ z p ꝓns nullius effectus: vnde ad conuincendum ⁊ctum de silatione sufficit continuasse possessionem: ita firmat pe.de anch.consilio.ix.alle.l.sicut.§.superuacuum.ff.qui.mo.pig.vel ipo.sol.z idem voluit in.c.illo vos. de pignor.alle.bar.in.l.post contractum.ff.de dona.z in.d.l. sicut §.superuacuum: z bene facit ꝙ voluit bar.in consilio incipiente petrus nicole z in.d.§.superuacuuz z bal.in.l.i.C.de repu. hf. z in.c.i. de feu. da.in uic.l.cōmiss.z in.l.fraus.ff.de legibus z in l.iij.C.plus valere ꝙ agi.z in.l.i.C.de dona.ante nup. z io de iuo.in.c.ad nostraz de emp.z vendi.z in.d.c.illo vos ꝙ autem possederit ille iānexius post fabricatum illud assertum instrumentum licet in veritate nullum fuerit fabricatum instrumentum vēditionis satis probatum est per testes. ⁊Nunc ad primū dubium huius consultationis vz an illa assertio notarij ꝓiudicet istis dñabus z certe dicendum est ꝙ non: qz aut loquimur quo ad illam assertionem dūtaxat z certe non preiudicat ex eo qz primo per illam assertionem notarius nō intendebat preiudicare illis dñab⁹ nec etiam illi de ouetarijs intendebant per illam preiudicare illis dñabus nec notarius ad hoc fuerat rogat⁹. Et etiā qz ille mulieres erant absentes z ideo talis enunciatio z assertio non preiudicat absentibus: vt voluit bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de donat.p l.epistola.ff.de pac.z licet lu.ro.non teneat dictum bar.in.d.l. ex hac scriptura per.d.l.optimam.C.de contra.stip.tamen hoc non curo exaīare ex eo qz cōiter omnes transeunt cum dicto bar. z ratio ludouici confunditur in casu nostro qz ipse dicit ꝙ presentibus notuisset eodem modo notuisset absentibus per.d.l.optimam qz rūdeo ꝙ in casu nostro nō preiudicasset pūtibus qz erat fundus dotalis qui non poterat alienari vt per totum de fundo dota.ergo z⁊. ⁊Aut nos dicimus ꝙ lz illa assertio non noceat eis qz si noceret ex tunc preiudicaretur doti z fundo dotali: nihilominus preiudicat instrumentum remissionis ad ꝙ illa assertio facit relationem z sic atenditur id ad qꝫ fit relatio: z per consequens illud remissionis instrumentuz quo tempore ille possessiones nō erant fundus dotalis: ideo potuit pī preiudicare filijs in hoc iuxta no.in.l.i. C.de fundo dota.z.l.ij.C.ne quid in frau.pa.per Ly.z bal.z bar.in.l.non vsqz adeo.ff.si quis a par.fue.manu. z in.l.hereditariū.ff.de bo.auc.iudicum possi.z per hosti.z alios in.c.raynutius de testa.z bar.in.l.i.al.fi.ō reno.hijs que i frau. cre.qz ad hoc bene apparet responsio ex supradictis. Et etiā ad hoc respondeo qz ad hoc vt illud instrumentuz remissionis sibi preiudicet oportet ꝙ illud ostendatur z producatur alias non preiudicat qz paria sunt non esse vel non apparere: vnde bal. in d.auc.siquis in aliquo in.iij.colum.dicit pone ꝙ vnuz instrumētum facit mentionem de alio instrumento tāꝯ de causa sua vtꝫ sit necesse primum produci. concludit ibi bal.aut fm instrumentum substantiam capit a primo aut non si capit substantiam a ꝓmo tūc oportet primū produci nisi contrahentes sint tales qui possint sibi preiudicare sola assertione ex quo infert ꝙ instrumentum conseruationis idemnitatis non probat si non producitur principale instrumentuz debiti qz si illud non apparet promissio non hz substantiam: qz conseruatio fundatur respectu damni z interesse de quibus non constat alle.no.per glo.z dy.in.l.scienduz .ff.de verb.ob. ⁊Modo in proposito nostro'posito non tamen concesso ꝙ ista assertio facta per istum iacobum notarium in dicto instrumento non esset falsa z suspecta vt superius est iaz ostēsum qz falsa: tamen nullo modo preiudicaret nisi produceretur originale ex eo qz talis assertio fuit facta a notario non ad petitōnem ipsarum dñarum. Et posito non tamen concesso ꝙ ad petitionem illarum dominarum facta fuisset: tamen illi non staret qz ille dñe non poterant sibi preiudicare in fundo dotali per talem assertionem. Item etiā quia principalem fundamentum illius assertionis erat illud remissionis cessionis z venditionis facte per illū iānexium. cū ergo non appareat sequit ꝙ talis assertio eis nō preiudicauit. Et ēt exacta cura aduertat domin⁹ iudicās qz probatum est per testes ꝙ quando illi de ouetarijs voluerunt promittere de euictione quo casu est presumendum qz ius eorum in dictis possessionibus erat friuolū inane z elidibile ꝙ si ius bonum aliquod putassent bñe nullus dubitet quin ꝓmisissent de euicti. ex eo qz longe maius preciū inuenissent de talibus possessionib⁹ z ideo ex predictis resultat conclusio verissima ꝙ illa assertio est falsa z nullum instrumentum remissionis fuit factuz per illū iānexium: sed stabimus instrumento rogato per illum ser zilium nec aliquid precium ille iānexius recepit ab illa pro decima nec ē ꝓbatum contrarium per partem aduersam z ita in hac prima bestatiōe concludo in fauorē actoris. ⁊Restat videre modo quid iuris de compromisso z laudo. Et pro certo non possum non admirari de fraude ita aperta si ita fuit ꝙ ille iānexius venit ad concordiam z ad diuisionem cum illis de ouetarijs z testes ita dicūt fuisse z illas possessiones tenuisse z possedisse post illam diuisionem illos de ouetarijs ad quid fuit factuz compromissuz de quo est finita per compositionem z transactionez ꝙ fieri non potuit maxime qz ille domine nihil petebant ab illis de ouetarijs. ergo non potuit fieri compromissum facit.l.post rem.ff.de transac.z ꝙ ibi voluit bar.z in.l.eleganter.§. siquis post.ff.de condic.in debi.d.anto.z alij in.c.inter posita de arbit. bar.in.l.i.C.vbi in rē actio.z in.l.ambitiosa.ff.de decre ab oz.fa.ang.in.l.ita stipu. §.grisogonus.ff.de verbo.ob.z consilio icipiente in splendida ciuitate florentie z⁊. bal.in.l.si diuersa.C.de transa.z in.l.iudex ff.de his qui sunt sui pet.de ancha consilio.ccxi. Sequitur ergo ꝙ vel testes falsum deposuerunt pro parte ipius domine imperatricis ꝙ est indubitanter verum aut istud compromissum nō potuit fieri z per consequens nec laudum inde ferri ꝙ totuz fundatur ex comprom.l.solex compromisso.ff.de arbit.z sic poterat illis de ouetarijs dicere ꝙ petis in tus hēs de quo in.l.i.C.de exe. rei iudi. ⁊Oportet ergo necessario concludere illos testes falsuz dixisse qz non est verisimile ꝙ illi de ouetarijs petijssent illud ꝙ vitus iam hēbant z posuissent questionez in re que liquido iure spectat ad eos.s. vigore compositionis z concordie z diuisionis facte cum illo iānexino: omnia ista sunt falsa. Et per cōsequens falsum deposuerunt testes predicti: resultat ergo veritas ꝙ nullam compositionem cum illo iānexino habuerūt nec aliꝯ diuisionez nec possessionem dictarum terrarum hūerunt: cum post mortem iānixini probatum est ipsas filias possedisse oēs pfatas possessiones. hinc est ꝙ illi de ouetarijs deuenerūt ad ꝓmissum asserēdo magnā litē supereſſe z maiorē in futurū venturā. ideo ē videndum si illud compromissū z istud laudū noceant illis dominab⁹ z indubitanter dicēdū est ꝙ ñ ꝙ colligitur ex multis. prio istud cōpromissū fuit factum ꝓ maritos illaz dñaz quos probatū est fuisse dilapidatores suoz bonoz z dilapidasse oia bona sua ludendo z aliter pessime dilapidando. z cū non hbent qd vlterius ō suo expēdeř posset deliberarūt p viā qōis z litis ficte z silate venire ad dilapidādū fūdos dotales ꝙ sic oñdo. apparet ex supioribus dictis in primo dubio qualr ille iānexinus emit noīe suo ꝓ prio illas possessiones z eas sibi cōfirmauit illustris dñatio venetorum z eas tenuit z possedit toto tpe vite sue z illi de ouetarijs

nihil potuerūt cōtra eū facere tpe vite sue lz diu litigassent cū eo quo casu ꝑsumitur q nullū ius habuerunt in bonis illis maxime in loco vbi.d.veneti hēnt dñium q mirū immodū sunt amatores iustitie. Si ergo hēbant instrm ꝑ se ille dñe confirmationē adhīo venetoꝝ possessionē diu cōtinuatā q̄ erat penes eas ad qd opor tebat facere cōpromissū de re clara q: eo ipso q compromiserūt videntur lese: iuxta ea q̄ no.bar.in prima.cōsti.C.vñ videnť illa verba cū sit magna lis ꝛ maior timeť futura sūt verba ficta ꝛ fi'a ta vt decidit tex.in.l.cuz hij.§.sed cū lis.ff.de transac.ꝛ ibi bar. ꝛ ange. Et ideo ang.in.d.l.eleganter arguit contra aliquos di centes q cum lis sit ꝛ maior esse speratur ꝛc̄.q: fi'atio ꝛ suffoca tio iuris alterius ad quid ergo fuit opus venire ad compromis sum ꝛ preiudicare illis dominabus que poterant nisi ledi ex illo compromisso. Unde considerata praua qualitate illorum mari torum quia prodigi dilapidatores gulosi qui omnia sua consum pserant pessime se gerendo ꝑsumendum est qō collusorie ad il lud cōpromissum deuenerūt q sufficit ꝓbare per has cōiecturas ut dixit glo.in.l.dolū.C.de dolo ꝛ in.c.ij.de renūci.li.vj.ꝛ sic se quitur q tale cōpromissū non preiudicauit illis dominabꝫ in suo fundo dotali. Secūdo est ꝙsiderandū q: i laudo dato ꝑ illū do minū fantinū est q̄dā cā falsa ꝛ falsissima q̄ reddit laudum illud ipso iure nullū q ad occulū ostendo formaliter hoc mō in finali bus verbis illiꝫ laudi oť hoc mō ꝙdemnauit ꝛc̄.dictas dñas hoc mō q dare tradere ꝛ consignare debeant dño nicolao ꝛ antōio de ouetarijs dimidiam ptem oīum possessionū emptaꝝ per ipm iānexinum suo noīe ꝛ vice dictoꝝ dñi nicolai ꝛ antonij de oueta rijs ꝛ i istrumento venditionis de dimidia pte ipsaꝝ possessionū facte per ipsum iānexinum ipsis domino nicolao ꝛ antonio scri pto ipso instrō ꝑ me notarium ōscriptū ita formaliter dicit lau dum prefatuz. Unde apparet manifeste q causa potissima ꝛ for malis inducens arbitrum ad sic: laudandum fuit q: dictus iāne xius emerat pro se ꝛ noīe illoꝝ de ouetarijs ꝛ refert se ad instrm confectum manu illius iacobi notarij. Sed ista fuit falsa cā ex eo q: non est verū q emerit tā suo ꝓprio noīe q̄ noīe illorū de oue tarijs illas possessiones ille iānexius immo emit suo proprio noīe vt superiꝫ est oīsum ergo ꝛc̄. Et ēt refert se ad instrumentum re latum per illū notarium q qdem instrm non fuit pūtatuz coram eo vt apparet ex inspectione ꝓcessus ut in.l.cū de lege.ff.de pro ba. ergo sequitur q tale laudū fuit ipso iure nullū et tāq̄ iniquuz ꝛ iniustum ꝛ ex falsa cā latū ꝛ ē bñ ponderandū q: fuit latum ex falsa allega. ℨ illas dñas absētes. Faciat q no.bar.i.l.is ad quē .ff.de acqr.hť.ꝛ.l.preto:.§.marcellus.ff.de iudi.ꝛ facit q hť.i. l.tutor si petitus ꝛ in.l.seyo egresse.ff.de tu.ꝛ tur.da.ab.b.ꝛ q hť.in.l.iuste.ff.de acqr.poss. Apparet expresse q ista fuit falsa. cā q: tale instrumentū non ꝓducit ꝛ q factum non fuerit nec in teruenerit liquido apparet ex superiorib⁹ dictis in p̄cedēti dubio Faciat qō etiaz hť.in.l.qui testō.ff.de excu.tu.q̄nimo plus dico q ēt si iudex ꝛ aduersarius ꝙsentiret tali cāe false allegate in sniā nihilominus non ipedit qō si ex huiusmōi snie respectu agať qn excipiať ita pulcre dixit bic ino.in.c.grauis de depositis ꝛ faciat q idez inno.voluit in.c.cum olim de re.iudi.q̄rimo ēt si aliquid est solutū conditōe ex iniusta cā repeti potest casus est notabilis in.l.cū ante.ff.de dol.ita refert ꝛ sequitur lo.ro.in.d.l.is ad quē de acquir.hť. Ita dicamus in casu nr̄o posito q ille dñe consen sissēt tali snie tū q: ex iniusta cā fuit lata est nulla ꝛ pūt repetere solutū. Et per ꝙs dicte dñe pūt repetere dictas possessones so lutas ꝛ datas illis de ouetarijs. Et sic ex isto capite nō potuit pre iudicare laudū ꝑfactuz istis dñabus tāq̄ latū ꝛ falsa causa. Pre terea detegitur nullitas illius laudi ex alio nā dictuz compromis sum factum per maritos illarum dñarum fuit factum ꝙ iunij ꝛ fuit ratificatuz per illas dñas q̄rto decio die eiusdē ꝛ cōnumerat diem in ius ꝛ postea die sequenti ille arbiter tulit laudū quo casu tale laudum est nullum q: ex breuitate tpis presumitur latū sine cause cognitione}.non enim potuit deliberare in laudo feren do ita repente. Faciat illud q scribitur in illo terrenciano bui inquit tā cito. facit illud q hť.in prima consti.ff.vbi pauco tem pore parari possunt. faciat illud q dici cōsueuit tempore egemꝫ vt aliquid maturiꝫ agamus. facit elegans tex.i.c.ponderet quis q̄ sermones suos.l.di.ꝛ ibi dñs dominicꝫ per illum tex.arguit ℨ iudices ferentes sententias in tam breui tempore q non est ve risimile q potuerit causa cognita ferre sententias quia sunt ipo iure nulle. facit tex.melioz de corpore iure.in.c.cum ex litteris de in integ.resti.vbi fuit petita restitutio in integrum contra senten tiam latā ab eugenio ex eo q: fuit lata in tempore tā breui q est ꝓsumptio q de cā nō cognouerit ꝛ ita dicūt omnes scribētes ibi per illum tex. Faciat elegans consilium dñi petri de ancha.consi lio.ccxxij.incipit in cā ꝛ qōe que vertitur vbi ptās quidem tule rat sententiam in tā breui tempore q de cā non cognouerat ꝓsū ptio fuit q non cognouit dicit sniam illam fuisse nullam alle. q hť.in.l.platam.C.de sentē.ꝛ iterlo.om. iudi. Dicit ēt q oz ferri cum magna maturitate.C.de sen.ex periculo reci. Nec potest di ci mature gestum q nimis velociter expeditur. dicit ēt q sententia propria ipsius imperatoris ex nimia tpis breuitate rescindit a le.d.c.tum ex litteris. decet enim ꝛ expedit ut conscientie purita ti non desit iudicium rationis.c.non soluz de regula.li.vj. Et sic videtur aperto ore dicendum q illi mariti dictarum dominaruz colluxerint q: nullam defensionem que appareat assumpserunt ad defendendum iura ipsarum dominaruz. Faciat q pulcre vo luit bar.in.l.prolatam prealť.vbi dicit q sententia lata parte pūte vel cōtumaciter absente presumitur lata causa cognita.l.in cau se.§.cognita.ff.de minoꝛ postea hoc legitimat ꝛ dicit si lite con testata hinc ad modicos dies iudex tulerit sententiam q tunc presumitur illam tulisse causa non cognita ex quo subito illaz tu lit alle.d.c.tum ex litteris ꝛ.l.ij.C.de sen .ex pericul.reci.ꝛ sic est verissima conclusio q tale laudum fuit ipso iure nullum ꝛ per cō sequens non preiudicauit iure illarum dominarum. Preterea etiam consideret.d.iudicans q illa ratificatio compromissi facti per illos maritos adhibita per illas dominas presumitur reuerē tia ꝛ metu maritorum facta q: non est verisimile q ille mulieres consensissent tali compromisso in preiuditium suarum dotium sunt enim pene familie uirorum ꝛ subdite iuris.xxxij.q.v.c. hec imago. ergo presumitur q nimia reuerentia ꝛ metu maritorum fecerint. faciat ad hoc glo.multuz solē.in.l.i.§.que onerante.ff. q̄. re.accio non de maxime quia minime non possunt ita facile ꝓ bari inter viros ꝛ vxores ꝛ iō pulcre. dixit bal.in.c.causam matri monij de officio delega. pone q mulier sit verberata in camera in secreto ita q nullus testis sciuerit dicit recurendum esse ad alia indicia iuxta no.per bar.in.l.de pupillo.§.siquis ipsi preto ri.ff.de operis no.nunci.facit.l.i.C. siquis impe. maledixerit ꝛ ideo refert obseruāde memorie.d.cardialis in.c.cām mat.pāl. q si mulier renūciauit iuri hipotece in re quam vir alienat ꝛ dicit q per metuz fecit q rescindiť talis renūciatio ꝛ refert raynerium ita ꝙsuluisse in accidentia facti. Ita dicamus in casu nr̄o ꝛ multo fortius in fundo dotali q si mulier compromittit super rebꝫ suis dotalibus maxime stante forma p̄fati compromissi in qua dñ citatis vel nō citatis absentibus vel pūtibꝫ ꝓtibꝫ ꝛc̄.ē enī ℨ iuris for maz tale ꝙpromissū ꝛ ē pōderādū q tale ꝙpromissuz fecerūt ma riti ipsarum ꝛ obligarūt se facturos q vxores eoꝝ ratificarent: ꝛ sic leuius potuerunt deuenire ad ratificationez q̄ ad cōpromissū ꝛ facilius potuerunt decipi ꝛ sic multofortius presumitur collu sio. lz ergo non dixerint q per metum faciebant tū sufficit metus presumptꝫ in rebus suis dotalibus. Licet ergo raynutius dixe rit q in rebus iuri mulier oz dicere per metuz renunciasse non tñ est sic in rebus suis dotalibus q: presumitur facilius metus i illis q̄ i bōis mariti ꝛ ꝙ ꝙs ꝓsumiť metu facta talis ratificatio: ergo est nulliꝫ momēti. Preterea ēt ꝙsideret iudex q: dixit guil.de cu. i.l.de die.§.qui mulierem.ff.q sat.dꝫ.cog.vbi est casus qō snia lata ℨ maritū in rebꝫ dotalibus ꝓiudicat vxori scienti. vū dicit ibi guil.eē in iure iuentā fraudē ad alienandū fundū dotale ꝛ finga tur lis in rebus dotalibꝫ ꝛ ferať sententia ℨ maritum vxore scien te q: tunc preiudicat vxore ꝛ per istam viam indirectam ꝓiudica retur mulieribus in suis dotibꝫ. ideo vbicumq est huius fraudis suspitio debet lex iuuare.l. conuenire.ff.de pac.dota.l. siue be reditariam.ff.de nego.ge.q̄ in veritate isti mariti cum illis fal sis creditoribus inuenerunt ideo tollēda est. non enī debet fraꝫ ꝛ dolus prodesse doloso.c.sedes apostolica.de rescript.c. ex te nore.eo.titu.cum si.ꝛ etiam facit quia dispositio.d.l.de die.§. q mulierē loquiť eo casu quo de iure communi preiudicatur vxori quia mouetur questio viro ꝛ vxore sciente fertur sententia cōtra virum ꝛ mulier non contradicit. sed nos non sumus in casu isto ex eo quia loquimur quando mulier ꝙsentit compromisso facto ꝑ viz in rebꝫ dotalibꝫ ꝛ sic vť sibi preiudicare ꝛ renūciare iurib⁹

loquentibus de fundo dotali nõ alienãdo. Et per ꝙñs nõ valuit tale cõpromissuz. Nec ob. iuramẽtũ qz pſumitur dolo extorum. z laborat eodẽ morbo quo laborat ipſum cõpromiſſuz. vt eſt tex. ſingularis in.l.fi.C.de nõ nu.pecu.z iuramẽtũ dolo aut metu extortum non obligat etiã de iure canõico. vt in.c.q̃uis de pac.lib. vj. Et ex iſtis cõcludo laudũ prefatuz multipharie fuiſſe ipſo iure nullũ. z nõ preiudicaſſe iuri illaruz mulierũ. z p ꝙñs nullo modo ob. Joãni actori ad uẽdicãdas dictas poſſeſſioneſ. z iſta videtur pura veritas. d. Andreas barbatia.

¶ Caſus conſilij. xxxix.

¶ Utrum acquiſita p prelatum ſpectent ad ſucceſſorẽ in beneficio ſuo. Et qd de fructibus: z de qbus bonis pſumaſ clericꝰ acqrere quãdo habet plura beneficia. Et quid de vxore z filiofamilias z ſocio z officialibus qũo pſumantur acqrere bona.

c

Clementiſſimum z piiſſimũ ſaluatorez noſtrũ ieſum xp̃m ex corde iuoco: vt ſua ſolita benignitate ꝟitatez mihi aperiat in hac cõſultatiõe qz res ipſi⁹ dei imortalis agit amen. Uiſo z mature penſato pũcto z proceſſu z oĩbus in eo poſitis ſolẽni aĩaduerſionẽ penſatis res iudicio meo clare ſe ante oculos oñdit. Iſta pecunia qz recens z moderna eſt nõ dr̃ eſſe theſaurus ex eo qz theſaur⁹ ſub aſcõdita ab ignotis dominis tẽpore vetuſtior mobilia ita dixit tex. in.l.i.C.de theſauris lib.x. z facit qđ no.in.l.nunq̃ nuda.§.i. ff. de acq.re.domi.z inſti.de re.diui.§.theſauros. theſaurus enim duo reqrit vt dicaſ theſaurus pmũ eſt qđ ſit mobile ab incognito dño abſconditum. Secũdũ eſt qđ ſit abſconditũ ex tẽpore cuius inicij nõ extat memoria. Modo iſta pecunia nõ fuit abſcondita. ab icognito domino qz imo dr̃ abſcõdita ab illo cõdam domino Joãne rectore zc̃. Et ſi dicaſ quo nã mõ cõſtari põt qđ ab illo domino Joãne fuerit abſcondita dico qđ ſatis dr̃ cõſtare ex preſumptiõibus z ꝙecturis ex eo qz pecũia illa erat fabricata tpe eugẽij quo tempore ille dominus Joãnes fuerat canõicꝰ. z bñficiatus z rector illius eccl̃ie in cuiꝰ domo reperta fuit pecũia. z nullus aliuſ rector poſt mortẽ eiꝰ fuerat rector niſi iſte modernus rector. z multa pſumitur q̃ſiſſe ille. d. Joãnes ex ſuis bñficijs. z ſic pſumptio iuris eſt probatio liquida. vt in.l.i.C.de teſta.mili.in tex. z glo. z glo.in.l.ſi tutor.C.de pericul.tu.vt no.in.l.licet impator.ff.ꝺ le. pmo. z in.c.illo vos de pigno. z in.c.ad nr̃am.de emp. z vendi. z in.c.cũ in dioceſi.de vſur. z ſic talis pecũia non dr̃ abſcondita a dño incognito. Et per conſequens nõ eſt theſaurus. Et etiam non videt abſcõdita ex tempore cuiꝰ inicij non extat memoria de quo tempore no.plene.d.anto.in.c.veniẽs.de teſti. Inno.in.c. veniẽs.de verbo.obli.ſi. z in.c.quid per nouale. de verbo.ſig.et bẽtur i.c.ſuper qbuſdã.§.preterea eo.titu. z in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quotti.reſti. z in.l.in concedendo.ff.de aq̃ plu.ar. Ergo ſequitur qđ cũ non ſit theſaurꝰ nõ cedit domino ſoli qz theſaurus efficitur eius cuiꝰ eſt ſolum ſi iueniaſ vt notatur in d.§.theſaurus. z in.d.l.i. z no.in.l.a tutore ꝙiuncta glo.ff.de rei vendi. ergo ſequitur qđ non cedit dño ciuitatis cũ non ſit theſaurus. z per cõſequens nec domino ciuitatis nec patronus eccl̃e habent ius in iſta pecũia. z hoc vr̃ veriſſimũ quo ad patronũ eccl̃e z dñm ciuitatis q nullũ ius ſibi vendicant in dicta pecũia. Stat dubitatio an canonicus ſuccedẽs dicto cõdam domino Joanni canonico debeat conſequi iſtaz pecuniaz tanquã ille. d. Joãnes illaz acquiſiuerit de bonis prebẽde z canonicatus z ſuperfluis obmiſſis videt dicẽdum q nõ z hoc probat tex.ſin.in.c.relatum el. ij. de teſta. vbi acquiſita per canonicum intuitu eccl̃ieſeu prebẽde nõ cedũt ſucceſſori in prebẽda. ſed capitulo ipſius eccl̃ie qz dicitur beneficiatus a capitulo canõico enim datur prebenda ex bonis cõibus ipſius capl̃i. vt inde ſumant neceſſaria non aũt datur vt ſit adminiſtrator eccl̃eſie. Ideo ſi aliqua remanẽt vltra prebẽdaz debẽt cedere capitulo cuius ſunt illa bona prebẽde vnde viuere poſſit. z procedit hoc quãdo eẽt beneficiatus a ſolo capitulo. Si aut a ſolo epiſcopo habuiſſet prebẽdam diſtinctam ſuccederet epiſcopus ar. eorum que no.in.c.cum in officijſ. de teſta. ita tenet Jo.an. dominus Anto. z d. Pe. de ancha. in. d. c. relatum. Si aũt fuiſſet beneficiatus ſimul a capitulo. z epiſcopo tunc fieret diuiſio inter eos per no.in.d.c.cum in officijs. z in.c.requiſiſti. de teſta. z ſubdit multuz eleganter. d. Pet. de ancha. in. d. c. relatum qđ canonicus qui nouiter creabitur loco mortui nõ poterit petere redditus z bona que fuerant acquiſita per canonicũ defunctuz. z ſic eadem ratione dicit qđ non poterit petere redditus z bona que fuerant acquiſita per canonicum defunctum. Et ſic eadem ratione dicit quod non poterit petere fructus qui fuerunt precepti durante vacatione quod dicit eſſe bene no. Faciat quod voluit Glo. ſingulariſ. in. c. qđ ſicut de elec. q̃ dicit quod canonicus non dicitur bẽre ſucceſſorem. Cum ergo ille condaz dominus Joãnes fuit beneficiatus ſeu prebẽdatus a capitulo. ergo illa pecunia que remãſit ex illo domino Joanne cedit capitulo quatenus eſt acquiſita. vel preſumitur acquiſita ex bonis canonicatus. z prebende ſecus ſi fuiſſet conſecutus canonicatũ. z prebendam ab epiſcopo ſolo. quia tũc acquireretur ſoli epiſcopo vr̃ capitulo z epiſcopo ſimul ſi habuit canonicatũ z prebẽdam a capitulo. z ab epiſcopo ſimul. Et ſic apparet qđ iſte ſucceſſor in canonicatu. z prebenda nullo modo poteſt habere illam pecuniaz aut portionẽ pecunie predicte cum non dicatur proprie eius ſucceſſor. Et ſic ſtat cõcluſio qđ nec dominus ciuitatis nec patronꝰ eccl̃ie nec canonicus ſucceſſor habẽt ius aliquod aut portionem aliquã in dicta pecunia inuenta. Reſtat videre vtrum eccleſia cuius fuit rector ſuccedat in iſta pecunia an capitulũ an ꝟo inſimul omnia beneficia que dictus condam dominus Joannes habuit ſuccedant pariter z inſimul in iſta pecunia. Et quo ad iſtaz partem conſidero q clericus qui habet plura beneficia z tempore promotionis nihil habebat quicquid acquirit preſumitur acqrere de bonis bñficiorum. iſte eſt tex. in.c.i. de pecul. cleri. nec habebat aliquod exercitium per quod eſſet preſumptio q acquiſierit bona preſumitur de redditibus beneficiorum acquiſiuiſſe. facit. c. placuit. xij. q. iij. z per glo. in. c. ſint mãifeſte. xij. q. i. z in. c. ſacerdotes. xij. q. iiij. z. c. nulli dubium ea. cã. q. v. z per Inno. in c. cũ in officijs. de teſta. z per omnes ſcribentes in auc̃. licentiam C. de epi. z cleri. z per bal. in. c. i. de cõten. iter. d. z fide. Simile dicimus in vxore vt preſumant queſiſſe de bonis mariti. vt. l. gntus. ff. de donatio. inter vir. z vxo. l. etiaz. C. eo. bal. in. l. cũ oportet. C. de bonis que lib. Simile dicimus in filiofa. de quo p glo. in. d. l. cum oportet z ſimile cõſuluit Ludo. ro. cõſilio. cccxxxviij. vbi conſuluit quidam tempore quo cõtraxit ſocietatem erat pauper nec i aliquo ſe exercuit niſi in illa ſocietate nec poterat apparere vnde acquiſiuerit bona q preſumitur de bonis ſocietatis q̃ſiſſe. z ideo conſuluit quod veniunt communicanda. Ita ergo ẽ in propoſito noſtro iſte dominus Joãnes tempore quo fuit promotus in canonicatũ z in rectorem eccleſie. z ad alia ſua beneficia erat pauper z ex pauperibus parẽtibus genitus. z habuit bonos introitus z pingues ex ſuis beneficijs nec a parentibus vel aliunde qđ appareat acquiſiuit bona z pecunias ſuas. ergo ẽ preſumptio qđ acquiſiuerit de redditibus ſuorum beneficiorum. Unde ange. in auc̃. de ec. ti. §. interdicimus dixit hoc modo monachus ſancti petri factus eſt prior eccleſie non ſubdite monaſterio ſancti petri. z poſt quam factus eſt prior multa acquiſiuit z deceſſit ab inteſtato decidit quod omnia acquiſita per eum acquirun tur eccleſie cuius fuerat prior allegat no. per bar. in. l. ſi ſeruus cõmunis. ff. de ſtipul. ſeruo. z ſubdit ibi quid ſi ex diſpenſatione pape monachus habet multos prioratus. z decedit z multa bona ſibi reperiuntur cui eccleſie debentur decidit quod fiet diuiſio viriliter inter illas eccleſias ſicut dicimus de ſeruo communi q aliquid acquirit quia vtriq domino viriliter queritur. vt. d. l. ſi ſeruus communis. Uel poteſt dici ſecũdũ eum q̃ queſita ex operis monachi viriliter diuiduntur per. d. l. ſi ſeruus. Sed queſita ex bonis eccleſiarum diuiduntur prout acquiſita ſunt ex cõtemplatione vel ex bonis illius z illi applicantur ſicut dicimus in ſeruo qui aliquid de bonis domini querit ſi vero eſt dubium ex quibꝰ bonis acquiſiuerit preſumitur de bonis eccleſie ar. d. l. quintus. Ideo fiet conſideratio quatenus cuilibet reddatur ar. dictorum virium. z ita reſidet. Sed potuit allegaſſe tex. formalez. in. d. c. relatũ. el. ij. vbi eſt tex. q clericꝰ q aliqua acqſiuit ſi hẽbat plura bñ-

ficia debent illa bona quesita per congruam extimationem diui
di inter illa beneficia. ⁊ ibi dicit inno. Jo. an. ⁊ communiter oēs
sequunt qō si vnus. ⁊ idem esset archidiaconus. ⁊ canōicus in ec
clesia. ⁊ bona archidiaconat⁹. ⁊ prebēde eēnt distincta tūc fiet di
uisio. ꝫ ꝯgruā extiatōez iter canōicos ⁊ sic iter caplm ⁊ succesſorē
in archidiaconatu p illū tex. ad si. Facit etiā q⁹ voluit Lu.ro. in
consilio. clv. vbi querit an acgsita p platuz psumanť de bonis p
rijs an de bonis ecclie. qdaz enim hēns administratiōem ecclesie
posuit certaz pecūiaz in mōte flozētio quo mortuo fuit dubitatio
nō mediocris iter heredes ei⁹ ⁊ succesſorez plature cui acgranť. ⁊
dicit circa hoc fieri tria mēbra. vz aut certū est qō dictus habebat
pīmoniū tpe pmotiōis. ⁊ iste est casus noster. ⁊ circa hoc diſtīgu
it aut nō hēbat artificiū aliqō ex quo potuisset acgrere ⁊ tali casu
presumiť p⁹ ecclia. d. c. placuit allegat simile. q⁹ dictū est de vxo
re. ⁊ etiā. d. officiali qz presumiť acgsijsse de bōis: aut intuitu offi
cij. gl. in. l. facultas. C. de iure fisci. lib. x. vñ si nec pīmonium nec
artificiū aliqō cleric⁹ hēbat psumiť de bōis ecclie acgsijsse aut hē
bat aliqō artificiū vel doctrinaz ex qbus posset acgrere. vt in. d. c.
relatū: tūc cessat illa psūptio. ℳodo in ꝓposito nr̄o iste. d. Jo.
nō hēbat patrimoniū nec artificiū tpe pmotiōis: psumēdū de red
ditib⁹ beneficioz cōgregasse istas pecūias. ⁊ p cōsequens veniūt
diuina iter capitulū. ⁊ ecclias in qbus fuerat bñfici. Et si qspiam
dixerit q⁹ imo ipse ibat Venetias ⁊ vēdebat vinū ⁊ sic ex illo exer
citio psumiť acgsijsse. ⁊ nō ō redditib⁹ beneficioz. ad hoc rñdeo
qō dict⁹. d. Jo. apportari faciebat vinū collectū ex redditib⁹ bñfi
cioz. ⁊ illud traficabat Venetijs quo cāu ex bōis ecclie acgrebat
ideo acgriť ecclie. vt ī. c. ingrendū de pecul. cleri. vbi res quesita
ex reb⁹ ecclie acgriť ecclie. facit q⁹ hētur in. l. si vt ꝓponis. C. de rei
ven. Quinimo dico q⁹ si rector. aut prelatus erat multū sagax. et
redditus ecclie vēdebat ⁊ reducebat ad pecūiaz ⁊ postea de illa
pecūia emebat fūdos q⁹ illi fundi erāt ecclie. ⁊ hoc dico ꝓbari in
tex. d. c. īquirēdū de pecul. cleri. ⁊ ibi in cōmēto illius. c. dixi late.
Ergo multo magis pecūia extrata de redditibus bñficiorum isti⁹
cōdam dñi Joānis. Facit etiaz qō voluit. d. Anto. in. c. vt vnus.
qsqz de peculio cleri. vbi q̄rit rector ecclie repiť mutuasse multaz
pecuniā noīe suo ꝓprio. an post mortez suam presumať dicta pe
cūia acgsita de bōis ecclie cōcludit qō si clericus tpe pmotōis hē
bat sufficiens pīmoniū vel erat doctor legēs cum salario. tūc nō
psumitur de bōis ecclie q̄sijsse secus si nō hēbat pīmoniū tēpore
pmotiōis qz tūc psumitur q̄sijsse de bōis ecclie. Facit ēt qō volu
it saly. in. d. auč. licentiā. C. de epi. ⁊ cleri. vbi Ja. but. querit repe
riť prelat⁹ tpe mortis q̄sijsse bōa ⁊ ignorať an ex īdustria an ex bo
nis ecclesie acgsiuerit. ⁊ cōcludit qō si tpe pmotionis nihil hēbat
psumitur p ecclia. Si vero tempore pmotiōis hēbat pīmonium
psumitur p possessore. Ideo si hēs in possessiōe bonoz tūc eccle
sie incūbit onus pbādi q̄sijsse de bōis ecclesie. ⁊ ita pcedit dictuz
goffredi. in. d. c. vt vnusqsqz. Et ideo but. ibi dicit qō ille pbet q
agit ideo si ecclesia possidet tūc īcumbit onus pbādi heredibus
ipsius clerici allegat saly. ibi Hosti. ⁊ Jo. an. i. d. c. i. de pecul. cle.
⁊ dicit ibi saly. ista vera nisi tpe mortis plati vel rectoris ille res fu
issent ītra domos plati ⁊ in qb⁹ habitabat. ⁊ post mortem fuissent
asportate extra qz psumenduz est qō sit ecclesie que est persona re
presentata dicit possidere domū ⁊ ea que sunt in domo ar. l. ij. C.
ne vx. p mar. ⁊ l. i. C. de puile. fisci. ⁊ hoc casu. lz ecclesia agat. tñ
nō incūbit onus pbādi. ita ibi dixit saly. Faciat etiaz q⁹ voluit. d.
cardinalis. in. d. c. cū in officijs de testa. vbi ꝓsuluit qō si est dubiū
vtrū plat⁹ acgsiuerit de bōis ecclie qz dubium erat an tpe pmotio
nis hēbat pīmoniū an nō cōsuluit psumi p ecclia. ℳodo in p
posito nr̄o appet ex pcessu istū. d. Jo. nihil hūisse tpe pmotionis
ad bñficia ⁊ habuisse bonos ītroitus ex suis bñficijs nec habuisse
aliā īdustriā nisi q⁹ reddit⁹ bñficioz faciebat cōduci venetias ad
traficādū: nec appet qō ex alio acgsiuerit est psumendū qō acgsi
uerit de redditib⁹ bñficioz que hēbat. Sunt ergo pecunie que ex
eo remāserunt vere ⁊ psumptiue diuidende ꝑm ꝯgruā extimatio
nez iter bñficia que habuit ꝓsiderādo q̄tuz potuisset ex quolibet
bñficio pcipere annuatim vnde si ab ecclesia cui⁹ erat rector hūit
redditus p plures ⁊ plures annos ab illa ecclesia. ⁊ si a prebēda
canonicat⁹ hūit p plures ⁊ plures annos. ⁊ ab alijs bñficijs eodē
modo hūit redditus debebit fieri ista diuisio pecūie ꝑm cōgruaz
extimationē cōsiderādo tēpora qbus hūit illa bñficia ⁊ ꝓsideran
do q̄titatē redditū ⁊ q̄litatē ⁊ sic referendo singula singulis de
bebit fieri diuisio pecuniaz ꝓdictaz īnētaz. Et sic caplm a quo
ille cōdam. d. Jo. hūit pbendā ⁊ canonicatū hēbit suā cōgruam
portionē. Eodem modo ecclesia cuius fuit rector. Et etiā eodem
modo hēbunt suā cōgruā portōez alia bñficia q̄ ipse habuit habi
to respectu ad tps qō illa bñficia hūit ⁊ reddit⁹ pcepit ⁊ ad q̄tita
tez ⁊ qualitatē fructū pceptoz ſm doctrinas supius alleg. Sed
restat mō videre vnū in isto passu satis elegās ꝓsupponiť in pces
su qō iste. d. Jo. fuit massari⁹ seu cāboxligus capituli. ⁊ recollegit
ītroit⁹ ipsi⁹ capituli ⁊ tenuit ⁊ possedit plura ⁊ diuersa bona īmo
bilia ipsius capituli ⁊ pcepit ex illis fruct⁹ ⁊ emolumēta q̄ appor
tauit ⁊ reposuit in illa domo in qua repte fuerūt dicte pecūie quo
casu succedit doctrina Glo. que reputať singularis in. l. facultas
C. de iur. fi. lib. x. que voluit q⁹ qcqd acgrat officialis fisci presu
mitur acgsijsse de bonis fisci. ⁊ lz illā glo. multi reprensiōe dignaz
faciāt: tñ bal. in. l. si defunctus. C. arbit. tu. dicit eos bene dicere
purgatis ⁊ redditis rōnibus: sed interim illa glo. dicit veritatez.
ℳodo ī ꝓposito nō appet q⁹ ille. d. Jo. reddiderit rōnē admi
nistratiōis sequiť qō illa glo. vendicat sibi locū in pecūia ipius. d.
Jo. ⁊ idē Bal. in. l. i. C. de heredi. vēdi. dicit q⁹ officialis ditatus
tpe officij psumiť ditat⁹ ex offō allegat glo. in. d. l. facultas. ⁊ idez
bal. in. c. i. de cōten. iter. d. ⁊ fide in vsi. feu. pulcre istū passum tā
git ⁊ decidit illā glo. dicere ꝑm si officialis nondū reddit rōnem
⁊ reliqua restituit. Et facit qō voluit idē bal. in. d. auč. licētiaz. ⁊
in. l. ꝓncipalibus. ff. si cer. pe. ⁊ in. l. iij. C. de dona. iter vir. ⁊ vxo. ⁊
in. l. qsqs. C. si cer. pe. ⁊ in. l. cuz oz. C. de bo. que libe. Sed bar. in
d. l. facultas reprendit illā glo. ⁊ allegat. in ℌ. l. si ōfunct⁹. C. arbi.
tutel. ⁊ l. iij. §. multa. ff. de iure fi. q̄ iura allegat guil. de cu. ℌ illam
Glo. seqtur saly. in. d. l. qsquis raphael fulgo. in. d. auč. licētiaz
seqtur doctrinā bal. ⁊ seqtur illā glo. Facit. c. i. §. si vero. de feud.
guar. vbi illa q̄ fiūt ab officiali durante ofō psumunť fcā intuitu
officij. Jō dicit illi and. de suia. ⁊ nicola. de neapoli. q⁹ si officialis
emit psumitur emisse de bonis officij. ſz si vult pbaſ ꝓtra poterit.
Sz Jo. de plateis in. d. l. facultas distinxit aut officialis reddidit
cōputū rōnuz cōgrue ⁊ recte ⁊ nō pcedat illa glo. aliſ secus. Faċ
etiā illa glo. q̄ mouet ex cōsuetudine. qz ꝓsueuerūt officiales locu
pletari ex bōis fisci. mō illa glo. dicit vīitatē limitata. ⁊ restricta qñ
nō reddidit cōgruā rōnē admīstratiōis ille talis officialis. ℳodo
do in ꝓposito nr̄o ꝓsideret dñs iudicās si ille cōdaz. d. io. nō red
didit ꝯgruā rōnem de bōis illis admīstratis p eū. Sz si qspiā di
cat qūo ista siniſtra suſpicio. nā hūit ipse acgsiueritqz de bonis ca
pituli. adhoc rñdeo. ⁊ dico qō si nō hūisset alios reddit⁹ bñ presu
mereť qō qcqd hūit acgsiuerit ex illis bōis. ſz qz hūit alia bñficia
⁊ alios ītroitus nō psumiť q⁹ illā totā pecuniaz acgsiuerit de illis
bonis capituli admīstratis p ipm. ⁊ iō isto cāu dico. qō dñs iudi
cās arbitrabiť ꝓsideratis illis bōis capituli admīstratis p illum ⁊
eoz redditib⁹ tpe quo illa admīstrauit ex quo de illis nō reddit
rōnem admīstratiōis cōgrue extimādo attribuet caplo ptem ali
quā illius pecūie hito respectu ad reddit⁹ bonoz pceptos p illū
d. Jo. Preterea caplm ecclesie ciscene deducet illos fruct⁹ quos
ille. d. Joā. pcepit contra ꝓstitutionem capli de suo canonicatu
litigioso qui durante litigio pcepit reddit⁹ canonicatus ⁊ preben
de contra cōstitutionez capituli prefati. ⁊ fuit in mala fide pcipiē
do illos fructus constitutionem capituli. l. quēadmodum. C. de
agri. ⁊ censi. li. xi. Et si quispiā dixerit quo nā modo ꝓbatur suffi
cienter qō illa pecūia fuerit abscōdita p illū. d. Jo. qs spiritus ℌ
reuelauit. rñdeo adhoc cōiecture. ⁊ psumptiones violēte ex qb⁹
iuste. ⁊ recte pōt ferri snia diffinitiua. vt in. c. afferto. de psumpti.
l. excipiunť. ff. ad silla. l. indicia. C. de rei ven. glo. in. l. ij. in pn. ff.
de excu. tu. ⁊ in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. ⁊ in. c. veniēs. de testi.
ℳodo in casu nr̄o exīt cōiecture. ⁊ psumptiones violentissime
primo predecessor huius. d. Jo. fuit pauper. ⁊ sine industria ⁊ in
beneficijs pauper non est presumptio digna ⁊ sufficiens qō istas
pecunias ibi. Ita clam reposuerit. Secundo iste. d. Joā. fuit aua
rus ⁊ fama reputabatur diues. ⁊ illa fama habebat fundamentū
magne veritatis habuit vltra annos. xxx. dictam prebēdam. ⁊ ca
nonicatum. ⁊ dictam ecclesiam. ⁊ alia sua beneficia ⁊ adminīstra
tionem bonorum capituli. ⁊ sic redditus magnos habuit. ⁊ etiaz
erat industriosus. in conducendo vinum collectum ex possessio
nibus suorum beneficiorum. ⁊ licet communiter domini cle
rici vexentur vitio auaricie. vt dixit tex. Hieronymi ad nar
bonensem episcopum in versiculo. nunc autem ex in ecclesijs.

ficut in romano imperio creuit auaricia proūt lex de sacerdote z visio de propheta.xciij.di. c. diaconi.z iste.d.Jo.nō faciebat ve recundiam dicto beati hyeronimi q; iam auarus erat: sequitur q; pecunia illa fuit abscondita ab illo.d.Jo.q; ex naturali coniectu ra hoc colligitur cū ratione intellectus vt in simili dixit Bal.in.l. ij.C.de nō nu.pe.q; si istam pecuniam non abscondit iste inuen tor nec iste qui nunc est rector z est pecunia moderna nec fuit ab scondita a predecessore istius.d.Jo.p.xxx.annos tenuit istaz ec clesiam z alia beneficia z quottidie habitauit in illa domo z om nia reponebat z apportabat in illa domo necessario sequitur stā tibus coniecturis q; auarus z diues z moneta erat recēs omnib⁹ istis coniunctis resultat plena probatio. ex pluribus enim presum ptionibus resultat plena probatio. vt no.bar.in.l.i.§.item corne lio.ff.de questio. Bal.in.l.sciāt.C.de proba.glo.in.c. accedens el.ij.vt lit.non conte.cum simi. Et ita concludo .laus deo An dreas barbatia.

¶ Casus consilij.xl.

¶ Utrum papa possit ponere duos episcopos in vno episcopa tu: z duos generales ministros in regula beati francisci z de au ctoritate pape sine Reuerendissimis cardinalibus. Et de virtute clausule motu ꝓprio. Et ex certa scientia. Et de regula beati frā cisci. Et an contra eam possit papa disponere. Et an possit face re ardua vel legem generalem super statu ecclesie sine cōsilio car dinalium. Et quomodo etiam probetur negatiua. Et an testis possit nō recordari de loco z tempore z propter hoc excusetur.

Clementissimum Omnipotē tez deum z pijssimum saluatorem iesum xp̄m de cuius ple nitudine secundum apostolum omnes accepi mus z qui illuminat omnem hominem venien tem in hūc mūduz ex corde z aio huic consul tatiōi iuoco: vt sua solita benignitate ꝓfitatem hui⁹ arduе hesitatiōis ponat i ore meo. res enī ipsi⁹ imortalis dei agit nō enim ista decēt humeris gestamine meis nec est mei fara go libelli. Quare pater reuerendissime z dñe dñe generalis mini ster sacri ordinis minor⁹ visis litteris tue sapientissime paternita tis z puncto mihi transmisso expaui z viribus omnibus cōtremis scēs cū lacrimis z tremor cordis os apio q; scriptū ē: tu qui es q; nias meas enarras. vnde venit mihi in mentez illud q; legimus ieremiam profetam summo rerum omnium opifici respōdisse ba ba domine nescio loqui q; puer ego sum. sed dum mente conce pissem illud q; preclare scriptū est in.l.i.C.de edil.lib.tol.in.ꝓ. ve ritatem enim columus non erubescam in medium afferre illō q; in hac re deus ipse ingenium ars aut studium mihi subministra bit fretus exemplo ysaie prophete clarissimi quez scripta omnia sa cra ferunt se sponte in cōprehensibili deo rndisse dñe mitte q;. n. dñs pecist alter expauit non tamen a diuerso dilectionis fonte processit. ꝓtestatur tamen in principio medio z fine tenere illud q; sacrosancta ro. ecclesia fatetur z corporalis orbe deus calisti⁹ terrus qui iura omnia pontificia z ciuilia per imortali sua sapien tia notissima semper habuit z diuinus ille senatus collendissimo rum dominorum cardinaliū decidunt z terminabunt amen. Et ut aristotiles philosophorū antistes diuia pene voce depinxit op posita iuxta se posita magis eluescunt. l.i.§. videamus itaq;. ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. ideo afferam in medium quosq; in gentissimi spiritus doctos in fauorem deuotissimorum virorū fra trū de obseruantia qui omni sunt sanctimonia plenissimi. Et pri mo videtur q; obseruāde memorie dñs eugenius pontifex roma nus potuerit z debuerit cōcedere bullam q; sic ostendo propter vnūq;odq; z illud magis ut habetur in primo posterior⁹. nam si de quo min⁹ videt ineſſe ut inest. ergo z de quo magis. xxxviij. di. si i laicis. xiij. q. ii. c. nō extimemus gl. in. c. cūin cūctis de elec. auc. multomagis. C. de sacrosan. ec. Sed minus videt ineſſe q; papa possit apponere capita duo in vno epatu. Ergo multo for tius potuit appōere duo capita in regula beati francisci. sunt. n. epi maiores preeminentie q; fuerit beatus franciscus. vt probat tex. in cle. si quis suadente de pen. in. ꝓ. episcopi enim dicuntur sanctissimi xp̄i legati existunt spirituales sunt patres nostriq; fra tres z coepi colu. ecclesie cōprobant. ij. q. vij. c. accusatio voluit. spe. i ti. de le. §. i. ꝓ. lxxxix. allegat. c. mulierē. xxx. q. v. sz elegantior tex. ē. in. d. cle. si quis suadente dicunt ēt ecclie fundamenta. Uñ propheta clarissimus psalmo. lxxxvi. dixit fundamenta eius i mō tibus sanctis: montes sancti fuerunt apostoli. vt in. c. fundamēta de elec. li. vj. in quoz apostolorū loco successerunt epi: vt in. c. in nouo. xxi. di. Sed papa apposuit duo capita in vno epatu z po tuit facere z debuit vt est tex. apertus. vij. q. i. §. hunc etiā beatus augustinus epo suo non defuncto sz senectute grauato cathedrā epalem suscepit z in. c. nō aut. ea. cau. z questione dixit tex. gratu lañ. nō tantum q; augustinus episcopatū acceperit. sz q; hanc cu rā dei gratia meruerit. ita cōsecratus ē ut nō succederet in cathe drā epo sz accederet. nā incolumi valerio hiponeñ. ecclie epo co episcopus augustinus est. z in. §. sequēti dr̄ hoc idem probat au ctoritate gregorij pape qui armeñ. epo dolore capitis laborāti al teruz subrogauit. ita scribitur in registro suo. casus. ccxxxviij. Et sic appet q; i vno epatu apponit duo capita: z sic duos epos z ēt duos epatus cedit vni epo ita vt sit eps vtriusq;. vt in. c. relato. xxi. q. i. qñq; vnit duos epatus qñq; diuidit vnum in plures. vt i c. z tēporis. xvi. q. i. c. sicut vnire de excess. prela. Et sic papa pōt facere cōtra statutū z ordinationē concilij. z beati petri apostoli qui precepit ut in singulis ciuitatibus singuli z nō plures epi po nerent. vt narrat beatus clemens. in. c. in illis. lxx. di. z anaclet⁹ papa vt apparet in. c. ij. ea. di. z faciat ad hoc auctoritas gregorij in. c. singula. lxix. di. vbi dicit q; sicut in decoz est in corpe huma no vt alterum mēbrū alternis fungat officio ita noxium simulq; turpissimū est si singula rez ministeria personis totidem non fue rint distributa: z tñ nos videmus q; papa potest cōtrariuz statue re vt in iuribus prealle. Et si quispiā dixerit amice istud est impos sibile licet enim deus subegerit pape leges canonicas vt suis legi bus eēt subdita omnis creatura vt dixit Jnno. in. c. i. de cōsti. tñ sibi non subegit iura naturalia. non enim potest ius naturale in sti. de iure naturali. §. sed naturalia. l. eos. l. legatū. ff. de capi. di mi. Sed facere duo capita ē contra ius naturale. est enim mon strum q; ius naturale abhorret. natura enim semper nititur pro ducere q; bonū est. z ideo cum sit monstrū habet duo capita: vt in. c. quoniam in pleriq; de offi. ordi. ergo ego rndeo ad hoc et allego glo. in indiuiduo. in. d. c. nō aūt. vij. q. i. in glo. fi. que dicit q; augustinus in administratione fuit minor. xl. di. c. ante omnia q; in tali casu necessitatis vnus episcopus erit vicarius alteri⁹ ne sit ibi monstrum habens duo capita. ita ibi dicit singularis glo. ¶ Modo in proposito huius hesitatiōis minoris potentie ē regu la beati francisci q; sit status epalis qui successit loco apostoloruz vt est dictum. Et tamen papa pōt ponere duos epos i eodez epi scopatu. ergo multofortius poterit apponere duos generales mi nistros z sic duo capita non tamen stabunt vt duo capita sz vnuz erit caput principale z alter erit vicarius alterius. Et sic cessabit vicium contra ius naturale. ¶ Dominus eugenius ita fecit in dcā bulla sua fecit vicariū generalem z sic posito q; iste vicarius sit ca put ipsorum fratrum de obseruātia non tamen stat ibi vt gene ralis minister z sic ut caput sed stat vt vicarius z ita cantat bulla predicta. Ubi sunt ergo ex graui senectute episcopi papa ponit alium episcopum qui accedit z non succedit z sic ex causa hoc fa cit. Eodem modo fecit papa eugenius decernendo vicariuz ge neralem ex causis expressis in dicta bulla. ergo ex hoc capite ap paret q; valuerit talis electio cum papa potuerit hoc facere z eti am debuerit propter causas surgentes expressas in dicta bulla de quibus dicam inferius. Licet enim non possit compelli superior ad dispensañ. nihilominus si adsunt vrgentes cause dispensan di debet dispensare quia vt dixit glo. in. c. ut constitueretur. l. di. dispensatio non potest peti vt debita ego allego tex. in. c. at si cle rici. §. de adulteriis. in ver. potest diudi. coniuncta. l. non qcqd .ff. eodem. sed vbi causa dispensandi est vrgens potest officio iu dicis peti ita dixit glo. optima in. c. exigunt. z facit glo. singula laris in capitulo domino sancto quinquagesima. di. vbi si ē iusta causa potest peti. Cum ergo in casu nostro adsit iusta causa dispensandi sequitur quod eugenius potuit dispensare. Et si quispiam dixerit amice ista est causa ardua facere vicarium

generalem in regula franciſci ſine congregatione capituli generalis ſine auctoritate miniſtri generalis. Quinimmo videtur eē res magis ardua q̄ apponere duos epos i vno epiſcopatu. q: illa ſacra regula ꝛ ordo ita ſparſi ſunt per mundū q̄ ratione tante vniuerſitatis ꝛ generalitatis videtur reputari magis ardua q̄ epiſcopatus qui vna dioceſi dūtaxat eſt contentus vnde requirebatur cōſiliū ꝛ deliberatio collegij dominorū cardinalium ꝛ per conſequens nō potuit ſolus rem tam arduam aggredi incōſultis cardinalibus. orbis enim eſt maior vrbe vt no. in. c. ſignificaſti de elec. ergo ſequitur q̄ non potuit eugenius talem bullam cōcedere: q: ad hoc pōt reſponderi multipharie. Primo interuenit conſenſus ꝛ conſilium dominorum cardi. ꝛ hoc apparet ex ipſius bulle tenore ergo ita fuit vt in bulla dicitur preſumitur q̄ inſtrumentū ſit verum ꝛ nō falſum vt. l. q̄uis. C. ſi quis alteri vel ſibi. l. cū preci bus. C. de proba. bal. in. c. i. de no. feu. ꝛ in. c. i. de feu. da. in ui. le giſ. cōniſ. ergo ꝛc. Itē vbicūq; in inſtro exprimitur iterueniſſe ſolēnitas que potuit tūc interuenire preſumit pro inſtro q̄ interuenerit: vt ē glo. ſingularis. in. l. i. C. de fide inſtru. ꝛ iu. aſte. fiſ. li. x. ꝛ eaꝫ ſequit bar. in auc̄. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. ꝛ cōmuniter doc. in. c. albericus de teſti. ꝛ in. l. ſciendū. ff. de ver. obli. Si ergo ſtatur ſolēnitati aſſerte in publico inſtrumēto ſi poſ ſibile fuit illā interueniſſe tempore celebrati inſtri q̄to fortius in bulla papali ſtabitur aſſertioni pape in his que potuerunt interuenire tempore emanate bulle cōcernentibus ſolēnitatē actus: vt eſt tex. in cle. litteris de proba. ergo ita eſt q̄ de conſilio ꝛ cōſenſu dominorū cardinalium emanauit dicta bulla ꝛ eo magis q: logꝫ tur in re veriſimili. ſ. q̄ interuenit deliberatio cardinaliū q̄ quotti die aſſiſtunt lateri pape. vt in. c. i. de offi. deleg. li. vj. Et ſi oppo natur vt opponitur per cardinales viuentes tempore huius con troverſie dixerunt ſe nō recordari de eo cōſilio ꝛ conſenſu preſtito in tali bulla pōt multipharie reſponderi. primo iſtud eſt factum antiquum cuius nō preſumitur memoria. l. peregre. ff. de acqui. poſſ. l. i. C. de ſeruis fugi. cū ſua glo. l. quidā tabulaꝝ. ff. de furtis l. ij. §. due cauſe. ff. ad carbo. l. emptor. §. luti°. ff. de pac. adeo q̄ auditur petens tempus ad deliberandū in facto proprio de longinquo: vt dicit bar. in. l. ij. §. ſed q:. C. de iur. calū. ꝛ no. in. c. ab excōmunicato de reſcrip. ideo nimirum ſi domini cardinales nō recordantur. Secūdo q: vt ſcripſit ſeneca in prologo declama tionum memoria inquit eſt ex oībus partibus animi maxime deli cata in quā primū ſenectus incurrit ꝛ in quinta tragedia ſcriptuꝫ eſt preclare ſenuꝫ langueſcit memoria. ꝛ facit gl. in. d. l. ij.. §. due cauſe. ff. ad carbo. ꝛ q̄ no. bar. in. l. his pōt. ff. de acqui. here. ꝛ q̄ no. in. c. ſi. qui matri. accu. nō poſ. Sed vt videm° ſenat° ille diuinus eſt plenus patribus ꝛ dñis grādeuis ꝛ matura etate refertis iuxta illud ciceronis inuenimus ciuitates iuuenibus deletas ſenibus aūt ꝓditas ꝛ fabricatas. iō non eſt mirum ſi nō recordētur. Tertio pōt rñderi q̄ res intricata ēt recens nō manet repoſita in memoria: vt. d. l. emptor. §. lutius. ſz dñi cardinales dediti ſunt tot negociis arduis p̄ ſancta ro. eccleſia noctes enim ducūt i ſom nes p̄ cōſilijs ro. pontifici dandis: vt in. c. fundamenta. §. do cet de elec. li. vj. ꝛ in. c. per venerabilem. §. rationibus ex̄ qui filij ſint legi. Ad inſtar ei° q̄ dicimus de auguſto in prebendo cōſi lium ſacro impatori. vt i. l. bone a zenone. C. ō quadri. p̄ſcri. quo caſu nō eſt miratiōe dignū ſi nō pñt recordari pp varietatē negocionum cotidie occurrentiū. Quarto poteſt reſpōderi q̄ iſta ſtant ſimul q̄ ipſi non recordent. ꝛ q̄ ipſi nō iterfuerit. ꝛ tñ iterfuerūt aliq cardi. hoc decidit ex bulla p̄cedēti data āno. xiij. pōtificatus d. eugenij in qua venit ad idiuidua. dicit enim interfuiſſe quattuor cardinales mozinēſes cumanū ꝛc. Ideo determinat gñalitas huius bulle dicētis. de ꝓſilio fratꝝ nr̄oꝝ dñoꝝ cardinaliū. vt intelligat de quattuor p̄dictis. ꝛ illa ꝟba bene pñt ꝟificari de illis q̄ttuor. c. pluraris numerus. ff. de reg. iur. ea. l. vbi numerus. ff. de teſtibus. ergo. Quīto pōt rñderi hoc mō. iſta bulla cōtinet cāz euidētem piaz ꝛ fauorē fidei. ꝛ augmētū religionis. ꝛ rē ſalutarē oꝛbi. ꝛ aīabus oīum: vt apparet ex ꝟbis bulle. vñ videmus bullā p̄dictā rōne iuuari: vt in. c. i. de his q̄ fi. a ma. pte capi. lxv. di. c. i. ꝛ ij. c. q: epiſcopi. de tempo. ordi. vñ iure eſt cautū qō in his q̄ tangunt ius ſinguloꝝ nō aut ius vniuerſitatis lz regrā qō iteruenīat conceſſus oīuꝫ. vt habet i. c. cū oēs de ꝓſtitutio. cū ſi. tū ſi cōtinet rez pi ā vt eſt fabrica maior p̄s poteſt preiudicare minori pti ēt in iure tāgente ius illoꝝ in ſingulari iſte eſt tex. melior de iure. i. c. ſi. que. ſi. a ma. parte capituli. Eodem modo dicēdum eſt q̄ ſi pro fabrica maior pars poteſt apponere manus ad iura ſinguloꝝ eodem modo ꝛ fortius poterit minor pars inuita maiori parte apponere manus ad iura ipſius vniuerſitatis ꝛ collegij. vt ē i caſu noſtro. Et multo fortius potuit papa cū minori parte cardinaliū diſponere ſup re tam ſalutari. Sexto poteſt reſponderi aliter hoc modo vz cōciliuz. d. cardinaliuz eſt capituluz eccleſie vniuerſalis. Ita formaliter dixit Bal. in. l. cum multa. C. ō bo. que lib. quo caſu papa cū vno ex cardinalibus dicitur eſſe maior pars ipſius capituli eccleſie vniuerſali. iſta fuit opi. Host. i. c. poſt electionē als in. c. poſtulaſti de conceſ. preben. Cuz ergo in caſu noſtro iteruenerint quattuor cardinales ſequtur q̄ iteruenit maior pars capituli. ꝛ per conſequēs ſtabimus in regula cōmuni. l. qō maior. ff. ad municipalis ergo. Septimo poteſt reſponderi ꝓcedendo ſit ita in dei nomine q̄ nō interuenerit deliberatio illius diuini ſenatus cardi. ꝛ ad regulam illius obſeruātie uiri franciſci quā regulā ſpiritus ſanctus edidit ore franciſci. iuxta illō ſimile q̄ ſcripſit ſeuerin° boetius i primo de ꝓſolatione phica in proſa magna in. ꝟ. at qui tu ore platonis ſanſiſti. Et ſimile dicimus q̄. ll. humane ſunt eidem ab ipſo deo p ora principū. l. ſi. C. de preſcrip. lō. tēp. c. quo iure. viij. di. nihilominus potuit romanus pon. bullā ꝓcedere ex ſuo capite dūtaxat nō adhibito cōſilio ꝛ cōſenſu cardinaliū q̄ ante oīa ſic oſtendo poteſtas cardinalium eſt papa elegans dictuz fuit archi. in. c. vbi piculum de elec. li. vj. ſed ille qui hz prātem ab aliquo nō pōt illa vti ꝺ eum a quo habuit. iuxta illud yſaie nūqd gloriabitur ſecuris ꝺ dominum ſecantem refert gratianus in. c. inferior. xxi. di. ꝛ iuxta veritatez domini ieſu xp̄i non erit ſeruus maior dño ſuo. nec apoſtolus ſup̄ eū qui me miſſit nō enim exaltabitur ſerra ꝺ eū qui trahit eaꝫ. xxij. q. v. §. hinc notandū. Simile dicimus vxor appellat dña ex dignitate mariti. iō marit° non tenet eā vocare dñam. ita colligit. i. l. poſt mortē. §. fi. ꝛ ibi bar. ff. de cō tratab. Simile dicimus in epiſcopis q̄ habent poteſtatem concedendi ꝓſtitutiones in ſua dioceſi a papa. iō nō poſſunt cōcedere ꝺ ius cōe ipſius pape. c. vt animaruz de cōſti. li. vj. Eodez modo dicendū eſt potuiſſe cardinales introducere cōſuetudinem contra papam vt nō poſſet oīa facere ſine eoꝝ collegio facit ad hoc d. c. fundamenta. §. decet de elec. li. vj. in. ꝟ. decet romano pōtifici ꝓuenire ꝓſilia per ffres ſuos cardinales in quibuſcūq; cōtingeret eoꝝ ꝓſilia peti. Accurate ponderet verbū peti ꝓtingeret q: ꝓbat q̄ ꝓtingēter ꝓeſtat ꝓſiliū papa q: ſacroſancta ꝛ papalis corona hoc petit. Faciat q̄ voluit bar. bal. ꝛ cōiter oēs ſcribentes in. l. humanū. C. de legibus. vbi dicūt q̄ illa. l. procedit de honeſtate ꝛ nō de iure neceſſitate vbi imperator ꝓdit legē de ꝓſilio ſenatorum ꝛ ꝓcerum ꝛ recte loquunt ex eo q: tex. ibi dicit humanum idē ciuile ꝛ honeſtum. l. humanitatis. C. de excu. tu. l. humanitatis. C. de ipub. ita dicamus in ꝓpoſito noſtro cū domini cardinales ſucceſſerint i locū ſenatus. vt i. c. ꝓſtantinus. xcvj. di. ſequit de honeſtate papa adhibet cōſiliū car. ergo ꝛc. Facit etiaz gl. in. d. c. fundamenta. §. decet que dicit q̄ papa non cogitur petere cōſiliū cardinalium. ꝛ ideo Albe. de roxa. in rubrica. C. de legi. dixit q̄ papa poteſt condere legez ſine cardinalibus ꝛ reprehendit Laurentium dicentez contrariuz p. l. humanuz p̄realle. ꝛ dicit q̄ cōmunis opi. eſt contra Laurentium ꝛ de facto hoc ſeruatur ſz eum allegat no. per archi. in. c. que ad perpetuaz. ꝛ. c. ſunt quidā xxv. q. i. ꝛ in. c. q̄uis de officio cardi. li. vi. ꝛ dicit q̄ illa clauſula de fratruz noſtroꝝ conſilio potius videtur de honeſtate q̄ de neceſſitate ꝛ reprehēdit io. mona. dicentē ꝓtrariuz. Hoc etiaz firmauit idē Albe. in. d. l. humanū ꝛ idem ſequit dominicus in. c. ſup eo de hereti. li. vj. papa enim ſm eū eſt ſupra ꝓciliū. c. ſignificaſti de elec. c. ꝓpoſuit de ꝓceſ. preben. ꝛ iſtud dicit tenere hug. xiij. di. leges. Et ad dictū Joā. mona. in. d. c. ſuper eo. dicit nō eē ſibi credēdū q: ēt car. tenebat ptē ſuā ꝛ dicit hāc eādē rñſionez dare ipſum io. monachū. i exuagāti bonifacij octaui q̄ incipit excōmunicamus. vbi voluit defendere q̄ appellatione clericorum nō cōprehendit cardinalis. Dicit vltimo nō eſſe ſibi credendū q: loquit i cauſa propria argu. l. i. C. ne quis in ſua cauſa ꝛ idem etiam ſentit ipſe dominicus in. c. primo de ſiſmatis libro ſexto. Et iſtaz dicit fore communem opinionem pro ſummo pontifice ꝛ idem ſequitur dominus Abbas in. c. ſecundo. de cleri. non reſiden. et idem voluit ibi Joannes de ligna. allegat Archi. in. c. ad apoſtolice. de re iudicata libro ſexto. in. d. c. quāuis vbi dixit quod in

agendis papa non tenetur necessario petere consiliū cardi. & istā partem dicit Joannes de ligna. esse veriorem in puncto iuris. Facit q habetur. xxij. di. c. i. ꝟ. q beato eterne vite clauigero terre stris & celestis imperij iura cōmissit &c. & sic petro soli fuerūt commissa iura vtriusq; iperij sine cardinalibus & scribit apō matheus c. xvj. facit ēt tex. in. c. saluo. ix. q. iij. vbi tex. ita inquit saluo in omnibus romane ecclesie priuilegio nullus metropolitan⁹ absq; ceterorū omniuꝫ cōprouincialiū episcoporuꝫ instantia aliquorū audeat cās & excipit sedē apostolicā & sic cū regula sit q metropolitanus teneat adhibere ꝯsiliū epoꝝ ꝓuincialiū sedes aplica nō tenet & sic vī q nō tenet papa adhibeꝛ ꝯsiliū cardinaliū. Facit tex. i. c. ꝑcta p mundū in. ꝟ. apostolica sedes sine vllas mō in. c. epō al' incipit ipso. c. cau. & c. vbi sola ecclesia ro. sua auctoritate valet iudicaꝛ de omnib⁹. Et si aliter diceremus sequereꝛ q petrus nō fuisset cephas de quo in. c. sacrosancta. xxij. di. Facit etiam quia quilibꝫ episcopus regit suam diocesim seu parochiam sine cōsilio cōprouincialiū episcoporū. ix. q. iij. c. nullus sed mundus dicitur diocesis & parochia pape. iuxta illud fiat vnum ouile & vnus pastor. ergo multofortius papa poterit gubernare ardua sine cōsilio cardinaliū. & perconsequens potuit papa eugenius cōcedere huiusmodi bullaꝫ fratribus de obseruantia & sic multipharie multisq; modis appet respōsio ad illā obiectionē de ꝯsilio & ꝯsensu cardi. Preterea vbicūq; papa enunciat & narrat gesta a se inducitur probatio & presumptio iuris & de iure in tantū q non potest probari contrarium. vt in. d. cle. litteras. de proba. Cuꝫ ergo papa in dicta bulla dicat se illam cōstituisse per viam legis & constitutionis de consilio & consensu cardinalium facit q ita est & ita presumitur & p consequens nō poterit probari cōtrarium. Preterea facit i dicta bulla dicitur q huiusmōi bulla emanauit ad augmentum fidei catholice ex eo qꝛ religio ordinis minorum non desinit prestare augmentuꝫ catholice fidei reddaꝛ secura ab omni aduersitate & remoueaꝛ q efficit & subrogetur quod proficit & nil maneat q retrahit ipsos fratres a lacritate prepositi aut vllat⁹ robur sacre religionis impediat. cause ergo ex quibus cōcessa et constituta fuit dicta bulla fuerunt augmētatio religionis & fidei quo casu multa specialia introducta sunt in fauorem fidei: vt i. c. in fidei fauorem de hereti. li. vj. & ideo pulchre dicebat io. an. in c. dilectus el. ij. de simo. q vbicūq; quis inuitatur ad bonū & illō bonū est de necessitate salutis tunc quis posset inuitari ad illud bonum dando sibi pecuniam nec ꝓpter hoc cōmittitur simonia ex quo est bonū necessarium ad salutem. vnde potest dari pecūia in fidei vt cōuertat ad fidem. xxiij. q. iij. c. pe. sequiꝫ. d. dominic⁹ in. c. si quis. xlii. di. Modo in proposito votum istorū obseruantium est de necessitate salutis postq̄ est emissuꝫ: & professionez fecerunt. c. licet de vo. ergo licitum fuit eugenio deuiare a regulis cōibus iuris positiui & etiam a regula beati francisci vt conseruaret illos in bono q est necessarium ad salutem & potuit & debuit eugenius concedere & edere bullam illo modo. Preterea facit si cui dōno temporali licitum applicare suam ciuitatem & etiaꝫ diminuere ꝑm exigentiam temporis vt melius illā faciat custodiri vt ē casus in. l. ij. §. si vero. ꝟ. preterea quē ad hoc allegat ludo. ro. cōsilio. xlviij. Et etiam debet dominus ciuitatis inducere ad ciuilitatez sue ciuitatis alienigenas si sunt liberi homines & bone opinionis vt est tex. in. l. fi. C. de obse. & ibi Ange. per illum tex. dixit q non valet statutum q viles & infames sint ciues ciuitatis. & facit tex. in. l. si quis seruo. C. cōmunia de manu. & ibi dixit bal. per illū tex. q ciuitas est replēda liberis boibus & nō seruis & in. l. i. ff. soluatri. dixit idem Bal. q ciuitas est replenda liberis legitimis & non bastardis qꝛ sunt infames & viles ita accōmodate. Et multo fortius dicamus in proposito q religio debet abundare viris obseruantibus vt demonstrent verbo ope & exemplo: vt in. c. cuꝫ ad monasterium. §. prior de statu. mona. Cum ergo eugen⁹ ista cōsiderauerit qꝛ pamplianeaꝫ regulaꝫ francisci propter obseruātiam manutenendam ꝑ fecit sequitur necessario q papa potuit & debuit huiusmodi bullā promulgare & cōcedere. Preterea facit illud q scripsit pulcherrime seuerinus boetius in tertio de cōsolatione phica vbi nā respuit vt cōtraria queq; iungantur neq;. n. sibi solent diuersa sociari. ius enim & ratio abhorrent in vnitatem difformitatem & diuersitatem. vnde vnuꝫ in essentia debet eē vnū in apparatu & forma exteriori. c. deus qui ecclesiam suā noua prole fecundat de vita & ho. cle. c. in noua. xvi. q. vij. & voluit lex q inuenientibus iure diuerso nō habeat locum ius accrescendi. l. sed cum patrono. ff. de bo. poss. titulo generali nō enim debent iungi quibus studia sunt diuersa de. i. de elec. & ibi dicunt scribentes q male se sociant artiste & iuriste. Et faciat etiam illud q scripsit: cicero in suis familiaribus epīs animaduertenda sunt in ciuitatibus que apud Platonem nostrum scripta sunt diuinitus quales princeps essent tales solere esse ciues & apud boetium tu ore platonis sanxisti beatas fore respublicas si eas sapientes regerēt &c. & tex. aureus hieronymi i. c. precipue. xi. q. iij. & d. c. cū ad monasterium. §. prior. Si ergo dominus eugenius cōsiderās regularem obseruantiam istoꝝ fratrum prouidit per ipsam suam bullam q dictis fratribus preesset vicarius generalis obseruans & q cōseruaret eos in obseruantia regulari qꝛ omnes capiunt exēpluꝫ a suo superiori qꝛ quales principes sunt tales & ciues q verbum protulit Plato afflatu spiritus sancti simile dicebat Bal. in Rubrica de contrari. inuesti. q spiritus sanctus posuit in ore pretoris illa verba vꝫ q metu gestum est non habebo ratū allegat fratrem raymūdum de penaforti. in materia iuramentoꝝ. Sequitur ergo q eugenius potuit & debuit talem bullam concedere ne si illi religiosi uiri gubernarentur p non obseruantem laberetur obseruantia illa in laxioꝛē vitam q oio ē obseruāduꝫ. sicut ergo ius reicit diuersos habitus insimul cōiungi multofortius uidetur p hibere eundem habitum in apparatu & diuersum in vita & obseruantia cōiungi ergo &c. Preterea facit eugenius dicit i. d. bulla suadentibus nobis nōnullis etiam sacre theologie professoribus & probis ipsius religionis uiris suasionis nostre propositum laudantib⁹ assentiētib⁹ & idipsū ꝯsulētibus. Uñ ex istis ꝟbis oꝛit elegans dispositio. l. humanum de leg. que dicit q imperatoꝛ ꝑdit legē generalē de consilio senatorum & ꝑcerum & in auc. hita. C. ne filius pro pa. in. ꝟ. habita deliberatione abbatuꝫ ducū & procerum. vnde. d. eugenius adhibuit in constitutione huius bulle magnos in theologia magistros & probos hui⁹ religionis viros laudantes assentientes & consulentes quo casu videtur q non tā ipse eugenius q̄ etiam ipsi fratres ordinis cōsenserunt huic derogationi regule francisci & potestati generalis ministri quo cāu emptum longa prece ferte magistruꝫ. vnde poterunt ꝑ cōmunicato consilio magistroꝝ theologie fratrum proborum ipsi⁹ ordinis. iuxta illud q no. glo. in. c. delictum persone de reg. iur. li. vj. & in. c. cū dilectus de ordi. cogni. & in. l. iubemus nullam. C. ō sacrosan. eccle. & glo. in. l. si quis in tantam. C. vnde vi vbi ꝫ prelatus nō possit preiudicare ecclesie tñ canōicatus cōsilio capituli poterit preiudicare. Eodem modo videtur dicendum in cāu nostro & multofortius q potuit papa cū illis religiosis fratribus divicti ordinis & sacre theologie professoribus derogare cōstitutionibus cōsuetudinibus & priuilegijs ipsius regule francisci. maxime qꝛ pape nō potest dici cur ita facis vt habeaꝫ in. c. i memoriaꝫ. xix. di. & maxime qꝛ papa in dicta bulla asserit se per experientiā didicisse q ex illa institutione vicarij generalis patur quies ipsis fratribus obseruantibus tollitur materia vagandi: prestatur opa sacris studijs & plurima bona accesserunt religioni xp̄iane ex eoꝝ vita exemplari & maiora bona sperentur euenire infuturum dominus concedēte. Sequiꝫ q cuꝫ dominus eugenius ꝑ experientiam didicit hoc que est rerum magistra & omnis cura religionum est tendere ad huiusmodi que resultant ex ista institutione & ex ista bulla concessa istis fratribus obseruantibus. Quid adhuc egemus testibus vt scribitur in passione dominica experientia eum est rerum materia: vt dixit tex in. c. quam sit de electio. libro sexto & c. cupientes eodem titulo & libro in principio. & c. statutum de rescrip. libro sexto omnis enim religio tendit ad huiusmodi fidez ad quam per experientiam inducit institutio dicte. iuxta illud q scribitur de consolatione phylosophica in tertio omnis inquit mortalium cura quam studiorum multiplicum labor exercet diuerso qdem calle ꝓcedit. sz ad vnū finē beatitudinis nitiꝫ puenire & in. i. eneidos ꝑ varios casus. &c. Quid ergo amplius est pugnādū super hoc seruet bulla ex qua ē salutaris xp̄iane religiōi. Et si quispiam dixerit amice papa ista asserit ex eo qꝛ sit ei narrata & dicta fuerunt. ergo oportet docere de veritate precū: vt. c. super litteris de rescrip. l. prescriptione. l. & si legibus. C. si cōtra ius vel vti. pub. doceant ergo fratres predicti narrata in dicta bulla l. i. in. ꝟ. dicatur. & probatur per glo. ff. si quadri. pan. fecis. dicaꝛ l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eoꝝ. c. nō est de consue. li. vj.

vbi sunt glo.elegantes tex.in.l.ij.§.docere.ff.vi bo.rap.cū si.ad hoc potest responderi sufficienter vz in ista bulla non potest cadere surreptio nec ignorātia ex eo qz papa dicit ex certa experientia didicimus bene attestat de facto suo iuxta illud ipsi ex ore eī audiuimus vt scribitur in passione dominica quo casu est standū verbis quia narrat visa z didicita a seipso: vt in cle.litteris de probatio.ergo ꝛc. Secundo papa dicit ex proprio nostro motu. vnde excludit omnem surreptionem postꝯ ex proprio motu papa scripsit: vt in.c.motu proprio de preben.li.vj. Item etiam qz papa istam bullam fecit per viam legis z cōstitutionis: dicit enīz statuimus decernimus z ordinamus quo casu sequitur regula elegans tradita per cy.in.l.rescripta.C.de precibus imper.offe.z in l.si .C.si contra ius vel vti.pub.z.d.Anto.in.c.que in ecclesiarū de consti.z refert ludo.ro.in cōmento.l.si vero.§.de viro.ff.sol.matri.qꝯ inquantū dixit in voce.in.d.c.que in ecclesiarum qꝯ princeps semper presumitur ex iusta causa moueri procedit quando condit legem generalem vel ad nullius preces scribit: qz tunc presumitur ex iusticia moueri argu.l.i.C.de peti.bo.subla. li.x.z d.c.si motu proprio. Modo in proposito nostro cōcurrūt duo.s. motus proprius z alius.s.qz per viā legis z cōstitutiōis decernit sequitur qꝯ non potest allegari surreptio aut iniusticia aliqua. Et cū dicitur qꝯ motus fuit ex ignorantia ignorauit eni regulā illius sanctissimi patris fratris francisci. Respondeo hoc tolli ex dicta bulla dū dicit ex certa nra scīa quo casu papa scripsit ex certa scientia videtur dispensare: vt in.c.veniens de filijs presbi.c. diuersis fallacijs de cleri.cōiu.c.ij.de sismaticis.l.item vlpianus.ff.de excu.tu.l.quidam cōsulebant.ff.de re iudi.l.miles.C.de nup.z sufficit exprimere aliquid per quod possumus presumeꝝ qꝯ papa habuit certam scientiam: vt est glo.sing.in cle.z si principalis de rescrip.z in casu nostro verbis expressis scripsit ex certa scientia. ergo sequitur papaz dispēsasse. Faciat quod voluit bal.in.l.ipetrata.C.sen.rescin.non poss.z in.c.i.in titulo per quos fiat inuesti. Et perconsequens si aliqua erant que possent obstare huic bulle sublata sunt ex illa clausula certe scie. Preterea eugenius nihil noui induxit vnde nouum genus fratrum in religione francisci non produxit.sed fuit ipsum sacrum z venerandum cōciliuz cōstatiense: z ille diuius princeps martius quitus. Et si dicatur doce amice de illis ista sunt verba enunciatiua doce de dispositione consilij ꝓstan.z dispositione z cōfirmatione martini quia ad hoc respondeo satis esse postꝯ papa ea enunciat z de eis facit mentionem. vt in.c.si papa de priuile.li.vj.z in cle.litteris de proba. Et etiam facit glo.in.l.admonēdi.ff.de iureiu.z quod ibi voluit barto.z bal.z quod voluit idez Bal.in.l.i.C.de epi.z cle.z ideo stabitur assertioni pape.z percōsequens eugenius illud qꝯ iā antea factum z gestum fuerat p concilium z per martinum resultauit z reposuit in executionem z effectum z p consequēs nō fuit eugenius qui nouā prolez in regula francisci produxit.z ideo statuta eorum que sunt in concilio sunt seruāda. qz spūs sanctus loquitur p ora eorum qui sunt in cōcilio.c.si ille.l.di. vbi dicitur qcqd contra illorum dispositionem diffinitionē in quibus spūs sanctū credim⁹ locutum.ideo seruanda sunt que a sanctis patrib⁹ i cōcilio constituta ordinata z statuta sunt.z sic cū isti fratres qui nō sunt obseruantes nō debeant habere prelationē sup obseruātes. imo sunt ammouēdi ab officio plationis.c.cum ad monasterium ad fi.de sta.mona. vbi si preuaricator ordinis fuerit aut cōemptor seu negligēs aut remissus p certo se nouerit nō solū ab offō deponeñ. sed alio mō ꝫz regulā castigañ.tñ offensa nō soluz ꝓpria sz ēt aliena de suis manib⁹ requiratur. cōpetit eniz ipsis obseruātib⁹ regulaz qꝯ ex ipsis sit z eligatur gñalis z eodez modo oēs prelati dicti sacri ordinis instituant ex ipsis fratrib⁹ obseruātibus cū sint eiusdē obseruantie quo ad ipsos obseruātes z debeant eē obseruātes ut i.d.c.cū admoneñ.§.abbas vero.z dz talis prelatus eē i obseruantia regulari enutritus vt antea in ea regat qꝯ regat aut antea discat qꝯ doceat.lviij.di.si officia.z de elec.c.cū in magistrū qui regulare obseruātiam verbo demonstret z exemplo. Et ista erant que possunt adduci i fauorez bulle pro ipsis obseruātibus cōtra ministrū generalez ordinis beati francisci. ideo istis materie discussis z examinatis appebit indubia veritas huius ꝙsultatiōis. Et licet ista sint satis colorata z apentia tñ casuz nostruz nō attingunt. iō aduersa sententia mihi videtur ſnbstentabilior vz posito qꝯ papa potuerit illam bullam p viaz ꝓstitutionis cōcedere tñ vi-

uentes ſm dispositionem illius bulle nō dicunt esse ffes ordinis sancti francisci: sed dicunt eē fratres ſm regulā bulle z ex regula dicunt fratres. Et qꝯ illa bulla ꝓduxerit nouā prolem z nouum genꝰ fratrū in regula beati frācisci lz non ſm regulā fraciſci oſido ad oculū nec est mirū qz deus gloriosus ecclesiam suā noua prole cōdat: ut dixit tex.in.c.deus q de vita z bo.cle.z ad ꝫ allego elegantē doctrinā pau.de liaza.i cle.i.de elec.dicētis qꝯ fratres p̄dicatores ꝓfitentur regulaz beati augustini z tamē per constitutionem se adeo restrinxerūt qꝯ fecerūt nouaz regulaz z appellant de ordine p̄dicatorum ſancti dominici. Hoc presuppositio arguo sic formaliter omnis accidēs aduenies enti illud qualificat z ponit inesse suo specificato z diuerso a primo z ab illo fit denoiatio.z ad ꝫ allego duas glo.sin.in.c.admonere.xxxiij.q.ij.z in.c. presbiter.lxxxij.di.que dñt qꝯ licituz est comedere sanguinē illis diebꝰ quibus licituz est comedere ouа lz tunc nō sit licitū comedere carnes qz mutata forma videatur mutata rei substātia z est illa forma accidētalis z illas duas gl.reputauit sin.d.abb.in.c.cōsuluit de iude.dicēs qꝯ lz iudei possint repare antiquas sinagogas nō tamen possunt p̄ciosiores facere qz tunc viderentur nouū edificiū erigere. Faciat ad hoc glo.elegās i.c.statutū de elec.li.vj.iūcto.c.lz.e.ti.z libro que dicit qꝯ dispositio.l.loquēs de eccīa pochiali nō hz locū i ecclesia pochiali collegiata qz illa qualitas collegij.addita ad ecclesiaz pochialez facit illā videri diuerse speciei pp illaz qualitatē super additā.faciat qꝯ voluit egidius quez oēs sequūtur i ꝓhemio ōcre. vbi dicit qꝯ lz rector vniuersitatis scholaris sit nō tū venit appellatione scholaris qz qualitas rectoratꝰ facit illū videri diuerse spēi. Faciat quod dixit idē abb.in.c.bone ō postu.prela.z plenꝰ in rubrica de vita z bo.cle.vbi dixit qꝯ appellatione clericoz nō veniūt canonici in materia exorbitante ex eo qz illa qualitas canonice diuersificat nomē clericus vt nō ꝓprie dat canonicū. Faciat solēnis tex.in.l.ius ciuile. ff. de iusti.z iur. vbi ꝓbat qꝯ quotiēs additur vel detrahit iuri naturali tūc efficit ius ciuile. Et ideo dicit ibi Bal.qꝯ quotiēs addit libello dicit nouus libellus z diuersus a prio qō dictuz fuit originaliter. Guil.de cu.z ibi ēt dixit bal.qꝯ tollēs clusam de vno loco in aliū dicit nouā clusaz facere z sic alteratio loci diuersificat ens.arg.l.si cui.ff. de seruitu. Faciat pulchra doctrina Bal.in.l.ex placito.C.de re. pmu.vbi dixit papa cōfirmauit statuta spoleti an dicant eē statuta spoletana an papalia.adeo qꝯ trāsgressor dicat eē transgressor statutoz papaliū z decidit qꝯ si papa cōfirmat vt cā specifica tūc dicitur esse statutuz papale.z ponit exēpluz qñ statutuz disponeret qꝯ pater possit relinquere filio spurio tale statutū dicit effectuz papale p confirmationē. Faciat qꝯ voluit idē bal.in.d.l.ius ciuile vbi dicit qꝯ si papa cōmittit cāuz ordinario addendo ad formā iuris cōis z illa adiicio z illa qualitas facit illuz eē de ordinario de legatū allegat no.i.c.cū aliquibus de rescrip.li.vj.z ibi dicit glo. notabilis qꝯ si ſupior p̄cipit inferiori ut faciat actū quē ille inferior facere poterat auctoritate ordinaria dicitur tunc facere auctoritate delegata qz ipse ſupior videat facere. Faciat qꝯ habet in.c. bij q auctoritate de p̄bendis lib.vj. Et ex istis vera redditur illa maior qꝯ qualitas aduenies enti illud qualificat z facit illō censeri alterꝰ effectus. Sz eugenius per istaz bullā suā detraxit z addidit regule beati francisci vt ex timore ipsius bulle appet.ergo sequit qꝯ p duxit nouā prolez in regula francisci z nouū genus ordinis z per ꝙs viuētes ſm bullam predictam sunt fratres ex bulla z non secundum regulam francisci quia alterata est illa regula. Quod autē addat z detrabat ad illaz regulaz appet ex multis. Primo i ipsa bulla alterat nomē illoz fratrū z dicit eos eē nūcupatos fratres de obseruātia z firmat z dispōnit illā nūcupationē ut appellant ffes de obseruantia.ar.eius qꝯ no. Inno.i.c.q i ecclesiaz de cōsti.z qꝯ no.i cle.si sumus de sen.ex eo z sic Eugenius alterauit regulā francisci quo ad mentē quod est contra mentez ipsius sancti viri francisci.nā in regula sancti francisci circa primū capitulū dicit qꝯ nomē ffum est nomen humilitatis dicunt eniz minores ex eo qz ipse sanctus vir volebat eos sic vocari ne maiores appellari presumāt qz intentio eius fuit ne nullum nomen glorioſum sibi assumerēt sz istō nomē ffes ō obseruātia ē nomē glorioſuz z laude dignū z nom solēne z elegās.z iō ℨ mētē frāciſci vocati sūt noie elegāti z solēni z sic additū ē illi regle p dcāz bullā ō obſuātia z ōtractū nom ffuz mioz z p ꝙs ē fcā alteratio regle qz q̄ dif ferūt noie differūt effcū z eēntia vt dicit tex.i.l.a nullo i .ff.q̄ no-

mine differunt effectu carebunt. C. de feri. l. si idem. C. de codi-
cil. nomina enim imponunt rebus secundum proprietatem eaꝝ
cum ipsi fratres vocentur fratres de obseruantia ꝛ papa Euge-
nius eos ita vocat ꝛ videtur in ipsa bulla eos sic appellatos con
firmare. ergo nō sūt fratres minores. ꝛ sic necessario sequit. ergo
nō sūt ffes ꝑ regulā frācisci. ꝛ sic ex isto capite videtur variata ꝛ
diuersificata regula francisci a bulla predicta ꝛ ē lōge mirādū qꝫ
ita ꝓmittāt tales viri religiosi se appellari ꝫ mētē ipsi⁹ frācisci nisi
dicamus qꝫ iō ita ꝓmittūt qꝛ initunt bulle ꝛ nō regule. Preterea
ēt vī alterata in alio. qꝛ caplis regle dicitur qō beatus Francisc⁹
promittit obediētia domino pape. ꝛ successorib⁹ canōice intrātib⁹
ꝛ alij fratres teneantur fratri Francisco. ꝛ eius successoribus obe-
dire. vnde sicut in ipsa ecclesia triumphante preest vnus cui om-
nia obediunt ꝛ parent qui est vnicus princeps supremꝰ vt est ipse
deus. ita ista ecclesia inferiori militante est vnus supremꝰ cui om-
nia obediunt idest ipse papa facit vnum tribunal. cum iesu chri-
sto. vt dixit hosti. in. c. quāto. de transla. prelato. ꝛ apud Joannez
in apocalipsi est scriptum vidi hierusalem sanctam nouā descen-
dentem de celo. ꝛ moyse domini fuit exodi. xxv. c. quod omnia fa
ceret ꝫm exemplum sibi monstratum. ꝛ glo. singularis. in cle. ad
nostram. de hereti. quod sicut in ecclesia triūphante est dare vnū
cui oia obediunt. ita in ecclesia millitante. ita ꝛ eodē modo vide
tur fuisse mens Francisci qō in ordine suo sacramēto esset vnus
cui omnes fratres obediūt: vt supremo iuxta illud euangelij fiat
vnum ouile. ꝛ vnus pastor de quo per. d. Abba. in. c. i. de consti.
ꝛ per Inno. in. c. quod super his. de voto. ideo fuit volūtas Frā
cisci qꝫ omnes fratres obedirent vni qui esset successor ipsius Frā
cisci entia enim volunt male dispositioni ergo. princeps vnus. vt
voluit Aristotelis. nō capit regnum duos. vt dicitur in prima tra-
gedia. ꝛ apud Lucanum omnisqꝫ potestas impatiens consortis
erit ꝛ glo. singu. in. c. non autem. vij. q. i. querit an possint eē duo
apostolici. ꝛ decidit qꝫ non quia dominus vnum dumtaxat consti
tuit. xxiij. q. i. c. loquitur. ꝛ. c. quicunqꝫ si monetur enim gl. ibi qꝛ
vnica est catholica ecclesia. ꝛ vnū est caput. Et sialiter dicerem⁹
offenderetur ille articulus vnam sanctam ecclesiam catholicam.
Sicut ergo vnus est pastor eodem modo in regula francisci vn⁹
est Franciscus. eo ergo ipso quod cōstituūtur duo Francisci seu
duo generales ministri offenditur regula ipsius Francisci ꝛ mēs
Francisci volentis omnes fratres obedire vni qui esset successor
ipsius frācisci. adeo quod omnis iniuria omnis derogatio facta
potestati. ꝛ iurisditioni generalis ministri fit ipsi Francisco repre
sentato per ipsum ministrum generalem subrogandum in loco
Francisci. C. precipimus. xc. dist. Et est diligenter ponderanduꝫ
qō obedire vni precipuo in regula Francisci est de substantialib⁹
regule: sed papa ex ipsa bulla sua alterauit hoc substātiale: vt om
nes obediant successori ipsius Francisci. ergo sequitur quod se-
quentes: ꝛ viuentes secūdum bullam non sunt fratres secūdum
regulam Francisci: sed secūdum bullam quinimmo videtur dicē
dum salua semper tamen determinatione roma. eccle. cui me sub
iicio qꝫ papa non possit disponere. ꝛ statuere qō alterando regu-
lam aliter quā statuit Franciscus qō viuentes secūdum illam alte
rationem sint fratres secūdum regulam Francisci: ꝛ adhoc alle-
go in simili tex. coniuncta opi. viua quam tenet sequitur glo. or
di. c. cum ad monasterium: de sta. mo. qꝫ papa non potest dispen
sare qō monachus habeat proprium. ex eo. quia abdicando pro
prietarum est: de substantia ꝛ esse monacharū. ꝛ ideo dicit ibi vin
centius qꝫ papa non potest dispensare quod monachus habeat
proprium eo remanēte monacho: sed de monacho potest facere
non monachum: ꝛ faciat quod no. Glo. singularis. in. c. non pu
tamus: de consue. lib. vj. que dicit quod consuetudo. non potest
disponere contra substantiam actus. nam essentia: ꝛ diffinitio ap-
pellationis est ut appellet a minori tribunali ad maius non possꝫ
disponere consuetudo contra descriptionē ꝛ diffinitionem ipsi⁹
actus. l. cum precario. ita in casu nostro non posset disponi qꝫ nō
seruantes substātialia regule francisci esset frater secundum regu
lam francisci. Sed ex dicta bulla contingit alterari illud substan
tiale regule francisci quod vniuersi fratres regule ordinis franci
sci obediant ipsi fratri francisco ꝛ sic suo successori. nam secunduꝫ
illam bullam non obediunt vniuersi generali ministro. sed certa
pars fratrum vꝫ qui dicūt de obseruantia obediunt vicario gene
rali qui eos examinat: uisitat: monet: corrigit: recipit. ꝛ destituit
vt i ipa bulla continetur. ergo sequitur qꝫ talis bulla obuiat regu
le francisci ꝛ detrahit illi regule: quia cum ipsa regula tribuat vni
uersalem obedientiam omnium fratrum dicto generali ministro
ex bulla predicta detrabitur vniuersalis obedientia ꝛ quo ad ip-
sos fratres nominatos de obseruātia illam confert vicario gene-
rali. ꝛ ideo cum realiter istud obuiet regule francisci non possunt
appellari fratres regule francisci. qꝛ si re priuaris nec nomen ha-
bere mereris. xxiij. q. ij. c. admonere. si ergo effectualiter viuunt
secundū bullaꝫ pape alterantes regulam beati francisci: ergo nō
debent appellari fratres francisci. Preterea cōgregare synodū
generalem spectat ad papam vt in. c. ipsoruꝫ. ꝟ. synodū episcopo
rum ab huius sedis auctoritate. ꝛ in. c. huic sedi. ꝛ in. c. nec licuit
nec licebit alicui aliquando particularem synodū cōgregare ꝛ in
c. multis instruimur regulis nō debere cōgregari absqꝫ licētia ro.
pon. cōcilia. xvij. di. ꝛ ideo gl. in sūma. c. di. dicit qꝫ synodus vni
uersalis constituitur a papa. ꝛ facit. c. significasti vbi cōcilia cepe-
runt auctoritatem a papa. Ex quibus iuribus colligitur manife-
sta conclusio qꝫ quando conciliuꝫ vniuersale cōgregatur ab alio
quam a papa dicitur esse conuenticula ꝛ nō dicitur esse conciliuꝫ
quia regulariter concilium sortitur auctoritatē a papa licet fallat
ibi in casu quo loquitur glo. singu. c. si duo. lxxix. di. Eodem mo
do esset dicendum in proposito nostro. sicut eniꝫ vniuersale cōci
lium constituitur a papa aliter nō est concilium vniuersale eodeꝫ
modo constituitur capitulum generale in ordine fratrum minoꝝ
per ipsum generaleꝫ ministrū aliter non poterit appellari genera
lis cōgregatio. ꝛ quia si aliter fieret habendo respectum ad regu
lam francisci diceretur quedam cōuenticula. sed habito respectu
ad dispositionem ꝛ constitutionem pape non diceret conuenti-
cula. vnde disponitur in illa sacra regula quod generale capitu
lum celebretur sicut a generali ministro fuerit ordinatum cui mi
nistri ꝛ custodes interesse debeant ꝛ ipsis dumtaxat generalis mi
nistri eligeñ. potestas tribuatur ita formaliter cantat regula bea-
ti francisci. Modo per istum vicarium generaleꝫ cōgregatio cer
torum fratrum nulla interueniente auctoritate ministri generalis
ꝛ eligitur vicarius generalis ꝛ talis congregatio facta per ipsum
vicarium dicitur generalis congregatio habens vim capituli ge
neralis. Certe aut ista cōgregatio facta per vicariuꝫ est secunduꝫ
regulam traditam a francisco aut est secundum bullaꝫ collatam
ab eugenio non est secunduꝫ regulam francisci. quia franciscus
voluit qꝫ capitulum generale debeat celebrari eo modo quo fue
rit ordinatum a generali ministro iste vicarius nō ordinat ꝛ con-
gregat ex ordinatione mandato ministri. ergo nō est talis cōgre-
gatio secundum dispositionem regule. ꝛ perconsequens nullam
habet vim capituli generalis. Aut dicimus qꝫ ista cōgregatio ha
bet vim ꝛ sortitur robur ꝛ ita est in veritate ꝛ tunc sequitur qꝫ qc-
quid in tali ordinatione fuerit ordinatum ꝛ sanctum erit ex bul-
la ꝛ auctoritatem sortietur ex bulla quia si non ex regula. imo est
contra mentem ꝛ voluntatē ꝛ expressam ordinationem francisci
sequitur ex hoc aperto ore qꝫ ille vicarius electus est. ꝛ assumit vi
gorem ex bulla quia congregatio illa habeat vim capituli genera
lis ꝛ eodem modo electio habebit vim ex bulla ꝛ percōsequens
apparet qꝫ contra mentem francisci illud fuerit statutum qꝛ fit cō
tra ordinationem fratrum ab eo. Et si dicatur qꝫ sufficit qꝫ ista cō
gregatio fiat auctoritate pape qui est maioris auctoritatis quā sit
ipse minister generalis. vt in. c. si romanoꝝ. xix. di. ad hoc respō-
deo concedendo qꝫ maioris auctoritatis est papa quam sit mini
ster generalis. sed istud ē contra mentem ꝛ dispositionē francisci
ꝛ ñ ꝫm regulā frācisci sꝫ ꝫ bullā ordinatā a papa sit ergo vicari⁹
pape ꝛ non sit vicarius ministri generalis qui eum non constituit
ꝛ nō sit vicarius factus a capitulo generali ordinis ꝛ regule bea
ti francisci papa enim multa potest. nam potest equare quadra-
ta rotundis: vt voluit hosti. ꝛ in toto ꝛ in parte potest derogare
regule francisci. sit ergo vicarius contra ordinationem francisci
ꝛ caueant domini obseruātes a doctrina glo. in. c. non est que vo
luit quod quando papa non dispensat ex iusta causa que debet
interuenire: ut in. c. per venerabilem in ver. diuersis causis inspe
ctis qui filij sint legi. ille cum quo dispensatur non est tutus in tri
bunali eius qui nihil ignorat ꝛ percōsequēs ex hac bulla alterata
ē regla frācisci ꝛ effecta ē noua ples ñ cogitata a frācisco. Pre
terea faciat ꝛ ad ꝫ accurate aduertat dñs iudicās. ista. n. noiatio
vicarij ē q̄dā simulatio qꝛtūc recta via noluisset fraudaī ptātem

z auctoritatem ministri generalis fuerunt via obliqua z indirecta quia cuz hõeste non potuissent procurare ut fieret unꝰ alteri generalis minister qui haberet totalem prelationem supra ipsos fratres obseruantes. nec rite nec recte aut iuste potuissent procurare inuenta est uia ut fiat vicarius generalis quo casu succedit doctrina glo. que uoluit in. l. i. C. de priuile. scola. lib. xij. q̃ quidam. d. Odo. cum non posset assumi in potestatem bonoñ. fecit se assummi in defensorem bononiensem q̃ facere non potuit qz fecit fraus de nomine ad nomen. z glo. in. c. pleriqz. xiiij. q. iij. dicit q̃ sepenumero fit fraus de nomine ad nomen qz mulier non possit de iure fideiubere constituit se principalem debitricem. l. q̃uis. ff. ad velleia. xxxiij. q. v. c. mulierem. z cum mulier non possit donare fingit se vendere. l. si sponsus. §. circa. de dona. inter vir. z vxo. ff. z ideo Bal. arguit contra magnatem in. l. non dubium. ff. de legi. prohibitum ex dispositione statuti acquirere ĩ mobilia ipse facit acquiri per alium. puta per famulum quia vꝫ in fraudẽ. l. hoc faceũt. z q̃ voluit idẽ bal. ĩ. l. si mãcipia. C. si qs alteri vl si. z ĩ. l. si ut ppõis. C. õ rei vẽ. z ĩ. l. cũ ipe. C. õ ℨempt. z in. l. i. C. si seruꝰ exte. vbi arguit cõtra platos emẽtes. de pecũia eccl̃ie z iterponẽtes nomẽ alteriꝰ z facit. c. i. z. c. inquirẽdũ. de peculio cleri. z qõ voluit Ang. ꝓsilio. cclxxv. z ideo Ang. arguit i. l. q. selã. ff. de serui. rusti. pdio. ꝓtra nobilẽ istrionẽ gonellã qui sup quodã curru pleno terra ferrariẽsi ĩtrauit territoriũ Herone sibi phibitum allegãdo se ponere pedes in territorio ferrariensi dicit potuisse puniri. qz in fraudẽ statuti z legis hoc fecit. l. fraus. ff. õ lega. Ideo videt dicendũ q̃ infraudẽ regule fuit ꝓcurata bulla apponẽdo nomẽ vicarij q reuera est gñalis ꝓstitutꝰ a papa. z concedo. q̃ papa potuisset facere istũ vicariũ esse gñalem ministrum quo ad ipsos obꝑuãtes ẽ. n. sibi ꝓcessa ptãs celestis z terrestris ĩ perij. sz eis fuit visũ ihonestũ. iõ videt ꝓnũciasse illõ nomẽ vicarij Quod aũt ita sit suadet rõne hoc mõ iste vicariꝰ gñalis eãdẽ hz ptãtẽ q̃ hz gñalis mĩster visitat publice z ꝓuate mõet corrigit absoluit carcerat z excõicat ꝓstituit officiales õstituit liberat a penis z absoluit ĩuocat brachiũ seculare recipit ad ordinẽ z ad ꝓfessionẽ. gr̃as cõcedit fr̃es recipit collocat z expellit per cẽsurã ecclesiastica ꝓpescit cõgregationes. z cõgregationẽ retinet licentiat ad ordines sacros. fr̃es habilitat ad p̃dicãdum. z ad cõfessiones audiendũ. ꝓgregat vicarios z discretos q̃tũlibet vicarias. z puinciaz. sibi subiectarum. z capitulariter facẽ eos ꝓgregari: vt facultatem hẽant faciẽdi oĩa: z singula q̃ ô iure z ꝓsuetudie z ꝓuilegijs possunt facere eiusdẽ ordinis fratres. in eoz gñali capitulo ꝓgregati: z ꝑcipue eligendi vnũ religiosum in eoz solẽni. gñalem vicarium que ꝝba formaliter dant ptãtem ꝑlationem ac ꝓrogatiuaz. ꝓferunt illi vicario gñali quã hz generalis minister. z pcõsequẽs effectualiter z essentialiter est minister gñalis quo ad fr̃es obseruãtes vellato nomine vicarij expressi. Licet ergo in bulla exꝑmat vicarius generalis. tñ est velatũ nomẽ ministri gñalis. ergo stante regula francisci non possunt esse duo Francisci sicut nec possunt esse duo apostolici. ergo talis bulla apponit scismã ad ĩ consutilem regulã beati Frãcisci ideo nõ dicit ille vicarius gñalis. ꝑm regulã Frãcisci sed scõm bullã pape est reuera minister gñalis quo ad fratres obseruãtes. Et adhoc diligenter consideret. qz in dcã bulla dicit statuimꝰ ordinamꝰ. z decernimus. vt deinceps vicariꝰ gñalis ꝛc. qz illud verbum deinceps. importat rem nouam z nouam ordinationem quasi velit quodãmodo non fuit prouisum qõ constitueretur vicarius generalis qui congregaret capitulum z faceret illa congregatio. illud quod consuenit facere totuz capitulum generale sancti Francisci de iure consuetudine z ꝓuilegio. Simile dicimus de ista dictione decetero. vt in clemẽ. i. in verbo decetero. de summa tri. Ex quo infertur quod illa verba apposita in bulla prefata dum dicũt inherentes constitutionibꝰ: z statutis cõcilij. z pape Martini non sũt vera: z sic illa bulla est sibi cõtraria. Et perconsequens est suspecta qõ tãta veritate fuerit concessa: z sic apparet qõ eugenius produxit nomen genus fratrum z nouam prolem religiosorum. z sic dicta bulla derogat potestati z prelatiõi generalis ministri. Preterea faciat in dicta bulla dicitur quod debeat conuocare vicarios ꝛc. que verba auferunt generali ministro potestatem congregandi. z conuocandi illos vicarios. z ministros. z sic papa õtrahit potestati ipsius generalis. z perconsequens. facit nouam regulam. vt dicta. l. ius ciuile. hoc decidit tex. in. c. auditis. de prescrip. vbi dicitur quod si Abbas p scribit ius episcopale. in aliquo loco. quod videtur totum illud ius. quod prescripsit abdicare ab episcopo. quo ad illũ locum. et dixit multum eleganter dominus Petrus de ancharano. in. c. nouit. de iudi. qõ si aliquis prescribit speciem iurisditionis in loco. videtur illam speciem abstrahere. a totali iurisditione ordinarij. z ang. in. l. ij. C. de cano. prest. lib. x. dicit qõ si vnus officialis eligitur specialiter ad vnum officiũ. qõ per illam specialem electionem videtur sublata omnis potestas de eo quod sibi est specialiter commissum alijs rectoribus vniuersalem iurisditionem habẽtibus. z per hoc dicit. qõ cum in ciuitate perusij sint quidam quibus data est specialiter potestas cõtra bãnitos perusinos. q̃ per hanc specialem commissionem iurisditionis videtur derogatum omni iurisditioni potestatis capitanei z potestatis perusij. Ita dicamus. in proposito nostro. quia cum papa specialiter concedit vicario generali potestatem congregandi capitulum. z eligendi vicarium generalem sequitur qõ illaz auffert generali ministro. Et sic derogat potestati ipsius ministri. Et si dicatur quod in cõtrariũ facit. l. i. C. de offi. prefec. vrbis. z quod ibi voluit Bar. qz respondeo. Primo illa. l. i. non probat id ad quod eam allegat Bar. vt plene hoc declarat. d. meus. Jo. de imola. in. l. ticie texto res. ff. de legatis primo. Secũdo rñdeo allegãdo elegãtẽ doctrinã Bal. in. l. i. ff. de offõ ꝓsul. vbi dixit q̃ quotiens illa spãlis cõmissio iurisditionis nõ ꝓferẽ alteri ut iferiori. tunc semp abstrahit ab vniuersali iurisditione. z ponit exempla optima vt potuit videre dñs iudicans. Sed ita est in casu nostro qz dominus Eugenius contulit illã potestatem congregañ. capitulũ z eligendi vicariuz generalem eodem modo quo competit capitulo generali totius ordinis cum ꝓgatiuis cõpetentibus capitulo generali tam ex iure communi q̃ consuetudinis q̃ priuilegiorum. z q̃ generalis minister teneat infra triduuz confirmare talẽ vicariũ electũ al̃ sit vicarius auctoritate papali z apostolica. z sic liquido apparet q̃ illa specialis cõmissio congregandi z eligendi non datur illi vicario ut congregatiõi tanq̃ inferiori quinimmo tanq̃ equali velit nolit confirmare talem electionem ualida est talis electio z ille remanet vicarius auctoritate papali. z perconsequens generatio vnius est corruptio alterius ꝫ est potestas collata illi vicario quo ad congregandum z eligendũ vicariuz videtur adepta ministro generali. Et ista videtur pura veritas argumẽto. c. nõ ne. de prẽsumptio. xxv. di. c. qualis. l. maritus. C. de ꝓcur. l. cũ prętor. ff. de iudi. cũ si. illa enim bulla non tendit ad aliud nisi ad detrabendũ potestatẽ z prelationem generalis ministri quam franciscus gloriosus contulit suo successori erga omnes sui ordinis fr̃es prohibuit illa bulla prelationem ministri generalis quam ex regula habebat super ipsos fratres nũcupatos de obseruãtia. z p ꝑs dcã bulla detraxit partem obedientie contra ipsum generalem ministrum quod est essentiale in quocũqz sacro ordine z quacunqz religiosorũ regula omnis enim regula religiosorum tendit ad finẽ obedientie est eniz signũ auolandi nolle obedientiaz z obedientia prefertur victimis: vt dicit tex. in. c. sciendũ. viij. q. i. z gl. iiij. q. i. in summa z habetur primo regum. c. xv. z eccleſiasti. c. iiij. z per consequens per dictam bullam derogatũ est dicte regule francisci z producta noua progenies preter voluntatẽ et prouisionem z confirmationem francisci. vnde potuisset afferri in medium illud q̃ Virgilio venit ĩ mentẽ in buccolicis in sexta egloga dum dicit: Jã noua progenies celo dimittitur alto. Preterea faciat in prefata bulla dicitur prouinciarũ sibi subiectarũ sensit. papa q̃ ille vicarius generalis debet cõgregare ministros z custodes prouinciarum sibi subiectarum quo casu cũ dicta bulla emanauerit cum tanta deliberatione ut fuit argumentatũ pro parte cõtraria superius videtur q̃ papa p illa verba subiecerit vicario prouincias per id quod voluit Inno. in. c. cum ab ecclesiarum. de officio ordi. Scirem nunc libenter a quo iste vicarius habet particulares prouincias sibi subiectas dic istud a regula francisci istõ sibi non comperit. quia ex regula omnes fratres vniuersi debent obedire francisco z suo successori qui est generalis minister. Ergo necessario sequitur dicẽdũ q̃ ex bulla Eugenij vẽdicat sibi talem subiectionem videtur enim offendere mentes pias q̃ vendicare velit iste vicarius generalis ratione subiectionis prouincias ordinis frãcisci quas franciscus sibi derogauit z violare z scinde dere regulam contra dispositionem Francisci vnde posset sibi dici non illi imperium pelagi: ut scribitur in primo eneidos.

Et est etiã diligenter poderanduz quia illa verba prouinciarum subiectarũ violant regulã sci frãcisci. qz in ea regula dicit q gene ralis minister sit seruus. Et dominus Eugenius nõ fuit istum vi cariũ seruum sed dominũ z principem prouinciarum q ẽ otra re gulam z mentem francisci. Et sic ex isto capite videt alterata re gula adeo q ista ꝓgenies fratrum de obseruantia dicitur noua z aliena a regula z ordine francisci. Preterea faciat qz in dicta bul la dicitur q ipse generalis minister teneat infra triduũ a die pre sentatõis sibi fratrum confirmare ipsum electum concedendo z cõmitãdo vires suas dando sibi liberam auctoritatem potesta tem z omnimodaz facultatem sup omnes. z singulos fratres de obseruantia. Ista sunt formalia verba bulle sed indubitãter ista confirmatio est qdam colloratus z fictus modus tollerandi pre lationem ministri generalis cõtra mentẽ z regulã francisci: qz mi bisti fratres obseruantes nõ velent subditi generale ministro in troduxerunt hunc nouũ exceptionis modũ ceci enim viderent q ista confirmatio fienda a generali ministro z quedã tanta exem ptio z est contra omnez iuris dispositionẽ loquẽs de cõfirmatiõe electi. confirmatio enim electionis requirunt iure solẽnitatem ut in. c. fi. de elec. lib. vi. z requirunt q superior se informet ỏ modo z forma electionis z .iiij. persona z meritis z sufficientia electi si generalis minister tenetur confirmare infra triduũ velit nolit ga elapso triduo est confirmatus auctoritate apostolica z papali ad quid dominus eugenius contulit hanc auctoritatẽ ꝓfirmationẽ ministro generali. Primo ista cõfirmatio est contra omnẽ substã tiã confirmatiõis z requisitã a iure possunt enim opponi cõtra for mã electionis z cõtra personam electi in. c. i. de elec. lib. vi. ſz isto casu nihil opponi potest. Quã ergo superioritatẽ habet genera lis supra istum vicarium vt cum ꝓfirmet in re nullã qnimmo vide tur quidã velatio officij generalis quod ille electus vicarius ha bet. voluerunt enim coperire q ille vicarius esset in veritate mini ster generalis z inuenerunt illum vellatiz modum ducendi q est generalis vicarius. Cũ ergo nullã habeat essentiam confirmatio nis: ergo nõ est cõfirmatio z perconsequens generalis nullã ha bet superioritatem erga istum vicarium. Et sic non est iste vicari us subiectus Francisco sed imediate est subiectus romani ponti fici q etiã clarius ostenditur cognoscere de iuribus electionis et de persona z meritis electi z requirit altiorẽ indaginem q̃ trium dierum non enim potest in tam breui tpe cognosci iuxta illud qõ dicitur in. c. tum litteris de in integruz resti. vbi dicit q sententia pape fuit retractatu ex eo q fuit lata in tam breui tpe quo nõ fu it verisimile cognouisse de causa quẽ tex. etiã ad ꝟ allegat bar. in l. prolatã. C. de sen. z inter. om. iud. Et optime facit. c. ponderet quisqz sermones suos z ibi: dicit glo. tempore egenus vt aliquid maturius agamus z ibi dñicus arguit. contra iudices qui in par no tempore dato sibi ꝓcessu ferũt sententiã vt presumatur q co gnitionẽ non habuerunt de illa causa quo casu talis sententia est nulla allegat dictum. c. tum ex litteris z voluit do. pe. de ancha. in consilio. cccxxi. incipi. visis facti narratione z idez voluit in cõ silio incipiente viso zc. Apparet ergo q ista nõ est confirmatio ef fectualiter z essentialiter. Et si dicatur q imo ĩ tribus diebus po terit hẽri plena cause cognitio quia capitulum eligens illum vica rium poterit constituere duos z cõmittere eis formam electionis z merita persone electe. Et sic illis tribus diebus poterit habere generalis minister plenam informationem de meritis personis z de modo. z forma electionis. Quia etiam ad hoc. respõdeo in di cta bulla dicitur quod teneatur confirmare vnde imponit necessi tatem generali ministro: vt cõfirmet quo casu videtur aufferre ge nerali ministro omnez iurisditionem cognoscendi. de viribus ele ctionis z meritis persone. quia ad quid perditio ista si nõ potest aliter disponere. nisi miratur confirmare. sequitur q in consequẽ tiam auffert omnem cognitionem omnem iurisditionem genera li ministro que omnia repugnãt nature z essentie confirmatiõis. ideo videtur qõ vere ista non sit confirmatio imo est contra natu ram confirmationis que est: vt exaudiretur merita electa. z vires z forma ipsius electionis. ideo nõ potest aliter facere minister ge neralis nisi ꝓfirmare z ẽ ꝓfirmatio coartio z iussa z p ꝓsequẽs nõ operat effectũ cõfirmationis cum bulla ꝓpellat ad confirmãdũ. Simile dicimus sententie arbitri eẽ standuz velint noluit partes vt. l. diem pferre stari. ff. de arbi. q procedit quando voluntarie compromittunt: sed si coacte ex dispositione statuti quo cauetur q partes teneantur ꝓmittere. tũc possunt appellare z non te nentur stare laudo ex eo qz non voluntarie compromisserunt sed coacti ab ipso statuto ita ꝓbatur in. c. ab arbitris de officio dele ga. lib. vi. firmat ibi. d. Pe. de ancha. at dominicus Idem nolu it Bar. in. l. fi. c. de iudi. z in. l. i. ſ. interduz. ff. aqui. appel. nõ li. z ipse papa dicit ꝓfirmare z nõ ipse generalis minister ex quo co actus z visus ex bulla confirmat. Et per consequens talis confir matio vicarij est quedam velatio colorata ita vt videat colorate z coboperte nõ esse generalis minister. Et per cõsequens papa vi detur apponere aliud caput in regula Francisci z alium genera lem ministrum z apponit scismã in illa stupenda z sacra z incon sulti regula Francisci. Et per consequens sortitur talis cõfirma tio vim z vigorem ex bulla z nõ ex generali ministro z per ꝟ non dicit esse vicarius ipsius generalis ministri. Preterea faciat duz in dicta bulla dicitur q generalis minister teneat cõcedere dicto generali vicario liberaz potestatẽ z omnimodaz potestatem que verba si bene ponderant violant regulam sancti Francisci naz si illa potestas est libera sequitur q non est subiecta regule z prece ptis beati Frãcisci eniz libera potestas liberãt a regulis iuris po sitiui zc. ut est tex. in. l. i. ff. de testa. mili. z in. l. in testa. C. eo. z in l. iij. ſ. i. ff. ỏ arbitris in versi. libera potestas z in auc. omnes pe regrini. C. cõmunia de succes. Si ergo papa artat q infra triduũ generalis minister confirmet illum vicarium generalem z conce dat sibi liberam potestatem z omnimodã facultatez in omnibus expressis in dicta bulla sequitur necessarius q illuz liberat a iugo regule z preceptis regule Francisci z etiam liberat eundem vica rium ab obedientia z iurisditione ipsius generalis ministri. z per consequens habet potostatem in ipsos fratres de obseruãtia li beram ab ipso Francisco z a regula sua z p consequens est altera ta substantialiter z assentialiter z accidentaliter dicta regula Frã cisci per ipsam bullã ad qd ergo se appellãt fratres ordinis fran cisci cum sint noua ꝓles producta ab eugenio. Preterea faciat in prefata bulla apponunt ista verba in virtute spiritu sancti om ni appellatione postposita in omnibus z p omnia firmissime pe reant z obediant eidẽ vicario tanq̃ persone ipsius generalis mi stri. Et sic vult bulla p̃dicta q fratres de obseruantia pereant vi cario in omnibus z per omnia tanq̃ persone ipsius ministri ge ralis que verba in omnibus z per omnia iportant q ipe vicarius passim z sine aliqua differẽtia sit minister generalis talia eniz ver ba sunt apposita formaliter. in. l. iij. ſ. furiosus. ff. de iure codicil. in versi. in omnibus z per omnia quiescentis loco habeatur quẽ tex. reputat singularem. ang. in. l. in negocijs. ff. de regu. iur. Ex quibus verbis doctores dant doctrinam q vbicunqz statutũ di sponit q forensis in omnibus z per omnia habeatur z tractetur vt cuius nulla differentia est inter ipos ciues originarios z veros z inter ipsos forenses Ita firmat bal. in. l. omnes populi. ff. de iu sti. z iur. z bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsucap. Tuz ergo papa vult q ĩ omnibus z per omnia sibi pareatur ut persone ge neralis ministri z compellit ipsum ministrũ generalem ad conce dendum ipsi vicario liberam potestatem z omnimodam faculta tem supra ipsos fratres de obseruantia sequitur q reuera in om nibus z per omnia minister generalis est z fictio noie appellatur vicarius. Et si dicatur q in proprie est generalis minister ad hoc respondeo negando istud assumptum ex eo. primo papa vult q in omnibus z per omnia sit generalis minister. Scõo hoc facit p viaz constitutionis z legis quo casu quotiens qs efficitur ciuis p viam constitutionis dicitur ciuis proprie vt probat tex. in. l. i. in ꝟ sicu. proprie z hocibi decidit bar. ff. de municip. z per ꝓsequens sequitur q proprie ẽ generalis z sic erunt duo capita in illa regu la Francisci q erunt duo Francisci q nã abhoret. z ideo congru entius videtur dicendum q noua progenies producta est ex bul la illa q̃ dicere q sint duo Frãcisci z duo generales ministri aut tres Francisci z tres generales ministri z findere illam in consu tilem regulam. Preterea faciat quia in dicta bulla dicitur excõi cationibus censuris suspensionibus regule z transgressionibus prefato generali ministro cõmissis vel reseruatis libere absoluen di liberandi dispensandi quotiens opus furit se quoqz ab huius absolui liberari zc. Ex quibus verbis apparet q iste vicarius ge neralis potest atentare reseruata generali ministro libere quo ca su verbum libere importat q sine licentia z etiam sine assignatio ne cause possit atentare reseruata ministro ita q non poterit sibi

l

dici cur ita facis hoc ꝓbat gl. ordi. q verbuz libere intelligitur sine licentia alicuius in cle. duduz in versi. libere de sepul. z in. c. omnis utriusqz sexus de peni. z remiss. z in. c. multa ō ꝓeben. z in c. licet episcopus. e. ti. libro vi. per Jo. an. c. de illis de spō. q aut verbuz libere importet idest sine assignatione esse ꝓbatur in. c. si quem de procur. lib. vi. Et sic apparet q sine licentia ipsius generalis z sine assignatione eē poterit dispensare. Ex quo resultat vnum q repugnat iuri z regulis cōmunibus: quia cum dispensatio sit iuris communis relaxatio ut in. ℣. nisi rigor. i. q. vij. z ibi dicit glo. solēnis q si fiat sine causa dicitur iuris cōmunis dissipatio q per illa verba poterit generalis vicarius libere dispensare idest non assignando causam z non requirendo licentiā a generali ministro. Ergo videt ex illis ꝟbis positis in bulla coniunctis ꝓfatis iuribus q papa committit huic generali vicario potestatē dispensandi sine causa que dispensatio sine cā est dispensatio. Et p consequens sibi committit potestatem dissipandi regulā Francisci q nō ē permissum generali ministro qui est seruus regule ex ordinatione Francisci quod re uera ē contra mentem ipsius Francisci apparet ergo ex hoc nimis fuisse alteratam regulam per istaz bullam. Et si quispiam dixerit amice isti fratres obseruantes semper eligunt similem eis z sit religiosum obseruantē ut ex ipsa bulla tenentur qui est celebris vite z mirabilis sanctimōie in quo cessat omnis sinistra suspicio: adhoc respōdeo q homo est z peccare potest. naz ipse pontifex romanus de quo dicit tex. in. c. i. xl. di. stin. q merita petri aut sanctum videt aut sanctum faciunt nihilominus homo est z peccare potest. vt in. c. non in competenter aliquid egemus. ij. q. vij. Ergo multo fortius poterit peccare ille vicarius generalis ar. c. si papa. xl. di. cum si. Et istud repugnat menti z regule Francisci qui voluit q minister generalis esset seruus regule z p istā bullam vicarius gñalis efficit dñs postq̄ pōt libere dispensare. Et per ꝓns in hoc est maior ipso gñali ministro ergo nō est vicarius ministri imo est maior ipo ministro. sed ℔ nō potuit fieri ex regula ergo fit ex bulla cū modico onere officij generalis ministri. Et per consequens cū modico onere beati frācisci cuius vices gerit minister generalis z iudicatur satis indecēs z inhonestum z vt refert do. cardina. zambarella in suo comento. c. perpendimus de senten. excom. omne inquit indecēs apud theologos reputatur impossibile. Cum ergo isti fratres obseruātes omni honestate cozruscant debent hanc indecentē concessionem reputare impossibilez z subijcere colla. regule illius patriarche Francisci. Et etiam dicitur in dicta bulla se quoqz ab hmōi absolui liberari z dispensari faciendi etiam quotiens ei videbitur oportere. que verba inferūt q sine licentia generalis ministri potest se facere absolui z liberari z dispensari quo casu videtur idetentissimum. z sic generalis minister nullam videtur habere prelationem essentialiter aduersus hunc vicarium generalem z sic ē idem q ipse generalis. Preterea facit in dicta bulla dicitur q triduo elapso electus non confirmatus in vicarium habeatur sedis apostolice auctoritate confirmatur. vnde succedit doctrina glo. communi scribentium uoto z opinione ꝓbata ut. c. cum aliquibus de rescrip. lib. vi. que dicit si romanus pontifex mandat per viam precepti ordinario vt aliquid faciat in re competenti z cōgruenti ordinario iure ordinarie iurisditionis q videtur illum facere delegatū. Cum ergo eugenius in dicta bulla precipit ministro generali q confirmet. j. triduum dictum vicarium generalez cum dicat teneatur generalis minister z c̄. videtur facere ipsuz generalem ministrum delegatum. z sic non cōfirmat vt minister generalis. sed vt delegatus pape ceti viderent q ille generalis vicarius non est vicarius ministri sed pape quia si minister generalis illum confirmat vt delegatus vtitur vice delegātis z repzesentat ipsum papam vt in. c. sane de officio delega. Ergo sequitur q ab ipso papa videtur constitutus vicarius z confirmatus z sic noua proles ē producta aliena a regula Francisci. Preterea facit quia in dicta bulla dicitur q vacationis ipsius generalis vicariatus ipse propter mortem ipsius vicarij vicarius illius prouincie i qua ille generalis vicarius decessit aut mortuꝰ extitit aut depositus exerceat officium vicariatus auctoritate apostolica. Audi apertam inhonestatem q tempore quo vacat ille generalis vicariatus succesſo: Francisci se non habet impedire nec aliquam iurisditionez habere z per consequens nec ipse Franciscus ergo non est vicarius ex regula sed ex bulla z cum regule iuris omnes clament q omnia nostra facimus cum auctoritatem nostram ipartimur ut c. i. z. ij. de fir. vtilis vel inutilis. l. ij. ℣. sed quia z ō veteri iur. enucle. z papa ex certa scientia sua confirmat istum generalem vicarium si. j. triduum minister generalis illum non firmat sequitur q talis confirmatio ex quo est facta ex certa sciētia videtur facta in forma specifica quo casu q sit vicarius pape z ex bulla vt no. i. i. z. ij. de confir. vtil. per Jnno. z alios z ideo dixit bal. in dicta. l. ex placito. C. de re. permuta. q quando papa ꝓfirmat ut causa specifica statuta spoleti transgressoꝛ talis statuti non dicitur trāsgressoꝛ statuti spoleti sz dicit transgressoꝛ statuti papalis facit q nor. bal. in tractatu scismatis quem posuit in rubrica. C. si quis ali. testa. ꝓhibue. Et sic apparet q non ē vicarius ministri generalis z licet in dicta bulla dicatur q minister generalis per se dumtaxat personaliter possit visitare z corrigere. Pōderet domin⁹ iudicās dicta verba quia licet dicatur possit visitare z corrigere nihilominus apponuntur verba restringentia dum restringit papa dicendo valet prouocando ad meliozem frugem. z sic non est vera correptio nec est vera visitatio cū non apponat correptionem iuxta demerita z penitentia iuxta peccata z qualitatem illoꝛum. Et postea subdit dicta bulla q si quemq̄ repperent criminosuz q absit ipsum vicarium z c̄. vnde decidit bulla q generalis minister in ꝓpria visitet persona z non per alium z sic restringit potestatem ministri z reperto visitato criminoso ille generalis vicarius puniat z corrigat ꝑm qualitatem delicti z sic nulla cohertio datur generali ministro quinimmo aufertur sibi iurisdictio z est contra numerus dispositionem q cognoscat z non finiat nec iudicata exequatur vt in. l. qua re. ff. de iudi. Preterea si quispiam opponat dicendo amice nullo modo potest minister generalis venire ꝺ dispositionem huius bulle. z ideo non pōt nūc ipetere istos obseruantes aliquo modo. quinimmo timeat penas inflictas ex constitutione ipsius bulle q in ea dicitur q generalis minister nullam molestiam inferre audeat aut presumat ipsi vicario aut alteri dicta familia alias incurrat penaz excōmunicationis priuationis officij z omnium legitimoꝛum actuum: ergo eoipso q venit contra dispositionez bulle incidit in dictas penas. Et per consequēs poterit opponi excep. impediens litis ingressum proueniens ex dicta bulla quia ad hoc respondeo q nullam penam incidit generalis minister cōminatam in dicta bulla etiam ex tenoꝛe ipsius bulle q sic ostendo illud voluit papa ex dicta bulla q sua verba exprimunt. voces enim sunt signa eoꝛum que sunt in anima passionuz note. ut voluit aristotiles primo perhieremias ꝓbatur in l. labeo. ℣. idem tubero. ff. de supp. le. cū si. Sed verba hoc modo sunt cōcepta valet molestiam inferre presumat primo verbū molestia capitur in malam partem z intelligitur si iniuste molestet. sed in iusticia mediante faciat non dicitur inferre molestiam argu. l. graccus. C. de adul. hoc decidit in indiuiduo bal. in l. i. C. de his que pene nomine in versi. quero quid si testatoꝛ mādauit heredi ne molestet vxoꝛem in suo legato qualiter intelligetur respondet bal. ibi q intelliget malo z iniusto modo z animo: secus si iusto modo quia quo malo animo non fit nullam penam meretur allegat. l. si seruum. ℣. pretoꝛ in glo. que malo. ff. de acquire. z alleg. ad hoc glo. peregrina in. c. per illoꝛum de preben. que dicit q licet in litteris apostolicis sepe numero dicat āmoto quolibet contradictoꝛe intelligit si contradicat de facto non aut si contradiceret de iure: quia tunc non obstante dicta clausula iudex posset audire contradictoꝛem. Allegato etiam elegās dictuz bal. in. l. i. C. de usufr. vbi dixit q si maritus reliquit vxoꝛi usufructum mandans heredi q si vxoꝛem molestauerit in usufructu q cadat ab here. z heres petijt ab vxoꝛe cautionem de utendo arbitrio boni viri q non incidit in penaz: quia intelligitur de molestia iniusta. alle. ēt q uoluit Jo. ō imo. in. l. paterfa. ff. ō here. isti. vbi dixit q si testatoꝛ mandauit heredi ne molestaret vxoꝛem in fideicom. z heres petit ab vxoꝛe quartaz ex senatus trebel. q nō incidit in penam inflictam a testatoꝛe. Facit tex. in. c. significante de pigno. in versiculo molestia z q ibi voluit Pe. de anchara. z ita intelligatur tex. cle. fi. de priuile. in versi. molestia inferatur z q hꝛ. in. l. lutius. ℣. tres heredes i versiculo molestia. ff. ad trebel. z in. l. ab aurelio. ℣. gaius. ff. de liber. le. z in. c. in nostra de rescriptis z in. c. constitutus de fideiuſ. z in. l. omnes ad fi. C. de quatrien. prescriptio. z q no. ange. in. l. stipulatio ista. ℣. i. ff. de verboꝛum obligatione z q habetur in. c. in presentia in versicu.

molestatione de probatio. ꝛ sic ex illo versiculo molestia datur intelligi voluntas pape in malam partem non molestent secus si in bonam facit etiam illud verbum presumat quia etiam capitur in malam partem vt ex tex. in. c. decernimus de iudi. in versi. presumant ꝛ hoc colligit. d. cardinalis. ꝛ. c. i. in versicu. presumant ꝛ c. monasteria de vita ꝛ honestate clericorum. c. cū laici de iure patro. c. i. ne prelati vic. su. c. fi. de temp. ordi. lib. vi. c. cuz in officijs de testa. c. omnis ō peni. ꝛ remiſ. ꝛ pet. sequetur ergo ꝙ si iusticia mediante generalis minister molestet eos in faciendo declarari ꝛ decidi ꝙ dicta bulla apponat sciſſuram ꝛ ordinē Francisci ꝛ apponit duo capita in illo ordine. Et ideo oportet declarare ꝙ nō sunt duo capita. sed vnum ꝑm mentem Francisci ꝛ huiusmodi ē generalis minister aliud ꝫo est ꝑm bullam eugenij ꝛ ꝑm ordinationē eugenij istud non est molestare ipsuz vicarium sed est presumere immo est salutare ad euitandum scandaluz quod posset seminare versutus hostis in populo christiano. Preterea etiaz ad hoc aduertat. d. iudicans quia in veritate mēs ipsius eugenij cōcedentis dictam bullam non fuit apponere sciſſuram in regula licet ista bulla ꝛ verba ipsius bulle apponant sciſſuram sed mens eugenij non fuit adhoc inclinata ꝛ per ꝫsequens cozzuent ex hoc a dicta bulla prefati obseruantes. Et ad hoc ostendendū capio verba ipsius bulle verba posita in probemio ꝛ prefatiōe bulle dū debent hoc modo vt sacra ordinis minozum religio ab omni reddatur aduersitate secura vnde considero ꝙ finalis intentio pape fuit fauere religioni ipsozum minozum finalis enim intentio condentis vel statuentis colligo ex probemio ut est tex. optimus ī. l. regula. §. licet versi. initium constitu. demonstrat. ff. de iure ꝛ fa. ignoran. quem tex. ad hoc allegat. d. anto. in cle. i. de elec. facit. l. fi. ff. de here. instī. quem ibi allegat bal. ꝛ. l. cum his quem ibi allegat bar. ff. de transac. ꝛ. l. i. et ibi illum tex. inducit bar. ff. ad macedo. ꝛ ideo bal. in. c. ij. requiris de appel. dixi ꝙ clausula probiemalis respicit omnia precedentia ꝛ sequentia ꝛ voluit idem bal. in. l. hec verba. C. de adiec. cau. le. ꝛ in. l. vt liberis. C. de colla. ꝛ in. l. intestato. ff. de lega. tu. ꝛ in. l. i. ff. de ori. iur. ꝛ in. §. quibus ī prima consti. C. ꝛ in. d. l. cum hij bar. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. ange. in. l. i. ff. de iudi. d. cardina. in. c. penul. de cleri. coniug. vbi dicit ꝙ causa expressa in probemio legis presumitur esse finalis facit. c. ex multa ꝛ ibi hoc colligit. do. abb. lu. ro. consilio. xxv. ꝛ cōsilio. lxxix. facit. l. titia. §. idem respondit. ff. de verboruz obligatione. ꝛ. l. itez quia. §. idē videm⁹. ff. de pac. Stat ergo regula firma ꝙ mens ꝛ finalis intentio eugenij fuit fauere religioni minorum tota ergo bulla eugenij est deducenda in fauorē ordinis minoꝝ ꝛ iste fuit finis mouens eugenium ad sic statuenduz. sed certum est ꝙ per huiusmodi bullā non apponitur fauor ordini ꝛ religioni minozum immo apponitur sciſſura ꝛ diuisit in consutilem ꝛ indiuiduam regulam Francisci ergo sequitur necesse ꝙ si papa considerasset ꝙ dicta bulla tendebat ad diuisionem ordinis minozū nullo mō statuisset ita vt ī bulla ꝓtinetur licet eniz rescripta papalia ex bona ꝛ iusta cā concedantur: tamen si tendunt ad preiudicium ecclesie reuocantur vt est no. tex. in. c. pe. de cleri. nō rescin. ꝛ in. c. suggestum de oeci. ꝛ in. l. ex facto. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ voluit bal. in rubrica. C. qui admit. ꝛ facit optimus tex. in. l. si bominem. ff. man. Sed cum dicta bulla ponat diuisionem ꝛ sciſſuram in ordine ꝛ nouam recogitatam a Francisco ꝛ mente Francisci ꝑlem producat quia vt superius fuit ostensuz duo capita in illo ordine, pducit ꝛ detrahit potestati generalis ministri ꝛ derogat sue prelationi vt superius est ostensum. Sicut enim vna est ecclesia vt habetur canticorum. vi. c. vna inquit est columba mea perfecta vna ē matris sue electa genitricis sue: ꝛ glorioſus paulus apostolus. iiij. c. inquit vna spes vocationis nostre vnus dominus vna fides. Et ideo dicebat tex. in. d. c. loquit. in ver. maxime nos episcopi qui in ecclesia p̄sidemus vt episcopatum quoqz ipsum vnū atque indiuisum probemus vnum est caput vna origo ꝛ vna est mater ecclesia copioſe fecunditatis adulterari non potest. Ita est dicendum in hoc sacro ordine vt vna sit regula vnus sit ordo Francisci vnū ergo decet esse caput in regula illa ꝛ vnicū pastorē vnde liber in medium adducere illud ꝙ sapienti uenit in mentez canticorū quinto dum dixit percusserunt me lacerauerūt me pallium meū ꝛc. Unde videtur ex tali bulla lacerari inconsutilis ordo Francisci ꝛ ideo dominica veritas mathei. viij. ꝛ Jo. xx. c. dixit ꝙ si duo ex vobis conuenerint in terra ꝛ sic iussit vnitatem fore seruandam. c. alienus. xxiij. q. i. ꝛ ideo ista domus beati Francisci non ē scindēda sed in vnitate conseruanda iuxta domine dilexi decorem domus tue ꝛ iuxta illud beati qui habitant in domo tua domine in seculum seculi laudabunt te. Domus dei ē vnitas ecclesie. c. omnibus. xxiij. q. i. vnde ꝛ ō agni hostia dominus precepit dicens in vna domo comedetis nec afferetis de carnibus extra fores eius leuiticij. vj. c. Ita dicamus ꝙ in vnica regula ꝛ vnico ordine Francisci comeditur quia vnicus debet esse ordo ꝛ nō plures. c. quia ex sola ecclesia. xxiij. q. i. vnde. d. eugenius nō habuit certitudinem regule ꝛ contentoris. vt regula Francisci ꝛ si illam sciuisset certe nullomodo uoluisset ita dispōere ut ponat sciſſuram in ordine. Et per consequens ac si non ita dispoſuisset ar. eius quod no. glo. singularis in. l. tale pactum. §. fi. ff. de pactis. Et ideo singu. dicebat. d. abb. in. c. pastoralis. §. preterea de officio dele. ꝙ tunc papa dicitur ex certa scientia aliquid facere quādo fuit certificatus de omnibus que potuissent eum remouere a concessionibus factis per eum cum ergo ex bulla ipsa non appareat ꝙ eugenio fuerint notificata capitula regule Francisci sequitur ꝙ seruanda erit intētio ipsius que fuit fauere ordini ꝛ nō scindere bonum vnitatis ordinis ꝛ regule frācisci. Et per consequēs dicta regula bulla non est de mente ipsius pape. non enim credidit dominus eugenius scindere ordinez ꝛ sic illa clara ex certa nostra scientia apposita in dicta bulla non obstat ex quo nō habuit certam noticiā capitulorum regule francisci. d. eugeni⁹. Et ideo pulcre dixit Jo. an. in. c. ij. de scisma. ꝙ quotiens superior dispensat ꝛ super dispensatione fienda vel nō fienda premisit esse cognitionem tunc videtur dispensare faciendum actum dispensationis aut non premisit esse cognitionem ꝛ tunc secus per no. in. c. fi. de coniug. seruo ꝛ facit ꝙ no. glo. in. c. i. de eta. ꝛ quali. Modo in proposito nostro non apparet ꝙ papa habuerit cognitionē capitulorum regule. nec super illis capitulis premisserit cognitionem ꝛ examinationem nec fecit dispensationem aliquam ad regulam predictam sed dumtaxat dicit se facere ad fauorem religionis minozum ꝛ eoruz ordinis ergo sequitur ꝙ illa clausula ex certa scientia non operatur circa incognita vnde licet dominus eugenius dicat ꝙ ita statuit ꝛ decernit propter fauorem ꝛ augumentum fidei ꝛ propter conseruandam obseruantiam ipse ita statuit dūmodo non tendat sua statutio ad sciſſuram ordinis ꝛ regule ut apparet ex suis verbis positis in prefatione. ꝛ etiam quia ipse eugenius non dispensauit super regula ergo sua intentio non fuerit diuidere regulam ꝛ per consequens de mente eugenij ista bulla non preiudicat ordini ꝛ sic non est sequenda nec tenenda cuz sit contra mentem ipsius eugenij iuxta illud ꝙ scribitur in. l. iij. C. ō liber. preteritis vbi dicitur ꝙ vbi manifestissimus est sensus testatoris nisi q̄ interpretatio verboꝝ tantuz valet ut melior sensus existat facit. c. cum voluntate descen. excō. c. fi. de preben. c. ij. requiris de appella. l. cum mulier. ff. solu. matri. l. scire oportet. §. si maxime. ff. de excu. tu. Et sic sequitur ꝙ dicta bulla non nocet ordini nec ipsi Frācisco nec ei⁹ successori ministro generali ꝛ ideo tunc habebit locum doctrina glo, que reputatur singularis in. l. si patronus. §. patronum. ff. si quid in frau. patro. quaz glo. bal. in consilio incipiente. filia instituta alle. pro aurea facit ꝙ voluit bal. in. l. si ex cautione. C. de non nume. pecu. ꝛ bar. in. l. fi. C. idē queſijt. ff. de condi. ꝛ demon. voluit illa glo. ꝙ si rescriptum aut dispositio non tenet. nec tenebunt clausule contēte in illo ꝛ si rescinditur rescriptum scinditur pena in eo apposita facit. l. fi. ff. de consti. pecu. q̄ bal. allegat pro singulari in. l. si absentis. C. si cer. pe. ꝛ per consequens sequitur ꝙ licet papa voluerit conseruare obseruantiam regularem non tamen voluit propter hoc scindere ordinem Francisci ꝛ licet sit fauendū obseruantie non tamen propter hoc debemus preiudicare ordini: vtrunqz eniz potest recte seruari ꝛ manuteneri obseruantia regularis ꝛ vnitas ordinis omnis ecclesia pagina noui ꝛ veteris testamenti predicat vnitatem esse tenendam ꝛ conseruandam. ꝛ superius est dictum ꝛ etiā predicarunt omnes pagani ut firmat cicero in de amicia ꝛ ideo pulchre dixit tex. in. c. ex tenore de foro compe. ꝙ ita simus uidu is ꝛ pauperibus in iniusticia debitores ꝙ alijs iniusticiam facere nō debemus. Ita in proposito debem⁹ fauere obseruātie regulari ex qua multa bona proueniunt vt docet experientia continua

sed non propter hoc debemus preiudicare ordini ⁊ illum scinde/re ⁊ lacerare clamantem ⁊ dicerent lacerarunt me pallium meum tulerũt vt scribitur auctoritate superius allegata ⁊ ita videtur q̃ mens eugenij fuerit conseruare veritatez gregis dominici ⁊ istud ẽ verisimilẽ vt inquit aueroys ⁊ aristotiles sermones nostri sunt adaptandi rebus sensatis ⁊ intellecu fruentibus ut refert bal.in rubrica.C.de proba.⁊ in.l.i.C.de seruis fugi.⁊ facit tex.i.l.si ita quis in versi.q̃ nemo sanus loqueretur.ff.de euic. Ergo ista bul la non preiudicat ordini ⁊ per consequens non ẽ amplius sequẽ/da facit tex.in.§.his ita respondetur.xxv.q.i.in versi.ergo sãcta rõana ecclesia extra generalia decreta quodam speciali benefi/cio indulgere: considerata tamen rationis equitate vt quo ad ea que iusticie sunt dissentire nullomodo videatur facit.c.sunt qui/dam ⁊.c.que ad perpetuam ea causa ⁊.q.⁊ ita debet intelligi q̃ habetur in.c.litteras de resti.spolia.⁊ in.c. proposuit de concel. preben.⁊ in.c.innotuit de elec.⁊ in cle.i.ut lit. penden. ⁊ in.c.p venerabilem qui filij sint legitimi.⁊ in.c.significasti de elec.vnde nulla iuris diuini aut positiui patif.nec est verisimile papã euge/niũ voluisse ita fauere fratribus de obseruãtia vt diuidere vellet ⁊ consutilem ordinem ipsius Francisci ⁊ ideo pulchre dixit tex. ĩ c.institutionis.xxv.q.ij.papam non debere ea que sui anteceſſo/res recte statuerunt euertere sed confirmare.nimis enim est aspe/rum ⁊ precipue bonis sacerdotum inimicum quempiam que be/ne sunt ordinata rescindere ⁊ exemplo docere ceteros sua quan/doq; posse statuta dissolui ⁊ alibi dicitur cum romanus pontifex ea destruit que anteceſſores sui iuste statuerunt non cõstructo: ſz euerſo: fore comprobatur.xxv.q.ij.c.si ei.⁊ alibi papa sic dicit lo ci nostri consideratio nos ammonet ea que ab anteceſſoribus no stris vtiliter statuta fuerunt nõ infringere.sed roborare.xxxvi.q. .ix.loci nostri ⁊ etiam alibi papa dicit q̃ bene semel diffinitum est nulla debet iteratione retractari.vi.q.iij.c.q̃ bene. Modo ĩ p/posito nostro ista sacra regula fuit instituta a spiritu sancto in mõ te auerni per os beati Francisci ⁊ fuit approbata ⁊ ꝯfirmata. per honorium tertium non ergo esset rationis aut iusticie illaz scinde re ⁊ ideo dicebat beatus gregorius q̃ sicut in decorũ est in corpo re humano vt alterum mẽbrum alterius fungatur officio ita no/xium simulq; turpissimum est si singula reruz ministeria personis totidem non fuerint distributa.⁊.lxix.di.c. singula ideo satis vi/deretur turpissimum apponere scissurã.in ordine francisci. Pre terea dicitur in dicta bulla de consilio ⁊ consensu fratrum nostro rum cardinaliũ quo casu tenendo vt ẽ veritas q̃ eugenius igna/rus capitulorum contentorum in regula non putauit apponere scissuram in ordine eodem modo dicti cardinales non putarunt apponere scissuram in regula ideo dicta bulla ẽ cassanda tãq̃ ap/ponens scissuram in ordine ideo benestat tunc vt dicamus q̃ cõ/cilium ⁊ consensus.d.cardinalium interuenit huiusmodi bullaz concedendam ideo non est tunc necessarius tam latus disputan di campus sed tenendo q̃ mens eugenij fuerit scindere regulaz ⁊ ordinem apponẽdo duo capita ita vt effectualiter ex bulla col ligitur tũc latissima dabitur circa hunc latissimus campus disputandi prouincia ex eo q: cardinales qui superant tempore cõtro uersie mote in auditorio diuini principis nicolai.iiij. predeceſſo/ris.predeceſſoris huius moderni domini.d.calisti.iij.dixerunt se non recordari q̃ consulerint aut consenserint eugenio in condẽ/do talem bullam. Et circa hunc passum quia subtilis ẽ ⁊ pulcher omni ingenio animaduertendum q̃ alteraſſe regulam Francisci ⁊ apposuisse scissuram in ordine illo sacro connumeratur inter ar dua est enim regula Francisci salutaris toti populo christiano. ⁊ multi clarissimi illius regule ⁊ ordini uiri litteris sacris sanctimo/nia miraculis coruscarunt ut notum est orbe iuxta illud fama est notissima lex bo. Scindere ergo illam ẽ inter ardua cõnumeran/dum ⁊ etiam tollere illum ordinẽ videtur turbari verisimilis sta/tus ecclesie ut in simili dixit gl.fin.in.c.per principalem.ix.q.iij. que dicit q̃ papa non posset priuare omnes epos mundi ex eo q: turbaret vniuersalem statuz ecclesie ita videtur turbari status ve/risimilis ecclesie tollere ordinem illum sacrum aut forte appone/re scissuram in eo quo casu videretur q̃ papa nõ posset quia inde superuenirent mala futura in hoc tamen non intendo aperire os contra potestatem ipsius petri. sed colla mea subijcio decisioni sancte matris ecclesie cuius decisione viuo ⁊ moriar. Stat tamẽ conclusio q̃ cõnumeretur inter ardua apponere alterationem in regula illa est scissuraz. Modo dico q̃ domini cardinales sunt i quasi possessione q̃ dominus papa non faciat ardua sine cõsilio eorum vt voluit Jo.mode.in.d.c.super eo de hereti.lib.vi.q̃ q dem videtur esse de iure verissimum q̃ non possit ardua facere si ne consilio eorum q̃ sic ostendo homo non potest eẽ bonus car/dinalis quia sicut cardinales cele. sunt polus articus ⁊ antar/ticus super quibus mouetur celum ⁊ cardines hostium ⁊ portaz super quibus reuoluuntur sic a simili virtutes ille dicuntur cardi nales super quibus versatur tota hominis conuersatio. ⁊ eas si quis habet dicitur bonus simpliciter ⁊ sine ipsius non eodez mo do domini cardinales nomen assumpserunt nam ipsi sunt mũdi cardines super quibus tota mundi gubernatio reuoluitur ⁊ figit ⁊ ad ipsos spectat substentare totũ pondus gubernationis ⁊ mo tum ipsius firum prestare fomentum duobus polis numero con tenta est celestis natura ⁊ sufficiunt ⁊ stabiles immobiles firmant ordinem motus nec deuiãt a loco fixionis generis humani ita ele ganter dixit Jo.de ligna.in tractatu de bello in nona carta in ru brica an fortitudo sit virtus cardinalis. Modo in proposito si/cut homo non potest esse simpliciter bonus sine virtutibus cardi nalibus ita romanus pontifex nõ potest congrue regere ⁊ guber nare ecclesiam verisimilem sine ipsis cardinalibus quia totum regimen ecclesie verisimilis versatur super ipis cardinibus vñ di/cti sunt a cardine ut dixit archi.in.c.sacrosancta.xxij.di.sicut eni hostium per cardinem regitur sic ⁊ ecclesia habet hostium.l.pa/pam qui est hostium dei vel ecclesie ⁊ etiam hostium habet cardi nes quib⁹ regitur sic ⁊ ecclesia per cardinales regitur sicut ergo hostiuz habet firmitatez super cardines eodem modo papa sup consilio cardinalium ergo sequitur q̃ non poterit congrue ma/chinã ecclie vniuersalis sine ꝯsilio cardi.iiij.quo ad ipsa q̃ ardua sunt. Requiritur ergo q̃ in arduis papa adhibeat consilium car dinalium argumẽtũ enim ab ethimologia est validum in iure.l. i.ff.de testa.tu.⁊.l.i.ff.de testa.c.per venerabilẽ qui fi.sint legi.si ergo cardinales ideo sic dicti ⁊ appellati sunt quia eorum cõsilio regitur ecclesia segtur necessario q̃ papa non potest explicare ar dua sine consilio cardinalium quia ad qd dicerentur cardines ec clesie quia viderentur habere nomen inane q̃ esse non debet.no mina enim imponuntur rebus ꝑm proprietatem earum ut inquit aristotiles quarto methaphisice ⁊ facit.c.cum ꝑm apostolum de prebẽ.⁊.c.si cupis.xvi.q.i.faciat pro hoc apertus tex.in.c.anna/stasius.xix.di.in ver.si eo q̃ cõicasset sine cõsilio episcoporuz vel presbyterorum vel clericorum cuncte ecclesie catholice vbi papa non potuit facere decretum sine consilio episcoporum uel cardi. ⁊ sic ibi videtur in indiuiduo. Et si dicatur q̃ ille tex.loquitur in facto fidei concedo hoc ergo est speciale fauore fidei.arg.c.in fi/dei fauorem de hereti.lib.vi.respondeo ratio specialitatis est q: factum est arduum arg.c.maiores de baptis.⁊.c.q̃ de translatio nem de officio le.ergo ex illo tex.sumitur regula q̃ vbi factũ ẽ ar duum debet adhiberi consilium cardi.facit in arg.c.cuz dilecta de ꝯfir.vtu.vel vbi per idẽptitatem ratiõis exceptio a regula.ex/tenditur ad similem exceptionẽ ⁊ q̃ singulariter voluit Joã.cal. in.c.senes de testibus q̃ dictum magnifacit.d.abb.in.c. iurauit de testibus vbi dicit q̃ exceptio a regula in matrimonio habet lo/cum in sponsal.quando est eadem ratio accedat ad hoc glo.ele gans in.d.c.anastasius que dicit q̃ papa tenetur requirere con cilium vbi agit de fide. Jta dicam⁹ in simili in facto arduo q̃ re/quirere consilium cardina. Facit etiam illud q̃ in veteri testamẽ/to seruabatur circa hoc illud idem est seruandum in nouo testa/mento tex.habeo expressum in.d.c. per venerabilem.§. rationi/bus in versi.sane cum deutronomij lex seruanda ĩterpretetur vt q̃ ibi decernitur in nouo testamento habeat obseruari locus eniz quem elegit dominus apostolica sedes esse cognoscitur sed in ve/teri testamento in his que erant ardua sũmus sacerdos adhibe/bat cõsilium sacerdotum leuitici generis nec exprimebat ardua. sine eorum consilio hoc decidit ibi tex.in ver. sed quia sicut in deutronomij cõtinetur si difficile ⁊ ambiguum apud te iudiciuz esse prosperis inter sanguinem ⁊ sanguinem inter causaz ⁊ cãz inter lepram ⁊ lepram ⁊ iudicij interpretes videris variare veni/es ad sacerdotes leuitici generis ⁊ ad iudicem qui fuerit illo tem pore qui iudicabunt tibi veritatem ⁊ facies quecunqz dixerit qui

presunt loco quem elegerit dominus sequensqz eorum sententiã. Hec sunt verba formalia deuteronomij relata ĩ.d. §.rationibus. Sicut ergo summus sacerdos in veteri testõ iudicabat difficilia z ambigua cũ cõsilio sacerdotũ leuitici generis sic z papa necessario tenetur tunc in arduis requirere cõsilium cardinalium q sunt sacerdotes leuitici. ergo cum papa ibi arguat ex veteri testamẽto ergo arguit ex iure diuino vt in.c.humanũ genus.i.di. Ergo sequitur q necessario tenet requirere in arduis consilium cardinalium z sic est casus fin.z melior de iure decidẽs istum passum in.d. §.rationibus. Facit etiã.l.humanum.C.de legi. vbi imperator promulganda disponit q seruetur forma ibi tradita vz q fiat p senatores z proceres sui sacri palatij z per ipsum principẽ confirmetur. si ergo imperator condit legem consilio senatorum z pcerũ ergo multofortius papa cũ ꝯsilio cardinaliũ nã illud nomẽ z illã gloriã habẽt cardinales q z quã habeant senatores z patricij vt dixit tex.in.c.constantinus.xcvi. Sicut ergo se habent senatores ad imperatorem ita se habent cardinales ad papã z sic cũ imperator promulgat legem cũ consilio senatorum eodẽ modo ꝓmulgat papa cum cõsilio cardinaliuz p.d.l.humanũ coniuncta z.c. constantinus. Et si oppo. q illa lex. pcedit ex humanitate ut supius opposui. respondeo q illa humanitas ẽ translata in iuris dispositionem argu.d.l.humanitatis.C.de impub. z alij substi. z per respectũ ad papam inducit q̃dam ỗcentiã z concernit bonos mores z facit q in simili dixit bal.in.l.oẽm.C.ad tertu. ỗ bonis moribus conseruandis. Facit etiã q: domini cardinales sunt capitulum ecclesie vniuersalis ut no.in cle.ne romani ỗ ele.z hosti.in.c.ad liberandã de iude.z bal.in.l.cũ multa.C.de bonisqz liberis vbi bal.vtitur isto modo loquẽdi q collegiuz cardinaliuz sit capituluz ecclesie. vniuersalis facit.c.in nomine domini .xxiij. di. sed prelatus nõ potest expedire arduа sine consilio sui capituli ut in.c.i.de excessi.prela.z in.c.qualiter el.ij.de accusationibus ergo eodẽ modo papa in cõsilijs cardinalibus. Facit etiã q habetur.xxij.di.in su. vbi christus cõtulit petro duas claues p vnaz importatur potestas per aliam ĩportatur descriptio ut ibi ẽ tex.ergo nimirum si ad exercendũ clauem discreptionis ut discernat inter lepram z leprã z cãm z causam debeat adhibere consilium cardinalium in arduis decidẽdis. Et hoc sentit glo.ibi que dicit exponendo inter lepraz hoc est cãm z causaz z dicit q gracianus alludit ei q fiebat in lege veteri cum eniz dubitabat de aliquo an esset infec.lepra ducebatur ad sacerdotes z ꝑm eorum arbitrium recipiebatur vel eiciebatur z allegat.d.c.per venerabilem. Et sic videtur inferre q papa quo ad exercendã clauez descriptionis dz facere vt fiebat oliz in veteri testamẽto in quo sũmus sacerdos requirebat consilium sacerdotũ quando difficile z arduũ occurrebat. Facit etiã auc̃. habita.C.ne fi. p pa. vbi dicitur habita deliberatione abbatum ducum procerũ z glo. ibi dicit z sic erit lex solẽnis.z alle.d.l.humanum. Et sic ponderãda est illa glo. q imperator promulgat legem solẽnem de consilio senatorũ z sic sentit q nõ est de honestate: immo ẽ de solẽnitate legis ergo multo fortiꝰ papa ad quid ergo starent domini cardi. ad latus ꝓncipis. Facit etiã ratio in conuincibilis facere arduа cũ consilio senatorũ tendit ad beatitudinẽ iperij ita dixit tex.in.d.l.humanũ ergo eodez modo si papa facit arduа cũ consilio cardinalium tendit ad salutez zexaltationẽ ecclesie. sed papa dz intendere ad ea que tendũt ad salutem ecclesie z oĩum fidelium cũ sibi fuit dictuz pasce oues meas vt in.c.significasti de elec. ergo z̃c. Et maxime q: cũ maiori deliberatiõe fiet z cũ maiori gratia ipius dei iuxta illud mathei si duo ex vobis vel tribus conueniunt sup terrã in noie meo de oĩ quãcunqz petierint fiet illis a patre meo facit etiam.c.ecclesia senatum habet.xvi.q.i.vbi ecclesia dz senatuz qui sunt cardinales vt intelligit illum tex.inno.in.c.cum te.de re iudi.vbi ecclesia dz senatum sine cuius cõsilio aliquid nõ dz facere z sic videt ibi: casus formalis p ista dubitatione z faciunt iura multa ĩ qbus papa dicit de cõsilio fratrũ in rebus tũ arduis ut in.c.i.de renun.li.vi. z in.c.i.de scisma.e.li. nec est dicendum q de gratia papa cõsueuit adhibere cõsiliũ cardi. q: nõ ẽ res que cõsueuerit fieri de gratia vt pulcre dixit Inno.in.c.cum ecclesia sutri. de cã pos.z bar. in.l.i.§.ĩ interdic.ff.de itine.ac.priua. ergo non ẽ verum dicere q de gratia papa adhibet cõsilium cardinalium. Facit etiaz papa vt bonus pastor dz sequi q: illud p quod salubrius ꝓuidetur ecclesie vniuersali. sed requirẽdo consiliũ in arduis salubrius ꝓuidet ecclie vniuersali ergo z̃c. Facit ẽt q voluit Jo.mo. i.d.c. super eo vbi dixit collegium cardinaliũ eẽ in quasi possessione vt papa non faciat arduа sine consilio eorũ z narrat celestinuz cõtulisse multas abbatias z epatus z alias dignitates sine cõsilio fratrum z postea cora suo successore satis fuit de hoc disputatum. Et pp illaz quasi possessionẽ dicit illas collationes fuisse cassatas z ẽt ibi Jo.mo. dicit in quadã adiect. q per benedictum.xi. fuerunt suspensa statuta que bonifacius absqz ꝯsilio fratrũ dederat marchianis q: tangebãt arduа. Izꝫ illis multa statuta fuissent iusta. Et istam partẽ sequit.d.abb.in.d.§.rõnibus reputans illuz tex.ad hoc singularem z ẽt idẽ voluit in quadã sua disputatione incipiente eps qdam in.xi.col. z idem ẽt tenuit in repetitione.d. c.p venerabilẽ. Et facit singulare dictũ bar. q refert archi.in.c. sunt quidã q dicũt q papa nõ potest facere legẽ generalez super vniuersali statu ecclesie sine cõsilio cardinaliũ q dictũ laurentius d.abb.in dicta sua disputatione dicit ꝓbari in.d.§.rationibꝰ idẽ tenuit.d.cardi.floren.ĩ repeti.c.perpẽdius ỗ sen. excom. allegat Jo.mo.in.d.c.super eo. Idẽ ad lram voluit bal.in.d.l.cuz multa vbi dicit q in arduis dz interuenire ꝯsensus cardi. z monetur ex eo q: est capitulũ ecclie vniuersalis. Et ẽt cũ dicto. Jo.mo.trã sit.d.pet.in.d.c.super eo. Et p ꝯsequens ꝯclusio est verissima q papa debuit adhibere ꝯsilium cardinaliũ in re tam arduа z istaz puto verissimam doc. salua semper decisione ecclesie ro. cui me humiliter submitto. Et ẽt facit. q: papa dicit se adhibuisse ꝯsiliũ z cõsensum dñorum cardinaliũ vñ ꝑsupponit ꝯsiliũ z ꝯsensuz fuisse adhibitũ a dominis cardi. est ergo insistendũ sũmopere an interuenerit z opponit q sufficiunt q duo interuenerit ad verificãdam bullam p.l.vbi numerus.ff.de testi. ad q rñdeo z dico hoc esse erroneum asserere in iure q qñ papa dz in sua bulla vel cõstitutione de fratrũ nostroꝝ ꝯsilio intelligitur loq de fratribus collegialiter ꝓut faciunt collegiũ z ad ℔ allego tex.z glo.in.c. si canonici de offõ ordi.lib.vi.vbi ℔ tenet dñicus per illũ tex.z glo. q si in actu aliquo dicat canonici aliqd fecerunt q intelligit capitulariter z in ℔ reprehẽdit oldra. z fuit reprehẽsio originaliter lapi abbatis in.c.ad decimas de testi.spo.lib.vi.vbi dãnat p illũ tex. dictũ oldra. z alle. ꝑtra. oldra.c.ecclesia vulterana de elec. z facit c.cum ecclesia sutrina de cã pos. z ꝓpriꝫ. Jta dicamus ĩ ꝓposito nostro eo ipso q papa dicit de consilio z ꝯsensu fratrũ nostroruz intelligitur collegialiter ꝓut illi fratres faciũt collegiũ. q etiaz ad oculũ demonstro nã eoipso q papa appellat cardinales fratres loquit de eis vt de collegio q: quidã sunt diaconi cardinales quidam presbyteri cardinales z istos nõ appellat fratres qdam sunt episcopi cardinales z istos appellat fratres. Jta no.in.c.i.de officio le.lib.vi.z ibi dñicus qñ papa loquit de eis ut ỗ collegio appellat eos fratres ex eo q: cuz inter eos sint aliq cardinales iõ fit denoiatio a nobiliori z digniori z sic eoipso q eos appellat fratres intelligit collegialiter iõ in casu nostro eos adhibuit ut collegium. ergo oportet fateri q illa verba de ꝯsilio fratrũ important maiorem partem cardinaliuz ꝓut faciunt collegium z sic illa verba excludunt duos vel tres cardi. immo includũt maiorem partẽ collegij. Sed oportet nũc demonstrare q lz ita sint cõcepta verba bulle tũ non interuenit ꝯsilium z ꝯsensus collegij cardinaliuz nã cardinales q fuerunt in curia tẽpore quo eugenius cõstituit z decreuit istam bullã qui supuiserunt tpe quo huiusmodi controuersia fuit inter generalẽ ministrum z vicariũ generalez dixerunt se non recordari q interfuerit in ꝯstitutione dicte bulle ergo ita est q nõ interfuerunt z pp honestatẽ prudentissima eorũ dominatio deponit se nõ recordari ne pp hoc ledatur opi. domini eugenij nam nõ presumit obliuio in eis z alle. elegans dictum relatum a bal.in.l.presbyteri.C.de epi.z cle. vbi dicit q si testis dicit nõ recordor q puniatur qñ certum est q dz recordari si aut ẽ ꝓbabilis cã obliuionis tunc nõ puniretur sup quo refert inno. dixisse q testis dz magis recordari de personis z de loco q̃ de die vnde quando super tempore ẽ multũ excusabile dictum testis q dicit se nõ recordari de tpe alle. dictũ Jnno.in.c.qualiter el.ij.ỗ accu. z lz bal. idẽ nõ dicat tñ ibi voluit archi.ĩ.c. nibilominus.iij. q.ix. Modo domini cardi. nõ deponunt sup tẽpore: sed deponunt sup ipso actu z actus est arduus sup quo nõ cadit obliuio primo q: nõ est ita antiquũ q in eo cadat obliuio q: adhuc non sunt elapsi.x.anni z multo plus erat recẽs eo tpe quo dñi cardinales dixerũt se nõ recordari q: anni sunt elapsi qbus ita dixerũt

lz enim tps.x.annoꝝ dicatur longũ tps vt in.c.nulli de rebus ecclẽ.nõ alie.z in cle.i.e.ti.z in.l.iij.ff.si ager.vectigal.z presumatur obliuio in spacio.x.annoꝝ ut in.l.pegre.ff.de acqr.pos.z i.l.i.C.de seruis fugi.tñ cuz istud sit minus tps nõ presumiꝫ obliuio cũ factuz sit arduũ.iuxta illud q scribiꝫ in primo eneidos manet alta mente repositũ iudicium paridis.Nec domini cardinales ꝺ ponunt de tpe sed de ipso actu.z ẽt eo magis qꝛ sepenumero de huiusmodi vicario generali dictum fuit qꝛ in derogationem potestatis ministri generalis fuerat creatus.iõ nulla verisimilis presumptio extat q domi cardinales fuerint obliti de re tam ardua z tam recẽti.ideo presumendũ q ꝺñi cardinales ita dicant se nõ recoꝛdari ne ita aperto oze testificenꝫ ꝓtra bullã pape.iõ perinde haberi ꝺz eoꝝ testificatio acsi diceꝛẽt q ipsis insciis z ignorantibus illa bulla emanauerit z iõ videtur istam negatiuã fuisse sufficienter ꝓbatã q ipsi domini cardinales nõ interfuerunt nec buic bulle cõsenseruꝝ aut cõsiliũ prestiterunt z per ꝙs istud ẽ verissimum q eugenius inscio collegio ꝺñoꝝ cardinaliũ illã bullã constituit z p viã legis z cõstitutionis cõcedere hmõi bullã sine collegij cõsilio z ꝙsensu qꝛ res fuit ardua z adhoc facit glo.solẽ.in.c.iij.loco de ꝓba.que diꝯ q ꝓbaꝫ cõcessio nõ fuit facta p.c. eoipso q canonici q interfuerunt in.c. testificantur q quotiens fuit factus sermo.in.c.de illa cõcessione nõ fuit obtẽta qꝛ tunc est ꝓbata negatiua.Ita dicamus in ꝓposito q eoipso q ꝺñi cardinales dicũt se nõ recoꝛdari q ꝙsenserit in cõstitutiõe illius bulle z si cõsensissent verisimile est q recordaꝛẽꝫ ut est dictum.ꝓbata ẽ ista negatiua q ipsi nõ ꝙsuluerint.Sequiꝫ ergo q nõ habita deliberatione collegij cardinaliũ dicta bulla emanauit z per ꝙsequẽs nõ potuit eugenius rẽ tã arduã facere insscio collegio cardinaliũ. z cum opponiꝫ q papa ita asserit ergo ita est presumendum.z qꝛ illa solẽnitas potuit interuenire tpe cõstitutionis dicte bulle arg. glo.l.i.C.de fide instru.z iure ast. fisca.lib.x.adhoc respõdeo et ẽ ante oĩa ponderandũ diligẽter qꝛ presupponiꝫ q eugenius mãdauit illam bullã nõ debere publicari donec durauerit vita ipsi⁹ eugenij vnde ꝙsiderandũ est q si ita esset q bulla illa emanasset de consilio z cõsensu cardinaliũ nõ est verisimile q.d. eugenius mandasset illã bullã nõ publicari ex eo qꝛ cũ cõsensu z ꝙsilio cardinalium res gesta non presumiꝫ ita male gesta q papa nolet q publicaꝛeꝫ qꝛ presumptio ẽ q mature z apẽsate statuta z ordinata fuerit p ro.ponti.z ꝺños cardinales maxime qꝛ per viã cõstitutionis z legis emanauerit illam bullã nõ debere publicari in vita sua z q ꝺñi cardinales dicunt se nõ recoꝛdari vꝫ ista esse veritas q de consilio z consensu cardi.bulla illa nõ emauauerit z ista cõiunctio multarum presumptionũ ad ꝓbandũ certũ actum ẽ a iure permissa ut est glo. aurea in.l.ij.in princi.ff.de excu. tu. z in.c. accedens el.ii.vt lit.nõ ꝙte.z.l.iij.§.eiusdẽ.ff.de testi.z bar.in.l. i.§.itẽ cornelio.ff.de questio.z bar.in.l.sicut.C. de ꝓba.z.d. anto.in.veniens z ibi imola ꝺ testi.moderni.in.c.cũ cãm z in.c. iij.loco de ꝓba.Et ẽt cõsidero qꝛ ex quadã bulla.d.eugenij ꝙme moꝛantis constitutionẽ fratrum p illũ fratrem antoniũ de ruscon⁹ generalẽ euidẽtissime colligitur declaratio ad bullã sequẽtem factã postea ꝟ modo in dicta bulla eugenius cõmemoꝛat fratrem antoniũ de rusconibus cõstituisse vicariũ generalẽ in qua ꝺicitur ꝟ modo.d.noster eugenius de salute z conseruatione fratrum zc.suaserit mihi cum mandare possit assistentibus reuerendissimus patribus sancte ro.eccle.cardinalib⁹ ꝺz tarantino cumano monẽsi z firmano z de alijs cardinalibus nullã facit mentionem.Et sic apparet q illa bulla emanauerit assistentibus illis q̃tuoꝝ cardinalibus nec alios commemoꝛat.Ex q̃ bulla datur intelligere optimus z concoꝛs ad istam bullã postea secutã qꝛ licet dicat z cõsensu ꝺ assensu fratrũ minoꝝ cardinaliũ q ꝙsiderato q q cardinales q nũc viuunt dicũt se nõ recoꝛdari vt superius ẽ dictũ:dicũt q iungẽdo ista insimul videꝫ q q̃tuoꝝ dũtaxat cardinales interfuerunt z nõ plures qꝛ cũ in precedẽti bulla dicaꝫ q quatuoꝝ dũtaxat z sequẽs bulla dicat de ꝙsilio z assensu fratrũ nostrorum z cardinales qui nunc viuunt dicunt se non recoꝛdari z per consequẽs nõ interfuerũt vt superius ostensuz. sequiꝫ q intelligitur ꝺ illis quatuoꝝ dũtaxat z isto mõ ista bulla concoꝛdat cuz alia. Et hoc mõ saluatur q hꝫ in cle.lꝫis de ꝓba.q papa dicat verus q de ꝙsilio fratrum ꝙstituit dictã bullã qꝛ intelligiꝫ de illis quatuoꝝ cardinalibus expꝛessis ĩ bulla ĩ qua fit mentio ꝺ fratre anto. ꝺ rusconibus z sic apparet manifeste q nõ interuenit cõsiliũ z cõ sensũ collegij venerandi.d.cardi.z per cõsequẽs non tenuit talis bulla.Et ẽt potest dici vt iam superius dixi q posito nõ tñ cõcelso q de ꝙsilio collegij cardinaliũ emanauerit nihilominus ĩtẽtio eoꝝ fuit sublimare sacrã religionẽ minoꝝ z nõ appõere scisurã in ordine ut supius fuit dictũ.Preterea ꝑsupponiꝫ ĩ pũcto q ad instãtiã z petitiõez ipsoꝝ obseruãtiũ talis bulla fuit ꝓcurata z obtenta quo casu lz papa in dicta bulla dicat ex ꝓprio nostro motu zc.tñ si in veritate doceri põt q ad instantiã petentis emanauit videreꝫ q talis motus ꝓpꝛi⁹ nihil operatur z nõ excluderet subreptionẽ z moueꝫ ex pulchro dicto bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.z iur.vbi dixit q constitutio ꝺz eẽ generalis ut.l.i.ff.de.ll.iiij. di.§.erit autẽ lex. pone ingr q ꝙstitutio ẽ cõcepta ꝟbis generalibus z tñ constare põt q in odiũ alicuius presentati facta ẽ an stabitur verbis ipsius cõstitutionis generalibus decidit q nõ.ideo pulcre dicebat.d.abb.i.d.c.pasto.§.i.ꝺ off. ẽle.ut.s.retuli q lz papa in suo rescripto dicat ex certa nostra sciãtiã tñ tũc dicitur ex certa sciẽtia facere qñ fuit certificatus de oĩbus que potuerũt eũ remouere a cõcessione facta.Ita dicamus in ꝓposito q lz papa dicat ex ꝓprio nostro motu z certa nostra sciẽtia nihilominus si potest doceri q ĩ veritate ad petitionẽ z supplicationẽ alterius illud fecit stabim⁹ veritati z eodẽ modo qñ aponit ex certa nostra scientia si in veritate nõ fuit certificatus de oĩbus que potuerunt eũ remouere a ꝙcessione faciẽda ergo sequitur q talis bulla põt dici subrepticia ideo attẽdiꝫ veritas nã vt pclare scribitur apud Esdram prophetã.ii.iij.ix.z.x.c.veritas vincit.veritas valet z in ualescit z in eternum viuit z obtinet in secula seculoꝝ.c. consuetudo.viij.di.z iõ vt presupponiꝫ in puncto qdam magnus religiosus de ipsis fratribus obseruantibus Jacobus de zongelis sibi fecit ꝙscientiam de procuratione z solicitudine q̃ gessit erga impetrationem dicte bulle nec est credendum q talis religiosus falsuz dixerit arg.c.i.de oper.no.nun.z eius qꝺ voluit glo.in.c. expedit .xij.q.i.z hosti.in.c.finẽ litibus de dolo z contu.z maxime qꝛ fuit sollicitatoꝛ ad impetrandũ bullã ergo stabiꝫ dicto suo ar.l.teopõpus.ff.de dote preleg.ꝙiunctis supꝛadictis ꝑsumptionibus qꝛ eugeni⁹ noluit q nõ publicareꝫ in vita sua z cardinales dicunt se nõ recoꝛdari cõsuluisse pape in cõstitutione dicte bulle. Et ex ꝟ tollitur cũ diciꝫ q p vnicum testẽ nõ datur ꝓbatio sufficiens ut.l.iurisiurandũ.C.de testi.c.lz eo.ti.cũ si.qꝛ illud est verus q̃ ẽ vnic⁹ testis: lz q̃ sũt alie ꝙiecture tũc bñ sufficiũt: vt i.c.fi.ꝺ success.ab ite.z q no.bal.i.c.i.aĺ.in Rꝛca.de ꝓtro.iuesti.z scribẽtes omnes in.l.admonendi.ff.de iureiu.z in.c.fi.e.ti.z gl. in.d. l.iij.ff.de excu.tu.z cũ oportet q talis bulla fuit publicata plurib⁹ annis certe istud non est verum qꝛ talis bulla fuit in esse deducta anno.xvj.pontificatus eugenij. Mcccclvj.non videtur q eugenius vixerit pluribus annis post.xvi.annũ sui pontificatus z sic sequiꝫ q in vita eugenij non fuit publicata pluribus annis.post mortẽ vero eugenij posito q de dicta bulla fuisset habita noticia non tamẽ sequitur ergo fuit publicata. publicatio enim debet eẽ solẽnis vt dixit tex.in.c.i.de postu.prela.in.v.solemniter edatur z publice promulgeꝫ z maxime qꝛ dicta bulla emanauit per viaz legis z cõstitutionis z est contra formam legis:vt fiat cũ hoc q nõ promulgeꝫ z publice edaꝫ.iuxta no.per scribẽtes in.c.cognoscentes de consti. Preterea ista bulla ẽ surrepticia diciꝫ enim in bulla q tolletur materia vagandi quasi sentiat q habendo vnicum generalem ministrum fratres ipsi obseruantes uagabantur z ideo constituẽdo vicariũ generalem eo modo quo constituiꝫ tollitur illa materia vagandi istud nõ videꝫ verum: ponamus ante maximos in hac religione viros qui omni sanctimonia coruscarunt vt de stupẽdo viro fratre Antonio de padua eius sanctitas mirumimodum apud omnes extollitur uagabaꝫ ne obediendo vni soli successoꝛi franciſci qui est generalis minister z eodem modo est dicendum de beato Bernardino z de predictis pluribus alijs dicti ordinis minorum fratribus omni sanctitate laudabiles qui sub unico ministro generali viguerunt z tamen vt videmus nullam habuerunt materiam vagandi quid de inclito illo beato ludouico est cuius repꝛehensione dignũ asserere z narrare romanponti.q datur materia vagandi stare sub generali ministro z tollitur materia uagandi si detur generalis vicarius z optimi obseruatores fuerunt beatissimi viri ludouicus antonius bernardinus z plures alij z tamen sub generali ministro humiles z obedientissimi fuerunt z per cõsequens talis bulla redditur surrepti

cia. Preterea si opponatur ut opponitur q; isti frates obseruan
tes merentur maiora expressis in bulla nec merentur nō obseruā
tes habere prelationem supra ipsos obseruantes circa hoc est di
ligenter animaduertendum ex eo. quia nescio videre quo spiritu
opponat ista exceptio si fundant opponentes istā exceptionem
se super bulla: certe ipsi sunt in errore ex eo q; papa nō fundat se
in constitutione dicte bulle super non obseruantia ministri gene
ralis quinimmo dico q; papa habilitat z approbat ipsum genera
lem ministrum supra ipsum vicarium generalē quo ad verba pri
mo appellat illum vicarium: presupponit alium esse principalem
scōo papa cum facit superiorem licet quo ad verba quia mandat
ministro generali vt eum confirmet istud est signum prelationis.
Item permittit q; generalis minister visitet personaliter per se ip
sum vicariu; visitatio arguit superioritatē z sic eugenius facit mi
nistrum generalem capacem prelationis supra ipsum generalem
alias vicarium obseruantem. Et sic assumere fundamentū q; ge
neralis minister quia non est obseruans nō habet nec habere de
bet prelationem supra obseruantes est dicere contra ipsam bulla;
ergo non meretur eam allegare pro se ex quo contra ipsam bullā
allegat. Quinimmo taliter opponens cōmittit sacrilegium quia
dubitare an is dignus sit quem imperator elegit est sacrilegiū vt
dicit tex. in. l. disputari. C. de crimne. sacrile. cū ergo papa faciat
habilem ipsum generalem ministru; ad prela. habendam supra
ipsum vicarium generalem frustra dubitatur si non obseruans re
gulam possit esse prelatus eorum qui regulam seruant. Item ne
gatur q; generalis minister non obseruet regula; beati Francisci
doceant ergo opponentes ut. l. doce. C. de rei ven. C. cum super
de concess. preben. cum si. Quinimmo ē reprensione dignum op
ponere contra paternitatem generalis ministri q; nō obstaret re
gulam Francisci item quia sit ita non tamen concesso q; genera
lis minister non obseruet regulā: tamen ex quo tolleratur in pre
latura est sibi parendum iuxta doctrina; dominicam matthei. xx
iij. C. super cathedram moysi stant scribe z pharisei. omnia enim
quecūq; dixerint vobis seruate z facite scōz ꝑo opera eorū nolite
facere. dicunt enim z non faciunt alligant autem onera grauia et
importabilia z apponunt z imponunt in humeros nostros ho
minum. digito autem suo volūt ea monere omnia vere opera sua
faciunt vt videantur ab hominibus ideo apparet q; si prelatus ē
infidelis vel falsam doctrinam predicat desinit esse prelatus sed
pro malis operis non secūdu; mandatum veritatis dominice. si
ergo papa z vniuersalis ecclesia tollerat generalem ministrum in
officio z deus ipse z Franciscus glorioſus etiam tollerant cu; nō
sit hereticus aut infidelis nec falsam doctrinam predicat. quare
non dignātur fratres vocari de obseruantia tollerare successore;
Francisci z sequi mandatū iesu christi potius enim deberent sum
mas preces porrigere deo immortali vel vt ipsum generalem mi
nistrum deducat ad meliorem frugem z ad obseruantiam regu
larem vel vt ipsum tollat de vita z prouideat ō religioso obsernā
te vt in simili notant scribentes de papa q; si ē malus debet eccle
sia orare vel q; faciat ipsum reduci ad meliorem vitam deus ipse
immensus vel ut eum tollat de vita z non debuerunt instare q;
ponatur scissura in illa sacra regula Francisci vel etiam debebāt
instare si ita esse putabant q; reuerendus pater generalis non ob
seruat illam sacram regulam z ita poterant probare q; remouere
tur ab officio z istud fuisset laude dignum q; venire contra regu
lam z illam findere in plura capita contra omnem iuris disposi
tionē nec est credēdū q; paternitas ministri generalis qui omni
sanctimonia ē plenissimus non obseruet regulam Francisci glo
rioſi. Et propter hoc papa in sua bulla se non fundauit super nō
obseruantia ministri generalis nec etiam predicti fratres obser
uantes hoc opposuerunt freti doctrina tex. in. c. plerique; boni viri
tacent quod probare non possunt. iij. questione. vij. Et ex istis ori
tur conclusio manifesta q; dicta bulla produxit nouā; prolem in
ordine Francisci z posuit scissuram in ordine z finaliter non pre
iudicat officio z prelationi generalis ministri. Restat nunc respō
dere ad' argumenta superius aducta in contrarium. Non obstat
primum argumentum dum dicitur q; papa potest apponere duo
capita z duos episcopos in eodem episcopatu: ergo multofortiꝰ
in ordine Francisci quia respōdeo primo hoc non esse verum q;
apponit duo capita in eodem episcopatu quia tunc faceret mon
strū quia imo vnus stat vt caput z aliter vt vicarius ita dixit glo.
ordinaria in dicto capitulo. non autem esset dispositio contra na
turam z contra omnia iura. Ergo eodem modo non potuit ap
ponere duo capita in ordine Francisci. Item papa in iuribus al
legatis incontrarium motus fuit ad ponendu; duos episcopos
in episcopatu ex causa ardua. Valerius enim episcopus erat ni
mia senectute grauatus z cito putabatur moriturus: z ideo pro
uidit ō Augustino viro mirabili qui merebatur accedere z apud
esse coadiutor. Eodem modo de arimensi episcopo qui erat dolo
re capitis grauatus vnde constabat de causa necessaria. ideo pa
pa apposuit duos episcopos in episcopatu. modo in casu nostro
papa realiter z effectualiter fecit duo capita in illo ordine sacro
primo remouit omnem potestatem ministro generali supra fra
tres vocatos de obseruantia z illam contulit generali ministro il
lorum obseruantium z licet eum appellet vicarium. tamen reue
ra z effectualiter est minister generalis vt superius est ostensum z
istud non potuit facere papa quia est dispositio monstruosa con
tra ius naturale. Item quia in casu nostro non est cā ita vigens z
euidens ut fuit in casu valerij z Augustini. Item quia causa in ca
su illo erat euidens z non erat asserta z procurata ut in casu no
stro z etiam surrepticia quia surreptum fuit romano pontifici dū
dicitur q; tollitur materia vagandi ut superius fuit ostensum. Et
sic ratio procedit a pari casus Augustini. nā reuerendo ministro
generali non assignatur iusta causa priuandi eu; potestate super
omnes fratres sancti Francisci collata sibi ab ipso francisco z cō
firmata per romanos pontifices. Et sic non potest argui de vno
ad reliquum q; separatus est casus. l. papinianus exuli z memo
ribus. Item quia mens pape vt superius dixi non fuit disponere
cōtra regulam Francisci z dedita fuit ad exaltandum regulam
minorum ergo zc̄. Item quia illa iura debent intelligi quando ō
consilio collegij cardinalium illud fieri debet vt est superius de
monstratum hic vero nō interuenit consilium z consensus colle
gij cardinalium vt dictum est ergo zc̄. Item in hoc non intendo
derogare in hoc cōsilio potestati romani pontificis. Et pone q;
dominus eugenius potuerit disponere vt in dicta sua bulla dispo
suit nihilomin⁹ produxit nouam prolem in ecclesia z apposuit scis
suram in regula Francisci. que scissura etate nostra nō videtur fu
isse apposita nisi per. d. Eugeniu; istud est indecens vt membra
discedant a capite ut in capitulo cum liceat ergo de prescript. er
go z per consequens res est conuertenda ad suam pristinam na
turam per modernum roma. ponti. arg. c. ab exordio. xxxv. dist.
cum si. Est enim regula reducenda ad suam solitam vnitatem
quam beatus Franciscus nutu spiritu sancti tradidit. non enim
lacerandus est ille sacer ordo qui maximos in ecclesia dei ponti
fices produxit et plurimos eminentissime scientie magistros ge
nuit z plurimos mirabili sanctimonia summis miraculis claruisse
ex illo sacro ordine testis est ecclesia vniuersalis z omnis sub vni
co Francisci generali successore claruerunt. Nec obstat dum di
cit q; vnus ē vicarius quia ad istud apparet responsio superius
quia est quoddam velamentum non tamen sufficiens quia reue
ra est minister generalis quo ad illos obseruantes: nec obstat cu;
dicitur q; superior tenetur dispensare quando causa ē vrgensga
in casu nostro papa non dispensauit ex nulla parte bulle apparet
q; papa dispensauerit immo per viam constitutionis z legis sta
tuit z decreuit vt in ea apparet z sic per modum scissure statuit
vicarium generalem eligendum zc̄. z sic papa alterauit regulam
Francisci z posuit istos fratres de obseruantia in eē separato ab
ordine Francisci. Nec obstat cum dicitur q; interuenit consen
sus z consiliuni cardinalium ex eo quia in bulla hoc atestatur do
minus eugenius q; satis apparet responsum superius z etiam ap
paret ex alia bulla q; non interuenerunt nisi quatuor qui non fa
ciunt collegium cum non sint maior pars collegij cardinalium
ergo zc̄. Et quia cardinales in quorum consilio res illa fienda
erat dicunt se non recordari q; de eorum consilio facta fuit nec
est verum q; presumatur obliuio ex duobus: primo quia res est
ardua z est recens ut superius dixi. Nec ēt ob. q; sint senes quia
immo maior pars dominorum cardinalium z etiam pene omnes
sunt iuuenes nec sunt ita senes ut tradant obliuioni arduas res

ꝛ recẽtes per eos gestas nec sunt illi senes de quibus loquitur se-
neca declamator. Nec est verum ꝙ ista sit res itricata immo ẽ res
expedita ꝛ ante oculos dominorum cardinalium quotidie reme
morata ꝛ pene omnes visitant curiaz ꝛ limina petri ꝛ pauli ꝛ pre
dicant fratres dicti ō obseruãtia. Nec obstat ꝙ bulla ista conti-
net causam piam ꝛ salutarem orbi ꝛ christianorum quia istud no
bis non constat aliter q̃ p assertionẽ factam in bulla ꝛ hoc est ve-
rum dummodo tendat ad extationem religionis minorum ita ꝑ
prie loquitur bulla ꝛ illa fuit mens eugenij ꝛ cardinaliuz si qui i-
terfuerunt: sed vt superius est ostensum dicta bulla ponit scissurã
in ordine ꝛ nouam prolem producit ꝛ priuat ordinem a sua vni-
tate ergo ꝛc̃. Item quia iam apparet ꝙ apponuntur cã que non
sunt vere cum dicitur tollitur materia vagandi ex quibus verbis
clare apparet ꝙ illa verba nõ processerunt de proprio motu pape
sed narrata fuerunt per supplicantes: vt superius fuit ostensuz er
go ꝛc̃. Itẽ posito ꝙ eugenius ex iusta cã motus. fuerit ad sic sta-
tuendum ꝙ an sit vex apparet ex superioribus dictis: tamẽ istud
inficiari non potest ꝙ apposuerit scissuram in ordine ꝛ nouam ꝑ
lem produxerit. Nec obstat cum allegat doctri. hosti. in dicto. c.
postulasti quia communiter per doc. ẽ reprobata. nec obstat cum
dicitur ꝙ papa potest ardua explicare sine consilio cardinalium
quia iura allegata in contrarium sunt fortiora ꝛ magis stringunt
ꝛ doctores moderni communiter sequuntur istam partez: vt fuit
bal. domi. cardina. zambarella. Joan. mo. laur. abb. domi. ꝑe.
de anchara. ꝛ etiam quia ita fuit seruatum in facto tẽpore celesti-
ni conferentis multas dignitates sine consilio collegij cardinali-
um que omnes fuerunt ex hoc per successorem reuocate. Item
qz iudeus ꝙ papa quotidie ita facit ꝛ minime mutanda sunt que
certam interpetrationem habuerunt. l. minime. ff. de le. l. cum si.
ꝛ nihilominus an papa possit explicare ardua sine consilio cardi
nalium me subijcio decisioni sancte matris ecclesie quia vellez ap
ponere os in celum ꝛ nihilominus casus videtur apertus ĩ dicto
capitulo per venerabilem. §. rationibus. Nec ob. cuz dicitur vbi-
cunqz papa enunciat vel narrat gesta a se presumitur ita esse quia
superius fuit responsuz in argumentis factis pro ista parte. Nec
obstat cum dicitur ꝙ dicta bulla emanauit vt redderet̃ secura ab
aduersitate religio minorum quia istud non videtur procede-
re ex eo quia licet isti obseruantes stent sub obedientia generalis
ministri non tamen propter hoc insurgit aduersitas impediens
regularem obseruantiam nunquid damnabitur in generali mini
stro per fratres modernos de obseruantia illud ꝙ per antiquos
obseruantes huius ordinis fratres tolleratum extitit vt de anto.
nio paduano ludouico inclite domus Francie nato bernardino
senensi loquamur qui mirabili sanctimonia coruscarunt. Item
dicitur in bulla vt remoueatur ꝙ efficit est ne verum hoc per vi-
uere sub successore Francisci colorato confirmato per papã ẽ of-
ficij ꝛ nocere religioni minorum ꝛ postea dicitur in bulla ꝛ nil re-
maneat ꝙ retrahat ipsos fratres a salubritate prepositi miran-
dum longe est ꝙ viuere sub obediẽtia ꝛ regimine ministri gene-
ralis impediat eos a ꝓposito eorum salutari ꝛ postea dicitur aut
vllatenus robur sacre religionis impediat ꝛ sic asseritur: ꝙ impe-
ditur robur sacre religiõis subijci generali ministro similia verba
in dicta bulla posita sunt que videntur deuiare ab omni maturo
intellectu deus gloriosus dirigat iudicantem ad viam veritatis.
Nec obstat cuz dicitur ꝙ sicut dominus ciuitatis debet augmen
tare ciuitatem ꝛ replere eam bonis ciuibus eodem modo papa
debet augere fidem orthodosam ꝛ implere eam religiosis in ob-
seruantia regulari viuentibus quia hoc concedo verissimum. Jõ
dominus eugenius constituit dictam bullam ad augmentum re-
ligionis fidei ꝛc̃. quia ad hoc respondeo quia longa est admi-
ratio si propter omnia ista bona ꝛ meliora futura eugenius ita sta
tuit. scirẽ libenter quare mandauit ꝙ illa bulla non publicaretur
in vita sua ꝛ quare eam fecit in extremo anno sui põtificatus ꝛ eã
non constituit eo tempore quo ille frater antonius de rusconi-
bus suasione pape constituit vicarium certe siniſtra suspicio ori-
tur ex hoc. Item ista sunt asserta non sunt probata vt dictuz ẽ itẽ
vt superius ostensum fuit reuera ista bulla emanauit ad suplica-
tionem ꝛ non motu proprio vt superi⁹ fuit dictũ ergo oportet ve-
rificare omnia ista asserta. Itẽ sicut ita est ꝙ oĩa ista bona ꝓueni
ant ex hoc ꝙ eligat̃ vicarius generalis ita ut in bulla continetur
non tamẽ concedo nihilominus producitur noua proles fratrũ
aliena a mera regula Francisci per consequens alterata est illa re
gula ꝛ scissa ꝙ nullomodo ro. pontifex pati deberet. Nec obstat
cum dicitur turpe esse prelatum non obseruantẽ habere prelatio-
nem supra obseruantes quia ad hoc respondeo primo ℔ non ꝓ-
batur qz pater generalis nõ sit obseruans scõo papa in dicta bul-
la sua se non fundat super ℔ imo certo casu constituit ipsum mini
strum generalem supra ipsum vicariũ generalẽ obseruantez ergo
ꝛc̃. Item quia contraria procedũt in prelato infideli ꝛ falsa predi-
cante ꝛ huius nõ est minister generalis nec est veruz ꝙ sint diuer
uerse professionis nisi ex dicta bulla bene videntur esse diuerse ꝑ
fessionis fratres nominati de obseruantia a fratribus sancti Frã-
cisci ex quo dominus eugenius alterauit illã regulaz vt superius
est ostensum. Nec obstat cum in bulla dicitur suadentibus ꝛ con
sulentibus suasionis nostre ꝓpositum: quia respondeo ꝙ propo-
situm pape fuit exaltare religionez minorum ꝛ illud consuluerũt
ipsi professores ꝛ probi viri in theologia sz ista bulla videtur ap-
ponere scissurã in ordine ꝛ istud nõ suaserunt illi probi viri. Nec
etiã est verisimile ꝙ voluerint suadere pape scissuram in regula ꝛ
productionem noue prolis in regula Francisci. Nec obstat cum
dicitur ꝙ orit̃ quedã pactio ideo isti fratres sancti frãcisci seruẽt
pactum quia ad hoc respondeo ꝙ non potuerunt illi probi viri
preiudicare regule francisci ut in. c. delictuz persone de regu. iur.
lib. vi. nec etiaz interuenit ꝯgregatio totius. c. generalis ordinis
beati francisci ad sic succedẽdũ ergo ꝛc̃. Nec ob. cũ dicitur ꝙ in
bulla papa dicit se per experientiam didicisse ꝙ ex electione vica-
rij generalis paratur quies fratribus obseruantibus tollitur ma-
teria vagãdi prestatur opera sacris studijs quia ex istis verbis se-
quitur ꝙ viuendo sub obedientia generalis ministri non parat
quies fratribus obseruantibus item prestatur eis materia vagan
di mirum est ꝙ certe caro ꝛ sanguis sibi hoc reuelauit ꝛ non spi-
ritus ꝛ dominus eugenius homo fuit ꝛ errare potuit vt in. c. nos
incompetenter. ij. q. vij. dominus iudicans pro iusticia sua bene
considerabit si ex experientia domin⁹ eugenius ista ĩ veritate po
tuerit addiscere lz ita asserat ꝛ ideo dicenduz est ꝙ domino euge
nio ista narrata fuerũt a procuratoribus constitutionum huius
bulle ergo ꝛc̃. Nec ob. cũ dicitur ꝙ dicta bulla emanauit per viã
ꝙstitutõis ꝛ legis ꝛ ꝑ ꝙs presumit̃ ꝙ iusta de cã emanauerit ista
bulla: qvad hoc rñdeo ꝙ ista nõ ẽ lex gñalis lz emanauerit ꝑ viaz
ꝙstitutionis tñ nõ est ꝙstitutio generalis ꝙ ẽ de natura legis. iij.
di. erit aut lex. Scõo lz ꝑ modũ legis emanauerit tñ potuit ad pe
titionẽ alterius statui ꝛ ĩ odiũ alterius vt ĩ. l. i. ff. de doli except. ꝛ
voluit bar. ĩ. d. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ ita fuit ĩ casu nro
qz in pũcto psupponit̃ ꝙ qdã obseruãtissimus dcẽ obseruãtie pf
asseruit se ꝓcurasse illã bullã ergo ꝛc̃. Nec ob. cuz dr̃ ꝙ ista bulla
nõ inducit aliqd ō nouo sz istud fuit iã inductũ ꝑ ꝙciliũ ꝙstãcien
se ꝛ ꝑ martinũ: qz adhoc rñdeo ꝑmo fuit derogatũ ꝙstõnibus cõ
cilij ꝙstanciẽsis ꝑ ipm martinũ. v. ꝛ sic cũ ĩ ocã bulla fit mẽtio de
martino in ℔ reperit̃ ꝛ ꝙprehẽdit̃ subreptio qz martinus deroga
uit illis ꝙstitutiõibus. Itẽ sit ita ꝙ ꝙciliũ ꝙstãciense ita statuerit ꝛ
martinus ꝙfirmauerit. lz ĩ bulla eugenij colligat̃ ꝫriũ iq̃tũ ĩ ea dr̃
deinceps vt supius fuit oñsum nihilominus illi posuerũt scissurã
ĩ ordine frãcisci ꝛ ꝙstituerũt nouã ꝓlez ergo eodẽ mõ cozuerit il
le ꝙstõnes vt cozuit dcã bulla eugenij. Itẽ qz nõ reperit̃ ꝙ ante
bullã ꝙcessaz ab eugenio dicti fratres ꝙstituerunt sibi vicariũ ꝛ iõ
ĩ bulla dr̃ deinceps. ergo seqt̃ ꝙ nõ habuit ortũ electio vicarij ge
neralis añ bullã eugenij. Et posito ꝙ ortũ habuisset tñ fuit revo
cata ꝑ martinũ ꝛ ẽt qz ñ erat ĩ viridi obꝑuãtia electio ipsius vicarij
Nec ob. cũ dr̃ ꝙ isti ñ sũt obseruãtes ꝛ debẽt ꝓuari cõmõ ꝛ prela
tiõe qz agãt ꝛ expiãt̃ ꝫ ipz ministrũ qz eis rñdebit̃ ꝑ ipz gñalẽ mi-
nistrũ ꝛ eis fiet iusticie ꝙplemẽtũ. Nec ob. si dicat̃ erũt g⁹ mẽbrũ
putridũ ꝛ inutile in ordine francisci ipsi obseruantes q quotidie
virtutibus predicationibus ꝛc̃. clarescũt. Adhoc respõdeo ꝙ nõ
merentur eẽ aut dici membrũ putridũ immo vtilez pariũt fructũ
in ordine Frãcisci ꝛ in scã fide sunt enim exaltãdi ꝛ honorandi ꝛ
minister generalis ex sua prudẽtia discretione ꝛ sua sapiẽtia pro-
uidebit suis cõsentibus ꝛ suis ꝓuincijs proficiendo ipsis guar-
dianos custodes ministros ꝛ similes de coꝛ similibus obseruan
tib⁹ ponet enĩ fratres obseruãtes q sciẽt alios regere ꝛ docere ad
guardionatus officiuz ꝛ similia ꝛ fiet vnũ ouile ꝛ vnus pastor ꝛ

vna dom' idiuidua ꝛ incõsutilꝭ in illo sacro ordine. Et ex p̃dictis ꝙcludo ex bulla p̃dicta eugenij sequi scisurã in ordine francisci ꝛ sequi nouã plis ꝓductionẽ ꝛ illũ vicariũ generalẽ dici ministrum gñalem ex bulla eugenij nec eẽ vicariũ ministri gñalis. Cõcludo etiam illam bullam ex mente eugenij nullo modo ꝓiudicare ministro generali. Et ꝓtestor ꝙ si aliquid dixerim ꝙ repugnaret ꝓceptis ꝛ decisionibus ꝛ sacrosancte romane ecclesie ꝛ sanctissimi domini nostri domini pape ꝛ sacri collegij dominoꝝ cardinalium illud reuoco ꝛ annullo ꝛ cancello: ꝛ pro nullo ꝛ cancellato habeo ꝛ haberi volo ex nunc ꝛ semper me subijciens decisioni sacrosancte ecclesie romane. Laus deo dñs Andreas barbatia sciculus vtriusqꝫ iuris monarcha.

Casus consilij. xli.

Vtrum statutum disponens minorem non obligari etiam cũ iuramento sine certa solennitate valeat. Et an decretum iudicis suppleat defectus. Et de differentia inter consensum ꝛ auctoritatem. Et vtrum presentia iudicis tollat metum vel dolum in minore. Et quid de iuramento. Et an statutum presumit dolũ vel metum in iuramento obliget. Et an statutum loquens de consensu consanguineoꝝ interponendo in contractu minoris. xxv. annis habeat locũ in bastardis vel i feminis. Et per quos actus inducatur aditio hereditatis.

Immortalem ꝛ omnipotẽtem deum ex omni animo huic consultationi inuoco vt pijssimo saluatore nostro iesu christo medio veritatem iuris mihi aperiat. ab eo enim omnia plena muse trahũt vt voluit glo. in. c. sedes apostolica. ō rescrip. Ideo viso puncto ꝛ pensate examinato capio primam hesitationeꝫ que est. vtruꝫ donatio facta de bonis materuis ꝑ ipsaꝫ dominã magdalenam minorem suo patri valuerit. ꝛ obstat illud qõ voluit bal. in. l. pactum. ꝙ dotali. C. de collatio. in questione xxi. vbi querit statutum disponit ꝙ mulier non possit contrahere sine consensu duorum propinquorum etiam cuꝫ iuramento: ꝛ ꝙ potestas illius ciuitatis teneatur de facto compellere recipientem ad remittendũ omnia iura que videntur sibi quesita ꝙ esset de iure cõmuni quando per fraudem sunt extorta: vt. ff. de offõ presi. l. illicitas. in principio. nunquid hoc erit verum quando filius renũciauit patri: ꝛ putat ꝙ non: quia propter naturalem affectum paternum videtur esse concessum. argu. l. aurelius. §. titius testamento. ff. de libe. lega. l. quidam cũ filium. ff. de here. ĩsti. l. si furioso puberi. ff. de cur. fur. l. nec in ea. §. fi. C. de cur. fu. l. isti quidem. ff. ꝙ metus causa. l. nam ꝛ si aũt non contraberet cum parte sed cum alijs remotionibus: quia plerunqꝫ malum cõ filium capiunt pro puellis: vt. l. vidue. §. sed ne forte. C. de nup. tunc habet locum statutum etiam i distractibus: ut. l. meuia. §. i. ff. solu. ma. ꝛ ꝙ no. in. l. iij. §. per contrarium. ff. de contra. iudi. tu. ita ibi. dicit bal. formaliter quo casu videtur appõere gladiũ ad radicem in presenti consultatione. potuit ergo filia celebrare talem donationem in personã ipsius patris. ꝛ multofortius cum interuenit cõsensus agnati. ꝛ perconsequẽs seruata extitit dispositio ipsius statuti: ꝛ sic donatio valuit ex eo: quia contraxit cum persona in qua cessat omnis sinistra suspitio fraudis. ꝛ etiam ꝙ seruata extitit solẽnitas statuti. Sed istis non obstantibus: quia vere non obstat. dico incontrarium esse indubitatam veritatem ꝛ ad eam inuestigandam capio statutum splendide ciuitatis forliuij in quo dicitur attendentes ne minores in negocijs ꝛ contractibus damnificari ꝛ decipi contingat vt quandoqꝫ factum esse comperimus. statuimus ꝙ omnes ꝛ singule obligationes donationes ꝛc̃. facte sine iuramento corporali prestito. ꝛ sine duorum vel trium consanguineorum proximoruꝫ si extant vel saltem affinium si consanguinei non extant ꝛ absqꝫ auctoritate ꝛ decreto domini potestatis cum vel iudicis sui ꝛ sine insinuatione in actis curie domini potestatis cum quibuscunqꝫ personis fieri non valeant nec aliqualiter celebrari ꝛ sic facte vel celebrate fuerint nõ secutis omnibus solẽnitatibus supradictis presumantur dolose ꝛ extorte ꝛ nullam obtineant roboris firmitatẽ ꝛ pro infectis habeantur. omnino ista sunt formalia verba ipius statuti. Modo aperienda est via ferro hoc est iuribus rationibus ꝛ veritate argumentoꝝ ꝙ talis donatio fuit nulla ꝛ nullius effectus. Primo istud statutum apponit causam finalem huius sue decisionis ꝛ constitutionis vꝫ ne minores decipiantur. probemiũ enim ostendit finalem causam sue statutiõis: vt. l. i. ꝛ ibi bar. ff. ad macedo. l. cum hij. per eundem bar. ff. de transac. tex. ꝛ bal. in. l. fi. ff. de heredi. instit. bal. in. l. i. ff. de origi. iur. ꝛ in prima consti. C. §. qbus. ꝛ in. l. vt liberis. C. ō colla. bo. ꝛ in. l. i. C. de ĩ diẽ adiec. facit ẽt. tex. in. l. regula. §. licet. ver. initium cõstitutionis demõstrat. ff. de iure ꝛ fac. igno. d. Anto. in cle. prima. de elec. tex. in c. ex multa deuoto. Fuit ergo potissima intentio statuti ne minores deciperentur ꝛ damnificarentur ꝛ statutum prouidit ne preiudicaretur minoribus: qꝫ donando res dotis materne videtur damnificari. donare est disperdere: ꝛ maxime i minori: ꝛ maxime in femina: ꝛ ꝙ fuerit decepta apparet ex fine ꝛ ex lesiõe ipso actu inducta: vt. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obli. Et si subtiliter ponderetur ipsum statutum realiter voluit obuiare ne minores dãnificentur ꝛ decipiantur. Unde posito ꝙ interueniãt dicte solẽnitates: ꝛ appareat minorem damnificatum ꝛ deceptuꝫ adhuc tale statutum non videtur approbare talem cõtractum ex eo: qꝫ omnis mens omnis intentio statuentium directa ad euitãda dãna minorum ꝛ deceptiones et prouidit ea prouidentia qua potuit ne deciperentur ꝛ dãnificarentur. Cum ergo appareat de lesione re ipsa ꝛ ipso effectu manifesto. sequitur ꝙ talis contractus donationis non tenuit. finis enim est qui mouit agentez ꝛ omne agens agit propter finem: ꝛ ideo dicunt philosophi ꝙ primum mouens est ipse finis: ꝛ maxime quia statuentes expresserunt in dicto suo statuto ꝙ iste erat finis ne damnificarentur ꝛc̃. ꝛ ideo dicebat glo. valde singularis in. l. ij. ff. de accepti. ꝙ ꝫ pupillus non possit obligari sine auctoritate tutoris nihilominus potest obligari si obligatio est sibi vtilis vt apparet ꝙ considerant finẽ iura. l. si mater. C. de institu. ꝛ substitu. cum simi. Sicut ergo valet contractus sine solennitate si tendat ad vtilitatem minoris vt dixit ange. in. d. l. ij. eodem modo dicemus ꝙ non tenebit si est cum solennitate ꝛ est damnosus ꝛ preiudicabilis minori: quia sicut contractus minus solennis vꝫ si tendat in fauorem minoris eodem modo est dicendum contractum solennem non valere si tendat ad damnum minoris stante prefato statuto disponente: ne minores damnificẽtur ꝛ decipiantur. Et si bene consideretur tale statutum requirit duo solẽnitatem ꝛ vtilitatem ad instar contractus alienationis celebrati super rebus ecclesiasticis: qꝫ requiritur solẽnitas canonica ꝛ vtilitas ecclesie: vt ẽ tex. in. c. tua nup. in ver. vt meliora prospiciat ꝛ totius celeri tractatu atqꝫ cõsensu de his que fi. a prela. ꝛ ibi per hosti. ꝛ alios. Et istud proprie voluit statutum predictum. Ex quo infero ꝙ ex quo statutum considerauit finem ne minor damnificetur ꝛ decipiatur. sequitur ꝙ posito ꝙ contraxisset cuꝫ obseruãtissime vite religioso. aduersus quem nulla deieraret sinistra suspitio: vt in. c. ij. de ope. no. nun. ꝛ per glo. in. c. expedit. xij. q. i. ꝛ per hosti. in fine litibus. de dolo ꝛ contu. ꝛ in illo contractu esset damnificatus ꝛ deceptus cõtractus esset nullus qꝫ non staremus presumptioni sed certitudini: vt. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. obli. l. si certis annis. C. de pac. cum simi. Modo in proposito lꝫ contraxerit cum patre tamen apparet lesa ꝛ etiam decepta illa minor donando suo patri ergo ꝛtractus donatiõis fuit nullus ꝛ maxime quia nõ ĩterue nit integra solẽnitas ipsius statuti vt ostẽdam inferius: ergo nõ valuit talis donatio. Et si bene considerẽtur verba ipsius statuti hoc iportant. dicunt enim cũ quibuscunqꝫ personis contraxerit quo casu venit pater. ꝛ allego glo. mirabilem ꝛ singularez in cle. i. in ver. quibuscũqꝫ personis de iudi. que voluit ꝙ appellatione cuiuscunqꝫ persone venit persona cuiuscunqꝫ qualitatis sit siue sit persona ecclesiastica siue laycalis siue in dignitate posita siue sit ꝑsona iperialis. ita formaliter dicit ibi glo. ꝛ optime. facit tex. in auten. de heredi. ꝛ falci. §. fi. in versi. in omni persona siue sacerdotali imperiali etcetera. vt ibi habetur. ꝛ ideo sub illis verbis personis quibuscunqꝫ comprehenditur etiã persona patris.

tris. Et sic verba ꝛ mens ipsius statuti adaptantur ad patrem. ꝛ sic bal. non loquitur in casu nostro. loquitur enim eo casu quo statutum loquitur simplicitcer. nō enim loquitur quādo statutū ita pingue loquitur dicendo cum quibuscūqz personis ꝛc. ꝛ etiā non loquitur quando statutū exprimit causam finalem sue statutionis vt in casu nostro ꝛ sicī casu diuerso ꝛ separato a nostro loquitur: ergo nō inferr̄: vt. l. papinianus exuli. ff. de mino. Quinimo dico ꝙ posito ꝙ bal. loquerer̄ in casu nostro vel ꝙ statutum nostrum esset cōceptum eo casu quo loquitur bal. adhuc audeo dicere bal. male loqui ꝙ sic ostendo. vbicūqz due ratiōes vel cāe cōcurrunt in dispositione statuti ꝛ vna earum cessat. si tamen altera remanet stat iuris seu statuti dispositio firma. l. si non lex. ff. de here. instī. l. liberorū. §. notanf. ff. de his qui no. infa. Sed in casu huius statuti due cause principaliter considerantur. vna est videlz ne cōtingat minorem dolo circūueniri. secunda ne contingat sibi metū inferri qui quātūcūqz leuis ob mulieris fragilitatē sufficeret in prohibendo suo consensu. Modo in casu nostro insunt iste due cāe prohibitiōis insimul. primo adest dolus patris lz enim ius non presumat patrem nō decipere filiam vt supius fuit dictum. tamē quando apparet manifeste ꝙ dolose pater se habuit circa filiam: tūc stamus certo reiecta coniectura: vt. l. certa forma. C. de iure fi. lib. x. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. obliga. Modo apparet de dolo patris. vnde ex donatiōe facta de bonis maternis quā pater recipit ab ipsa filia euidenter apparet: quia filie vtilitati non prospexit sed potius damno. Presumptio igitur resultans ex tali donatione tollit doli presumptionez excluſiuam orientem ex naturali affectione. l. diuus. ff. de in integrum restitu. ꝛ induco ad hoc elegantem tex. in. c. q̄uis de pact. lib. vi. in versi. nec dolo prestitum fuerit vbi ad hoc vt filia excludatur a successione paterna requiritur pactū iuramento firmatū non interueniente dolo. Si ergo pater inducit filiam ad sibi donandum hereditatē paternam satis apparet re ipsa dolus patris interuenisse: ꝛ ꝙ dolus possit interuenire in contractu celebrato inter patrez ꝛ filiū apparet ex tex. d. c. q̄uis. ergo sequitur: adest dolus patris ꝛ damnificatio ipsius filie. ergo bal. male loquitur. Et etiam contra bal. facit ꝙ voluit bar. in. l. i. ff. de auctorita. tuto. vbi dixit ꝙ si filia non potest ex dispositione statuti contrahere sine consensu patris ꝙ si ipsa contrahit cum patre nō valet contractus: qz non potest pater auctorare filie in re vtilitate propria vt ibi dixit bar. qui etiam idem voluit in. l. i. §. fuit quesituz. ff. ad trebel. ꝛ ibi pulchre dixit dñs meus Jo. de imol. ꝙ statuto cauetur ꝙ mulier non possit contrahere sine ꝯsensu propinquorum ꝙ non poterit contrahere cum ipsis propinquis consensu eorum interueniēte. Idem dicamus in patre glo. est in. d. l. i. ad fi. ff. de aucto. tuto. ꝛ reprehendit ibi doctrinā ange. distinguentem inter auctoritatē ꝛ consensum: quia imo sicut pater est prohibitus auctorare filio incōmoduz ꝛ vtilitatem ipsius patris eodez modo est prohibitus ꝯsentire filio vt donet patri: quia cōsensus tunc prestatur ad cōmoduz ipsius patris ꝛ etiam cōsensus ipsorum proximorum videtur requiri a statuto in fauorem ipsius mulieris: ꝛ in casu nostro videtur ad damnuz ꝛ preiudiciū mulieris interponi ꝙ est contra omnem mentem ipsius statuētis. Et eodem modo potest reprehendi dictū bal. in. l. si quando. §. illud. C. de inoffi. testa. vbi dicit statutum disponit ꝙ filius non possit contrahere sine consensu patris an poterit consentire vt filius renunciet ipsi patri. allegat bar. qō no. in. d. l. i. ff. de aucto. tuto. ꝛ glo. in. l. fi. §. necessitate. C. de bonisqz libe. in glo. magna prope. Ipse ꝏ dicit esse distinguendum: an statutum requirat consensū an regrat auctoritatē. vñ auctoritatē nō poterit prestare ſz consensuz bene poterit: qz eodē mō vt dixi istud nō est bñ dictū qz eodē mō insurgit icōueniens: qz sicut nō potest interponere suā auctoritatē ad suū cōmodū ita nō pōt interponere ꝯsensuz ad suū cōmodū. Et si mihi dicaf amice iterueniit iudicis auctoritas ergo sequitur ꝙ suppleuit defectum patris. ꝛ ad hoc deduco tibi ad oculum glo. in. l. si furiosi. C. de nup. ꝛ bal. ibi dicentem ꝙ illa glo. est argu. ꝙ filiuſſa. possit donare causa mortis suo patri in cuius est potestate non auctoritate patris sed iudicis ꝙ dicit esse bene no. ꝛ sic posito ꝙ pater non potuisset cōsentire tamen potuit valere actus iudice interponente auctoritatem ꝛ decretuz ꝛ maxime qz hic interuenit consensus proximorum: quia ad hoc respondeo ꝛ considero subtiliter pro intellectu huius statuti qa requirit auctoritatem ꝛ decretum potestatis vel sui iudicis quo casu auctoritas aut decretuz reqrit cāe cognitonē alʒ nō valeret actus gestus ratione illius decreti aut auctoritatis perperam interuenientis. hoc decidit in indiuiduo. d. Pe. de ancha. consilio. cccxxi. incip. visis facti narratione in. v. col. in versi. preterea. aduertendum est ꝙ decretum ꝛ auctoritas iudicis redditur nullum: quia sine cāe cognitione ꝛ perperam interpositum debuit enim veritatem inquirere si ille actus non tendebat ad damnuz mulieris. non enim debuit cedere assertioni non inuestigando dicit esse no. tex. in. l. magis puto. §. in primis. ff. de rebus eorum. debuit enim iudex inquirere veritatem assertionum. iudex autez non sic fecit sed statim dando fidem assertionibus curatorū auctoritatem interposuit ꝛ sic passim ꝛ nimis propere: ꝛ perconsequens decretum est nullum ꝛ auctoritas est nulla. allegat. l. magnā puto. §. ne passim. ꝛ. §. pretori. ꝛ quod dicit Ly. in. l. i. C. de confes. in. xv. q. vbi tales confessiones administratorum non prediudicant minoribus esset illa via spoliandi minores si voluntarijs eorum assertiōibus crederetur: vt dicto. §. ne passim. prealle. cōducendum est igitur auctoritatem iudicis in hoc contractu siue distractu perperam interpositam sine aliqua causa cognitiōe adhibita: ꝛ perconsequēs non valeret. allegat. c. cum ex litteris. de in integrum restitutione. vbi ex temporis breuitate non presumitur adhibita cāe cognitio. Idem dixit bar. in. l. prolatam. C. de senten. ꝛ interlo. om. iudi. allegādo. d. c. tum ex litteris. Subdit ibi dñs petrus ꝙ iudex expediuit suum decretum ex simplici assertione curatoris ꝛ minoris quorum assertioni fidem dedit ꝙ facere non debuit. allegat etiam. l. ne quicquā. §. vbi decretum. ff. proconsul. dicit etiam quod cum aliquid cōmittitur iudici explicandum cum cāe cognitione ꝙ si ea premissa aliquid facit illud est nullius momenti. l. cuz hij. §. si pretor. ff. de trāsac. Et ex istis concludit dñs petrus conclusionem factam per minorē esse nullam. ꝛ argui de nullitate ꝛ euidenti iniquitate vt ibi late scripsit dñs petrus: ꝛ ista sunt formalia verba sua. Et sic in indiuiduo decidit istam questionem: ex quo dicto datur stupendus intellectus ꝛ verus ad dictuz statutum faciliuij ꝙ debuit adhibere potestas aut iudex cāe cognitionem quando interponit decretum ꝛ cognoscere ꝛ examinare veritatem assertionum. non enim est presumendum ꝙ statutum requirens auctoritatem ꝛ decretum iudicis voluerit iterponi sine perfecta deliberatione ꝛ veritate: ne minor damnificetur aut decipiatur maxime cum illud exprimat: ꝛ in casu isto potestas intrauit ecclesiam ꝛ posuit in bancho ꝛ eodem instanti interposuit decretum ꝛ auctoritatem donationi ꝛ strangulauit illam mulierem minorem cum graui damno ꝛ lesione illius minoris deus iudicium tuum regit. Et sic apparet ꝙ ista interpositio decreti ꝛ auctoritatis fuit nullius momēti. ꝛ perconsequens pater non potuit consentire in facto ꝛ com modo proprio. ꝛ perconsequens male dixit. bal. in. d. l. pactum. in. xvij. q. ꝛ etiam cum reprehendit ibi ludo. roma. Vo. dicta glo. ꝛ dictū bal. in. d. l. si furiosi sunt intelligenda quando causa cognita ꝛ non perperam fuit interpositum decretum ꝛ fuit in casu istius. ꝛ ideo posito ꝙ interuenit solēnitas statuti. tamen debuit interuenire causa cognita ꝙ non fuit ergo ꝛc. Facit ꝙ no. glo. singu. in. l. seruus. in ver. de conditione. ff. de bo. pos. ti. generali. Et sic ex isto capite nullo modo tenuit talis donatio: tuz quia mulier minor fuit damnificata: tum quia dolo iducta. tum etiam quia iudex perperam interposuit sunm decretuz ꝛ auctoritatem ergo ꝛc. Preterea etiam cōuincitur ex alio ꝙ non valuerit talis contractus donationis. vna enim ex causis requirentibꝰ consensum proximorum fuit ne induceretur per metum ad donandum ꝛ vendendum: sed in casu nostro interuenit nimia reuerentia patris quo casu actus dicitur gestus per metum. iste est tex. in. l. antepenul. ff. de fur. ꝛ habef in. l. i. §. que onerande. ff. quaruz reruz amo. non de. hoc decidit in terminis huius statuti contra decisionē bal. ludo. roma. in. d. l. pactum. C. de colla. ꝙ isto casu inducitur per metū reuerentiales ad renunciandum ꝛ donandum ꝛ si dicatur ꝙ interuentus domini iudicis seu potestatis interuentus proximorum purgauit omnem metum vt habetur in. l. transactione. ꝛ ibi per Bartolum ꝛ Baldum. C. ō transactionibꝰ. ergo tollitur omnis presumptio metus circa hoc

t

est aduertẽdũ: qz in pũcto ꝓsupponit q dicta minoz tẽpore illi⁹ donationis ploꝛabat: lz nõ poterit ad plenũ ꝓbari. est tñ verisile cõsiderato q erat sponsa tradenda z desponsanda marito: z q pf eã spoliabat bonis z hereditate materna nec audebat resiste re voluntati paterne: tum quia mulier: tum quia filia propter reuerentiam paternam. vnde istis inuicem concurrentibus omnis leuis probatio erit sufficiens. lz ergo nõ plene probetur plãtus z fletus mulieris: tamẽ concurrentibus supradictis nõ poterit ita leuis que nõ sit sufficiens: qz imo erit sufficiens quo casu tollitur presumptio exclusiua metus propter interuentũ proximoꝝ z iudicis inducta. ideo tũc stamus certo z est presumptio ista fortioꝛ metus q̃ ꝓsũptio nõ met⁹ ex eo: qa prio lz ꝓsũptioni iuris: vt ẽ tex. in. d. l. añpe. z in. d. §. q̃ onerãde. z allego tex. in idiuiduo. i dicto. c. q̃uis de pac. in. vi. vbi tex. dicit nõ metu. quasi velit iducere q quãdo filia renũciat hereditatem: vel facit pactum de nõ succedendo. z illud firmat per iuramẽtum debet esse libera a metu quasi velit q presumitur q metu renunciet: vt est tex. in. d. l. antepe. ideo ꝯcurrit iuris cõmunis presumptio q aut fuerit purgatus metus inducitur presumptio per interuentum proximoꝝ z iudicis: z sic laborant ille presumptiones adinuicem faciendo conflictum z pugnam: sed q metus nõ fuerit purgatus apparet ex superueniẽti presumptione fortioꝛi: quia fletus z lacrime que inferũt metũ z sic preponderant: z percõsequens est fortioꝛ presumptio pro metu: z in presumptiõib⁹ est dare gradũ: qa statur potentioꝛi presumptioni: vt in. c. afferte. de presump. l. i. C. qui z aduer. q. z. l. iij. ff. de mino. doct. in. c. fi. de iureiur. z. in. l. admonendi. ff. eo. z faciat singulare dictum Inno. in. c. super hoc. de renũcia. vbi dixit q si centum testes deponunt de voluntate libera: z duo testes deponunt de voluntate coacta q quis renũciauit per metum q potius stabitur dicto duoꝝ q̃ dicto centum z est ratio: quia deuonunt de actu verisimiliori. verisimilis enim est q quis renũciaperit beneficium per metum q̃ liberaliter. argumento. l. cum de indebito. ff. de proba. z. c. l. causam. de proba. z q voluit Inno. in. c. auditis. de prescrip. z cũ dicto Inno. transiuit bal. in tractatu sismatis posito in titulo. C. si quis aliq. te. probi. z. in. l. obseruare. §. proficisci. ff. de officio procul. z ludo. roma. in rubrica. ff. de arbi. z lz ange. in. l. non est verisimile. ff. q metus causa. teneat cõtra Inno. tamen somniauit: z etiam ange. ibi loquitur per verbum forsan dubitando. z etiam ange. ibi dicit dictum Juno. procedere quando presumptio laborat in fauoꝛem allegãtis metum: vt est in nostro casu: quia mulier z minoꝛ z filia donat bona materna z omnis presumptio iuris est q auarissimum sit genus feminarum. l. si stipulata. ff. de vsur. l. que dotis. ff. solu. ma. cum si. z faciat glo. singularis. in. c. episcopus. lxxiij. dist. que dat doctrinam per que signa appareat q quis faciat actum in scriptis. z facit etiam singulare dictum Inno. in. c. causaz matrimonij. de officio dele. vbi dixit q si precesserũt mine lz in contractu minoꝛis aut mulieris interueniant consanguinei. tamen nõ purgatur metus: multofortius in casu nostro quando tempoꝛe ipsius actus gesti. z duz geritur mulier ipsa ploꝛat z per consequens apparet q metu ducta ista miseranda mulier minoꝛ donauit: est quoddam ieptum dicere q mulier minoꝛ donet bona materna z sic constat dolo z metu inductam fuisse ad donandum istam minoꝛem q est cõtra omnez iuris sanctionem z cõtra omnem honestatem. Preterea q etiam interuenerit dolus apparet ex ista donatione nõ interuenit solẽnitas statuti vt inferius ostendam: ergo sequitur q dolus iteruenit. hoc decidit glo. singularis in. l. i. C. de fide istru. z videtur asten. fisca. lib. x. in ꝓbo mala fide vbi requisite solẽnitatis omissio vehemẽtem doli presumptionẽ inducit ꝓ qua facit. c. qui cõtra de regu. iuris. li. vi. z. l. quẽadmodum. C. de agri. z censi. li. xi. q aũt nõ iteruenerit ostendam inferius. Et sic sequitur q dolose inducta fuit illa mulier ad donãdum. Et si mihi dicatur amice interuenit iuramẽtuz iurauit enim mulier tenere firmam talem donationem. ergo ad hoc etiam cõsidero z allego elegantem doctrinam bal. in. c. i. §. hec. aut sacramenta de pace iure fir. vbi dicit presumi quendã tacitum z velatum metum conseruata cõdictione persone: qz mulier est. minoꝛ enim metus sufficit in muliere: vt in. c. indignant xxxij. q. vi. glo. in. c. cũ locum. de sponsali. z allegat ibi bal. glo. in l. iij. §. per cõtrariũ. ff. de cõtra. iudi. tu. q hui⁹ refutatiões facte a minoꝛibus ita sunt valide si nec metus nec fraus interuenit: iõ tunc presides ciuitatum faciunt talia inramẽta remitti etiam per captura ꝓsone. l. illicitas. ff. ꝺ offi. presi. z q metu iteruenit illud iuramentũ hoc suadet ꝺm bal. ibi tenera etas z fragilis sexus ꝺm eum cũ nullam audaciaz presumatur habere. z idem bal. in. l. ij. ver. nono quero. C. de rescin. vendi. dixit q minoꝛes facile se dicunt quãdoqz pollicitatõibus in auc. de in mo. an. nup. ꝺo. z iõ dicit equissima fore statuta cõtrarium statuentia. z ideo dixt dñs petrus de ancha. in. c. i. in. xi. q. circa fi. de consti. se de facto consuluisse senis quãdam mulierem fuisse absolutam a iuramẽto: qz renũciauerat patruo bona paterna pro certa quãtitate z idẽ voluit consilio. cccxxviij. vbi consuluit tale iuramentum nõ obstare z in suo cõsilio. ccclvij. z ꝯsilio. xxxv. z consilio. lxxviij. z in. d. c. q̃uis. de pactis. lib. vi. nõ enim debet esse vinculum iniquitatis iuramentum. c. q̃to. de iureiur. xxij. q. iiij. c. inter cetera. debet enim iuramẽtum habere tres comites veritatem iudiciũ z iusticiam. c. animaduertẽdũ. xxij. q. ij. c. z si christus. ꝺ iureiur. auc. q eis. C. de nup. modo istud iuramentũ est vinculum magne iniquitatis nec habet vinculum nec iusticiam. que enim iustitia est vt ille pater faceret q filia ꝺonaret sibi bona materna: et maxime quia in casu isto pater iam moꝛtuus est z istud voluit. ꝺ. anto. referens se ita cõsuluisse in quadã puella renunciãte. Facit ẽt q voluit bal. in. d. c. i. §. item sacramenta. vbi dicit presumi doluz esse cõmissuz contra minoꝛẽ ex enormi lesione. puta quia renũciauit hereditatez sibi delatã. facit q voluit bar. in. l. fi. ff. de preto. stip. vbi dixit q arbiter presumitur fuisse ĩ dolo si enoꝛmiter lesit et dicit q boni presides faciunt talia iuramenta relaxari. Ergo sequitur q tale iuramentũ nullo modo obstat huic mulieri. Preterea faciat ĩ casu nostro mulier ꝺonauit rscirem libenter quo spiritu ductus ille miser: imus iudex. aliter nõ cognito de re approbauit talez donationem. vnde pulchꝛe dixit bal. in. l. i. C. si aduersus dona. q impossibile est q minoꝛ ꝺonet cum ad illum actum nõ possit habere curatoꝛez. faciat tex. singularis in. l. fi. C. si maioꝛ fac. vbi iudex nõ potest interponere suum decretum vt minoꝛ ꝺonet z si interponat nõ tenet ꝺonatio. ergo sequitur q cum tale statutũ loquatur de ꝺonatione z de iure cõmuni nõ potest iudex interponere decretũ: vt minoꝛ ꝺonet: ꝺebuit intelligi tale statutum q interponat ꝺecretũ ad fauoꝛem minoꝛis ne ꝺamnificetur aut decipiatur vt iam exprimit statutũ prefatuz. Et etiam faciat q voluit ange. in quodam suo cõsilio incipiente ꝺña catherina zc. vbi cũ quedam mulier iurasset patruo nõ petere hereditatem paternaz pro certa portione quã recepit a patruo cõsuluit q nõ obstante tali iuramento potuit petere hereditatẽ paternam. Faciat q voluit. ꝺ. gaspar de calderinis in consilijs suis. in titulo de iureiur. incipit due puelle soꝛoꝛes. q propter dolum presumptum nõ tenetur puella seruare tale iuramentum. Et perconsequens sequit in casu nostro q nõ obstante tali iuramento poterit dicta mulier venire cõtra ꝺonationem prefatam. Preterea faciat quia ĩ fine dicti statuti dicitur alias tales ꝯtractus presumantur dolosi z extorti: z sic tale statutum presumit dolo z metu fuisse gestos tales ꝯtractus: quo cãu succedit ellegãs doctrina bar. quã cõmuniter doc. sequuũtur in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. vbi bar. voluit q si statutum presumat contractum dolo. aut metu gestum: tunc iuramentum in eo appositum non obligat iurantem ex eo: quia iuramentũ dolo vel metu extoꝛtum non ligat de iure canonico: vt in. d. c. q̃uis de pactis. li. vi. cũ si. ergo zc. Preterea dicitur in dicto statuto copulatiue interuenire debere iuramentuz coꝛporaliter prestitum z consensum ꝺuoꝝ consanguineoꝝ proximoꝝ si extant vel saltem affinium si cõsanguinei nõ extant z auctoꝛitas z decretuz ꝺomini potestatis vel iudicis: z insinuationem in actis. Et sic requirit concursum omnium istoꝝ quo casu si omnia ista nõ interueniãt obligatio aut ꝺonatio minoꝛis est nulla. l. si heredi plure. ff. de condi. insti. Et faciat q pulchꝛe dixit bal. in. l. minoꝛibus. C. de his qui. vt indig. vbi dicit q si custos ville tenetur denũciare malefactoꝛes in villa. alꝫ puniretur q denunciauit omnes excepto vno q incidit in penã acsi nulluz denũciasset. z idem bal. in. l. i. C. de his que pe. no. dixit testator mandauit heredi vt det mihi. x. infra mensem alias det mihi ꝺomum testatoꝛis. z infra illud tempus ꝺonauit mihi nouẽ q elapso illo tempoꝛe tenet mihi dare ꝺomũ. non enim dicitur aliqd

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA

esse actum dum aliquid restat agendum .l.fi.C. ad silr. In casu nostro oportet q̄ omnia formaliter adimpleantur ꝛ solēniter q̄ non sufficeret adhibere actū nisi fiat solēniter: vt ī.l. quotiēs.ff. qui satisda.cogī.ꝛ in.l.iiij.§.condēnatum.ff.de re iudi.cum si. Modo ī isto statuto regitur q̄ index interponat auctoritatē ꝛ decretū it̄lligit̄ q̄ īterponat solēniter cā cognita ne minores dā nificenᵗ aut decipiāᵗ vt supiᵃ est demōstratū ꝛ tū nō īteruenit eē cognitio nec examinatio damni aut cōmodi illius minoris.ergo perinde habetur acsi auctoritas esset nullius interposita vt con suluit petrus de ancha.in prealleg̃ato cōsilio.cccxvi. ergo habeᵗ acsi non fuisset interposita auctoritas ꝛ decretum iudicis. ergo ex isto capite donatio illa est euidētissime nulla. Preterea in ista donatione interuenit consensus vnius consanguinei ꝛ vlterius erat frater bastardus illius patris huius mulieris quo cāu istud fuit contra omnem intentionē statuentium.mens enim statuti ī telligere debet de habilibus ꝛ de legitimis ei de quibus est solē nis presumtio q̄ fideliter ꝛ vtiliter se habebunt circa ipsuz mino rem.ꝛ ideo dixit bal.in.l.i.C.qui admitti q̄ stāte tali statuto nō sufficit q̄ interueniat consensus mulierum proximarū: quia pro pter fragilem sexum nō versaretur vtiliter circa illum consensum ꝛ idem voluit idem bal.in.l.fi.C.de verbo.sig.ista fidelitas non cadit in bastardis.vnde dixit aureus tex. bonifacij martyris de tali cōmixtione meretricum.degeneres populos ꝛ ignobiles fa rentes libidine fore ꝓcreandos ꝛ ad extremum vniuersam plebē ad deteriora vel ignobiliora vergentem. Ita formaliter dixit tex. in.c.si gens anglorum.lvi.dist. Et sic statutum prefatum non in tellexit de bastardo consanguineo.ꝛ etiam ex verbis ipsius sta tuti apparet q̄ nō intellexit de bastardo: quia ex quo dixit de cō sensu consanguineorum proximorum bastardus nō dicitur esse consanguineus. Unde pulchre dy.consuluit cuius consilium re fert ꝛ segtur bal.in.l.id qō pauperibus.C.de epis.cleri.q̄ appel latione coniūctorum nō venit bastardus. ꝛ sic tam ex verbis sta tuti q̄ ex mente ipsius statuti excluditur ille bastardus. Et faciat tex.in.l.generaliter.§.cum aūt.C.de institu.ꝛ substi.vbi statutū aut lex loquens de filijs nō intelligit de bastardis.ꝛ ibi dixit bal. statuto cauetur q̄ pater teneatur soluere condēnationem pro filio non intelligitur de filio bastardo ꝛ dicit fuisse decisuz in facto cōtinebatur in capitulis pacis q̄ nullus de petra mala posset sta re in ciuitate q̄ non comprehēdebatur bastardus de illa domo ꝛ recte fuit consultum ꝑm eum.allegat bar. in.l.fi.C. de verbo. signi.quia proprie nō sunt de domo nec de iure nec de consuetu dine possunt apportare arma domus.ꝛ idem tenuit saly.in.d.l. generaliter.§.cum aūt. Et facit q̄ voluit idem bal.in.l. filiuz.ff. de his qui sunt sui vel alie.iuris. ꝛ q̄ voluit glo.singularis. in.l. hac parte.ff.vnde cog.que vult q̄ bastardus non dicitur coniū ctus alteri fratri q̄ allegat pro singulari. Jo.ō imol.in.l.ex facto §.si quis rogatus.ff.ad trebel. Faciat q̄ ibi voluit ange.ergo se quitur q̄ perinde habetur acsi non interueniſſet nisi vnus cōsan guineus proximus: sed statutum requirit duos: q̄ magis confi dit statutum de duobus q̄ de vno: q̄ q̄ a pluribus dicitur presu mitur verius ꝛ iustius.c. in canonicis.xix.distinct.c. de quibus. xx.distin.ꝛ q̄ in ore duorum vel trium stat omne verbuz: vt in.c. cum esses.ꝛ in.c.relatum.de testi. Et ideo statutum foxliuij dixit ex consensu duorum consanguineorū proximorum vel trium. er go debebat suppleri numerus per affines ipsius minoris: q̄ iam presupponitur in pūcto q̄ habebat affines ꝛ statutum predictū requirit in defectum consanguineoruz proximorum consensum affinium q̄ non fuit factum in ipso contractu. Et perconsequēs talis donatio peccauit in forma tradita sibi a statuto.ergo sequi tur q̄ nō tenuit: ꝛ per consequēs etiam comprehēdit dolus ipsiᵃ patris q̄ nō adhibuit solēnitatē requisitam a statuto maxime cuz istud statutum sit exorbitās a iure cōmuni vt habilitet minorem ad donandum q̄ facere nō potest minor de iure cōmuni nec cu rato: potest interponere auctoritatem vt minor possit donare vt superius fuit dictū. Ergo sequitur vna ꝛ incōuincibili ratiōe q̄ talis donatio fuit nulla ꝛ cum superius opponebatur q̄ non pre sumit̄ q̄ pater deciperet filiam. Istud nō est verum in casu nostro vt ex superioribus dictis est liquidissimū ergo ꝛc̄. Preterea etiā non nisi dolus apprehēdi potest ex eo: q̄ clandestine talis dona tio fuit celebrata: q̄ ignorante sponso cui tradenda de proximo erat dicta mulier: vnde agebatur ō quali quali preiudicio ipsius quia expediebat sibi habere vxorem locupletem ideo videtur q̄ clādestine fuerit facta talis donatio per id quod no.bar. in.l.ij. C.de his qui ex publi.ratio.lib.xi. ꝛ ludo.ro.in.l.clam possidē re.ff.de acquir.pos. Preterea faciat quia talis donatio fuit cele brata in ecclesia ꝛ interposita decretum ꝛ auctoritas iudicis quo casu sequitur regula tradita in.c.decet.de immu.eccle. vbi talis actus non potuit in ecclesia celebrari. hoc decidit in individuo bal.in.l.actus.C.de fer. vbi dixit q̄ nō potest interponi decretū in ecclesia super alienatione bonorum minoris.ꝛ allegat rationē vz quia requirit esse cognitionem: vt.l.ij.§.dies.ff.quis ordo.in bono.pos.serue.ergo in ecclesia fieri nō potest: vt in.d.c.decet. Et per consequens ex hoc etiam apparet q̄ nō valuit dicta do natio tanq̄ celebrata in loco prohibito: quia cuz agatur de alie nandis rebus ipsius minoris: q̄ donādo bona materna alienat ꝛ abdicat a se bona sua sequitur necessario q̄ talis dōatio ex hoc etiam redditur nulla. Et est diligenter ponderanduz illud dictū bal.quia dicit expresse q̄ decretum interpositum super alienan dis rebus requirit cāe cognitionem: ꝛ sic nō perperam debet in terponi: vt voluit dñs petrus in allegꝰ.superius cōsilio. Et per consequēs multipharie multisq̄ modis apparet ostensum q̄ ta lis donatio est nullius effectus aut vigoris ꝛ perconsequēs com petit huic mulieri remedium cōtra talem donationem quatenus de facto ꝛ non de iure facta fuit. Preterea ex alio apparet q̄ nō tenuit talis donatio non apparet q̄ dicta minor adiuerit talem hereditatem: seu se immiscuerit tali hereditati q̄ sic ostendo aut dicimus per illum actum donādi fuisse aditam hereditatem per ipsam mulierem aut anam.ꝛ clarum est q̄ nec anā nec per illum actum videtur se īmiscuisse illi hereditati. Quod sic ostendo sta tuto foxliuij cauetur q̄ non possit obligari qualitercunq̄ minor aut pupillus sine certa solennitate.ergo sequitur q̄ sine illā solē nitate non poterit adire quia adeundo se obligat. Et pondero illa verba ita pregnantia qualitercūq̄. Et si opponatur de glo. in.l.ij.ff.de accepti.que dicit q̄ pupillus potest obligari sine au ctoritate tutoris si illa obligatio tendit ad fauorem ꝛ liberationē ipsius pupilli.ꝛ ibi angelus voluit.statuto cauetur q̄ minor non possit obligari sine consensu propinquorum: ꝛ minor faciat con tractum sibi vtilem sine consensu minoris quod valet talis con tractus. Ita erit dicendum in proposito q̄ valet talis cōtractus quasi additionis sine solēnitate statuti.argumento.l.non eo mi nus.C.de procura.cum similibus.quia ad hoc respondeo si in dicto statuto foxliuij sunt verba ita pregnantia q̄ qualitercunq̄ obligetur non possit sine illa solennitate contrahere tūc nō ob stat glosa illa: quia standum est dispositioni ipsius statuti: ꝛ ita superioribus diebus vidi ꝛ consului in quodam statuto foxliuij. Sed in statuto mihi transmisso non sunt apposita dicta verba. ideo aliter respondeo q̄ ista additio per actum huius donatio nis ꝛ cessionis facte per ipsam minorem non tendit ad vtilitatē ipsius minoris.quinimo est ad damnum ꝛ preiudiciū ipsius mi noris: ideo non presumitur facta additio nec potuit fieri stante prefato statuto.non enim tendit ad cōmodum sed ad damnum ꝛ ideo consuluit ange.in ciuitate anchone vbi erat statutum q̄ mulier non possit obligari sine consensu propinquorū quod po tuit adire hereditatem opulentam: ex qua non consequebatur damnum sed cōmodum dumtaxat: vt plene allegat angelus ī cō silio. Sed in casu nostro tendit ad ruinam ꝛ graue preiudicium ipsius.ergo sequitur q̄ nō potuit induci additio hereditatis nō addite per ipsum actum cessionis ꝛ donationis cum nō interue nerit solēnitas integra requisita ab ipso statuto. Et si dicatur q̄ pater presumitur nomine filie adijsse hereditatem: quia retinen do illam dotem maternaz videtur tacite adijsse: quia sicut ex nō facto presumitur ꝛ inducitur repudiatio: vt in.l.recusari.ꝑm in tellectum Jaco.de are.ff.de acquiren.hereditate. ita inducitur additio ex non facto cum paribus incedant gradibus additio ꝛ recusatio: vt no.in rubrica.ff.de aquirē.hereditā.ꝛ ita conclu dit bar.in sua.q.incipiēte debitor in diem.adeo q̄ mortuis filijs non tenetur pater restituere hereditatē ꝓsanguineis vxoris ꝛ idē voluit idem bar.in.l.gerit.ff.de acquiren.hereditate. Quia ad hoc respondeo.primo baldus aperto ore ꝛ viuis rationibus te nuit cōtra bartolum in.l.si certis annis.C. de pactis.ꝛ in.l.dos

a patre. C. solu. matrimo. ꝛ in. l. cuꝫ antiquioribus. C. de iure deliberan. ꝛ in. l. i. in penultia charta. C. qui admit. ꝛ in. l. non ob. hoc C. vnde cogna. ꝛ in. l. in his. ff. seruo. ff. soluto matrimo. ꝛ respõdet motiuus bar. ꝛ fuit qõ de facto papie: ꝛ vidi consultum contra bar. per excelsos iure viros: ꝛ ego eos sequutus fui ꝓsulendo ꝛ etiam in casu nostro non militat doctrina bar. in. d. dispositione. ꝛ in dicta. l. gerit. quia est in damnum ꝛ preiudicium ipsius filie ꝙ non fuit de mente bar. ibi nec est verum fundamentũ bar. quia repudiatio ꝛ additio paribus gradibus incedãt. nam repudiatio fit nudo animo: vt insti. de here. quali. ꝛ differen. ff. si. nõ autem ẽ sic in additiõe: Ita formaliter dicit bar in. d. l. gerit. vnde non est mirandũ si per nõ factum inducitur repudiatio ꝛ nõ additio. nã additio ẽ facti: vt dixit glo. in. l. mutꝰ. ff. ꝺ acq. here. ꝛ instit. de here. quali. ꝛ diffe. ff. si. ꝛ in. d. l. recusari. ꝛ ideo dixit glo. in. d. l. gerit. ꝙ animus sufficit sine alio facto extrinseco: dũmodo declaretur saltem verbis. ꝛ ita glo. in. d. l. pro herede. ff. de aquiren. heredi. ꝛ in. l. potuit. C. de iure deliberandi. dum dicunt ꝙ sufficit solus animus intelligitur. i. sine alio facto extrinseco. ꝛ ideo alie glo. que dicunt ꝙ requiritur animus ꝛ factum intelligunt de facto declarante animum. ꝛ ita tenet bar. in. d. l. gerit. ꝛ in. d. l. pro herede. ꝛ sic requiritur declaratio animi. Faciat ꝙ voluit idem bar. in. l. si auia. C. de iure deliberãdi. vbi dicit se milies fecisse tempore mortalitatis declarari animũ ꝛ voluit bal. ꝛ saly. in. l. potuit. C. de iure deliberãdi. Modo apparet quod per ipsam filiam nõ fuit addita hereditas: vt est superius ostensum. eodem modo dico ꝙ nõ est addita per ipsum patrẽ. Modo additio requirit animuꝫ declaratuꝫ verbo vel facto vt dictuꝫ est in casu nostro. Nulla declaratio animo iteruenit ex parte ipsius patris ꝙ ipse adiuerit ꝓ filia. ergo sequitur ꝙ nulla additio facta extitit. nam per illam donationem ꝛ cessionem quam pater procurauit sibi fieri a filia non inducit additio: qa tũc temporis illa mulier erat annoꝝ xxiij. ꝛ sic dicta doctrina bar. nõ militat in casu nostro nec loquitur in casu nostro. ꝛ etiam quia bar. loquit quando pater tenuit dotem maternã delatam filijs: ꝛ filij postea mortui sunt decidit ꝙ pater retinebit sibi dotem ꝛ heres patris retinebit sibi dotem nec illam restituet consanguineis vxoris iaꝫ defuncte. Modo istud est longe alienum a casu nostro ex eo qꝛ ista filia viuit ꝛ pater nullum actum additiõis verbo: aut facto fecit pro filia: ꝛ illa donatio facta patri de dicta hereditate. arguit filiam adijsse tunc temporis hereditatẽ quo casu non potuit nõ interueniẽte solẽnitate statuti. ꝛ etiam quia si additio facta fuisset tunc clarum est ꝙ redundabat in graue damnum ꝛ preiudiciuꝫ ipsius filie. Et perconsequens nõ est inducta additio ꝛ sic multipharie apparet de iure ipsius dñe ꝙ talis aditio facta non fuit nec potuit fieri stante dicto statuto: nec etiam valuit dicta donatio nec dicta cessio. ꝛ ita cõcludo in fauorem huius dñe. ꝛ sic partes domini iudi. erunt in declarando illam cessionem ꝛ donationem nullam esse nec factam fuisse additionem per illũ patrẽ nomine sue filie nec tempore illius cessionis potuisse dictam dñam adire hereditatẽ maternã nõ seruata forma ꝛ dispositione statuti. ꝛ ita concludo. Laus deo. dñs Andreas barbacia.

Casus consilij. xlij.

Utrum ꝛ quando ꝛ per quot testes possit reuocari primũ testamentum. Et an testamentuꝫ nõ lectum valeat ad pias causas ꝛ inter liberos. Et an in eo requiratur rogans. Et quando notarius computetur in numero testiuꝫ. Et an in codicillis testes debeant etiam rogari. Et ad quem iudicem spectet executio legatorum ad pias causas factoꝝ.

Clementissimum deũ ꝛ pissimum saluatorem nostrum iesum christum ex corde et animo huic consultationi inuoco vt veritateꝫ ponat in ore meo. ipse enim ad moysem dixit ero semper in ore tuo ꝛ docebo te quid loquaris. Quare eius benignitate confisus spero vi

res ingenij augeri in melius. Ideo visis consilijs elegantissimis redditis per hos clarissimos iuris interpretes paduas mihi patres sũmo honore obseruandos ꝛ mature pensatis super facto mihi proposito videtur esse dubitatio nõ mediocris: an ecclesia sancti bartholomei possit petere ꝛ obtinere legatum dicte possessionis: ꝛ videtur ꝙ nõ. ꝛ hoc decidit in indiuiduo. petrus de anchara. in. c. cum esses. de testa. vbi querit aliquis fecit testamentuꝫ in quo instituit ecclesiaꝫ sancte marie deinde tractu temporis cũ esset infirmus vocauit duos testes ꝛ fecit scribi per quẽdam clericum quedam legata ꝛ in alijs suis bonis instituit pauperes xpi ꝛ in presentia dictoꝝ testium manifestauit predicta ꝙ volebat ꝙ omnia predicta per vnum notarium in publicam formam redigerent. ꝛ sic hoc facto postea anteꝙ haberetur notarius: ꝛ alij testes mortuus est reuocatuꝫ fuit in dubium. vtrum primũ testamẽtum sit sublatũ: ꝛ videtur ꝙ sic: ex quo ista volũtas fuit ĩ scriptis redapta coram predictis duobus testibus. per tex. d. c. relatum. el. i. de testa. ꝛ per. ff. disponat. in auc. de nup. ꝛ. l. diuus. ff. de testa. mili. Contrarium decidit dñs petrus. in. d. c. cum esses. ex eo: qꝛ non potest dici qõ per predictos testes possit probari testamentum: sed quedam nuda verborum nunciatio redigenda postea in testamento. Sicut in simili videmus ꝙ scriptura quam iudex habet ante formare. ꝛ demum recitare non est sententia. sꝫ est quedam preparatio ad sententiam. l. ij. C. de sen. experi. reci. Ita nec hoc casu videtur fuisse testamentum. sed quedam ordinatio priuata redigenda postea in testamentuꝫ: ꝛ videtur posse argui de sententia ad testamentũ cum testamentum dicatur sententia. l. i. ff. de testamẽ. ꝛ in versi. sententia. facit. l. fi. C. de rebus alie. non alie. ꝛ in. l. seruus. ff. de manu. Et sic videtur se potius preparasse ad faciendum testamentum ꝙ fecisse. l. si is qui. ff. de testa. Nec obstat dictum. c. relatum. ꝛ. d. c. cum esses. quia ibi cõstabat saltem per duos testes factum esse testamentum. secus in questione predicta. ꝛ refert ita in accidẽtia facti cõsuluisse oldra. lodensez. ꝛ hoc etiam tenuit Joan. and. in addi. spec. in titulo ꝺ instru. edi. ff. compendiose. super versi. ꝛ quid sepius. Et faciat ꝙ consuluit dominus paulus de castro consilio. cccxx. vbi cõsuluit quidam multis annis condiderat testamentum ꝛ fecerat legata pia: postea in articulo mortis interrogatus ab aliquibus ꝓpinquis si volebat instituere nepotes qui respondit ꝙ volebat instituere ꝛ instituebat nepotes suos. Postea accersito tabellione nunꝙ voluit respondere ꝛ mortuus fuit: an per talia verba fuerit reuocatum primum testamentum ꝛ consuluit ꝙ non. Ita dicamus in casu nostro ꝙ istud secundum testamentum sit nullus ꝛ perconsequens non videat deberi legatum ecclesie sancti bartholomei. Facit etiam ꝙ voluit idem dominus paulus in consilio incipiente dubium facit in suprascripto puncto: ꝛ in ordine cccxij. vbi quidam fecerat testamẽtuꝫ ad pias causas coraꝫ septẽ testibus. postea fecit secunduꝫ testamentũ etiam ad pias causas cum duobus testibus dumtaxat an secundum testamentuꝫ prefertur primo. ꝛ finaliter concludit in illo consilio ꝙ testamentum primum sit sublatum per secundum ꝛ mouetur ex eo: quia eadẽ ꝛ tantam vim habet testamentuꝫ validuꝫ de iure speciali ad tollendum primum ꝙtam validum de iure cõmuni: ne alias priuilegium testandi sine solẽnitate in certis casibus concessum sit in utile probatur in. l. ij. ff. de iniusto testa. Ita dicamus in casu nostro ex eo: quia ibi dicit dominus paulus ꝙ si in primo testamento interfuerunt duo qui sunt maioris potentie ꝙ illi septem ꝛc. ꝛ sic firmat dominus paulus ꝙ duo testes oportet ꝙ iterueniãt ad tollendum primum testamentum validum ad pias causas. Sed in casu nostro non interuenerunt duo testes. ergo sequitur ꝙ non est sublatum primum ꝛ perconsequens nec valuit ista ademptio huius legati quod testator legauerat suo fratri: nec etiam valuit istud legatum factum ecclesie sancti bartholomei. Et si dicatur ꝙ in isto testamento interuenerunt duo testes ex eo quia interuenit vnus testis ꝛ notarius qui habetur loco testis. scriptor enim testamenti non prohibetur esse testis in ipso testamento: vt est tex. in. l. domitius. ff. de testa. ꝛ sic probauit ibi ꝙ tabellio qui scripsit testamentum potest computari ꝛ computaꝛ in numero testiũ: quia ibi erat scriptura priuata. Sed in casu nostro scriptura erat publica: qꝛ tũc tabellio nõ debet computari in

numero testium. nam requiritur q tabellio apponat duos testes in scriptura diuersos ab ipso tabellione alʒ scriptura non probare posset. posset tamen probatio fieri per testes inter quos etiaz ipse tabellio posset testificari hec in effectu fuit sentētia glo. in. l. hac consultissima. C. qui testa. face. pos. Ita etiam tenent scribētes in. d. l. domitius. ergo nō interfuerūt duo testes in hoc actu testamenti. Preterea in testamento requiritur rogitus testium: vt. l. heredes palam. §. pe. ff. de testa. cum si. sed hic non interuenit rogitus testium. ergo sequitur q non valuit testamentum. Et si dicatur q ad pias causas non requiritur rogitus testiuz: vt probatur in. d. c. relatuz. de testamē. z firmat bar. in. l. i. C. de sacrosan. eccle. ad hoc respondeo negando assumptum q imo requiritur rogitus testium in relictis ad pias causas hoc voluit frā ciscus de albergotis vt refert. d. anto. in. d. c. relatum. qui in accidentia facti ita consuluit q non valeat testamentū ad pias causas si non interueniat rogitus testium: quia a iure ciuili non debet recedi nisi quatenus est expressuz a iure canonico sed per ius canonicū non est recessum nisi in numero testium: ergo remanet aliud q debent rogari testes. z idem voluit lapus in suis allegationibus allegatione. xxx. referens in facto ita cōsuluisse bal. Et dñs anto. in. d. c. relatū. dicit q ista pars seruaretur in practica. z ad hoc allego tex. d. c. relatum. vbi requiritur q testes sint legitimi. i. ꝺm. ll. Cum ergo requirant testes rogatos: ergo requiritur q duos testes requisiti in testamento ad pias causas debēt rogari. z allego tex. in. d. c. relatum. aliter inducendo q̄ inducatur per doctores vz in ꝺsi. testibus requisitis. nam ille ablatiuus absolute ponitur exponitur conditionaliter vz si testes legitimi requirantur: vt. l. a testatore. ff. de condi. z demō. si ergo debēt requiri vt tex. requirit requisitionem. sequitur q debent rogari. Faciat etiam quare est q testes debent rogari in testamento est quia fides eorum est maior quando ē approbata a testatore. Ita dixit bal. in. l. fi. §. in omni. C. de codicillis. sed hoc vēdicat sibi locum de iure canonico z multofortius ex quo ius canonicū confidit de duobus testibus. ideo multofortius debent rogari duo testes quia multofortius debet approbari fides duorū. Faciat etiam ad hoc quia vbicunq requiritur certus numerus testium in aliquo actu semper requiritur testes esse rogatos. Ista est glo. singularis in. l. nullum. ff. de repud. sed in testaméto ad pias causas requirit numerus duorū testiū. ergo sequit q reqrit rogitus. cuz ergo in casu nostro non fuerint rogati isti testes. ergo sequitur q nō valuit tale legatum. Preterea facit qz istud testametum nō fuit lectum nec publicatum coram testatore z testibus quo casu non valet tale testamentū: vt est casus solēnis in. l. fidei cōmissa. §. i. de le. iij. z lz bar. ibi dicat q lz tale testm̄ nō valeat: tamen probat voluntatē defuncti: z dicit forte sufficeret inter liberos: lz glo. teneat contrarium in. l. is qui. ff. de testa. z sic bar. ibi de pia causa nullam facit mentionem. z etiam de testamē to facto inter liberos non lecto etiam dubitat. loquitur enim per verbum forte. z lz idem bar. in. d. l. i. j. qui loquaf assertiue q valeat testamentum inter liberos lz non fuerit lectum z publicatuz coram testatore z testibus tamen de pia causa nihil dixit. Et si dicatur q testamentū factum inter liberos. z ad pias causas. procedit paribus gradibus. rñdeo hoc nō esse verum: qz fauorabilior est causa filiorum q̄ sit causa pia: vt in. c. quicūqz. xvij. q. iij. z glo. in. l. si quis ad declinandam. C. de epis. z cleri. z in. l. papi. §. papi. ff. de inoffi. testa. z ideo pulchre dixit saly. in. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. ō testa. q si testator manu sua scripsit testamentū suum in quo filios instituit heredes z reposuit illud testamentū in capsa z non fecit illud legi p tabellionem coraī se z testibus q tale testm̄ non tenet. Ergo multo fortius in casu nostro non tenebit in pia causa. Et facit q voluit bal. in auc. q fine. C. de testa. vbi dixit q si reperit cedula scripta manu notarij vel manu terij: z in dicta cedula sint scripta nomina testiuz z tamen notarius non attestatur in illa cedula qō fuit lectum coram testatore z testibus q non apparet q tale testamentū sit pfectuz. allegat no. in. l. fi. C. fami. hercis. quicqd dicat bar. in. d. l. fideicōmissa. §. i. de. le. iij. Et percōsequens videtur q tale testamentum non valuerit z nec legatum factum ecclesie sancti bartholomei. Preterea facit si volumus asserere q huiusmodi relictuz valuerit oporteret p̄supponere q tale testamētū valuerit. Modo do nescio videre quomodo possint circa eundem actum cōcurre inter specialia. Primo concurreret q testamentum nō lectum non publicatū valeret. Scōo concurreret q testamentuz in quo testes non sunt rogati valeret. Tertio concurret q testamentuz in quo concurreret vnus testis z notarius qui nō fuit adhibitus ad testificandum. z vt esset testis videref adhibitus vt sit testis concurreret etiā q testamentū solēne vocaretur per testamentū minus solenne. Ideo ego nescio videre quomodo tot specialia possint aduincem concurrere circa vnum z idem indiuiduum q iura omnia prohibent: ut in. l. i. C. de dot. promis. cum si. z maxime concurrentibus auctoritatibus tot illustrissimorum doctorum z in accidentia facti ita consulentium. Et ista erant que iudicio meo faciebant presentem consultationē valde dubiaz. ideo ipsis bene examinatis apparebit indubitata veritas huiꝰ hesitatiōis. ¶ Et licet ista sint colorata z apparentia satis: tamen casum nostrum non attingunt: ideo illis non obstantibus contrariū puto esse verius de iure vz q testamentum valuit: z perconsequens legatum. Et ante omnia est considerandum in ista facti contingētia q iam ille frater cui fuerat relicta dicta possessio decesserat eo tempore quo testator legauit possessionem ecclesie sancti bartholomei: z sic cessabit fauor fratris contra ipsam ecclesiaz: quo casu mihi vt detur ista questio decisa in indiuiduo. per bar. in. l. testamento. ff. de fideicō. liber. vbi refert q in marchia quidā homo diues incepit facere testamentū z iam erat scriptum in testamento in quo loco deberet fieri ecclesia z legauit pro ea certam pecuniam: z mortuus est ante perfectum testamentū tutores filij volunt facere illam ecclesiam: an possint? videtur q sic per illam. l. quia testamentū imperfectuz probat voluntatē defuncti. l. fi. ff. de reb⁹ eo. multofortius valebit testamentū ad pias causas si est perfectum testamentū sed non lectuz coram testatore z testibus z sic: lz bar. in. d. l. fideicōmissa. §. i. z ī. d. l. si is qui nō fecerit mētionem specificam de testamento ad pias causas. tamen in. d. l. in testamento in specie hoc decidit: z in accidentia facti: z sic maturius z maiori deliberatione habita hoc dixit. argum̄. l. diui fratres. ff. de iurepatro. quo casu validum fuit tale relictum factmu ecclesie sancti bartholomei posito q non fuerit lectuz coraī testatore z testibus. si ergo testamentū imperfectum ratione voluntatis valet ad pias causas. ergo multofortius quādo est iperfectū ex eo: quia non fuit publicatuz coram testatore z testibus: z istud sufficit ad decisionem huius dubitationis. Faciat etiaz q voluit ludo. ro. in cōmento auc. simile. C. ad. l. falci. vbi dicit testamentum factum ad pias causas non lectum nec publicatū per tabellionem coraz testibus z testatore valere z tenere. z dicit esse casuz singu. in. l. lutius. ff. de testa. mili. in milite. vbi vz testamentū factum a milite lz non lectum nec publicatum. ergo eodem modo in pia causa: z sic equiparat causam piam z testamentum militis nec curo intrare illam materiam: an testamentuz ad pias causas imperfectum ratione voluntatis valeat an ne. qz ad hoc allego etiam elegantem distinctionē datam per Joan. de imol. in. c. j. de testa. vbi tetigit hunc passum vbi dixit q quotiens testamentum est imperfectum ratione voluntatis z contingit q ex illa voluntate non oritur scandalum. z ponit exemplum: testator mandauit fieri capellam in aliquo loco z expendi ducenta dicit q talis dispositio valet z tenet quia illa volūtas ē de se perfecta quo ad illum actum posito q vlterius nō processisset in testamento z disponendo z mortuus fuisset: quia nō debet viciari ex alio actu omisso separato. argumen. c. vtile de regu. iur. lib. vi. Et si dicatur q testamentuz debet esse indiuiduum: vt. l. furiosum. C. qui testa. facere pos. respondet illud esse verum ex dispositione iuris ciuilis. sz contrarium videtur ex equitate ratione iurisgentium. z etiaz alle. ex mente iuris ciuilis in alijs actibus ex quo dispositio fit super pluribus rebus separatis videtur q tot censeantur esse dispositiōes quot sunt ipse res. arg. l. scire debemus. ff. ō verbo. obliga. Et sic equitas indubitanter suadet talem voluntatez debere seruari ex quo de illa constat que satis ex se est perfecta. z ita dicit esse intelligendum q voluit bar. in. d. l. testamento. z idem voluit. idem Jo. de imo. in. d. l. si is qui. Modo ista apponūt gladiū ad hanc dubitationem: qz cū huiusmodi voluntas fuerit pfecta z ascripserit testator legatū dicte ecclesie sci bartholomei seq̄t q tale legatuz valuit z tenuit. Faciat ēt q voluit. d. paulus

de castro consilio. cccl x. vbi consuluit testato: cum quattuo: testi bus instituit ecclesiam: nec rogauit testes nec testm̃ fuit lectū co/ ram testatore cōsuluit testm̃ valere per no. in. d. auc. q̄ sine. ꝛ ar/ guit ibi de testō facto inter liberos ad cām piam: vbi etiam dicit sufficere si testm̃ fuit nuncupatuz coram testibus. nam adhuc re/ quirebatur q̄ esset lectum ꝛ recitatuz: sed ad piam causam dicit sufficere q̄ p testes ꝓbet. Et subdit q̄ ēt si nūq̄ fuisz nūcupatū adhuc illa sola scriptura ꝓbaret ī pia cā sicut ꝓbaret iter liberos: vt in. d. auc̄. q̄ sine. alleg. no. in simili in. l. domitius. ff. ō testa. ꝛ in. d. l. hac consultissima. circa finem in glo. C. qui test. face. pos. Preterea dicit si scriptura est manu testatoris ꝛ ꝙstat videt suffi/ cere ad piam cām sicut inter liberos: vt. d. auc̄. q̄ sine. sed si est manu notarij si qdem vult ꝛ asserit se rogatū fuisse debeat exten/ dere cū debitis solēnitatibus. Si ꝙo est mortuus ꝛ reperit inter suas scripturas debet extendi cū iudicis auctoritate: vt no. in. c. cū. p. de fide instru. q: continet perfectā voluntatē postq̄ reperi/ tur scripta manu eius qui fuit rogatus per ea que no. in. d. auc̄. q̄ sine. sicut si facta eēt inter liberos. allegat bar. in. d. l. fideicō. §. i. de le. iij. Et sic in terminis. d. pauli tenuit q̄ lz nō fuerit lectū ꝛ publicatū coram testatore ꝛ testibus tū valuit testm̃. Et reuera ꝓbat in. d. l. Iutius. arguendo de testō militis ad pias causas q̄ argumētū ēt fecit bar. in. l. i. C. de sacrosa. ecc. in rūsione. ꝛ ideo bal. in. l. fi. C. de pac. dicit pactū de futura successiōe affirmatiuū tenet iter milites. an eodē modo valebit ad pias causas. bal. ibi decidit q̄ sic. ꝛ allegat ad hoc. l. licet. C. ō pac. l. i. C. de sacrosan. eccle. Faciat ēt q̄ voluit. d. Jo. de imo. in. d. l. si is q. ꝛ in. d. c. ij. q̄ interdū volūtas testatoris est impfecta: q: nō ē publicata coꝝ testibus: vt testato: volebat facere: ꝛ tūc dicit valere talem volū/ tatem inter liberos ꝛ etiam ad pias causas. allegat in argu. c. cū esses. ꝛ. c. relatum. de testa. Et idem ēt voluit in. d. c. ij. ꝛ ibi alle gat no. in. c. cū tibi. ō testa. ꝛ sic aperto ore ꝙcludit q̄ siue sit im/ perfectuz testm̃ rōne volūtatis siue rōne publicationis tale testm̃ ad pias cās valet ꝛ tz ergo ꝛc̄. Faciat ēt ad hoc q̄ voluit. d. pe. de ancha. in suo cōsilio incipiēte de efficatia siue validitate testi: ꝛ in ordine est. cccxvij. vbi consuluit pater instituit filiuz: postea voluit mutare testm̃ ꝛ fecit vocari notarium ꝛ instituit hospitale ꝙstruēdū. ꝛ dū notarius coꝝ testatore ꝛ testib⁹ velet legere ꝛ reci tare testm̃ filius dedit opam q̄ testes recederent de pūtia testa/ toris: ꝛ sic notarius nō potuit publicare: ꝛ iteriz testato: mortu⁹ est nō lecto testō consuluit primū testamentū fuisse reuocatū per scōm: lz nō lectū nec publicatum. Et subdit ibi. d. petrus q̄ nō ē inuestigāda subtilis rimatio an ille filius ipediuerit notariū pu/ blicare tale testm̃ ex eo: q: relicta ad pias cās regulant iure nāli ꝛ diuino quo iure ī ore duoꝝ vel triū stat oē verbū. valde eni sūt fauorabilia relicta ecclīs ꝛ pijs locis: q: in eis sufficiūt duo testes sicut inter liberos: vt in. d. c. cuz esses. ꝛ in. d. c. relatum. ꝛ alleg. plene dicta per bar. in rūsione. d. l. i. C. ō sacrosan. eccle. ꝛ sic. d. petrus expresse in illo consilio dixit q̄ in pijs relictis vz testamen tum cū duobus testib⁹ nō publicatū. Facit etiā q̄ voluit. d. pau/ lus de castro consilio. clxij. incipit dubiū facit in suprascripto pū/ cto vbi consuluit in testamento ad pias causas sufficere duos te stes ꝛ mouetur ex eo quod relinquit dispositioni iurisgentium. ꝛ allegat bar. in. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. dicentē q̄ non requritur q̄ testes sint rogati in testamento ad pias causas: q: ē solēnitas iuris ciuilis q̄ cessat in tali testamento. Facit etiam q̄ voluit Jo. de imol. in. d. c. cum esses. vbi tenet q̄ valet testamentū non pu/ blicatum ꝛ remittit ad dicta per se in. d. c. ij. de testa. Faciat etiā q̄ voluit ludo. ro. in rūsione auc̄. similiter dicit omnes doctores cōmuniter cōcludere in. l. i. C. de sacrosan. eccle. ꝛ dicit idez velle Joā. an. in addi. spec. in titu. de instru. edi. §. nunc ꝙo aliqua. ꝛ allegat pro hoc quia videmus in simili testamento in quo pater testatur inter filios non exigit rogitum testiū: vt no. glo. ordi. in l. fi. §. in omni. C. de codicil. arg. l. hac cōsultissima. §. iperfecto. C. de testa. ꝛ. l. fi. C. famil. hercis. ergo idem est dicendū ī relictis ad pias causas. dicit tamē q̄ ista opi. videt esse ꝙtra casum. d. c. relatum. in ꝙsi. requisitis. qui ter. loquitur in relictis factis eccle/ sie: ꝛ tamen requirit testes vocatos ꝛ requisitos: ꝛ sic non sufficit q̄ veniant fortuito. allegat simile de testamento militis. vbi req/ ritur rogitus testiū: vt. l. diuus. ff. ō testa. Postea refert quosdā dicere cōmunem opi. veram saltem in testamēto nūcupatiuo in quo generaliter loquendo dicunt non esse necesse rogare testes allegant glo. simile. in. c. testes. iii. qōne. ix. ꝛ eos reprehendit. ꝛ sic ludo. ro. dicit cōmunē opi. esse vt in testamēto ad pias causas non requiratur rogitus testium: lz ipse teneat contrarium. Suffi cit mihi q̄ cōmunis opi. ita se habeat. ꝛ nō requiraī rogitus te/ stium. Faciat q̄ voluit bal. in rūsione. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. ad fi. in ꝙsi. super quarto pūcto. vbi dicit q̄ de iure canonico nō est necesse testes esse rogatos in relictis ad pias causas ꝛ dicit eē casum. de hoc in. d. c. relatum. in ꝙsi. non ꝑm leges. ꝛ etiam idez voluit in lectura illius. l. i. C. de sacrosan. eccle. ꝛ idem voluit. d. anto. in. d. c. relatum. dicens de iure esse veram opi. q̄ nō requi/ ritur rogitus in relictis pijs. ꝛ Jo de imol. in. d. c. relatum. dicit dictum dñi anto. esse verum de iure q̄ non requiritur rogitus te/ stium. ꝛ ita dicit q̄ seruaretur in practica per rōnem dci. c. ex im/ perfecto. ꝛ hoc voluit bar. in. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. Faciat etiam q̄ voluit bal. in auc̄. q̄ sine. C. de testa. vbi dixit q̄ ipsa ro/ gatio testium in testamento ē introducta per subtilitatē iuris ci/ uilis que subtilitas remissa est inter liberos ꝑm eum. Et ideo dic̄ q̄ in corpore vnde sumitur illa auc̄. mentio nulla fit de rogitu. ꝛ postea ibi bal. arguit in ꝓrium de dicta. l. diuus. ff. de testa. mili. ī ꝙsi. ꝙuocatis. nam rogitus requiritur ad hoc vt vera iudicia nō subuertātur. Et inducit ad idem auc̄. rogati. C. de testi. ibi. vt in testamentis. nam ibi non distinguit inter liberos aut inter extra/ neos: ergo nec nos distinguere debem⁹. l. de precio. ff. de publi. cum si. Postea decidit ꝓrium ꝛ dicit q̄ prima pars est verior ꝛ mouet hac rōne: quia iter liberos presumit deliberatio patris. ar gu. l. nec in ea. ff. de adulte. naturalis enim stimulus patrez hor/ tatur ꝛ vrget ad cogitandum pro liberis. l. amicissimos. §. fi. ff. ō excu. tuto. Modo ista decidunt ex toto istum passum: quia cuz bal. dicat q̄ rogitus testium est de subtilitate iuris ciuilis ꝛ subti litas iuris ciuilis in relictis ad pias cās non hz locū vt sunt iura expressa in. d. c. cū esses. ꝛ ī. d. c. relatū. ꝛ oēs in vtraq̄ cēsura pō tificia ꝛ ciuili ita tenent. sequitur q̄ nō requirit rogitus in relictis ad pias causas. ꝛ etiā quia bal. dicit q̄ presumitur deliberatio in patre respcū filij nec est necessaria rogatio testium: q: non potest esse falsum iudicium: quia cum rogitus sit ītroductus vt magis sit approbata fides testiū vt est dictum. non pōt verisimiliter ca/ dere falsitas testiuz in relictis ad pias causas q̄ autem presumit deliberatio apparet ex eo q: vt scripsit Job vir patientissimus in principio. pellem pro pelle ꝛ omnia que habet donat homo pro anima sua. ꝛ etiā cōmuniter doctores equiparant liberos ꝛ aiaz ipsius testatoris. ꝛ multofortius testato: ꝓsumitur diligere aiam suam q̄ filios suos. argu. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. c. cuz infirmitas. de pen̄i. ꝛ remissio. prima eni charitas incipit a seipso l. si preses. C. de seruitu. cum fi. Ideo ex verisimo iudicio presu/ mitur q̄ iste testato: legauerit ad pias causas ꝛ sic ascripserit istō legatuum ecclesie sancti bartholomei. Et perconsequens sequi/ tur q̄ non obstāte rogitu testiū valuit tale relictum. Utrum ante testm̃ valuerit quo ad institutionē ꝛ substōnez factas in hoc scōo testō adeo q̄ primū testamentū sit reuocatū quo ad ecclesiaz in/ stitutam in primo testamento ꝛ sic. vtrum primū testamentuz so/ lēne sit reuocatū per istud scōm quo ad instōnez ꝛ substōnē hoc nō decido nec consulo nec sum sup hoc cōsultus. ideo tacitus ꝛ elinguis super hoc pertranseo. Solum aūt pro nunc dico q̄ le/ gatum factum huic ecclesie sancti bartholamei in hoc testō va/ luit ꝛ tenuit. Et perconsequens competit dicte ecclesie ius pe/ tendi. ꝛ ex hac doctrina bal. apparet responsio congrua ꝛ suffi/ciens ad multa argumēta deducta superius pro parte cōtraria. Faciat etiā q: licet in. d. c. cū esses. ꝛ ī. d. c. relatū. dicatur spāliter de numero testiū. tamen generaliter dicūt q̄ talia relicta nō de/ bent valere ꝛ iudicari ꝑm. l. humanas sed ꝑm sacros canones ꝛ iura diuina. ꝑm que cessant omnes solēnitates iuris ciuilis: preua lent enim dicta apostoli ciuilibus ꝛ imperialibus. l. i. C. de secū. nup. Unde dixit glorioſus apostolus testamentum infirmatum nemo spreuit ꝛ exponitur testamentum confirmatur morte testa toris. ꝛ qnto ad galatas dixit qui spiritu dei ducitur non est sub lege. ꝛ octauo ad ebreos scripsit qui spiritu dei agūt filij dei sunt ꝛ ille qui relinquit ad pias causas dicitur spiritu dei duci. ergo se quit q̄ tale relictū nō ꝓiacet regīs iuris positiui. Facit ēt q̄ vo/ luit. d. rafael fulgo. in. l. i. C. de sac. san. ec. ꝛ ī. l. gñalis. eo. ti. vbi tz q̄ ī talib⁹ relictis nō seruat subtilitas iuris ciuilis sz egtas iuris canōici: ergo sole clari⁹ē q̄ tale relictū valuit ꝛ tenuit. Et si qspiā

dixerit amice duo testes nō interuenerūt in hoc testō vt supius oppōebaf. ad hoc rñdeo z i indiuiduo allego elegātē doctrinā d. bal. q decidit hanc dubitationē i. l. fi. C. de fideicō. in. v. col. in ꝟsi. quero. an tabellio cōputef in numero testiū. z refert spec. dicere q sit in titulo de instru. edi. §. cōpēdiose. ꝟ. in oppositione. Ipse ꝟo bal. ibi distinguit hoc mō. Aut pbatio fit p viuā vocez tm̄: aut p scripturā tm̄: si fiat p vocē tm̄: tūc notari⁹ computaf in numero testiū z nō habef loco duoꝝ testiū: sed loco vnius testis tm̄. Aut pbatio fit per scripturā dūtaxat. z tūc nullo mō cōputaf q: uō deponit in forma testis aut sit mixtiz p scripturā z viuā vocem z tūc cōputaf silr loco vni⁹ testis tm̄. Ita dicit debere itelligi q no. in auc. ō here. z fal. §. si ꝟo absunt. z in. l. hac ꝙsultissima. §. pe. C. qui testa. fa. pos. z in. l. domitius. ff. de testa. z in. l. si qs decurio. C. de fal. Ita formalr dicit bal. in. d. l. fi. Modo i casu nostro notari⁹ est viuus z testificabif de hac volūtate defuncti q̄ fuit vt eccīa sācti Bartholomei hfet legatū z eodē modo testificabif alius testis z ēt est scriptura ipsi⁹ testi in medio. Segtur q tale relictū valuit z tenuit z in eo interuenerūt duo testes. Et ex hoc reducif ad infima terre illud q supius opponebaf q nō interuenerit nisi vnus testis. z p ꝙs solutū est illud ꝟriuz p hāc doctrinā. d. bal. Et si qspiaz dixerit q nō potuit testō: cū duob⁹ testib⁹ adimere illud relictū q fecerat fratri vt iā opponif i redditis ꝙsilijs paduanis. Ad hoc ego rñdeo z allego elegantē doctrinam traditā in. d. c. relatū. vbi dixit. d. cardi. testato: fecit ad pias cās testm̄. deinde reuocat illud nō facto alio testō: an valebit talis adēptio coraz duob⁹ testib⁹ z decidit q sic. sicut ergo vz legatū ad pias cās cū duob⁹ testib⁹ ita ad illud tollendū sufficiūt duo testes: q: minor solēnitas ꝑm eū requirif in tollendo q̄ in faciendo. z ibi dicit Jo. de imo. q duo testes sufficiūt ad reuocanduz legitimū ad pias cās factū. Multofort⁹ in casu nr̄o valida fuit ista reuocatio legati z facta illi⁹ legati trāslatio in eccīa sācti bartholomei. maxime cū ille frater legatari⁹ decesserat āte illā reuocationē: z talis reuocatio fuit facta in testō valido vt ē superi⁹ ostensum. Et p ꝙs segtur ꝙclusio ꝟa q valuit testm̄ istud scōm quo ad hui⁹ legatū factū ecclesie sancti bartholomei. lz testm̄ nō fuerit publicatū coram testatore z testib⁹ z per ꝙsequēs cōpetit ius ecclesie sancti bartholomei ad huiusmodi legatū ꝙsequendum. Nec obstant allegata superi⁹ in ꝟriū. Primo cū allegaf dictū dñi petri in. d. c. cū esses. q: d. pe. segtur ꝙsiliuz oldra. z illud cō silium est in ordine. cix. incip̄. titius cō dicit testm̄ in quo quedaz legata fecit: q: re uera dictū dñi petri est intelligendū ꝑm ꝙsiliuz q allegat: vt dixit bar. in. l. nō solū. §. liberatiōis. ff. de libe. lega. sed illud consiliū oldra. nō facit ꝺ pūtem ꝙsultationem ex eo: q: oldra. potissimū qō ꝙsiderat in illo consilio est q: testato: īstituerat in primo testō solēni beatā virginē mariam. z in scōo testō instituerat pauperes xp̄i. Iste ē casus valde varius z diuersus a casu nostro ex eo: q: ℔ agif de validitate legati z sup hoc primū legatū non fuit factū ad pias cās: sed fuit factū frī ipsi⁹ testatoris z ex postfacto fuit effectū caducū: q: ille frater testatoris legatarius decessit ante ipm̄ testatorē: z tpe quo testato: fecit illud scōz testm̄ ille frater legatari⁹ iam decesserat. Ideo in casu oldra. agebatur de ꝓuando beatā virginē hr̄ditate relica a testatore. In casu nostro nō agif de p̄uādo aliquē dcō legato. Nec etiam agif de p̄uando piam cām tali relicto. Ideo nihil habet cōe casus oldra. in casu nostro. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. pos. l. papi. exuli. ff. de minoribus. cū si. Et subdit ibi oldra. formaliter q ex quo fuit instituta beata virgo. vt in auc̄. de eccle. titul. §. si quis aūt. ideo cessat omne p̄uilegiū q dicit posse debere p:odesse scōo testō per causam piam. z de hoc dicit esse casum in auc̄. de sanctiſ. epiſ. §. sed hec p̄senti. Et sic dñs oldra. se fundat sup hoc q p̄uilegiatus cōcurrens cū altero p̄uilegiato nō vtitur suo p̄uilegio. iuxta nota. in auc̄. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. z in. c. i p̄sentia. ō proba. z in. c. sup spoliatione. ō causa pos. z proprie. z in. l. iubemus. C. ad trebel. Et sic recte intellectus oldra. nō meruit allegari ꝓtra istam ꝙsultationem: imo accōmodate legtur p ista parte ex eo q: sentit aperto ore q si ñ fuisset instituta pia cā i testamēto ꝑmo. z in scōo testō fuisse īstituta pia causa. lz illud testm̄ scōm nō fuisset lectū nihilominus iudicaretur pro scōo testamēto ꝓpter ꝓuilegium cause pie institute. Et ita formaliter loqtur. d. pe. de ancha. loquif enī in ecclesia instituta in primo testamēto. Modo in casu nostro non versaf qō circa institutionē sed versatur questio circa legatū factum in scōo testō eccleſie sancti bartholomei q erat effectum caducū ꝓpter mortē fratris ipsius testatoris. z sic pia cā isto casu vtef suo p̄uilegio: z clarū est q relicta ad pias cās nō regulanf iure positōis: vt est dictū supius. Et per ꝙs dictum oldra. cōcludit in fauorem ecclesie sancti bartholamei. z ideo cū dicit oldra. in dicto cōsilio in finalib⁹ verbis q cessat p̄uilegiū ecclesie in scōo testamēto. instituto ꝓpter ecclesiam institutā. in primo sentit qō ecclesia est p̄uilegiata in hoc qō valeat testm̄ ad pias cās: lz non fuerit publicatuz coram testatore z testibus. Et facit ad hoc rō viua z inconuincibilis ex eo: q: rō quare oportet q publicef z relegatur testm̄ coram testatore z testibus est: vt clare appareat de deliberatione ipsius testatoris ne videaf deceptus circa ipsum testm̄ z vt appareat z constet manifeste illam fuisse mentem ipsius testatoris. Sed in pijs relictis ga tendunt ad liberationē anime: vt i. c. anime defunctoꝝ. xiij. q. ij. p:esumif de liberatione facta ex mēte ipsius testatoris: q: tale relictum pro aīa tendit ad liberationem anime ipsius testatoris. Ad quid ergo regritur q fiat electio z publicatio coram testatore z testibus. ideo sequif q in pijs relictis cessabit illa solēnitas publicationis coram testatore z testibus. z p consequēs apparet q consilium oldra. nō est ꝓtra istam cōsultationē. Quinimo sentit manifeste in fauorē ecclesie sancti bartholomei. z per ꝙsequens videf q oldra. Jo. an. z. d. pe. de ancha. fenserūt in fauorē huius ecclesie sancti bartholomei. Preterea oldra. in prin. illius cōsiliꝫ narrat hoc modo. vz fecit notari vnuz testem z alium testem z per quēdā clericum fecit scribi quedam legitiata: z q in alijs suis bōis istituebat paupes z rogauit ipos duos testes q facerent scribi per quēdam notariuz vt ea scripta publicarenf qui testes recesserunt z nihil aliud factuz fuit. Et sic apparet in casu oldra. q ille non fuit testatus. sed in casu nostro bene fuit testatus q: fecit oīa que requirebanf ad perfectionem testi. sed nō fecit illud publicari. Ideo in casu oldra. ille volebat testari sed nō fuit testatus. Sed in casu nostro fuit testatus. z ita formaliter in pricipio illius cōsiliꝫ oldra. loqtur z dicit ibi oldra. q ille talis fecit deinde se apportari ad locū alium z ibi decessit. z ideo dicit ibi oldra. q illa fuit quedā dispositio ad testandum z quedā nuda verboꝝ enunciatio postea in testamentū redigenda: z dicit q fuit quedaz ꝓma dispositio. Sed in casu nostro fuit quedam testatio: z ideo arguit ibi oldra. de snīa ad testamentuz z dicit q scriptura quam iudex ante facit nō est snīa z nos habemus omnē iuris p:udentiā tenentem q publicatio coram testatorem z testibus in pijs relictis z inter filios nō inducit formam substantialē in testamēto. z sic oldra. recte intellectus nō loqtur in cāu nostro. Et ideo oldra. ibi arguit. d. c. cū omnes. z de cō c. relatum. z rñdet q in illis iuribus cōstabat testamentū esse factum per duos testes. z sic loqtur oldra. quādo illud testamētuz erat in fieri sed nō erat in facto esse. z dicit enī ibi per hoc patere responsum ad. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. z ad. l. fi. C. fami. hercis. Et clarissimi iuris est q illa iura nō regrunt q relegatur z publicetur testamētū patris inter filios factū coram testatore z testibus vt ibi firmāt omnes. ergo sequitur q oldra. consuluit eo casu quo testamentū erat fiendum z nō erat factum. Et sic multipharie apparet q consilium oldra. Jo. an. pe. de ancha. nō est contra hanc consultationem. Nec obstat cū allegatur consiliū dñi pauli. cccl xij. quia formaliter decidit casuz istum in fauorē sancti bartholomei ex eo quia ibi precesserat testamentū solēne ad pias causas postea factum fuerat testamētuz ad pias causas cum duobus testibus consuluit primū fore reuocatum ex quo constabat q erat vltimuz z cum duobus testibus: sed istud testamentū constat esse factuz per duos testes ergo ꝛc̄. Et etiā aliter respondeo q: hic nō dubitatur de iuribus z validitate primi aut secūdi testamenti sed dubitatur de validitate legati facti in secundo testamento quo casu testato: nō reuocauit legatum factum ad pias causas sed dūtaxat reuocauit legatum qō reliquerat testato: fratri suo qui iam decesserat z sic de legato caduco p:ouiderat anime sue testato: predictus. Et sic non consulo nūc vtrum institutio z substitutio facta in secūdo preualeat institutioni facte in primo. sed dumtaxat quo legttimuz factū ecclesie sancti bartholomei q est validum. Nec obstat cum allegatur. l. domitius. z no. ibi per doc. quia apparet respōsio vera ex doctrina bal. in. d. l. fi. C. de fideicō. quam superius retuli. Nec

ob.cū dicit q; ī testō regrit rogitus q: rūdeo nō ꝓcedere ī testō ad pias causas seu ī relictis ad pias causas vt superi° fuit oīsuz. Nec obstat cū allegantur Franciscbus de albergotis z lap° z.d. Anto.q dicit q; istud seruaret ī pratica q: ad ista ex supioribus dictis apparet rūsio. Primo ꝓtrariū tenuit bar.ī.d.l.i.z idē vo luit ibi bal.in rūsione z in lectura.idē ꝙsuluit Pau.de ca.vt su perius est oīsum idē dixit Jo.de imo.ī locis superi° alle.q dixit q; ista opi.seruaret ī pratica. Idez sentit bal.in.d.auc̄.q; sine dū dixit q; rogitus testiū ē de subtilitate iuris ciuilis z ī casu nr̄o nō seruaret subtilitas iuris ciuil ī relictis pijs ergo zc̄. Jtē q: lu.ro. in.d.auc̄.similiter dixit q; ista erat opi.cōis. Jtē q: hoc ꝙincit rōe vt superi° demōstraui ergo zc̄. Nec ob.cū alle.tex.ī.d.c.relatū dū dicit legitimis q: illud verbū nō ī portat rogitum sz ī portat habilitatē z idoneitatē. Nec ob.cū ille.tex.dicit requisitis q: in telligitur testib° legitimis requisitis hoc ē requirit q; sint legiti mi.z iste est ꝓprius z verus intellectus illoz ꝟboz. Faciat q; ibi voluit.d.Jo.de imo. Et iō.d.Lardi.in.d.c.relatuz dixit q; oīs solēnitas iuris ciuilis cessat ī relictis ad pias causas nec ē necessa ri° rogitus.z alle.bar.z bal.in.d.l.i.C.de sa.san.eccle.z ita dicit se rūdisse ī facto z ita ēt dixit Raphael fulgo in.d.l.i.z ī.d.l.ge nerali vt superi° demōstraui ergo zc̄. Et sic cū ista sit cōis opi.z ē equior z iuuat rōe euidētiori z iure claro apto ergo. Facit.c.ne initaris prudētie tue de cōstitu. Nec ēt ob.cū dicit q; istud testm̄ nō fuit lectū z publicatū coram testatore z testib° q: ad hoc ap paret rūsio ex superi° deductis ꝑ ista ꝑte lz bal.z saly.illud tene ant ꝓmo q: cōiter oēs tenēt cōtrariū z legēdo z cōsulēdo vt fuit do. Pe.de ancha Jo.de imo. Pau.de ca. Bar.in.d.l.in testō Lu.ro.z pbat in.d.l.luti° de testa.mili.arguēdo de milite ad pias cāz vt arguit bar.in.d.l.i.z bal.ī.d.l.fi.C.de pact.vt superi° retuli. Jō dicebat.d.Lard.in.d.c.relatū q; cessat oīs solēnitas iuris ciuilis ī pijs relictis z idē voluerūt doctores quos superius retuli.z ēt q: iuuat rōe q: bn̄ p̄sumit liberatō ī testatore qui delin qt p aia sua sicut qui relinqt filijs suis vt superi° dixi ergo zc̄. Nec ob.cū dicit q; qui requirit certus numer° testiū regrit rogit° q: in cōtrariū ē casus in.l.fi.ff.fi.C.de codicillis.vbi ī codicilis requi runtur qnqz testes z tn̄ nō regritur rogit° ergo nec est ver q; in relictis ad pias causas requirant duo testes specifice nec est lex in mundo hoc ꝓbans.z iō dictū.c.cū esses z.d.c.relatū dn̄t q; in testō ad pias causas sufficiūt duo legitimi testes q: in ore duo rū vel triū stat oē ꝟbum z sic ꝓbant q; regulant iuregentiuz quo regrunt duo vel tres testes ergo zc̄. Nec ēt ob.cū dn̄ q; iteruenī unt multa spūalia circa idē in diuiduū q: istud nō est veruz q: vt relicta ad pias causas regulent ꝑm iusgentiū z nō debeat de ne cessitate interuenire subtilitas iuris ciuilis est ius cōe ipsoz pioz relictoz ergo non est ꝟm dicte q; multa spūalia cōcurrunt circa idē. Nec ob.cū dicit ō auctoritate vltra Jo.an.z dñi petri q: ipi nō loquunt in casu nostro q;mo loquunt in fauorē hui° cōsul tatōis vt supi° fuit oīsuz z ꝓconsequens quo ad istā ꝓmā visita tionē concludo in fauorem ecclesie sancti Bartholomei q; pos sit petere legatum. ¶ Capio nūc ꝑam dubitationem vz coram quo iudice z a quo debeat cōsequi istud legatum ecclesie sancti Bartholomei quo ad iudicē rūdeo q; est mixtim fori exequi re licta pia spectat eniz ad iudicem laycum z ad iudicem ecclesiasti cum hoc decidit tex.solē.in.l.bn̄itas.ff.i.ff.de peti.here.vbi reli ctum ad pias causas mādatur exequtioni nō solum per iudicez ecclesiasticum sed etiā ꝓ iudicem laycum z vterqz hz iurisditio nem temporalem in laycos quo ad talia relicta vbi est casus. Et iō dicebat.d.Abb.in.c.si heredes de testa.q; in relictis ad pias causas est dare forum mixtum vz laycalem z ecclesiasticū vterqz enim pōt exequi. Facit q; voluit archi.in.c.siluester.xi.q.i.z spe. in ti.de offi.iudi.§.i.ꝟ.item imploraf idē voluit bal.z Ange.in d.l.bn̄ditas qui etiam dn̄t q; nemine petente poterit ep̄s mone re ex offō suo z cogere ad exequendū alle.spe.in ti.de testa.§.i. primis ꝟ.pone nullus. Faciat ēt q; pulcre voluit bar.in.l.ne qꝯ.§.obseruare.ff.de offi.ꝓcōsul.vbi dic̄ q; iudex iurare dz vt re licta ad pias causas exequantur si heres est negligens insoluēdo vel ep̄s in hoc sit negligens z nō petantur ab aliquo alle.tex.in auc̄.de eccles.titu.§.finaūt. Et sic apparet q; ēt ad iudicez lay cum spectat exequi legata pia.z bar.ibi valde singulariter intel ligit data negligentia iudicis ecclesiastici q̄si velit q; iudex eccle siasticus prius est regrend° vt relicta pia exequant z sic poterit ecclesia sancti Bartholomei adire iudicem ecclesiasticū z ꝓsequendo istud legitimū piū. Facit elegans tex.in auc̄.de eccles. titu.in.§.si quis efficationem in versi.episcopi z iudicis ciui lis vbi episcopus.C.iudex piorum relictorum z etiam iudex lay cus z intelligendo: vt voluit Bar.in.d.§.obseruare intelligitur ꝓ prius adeūdus est iudex ecclesiasticus z ꝓpter suā negligētiā est adeundus iudex laycus. Faciat tex.in.l.nulli vbi ad fi.dī q; legatum piū pōt denūciari epo loci vel rectori ꝓuicie.z sic ep̄s ē iudex z etiaz laycus. Facit tex.in.c.tua de testa.z ibi gl.dicit q; ī pijs relictis sufficunt duo vel tres testes z plus dixit glo.in.d.c. heredes q; etiam in relictis nō pijs spectat ad iudicem ecclesia sticum cōpellere heredem ad exequendum quam glo.sequitur Jun.z hosti.z probatur ī tex.dicti.c.tua ī ꝟ.plenarie hoc voluit ibi hosti.z idez voluit Jo.an.in.c.Johānes de testa.z sequitur ibi.d.Anto.z.d.cardi.qui dicunt post alios piū esse exequi illud q; testato: dispoſuit dūmodo nō sit contra.l.i.vt in.c.vltia volū tas.xiij.q.ij.l.i.C.de sacro.san.eccle.in auc̄.de eccle.ti.§.si quis aut pro redēptione in ꝟ.oīa z allegant illud dictum ꝓfecticū be nedict° sit a dño qui ipleuit voluntatem defuncti. Faciat etiam q; pulcre voluit bal.in.l.iij.C.de ꝓcur.vbi colligit argu.qō licet officium executionis ad pias causas duret p annum tamen si cō tumax est interiz in aliquo precepto sibi facto p episcopuz q; sta tim potest remoueri a cōmissaria ex officio episcopi absq; nouo processu alle.l.etiaz.§.preterea.ff.de suspe.tu. Et ideo idē bal. in.l.ij.ff.de fer.dicit se notare q; episcopus potest assignare ter minum executori vltie voluntatis ēt tempore feriato z si.ī.illum terminuz nō agit potest episcopus eū remouere z ad se executio nem deuoluere. Faciat etiam illud q; scribitur in declamationi bus senece tota ius testamentorum tollitur si uiui neglixerūt im peria defunctorum. Apparet ergo ex iuribus preallegatis q; in relictis pijs potest adiri iudex ecclesiasticis z in negligentiam iu dicis ecclesiastice poterit adiri iudex laycus. Vel etiam nō esset ī iure erroneum dicere q; ad voluntatez pie cāe cui facta sunt relic ta spectat quē iudicē velit adire q: propter faciliorem executio nem z expeditionem pioruz relictorum fuit introductum a iure q; iudex layc° possit adiri: vt ī.d.l.bn̄ditas. Licet ergo regulari ter iudex ecclesiasticus bēas cognoscere iudicare z exequi relicta pia tamen si pia cā uiderit faciliorē executionē posse cōsequi co ram layco poterit adire iudicez laycum si vero videat expeditio rem exitum cōsequi in relicto pio coram iudice ecclesiastico pote terit adire iudicem ecclesiasticum principaliter per.d.c.si here des.c.tua.c.Jo.de testa.nō enim tenetur adire iudicem laycū. Et iō multum singulariter dicebat bal.in.l.consulta.C.de testa. q; nullus casus euenire potest de mero rigore iuris ciuilis qui im pediat executionem piorum relictoruz z ficecclesia sancti Bar tholomei poterit eligere quez iudicē voluerit an laycum an epis copum. Unde in proposito hui° dubitationis aut ecclesia prius heres instituta in primo testamēto obtinuit bn̄ditatē. cōtra testa mentum secundū seu contra institutionē factam in secūdo testō. Et isto casu erit expedituz q; ecclesia sancti Bartholomei pote rit adire iudicem ecclesiasticum illius ecclesie heredis institute z coraz illo exequi legatum z si ille fuerit negligens poterit adire iudicem laycum vt exequatur pium relictum vt voluit Barto.in d.l.ne qcꝯ.§.obseruare. Aut heres laycus institut° in secundo testamento obtinebit bn̄ditatē.z sic institutio in secūdo testamē to prevalet institutioni facte in ꝓmo testamēto.z tunc lz regula sic vt acto: sequatur forum rei: vt in.c.cum sit.generale de foro cōpe.cum si.tamen illud nō hz locum quando natura rei peten de aliud suadeat vt in casu nostro. Relicta enim pia sūt ep̄ali stu dio ad iplenda vt est casus in.c.nos quidem de testa.vbi lz exe qui debens esset laycus tamen episcopi loci est iudex z facit tex. in.d.c.Johānes z in.d.c.tua.z.d.c.si heredes z.d.l.nulli cum si.superius allegatis stabit in electiōe ecclesie sancti Bartholomei quem iudicem velit adire an iudicem ecclesiasticum an iudicem laycum q: poterit eligere iudicem faciliorem ad executionem pij relicti fiendam per iura preallega.non enim potest euenire ali quis rigor iuris ciuilis qui impediat executionem piorum relicto rum vt dixit Bal.in.d.l.consulta z q: nō sunt ita vigiles iudices layci ad exequenda pia relicta vt experientia docet vn̄ q; facilius expediretur coram iudice ecclesiastico. Si ꝟo adhuc sub iudice est lis q: nō est expeditum z declaratum ad quē spectet bn̄ditas

illius defūcti ꝓpter diuersitatem testamentorum quo casu dico q: ex quo oio debetur istud relictum piū ecclesie sancti Bartholomei siue primus heres obtineat institutis in primo testamēto siue obtineat seruus heres institutis in secundo testamento iuxta illud ꝙ lucano nostro preclare venit in mentē miles sub quolibet hoste triumphet: ecclesia enim debet cōsequi legitimuz illud vel a primo vel a secundo herede videtur dicendum ꝙ interim tale relictum piū poterit peti executioni mandari coram iudice ecclesiastico. qui iudex ecclesiastic⁹ si fuerit negligens poterit adiri iudex laycus vt voluit Bar. i. d. l. ne qcq̄. §. obseruare. Et est diligenter ponderandū in primo dubio illud elegans dictum bal. i. d. l. consulta dū dixit ꝙ nullus rigor iuris ciuilis euenire potest ad impediendum executionem piorum relictorum. Ergo sequitur ꝙ nec rogitus nec publicatio coram testatore z testibus ipediet huiusmodi relictuz piū z perconsequēs poterit ecclesia sancti Bertholomei petere executionem huius relicti coram iudice ecclesiastico maxime ex dispositione priuilegij indulti huic ecclesie sancti Bartholomei. Et ex predictis concludo legatum factum ecclesie sancti Bartholomei valere z tenere z posse eius executionem peti coram iudice ecclesiastico siue primus hꝰ ex primo testamento obtineat siue secundus heres obtineat ex secundo testamento. Et ita concludo. Laus deo clementissimo domin⁹ Andreas barbatia sciculus mesanensis vtriusq; iuris doctor excelentissim⁹ z in hac tempestate primarius.

¶ Casus consilij. xliij.

¶ Circa testamentum dñi Johānis de lignano an institutio facta de eius filio z nepote intelligatur ordine successiuo. Et de significatione verbi saluo z dictionis alternatiuis vel an ponatur pro copula z̄c.

Clementissimum. Deuz z pissimū saluatorem nostrum iesum christuz ex corde z animo oro vt sua solita clemētia ꝟitatē mihi apiat in hac consultatione amen. Et quidē viso testamēto excelētissimi z illustris sciētie doctoris domini Johānis ō lignano quē deus glorioſus eminentissima scientia illuminauit. Et viso puncto z hijs que sunt necessaria ad decisionem hui⁹ hesitationis p̄mitto ante omnia ꝙ oportet probare qō ista bōa scita ī loco dicto vz cōmitatu. Mediolani ī burgo lignani in loco ceri z certe dicendū est ꝙ sit: oportet enim docere qualiter sint ista illa bona quorum vsuffruct⁹ sint relictus in testamento dicti domini Johānis de ligana. res est presumitur libera. l. altius. C. de seruitu. z pſūit quis iure libero rez possidere: vt hꝰ. in. l. ex predijs. C. de euic. z per bal. in Rub. C. de contra. emp. in vi. quē alleganti ergo aduersarium possidere z tenere vt vsumfructuarium incūbit onus probandi. l. ei incumbit. ff. de ꝓba. nō enim sufficit allegare sed probare: vt est gl. in. c. nō est de consue. li. vi. z in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eo. z in. l. i. in ꝟ. dicaꝭ z probetur. ff. si quad. pau. fecit dica. fac.. l. ij. §. docere. ff. vi. bo. rap. z. l. dote. C. de rei ven. Ergo sequitur ꝙ dicto gulliermo de lignano incūbit onus probandi ꝙ ista sint z fuerint bona de quibus. d. Johānes fecit mentionem in testamento suo z istud est in dubitatū Presuppono ēt quod istud poterit probari per famaz z sic dominium istorum bonorum poterit probari per famam ex quo factum est antiquum excedens memoriam hoium vnde Ange. in l. titius. ff. quibus mo. pig. vel ipo. solui dicit ꝙ per famam probatur dñium alle. gl. quā dic̄ esse singularez in. l. atqui natura. §. sed cum absente. ff. de neg. ge. quam glo. dicit procedere quādo fama hz alia adminicula z alle. dominum suum bal. argu. l. non omis. §. a barbaris. ff. de re. milita. Et idem Ang. in. d. §. sed cū absente dixit ꝙ per famam probatur dominium vt ibi dicit esse glo. z postea subdit se cedere illam glo. veram quando dicitur dominium rei fuisse eius cui⁹ memoria nō existit z sic ignoratur inicium nisi per famam z ponit exēpiū si volo probare ꝙ ista domus fuit dantis posset vel alterius qui decessit iam sunt centum anni ita nemo viuit qui viderit sed bene per famā dicitur ꝙ hec domus fuit dantis quo casu fama ꝑm euz probat dominium data antiquitate tpis cui⁹ memoria nō existit z ita refert se obtinuisse in questione facti ī ciuitate Paduana. quidam inquit reliquerat ī piū vsum conuertendum vsūfructum cuiusdā sue domus z ista domus per multas manus discurserat possessor: domus allegabat se nō teneri ad prestāda vsūfructum sacerdoti qz negabat dominium illi⁹ domus fuisse illi⁹ testatoris z dicebat famam non probaꝭ dominium: nihilomin⁹ Ange. ibi concludit qō fama tēporis longissimi fuit sufficiens probatio dominij z ita refert fuisse iudicatum in illa qōe. Facit etiam ad hoc gl. solē. in. l. proprietatis. C. de proba. vbi tex. dicit dominium ꝓbari nō soluz instrumentis sed etiam quibuscūqz alijs legitimis probationibus z gl. ibi dicit. s. per famam ꝙsencientem z ibi bal. dicit ꝙ vbi est fama verisimilis iuncta cum vno teste faciat plenam probationem z iō optiuz est ꝑm eum iustificare famam per aliquas cōiecturas. z loquiꝭ ibi bal. de fama recenti nō aūt de fama antiqua. Facit etiaz ꝙ no. Jo. an. in. c. inter dilectos de fi. instru. vbi dicit ꝙ fama cuz alijs adminiculis probat dñium z loquiꝭ ibi Jo. an. de fama recente. Faciat etiam ꝙ dixit bal. in. d. l. proprietatis vbi dixit ꝙ p famam antiquam probantur dñia de quoruz principis nō extat memoria. vt. l. si arbiter. ff. de proba. Et faciat ꝙ voluit idē bal. in. l. conuenticulā. C. de epi. z cle. vbi dicit papam probare dominium terrarum ecclesie per famam. Faciat ꝙ voluit. d. anto. in. c. veniens el. i. de restibus vbi dicit ꝙ quādo agitur de effectu fame respectu finis probandi si factum est antiquum puta cēnuz vel quadraginta annorum tunc fama obtinet locū plene probationis. l. fi. arbiter. ff. de proba. l. in summa. §. item labeo. ff. de aqua plu. arcen. Inno. in. c. veniens de verbo. sig. z idem dicit do. Anto. si factum nō est antiquuz sed difficilis probationis qz tunc sola fama probat. Faciat etiam ꝙ pulcre voluit idem bal. i l. inditia. C. de rei vendi. vbi dixit pone pater meus iam sunt viginti anni emit predia z instrꝰ non reperiuntur nec testes qz sūt mortui iste pater meus decessit iam sunt. xij. anni. Ego postea cōtinue possedi ista predia per decēniuz cecidi a possessione an potero vendicare nā titulū patris mei probare nō possum. item titulus per heredē nō hz locuz in suo item nec titulus generalis ꝑ suo alle. Bar. dicentem ꝙ ego probabo ex eo ꝙ audiui a patre meo qui dicebat se emisse z ꝙ hec fuit publica vox z fama z loquitur ibi bal. in fama recenti. Modo ī proposito nostro sum⁹ in facto antiquo excedente memoriaz hoium qz vltra. lx. annos iam mortuus est. d. Jo. Modo si per famam publicam probet ff. illa bona quorum vsufruct⁹ est relictus fuerunt domini Johānis de lignano sequitur ꝙ talis fama sufficit probare dominium dictarū rez̄ maxime si concurrant adminicula qz illi tales possessores sunt de agnatiōe domini Jo. de lignano z descenderūt ab illis quibus. d. Jo. legauit vsūfructū dictorum bonorum z maxime ꝙcurrēte grauitate tāti doctoris qz nō legasset aliēa: nō enim est ꝟisimile in tanto viro argu. eius ꝙ no. glo. in. l. titio fundus ff. de cōdi. z demō. z tex. in. c. ij. de ope. no. nun. z glo. in. c. expedit. xij. q. i. z Hosti. in. c. finem litibus de dolo. z contu. d. Anto. in. c. postremo de appel. Et sic presumendū ꝙ talia bona fuerūt ipsius domini Jo. z etiam si concurrat aliud vehementissimum qz dicti vsuffructuarij adipleuerunt contenta z dispositaī dicto testamento. disposuit enim testator: ipse ꝙ in ecclesia sancti Angiroli ciuitatis Mediolani celebretur vna missa in die āniuersarij ipsius testatoris z pauperib⁹ fiat elemosina de duob⁹ modis panis z fiant predicta per infrascriptos quib⁹ reliquit vsūfructū bonorum que hz in cōmitatu Mediolani. Item reliquit ꝙ in ecclesia sancti martini ꝓpe lignanū z̄c. vnde si probari poterit ꝙ per istos vsuffructuarios seu pro eoz̄ anteceſſores fuerūt executioni mandata sit dispositā per ipsuz testatorem ex vehemētissima adminicula ꝙ talia bona fuerunt domini Johānis z ex vigore testamēti illa bona puenerunt ad dictos vsufructuarios. Facit ꝙ hꝰ. in. l. ij. ff. de cōdi. z demon. in ꝟ. nam vt paruisse vbi adimplēs conditionem iussam in testamento vꝰ ipleuisse animo obediendi ipsi testatori idem voluit ibi bar. z in. l. qui seruuz als l. cum seruus. ff. de verb. obli. z in. l. qui sub conditione. ff. de cōdi. z demō. Et facit. l. ꝙ plerūqz. C. de ali. pu. prestan. z ibi idez voluit bal. z idem voluit idem bal. in addi. spe. in titu. de. instru. editis versi. testator mandauit heredi z idem etiaz voluit in. l. id qō pauperibus. C. de epi. z cle. Ista ergo vꝰ dicendum ꝙ si probari poterit qō isti vsuffructuarij aut eoruz predeceſſores ipleue-

runt dispositā per testatorem in dicto testamento vī ipleuisse aio parendi ipsi testatori ne inciderent in penam expresse inflictam ab ipso testatore in dicto suo testamento ⁊ percōsequens erit sufficiens probatio ad victoriam huī⁹ dubitationis. ¶ Nunc vero aggredior principalē dubitationē vz an iste Guilierm⁹ de ligna no sit in casu testamēti ⁊ in eo casu quo testato: dispositi ⁊ idubitanter veritas est q̄ sit posito ꝓ constati q̄ dictus Guilierm⁹ sit de liberis filiorum seu filij domini Johānis testatoris ⁊ q̄ in ciuitatem Bononie nō possit venire seu stare ⁊ habitare de quo opportet facere ꝓbationem q̄ sit nepos domini Johānis natus ex filio dicti cōdam domini Johānis dico q̄ sumus in casu testamenti. Quod sic ostendo in dicto testamento in versi. item reliquit primo nouallio fratri ipsius testatoris ⁊ c̄. vsumfructum oīum bonorum īmobilium ipsius testatoris ⁊ que ipse testato: nunc hz in cōmitatu Mediolani. ſ. in burgo ligani in loco ceri. Subdit postea saluis iscriptis casibus quo modo loquendi vtitur glo. que reputatur fin. in. l. itez labeo. in. versi. pure ibi q: nō dixit saluo de qua glo. fecit festuz Ange. consilio. xxvi. accusatus quidam fuerat confessus in accusatione contenta esse vera. Et postea apposuerat illō verbum saluo q̄ verbuz modificat ⁊ stringit precedentem clausulam ⁊ illam glo. alle. pro fin. do. Lardi. in. c. ex posita de arbitris ⁊ etiam de ea loquitur. in. c. qualiter el. i. de accusa. ⁊ bal. in auc̄. interdicem⁹. C. de epis. ⁊ cle. Et sic apparet q̄ illa verba saluis casibus īscriptis modificant ⁊ limitant legatum vsusfructus dictorum bonorum ⁊ est sensus verus ⁊ indubitat⁹ resultans ex illis verbis q̄ in casibus infrascriptis non videtur legare vsūfructum dictis vsufructuarijs. Si ergo ostendam q̄ iste est de casibus infrascriptis isti tales nō sunt amplius vsufructuarij ex dispositiōe ipsius testatoris. Quod autez casus huius hesitatiōis sit de casibus infrascriptis dico esse in dubitatum ex verbis ipsius testamenti in quo dicitur. Item iussit ⁊ c̄. q̄ fili⁹ vel filij dicti testatoris tā nati q̄ nascituri masculi vel eorū liberi descendentes tā masculi quam femine in aliquo casu euenīente quod deus auertat non possint stare ⁊ habitare in ciuitate bonoī vel nō possidere bona hereditatis dicti testatoris que dictus testator habet vel in futurum habebit in ciuitate cōmitatu vel districtu bononie quod tūc ⁊ eo casu habeat ⁊ habere debeat bona que sūt in cōmitatu. Mediolani. ſ. in burgo lignani ⁊ loco ceri ⁊ tunc cessaret relictū vsusfructus dictorum bonoruz pendente impedimento. Ex quibus verbis clara ⁊ plena intentio ipsius testatoris fuit q̄ si filij ipsius testatoris aut filij filioruz nō possent stare aut habitare in ciuitate bonoī vel nō possidere bona hereditatis dicti testatoris que dictus testator hz vel i futurum habebit in ciuitate bononie vnde testato: iste est cōplexus duos casus disiunctiue. Primus est si filij vel liberi filiorum nō possint stare ⁊ habitare in ciuitate bonoī vnde eo ipso q̄ nō possunt habitare in ciuitate bononie tunc cessat legatum vsusfruct⁹. Secundus casus est vel non possint possidere bona hereditatis dicti testatoris que habet in ciuitate bononie. Et sic aperto ore duos casus testato: est amplexus sub illa disiunctiua vel. Eo ipso ergo q̄ dictus Guilliermus nepos dicti testatoris natus ex filio testatoris nō potest stare ⁊ habitare in ciuitate bononie sumus i casu prouiso ab ipso testatore q̄ cessat tale relictum vsusfructus maiorem enim affectiōem testato: habuit ad potesteritatē suam ⁊ ad filios ⁊ nepotes suos adueniente casu prouiso a testatore q̄ ad ipsos legatarios. l. cum auus. ff. de condi. ⁊ demon. vbi maiorem dilectionē presumit lex patrem habuisse ad nepotem ex filio q̄ ad alium filium. l. cum accutissimi. C. de fideicon. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. l. tale pactuz. §. si. ff. de pactis. l. si vnq̄. C. de reuo. do. l. ticia. §. iperato:. ff. de leg. ij. ⁊ ibi Bar. c. quicūqz. xvij. q. iiij. glo. in. l. si quis ad declinandā. C. de epis. ⁊ de Et sic eo ipso q̄ dictus Guiliermus non potest stare ⁊ habitare in ciuitate bonoī aut fili⁹ ipsius testatoris videtur cessare legatum vusfructus. Et si mibi dicatur amice testato: in suo testamēto ē duos tātū amplexus vz si nō possint stare in ciuitate bonoī ⁊ non possint possidere bona que testato: habebat bononie vnde licet dictus Guiliermus non possit stare ⁊ habitare in ciuitate bonoī tamē bene potest possidere bona dicti testatoris imo videtur illorum bonorum esse dñs ex quo pater ius filius dicti testatoris possidet dicta bona ipse quodāmodo videtur esse dominus. l. in suis. ff. de lib. ⁊ postbu. ⁊ ideo dicim⁹ q̄ extremū patris prodest filio etiam viuente patre nec miruz q̄ vnus habz alter hre videtur. l. cuz scim⁹. C. de agri. ⁊ censi. li. xi. ⁊ q̄ vni placet alteri placere vī. l. si operaruz. ff. de ope. lib. ⁊ glo. in. l. ij. C. q̄ eta. se excu. li. x. Ita pulcre dixit bal. in. l. fi. C. de impub. ⁊ in. l. si nō plures. C. de sacro. san. eccle. ⁊ in. l. sciendum. ff. qui satisda. cog. ⁊ in. l. dixim⁹. §. si pater cum. l. seq. ff. de excu. tu. ⁊ in addi. quas ipse fecit ad spec. in ti. de censi. ad fi. ⁊ in. l. i. in princi. ⁊ ibi moderni qui ad hoc allegant Albe. de rosa. in prima ⁊ secūda p te statutorum ⁊ voluit Bar. in. d. l. cuz sumus. Unde requiritur concursus illoruz duoruz casuū: vnde posito q̄ nō possit stare ⁊ habitare bononie tamen bene potest habere ⁊ possidere bona que dict⁹ testato: habuit bononie īmo illa dicitur habere ex quo pater eius qui fuit filius dicti testatoris habet dicta bona ergo q: ad hoc rñ. primo istud procederet contra istum Guiliermum si testator copulatiue ⁊ coniunctiue fuisset cōplexus istos duos casus quo casu ad veritatem copulatiue requireretur concursus copulatoruz. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. sed in casu nostro non fuit cōplexus copulatiue istos duos casus sed disiunctiue p illam dictionem disiunctiuā vel quo casu certum quod ad veritatem disiunctiue sufficit alteram partem esse veram vt verificetur illa disiunctiua. l. is qui ducenta. §. vtrum. ff. de rebus du. glo. mag. in. c. ex parte de rescrip. ⁊ plenissime bar. in. d. §. vtrum. Et sic propria natura illius dictionis vel est disiungere ⁊ iportat ex proprio significato q̄ ad eius veritatem sufficiat vnam partem esse veraz: est aūt propria natura vocabuli ius quoddaz attributa dictioni ab intellectu ad exprimendum a parte ⁊ propriē cōceptum mentis quinimo plus est dicendum q̄ in fauoreꝫ liberorū inspecta benigna interpretatione ⁊ mente testatoris ponitur disiunctiua pro ⁊ copulatiua ⁊ requirit ad sui veritatez oīum casuū contentorum in disiunctiua ⁊ hoc propter saluandam mentem ⁊ voluntatem disponentis ita est tex. solēnis. in. l. generaliter. C. de isti. ⁊ sub. ⁊. l. lucius. ff. de heredi. insti. sicut enim natura rerū dicitur esse quedam proprietas inserta rebus ab intellectu diuino in rebus aiatis secundum intellectum vel asideribus i plantctis ⁊ bructis vel natura est quedam dispositio ⁊ ordo est actus reruz. Ita ars in suis dispositis acōmodat vim quādaz quā dicimus artificialem naturam: ⁊ ideo dixit aristotiles quale vnum vnū q̄q̄z est generatione perfecta hanc dicemus esse naturam ⁊ voluit Bal. in. l. i. in. iij. colū. ff. de insti. ⁊ iu. ideo bar. in prealle. l. generaliter colligit q̄ fauore liberorum disiunctiua ponitur p coniuncta ⁊ idem voluit in. d. §. vtrum. Modo ipposito nostro multo fortius illa disiunctiua stat in proprio significato tuz q: propria sua natura ita dictat ⁊ verba sūt capiēda in suo ꝓprio significato: vt. l. i. §. qui imperpetuuz. ff. si ager. vecti. c. in nostra de iniur. l. quicquid affirgende. ff. de verbo. obliga. cuz simi. Ergo sequitur q̄ intelligitur fuisse appositā disiūctiue ⁊ disiunctiuū effectum operabitur ⁊ etiam q: in fauorem filiozum de disiunctiua resoluitur in coniunctiuam vt dictum. Ergo multo fortius in fauorem filiorum, remanebit in proprio ⁊ naturali significato apponetur disiunctiue. ⁊ etiam q: est considerandum acurrate q: illa verba apposita in dicto testamento fuerunt expressa a sūmo iuris interprete ergo debent intelligi secundum proprium significatum sibi insertum a iure: vt dixit glo. singu. in. l. quid si nepotes. ff. de testa. tutela nō enim verba prolata a viro ꝓto debent īterpretari ⁊ intelligi vt vulgus opinatur ⁊ pulcre dixit tex. in. l. si dictum in versi. nō ita vt vulgus opinatur. ff. de euic. l. itez preto:. ff. de suis ⁊ legi. ⁊ q̄ no. gl. in. l. quotiens. C. fami. bercis. ergo omni ratione ⁊ omni suasione dicendum est illam disiunctiuam stare in propria significatione ⁊ per consequens sufficit q̄ filius vel nepos testatoris non possit stare ⁊ habitare Bononie ⁊ per consequens non est verum q̄ illi duo casus stent copulatiue: sufficit ergo ad veritatem disiunctiue alteram partem verificādā vnde cōsiderauit testato: casum q̄ si in ciuitate Bononie non possent stare ⁊ habitare filij aut filiorum liberi ipsius testatoris q̄ possent se reducere Mediolanum ⁊ habere refugium ad bona predicta quoruz vsufructum testato: legauit dictis suis consanguineis ⁊ Idem considerauit si dicti liberi non possent possidere bona que habebat testato: bononie posito q̄ bononie potuissent stare si tamen bona nō potuissent possidere quod possent recurrere ad dicta bona scita i territorio Mediolani. Nec ob. cum dicitur q̄ filius testatoris possidet dicta bona

quia censetur etiam ipse nepos possidere cum eadē persona esse censeatur cuz ipso suo patre z eodem modo presumatur esse dominus per.d.l.in suis.quia respondeo illud dicimus habere in bonis nostris pro quo actionem habemus vel executionem: vt l.in bonis.ff.de acquiren.re.domi.nec est verum dicere q filius viuo patre possideat: vt no.in.l.cum heredes.ff.de acquirē. possessio.z ibi Barto.z per Bal.in auc̄.ingressi.C.de sacro san. eccles.vnde iste Guiliermus filius filii testatoris non habet bona nec possidet. Nec testato: in dicto suo testamento non considerauit si nepotes haberāt patrem qui habeat z possideat bona ipsius testatoris que habebat bononie: vnde testato: prouidit filijs suis z eorum liberis si non possent stare z habitare bononie vel si nō possent possidere bona que habebat bononie. Et ideo debemus sequi z amplecti voluntatem ipsius testatoris vbi enim manifestissimus est sensus testatoris interpretatio verboruz nus q̄ tm̄ vz vt melio: sensus existat.l.iij.C.de libe.prete.l.i.cōditionibus primū locum.ff.de condi.z demo.c.cū voluntate de sen. excō.l.cum mulier.ff.solu.matri.c.secundo requiris de appel.c. intelligentia z.c.preterea de verbo.significa.cum simi. Et ideo testato: in suo testamento dixit aliquo casu eueniente qō deus auertat nō possint stare z habitare in ciuitate bononie filij ipsius testatoris vel eorum liberi z sic disiunctiue etiam loquutus est testato: quo ad ipsos filios z nepotes ex ipis filijs suis nascituros vnde eandem affectiō em videtur habuisse ad nepotes quaz habuit ad filios nec est loquutus copulatiue dicēdo si filij ipsius testatoris z liberi eorum non possent stare z̄c.sed loquutus est disiunctiue quo ad ipsos filios z liberos. Siue ergo filij testatoris non possint stare in ciuitate bonoñ. siue liberi ipsorum filiorum quia tunc z eo casu habeant dicta bona existentia in commitatu Mediolani. Et per consequens cessat illud argu.de patre possidente bona que sunt bononie. Et apte ostendūt hoc verba ipsius testatoris qui disiunctiue vocauit filios suos z eoruz liberos z eandem caritatem z affectionem quam habuit ad filios eandē habuit ad nepotes ex filijs nasituros: vt in.d.l.cum auus z.d. l.cuz acutissimi de fideicō. Quinimo si testato: fuisset vsus copulatiua z dixisset q si filij ipsius testatoris z eorum liberi non possent stare z habitare in ciuitate bononie z eueniret casus q filij testatoris possent stare bonoñ.z eorum liberi non possent stare bononie ad hūc haberet locum dispositio testatoris z nepotes consequerentur dicta bona z hoc decidit tex.elegans z singu.in d.l.generaliter in princi.C.de institu.z substi.vbi disiunctiua ponitur pro copulatiua ex presumpta mente testatoris propter fauorem ipsorum filiorum. Eodem modo in proposito copulatiua in casu nostro poneretur pro disiunctiua propter fauorem liberorum tum propter mentem presumptam ipsius testatoris argumen.eius q no.glo.singu.in.l.tale pactum.§.fi.ff.de pac. z similem glo.allegat domi.Anto.in clemen.i.de rescrip.z facit glo.in capi.iij.de confes.lib.vi. Quanto ergo fortius in casu nostro cuz clara z aperta sint verba ipsius testatoris qui disiūctiue vocauit ipsos filios z filioruz liberos. Et sic testato: sicut fuit cōplexus duos casus disiunctiue vz si non possent stare z habitare in ciuitate bononie vel nō possent possidere bona que habet bononie eodem modo disiunctiue fuit complexus personas filiorum z personas nepotum natorum ex filijs quasi voluerit siue si lij ipsius testatoris non possint stare bononie vel nō possint possidere bona habeāt tunc bona que habet testato: Mediolani siue liberi illoruz filiorum non possint stare z habitare bonoñ. vel non possint possidere bona que testato: habebat bononie z sic sicut testato: prouidit filijs eodem modo prouidit suis nepotib⁹ nascituris ex filio vel filijs. Et optime faciat illō quod testato: dixit i illa clausula quando legauit dictuz vsumfructum dicto ꝓmo noualio saluis casib⁹ iscriptis q̄ verba ꝓprie adaptant ad plures casus in quibus testato: non legat vsūfructum. Et isti casus sunt isti vz si filij ipsius testatoris non possent stare z habitare bonoñ. vel non possent possidere bona que habet bononie quo casu cessat legatum illud si diceremus ergo q requiritur q filij z liberi non possent stare bonoñ.z non possent possidere bona que habebat testato: bononie tunc esset vnicus casus exceptus in quo legatum predictū cessaret. Et sic illa verba saluis casibus infrascriptis non possent verificari.l.vbi nūmus.ff.ō testi. c.pluralis numerus de reg.iur.cum si. Nam ad illum casum adaptatur dispositio testatoris ad quem adaptantur verba ipsius testatoris.l.i.§.loquitur.ff.de magi.que.l.iiij.§.totiens.ff.ō dan. infec. l.q constitutum. ff.de testa.mili.c.idēnitatibus.§. sed cum eas de elec.li.vi.c.ex parte asten.de concess.preben. Cū ergo illa verba saluis casibus infrascriptis non possint adaptari ad vnicum casuz quia testato: plures casus considerauit seqr necessario q siue filij ipsius testatoris non possint stare z habitare i ciuitate bonoñ. siue nō possint possidere bona que testato: habebat bononie q possint se reducere ad bona sita in territorio Mediolani. Preterea si quispiam dixerit q ista dispositio testatoris intelligitur ordine successiuo: vt hr̄ per gl.in.l.gallus.§.quidam recte.ff.de libe.z posthu.vbi si pater instituit filium z nepotem natum ex eo intelligitur ordine successiuo vt prius vocet pr̄ z post mortē pr̄is vocet ei⁹ filiꝰ z sic nepos testatoris. Ita videtur dicendum in proposito q prius vocetur filius testatoris ad huiusmodi bona z post eum vocetur dictus Guiliermus nepos testatoris z sic ordine successiuo ad hr̄ñ. nullomō obstare primo in casu illius gl.loquimur in actu institutōis qui actus erat necessarius: erat enim necessarium instituere filium prius. Jō pater videt iuxta ordine successiuo vocasse filium z nepotem sed in actu qui non est necessarius non vendicat sibi locuz dispositio illius glo.z ideo Bal.in.d.§.quidam recte refert illaz glo. non reperiri alibi secundum dy. Ex qua dicit q si frater instituit sororem z filios sororis insimul videntur vocati z non ordine successiuo quia frater non tenetur instituere sororem in auc̄.de hr̄.z fal.z.§.i.z in.l.fratres.C.de inof.testamē.z ideo dixit bar. in.d.§.quidam recte q si statutum dat imunitatem a muneribꝰ patri z filijs vel impato: cōcedit priuilegium patri z filijs q insimul habebunt istam immunitatem z non videntur vocati ordine successiuo.l.i.z.ij.ff.de iure imu.l.fi.C.de iniur. l.ij.C.de epis.z cle.z facit q no.Bal.in.l.si plures.C.ō sa.san.eccle. Ita dicamus in casu nostro cum nos non simus in actu necessario qr non sumus in actu institutionis quia iam testato: instituit vnicū filium quem habebat postea vero vt vir prudens volens prouidere casibus futuris z maxime considerato loco ꝑpter parcialitates prouidit q si filij aut eorum liberi non possent stare bononie q possent recurrere ad bona que testato: habebat in territorio lignani quo casu nō est necessariuz vt dicamus q ordine successiuo eos ad illa bona vocauerit. Preterea bar.glo.z doctores.in.d.§.quidam recte loquentur quando testato: loquitur ꝑ verba copulatiua qr instituit filium z nepotem sed in casu nostro loquutus est per verba disiunctiua dicendo filius aut eius liberi quasi considerauit contingentiam facti qr si accideret i persona patris q pater habeat illa bona z cesset legatum durante impedimento. Eodem modo si accideret i persona nepotis q non posset stare bonoñ.z̄c.q etiam isto casu cesset tale legatum vsufructus. voluit enim prouidere necessitati future filiorum aut nepotum secundum z accidentiā casuum vt si prius accideret casus in persona filij prius prouideretur filio: eodez modo si accideret prius in persona nepotis prius succurereť nepoti. Cum ergo sumus in casu quo nepos incidit in casum prouisum a testatore habebit locum in nepote prouiso testatoris nec etiam ista obiectio seu exceptio cōpetit dictis vsufructuarijs. quia nihil ad eos interfit an simul sint vocati an ordine successiuo an disiunctiue: ista exceptio concernit heredes ipsos vz filiuz testatoris z nepotē testatoris an venire debeant simul an ordine successiuo. Ergo istam exceptionem possunt illi legatarij opponere tanq̄ sua nō interfit. Facit q voluit Inn.in.c.q super bijs de accu.z q voluit Bar.in.l.posthum⁹.§.si quis ex bijs.ff.de inoffi.test. Et sic repellentur opponendo tua non interest z sic cum verba testamenti hoc iportent z mens testatoris ad hoc expresse inclinat sequitur q idem iudicare debemus z fauo: filioruz nepotis ipsius testatoris hoc necessario suadet: ergo dicendū est tale legatum vsufructus cessare. Faciat q hr̄.in.l.qnotiens.C.de fideicom.z ibi Bal.dixit singulariter q eoipso q testato: disposuit rem stare z remanere penes agnatos videtur eos honorasse fideicommisso fauore agnationis. Faciat q no.glo.in.l. q̄uis C.ō fideicō.z q ibi voluit Bal.q ratio que colligitur ex verbis aut mente testatoris hr̄ pro expressa z sic cum ex verbis z mente testatoris appareat q voluerit prouidere necessitati future filiorum z nepotum z nepos nunc est in casu talis necessitatis qr

non potest stare z habitare in ciuitate bononie. sequitur q̄ sumus in casu prouisio a testatore. Et per consequens probato q̄ illa bona fuerunt domini Johānis de lignano z probato q̄ dictus Guiliermus nō possit stare z habitare in ciuitate bononie. partes domini iudicantis erunt in declarando legatum vsufructus predicti cessare ita vt disposuit testator. Et ita ꝯcludo. Laus deo clementissimo. do. Andreas barbatia.

¶ Casus consilij. xliiij.

¶ Utrū statutū inferioris tollēs appellationē ad superiores valeat. z de clausula appellatione remota. Et an possit fieri ex priuillegio vtruz possit appellari ad superiorem. Et an ciuitas possit ordinare iudicem appellationis. Et si nō possit appellari possit querelari vel reclamari. Et an procedat appellatio dicēdo appello ad titium. Et ad quēcunqz iudicem competentem ꝛc.

Clementissimuz Deuz z pissimuz saluatorem nostrum iesum christum ex corde z animo inuoco vt sua solita benignitate veritatem huius consultationis mihi apperiat amen. Et quidem visis puncto constitutiōibus spendide ciuitatis Urbini z celebri cōsilio clarissimi domini iudicantis z bijs que per insignem dominum aduocatum subtiliter copiose z eleganti stillo in mediuz deducta sunt z omnibus solēni animaduersione perpensis superfluuz esse videtur aliter in presenti consultatione dicere quia nil clarius nil subtilius nil accomodatiº dici vlterius potest atamen dubiū in ea facere videtur q̄ pulcre dixit bal. in. l. fi appellationē C. de appel. vbi dixit q̄ statutum subditorum. q̄ non liceat appellare ad superiorem dominum non valet quia super iure superioris non possunt statuere ergo ne liceat appellare ad papam vel imperatorem vel ad curiam presidentium pro romana curia vel imperio nullius sunt momenti. Ita formaliter dicit ibi Bal. cum ergo ciuitas Urbini sit de iure ecclesie roma. sequitur q̄ nō valuit talis constitutio z idem bal. in. l. cum filius. ff. de testa. mili. dixit ad finem non valere statutum q̄ a snia non possit appellari cū tenderet in dannum tertij alle. text. in. capi. venientes de iureiura. Facit q̄ voluit idem bal. in. l. cum de consuetudine. ff. de. ll. vbi dicit consuetudo z pactum equiparantur quare si valet pactum q̄ quis non appellet. l. i. §. interdum. ff. a q. app. non lz quare eodem modo non valet consuetudo vel statutum respondet quia agitur de iure superioris ideo non valet tale statutum alle. d. capi. venientes z querit an ciuitas possit constituere scindicum ad renunciandum appellationibus fiendis per subditos z dubitat z non decidit ex quo agitur de preiudicio superioris. Et faciat q̄ etiam voluit idem bal. in prima constitu. C. §. quibº vbi sentit q̄ stante tali statuto poterit appellare z idez bal. in. d. capi. venientes in secunda colū. dixit q̄ si fieret statutum q̄ absentes nō possent appellare ad superiorē non valeret tale statutum quia stante tali statuto non posset deferre superiori appellationi z dicit esse casum singularem illius capituli z idem ibi dicit non valere statutuz tuderti vt non possit appellari nisi. j. x. dies. Et subdit etiam non valere statutū disponens q̄ quis appellauerit ad aliaz curiaz q̄ tuderti z succubuerit soluat mille aureos cōe tuderti. Unde non valet quin possit appellare ad papam z quia per tale statutum appellātes fiunt timidiores metu pene videtur factum in derogationem ecclesie libertatis. l. i. §. que one rande. ff. quarum rerum actio. nō de. l. sepius z augerius. ff. ad l. fal. z q̄ no. bar. ff. de bijs que pene no. l. i. Et plus etiam bal. ibi dixit q̄ si papa ex priuilegio concessit tudertinis q̄ apud eos sit prima appellatio q̄ illam poterunt tollere per suum statutum l. fi. ff. de appel. reci. z tunc prima appellatio occultatur z si ad papā appellatur erit tanq̄ appellatio secūda z sic sentit ibi bal. q̄ si statutum disponit q̄ non possit nisi semel appellari intelligitur quo ad ipsos inferriores sed non quo ad ipsum papam. Et per consequens potuit iste appellans appellare non obstante tali constitutione. Faciat q̄ voluit Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. z. l. fi. de aqua plu. arcen. z in. l. ambicioſa. ff. de deci. ab ordi. facien. z in. l. i. ff. a qui. appel. nō licet z Jo. an. in addi. spec. in titu. §. videndū restat v. nunc tractemus z in. c. fi. de appel. li. vi. z in. d. c. venientes z iō bal. in. l. fi. §. fi. C. de temp. appel. dixit q̄ communis pratica non seruat in foro iustiniani dispositionem. d. capi. venientes saltem in ciuitatibus quem ex priuilegio vel consuetudine vel ex parte constantie vtūtur mero vel mixto imperio z sic q̄ terre ecclesie temporaliter subiecte nō sunt exempte a dispositione. d. capi. venientes reguntur enim iur. canonico: vt dixit glo. solen. in capi. secundo de arbi. lib. vi. z tex. in. c. si duobus de appel. z alle. tex in capi. translato de consti. in arg. optimum z ideo dicebat Bal. in. l. per directam. C. cōmuni epi. q̄ statutum tollens per viam īdirectam appellationez non valet quia loquitur de materia que non spectat ad statuentes cum appellatio sit magis alterius iurisditionis q̄ prima causa z istud et voluit Saly. in. d. l. fi. §. fi. C. de temp. appel. dicens q̄ de iure canonico secundum potest appellari obmisso medio tale statutum tollens remedium appellandi non tenet tanq̄ derogans iuri superioris alle. d. capi. venientes. Facit etiam q̄ voluit bal. in. l. fi. C. de sen. z inter. om. iudi. vbi sentit q̄ lz p statutū possit tolli prima appella. que fieret coram iudice appellationis creato in ipso municipio. nō tamen posset facere quin secunda appellatio possit fieri coraz superiore z municipes non possunt statuere de iure superioris. l. penul. ff. de aqua plu. arcen. Et ponderetur dictum bar. in. d. l. omnes populi vbi dicit q̄ de iure canonico nō potest ciuitas subiecta pape temporaliter tollere ius appellandi ad papam: ergo talis cōstitutio non tenet de iure. Preterea facit quia Bar. in. l. prima. §. interdū. ff. a qui. appel. nō lz dixit q̄ si cōmittatur causa appellatione remota non videtur sublata iusta appellatio sed videtur sublata appellatio friuola z frustratoria. z idem voluit idem bar. in. l. i. §. primo. ff. q̄ vi aut clam vbi dixit q̄ si statutum tollat exceptionem opponendam coram instrumentum intelligitur de exceptione friuola. c. ex parte de offi. de lega. z bene faciat q̄ ipse voluit ī dicta. l. omnes populi. videtur ergo dicendum in casu nostro q̄ talis constitutio reiciat z prohibeat appellationem friuolam z per consequens potuit iste appellans appellare in casu isto cum talis appellatio non fuerit friuola. c. cum appellationibus friuolis de appel. lib. vi. Et sic apparet q̄ talis constitutio nō ob. hanc appellanti z ista erant que iudicio meo faciebant dubium in hoc passu.

¶ Et licet ista sint satis colorata z apparentia tamen casum nostrum non attigunt. Ideo illis non obstantibus contrarium puto esse de iure verius videlicet q̄ stante cōstitutiōe prefata nō potuit appellare q̄ in conuincibiliter sic ostendo in puncto presuponitur q̄ talis constitutio est confirmata per superiorem ad quem spectat confirmatio vt apparet ex confessione partis seu procuratoris hoc decidit in indiuiduo Saly. in. l. fi. C. de sen. z inter. om. iu. in versi. vnum non obmitto q̄ si statutum esset confirmatum per superiorem statutum illud preiudicaret sibi quia non tam municipes q̄ ipse hoc statuisset alle. in argumen. §. per traditionem insti. de diui. z. §. interim in auc. de defenso. ciuita. z idem voluit idem Saly. in. l. fi. §. fi. C. de temp. appel. Et sic formaliter decisus est iste passus q̄ valeat talis constitutio per confirmationem ideo pulcre dixit Bal. in. l. ex placito. C. de re. permu. q̄ si papa confirmat statuta spoleti vt tam specifica q̄ nō dicitur esse statutum spoletanuz sed papale: z ideo illius rransgressor dicitur esse transgressor statuti papalis. capitulo primo z secūdo de confir. vti vel inutil. l. ij. C. de veteri iur. enucle. omnia nostra facimus cum auctoritatem nostram impartimur. Faciat q̄ no. idem bal. in suo eleganti tractatu fismatis posito in titu. C. si quis ali. testa. probi. Et si dicatur q̄ ista confessio procuratoris fuit reuocata ad hoc satis eleganter est responsum per dominuz aduocatum qui dixit q̄ non potuit reuocari ex quo fuit per partez aceptata z redapta in scriptis z ad hoc allegauit glo. in. c. fi. de iureiurā. lib. vi. quā gl. allegauit bal. ī. l. gallus. §. quidam recte. ff. de libe. z posthu. vbi dixit q̄ confessio efficitur irreuocabilis quando est facta parte acceptante z fuit redata in scriptis: vt est glo. xxx. q. vij. in. capi. apud misericordē facit glo. singularis in simili. in. l. rura. C. de omni agro deserto lib. xi. vbi Nicola. de

neapol.magnifacit illam glo.q interlocutoria redapta in scriptis non potest perindite reuocari z sic limitatur.l.q iussit.ff.de re.iudi.capi.cum cessante de appel.z allego elegantem docto. Saly.in.l.generaliter.C.de non nu.pecu.in vi.colũ.vbi refert consuluisse sepenumero in accidentia facti quia confessio acceptata per partem non potest per confitentem reuocari z idem voluit in.l.iubemus.C.de libera.cau. in.l.prima.C.de confes. Ergo sequitur q non potuit reuocari postq̃ illa confessio fuit per partem acceptata z fuit redata in scriptis z etiam alleg.quia ista confessio emanauit de libertate quo casu non admittitur reuocatio. Unde bal.in.l.cum precũ.C.de liberali causa dixit q si emanauit confessio de libertate non admittitur probatio.in cõtrarium allegat glo.quam reputat singularem in capitulo ex litteris de diuo:.z idem dixit idem bal.in.l.si quidem.C.de libera. causa. Et ideo in casu nostro non potuit reuocari talis confessio ex quo de liberate emanauit. Et ex isto capite apparet q talis constitutio valeat z teneat. Secundo hoc decidit̃ ex alio quia in exordio z probemio dicti statuti dicitur finez litibus imponere: vt.l.pperandum.C.de iudicijs capitulo finem litib⁹ de dolo z contuma.cum simi. Quo casu Bar.in indiuiduo apponit gladium ad istam questionem in prima constitu.C.vbi dixit priores huius ciuitatis habent arbitrium prouidendi super bono z pacifico statu huius ciuitatis vigore huius arbitrij faciunt statuta q habẽtes ad inuicem causas cogantur comp:omittere an valeãt z videtur q non: quia tollit beneficium appellandi.contrarium decidit quia pertinet ad publicam vtilitatem alleg.dicta lege properanduz vt ibi videre poterit.d.iudicans z hanc theoricam bar.sequitur ibi bal. Ecce nunc qualiter bar.decidit q ad tollendas z abreuiandas lites validum est statutum tollens remedium appellandi:sed hmõi statutum Urbini emanauit propter bonum publicum qui propter abreuiandas lites: ergo sequitur q valuit tale statutum. Et sic per hanc stupendam ad hunc casum doctrinam bar.est sopita presens questio. Et per cõsequens iste non potuit appellare stante tali constitutione. Tertio faciat q dixit bal.in dicta lege finali.C.de tempori.appella. vbi dixit q licet tale statutum tollens appellationem non teneat quia tollit ius superioris: vt est dictum: non tamen Bald.ibi loquitur eo casu quo statutum exprimit causaz propter dirimẽdas lites vt fuit in casu nostro: nihilominus dixit ibi bal.q quotiens ex priuilegio competit illud ius tollendi appellationem tunc tale statutuz valet ita dixit in dicta.§.fi. Sed in casu nostro dicitur q tale statutum est seruatum per tantum tempus quo inducitur priuilegium: vt in capitulo super quibusdam.§.preterea de verbo.significatio.l.in concedendo.ff.de aqua plu.arcen.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aque.coti.resti. Ergo sequitur q cum ex priuilegio hoc competere possit z hec constitutio fuit seruata per tempus habile ad inducendum priuilegiuz q hr̃ ac si ex priuilegio competeret conditori illius constitutionis z per consequens valuit talis constitutio. Quarto facit statutum emanãs propter vtilitatem publicam potest derogare regulis cõmunibus: vt est tex.in lege si quis in graui.§.hij quoqz.ff.ad fillia.l. iubemus.C.de sa.san.ecle.l.nullus.C.de cursu.pu.lib.xij.z ibi barto.l.potioris.C.de offi.recto.prouin. l.decurionibus.C.de silenciar.lib.xij.l.prima.C.vt ne lite se inemp.spe.exi.li x.l.venditor.§.constat.ff.cõmunia predi.cum simili.Sed istud statutũ emanauit expresse ad dirimendas lites z sic propter publicam vtilitatem ergo sequitur q licet sit contra omnes iuris regulas nihilominus valebit propter cõmunem vtilitatem. Et ad contraria potest cõmode responderi q procedunt quando principaliter in preiudicium superioris statutum sic disposuit:sed quando principalr propter publicam vtilitatem sic disposuit z non propter preiudicium superioris tunc validum est tale statutum quia attenditur causa principalis mouens agentem z non causa incidens: vt.l.prima z.l.q dicimus.ff.de auctorita.tu.ergo valida est talis constitutio. Quinto facit q pulcre dixit bald.in lege finali.C.de sen.z interlo.om.iudi.vbi dixit q si ciuitas habet iudices appellationis sicut est ciuitas bononie.de qua per glo.in l.cum sententiam.e.titu.validum est tale statutum.Sed si ciuitas eligeret iudices z superior confirmaret non valeret statutum quia ad ipsum superiorem expectat saltem secunda appellatio.

Cum ergo ciuitas Urbini habeat iudicem appellationis z talis iudicis institutio z confirmatio spectat ad illustrem comitem q sequitur valida est talis constitutio. Sexto facit q voluit bal.in lege.fi.ff.de iusti.z iur.vbi dixit ciuitas ordinat iudicem appellationis an eius sententia sit aliqua z videtur q non allegat.d. capitulo venientes postea dicit glo.in dicta lege cum sententiam presuponere contrarium z q no.in.l.q̃q̃.C.de sen.que sin.certa quanti.etiam in terris ecclesie: nam hec auctoritas moribus p̃ scribi potest: vt lege viros.C.de diuersis offi.lib.xij.z non requiritur titulus nec bona fides quia est consuetudo non prescripta proprie loquendo item si esset prescriptio non dicitur fieri mala fide quia habere forum causarum est de iure gentiuz quia omnes gentes que incolunt insignes ciuitates habent forum causarum: itez si esse prescriptio sufficerent contra subditos quadraginta anni.ergo sententie ab ipsis late nõ possunt ideo dici nulle coram superiore q sint late per incompetentes iudices z hoc tam de prima appellatione q̃ de secunda: non tamen per hoc dicit q contra suppremam potestatez z contra ius diuinum possit prescribi.vt.l.qui in prouincia.§.i.ff.de ritu nuptia.ita formaliter decidit ibi bald. Cum ergo in casu nostro ciuitas Urbini habeat iudicẽ appellatiõis ex constitutione prefata que semper ita fuit obseruata q etiaz in terris ecclesie valet z tenet ergo. Septimo facit iste guido appellauit ad excelsum z illustrem principem Urbini z non appellauit ad papam vnde non fuit talis appellatio deuoluta per ipsum appellantem ad papam sed deuoluenda erat ad ipsum comitem Urbini. Ex quo ergo talis appellatio erat deuoluenda ad ipsum comitem non agitur de preiudicio superioris puta pape sed potius agitur de preiudicio ipsius comitis vnde potuit comes per suam constitutionem tollere ius vlterius appellandi z per consequens tenuit talis cõstitutio Et ex istis apparet verissima conclusio q talis constitutio tenet de iur.z per consequens non est licitum nisi appellante ita vt dicta ꝯstitutio disponit videlicet q nõ possit nisi semel appellari z possit facere reuideri consilio sapientis vt ex sequenti dubio apparebit. Nec obstant allegata in contrariuz quia bal.in dicta.l. si appellationem loquitur eo casu qui ciuitas disponit expressein preiudicium pape z imperij z curie presidentium iste non est casus huius constitutionis. Item non loquitur bal.eo casu quo talis constitutio est confirmata: vt fuit in casu nostro. Item non loquitur bal.eo casu quo talis constitutio est obseruata tãto tempore nemine contradicente quo inductum est priuilegium: vt in in capitulo super quibusdam.§.preterea de verbo.signifi.cum simili.superi⁹ allegatis. Itẽ loquit̃ no.bal.eo casu quo talis ꝯstitutio ꝓnpalr emanauit ꝓpter publicaz vtilitatem ad lites dirimendas z sic non loquitur in casu nostre constitutionis. Item non loquitur bal.quando appellaretur ad ipsum met superiorem qui talem constitutionem edidit z sic apparet responsio ad omnia cõtraria superius formata z per q̃s valida est talis constitutio.

¶ Restat nunc videre vtrum talis appellatio interposita coram excelso principe Urbini per dictum guidonem debeat per ipsuz principem admiti stantibus constitutionibus prelibatis. Et q in redditis allegationibus mirumimmodũ est iste passus examinatus. Ideo paucula in medium referam z q: tota vis huius besitationis pendet ex ipsa constitutiõ. eideo ante omnia oppotet insistere circa intellectum eius prima Rubrica illius constitutionis incipit q non liceat nisi semel tantum appellare. Postea constitutio incipit finem litibus imponere cupientes: statuimus z ordinamus q a sententia lata per iudicem appellatiõis super appellatione interposita a quacũqz sententia interlocutoria vel diffinitiua non liceat vlterius appellari vel aliqualiter reclamari quando sententia ipsius iudicis appellationis concordaret cuz prima a qua fuerit appellatum. Si vero sententia iudicis appellationis discordaret cum prima z aliqua partium ab ipsa sententia iudicis appellationis discordante a prima diceret se grauatã possit peti ipsam sententiã iudicis appellationis reuideri consilio sapientis qua remissione petita que debebat fieri infra duos dies a die late sententie iudex appellationis statuat partibus terminum duorum dierum ad dandum suspectos zc. Ista sunt formalia verba constitutionis. Modo ex ipsis verbis comprendit finis z vltima intentio statuentis quid voluerit per ipsam suam

constitutionem. omnis enim sua cogitatio ⁊ voluntas fuit impo-
nere litibus. prefactio enim ⁊ probemiuz dicitur esse magni effe-
ctus: ostendit enim qualitatez rei ⁊ causam finalem constitutio-
nis. dicitur enim probemiuz quasi primus sermo ⁊ ideo bal. in
c. inquisitõi de appel. dixit q̃ cã p̃bemialis respicit oĩa sequẽtia
⁊ etiã precedẽtia si p̃cedẽtia dari pñt ⁊ ideo pulcre dixit do. car.
in. c. penul. de cle. coniug. q̃ causa probemialis dicitur esse fina-
lis. Et faciat tex. in. c. ex multa deuoto ⁊ idez voluit do. Abbas
idem voluit do. Pe. de ancha. in. c. i. de consti. vbi querit post
Jo. de lignano qõ iudex debet iudicare secundum mentem ca-
nonis. ipse dicit q̃ mens colligitur ex probemio. Jdez voluit. d.
Anto. in cle. i. de elec. vbi ad hoc allegat. l. regula. §. licet verbo.
initium constitutionis demonstrat. ff. de iur. ⁊ fac. igno. Faciat
solennis tex. in. l. i. in principio. ff. ad macedo. ⁊ ibi bar. dicit q̃
ad cognoscendam mentem statuentis recurrimus ad probemi-
um ⁊ idem voluit idem bal. in. l. cum bijs. ff. de transac. vbi argu
it an illa. l. habeat locum in alimentis debitis ex actu inter viuos
an ex vltima voluntate ⁊ dicit hoc colligi ex probemio illius. l.
Jdem etiam voluit idem bar. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. ⁊ in. l.
fi. ff. de bereti. insti. Facit ad hoc glo. valde sin. in. l. i. ff. de iudi.
⁊ ibi hoc colligit ange. ex illa. glo. idez voluit bal. in. l. hec verba
C. de adict. sal. cau. le. ⁊ in. d. l. cum hij. ⁊. in. l. i. ff. de ori. iur. ⁊ in
l. fi. ff. de bere. insti. ⁊ in. l. intestato. ff. de leg. tu. ⁊ in. §. quibus
in prima consti. C. ⁊ in. l. vt liberis. C. de collac. ⁊ bar. in. l. ambi-
tiosa. C. de decretis ab or. fa. Facit. l. si quis cum aliter ⁊ q̃ ibi
pulcre dixit ange. ff. de verbo. obliga. ⁊ tex. in. l. titia. §. idem res-
pondit eo. titu. ⁊. l. item quia. §. idem iuliano. ff. de pact. ⁊ lu. ro.
in consilijs suis consilio. xv. ⁊ consilio. lxxix. Apparet ergo exi-
stis iuribus q̃ vltima intentio statuentis fuit imponere finem li-
tibus iuxta illud in primo eneidos per varios casus per tot dis-
crimina rerum tendimus in latium. Jta statuens in casu isto tẽ-
dit ad lites finiendas. sequitur ergo q̃ tã in primo suo capite
q̃ in secundo suo capite dicta constitutio intendit abreuiare ⁊ fi-
nire lites. Modo ex Rubrica apparet q̃ nõ licet nisi semel tan-
tum appellare sicut ergo non licet vlterius appellare a sententia
lata per iudicem appellationis quando concordat cum prima
eodem modo est dicenduz q̃ quando concordat non potest vl-
terius appellare sed si dicat se grauataz possit peti ipsam senten
tiam iudicis appellationis reuideri consilio sapientis. Unde ex
rubrica illa datur summarium ad constitutionẽ. vnde dicebat ob
seruande memorie. d. Bionisius de perusio se audijsse a baldo
dicente q̃ vbicũqz Rubrica incipit per dictionem vt: vel per di-
ctionem q̃: tunc talis Rubrica dicitur esse sũmariũ nigr. facit q̃
habetur p̃ glo. in Rubrica. C. ne fideiuss. doti. den. ⁊ q̃ voluit Jo.
an. in addi. spec. ti. de dispu. ⁊ allega. in fi. vbi concludit q̃ Ru-
brice possunt allegari p̃o tex. si oratio est perfecta: vt in Rubrica
vt nemo inuitus. ⁊ in Rubrica vt. ccc. beneficio. glo. in. l. i. C. de ca-
pi. ciui. ex. li. x. ⁊ q̃ no. Jo. de ymo. in Rubrica. ff. de verb. ob. et
moderni in. l. i. ff. si cert. pe. Jo. an. in probemio sexti. Uñ sufficit
semel fuisse appellatũ: ⁊ percõsequẽs nõ potuit appellari quãdo
sententia iudicis appellatõis nõ cõcordauit cũ prima: sed debuit
peti reuideri cõsilio sapiẽtis. Secũdo faciat ad eũ casũ nõ adap-
tatur dispositio statuti ad quẽ non adaptant eius verba. Jta de
ciditur in. l. iiii. §. toties. ff. de dam. infecto: ⁊ ibi Bar. l. ita tñ. ff.
de admi. tu. l. qõ p̃stitutũ. ff. de test. mili. ⁊ ibi etiã p̃ Bar. in. ca. in
demnitatibus. §. sed cũ eas: de elect. li. vi. ⁊ ibi p̃ d. pet. ⁊ dñicũ
i. c. ex parte asten. de cõcess. preben. Modo in casu nostro verba
illius scõi capitis dicte cõstitutionis nõ adaptantur ad appella-
tionẽ: ergo nõ poterit adaptari dispositio dicte cõstitutionis ad
appellandũ. Et per q̃sequẽs nõ disponit q̃ possit appellare quã
do iudex appellationis tulit sententiã nõ concordẽ cũ prima q̃
sũt verba cõstitutionis in scõo capite nõ adaptẽtur ad appellatio
nẽ hoc apparet ex verbis ipsius constitutionis cũ dicũt: ⁊ aliqua
partiũ a sententia iudicis appellationis discordantia prima dice
ret se grauatã: possit peti ipam sententiã iudicis appellationis re
uideri q̃silio sapientis: ⁊ inter duos dies a die late sententie debz
peti reuisio fieri: ⁊ infra alios duos dies dare cõfidatos ⁊ suspe-
ctos: vnde talia verba nõ possunt aliquo modo adaptari ad ap
pellationẽ ex eo q̃ in appellatione possunt deduci noua capitu-
la ⁊ noue probationes ⁊ nõ probatũ probari ⁊ nõ deductum de
duci: vt no. in. l. per hanc. C. de temp. appel. ⁊ in casu isto statu-
tũ seu constitutio predicta vult q̃ petatur reuidi consilio sapien
tis: ⁊ sic disponit q̃ nichil de nouo producatur quo casu istud ẽ
alienũ ab appellatione: vnde illa verba reuideri se restringũt so-
lũ ad acta iam facta coram iudice appellatiõis: ergo sentit q̃ nõ
est appellandũ: sed debet peti reuisio. Et hoc apparet manifeste
ex verbis ipsius constitutionis in qua dicitur: ⁊ in omibus casib9
predictis consulto: debeat cõsulere ex actis prio factis: nõ de no
uo faciendis. Et sic apparet q̃ cõstitutio predicta aperto oze di-
sponit q̃ non appelletur: sed solũ possit peti reuideri consilio sa
pientis. Et subdit postea dicta constitutio ⁊ consiliũ redditũ su
per hoc habeat vim sententie iudicis appellationis ⁊ executio-
ni mandetur. Et sic apparet ex verbis constitutionis predicte q̃
quãdo quis dicit se grauatũ a sententia iudicis appellationis p̃
ferentis sententiã nõ concordantis cũ prima q̃ tunc potest pete
re reuidi consilio sapientis. Unde illa verba non adaptãtur ap-
pellationi: vnde illa verba si fuerit querelatũ: ⁊ illa verba si fuerit
reclamatũ prolata in dicta constitutione excludunt etiam appel-
lationẽ. faciat tex. in. c. pastoralis de appel. vbi licet pars nõ pos
sit appellare: tamen potest querelare: ⁊ Jnno. in. c. Romana. i.
rũso. de appel. li. vi. dicebat q̃ licet non possit appellari a senten
tia officialis ad epm: tñ potest querelari: ⁊ facit q̃ no. Bal. in. l.
nemo. C. de iurisdi. om. iudi. Simile dicim9 q̃ licet a sentẽtia ar
bitri non possit appellari: tamen potest reclamari: vt no. in. l. di-
em proferre. §. stari. ff. de arbi. ⁊ in. c. ii. eo. ti.. Cum ergo ista cõ-
stitutio vtitur illis verbis si fuerit querelatũ vel reclamatũ decla-
rat q̃ non potest appellari: q̃ querela ⁊ reclamatio sunt introdu
cta in subsidiũ appellationis quasi velit q̃ non potest appellari:
sed potest querelari ⁊ reclamari quo casu querele ⁊ reclamatõis
dicit posse peti reuisionẽ sententie consilio sapientis: ⁊ iste est ve
rissimus intellectus huius constitutiõis: vnde aperto oze vult q̃
non possit appellari sed querelari ⁊ reclamari petendo illã seten
tiam reuideri consilio sapientis. Jdeo voluit talis constitutio q̃
non possit appellari nisi semel: ideo quãdo sententia iudicis ap-
pellationis est concors cũ prima. tunc nõ potest appellari nec re-
clamari. Si vero est discors cũ prima sententia tunc potest pars
reclamari ⁊ querelari hoc modo: videlicet petendo sententiam
reuideri q̃silio sapiẽtis eoipso q̃ statim dicit q̃ si pars diceret se
grauatam possit petere sententiam iudicis appellatõis reuideri
consilio sapientis excludit appellationem. Et sic inclusio vni9 est
exclusio alterius. l. marit. C. de procur. c. nonne. de presump. cuz
fi. ergo ⁊c. Clarius etiã ostenditur ex illis verbis reclamatum et
querelatum que excludunt appellationem ⁊ etiam faciat q̃ ap-
pellatio est a minori tribunali ad maius: vt per Angel. ⁊ Joan.
de Jmo. in Rubrica. ff. de appellatio. Sed in casu nostro non
est dare maius tribunali in isto consultore: quia consultor nullz
habet tribunal: ergo sequitur q̃ vocando cosiliũm sapientis ex-
cludit iudicium iudicis: quia sapiens non est iudex: ideo pulcre
dixit. d. Anto. in. c. proposuisti. de proba. q̃ sententia lata secun-
dum consilium sapientis nunquã transit in rem iudicatam. arg.
illius tex. ⁊ arg. eius q̃ voluit Jo. an. in addi. spe. in titu. de ho-
mici. in Rubrica. Et sic apparet q̃ istud consilium datum a sapi
ente non est propria sententia: ⁊ ideo in dicta constitutione dici
tur habeat vim sententie iudicis ⁊ sic non est propria sententia
iudicis. Et per consequens illa verba excludunt appellationem
cum fiat de minori tribunali ad maius: ⁊ sic non solum illa ver-
ba non adaptantur ad appellationem: sed ymo excludunt ap-
pellationem. Et si aliter diceremus sequeretur intellectus abso-
nus contra mentem et verba ipsius constitutionis q̃ sic osten-
do. nam in dicta constitutione dicitur. Si vero sententia iudicis
appellationis discordaret a prima ⁊ aliqua partiũ diceret se gra
uatam: tunc possit petere reuideri consilio sapientis si dicerem9
q̃ etiam possit appellari: sequeretur q̃ non imponeretur finis li-
tibus: quinymo multiplicaret lites: quia daret viam appellationi
⁊ daret viam querele ⁊ reuisioni secundũ consilium sapientis: et
sic multiplicarent lites q̃ est contra mentem statuẽtis: ergo nul-
lomodo potest capi sensus vt possit appellari quando sententia
iudicis appellationis discordat cum prima sententia. Et hoc eti
am apparet quia dictum statutum vult q̃ non fiant noua acta:
sed solum fiat reuisio: ⁊ causa probemialis: vt est dictum respicit

omia sequentia. Et sic cum sit contra verba ipsius constituētis volentis semel appellari dumtaxat: z sic contra mentem constituentis volentis imponere finem litibus sequitur q nullomodo poterit appellari: z perconsequens contra formā constitutionis appellauit ille guido. Et si dicatur q istud statutum est contra ius cōmune: ergo debet inquantū fieri potest reduci ad terminos iuris cōmunis etiam per verba impropria z subaudita vt ē gl. que reputatur sin. in aucten. ex testamento. C. de colla. tex. in. c. causam q3: de rescrip. c. dilecto: z. c. ex parte: de verbo. sig. c. cum dilec. de consuetu. l. si serui nostri. C. ō nota. Ergo debet reduci ad terminos iuris cōmunis: vt intelligantur illa verba reuideri consilio sapientis saluo tamen iure appellandi. Ad hoc respōdeo q illud est verum quando verba hoc patiuntur z mēs etiam concurrit: tunc reducitur statutum ad terminos iuris cōmunis: z ita loquūtur dicta contraria: sed quando verba hoc nullo modo patiuntur tunc nullomodo reducitur statutum ad terminos iuris cōmunis: vt est in casu nostro. Primo constitutio dispōnit vt semel tantū appelletur: z ita fuit semel appellatum quo modo ergo poterit appellari bis: certe nullo modo stante dicta constitutōe. Item quia illa verba reuideri z q alia acta de nouo non fiant ex toto excludunt appellationem: ergo sequitur q nō potest reduci ad terminos iuris communis tale statutū. Item quia reducere ad terminos iuris cōmunis repugnat menti et voluntati ipsorum statuentium qui voluerunt imponere finem litibus: z vbi manifestissimus est sensus nusquā verborum interpretatio tantum valet vt melior sensus existat. l. iii. C. de lib. preteri. Sincophanta dignū esset dicere q ista constitutio voluerit q eo casu quo sūia iudicis appellatōis discordat cum prima possit pars appellari z etiam possit querelari petendo reuideri sententiam iudicis appellationis consilio sapientis: quia ad quid statutum multiplicasset duo remedia si volebat imponere finem litibus: z ideo non sine maximo ministerio disposuit q sapiens debeat consulere ex actis primo factis non de nouo faciendis: et ideo dicendū est q isto casu non potuit appellari: sed bene potuit petere illam sententiam reuideri consilio sapientis: facit q voluit Bal. in. l. omnes populi. in. xi col. in versi. tercio modo posterius trahit ad se vltimū z distinguit ipsum: vt. l. non est nouū: ff. de legi. Item declarat ipsum. l. nichil. ff. de coniug. cum emancipati. lib. Item vnū caput statuti trahitur ad alterum caput statuti eiusdem: vt. l. vtrum. ff. de peti. here. Et subdit q trahitur etiam per dictiones aduersatiuas: nam in aduersatiuis videtur repetita qualitas precedentium cum sit coniunctio. arg. insti. de regu. diui. §. item lapili: z ponit exemplum ibi Bal. disponit statutū: q existentibus masculis femia non succedat ab intestato: nisi in dote: facto vero testamento non succedat nisi quatenus ei testator duxerit relinquēdū: q intelligitur facto testamēto: z masculis extantibus. z hoc ex natura copule propter illam dictionez vero Ita videtur dicendū in proposito q illa dictio si vero copulet q non possit appellari quando sententia iudicis appellationis discordat cum prima: sed bene poterit petere reuideri illam sententiam consilio sapientis si senserit se grauatam ex illa sententia. Faciat q voluit idem Bald. quem. d. allegans etiam induxit in l. maximū viciū. C. de lib. preteri. vbi capitur sensus: vt vnum statutum concordet cum alio z non cum iure cōmuni: z ego ad hoc allego elegantē doctrinam. d. Petri de ancha. in. e. statuto. §. cum autem: de rescrip. libro. vj. vbi ita consuluit in ciuitate Triui fij in duobus statutis vt vnum concordaret cum alio: z idem etiam ipse retulit in Reperi. c. canonū: de constitu. z allego illud q voluit Jo. andre. in additioni. speculi in titu. de exe. senten. §. postremo: z in titu. de senten. §. vt au. z q voluit Bartol. in. l. i. §. i. ff. q vi aut clam: z allegat etiam do. Pet. ibi Barto. in consilio incipiente domīo Lyno de castro sancti petri. ZModo in p posito capiemus sensum q vnum caput huius constitutionis cō cordet cum alio: z q vna constitutio concordet cum alia. Unde in alia constitutione incipiente. Item q si sententia aliqua lata fuerit super aliqua appellatione que pro parte confirmauerit: et pro parte infirmauerit primam sentētiam pro parte pro qua fuerit confirmata debet manere inconcussa z pro altera parte ipsa sētentia infirmans debeat reuideri seruatis seruandis: vt sancitum est per constitutionem positam sub rubrica q non liceat nisi semel appellari dumtaxat. Ecce qualiter ista constitutio apponit gladium ad hanc dubitationem ex eo quia expresse mandat q sentiens se grauatum ex sententia iudicis appellationis infirmātis primā vel discordantis a prima sententia debeat reuideri et uocat primā constitutionē in qua dicitur q sentiens se grauatus possit petere illam sententiam reuideri. Cum ergo loquatur per verbum debeat: sequitur q tollit remedium appellationis: z reducit illum qui se grauatum dicit ad necessarium remedium vt reuideatur consilio sapientis. Et inquantum vocat Rubricam q non liceat nisi semel appellare expresse sentit q ex quo fuit semel appellatum non possit amplius appellari: nisi dumtaxat peti reuideri consilio sapientis: z sic referendo vnumcaput illius constitutionis ad primum constat manifeste q in secundo capite est prohibita appellatio. Et eodem modo referendo secundā cōstitutionē predictā. ad scōz caput prime constitutionis z ad rubricā illius prime ꝓstitutōis videtur expresse prohibita appellatio: z iste intellectus est capiēdus vt vnū statutū concordet cū alio: vt voluit Jo. an. in locis superius allegatis: z. d. pe. in. d. §. cū autē: z Bal. in locis supius allegatis. Et hoc mō saluantur verba ꝓstitutionis et mens statuētis: z ratio expresse apposita in dicta ꝓstitutione: facit. l. ꝙuis: z ibi glo. z Bal. C. de fideicom. z idem Bal. in. l. quotiēs. c. ti. z q bī in. l. cū mulier. ff. so. ma. z. l. scire opz. §. vel maxie. ff. de excu. tu. ergo Preterea si dicerem q scōm caput istius ꝓstitutōis nō excluderet appellationē oporteret fateri q de vēto seruiret nobis illō scōm caput ꝓstitutōis vt raro vel nunq̄ posset praticari ex eo q3 pinguius prouidetur reo grauato vel actori grauato p remediū appellatōis q̄ p remediū reuisionis: q3 i appellatōe pōt nō deductū nec allegatum deduci z facī ꝓbatiōes z iustificare cāz suā ex nouis actis: z no. i. d. l. p hāc. C. ō tēp. ap. q facere ñ posset p viā reuisiōis nō faciēdo de nouo: et ita illud scōm caput constōnis disponit q non fiant acta ō nouo: z ex quo sequit q nunq̄ hēret locū dictū statutū: q3 nemo peteret reuisionez3 sed recurreret ad pinguius remediū et vtili9: vt est remedium appellandi: arg. l. cū de indebito. ff. de p ba. c. super hoc de renū. et cum si. ¶ Et ex hac viua ratione cō uincitur: q nullomodo potest appellari ex isto scōo capite: nec est presumendū q statuens ita supine voluit statuere ad finiendas lites: sermones enim nostri adaptantur rebus sensatis z intellectu fruentibus: vt dixit Bal. in. l. i. C. de ser. fugi. z in rubri. de proba. ad hoc allegans Aueroym. facit tex. in. l. si ita quis. §. q nemo sanus loqueretur. ff. de euic. Nec ob. si dicatur: q bar. in. l. preto3 ait. §. erit itaq3 differentia. ff. de incē. rui. nau. Dixit aūt dicta in precedentibus sunt contra ius cōmune: z exorbitāt a iure cōmuni: z non intelliguntur repetita in sequētibus: quia ad dictū Bar. potest responderi satis accomodate. Barto. nō loquitur in casu nostro. Primo Bartbo. loquitur quando est vna lex habens plura capitula: sed nos sumus in pluribus constitutionibus: quia est vna constitutio que incipit. Item q si sentētia aliqua lata fuerit que constitutio vt superius dixi loquitur q sentiens se grauatum debeat petere reuideri consilio sapientis: z sic declarat primā constitutionē: vt superius dixi: z ideo dictū Bar. non est ad propositum. Secundo posito non tamen concesso q non esset nisi vnica constitutio tamē primū capitulum licet sit exorbitans dico intelligi repetitū in secūdo. in casu nostro ex eo quia verba secundi capitis hoc inferunt aperte. Unō eoipso q voluit q non fiant noua acta: z qō petat reuisio per ꝓsiliū sapiētis excludūt illa verba appellatōnē: z isto casu nō loquit bar. Item bar. ñ loquit eo casu quo esset frustratoria dispō z ꝓtēptibilis scōi capitis nisi intelligeretur repetitū primuz caput in secundo capite constitutionis: vt est in casu nostro: vt superius ad oculū demonstraui. Item Barto. non loquitur eo casu quo mens et ratō expressa in dicto primo capite hoc ostēdit vt intelligat repetitū i scōo capite vt fuit in casu nostro in quo statutū voluit imponere finem litibus quo casu non videt imponere finē litib9 si primū caput non intelligeretur repetitum in secundo capite. Et sic multiphariē multisq3 modis apparet q dictum Bart. non facit contra istam consultationem. Nec etiam ob. cum allegatur alia constitutio incipiens in pmis statuimus. in versi. possint: tamen partes z cete. ibi z q in appellationibus interponendis z nullitatibus dicēdis a dicto nostro vicario vel gestis ab eo ad nos debeat appellari. ergo sequit q gestis a vicario debuit appellari ad comitē. z p ꝓns iste guido potuit appellari ad comitē: quia

ad hoc rñdeo ⁊ allego decisionẽ. d. pe. de ancha. in. d. c. statutũ. §. cũ autẽ. de rescrip. li. vj. vbi dicit. erat statutũ teruisij q̃ forẽsis non posset acquirere bona ĩmobilia in territorio teruisino. Alio statuto cauebaꝯ q̃ maritus lucrareꝯ dotẽ p̃cedẽte vxore teruisina in matrimonio. ℣ō quidã forẽsis cõtraxerat matrimoniuz teruisij cũ quadã teruisina que sibi dederat in dotẽ bona ĩmobilia: que in matrimonio mortua est. fuit dubitatũ q̃ ille marit⁹ lucrabaꝯ dotẽ ex dispositiõe statuti vtrũ posset lucrari dotẽ cõsistẽtem in rebus ĩmobilibus. cõsuluit. d. pe. ibi q̃ sic. ⁊ idẽ voluit in repetitiõe. c. i. de cõsti. ⁊ allegat Jo. an. in locis supius allegatis. q̃ ũnũ statutũ generale limitaꝯ ⁊ specificaꝯ per aliud. Jta est in ꝓposito dicẽdũ. illud statutũ generale qõ appellet a vicario ad comitẽ limitatur ⁊ distinguiꝯ per aliud statutuz. vz. nisi vicarius fuisset aditus vt iudex appellationis: ⁊ tuliſſet sentẽtiã discordez a ꝑma: q̃ tunc grauatus si vellet dicere se grauatũ dz petere illã sentẽtiã reuideri cõsilio sapiẽtis ⁊ nõ appellare: ⁊ ita restringitur generalitas illius statuti per specificã dispositionẽ alteri⁹. c. i. de rescrip. l. sanctio legũ. ff. de penis. cũ sili. Jntelligiꝯ ergo dictum statutũ quãdo appellaꝯ a vicario a ꝑma sentẽtia lata in causa ꝑncipali cũ vicarius habeat iurisditionẽ ordinariã in pluribus negocijs: vt ex ꝙstõne apparet. ⁊ sic non ob. d. ꝙsti. ⁊ per ꝙsequens sole clarius est q̃ iste guido nõ potuit appellari. Et si dicatur q̃ ipse appellauit ad dñm comitẽ ⁊ ad quẽcũq; aliũ iudicẽ cõpetẽtem. ad hoc dico q̃ Jo. an. in addi. spe. in titu. de appel. §. nũc tractemus. ℣. sed pone aliquis. ⁊ eũ sequtur angel. in. l. i. §. i. ff. de appel. q̃ talis appellatio nõ valet rõne incertitudinis: nisi infra tẽpora data ad appellationẽ interponẽdã eligat iudicẽ vel superiorem cuiã quo velit ꝓsequi. Cũ ergo in casu nostro elegerit dominũ comitẽ in iudicẽ: ergo dñs comes ꝓnũciabit appellationẽ nõ potuisse iterponi cuiã se: ⁊ per ꝙns est appellatio deserta: ⁊ ẽ videndũ si infra tpa data ad appellãduz elegit. d. comitẽ: vt voluit angl. ⁊ Jo. an. alꝫ talis appellatio nõ tenuit: nec põt amplius eã devoluere ad superiorẽ ꝓncie ex quo illũ nõ elegit infra tpa data ad appellãdũ. Et ẽt ex hoc põt fortificari ꝑma dubitatio de q̃ supra qõ dato: nõ tñ ꝙcesso q̃ talis ꝙstõ tollẽs appellationẽ nõ valuisset vt potuisset appellare ad p̃sidẽ ꝑ curia ro. tñ sibi ꝑputet q̃ ad eũ nõ appellauit: ex quo illũ nõ elegit infra tpa data ad appellãdũ. Et inq̃tũ in ꝑma dubitatiõe allegaui in ℨriũ q̃ ꝛtelligitur sublata appellatio friuola. vt voluit bar. in. d. l. i. §. iterduz. teneo hoc esse verũ: q̃ tex. est aptus in. c. pastoralis. de appella. vbi etiã clausula appellatiõe remota ꝙrehẽdit appellationẽ vel friuolã. Et ex istis cõcludo ℨ illũ guidonẽ. Laus deo clemẽtissimo. Bñs andreas barbatia siculus vtriusq; iuris doctor.

Casus consilij. xlv.

Utrum ⁊ quãdo quis dicatur ℨuenire ad hoc vetari dat in penam cõuentionalẽ. Et etiam an pena cõuẽtionalis possit exigi in foro cõscientie vel iudiciali. Et an cesset fraus vbi ĩteruenit p̃sentia iudicis vel superioris. Et an in compromissis possit poni ⁊ exigi pena si in obligatione est dare vel facere. Et de ĩtellectu. l. cum allegas. C. de vsuris. Et quis dicaꝯ esse maior vel dignior ⁊ in similibus multis: an stetur arbitrio iudicis.

Ludi in mediũ referã q̃ p̃clare scripsit ꝑ pheta gloriosus psalmo. cxxj. loquebar õ testimonijs tuis in cõspectu regũ ⁊ nõ cõfundebar q̃ mandatis tuis credidi. Jdeo gloriosissimũ ⁊ clemẽtissimũ deũ ex corde ⁊ aio huic cõsultationi ĩuoco vt ꝑ pijssimo saluatore nr̃o iesu xp̃o medio veritatẽ ponat in ore meo amẽ. Jdcirco viso pũcto ⁊ pactis ⁊ cõuẽtionibus inter ipsos fratres celebratos ⁊ ꝓtestationib⁹: ⁊ tota facti cõtingẽtia ⁊ oibus matura: ⁊ solẽni aiaduersione pensatis. Duo sunt acurate examinanda ꝑ p̃sentis ꝙsultationis aptissima decisione. Primũ erit vtrũ iste ticius frater ℨuenerit pactis ⁊ cõuẽtionib⁹ inter eos gestis: ⁊ ꝑ ꝙns inciderit in penas cõtentas in cõuentione ⁊ cõtractu. Scõm erit vtrũ pena cõtẽta in ipso cõtractu possit exigi per gayũ cui ticius frater ꝙtrauenit. Et istis solẽniter exaĩatis apparebit veritas indubitata hui⁹ ꝙsultatiõis

Capio ꝑmũ. ⁊ q̃ tota difficultas hui⁹ dubitatiõis stat super verbis ipsius cõuẽtionis: iõ verba eius sũt ante oĩa examinanda Primo dicit in ea q̃ in vita dictoꝝ fratrũ ac filioꝝ alterius eoꝝ p̃decedẽtis altero ipsoꝝ fratrũ p̃decedẽte: ⁊ ipsis filijs p̃defũcti fraternaliter viuẽtib⁹ dicta oĩa fortilicia ⁊ iurisditiones sint ⁊ remaneãt cõia ⁊ indiuisa: ⁊ cões ⁊ indiuise inter ipsos fratres ac alterius eoꝝ filios vt supra. Ecce nũc exp̃ssum est in dicta cõuẽtione q̃ altero fratre p̃decedẽte fortilicia oĩa ⁊ iurisditiones sint ⁊ remaneãt cõia ⁊ indiuisa inter ipsos fratres ⁊ filios p̃decedentis fratris si fraternaliter viuere velint. Eo ergo ipso q̃ iste ticius occupauit fortilicia apponẽdo castellanos noĩe suo: ⁊ expellendo castellanos cões ⁊ ꝓhibẽdo vxorẽ gay fratris ipsius ĩtrare rocham motus eo respectu ⁊ cõsideratione: q̃ audiuerat gayum fratrẽ predictũ mortaliter vulneratũ apparet exp̃sse q̃ venit contra p̃fatũ capitulũ ꝙuẽtionis: q̃ cũ filij p̃decedẽtis frẽs debeãt hr̃e dicta fortilicia cõia vt dictuz est. seq̃ q̃ iste ticius eos p̃iuabat fortilicijs ⁊ iurisditione. ⁊ ꝑ ꝙns ex hoc capite dr̃ venisse contra cõuẽtionẽ. Et si q̃spiã dixerit q̃ ticius frater nõ fuit ille qui ꝑ hibuit vxorẽ gay ĩtrare rochã castri: ꝙ fuit ille affert⁹ castellan⁹ quo casu act⁹ gestus ꝑ ꝓcuratorẽ nõ habẽtẽ mãdatũ spãle ⁊ exp̃ssuz nõ facit dñz ĩcidere ĩ penã. nõ. n. vr̃ mandasse ille ticius illi castellano vt faceret actũ ꝑ quẽ ipse dñs ĩcideret in penã. l. iij. §. si ꝓcurator. ff. q̃ q̃q; iur. ⁊ ibi ẽ glo. solẽnis. ⁊ ange. q̃ vbiq; ꝓcura. oppõit exceptionẽ ꝑ quã dñs ĩcidit ĩ penã q̃ repelli põt: ni si doceat õ spãli mãdato ad illã opponẽdã. faciat. l. i. §. si ꝓcur. ff. siqs vi. di. nõ obtẽp. c. i. vt lit. nõ ꝓt. l. si pr̃. ff. q̃. ĩfra credi. ⁊ iõ dixit bal. ĩ. d. l. iij. §. si ꝓcur. q̃ si cõe mãdat aliqb⁹ q̃ cõdãt statuta: ⁊ illi faciũt statuta ℨ libertatẽ eccl'ie q̃ cõe nõ punir̃: ⁊ iõ pulcre dixit saly. ĩ. l. si ꝓcur. ff. de ꝙdi. ide. q̃ si ꝓcur. gnãlis ad lites petat id qõ ꝑ laudũ arbitri ẽ iã decisuz qõ põt sibi obĩci q̃ nõ hz mãdatũ spãle ad hoc: q̃ si dñs peteret ĩcideret ĩ penã ꝓmissi. Faciat qõ voluit ibi bar. ⁊ ꝑclare dixit saly. ĩ. l. nõ ẽ ignotũ. C. de admi. tu. q̃ ꝓcur. gnãlis si ĩstituat cãs calũnioſas qõ nõ puniet dñs: q̃ nõ vr̃ dñs dedisse sibi mãdatũ ad sic ĩstituẽdũ. ⁊ idez refert bar. ĩ. d. §. si ꝓcur. determiasse papã clemẽtẽ: vt refert spec. ĩ ti. de execu. sen. Jta dicem⁹ ĩ ꝓposito cũ dict⁹ tici⁹ teneret acceptare ĩ rocha ⁊ fortilicijs vxorẽ ipi⁹ gaij frẽs alꝫ ĩcidebat ĩ penã: ĩsto casu videbaꝯ auferre ius ꝙpetẽs ad dcã fortilicia filijs ipsius gay: quẽ ille tici⁹ p̃sumebat eẽ mortuũ: q̃ letaliter vulneratũ fuisse in bello sibi notificatũ fuerat. nõ vr̃ õdisse mãdatũ illi castellano vt nõ acceptaret illã dñaz: ⁊ ꝑ ꝙns ĩcideret ĩ penaz. nõ. n. põt ꝓcura. reuocare factũ dñi: nisi ex cã euidẽti faceret: vt dixit tex. singularis ĩ. l. si hoiez. ff. mãda. ⁊ voluit bal. ĩ. l. oẽs ppli. ff. de ĩusti. ⁊ iuꝛ. ⁊ ĩ rub. ĩ pn. C. q. admi. ad bo. pos. q̃ istõ nullo mõ obstat ⁊ ad hoc alꝫ elegãs ⁊ singlare dcm̃ inoc. q̃ in trib⁹ locis ꝓsuit vz. ĩ. c. ex pte decani. de rescrip. ⁊ in. c. cũ in iure pit⁹. de of. õ leg. ⁊ ĩ. c. in nr̃a. de ꝓcur. vbi dixit q̃ si aliqs asserit ꝓcuratorẽ ⁊ ego scio ⁊ taceo q̃ videor dare sibi mãdatũ ⁊ factũ ab eo p̃iudicat mihi sequiꝯ hoc dictũ archidiac. in. c. qui ad ageñ. de procur. li. vj. Cy. in. l. si pecuniam. C. de nego. ge. sequunꝯ domini de rotha decisio. xiij. ⁊ decisiõe. xliij. ⁊ vr̃ casus in. c. i. de iureiur. li. vj. vbi ꝓcur. gnãlis ꝙstitutus nõ vr̃ ꝙstitut⁹ ad delinquẽdũ vel ad faciendũ dñz ĩcidi ĩ penã vt est dcm̃: tũ taciturnitas vna cũ scia dñi habẽtis noticiã ꝓcuratorẽ delinq̃re adeo q̃ pena veniat dño ĩponẽda reddit ipz male gestũ actũ ꝓcuratoris validũ ĩ p̃iudiciũ ipi⁹ dñi. Jta ẽ tex. i. d. c. i. ad fi. ergo ẽ ibi casus q̃ scia dñi vna cũ taciturnitate inducit tacitũ mãdatũ ⁊ actus firmitatem in eo q̃ ꝓcurator gerit vltra formã mãdati. Jta est dicenduz in ꝓposito q̃ cum iste ticius sciuerit illũ suũ castellanũ denegasse introitum ad rochã vxori ipsius gay ꝙtra pacta ⁊ cõuẽtiones ⁊ non ℨdixerit. seq̃ q̃ videꝯ sibi dedisse mandatũ ad hoc. Facit regula. l. sepe. ff. de iudi. ⁊. c. q̃is. e. ti. vbi ĩ actib⁹ iudicialibus scia tacentis iducit mãdatũ. Facit etiã tex. in. l. i. §. magistrũ. de exercito. ⁊. l. sed ⁊ si pupillus. in pn. ff. de institor. ⁊. l. fi. ff. quod cum eo. vbi paciẽtia dñi citra cõtractũ inducit mãdatũ: ⁊ qõ habeꝯ in. l. cum pater. §. libertis. ff. de leg. ij. ⁊ faciat optimus tex. in. l. i. C. de excu. mili. ãno. li. xij. ⁊ glo. in. d. c. i. vt lit. non conte. Multo ergo fortius erit in casu nostro cuz apparet exp̃resse q̃ ipse ticius fuit resistens ad reducenduz fortilicia ad illũ gradũ in quo erãt tempore cõuentationis celebrate inter ipsos fratres. apparet er-

go ex istis q factuz ipsius castellani p̃iudicauit ipsi ticio : etiã factum ipsius ticij: vt ex inferius dicendis demõstrabo. ergo sequitur q ex hoc capite incidit in penã contentaz in dicto contractu conuentionis. Secundo hoc ostendo ex alio dicitur in ipso contractu conuentionis: q castellani debeãt poni in dictis fortilicijs singuli z singulis cõmuniter per dictos fratres z de cõmuni concordia. z si contingat aliquem ex dictis castellanis sic cõmuniter positis non placere alteri ex dictis fratribus q tunc alius teneatur consentire illi cui talis castellanus non placuerit super mutatione fienda de dicto castellano: z debeat poni cõmuniter: z cõmuniter debeant recipi iuramẽta. Modo ille ticius nõ declarãs castellanuz mẽtis clericuli sibi non placere ex solo suo capite nulla facta denunciatione suo fratri gayo predicto expulit illũ castellanum quem cõmuniter ambo fratres posuerant: z constituit alium castellanum: z per cõsequẽs ex isto capite etiaz videtur dict⁹ ticius veniſſe contra dictam conuentionem z transactionem. Et si dicatur q in dicta conuẽtione dicitur q si alter ex dictis fratribus vel vterqz esset extra partes lombardie. quo casu licituz sit illi qui remanserit in terris illis: vel etiã qui se vltimo absentauerit a terris illis fulcire dicta fortilicia: z ad ea mittere libere z pro libito volũtatis z absqz aliqua taxatione numeri personarũ. Sed in casu nostro vnus ex ipsis fratribus se absentauit a ptibus lombardie: ergo fuit licitum ticio fratri ponere personas libere z p libito voluntatis absqz aliqua taxatione in dictis fortilicijs: z per cõsequens potuit mutare castellanũ z similia facere. ad hoc respondeo q licet in dicta conuentione ita caueatur : tamen non dicitur q possit mutare castellanum quem cõmuniter fratres ibi constituerãt. vñ posito q potuisset ponere quot personas voluisset in dictis fortilicijs prefatus ticius: tamen non potuit reuocare castellanũ cõmuniter ab ipsis fratribus deputatũ : ex eo quia in dicta conuentione continetur q si contingat aliquẽ ex dictis castellanis sic cõmuniter positis non placere alteri ex dictis fratribus: q tunc alius teneatur consentire alicui talis castellanus non placuerit super mutatione fienda de dicto castellano. vnde sensus illoz verborum q ambo debent constituere castellanum quando castellanus cõmuniter ibi positus non placeret vni fratri qõ alter frater teneatur consentire super mutatione fienda : z sic illa verba q pro libito volũtatis vno ex fratribus absente possit presens ponere personas: non intelliguntur q possit mutare ipse solus castellanum. vnde intelliguñ ꝑm dispositionem clausule superioris. non enim prolata sunt ad corrigendum precedẽtem clausulam: sed quelibet clausula intelligitur durare p id qõ pulcre dixit bar. in l. i. §. per vim. ff. q vi aut clam. vbi voluit q semper capitur sensus: vt vnum statutum concordet cum alio: z bal. in l. omnes populi. ff. de iusticia z iure. z quod refert se consuluisse. d. petruz de ancha. in c. statutum. §. cũ autem. de rescri. libro sexto. z in respõsione. c. i. de consti. z bal. in l. maximuz vicium. C. de lib. prete. z Jo. ab. in addi. spec. in titulo de sen. §. vt autem. z in titulo de execu. sen. §. postremo. z sic non venit correxie in eadem transactione z conuẽtione ad clausulam precedẽtem: nec est presumenduz q tam cito se correserint partes in eodem contratu. vt. l. ad ea. ff. de condi. z demon. z in illo terencia no hui tam cito. Et lz vnus se absentauerit: z alter potuerit apponere numerũ personarũ in dictis rochis z fortilicijs: tamẽ debebat eos ponere sub cura z gubernatione castellani positi ibi de cõmuni voluntate z concordia ipsorum fratrũ. Et in hoc apparet q ipe ticius venerit cõtra cõuentiones inter ipsos fratres celebratas: nec declarauit ille ticius illum cõmunem castellanum sibi non placere: nec notificauit fratri qualiter sibi non placebat ergo sequitur q venit contra conuentionẽ. Et si dicaꝰ q ex quo ille gayus frater non poterat contradicere si non placebat dicto ticio castellanus ille. ideo non erat opus q requireretur consensus illius gay in mutando illuz castellanuz. Ad hoc respondeo z posito q ita sit q alter frater non poterat contradicere : nihilominus debebat prius declarare si bi illuz cõmunẽ castellanum sibi non placere. Item debuit etiam nunciare fratri per id quod habetur in. c. constitutus. de regula. vbi lz abbas non possit denegare licentiam monacho volenti intrare religionẽ strictiorez tamen dz requiri ꝓsensus eius: ita in proposito lz non potuisset ille gayus frater contradicere i mmutando castellanum: tamẽ debuit requiri. Item in dicta conuentione non dicitur q ille solus cui cõmunis castellanus non placet possit constituere aliũ castellanum vt dictum est. ergo sequitur q debuit adhiberi solẽnitas conuenta inter eos ad faciendũ illũ castellanuz. z p cõsequẽs veritas est q iste ticius venit cõtra trãsactionez z cõuentionẽ. Tertio faciat in ipso contractu dicitur q si contingeret alterum ex dictis fratribus se absentare a partibus ꝓuincie q tunc liceat vxori vel filijs ipsius sic se absentantis intrare in omnia fortilicia cuz quouis numero ꝓsonaruz z sine taxatione alicuius numeri ꝓsonarum: sicut z quẽadmodum liceret ipsi absentato: si ipse personaliter presens esset. Modo presupponitur in facti contingẽtia q cum ille ticius reuocasset castellanum cõmunem illoruz cõmunium fortiliciorum z illa muniuisset pluribus z diuersis hominibus: z constituisset castellanũ nouum: z vxor ipsius gay hoc sentiens accessisset ad vnum ex dictis fortilicijs z pecijt vt itraret in rochaz ita vt erat inter ipsos fratres conuentum: castellanus ille nouus positus ibi per illum ticiuz hoc denegauit: z satis ignominiose se habuerunt circa recessum illius domine que pluries illum castellanum tanq̃ vxor illius gay requisiuit z interpellauit: z pluries protestata fuit de penis z cõuentione pactoruz contra illum castellanum z illuz ticiuz fratrem ipso ticio fratre constituẽte illum castellanũ sciente patiente nec contradicente: imo dante sibi mandatũ ad hoc vt apparet ex illo elegãti dicto Jnno. in dicto. c. ex parte. z in. d. c. in nostra. z in. d. c. cuz in iure. cũ aliis superius allegatis. Et maxime quia ille ticius pluries interpellatus z reqsitus vt reduceret fortilicia illa ad primuz esse: z ad primuz graduz recusauit: z contumax fuit: nisi ex mãdato z iussu z minis principis reduxit res ad pristinum graduz. quo casu appa ret q denegare accessum vxoris gay ad illa fortilicia ꝓcessit emanauit: z fundamentũ z principiũ habuit ab ipso ticio. Et sic apparet apta z manifesta ꝙuẽtio per ipsum ticiũ ad ipsaz ꝙuẽtionẽ z per ꝙñs icidit in penã cõtentã in ipsa cõuentione. Quarto faciat qõ dr i dcã ꝙuẽtiõe. Itẽ ꝓmiserunt dicti frres inuicez ab ipsis vnus. vz. alteri: z alter alteri futuros bonos fratres z legales z q vnus non faciet nec cõsentiet q per alium fiet nec patiet suo posse per alium fieri aliquã proditionem in dictis fortilicijs: nec alter versus alterum: nec versus filios alterius precedentis : nec curabit directe vel indirecte q vllo vnq̃ tempore alius vel filij alterius precedẽtis priuetur dominio ac facultate z iure ac possessione vel tenuta alicuius ex dictis fortilicijs: nec faciet nec cõsentiet alicui dãno q contingere posset alteri vel filijs alterius precedentis in statu vel in persona vel circa priuationez vel diminutionem status alterius vel filioz alterius precedentis: nec aligd quod fit in dãnum vite aut periculuz vite ꝛc. sed alter versus alteruz: z filios alterius se bene z amicabiliter fideliter z fauorabiliter geret pro alio toto posse ad cõmunem conseruationem dictoruz fortiliciorum z cõmunis status. Et predicca omnia sub pena vt infra si contingerit alium contrafacere super dictis contentis in presenti capitulo vel alicui eoruz: ita formaliter exprimitur in dicta conuentione. Modo in proposito nostro apparet manifeste q dictus ticius cõtrauenerit contentis in dicto cõtractu vel alicui ex contentis in eo. ꝓmo dicitur q non curabit q directe aut indirecte alter frater vel alteri⁹ fratris priuabuñ dominio possessione: aut tenuta alicuius ex dictis fortilicijs: aut ergo loquimur quo ad ipsum gayum fratrem: aut loquimur quo ad filios ipsius gay mortui: lz iam viuus sit iste ticius interrogatus publice a principe illius prouincie vbi posita sunt dicta fortilicia: an ille ticius dixerit principi prefato q illa fortilicia ideo acceperat pro se ad bonũ finem ex eo: q audiuerat illum principẽ moriturũ in fine augusti: z q ille gayus frater erat percussus ad mortem: qui ticius respondit q sic. quo casu si habemus considerationem ad filios gay mortaliter vulnerati ille ticius abstulit dominium spectans ad illos filios in dictis fortilicijs. continuatur enim dominiũ a patre in filium. vt in. l. i suis. ff. de lib. z pofaciat glo. no. in. c. i. ad fi. de feu. cogni. z ibi bal. magnifacit illã glo. q filiꝰ in succedẽdo patri in feudũ nõ acquirit feudum: sed acquisitum capit qõ est pulcher z sapidus modus loquendi ꝑm bal. ibi. z facit glosa nota. in. c. fi. xxiij. q. i. que dicit q filius regis appellatur rex in vita patris. aut glo. ibi. d. l. in suis. Faciat glo. in. l. hereditas. C. depos. que dicit singulariter q vbi est

suus non est dare hereditatem iacentē. facit. l. i. C. de impo. lu
cra. descrip. lib. x. z qō no. glo. multū singu. in auc. vt debitrices
matres. §. sancimus. z per ꝙsequēs cōtrauenit dictus ticius quo
ad illā clausulaz cōuentionis: quia pīuauit filios fratris quē cre
debat iam mortuū dominio ipsoꝝ castroꝝ: z per ꝙsequēs inci
dit in penā. Si vero volum⁹ habere cōsiderationē ad ipsuz gay
um eodē modo incidit ticius in penā: quia pīuauit illū gayum
tenuta: z etiā possessione: quia cum ille gayus possideret z deti
neret illa fortilicia per cōmunē castellanuz z custodē deputatuz
ab eis pīuando illum castellanuz possessione z tenuta, possidet
enīz quis per colonū. l. si id. §. per colonos. z. l. qui vniuersas. §.
q per colonū. ff. de acqui. possessione. z per colonos amittimus
possessionez. l. iij. §. q si seruus. ff. de acquiren. possessione. z sic
apparet q iste ticius venit multipharie multisqz modis contra
conuentionem prefatam. Quinto faciat: quia in dicta cōuentio
ne dicitur si contingeret alium ex eis cōtrafacere super dictis cō
tentis in presenti capitulo vel alicui eoꝝ. quo casu non requiri
tur concursus omnium contentoꝝ in dicta conuētione: vt ita
incidat in penam si veniat contra omnia contenta in dicta con
uentione: sed sufficit q veniat contra vnum de contētis: quo ca
su incidit in penam contentam in dicta conuentione. Et habet
optimam rationem in se hoc dictuz ex eo: quia ille qui factus est
reus in vno censetur factus reus in omnibus: vt scribit pulcre ci
cero in suis paradoxis. z probatur in tex. c. consideret. de peni
ten. distinctio. v. z in. c. que ipsis sacerdotibus. xxxviij. distinc. z
ibi glo. facit. l. si vnus. C. de testamentis. z. l. cuz hi. §. si pretoꝝ.
ff. de transac. z ideo bal. in. l. minoribus. C. de his qui. vt indig.
per illum textum dicit q si ad maleficium perpetrandū plures i
teruenerunt q eque punitur sindicus qui obmittit denunciare
vnum ex eis: ac si neminem denunciaret: z sic non prodest diligē
tia in quibusdaz si vnus ex malefactoribus omittatur. z dicit esse
questionem in simili per dy. disputatam. z idem bal. in. l. i. C. de
his que pen. no. in. xiiij. q. testatoꝝ inquit mandauit heredi q da
ret. x. certa die: alioquin daret mihi fundum: dedit noue elapso
die peto fundum: queritur quid iuris? z decidit q possum resti
tuere nouem. ideo posito q in vno ex contentis in dicta conuen
tione ille ticius ꝑueniſſet nihilominus incideret in penam: quia
haberetur: ac si in omnibus cōtrauenisset. Multo fortius in ca
su nostro cum in multis contrauenit: vt est ostensum superius.
Sexto faciat in dicta conuentione dicitur q amicabiliter fideli
ter z fauorabiliter vnus geret se pro alio toto posse suo q̄tuz ad
cōmunem conseruationem dictoꝝ castroꝝ z fortilicioꝝ z
statum cōmunium. Modo iste ticius frater se habuit z gessit in
fideliter preiudicialiter: z etiam hostiliter versus alium fratrem
reuocando cōmunem castellanum: z pīuando fratrem tenuta
z possessione: z etiam filios dominio: intelligo vt superius dixit.
Quinimo q pessimum est: quia princeps prouincie dixit precipi
endo illi ticio fratri per hec verba. andati io voglio che le forteze
torneno in suo grado: qui ticius non paruit principi z vxor gay:
quia ille ticius erat contumax in non restituenda fortilicia in pri
mum gradum conquesta est coram principe: iterum de isto ticio:
tunc princeps iterum misit pro isto ticio z dixit sibi. Conte ticio
io ve cōmādo vna altra volta che le forteze torneno nel suo gra
do: che intendo per ogni modo che le forteze torneno al suo pri
mo grado: qui ticius tunc respōdit. signore dapoy che la signo
ria vostra vole che faza q̄sto: la signoria vostra toglia quelle for
tem in se: el signor respōdit q nolebat illud facere: imo volebat
ostendere cuicunqz persone q illud qō fecerat ipse ticius id fine
scientia z conscientia ipsius principis ticius fecerat illud: iō ipse
ꝓnceps disponebat q res reuerteretur ad primuz suum gradū:
qui ticius respōdit ipsi principi postq̄ dominatio vestra nō vult
in se illa castra: ego illa castra dabo domino marchioni mantua
no. Et per ista adhuc fuit contumax in restituendo dicta castra
ad primuz gradū. Post aūt aliquos dies vxor ipsius gay reuer
sa est ad principem: z conquesta est grauiter de isto ticio: q res
non erat ad primuz gradum restituta. iterum princeps misit pro
isto ticio z sibi dixit hec verba. io ve hoza dito cotāte volte di to:
nare le cose in lo primo grado. mi pare che ve fate beffe che per
ogni modo voglio che torneno in lo primo grado: altramēte io
vedaro intendere che sero mal contento. Et finaliter cum prece
ptis z minis principis z inuitus restituit res ad primū esse. Ecce
qualiter iste ticius frater infideliter z hostiliter: z cum preiudicio
fratris sui se habuit: z nisi fuisset timor principis non restituisset.
mine enim potentum z principuz inducunt iustum metuz: imo
preces instantissime principis inducunt iustuz metuz. c. cū inter. r.
seniorem. de elec. Faciat glo. singularis in. l. i. C. si rec. ꝓuin. vbi
blandicie potentū inducunt iustuz metuz. faciat qō habet. in. c.
cum dilectus. qō metus cau. z dominus abbas allegat glosaz sin
gularem q verba minatoria inducunt iustuz metuz considerata
qualitate persone. faciat: illud ē rogare ducū species violēta iu
bendi. facit quod no. bal. in. c. i. §. furtum. de pace iur. fir. z in. l.
si mandator. C. mandati. z faciat quod habetur in. c. insinuāte.
in. ꝟ. metu regio. qui cleri. vel vo. z quod no. ibi domin⁹ abbas.
z faciat quod voluit Inno. in. c. causam matrimonij. de officio
delega. vbi dicit q si precesserunt mine a viro contra vxorē si po
stea contrahat cum interuentu amicoꝝ contractus presumit
metu gestus. Faciat elegans tex. in. c. i. de officio delega. vbi mi
ne vel terror potestatum inducunt iustum metuz. Cū ergo in ca
su isto precesserunt iussa z precepta principis aduersus illuz ticiu
um vt restitueret rem ad pristinū esse: z tamen fuit cōtumax z no
luit. postea vero interuenerunt mine ipsius principis: ideo tunc
videtur restituisse pretextu metus z non sponte sua: z per conse
quēs apparet manifeste q iste ticius interuertit possessionem te
nutam. z dominiuz contra illuz gayuz: z venit contra conuentio
nem z transactionez. quo casu sole clarius q icidit in penā con
uentā. Septimo est pōderādū quia in dicta conuētione dicitur
si contingeret aliuz contrafacere super contētis in presenti capi
tulo vel aliquo predictoꝝ q tunc ipso iure z facto z absqz alio
ministerio hois portio illa que ꝙpeteret z cōpetit z ptinet: z spe
ctat illi taliter cōtrafacienti in dictis fortilicijs z iuribus: z omne
ius ipsius portionis z omnia bona īmobilia z c̄. ipso iure z facto
sint z esse intelligantur applicata alij qui non contrafecerit: z cui
sit contrafactum. quo casu vicissim transtulerunt plenū dominiu
um z plenaz possessionez quoꝝcūqz bonoruz īmobiliuz z c̄. que
verba sunt executiua. quo casu vbicūqz in contractu fit executio
nunq̄ habet locum purgatio more. Ita dixit bal. in. l. z si post
tres. ff. si quis cauti. referens se ita audijsse bar. dicentē per. l. qui
ob rem. ff. de verboruz obligationibus. z in. l. z si post tres. ff. si
quis cau. z idez sequitur angel. in. l. si is cuius. ff. de lega. ij. z. l.
si seruum. §. sequitur. ff. de verboꝝ obligationibus. Faciat glo.
in. c. cupientes. §. q si per viginti. de elec. libro sexto. z idem fir
mat angel. in. l. si insulaz. in sua elegāti repetitione. z ideo dicit
q si nuncius non denunciauit maleficiuz infra terminuz diffini
tum a statuto q nō poterit morā purgare: z loquunt prefati do
ctores: eo casu quo aliquid est implenduz infra certuz terminuz
z nō pōt mora purgari si verba cōtractus sunt executiua. Mul
to ergo fortius in casu nostro vbi quis se obligat sub pena nō ve
nire contra transactionē q̄ incurrat ipso facto: q si venit contra
transactionez incidit in penam ipso iure z dominiuz bonoꝝ suo
rum intelligitur translatum in eum cui est contrafactum non po
terit moram purgare: maxime in casu nostro cuz iste ticius non
purgauerit malefacta a se sponte sua: sed ad instantiam partis
aduerse precipiente z mandante cuz minis principe: vt est supe
rius ostensuz. Octauo faciat quia in dicta conuētione dicitur q
dicta pena nō prius executioni mandetur nisi fuerit approbata
contrafactio: vel de ea notorie z aperte cōstet que verba volunt
q non sit opus ferre sentētiam ad executionē pene predicte: sed
sufficit vel q sit probata cōtrafactio ex eo: quia non sufficit alle
gare illum ticium contrauenisse conuentioni: sed oportet proba
re tali probatione que sit approbata: ideest que sit sufficiēs. glo.
est in. l. i. in. ꝟ. dicatur. z probetur. l. i. in. ꝟ. dicatur. z probet. ff.
si qua. pa. fe. dica. l. magis puto. §. illud. ff. de reb. eo. z in. c. nō
est. de consue. libro sexto. z tex. in. c. ad decimas. de restitu. spo.
eodem libro. z in. c. cum super. de concess. preben. l. doce. C. de
rei vendi. cum similibus. Sed ista contrafactio est clara z mani
festa: vt ex facti serie apparet. ergo sequitur q pena est executio
ni mandāda. Itē dicitur vel de ea notorie z aperte cōstet q aūt
sit notoria ista ꝯfactio apparet ad oculū ꝓmo iste ticius venit ꝯ
dictaz cōuentionē corā ipso ꝓncipe ex eo: quia corā ꝓncipe fuit
confessus fortilicia predicta assumpsisse: z coram principe fecit

resistētiā restituendi dicta fortilicia ad pristinū gradū: z finaliter ad minas z terrorem principis restituit dicta fortilicia ad primū gradum: quo casu confessio transit in notoriuz facta coraz prin pe. argumētū eius qō habek per Innocētiū in.c.ex insinuatiōe. de appel. z tex. in.c.cū olim. de verb. sig. vbi ꝓbatio in iudicio facta reddit rē notoriā. z idez ꝓbak ibi in ꝙfessione: q ꝙfessio facta in iudicio reddit rem notoriam. Facit quod voluit Innocē. in.c.per tuas. de testi. z quod no. in.c.penul. de excep. z qō voluit glo. in.l.emptorem. ff. de actio. empti. z quod habetur in.c.fi. de cohabi. mulie. z cleri. Ideo inconfessum nulle sunt partes iudicis: nisi in condēnando. l. proinde. §. i. ff. ad. l. aquil. z qō voluit specu. in titulo de noto. crimi. §. iam. ỹ. notorium. vbi tenet q confessio iudicialis facit rem notoriam. Cum ergo ista cōfessio emanauerit coram principe. quo casu non requirit telā iudicij: quia coram principe non requiritur ordo iudiciarius: iō pulcre dixit Inno. in.c.i. de lit. conte. vbi dixit q presentia principis replet omnez solēnitatem. z dominus anto. in.c.licet. dy. de symo. dixit q papa potest ferre sententiam non conformem libello. allegat dictuz spec. ex eo: quia coram principe non requiritur ordo iudiciarius. z pulcre dixit hosti. in.c.cum olim. de re iudi. q papa potest ferre sententiam sine peremptorio. z ideo bal. in l.fi. C. de legi. dixit q coraz papa non seruatur ordo iuris positiui. z dixit idez bal. in.c.i. in titu. si de inuesti. inter domi. z vassal. lis oriatur q sententia principis non requirit exactum ordinem iudiciorz. allegat Inno. z ibi no. in.c.de causis. de re iudi. z ipse solus habet potestatem mandandi facias sic: sed facias iusticiā. allegat Inno. in.c. significantibus. de offi. delega. facit. c. raynucius. de testa. Faciat etiaz. l. omniū. C. de testa. vbi ꝑsentia principis replet solēnitatem. z dixit hosti. in dicto. c. in causis. q coram principe non producitur libellus in scriptis. Apparet ergo ex ꝑdictis: q ista confessio illius ticij facta coraz principe inducit notoriū: z erit res notoria: z sic ꝓbata est contrafactio notorie z aperte: seu constat notorie z aperte contrafactio. non enim est dare clariorem ꝓbationem q̄ eam que resultat ex ꝓpria confessione. l. generaliter. C. de non nume. pecu. c. per tuas. de proba. cuz similibus. Apparet ergo manifeste q de contrafactione constat aperte z notorie. Quinimo etiaz apparet notorie z manifeste: ex eo: quia vxor illius gay accessit cum multitudine seruitorum ad illa fortilicia z petijt vt aperirentur sibi porte fortiliciorum: z p castellanum deputatuz ab ipso ticio fuit ei data repulsa cūctis astātibus. audientibus: z videntibus. quo casu res est notoria: z per cōsequens locus est executioni pene impposite ab ipsis fratribus transigentibus z componentibus. Et si quispiā dicat. amice iste ticius lz accepisset illa fortilicia in se: z expulsisset cōmunes castellanos ab illis fortilitijs. tamen illud fecit ad bonuz finez. hoc apparet ex sua assertione facta coram principe: z coraz multis alijs z sepe numero: ita dixit. z cōfessus fuit. ex quo sequitur q ex quo ad bonuz finem fecit nō videtur fecisse animo cōtraueniēdi trāsactioni z cōuentioni: z per cōsequens non incidit in penam cōuentam: quia ad hoc satis cōmode respondeo z dico istud esse falsum: z omni reprehēsione dignuz. Primo nos sumus in actu ꝓhibito: quia ille ticius fecit rem ꝓhibitam z contra cōuentiones z pacta. quo casu exquo sumus in re ꝓhibita z in genere ꝓhibitorum. non stabimus confessioni z excusationi facientis rem ꝓhibitam. hoc decidit glo. elegans in.l. qui testamentū. ff. de ꝓbatio. z facit quod no. bar. in.l. si forte. ff. de castren. pecu. z i.l. i. C. de men. z inuali. libro. xij. z in.l. per diuersas. C. man. z in.l. i. C. ne lice. po. guil'. z alij in cle. i. de rebus eccle. non alie. bal. in l. si donatione. C. de collat. tex. in.l. etiam. §. ex preterito tempore. ff. de manu. Cum ergo in proposito nostro simus in actu regulariter prohibito: sequitur q non stabitur sue excusationi. Faciat simile qō dicimus de eo qui occidit hominez: sed dicit q ad suam defensionem: quia cum sumus in genere ꝓhibitorz nō stabitur sue excusationi: de quo plene per bar. in.l. aurelio. §. idem quesijt. ff. de lib. le. per bal. i. l. i. C. de cōfes. z in.l. ij. C. de donaante nup. z in.l. si quidem. C. de except. z in.l. si quidem. C. de transac. z in.c.i. §. item si vassalus. in titu. de cōtrouer. inuesti. z in.l. nec codicillos. C. de codicil. z per dominum cardinalē z alios in.c. bone. de postbu. ꝓla. z in.c. cuz venissent. de instit. z etiā no. in.c. dilecti. de accusa. Preterea etiam faciat quia excusatio est contraria facto z contrariū faciebat eius q excusabat. vnde dicebat se fecisse ad bonū finez: z tamē cōtrariū ostēdebat facto. vnde resistebat restituere fortilicia ad primū gradū: imo volebat penitus priuare gayuz fratrez fortilicijs illis: ex eo quia cū illa fortilicia accepit pro se: z esset iussus z monitus cū minis sepe numero a principe vt illa castra restitueret ad primū gradum: nec poterat aliud facere respondit se velle illa fortilicia ponere i manibus ipsius principis. ecce qualiter res z finis aliter se babebat. z ideo standuz est facto z nō verbis illius ticij. Faciat simile quod habetur in.c. eam te. de iureiur. vbi protestatio iuris alterius: z reseruatio quando in totum detrahit iuri alterius est ianis z nō validat quod agitur: quia male ius seruat qui in totuz illud eneruat sicut seneschalcus quidam qui fecit hominē suspendi saluo iure: nec facile euitat quis infidelitatē qui alteri iurat saluo iure domini. facile dico quia contingit quādoqz q aliquid de eodem feudo facit fidelitatez duobus dñis. s. maiori dño z minori dño: saluo iure maioris cui z minor fidelitatem de feudo facit. Idem etiā dicimus q nō minus iniuriā facit: z de iniuria tenek qui dicit salua semp reuerentia vestra vos mentimini per gulam vestrā: sicut aliquādo refert dñs anto. se audijsse: ista refert post alios: z sequif. d. anto. in.d.c. eam te. quia verbū iniuriosuz subsequens vel precedens declarat q nō habet animū saluandi sibi honorē: nec saluandi sibi rem suaz. facit. l. si non cōuicij. C. de iniur. z quod ibi no. Cy. z bal. z quod voluit bar. in.l. siquis extraneus. ff. de acquir. here. z faciat qō voluit Jo. an. in addi. spec. i titu. de accu. latoꝝ. ad fiñ. vbi querit si turpis exceptio fiat cōtra actorē quod est vnus ribaldus: an possit puniri actione iniuriarum: z concludit q sic si excipiēs animo iniuriandi z diffaniādi hoc facit. l. iij. C. de iniur. Ista apponunt gladium contra istum ticiuz: quia contrariū faciebat facto nō est standuz sue ꝓtestatōi. sequenti verbali. z ideo dixit glo. elegans in.l. de quibus. ff. de legi. q quidaz ostendunt volūtatem suā rebus z factis dūtaxat: z sic ille ticius facto z re aliud faciebat q̄ verbo exprimebat: z per ꝙsequens veritas est q ticius prefactus realiter z essentialiter venit cōtra transactionē. Et si quispiam etiā dixerit q iste ticius venit excusandus ab ista pena: ex eo qz audiuerat gayuz fratrē esse vnlneratū ad mortem. z ꝓpter hoc timuit ne illa fortilicia transiret ad manꝰ alienas deposuit cōmunes castellanos z posuit nouos. vnde colorata causa lz iniusta excusat a dolo. l. igitur. ff. de lib. caut. l. i. ad fi. ff. de abige. l. ex consensu. §. fi. ff. de appel. z ibi angel'. dixit q omnis causa lz temeraria z fatua: si tamē est colorata excusata pena contumacie. facit quod voluit bal. in.l. nouissime. §. quid enim si compulsus. qō fal. tu. auē. vbi dicit q illi legi non pōt dari melior cōcordia an fama excuset quem a dolo. facit. l. plagij. z quod ibi no. ange. C. de plagiar. facit. c. cū causaz. de elect. vbi iniusta cōsuetudo causat iustā dubitationez. z quod voluit bal. in.l. i. post gl. C. vbi cau. sta. q bona fides pōt causari etiam ex iniustis ratiōibus z temerarijs. z bar. in.l. diuus. claudius. ff. de fal. dixi q ignorantia excusat delictuz. z qō voluit Innoc. in.c. pe. de rebus eccle. non alie. vbi dixit q error iuris facit vt quis lucrek fructus z cōsuluit dominus pe. de ancha. consilio cclxxj. q iniqua consuetudo excusat ab homicidio. z faciat glo. in.c. cum venerabilis. de cōsue. z quod voluit ludo. ro. consilio xciiij. Non est ergo mirum si iste ticius veniret excusandus propter illam famaz: lz falsam q gayus eius frater fuerat ad mortez vulneratus. ad ista potest facile responderi q in casu nostro nullo modo potest excusari. primo iste venit contra pacta z cōuentiones: quia debebat receptare vxorem illius gay absentis z non fecit. sed satis ignominiose procurauit nō receptari in roca: vt superius est dictum. Item illud fecit animo priuandi filios gaij dominio z possessione dictorum fortiliciorum. Item audito q gayus eius frater erat viuus voluit restituere dicta fortilicia ad pristinum graduz z ponere in manu cōmunis castellani. imo oportuit exponere querelas contra ipsuz ticium coram principe vxorem illius gay petendo q dictus ticius restitueret fortilicia qui penitus recusauit nisi ad minas principis restituit: vt supius fuit ostēsum. ergo sequitur q nullam causam excusationis habuit: nec iustā: nec roboratā: imo infideliter z hostiliter: z nō vt frater seba buit erga gayū fratrē. Et ex istis appet q liqde z manifeste dict' ticius venit contra conuētionem z transactionē prefatam z eius

contrauentio est notoria z aperta z approbatione digna. Et sic satisfactum est contractui dicenti q̃ executio pene nõ fiat nisi cõ trauentio sit approbata: vel de ea publice z aperte constet.

¶Secundum dubium est vtrum iste gayus possit recedere a dicta transactione: ex quo ille ticius venit cõtra z cõsului q̃ sic. z allegaui ea que late dixi in cõsilio qõ feci hic bononie in fauorẽ societatis speciariorum vbi late scripsi z illa retuli. hic ideo vide ibi late in primo volumine consiliorum meorum. Restat nũc videre vtrum dictus gayus possit petere dictam penaz. z circa hoc est sciendum q̃ aut loquimur in foro penitẽtie: z tunc satis est q̃ sacerdos imponat penitẽtiam pro delicto. z hoc voluit glo. singularis in. c. fraternitas. xij. q. ij. z allegatur ratio: quia pena ipo nitur per iudicem in foro cõtentioso. xij. q. ij. in hoc. Item q; pena imponitur vt ceteri metuz habeant: z ne multis crassantibus locus sit exẽplo. l. aut facta. in fi. ff. de pen. que ratio cessat in foro anime: quia imponitur penitentia ibi: quia lexit deum. ideo singulariter dixit Inno. in. c. sicut dignum. de homici. q̃ si quis infert dãnũ proximo nõ ex ppposito: nec lata culpa nõ tenetur resarcire dãnum in foro penitentie: sed satis est reddere penitentiam: secus est in foro contẽcioso. dominus abbas in. c. i. de cõstitutis. boc: nisi lex imponeret penam ipso facto: quia tunc potest retinere penam cum bona conscientia: q; ius est statim acquisitum sibi. allegat no. in. c. cõmissa. de publica. z in. c. ij. de ꝓscriptis. libro. vj. Multo fortius erit idem in casu nostro cuz ista sit pena iplicita a partibus: z sic imposita in fauorem vtriusqz: quia ita tenetur gayus ticio sicut ticius gayo in casu quo deueniretur contra trãsactionem: z apposita est pena ipso facto z ipso iure: vt apparet ex ipso instrumento transactionis. ergo zc. Ditius enim agitur cum lege q̃ agatur cũ homine. vt. l. celsus. ff. de arbi. z tamen quando apponitur pena ipso iure a lege potest cum bona conscientia peti. ergo multo fortius quando pena apponitur ipso iure ab ipsis contrahentibus in fauorem vtriusqz partis vt fuit in casu nostro poterit iste gayus in foro conscientie eẽ tutus quo ad penam istam habendam. vnde in isto instrumento transactionis dicitur q̃ si contingat alium contrafacere q̃ tunc ipso iure z facto z absqz alio ministro hõis portio illa q̃ ꝓpeteret z competit z pertinet z spectat illi taliter ffacienti in dictis fortiliciis vel iuribus. z omne ius portionis: ac etiam vniuersa alia bona illius taliter contrafacientis imobilia que eis fratribus relicta sunt ex hereditate genitoris sui tam in dominio ducali quã alibi vbicũqz sita sint: z iaceant cum eorum iuribus z iurisditionib9 ipso iure z facto sint z esse intelligantur applicata alij qui nõ contrafecerit z cui sit contrafactum: z ex nunc prout extunc dicti fratres trãstulerunt plenum dominium z plenã possessionem: quorũcũqz bonorum imobilium ipsorum fratrũ: videlicet vnus in alterum z alter in alterum: z constituerunt eo casu dicti fratres se tenere z possidere omnia eorũ bona presentia z futura donec corporalem possessionez acceperint: z acceptã sua propria auctoritate retinendi: z omnimodam potestatem z liberam facultatẽ dederunt: que tamen pena non prius executioni mandetur nisi fuerit approbata contrafactio: vel de ea notorie z aperte cõstet. Ista sunt formalia verba dicti instrumenti transactionis: modo eoipso q̃ declaratũ est contrafactionem esse notoriam z apertaz in publico non oportet q̃ pena petatur: sed q̃ mandetur executioni: quia iam partes ipse illam penam apposuerunt ipso iure z ipso facto: z res non est integra: quia iam translatuz est dominium rerum a contrafaciente in illum cui est contrafactum. quo casu certuz penas. a partibus appositas posse de iure peti vt plene habet in. l. cũ allegas. C. de usur. z in. l. iulian9. §. idem papinianus. ff. de actione empti. z in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verboz obliga. z in. l. sed z si quis. §. fi. ff. si quis cau. z in. l. vtruz. ff. de peti. heredi. z in. l. rogasti. §. si tibi. ff. si certuz peta. z in. c. suam. de peniten. xxv. q. ij. c. si ecclesie. c. dilecti. de arbi. nam si pena legalis statutaria seu consuetudinaria in foro contẽcioso licite peti potest eo casu quo debetur. vt ꝓbat. xvj. q. i. c. statuimus. c. dilectus. de offi. ordi. z plene consuluit dñs ludo. ro. in cõsilio suo incipiẽte. licet varie reperiantur sententie. z est in ordine. cxl. vnde angel. in. d. l. vtrum dicit: q̃ quãdoqz pena additur in mutuo quod cõmuniter consueuit fieri sub usuris: z tũc presumitur semper addita in fraudem usurarum. quãdoqz additur in alio contractu in quo venit dari pecuniam vel aliud in suo genere recipiens funtionem: z tunc semper presumitur adiecta in fraudẽ usurarum si est adiecta per solitum fenerari. Aliis secus nisi excedatur modus legitimus: quia tunc quatenus excedit eatenus ꝑsumitur apposita in fraudem usurarum. Et ideo cum usure sint hodie prohibite per quattuor concilia. hodie in totum non debebitur tanq̃ apposita in fraudem usurarum: tamen bene debebitur usqz ad quãtitatem interesse: quia tunc non est usura. sed si adiicitur dationi certe speciei vel facto: tũc nõ presumit adiecta in fraudem usurarum: z dicit q̃ ista colligũtur partim ex glo. in dicta. l. iulianus. §. idem papinianus. z ex glo. de. l. cuz allegas. z ex no. ibi per Cy. Et sic dicit angel. q̃ si adiicitur in contractu in quo venit dari pecuniam: z excedatur modus legitimus presumitur in fraudem usurarum: eatenus quatenus excedit modũ iste non est casus noster ex eo: quia hic non interuenit pecuniam dari. ergo pena potest excedere modum. dicit etiam q̃ si adiicitur facto: tunc non presumitur in fraudem usurarum. Modo in casu nostro ista pena fuit apposita facto: z fuit apposita ambobus fratribus. ergo sequitur q̃ non presumitur apposita in fraudem usurarum: z per cõsequẽs licite poterit illam exequi dictus gayus. Faciat etiaz quod voluit Jac. but. quẽ refert ang. in. d. l. sed z si quis. §. fi. dicens q̃ vbi pena adiicitur facto: z est factum tale q̃ non auget obligationem: sicut est in casu illius. §. quia adiicitur pena facto sistendi vt reus melius sistat z vt suum melius actor consequatur: z tunc valet penalis adiectio quãtacũqz sit dum modo fiat ex certa scientia: sed si per factum augetur obligatio: tunc non valet adiectio pene tanq̃ facta in fraudẽ usuraruz. Et subdit ibi angel. se vidisse in facto perusij vbi viget statutum q̃ nulla pena adiecta dationi eius q̃ consistit in põdere numero z mensura possit exigi: z arbiter iudicauit centum dari: z sub pena ad diem opponebatur penam adiectam dationi: z ideo non posse peti. Ex aduerso dicebatur adiecta facto si nõ pareretur sententie arbitri. Finaliter quia ipse angel. cõcluserat in libello q̃ condẽnatus non soluendo contẽpsit preceptum arbitri: z ꝓpter contẽtum incurrit penam. Ideo petijt eum condẽnari: z obtinuit super pena. sed si formaret libellus super pena quia ille non dedit: tũc deberet succumbere actor. Et pro prima parte facit glo. in dicta. l. sed z si quis. §. fi. nam ibi petebatur dari: z pro illa datione cõuentus promisit se sistere z adiecit penã. z valet pene adiectio in quacũqz quãtitate cum intelligatur apposita facto z non dationi. z dicit hoc tãgere barto. i. l. gnta. §. si sororem. ff. de verborum obligationibus. z Cy. in dicta. l. cuz allegas. in penul. questiõe. Ita ad litteram dicit angel. in dicto §. fi. Et pro certo ista decidũt ad indiuiduum istam questionez. nam in casu isto fuit apposita pena facto: z est tale factum q̃ nõ auget obligationẽ: quia adiecta fuit pena facto: vt isti ambo fratres z filij eorum viuerẽt in pace: z quiete: z amicabiliter: fideliter: z fraternaliter: z vt vnus esset tutus ab alio: z filij eorum eodẽmodo essent securi de fortiliciis z bonis suis: z omnis discordia z scandalum euitaretur inter ipsos fratres: z talis pena non plus est apposita respectu vnius ex fratribus: sed fuit apposita equaliter z pariter in fauorem vtriusqz: sequitur q̃ valet penalis adiectio quãtacunqz dum modo fiat ex certa scientia eorum: vt voluit Jacobus butri. qui vt verbis Bal. vtar in. l. quicunqz. C. de seruis fugi. fuit melior homo Italie. z idem voluit angel. z sic apponunt gladium ad istam dubitationem: lz enim pena maxima sit: tamen valet eius adiectio: quia fuit apposita facto: nec est presumptio aliqua usurarie prauitatis: z fuit apposita in fauorem vtriusqz partis. Item quia vt ibi dixit angel. fore tex. cũ glo. sua vbi patebatur dari: z pro illa datione conuentus promisit se sistere: z adiecit penam: valet pene adiectio in quacũqz q̃titate. Multo fortius in casu nostro cum a principio non petebatur dari: sed ab ipso initio versabatur factum: q; noluerunt recedere a litibus: questionibus: discordijs: z scandalis. Ideo potuerunt apponere penam quãtacũqz: z per cõsequẽs potuit tanta pena poni z exigi cum in fauorez vtriusqz apposita fuerit. Item angel. etiam ibi dicit q̃ si pars contẽpsit preceptum iudicis potuit apponi pena quãtacũqz. Modo in ppposito nostro iste ticius contẽpsit preceptum z maiestatem ipsius principis ex eo: quia ipso principe presente fuit facta talis transactio: conuentio: z in ea dicitur hoc modo. ¶Illustrissimus dominus pro bonis z personis dictorum fratrum promittit q̃ predicta de

quibus supra fuit mentio attendent ꝛ obseruabunt bona fide si deliter ꝛ sine fraude. ꝛ si contingeret ꝙ deus auertat ꝙ alter ex dictis fratribus contrafaceret vel veniret notabiliter contra predicta: vel aliqō predictoꝝ ꝙ ipse dñs dabit operam cum effectu etiam suis sumptibus ꝙ dicta pena de qua supra iter dictas partes conuentū est penitus executioni mandet. ꝛ sic dictus ticius videtur non paruisse principi suo: ꝛ venisse contra trāsactionem confirmatā presentia ꝛ promissione ipsius principis: ꝛ sic fuit ve stita vestimēto legis. vt. l. legitima. ff. de pactis: ꝛ p ꝯsequēs quā ta sit ista pena peti potest cum cesset omnis suspicio vsurarū. Fa ciat quod voluit bar. in. d. l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. peta. tenēt doctrinam Jaco. but. in dicta. l. cum allegas. ꝙ non consueto fe nerari an dationi pecunie adiiciat factum augmentatiuū obliga tionis: ꝛ tunc idez iuxta no. in dicto. §. si tibi. an vero adiiciatur factum tendens ad faciliorem exactionem: vel ad cautelā: ꝛ tūc si tali facto successiue adiiciatur pena teneat ex quo non est ꝯsue tus fenerari. Et sic decidat ibi bar. istam questionē in fauorem ipsius gaij. quia cum dicta pena fuerit apposita ad cautelam: ꝛ ad tollendas discordias futuras ipsorum fratruz. sequit ꝙ ꝫta cūqz fuerit qō valebit ꝛ tenebit: ꝛ pcōsequens poterit exigi dicta pena. Faciat etiam quod voluit bal. in. d. l. cum allegas. vbi di cit ꝙ si talis pena apponitur ab eo qui est consuetus fenerari p̄ sumitur apposita in fraudem vsurarum: sed non cōsueuit non p̄ sumitur: maxime quando est persona que ignorat ius: sicut sunt simplices rustici mulieres vel similes in quibus non presumitur fraudis consilium. argu. glo. d. l. cum allegas. dum dicit: ꝛ maxi me ius ignorantibus: quam glo. dicit esse notandam. pro hoc al legat. l. pridie. ff. de actio. empti. Et faciat quod no. Joā. an. in addi. spec. in titulo de obli. ꝛ solu. §. ante omnia. ℣. sequitur. vbi fit illa distinctio an pena adiiciatur facto an dationi: ꝛ an appo natur a solito fenerari. ℳodo in casu nostro ista pena fuit ap posita facto: ꝛ apposita a personis ignorantibus ius: quia sunt milites versati semper in castris: ꝛ factis armorum in quibus p̄su mitur esse iuris ignorātia. arma eni ꝛ nō leges milites scire opor tet. l. fi. C. de iure delib. no. in. l. i. C. de iur. ꝛ fac. igno. cuz fillib⁹. Et maxime quia apposita fuit in fauorem vtriusqz partis: ꝛ in p̄ sentia principis coram quo nulla presumitur fraus nec maligna tio. l. probatorias. C. de diuersis officijs. libro. xij. faciat tex. mul tum sing. in. l. i. C. de predi. curi. libro decimo. vbi quando in vē ditione interuenit auctoritas iudicis: tunc quis non presumitur deceptus. Idem voluit ange. in dicta. l. i. ꝛ. l. sciendum. ff. de ver borum obligationibus. ꝛ in consilio. cxxix. vbi allegat illam. l. i. pro singulari. Idem voluit bal. in. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ bar. in dicta. l. i. ꝛ faciat quod voluit spec. in titulo de emptio. ꝛ vēdi. §. nunc videndū. ℣. no. vbi videtur velle ꝙ non presumatur fraus vbi est auctoritas iudicis. Et faciat elegans dictum domini an tonij in. c. quotiens. de pactis. inquit statuto ꝙ contra gesta per iudicem non possit impugnari aliqua exceptione iuris vel facti: qui si fiat contractus coram iudice: ꝛ ab eo approbetur ꝙ cōtra illum contractum nihil potest opponi. Faciat quod voluit idez dominus antonius in. c. cuz pridem. de pactis. vbi dixit ꝙ factū coram superiore presumitur iustum. ꝛ in. c. accepta. de resti. spo. dixit ꝙ purgatur metus preambulus ꝓpter renunciationem fa ctam coram iudice. ꝛ bal. in. l. fi. C. de contraben. emptione. di xit ꝙ consiliarij principis possunt emere principe presente: quia tunc videtur abesse omnis metus ꝛ dolus. Ita in proposito no stro cum talis transactio facta fuerit coꝝ principe: ipso principe eaz approbante ꝛ obligante se: ꝙ si conuenta hinc inde non ob seruarentur ꝙ ipse dabit operam cum effectu ꝙ pena exigēt cō tra illum qui venerit notabiliter contra illam transactionem: ꝛ p̄ consequens poterit tota ista pena exigi ab illo gayo. ¶ Pre terea faciat etiam quod voluit dñs meus Joan. de Imo. in. d. l. stipulatio ista. §. alteri. vbi sequitur superi⁹ allegatas doctrinas. ꝛ etiaz dicit ꝙ lz glo. in. d. c. fraternitatis. xij. q. ij. dicat ꝙ in foro consc̄ientie non debet iniungere confitenti vt soluat penam: ta men dicit debere attendi an quis stipulatus fuerit penam ex eo dūtaxat vt metu illius seruentur promissa: non autem causa auaricie vel lucri: vel quia vellet potius non seruari vt pena cōmitte retur per id quod no. Jnno. in. c. suam. de pen. Aut vero quis apponit illam penaz ex causa auaricie vel lucri: vt quia vellet nō impleri promissa vt haberet penam: tunc licite non videtur pos se exigere penam in foro conscientie. ℳodo in casu nostro ista pena non emanauit gratia lucri: nec gratia auaritie: nec inter p̄ sonas suspectas sed emanauit dūtaxat vt viuerent quiete ꝛ paci fice sine discordia ꝛ scandalo. ergo sequitur ꝙ etiā non solum in foro contēcioso fiet executio huius pene: sed etiam in foro con scientie. ¶ Preterea faciat: qz si quis dubitaret dicendo. amice ista tua dicta ꝛ relata non loquunt in transactione. lz enim pce dant in contractum: tamen in transactione non procedūt: quia ad hoc respondeo ꝙ imo habent locum in transactione. tex. est apertus in. l. promissis. transactionis causa non impletis penam in stipulationem deductam si contrafactum fuerit exigi posse cō stat. C. de transac. vbi pena inserta transactioni licet adiiciat da tioni potest cum effectu exigi. ꝛ ibi Ja. but. eodem modo distin guit: vt superius fuit dictuz. an inseratur facto. an dationi sequē do doctores vltramōtanos. ergo ꝛc̄. Faciat etiā qō voluit bal. in. d. l. cum allegas. vbi dicit esse considerandum an promittēs stare sentētie arbitri: intelligatur promittere dationem an factū ꝙ dicit esse vtile ꝓpter statutum perusinuz ꝓhibens peti penas que sunt adiecte circa dationem si arbiter laudauit dari certā pe cuniam ꝛ cessatum sit: concludit ꝙ verbum stare potest intelligi vno modo. i. soluere qō fuit laudatum. Alio modo. i. acquiesce re: ꝛ non impugnare excipiendo vel agendo. Aut ergo petit pe na: quia non paretur sententie. i. non soluitur pecunia que dari debet vigore sententie arbitri: ꝛ tunc si statutum loquit per talia verba ꝙ comprehendat penam arbitri peti non poterit. Si au tem petatur ex eo pena: quia lauduz impugnat: tunc sine dubio pena cōuertitur: quia est adiecta facta ratio: aut cōmissionis nō est negligentia obmissionis: sed qz fit contra id quod fieri debet. arg. l. si in lege. §. colonus. ff. loca. ꝛ quod no. in. l. i. C. de sen. q̄ pro eo qō interest ꝓfer. Et sic tenet ꝙ pena potest peti in cōpro missis si nō paretur sentētie arbitri: nec distinguatur modus agē di. ꝛ istud videtur verissimum per. l. v. §. fi. ff. de verborū obliga. vbi videtur casus. ꝛ in. c. dilecti. de arbitris. Nec reperitur text⁹ aliquis: nec glo. que distinguat in compromissis an veniat dari vel fieri. Et per hoc faciat quia in ꝓpromissis pena adiicitur pro cautela vtriusqz partis. sicut ergo si reus absolueretur posset pe ti tota pena: si non statur sententie arbitri. Ita si cōdēnatur de bet posse acto: petere penam vt sic seruetur equalitas in cōpro missis. arg. l. sed si interpellatur. §. si ex altera. ff. de arbi. l. si cuz dies. §. penul. ꝛ l. litigatores. §. penul. eo. titu. Secus quādo cō stat penam ab initio apponi in fauorem eius cui dari debet quā titas. Ita ergo est dicēdum in trāsactiōe cum cōmissuz sit quedā trāsactio. vt in auc̄. vt differ. indi. §. i. ꝛ Jnno. in. c. quauallis. ō iureiurā. Ita formaliter dixit Joā. de Imo. in. §. alteri prealega to. que verba imponūtur finem huic questioni: quia cum ista pe na fuerit apposita facto ꝛ fauore vtriusqz partis ꝛ bona fide. se quitur ꝙ peti poterat. ꝛ ideo bal. in. d. l. cum allegas. dicit ꝙ in transactione presumitur pena apposita bona fide ꝛ in re licita ꝓ d. l. ꝓmissis. Faciat etiam quod voluit idem bal. in. d. l. cum alle gas. vbi dicit ꝙ alij dicunt ꝙ pena apposita in transactione indi stincte peti potest: quia nō adiicitur dationi quātitatis: quia trāsactio est cōtractus fatio: vt des quādo actor remittit actionem ꝛ reus ꝓmittit quātitatez. vnde pena ꝓmittitur actori ꝓmittetur: quia facit ꝛ ille non dat: ꝛ sic super cōtractu īnominato: ꝛ conclu dit ꝙ adhibetur dationi in contractu mutui: tunc videtur infer ta loco vsure. Si vero adhiberur in alio contractu in quo non cō sideretur mera datio sed factum: ꝛ tunc tenet adiectio pene ꝙ di cit esse verum etiaz de iure canonico. allegat Jnno. ꝛ alios in. d. c. suam. de penis. Et subdit Joan. de Imo. in prealleg. §. al teri. ꝙ lz in contractu trāsactionis actum sit ꝙ reus det quātita tem nō videtur adiecta mere dationi: quia nō est interposita me re in fauorem actoris: sed vtriusqz partis. ꝛ sic etiam in fauorem rei si actori cōtrafaceret. sicut ergo reus etiam ꝓsset petere pe nam si actor contrafaceret: ita ꝛ econtra actor si reus contrafacere rōne eq̄litatis seruāde. arg. l. fi. C. de fru. ꝛ li. expē. ꝛ. l. iaz hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ. l. fi. ff. de accepti. Et subdit ibi Joan. de Imo. bene dixisse bal. ꝙ. d. l. cum allegas habet locum quando pena adiicitur mere dationi pecunie: secus quando etiam facto ꝛ ꝓ cautela vtriusqz partis: qz hoc casu nō logt. d. l. cū allegas. nec fides: ꝛ ita ibi reſidet Jo. de Imo. Et si capto ore decidit to tam istam penam peti posse cum apposita fuerit in trāsactione ꝛ

adiecta facto in fauorem amborum fratrum. ¶ Preterea etiaz facit qō voluit salyc.in.d.l.cū allegas.in.iiij.col.in ꝟbo nūc transe o ad obl'ones q̄ ꝓsistūt in fcō ꝯtacūqz sic peti pōt. Cōtra hoc opponit dy.z Ly.quia qui stipulatur factum tacite videt stipulari itereſſe.vt.l.stipl'ones nō diuidunt.ff.de ꝟbo.obli.§.celsus. sed intereſſe conſiſtit in quantitate. vt.l.i.C.de ſen.que pro eo quod igit pena:lz ꝑma fronte videat adiecta facto in effectu: vt adiecta ꝯtitati:z pcōſequēs nō dz in plus peti q̄ ſi eſſet adiecta ꝯtitati.Soluit q illud itereſſe venit ex legis ꝓuidētia: nō a primordio tpis initi Jctus: lz ex poſt facto.vñ ceſſat ois fraudis ſuſpitio ꝟm dy.quē ſequit ibi salyc.q dicit q forte ꝓmiſſio hois penalis facit ceſſare ꝓmiſſionē legis ſup intereſſe:alʒ pena nō itelligeret adiecta qñ nolo petere itereſſe:z hoc dicit ꝓcedere qñ pena eſt adiecta facto ꝑncipali:z ꝑncipaliter in obligatione deducto.z ſic glo.dy.Ly.z Salyc.decidūt iſtā queſtionē in fauorem gay.poterit ergo gayus totā iſtā penā petere executiōi mādari. z ſic tota iuris prudētia concordat in hoc q̄ ꝯtacūqz fit pena ſi adiungat facto ꝑncipalr deducto pōt peti:vt fuit in caſu nr̄o:z ideo salyc.in.d.l.cū allegas.in.ꝟ. Sed nūc quero. qd ſi factum nō eſt obligationis augmētatiuū ſz facili⁹ exactuū:puta q: ꝓmiſit quis pecuniā ſoluere ad certū terminū:q ſi nō fecerit ꝓmiſit infra ſex dies portare creditori pignora ſub pena an eo nō implēte factū poſſit peti pena.z refert opinio Jac.but.z illā ſequit dicens illā opi.fuiſſe multū frequētatā bononie in qua legū viguit peritia.ergo multofortius in caſu nr̄o vbi nullus dari verſat ſed ſolū factū appositū gratia vtriuſqz fratris.Faciat etiā qō voluit idē ſalyc.in.d.l.cū allegas.ad ſi.q qñ eſt pena iudicialis: tūc eſt duplex.aut eſt inflicta a iudice:z illa peti pōt dūmodo cauſa cognita ſit ꝓſita.l.i.ff.ſiquis ius.di.nō obtemp.l.iterlocutio.C. comi.vel epi.z qō voluit inoc.in.d.c.ſuā.Aut pena iudicialis eſt ꝓmiſſa aperte:z illa cōmiſſa peti pōt.tex.eſt in.d.l.ſed z ſiqs.§. ſi.ff.ſiquis cau.Modo in ꝓpoſito nr̄o multofort⁹ eſt idē dicēdum:cū iſta pena fuerit ꝓmiſſa z appoſita ab ipſis fratrib⁹ coram ꝑncipe:z etiā ipſo ꝑncipe obligāte ſe ad curandū q dicta pena mādet executioni. vnde ſi calor iudicij opat illud vt tota pena exigat.nā calor iudicij multa opat:vt no.in.l.manumiſſio ꝓ litores.ff.de māda.vind.z in.l.eū pro quo.ff.de inius vo.z in.l.ſi quis vroꝛi.§.ſi ſeruū fugitiuū.ff.de furtis.z i.l. apud acta.C.de trāſac.z in.l.cū oſtēdim⁹.ff.de fideiuſ.tuto.in.§.ſi.ergo multofort⁹ opabitur calor ꝑncipis obligātis ſe ad exactionē pene aduerſus cōtrauenientē transactionē.Faciat etiā qō voluit hoſti.in c.cum dilecti.de arbi.vbi dixit q quādo pena apponit in cōtractu:tūc layci poſſunt illā petere dūmodo nō fuerit appoſita in fraudē vſurarū.clerici tñ z religioſi poſſunt illaz petere eatenus q̄ten⁹ ſua interſit z nō vltra:q: tūc videt peti ex cauſa auaricie:z religioſi z clerici nō debent eſſe nimis crudeles exactores in huiuſmodi penis exigēdis.allegat qō habet in.c.ex parte.z.c.licet. z.c.ea que.de cenſi.z in.d.c.ſuā.z ſic hoſti.tenet indiſtincte laycos poſſe petere penā vltra itereſſe:lz religioſi nō debeāt hoc facere.ſed Jmo.in.d.c.ſuā tz indiſtincte q pōt peti pena vltra itereſſe:dūmodo nō fuerit appoſita in fraudē vſurarū:nec ex cauſa auaritie:ſed poti⁹ vt pareat cōtractui.z ſentit hoc etiā ꝓcedere in clericis:z ſic cū iſti fratres ſint layci ſequit q pena pōt exequi vltra intereſſe.Et facit qō voluit Jo.de Jmo.in.d.c.cū dilecti.vbi dicit q de iure ciuili in penis regulariter nō inſpicitur an interſit.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.ff.de ꝟbo.obli.ſi ex toto nō ſatisfiat:lz modicū reſtat iplendū. vnde in obligationib⁹ dandi videtur cōmitti pena inſolidū.vt.d.l.v.§.ſi.de verbo.oblig.z qō habet in.l.ſi reſiduū.C.de diſtra.pig.z ſic cōcludit ibi Joan.de Jmo.q tota pena peti pōt nō inſpiciēdo an interſit niſi ſit appoſita in fraudē vſurarū:z declarat ibi poſtea quando dicat apponi in fraudē vſurarū z diſtinguit:aut apponit dationi pecunie:aut apponitur facto:ita vt ſupius eſt oſtēſum.Et ſic ꝯcludit manifeſte iſtū gayū fratrē poſſe petere penā executiōi mādari: z idem etiā ibi dicit eſſe in cōtractu trāſactiōis z remittit ad dicta per ſe in.d.l.ſtipulatio iſta.§.alteri. ¶ Preterea faciat ſi q̄ſpiaz dixerit.amice iſta pena appoſita in iſto cōtractu trāſactionis fuit appoſita loco intereſſe:ergo ſequit q poterit peti vſqz ad intereſſe. ad hoc reſpōdeo z allego illud qō retulit ludo.ro.i.d.l. ſtipulatio iſta.§.alteri.in.ꝟ.attende tamen. vbi dixit q eoipſo q pena eſt appoſita in cōtractu loco intereſſe videt partes conſiteri tm̄ fore intereſſe in obſeruando qō ꝓmittitur ꝯta ſit pena. z ideo non eſt neceſſe q ea pena petat̄ ſeu quatenꝰ itereſſe ꝓbatur.l.ſi penā.z.l.continu⁹.§.penul.ff.de verbo.oblig.z inſti.eo.§.pe.z.l.ſi.ff.de pret.ſtipu.q limitat niſi pena eſſet adiecta in contractu mutui:quoniā ſi quis promittat q ſi pecuniam non reddiderit vult ſoluere nomine pene ad cuius quātitatem confitetur aſcendere intereſſe mutuātis eo caſu quo pecunia nō ſit reddita ita vt eſt ꝓmiſſum:q: tunc non poterit exigi pena:q: videtur appoſita in fraudem vſurarū.vt.d.l.rogaſti.§.ſi tibi.z ſic videtur in terminis decidere iſtam queſtionē ſiue ergo dicamus q iſti fratres appoſuerūt tantā penā loco intereſſe: ſiue vt obſeruent promiſſa q poterit exequi tota pena cuz ceſſet omnis ſuſpicio vſurarie prauitatis.z idem ludouicus in.d.§. alteri.in ꝟ.ergo ſequit q idem dicendum in ipſa pena loco intereſſe adiecta.eoipſo tamen q hoc caſu intereſſe eſt determinatū per adiectionem pene tm̄ illud eſſe preſumit quāta eſt pena. z ideo dicit non eſſe opus q agens ad penā aliter probet ſuum intereſſe per dictam.l.ſi.ff.de preto.ſtip. z ſubdit q ſi promittens penaz ſcit q vlla pena eſt vltra intereſſe eius cui ꝓmitrit poteſt ad illam penam efficaciter conueniri.ſibi enim imputet quare in tantum ſe obligauit caſum dicit eſſe ſingularem in.d.l.ſed z ſi quis.§. ſi.ff.ſi quis cau.z ita dicit ſe intelligere.l.ſi dictum.ff.de euict.z ſimiles:z ſic in indiuiduo decidit hanc dubitationem.z multominus eſt dubia in caſu noſtro cum dicta pena ita exceſſiua fuerit appoſita ab ambobus fratribus:z in fauorem vtriuſqz fratrꝫ nec aliquis eorum poteſt dicere ſe deceptū.Imputent ergo ſibi ambo quare tantam penam appoſuerunt:z percōſequens dict⁹ ticius conqueratur de ſeipſo:z de non obſeruantia promiſſorū. ¶ Preterea faciat etiam quod voluit bar.in dicta.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.vbi dicit aut pena adijcitur contractui cōtinenti in ſe certum:z tali caſu tanta poteſt eſſe pena quāta vult eſſe voluntas partium.allegat.d.§.alteri.z facit quod no.in.l.i.C.de ſententen.que pro eo q intereſt ꝓfer.cum in iſto contractu tranſactionis ſit omnimoda certitudo:quia omnia in certitudinem reducta ſunt que per ipſos fratres erant fienda in dicto inſtrumento tranſactionis:ſequitur q tanta potuit eſſe pena ꝯta partes ipſe voluerunt:z perconſequens tota pena exigenda eſt.Faciat etiā quod voluit practicus docto: dominus laurētius de rodulphis de florentia in ſuo ſolēni tractatu de vſuris.q̄ſtione.lxvij. vbi refert illam doctrinam hoſti.z ſequitur q pene peti poſſint niſi in fraudem vſurarum fuerint appoſite:z refert doctrinam bal.z ſequitur in dicta.l.cuz allegas.Et ſic multipharie multiſqz modis oſtenſum eſt omnem iuris prudentiam tenere iſtam penam poſſe exigi.multofortius in caſu noſtro:quia iam in dicto inſtrumento eſt facta tranſlatio omnium bonorum mobiliū z imobiliū iſtius ticij contrauenientis in illum gayum.quo caſu non eſt neceſſe aliud:niſi q notorie z aperte conſtet in publico de contrauentione illius ticij.vel q ſua cōtrafactio fuerit approbata:qō ſatis manifeſte demonſtraui in primo dubio eſſe notorie z aperte in publico ſuam cōtrafactionem.ideo pena executioni mandabitur.nec eſt opus inſiſtere an interſit:z an debeat ꝓbari q̄tum interſit ex parte ipſius gay agentis ad executionem pene ex ſupradictis hoc apparet expreſſe:z percōſequēs concludo gayum poſſe petere executionem dicte pene totius z integre taz in foro conſcientie q̄ in foro contēcioſo. ¶ Reſtat nunc videre:quia in dicto inſtrumento dicitur q ſi alter ex dictis fratribus contrafaceret vel veniret notabiliter contra predicta:vel aliquod ꝑdictorum q ipſe princeps dabit operam cum effectu.etiam ſuis ſumptibus q dicta pena penitus executioni mandetur. vtruz iſta cōtrafactio fuerit notabilis contrafactio adeo q ſuis expenſis ipſe princeps teneatur ad exequendam penā. Et certe dicenduz eſt q ſic:z lz aliter non fuerit declaratum illud verbum notabiliter appoſitum in dicto inſtrumento ab ipſis partibus: tamen mihi videtur eſſe dicenduz q hoc declarabitur arbitrio ipſius iudicis quando dicatur fuiſſe cōtrafactum notabiliter: z allego pulcra ſimilia:z ad propoſitum acommodatiſſima glo in.c.ſedes.de reſcriptis. dicit q ſi dubitatur quis dicatur eſſe maio: vel dignio: ſtatur iudicis arbitrio.z glo.in auc̄.preterea.C.vnde vir z vxor. dicit q ſi dubitatur quis dicatur eſſe pauper ſtabitur iudicis arbitrio. Idē uoluit bar.in.l.ſi ꝓſtāte.ff.ſo.ma.z iō dixit bal.in.c.cōſtitutis.el ꝓmo.de appel.q an delictum ſit graue ſtatur iudicis

arbitrio.ꝛ glo.in auc̃.qō locū.C.de collat.dixit ꝙ que dos dicatur parua vel magna ſtaꝫ arbitrio iudicis.ꝛ dixit Jo. an.i.c.qm̃ frequēter vt lit.nō ꝓte.ꝙ vt quis poſſit ꝓduci in teſtem:q; ſenex lit.nō ꝓteſ.dicit ꝙ ſtabiꝫ arbitrio iudicis ſi ille dicaꝫ eſſe ſenex.ꝛ Jac.but.in auc̃.ei qui.C.de tēp.ap.dicit ꝙ ſtabiꝫ iudicis arbitrio qm̃ appellatus dicīꝫ nimiū ꝓcurrere.ꝛ idē dixit Jo.an.in.c. oblate.de appel.ꝛ bar.in auc̃.minoris.C.qui da.tu.poſ.dixit ꝙ an debitū ſit magnū an paruū:ſtabiꝫ iudicis arbitrio.Sīle volu it glo.in.c.fi.de re iudi.lib.vj.que cauſa dicaꝫ magna vel parua ſtabiꝫ iudicis arbitrio.no.in auc̃.bꝛeuiores.C.de ſen.expicu.reci.facit tex.elegās in.l.i.C.ſi aduerſus ven.pig.ꝛ ibi bal.dicit ꝓ illū tex.dicentē minorē fuiſſe paſſuꝫ magnū detrimētū.bal.ibi dicit ꝙ declarabiꝫ iudicis arbitrio.facit.l.pe.ℌ.fi.ff.de cōdi.ꝛ demon.vbi ſtaꝫ arbitrio iudicis in quo loco qs reddat rōnē.facit glo.in.l.cū alienā.C.de le.que dicit ꝙ ſtaꝫ iudicis arbitrio q̄ ꝑſona dicaꝫ cōiuncta vt habeat locū diſpoſitio illi⁹ legis.Et Jo. an.in.c.cū oporteꝛ.de accuſa.dixit ꝙ ſtaꝫ iudicis arbitrio qs dicatur inimicus.ꝛ in.c.ſignificātib⁹.de offi.dele.dixit ꝙ ſtat iudicis arbitrio quis dicaꝫ eſſe miſerabilis.Et hoſti.in.c.cum parati eſſem⁹.de appel.dixit ꝙ iſta iudicis arbitrio an credaꝫ nūcio.Et facit qō voluit hug.quē ſequiꝫ dñs dñicus de ſancto geminiano in.c.ſi quos.in.v.modū.xij.q.ij.ꝛ qō voluit bal.in.l.edē.C.locati.vbi dicit ꝙ ſtatur iudicis arbitrio qm̃ quis dicaꝫ deterioꝛare domū ad hoc vt inde expellaꝫ.Et facit qō pulcre voluit Jo.an. in.c.fi.de dona.vbi dī graue dānū:ꝛ ipſe dicit ꝙ declarabiꝫ iudicis arbitrio.Ex dictis doctrinis modo eliciꝫ veriſſima concluſio ꝙ ad iudicis arbitriū ſpectabit declarare an iſta ꝓtrafactio dicatur fuiſſe notabilis.Et certe videꝫ clariſſimuꝫ eſſe ꝙ iudex arbitrabitur iſtā cōtrafactionē fuiſſe notabilē:ꝛ hoc decidiꝫ ex facti cōtingentia.poſt iſte tici⁹ abſtulit claues caſtellanis cōiter deputatis a dictis fratrib⁹:ꝛ caſſauit eos ab officio ſuo:ꝛ deputauit alios caſtellanos:vt notorie hoc apparet:ꝛ nō voluit ꝙ recepta retur vxoꝛ ſui fratris in fortilicijs:vt tenebaꝫ ex cōuētione.Poſtea fuit cōtumax ad reſtituendū fortilitia ad ꝑmū graduꝫ:ꝛ ꝑ minas ꝛ terroꝛes ꝓncipis reſtituit:ꝛ ſic ꝓuauit fratrē ſuū poſſeſſione:ꝛ tenuta dictoꝝ fortilicioꝝ:ꝛ voluit trāſferre dñiū in ipm ꝓncipē qui vidit ꝙ oporteꝛebat reducereꝛe ad ꝑmū gradū.Et hi⁹ē ℨfactio elegās ꝛ notabilis que ℨfactio poſſet eē notabilioꝛ q̄ offerre poſſeſſionē caſtroꝝ a frē:ꝛ expellere vxorē ꝛ filios ab illꝫ caſtris.iō vꝝ dicēdū ꝙ talis ℨfactio dicaꝫ eē notabilis:ꝛ ex quo ē iſta apta ꝛ patefacta ꝓncipi ꝛ ꝑplo.ꝛ ēt nō vꝝ curādū de arbi.iudicis ex quo ē manifeſtā illā ℨfactionē eē notabilē.Et hoc veriſſimuꝫ ſit ꝙ nō reqraꝫ iudicis arbitriuꝫ ꝙ arbitrañ.iſtā eē notabilē ℨfactione.appet q; eoipſo ꝙ qs ꝓuaꝫ de maioꝛi parte bonoꝝuꝫ vel de melioꝛi re q̄ hꝫ dī offenſus criminaliꝫ ꝑ id qō hꝫ in.c.i.de reſti.ſpo.li.vj.ℭiūcta.l.ꝑplitē.ff.de excu.tu.ꝛ ℭiūcta.l.athlete. ℌ.dat remiſſionē.ff.de excu.tu.ꝛ iūcta.l.ſūma cū rōne.ff.de peculio.¶Ex qb⁹ colligiꝫ ꝙ cā ciuilis magna eqparaꝫ criminali: ita ℭcludit.d.pe.de ancha.in ℭſiliis ſuis ℭſilio.xxvj.vñ ſatis dicīꝫ eē ℨfactio notabilis:ꝛ ſic.d.pe.ibi dicit ꝙ eqparaꝫ cāe capitali.ꝛ bal.in.l.parētes.C.de teſti.dicit ꝙ cā magna ciuilis equiparaꝫ cāe criminali.Ita in caſu nr̄o ſpoliādo frēz illis fortilitijs dicīꝫ notabiliꝫ ℨfacere.ꝛ facit tex.in.l.i.C.ſi pervim vel alio mō. vbi ſeru⁹ reputaꝫ infidelis:ſi nō recupat poſſeſſionē dñi qua fuit ſpoliat⁹.Multo fortiꝰ infideliter dī egiſſe iſte frater ꝓuādo frem fortilitij:ꝛ ſic maioꝛi ꝑte bonoꝝ frīs:ꝛ cōſequens vꝝ eē ℨfactio notabilis:ꝛ iō loc⁹ erit ꝑmiſſiōi vt ꝓnceps teneaꝫ ſuis ſūptib⁹ curare vt fiat executio dicte pene:ꝛ iō ſiue dicam⁹ ꝙ iudex debeat arbitrari iſtā eſſe ℨfactionē notabilē ſiue dicam⁹ nō eē op⁹ arbitrio ex eo q; iā ſatis de ſe eſt nota ꝛ manifeſta notabilis ℨfactio ꝙ ꝓnceps teneaꝫ ſuis ſūptib⁹ curare exequēdā eē dictā penā.ꝛ mꝫ tominus hꝫ dubiū hoc quo ad aliū ꝓncipē qui ſimpliꝫ ꝑmiſit dicēdo ex certa nr̄a ſcia ℨc.ꝛ ꝑ viā ℨctus ꝑmittim⁹ ꝑ vtroqꝫ dictoꝝ fratrū vſus alterū:ꝛ faciem⁹ ꝛ curabimus cū effectu ꝛ oī dilatione ꝛ exceptiōe remotis ꝙ obſeruabūt ſibi inuicē ℨc.ꝛ ſi aliqs ℨfeciſſe repiret ꝑmittim⁹ ꝙ pena de qua ſupra ſit mētio executioni mādari faciem⁹ in oībus bonis dictoꝝ fratrū nr̄o dñio ſuppoſitis:ꝛ ſic eoipſo qō ꝓſtabit ꝙ nō ſeruauerit cōuētionē ꝑdictā eo modo quo ſuperius fuit exꝑſſuꝫ teneaꝫ iſte alter ꝓnceps exequi penā in rebus ſuo territorio ſuppoſitis ipſoꝝ fratrū:ꝛ ita cōcludo.Laus deo clemētiſſimo.B.an.barbatia.v.i.doctor.

¶Caſus conſilij.xlvj.

¶Utrū negocioꝝ geſtor vel ꝑcurator putat expēſas a dño: ſiue vincat: ſiue pdat.Et qd etiā in tutore.Et de itellectu.l.ſi pupilli.ℌ.ſi ticij.ff.de neg.ge.Et etiā qm̃ quis videaꝫ velle donare expēſas rōne ꝓſanguinitatis.Et an ſciēs negocia ſua geri ꝑ aliquē videaꝫ illi dare mādatū.Et an valeat ſtatutū vel ꝓſuetudo qō credaꝫ ſcripturis mercatoꝝ vel alioꝝ puta cācellarioꝝ militū ſeu armigeroꝝ.Et an per iuramentū ſolum ꝑbenꝫ expenſe.

Illud adducam qō ꝑclare ſcripſit ꝓpheta pſalmo.cxxj.loquebar de teſtionijs tuis in ꝓſpectu regū ꝛ nō ꝓfundebar: q;mādatis tuis credidi.Ideo lz cā iſta agitet in auditorio ſclīti ꝛ magnanimi ꝓncipis domini marchiōis mātuani nō verebor veritatez iuris ꝺpire:quaꝝ clemētiſſim⁹ de⁹ quē ex omni aīo ꝛ corde iuoco piiſſimo ieſu xp̄o medio ponat in oꝛe meo amē.¶Et quidez viſo pūcto ꝛ ꝓceſſu ꝛ ſtupēdo conſilio p̄clariſſimi dñi bartholomei de campegio q mirū i modū ꝓſultationē iſtā enucleauit:vt recte mihi dici poſſet illō virgilianū:nō tali auxilio:nec defenſionibus iſtis tp̄s eget.Tñ oīb⁹ diligēti ꝛ ſolēni aiaduerſiōe penſatis duo mihi videnꝫ eē ꝑ hui⁹ cōſultatiōis deciſiōe foꝛe acurata in veſtigatione digna.Primū erit vtrū ille dñs guido ꝛ percōſequēs ei⁹ heredes teneanꝫ ad expēſas factas ꝑ tuitiōe caſtri bagnoli ꝑ magnificos excelſos viros geoꝛgiū ꝛ frācīſcuꝫ de gōzaga.Scōm erit vtrū credaꝫ de quātitate expēſarū libꝛis dictoꝝ fratrū.ꝛ iſtis recte exaīatis appebit veritas manifeſte.Capio ꝓmū ꝛ dico ꝙ ſiue velim dicere iſtū geoꝛgiū fuiſſe ꝓcuratoꝝ ſiue negocioꝝ geſtoꝝ illi⁹ guidonis ad tuēdū ipſuꝫ caſtrū ex quo res fuit ꝓſpere geſta teneꝫ dict⁹ guido ad expēſas.hoc decidit glo. formaꝫ in lege ex parte.ff.fami.herc.in ℣bo obtinuit q̄ dicit:ſecus ſi ꝑdiderit.vt.l.iā tñ.ℌ.in hac.ff.iudi.ſolui.ſed ꝓcurator cū mādato idiſtincte repetit.ſubdit glo.qdā tñ dicūt etiā geſtoꝝ ſuccūbentē ſi vtiliter cepit defendere:lz malus exit⁹ ſit ſecut⁹.l.lz an vltro.ℌ.is qui.ff.de nego.ge.ſecus ſi nō vtiliter fuit ceptū.ſz ꝓma placet iſta ſūt formalia verba glo.Vñ refert duas opiones ꝙ ſi negocioꝝ geſtor vtiliter icepit gerere negocia:ꝛ poſtea fuit ſecutus malus effect⁹:ꝙ pōt repetere expēſas.Alia opi.eſt in cōtrariū ꝙ ſi fuit ſecut⁹ malus effect⁹ nō repetit.ꝛ iſtā vltimā ſequitur glo.illa que eſt ſingularis ꝛ i iure ſolitaria.In ꝓcuratoꝛe vero indiſtincte repetit.In caſu nr̄o iſte geoꝛgi⁹ vtiliter cepit gerere negocia circa defenſionē caſtri.ꝛ etiā vtilis fuit ſecut⁹ effect⁹: q; caſtrū illud nō fuit occupatū abinimicis.ergo ſequiꝫ ꝙ expenſas potuerūt repetere:ꝛ ſic glo.illa decidit hanc dubitationē ad clariſſimā deciſionē.Quinimo dico ꝙ malus exitus fuiſſet ſecutus:nihilominus poſſet repetere expenſas quicquid illa gl.dixerit:ꝛ in hoc ſequoꝝ ſecūdā opinionē poſitā in illa glo.ꝛ ad hoc allego ſtupēdaꝫ glo.in.c.cū apoſtolica.de his que fiunt a prela. que dixit ꝙ ſi prelatus alienat ꝛ cōmuni opinione:illa alienatio reputaꝫ vtilis eccleſie ſi poſtea habet malū exitum non imputaꝫ prelato quā glo.magnifacit ibi dñs anto.Facit tex.in.l.tutor ℌ.ſi poſt.ff.de admi.tu.vbi ſi tutor vtiliter cepit rem populi gerere:licz poſtea ſequatur malus exitus non culpa ipſius tutoris tutor eſt excuſatus:qm̃ textus ad hoc ꝓpoſitum eſt ſolēnis ꝛ recte accōmodat⁹.Facit tex.in.l. quid ergo.ℌ. ſufficit.ff. de contrata.in.v.ſufficit tutori bene ꝛ diligenter negocia geſſiſſe:ꝛ ſi aduentū euerſuꝫ habuerit qō geſtū eſt.ꝛ hoc ſequiꝫ ibi nicol.de neapo.non enī cōmēdanda ſunt ea que fortuna cōmendat:ſed que ratio cōmendat ꝛ faciat tex.in.l.ſed an vltro.ℌ.fi.de nego. ge.in.v.vt euentū nō ſpectemus.debet vtiliter eſſe ceptū:ꝛ boetius inquit hic noſtris malis cumulus accedit ꝙ extimatio pluri moꝛtuus nō rerū merita:ſed fortune ſpectat euentū eaqꝫ tñ iudicant eſſe promiſſa que felicitas cōmendauit.ꝛ idē voluit nicola. de neapo.in.l.fi.ff.de ꝑpen.ꝛ reb.do.fac.ꝛ faē glo.ſoleñ.lxxiij. di.in pn.que dicit ꝙ ſi medicus curauit infirmū:ꝛ infirmus eſt moꝛtuus ꝙ repetit expenſas:ꝛ lz malus fuerit exitus:tamē ſufficit ꝙ vtiliter cepit.ꝛ allego glo.ibi.d.l.ſed an vltro.ꝛ etiā ſentit ibi glo:ꝙ ſi medicus ſponte ſe offerat:vel infirmus nolit ꝙ curet cum medicus:nihilominus ſi curauit:ꝛ triſtis exitus ſecutus

est q debentur sibi expense ergo multo fortius in casu nostro de bent expense his fratribus ex eo qa non sponte sua se obtulit: sed prouocatus z rogatus ab illo ꝙdam guidone se ingessit ad defen sionez bagnoli. Itez incipit vtiliter gerere negocium z vtilem ꝓ/ duxit effectum: ergo ex eo poterit repetere expensas z liberari ab obligatiõib⁹ ꝓ illos fratres factis pro tutela z defensione bagno li. Faciat elegans dictum spe. in titu. de iudi. ffi. illud aut vbi cõ cludit q si nũcius fuit capt⁹ in itinere nõ tenet eũ dñs redimere si nũcius sponte sua nõ requisitus a dño accessit sec⁹ si reqsit⁹ a dño accesserit qr tũc ipe dñs tenet eũ redimer. z ibi et pulcre dixit q si iui ad ꝟuiendũ alicui in exercitu cũ armis z equis z illos pdi/ di in exercitu q si sponte mea non requisitus accessi ille non tene tur emendare mihi equos z arma secus si prouocatus ab eo iui z idem voluit. d. anto. in. c. significante de pignor. Faciat quod vo luit bar. in. l. si seru⁹. §. q aũr. ff. de fur. vbi ambasiatori dicit non reficiuntur damna si ipse procurauit ambasiatam secus si ad req sitionẽ cõmunitatis accessit ad ambasiatã. Ita dicam⁹ in propo/ sito q cũ ille georgi⁹ ad requisitionẽ puocatiõez z instãciã illi⁹ gui donis accessit ad defensionem dicti castri q expense sunt sibi refi ciende. Faciat solẽnis tex. in. l. vniuersi. C. de legatio. li. x. z. l. z q data opera. ff. ex qui. cau. maio. in integrũ resti. sequitur ergo q cum prouocatus ab illo guidone accepit defensionem dicti castri poterit repetere expensas. Accedat etiaz tex. elegans. in. l. sed si pupilli. §. si titij. ff. de nego. ge. vbi est casus q cõtra eum ad quẽ spectat vere negociũ z res datur actio ad repetendũ expensas fa/ctas ne res pereat non inspecta falsa opinione gerentis. ad do/minuz enim pertinet re ipsa negocium z nisi sic esset gestum res erat peritura merito dicitur impensa necessaria vt. l. impense. ff. de verbo. signi. Ita ibi dixit bar. in. referens martinum de silli. z Ja. bu. ita tenuisse z idem siue dominus hẽat ratum siue non põt conueniri actione negociorum gestorum qa pro rato habendum est. l. põponius. ff. de nego. ge. Modo tex. ille cuz hac doctrina decidit ore aperto istam qõnez qr cum ista expensa facta per istos fratres fuerunt necessaria ne res periret quia vt euidenter pro/batum est castrum bagnoli fuisset occupatuz ab inimicis nisi ge/orgius suis expensis defẽdisset siue ergo ille guido habuerit ratũ siue non: pro rato habenduz est ex iuris dispositione. Et per ꝟis poterit expensas ipsas petere. Et plus etiã decidit tex. ille ad hoc propositum solẽnis q competit actio ad expensas factas non at/tentata falsa opinione gerentis ita dicit ibi tex. z ita bar. ibi sũat illum tex. Cuz ergo dicitur in casu nostro q iste georgius accessit ad defensionez castri in spe. z intentione succedendi illi guidoni z iaz non successit: ergo non debet attendi illa vana et falsa opi/nio z spes succedendi ad repetenduz expensas quas fecit ne res ipsa periret. Et est accurate considerand⁹ ille tex. qr loquitur eo casu quo domino ignorante quis gerendo negocium facit expen sas necessarias ne res pereat z tñ competit actio ad expensas q̃/to ergo fortius in casu nostro competet actio ad repetendas expẽ sas istis fratribus seu illi georgio cuz prouocatus z requisitus ab illo guidone ingessit se ad defensionem dicti castri z loquitur ille tex. eo casu quo negocium non fuit gestum nomine domini sed al terius. z tamẽ qr illa ipensa fuit necessaria facta ꝓpter rem ipaz ne pereat z iz nõ fit ipensa in re sz ex rẽ: tñ negociũ ẽ dñi ipsa est veri tas est tuẽda. Etiã, pbat ille tex. q posito nõ tñ ꝓcesso q ille georgi us nomine dñi marchionis defendisset illud castrum putans rem illam z negocium illud spectare ad dominũ marc bionez nihilo/minus ille guido est obligatus ad illas expensas quia negocium re vera spectabat ad eum z vtilitas tangebat qa res sua agebatur z ideo ipse est obligatus ad illas expensas q̃to magis in casu nr̃o cuz georgius requisitus z prouocatus ab illo guidone assumpsit defensionem illi⁹ castri. Faciat etiã q pulchre voluit ibi bar. vbi dixit q si aliquis redemit filiuz vel vxorem alterius z pater vel ma ritus erat redempturus: ille redimens habet actionem negocio/z gestoruz secus si non esset redempturus. l. si stichus. ff. õ peculio le. z ibi. Ja. de are. z q no. gui. decu. in. l. frater a ffe. ff. de condi. indebi. Faciat. l. mulier in opus salinarum. ff. de capt. z idem vo/luit bar. in. d. l. si pupilli. §. item queritur ad fi. in versi. sexto mõ silicet naturali rõne vt puta si ego expendidi cõtemplatione tui recolligendo ab hostibus seu reddimendo tuum consanguinie um quem redimere debebas naturali ratione vt. l. si ideo cum. l. se. ff. solu. ma. z loquuntur eo casu quo sine mandato istud fecit z tamen potest repetere expensas. Quãto ergo fortius poterit pe tere expensas georgius qui ad requisitionez illius guidonis con/seruauit suis expensis castrum illud dicto guidoni qui magna pe cunia fuisset redempturus ab inimicis nisi ille georgius castrum prefactum suis expensis defensasset z erat talis res quam ille gui do omni iuris dispositione inclinatus fuisset ad recuperandum z sic non solum naturali rõne. Ideo si tenetur eo casu quo natu/rali rõne redemisset ergo multo fortius in hac re. l. cum de indebi to. ff. de proba. c. super hoc de renun. cum simi. z ibi dixit ange. q ille ad quez negocium spectat in rei veritate z in substantia q̃tun cumq eius nomine non sit gestum tenetur actione negociorum gestorum. l. si pupilli in prin. coniuncta. l. itez si cum puta. l. de nego. gest. Et si quispiam opponat dicendo q inter istos guidonẽ z georgium z franciscum erat proximquitas z affectio sanguinis quo casu presumitur q illam defensionem georgius z etiã franci/scus acceptarunt intuitu proximquitatis ꝓ ipso guidone z si ex/pensas fecerunt videntur fecisse non animo repetendi sed ex libe/ralitate z pietate resultante ex sanguine z affectione. l. si seruus co munis. ff. de do. inter virum z vxo. l. cũ alienam. C. de legatis no. in. l. in testamẽto. ff. de fidei liberta. ad hoc respondeo q gestor negociorum in dubio videt expendere de bonis eius cuius nego cia gerit z ista est presumptio adeo violenta q tollit presumptio nem pietatis que alias erat. iste est tex. solẽnis in. l. nẽsenius ap/pollinaris. ff. de nego. ge. q est scõm bar. ibi valde notandum qr licet pater vel frater dotando filiam vel sororem videantur dota/re de suo in dubio vt in. l. fi. C. de do. promis. tamen illud est veruz nisi esset gestor negociorum filie vel sororis vt ibi z ita sentit glo. in dicta. l. fi. C. de do. promis. z idem voluit idez bar. in. l. fi. ff. de pe. bi di. z. l. i. §. sed nec castrense. ff. de colla. bono. z in. l. vxorem. §. pater naturalis. ff. de le. iij. z in. l. cum post. §. i. ff. de admi. tu. z in l. post mortem. ff. quãdo ex fact. tu. z bal. in. d. l. fi. de do. promiss. z ãge. in. d. l. nẽseni⁹. Modo in cãu isto licet essent ꝙsanguinei tñ ex quo ad istanciaz z reqsitionẽ illius guidõis accessit georgi⁹ ad ge rẽdũ negocia illi⁹ guidõis videt gessisse nõ vt ꝙsanguine⁹ sz vt ne gociorum gestor. Et per consequens non videtur expendisse de suo aio nõ repetendi z per consequens non ob contrariũ forma/tum. Itẽ tollitur etiã ex alio qa ex quo dicti fratres fecerunt librũ rõnum de omnibus expensis factis per eos in defensione dicti ca/stri qui actus scribendi videtur esse quedam ꝓtestatio z declara/tio animi quo casu tollitur presumptio pietatis z affectionis san guinis in certis nõ certis locus est coniecturis. l. si certis ãnis. C. õ pac. l. certa forma. C. de iure. fi. li. x. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbo. obli. cum talis presumptio pietatis z affectionis presuma/tur ex animo ipsius consanguinei gerentis vbicunq ergo aperte constat de animo vt puta per scripturam z libros suos tunc cessat illa presumptio cũ simus in his que õpẽdent ex potestate sua. iste est tex. formalis in. d. l. nensenius in. ℣. hec deceptatio vbi prote statio declarat animum protestãtis in dependentibus ex potesta/te sua secus in his que certo modo dispositа sunt p legem z ideo glo. ibi dicit q quãdo mater tenetur ad aliméta: illa protestatio nihil prodest sibi z ibi bar. colligit q liber noster rõnum probat illud q dependet ex mera voluntate nostra z sic probatur ibi q protestatio rem dubiam facit certam z excludit donationem pre/sumptam z ibi bal. colligit q per priuatum librum rationum z ex pensarum ꝓbat animus z q ille qui facit fieri scripturã: de expen sis ꝓsumit habere animũ repetendi z idẽ sequit ange. ibi. Ergo eo ipso q georgius z franciscus fecerunt scribi librum rationum z expensarum videntur habuisse animum repetendi expensas et sic non ob. illud contrarium. Item tollitur etiaz aliter per ea que habẽtur in. l. i. z in. l. alimenta. C. de nego. gest. z in. d. l. nẽsenius z ibi dixit bar. q quotiẽs mr̃e aut auia expẽdũt ꝓ filio aut nepote circa res ipsius filij aut nepotis z tales expense repetuntur ꝓ ipaz vel auiam vt in. d. l. alimenta secũdo respõso z in. d. l. nensen⁹ z hoc ibi videtur presuponi pro cõstanti q expense facte circa res venirent in computatione rõnum. quedam ℣o expense fiunt cir/ca personas ipsorum filioruz z tunc distinguit ibi per eum. Modo in casu nostro si mater repetit expensas factas circa res suorũ filiorum multo forcius consanguineus repetet expensas factas ꝓ conseruandis rebus consanguineis maxime quãdo ad petitionẽ consanguinei illas fecit. Cum ergo iste est casus noster formalis quia illi fratres fecerũt expensas circa res ipsius guidonis sequi/

tur necessario q̄ potuerunt tales expensas petere ab illo guidone. Et ex hoc tollitur q̄ aduersari posset huic consultationi q̄ habet in.l.si is qui amicicia ductus.ff.de nego.ge. quia ꝓcedit q̄n amicicia paterna quasi vt pater petijt tutores dari filio alterius q̄ non est in casu nostro. Item qa ibi nulla venit ꝓtestatio declarās animuz eius. Et eodem modo tollitur.l.ex duobus.§.si.eo.ti.in ꝑsi.si pietatis respectu.loquitur enim quādo patruus alimentauit neptem z gl.ibi dicit expensaruz qualitate z sumptibus presumit pietas istud non cadit in casu nostro q̄ non fuerunt prestita alimenta. Item q̄ intercessit protestatio. Et eodē modo non ob.l.si paterno .C.de nego.ge. Preterea videtur q̄ guido prefatus teneatur mandati actione isti georgio z francisco primo qa sibi mādauit defensionem z tuitionem dicti castri z p̄ testes sufficientes est probatum. Item qa sciuit z passus fuit illum georgium z illuz franciscum intrasse castrum cum peditibus z reparasse castrum z defensasse quo casu videtur dare mandatum per elegantez doctrinam Inn.in.c.ex parte decani.ō rescriptis z in.c.in nostra.de procu.z in.c.cum in iure peri.de offi.dele.quā sequitur archi.in.c. q ad agendum.de procu.li.vj.z Ly.in.l.si pecuniam.C.de nego.ge.z bal.in.l.ij.ad fi.ff.solu.ma.z in.l.ij.C. si ex fal.instr.z in.l.i.ff.de nego.ge. Et faciat tex.in.l.i.§. magistrum.ff.de exercito. z in.l.sed z pupillus in ꝓnci.ff.de instito.z in.l.fi.ff.q̄ cuz eo.z probat illa doctrina Inno.in tex formali in.c.i.de iureiurā.li.vj. Et faciat glo.elegans in.l.i.ff.de nego.gest.que dicit q̄ ille qui gerit negocia alterius vtiliter ex tacito mandato puta quando scit aliū agere sua negocia z patitur vt.l.si renumerādi.§.si passus.ff.māda.q̄ ꝓcedit secūdum bar.ibi qñ agebatur aliquid ad commodum pacientis qa tunc presentia z taciturnitas inducit mandatum alias secus quo casu videtur bar.sentire contra Inno.eo casu quo agitur de preiudicio patientis idem voluit idem bar.in.l. sepe.ff.de re iudi.licet de inno.in dictis locis nullam fecit mentionem. Et faciat per hoc singulare dictuz Inn.in.c.in genesi de electio. vbi dixit q̄ in actu concupiscibili z honorabili tacens presumitur consentire secus in actu vituperabili z preiudiciali sed illō dictum Inno.in.d.c.ex parte z in aliis locis preallt est verius et probatur in.d.c.i.z illud sequuntur etiaz domini de rota. Et in ꝓposito nō obstat illa doctri. bar.ex eo qa sumus in actu vtili z comodoso z sic agitur de vtilitate z cōmodo ipsius pacientis z etiā qa iam intercessit interpellatio z requisitio ipsi⁹ guidonis vt georgius ipse assumeret defensionem ipsius castri vt est probatum in processu ergo ꝛc. Et iō bal.in.d.l.i.de nego.ge.dic̄ q̄ si sciret ille cuius negocium geritur hꝫ locum actio mādati z non actio negociorum gestorum allegat.l.qui patitur.ff.manda.z.l.sep.ff.de regu.iur. ex quo non prohibet. Et subdit hoc facere ꝓ quodā dicto Inno.q̄ patientia habet vim mandati si aliqs agit tanq̄ ꝓcurator meus z ego scio z non prohibeo videor mandare allegat Inno.in.d.c.ex parte non tamen est per omnia idez si aliquis defendit me absentem z ego scio z non prohibeo qa tunc pacientia mea non equiparatur mandato quo ad omnia si quis aūt defenderet p̄item tunc taciturnitas habet vim mandati per omnia z ita intelligatur.d.l.qui patitur Ista sūt formalia verba bal.in.d.l.i. Modo ille guido dedit mandatū illi georgio vt assumeret defensionem bagnoli rogando eum vt illud defenderet z ille georgius iam acceptauit z postea operatus z exequtus est defensionē castri ipso guidone sciente paciente z non ꝺicente siue ergo actione negociorum gestorum sine actione mandati certum est de iure teneri ad dictas expensas ad ea z ad que dicti fratres obligarunt occasione defensionis dicti castri vt probat tex.in.l.ij.in.ꝑsi. iustuz est si vtiliter gessit prestari ei qcqd eo noīe vel abest ei vl ab futurum est.ff.de nego.ge.vbi manifeste probatur q̄ potest recuperare ea ad que in futurum obligatur respectu negocioruz gestorum vtiliter. Cum ergo receperit frumenta mutuo z alias obligationes cōtraxit ille georgius ad hoc vt posset munire z defendere dictum castrum sequitur q̄ ad illa tenentur heredes dicti guidonis vt dixit tex.in.l.iij.§.hec aūt actio in heredem competit.ff.de nego.ge. Et si opponit qualiter dominus guido dixt cuidam magistro Joanni vos audiuistis georgium qui sponte se obtulit ꝓ defensione z tuitione huius terre casu quo foret opus quo casu apparet q̄ sponte se obtulit ille georgius ergo sequitur q̄ non potest consequi expensas.ad hoc respondeo q̄ ista fuerunt verba illius.d.guidonis z nō probatur q̄ fuerit verba georgij. Unde nō stabitur verbis illius guidonis in sui fauorem lege.i.C.ne quis in sua causa quinimo ꝓ alios testes probat contrarium vnde perinus de gazio qui deponit q̄ guido dixit georgio consobrine mi bene veneritis ego valde caripendo q̄ huc veneritis qa modo sū recessurus de hoc castro z accessurus mantuaz z qa audio opinari de guerra fienda habeo aliquam suspitionē de ista terra mea ꝓpter istos dominos de corrigia vobis hanc terram meam cōmēdo z rogo q̄ habeatis eā recomendatam sicut z vestram terram nouillarie cui georgius respondit teneatis ꝓ certo z ex nunc vobis promitto q̄ nō minus ero ꝓmptus z vigilabo ad defensionez huius vestre terre q̄ mee terre z ita vobis promitto. Ecce nunc qualiter iste georgius nō se obtulit sponte imo requisitus z interpellatus a dño guidone illa verba ꝓtulit. Et etiam geminianus alⁱ⁹ testis dic̄ q̄ dominus guido dixit georgio cosino mio voglio andare a mantua per tanto io ve recomando bagnolo z prego che vesia arecomandato como nouellara z georgius respondit non dubitetis quia ita habebo recomādatos homines bagnoli sicut z homines nouillarie. Et sic apparet q̄ nō sponte sua se obtulit ille georgius. Et iacobin⁹ testis dicit se audijsse.d.guidonez dicere ꝟ mō Jo vere arecomando bagnolo segē sera dibisogno pregoue che non ne voiate fare altro conto cha de nouillare vostra e sel besognase secorso a bagnolo z similia verba z georgius respondit non ve date pinsero alchuno che mi non hauero mino re pinsero de bagnolo como di nouillara. Et sic apparet q̄ ad requisitionem z mandatum illius guidonis dictus georgius promisit se defensurum dictum castruz bagnoli .nam mandatum fit per verbum rogo non solum per verbum mando vt.l.i.in ꝓnci.ibi siue rogo siue volo siue mādo siue quocunqz alio modo.ff.māda. Et sic mandata videtur sibi fuisse defensio illius castri quo casu expense ibi facte ad defensionē sūt sibi reficiende siue vt mādatarius defenderit siue vt negociorum gestor siue vt procurator.l. si quis negocia aliena z.l.que vtiliter in ꝓnci.ff. de nego.ge.l.si filius.§.q̄ dicitur.ff.ad macedo.l.qui ꝓpio.§.procurator.vt in ceteris.ff.de procur.l.diligenter z.l.itaqz.§.idem labeo.ff.mandati. Et ideo siue sponte z voluntarie se gesserit ad defensionem castri dictus georgius siue ex aliqua promissione aut obligatione poterit expensas inde factas repetere vt.l.iij.§.hac etiam actiōe ꝟsi.non soluz qui sponte z nulla necessitate cogente miscuit se negocijs alienis.ff.de nego.ge.z tex.in.l.item si computaui a te mihi mandatum negocium gessi etiā hic nascit negociorum gestorū actio cessante mandati actione eo.ti. Et ideo si putasset sibi mādata negocia z gessit negocia obligat sibi dñm actione negociorum gestorum z sic siue mandati siue actione negociorum gestor est ille guido z per consequens eius heredes dicto georgio z ex quo negocium z vtilitas gesta fuit in fauorez ipsius guidonis posito q̄ georgius putasset gerere negocia domini marchionis mātuani nihilominus obligatus est dūtaxat guido cuius negocium reuera gestuz fuit ex eo quia plus valet q̄ est inueritate q̄ q̄ est in opinione.l.scientiam.§.pe.ff.ad.l.acqui.l.vulgaris.§.si quis.ff. de fur.C.plus uale. q̄ agi.per to.l.doli.§.i.ff.ō seruo cor.hoc decidit formaliter tex.in.d.l.item cum putaui.§.fi.ibi si cum putaui titij negocia esse cum essent sempronij ea gessi solus sempronius mihi actione negociorum gestorum tenet. Facit elegans tex.in.l. si quis cū extiaret in versi.aliena negocia eo animo gerit vt aliquē sibi obliget vbi si quis gerat negocium alterius z sit se gerere negocium alienum sed erat circa personam quia credit negociū esse titij z est sempr̄onij z in persona errauit q̄ nihilomin⁹ sempronius cuius reuera negociuz gestum est remanet tali gerenti obligatus comu.diuidū. Et idem probatur tex.in.l.si quis putans z in.l.i. hoc iudicium eo ti. Cum ergo georgius gessit negociū illius guidonis in veritate posito q̄ putasset illud fuisse domini mantuani tamen remanet obligatus ille guido. Quinimo plus probat tex. in.d.l.in.hoc iudicium q̄ faciens expensam in re aliena pōt uti retentione rei vt.l.si in area.ff.de condi.inde.q̄ talis retentio trā sit in successorem z ad hoc moderni allegant illum tex.vt singularem in suis notabilibus z ad hoc etiam sūme illum tex. ponderauit bal.ibi vnde eo ipso q̄ ille georgius assumpsit defensionem castri z in libris suorum canzelariorum fecit describi expensas videtur habuisse animum obligandi sibi illum guidonem cuius negocium agebatur z animum repetendi expensas. Simile dicimus in eo qui dat pecuniam ad numerum alteri quia videtur ha

buisse animum vt sibi restituatur vt habetur in.l. cum quid.ff.si cer.peta. Facit etiam q singulariter voluit bar.in.l.qui in se alie/na.§.fi is qui putat.ff.de acqui.here.vbi est tex.q is qui adit pre cedente iussu quem putabat valere presumitur ptemplatione ius/sus precedentis adiuisse hereditatez ex quo tex.infert ibi bar.mã dauit tibi vt tu emeres rez p me tu emisti nulla facta mẽtione ō me q intelligitur celebrata emptio respectu mandati preambuli q dicũt oẽs ibi esse bñ no.ꝫ infideles ꝓcuratores qui assumpto spe ciali mãdato ō emẽdo p̃dictz vel aliã rem postea emũt noie suo ꝓ prio nulla facta mẽtiõe ō dño q nihilomin9 possint ꝙueniri actiõe mãdati ad tradendũ dictam rẽ.l.qui ꝟuuz.ff.de iterro. actio. pro quo dicto faciat tex.in.l.si ita quis.§.seia.ff.de verbo.obli.quem tex.ad hoc allegauit ibi ia.de are. Et facit q pulcre voluit bar.in l.non solum.§.si mandato.ff.de iu.iure.vbi dixit mandani tibi q cõmitteres delictum tu ꝙo ex longo interualla illud perpetrasti q videris ratione preambuli mandati feciſſe z idem voluit bal.in l.per litteras.C.mãda.vbi dixit q quisqs videt delinquere respe ctu preambuli mandati eodez modo videtur dicendũ in casu isto qa cum ille guido requisiuerit z rogauit illum georgiuz circa de/fensionem bagnoli z georgius acceptauit defensionem capescen dam si postea defendit videtur defendisse respectu precedentis mandati z requisitionis. Et bene facit q voluit bal.in.d.l.per lit teras vbi dixit q si mando aliquid tibi z tu repudias illud facere si postea facis q non presumitur q feceris intuitu preambuli mã/ dati secus si acceptasses mandatuz qa si postea facis presumptio est q intuitu mandati feceris licet ergo non appareret q geo:gi us tempore quo prestitit defensionẽ dicto castro expressserit q illõ faciebat ex requisitione z mandato illius guidonis: nihilominus stat presumptio iuris q contemplatione illius requisitionis z mã dati illam defensionem assumpsit pro illo domino guidone maxi me cum appareat q ille guido dici fecerit hominibus bagnoli q si egerent auxilio haberent recursum ad illuz georgũ z ita in con tingentia facti accidit quia cum homines bagnoli ab exercitu illo rum de co:rigia miserunt ipsum geo:gium implo:antes auxilium z defensiõez z p ꝙsequẽs geo:gi9 itẽdebat sibi obligari illũ guido nem gerendo negocia sua z assumẽdo defensionem castri z ideo poterit repetere expensas cũ uigore mandati fecerit. Et per con seques siue vt mandatarius siue vt negociorum gestor defenderit ipsum castrum potest repetere expensas per euz factas occasione defensionis predicte. Et si aliter diceremus incurrerem9 in maxi/ mam iniquitatez q ille guido aut heredes eius locupletarentur cum aliena iactura q esse non debet.l.naz hoc nã.ff.de condi. in debiti.c.locupletari de regu.iur.li.vj. Et ideo pulcre dicebat ho/ sti.in.c.bone de app.q officio iudicis potest agi contra quemli/ bet possessoz ex naturali equitate .ij.q.i.in primis z ideo si res mea prouenit ad te possum agere iudicis officio vt illam rem mi/ bi restituas.l.si me z titiuz.ff.si cer.peta.esset enim in casu nostro magna iniquitas q ille geo:gius defensauerit castruz bagnoli su/ is expensis a manibus inimico:um q ille guido perdidisset z fuis set sibi occupatuz z nunc nolit soluere expensas nulla iuris censu/ ra aut naturalis equitas ℌ pateretur maxime cum conseruauerit sibi maximam rem.s.castrum. Faciat etiã q no.gl.z bar.in.l.siue hereditaria.ff.de neg.ge.in quinta solutione.p.l.iij.§. generali/ ter.ff.de in rem ver.vbi ponitur regula q vbicunqz habet locum actio negocio:um gesto:um habet locuz actio de in rem verso.cũ ergo gesserit vtiliter negocia illius guidonis iste georgius sequit necessario q habebit actionem de in rem verso qa tales expense conuerse sunt in vtilitatem ipsius guidonis.ergo sequitur q com petit actio georgio ad repetendas illas expensas. Facit etiam q voluit bal.in.l.i.C.de ex deli. defun. in princi. vbi dicit q si fur/ rez furtiuam consumpsit z rem ꝓpriaz conseruauit alias rem pro priã consumpturus .l. sed si lego.§.qui aũt.ff.de peti.here.quia per hoc pinguior hereditas peruenit ad heredem res ipsa surre pta peruenisse videtur tex.est nobilis in.l.supꝫ.§.q metus cau .ꝫ nicola.de ma. Ita dicamus in simili q cum ad heredes istius gui donis peruenerit castruz bagnoli alias non venturam nisi fuisset assumpta defensio per geo:gium z facte fuissent expense pro de/ fensione dicti castri. sequitur q heredes tenentur: cum pinguio/ or hereditas ad eos peruenit. vnde babet perinde ac si ipse expẽ se z obligationes facte per illos fratrem geo:gium z franciscũ trã siuissent in ipsos heredes z per consequens tenentur ad dictas ex pensas. Nec ob.si dicatur q geo:gius assumpsit defensionem ca stri bagnoli ex eo quia sperabat succedere in dicto castro illi gui/ doni quia istud non est verũ ex eo quia per plures idoneos testes probatum est q ad requisitionem dicti guidonis z ad interpella tionez hominum terre bagnoli geo:gius assumpsit tunc defensio nem. Nec ob.dictum perini quia est testis singularis z solitarius quo casu non probat vt no.per Ly.z bal.in.l.testium.C.de testi bus per archi.in.c.ij.de arbi.li.vj.per bal.in.l.de quibus.ff. de legi.z in.l.i.C.de testa.z in.l.i.C.qui promi.tute.z in.l. cuz anti/ qtas.C.de test. z in titu .de ꝓtrouer.inuesti.bar.in.l.i.§.si qs ne get.ff.quemad.te.aper.archi.in.c.i.de arbi.li.x.glo.iij.q.ix.c.ni/ hilominus.d.an.in.c. licet ex quadã de testi. Preterea faciat si ō quomin9 videt ineſſe z inest multofo:ti9 z de quo magisauc.mul tomagis.C.ō sacrosan.ecc.c.cũ icũtis de electiõib9 z ibi in gl.sũt ꝙo:dãcie. Sz min9 videt ineẽ q expense repetãtur eo casu quo dominus cuius negocium geritur p:ohibet gesto:ez gerere nego cium eius: z tamen expense repetuntur ergo multofo:tius cuz ne gocium geri mandatur fiet repetitio expensaruz hoc decidit bal. in.l.fi.C.ō nego.ge. Ponamus inquit quidã amicus meus erat in periculo perdendi personam nisi pro eo soluerim certam sum/ mã solui eo vetante queritur an possim repetere: concludit q sic z mouetur q: reipublice iter homines conseruare. Modo in ca su nostro sicut interest conseruare boies in republica eodẽmõ interest reipublice habere subditos z ciues locupletes in auc̃.vt iudi.sine quoqz suffra.z etiã quia causa maxima ciuilis equipara tur cause criminali: vt dixit bal.in.l.parentes.C. de testi.z pet.de ancha.in consilio.xxv.z no.in.l.qui testamento .§. mulier .ff. de testa. Sicut ergo expedit reipublice conseruare homines eodem modo conseruare diuicias iuxta.not.in.l.i.§.seruus.ff.de ven.in spici. Ergo sequitur q multo fo:cius repetentur expense in casu nostro ex eo quia ille dominus guido requisiuit geo:gium ad de/ fensionem capescendam dicti castri. Facit etiam q voluit pulcre gui.de cunio in.d.l.fi.quidam habuit a me mandatum vt emeret mihi codicẽ pro.x.ipse emit pro.xx.vtiliter tamen z tradidit mihi codicem deinde vult agere contra me actione mandati ad.x.z ac tione nego.gestorum ad alia.x.allegat marti.dicentẽ q sic q ha/ bet vtilem actionem nego.gesto.de equitate cum non debeat lo/ cupletari cuz aliena iactura.dicta.l.si me z titium z ideo dicit licet contra prohibitionez mandantis ille vtiliter gesserit: tamen equũ est q quatenus dominus efficitur locupletior restituat gestori z li cet multi impugnent illam opinionẽ marti.z gui.tamen illa impu gnatio nõ ob.huic ꝙsultationi.imo ꝓdest qz fundãt se sup ꝓhibi tiõe facta p ipm mãdãtẽ qz phibitio facit cessare omnẽ actionẽ tã directã q vtilẽ vt i.d.l.fi.nõ ob.q fit locupletior cũ aliẽa iactura quia hoc contingit propter culpam gestoris gerentis contra vo/ luntatem domini. Sed in casu nostro fecit secundum voluntatez illi9 dñi guidonis. ergo sequit q poterit repetere expẽsas z obli/ gationes vtiliter impensas circa castrum bagnoli. Preterea fa/ ciat q voluit glo.in.l.si paterno.C.de nego.ge. que dicit si vitri/ cus prestat alimenta priuigno presumitur prestare animo repetẽ/ di ex eo quia omnis qui pro alio impendit videtur impẽdere ani/ mo repetendi ergo sequitur q iste geo:gius animo repetendi il/ las expensas q̃s fecit circa defensionẽ bagnoli. Faciat etiam simi le q voluit bal.in.l.q vxorem.C. de nego.gestis vbi dixit pater expendit in medicinis pro filia maritata an poterit illas expen/ sas repetere a marito filie z decidit q sic ex eo quia talis expensa pertinebat ad maritum secunduz Ly.ibi Ergo multofortius di/ camus in casu nostro quia cum talis expensa incombebat illi do mino guidõi quod poterit georgius illas repetere licet fuerit ei9 consanguineus z ideo dicebat bal.in.d.l.si paterno.C.de nego. ge.q quantitas expensarum est consideranda quia facilius pre/ sumitur donatio in modicis q̃ in magnis.l.si seruus cõmunis.ff. de dona.inter uirum z vxo.no.in.l.i.z in.l.alimenta.C.de nego. ge. Et ex istis resultat vera conclusio q siue competat huic geor/ gio actio negociorum gestorum siue actio mandati siue ad requi sitionẽ ipsi9 guidõis siue ad reqsitiõez dñi marchiõis mãtuãi siue ad reqsitiõez hoiuz bagnoli defẽsauerit dictũ castrũ q oio põt pe tere expensas z obligatiões ad quas est obligat9 ab heredibus ip sius condaz guidonis ex quo res ipsius guidonis acta z defensa ta fuit z maxime quia prima requisitio facta dicto georgio habu it exordium ab ipso guidone ideo initium est spectandũ.l.iij.§.si

quis cum minore.ff.de minoribus.l.q ait.§.fi.ff. de adulter.l.fi. ff.de mortu.in fer.glo.in.l.minoribus.C.de his quibus vt in di gni.t in.c.per tuas de dona.Et per consequens partes domino rum iudicantium erunt in pronunciando t declarando illum gui donem seu eius heredes obligatos esse ad reficiendum expensas quas ille georgius fecit in defensione dicti castri t etiaz ad eas ex pensas ad quas dicti georgius t franciscus se obligarunt occasi one defensionis castri bagnoli.Et ita concludo.

¶Capio nunc secundam dubitationem quomodo iste expense venient probande an de eis stabitur libris ipsorum georgii t fran cisci scriptis per suos cācellarios t certe dicēdū q sic q multifarie demonstro ad oculum:testes producti pro maiori parte dicunt fu isse obseruatum t consuetum q libris capitaneorum t conducto rum t comestabilium predictorum credatur t adhibeatur plena fides:ita viderunt praticari t iudicari quo casu succedit elegans dictum bal.in.l. cuntos populos.C.de summa trini.in.v.charta ℣si.vlterius quero circa statuta permissoria ponamus q statutuz aliquid concedit in priuilegium puta vt q presbyter possit confi cere instrumenta t credatur instrumento ac si esset factum manu publici notarij an valeat statutū t videtur q non.allegat no.per Inno.in.c.cum.p.tabellio de fide instru.vbi dixit q creare tabel lionem spectat ad solum principem.contrariuz determinant t alle gat casum in.c.cum dilectus de fide instru.t q no.in.l. quedam §.numularios.ff.de eden.t hanc dicit esse veritatem q valeat sta tutum t ideo dicit statuta q habent vel dicunt q scripture cāpso ris vel mercatoris tanq̄ publico instrumento credatur sunt vali da de iure nam hoc potest homo ergo t lex.aut statutum aut con suetudo.l.theopompus.ff.de dote prele.t ita ibi residet t idem bal.in.l.i.C.de confes.in.v.col.vbi dicit considerandam esse con suetudinem loci nam si consuetudo loci est q iudicis conscientia concurrente detur fides istis scriptis stabo consuetudini. Si aūt cōsuetudo esset indiscreta videlicz q crederet omni scripture mer catoris non valeret consuetudo quia est prona ad maluz ideſt ad falsum committendū qz est contra esse consuetudinis qm forma moduralis consuetudinis debet esse ratio.iiij.di.§.erit aūt lex.C. fi.de consue.c.i.de cōsti.libro.vj.l.q non ratione.ff.de legi.cuz si. Concludit ergo baldus q potest consuetudo disponere q detur fides libris mercatorum quando sunt recte compositi t istud dictum bal.retulit t sequutus est.d.abb.in.c.bone.el.ij.de postu.prela.ad fi.vbi dixit valere consuetudinez vt credatur libris merca torum etiam in magna q̄ntitate accedente iudicis conscientia.i.si iudici v suz fuerit vt qz habebit considerare qualitatem mercato rum t quantitatem preiudicij de quo dicto singulariter ibi excla mat t sic temperatur illud primum dictum bal.in.d.l.cuntos po pulos vt nō credatur indistincte omni scripture mercatoris.Sed ita si est recte composita vt iudex discretus considerabit. Et fa ciat q voluit angelus in lege quedam.§.numularios.ff. de eden.vbi probatur q ex consuetudine credendum est scripturis eorum qui non sunt notarij t ipse ibi dixit q multum seruat vene tijs t subdit ex illo tex.probari q per statutum potest disponi vt scripturis t libris mercatorum adhibeatur fides plenaria t ser uatur dicit multum venetijs t in quibusdam ciuitatibus t habuit illo anno de facto.Si ergo consuetudo dat auctoritatez scripture priuate acsi esset facta a persona publica vt est tex.in.d.c.cum dile ctus.t facit q habetur in auē.ō tabel.§.nos autē.exigitur tamen q persona sit honesta vt est tex.in.d.c.cum dilectus t voluit Jo. an.in.c.seculares de foro compe.lib.vj.t ibi pulcre voluit q etiaz probat talis scriptura nedum in foro ciuili sed etiam in foro eccle siastico t sequitur.d.anto.in.d.c.cū dilectus. potuit ergo consue tudo dare auctoritatem scripturis factis per cancellarios condu ctorum t capitaneoruz tamq̄ scripturis factis a publica persona si tales cancellarij sint honeste persone vt iam comuniter videm⁹ q cancellarij horū conductorū sunt prudentes uiri honesti t ma gne capacitatis. Ergo multofortius potuit consuetudo t comu nis stillus iudiciorum adhibere fidem libris rationum scriptis p ipsos cancellarios circa expensas t stipendia que fiunt armigeris t que ꝓcernūt officiū eorum.Et multofortius quia vt voluit bal. consuetudo potest disponere q adhibeatur fides libris t rationi bus mercatorum circa ea que scribunt ad eorum cōmodum vt su perius dixi. Ergo multofortius potuit adhibere fidem libris rati onum factis per cancellarios cum non agatur de commodo ipso rum cancellariorū sed agatur de rebus gestis inter ipsos cōducto res t eorum armigeros t pedites t maxime cū ita obseruetur qa illud q est consuetudinarium non est arbitrariuz vt pulchre dixit bal.in.l. quicunqz. C.de seruis fugi.t ideo dixit idem bal.in.c.i. in.ij.colū.q consuetudo habet vim decreti t tenaciter obseruata habet vim iusticie dat iurisdictionem vtlege viros.C.de diuerso offi.li.xij.etiam homini priuato vt est tex.fin.in.c.cum contingat de foro compe.t allegatur glo. singularis in.l.fi.C. de emanci. lib.angelus in.l.imō.ff.de legi.dat etiam mandatuz vt.l. nulli.ff. q cuiusqz vniuer.no.ideo non est mirum si consuetudo dat aucto ritatem scriptis factis a cancellarijs conductorum si dat iurisditi onē homini priuato t maxime quia ita est iudicatum sepenume ro vt deponunt testes.Quo casu ex sententijs iudicium oritur cō suetudo vt plenissime per.d.anto.in.c.fi.de consue.t bal. t bar. in.l.de quibus.ff.de legi.p āge.in repetitione.§.ex non scripto in fi.de iure naturali.ergo sequitur q erit fides adhibenda t iudi cio meo ista sola sufficerent ad victoriā huius dubitationis. Pre terea faciat qa posito q non esset consuetudo t comunis stillus vt libri cancellariorum facerent nihilomin⁹ ex ipso actu gesto t ex natura rei huius liquido dicemus fore adhibendam fidem.vnde nicola.de mata. cuius sententiam refert t sequitur bal. in comen to rubice.C. de fide instrumentorum in.xiij.colū.versi.iterum du bitatur vtrum ista scriptura valeat facta parte absente t dicit nico la.de mata.q in tali scriptura excepto die et consule nulla alia solennitas requiritur vnde non est necessaria presentia testium q dictuz baldi ibi intelligit quando est facta in forma rationis:quia rationes non consueuerunt fieri nisi aliquo mandante.Cum igit presentia non requiratur nisi ratione consensus ergo sufficit man datum presumptuz.Sinaūt non esset in forma rationis sed conti neret vnum actum tñ tunc prodest ad probandum obligationē si confecta esset scriptura parte absente quemadmodum si coram testibus.l.aurelius.§.fi.ff.de lib.lega. Cum ergo in casu nostro iste expense sint scripte in modum rationis sequitur q libri istorū cancellariorum probant plene.Preterea facit q voluit idez bal. in sequenti ℣si.ibi sequitur videre de scriptura quorundam offici alium qui ex solicitudine officij vtilitate priuata conficiunt ratio nes sicut tutor curator commissarius.vbi sciendū est q in codici bus suarum rationum aut scribunt per se recepta t non est ampli us ingrendū qz ex ꝓtextu scripture dānat.l.lutius.§.tutele.ff.de admi.tu.vnde in receptiōe nō requiritur causa sed in expensis re quiritur scrupulosa esse inquisitio exigitur ab eis vt.l.si seruus ve tutus.ff.de lega.i.t ideo non recte conficiunt rationes nisi causaz expensarum adiciant nec debent tales expense approbari in qub⁹ non apparet causa.l.cuz plures.§.in primis.ff.de admi.tu.l.i.§. officio.ff.de tutel.t ra.distra.in redditione aūt rationum oportet q assignet causaz expensarum que si verisimiles probantur per li bros suos adiuncto iuramento ipsorum si iuuant.C. de dona.l. si quis pro redemptione vbi est considerandus q expensa inter dum probatur per rerum naturā vt in alimentis.l.fi.C.de alimē. pupil.prescri.Interdum per operis euidentiam vt edificijs.l.lex que tutores.C.de admi.tu.Interdum per alias coniecturas pro motu iudicis approbandas quia cū sint facti non potest dari cer ta regula:vt.l.ius alimentoruz.ff.vbi pupil.edu.debet.l. qui filiū t.l.si ita fuerit.§.in reliquis.ff.de manu.testa.l.fi.§.iter cetera.ff. de lib.le.ita ibi resider bal. ¶Modo ista apponunt gladiū ad hāc consultationem quia isti cancellarij in suis libris rationum scripse runt expensas t causam verisimilem ipsarum expensarum qz cer tissimi iuris est q ille georgius non potuisset conducere homines armoz t pedites ad defensionez illius castri nisi submin istrasset eis expēsas quia aliter non poterant viuere t dare eis salariuz vñ possent se substentare in his que erant eis necessaria quia non po tuissent viuere vt.l.fi.C.de ali.pupil.prestan.Unde ille expense ō scripte in libris cancellariorum sunt verisimiles.Et etiaz ē necesse p habēdis t substinendis armigeris propter defensionez dicte terre vnde vento viuere nō poterant vt viueret lupus vt.l.fi.pal. ergo sequit q standū erit libris ipsoz cācellarioz ꝓtinētib⁹ ratio nes t expensas cum causa ex rerum natura necessaria qa aliter vi uere non potuissent armigeri.plus videtur dicenduz posito non tamen concesso q tales libri rationum non apparerent nihilomi nus esset presumptio in fauorez ipsius georgij quia ex eo qz illos vocauit t conduxit ad defensionem dicti castri alio non apparen

re presumitur q eos substinuerit z vocauerit ad defensionem ca stri suis expensis quia ex quo onus expensarum spectabat ad illū georgium ex quo illos conduxit ad defensionem. d. castri presum ptio est q cum expensis suis vocauerit illos tales. Facit q pulcre voluit bar. in. l. ij. ff. de condi. z demō. z in. l. cū quis. ff. de ver. ob li. z bal. in. l. id q pauperibus. C. de episcopis z cler. z in. l. fi. C. cō mu. pu. prestan. vnde cū iste georgius illos armigeros z pedites conduxerit z eos tenuerit ad defensionem z tutellam dicti castri p̄sumendū est q de pecūia sua z expensis suis illos tenuerit z per consequens sequitur quod liber rationū expensarum compositꝰ per dictos cancellarios contineat rem verisimilem z cum optima z iusta causa: ergo erit eis credenduz. c. ga verisimile de presum. z ideo dixit nicola. de ma. vt tenuit. s. bal. iterdū expēsa probare p rerū naturā vt sūt alimēta vt in casu nr̄o interdū p opis euidētia vt in cāu nr̄o q euidētia opis appet interdū dicit ꝓbent expense per alias cōiecturas pro motu iudicis approbādas. quia cuz sint facti non potest dari certa regula vt. l. ius alimentorū ita i casu nostro nō potest dari certa regula quia oportebat defendere castrū z habeā armigeros z pedites z eos substinerē. Cū sumus in re si mili que cadit in omnem exercitatum intellectū q stipendiarij p nihilo non venissent ad defendendum castrum z nemo est qui ne sciat z quia illi libri sunt ita aperte z rationabiliter compositi de tempore in tempus z posta in posta de persona ad personaz z fu it scripta parua q̄titas. Facit etiam q voluit idem bal. in. l. i. C. de confessis in. iij. colū. versi. quid est ergo in codicibus mercatoruz vbi in plicita sunt vbi pro z contra concludit aut est circa idem fa ctuz vt quia mercator dicit vendidi talem peciam pāni pro. x. eo dē ꝓtextu mihi soluēdis tūc nō pōt dici scriptura z tūc nō p̄t dici scriptura. Aut sunt diuersa capitula z mercator ē psona digna fide z nobilis vir z q̄titas ē parua tūc credēdū ē sue scripture alio qn officiū scribendi codicē rationū ad q de necessitate reddēda rum rationum tenetur esset ei periculosum. Item hanc scripturā facit quasi ex tacito mandato z de necessitate officij sui vnde tacite videtur sibi mandatū a parte. Si aut quātitas esset magna tūc q̄ta fides sit ei adhibenda est in arbitrio iudicis cōsideratis ma xime viribus patrimonij vt in auc̄ q locum. C. de colla. z ꝓcedet de verisimili ad verisimile z sic loq̄t bal. eo casu quo mercator scri bit in libro suo z tñ stat̄ libro suo p̄dictis ꝓsideratis. Multo magis in casu nostro isti magnifici uiri sunt nobiles conductores z digni omni fide z tenent suos cancellarios ꝓbos viros z fideles qui scribunt stipendia z expensas z componunt libros rationum satis ordinate z ad requisitionez illius guidonis: vt est dictuz: ge orgius assumpsit defensionem illius castri quo casu eo ipso q req suit illum georgium ad tutellaz capescendam videtur se obligas se ad expensas ob illam defensionem faciendas argu. l. cui iurisdi dictio. ff. de iurisditione om. iudi. l. ad legatū. l. ad rez mobilē. ff. de procu. cum simi. Et per consequens videtur sibi mandasse q componit libros rationum z expensarum. ergo sequitur q tenet stare dictis libris maxime quia compositi sunt per cancellarios z ordinate z clare de posta in posta z cuz expensis est presumendū q nullam fraudem aut falsitatem committerent. Vnde dixit glo. in. l. titio fundus. ff. de cōditione z demō. q excusatur ille qui credidit bono viro z tex. solēnis z ibi ange. in. l. si bone fidei. ff. de rei vendi. vbi refert se fecisse liberare quēdam potestatem in sindicatu bononie ex eo quia crediderat cuidam elegāti ciui vt ibi per eum. Et ideo glo. singularis in. c. illud. xl. di. dixit q presumendū est pro nobilibus z ideo dixit Joā. an. in addi. specu. in titulo de loca. prope principiū q quidam posuit in locum sui in quadam rocha nobilez quendam qui in ea fecit perditionem q nihilominus fuit ille excusatus apud dominuz roche quia non erat verisimile q ille fecisset perditionē in rotha ex eo quia erat nobilis. Facit tex. in auc̄. de defen. ciuita in prin. vbi ita lex confidit de nobilibus quia disponit q ad officia sunt assumendi nobiles z statuta florentie disponentia contrariuz sunt contra ius comune z stricte sunt intelligenda. Et faciat glo. singularis in. l. societates. ff. pro socio que videtur proferre nobiles litteratis. faciat. c. de multa de preben. Idcirco non caderet in aliquem dignum intellectum q isti conductores voluerint fraudare in istis expensis consobrinuz suum nec deberent solui tali ingratitudine vt tritum est antiquitate prouerbiuz mus vipera serpens in gremio z ignis in sinu suis consueuerunt hospitibus exhibere detestatione dignum retributione. Non ergo retributionem illam retribuat istis nobilibus vt dixit tex. in. c. z si iudeis de iudeis. xiij. q. i. §. i. versus finez. Facit etiam q voluit bal. in rubrica. C. de consti. pecu. vbi dixit in versi. modo hic quero de libris mercatorum an probent z dicit q aūt iste liber est codex rationum z est quidam quodāmodo liber autenticus quia mercatores gerunt quasi publicum officiū vt no. in. §. nummularios. l. quedam. ff. de eden. z tunc huic libro credi tur quasi publice scripture ar. eiꝰ q no. in auc̄. de rabellio. §. nos autem: z quia ita consueuit fieri allegat. l. fi. C. de fideiussoribus z allegat dicta bar. in. l. nuda ratio. ff. de dona. Modo in casu nostro isti cancellarij conductoruz sunt z gerunt quasi publicum officium quo ad illud exercitium cancellarie z componunt libros rationum z dictis libris creditur z bal. ibi dicit quia ita consueuit fieri vt credatur libris compositis per cancellarios conductorum vt superius est probatum. Et sic sentit bal. standum esse ei q consueuit fieri. Et per ꝓsequēs standuz erit istis libris quo ad dictas expensas. Faciat q uoluit. idez bal. in. l. rationes. C. de proba. in versi. reuoco in dubium circa primam partem si argentarius vel numularius in libro suarum rationum aliquid scribit pro se an fa ciat aliquam fidem refert nicola. de mata. dicere q sic z ideo cum aliis adminiculis probat z idem dicit in scripturis mercatorum z campsorum dum modo scriptura habeat formam rationum qua si velit q illa scriptura sit liber rationum z sic si statur libris rationum mercatoris. Eodemmodo standuz erit libris cancellarioruz qui deputātur p capitaneos armorum maxime in casu nostro in re verisimili z ad oculos demonstrabili quia apparet re ipsa defensum castrum per illum georgium cum armigeris z stipendiarijs q non conducuntur verbis solis sed rebus victualibus z pecuniis. Et ideo solebat scribere poeta lucanus miles sub quolibet hoste triumphat. Et est diligenter ponderandum quia baldus in dicta lege rationes. dicit q rationibus scriptis per defunctum datur maior fides quā rationibus viuentibus quia animus defuncti nō ita presumitur corruptus nec potest corrūpi a ōmone sed nico. de ma. quia ad hoc inducit glo. dicte. l. rationes. Ergo eodez modo erit dicenduz in libris scriptis per cancellarios ex commissione capitaneorum z conductorum z maxime istorum magnificorum virorum georgij z francisci de cōzaga erit magis presumēdum pro rationibus suis cum sint nobiles z nobilibus cessat omnis sinistra suspitio fraudis z doli eo quia magis quia sunt rationes seu expense verisimiles vt est dictum. Facit etiā q voluit bar. in. d. l. nuda ratio. ff. de dona. q si ratio scripta in libro rationum fuisset nuda a presentia partis non tamen ab expressione cause q induceret penam probationem vt voluit glo. in. d. l. quedam. §. numularios z facit. l. inter cartulas. C. de conue. fi. ōbiti li. x. l. publia in fine. ff. depos. maxime in casu nostro quia talis liber rationum est confectus a persona que consueuit quascunq expensas reducere ad librum rationum eas ibi ordinate scribere vt sunt cā cellarij conductorum quia ratione consuetudinis videtur eis mā datuz aperte vt scribāt sua debita secundū bar. in. l. i. C. de eden. z in. d. l. quedaz. §. numularios z ita etiam sequitur ludo. roma. in. d. l. nuda ratio ergo. Faciat etiam. d. l. rationes. C. de probati. vbi libris rationum vnius probati z optimi viri inducit aliq̄ presumptionē in fauorem sui licet nō plenam probationem vt dicit bar. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. z Jo. an. in addi. specu. in titu. de instru. edic. §. restat in addi. que est sub ꝑsi. priuatorum z incipit dicto. ergo in casu nostro debemus dicere q plene probat talis liber cum sit cōfectus a tertio. s. a cancellario qui cancellarij consueuerunt conficere libros rationum vt est dictū z maxime cū isti cācellarij scripserint iusta suū officiū q: eoz officiuz ꝑsaē circa scribēda salaria stipendiarioz. Et per consequens stabitur libris eorum. Facit etiam q voluit saly. in. l. i. C. de eden. in versi. secūdo quero an rationes edicte vbi dicit q libri scribētes rationes faciunt fidem in fauorez suum si scribens sit talis ad cuius fidem publice recurratur z cuius principalis opera z ministerium sit actus sui ratiōes diligenter ꝓficere vt. l. argentarius. ff. de edendo. l. quedam. §. numularios eo. titu. z hec dicit esse vera nisi aliqua presumptio esset incontrarium vel q scriptura esset suspecta pō stea allegat incontrarium glo. in. d. §. numularios z refert. d. ri cardum de saly. dixisse q licet nō adhibeātur illa plena fides que olim tamen non ex toto expellitur sed in iudicis stabit arbitrio et deliberatione. l. publia in. fi. ff. depositi considerata qualitate per

sone a nerisimilibus cum iuramento. allegat.l.si quis pro redemptione.§.penul.C.de dona.z.l.per hanc.§.penul.C.de erro.mili.an.li.xij.q; saly.ibi dicit esse satis equum. Cum ergo in casu nostro ratione officij cancellarie teneantur conficere libros rationū ipsorum armigerorum z comuniter recurrant ad eos armigeri p suis rationibus sequitur q; creditur libris eorum in fauorem tertij sine aliqua exceptione z per consequens credetur istis libris in fauorē georgij z frācisci maxie cū ꝯcurrāt esse verisimiles vt dixit.d.ricar.z largitas personarum. Facit etiaz quia vt presupponitur in facto iste sunt expense minute quo casu statur sacramento expendentis maxime concurrente re verisimili: z ideo glo.elegans in.l.si.§.in computatiōe.C.de iure ōlibe.vbi fit expensa in vēdendis rebus hereditarijs vt satisfiat creditoribus hereditatis q; illa expensa probabitur testibus vel iuramento expendentis quaz glo.ibi sūme bar.z refert doctores alibi in simili dicere q; si quidez est expensa magna debet probari per testes vel instrumēta expensas aut minutas debet probare suo sacramento argu.d.l.si quis pro redēptiōe ita voluit Cy.in.d.l.id q; pauperibus.C.de epi.z cle.z in.d.l.si quis bar.dicit illam.l.esse nobilem pro executoribus vltimarum voluntatum qui debent iurare se dictā quantitatez expēdidisse in causis pijs.z facit q; voluit bar.in.l.i.§.nec de officio.ff.de tutel.z ratio distra.vbi voluit q; in paruis quantitatibus creditur pro gerente z scribente considerata qualitate rei z conditione persone de quibus agitur. Et ideo dicebat bal.in.l.fi.ff.si cer.pe.q; in magnis q̄titatibus maior obseruantia z cautella est adhibēda q̄ in exiguis z paruis vt ibi z in auc̄.de fide instru.§.fi.in versi.vt non de rebus exiguis z ad hoc allegat etiam illam .l.fi.bar.in l.modestinus.ff.de soluti. Faciat etiam q; voluit bal.in.l.i.C.de eden.in vlti.colū.vbi querit an illa que sunt scripta in codice rationis faciāt fidez pro ipso scribente z refert q; quando illa scripta sunt verisimilia tunc eis creditur cum iuramento producentis allegat gui.de cu.ita voluisse in.l.si quis pro redemptione prealllega.alias in.l.edicta actio.C.de eden.z allegat.d.l.si quis z voluit ibi Cy.sed ipse bal.dicit se intelligere hoc fore veruz propter difficultatem probationis alias non allegat.d.l.rationes z q; no.in.d.l.si.§.in cumputatione.C.de iure deliberā.z in.c. qualiter z quādo el.ij.de accusa. Et ista dicit procedere respectu ipsius scribentis in fauorem ipsius scribentis. Sed quo ad tertium dicit q; facit plenam fidem vbi consuetudo vel statutum illud disponeret z sic ista decidunt casum nostrum siue consideremus q; isti libri fuissent compositi per illos georgium z franciscum ex quo sumus super rebus in quibus est difficultas in probatione vt sunt expense minute stabitur iuramento ipsorum. Siue consideremus q; isti libri fuerint compositi per cancellarios z consuetudo ita se habet q; libri cancellariorum ipsorum conductorū diligenter compositi per modum rationum faciant fidem maxime in casu nostro concurrente verisimilitudine rerū z difficultate probationis quia fuerunt expense minute ergo partes domini iudicantis erunt in iudicando z declarando fidem debere adhiberi prefactis libris. Accedat etiam ad hoc q; eleganter voluit bal.in.l.exemplo.C.de p ba.vbi dixit q; qñ scripture habentur adeo pro publicis q; iudices z etiam alie persone eis vtuntur z eis statur tunc habentur ac si essent auctentice z publice z ius prestat auctoritatem persone vt intelligatur publica esse z autentica.l.barbarius .ff. de officio preto.l.ij.C.de senten.z inter om.iudi. Cum ergo in casu nostro presupponit passim in iudicijs z extra: libri rationuz compositi per cancellarios conductorum obseruātur z iudicatur secundum eos sequitur q; habentur vt publici libri z autētici z allegat ibi bal. Nicola.de matta.z q; habetur.in.d.c.cum dilectus de fide instru. Ergo secundum eos erit per dominos iudices iudicandum z per consequens concludo in fauorem ipsorum georgij et francisci. Laus deo clementissimo.d.andreas barbacia sciculus.

Casus consilij.xlvij.

Utrum conductores datiorum possint agere contra cōmune bononie petendo interesse pro eo q; non potuerunt exigere propter decreta concessa a papa. Et quando decreta transeant in cōtractum vt non possint reuocari. Et qui veniant appellatiōe personarum vel sub verbo si quis: z maxime in statutis: z an vniuersitas.

Clementissimum deum z pissimum sal

uatorem nostrum ȳbum xp̄m ex corde z animo huic cōsultationi inuoco vt sua solita dementia veritatem ponat in ore meo amen. Et quidem viso puncto z pactis z conuentionibus in dicta locatione contentis z omnibus solēni animaduersione pensatis. Stat dubitatio in hoc vz posito z concesso q; dicti cōductores non possint exigere a dictis comunibus dacium molendini ita vt in locatione cōtinetur ex eo quia habēt decreta q̄ transierunt in contractum nec fuerunt reuocata per romanum pontificem vtrum dicti conductores possint agere cōtra cōmune bononie petendo illud interesse ex quo non potuerunt exigere ab illis cōibus a deo q; cōe bononie teneatur compensare indicta locatione tantum q̄tum illi conductores potuissent exigere ab illis comunibus si talia decreta non emanassent. Et in dubitanter mihi videtur de iure dicenduz q; sic z circa hoc est sūmopere animaduertendum an verba locationis comprendant quo ad cōe bononie z quo ad ipsos cōductores omnimode circa siue transierint in contractum siue non: z certe dicendum est q; sic z capio formalia verba contractus dū dicit che tuti z ciascheduno de certi cossi appostolici como etiam dio ad alcuno altro vnde illa ȳba omnia z quecunqz decreta alternant p̄p̄am naturam decretoruz licet eni decretum p̄ma sui significatione importet decretum gratiosuz: tñ quando profertur ita geminate alterat naturam propriam ipsius decreti z intelligit etiā de decreto non gratioso vnde bal.multuz singulariter.in.c.fi.de officio dele.dixit q; istud pronomen tu est demonstratiuum sed non est artatiuum secus si esset geminatum s.tu tu. vel pro te te.nam p̄muz tu esset demonstratiuum secundū tu.esset restrictiuum propter geminā virtutem verborum allegat in argu.l.balista.ff.ad trebel. Et sic stat firma conclusio q; illa ȳba omnia z quecunqz decreta alterant naturā vocabuli vt veniāt decreta etiam si transiuissent in contractu vel quasi quo ad ipsum comune bononie z quo ad ipos cōductores z ē istud mirabile dictum ex eo quia iura loquentia de geminatiōe loquentur de actu geminato puta de confessione geminata de obligatione geminata de iterlocutoria geminata de primo.in.l.cū scimus.C.de agri.z censi.li.xi.l.in cōtractibus.§.de illo.C.de non nu.pecu.l.si mulier z auc̄.siue a me.C.ad velle. Be secūdo habeť in.l.fi.C.ad.l.fal.insti.de actio.§.de constituto. Be tertio habetur in cle. cum a repulsione de app.de vi geminationis verborum decidit bal.ibi z ideo.d.cardi.in.d.c.fi.refert illam doctrinam bal.z sequitur et eam magnifacit z re vera bal.hoc dixit in.d.c.fi. Et sic geminata verba alterāt naturā vocabuli vt apparet ergo q; ex dictis verbis cōprehendantur simpliciter omnia supradicta decreta indulta dictis comunibus nō tamen dico quo ad preiudicium ipsoruz cōiuz Et potest suaderi ratione tali videlicet voces sunt signa earū que sunt in anima passionuz note vt voluit aristoteles primo periermenias z habetur in.l.labeo.§.idem tubero.ff. de supp.lega.l. ille aut ille.§.cum in verbis.l.nō aliter.ff.de lega.iij.z nō est censcendum q; aliud voluerint locatores q̄ illud q; verbis expresserunt. Cum ergo illa verba geminata important alterationem vocabuli iuxta illud poeticum tu ne duos vna seuissima vipera cena tu ne duos sequitur q; idem voluerunt vnde si nos aliter dicerem⁹ sequeretur inconueniens q; illud verbum omnia vel illud verbuz quecunqz fuisset superfluo appositum in ipso contractu locatiōis vnde sillaba non est ponenda superfluo vt est singularis tex.in.l.i.ff.q; me.cau.z faciat glo.in.c.si romanorum.xix.distin.z pulcre dicebat bal.in.l.lecta est in auditorio.ff.si cer.peta.q; omnia verba instrumenti sunt ponderanda per illum tex.monet enim nos lex vt totum instrumentum legamus argu.l.argentarius .§. edi.ff.de eden.z idem bal.in.l.contractus.C.de fide instru. dixit q; debemus inherere verbis statuti sicut verbis stipulationis ex eo quia statuta fiunt ad instar stipulationis per interrogationem et responsionem. Siue ergo istum contractum locationis dicamus esse legem ex quo est celebratus cum principe cōmunitatis habet vim legis vt.l.cessar.ff.de publica .dico q; in eo non est appositū verbum superfluo sine ministerio aliquid operandi. Et faciat ad hoc q; voluit bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff. de verbo.obli. z bal.in.l.sed z si quis.§.quesituz.ff.si quis cauti.z ideo in rubrica.C.de ꝯben.empt.in.ix.qōne querit nunquid omnes clausule

quas ponimus in contractu emptoris aliquid operatur ꝛ decidit ꝙ nedum omnes clausule sed etiam minimum verbum est appositum cuꝫ ministerio aliquid operandi si fieri pōt. l. si stipulatus. ff. de vsur. Cum ergo in contractu isto dicatur omnia ꝛ quecunqꝫ decreta sequitur ꝙ ꝓhenduntur etiam decreta transeuntia in cōtractum vel quasi. ꝛ faciat simile ꝙ dixit tex. in. l. ij. §. furiosus in ꝟ si. omnibus ꝛ per omnia. ff. ō iure codici. quē tex. allegauit singu. ange. ff. de regu. iur. l. qui in alterius que ꝟba ponderarunt omnes scribentes in. l. omnes populi de iusti. ꝛ iure ꝙ licet assumptꝰ ad ciuilitatem nō gaudeat omnibus priuilegijs quibus gaudent veri ꝛ originarij ciues de quo plene per bar. in. l. si qui pro emptore. ff. de vsucapi. ꝛ in. l. si maritꝰ in magistratu. §. l. iulia. ff. de adul te. tamen si apponunt illa verba habeatur pro ciue in omnibus ꝛ per omnia ꝙ tūc habebit commoda vt verus ciuis. hoc importāt illa verba in omnibus ꝛ per omnia sic geminata. Ita dicamus in casu nr̄o ꝙ illa ꝟba oīa ꝛ quecunqꝫ includunt simplr̄ omnia decreta siue transierint in cōtractu siue quasi siue non. Et si dubitatio esset aliqua fieret interpretatio contra cōe bononie ex quo stat pro contractu ut in. c. contra eum de regu. iur. li. vj. l. quicqd astringende. ff. de ver. ob. ꝛ. l. veteribus. ff. de pactis cum simi. debuit enim clarius rem aperire. Preterea facit ꝙ pulcre voluit nicola. de mata. in. l. qui habebat. ff. de le. iij. vꝫ ꝙ illa verba omnia ꝛ singula operantur ꝙ includunt omnia que possunt cōprehendi ex natura sermonis ꝛ faciat qō voluit gl. in. c. vt circa in ꝟsi. oīa ꝛ singula de ele. li. vj. cū ergo in casu nr̄o apponant illa ꝟba oīa ꝛ quecūqꝫ vī ꝙ ꝓhēdūt oīa ꝛ q̄cūqꝫ ōcreta trāseūtia in ℞ctū vel q̄si quia natura sermōis hoc importat. ergo ita est in vero ꝙ mens ꝛ verba ipsorum contrahentium fuit velle ꝓhendere indistincte omnia talia. Preterea est cōsiderandu quia in dicto contractu dicitur ita apostolica sicut alterius qui habuisset potestatē concedendi ita in ciuitate sicut in cōmitatu ita religiosis sicut alij generi personaruꝫ ita cōmunibus sicut particularibus personis vñ facta est mentio specifica de decretis omnibus ꝛ quibuscunquꝫ cōcessis cōmunibus sed ista communia aliqua habent decreta remuneratoria ꝛ non habēt alia decreta exemptionis nisi illa decreta remuneratoria: quo casu cum illa verba non possent aliquid operari ē necessariū ꝙ operentur istud vꝫ ꝙ comprehēdant licet trāsierit in contractum. hoc decidit ange. in. l. sed ꝛ si quis. §. quesitum. ff. si quis cau. vbi dicit ꝙ nunq̄ quis videtur renunciare casu fortuito nisi exprimat vt ibi habetur. Modo pone dicit ipse ꝙ quidam non possidebat rem cuius periculum assumit talis promissio non comprehendit leuem culpam quia illaꝫ non potest cōmittere in rem quā non possidet vnde necessariuꝫ est vt illa verba ad casum fortuitum trahantur vt. l. i. §. si in venditione. ff. de periculo ꝛ cōmo. rei vendi. ꝛ concludit ꝙ quando non potest operari nisi casū fortuitum tunc illum operatur. ad hoc allegat. l. hec distinctio in prin. ꝛ. l. opus ꝙ aduersione. ff. loca. quaꝫ ad hoc dicit esse optimaꝫ coniuncta. l. etiam aristoni. ff. manda. Colligitur ergo ex hac eleganti doctrina angeli ꝙ quādo verba non possunt aliud operari tunc capitur intellectus vt cōprehendant casum q requirebat expressam mentionem. Modo in casu nostro posito ꝙ erat necesse ꝙ fieret mentio specifica de decretis transeuntibus in contractum vel quasi nihilominus ex quo illa verba quo ad cōmunia quibus fuerant indulta decreta transeuntia in contractū vel quasi non possūt aliquid operari. oportet necessario dicere ꝙ comprehendunt huiusmodi decreta licet ergo non fuerit facta mentio de talibus decretis vt verba operentur. dicemus ꝙ cōprehendunt hmōi decreta transeuncia in contractum. Et procedit hoc eo casu quo fuisset simpliciter facta mētio de decretis concessis cōmunibus sed in casu nostro est sine aliqua dubitatione ex eo quia verba contractus dicunt ꝙ omnia ꝛ quecunqꝫ decreta ꝛ sic verba sunt clara ꝛ per consequens indubitata est ista qō. Et ideo dixit bal. in. d. §. quesitum ꝙ verba generalia quando proferunt modo apto ꝛ decenti tunc debent aliquid operari vt. l. si quando de le. i. aut non proferuntur modo apto sed indistricto ꝛ incongruo vocabulo ꝛ tūc nihil operantur. Modo in casu nostro ita est ꝙ illa verba omnia ꝛ quecunqꝫ sunt apte ꝛ decenter prolata ergo sequitur ꝙ aliquid debent operari ꝛ per consequens operabūtur ꝙ cōe bononie seu venditor aut locator dicti datij teneantur conductori pro eo ꝙ non potuit exigere ab illis cōibus. Et ideo stat doctrina nico. de neapoli ꝙ illa verba omnia ꝛ singula cōprehendūt omnia que veniunt ex natura sermonis ꝛ sic comprehendunt indistincte omnia decreta. Preterea etiaꝫ deducitur ista dubitatio ad clarissimam enucleationē quia si bene considerent dicta decreta saltez tria de eis fuerunt confirmata in forma specifica per reuerendissimum. d. d. bisarion. Et sic reuerendissima dñatio habuit scientiaꝫ ꝛ noticiam illorum decretorum indultorū illis cōmunib⁹ ꝛ ipse fuit venditor seu locator datij molendini ꝛ sic ipse apponi fecit vna cū dictis cōductoribus ꝙ possent exigere ab omnibus tot solidos pro corbe ꝛ ꝙ omnia quecūqꝫ ōcreta indulta cōmunibus intelligantur esse suspensa: vnde sciebat ipse ꝙ illa cōmunia habuerant decreta exemptionis ex causa onerosa ꝛ ex cā remuneratoria ex quo ipse confirmauerat ꝛ nihilominus voluit ꝙ esset suspensa in fauore istius conductoris sequitur ꝙ omnino ipse intellexit qualiacunqꝫ essent decreta ꝛ sic ipse vt legatus teneretur ad interesse ꝛ in consequentia eius successor ꝛ sic paria sunt exprimere certaꝫ scientiam in dispositione vel apparere ꝙ princeps aut superior habuit scientiaꝫ ꝛ noticiam rei vt dixit glo. que reputatur singularis in cle. ꝛ si pncipalis. de rescriptis ꝛ bal. in. l. ipetrata. C. ō sen. rescin. non poss. ꝛ ideo pulcre dixit bar. in extrauaganti ad reprimendaꝫ in ꝟsi. non obstantibus. ꝙ sicut legislator vniuersalis scit vel scire debet suas leges vniuersales eodemmodo latorlegis particularis debet scire sua iura particularia statuta ꝛ consuetudines. Cum ergo venditor seu locator dicti datij sciuerit seu scire debuerit dicta concessa illis cōmunibus cuꝫ ipse illa confirmauerit. sequitur ꝙ de illis talibus decretis intellexit ꝛ per consequens tenetur comune bonoñ. si nō potuit conductor exigere ita vt in pactis continetur. videtur enim locator sensisse ꝙ dictus ꝓductor exigeret ab illis cōmunibus. debuit ergo prestare pacientiā vt conductor exigeret. l. si fundus. l. ex conducto in prin. ff. ō loca. cū simi. Preterea facit ꝙ pulcre dixit bal. in. l. i. C. qui testa. face. poss. versi. quero vtrum ille qui vendit rem cōem intelligatur tm̄ vendere partem suaꝫ videtur ꝙ sic. l. qui tabernas ff. de ℞hen. emp. ꝙ est verum si emptor sciebat secus si ignorabat vnde non debet decipi ꝛ ideo debetur euictio vt. ff. de euic. l. i. in dubio aūt ex quantitate precij presumo scientiam vel ignorantiaꝫ ꝛ an videatur vendidisse totum an partem suam dumtaxat argu. eius ꝙ habetur in. l. i. §. i. ff. de superficie. ꝛ in. l. pupil. §. fi. ff. de verbo. signi. Modo in casu nostro consideret. d. iudicans pro in isto locatore seu venditore interuenit voluntas ꝛ cōsensus ꝙ dicti cōductores possent exigere ab illis cōmunibus ex quo sciebat illa cōmunia exempta ꝛ expresse suspendit decreta ꝛ singula decreta concessa cōmunibus aut personis. Item concurrit q̄titas precij quia locatio dicti datij non merebatur tantū precium nisi interuenisset suspensio omniuꝫ ꝛ quorūcunqꝫ decretorum indultorum religiosis cōibus particularibus pſonis. ergo sequitur ꝙ tangēs ipsius locatoris q̄ ipsa rei natura ꝛ essentia cōcurrunt insimul ꝙ suspensa erant decreta que transierunt in contractū vel quasi qꝛ si ex q̄titate precij cōprehendim⁹ substantiā rei venditꝛ q̄titatē vt voluit bal. eodem modo cognoscimus ꝙ locator se obligauit ad paciēdū ꝙ conductor exigat ab omnibus cōmunibus nō obstantibus decretis que transierunt in contractū vel quasi. Accedat etiaꝫ ꝙ illa ꝟba tuti ꝛ ciascheduno ꝛc̄. siue ea interpretamur idest omnia ꝛ quecunqꝫ siue exponamus omnia ꝛ singula quecūqꝫ expositio capiatur cōe bononie incidit in laqueuꝫ. Primo modo exponēdo oīa ꝛ q̄cūqꝫ dico ꝙ veniūt maiora expressis ꝛ veniūt persone de quibus esset facienda mentio specifica ꝛ expressa. hoc decidit glo. multū singularis in cle. i. de iudi. in versi. quibuscunqꝫ que dicit ꝙ cōprehenditur persona cuiuscunqꝫ preeminentie etiam imperiali. Eo ipso ergo ꝙ dixit omnia quecūqꝫ videtur cōprendere decreta que requirebant specificam ꝛ expressam mentionem faciat tex. in cle. cum ex eo in versi. quibuscunqꝫ ꝛ in cle. pria de sen. excō. ꝛ in cle. dudum. §. huius versi. verum desepul. Ergo veniunt decreta etiam transeuntia in ℞ctum vel quasi. Siue exponamus secundo modo vꝫ omnia ꝛ singula ꝛ tunc multofortius idem quia illa verba omnia ꝛ singula denotant factum ꝛ qualitatem facti vt dixit glo. in. d. c. vt circa de elec. li. vj. ꝛ facit tex. in cle. ne in agro. in ꝟsi. omnes ꝛ singuli. de statu. mo. Ergo illa verba videntur exprimere decreta ꝛ qualitatem decretorum maxime cōcurrente expressione dum dixit concessa cōibus vel particularibus personis. Faciat in simili glo. quā multi reputant singularem in de. i. de re iudi. que voluit ꝙ ista verba alia quenis copulat maio

ra expressis ꝛ ibi Joā. de imola. magnifacit ad hoc illam glo. sed optimus est tex. coniuncta sua glo. in cle. ne romani de elec. Cum ergo in isto contractu fiat expressio decretorum per illa verba ita pinguia ꝛ lata omnia ꝛ singula seu omnia ꝛ quecunqꝫ comprehẽduntur decreta maiora expressis ꝛ per consequens veniunt decreta transeuntia in contractū vel quasi. Et ad istam consultationeꝫ ista sunt incõuincibilia maxime ex illa doctrina bal. ī. d. l. vbi colligitur clarissima decisio quia si dubitatur an quis vendiderit totã rem an partem quam habebat dũtaxat alio non apparente hoc colligitur ex q̃titate precij vnde videtur vendidisse totam rem lz ipse totam rem non haberet. Ita in proposito licet non potuisset dominus legatus compellere illa cõia ad soluendum ꝛ sic non potuisset rumpere illa decreta nihilomin⁹ ipse locauit cũ hoc q̃ possim illa exigere ego: modo non possum: habeo regressum contra locatorem ꝛ q̃ ipse ita voluit hic ostendit q̃titas precij locationis seu venditionis vt superius demonstraui. Accedat etiam q; in dicto cõtractu dicitur vel alijs particularibus personis sermo relatus ad personaꝫ intelligitur secũdum qualitatem illius persone iõ pulcre dicebat bal. in. l. ex militari. ff. de testa. mili. q̃ si ep̃o conceditur q̃ possit celebrare tempore interdicti poterit celebrare in pontificalibus ꝛ idem bal. in. l. plenum. §. equitj. ff. de vsu. ꝛ habita. dicebat marit⁹ legauit vxori lectũ q̃ ītelligit de lecto ꝙgruẽte viduis ideo nõ habebit locũ ō ſerico ꝛ sic nõ hẽbit lectuꝫ maritale ꝛ q̃ voluit idẽ bal. in. l. liberti. C. ō ope. liber. ꝛ in. l. i. C. de lega. ꝛ Inn. in. c. pastoralis de dona. Nõ ista ōcreta exẽptiõis ꝙcessa cõmunibus villarũ vel castrorum commitatus vt docet experientia conceduntur ex aliqua causa remuneratoria eo ipso ergo q̃ in cõtractu locationis dictuꝫ est q̃ sint suspensa omnia ꝛ singula decreta cõcessa cõmunibus ꝛ intelligitur de decretis secundũ q̃ cõmuniter consueuerunt cõcedi ipsis cõmunibus ꝛ de decretis ex cã remunerationis concessis ꝛ per consequens locator intellexit de decretis in quasi contractum trãseuntibus ꝛ ideo tenebitur ad interesse ipsius conductoꝛuꝫ. Et si dicatur q̃ verba generalia sunt ambigua qa nõ patefaciunt omnimodo voluntatem disponentis. l. item apud labeonem. §. hoc edictuꝫ. ff. de iniurijs. l. fi. C. q̃ cum eo. l. si quis in prin. testi. ff. de le. iij. c. qui ad agendũ de procura. li. vj. cuꝫ simi. tamen in casu nostro ex quo prolata sunt ab eo que de illis ĩmunitatib⁹ erat informat⁹ ꝛ quis illas ĩmunitates cõfirmauit dictis cõib⁹ ꝛ ō dictis ōcretis fecit mẽtionẽ p̃sumit sciẽtia vera ꝛ indubitata q̃ de illis decretis trãseũtib⁹ in cõtractũ vel quasi intellexit. Quinimo plus dico ꝛ istud est verissimuꝫ q̃ illa verba nõ sunt generalia ĩmo sunt verba specifica ꝛ determinata quia ex quo sunt verba geminata vt superius dixi inducunt omnimodã certitudinem ꝛ certificantur etiam ex q̃titate precij vt superius fuit ostensum ergo ꝛ cetera. Preterea hoc clarissime ostendo ex verbis ipsius cõtractus: dicitur enĩ in eo: salui che li dicreti cõcessi a forasteri ꝛc̃. vnde excipit locator in ipso cõtractu decreta concessa forensibus venientibus ad habitanduꝫ ꝛ decreta concessa fornarijs vnde locator predictus facit exceptionem de decretis cõcessis forensibus ꝛ fornarijs quo casu videt talis exceptio firmare regulam in omnibus alijs casibus non exceptis. Cum ergo in dicto Ꝯctu non excipiat decreta que transiuerunt in cõtractum vel quasi cum alijs ꝑsonis aut cõmunibus sequitur q̃ talis exceptio in casibus non exceptis firmauit regulã ꝛ per consequens eos habentes decreta exemptionis aut taxationis includuntur in regula tex. est in. c. ij. de cõiugi leproꝝ. ꝛ in. c. in nostra de sepul. in ꝟ. exceptis armis ꝛ equis ꝛ ibi dixit. d. anto. q̃ exceptio firmat regulam illam tamen non ampliat ad casus non inclusos sub regula faciat. c. dominus. xxxij. qõne. vij. ꝛ ideo dixit ange. in. l. i. ff. ō regu. iur. q̃ licet exceptio firmet regulam non tamen ampliat ad alias exceptiones ꝛ dicit de hoc esse casuꝫ meliorem de corpore iuris in. l. lucius. §. si pluribus. ff. ad trebel. ꝛ ideo bal. in. l. i. C. de condi. indebi. dicebat q̃ exceptio firmat regulã nõ tamen ampliat ad alias exceptiones. Faciat. §. vt aũt. in auc̃. de trien. ꝛ semis. ꝛ. l. in bis. ff. de legi. ꝛ ibi dixit bal. q̃ exceptio firmat regulam in casibus non exceptis nõ tamen ampliat facit. l. quesitum. §. deniq; . ff. de fide ĩstru. l. generali. §. vxori. ff. de vsufr. lega. Cũ ergo in casu nostro non excipiat alios nisi forenses venientes ad habitanduꝫ ꝛ fornarios sequitur q̃ includit omnia alia decreta. Et ēt plus est considerandum quia exceptio debet esse de regula vt est tex. in. l. naꝫ q̃ liquide. ff. de penu. le. quem allegauit pro singul. d. meus Jo. de imo. in rep. l. filio preterito. ff. de iniusto te. Unde in dicta exceptiõe excipiũtur decreta duplici generis vz decreta q̃ trãseũt ī Ꝯctũ ꝛ ōcreta q̃ nõ trãseũt in Ꝯctũ q; cũ dr̃ exceptis decretis ꝙcessis forẽsib⁹ vẽientib⁹ ad habitanduꝫ cõprehendit decreta que transeunt in contractuꝫ vt firmant omnes scribentes in. c. nouit de iudi. ꝛ in. c. dilectus de tempori. or. ꝛ in. c. i. ꝛ. c. cuꝫ omnes de cõsti. ꝛ in. c. in nostra de iniur. ꝛ plene per bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ per dominũ pe. de ancha in consilijs suis consilio. xxviij. bal. in. l. qui se patris. C. vnde lib. Ergo sequitur q̃ cum talis exceptio fiat a regula q̃ illa regula loquatur de decretis transeuntibus in quasi contractum quo ad alios q̃ forenses ꝛ illa regula non potest verificari nisi quo ad alia comunia quibus indulta fuerunt huiusmodi decreta. Et procedit hec argumentatio eo casu quo in contractu non fieret expressa mentio de talibus cõmunibus quia tunc regula intelligeretur de decretis transeuntibus in contractum quo ad illa cõmunia. q̃to ergo fortius in casu nostro erit idem cum in dicto contractu fiat expressa mentio de decretis indultis prefatis cõmunibus inq̃tum excipit fornarios firmat regulaꝫ in decretis que non transeunt in contractum vel quasi. Et sic verissima conclusio est q̃ intelligantur illa verba de decretis etiaꝫ transeuntibus in contractum. Accedat etiã quia in dicto cõtractu dicitur: cossi a religiosi como altre generatione de persone. ꝛ sic excipit decreta concessa religiosis quo casu certum est iuris est q̃ decreta que concessa sunt religiosis vt nõ soluant dacia ꝛ similia transeunt in quasi contractũ intantũ q̃ sunt effecta irreuocabilia vnde pulcre dixit bar. in. l. ꝓuilegia. C. de sacrosan. eccle. ciuitas dabat quibusdam religiosis certam q̃titatem frumenti quolibet ãno postea fecerunt statutum reuocatorium talis elemosine q̃ tale statutuꝫ non valet ꝛ ad hoc mouetur per illum tex. qui vult q̃ talia nullo modo minuãtur ꝛ perpetuam tribuit firmitatem allegat etiaꝫ bar. ibi tex. in. c. ad apostolicã de symo. ꝛ cum dicto bar. transeunt scribentes de quo per. d. abb. in. c. fi. de reb⁹ eccle. non alie. ꝛ in. c. penultimo de sepul. ꝛ per dominicũ in. c. i. de consti. li. vj. ꝛ per modernos in dicto. c. ad apostolicam. Et sic apparet ex hoc q̃ talia decreta habẽt perpetuã firmitatẽ ꝛ per consequens transeunt in cõtractuꝫ ꝛ sic apparet q̃ mens locatoris fuit cõprehendere decreta transeuntia in ꝙtractum vel quasi. Utrũ potuerunt rũpere illa decreta ꝙcessa religiosis ego hoc nũc non ītendo inuestigare quia ad hoc nõ sum consultus ꝛ vtruꝫ potuerit tollere decreta ꝙcessa illis cõmunibus q̃ trãsiuerunt in contractũ vel quasi ꝛ si p̃t tollere an reuocauerit ego ꝙsului q̃ non in fauorem illoꝝ cõmuniũ ꝛ ita etiam nũc teneo sed quo ad casũ nostrũ dico q̃ cõmune bonoñ. tenet ad interesse istis ꝙductoꝝib⁹ Et sic appꝛ ex p̃dictis q̃ mens ipsius locatoris aut vẽditoris fuit q̃ eẽnt suspensa decreta trãseuntia in Ꝯctuꝫ vel quasi ꝛ q̃ dicti cõductores possent exigere nõ obstantib⁹ ipsius decretis. si ergo locator voluit q̃ essent suspensa decreta ꝙcessa religiosis que cedũt in fauorẽ eccl̃ie ꝛ ẽt anime. Multomagis videt voluisse q̃ essent suspensa decreta ꝙcessa cõmunib⁹ transeuntia in Ꝯctũ vt quasi aut̃. multo magis. C. de sacrosan. eccle cũ simi. Et faciat illud q̃ scribit in passiõe dñica: si in viridi ligno hoc faciũt ī arido q̃ fiet. Et sic apparet q̃ mens huius locatoris fuit suspendere decreta indulta cõmunib⁹ licet transiuerint in q̃si ꝙtractum. Nõ debent ergo isti cõductores fraudari ꝛ decipi. c. i. de cõmoda cũ. simi. Et sic verba ipsius Ꝯctus nã rei ꝓpter q̃titatẽ p̃cij aperto ore ostendũt q̃ dicti ꝙductores possent exigere nõ obñtibus decretis indultis ipsis cõmunibus licet trãsiuerint in Ꝯctum. Preterea facit ēt qa in dicto Ꝯctu locationis dicit q̃ conductor dicti dacij possit ꝛ debeat exigere a quacũq; persõa que volet macinare ī molẽdinis bononie vel cõmitatus ꝛ teneãtur obseruare taxas mõtis ꝛ pacta cõmunis medixine ꝫm pacta molendinoꝝ descripta in campione. Modo ꝙsidero illa ꝟba a quocũq; qz licet appellatiõe ꝑsone nõ veniat cõmunitas vt est tex. optim⁹ in. c. i. §. quenticulas in ꝟsi. inter ciuitatẽ ꝛ ciuitatẽ ꝛ inter ꝑsonã vbi ponit vt diuerse. l. fi. C. de ero. mi. an li. xij. ꝛ bal. ibi hoc tenet ꝛ do. anto. in. c. graue de ꝑben. p illũ tex. ꝛ facit auc̃. itẽ nulla cõmunitas ꝛ ibi bal. C. de epi. ꝛ cle. qz ad hoc rñdeo ꝓmo q̃ illa ꝟba quecũq; ꝑsone intelligit ꝫ subiectã nãz ꝫ quã veniunt cõmunitates ꝛ collegia ꝛ similia iõ dixit bal. ī. c. i. ō noua forma fide q̃ si iuraui defendẽ dñz feudi ꝯ oẽz hoiez mõdi ꝙphendit illo casu cõitates ꝛ vniuersitates. ꝓt ee rõ vt dixi qz materia subiecta hoc requirit lz aliter ipse bal. dixerit

ꝛ non bene in rubꝛica. C. ad trebel. ꝛ ideo idem bal. in. l. quicūqꝫ. C. de seruis fugi. dixit ꝙ appellatione cuiuscūqꝫ persone venit vniuersitas masculoꝛum ꝛ feminarū. Et iō glo. valde sin. i. l. eos. C. de vsur. dixit ꝙ appellatione hominis venit fiscus ꝛ in rubꝛica. ff. ō re. diui. disputat an appellatione ꝑsone veniat fiscus ꝛ tamē fiscus nō est persona coꝛporalis ut no. in rubꝛica. C. de iure fi. libro. ꝙ. Et idē bal. in. l. metum. §. animaduertendum. ff. ꝙ me. causa. dixit ꝙ ꝓcuratoꝛiū contra personas porrigitur contra vniuersitatem allegat. l. mortuo. ff. de fideiuss. et ꝙ no. in spec. ō inquisi. §. pe. ver. quid si inquisitio cōmittitur. ꝛ ꝙ habetur in. l. aliud. §. refertur. ff. de reg. iur. ꝛ ꝙ no. inno. in. c. dilect⁹. ō symo. Et sic bal. aperto oꝛe tenet ꝙ isto casu appellatione cuiuscunqꝫ persōe veniunt comunia. Faciat etiam ꝙ pulcre voluit domin⁹ me⁹ io. ō imo. in. d. c. innotuit. dicit ꝓcedere dictum domini petri ibi dicentis ꝙ si statutum loquitur per verbum siquis: ꝙ non cōꝓhēditur comunitas aut collegiū ꝙ procedit quando esset statutum exoꝛbitans secus si esset preter ius qꝛ tunc cōꝑhenderetur vniuersitas allegat. l. i. §. lex falcidia. ff. ad. l. falci. ꝛ sic tenet ibi ꝙ statutum loquens per verbū si quis: cōꝓhendit ciuitatem. Et sic non ob. ꝙ dixit bal. in. l. ij. §. si quis in iudicio. ff. si quis cau. ꝛ in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ in rubꝛica. C. ad trebel. Et multo min⁹ habet dubitationē hoc ex eo qꝛ illa verba quecūqꝫ ꝑ ꝛc. excludūt istam obiectionē qꝛ cum illa verba sint generalia ꝛ pregnantia si solum important veram personam sed etiam important personā fictam ꝛ cōe est persona ficta vt in. l. mortuo. ff. de fideiusso. ideo illud verbum vniuersale quecūqꝫ importat personam fictam quia alias frustra fuisset appositum iō operatur ꝙ etiam compꝛehendatur vniuersitas ꝛ sic cōe vel collegiū ꝛ sic importat non solum persona vera sed etiam persona ficta ꝛ sic non obstant in contrariū allegata supꝛa. Quinimo etiam dico ꝙ ex verbis positis i dicto contractu. apparet ꝙ ꝑ illa verba compꝛehēdantur cōia ꝛ ville ex eo quia in dicto contractu dicitur. ꝛ debia seruare le taxe dela montagna. Et clarum ē ꝙ taxe montis compꝛehēdūt comunia ullarum que site sunt i mōte vnde illa exceptio videtur excepta a regula per iura supꝛa allegata cum ergo exceptio cōꝓhēdat comunia montis sequitur necessario ꝙ regula loquitur nō solum de personis particularibus sed etiaꝫ de cōibus utilis ꝛ similibus. Et sic liquido apparet ꝙ illa verba compꝛehendunt etiam comunia ꝛ ullas ex mente ꝛ verbis disponentis. Modo est animaduertendū quia cū in dicto contractu dicitur. ꝙ debeat seruari taxa montis comprehendit dicta comunia que iam sūt taxata ut in libro campionis datij molēdinorū. Apparet ergo ꝙ ex quo reseruat taxas montis ꝛ illa comunia ꝙtinentur inter taxas mōtis ꝙ videntur voluisse ꝑtes ꝙ solum dictis comunibus reseruarent taxe montis ꝛ dicti conductoꝛes nō possent ab eis exigere nisi ꝑꝫ ꝙ continetur in taxa montis ꝛ est istud satis verisimile qꝛ ex quo suspēdebat locatoꝛ decreta indulta dictis cōib⁹ ꝙ reseruaretur eis taxa montis et sic non grauaretur duplici onere vñ si grauabant in vno releuabantur in alio ut. l. eum qui. ff. de iureiur. nec debebāt duplici pena ꝛ onere ꝙteri vt dixit tex. in. c. at si clici. §. de ad ulteꝛius. de iudicijs. Nec debet addi afflictio afflicto. l. diuus. ff. ō officio ꝓsi. c. cum percussio. vij. q. i. cum si. Et sic declaratur contractus ex clausulis seqntib⁹ ut voluit ang. i. l. si quis cuꝫ aliter. ff. de verboꝛuꝫ obliga. vnde cū dixit ꝙ omnia ꝛ singula decreta concessa comunibus ꝛc: sint suspensa intellexit de decretis que transiuerunt in contractū quia cum reseruat taxas montis compꝛehendit illa comunia Ideo vꝫ voluisse derogare illis decertis pro tempore dicte locationis ꝛ reseruare eis taxas. alꝫ sequeretur ꝙ illa verba nihilomin⁹ oparent ꝙ teneantur reseruare taxas montis quo ad illa comunia ꝙ nō est dicendū quia verba concratus debent aliquid operari ut supꝛa dixi. vnde clarum est ꝙ illa ꝓba compꝛehendunt comunia ꝛ filia. Dicitur postea in dicto ℈ctu: ꝛ debia seruare le taxe de lamontagna. inter illas taxas sunt ista cōmunia. modo referendo ista verba ad clausulam supeꝛiozem dicti cōtractus in quantuꝫ loquitur de suspensione decretoꝛum ꝛ coniungendo illa verba insimul manifeste apparet ꝙ mens ipsius locatoris fuit quod decreta indulta comunib⁹ trāseuntia in contractuꝫ vel quasi essent suspensa ꝛ ideo reducebat illa cōia ad taxas descriptas in campiōe alias ad quid fuisset dictū ꝙ teneretur seruare taxas si conductoꝛ tenebatur seruare decreta. Et ideo videtur ꝙ reseruatio taxe sit corruptio decretoꝛū quo ad locatoꝛem et conductoꝛem ꝛ maxime qꝛ verba contractus clarissime hoc ostendunt quia suspendunt omnia ꝛ singula decreta. Si ergo conductoꝛ non potuit exigere ab illis cōibus ꝓpter decreta que trāsiuerunt in contractum tenebitur locatoꝛ ad interesse ꝛ per ꝙñs comune bononie tenebitur ad interesse. debuit enim ꝓstare patientiam vt vteretur conductoꝛ re locata ita vt in contractu dispositū est. l. si fundus. ff. loca. l. ex conducto. in ꝓnc. e. ti. Nec ex contractu debuerunt fraudari ꝛ decipi maxime in casu nostro cum locatoꝛ expꝛesserit ꝙ omnia ꝛ singula decreta idulta comunib⁹ essent suspēsa ꝛ Ideo allegatur pulcher tex. in. ca. per tuas de dona. ꝙ lesio infra dimidiam iusti. ꝓcij nō tolleratur in quantitatem rex facit. l. si seruo. §. motus. ff. de actio. emp. ꝛ no. in. c. cum causā. ō emp. ꝛ vendi. Siue ergo dicamus istum contractum fuisse emptionē. siue dicamus fuisse locationē iuxta no. per bar. in. l. coten. §. qui maximos. ff. de publicanis. ꝛ in sua questiōe publican⁹ quidā. ꝛ ang. consilio decimoseptimo. camera comunis bononie tenet ad interesse istis conductoꝛibus. non enim debet decipere cōductoꝛes dicti datij. ꝛ ita concludo. Laus deo clementissimo. dominus andreas siculus vtriusqꝫ iuris doctoꝛ.

Casus consilij. xlix.

Utrum quis possit renunciare suum beneficium in manibus seriozis postꝙ constituit procuratoꝛē ad renunciandū in manib⁹ pape. Et an ꝓcuratoꝛ videatur reuocat⁹ per mortem domini. Et quando moꝛs ciuilis ꝛ naturalis parificētur. Et an iudex possit ferre sententiam dicendo ꝓnuncio ꝓout in alio consilio continetur vel ꝓout scripsit talis notarius. Et quo etiam iure sit ītroducta solennitas ut sententia recitetur per iudicem.

Clementissimum Et immoꝛtalem deuꝫ ex coꝛde inuoco: vt sua solita clementia ꝑ ihesum xꝑm saluatoꝛe nostro medio veritatem huius consultationis ponat in oꝛe meo amē. Et viso puncto allegatōibus ꝛ obstinatione durissima aduocati aduersi. ꝛ omnibus solenni animaduersione pensatis. Mihi videtur dicendum quod nullomodo potuerit resignare beneficium in manibus oꝛdinarij beneficiatus postꝙ constituit procuratoꝛem ad renunciandum in manibus pape et hoc decidit in indiuiduo tex. de. i. de renunci. in ꝓnci. vbi ꝓhibet illusionem ꝛ variationem in personis ecclesiasticis ꝛ ponitur pro ō ceptione ꝛ derisione vt glo. i. ibi exponit ꝛ ꝓbatur in iuribus allegatis in ea. Et faciat tex. in. l. i. C. de lati. liber. tolen. ꝛ illum tex. allegat ibi bal. ꝙtra dominos car. qui illudebāt populo cristiano dicentes se coꝛonasse papam fitticie ꝛ per metum. vnde cle. ꝓfata emanauit ad tollendum illusionem ꝛ derisionē quam faciunt clerici constituendo suos ꝓcuratoꝛes ad resignandum in manibus pape ꝛ postea non notificando dictis suis ꝓcuratoꝛibus eos reuocant ꝛ sic faciunt illudere ꝓcuratoꝛi et pape ꝛ etiam variant. vnde causa ꝓhemialis dicitur esse causa finalis ipsius legis. ꝛ allegatur ꝓhemū ut lex. faciat tex. i. l. i. in ꝓnci. ff. ad macedo. vbi allegat illum tex. barto. ꝙ ad cognoscēdū volūtatem ꝛ mentem ipsoꝛum statuentiuꝫ consideramus ꝓhemium ꝛ ex ꝓhemio certi scimus de mente ipsoꝛum statuentium et ideꝫ voluit idem bar. in. l. cum quid. ff. si certum petatur. ꝛ in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab oꝛdi. faci. ꝛ in. l. cuꝫ hij. ff. de trāsactionibus ꝛ in. l. fi. ff. de heredi. instī vbi est tex. melioꝛ de coꝛpoꝛe iur. ꝛ idem voluit ange. in. l. i. ff. de iudi. ꝛ ad hoc ponderauit glo. illam. ꝛ idem voluit bal. in. l. ff. de iusti. ꝛ iure ꝛ in. c. ij. regris. de appel. dixit idem bald. ꝙ causa ꝓhemialis dicitur esse causa finalis ꝛ idem voluit in. l. vt liberis. C. de colla. ꝛ in. l. hec verba C. de adiect. fal. causa lega. ꝛ in ꝓma constitu. C. §. quibus. ꝛ in l. fin. ff. de here. instī. ꝛ idem voluit dominus anto. in de. i. de ele. qui ad hoc allegauit tex. in. l. regula. §. licet. in versi. initium cōstitutōis demōstrat. ff. de iur. ꝛ fac. igno. ꝛ idē voluit dominus car. florē. in. c. penul. de cleri. coniuga vbi dicit ꝙ causa expꝛessa in ꝓfatione statuti aut legis ꝓsumitur esse causa finalis. Idem voluit. d. abbas siculus. i. c. ex mꝛta. ō uoto. ꝛ ibi ad ℔ allegauit illū tex. facit. l. titia. §. idē rñdit. ff. ō ℣. ob. facit ꝙ uoluit ang. i. l. si quā aliter. ff. de ℣. ob. facit glo. i. l. aput celsū. i ꝑn. ff. ō doli. excep.

Et facit q̄ voluit. d. lu. ro. in suo ꝓsilio xv. z ꝓsilio. lxxxix. tex. in. l. itē q̄. §. idē iuliano. ff. de pact. stat firma ꝓclusio q̄ tota mēs pape fuit tollere z prohibere variatiōez z illusiōez fiēdā p clīcos beneficiatos vt apparet ex illo tex. Tunc arguo sic formaliter vbicū q̄z ratio legis ē amplioꝛ z generalioꝛ dicto z dispositio semp dictū z dispositū ī lege ampliaſ ad limites rōis gñalis. ita ē singularis doctri. gl. cōiūctis dictis doctoꝛ in cle. i. de ele. z q̄ scribit ibi. d. meꝰ io. de imo. Modo ī ꝓposito lz tex. dcē cle. i. ō renū. dispōat de renūciando ꝓcuratoꝛē ꝓstitutio ad resignandū ī manibꝰ pape nichilominꝰ ꝓsiderata rōe illius tex. q̄ colligiſ ex ṗncī. z ex ṗfactione illiꝰ tex. q̄ est ut euitet illusio z ōrisio z uariatio hēbit locū dispositū eo cāu quo aliter repiſ clīcꝰ bñficiatus ꝓstituēs ꝓcuratoꝛez ad resignādū ī māibꝰ pape variādo deridere z illudere. rō enī ampliat dictū z dispositū. l. cū auus. ff. ō ꝓdi. z ōmo. l. cū accutissimi. C. de fidei. l. gñaliter. §. cū aūt. C. ō institu. z substi. ubi p optime pbaſ doctrina illius glo. z facit glo. i. l. bis solis. C. ō reuo. dona. lz eo ipo q̄ clīcꝰ ꝓstituit ꝓcuratoꝛē ad renūciādū in māibꝰ pape si resignat in māibꝰ oꝛdinarij nō faciēdo noticiā dcō ꝓcuratoꝛi vī variare z illudere dcō ꝓcuratoꝛi z etiā pape ī cuiꝰ māibꝰ mādauit fieri resignationē. Ergo sequiſ q̄ erit idē dispositū quia dictum ampliaſ ad terminos rationis z p ꝓns sicut nō valuit reuocatio ꝓcuratoris nō facta sibi notificatione reuocatiōis: eodē mō ñ valuit resignatio facta in manibꝰ oꝛdinarij non facta notificatione dicto procuratoꝛi. Secūdo hoc decidit in terminis glo. cū tex. in d. cle. i. vbi tex. dicit ipūz ignoꝛātem post modum quōlibz duxerit reuocādum z glo. ibi multum eleganter exponens illud verbū quōlibz querit quō pōt fieri ſuocatio: z ſndet q̄ multis modis. s. expresse z etiam tacite dando ꝓcuratoꝛē aliū itē per moꝛtem subsequutam. z dicebat zengelinꝰ ēt ignoꝛāte ꝓcuratoꝛe ipsaz moꝛtē ut. l. eius qui in pꝛouincia. ff. si certū peta. Ecce nunc qualiter illa glo. multum sin. decidit istam. q. q̄ dicit q̄ ille tex. vendicat sibi locum reuocando pꝛocuratoꝛem tacite z dicit q̄ tacita reuocatio dicitur illa que resultat ex moꝛte. Faciat glo. solē. in. c. cum ex eo de ele. li. vi. que uult q̄ indulgentia data a pꝛelato clericis euntibus ad studium non reuocatur moꝛte ipsius prelati. Et sic sentit q̄ per moꝛtem inducitur tacita reuocatō z sic tex. dcē cle. i. habet locum quando reuocat tacite. z dicitur tacite reuocare quando moꝛiſ ꝓcuratoꝛe ignoꝛante ut suppleuit ibi zengeli. sed ille qui resignat beneficium dicitur moꝛi quo ad ipsum beneficiuz z ad hoc allego elegantez glo. in cle. ne romani cōiūcto tex. in. ver. moꝛiente. zc̄. de elec. vbi disponitur de electione fienda moꝛtuo papa. z glo. ibi dicit idem erit papa cedente. naz tunc quo ad sedem censetur moꝛtuus. vij. q. i. §. ecce in quibus de qua glo. multum sin. exclamauit dominus abbas in elegāti sua disputatione quaz pꝛo potestate cōcilij compilauit. Et faciat quod dicimus q̄ vir ab uxoꝛe iudicio ecclesie separatus quo ad ipsum habetur pꝛo moꝛtuo xxxij. q. ij. §. sicut ad ipsam. Modo in pꝛoposito nostro duplicīter induco illam glo. cōtra assertionē illius obstinati aduocati gl. ibi vult q̄ tex. ille habeat locum quando tacite reuocat pꝛocuratoꝛem sibi nō notificando. z ponit exemplum quando constituit alium pꝛocuratoꝛem. sed eoipso q̄ resignat beneficium in manibus oꝛdinarij nonne tacite uidetur reuocare illum pꝛocuratoꝛez? quia uidetur impedire eum ne resignat postq̄ ipse resignauit. vnde facit actum contrarium actui fiendo per ꝓcuratoꝛē. Unde si sua resignatio teneret pꝛocurator videretur impeditus ad ſsignādum z per consequens videtur reuocatus quia si cōstituēdo alium pꝛocuratoꝛem reuocat. ergo multofoꝛtius reuocat resignando quia tunc ex toto reuocat z sic videtur q̄ talis resignatio debuit notificari dicto pꝛocuratoꝛi cum non fuerit notificata. sequiſ necessario q̄ talis resignatio non tenuit. Secundo induco illam glo. aliter uidelicet. glo. ibi dicit q̄ tacite videtur reuocare moꝛiendo: ſz resignādo qs dī moꝛi quo ad ipsū beneficiū. dixit gl. d. cle. ne romani: ergo sequitur q̄ nos sumus in terminis dicte cle. vbicūqz enim moꝛs ciuilis operatur omnem effectum quem operaſ moꝛs naturalis tunc dispositū in moꝛte naturali habet locum in moꝛte ciuili. Ita voluit dinus in. l. ex ea parte. §. insulam. ff. de ꝟbo. obliga. ibi bar. z per bal. in. l. deo nobis. C. de epi. z cleri. apparet ergo q̄ renunciando dicitur moꝛi quia omnem effectū operatur renunciatio quo ad beneficium q̄ operatur ipsa moꝛs naturalis. ergo sequitur q̄ renunciando videtur tacite reuocasse pꝛocuratorem z per ꝓns debuit notificasse dicto suo ꝓcuratoꝛi: ergo talis resignatio subiiciſ dispositōi dicte cle. i. Et p ꝓns valuit z tenuit cessio facta per ipsum ꝓcuratoꝛē in curia non obstante dicta resignatione facta in manibus oꝛdinarij. Et si quispiā dixerit vt iam dicit ille. d. aduocatus de quo vehemēter admiroꝛ post cōstitutionē ꝓcuratoꝛis remanet adhuc intitulatus in beneficio quia quid ad rūbum. licet remaneat intitulatus nichilominus interim nō pōt resignare beneficium ex eo quia faceret illusionē. illuderet enī ꝓcuratoꝛi resignāti z pape acceptanti resignationem. Jō dicendum est q̄ sicut si prelatus ꝓcedit bñficiū absenti anteq̄ ueniat ad noticiam absentis nō pōt ꝓferre alteri beneficium ut in. c. si tibi absenti de ṗben. li. vj. z no. per doc. in. l. absenti. ff. de acquir. poſ. z in. l. qui absenti. ff. de dona. eodē modo eoipso q̄ cōstituit ꝓcuratorem ad resignandū in manibus pape nō potest resignare in manibus ordinarij nisi notificet ꝓcuratori resignationez facta z iō licet remaneat intitulatus in bñficio: tamē debet notificare resignationem ꝓcuratori aliaſ ñ pōt resignare. Et si aliter dicerem⁹ sequereſ variatio q̄: se voluit resignare in manibus pape ergo excluſit resignationem fiendam in manibus alterius z sic mandauit expresse resignationem fieri per procuratoreꝛ: ergo videtur renūciasse resignationi fiende p seipsum nisi procuratori denunciet z notificeſ. iō inclusio vnius est exclusio alterius. l. maritus. C. de ꝓcuratore. l. cū ꝓtor. ff. de iudic. c. nōne de ṗsumpti. xxv. di. c. qualis. cum ſi. Jō videtur q̄ vēdicet sibi locuz dispositio. d. cle. i. Jtē per resignationem factā a se ex post facto, nōne inducit illusio? quia illusit ꝓcuratori z etiam pape z sic habet locum illa cle. i. quo ad vtrāqz rōem ꝓhibitionis. gnimo dico q̄ si bene ponderetur intentio illius tex. iō dixit de reuocatione pꝛocuratoꝛis quia illud magis frequētabaſ q̄: ꝓstituētes ꝓcuratores ad resignandū in manibus pape reuocabant procuratores: sed si ipsi resignarent in manibus oꝛdinarij eodem modo z multofoꝛtius haberet locum dispositio dicte cle. ex eo q̄: sequitur maior illusio z maior variatio Jō habetur' acsi de isto actu disponeret aꝛ. eius q̄ no. glo. que reputaſ sin. in cle. i. de rescrip. z glo. in. l. tale pactum. §. fi. ff. de pac. z glo. in. c. ij. de confeſ. li. vj. z glo. in autē. cassa. C. de sacrosan. eccle. z. c. i. de re. pmu. li. vj. et in cle. i. ō supp. negli. prela. z in. l. i. C. de his qui ad eccleſiā cōfugi. tex. in. l. scire opꝛ. §. i. ff. de excu. tu. vbi quotiens lex exꝓmit vnum gña maioris frequentatiōis idē videt eē statutū in alio q̄ non ita frequentatur vt est formaliter casus noster. Et faciat tex. in. c. i. §. si quis rusti. de pace. te. z uiola. eius in usibus feudorum. z sic idē est quādo ipse constituens resignat in manibus ordinarij nō facta notificatione procuratori. Et iō cum opponit aduocatus ille q̄ dicta cle. i. solum loquitur in reuocatiōe ꝓcuratoris non bene cū sua pace dixerim loquitur. ꝓsiderauit enī dictū z dispositū in. d. cle. i. non aūt ꝓsiderauit rōem illius tex. q̄ extendit dictū z dispositum item non cōsiderauit glo. illius tex. eā inducendo ut superius induxi. Preterea hoc etiam demōstrat illud verbum quōlibet reuocaret illa sunt verba pregnantia z important omnem modum per quem posset directa vel indirecta via reuocari. facit tex. i cle. cum ex eo in ver. quoquo modo amittant. de sen. exco. z facit tex. in cle. si sūmus pontifex. in ver. quouis modo de sen. exco. Et iō nullus pōt inficiari q̄ eoipso quo cōstituens resignat beneficiuz aliquo modo dicitur reuocare ꝓcuratorem quia impedit resignationē fiēdā ī manibꝰ pape. Et p ꝓns sumꝰ ī terminis illiꝰ cle. Et si aliter dicerem⁹ seqreſ q̄ ō facili ꝓmitteretur fraus ꝺ illuz tex. quia dareſ modus z via ut clīci illuderēt z variarēt resignādo in manibus ordinarij q̄ esse nō dēt. l. fraus. ff. de legibꝰ. c. q̄to ō diuoꝛ. c. porro ō ꝑuile. c. pleriqz z. c. putant quidam. xxij. q. iij. z sic vna uia prohibitum permitteret uia obliqua z indirecta q̄ esse non debet. l. oratio. ff. ō spol. c. cum qd vna via ō reg. iur. li. vj. cum ſi. Facit etiā q: illa ꝟba quōlibet dēnt opari vltra expſſa p illō q̄ voluit ange. ī. l. q̄ si nollit. §. si qd ita. ff. de edil. edicto. vbi dicit q̄ si quis promiſſit presentare iudici aliquem totiēs quotiens erit sibi mandatū q̄ intelligiſ vsqz ad ſniaz etiā si ab ea fuerit appellatū vt in. l. grege. §. post litē. ff. de fideiuſſ. ſz si dixit totiens quotiēs z qñcūqz itelligiſ ēt post ſniaz. z hoc opatur illa dictio ꝑgnās qñcūqz Et facit q̄ ī ſili dixit glo. ſin. ſm io. de imo. ī cle. i. de re. iudi. q̄ dixit q̄ illa ꝟba apposita ī aliqua iuris dispositōe aut ꝺctu alia q̄ſ copulat maioꝛa expſſis. z ē tex. z glo. ī cle. ne romani ō ele. z facit gl. ī cle. i. ō iudi. in ver. quibuscūqz vbi illa ꝟba ponis qbuscūqz ī poꝛtāt ꝑsonas de quibus esset faciēda mētio specifica z expſſa

ꝫ tñ illas cõprehẽdit ex quo sunt ꝟba pregnantia. Ita dicamus in casu isto qꝫ illa verba ita pregnantia importãt maiora expressis ꝫ per consequens nullo modo potuit resignare beneficiuꝫ ille beneficiatus constituẽs nisi notificauerit illi procuratori suo. Et lꝫ interiꝫ remanserit intitulatus in beneficio tamen non potuit resignare ex eo qꝛ tacite reuocabat procuratorẽ. Ideo debuit notificare illã resignationẽ. Item qꝛ resignatio aliquo modo reuocabat illuꝫ procuratorẽ tacite quo casu vẽdicat sibi locũ dispositio. d.cle.i.ꝟm glo. Itẽ qꝛ resignãdo dicitur mori quo ad ipsuꝫ beneficium quo casu habet locum. d.cle.i. Itẽ qꝛ resignãdo cõmittit variationẽ ꝫ illusionẽ. Ideo habet locuꝫ. d.cle.i. ex quo iste cãus ꝓprehendit sub ratione generali ipsius cle. ꝫ ideo dixit Bal. in.l. nõ dubium. C. de legi. in. iiij. col. qꝫ rõ legis ꝺz attendi in sua generalitate. ẽt faciat qꝛ de mẽte ipsius tex. d. cle. i. est ꝓprehendere istum casuꝫ cũ se fundet super variatiõe ꝫ illusione. Ideo stamus menti legis. ut. l. mulier. ff. so. ma. c. cũ volũtate. de senten. exco. i. q. i. c. marchion. de verbo. signi. c. intelligẽtia. ꝫ. c. preterea. maxime in casu nr̃o qꝛ mens illius cle. est expressa verbis generalibus quo ad casuꝫ nr̃um vt resignatio fiẽda in manibus ordinarij notificeꝝ ꝓcuratori ꝑ illa verba quomodolibet. Et ista est veritas ꝫ modus qꝫ aduocatus dicat ℑriũ qꝛ ℑ glo. tex. ꝫ ℑ oẽm rõnem. Et ex istis ꝛcludo ptes dñi iudicãtis fore i ꝓnunciando ꝫ declarando iuste fuisse sententiatũ ꝫ ꝓnunciatũ ꝫ male fuisse appellatum. ¶ Lapio nũc aliã dubitationẽ ꝺz cũ queritur notarius protulit ꝑ hemium snie ꝫ ꝓtulit sniam: sed iudex in fine dixit ꝫ ita ore ꝓprio ꝓnũciamus: an talis snia fuit nulla ex eo qꝛ non fuit recitata per ipsum iudicem. iuxta no. in. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. ꝫ in. c. fi. de re iudi. li. vj. iudicio meo ista est calumniosa exceptio ꝫ pernicios: ꝫ iõ non esset admittenda. Immo venit remittenda ꝫ repellenda. c. calumniam. de penis. cle. vt calũnijs. de re. iudi. l. vbi pactũ. C. de transac. cum si. ꝫ ad sic dicendum moueoꝛ per illud elegans dictum Inno. in. c. super litteris. de rescrip. vbi dixit qꝫ licet multa verba contineantur in rescripto tamen attenditur cõclusio ꝫ dicitur conclusio solum illud qꝫ princeps scribit. retulit illud dictum ꝫ sequutus est Bal. in. l. prescriptione. C. si ℑius vel vti. publi. ꝫ facit. c. littere. de rescrip. Simile dicimus in cõtractu qꝛ licet multa apponanꝫ ꝫ multis diebus fuerit habitus tractatus ĩ eo tñ attendiꝫ sola cõclusio qꝫ illa ꝛclusio dicek ℑctus tex. ẽ melioꝛ de iure in. l. si voluntate. C. de rescin. ven. ꝫ ibi bal. Simile dicimus in libello qꝛ attẽdiꝫ sola cõclusio ꝺz eni multa verba sparsa ꝫ posita in libello. tñ sola cõclusio ꝺr̃ libellus. Ita dixit Bal. in. d. l. prescriptione. C. si ℑius. ꝫ in repetitione. l. edita actio. C. de eden. ꝫ i. l. ij. C. qui. accu. non possunt. ꝫ in. l. domũ. C. de rei vendi. ꝫ in. l. fi ꝺz. ff. de do. ꝫ Ang. in suo ꝛsilio. ccxxvj. Ita dicamus in proposito qꝫ attendek sola cõclusio. ideo cum iudex ꝓnũciando ore ꝓprio dixit ꝫ ita nos ꝓnunciam⁹ ore ꝓprio istud sufficit qꝛ quo ad recitationẽ snie fiendã ꝑ iudicẽ attendek sola conclusio. ꝫ capiek sensus vt actus valeat potius ꝙ pereat. l. quotiens. ff. de reb⁹ dubijs. l. quotiẽs. ff. de ver. ob. cũ si. Ideo dicimus qꝫ ad hoc vt sententia valeat impropriantur verba iudicis. l. ꝫ puto. ff. fami. her. Et ideo in casu isto sufficiet vt dicatur satisfactum iuri si iudex in fine dicit ꝫ ita pronunciamus ex quo refert se ad verba narrata ꝫ expressa per ipsum notarium in eodem actu. Unde dixit Bal. qꝫ si iudex dicit pronuncio vt in cõsilio cõtinek ꝺz sententia si illõ ꝛsiliũ est redactũ in actis illius instantie ita sentit bal. in. l. i. C. de sen. ex peri. reci. secus si illud consilium non esset redactum ĩ actis illius instantie ꝫ ideo singulariter dicebat Jo. an. in addi. spe. in titulo de sententijs. §. qualiter. ꝟ. quid si iudex. qꝫ si iudex pronũciat ita vt in tali causa huic simili talis iudex pronũciauit qꝫ talis snia est nulla ex eo qꝛ snia non potest iustificari ex his que apud acta iudicis non sunt: vt no. glo. in. l. si his ad quem. ff. de acquirere. ꝫ hoc dictum Jo. refert ꝫ sequitur. d. Anto. in. c. cum venerabilis. de reli. do. ꝫ Ange. in. l. si conuenerit. ff. de re iudi. qui dixit qꝫ sententia debet iustificari ex actis eiusdẽ instantie. ꝫ sequitur ibi Jo. de imo. ¶ Modo ista decidunt istam questionem ꝫ apponunt gladium ad illam calumniosam oppositionem qꝛ si iudex ꝺcidit causam secundum consilium sapientis ꝫ habito consilio nõ cõdẽnat non absoluit non dicit aliud nisi pronunciamus ita vt ĩ consilio continetur ꝫ sufficit. ꝙ fortius erit idem in casu nostro iste iudex dictauit sententiam ꝫ per notarium est scripta ꝫ recitata ꝫ iudex presens ꝫ audiens illam recitationem dicit. ꝫ ita pronunciamus ꝫc. sufficiet ꝫ videtur ipse ex scripta recitatiõe ꝓnunciasse certe multomagis sufficiet. auc. multomagis. C. de sacrosan. eccl. c. cũ in cunctis de electio. cum simi. Faciat elegans dictum Bal. in. d. l. i. ad fi. vbi loquitur per ista verba pronuncio ita vt in tali carta continetur qꝫ si carta est liquida in iudicio producta ꝫ recitationi parata valet talis sententia. secus si non est producta qꝛ non potest videri deductum in iudicio qꝫ non est productum. argu. l. licet. ff. de iudi. Postea subdit vel dicas qꝫ non debet fieri illo modo: sed lata tenet ꝫ sufficit qꝫ iudex proferat verbuꝫ ex quo tacite sequatur absolutio vel condẽnatio. allegat. l. non distinguemus. §. si arbiter. ff. de arbi. ꝫ dicit ad predicta esse argumentum qꝛ potest legi verbum pronuncio in quo stat substantia sententie. Item potest intelligi per relationem ad aliud statim. ergo dicitur lectum ꝫ scriptum qꝫ intelligi ꝫ legi potest. l. i. §. sed si legi. ff. de bis que in testa. delentur. ita ibi dicit Bal. que verba decidũt manifestissime istam ꝺubitationem: quia sufficit si iudex dicat pronũtio vt in tali carta continetur. ergo multofortius quando ipemet dictauit ꝫ notarius pronunciauit iudice presente ꝫ ipso iudice dicente. ꝫ ita pronunciamus ꝫ substantia sententie stat secundum Bal. in illo verbo pronunciamus. Et ista questio est sopita ꝫ file ant fauces male latrantium. Quinimmo dixit Bal. multum singu. in. l. cessante. C. quomodo ꝫ quando iudex. in prima col. qꝫ si nuncius presente iudice eius mandato citat partẽ presentem apꝺ acta qꝫ tunc talis citatio habet vim peremptorij ꝫ est perinde acsi facta fuisset ab ipso iudice ex quo presente iudice facta fuit. argu. l. si procuratori presentis. ff. de verbo. ob. qꝫ dictum dicit se putare fore verissimum ꝫ certum est qꝫ tex. d. l. cessante. requirit qꝫ citatio fiat ab ipso iudice ad hoc vt valeat ut peremptorium ꝫ idem probatur in glo. in. c. consuluit. de officio delega. ꝫ tamen sufficit qꝫ fiat a nuncio parti presenti ꝫ ipso iudice presente ꝫ mandante qꝫ est mirabile. Ergo multofortius in casu nostro cum iudice presente mandante ꝫ apud acta notarius pronunciauit ꝫ iudex dixit pronunciamus ita. ergo sequitur qꝫ talis sententia habetur acsi a iudice fuerit recitata quia substantia eius consistit in verbo pronunciamus vt dixit Bal. in. d. l. i. ꝫ iam in casu nostro iudex protulit illa verba pronunciamus. ergo sequitur qꝫ talis sententia valeat. Preterea facit glo. in. c. fi. de re iudi. libro sexto. que voluit qꝫ potestates in italia qui nesciunt litteras non seruant illam solemnitatẽ ĩ sentẽtijs ferendis vt recitent sententias sed sufficit si dicant condẽno vel absoluo. Idem voluit glo. in. l. fi. C. de sen. ex peri. reci. in prima glo. ꝫ Archi. ibi dicit qꝫ idem faciunt cardinales ꝫ auditoꝛes curie ꝫ communiter omnes iudices secundum Jo. an. ibi ꝫ ita etiam tenet ibi Archi. ꝫ in. c. summopere. xi. q. iij. ꝫ quod consuetudo possit tollere istas solẽnitates tenet Archi. ij. q. i. c. statutis. ꝫ qꝛ ista solẽnitas vt recitetur sententia est introducta de iure positiuo: vt in dicto. c. fi. ꝫ de consuetudine tolli põt ut in. c. fi. de consue. l. de quibus. ff. de legi. Et ego cũ legerez frarie vidi cõmuniter iudices ferentes sententias pronunciari ꝫ recitari per notarios ꝫ dũtaxat iudices dicentes. ꝫ ita ꝓnunciam⁹ ita vidi vicariuꝫ episcopi pronũciare ꝫ iudices apostolicos delegatos pronunciare. ꝫ ita etiam ego pronunciaui in causis mihi ꝺlegatis hic bononie in palacio domini legati. ꝫ ĩ curia episcopali ꝫ in omni tribunali ita vidi obseruari nec vnquam vidi de hoc inferri aliquam dubitationem. Et sic consuetudo generalis ita se habet vt sentit Archidiaconus ꝫ Joannes an. in dicto. c. fi. Et per consequens ex quo consuetudo cõmuniter ita se habet illi cõsuetudini erit standum. argu. eius qꝫ dicimus hodie per cõsuetudinem esse derogatum iuribus volentibus conatum ꝫ affectuꝫ puniri vt. l. is qui cum tello. C. de suc. ut non puniaꝫ quis de homicidio nisi sequaꝫ mors de quo per Bal. in. d. l. is qui cuꝫ tello. ꝫ per eundẽ in. l. si fugitiui. C. de serui. fugi. ꝫ ibi dixit qꝫ ex quo ẽ consuetudo notoria ꝫ generalis non indiget probatione. Ita ĩ proposito nostro nõ incũbet onus probandi consuetudinẽ huic victori ꝫ maxime hoc procedit si in loco vbi lata est talis sententia cõsueuerint iudices ita pronunciare ꝫ per cõsequens talis sententia ꝺz ꝫ tenet ꝫ si ℑriuꝫ diceremus sequeretur qꝫ totus mũdus erraret. Et sic multipharie demõstro validitatẽ huius snie. Et ex istis elicik cõclusio verissima qꝫ talis snia valuit ꝫ tenuit ꝫ partes d. iudicis fore in ꝓnunciando ꝫ declarando bene ꝫ iuste fuisse iudicatum ꝫ sententiatum. ꝫ ita concludo. ¶ Laus deo. d. Andreas barbatia vtriusqꝫ iuris doctoꝛ.

¶ Casus consilij. xlix.

¶ Utrum legitimatio valeat si non est facta mentio de filijs legitimis ⁊ naturalibus extantibus. Et quando quid dicatur fieri ex certa scientia principis. Et an filius naturalis seu bastardus possit succedere contra voluntatem patris.

Clementissimum Deum et patrem futuri seculi ihesuꝫ xp̃m ex corde ⁊ aio inuoco vt sua solita benignitate veritatem mihi aperiat in hac consultatione amen. Et quidem viso ꝓcessu ⁊ legitimatiõe ⁊ statuto municipij ⁊ tota rei ꝓtingentia ⁊ oĩbus matura ⁊ solẽni aduersione pensatis. ¶ Mihi videt de iure tenendũ ⁊ iudicãdũ esse dictã dñam sabbaꝫ solam venire ad hereditatem ⁊ successionem dicti quõdã Jacobi p̃is sui ⁊ a tali successione foꝛe excluſam dictã filuestrã legitimatã. Quod clarissime sic ad oculum demõstro. Et primo presuppono verba prolata per illũ iacobuꝫ p̃em exp̃ssa i legitimatione in qua dr̃ ⁊ ꝓspexisset hactenus fuisse ⁊ eẽ absqꝫ filijs masculis ⁊ q̃ hret magnũ patrimoniũ ⁊ fuisse ⁊ eẽ ꝓcreatum ⁊ natũ de nobili stirpe ⁊ ꝯsideras q̃ post mortẽ eius nullus masculus filius ex eo adhuc natus eẽt q̃ vueret ⁊ q̃ bona res ⁊ patrimoniũ ⁊ sudoꝛẽ ⁊ laboꝛeꝫ suũ ⁊ anteceſſoꝛũ suoꝝ hr̃e debeꝛet nisi dictus anselmus masculus ⁊ dicta silueſtra filia feia ꝯsideꝛans ẽt q̃ ⁊ foꝛtassis in posteꝝ alios vel aliũ masculũ vel feminaꝫ filios ex dcã dña Johãna hr̃e nõ posset nec poterit nec ẽt intẽdit aliã ducere vꝛoꝛẽ ex qua speret hr̃e alios filios. Et ẽt attendẽs q̃ dictus anselmus masculus filius posset mori añ ipsum Jacobum vel post dictũ Jacobũ ⁊ tñ ante dictã silueſtrã filiam eius ⁊ sic dicta silueſtra filia eius remaneret post mortẽ fr̃is sui intendẽs etiã hac de cã vtroſqꝫ legitiari facere ne vllo tpe possit repiꝛe se absqꝫ legitimo ⁊ nãli beꝛede ⁊ succeſſoꝛe ex se ⁊ suis filijs nascẽtib⁹. Et ẽt ꝯsideras q̃ qcqd acqrit p̃ ea intẽtiõe ⁊ aio acquirit agit ⁊ fert vt filijs ꝓsit. Ex qbus verbis liquido appet q̃ nõ solũ dictus Jacobus nõ fecit mẽtionẽ de filia sua legitima ⁊ naturali dña sabbaꝫ ẽt vr̃ asserere q̃ nõ hẽbat filiam que sibi succedere possꝫ. Ita ex verbis supradictis colligit manifeste duꝫ dicit q̃ post mortẽ eius nullus filius masculus posset ꝓcipere hr̃ditatẽ ⁊ ſucceſſionẽ nisi dictus anselmus ⁊ dicta silueſtra filia feia ⁊ q̃ dicta silueſtra remanere posset post mortẽ dicti silueſtri q̃ succedere posset ⁊ sic liqdo demõſtrant ista ꝛba q̃ nõ solũ nõ narrauit illi comiti legitimanti se hr̃e filiã legitimã ⁊ nãleꝫ. ſꝫ vr̃ narrasse falsũ vꝫ q̃ nõ hẽat aliuꝫ q̃ sibi succedere possꝫ nisi ipsos anselmũ ⁊ silueſtrã ⁊ dictũ anſel. ⁊ vr̃ ſufficiẽs quo ad p̃iudiciũ ipsi⁹. d. sabbe qꝛ succedit scia ipsi⁹ p̃is ⁊ ad p̃sũptã mẽtẽ ipsi⁹ p̃is sciẽtis se hr̃e filiã legitimã ⁊ nãlẽ ⁊ faciẽtis illos legtiari. ar. l. si vt certi. ⁊ l. si cũ uel i vtero. C. õ te. mi. ꝓ tex. valde fin. i. l. q iure milĩtari. ff. õ te. mi. vbi ſufficit ñ solũ scia in specie ſꝫ ſufficit scia in genere. vñ posito q̃ qs nesciat se habere filiũ in idiuiduo. tñ si sciat se hr̃e filiũ in gñe ſufficit quẽ tex. allegat mirabiliter bar. in. l. ſub p̃textu. C. de trãſa. ⁊ voluit Ang. in. l. q rome. §. duo ff̃es. ff. de ỹ. ob. ⁊ in. l. manifeſtiſſimi. §. finãt nesciꝰ vel dubitãs. C. õ fur. ⁊ in. d. l. cũ vel in vtero ⁊ i. d. l. si vt certi. ⁊ in. l. tres ff̃es. ff. de pac. ⁊ no. p oẽs scribẽtes in auc. ex cã C. de lib. p̃ete. ad illã. q. qñ pater legauit in teſtõ in quo p̃teriſt filiũ habens sciam de filio i genere. Unde in ꝓposito si nos volumus ꝯsiderare istã legitimationẽ quo ad ipsuꝫ Jacobũ patrẽ facientẽ legitimari dictos filios naturales ex quo sciebat se hr̃e filiã legitimã ⁊ naturalẽ nõ est curandũ si nõ fecit expꝛessam mentionẽ de ipsa filia dña sabba in dicta legitimatiõe, sed certe quo ad vim ⁊ virtutẽ hui⁹ legitimationis quo ad ſucceſſionẽ p̃is nullo modo attẽdit scia ipsi⁹ patris: ſꝫ attẽdit scia ipsi⁹ ꝓncipis seu pape aut ipsius comitis legitimãtis. sibi. n. õbuit narrari ⁊ specificari si pr̃ faciẽs filios nãles legitiari hẽat filios nãles ⁊ legitios ℔ õcidit i i. diuiduo. d. ℙe. de ancha. ꝯsilio. ccxxix. incipi. ex tenoꝛe ꝓuilegij apl̃ici. vbi i ꝓncipio illi⁹ ꝯsilij cõnumerat illa que sunt de neceſſitate reqsita ad hoc vt legitimatio valeat in secundo requisito dicit q̃ requirit q̃ non extent legitimi aliter enĩ. i. ipsis extantibus papa per suũ reſcriptũ nõ intendit eis in aliquo p̃iudicare in ſucceſſione parentũ. allegat no. in auc. qui. mo. na. effi. le. §. moꝛiẽs. Et p̃esuppõit istud ꝓ fundamẽto potissimo legitimatiõis vt non valeat legitimatio si pape vel ꝓncipi aut comiti nõ narret q̃ pr̃ habebat filiũ vel filiã legitimã ⁊ naturalẽ. Cũ ergo i cãu nr̃o nõ fuerit narratũ comiti q̃ iste Jacobus hẽbat dñam sabbã suaꝫ filiam legitimã ⁊ naturalẽ sequit q̃ comes nõ legitimasset ⁊ per ꝯs nõ veniet ad ſucceſſionẽ p̃is cũ ipsa dña sabba. Et multominus i casu nr̃o ex eo qꝛ narrasse vr̃ falsuꝫ vꝫ q̃ nõ hẽat alios q̃ possent sibi succedere nisi ipsos silueſtrã ⁊ anselmũ q̃ erat falsuꝫ. ⁊ sic fuit talis legitimatio subrepticia. Et per ꝯs multofortius nõ succedit p̃i insimul cũ ipsa dña sabba. Accedat ad hoc q̃ pulchre voluit Saly. boñ. i auc. itẽ si quis. C. õ natu. lib. vbi querit qd si legitia ſoboles extat. an legitimatio fcã ꝓ reſcriptũ ꝓncipis valeat ipſis filijs legitimis extantibus quãtũ ad hoc vt succedere possint p̃i cũ legitimis ⁊ ceteris agnatis ⁊ allegat. Ja. õ bel. i coꝛpoꝛe eo. ti. §. filiũ vero vbi dixit vltimate q̃ ex quo vterqꝫ est volẽs. s. pater ⁊ filius q̃ legitimaꝝ q̃ vnus succedat alteri ⁊ eĩ ⁊ sic cũ fr̃ibus legitimis succedat p̃i ⁊ hoc dicit ꝓcedere qñ fieret mẽtio i reſcripto de liberis legitimis ⁊ q̃ impatoꝛ diceret nõ obstãte tali lege vt ibi pleni⁹ ꝓ Ja. de bel. Et subdit q̃ si ita non diceret nõ teneret legitimatio qꝛ legitimis extantib⁹ i duob⁹ casibus tñ prodest legitiatio. s. per oblationẽ curie ⁊ p matrimoniũ vt in eo. auc. §. ⁊ generaliter. i fi. ⁊ sic Saly. ibi tenet apto oꝛe ⁊ ꝯcludit q̃ ad hoc vt legitimatus succedat cũ fratribus legitimis ⁊ naturalib⁹ ipsi eoꝝ p̃i est neceſſe q̃ in reſcripto fiat mẽtio õ legitimis ⁊ naturalib⁹ filijs. Cũ ergo in casu nr̃o nõ fuerit fcã mentio de filia legitima ⁊ naturali sequit q̃ dcã silueſtra nõ succedit insimul cũ dicta. d. sabba p̃i eoꝝ Jacobo defuncto. Accedat ẽt ad predcã clara doctrina dñi Pau. õ ca. i suis ꝯsilijs ꝯsilio. ccxxi. incipiẽte sup eo q̃ pr̃o loco querit. in. v. col. i. ỹ. si ba rõ. quare vr̃ posse ipugnari dicta legitimatio est qꝛ ad hoc vt comes palatinus legitimãs videat voluisse q̃ legitimat⁹ succedat insimul p̃i cũ filijs legitimis ⁊ naturalibus neceſſariũ erat in ipetratione legitimationis facere expꝛeſſam mentionẽ de ipsis filijs legitimis ⁊ naturalibus. vnde dicit q̃ oportebat dicere hoc modo vꝫ non obstãte q̃ sint alij filij vel alij fratres vel soꝛoꝛes q̃ dicit patere ex eo qꝛ credendum ẽ ꝓncipeꝫ dictũ comitẽ nõ aliter foꝛe legitimatuꝫ q̃ ipse ꝓnceps arg. l. i. in fi. ff. õ offi. pꝛefec. p̃to. ⁊ c. sup lr̃is. de reſcrip. Sꝫ cũ legitimatio petrat a ꝓncipe ẽt ab illo cui dꝫ legitimat⁹ succedere neceſſe est vel in tali ipetratiõe mẽtionẽ facere de agnatis quibus tollit aut diminuit ſucceſſio ad hoc vt ꝓnceps cẽſeat hoc voluisse ꝛ dicto casu post q̃ sit de volũtate illi⁹ q̃ põt illis agnatis hereditatez auferre nõ requiraꝝ illoꝝ agnatoꝝ cõſensus aut vocatio vt no. bar. i. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̃. ff. de lib. ⁊ posth. attamẽ bñ requirit vt fiat de illis mẽtio ad hoc vt cẽſeat voluisse illis p̃iudicare qꝛ facili⁹ eã facit qñ nõ sunt agnati vt expꝛesse no. d. Ant. in ꝯmẽto. c. p venerabilẽ. q̃ filij sint le. in articulo illo an reqratur citatio agnatoꝝ q̃ refert vber. de bobio ⁊ Ja. bu. hoc tenere vt refert Jo. an. i ad di. spe. i ti. de ſucceſſ. ab inte. Jgit eodẽ mõ fiẽda est expꝛeſſa mẽtio de agnatis qñ legitimatio impetraꝝ a comite palatino ad hoc vt ipse comes cenſeaꝝ voluisse illis p̃iudicare. Sꝫ hic minime fcã fuit mentio ſꝫ ſimpliciter legitimauit vt possit succedere parentibus ⁊ cognatis nec dicit ẽt si extãt alij legitimi ſucceſſoꝛes eiusdẽ gradus quo casu dictis soꝛoꝛib⁹ fieret pꝛeiudiciuꝫ p̃ſuppoſita poteſtate legitimatiõis qꝛ cenſereꝝ cõcurriſſe ẽt volũtas. ſꝫ cũ hoc fi dixerit ſequit q̃ illa legitimatio fuit ſurrepticia qꝛ credendũ ẽ q̃ si sciuisset illum hr̃e soꝛoꝛes legitimas ⁊ naturales talẽ legitimationẽ in illarũ pꝛeiudiciũ non feciſſet. hec est enim causa que habet mouere ꝓncipem. c. ſuper litteris. c. ad audientiaꝫ. õ reſcri. Hec ſunt formalia verba dñi Pau. in ocõ ꝯsilio q̃ indubitanter apponunt gladium ⁊ securim ad hanc dubitationem. Et multo foꝛtius quia dominus Paulus consuluit eo casu quo agebatur de pꝛeiudicio agnatoꝝ ⁊ tamen vult q̃ legitimatio dicatur ſurrepticia. Quanto ergo foꝛtius in casu nostro cum non fuerit facta mentio de filia legitima ⁊ naturali que extabat ⁊ erat ſucceſſibilis nec etiam impediebat diſpoſitio ſtatuti debuit fieri expꝛeſſa mentio quo casu pꝛesumptio est quod ſicut ꝓnceps non voluisset pꝛeiudicare dicte filie eodem modo nec ipse comes voluit pꝛeiudicare dicte filie legitime ⁊ naturali. Et multomagis in cãu nostro qꝛ fuit facta falsa narratio qꝛ videtur ex illis verbis pater ſenſisse q̃ nullum filiũ nullã filiam habebat qui posset ſucceder sibi i bonis ⁊ hereditate sua ⁊ sic obrepſit illi comiti. Et p ꝯs est nulla qꝛ non solum fuit ſurrepticia ſed etiaꝫ fuit obrepticia: ⁊

ideo dicebat multum singu. Inno. in. c. cum dilecta de rescript. vbi facit differentiam inter gratiam surrepticiam z gratiam obre pticiam z litteras subrepticias z obrepticias. subrepticie sunt quā do falso expresso vel veritate suppressa littere fuerūt impetrate. Ob repticie vero vocantur quando per inuolutionem verborum vel caute loquendo littere effugiunt deliberataz cōscientiam princi pis seu concedentis. nam tunc tales littere dolo sunt obtēte. ideo processus est nullus gratia nulla: vt. l. si pretor. §. marcellus. ff. de iudi. Unde ista legitimatio non processit ex deliberata mente ip sius comitis palatini legitimantis z per consequēs non preiudi cat dicte domine sabbe. Modo ita formaliter fuit in casu nostro ista legitimatio fuit surrepticia q: falsum subgessit comiti legitimā ti q: asseruit se non habere qui legitime succedere posset nisi ipos anselmum z siluestrā. Item fuit surrepticia q: dolose per inuolu tionem verborū effugit deliberatam mentez ipsius comitis vt ap paret manifeste ex illis verbis positis in dicta legitimatione dum dixit adeo q predicti eius filij legitimādi vna cum filijs z fratrib⁹ eorum legitimis iam natis z nascituris siue ex ilia Johanna siue ex alia legitima vxore q̄ vllo tpe duceret ipse Jacobus. Ex quib⁹ verbis apparet inuolutā inculcationem verborum q: primo dixit q non habebat alios successores nisi ipsos z q non intendebat ducere aliam vxorem. Postea dicit cū filijs iaz natis z nascituris ex ipsa Johāna siue ex alia legitima vxore quam nullo tpe ipse ia cobus duceret z sic dolose inuoluit verba vt effugiat deliberatam mentē ipsius comitis legitimantis. Et per p̄ns talis legitimatio tanq̄ subrepticia z obrepticia nō ꝓdest. d. siluestre vt simul succe dat in bonis ipsi⁹ Jaco. cū dicta. d. sabba. Et indubitāter illa ele gans z singularis doctrina Inno. in. d. c. cū dilecta est mirūim moduz accomodata ad istam dubitationez nec talis legitimatio non preiudicet domine sabbe. Rursus oportune se huic consulta tioni offert melior tex. de corpore iur. in. c. postulasti de rescrip. in ver. de leui non scribimus vbi probatur q surreptio viciat gratiā ne dum quando fuit causa inductiua z finalis gratie. sed etiam si fuit causa ipulsiua vt q: princeps alia cōcessisset cessante surreptio ne. sed non ita de leui. vnde surreptio fuit causa impellens z sic ē dare ibi casum singularem in quo cessante causa impulsiua cessat effectus z corruit gratia. Modo in proposito sumus in materia gracioſa. siue consideremus q non habere alium successorem ni si ipsos fuit cā finalis inductiua legitimationis siue fuit causa im pulsiua quocunqz se vertat ista siluestra incidit i illā cupiens vi tare caribdim. Et per consequens nullo modo succedit vna cum dicta domina sabba. Facit etiam q pulchre voluit Ludo. ro. in cōsilijs suis cōsilio. cxcij. incipit in proposita consultatione primū occurrit z̄c. in secunda dubitatione illius consilij vbi querit an fa ciens filiū naturalem legitimari teneatur exprimere carentiam li beroxum legitimorū z naturaliū adesse tempore legitimationis z ꝓcludit q non z mouetur q: contrariorū eadez est disciplina. l. i. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. c. cognoscentes de consti. cū si. sed eo casu quo facies legitimari naturales si habet filios legiti mos z naturales necesse habet exprimere eorūz existentiā. allegat Jo. an. i addi. spe. i ti. ō succes. ab inte. §. fi. v. itē scias z sic forma liter ōcidit debere fieri expressā mētiōez de filijs legitimis z nāli bus quādo facit filios naturales legitimari. Facit ēt q voluit. d. abbas i repetitione. c. p venerabilem qui filij sint legi. in. xv. col. vbi dicit q si princeps ē certificatus alios filios legitimos non ex tare z tūc si alij filij extant legitimi videtur q talis legitimatio sit subrepticia q: hec causa. s. q non extent filij legitimi fuit facilior ad inducendum mentē principis ad cōcedendā legitimationem ex quo pater nō habet aliū filium. Si autē extarent alij vlteriores agnati z de illis nihil dictuz sit q: illis inuita facientis legitimari nullum quasi dñium in bonis quesitum sit tunc valet legitimatio nec dicitur surrepticia z sic in hoc vltimo discrepat. d. abbas a sē tentia domini pauli de castro de quo in consultatione ista non est curandum ex eo q: in casu isto non agitur de excludendis agna tis quibus non est quesitum dñium: sed agitur de excludenda fi lia legitima z naturali cui erat quesitū quasi dñium. vt. l. i suis. ff. de lib. z posth. Et sic. d. abbas concludit q si fuit narratum prin cipi aut comiti filios legitimos non extare q tunc talis legitima tio dicetur subrepticia. Ita formaliter accidit in casu nostro quia ille Jacobus narrauit dicto comiti legitimanti q nullos alios fi lios legitimos habebat qui possent succedere in bona z here ditate sua z per p̄ns verissima est conclusio iuris q non veniet dicta siluestra ad successionem dicti Jacobi vna cum dicta domi na sabba. Facit etiam q voluit. d. Anto. in repetitione. d. c. p ve nerabilem in ver. credo tamen q non valeret legitimatio nisi ap pareat principem certificatum istū alios liberos habuisse q: hec est causa facilius inductiua mentis principis ad concedendū vt legitimetur ex quo pater aliū filium non habet: sz facta expressiōe valeret talis legitimatio. z idem dicit de agnatis sm vber. de bo. si de eis non faciat mentionē vt recitat Jo. an. in addi. spe. in pre alle. ti. de succes. ab intesta. §. i. ver. itē scias sed loquitur quando mortuus erat pater. idem tamen sentit z in vita. z. d. Anto. putat hoc eē etiam verum z procedere si esset priuilegium motu ꝓprio principis cōcessum q: papa z princeps ex proprio motu non vide tur firmare rescriptum vel priuilegiuz contra ius alterius vt in. c. si motu proprio de preben. li. vj. Et sic in terminis. d. Anto. con cludit contra istaz siluestram legitimatam vt non veniat ad succes sionem patris simul cum dicta domina sabba. Faciat etiam ad predicta illud q voluit Bald. in dicta. l. filij in titulo si de feu. fue. cōtrouer. vbi dicit pone accepi vxorem quādam nobilē que dedit mihi. x. milia florenos i dotem sperans filios suos mihi suc cessuros z aliter mihi non nupta fuisset suscepi ex ea vnum filium z ex quadaz meretrice habui plures spurios quos feci legitimare ab imperatore ita q succederet pro virili cū legitimo non ne hec est magna iniquitas z magna circunuentio nubentium negari nō potest quin imperator hoc facere possit vt not. per modernos in l. gallus. §. z quid si tantum preallegato. tamen imperator q hoc facit videtur esse vnum pecus nec habet preoculis iusticiam pu blice honestatis nec considerat q per solas nuptias conseruat elegans genus humanum vt in auc. de nupti. i principio ubi tex. dicit q nuptie immortalitatem prestant humano generi. l. i. ff. so luto matrimonio. Ita formaliter ibi dixit Bal. z sic Bal. ibi sen tit q expressum fuit imperatori q ille pater qui petabat spurios le gitimari notificauit imperatori qualiter filium legitimum z natu ralem habebat cum in legitimatione fuit expressum q pro virili debebat succedere cum legitimo: z tamen Bal. reprehendit im peratorem de inhonestate z multominus congruit comiti palati no vt pulchre voluit bal. in. l. ij. C. de seruitu. in. ix. col. vbi dixit q licet imperator fecerit me comitem ad legitimandum spurios: vt no. in. l. i. ff. de tuto. z cura. da. ab his z hoc faciat soluz ex pleni tudine potestatis: tamen ego non potero legitimare si per hoc pre iudicetur legitimis filijs. licet imperator hoc mihi cōcesserit. l. ij. ff. de nata. z esti. l. ex facto. ff. de vul. z pupilla. Ergo multomin⁹ in casu nostro potuit succedere ista domina siluestra cuz non fue rit narratuz dicto comiti de superexistentia ipsius domine sabbe filie legitime z naturalis ipsius Jacobi maxime stante subreptio ne superius dicta. Facit etiam ad hoc quia si volumus tenē opi nionem By. in. l. ex facto. ff. de vulga. z pupilla. qui voluit q si pater non habebat filios legitimos z naturales z fecit legitima re suum filiuz naturalez si postea nascantur filij legitimi z natura les q talis legitimatus non poterit succedere cum illis filijs legi timis z naturalibus p tex. d. l. ex facto q̄si per susceptionē filij legi timi z naturalis rumpatur legitimatio argu. illius tex. vel quasi il la legitimatio habeat tacitā condictionem si legitimos non ha buerit ar. l. si nunq̄. C. de reuo. do. z hoc etiā voluit guil. de suz. vt refert Jo. an. in addi. spe. in titu. de succes. ab intestato. §. i. v. sed ex fcō. z in hac partez inclinat Oldr. consilio. cclvij. Si ergo rūpitur legitimatio quo ad succedēdū pp susceptā prolē legitimā futurā. ergo multofortiⁿ ipediet successio pp obmissionē narrā di filiā nālē z legitimā extaē tpe legitimatōis. Et si dicaē q milti nō tenēt illā opi. dy. tū nō ob. q: nos sum⁹ i cāu quo extabat ꝓles legitia z nālis z falso mō fuit narratū comiti q: nō hēbat alios ad succedēdū nisi illos z multomin⁹ hz dubitationē hec ex eo q: fuit fcā surreptio z obreptio vt supi⁹ ē dcm. Faciat ēt q voluit. d. pe. ō anch. ꝓsilio. cccx. īcipit pmū dubiū nō ē nouū vbi dic q legitia tio oz fieri cū cāe cognitiōe z ꝓsideraē pſonā pris q pces porrigit z agnatos pris q posset ex legitiatiōe pīudiciū sentiē vt dixit tex. filij i filiatiōe p adoptionē. l. si pr. §. fi. ff. de adopt. Et sic vult ibi dominus Pe. q si causa cognita debet comes palatinus facere legitimationē z ꝓsideraē agnatos pris qb⁹ affert pīudiciū: tenet q debēt ei narrari z notificari vt sciat qbus pīudicat legitimando. quāto fortius i cāu nostro pīudicādo filie legitime z naturali de-

buit ipſi comiti notificari ab ipo pñe qualiter filiã naturalẽ ⁊ legitimã hẽbat tpe talis legitimatiõis ⁊ sic.d.pe.expresse sentit idẽ q̃ senserit supius in cõsilio prealle. Et p q̃s ista siluestra non venit ad successionẽ pris cũ dña sabba. Facit ẽt qz in dcã legitimatiõe dr̃ q̃ ille Jacob⁹ natus ex claris viris quo casu vt dixit bal.in.l.eã quã.C.de fideicõ.quẽ refert ⁊ segr̃.d.Pe.de anch.q̃silio.ccxlij. incipit prima facie videri posset q̃ filij naturales proueniẽtes ex claris ⁊ spectabilibus viris sunt magis exosi legib⁹ astricti q̃ alij vt pz ex no.in.l.ex fco.ff.ad trebel.l.generaliter.C.de insti.⁊ substi.l.si qua illustris.C.ad oficia. Ergo eodẽ mõ eoz legitimatio oz restringi ꝑz eoz ⁊ p q̃s non extendetur ad preiudiciũ ipsi⁹.d. sabbe quã illũ Jacobũ hr̃e tempor̃ legitimatiõis ille comes ignorauit. Facit ẽt tex.i auc.qbus mo.na.effi.sui.§.si quis vero i.fi. nõ forsã ⁊ ibi Ang.sumere no.illũ tex.ad hoc oz q̃ filij naturales nõ pñt legitimari existentibus filijs legitimis nisi tantũmõ p cõfectionẽ dotaliũ instrumẽtoz. Unde lz pater suus velit filios naturales effici legitimos successores vel in testõ eos appellet per q̃ verba vider̃ induci legitimatio ut no.glo.in auc. qbus mo.effi. le.in.§.igr̃ si extãt filij legitimi p illa verba nullo mõ inducitur legitimatio casuz dicit eẽ ibi ⁊ subdit ibi Ang.eẽ ibi casũ q̃ nec possunt legitimari extantibus filijs legitimis ⁊ naturalibus p preces oblatas pncipi vt ibi ẽ tex. Modo i pposito ista decidunt ad litterã qõem istã qz si per exñtiam filioz legitimoz nõ pñt filij naturales legitimari eo casu quo pater ipse posset eos legitimare ad successionem suam qz lex habuit p incõuenienti: ergo sequitur q̃ multominus potuit porrigere p̃ces illi comiti vt legitimaret illos filios naturales nõ narrando comiti q̃ filiã legitimã ⁊ naturalez habebat tpe illi⁹ legitimationis aliogn sequer̃ q̃ ꝓhibitũ patri vna via eẽt per aliã obliquã ⁊ indirectã sibi concessuz q̃ eẽ nõ oz l.ofo.ff.de spon.c.cũ qd de reg.iur.lib.vi.l.fraus.ff.de legibus c.pleriqz ⁊.c.putant quidaz.xxxj.q.iij. Quãto ergo fortius nõ valuit talis legitimatio qz subrepsit ⁊ supplãtauit illũ comitẽ asserẽdo nõ hr̃e alios qui possent cõsequi sudores ⁊ labores ipsius Jacobi ⁊ suoz antecessorũ nisi illos. Et sic fuit mẽtitus i auditorio. illius comitis quo casu carere debet ipetratis vt in.d.c.sup litteris cũ si. Faciat ẽt q̃ dixit Bal.in cõmẽt.l.prescriptione.C. si cõtra ius vel vti.pu.vbi voluit ipetrat cõitas ville sci martini ꝑ quẽ dã tanq̃ ꝑ incolã vt cõpelatur ad onera ⁊ collectas q̃ comperto q̃ nõ est incola pronunciabitur ꝑ rescriptum ⁊ tradit ibi regulaz generalem q̃ quãdocũqz alicubi est mendacium in eo q̃ est iductiuum petitionis vel cõcessiuũ defensionis vel dispositiuũ alicui⁹ ordinis opposita ⁊ probata exceptione mendacij excluditur impetrans ab omni commodo rescripti impetrati. Et bene faciat q̃ voluit Guil.de monte laudino in cle.i.de excep. quem ibi refert ⁊ sequitur dominus cardinalis. Ita ergo est dicendum in proposito quia illud mendacium q̃ non habebat alios qui sibi possent succedere nisi ipsos naturales induxit comitem ad facilius legitimandu. Et sic ex istis duobus excluditur dicta siluestra a successione illius iacobi. primum quia non narratum fuit illi comiti tẽpore legitimationis extare.d.sabbam filiam legitimam ⁊ naturalem ipsius Jacobi ⁊ istud solum sufficit ad excludendum dictam siluestram vt non succedat insimul cum dicta domina sabba in bonis quondam Jacobi ⁊ hoc tenet ⁊ sequitur tota iuris prudẽtia antiqua ⁊ moderna nemine discrepante ⁊ legendo ⁊ consulẽdo in accidentia facti vt superius ad oculum demonstraui ⁊ istud solum pro victoria dicte domine sabbe est sufficientissimum. Secundum est q̃ illam siluestram excludit quia per suggestionez falsi fuit procurata ⁊ obtenta illa legitimatio dicendo q̃ nullum habebat qui posset sibi succedere nisi ipsos. Ergo sequitur q̃ nullo modo venire potest ad successionem ipsius Jacobi. Et si quispiam opponat q̃ isti filij naturales legitimati nõ differunt a legitimis ⁊ habentur perinde acsi essent vere legitimi: vt probatur in auc̃.quibus mo.na.effi.legi.§.⁊ hec dicimus in ver. nequaquaz ius legitimorum eis adiscitur nisi forsan per constitutiones nostras ⁊ tex.in auc̃.quibus mo.natura.effi.sui.in principio in ver. legitimi fierent ⁊ in.§.si quis igitur in ver.legitimus fiet mox naturalium omnino iure liberatus ⁊ in.§.⁊ quoniam uarie.ver.nihil dissimilis legitimis ⁊c̃.⁊ ver.ad ius legitimorum ascenderit ⁊ in.§.filium in versi.factum legitimum ⁊c̃.⁊ in.ver. genitori legitimum facimus. Quinimmo plus dixit tex.in auc̃. quibus modis natura.effi.sui.§.tribus in fi.⁊.§.si quis ergo q̃ legitimatus debet habere successionem siue ex testamento siue ab intestato quã habet ille qui ẽ ab initio legitime natus.facit.l.imperialis.§. hijs qui.C.de nupti.l.queris.ff.ꝺ natali.resti. Et sic ista filia legitimata habetur acsi esset legitime nata.⁊ ita succedit siue ex testamẽto siue ab intestato.ergo sequitur q̃ veniet simul ad successionez cũ dicta domina sabba ex qua in nullo differt a legitimis. Ad hoc respondeo q̃ ista procedunt nisi talis legitimatio fuisset surreptitia: mendax ipetrator debet carere impetratis: vt i.d.c.super litteris. Item illa procedunt nisi ageretur de preiudicio filiorum legitimorum ⁊ naturalium quo casu si non fuit narratum pncipi aut comiti legitimanti qualiter tempore legitimationis extabant alij filij qui erant legitimi tunc talis legitimatio non prodest legitimato in preiudicium ipsorum legitimorum filiorum ⁊ ita respõdetur ad ipsam legitimationem in qua dicitur legitimauit ⁊ pro legitimis ⁊ reductis ad pristina iura ingenuitatis vigore sue potestatis haberi voluit ⁊ mandauit perinde acsi essent de legitimo matrimonio procreati ⁊ omnem geniture maculam aboleuit qz talis legitimatio laborat morbo surreptionis. Primo quia non fuit narratum comiti de supereristentia ipsius domine sabbe. Secũdo qz fuit false subgestuz q̃ non habebat alios qui possent succedere dicto Jacobo nisi ipsos anselmum ⁊ siluestram. Et si quispiam opponeret. quinimmo ille Jacobus narrauit comiti se habere filios natos ex sua vxore hoc ostẽdunt manifeste verba ipsi⁹ Jacobi porrigentis supplicationem legitimationis fiende dum dicit ita taliter legitimi ⁊ legitimati habeantur adeo q̃ predicti eius filij legitimandi vna cum filijs ⁊ fratribus eorum legitimis iam natis ⁊ nascituris siue ex ista Johanna siue ex alia legitima vxore quam nullo tempore duceret ipe Jacobus accipienda possint in uiriles portiones succedere ⁊ illam ⁊ illas ptes ⁊ quotas. quam ⁊ quas ipsi sine tamen preiudicio legitimorum heredum duxerint habendas ⁊c̃. que verba inferunt istum Jacobum habuisse filios iam natos legitimos ⁊ naturales tempore dicte legitimationis ⁊ coniunctis verbis ipsius legitimationis facte per illum comitem in qua dicitur .⁊ etiam spāliter non obstantibus legibus quibus cauetur q̃ naturales non possint sine consensu et voluntate filiorum legitimorum ⁊ naturalium quibus legibus et quilibet ipsarum ipse comes exprese ⁊ ex certa scientia derogauit ⁊ pro derogatis haberi voluit ⁊ mandauit. Ex quib⁹ verbis colligi potest q̃ ex quo comes derogauit legibus uolentibus filios naturales non posse legitimari ut succedãt parentibus nisi de voluntate ipsorum filiorum legitimorum ⁊ naturalium q̃ voluntas ⁊ mens ipsius comitis fuit q̃ siue habuerit alios filios legitimos ⁊ naturales ille Jacobus tempore legitimationis siue in futuruz cõtingat habere q̃ isti possint succedere. Et sic mens comitis fuit q̃ omnino succederent siue tunc habuissent filios legitimos et naturales siue in futurum esset habiturus ⁊ sic propter presumptam mentem comitis dicimus istam siluestram non posse succedere. Hoc videt̃ eẽ falsum ex eo quia mens ⁊ volũtas eius fuit q̃ non obstantibus filijs legitimis ⁊ naturalibus succederent isti siluestra ⁊ anselmus ⁊ ex hoc videt̃ posse tolli omnia motiua superflua fabricata contra.d.siluestram ut iõ non possit succedere quia mens comitis non fuit certificata an ille iacobus habuerit alios filios ⁊ filias legitimas ⁊ naturales ⁊ ẽt hoc suadet̃ qz referẽdo ista verba legitimationis ad verba expressa in supplicatione vr̃ q̃ sufficienter fuerit narratũ dicto comiti de alijs filijs legitimis natis ⁊ nascituris ipsius Jacobi ⁊ ipsius Johanne sue vxoris. Et etiam bene facit qz dictus comes apposuit clausulam ex certa sciẽtia verbis expressit vt voluit glo.singularis in.c.statutum de rescrip.li.vi.⁊ etiam peroptime facit glo.i cle.⁊ si pncipalis de rescrip.que voluit q̃ sufficiat q̃ in rescripto apponantur aliqua verba ex quib⁹ appareat q̃ rescribens hũit certaz noticiã fci.ergo illa cla ex certa sciẽtia posita i dcã legitimatiõe nõ solũ referr̃ ad ius ꝑz ẽt ad fcm ⁊ rei noticiã.facit q̃ hr̃.i.c.ij.de sisma.⁊ i.c. veniens ꝺ filijs presbi.⁊ i.c.diuersis falacijs.de cleri.q̃iuga.⁊ q̃ voluit bal. i.l.ipetrata.C.ꝺ sen.rescin.vñ nõ posse.⁊ in capitulo naturales i titulo si de feu.fue. controuer.⁊ in.c.i.eo. titu. per quos fiat investi.⁊ i.l.eã quã.C.ꝺ fideicõ.⁊ i.l.ipalis.§.miles.C.ꝺ nup.⁊ in l.bonoz.C.q admit.bar.i.l.qdã q̃sulebãt ⁊ ibi p ang.⁊ mo.ff.ꝺ re iu.⁊ i.l.itẽ vlpian⁹ ⁊ ibi dy.ff.ꝺ excu.tu.⁊ i.l.ij.C.si ser⁹ aut liber ad dig.ꝺcu.aspi.li.x.gl.domi.⁊ alij i.c.i.ꝺ eta.⁊ quali.lib.vi. paulus ⁊ ibi p alios in cle.si sumus de sẽten.excõ.ergo sequitur

q̄ talis legitimatio tenuit quo ad successionē fiendā ipsi Jacobo
pñi p dictos legitimatos tā ex mēte ipsius comitis q̄ ēt ex mente
ipsius iacobi pñis q̄ ēt ex mente ipsorum anselmi ⁊ silvestre legiti
matoꝝ. Quia ista verba nullo modo obstāt nec sunt digna audi
tu aut revocatione ꝺ ipsaꝫ dñam sabbaz. ⁊ iō ad ea rñdeo primo
adduco elegantē doctrinā glo. que allegaſ ꝑ sing. in. l. si patro
nus. §. patronus. ff. si qd in frau. pa. q̄ dicit q̄ vbicūq; principa
lis obligo ē facta in fraudem ⁊ sic est surrepticia tūc oīs obligatio
sequēs oīs cl̄a sequēs presumitur fraudulenta quā glo. allegat ꝑ
aurea bal. in cōsilio suo incipiente filia instituta. Facit q̄ voluit idē
Bal. in. l. ex cautione. ī. iij. col. C. de non nu. pe. ⁊ simile q̄ voluit
bar. in. l. si. §. idem quesijt. ff. de cōdi. inde. ⁊ tex. in. l. si. ff. de con
sti. pecu. ⁊ q̄ voluit bar. in. l. si absentis. C. si certū pe. Modo in
proposito nr̄o ille Jacobus ꝑ fraudē ⁊ surreptionē apposuit illa
verba vz in dicta supplicatione cōsiderās q̄ post mortē eius nul
lus masculus filius ex eo adhuc natus esset q̄ viueret ⁊ q̄ bōa res
⁊ patrimoniū sudorē ⁊ laborē suū ⁊ antecessorum suoꝝ hñe here
ditare ⁊ possideſ deberet nisi dictus anselmus. ⁊. d. silvestra. filia
scia ⁊ ꝙsiderans q̄ fortassis in posterū alios vel aliū masculos vl̄
feminaz ex dicta dña iohāna habere nō possit nec poterit nec esse
intēdit ad presens aliā vxorē ducere ex qua speret hñe alios filios
⁊ ēt attēdēs q̄ dict⁹ ansel. fili⁹ mascul⁹ possz mori añ ipsū iaco. vl̄
post dictū iaco. ⁊ tñ añ ocāz silvestrā filiā ei⁹ ⁊ sic. d. silvestra ei⁹ fi
lia remaneret post mortē ffris sui intendens ēt hac de cā vtrosque
legitimari facere ne ullo tempore possit reperire se absqz legetio
successore ex se ⁊ suis filijs nascentibus. Modo accurate cōsi de
ret. d. iudicās hec verba expressa. d. Jaco. in supplicatione primo
aperto ore negat se hñe filiā vel filium naturalē ⁊ legitimū ⁊ nar
rat q̄ non vult decedere absqz legitimo ⁊ nāli hñde ⁊ successore
⁊ allegat cām quare facit legitimari dictā silvestrā filiam naturalē
ex eo q̄ posset mori ille anselmus ante ipsuꝫ Jacobū ⁊ ante ipsaꝫ
silvestrā ⁊ ipse Jacobus remaneret sine hñde legitimo si ipsa sil
vestra nō legitimareſ. Unde aperto ore falso modo ⁊ per subre
ptionem induxerit illū comitē ad legitimādū vt succedant ex eo
q̄ nullū hēbat legitimū successorem. Cū ergo istud sit falsum et
fraudulenter ⁊ dolose induxit istuꝫ comitē ad faciendā talē legiti
mationē sequit qō sicut legitimatio fuit subrepticia eodez modo
est subrepticia oīs cl̄a apposita ī. d. legitimatione. Sicut ergo cor
ruit illa cl̄a ⁊ oēs alij ⁊ sicut fuit decept⁹ in opponendo cl̄as ī. d.
legitimatione. Facit sile q̄ hñ in tex. valde sing. in. l. si. C. de non
nu. pe. vbi iuramentū censeſ eē eiusdē nature cui⁹ est ꝺctus ī quo
tale iuramentū apponiſ ⁊ iō dicebat bal. in. d. l. si absentis. C. si
cer. pe. q̄ si nō valet instrm quarantigie nō valet cōfessio appositā
in tali instro dicit eē tex. sing. in. l. si. ff. de cōsti. pecu. ⁊ facit tex.
in. l. cū testm̄. C. de iur. ⁊ facti igno. ⁊ q̄ voluit bal. in. l. post lega
tū. ff. de his qui. vt indi. ⁊ qō ēt no. glo. in. l. ij. C. de bo. poss. ꝺm
tab. ⁊ q̄ vult bal. in. l. i. C. de cōfessis in. xix. col. ⁊ iō dixit bal. ī. l.
extestō. C. de fideicō. ⁊ in. c. i. §. i. in titu. de feu. da. ad inui. l. cō
missō q̄ si nō valet instrm nō valet ꝙstitutio p̄carij in eo inserta ⁊
q̄ voluit idē Bal. in. l. i. C. de do. ante nup. in. l. i. C. de suffra. et
sic eiusdē nature ⁊ effectus est accessoriuz cuius ē ipsum principa
le. l. cum principalis. ff. de reg. iur. c. accessoriū eo ti. li. vj. ⁊ facit q̄
voluit Jnno. in. c. cū venerabilis de censi. Et per cōsequēs tales
clausule sunt nullius effect⁹ q̄ totū fundamentū huius legitima
tionis fuit carentia legitimoꝝ ⁊ naturalium q̄ erat falsum q̄ im
mo habebat dictam sabbā filiā legitimā ⁊ naturalē. Ideo sublā
to fundamēto huius legitimationis corruit legitimatio ⁊ omnis
clausula apposita in ea. c. principatus. ⁊. c. cum pau. i. q. i. cum si.
⁊ ideo lz comes in dcā legitimatione derogauerit iuribus dispo
nentibus debere interuenire consensum filiorum legitimoꝝ ⁊
naturalium in tali legitimatione: non tamen propter hoc habuit
noticiam q̄ ille iacobus habeat filiam legitimam ⁊ nālez ergo illa
clausula non debet operari vltra intentionem eius. l. non omnis
ff. si certū petatur. imo narratum fuerat sibi q̄ nullos filios legi
timos ⁊ naturales habebat ⁊ sic talis clausula est referēda ad fi
lios legitimos ⁊ nāles in futuꝝ concipiendos ⁊ nō ad legitimos
superextantes tpe legitimationis: q̄ eniz suppia bestialitas fuisset
in isto comite legitimāte q̄ sibi fuerit narratū ⁊ supplicatū q̄ iō
faciebat idē Jacobus illos suos naturales filios q̄ legitimos nō
habebat q̄ ille comes in legitimatiōe dixisset non obstāte q̄ non
interuenerit ꝙsensus legitimoꝝ cū nullos hñ et tūc tpis fuisset si
bi notificatū. ergo sequit q̄ talis cl̄a est referenda ad filios legiti
mos ⁊ naturales in futuꝝ cōcipiendos ⁊ istud accomodate ca
dit in oēz exercitatū intellectū ⁊ vt voluit Bueroys quē refert bal.
in. l. fi. C. de edic. diui. adri. tol. ⁊ in. l. i. C. de seruis fugi. ⁊ in Ru
brica. C. de proba. Et sermones nostri debēt adaptare reb⁹ sen
satis ⁊ intellectu fruentibus. l. si ita quis. ff. q̄ nemo sanus loque
retur. ff. de euictio. Et iō nullo modo videt dicendū q̄ illa clau
sula ex mēte illius comitis possit referri ad filios legitimos ⁊ natu
rales iam superstantes tpe dicte legitimationis cū sibi narratum
fuerat nullos extare. Et cuz opponiſ q̄ comes apposuit cl̄am ex
certa scia q̄ ista certa scia comitis nō pōt referri ad filiam sabbaz
legitimam ⁊ naturalē iā natā ⁊ extantē tpe dicte legitimationis.
vnde allego singularē ⁊ elegantē doctrinam Jo. an. in. c. pastora
lis de offi. delega. vbi dixit q̄ tūc dicit fieri ex certa scia q̄ñ superi
or habuit noticiā facti ⁊ pte ꝺdicente apposuit superior illā clau
sulam ex certa scia. Modo in ꝓposito iste comes nullaz habuit
certam noticiā ⁊ sciam q̄ dictus Jacobus hñet illā filiaz sabbam
ergo illa cl̄a ex certa scia ex mente ipsius comitis non potuit refer
ri ad ipsam. Quinimmo plus est in casu isto q̄ fuit sibi narratum
in supplicatione q̄ nō hēbat alios filios ad succedēdū dicto Ja
cobo nisi ipsos ergo ⁊c̄. Jtē facit q̄ illa cl̄a ex certa scia corruit si
cut corruit legitimatio ꝑ ea que ꝓxime allegaui tāq̄ fit accessoria
ad ipsaz legitimationē. Nec ob. cū dicitur in dicta supplicatione
q̄ succedant cū filijs ⁊ ffibus eoꝝ legitimis natis ⁊ nascituris si
ue ex ista iohāna vxore siue ex alia quā nullo tpe duceret quia ad
hoc diligenter cōsideret dñs iudicās iniquitatem ⁊ dolū istius ia
cobi in supplicando ad istū comitē q̄ in eadem supplicatiōe nar
rat se non hñe alium in successorem legitimū nisi ipsos ⁊ ēt q̄ ali
os ex dicta Johāna non posset habere nec hñe poterit q̄ aliam
non intendit ducere vxorē fixit pedes in hoc q̄ ex dicta Johāna
neminem hēbat nec posset hñe. Ideo illa verba postea ꝓplata re
ferenda sunt ad filios futuros quos sperabat hñe nec sit sibi ꝺrius
in eodē actu. ar. l. ad ea. ff. de condi. ⁊ demō. Et si dicatur q̄
ipse dixit natis. ⁊ nascturis. Et sic ꝙplexus ē tps ꝑteritū ⁊ sic fili
os iā natos dico q̄ in h ꝙprehēdit caliditas ⁊ machiatio dolosa
sua q̄ ꝑ inuolutionē verboꝝ obrepsit illi comiti quo casu succe
dit illa elegās doctrina Jnno. ī. c. cū dilecta de rescrip. quā supi⁹
retuli. Et ꝓptime pōt adduci illud q̄ retulit Ang. in. l. si qs cuz
aliter. ff. de v̄. ob. ⁊ sequit ibi Jo. de imo. ⁊ originaliter fuit doctrīa
Jo. an. q̄ si ego vendo tibi equū ⁊ dico q̄ illū tibi vendo ꝑ clau
do cecho ⁊c̄. ⁊ cōnumero aliquos morbos quos per euidentiam
facti ille equus non patit ⁊ cōnumero aliquē morbum quem ille
equus ꝛe patit q̄ nihilominus possuz agere re debitoria q̄ vide
tur me supplātasse ⁊ decepisse cōnumerādo morbos quos euidē
ter equus ille nō patiebaſ. Jta videſ dicēdū in ꝓposito p̄ño nar
rauit ille iacob⁹ dicto comiti ī sua supplicatione q̄ alios filios nō
hēbat q̄ possent sibi succedere nisi ipsos si postea ī eadē supplica
tione faciat mentionē de filijs natis ⁊ nascturis ex ipsa Johāna
vel alia vl̄ supplātasse ⁊ inuoluisse illū comitē ꝑ illa verba ita gña
lia ⁊ obscura ex quo prius in eodē cōtextu supplicationis narra
uerat se nō hñe alios filios. Et sic nulla voluntas fuit illius comi
tis ad preiudicādū filie legitime ⁊ naturali superexistēti tempore le
gitimatiōis ⁊ si istuz aium hūisset q̄ nō ē ꝑsumēdū in preiudiciū
alteri⁹ vt. c. ꝙuis ō rescrip. li. vj. c. cū auus. C. de emā. lib. c. sup eo
ō offi. dele. fuisset vnū pecus nō habuiſſz ante oculos publice ho
nestatis iusticiā vt pulchre voluit Bal. in loco superius allegato.
Preterea ēt aīaduertat. d. iudicās q̄ in dcā legitimatione dicit
nō obstātibus legib⁹ qbus cauetur debere interuenire ꝙsensuz fi
lioꝝ legitimoꝝ q̄ñ naturales legitimātur q̄ nescio videre quo
spū ⁊ ex quo capite ille comes apposuerit illaz cl̄am ex eo q̄ q̄lis
⁊ q̄titas sit ei⁹ ptās ī legitimādo pēdet ex ꝓuilegio sibi īdulto a
xp̄anissimo ipatoꝝ vt ī filiū dī q̄lis sit nā ēphiteosis pēdet ex ipo ꝺ
ctu ēphiteotico vt ē tex. ī. l. i. C. ō iur. ēphi. sz si bñ iſpiciaſ p̄uile
giū illi⁹ comitis ñ apponiſ illa ptās q̄ possit legitimare spurios
⁊ naturales ī p̄iudiciū legitimoꝝ. lz iterueneriſ ꝙsensus ipsorū le
gitimorū. ergo vl̄ apposuisse man⁹ ad sibi nō ꝙcessa. iō cū superi⁹
ōmōstraui q̄ ꝑ p̄ces oblatas ꝓncipi nō pōt filius nālis legitimari
si pater hz filios legitimos ⁊ nāles vñ debuit fieri exp̄ssa mentio
ī dcō p̄uilegio q̄ lz porrigātur p̄ces ⁊ naturales legitimarentur
q̄ possint legitimari non obstante q̄ tempore legitimatiōis extēt
filij legitimi q̄ non est expressum in dicto p̄uilegio. Et per ꝙñs

restringeꝫ tale ꝓuilegiuꝫ inquantū fieri poterit vt non ledat ius cōe. vt.l.si quando. C. de inoffi.testa. cū si. Et per ꝙns talis legitimatio nō ꝓeiudicat dicte dñe sabbe que in totū succedet dicto cōdā iacobo suo genitori. Et sic multipharie multisqꝫ modis demonstraui istam siluestrā nullo modo debere succedere in bonis ꝛ hereditate ipsius iacobi: ꝛ per ꝙns tota hereditas deuoluitur ad dictam dñam sabbā. nec poterit dicta dña siluestra consequi legitimam debitā in bonis patris in ꝓeiudicium ipsius dñe sabbe qꝛ talis legitimatio in nullo ꝓeiudicauit dicte dñe sabbe. Preterea ēt est aduertendum: qꝛ vt superius dixi statutū municipij non excludit illā. d. sabbaꝫ a successiōe patris intestati. Et per ꝙns nō posset opponi: qꝛ iō iacobus in supplicatione narrauit qꝛ non habebat alios successores nisi ipsos anselmū ꝛ siluestraꝫ. qꝛ istud nō pōt saluari ex eo qꝛ ipsa erat successibilis patri ab intestato nec excludebaꝫ a statuto. ꝛ per ꝙns erat super hoc in terminis iuris cōmunis de quo in.l. maximum vicium. C. de lib. ꝓete. Et dicit in puncto qꝛ dictus iacobus in quodam suo testamento nominauit dictam. d. sabbam tanq̄ filiam legitimam relinquendo sibi legitimam seu faciēs mentionē de legitima debita ipsi dñe sabbe. Be ipsa autē domina siluestra mentionē faciebat respectu legitime. ſz solūmodo dotes legauit dicte domine siluestre vz ducatos trecētos noīe dotis ꝛ sic nō adequauit illam siluestrā huic sue filie legitime ꝛ naturali dñe sabbe. vnde pōt ex hoc colligi qꝛ voluntas illius iacobi nō fuit velle qꝛ siluestra succederet equaliter cū dcā. d. sabba in bonis ꝛ hereditate ipsius iacobi quo casu succedit regula tradita per glo. q̄ reputaꝫ sin. ꝛ peregria in.l.i.ff. de q̄stab. ī gl. in. ℣. naturales q̄ dicit qꝛ filius naturalis quandoqꝫ succedit pri ex voluntate tamen non admittit q̄ voluntatem pris: ꝛ ſz cōiter illa glo. reputeꝫ sin. tñ glo. est similis insti. de inoffi. testa. in prin. quā ad hoc ponderauit Mic. de neapoli in.l.i.ff. de ꝙcub. vñ ex illo actu sequuto post illam legitimationem qꝛ soluz legauit trecētos ducatos ꝓ dotibus dicte domine siluestre ille iacobus videt voluisse qꝛ in plus non succedat ꝛ sic si ī plus veniret ad successionem videretur succedere contra votū ipsius iacobi patris qꝛ esse non debet per glo. ꝓeallegatas. Non obstat si opponatur qꝛ est legitimata. ꝛ ideo succedit vt legitime nata: qꝛ istud non procedit in casu nostro: cum talis legitimatio fuerit surrepticia nec ī ea fuerit facta mentio de dicta. d. sabba vt est superius oñsum. Ergo sequitur qꝛ non venit ad successionem. Et ex superioribus dictis cōcludo legitimationem fuisse subrepticiā ꝛ etiā obrepticiam ꝛ dictam siluestram nō posse venire ad successionem pris vna cuꝫ domina sabba nec ēt posset petere legitimam ex quo ageretur tunc de ꝓeiudicio ipsius dñe sabbe. ꝛ per ꝙns integrā ꝛ totalē successionem esse deuolutam in dictam dñam sabbā in bonis ꝛ hereditate iacobi condam patris sui. ꝛ ita cōcludo. Laus deo clemētissimo. d. Andreas barbatia.

¶ Casus consilij. l.

¶ Utrum auus paternus succedat simul cū matre in bonis filij mortui. Et an mr excludat auiaꝫ paternam. Et an appellatione patrui veniat patruus magnus maxme in statutis. Et an ꝛ qñ in eis possit fieri extensio ꝛ argui de similibus ad similia. Et quid ē similitudo. Et quando in statutis masculinum concipiat femininuꝫ. Et an appellatione liberoruꝫ veniat nepos.

Clementissimum Deum ꝛ ie sum xp̄m patrem summi futuri seculi pijssimū saluatorem nostrū ex corde ꝛ animo huic cōsultationi invoco: vt veritatē mihi apiat amē. Et quidez viso puncto ꝛ statuto forliuij ꝛ oibus diligenti animaduersione pensatis tota ius ꝛ difficultas huius consultatiōis ꝙsistit in hoc vz vtrū ille forliuise ifantule iā defuncte succedat auia paterna an mr ipsius forliuise stantibus statutis forliuij de quib⁹ in pūcto dr. Et certe dicendū ē qꝛ mater succedat excluſa auia paterna hoc decidit in terminis tex. in auc. ōfuncto. C. ad tertu. vbi defūcto filio sine liberis pentes si soli sunt succedūt. ꝛ ibi dixit gl. elegās qꝛ si extaret auus paternꝰ nō succederet simul cum mre qꝛ pr ꝛ mater excludūt auū ꝛ ſz Ja. but. ibi tenuerit qꝛ auus pr̄nus succedat insimul cū mre. tñ Bal. ibi tenet ↄriuz ꝛ rñdet ad rōnez Jac. but. qui motꝰ fuerat ↄ glo. hac rōne illud ius qꝛ statuitur in vno ex correlatiuis statuit ēt in alio cū vno posito ponaꝫ ꝛ reliquū. l. gñaliter. C. de insti. ꝛ substi. l. fi. C. de indi. vidui. ꝛ pulchre dicebat Alber. in summa naturaliū qꝛ correlatiua sunt simul in natura. i. in naturali intelligentia. Sed sic qꝛ ē nepos admittit cū patruo loco pris sui. l. ī testō ꝛ auten. in successiōe. C. de suis ꝛ legi. ergo idem ī eius correlatiuo vt auus pr̄nus loco pris admittaꝫ cū mre ad successionē nepotis ꝛ qꝛ tex. in. d. auc. defuncto dicit salua prerogatiua intelligit. ſ. i eadem linea vt pr̄na ꝓximioꝛ excludat ulteriorē. ſz certe gl. cōiter tenēt ↄriū ꝛ qdē veriꝰ ꝛ ꝓ opi. glo. faciat tex. ī coꝛ. q dicit ꝓximiores ī gradu admitti siue sint paterni ex quo patet qꝛ simul admitti nō velit vbi eēt in diuersis gradib⁹. Itē qꝛ postea aduersando subiūgit qꝛ si sint in eodē gradu hr̄ditas ꝓiter diuidatur. ſ. dimidia pr̄nis ꝛ dimidia maternis ꝛ sic assensu ↄrio vbi sunt dispares gradus non diuidit ſz ꝓximioꝛ in tota hr̄ditate admittit exclusis oīb⁹ cuiuscūqꝫ sint linee nec hic est par rō correlatiuoꝝ vt patet ex predictis. Et ē rō euidens qꝛ qꝛ filius subrogeꝫ loco pris sui ē naturā imitari: vt.l. lege. C. ad tertu. Sz eꝫ subrogaꝫ pr̄em loco filij ē naturaliter ipossibile iō ars que imitaꝫ naturā inquātū pōt vt voluit pr̄us nō voluit hoc disponere. l. adopti. ꝛ. l. sequēti. ff. de adopti. ꝛ est solēnis rō ꝛ decisiua huius dubitationis ꝛ ita ēt tenuit realis scie doctor Saly. ī. d. auc. defuncto dānando opi. Jacobu. Et ꝓ glo. facit tex. ī. d. auc. defūcto dū ꝙsiderat paritatē ī gradu quo ad successionē ergo si nō est ꝓitas ī gradu remanem⁹ qꝛ ꝓximioꝛ ī gradu admittaꝫ. Et istā opi. glo. sequit Ang. ī. d. auc. defuncto ī lectura ꝙsina ꝛ idē tenuit. d. Florianꝰ de sctō petro ī. d. auc. ōfūcto ꝛ ↄz istā ꝓtē ꝙsuluit bis solēnis doctoꝛ. d. meꝰ Jo. de anania archi. modernꝰ. Si ergo mr excludit auū pr̄nuz multo fortius excludit auiā pr̄naz. Et istō est tenēdū qꝛ auctoritas glo. oēs alios añcellit. vñ pulchre dixit bal. ī. l. hr̄ditas. C. depositi. et in. l. p̄cibꝰ. C. ō impu. ꝛ ali. substi. ꝛ ī auc. cessante. C. de legi. here. ꝛ idē Bal. in. c. i. ī titulo ō natu. suc. feu. dixit ī finalibꝰ ℣bis ego in dubijs opinionibꝰ sequoꝛ gl. ordinariā qꝛ nō possuz adherere melioꝛi. ꝛ idē Bal. ī suo peculio retulit Ly dicētē. i. l. non motiurū. C. ō ↄhen. ꝛ cōmit. stipu. audi idolū tuū dirigendo verba sua ad aduocatū ꝛ iō Saly. ī. l. traditionibꝰ. C. de pac. dicebat ita eē inherendū opi. glo. sicut bononiēses inherēt carocio vt ē glo. singularis ī. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iur. Faciat elegās dictū ia. bu. ī. l. i. C. q ꝓ sua iur. ꝛ qꝛ voluit Bal. ī. c. i. de ꝙsti. ꝛ ideo Ang. in. l. ij. ff. de accu. dixit qꝛ ī ꝙsulendo nō erat recedēdū ab opi. gl. ꝛ idē Ang. ī. l. si idē cū eodez. ff. de iurisdi. om. iu. dixit eē ibi allegantez tex. qꝛ vbi nō est dare casuz legis sufficit allegare auctoritatē maiorū. Et iō pulchre dicebat ẓegelinus ī cle. cuz romani ō elec. qꝛ sufficit allegare rōez ꝛ refert ꝛ ēt sequit. d. car. ibi ꝛ iō dixit Saly. ī. l. iā hoc iure. C. de colla. qꝛ paria sunt allegare legem vel rationez. Mō ī ꝓposito ꝛ iure ꝛ rōnibus ꝛ auctoritatib⁹ gl. ꝛ maiorum in iure doctoꝝ ꝓbatū est qꝛ mr excludit auiā pr̄naz. Et ſz fuerit dubitationē qꝛ mr non excludit auū pr̄nuz qꝛ dictū nec est veruz nec iure ꝓbatur nec tenet ꝓ maiores ꝛ pres nr̄os nihilominus de auia nullā fecit dubitationē qꝛ excludit a mre ꝛ sic sequit ꝙclusio verissima qꝛ ex iuris cōis dispōne mater istius forliuise excludit dñaz margaritā auiā pr̄nam. Restat nunc videre vtruz statutū forliuij excludat istā mrez ꝛ includat auiā paternaz certe dicendū est qꝛ nullo mō excludat mrem ꝛ includat auiā paternam. Et primo p̄mitto qꝛ statutū in dubio dz iterpretari vt nō corrigat ius cōe. vt dixit tex. melioꝛ de iure. ī. l. si serui vestri. C. de noxa. et tex. in. c. cū dilectꝰ de cōsue. ꝛ in. c. cāmqꝫ de rescrip. ꝛ i. c. ad nr̄az de iureiur. ꝛ in. c. ad audientiaz de cleri. nō resi. ꝛ in. c. dilecto ꝛ. c. ex parte de ℣b. sig. ꝛ in. c. i. de feu. cogni. ꝛ glo. in. l. fi. §. icōputatione. C. de iure deli. in tm̄ est vera ista doctrina qꝛ ꝓ imꝓpriū et subauditū sensuz debemꝰ reducere statutū ad terminos iuris ciuilis seu iuris cōis. vt allegaꝫ glo. sing. de hoc in auc. ex testō. C. de colla. ꝓ qua dico fore duos elegantes tex. ſ. in. d. c. cāmqꝫ ō rescrip. ꝛ in. d. c. cū dilectus de ꝙsue. Licet ergo apud maiores nostros sit traditū qꝛ ꝓ sensum subauditū nō debemus inducere iuris cōis corruptionē vt ē glo. sing. ī. c. cupientes. §. qꝛ si ꝓ viginti de elec. li. vj. tñ ista ē vera doctrina qꝛ ꝓ sensuz subauditū debemꝰ excludere iuris cōis correptionē de facili enim reducit res ad suos ꝓprios terminos ꝛ ad suā naturā. c. ab exordio. xxv. di. l. si vnus §. pactꝰ ne peteret. ℣. qꝛ in specie. ff. de pac. cū si. Modo hoc ꝓ

suppoſito totali fundamẽto huiꝰ conſultatiõis q; ꝓmo hẽo ꝙ de iure cõi mater excludit auiã pñaz ergo in dubio iſtud ſtatutũ eſt reducendum ad terminos iuris cõis. Premitto ẽt aliud ꝙ lz cõiter ſtatuta italie cõferant ſucceſſiões in maſculos vt familiarũ ſalua ſit dignitas q̃ per agnatos domus conſeruaſ ut.l.i.§.ſi ſer nius.ff.de ven.inſpici.z multũ exquiſite introduxit viuas ratões mouentes modernos iuris latores ad diſponendum ꝙ agnati excludant feminas bal.in quodam ſuo eleganti conſilio.incipiẽ te martinus ioãnis de florentia poſito inter conſilia angeli z me lius eſt ibi loquutꝰ q̃ fecerit in.l.ſi.defunctꝰ.C.de ſuis z legi.z in .l.ꝙ vero.ff.õ legi.q̃ etiam loquutus fuerit in alijs locis circa ꝙ non eſt opus inſiſtere q; nota eſt iſta concluſio ĩ iure: iuxta illud virgilianum fama eſt notiſſima leſbo.Sed in caſu nr̃o ceſſat iſte fauor agnationis q; non vertiſ iſta qõ inter auum pñum vel pa truos vel ffes dicte forliuiſie z inter ipam matrẽ quo caſu fauo re agnationis ꝓſeruande eẽt magis fauenduz agnatis q̃ matri. Sed qõ eſt inter matrem z auiã paternã quo caſu attendiſ cã ꝓ ximio: vt eſt mater z nõ auia vt fuit oñſum ſupius. Iſtis ꝑſuppo ſitis aperienda eſt via ferro: ſtatutum forliuij diſpõit hoc modo. ꝙ ſi aliqua perſona deceſſerit ab inteſtato ẽt ſi non haberet fa cultatem teſtandi. ſiue filio vel filijs z c̃. ꝙ bõa z hereditas talis ab inteſtato defuncti vñcũqz ſibi obuenerint deueniant z deuẽi re debeant z in ipſis ſuccedant pater vel auus pñus.Si ꝓo nõ habuerit pñem z tũc ſuccedãt ffes z c̃. ſalua ſemp matri ſi ſuper uiuerit legitima iuſ nãe debita.Si ꝓo nõ habuerit ffes ſuccedãt ſorores ſimul cum matre z fiant viriles porciones. Et poſtea ſub dit ſtatutũ non extantibus aũt p̃dictis ſeu aliquo predictorum ĩ pũti ſtatuto notatis tali defuncto ab inteſtato ſuccedant illi qui vocanſ ex diſpoſitione iuris cõis ita formaliter ꝙcepta ſũt verba ipſius ſtatuti. Ego neſcio videre qũo poſſit ſub iſto ſtatuto inclu di auia paterna vt excludat matrez a luctuoſa hr̃ditate filie ſue z dico ꝙ nullo mõ includaſ.naz iſtud ſtatutũ in perſona aui pater ni ſcriptuz eſt. ergo non includit auiam paternã vt in.c.perſona le de reg.iur.li.vj.l.cum patronus de le.ij.cũ ſi. Et q; iſtud ſtatu tum eſt factum fauore agnationis in q̃tũ vocat patrem vel auuz paternum vel ffes ipſius defuncte perſone z excludit matrẽ z ſic prouidit generi maſculino.l.i.§.ſi ſeruus.ff.de ven.inſpici. Iſta rõ non vendicat ſibi locum in auia paterna q; per eam non con ſeruaſ agnatio: vnde nec verba ſtatuti nec mẽs ipſiꝰ ſtatuti ada ptari põt ad auiam paternaz. ergo tale ſtatutũ nullo modo põt comp;ehendere auiaz paternã. z ideo dicebat bal.in.l.ꝙ vero. ff.de legibus in.ꝓ.pone ꝙ ſtatutum p̃iuilegiat patruuz in ſucce dendo an videaſ p̃iuilegiare patruuz magnũ z refert fuiſſe con ſultum per omnes doctores bononie z ẽt per ipſuz bal.ꝙ nõ: q; minor ratio eſt in leuiori gradu ad includendum ipm q̃ in ꝓpin quiori z ĩõ ceſſat ſtatutum z ratio ipſius ſtatuti z idem bal.in.l.i. C.de ſucce.edic.dicit ſtatutũ diſpõit ꝙ exiſtẽte patruo defuncti non admittaſ mater ad ſucceſſionez an patruus magnus exclu dat matrem z putat ꝙ non: q; dictio magnus denotat q̃daz im ꝓprietatem z ſtatutum dz intelligi ꝓprie ſm.ia.but.l. item ꝓtor ff.de ſuis z legi.z ita ꝙſuluerunt multi doctores bononie z bene ſed non bõa ratione q; patruus magnꝰ ꝓprie z vere eſt patruus z iſta dictio magnus non notat improprietatem ſed dr̃iam ſicut dicimꝰ ꝙ differentia adueniens generi conſtituit ſpẽm vt.l.i.ff.õ adopti. z idem bal.in.l.hac.edictali.§.q̃ obſeruatiõez.C.de ſe cun.nup.vbi eſt tex.ꝙ ſecunda vxor aui dr̃ nouerca magna ſecũ da vxor pr̃is dr̃ ſimpliciter.ideo ſubdit ſtatutũ loquiſ ſimpliciter de nouerca non extendereſ ad nouercam magnã q; eſt quedam extenſio q̃ nõ hz locum in ſtatutis preſertim odioſis vñ pitas eq tatis filia iura in diuerſis terminis creditur ſuadeſ.l.illud.ff. ad .l.acquil. Vñ eſt eadem pitas equitatis in auo pr̃no.z i auia pr̃ na ad excludẽdã matrẽ a luctuoſa hereditate filie ſue vñ videnſ eſſe multũ diſcrepantia q̃ in rõne diſconueniunt.nã rõ eſt coniun ctio diuerſoz caſuum ad eundẽ finẽ tendentium.l.nõ pñt.l. naz vt ait.l.ideoqz.ff.de legibꝰ. Eſt aũt rõ vrgens diſputatio vel eui dens demonſtratio vt no.in.l.i.§.veteres.ff.de acqr.poſſeſ.z.ff. de legi.l.nõ oium z ideo rõ dz eſſe certior dicto.l.ſi. ff.de officio ꝓcurator.ceſa.vñ rõ eſt qdã motus animi viſum mẽtis acuẽs ve ra a falſis diſtinguẽs.equitas ꝓo eſt rectitudo iudicij nãlẽ ſequẽs rationez.l.i.poſt pn.ff.ſigs te.lib.eſſe ius.l.i.p̃io rñſo.ff.ꝙ qſqz iuris z.l.bona fideſ.ff.depoſiti. Eadez ergo rõ. z equitas ſimul iuncta inducunt extenſionem legalem ex aucte.d.l.non poſſunt q; nil refert quid ex equipollentibus fiat vbi rõ attendiſ.l.ſi. ff. man.eſt aũt equipollentia ſimilium eorum equalitas.l.ſi mater .C.de inſti.z ſubſti.ſed vbi non attenditur ratio ſed ſola volun tas ibi forma preſcripta extenſionem non recipit.c.ſuſceptum õ reſcriptis li.vj.l.in teſtamẽto.el.primo.ff.de condi.z demõ.z iõ ſubdit bal.in.l.omnes populi.ff.de iuſti.z iure ꝙ ſtatuta que fi unt contra rationem non extenduntur.l.ꝙ ꝓo.ff.de legibus q; ratio dz eſſe medium illud per ꝙ fit extenſio.z ideo vbi deficit ra tio que debet eſſe bona z equa.vt.l.i. poſt pr̃in.ff.de iuſti.z iuſ non poteſt fieri extenſio q; a pari ratione iniquitatis non fit extẽ ſio ſed a pari ratione equitatis ſic z iõ dicit ꝙ ſi ſtatutum diſpõit ꝙ patruus excludat matrem non extendam ad patruũ magnũ. nã iſta dictio magnũ õnotat ĩpropꝛietatẽ all.ia.bu.ĩ.l.i.C.õ ſuc. edic. Itẽ q; ĩ iſto cãu obmiſſo ẽ mino: rõ. ſtatuẽdi dicit ibi bal.ꝙ qñ ſtatutũ loquiſ diſcretiue non extendam illud q; oĩs termin diſcretiuus eſt ẽt reſtrictiuus.l.i.C.de pa.qui ſi. diſtra. Et ſubdit ꝙ dicitur ſtatutum eſſe rõnabiles diſponens ꝙ primogenitus ſu cedat z non ꝓgenitus q; ĩ mã pari non dẽnt cõtraria ſtatui .iſta ſunt formalia verba dñi bal.in.d.l.omnes populi in ꝓ.tertio q̃ ro que ſunt illa z iſtud voluit pe.de ancha.in comento.c.i.de cõ ſtit.in.xv.queſtione principali in verſi.quid dices de patruo.per octo cartas ad finẽ repetitionis z idem dixit ẽt ang.in.d.l.i.C.õ ſucc.edictis z ibi pulchre tãgit ſali.vbi idem decedit z mouek ex eo q; cum ſtatuta de ſe ſint ſtricti iuris ſubreſtringenda z propꝛie ſumenda z potiſſime quando ſunt cõ ius commune z ẽt idem dic tenendo ꝙ patruus magnus ſit ꝓprie patruus q; cum ſtatutum ſit ſtricti iuris contra ius cõe reſtringenduz eſt ad illaz ſpeciẽ pro priam que ſtatuti habet formaz z non ad ſuũ genus tum pp cor reptionis legis euitandaz: tum pp odioſitatem ſtatuti: tuz q; ve riſimilius eſt ꝙ dũtaxat õ patruo proximo z magis ꝓpinquo ipi defuncto loquatur z non de remoto: z q; iſte intellectus eſt beni gnior tanq̃ hẽns minꝰ abſurditatis. igiſ erit ſequendus.l.beni gnius.ff.de legi.ita.ibi reſidet ſali. Modo dico ꝙ iſta deducũt iſtã conſultationẽ ad indiuiduã deciſionẽ q̃ oĩ circuitiõe z dubita tiõe erit vacua. Iſti doctores concludũt ꝙ ſtatutũ excludẽs matrẽ z includẽs patruũ ad ſucceſſionẽ filij ñ extẽdiſ ad patruũ magnũ Cõſideret mõ.d.iudicãs q; lato ſũpto vocabulo appellatione patrui venit patruus magnꝰ q ꝓprie z vere patruꝰ ẽ z ẽ eadem rõ in vtroqz q; ita ꝓſeruaſ agnatio ꝑ patruum magnũ ſicut ꝓſeruatur ꝑ patruũ puum z ẽt eadẽ rõ exp̃mitur in tali ſtatuto q; vt cõi ter videmus ſtatuta italie exp̃munt ꝙ pp ꝓſeruandas familias ĩ cludunt maſculos z excludunt feminas ergo deberet fieri exten ſio ex quo cõcurrũt illa tria z veriſiliꝛ ſtatuentes ideꝫ exp̃ſſis ver bis ſtatuiſſent õ patruo magno. facit gl.in cle.i.z in.cle.auditor de reſcrip.z cle.i de elec.z.l.tale pactum.§.ſi.ff.de pact.z.c.ij. õ confeſſis li.vj.z nihilominus vno ore tenent q; non ſit extenſio ex eo q; corrigitur ius cõe z ex eo q; eſt ſtricti iuris z ex eo quia eſt contra matrem. Jõ non excludet matrem tale ſtatutũ. q̃to ergo fortius idem eſt dicendum ꝙ tale ſtatutũ ꝓprehendat paternaz auiam primo q; auus patruus z auia pr̃na ſũt in rõe diſcrepãtes q; non eſt eandẽ rõ in vtroqz q; ꝑ vnũ ꝓſeruaſ agnatio per aliaz ꝓo non ꝓſeruatur.Secundo nõ eſt eadẽ equitas imo eẽt magna iniqtas z maxima iniuſticia ꝙ mater excluderek a luctuoſa here ditate filie ſue q̃ tulit labores z dolores ĩ ptu.vt.in.c.ij.de cõuer. infide.per auiaz: vñ illa equitas conſiderata a lege municipali ꝙ genus paternum ſeu agnatorum excludat genus maternum de quo eſt tex.melio: de iure in.l. ſi defunctꝰ.C.õ ſuis z legi.nõ mili tat in auia pr̃na: vt excludat matrem. Tertio q; iſtud eſt ꝛ oẽm mentẽ z ꝓſiderationem ipſoꝝ ſtatuentium licet voluerint exclu dere matrem ꝓp exiſtentiaz auie materne. Quarto q; ſi ſic dice remus ſeq̃retur quoddã abſurdũ vz ꝙ iſto caſu talis auia mater na ſi includereſ ĩ tali ſtatuto ſequereſ ꝙ excluderet fratres ipſiꝰ ꝓſone defuncte ſi ſupeſſent ex eo q; nõ poſſet includi in alijs ver bis ipſius ſtatuti niſi in illis in quibus dr̃ ꝙ auus paternus ſucce dat ꝙ ſuppleaſ z idem ſi hẽat auiaz paternã iſtud eſt male dictũ q; ſequereſ ꝙ ſic̃ auus excludit ffes defuncte ꝓſone vñ iſtud eſt abſurdum ꝓſiderata mẽte ipſius ſtatuti in hac parte q; excludet feminas z ẽt ipſam matrem ſtantibꝰ ffibus defuncte ꝓſone. cõſi derauit enim ſtatutũ fauorem agnatiõis: iõ nullo mõ vr̃ ꝙ poſ ſit includi vñ cũ ſit cãus a ſtatuto obmiſſus hẽbitur pro obmiſſo

vt.l.si ꝑuus ℔.non dixit pretor.ff.de acqr.bꝛ.z iō remanebimus sub dispositione iuris cōis vt.l.comodiſſ.me.ff.de lib.z postu. l. si extrane⁹.ff.de condi.ob.cau.l. si cū dotem in principio.ff.sol. ma. Et si qspiam opponat statutum forliuij dispōit q oēs qōes ⁊c.tam criminales q̄ ciuiles debeāt terminari ꝑm formam statutorum forliuij z ibi statutuz non loquerē expresse debeant terminari ꝑm fomam constitutionū gñaliū legati romādiole z vbi constitutiones non loq̄rentur expresse ꝓcedi debeat de similib⁹ ad silia in statutis,hui⁹ voluminis z vbi similitudo nō eēt terminenꝫ ꝑm formam iuris cōis. Et sic disponit statutū q in casu nō expresso a statuto terminetur qō de silī ad simílem ꝓtentum ī statuto als recurratur ad ius cōe. Modo in casu nostro lz istud statum expresse non loquaꝫ de auia materna nibilominus per simile expressum in dicto statuto poterim⁹ idem decidere in auia paterna q in ipso auo paterno. Ista enim sūt similia q sicut auus paternus vocatur ad hereditatez nepotis seu neptis eodem modo vocetur auia paterna argumēto eius q bꝛ.in.d.auc̄. defuncto argumentum a silī vt casus non prouisus exp̄sse a iure decidatur p sile expressuz i iure vz z fit extensio de simili ad simile vt ꝓbatur argumento.c.translato de consti.z hoc voluit glo.ibi z hoc decidit tex.in.c.inter ceteras de rescrip.in ℔si.idem in similibus obseruandum z q no.glo.in.l.de quibus.ff.de legib⁹ bar. in.l.oēs populi.ff.de iusti.z iure z in.l.non dubiuz.C.de legib⁹ qꝛ ad hoc ego respōdeo multipharie primo vbicūqz agit de correptione iuris nūq̄ hz locum argumentuz de simili ad sile:ita dixit bal.in.c.inter ceteras de rescrip.idez dixit.d. anto.in.d.c.trā slato.no.in.d.auc̄.quas actiones.C.de sacrosan.ecc.z hac rōne dicit.d.bal.in.d.c.inter ceteras q non hz locum extensio de simili ad sile in priuilegijs indultis ℑius cōe. Cū ergo in casu nostro simus in correctiōe iuris cōis lz au⁹ p̄nus excludat matrē defuncte persone non fiet extensio ad auiam paternā. Quinimo multū eleganter dicebat bal.in.d.c.iter ceteras q sil'tudo est in paribus terminis eadez rō equitatis que est vt auus p̄nus excludat matrem ꝓp conseruandam agnationez non est in auia paterna qꝛ per eam non conseruaꝫ agnatio:z iō non potest esse silitudo qꝛ diuersa est rō:z ideo cessat argumentū a silī z extensio de simili ad sile assignata dissimilitudine vt in.c.puenerabilem qui silij sint legi.xxvij.q.i.c.nuptiaꝝ.z ideo dicebat.d.abb.in.d.c.trā slato q ille qui allegat sile dz illam probare qꝛ non est credenduz nec standū simplici ℞o arguētis.c.cū dilecta de confir.vti.vel i vtili negans ℞o sile colorate inductū hz probare dissimilitudinē z dz eē dissimilitudo ī eo ad q fit ꝓparatio vt ꝓbaꝫ i.d.c.cū dilecta.facit q no.paul⁹.ij.q.i.c.multi z per archy.in.c.siquis. xxij. q.iiij.z in spec.de allega.z disputa.§.post hoc verbo iurib⁹ z per io.an.in.c.nō potest de ꝓben.li.vj. Et iō dicebat bal.in.d.c.trā slato q silitudo est paritas rōnis in diuersis terminis. Cū ergo in casu nr̄o non pōt allegari sile colorate vt sile coloratum eē videaꝫ vt sicut auus p̄nus excludit matrem defūcte persone eodē mō excludat auia paterna matrē immo est omnis dissimilitudo qꝛ statutum ideo consideravit istam exclusionez matris fieri per auū p̄num ex eo qꝛ conseruareꝫ agnatio lz per auiā nō cōseruatur agnatio: vt ē dictū z sic nō est paritas rōis. Et per ꝓns boc casu non est dare sile.z ideo dicebat idem bal.in.d.c. inter ceteras scias inquit q dria terminoꝝ subiectorum predicamēto eiusdem rōnis ꝓstituit similitudinem.l.qō nerua.ff.depositi z ideo cum sit diuersa rō non erunt silia ad excludēdā matrem a luctuosa hereditate sue filie. Preterea facit elegans dictum bal.in.c.i. in ti.an agna.vel cogna.in usib⁹ feu.vbi dicit q non extendiꝫ sile ad simile in bis que ledūt ius nāle. cū ergo in cāu nr̄o ledaꝫ si excludaꝫ mater ab hereditate sue filie in bijs q̄ ꝓpetunt ex ratione nāli vt.l.nam z si pentibus.ff.de inoffō.testato.ideo lz istud statutum dicat q fiat extensio de silī ad simile ꝓtentuz in statuto restringeꝫ tale statutum vt non fiat extēsio in bis que cedunt ℑ ius nāle z rationem nālem cū rō naturalis disponat pentes succedere filijs vt.d.l.nam z si pentibus in.℣.non min⁹ pie.faciat ēt q elegaꝫ voluit idem bal.in.l.i.C.que sit longa cōsuetudo vbi dicit q quoties statutū caret ratione non trabitur de similib⁹ ad silia z idē dixit in.l.omnes populi.ff.de iusti.z iure. Modo in ꝓposito est irrationabile q auia materna excludat matrē.ergo licet illud statutū excludat matrē ꝓp existētiam aui nō hz locum in auia paterna: quinimo dico tale statutū vt patern⁹ auus excludat matrem fore irrationabilem: hoc dicit bal.in.l.quicūqz.C.ō seruis fugi. dixit disponit statutū vt patronus excludit auuz maternū q nō excludet auiā ex quo statutū loquitur de auo materno:z de auia nihil disponit z allegat rationem qꝛ tale statutum ē irrationabile z idē voluit idē bal.i.l.si defūctis.C.de suis z legi. vt dixit q genus paternum p̄ferri generi materno est equū. sed est equitas abusiua z non est eqtas p̄cisa ex eo qꝛ corrigit vt ibi z equitas ꝓprie est illa q̄ semp remāet vna z eadē z adducit ibi bal.doctrinam bar.dicentis q de tali statuto non pōt reddi rō. z faciat tex.i.l.maximū viciū.C.de libe. ꝓteritis ī ver.ex hac iniquitate z in ver.quasi nature accusatores.z facit qō voluit idem bal.i.l.q vero.ff.de legibus z bar.in.l.cunctos populos.C. de summa tri.vbi dixit q tale statutū est irrationabile z odiosum z iō nō extendiꝫ ad bona sita ex̄ territoriū. Et p ꝓns stat singularis responsio ad dictū statutum qꝛ cū sit irrationabile non dz extendi de silī ad simile maxime in casu nr̄o cū nō sit dare sile vt superius demōstraui. Inquātū aūt tale statutū dicit q extendaꝫ ō simili ad simile non habet locū qñ est irrationabile vt ē istud statutum. Faciat ēt q eleganter voluit idē bal.in.l.iij.C.de iure doti.vbi dixit q statutū q non habet aliā rōnē nisi q ita placuit cō dictori non extēdiꝫ de similibus ad similia. Cū ergo in casu nr̄o istud statutum q auus paternus excludat matrez sit fundatum sub equitate abusiua vt ē dictū z habet illā rōnē qꝛ ita placuit cō dictori vt ꝓferat auū paternū mr̄i nō erit extendendū ad auiā paternā vt excludat matrē. Faciat q pulcre voluit idem bal. in l.si.C. de interdictis. mater. vz q vbi lex est odiosa trabere illā ad casū oio nō sileꝫ ē odiosū sz negari nō pōt q tale statutum ē irrationabile z odiosum vt est dictum lz tendat in fauorē paterni aui z non est casus omnino similis:imo est oio dissimilis vt sit idem in auia materna vt excludat matrē:ergo sequitur q nullomodo fuit extensio. Faciat solēnis doctrina eiusdē bal.i.c.i. §. porro ī titulo q̄ fuit prima cā bñficij amit. vbi dicit non esse i iure meliorem tex.illo q in penalibus consuetudinibus z statutis proceditur de simili ad sile alle.ad hoc.l.si quis seruo.C.de furtis.subdit postea q hec doctrina non hz locū qñ pene ponunt habito respectu ad priuilegiū alicui⁹ p̄sone qꝛ tūc nulla pōt fieri extensio de similibus personis ad sileꝫ de casibus ad casus.istaz dicit eē glo.singularem z ordinariam insti.de actio. i.§.itē mitta est actio ī glo.q̄ incipit si ī iudicio quam glo.dicit esse menti tenendam z iō tale statutum in quantū dicit q ꝓcedaꝫ ō simili ad simile non hz locū qñ pena ponit alicui respectu ad priuilegiuz. Cum ergo ists mater excludaꝫ ab auo hito respectu ad priuilegium ipsi auo indultum a statuto fauore agnationis nō potest extendi ad auiā ī qua nō hꝫ respectus ad sile priuilegiū. Et ista imponunt gladium ad hanc consultationē.ergo sequitur q ista auia paterna nō excludet mr̄ez z p ꝓns seruabit ius cōe. Preterea dico q in fauorē mr̄is ista qō ē sopita ex dispōne ipsius statuti dicētis q si in statuto forliuij casus nō est exp̄sse decisus decidaꝫ per simile appositum in dicto statuto z si non repiaꝫ sile decidatur ꝑm formam iuris cōmunis. Modo ī proposito nr̄o clarissimum est q non est dare sile de auo paterno ad auiam paternaz vt est ostensum.ergo sequitur q recurrenduz erit ad dispositionē iuris cōis. Et per ꝓns sequitur q cū ō iure cōi mater excludat auiam: vt superius fuit ostensum q ista mater excludet auiā paternam z per ꝓns ex ipsius statuti censura mater succedet dicte filie sue. Faciat ēt q eleganter voluit bal.in.l.quicunqz.C.ō seruis fugi.in ver.attende hic aliqua in.iij.col.vbi dicit statuto cauetur q existente patruo nō succedat auus maternus an succedet auia decidit q sic.quia istud statutum non ē rōnabile z iō masculinū nō ꝓcipiet femininū qꝛ nō debet contendi ar.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma. Modo si mihi dicatur amice sub illo ℣ bo auus paternus includitur auia materna:rñdeo istud non est verum qꝛ cum istud statutum sit iuris cōis correctoriuz qꝛ excludit mr̄em p existentiam aui p̄ni non extendeꝫ ad auiā p̄nam z multo minus cū istud statutū sit minus rōnabile z bal.ibi loquitur qñ extat patruus quo casu faueꝫ agnationi z tñ exclusō auo materno non vꝛ exclusa auia materna ergo multo minus in casu nr̄o non vꝛ exclusa auia p̄na vt excludaꝫ mr̄. Et si opponaꝫ fortiter contra istam doctrinam de statuto forliuij posito in tertio volumīe statutoꝝ vbi dicit ordinam⁹ q vbicūqz statuto forliuij reperiuntur ℣ba in masculino genere q illa verba ēt si sint i mā

penali ⁊ odiosa ītelligantur in genere femīno ⁊ masculinū ge nus ꝯcipiat femininum: ecce nunc posito ꝙ dictū statutū eēt pēa le ⁊ odiosū q; excludit matrem a succesiōe filie: tū in masculio nō comprehendeꝭ femininū ⁊ p ꝯs sub illis verbis auo pīno inclu detur auia pīna ⁊ sic mater excludeꝭ ex dispositione ipsi⁹ statuti. Et ēt faciat ad hoc q; statutū istud expresse nō prouidit de auia pīna ⁊ tam ꝓuidit de sororibus defuncte persone. Ūñ absurdū esse vī ꝙ sub illis ꝓbis auo pīno nō includaꝭ auia paterna q; si prouidit de collateralibus ergo multofortius de abscendentib⁹. Facit ꝙ voluit. d. pe. de ancha. in suo cōsilio. cv. q; istud ē ꝙ fo rtius posset induci ℨ istam mīez reuera istud nullo mō mereꝭ ad duci ℨ matrem ꝙ multipharie ad oculum demōstro. primo istud statutū dicit in materia penali ⁊ odiosa vñ non loquiꝭ in mā irra tionabili quo casu iura oīa vocitant ꝙ vbi odiū est minus ratiōa bile masculinum non concipit femininum vt. l. quicūqz ibi ℒy. ⁊ bar. ⁊ alij. C. de seruis fugi. bar. in. l. i. ff. de ꝓb. sig. ia. bu. ⁊ bal. i. l. siquis in tantam. C. vñ vi Archi. in. c. siquis suadēte. xvij. q. iiij. vbi melius circa istuz passū loquutus fuit ꝙ alius: ita dixit bal. i. l. gallus in principio. ff. de lib. ⁊ post. voluit. d. cardi. in cle. i. de elec. circa ꝙ non est amplius insistendum ꝙ vbi odiū est irratio nabile masculinum non concipit femininuz ex dispositione iuris cōis. ℳō superius fuit oñsum ꝙ istud statutū nō est rōnabile. ergo sequiꝭ ꝙ lz statutū dicat ꝙ in mā pēali: ⁊ odiosa masculinū ꝯcipiat femininū: tū non hz locū vbi odiū est minus rōabile ⁊ sic tale statutū ⁊ restringeꝭ quatēus fieri pōt ad terminos iuris cōis vt. l. si pui vesti. C. ō. noxal. Et p ꝯs tale statutū nō obstat huic matri ⁊ ista rūsio ē optima ⁊ hz neruū iuris ⁊ sufficeret ꝓ victoria hui⁹ matris. Secundo rūdeo aliter ⁊ dico ꝙ dictū statutū nō lo quitur ita effrenate ſz temperate satis loquitur q; dicit ꝙ genus masculinum ꝯcipiat femininū si cōmode adaptari pōt ad genus femininū ⁊ sic ita vult genus masculinū ꝯprehendere femininuz si cōmode adaptari possit: ⁊ aliter nō declarat statuēs illa verba si cōmode adaptari pōt. ℳibi vī ꝙ illa verba sunt sic declaran da ꝙ in mā penali ⁊ odiosa masculinū ꝯcipiat femininū si cōmo de adaptari poteſt. i. si non corrigat iura cōia q; tūc non dī ada ptari cōmode cū veniat ad vulnerandū iura cōia. Et sic statutuz se restrinxit ⁊ isto mō potest intelligi ipm statutū. Vel aliter pōt declarari vz ꝙ tūc cōmode pt adaptari gen⁹ masculinū ad femi ninū qñ ꝓba hoc iportāt vz ꝙ verba ꝯcipiūtur sub genere apto ad masculinū ⁊ femininum vt si statutum dicit quicūqz vel dicat bō vel in eiusdem rōnis vt in. l. fi. C. de iudic. vidui vel si statutū dicat quecūqz ꝑsona nā noīe persone ꝓtineꝭ masculus ⁊ femina. isto modo cōmode dī masculinū adaptari ad femininū. sed in ca su nr̄o nullo mō pt adaptari masculinū ad femininū q; statutum dicit ꝙ si defuncta ꝑsona decedat ⁊ hēat pr̄em vel auū paternū ⁊c. ecce qualr sub illo verbo auū paternū non pōt cōmode ada ptari auia materna q; non vi eiusdem rationis nō ui noīs non vi conceptionis q; illud paternus auus porrigiꝭ ad exclusiōez auie paterne ⁊ p ꝯs tale statutū nullo mō ob. in casu nostro itez illa verba si cōmode ⁊c. intelligunt. i. rationabiliter adaptari possit. ℳodo nulla ratio posset suaderi vt auia excludat matrez. Ter tio rūdeo ad istud statutum q; ī ꝑcedenti statuto vocante auum paternū ad exclusionē mīis dī. nō extantibus aūt ꝑdictis seu ali quo predictoꝝ in presenti statuto noīatiōis tali defuncto ab ite stato succedant illi qui vocantur ex dispositione iuris cōis q̄ ver ba multum sin. declarant hanc hesitationem. volunt enim ꝙ nō extante aliquo predictorum seruentur ius cōe ad successionem il lius defuncti ab intestato. ℳodo consideret. d. iudicans ꝙ in casu nostro non extat auus paternus de quo loquitur statutum nec extāt fratres nec ēt sorores nec pater solū extat mater ⁊ auia paterna sequitur ꝙ ad successionē seruabitur ius commūe vt ex presse dicit statutum predictum ⁊ istud statutum est positū ī gn to libro statutoꝝ ⁊ precedens statutuz est in tertio libro statuto. ℳodo vnum statutum limitatur per aliud nec corrigetur. vn de dixit. d. pe. de ancha. i. c. statutum. ℌ. cum autem de rescri. li. vj. se ꝓsuluisse teruisij vbi erat statutum ꝙ forensis non possit ac quirere bona immobilia in ipso territorio teruisij. Alio statuto eiusdē teruisij cauebatur ꝙ vxore precedente in matrimonio vir lucretur dotez. modo forēis cōtraxit matrimonium teruisij cuz quadaz teruisina que sibi in dotem dederat bona immobilia ⁊ ō functa est in matrimonio fuit dubium an posset lucrari dotem cō sistentem in rebus immobilibus ex eo quia erat forensis ⁊ cōsu luit ꝙ sic quia vnum statutum limitabatur per reliquū ⁊ ita etiaz dixit in repetitiōe. c. i. de consti. ⁊ etiam idem voluit bar. i. l. i. ff. ꝙ vi aut clam ⁊ voluit multum eleganter bal. in. l. oēs popu li. i. xij. col. ff. de iusti. de iure. ⁊ facit ꝙ idem bal. voluit in. l. maxi muz vicīū. C. de libe. preteritis ⁊ Jo. an. in additio. spe. in ti. de sen. ℌ. vt aūt ⁊ in ti. de executi. sen. ℌ. postremo. Jta dicamus in casu nr̄o cū statutū ꝑcedēs dicat ꝙ ī materia penali ⁊ odiosa ge nus masculinū ꝯprehēdat femininū. ⁊ vltimū statutū dicit ꝙ nō extantibus predictis vel aliquo predictoꝝ in successione ab inte stato seruet ius cōe: limitabiꝭ ꝑcedēs statutum ꝙ in successione ab intestato non extantibus auo paterno ⁊c. seruetur ius cōe in successione extra casum successionis habebit locum illud statutū ꝙ in materia penali ⁊ odiosa masculinum concipiat femininum ⁊ sic non ob. Jtem possunt etiam interpretari illa verba. si com mode adaptari potest masculinum ad femininum idest si non tē dat ad correptionem alterius statuti q; correptio est euitanda. l. scimus. C. de testa. l. precipimus. C. de appel. cum si. Jtem faci at etiam quia species derogat generi. c. i. c. pastoral. de rescrip. c. sanctio legū. ff. de penis cū si. sed in casu nr̄o istud statutum ꝙ in materia penali masculinum concipiat femininum est generale ſz aliud statutum disponens ꝙ in casu quo non extant predicti uel aliquis ipsoꝝ seruetur ius cōe est spāle. ⁊ sic vnum statutum tāꝯ speciale derogabit alteri tanꝯ generali. Et per ꝯs non ob stabit ⁊ iste intellectus est benignior. ergo est capiendus. l. beni gnius. ff. de legibus. item est conformis iuri cōi ergo sequendus vt in. c. cum dilectus de consue. Jtem fauet matri circa luctuosā hereditatem filie sue defuncte cui omnia iura fauent. vt. l. preci bus. C. de impub. ⁊ alijs substi. Et sic apparet ꝙ commode nul lomodo cōprehēdiꝭ feminā q; sūt termini diuersi ⁊ ℨii eo ipso ꝙ icludit auū paternū excludit auiam paternā. Nec ob. ꝯsilium dñi pet. de ancha. q; ī alio loquitur ꝯ in casu nr̄o ergo. Faciat ꝙ voluit Ja. de are. quē refert ⁊ sequitur. d. car. ī cle. i. de elec. vbi dixit ꝙ qñ masculinū ꝓfertur. in materia differenti que ꝯgru it masculo ⁊ non femine tunc masculinum non cōprehendit femi ninū vt. i. c. noua quedam de peni. ⁊ re. l. fi. ff. de legi. tu. l. femie ff. de reg. iur. Sed in casu nr̄o illud genus masculinum auus pa ternus ꝓfertur in materia differenti ex eo quia. ideo statutum voluit ꝙ auus paternus excluderet matrem q; in eo conseruaꝭ agnatio: vt fuit superius ostensum. ista conseruatio agnationis non congruit auie paterne ⁊ p ꝯs illud genus masculinum nō comprehēdit femininū ⁊ iō cū tale statutum disposuit ꝙ masculi num comprehendat femininum dixit si commode adaptari pos sit quasi voluerit dicere si materia super qua ꝓfertur masculi num sit indifferens vtriqz sexui quia ita commode congruat fe mine sicut masculo. ℳodo non ita commode congruit ꝙ auia paterna excludat matrem a luctuosa hereditate filie sue sicut cō gruit auo paterno per quem conseruatur agnatio. Faciat etiaz ad hoc ꝙ voluit. d. car. in. d. cle. i. de electio vbi dixit ꝙ quotiēs dispositio fit per terminum substantiuum. ⁊ tunc masculinū cōꝑ hendit femininū ꝑ extēsionē vt si dico equus non venit equa ni si eo casu quo dz fieri extensio ⁊ sic tale statutum debet stricte in telligi ⁊ pp hoc apposuit illud verbū si commode adaptari pōt Faciat ꝙ voluit ēt archi. in. d. c. si quis suadente fuisse icōtingen tia facti deciſuz statuto cauebatur ꝙ mater non succedat filio ꝙ nihilominus succedet filie q; sub illo masculino non comprehē ditur femininū tāꝯ tale statutum sit ℨ ius cōe ⁊ stricte sit intelli gēdū ⁊ istud sequitur. d. dñicus. i. c. generali de electi. li. vj. ⁊ sic ista doctrina. vī eleganter decidere istam questionem. Et ideo dicebat bal. in. d. l. quicunqz statuto cauetur ꝙ filij bamnitoꝝ non possint stare in ciuitate ꝙ sub illo genere masculino non cō ꝓhendēt filie. Jta dicam⁹ ī casu nr̄o cū istud statutū sit ℨ ius cōe Faciat filie ꝙ voluit. d. Jo. de imo in cōmēto. c. potuit de loca. ī finalibus verbis se consuluisse in facto quidaz acceperat empbi theosiz pro se ⁊ suis filijs ꝙ non comprehenduntur filie. allegat in simili illud ꝙ non uoluit bar. in. l. liberoꝝ. ff. de ꝓb. sig. vbi di xit ꝙ lz ī vltia volūtate appellatiōe liberoꝝ vēiat nepos tū nō hz locū ī ℨctib⁹ q; si ī ℨctu fiat mētio liberoꝝ nō uēit nepos ex eo q; fit iterp̄tatio ℨ eū stat p ℨctu. ⁊ idem voluit i. l. si ita. ff. de le. ii. ⁊ idē voluit archi. i. d. c. si quis suadente ⁊ originaliter fuit dictuz guil. de suza. p. l. gcqd astringende. ff. de verb. ob. ⁊ l. veterib⁹.

ff. de pac. Ita dicam⁹ in casu nro ex quo sum⁹ in mā stricte interpetrā da. Faciat ēt q pulcre voluit bal. in l. tres frēs. ff. de pactis vbi dixit q si priuilegiū concedit frib⁹ pdicatoribus vel minoribus q nō vident ꝓprehendi sorores t mouet hac rōne qz sorores nō sūt eiusdē ꝓditionis. nā regula frm minoꝝ t pdicatoꝝ ē regula alterioꝝ t iō sicut dicimus in indefinita q non refertur ad oia ſz ad aptiora vbi nō ē vniformis rō iclusoꝝ vt no dy. in rubri. ō reg. iu. Et sic bal. stat in ista ꝓclusione q vbi non est eadē rō: t eadē cōditio nūq̄ gen⁹ masculinū ꝓcipit femininū. Cū ergo in casu nostro nec ē eadē rō nec eadē vniformis vt auia pēna excludat mātez sicut auus pēnus. segtur qō nullo mō ꝓprehendet auia t p ꝓns illud ꝟbū cōmode adaptari est satis clare t aperte enucleatum. Et p ꝓns stat conclusio verissima q mater veniet ad successionē filie sue exclusa dicta auia paterna tam ex iuris cōis dispōne q̄ ēt ex expressa dispōe statuti forliuij. t ita cōcludo in fauorē matris ñ obstante dicto statuto q masculinū ꝓcipiat femininum t ita concludo laus deo. dñs andreas barbacia siculus.

Casus consilij. lj.

Utrum emens rem ecclesie faciat fructus suos qñ contract⁹ est nullus. Et an ad acquisitionem fructuum requiratur titulus t etiam ex quibus causetur t presumatur bona fides. Et an spacium triginta annorum purget malam fidem. Et an t quando mala fides dz admitti transeat ad heredem eius. t de effectu donationis remuneratorie.

Clementissimum deū t pissimum saluatorem nostrum Jesum christum ex omni mente inuoco t suplex sua numina posco. vt huius hesitationis veram decisionem pōat i ore meo. ipse enim reuelat paruulis q̄ maioribus non manifestauit: vt pulcre scripsit hieronym⁹ in prologo biblie hec inquit doctus plato nesciuit: hec demostenes eloq̄ns ignorauit. Ideo viso pūcto t bullis romani pontificis t inuestituris seu locatōib⁹ factis actōib⁹ solēni t matura aīaduersiōe pē satis mihi vī clarissima eē iuris ꝓclusio q ille. d. vbertus non teneat ad restitutiōez fructuū ꝓceptoꝝ ex dictis terris dicte curie ꝓceptoꝝ vigore locatiōis sibi facte t p ꝓns hīdes dicti dñi uberti non tenent ad ipsos fruct⁹ ꝓceptos t iā ꝓsūptos restituēdos. t de hoc alle. tex. ꝓiūcta doctrīa ino. qui i individuo decidit istā ꝓsultationem vz. i. c. ad nraz. de reb⁹ ecclesie nō alie. i ꝟ. cū fruct⁹ ꝓcepti sibi sufficere debeāt t ibi dixit inno. q si distrahit res īmobilis ecclesie talis ℑctus est nullus t emptor ꝓcepit fruct⁹ t fuit i bona fide q tales fruct⁹ ēptor lucrat nec restituit ecclesie alle. ibi inno. tex. in l. sed si lege. ℊ. scire. ff. de peti. here. vbi error iuris excusat a dolo. t iducit bonā fidē ad lucrādū fruct⁹ q dcm̄ ino. sequit ibi. d. car. zabarella t ēt. d. m. Jo. de imo. q ad hoc allegāt. l. bone fidei. ff. de acquiren. re. domi. quā. l. allegat ibi glo. que hoc tz dicit q iō lucrat qz bona fide ꝓcepit ar. c. i. de feud. t. xij. q. ij. c. vulterane. Bo. pe. ō ancha. i. d. c. ad nraz. dicit q si ℑct⁹ ñ tenuit rōne solēnitatis obmisse nō lucrat fruct⁹ qz talis emptor cēsebat esse male fidei vt i. c. q ℑ iura ō reg. iur. li. vi. t. l. quēadmodū. C. de agri. t cen. li. xj. Postea subdit nisi dicas q ille qui mercatur ℑ iura censet esse bone fidei quo ad lucrū fructuū alle. d. l. ſz fi lege. ℊ. scire si est de pſonis qb⁹ ē pmissū ignorare ius. pōit exēplum in militibus t filibus personis. c. fi. de solutio. Bo. anto. ibi dicit q bona fides eū non iuuat quādo ℑctus est nullus qz tē titulus hī ꝓ non titulo. l. si fundū. C. de rei uen. l. si ꝓhibituz C. de iure fi. li. x. c. cū cāz. de officio dele. t ita residet Hosti. i. d. c. ad nraz dicit q ille fuit lucratus fructus ex spāli prouisione pape qz alꝰ forte non poterat induci ad dimittēdū feudū nisi lucraretur fructus: t ita residet Angel. in. d. ℊ. scire. dicit illum procedere ꝓbato errore quē errorē ꝓbare ē valde difficile ſm eū qz ꝓsumptio degenerat ℑ talē errātē credit tū sufficere si sit ipit⁹ t cōsuluit periciores qui erant in loco. t ita dicit se intelligē gl. i. l. si quis in tantam. C. vñ ui. que dicit milites t rusticus excusari a pena. d. l. si quis in tantam. Bar. i. d. ℊ. scire dicit quedam iura sūt ꝓhibita. ut. d. l. quemadmodum t. d. c. qui ℑ iura. t faciēs ℑ illa iura hz malam fidem quedā iura nō ꝓhibēt: ſz non assistunt t tunc in tali iure errās nō presumitur male fidei nec bone fidei. ē enim mediū inter mala fidē t bonā fidē. l. i. ad fi. t. l. iij. ℊ. fi. ff. ō acq. poss. t ita ibi residet bar. Sed glo. ibi dicit q errans in iure dz restituere fruct⁹. Sz glo. in. l. fi fur. ff. de vsucap. tenet q nō dz restituere fructus quā gl. sequitur dy. in. c. possessor male fidei ō reg. iur. li. vi. bar. dicit q opi. glo. t di. procedit in singularibus iudicijs qz bone fidei possessor non tenet ō fructibus ꝓceptis t ꝓsūptis sed glo. in. d. ℊ. scire ꝓcedit in iudicijs vniuersalibus ut est petitio hereditatis qz tenet qs q̄tenus ē effect⁹ locupletior t istud voluit bar. i. l. q nerua. ff. depositi. Nō qz deducti sūt scribētes ad ꝓflictū tex. d. c. ad nraz decidit hāc dubitatiōez vult. n. q iuestit⁹ de reb⁹ emana. ℑ iuris dispōnē restituit res t lucrat fructus si fuit i bona fide ſm inno. ibi quē segt. d. car. t Joā. de imo. Nō si dicat q bosti. tz ℑtiū. vz q vbi ℑctus est null⁹ nō lucratur fruct⁹ t ibi iō fuit qz nō poterat cōpelli relaxare rē ecclesie qz forte erat potēs. Salua reuerentia hosti. ista est ꝓgrina diuinatio ad illū tex. nec est ꝓsumēdū delictū. l. merito. ff. ꝓ socio. c. estote misericordes. ō reg. iur. cū filib⁹ t ēt cōiter nō tenet dictū hosti. t ēt cū ange. t. d. pe. tēpant dictū ino. i eo qui ꝓsumitur ignorare iura t loquūt i milite istud est accommodatū vtiliter ad casum istum qz ille. d. ubertus fuerat miles t sic ōcidūt pro nobis t ēt bar. qui reducit illas glo. ad concordiaz. dū dixit q i iudicijs particularibus lucrat emptor bone fidei fruct⁹ p optīe decidit cāum nrm qz istud nō ē iudiciū vniuersale ſz particulare itē qz nō ē opus allegat opi. hosti. t dñi anto. i casu nro ex eo qz ipsi loquūt qñ ℑctus alienatiōis rei ecclesie est nullus qz iteruenit solēnitas iuris canonici t iusta cā aliēatiōis t sic loquūt qñ fuit erratū i iure i casu nro nō est aliqs iuris error. Heniz ē ipsi⁹ facti error qz tota illa curia letpalendani fuit sepenūero locata pluribus vt ex instris locationū apparet tāq̄ tota t integra spectaret t ptineret ad dictum monaste. scti bñdicti t sic fuit solita locari tota t integra dicta curia teneri t possideri q ꝓductores absq̄ eo q alique terre spectarent t ptinerēt ad dictā capellā scti sixti. Et p ꝓns fuit error facti nō causat⁹ nec pncipiū q exordiū ducēs ab ipso. d. vberto. ſz añ p multa tpa ita fuerunt dicte terre seu dicta curia locari quo cāu hic non pōt cadere error iuris t sic non vendicant sibi locū. l. quēadmodum t. c. q cōtra iura t silia. Nec hosti. nec dñs anto. sentiunt ℑtium eius q in hac ꝓsultatione ꝓsulo. Fuit ergo iustissimis de causis causata bōa fides in isto dño vberto. Et iō multū eleganter dicebat bal. post gl. in. l. i. C. vbi cā fla. q bōa fides pōt causari nō solū ex iustis causis ſz ēt ex iiustis t temerarijs facit. l. igit. ff. de lib. cau. facit glo. in. c. cū venerabilis ō ꝓsue. vbi iniqua ꝓsuetudo excusat a dolo t mala fide t q ibi voluit pe. de ancha. in ꝓsi. suo. cclxxi. t lu. ro. cōsilio. xciij. ang. in. l. plagij. C. de plagiar. t in. l. ex. ꝓssensu. ℊ. fi. ff. de app. t in. l. i. ff. de eo. per quē fac. ē. t faciat. l. i. ad fi. ff. de ambig. Quanto magis in casu nro appz de bona fide istius dñi alberti qz plures locatiōes ōtota t integra curia facte fuerūt p abbates dicti mōasterij diuersis ꝓcēis t ēt facte fuerūt p abbates q presumūtur sciuisse q illa curia tota spectabat ad dictū mōasteriū sancti benedicti t p ꝓns iustā credulitatē hūit ille. d. albertus credendi q tota curia spectabat ad mōasteriuz sancti bñdicti t sic fuit in bona fide qz debuit credere ad dcm̄ mōasteriū spectare dictam curiaz ēt iure dominij t putat ipm monasteriū esse dñm qz ex quo recipiebat ille abbas ānuā pensionē. lx. ducatoꝝ ꝓiunctis tot actibus locationū vt hī in. l. ticia. ff. de solu. t. l. litib⁹. C. de agri. t cēsi. li. xj. t in. l. quidā in suo per bar. ff. de cōdi. insti. Jō dicebat solēnis doctor. d. florianus de sancto pet. in. l. i. ff. famil. hercis. q recipiens fruct. semel in anno pōsumitur dñs. facit gl. in. d. l. quidam in suo t tex. in. l. diuortio. ℊ. q i sementē. ff. so. ma. t lz. in. c. inter dilectos de fide instru. dicat q per instrm locationis non probat dñium. tū in cāu nro plures t plures interuenerūt locationes quo cāu succedit doctrina bal. in. l. optimam. C. de ℑben. stipulat. t in. l. cum aliquis. C. de iure deliber. q qñ sunt plura instrumēta t antiqua t sunt enūciatiua ꝓbant: ita voluit ēt Ja. but. in. d. l. optimā t facist tex. singularis in. l. i. C. de plus petit. vbi verba enunciatiua geminata ꝓbant. Cū ergo in casu nro cōcurrant plures locationes t plura instrā locationum sequitur q ꝓbat dñium t iā in casu nro ꝓcurrit ꝓceptio pensionū t affictus seu ānuui canōis. cū ergo dictū monasteriū eēt tūc in possessiōe dicte curie pōsumebat dñs tot cōcurrētibus t maxie ñ ꝓcurrebat fama quo cāu antiqua

fama probat dominium ut est glo.in.l.proprietatis dominiũ. C. de probat.ꝛ ibi bal.licet quidam reputent illam glo.vnicã ꝛ singularem tamen est similis in.l.at q natura.§.cum me abñte. ff.ō neg.ge.ꝛ voluit ibi angelus referẽs se in accidẽtia facti obtinuiſſe in ciuitate Padue ꝛ voluit bal.in.l.cõuenticulã.C.de epi. ꝛ cler.ꝛ idem bal.voluit in.l.indicia.C.de rei ven.ꝛ scribentes in c.veniẽs ō testibus. Et sic appꝛ q iste dñs vbertus fuit bone fidei possesor.ꝛ p ꝓñs cũ hũerit ex titulo locationis seu ꝓductõis recte ꝛ iuste pcepit fructus ꝛ fecit suos maxime cũ hũit ex cã onerosa soluẽdo cãonẽ.lx.ducatoꝝ ãnuati. Faciat ẽt q voluit bar.i. d.l.ſz si lege.§.scire vz q quo ad acqsitionẽ fructuũ sufficit q reqrit titulus ſz sufficit q abſit mala fides q̃ abest vbi ẽ iuris error dicẽt ẽt q ille q allegat iuris errorẽ dz ꝓbare qꝛ scia ꝓsumit regulariter. vt l.leges.C.de legib⁹. Dō in cãu nro non cõcurrit error iuris ſz concurrit error facti alieni quo casu est tollerabilis ignorãtia vt c.ab excõicato de rescriptis.c.fi.ff.p so.cũ si. Et ẽt posito nõ tñ ꝓcesso q cõcurreret iuris error tñ esset tollerabilis talis error in milite qꝛ arma ꝛ non leges scire oportet mílites.l.fi.C.de iure de lib.ꝛ concludit ibi bar.in suis verbis finalib⁹ ad fructuũ acqsitionem sufficeret malam fidẽ abesse vt ibi p q dicit patere declarationẽ ad glo.ꝛ iura q̃ dicunt q iuris ignorantia excusat a fructibus qō est intelligenduꝫ sicut ceteri bone fidei possessores.ꝛ sic luce clarius est istũ.d.vbertum recte fuisse lucratũ dictos fruct⁹ pceptos p annos trigita. Facit ẽt q pulcre voluit.d.anto.in.c. diuersis fallatijs de cle.ꝓiuga.vbi multũ singulariter dicit q fuit dispensatũ cũ aliquo ꝛ dispensatio fuit nulla qꝛ non interuenit iusta cã dispẽsandi q nihilominus talis dispẽsatio nulla ꝑstat colorem tenẽdi illas res super qbus est dispẽsatum ꝛ mouet qꝛ ſz decretũ ex falsa cã interpositũ sit nullũ ipso iure vt.l.cũ vero.§.subuentũ.ff.de fidei.liberta.tñ dat interiz colorẽ tenendi donec cas set adeo q talis iuste tenet q̃ verba dicit eẽ tenẽda mẽti si ergo iuste tenet ergo sequitur q interim lucraf fruct⁹.q̃to ergo fortiꝰ in casu nro iuste pcepit fructus ille dñs vbertus cũ habuerit titulus ab eo q erat in possessionẽ illius curie ꝛ qui pluries locauerat dictã curiam plurib⁹ psonis ꝛ q pcipiebat pensionem seu canonem ãnuus p dicta curia locata potuit pcipere fructus recte ꝛ iuste. Facit ẽt q voluit.d.anto.in.c.ꝓsultatiõib⁹ de iure patro. vbi refert inno.in.c.ij.in glo.per monachos ad fi.de in integr.resti. q possessio ℑ ius si iustificaf ex iustitia tituli vel ex ꝓbabilibus probationibus quib⁹ illã acquisiuit ꝑsentare ꝛ sic poterit pcipere fructus alle.ipse.l.cũ igif.§.i.ff.de lib.cau. Et sic apto ore sentit q lucratur fructus acgrens possessionez ex titulo iniusto si tñ est colorat⁹.possessio enim ℑ ius cõe non presumit iusta nisi iustificetur aliquali titulo vel ex aliqua causa tenendi aut ex longinquitate possessionis et dicit possessio eẽ antiqua arbitrio iudicis ita dixit inno.in.d.c.ij.qué refert ꝛ sequitur.d.anto.ꝛ dños de rota.decisione.cclxij.ꝛ fuit dictũ archy.in.c.euꝫ qui de ꝓben.li.vj. inuasorem pacifice possidentem posse ꝓtare dũ tñ tolleretur ꝛ non cõstet ō iusta cã possessiõis alle.xxiij.q.ij.i sũma ꝛ ō ele.c.nihil i gl. vlt.ino.ꝛ ō sen.ex co.c.si uere.in gl.hic colligif ꝑ ino. Et ista apponũt gladiũ ad decisionẽ hui⁹ ꝓsultatõis ex eo q: aut nos loqmur quo ad abbatem ꝛ iustificata est possessio sua quo ad dictã curiam ex longinqtate tpis quo illaꝫ curiam locauit ꝛ canonẽ annuatim pcepit quo casu iustificaf possessio ℑ ius cõe vt voluit inno.tum ẽt qꝛ dicta capella scti sixti spectat ad dictum monasteriũ scti benedicti ꝛ sic iustificata est possessio abbatis posito q esset talis possessio ℑ ius. Si vo loquimur quo ad ipm.d.vbertuꝫ eo dez modo iustificata ẽ possessio sua ex eo q: titulo eã acquisiuit ꝛ erat talis curia solita sic locari ꝛ titulũ acqsiuit ab abbate q erat in possessiõe dicte curie ꝛ pluries illam locauerat diuersis personis sequif q tãq̃ bone fidei possessoꝛ lucratus est fructus. Et p ꝓñs non tenef illos restituere ex dispositione iuris cõis. Et si qs pia opponat q dñs vbertus sciebat dictam curiã spectare ad dictam capellam scti sixti.ergo erat in mala fide.ꝛ per ꝓñs non potuit fruct⁹ iuste percipere.qꝛ ad hoc rñdeo ꝛ dico q ante oia aduersario incumbit onus probandi qꝛ q malã fidẽ ꝛ dolũ allegat tenef ꝓbare.l.quotiẽs.§.q dol'.ff.de ꝓba.qꝛ cũ dict⁹ dñs vbertus habuerit titulũ ꝑsumitur hũisse bonaꝫ fidẽ. ita dixit archi.in c.i. de prescriptio.li.vj.voluit bar.in.l.celsus.ff.de vsuca.vbi dicẽ q bona fides presumitur si precedat titulus verus vel putatiuus ẽt ex causa iniusta alle.d.l.igitur.§.i.de lib.ca.dicit etiaꝫ ibi bar. q bona fides presumitur in quolibet possidente voluit inno.in. c.si diligenti de prescriptio.ꝛ ibi hoc voluit glo.ꝛ glo.in.c.fi.eo. ti.gl.xvj.q.iij.c.licet ꝛ de prescrip.c.sctõꝝ facit.c.auditis ꝛ.c.cũ olim eo.ti. Et faciat q voluit bal.in.l.i.C.de seruitu. Cum ergo in casu nostro procedat titulus etiaꝫ ꝑsumitur bona fides ꝛ etiã presumitur bona fides si non ꝑcederet titulus.sequitur ergo q alleganti malam fidem incumbit onus ꝓbãdi. ꝓbet ergo aduersarius sciam dñi vberti q illa curia erat illius capelle. Si mihi dicatur amice ipse probabit istam sciam fit ita q ꝓbet scientiam dicetur ne i mala fide fuisse dñs vbertus? certe dico q nõ ꝛ ad hoc allego doctrinam Jo.an.in.c.grauis de restit.spol.vbi concludit q denunciatio non constituit quẽ in mala fide p totum titulũ ff.q falso tu.ꝛ.l.ij. C. de fruc.ꝛ lit.expen.ꝛ.d.anto.ibi dicit q aut quis possidet sine titulo ꝛ tunc ꝺnunciatio constituit eum in mala fide: aut possidet cum titulo ꝛ tunc si denunciatio fiat a pncipio Jctus tunc ꝙstituit quẽ in mala fide.l.si fundus.C. de rei. ven. Si vo ista denunciatio fiat ex postfacto tunc nõ inducit mala fidem vñ in casu non fuit denunciatuꝫ huic dño vberto q illa curia spectabat ad ius dicte capelle. Si dicaf iste sciebat ꝛ sciẽti non est denuncatio fienda.c.eum qui certus.ff.de reg. iur. li. vj.l.i.ad fi.ff.de act.empti.cum si.ad hoc respondeo. primo ex doctrina tex.d.l.si fundũ ꝛ ex doctrina bar.ꝛ aliorꝝ ibi q ſz denũciatio ꝙstituat quez in mala fide: tñ non impedit quin emptor lucref fructus percipiendos vñ tenef de fructibus pceptis ꝛ non de percipiendis qꝛ titulus excusat a pcipiẽdis. Ita in proposito nostro titulus quẽ hũit dñs vbertus excusauit a fructibus pcipiẽdis. nã ibi dr q si fit denũciatio emptori a pncipio constituit eũ in mala fide.sed non tenetur de percipiendis ita erit hic quia posito non tamen concesso q dominus vbertus sciuerit curiam spectare ad dictam capellaꝫ tamen titulus est causa ut lucref fruct⁹ postea percipiendos. Et per ꝙsequens non obstat scia quo ad pcipiendos fruct⁹. Et si mihi dicaf q habẽs titulũ ꝙstituif in mala fide p sciam rei aliene vel p denunciationez vt dixit bar.in. d. l.celsus vbi dicit q habẽs titulũ ꝙstituif in mala fide si cosã aliqbus dixit se sciuisse rẽ esse alienã vel si de hoc erat fama publica i vicinia ꝛ ipse erat vicinus qꝛ tunc ꝑsumitur scire.c.q̃to de ꝑsup. ꝙstituif ẽt in mala fide ex aliis iudicijs,put qualitas facti dictauerit. Et facit q no.spe.in ti.de emp.ꝛ ven.§.nunc dicendũ. ꝟ.q̃ro qd si tu.qꝛ oia iusta limitanf nõ bre locũ quo ad fruct⁹ pcipiẽdos qꝛ titulus inducit lucrum fructuum percipiendoruꝫ vt dixit glo.bar.ꝛ omnes citramontani in.d.l.si fundum. Quinimo pl⁹ dico q posito q dominus vbertus sciuisset curiã illã spectare ad dictam capellam nihilominus nõ nocuit sibi illa scia quo ad fruct⁹ pcipẽdos ex eo qꝛ cũ dicta curia fuisset solita locari ad nouẽnium per abbatem monasteriuꝫ sancti benedicti ꝛ fuisset sepenumero locata ad soluendum pensionem ãnuam sexaginta ducatorum dicto monasterio seu abbati aut comendatario dicti monasterij ꝛ pluribus personis fuit talis locatio facta. ꝛ iam dicta capella esset vnum de membris monasterij iuxta no. in.de.i. de rescrip.ꝛ in.c.cum deputati de iudic.ꝛ in.l.sancimus.C.ō sacro san.eccle.certum est q ista inducunt iustaꝫ credulitatẽ ꝛ opinionez q dominus vbertus est excusatus a mala fide vñ dicebat ange.in.l.ex cõsensu.§.fi.ff.de app.q omnis credulitas ẽt iniusta si tamen est colorata excusat quẽ a dolo. Faciat glo.ibi quã multi allegãt pro singulari lz sit similis in l.i.ad fi.al's.l.ij.ꝛ ibi bal. ff.siquis in ius vo.nõ ie.ꝛ q voluit idem angl'.in.l.i.ff.de eo per quem fac. erit ꝛ faciat glo.solen.in.l.titio fundus.ff.de condi. ꝛ demo.vbi excusatur ille qui credidit bono viro. Quanto ergo fortius excusabitur ille.d.vbertus si credidit q abbas ꝛ comendatarius dicti monasterij locabant dictam curiam ꝛ pensionem annuam seu affictum annuum percipiebant tanq̃ de re q̃ spectabat ad dictum monasteriũ lz sciuerit illam curiam esse illius capelle.excusatur enim iuste siquis crediderit viro religioso ꝛ hõesto qꝛ non est credendum q falsum aut mendatium aut iniustuꝫ dicat aut faciat ut singulariter voluit hosti.in.c.finem litibus de dolo ꝛ contu.dominus anto.in.c.postremo de app.per tex.in. c.ij.de op.no.nunci.ꝛ per glo.in.c.expedit.xij.q.i.ꝛ faciat tex. in.l.si a bone fidei.ff.de rei.ven.ꝛ ibi dixit angl'.se liberasse quendam potestatez in sindicatu bononie a magna pena propter q̃ndam qui aufugerat de palatio qui erat homo magne opinionis nec erat verisimile q fugeret ꝛ potestas credidit sibi q non rece

deret de palatio. Ita dicamus in casu nostro quis esset ita teme rarius qui crederet q tot abbates ꝛ etiam comendatarius moti fuissent fine aliquo iure titulo vel priuilegio ad locandū curiam dicte capelle ꝛ pcepissent pensionē ānuam: certe nullus esset. ꝛ iō non est dicendū q dñs vbertus fuerit in mala fide ꝛ iō illa sciētia purgata ē ex istis iudicijs veris ꝛ indubitatis. Faciat ēt qꝛ isti fru ctus. Jam sunt ꝓsumpti quo cāu non tenek possessoꝛ bone fidei restituere quinimo dico q si nō essent ꝓsumpti ꝛ possideret illos spacio trienij esset prescriptum adeo q non teneret eos restituere vt voluit gl.in.l.seqtur.§.fructus.ff.de vsuca. quam salic. repu tat singularē in.l.in fideicōmiſ.ꝛ in.l.neqꝫ.ff.ō vsur.ꝛ.i.l.uacce. ff.e.de euic.ꝛ bal.in.l.fi.C.de edicto di.adr.ꝛ in.l.fi cām. C.de exe.rei vidi. Faciat ad hoc q pulcre voluit bal.in.l.i.C.de vsur. ꝛ fruct.legato.in pria col. ꝟ. q̄ro nūqd fructꝰ peti possint post bi enniū: refert bar.i.d.l.segk.§.fructꝰ dicēk q oēs leges que dicūt q bone fidei possek.tenetur restituere fructꝰ exstantes itelligunk nisi ꝓ triēniū possederit qꝛ vsucepit de ꝓsūptis aut bona fide nō est qō qꝛ eos lucrak ꝛ nihil restituit ēt si locupletioꝛ sit. ꝛ est rō qꝛ officiū iudicis mercenariū non durat fructꝰ i rex nā. nō extanti bus fallit in petitiōe hefdita. vbi tenek quatenus factꝰ ē locuple tioꝛ rō no. i.l.itē veniūt. §.fructꝰ.ff.de peti.here.ꝓ Ly.i.l.nō ē C.fami.ber. Et sic bal.ōclarat singulariter istū passū qꝛ licet iste dñs vbertus dicak effectus locupletioꝛ ex istis fructibꝰ.tñ ex quo fuit bone fidei possessoꝛ nō tñ tenetur restituere ꝛ lꝫ supextarēt. tñ si ꝓ triēniū possideret illos nō cogeret restituek. lꝫ ergo i istro collationis capelle scti sixti appareat qō abbas mona.scti bñdi cti ꝓferrat illū ꝓcuratū scti sixti dono thadeo cū oibus iurib⁹ ꝛ per tinētijs suis spūalib⁹ ꝛ tpalib⁹. tñ si appet ex dicto istro collatōis q dicta curia erat ō iure ipsi⁹ ecclesie scti sixti. ꝛ posito q apperet tñ nō ꝓ boc tollitur bona fides eoꝝ quib⁹ dicta curia locata fu it ꝓ abbates scti bñdicti. Et ēt qꝛ dr̄ q ad bñ placituꝫ ipsius ab batis ꝓferrebat dictū ꝓcuratū quo casu vr̄ q erat bñficiū manua le pendens a dicto mona. de quo i cle. qꝛ regulares de sup. negl. ꝓla. Et sic multofortius fundata est fides eoꝝ qui ꝓducebant di ctā curiā a dicto abbate ꝛ successoꝛib⁹. Faciat ēt qꝛ i istro locatio nis facte antonio de palude est antiquissima quia facta fuit. Mcccxiij. ꝛ sic vltra quinquaginta annos. de quo per do. an to. in.c.veniens. de testibus. ꝛ per innocen. in.c.veniens. ꝛ in.c. quid per nouale. de verb.si. Quo casu maioꝛ est presumptio bo ne fidei ꝛ maioꝛ est presumptio q spectabat ad dictum mona sterium locare curiam ꝛ in dicto instrumento dicitur: q dicta lo ca ꝛ inuestitura facta fuit ab abbate. ꝛ conuentu dicti mona. scti bñdicti. ꝛ ꝓ se ꝛ successoꝛes suos noie dicti mona. cū aflictu sol uēdo ꝓfato abbati seu successoꝛibus suis āno quolibꝫ vꝫ sexagin ta ducatoꝝ ꝛ ꝓmisit ipse abbas cū q̄uentu manutenere ꝛ obser uare dictā locationē vt in dicto instro dr̄. Et sic oia p̄dicta idu cūt iustā credulitatē q dicta curia erat ipsius mona. scti bñdicti non solū cura ꝛ custodia. sed ēt iure ꝓprietate ꝛ dñio. Faciat ēt q in instro locationis facte dño vberto clarissime ꝓstat de bona fide ipsius domini uberti ex eo qꝛ in eo dr̄ hoc modo cognito ꝓ mum q ipsa territoria ꝛ curtes lete paledani ꝛ fornacis solita: est per predecessoꝛes suos dari ꝛ affictari ꝓ affictu i frascripto. vnde standum est assertōi abbatis ꝛ conuent⁹ ꝛ iā hoc cōstat ex alia in uestitura predecedente facta antonio de palude. vnde creditur instrumento vt.l.cum precibus. C.de ꝓbatio.l.quanuis. C.si quis alteri: vel sibi vnde si abbas ꝛ conuentus asserant dictum monasterium sancti benedicti q dicta curia ꝛ dicta territoria so lita sunt dari ꝛ affictari per suos predecessoꝛes. sequitur q po sito q dictus.d.vbertus sciuisset ipsam curiaꝫ esse poꝛatus sancti sixti tamen ista stant similis q esset scti sixti ꝛ tamen eius locatio spectaret ad dictum monasterium scti benedicti ꝛ iam istud ap paret ex euidentia fcti qꝛ abbates dicti monasterij locarunt dictā curiam ꝛ dictas terras. Apparet ēt alia locatio facta domino ca rolo de albertinis. Mcccxj. Apparent etiam alie locationes fa cte dicto domino vberto. Facist instrumentum locationis facte dño carolo de gonzaga in quo dr̄ cum omnibus suis terris per tinentijs iuribus spectantibus ꝛ pertinentibus ad dictum mona steriuꝫ sancti Benedicti ꝛ sic instrumentuꝫ dicit q dicta curia spe ctat ad dictum monasterium quo casu succedit regula q instru menta antiqua vel plura instra enunciatiua inducunt sufficientē probationem vt plene per bal.in.d.l.cū aliquis. C.de iur̄ delib. ꝛ in.d.l.optimam. C.de contraben.stip. Ex quibus resultat ꝓ batio sufficiēs q locatio dicte curie cuꝫ suo territorio spectat ad monasteriū scti bñdicti. Et lꝫ postea ī dicto instro dicak excepta ecclesia scti sixti ꝛ terris ad ea spectantibus q̄ dñt esse ad dispo sitionē dñi cōmēdatarij nec specificāk. vñ oportet illas specifica re ꝛ ideo nō fuerūt specificate qꝛ verisimile ē q ignorabātur. Et per consequens in precedentibus locationibus stat bona fides illius domini vberti cum instrumento locationis sibi facte an no. Mccccxviij. dicatur dicta curia cum omnibus suis pertinen tijs consueuit locari ꝛ dari ad affictum per abbatez ꝛ successoꝛes sancti benedicti ꝛ qꝛ etiam comēdatarius reseruat sibi dictas ter ras que spectant ad ecclesiam sancti sixti. Et sic apparet ex hoc q illarum locatio ꝛ dispositio spectauit ad abbatem monasterij sancti bñdicti ꝛ qꝛ in instro locationis facte domino vberto sim pliciter fuit facta locatio nec fuit facta aliqua exceptio sancti sixti quinimmo fuit expressum q curia illa cum omnibus iuribus per tinentijs ꝛc̄. fuerat solita locari per abbates. Nec ob. cum testis quidam dicit se audiuisse a domino vberto q volebat ipetrare beneficium sancti sixti ꝓ domino antonio qꝛ non propter hoc necessario probat q dominus vbertus sciebat eccl̄esiā sancti sixti habere terras aut dictam curiam argu.l.non ad hoc. C.vnde co gna.l.neqꝫ natales ꝛ.l.non epistolis. C.de proba. cum si. Nec ēt seruꝰ testis qui est dominus prothonotarius probat dum dicit q quidam monachus instetit apud eum vt locaret dictam eccle siam sancti sixti domino vberto qꝛ nō ꝓbat necessario. ergo do minus vbertus hoc sciuit. debet enim testis clare probare ꝛ neces sario concludere. Unde non sequitur ego instо ut conferatur beneficiuꝫ in amico meo. ergo sequitur q amicus meus hoc sci uit vel hoc mihi mandauit certe non sequitur ꝛ: ideo dicimus q sine mandato quis potest impetrare beneficium pro alio seu pro amico vt est glo. elegans in.c.ad aures de rescript. ꝛ ibi domi nus ꝛ consciculus meus abbas dicit hoc esse duas gl. solitarias in iure videlicet in dicto.c.ad aures ꝛ in.c.qꝛ nonnulli de resci. Non ista stant simul q ille monachus insteterit vt dominus p thonotarius locaret ecclesiam sancti sixti dicto domino vberto ꝛ tamen dominus vbertus hoc ignorabat. Et per cōsequēs nul lo modo est probata scientia domini uberti ꝛ sic non fuit in ma la fide. ergo recte ꝛ iuste percepit fructus dictarum terraruꝫ sibi locatarum. Apparet ergo ex predictis manifesta ꝛ verissima con clusio q dictus dominus vbertus ex dispositione iuris cōmu nis potuit lucrari fructus ꝛ percipere fructus maxime cum ex eā onerosa illos percipit soluendo annuam pensionem.

¶ Restat nunc videre qꝛ in bulla dicitur q benedictus de stro cis natus condam domini vberti consiget omnes fructus per ceptos ꝛ qui percipi potuerint dicto domino antonio vel eius procuratori. vtrum stante dicta bulla teneatur dictus benedict⁹ ad restitutionem fructuum quos percepit ꝛ qui percipi potue runt non obstante dispositione iuris communis: erit hoc accura te inuestigandum qꝛ super hoc pendet tota difficultas hui⁹ que stiōis. Et iudicio meo ista bulla nullo mō obstat huic benedicto q ostendo ad oculum ad illuꝫ casum adaptatur dispositio legis ad quem adaptantur verba ipsius legis. l.q constitutum. ff. de testa. mili. l. iiij. §. totiens. ff. de dan. infec. l. ita aut. ff. ō admini. tu. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accusa. l. i. §. loquit. ff. ō ma gi. conue. c. ex parte astensis. de conceſſ. prēbē. c. indemnitatib⁹ §. sed cum eas de elec. li. vj. Sed verba istius bulle adaptantur ad eum qui fuit in mala fide ꝛ cuꝫ mala fide percepit fructus. er go sequitur q dispositio dicte bulle adaptabitur ad dictum do minum vbertum iam defunctuꝫ quatenus fuit male fidei. possek sor: sed superius ostensum fuit non fuisse male fidei possessorem ꝛ etiam fuit ostensum q titulus excusat a perceptione fructuum vt voluit gl. in. d. l. fi fundum lꝫ non sit probatum de scientia do mini vberti vt demonstraui aperte ꝛ distincte in precedenti du bio sequitur q dicta bulla non ob. huic benedicto. Restat pro bare istam minorem quā in aperto demonstro ex pluribus. dicit in dicta bulla consignasse debeant fructus perceptos ꝛ qui per cipi potuerunt ꝛc̄. que verba formaliter adaptantur ad male fi dei possessorem. Et si opponatur q immo in. d. l. fi fundum de rei ven. dicitur vel alio modo malam fidem contraxit qꝛ probat q scies rem ad alium spectare tenetur de fructibus perceptis qꝛ ad hoc respondeo primo falsum est dicere q dominus vbertus

hoc sciuerit ut est superius dictum imo nesciuit ꝛ istud est verisimilius ex eo qꝫ causa iusta credendi contrarium se offert ad hostium qꝫ illa curia consueuerat locari per ꝭbbates ꝛc̄. vt superi⁹ est ostensum ideo hoc est probandū ꝙ probatuꝫ non est ꝙ dict⁹ vbertus hoc sciuerit hoc decidit tex.d.l.si fundum.in.ver.quos euꝫ mala fide percepisse fuerit probatū ꝛc̄.ꝛ sic incumbit onus probandi aduersario ꝛ ex hoc capite non ob.d.l.si.funduꝫ. Secundo respondeo aliter.d.l.si fundum equiparat per denuncia tionem ām̄onentibus:ꝛ in.ꝟ.vel alio modo scientiā rei aliene p denunciationeꝫ vel alio quouismō: ꝛ glo.ibi in.ver. percepisse dicit de percipiendis enim non tenet vt ille tex.innuit.cū dicit p cepisse qꝫ titul⁹ excusat. Modo in proposito nro sūt plura que excusant vꝫ titulus locatiōis verba apposita in instro dū dīt ꝙ fuit solita locari ꝛ dari ad affictum p abbates dicti loci item alie locationes siles item qō in instro locationis facte dño carolo de curia cū territorio pertinentijs ꝛc̄.spectantibus ad monasteriuꝫ scti benedicti. Jsta oīa coniuncta insiſ operant magnū effectuꝫ bone fidei.iuxta no.per bar.in.l.i.§.item cornelio.ff.de questi.ꝛ per gl.in.l.ij.ff.de.excu.tu.ꝛ in.c.accedens ut lit.non ꝓte. Et iō indubitata est conclusio ꝙ dñs vbert⁹ erat in bona fide. Et etiā posito ꝙ sciuisset illā curiam spectare ad ecclesiaꝫ sancti sixti nihi lominus est excusatus a percipiendis. Jteꝫ illa scia non inducit malā fidem concurrentibus locationib⁹ ꝛ alijs vt superius dixi. Modo probo illaꝫ minorē ꝙ papa sentiat in bulla sua de male fidei.possessore ꝛ ante oīa allego ad coroborandum qō purgata fuit presumpta mala fides domini vberti si quam būisset ꝫ in veritate nullaꝫ per elegās ꝛ singulare dictū bar.in.l.fi.C.vnde vi. vbi dixit per illum tex.ꝙ mala fides purgatur spatio.xxx.annorū ꝙ in hac consultatione est dictum mirabile ꝛ allego ēt stupendū dictum inno.ad propositū acomodatissimū in.c.ij.de in integr. resti. vbi dicit ꝙ siquis dicat ius eligendi spectare ad se succumbit qꝫ hꝫ ius cōe ℈ se ꝛ sic presumit esse in mala fide nisi per diuturnitatē temporis vel alias verisimiles rationes illud probaret qꝫ tunc non succūberet qꝫ diuturnitas tpis purgat illud nicium ℈ius cōe de quo dicto exclamauit.d.abb.in.c.si diligenti de prescrip.ꝛ.in.c.ꝙsultationibus de iure patro.ꝛ in dictis duobus locis idem fecit dominus anto.ꝙ dictū est ad proposituꝫ acomodatissimū. Cū ergo ille.d.ubertus tenuerit dictam curiam.ꝛ terras predictas spacio.xxx.ānoꝝ stantib⁹ ēt supradictis alijs locationibus factis p abbates dicti monasterij ꝛ ēt stantib⁹ verbis ipsius instri de quib⁹ supra purgata est omnis sinistra suspitio male fidei. Et per ꝙ̄s dñs vbertus nō fuit in mala fide ꝫ in processu non apparet de scia ꝛ per ꝙ̄s fuit bone fidei possessor. Modo adduco i idiuiduo tex.in.l.domū.C.de rei vendi.in.ꝟ.cuꝫ pen siōib⁹ quas p̄cepit aut percipere poterat. ꝛ in.ꝟ.male fidei.ꝛc̄. ꝛ facit.l.si nauis.ff.rei ven.ꝛ tex.in.c.grauis in.ꝟ.vt non tantuꝫ fructus perceptos sed quos si eis possidere licitū fuisset possessores veteres p̄cepissent ꝛc̄.ꝛ glo.alle.c.cōquerente eo.ti.ꝛ.c.cum cām de offō dele.xij.q.ij.c.non liceat cū si. Cū ergo clarum sit ꝙ illa verba ꝙ restituat fructus quos percepit ꝛ percipi potuerunt adaptenꝫ ad male fidei possessoreꝫ sequitur ꝙ papa ita sentit ꝙ ita ꝙ̄pellatur ille benedict⁹ ad restituendū si pater eius fuit male fidei possessor verba eniꝫ apiunt mentē ꝓferentis sunt enī signa eaꝝ que sunt in aio passionū note vt voluit philosopbus ꝛ .l.labeo.§.idem tubero.ff.de sup.lega.ꝛ illud est p̄sumendū papā voluisse ꝙ verbis expressit. l.ille aut ille.§.cum in verbis ꝛ .l.nō aliter.ff.de le.iij.quinimo est plus ponderanduꝫ circa illa verba dū dicunt quos percepit ꝛ percipi potuerūt ꝛc̄.qꝫ in ꝙ̄tum dicūt percipi potuerunt est dubiuꝫ an referantur ad illum dominum vbertuꝫ vt teneaꝫ de bis quos ipse percipere potuit an intelligatur de bis quos potuisset percipere ille qui fuit ꝓx dicte ecclesie sci sixti iuxta no.per omnes in.d.l.domū ꝛ in.d.l.si nauis vī ꝙ referanꝫ ad priorem ex eo qꝫ sunt impersonaliter ꝓlata ꝛ ī dubio dꝫ fieri interpretatio ℈ impetrantē sicut pactū interpretraꝫ ℈ paciscentem ℈ctus ℈ contrahentē statutum contra ꝙdentem vt. l.veteribus.ff.de pactus.l.gcgd astringende.ff.de verbo. obli. c.℈eum de reg.iu.li.vj.c.cum dilect⁹ de consue.l.si qñ.C.de in offō te.cū si. Jō talia verba debent interpetrari cōtra ipm impetrantem quia ī dicta bulla dī tuis supplicationib⁹ inclinati ꝛ sic ad p̄ces supplicantis emanauit quo casu talia verba non solū cō prebendunt male fidei possessorem sed etiam comprebendunt violentum possessorem ita formaliter decidit tex. in.dict.c.gratus in.ꝟ.violēto possessore ꝛ in.ꝟ.quos.s.veteres possessores p̄cepissent. Et sic ex illis verbis liqdo ꝙstat ꝙ de violento occupatore ꝛ possessore sensit romanus pontifex.ꝛ sic de possessore male fidei. Sed dñs vbertus non fuit violentus possessor nec occupator nec male fidei.vt est dictum ergo cum verba bulle non adaptentur ad casū nr̄m non adaptabiſ eius dispositio. Et sic sum⁹ extra cāum bulle. Et sic ex isto capite reddiſ ista bulla.surrepticia. Preterea faciat melior tex.qui sit in corpore.iuris in.c. postulasti de rescrip.in.ꝟ.ō leui nō scribim⁹. vbi ꝓbaſ ꝙ surreptio viciat gr̄am nedū qñ subreptio fuit cā finalis inductiua ſz etiam si fuit cā impulsiua vt qꝫ ꝓnceps al's cōcessisset cessante surreptōe sed nō ita facile ꝛ de leui vñ subreptio fuit cā impellēs ꝛ sic ē ibi dare cāum singularē in quo cessante cā impulsiua cessat effectus ꝛ corruit gr̄a. Mō in ꝓposito sum⁹ in mā gratiosa ꝛ ista subreptio non solū fuit cā impulsiua ſz ēt fuit cā finalis ꝛ introductiua gr̄e qꝫ cū asseruit ꝛ narrauit ꝓncipi ꝙ erat male fidei possessor. ꝛ reuera est falsum vt superi⁹ ē oñsuꝫ ergo facit ꝙ pure voluit bal. in comento.l.prescriptiōe.C.si ℈ius vel vtil.pu.vbi dixit cōitas ville scti martini impetrat ℈ quendā tāq̄ ℈ incolam vt cōpellaſ ad onera ꝛ collectas ꝙ comperto ꝙ non est incola ꝓnūciabiſ ℈ rescriptū ꝛ tradit ibi regulā gñalem ꝙ qñcūqꝫ alicubi est mendatiū in eo ꝙ est inductiuū gr̄e: vel concessiuū defensionis vel dispositionū alicuius ordinis opposita ꝛ ꝓbata exceptione mendatij excludiſ ipetrans ab oī cōmodo rescripti ipetrati. Jta dicam⁹ ī proposito ꝙ cū iste supplicans falſuꝫ narrauerit pape sequiſ ꝙ talis gr̄a est nulli⁹ effect⁹. Preterea in dicta bulla dī quidā vbertus miles florentinus trahens morā mantue p̄dictam ecclesiaꝫ q̄ monasterij scti benedicti dependet vacantē p liberā resignatiōeꝫ amadei monachi sponte factā occupauit ꝛ longo tpe illam detinuit indebite occupatā fructus ex ea saltem nullo canonico suffragante titulo percipiens ꝫ de facto.quoꝝ quidē fructuū partē superextantē dilectus filius bñdictus de stortijs tanq̄ vniuersalis heres ipsius vberti ꝛ in viciū succedēs occuparat eāqꝫ detiet indebite occupatā in graue ipsi⁹ bñdicti ꝛ dicti eius p̄is aīaruꝫ periculum atqꝫ non modicū ipsius antonij detrimentū.cum aut fructus ecclesiaꝝ bñficiorum bis q in bñficijs succedūt peruenire dñt. Postea dī in dicta bulla uos igiſ volentes q̄tū in nobis est aduersus occupatores huiusmodi p̄fato anto. tali remedio prouidere per ꝙ ipse ꝙ suū est ꝙsequaſ ꝛ vt illoꝝ ꝙpescaſ temeritas ꝛ alijs tollaſ audacia talia ꝓmittendi ipsi⁹ antonij supplicationibus inclinati ꝛc̄. Jsta sunt formalia verba bulle. Modo ē aperiēda via ferro ꝙ vltima predicta hec gr̄a reddiſ surrepticia euidenter ꝛ podero primo ꝙ hmōi gr̄a non emanauit motu proprio pape sed emanauit ad postulationem antonij supplicantis quo casu non p̄sumitur iusta cā motus ꝓnceps ad sic concedendum qꝫ vt pulcre dixit inno.in.c.que in ecclesiarum de constit.in principe p̄sumitur ꝙ iusta cā mot⁹ fecerit tamen illud est verū qñ legem generalez condit vel motu proprio rescribit secus si ad postulationem partis rescribat qꝫ tūc nō p̄sumiſ ꝙ iusta causa motus rescripserit ita dixit ibi.d.anto.qui ad hoc alle. Ly.in.l. si.C.si ℈ ius vel vtil.pu.ꝛ in.l.diuersa.C.de diuers.rescrip.ita ēt refert ꝛ sequitur lu.ro.in.repe.l.si uero.§.de viro.ff.sol.ma. facit ꝙ hī. in.l.i.C.de peti.bo.subla.li.x. Apparet ergo ex hoc ꝙ non ex iusta cā fuerit motus romanus pontifex.ad hmōi gratiā faciendā nisi eaten⁹ quatenus p̄ces principi oblate contineāt veritatem.c.super litteris de rescriptis.l.ꝛ si legibus ī ver. mēdax precator attulerit careat penitus impetratis ꝛc̄.ꝛ.l.ꝛ si.non cognitio in ver.de veritate p̄cū inquiri opꝫ.C.si ℈ ius vel vtil. pu. ꝛ tex.in.c.sedes apostolica in versi.tāq̄ mendax precator careat impetratis de rescrip.ꝛ in.d.c.super lr̄is dicitur si talis expressa sit falsitas vel veritas occultata. nos prorsus nullas litteras ōdiſ semus de precum qualitate cognoscat ꝛc̄. Ex quibus iuribus liquido apparet probandas ꝛ iustificandas esse p̄ces narratas ꝛ porrectas ꝓncipi. Modo ꝙ falsę cause fuerint allegate principi manifeste deduco ,dī ī bulla predicta ecclesiā occupauit ꝛ ī ver. aduersus occupatores hmōi ꝛ ī.ꝟ.longo tpe occupatā ꝛc̄. licet istud ꝟbuꝫ occupare sepe numero capiaſ in bonā partē vt.in. c. si duo de ꝓcur.li.vj.de ꝙsecra.di.v.c.nūq̄.c.non iniuste de ꝓcu. vij.q.i.c.factus est cornelius .tñ proprie capiſ in malā ptez ꝛ ita proprie capiſ in ista bulla dum dicit indebite.vñ narrauit pape

ſupplicans q̄ in debite occupauit. ꝛ detinuit ꝛ faciat tex. in. c. q̄ ſepe de elec. li. vj. ꝛ in. c. preterite eo. t. in antiquis. ꝛ in. c. gñali de elec. li. vj. in. ℣. occupare ꝛc̄. ꝛ gl. ibi magna. ꝛ faciat tex. in. d. l. ſi fundum ab aduerſa pte iniuria occupatam eē oñderis. C. de rei ven. vbi eſt tex. formalis ꝑ iſta bulla. ℣Modo iſtud eſt pētus falſum afferere in hoc cāu ex eo q̄ illa curia cū dictis terris non fuit indebite occupata per. d. vbertū q̄ cū ſolita fuiſſet locari ad emphiteoſim per abbatez ꝛ cōmendatariuz dicti monaſterij ſci bñi dicti ꝛ ita ipſe. d. vbertus bñit titulo locationis ꝛ inueſtiture ab abbate ꝛ capl̄o ſeu conuentu ipſi⁹ monaſterij ſequitur q̄ eam nō occupauit indebite nō eſt titulus verus ꝛ ēt tollit oēm iniſtrā ſuſpitionem vt ſuperi⁹ fuit oñſuz. ꝛ ex iueſtitura facta tāto tpe eſt: q̄ſtituz ius ipſi mōaſterio ſci bñdicti ſuper dicta curia ꝛ dictis terris. ar. c. de quarta de pſcrip. ꝛ ideo dixit gl. i. d. l. ſi fundū. C. de rei ven. q̄ titul⁹ excuſat a p̄cipiendis. Et ꝑ ꝙñs habito titulo qs non dicet occupator indebitus ꝛ iō dicebat tex. in. d. l. igit. §. p̄t. ff. de lib. cauſa poteſt eē ſuus ſine dolo puta ſi ex teſtō accepit libertatem q̄ nullius momenti eſſe ignorat ꝛ gñaliter quotiēs qs iuſtis rōibus ductus vel iniuſtis ſine caliditate. iō poſſeſſoris cōmodo fruat vbi vī cāus in indiuiduo q̄ ſiquis mouet rōnib⁹ iniuſtis ſi eſt ſine dolo fruitur cōmodo poſſeſſoris ꝛ ſic fuit fructibus ꝛ lucrat fructus. Et ꝑ ꝙñs non dī occupator indebit⁹. Cuz ergo in caſu nr̄o. d. ubertus motus fuerit iuſtis de cauſis ad recipiendū ad affictū dictā curiā cū ſuis terris ſequit q̄ lucrat fructus⁹ iā perceptos iſta ſunt neceſſaria lucrat fructus ergo eſt bone fidei poſſeſſor ductus rōnibus iuſtis aut iniuſtis ſi eſt ſine dolo ergo ſequit q̄ falſo mō ſupplicās narrauit pape ergo carere dz ſpetratis. iō ſi pape fuiſſet narratū q̄ titulo lōcatiōis ab abbate ſolito illam locare ꝛ inueſtire dñs vbertus illam curiā bñit nullo mō ita conceſſiſſet nec ita reſcripſiſſet. non eniz eſt mens p̄ncipis velle tollere ius alteri. l. cum auus. C. de eman. lib. c. q̄uis. de reſcrip. li. vj. l. ij. §. merito ꝛ. §. ſiqs a p̄ncipe. ff. neqd in loco publico. ꝛ iō dicebat bal. in. l. i. ff. de conſti. p̄n. q̄ nullā iniuriā faci mus p̄ncipi ſi eū reputamus bonū ꝛ equū quinimo maieſtas ei⁹ per iſta duo noīa conſeruat in eſſe. l. ex facto. ff. de vul. ꝛ pu. vñ oīa mandata ꝛ reſcripta p̄ncipū debent intelligi ſalua iuſticia ꝛ ſiquis donat vel cōfirmat intelligitur ſaluo iure alterius vt. l. me minerint. C. vñ vi. ꝛ in. c. i. in ti. de noua. for. fide. dixit idē bal. q̄ qcq̄d p̄nceps facit p̄ſumit vt deus facere. allegat q̄ bī in auc̄. de bere. ꝛ falci. in p̄cipio. ꝛ faciat tex. in. c. ad hec de reſcrip. vbi ñ eſt p̄ſumendū q̄ aliq̄d iniuſtū emanauerit de cācellaria pape facit. c. ſi qñ eo. ti. ꝛ ideo papa in huiuſmodi reſcripto non vī voluiſſe p̄iudicare iuri ipſius dñi vberti qui ex titulo acquiſiuit dictos fructus cum fuerit bone fidei poſſeſſor. Facit ēt ꝛ in hoc diligēter aīaduertat. d. iudicans q̄ in dicto reſcripto narrat hoc mō vbertus miles eccleſiam vacantem occupauit vñ hoc nullo mō ē deductum in p̄bationibus vt ex proceſſu apparet q̄. d. vbert⁹ eccleſiam ſcī ſixti occupauerit vñ fuit iſta cā finalis inductiua pape q̄ laycus occuparet eccleſiam vacantē vt ita reſcriberet ꝛ dictum benedictū ſz hoc non pōt apparere q̄ eccleſiam occupauerit ſed dumtaxat locata fuit dicto. d. vberto curia perfata cū terris ꝛ pertinencijs ſuis. ſz q̄ eccleſiā occupauerit ē penit⁹ falſū. ergo ꝛc̄. Et q̄ hoc ſit verum apparet q̄ ſi fiat diſcurſus per inſtra locationū appz q̄ curia letepedani cum terris ꝛ territorijs ad dictam curiā ſpectātib⁹ fuit locata. vñ in primo inſtrumento dī q̄ inueſtiuit antonium. de terris territorijs ꝛc̄. ptinentib⁹ ad curiā letepedanij ꝛ in inſtro inueſtiture facte. d. vberto dī q̄ eum abbas ꝛ quent⁹ inueſtituit de vniuerſa curte letepaledanij ꝛc̄. ꝛ ſic nulla eſt facta mētio de eccleſia vñ impetrans vī fuiſſe mētitus in auditorio pape q̄ eſſe nō dz vt. in. c. ex pte decani de reſcrip. ꝛ eſt quoddā bor rendum ꝛ de teſtatiōe dignū dicere q̄ laycus occupauit eccleſiā indebite. iō nō eſt miz ſi papa ita reſcripſerit ex quo in p̄cib⁹ narratum fuerat q̄ ille. d. vbertus indebite occupauerat eccleſiam ꝛ p ꝙñs ſequitur ex iſtis q̄ cū aſſeruerit falſum iſte ipetrans talis aſſerta falſitas ī totū viciat hmōi bullā ēt quo ad capl̄a ſeparata ita ꝑbatur in. c. ſedes apoſtolica de reſcrip. q̄ lz ſurēptio in vno articulo nō viciet alium articulū in quo non eſt facta ſubreptio vt eſt tex. ſingularis in. c. ſi eo tpe de reſcrip. li. vj. ꝛ no. in. c. conſtitutus. de reſcriptis: ꝓcedit qñ ſurreptio ꝙſiſtit in tacendo. veruz ſz non procedit qñ conſiſtit in afferendo falſum q̄ tūc ſuggeſtio falſi expreſſi viciat reſcriptum in totū ēt quo ad capl̄a ſeparata ita bī. in. d. c. ſedes apoſtolica. ꝛ ēt vbicūq̄z cā inductiua totī⁹ reſcripti fuit taciturnitas veri in totū gr̄a vel reſcriptū viciatur ita bī i d. c. ſuper lr̄is ita oēs ſcribunt in. d. c. ſedes. ꝛ in. d. c. ſuper lr̄is ꝛ in. d. c. ꝙſtitutus. Et faciat in ſili ſingulare dictū bal. in. c. ad audientiam cle. i. de reſcriptis vbi dixit q̄ ſi in reſcripto apoſtolico ſūt multa capl̄a ſeparata ꝛ in vno ex illis capitulis eſt euidēs peccatum conſtructionis ſeu latinitatis viciat in totū reſcriptū etiaz quo ad capitula ſeparata ꝛ ad hoc ſubtiliter ponderat illuz tex. in. ℣. nullā fidez. volumus adhibere alle. ēt q̄ bī. ix. di. c. ſi ad ſacra ꝛ. c. pura ꝛ ſimpler. Ita ꝛ fort⁹ eſt dicendū in caſu nr̄o ī quo fuit aſſerta falſitas p̄cipi ꝛ ideo reſcriptū corruit in totū. Et ſic quo ad factum benedicti filij dicti. d. vberti facit q̄ bī. in. c. fraternitatis de hereticis. ergo ꝛc̄. Faciat ēt q̄ ī dicto reſcripto dicit fruct⁹ ex ea ecce nūc q̄ vno incōuenienti dato ſeq̄t aliud vt. l. ratas. C. de reſcin. ven. ꝛ voluit ariſtoteles in p̄mo phicoz in pn. aſſeruit p̄mo q̄ indebite occupauit eccl̄iā nūc aſſerit q̄ ex eccl̄ia percepit fruct⁹ q̄ ſūm ꝛ repꝛehēſiōe dignū cū dict⁹. d. vbert⁹ fruct⁹ percepit ex territorijs ꝛ terris ſpectātib⁹ ad curiā letepedanij ſolitā locari ꝑ abbates mona. ſcī bñdicti ſibi locatā ab abbate dicti mona. ergo nō occupauit eccl̄iā nec ex eccl̄ia illa p̄cepit fruct⁹ q̄nimo illa ℣ba occupauit eccl̄iaz inferunt q̄ ꝓꝓria auc̄te accepit poſſeſſionem vt in ſili dicim⁹ de hoc ℣bo. p̄ſumo q̄ tūc dī aliqs p̄ſūere q̄ id fac̄ ꝓꝓa auc̄te q̄ dz facere auc̄te ſupioris ita ē tex. i. c. decernimus in. ℣. p̄ſumāt de iudicijs ita ibi colligit p⁹ alios. d. abb. in. c. cum layci. de iure patro. c. ij. de ſolu. c. i. ꝛ c. monaſteria de vita ꝛ honeſt. cler. c. fi. de elec. c. omnis. §. caueant de peni. ꝛ re. c. i. ne p̄ela. vi ſuas. Et ſic multipharie apparet de falſa ſuggeſtione narrata p̄ncipi reſcribenti ꝛ per conſequens ſequit q̄ tale reſcriptum eſt nullius momenti. Preterea dī in dicto reſcripto nullo ſaltem canonico titulo habuit vel ſaltez ſine canonico titulo apparet q̄ ſibi ꝺicit iſte impetrās ex eo q̄ primo dixit q̄ indebite occupauit ꝛ ſic ꝓꝓria temeritate ꝛ ſine ti. aliquo. Poſtea dixit q̄ ad minus non habuit canonicum tituluz vnde expi mit q̄ titulum habuit quo caſu non dī occupare q̄ titulus etiā iniuſtus excuſat ꝛ cauſat preſcriptionem vt voluit bar. in. d. l. celſus. ff. de vſuc. ꝛ tex. i. d. l. igit. §. p̄t. ff. de libe. cā. cū ſi. ergo tāq̄ ſibi ꝺ ius ñ ē audiēd⁹. l. i. C. de fur. §. q̄ ſepe in auc̄. de trien. ꝛ ſemiſ. c. ſolicitudinē de app. cū ſi. Preterea dī in dicto reſcripto dī lz de facto vñ expreſſit q̄ de facto occupauit eccl̄iaz q̄ uerba in cāu nr̄o ſūt ōteſtatōe digna q̄ ī cāu nr̄o important q̄ armata manu occupauit eccl̄iaz ꝛ fruct⁹ ex ea p̄cepit ꝛ iō bar. in extraua gan. ad rēpmendū in. ℣. videbit quem referūt ꝛ ſequūtur moderni in repe. rubri. ff. de arbi. dixit q̄ ꝛportant illa verba de fō armata manu ꝛ idem voluit in cōſilio. cxviij. lz illa verba ō facto ꝓplata in alia mā puta in uēditiōe aliud ꝛportent vt plene ꝑ bar. in. l. ſtipl̄o iſta. ff. de verborum ob. ꝛ in. l. i. ff. de euict. ꝛ plēiſſime ꝑ bal. ī. l. expulſos. C. de act. emp. ꝛ ſic apparet de multiplici ſuggeſtiōe falſitatis. Preterea dī ī reſcripto quoz q̄dē fructuū ꝓꝑ ſuperextantē dilect⁹ fili⁹ bñdict⁹ p̄fati vberti nat⁹ occupauit ꝛc̄. eſt ponderandū q̄ etiam in hoc nō videt vez dicere q̄ ſi per triginta ānos ille dñs vbertus tenuit ꝛ poſſedit dictas terras ꝛ poſtea deceſſit ſuperſtite dicto dño bñdicto eius filio nō eſt veriſile q̄ pars illoz fructuū ſuperextaret q̄ redditus illaz terraz ſunt panis vinū ꝛ filia q̄ vſu ꝙſumunt quo caſu dicūtur q̄ ſeruado ſeruari non p̄ñt. vt voluit gl. in. l. i. C. ſi aduer. vſucap. ꝛ in. l. diuortio. §. interdū. ff. ſo. matri. vñ dicunt durare trienio vt ibi voluit glo. ideo ſiquis dicat eos extare poſt iſtud tp̄s ſibi incūbit on⁹ ꝓbandi vt. l. neqz natales. C. de ꝓba. eō aut ſi eſſet res que ſeruando ſeruatur incumbit onus p̄obandi illā fore conſumptam aſſerenti illam fore conſumptam ꝛ de hoc eſt glo. ſingularis in. l. creditor. §. ſi inter in verbo negetur cōſumptuz. ff. mandati. ar. l. ſiquis pro redemptione. C. de dona. ℣Modo in ꝓpoſito nr̄o appellatione partis ꝙtinet dimidia vt. l. nomen filiorum. §. portionis ℣bo. ff. de verb. ſi. ſecus ſi apponeretur verbum reſtrictiuum puta verbum aliqua q̄ tunc importaret minus dimidia vt eſt glo. ſingularis ꝑm omnes in cle. i. de foro compe. ꝛ. l. ſi. vnḡ in ver. aliquam partem ꝛ ibi no. bal. C. de reuo. do. ꝛ idem bal. in. l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili ꝛ facit. c. i. §. cum aut de controuer. inueſti. ꝛ. l. etiam. ff. de vſufru. ꝛ. l. ſiquis argentum. §. ſed ꝛ ſiquis. C. de donati. ꝛ. c. primo in principio. de p̄obi. alie. feudo. per fede. ꝛ. l. ſi fundum. §. q̄ ait. ff. de leg. commiſ.

Cum ergo bic dixit partem fructuum extare non restringendo illud verbum apponendo dictionem aliquam ꝛ simile ſegtur ne ceſſario qꝫ non eſt veriſimile qꝫ dimidia pars fructuuꝫ pceptoꝛ p illū. d. vbertū extet penes dñm bñdictū filiū eiꝰ cū ille vbertus p. xxx. ános pcepit fructꝰ dictarū terraꝝ. Apparet ergo. q ex hoc capite redditur reſcriptū ſurrepticiū ꝛ nullū ꝛ dicto impetrāti incūbit onus pbādi cum afferat id ꝓtra q ius pſumiť p gl. pfatas. Preterea in dicto reſcripto dicit vniuerſalis heres ꝛ i vicium ſuccedēs ecce etiā i alio eſt ſubꝛeptio falſitatis exp̄ſſe. ſupius fuit oñ ſum qualiter. d. vbertus fuit bone fidei poſſeſſoꝛ ꝛ vicioſe non tenuit nec poſſedit dictas terras nec etiā fructꝰ mala fide pcepit ſequitur neceſſario q dictus. d. bñdictꝰ ſuccedens. d. vberto nō ſucceſſit i uiciū. vnde lꝫ bar. in. l. ex diuerſo. i pn. in ỹbis finalibus. ff. de rei ven. dicat q ſi defunctꝰ fuit male fidei ēt lſa dť eē in mala fide ꝛ ſibi nocet. vt no. i. l. cū beres. ff. de diuer. ꝛ tēpo. pte. ꝛ p gl. in. l. ſi ego. §. ptus. ff. de publi. ꝛ q no. d. anto. in. c. ſi diligenti. ō pſcrip. ꝛ in. c. qꝛ. v. de iudi. ꝛ Jo. de imo. in. c. fi. de pſcrip. Bal. in l. ij. C. de vſucap. p heredi. ꝛ in auč. ad hec. C. ō vſur. in ỹ. qd dicemus de hť de Ang. in. d. l. ſi ego. §. ptus ꝛ in. l. eū q. §. i hac. ff. ō publicis. Tñ dy. i. c. ij. de reg. iu. li. vj. dixit q de egtate canonica mala fides ōfuncti nō trāſit in hťdē bñtē bonā fidē. Vñ circa hāc aſſertōez quā facit ipetrās ꝓcurrūt duo ꝓmo qꝛ falſū dixit q d. vbertꝰ būit vicioſuꝫ igreſſum. ꝛ q fuit in mala fide: vt ſupiꝰ elt oñſum. Aliō eſt. qꝛ poſito nō tñ ꝓceſſo q. d. vbertꝰ fuiſſet in mala fide nō tñ illa mala fides trāſiuit in dñm bñdictū vl'em ſucceſſorē de egtate canōica. Et cū iſta ỹba fuerit directa pape referunť ad ius canōicū iuxta illō elegās dcm Bal. i. l. ſi qñ. C. ō inoffō teſtō. vbi dixit q ſi papa ꝓcedit mōacho ptātē teſtādi itelligiť ſcom diſpoſitiōez iuris canōici. ꝛ nō iuris ciuilis. ꝛ idē bal. i. l. ſi nō dū. C. ō fur. dixit q ſi ſtatutū laycoꝝ loqť ō ſacrilegio itelligiť ꝑm diſpoſitionē iuris ciuil'ſecꝰ ſi eēt ꝓſtitutio eccl'aſtica qꝛ tūc ꝓzēderet ſacrilegiū. put diſpōit ius canonicū. ꝛ idē Bal. i. l. i. C. de ceſ. bo. dixit q in terris ipij ꝓcordabit ſtatutū cū iuť ciuili: i terris vo eccle ꝓcordabit ſtatutū cū iure canōico. ꝛ facit q pulcre dixit. d. anto. i c. ex lťis. de ꝓſtitu. q lťe q̄ emanāt a papa recipiūt iterp̄tatiōem a iure canōico ꝛ a ſtilo curie romāe. Ita dicam' i cāu nr̄o cū illa verba p̄cū ſint plata a clerico ꝛ narrata pape dēnt recipe interpretatōez ꝑm egtatē canōicā ꝑz q̄ liqdo appet q falſitate exp̄ſſit ipetrās. Et eodē mō ēt falſum eſt cū dixit in dcā ſupplicatōe i graue piculū aiaꝝ ipſoꝝ. ſ. dñi vberti. ꝛ. d. bñdicti. qꝛ nec dñs vbertus. nec. d. bñdictꝰ fuerūt male fidei poſſeſſoꝛes nec dictꝰ. d. bñdictus cū mala fide ōtinet ptē fructuū ſupexātiū: vt i reſcripto narrať. Preterea dť i dcō reſcripto q idēnitati ſue puidemꝰ qꝛ i ỹ ēt eſt ſbreptio ex eo qꝛ dānū ē diminutio p̄mōij: vt. l. dānū. ff. ō dāno iſec. ꝛ gl. i. c. ſi canōici ō of. oꝛ. li. vj. ꝛ iſte tractat de lucro captādo ꝛ nō ō dāno euitādo. ꝛ iō dicebat Jo. an. i. c. fi. ō elec. li. vj. q vbi cūqꝫ plꝰ tractat ō lucro captādo ꝓſtitutio ānullās actū ñ dť pēal'. ſz ſi tractat ō dāno euitādo bñ dť pēal' ꝓſtō ānullatiua actꝰ refert ꝛ ſeqť bal. i. l. néo martyres. C. ō ſac. ſan. ec. ꝛ iō ñ pp ỹ dť puideri ſue idēnitati. ꝛ ex ỹ ēt reddiť ſurreptitia. Preterea dť in reſcripto nos igť volētes aduerſus occupatoꝛes hmōi ꝛc. vñ referēdo iſta ỹba ad p̄ces inferūt q dñs bñdictꝰ fuit occupatoꝛ q ē fl'm vt ſupiꝰ ē oñſū. Preterea fač ēt qꝛ i dcō reſcripto i finalibꝰ ỹbis dť fructꝰ male pceptos ꝛ ſic papa. iō mādat dcōs fructꝰ reſtitui p. d. bñdictū qꝛ male fuerūt pcepti. Sz ỹitas ē i ꝛiū qꝛ male ñ fuerūt pcepti imo cū ti. vt ſupiꝰ fuit oñſū gꝰ ō mēte pape fuit ñ eē fl'ituē dos ſi cū ti. pcepti fuerūt ꝛ maxie i cāu iſto i quo dñs vbertꝰ būit titulū ex cā onerosa qꝛ ad ſoluēdā pēſionem ſeragita ducatoꝝ ſe obligauit. ꝛ iō cū tal'res ſeu curia fuerit ſolita locari p abbates dicti mōaſte. ōbuit ille ipetrās faceť exp̄ſſaꝫ mētiōez qꝛ illō q ē ꝓſuetudiariū ñ ē arbitrariū dixit bal. i. l. qcūqꝫ. C. ō ỹuis fugi. ꝛ illō q fieri ꝓſueuit hť p exp̄ſſo vt pl'cre dixit bal. i. l. i. C. ō fruc. ꝛ li. expē. p. l. q ſi nolit. §. q aſſidua. ff. ō edil. edicto. ꝛ ēt fač q pulcre dixit bal. i. c. i. q feu. da. pñt. vbi q̄rit q̄tū tps regriť vt res ecclie dicať ſolita ifeudari ꝛ dič. xxx. an. ſi ē vtil' eccl'e tal' ifeudatio. Ad ō i ꝑp poſito tal' locatio ē vtil' eccl'e ex eo qꝛ pcipit pēſionē ānuā. lx. ducatoꝝ. cū ergo p tpa lōgiſſima appet q abba. ſci bñdicti locarūt d. curiā ſeqť acqſiuerūt ius locādi. ꝛ p ꝓs ōbuit fieri mētio ō iuť illiꝰ mōaſte. fač. c. ex lťis. ō do. ꝛ ꝓtu. Fač ēt qꝛ i ipo iſtō locatiōis dť q ēt ꝓcurrūt bñ merita q̄ mōaſte. recipit ꝛ i futuꝝ ſpat ꝓſeq a dcō. d. vberto. Et ſi dicať q i actu ꝓhibito ñ ſtať aſſertiōi merito rū: ſz dēnt bñ merita ꝓbari vt dixit gl. i. l. ſi dōatōe. C. ō colla. ter. melioꝛ. ō iuť ỹ Ange. i. l. ēt. §. ex ꝓterito. ff. ō māu. vidi. glo. i. l. q teſtm̄. ff. ō ꝓba. bar. i. l. ſi forte. ff. ō caſtrē. pecu. ꝛ i. l. i. C. ō mēdi. ꝛ iuali. li. xij. ꝛ i. l. ꝓ diuerſas. C. mā. ꝛ i. l. i. C. ne lꝫ potē. guł. ō mōte lau. i cle. i. ō rebꝰ ec. nō alie. ad hoc rñdeo. q noſ nō ſumꝰ i actu ꝓhibito. qꝛ iſta nō eſt alienatio qꝛ fcā fuit locatio vſqꝫ ad nouem ános quo cāu nō trāſſerť dñiū: vt no. i cle. i. ō rebꝰ ec. nō alie. ꝛ in l. i. §. q i ꝓpetuū cū. l. ſe. ff. ſi ager vecti. ꝛ i. c. nulli. ꝛ. c. ad audientiā. ō rebꝰ ec. ñ alie. ꝛ ēt qꝛ ꝓſueuerat mōaſte. locaſ vſqꝫ ad mortē annos dictā curiam. Jō nō erat actus ꝓhibitus. ꝛ ēt qꝛ concurrit onus ſoluēde penſiōis ſeragita ducatoꝝ: ꝛ ſic cū nō ſimus i actu ꝓhibito ſtabimus aſſertioni illius abbatis ꝛ cōuentus. ꝛ per cō ſequēs ex parte. d. vberti cōcurrūt duo onera. vz onus ſoluēde pēſiōis ꝛ ſeruicia impēſa monaſte. quo caſu ille qui accipit ꝓmū dicitur cape debitū ideo dicebat Bal. in. l. ſz ſi lege. §. conſuluit. ff. de peti. hťe. q donatio remuneratoria dť eſſe quedā pmutatio ꝛ Glo. in. l. aquilius regulus. ff. de donatio. vult q donatio remuneratoria nō idigeat ifinuatōe. ꝛ ter. in. l. ſi pť. §. i. eo. ti. vult q lꝫ donatio reuocet ꝓpter ingratitudinē. vt in. c. fi. de donatio. l. bis ſolis. C. de reuo. do. tñ donatio remuneratoria nō reuocatur p ingratitudinē ſequētem. ꝛ ideo dixit Bal. in. l. ſi vnq̄. C. de reuo. vo. q illa. l. limitať vt p natiuitatē futurā filioꝝ nō reuocet donatio remuneratoria. ꝛ iō cum iſte. d. vbertus tractet de onere ꝛ dāno qꝛ recipit ad pēſionem. ꝛ qꝛ ſeruiuit monaſte. vt abbas ꝛ conuentus monaſte. aſſerunt in dicto inſtrumēto debuit fieri mētio i ſupplicatiōe qꝛ papa ñ reſcripſiſſet ita. vt iā reſcripſit ſi ſciuiſſet ſe riē rei. Facit ad hoc tex. aureus i. c. ſup eo. in ỹ. ſi litteras a nobis obtinuerit q̄ facti ſeriē nō ꝓtineāt nollimus illas ſibi pdeſſe de cobabi. mu. ꝛ cleri. vbi videť cāus formalis p iſta. q. qꝛ cū tale reſcriptū nō ꝓtineat fcī ſeriem vt ſuperiꝰ fuit oñſum. ergo ſequiť. q nō pdeſt dicto impetrāti. Facit etiā q pulcre voluit Bal. in. c. cum oēs de cōſtitutio. in. v. col. ỹ. vl' ꝓſuetudo. Modo in ꝓpoſito cōcurrit q abbates ꝓſueuerūt illam curiā locaſ vt eſt dictū ergo licite ꝛ iuſte lucratus eſt fructꝰ. d. vbertus. Et exiſtis cōcludo q magnificus vir dñs benedictus de ſtrocis nō tenet ad reſtitutionem fructuū quos pcepit pater ſuꝰ cuiꝰ eſt ſucceſſoꝛ vniuerſalis nec etiā ad eos quos extantes ipſe tenuit poſt mortē p̄ris ꝛ reſcriptū nulno mē obſtare tāq̄ ſubrepticiū p exp̄ſſionē falſitatis. ꝛ taciturnitate ỹitatis ipetratū. Et ita ꝓcludo. Laus deo clemētiſſimo. dñs Andreas barbatia ſiculus vtriuſqꝫ iuris iterꝑes Mantue.

¶ Caſus conſilij. lij.

¶ Utruꝫ donatio fcā pluribus de magna quātitate debeat inſinuari. Et an donatio nō inſinuata firmetur iuramēto. Et ſi non poteſt opponi exceptio: poſſit opponi exceptio nullitatis actus. Et an inducatur fraus per actum clandeſtinum. Et an exceptio obſtans cedenti obſtat etiam ceſſionario. Et de virtute clauſule codicillaris. Et clauſule q quis poſuit aliquez in locum ſuū. Et an beres non conficiens iuentarium perdat debitum ſuum. Et quando ſucceſſio habet vim ſolutionis. Et de intellectu. l. iij. xij. de nouatio.

Iſo celebri doctoꝛis ſūmo honoꝛe obſeruādi. d. Ludouici bolognini. Reqſitus vt me ſubſcribaꝫ huic ꝓſultatiōi. qꝛ adeo copioſe ꝛ ſubtiliter rem enucleauit vt nil ſit vlteriꝰ heſitāduꝫ nec eēt aliter iuribꝰ cōfirmādū: ſz qꝛ vt ſubſcribā ꝛ ꝓfirmē reqſitus ſuꝫ. Faciaꝫ vt p̄clare ſcripſit Bal. in. l. p̄cibꝰ. C. de ipubeꝝ in. xiij. col. ỹ. qꝛ ea q̄ ſūt tradita a magiſtris legū recitoꝛ ꝛ poſt terga metētiū q̄ſi ſpicas colligēdo vado: vt ſcribiť ruth. ij. c. eius fretus auctoꝛitate ita icedā. Et ꝑmo oipotētem ꝛ tremendum deum iuoco ex coꝛde ꝛ aio vt pijſſimo ſaluatoꝛe noſtro ieſu xp̄o medio veritatē iuriū ponat in oꝛe meo amen. Et capio ꝑmum dubiū ꝛ q illa donatio cenſeatur vnica licet ſit fcā pluribus quo ad inſinuationem interponendaꝫ vltra deducta per dominum ꝓſulentem allego dominum meum Joan. de imo. in cōmento. c. cum cōtingat. de iureiuran. ad fi. in pe. charta in ỹ. dicit etiā q ſi donať certa quātitas pluribus ꝓſo-

nis. vz nulli⁹ ps excedat summā requisitā a iure tñ si tota excedit exigitur insinuatio allegat Jo. an. in spe. de dona. §. i. ℣. qd si ꝛ sic in idiuiduo ponit q̄stionem istā. Secūdo allegat tex. in. l. senatus §. fi. ff. de donatio. cau. mor. in ℣. stipulatio. tñ vna est quē tex. ad hoc ꝓpositū allegauit. Ludo. ro. ꝙsilio suo. xxv. in secūdo dubio illius ꝙsilij. vbi fuit fcā donatio vltra summā taxatam a iure ꝛ nō fuit insinuata ꝛ fuit in instrumēto dictū q̄ intelligantur esse tot particulares donatiōes q̄ quelibet ipsaꝝ summā quingentoꝝ nō excedat. licet enim diuersitas summaꝝ inducat diuersitatem donationum ꝛ pluralitatez tñ procedit quādo diuersis tēporibus fcā sūt. vt. l. sancimus. §. si quis. C. de donatio. ideo tūc nō requiritur insinuatio si nulla earū excedat sūmam: sed quotiēs in eodē instrumēto sūt facte tot donationes singulariter insinuatio regritur q̄ omnes reputanť vna rōne eiusdem actus donandi eiusdem loci ꝛ tē poris. ꝛ allegat Jo. an. in loco ꝑallegato. vnde inquātū allegat Jo. an. sentit idem esse quādo vna sūma donať pluribus psonis dcīs enī intelligitur ꝑz. l. quā quis allegat vt pulcre dixit bal. i. l. nō solū. §. liberatiōis verba. ff. de lib. lega. vnde si quādo plures sūme donanť vni. ꝛ in instrumēto dicit expresse q̄ sint plures donationes: tñ vna est donatio respectu insinuatiōis quāto fortiꝰ erit vna quādo eadē sūma donať pluribꝰ ꝛ nō exprimitur in instrumēto q̄ sint plures. Certe multo fortiꝰ cū vna sit stipulatio. vt dixit tex. i d. l. senatus. §. fi. ergo ꝛc. Tertio allego elegantem doctrinā relatam a bal. in. l. ordinarij ad fi. C. de rei ven. vbi dicit statutū disponit q̄ nō ꝓbans accessionē puniať in centū mō quidā in eodem libello accusat plures. ꝛ nō ꝓbat de aliquo q̄ritur an debeat puniri in pluribꝰ pēis an vero in vna ꝛ decidit post Bȳ. q̄ erit vna pena. Ecce qualiter decidit in terminis q̄ actꝰ nō dicit pluralis ex numero psonaꝝ iterueniētiū. ꝛ ꝓ certo in idiuiduo decidit istam hesitationem. vnde licet in ista donatiōe iteruenerit due persone donatarie tñ q̄ vnus fuit cōtractus donatiōis eodē loco eodē tē pore vna erit donatio. ꝛ per cōsequens venit insinuanda q̄ si quā do plures psone accusanť in vno libello vnica dicit eē accusatio. eodē modo quādo vna sūma pecūie donať pluribꝰ vna erit ēt donatio: quo ad gabellā soluēdaz. ꝛ quo ad insinuatiōem faciendā. Quarto faciat illud q̄ voluit ang. in. l. cū plures. ff. ō euictio. vbi dixit statuto cauet. q̄ de singulis instrumētis ꝙsoluať gabella mō est fcm̄ instrumentū ꝙtinēs plures psonas plures res plures obligatiōes an debebit solui vnica gabella ꝛ dicet vnicū instrumētuz an debeat solui multiplex gabella ad multitudinē rerū ꝛ psonarū cōtentaꝝ in dicto instrumēto ꝛ decidit q̄ vnica gabella soluet q̄ vnicū instrumētū est ꝓ illū tex. ad hoc no. ꝑm eū. Faciat q̄ idē Ange. voluit in. l. cū eiusdem. ff. de edil. edicto. ecce qualiter in idiui duo Ange. decidit istā questionem q̄ cuz in casu isto vna summa sit donata pluribus non videntur due donationes: sed vna tantum. ꝛ ideo si gabella esset soluenda de donatione ex dispositione statuti vnica gabella solueretur de ista donatione. quia vnica donatio fuit. Quinto faciat q̄ pulcre voluit Ange. in simili in l. si idez cū eodem. ff. de iur. om. iudi. vbi dixit referrēdo doctrinā Bar. in. l. vbi fideiussor. ff. de solutio. cauet statuto q̄ cōdemnatus in cētum bāniatur. modo quidā fuit ꝙdemnatꝰ. in. l. ꝓ tali vulnere. ꝛ in. l. ꝓ tali ꝓcussione decidit Bar. q̄ nō fiet coaceruatio vt videat cōdemnatus in cētum. Ange. ibi dicit illā doctrinā falsam si illa fcā fuerūt de eadē rixa. q̄ vnitas rixe inducit vnitatez facti licet maleficia resultantia ex fcō distinguātur. l. i. in Glo. C. vnde vi. Cōstat enim q̄ vbi fcm̄ est radix omniū obligationū fit coaceruatio. Eodem modo ꝛ fortius dicamus in casu nostro q̄ in eodē instrumēto ista sūma pecuniaꝝ donata fuerit illis sororibus. Et certe si bñ pōderet dictū Bar. ipse sentit illud q̄ ang. dixit voluit enim Bar. in. d. l. si idem. q̄ vbicūqz essent plures species eiusdem cause generalis vt in accessione tutele ille species coaceruātur. allegat. l. si q̄ separatim. §. i. ff. de appel. Et sic in casu nostro multo fortius erit vnica donatio ꝓpter vnitatez cōtractus cū nulla fuerit fcā sepatio sūmarū. Et sic ex isto capite donatio illa reddit nulla ex defectu insinuatiōis. Cum vero opponit q̄ iteruenerit iuramētū. ꝛ sic talē iuramētū validā reddit donatiōem. Iz nō insinuatā vt voluit Jo. an. quē ad plenū refert Jo. de imo. i repetitiōe. d. c. cū ꝙtingat ad finē. ꝛ etiā sequtur. tñ per dñm cōsulentem multū elegāter oñsum est q̄ donatio nō insinuata nō tz etiā si iteruenerit renūciatio iuris regrētis insinuationē vel si iteruenerit iuramētū. vltra allegata ꝓ eū allego dominū paulū ō castro ꝙsilio xcix. incipi. visa quadā scriptura pnuata ꝛc. vbi refert Bar. in. d. l. modestinis tāgere. sed nō decidere: sed se remittit ad dicenda pse in. l. si quis pro eo. ff. de fideiusso. ibi ℣o specifice nō decidit. Sed ex diuersis dictis ibi per eū posset colligi varia determinatio. Refert postea Bal. ponere hāc naturā post Guil. de cu. i. ℣. q̄stione in. l. illud. C. de sacro san. eccle. ꝛ expresse determiat q̄ nō valeat talis renūciatio etiā cū iuramento q̄ donatiōes clādestine sūt prohibite ꝓpter publicā vtilitatem ad obuiādum fraudibꝰ: vt ibidem no. Guil. p. l. data. C. de donatio. nā ꝛ in his que sūt cōtra publicā vtilitatem iuramētū nō attendit etiā de iure canōico. c. si diligēti. de foro cōpe. ꝛ no. Bar. in. d l. si quis pro eo. ꝛ quia hoc nō est iterductū in fauorem renūciationis. sed in odiū recipientiū clādestinas donatiōes ꝛ ne quis prodigaliter vtatur re sua ꝛ quia legi statuenti certā solēnitatem seruari renūciari nō potest vt. l. nemo potest. ff. de leg. i. etiā cū iuramēto. vt no. bar. in. d. l. si quis pro eo. nō tñ Bal. allegat Jo. an. in titu. ō instru. edic. §. porro. in vltima magna additiōe. vbi tāgendo istū passum arguit pro ꝛ ptrā ꝛ finaliter ꝙcludit q̄ si nō est dolo vel metu prestitū obligat tale iuramētū: ita formaliter dicit. d. pau. in prefato ꝙsilio qui postea subdit verior videť opi. Bal. q̄ pluribꝰ suffulta rationibus. facit. l. diui fratres. ff. de iure patro. Et sic. d. pau. in terminis cōsuluit talem donationem nō validari ex iuramēto. Et vterius i medium adduco doctrinā Bal. i. d. l. data. C. de donatio. vbi dicit expressis verbis q̄ ex quo insinuatio emanauit ꝓpter fraudes euitādas nō solum legi requirenti insinuatiōem in q̄ngētis aureis: sed etiā statuto requirēti insinuatiōem in minori summa non posset renūciari etiā cū iuramēto. Quāto ergo fortius in cāu nostro vbi sumꝰ i dispositiōe iuris cōmunis. Et q̄ nō possit renūciari legibꝰ requirētibꝰ insinuatiōem cōsuluit Oldradus ꝙsilio. clxiij. incipiē. quidā bēns vnicū filiū. Preterea allego eūdem Oldra. q̄ in terminis cōsuluit pro ista pte. in suo cōsilio. ccl. incipi. fcm̄ est tale domina. s. bēns duas filias vbi fuit fcā donatio vltra sūmaz ꝛ sic requirebat insinuationem ꝛ fuit dictū q̄ pro tātibus ptibꝰ censeatur fcā quarū quelibet summā legitimā nō excedat fuitqz iurata illa dōatio. ꝛ fuit petita insinuari ꝛ insinuata fuit die feriato i bonorem dei. ꝛ cozā iudice incōpetēti. cōsuluit Oldra. talē donationez nō tenuisse ꝛ potuisse reuocari. Ecce qualiter tacitꝰ doctor in terminis decidit hāc dubitationē. Facit q̄ voluit Bal. in sua solēni. repe. l. ij. ff. de iureiurā. vbi dixit. q̄ vbicūqz actus est talis cui ꝑ pactū derogari nō potest tūc iuramētuz nō validat actū. ponit exemplū si filiūffa. renūciat macedoniano mō oñsum est in ꝙsilio ꝓcedēti q̄ nō tz pactū vt donatio nō insinuet. ergo sequitur q̄ iuramētū nō ꝙfirmat talē donatiōez q̄tenꝰ est ℨ iuris dispositionē. Et ad ꝑmū cāum huiꝰ ꝙsultatiōis pōdero tex. l. sancimus. C. de donatio. iquātū disponit q̄ quādo donantur diuerse res vni ꝛ eidē psone ꝑ tēpora diuersa tūc tales donatiōes censentur esse diuerse secꝰ si eodē tēpore donātur diuerse donatiōes eidem psone eodē modo dicūtur si vnica donatio fiat pluribꝰ q̄ cēsebitur vnica donatio q̄ validū est arg. de rebꝰ ad personā. l. q plures. ff. de nul. ꝛ pu. Et sic cū in diuersis tpibꝰ cēsenť plures dōatiōes secꝰ si eodē tpe. Eodē mō dicā q̄ si eodē tpe vna sūma pecuniaꝝ donať diuersis psonis q̄ cēsebit vna donatio. Et si dicať q̄ ob. statutū lucanū disponēs q̄ nō possit opponi aliqua exceptio ēt exceptio nullitatis ad hoc sufficiēter rñsuz ē ꝑ dñz ꝙsulētē. Sz vltra allegata ꝑ eū ego dico q̄ poterit oppōi exceptio nullitatis. ꝛ move ad sic dicēdū ℏ mō vz q̄ poterit oppōi exceptio nllitatis q̄ puenit ex facie seu visiōe ipi⁹ instrī seu ℨctꝰ ad hoc allego elegās dictū Bar. in. l. i. ff. de ope. no. nūcia. i. vj. op. vbi dixit licz ℨ nouū opꝰ nunciātem nō possit in ipso nunciatiōis actu ꝑ eū cui nūciať opponi exceptio q̄ nuncias nulliter nūciat ex eo q̄ nō hz ius nūciādi vt. l. pretor ait. §. ait pretor. ff. de ope. no. nuncia. tñ hoc ē vez scōm eum quādo manifeste nō appet nunciātem ius nō hēre secus si mānifeste appeat nūciātem ius nō hre. q̄ tūc tali cāu potest opponi ꝛ illa nūciatio spernitur q̄ dictū probatur per tex. in. l. i. §. fi. ff. de ope. no. nuncia. ꝛ per Glo. in. l. de pupillo. §. impositi i glo. in ℣. faciet. eo. ti. Cū ergo i ꝓposito ex serie ꝛ tenore ipi⁹ donatiōis appet ō ōfectu nllitatz ex eo q̄ appet q̄ nō ē insinuata segt q̄ poterit oppōi tal' nullitas. Scōo ℏ ꝓbo ꝑ glo. singlarē quā ad hoc ꝓpositū all'at Oldra. i quodā suo ꝙsilio ex volumē i. l. i. §. ℏ iterdcm̄ i ℣. ipfectā. ff. ō tabu. exhi. vbi lz quēt⁹ iterdcō illo ō tabul exhibēdis ñ possit opponeť exceptōez q̄ iō nō exhibz q̄ tabla ℏē

instrumentum est imperfectum ꝛ nullus vtilitatis. l. si quis legatū ff. de fal. tamen hoc est verū ꝑm illam Glo. quando imperfectio ꝛ viciū ipsi⁹ istrumēti essent abscōsa ꝛ occulta secus si eēnt in aperto vt ex facie istrumēti appet q: tūc opponi poterit ꝑm illam glo. Tertio hoc etiā ꝓbo ꝙ elegans dictū Bal. in. l. ex prediis. C. de euic. vbi licet statutū ꝓhibeat omnē exceptiōez opponi posse contra instrumētum quarentigie tū opponi poterit exceptio illa que venit ex natura ꝛ inspectiōe ipsius instrī aut cōtractus ad hoc allegat ea que no. Bar. in. l. eū q. §. qui ita. de ⁊bo. ob. facit. l. quero. §. iter locatorē. ff. loca. ꝛ ꝙ idem no. in. l. i. C. ō vsufru. Quarto posito nō tū concesso quia est falsum ꝙ supradicta ꝙ exceptio nullitatis ex inspectiōe actus appens nō possit opponi tū iudex ex ꝓprio officio repellere ⁊ nulliter seu calūniose agētez. ꝑm bal. in rubrica. C. de manu. allegat glo. in. l. i. C. vt q̄ sūt aduo. ꝛ bū facit glo. in. l. qui cum maior. §. si patris. in ⁊. succurrēdū. ff. de bo. lib. ꝛ ꝙ no. Inno. in. c. q̄ in ecclesiaꝝ. de cōstitutio. ꝛ in. c. i. de officio vica. Et sic appet ꝙ lz statutū excludat exceptionem nullitatis tū cōtra hāc donatiōez poterit opponi nullitas que resultat ex facie ipius cōtractus donatiōis q: nō ifinuata ergo. Et potest respōdi ad statutū dū dicit ꝙ nō possit opponi nullitas q: intelligit de nullitate q̄ est vellata quā ꝓbari oportet vt ꝙtractus reddatur nullus: nō aūt ipaz nullitatē videt ꝓhibere q̄ resultat ex facie ipius cōtractus: ꝛ que ꝓbatiōe nō idiget: vt est in casu nostro qa ꝓbatio nō insinuata quatenus est vltra sūmam legitimā est nulla: vt in. d. l. sancim⁹. ꝑmo casu quādo est nullitas ideo statutum ꝓhibuit q: voluit euitare lites. Sed quādo est nullitas apparēs ꝛ manifesta cessat rō ꝓhibitiōis ꝛ ista ratio caderet in oēm exercitaz intellectū q: nō est verisimile ꝙ statuētes voluissent excludere exceptionē nullitatis q̄ est euidēs ꝛ ex facie ipius instrumēti videt manifesta. Et ēt in indiuiduo allego elegās ꝑsiliū Ludo. ro. xli. incipit visis bis q̄ egregie ꝛ elegāter cōsulta sūt vbi erat statutū ꝙ cōtra instrumētum nō posset opponi nullitas defensio exceptio vel iudicis officiū: ꝛ fuit celebratū instrm donatiōis iter virū ꝛ vxorem: dicebatur ꝙ nō poterat opponi exceptio nullitatis stāte tali statuto cōsuluit ipse nullitatē opponi posse ꝛ refert multos egregios doctores ita cōsuluisse. ꝛ ꝙ ꝙsequens apparet ꝙ ista donatio quatenus est vltra sūmaz legitimam non tenet non obstante iuramēto. Et ꝙ ista est expedita ꝓma dubitatio.

¶ Capio secūdā dubitatiōez ꝛ duo veniunt examinanda. vz vtrū in fraudem cōmunis ille fecerit illā cessionē vtꝫ possit opponi de iure cōmuni ꝛ sic de iure tertij ꝙ illos fideiussores: ꝛ plenissime. ꝛ subtiliter scripsit ꝑfatus dominus cōsulens. Ultra dicta per eum allego in terminis ꝓprijs dominum Pe. de ancha. qui cōsuluit i ꝓprio casu cōsilio. ccxix. incipiē. ex bis q̄ supius narrata sunt vbi casus fuit talis potestas mandauit ticio ꝙ infra triduū iter arriperet: ꝛ iret ad cōfinia sub pena eris ꝛ ꝙsone q recedēs infra triduū iuxta mādatum in itinere vendidit vnaz possessionē gayo pecūia sibi manualiter soluta qui ad cōfinia nō accessit fuit sibi ītimatuz ꝙ si adhuc vellet accedere nō ꝓcederetur contra. Quo accedere nō curāte potestas cōdemnauit euz ad capitis amputatiōez ꝛ cō fiscationez bonoꝝ: aū tamē dictā sniam ꝛ ꝓcessum alienauit multa in diuersas personas procura. fisci dicit illas alienationes factas in fraudē ꝛ petit reuocari queritur quid iuris. arguit. d. pe. ꝙ dicta venditio debeat rescindi. ꝙstat enim illum ticiū malo animo ꝛ ꝓditorio priam religsse: ꝛ sic in hostiū numero est hūdus. l. emmissione. §. qui deficiūt. ff. de capi. dimi. De alio aūt dicit constare ex eo q: recessit iturꝰ ad confinia ꝛ postea noluit accedere ad cōfinia. animus demōstraf ꝙ ista exteriora ad delinquēduz. q: aliter nō potest quā ꝙ extrinseca ꝓbari. c. i. ꝛ. c. ex studijs. ō ꝑsump. glo. l. dolū. C. de dol. cū si. pz etiā delictuz cōsumatū ante dictuz cōtractuz venditiōis q: cū per eū steterit ire ad cōfinia ꝙ primum potuit dicī cōtumax: ꝛ rebellis. nā ita intelligitur dictū preceptū ꝙ accedat cū potest cōmode post triduū sibi affixū ad iter arripiendū. l. cōtinuus. §. illud. ff. de ⁊bo. obli. l. ꝛ si post tres. ff. si qs cau. Presuppositio ergo debito cōtumatie. ꝛ in obediētie capitalipena feriendo: vt in. c. ij. de maio. ꝛ obe. Necessario cōcluditur ꝙ alienationes facte post crimen capitale debēt rescindi post q̄ cōdemnatio sequuta ē allegat. l. post ꝙtractū. ff. de dona. imo fortius dicit si dicamus delictū tempore alienatiōis nō fuisse cōsumatum: tū postquā delinquere cogitauit nō videnf alienatiōes valide de iure ar. l. sed si marit⁹. ff. qui ꝛ a qbus. Presumitur aūt fcā alienatio talis in fraudē eo ipso ꝙ delictū postea sequitur. l. si vētri. §. in bonis cū ibi no. ff. de ꝓmule. cre. ꝛ est ista ꝓsumptio de ꝓsenti in preteritū quoniā actus statim subsequēs declarat fraudez animi ꝑcise. c. officij. de elec. c. si qua femina. l. di. c. ij. de renūcia. Ad hoc optime facit. c. veritatis. de dolo ꝛ cōtu. c. tāta. de excess. prela. in qbus patet alienatiōes ꝛ oia gesta prelatorū rescindi post q̄ ꝑ sniam deponuntur. ꝛ presumit dicta fraus ex alienatiōe maioris ptis bonoꝝ. l. omnes. §. lucius. ff. que in frau. cre. nihil enim refert quo ad fraudem ꝑsumēdā vendat quis vni qcqd bēbat vt plurib⁹ particulariter. c. apostolice. de donatio. tū. d. petr⁹ in dicto cōsilio regrit ꝙ ille in quē fit alienatio illā bēat titulo lucratiuo ꝛ nō oneroso. vel si est emptor ex titulo oneroso regritur ꝙ sciat illū delinquere velle. ꝛ sic fit fraus ꝓpriceps allegat. l. ait ꝓtor. §. is qui particeps. ff. que in frau. credi. ꝛ hoc tenet Bar. in d. l. post cōtractuz ꝛ habet hoc equitatē vt fraus delinquētis potius fisco noceat bēnti titulū lucratiuum ꝙ emptori bēnti tituluz oneroſum. iura enim fauēt bona fide cōtrahentibus. Subdit postea. d. pe. Bar. in. d. l. post cōtractū loqui de modo presumendi fraudē duob⁹ casibus. ꝑmo ex pte delinquētis alio modo ex pte cōtrahentis secū. ꝛ bi modi sūt duo vel tres ꝑmo quādo talis cōtrahens eēt cōiūcta ꝑsona. Scōo quādo post vēditionē vēditor possidet sicut primo. ꝛ dicit. d. Pe. in. d. ꝓsilio ꝙ in casu illi⁹ alienationis ille emptor non fuit ꝓpriceps fraudis quia ignorauit illū ticiū velle delinquere nec bēbat ex cā lucratiua quia manualiter soluit nec erat cōiunctus illi ticio. ꝛ ideo cōsuluit ꝙ nō potuit rescindi illa alienatio in cāu illo ex quo ꝙcurrebāt supradicta. Ado do in cāu nostro concurrit cōiunctio sanguinis ꝛ facilius ꝑsumit fraus inter personas coniūctas. vt. l. data. C. de dona. Concurrit titulus lucratiu⁹ quia titulus donatiōis cōcurrit q: voluit ꝙ ille sorores non possent ad illā dotē donec ille dōator viueret. Cō currit etiā ꝓhilippo fcā erat cōsignatio cōfinium in carceribus lucanis et cōdemnatio ꝑ turbatione status ꝛ erat lex municipalis qō nō presentans se ad cōfinia sibi deputata post mensem ipse ꝛ sui descendentes intelligerentur rebelles ꝛ bona ipso facto confiscata. ꝛ quia precogitauit ille ꝓhilippus se nolle ire ad ciuitatem lucanā nec velle parere confinibus deputatis ꝛ cōfiscationem futurā vt euitarent illā cōfiscationem fecerunt illā cessionem ꝛ donationem sororibus in fraudez cōmunis vt ceci viderent ꝛ surdi audirent istā fraudem. Et per cōsequens tāꝙ in fraudem cōmunis facta venit rescindenda. ꝛ sic. d. Pe. in terminis decidit istā questionem. Nec in cāu nostro presumit fraus ex sola coniūctiōe personarum: sed ex alio quia interuenit cōiūctio ꝛ titulus lucratiuus ꝛ etiā interuenit quia clandestine fuit facta talis donatio q: cū debebat insinuari non fuit insinuata. Et sic ex hoc etiā presumitur ꝙ in fraudem cōmunis fcā fuerit. ꝛ ideo dixit Glo. elegans in. l. i. C. de fide instru. ꝛ iure asten. ſi. lib. x. in ver. mala fide ꝛc. ꝙ requisite solemnitatis obmissio vehementez doli presumptionez inducit ꝓ qua facit. l. quemadmodū. C. de agri. ꝛ censi. lib. xi. ꝛ. c. q contra iura. de regu. iur. lib. vj. Et ideo dicebat Jo. de imo. i. d. l. post cōtractum ꝙ eo ipso ꝙ emptor emit clādestine presumitur ꝙ fuit particeps fraudis nec oportet aliter probare. Pro quo allego. l. non existimo. ff. de admini. tuto. l. fi. ff. de ritu nup. c. quia propter. de elec. ad fi. Glo. in. l. i. C. de iter dicto ma. ꝛ no. Inno. in. c. vt nostrum. vt eccle. bñfi. ꝛ ideo Glo. valde singularis. in. l. ij. C. de his qui ex pu. ra. lib. x. ꝛ ibi bar. dicit ꝙ actus dicitur fieri clam quādo in eo faciendo requiritur superioris auctoritas. ꝛ actus expeditur sine auctoritate superioris. ꝛ notāt moderni. in. l. clā possidere in principio. ff. de acquirē. possef. Et sic sole clarius est ꝙ dicta donatio fuit facta in fraudem communis ad euitandam confiscationem dictorum bonorum. vnde tam ex qualitate ꝛ quātitate rei donate ꝛ ex coniunctione personarum ꝛ clādestinato actu. ꝛ ideo dixit Ange. in. l. omnes. §. lutius que in frau. credi. ꝙ qui donat omnia bona sua ꝛ deinde committit homicidium presumitur in fraudem fisci fecisse. Idem si clandestine donauerit ꝙ in fraudem presumitur fecisse ꝛ sic ex conuictione personarum ꝛ ex clandestinato actu ꝛ ex titulo lucratiuo ꝛ ex pacto ꝙ viuente donatore non agant ꝛ ex confiscatione futura ꝛ condemnatione iam facta fraus est in aperto. ꝛ ideo multum singulariter dicebat Bal. in. l. quotiens. C. de rei vendicatione Odoffre. dicere quod postquam est spes quod quis vocaretur ad iuditium emptio presumitur dolosa ꝛ mala fide facta

nec patrocinaꝫ emptori vt colligit ex.l.si ea res.ff.de actio. emp. ꝙ dictū dicit esse mēti tenendū: ꝑm Odoffre.qz per hoc perbibek via ad multas fraudes. Nec potest adduci ad hanc cōsultationē dictū magis accōmodatū. Facit ꝙ no. Bar.i.l.q petitorio.ff. de rei ven.ꝛ in.l.fulcinius.§.iij.ff.ex qui.cau.in poss.ꝛ in.l.iij.§.fi.ff. de alie.iudi. Bal.in.l.is qui rei.ff.ex qui.cau.ma. Ange.in.l. sin autez.§.i.ff.de rei vendi. Nō obstat nūc si dicatur ꝙ nō possunt fideiussores opponere.de iure fisci.ꝛ sic de iure tertū plene ō hoc scripsit domin⁹ cōsulens vltra dicta sua allego.d.pe.de ancha. in cōsilio.cclxxxv.īcipit efficacib⁹ꝛc. quasi in cōuincibilib⁹ꝛc.vbi ꝓsuluit ꝙ vbicūqz ius tertij est exclusiuū iuris agētis ipso iure: vt no. in.l.cuz seruū.C.de ser.fu.semp potest opponi lz limitet nō habere locū in cā beneficiali.facit ꝙ bētur in.c.mādatuz.de rescrip. ꝛ in.c.ad audiētiam.de prescrip. Facit ꝙ voluit Bal.in.l. bis cō sequēter.§.i.ff.fami.herc.vbi dixit ꝙ de iure tertij nō possunt opponi.vbi snia desideratur ad pīuādum secus dicit vbi lex ꝑuat ꝑcise. Sed in cāu nostro statutū lucanū pīuat ꝑcise patrem ꝛ filios bonis ꝛ illa publicat cōmuni lucano. ergo seqtur ꝙ isti fideiussores poterūt opponere.de iure fisci.ꝛ ibi etiā bar.dixit cauek statuto ꝙ fiat assignatio possessionis in catastro. Modo gdā nō assignauit possessionē.in catastro petit aliquā rez quā nō assignauit in catastro opponik ꝓtra eū ꝙ illā nō assignauit. Ideo nō potest illā petere cōcludit ꝙ si statutū pīuat eū ipso iure potest obijcere ex eo qz dicit ꝙ nō bēt ius petēdi. Si aūt nō pīuat ipso iure: sed ꝑ sentētiaz .tūc cū nō sit admissum nō potest cōtra eum obijci de iure tertij ꝙ dicit esse valde notādū. Modo cū iste pierus sit ipso iure pīuat⁹ꝛ eodem modo dictus cessionarius sequitur ꝙ potest opponi.de iure fisci. Faciat etiaz ꝙ voluit Ange.in.l. loci corp⁹. §.cōpetit.ff.si serui.ven.vbi idem dixit ꝛ addit ꝙ vbi si nō opponeret quis de iure tertij concurreret aliquod piculum puta qz bis soluere: potest indistincte opponere de iure tertij.l.iij.ff.de excep. rei iudi. In casu nostro ius fisci est exclusiuum iuris agentis ipso iure.ꝛ etiam quia posito ꝙ fideiussores tenerentur ad restitutionem dotis nihilominus fiscus posset cōtra fideiussores agere qz ille pierus non potuit iura fisci cedere illis sororibus cum in fraudem fisci emanauerit talis cessio vt superius est ostēsum. Et ideo succedit illud ꝙ tradidit Bal.in.l.ꝑ diuersas.C.man.in nona q̄stione.vbi dicit ꝙ si bānitus cedat iura sua ꝛ omnia bona sua sūt cōfiscata nō valet cessio ex eo: qz tūc cedit iura fisci.ꝛ nō iura ꝓpria idem dicit quādo est bānito interdictus actus agendi ꝛ cedit iura sua ex cā lucratiua ꝙ tūc potest opponi cessionario illa exceptio que poterat opponi ipsi cedēti. Modo in proposito nostro ostēsum est ꝙ iste pierus veniebat de proximo censendus rebellis cōmunis luce.ꝛ omnia bona cōfiscāda cōmuni lucano ꝓp nō obediendo cōfinibus assignatis philippo patri ipsius: ideo erat in statu in quo omnis alienatio fienda per eū veniebat rescindenda qz in fraudem cōmunis lucani faciebat ꝛ idem opatur delictum ꝛ cogitatus ad delictum quo ad rescindendas alienatiōes in fraudem fisci: vt est ostensum.ꝛ voluit Pe.de ancha.in dicto cōsilio.ergo talis cessio nō tenuit quia tāq̄ fcā in fraudem fisci rescindenda est ꝛ cū sit facta ex causa lucratiua ꝛ titulo donationis sequitur ꝙ omnis exceptio que poterat opponi contra ipsum pierū cedentem potest opponi cōtra ipsas cessionarias ex causa lucratiua. Ita firmat By.in.c.si quis in ius.de reg. iur.lib.vj.ꝛ in l.doli.ff.de noua. Bar.in.l.apud celsum.§.sed cū legitima.ff.de doli excepti. Jo.an.d. Pe.ꝛ alij in.c.i.de iure patro.lib.vj.d.pe. in.c.cum inter.de excep.ꝛ ibi per alios ꝛ per eūdem in.c. ad audientiam.de prescrip.ange.in.l.papinianus exuli.ff.de. minori. Bal.in.l.qui stipendia.C.de procura.ꝛ in.l.qui se debere.ff. de condi.ob.cau.ꝛ in.l.si qs rem.ff.de procura.ꝛ in questione statuto cauek ꝙ fenerator.ꝛ in.l.peremptorias.C.sen.rescin.nō posse ꝛ in.l.si cum dotem.§.si pater.ff.sol.matri. Et per cōsequens cōcludo fideiussores posse opponek de iure cōmunis lucani ꝛ dictā cessionez fuisse fcāz in fauorem fisci. Et per cōsequens non eē validam non enim potuit donare ille pierus iura fisci vt dixit Bal. i.d.l.ꝑ diuersas. Et ꝑ ista sit expeditū scōz dubiū huius hesitatōis.

¶ Capio tertiam dubitationem ꝙ dictus Pe. fuerit heres dicti sui patris liquido ostensum est per dominum consulentem ꝛ reuera nō est aliqua digna dubitatio circa hoc quia vt plurimum docet experiētia mercatores ꝛ maxime tuscij qui sunt exules a patria meliorem partez fortunarū suarū tenēt in libris rationū iuxta no. per omnes in.l.sciēdū.ff.qui satisda.cogā. ꝛ clarissimi iuris ē ꝙ ad aliquid presumendum idem operatur melior res quā quis habet in bonis ꝙ operantur omnia bona vel maior ps bonorum hoc decidit tex.singularis in.l.sūma cū ratione.ff.de pecu.quem ad hoc allegat Ang.in.l.fi.ff.de stipu.seruo.ꝛ in.l.omnes.§.lucius.ff.que in frau.credi.ꝛ auc.sed iam necesse.C.de dona. ante nup.ꝙ si qs alienat meliorē rem ꝙ habet in bonis presumitur in fraudē facere sicut si alienasset omnia bona vel maiorez ptem bonorum. Modo certum est ꝙ melius ꝙ habeant similes persone sunt libri rationum suarū in qbus continentur credita ꝛ trafica. vnde ille pierus retinēdo penes se librum dictarū rationū videk imiscuisse se hereditati paterne per.l.i.C.de repu.here. vbi suus heres habitādo domū paternaz imiscuisse ꝓsumik. ꝛ si opponak de eo ꝙ dixit Bal.in.d.l.i.vz ꝙ si filius remāsit in domo patris occasione dotis materne ꝓ qua dote dom⁹ erat specialiter vl generaliter obligata nō presumitur imixtio ꝑm Odoffre.ꝛ idem ibi dicit Bal.si possedit agrū vel vineaz patris ꝛ fruct⁹ percepit nam tūc est eadez rō que in domo.nā in domo nō est separatus fruct⁹ ab ipsa possessione quia fructus eius est ipsa habitatio. vnde efficatius ꝓsumitur imixtio cui est cōnexa fructuū pceptio. nisi ergo probetur cōtrariuz lex habz suū heredē ꝑ imixto hereditati ꝙ est notabile.ꝑm Bal.ibi qz illud procedit quādo nō tenet aut possidet aliud ꝙ domū hypothecatā ꝓ dotibus maternis ꝛ ad illū finez tenet domū que fuit patris. Sed in casu nostro nō est sic qz nō tenebat librū rationū dūtaxat ad finez probandi recepisse dotem numeratā ꝑfem suū ab vxore matre ipsius pieri quia cū in illo libro cōtinerenk data ꝛ recepta.ꝛ omnia facta gesta ꝛ negocia illius philippi sui olim pris. ideo videtur ꝙ nō hēat locū doctrina Bal.in.d.l.i. nec etiā fuit protestatus ꝙ ad hoc dūtaxat tenebat librū rōnuz illius philippi ad ostēdēdū ꝑfem recepisse illas pecunias ꝓ dotibus maternis protestatio enim declarat animū protestantis.vt.l.nēsenni⁹ apolinaris.ff.de neg. gest.c.i.ꝙ me.cau. cū si. Et per consequens retinēdo illū librū videk imiscuisse se hereditati paterne.ꝛ ideo dicebat Bal.in.l.ij.C.de repu.here.ꝙ si filius repudiat hereditatē patris.ꝛ postea possidet bona hereditaria ꝑsumitur heres siue sine titulo siue cum titulo in fraudē acq sito. Ergo apparet quod ex dispositione iuris cōmunis iste pier⁹ fuit heres patris. Faciat etiaz ꝙ voluit Glo.ꝛ Sali.in.d.l.i.C.ō acq.vel repu.here.vbi dicūt ꝙ si fili⁹ surripiat aliquid de hereditate ꝑna.ꝛ postea se abstinet ꝙ tūc videk imiscuisse se hereditati ꝑne nec prodest sibi illa abstēsio. Modo in casu nostro iste pierus fili⁹ videk surripuisse librum rōnum dicti philippi sui pris.ergo videtur se imiscuisse licet ergo postea se abstinuerit ꝓducēdo illū librum in iudicio cōtra sorores suas ꝛ heredes pris nihilominus non prodest sibi illa abstensio ex quo semel vidk imiscuisse se hereditati paterne.vnde nō potuit suo facto ōfinere esse heres ꝛ istud iudicio meo apponit gladiū ꝛ securim ad hāc dubitatōez ꝙ iste pe.fuit realiter heres philippi pris sui. Et bñ faciat etiam elegans dictū Ang.cōfirmantis illud ꝙ superi⁹ dixi.nā Ange.in l.ij.C.de acq.vel repu.hr̄.dixit ꝙ si fili⁹ repik se abstinuisse abbereditate ꝑna.ꝛ postea emisse oīa bona q̄ fuerūt pris vel meliorē aut meliora bona q̄ erāt in bonis pris ꝓsumik se imiscuisse.ꝛ illā abstēsionē eē nulli⁹ momēti.ꝛ fcāz fuisse in fraudē ꝛ dicit eē casum singularē in.l.sūma cū rōne ꝓalleg. Ita in casu nr̄o cū surripuerit libz rōnū pris vt supi⁹ dixi.ꝛ sic multipharie multisqz modis appet ꝙ ex dispositiōe iuris cōmunis ille pier⁹ fuit heres patris.ꝛ se imiscuit hr̄ditati ꝑne. Et multo fortiꝰ in cāu nostro cum ex dispositiōe statuti lucani iste pierus sit heres disponētis ꝙ qui teneret quocūqz modo bōa hr̄ditaria nō obstāte aliqua repudiatiōe iure titulo vel cā nec pretextu hr̄ditatis mr̄ne intelligatur heres ꝛ obligat⁹ sit oībus hereditarijs creditoribus ꝙ statutū ligauit ipm Pe.qz licet in dicto statuto lucano dicatur ꝙ sint rebelles ipse ꝛ sui filij ꝛc.per q̄ ꝛba deficiūt seu ōfinūt esse cives civitatis lucane.vt est tex.ꝛ ibi ꝓ scribētes in.l.admissiōe.§. q deficiūt ff.de capi.dimi.ꝛ ibi Bal.declarat qs dicak rebellis.ꝛ hr̄ in.l.hostes.ff.de capti.ꝛ in cle.pastoralis.ō re iudi.nihilomin⁹ nō ōfinit esse civis quo ad ea q̄ sūt sibi dānosa ꝛ vituperabilia. vnde licz desinat eē civis lucan⁹ intelligik quo ad cōmoda nō aut quo ad incōmoda.ꝛ ꝓ ꝓns statutū istud ligauit dictū pieruz quocūqz iuerit. Faciat simile ꝙ dixit bar.in.l.i.C.de dignita.lib.xij. vbi voluit ꝙ si ex dispositione statuti aliquis definat esse nobilis propter sua

facnora intelligitur quo ad cõmoda. sed quo ad onera ⁊ dãna que debẽt subire nobiles ille nõ desinit esse nobilis idem voluit in.l.i.C.de fi.fa.lib.x.⁊ probatur in tex. formali .l. actione.§. item qui societatem .ff. pro socio vbi socius renuncians ante tempus remanet socius quo ad dãna ⁊ quo ad vtilia nõ est socꝰ Dy.⁊ ange.in.l.si quis soluẽdo.ff.ꝺ here.insti. Bal.in.l. cũ qs. C.de natura.lib.⁊ in auc. habita.C.ne fi.pro pa.bona glo.in.c. ex parte.s.de rescrip.moderni.i.l.si exheredatus.§.sub diuo.ff. ad silla. Et sic quo ad sua damna remãsit ciuis.⁊ ꝓ ꝯs ligatꝰ est statuto proprij municipij: vt voluit Bar.in questione incipiẽte statuto lucane ciuitatis ⁊c.⁊.l.i.C.de here.insti. Faciat ẽt qꝫ quinctur ex alio qꝫ sit seu fuerit heres patris quia in repudiatiõe nõ obseruauit solemnitatẽ statuti in quo hẽbat domiciliũ quo casu seruãda erat solemnitas statuti ferrarien sis itroducẽtis certaꝫ solẽnitatẽ quãdo filiꝰ se abstinet ab hꝝditate pẽna.vt.l.ij.C.quẽadmo. testa.ap.l.si fundus.ff.de euic. Bar.in cõmẽto.l.i.C.de sum.triplene ꝓ.d. Pe.de ancha.in repe.c.i.de ꝓstitu. Et ex istis cõcludo istũ pierũ fuisse heredẽ patris ⁊ talẽ abstensionẽ fuisse nulliꝰ efficacie. Venio ad vltimã dubitationẽ qꝫ ex quo ille pierus adiuit hereditatem seu se imiscuit vt est dictum: an ꝓ illã imixtionem sit extinctũ ius dicte dotis iaꝫ cesse ⁊ donate dictis sororibꝰ? Et circa hoc est ante omnia considerandũ qꝫ in pũcto dicitur qꝺ ille pierus cessit ⁊ donauit omnia iura ⁊c.dotis materne lucie ⁊ lucretie eius sororibus ⁊c.⁊ ꝓstituit dictas luciaꝫ ⁊ lucretiã procuratrices vt in rem suã.⁊ eas posuit in locũ.⁊ vniuersum ius suũ ⁊c. Ita formaliter dicitur in pũcto quo casu ista verba faciũt aliqualem dubitationem iudicio meo: qꝫ si eas posuit in locũ ipsius pieri.⁊ vniuersum ius ipius pieri videꝫ qꝺ directe actiones que remãserũt penes pierum cedentẽ sunt effecte inanes ex eo qꝫ nos dicimus qꝺ pactum factuꝫ per heredeꝫ post restitutam hereditatem ex fideicõmisso nullo modo nocet fideicõmissario.⁊ ratio est quia iura que remãserant penes heredem sunt effecta inania per restitutionem.l.i.circa ꝓnc.ff.ad trebel. Ideo aũt effecta sunt inania qꝫ fideicommissarius ponitur in locũ heredis: vt.l. q quadragin ta.ff.ad trebel.⁊ quia in locum heredis est quodammodo heres vt.l.si filius.ff.qꝺ cum eo.l.postulante.§.sane.ff.ad trebel. insti. de fideicõmissa.hereditа.in.§.restituta.licꝫ hoc fallat in certis casibus: vt.l.quia perinde.ff.ad trebel.si ergo ideo factuꝫ heredis non preiudicat fideicõmissario. quia trãsit in locum heredis eodem modo dicamus in cedente quia licet per cessionem trãseant vtiles actiones in cessionarium ⁊ directe remaneant penes ipsum cedentẽ ita tũ qꝺ vigore directarũ possit recipere solutionẽ: vt habetur in.l.iij.C.de nouati. Tamẽ vbicũqꝫ cedens vtitur hac cautela ⁊ ꝓtica quia dicit ⁊ posuit dictas cessionarias in locum ipsius cedentis ⁊ in vniuersum ius ipsius cedentis videtur tũc qꝺ nõ possit agere nec exigere dictus cedens contra debitorem quãtũcũqꝫ cessionarie nihil fecerint de illis tribus que apponunt in.d. l.iij.C.de nouati. Et ideo videmꝰ qꝺ notarij in omni instrumento cessionis apponũt illa verba ponẽs ipsuꝫ in locuꝫ suũ.⁊ per cõsequens posito qꝺ dictus pierus adiuerit hereditatẽ patris nõ potuisset exigere exp:esse cõtra patrẽ ⁊ sic per solutionez veram non potuisset ꝓiudicare illis sororibus cessiõarijs. Ergo multo minꝰ tacite adeũdo posito qꝺ creditor adeũdo hereditatez debitoris videatur sibi de debito solutũ.⁊ istud est qꝺ effusis neruis vnusqꝫ qꝫingẽtissimꝰ spiritꝰ vir posset ĩ medium fũdere ⁊ adducere cõtra istos fideiussores.certe istud nullo modo obstat huic cõsultationi. Et ante omnia cõsidero elegãtem ⁊ stupẽdam doctrinaꝫ bar. in.l.i.ff.de iure codi.vbi dixit qꝺ clausula codicillaris que appõit quottidie in testamẽtis nõ ideo apponitur qꝺ testatores mãdent illam apponi.sed ideo apponitur qꝫ notarij de stilo suo apponũt ⁊ decidit qꝺ nihil operatur ex eo qꝫ sic illam apponũt notarij non qꝺ ita fit a testatore. colligo ergo elegãtem doctrinam ex illo viuo ⁊ habundantissimo fonte Bar.qꝺ vbicũqꝫ notarij apponunt aliquid ex cõsuetudine ipsorũ notariorũ nihil operatur ex eo qꝫ illõ nõ venit ex mente partiuꝫ nec qꝺ partes eis cõsenserint. Et ideo multuꝫ elegãter Bal.in.l.quotiẽs.C.de here.insti. dicebat qꝺ si testatorꝫ legauit suo fratri mille: ⁊ aliuꝫ istituit heredem vniuersalem ⁊ ecclesiam instituit in quinqꝫ solidis vel alium ⁊ ille hꝝs vniuersalis repudiat hereditatem qꝺ veniet ad illum cui fuerũt legata mille ⁊ nõ ad illuꝫ qui fuit institutus in.v.solidis quia ille legatarius fuit magis dilectus a testatore. Nec ob.qꝺ ille alius fuerit institutus in.v.solidis quia illuꝺ emanauit de cõmuni stilo notariorꝫ. Et sic aperto ore sentit Bal.illud qꝺ voluit Bar.cuꝫ ergo de cõmuni stilo notariorꝫ apponaꝫ illa clausula qꝺ in locũ suũ ponit sequitur qꝺ nihil operabitur.⁊ ideo dixit glo.in.l.fi.C.de condi.ex leg.qꝺ notarius non debet apponere in instrumẽto nisi illõ de quo est rogatus ⁊ dũtaxat apponere verba ipsorꝫ cõtrahentiũ ⁊ ideo dixit Inno.in.c.fraternitatis de hereticis qꝺ notarius i instrumẽto ⁊ testis in dicto non debet apponere nisi id qꝺ in veritate nouerint ⁊ audierint ⁊ Bal.i.l.cuꝫ precibꝰ.C.de ꝓba.⁊ in rubrica.C.de fide instru. dixit qꝺ notarius suam inbreuiaturã circa substãtiã negocij extẽdere nõ potest: ꝫ solum qꝺ intellexit a partibus dummodo nõ exprimat nisi illuꝺ qꝺ viderit aut audiuerit a cõtrabentibus.⁊ glo.in auc.de tabel.dicit qꝺ omnia que notariꝰ apponit in instrumẽto debet audire aut videre.⁊ idem Bal.in.l. cõtractus.C.de fide instru.dixit qꝺ instrumẽtũ ⁊ cõtractus nõ recipiũt supplemẽtum facti allegat no.i.c.cũ.p. tabellio de fide instru. Et sic in casu isto notariꝰ nõ potuit apponere illam clausulã de qua nõ fuit rogatus ⁊ qꝺ de ea non fuerit per partem rogatus apparet ex eo qꝫ apponiꝫ de cõsuetudine ipsorꝫ tabellionum. Et si dicatur qꝺ notarius videtur rogatus appõere omnes clausulas que de cõsuetudine ꝓsueuerunt apponi: vt est tex.quem cõmuniter doc.reputãt singularem in.l.generaliter.C.de fideiusso.in v. ⁊ in vsu quottidiano semꝑ hec versari aspicimꝰ. quia ille tex.nõ loquitur de stilo notariorꝫ ideo ad istum casuꝫ nõ extẽdetur. Et ꝓ cõsequẽs stat firma regula qꝺ talez clausulã nõ apposuit notarius ex vi rogatiõis facte a dicto piero sed dumtaxat ex cõmuni stilo notariorũ.⁊ ꝓ cõsequẽs nõ tollit beneficiũ.d.l.iij.C. de noua. ⁊ ideo potuit dictus pierꝰ agere ⁊ exigere vigore iuriuꝫ directaruꝫ dictã dotem maternaꝫ. Secũdo tollitur etiã ex alio illa clausula in locuꝫ suum ponẽs ⁊c. Jam superius fuit ostensum qꝺ dicta cessio fuit simulata ⁊ in fraudẽ fisci facta qꝺ etiam ostenditur clarius ex eo quia cõtinet pacta ĩsolita ⁊ cautelas ĩsolitas quo casu ꝓsumiꝫ fraꝰ ⁊ dolus qꝫ vt cõiter nos videmꝰ cessiones iuriũ fiũt simpliꝫ ⁊ pure nec fiũt mõ insolito ⁊ iaudito vt iã fuit fcã ista cessio in qua voluit dictus cedens qꝺ dicte sue sorores cessionarie non possent agere vigore dicte cessionis donec dictus pierus cedens viueret quo casu videtur esse insolitum pactum.⁊ per cõsequens ꝓsumitur fraus dolus ⁊ simulatio: vt voluit glo.in.l.si quis sub conditione.ff.de condi.insti.⁊ in.l.cum allegas.C.de vsur.c.significauit de censi. Bal.in.l.iij.C.plus valere qꝺ agi.doc.i.c.illo vos. de pigno.⁊ in.c.ad nostram.de emptio.⁊ vendi. Bal.in.d.l. cuꝫ allegas.⁊ no.in.l.iubemꝰ.C.de testa. Et sic ex isto capite reddiꝫ simulata ⁊ fraudulenta.⁊ per cõsequẽs sicut est viciosa illa cessio eodem modo corruit ⁊ viciosa redditur hominis clausula apposita in ea. vt est Glo.singularis in.l.si patronus.§.patronum.ff. si quid in frau.patro.in ver.fauiana.⁊ de ea facit festum Bal.in cõsilio incipiente: filia instituta.⁊ eam allegauit Ludo.ro.in cõsilio.xli.referens post Bal.forte aliaꝫ in iure de hoc. Et faciat qꝺ voluit Bal.in.l.si ex cautiõe in.iij.col.C.de nõ nume.pecu. ⁊ ideo dixit idem Bal.in.l.si absentis.C.si cer.peta. qꝺ si instrm non ꝛ nec tenet cõfessio apposita in eo allegat tex.quẽ dicit esse singularem in.l.fi.ff.de cõstituta pe.⁊ faciat tex.in.l.cum testamentũ.C. de iure ⁊ fac.igno.⁊ Bar.in.l.post legatum.ff.ꝺ libris qui.vt idig. ⁊ Inno.in.c.cum venerabilis.de exceptio.⁊ in.c.cum olim.de cẽsi.⁊ idem bal.in.l.ex testamento.C.de fideicommiss.⁊ in.c.primo de feu.da.in uicem leg.cõmisso.vbi dicit qꝺ si nõ vꝫ instrumentuꝫ non valebit constitutio precarij in eo apposita.⁊ qꝺ voluit Bal. in.l.alia.C.de bis q.vt indig.⁊ in.l.i.C.de erro.aduo. Et sic fit accessoria illa clausula ad dictam cessionem sequitur quod nulla erit sicut ⁊ ipsa cessio. Tertio tollitur ex alio vꝫ si subtiliter põderetur dictum instrumentum cessionis videtur esse contradictoriũ cum illa clausula ponens in locum suuꝫ dictas sorores ex eo quia dicitur qꝺ voluit dictam donationem posse exequi vel dictam dotem exigi quãdo dictus pierus obiisset ⁊ diem clausisset extremuꝫ ⁊ non ante. Modo ponderet dominus iudicans quonammodo possunt ista adinuicem stare. vꝫ qꝺ ponat eam in locum suum ⁊ in vniuersum ius qꝺ ipse habet ⁊ qꝺ non possit exigere dictaꝫ dotem donec ipse obiisset.⁊ suum diem clausisset extremum. vnde ista sunt duo contradictoria.⁊ se adinuicem compati non possunt. vnde in eodem subiecto stare non possunt vt omes philosophi exprimunt: vt plene scripsit Bal.in repetitione.l.i.C.de

sacros eccle ꝙ. aduertatis ꝓterea doctor. ⁊ iō est dicendū ꝙ dicta clausula ponēs in locū suum est ꝓ nulla ⁊ verissimū est dicere ꝙ ex stilo cōi notarius illā apposuit nec hūit ꝙsideratiōez ad substātiam ⁊ eēntiam ipsius cessionis q̄ nō ponebat ipsas cessiōarias in locuz ⁊ vniuersum ius ipius cedentis. ⁊ iō nō est admittenda tā ꝙ ꝓtraria. c. solicitudinem de ap. c. i. ꝙ met. cau. l. i. C. de fur. cuz si. Et ista videt pura veritas ⁊ sic nō est bonū simile nec veri nec rōni cōsonū in isto casu nostro equiparare istū casum heredi restituēti hereditatē fideicōmissario vniuersali: q̄ licet hr̄dis loco succedat fideicontrarius vniuersalis ⁊ iura directa que erant penes heredem sint in ania ipsi heredi nisi ĩcertis casib⁹ non est sic in casu nr̄o. Quinimo plus videt attentandū ⁊ est ipsa veritas vz ꝙ dictus pierus posuit illas cessionarias in locū suū ⁊ vniuersum ius suū vz post mortē ipsius pieri ⁊ quo ad casum cum diem clauserit extremū vīi tunc posita ē in locū ⁊ in vniuersum ius ipsi⁹ cedentis quādo veniet tēpus quo poterit exigere ⁊ istud ꝓtinget post mortē ipsius pieri. ⁊ sic interiz nō loco illius pieri ille sozores cessionarie. ⁊ p ꝙs deductū est illud ꝙbuz ad yma terre ⁊ ante oculos ꝓstratum in ꝓfundū. Quinimo si bene ꝙsideret dñs iudicās ex quo ille pierus totū habuit animū vt non ꝙfiscaret illa dos materna oēm adhibuit cautelā vt dos nō ꝙfiscaret cōmuni lucano nec videt fuisse itentio illius pieri p̄ferre illas sozores sibi quo ad ipam dotē. sz voluit illas p̄ferri communi lucano. ⁊ nō sibi ꝙ liqdo ostēdo. nā ille pierus sciebat qualiter cedendo iura sibi cōpetentia illis suis sozorib⁹ ꝓtra p̄fem ipius debitorem dicte dotis ꝙ apud eū remanebāt actiōes directe virtute quaꝝ actionū poterat exigere a patre vel ab hr̄ede patris dictas dotes: vt est tex. in. d. l. iij. C. de nouati. Et ideo ex quo ille pier⁹ voluit ꝙ nō possent exigere nisi post mortē ipsius videt voluisse reseruare sibi exactionē in vita sua. q̄ cū ex dispositiōe iuris cōis poterat exigere. vt in. d. l. iij. nisi in tribus casib⁹ ibi expressis videt voluisse, ꝓhibere sibi ꝙ nō posset inhiberi exactiōem dicte dotis sibi. ⁊ ita puidit sibi aduersus dispositiōez. d. l. iij. ⁊ sic videt ꝙ ꝓmo puidit sibi ⁊ sue idēptitati ⁊ postea puidit sozorib⁹ in cāu suo. ⁊ sic eo tpe quo nō erat futur⁹ dñs nec poterat ar. eius ꝙ no. glo. singularis i. l. illa institutio. ff. de here. insti. ⁊ qō in simili dixit glo. singularis. viij. q. i. c. ñ est. Et sic totā istā cessionē videt feciſſe in fraudē cōis lucani. ⁊ ad sui cōmo. ⁊ cōseruationē. ⁊ casu quo ipse non posset exigere cessit ad vtilitatē suaꝝ sozoꝝ ⁊ ꝓp hoc clausit os sozorib⁹ vt ñ posset exigere durante vita ipius pieri quasi voluit ꝙ si ipi piero nō solua tur ipa dos tempore vite sue soluatur dictis sozorib⁹. Et ideo habet hūc sensum dicta cessio ꝙ ille cessionarie exigant ⁊ fruantur cōmodo cessionis nisi dicto piero soluat: quā solutionē nō poterant ihibere. ⁊ p cōsequēs voluit limitare ⁊ restringere dictus pierus illam. l. iij. C. de nouati. vt illi tres casus ibi positi impedientes cedētem exigere: vt isto casu nō ipediret. ergo sequitur ꝙ oportet adicientes aduersarioꝝ fateri ꝙ in vnitate eas nō posuit in locū ⁊ vniuersum ius ipsi⁹ pieri vel si cās posuit illud fuit post mortem ipsi⁹ pieri quo tpe poterāt exigere si dicto piero nō fuisset solutū in vita vel qō. ex stilo posuit illa verba notarius: que nō poterant aliquo modo applicari ad casum huius instrumenti cessionis ⁊ banc puto fore ipsam veritatem sine scrupulo aut nodo aliquo. ¶ Restat ergo videre iste pierus ĩmiscuit se hr̄ditati p̄fne. ⁊ sic adiuit hr̄ditatez patris nec cōstat qō fecerit inuētariuz vīi sequitur ꝙ omne ius qō hēbat in bōis p̄fis tā ꝙ creditor patris vigore dotis matris ipsi⁹ cui⁹ fuit hr̄es fuit extinctū. ⁊ per ꝙs ille mulieres hēntes iura cessa nullo mō poterūt inpetere illos fideiussores q̄ si illi piero fuerit solutū ⁊ satisfactū de dictis dotib⁹ mr̄nis adeundo hr̄ditatem p̄fis. Ideo oportet diligenter exaiare si isto casu cēseat solutū dicto piero adeūdo hr̄ditatem paternā. ⁊ circa hunc passum est aiaduertendū. q: in pūcto ꝓsupponit ꝙ ille pierus nō cōfecit ĩuentariū quo casu extincte fūt actiōes: quas habebat aduersus hr̄ditatem patris. ⁊ p ꝙsequēs aduersus dictos fideiussores q: extincta est obligatio. l. debitori. C. de pac. l. matrem. ff. ad trebel. ⁊ ibi dixit Jo. de imo. ꝙ nō extinguit quādo cōfecit ĩuentariū. vt. l. fi. ꝝ. in cōputatione. C. de iur. delib. glo. in. l. imponenda. C. ad. l. falci. ⁊ facit. ꝙ voluit Ludo. ro. in cōsilio. cclxviiij. in secūdo dubio illi⁹ cōsiliꝝ vbi dicit ꝙ lz alias regula sit ꝙ actio contra defunctū cōpetens heredi ꝓtra defunctū extinguat ꝓpter aditionē. vt. l. sticū. ꝝ. aditio. ff. de solu. Fallit nisi cōficiat ĩuentariū. ⁊ sic cū nō cōfecit ĩuētariū ille pierus sequitur qō actio sit extincta. Sed operepreciū est videre si est extincta per solutionē q: cū ille pierus p solutionē poterat preueīre illas cessionarias. vt. l. iij. C. de nouati. an ĩmiscendo se hereditati p̄fne videat sibi soluisse de dicta dote. ⁊ p ꝙs dictas cessionarias nō posse exigere ab illis si deiussorib⁹. ⁊ forte non est necessaria ista ĩuestigatio ex eo q:. vt supi⁹ est oñsum voluit cedens qō in vita sua ille cessiōarie nō possent. sz post mortē vīi voluit pori⁹ sibi prouidere iuxta illō omnes malūt sibi ꝙ alteri. vnde si nō reseruasset sibi ꝙ ille sozores nō possent exigere nisi post mortē ipsius iam poterat cedēs illas ꝓuenire in exigēdo. vt dicit tex. in. d. l. iij. ex quo segtur qō illa reseruatio ꝙ ille nō possint exigere nisi post mortē cedentis debuit aliqd vltra operari ar. l. si quādo. ff. de leg. i. ⁊ l. si quādo. ff. de officio testa. ⁊ eius ꝙ dixit bal. in rub. C. de contrahē. emp. in. vi. qstione vbi dixit ꝙ non solum omnes clausule: quas ponimus in ꝓtractu aliquid opantur. sed etiam minimum verbum est appositum cuz ministerio aliquid opandi si fieri potest. l. si stipula. ff. de vsur. nā syllaba non debz apponi sine ministerio aliquid operandi. l. i. ff. qō me. cau. c. si romanorū. xix. di. Jdeo nō solum videtur qō per solutionem poterit ille pierus preuenire illas cessiōarias. vt dixit tex. d. l. iij. sed etiam p cōfusionem actiōis quia cum excluſit eas a iure exigēdi donec durauerat vita ipi⁹ pieri videtur voluisse habere libertatem liberandi patrem ab illo debito gratis ⁊ sine aliqua exactione. ⁊ etiam exigendi si sibi placuerat ⁊ sic siue per cōfusionem actionum adeundo siue inuentarij confectione siue p ueram solutionem voluit esse in plena libertate in vita sua alias parum operaretur illa conditio vt non possint exigere nisi post ꝙ ille cedens diem clauserit extremum licet ergo. d. l. iij. in ver. exigere dicat ꝙ cedens poterit exigere ꝙ est ab inuito extorquere. vt. l. fideicommissa. ꝝ. si rem. ff. de lega. iij. ⁊ per Bal. in. l. falsus C. de fur. ⁊ in. l. non solum. ff. solu. matri. ⁊ in. l. i. C. quibus reiu. nō no. ⁊ in. l. item magistri. ff. de pac. ⁊ no. in. l. i. C. ad carbo. ⁊ in. l. iij. in ver. nec exigere nec accipere. C. solu. matri. ⁊ in. l. sed si lege. ꝝ. quod ait. ff. de petitio. here. vnde videtur ꝙ. d. l. iij. cō sideret actum solutionis stante huiusmodi conditione videt ampliari dispositio illius. l. iij. ⁊ etiam possit per confusionem actionum excludere illas sozores. ⁊ sic videtur sibi reseruasse omnem actum per quem esset liberatus debitor. ⁊ per consequens non sumus in mera dispositione. d. l. iij. vt ita excludantur cessionarie si cedens exigit ⁊ sic solutionem recipiat quia ꝓcedit quando actiones vtiles translate in ipsum cessiōarium possunt deduci in actū. ⁊ in exercitium per ipsum cessionarium Sed quando stant in suspenso: vt in casu nostro quia stant in suspenso dōec vixerit ille pierus ⁊ sic non erant efficaciter translate in ipsas cessionarias. sz tūc demum quando ille mortuus esset. ⁊ ideo qūocunqz extinguatur debitum siue per solutionem siue per cōfusionem siue p donationem vel aliquo vis mō poterat cedens illas excludere. ⁊ ratio est quia interim cedens in casu nostro habeat actiones directas ⁊ vtiles ⁊ quo ad illas cessionarias stabant in pendenti quia nō poterant exigere nisi post mortem cedētis. Et faciat glo. in. d. l. iij. que allegat. d. l. fideius. ꝝ. si rem. idem dicit si per transactionem cedens liberat creditorem ⁊ loquitur in terminis illi⁹. l. iij. vz quādo vtiles fūt trāslate efficaciter in ipsum cessionariū q: tūc cedēs potest p trāsactionem liberare debitorem. Et eodem mō dicam⁹ in casu nostro p aditionem q: si eo casu quo habet cedens directas actiōes dumtaxat potest liberare debitorē adeundo hr̄ditatem. q: p aditionem quasi ꝓtrahitur. vt. l. apud iulianū. ꝝ. heres ff. ex qui. cau. in poss. eatur. l. ex maleficio. ꝝ. heres. ff. de acti. ⁊ obli. insti. de obli. q̄ ex q̄si cōtra. nas. ꝝ. heres. ⁊ sic potuit liberare debitorē. ⁊ p cōsequens fideiussores illius debitoris adeundo. ⁊ sic cōfundendo actiones. Et ex istis siue forte. quinimo verissima mi bi videt eē cōclusio qō non sit insistendum an creditor adeūdo hereditatē debitoris cōfundat debitum seu extinguat per solutionem an per confusionem quia in casu nostro sufficit ꝙ per confusionem. ⁊ per consequens sopita est ista questio. Et omnium superius adduxeram in medium de herede restituente hereditatem fideicommissario ⁊ iam respōdi. faciat ꝙ voluit Bal. in. d. l. iij. vbi dixit quod quando heres restituit tunc actiones sunt medulitus translate in fideicommissariuz. non aūt est sic in casu quo cedens dixit pono cessionarium in locum meum ⁊ etiam faciat quia illo casu actiones transeunt ex legis censura ⁊ ex voluntate testatoris ⁊ sic ex necessitate quod non est in casu nostro.

Et ideo dixit Bal.i.d.l.iij.q vbicunqz cessio fit ex necessitate alicuius dispositõis legalis q tũc post ipsaz cessionẽ nõ põt cedens expiri qz nõ retinet actiões ad opus suũ.sed ad opus alterius. vt no.in.l.mãdati actio.C.ỗ fideiusso. Cuz ergo in casu isto nõ fuerit fcã ista cessio ex necessitate iuris imo vt superi° fuit oñsum fuit fcã in fraudẽ cõis lucani z cedens voluit retinere actões vt appareret ex pacto q sibi puidit vt nõ possent ille mulieres experiri nisi post mortẽ ipius z sic ex hoc dicto Bal.cũ dicit q tũc nõ potest agere quãdo nõ retinet actiones ad cõmodũ suũ.sed ad cõmodũ alterius.sed in casu isto ad suũ ꝓpriũ cõmodũ retinuit actiones:iste cedẽs seqf q potuit z adeũdo z solutõez recipiẽdo z placẽdo z alio quo vis mõ liberare patrez debitorem a restitutiõe dicte dotis. Et per consequens ipsi fideiussores z pro certo illud dictũ Bal. decidit apte hãc dubitationẽ z pertum cũ ista cessio z dõatio nõ fuit vẽdita.z sic titulo oneroso:sz titlo lucratiuo. ergo nõ ẽ op°iuestigare an p aditõez videaf extingui obligatio p solutionem:sed q sit extincta per solutionẽ z aditionẽ accedat solutioni late demonstrauit.d.consulẽs z probaf in.l.debitori ꝓuncta Glo.sua.C.de pac.que dicit q vbi creditor succedit debitori extinguitur obligatio ꝓtra reum.z etiaz ꝓtra fideiussores. z facit l.si debitori creditor.i ver.obligatio rõne ꝓfusionis itercidit aut q verius est solutiõis potestate.ff.de fideiusso.l.sticum aut pamphilũ.§.aditio. Et si dicatur q vbi sunt plures creditores nõ bẽ tur loco solutiõis.vt.l.si socer.ff.so.matri.ad hoc rñdeo.z adduco illud in mediũ q voluit Jo.de imo.i.l.si heres a debitore.§. fi.ff.de fideiusso.vbi dixit.q quotiẽs vnus creditor vni debitori succedit tunc successio habetur loco solutiõis. Modo ita est hic q ille pierus erat vnicus creditor illi° dotis eo viuẽte vt est supius ostẽsum cũ dicte mulieres non poterãt exigere ex pacto cessionis z donationis.z etiaz ex dispositiõe.d.l.iij.C.de noua. Ergo eo ipso q ipse se imiscuit hereditati paterne extincta est obligatio ad dotem potestate solutiõis.z per cõsequens excluſit illas cessionarias qz sine facto ex ꝓsensu illarũ poterat exigere in casu aut.d.l.si socer.nõ est sic qz ibi nõ potuit solui dos patri sine ꝓsensu filie. vt l.non solũ.ff.so.ma.Sed in casu nostro potuit solui buic piero sine ꝓsensu illaꝝ sororꝝ.ergo seqtur q hũit vim solutiõis.z sic vnus erat creditor.z p cõsequens trahitur ad accessoria z sic habet viz solutionis quo ad illas cessionarias maxime.ꝑm solutionẽ By.z ray.quã refert dñs ꝓsulens qui dicit solutionez eẽ loco solutiõis. quãdo solutio potest fieri succedẽti sine ꝓsensu cessionarij. z ista videf propria solutio ad illaz.l.si socer maxime cũ ibi mulier tractet de dãno euitando quia de dote q est ppriũ patrimoniũ ipi us filie. Jdeo si pater succedat genero consolidaf actio ipsi filie. sed in casu nro nõ est.z ideo i.d.l.si socer agitur de tertio cui nõ poterat creditor succedens ꝓiudicare.sed iste pierus poterat prejudicare ipsis cessionarijs: vt est dictũ.ergo nõ obstat.d.l.si socer Faciat etiã quia quotiens vnicus est debitor principalis successio habet vim solutiõis secus vbi sunt plures rei debẽdi qz tunc si creditor succedit vni nõ habet viz solutiõis successio.ideo põt exigere creditor debitus ab alijs coreis.ita firmant omnes in.l.vrani° in.d.l.si debitori z in.d.l.heres a debitore.§.fi.Sed in casu nostro vnicus est debitor.vt est ille philippus ergo seqtur q liberatus est ille philippus.z per ꝓsequens liberati sunt fideiussores q sunt accessorij ad obligationez illius philippi vt voluit glo.in.d.l.debitori.Et si dicaf q successio nõ habet vim solutiõis qñ creditor ꝓsequeretur dãnum vt voluit Bar.in.d.l.si debitori.z i.d.l.heres a debitore.§.fi.z in.d.l.vranius.z ang.z Jo.de imo.i.l.i.§.debitor.ff.ad.l.falci.z in.l.deducta in ꝓncipio.ff. ad trebel. z hic ille pierus tractat de dãno.si dicamus q successio bẽat vim solutiõis.z eodem modo iste cessionarie tractant de dãno. quia perdũt dotes maternas qz quãtũ ad hoc pondero q vbi vn° creditor succedit vni ex reis debendi successio nõ habz vim solutiõis z ratio viua est ista qz qñ habeo duos reos debẽdi.z succedo vni nõ potest recte mihi dici solutũ per successorez istius qz possuz dicere amice ego nõ conueniſſem istũ cui succeſſi.sed ꝓueniſſez aliũ z ideo debitũ nõ erat certitudinarie illius cui ego succeſſi. Jdeo in hoc casu nõ habet vim solutiõis successio.sed vbi vnic°est debitor z creditor illi succedit:oportet q successio habeat vim solutionis qz cessat illa ratio que viget quando sunt plures rei debendi. Et ista videtur ratio quare isto casu successio habet vim solutiõis. z etiam qz vt superius dixi nõ solũ per solutiõem poterat ille pierus excludere illas cessionarias sed etiã per pactuz.itẽ per successionem z sic per ꝓfusionẽ actionuz stãte cessiõe eo mõ quo fuit superius oñsum. Faciat.l.si hereditatem quaz allegat z inducit dominus ꝓsulẽs.ff.de bere.vel acti.ven. Et inq̃tũ supius respõsuz dedi ad illud q potuisset opponi de herede restituente hereditatem fidei cõtraria. faciat q voluit Bal.i.l.i.C.ỗ actio.z obli.vbi dicit q heres per restitutionez est redact° ad instar mistri.l.i fidei cõmissi.§.cũ pollidius.ff.de vsur.z ibi optime declarat q cessio de pse.nõ est modus tollendoꝝ directoꝝ.allegat.d.l.iij. C.ỗ notati.z q no.dy.in.c.pro possessore.de reg.iur.lib.vj.Facit etiam q voluit glo.in.l.si cuz emptore.ff.de pac.vz q pactũ factuz cuz habente directas preiudicat habẽti vtiles in tribus casibus no. in.d.l.iij. Eodẽ modo dicamus q per aditionez quã fecit de hereditate paterna ille pierus piudicauit illis sororibus vt superi° dixi. Et ex istis cõcludo q per istã inmistionez quã ille pierus fecit de hereditate paterna extincta est obligatio dotis.z per consequens liberati sunt dicti fideiussores ac si fuisset solutũ illi piero. z per cõsequens nullum ius competit dictis sororibus cessionarijs contra illos fideiussores. Et ita concludo. Laus deo clementissimo.d.Andreas barbatia.

Casus consilij.liij.

Utrum quis possit compelli compromittere vel acceptare cõpromissuz maxime vigore statuti. Et an huiusmodi statutũ sit fauorabile:maxime iter affines. Et an habeat locũ vbicũqz res est clara. Et post diuisionem vel sentẽtiaz. Et an quãdo est iuratum super eo super quo petitur compromissum. Et an statutuz possit annulare cõtractum minoris iurantis in eo.

C Clementissimum Deũ ie sũ christũ medio pissimo saluatorem nostrũ ex oi corde iuoco:vt sua solita benignitate ꝓpitatem mihi aperiat in hac ꝓsultatione amen. Et quidem viso pũto z statuto ciuitatis regine est acurate vidẽdum vtrum tici°presatus de quo in puncto dicitur ꝓpellatur cõpromittere in agnatos seu ꝓiunctos. Et ante omnia capio verba statuti ipsi° que ita formaliter sunt ꝓcepta vz. Jtem cum lites qõnes z ꝟsersie que vertuntur inter agnatos z cognatos sint omnino tollende z q̃ citius fieri põt sine litigijs decidẽ de statuerũt q si ꝓtingat litẽ que stionẽ aut ꝓtrouersiã aliquã oriri iter agnatos q dñs ptãs teneatur ꝛc. Quo casu fateor plane huiusmodi statutũ emanasse vt imponaf finis litibus z ꝓtrouersijs.z iõ pulcre dixit.d.anto. quẽ segtur Jo.de imo.i.c.i.de mu.peti.q iudex ex officio licet statuta aliter nõ ꝓuideant põt ꝓpellere ꝓsanguineos ad faciendũ ꝓpromissuz in amicos de ꝓtrouersijs que iter eos diutius durarent.z iõ eleganter dicebat.d.pau.de ca.in.l.qdam extimauerunt. ff.si cer.pet.q vbi iudex nõ videt p ꝓpriã sniaz posse finiri z terminare lites q̃ sunt iter ptes põt eas compellere ad cõpromissum faciẽdũ. Et faciat tex.solẽnis in.l.ꝓgruẽtius.C.de pẽna pote. ad ista statuta italie qõ cause cõsanguineoꝝ cõpromittanf in agnatos.z ideo tex.valde singularis ꝓbat in.l.i.§.quãuis.ff. vbi pupillus. edu.deb.cõsanguineus pupilli põt cõpelli educare pupillum per quẽ tex.cõiter omnes doc.dicũt q statutũ disponẽs cãs ꝓiunctoꝝ cõpromitti in agnatos infert agnatos cõpellendos acceptare cõpromissum.z sic istud statutũ emanauit pp publicam vtilitatem. Faciat q voluit Bar.in ꝓma ꝓstitu.C.z qõ scribunt omnes in.c. quitauaf.de iureiurã.z in rub.ff.solu.matri. Et sic ego fateor de plano q tale statutũ est fauorabile z emanauit ꝓpter publicam vtilitatẽ. Sed stante facti cõtingentia ita vt est erit ne locus huic statuto z indubitanter de iure est dicendum qõ non:z assumo quoddam fundamentum verissimuz qõ diuisio bonorum seu hereditatis est transactio.ita decidit tex. z hoc ibi collegit Ange. in.l.tres fratres.ff. de pactis in verficu. transigerunt inquit Ange. equiparatur diuisio transactioni. z transactio appellatur.allegat etiam ibi Ange. l.qui rome. §.duo fratres. ff. de verborum obligatione.z sic diuisio est transactio z equiparatur transactioni. Hoc presuppositio pro optimo huius consultationis fundamento arguo sic:post transactionem res dicitur

liquida. ꝛ clara hoc eleganter decidit bar. in. l. qui tamẽ. ff. de arbitris vbi dicit qꝫ res est effecta clara per trãsactionem desinit eẽ dubia non potest iterum iudicari nec iterum trãsigi. l. post rẽ. ff. de trãsacti. ergo sequtur necessario qꝫ cũ ista diuisio sit trãsactio: vt est dictũ nõ poterit peti cõpromissuz. ꝛ ideo tex. in. d. §. duo fres ꝓbat qꝫ per diuisionẽ videt facta trãsactio sup fideicõmisso ꝛ in idiuiduo istam questionẽ determiat bal. in. l. fratris. C. de trãsac. vbi dicit qꝫ exceptio litis finite impedit ꝓcessum in limine iudicij. ꝛ sic impedit litis ingressum. c. i. de lit. cõtest. li. vj. Unde nõ opoꝛtet cõtestari litem ꝛ subdit qꝫ si ex forma statuti deberet solui decimuz nõ soluetur isto casu ꝛ si ex dispositione statuti quelibet causa debeat cõpromitti ista nõ debet cõpromitti qꝛ motoꝛ litis finite nõ debet ad aliquid audiri. vt in. d. l. fratris. ꝛ l. iij. §. ibidem. ff. ad exhiben. Ita formaliter ibi dixit bal. decidens istaz questionẽ. Et sic colligo elegãtem doctrinaz Bal. qꝫ vbicũqz opponit exceptio que impedit litis ingressum nũqꝫ hẽt locũ statutuz disponẽs qõ causa seu questio aut cõtrouersia cõpromitatur qꝛ sup eo qꝫ est liquidũ non debet posse cõpromitti. l. post rem. ff. de trãsac. l. eleganter. §. si qs post. ff. de condi. idebi. ꝛ faciat elegans doctrina eiusdez Bal. in. l. si iudex. ff. de his ꝫ fũt sui vꝫ alie. iuꝛ. vbi refert se cõsuluisse ianue quidaz egerat hypothecaria reus excepit ꝺ solutiõe debiti ꝛ dato termino ad ꝓbãdũ pecijt reddi instrm cãcelatuz qꝛ nõ ꝓfidebat se ꝓbasse sup exceptiõe petens hanc causaz cõpromitti. ẽm formaz statuti ianue iterim supsederi in hypotheca ria cõsuluit nõ posse peti cõpromissum ex eo qꝛ obstat litis pendẽtia sup exceptiõe. Et sic aperte decidit Bal. qꝺ vbicũqz opponitur exceptio impediẽs litis ingressum nũquã hz locũ statutum loquẽs de cõpromisso ꝛ qꝫ ꝓ diuisionem fcãz iter fratres de hereditate paterna res dicaꝫ finita allego tex. aureũ qui hoc dicit in. l si maioꝛ. xxv. annis soꝛoꝛ tua tecũ res cões diuisit quãuis nõ instris sed alijs ꝓbatiõibꝫ ꝓbet stare finitis cõuenit. C. cõmunia diuid. Et sic ꝓbat qꝫ res dicitur finita. qñ diuisa est hereditas. Et qꝺ plꝫ est posito qꝫ nõ ꝓbetur illa diuisio per instrm quãto ergo fortiꝫ in cãu nostro. vbi apparet diuisio fcã ꝓscripturã cũ iuramẽto ꝛ cũ testibꝫ of res finita. vnde in casu isto petere cõpromissum est iducere lites ꝛ ꝓtrouersias qꝛ cũ res sit finita vt dicit ille tex. ergo nõ ꝺz posse peti cõpromissum. Quinimo ꝺico qꝫ petere cõpromissuz hoc casu repugnat mẽti ipius statuti cũ dicat qꝫ lites ꝛ questiões que vertuntur iter agnatos sunt oĩno tollẽde. ꝛ quã citiꝫ fieri potest ꝛ in casu nostro iducerẽtur lites ꝛ sic remãebimꝫ in dispositõe iuris cõis vt quis nõ cogaꝫ cõpromittere. vt. l. iij. ff. de arbi. Faciat qꝫ elegãter voluit. d. pe. de ancha. in cõsilio. clxxi. incip. ꝓo clarioꝛi itelligẽtia vbi statutũ erat in municipio qꝫ iter cõsanguineos si aliqua questio oriaꝫ potestas statim debeat eos compellere. ad cõpromissuz. fuit dubitatuz vtruz debeat peti cõpromissuz cũ petitur adimpleri cõuentiõem instri vt creditoꝛ possit ingredi ꝓpria auctoꝛitate possessionẽ reꝝ debitoris. ꝛ dicit qꝫ natura pacti vt qꝫ possit ꝓpria auctoꝛitate igredi possessionẽ de quo plene ꝓ Bar. i l. iij. C. ꝺ pigno. eqparatur sentẽtie. ff. de pigno. acti. l. fi. eqparaꝫ enim sentẽtie. ꝛ sicut sup sentẽtia idubitata nõ cadit cõpromissuz vt. l. si causa cognita. C. de trãsac. Ita nec sup cõuentiõe sibi cõsimili ꝛ sicut executionem sentẽtie nõ impediũt exceptiões que exigunt altioꝛẽ indaginem. vt. l. iij. §. ꝺemnatum. ff. de re iudi. per bar. Ita similiter ꝛ petitio cõpromissi nõ debet impedire sumariã iudicis cognitionem super exceptiõibus coram eo appositis sup ꝑcij declaratiõe. Ultimo dicit. d. suuz Bal. cõsuluisse in simili questione apud ianuam. ꝛ sic voluit allegare illud qꝫ Bal. dixit. i. d. l. si iudex. ꝛ sic cõsuluit. d. pet. qꝫ eo casu quo cõuentio est similis sentẽtie nũqꝫ potest peti cõpromissuz. Sed superius ostẽsum ẽ qꝫ diuisio est similis trãsactioni. ꝛ est trãsactio. ꝛ etiaz est similis sentẽtie qꝛ sicut ꝓ sentẽtiaz imponiꝫ finis litibꝫ. vt in. l. i. ff. de re iud. eodem modo ꝓ diuisionẽ cõcoꝛditer fcãz vt dixit solẽnis tex. i. d. l. si maioꝛ. Ergo verissima est cõclusio qꝫ cũ ista diuisio facta fuerit cõcoꝛditer ꝛ etiaz fuit iuramẽto ꝓtium cõfirmata qꝫ nullo modo poterit peti cõpromissuz maxime cuz repugnet verbis ꝛ menti ipius statuti volẽtis lites sopiri ꝛ non nasci qꝫ fieret in casu isto. si peteretur cõpromissuz ideo seruãda est mens ipius statuti. l. scire oporꝛet. §. si maxime. ff. de excu. tu. l. cum mulier. ff. sol. ma. c. itelligẽtia. ꝛ. c. preterea. de verbo. sig. cuz si. Faciat etiam qꝫ voluit Bal. in. l. si causa cognita. C. de transac. in finalibus verbis vz qꝫ super sentẽtia nõ potest cõpromitti. allegat Inno. ꝛ bernar. in. c. exposita de arbitri. ꝛ remittit se ad sua dicta in. l. si diuersas. C. de trãsac. vbi dixit qꝫ si partes post latam sentẽtiam volũt cõpromittere in arbitruz non possunt nisi cõpꝛomittant cũ clꝫa non obstãte ꝓma sentẽtia qꝛ illa clausula habet vim renũciatiõis sentẽtie in casu subsecuti laudi. i casu vo in quo nõ laudaretur illa clausula nihil operaretur. l. tale pactuz. §. qui prouocauit. ff. de pac. Ita ergo est dicẽduz in casu nostro cũ nullo mõ ꝑt cõpꝛomitti stante dicta diuisione: que dicit res finita vt supius dixi. ꝛ idez voluit idẽ Bal. in. l. i. C. quãdo prouo. nõ est necesꝛ. in. iij. col. vbi dixit qꝫ in generali cõpꝛomisso arbitratiõis nõ venit refricatio decisoꝛuz qa super liquido trãsigi nõ potest ꝛ dic hoc patere ex oꝛdine scripturę dum dicit compꝛomisserũt de omnibus litibus que essent ꝛ esse possent ꝛc. Ita est in ꝓposito nostro quia cũ statutum prędictum loquatur de litibus questionibus ꝛ controuersijs. ꝛ in casu nostro non potest esse questio quia diuisio est liquida ꝛ clara. ergo tale statutum non habet locum. Facit etiaz qꝫ voluit idez bal. in. l. ij. C. de legi. vbi dixit qꝫ statutuz disponens qꝫ iudex debeat iudicare de consilio sapientis intelligitur vbi casus est dubius. sed vbi est liquidus ꝛ certus non requiritur cõsilium sapientis. Et ideo isto casu dicens velle consilium sapientis est repellendus quia hoc dicit per manifestam calumniam. Faciat qꝫ voluit idez Bal. in. l. ancille. C. de furtis. vbi est tex. qꝫ vbi est cãus legis nulla est questio qꝛ questio est dubitabilis ꝓpositio. vt. l. qõ labeo. ff. ad carbõi. Subdit ibi. Bal. statuto cauẽ qꝫ omnis questio debeat compꝛomitti ꝛtelligitur de questiõibus dubijs ꝛ sic ꝑ istaz doctrinaz datur ꝛtellectus ad istud statutum reginũ qꝫ intelligatur de dubijs questionibus ꝛ nõ de claris ꝛ liquidis vt in cãu nostro. Faciat qꝫ voluit bar. in. d. l. si post rem. ff. de trãs. vbi dixit qꝫ quãdo petitur executio sententie pars ꝺ quã petitur nõ potest petere illaz causaz cõmitti cõsilio sapientis vel in arbitratoꝛes ex forma statuti loquentis qꝫ questiones cõpꝛomittantur cũ non sit questio: quia iaz decisuz. Idem dicit esse quãdo petitur executio instrumẽti quarẽtigie qꝫ habet vim iudicati secũdũ formã statutoꝛum qꝫ non poterit peti compꝛomissum. cũ ergo res sit finita per dictaz diuisionez non potest peti compromissum maxime in casu nostro quia dicta diuisio extitit executiõi mãdata ꝛ ipi diuidentes steterunt taciti ꝛ cõtenti quilibet agnoscendo suaz portionem ad quid ergo debet peti cõpꝛomissuz. ꝛ cũ istud statutum sit introductũ ad medicinam hoc casu pariet venenum ꝛ suscitabit questiones vbi esse non possunt. Et ideo dicebat ang. in. l. ꝛ post rem. ff. de transac. qꝫ lata sentẽtia que transiuit in rem iudicatam nõ potest cõpꝛomitti allegat Inno. in. d. c. ex posita. de arbitri. ꝛ idem ange. in. l. cum hij. §. si cuz lis eo. ti. dixit qꝫ si postqꝫ sentẽtia transiuit in reꝝ iudicataz partes dicãt litem posse oriri. ꝛ ideo cõpromittũt qꝫ talis assertio nihil operabitur ex quo lex resistit potentie transigendi. ꝛ ita dicit pridie cõsuluisse per illum tex. Nec ob. qꝫ de moꝛe tabellionuz est apponere illa verba qꝫ intelligatur lis de omni eo. qꝫ arbitratum fuerit quia pꝛocedit vbi lex non resisteret potentie transigendi. sed in casu isto ꝓpter rem iudicatam lex resistit vnde non sufficit talis assertio. Eodem modo dicamus in casu nostro vt nullomodo possit peti compromissum licet dicatur esse questionem qꝛ re vera res est finita ꝛ decisa ergo. Et faciat etiaz qꝫ voluit idem Ang. in. l. post rem. ff. de transac. qꝫ negatio pꝛo calumniam euidenter vel absqz calumnia cum probatio est in pꝛõptu. de contrario non facit rem dubiam. ꝛ ideo post lataz sentẽtiaz que transiuit in rem iudicatam vel etiam vbi de debito constat per instrumẽtuz quarentigie qꝫ habet executionẽ paratam ꝑ formaz statutoꝛum italie nõ poterit in arbitruz compꝛomitti quia res nõ est dubia nec potest per negationez fieri dubia: cõsiderato qꝫ de sentẽtia cõstat per publicuz instrumẽtum ꝛ similiter de debito ꝛ probatione prompta etiaz si partes dixissent posse esse litem nihil operantur illa verba. tunc enim potest compꝛomitti quando in veritate res est dubia: puta si negaretur iudicatum vel si negaretur debitum ꝛ probationes sunt in longinquo vel sunt deperdite. Modo in ꝓposito probationes sunt notorie quia diuisio constat per scripturam ꝛ per iuramentũ. ꝛ ꝓ testes ꝛ per facti euidentiaz quia quilibet habet portionez suam ꝛ quilibet fuit tacitus ꝛ cõtentus ergo nullo modo poterit peti cõpromissum. Faciat qꝫ voluit idem ang. in. d. l. eleganter. §. si post rem. ff. de condi. indebi. vbi dixit qꝫ si ꝺispositione statuti caueatur qꝫ omnis causa compꝛomittatur inter cõiunctos qꝫ nõ hẽbit

locuz post quã sentẽtia transiuit in rem iudicataz ꝛ sic postquam res est liquida: ꝛ si partes dicerẽt litem esse ꝛ posse esse. nec ob. l. optimã. C. de ꝙtraben. ſtip. qz loquit in casu dubio sed in casu nostro ꝙstat litẽ eẽ nõ posse. ergo allegat Jm. in. d. c. exposita: ꝛ qõ habek in. d. l. cũ hij. §. si cũ lis. Et si mihi dicak ꝙ poterit opponere exceptões que infringẽt ipam diuisionẽ ꝛ res efficietur dubia: ex eo qz talis diuisio fuit facta ꝙtra dispositionẽ statuti regentis certã solẽnitatẽ in ꝙtractu minoris que solẽnitas nõ interuenit: ꝛ lz interuenit iuramentũ in tali diuisione tñ iuramentũ nõ obligat: qz fuit p̃stitũ cõtra dispositionẽ statuti regini. in ꝟsi. ꝛ si secus fiat nõ seruata forma p̃dicta ꝙtractus sit ipo iure null⁹: ꝛ nõ p̃osit ꝙtrabẽti cũ ipso minore ad agendũ vel excipiendũ ꝙ rũcunqz fuerit sacramẽto vallatus. Ad hoc rñdeo p̃io istud statutũ: ideo ita dispoſuit vt ꝙseruaret minores a lesione ꝛ prouideret eoz indẽnitati. ita formaliter dicit statutũ prefatũ in principio cũ dicit cũ lex noua federici sacramẽta pubez iubeat inuiolabiliter obseruari ꝙ ꝑdigit in lachrimas ꝛ pniciẽ ipsoz minoz sicut p infinita exẽpla vbicũqz locoz euidentissime capi põt hac saluberrima lege statuim⁹ ꝛc. Unde in reddito ꝙsilio meo non videra statutũ istud: sed nihilomin⁹ tetigi late hũc passum et dixi ꝙ si statutũ erat regij illud emanauerat ad fauorẽ ꝛ cõmoduz ipsoz minoz: ꝛ si ꝙtractus sine tali solẽnitate erat vtilis minori ꝙ valebat talis ꝟct⁹ p gl. i. l. ij. ꝛ ꝙ ibi voluit ange. ff. ꝺ accep. ꝛ ibi latissime scripsi sup ℔ mõ i ꝓposito nr̃o. ita ẽ formaliꝫ ꝙ tale statutũ emanauit ad vtilitatẽ ꝛ ꝙmodũ ipoz: vt appet ex ꝓheio ipi⁹ statuti ꝙ ẽ cã finalis ipi⁹ statuti: ꝛ ꝓbak mẽs ꝛ volũtas ipoz statuentiũ p̃ p̃refationẽ ꝛ phemiũ statuti: vt est tex. ꝛ ibi bar. in. l. iff. ad macedo. ꝛ p eundẽ in. l. cũ quis. ff. si cer. pe. ꝛ in. l. fi. ff. de bere. instit. vbi est tex. ꝛ in. l. cũ hij. ff. de trãsac. ꝛ ꝓbatur in tex. l. regula. §. lz. versi. initiũ ꝙstitutioꝫ demõstrat. ff. ꝺ iur. ꝛ. fa. ignoꝛ. cũ si. Cũ ergo ista diuisio cesserit ad comodũ ipsius minoris. sequitur ꝙ valuit ꝛ tenuit. Hec ob. cũ dicit ꝙ ꝙtractus sit ipso iure nullus etiã si interuenerit iuramẽtũ: qz tale statutũ intellexit qũ talis ꝙtract⁹ cederet ad p̃iudiciũ ꝛ dãnum ipsius minoris: secus quando tẽderet ad ꝙmodũ ꝛ fauorẽ: vñ omnis mens statuẽtiũ fuit circa ꝙmodũ ꝛ fauorez ipsoz minoz. Itẽ ꝛ posito nõ tamẽ cõcesso ꝙ ista diuisio tenderet ad incõmodũ minoris: ꝛ eẽt vt est vallata iuramẽto: adhuc dico ꝙ minor tenek ad obſuantiã iuramenti. ꝛ clarissime demõstraui in dicto meo ꝙsilio. ꝛ ista ẽ cõis opi. quã refert ꝛ sequit Jo. de ymo. in rub. c. cũ ꝙtigat. de iureiur. ꝛ etiã bar. illã sequit. in repe. l. oẽs populi. ff. ꝺ iudi. ꝛ iur. dixit idẽ bar. i. vi. col. in versi. itẽ si statutũ diceret ꝙ ꝙtractus minoris nõ valeat etiã si fuerit iuratũ nisi interuenerit ꝙsensus duoz agnatorum. vnde ꝙcludit ibi bar. expressis verbis istud statutũ reginũ nõ valere in quãtũ disponit ꝙtractũ vallatũ iuramẽto nõ tenere si nõ iteruenirat solẽnitas statuti. secus dicit ibi bar. si statutũ hoc mõ loquerek videlicet si ꝙtractus aliter factus fuerit p̃sumãtur minores dolo inducti: tũc enĩ valeret statutũ: qz si dolus ineſt nõ valeret iuramẽtũ: vt in. c. ꝙuis. in versi. dolo. de pac. li. vi. sed qz p̃sumitur dol⁹ p statutũ põt iuramentũ sine pctõ ꝙtẽni: ꝛ etiã sine pena: allegat. c. cũ ꝙtingat. de iureiurã. ꝛ. c. lz mulieres. de iureiur. li. vi. ꝛ. d. c. ij de pac. e. li. ꝛ sic dicit se in facto vidisse iudicari: ꝛ quodãmõ ita sentit Ja. de bel. in quadã sua disputatõe. ꝛ sic bar. ad litterã deciditã questionẽ: qz vult ꝙ statutũ nullomõ valeat infringẽs iuramẽtũ nisi apponak illa cautela ut p̃sumak dolo. gestus talis cõtractus. Et etiã adhuc ista cautela bar. cõiter ẽ p doctoꝛes repꝛobata: qz videk introducta in fraudẽ iuriscanonici. de quo plene p Jo. de imo. in. d. repe. dicti capi. cũ ꝙtingat. Et sic apparet illũ minorẽ eẽ obligatũ ex tali iuramento ꝛ talẽ diuisionẽ valere ꝛ tenere: ꝙto fortius ẽ obligat⁹ ille maioꝛ frater qui talẽ diuisionẽ fecit ꝛ iurauit illã obseruare: ꝛ ideo nullomõ obligat dictũ statutũ. Et ideo si opponak de dicto bar. in. l. si quis p eo. ff. de fideius. vbi facit differentiã an statutũ dirigat verba ꝓhibitiua ad ipsuz minorẽ ꝙtrabentẽ an nõ: dico qõ ipse videk recedere a dicta sua distinctione in. d. l. oẽs populi: vbi dicit se ita vidisse iudicari: et illã sequit bal. in. l. nec patron⁹. C. de ob. lib. dicẽs tale statutum posse interpretari dictũ iuramentũ eẽ extortũ dolo: ꝛ tũc absolo nõ ẽ necessaria ſz sola declaratio ꝙ ñ ligauit: ut ĩ simili dixit tex. in. c. ꝙto. de iureiur. ꝛ ꝙ illa distinctio bar. ꝛ ei⁹. differẽtia nõ tenieat: deduco hoc mõ: aut statutũ dirigit ꝓhibitionẽ de directo circa ipm iurantẽ aut circa ipm ꝙtractũ aut circa effectũ contractus: ꝛ nullo istoz modoz refert dirigat ꝟba ꝓhibitõis in ꝑsona vel in rẽ ꝙ sic oñdo. nã in primo casu siue statutũ dicat ꝙ non possit iurare vel iuramentũ nõ valeat no valet statutũ: qz disponit de re ad suũ foꝛũ non pertinẽte cũ iuramentũ hodie nõ sit de foꝛo seculari nisi vt ipm mãdet executioni: vt. c. fi. de foꝛo compe. li. vi. nõ vt circa ipm aliquid statuat ãnullãdo: vel vt ꝺ iurib⁹ cognoscat: hoc enĩ spectat ad iudiciũ ecclesie: vt ibi no. ꝛ in. c. venerabilẽ: de elec. ad fi. sicut nõ posset statutũ vel ꝙsuetudo laycoꝛũ aliquid statuere circa vires matrimonij ad ipm inualidandũ: vt plene habek in. c. i. de spon. c. statutũ: de here. li. vi. nã ꝛ ãnulationes inducte p ius ciuile sunt hodie ãnulate ꝛ sublate p ius canonicũ quaten⁹ cũ eo nõ cõcoꝛdat: ideo iuri canonico dũtaxat est hodie standũ: ꝛ no. in. l. fi. C. de interdic. manu. ꝛ in. c. tuã: ꝺ ordi. cogni. c. latoꝛ ꝙ fi. fint le. Bar. in. l. ticia. ff. so. mat. Secundo casu siue statutũ dicat ꝙ minoꝛ nõ ꝙtrabat siue dicat ñ possit cõtrabi sup re minoris paria sunt: qz latinitas passiua resoluitur in actiuã ꝛ. c. ℈. ꝛ sic nõ refert an dirigãtur ꝟba principaliter in ꝑsona ꝛ scõario in ꝙtractu vel ecõtra. qz idem effectus ẽ: qz in vtroqz casu est ꝓhibitus cõtractus. ſ. obligatio ꝛ dñij translatio. l. cum lex. ff. de fideiusso. l. nõ dubiũ. C. de leg. ꝛ qz ꝓhibito antecedẽti censek ꝓhibitũ cõsequens: vt no. glo. in. l. ij. §. de iurisdi. omiudi. Tertio casu qñ ꝓhibitio ꝙcernit effectũ ꝙtractus adhuc nõ refert p queverba. nã si dicat ꝙ res minoris nõ alienẽtur sine tali solẽnitate vel qõ minoꝛ nõ alienet nõ censek si bene inspiciak principaliter ꝓhibita ꝑsona: qz obligatio est alienatio cũ sint effectus iuris nõ dependẽt a ꝑsona tantũ. sed a dispositõne iuris. ergo videk ꝓhibita ipsa iuris dispositio: videlicet vt non operek effectũ suũ in ꝙtractibus taliũ a qua iuris dispositione tales effectus dependẽt ꝙ videak ꝓhibita ꝑsona a qua nõ dependet: ꝛ sic quãdocunqz verba statuti sunt cõcepta in rẽ seu in effectũ cõtractus qui a iure dependẽt cũ talis effectus nõ possit sequi nisi mediãte facto hoĩs. scz ꝙtractu censek. etiã illud factũ ꝓhibitũ: vt l. oꝛatio. ff. de spon. ꝛ p ꝙñs etiã ipsa ꝑsona sine qua ille actus explicari nõ posset: ꝛ tñ videm⁹ ꝙ talis alienatio firmak iuramẽto nõ ꝓhibitio alienationis rei minoris ẽ imperiũ: vt est tex. expꝛssius in. l. i. §. i. ff. de rebus eo. ibi ꝺ dicit interdicã tutoꝛibus: ꝛ no. expꝛesse p Ly. in. l. fi. C. in quibus cau. resti. nõ est. nece. ĩ. vi. op. Itẽ ꝓhibitio senatusc̃osulti velleiani simiꝫ cõsulto cõꝓhensum ẽ: ne p vllo femie intercedãt: ꝛ tñ accedẽte iuramento vtraqz ꝓhibitio tollitur ꝛ succũbit iuramẽto: vt in. c. cũ cõtingat: de iureiu. ꝛ in. c. ex rescripto. eo. ti. Preterea qñ ꝓhibitio cõcernit dũtaxat fauorẽ ꝑsone ꝓhibite dicit magis ꝙsiliũ ꝙ ꝓceptũ. l. ij. §. fi. ff. mand. ꝛ ista ẽ ratio quare obligak mulier naturaliter et ciuiliter: licz ꝙtra dispositionẽ ꝛ inhibitionẽ senatusc̃osulti interceſſerit: vt in. l. si mulier. in fi. ad velle. ꝙ nõ esset si ꝓhibitio concerneret fauorẽ alterius ꝙ ipsius ꝓhibiti: vt. l. tũ lex. de fideius. ꝛ. l. si nõ sortẽ. ff. de cõdi. inde. qz nõ dicit facere cõtra legis ꝓceptũ sed cõtra ꝙsiliũ. ꝛ sic nõ peccat sicut ille qui nõ sequit ꝙsilium veritatis dñice dũ dixit. Unde oĩa que habes ꝛ da pauperibus. Et sic bar. nõ bene loquit: ꝛ dixit. d. Pau. de cast. in repe. auc. sacramẽta puberũ. C. si aduer. ven. ꝙ in finitis vicibus consuluit ℈ bar. Et ista sũt addẽda ad ꝙsiliũ p me redditũ circa validitatẽ diuisionis facte ĩter ipsos fratres: qz tũc nõ videra statutũ reginũ: qz in pũcto mihi transmisso nulla erat facta mẽtio de statuto predicto. Uenio tũc ad thema cõis ꝙ nõ possit peti cõpromissum: ꝛ ostẽdo hoc mõ ꝛ dico ꝙ nõ habet locũ tale statutũ eo casu quo quis petẽdo cõꝓmissuz venit cõtra suũ iuramẽtũ ꝙ seruare põt si vult sine ĩteritu salutis eterne: nec fuit vi aut dolo inductus ille Jo. ad iurandum nec tendit in p̃eiudiciũ alterius ꝙ iurãtis ꝛ sic de iure cõpellitur stare iuramẽto ꝛ nõ cõtra facere posito ꝙ ꝙtractus sup quo est iuratũ sit nullus. ꝺ. c. cũ cõtingat: ꝛ. ꝺ. c. ꝙuis: nõ enim potuisset statutũ specialiter disponere contrarium: quia nutriret peccatũ ꝛ non valeret: vt dixit bar. in dicta. l. oẽs populi: in loco ꝓallegato: vbi dixit ꝙ sicut nõ valent leges dicentes ꝙ iuramentum interpositum super alienatione rei dotalis non valeat nec sit seruandum: vt. l. non dubiũ. ꝛ de legi. sed sunt coꝛrepte per. d. capi. cum contingit: quia ius canonicum p̃eualet in hoc iuri ciuili: etiam inter laycos cũ agatur de periculo anime. iuxta nota. in. c. ij. de regu. iur. libro. vj. Ita non valet statutum hoc disponens: quia non potest esse maioris efficacie ꝙ ius cõmune a quo statuta consequũtur robur.

vt.d.l.si oēs populi. Si ergo ius ꝓmune diſponēs iuramentū nō ſeruādū ſed poſſe venire contra non valet. Ita nec ſtatutum cū aliquid non debet eſſe potentius ſua cauſa: vt.l.digna vox.C.ō legi.ꝛ quicquid eſt cauſa cāe.eſt cauſa cauſati.l.manumiſſiones: ff.de inſti.ꝛ iur. vnde ſi ſtatutum hoc diſponeret cenſeretur illud diſpoſuiſſe ius cōmune ꝙ dat illi robur.l.eſſe toto.ff.ō here. inſti.ius aūt ꝓmune hoc diſponens nō valeret ergo. ſi igitur ita eſt ꝙ iſtud ſtatutum ſi hoc ſpecialiter diſponeret non valeret. puta ꝙ poſſet quis venire contra ꝓpriū iuramentū ꝛ contra tranſactionem iuratam ꝛ compellere aduerſarium ad compromiſſū ſequitur ꝙ in generali diſpoſitione prefati ſtatuti hoc non comprehenditur: quia in generali diſpoſitione ſtatuti nō venit caſus in quo ſtatuentes non poſſent ſpecialiter diſponere: vt not.in.l. ſi pater.ff.que in frau.credi.l.lucius.§.pe.ff.ad mu. Bar.i.l. ſi quis ſub conditione.ff.de condi.inſti. Jo.an.in.c.eos.de imu. ec.li.vi.ꝛ probatur in.ca.i.de iureiuran.li.vi.ꝛ per Bal.in.l.iubemus nullā.C.de ſacroſan.ec.ꝛ ideo idem Bal.in.l.ſi.§.in cō putatiōe.C.de iure delib.dixit ꝙ generalia verba ſtatuti nō adaptantur ad impoſſibilia ipſis ſtatuentibus. allegat bar.in.d.l.ſi quis ſub conditiōe: ꝛ idem voluit in.l.omnes populi: de inſtitu. ꝛ iure. Debet ergo prefatum ſtatutum diſponēs de compromiſſo intelligi. dūtaxat eo caſu quo mouens litem non veniret contra ꝓpriū iuramentū: ſtatutū predictum non intelligitur loqui nec talem caſum voluiſſe ꝓprendere cū et ſi voluiſſet non potuiſſet.l.i.in prin.cum ibi: no.per glo.ff.de offi.eius cui.man.ē. iurandū. ſic ergo prefatus agens non poteſt ſe fundare in prefato ſtatuto ad perenduz compromiſſum poſtꝙ hunc caſum non comprēdit: ꝛ multo minus poteſt ſe fundare in iure cōmuni: qꝛ illo iure nullus compelli poteſt ad compromittendū: vt no.bar. in.l.quid ergo.§.qui iuſſu.ff.de his qui not.infa.bal.in.l.i.C.ō arbi.ꝛ.C.de ſen.l.ex ſtipulatione.c.cum inter.r.ſenioꝛē.de elec. Preterea faciat quia vt ſuperius dixi iſta diuiſio eſt tranſactō.et eſt iurata. vnde petendo compromiſſum iſte agens ꝛ citari faciē do reum ſuper contētis in dicta diuiſione videtur incidere ī penam.l.ſi quis maioꝛ.C.de trāſac. ꝛ ſic eſt infamis. ꝛ cecidit ipſo iure ab actione ꝛ ab omni iure ſuo. Et perconſequens āmodo nulla poteſt eſſe queſtio inter eos vel ꝓtroverſia de conten. in dicto inſtrumēto ꝛ hoc eſt notoriū ꝛ manifeſtū quia probationes iuris ſunt liquide: vt eſt glo.in.l.ſi tutor.C.de pericul.tuto. ergo ſuper eis non poteſt petere compꝛomiſſum niſi ſuper his ſuper quibus poteſt eſſe queſtio ꝛ controverſia ꝛ vbi hoc non eſt cum ceſſent verba ſtatuti ceſſabit ipſius diſpoſitio.l.iiii.§.totiens.ff. de dam.infec.ſed hic eſt notoriū de hac diuiſione non poſſe eſſe āmodo queſtio nec de contentis in ea. ergo quia cum actionem ꝙ pretendit conſtet eum perdidiſſe: ꝛ hoc eſt notoꝛium iudici vt iudici: ideo ex officio ſuo etiam nullo petente debet ipſum repellere ꝛ ſuam audientiam denegare iuxta no.per glo. in.l.vbi pactum.C.de tranſac.ꝛ in.l.ſi vnus.§.pactus.in glo.in opponendo.ff.de pac.ꝛ per bar.in.l.cum qui.§.qui ita.de ver.ob. Quin ymo plus eſt conſiderandum circa intellectū huius ſtatuti: quia dicit ꝙ poteſtas ꝛ eius iudices teneantur compellere affines ad ſe compromittendū. Unde videtur ꝙ ex ſuo officio hoc ſibi nō cōpetit ab ipſo ſtatuto requiritur ꝙ ad inſtantiā alicuius hoc faciat. Unde dicebat.d.anto.in.c.venerabilis.de iudiciis: ꝙ ſi ſtatutum diſponit ꝙ iudex teneatur ſub pena expedire cauſam infra mēſem ꝙ iudex nō tenetur niſi per partē petatur: ꝛ faciat ad hoc glo.multū ſingu.in.c.ſi.ō reſcrip.de qua facit feſtum ibi.d. abb. Eſt ergo interpellandꝰ poteſtas ad compellandū iſtos cōiunctos ad compꝛomiſſum. vnde intelligo ꝙ hoc faciat ad inſtātiam illius contra quem mouet ꝓtroverſia: quia in eo ceſſat omnis ſuſpicio calūnie: non autem ad inſtantiam eius qui controverſiā mouet niſi contrarium iudici videatur: alias aperta eſſet via vnicuiqz indebite ꝛ iniuſte vexandi aliquez ab eo indebite extorquēdi faciendo eum citari cū nullū ius vel actionem prētēdat vel pretendere poſſit contra reum vt deducat ipſum ad compromiſſum ꝛ cōmunes amicos qui interdum preter omnē iuſticiam grauant vnū ꝛ alteri attribuūt: vt experientia docet. Et ideo licz verba ſtatuti dirigātur ad ipm poteſtatē. ꝛ per conſequēs ex officio ſuo poteſtas hoc facere poteſt tamē nō artatur ad hoc vt voluit tex.in.l.non quicquid.ff.de iudi.ꝛ voluit ibi bal.nec deberet facere nec aures accomodare.l.ſatis aperte.C.de fal.c.ſuper hoc de renū.ꝛ ꝙ no.glo.in.d.l.vbi pactum.ꝛ Innocen.in.c.ꝓſtitutus.de ſi.preſbi. Et ideo non eſt intelligendum ꝙ alio modo intellexit dictū ſtatutū ꝛ ꝙ voluerit inuenire cauſas calūniandi: et indebite alios vexandi cū potius tendat eius diſpoſitio in oppoſitū.ſ.ad lites tollendas.l.i.ff.de arbi.non ergo debet intelligi vt eius mens ꝛ intentio nō ſeruetur.l.benignius.ff.de legi.ꝛ per iſtū modū reducimus ꝙtum poſſumus ſtatutū ad terminos iuris cōmunis: ꝛ ita videtur veritas formalis ꝛ indubitata: ꝛ addu co in teſtem.d. Pau.de caſtro in conſiliis ſuis.lxvi.incipit viſis ꝛ conſideratis omnibus vbi in accidentia facti ſtante tale ſtatuto: quidam volebat petere compꝛomiſſum ꝛ venire contra tranſactionē iuratam: ꝛ allegabat ſtatutū predictum conſuluit ꝙ nō potuit: ergo ſopita eſt iſta beſitatio. Faciat etiam ad hoc tex.i.c. i.de lit.cōteſt.li.vi.i ꝓſi.finita: vbi exēplo rei iudicate vel trāſacte vel finite impedit litem conteſtari: ꝛ glo.ibi in.ꝓſi.finita: dicit ꝙ illud verbū infinita intelligitur de conſenſu partium vel longo ſilentio. Modo in caſu noſtro omnia iſta interueuerunt. primo interuenit diuiſio que tranſactio ē. Secūdo interuenit cōſenſus quia ille frater maioꝛ fecit diuiſionem ꝛ portionē ſuā acceptauit ꝛ contentꝰ fuit. Tertio interuenit longuz ſilentiū: qꝛ tex.allegās in.c.plerūqz.de reſcrip.in.ꝓſi.multo tēpore probat ꝙ lapſus anni dicitur eſſe multū tempus: ꝛ in.c.ex parte.ſ. de reſcrip.in ꝓſi. ex diuturnitate temporis: dicit ꝙ tempus biennij dicitur tempus diuturnū: ꝛ ſic interuenit longū ſilentiū cuz multo tēpore iſtam ſuam portionē quā ipſemet fecerat acceptauit tenuit ꝛ poſſedit. Idem etiam ibi dicit glo.in ꝓſi.finita ꝙ interuenit iuramentum delatū aperte parti: qꝛ tunc impeditur litis ingreſſus dūtaxat per exceptionē iuramēti ꝙto fortius in caſu noſtro licet nō interuenerit delatio iuramenti tamē interuenit iuramentū reciꝓcū hic inde. Coniungendo modo cūa iſta inſimul que in hac diuiſione interuenerūt apparet res clariſſima ꝙ impedit litis ingreſſus ꝛ perconſequēs nō habet locum ſtatutū loquēs de compromiſſo petendo. Et ſi dicatur michi amice: glo.in.d.c.i.in ꝓſi.ſed pone: dicitur ꝙ ſententia nō tenuit: puta qꝛ non fuit iudex qui eam tulit vel ꝙ tranſactio facta nō fuit vel nō interuenit iuramentum nunquid audiendus eſt: determināt ꝙ ſic. Ita videtur dicendꝰ in caſu noſtro ꝙ eodē modo poterit dicere aduerſarius. ad hoc reſpondeo iſta in caſu noſtro nō obſtante ex eo qꝛ hic nō poteſt negare ꝙ non interuenerit diuiſio vt apparet ex inſpectione rei. Itē non poteſt negare ꝙ non interuenerit iuramentū: vt etiā apparet ex inſpectione rei ꝛ per euidentiā facti quo caſu nō eſt audiendus: quia erit calūnioſa exceptō. vnō dicebat.d.anto.in.c. ſuper hoc.de renū. ꝙ vbi exceptio nō eſt veriſimilis iudex non debet illam acceptare: vt probatur in.c.quia veriſimile: de preſum. ꝛ in.d.l.ſatis aperte.C.de fal.. Et ſic eſt accurate ponderāda illa glo. qꝛ loquitur quo ad ea. que ſunt facti. puta ꝙ ille non fuit iudex ꝛ ꝙ tranſactio non interuenit ꝛ ꝙ iuramentū non interuenit non autē loquitur quo ad exceptiones iuris ex quo res iaz eſt finita: ꝛ ſic non poterit iſte actoꝛ dicere ꝙ de iure non tenuit diuiſio ex quo res iam eſt finita: nec auditur veniens contra ꝓpriū factum.c.noſti.de elec.no.in.c.ſi quis preſbiteroꝝ.debetur ec.nō alie.cū ſi. Et ſi dicatur ꝙ opponet ꝙ diuiſio nō tenuit ſtante formaz ſtatuti iſtud etiaz non poteſt opponere ex eo qꝛ vt ſuperius dixi iſtud ſtatutū emanauit in fauoꝛez minoris. ꝛ iſta diuiſio tendit ad commodum minoris ergo. Item nec poteſt allegari ꝙ iuramentū non tenuit ſtāte dicto ſtatuto: qꝛ iſta exceptio eſt notorie iniuſta: qꝛ ſtatuta laicoꝝ non poſſunt infringere iuramentum: vt ſuperius ſubtiliter fuit oſtenſum ꝛ vbicūqz reſultat notoriū facto iuris: tunc non eſt opus ꝙ allegetur: ꝛ ſic limitatur glo.que reputatur ſingularis in cle. appellanti de ap.et tex.in.l.ſi adulteriū cum inceſtu.§.idem pollioni.in verſi.allegetur.ff.de adul. qꝛ loquētur qñ notoriuz reſultat facto partis ſeu hoīs ſecus ſi reſultat facto legis: qꝛ nō eſt opus ꝙ per partē allegef. Uñ iudex pōt moueri ex officio ſuo nemine allegāte. Ita ꝓbat tex.formalis in.c.afferte: de pūm. Ita ibi colligit.d.abb.et faciat.c.raynuciꝰ. ꝛ ꝙ ibi colligit Innocē.de teſta. ꝛ ideo iudex ex ſuo officio repellet ꝛ ſuccedet doc.inno. q̄ reputaf ſingularis i c.i.de offi.vica. ꝙ idē importat calūnioſa petitio ꝙ īportat inepta petitio: ꝛ ſic ē lacerāda ꝙ dictū retulit bal.ī.l.i. C.ſi de mōm. poſ.fue.appel. ꝛ faciat ꝙ ipe bal. voluit.in.R.C.de manu. Et p ꝙs erit repellēdus ꝛ nō audiēdus iſte actoꝛ: ꝛ ita apparet nū

sum ad.c.i.q̄ possent opponi ex no.in.d.l.post rē.ff.de trāsac.et in.c.interposita.de arbi.facit q̄ no.ibi dñs cardinalis. z cōmuniter omēs scribētes.z q̄ voluit ange.in suo ꝓsilio incipiente in splendidissimā ciuitatē florētie. Postremo dico istā.q.bellissime decidi p dictū bartholomeū de saliceto in.d.l.fratris.ff.de transac.vbi ad litterā dicit statuto cauet q̄ de questionib⁹ vertētibus inter agnatos fiat ꝓmissum:z actor petit ꝓmissum z reus opponit de trāsactione decidit q̄ ꝑbata trāsactione actor nō est audiēdus.z idē tenuit ibi preclarus doc.d.florian⁹ de bononia. ergo. Ultimo faciat q̄ voluit innocē.in.d.c.i.de lit. ꝓte.li.vi.ex ponēdo illud verbū finita:q̄ intelligi debet ſm eū si quis iurauerit se ꝑpetuo, ñ actuꝝ:q̄ tūc nisi ex cā agere nō poterit. C.de pac.l.postq̄ liti.c. constituit.de rescrip. z sic indiuiduo decidit istā questionē q̄ cū iste actor iurauerit nō venire cōtra hanc diuisionē sequit q̄ nullo mō est audiēdus maxie in casu nr̄o cū ipsemet diuiserit z erat maior tunc tp̄is z sciebat res hereditarias.et q̄litates z qualitates.z ꝓditiones rer̄.c.sciēti.de reg.iur.li.vi. l.cū donationis.C.de transac.z dixi in meo reddito consilio. Et ex istis ꝓcludo primo q̄ nō spectat ad istū actorē petere q̄ compromittat vt in termis:cōsuluit.d.pau.in ꝓsilio ꝓallegato. Et licet ad officiū dñi potestatis spectet cōpellere partes ad compromissum ex quo verba statuti relata sunt ad eū.vt est glo.in.l si sor.C.de collac.tū non cogit potestas hoc facere.vt.l.non quicquid.ff.de iudi.z superius dixi. Itē ꝓcludo q̄ potestas nullomō debet hoc posse facere q̄ res est finita rationibus z iuribus allegatis superius.z q̄ incideret in periuriū actor.si ipse peteret cōpromissum vel si potestas ꝓpelleret reū ad ꝓmissum. Itē cōcludo q̄ nullomō est locus statuto in casu nostro z per ꝓsequēs non potest compelli iste reus ad faciendū cōpromissum.z ita cōcludo. laus deo clemētissimo dño Andreas barbacia scicul⁹ vtriusq̄ iuris doctor.

¶ Casus consilij.liiii.

¶Quid operetur appositio confiniū in cōtractibus. Et quō intelligatur facta locatio rei z etiā vēditio. Et de locationibus antiquis an secundū eas intelligātur facte noue locationes.

Joue principium Jouis oīa plena muse trahūt Virgilius in bucolicis glo. in.c.sedes apostolica.de rescrip. ita allegat Ideo omnipotentē deū ex corde inuoco: vt sua solita benignitate pijssimo Jesu christo nostro redēptore medio: veritatē in hac cōsultatione ponat in ore meo amen. Et quidem visis oppositionibus expressis in puncto.z visis ꝓsiliis subtilissimis redditis p maximos iuris deos doctores Papienses z omibus qua potui animaduersione pensatis venio ad primaꝝ dubitationē in qua querit an p̄ dicta locatio facta dño vberto in dudat ꝓprietates z possessiōes quaꝝ fructus petunt vt ex illis dicatur ipse.d.vbert⁹ eas ꝓduxisse.z p ionē gloriosuꝝ pulcre scriptū est per eos circa istā hesitationē allegādo bal.in.c.i.de capi. qui cur.ven.per tex.in.l.ede sacra.§.intra.ff.de cōtraben. emp. q̄ cum in dicto instrumēto locationis dicit q̄ locauit vniuersam curiā letepadani z intra ipsam curiā sunt ꝓprietates z possessiones de quarū fructibus est prius questio videtur oēs possessiones extrahentes intra ipsam curiā locasse.ego ad hoc allego elegantē doctrinā eiusdē bald.in cometo.Ꝛ.C. de cōtrahē.emp. in verbo vltimo: quero vbi dicit.pone vendidi predium z fines adieci q̄ tūc video: vendidisse totū illud territoriū q̄ est intra illos fines.allegat.d.l.ede sacra.§.i.vbi est casus formalis venditis que intra certos limites posita sunt si nichil vēditor nominatim excepit omnia pertinet ad emptorē z c̄. Et ad hoc vlteri⁹ allego in indiuiduo dñm bartholomeū de salice.in.l.ij.C.de cōtraben.emp.in penul.q.vbi dicit formaliter vēdidi predium z fines adieci q̄ tunc video: vendidisse totū illud q̄ est intra illos fines allegat.d.l.ede sacra.§.i.z illū terminū questiōis salice. posuit Jo.an.in addi.spe.in ti.de emp.z ven.§.i.in addi.q̄ incipit hic queritur si venditor vel donator vel testor dixit.vendo tale predium infra tales confines.z allegat ad hoc dñm suū qui fuit ofra. lodensis z idem retulit Pe. de ancha.in.c.p tuas.de dona. Et allego eumdē bal.in.c.i.§.si quis demanso.in ti.de controuer.inuesti.qui dixit q̄ si quis dicat cōcedo tibi in feudū vsqꝝ ad tale flumen z de tali ad talē q̄ includunt coherētia.z allegat ad hoc archi.in.c.ecclesias.xiii.q.i. Et ego allego elegantez tex. in.l.patronus.§.sempronio.ff.dele.iii. vbi testator legauit p̄dia omnia que sunt vsqꝝ ad prediū q̄ vocatur gayas finibus galacie sub cura iullici alicuius quesitū est cū in eodē confinio prediorū esset vnū prediū nō galacie sed capadocie finibus sub curia eiusdem villici.rñsum est illud legatario deberi. Si igitur debet vltra fines z videtur legasse vltra fines.quanto fortius in casu nostro videtur locasse abbas cū conuentu suo intra fines.et percon sequēs omēs ꝓprietates et possessiones contēte in dicta curia vnde posito q̄ alique ex dictis ꝓprietatibus et possessionibus spectassent ad ecclesiā sancti sixti.nichilominus ista ē veritas q̄ instrumētum locationis huius comprebēdit oēs possessiones et ꝓprietates ꝓtentas et positas in dicta curia.et ideo bar.in.i.i. §.nūcio.ff.de offi.prefec.in finalibus verbis q̄ qui vendidit qc quid ē intra muros videtur vēdere dictos muros si sunt eiusdez venditoris.Jndē dicit si vēditur quicquid est intra arborē q̄ cōtinebitur in venditione arbor.allegat q̄ habetur in.l.ānicul. ff. de verbo.sig.z q̄ no.archy:in.d.c.ecclesias.xiii.q.i.ergo sequitur verissima ꝓclusio ex istis q̄ videtur.locate oēs terre possessiones nemora territoria z quocūq̄ posita infra dictam curiā. Et si quispiam apponat vt iam apponitur in pūcto.amice ista pensio sexaginta ducatoꝝ nō equiualet introitibus z redditibus oīum terraꝝ z possessionū cōprēsarū in dicta curia.ideo ex quantitate pēsionis comprenditur quātitas rer̄ locatoꝝ.z posset ad hoc allegari q̄ no.glo.in.l.i. §. q̄ ait.ff.de superfici. z dictū bal.in.l.i. C.q te.fa.pos.vbi dixit aliquis vendidit ticio domū quā ꝓmunē habebat cū fratre suo.an videatur vēdere totā.an .dūtaxat partem suā.dicit q̄ in dubio hoc ostēditur ex quātitate precij. vñ si q̄titas precij equiualet parti.videtur vendidisse partem si equialet toti videtur vēdidisse totam:allegat.d.l.i.§.i.de superficie z.l.pupillus.§.si.de verb.si. Jta videtur dicendū in proposito: q̄ istud vere nō obstat.z respōdeo bal:ibi loquit in dubio.Sed quādo sumus certi ipse nō loquit. Unde incertis z nō certis locus est coniecturis.l.continuus.§.cū ita.ff.de verbo.ob.l.pediculis.§.argento.ff.de auro z agen.l.i.si certis annis.C. de pac. l.certa forma.C.de iure fi.li.x.sed in casu nostro simus certi: q̄ locauit vniuersam curiam cū territoriis z c̄.z a iure ita disponitur q̄ comprendūtur omnia existentia intra illos fines z contēta in dicta curia.ergo nō oportet recurrere ad cōiecturas. Item alie locationes facte per abbates ita facte fuerūt z ita interpretate z intellecte fuerūt q̄ cōductores perciperēt fruct⁹ ex omnibus terris z territoriis contētis in dicta curia.z facto datur voluntas intelligi: vt .l.reprendenda.C. de insti. z substi.z glo.in.l.de quibus.ff.de legi. Cū ergo ita fuerint cōcepte alie locationes vsqꝝ ad illam dū fuit facta dño carrolo.z ita alij cōductores p̄ceperūt q̄ soliti fuerunt p̄cipere.ergo nō est standū coniecturis z presumptionibus cōsiderāda est cōsuetudo locandi z inuestiendi ipsi⁹ ecclesie.l.qui senisses. ff.de vsur.l.vel vniuersoꝝ.ff.de pig.acti.z maxime q̄ in volūtate partiū stat quibus p̄cijs.quibus mensuris res vendatur aut locetur: vt dixit tex.in.l.imperatores.in ꝑsi. quibus p̄cijs in volūtate ꝓtrahentiū esse cōstat.ff.de ꝓtraben. emp.z ideo tex.i.l.ij. ff.loca.dicit q̄ sicut cōtrahitur emptio eo dēmodo cōtrahitur locatio.in ꝑsi.si de precio cōuenerit sic locatio z cōductio cōtrahi intelligitur si de mercede cōuenerit.z ido dixit bal.in.Ꝛ.C.de cōtraben.emp.in.x.q.q̄ si emphiteota apposuit pactū.q̄ si infra annū nō soluerit censū incidat in penā an p censū vni⁹ denarij nō solutū rē p dat.z decidit q̄ sic p nota.in l.bona fides.ff.de ꝓtrahē.emp.z idē bal.in.l.cū allegas.in.vij. oppo.dicit q̄ emphiteota cadit ab vno castro ꝓpter cēsum vni⁹ denarij nō solutū.z sic apparet q̄ in vilissima pēsione pōt fieri locatio:z q̄ ecclesia ita ꝓsuevit locare attēdet illa ꝓsuetudo z circa istō ꝓpositū dixit bal. in.c.i.qui feu.da.pos.i.ij.col.q̄ ꝓsuetudo hꝫ vim decreti z tenaciter obꝑuata hꝫ vim iustitie. Itē dat iurisditionē.l.viros.C.de diuer.offi.li.xij. Itē dat mandatū vt.l.nulli.q̄ cuiuscūq̄ vniuer.no.l.sup creādis.C. de iure fi.li.xij. Et si dicat quā potestatē habuit ille abb.cū ꝓuetu locare illas ꝓprietates spectātes ad capellā scī sixti circa Ꝛ plura dixi in ꝓsilio q̄ red

didi in fauorē magnifici militis dñi benedicti de strocis: qz cōsu
lui sup surreptionē bulle z pulcra dixi circa istā partē quo iurpo
tuerit abbas z ꝓuentus locare z inuestire dictā curiā. Hūc dedu
co istud ad indiuiduū verissimū z decisiuū huius dubitationis z
dico qꝫ prelatus supio: pōt infeudare feuda que pertinēt ad col
lationē plati inferioris sibi subiecti. z qꝫ sit vez ostēdo. nā lege ca
uetur qꝫ si abbas vēdit rem alicui⁹ ecclesie sibi subiecte z illā rem
vendidit tanqꝫ rez alterius ecclesie sibi subiecte. si postea vult re
uocare nō pōt: vt legit̄ z notat̄ in. l. i. C. ne fi. rē. quā vē. euin. li.
x. Incōtrariū videtur qz viri inferioris ecclesie nō pōt derogari
in. c. i. ep̄m vel abba. Ita arguit bal. in. c. i. qui feu. da. pos. in. iij.
col. Soluit postea ibi bal. aut illa ecclesia inferior erat imediate
subiecta z valet: aut mediate z nō valet nisi forte ea vacāte: nam
maior est potestas plati qꝫ yconomi qui hoc possit. facit qꝫ nota.
Anno. in. c. cū deputati. de iudi. illa aūt dicitur in isto casu eccl̄ia
immediate subiecta qñ rector ip̄ius nō administrat noīe suo pro
prio: sed nomine superioris prelati: nec est ꝑpetuus sed manua-
lis. c. q̄to. de offi. ordi. z de mediato z imediato no. in. l. i. C. de
ꝓtracti. iudi. Ista sunt formalia verba dñi bal. in. d. c. i. in. iij. co-
lū. que indubitāter ponūt ad extremū z precipuū lumē decisiōis
istā questionē ad fauorē scti benedicti: qz cū iste priorat⁹ sancti
sixti est manualis z obedientiarius illius ecclesie seu monasterio
sancti benedicti: z abbas sancti benedicti ponit priorez in dicto
priorat⁹ sequitur qꝫ potuit locare z iuestire de dicta curia. Abb.
z cōuentus dictū. d. vbertū z alios inuestitos. Et sic illa cōsuetu
do inuestiendi z locandi fuit cōformis iuri cōmuni z nō induxit
aliquid cōtra dispositionē iuris cōmunis. Et sic apparet ex pre-
dictis qꝫ cum verba instrumēti sint latissime cōcepta: qz dictū fu-
it vniuersaz curiā cū terris territoriis z̄c. sequit̄ qꝫ videtur cōpre-
hense omnes proprietates p. d. l. ede sacra. §. intra. z sic concur-
rit potestas inuestiendi z locādi: qz potuit abbas z cōuētus om
nes illas proprietates locare: vt est dictū z maxime si tunc tepo-
ris dicta ecclesia sancti sixti carebat priore: qz posito qꝫ non esset
priorat⁹ manualis z obediētiarius tamen tunc temporis spe-
ctabat cura z gubernatio ad ecclesiā superiorē: vt habetur in. c.
cum vos. de offi. ordi. Quāto fort⁹ in casu nostro cū dicta eccle
sia erat imediate subiecta monasterio sancti benedicti. Itē ꝙcur-
rit ꝙsuetudo sic locandi: qz ita cōsueuerūt abbates locare pro ea
dem pensione. Itē cōcurrit etiā qz in dicta locatiōe nulla fuit fa
cta exceptuatio terraz spectantiū ad dictā ecclesiā sancti sixti. cō
currit etiam qz potuerūt abbas z ꝓuētus locare p tanta pēsione
ex quo cōmunicato ꝙsilio abbas z ꝓuētus ita locarūt. Faciat. l.
iubemus. C. de sacrosanc. ec. z glo. in. c. ij. de ordi. cogni. nā con
fessio totius capituli. z delictū totius capituli cū vnico cōsilio no
cet ecclesie: ergo mlto fort⁹ nocebit ecclie ꝙstituere pensionē. z
etiā qz religiosi non habēt ita inbiare tēporalibus. vt dixit tex. in
c. ex parte. de censibus. Et ex istis apparet qꝫ illa prima exceptio
nullo modo obstat cū dicit̄ qꝫ illa pensio fuit adeo minima qō re
spectu q̄titatis fructuū vt dicamus nō tenuisse locationē vel nō
debuisse extendi ad terras capelle: z etiā cōcurrunt bene merita
z seruicia illius dñi vberti ergo z̄c. Et cū opponit̄ qꝫ talis locatō
debuit limitari saluo iure capelle: vt in. c. sup eo. de offi. dele. vbi
si in rescripto tollitur exceptio intelligit̄ quo ad ipsos litigantes
nō autē quo ad terciū quē tex. allegauit p singulari. d. anto. i. c.
vt debit⁹. ō app. qꝫ lz statutū tollat appellationē itelligit̄ quo ad
ipsos litigantes nō autē extendit ad terciū. vñ videtur Abbas
z cōuentus locasse illas terras quas poterāt et nō illas que erāt
iuris illius capelle: ad hoc respōdeo. Primo verba instrumenti
sunt latissima; z comprendunt omnes terras: vt. d. §. intra. z ita
fuit ꝙsuetum fieri. ergo cessat ista interpretatio si non preiudicet
capelle: qz eodēmodo nō debet preiudicare illi dño vberto: vnō
talis interpretatio nō est facienda cuz preiudicio dñi vberti. Si
enim abbas z ꝓuentus omnes istas proprietates locarunt dño
vberto: z ita ꝙsueuerūt ꝙlocare iusto titulo habuit ꝙdñs vbertus
Ideo intelligitur esse saluū ius capelle contra ipsos locatores q
sic locarunt: non aūt cōtra dñm vbertū qui habuit canonicū ti-
tulū z colloratū ab eo qui potuit locare. ideo ecclesia sancti sixti
agat cōtra abbatē z conuentū qui sic locarūt: z in hoc saluabit̄
ius capelle. Nec ob. cum opponit̄ posito qꝫ cōprehēdant̄ dicte
terre spectātes ad ecclesiā sancti sixti non debuerūt locari: qz ad
hoc respondeo primo qꝫ potuerūt locari: qz sic erat ꝙsuetū ex cō
suetudine: excusat etiam si sit iniqua: vt est glo. singu. in. c. cū ve
nerabilis. de cōsue. Itē dico qꝫ de iure potuerūt locari: vt elegā-
ter voluit bal. in. d. c. i. ex quo erat imediate subiecta monasterio
sancti benedicti. vt est dictū. Item ex quo cū titulo habuit z pce
pit illos fruct⁹ nō pōt ꝙpelli. d. vbert⁹ nec heres ei⁹ ad restituē-
dū fruct⁹ quos ex titulo z bona fide pcepit vt latissime scripsi i
meo ꝙsilio reddito sup bulla nicolai rescribētis: z sic ius capelle
oz eē saluū cōtra abb. z conuētū. z non ꝙtra. d. vbertū aut bere
dem eius. Nec ob. dictū bal. in. d. l. i. C. q tes. fa. po. qz bal. nō lo
quitur in casu nostro ipse loquit̄ quādo quis vendidit domū q̄
erat cōmunis an videatur vendere totā vel partē suā. ipse dicit
qꝫ in dubio quātitas preciꝫ hoc declarat: z sic loquitur eo casu.
quo ē dubium. Sed in casu certo ipse non loquitur. ymo sentit
qꝫ in casu certo non curabimus de quātitate preciꝫ. Modo i ca
su nostro Ita ē qz sumus clari z certi qꝫ omēs terras locauit vt te
nor instrumēti ostendit z cōsuetudo locandi demonstrat z etiam
effectus: qz dñs vbertus per tot tēpora tenuit z possedit oēs di-
ctas terras ergo z̄c. Item bal. nō loquitur quo ad fructus perce
ptos z consumptos vt sumus in casu nostro. vnde pone qꝫ ille
emptor dum tenuisset illam domū emptā et veniret alter cui do
mus erat cōmunis z posito qꝫ aduocaret partē domus iam non
posset petere pensionē pro sua parte ab illo emptore: ex eo qz fu-
it emptor bone fidei: z fecit fructus suos vt plene dixi in meo cō
silio: z sic nullo modo meretur allegari dictū bal. contra banc cō
sultationē, Et sic sequitur qꝫ omnes dicte proprietates videntur
fuisse locate dicto. d. vberto: z per cōsequēs potuit fructus perci
pere: z capella si se sentit grauatā agat cōtra abbatē z conuentū
Nec similiter ob. cū dicitur qꝫ. d. vbertus futi in mala fide: qz sci
uit aut verissimiliter scire debuit dictā capellā debere habere di-
ctas terras ex eo qz quidā testis dicit se audiisse. d. vbertum dice-
re qꝫ volebat impetrare beneficiū sancti sixti: z alter testis dicit fra
trem amadeū tentasse ip̄m testem pro parte. d. vberti vt vellet si-
bi dare terras sancti sixti: z qꝫ in territorio Mantue monasteriū
sancti benedicti habet multas capellas que de per se habent ter-
ras. z qꝫ multi testes dicūt qꝫ ante locationē p. x. annos quidam
frater tenuit dictas terras p dicta capella: z dicebatur publice ō
hoc in loco vbi sunt site dicte terre qꝫ tales terre spectant ad di-
ctam capellā: z qꝫ debuit deuenisse ad noticiā. d. vberti p facto
reseconstantes in dicto loco: qz ad ista que vere nō ob. rñdeo
accuratissime z ante oia considero qꝫ nō expedit tñ insistere cir-
ca malā fidem istius. d. vberti: z ad hoc animaduertāt dñi iudi-
cantes superius demōstraui ad oculū qꝫ ecclesia superior pōt in-
feudare feuda z terras expectantes ad ecclesiaz imediate sibi
subiectā. vt dixit bal. in. d. c. i. in. iii. col. qꝫ feu. da. po. Et si potu-
it ecclesia superior locare z inuestire: sequitur qꝫ nō est mercatus
dñs vbertus cōtra ius: vt in. d. l. quēadmodū. C. de agri. z censi-
li. xi. z in. c. qui cōtra iura. de reg. iur. li. vi. z in. c. si quis presbite
rorū. de rebus ec. nō alie. ad quid ergo oportet insistere si. dñs
vbert⁹ verisimiliter scire debuit dictas terras spectasse ad capel-
lam sancti sixti. Certe ex hoc capite sopita est ista questio nec cō
silio p me reddito allegaui hāc doctri. d. bal. Et sic sublata sunt
omnia fundamenta aduersarij z ante oculos prostracta ad yma
terre. vnde testis licet dicat se audisse a dño vberto qꝫ volebat i-
petrare ecclesiam sancti sixti nō tñ propter hoc erat in mala fide
z maxime si tēpus locationis sibi facte dicta capella carebat pio
re per. d. c. cum vos. de offi. ordina. Nec etiam obstat dictum
illius testis ex eo quia est singularis: ideo probat. capi. bone. de
electioni. l. testium. C. de testi. cum si. Et ex hoc tollitur dictum
et etiam tollitur ex alio: qz posito qꝫ audisset dñm vbertū dicere
qꝫ volebat impetrare beneficiū dicte ecclesie: nō sequit̄ ergo erat
in mala fide: qz exquo illa capella imediate spectabat ad mona-
sterium sancti benedicti: licet habuisset terras separatas: tñ colla-
tio illarū terrarū fieri poterat p abbatē: vt est dictū. Ideo si im-
petrasset dismēbrasset illā ecclesiā a iurisditione sancti benedicti
vnde habet istū intellectū testificatio illius testis. z sic non ꝓbat
malā fidē. d. vberti. Itē ꝙfundit̄ ex alio qz posito qꝫ audisset. d.
vbertū dicere qꝫ volebat ipetrare dictū bñficiū nō ꝓpter hoc in-
ferr̄ necessario qꝫ sciebat dictas terras fore de iure scti sixti: z pro
batio debet necessario ꝙcludere. c. in pñtia. de ꝓba. c. cū cām. de
testi. l. nō hoc. C. vñ cog. l. neqz natalef. C. ō ꝓba. Et ēt si dñi iu
dicātes bñ aduertant istud dictū ꝺ testis est dubiū: qz lz dicat qꝫ

audiuit.d.vbertũ dicere q̃ volebat impetrare beneficium illud
pōt intelligi q̃ volebat illud separare a iurisdictōe scti bñdicti.et
sic tanq̃ dubiū debet interp̄tari ꝓtra ꝓbantē ꝛ ꝓtra eũ.de regu.
iur.li.vi.ꝛ.d.c.in pñria.ꝛ maxie q̃ dolus ē mala fides.debet p̄o
bari p indicia pspicua.vt.d.gl.in.l.dolũ.C.de dolo:ꝛ.ca. ij.ō re
nũ.li.vi.l.quero.§.fi.ff.de edil. edic. Istud nō est pspicuū indi
ciū ꝓbādi malā fidē.d.vberti.ꝛ etiā q̃ debēt ꝓbari p duos te
stes sufficiētes:vt dixit glo.singularis in.l.inter omnes.C.famil.
hercis. Ergo nullo modo obstat dictum illius testis. nec obstat
dictum secundi testis:quia primo non probat q̃ p̄o parte dñi
alberti ille de palude requisiuerit ipsum testem vt ꝓferret bñfi
ciū dicte ecclesie.d. vberto:vñ ista stāt simł.q̃ ille ita dixerit.ꝛ q̃
d.vbertus nichil sibi ꝓmiserit aut mādauerit ex eo q̃ amic⁹ pōt
impetrare bñficiū ꝓ amico:vt habek in.c.ad aures.ꝛ.c.nō nulli
in glo.de rescrip. Ñ nō ꝓbat necessario q̃.d. vbertus sciuerit
aut mādauerit illi testi:q̃ ita interpellaret testē ad ꝓferendū bñ
ficiū dicte ecclesie:ꝛ p ꝓs nō ꝓbat.ꝛ etiā est singularis testis in
suo dicto. Et etiā non est dictū verisimle ex eo q̃ dicunt q̃ volebat
impetrare dictā ecclesiā ꝓ dño antonio:istud videk falsissimū ex
eo q̃ illa ē ecclesia religiosa.ꝛ ꝓsuevit apponi monacus in p̄io
rē illi⁹ ecclesie religiose quo:nā mō est verissimile q̃ voluerit dñs
vbertus impetrare ecclesiā monacalē ꝓ clerico layco ꝛ ab abba
te:ꝛ etiā nō est verisimile q̃ abbas seu ꝓmēdatarius ꝓtulisset il
lū p̄iorat̄ illi dño antonio clerico seculari:nec etiā est verisimile
ex eo q̃ cū illud bñficiū sit manuale ꝛ obediētiariū ꝛ de iure illi⁹
monasterij:ꝛ ad nutū pōt p̄ior remoueri ab abbate iuxta no. in
c.q̃ regulares.de sup.neg.pla.qũo ergo ē verisimile istud.ꝛ iō
posset dici vt scribit in passione pijssimi saluatoris nostri:et non
erāt ꝓueniētia testimonia illoꝝ.vñ si exceptio nō ē verisimilis nō
est admittēda a iudice:vt in.c.sup hoc.de renū.c.q̃ verisimile.ō
ꝓsum.l.satis apte.C.de fal.multo forti⁹ nō est admittendū dictū
testis q̃ nō est verisimile. tex.ē.i.d.c.licet cām.ō ꝓba.l.ob car
mē.§.fi.ff.de testi.ꝛ iō dicebat bal.in rubri.C.de ꝓba.q̃ hmōes
nostri debēt adaptari rebus sensatis ꝛ intellectu fruētibus.et iō
bar.in.l.lucius.ff.de his q̃ no.infa.dicebat q̃ testi reddēti bonā
rōem dicti sui iudex pōt nō adhibere fidē si aliqua ratio suade
at.l.ij.in.fi.tu magis scire potes ꝛc̄.ff.de testi.ꝛ facit q̃ no.bal.
in.d.l.testium.C.de testi.et sic ille de palude falsum asseruit dño
ꝓmēdatario dū dixit.q̃ vellet dñs ꝓmēdatarius ꝓferre dictū bñ
ficiū dño anto.ꝓ parte.d.vberti:q̃ istud nō est verisimile nec ꝓ
batur ista cōmissio facta p illum dñm vbertū ergo ꝛc̄. Et etiā fal
sum est cuz dicit alter testis se audisse.d.vbertum dicere q̃ vole
bat impetrare illud bñficiū ꝓ dño antonio.ꝛ si subtiliter ponde
rēt dñi iudicātes istis testibus nullo mō esset credendū ex eo q̃ lo
quūtur de eo q̃ reputak impossibile. Nec ē credendū q̃.d.vber
tus ita dixerit.nā impetrare bñficiū q̃ est religiosū et solitū dari
religiosis ꝓ clerico seculari et auferre bñficiū nō pōt fieri sine di
spēsatione sedis aplice. Ideo censek esse impossibile:vt dixit In
no.in.c.filius.de testa.ꝛ in.c.pastoralis.de cā pos.ꝛ ꝓprie glo.
in.c.gña.de rescrip.li.vi.ꝛ in.c.epm.lxiiij.di.bar.in.l.q̃ diu.ff.ō
acq.here.ꝛ in.l.i. ff.de cōdi.insti.ꝛ in.l.apud iulianū.§.fi.ff.de
le.i.ꝛ tex.fin.ad hoc i.l.iij.in pn.ff.de fidei.liberta. et ibi ange.
Ideo nō ē adhibēda fides istis testib⁹ cū disponāt sup eo q̃ in
dicak in iure impossibile. Et iō apparet mltipharie multisq̃ mo
dis istos testes nō ꝓbare dñm vbertū fuisse ī mala fide. Nec ob.
cū opponik q̃ publice dicebak in loco vbi sunt site terre ꝛ ꝓprie
tates p̄dicte q̃ erāt dicte capelle.ꝛ iō spectabāt ad ipam capellā
et p ꝓs debuit venire ad noticiā.d. vberti.argu. eius q̃ dixit.
glo.solē.in.l.si tutor.C.de pericul.tu.ꝛ in.l.i.aī.ij.ff.ō recepta.
ꝛ q̃ habek in.c.q̃ dicitis.xvi.disti.ꝛ in.c.ꝓposuisti.lxxxvi.dist.et
q̃ no.glo.no.in.c.cognoscētes.de cōsti.tex.in. c.i.ō postu. pla.
in.c.si qui ma. accu.pos.et.l.pupill⁹.§. pscribere. ff.de exer.q̃
istud ē vez q̃ illud q̃ publice dicik spargik in loco vbi habitat il
le q̃ prētēdit ignorantiā ei⁹ q̃ publice dicik. Sed quotiēs sumus
extra illū locū tūc cessat illa p̄esumptio ꝛ maxie q̃ sumus in tali
actu quē q̃s ex iuris dispositiōe nō ꝓpellik illū scire: vt ē tex.no.ī
c.inotuit.de elec. Ñ nō sequik dicebak publice in loco vbi site
sunt dicte terre.ergo istud venit aut p̄sumik veniss̄e ad noticiā di
cti.d.vberti.certe istud nō sequik ex quo nō cogebak a iure illō in
uestigare. Nec ē verū dicere q̃ debuit venire ad noticiā ipsi⁹ dñi
vberti p eius factores:q̃ istud nō sequik q̃ non fuerūt deputati
ad hoc illi factores ad inuestigandū vtruz dicte terre spectarent
ad illā ecclesiā sācti sixti.an ad.d. monasteriū scti bñdicti. Et ēt
q̃ vt coīter videm⁹ hmōi factores nō curāt ō simili⁹ nec habēt
animū ad hoc q̃ eos nō tangit nec ad eos spectat. Et iō posset
in mediū adduci illud qō terētio nostro venit in mentē.id scz cu
rat popul⁹.ꝛ ideo illud q̃ frequēter nō ꝓsuevit fieri.trāsfert on⁹
ꝓbādi in aduersariū.vt pulcre dixit glo.ꝛ bar.in.l.neq̃ natales
C.de ꝓba. Et iō cū cōiter hoc nō inuestigāt factores ꝛ hmōi fa
muli.nec de hoc curāt vanū est dicere q̃ p factores hoc fuerit de
ductū ad noticiā.d.vberti cū hoc nō expectabat ad officiū illoꝝ
Et p ꝓs nō est dicendū q̃ dictus dñs vbert⁹ habuerit noticiam
ab illis factoribus q̃ hmōi terre erant de iure ipsi⁹ ecclesie sancti
sixti.nec hmōi res ē dicēda ex p̄sumptionib⁹.sz necessaria ē ꝓba
tio.ergo ꝛc̄. Nec etiā est verisimile q̃ tales factores animaduer
tissent de hoc ex eo q̃ iam verisimiliter sciebat q̃.d.vbertus con
duxerat dictas terras ꝛ fuerat inuestitus de illis. ideo potius de
bebant putare dictas terras fuisse de iure sancti bñdicti q̃ de iu
re dicte capelle.ex quo abbas sancti bñdicti illas locauerat. Jō
potius est standū huic p̄sumptioni que ē fortio:ꝛ vehemētior q̃
illi p̄esumptioni q̃ sciuerit ex fama illas terras esse de iure dicte
capelle.q̃ vani et rumores populi nō sūt audiēdi:vt.l. decurio.
C.de penis.ꝛ q̃ illa certior ē p̄esumptio potius p̄sumik dñiū ēē
locātis.vt late dixi in meo reddito ꝓsilio. Et sic fortio:ꝛ violenti
or p̄sumptio vincit minus fortē ꝛ minus potentē.vt in.c.afferte.
de p̄esum.l.i.C.qui ꝛ aduersus quos:ꝛ p ꝓs cessabit ista obie
ctio.ꝛ maxime q̃ regulās p̄sumptio ipsius nature vt quis sit bon⁹
preferk vt in.l.merito.ff.p socio.l.omnimodo. C.ō inoffi.testa.
c.estote misericordes. de reg.iur.i.q̃.vij.c.sancim⁹. c.i.de scru
ti. cū si. Et sic nullo mō est ꝓbatum q̃.d.vbert⁹ sciuerit illas ter
ras esse ō iure dicte capelle. Et posito q̃ sciuisset nō tñ cōcesso ni
chilominus nō fuit in mala fide ex quo ꝓsueruūt abbates loca
re hmōi terras.ꝛ etiā q̃ de iure cōmuni potuit abbas locare di
ctas terras ex quo erāt ecclesie sibi subiecte ꝛ que erat manualis
et obediētiaria. Nec obstat cū dicitur q̃ añ.x.annos ille frater ō
palude tenebat dictam capellā vt p̄ior ꝛ nōie dicte capelle possi
debat dictas terras q̃ nō sequik.ergo.d.vbertus hoc sciuit:naz
spaciū.x.annoꝝ dicitur esse tēpus longū:vt ꝓbatur in cle.i.con
iuncta.glo.sua de re.ec.nō alie.ꝛ p talē spaciū tēporis p̄sumitur
oblivio.vt.l.i.C.de ser.fu.ꝛ.l.peregre.ff.de acqui.possess. cuz si.
Nec etiā obstat cū dicik q̃ solutio pēsionis nō apparet nisi p cō
fessionē.q̃ ista exceptio iudicio meo nullomō obstare pōt. ex eo
q̃ tūc nō statur ꝓfessioni cū sumus in actu p̄ohibito.tūc enim re
quiritur veritas ꝛ nō confessio:vt ē glo. que reputak singłaris:ī
l.q̃ testamentū.C.de p̄oba.ꝛ in.l.si donatōe.C. de colla.ꝛ bar.
in.l.p diuersas.C.mādati.ꝛ in.l.i.C.ne li.po.ꝛ in.l.i.C.de mē
di.ꝛ iuali.li.xj.ꝛ in.l.si ferte.ff.de castren.pecul.docto.p⁹ guill.
de mōte laudino.in cle.i.de re.ec.nō alie. Modo nos nō sum⁹
in actu ꝓhibito ad qd opponik ꝓfessio. Jā ecclesia non obligak
ex mutuo:ergo sequik q̃ statur cōfessioni abbatis q̃ recepit pen
sionē. Jtē faciat q̃ q̃ cōfessio p̄elati tendit ad obligandū eccle
siā vel monasteriū vel facta est de eo q̃ nō ꝓsistit in facto ipsi⁹ p̄
lati.ꝛ tūc non nocet si facta fuit volūtarie ꝛ tunc habēt locū ea q̃
no.in.l.certū.§.sed an ipsos.ff.de cōfes.ꝛ p glo.ꝛ doc.i.l.i.C.
de cōfes.ꝛ ibi p Cy.in.xv.q.Si vo dicta confessio tendit ad libe
rationē ꝛ cōsistit in facto p̄opio vt cum confiteretur sibi solutū
per quod liberantur debitores:dico q̃ fidem facit et p̄o verita
te habetur ad.hoc adduco tex.exp̄essum cum glo. in.l.luci⁹.§.
tutores.ff.de admini.tuto.vbi apotece tutoris in quibus con
fiteretur se recepisse a debitoribus pupilli p̄obant veram solutio
nem quantū ad liberationem debitorum pupilli et in p̄eiudiciū
pupilli.licet bar.destruat illū tex.cū glo.dicit enim q̃ ille apotece
continebant veram solutionē factā tutori. Jtem dicit q̃ si conti
nent confessionē de recepto non p̄obarēt cōtra pupillū p.l.i.§.
sed si mutuā.ff.si quid in frau.pa. Sed de primo dicto suo non
curo.quia cum essent apotece p̄opria manu scripte nō refert an
contineant confessionem vel munerationē veram.tex.est secun
dum eundē bar.in.l.si non singuli.C.si cer.pe.ꝛ ibi per eundez
Si ergo eo casu quo continerent numerationem.puta si diceret
ego talis tutor recepi a tali debitore pupilli.x.ꝛc̄. p̄obarem ve
ram numerationem scōm eundem bar.in.d.§.tutores.ergo idē
debet esse si dicat. confiteor me recepisse per ea que no.idē bar.

in.l.si non singuli. De secundo dicto eiusdem bar. in preallega. §. nō curo: ēt qr iura per eum allegata loquuntur quando alterum dictorum duorum deficit vel quia confessio rendit ad obligandu3 vel quia facta super eo q in facto tutoris non cōsistebat alias illis duobus concurrentibus procedit q dixi. Pro prio facit. l. q si minor. §. restitutio. ff. de mino vbi fauorabilior est solutio que fit a debitore pupilli quia fit ex necessitate z tendit ad liberandum q̄ illa que a creditore mutuante: qr fit ex voluntate z tendit ad obligandum. facit. l. arianus. ff. de actio. z ob. neq3 enim sic sunt arctandi debitores volentes soluere vt habeāt que rere auctoritatem superiorus: sed debet sufficere q soluant ei vel eis quibus est cōmissa administratio. ne decipiantur legis auctoritate. C. ō his qui ve. eta. impe. l. i. z cle. i. de re permu. nō sic sufficit ei qui voluntarie soluit vt obliget. ff. de dam. infec. l. cū postulassem. §. fi. Pro scōo no. facit. l. quero. §. fi. ff. ō edil. edi. vbi etiam seruo creditori eo q consistit in facto suo etiam in preiudicium dñi nisi dñs probet cōtrarium: vt no. per glo. ordi. in. l. ij. ff. si ex nox. cau. aga. in glo. que incipit quid si stetur. in fine. Pro hoc adduco glo. ordi. que hoc videtur voluisse in prelato z capitulo quando confitentur aliquid q in eorum facto consistit stetur eorum confessioni contra ecclesiam: vt est glo. in. c. dudū el ij. de elec. in glo. que incipit. nota ius nouum. circa fi. hoc etiam voluit Cy. in. l. i. C. de confes. in. xvj. q. in fi. vbi etiam hoc large videtur loqui q quādo prelatus cum capitulo confitentur. indistincte valeat confessio etiam ad obligandū z in his que non dependent a facto proprio z probet de iure cōmuni contra ecclesiam. concludo ergo q confessio solutionis probat vere z realiter fuisse satisfactum z solutum dicto abbati z conuentui nec monasterium potest venire contra talem confessionē nisi probando contrarium q esset impossibile: z sic in accidentia facti cōsuluit d. pau. de castro. consilio. i. Modo in casu nostro ego nescio videre ad quid allegetur q ista pensio nō probatur vere soluta nisi per confessionem q si abbas z conuētus confitētur solutam fuisse pēsionē: qr agit de eor facto statur sue ꝓfessioni. z hk q si vere fuisset soluta p pfatā doctri. tradita p d. paulū in dicto suo cōsilio primo: z cū non simus i actu ꝓhibito z agitur de facto ipsi⁹ abbatis. standū erit ꝓfessioni ipsi⁹ abba. Quinymo plus vr attentandū quia q pensio soluta fuerit tangitur cōmodum ecclesie superioris: ecclesia superior: vt est monasteriū sancti benedicti non conqueritur ad quid ecclesia sancti sixti opponit contra d. benedictū de iure tercij. maxime cū dñs benedictus nō agat. z si ageret talis exceptio confessionis solute pensionis nō excluderet ipm agentē ipso iure per supradictū consiliū. d. pauli. ergo nullo modo potest opponi per ecclesiam sancti sixti de iure tercij: vt lis consequēter. §. i. ff. fam. here. l. indebiti. §. si nūmos. in glo. ff. de cōdi. inde. bal. in. l. penul. ff. ō peti. here. z in. l. fruct⁹ vbi ange. ff. de rei vendi. bal. in. l. i. C. si quis alteri vl̄ sibi z in. l. iij. C. de noua. z. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Bar. in. l. ij. ff. de excep. rei iudi. bal. in. l. si quis conductionis. C. loti. archy. in. c. i. de rescrip. li. vi. Et ideo dicebat. d. abbas consiculus meus in. c. conquerente. de cleri. non resid̄. q tercius nō potest opponere contra clericū petentē decimas seu fructus beneficij de nō residētia. facit. c. mandatu3. de rescrip. z q late no. Bal. in. l. cum seruū. C. de ser. fugi. z sic apparet liquido q illa ecclesia inferior nō potest excipere de iure tercij cuz non sit exclusiuū ipso iure iuris agentis: puta si dñs benedictus ageret. et sic sufficienter est ostensum non esse dignā dubitationē dicere q apparet confessio pensionis solute. Nec obstat cū dicitur q locatōnes non fuerunt renouate ita precise de nouēnio in nouēniū. sed quādoq3 per interuallū duor vel triū annor quia istud in quo nocet dño vberto. Nam si potuit fieri renouatio de nouēnio in nouēnium. ergo multo fortius potuit fieri per interuallū duorū vel trium annorum: qr cui conceditur illud qō est bene concedit illud qō est minus. vt in. c. sedes apostolica. de rescrip. cū si. Nec obstat cū probatum ē per testes q dicta ecclesia sancti sixti habebat z habet terras sibi deputatas: qr sit ita. tam̄ nō propter hoc inducitur. d. vbertus in malā fidē: qr posito q terras deputatas habeat: tamē iuris cōmunis dispositō dictat q possit abbas superioris monasterij illas locare: vt ē dictum. Itē qr ꝓsuetudo sic locandi excusauit. d. vbertum z induxit bonam fidē vt dixit glo. singularis in. d. c. cum venerabilis. de cōsue: Nec obstat cum dicitur q quādo dñs carolus cōduxit dictas terras excepit terras spectantes ad capellam predictā: qr istud non aliud ē nisi ostendere q per alias locationes omnes terre predicte fuerunt locate dño vberto z alijs retro cōductoribus. Unde ista exceptio extrabitur a regula generali aliarū locationū. l. in his. ff. de le. l. i. ff. de reg. iur. l. nam qō liquide. ff. de penu legata. c. dñs. xxiij. q. vij. Et sic istud opponere de locatione facta dño carolo facit in fauorē dñi vberti. z p consequēs dñi bñdicti heredis sui: nec potest dici q propter hoc. d. vbertus factus est male fidei possessor. vnde dixit bal. in. l. pomponius. ff. qui mo. vsufru. āmi. q per instrumētum locationis vel perceptionē fructuū nō ꝓbatur possessio cōtra tercium. Ita nunc per factū illius dñi caroli non oritur preiudiciū bone fidei dñi vberti. Licet ergo dicta capella cōsueuerit aliquādo teneri p monachos sancti bñdicti cum assignatione aliquarū terrarū: tamē ex quo erat manualis z obediētiaria stabat in arbitrio abbatis nō assignare nec mittere priorez ad dictaz ecclesiā ex quo erat imediate sibi subiecta. facit q no. in. c. cum dilecta. de rescrip. z in. d. cle. qr regulares. de sup. neg. prela. Et ex istis apparet cōclusio verissima q. d. vberus nō fuerit in mala fide z q omnes dicte terre fuerūt sibi locate: z sic potuit facere z fecit fructus suos z partes duor iudicantiū esse in absoluēdo dñm benedictū a petitione actoris. Et ita concludo laus deo clementissimo. d. andreas barbatia siculus.

Casus consilij. lv.

Utrum z quādo surreptio vel obreptio viciet rescriptū. Et etiā ō virtute clausule nō obstante tali lege. Et quō probet certa scientia principis ex clausula ex certa sciētia ⁊c. Et an princeps possit etiā auferre ius tercij de plenitudine sue potestatis. Et an eius epistola habeat vim constitutionis. Et etiā qd operetur restitutio ad bona z possessiones ⁊c. per principem.

Clementissimum z omnipotentē deū ex corde z aio huic ꝓsultatiōi inuoco vt pissimo saluatore nostro Jesu xp̄o medio veritatē ponat in ore meo amē. Et quidem viso pūcto z ꝓsilijs subtilissimis redditis per magnos iurisdeos doctores Perusinos mihi patres sūmo honore obseruādos: z qr rē istā enuclearūt ita apte distincte z ornate vt nil vtili⁹: nil subtili⁹ aut copiosius vlteri⁹ dici aut allegari possit. Idcirco illud in medio afferā q bal. nr̄ venit in mentē in comēto. l. p̄cibus. C. de ip̄u. alijs sub. in. xiij. col. ea ingt q̄ sūt a magistris tradita recito z post terga metentiū q̄si spicas colligēdo vado vt dicit ruth. ij. ca. tanti doctoris fretus auctoritate id sequar z breui⁹ q̄ res tāta dici possit. Et mihi ō iure videt dicēdū q ꝓcessio facta p illustrē z magnanimū principē comitē vrbini fuerit subreptitia. q̄nymo ēt fuerit obrepticia z p ꝓs nulli⁹ ē effect⁹ aut vigoris. surreptio eni dicit qñ verū tacet obreptio ꝙo dicit qñ p iuoluptionē ꝙbor caute loquendo gratia effugit deliberatā ꝓsciētiā pncipis. Ideo talis gr̄a dicit dolo obtēta. ista ē elegās z singularis doctri. relata p summū iuris interpretē inno. i. c. cū dilecta. de rescrip. quā oēs docto. cōi voto magnificāt z sequūt ibiō. fac. l. si qs obrepserit. ff. ō fal. c. sedes z. c. sup lr̄is. de rescrip. cū si. Nō i ꝓposito i ista gr̄a fuit suppssa z tacita ꝙitas. z talis ꝙitas q̄ si pncipi fuisset expressa nequaq̄ talē gr̄am feciss̄et vl̄ saltē nō ita de leui. ita dixit tex. singu. q nō ē ita bñ exp̄ssus alibi in. c. postulasti. ō rescri. in. ꝙ. de leui. nō scribimus vbi ꝓbat q surreptio viciat lr̄as nedū qñ fuit cā inductiua z finalis gr̄e seu rescripti. sz ēt si fuit tā impulsiua vt qr pnceps aliꝰ ꝓcessisset: sz surreptō fuit cā impellēs. z sic ē ibi casus q cessāte cā impulsiua corruit effect⁹. in gracioſis. argu. c. q̄uis. de p̄ben. li. vi. z ita limimitātur iura dicētia q cessāte cā impulsiva nō cessat effect⁹. l. cū tale. ff. de ꝓdi. z demo. no. i. c. cū cessāte. de ap. et. l. generaliter. C. de epis. z cleri. cū si. q aūt fuerit suppssa ꝙitas et ea ꝙitas q̄ si pncipi fuisset notificata nō ꝓcessisset vel saltē nō ita ō lui demōstro ad occulū iste tici⁹ pmo iuestit⁹ occupauit istud castrū: qr cū sempronio⁹ cū suis amicis z sequacib⁹ eēt in obsidione illi⁹ castri z recuperasset iste tici⁹ mala mēte z dolose occupauit et surripuit castrū illō adeo q sempronio⁹ q erat dñs hui⁹ castri nō

potuit ꝙsequi castrū ꝓpter occupationē ⁊ potentiam ipsius titij. vñ nō fuit notificatū comiti vrbini qñdo ꝙcessit illud castrū huic titio ꝙ titius illud occupauerat ⁊ subripuerat ⁊ preiudicauerat vero dño. vñ bal. in. ti. i. ī individuo in. c. ꝓ quos fiat inuesti. ī vsibus feu. dicit ꝙ vbicūqz sit cōfirmatio iuri ꝙtrariā nō videtur cōfirmata sed obrepticie impetrata dicit talis cōfirmatio vel cōcessio. ⁊ allegat glo. in. l. si qua loca. C. de fun. ⁊ sali. redo. li. xj. vnō dictū bal. est intelligendū ꝑm. l. quā allegat. vt dixit bar. in. l. non solum. §. liberationis. ff. de lib. le. sed illa glo. arguit contra eos qui occupāt castra alicuius ⁊ postea faciūt sibi cōfirmari a principe ꝙ talis cōfirmatio nō teneat. vñ sentit bal. exꝑsse talis gra dicitur obrepticia. ⁊ ꝓ ꝙsequēs nullius effectus. Et etiam dico ꝙ ē subrepticia qz fuit suppressū id ꝓ qō comes si sciuisset nō ita de leui cōcessisset. ergo gratia ⁊ ꝙcessio ista nulla fuit ipso iure. Faciat ꝙ voluit sali. in. c. fi. C. ne. rei. domi. vl tēplo. vbi allegat gl. d. l. fi. de fun. ⁊ sal. ꝙ vbi quis occupat terras alienas ⁊ postea faciunt se innestiri per rescripta vel alio modo nō tenet talis inuestitura nec impetratio. sed priori dño seu priori inuestito debet restitui ꝙ dicit esse bene notandū. ⁊ idē sali. in. l. auc̄. C. vñ vi. dicit fuisse questionē in facto quidā nobilis occupauit ꝓ iuasionē quoddam castrum cuius iurisditio spectabat ad papā expostfacto papa fecit illū nobilem vicariū suū ꝙcedēs ei omnimodā iurisditionē illius castri per. xx. annos nulla facta mētione de occupatiōe an valeat talis concessio arguit ꝙ nō per illū tex. ipe dicit se allegare glo. singu. ⁊ peregrinam in. d. l. ij. C. de fun. ⁊ sal. que tenet non valet. Ipse distinguit aut agitur de ꝑiudicio ꝙfirmantis aut agitur de preiudicio tercij. Primo casu quādo agitur de preiuditio cōfirmātis ⁊ ille cōfirmās sciebat inuasionē: tūc valz talis inuestitura. licet in ea fiat mētio de occupatione. qz cū tractetur de suo preiuditio dūtaxat valet cōfirmatio. videtur enim illam iniuriam remittere. argu. eius ꝙ habet. in. l. omnimodo. C. ō inofficiosa. ⁊. C. de reuo. do. l. ij. vbi in qualibet earum de vassallo no. ⁊ allegat ꝙ habetur in tex. ad fi. in. l. rescripta. C. de preci. impa. offer. secus dicit si ageretur de preiudicio tercij: qz tunc posito ꝙ superior sciuisset tñ talis cōfirmatio nō tenuisset. Facit ꝙ voluit bar. in. d. l. auctē. vbi dixit ꝙ si aliquis occupat aliquā terram vl possessionez per vim ⁊ postea facit sibi a superiore cōcedi non ꝓdest sibi cum spoliatus sit restituēdus ⁊ ꝙcessio non valet. Facit ꝙ voluit bal. in. l. i. ff. de cōsti. ī prin. vbi dixit ꝙ in generali cōfirmatione nō videtur cōfirmata iniusta. ⁊ subdit ꝙ non valuit impetratio castroꝝ comitis vgolini facta per alios nobiles. allegat glo. d. l. ij. ⁊ idem bal. in. l. ij. C. de ser. in. vij. col. in. viij. q. vbi dicit. papa infeudauit mihi castrū cuiusdā nobilis credēs ipz eē ecclesie an valeat infeudatio: decidit ꝙ nō. allegat glo. in. d. l. ij. et dicit ꝙ princeps ita est fautor iusticie ꝙ nō presumitur velle detrahere alicui ius suū. l. ex facto. ff. de vul. ⁊ pu. dicit tñ ꝙ ꝓdest iustus error: quo ad possessionē ecclesiā prefcribēdi. loquit tamē qñ fuit iustus error: qz tam inuestiēs ꝙ inuestitus fuerat in errore credēdo esse de iure ecclesie ꝙ nō est in casu nostro. cū ille titius fuerit in dolo et delicto occupādo sciēter ⁊ inique rem alienam Faciat ꝙ voluit idem bal. in. l. decernimus. C. de sacrof. ec. in. ij. col. vbi dicit ꝙ inuadētibus castra pertinētia ad iustos dños nō possunt talia castra concedi per principē salua iusticia siue inuadentes sint cōmunitates siue sint persone singulares ꝙ dicit facere cōtra florentinos qui cū plura castra vallis nebule que ꝓ viz acceperunt postea fecerunt sibi concedi ab imperatore. Idez voluit idem bal. in. l. ij. C. de legi. ⁊ ideo dixit lu. ro. in. l. iuste possidet. ff. de acqui. pos. ꝙ possessio ꝓ me iniuste occupata rescripto principis confirmari non potest: allegat glo. d. l. ij. ⁊ tex. d. l. auctoritate. ⁊. l. fi. C. si per vim vel alio. ⁊ bal. in. d. l. ij. Faciat etiā ꝙ elegāter dixit ange. in. l. paulus. §. qui pignori. ff. quibus modo pigi. vel ypo. sol. valet ꝙ iterdicto recuperāde ꝙ ō eius iure nō curamus: quia restitutio spoliato primo ⁊ ante omnia fieri debet etiam si spoliatus esset predo. c. in litteris. de resti. spo. subdit postea nisi cōstet de nō iure spoliati per eius confessionē. vel ꝓ ꝓbationes admissas qz tunc restitutio nō debet fieri: puta qz illegitimus possessor: qui eādē possessionē occupauerat sic eā retinēr nō poterat: ⁊ sic restitutio non est facienda: ⁊ dicit istud esse singulare. ⁊ mirabiliter dixit Inno. in. c. ij. de in integ. resti. ꝙ si qs dicat ius eligēdi spectare ad se succūbit. qz ius cōmune ē cōtra se. Et sic ē ī mala fide nisi ꝓpter diuturnitatē tpis illud sibi cōpetere ꝓbaret. vl ꝓ alias verisimiles ꝓbationes. Et sic sentit Inno. ꝙ mala fides resultās ex dispositōe iuris cōis: qz qs bz cōtra se ius cōe purgat spacio diuturni tpis ꝙ dictū magni facit. d. anto. in. c. ꝙsultatōibus. de inf. patro. ⁊ ī. c. si diligēti. ō pscrip. ⁊ vtrobiqz. d. abb. cōsul. vñ videret dicēdū ī ꝓposito ꝙ sit ita ꝙ ille titi⁹ fuerit ī mala fide ⁊ occupator violētus ⁊ succedēs ī vicīū violēti occupatoris nichilomin⁹ vī purgata ista mala fides sua ex diuturnitate tē poris. ⁊ hoc mō venit limitāda doctri. gl. d. l. ij. quam tota iuris prudētia antiqua ⁊ moderna sequit vt nō bēat locū qñ diuturno tpe ille talis occupator possedit: qz istō reuera nō obstat buic ꝙsultatōi. ex eo qz bar. i. d. l. fi. logt ī eo q est in ꝑsumpta mala fide. iō dicit ibi ꝙ illa allegatio male fidei ꝑsūpta ꝓ illā. l. nō pōt allegari nisi īfra trigīta ānos: vt ꝓbat ille tex. illō eī. ꝙ illa lex ꝑsumit ab initio ꝫ ingredientē possessionē vacātē eē male fidei tollit spacio. xxx. ānoꝝ. ⁊ tūc eī ꝑsumit retro bōe fidei ipz possessorē fuisse. ⁊ cessat illa. l. ⁊ oīs ei⁹ ꝑsumptio. ⁊ ita dicit se ītelligēr illā. l. Et sic bar. loquit qñ qs occupauit possessionē vacātē q fuit in ꝑsumpta mala fide. Nō in ꝓposito nr̄o istud nō vēdicat sibi locū ex eo qz ille titi⁹ nō occupauit possessionē vacātē: imo occupauit possessionē quā ille sempronī⁹ dñs amiserat ꝓ spoliatōez erat stati recuperatur⁹ ꝓpter obsidionē quā fecerat ꝙtra illō castrū ⁊ iste titi⁹ occupauit de manib⁹ illoꝝ spoliantiū ⁊ impediuit istum sempronīū recupare suū castrū quo casu nō fuit ī mala fide presumpta. ſz fuit ī mala fide apta. certa ⁊ idubitata quo casu si per mille millia ānoꝝ possedisset pacifice mala fides sua nō poterat purgari diuturnitate tpis. c. ij. ō re. iur. li. vi. c. fi. de pscri. cū si. ⁊ decidit tex. formal in. d. l. fi. C. ne. re. do. ī. ꝙ. rescrip. cū ꝑscriptione lōgi tpis submouebit atqz ita oīa suo corpi q̄ sūt a vulsa restituet neqz eī incubatio diuturna aut nouella ꝓfessio ꝓpriet⁹ nostre p̄uilegiū abolere poterit vbi ille q temere occupauit rē. ⁊ postea īpetrauit illā a p̄cipe ⁊ diuturno tpe possedit ⁊ tenuit

non iuuatur. ꝛ sic nec diuturnitas tpis nec ꝙfirmatio ꝓncipis illū iuuat ex eo qꝛ ē in mala fide vera nō ꝑsūpta. ꝛ faciat. d. l. aucte. Uñ vi. in. ℣. auctoritatē rescripti nostri tuēde possessionis quaꝫ nos ꝑ violentiā ꝓfitemini adeptā cōmodare nimis imꝓbe postulastis. ecce qualiter ex imꝓbitate ꝛ mala fide mouetur occupans possessionē alienā petendo a ꝓncipe cōfirmationem. vbi bal. dicit ciuitas occupauit quedā castra que tenebātur ꝑ aliam ciuitatē ꝛ occupauit vi vel facto postea impetrat illa castra ab imperatore sibi cōfirmari. certe impator nō debet cōfirmare: ꝛ si cōfirmat nō valet talis ꝙfirmatio. ꝛ idem dicit esse qñ ꝓuat⁹ occupat castrū vel rem ꝓuati qꝛ nō pōt petere ne restituat. ꝛ ibi hoc firmat glo. que dicit q ꝓiuilegia nō sunt concedēda cū alicuius iniuria. l. i. §. merito. ꝛ §. si quis a ꝓncipe. ff. ne quid in loco pu. Faciat q voluit. d. florianus de bononia. in. d. l. auctoritate. vbi dicit q ꝙfirmatio facta ꝑ superiorē de re. violēter occupata nō ꝑ deſt qn spoliatus debeat restitui q dicit esse verꝫ nisi ꝓnceps ex certa sciētia faceret dicēdo non obstāte tali lege quo casu appꝛet ex hoc rūsio ad id q ange. reliquit cogitandū. in. d. §. q pignoꝛi. dū dixit hoc verū nisi ꝓnceps dispēsasset: qꝛ est intelligēdū qñ ex certa sciētia facit ꝛ apponit illā clausulā nō obstante. l. auctoritate. C. vñ vi. ꝛ. d. l. ij. ꝛ. d. l. ſi. cū ſi. Et ſi qſpiā dixerit mihi amice in casu huius cōcessionis ꝛ gratie interuenit certa sciētia ꝓncipis cōcedētis ꝛ cōfirmātis. vt apꝓret in ℣ſi. que diceꝛētur modo aliquo fuisset spectasse ad illū vel illos cuius seu quorū asserabaꝫ ipsum locū seu castrū fuisse. vñ sufficit q ī rescripto apponātur talia verba ꝑ que possimus cōsiderare q ꝓnceps habuit noticiā facti: vt dixit glo. ſin. in cle. ꝛ ſi ꝓncipalis. de rescrip. ꝛ illo modo tēperatur glo. in. d. c. statutū. in. ℣. litteraꝫ. ō rescri. li. vj. vñ apꝓret q comes ꝓedictus habuit noticiā q castrū illō fuit alteri⁹ ꝛ ad alium spectabat ꝛ tamē concessit. ad hoc rñdeo ꝓmo infitiādo q ꝓnceps sciuit occupationē violentā ꝛ spoliationem istius sempꝛonij. nec hoc exꝓimitur in rescripto gratioſo seu in dicta cōcessione: nec dicit ꝓnceps habere noticiam rei tex. est formalis in. c. sup eo. ī. ℣. si litteras a nobis obtinuerit q̄ facti seriem nō cōtineāt nolumus illas sibi ꝓdesse ꝛ c̄. de cohabi. cle. ꝛ mu. ꝛ sic requiritur q series facti cōtineatur in gratia. q nō est factū: vt in casu nostro apꝓret: ergo sequitur q nō interuēit certa sciētia. Et q plus est posito non tamē concesso q interueꝛnisset clausula ex certa sciētia adhuc ñ sufficeret. vt elegāter voluit dñs florianus in. d. l. auctoritate. Et ſi quispiā obstinatus dixit amice raffael fulgo. in. l. ij. C. de leg. referēdo bal. dicit hoc facit ad questionē ducis mediolani q si ei sub titulo ducatus comcesse sunt ciuitates lombardie ꝛ postea aliquis occupauerit ꝛ impetrauerit rescriptū cōfirmationis q nō valet tale rescriptū: vt dicit bar. in. l. ſi. C. ne do. vel temp. subdit ibi raffael. hec aūt dura mihi vidētur vbi ꝓnceps ex certa sciētia ꝛ cum debita clausula hoc feciſſet argu. eoꝫ que no. ex. l. quoties. C. de ꝓpreci. imp. offer. quo casu. d. raffael discrepat a cōi opi. in hoc videlicet q si ꝓnceps ex certa sciētia faciat apponēdo clausulā nō obstāte tali lege valet tale rescriptū. q est cōtra bal. bar. ꝛ cōiter omnes de quo apparebit ex inferius dicēdis. tū in casu nostro nō interuēit certa scientia ꝓncipis nec interuenit clausula nō obstante tali lege. posito q interueniſſet clausula ex certa sciētia. ergo talis concessio est ipso iure nulla. nec impedit restitutionē dicti castri fieri debere dicto sempꝛonio spoliato. Et per ꝙñs eius heredi aut habenti cām ab eo. Quinimo dico q Jo. an. ī. c. pastoꝛalis. §. preterea. de offi. dele. dixit q tūc ꝓnceps dicit rescribere ex certa scientia qñ fit parte cōtradicēte: ꝛ sic requirit q princeps habuerit noticiā rei partibus ꝙtradicētibus q dictū est mirabile in ꝓposito nostro. Cū ergo nō appareat q ꝓnceps habuerit noticiā huius spoliatōis nec fuit ꝑsens huic ꝙcessioni qñ ꝓnceps illā fecit. sequit q nō possumus aliquo mō dicere q ex certa sciētia emanauit posito q certa sciētia fuisset in gratia exꝓessata. Et ex istis apꝓret optima rūsio ad illud dictū ange. dū dicebat q sufficit dispensatū esse q nō affirmauit sed reliquit cogitandū ꝛ bene fecit relinquere cogitandū qꝛ erat cōtra cōem opi. tū intelligo qñ cā cognita dispēsat apponēdo clausulā nō obstāte tali lege q nō fuit in casu isto factum. ergo talis gratia seu cōcessio nulla extitit. Facit etiā q elegāter voluit bal. in. l. restituēdo. C. de condi ob. tur. cau. vbi dicit illā. l. facere cōtra ciuitatē q̄ inuadit castra aliena ꝛ nō vult restituere nisi accepta pecunia q cū turpitudo sit ex parte recipiētis solutionē tenetur restituere illā pecuniā. ꝛ quicquid aliud receperit. ꝛ putat talē ꝙtractū nullo mō iuuari ꝑ capitula pacis. ergo multo minus in casu nostro iuuabiſ iste occupans ꝑ rescriptū ꝓncipis. Facit pulcrū simile q voluit hostiē. in. c. i. de ꝙcess. ꝑben. vbi dixit duo ꝙtēdūt de bñficio. ꝛ adiudicat secūdo cui vere non debebatur. dicit hostien. q ille de hoc certificatus nō poterit tenere beneficiū licet aduersarius nō appellauerit qꝛ īstitutio fuit vitiosa ꝛ īspicim⁹ initiū. c. dudū el. i. ō ele. ita ē dicendū in ꝓposito nr̄o: qꝛ cū ille titi⁹ occupauerit istō castruꝫ violēter vel vitiose: ꝫ fuerit sibi ꝙfirmatū nō ꝓdest sibi ꝙfirmatō qꝛ inspicim⁹ initiū vitiosū ꝛ sic ipaꝫ occupatōnē vitiosā. Et sic ex supioꝛibus dictis appꝫ q talis gꝛa ꝛ ꝙcessio fuit surrepticia. qui īmo ꝓbo q etiā fuit obꝛeptícia talis ꝙcessio: qꝛ cū obreptō dicatur eē quedā īuolutio ℣boꝫ calide loquētis ꝛ narrātis vt inuoluat ꝓncipē ꝙcedentē vt supi⁹ dixi. Ita formaliter fuit ī casu isto: qꝛ ī gꝛa nō exꝓmit de spoliatōe ꝛ occupatōne illi⁹ castri facta cōtra illū sēpꝛonū. ſꝫ dicit ī gꝛa ꝙsideras effectū ꝛ fidelitatē titij ꝛ suoꝫ ꝓgenitoꝫ quā ꝛ quē semꝑ gesserūt erga ipꝫ comitē vbini ꝙcessit dedit ꝛ tradidit castꝫ ꝑfatū cū villis ad ipm castrū ꝓtinētib⁹: ꝛ ēt ad quocūqꝫ bōa mobilia ꝛ c̄. q̄ diceꝛēt mō aliquo fuisse spectasse ad illū seu illoꝫ cui⁹ seu quoꝫ asserebaꝫ ipꝫ locū seu castrū fuisse. ꝛ postea ōꝛ in dicta gꝛa cū ꝓtinētijs ꝛ c̄. ad ipm castruꝫ spectantib⁹ ꝛ ad ipm. d. comitē ꝙcedentē seu cōe vbini seu ad illū vl illos cui⁹ aut quoꝫ vt ꝑferꝛ dicerenꝛ ꝑdictū locū ꝛ castꝫ fuisse. Ex qbꝫ ℣bis appꝫ q nullo mō fuit certificat⁹ comes ꝑdict⁹ q ille titi⁹ fuerat iprob⁹ occupatoꝛ illi⁹ castri: ꝛ qꝛ comes dicit vt asserīt illa ℣ba nō inferūt sciam ꝓncipis qō illō castꝫ fuerit alteri⁹ : vt ē tex. elegās ī. c. ad hec. ī. ℣. vt asserūt. de rescrip. vbi ōꝛ q quotiēs qs non vult firmare aliqd seu ꝙfiteri q sibi noceat ꝺz apponere illa ℣ba vt asserīt. vñ ꝑ talia ℣ba nō appꝫ q comes cōfiteaf q illō castrū fuerit alteri⁹. Postea dicit seu ad ipm comitez aut cōe vbini aut illū vel illos spectantē q̄ ℣ba fuerūt calide relata comiti ad īuoluēdā ꝛ paliādā rei accidētiā ꝛ ꝓitatē facti quo casu effugiūt talia ℣ba deliberatā mētē ꝙcedētis ꝛ obꝛipiūt ꝓncipi. ꝛ talis gꝛa dī obꝛepticia. ꝛ iō bal. i. d. c. i. ꝛ ī. d. l. ij. C. de legi. ꝛ ibi raffael fulgo. dicit q talis gꝛa dī obꝛepticia. ꝛ ꝑ ꝙñs nllo mō tenuit ſꝫ ipo iure fuit nulla. c. postulasti. cū ſi. de rescrip.. Faciat etiā q voluit. d. pe. de ancha. in. ℟. c. ſi ꝓpter. ō rescrip. li. vi. in ij. oppo. vbi allegat. gl. ī. d. l. ij. C. de fun. ꝛ salti. q ꝙcessio terraꝫ comitis vgolini nō valuit: qꝛ factū fuit postq̄ terre ille fuerūt occupate. Nō in ꝓposito dī q nobiles de domo illi⁹ sēpꝛonij ex tpe antiqſſimo edificari fecerūt dictū castrū ꝛ ille titius tenuit ꝛ possedit illō castrū ꝑ suo ꝛ vt suū. ꝛ ēt filij ipsi⁹ sempꝛonij tenuerī ꝛ post facto qdā bāniti furati fuerī illō castꝫ facta tali spoliatōe certi nobiles ꝛ ēt affines sempꝛonij ꝑfati posuerūt exercitū ad dictū castrū ꝛ ipis castra mētātib⁹ titi⁹ ꝑfat⁹ occupauit illō castrū. ꝛ qꝛ plurimū poterat apō comitē vbini illud retinuit ꝛ fecit ꝛ pauarit sibi ꝙcedi ab ipo comite iuitis dicto sempꝛonio ꝛ filijs suis. ī tali ꝙcessione nulla fuit facta mētio illi⁹ occupatōis: ꝛ ex quo ille titius occupauit castrū ꝓfatū ꝛ sic impediuit illos a recuperatione castri ꝓinde babeī acti ipse spoliasset illū sempꝛonium ex quo facto suo fuerūt impediti ꝑ no. in. l. i. §. fi. ff. q vi ꝛ clam. et ad no. in. c. cōstitut⁹. de testi. ꝛ in cle. cām. de elec. cū ad sedē. de resti. spo. Unde talis cōcessio fuit surrepticia ꝛ etiā obꝛepticia: quia ſi comes sciuisset nullo modo cōcessisset titio castrū q ipse occupauerat per iura ꝓeallegata superius. Et posito non tamē cōcesso q sciuisset occupationē ꝛ spoliationē dicti castri. adhuc non valuisset talis concessio: vt voluit bar. in. d. l. auctoꝛitate. et cōmuniter omnes in locis superius allegatis maxie cū non interuenerit clausula nō obstāte tali lege: vt supi⁹ dixi p⁹ raffaelē ꝛ. d. florianū. ꝛ q ista fuerit mēs ꝛ volūtas cōitis ꝙcedētis castrū illiti cio appꝫ hoc ex ꝑsē: qꝛ comes ꝑdict⁹ deputauit quosdā iudices ꝛ cōmissarios sue cōsciētie sup restitutionib⁹ bonoꝫ qbus aliqui spoliati fuerunt coꝝ quibus comparuit sempꝛonius ꝓedictus. ꝛ conquestus est de spoliatione dicti castri contra illum titiū petens restitutionem dicti castri cum fructibus inde perceptis ꝛ finaliter comes ꝑdict⁹ bñs verā informationē q illō castꝫ fuerat titij. ꝛ ad eū spectabat ꝛ ad ei⁹ heredes vidēs eū fouere iustā cāz dixit q nolebat heredes illius titij aut aliquos alios subditos suos ꝓuare iure suo. Et viso q nullū ius bēbat ille titius in dicto castro rescripsit q fieret restitutio dicti castri heredibus illius

ticij. ecce nunc qualiter mens ⁊ voluntas comitis non fuit priua re illum sempronium iure illius castri. vnde declaratur illa cōcessio q̄ non emanauit de deliberata voluntate ⁊ conscientia dicti comitis. ergo sequitur q̄ nullius effectus est. Si modo oppone retur q̄ ille sempronius nō ꝓbat dñium illius castri. vnde si vult intentare petitoriū debet ꝓbare ex parte sua dominiū. vt. l. officiuz. ff. de rei ven. cuius ꝓbatio est difficilis nō apparet q̄ ticius fuerit dominus castri. ergo sequitur q̄ non poterit intentare petitoriuz. Ad hoc respō deo multipharie negādo istud assumptū ⁊ ꝓbo incōuincibiliter q̄ illi de domo ticij fuerant domini: ⁊ ad hoc allego elegantē glo. que cōmuniter reputaꝫ singularis. in. l. at qui natura. §. cum me absente. ff. de neg. ge. que voluit q̄ dñium ꝓbatur fama. ⁊ ibi ange. refert obtinuisse de facto arduam questionē padue. quidā legauerat domū suā cuidaz ecclesie modo multa tempora elapsa fuerūt: ⁊ ecclesia nunc̄ habuit illā domuz: rector ecclesie petebat domū vigore testamenti. opponebatur q̄ illa non erat domus testatoris: ⁊ q̄ ꝓbaret q̄ illa fuerit domus illius testatoris refert fuisse ꝓbatum per famā antiquā q̄ illa domus fuerat testatoris: quo casu dicit obtinuisse per illā glo. ⁊ idem voluit ange. in. l. ticius. ff. quibus mo. pig. ta. contraba. ⁊ ibi dicit esse glo. singula. in. d. §. cum absente. ⁊ allego glo. in. l. proprietatis dominiū. C. de ꝓba. vbi tex. dicit q̄ dominium ꝓbatur instrumentis ⁊ alijs legitimis ꝓbationibus. ⁊ glo. ibi dicit. s. per famā consentientez. ⁊ illā glo. reputat singularē. d. florianus in. l. i. ff. fini. reg. ⁊ illaz glo. sequitur ibi bal. ⁊ ideo bal. in. l. quen ticulā. C. de epi. ⁊ cle. querit quomō ecclia ro. ꝓbabit dñium per famā. ⁊ ideo dixit bal. in. d. l. ꝓprietatis q̄ fama antiqua ⁊ vt ita dixeriz pscripta ꝓbanꝫ antiqua dominia: de quorum pncipijs nō erat memoria. c. quid per nouale. de verboꝝ significa. l. si arbiter. ff. de ꝓba. maxime dicit ꝓcedere in dominijs regnorum comituz ⁊ ciuitatū. ⁊ etiam allegat. d. l. at qui natura. §. cuz me absente. dicit etiā per illū tex. bal. q̄ per indicia probatur dominiū: ⁊ quādoq̄ testis probat quedaz conferētia ad dominiū. verbi gratia. ꝓbat q̄ fama est q̄ res fuit antiquoruz suoruz. nam ex hoc presumiꝫ bona fides que confert ad acquisitionem dominij. Cum ergo in ꝓposito nostro ita sit q̄ fama est q̄ tale castrū fuerit antiquorum ipsius sempronij: ⁊ q̄ ipsum edificari fecerunt: sequitur necessario q̄ sufficiēter est ꝓbatū dominiū. Faciat qō voluit idem bal. in. l. indicia. C. de rei ven. ℣. quarto quero pater meus iā sunt anni. xx. emit ꝑdia ⁊ instrumenta non reperiuntur: nec testes q̄ sunt mortui: iste pater meus decessit iam sūt xij. anni. ergo postea cōtinuo possedi ista predia per decēniū: postea cecidi a possessione mea quomodo potero vendicare. nam titulum presens mei ꝓbare non possum. itez titulus pro herede non habet locū in suo. Item nec titulus generalis ꝓ suo. vt no. ff. pro suo. l. si ancillam. §. si pater. Respondet q̄ ꝓbo eo q̄ audiui a patre meo qui dicebat se emisse: ⁊ q̄ hoc fuit: ⁊ ē publica fama. vnde ꝛz non ꝓbem titulus ꝓbo iustissimā credulitatē tituli. Ita dicam⁹ modo in ꝓposito q̄ ista fama sit antiquissima: q̄ per octuaginta annos q̄ illud castrū fuerit antiquoz ipsi⁹ ticij. sequiꝫ q̄ sufficiat talis ꝓbatio: ⁊ per cōsequēs sufficiēter est ꝓbatum dominiū ex parte ipsius sempronij. Facit etiā vnde cuz possit ꝓbari antiqua possessio illius sempronij ⁊ possessio filij ipsius sempronij: ⁊ spoliatio facta tempore guerre: ⁊ restitutio facta dicto sempronio per capitula pacis: ⁊ cōtinuata possessio dicti castri in filiū ipsius sempronij. ⁊ etiam probari potest cū filius illi⁹ sempronij fuisset spoliatus. d. castro: ⁊ esset in obsidione ad recuperandū dictuz castruz: ⁊ ille ticius per vim ⁊ violentiaz intrauit dictuz castruz. sufficientissime ex istis est ꝓbatū dominiū. Faciat etiam qō elegāter voluit ange. in. l. officiū. ff. de rei ven. vbi glo. dicit q̄ quis ꝓbat rem esse suaz per instrumētuz pro qua glo. est tex. in. d. l. ꝓprietatis. ange. ibi dicit q̄ vltra hoc requirunt admicula saluo nisi instrumentū cōtineat donationē pncipis ex certa scientia facta: q̄ habet potentiā transferēdi dominiū ad libitum volūtatis. Modo in casu nostro comes p̄dictus vt ex puncto apparet. voluit informari diligēter si illud castrū erat de iure ⁊ dominio illius sempronij: ⁊ postq̄ fuit informatus declarauit esse ⁊ spectare ad illuz sempronū ⁊ successores eius ⁊ etiā cōmissarij cōstituti ab ipso comite ꝓ exoneranda conscientia ipsius comitis vocatis partibus cognouerunt dominiū illius castri spectare ⁊ pertinere ad illum sempronium: ⁊ ita declararunt: ⁊ ita etiaz rettulerunt dicto comiti ⁊ sententiarunt. Modo tenēdo q̄ instrumentū ꝓbat dominiū: vt dixit glo. in. d. l. officiū. multo fortius sentētia illoz iudicuz ꝓbabit dñium. facit insti. de offi. iudi. §. fi. Quinimo ꝑm decretū ꝓbat dominiū: vt. l. fi. C. de iure do. ꝑpetra. ⁊ sic ange. intellexit de istrumēto emptionis qō nō ꝓbat dominiū nisi cōcurrant alia adminicula male intellexit: qz casus est in. d. l. ꝓprietatis dominiū ꝓbaꝫ instrumēto emptionis. Si autez intellexit de alio instrumēto: tūc requirunt vltra instrumētuz adminicula. In casu nostro cōcurrunt adminicula: ergo ⁊c̄. Itē cōcurrit sentētia q̄ sola ē sufficiens ꝓbare dominiū: vt in. d. §. fi. Itez cōcurrit sentētia pncipis seu comitis. ergo multo fortius ꝓbatur dominiū: qz si quādo donat: ⁊ sic instrumētuz donationis ꝓbatur dominiū: ergo multo fortius quādo se iformat ⁊ cognoscit ⁊ pnunciat dominiū spectare ad aliū. Concurrit etiā antiqtas: qz sententia est antiqua: pro qua ius presumit. ꝓmo q̄ sit vera. secūdo q̄ omnia solēnia intrinseca ⁊ extrinseca iteruenerint: vt est textus melior de iure in. c. bone memorie. de elec. de qua facit festuz. d. anto. in. c. in ꝑsentia. de renuncia. ⁊ facit qnod voluit bal. in. l. emācipatione. C. de fide instru. Et ex istis oib⁹ verissima est cōclusio q̄ dominiū ipsi⁹ castri spectauit ⁊ spectat ad sempronium ꝓfatuz: ⁊ per ꝙsequēs ad eius successores ⁊ habētes causaz ab eis. Et si modo quispiā dixerit q̄ ille ticius occupator habuit titulū verū: qz concessionē a principe de dicto castro per titulum purgata est mala fides sua: ⁊ per cōsequens prescribit eodem modo prescripserunt habentes causaz ab eo: vel habentes causam a successore illius comitis concedentis. quo casu nos habemus q̄ bona fides in dubio presumiꝫ: vt dixit glo. in. c. si diligenti. ⁊ in. c. sanctorum. de prescriptio. Itez si quis habeat titulum presumitur bone fidei possessor: vt dixit archy. in. c. i. de prescrip. libro. vj. bal. in. l. j. C. de seruitu. ⁊ bar. in. l. celsus. ff. de vsu capi. ergo sequitur q̄ est effect⁹ bone fidei ille ticius occupator ꝓpter titulū sequentem. Ad hoc respō deo q̄ iste ticius occupator fuit male fidei: vt est ostensum ex supradictis. vnde ticius sequens non purgauit illam malam fidem. ⁊ ideo dicebat bar. in dicta. l. celsus. q̄ habens titulum constituitur in mala fide quādo probatur q̄ possidet rem alienaz. l. si fundum. C. de rei ven. idem dicit si coram aliquibus probetur q̄ habens titulū dixit se sciuisse q̄ res illa erat aliena. Idem dicit si de hoc erat fama in vicinia ⁊ ipse erat vicinus: quia presumitur scire. c. q̄to. de presumptio. l. si vicinus. C. de nuptijs. ⁊ ideo bal. in. l. super longi. C. de prescrip. lon. tempo. dixit q̄ mala fides ꝓbatur per famā. ⁊ qō no. ange. in. l. eum qui. §. in publiciana. ff. de publi. ⁊ ideo pulchre dicebat bal. in. l. quotiens. C. de rei ven. referendo odofre. q̄ vbicunq̄ quis vocatus ad iudiciū: vel est spes qō vocabiꝫ ad iudiciuz qō tunc si emit presumiꝫ esse in mala fide nec patrocinatur ei titulus. ⁊ allegat. l. si ea res. ff. de actio. empti. q̄ dicit esse vtile ad multas baratarias que cotidie fiunt. ⁊ specu. in titulo de emptione ⁊ vendi. §. nunc dicendum. in finalibus verbis. versi. quero quid si in vineam meam. refert Bar. de fano dixisse q̄ si vineam meam me prohibente emisti quam venditoris esse credebas q̄ si aliqua indicia appareant contra malam fidem tuam: puta si eras vicinus meus quod non est verisimile facta mea ignorasse condēnandus es. argu. l. octau. ff. vnde cog. ⁊ dicto. c. quosdam. Quanto ergo fortius in casu nostro: cum iste ticius occupauit violenter illud castrum: ⁊ etiam quia in dicta concessione sibi facta a comite bene apparet q̄ iste ticius sciebat q̄ castrum illud erat alterius: sed maliciose se apposuit illa verba inuoluendo mentez pncipis concedentis: quia dixit ad commune siue ad alium vel alios. Et sic clare apparet q̄ maliciose impetrauit illam concessionem sciens illud castrum spectare ⁊ pertinere ad illum sempronium: ⁊ sic apparet q̄ fuit male fidei possessor. ergo nullo tempore prescripsit. c. ij. de regu. iur. libro sexto. c. fi. de prescrip. maxime in casu nostro: quia ille ticius concessionis dicti castri iam fuit reuocatus per sententiam latam per cōmissarios conscientie comitis: ⁊ per declarationem illius comitis: ⁊ per consequens nullo modo potuit prescribere. ⁊ ideo illa sententia est exequenda. Et si quispiam dixerit q̄ potuerunt prescribere: ⁊ prescripserūt fratres illius ticij qui habuerunt cōcessionē a comite successore comitis pmo cōcedētis: quia quo ad hoc dico q̄ aut illi fratres asserunt se successores illius ticij occupatoris: aut dicunt se nō esse successores illius: ꝛz habere

cauſam ab ipſo comite eis concedente. Primo caſu dico q̄ mala fides illius trāſiuit in eos. ⁊ hoc allego bar. in. l. ex diuerſo. in ꝓncipio in ſuis finalibus verbis. ff. de rei vendi. vbi dicit q̄ ſi ſucceſſit defuncto qui erat male fidei. heres qui eſt bone fidei nō facit fructus ſuos. ratio eſt ꝑm eu: quia lz ſit bone fidei: tamē cenſetur eſſe male fidei. l. cum heres. ff. de diuer. ⁊ tēpore preſcrip. ⁊ per glo. in. l. ſi ego. §. partus. ff. de publi. plene per dñm anto. in. c. quia. v. de iudiciis. in. c. ſi diligenti. de ꝓſcrip. per Joan. de Imo. in. c. fi. eo. ti. ⁊ iō glo. multū elegāter i. l. nihil. C. de vſuca. pro here. arguit ſuper hoc ⁊ finaliter decidit q̄ mala fides trāſit in ſucceſſorē: quia eſt vniuerſalis tam in bono q̄ in malo. ⁊ ideo pulchre dicebat bal. in auc̄. ad hec. C. de vſur. in. ꝟ. quid dicem⁹ de herede. dicit idē ⁊ allegat tex. in. c. nouit. de iudi. vbi fuit facta nunciatio regi qui erat ſucceſſor alioꝝ regū: nec ſufficit q̄ heres dicat. ego credo q̄ defunctus habuit bonaz cōſcientiā: quia quādo credulitas eſt cauſa defenſionis debet ꝓbari. arg. l. cum quidaz. §. quod dicit. ff. de acquirē. here. ¶ Preterea dicit heres eſt in dolo q̄ locupletatur cum aliena iactura. nā ex hoc facto locuplectior hereditas puenit ad eū. arg. l. ſiquis mācipiis. §. proculus. ff. de inſtitu. dicit etiam ſufficere contra heredez q̄ defunctus habuit malā cōſcientiā. ⁊ qō no. ange. in. l. ſi ego. §. partus. ⁊. l. eum qui. §. in hac. ff. de publi. ⁊ bar. in. d. l. cum heres. ⁊. d. abbas conſiculus in. d. c. ſi diligenti. Si vero dicimus q̄ non ſucceſſerunt illi ticio occupatori: ſed venerūt ex titulo eis conceſſa a ſecūdo comite ſucceſſore illius primi. Et iſto caſu adhuc eſt veritas q̄ ſunt ⁊ fuerunt in mala fide. Qō ſic oſtendo. ꝑmo ipſi aſſerunt ſe eſſe heredes ⁊ ſucceſſores illius ticij qui ꝑmo fuerat inueſtitus. ecce qualiter veniunt cum illa mala fide quam habuit ille ticius occupator. Secūdo petunt renouationez dicti caſtri: ⁊ per cōſequens volunt inſiſtere illi vicioſe inueſtiture. Ex hoc apparet q̄ cum mala fide petierunt iſtā inueſtiturā. ergo illa mala fides eoꝝ predeceſſoris tranſiuit in eos. Secundo iſta iueſtitura ſcōa facta ab iſto comite ſucceſſore laborat eodem morbo quo laborabat prima: ex eo q̄ eſt obreptitia: quia per inuolutionem verboꝝ ⁊ caliditatem quādam effugit deliberatam mentē inueſtientis: q̄ appoſita ſunt illa met verba que appoſita fuerūt in ꝑma duz dicit terras quaſcūq̄z que dicebaṅ tempore confecti inſtrumenti modo aliquo fuiſſe illius vel illorum. ecce qualiter ſub inuolutione verboruz tacent illaz antiquā occupationē: ⁊ per cōſequēs tanq̄ obrepticia. eſt nullius effectus per glo. d. l. ij. C. de fun. ⁊ ſal. li. xj. Et ex hoc apparet iſtos ſupplicātes ſecūdo inueſtitos mala fide ⁊ doloſe ſupplicaſſe. Et ſi dicaṫ q̄ in iſta ſecūda inueſtitura appoſita eſt clauſula ex certa ſcientia: quo caſu habilitat ⁊ habilem ſupplet defectuz: vt. l. quidā conſulebāt. ff. de re iudi. l. item vulpianus. ff. de excu. tu. c. ij. de ſiſma. cū ſili. Ad hoc reſpōdeo q̄ illud eſt verū quando ſuperior eſt informatus de ſerie facti ⁊ parte contradicente illam clauſulam apponit vt voluit Joan. an. in dicto. c. paſtoralis: vt ſuperi⁹ allegaui. Sz in caſu noſtro non habuit noticiā qualiter genitor ipſius comitis reuocauerat illaz inueſtiturā declarādo ius ⁊ dominiuz dicti caſtri ſpectare ad ipſuz ſempronium ⁊ ſucceſſores. Ignorauit etiam qualiter cōmiſſarij conſcientie ſui genitoris ꝓnunciauerunt cōmune vbini ⁊ illū ticiuz nullū ius habere in dicto caſtro: ideo illa clauſula ex certa ſcientia refertur ad validanduz actum quo ad ea que ſunt in dicta inueſtitura expreſſa: videlicz quia congruis temporibus non petierunt inueſtituram: ⁊ ſi interim fuit facta alia conceſſio ⁊c̄. Ad iſta ſe extendit illa clauſula ex certa ſciētia nec eſt preſumēdum q̄ ſi huic ſecundo comiti inueſtienti fuiſſet notificatū q̄ ille ticius per vim occupauerat illud: ⁊ qō genitor eius illam conceſſionē vt iniuſtam ⁊ cōtra ſuam conſcientiam facta reuocauerat: nullo modo talez inueſtituram feciſſet. faciat d. c. poſtul aſti. de reſcrip. ⁊ eo maxime quia ille ſecundus comes refert ſe ad inueſtituraz factam per quondā ſuuz genitorem: ſed illam non tenuit: vt eſt oſtenſuz ſuperius. ergo eodez modo iſta non tenebit. arg. l. in teſtamēto la grande. ff. de condi. ⁊ demō. venit enim ex infecta radice: ergo corruit eodē modo quo corruit ꝑma. Faciat. l. fi. ff. de cōſti. pecu. ⁊ quod voluit bal. in. l. ſi abſentis. C. ſi certum peta. vbi dicit q̄ ſi inſtrumētuz eſt nulluz eodem modo ſunt nulla omnia que ex eo dependēt. Et faciat glo. que reputatur ſingularis in. l. ſi patronus. §. patronum. in. ꝟ. faliana. ff. ſi quid in frau. patro. vbi dicit q̄ ſi inſtrumentum eſt ſimulatum ⁊ vicioſuz: eſt ſimulata ⁊ vicioſa omnis clauſula dependens ex eo. Ita in proposito cū illa prima inueſtitura fuerit ſurrepticia ⁊ obrepticia: eodem modo iſta ſecunda inueſtitura que habet relationem ad illā primā: ⁊ intuitu illius prime facta extitit. Et ſi dicatur q̄ non poteſt eſſe ſurrepticia: ex eo quia facta fuit motu ꝓprio principis inueſtientis: quo caſu excluditur ſurreptio. c. ſi motu proprio. de preben. libro. vj. Ad hoc reſpondeo negando illud quod hic interuenerit motus proprius verus habens naturā ⁊ eſſentiā motus ꝓprij: ex eo quia in dicta inueſtitura dicitur q̄ ad requiſitionem ipſorū fratrū filiorum ⁊ heredum dicti ticij ⁊c̄. Si princeps motus ad iuſticiam ⁊ requiſitionē ipſorum ſupplicantiū: quonāmodo poterimus vere dicere q̄ ex motu proprio ipſi⁹ principis emanauit: certe nullo modo. vnde reſultat repugnantia ⁊ cōtradictio: ⁊ ſic non eſt verus q̄ interuenerit verus motus ꝓprius. l. vbi repugnantia. ff. de regu. iur. vnde videntur duo cōtradictoria q̄ ſimul ſtare nō poſſunt: ergo ⁊c̄. Faciat ſimile quod dixit bar. in. l. omnes populi. ff. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ in. l. i. ff. de app. reci. ⁊ bal. in. l. quiſquis. C. quorum appel. nō reci. vz. q̄ vbicūq̄z lex eſt verbis generalibus excepta. ſi poteſt ꝓbari q̄ in odium alicuius priuati emanauit q̄ poterit contradici tali legi ſeu conſtitutioni referunt ⁊ ſequunt moderni in rubrica de conſti. ⁊ in. c. cum omnes. eo. ti. Ita dicamus in proposito q̄ lz in iſta ſecūda inueſtitura ſit appoſita clauſula motus proprij: tamen ſi poteſt apparere q̄ re vera non interuenerit qō habebit acſi non iteruenieſſet: maxime in caſu iſto cū reſultet perplexitas ex inſpectione dicte inueſtiture. l. i. C. de furtis. c. ſolitudinez. de appel. Quinimo plus dico q̄ poſito non tamen conceſſo q̄ in iſta inueſtitura non eſſet appoſita talis perplexitas: nihilominus clauſula motus ꝓprij nō obſtat tali ratione limitata cauſa limitatum parit effectū ⁊ cauſatū non plus habet vigoris q̄ ſibi a ſua cauſa tribuatur. l. age. C. de tranſac. l. in agris. ff. de acquirē. re. do. Iſta clauſula motus ꝓprij: ⁊ etiam clauſula ex certa ſcientia limitate ponuntur in dicta inueſtitura ex certa ſcientia ⁊ motu ꝓprio decernimus ⁊ declaramus q̄ dictus titius non ceciderit a iure dicti feudi nec eius filij: nec alio quouiſmodo eis īputari poſſe ex eo q̄ non appareat ipſum ticiū ⁊ filios de predictis inueſtituram recepiſſe congruis temporibus a quondā germano noſtro. vnde ad iſtuz effectuz fuerūt appoſite dicte clauſule q̄ declarat ⁊ decernit dominus comes q̄ illi non ceciderint a feudo ꝓpter non petitam inueſtiturā congruis temporibus a quondā fratre ſuo. ergo ad aliū effectum non ſunt extendēde. Et faciat etiam qō ſuperius dixi q̄ etiam ſi apponaṫ clauſula ex certa ſcientia: nihilominus requiritur q̄ dicaṫ nō obſtante tali lege quando conceditur ⁊ confirmatur res per vim occupata: vt voluit. d. florianus ⁊ raphael: lz etiam hoc non ſufficiat: vt ſuperius dixi. Et ſic apparet q̄ non obſtat iſta ſecūda cōceſſio. Item q̄: lz apponātur ille clauſule: tamē non purgant malā fidez ſupplicantis: quia cū iſti fratres filij illius ticij fuerint in mala fide. ergo ſequitur q̄ nō purgatur eorum mala fides per illas clauſulas. Et q̄ fuerit in mala fide vt ſuperius eſt oſtenſuz. Et etiā hoc peroptime voluit martinus de fano quē allegat ſpecu. in loco allegato ſuperius vbi dicit q̄ ꝓbatur mala fides eoipſo qō erat vicinus vel conſanguineus. allegat. l. octaui. ff. vnde cog. Cum ergo erant filij illius ticij occupatoris: ⁊ fama erat in loco q̄ illud caſtrum erat de iure illius ſempronij ⁊ ſuorum ſucceſſorum: ſequitur q̄ ſciebant vt ſuperius dixi. Apparet ergo manifeſte mala fides iſtorum ſucceſſorum: ⁊ per conſequens nullo tempore potuerunt preſcribere. ⁊ etiam ex verbis ipſius ſecunde inueſtiture apparet mala fides iſtoꝝ fratrum: ex eo per inuolutionem verborum dixerunt illius ſiue illorum: ex quibus verbis liquido comprehenditur mala fides eoruz ⁊ ſcientiā rei aliene. Faciat etiam tex. ſolēnis in. c. quia. v. de iudi. vbi per reſcriptum impetratum contra violentū conuenit qui ſciēter ſucceſſit in viciū: ⁊ ibi dixit. d. cardi. paduanus q̄ ſucceſſor cōuenitur ratione ꝑmi reſcripti ⁊ etiam interdicto vnde vi. tanq̄ ſucceſſor vniuerſalis. Cuz ergo iſti fratres ſint filij ⁊ heredes ⁊ vniuerſales ſucceſſores illius ticij violenti occupatoris: ⁊ ſucceſſerunt in vicium: ſequitur q̄ poterunt conueniri interdicto recuperāde a ſucceſſoribus illius ſempronij: vel habentibus cauſam ab eo hoc q̄ poſſint conueniri interdicto. vñ vi nō pono pro cōſtāti: lz ita teneat. d. cardi. ſed bñdico q̄ eadē actio q̄petit in gñe: lz diuerſa in ſpē: vt dixit. d. anto. in. d. c. q̄. v.

loquitur tamē in succeſſore particulari: ⁊ sic dico q̄ cōpetit iterdictum recuperāde. de quo late per. d. abba. in. d. c. q̄. v. ⁊ sic isti ſucceſſores petēdo renouari iueſtiturā quā hñt videnť ratificare viciū pris ⁊ violētā occupationē factā p̄ prez: vt voluit gl. i. d. c. q̄. v. Accedat etiā q̄ voluit gl. elegās in. c. bone memorie. de appella. que dicit q̄ non ſoluz facit contra appellationē ille qui ſpoliat: ſed etiam ille qui tenet rem ſpoliatā contra voluntatē appellantis. ⁊ illā glo. ſequitur ibi hoſti. dicēs q̄ officio iudicis poteſt agi cōtra quēlibet poſſeſſorē ex naturali equitate. iſ. q. i. in primis. ⁊ ſi res mea puenit ad te poſſuz agere iudicis officio vt illā rem mihi reſtituas. l. ſi me ⁊ ticiuz. ff. ſi certuz peta. maxime dicit hoc p̄cedere de equitate canonica. arg. c. dilecti. de iudicijs. cuz qua doctrina tranſeunt cōmuniter omnes ibi. Ita dicamus in p̄poſito poterunt ſucceſſores illius ſempronij iudicis officiuz implorādo recuperare caſtruz. ⁊ multo fortius contra ipſos detentores qui ſucceſſerunt in viciuz. Et ſi quiſpiaz dixerit. amice in ſecunda iueſtitura dicitur q̄ de abſoluta potentia ⁊ de plenitudine poteſtatis ſuperior fecit illaz iueſtiturā. quo caſu poteſt p̄nceps per viam p̄uilegij auferre rem meaz ſine cauſa ⁊ dare alteri: vt voluit guido de ſuza. ⁊ Jaco. butri. in. l. omnes. C. ſi cōtra ius. ⁊ Innoc. in. c. que in eccleſiaruz. de conſti. ⁊ faciat quod voluit glo. ſingularis in. l. cauſas. C. de trāſac. ⁊ ideo ange. in. l. itē ſi verberatū. ff. de rei ven. dicit ibi fore caſuz q̄ imperator de plenitudine poteſtatis poteſt auferre nobis dñiuz nulla cauſa ſuadente. ⁊ qui dicunt cōtrariū mētiunť: ⁊ caſuz dicit eſſe de hoc in l. ij. ⁊ l. bene a zenone. C. de quadrie. preſcri. ⁊ dicit q̄ p̄ceſſiōes apoſtolice facte per bonifaciū q̄buſdaz perſinis de bonis quorūdam perſinoz̄ valuit ⁊ tenuit cū facte fuerint ex certa ſcientia ⁊ plenitudine poteſtatis. allegat. l. ſi p̄uat⁹. ff. qui ⁊ a q̄b⁹. ⁊ idez voluit ange. in. d. l. ij. C. de quadri. p̄scrip. vbi dixit q̄ iperator poteſt concedere meū alteri: ⁊ mihi dñiuz auferre per viaz p̄uilegij. ⁊ refert illaz cōceſſionē bonifacij. ⁊ idez dixit ange. in. l. iij. §. his qui, p̄ quo. vz. q̄ p̄nceps ex poteſtate abſoluta poteſt tollere meū ⁊ concedere alteri. ff. quod quiſq̄z iur. ⁊ idem voluit in. l. venditor. §. ſi conſtat. ff. communia predio. ⁊ bal. in. l. reſcripta. C. de preci. ipera. offer. dixit q̄ p̄nceps poteſt auferre ius vnius ⁊ dare alteri. ⁊ in. l. ſi. C. ſen. re. nō poſ. dixit idē bal. q̄ nō derogatur auctoritati iudicū quādo p̄nceps vtitur plenitudine poteſtatis: quia in omni ſentētia intelligitur ſalua ſuppꝛema p̄ncipis poteſtate. Et ſubdit etiā q̄ ſi p̄nceps reſcribit iniuſtū nō pōt niſi de plenitudine p̄tātis. ⁊ idē bal. in. l. ij. C. de ſeruitu. in. xviij. q. dixit q̄ dūtaxat ſolius p̄ncipis eſt per p̄uilegiū iura vnius auferre ⁊ dare alteri ex plenitudine poteſtatis. Eſt autem plenitudo poteſtat plenitudo arbitrij. nulli neceſſitati ſubiecta: nulliſq̄z iuris publice regulis limitata. ⁊ ideo dicit ibi bal. q̄ in p̄ncipe eſt ſedes libertatis: ⁊ poteſt p̄ferre minus equū magis equo: ⁊ min⁹ bonuz magis bono cuz non ſit obligatus ad aliquid. l. p̄nceps. ff. de legi. ergo ſequiť q̄ iſte ſempronius: ⁊ per cōſequēs ſucceſſores eius nullū ius habēt in dicto caſtro: cuz p̄nceps ex plenitudine poteſtatis potuit dare ius eozuz alteri: ⁊ ſic illi ticio ⁊ fratrib⁹. Ad iſta ego reſpōdeo ⁊ primo dico q̄ iſte comes lz ex plenitudine poteſtatis ita fecerit: tū nō eſt imꝑator. iō plenitudo ſue poteſtatis nō operať id q̄ operatur plenitudo maieſtatis imperialis. hoc dixit bal. in. d. l. ij. C. de ſeruitu. ⁊ in. xviij. q. dicens q̄ comes palatinus nō poteſt legitimare de plenitudīe poteſtatis: q: ergo ⁊c. Et ſi dicať. amice iſte comes ex p̄uilegio īdulto ab imperatore vel papa habuit plenitudinē poteſtatis in ſuos ſubditos: ⁊ ſic idē oꝑatur plenitudo ſua q̄ operať plenitudo īperatoris. Ita reſpōdeo aliter. vz. q̄ iſta plenitudo poteſtatis fuit appoſita hic limitate ⁊ reſcripte. vz. q̄ cōgruis tēpoꝛibus nō petierāt iueſtiturā: ideo ex plenitudine poteſtatis vult q̄ habeāt oē ius in dicto caſtro: vt iam ſupius dixi: ⁊ per cōſequēs iſta plenitudo poteſtatis nō ē ita large appoſita in iſta iueſtitura. Itē iſta iueſtitura fuit obrepticia vt fuit dictū de prima: q: nō fuit narratum de vicio ⁊ occupatiōe illius caſtri. vnde bal. in. l. ſi. C. ſi cōtra ius vel vti. pu. in finalibus verbis dicebat q̄ quādo reſcriptū eſt cōtra p̄uilegium alicuius nō facit. ſi nō facit mētionē de illo p̄uilegio. allegat. l. decurionib⁹. C. de ſilenti. li. xij. ⁊ glo. ſingularem d. l. ij. C. de fun. ⁊ ſalti. lib. xj. ⁊ in. ij. col. illius. l. dixit q̄ ſi reſcribitur cōtra ſtatutū nō facta mētione de ſtatuto nō valet reſcriptū. ⁊ dicit q̄ multe cōceſſiones poſſunt per hoc infringi. Modo in caſu noſtro in iſta ſecūda inueſtitura nō fuit facta mentio de iure ⁊ dominio illius ſempꝛonij ⁊ ſuoꝛ ſucceſſoꝛuz. ergo multo minus valuit: ⁊ ſic ſicut eſt obrepticia iueſtitura: eodē modo ē obrepticia omnis clauſula plenitudinis poteſtatis in ea appoſita: vt dixit glo. in dicto. §. patronum. Item tolluntur predicta ex alio poſito nō tamē conceſſo q̄ p̄nceps poſſet mihi auferre ius meuz ſine cauſa ⁊ dare alteri: nihilominus vbicūq̄z ex ſententia diffinitiua mihi eſt queſituz ius ⁊ trāſiuit ſententia in rem iudicatam eſt neceſſe q̄ p̄nceps in tollendo mihi ius queſitū ex illa ſententia faciat expreſſaz mentionē de illa ſententia diffinitiua. Ita decidit glo. valde ſolēnis in. d. l. cauſas. C. de tranſac. cum qua omnes ibi trāſeunt. ⁊ faciat glo. in. d. l. ſi. C. ſen. re. nō poſ. Cuz ergo in caſu noſtro p̄nceps iſte nullā fecerit mentionē de illa ſententia diffinitiua: ſequitur q̄ nullo modo videtur derogaſſe ſententie diffinitiue que tranſiuit in rez iudicatā late per illos commiſſarios: ⁊ confirmate per ſuperiorem: vt ſuperius dixi. Et ſic clauſula plenitudinis poteſtatis nō obſtat in caſu noſtro. ⁊ iſta ē pura veritas. Quinimo plus dico q̄ poſito q̄ feciſſet mentionē de ſententia diffinitiua. adhuc oportuiſſet apponere clauſulam non obſtante tali lege: ita decidūt omnes in. d. l. cauſas. ⁊ in. d. l. ſi. Quinimo plus affirmo q̄ poſito q̄ omnia iſta īterueniſſent nihilominus nō potuiſſet p̄nceps tollere dominiū illius ſempꝛonij qō oſtendo ad oculū in puncto dicitur q̄ ex edificatione acq̄ſiuerunt dominiū illius caſtri: ille ſempꝛonius ⁊ ſui p̄deceſſoꝛes. vt. l. adeo. §. cuz quis. ff. de acquirē. re. do. quo caſu nō eſt acquiſitum ex diſpoſitione iuris ciuilis: quia nō ex ſentētia vel preſcriptione. vnde fuit acquiſitū de iure gentiū: ſed īperatoꝛ non pōt reſcribere cōtra ius gentiū: ergo ⁊c. vnde dicebat bar. in p̄ma cōſtitu. ffoꝛ. q̄ ſine cā iuſta p̄nceps nō poteſt auferre mihi dominium rei mee: ⁊ ibi pulcꝛe loquiť. ⁊ idez dixit in. d. l. ſi. C. ſi contra ius. ⁊ in. l. quecunq̄z. C. de fide inſtru. ⁊ iur. aſte. ſi. li. x. ⁊ idem firmat bal. in dicta. l. ſi. ⁊ plenius in. l. reſcripta. C. de p̄cibus īperato. offe. ⁊ ibi dicit q̄ peccaret imperatoꝛ ſic faciendo: ⁊ etiā peccaret impetrans. Et faciat glo. que reputatur ſingularis in l. venia. C. de in ius vocando. cum ſua glo. ⁊ ibi dixit bal. q̄ eccleſia non poteſt componere de iuribus ſingulariuz perſonarū. ⁊ idez dixit ange. in. l. lucius. ff. de euic. vbi dicit q̄ p̄nceps nō poteſt auferre dominia rerum que ſunt de iure gentium: niſi ex cauſa. ⁊ dicit q̄ bonifacius illas conceſſiones de quibus ſuperius dixi. fecit ex cauſa quia illa ciuitas erat tunc rebellis eccleſie: ⁊ ita temperantur omnia dicta ſua ſuperioꝛa. ⁊ ideo bal. in dicta l. ij. C. de ſeruitu. dixit q̄ licz imperatoꝛ ſit legibus ſolutus: non tamen eſt ſolutus a lege rationis. eſt enim animal rationale politicum ⁊ in concluſionibus iuris canonici. dixit q̄ lz imperatoꝛ ſit dominus legum: non tamen eſt dominus moꝛuz: ⁊ in. c. i. de natura feudi. dixit q̄ lz deus ſubegerit imperatoꝛi leges non tamen ſibi ſubegit obligatiōes. ⁊ dicit q̄ imperatoꝛ fecit cōitatem papie comitē in multis caſtris q̄ ſine cauſa non poſſet illud commune diſueſtire. ⁊ in. c. filij. in titulo ſi de feu. fue. contro. dicit q̄ ſi imperatoꝛ facit inhoneſta eſt vnuz pecus. ⁊ in. c. i. de foꝛ. fi. in vſi. feudo. dicit q̄ quicquid facit imperatoꝛ debet facere vt deus: vt in auč. de here. ⁊ falci. in p̄ncipio. Et facit qō voluit idem bal. in. l. qui ſe patris. C. vnde liberi. dixit q̄ imperatoꝛ lz poſſit reuocare ſnum p̄uilegium: non tamē poteſt reuocare directuz vel vtile dominiū: quia eſt de iure gētium. ⁊ idem bal. in. l. ſi. C. ſen. re. nō poſ. dixit quādo dominiū eſt acquiſitū de iure gentiū non poteſt per p̄ncipem abſq̄z cauſa reuocari. Et faciat quod voluit idem bal. in. c. i. §. ſi. qui feu. da. poſ. ⁊ iſtud voluit dominus antonius ⁊ omnes ſcribentes in. c. que in eccleſiarum. de cōſtitu. ergo nullo modo potuit p̄nceps reuocare dominium ⁹q̄ ille ſempꝛonius acquiſiuerat ex edificatione illius caſtri. ⁊ facit quod voluit idem bal. in. l. i. ff. de conſtitu. p̄nci. ⁊ facit qō voluit bar. in dicta. l. venditoꝛ. §. ſi conſtat. ff. co. p̄edio. ⁊ in. l. antiocenſium. ff. de p̄uile. cre. ⁊ in. d. l. item ſi verberatum. nec eſt p̄eſumenduz q̄ voluerit p̄nceps tollere ius alterius. l. ij. §. merito. ⁊. §. ſiquis a p̄ncipe. ff. ne quid in loco publi. l. cum auus. C. de eman. lib. ⁊ maxime cum ignoꝛabat illos ſucceſſoꝛes ſempꝛonij habere dominium dicti caſtri: nec eſt p̄eſumenda tanta iniuſticia ⁊ iniquitas in p̄ncipe. Ideo dicebat bal. in. l. i. ff. de ꝓſti. p̄n. q̄ ſi reputamus p̄ncipē bonū ⁊ equū nullaz iniuriā ſibi facim⁹: imo maieſtas ei⁹ p̄ iſta duo noīa ꝓſuať: ⁊ ſi gd dat vel

cõfirmat semp intelligit saluo iure alterius. l. meminerint. C. vn de vi. nec psumit pncipẽ aliud voluisse nisi iustũ z verũ: z si pn ceps excedat iusticiaz partis nunq̃ videt excedere nisi in modi co. allegat. d. l. quotiẽs. C. de pci. impa. offe. Quinimo plus di xit Inno. in. d. c. que in ecclesiarũ. q dato q pnceps posset tolle re dñium rei mee sine causa: tñ posset adire z misericorditer iplo rare iusticiã. z facit etiã tex. in. l. i. ff. de rei ven. Et sic multipha rie pbatũ ẽ q iste comes nõ puauit illũ semproniũ dñio castri p fati: nec fuit sua itẽtio pnare: nec potuit si voluisset. z ista ẽ opi nio quã cõiter oẽs doc. sequunt: z sic nec sentẽtiã reuocauit: nec dñium illius sempronij. Et ad ꝟia supius allegata respõdeo q pcedũt qñ cũ iusta causa pnceps reuocat: vel qñ sunt acquisita ex dispositione iuris ciuilis. z facit qõ voluit bal. in pbemio feu. vbi idez sequit. Et etiã faciat q: pnceps nõ debet uti plenitudie potestatis nisi ex causa: vt singulariter dixit Inno. in. c. inotuit. de elec. z ad. d. l. bene a zenone. C. de quadri. pscrip. q̃ videt põ gere. vere nullo mõ obstat. z etiã rñdeo z dico q bal. i. l. multũ. C. de co. rex alie. referẽdo Ja. de are. dat mirabilẽ respõsionem d. l. bene a zenone. dicit enim q illa. l. pcedit qñ fiscus rez pnua ti quã vendidit vel donauit possidebat bona fide: q: quodãmo do videt habere ius ille qui bona fide possidet ꝟm Jac. de are. Cũ ergo cõstet liquidissime q comes pdictus nunq̃ possedit il lud castrũ: sed illud possedit ille sempronius qui postea fuit spo liatus castro: z illud occupauit ille ticius: qui tici⁹ fecit sibi cõcedi a comite qui nunq̃ possedit: z sic nõ sumus in casu. d. l. bene a zenone. vñ nõ loquit qñ qs occupauit violẽter rez alienã. z po stea facit sibi cõcedi a pncipe. Et si subtiliter põderet tex. ille nõ loquit qñ empto: aut donato: pcurauit sibi titulũ z eoq magis q: iaz fuit per sniam cõmissarioꝝ z comitis reuocata illa cõcessio ifra quatriẽniũ: z sic nullo mõ. ob. d. l. bene a zenone. Preterea faciat statutũ municipij quo cauet q oĩs cõtractus vel quasi cu iuscũq maneriei existãt facti sup rebus in qbus fit violẽtia vel i uasio cõmissa: vel earũ occasione ipso iure sint nulli: z p nullius z cassis habeant q̃tũ est in piudiciũ spoliati quo ad recuperan dum possessionẽ. ecce nũc qualiter ille sempronius fuit spoliatus dicto castro. ergo oĩs iuestitura z ois cõcessio facta de illo castro fuit ipso iure nulla: z sic tam pma q̃ scda inuestiture sunt nulle. Et si dicat q statutũ nõ ligat condẽtẽ. vt no. Jo. an. in. c. i. de cõ sti. lib. vj. z bal. in. l. digna vox. C. de legibus. z in auẽ. qbuscũq modis. C. de sacrosanc. eccle. ergo talis cõcessio nõ est subiecta dispositioni illius statuti. Ad hoc rñdeo q illud pcedit qñ agit de infringẽdo actũ ad piudiciũ ipsius statuẽtis: vel ad puniẽdũ statuentẽ: vt logt Joã. an. in. d. c. ij. tunc enĩ ligaret sibijpsi: iz in casu nostro nõ est sic: q: agit de fauore spoliati z de odio viciose succedẽtiuz. Itẽ q: agit de actu gesto ad petitionẽ z cõmodũ al terius qui successit in viciũ. Itẽ q: pnceps cõcessit illud castrũ vt feudũ credẽs spectare ad se qõ nõ est verũ: q: imo dñium erat il lius sempronij z successoꝝ: z per ꝟis iuestitura ista fuit facta de re aliena. Jdeo nõ piudicauit illi sempronio. vt in. c. i. de iuesti. de re. alie. fac. Et eo magis q: ille ticius sciẽs castrũ alienũ petijt se inuestiri ab illo comite successore pmi comitis inuestiẽtis. Pre terea etiã faciat inq̃tũ supius dicebat q nullo modo pscripserat nec ille ticius pmus iuestitus: nec eius filij secũdo iuestiti: q: cui⁹ non nocet pactio eius nõ nocet ꝟra se lapsa pscriptio. tex est sin gularis in. §. qd ergo. de iuesti. de re. alie. fac. Sed pactio illius ticij occupatoris violẽti nõ nocuisset illi sempronio dño dicti ca stri. vt in. d. §. qd ergo. sequit q nõ nocebit pscriptio: z eodem modo in filijs illi⁹ occupatoris succedẽtib⁹ in viciũ: z maxime q: interrupta fuit illa pscriptio si fuisset icepta: iz in veritate nõnũ q̃ fuit incepta: q: nõ potuit incipe ꝓpter malã fidẽ illius ticij oc cupatoris: z ꝓpter malã fidez filioꝝ z heredũ ipsius ticij inuẽto rum: z q fuerit iterrupta pz: q: ille comes q scõo inuestiuit filios illius ticij occupauit istud castrũ z puauit nepotẽ illi⁹ ticij dicto castro: z sic interrupta fuit illa pscriptio. facit qõ no. Jnnoc. i. c. auditis. z. c. cũ oli. de pscriptio. z bar. in. l. naturaliꝫ. ff. de vsuca. Et etiã sunt deducẽda tpa pestilẽtie z guerre qb⁹ pscriptio dor mit vt plene scribit p oẽs in. c. ex trãsmissa. de pscriptio. z in. d. l. naturaliter. p bar. z modernos: nec ista sunt necessaria: q: nunq̃ potuerũt incipe pscribere: ex eo q: fuerũt in mala fide. Sed hesi tatio occurrit quid in alijs rebus z bonis ipsius sempronij q̃ de uenerũt ad eius filios: z filij postea fuerũt expulsi de ciuitate vr bini: z bona sua fuerũt in alios translata. Modo nouus comes habuit cõuẽtionẽ cum ciuitate vrbini talem. vz. q oẽs hoies ciui tatis z epat⁹ vrbini absentati ab ipsis ciuitate z epatu quacũq de causa: etiã si bãniti forent possint repatriare: z eorum bonis z possessionibus gaudere. z idẽ intelligat de filijs z heredib⁹ z suc cessoribus ipsoꝝ bonorum. extat etiã littera huius noui comitis directa gayo possidẽti vnã possessionẽ que fuerat illius sempro nij z filioruz suoꝝ: de qua apparet in puncto. Modo est dubita tio an statibus pdictis possit successor filioꝝ dicti sempronij recu perare res in alios trãslata: z videt q nõ per id qõ no. bar. in. l. fi. C. de sen. pas. z in. l. gallus. §. quid si tm. ff. de lib. z posthu. z raphael z alber. in auẽ. idẽ nestorian⁹. C. de here. angel. in auẽ. de here. z fal. in pn. glo. z doc. in. c. q̃uis. de rescriptis. lib. vj. mo derni in. c. ex tue. de cleri. nõ residen. z in. c. i. de proch. z in. c. q diligẽtia. de elec. Modo videt ꝟ uz verius. vz. q recupet. z mo ueor ex q̃dã elegãti doctrina. d. cardinalis in. c. q: diligentia. vbi dicit q vbicũq bona alicuius essent confiscata ꝓpter delictuz: z sic restitutio in plenissima forma q tunc videtur restitutus ad bo na etiã alienata: z in alios trãslata. ita dicit formaliter pñt agere emptores ad preciũ ꝓtra fiscum. z multo fortius videtur facta re stitutio ad bona alijs donata: z sic ex titulo lucrativa. Põ cõiũ gendo capitulũ supradictũ z litterã noui comitis videt q ista re stitutio fuerit facta in plenissima forma: cum dicit q possint repa triare que verba sapiũt indulgẽtiam: z postea dicit eoꝝ bonis z possessionibus gaudere que verba sapiunt restitutionẽ. Jn litte ra vero comitis dicitur nobis fuit declaratũ qõ occupastis quã dam possessionez dicendo q eã vobis donauim⁹ credimus nul lam donationẽ habeatis: z vlterius cũ honestate nõ potuissem⁹ eam vobis dono tradere q: spectat ad heredes eorum ꝓpter ca pitula z̃c. Unde clarũ est q bona exulũ z bãnitorum erãt trãsla ta in alios: z capitulũ dicit eorum bonis z possessionibus gaude re. ergo videtur cõmune vrbini sentire q possessiões z bona alie nata sint restitura: q: al's non diceretur gaudere bonis z possessi onib⁹ suis. vnde dixit bal. in. l. si habitatio. §. i. ff. de vsu. z babi. q si alicui relinquant possessiões in gaudimẽtũ qõ videtur q il las possit transmittere ad heredes suos. z illud verbuz gaudere ponitur in fauorem ipsius. allegat no. in. l. liberis. ff. de ali. z ci. le. z in. l. donationes. in cõcubinã. §. species. ff. de dona. Unde cum in beneficium bãnitorum fuerit facta illa ꝓuisio: sequitur q ample debet iterpretari. c. cũ dilecti. de dona. l. beneficium. ff. de consti. princi. cum similibus. Et si aliter diceremus illa verba ni hil operarent: q: bona ipsoruz bãnitorum sint in alios translata quomodo poterunt gaudere suis bonis z possessionib⁹: nisi vi deant restituti ad bona in alios translata. Faciat qõ dixit bal. in rubrica. C. de cõtraben. empti. in. ix. q. q minimũ verbũ appositum in aliqua dispositione videt apposituz cuz ministerio aligd operandi si fieri potest. z faciat qõ ipse voluit in. l. cõtractus. C. de fide instru. vbi dixit q statutũ sit ad instar stipulationis: z sic sicut verba in stipulatione debẽt opari: eodẽ modo debent ope rari verba statuti. Facit etiaz quod voluit bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verboꝝ obliga. z ideo dixit tex. in. l. i. ff. q me tus cau. q syllaba nõ est ponẽda in lege sine ministerio aliquid operandi. Faciat tex. z glo. in. c. si romanorum. xix. distincti. Jta dicamus in ꝓposito q illa verba gaudere bonis z possessionib⁹ intelligantur quo ad bona aliena. l. si quãdo. ff. de lega. i. cuz si milibus. Et etiã est diligẽter aĩaduertendum: q ista restitutio fu it facta a cõmuni vrbini z a comite: z sic ab vniuersis. quo casu succedit elegans z singularis doctrina bal. in. l. quicunqz. C. de seruis fugi. ad fi. vbi dixit q iz compositiones dominoꝝ nõ no ceant iuribus subditoꝝ: vt voluit glo. que reputatur singularis cõiuncto tex. l. venia. C. de in ius vo. vbi si pena venit applican da parti non potest dñs illã remittere in piudiciũ partis. bal. ibi hoc limitat nisi sint compositiones vniuersoꝝ. quia tunc preiu dicãt particularibus personis. allegat quod habetur in. c. in no stra. de iniur. z hoc dicit posse fieri p gnãle statutũ ppũ. vel p du cẽ belli cui sit ab vniuersis cõmissum. l. legitima. ff. de pac. z idẽ bal. in. l. post decisionẽ. C. de fur. dixit q querẽdo an dãna data singularibus personis in guerra possint remitti per cõmunitatẽ z remittit ad notata in dicto. c. in nostra. Et sic idez sentit in. d. l. quicũqz. quia dictũ eius est intelligenduz ꝟm legem quaz alle gat. Modo ista deducunt rem ad decisionem indubitatam: q:

cum illa prouisio fuerit facta ab vniuersa cōmunitate vbini cessat illud absurdum vt dicamus q̄ ꝑpter hoc oriretur preiudicium bis in quos translata fuerūt illa bona: q̄ ex quo vniuersi cōsenserunt potuerunt sibi preiudicare. l. si quis in conscribendo. C. de pactis. c. ad apostolicam. de regula. cum similib⁹. Et ita limitaſ ꝛ restringiſ doctrina doctorum allegata superius in cōtrarium: vt non habeat locuꝫ quādo restitutio fit ab ipsa vniuersitate: q̄ cum singuli censeanſ consentire: sequiſ q̄ potuerūt sibi ꝓiudicare: secus si restitutio fuisset facta a solo p̄incipe: q̄ tunc in dubio esset vera doctrina allegata in cōtrariū nisi eēt facta in plenissima forma: vt dixit. d. cardi. in. d. c. quia diligentia. Et etiam est diligenter ponderādum q̄ ista restitutio fuit facta generaliter. vnde nō fuit facta intuitu vnius persone sed fauore publico vt omnes exules ꝛ bāniti possent repatriare ꝛ replere ciuitatem. iō ꝑpter vtilitatē publicā fiet ista interpretatio vt veniāt bona alienata. arg. l. iubemus. C. de sacrosanc. eccl. ꝛ. l. si quis in graui. §. hij quoq;. ff. ad sylla. ꝛ. l. nullus. C. de cur. pub. li. xij. vbi fauore publico detrahiſ regulis cōmunib⁹. Et sic illa doctrina allegata incōtrariuꝫ limitaſ nisi talis restitutio fieret fauore publico: ꝛ fieret generaliter: q̄ vbicūq; aliquid fit generalē legeꝫ condēdo p̄sumiſ iuste factū. vt voluit Cy. in. l. fi. C. si cōtra ius. ꝛ in. l. rescripta. C. de preci. impera. offer. d. anto. in. c. que in ecclesiaruꝫ. de consti. Et etiam est cōsiderāduꝫ: q̄ illa doctrina ꝓcedit vbi per viam rescripti seu gratie quis restituiſ. Sꝫ vbicūq; quis restituetur per viam cōstitutionis vt in casu nostro: q̄ videtur esse constitutio ista esset secus. ꝛ lꝫ glo. in. c. q̄. v. de iudi. equiparet rescriptum ꝛ constitutionē ꝛ doct. in. d. l. fi. si contra ius. ꝛ in. l. ij. C. ō legi. ꝛ in. d. c. que in ecclesiarū. tamen fortior ꝛ potentior ē dispositio que fit per viam cōstitutionis quā per viam rescripti: vt eleganter voluit Innoc. in. c. ḡto. de cōsuetu. retulit bal. in. l. i. ff. ō consti. ꝓnc. ergo ꝛc. Et etiam est ponderāduꝫ quia ista restitutio non emanauit ad petitionē bāniti: sed motu ꝓprio ipsius cōmunitatis cōponentis cum comite illo modo: ꝛ sic doctrina in contrarium allegata: non meretur allegari contra istam cōsultationem. Coniungo illam compositionem factam per modū constitutionis iuxta not. in. l. i. ff. ad mu. cum littera comitis qui scripsit q̄ nō donauit nec potuit donare ꝑpter capitula que habuerat cum illa cōmunitate. vnde adduco in medium elegantez doctrinam angel. in. l. item veniunt. §. ceterū. ff. de peti. here. vbi dixit esse casum q̄ littera transmissa per p̄incipē debet obseruari ꝓ lege in omnibus casibus ꝛc. Et idez dicit in eo qui hꝫ potestatē legis cōdendē: ꝛ dicit hoc fuisse in ciuitate teruisij. nam dux dominorum venetoꝝ transmiserat quādā epistolam potestati teruisino fuit dubitatū an epla illa faceret ius in oib⁹ casibus silib⁹ decidit q̄ sic: si dux haberet potestatem legis condēdē: ꝛ dicit esse casum in. l. i. in. ỹ. per epistolā. ff. de consti. ꝓnci. ꝛ ita dicit fuisse decisum in facto. lꝫ idez angel. aliter dixerit in. l. i. ff. de fer. tamen male ꝛ maturi⁹ hoc examiauit in facto. ꝛ illud rettulit i. d. §. ceterum. Ideo huic dicto standū per tex. in. l. diui fratres. ff. de iure patro. Et faciat ꝓ hoc elegās dictū bal. in. l. certum. C. vñ cog. dicētis q̄ vbicūq; mandatū baronis seruaſ ꝓ lege: ꝛ sic habꝫ potestatē legis cōdendē est monarcha in baronia sua. ꝛ facit qō voluit idem bal. in. l. ij. C. de cōdi. pecu. Cū ergo iste nouus comes habeat potestatē legis cōdendē in suo territorio: sequiſ q̄ illa epistola sua directa illi possidenti possessionē illius sempronij ꝛ filiorum seruāda est ꝓ lege: non soluꝫ in illa possessione quā ille tenet de bonis istoruꝫ: sed etiā quo ad alia bona que fuerunt sempronij ꝛ filioꝝ suoꝝ: ꝛ etiaꝫ in alijs similibus. Sꝫ illa littera dicit q̄ non potuit donare ꝑpter capitula: sequiſ q̄ declarat illam cōuentionē ꝛ prouisionez q̄ bāniti possint repatriare ꝛ gaudere suis bonis ꝛ possessionib⁹: que lꝫ fuerāt alienata ꝛ trāslata in alios: tū tales bāniti vel filij aut heredes aut successores eoruꝫ possint illa habere ꝙsequi: ꝛ ad suos heredes transmittere: vt dixit bal. in. d. l. si habitatio. Et si mihi dicatur. amice littera illa loquitur q̄ nō potuim⁹ donare ꝑpter capitula: quasi velit q̄ post capitula non potuimus donare: sed si ante donata fuerāt remanemus in dispositione iuris cōmunis. vt. l. cōmodissime. ff. de libe. ꝛ posth. l. si extraneus. ff. de cōdi. ob cau. cū silī. Ad hoc respondeo q̄ istud stare nō pōt ex eo q̄ ista epistola esset de re nō dubia: q̄ clarū erat q̄ nō poterat donare bona bānitorum post capitula facta cū ciuitate vbini. c. i. de ꝓbat. c. i. de natura feu. cuꝫ filijbus. Et sic nihil oparet. Ideo vt aliquid operet cōiūgēdo eaꝫ cuꝫ dicta cōuentione demōstraſ apertissime q̄ mens eoꝝ fuit q̄ bāniti possent gaudere bonis suis que iam trāslata erāt i alios. Quo autē ad istuꝫ cui directa fuit illa littera si post illā cōuentionem habuit illā possessionē titulo donationis: vel alio titulo certuꝫ est q̄ non tenuit talis alienatio: q̄ cōtra dictā conuētionez. Si vero ante dictā conuētionē eodē modo ex quo facta fuit ab vniuersitate ꝛ cōmuni vbini. Et ex istis cōcludo dñium illius castri esse ꝛ fuisse illius sempronij ꝛ suoꝝ successorum: ꝛ iuestituras factas per ꝑmū comitē illi occupātur violēto ticio ꝛ violenter suis filijs a scōo comite fuisse ꝛ esse obrepticias ꝛ nulli⁹ vigoris: ꝛ sentētiā latā per illos cōmissarios fuisse validā ꝛ iustā: ꝛ trāsiuisse in rem iudicatā: ꝛ multo fortius q̄ confirmata per illuꝫ ꝑmū comitē. Et cōsequēter posse debere mādari executioni contra detentores illius castri: ꝛ illū ticiuꝫ ꝛ eius filios ꝛ successores fuisse malefidei possessores: ꝛ nō potuisse ꝓscribere: ꝛ si quā prescriptionē incepissent fuisse interruptā. Et etiā cōcludo non potuisse fieri donationē super illo castro: quia ille sempronius fuerat spoliatus. ꝛ etiā concludo filios illius sempronij ꝛ eoꝝ heredes ꝛ successores posse gaudere bonis ꝛ possessionibus que fuerunt illoꝝ bānitoꝝ: lꝫ fuerint alienate in alios: ꝛ per cōsequēs istum heredē pro dimidia ꝛ cessionariū pro alia dimidia cōprehendi sub illis verbis ꝛ heredib⁹ ꝛ successoribus per ea que plenissime no. dominus meus Jo. de Imo. in. l. qō dicit. ff. de verboꝝ obli. Et ꝓ cōsequēs posse intētare remediū recuperāde: ita vt consuluerūt prefacti domini cōsulentes: ꝛ ita concludo. Dominus andreas barbacia. Padue.

Casus consilij. lvj.

Utrum legatarius possit petere expensas per se factas in re legata sibi sub cōditione. Et de intellectu. l. sumptus. ff. de leg. i. ꝛ ad quem spectet expensa facta in custodia castri.

O Inipotentissimi maximi dei omni ex corde implorato subsidio vt clementissimo iesu christo saluatore nostro medio veritatez exprmā in hac besitatiōe. Et quidē viso puncto ꝛ mature discusso tota difficultas pendet circa. l. sumpt⁹. ff. de le. i. ꝛ videt q̄ illa. l. vendicet sibi locum in casu nr̄o: q̄ cū illustris ꝓnceps mātuanus cōueniſſet cuꝫ dño guidone: q̄ si idē dñs guido decederet sine filijs masculis legitimis ꝛ nālibus: quos tūc tp̄is nō habebat q̄ dicto casu adueniēte terra bāgnoli deberet remanere dicto dño mātuano: ꝛ q̄ nō posset dñs guido alienare dictā terrā interim alicui persone: ꝛ dñs marchio mātuanus dicit id fecisse q̄ occurrēte casu dicta terra bāgnoli peruenire deberet ad magnificos viros georgiū ꝛ. d. franciscū frarres de gonzaga ꝛ hoc dñs marchio notificauit p̄dictis frib⁹: ꝛ post dictā ꝙuētionē dicti frēs fecerūt certas expēsas circa defensionē dicte terre: ꝛ dū dñs guido peteret dictā terrā a p̄dictis frib⁹ excipiētib⁹ se velle tenere terrā p̄dictā ꝑpter expēsas ꝑ eos factas circa defensionē dicte terre ex māndato dñi mātuani restituerūt frēs p̄dicti terrā ipsam dño guidoni cū hoc q̄ peterēt expēsas si de iure possent: ꝛ eis ministrareſ ius incepta fuit lis inter ipsuꝫ. d. guidonē ex vna pte ꝛ ipsos fratres ex alia circa expēsas p̄dictas pēdēte lite. decessit dñs guido. opponiſ ꝑ heredes. d. guido. q̄ dicti frēs sunt in casu. l. sūptus. q̄ legatari⁹ cōditionalis nō repetit expēsas factas circa rē cōditionaliter legatā. Et aduertēdū q̄ in ꝓcessu vt in reddito meo cōsilio fuit ostēsuꝫ isti georgius: ꝛ dñs frāciscus seu ille georgi⁹ accepit defensionē dicte terre ex cōmissione ipsius dñi guidonis ꝛ ex requisitione bominū dicte terre bāgnoli: ꝛ sic nō sponte sua: se ingessit circa expēsas dicte terre: sꝫ requisitus ꝛ rogatus: quo casu dicēdū est q̄ posito nō tamē cōcesso q̄ essent legatarij dicti fratres tamē possent repetere expensas. hoc decidit i simili. bar. in. l. si seruus. §. q̄ aūt. ff. de furtis. vbi dixit q̄ si ambasiatori fūt illata bona in itinere sunt reficiēda ꝑ eum qui illum misit q̄ ꝓcedit qū req̄sit⁹ acceptauit ambasiatā: sꝫ ante sponte sua ꝓcurauit ambasiatā: tunc nō sunt reficienda dāna. ꝛ dixit dominus anto. in. c. significasti. de pigno. quez ibi sequiſ Jo. an. q̄ si nūcius

fuit captus in itinere non tenetur dominus eus redimere si ipse data opera se ingessit: secus si requisitus ꝛ interpellatus ad eus accessit. ꝛ idem dicit si aliquis accessit ad seruiendus mibi in exercitu cū equis ꝛ armis ꝛ illos perdidit ꝙ si data opera se ingessit non teneor sibi reficere dāna: secus si requisitus a me. allegat specu. in titulo de iudicis. versi. illud autem. Et sic stat conclusio vera etiam per. l. vniuersi. C. de lega. lib. x. ꝙ expense: ꝛ dāna non reficiunt se ingerenti sponte sua non prouocato aut requisito ab alio. secus si requisitus ꝛ interpellat⁹ ab eo: in cuius vtilitatē facte sunt ille expēse. ꝛ hoc decidit glo. in indiuiduo in. d. l. sumptus. dū dicit heres vult deducere has expēsas q̄s legatarius voluisset donare ea occasione: qz fecerat cōditione pendente: ꝛ sic sentit ꝙ sponte sua fecit expēsas seipsum ingerendo. Si ergo sponte sua nō fecit expēsas: sed requisit⁹ ꝛ rogat⁹ vt faceret expensas: fecit tūc aīo repetēdi ꝛ rogans ꝛ requirēs aīo reficiendi expensas requisiuit. Jdeo si pendēte ꝯditiōe legatarius facit expensas requisitus ꝛ interpellat⁹ ab herede vt faciat illas expēsas: tunc poterit legatarius repetere: ꝛ ꝓpter hoc glo. ibi dicit ꝙ expensas fecerat legatari⁹ cōditione pendēte q̄ se poterat habere ad esse ꝛ nō adesse. ideo videt cōiectura donationis. l. cam panus. ff. de op. lib. ſz in casu nostro rogat⁹ ꝛ requisit⁹ ille georgius expensas fecit: ꝛ defendēdo ꝛ manu tenēdo dictā terrā ab inimicis: ergo sequit ꝙ poterūt dicti fratres repetere dictas expensas: ꝛ sic dicta. l. sūptus nō obstat. Scōo facit ad eū casuz nō adaptat legis dispositio ad quē nō adaptant ei⁹ ꝟba. l. qdē cōstitutū. ff. de testa. mili. l. boos accusare. ſ. oībus. ſ. de accusati. l. iiij. ſ. totiens. ff. de dan. infec. l. ita aūt. ff. de admi. tu. l. i. ſ. logt. ff. de magi. cōuen. c. indemnitatīb⁹. ſ. sed cū eas. de elec. li. vj. c. ex parte astensis. de cōcess. p̄ben. sed verba. d. l. sumpt⁹ non adaptant ad casuz istū. ergo nō adaptat ipsius. l. dispositio. hoc apparet ad oculū: ex eo qz in. d. l. dicit sūptus factos a legatario. in casu nostro iste georgi⁹ qui fecit expēsas p̄o manu tenēdo ꝛ defendēdo ipm castrū nō erat legatari⁹: sed erat negocioꝝ gestor. ergo nō hz locū dispositio eius in negocioꝝ gestore. vñ georgi⁹ p̄dict⁹ vel vt mādatari⁹ vel vt negocioꝝ gestor fecit dictas expensas si vt mādatarius: qz dictus dūs guido cōmisit dicto georgio vt ōfenderet dictū castrū nō erat legatari⁹. ergo nō vēdicat sibi locum dispositio. d. l. sūptus. Si vero fecit illas expēsas vt negociorum gestor: ꝛ sit in vtilitate illi⁹. d. guidonis: eodē mō nō fecit vt legatarius: ꝛ sic nō habet locū dispositio. d. l. sumptus. Et sic ex separatis nō infert. l. si marit⁹. C. de dona. inter vir. ꝛ vxo. l. papinianus exuli. ff. de mino. l. nāliter. ſ. nihil cōmune. ff. de acqui. pos. ergo nō meret allegari. d. l. cōtra ipsos georgiū ꝛ franciscū. Tertio considero ꝙ. d. l. sumpt⁹ dicit legatū cuius cōditio extitit. vnde loquit eo casu quo tēpore quo repetebant expēsas ꝯditio legati extiterat: ita formaliter loquit. d. l. sumptus. in casu nostro presupponit in pūcto ꝙ illi magnifici viri georgius ꝛ franciscus post factas expēsas: ꝛ post defensatā dictā terrā ipso domino guidone existēte viuo repetebāt sumpt⁹ ab ipso: ꝛ lite pēdēte cū ipso dño guidone sup dictis expensis decessit dictus dūs guido: ꝛ sic lōge miror de his ꝛ eis si lib⁹ qui allegāt. d. l. sumpt⁹ ꝯ georgiū ꝛ franciscū. Aū cōcurrūt duo in casu nostro que sunt penit⁹ aliena a casu. d. l. sūpt⁹. ꝛ si bene pōderet etiā cōcurrūt tria. vz. ꝓmū est ꝙ ex cōmissione ipsi⁹. d. guidonis ꝛ ex requisitione horum bagnoli: illi fratres fecerūt illas expēsas. Scōo ꝯcurrit ꝙ adhuc nō purificata ꝯditione isti fratres repetebāt expēsas. Tertio cōcurrit ꝙ loquit in legatario: nos ꝟo loquimur in mādatario seu in negocioꝝ gestore ꝛ sic nihil ad rūbuz. Quarto facit ꝛ ad hoc diligēter aīaduertāt dūi iudicātes: qz in pūcto dicit ꝙ dūs marchio illā cōuētionē fecit ꝙ adueniēte casu dicta terra esset illorum fratrū litigantiū. quo casu succedit elegās doctrina relata p bar. in. l. qui rome. ſ. flauius. ff. de verbo. obli. ad finē. vbi dicit qdā donauit alicui vnū fundū cū hoc ꝙ post certū tēpus ille fundus esset ecclesie. Jste donator vult istud pactum remittere: an possit decidit ꝙ sic: qz ista pactio intelligit durāte voluntate donatoris vel vtriusqz. l. iij. ff. de seruis exportan. Jdē voluit bar. in. l. i. C. si mā. ita fue. alie. ꝛ in. d. l. iij. ꝛ idē voluit bal. in. d. l. i. ꝛ in. d. l. iij. ꝛ in. d. l. quotiēs. C. de dona. que sub mod. Jo. de Jmo. in. c. potuit. de loca. saly. in. d. l. iij. Stat ergo cōclusio ꝙ stabat in voluntate dūi marchionis si volebat ꝙ dicta terra peruenisset ad georgium ꝛ franciscū fratres: ꝛ per ꝯns pēdebat ex cōditiōe: puta si voluntas dūi marchionis durauerit in eadē dispositiōe. Jtē ꝓsidero ꝙ erat alia dispositio cōditionalis. vz. si dictus dūs guido decesserit sine filijs masculis legitimis ꝛ nālibus. vnde ad hoc vt illi fratres possent consequi dictā terrā erant duo necessaria. vz. ꝙ dūs guido decederet sine filijs legitimis ꝛ nālibb⁹ masculis: ꝛ ꝙ dūs marchio duraret i eadē volūtate. vnde deficiēte vna ex illis conditionibus frustrata erat intentio ipsorum fratrū: ꝛ hoc dico posito nō tamē cōcesso ꝙ dicti fratres essent legatarij. Modo ista ōducūt istā hesitationē ad portū victorie ꝛ ad clarissimā decisionē. nam dispositio. d. l. sumpt⁹ loquit quādo est relictū legatum sub vna cōditione: tunc vēdicat sibi locū ꝙ legatarius non repetit expēsas in casu quo illa. l. sūptus loquat in legatario faciēte expēsas re relicta quādo ꝟo relinquit sub duabus cōditionibus nō loquit ille tex. ꝛ sic sum⁹ extra dispositionē illius legis nec est mixt ex eo: qz geminatio act⁹ alterat simplicē actū: ꝛ ponit illū in diuersa specie q̄lificata ꝛ distincta. l. balista. ff. ad trebel. p quē tex. dicebat bal. in. c. prudētiā. de officio dele. ꝙ si in rescripto apponant ista verba geminata tu tu: ꝙ inferūt industriā p⁹sone: adeo ꝙ nō poterit actus exerceri per alū. ꝛ faciat glo. in. l. cum scimus. C. de agri. ꝛ censi. libro. xj. vbi cōfessio nuda gemināta inducit efficacē obligationē: vt. l. in ꝯtibus. ſ. de illo. C. de nō nu. pecu. ꝛ. l. antique. ꝛ auē. siue a me. C. ad intelle. l. fi. C. ad l. fal. ꝛ tex. in. l. i. C. de plus peti. ꝛ qō habet in cle. cū a repulsiōe de appel. cū silī. Jdeo dicūt philosophi ꝙ accidens adueniens empti. illud qualificat ꝛ diuersificat. glo. in. c. statutū. de elec. li. vj. que ad hoc est singularis. Multo fortius qñ iteruenit geminatio eiusdē actus. ꝛ vt ad īdiuidua ꝛ magis clara veniā. allego mirabilē ꝛ singularem tex. in. l. diuus. la. i. ſ. fi. ff. ad. l. cornel. de fal. in. ꝟ. placet testamētario penā legis cornelie remitti vbi ē casus ꝙ vbicūqz quis ascribit sibi legatū in testamēto sub cōditiōe ꝙ incidit in penaz legis cornelie de fal. modo ibi dicit. pone ꝙ ascripsit quis sibi legatū in testō sub duabus cōditionibus anīl lo casu incidat in penā falsi decidit ibi tex. ꝙ nō: ꝛ ratio viua ꝛ formalis est qz iudicat quodā mō ipossibile ꝙ due conditiones verificētur: ꝛ sic reputatur ꝙ illud legatū nō habebit effectum ꝛ ideo remittit pena illi tali sic ascribenti sibi legatuz. Et sic colligit ex illo tex. ꝙ vbicūqz aliquid oneris imponit legatario sub cōditione ꝙ illud nō habet locū vbi legatuz consistit in duplici cōditione: ꝛ est ratio: qz ius p̄sumit ꝙ de difficili habebit locum dictuz legatū: ꝛ ideo si ius p⁹sumit ꝙ legatarius expedit p⁹ re legata cōditionaliter ꝓpter spem fecerit illas expēsas: iō nō repetit cessat ratio quādo legatū est relictū sub duplici cōditione: qz cessat p̄sumptio fundata super spe ipsius legatarij vt legatum cōsequat. vnde illud qō est difficile apud. ll. reputat impossibile. l. iiij. in ꝓn. ff. de fidei. liber. Jnnoc. in. c. filī⁹. de testa. glo. in c. gratia. de rescriptis. libro. vj. bar. in. l. apud iul. ſ. fi. ꝛ ibi tex. ff. de legatis. i. ꝛ idem bar. in. l. i. ff. de condi. institu. vnde dispositio. d. l. sumptus non habet locū quādo relinquitur sub gemināta cōditione: qz nō est verisimile ꝙ legatarius fecerit expēsas in re legata sub duplici cōditione animo nō repetendi cū putare debuit ꝙ cum difficultate p maximā illā cōsequeret: ꝛ quasi impossibile erat qō illam rem legatā cōsequeret. Quinto est cōsiderandū ꝙ. d. l. sumptus loquit eo casu quo res est relicta īmediate ipsi legatario ab ipso testatore: sed in casu nostro res non erat relicta ab ipso testatore ipsis fratribus īmediate: īmo dūs marchio volebat terram predictā dare dictis fratribus. eo casu quo peniret ad eū ꝓpter obitū dūi guidonis sine filijs masculis legitimis ꝛ naturalibus: ꝛ sic sumus extra casuz. d. l. sumpt⁹. Sexto. tex. d. l. sūptus legit duobus modis. ꝓmo vt loquat in sumptibus factis in refectionē domus sub cōditione legate per ipsum legatarium. vnde querit an cōditione existēte heres ipsos sumpt⁹ deducere possit: sicut si de suo ꝓprio fecisset. decidit ibi ꝙ non: nec legatarius illos videtur donasse ex quo colligitur ibi ꝙ licz impendens in rem alienam a domino possessam intelligat oēs sumptus donare ex generali regula disponente: ꝛ quicquid edificatur seritur vel plantatur in alieno solo pertinet ad dominum que regula patitur istam limitationez. vz. vt ille qui edificat in solo alterius sibi restituēdo in alicuius cōditionis euentuz vt non dicat illos sūptus donasse. casus ē in. d. l. sūpt⁹ ſz ꝓmā lec. Modo ſm istam lec. iste tex. non obstat: quia heres non potest repetere dictas expensas. vnde cum ibi dicatur a dictis fratribus.

Si dicaꝫ ſufficit q̄ ille legatarius nō poſſit repetere illas expēſas ab herede. vnde cū ibi dicaꝫ q̄ heres nō pōt petere illas expenſas a legatario: eodē modo legatari⁹ nō poterit illas expēſas petere ab ipſo herede. Ad hoc pōt rñderi vt ſupius apparet reſpōſum: q: ex ſupioꝛib⁹ dictis reſultāt qnq; reſpōſa que nō ſunt tacta nec dicta per aliquē ſcribentē ſup dictā. l. ſūptus. ꝛ adhuc reſpōdeo q̄ tex. dicit ibi ſumpt⁹ in reficiēda domo neceſſarios. vñ duo interuenerūt in caſu illius legis. vz. q̄ expēſa ſui ꝓpetua: q: vt domus reficereꝫ ꝛ fuit neceſſaria: in caſu nr̄o nō fuit expēſa ꝓpetua: ex eo q: lz dicti fratres defendiſſent ſuis expenſis illud caſtruz ꝛ fuiſſet necia: tū nō fuit ꝓpetua: ex eo q: iterū ꝛ de nouo ſi inimici paraſſent exercitū ꝓtra dictā terrā fuiſſet opus eiſdē expēſis vel maioꝛib⁹. ꝛ ēt dictas expēſas vī feciſſe ille dñs guido: q: g per aliū facit ipſe facere videꝫ. c. mulieres. de ſen. exco. c. qui per aliū. de regu. iur. li. vj. l. ſi quis mihi bona. §. q̄ ſi mādauī. ff. de acqui. here. cū ſil̄i. ꝛ ſic ꝑm iſtā lec. veriſſima eſt cōcluſio q̄ nō obſtat. d. l. ſumptus. Tū etiā q: nō ſūt iſti fratres legatarij dñi guidonis. Tū etiā q: loquiꝫ de expēſa facta p legatariū ipſo teſtatore moꝛtuo. in caſu nr̄o videbat q̄ fuit facta expēſa p̄fata di cto. d. guido. nec iſta expēſa fuit facta p illos fratres in tutela di cte terre tanq̄ in re eis relicta: ſed tanq̄ in re ipſius. d. guidonis. Et etiā acurate cōſiderandū eſt circa ꝓceſſuz vt mature videaꝫ ꝓceſſus: q: ex quo lis fuit inchoata ꝓtra ipſuz. d. guidonē viuentez ꝑ iſtos fratres. ſi. d. guido defendebat ſe cū iſta exceptiōe. d. l. ſūptus: q: ſi nō defendebat ſe ex diſpōne. d. l. ſumpt⁹ que nihil facit in fauoꝛē ſui: vt eſt oſtēſum. poſito q̄ ſe p illā. l. defendiſſet: tū ſi in ſuis exceptionib⁹ nō excipiebat de illa. l. videꝫ q̄ mēs ſua nō fuerit q̄ dictū caſtrū ꝓuenire deberet ad ipſos fratres: imo ꝫ volūtatē ſuā vel ſaltē ꝑter volūtatē ſuā. quo caſu nō vendicat ſibi locū diſpoſitio illius. l. ſūptus: que loquiꝫ in legatario exp̄ſſe vocato ab ipſo teſtatoꝛe ad rem legatā aduenīēte cōditiōe. Luz ergo fundamētū. d. l. ſūptus ſit in volūtate ipſius teſtatoꝛis vocantis legatariū. in caſu nr̄o ceſſat illa voluntas teſtatoꝛis. ergo ceſſat diſpoſitio illius legis. Quinimo plus videꝫ dicēdū q̄ poſito q̄ dñs guido legaſſet dictā terrā dictis fratrib⁹: eo caſu quo decederet ſine filijs maſculis legitimis ꝛ nālib⁹ litigādo poſtea cū dictis fratrib⁹ q̄tū in ſe fuit videreꝫ reuocaſſe dictū legatū ꝓpter inimicitiā ſequētez. arg. l. iiij. ff. de admi. le. ꝛ qō no. glo. in l. ſoroꝛē. C. de his qui. vt indig. ꝛ l. fideicōmiſ. C. de fideicō. q: cōtendēdo in iudicio ꝫbiꝫ inimicitia: ꝛ quis dicaꝫ aduerſarius ꝛ maxime cū agaꝫ de maxima q̄titate pecuniarū. arg. l. ꝓpter litē ff. de excu. tu. ꝛ c. frequēs. de reſti. ſpolia. lib. vj. facit tex. in. c. i. de iudi. vbi qui cōtendit mecū in lite dicit⁹ meus aduerſari⁹ qōē no. ꝑm. d. an. ibi. ꝛ facit. c. bis qui: vt li. pen. lib. vj. ꝛ qō ibi no. dñicus. ꝛ Jo. dixit. d. abbas. cū Siculus me⁹ in. d. c. i. q̄ ad ꝫbendā inimicitiā nō inſpicit: an iuſta cauſa vel iniuſta ꝓceſſerit: ſed an habuerit animū cōmouēdi ad odiū. c. meminim⁹. ꝛ. c. repellant. de accuſatio. ꝛ c. nō eſt crudelis. xxiij. q. v. vtrū aūt ꝓpter hoc fuiſſet reuocatū legatū bar. decidit iſto caſu q̄ nō in. l. cum in tabulis. §. i. ff. de bis qui. vt indig. vbi ſufficit q̄ q̄tuz in ſe fuit dñs guido habuit odio illos fratres ꝓpter iſtam litem: ꝛ ideo potius veniūt ad dictā terrā dicti fratres ex munere ꝛ largitione dicti p̄incipis mātuani: ꝛ ſic nō vendicat ſibi locū diſpoſitio. d. l. ſūptus in caſu noſtro. Alio mō legiꝫ. d. l. ſūpt⁹. q̄ ſūpt⁹ fuerūt facti per ipſuz ad cuſtodiā rei legate q̄ aduenīēte cōditione ꝛ die legati dicti ſumptus nō recuperaꝫ per heredē ab ipſo legatario: ꝛ ꝑm hoc eſt ibi caſus in terminis q̄ legatari⁹ alicuius caſtri vel foꝛtilicij nō refundit heredi ſumptus factos in eius cuſtodia pendēte cōditiōe ꝛ eodē mō maritus qui habuit in dotē foꝛtiliciū aut caſtrū nō recup̄at ſumpt⁹ factos in cuſtodia foꝛtilicij diſſoluto matrimonio: nec illos iputabit vxoꝛi: cū enim teneatur heres rē legatā cuſtodire: ac etiā maritus teneaꝫ rem dotalez cuſtodire ſuis ſūptibus: lz alij ſumpt⁹ dotē minuant: vt habeaꝫ in l. q̄ dicit. ff. de īpen. in re. do. fac. Jta firmat mens glo. in. d. l. ſumptus. ꝛ ita ibi dicit angeꝫ. quā glo. dicit eſſe menti tenēdam. referens ſe vidiſſe iſtas duas queſtiōes in ciuitate vrbis veteris in quibuſdā nobilibus de dicta ciuitate: q̄ dicit eſſe menti tenendum: q: inter magnos dños eſt cōtenſio cū tractaꝫ de reſtitutione ciuitatū aut caſtroꝝ cū tractaꝫ de impēſis cuſtodie an ꝓtineant ad reſtitutionē: an ad eū cui fit reſtitutio. ꝛ concluſio eſt q̄ ſi ex natura cōtractus vel quaſi vel obligatiōis qua reſtituēs ēobligatus ad cuſtodiā non recup̄at ſumptus factos gratia cuſtodie reſtituēs. Modo in ꝓpoſito ſi nos cōſiderare velimus hāc lec. d. l. ſumptus. q̄ loquatur in herede qui fecit expēſas ꝓ cuſtodia iſto caſu heres teneaꝫ ad iſtas expēſas: q: teneaꝫ: ꝛ ideo ſi equiparemus iſtū dñm guidonē heredi ipſe teneba⁹ facere ſūptus gr̄a cuſtodie: ꝛ ꝑ q̄ns ipſe teneaꝫ reficere dictos ſumpt⁹ quos ipſi fratres fecerūt vtiliter in re ipſius guidonis. ꝛ ita reſidet angeꝫ. in d. l. ſumptus. quē ibi ſequiꝫ dñs raphael cuman⁹. Idez dicit ibi Joā. de Jmo. ꝛ ideo ſalȳ. in. l. i. C. de fructi. ꝛ lit. expen. dixit ſe vidiſſe de facto dubitari an expēſe facte gratia cuſtodiēdi caſtrū q̄ eſt reſtituēdū poſſint īputari: ꝛ dicit q̄ īputari poſſunt q̄ten⁹ petitoꝛis interſit: alꝫ dareꝫ occaſio vt potius cōpelleꝫ actoꝛ rē dimittere. ꝫ. l. in fundo. ff. de rei ven. quaſi ſentiat ſalȳ. q̄ ſi expēſe ſunt facte perpetue: ita q̄ ꝓpetuo cōcomitenꝫ ipſam rem petitoꝛ: ꝛz reficere aut ſibi īputare. Cū ergo in caſu noſtro nō fuerūt facte perpetuo iſte expēſe per iſtos fratres ſz tēpoꝛaliter vt ſup⁹ dixi. ꝛ idē voluit bal. in. d. l. i. Facit etiā q̄ voluit Jo. de Jmo. in l. diuoꝛcio. §. īpendia facta cuſtodie cauſa p maritū in cuſtodiendo caſtro dato in dotē. an talis expēſa veniat deducenda de fructibus: an veniat repetēda a muliere. ꝛ refert angel. ibi dicere q̄ veniat repetēda: q: cenſeꝫ expēſa gr̄a rei nō fructuū: ꝛ ſic dicit de facto ibi angel. cōſuluiſſe apud vbē veterē per ea que no. bar. in l. cū querit. §. p̄edijs. ff. de leg. iij. Jo. de Jmo. allegat in ꝫnūz. bar. in. l. ſi. ff. de īpen. in re. do. factis per illū tex. ipſe vero reducit opiniones ad cōcoꝛdiā. vz. q̄ ſi eſt expēſa tpalis: puta q: dat tantū ſingulo mēſe cuſtodibus: tunc ꝓtineat ad maritū. ſecus ſi fuerit ꝓpetua: vt q: forte emit ꝫuos qui ꝓpetuo ōbēt ibi eē ad cuſtodiā tēpli. ff. de ali. ꝛ cy. le. nec obſtat. d. §. p̄dijs. q: ibi teſtatoꝛ legauerat fundū ꝛ ea que parata erāt gr̄a culture. ideo nimiruz ſi nō venit ſeruus ſaltuari⁹: q: nō opatur circa culturā. ſecus forte ſi legaſſet ea que parata eſſent gr̄a p̄cipiēdoꝝ fructuū cū ſeru⁹ ſaltuarius ſit paratus vt facili⁹ ꝛ melius percipiaꝫ fructus. Et ſic Jo. de Jmo. decidit ſoleniter poſt bar. iſtā dubitationē: quia cum iſta expenſa fuerit tpalis ſequiꝫ q̄ ad ipſuz dñm guidonem ſpectaꝫ: eo caſu quo eēt ille geoꝛgius legatarius cū fratre ſuo: ꝛ ille. d. guido eſſet heres. ergo. d. l. ſumpt⁹ nō obſtat. Faciat etiā glo. in. l. domus. ff. de lega. i. vbi dicit q̄ ibi eo aīo impēdit vt haberet eū obligatū ad quē ſciebat rem ꝓuenturā. ꝛ ſic cū iſte geoꝛgius eo aīo impēdit vt ſibi reficereꝫ expenſe: q: res erat illi⁹ dñi guidonis: ꝛ ad ipſuz guidonē erat ꝓuentura ꝛ ipſius. d. guido. erat: ſequiꝫ q̄ dicti fratres poſſunt repetere expēſas factas. ꝛ certe mihi videꝫ q̄ ſit quedā calūnia opponere de dicta. l. ſumptus ad excludendū illum geoꝛgiū negocioꝝ geſtoꝛē ſeu mādatariuz dñi guidonis p̄fati. ꝛ ideo dñi iudicātes illā nō deberēt admittere. l. ſatis aperte. C. de fal. c. ſuper hoc. de renūci. c. q: veriſi le. ff. q̄ me. cau. cū ſil̄i. Et ex p̄dictis veriſſima elicit cōcluſio dños iudices debere ꝓnunciare ꝛ declarare illū dñz guidonē ꝛ ſucceſſiue heredes eius teneri ꝛ obligatos eſſe ad expēſas p̄fatas: ꝛ eos condēnare ad ſatiſfactionem de expenſis p̄fatis dicto geoꝛgio ꝛ dicto domino franciſco de gonzaga. nec dicta. l. ſumptus in aliquo obſtare dictis fratribus: ꝛ ita concludo. Laus deo clementiſſimo. Dominus andreas barbacia ſiculus vtriuſq; iuris doctoꝛ.

Caſus conſiliſ. lviſ.

Quid operetur appoſitio confiniū in inueſtitura ꝛ in aliſs cōtractibus. Et an ꝛ qñ verba enunciatiua maxime de antiquo ꝓbent. Et de ſignificatione verbi vſq; ꝛ intra. Et an per inſtrumētum ꝓbetur dominium vel famaz de antiquo. Et an conceſſo caſtro: intelligatur etiam conceſſa iuriſditio caſtri. Et etiam an caſtrum habeat pertinentias. Et de ſignificatione verbi pertinere.

Clementiſſimum deū ꝛ patrez futuri ſeculi ieſum xp̄m ex coꝛde ꝛ animo iuoco vt ſua ſolita benignitate veritatē mihi aperiat in hac cōſultatione amē. Et quidē viſo ꝓceſſu ꝛ in eo agitatis ꝛ ꝫſilijs redditis per excellētiſſimos iuris īterp̄tes ꝛ matura ꝛ ſo-

lẽni aiaduersione pẽlatis q̃si spicas post terga metentiũ incedaz vt baldi ꝟbis vtar.i.l.p̃cib⁹.C.de ipub. z alijs substi. z dicã breuius q̃ res dici possit. Et mihi vr̃ de iure dicẽdũ finẽ dusini z finẽ ferariarũ: z finẽ perierini includere in ipsuz feudũ posse territoriu pascua gerba nemora possessiões reddit⁹ z obuẽtiones z reliqua que itra ipsos fines videri possunt: nisi q̃ten⁹ ꝓbẽt alodiũ q̃ liquido ostẽdo hoc mõ. ¶ Et ꝓmo ꝓsuppono tex. egregiũ vt snia bal. vtar. in.c.i. de duob⁹ fra. a capi. iuesti. vbi dr̃ q̃ q̃lis sit nã feudi colligit ex ei⁹ iuestitura. tenor. n. iuestiture ỏrogat oi nãe feudoꝝ. z fac. l.i.C. de iure emphi. i. ꝟ. cũctaqz i vtraqz ꝫbẽtiũ ptes. ¶ Scõo ꝓsuppono q̃ ex plurib⁹ presũptionib⁹ iducit plena ꝓbatio. hoc decidit glo. elegãs in. l.ij. de excu. tu. z in.c. accedens. el.ij. vt lit. non cont. z in.c. cuz causam. de ꝓba. z in. l.iij. C. ad. l. iul. maie. dñs pe. de ancha. ꝯsilio. cclxv. dñs anto. z Jo. de Imo. in.c. veniẽs. el.i. de testi. d. abb. in.c. tertio loco de proba. z in. d.c. cũ causam. facit. c. illo vos. de pigno. c. ad nostraz. de empt. z ven. ¶ Modo in ꝓposito cõiũgedo insimul dictã iuestiturã z dicta testiũ resultat ꝓbatio sufficiẽs q̃ posita itra ipsos cõfines vident eẽ feudalia: nisi q̃tenus ꝓbẽt allodiũ. ¶ Ꝺ aũt ex iuestitura hoc appeat: pz ex ipsi⁹ ꝟbis vbi dr̃ q̃ petrus marcus fuit iuestit⁹ de certa pte ỏ castriuale fenerie cũ posse finib⁹ territorio homagio iurisditiõe mero z mixto ipio cũ pascuis gerbis nemoꝛib⁹ z pessessiõib⁹: piscatiõib⁹: venatiõib⁹ factis: redditib⁹ obuentiõib⁹ ad ipsaz partẽ castri quouis ptinetib⁹ q̃ castrũ ẽ situatũ in diocesim astẽsi: z in baronia marchionatus saluciarũ cui coheret finis dusini: finis ferariarũ: z finis puerini. Ex qb⁹ ꝟbis iferr̃ q̃ oĩa clausa itra p̃dictos fines sint feudalia: nisi q̃ten⁹ ꝓbẽt eẽ allodialia. hoc decidit saly. in. l.ij. C. de ꝫbẽ. emp. i pe. qõne. pone inqt. vẽdidi p̃diũ z fines adieci q̃ tũc ego videor vẽdidisse totũ illud qõ ẽ itra illos fines. allegat. l. ede sacra. §. i. ff. de ꝫben. empt. z illuz terminũ q̃stionis salyceti formauit. Jo. an. in addi. spec. in titu. de empt. z ven. §. i. in addi. que incipit. hic q̃ritur si vẽditor vel donator vel testator dixit. vẽdo tale p̃diũ infra tales cõfines allegat dñiuz suũ. z eãdez q̃stionez posuit. d. pe. de ancha. in.c. per tuas. de dona. quẽ ad hoc allegat oldra. in suis cõsilijs. z eãdẽ questionẽ posuit bal. in cõmẽto rubrice. C. de contrahẽ. emp. in vlti. col. ꝟ. vlti. quero. qui ad hoc allegat. d. l. ede sacra. §. i. vbi videt casus formalis q̃ vẽditis q̃ intra certos limites posita sũt si nihil vẽditor noiatim excepit: oĩa ptinẽt ad emptorẽ. Ita dicam⁹ in ꝓposito nr̃o si nihil exceptũ est itra illos fines. oĩa videt iure feudi eẽ ꝯcessa: nisi q̃ten⁹ ꝓbẽt allodiũ. Et fortius hoc oñdo. ꝓducunt. xj. ĩstrumẽta in qbus appet certas possessiões sitas itra illos fines eẽ bona allodialia. z iste petrus marcus fuit iuestit⁹ de sexta parte illi⁹ castri vallis feneree cũ possessionibus z̃c. positis itra illos fines. ¶ Modo aũt ille petrus marcus sciebat illas possessiones positas itra illos fines esse allodiales: aut ignorabat. Si sciebat eẽ allodiales z eas accepit in feudum: ilz nõ trãstulerit dñium directũ in dñm. nihilomin⁹ illa sua iuestitura: ita accepta ꝓbat illas possessiones esse feudales iuxta no. p bar. in. l. si aliquã rem. ff. de acquir. pos. z in. l. cũ falsa. C. de iure z fac. igno. vbi bar. voluit q̃ cõfessio inducit ꝓbationem qr̃ ꝓbat illas possessiones esse feudales per. l. publia. ad fi. ff. de positi. z. l. gnãliter. C. de nõ nu. pecu. z ideo dixit glo. singularis in. c. si duobus. de rescrip. lib. vj. q̃ ilz cõfessio aduersarij nõ pstet mihi titulũ canonicũ ad beneficiũ tñ coadiuuat. vñ si ꝓbo titulum beneficij per testes: z aduersari⁹ meus p suas ꝓbationes ꝯrias reddat dubiã ꝓbationẽ si iteruenit sua cõfessio: fortificat z reddit certas ꝓbationes meas effectas dubias per testes aduersarij. Ita dicamus in ꝓposito: z pmo ostendant. xj. instr̃a. dicat q̃ fuit inuestitus cũ sexta parte castri cũ iurisditione possessionib⁹ z̃c. p̃sũptio est q̃ cetere possessiões ibi posite sint feudales exceptis possessionib⁹ cõtentis in dictis. xj. instr̃is que sunt allodiales cõcurrẽte cõfessione ipsius petri marci tacite resultãte ex acceptatione talis inuestiture. Elidit oĩs dubitatio q̃ exceptis possessionibus contentis in dictis. xj. instr̃is: alie possessiones p̃sumunt eẽ feudales. vñ nõ est ꝓsumendũ q̃ petrus marcus accepisset iuestiturã possessionũ que erãt allodiales z libere. arg. l. cũ de debito. ff. de ꝓba. c. sup hoc. de renũci. cũ silĩ. Vñ ꝓprie illa. xj. ĩstr̃a vident inferre q̃ cetere alie possessiões posite intra illos fines sunt feudales: z iõ p̃sumendũ est illuz petrũ marcũ sciuisse illas possessiões positas intra illos fines esse feudales. alias nõ accepisset iuestiturã illi⁹ sexte partis castri cũ possessionib⁹ z̃c. Et ideo dicẽdũ est nullo mõ sciuisse aut p̃sumsisse illas esse allodiales: qr̃ si sic sciuisset nullo mõ illas accepisset in feudũ: nec est p̃sumptio q̃ ignorauerit. arg. c. ab excõicato. de p̃sũp. l. ñ. ff. pro suo. Et sic ꝯcurrũt mõ ista insimul q̃ petrus marcus sciẽter accepit iuestiturã illius sexte partis castri cũ possessiõib⁹ z̃c. scitis itra illos fines. quo casu videt cõfiteri illas ibi sitas eẽ feudales: z ꝯñs si fuisset aliqõ dubiũ vtr̃ essent feudales tollit z elidit p illã cõfessionẽ. Cõcurrit etiã q̃ istr̃m iuestiture dicit cuz possessionibus z̃c. quo casu instr̃m p̃sumit verũ. vt. l. cũ precib⁹. C. de ꝓba. l. q̃uis. C. si quis alteri. vel sibi. c. illo vos. de pigno. c. ad nostrã. de emp. z ven. z cõcurrit antiqtas iuestiture. quo casu verba enũciatiua ꝓbãt inter ipsos ꝫbẽtes. vt voluit glo. in. l. cũ aliqs. C. de iure delib. z ibi dixit bal. q̃ si sunt istr̃a antiq̃ enũciatiue ꝯcepta. z facit qõ voluit idẽ bal. in. l. optimã. C. de ꝫben. z cõmit. stipu. z facit qõ voluit. d. anto. ĩ. c. fi. de succes. ab inte. vbi dixit q̃ verba enũciatiua antiqua ꝓbãt: z q̃ ipse voluit in cle. i. de ꝓba. z in. c. inter dilectos. de fide istru. Et etiã cõcurrit q̃ sunt gemina. vñ sũt due iuestiture gemiate dicẽtes cũ possessiõib⁹ piscationibus obuẽtiõib⁹ z redditib⁹ ad ipsam ptẽ quo vis mõ ptinẽtibus q̃ castrũ est situatũ z̃c. z sic sũt due iuestiture gemiate, Vñ posito nõ tñ cõcesso q̃ essent verba enũciatiua illa verba. vz. spectantib⁹: quo vis mõ ad dictã sextã partẽ castri: tñ ex quo sũt geminata ꝓbãt: vt est tex. singularis. in. l. i. C. de plus peti. ¶ Multo fortius in casu nr̃o cũ tala verba sint dispositiua: qr̃ cũ dicitur q̃ spectãt positiões ad ipsam partẽ: z dicte possessiones de qb⁹ est qõ sint intra ipm castrũ z ipsos fines. sequit q̃ cõprehẽdũt: z ex tali acceptilatione iuestiture videt fateri illas possessiones z sibi incũbit onus ꝓbãdi incõtrariũ. vt dixit bal. in. d. l. cum falla. ex quo sequit q̃ heredes dicti petri marci nõ possunt venire ꝯ illud qõ ipse petrus marcus videt fuisse ꝯfessus: qr̃ sermo testatoris ẽt ꝓpe sermo heredis est. vt in auẽ. de iur. amo. p̃sti. in pnci. z qõ no. in. l. cũ a matre. C. de rei ven. z in auẽ. q̃ obtinet. C. de ꝓbat. z qõ voluit dy. in cõsilio. xv. in glo. in. l. i. C. de adiec. fal. cau. lega. z bal. in. l. i. C. quãdo licet ab temp. dis. Jo. an. in addi. spec. in titu. de cõfes. §. nunc dicẽduz. ꝟ. qd si cõfiteor. Vñ ex hac tacita cõfessione videt inducta ꝓbatio per positiões z ꝓprietates posite intra dictos fines dicant eẽ feudales z iure feudi tenere. Hec obstat cũ dicitur q̃ istud eẽt verum si petrus marcus specifice fuisset cõfessus se tenere in feudũ: sed casu nostro nihil est confessus se tenere in feudũ: nisi illã sextã partẽ castri predicti q̃ ad possessiones z predia: que cũ dicit cũ possessionib⁹ pratis terris z̃c. ad dictam sextã partez pertinentibus: qr̃ oportet que p̃ dia pertinẽt ad illam sextã partem per ea que voluit dy. bar. bal. in. l. si sic. de lega. i. z spec. in titu. de loca. §. nunc aliqua. ꝟ. si. lo. z tribus sequẽtibus. vbi dicit q̃ si aliquis ꝯcessit ecclesie q̃quid iuris habebat in tali loco nihil opaꝛ nisi appareat de iure ꝯcedẽtis. Incertitudo enĩ ipedit acquisitionẽ possessionis. l. locus. cũ similibus. de acquiren. possess. Ad hoc respõdeo q̃ illud ꝓcedit quando est oĩmoda ĩcertitudo. vz. respectu loci z quote. si non est certitudo respectu loci. z ĩcertitudo respectu quote. vel certitudo respectu quote: z incertitudo respectu loci tñ. nõ viciatur actus. z ideo dixit Jac. but. in. l. i. C. de euic. q̃ vendens q̃quid iuris habet in re si nullũ ius habet: z hoc sciebat tunc tanq̃ dolosus si nõ fuisset ignorans tenetur saltim restituere preciũ si nullum ius habebat: z sic clarissime sentit q̃ valet quãdo est certitudo respectu loci seu rei: ilz sit ĩcertitudo respectu quote. ¶ Modo in casu nostro apparet certitudo ex plurib⁹. ergo sequitur q̃ nõ vitiatur actus. vnde bal. in. c. i. de capi. qui curi. ven. in titulo de contrauer. inuesti. dixit in. vj. col. versi. econtra. quomodo vtrũ inuestitura per hec verba inuestio te de tali castro intelligatur de rebus coꝛporalib⁹ z incoꝛporalibus z decidit q̃ si potest appareꝛe de intentione. Intelligitur de omni. z dicit q̃ in dubio omnia nomina vniuersitatum z ius z factum significant ꝓpꝛietatem z iurisditionem. allegat bar. in. l. si quando. C. de bo. va. lib. x. z Inno. in. c. ꝓpoſuit. de concess. preben. z. c. debitoꝛes. de iureiur. z glosa in dicto. c. i. de capi. qui cur. ven. Pro quo facit. §. siquis demanso. in titulo de contrauer. inuesti. z ibi bal. q̃ faꝛuoꝛabilis est possessio in feudis. z sic pro possessione illarum reꝛum intra illas coherentias presumendum est in fauoꝛem feudi. z subdit ibi Bal. venire flumina in concessione feudi quando

ꝑ coherentijs dicitur vsqz ad tale flumē ⁊ de tali ad tale alleg. archi. in. c. ecclesias. xiij. q. i. ⁊ idē bal. ibi allegat ꝓ casu. l. patronus. §. sempronio de le. ij. quē ad hoc allegauit bal. met. in. d. §. si quis de manso. vbi refert archi. dicere q fines sunt in ipsa terra terminata ⁊ cōfinata. Item dicit q in diuisionibus regnorum veniunt ⁊ concedunt flumina publica ⁊ dicit accursius dicere q dicto vsqz adiuncta vniuersitati vel sigilo vniuersali ponitur inclusiue alle. d. c. sempronio ⁊ idez bal. in. l. i. §. initio ō offō pfec. vrb. in fi. verbis dicit q q vendit qcqd ē intra muros vī vendere muros si sunt eiusdē venditoris. Idem dicit si etiā vēditus qcqd intra arborem q cōtinebit in venditiōe arbor alle. q habet in. l. annicul. ff. de verb. sig. ⁊ q no. archi. i. d. c. ecclīas. xiij. q. i. Modo in casu ꝓposito dī in inuestitura q ipse tenebat partem castri cum possel. finibus ⁊c. ideo negari nō pōt quin illa que sunt expressa esse ꝓbēda in ipsa inuestitura nō sufficit illa certitudo que demonstrat ex coherentijs ut no. in. l. si qs in fundi vocabulo de le. i. ⁊ iō cū dicit se tenere illam partē castri cū possel. finibus. ⁊c. ptinētibus ad illā totā ⁊ sic sufficit certitudo loci q illa verba si solum importarent feudū in pte castri dūtaxat qd operarentur illa verba cū possel. finibus ⁊c. nihil operarent q esse nō dz. l. si quā do de le. i. verba enim sunt in vanū ⁊ frustratorie apposita glo. in c. si romanorū. xix. di. cū si. Unde nō ē credenduz q frustratorie fuerunt apposita illa verba cū nec syllaba sit ponenda frustratorie vt. l. i. ff. q me. cau. ⁊ iō. l. in ciuilem. ff. de legi. mandat totam l. pspici. facit tex. in. l. lecta si cer. peta. Et sic ratione loci ⁊ quote est certitudo in casu isto. Et per ꝑñs non obstat cōtrarium ad q alle. bar. in. l. emptor. ff. ꝓ emp. ⁊ ang. i. d. l. locus q loquunt in venditiōe simplici puta quicqd iure habeo in tali loco: sed tamē ē dare certitudinē loci aut quote vt in casu nostro ē secus ⁊ sic nō obstat doc. spec. in. d. §. nunc aliqua ⁊c. versi. lvi. di. ⁊ bar. in. d. l. si fit. §. i. Nec obstat cū dī q nō presumit res eē feudales q oia censent esse libera ⁊ allodialia nisi ꝓbent feudalia. l. altius. C. de serui. l. si cuiqz. §. i. ff. ō vsufr. ⁊ facit. c. si iusera. si de feu. fue. ꝓtro uers. Unde presumit esse tales possessiones allodiales hoc est hereditarie q ad hoc respōdeo illud ꝓcedit in dubio alio nō apparente. sed qñ aliud apparet tunc ē secus. Et ideo bal. in. d. c. iter filiam cum pater censebat dñs rei. ergo ⁊ filia eius censet dominā ex possessione vt. l. siue possidetis. C. de ꝓba. ita ibi dicit glo. subdit ibi bal. responsionē eē q hoc operat qualitas possessiōis paterne que qualis fuit in patre talis presumit esse in filia seu herede. ⁊ ideo censet allodialis i filia q pater eā tenuit ut allodialem. sequit ergo q qñ cā nō tenuit vt allodialem q nō presumit esse allodialis in illa sed potius feudalis. Modo ille pe. marcus tenuit illas possessiōes vt feudales vt apparet ex tenore inuestiture. q cū dicitur q fuit inuestitus ⁊c. vt superius dixi ergo ēt q in §. sacramentū in ti. de succes. recti. feu. dī q statur iuramēto possidentis vt in casu nostro iste nobilis de ysuardis possidebat vt feudales ⁊ ēt q ex instr̄o inuestiture dī q petrus marcus fuit inuestitus de certa parte castri cū possessionib⁹ ⁊ territorio vñ concurrit teneo⁹ inuestiture ⁊ concurrit possessio ⁊ cōmoda possessiōis multa sunt vt no. glo. in. c. i. de ℨ. inter. do. ⁊ fide. que dicit q possessio hz iudicium nominare. l. i. ff. fami. her. Aliquādo releuat ab onere ꝓbandi insti. de iterdictis. §. ꝓmodū aliquādo ē cā iducē dum presumptionē. l. penul. ff. de condi. insti. ⁊ ideo expositiōe presumit titulus. ut ē casus singularis in cle. i. vt lit. pen. facit q bī. in. c. ad aures de prescrip. ⁊ in. c. i. in prin. de ꝓtrouer. in vesti. Et ex deductis in processu. ⁊ testibus vt inferius oñdaz apparet dictas possessiones ⁊ castrum eē feudales ⁊ per ꝑñs cessat illa presumptio q illa bona sint allodialia. nā vna presumptio tollit aliā que est minus potens vt in. c. afferte de presump. l. i. C. qui ⁊ aduersus quo. Nec obstat cum dicit q ex tali inuestitura non ꝓbat actualiter traditū predium aliquod ēt si specifice dictū esset inuestio te de tali fundo ꝓ. c. ꝓ tuas de dona. ⁊ no. in. ca. exore de his que fiunt a maio. pte capi. ⁊ per Inno. in. c. ex parte de cōsue. q̄ tomagis nō transfert quādo inuestitura non loquit certitudinarie de aliquo predio sed de ptinentib⁹ ad sextā partē. Et ad ℔ respondeo ⁊ ꝓmo alle. dominū anto. i. d. c. ꝓ tuas de dona. vbi gl. dicit ⁊ p inuestiturā feudi nō transfert possessio alle. d. c. exore. ipse vero dicit doctores dicere ℨrium q immo tex. ꝓbat ℨrium q licet nō fuerit trāslata possessio respectu q̄titatis bene erat trāslata possessio ⁊ sic ꝓ actū inuestiture trāsfert possessio alle. no. ꝓ doct. in. d. c. exore ⁊ in. c. auctoritate de instī. ⁊ in. c. transmissa de elec. per scrib. in. c. ij. de cōsue. ⁊ sic non obstat dictū ℨriū. Nec obstat q dicit q certitudinarie nō loqt de aliquo ꝑdio q̄ satis loqt certitudinare p. d. l. ede sacra. §. intra ⁊ p ea. que supius dicta sunt. Nec obstat cū dī q ad ipsuz agnatū ptinebat ꝓbare inuestiturē eē dñm tpe traditiōis ⁊ inuestiture q̄ cū dicti hīdes veniūt ex ꝑsona pe. marci fuit inuestitus a dño marchione: vñ non potest referre qōez ō dñio q̄ eoipso q accepit feudū ab eo videt ꝑsentire dñuz marchionē eē dominū quā cōcessionē qs solet recipere a dño. ar. l. fi. ff. de diuor. ⁊. l. i. §. sed si qs. C. de iati. liber. tol. c. dudū el. ij. de elec. Item q̄ ex quo inuestitura dī q accepit a dño marchione tanq̄ a dño standū ē illi ita q cōtrariū nō possit dicere. ar. l. optimā de ℨben. ⁊ cō. stip. ⁊. l. cū aliqs. C. de iure delib. ⁊. l. cū venerabilis de reli. do. xxvij. q. ij. oēs femine. l. ℨbere de pig. Et p ꝑñs nō pōt venire ille pe. marcus ℨ illud q in instr̄o inuestiture scriptum ē. presumit enim instr̄m verū nisi ꝓbetur ℨriū. l. q̄uis. C. si qs alteri vel sibi. c. illo vox pigno. c. ad nr̄am ō ēptio. ⁊ ven. Nec ob. si dicat q castrū nō hz ptinētias vt pulchre dixit Inno. in. c. cum ad sedē de resti. spo. vbi dixit castro nihil eē deputatū a iure qō sit eorū ptinentia q̄ illud non ob. ex ꝓbis ipsius inno. ibi vbi dixit q nihilomin⁹ castrū ab hoibus eorū. ⁊ eorū statutis ꝑsuevit certū territoriū assignari ⁊ clarū ē q illud q ē ꝑsuetudinariū nō ē arbitrariū vt dixit bal. in. l. qcūqz. C. ō seruis fugi. ⁊ is dixit bal. in. l. i. in. iiij. col. C. de fru. ⁊ li. expen. q illud q ꝑsuetudine cauere habet ꝓ exꝑsso alle. l. q si nolit. §. q assidua. ff. de edil. edicto Modo cū inno. dicat in. d. c. cū ad sedē q castrū ꝑsuevit hīe territoriū ab hoib⁹ ⁊ eorū statutis seqt q ista pars castri hz territoriū ex quo ita ꝑsuevit fieri ⁊ allegari ℨriū icūbit onus ꝓbādi p id q no. bar. in. l. neqz natales. C. de ꝓba. ⁊ p id q hī. i. l. i fideicō. in ver. nō facile. ff. de vsuris. Et sic cū in edicto īstrumento inuestiture dicat cū possessionibus ⁊ territorio ⁊c. ⁊ cōsuevit castrū cōiter hīe pertinētias ⁊ territoriū seqt q hmōi possessiōes cōtinent in territorio dicti castri ⁊ assecuti ℨriū incumbit onus ꝓbandi cuz ꝑcurrāt duo vz q ita ꝑsuevit fieri. Scōo q̄ ita dictat instr̄m. ergo sequit necessario q cū illud q ē necessariū hī ꝓ exꝑsso q inno. i. diuiduo decidit i fauorē istius agnati de ysuardis. Si ergo castrū ē feudale ⁊ eodē mō territoriū ⁊ ꝓprietates ⁊ ptinentie ipsius castri iō ptinētie sunt eiusdē nature cuius ē ipm castrū ar. elegantis tex. in. c. i. de postu. prela. lz ergo de iure cōi castrū nō hēat ptinētias tñ sufficit q ꝑsuevit hīe de ꝑsuetudine q̄ nō est minoris vinculi q̄ sit cōe. l. de quibus. ff. de legi. c. fi. de cōsue. Nec ob. cū dī q ꝓ instr̄m nō ꝓbat dñiuz vt in. c. inter dilectos de fide instru. q̄ ad hoc rñdeo q̄ illud. c. loqt de instr̄o locationis nō aūt loqt de instrumēto simpliciter vñ ꝓ instr̄m ꝓbat dñium decidit glo. in. l. officiū. ff. de rei ven. idē decidit tex. in. l. ꝓprietatis dñium. C. de ꝓba. Item licet ita colligat in. d. c. inter dilectos q lz qs ꝓ instr̄m locatiōis locet alicui aliquā possessionē nō tñ ꝓp hoc ꝓbat dñs. tñ si cōcurrūt alia adminicula ꝓbant dñiniuz ita decidit ang. in. d. l. offm. Cū ergo in casu nr̄o ꝑcurrāt multa adminicula q̄ testes et fama ⁊ instr̄a īuestiture ꝑcurrāt ergo ⁊c. Item q̄ illud ꝓcedit quo ad tertiū sed qno ad eū q inuestiturā accepit est secus q̄ quo ad eū ē sufficienter ꝓbatū dñiū q̄ eoipso q accepit inuestiturā vī fateri inuestientē eē dñm vt supius demōstraui. Item dicit valde eleganter ang. i. d. l. offm q si instr̄m ꝑtineat donationē ꝓncipis facti ex certa scia q ꝓbat dūiuz q̄ ꝓnceps hz ptātē trāsferēdi dñiū vt. l. oēs. ⁊. l. bñ. C. ō quadri. ꝓscrip. si ergo ꝓnceps trāsfert dñiuz seqt q hz dñiuz. Cū ergo dñs marchio sit ꝓnceps in suo territorio vt pulchre dixit bal. in. l. certū. C. vñ cogna. q ille cuius mandatū seruat ꝓ. l. in suo territorio dī eē monarchia ⁊ ipator in suo territorio sz hmōi īuestitura fuit huiusmōi facta ab eo q hz ptātē l. cōdēde i suo territorio. ergo seqt q ꝓ tale instr̄m inuestiture ꝓbat dñium ⁊ maxime cū sit instr̄m antiquū ⁊ sicut plures inuestiture ar. eius q voluit Ja. butri. in. d. l. optimā. Nec ob. q dī q nemo dat q nō hz vt. l. traditio. ff. de acqr. re. do. q̄ istud negat assumptū q. d. marchio. nō hz dñium i dicto castro territorio ⁊c. q̄ paria sunt hīe ⁊ ꝑsumi hīe q̄ ꝑsumptio trāsfert onus ꝓbādi in aduersario vt supius ē dictū. Sed i casu nr̄o ꝑsumit q. d. marchio bēbat dñiuz īdirectū dicti castri ⁊ territorij īmptinētiarū ⁊ ēt vtile ātеq̄ illud a se abdicasset ꝓ talē inuestiturā ergo ⁊ maxīe cū ad hīedes ipsius pe. marci nō ptineat opponere q vident venire ex ꝑsona ipsius pe. marci q̄ē heres hīedis ⁊ heres testōris vt

l.ſi.ff.de here.inſti.l.ij.ff.ō peti.here.l.ſi quis filiū.§.ſi. de acq. here.iō ſicut ille pe.marcus nō poſſet hoc opponere ex eo: qz videl fateri dñm marchionē eē dñz capiendo inueſtiturā eodē mō nō poterūt eius heredes hoc opponere. Nec ob.cū opponitur d illis.xi.inſtris que ꝓbāt allodiū ex eo qz inſtris antiqs es ſtandū l.precibus.C.de ꝓba.l.cū aliqs.C.ō iure delibe. Quia iſtud arꝓcedit quo ad illas poſſeſſiones dumtaxat q̄ ſunt i dictis inſtris ꝓtente vt dicanꝯ eē allodiales: ſz quo ad poſſeſſiones nō ꝓtētas i eis nō ꝓcedit ar.limitata eniz cā limitatū parit effectū.l.in agris ff.de acqr.re.do.l.age.cū geminiano.C.de trāſ. Cū ergo in caſu nſo ſuperi° ē oſtēſuz qꝯ dictū caſtrū cū ſuis coherētijs z territorio ſint feudales ſtabim° i regula qꝯ ſint feudales niſi q̄ten° aliter apponat ꝓ aliquā ſolēnē ꝓbationē. Vñ poſito qꝯ dicta inſtra ſūt ꝓba ꝓcedit quo ad ea de quibus loquunꝯ z ſic quo ad poſſeſſiones in ea cōtētas ꝓcedāt vt ille poſſeſſiones dicanꝯ allodiales. Quin immo videnꝯ apponere exceptionez a regula z ꝓ ꝙñs firmare qꝯ alie poſſeſſiones in eis nō ꝓtēte poſite inter coherētia dicti caſtri ſint feudales ar.l.in iuſ.ff.de legi.l.i.ff.de re.iur.l.nā qꝯ.ff.de pe.lega.c.dñs videꝯ.xxxij.q.vij.cū ſi. Nec ob.cuz allegaꝯ in quo dr qꝯ dictus Jacob° vēdidit z vēdidiſſe cōfeſſus ē libere i allodiū qz iſtud nō ſequiꝯ neceſſario: ergo erāt allodiales z nō feudales iſta poſſunt ſimul ꝓpati qꝯ alique poſſeſſiones ſeu ꝓprietates fuerint vendite vt allodiales z abſqz denūciatiōe z tñ fuerūt feudales: vnde poterūt vendētes ita vendere nō tñ ſeqꝯ qꝯ ſint allodiales vñ ꝓpter ℔ nō ſeqꝯ qꝯ ſint allodiales.l.ñ hoc.C.vñ cogna.vl' forte.d.marchio ignorabat illas poſſeſſiones eſſe feudales vel qz ℔ ſciuit z nō ꝺixit.vt i.c.i.de prohi.feu.alie p lotha. Et cū dr qꝯ inſtrumētū ē antiquū ergo ꝓbat. Reſpon.verū ē quo ad ipſos iter quos actū ē quo ad tertiū de cuius ꝓiudicio agiꝯ nō ꝓbat. facit ſimile qꝯ voluit bal.in.l.cū aliqs.C.de iure delibe.vbi gl.dicit qꝯ ſi inſtrm dicit actū in puncto nouo diſtric.peruſij: nō tñ ꝓbaꝯ ꝓp hoc qꝯ ſit diſtrictus peruſij qz res inter alios acta alijs nō preiudicat.ſed quo ad ipſos ℨhētes bene preiudicat vnde rōne taliū ℣borum ꝓmiſſorū peruſij ſortiꝯ forū nec pōt declinare. ſz neget de diſtrictu peruſino z ſubdit ibi bal. niſi multa antiqua inſtra hoc atteſtenꝯ qz ꝓbāt cōem hominū opi.q̄ preſumiꝯ eē ℣a.l.i.§.i.ff. de flumi.l.labeo.ff.de ſup.le.z ſic bar.requirit qꝯ ſit pluralitas inſtrumentoz inter diuerſos z a diuerſis celebꝛata z ꝓ ꝙſequēs nō obſtat tale inſtra. Nec ēt ob.tale inſtrz cū dr i eo allodia ꝓ allodiis z feuda ꝓ feudis qz tale inſtrm potius facit in fauorē huius nobilis viri Jo.de iſuardis: qz infert nō eē verū caſtrū dumtaxat eē feudale.vñ infert alia eē feudalia alia allodialia. Et ſic referēdo ſingula ſingulis habito reſpectu ad alia.xi.inſtra celebꝛata ſup allodialibus z ſic ſequiꝯ qꝯ coherētie z territorijū illius caſtri preſumitur eē feudale: niſi quaten° appareāt aliq̄ eē allodialia ō qbus cōſtat in dictis.xi.inſtris. Nec ob.cū allegaꝯ doc.ange.in.l.at q §.cū me abſente.ff.de neg.geſt.qz ibi eſt glo.elegans qꝯ fama ꝓbat dominiuz z qꝯ dixit glo.in.l.ꝓprietatis.C.de proba.bal.in.l. cōuenticulaz de epiſ.z de.z in.l.idicia.C.de rei.ven.qz iſtud nō ob.huic conſultatiōi ex eo qz in caſu iſto nō eſt ꝓbatū qꝯ fama publica ſit z antiqua ex tēpore cui° initij memoria incontrarium nō exiſtit qz totum dictum territorium z oēs dicte ꝓprietates erant allodiales z ſic licet fama probet aliquid eſſe feudū: vt dixit bal. i.c.ſi vaſallus ſi de feu.fue.ꝓtrouer. Tñ idē bal.in.d.l.ꝓprietatis dicit qꝯ requiruntꝯ alia admicula z ſic nec eſt ꝓbata fama in caſu noſtro nec vltra famā alia admicula. Nec ob.cuz dr ergo multo magis inſtra antiqua ꝓbant aliqd eſſe feudū allodiale z alle.d.l.cū aliquis z.l.celſus.ff.de ꝓba.qz in illis iuribus vt ſuperius dixi colligiꝯ qñ ſunt plura antiqua inſtra inter varias z plures ꝑſonas celebꝛata z a duerſis: vt dixit bal.in.d.l.cum aliquis z ſic nō obſtat cōtrariū de illis inſtrumētis. Nec ob.cum allegaꝯ dictum Boſti.in.c.nimis de iureiu.dū dicit qꝯ licet aliquis poſſideat intra teritoriū z baroniā alicuius dñi nō tamen ꝓſumitur talia eſſe feudalia niſi ꝓbentur eſſe feudalia z rō diuerſitatis eſt qz res ñ ꝓſumitur eē feudalis cū multa allodia ſint: z a iure ꝓmeuo oīs ꝑſona oīſqz terra libera eſt iō nō ſequitur qꝯ oīs res tēporalis ſit feudalis z ſic licz petr° marc° habuit ꝓdia z baronia dicti ꝓncipis dñi marchio. z intra limites dicti caſtri: nō tamē ꝓſumuntur eſſe feudalia qz re vera iſtud dictuz boſti. nullomō mereꝯ allegari cōtra hanc ꝙſultationē ex eo qz boſti. loquiꝯ eo caſu quo dūtaxat aliquis poſſidet in baronia alicuius baronis qz nō ꝓſumiꝯ qꝯ illud poſſideat iure feudi iſtud nihil habet cōi in caſu noſtro ex eo qz nos loqmur eo caſu quo ille petrus marchus fuit inueſtitus a principe de caſtro cū poſſeſſionib° territorio ꝓtinentijs z c̄. z ſic ꝓtinentie z territoriū eſt eiuſdem qualitatis cuius eſt ipm caſtruz qz cū vno contextu z vnica verborum cōceptione z unica oꝛone plata ſunt cenſenꝯ eſſe eiuſdē qualitatis vñ dictum boſti. ꝓcedit eo caſu quo quis ſimplr poſſidet res in cōmitatu vel ducatu alicuius qz ꝙz comes hēat fundatam ſuam intentionē ſup vtili aut directo dñio regz quas quis poſſidet in cōmitatu aut principatu alterius z loquiꝯ boſti. eo caſu quo qs nō habet illas res a barono ꝓ inueſtiturā ſed in caſu noſtro habuit ille petrus marchꝰ ꝓ inueſtiturā ꝓncipis caſtrū ſeu certā ꝓtē caſtri cū poſ. z c̄. iō ꝓſumiꝯ qꝯ directuz dñiuz ſit ipſius ꝓncipis inueſtientis quo ad poſſeſſiōes ſitas itra coherēcijs dicti caſtri z ſic dictū boſti. eſt lōge alienū a caſu nſo. Et ēt nō ē ℣iſimile qꝯ ſi ille petr° marchꝰ illas ꝓprietates habuiſſet vt allodiales qꝯ ita ſub ſilētio tranſiuiſſet imo feciſſet declarari qꝯ erant allodiales z nō erāt de territorio caſtri z ꝓ ꝙñs nō erāt feudales ar.l.cū de indebito de ꝓba.c.ſup hoc de renuncia. Nec ob.cū allegaꝯ qꝯ illa duo inſtra z ēt illa.xi.inſtra z libri rōnū nobiliuꝫ de ꝙuardis emptionum ꝓ eos factaꝝ de pluribꝰ ꝓdijs in francū allodiū qz tales libri ꝙz ꝓ ſe nō ꝓbent tñ faciūt ꝑſūptōez iō ꝓtractus illis inſtris faciūt plenā z ſufficientē ꝓbationē: vt no in.l.admonēdi de iureiu. z in.l.in bone fidei.C.eo.ti.z in.c.ſi.z ꝓ anto.in.c.ſeries de teſti.vbi voluit qꝯ ſi aliqua ſcriptura nō faciat fidem: tñ ꝓbat qñ coadiuuaꝯ alijs inſtris z ꝓbatis qz ad hoc rñdeo qz vere iſtā nō obſtat ex eo qz ꝓmo liber rōnuz in fauorem ſcribentis nihil ꝓbat: vt.l.exemplo.C.de ꝓba. ita formalr dicit bar.in.d.l.q̄ āmonēdi credit tñ qꝯ ſi fuerāt rōes alicui° defūcti q fuerat bonus hō arg.l.q cū maioz.§.pe.ff.de bo.libe.z hoc voluit dicere tex.in.l.rōnes ō ꝓba.qꝯ faciat aliquā ꝓbationē z ita ibi reſidet bar.qꝯ talis liber faciat aliquā ꝑſumptionem z hoc voluit Nico.de mat.in.d.l.rōnes ſed idē nico.ibi quē ſequiꝯ z refer.ibi Bal.dixit hoc eſſe ℣m in liberis mercatoꝝ cāpſoꝝ ſcriptis in modū rōnum ideſt cōtineāt accepta z data z iō tā ꝓ ſe qꝯ ꝙtra ſe ſtatur talib° libris ſec° ſi eſſet ſcriptura vnius debiti tñ z ſic nō eſſet rō acceptiz dari qz tūc nullatenus crediꝯ. Modo in caſu nſo illi libri nō ſunt cāpſoꝝ z mercatoꝝ i qbus cōtineaꝯ data z accepta nec habent formā librorꝝ rōnuz ergo nullā ꝑſumptionē iducunt nec ex iſtis inſtris ꝑſumptio induciꝯ aut ꝓbatio qꝯ tales ꝓprietates ſint allodiales vt ſuperi° dixi. Nec ēt ob.cū dr nō eſſe deductū nec allegatū nec eſſe ꝓbatū de ꝙſuetudine q̄ quot z quāta predia caſtrū hēat feudalia cū ipſo z iſtud fuiſſet ꝓbandū cū ſit facti c.i.de cōſti.in vi. nec pōt ꝓbari talis ꝙſuetudo qz alia caſtra ſunt ſine ꝑdijs aliqū hñt ꝑdia aliqū pauciora aliqū plura aliqū allodialia aliqū feudalia aliqū nō feudalia qz iſta nō ob.ex eo qz illō qꝯ eſt ꝙſuetū fieri ꝑſumiꝯ z eo ipſo qꝯ nō ē ꝓbatū ꝙtrariū ꝑſumitur eſſe ꝓbatū: vt dixit glo.in.l.i.C.de teſta. mili. q̄ vult qꝯ ꝓbeꝯ eo ipſo qꝯ nō ē ꝓbatū ꝙtrariū idē dixit glo.in.l.in teſtō eo.ti.z in l.ſup ſeruis.C.qui mili.nō.ff.poſ.li.xij.z in.l.ſi cerditoz.C.de pigno.ac.z in.c.ꝓpoſuiſti.lxxxij.di.z.c.ſuper eo de teſti.cogi.z in c.iij.de ꝑſcrip.z in.c.ſicut el.ij.de iureiu.z in.c.pe.de excep.bar.i l.ſi ſub ꝙditiōe.ff.de ꝙdi.z demō. Jnn.in.c.ſepe.de reſti.ſpoli. Cū ergo Jnn.in.d.c.cū añte dixit qꝯ ꝙſueuerūt caſtra hēre territoriū ab hōib° eoꝝ z ſtatutis eoꝝ. z facit.c.ſz cāz ō ꝓba.vbi vēdicatis caſtrū cū honore iuriſditiōe z diſtrictu z ibi do.pe. de anch. dicit ſe intelligere ℣m de ꝙſuetudine ꝙſueuerūt caſtra hēre territoriū z ēt allego meliorē tex.de corpore iur.in.l.ij.in ℣ſi.caſtelloz territoria z glo.ibi exponit.i.caſtrū z ꝓbat ibi tex.aptus qꝯ caſtrū hz territoriū.C.de fundis.limita.li.xij.z ꝙiūcta glo.ꝓbat ille tex. qꝯ qui ꝙcedit caſtrū vr ꝙcedere territoriū z iuriſditionē q̄ hz i eū z ad hoc allegat illū tex. Guil.de cu.i.d.l.i.§.cū vrbē z ſic ꝓbat ibi tex. aptus: caſtrū hēre territorium. ergo ſeqꝯ qꝯ eo ipſo qꝯ eſt ꝓbatū hēre teritoriū qꝯ nō eſt ꝓbatū ℨrium. Modo in caſu nſo nō ſolū cōcurrit ius cōe: vt.d.l.ij.z cōis cōſuetudo vt dicit Jnn. in.d.c.cū ad ſedē ſz ēt ꝙcurrit inueſtitura ſuperi° exꝑſſa cū poſſeſſiōb° territorio z c̄. apponūꝯ coherētie. ergo ꝑſumptio ē qō hēat territoriū cōtra illos fines p.d.§.intra z iura ſuperi° allegata niſi quaten° appz ex inſtris qꝯ alique poſſeſſiōes ſint allodiales. ergo nō fuit neceſſariū ꝓbare quales z que z quot qz ex iſtis iducitur ꝑſumptio ſufficiens niſi ꝓbeꝯ cōtrariū. Nec ob.cū dr qꝯ poſito qꝯ tota ſexta ꝑs iuriſditiōis z ēt iuriſditio eſſent ꝓbata feudalia vel

pſũpta cũ ſint ſepatim qd alle. Jnn. in. d. c. cũ ad ſedẽ ō ꝓba. ex his q̃ no. Bal. in. c. i. de ꝙtrouerſia inter maſcu. ꝛ fe. ibi ẽt dr̃ q̃ ſi maior ps mãſi ẽ ꝓbata feudalis ꝛ reliqua ps mãſi pſumit feudalis ſic ꝛ maior ps pdĩ pſumit eſſe feuda. ſz in caſu noſtro nec maior ps pdioꝝ nec aliqͦ pdiũ ruſticũ nec ps alicui⁹ pdĩ ẽ ꝓbata feudalis ergo ceſſat tota iſta argumẽtatio ō. d. c. i. ō ꝙtrouer. iter maſcu. ꝛ fe. Jſta rñſio poſito q̃ ſup iſto faceret fundamentũ dicti Joannis de yſuardis tñ nullomõ ob. ex eo q̃ illud dictũ Jnn. ꝓbat p nobis vz q̃ caſtrũ ꝛ eius territoriũ ſit feudale vt eſt dictum maxime ſtante inueſtitura eo mõ quo fuit cõcepta ꝛ ẽt ſtãte fama ꝛ ẽt teſtib⁹ ergo ꝛc̃. Nec ẽt obſtat cũ negaꝯ q̃ caſtrũ ñ ſit caput territorij q̃ imo eſt caput vt ẽ tex. in. d. l. ij. in ꝟſi. caſtrorũ territoria ꝛ maxime in caſu noſtro cũ fuerit caſtrũ in caſu nr̃o cõceſſuꝫ vt caput ꝛ territoriũ vt acceſſoriũ ꝛ apparet ex tenore inueſtiture cũ ſit dictuꝫ i inſtr̃o inueſtiture q̃ inueſtiuit de caſtro cũ poſſeſſ. territorio ꝛc̃. ꝛ ſic acceſſorie ꝓ illã dictionẽ tu ꝓ ea q̃ no. in auc̃. ingreſſi. C. ō ſa. ſan. eccle. ꝛ in. l. i. ꝛ ij. ff. de pecu. leg. Nec ob. cũ reſpondeꝯ ad illud q̃ Ja. de bel. in. d. c. vaſallus in ti. ſi de feu. fue. cõtrouerſi. ꝛ Poſti. in ſũma de feu. ſ. qbus. ꝟ. qd ſi vaſall⁹ ꝛ Alberic⁹ in. l. titius. ff. de ac. emp. ꝛ ſpe. in ti. de loca. ſ. nũc aliqua ꝟſi. lxiiij. q̃ loquit q̃ ẽ qō iter vaſallũ ꝛ dñz ſz ꝫ orit iter feminã ꝛ agnatũ q̃ ad hoc. rñ. q̃ lz ſit qō iter feminã ꝛ agnatũ tñ ꝫ ꝙcurrũt multa q̃ inferunt ꝓprietates fore feudales vt iã ſuperi⁹ ẽ oñſum. Et etiã cõcurrit q̃ agit de piudicio dñi feudi ꝛ p ꝙñs pſumptio ẽ q̃ ſint feudales Nec obſtat cũ rñdeꝯ ad id q̃ ſuperi⁹ fuit oppoſitũ de. l. cũ falſa. q̃ ſatis vr̃ q̃ dictus petrus marc. fuerit ꝙfeſſus illas poſſeſſiões fore feudales ex quo ꝙſtituit ſe hr̃e i feudũ dictã ſextã ptẽ caſtri cũ poſſeſſiõib⁹ ꝛc̃. ad dictã ſextã ptẽ ptinentib⁹ quouis mõ vñ cũ de ꝙſuetudine caſtrũ cõſueuit hr̃e territoriũ vt ſuperius dixi gñmo tex. in. d. l. ij. ꝓbat q̃ ẽt de iure cõi ꝛ in caſu noſtro accepit caſtrũ in feudũ cũ territorio ꝛ poſſeſſiõib⁹ ſpectãtib⁹ ad dictuꝫ caſtrũ ꝛ apponunt cõfines vr̃ acceptaſſe in feudũ illa q̃ ſũt intra illos fines niſi appareat q̃ aliq̃ ibi ſita ſint allodialia ꝛ ñ feudalia. Et per ꝙñs vr̃ ꝙfeſſus illas ꝓprietates fore feudales nec ẽ neceſſe q̃ ꝓbenꝯ q̃ ſpectant ad dictã ſextã ptem q̃ ſatis eſt ꝓbatum q̃ oia intra illos fines poſita ſint feudalia eo ipſo qō nō ꝓbent ꝙtrarium p id q̃ voluit gl. in. d. l. i. C. de teſta. mili. ꝛ ſuperi⁹ dixi. Nec ẽt ob. cũ rñdeꝯ ad dictũ bal. in. c. i. de capi. qui curiã ven. ꝛ in. ſ. i. de ꝙtrouer. inueſti. ꝛ p bar. in. l. ſi qñ. C. de bonis vacan. lib. x. ꝛ p bal. in. d. ſ. ſi qs demãſo. q̃ bar. ibi dixit q̃ ſi princeps ꝙcedit alicui caſtrũ intelligiꝯ cũ ſua curia ꝛ iuriſditõe vñ illud ꝟbũ iportat q̃ in illa infeudatione petri marci intelligiꝯ veniſſe iuriſditio q̃ erat ipſius principis ꝛ ſic veniũt poſſeſſiões ſi que principi ipi ſpectabant q̃ iſta rñſio nullomõ tollit illud ꝙtrariuꝫ ex eo q̃ do. pe. de ancha. in. c. paſtoralis de dona. infert ibi ex illo text. q̃ ſi hñs iuriſditionẽ in caſtro cõcedit illud caſtrũ ſimplr̃ alij q̃ nõ vr̃ ꝙcedere iuriſditionẽ q̃ hz in caſtro. Jta arguit ibi. d. pe. ꝛ arg. optime facit p ꝓfata rñſione tñ do. pe. decidit poſtea ꝙtrariũ ꝛ alle. Oldra. ꝙſi. clxx. facit. l. i. ſ. cũ vrbem ꝛ q̃ ibi voluit bal. ff. de offõ ꝓfec. vrb. ꝛ q̃ voluit bar. ꝛ bal. in. l. beneficiuꝫ. ff. de ꝙſti. ꝑn. Nec ob. tex. d. c. paſtoralis q̃ loquit i eccleſia penes quã eſt iuriſditio paſſiue ꝛ actiue. aut eſt in pſona ꝓlati: ſed in caſtro coheret iuriſditio territorio iõ conceſſo caſtro vr̃ conceſſa iuriſditio reſideret i pſona dñi ſz nõ i caſtro p tex. d. c. paſtoral allegat. d. pe. dicta p ſe in. c. cum his. de ꝟbo. ſig. ꝛ ſic. d. pe. ibi cõcludit q̃ iuriſditio caſtri coheret ei⁹ territorio iõ cõceſſo caſtro vr̃ cõceſſa iuriſditio quã hz caſtrum in territorio iõ illa ꝟba Bar. in. d. l. ſi qñ dũ dicit q̃ vr̃ cũ ſua curia ꝛ iuriſditione referunt ad iuriſditionẽ ipſius caſtri ꝛ ita declarat do. pe. dictã doctrinam. Nec ob. cũ dr̃ q̃. ſ. ſempronio nihil facit aut faciat poti⁹ cõtra Jo. de yſuardis. q̃ pone fuiſſe aliqua predia q̃ nõ eſſent teſtatoris veniſſent ne in legato: certe dicendũ eſt q̃ nõ: ita in terminis nr̃is intra limites ꝛ coherentias poſitas in inueſtitura petri marci erant aliqua pdia que nõ ptinerent ad dictam ſextã ptem venirẽt in legato. Oportebat ergo ꝓbare q̃ illa predia ptinerent ad dictam ſextaꝫ ptem. Certe iſta rñſio nõ obſtat ex eo: q̃ ſatis eſt ꝓbatũ ptinere eo ipo q̃ nõ eſt ꝓbatum cõtrariũ: vt voluit gl. in. d. l. i. C. de teſta. mili. cũ ſi. Et q̃ cõſuetudo eſt caſtra hr̃e territoriũ vt ſuperi⁹ fuit oſtenſum ꝛ in inſtr̃o inueſtiture hoc apponitur ꝛ ſic inſtr̃m inueſtiture adiuuatur coroboratur eo q̃ ꝙſueuit fieri. Et per ꝙñs pſumitur eſſe feudale qcqd intra illos fines ẽ niſi ꝓbeꝯ cõtrariũ. ꝛ p ꝙñs ob. ſ. ſempronio. quẽ allegauit bal. in loco ſuperius allegato ꝛ ob. ſ. intra. ꝛ ſic tollit illud dũ dr̃ q̃ iõ poſuit in inſtr̃o illa ꝟba inueſtiture apponẽdo dictas coherẽtias vt qcqd ꝓbareꝯ ptinuiſſe ad dictã ſextaꝫ ptem caſtri veniret in feudũ iõ oporteret ꝓbare q̃ iſtud nõ eſt bñ dictũ ex quo ſum⁹ i eo q̃ cõſueuit fieri. Nec ob cũ dr̃ q̃ caſtrũ ꝛ pdia ſunt diuerſa ex eo q̃ veniunt pdia acceſſorie ad caſtrũ iõ cenſcenk eſſe eiuſdẽ qualitatis cũ ipſo caſtro. c. acceſſoriũ. de reg. iur. i vi. l. cũ principalis. ff. eo. ti. ꝛ ẽt hoc tollit ex ꝟbis inueſtiture ex eo q̃ dr̃ cũ poſſeſſiõib⁹ ꝛ territorio vt ſuperi⁹ dixi ergo ꝛc̃. Nec ob. cũ dr̃ q̃ vltima inueſtitura fuit fraudulẽta q̃ iquãtũ fuit ſimilis inueſtiture facte illi petro marco nõ vr̃ in fraudẽ facta argu. eius q̃ no. in. c. vt ſup. de reb⁹ eccle. nõ alie. ꝛ in. c. ij. de feudis q̃ nihil de nouo extitit actũ nec eſt ꝟm fuiſſe acqſitũ ius aliqͦ hr̃dib⁹ dicte dñe i dictis bonis feudalib⁹ q̃ nõ ſũt ius hr̃ditariuꝫ: vt i. c. i. de ſucceſ. feu. eũ ſimi. alle. ꝛ redditis cõſilijs nobilis Jo. de yſuardis. Ꝑterea ẽt facit q̃ ille obertus de iur. dixit ſemp euitum ſcire q̃ dicta bona ꝛ ꝓpria ſunt de ptinentijs dicti caſtri ꝛ ſũt feudalia ꝛ q̃ de eis eſt ꝟbũ publicũ notoriũ ꝛ manifeſtuꝫ ꝛ publica vox ꝛ fama ꝛ idẽ deponit petr⁹ de ſancto petro q̃ bona pdicta tenebat dictus petr⁹ marcus tãq̃ mẽbrũ ipſius caſtri ꝛ q̃ ẽ publica vox ꝛ fama ꝛ ẽt ille Antoni⁹ ō abbate dic̃ q̃ poſſeſſiões ꝛ domos cetere res imobiles quas tenebant ꝛ tenẽt tãq̃ vaſalli illius do. marchio. ſalutiarũ in gentile feudũ ꝛ q̃ de predictis eſt publica vox ꝛ fama ꝛ lz in reddictione eẽ afferat q̃ redit q̃ tenuerit res pdictas tãq̃ vaſalli dñi ſaluciaꝫ iſtud nõ ob. q̃ ex quo dicit q̃ eſt publica vox ꝛ fama q̃ fama publica inducit illã credulitatẽ facit elegans glo. in. c. cũ cõtingat de reſcrip. ꝛ glo. in. c. igñõi de ſen. excõ. ꝛ q̃ voluit bar. in. l. ij. C. ſi ſeru⁹ ad decu. aſpi. li. x. q̃ publica vox ꝛ fama pſumit eẽ ꝟa vt ꝓbaꝯ in. l. i. ſ. i. ff. de flu. l. cũ delanionis. ſ. aſinaꝫ. ff. de fun. inſtruc. l. cũ in teſtõ. ff. de ꝙdi. ꝛ de. l. atlete in princi. ff. de in fami. bal. in. l. cũ aliqs. C. de iure delibe. Et ẽt Jacobus tabarelli dicit ſe ſcire ex auditu q̃ dicta bõa ſunt feudalia ſpectantia ad dictũ caſtruꝫ ꝛ q̃ oẽs dicti loci faciebãt roydas ipſi ꝙdã franceſchino ꝛ ſe audiſſe dici q̃ bona q̃ tenebat dictus petr⁹ marcus erãt ō feudo caſtri ꝛ q̃ audiuit dici a dicto Bartolo. ꝛ ab aliꝭ oĩbus cõdñis dicti loci ꝛ ſuis ꝙſortibus q̃ cetera bõa que poſſidebat petr⁹ erãt ptinẽtia ipſi caſtro. Et p ꝙñs ſatis apte ꝓbãt dicta bõa fore feudalia ꝛ ad caſtrũ ipz ptiere vñ magz ſtãdũ erit teſtib⁹ huiꝰ no. io. de yſuardis q̃ teſtib⁹ magnifici. d. an. ex eo q̃ ꝙformãt ſe inueſtiture dicti caſtri. ꝛ ẽt videnꝯ ſe cõformare cõſuetudini: vt voluit Jnno. in. d. c. cũ ad ſedẽ q̃ cõſuetũ ſit caſtrũ hr̃e territoriũ vñ videnꝯ teſtes nobilis. Jo. cõformare ſe titulo quo caſu pferendi ſũt aliꝭ teſtib⁹: vt voluit bal. in. l. ſiue. ſ. ſi duob⁹. ff. de publici. ꝛ in l. q accuſare. C. de edendo ꝛ in. l. ordinarij. C. de rei ven. Albe. ō roſa. in. l. ſi de vi. ff. de iudi. ꝛ in. l. ſi qs libertatẽ. ff. de peti. bere. Cy. in. l. i. in pe. q. C. vti poſſi. bal. in. l. mometanee. C. qui legi. p ſo. ꝛ in. l. i. circa ſi. penul. colũ. C. vti poſſi. ꝛ in. l. certi. in xij. colũ. C. de interdic. Jo. de imo. i. c. i. de reſti. ſpol. bal. i. c. ij. de reſcrip. Saly. in. d. l. ordinarij Bal. in. l. ſi duo. ff. vti poſſi. docto. in. c. lz cãm de ꝓba. Jtẽ teſtes qui deponũt aptiora ꝓferunt: vt. l. ob carmen. ſ. ſi. de teſti. ꝛ. d. c. lz cãm. ſed iſti teſtes deponũt aptioza ergo ſi dicaꝯ q̃ imo ẽ ſtandũ teſtib⁹ ꝏnẽtib⁹ ō eo q̃ eſt cõforme iuri cõi ꝛ nõ ō illis q deponũt ſup eo q̃ ẽ cõforme iuri ſpãli vt ſingulariter voluit Jnno. in. c. auditis de ꝓſcrip. ꝛ in caſu nr̃o teſtes deponentes bõa eſſe allodialia deponũt de eo q̃ ō ẽ ꝙforme iuri cõi: vt in. d. l. alterius. C. de ſeruitu. ergo dñt ꝓferri teſtib⁹ deponẽtib⁹ rem fore feudalẽ. Et p ꝙñs nõ liberaꝫ q̃ ad hoc rñdeo q̃ teſtes nobilis Jo. nihilomin⁹ ſũt ꝓferendi ex eo q̃ plura ꝙcurrũt ad ſubſtentanda eoꝝ dicta ꝙcurrit tenoꝝ ꝛ inſtr̃z inueſtire quo caſu forti⁹ ẽ dictũ teſtis cõforme inſtr̃o: vt in. c. ſeries de teſti. ꝛ ibi voluit. do. anto. adeo q̃ dicũt moderni repetẽtes. Ꝛ. ff. de arbi. q̃ poſt didicita teſtificata pñt ꝓduci teſtes cõformes inſtr̃o cõcurrit ẽt fama publica ꝛ notoria q̃ pſũmit vera vt ẽ dictũ cõcurrit ẽt poſſeſſio q̃ iſte nobilis io. poſſedit dicta pdia ꝛ feudalia poſſedit ẽt q̃ reddũt cãm dicti ſui p optima media: vt voluit bal. in. l. ſolã C. de teſti. ꝛ in. c. ſicut de re. iudi. ꝛ in. c. i. ſ. ſacramẽta de conſue. recti. feu. ꝛ in. l. pſoi. C. de epiſ. ꝛ cle. ꝛ iõ dixit. d. anto. in. c. i. de appel. q̃ nõ vz ſtatutũ q̃ ſteꝯ dicto teſtis reddẽtis malã cãm dicti ſui ꝛ maxime ẽt q̃ lz teſtes dñi anto. dicãt has ꝓprietates non eſſe feudales ex eo q̃ fuerunt vendite nõ facta denunciatione vel q̃ fuerunt vendite vt allodiales q̃ nõ ꝓp hoc cõcludiꝯ neceſſario

ergo ex hoc sequit q erāt feudales z ēt qz dicūt q alique ꝓprietates interdictas coherēcias fuerunt vendite a dñis tenentibus dictū castrū absqz eo q ꝙsensū habuerīt a dño feudi qz ñ segt. ergo omnes possessiões existentes inter ipas coherētias erant feudales. Itē nō sequit nō habuerūt cōsensum a dño marchione qz illud nō petierūt ergo ñ erāt feudales. l. nō. C. vñ cogi. l. neqz natales. C. de ꝓba. cū si. Item isti testes nobilis Jo. deponūt ꝟisimiliora z magis cōformia iuri cōi. ꝓmo ꝺponūt castrū habere territoriū ꝓbat i. l. ij. i ꝟ. castellozū territoria. Itē ꝓbat q ad id fieri ꝙsueuit: vt voluit Jnno. in. c. cū ad sedem. Itē qz reddūt meliorē cām dicti z cōcludentē necessario sz testes dñi antonij nō reddūt cām dicti sui necessario cōcludentē qz possibile ē q res sit feudalis z vendat nō requisito cōsensu dñi. Et ēt qz isti testes vident asserere negatiuam q fine ꝙsensu marchionis fuerunt alienate q esse nō potest. nō enim ꝓbare ꝑt negatiuā regulariter. c. cū ecclesia suprina de cā possess. z ꝓprie. l. actoz. C. de ꝓba. cū simi. vñ potuit eē qꝺ dñs marchio sciuit z tacuit vel hoc ignorauit p tex. z gl. in. c. i. de ꝓbi. alie. feu. p loth. Et ideo dixit sin. Jnn. i. c. i. ꝺ frigi. z male. q potiꝰ stabit testibus viri deponētibꝰ virū eē potētis nature ꝙ testibꝰ mulieris deponētibꝰ virū esse frigide nature ex eo qz deponit illud q est magis ꝟisimile z p ꝙns standū est testibꝰ nobilis Joānis. Et ēt facit q nullus ex testibꝰ ꝓductis p ꝺo. anto. ꝓbāt illum petrū marcū alienasse aliquas ex suis ꝓprietatibꝰ positas infra ꝑdictas fines. ipse petrꝰ marcus dixit q ille agnatꝰ nō potuit illā vendere ex eo qz erat feudalis z p ꝙns succedit doctrina glo. ꝙ allegat ꝓ fin. in. c. si duobus de rescrip. li. vi. q vult q vbicūqz ꝓbatio actoris ē dubia ex ꝓbatiōibus factis p reū tūc ꝙfessio rei coadiuuat z corroborat illas ꝓbatiões actoris effectas dubias. z iō posito ñ tñ cōcesso q ꝓbatio nobilis io. eēt dubia ꝓp ꝓbatiões dñi antonij q tū nō ē ꝟm tñ fortūcareť ex illa cōfessiõe dicti petri marci z ēt ex cōfessiõe resultāte ex acceptatiõe z inuestitura vt etiā superiꝰ dixi. Et si quispiā dixerit amice qd ad illa vndecim instra antiqua in quibus apparet q terre seu possessiões ibi cōtente sint allodiales vñ licet qcqd intra illas coherēcias z ꝙfines sit feudale nisi ꝓbareť Jtiū vt superiꝰ dixi: an dicta instra ꝓbent sufficienter possessiones z ꝓprietates in ipsis instris ꝙtenta eē feudales circa q est accurate ꝙsiderādū qz vt superiꝰ dixi castrū cōsueuit hre territoriū: vt in. d. l. ij. z p Jnn. in. d. c. cū ad sedē. Modo dī in ipsa inuestitura cū possessiōibꝰ finibꝰ gerbis nemoribꝰ possessiōibꝰ piscatiōibꝰ venatiōibꝰ fictis redditibus obuētiōibꝰ in ipam ꝓtem sex partiū z ad qndecimā ꝓtibꝰ dicti castri z fortilicij vale fenerie quouis mō ꝓtinētibꝰ q castrū ē situatū in dioceſi astēsi z i baronia marchiōatz salutiarū cui coherť finis duxini ꝛc. q ꝟba cū possessionibus denotant accessoriū quoddaz: vt. l. i. z. ij. ff. pecul. le. l. si vt certo. ꝯ. si me rogaueris. ff. cōmodati z sic voluit. do. marchio nō solū ꝙcedere castrū illis nobilibꝰ sz ēt quascūqz possessiões adiacētes z cōprehensas intra illos fines ibi designatos z fuit talis inuestitura facta post titulos acqsitiōis certaꝝ possessionū z terraꝝ de quibꝰ nūc agit z de quibꝰ loquunt dicta antiqua instra z sic ꝑcedūt illa instra titulū inuestiture facte dicto ꝙdā petro marco z sic sz illa bōa fuerint acqsita i allodiū z nō in feudū tñ ꝓp inuestituram postea factā dicto petro marco ab illustri dño marchio. vī dictꝰ petrꝰ illas in feudū nobile ab ipso illustri dño machiõe simul cum castro recognoscere nec est miratione dignū ita dicere ex eo qz nō agebatur de graui ꝑiudicio ipsi petri marci ex eo qz obligat sibi dñm marchionē q sicut vasallus tenet eē dño feudi fidelis: eodē mō dñs tenet esse fidelis vassalo: vt est tex. solen. in. c. i. de foz. fidelis. z ibi dicit bal. q ille tex. ꝙtinet ius sanctum z dicit q in qbuscūqz fidelis sicut vassalus dz esse fidelis dño z eisdē mōis dñs dz eē fidelis vassallo. alioqn dñs vocabit malefidus. Itē vasallꝰ potest eū diffidare qz debz ꝑdere ꝓprietatē feudi. notēt valde illū tex. dñi qz terribilis ē eis ꝟm bal. ibi facit. c. dño ꝓmittēte in ti. si ꝺ feu. defunctis fue. ꝙtrouer. z. c. ex facto. qualt dñs ꝺ ꝓpe. priue. Item tenet ēt inuestiēs vacuā possessionē tradere z in. ꝯ. fi. de noua foz. fide. nec pōt āplius penitere: vt i. c. si facta in ti. fi. de feu. fuer. cō trouer. Ad̄ posito q ille petrꝰ marcus accipiendo in feudū illas terras allodiales de quibꝰ in illis antiquis instris ꝙtinet ꝑiudicat sibi qz ꝺ allodialibꝰ faciebat. feudales nihilominus ēt acqrebat qz obligabat sibi dñz machionē ad manutenēdū eū in dictis bonis z ad obseruandū sibi fidelitatē i oibꝰ illis in qbus ille petrus marcus ꝺbebat esse fidelis dño z sic obligabat dñm feudi ad iuriſitu-

dinē z p ꝙns nō est mirādū si voluit illas terras allodiales de quibus in dictis instris facere feudales. vñ eo ipso q accepit inuestituram dicte sexte ptis cū possess. ꝛc. vī accepisse oēs possessiões adiacentes in dictis finibꝰ in feudū. Et ēt forciꝰ hoc apparet qz ad illū casum adaptat dispositio ad qnē casuz adaptant verba ipsius cōtractus. l. iiij. ꝯ. totiens. ff. de dan. infec. l. i. ꝯ. loquit. ff. de magi. cōuen. l. hos accusare. ꝯ. omnibus. ff. de accusa. l. q cōstitutuz. ff. de testa. mili. c. indēnitatibus. ꝯ. sz cū eas ꝺ elec. li. vi. cū si. sz tenor ipsius ꝙtractus inuestiture hoc ꝑportat qz dī in dicto instro quouis mō ꝓtinentibus q̄ verba ꝑportant maiora expressis vt ē glo. i cle. i. de re. iudi. z in de. ne romani de elec. z facit tex. in ꝟ. quouis mō in de. fi. de priuile. z in cle. si sūmus pōtifex in ꝟsi. quouis mō de sen. excō. z iō cū Jnn. voluit in. d. c. cū ad sedē q castro nō datur a iure cōi certū territoriū: sed ex ꝙsuetudie z ex statutis hoiuz vī mō q ex dispositiõe dicte inuestiture fuerūt deputata in castro illa ꝑdia de quibus in dictis instris cōtinet vñ nō possunt dici ꝓtinētie castri nisi quo ad hominibꝰ sit statutū certū territoriū. si ꝟo petat territoriū castri sine partinentie tunc in libello cōprendunt noie ꝓtinentiaꝝ oia corporalia z incorporalia quocūqz iure q̄sita cū z alia nō possit fieri relatio ꝓtinētiaꝝ. facit q no. do. Anto. post Jnn. in. c. ad sedē z q no. Jo. an. in. c. si ciuitas ꝺ sen. excō. li. vi. Et sic vī q sub noie ꝓtinētiaꝝ cōprendunt quecūqz postea q̄sita ēt de iure spāli z sic videt q in casu nr̄o cōprendunt possessiões ēt de qbus in dictis instris antiquis cōtinet z sic i inuestitura facta dicto petro marco apte iducit q ēt illa ꝑdia sint effecta feudalia. Faciat ēt qz cōis vox z publica fama se hz q omis possessiones q̄s dictꝰ petrꝰ marcꝰ hēbat in dicto castro erāt feudales z ꝓtinebant ad dictū castrū quo casu talis forma publica ꝑstat intellectū ad ipsam inuestiturā vt intelligat cōprendere totū id q est i tra illos fines z q dixit petrus marcus acceperit inuestituram de omni eo z toto qꝺ ipse hēbat in dicto territorio posito intra illos fines z sic i re ꝓpria liberū fuit arbitriū de ea dispositiõe z inuestituraz recipere. l. in re mandata. C. man. Itē ēt facit qz possessio in feudis est fauorabilis: vt dixit bal. i. d. ꝯ. si qs demanso z ex possessiõe ꝓsumit titulus nō solū quo ad fauorē possidentis sz ēt ad fauorē tertij vt est casus fin. in cle. i. vt lit. pen. z facit q bī in. ꝯ. q autē de iure patro. z in. c. ad aures de ꝓscrip. z in. c. i. de ꝙtem. iter dñm z fide. z ibi glo. conumerat cōmoda possessiōis z ibi bal. qz aliqū est cā inducendi ꝓscriptiōez: vt in. l. penul. ff. de cōdi. insti. cū ille nobilis Jo. de ysuardis possideat ergo ꝓsumēdū est ꝓp possessiõe. Facit ēt q iste nobilis Jo. ē agnatus quo casu diuicie sunt differēde agnatis qz sordescit dignitas familiaꝝ absqz diuicijs vt pulcre dixit tex. in. l. qsqs. C. ad. l. iulia. maie. z elegāter dixit Augustinꝰ li. iij. ꝺ ciuitate dei. c. xxi. vbi dicit qꝺ diuicias decus z honoz in familijs conseruat z apud iuuenalē scribit aut facile emergūt quoꝝ virtutibꝰ obstat res angusta domi. nā ꝓ agnatos masculos familie cōseruant. l. ꝓnūciatio. ꝯ. familie. ff. de ꝟb. si. z iō pulcre dicebat bal. in quodā suo cōsilio incipi. martinꝰ Joannis de florentia posito inter cōsilia angeli z ē in ordine. lxvi. qꝺ iura moderna q̄ fauēt agnatis vt videmꝰ hodie cōiter in statutis ē ratiõe cuiusdā rōnabilis cōpensatiōis sūpta ex quadā ꝙsuetudine modernoꝝ temporꝝ ex qua cōsuetudine ꝓbabiliter sumit cōiectura mentis z rō statuētis. l. si seruus plurīū. ꝯ. vlt. ff. de le. i. l. cū delationis. ꝯ. afinā. ff. de fun. instruc. l. labeo. ff. de sup. lega. cū simi. est enim ꝙsuetudo moderna q supstites agnatiōis sue cedāt oneribus defunctoꝝ ꝙtū ad ꝓpulsationē iniuriaꝝ actiue z passiue z quo ad similia multa onera z i cōmoda. Est ergo equū vt ibi collocent cōmoda proueniētia ex agnatõe vbi collocant cōmoda. l. i. ꝯ. fi. ff. de aq̄ plu. arcen. l. ꝟm naturā. ff. de re. iur. Scḋo rōne cuī dā publice vtilitatis q̄ exposcit facultates suas singulis agnatōibꝰ ꝙseruari z familiarz salua sit dignitas z hōestas q̄ absqz diuicijs nō ꝙseruat. l. ab oībꝰ circa ꝓn. ff. ꝺle. i. l. i. ꝯ. si seruꝰ. ff. ꝺ ven. i spi. l. creditores. ff. de ꝓuile. cre. qz honores z munera publica potioribꝰ z honestioribꝰ inducenda sūt. l. honores. ff. de decur. C. eo. l. ad subeūda qz iterē rei publice q digniores z ditiores fgiū ꝓ pauperes z abiectos in auc. de defenso. ciui. in ꝓn. i. ꝯ. i. z. d. l. honores. z in corpore vt oīs obe. vidi circa ꝓnci. Igitur interest rei publice facultatibꝰ suos habundare subiectos in auc. vt iudici fine quoqz supra. ꝯ. cogitatio. honores aūt z onera publicorūz gerendoꝝ officioꝝ cōstat solū ad virilē sexsū ꝓtinere. l. ij. cū simi. ff. de reg. iur. z hec fuit rō cōiecturatiue mouēs iuris latores z ꝛ

sup qz p agnatos virilis sexus cõtingit cõiter ꝑpetuari z ꝙseruari memoriaz agnatiõis. d. l. ꝓnũciatio. §. familie. z. l. liberoꝝ. ff. de ꝟb. si. instr. qui. mo. ius pa. po. soluitur. §. i. Et hijs rõnibus fundantur iura que in successiõib⁹ fauẽt agnatis z sic est q̃dã recõpẽsatio oneris z emolumenti adeo q̃ grauissimũ z iniurioſum esse dignoscit feuda z domus suoꝝ ꝓgenitoꝝ fore: z situs i qbus antiqua forte ẽ agnatiõis fama z retinere cõsueuerũt agnatiõis nomen videri ad extraneos devoluta z ymagines maioꝝ suoꝝ hoc est arma sua z signa inde revulsa arg. l. lex q̃ tutores. C. de admi. tuto. huiusmõi exẽplo fauoꝝ agnatõis retinẽtis z ꝙseruãtis famã z nomẽ agnatiõis absqz dubio vꝝ adiecta qz fauorẽ ei⁹ principaliter ꝙcernit: ita elegãter dixit bal. in ꝑalle. ꝙsilio. Cũ ergo iste nobilis Jo. de ysuardis sit agnatus z agatur de reb⁹ q̃ fuerũt suorũ ꝓgenitorũ seu suoꝝ agnatorũ z i qbus ꝙsistit honor z decus domus z agnatiõis: sequit q̃ in talib⁹ possessiõib⁹ fauend⁹ erit Jo. ꝑ iura supradicta. Et p ꝙs iudicãdũ dictas ꝓprietates esse feudales z spectare ad ipm agnatuz iure feudi. Preterea ẽt facit qz certum est q̃ ꝟba cõtractus indubio sunt interpretanda ꝙtra eũ qui stat, p cõtractu. l. veterib⁹. ff. de pac. l. qcqd astringende. ff. ō ꝟb. ob. c. ꝯ eũ de regu. iur. li. vi. cũ simi. ergo ille cõtractus inuestiture ꝙceptus in ꝑsona illius petri marci erit interpretãdus ꝙtra eũ z p ꝙs intelligit inuestitura cõprendere ẽt illa predia q̃ cõtinentur in illis instrijs antiquis ꝓcedẽtib⁹ dictũ ꝟctũ inuestiture z sicillũ petrũ marcũ voluisse ĩcludere qcqd ĩtra illos cõfines erat. Cũ ergo intra illos cõfines erãt ꝑdicte possessiões z ꝓprietates ō qbus ẽ qõ seqt q̃ eas voluit ĩcludere. Facit ẽt glo. in. d. c. i. de capi. qui curiã ven. que dicit venire molẽdina nisi essent ꝓuataꝝ ꝑsonarum sed i cãu nr̃o repiunt eẽ feudata z fuit i potestate eoꝝ eas recognoscere i feudũ ab illustri dño marchiõe z dñs marchio potuit cõcedere sine tũc alicui⁹ iniuria. nõ enim illo tẽpore ꝓtendebatur aliqõ ius in illis possessiõibus nisi p istos nobiles de ysuardis rõne saltẽ vtilis dñij vel ẽt iure allodiali z p ꝓncipem rõne superioritatis z ꝑeminentie z sic potuit ille petr⁹ marcus i re ꝓpria dispositõe ad sue voluntatis librũ: vt. d. l. i re mandata. C. man. qlicet castrũ nõ habeat iurisditionẽ ō iure cõi tñ rõne possessiõis põt hr̃e territoriũ ex destinatiõe patrisfa. vt. l. q̃ in reꝝ. §. si quis post. ff. de le. i. z. l. q̃situ. §. idez rñdit. ff. de fun. instruc. z. l. i. ff. de reb⁹ dubi. z q̃ no. bal. in. l. si plures. C. de ꝙdi. inser. Et ideo cõiungendo cõez vocẽ q̃ ille petr⁹ marcus possidebat dictas possessiões vt feudales z vt vasall⁹ dñi marchio. cũ dicta inuestitura expresse est fundata intentio illius nobilis Jo. de ysuardis intantũ q̃ relevat̃ ab onere ꝓbandi q̃ ille possessiões de quibus in dictis instrijs cõtinet̃ sint feudales argu. eius q̃ hr̃. in. d. l. neqz natales C. de ꝓba. maxime qz illud verbũ ptinere est latissime interpretãdũ. l. verbũ illud pertinere. ff. ō. ꝟ. si. l. i. §. q̃ ait ꝓtor. ff. de cloa. no. in. c. constitutis de religio. domi. z per Jnno. in. c. ecclesia sutrina de cã pos. z ꝓprie. Et iõ dicim⁹ rez ad illum ptinere ad quẽ spectat cõmodũ z incõmdũ. l. i. §. in ꝓpria. ff. qñ appel. sic iõ dici m⁹ largo mõ rẽ ad vsũfructuariũ z ad creditorẽ ptiere. l. ꝓtor. §. hijs verbis. ff. de bo. vt possi. l. si postulauit. §. i. ff. de adulte. Jta ergo dicem⁹ i ꝓposito q̃ illa ꝟba cũ gerbis nemorib⁹ ꝛc. spectãt ad dictũ castrũ maxime qz feudũ dicti castri acqsitũ repit̃ a ꝑdecessoribus illoꝝ nobiliũ de ysuardis de ãno. M. CCC. xv. ꝙsentiẽte ꝙdam illustri dño tũc marchione salutiaꝝ venditiõi facte de ꝑdictis ꝙdam nobili thomaino de ysuardis ãtecessori istorum nobilium de ysuardis z ꝙdã dñm coradũ de corzano leonẽ z bonifaciũ z dñm tadeũ z iacobũ de canazonis z satis dicũtur ptinere dicte possessiones ad dictũ castrũ eo ipso q̃ ille petrus marc⁹ accepit inuestitura cũ possessiõib⁹ territorio ꝛc. stantib⁹ illis possessionib⁹ intra illos ꝙfines z p ꝙs elisa est ꝓbatio resultãs ex istis instrijs q̃ dicte possessiões in illis instrijs cõtente erãt feudales ꝓp illã inuestiturã q̃ ita accepit ille petrus marc⁹ stante cõi z publica voce z fama q̃ oẽs possessiões ibi sitas tenebat z possidebat vt vasallus dñi marchiõis z istã ptẽ puto esse ꝟiorẽ nõ pendens magis ad destrã q̃ ad sinistrã ptem: sed gloriosus deus sit q̃ ita mihi vꝝ de iure z de eqtate dicendũ. Facit q̃ hr̃ in. d. l. cũ falsa. C. ō iure z fac. igno. vt superi⁹ dixi z p ꝙs nõ est curandũ de illis. xi. instrijs qz possessiões in eis districte vident eẽ effecte feudales z p ꝙs spectant ad ipm nobilẽ Jo. de ysuardis agnatuz z maxime cõcurente inuestitura isti⁹ nobilis q̃ emanauit cũ expssione istaruz possessionũ indiuidualiter q̃ potius vꝝ emanasse ab illustri do. Marchione ad tollẽdã dubitationẽ q̃ ad aliquẽ sinistrũ finẽ ar. l. merito. ff. p socio. cũ si. Et p ꝙs ptes magnifici dñi iudicãtis esse in absoluendo ipm nobilem Joãnez reũ in oĩb⁹ quasi oĩa predia sint ꝓbata feudalia z illa de qbus hr̃ in dictis. xi. instrijs z reliqua oĩa posita intra dictos cõfines. Et ita vꝝ mihi iudicnadum in pñti cã z sic de⁹ gloriosus q̃ nec ad destrã magis q̃ ad sinistrã ptem pendeo z ita mihi vꝝ ꝑm iusticiam z veritatem iudicanduz. Laus deo. do. Andreas barbatia.

¶ Casus consilij. lviij.

¶ Utrũ testamẽtũ iter liberos sine die valeat vel aliter impfectũ. Et qd ad pias causas. Et qd si ẽ impfectũ rõne volũtatis vel solẽnitatis vel si est omissuz verbũ actũ ꝛc̃. Et an clausula codicillaris opetur in testõ impfecte rõne solẽnitatis vel etiaz voluntatis. Et etiã de intellectu. l. si is q. ff. ō testi. an habeat locũ iter filios. Et etiã an scriptura priuata valeat sine die. Et que requirunt̃ ad hoc vt possit fieri comparatio scripture.

¶ Inipotentem Et imortalẽ deũ ex aĩo z corde invoco vt pijssimo saluatore nr̃o iesu xp̃o medio ꝟitatẽ mihi apperiat i hac cõsultatiõe amẽ. Et qui dẽ viso puncto z facti accidẽtia z solẽni aĩaduersiõe pensatis. Capio ꝓmaz besitationẽ in qua querit̃ vtrũ stante themate ꝑdicto scriptura ꝓuata seu testamẽtũ mãu testatoris factũ sine testib⁹ z notario nõ hñs diẽ atqz cõsulẽ valeat z teneat iter liberos z vꝝ dicendũ q̃ nõ: hac rõne: vbicũqz testm̃ est impfectũ ex defectu forme reqsite a iure tale testm̃ est nullũ. forma. n. vt ingt philosophus est q̃ dat esse rei. z ꝙseruat rẽ in esse. l. is q. §. q̃ dã. ff. ad. l. fal. l. iulia. §. sz z si qs. ff. ad exhi. sz forma testamẽti facti manu ꝓuata ipsius testatoris est vt pater lr̃as doct⁹ mãu ꝓpria declaret tp̃us cõditi testamẽti z noĩa liberorũ z numerũ vntiaruz vt est tex. in auc̃. q̃ sine dicit ita ꝓcedat q̃si velit dicere z nõ aliter iõ dixit bal. ibi q̃ licet scriptura priuata nõ regrat diem z ꝙsulez: vt no. in. l. cũ tabernã. §. idẽ q̃sijt. ff. de pigno. tñ speciale ẽ iscriptura ꝓuata testamẽti ẽt inter liberos z rõnem dicit esse specialitas qz pluries fieri z mutari ꝑt z iõ dz apparere de tẽpore qz id ō mũ est ratũ q̃ est vltimũ: cõprobat. vt. l. oĩuz. C. de testa. z. l. ij. §. diẽ. ff. quẽad. testa. api. z cũ hoc dicto bal. trãsiuit ibi say. sz ergo istud testamẽtũ sit factũ inter liberos tñ deficit forma tradita a iure qz nõ ẽ appositũ tp̃us nec numer⁹ vnciarũ seqt q̃ nullũ ẽ tale testm̃ z iõ dñi de rota i suis decisiõib⁹ dicũt q̃ vbicũqz dz apponi tp̃us ita est de forma ipsius act⁹ appositio tẽporis q̃ cõsuetudo ꝯriũ disponẽs est nulla qz daret materiã delinquendi z frabricãdi falsuz z p ꝙs istud testm̃ nõ tenuit. Secũdo si dicat̃ q̃ istõ testm̃ erat factũ inter liberos iõ valuit z tenuit qz testamẽtũ ipfectũ iter eos tenet vt. l. hac ꝙsultissima. §. ex ipfecto. C. ō testa. ad hoc põt rñderi q̃ ille tex. est suppleturus hodie p dispositionẽ. d. auc̃. z i corpore: vñ sumit̃. z p ꝙs cũ nõ iteruenerit solẽnitas. d. auc̃. nõ valuit tale testamẽtũ. Tertio facit tex. cõiuncta glo. in. l. fideicõmissa. §. quotiẽs. ff. de leg. iij. p quẽ tex. cũ glo. ꝓbat̃ q̃ si in libro notarij apparet cedula testamẽti si nõ repit̃ scriptũ i cedula q̃ testamẽtũ fuerit factũ corã testib⁹ ex illo testamẽto nihil debet̃ nec põt publicari z bar. ibi dicit q̃ forte valebit tale testamẽtũ iter liberos. sz gl. tenet ꝯriũ in. l. si is q. ff. de testa. z sic bar. ibi pauidus z trepid⁹ p ꝟbũ forte dixit valere quo ad liberos z alle. glo. tenet̃ ꝙtrariũ z sic si nõ valet inter liberos rõne publicatiõis qz ō ficit publicatio. Ergo multo forti⁹ i cãu nr̃o cũ deficiat publicatio z ẽt deficiat forma z ẽt volũtas vt inferi⁹ oñdaz. vñ saly. i. d. l. hac cõsultissima. §. ex impfecto dixit pater scripsit suũ testamẽtũ i quo filios istituit heredes z legata reliqt z testm̃ in capsa reposuit sed nõ legit nec legi fecit an testm̃ dicat̃ impfectũ ex defectu volũtatis an solẽnitatis z dicit sibi videri q̃ ex vtroqz defectu sz ꝓncipal̃ volũtatis. alle. l. hac ꝙsultissima. §. q̃ in eũdẽ. ꝟ. elogiũ ipe suũ z ex animi sui q̃ lecta sũt disposuisse ꝑsiteat̃ agnoscere. C. qui testa. face. pos. z ẽt alle. d. l. fideicõ. §. quotiẽs vñ cũ defectus solẽnitatis sit ꝓpotentior nedũ quo ad extrãeos sz ẽt quo ad liberos ergo tale testamẽtũ nõ tenebit. Facit q̃ voluit bal. in. d. auc̃. q̃ sine vbi dixit q̃ si reperit̃ cedula testamẽti z noĩa testiũ z tñ notari⁹ nõ dixit q̃ lectũ fuit testamẽtũ corã eis q̃ tale testamẽtũ nõ est ꝓ-

fectū alle. q̄ no. in. l. fi. C. fami. her. qcqd dicat bar. in. d. §. quotiens. ⁊ iō dicit q̄ tabelliōes in suis abreuiaturis apponūt illa ℣ba actū ⁊c̄. ⁊ sic bal. sentit q̄ testm̄ nō vī eē pfectū nisi qñ in eo dicit actū ⁊c̄. q̄ dictū refert ⁊ segtur ℙau. de ca. in suo ꝓsili. cccl. Et sic ēt sentit ibi bal. q̄ testamētū inter filios nō valeat nisi fuerit lectū ⁊ p ꝓñs testm̄ inter liberos carens solēnitate q̄ nō fuit lectuz nō vz. ℤdodo in ꝓposito istud testm̄ deficit in voluntate deficit ēt i solēnitate q̄ aūt defecerit in volūtate apparet q̄ nō fuit cōpletū q̄ ex quo nō fuerūt apposita illa ℣ba actū ⁊c̄. ⁊ ēt nō fuit appositū tp̄s vī q̄ testato⁹ nō būit testm̄ p cōpleto ⁊ p ꝓñs fuit ipfectū rōne volūtatis ⁊ sic fuit nullū. Facit tex. i. l. ex ea scriptura in ℣si. nullo iure testm̄ pfectū esset. ff. de testa. vbi ex testō ipfecto nihil ō beī ⁊ bal. ibi p illū tex. dicit q̄ ex testō ipfecto nō ōbenī legata ēt ad pias cās vel quecūqz alia idē dicit esse i codicilis nō cōpletis. Faciat. c. i. de succes. ab inte. vbi testamētū impfectū rōe volūtatis nō hz excusationē ēt ō equitate cānonica in. ℣. añ obierint q̄ ℔ pfecerit ⁊ hoc ēt ibi colligit dñs anto. ⁊ faciat q̄ voluit bal. in. l. i. C. de sa. san. eccle. in repetiōe sua ad fi. vbi dicit q̄ testm̄ ipfectum rōe volūtatis ad pias cās ē nullū alle. d. l. si is q. ⁊. d. l. ex ea scriptura ⁊. d. l. fideicō. §. quotiēs. ergo id erit dicendū inter liberos vt voluntas ipfecta nō teneat qñ est defectus voluntatis. faciat tex. in. l. luci⁹. ff. de testa. mili in. ℣. ita tñ de hoc ita subsequtū esse ostē dañ. ergo multomin⁹ valebat inter pfem ⁊ liberos q̄ milites pñt testari quō volunt ⁊ quō pñt: vt. l. i. ff. ō testa. mili. ⁊ l. milites. C. eo. ⁊ tñ regrit pfectio volūtatis in tali testō ergo multo forti⁹ requirit i pfe ⁊ liberis. Facit tex. in. d. l. si is qui. in. ℣. magis cepisse eū testm̄ facere q̄ fecisse. Et p ꝓñs nulli⁹ erit momenti testm̄ ipfectū rōne voluntatis. Facit ēt q̄ hoc repugnat diffinitiōi ipsius testamēti testm̄ enim est nostre voluntatis iusta snīa. vt. l. i. ff. de testa. ⁊ bar. ibi supplet. i. pfecta ⁊ ego alle. de hoc tex. ꝓbantē in idiuiduo in auc̄. de testa. ipfectis in. ℣. pfectā snīaz vbi tex. appellat testm̄ pfectā snīam ⁊ facit tex. cōiuncta. ℟. in. l. i. ff. de iniusto test. ⁊ glo. in auc̄. de here. ⁊ falci. §. exheredatos. in. ℣. iuste. ⁊ faciat ēt l. furiosuz. in. ℣. si cepto testamēto cū furor inuaserit vbi testamentū inceptū p supueniētiā furoris nō tenet quo ad disposita ibi. C. qui testa. fa. po. ⁊ sic testm̄ ceptū nullū est nisi sit ꝓpletū. Faciat. l. iubem⁹. C. de testa. vbi notari⁹ qui ꝓficit instrm de testō impfecto punit pena falsi. ℤdodo multipbarie ostensuz est testm̄ ipm nō tenere rōne volūtatis ⁊ rōne solēnitatis inter liberos ⁊ vt saly. dixit huiusmodi testm̄ quo ad liberos vī impfectū rōne volūtatis ⁊ rōne solēnitatis ⁊ licet sit opinio inter scribētes an testm̄ nō lectuz coram testibus valeat inter liberos tñ in casu nr̄o interuenerunt plures defect⁹ ꝑmo q̄ est defect⁹ volūtatis qñ pī scripsit suū testm̄ q̄ reposuit in capsa ⁊ i eo instituit suos filios ſz nō legit nec legi fecit quo casu nō valet vt i indiuiduo determinat saly. in. d. §. ex ipfecto. Et scōo interuenit defect⁹ solēnitatis q̄ nō fuit lectū tale testamētū. Tertio interuenit defectus solēnitatis in casu ꝓprio ex eo q̄ solēnitas testamēti scripti māu ꝓpria inter liberos regrit qō pater declaret tp̄s cōditi testamēti q̄ nō fecit in casu nr̄o ⁊ p ꝓñs multipliciter reddit nullū istud testm̄. Faciat ēt q̄ voluit. do. pe. de anch. in. c. ij. de testa. vbi q̄rit testato⁹ incepit testari ⁊ exp̄ssit q̄ instituebat pauperes xp̄i ⁊ nō pfecto testō furor euz inuassit an valeat dicta institutio ⁊ decidit q̄ nō q̄ fauorabilio⁹ ē causa filioruz q̄ cā pia ⁊ ecclesiaz: vt in. c. quicūqz, xvij. q. iiij. glo. in. l. si qs ad ō clinandā. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ in. l. papi. §. ij. ff. de inoffi. te. ſz tale testamētū ēt inter liberos nō vz alle. l. fi. C. fa. her. nec ob. l. iubem⁹ C. ō testa. q̄ ꝑm eū ibi volūtas fuit cōpleta ⁊ absolut⁹ ⁊ pfect⁹ fuit act⁹ p testatorē sed fuit defectus formē i certa ꝑticula q̄ fuit min⁹. solēnis nā ibi fuit facta nominatio aliquoz heredū ꝑm solēnitatē ibi positam ⁊ aliq̄ alij fuerunt nominati nō ꝑuata illa solēnitate iō nō valuit institutio illoz in quib⁹ nō fuit seruata solēnitas nō tñ ꝓpter hoc viciatur alia institutio habens debitā solēnitatem ⁊ sic do. pe. duo ibi tenet ꝓmuz est q̄ nō teneat volūtas impfecta quo ad liberos ꝑm ē q̄ nō ꝛz quo ad pias cās ⁊ ēt vī cōsiderare q̄ tūc dī ipfecta qñ testato⁹ adhuc nō cōpleuerat actū testandi q̄ vī in cāu nostro acōmodate facere: q̄ cū nō apposuerit tp̄us vī habuīt se actū p incepto ⁊ in fieri nō tñ in esse cōpleto ⁊ pfecto ⁊ sic non valuit nec tenuit istud testm̄. ⁊ est acurate cōsiderandū q̄ ēt nō vī valuisse vt codicillus ex eo q̄ codicilli ēt erāt incōpleti ⁊ vt voluit bal. in. d. l. ex ea. codicill⁹ incōpletus ēt est nullus ⁊ sic nō solum fuit incōpletus actus testandi sed actus codicillandi. Et per ꝓñs istud testm̄ nō tēuit ēt quo ad clausulā codicillarē facit. l. fi. ff. ō cōstitu. pecu. ⁊ q̄ voluit bal. in. l. si absentis. C. si cer. peta. vbi dixit q̄ si nō valet publicū instrūz nec valet ꝓfessio apposita in eo. Ita dicam⁹ i proposito nr̄o. Facit ēt q̄ voluit. do. meus Jo. de imo. in. d. c. ij. ō testa. ⁊ in. d. l. si is qui. vbi dicit q̄ qñ testm̄ ē impfectū rōne volūtatis q̄ testato⁹ volebat vltra disponere q̄ dispoſuerat sed ñ potuit pp morbū supueniētē: vt in casu. d. l. si is q. tūc cōcludit q̄ interdū ex obseruātia volūtatis de quo apparet posse sequi scandalū vel discordia inter fratres pp inequalitatē ⁊ tūc nō seruet illa volūtas patris ipfecta argu. l. cū opz. C. de bo. q̄z libe. ⁊. l. cū pater. §. dulcissimis. ff. de le. ij. c. ij. de ope. no. nun. Interdum nō timeī scandalū ex obseruātia voluntatis exp̄sse. tūc si cōstat q̄ illa veniebat diminuēda ex eo q̄ testato⁹ facere ꝓposuerat vt ē videre in casu. d. l. si is qui. q̄ diminuta fuisset portio ꝑmoz hr̄dum ⁊ tūc similiter nō valeat ar. illi⁹ tex. ne reperiaī plus hr̄e nominat⁹ q̄ voluerit ipe testato⁹. vñ pp repugnātiā regularū q̄ nō p̄t qs decedere p pte testat⁹ ⁊ p pte ñ iō nō valet talis voluntas. Interdū verisimilr nō mutasset ꝑmam dispositionē nec ēt ex illius obseruantia oriī scandalum vt si mādauit fieri capellā in aliquo loco ⁊ expēdi ducenta tūc vī q̄ valeat talis dispositio q̄ talis volūtas est de se pfecta quo ad actū illum q̄ nō vī ℣isimile q̄ testato⁹ illū mutasset ar. l. ad ea. ff. de cōdi. ⁊ demō. Et sic dicit q̄ vbicūqz oriretur scandalū nō valeret talis voluntas ēt quo ad liberos. ℤdodo in casu nostro certū ē q̄ oriī scandalum ex tali voluntate quia oriī iequalitas ⁊ q̄ plus ē matorē affectionē testato⁹ vī būisse ad nepotem q̄ ad filias: vñ ex tali voluntate vī oriri discordia ⁊ scandalū q̄ oio est euitandū: vt in. c. nihil cū scandalo. ō p̄scrip. ergo talis voluntas ē nullius effectus. Facit etiam q̄ in dicta auc̄. q̄ sue. dicitur qō manu ꝓpria pater debz declarare tempus ex quo sequitur q̄ si manu publici notarij hoc declararet q̄ nō esset satisfactū dispositiōi dicte auc̄. per id q̄ bī in. l. ꝓbatorias. C. de diuers. offi. li. xij. in ℣si. manus nostras ⁊ q̄ ibi voluit ang. ⁊ bar. ⁊ p tex. in. l. p hāc. C. de erro. mili. āno. li. xij. ⁊ p id q̄ voluit dñs cardi. i cle. i. de iureiur. p illū tex. in. ℣. p manus nostras. vbi dixit q̄ si pa pa mandat aliq̄d fieri p māus alicui⁹ q̄ ille act⁹ nō pōt fieri p substitutū alle. gl. fing. in cle. i. in. ℣. publice. de uita ⁊ ho. cle. facit. c. piculose in. ℣. ꝓprijs manib⁹. de peni. di. i. ⁊ voluit bal. in. c. i. §. furtū de pac. iur. fir. ⁊ Jo. an. in. c. sicut dignū. de homici. ⁊ dñs. in. c. si qs viduā. l. di. Ergo multo magis in casu nostro nō ē satisfactum dispositiōi dicte auc̄. cū nec ꝓpria manu scripsit tempus nec māu alteri⁹ ergo ⁊c̄. Faciat etiā q̄ dispositio dicti. §. ex ipfecto ⁊ dicte auc̄. q̄ sue. emanauit fauore liberorum sed in casu nostro redundat in odium ⁊ preiudicium filiorum q̄ testato⁹ instituit heredem vniuersalem nepotem ex filia ⁊ suas filias excluſit ab hereditate vniuersali ergo segī q̄ nō tenuit testamētū q̄ q̄ est introductū ad fauendū nō dz operari dānum: vt. l. q̄ fauore. C. ō legi. c. q̄ ob gratiam ō re. iur. li. vi. l. si plures apochis. C. de fide instru. l. nō eo minus. C. de ꝓcur. cū simi. Facit etiaz q̄ cōiter oēs in. d. §. ex imperfecto ⁊ in. d. auc̄. de testa. imperfectis i principio loquuntur qñ pater testatur inter filios ⁊ ita ibi loquī tex. ⁊ in. d. auc̄. q̄ sue. Cū ergo in casu nostro sumus i nepote sequī q̄ non vendicabit sibi locum, dispositio dicte auc̄. de testa. ipfectis quia ad eum casum nō adaptaī dispositio legis ad quē casum nō adaptanī verba ipsius legis: vt. l. iiij. §. totiens. ff. de dan. infec. l. q̄ constitutū. ff. de testa. mili. l. hos accusare. §. oībus. ff. de accus. c. indēnitatibus. §. sed cū eas ō elec. li. vi. c. ex pte astensis de cōces. preben. l. iam aūt. ff. de admini. tuto. l. i. §. loquitur. ff. de magi. cōuen. Ergo nō habet locum dispositio dicte auc̄. ⁊ ideo tex. i. d. auc̄. q̄ sue. dic̄ pater litteras doct⁹ ſz iste testato⁹ fuit au⁹ ergo ⁊c̄. ℙreterea etiam faciat q̄ sūt paria actum nō eē celebratum ⁊ nō apparere: vt. l. in lege. ff. de contraben. emptio. ſz in casu nostro licet huiusmodi scriptura priuata fuerit inuenta inter scripturas ipsius testatoris nō tñ probatur q̄ ipe manu ꝓpria scripsit dictaz scripturam nec sunt testes ibi descripti nec testes qui viderit illum auum scribentem dictam scripturam ⁊ per ꝓñs sequitur q̄ bī per inde ac si nō scripsisset ille auus illam scripturam ⁊ maxime cuz eo tempore quo testator dī fecisse dictam priuatā scripturā habebat duas filias ⁊ nepotem ex vna ex filiabus superstite substituit heredem in dicta scriptura ⁊ sic filius seu nepos ille nō erat ingressus locuz matris quo casu veniebat instituēdus iuxta no. in. l. gallus. ff. ō lib. ⁊ post. Et ex istis vī q̄ ille nepos nullomō aspirare possit

ad hereditatē aui ex illa priuata scriptura. Et ista erant que faciebant dubiuz in pñti ꝙsultatione: sed istis accurate exāinatis apparebit veritas huius consultatiōis indubitata. ¶Et licet ista sint colorata tñ casum nostrum non attingūt recte. Ideo illis nō obstantib⁹ cōtrarium puto esse de iure verius vz ꝙ huiusmodi scriptura valeat vt testamentū. Et primo ꝓsuponitur in facto ꝙ due reperiuntur scripture ꝓprie manu ipsius testatoris ꝓtinentes testamentum ⁊ vltimā voluntatem ipsius quo casu tenacius ꝙstat ꝙ testator ita voluit disponere de suo patrimonio. iō dicebat tex. in.c.⁊ si xp̄us de iureiur. ꝙ sermo duplicatus censcef ꝑ latus cū maiori deliberatione ⁊ sic geminatio actus est potētioris vigoris q̄ si vnicus esset. l. cū scim⁹. C. de agri. ⁊ censi. li. xi. l. i. C. de plus peti. l. átique ⁊ auč. siue a me. C. ad veleia. l. fi. C. ad. l. fal. l. diuus §. fi. ff. de fal. cle. cū a repulsiōe de appel. quo casu ista volūtas nō fuit p̄cipitata nec indeliberata imo mature dispōsita ⁊ p̄cogitata ⁊ in ea instituit posthumū suū nasciturum ⁊ ei substituit nepotem ex filia ⁊ suas filias iā maridatas in dicto testamento instituit ī certis rebus seu q̄titatibus ⁊ apposuit clausulā codicillarē que oia inducunt cōplemētū vltime volūtatis qz ex quo in eo instituit filias iam dotatas ⁊ instituit posthumū suū heredem vniuersalez ⁊ substituit illi posthumo nepotem ⁊ finaliter apposuit clausulā codicillarē istud testamētū nō dr̄ esse impfectū rōne voluntatis: vnde tex. valde fin. in. d. l. si is q. i. ff. si cōstaret voluisse plures eoz qui testamentū fecisset heredes ꝓnūciare ꝓbat ꝙ testm̄ presumit totum nisi ꝓbetur cōtrariuz. vñ dicit ibi tex. ꝓpus q̄ secūdos exprimeret heredes obmutuisset magis cepisse eū testm̄ facere q̄ fecisse vñ loquit qū testm̄ erat infieri qz ceptū erat ⁊ dū testator esset in actu ꝓficiendi ⁊ cōplendi testamentū obmutuit. ideo illo cāu testamētum nō dicitur ꝓfectum ratione voluntatis extra illū casum testamentū presumit totum ⁊ perfectū ⁊ per ꝙsequens allegante illud nō perfectū incumbit onus ꝓbandi. Ex quo infertur necessario ꝙ cū testator iste bis ita scripsisset suum testamentū presumitur ꝙ testamentum istud fuerit perfectū ratione voluntatis. vñ sequitur ꝙ iste testator habuit testamentum ꝑ perfecto qz q̄diu partes hēnt actum pro perfecto ⁊ absoluto dicitur cōpletus ⁊ perfectus. l. cōtractus. C. de fide instru. ⁊ sic cū testator bis ita scripserit suaz vltimam voluntatem ⁊ sermo duplicatus dicitur ꝓlatus cū maiori deliberatione: vt in. c. ⁊ si xp̄us de iureiur. sequitur ꝙ tale testamentum valuit ⁊ tenuit. Quīmo plus videtur dicendum ꝙ posito ꝑ cōstanti nō tamen cōcesso ꝙ tale testamētum fuerit imperfectum ratione voluntatis nihilominus valuit ⁊ tenuit eodē modo quo testator istud fecerit. ⁊ ad hoc allego Ludo. ro. in cōmēto auč. similiter. C. ad. l. fal. vbi disputat ꝙ testamentuz inter liberos impfectum ratione voluntatis tenet. ad hoc allegat. l. fi. C. fami. her. in. ꝯ. siue ceptū nec cōpletū sit testamentum defuncti iter liberos dispositio custodiatur ⁊ sic videtur ꝓm eum casus ibi indubitatus ꝙ testamentū imperfectū inter liberos ratione volūtatis tz: vnde habito respectu ad. d. l. si is qui. in. ꝯ. cepisse magis eū testamētū facere que loquit de testamēto incepto ⁊ nō cōpleto ⁊. d. l. fi. loqtur de testamēto cepto ⁊ nō ꝙpleto. ⁊ disponit ꝙ inter liberos custodiatur apparet limitatio ꝓxima ad. d. l. si is qui. vt nō habeat locum inter liberos qz inter eos testamentum inceptum ⁊ nō cōpletum custoditur inter liberos. Et si dicatur ꝙ tūc dicitur inceptum quando testamentum est cōpletum ⁊ nō recitatum coram testatore ⁊ testibus: vt no. in. l. fideicō. §. quotiens. ff. de lega. iij. qz istud est falsum ex eo qz legere ⁊ recitare testm̄ coram testibus ⁊ testatore ⁊ solēnitas iuris. non autem est complementum voluntatis ⁊ hoc decidit tex in. d. l. si is qui. que loquitur de perfectiōe voluntatis ⁊ dicit quod testamentum inceptum non tenet ⁊ clarum est quod testamentum tenet inter liberos licet adhuc non sit recitatum coram testatore ⁊ testibus ut inferius ostendam. Ideo formaliter tunc dicit ceptum quando testator adhuc non compleuit suam voluntatem sed iam erat in fieri ⁊ non in facto esse ⁊ in. d. l. si. dicitur testamentum ceptum ⁊ non completum valet iter liberos sequitur necessario ꝙ ille tex. probat aperto oze ꝙ testamentum inter liberos imperfectum ratione voluntatis valet ⁊ tenet ⁊ ꝙ ista sit veritas indubitata apparet ex isto tex. in huius modi voluntate designatis liberis ⁊ in. ꝯ. si. eaz voluntatē ⁊ in. ꝯ. defuncti dispositio ⁊c. que verba liquido ostendunt ꝙ cum ibi dicetur ꝙ cum illud testamentum ceptum ⁊ nō completum tenet inter liberos ⁊ ibi dicitur ꝙ illa est voluntas ⁊ dispositio defuncti sequitur necessario ꝙ testamentum ceptum ⁊ non completuz dicitur voluntas inter liberos ⁊ ibi dicitur ꝙ valet. ergo sequitur ꝙ testamentum inter liberos rōne voluntatis vz hoc decidit ille tex. cōiuncta. d. l. si is qui in. ꝯ. cepisse. ⁊ secundum istam doctrinam que verissima est. non est opus sequi distinctionem Joannis de imo. in. d. l. si is q. ⁊ in. d. c. ij. de testa. vbi dixit ꝙ interdum volūtas est imperfecta ratione voluntatis qz testator volebat vlterius disponere q̄ dispōsuerit in testamento sed non potuit pp morbum superuenientem vt fuit in casu. d. l. si is qui. ⁊ tunc si ex obseruantia illius voluntatis posset sequi scandalum vel discordia inter fratres ꝓpter inequalitatem tunc non seruetur voluntas illa impfecta argu. l. cum oportet. C. de bo. qz lib. ⁊. l. cum pater §. dulcissimis. ff. de le. ij. ⁊. c. ij. ō ope. no. nun. Interdū nō timetur scandalum ꝑpter obseruantiam illius voluntatis expresse ⁊ tūc si cōstat ꝙ illa vēiebat diminuenda ex eo ꝙ testator facere ꝓposuerat vt est videre in casu. d. l. si is qui. quia diminuta fuerat portio dictorum heredum ⁊ tunc similiter nō valet ar. illius tex. ne plus reperiatur hr̄e nominatus q̄ voluerit ipse testator vnde ꝓpter repugnantiam regularum qz nō potest quis decedere ꝑ parte testatus ⁊ pro parte intestatus nō valet talis voluntas. Interdū verisimiliter nō mutasset primam dispositionem nec etiaz ex illi⁹ obseruantia sequitur scandalum vt si mandauit fieri capellam in alio quo loco ⁊ expendi ducenta tūc videtur ꝙ valeat talis dispositio quia illa voluntas est de se perfecta quo ad actum illum quia nō est verisimile ꝙ testator illam mutasset. argu. l. ad ea. ff. de cōdi. ⁊ demon. ergo nō debet viciari ex alio actu obmisso seperato. ar. c. vtile ꝑ inutile. de re. iur. li. vi. nec ob. ꝙ testamētū censcf esse qō indiuiduum. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. quia illud est verum ex dispositione iuris ciuilis: sed contrariuz videtur ex equitate rationis iurisgentium ⁊ etiam qz alias ex mente iuris ciuilis in aliis actibus quia ex quo dispositio fit super pluribus rebus separatis videtur ꝙ tot censeantur esse dispositiōes quot sunt ipse res. ar. l. scire debemus. ff. de verbo. obliga. Et sic suadet equitas illam voluntatem debere seruari que satis est de se perfecta quo ad id de quo queritur ⁊ ita dicit esse intelligendum quod voluit bar. in l. in testamento. ff. de fideicō. lib. allegat etiam ꝙ hr̄ in. c. relatum de testa. ⁊ hec dicit eē vera quando constat ꝙ testator volebat aliud disponere. Si aūt nō cōstat licet superueniat morbus reddēs testatorem mutum nō viciatur actus preambulus vt ibi nec indubio presumitur imperfectio voluntatis: vt ibi est tex. Secus si cōstat ꝙ voluit aliud disponere per verba antea prolata vt quia per verbum dispositiuz dicat item volo ⁊ statim factus ē mutus: tūc satis dicitur cōstare de imperfectione voluntatis que regulariter viciat omnia per illum tex. ⁊ glo. ⁊ ita residet Jo. de imo. in prealegatis locis. ¶Modo in proposito nr̄o ista decidunt casum nostrum formaliter qz aut dicim⁹ istud testamētuz fore ip̄fectū rōne voluntatis ⁊ certe qz ex eo nō orit̄ scandalum ex eo qz iam filias suas maritauerat ⁊ sic erant dotate. Scōo in isto testamēto eas instituit heredes in certa q̄titate. Tertio instituit heredē sibi vniuersalez posthumū nasciturū ex eo. Quarto substituit istum nepotez ⁊ īstituit eo casu quo posthum⁹ nō pueniret ad lucē: vt infra pupillarē etatē ōcesserit ⁊ ēt plus p̄supponit in facto ꝙ testator p̄dict⁹ disposuit in vna ex dictis scripturis suis priuatis in qbus ita dispōsuit ⁊ testatus fuit ꝙ iste nepos adueniente casu p̄dicto assumeret cognomen ipsius aui. ⁊ sic subintraret locū ipsi⁹ posthumi quo casu nullum ē scandalū ꝙ filie sint dotate ⁊ maritate ⁊ ꝙ postea testator istituat in certa q̄titate filias ipas heredes ⁊ masculū in vniuerso ar. ci⁹ q̄ dr̄ ī. l. mosayca: vt hr̄ numeri. xxiiij. c. vbi dr̄ si homo mortu⁹ fuerit absqz filio ad filiā eius trāsibit hr̄ditas de quo per Ang. ꝙsi. ccxcix. īcipi. pūcto talis ē statuto ciuitatis. Tortone ⁊ ꝑ eundē ang. ī sua elegāti qōe īcipi. nobilis qdā genere ⁊ ꝑ saly. in l. cūctos pp̄los. C. ō sum. tri. Et iō dixit tex. ī. l. si ōfūct⁹. C. ō suis ⁊ legi. here. ꝙ equū ē vt gen⁹ p̄rnū p̄ferat generi materno ⁊ ꝙ voluit Augustin⁹ ō ciuitate dei. c. cxxi. vbi dicit ꝑ diuicias in familijs dec⁹ ⁊ honoz ꝙseruat ⁊ apō iuenalē pulcre scribit aut facile emergūt quoz virtutib⁹ obstat res āgusta domi. ⁊ faciāt pulera ṽba q̄ posuit bal. ī quodā ꝙsilio īcipi. martin⁹ Joannis de florētia posito iter ꝙsilia ang. ⁊ fac̄ ꝙ no. bal. ī. l. maximū vicīū. C. ō li. p̄te. cy. ī l. publice. C. ō adul. ⁊ ī. l. i. C. q̄ sit lōg. ꝙsue. sordescit. n. dignitas familiaꝛ absqz diuicijs: vt. l. qsqs. C. ad. l. iul. maie. ⁊ ēt qz cōiter mōd⁹ ita celebrat ⁊ obseruat ꝙ femie stant dote ꝙtēte ⁊ ī cāu nr̄o

fuerãt dotate maritate ꝛ postea ĩstitute ergo nullũ põt ex ℔ testm̃ oriri scandalũ ꝛ ꝓcedunt ista eo casu quo testator volebat vlteriº disponere ꝙ nõ fuit in casu nostro: vt dixit Jo. de imo. in loco pre allegato. tũc. n. attendiť an ex testamento ipfecto rõe voluntatis oriať scandalũ inter filios: ꝛ sic qñ cõstat ꝙ testator aliud volebat disponere sed qñ cõstat ꝙ aliud nõ volebat disponere tũc tale testamẽtũ dz seruari iter liberos posito ꝙ inter eos oriret scãdalũ. Sz in cãu nr̃o istud testm̃ scriptũ manu ꝓpria ipsiº testatoris erat pfectũ rõne voluntatis qz illã scripturã cõpleuerat ꝛ pfecerat ꝛ ꝓ absoluta habuerat apponẽdo ĩ ea clausulã codicillarẽ. ergo seqť ꝙ valuit tale testm̃. Et faciat ꝙ voluit bar. in. d. l. i testamẽto. ff. ỏ fideicõ. lib. vbi refert ꝙ in marchia qdã homo diues icepit facere testm̃ ꝛ iã erat scriptũ in testõ ĩ quo loco deberet fieri eccla ꝛ lega uit ꝓ ea certã pecũiaz ꝛ mortuº ẽ ante pfectũ testm̃. tutores filioꝝ volũt facere illam ecclesiã an possint: vr̃ ꝙ sic ꝓ illam. l. qz testm̃ ĩ fectũ ꝓbat volũtatẽ defuncti. l. fi. ff. de rebº eo. Ergo multo fortius valebit inter liberos ꝛ sic appz ꝙ si valet ĩ pijs relictis testamentũ ipfectũ rõne volũtatis fortius erit validũ inter liberos qz fauorabilioꝛ ẽ cã liberoꝝ q̃ sit cã pia: ut in. c. quicũqz. xvij. q. iiij. ꝛ glo. in. l. si qs ad declinãdã. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ iõ bal. in. l. iubemº C. de testamẽ. dicit ꝙ apud naturalem rationem ꝛ apud ius canonicũ ꝛ ciuile cariores sũt nobis liberi q̃ exnei ẽt si esset ecclesia vel pauperes xp̃i. ꝛ idẽ voluit idez bal. ĩ. l. i. C. de sa. san. eccle. ꝛ ĩ l. in suis. ff. de libe. ꝛ post. ꝛ in. l. ꝛ in epistola. C. de fideicõ. ꝛ do. Pe. de ancha. in ꝓsilio. xliij. ꝛ in. d. c. ij. de testa. ꝛ Jo. de imo. i. c. fi. de dona. Et sic decidit Bar. ꝙ in pijs relictis valet testm̃ ad pias cãs lz sit ipfectũ rõne voluntatis. ꝛ certe si bñ ponderet dictuz Bar. in. l. fideicõ. §. quotiẽs ꝑalle. idẽ sentit in q̃tũ ibi allegat. d. l. in testõ. Ergo istud testm̃ valuit inter liberos ꝛ ꝓ ꝓijs multo fortiº cũ istud testm̃ nõ fuit ipfectũ rõne volũtatis qz ꝓpleta fuit ista scriptura ꝛ sic aut dicimº fuisse ipfectũ rõne volũtatis ꝛ valuit cũ re uera rõne volũtatis fuit pfectũ ꝛ ꝓpletũ. Aut dicimus fuisse ipfectũ rõne solẽnitatis ex eo qz nõ fuit seruata solẽnitas dicte auč. ꝙ sine. ꝛ adhuc dico idẽ ꝙ valuerit ꝛ ad hoc alle. elegãtez doctrinam bar. in. d. l. fideicõ. §. quotiẽs. vbi dicit ꝙ testamẽtũ dz legi corã testatore ꝛ testibº aliter factũ nõ tz. decidit ibi bar. ꝙ inter filios valet ꝛ tenet ꝛ licet loquať ꝓ verbũ forte tñ affirmatiue videť loqui: vt est tex. ꝛ glo. in. c. sup litteris. de rescrip. ꝛ glo. in. c. ij. de testa. ꝛ glo. in. l. si duo. §. i. ff. de arbi. ꝛ in. l. mutus in princi. ff. de ꝓcur. nã sub dubio forte respõdẽt sepe pũti. vt. l. in cõmodato. §. sicut: vt. ff. cõmo. ꝛ i. l. i. §. fi. ff. ỏ fer. ꝛ i. l. in substitutõe ꝛ ibi ang. ff. ỏ vul. ꝛ pu. ꝛ io. xiiij. c. si me cognouissetis forsan ꝛ patrez. ꝛ in l. gallus. §. forsitã. ff. de lib. posthu. ꝛ ẽt idem bar. in. l. si is q. prealle. loqť sine ℣bo forte ꝛ decidit valere ꝛ idẽ voluit do. Pau. ỏ cast. ꝓsi. cccl x. ꝛ dñs Pe. de anch. ꝓsil. cccxxvij. Et sic testm̃ inter liberos ipfectũ rõne solẽnitatis habet ꝛ tenet. eodẽ mõ dicimº ꝙ inter ceteras solẽnitates testamẽti regriť ꝙ iteruẽiat rogitº testiũ tñ iter pfez ꝛ liberos nõ regriť rogitº: vt dixit glo. ĩ. l. fi. §. ĩ omni C. ỏ codicil. ar. l. hac ꝙsultissima. §. ex ipfecto. C. ỏ testa. ꝛ l. fi. C. fami. her. ꝛ iõ bar. ĩ. d. l. fideicõ. §. quotiẽs ꝙ si i libro notarij apparet cedula testamẽti nec repiť scriptũ ĩ cedula ꝙ testm̃ fuit factũ corã testibº ꝙ ex illo testõ nihil debeť nec põt publicari. postea dicit ꝙ sufficeret tale testm̃ iter liberos: nec bar. ibi regrit illã solẽnitatẽ q̃to magis ĩ casu nr̃o sufficit ꝙ sit scripta illa scriptura manu pr̃is iter liberos. ꝛ iõ dix̃ bal. ĩ. d. auč. ꝙ fine. ex dcã auč. ỏtermiari qõez. repitur cedula testamẽti mãu pr̃is fine testibº iter liberos ꝙ dicte cedule sit stãdũ secº si eẽt manu notarij vel alterius tertie pſõe sicut plerũqz reperiũť q̃dã cedule i libris notarioꝝ. cũ enim ibi sit spãle qñ scriptura iteruẽit ꝓpria mãu pr̃is ergo i ꝑiũ ẽ ius cõe ꝛ idẽ dicit si reperiunť nomina testiũ sz notariº nõ dicit ꝙ fuit lectũ corã eis qz nõ apperet ꝙ sit pfectũ alle. no. i. d. l. fi. C. femi. her. Et sic bal. regrit ꝙ i cedula fcã manu notarij vel alteriº tertie pſõe regriť ꝙ dicať ꝙ fuit lectũ ꝛ subdit ibi bal. qcqd dicat bar. in. d. l. fideicõ. §. quotiẽs. Jõ tabelliões i suis abreuiaturis apponũt illa ℣ba actũ ẽ ad significãdũ rem pfectã. alle. ꝙ hr̃ i. l. luciº ff. de testa. mili. ꝛ ꝙ no. i. l. iubemº. C. de testa. ꝛ sic bal. vult ꝙ qñ cedula est scripta manu notarij vel tertie pſone regriť ꝙ ponať actũ vt denoteť cõplemẽtũ testamẽti sz in scriptura facta manu ipsius pr̃is nõ logtur. sufficit ergo ꝙ appareat ꝙ testator ꝓpleuerit testm̃ vt fuit in casu nr̃o apponendo clausulã codicillarez. Et ibi ẽt subdit bal. ꝙ in testõ inter pfez ꝛ liberos sufficiũt duo testes femine vel vnus masculus ꝛ vna femina vt ibi est glo. ꝛ etiaz nõ rogati ꝛ sic apparet ꝙ valet testm̃ inter liberos impfectũ rõne solẽnitatis introducte a iure ciuili. Et si mõ dixerit quispiã istud est ĩnisi ius ciuile requirat certaz solẽnitatẽ debere interuenire inter liberos ꝛ pfez testantẽ: ꝛ ita loquiť tex. d. auč. ꝙ fine. regrit enim ꝙ pater apponat tpus ꝛ ℔ in ista scriptura nõ interuenit ergo seqť ꝙ nõ valuit vt testm̃ inter liberos qz circa hoc ẽ aliqualis difficultas in hac consultatione ꝛ ideo ponderandus est tex. d. auč. ꝙ sine subscriptione ita procedat si parens litteras doctus manu propria nõ signis declarat tempus ꝛ liberorum nomina in quo ꝛ in alijs legari ꝛ fidei cõiuncti ꝛ libertas põt relinqui. vnde apparet ex istis verbis ꝙ tex. permittit libertatez legata ꝛ fideicõmissa relinqui extraneis ꝛ sic in q̃tum tex. in. l. hac cõsultissima. §. ex imperfecto vult testm̃ infectum inter liberos solos valere quo aũt ad extraneos nõ tenet ꝙ suppletur seu per illam auč. recipit alterationem vt ita valeat quo ad extraneos quibus relinquũť legata vel fideicõmissa ꝛ libertates si interueniat illa solẽnitas qz cum indistincte nõ tenebant in testamento imperfecto inter patrem ꝛ liberos per dispositionẽ. d. auč. est alterata illa dispositio nisi interueniat solẽnitas. d. auč. Ubicũqz ergo nõ ẽ seruata talis solẽnitas ꝛ testamentum factum inter solos liberos valet ꝛ tenet testamentum. Et per istum modum reducimus rem ad terminos iuris antiqui ꝙ facere debemus etiam per ipropriationez verborum: vt voluit glo. que reputatur singularis in auč. ex testamento. C. de collatio. ꝛ probatur in capitulo cum dilectos. de consuetudine ꝛ i capitulo causamqz. de rescriptis ꝛ in capitulo dilecto. de verborũ significatio. ꝛ in. l. si serui nostri. C. de noxa. Cuz ergo in casu nostro agatur res inter ipsos liberos sequitur ꝙ valuit talis scriptura vt testamentum cum fuerit scripta manu testatoris ꝛ iam appareat de mente deliberata ipsius testatoris volentis ꝛ disponentis ꝙ duplicem scripturaz ita scripsit ꝛ concepit manu propria: ꝛ per consequens valuit tale testamentum. Et sic ex isto capite nõ potest dici ꝙ talis scriptura non habuit debitam solẽnitatem ꝛ iõ dicit Jaco. de bel. in auč. de testamen. in perfectis in principio: ꝙ in tali testamento non sunt necessarij testes qz voluntas parentis est clara ꝛ certa ꝛ filijs nota ꝛ manifesta qz patris scripturam cognoscunt. allegat dicta per se in. l. fi. C. de fideicõ. ꝛ subdit Jaco. de bel. ibi arguendo de dicto. §. ex imperfecto vbi dispositio testatoris nõ valet quo ad aliam personam ibi adiunctam. soluit ꝙ in dicta auč. est speciale ibi ẽ regulare ꝛ est rõ ꝑm eũ qz pater scripsit illud testamentũ ꝛ ita resident. Cũ ergo in casu nr̃o ita sit ꝙ istud est testamentuz patris qz in figura testamẽti scriptum cũ institutione ꝛ substitutione cũ clausulis opportunis ꝛ codicillaribus cõsuetis apponi in simili re. ergo sequitur ꝙ valuit lz nõ fuerit appositum tempus nã inter liberos presumitur deliberatio patris. l. nec mea. ff. de adulterijs. naturalis. n. stimulus vrget pr̃em ad cogitãdũ ꝓ liberis. l. amicissimos. §. fi. ff. de excu. tu. Preterea faciat ꝛ erit fortioꝛ ratio. naz in ista scriptura fuerunt apposita nomina liberorũ numerº vnicaꝝ in quibus fuerant instituti ꝛ scripta mãu ipsiº pr̃is ꝛ ꝙ plus est fuit geminata nec testatoꝛ fecerat aliud testamentum ex quo posset oriri dubitatio ꝙ testm̃ ꝑcesserit: ideo nulla potuit esse dubitatio: ꝛ ideo Bal. ꝛ saly. in. d. auč. ꝙ fine. dicunt ꝙ speciale est in scriptura priuata ꝙ interueniat tempus ꝛ sic speciale est in scriptura priuata testamẽti qz pluries fieri ꝛ mutari potest. ꝛ ideo debet apparere de tempore quia id demum est ratum ꝙ vltimuz cõprobatur. l. ij. §. idez. ff. quemad. testa. aper. quia in casu nostro sic est vltimuz nec potest cadere ista dubietas cessabit talis dispositio. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iurepatro. c. cum cessante. de appel. cum simi. Preterea ista est leuis solennitas ꝙ apponatur tempus in scriptura priuata testamenti scripta manu patrissami. nullo precedente testamento quo casu obmissio talis solẽnitatis non viciat testamentum vt ꝓbatur per tex. in. l. i. §. fi. ff. de ven. inspici. l. leuia. ff. de accusa. Et quia cũ dispositio d. auč. ꝙ fine. loquatur ꝓtra dispositionem iuris cõis nõ requirẽtis tempus in scriptura priuata. vt in. d. l. cum tabernam. §. idem quesijt. debet stricte intelligi videlicet in cãu quo loquitur vz quãdo ascribũť legata exneis ꝛ qñ eẽ possz dubiũ ꝙ testm̃ ꝑcesserit q̃ oia cessant i cãu nr̃o ergo ꝛc̃. Preterea faciat qz tex. d. auč. ñ appõit ꝓ forma testi ꝙ iteruẽiat solẽnitas tpis ꝙ sic oñdo vbicũqz actus ẽ nullus si nõ seruet forma ꝓsensus ptiũ nihil potest operari ista est glo. in. l. a diuo pio. ff. de ritu nuptia. quam allegat pro

singulari Bal.in l.nō dubiū.C.de legi.ī.c.lator de re iudi.ī repe.l.cū mulier.ff.solu.ma. ī bene facit q̄ voluit idē Bal.in.l. i.C.qui admit.vbi loqtur qñ disponit statutū q̄ minor nō possit cōtrabere sine cōsensu ꝓpinquor q̄ partes nō possūt cōsentire: vt actus valeat circūscripta illa solēnitate.ī faciat gl.i.c.statutuz de rescrip.li.vi.ī in.c.fi.de offi.dele.eo.lib.ī q̄ habeķ in.c. dilecto.de p̄ben.faciat q̄ no.Bal.i.l.iubemus.C.de iudic.ubi dixit idē vbi ē data certa forma a statuto.ī dixit Jo.an.in.c. ratuz de reg.iur.lib.vj.q̄ nō pōt ratificari actus nullus qñ p;o ei⁹ forma debuit ī;euenire cōsensus tp;e quo act⁹ ꝓficiebaķ.ī ibi dixit bal. q̄ ratio est q: forma nō pōt a ꝑtibus remitti.ī facit.c.cuz dilecta de rescrip.ī q̄ no.in cle.i.de iure patro.ī i.c.pisanis.de restitu. spo.ī q̄ voluit Bal.i.l.fi.§.ī hoc quidē.C.de iure delib.ī in.c. sepe.de appel.ī in.l.obseruare.§.post hec.ff.de offi.ꝓcōsul.sed saly.in.d.auc̄.q̄ siñ.dicit pone q̄ pater nō subscripsit.ī sic nō est seruata solēnitas tradita in.d.auc̄.q̄ sine.sed filij fateńt voluntē p;is esse ibi scripta.an valebit vt testamētū ī decidit ibi saly.q̄ fic. Et sic apparet q̄ nō ē forma substātialis illa solēnitas ibi posita.q: si sic eēt nō possēt filij illā remittere p iura allegata superius.ergo sequtur q̄ valuit illa scriptura vt testamētū ī maxīe q: nil deficit nisi q̄ deficit solēnitas iscriptiōis tp;is.ī maxīe q: nō pōt esse dubitatio.an fuerit aliud testamētū ꝓcedēs. nec pōt causari aliqua dubietas aut varietas q̄mo ex quo seruata in oībus solēnitas.d.auc̄.ꝓterq̄ in tēporis descriptiōe videķ sufficere ī p;e sūptio est q̄ per errorē nō fuerit apposita.ī iō haberi debet ac si fuisset apposita p tex.valde singularē in.l.q̄uis.ff.de cōdi.ī de mō.ubi in libertate p̄sumiť modicus defectus interuenisse p errorē.ī habeķ perinde ac si nō interuenisset.de quo tex.exclamāt ibi singulariter doctores.cū ergo libertas ī testamētū sint in pari fauore: vt in.c.fi.de re iudi.sequtur q̄ sicut valet libertas nec impediť ꝓpter modicū defectū vt ibi eo dē mō nō ipediť validitas testamēti ꝓpter modicū defectū solēnitatis nō formalis. ergo sequtur q̄ talis scriptura diceť validū testamētū. Et p;o certo ħ decidit tex.in corpore de testa.imperfec.in p̄n.ℏ.si tamē.ibi hoc solū imittek q tex.ꝑbat sing.q̄ forma substātialis talis carte ut valeat vt testamētū est id soluz.vz q̄ manu ꝓpria ipi⁹ testatoris scripta fuerit ī appet q̄ sua volūtas illa fuerit. Cū g⁹ testator ōclarauerit vncias i gb⁹ istituebat filias ī posthumū nasciturū ī ei⁹ōfecū instituit nepotē ī manu ꝓpa illā scripserit ī iter suas scripturaſ ꝑuauerit.sequť q̄ taľ scriptura ꝑuāda erit vt testamētū.ī istā viā ō bem⁹ capę: q: fauem⁹ testamēto ī uolūtati ipi⁹ testatoris.l. si ꝑs ff.ō ioffi.testa.ī q: reipublice itereſt ut testati ōcedam⁹.l.uk nega re.ff.quēad.testa.ap.ī ē piū exeq uolūtates vltias ōfūctorū.c.si bf̄des.ī.c.tua.de testa.cū si.ergo ī c̄. Faciat ēt tex.in dicta auc̄. in ℏsi.pmū quidem eius p;escriptionez tempus deinde filiorum nomina ꝓpria manu ad hec vncias in quibus eos scripsit heredes nō signis significandas.sed per toras lr̄as declarandas: ut vndiq; clare ī indubitate cōsistāt vbi ip;ator ad disponēdū ō illa solēnitate fundat se ut omnia sint clara ī indubitata dispositā in dcā carta scripta manu ꝓpria: dū ibi dicit.nos igitur clara oia et aperta cōsistere uolentes.si quis lr̄as sciens inter suos filios uoluerit facere dispositiōez ī c̄. qui tex.probat formaliter dictū bal. in.d.auc̄.q̄ fine.q̄ iō debet apponi tēpus ut clare appareat q̄ illa sit ultima uoluntas p;opter dubitatiōem ne aliud testamentū p̄cederet solēne.sed istud cessat in casu nostro.quia iam indubitatum est q̄ ista fuerit mens ipius testatoris.ī q: nō apparet aliō testamētū p q̄ posset deduci indubitatiōem q̄ testamētū debeat valere.sequtur q̄ tale testamētū ut clarum ī indubitatum ualet ī tenet. Facit etiā q: ut testamētum minus solēne teneat inter liberos emanauit nō solum fauore ipor̄um liberor̄. sed etiam fauore ipius testātis: ut colligiť ex.d.l.hac cōsultissima.§.ex iperfecto ī.d.auc̄.q̄ fine.ī.d.l.fi.C.fami.hercis. Jō posito q̄ nō apposuerit tp̄s.tamē nō debet ānullari tale testamētū.ex quo etiaz in fauorē ipius testātis emanauit.l.q̄ fauore.C.de legi.l.plures apochis.C.de fide istru.cuz si. Preterea in dicta scriptura testamenti est apposita clausula codicillaris p;fecte: vt in p̄cto diciť quo casu talis clausula operať: vt valeat eo modo quo pōt ī videtur rogare dicte filie venientes ab itestato de restituendo hereditatez huic nepoti hoc ōcidit bar.in.l.i.i.ij.col. ℏbo quero.an illa clausula habeat locū qñ testamētū nō tenet rōne solēnitatis obmisse ī decidit q̄ sic per.l.codicillis.§.fi.ff.de le.ij.ī.l.bis ℏbis.ff. de testa.ī aut.ex eā.C.de libe.p̄teritis. Et si dicať q̄ bar. in.d.l.i. dixit q̄ illa clausula nihil operať: q: cōsueuit apponi de stillo notariorū.nō aūt q̄ ipi notarij ita fuerint a testatore rogati ut illam clausulā apponāt.ī idem uoluit Bal.in simili in.l. quotiens.C. de here.isti.ubi dixit q̄ si testator legauit ffi suo mille ī ticiuz instituit heredē vniuersalē ī ecclesiā instituit in.v.solidis q̄ heredē vniuersali repudiante frater legatarius hēbit totū ī nō ecclesia. nec ob.q̄ ecclesia fuerit instituta in q̄nq; solidis quia talis institutio cōsueuit ita apponi a notarijs.nō aūt q̄ ita testatores mādēt apponi: q: ista nō obstāt p̄mo bar.nō bñ logk ī ꝫ eū tz in idiuiso Bal.in.l.iam hoc iure.ff.de vul.ī pupil.ī q̄ male loquať oñdo ratione incōuincibili.nā notarius in dubio uidetur rogatⁿ apponere in instr̄o oēs clausulas que ō ꝙsuetudine ꝙsueuerūt apponi in istr̄o: ut ē tex.sing.i.l.gnāliter.C.de fideiusso.ī ibi bal.allegat illū tex.ī p eundē bal.i cōmēto rubrice.C.de fide instru.ī in.l.imperator.ff.de statu ho.ī in cōmēto rubrice.C.ō reuo.bis que in frau.credi.ī ibi sing.tempauit quando cōtractus est in fieri non quando est in facto esse.Si ergo notarij consueuerunt in testamētis apponeť clausulā codicillarē. ī ita ē consuetum fieri per ipos notarios sequitur q̄ de uoluntate ipor̄ testantiuz illas clausulas apponūt ī per ꝙs nō bene logk bar.fateor tamen q̄ si esset cōsuetudo vnius notarij apponere clausulas codicillares q̄ tūc testator nō videreť rogasse ut apponat ꝙsuetā clausulā codicillarē apponi p illū p illā.l.gnāliter.ī isto mō ꝓcedat opi.bar. sec⁹ qñ eēt cōis stilus.ī ꝙsuetudo oiuz notarioꝝ quo casu nō ꝓcedat dictū bar.ī ita ꝓcedat dictū bal. Et etiā in casu nr̄o ē pōderādum illa clausula codicillaris ñ fuit apposita manu notarij aut manu tertie ꝑsone sz fuit apposita p ipmmet testatorē quo casu nō vendicat sibi locū dictū Bar.vñ de quo ipemet testator apposuit uidetur ita uoluisse.q: ubi manifestissimus est sensus testatoris iter p;etatio ℏborum nusq̄ tātū valet ut melior sensu existat.l.si quis filiū.C.de lib.p;ete.c.cū uoluntate.de sen.excō.cū si.uoces enim sunt signa eoꝝ que sunt in anima passionū note.l.labeo.§.idem tubero.ff.de sup.lega. Et per cōsequens cū testator uoluit q̄ ualeret iure codicillorum uel alterius ultime uolūtatis videť q̄ talis clausula opereť quādo testamētū nō ualuit rōne obmisse solēnitatis. Si ergo non ualuit istud testamētum rōne solēnitatis obmisse.quia non fuit apposita descriptio tēporis sequitur q̄ clausula codicillaris suppleuit illum defectum. Subdit ibi bar.quid si testamētum nō ualuit ratione uoluntatis iperfecte.quia anteq̄ cōpleretur testamētum mortuus est testator.an aliqd operetur illa clausula uidetur q̄ sic per.l.fi.C.de codicil. cōtrariuz decidit per tex.in.l.ex ea scriptura.ff.de testa. Nec ob.l.fi.p̄al.quia ipse intelligit uoluntatem imperfectam rōne alicuius solēnitatis obmisse.ī sic intelligatur illa.l.fi.alle.glo.in.d.l.si is qui.ff. de testa.ī ita ibi residet bar.ī sic bar.sentit illud q̄ ipse uoluit in dicta.l.si is qui. Unde non loquitur in dicta.l.i.quando testamentum habens clausulam codicillarem est factum inter liberos ut si est imperfectum rōne voluntatis nihil operetur. Item quia ut superius demonstraui istud testamentum nō fuit imperfectū ratione uoluntatis ex eo quia testator apposuit institutiones hereduz ī instituit filias ī instituit posthumum heredem vniuersalem.ī i defectum eius instituit nepotem ex filia:ī vltimo loco apposuit clausulam codicillarē.ī sic videť cōpleuisse testamētū ī p̄fecisse ī p ꝙs nō fuit ipfectū rōne volūtatis.ī lz bar.dicat q̄ testamētū ipfectū rōne uolūtatis habens clausulā codicillarē ī c̄. ī sic sentiat q̄ ista stant insimul q̄ testamentum habeat clausulā codicillarē.ī sic impfectū rōne uolūtatis.q: bar.nō logk in casu nr̄o ubi app; q̄ testator aliud voluit facere i dcō testamēto.ī sic nō logk eo cāu quo testator fecit istitutōez heŕdū.ī postea apposuit clausulā codicillarē ī ut cōiter uidem⁹ q̄ testatores vltio loco apponūt in suis testamētis istitutiōes heredū ī clausulas codicillares Item q: ut superius fuit oñsum istud testamentum posito nō tñ ꝙcesso q̄ fuisset ipfectū rōne uolūtatis:tñ valuit iter liberos. Itē q: nō cōtingit oriri scandalū ex eo. Itē q: apparet q̄ testator aliud nō voluit i dicto testamēto disponeť.vñ sequť ꝙclusio ℏssima q̄ testamētū illō tenuit. Et si oia ōficerēt tñ substentať voluntas ōfūcti ex illa clausula codicillari.faċ q̄ voluit saly.ī bal.i.d.l.fi. C.ō codicil.vbi idē tenēt q̄ clausula codicillaris operetur suum effectum quādo testamētū non tenet ratione solennitatis obmisse.ī facit tex.dicta.l.fi.in ℏ.qui decreuit facere testamentuz si id

iplere nequiuit ītesta. videaf eē vefūct⁹. nec trāſducere liceat ad fideicōmiſſi iterp̄tationē velut ex codicillis vltimā volūtatē niſi il le ꝓplexus ſit ut vim ēt codicilloꝝ ſcriptura bēat. ⁊ ibi ang. dixit illū tex. eē notādū ꝙ teſtamētū ip̄fectū rōne ſolēnitatis nunḡ ſuſtētaf: ut codicillus niſi teſtator dicat ꝙ vult teſtamētū valere iu re teſtameti. ⁊ ſi nō p̄t valeat iuf codicilloꝝ. ⁊ ſic vna via electa p̄cludif altera: ꝛ tūc ꝓprie nō ſit electio. ⁊ hoc tz ibi gl. in ℣. ualere ⁊ i. ℣. p̄cluſiſſe in ſi. ⁊ iō ang. ibi dicit cautū debef eē qui petit he reditatē iformatiōe libelli vt ita p̄gnāter illū ꝙcipiat ꝙ nullā viaz itelligaf elegiſſe pluſq̄ aliā. ⁊ ſi per iudicē cōpellaf ad eligēdum ad ꝙ ꝙpelli pōt vt tenet ibi gl. in ℣. ptātez ꝙ ſemp ante electiōez ꝙſulat p̄titorē: qz ſi malā viā eliget p̄cludef ſibi oē iter ad heredi tatē ꝙſequēdā. ⁊ ſic manifeſte tz ibi ang. valuiſſe teſtamētū iperfe ctū rōne ſolēnitatis ex clauſula codicillari ſi teſtator illam in teſta mēto exp̄ſſit. Cū ergo hic exp̄ſſerit ſeqf ꝙ valuit iſtud teſtamētū ex ℣tute clauſule codicillaris. ꝛ in ℣itate valeat vt teſtamētū per ea q̄ ſupius dicta ſūt. Faciat etiā. l. ſi. C. fami. hercīſ. in ℣. vel co dicillus ſeu epiſtola parētis vbi tex. equipat teſtamētuz inceptuz ⁊ nō cōpletuz codicilluz ⁊ epiſtolā. vnde ſicut valet teſtamētuz i ip̄fectuz iter liberos eodēmō valebit codicillus vel ſcriptura: ⁊ p cōſequēs teſtamētuz iſtud valebit vt codicillus. Et ſi opponaf ō auc̄. ſi modo ibi poſita dum dicit tex. illa tñ voluntas nō ualet ni ſi ſcribatur lr̄is tp̄s ꝓpria manu ⁊ liberoꝝ noia rc̄. ⁊ ſic ille tex. ſi ſoluz regrit ꝙ i teſtameto p̄fno iter liberos iteruēiat ſolēnitas ibi ſcripta ſed ēt i codicillo eſt ſcriptura ꝓuata ſeu epiſtola. Cū ergo i caſu iſto nō iteruenīat talis ſolēnitas ſegtur ꝙ nō valet vt codi cillus. ⁊ ſic ſi nō valet vt teſtamētū nō valet ex clauſula codicilla ri. ad hoc rñdeo ꝓmo ille tex. loqtur ſoluz i codicillis in quib⁹ nō ſoluz relinquiſ liberis. ſz ēt extraneis. ita decidit tex. ibi in ℣ſi. in quo ⁊ aliꝭs legari fideiq̄ cōmitti ⁊ libertas relinqui pōt: qz cū illa auc̄. ⁊ in corpore. vnde ſumiſ deuiet a regula. d. l. ſi. eſt reſtrin genda inḡtum fieri poteſt. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſol. ma. auc̄. q̄s actiōes. C. de ſacroſ. eccle. iō cuz loquaf eo caſu quo i tali ſcriptu ra ſeu teſtameto relingtur extraneis ſegtur q̄ inter ſolos liberos remanebim⁹ in mera diſpoſitiōe. d. l. ſi. q̄ etiā loqtur in codicilliſ l. ſi extraneus. ff. de cōdi. ob cau. l. ſi cū dotē in p̄n. ff. ſo. ma. cum ſ. Et iō caſus obmiſſus habebiſ p̄z obmiſſo. l. ſi ſeruus ℣. nō di xit p̄tor. ff. de acq. bere. Et iſto modo tolliſ illud ꝙtrariū. Item tolli pōt ēt alio modo tex. d. auc̄. dicit ſi modo ſubiſciaf huic ſcri pture vel ip̄ius parētis ſubſcriptio vel liberoꝝ ſubſcriptiōe vero nō hīta illa. tñ voluntas nō valet niſi parēs ſcribat rc̄. vnde ſi be ne pōderef ille tex. nō loqtur quādo parēs ſcripſit totū teſtamē tuz ſeu totā cartulā aut cedulā ex eo qz tex. d. l. ſi. nō ſe artat quā do teſtamētū parētis eſt ꝓpria manu ip̄ius parētis ſcriptū. ſed dūtaxat dicit ſiue ceptū neq̄ impletū teſtamētum vel codicillus vel epiſtola parētis eſſe memoraf ſiue quocūq̄ alio modo ſcrip ture q̄buſcūq̄ ℣bis vel idiciis iueniaf relicte ōfuncti diſpoſitio cuſtodiaf. ⁊ ſi ſolēnitate legū talis diſpoſitio fuerit deſtituta. vn de tex. ille nō ſe fundat q̄ illa ſcriptura ſit ſcripta manu p̄pria ip̄ius parētis. ⁊ iō ſufficit a quocūq̄ fuerit ſcripta. Supuenit di ſpoſitio. d. auc̄. ſi mō ⁊ addidit ad. d. l. ſi. ꝙ hmōi ſcriptura ſeu cedula. ita valebit ſi tali ſcripture ſubiſciaf parētis ſubſcriptio vī ipoꝝ liboꝝ. ⁊ ſic ſi recte pōderef loqtur illa auc̄. eo caſu quo illa ſcriptura nō eſt tota ſcripta manu ip̄ius parētis. ⁊ iō regrit ꝙ ſub ſcribaf ab ipō parēte vī ab ip̄is liberiſ. nā ſi eēt tota ſcriptura ma nu ip̄ius parētis nō eſſet tūc neceſſaria ſubſcriptio. ſubſcriptio. n. regrif vt appareat ꝙ illa fuerit volūtas parētis vt p̄obat tex. i. l. ſi. C. plus valere ꝙ arg. vbi p̄eſcribēs ſe ſcripture quā non vidit nec legit nō vī approbare. ⁊ ideo docet nos ille tex. ꝙ nunḡ ſub ſcribamus nos niſi legam⁹ quā. l. ibi bal. inducit ℨ doctores ſub ſcribētes ſe cōſilijs alioꝝ. ⁊ illa nō legunt. ⁊ ſi c illa ſubſcriptio fit ad finē vt ſubſcribēs ſe approbare videatur ſcripturā ad quaz ſe ſubſcribit. Ergo ſequitur neceſſitate ineuitabili ꝙ vbicūq̄ quis ſcribit totā ſcripturā manu ſua p̄opria ꝙ nō regritur eī⁹ ſubſcri ptio. Accedat ꝙ voluit ang. in. l. ſi ita ſtipulatus. §. griſogonus ff. de ℣b. ob. vbi dicit ꝙ vñi ſubſcribētes ſe cedulis uacuis aut ſi gillū apponētes ceduf vacuis ꝙ niſi p̄mo fuerit p̄eauiſati ō bis que ſcribēda erāt in dictis cedulis ꝙ nō videntur cōfirmaſſe ea q̄ poſtea ibi ſcribūtur ex quo nō habuerūt eorū noticiā allegat ſin gulf dictū inno. in. c. ſcriptura de fide inſtru. ⁊ idē ſequūtur mo derni ſcribētes ibi. ⁊ i. d. §. griſogonus. ⁊ ibi ēt dixit idem ange. ſtatuto cauef ꝙ ſcriptura facta manu ꝓpria ōbitoris mādef exe cutiōi. ⁊ terti⁹ ſcribit cedulā debiti ⁊ debitor ſbſcribit ſe illi cedule approbās omnia ⁊ ſingula ibi cōtēta ꝙ videf ſatiſſactū ſtatuto ⁊ mādabitur executiōi ℔z formā ſtatuti. Et facit ꝙ voluit bal. i auc̄. ſi qs in aliquo. C. de eden. Et iō dixit idem Bal. in. l. tribun⁹. §. ſi. ff. de teſta. mili. ꝙ ſi doctor ſigillat aliquas allegatiōes per aliū factas ꝙ videf illas approbare. Et ſic ex iſtis apparet veriſſima ꝓcluſio ꝙ ſubſcriptio ē introducta: vt ſbſcribēs approbaf videa tur ſcripta per aliū. ergo ſegtur ꝙ ſi ſcripta eſt cedula tota manu ꝓpria alicuius nō regrif ſubſcriptio: qz tūc ſubſcriptio nihil ope raf ex quo clariſſime apparet de volūtate ſcribētis. Et ideo dice mus nō eſſe opus ſubſcriptiōe litteris aut vocib⁹ q̄bus exp̄imit cōceptus ſuos mētales. l. nō figura. ff. de actio. ⁊ obli. l. labeo. §. idē tubero. ff. de ſupple. lega. ⁊ vt dixit Ang. in p̄alle. §. griſogo nus. ꝙ ſubſcriptio operaf illū effectū q̄e operaf ſcriptura facta manu alterius. cuz ergo diſpoſitio. d. auc̄. ſi modo loquaf ꝙ illi ſcripture debeat ſe ſubſcribere parēs vī ſentire ꝙ illa ſcriptura ſi fuerat tota ſcripta manu parētis. ⁊ ideo dicit ꝙ ſi nō eſt fcā ſub ſcriptio parētis. tūc eſt opus ꝙ interueniat ſolēnitas poſita vt ip ſe parens ſcribat manu ꝓpria tēpus noia liberoꝝ vnciarum nu merū ſeu res ſpāles. Ergo ſequitur ꝙ ceſſat talis ſolēnitas: vbi te ſtator ſeu parēs ſcripſit totā cedulam teſtamenti manu ſua ꝓpa. Et ꝙ ita ſit. vt dico iſtud demōſtro ad oculū ex eo qī dicta ſcri ptura dicif. ſi modo ſubijciaf huic ſcripture vel ip̄ius parētis ſub ſcriptio. vnde referendo illū tex. ad diſpoſitiōem. d. l. ſi. C. fami. hercīſ. qz illa. l. ſi. loqtur de ſcriptura facta manu alterius. iō dcā auc̄. dicit ſi modo huic ſcriptuf ſubijciatur ſubſcriptio parētis. ℣ ba enim ſūt intelligenda ſm qualitatem rerū ⁊ perſonarū quibuſ diriguntur. l. ex militari. ff. de teſta. mili. Et ibi dicebat Bal. ꝙ epō fuit idultum ꝓuilegiū ꝙ poſſet celebrare tēpore interdicti ꝙ debet interp̄etari illud ꝓuilegium ſm dignitatē ſuā pontificalez vnde poterit impontificalibus celebrare. l. plenum. §. equicij. ff. de vſu. ⁊ habi. ⁊ ibi dixit Bal. ꝙ ſi maritus legat vxori ſue lectum ꝙ intelligitur de lecto viduali. idem ip̄e voluit in. l. i. C. de lega. ⁊ in. l. liberti. C. de ope. lib. Facit. l. penul. in p̄nc. ff. ō ali. ⁊ ciba. lega. dixit tamē Bar. i. l. librorum. §. fi. ff. de le. iij. ꝙ venit culci tra de ſerico per. l. ſi. §. vxori. ff. ō auro ⁊ arg. leg. ꝙ poteſt p̄oce dere fauore vltime voluntatis que eſt largiſſime ſeu large interp̄ tanda. c. cum dilecti de dona. l. in teſtamētis. ff. de reg. iur. tamē veriſſima eſt illa regula ꝙ verba intelliguntf ſm qualitatem perſo ne cui dirigūf. Modo in p̄poſito nr̄o tex. dicte auc̄. vtitur il lo ℣bo ſubſcriptio. ⁊ dicit ꝙ parens debet ſe ſubſcribere teſtamē to. ſequitur ꝙ loqtur eo caſu quo illa ſcriptura eſt ſcripta manu tertij ⁊ nō manu ip̄ius parētis. Si ergo eſt ſcripta tota ꝓpria ma nu ip̄ius parentis nō eſt opus ſubſcriptōe. Et ꝙ ita in vero ſit ꝙ ille tex. loquaf quando ſcriptura eſt manu alterius ſcripta ⁊ non manu ip̄ius parentis ꝓbat tex. in. d. auc̄. ꝙ ſiue dum dicit ſi pa rens lr̄as doctus. vnde vult ꝙ ſi parens ſciat litteras ⁊ ſe nō ſub ſcripſit debet apponere tēpus rc̄. vnde ſi tex. loqueretur de ſcri ptura facta manu ip̄ius parentis non oportuiſſet dicere lr̄as do ctus. vñ formaliter loqtur ille tex. d. l. ſi. de eo qui nō ſcrpſit cedu lā teſtameti. iō regrif. d. auc̄. ꝙ iteruenīat ſubſcriptio ⁊ indefectū ſubſcriptionis apponaf tp̄s ⁊ alia ibi expoſita ⁊ p ꝙñs valuit vt codicillus poſito nō tñ cōceſſo ꝙ nō valeret: vt teſtamentuz. ſed in ℣itate talis cedula valet: vt teſtamētū qz ſcripta eſt i forma ⁊ fi gura teſtameti ⁊ ſcripta in totū manu ꝓpria ip̄i⁹ parētis ut app̄z ex. d. l. ſi. ergo rc̄. Et eodē mō rñdeo ad. d. auc̄. ꝙ ſine i ſubſcri ptiōe licet eni dicat ibi tex. ita p̄cedat ſi parēs lr̄as doct⁹ manu ꝓ pria declarat tp̄s rc̄. qz ille tex. intelligif eodē mō: vt ſuperius eſt dictū: qz cū tex. in. d. §. ex ip̄erfecto loquaf de teſtameto ip̄fecto facto iter liberos. Ideo tex. d. auc̄. diſponit idem ꝙ diſponit. d. auc̄. ſi modo ex eo ꝙ dicit quod ſine ſubſcriptione quaſi ſi pa rēs ſe ñ ſubſcripſerit apponat tp̄s manu ꝓp̄a. ⁊ iō cū loqf ō ſbſcri ptōe ille tex. ſētit illō ꝙ ſupi⁹ fuit dcm qz illō ſubſcribif ꝙ p aliū ē ſcriptū. Si ergo ē ſcriptū p eūdē parētē ñ ē op⁹: vt p eūdē ſubſcri baf. ⁊ iō erit dicēdū ꝙ ad caſū illum adaptāf legis diſpoſitio ad quē adaptaf ℣ba ei⁹: vt dixit tex. i. l. i. §. loqtur. ff. ō magi. q̄ē. l. iiij. §. toties. ff. ō dā. ifec. l. ita āt. ff. ō admi. tu. l. bos accuſaf. §. oī bus. ff. ō acc. c. ex pte aſtēſis ō ꝙceſ. p̄bē. c. idēnitatib⁹. §. ſz cū eas ō elec. lib. vi. Sz ℣ba illi⁹ auc̄. adaptāf ad caſuz quo teſtamētū pa rētis ē ſcriptū manu alteri⁹. ⁊ ñ manu ei⁹. qz tc̄ oz ſuaf ſolēnitatē

d.auč.ergo ad iſtō adaptabiť dcā diſpoſitio ei⁹. Et iudicio meo iſte ē ꝓbiſſimus ītellectus illi⁹ auč.ꝛ.d.auč.ſi modo. Et per ꝓ̄ns ñ ſūt neceſſaria tot que ego ſuperi⁹ excogitaui ad iſtud dubiū: qa cū illa auč.loquať eo caſu quo cedula teſtamēti paterna ē ſcripta manu alteri⁹ ꝛ nō ē ſcripta manu parētis. iō regritur vt parens il lā ſubſcribat ꝛ ī defectū ſubſcriptōis apponat manu ſua ꝓ̄pa tp̄s numerū vnciaꝝ noīa filioꝝ ꝛc̄. Cū ergo ē ſcriptuꝫ totū manu pa rentis nō ē iſiſtēdū ut parēs illuꝫ ſubſcribat q: ad qd regriť cum cōſtet qꝫ ita ſcripſit.ꝛ ita uoluit parēs nō eſſe neceſſaria ſubſcrip tio ꝛ iſtud caderet in oēm exercitatū ītellectū. Et licet doc. qui in dictis locis uaria cōmēta ediderūt.ita nō declarēt illā auč. nihil ominus ꝓbiſſimus ītellect⁹ eſt iſte. Et etiā faciat q: iure cautuꝫ eſt qꝫ ſcriptura ꝓuata nō idiget deſcriptiōe tp̄is vt eſt caſus ſingula ris in.d.l.cū tabernā.§.idē queſijt.ff.ō pig.ꝛ hoc tenet ibi bart. ꝛ idē voluit in ꝓma cōſtitutiōe.ffoꝝ.ꝛ glo.xxv.q.ij.c.reſcripta ℣. ſi qua habent bal.ī.l.ſi qua.C.de diuerſis reſcriptis guil.de cu.ī l.i.ff.ō iuſti.ꝛ iur. Et ſi opponať de.§.ſ̄tum in auč.quibus mo. natu.effi.legi.quē tex.ad hoc allegauit bal.ī.d.auč.qꝫ ſine ꝛ ibi tex.regrit tēpus in ſcriptura ꝓuata poſſet dici qꝫ cōtinet caſū ſpe ciālē vt dixit bal.in.d.auč.qꝫ ſine. Vel poſſet dici ꝛ ſubtilius qꝫ ñ loquať ille tex.in ſcriptura ꝓuata.ſed loqtur ſcriptura ſacerdotiſ que in matrimonio ꝛ dote ſubſcripta tribus teſtib⁹ reputať ꝑ ſcri ptura publica.nec ille tex.repitur alibi.ita dixit bal.in ꝓma cōſti. C.ꝛ ita formaliter dixit ibi in.iij.col.ꝛ ſic nō eſt ſcriptura ꝓuata lꝫ idē bal.in.d.auč.qꝫ ſine.dixit qꝫ.§.quātū logť in ſcriptura p̄iuata.ꝛ licet Ja.bu.in ꝓma cōſti.C.dicat qꝫ ſcriptura p̄iuata requi rit tēpus.tamē cōiter dānatur doctrina ſua que ſaluari poſſet ℔ mō vꝫ qꝫ vbicūqꝫ nō agiť de ꝓiudicio ſcribentis.ſꝫ agiť de preiu dicio alteri⁹:puta ſi ego dico me creditorē ꝓ̄ez te in hypotheca ꝛ ꝓducis ſcripturā p̄iuatā vbi nō apparet de die obligōnis qꝫ nō ego ſū p̄referendus.ꝛ ſic tūc regritur tēpus ꝛ ſcriptura ꝓuata ꝙ̄ agitur de preiudicio tertij:nō quādo agiť de facto ipſius ſcriben tis ſcripturā p̄iuatā. Ita dixit reuerēdus pater.d.abb.in.c.i.de fide inſtru.ꝛ ita etiā ibi dixit.d.meus Jo.de imo.lꝫ cōtra iſtā eoꝝ diſtinctionē ſit caſus recte intuēti in.d.§.idē q̄ſijt vbi tractať de actu qui poterat infringi ex tp̄e:q: ſi idē pignus fuiſſet alteri obli gatum nō valuiſſet ꝺa obligatio de eodē facto.ar.l. qui ꝓior.ff. qui potior.ipig.habe.ꝛ tū ꝺm intellectuꝫ bar.ibi dicit qꝫ nō req rit diem. Faciat ad hoc qꝫ uoluit Jo.an.in.c.inter dilectos.de fi de inſtru.facit qꝫ uoluit ang.in auč.de inſtru.cautela in.§.i. ubi dicit qꝫ in legitimatōe filioꝝ requiritur appoſitio tēporis.alle.d. §.quātū in alijs ꝺo caſibus ſi queriť an ſit de ſubſtantia quo ad ſubſtantiā obligatiōis: vt aliter qs nō obligeť ex ſcriptura p̄iua ta niſi apponať tēpus.ꝛ cōcludit qꝫ nō eſt de ſubſtātia: quia ſine die ꝛ certo loco pōt cōtrahi obligatio.neutrū enim eſt de ſubſtā tia quo ad obligationē.allegať.d.§.idem queſijt.ꝛ.l.obligatio nū.§.pe.ff.de actio.ꝛ obli. Aut querim⁹ an ſit de ſubſtātia quo ad p̄ioritatē tēporis.ꝛ tūc dies eſt de ſubſtātia:q: cum p̄ioritas conſiſtat in tēpore nō poteſt ꝓbari ſi nō adeſt.l.creditor.C. q po tior.ipig.habe. Aut querim⁹ an ſit de ſubſtātia quo ad p:obatio nē debiti.ꝛ tūc ſufficit ſi eſt ſine die.allegat.l. publica.ff. ōpoſiti. Ex iſtis manifeſta elicit cōcluſio qō valet ꝛ tenet ſcriptura p̄iua ta ſine die.ꝛ regulariter nō regrit diē.ꝛ voluit Bal. in.d.auč. qꝫ ſine.dū dixit qꝫ eſt ſpeciale in caſu illo: vt ſcriptura p̄iuata requi rat tēpus ſeqtur ex hoc qꝫ cuꝫ.d.auč.qꝫ ſine.ꝛ.d.auč.ſi mō.exor bitēt a regulis iuris cōis ꝛ reſtrigāt regulas cōes debent intelligi ſtricte: vt deuiēt q̄tū minus fieri poteſt. Quinimo per ℣ba ip:o pria ꝛ ſubauditu ꝫ ſenſu ꝫ debēt reduci ad terminos iuris cōis: ut dixit glo.quā moderni reputāt ſingularē in auč.ex teſtameto.C. de colla.vt ibi ꝑ eos.ſꝫ tex.eſt ſolēnis in.c.cām que de reſcrip. et in.c.cū dilectus de cōſue.ꝛ in.l.ſi ſerui veſtri.C.ō noxa.ꝛ in.c. di lecto ꝛ in.c.ex parte de ℣b.ſig.ꝛ in.c.ad audiētiā de cler. nō re ſcidē.ꝛ in.c.ad nr̄aꝫ de iureiurā. Et faciat qꝫ habeť in.c.i. ō feu. cogni.ꝛ qꝫ no.glo.in.l.ñ.§.icōputatiōe.C.de iure delib.cū ergo ſic ſeqtur qꝫ ſtricte erūt interp:etāda dicta iura. Sed illa loquūť qꝫ tūc dꝫ apponi tp̄s ꝛ noīa filioꝝ.ꝛ numer⁹ vnciarū ꝛ ſcriptura p̄iuata teſtī qñ ipe teſto: ſe ſubſcripſerit. ꝛ ꝑ ꝓ̄ns logť ō ſcriptu ra ꝓuata teſtameti ſcripta manu alteri⁹. ſꝫ vbi illa ſcriptura teſta mēti ē ſcripta manu ip̄i⁹ teſtatoriſ tota vt fuit ī caſu nr̄o.tc̄ ñ logť dcā auč.qꝫ ſiñ.ꝛ.d.auč.ſi modo.ꝛ iō remanebim⁹ ī diſpōne iuris cōis. Et ꝑ ꝙ̄ſequēs ſcriptura p̄iuata teſtameti ſcripta tota manu

ꝓ̄pa ip̄i⁹ teſtatoris:lꝫ nō hēat ſubſcriptionē ip̄i⁹ teſtatoris nō re quirit ꝑ ſui forma qꝫ teſtator apponat tēpus ꝛ nomia filiorum et numerū vnciaꝝ ſua manu ꝓ̄pria. Et indubitāter iſta eſt veritas. ꝛ indubitat⁹ ītellectus dictorum auctēticoꝝ.ꝛ ſic nō merētur alle gari ꝙ̄tra banc ſcripturā teſtameti ſcriptā in totū manu ip̄ius te ſtatoris:in qua facte ſūt inſtitutiōes filiaꝝ ꝛ poſtumi ꝛ in defectū nepotis ꝛ appoſita clauſula codicillaris.ꝛ ſic nō eſt opus in tan tū iſiſtere circa hūc paſſū inq̄ſitum ego ſuperius inſteti. Et etiam ad hoc faciat qꝫ no.glo.in.d.auč.qꝫ ſine:que dicit qꝫ nr̄i maioreſ intellexerūt illā auč.ꝛ etiā illā auč.ſi modo.qñ teſtameūtuꝫ eſt fcm̄ in ſcriptis.alꝫ fruſtra regreret ſubſcriptionē que requirit añ ſcri pturā.vnde pōderek tex.coniūcta gl.predicta:quia ſi preſuppo nit ſcripturā.ꝛ poſtea regrit ſubſcriptionē manifeſte videť intelli gere qñ pater nō ſcripſit teſtamētum. ideo regrit qꝫ ſubſcribat. Subdit poſtea qꝫ ſi ſe ñ ſbſcripſerit.tūc manu ꝓ̄pria ſcribat tēpus nomia filioꝝ ꝛc̄.q: ſi intelligereť quādo ip̄e pater ſcripſiſſet totā illam cartulā teſtamenti.certū eſt qꝫ expreſiſſet noīa filiorum quos inſtituebat heredes ꝛ ſpecies in quibus eos inſtituebat ad qd exigeret lex qꝫ ſe nō ſubſcripſerit illi cartule. Iterū exꝑmat no mina filiorū ꝛ ſpecies rerū in quibus eos inſtituebat. certe hoc ñ reqreret.q: iam factū erat.ꝛ ideo debet ītelligi quādo cartula nō erat ſcripta manu parētis.ſed manu alteri⁹.iō debebat ſubſcribi ꝑ ip̄m parētē qꝫ ſi nō erat ſubſcripta manu parētis aut filioꝝ.tūc ꝙbebat iteruenire ſolēnitas poſita ī.d.auč. ꝛ ō ℔ ñ aīaduerterūt doc.q cōmētarūt dcā iura.lꝫ ſalꝫ.ī.d.auč.qꝫ ſine ſup̄ gl.exponē do dictas gloſas dicētes qꝫ.d.auč.ītelligē de ſūt qñ teſtamētum in ſcriptis p̄cedebat ip̄e dicit qꝫ erit ſēſus qꝫ teſtamētū ſcriptuꝫ a p̄re cū forma ibi tradita valebit iter liberos.ꝛ ſbdit poſtea ibi ſa lꝫ.qꝫ ibi ſcriptura p̄ris nō iteruenit ſꝫ alteri⁹ ꝛ ſubſcriptio p̄ris vꝫ filioꝝ nō iteruenit.tūc nō tꝫ teſtamētū nō ſolēne ēt iter liberos qꝫ ꝓus tenebat iter liberos, alle.d.§.ex ipfecto. Et ſic pōdero dcm̄ ſalꝫ.q: dicit qꝫ teſtamētū ſcriptū manu alteri⁹ olī tenebat hodie nō tꝫ niſi ſit ſubſcriptū manu parētis aut filioꝝ:nec regrit aliō ut hodie valeat iter liberos.ergo a ꝺrio ſenſu ſentit qꝫ ſi ē ſcriptum manu p̄ris nō regrit ſubſcriptiōez.ſꝫ.d.auč.qꝫ ſiue. regrit ſolēni tatē ibi poſitā qñ debebat iteruenire ſubſcriptio ꝛ nō iteruenit ſꝫ certū ē qñ fuiſſet ſcriptū totū manu ꝑntis nō erat opus ſubſcrip ptiōe vt dcm̄ ē.ergo ſeqtur qꝫ hodie cartula teſtameti ſcripta ma nu ip̄ius ꝑntis totā.vꝫ ꝛ tꝫ ſubſcriptione ꝛ ꝑ ꝓ̄ns ſine ſolēnitate poſita ī.d.auč.qꝫ ſine.ꝛ lꝫ ſalꝫ.ibi dicat eē ſenſuꝫ qꝫ teſtamētum ſcriptū manu a p̄re forma ibi ſcripta vꝫ iter liberos dꝫ ītelligi qñ ē ſcriptū manu alteri⁹ ꝛ a p̄re ñ ſubſcriptū. q: tūc dꝫ iteruenir forma ibi ſcripta. alꝫ male diceret et ꝺ illū tex.ꝛ ꝺ.d.auč. ſi mō.faci at etiā qꝫ voluit Bal.in.d.auč.qꝫ ſine in ꝑn.vbi dicit qꝫ ſi parēs facit teſtamētum in ſcriptis ꝛ ſua ꝓ̄pria manu ſcribat:tunc ualet teſtamentū etiam ſine vllo teſte.ꝛ alle. Jaco.de belui.in co:pore ꝛ ſubdit ibi bal.ꝛ qꝫ ſi reperitur cedula teſtameti p̄ris ſui ſine te ſtibus iter liberos qꝫ dicte cedule ſit ſtandū.ſecus dicit ſi eēt ſcri ptura manu notarij vel alterius tertie perſone ſicut plerūqꝫ repe riuntur q̄dam cedule in libris notariorum: q: cū ſit ſpeciale qꝫ in terueniat ſcriptura manu patris.ergo in ꝺrium ius cōe. Et ſic bal. facit ibi differētiā.an ſit ſcripta manu p:opria ip̄i⁹ p̄ris. q: tūc va let inter liberos.ꝛ illi cedule ſtandū eſt.ꝛ per conſequēs Bal. ibi nō regrit ſubſcriptiōem parētis qñ ſcripta eſt ꝓ̄pria manu ip̄ius ꝛ per ꝙ̄ſequens nō regritur ſolēnitas dicte auč.ſi non interuenit ſubſcriptio parētis. An ℣o ſit ſcripta manu alterius: q: tūc requi ritur ſubſcriptio.ꝛ ſic Bal.recte intellectus vī ſentire illō qꝫ ſupe rius dixi.faciendo differētiā an ſit ſcripta manu ꝓ̄pria ip̄ius p̄ris an manu alteri⁹ ꝑſone. Faciat qꝫ voluit idē Bal.ī.d.auč. qꝫ ſine vbi dicit qꝫ aut diuiſio quā faċ p̄ fit ꝑ nūcupationē.ꝛ tūc regrūť duo teſtes aut ꝑ ſcripturā.ꝛ tūc ſcriptura p̄ris ſufficiť vl ſubſcriptō liberoꝝ.nā talis diſpoſitio vꝫ ēt ſiñ teſtib⁹ dūmō ꝙſtet ō ℔ ꝑ cōfeſ ſionē ꝓ̄tiū.ꝛ ſic bal.ſentit qꝫ ſcriptura p̄ris ꝓ̄pria manu ſubſcripta ſufficiat nec regrit ſubſcriptionē p̄ris qñ ip̄e p̄ ſcripſit.iō dicit qꝫ ſufficit ſcriptura p̄ris vel ſubſcriptio liberoꝝ.ꝛ iſta apponūt gla diū ad radicē hui⁹ ꝙſultatiōis qꝫ talis ſcriptura ꝓ̄pria manu pa rētis ſcripta valet inter liberos: vt teſtamētū. ¶ Reſtat nūc rñ de re ad ꝺria ſuperi⁹ formata. ℙrio cū dī qꝫ teſtm̄ ē ip̄fectū rōe for me: q: vt ſupius dixi appet ſolutio multiplex. ꝓmo iſte fuit ōfect⁹ modicus: q: fuit defectus tēporis deſcripti manu teſtatoris quo caſu ō iſtis minimis nō eſt curādū: vt voluit glo.in.l.res bona ſi-

des.ff.ō cōtrahē.empti.ꝛ no.in.l.ſi ſine.§.i.ff.de mino.que que rit an pp vnū nūmū nō ſolutū tota res ꝓdaꝛ faē.l.ſi oleū.§.fi.cū l.ſequē.ff.de dolo.qꝛ q parū trāſgredit nō vituperaꝛ.l.q̄uis.ff.ō cōdi.ꝛ demō. Et iō dicebat bal.i.c.cum ade.ō reſcrip.q pp mo dicā igratitudinē quis nō ꝑuatur feudo. Item dicit lex q modi cū interualū nō inducit actuū diuerſitatē ſed indēnitatē.ꝛ ſic de modico tēpoꝛe nō curamus: vt dixit tex.in.l.ꝛ ſi poſt tres.ff.ſi qs cau.c. potuit de loca.l.plerūqꝫ.ff.de ritu nup. Et iō iſte fuit mo dicus defectꝰ ꝛ ſi inficit iſtud teſtamētū inter liberos. Et ſz tex.ibi dicat ita ꝓcedi nō tamen apponit formā ſubſtātialem. Quinīmo breuius pōt tolli iſta obiectio vt dicamus q tūc eſt forma in ſcri ptura ꝑuata teſtamenti: vt teſtatoꝛ apponat ꝓpria manu tempus ꝛ nomina filioꝝ ꝛc̄. qū ſcriptura fuit ſcripta manu notarij vel alte rius tertie ꝑſone ꝛ parēs illam ſubſcripſit quo caſu eſt neceſſe vt apponat tempus ſua ꝓpria manu. ꝛ hoc voluit ibi tex.dum di xit ſine ſbſcriptiōe vt ſuperiꝰ late dixi.ꝛ ſic nullomodo obſtat tale cōtrariū. Nec ob.cum dicit q requiritur tēpus ad euitandā fal ſitatem: qꝛ iſtud nō ꝓcedit in ſcriptura ꝑuata: vt.d.§. idez que ſiſt ꝛ voluit ang.in.d.auc̄.q ſine. Sed iſtud teſtamētū ita cōdi tum eſt ſcriptura. ergo nō requirit tēpus. ꝛ ad dictam auc̄.q ſine rū.q ꝓcedit eo caſu quo logtur extra illum caſum ſtabimus ī di ſpoſitiōe iuris cōis vt ſupius dixi. Nec ob.cum ſecūdo opponit q.§.ex iperfecto.ꝛ.d.l.ſi.ſupplentur per dcā iura auctēticoꝝ qꝛ rñdeo q ſupplentur eo modo quo ſuperius dixi vꝫ quando car tula teſtamenti eſt ſcripta manu alterius ꝛ parens illaꝫ nō ſubſcri pſit. ideo tunc requirit q apponat tempus manu ſua ꝓpria. ſe cus quando eſt ſcripta manu ꝓpria ipius parentis inter libe ros: quia tunc nō eſt neceſſaria talis ſuppletio. Nec ob. cum al legatur tertio.d.l.fideicōmiſſa.§.quotiēs.q ſi teſtamentū inter liberos eſt nullum ꝓpter defectuꝫ publicatiōis: ergo multo forti us ꝓpter defectuꝫ forme: qꝛ iſtud eſt alienum a veritate nō enim eſt nullū teſtamentū inter liberos ꝓpter defectum publicatiōis: vt ſuperius late demōſtraui.ꝛ hoc voluit tota pene iuris ꝓdēntia. Nec eſt ꝑm cum dicit q hic interuenit defectus forme vt ſu perius dixi. Nec ob.cū allegaꝫ dictum ſaly.in.d.§.ex iperfecto: qꝛ cū dicit q eſt iperfectū rōne ſolēnitatis iſtud nō obſtat qꝛ ſupe rius fuit oñſum q teſtamētum inter liberos valet licet interuene rit defectus rōne ſolēnitatis vt ſuperius fuit dictū.ꝛ in hoc non bene logtur. Et eſt accurate pōderādum qꝛ ſaly.eo caſu quo pa ter ſubſcripſit ſuū teſtamētū ī quo filios hr̄des inſtituit ꝛ legata reliqt.ꝛ teſtamentū in capſa repoſuit ꝛ nō legit nec legi fecit dicit eſſe iperfectū.ex eo quia nō legit aut legi fecit. nō aūt dicit q nō tenet ex quo nō interuenit illa que ſcripta ſunt in.d.auc̄.q ſine. ꝛ logtur qñ pater ſcripſit teſtamētum. Et ſic ſentit q quādo eſt ſcriptū manu ꝓpria ipius pr̄is nō regritur ſolēnitas dicte auc̄.q ſine.q ꝓ iſta ꝙſultatione eſt mirabile. Nec ob.cum ipe dicit q etiam eſt iperfectuꝫ rōne voluntatis. ꝓmo qꝛ iſtud nō eſt veruꝫ. et eſt cōtra tex.d.l.ſi is qui. Et multominus ꝓcedit in caſu nr̄o ex eo qꝛ teſtatoꝛ in iſta cedula teſtamēti appoſuit clauſulā codicilla rē.ꝛ per cōſequēs eſt ſignū cōpleméti ꝛ perfectiōis volūtatis iſtiꝰ teſtātis. ergo iſtud nō fuit iperfectū rōne volūtatis. Item qꝛ licet ſaly.dicat q teſtamētum iperfectū ratione volūtatis iter liberos nō teneat vt voluit bar.ī.d.l.ſi.C.famil.hercīſ.ꝛ in.d.l. ſi is qui. ꝛ in.d.§.quotiēs ꝛ.d.pe.de ancha.in.c.ij.de teſta. Tamē iſtud nō ꝓcedit. ꝓmo ex auctoꝛitate bar.in.d.l.in teſtamento.ff. de fi deicōmiſſa.liber. inducēdo vt ſuperius induxi. Secūdo qꝛ licet ita teneāt tñ lu.ro.in loco ꝓallegato tenuit ꝑriuꝫ vt ſuperius ſcri ſi.ꝛ ſic bar.ꝛ ludo.tenēt cōtrariū vt ſuperius dixi. Et ꝓcedit eo caſu quo iſtud teſtamētū fuiſſet iperfectū rōne volūtatis ſed reue ra nō eſt iperfectum rōne voluntatis vt ſuperius dixi ergo ꝛc̄. itē ꝛ tertio vbicunqꝫ teſtamētum eſt iperfectū ratione voluntatis in ter liberos.ꝛ nō oriꝝ ſcādalū ex tali voluntate tūc valet ꝛ tenet ta le teſtamētū vt voluit io.de imo.in loco ſuperius allegato. Ergo valuit iſta vltima volūtas cū nullū ſcandalum poſſit ſequi. Item qꝛ ſufficit q ita voluerit teſtatoꝛ: qꝛ in re ſua quiſqꝫ eſt moderatoꝛ ꝛ arbiter.l.in re mādata.C.mandati. Item qꝛ.d.l.ſi is qui. loqui tur qñ teſtatoꝛ inceperat teſtari ꝛ nō potuit cōplere ꝓpter ſuper uenientem meꝛbuꝫ q nō fuit in caſu nr̄o. iō teſtatoꝛ cōpleuit illā ſuam ſcriptā teſtamenti apponendo clauſulā codicilarē vt eſt di ctum. Nec ob.cū allegetur bar.in.d.auc̄.q ſine. dicens requiri q cedula teſtamenti legatur q iſtud inter liberos eſt cōiter dāna tum per ſcribentes vt ſuperius dixi ergo ꝛc̄. Et cū dicit q cōiter notarij dicūt actū eſt. Reſpōdeo q ipe logtur in ſcriptura ſcrip ta manu tabelliōis ſed nō loquitur in cedula teſtamenti fcā ma nu ꝓpria ipius teſtantis. Et cuꝫ dicit q paulus de caſtro in ſuo cōſilio ſeqtur bal.rñdeo q euꝫ ſeqtur quo ad hoc vꝫ q teſtamen tū inter liberos debeat legi. Nec ob.cū allegatur.l.ex ea ſcriptu ra vbi ex teſtamento nullo iure ꝓfecto nihil debeť.ꝛ bal.ibi dicit q etiam nō debentur relicta ad pias cauſas. Idē in codicillis ſi cōpletis. ꝓmo iſtud ē falſum q iſtud ſit iperfectum omni iure qꝛ ex diſpōne iuris valet tale teſtamētū inter liberos vt ſupius ē dictum. Secūdo falſuꝫ ē dicere q ex teſtamēto iperfecto nō debeā tur relicta pia: qꝛ aut ē iperfectio reſpectu ſolēnitatis ꝛ valet quo ad pia relicta: vt.c.relatū.ꝛ.c.cū eſſes.de teſta. Aut ē reſpectu vo lūtatis.ꝛ etiā valet: vt.d.l.in teſtamēto vt ſuperius fuit dictum. Et eodem modo dico in codicillis: qꝛ ſi nō ſūt ſolēnes valere in ter liberos.ꝛ idē in pia cauſa ꝛ ēt quia in caſu nr̄o iſta ſcriptura ī quātuꝫ cōtinet clauſulā codicillarē poſito nō tamē cōceſſo q nō valeret vt teſtamētū: tamē valet vt codicillus: vt ſuperiꝰ dixi. Nec ob.c.i.ō ſucceſ.ab inteſta. qꝛ ille tex.nō loquitur in relictis inter li beros vt ē caſus nr̄. Item quia tex.ille intelligitur q nullo mō te ſtamentum fecerūt q ē alienum a caſu nr̄o. Nec ob. dictum bal. in.l.i.C.de ſacro ſanc.eccle.in rñſione ex eo quia iura ex quibus mouetur nō loquūtur in diſpōne inter liberos. Item qꝛ etiaꝫ nō loquitur ī pia cauſa. Item qꝛ cōtra eum tenet bar.in.d.l.in teſta mento vt ſuperius dixi. Nec etiam ob.d.l.lutius. qꝛ vt ē dictum iſtud nō fuit iperfectum rōne voluntatis vt ſuperius dixi. Nec etiam ob.d.l.lucius. qꝛ vt ē dictum iſtud nō fuit iperfectum rōe voluntatis.ꝛ etiā ſi ita fuiſſet. tamē iter liberos tenet vt ē oñſuꝫ. Nec ob.cū dicit teſtamētū eſſe nr̄e voluntatis perfecta ſnia quia vt dixi iſta volūtas fuit ꝓfecta ꝛ cōpleta.ꝛ.d.l.furioſuꝫ. logꝫ ō eo teſtamēto q iā erat ī fieri.ꝛ ſic erat iceptū ꝛ ī eo iſtanti ſupuenit furoꝛ. Iſte nō ē caſus nr̄. Item qꝛ in.d.l.fi.C.fami.hercīſ.tex. di xit ꝙpletū q̄to fortius qꝛ in caſu nr̄o fuit inceptū ꝛ cōpletū ergo ꝛc̄. Nec ob.dictū dñi petri de ancha.in.d.c.ij.qꝛ iā ſatis ē reſpō ſum ex dictis ſuperioꝝ qꝛ talis voluntas fuit perfecta vt ē dcm̄ ꝛ ēt ſi fuiſſet iperfecta tamē valuit vt voluit bar.ꝛ io.de imo.vt ē dictuꝫ. Nec ob.cū dicit q nō poteſt valere vt codicillus: qꝛ codi cillus ē incōpletus: qꝛ rñdeo poſito nō tamē cōceſſo q ita eēt ta men valet: vt ē tex.in.l.fi.C.famil.hercīſ.que logtur de teſtamen to icōpleto.ꝛ de codicillo incōpleto ergo ꝛc̄. Item qꝛ ut ē iā oñ ſum vꝫ: vt teſtamentuꝫ. Nec ob.cuꝫ allegatur dictū Jo. de imo. in.d.c.ij.ex eo qꝛ ibi loquitur quādo ex volūtate ipefecta oriret ſcandaluꝫ. ſed in caſu nr̄o iſta volūtas nō fuit iperfecta: vt ē oñ ſum ergo ꝛc̄. Itē qꝛ ipe logtur quādo apparet q pater uolebat ulterius diſponere ꝛ nō potuit ꝓp ſuperueniētiam moꝛbi. Iſte ñ ē caſus nr̄ ex eo qꝛ teſtatoꝛ cōſeruauit iſtā ſcripturā inter ſuas ſcri pturas ꝛ ꝓ cōpleta ꝛ abſoluta illā habuit ꝛ potuiſſet ſi voluiſſ illi addere ꝛ aliter diſponere. ꝛ non fecit ex eo qꝛ illam ꝓ cōple ta hūit ꝛ maxime qꝛ iam apposuerat clauſulam codicilarē. ꝛ ad ꝟ allego.l.tractabať.ff.ō teſta.mil.ꝙūcta gl.ij.vbi dr̄ q teſtator q ſupuixit ꝛ potuit teſtm̄ mutaꝛ ꝛ ñ mutauit vr̄ voluiſſe ōcedeſ cū ꝓma volūtate ꝛ ipaꝫ firmare. ꝛ ad ꝟ allegat illū tex.cū gl. ang.in ꝙſilio.c.vj.icipi. iſta qō ꝓncipl̄r.ī ultio dubio illiꝰ ꝙſilij. Cū ergo teſtatoꝛ iſtā ſcripturā feē. ꝛ iā ꝙpleuit ita ut ē dcm̄ ꝛ illā reſeruauit i ter ſuas ſcripturas ꝛ vixit mlto tpe pꝰ vr̄ ita uoluiſſe ōcedeſ, ꝛ ta lē uolūtatē vr̄ ꝙfirmaſſe. ꝛ ꝑ ꝙs pōito q oriret ſcādalū iter filias tñ ꝑuāda ē iſta vltia uolūtas. ꝛ iſtō ēt ſentit io.de imo. Item ne go q ſit ſcādalū. qꝛ iā teſtatoꝛ illas ſuas filias dotauerat ꝛ erant maritate ꝛ iā eas iſtituit. Si ergo fecit nepotē hr̄dez nālem ex eo qꝛ maſculꝰ. ꝛ ēt qꝛ volebat qō aſſumeret nomē agnatōis ipiꝰ teſta toris ad qd oppōiť ō ſcādalo poſtq̄ habuerūt filie illō q ō iure eis ꝙpetebat. Nec ob.cū dr̄ q manu ꝓpa ōbuit apponeť tps nec ſufficiebat ſi appoſuiſſet manu publici notarij. qꝛ iſtō ñ facit ad ꝓ poſitū buiꝰ ꝙſultatōis. ꝛ iā aliter ꝙſului ꝛ vidi ꝑ alioſ ꝙſultū q ſuf ficiebat appoſitio manu publici notarij ō ꝙmiſſiōe ipiꝰ pr̄iſfami lias. itē qꝛ ī cāu nr̄o ex quo fuit tota ſcriptura manu teſtatoris ſcā ñ erat opꝰ ſubſcriptiōe ipiꝰ pr̄is. ꝛ ꝑ ꝙs nō erat neceſſaria appo ſitio temporis manu propria ipius teſtatoris. Et ſi opponatur q īmo ōbebat appōi ex eo qꝛ tpis appoſitio appet ō ꝓximitate ꝛ poſterioꝛitate volūtatis. qꝛ ad ꝟ rñ. q ꝟm ē q appoſitio tempo ris inducit illum effectum tñ non ē de ſubſtātia ſcripture ꝑuate

vt superius dixi. Item qr iputet sibi testator si non apponit q non poterit cõstare que sicut vltima voluntas z etiam qr non est absurdum q fiant duo testamenta z non appareat q sit posteri us: vt per glo.in.l.fi.C. ō edic.diui adri.tol. Nec ob. cũ dicitur q illa iura emanarũt in fauorẽ liberorũ qr respondeo q emana rũt in fauorẽ pentum testantium: vt superius dixi. Nec ob.cuz di citur q.§. ex imperfecto. z similia iura loquuntur de testamen to inter patrem z filios z nepotes qr.§. ex imperfecto loquitur in testamento facto inter liberos. z clarũ est q appellatione libero rũ veniunt nepotes.l.liberorum.ff.de vb.sig. Quinimo de pro pio significato vocabuli appellatione filiorum veniunt nepotes ut in.d.l.liberorũ.ff.de verborum sig. Quinimo de proprio signi ficato vocabuli appellatione filiorum veniunt nepotes: vt in.d.l. liberorum. nam proprius sensus vocabuli est ille quem lex ei dat non quem vulgus imperitum afignat.faciat quia totum signifi cat proprie quãlibet suã partem.sed nepos est pars ipius filij: vt l.sed z ades.C.de agri.z censi.li.xi.l.fi.C.de impu. z alijs sub stitu. Faciat etiaz qr respectu nature appellatione filij continetur nepos: vt.l.tutellas.ff.de capi.dimi.sed i dubio videtur profer ri respectu nature: vt.l.fi.C.fami.hercis.z istud determinauit ia co.but.q appellatiõe filij cõtineatur nepos de proprietate z na tura sermonis. Faciat etiam q voluit Bar.in.l.liberorũ.ff. de vb o.sig.vbi dicit q appellatiõe filij venit nepos ex interpretatiõe benigna z beneficiũ filij porrigitur ad nepotẽ z statutum loquẽs de filio habet locũ in nepote.l.assiduis.C.qui potior in pignor ibus ha.no.in.l.dabimus.ff.de pui.cre.facit etiam q voluit iac. de are.qui disputauit q statutum loquẽs fauorabiliter de filio hz locum in nepote ponderata mente statuti qr cũ ratio z mens idẽ sunt: vt no.dy.in.c.fi.de reg.iur.lib.vj. sicut in hoie idem est ra tio mens z itellect⁹. Et sic apparet q Jac. but. determinauit q nepos cõtinet appellatiõe filij ex proprio z vero itellectu attributo huic nomini filius per legem. Jtez z per cõsuetudinem loquẽdi naz ex cõsuetudine auorũ est nepotes filios appellare. Et hoc p cedit ex dictamine naturali z vere z proprie: qr nihil est ita verũ si cut natura que nescit mentiri facit tex.in.d.l.liberorum ibi dũ di cit natura nos docet.preterea filius dicit z exponit a filos q est amor.sed ita ardenti animo diligim⁹ nepotes vt filios. ergo ne pos dicit vere z proprie a filos sicut filius: ergo cũ nos sumus i di spositiõe legis: vt in dispositiõe.d.§. ex imperfecto.z.d.l.fi.C.fa mil.hercis.z.d.auc.q fine.z.d.auc.si modo.que iura loquũtur in libris: siue etiam loquerẽtur in filijs: vt loqtur auctẽticũ.de te sta.iperfec.segtur q cõprehendit nepos. Faciat q late determi nauit Bal.in.l.maximũ viciũ.C.de lib.preteritis.z i.l.gallus.§. instituẽs.ff.de li.z post.z p cõsequẽs valuit illa cartula testamẽti z eo magis: qr iã in ista cedula testamẽti fuerũt instituti filie z po stbumus nasciturus z nepos z indefectuz posthumi nõ nascitu ri. Nec ob.cum dicit q nõ apparet q ista fuerit scripta manu ip sius testatoris: qr ad hoc rñdeo q pbandum est q illa sit littera ipius testatoris q aut pbari possit q illa fuerit scripta illius testa toris est clarissimũ vt decidit paulus de ca.in.d. auc.q sine sub scriptiõe vbi dicit q quãdo cõstat q scriptura est scripta manu te statoris ponit exẽplum: qr nõ negabat vel si negabatur negari ñ poterat: qr erat notoria vel probatur ex cõparatiõe litterarz. Jta est in pposito dicẽdũ: quia aut istam fuisse scriptam manu testato ris nõ negatur. z tũc nõ est opus alia pbatiõe.l.generaliter.C. ō nõ nu.pecu.cũ si. Aut si negatur est notoriũ q fuerit littera ma nu testatoris facta: vel poterit pbari per cõparationẽ litterarum quas dictus testator erat solitus scribere z per cõsequẽs tollitur illa obiectio. Eoqz magis cum in casu nostro sit notorium q fue rit scripta manu ipius testatoris habito respectu ad illas scriptu ras scriptas manu ipius defuncti. z sic est ōueniẽdũ ad cõpatio nẽ. ex eo qr negatur scripturã illã scriptã esse manu testatoris nec est notoria. z opponatur de eo q dixit ange.in auc. de triente et semis.§. si auc.vbi dicit q cõuincitur q scriptura sit manu alicu ius per testes qui viderũt illum scribere illaz scriptã vel per cõpa rationẽ litterarũ ad quã nõ deuenit nisi cũ scriptura est solẽniza ta subscriptiõe triũ testium. allegat q no.in.l.cõparatiões.C.de fide instru. z idem voluit in auc.de instru.cau.§. si quis igitur in iij.col. Refert tamẽ ange.ibi q quidam dixerunt q scriptura ex qua fit cõparatio nõ habet necesse hre dictã subscriptionẽ trium testium allegat glo.in.l.cõparatiões. z ista est vera. ita formaliter dicit ibi ang. z glo.in.d.§.sed z si quis z in.d.auc.de instru.fide z cau.dicit q.d.l.cõparatiões corrigitur p.d.§.si quis igit. z p §.sed z si qs.z.§.si quis tamẽ. z idem ẽt dixit glo.in.d.l.compa ratiões tamẽ istaz opinionẽ nõ tenet glo. z ideo videt dicendum q si notoria est ista scriptura vt apparere põt ex pluribus scriptu ris scriptis manu ipius defuncti z quia huiusmodi scriptura fuit reperta inter scripturas ipius defuncti notoria non indigent pro batiõe.c.de manifesta.z.c.notũ.ij.q.i.c.euidẽtia.ō accusa.c.ve stra de coha.cle.z mulier. Si vero nõ est notoria nec pars aduer sa confitet illam esse scriptaz manu ipius defuncti. tunc erit deue niendũ ad comparationez litteraruz vt scribitur per Ly. Bar. z Bal. z Saly. in.d.l.cõparatiões. z in auc.ad hec. z in.d.auc. si cõtractus de fide instru. Quo casu in ista comparatiõe nõ requi rit vt huiusmõi scriptura testamẽti habeat subscriptionẽ triuz te stium. ex eo quia pcedit testamẽtum patris iter filios sine subscri ptiõe: vt superius ample dixi. Et ex supradictis cõcludo in fauo rem ipius nepotis z testamẽti. z ita cõcludo laus deo clementissi mo. Andreas ō scicilia vtriusqz iuris monarcha z erate nostra fa cile princeps.

¶ Casus con filij. lix.

¶ Utrũ statutum excludẽs creditorem a suo credito per spaciuz temporis valeat. z an inducat peccatuz. Et quomodo intelligat mãdatum testatoris q heres satisfaciat creditoribus eius.

Ptaui et datus est mihi sensus inuocaui et venit in me spiritus sapientis. ita p o clare scribitur sapiẽtie. vij. c. Huius sapientie clarif simi fretus exẽplo imortalez z imensum deũ in ex corde z animo huic cõsultatiõi inuoco vt sua soli ta benignitate pijssimo saluatore nostro yhu xpo medio hitatez iuriũ ponat in ore meo Amen. Et qdem viso puncto z facti con tigẽtia z statutis mutinẽsib⁹ cõsultatio ista pẽdet circa validitatẽ ipius testi. z iõ circa statutũ ẽ sũmope insistẽdũ z hba ei⁹ sũt hec. Si creditor steterit p ãnos. xv. q nõ petierit iudicialiter a ōbitor vltra id tps nullaten⁹ audiat. sz psumat hui⁹ statuti bñficio sibi i tegraliter satisfactũ. Nõ si recte põderet istud statutũ vt exclude re peccatũ z nõ icludere peccatũ quo casu tale statutũ vz h decidit bar.i idiuiduo i.l.oẽs populi.ff.ō iusti.z iur.i.vj.col. hsi. ecce alia dicit statutũ q q p.x.ãnos ōbitũ sibi nõ petierit cadat a iur suo dicit tale statutũ nõ valere: qr nec lec. ipalis h dicẽs valeret. Sz si statutũ dicit q ct⁹ seu instrz psumat ficticiũ: tũc valeret: qr talis cã excludit peccatũ. Nõ i cãu nko si istõ statutũ excludens creditorẽ a iur suo ñ valeret eẽt iõ qr debitor teneret alienũ ꝯ vo lũtatẽ dñi z sic creditoris. sz istõ peccatũ ẽ exclusũ p statutũ predi ctũ. ex eo qr statutũ dispõit qõ itegraliter psumat satisfactum ipi creditori. ergo tale statutũ ẽ peccati exclusiuũ z per ꝓns valz z tz. Quinimo bal.isti.ō acti.i pn.i.iiij.col.i gl.fi.iducit illã gl. ad.q. statuto cauet q si qs fuerit negligẽs ipetẽdo aliqõ ōbituz alicui⁹ rei vl q̃titatis p spatiũ.xv.ãno. postea petet ñ possit q tale statu tũ ñ itelligit i actiõe reali sz psonali. z sic tz tale statutũ valet z te net i actiõe psonali. z idẽ bal.i.c.eccha scẽ marie ō psti.i hy. sz põe statutũ iducit pscriptõez.x.an. adiciẽs q obligatio tollat ipo iur an eccha ōbitrix layci possit se tueri h statuto z arguit q ñ p illuz tex. z qr agnitio ōbiti iterrũpit pscriptiõez. sz eccha i pscia sua pti nue agnoscit ōbitũ. ergo nũq pscribit. Preterea q qsqz iuris in alterũ statuit eodẽ iur vtat.c.cũ oẽs ō psti. Jtẽ ꝯrioz eadẽ ẽ disci plia.l.i.ff.ō his q sũt sui. Jtẽ q ñ uis alteri ñ feceris.c.hũanũ ge nus.i.di. Jtẽ ia.bu.dic q ct⁹ nõ pscribũt. ergo nec obligatiões ab eis radicate. g⁹ ipossibile ẽ q cursus tpis tollat ipo iur obliga tõez.l.obligationũ.§.placet.ff.ō ac.z ob. Jtẽ nãlis obligatio ẽ ō iur nãli. vñ ñ tollit p ius mũicipale.l.eos.z.l.legatũ.ff.ō capi. di mi. Jriũ refert ōcidet bar.i.d.l.segt.§.si viã.ff.ō vsucap. qr inter subiectos pt tollet statutũ obligationẽ nãlẽ.l.q si nolit.§. si qd ita.ff.ō edil.edic.bal.ibi ōcidit doctria bar. pcedet i statuto po puli ñ i statuto ptoris aut epi aut rctoris marchie ãchonitane qr ei⁹ snia ñ tollit obligatõez nãlẽ. z sic bal.i terminis ꝓcludit p isto statuto. Cũ ergo sic statutũ ppũ mutinẽsis segt q mlto forti⁹ va luit cũ psumat satisfcm eẽ creditori. Accedat q voluit bal. i.d.l. oẽs ppli i.vj.col.hv.mõ videam⁹ an valeat statutũ q p⁹.x.an. qs nõ teneatur soluere debitũ. refert bar. dicere q nõ qr inducit pec catũ nisi fingat debitum solutum. z sic Bal. sentit Bar. dicere q si statutum presumit debitum solutum quod tale statutum

valet. Ita est formaliter in casu nro: qr statutū istud presumit satisfactum esse integraliter de ōbito. z lz Bal. ibi dicat q talis cautela non liberat a peccato. vnde si ratio peccati infringit tale statutum: nec statutuz valet nec cautela illa fingendo debitum solutum. dicit tamē q vtrūqz valet: qr istud statutuz est bonū ꝓpter lites dirimēdas licet nō sit equum. z de isto peccato non curat lex ciuilis. l. sicut. C. de prescrip. xxx. annoruz. Et an hoc sit peccatuz sub iudice lis est: cum lex possit auferre ius vnius z dare alteri. et sic Bal. in terminis apponit gladiū ad hanc dubitationez: vt valeat tale statutum z per cōsequēs nullum peccatuz nutrit tale statutum. Faciat q voluit idem Bal. in rubrica de cōstitu. in decretalibus in ꝑn. vbi dixit q quedam cōstitutio est bona z non equa vt est statutū municipij quo cauetur q creditor post. x. annos nō audiatur. Et sic Bal. tenet ibi statutum tale eē bonum licet non sit equū. z per cōsequens tenet tale statutuz. Faciat. c. nam concupiscentiaz de constitu. in ꝟbo. bona igitur est lex. z sic cū Bal. dicat bonuz esse tale statutum sequitur q est de iure validū. Faciat q voluit idē Bal. in. c. fi. de prescrip. vbi dicit q quotiēs statutum diceret q omnia statuta loquētia de pscriptione habeāt vim cōtractus z cōsensus. nam vbi est cōsensus vtriusqz partis ibi nō potest esse mala fides. per hoc dicit Bal. saluari anima z voluntas ciuium z publicū bonum cōseruatur. z hoc cōsilium dicit esse nouum ad statutum prefatuz. Modo in proposito nro est multo fortius ex eo: quia statutum psumit integraliter satisfactuz. Faciat q voluit idem Bal. in aditi. spe. in ti. de appel. in extrauagātibus ante materiaz i tertio. ꝟsi. item si statutū dicit ibi si statutū dicat q executio instrumēti nō possit peti post. lx. ānos ibi tenet tale statutuz valere. Faciat q voluit Bar. in. d. l. sequitur. ff. si viam. ff. de vsucapi. vbi dicit q si statutum disponat q si creditor nō petierit infra certū terminū debitū de cetero a iudice nō audiatur. Cōcludit q i iudicio laycali amplius nō est audiēdus. z idē voluit in. l. legaui. ff. de lib. lega. z in. l. is cui. ff. flauius. ff. de solutio. z idez voluit realis scie doctor paulus de castro in. d. ff. si viā vbi firmat tale statutū valere: qr non firmat se super mala fide debitoris in prescribēdo. sed solū se fundat super negligentia delatoris quo casu potest statutū auferre rē vni z dare alteri. l. fi. ff. de priui. cre. l. venditor. ff. cōstat. ff. cōmu. credi. z idem voluit. d. rafael cuma. in. d. ff. si viam. Facit q voluit Bar. in extrauagāti ad reprimēdam in ꝟsi. per de renūciatiōe z̄c. Faciat etiam q voluit inno. in. c. cura de iure patro. in glo. penul. vbi dicit q cū ista prescriptio inducta fuerit ab eo qui habet ptātem disponēdi in temporalibus ut. l. bene a zenone. C. de quadrien. prescrip. l. de precatio. ff. ad. l. rodiā de iactu merito tutus est debitor prescribēs qui eius auctoritate illud fecit. c. q quisqz de re. iur. li. vi. Potuit enim ꝓnceps in odium negligētis creditoris. z in fauorem ōbitoris adicere ipi creditori ex sua negligentia penam. z sic ex hac iusta causa adicere penā ꝓuationis iuris sui: vt. l. luti⁹. ff. de euic. l. item si verberatum. ff. de rei vendi. z q no. Bar. in. l. antiocensium. ff. de priuile. credi. z in prima cōsti. ffor. z in. l. fi. C. si contra ius. Facit etiam q voluit hosti. in summa de prescrip. in. ff. q̄ res prescribi possunt dicens q aut queritur. an cum mala fide ꝓcedat prescriptio rerum realium. z dicendum est q non z in hoc ius canonicuz corrigat ius ciuile: quia cū talis prescriptio regrat possessionez prescribētis merito si apud eum est possessio cuz mala fide nō procedit: qr est in peccato z nō cum bona cōsciētia: tūc negligētia nō petētis nō preponderat male fidei possidentis z pscribentis: z tūc habet locū eius ratio. z hoc est in quo corrigitur dispositio iuris ciuilis circa pscriptionem positaz insti. de perpetuis z tēporalib⁹ prescrip. z in. l. i. ff. C. ō annali. prescrip. Si ꝟo loquimur in actionibus psonalibus. z tunc dicit q cum debitor tali obligatiōe obligaturus nil possideat. ideo nō potest dici esse talis debitor in peccato ex quo nihil possideat alienū: sed dumtaxat suū cum creditoris volūtate. z ideo debitor nō videt peccare si nō soluat creditori. ideo pscribet debitor ius liberatiōes contra actiōem psonalem creditoris ex quo nō procedit cū aliquo peccato. sed dūtaxat ob negligentiā creditoris nō petētis. z hoc est in quo remanet firmū ius ciuile: nec per ius canonicū corrigit. z iō opinio Bar. i. d. ff. viaz fuit inno. z host. Faciat etiā ratio qr debitor qui prescribit nō aquirit ꝓncipaliter ex se. z ex eo qr bis cōtra quem prescriptū est perdit. l. omnes z. l. sicut. C. de pscrip. xxx. anno. ergo videt q possit salua cōscia retineri qr aliter dicendo. seq̄retur hoc absurdū q nō posset iuste fetineri res illius qui perdit eā quā habuit pro derelicto q est cōtra totū titulū pro derelicto. Itē si diceremus ius ciuile esse correctū in quacūqz prescriptione quarūcūqz actionū sequerēt q omnes actiōes essent perpetue z in infinitū durarēt q est absurdū. c. cuz in multis de rescrip. li. vi. ergo z̄c. Facit etiā clarū ē q per lōguz tēpus causat obliuio. puta p decēniū. l. i. C. de ꝟuis fug. l. furtū. ff. i. ff. de vsucap. vñ si debitor stat p lōguz tps q ab eo debitū nō petatur ūduceretur ob liuio. z per cōsequens tūc erit in bona fide. z procedit prescriptō ī psonalib⁹. qm̄ in tali casu iducitur ignorantia in tali obliuione vt ī. l. pegre. ff. de acq. pos. Facit ēt qr videmus q ius canonicū in aliqbus casib⁹ per negligētiā nō petētis admittit pscriptiōem ēt cū mala fide q ꝓprie nō appellat pscriptio. lz pene negligētie z hoc pz ex. c. qm̄ frequēter. ff. fi. vt lit. nō cōtest. ubi is cōtra quez ē missio ex primo decreto. ff. j. annū negligit ius suū petere possessio nē ad quā ē missus aduersarius z reuocabiliter amittit z sic patet hoc casu iduci pscriptiōez ānalē de iure canonico z cū mala fide ꝓpter negligētiā nō vtētis iure suo. Hoc ēt patet in iurib⁹ ico⁹poralib⁹: vt. c. sup qbusdā. ff. ꝓterea de ꝟb. sig. vbi ius canonicū admittit pscriptiōez iuris exigēdi vectigal tāti tēporis cui⁹ in ꝫrium memoria nō existit ēt cū mala fide exigētis q scit vel scire dz ius disponēs noua vectigalia iduci nō posse. c. vectigal p totū. z hoc procedit pp negligētiā superioris nō phibētis. Faciat ēt q hr̄ in. c. fi. de testa. vbi ius canonicū approbās ius ciuile. l. nulli. C. ō epis. z cle. disponit q pp negligētiā executoris testamētarij moniti z nō exequētis pscribat ius exequēdi per annū. Itez facit. c. q sit ō clericis vbi iuri electi negligētis infra certū tps petere cōfirmationē pscribitur z similiter iuri negligētiū eligere qui ptātē eligēdi bñt. c. ne pro defectu de elec. Preterea videm⁹ in iurib⁹ feudalibus approbatis a iure canonico q iducit pscriptio p annū: vt i c. i. ff. porro in ti. que fuit ꝓma cā beneficiū amit. z in. c. titius in ti. fi de feu. fue. cōtrouer. Facit ēt qr talis pscriptio actiōis psonalis nō ꝓprie dr̄ pscriptio. sed potius pena negligētie: vt expsse voluit inno. in. d. c. cura de iure patro. z bal. ī. c. fi qs p trigīta in ti. fi ō feudo defuncti fuerit cōtrouer. ar. l. sed si p ptorē. ff. si dū decreto. ī glo. ff. ex qui. cau. maio. in integ. resti. lz certi iuris est q ō iur canonico possūt pene peti: vt in. c. suā de peni. c. dilectus ō arbi. Preterea faciat quia pro hoc videtur glo. in. c. i. ff. porro in ti. q̄ fuit prima causa benefi. emit. Item quia hoc potest statuere iudex odio negligentis. potest enim statuere terminum infra quez si non agat nō auditur vt dixit gl. ī. l. i. C. ne quis ī sua causa tex. in. l. difamari. C. de ingenuis manumis. l. si eo tēpore. C. de ēmis. pig. cum simi. Facit etiam q si hic ad certum tēpus nō petiero. postea ꝓtingat liberatio. l. si quis post ꝫ. ff. de fideiusso. Si ergo per iudicem z per pactum hoc fieri potest multo fortius hoc poterit fieri statuto populi. potentior est enim prouisio statuti quaz pacti priuatorum. l. non impossibile. ff. de pacti. l. nec ex pretorio z. l. nec pignus. ff. de regu. iur. glo. ī rubrica. C. de decre. decur. li. x. z in. c. penul. de cōsue. li. vj. no. in. l. generaliter. C. de fideiusso. Bal. in. l. de quibus. ff. de legi. ergo z̄c. Faciat ēt qr statutum fit cōi voluntate ciuiū institu. de iure naturali. ff. ius aut ciuile sic̄ z cōsuetudo. l. de quib⁹. ff. de legi. ff. ex nō scripto insti. de iur naturali. Si ergo oēs huic cōstitutiōi cōsentiūt sequitur q ex suo ꝓsensu potuerūt piudicare suo iuri circa exigenda credita. Faciat etiā q voluit Jo. an. ī. c. ij. de reg. iur. lib. vj. in mercuriali. ubi dixit q pp negligētiā ius canonicum ēt mandat prescriptionem locum habere. Jō videtur q eoipo q statutū punit negligentiā ī ꝓpis eoipo reputat negligentiam esse peccatum: quia ad hoc vt aliqd arguamus esse licitum recurrimus ad penam que imponitur ex illo vt est tex. melior de iure in. l. testamento centurio. ff. de manu. testamen. z per consequens eoipso q statutum punit negligentiam creditoris reputat negligentiam esse delictum z peccatum. z per consequens debitor non acquirit liberationem tanq̄ habeat malam fidem. quia hoc non posset promittere per. d. c. fi. de pscrip. lz applicat debitori penā īflictā creditori ꝓpter eius negligentiam. Faciat simile q dicimus de creditore misso in possessionē ex primo decreto propter contumaciam debitoris vt computet sibi fructus in sortem et illos non lucretur. l. prima et secunda. C. de pignor. actio. c. primo z secundo de vsuris. tamen glo. singularis in auten. de exhibendis reis vult q si statutum vel consuetudo permittit q lucretur fructus valet talis

consuetudo. ⁊ ita dicit ꝙ obseruaꝫ hic bonome: ⁊ hoc ꝓpter negligentiam ipsius rei. Faciat ter. singularis ꝑm dñicuz in. l. fulatinus. §. fi. ff. ex qui. cau. in pos. ea. vbi iudex pōt mandare creditori per nimiā ꝓtumaciā ipsius rei vt lucreꝫ fructus. ita multofortius vꝫ ꝙ potuit disponere ipm statutum. Preterea faciat qz in casu nostro dꝫ ꝙ simon scripsit in libro rationū cōium ei⁹ ⁊ consortū postas plures reruz denariorz habitorz de cōibus bonis ꝓ ipz simonē qui si mō deceſſit mō sūt anni viginti duo ⁊ vltra relicto ludouico eius filio ⁊ herede a quo nō fuit petitū per ꝓscriptes occasiōe dictaz postaz. Circa hoc etiaz aplico illam doctrinam bostiē. in loco supius allegato quā refert. d. abb. ꝓsiculus. m. in d. c. fi. de ꝓscrip. vbi voluit ꝙ lz debitor sciat se debitorē: tū ꝓscribit qz in talib⁹ regulariter oritur a ꝑncipio ex ꝓsensu partiū: vt puta qz mutuasti mihi. l. sicut. C. de actio. ⁊ obli. Unde si nō soluo per hoc nō sum in mala fide seu peccato: qz ex quo tu nō repetis possum ꝓbabiliter ꝓsumere ꝙ aut vis donare aut maiorē gratiā expectādo facere. arg. c. i. de cōmodato. ⁊ si stas ꝑ tantuz tēpus ꝙ prescriptio cōpleaꝫ. potius est tue negligētie iputādū ꝙ facto meo: qz ꝑm eū lz mora iterpelleꝫ ꝓ hoīe in foro ꝓtentioso: vt i. c. potuit. de loca. secus tū est ꝑm eū quo ad peccatuz cōmittēdum: nō enim peto vel nisi petas vel nisi saltem interuenerit iuramentum. arg. c. debitores. de iureiur. Secus dicit si ego renui soluere uere seu malitiose egi: qz tūc lz tu ꝓpter malitiā meā vel potētiā vel alio respectu nō exegeris. non tū ꝓscribo imo ꝓseuero in peccato. ⁊ ꝑ respectu in actionib⁹ istis ꝓsonalib⁹ regrit bona fides. ⁊ istam doctrinā tradit ibi. d. abb. lz eam limitet hoc casu vz qñ debitor debebat interpellari ad soluendū a creditore: qz tunc si nō est interpellatus ꝓscribit ⁊ iputaꝫ creditori ad negligentiā ⁊ hoc casu ꝓcedit ꝑm eum doctrina bar. in. d. §. si viam. sed si nō erat necessaria interpellatio sed debitor tenebaꝫ offerre tunc nō ꝓcedat doctrina host. ⁊ bar. Nō i cāu nro nō appz ꝙ fuerit iterpositū iuramentū ex parte illius simonis nec ēt apparet ꝙ erat obligat⁹ offerre illis ꝓsortibus. sequit ꝙ verissime iputaꝫ illis cōsortibus ad negligentiā: ⁊ ꝓcōsequens possumus assumere fundamentū liberationis ex ipso statuto. Si ꝓo tenebaꝫ offerre tūc habemus oppositionē host. ꝙ sibi iputeꝫ. debuit eni creditor petere. Et si mihi dicaꝫ amice bal. tenuit ꝛrium vz in. l. i. C. de serui. ⁊ aqua. ⁊ in auc. ad hec. C. de usur. ⁊ in. d. c. si qs per triginta. ⁊ in c. i. de ꝓten. inter. do. ⁊ fide vbi dixit ꝙ in foro ciuili esset seruanda opi. bar. ꝙ potius est quedā pena legalis ꝙ ꝓscriptio cum cauſeꝫ sine peccato debitoris. Sz in foro canonico secus qz canō nō considerat illam subtilitatē lz simplicitatē ⁊ peccatū ꝙ peccatum nō dimittiꝫ nisi restituaꝫ ablatum. sed potius augetur ex dilata solutiōe debitoris. arg. c. fi. de ꝓsue. ⁊ idem tenuit cōtra bar. angel. in. d. §. auiam. ⁊ in repetitio. l. i. C. de iudi. ⁊ in. l. si certis annis. C. de pac. ⁊ in. l. ij. ff. de ꝓsti. ꝑnci. ⁊ ꝙ voluit idem bal. in disputatiōe sua que icipit statuto cauet ꝙ feneratoz. ⁊. d. petrus de ancha. ꝓsilio. v. ⁊ in. c. fi. ⁊ in. c. ij. de reg. iur. li. vi. ⁊ in repeti. c. i. de ꝓstitu. ⁊. d. anto. in. d. c. fi. ⁊ in. c. cura. de iure patro. ⁊. d. card. in. c. vigilāti. de prescrip. ⁊ ꝙ voluit bal. ⁊ Jo. de imo. i. l. ꝙbus diebus. §. dñs. ff. de condi. ⁊ demō. qz ad hoc rñdeo multifarie. primo prefati doctores tenentes ꝫ bar. loquūtur eo casu quo qs fundaret se ex ꝑscriptione quo casu talis ꝑscriptio nō ꝓcedit vt apparet ex dcō. c. fi. ⁊ ideo pe. de ancha. dicebat in dicto v. consilio fuisse dar. deceptū in intellectu illi⁹. c. fi. ⁊ ego dico ꝙ bar. idē voluit in. d. l. oēs populi. vbi dixit ꝙ lex ꝑperialis hoc facere nō posset vt debitor ex tpe ꝑscribat cū mala fide. Et licz oēs doctores dicāt ꝙ bar. sentit ꝙ tale statutū valeat quo ad prescriptionem: vt ipse voluit in. d. §. si viam. tū non aiaduerterunt ad doctrinā eiusdez bar. in. d. l. oēs ppli. vbi alr loquutus fuit ꝙ in dicto. §. si viā. ⁊ licet bal. in. d. c. eccliа. de ꝓsti. dicat. d. bar. ꝓdere in statuto populi. tū idē bar. alr loquiꝫ in. d. l. oēs ppli. ⁊ iō dico ꝙ nos nō fundamus intentionē nr̄am ex ꝑscriptione: sed fundamus nos ex satisfactione: quo casu est sine dubitatione ꝙ statutū excludens peccatū valet ⁊ tenet. Cum ergo in casu nro statutū dixerit ꝙ presumaꝫ integre satisfactū ꝙ potuit statutū faceꝫ vt in simili dicim⁹ in ȝcto iurato. de quo ꝑ bar. in. d. l. oēs ppli. ⁊ per oēs scribētes in. c. cū ꝓtingat. de iureiur. Ergo sequiꝫ ꝙ isto casu validū est tale statutū. vt voluit ēt bal. in. d. l. oēs ppli. ⁊ per consequēs non est curandū de ꝑscriptione. Sc̄o pōt tolli opio illoz doctoz: vt etiam procedat in prescriptione doctrina bar. in d. §. si viam. ⁊ hosti. ⁊ sequaciū considerata qualitate hominum inhabitantiū ꝙ videt considerasse dictū statutum mutinense. cōsiderauit. n. publicum bonū ⁊ publicā vtilitatem: qz hoīes ꝙsueruūt dare pecunias ad lucra inhonesta. ⁊ ideo vt cessarent a talibus lucris disposuerunt statuētes ꝙ creditor si steterit per. xv. annos ⁊ nō petierit debitū ꝙ intelligaꝫ sibi fuisse integraliter satisfactum. Unde posito ꝙ tale statutū non diceret ꝙ intelligaꝫ i tegre satisfactū. sed solum diceret ꝙ ꝑscribat debitor adhuc valeret tale statutū. ⁊ ad hoc allego in simili elegans dictū bal. in. l. nō dubium. C. de legi. ⁊ in auc. sacramenta puberū. C. si aduer. ven. ⁊ voluit saly. in. d. auc. sacrameta. ⁊ referunt ⁊ sequunt moderni repetētes. c. cum cōtingat. de iureiur. ꝙ si tāta ē iniquitas hoīum inhabitantiū in loco ꝙ decipiūt minores ȝhendo cū eis cū iuramēto ꝙ validū est statutū municipij vt non possit ȝhere. minor etiā cuz iuramēto nisi iterueniat certa solēnitas. Et sic validum est illo casu statutū disponens super re spūali. Ita dicam⁹ in casu nostro ꝙ validum erit statutū disponens de ꝑscriptione: ⁊ ꝙtofortius in casu nostro erit validum istud statutuz ꝙ euitat peccatū: qz ꝓsumit esse integraliter satisfactū. Et perconsequēs res videt esse sine dubitatione aliqua: ꝙ iste ludouicus est liberatus ab isto debito stante dispositione talis statuti mutinensis. Preterea possum ēt aliter rñdere posito nō tū cōcesso ꝙ imiteremur ꝑscriptioni ipsius statuti. tū ꝓcederet prescriptio in casu isto. ⁊ ad hoc allego. d. anto. in. d. c. fi. de ꝑscrip. vbi dixit ꝙ aut debitor erat ignorans hēre malaz fidē: qnimo hēbat bonā fidē: vt. l. i. C. de acq. pos. in glo. ⁊ ponit. d. anto. ibi. exemplū in eo q est obligatus ꝓ suū ꝓcuratorē cū libera qñ in tali casu pōt dñs verisimilr hanc obligationē ignorare. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acq. pos. l. si rem aliquā. eo. ti. Item ponit aliud exemplum in heredē qui succedit creditori qui etiā verisimiliter dicit ignorare ius sui testatoris. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. Et ꝓsequēs isto casu tanꝫ nō habens malā fidē imo habens bonā fidem cēsetur liberatus a debito ꝑdicto. ⁊ sic. d. anto. in terminis decidit istā consultationē. Cum ergo in casu nro istud debitum fuerit cōtractū in ꝓsona ipi⁹ simonis ⁊ nō i ꝓsona ipsius ludouici. seqt ꝙ dñs ludouicus hēns bonā fidē potuit ꝑscribere. Et quanta est auctoritas. d. anto. in iudicando ⁊ cōsulendo nemo est q nesciat ⁊ iō dicebat dñicus in. c. ij. de reg. iur. li. vi. ꝙ ō ętate canonica mala fides ꝑdecessoris nō nocet successori hñte bonā fidē. ⁊ isto mō pōt reduci ad ꝓcordiā ꝙ voluit bar. in. l. ex diuerso in ꝑn. i finalib⁹ ꝓbis. ff. de rei vendi. ⁊ ꝙ voluit bal. in. l. ij. C. ō vsucapi. ꝑ bere. ⁊ in auc. ad hec. C. de usur. ⁊ ange. in. l. si ego. §. ptus. ⁊ in. l. eum q. §. in hac. ff. de publi. ⁊ ange. in. l. cū heredes. ff. de diuersis ⁊ tēpo. ꝓscrip. ⁊. d. anto. i. c. qz. v. ō iudi. ⁊. d. abb. i. c. si diligenti. de ꝑscrip. Et sic ex isto capite iste ludouicus est absoluēdus a petitione actoris ⁊ ꝓcedunt ista eo casu quo fundaremus ius nostrū ex ꝑscriptiōe: ꝙtofortius in casu nostro: qz fundamus ius nostrū ex eo: qz est satisfactū integraliter debitori ex dispositione ipsius statui. Preterea ēt faciat qz aliud statutū ponit penam alleganti aut dicenti statutū positū in volumine statutorum mutine dicendo illud tenere ēt si eēt ȝ libertatē ecclesie ⁊c. Quo casu est diligenter ꝓsiderandū. qz ex superioribus dictis apparet esse dubiū: vtrū istud statutū quo ad prescriptionē dumtaxat loquens valeat: qz hosti. bar. Jnno. d. abb. ⁊ alij superius noiati tenuerūt ꝙ valeat ⁊ sic est dubiū: vtrū valeat an nō iter magnos iuris deos. Cum ergo statutū mutinense dicat ꝙ nullus ꝑsumat aliqua ratione vel cā opponere ꝙ aliquod statutū cōprehensum in volumine statutorū non valeat aliqua rōne vel causa etiā si diceretur fore ⁊ esse contra libertatē ecclesiasticā quo casu si opponatur deo ꝙ dixit bar. in. l. seius ⁊ eugerius. ff. ad. l. fal. ⁊. d. l. ꝙ de bonis. ff. ad. l. falci. ⁊ de eo ꝙ voluit bal. in. l. i. C. de bis que pene noīe vbi voluerunt ꝙ non valeat statutū ꝙ si qs opposuerit spuriū non posse succedere incidat in penā: qz istud ꝓcedit eo casu quo certum est tale statutum ꝙ spurius succedat est ȝ iuris dispositionē: sed vbicūqz est dubium tunc est secus. Faciat in argu. ꝙ habetur in. l. si quis ex aliena. ff. de iudi. Cum ergo i casu nostro sit dubium. vtrū istud statutū valeat an nō: vt apparet ex doctrina doctorum superius allegatoz sequitur ꝙ si quis opponat tale statutum non valere ꝙ incidit in penam quingentarum librarum contentarū in statuto. ⁊ ꝓcedunt ista eo casu quo fundaretur intentio huius ludouici in prescriptione: sed cuz nō fun-

detur in ꝑscriptione sequiť q res est indubitata q ludouicus est liberatus a tali debito tanꝯ satiffecerit debito ipsoꝝ consortuz. Et si quispiã opponat amice dicti consortes allegant ꝛ dicũt q res est in arbitratores ꝛ in amicabiles cõpositores cõpromissa cũ latissima potestate: quo casu vendicat sibi locuz doctrina angeli in.d.l.sequitur.§.si viam: vt dicit q prescriptio est iniquissimum iuris subsidium: vt habeť in auč.vt ecclesia roma.gau.spatio cẽ tum anno.§.habeat itaqz. Ideo dicit ange.ibi q si cõpromissuz est q arbiter debeat arbitrari ꝟm equitatem q poterit arbitrari reiecta qualibet exceptiõe prescriptionis. ꝛ idẽ voluit idẽ ange. in.l.i.C.de prescrip.xxx.annoꝝ.q dictum fuit bal.in.d.l.ꝑsona ambo se fundantes sub illa rõe q ꝑscriptio sit iniquissimũ iuris subsidiũ qz ista eoꝝ doctrina nullo modo obstat: qz ipsi fuerunt ĩmemores.ꝛ q voluit bar.in extrauagan.ad reprimendũ in verbo videbitur vbi bar.tenet contrariũ p.l.bona fides.ff.depositi que opinio videtur verior.primo per elegans dictũ Inno.in.c. cura.de iurepatro.in fi.ꝛ Jo.an.in.c.ij.de reg.iur.li.vi. in mercuria.vt refert bal.in auč.ad hec.C.de vsur.dicũt.n. prescripta bona fide posse retineri salua conscięntia: est aũt ꝙscia in ipsa equitate fundata: ergo si est cõpromissum vt ꝟm equitatẽ arbiter ꝓcedat poterit decidere ꝟm prescriptionẽ. Scõo videť illud dictum angeli per dictũ bal.q refert petrus de bellapti.in.l. cũ qs.C.ō iuris ꝛ facti igno.q sicut ꝑscripta bona fide pũt retineri in foro seculari eodem modo possunt retineri in foro poli.forus aũt nõ considerauit nisi ipsam equitatez.ergo sequiť q potuit isto casu arbiter decidere habẽdo respectũ ad prescriptõez. Tertio faciat id qõ notãt doc.in.c.nouit.ō iudi.ꝛ bar.ꝛ bal.in.d.auč.ad hec C.de vsur.ꝛ in.d.c.si qs per triginta.ꝛ ĩ disputatiõe que incipit statuto cauet: feneratoꝝ.vbi dicunt q ille q ꝑscribit bona fide vł prescribere tanꝯ sit sublatus effectus naturalis ꝛ ciuilis: vt no. bar.in.l.fi.ff.rẽ ra.habe.ꝛ habeť in.d.l.obligationuz.§.placet. de actio.ꝛ oblig.ꝛ in.l.at qui nã.§.cum me absente.ff.de nego. gest.adeo q ꝙtra ꝑscribentem non põt fieri denunciatio de qua in.d.c.nouit.sed ipsa denũciatio nõ est nisi in ipsa eqtate funda ta: vt in.d.c.nouit ergo ꝛč. Quarto faciat: ꝑscriptioni inducte ĩ odium negligentis nõ põt renũciari per ipsos ꝫbentes ꝟm q cõ cludit bar.in.l.i.ff.de vsucapi.ꝛ ĩ.l.nemo potest.ff. de lega.i. de quo per bal.in auč.quas actiones.C.de sacrosan.eccle.ꝛ in.l.cẽ turio.ff.de vul.ꝛ pup.in.l.i.in fi.C.de temp.appel. Ergo nec tacite per illud verbũ equitas.arg.l.cũ quid.ff.si cer.peta.cum si. ergo infertur necessario q si expresse nõ possunt partes renũciare prescriptioni inducte in odiũ negligentis: multofortius videť renũciasse per veba generalia ex eo: qz qs nõ videť in verbis generalibus voluisse facere illud quod in specie facere nõ posset: vt firmat bar.in.l. si quis sub conditione.ff. de condi. insti. ꝛ bal. in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure deliber.ꝛ in finalibus verbis vbi allegat bar.in.d.l.si quis sub ꝙditione.ꝛ voluit bal.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.ꝛ iure.ꝛ in.l.fi.in vl.col.C.de sacrosan.eccle.ꝛ voluit Jo.mo.in.c.vt aiarũ.de ꝙstitu.ꝛ ꝓbatur in.c.tua nuper. de deci.ꝛ hoc voluit Inno.hosti.ꝛ cõiter doc. Et cõtra istam doctrinam angeli ꝛ bal.tenuit ludo.ro.in.d.l.sequiť.§.si viam. ꝛ ĩ repetitio.ff.de arbi.ergo nullo modo obstat dictũ angeli. Quĩmo plus dico q nõ oportet insistere in dicto angeli ĩ casu nostro ex eo: qz ange.loqtur eo casu quo statutũ presumit esset integraliter satisfactuz debitori.ꝛ sic sumus in casu longe diuerso ꝛ separato a dicto angeli: ꝛ eo casu quo loqueremur eo casu quo dixit ange.nihilominus ex quo ille ludouicus fuit ĩ bona fide arbitri deberent arbitrari habito respectu ad prescriptionẽ. ꝛ ideo dixit bar.in.l.legaui.ff.de libe.lega.q si qs mandat in suo testamẽto vt soluantur sua debita q videtur voluisse q soluanť debita que prescripsit cũ mala fide.secus si scripsit cum bona fide.ꝛ facit q voluit idem bar.in.l.is cui.§.flauius.ff.de solu.ꝛ bal.in.l.id qõ pauperib⁹.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ in.l.qbus dieb⁹.§.dñs.ff. de cõdi. ꝛ demõ.ꝛ per.d.pet.ō ancha.in repetitio.c. si ꝓpter tua debita. de rescrip.li.vi.ꝛ in.c.ad nostram.el.ij.ō iureiur.ꝛ per ludo.ro. in rubrica.ff.de arbi.ꝛ in.d.l.sequiť.§.si viam.ꝛ per Jo.ō imo. in.d.§.flauius.ꝛ in.d.§.dñs.ꝛ per modernos in.c.Joannes.ō testa.inquãtũ dicit ibi tex.q testator mandauit satiffieri suis creditoribus. Cum ergo in casu nostro iste ludouicus prescripserit bona fide vt supius dixi ꝛ voluit.d.anto.in.d.c.fi.sequiť q cõpromittendo in arbitros: vt ꝟm equitatatem ꝓnũciet q videať cõpromisisse vt sequať prescriptionẽ inductã ex predicto statuto. Et ista ꝓcedunt inquãtũ ludouicus vellet ꝓtendere q ꝑscripserit debitũ. sed certũ est q ipse prętẽdit se voluisse ꝛ satisfeciss̃e integraliter dictis suis creditoribus vt disposuit ipm statutum. ꝛ p consequens liberatus est ab obligatione: qz per solutionẽ ꝛ satisfactionem sublatũ est vinculum obligationis tam naturalis q ciuilis: vt.l.solutionẽ.ff.de solu.ff.de reg.iur.cũ si. Et ex istis multifarie multisqz modis est oñsum dictũ ludouicũ nullo modo teneri dictis creditoribus: ĩmo liberatũ esse tanꝯ eis ĩtegraliter satisfecerit. ꝛ apparet expresse q stantibus supradictis posito non tamẽ cõcesso: q dictũ statutuz loqueretur in prescriptiõe dũtaxat nihilomin⁹ locus eet dicto statuto: qz ꝓcederet talis ꝑscriptio cũ bona fide: vt supius ẽ oñsuz. ꝛ sic dcĩ arbitri seu arbitratores dñt ꝓnũciare hĩto respectu ad dispõnez ipsi⁹ statuti ꝛ seq dispõnem ipsi⁹ statuti. Et ex istis ꝙcludo dictũ ludouicũ eẽ liberatũ a dcõ debito tanꝯ integraliter satisfecerit aut soluerit dictis creditoribus nõ obstante q fuerit in eis cõpromissuz ꝛ ꝟm equitatẽ decidant. Tenenť enĩ arbitri sequi iuris q statutoꝝ dispositionẽ: vt no.per oẽs in.c.i.de ꝙstitu.ꝛ etiã ꝓnũciare opponentẽ allegantem dictũ statutum nõ valere incidisse in penã contentã in dicto statuto ꝛ ipsos arbitros incidere in penam dictoꝝ statutoꝝ.si.ꝫ ipm statutũ allegationẽ aut exceptionẽ admiserint aut statutum seruare distulerint ꝑ illã exceptionẽ. Et ita in fauorẽ dicti Ludouici ꝙcludo. Laus deo.d.And.barba.vtrisqz iuris monarcha.

Casus consilij.lx.

Utrum ꝛ qñ presumať dolus in permutatione prebende. Et an etiã possit fieri permutatio beneficioꝝ sine consensu epi. Et ō intellectu.c.ij.de renũ.li.vi. Et an auctoritas vel consensus vel decretũ iudicis debeant adhiberi in actu. Et quid veniat in appellatione dignitatis.

p

Reclare scriptũ est ꝓmo regũ.c.ij. nolite loqui sublimia gloriantes: qz deus sciaruz est dñs. ideo clementissimũ optimũ deũ ex corde ĩuoco: vt sua solita benignitate veritatẽ iuriũ circa hãc cõsultationẽ ponat in oze meo amẽ. Et qdem viso ꝓcessu facti ꝙtingentia: ꝛ oĩb⁹ solẽni iuestigatione pensatis mihi videť dicẽdũ q talis ꝓmutatio nullo modo ĩpediuit optationẽ factã per dictũ dñm Joãnez q sic oñdo. ꝛ p ꝓmitto q fraus ꝛ dolus ꝓbanť p ꝙiecturas.tex.est in.c.ij.de renũci.li.vi.glo.in.l.dolum.C.de dolo.facit auč.sed iam necesse. C.de dona.ante nup.l.post cõtractũ.ff.de dona.l.ait ꝓcr.ff.q in frau.credi.c.illo vos.de pig.c.ad nostram.de empt. ꝛ ven.c. cum in dioceſi.de vsur.cũ si. vnde tex.singularis ꝛ melioz de iur. in.c.ij.prealle.apponẽs gladiũ ad huiusmodi conclusionẽ dicit dũmodo de premissa fraude appareat saltẽ per ꝓbabiles ꝙiecturas: vt qz dicte renũciationis tẽpoze is qui ꝑbendã vel dignitatẽ habebat pinguiozẽ infirmitate graui detinebať vel aliqd aliud ĩminebat ꝓpter q illius ꝑbenda vel dignitas vacare de ꝓximo credebať nullũ volumus tibi obstaculum interponi quo minus prebenda sic fraudulẽter renũciata: vbi est tex.aureis lr̃is scribẽdus q expectans nõ excludiť a prebenda de ꝓximo vacatura. si habens illam ꝑbendam in fraudẽ expectãtis renũciauit ꝛ ibi dicit glo.idem si qs nõ renũciasset ꝫ in fraudẽ occideret: vel deponeret vt precluderet via expectãti. ꝛ idẽ ẽt dicit ibi glo. si qs eẽt valde senex ꝫ tex.loquať qñ habens pinguem ꝑbendã eẽt graui infirmitate detentus. Idem ẽt dicit glo.si nõ esset prebenda de proximo vacatura dũmodo fiat in fraudẽ. Apparet ergo ex istis sufficere ꝓbať fraudẽ ꝑ ꝙiecturas ꝛ est sufficiẽs ꝙiectura quotiẽs apparet q renũciatio bñficij est verisimilr ō ꝓximo vacatura: vt qz hẽns bñficiũ est nimiũ senex. ꝛ qz est graui infirmitate detẽtus. Modo ista formalr decidũt casuz nostrũ. iste canonicus q ꝓmutauit dictam ꝑbendã erat graui infirmitate detentus in tantũ q aduersari⁹ rũdens ad positiões ꝙfiteť q post dictã ꝓmutationẽ vixit ꝑ ąttuor dies ꝛ sic appet q erat vacatura dicta ꝑbenda de ꝓximo quo cãu ꝑsumiť q in fraudẽ fecerit ꝛ ẽt alr erat vacatura de ꝓxio ex eo: qz erat nimis senex ille canonicus ꝛ in oẽm euentũ erat de ꝓximo vacatura. Et si quispiã opponat q ꝑ plures men

ses interuenerit tractactus inter eos de permutando ⁊ per conse/
quens talis permutatio nō fuit facta in fraudē vt voluit glo. in
d.c.ij.⁊ per consequens nō obstat cōtrariū obiectū.idem rñdeo
secūdo ⁊ aliter q licet p̄cessit tractatus de p̄mutando nihilomin⁹
nō attendit tp̄us quo tractabatur de tali p̄mutatiōe sed attendit
tēpus quo facta fuit talis p̄mutatio.vnde lz multi dies p̄cesserint
q̄bus fuit habitus tractat⁹ de p̄mutando nihilominus attendit
tēpus ipsius p̄mutatiōis deducte in esse ⁊ in cōplemēto.facit tex.
in.l.voluntate.C.de rescin.ven. vbi p̄batur q licet multa verba
interuenerint in ℨctu.tamen sola cōclusio dr̄ esse ⁊tractus qua cō/
tractus recipit esse.facit.l.ℨctus.C.de fide instru.vbi tūc dicit cō/
tract⁹ esse p̄fectus qñ est absolutus ab ipsis p̄tibus ⁊ illū habent p̄
absoluto ⁊ p̄fecto.Jō i casu nr̄o tūc fuit p̄fecta illa p̄mutatio p̄bē
de quādo fuit celebratus ⁊ instrumētuz p̄mutationis ⁊ per con/
sequens fuit celebrata a suspecto ⁊ etiā tēpore suspecto q⁹ a sene
⁊infirmo graui infirmitate qua decessit tūc ad quatuor dies. Et
si q̄s opponat de cōstitutiōe capituli fauentini qua dispoñit in ℣.
non p̄hibemus.tamē si duo velent p̄mutare p̄bendaz ⁊ domū vbi
cōstitutio disponens de iure optandi p̄bendas ⁊ de cōsuetudine
optandi celebrata in ecclesia fauentina de qua in.c.fi.de consue:
li.vj.dispoñit q licet canonicus antiquior possit optare prebēdā
pinguiorem vacantez nobilominus vult q possint canonici adin
uicem p̄mutare p̄rebendas ⁊ domos ad hoc rñdeo q talis ℨstitu
tio in q̄tum fieri p̄t est reducenda ad terminos iuris cōis vt p̄/
bat tex.melior de iure in.l.si serui vestri.C.de noxa.⁊ glo.in.l.fi.
℈.in cōputatione.C.de iure delibe.⁊ tex.in.c cū dilectus de ℨsue:
vt ℨsuetudo est reducēda ad terminos iuris cōis.Et eodē modo
rescriptum vt est tex.melior de iure in.c.cām q̄ de rescrip.Eodez
modo iuramētuz vt in.c.ad nr̄az.de iureiurā.Eodēmodo ⁊ con/
suetudo vt in.c.ad audiētiaz de cleri.nō rescin.⁊ in.c.dilecto ⁊ in
c.ex p̄te de ℣b.si.⁊ in.c.i.de feudi.cogni.adeo q per ℣ba i p̄p̄ria
est reducendū ad terminos iuris cōmunis vt est glo.quā multi re
putant singularez in auē.ex testamēto.C. de colla.p qua est tex.
in.d.c.cāz q̄ ⁊ in.d.l.si serui vestri ⁊ in.d.c.cū dilectus.licet ergo
ista constitutio p̄mittat canonicos posse p̄mutare ⁊ licet sit cōsue
tudo optandi in ecclesia fauentina tamen intelligit̄ p̄m terminos
iuris cōis vz si talis permutatio non sit fraudulēta ⁊ in fraudem
optare volentis celebrata qa tunc sicut nō excludit expectantem
talis reūciatio eodē modo non excludit optare volentē talis per
mutatio. Et si quispiā dicat q.c.ij.de renun.li.vj.loquitur eo cāu
quo renūciatio fit in fraudē sed nō loquit̄ eo casu quo renūciatio
fit in fraudē eius cui bñficium veniret querendū.ad hoc rñdeo q
eodē modo vendicat sibi locū dispositio.d.c.ij. in p̄mutatiōe ca
lūniosa ⁊ in fraudez p̄curata sicut si esset p̄mutatio qa vtrobiqz
agitur de p̄uando illū ciuitate bñficium p̄mutandū veniret acqrē
dum ⁊ sic vendicat sibi locū dispositio.d.c.ij.cum sit eadez rō in
vtroqz.Ergo est eadem iuris dispositio.l.illud.ff.ad.l.acq.cū si.
Quinimo plus dico q etiā in p̄mutatiōe est dare cāz expressiuz q
si p̄mutatio fit in fraudē nō tollitur via ordinario ad ℨferendū ta
le beneficiū est tex.manifestus in.c.i.de re.p̄mu.li.vj.in ℣si.p̄mu
tare volentes libere ac sine fraude ⁊ est glo.que in idiuiduo deci/
dit hoc in.cle.i.de re.permu.in.gl.ij.in ℣si. vtētibus illā cōstituti
onē nō habere locum vbi in fraudem expectantiū fieret p̄muta/
tio cū illi tales nō vtantur ℨcessione iuris sed ius fraudent.c.i.de
re.p̄mu.in.vj.⁊ ēt gl.illa allegat.d.c.ij.de renūci.li.vj. Et sic illa
glo.facit fundamentū de.d.c.ij.lz gl.illud.c.ij.loquatur de renū
ciatione in fraudē expectantis eodē modo habet locū in p̄mutā/
te in fraudē expectāctis sed antiquior canonicus est expectans p̄
pter ℨsuetudinē optandi que in.d.ecclesia fauētina viget. Ergo
sequit̄ q talis p̄mutatio nō obstat huic antiqori canonico optāti
nec ēt obstat dicta ℨstitutio que est reducēda ad terminos iuris
cōis ⁊ etiā nō est p̄sumēdū q voluerint taliter statuētes dispone/
re de permutatione fraudulosa ⁊ dolosa ar.l.si pater.ff. que in
frau.cre.l.creditor.℈.luci⁹.ff.manda.vñ in verbis generalib⁹ nō
est p̄sumendum q statuētes voluerint inhonesta ⁊ iniusta statu/
ere ar.eius q no.gl.in.l.nō videt.℈.qui iussu.ff.de regu.iu.⁊ gl.
in.c.si vero de iure iurā.⁊ no.in.l.si ad excludendam.C. eo.⁊ ibi
bal.⁊ etiā quia cū dispositio iuris cōis ita disponat vt decidit.d.c.
i.de re.permu.li.vj.⁊ glo.in.d.cle.i.nō potuerunt capitulū statu
ere cōtra ius cōe vt plene per cōpost. ⁊ alios in.c.cū oēs de cōsti.
⁊ per Inn.⁊ alios in.c.cum accessissent de ℨsti.⁊ per glo.meliorez
de corpore iuris ⁊ in.c.ij.de ℣b.si.li.vj.⁊ ideo generalia ℣ba hu/
ius ℨstitutionis nō adaptant̄ ad id q est impossibile ipsis statu/
entibus vt voluit Jo.monachi in.c.ij.de ℨsti.li.vj.⁊.d. ātō.in.c.
ecclesiastice de ℨsti.⁊ est tex.⁊ hoc colligit ibi hosti.⁊.d. an
to.in.c. tua nuper. de deci.⁊ facit.c.a nobis de sen.excō.⁊ hoc
colligit ibi.d.abb.⁊ idē voluit Jo.an.in.c.fi.de īmu.eccl̄ie.li.vj.
⁊ bar.in.l.si quis sub ℨditione.ff.de cōdi.institutis ⁊ bal.in.l. fi.
℈.incōputatiōe infinalibus verbis.C.de iure delibe.⁊ in.l.oēs po
puli.ff.de iusti.⁊ iure ⁊ in.l.fi.C.de sacrosan.eccle.⁊ in.c.cum nō
ab homine de iudi. Et per cōsequens talis ℨstitutio capituli fauē
tini nullo modo obstat ⁊ p̄ consequens stam⁹ in dispositiōe iuris
cōis volentis p̄mutationē in fraudē expectantis facta non tenere
vt voluit glo.in.d.cle.ij.que indubitāter apponit gladiū ad hāc
ℨsultationem. Et p̄ cōsequens dictus.d. Joannes ex optatione
per eum legitīe facta acqsiuit ius in dicta p̄benda. Et multofort⁹
p̄cedit hoc in casu nostro q̄ in expectācte ex eo qa ille q expectat
beneficiū p̄mo vacaturū per litteras p̄ eum īpetractas aliqualiter
notatur ambicios⁹ vt in.c.q̄uis de p̄ben.li.vj.que ratio non ca/
dit in antiqori canōico optāte ex eo q⁹ illa optatio habet hōestis/
mum iuris fundamentū que p̄pter longiora seruicia onera ⁊ la/
bores que antiquior in ecclesia sustinuit datur sibi via optandi
pinguiorem p̄bendaz vt in.d.c.fi.de consue.li.vj.⁊ illā gl.d.cle.
ij.sequit̄ ibi gui.de monte laudi.paulus dominus cardi.dñs pe.
Jo.de imo.⁊ cōiter oēs nō eni dz oriri iniuria vnde iura emergūt
vt.l.meminerint.C.vnde vi.c.qualiter de accu.cum simi. Faciat
etiā q⁹ dicta p̄mutatio videtur sortita fondamentū a symonia ex
eo quia p̄m⁹ testis depōit dictū canonicū infirmū dixisse dicto testi
si ipse testis p̄mittebat sibi q dñs vgolin⁹ obseruaret p̄missionē
quā sibi ōdicta p̄mutatōe fecerat q testis rñdit q sic ⁊ ē accurate
pōderādū q dictus cāonic⁹ multū ℨfidebat se de dicto teste q vo
cat bictin⁹ vt appz ex p̄bationibus factis in dicto p̄cessu.⁊ sic illa
p̄mutatio habuit esse a p̄missione quā dictus testis asseruit ⁊ affir
mauit dominum vgolinū obseruaturum dicto canonico renunci/
anti. Et etiā tertius testis qui deponit dictum.d.bartholū cano/
nicum p̄mutationem dixisse illi bictino p̄curanti illam permu/
tationē hec verba tu ad huc non cognoscis dominū vgolinū ego
dubito q ipe decipiet me. Et sic apparet mānifeste q a vicio sym
onie p̄cessit talis permutatio quo casu est nullius momenti vt p̄
to.ti.de symo. Et etā q⁹ p̄batur p̄ alios testes q talis permuta/
tio fuit facta claz ⁊ nō requisitis canonicis ecclesie cathedralis ad
fraudādum ⁊ recipiendū alios canonicos ne optarent illam pre/
bendam ex quo erat pinguis. Et clarum est q qui male facit odit
lucem ⁊ ideo celebrarunt hanc permutationē sine interuentu ca/
pituli ⁊ canonicorum ⁊ ep̄i quia clam ⁊ infraudem illā celebrarūt
⁊ dicitur actus fieri clam quando debet interuenire p̄sentia su/
perioris ⁊ fit sine p̄nt̄ia superioris ita colligit ex tex.⁊ glo.l.ij.C.
si extra puberi ratio li.x.⁊ ideo dixit glo.valde elegans in.l.i.C.ō
fide instru.⁊ iure asten.fi.li.x.in versi.mala fide q requisite solēni
tatis obmissio vehementē doli p̄sumptionem inducit pro qua
gl.faciat tex.in.l.quēadmodum.C.de agri.⁊ censi.li.xj.⁊ q volu
it ludo.ro.in suis consilijs consilio.iij. Et si opponatur q non ē
p̄sumptio fraudis ⁊ symonie ex quo ille.d.bartolus erat infirm⁹
⁊ tūc post quattuor dies decessit quia ad hoc p̄t allegari elegās
doctrina bal.in ti.de pace cōstan.℈.vassalli.vbi dicit q odioso te
sti non est credendum q̄tūcunqz in infirmitate acceperit corpus
x̄pi ar.l.si quis in graui.ff.ad sille.quia dictuz eius poterit rep̄ro/
bari de falso quia non omnis qui moritur est Joannes euangeli/
sta. Jta dicendū est in p̄posito licet enim iste esset sacerdos se/
nex ⁊ infirmus grauiter.tamen homo erat ⁊ peccare poterat ⁊ iā
peccabat vt euidenter apparet ex eo quia in dicta permutatione
volebat certificari si dominus vgolinus seruaret sibi promissa et
q eum non deciperet ⁊ sciebat q in fraudem antiquioris cano/
nici optare volentis faciebat ⁊ etiaz sciebat q sine auctoritate ep̄i
fauentini ⁊ etiam irrequisitis canonicis hanc permutationez faci
ebat ⁊ ideo cessat illa coniectura q ideo quia erat infirmus non
erat p̄sumptio fraudis ex eo quia vbi est certitudo non cadit cō
iectura.l.cōtinuus.℈.cum ita.ff.de ver.obli.cum simi. Preterea
paria sunt non celebrare actum vel celebrare ⁊ minus solēniter.l.
quotiens.ff.qui satisda.co.l.iiij.℈.condenatum.ff. de re iudicata
Faciat q volait bar.in.l.non putauit.℈.non que uis.ff. de cōtra
tabulas bal. in.l.nō dubiuz.C.de legibus ⁊ in.l.ij.C.de eunuch.

Modo ius optandi istius domini Joannis si impediretur: impediretur per ipsam ꝓmutationem ꝙ tamen non est dicendum ꝙ talis permutatio nullo modo tolleret ius optandi vt etiã inferius ostendã. Nihilominus talis ꝓmutatio ex alio capite fuit ipso iure nulla. primo qꝛ debuit fieri resignatio libera in manibus superioris vt est tex. in. d. c. vnico de re. permu. li. vj. ꝛ in. d. cle. vnica. e. ti. Sed in casu isto nec fuit facta resignatio nec libere ergo sequit ꝙ talis permutatio fuit nullius effectus ꝛ per ꝙsequens nõ impediuit optationez factaz per dñm Joannez qa habetur ac si facta nõ fuisset vnde. d. anto. in. c. i. de rebus eccle. nõ alie. dicit ꝙ clerici nõ possunt inter se permutare domos nec ꝓbendas sine ꝙsensu sui epi ne fraus committatur. facit. l. cum hi. §. si vni. ff. de transactiõib⁹ nec epꝰ poterit ꝟ facere sine eis ꝙ dicit esse bñ notandũ ꝛ refert fuisse dictum vincentij ꝛ se vidisse in qõne facti consultum ℨrium ꝛ tũc temporis se multũ q̃sijsse illud dictum Jnno. nec potuisse illud inuenire: ꝓ quo dicto allego tex. in. c. alienationes. xvj. q. ij. Faciat etiã tex. in. c. quesitũ de re. permu. vbi est casus reseruatus soli epo. s. interponere auctoritatẽ ꝓmutatõi beneficioꝝ nulli enĩ inferiori citra episcopum conuenit: vt voluit ibi hosti. et idez voluit in sũma illius tĩ. ꝛ idem voluit gl. in. d. cle. i. de re. permu. Et si quispiã opponat ꝛ dicat ꝙ est ꝟm quãdo sunt prebende in diuersis ecclesijs sed qñ sunt ꝓbende in eadem ecclesia tũc est secus qꝛ tunc non eẽt necessaria auctoritas epi ita dixit Jnno. in. d. c. quesitum. ad hoc rñdeo ꝙ imo vtrobiqz requirit auctoritas. enĩ ita dixit Jo. de ligna. in. c. fi. de re. ꝓmu. ꝛ idem tenuit vincentius in. d. c. i. de rebus eccle. nõ alie. ꝛ idem voluit ibi dominus anto. vt superius retuli. Et etiã qa domin⁹ cardi. quẽ refert ꝛ sequitur. d. meus Jo. de imola reduxit opiniones ad concordiam hoc modo vz ꝙ dictum Jnno. ꝓcedat quãdo permutantur predia ꝓbendarũ ꝛ est ratio tunc qa talia predia consistunt in temporalitate sz quãdo diuiduntur ipse prebende tunc nõ potest fieri permutatio sine auctate epi p. c. cũ. m. ferariẽsis de ꝙsti. ꝛ ita ꝓcedat opinio Jo. de ligna. ꝛ per cõsequens vincẽti. in q̃tum voluit ꝙ non possunt premutare ꝓbẽdas ita dixit. d. car. ꝛ Jo. ỏ imo. in. d. c. q̃situm ꝛ idẽ voluit idẽ. Joã. de imola in. c. fi. e. ti. de re. permu. Cũ ergo in cãu nostro fuerit facta permutatio de ipsa prebẽda ꝛ non de predio ipsius prebende sequit ꝙ talis permutatio fuit nullius effectus ꝛ per consequens nõ impediuit optationez factam ꝑ ipm dñz Joãnez. Et peroptime facit ꝙ voluit. d. pe. de ancha. in. d. c. quesitũ dũ colligit ex illo tex. ꝙ appellatione dignitatis venit ꝓbenda ꝛ iura loquentia de dignitatibus habent locuz ĩ prebenda sed in dignitatibus ecclesiasticis permutantis debet interuenire auctoritas epi vt ibi est casus ergo eodez modo in prebendis ꝛ p consequens non potuit validare banc permutationez auctoritas prepositi licet in veritate non interuenisset ꝛ maxime qa apponere auctoritatem talibus prebendis permutandis est iurisdictionis epalis vt dixit glo. in. d. cle. i. in q̃tum voluit ꝙ capitulum sede vacante potest auctorare in ꝓmutatione beneficiorum qa est iurisditionis epalis. Cum ergo talis prepositus non habeat iurisdictiõem epalem sequitur ꝙ nõ potuit interponere suam auctoritatem in tali permutatione ꝛ maxime si non erat habilis ad vandum vocem in capitulo ꝛ ad actus capitulares ꝓpter defectum etatis iuxta no. in cle. hij. qui de eta. ꝛ quali. Facit ꝙ voluit federi eus. de senis quẽ refert. d. pe. ꝛ late. d. meus. Jo. de imo. in. d. c. fi. de re. ꝓmu. in qnta qõe vbi querit an inferior ab epo possit auctorare in ꝓmutationibus beneficiorum: videt ꝙ non per id ꝙ habet in tex. ꝛ glo. in. d. cle. i. ꝛ hosti. in sũma. eo. ti. §. quid põt ꝟ si. ꝛ nunquid ꝛc̃. Et etiã querit an si ad aliuz q̃ ad epum spectet collatio bñficij ꝓmutãdi an debeat fieri resignatio in manibus collatoris an ratio in manibus epi. federi. de senis tangit in tractatu ꝓmutationis in. xxij. qõne ꝛ videtur dicendum ꝙ in manibus collatoris vel electoris fieri debeat auctoratẽ epo per id ꝙ habetur in simili in. c. abbatibus. xij. q. ij. xvij. q. iij. c. in vẽditõibus vbi quando alienatio est fienda per aliquem prelatum ille alienat consentiente epo. contrarium decidit ibi federic⁹ ꝙ imo totum potest epus expedire de ꝙsensu eligentium vel collatorum per. d. c. q̃situm ꝛ sic apparet manifesta conclusio. ꝙ si dicamus ꝙ electio canonicorum spectet ad capitulum ecclesie fauentine ꝛ institutio ꝛ cõfirmatio ad epum fauentinum siue dicamus ꝙ spectet ad capitulum collatio sequitur ꝙ debuit ante omnia fieri resignatio dicte prebende in manibus capituli ꝛ fieri permutatio cuz auctoritate epi sed nullum istorum interuenit. ergo sequitur necessario ꝙ talis permutatio fuit nullius momenti. Et per consequens nõ impediuit optatioẽ factã per ipsũ. d. Joãnez. Quimo plus dico ꝙ ex quo talis permutatio debuit fieri cum auctoritate epi debuit auctoritas interuenire ipso actu ꝛ ad hoc allego ꝙ pulcre. no. bal. in l. fi. §. necessitate. C. de bo. que lib. vbi allegat Jnn. ꝙ differẽtia est inter auctoritatez decretum ꝛ consensuz. auctoritas enim interponitur quãdo ipse actus geritur vel parum post ꝛ allegat Jnn. in. c. dudum de rebus ecclesie nõ alie. li. vj. ꝛ quãdo auctoritas requiritur non sufficit eius ꝙsensus eius qui auctoritatem prestare debet ꝛ sicut ꝟbum sonat debet auctoritas prestari vt no. Jnn. in c. cum ꝙsuetudinis de consue. hec verba refert archi. in. c. quidaz xviij. q. ij. vbi dicit ꝙ ꝟbũ ꝙsciẽtia ponit ꝓ auctoritate qñ regrit ex publico ꝙ dicit esse nota. dignũ ꝛ ibi subdit bal. ꝙ omnis ꝙsensus qui est prestandus ad aliquem actuz ratione publici officij est auctoritas ꝛ ideo refert archi. dicere. in. d. c. nulla ꝙ alienatio rerum ecclesie facta sine auctoritate episcopi est ipso iure nulla nec sufficit ecclesie vtilitas cum ℨ uim ꝛ auctoritatem canonuz fit contractuz ar. l. si quis inquilinos. §. fi. ff. de le. i. Cuz ergo in casu nostro requiratur auctoritas epi actus gestus sine auctoritate epi fuit nullus ꝛ per consequens talis permutatio fuit nullius effectus ꝛ ideo pulcre dixit idez bal. in. c. i. de alie. feu. pa. ꝙ si statutum capituli antiquuz requirebat epi auctoritatem ꝙ actus non reconualescit: licet postea interuenerit ratificatio. allegat archi. vt ibi ꝑ bal. ꝛ idem bal. in. l. quecunqz. C. de bo. que libe. in prin. dixit an cõsensus epi accedens ex postfacto confirmet ℨctum in quo requritur auctoritas episcopi ꝛ refert Jnno. dicere ꝙ sicut forma dz eẽ coniuncta cũ actu alias non in formam ita licentia decretum ꝛ auctoritas ꝛ ad fi. dicit ibi bal. ꝙ vt verbum sonat ita debet auctoritas prestari allegat Jnno. in. c. cum consuetudinis de consue. et archi. in loco superi⁹ allegato ꝛ. l. si pater. ff. ỏ manu. vindi. ꝛ idẽ bal. in. c. cum. p. tabellio de fide instru. dixit ꝙ auctoritas dz interponi in ipo actu non aut ex postfacto ꝛ idem bal. in. l. ij. C. de seruis rei publi. manu. dixit querit an auctoritas in actu debeat interponi in ipso fundamento actus: ꝛ dicit aut auctoritas requiritur ad esse rei ꝛ debet interuenire consensuz aut ad executionez esse ꝛ tunc sufficit ex interuallo temporis vt in. l. fi. C. ỏ abri. tu. faciat ꝙ voluit bar. in. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. bere. vbi dicit ꝙ auctoritas debet interponi in ipso actu ꝛ idem voluit in. l. sui aũt. ff. de aq̃. plu. ar. ꝛ bal. in. l. i. C. qui admit. ꝛ in rubrica. C. de exercito. ꝛ. d. ãto. in. c. cũ ꝙsuetudinis. de consue. facit ad hoc tex in. l. tutor obligari. §. vlti. ff. de auct. tu. insti. eo. §. tutor que iura allegat glo. in. c. edoceri de rescriptis in glo. magna in versi. sed si forte capitulum agit non sufficit subsequens consensus episcopi ꝛ ibi dicit bal. ꝙ ea que requiruntur ꝓ auctoritate nunq̃ cõualescunt qꝛ auctoritas non recipit interualuz nec diem ꝛ quia in ea consistit fundamentum ꝛ substantia originis ꝛ sic sine initio nihil fit ꝛ subdit ibi bal. ꝙ qõ fuit de facto prelatus cuz capitulo fecit permutationem precedentibus tractatibus cum scio demum epꝰ ratificauit ꝛ vices suas interposuit queritur an valeat ꝓmutatio refert Jnno. dicere. ꝙ non qꝛ epꝰ debet auctorari ꝛ sic a principio posterior ꝙsensus ptinet ad illum cuius interest. auctoritas aũt spectat ad magistratum vel officialem. igit cõsensus epi est auctoritas. Cum ergo a principio in casu nostro non interuenerit auctoritas epi sequit quod ex hoc capite nõ tenuit talis ꝓmutatio. Et si dicatur ꝙ epus ex postfacto interposuit suam auctoritatẽ respondeo ꝙ nõ ꝓpter hoc reconualuit ꝓmutatio que a principio fuit nulla per superiora dicta. Et etiam quia non potuisset episcopus tollere ius quesitum dicto domino Joanni canonico antiquori optanti dictam prebendam vacantem per mortem illius domini bartholi. l. ius nostrum. ff. de re. iur. c. que in ecclesiarum de cõsti. l. fi. C. si ctra ius vel vti. pu. cum simi. Et sic ex isto capite etiaz apparet manifeste ꝙ talis permutatio non impediuit optationez ipsius domini Joannis. Faciat etiaz qꝛ posito ꝙ interuenisset auctoritas epi tamen nõ interuenit cause cognitio vnde cum interponitur auctoritas opz ꝙ interueniat cãe cognitio ꝛ ideo. d. pe. de ancha. ꝙsi. cccxij. incipiẽte visis facti narractiõe ꝛ copijs ꝛc̃. consuluit ꝙ decretũ ꝛ auctoritas iudicis apposita in cõtractu minoris non ꝙalidant ℨctum minoris ĩmo sunt nulla qꝛ propere ꝛ sine cãe cognitione interposita fuerũt nimis. n. propere auctoritatẽ interposuit iudex. l. magis puto. §. ne passim. ꝛ. §. pretori. ff.

de rebus eo. Et ex tẽporis breuitate presumitur q illa auctoritas fuerit interposita causa non cognita q dictum est singulare z no ta. dignum. Modo in proposito nostro posito nõ tamen concel so q interposuisset dominus eps auctoritatem tamẽ non valuisset talis interpositio si nõ fuisset interposita cãe cognitio z per cõse quens sequitur q nullo modo impediuit talis permutatio opta ptionem pfatam. Preterea faciat q retulit. Jo. de imola in co mento. c. fi. de re. pmu. vbi dicit in vltima carta. in permutatione debet interuenire renunciatio z collatio vt. d. c. vnico pone q epi scopus psentibus permutare volentibus z petẽtibus renũciatio nem admitti z collationẽ huic inde fieri z epus respondeat pla cet nobis vt vos permutetis an sufficiat videtur q sic q; per hanc breuem locutionem verborum videntur isti renũciasse z eps rece pisse renũciationem z cõtulisse. nã ppter celeritatẽ actuum cõiun gendorũ medius actus interdũ occultaf z habef pro expresso. l. singularia. ff. si cer. pe. facit q notauit Jnn. in. c. inter cetera de p ben. vbi dicitur q pmutantes habent ius in beneficijs permuta tis statim cũ superior interponit suaz auctoritatẽ. z facit p hoc q voluit Jo. an. post Jnn. z bost. in. c. exore de bis q̃ fiunt a prela. vbi dicũt q si epus ꝓfert bñficiuz de voluntate beneficiati valet col latio q; ille itelligif renũciasse z eps acceptasse z hãc opiniõez di cit federicus de senis in tractatu pmutationis qõne. xxvij. de iuris subtilitate posse substineri: sed subdit q securius z tutius est vt ẽt consuluit hosti. in. d. c. exore q fiat expresse renunciatio z collatio z ita obseruat ꝓsuetudo q̃ satis probaf in cle. vnica de re. permu. z ita formaliter residet. d. meus in preallegato. c. fi. de re. pmuta. Modo in casu nostro nõ interposita fuit auctoritas epi fauenti ni nec accesserũt ambo pmutantes ad psentiã domini epi z dixe runt se velle renũciare z permutare pbendas nec pecierũt renun ciationez admitti z collationẽ pbendaꝝ huic inde fieri nec epus dixit placet nobis vt pmutetis: vnde fuit op9 q ita manifeste dice rent volumus renunciare pbendas z pmutare pbendas iõ admi tatis renunciationem z cõferatis vñ posito q ista interuenissent z eps ita dixisset placet nobis q pmutetis nihilomin9 non valuis set ex eo quia aliter obseruat cõsuetudo vt voluit federicus z seq tur io. de imola. in. d. c. fi. z alij scribentes: ea enĩ que certaz inter pretationẽ habuerũt minime sunt mutanda vt. l. minime. ff. de le gi. c. cũ dilectus de ꝓsue. cũ simi. Et ideo dicebat bal. in. l. quicun qz. C. de seruis fugi. q ea que sunt ꝓsuetudinaria nõ sunt arbitra ria. Et idem bal. in. l. i. C. de fructus z litis expen. dixit q illud q est de consuetudine licet in actu nõ exprimaf habef pro expresso. l. q si nolit. §. qui assidua. ff. de edil. edicto. Et per cõsequens nul lo modo valuit talis pmutatio. q̃to ergo fortius in casu nostro nõ valuit ex eo q; talis permutatio fuit informis z symoniaca z con tra oẽm iuris dispositionẽ z per cõsequẽs est nullius effect9. Pre terea faciat si quispiã q̃reret qd de bñficijs in quibus habet locuz optio seu potestas optandi an in illis possit fieri permutatio z an optio habeat locuz in bñficijs vacantibus p permutationem z vr q in beneficijs resignatis ex cã pmutationis hẽat locũ optio pp vacationẽ mediã que interuenit anteq̃ ꝓferat ex cã permutatiõis statutum enĩ z ꝓsuetudo debet ꝑuari nec vr esse intentio pape illa tollere. c. i. de cõsti. li. vj. Et sic eadem ratiõe vr dicẽduz q licet in dictis. c. vnico de re. pmu. z cle. i. eo. ti. mandet conferri bñficia p mutantibus. tamen nõ vr velle tollere cõsuetudinẽ optandi z sic derogare tali consuetudini. Preterea si pmutãtes sciebant talẽ consuetudinẽ optãdi vigere in ecclesia vel scire verisimiliter pote rant vr q sibi debeat imputare si stante dicta ꝓsuetudine optandi resignãt sua beneficia lz ex cã permutationis z hãc partẽ vt dicta iura. c. vnicũ. d. cle. vnica non tollãt cõsuetudinẽ optandi tenuit disputando dñs guido epus ꝓcordiensis q fuit nepos archidiaco ni de iuris rigore licet de equitate eẽt duruz. tñ cum nõ reperiatur hoc casu eqtas scripta in iure stãdũ erit rigori. Et per cõsequens rigor scriptus prefertur equitati. l. placuit. C. de iudi. Facit p hac pte q; nõ videf eadẽ rõ eqtatis in isto cãu q̃ est in. d. c. i. q; lz optã tes amitterẽt pmutãtes nõ ex toto excluderẽt a bñficijs q̃ remãe rẽt loco optatoꝝ q̃ illoꝝ loco succederẽt. facit q habef i. c. eccl̃ia vt lit. pen. l. si euz. §. q eũ iniuriarũ. ff. si qs cau. Faciat ẽt pro ista pte q; vbi fit optatio nõ interuenerit collatio sed optans intelli gitur babere ex antiquo titulo vt voluit Jo. an. in. c. fi. de cõsue. li. vj. z sic nõ vr habere locũ dispositio. d. cle. vnice de re. pmu. que uiciat collationes alijs factas cũ pmutantibus z sic verba illius ter. nõ adaptanf ad istum casũ z per ꝓns nec adaptatur eius dis positio. l. i. §. logf. ff. de magi. que. l. hos accusare. §. omnib9. ff. ō accu. z licet federi. de senis in tractatu pmutatiõis in qõne. xxviij. teneat ꝑiũ z eum sequaf paulus in. d. cle. vnica vz q nõ hẽat lo cum optatio. tñ lapus in additionib9 sup dicta qõe dicit q aut cõ stat ꝓsuetudinẽ optandi extendi ad beneficia resignata ex cã per mutatiõis aut cõstat nõ extendi. Aut sumu9 in casu dubij. Primo casu si agens nõ ꝓsentit hẽns ptãtez optandi tali pmutationi fi ende poterit optare nã fit sibi ꝓiudiciuz quo ad potestatez optan di si simpliciter cõsensisset pmutatiõi fiende secus si ptestatus fu isset saluo iure suo qz tunc rõne talis ptestationis remaneret sibi saluũ ius optandi. c. cũ in de ꝓsti. c. cumana de elec. cum simi. Se cũdo cãu qñ ꝓstat ñ extẽdi tũc ñ habet locũ optatio. Tertio cãu qñ sumus in dubio tunc dicit q babet locum optatio p supradi cta. sed etiã dicit finaliter posse sic distingui q si pmutatio fiat p pter vtilitatez pmutãtiũ tũc vẽdicet sibi locũ optatio. Si vo talis pmutatio fiat pp vtilitatẽ ecclĩaꝝ tũc ñ hẽat locũ optatio. rõ di uersitatis est q; pcedẽs pmutatio est ambicioſa z sic erit restringẽ da z nõ ãplianda ar. c. q̃uis ō pben. li. vj. Et est opio rõnabilis p quã reducũf ad cõcordiã opiniões vt opio fede. z pauli habeãt locũ eo cãu quo pmutatio fit ppter vtilitatẽ ecclesie. Opinio vo ꝑria habeat quando pmutatio fit propter vtilitatem ipsoꝝ per mutantiũ. Modõ ita est in casu nostro ex eo q; talis pmutatio ema nauit inter dictos canonicos pp vtilitatẽ ipsorũ pmutantiũ z per conseques nõ ꝓiudicauit potestati optandi. Et pcedunt ista eo casu quo talis pmutatio emanasset ꝑm iuris dispositionẽ puta qa pmo resignassent pbendas in manib9 epi seu capituli z petijssent pmutationez fieri nec interuenisset pactio aut ꝓmissio symoniaca z nõ fuisset facta in fraudez optare volentis z eps interposuisset suã auctatẽ q; lz oĩa ista ocurrerẽt nihilomin9 ñ pp hꝰ fuisz sblata ptãs optãdi cũ talis pmutatio emãuerit pp vtilitatẽ ipoꝝ pmu tãtiũ. Et hãc ꝓcordãtiã lapi vt ratiõabilẽ seqf. Jo. ō imola ī ꝓmẽ to. d. c. fi. de re. permu. in. ij. q. x. ibi vo q̃rif qd in beneficijs inqui bus habet locũ optatio q; cum dictus. d. Jo. q optauit nõ ꝓsen serit tali pmutationi sequif q babet locũ optatio z ita voluit ẽt la pus in. d. c. fi. de cõsue. li. vj. Facit etiaz q voluit hosti. quẽ refert paulus in. d. cle. vnica q quãdo pmutatio fit intuitu psonaꝝ nõ põt fieri sine cõsensu oĩum ad quos spectat electio vel pmutatio si vo fuit intuitu ecclesie sufficit ꝓsensus maioris ptis q etiã tenet Jo. an. in. d. c. vnico seqf. d. cardi. in. d. cle. vnica. Cum ergo in casu nostro ad capitulũ ecclesie fauen. spectet electio nõ potuit il le. d. bartho. pmutare irrequisitis oĩbus de capitulo cuz talis per mutatio emanauerit pp vtilitatẽ psõarũ. Preterea etiã accedat ad hoc q dixit. d. cardi. in. c. q̃situz de re. permu. qõne. xi. vbi que rit an babens bñficiuz pingue possit pmutare cũ habẽte tenue. z cõcludit q sic est tñ aliqua ꝑsumptio fraudis cũ nõ ꝑsumatur qs velle descendere z iactare suũ. c. sup hoc de renũ. dicit tñ q sola inequalitas nõ sufficit ad ꝓbationẽ fraudis. allegat q no. Jo. an. in. c. vnico. e. ti. li. vij. z q habef in. c. q; verisimile de pẽsum. z in. c. cum venerabilis de excepti. Subdit tamen dominus cardina. si tamẽ in ecclesia eẽt expectans videref ex sola inequalitate ꝓbari fraus allegat. d. c. ij. de renũciatiõe li. vj. Modõ in ꝓposito nostro sciebant pmutantes in ecclesia vigere ꝓsuetudinẽ optandi z fuit permutata pinguis pbenda cũ prebenda tenui z sic erat antiq or canonicus optare volens sequif q ex hoc solo ꝑsumif q ifrau dẽ fuerit facta talis pmutatio de prebenda pinguiori cum eo qui erat graui ifirmitate oppsus z etiã q erat nimiũ senex. Et per ꝓse quens cito moriturus vt dixit glo. in. d. c. ij. z ꝓbatur in textu ele ganti. l. si is q in ff. interest. n. nũq̃ a sene potius mãumitti q̃ a iu uene. ff. ō fidei liberta. z eẽt maria iniqtas q talis pmutatio frau dulenta excluderet istũ. d. Joannez optãtẽ q est antiqor diu ser uiuit ecclesie. Jõ est equuz vt pinguiorem hẽat pbendaz vt voluit glo. in. d. c. fi. de cõsue. Et ex predictis multipharie multisqz mo dis appet huiusmodi q pmutatio fuit z ẽ null9 momẽti z effect9 z ita concludo. Laus deo clemen. dñs Andreas barbatia vtriusq; iuris monarcha.

Casus consilij. lxj.

Utrum nepos ꝑegrinus possit querelare testamẽtum aui si fi lius istitutus in legitima vixit post mortẽ aui vel etiã si est premor-

tuus. Et an filia excluſa a ſtatuto poſſit petere legitimã vel ſuplemẽtuz. Et an ſtatutũ poſſit tollere legitimã. Et quãdo nepos ex filia ꝓputet ſibi dotez maternã in legitimã. Et qd de donatione. Et quomodo intelligant verba poſſita in inſtrumẽto dotali ꝓmi ſit dotem reſtituere in oẽm caſum ⁊ euentuz dotis reſtituende an de iure debebitur.

Illud ipſit daniel ipſe inquit reuelat ꝓ
i funda abſcondita ⁊ nouit in tenebris conſtitu
ta: dat ſapientia ſapiẽtibus ⁊ ſcientiã intelligẽ
tibus diſciplinã. Jõ clemẽtiſſimuz deuz ex cor
de ⁊ aĩo huic cõſultationi inuoco vt piſſimo
ſaluatore nr̃o yh̃u xp̃o medio veritatez huius dubitationis ponat
in ore meo amen. Et qdem viſo puncto ⁊ ſtatutis reginis ⁊ facti
cõtingentia ſolẽni animaduerſiõe ꝙſideratis. Capio ꝑmam dubi
tationẽ vz vtrũ nepotes ex filia ꝑmortua poſſint petere legitimaz
in bonis aui ſtantib⁹ ſtatutis ⁊ ꝓhibitionẽ ipſi⁹ aui facta in teſta
mẽto auito. Et ꝑmitto ꝓ euidentia qꝫ filio inſtituto in legitima
nepoti ꝑterito vel exheredato nõ datur ius rũpẽdi aut querelan
di aut petẽdi ſupplemẽtũ. ff. de iniuſto teſtamẽto. l. poſthumorũ
⁊. l. ſi qs filio exheredato. ff. de lib. ⁊ poſt. l. ſi qs poſthu. §. q filiꝫ
um. l. gallus. §. ⁊ qd ſi tm̃. ff. de lib. ⁊ poſt. cuz ibi no. ꝑ bar. inſtit.
de exherere lib. §. poſthumoruz qꝫ ꝓcedit filio tenente ꝑmuz gra
duz viuente poſt mortẽ ꝑris qm̃ tunc nepos ꝑm gradũ tenens nõ
habet ius q̃reladi rũpendi aut petendi ſupplemẽtũ ſecus ſi filius
ꝑmũ gradũ tenens uiuente auo decederet qm̃ tũc nepos ꝑteritus
aut exheredat⁹ teſtm̃ rũpit ⁊ querelat vt. d. §. poſtumoꝝ ⁊ in iurib⁹
ꝑallegatis ⁊ per ꝙſequẽs petit ſupplementũ qz ſuccedit ius peten
di ſupplemẽtũ in locũ querele vt in. l. ſi qs filiũ. C. de in offõ teſta.
Cuz ergo in caſu nr̃o iſta filia deceſſerit viuente patre ⁊ ſupſtitib⁹
filiꝭ ſuis nepotib⁹ dicti eoꝝ aui ingreſſi ſunt locũ matris dicti ne
potes ⁊ per cõſequens eis ꝙpetit ex diſpoſitione iuris cõis ius pe
tendi ſupplemẽtũ. Modo ſi quiſpiã oppõat hoc mõ mater iſto
ruz nepotũ eſt excluſa a ſucceſſione patris ex diſpoſitione ſtatuti
regini ergo eodm modo excludit nepos ex filia ſeu excluduntur
nepotes ex filia hoc decidit bal. in terminis in. l. venia. C. de in ius
vocã. vbi dicit qꝫ ſi ſtatutũ excludit feminã ⁊ iuuat maſculuz qꝫ eo
dez modo excludit nepotẽ ex filia femina qz repreſentat ꝑſonam
que excludebat qz nõ debet plus ꝙcedi nepoti quã filie nec rõ ſta
tuti hoc patit. l. ſi viua matre. C. de bo. mat. ⁊ ita dicit ꝺbere intel
ligi qꝫ voluit ricar. ⁊ Ly. in. l. i. C. q̃ ſit lõga ꝙſue. ⁊ ita refert bal.
ibi ſe ita ꝙſuliſſe ⁊ idẽ voluit idẽ bal. in. l. qꝫ vero. ff. de legi. in pri
ma col. vbi allegat Ly. ricar. bar. nec tale ſtatutũ dr̃ extendi cũ in
cludat agnatos diſpoſitiue ⁊ idẽ voluit rafael. i. d. l. venia ⁊ ſic ra
dix ẽ ifecta vt ĩ. c. i. §. cũ ꝺo. corad⁹ ĩ ti. q feu. dare poſ. facit qꝫ no.
idẽ bal. i. l. maximũ viciũ. C. de lib. ꝑte. ⁊ in. l. qs filiũ. C. ꝺ ioffi. te.
⁊ i. l. i qb⁹ ⁊ ĩ auc̃. ſz ⁊ ſi qs. C. de ſecũ. nuptiꝭ ⁊ in. l. gall⁹. §. iſtitu
ens. ff. de lib. ⁊ poſt. ⁊ in ꝙſilio ſuo incipiẽte antiquũ ſtatutuz ciui
tatis puſine ⁊ in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſol. matri. ⁊ ibi Jo. de imo.
bar. in. l. liberoꝝ. ff. de ꝺbo. ſigni. ⁊ in. l. ij. §. videdũ. ff. ad tertu.
Ly. in. l. publice. C. de adulte. ergo ſequit qꝫ ſic filia nõ potuiſſet
ſi viueret petere ſupplemẽtuz legitime eodẽ mõ non poterunt pe
tere ſupplemẽtum legitime iſti nepotes ſed ad hoc rñdeo negan
do aſumptũ qꝫ iſtud ſtatutũ reginũ excludat iſtã filiã ⁊ per conſe
quens nepotes intrãtes locũ mr̃is ergo. Et iõ accurate erit viden
dũ an iſtud ſtatutũ excludat nepotes ſtante pũcto ſupradicto vi
deam⁹ ergo ſtatutuz cuius verba iſta ſũt cuicũqz perſone ab hinc
in antea decedenti ſine teſtõ vel ab inteſtato ſine deſcẽdentib⁹ ex
legitimo matrimõio vel aſcendentib⁹ ex linea paterna ſuccedere
debeant eidẽ ſic decedẽti agnati maſculi. Modo nos nõ ſumus
in caſu hui⁹ ſtatuti ex duob⁹ ꝑmo qz iſte dñs Jacobus nõ deceſſit
ſine deſcendẽtibus qnimo deceſſit cũ nepotibus ex filia. l. ſi. C. de
ſuis ⁊ legiti. ⁊ in auc̃. de here. ab inteſta. ⁊ voluit Jacobus de bel.
in auc̃. de reſti. fidei. §. nos autẽ. vbi refert teſtamẽtuz franciſci ac
urſij diſponẽtis bõa ire ĩ deſcẽdẽtes ſuos ⁊ ſic iſtõ ſtatutũ diſpõit
õ ꝑſõa õcedẽte ſine deſcẽdẽtib⁹ g⁹ ſi cũ deſcẽdẽtib⁹ nõ vẽdicat ſibi
locũ dictũ ſtatutũ a ɔrio ſenſu qꝫ ẽ validũ ĩ iur̃ vt. l. i. §. hui⁹ rei ar
gumẽtuz. ff. de officio eius cũ ſimi. etiã in ſtatutis ⁊ ideo dixit Ly.
in addi. ⁊ ibi bal. in. l. ſi cũ dotez in ꝑn. ff. ſol. ma. ſtatuto cauetur
qꝫ nõ extãtib⁹ maſculis ſuccedat femia qꝫ valet argu. a contrario
ſenſu qꝫ extantibus maſculis femina excludat. Eſt ita ĩpoſito
qꝫ eo caſu quo deſcẽdentes extãt nõ ſuccedũt agnati defuncte. fa
ciat qꝫ voluit bar. de ar. a ɔrio ſenſu in ſtatutis in. l. oẽs populi. ff.
de iuſti. ⁊ bal. ⁊ Ja. bu. in. l. apud ãtiquos. C. ꝺ furtis ſcribẽtes in
c. publicato de ele. dominic⁹ in. c. humanuz genus. i. diſtin. ſaly. in
l. ij. C. de noxa. bal. ⁊ moderni in. d. l. ſi cũ dotẽ. ⁊ facit glo. in. l. ſ
ꝓcuratorẽ. §. ſi ignorãtes. ff. manda. que dicit a ɔrio ſenſu reſcri
pti. Eſt ergo ꝙcluſio qꝫ ſtantib⁹ deſcendẽtibus defuncte ꝑſone ab
inteſtato vel ſine teſtõ excludunt agnati ⁊ multo fortius hoc ſua
det rõ inc̃õuincibilis vz iſtud ſtatutũ exorbitat a iure cõi ⁊ per ar.
a ɔrio ſenſu reducit ad terminos iuris cõis ergo eſt capiẽdus ta
lis ſenſus. ideo dixit glo. ſingularis in auc̃. ex teſtõ. C. ꝺ col. qꝫ per
ſenſuz ipropriuz debem⁹ excludere leguz conceptionẽ. facit tex. in
c. cãmqz. de reſcriptis ⁊ in. c. cuz dilectus de ꝙſue. ⁊ in. l. ij. C. de no
xa. Ergo ſeqt qꝫ deſcendentes defuncte ꝑſone excludũt agnatos
⁊ per cõſequẽs in caſu noſtro cũ iſti nepotes ſint deſcẽdentes iſtiꝰ
us dñi Jacobi aui eoruz ſi dñs Jacobus ab inteſtato deceſſiſſet ſuc
ceſſiſſent ſibi dicti nepotes excluſis agnatis. Et multo fortius ſi ſu
peruixiſſet mater iſtorum filia ipſius dñi Jacobi ſucceſſiſſet dicto
d. Jacobo excluſis agnatis ⁊ ſic nõ eſt ꝑm dicere qꝫ iſtud ſtatutum
excludebat filiaz ⁊ per ꝙns filios filie. Quinimo plus vr̃ dicendũ
qz eo ipſo qꝫ ſtatutũ exprimit carẽtiaz deſcendentiũ vr̃ ꝙſiderare
fauorẽ ipſorũ ⁊ p conſequẽs ipſis ſtãtib⁹ totũ vr̃ velle applicare ip
ſis deſcẽdentib⁹ ita dixit bar. in. l. ij. §. videndũ. ff. ad tertul. volu
it bal. ⁊ ibi eſt tex. melior de iure in. l. ſi defunct⁹. C. de ſuis ⁊ legi.
Et idẽ bal. in. l. maximũ viciũ. C. de libe. ꝑte. ⁊ in. l. i. C. ꝺ ſecũ. nu
pti. ⁊ in. l. qꝫ vero. ff. de legi. ⁊ in. l. ſi vero. §. de viro. ff. ſo. ma. ⁊ in
conſilio incipiẽte marit⁹ Joãnis de florentia ⁊ io. an. in addi. ſpe.
in rubrica de ſucceſſ. ab inteſtato in. ij. col. dñs pe. de ancha in cõ
ſilio. lxxi. facit tex. in. c. nos qdẽ ⁊ in. c. ſi heredes de teſta. ergo ſe
quit qꝫ nec eſt excluſa filia nec filij filie ex diſpoſitione huius ſtatu
ti imo ſunt incluſi ⁊ vocati. Jtez hoc oñdo ẽt ex alio poſito nõtñ
cõceſſo qꝫ iſtud ſtatutũ excluderet filiã ⁊ filios filie qꝫ tamẽ nõ eſt
ꝺũ vt ſuperi⁹ eſt oſtenſuz nihilomin⁹ vr̃ eos excludere qñ ab inte
ſtato ſeu ſine teſtõ decederet qs ſed qñ cũ teſtõ decederet ſtatutũ
iſtud non diſponit ideo remanem⁹ in diſpoſitiõe iuris cõis vt. l. i.
ſi exheres. ff. de ꝙdi. ob. cau. l. cõmodiſſime. ff. de lib. ⁊ poſt. cuz ſi.
Et iõ iſte caſus cũ decidit cũ teſtõ habebit ꝓ obmiſſo. l. ſi ꝺnus
ꝺ. non dixit ꝓtor. ff. de acq. here. euitãda eſt enĩ legũ conceptio vt
l. ſancim⁹. C. de teſta. l. ꝓcipim⁹. C. de app. vide tex. valde elegãs
in. l. generaliter in ꝓnci. C. de inſti. diſponit qꝫ ſi aliqs eſt rogatus
reſtituere hereditatẽ ſi deceſſerit inteſtatus qꝫ facit deficere fideico
miſſũ teſtãdo qz ſemp iter ſe pugna ẽ teſtati ⁊ iteſtati. l. ius nr̃uz. ff.
ꝺ regu. iu. Cũ ergo iſtõ ſtatutũ diſponat ab inteſtato vel ſine teſta
mẽto ſequit qꝫ cuz deceſſit cũ teſtamẽto ſum⁹ ex diſpoſitione ipſi⁹
ſtatuti ⁊ hoc decidit formaliter ſaly. in auc̃. nouiſſima in vltia qõe
C. de in offi. teſta. vbi dicit ſtatutũ diſponit qꝫ filia nõ ſuccedat cũ
maſculis vel qꝫ mater nõ ſuccedat ſtantib⁹ certis agnatis an filia
poſſit petere legitimã ⁊ cõcludit qꝫ ſic ⁊ allegat tex. in auc̃. ſi qua
mulier. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in corpore vñ ſumit ⁊ auc̃. hoc am
pli⁹. C. de fideicõ. ⁊ tex. in auc̃. de here. ⁊ fal. §. ſi qs aũt nõ iplẽs
allegat etiã. l. qſqs. C. ad. l. iul. maie. vbi filia excluſa a ſucceſſione
nõ excludit a petitõe legitima ſimile dicim⁹ in. l. ſi arrogator. ff. de
adoptio. vbi licet arrogat⁹ non admittat ad hereditatẽ arrogato
ris tñ nõ reppellit a petitiõe legitime. d. l. ſi arrogator ⁊. l. i. §. ſi i
pubere. ff. de colla. bo. ⁊ idẽ dicit ibi ſaly. ſi ſtatutũ excludit filiam
a ſucceſſione pr̃is decedẽtis ab inteſtato ſi fuerit iſtituta in minus
legitima portiõe poterit petere ſupplemẽtuz legitime ⁊ mouet qz
ſtatutũ nõ ꝓhibet eã ſuccedere ex teſtõ qz cã teſtati ⁊ cã iteſtati ad
inuicez ɔbant allegat. d. l. generaliter ideo dicit qꝫ ex teſtamento
non videt excluſa vt ſic euitet coꝛceptio iuris cõis. Et ſic cõcludit
qꝫ filia poterit petere ſupplemẽtuz legitime ſi pater in ſuo teſtõ re
liqt filie min⁹ legitimã portionẽ ⁊ refert qꝫ cũ iſta qõ fuiſſet mãtue
ita ipe ꝙſuluit ⁊ ita ꝓz eũ ẽt ꝙſuluit ĩ. d. q. bal. legẽs tũc papie ⁊ ita
ẽt ꝓz eũ ꝙſuluit. d. io. de ricijs de florẽtia ⁊ idẽ voluit ãge. in. l. gal
lus. §. ⁊ qd ſi tm̃. ff. de lib. ⁊ poſt. vbi dixit qꝫ ſtante ꝑfacto ſtatuto
mater vel filia poterit dicere teſtamẽtũ nullũ ſi ſunt ꝑterite ⁊ mo
uet qa tale ſtatutum loquit quãdo defuncta ꝑſona deceſſit ab in
teſtato ſecus ſi ex teſtamẽto ⁊ idẽ voluit bal. in. d. §. qd ſi tm̃ ⁊ il
lud ꝙſultum bal. qꝫ refert ſaly. incipit ſic ſtatuto ciuitatis mantue
ſub rubrica de ſuc. ab inte. ſic cauere. Et ſic ſaly. ex duob⁹ conclu
dit iſtos nepotes nõ excluſos a ſupplemẽto legitime primo qz

statutum eos excluderet a succeſſione nō tamen eos excluderet a legitima ⁊ a ſuppleméto legitime. Itē q; eos nō excludit ex teſtō ⁊ ꝛ ſtud vltimū multi ipugnent ⁊ doc. ſint ꝛij inter ſe in ꝑ an ſta tutū excludēs ab inte. videaſ excludere ex teſtaméto. tñ in illo ſūt omnes ꝙcordes vno ore vꝫ q; nō ſit excluſa a legitima vel a legiti me ſuppleméto ⁊ hoc demonſtro iſtud ex diſpoſitiōe ipſius ſtatu ti. dicit eni q; ei ſuccedere debebāt agnati maſculi vnde pondero ego iſtud ꝫbū ſuccedere. nā ſucceſſor dr̄ ille qui iure eſt ſucceſſor ⁊ hoc ex ꝓpria ſignificatiōe vocabuli vt. l. quedā. §. bis aūt. ff. de edē. ſed ille q ſuccedit in ſola legitima nō dr̄ ꝓprie iure ſucceſſor cū ñ ſuccedat ī ere aliēo vt. l. papinian⁹. §. q̄rta. ff. de inoffi. teſtō q̄pp iſtō ſtatutū eo cāu quo excluderet iſtos nepotes excluderet eos a ſucceſſiōe q̄ ꝓpe vniuerſū ius ſignificat. ñ tñ eos ex cludit a legitima vel eius ſuppleméto. Quāto fort⁹ in caſu nr̄o nō ſūt ex cluſi a legitima vel eius ſuppleméto dicti nepotes cū dictū ſtatu tū eos includat cum dixit ſi ſine deſcendētib⁹ ergo apparet ex ver bis ipſius ſtatuti q; etiā ab inteſtato nō ſunt excluſi a legitima vel a ſuppleméto legitime. Et etiā hoc demonſtro alia rōne incōuici bili vꝫ filius aut nepos nūq̄ a legitima excludī niſi lex vel pactuꝫ nominatū excludat vt eſt tex. melior de iure. in. l. ſi q̄ñ. §. ⁊ genera liter. C. de inoffi. te. ⁊ ibi bal. ⁊ ſaly. ⁊ per gui. de cu. in. l. de his. ff. de tranſ. nā excludere a legitia ē quoddā exheredare vt. l. qui no lebat. ff. de here. inſti. ſi q̄s nunq̄ exheredatur niſi nominatim ex heredeſ vt. l. i. cū ſimi. ff. de lib. ⁊ poſt. ergo ſequiſ q; poſito nō tñ cōceſſo q; iſta filia vel nati ex ea eſſent excluſe a ſucceſſione p̄ris nō tamē eſſēt excluſe a petitiōe legitime vel eius ſuppleméto ⁊ ideo il la verba ſuccedere debeant verificātur in ſucceſſione vniuerſali er go multo minus q̄ñ defuncta perſona fecit teſtamētū q; tunc ſu mus ex caſū ſtatuti ⁊ p conſequēs tale ſtatutū nullo modo obſtat ⁊ etiā faciat q; generalia verba huius ſtatuti nō adaptanſ ad ea que nō ſūt veriſimilia ⁊ ipoſſibilia ipſis ſtatuentib⁹ vt dixit bar. in l. ſi q̄s ſub cōditiōe. ff. de cōditionib⁹ inſti. ⁊ bal. in. l. ſi. §. in cōpu tatione. C. de iure delibe. tex. in. c. tua nup de deci. ſz ſtatutū mu nicipiſ nō pōt tollere legitimā debitā filijs vt voluit dy. in. c. indul tū de re. iuris. li. vj. Ly. in. l. ſancim⁹. C. de nup. ſaly. in. d. aut̄. no uiſſima bar. in. l. titio cētuꝫ. §. titio. ff. de cōdi. ⁊ demō. bal. ⁊ tex. in l. hac edictali. in ꝫſi. nullo modo. C. de ſecū. nup. Idē bal. in. l. i. §. ius naturale. ff. de iuſti. ⁊ iure ⁊ in aut̄. nūc aut. C. de epi. ⁊ cle. d. anto. in. c. rainuci⁹ de teſta. ergo nō eſt p̄ſumēdum q; ſub uer bis generalib⁹ ſtatuentes voluerint illud q; ī ſpecie facere nō po tuiſſent vt voluit Jo. monachi in. c. vt animaꝝ. de cōſti. li. vj. ⁊. d. anto. in. c. eccleſia ſancte marie. de ꝙſti. Et ſic apparet cōcluſio ve riſſima iſtos nepotes nō eſſe p̄uatos a iure petēdi legitimaꝫ aut ſuppleméti legitime in bonis aui ⁊ diſpoſitione hui⁹ ſtatuti. Nec ob. ſi q̄s dicat q; licet ex iſto ſtatuto nō ſint p̄uati legitima. nihil omin⁹ bñ ſunt p̄uati legitima ex diſpoſitiōe alteri⁹ ſtatuti incipien te placet de cetero q; ſi aliqua mulier dotata fuerit legitie apparē te de bonis paternis ad ipſa bōa nō poſſit amplius habere regreſ ſuꝫ ex eo q; illud ſtatutuꝫ loquiſ eo caſu quo extant filij aut nepo tes maſculi ex filijs maſculis deſcēdētibus ⁊ ita reſtringit ſtatutū p̄fatuꝫ ſuā diſpoſitionē. Modo in caſu noſtro non extant filij maſculi ex dicto dño Jacobo nec etiā extant nepotes maſculi ex fi lijs maſculis ipſius dñi iacobi ⁊ per ꝙñs cū dū taxāt extāt filij ma ſculi ⁊ femine ipſius dñi iacobi ſum⁹ in caſu non ꝓuiſſo a ſtatuto. Et ſic apparet q; in fauoꝛez filioꝝ aut nepotuꝫ maſculoꝛū deſcen dentium ex filijs maſculis ipſius defuncte perſone ſtatutū voluit q; filia dotata legitime nō habeat regreſſuꝫ ad bona paterna ſed iſte fauor ceſſat in caſu nr̄o. ergo remanebim⁹ in diſpoſitiōe iuris comunis. l. ſi cū dotē in p̄n. ff. ſo. ma. ergo ſiē filia ipſius dñi iaco bi dimitterek ad petendā legitimā aut ſuppleméturuꝫ legitime bōis ipſius ſui p̄ſ. eodē modo nepotes ex dicta filia in bonis ſuis aui ex diſpoſitiōe iuris cōis vt apparet in iuribus ſuperius expreſſis in p̄mo euidēciali. Et per iſta ſatisfactū eſt p̄me dubitationi q; dicti nepotes p̄ſt petere legitime ſuppleméturuꝫ in bonis aui no obſtan tibus ſtatutis p̄fatis. Capio nūc ſecūdaꝫ dubitationē vꝫ dacto q; habeāt ius petendi legitimā an teneanſ in ipſa ſibi ꝙputare do tez maternā datā olī gratie matri ſue. Et circa hoc ante omnia p̄ mitto ꝫba ſtipulationis ipſius dotis in quib⁹ dicitur ⁊ p̄miſſerūt p̄dicti dicto dño Jacobo p̄ſenti ⁊ dñe gratie licet abñti ⁊ notario ſtipulanti p ipſa dicta dotez bene ⁊ fideliter ſaluare tenere ⁊ cu ſtodire ⁊ ipaꝫ dotē ipſi dñe gracie aut eius heredibus aut cui vel quibus ius ⁊ caſus dederit dare ⁊ conſignare in omnē caſum do tis reſtituende: ex qbus verbis apparet q; d. Jacobus nō fuit ſti pulat⁹ dotē reſtitui ſibi aut filie ⁊ quo cāu videreſ ſtipulatus ordi ne ſucceſſiuo vt no. bar. in. l. vxorē. §. teſtō. ff. de le. iij. ⁊ in. l. poſt dotē in. iij. lectura. ff. ſol. ma. Sed ſimpliciter ſtipulat⁹ eſt reſtitui dicte ſue filie aut ei⁹ heredib⁹ aut cui ius ⁊ caſus dederit ⁊ ſic nul la fuit facta mētio de reſtitutiōe fienda auo. Quinimo plus dico q; illa verba cui ius dederit ipoꝛtant opinionez martini quā cōſue tudo ſeruat vt remaneat apud nepotes vñ bal. in. l. ij. C. de bo. que lib. dixit q; ſi verba ſtipulatiōis expreſſe ſunt ꝙcepta hoc mo do q̄ dotem p̄miſſit reſtituere in oēm caſuꝫ ⁊ euentuꝫ reſtituēde dotis q; iſta indefinita locutio nō derogat ſpāli cōſuetudini fauo re liberoꝝ introducte ar. l. q; ſi nolit. §. qui aſſidua. ff. de edīl. edi cto. Idē dicit ſi inſtrumētū dicat in omnē cāum dotis reſtituende ꝫz formā ſtatuti. nā cōſuetudo idē eſt q; ſtatutū plus dicit ibi bal. q; idez eſt ſi verba dicāt in omnē caſuꝫ reſtituēde dotis ꝑm ius co mune hac rōne. nam dicta ꝙſuetudo interp̄etaſ dubiuꝫ q; eſt de iure cōi pp opinionē tantoꝝ viroꝝ ⁊ illud q; interp̄etatur ⁊ in terp̄etatū eſt vnū ⁊ idē in auctē. ō filijs āte dota. iſtru. na. q; dictū bal. ibi dicit eſſe nouū. Et etiā facit q; voluit idē bal. in cōmēto. l. i. C. de cōfeſſis. vbi dicit q; ſi in libello q̄s dicat peto titiuꝫ cōdēna ri ꝫz ius cōe ⁊ tamē nō poterat ꝙdēnari niſi ꝫz ius mūicipale q; ni hil homin⁹ intelligiſ ꝑm ius municipale. Cum ergo in caſu noſtro dicaſ in dicto inſtr̄o cuius dederit intelligiſ de iure cōſuetudina rio ⁊ per conſequens videſ auus ſtipulatus reſtitui dotem filie aut nepotibus ⁊ filia ⁊ non reſtitui ſibi auo. Et etiam eſt accura te conſiderandum q̄ apparet ex facti contingētia q; illa domi na gratia dotez p̄dictaꝫ donauit cā mortis dictis ſuis filijs nepoti bus ipſius dñi iacobi ipſo dño iacobo p̄e ipſius dñe gracie p̄ñte ⁊ cōſentiente dicte donationi cā mortis ⁊ reſeruante ſibi vſufructū quo caſu vbicūq; quis rei dōate reſeruat ſibi vſufructū videſ ipaz rez tradere vt eſt caſus ſingularis ꝑm oēs in. l. quiſquis. C. de do na. ⁊ facit ſimilis tex. in. l. ſi quis argentū. §. ⁊ ſi quidē. C. ō dona. ⁊ per. d. l. quiſquis dixit glo. multum ſingularis in. l. i. §. fi. ff. de rebus eo. q; eo ipſo q; in pignus accepi rem meā videor rem illaz tradere. allegat in. ar. d. l. quiſquis de qua glo. facit ibi feſtū nico la. de neapoli. Modo ſi q; ius habuiſſet in dicta dote ille domi nus Jacobus videſ illud ab ſe abdicaſſe p̄opter illā reſeruatio nē vſufructus qui vſufructus morte ipſius dñi Jacobi finitus eſt Modo iſtis p̄ſuppoſitis eſt videndum ſi iſta dos computeſ ne potibus ī legitimā que eis debeſ in bonis aui. Et quidez bar. in facto cōſuluit q; veniat ꝙputanda ⁊ idē ipſe voluit in ſua lectura in. l. in quarta. ff. ad. l. falci. bal. vt refert pau. de caſtro dicit ſe vi ua voce audiuiſſe ab ipſo bal. in ſcolis legēte q; ſemp in hoc paſ ſu tenebat contra bar. Et plus referebat bal. in cathedra ſe babu iſſe iſtaz qōnē cū bar. ⁊ obtinuiſſe ꝫ bar. ⁊ ita refert. d. pau. in quo daz ſuo conſilio incipiēte circa p̄mū queſituꝫ dicenduꝫ eſt ⁊ eſt in ordine. ccxlviiij. ⁊ ita firmat bal. in. l. illam. C. de colla. fundamen tum bal. ſuper hoc paſſu eſt q; nepotes ſunt domini dicte dotis ex ſucceſſione materna dudum anteq̄ auus moꝛireſ vnde nō poſ ſunt fieri domini ex alia cauſa nec ſibi poſſunt mutare cauſam do minij. dñſ paulus in dicto cōſilio dicit q; opinio bal. ſibi placet q; nō cōputent ſibi in legitimā ſed fundamentum bal. ſibi non pla cet. nam iſtud fundamentuꝫ ſuum p̄cederet eo caſu quo dos fu iſſet donata filie vel ex eo q; filia fuiſſet ſtipulata ex voluntate p̄ris vel pater ipſi filie reſtitui fuiſſet ſtipulatus vel ſibi fuiſſet ſtipulat⁹ reſtitui in vnum caſum dumtaxat nō exiſtentiuꝫ liberoꝝ tunc ipſa filia baberet in dote heredem ⁊ tūc non imputaret ſibi in legiti maꝫ dictam dotez. Modo ita eſt in caſu noſtro formaliter ex eo q; pater iſtaz dotē donauit filie q; eo ipſo q; vſufructuꝫ in dote ſi bi reſeruauit illam videſ tradidiſſe filie ⁊ filia donauit cauſa mor tis ſuis filijs vnde mortua ipſa filia tranſlatum eſt dominium ipſi us dotis ipſo iure abſq; alia traditione in ipſos filios qa ſicut in re legata tranſit dominiuꝫ ipſo iure in legatarium a morte teſtan tis vt. l. a titio. ff. de verbo obli. eodem modo tranſit ipſo iure in donatarium cauſa mortis dominium rei donate ipſo donatario mortuo. iſte eſt caſus ſingularis ⁊ vnic⁹ in. l. ij. ff. de publici. ſecun dum ange. ibi. Ecce nūc qualiter ipſo auo viuo dicti nepotes ſūt effecti domini ipſius dotis mortua eoꝝ matre: ergo non poſſūt amplius fieri domini nec mutare cauſam domini. Et per conſe quens fruſtra dubitatur vtrum iſta dos ſit imputanda in legiti

mam ꝛ iſtud ſolum apponit gladium ad radicem huius conſulta
tionis ꝛ ſufficit ad victoriam huius cāe: ꝛ ideo non eſt inſiſtenduꝫ
circa opiniones docencium circa hunc poſſum. Preterea ex alio
fundamento iſta dubitatio eſt ſopita nā in dicto inſtrumēto dicit
ꝙ promiſit dotem reſtitui ipſi filie quo caſu claruꝫ eſt ꝙ dos non
cōputatur nepotibus in legitimā ſtante inſtrumēto ita concepto
ita firmat ipſemet bar. in. l. poſt dotem in quarta qōne. ff. ſol. ma.
vnde tunc non habent eam ab auo ſed habent ab ipſorum matre
non de patrimonio aui ſed de patrimonio matris cui fuit acquiſi
tum iure donationis vnde non debet fieri imputatio. l. ſcimus. §.
repletionem. C. de inoffi. teſtō. ꝛ in hoc concordant bar. ꝛ bal. ita
formaliter dicit paulus de caſtro in preallega. conſilio. Ita eſt mō
in caſu noſtro quia in dicto inſtrumēto dicitur ꝙ promiſſit reſtitu
ere ipſi filie. Et ſi dicatur ꝙ immo in dicto inſtrumēto dicitur aut
heredibus ipſius filie rñdeo. ꝙ iſtud non ob. ex eo quia intelligi
tur ordine ſucceſſiuo vt ſuperius dixi. ideo illam dotem percipiunt
a matre cuꝫ prius deceſſerit eius maritus ꝛ venerit caſus reſtituen
de dotis ꝛ per conſequens fuit queſita ipſi matri ꝛ etiam qa ad il
lam venerunt ipſi filij tāq̄ donatarij ergo ſequitur ꝙ nullomodo
venit talis dos imputanda in legitimā ipſis nepotibus. Si vero
pater nō fuiſſet ſtipulatus reſtitui filie ſed ſibi aut filie quibus caſi
bus videtur ordine ſucceſſiuo ſtipulatus vt ſuperius dixi non po
teſt dici dos filie donata tūc eſt dubitatio inter ſcribentes. bar. n.
voluit dotem eſſe cōputandam ꝛ fundamētum eius principale eſt
hoc. ſ. quia dicti nepotes habēt principaliter ipſam dotem ab ipo
auo. nam de iure comuni ꝑa eſt opinio Ja. bal. ꝙ dos reuertatur
ad auum nō obſtante ꝙ ex filia remanſerint nepotes ꝙſuetudo er
go predicta aufert ab illo ꝛ euellit de ſuo patrimonio ꝛ tribuit ne
potibus. igit̄ ipſi nepotes habēt immediate ab ipſo auo ꝛ eius pa
trimonio mediāte diſpoſitione conſuetudinis que equipollet diſ
poſitioni ipſius aui ar. l. ſi ob. cām de euic. cōiuncta. d. l. ſcimus
§. repletionem. C. de inoffi. teſta. Certe parcat reuerētia tanti do
coroꝛis fundamētum iſtud eſt min⁹ perfectum: nam fateor ꝙ ha
bent ex auo ꝛ ex patrimonio aui immediate vt ipſe dicit ſz hoc nō
ſufficit imo requiritur aliud. ſ. ꝙ nō habuerit ꝑfecte in eius mor
te alias vero id ꝙ perfecte filius conſequitur a patre in vita patris
ita ꝙ alia moꝛs patris non ſit neceſſaria nō ꝙputatur in legitimā
niſi ſit expreſſe dictū hoc patet in dōatiōe quā pater facit filio emā
cipato vel exiſtenti in poteſtate propter bene merita quibus caſi
bus ſtatim valet. non enim imputatur in legitimaꝫ niſi dictum ſit
l. ſi quando. C. de inoffi. teſta. ꝛ hoc etiam idem bar. tenet in. d. l.
in quarta ꝛ ſic refert accurſiuꝫ feciſſe ꝛ eſt ratio qa tunc ſtatim exit
ꝛ euellit̄ de patrimōio patris ꝑfecte ita ꝙ tēpoꝛe moꝛtis in eo nō
reperit̄: ꝙſtat autē ꝙ legitima ītertia ꝑte ꝙ repit̄ tēpoꝛe moꝛtis. l.
cum queritur. C. de inoffi. teſta. ꝛ no. in. l. i. C. de inoffi. dona. ergo
illud ꝙ nō reperitur in patrimonio tempoꝛe moꝛtis ſed euulſum
per donationeꝫ validam non computatur in legitimam ſecus eſt
in dote ꝛ donatione propter nuptias. nam donationes ille etiam
ſi dicatur patrimoniū filioꝝ non tamen penitus exiuerunt de pa
trimonio patris ꝑpter comunionē quam pater habet in eis ꝛ ſpē
quā habet recuperādi a filia moꝛtua merito moꝛtuo patre viuente
filia debet ipſa filia ī legitima cōputare quia reperit eaꝫ adhuc in
patrimonio patris ꝛ idem in nepote ex filia de iure comuni ſed nō
eſſet cōſuetudo que diſponit apud nepotes remanere ꝛ iſte eſt ca
ſus. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. teſta. que in q̄tum de nepotibus
loquitur intelligitur attenta diſpoſitione iuris comunis ſecūdum
quā dos moꝛtua filia ſtatiꝫ debuit reſtitui patri ꝛ ſic eo poſtea mo
riente reperitur in eius patrimonio ꝛ ita procedunt omnes ratio
nes bar. ſz p̄ſuppoſita cōſuetudine que ſtatim moꝛtua filia tribuit
dotem predictam nepotibus perfecte dictum ſuum ꝛ determina
tio non procedit qa ſtatim ꝛ duduꝫ ante moꝛtē aui effecti erant di
cti nepotes domini dicte dotis ꝑfecte nō ex ſucceſſione matris vt
dicit bal. quia ipſa dos nunq̄ perfecte fuit matris ex quo nō erat
donata ideo in ea non habuit heredem ſed ex conſuetudine pre
dicta. ꝛ id circo non debet in legitimaꝫ dictis nepotibus imputari
quo ad ſucceſſioneꝫ aui cuꝫ ī eius patrimonio tempoꝛe moꝛtis nō
fuit reperta ſicut non cōputaretur donatio eis facta niſi fuiſſet dic
tum. Et iſta opinio videtur ipſa veritas quicquid dixit bar. ꝛ ita
dicit paulus in dicto cōſilio vbi concludit ꝙ ſiue pater predictus
ſtipulatus fuerit dotem reſtitui filie non imputatur ipſis nepotib⁹
in legitimaꝫ etiā ſecūduꝫ opini. bar. ſiue non fuerit eam ſtipulatus
illi filie reſtitui ad huc non cōputabitur in legitimaꝫ per rationes
ſuperius tatas quicdqd dixerit bar. ſubſtinendo in hoc opinionē
doctoꝝ ſui bal. qui ſemp ꝛ vbiq̄ contrarius fuit bar. in hoc paſ
ſu ꝛ ita conſuluit. d. pau. in dicto conſilio. Preterea idem firma
uit ſolēnis doctor dominus pet. de ancha. in cōſilijs ſuis cōſilio.
xlvij. incipi. viſis diligenter verbis teſtamēti vbi primo arguit pro
opinione bar. poſita in. d. l. in quarta ꝙ videt illa opinio habere
equitateꝫ vt nepotes non habeant maioꝛē legitimaꝫ in bonis aui
q̄ fuiſſet habitura mater ipſoꝝ cuius loco ſubrogantur. l. ſi euꝫ
§. qui in iuriarū. ff. ſi quis cau. c. maioꝛes de baptiſ. Sed nulli du
bium ꝙ mater ipſoꝝ ſibi imputaſſet in legitimam dotem a p̄e
p̄fectā. l. qm̄ nouella. C. de ioffi. teſta. ergo ꝛ p̄mittit ꝙ filij vl̄ ne
potes etiaꝫ cum veniunt ex teſtō debent habere legitimaꝫ puram
idem ſine aliquo onere. Item premittit ꝙ imputatio in legitima
debet fieri de bonis que quis conſequitur ex ſubſtantia eius de cu
ius bonis venit legitima detrabenda. l. illaꝫ cum ſimi. C. de colla.
Sed in caſu iſto nepotes non recipiunt iſtam dotem ex bonis aui
ſed tanq̄ heredes matris pro vt expreſſe dicitur in iſto inſtrumen
to dotali. Et multo fortius quia ex cauſa donationis non debet
nepotibus imputari vt legitima eis delata in bonis aui. Nec ob.
ſecūduꝫ. d. pe. ibi ſi dicatur iſta dos eſt p̄fecta de bonis aui quaꝫ
dedit filie ergo nepotes debēt ſibi in legitimā imputare ipſa filia
ſi viueret cuius loco ſubrogantur qa reſpondet aliud in filia ꝛ ali
ud in nepotibus iſto caſu. naꝫ ſi filia peteret legitimā in bonis pa
tris vere ꝛ imediate poſſet dici dicta dos a patre p̄fecta. Et p cō
ſequens deberet in legitimā imputare vt. d. l. qm̄ nouella: ſed ne
potes ad dictam dotē veniunt vt heredes matris vigoꝛe ſtipula
tionis ergo venientes ad legitimaꝫ in bonis aui nepotes predicti
non debent ſibi imputare ꝙ capiunt ex perſona tertij non de bo
nis aui quia nulla lege cauetur ꝙ ſufficit ꝙ nō fiat ip̄utatio ſicut
nec vt non fiat collatio. l. illaꝫ. C. de colla. Non ob. ꝙ dicta dos
traxerit cām ꝛ oꝛiginem ab auo vt ſic principiuꝫ habeamus inſpi
cere quo ad iſtam ip̄utationeꝫ. l. ſi id ꝙ. ff. de dona. l. tutor. ff. deſi
deiuſ. l. fi. ff. de mor. infer. nam poſtq̄ dicta dos patrimoniū eius
exiuit nō debet ꝙ ſemel fuerit in eius bonis cōſiderari ſed perſo
na in cuius patrimonio hodie reperitur vt in. c. i. ō iure patro. li.
vj. l. paulus alias. l. per p̄curatoꝛem. ff. de acq. here. in verſi. quia
caſtrenſia eſſe mutatione perſone deſierunt ꝛ dicit hoc confirma
re tenoreꝫ ſtipulationis cum pater fuerit ſtipulatus reddi filie et
ſuis heredibus. ſi enim heres filie fuiſſet ex̄neus ꝛ inſtitutus ſimi
liter p̄ parte a patre ipſius filie non deberet de dicta dote ſibi q̄
ſita filia mediante ip̄utatione legis falcidie vel trebellanice detra
hendaruꝫ de bonis teſtatoꝝis haberi conſideratio ar. l. ſequens
qō. ff. de le. ij. Multo ergo minus debet haberi conſideratio dic
te dotis in imputatione legitime quo ad dictos nepotes argu.
l. ſi. C. comunia vtriuſqꝫ iudi. in ratione ſui. Non ob. opinio bar.
in. d. l. in quarta quia poteſt habere locum quādo dos a patre p̄
fecta ad euꝫ reuertitur moꝛiente filia etiam cuꝫ liberis iuxta veraꝫ
opi. de qua in. l. dos a patre profecta. C. ſolu. ma. tunc. n. non dici
tur dos extra bona patris ſed in bonis ideo ī putaretur nepotib⁹
in legitima detrabēda in bonis aui ꝛ in hoc eſt vera eius opinio
ſed in caſu illo totaliter dicta dos eſt ex tenore ſtipulationis extra
bona aui. Nulla ergo occurrit ratio ꝙ debeat nepotibus ī putari
in legitima ꝛ banc opiniōe dicit ſequi bal. poſt Ja. de bel. in. d. l.
illam. ꝛ in. d. l. qm̄ nouella ꝛ concludit ibi dominus pe. nepotes
predictos non debere in legitimam imputare dotem maternaꝫ et
ita reſidet in dicto conſilio. Quāto ergo fortius in caſu noſtro nō
imputabunt in legitimam dotes maternas cum ipſo auo exiſten
te viuo dicti nepotes fuerint effecti domini ipſius dotis ex dona
tione materna ꝛ ſic non ſolum ex tenore ſtipulationis ſed etiaꝫ ex
donatione matris. Preterea faciat ꝙ vbicunqꝫ filij conſequūtur
dotem vt heredes matris tunc dos non computatur in legitimaꝫ
iſtud voluit bar. in. d. l. poſt dotem in penul. ſeu vlti. colū. ꝛ iſtud
et̄ voluit Jaco. de bel. in quodam ſuo ꝙſilio ex quo dos fuit effe
cta ipſius matris ex mutatione perſone mutauit patrimonium vt
d. l. paulus de acqui. here. ideo non cenſetur amplius de patri
monio patris ꝛ per conſequens non debet ſibi imputari in legiti
mam ipſoꝝ nepotum quo ad ſucceſſionem ipſius aui. nam ha
bent ex quodam iure aduentitio. l. ſi fuerit. ff. de lega. iij. Et ideo
non debet imputari in legitimam. d. l. ſcimus. §. repletionē ꝛ bāc
opinio. Jaco. de beluiſo ſequitur ange. in. d. l. in quarta ꝛ bal. vt

superius dixi in.d.l.qñ nouella.ergo apparet manifeste q̄ non imputaꝫ istis nepotibus dicta dos in legitimā in bonis aui. Preterea faciat q̄ pulcre voluit bal.quem refert ⁊ sequitur .d. meus Jo.de imola.in.d.l.in quarta vbi refert distinctionem bal.in.d.l.illaz distinguentis secundū equitatem hoc modo. Aut nepos venit ad succesionem aui ex p̄sona matris puta qa concurrit cum auūculo vel matertera que alias p̄cedebat euz in gradu ⁊ tūc nepos debet imputare in legitimaz sicut iputaretur matri ī legitimā ex cuius p̄sona veniunt. Sicut dicit ibi bal.si venirent ex ppria persona vt qa concurreret cuz nepote ex alia filia cum tūc sint pares in gradu.ideo non tenenť tunc iputare ⁊ hanc partez tenuit ipse bal.cōsulendo in quodā suo consilio quaz distinctionez dixit Jo.de imo.in.d.l.in quarta esse rationabilē ⁊ per eam reduci opiniones ad cōcordiā. Et ad rationes que in ꝯrium adducuntur.dicit ibi Jo.de imola apparere responsionē vt tangit bal.in.d.l. illam C.de colla.qz non est bona consequentia confertur.ergo imputatur in quartaz.l.illud.§.i.C.de colla. Nec est bona consequentia p̄cessit ex substantia aui:ergo debet iputari in legitimaz quia licet a principio p̄cesserit ex substantia aui tñ postea transiuit in aliud patrimonium.s.ipsius filie vt est dictum. Jtē licet in succesione ab intestato cōferatur nō sequiť q̄ in succesione cōtra testamētum imputeť ī legitimā quia ista nō sunt paria vt voluit tex.in.d.l.illud.§.i.⁊ ita resident Jo.de imola ibi sequēdo bal. concordiā. Cum ergo in.casu nostro nō concurrāt nepotes cū auūculis vel matertera.ergo sequitur q̄ non iputabunt sibi in legitimā. Preterea dos est patrimonium filie vt.l. pomponius .ff.fami.hercis. ergo non est patrimoniū aui cum ipossibile sit idez patrimonium esse in duobus insoliduz vt.l.si vt certo.§.si duobus vehiculū .ff. cōmoda.cū simi. Si igitur nō est in patrimonio aui nec in substātiaz aui ergo nec est in legitimaz in bonis aui debitam cōputanda per.d.l.qñ. Preterea p̄o hoc videť casus in.d.l. scimus.§. repletionez vbi iperator decidit q̄ ideo vsufructus consolidať propietati. Jtez ⁊ id qō peruenit ex iure substitutionis non putatur filio in legitimaz qa prima ⁊ imediata causa a qua proueniūt ponderatur non aūt mediata. Jta in ꝓposito ponderari debet proxima ⁊ immediata causa acquisitiōis ipsius dotis que fuit mors et donatio causa mortis facta per illam dominā gratiaz filijs suis nepotibus ipsius dñi iacobi aui:nō aūt oz ꝓsiderari ipse auus ex cuius bonis ꝓcessit talis dos. Preterea saly.in.d.l.qñ nouella.istaz questionē tetigit ⁊ indecisaz reliquit sed in.d.l.scimus.§.replectiōez illam determinauit ⁊ distinxit q̄ si ex p̄sona matris veniat puta cū auūculo ipsaz iputare teneatur. Si vero ex propria p̄sona ⁊ sic suo iure ⁊ tūc non teneať p̄ tex.o.§.replectionez.in secundo responso.q̄ aūt cum auūculo nō possit venire nisi ex persōa matris ꝓbat tex.in auč.de nup.§.soluto.versi.si vero. Non ob.d.l.qñ nouella qa debet intelligi secūduz p̄dicta allegat declarata per se in.l.illaz.C.de colla.⁊ sic saly.transit cū distinctionez bal.licet de baldo nullam fecerit mentionez. Subtilis doctor.d.rafael.fulgosius in.d.l.illā dicit q̄ si nos cōsideremus ius cōe quo iure dos reuertitur ad patrez vt.l.dos a patre.C.sol.ma.nec vadit ad filios vt glo.fi.illius.l.illā dicit isto casu procedere opi.Ja.bu.⁊ cessabūt hoc casu omnes considerationes Ja. de bel.⁊ bal. Sed si consideremus cōsuetudinem que viget tunc pater dans dotez p̄o filia intelligitur stipulatus esse dotez secūdū consuetudinē vt notāt doctores in.l.hac edictali.C.de secūdis nup.videť ergo dare pater vt soluto matrimonio dos sit liberorum. Et subdit opinionē Ja. de bel.⁊ bal.fore securiorez q̄ opinio Jaco.bu.⁊ bar.⁊ ibi late sequitur opinionē bal.⁊ Ja.de bel.⁊ etiaz hanc cōcordiā bal.in.d.l.illaz sequutus est.d.florianus.in.d.l.l.qñ nouella.licet de bal. nullā faciat mentionem. Faciat etiā q̄ voluit.d.pe. de ancha.in consilijs suis cōsilio.cccv.incipi.dñs bar.plene tangit illam qōnē in.l.in quarta in quo cōsilio.d.pe.refert argumenta bar.in.d.l. in quarta vbi etiam bar.refert multos aduocatos ꝓsuluisse cōtra opinionez Ja.bu.⁊ bar.⁊ refert dominus pe.ibi q̄ cum illis aduocatis cōcordauit doctor ⁊ preceptor suus illustris dñs baldus sequens Jaco.de bel.⁊ refert .d.pe.ibi rationes bal. Et sic.d.pe. ibi consuluit secūdū opinionē bal.⁊ etiam idem voluit idē.d.pe. in suo eleganti consilio q̄ incipit in themate prepositi est'anima deuertenduz ⁊ ē in ordine.cccxlviij.in vltimo dubio illius consilij vbi allegat consilium bar.quod incipit guilbertus ⁊ approbat ibi dominus petrus illam distinctionem bal.de qua superius fuit dictum vnde circa conclusionem huius consultationis nulla est discordia aut discrepancia doctorum ex eo quia cū in casu nostro interuenerit stipulatio ō restituēdo doctē huic filie aut hēdibus eiꝰ q̄ fūt isti nepotes quo cāu ī dubitāter isti nepotes vēdicāt sibi istā dotē vt hēdes mris viuo ipo auo ⁊ in ℔ ꝓcordāt bar.⁊ bal.vt supius deduxi. Et multo minꝰ est dubitatio in casu nr̄o ex eo qz ista mater donauit dotem suis filijs causa mortis.vt superius dixi. Jtē posito q̄ pater nō fuisset stipulatus dotē restitui filie sed ei cui ius ⁊ euentus rei dederit adhuc non cōputatur vt voluit dominus pe.in suis consilijs superius allegatis ⁊ etiā dominus pau. de castro in p̄eal.consilio ⁊ Jab.de bel.⁊ bal.⁊ ange.⁊ etiam nō veniunt isti nepotes ad hereditatem aui cū auūculis aut matertera sequitur q̄ nullo modo venit ista dos imputanda vt voluit bal.saly. rafael florianus pe.de ancha. Jo.de imo. Et ideo partes domini iudicātis erūt in ōclarādo ⁊ sentētiādo istos nepotes posse petere supplemētū legitime in bonis aui ⁊ ēt nō posse cōpelli nec debere ꝓputare eis in legitimam dotem dataz ab eorum auo matri eorum eis debitam in bonis aui ⁊ ita hanc partez vt verissimā teneo sequor ⁊ secundum eam consulo in fauorem ipsorum nepotum. Et ita ꝓcludo. Laus deo clementissio.d. andreas barbacia.

¶ Casus consilij.lxij.

¶ Quid importent hec verba accipio te in ꝓtectione mea. Et an promittentes defendere aliquem intelligatur expensis suis. Et quid in eo q̄ promisit operari. Et de significatione genitiui ⁊ verbi recōmendare ⁊c̄. Et an pax facta inter p̄ncipes p̄sumatur facta inter eorum adherentes. Et quādo debeat probari scientia. Et quādo p̄sumatur vel mandatum vel scientia.

Paulus Apostolus seruus ihu xp̄i primo ad romanos bellissime inquit grecis ac barbaris sapientibus ⁊ incipientibus debitor sum. Jta q̄ me promptum est ⁊ vobis qui rome estis euangelizare non enī erubesco euangelium hec ille huius gloriosi apostoli fretus auctoritate ꝓsultus de veritate dicenda agaz q̄ potero cōfisus de ipsius imortalis dei benignitate. Et ad dubium de quo queriť vtrum illustris p̄nceps teneatur mandato dño. Guidoni de gonzaga suo adherenti ⁊ recōmendato defendere castrum bagnoli suis ꝓpr̄ijs expensis ⁊ posito q̄ ita esset an magnifici georgius ⁊ dñs franciscus de gonzaga qui defenderūt castrū bagnoli possint petere expēsas factas circa defēsiōez ipsius castri. Et qdem visis allegationibus subtilissimis ⁊ maximo elaboratis iuris neruo per celebrem ⁊ stupendum doc. dominuz bartholomeum de cāpegio mihi vt patrem sūmo honore obseruandū: ego paucula afferaz que mihi videntur necessaria ad enucleationem huius consultationis. Et primo capio verba formalia cōuentionis celebrate inter dominum mantuanum ⁊ dominum georgium cuius hec sunt verba .prefatus illustris marchio tenore p̄sentiū eundem dñm guidonez cum dicto castro ⁊c̄.acceptare ꝓmittit ⁊ ex nūc acceptat ⁊ recipit in suum verum ⁊ indubitatum adherentem ⁊ recōmendatum ⁊ sub eius tutella ⁊ defensione ꝓmittens ipsum .d.guidonem cum dicto castro ⁊c̄.ab omni ⁊ quacunqz persona ⁊c̄. offendere turbare aut molestare volēte tueri defendere conseruare ⁊ manutenere ꝓ posse viribusqz suis ⁊ omnia alia ⁊ singula operari facere ⁊ prestare que quilibet dñs erga suum optimuz adherenem ⁊ recommendatum facere tenetur ⁊ debet:⁊ postea dicitur ꝓmittūt ipsa omnia de verbo ad uerbum prout iacent ⁊ scripta sunt attendere obseruare adimplere sine vlla prorsus exceptione. Modo accuratissime est videndū si ita est q̄ ex istis verbis dominus marchio teneatur suis expēsis defendere castrum bagnoli. Et certe mihi videtur dicendum q̄ nō.vñ bar.in prima consti .ffor in.iij.colū. ℣si.quero quid importent ista verba accipio te in protectorez concludit q̄ verbum protegere intelligitur cum armis ⁊ allegat.l.desertorem.§.fi.ff.de re mili.⁊ probatur in .l.i.⁊.l.fi. C.de profes. ⁊ medi .li.x.ideo dicit q̄ si illa verba preferuntur in materia ꝯtuuz de quorum natura est iudicialis defensio vt.l.fi.C.de acti.emp.vbi aut natura contractus non repugnant dicit q̄ etiam defendere tenetur cum armis. Facit q̄ notant docto.in.c. recepimus de p̄uile. cum glo.

ibi posita ꝛ in.c.venerabili de verbo.signi.ꝛ in.c.ad audientiam de appella.ꝛ ange.in.l.i.C.de excu.mu.li.x.ꝛ bal.in auctētica habita in.iij.colū.C.ne filius pro patre. ¶Modo dicitur in dicta cōuentione q recipit dictum.d.guido.sub protectione tutella ꝛ defensione habito respectu ad rē ꝛ eius q̄litatē super qua verba illa proferuntur qa referuntur ad castra ꝛ fortilitia ꝛ ad dominos et ad communitates ꝛ potentias bene videtur q illa verba importent cum armis defendere etiā quia dicit pro posse ꝛ viribus: verba.n.sunt intelligenda habito respectu ad qualitatem rei ꝛ persone cui referuntur.l.ex militari.ff.de testa. mili.ꝛ ibi dixit bal.q si permittitur episcopo vt celebret tēpore interdicti intelligit in pontificalibus ꝑm qualitatem persone cui actus dirigit ꝛ q idem bal. voluit in.l.plenum.§.equitij.ff.de.vsu ꝛ habita.in.l.liberti.C.de op.liberto.ꝛ in.l.i.C.de lega.ꝛ pulcre dixit Inn.in.c.pastoralis de dona.q aliter interpretatur donatio si fiat loco religioso ꝛ aliter si fiat archidiacono ꝛ sic si fiat persone ꝛ etiam in casu inspecto tempore quibus emanauit talis conuentio qa si tempore guere iuxta illud q dixit glo.in.l.fi.C.de iure delibe.distingue tēpora ꝛ concordabis scipturas videtur q debeat intelligi q cuz armis teneatur sed q suis expensis teneatur facere hoc non dicit illa cōuentio vnde succedit regula q in ℈ctu cāus omissus habeat pro omisso .l. si cum dotem in principio .ff.sol.matri .l. si extraneus. ff.de condi.ob.causam.l.commodissime.ff.de lib.ꝛ post.l.si seruus.§.non dixit pretor de acqui.bere.c.suceptum de rescriptis in vj.ꝛ ibi dicit Joan.an. q casus omissus in canone habetur pro omisso vt.c.dilectus. de tempo.ordi. Cum ergo sit omissus articulus de expensis habeat pro non dicto.ideo remanebimus in dispositione iuris cōmunis. Cum ergo ille.d.guido seu heres eius stet pro contractu sequitur q interpretatio fiet contra eum de regu.iuris in.vj.l.veteribus.ff.de pac.l.quicquid astringende.ff.de verbo.obli.ꝛ q pulcre voluit per ista duo iura guido de suza quez refert sequitur discipulus eius archi .dxx. qōne.iiij.c.si quis suadē te diabolo ꝛ q voluit Jo.de imola in.c.potuit de loca.ꝛ bar.in.l. liberorū.ff.de verbo.signi. Rainerius in.l.tres fratres.ff.de pac. ꝛ ideo fiet interpretatio contra eum. Itē in dicta conuentione dicitur promitto ipsa omnia de verbo ad verbum prout iacent scripta ꝛ sic ipsi contrahentes referūt se ad scripta prout iacent. Carum est q non est scriptum de expensis quod dominus marchio teneat ad expensas. ergo sequitur q non poterit heres domini guidonis repetere expensas a domino marchione nec imputare georgio ꝛ domino francisco qō ipsi defenderūt suis expensis ex eo quia intuitu eiusdem domini marchionis fecerunt quasi habendo respectuz q dominus marchio tenebatur tutellam suis expensis. naz illa verba prout iacent scripta de verbo ad uerbū ꝛc. non recipiunt stipulationem: vnde bal.in.l.precibus.C.de impube.ꝛ aliꝫ substi.dixit q in quibusdam locis extant statuta quod testamēta seruentur ad litteram prout iacent q in substitutione vulgari expressa non continetur tacita pupillaris quia littera dicitur que oculis videtur.l.i.in principio.ff.de his que in testa.delen.ꝛ in.l.ij.C.de patri.qui filij distraxe. dixit idem bal.q si cauetur statuto q seruetur ad litteram prout iacet q nullo modo fiet extensio in tali statuto. Cum ergo de expensis non sit scriptuz in hac conuentione sequitur q expense non sunt fiende per dominum marchionem. Facit q dixit idē bal.in.l.omnes populi in penultima colū.ff.de iusti.ꝛ iure vbi dixit disposuit statutum q verba statutorum debeāt intelligi ad litteram quia intelligitur littera prout a vulgo exponitur . allegat bar.in.l.labeo.ff.de suppellecti lega.ꝛ semper imperitorum vulgus nescit vti competenti sermone vt dixit odoffre.in.l.i.ff.de legi.ꝛ ideo bal.in titu.de pace constancie in versi.pactiones dixit q omnis intellectus qui nō consonat auribus vulgi dicitur extraneus. Facit q voluit idez bal .in.c. in presentia .de proba. vbi dicit stante statuto prefato q statuta seruentur ad litteram q illo casu monasterium non excludet substitutum ꝛ in hoc sonant illa verba licet statutuz illo casu non possit disponere contra ius canonicum ꝛ sentit ibi aperto ore q isto casu non habet locum interpretatio legis. Et facit q voluit idez baldus in auctentica si qua mulier ad finē.C.ō sacrosanctis eccle sijs vbi dicit q isto casu potest glosari vt sensus gramaticalis exponatur nec ad aliud debet introqueri quaz ipsa littera sonat. Facit singularis textus ad hoc propositum in . l. cum auus . ff. de conditiōib⁹ ꝛ demonstrationib⁹ in versi.minus scriptum q̄ dictum coniuncta.l.cum accutissimi.C.de fidei commissis vbi probatur manifeste q presumptio legis ꝛ intellectus presumptiuus quem dat lex ad testamentum non dicitur scriptus. Cum ergo in dicta conuentione dicatur q omnia ipsa de verbo ad uerbum prout iacent ꝛ scripta sunt erga sequitur q nullus alius intellectus subaudiri pōt nisi ille qui colligitur ex ipsis verbis ꝛ ex ipsa scriptura. Et si opponitur de eo q voluit glorioſus apostolus ad corinthios.iij.capitulo duz dixit ꝛ scripta non atramento sed spiritu dei viui non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis non in carnalibus fiduciam talem habemus per christum ad deum quia beatus paulus loq̄t de diuina scriptura que multiplicem habet sensum videlicet litteralem alegoricum ꝛ cetera. Et ideo dicebat ille litterarum diuinaruz fons vberrimus hieronimus in prologo biblie loquens de ipsa diuina scriptura extendens celum sicut plenos vnde loquimur in conuentione partium ꝛ sic in casu longe alieno. Nec obstat si allegetur dictum bal.in.l.commissorie.C.de pactis inter emptorez ꝛ venditorem . vbi dixit imposita est necessitas iudici seruandi formam statuti prout iacet ad litteram vt.l. i.§.is qui nauem.ff.de exercito. q debet intelligi saluo intellectu quia littera occidit spiritus vinificat quia adhuc bal. loquitur in statuto nos aūt loquimur in conuentione partium que legem accipit ab ipsis partibus vt.l.i.§.si conuenire.ff.depositi.l.sicut.C. de actionibus ꝛ obligationibus cum similibus. Item quia loquimur de illis verbis prout iacent ad litteram q verbuz potest referri ad litteram que conspicitur oculo corporis ꝛ etiam oculo cordis vt est glosa singularis in.c.quorumdam.de electionibus libro vj.quam ad hoc allegat bald⁹ ꝛ angelus in.l.i.ff.de his que intesta . delen . ꝛ angelus in.l.omnes .C.de prescriptionibus.xxx.annorum ꝛ moderni in.l.sciendum.de verborūz obligatione. Sed certe ista fuit doctrina archidiaconi in .c. ne solo.xxij.questione quinta ꝛ probatur genesis in principio dum dicitur apperientur oculi vestri ꝛ melius probauit dominica veritas dum dixit iudeis abraam vidit diem meum sed in casu nostro apponitur verbum ꝛ scripta sunt q verbum non potest verificari in mente quia contrarium probaui subtiliter per textum in dicta.l. cum auus.in versiculo minus scriptum coniuncta dicta.l.cum accutissimi.ꝛ maxime cum simus in contractu cuius verba sunt inspicienda in suo proprio significato vt dicta.l.quicquid astringende. Apparet ergo ex istis q posito non tamen concesso q dominus marchio ex dispositione iuris comunis teneretur suis expensis defendere illum dominum ex dicta conuentione non tenetur quia illa verba prout iacent ꝛ scripta sunt restringunt dispositionem iuris vnde sufficiebat q acomodaret sibi ꝛ daret gentes armorum ꝛ pedites ad defensionem castri ꝛ fortiliciorum nec est mirum quia prouisio hominis facit cessare prouisionem legis vt.l.fi.C.de pactis cōuen. Illud etiam partes voluerunt q verbis exp̄esserint.l. labeo §.idem tubero.ff.de suppelecti.lega.ꝛ licet lex dicat esse recurrēdum ad intentionem disponentis quia cedit ligua ꝛ sub iugo mētis verba consistunt tanq̄ sub suo proprio originali ꝛ digioi vt.l. arboribus.§.parui.ff.de vsufructus. tamen illud est veruz si non recedatur a verbis nam cor impetrator est lingue ꝛ habent eam sub iurisditione sua sicut mancipium ita pulcre dixit bal.in.c.mandatum de rescriptis: ideo standum erit verbis ipsorum contrahētium ꝛ per consequens non tenebatur dñs marchio ad huiusmodi defensionem subeundā suis propijs expensis. Quinimo plus dico posito non tamen concesso q illa verba vt scripta sunt ꝛ cetera non importarent hoc nihilominus ex dispositione iuris comunis dico q non tenetur expensis suis omissis somnijs que in contrarium sunt apposita de.l.suo victu ꝛ vestitu.ff. de operis libertorū vbi istum passum peroptime declarat.dicit enī q ille qui promittit opus vt puta domum facere debet facere suis expensis allegat.l.continuus.§.ita qui insulam .ff. de verborum obligatione sed qui promittit operam aut hoc facit ex mera liberalitate aut ex curialitate ꝛ tunc debet recipere expensas.l.in.rebus.§. possunt ff.cōmodati. Aut non est ex curialitate sed ex recompensatione ꝛ tunc se debet alere suo sumptu. allegat dictam.l.suo victu ꝛ ita interpretatur ꝛ intelligit bal.dicta.l. suo victu ꝛ ita potest: potest dari optima ratio.nam libertus prestat operas patrono vt.l. quid atinet.ff.de regulis iuris.l.intercidit.ff. de cōditionib⁹ ꝛ de

monstrationib⁹ cum similibus. Ideo nimirum si suis expensis teneatur seruire et operas prestare patrono quia vt debitor hoc facit ꝛ sic est casus specialis ille.in contrarium ergo est ius commune.l.ius singulare.ff.de.ll.vnde per casum illum non est fienda extensio ad eum qui non est debitor. Et subdit ibi baldus quod conducti ad aliquod laborerium faciendum debent illud facere suis expensis nisi se aliter habeat consuetudo illi⁹ patrie.que consuetudo semper est attendenda.allegat.l.licet.C.loca.bene facit.l.excepto.C.eo.titu.allegat.ꝛ.l.si fūdus.ff.de eui. idem dicit esse in vassalis ꝛ alijs debitoribus quia cum suo sūptu debēt seruire dominis feudorū ita formaliter ibi determinat bal. que verba apponunt gladium ad istam consultationem. Cuz ergo dominus marchio non fit vassalus illius domini guidonis vigore illius conuentionis nec sit debitor eius sed ex curialitate et ciuilitate quedam ꝛ etiam attento quia est seu erat consanguineus suus ꝛ sic ex quadam coniunctione ꝛ amicitia se obligauit defendere dictum castrum ꝛ fortilicia vī intelligenda dicta conuentio expensis ꝛ sumptibus ipsius domini guidonis. Et ꝙ plus est iam in dictis capitulis dicitur ꝙ promittit eū defendere sicut quilibet dominus debet defendere suum optimum adherentem ꝛ recōmendatum ꝛ sic vt dominus debet eū defendere sicut quilibet dominus debet defendere suum optimum adherentem ꝛ recomendatum ꝛ sic ut dominus debet eum defendere ꝛ per consequens non vt vassalus que verba proprie illud important ꝙ nō p pris sumptibns ꝛ expensis debet illuz defendere. verba enim sūt intelligenda secundnm qualitatē persone cui referuntur vt supe rius dixi sed vassali tenentur suis sumptibus iuuare dominos et seruire dominis feudorum vt dixit bal.ꝛ.nō econtra. Et ista erant que vltra scripta per dominum aduocatum in medium adducebam. Et etiam deduco quia in dicta conuentione dicitur ꝙ dominus guido adherens et recōmēdatus domino marchioni quo casu si quis dixerit ꝙ sicut quilibet dominus defendit terram suā propriam suis propijs expensis eodem modo defendit suis pprijs sumptibus terras adherentes ex eo quia appellatione terrarum suarum comprehenduntur terre adherentes ꝛ recōmendate ꝛ ꝙ plus est in proposito ꝛ in materia penali hoc decidit tex. aureus in.c.i.de postul.prelato.vbi legat⁹ de latere apponi fecit interdictum ex commissione pape in terris regis fracie ꝙ videtur tale interdictum comprehendere terras adherentes ꝛ recomendatas regie corone francie ex quo posset inferri ꝙ si pax est facta cū principali et terris suis ꝙ videtur facta esse cum terris adherētibus ex quo appellatione suarum terraram veniunt terre adherentes quia ad ista potest dari vera et inconuincibilis responsio hoc modo videlicet negando assumptum ꝙ appellatione suarum terrarum veniant terre adherentes ex eo quia proprie genitiuus importat dominiuz ut.l.ij.§.locum.ff.de religio.ꝛ sump.fune.ꝛ plene discutit bartolus ꝛ moderni in rubrica.ff.de operis nouinunciatione ꝛ quis non est dominus terrarum adherentium ergo sequitur ꝙ appellatione suarum terrarum non veniunt terre adherentes. Nec obstat tex.in dicto.c.i.quia ponit casum speciale in fauore interdicti ne fit elusorium quia possent interdicti intrare terras adherentes ꝛ audire diuina ꝛ percipere sacramenta ꝛ sic eluderetur interdictum ꝛ fieret fraus ꝙ esse non debet.l. fraus.ff.de legi.ꝛ contemneretur neruus ecclesiastice discipline. Facit.capitulo si ciuitas.et capitulo si sentencia.de sentencijs ex communicationis libro.vj.vbi interdicta ciuitate videntur interdicta suburbia ꝛ sic ne contemnatur sententia interdicti fit extensio extra illum casum nunꝯ inuenitur ꝙ appellatione suarum terrarum veniant terre adherentes et recommendate nec est verum dicere ꝙ facta pace cum principali ꝛ terris suis videatur facta cū adherentibns ꝛ recommendatis. Quinimmo dico quod si non est facta specialis mentio de adherentibus non veniunt ꝛ ideo dicit dominus abbas consiculus meus in dicto capitulo primo. de postulatione prelatorum. se notare singulariter ex illo textu quod ibi cessat larga interpretatio tunc appellatione suarum terrarum non veniunt terre adherentes quod inducit ad questionem duo principes fecerunt pacem ꝛ promiserunt sub certa pena non offendere se nec terras alterius: an terre adherentes seu bona adherentium includantur in capitulis pacis ꝛ dicit quod non: quia in contractibus cessat ista largissima interpretatio: vt in capitulo cum dilecta.de donationibus ꝛ dicit se allegare textum valde notabilem in capitulo apostolice de re iudicata.libro sexto.in versiculo volebat ꝙ isti adherentes nō ueniunt in capitulis pacis nisi exprimātur. ꝛ allegat elegans dictum innocencij ibi qui per illum textuz cōmendauit fidelitatem ecclesie romane.dicit enim ꝙ nunꝯ ecclesia romana voluit habere paecm nec pacis tractatum nisi promitteret de adherentibus et impunitate eorum. Ex quo dicto colligitur quod infideliter agunt illi qui faciunt pacem ꝛ adherentes qui eis prestiterunt auxilium non includunt res adherentes et commendate :ꝛ per cōsequens non tenebatur dominus marchio defendeꝛ istud castrū bagnoli ut suum castrum quia suum non erat ꝛ ista dicebam vltra allegata per dominum aduocatum. Apparet ergo ex predictis ꝙ tenebatur adiuuare illum dominum guidonem dominus marchio vt recommendatum ꝛ adherentem ex quo sequitur doctrina ange.in prealle.consilio per dominum aduocatum.quod incipit quidam nobilis homo ꝙ est.xxxiij.ut quidam recommēdauit custodiam cuiusdam roche cuidam consuluit ibi angel.ꝙ nullum ius acquiritur illi cui res aut castrum sunt recommendata quia propria ius vocabuli recommendatum est.idem ꝙ deponere.vnde illud verbum non excedit vires nature depositi. l. cōmendare.ff.de verborum significatione.l.patronus.§.sempronio.ff.de lega.iij.ibi sub cura iulia de quo textu.facit festum baldus.in.c.cum accessissent :de constitu. allegat etiam angel.l.meuia in princi.ff.de annuis legatis coniuncta.l.prima in principio ff. depositi. quidquid custodiendam datur naturam depositi non excedit. Constat autem in depositarium nullum ius eius rei transire nisi simplicem detentationem ꝛ custodiendi potentiam.l.licet.§.rei depposite.ff.depositi quecunqz pertinentia ad custodiam dicti castri bagnoli intelliguntur commissa dicto domino marchioni non alia.l.prima.§.cum urbem.ff.de officio prefectis urbis. Unde si pro custodia esset necesse exercere merum imperium potest si ille cuius castrum est poterat: ut dicta.l. prima.§. cū vrbem.potest etiam stipendiarios ad ipsius custodiam conducere ꝛ eis stipendium promittere ꝛ soluere de patrimonio eius cuius est castrum quilibet alius ad quem pertinet rei custodia.l.pretor.§.quod ait.ff.de bonis aucto.iudicum possidē. Repetit enim custos omnia impendia vtiliter facta ad ipsius rei custodiam ꝛ conseruationez: ut in.l.at qui naturam.§.fina.ff.de negocijs gestis.l.si uero non remunerādi imihi.ff.mādati.l.fin. ante finem.C.de bonis auctoritate iudicum possidendis. Et sic sole clarius est dominum Marchionem non teneri ad expensas Unde cum appareat ex dicta conuentōe quod dominus Marchio habuit dictum dominum guidonem recommendatum cum castris ꝛ fortilicijs suis sequitur quod nullum ius acquisiuit in dictis castris propter illam recommendationem respectu cuius iuris teneretur ad aliquas expensas. licet enim haberet custodiam ergo tenebatur defendere ꝛ custodire quia eoipso quod habuit recommendatum dominum Guidonem castrum ꝛ fortilicia sequitur quod habuit custodiam ꝛ per consequens defensionem ꝛ proctetionem ꝛ sic non tenebatur proprijs expensis et sumptibus defendere ꝛ si sumptus ꝛ expēsas fecisset repetere potest tanquam ad illas non tenetur Et ergo sic illa verba defendere pro posse et viribus intelliguntur secundum naturam contractus cui in fixa sunt.l.sivni.ff.locati.cum similibus. Et per consequens non possunt heredes domini guidonis opponere cōtra istos magnificos viros quod non teneantur ad expensas factas per ipsos georgium ꝛ dominum Franciscum in defensionem dicti castri ex eo quia dominus Marchio tenebatur suis expensis illum defendere ꝛ sic quod georgius ꝛ dominus franciscus ad preceptum domini Marchionis iuerint ad defensionem dicti castri. Quinimmo plus dico ꝛ videtur pura veritas quod posito non tamen concesso quod ad petitionem et instantiam domini Marchionis dominus georgius accessit ad defensionem dicti castri tamen non propter hoc esset liberatus dominus guido a soluendis dictis expensis quia licet dominus Marchio teneretur defendere ipsum dominum guidonem tamen non tenebatur suis expensis defendere ꝛ ideo dicti georgi⁹ ꝛ franciscus accedēbāt ad defensionē dicti castri tanꝯ ad rez ipsius dñi guidōis. Et ista stāt simul ꝙ dñs marchio miserit illū georgiū ad ōfēsionē

castri ex quo tenebatur defendere castrū ⁊ q̄ expense deberēt fieri de bonis ipsius dñi guidōis ⁊ ēt q̄ ita sit q̄ ex dispositiōe ⁊ volūtate ipsorū ꝫbentium ita fuerit q̄ non tenetur. d. marchio suis expensis defendere castrum ⁊ fortilicia predicta q̄ commisit dñs guido dctō georgio vt assumeret tutelam dicti castri. nam non ē verisimile quod commisisset georgio tutelam castri et mādasset suis hominibus vt si opus esset defensione ⁊ tutela recurrerēt ad ipsum georgiū. Unde facto datur itelligi q̄lis fuerit mēs ipi⁹ domini guidonis circa intellectū illorū verboꝝ. l. reprehendēda C. ō insti. ⁊ substi. glo. i. l. ō quibus. ff. de legib⁹ cū si. Sciebat enim aut verisimiliter scire debebat q̄ ꝑmittēdo tutelā capescendā illi georgio obligabat se dñs guido illi georgio ad expensas ac plene dixit ī eo reddito ꝓsilio vñ nō est ꝟisimile q̄ si dominus marchio ex cōiūctiōe teneret suis ppriis expensis defendere dictum castrum q̄ dominus guido cōmisisset georgio dictam defēsionez ex qua obligabat se tacite illi georgio ad expensas ar. c. sup hoc ō renūci. l. cū de debito. ff. de pba. cū si. Quinimo pl⁹ dico q̄ posito q̄ ita eēt q̄ dñs marchio teneret suis expensis defendere dictū castrū ⁊ georgi⁹ ⁊. d. francisc⁹ tenerētur seruire dño marchioni ī reb⁹ bellicis: nihilomin⁹ eo ipo q̄ guido p̄dictus cōmisit georgio defēsiōez vī se obligasse ad expēsas nec opitulatur sibi illa cōuētio. ⁊ ad hoc allego elegās ⁊ singulare dictū guil. de cu. in. l. ad monēdi. ff. ō iureiurā. vbi dixit q̄ lz sniā lata ex delatione iuramti necessarij possit retractari vt ibi nō tñ illud est verum q̄ iudex ex suo offō defert ſz vbicūq; ps petit ⁊ instat iudici q̄ deferrat iuramentū pti lz illud iuramētū sit necessarium: tamē sibi p̄iudicat in hoc pars quia postea nō pōt rescindere dctam sniam latam ex delatione talis iuramēti ⁊ in hoc pars sibi p̄iudicat. Ita dicam⁹ in hoc casu ⁊ multofortius est idē dicēdū ex eo q̄ dñs marchio non tenebaꝝ suis ppriis expensis subire tutelā dicti castri. Et si q̄spiā dixerit amice satis videtur incōueniens q̄ quis teneaꝝ subire defensionem ipsius castri ⁊ nō teneaꝝ ipse ad expensas sed alius p d. l. suo victu ⁊ vestitu quia vt superius dixi istud nō est absurduꝫ nec incōueniēs vt demōstraui allegando bal. in. d. l. liberti. Et ēt do optimū simile hñs si vult gaudere cōmodo. l. fi. C. de iure deliberā. tenetur facere inuentariū ⁊ nihilomin⁹ expense ōtrabuntur ex hñte vt. l. fi. §. in cōputa. C. de iure delibe. Simile dicimus ī vsu fructuario cui cura iūgit reficiēde domus ⁊ si expensa est magna incūbit domino p̄prietatis. l. dāni. §. ei cui. ff. de dan. ifecto. faciat simile q̄ voluit ia. bu. in. l. i. C. de neg. ge. quē refert ⁊ sequit ibi bal. q̄ dixit q̄ si mater fecit expensas p̄ remouendo tutore suspecto repetit expensas illas ⁊ etiā est diligenter aīaduertendum per dños iudicātes ex eo q̄ expēsa ista que debebat fieri circa istā defensiōem castri ⁊ fortiliciorū existēte guerra erat magna ⁊ maxima ⁊ erat expressione digna. ꝟisimiliter. n. illā ptes exꝑfissent si p dominū marchionē fienda erat arg. eius q̄ dicim⁹ ī. l. ité apud labeo. ff. ō iniurijs. ergo sequitur q̄ nullomō tenebatur dominus marchio ad expensas predictas. Et ex hoc non pōt opponi. d. l. ij. C. de neg. ge. vbi dī q̄ expēse facte in petendis tutoribus repetuntur a pupillo nisi alius eēt gratis expēsurus ⁊ sic de illa. l. opōitur. dominus marchio tenebatur ad istas expēsas. ergo si georgius ⁊ dominus franciscus defenderunt castrum suis expensis sibi imputent ex quo onus spectabat ad dominum marchionem quia re uera nō meretur allegari ad hoc quia dominus marchio non tenebatur suis expensis vt est dictum. Et etiaꝫ colligitur hoc quia dominus guido nunq̄ requisiuit dominum marchionez de illis expensis subeundis nec etiam est iuri consonum vt dominus marchio duplici onere grauetur. s. ī defendendo ⁊ exponēdo: cuꝫ expēsa erat maxima futura. arg. l. cum qui. ff. de iureiuran. vnde sufficit q̄ grauetur in vno. s. in defēdēdo p̄o posse ⁊ uiribus vnō non debet grauari etiaꝫ ad expensas. quinimmo expressio vnius est exclusio alterius ut. l. maritus. C. de procura. l. cum pretor. ff. de iudi. c. qualis. xxv. distinctio. c. non ne. de p̄sumpti. cū si. ⁊ sic scileant fauces omnium asserentiuꝫ. Et etiam est ponderandū q̄ tex. d. l. ij. C. de nego. gest. in versi. si non matrem eiusdem se facere paratam propriis impendijs ostenderit. vnde ille tex. ꝓbat q̄ ad hoc vt quis compellatur ab expensis quas vtiliter fecit p pupillo requiritur probatio q̄ erat parata propriis sumptibus facere que p̄paratio probatur ex. l. quemadmodum. ff. de in offici. testamento. vnde non sufficit q̄ quis fecisset expensas gratis sed opꝫ q̄ probet q̄ erat parat⁹ facere expensas gratis. Modo non est probatum ex parte heredum domini guidonis q̄ domin⁹ marchio erat parat⁹ facere expensas nec ēt posset hoc probari q⁊ non est verum q̄ dominus marchio voluit facere expensas. vnde posito nō tamen cōcesso q̄ teneret facere expensas nihilominus non erat parat⁹ facere ad hoc ut hēat locum. d. l. ij. requiritur preparatio ergo salua pace aliorum ꝫriuꝫ allegantium dixerim illa. l. nō meretur allegari contra ipsos nobiles georgium ⁊ dominum franciscum et etiam. d. l. ij. loquitur in pupillo ⁊ fauore pupilli multa sunt introducta. Quinimmo si recte consideretur tex. d. l. ij cōiūcta glo. i. ibi dum dicit vel dic q̄ erat voluntarius ⁊c. ꝓ deo ponderetur illa glo. ad q̄m nostram accomodatissima. loquitur enī q̄ volūtarie ⁊ sponte sua qs fecit expensas quas ali⁹ erat factur⁹ quo cāu dicit gl. ibi ī ꝟbo oñderis q̄tūc vī donasse. l. si pupilli. §. fi. ff. de ne. gest. l. ij. C. de ali. pu. prestan. ⁊ sic recte intelligit gl. ibi illū tex. q̄ volūtarie quis gessit negocia suis expēsis q̄ ali⁹ erat gratis ⁊ suis expensis gesturus animo non repetendi. Sed in casu nostro certissimum est q̄ georgius ⁊ dominus franciscus non voluntarie venerunt ad defensionem huius castri sed precedente mandato ⁊ commissione ipsius domini guidonis ⁊ precedente requisitione hominum castri bagnoli vt latissime monstraui in meo reddito consilio. ergo sequitur q̄ posito non tamen concesso q̄ dominus marchio fuisset facturus illas expensas ⁊ fuisset paratus illas facere tamē ex quo requisitus ab illo domino guidōe ⁊ ab hominibus illius castri uenit ad defensionem ⁊ sic non volūtarie sequitur q̄ non habet locum. d. l. ij. Quinimmo est ibi cāus coniuncta glo. p̄o victoria huius consultationis ⁊ per consequēs seipsos aduocati aduersarie partis cum suo proprio ligone percusserunt allegando. d. l. ij. ⁊ non ponderando glo. ⁊ tex. ⁊ facti huius contingentiam ⁊ per consequens succedūt omnia illa que dixi in illo meo consilio de eo qui requisitus accedit ad seruicia alicuius allegando. dictam auctoritatem in. d. c. significante. de pignori. ⁊ spec. in ti. de iudice ⁊ nota. in. l. ⁊ qui data opera. ff. ex qui. cau. maio. ut domini iudicantes ibi videre potuerunt ⁊ istud est maximum fondamentum ad materiam huius consultationis. Et etiam est diligenter considerandа glo. d. l. ij. C. de nego. gest. que dicit donasse videtur ⁊ sic presuponit sciaꝫ quo casu scia alicuius est causa intentionis agentis est ante omnia articulā duꝫ de illa ꝫscientia ita eleganter dixit bartolus. in. l. omnes. C. de agri. ⁊ censi. libro. xi. ⁊ in. l. i. C. de desertori. libro. xij. ⁊ in. l. i. C. ō collo. illici. libro. xi. ⁊. in. l. methodorum. ff. de pen. ⁊ in. l. si enim ff. de in cen. rui. nau. baldus. in comento. l. data opera. C. qui. accus. non possunt. p̄ope finē vbi allegat glo. singularem in. l. ex maleficio. §. longe minus. ff. de actione. ⁊ obligatione ⁊ idem voluit ange. in. d. l. i. C. de nili ager. nō rūpen. comemorans se in facto obtinuisse. Ego allego glo. in. c. cum concertationi de appel. libro vj. in verbo sciuerint ⁊ ibi dominicum ⁊ allego tex. in. c. quicunq; in versiculo scienter. de here. libro. vj. ⁊ in. l. i. C. de cri. pe. ⁊. l. si quis in graui. §. si quis in versiculo sciens. ff. ad silla. ⁊. l. i. C. de his qui. latro. Cum ergo in p̄posito ideo excluditur gerens negocia aliena suis expensis ex eo quia sciebat alium gratis gesturum: debet ergo articulare pars aduersa q̄ georgius et dominus franciscus scientens illustrē. d. marchionem prestiturū suis expensis defensionem circa dictuꝫ castrum bognoli prestiturum defensionem Cum ergo non fuit hoc articulatum nec probatum quia non sufficit asserere sed probare ut dixit glo. in verbo dicatur ⁊ probetur supplet. in. l. i. ff. si quadru. pauper fecis dica. ⁊ in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorum ⁊. in. c. non ē de consuetudine li. vi. ⁊ in. l. doce. C. de rei. vendicati. sequitur q̄ succumbere debet ⁊ reficere expensas. Et si opponatur q̄ sciebat vel presumptio erat q̄ sciebat georgius dominum marchionem teneri suis expensis. ad hoc respondeo q̄ immo hoc est falsum et reprehensione dignum dicere primo istud erat factum alienum quo casu presumitur ignorantia glo. in. §. notandum. i. questione. iiij. ⁊ in hoc magna. glo. xxxviij. distinctione. c. ignorancia iuris habetur in. c. ab excommunicato. de rescript. l. fi. C. pro suo. Et si dicatur quod isti magnifici uiri erant consanguinei.

dñi marchiõis ergo p̃sũtio ẽ q̃ sciebãt facta ꝓsangineoꝝ vt.l. optaui.ff.vñ cogna.istud est verũ quo ad ea q̃ tangũt cõsanguini tatẽ ꝛ eratem ꝓsanguineoꝝ vt ibi no.ꝛ no.in.l.de tutela.C.de in inte.restit.mi.ꝛ etiam quo ad ea que nõ sunt secreta ꝛ maxie quia in cãu nr̃o huiusmõi federa ꝛ q̃uẽtões adherẽtie comedatiões ꝛ lige fiũt cõiter ut videm⁹ secrete ꝛ ẽt qꝛ ñ erat posibile q̃ dcti viri ℔ sciuissẽt. p̃ro qꝛ ñ erat exp̃ssuz in capitulis cõuẽtiõis q̃ dñs marchio teneret suis expẽsis defendere castra dñi guidõis nec ℔ ẽ ꝓbatũ ex testib⁹ q̃ teneret suis expẽsis q̃nmo hoc lateret magnos iure exercitatos viros q̃nmo de iure nõ teneꝛ õ suis expẽdere vt superi⁹ demõstraui que ergo iniq̃tas mouet aduersarios dicer̃ q̃ dñs Frãcisc⁹ ꝛ georgi⁹ sciebãt dñuz Mantuanũ debere facer̃ expensas de suis ꝓprijs sũptib⁹ ꝛ ẽt plus dico q̃ posito qõ sciuissent dñz marchionẽ teneri suis ꝓprijs expẽsis ad huiusmõi defensiõz tñ nõ pp hoc hz locũ.d.l.ij.ex eo qꝛ logtur qñ erat parat⁹ expẽdere vñ ista stant simul q̃ dñs marchio teneret de suis expensis facere defensionẽ ꝛ tñ nõ erat parat⁹ illas facere ꝛ sic nõ habebit locũ dispositio.d.l.ij. Quãto ergo forci⁹ in cãu nr̃o cũ dñs marchio nõ teneret vt ẽ dictũ nec erat parat⁹ de proprio expẽdere nec dñs guido regsiuit dñz marchionẽ ut de ꝓprijs expẽsis assumeret õfẽsionẽ nec dcti georgi⁹ ꝛ.d.frãcisc⁹ hoc sciuerũt ergo vr̃ q̃ aduersa pars pugnat cũ morte ꝛ sic nullomõ obstat.d.l.ij. Quinimo ẽ ibi cãus ꝓiũcta glo.i.õ ꝓtez aduersaz ꝛ ẽt est ibi cãus cõiũcta glo.fi. õ eaz iducẽdo vt nũc cã i duxi. Preterea q̃ georgi⁹ ignorauit penit⁹ dñz marchionẽ teneri ad expẽsas suis ꝓprijs sũptib⁹ ꝛ q̃ georgi⁹ fuerit animi ꝛ itẽtiõis q̃ dñs guido faceret dictas expẽsas ℔ ostendit ad oculũ lr̃a ipius georgij scripta.xiij.iulij i qua scribit illustri dñe marchiõisse q̃ ipe accessit ad defensionẽ bagnoli ut illaz cõseruet ꝓ ipso dño guidone ꝛ q̃ dñs guido non debet indignari de expensis fiẽdis circa gentes õfendẽtes dictã terraz ꝛ eo cãu quo turbareꝛ istabat q̃ dicta dña marchionissa eẽt mediatrix q̃ dñs guido ꝓtentareꝛ. Ex qb⁹ ꝟbis primo tollit cõiectura. si qs diceret q̃ intuitu ꝓsanguinitatis ꝛ affectiõis georgius faciebat expẽsas circa defẽsiõẽ dicte terre ꝓ ea q̃ hñr̃ i.d.l.ij.ꝛ i.l.nẽsceni⁹. ff. õ ne.ge. qꝛ ista p̃sũtio tollit ex hac declaratiõe ꝛ ex hac scriptura seu lr̃a q̃ õclarat aiuz ipsi⁹ georgij ꝛ tollit illã p̃sũptiõẽ ut hr̃ i.d. l.nẽsceni⁹ ꝛ q̃ ibi voluit bar. Itẽ ex dcã lr̃a ẽt declaraꝛ q̃ georgi⁹ intuitu dñi guidõis ꝛ vt terrã. dñi guidõis õfẽderet accessit ad dctaz terrã. Et lz dicat i dctã lr̃a se factuꝝ q̃ gẽtes ĩmicoꝝ ñ iuaderẽt terras dñi ducis nec dñi marchio. tñ dico q̃ istõ ueniebat accessorie ꝛ icidẽter ex ĩtroitu quẽ ipse faciebat cũ gẽtib⁹ ad defẽsiõez terre bagnoli ꝓncipaꝛ tñ cã ꝛ accessus fuit vt defẽderet terrã dctõ dño guidoni ꝛ istud q̃ fuit ꝓncipale ẽ attẽdẽdũ ꝛ nõ aliud q̃ fuit accessoriũ ꝛ incidẽs.l.i.ad fi.ꝛ.l.q̃ dicim⁹.ff.de auto.tuto. Itẽ ex dicta littera õclaraꝛ q̃ georgi⁹ ignorabat dominũ marchinẽ teneri ad defensionẽ dcte terre suis proprijs expẽsis. Quinimo dico q̃ si aliqua p̃sũtio fuisset q̃ georgius sciret dñz marchionem teneri suis expensis ad dictã defensionẽ lz in ꝟitate nulla furit presũtio vt est ostensuz tamẽ ẽ sublata ꝛ remota ex eo qꝛ dominus guido ꝓmisit georgio vt assumerẽt defensionẽ dicte terre et cõmisit hoib⁹ dicte terre q̃ si opus eẽt auxilio ꝛ defensiõe terr̃ q̃ haberent recursum ad georgium. Ex quo clare datur intelligi q̃ dominus marchio nõ tenebaꝛ suis proprijs expẽsis ꝛ etiã purgatã ẽ ois p̃sumtio scie georgij per illã ꝓmissionẽ ꝛ requisitionem. Nec est mirum qꝛ vna presũtio fortioꝛ tollit vnã aliã min⁹ fortẽ vt i.c.afferte.õ p̃sump.cũ si. Et sic nullomodo cadit õ hoc scia in georgiũ ꝛ dñz franciscũ. Et etiã posito q̃ dñs marchio teneret suis propꝛijs expẽsis ꝛ georgius sciuisset nihilomin⁹ ex quo dñs guido cõmiserit georgio defensionez ꝛ ituitu dñi guidonis georgius assumpsit cõmissionẽ sequitur q̃ tenetur domin⁹ guido ꝓ ea que dixi in cõsilio alias reddito sup̃ ista qõne. Nec ob.cũ opponitur õ uẽditoꝛe q̃ teneꝛ suis expẽsis defẽdere ẽptoꝛẽ i iudicio qꝛ istõ nihil ad istã dubitatõz qꝛ ex q⁹ vẽditoꝛ ꝓticipauit p̃ciũ ꝛ itelligiꝛ vẽdereꝛẽ iure libero vt ẽ tex.elegãs i.l.ex predijs.C.õ eunc.ꝛ bal.ĩ rub. C.de contraben. empti. ideo nõ est mirum si teneatur ad expẽsas sed in casu nostro istud nullam habet cõfoꝛmitatẽ. quia dominus marchio nullã venditõez fecit nullã peccuniã aut preciũ habuit ad dño guidõe vt teneret suis ꝓprijs expẽsis illũ defendeꝛ. Et posito ut superius dixi q̃ teneret tamẽ ex quo ipe ꝓmisit georgio defensionẽ teneꝛ ipe soluere expensas dctõ georgio. Agat ergo dñs guido vt heres eius õ dominũ marchionẽ si pretẽdit ius ad expensas. Preterea faciat q̃ voluit inno.in.c.in nr̃a.õ ꝓcur. ꝛ in.c.cũ in iure.de offõ.de le.ꝛ.i.c.ex parte decani.de rescrip.vbi dixit q̃ si aliquis se egerit ꝓ meo ꝓcuratoꝛe ꝛ nullũ habet mãdatum ꝛ ego taceo q̃ tũc presumoꝛ cõsentire ꝛ dare sibi mãdatuz ꝓ quo dicto facit tex.in.c.i.de iureiuran.li.vj.ꝛ q̃ hr̃.in. c.q̃uis de re iudi.ꝛ.l.sepe.ff.eo.vbi pacientia prestita a sciente in iudicio inducit consensuz.facit q̃ hr̃.in.l.i.§.magistrũ.ff.de exercito. ꝛ i.l. sed si pupillus in princi.ff.de instit.ꝛ in.l.fi.ff.q̃ cum eo vbi taciturnitas domini ingerente negocia inducit mandatũ q̃to fortiꝰ in casu nostro cũ precesserit commissio ꝛ mandatũ facta ꝓ illũ dñz guidonẽ erga georgium vt assumeret defensionẽ illius castri ꝛ taciturnitas ꝛ pacientia ipsius domini guidonis scientis dictuz georgiũ ꝛ dñm franciscũ cũ gentib⁹ intrasse castrum ꝛ defendisse castrum suis ꝓprijs expensis inducit ratificationem ꝛ consensum ꝛ maxime qꝛ scire debebat q̃ gentes ille nõ viuebant q̃to ut lupus vt dixit glo.fin.in.l.fi.alias penul.C.de alimẽtis pu.prestan.milites.n.pugnantes vt dixit lucanus sub quolibet hoste triumphãt ergo. Nec ob.cum opponitur q̃ georgius se obtulit dñe marchioniſſe venire ad defensionem dicte terre quia respondeo posito q̃ ita eẽt q̃ se obtulerit tñ nõ fecit ℔ ad instãciã dñi marchio. aut dctẽ dñe marchio. Quinio ℔ fecit ex mãdato ꝓambulo ꝛ cõmissione ꝓambula facta ꝓ dominũ guidonẽ dicto georgio hoc decidit tex.solen.in.l.is qui.§.vnde queri.ff.de manumiſ. ꝛ maxime quia apparet ex illa lr̃a dñe marchioniſſe directa sandio õ liſcha q̃ dña marchio.nõ acceptauit illã oblationẽ quia dicit q̃ sibi vr̃ q̃lla vellania acceptare talẽ oblationẽ patiendo q̃ georgi⁹ se clauderet amplius in castro ꝛ ꝓ consequens succedit doctrina bal.in l.per litteras.C.manda.vbi dixit q̃ si mãdatur aliquid titio ꝛ ipe repudiat illud mandatum licet postea illõ exequaꝛ nihilomin⁹ nõ presumiꝛ fecisse intuitu mãdantis ꝛ idẽ voluit saly.in.d. l.ꝓ si.litteras per tex.ibi duz dicit si litteras sequutus sis litteras accepta uit secus dicit ibi saly. si eas repudiauit vel reiecit quia tũc nõ dicitur sequi mãdatum vel litteras lz postea exequatur sed ꝓprio motu dicitur facere cum ergo in proposito dña marchioniſſa nõ acceptauerit illam oblationem georgij sequitur q̃ lz georgius iuerit ad defensam castri tñ nõ intuitu oblationis accessit sed intuitu cõmissionis p̃ambule sibi facte ad dño guidone. Et ꝓ hoc tollit littera domini guidonis in qua scribit potestati bagnoli.vij .iulij se vidisse vnã litteram orlandi suardi q̃ georgius se obtulerat ꝛ etiã est ponderandũ qꝛ in proprꝛia cã loquitur ꝛ sic credenduz.l.i.C. ne quis in sua causa. Et etiaz si dominus guido commisserat antea illi georgio defensionẽ dicti castri quo spũ ductꝰ potest dicer̃ q̃ ex postfacto georgius se obtulerat pretextu .cõmissionis p̃ambule facte sibi a domino guidone. Et etiam nõ obstat lr̃a ciusdez domini guidonis facta.viij.iulij.directa dicto potestati in qua dicit si illustris dña marchioniſſa mitteret georgiuz ad defensionez dicti castri acceptãs eum quia in prima dixerat q̃ audiuerat q̃ georgius se obtulerat in scõa põit conditionaliter si domina miteret georgium ꝛ sic nullam certitudinem sufficientem habuerat q̃ georgius se obtulerat.ideo loquitur in secunda littera condictionaliter si dña mitterer. Sz ut superi⁹ dixi dña recusauerat ꝓpter honestam illam oblationem ergo. Nec etiam est verisimile q̃ georgius sponte sua se obtulisset ad claudendum se in castro bagnoli cum iam clausus steterat in terra nouellarie nisi commissio illius domini guidonis precessisset ut superius dixi. Et sic ex dictis lr̃is apparet manifeste q̃ georgius non accessit ad defensionez castri intuitu domini marchionis aut domine marchioniſſe ꝛ licet postea domina marchioniſſa dicat in suis litteris quod nõ sensit nouum si georgius intrauerat dictum castrum certum est quod ista verba non dixit.ideo quia eum miserit sed quia timebat ne fuisset captus ab inimicis attẽto quod domina thadea moleste tulerat q̃ gẽtes trãsiuisset ꝓ suũ teritoriũ ad dãnificãdũ illos de corrigia cũ haberẽt ĩtruega ꝛ capꝰis treuge q̃ ñ deꝛet dare talib⁹ trãsitũ. Et sic apparet conclusio verissima q̃ dominus marchio non tenebatur defendere dominum guidonem nisi vt adheretem ꝛ recomendatum ꝛ non expensis proprijs ꝛ per consequens posito non tamen concesso quod ipse misisset georgium ad defensionem dicti castri nihilominus tenetur dictus dominus guido ad expensas. Et etiam posito nõ tñ concesso q̃ dominus marchio teneretur suis proprijs expensis defendere dñm guidonẽ nihilomin⁹ qꝛ georgius hoc ignorabat ꝛ ẽt posito q̃ sciuisset tñ quia ex

commissione ꝓambula sibi facta ꝑ dominū guidonem accessit ad defensionē castri tenetur dominus guido aut heres eius ad huiusmodi expensas reficiendas ⁊ est magna iniqtas ex pte eius cū negocia sua fuerint vtiliter gesta vt dicti nobiles georgius ⁊ frater eius remaneant in dāno. ℨ.l.si me ⁊ titiū.ff.si cer. peta. ⁊ ℨ id ꝙ no.bosti.in.c.bone.de appel. Quare ꝛcludo ptes dominoꝝ iudicātium fore in cōdēnando heredes dñi guidonis ad satisfaciendū expensas predictas dictis fratrib⁹ ⁊ ita cōcludo laus deo clemētissimo. dñs andreas barbatia ō scicilia vtriusqꝫ iuris lumē.

¶ Casus consiliꝫ.lxiij.

¶ Utrum statuta ligent hebreos in loco illo vbi habitant. Et an immunitas concessa icolis extendatur ad eos. Et an appellatione bononiensium veniant ēt iudei. Et etiam clerici. Et qui cōprehendantur appellatione populi et popularium ⁊ fidelium ⁊ deuotorum ⁊ plebis ⁊ socioꝝ. Et an iudeus puniatur pena capitis habens rem cum xp̄ia ⁊ de intellectu.l.i.C.de rap.virgi. an habeat locum in rapiente meretricem.

I Jcet In mediū illō adducēr ꝙ glorioso prophete venit in mentez psalmo. cxx. loquebar de testimoniis tuis in ꝛspectu regum ⁊ nō ꝛfundebar qr mādatis tuis credidi. Quare nō erit ptimescendū dicere id ꝙ de iure sentio in presenti consultatione invocato ꝑus presidio supremi stupendi ⁊ maximi dei. ipe.n. reuelat profunda ⁊ ascondita dat sapientiam sapientibus ⁊ scientiā intelligentibus disciplinā vt preclare apud danielē ꝓphetā scōo c. scriptum est quem ex omni corde inuoco vt piissimo saluatore nostro iesu xp̄o medio ꝟitatē in hac ꝛsultatiōe mihi apiat amen. Et quidem uiso statuto famose vrbis bononie. Et visa inquisitione formata ℨ istos hebreos confessata per eos ⁊ omnibus matura ⁊ solēni inuestigatione pensatis mihi videtur de iure dicendū ꝙ isti hebrei veniant puniendi pena pecuniaria ⁊ nō vltimo supplicio. Quod sic ostendo ⁊ ante omnia premitto ꝙ statutum predictum dicens si quis vel si qua adulterium commiserit condēnetur in ducentis libris bononi. postea dicit incestum vel stuprum īuolentē puniatur pecuniariter. Et sic statutuz istud ꝛmittēti adulterium vel stuprum imponit penam pecuniariam. cc. librarum. ¶ Modo est videndum si istud statutum comprehendat iudeum hic habitantem ⁊ committentem stuprum aut adulterium in volētem ⁊ certe dicēdū est ꝙ sic ⁊ in indiuiduo alle.bal.in.l.spadōez ℌ.iā autem.ff.de excu.tu. vbi in humanis actibus iudei nobiscuz ptcipant non in diuinis: adeo ꝙ possunt eē procuratores ⁊ interuenire in iudicio ⁊ ibi bal.refert se in cōtingētia facti habuisse immunitas ex dispositione statuti ꝛcessa erat icolis certi loci ꝙ talis immunitas extēdit se ad iudeos ⁊ ita dicit se in facto ꝛsuluisse. Ita ergo erit in casu isto dicendū quia cum statutum bononi. disponat ꝙ adulter vel stuprator puniatur pena ducentaꝝ libra. cōtinetur iudeus habitās bononi. cuz ergo presupponit in facto ꝙ isti iudei sunt habitatores bononie sequitur ꝙ cōprehenduntur statuto bononi. vt voluit ange. in consilio suo incipiente cui dicta actio fine cessione q̄rat quē refert ⁊ seqt lu.ro. in ꝛsi. suo incipiente ista captura facta de gratiolo ꝛc. et in ordine est ⁊ .ccxxi. ⁊ paul.de castro ꝛsilio .cccxl iiij. incipi. statutum supra relatū ⁊ ꝙ voluit idem paul. in suo consilio incipi. circa primū ⁊ est in ordine. ccxxxij. Cuz ergo sint habitatores hui⁹ ciuitatis ergo sorciū ℌ forū ⁊ per consequens cōprehendunt statuto huius municipij ⁊ sic punient pena huius statuti. Et peroptime facit ꝙ voluit com post. post inno. in rubrica. de consue. sequūtur ibi moderni ⁊ etiā io. de imo. ꝙ forensis ita ligatur consuetudinib⁹ loci: sicut ciuis si ibi cōtrahit vel delinquit. c.i. de rapto. ij. q.i.c.si peccauerit. vj. q. iij. c. placuit. l.i. C. vbi sena. vl cla. auc q̄ i puicia. C. vbi de cri. agoz. c. fi. de fo. ꝛpe. Cū ergo isti hebrei sint habitatores hui⁹ municipij ⁊ deliquerint hic sequitur ꝙ ꝛprehēdūtur lege municipij hui⁹ ⁊ ꝑ ꝙs puniunt pena pecuniaria. Et ꝙ hoc sit verissimum si quis opponeret dicendo ꝙ iudei ⁊ xp̄iani⁹ sunt diuerse secte ergo ꝑ illud ꝟbū si qs cōprehēdit xp̄ian⁹ ⁊ nō iudeus ꝑ illud ꝙ voluit bal.in.l.i.C. qui bo. cedi. pos. vbi dixit ꝙ statutum edituz in terris pape ꝛcordat cū iure canonico ⁊ editū in terris imperij cōcordat cū iure ciuili ⁊ in.l.fi.C.de succe.edic. dixit ꝙ lex ciuilis loquens de gradu intelligitur ꝑut capitur a lege ciuili ⁊ in.l.si quā.do.C.de inoffō.testa. dixit papa ꝛcedit monaco potestatē testādi intelligit scōz ius canonicū ⁊ in.l.si nōdū.C.de fur. dixit ꝙ statutum populi loquens de sacrilegio intelligitur ꝑut capit a lege ciuili. Si vero exprimit a statuto ep̄i capit ꝑut sumit a lege canonica. facit.c.ex litteris de consti. ⁊ ꝙ ibi voluit.d.anto. ita posset opponi in proposito cum sint diuerse secte ⁊ istud statutum ē editū a xp̄ianis ergo debet intelligi de ipsis xp̄ianis ⁊ non de iudeis quia ista nullomodo obstāt ⁊ ad hoc allego sin. tex. iuncta glo. i.c.ius q̄ritū. i. di. vbi appellatōe populi ro. seu romanoꝝ veniunt iudei: hoc decidit gl. ij. ibi in q̄tū alle.l.iudei. C. de iudi. ⁊ sic tex. cū glo ꝑbat ꝙ appellatione romanoꝝ veniūt iudei ita dicam⁹ ꝙ appellatiōe bononiensiuz veniāt iudei habitātes bononi. Cum ergo tale statutū cōprehendat bononiēses sequitur ꝙ cōprehendet iudeos habitātes hic bononi. ⁊ ꝑ ꝙs istō statutū ꝛprehēdit istos hebreos. Quod ēt subtilius ostēdo hoc modo clerici ⁊ layci sunt diuerse ꝓfessionis tex. ē in.c.duo sunt genera. xij. q.i. nō legem hēo manifestam ꝙ appellatione bononiensiū veniunt clerici habitātes bononie vt ē tex. in.c.dilecti. de foro. cōpe. ⁊ facit ꝙ voluit bar. in.l.i.ff. ad mu. ⁊ C. de incolis. l. omnis li. x. ⁊ d. pe. ō aneba. ⁊ dñicus in.c.fi. de offō. de le. li. vj. Ergo sequitur ꝙ statutum istud generaliter loquens comprehendit iudeos hic habitātes. Et etiā hoc ostendo subtilius ꝑ tex. in auc. de q̄sto. in ꝓnc. in ver. nr̄a ciuitas populosa ⁊ turbis diuersoꝝ hominū ⁊c. vbi tex. sin. ꝙ appellatiōe populi vel populariū ꝛprehēdūtur omnes habitātes in ciuitate quē tex. allegauit ꝑ singulari bal. in.c.i. de noua for. fi. vbi dicit ꝙ noīe populariū ꝛtinent omnes aduene habitantes ī loco ꝙ dicit esse bene no. ad multa ⁊ illuz tex. ēt ad hoc alle. bal. in.l.iij. ℌ. bec verba. ff. de nego. gestis dicit ꝙ aliud ē dicere ciuis ⁊ aliud ē dicere popularis qr appellatōe populariū veniūt forēses habitātes in populo ⁊ alle.d. auc. de q̄store. Et plus etiā sentit ibi bal. ꝙ apellatōe populi seu populariū veniūt iudei secus appellatione ciuiuz vñ iquit si statutū dispōit ꝙ offēdēs ciuē puniat certa pēa ꝙ ñ cōphēdit iude⁹ effect⁹ ciuis ex ꝓuilegio nisi alit exꝓmeret statutū ſz bñ vēit appellatōe populariū. Cū ergo statutū ꝑlī liget oēs ō ꝑlo. vt. l. oēs ꝑlī. ff. de iusti. ⁊ iure. l. i. C. ō su. tri. segt ꝙ cōphēdit iudeos ⁊ illū tex. ēt allegauit bal. in c. rodulphus de rescrip. ī. i. col. dicēs ℌ nomē ꝑlus cōphēdit advenas hitātes in loco. alle. auc. de q̄sto. Cū ergo statutū loci cōpetat oīb⁹ de populo segt ꝙ cōperit iudeis hitātib⁹ in loco gaiaz dicunt eē de ꝑlo. Accedat ad hoc elegās ꝛsiliū. d. pe. de ancha. in suo ꝛsilio .cclx. vbi būit qōez de facto ꝛstitutio dispōebat ꝙ null⁹ possz eligi ad officiū nisi eēt fidelis ⁊ deuot⁹ eccle. ro. ⁊ incipit illō ꝛsiliū. d. pe. ō titulis criminū q̄ in iqsitōe deducūtur vbi qdā elegit ad offm̄ iudeū fuit dubitatū vtr eligēs icident ī penā ꝛstitutōis q̄s nō eligerit hoīez fidelē ⁊ ꝺuotū ecc. ro. ⁊ ꝛsuluit ibi d. pe. ꝙ ñ iciderit in penā ⁊ mouet ī. iij. col. illi⁹ ꝛsiliꝫ ꝟsi. quarto si dicam⁹ illa ꝟba fidelis ⁊ ꝺuot⁹ sancte ro. ecc. itelligēda ñ eē de iudeis qr iudei ⁊ saraceni ⁊ alie secte reprobate ꝑīt dici fideles ⁊ deuoti scē ro. ecc. si nobiscū pacifice ꝙuersātur ⁊ viuūt ⁊ hic ē qō eccle. in suis ritib⁹ ⁊ cerimōiis tollerat eos. l. die sabbati. C. de iudeis ⁊ ꝙ no. ī. c. ꝙ sup his ꝺuoto ꝑ īno. ⁊ alios. ꝑt ergo iude⁹ eē ꝺuot⁹ ⁊ fidel ro. ecc. qr ſb ei⁹ ꝓtectōe se ſbiciēs miserico:diter ab ea ſbstinet ⁊ ꝛtumelias ei iseri inhibet ⁊ tuet. c. sicut ō iudeis: vñ statutū loqns de deuoto ⁊ fideli eccle. dicit se itelligere de eccle. militāte q̄ suscipit ifideles: nō aūt de eccle. triūphāte q̄ ē ī celis ō qua ꝟisimilit statutū nō sentit: ex hoc ergo capite ꝙ iude⁹ possit eē deuotus ⁊ fidelis scē ro. ecc. nō vr iude⁹ ab ei⁹ officijs ꝓhiberi ſz fit ꝓhibit⁹ iude⁹ ō iure cōi hre publica officia. Et iō ꝛcludit. d. pe. i. d. suo ꝛsilio ꝙ ille eligēs iudeuz nō poterit puniri pena illi⁹ ꝛstitutionis ex eo qr eligendo iudeū nō vr vēisse ℨ ꝛstitutionez. ¶ Modo in casu nr̄o si illa est ꝛstitutio eccle. ro. ⁊ loquitur de fideli ⁊ deuoto eccle. ro. et nō vr excludere iudeū fortius statutuz bononiense loquēs ꝑ illa ꝟba si qs ꝛꝓhēdat iudeū hītantē ī loco licet sit alie ne secte a xp̄ianis. Et ꝑ illo ꝛsilio dñi petri ego alle. tex. in idiuiduo in.l. legati in ꝟ. gentiū deuotarum. C. de uectig. per quem tex. dixit ibi baldus assumptum fore stilum ꝙ reges scribūt deuotis nostris qr idē est ꝙ obedienciaris nr̄is secundū glo. ibi ⁊ bene faciat tex. ibi in ti. de pace constan. in princi. in ꝟ. deuotionis ⁊ ibi bal. in princi. ij. colu. colligit ꝙ subditi dicuntur esse deuoti. Et

sic apparet q̄ iudei ex quo sunt subditi dicuntur deuoti ⁊ fideles ⁊ per consequens continentur in generali statuto xp̄ianorum loquente in mā congruēte ipsis iudeis: sunt. n. iudei habiles ad cōmittendum delicta ⁊ adulteria ⁊ similia crimina ergo in dubitatū est q̄ tale statutum comp̄hendit iudeum hic habitantem. Accedat etiam tex. multum sin. ō conse. di. iij. c. rogationes in ꝟ. fui. ⁊ ancille ab opere relaxentur quo magis plebs vniuersa conueniat ⁊ glo. fi. ibi dicit ita serui sunt de plebe ⁊ sic ē ibi casus singularis q̄ appellatiōe plebis veniunt serui ancille ⁊ per consequens multo fortius iudei. ergo sequitur q̄ statutum loquens generaliter p verba si quis comp̄hendit seruos ⁊ iudeos habitantes in loco ⁊ per consequens tale statutum bononiense comprehendit ipos iudeos ⁊ ideo veniunt puniendi pena statuti. Preterea illud q̄ statuentes possunt facere in specie loquēdo gñaliter videt facer̄ i genere hoc decidit bar. in. l. si quis sub conditione. ff. de condi. i stitu. istud retulit bal. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure: ⁊ in. l. fi. §. in computatione ad fi. C. de iure. deliber. bal. in. l. fi. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in. c. cū non ab homine ō iudic. io. mo. in. c. ut animarum. de consti. d. anto. in. c. eccle. sancte marie. de consti. ⁊ i. c. q̄ clericus de foro compe. ⁊ in. c. tua nuper vbi est tex. ⁊ hoc vult ibi hosti. ⁊. d. abbas in. c. a nobis. de sen. excomi. Quinimo plus dicebat bar. in comento. l. cōctos populos. C. de su. tri. q̄ ēt statuta laycorum honesta generaliter loquentia comp̄hendūt clericos p. c. constit⁹. de in integ. rest. c. cum veniss̄et. de eo qui mit. i pos. c. cum causam de re iudi. de quo dicto nunc nō insisto. Sed clarum est q̄ statutus municipij pōt specialiter statuere de iudeis ex quo sunt subditi legibus romanis ut. l. iudei. C. de iudeis ⁊. d. c. ius quiritū. i. dist. sequitur necessario q̄ generaliter statuēdo. vī de ipsis iudeis statuere ⁊ per consequens tale statutum comprehēdit iudeos quia ex quo verba ipsius statuti adaptātur ad hūc casum ⁊ mens statuentis ad hūc concurrit: ergo ad eum casus ad quem adaptantur verba ipsius adapratur dispositio ipsius statuti vt probatur in. l. i. §. loquitur. ff. de magi. cōue. ⁊ in. l. iiij. §. totiens. ff. de dan. infec. ⁊ i. l. q̄ constitutum de testa. mili. ⁊. in. l. cum autez. ff. ō admi. tu. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de acu. c. indē nitatibus. §. sed cum eas. de elec. li. vi. c. ex pte astensis. de p̄cess. preben. l. cum precibus. C. de proba. Et per consequēs cum verba ipsius statuti hoc paciantur ⁊ etiam potestas ipsorum statuentium sequitur q̄ comprehenditur sub tali statuto iudeus. Accedat etiam q̄ tetigit bar. coniuncto dicto ange. ibi in. l. i. ff. ad. l. iul. maie. vbi querit data fuit securitas cuidā. ⁊ socijs suis secū venientibus. Modo cum illo veniebat quidā iudeus ⁊ fuit capt⁹ ⁊ derobatus an illa securitas ad illum iudeum porrigatur ⁊ qualiter intelligat̄ ⁊ socijs suis refert se tunc non dicere ex eo q̄ p̄endebat de facto. sed pollicetur se alibi dicturū ⁊ reuera alibi bar. hoc non determinauit. sed ange. in. d. l. i. dicit quo ad iudeū decidit q̄ si iudeus vere venit ut socius. securitas extenditur ad eū nam permissum est nobis etiam cum iudeis societatem atq̄ p̄mertium habere. allegat. l. quicunq̄. C. de iudeis. Et idem ange. in l. vtimur. ff. de sepul. viola. dixit si quis habuit saluum conductū p se ⁊ socijs suis q̄ si in sua comitiua ducit hebreum p̄odest quoniā hebreorū societas ñ est rep̄robata. Et ita dicit in accidētia facti fuisse iudicatum perusij secus si fuisset rep̄robata vt hostiū ⁊ hereticorum cum quibus nullum est participium. refert tū bar. hunc passum tetigisse in. d. l. i. ⁊ indecisum reliquisse. Ecce nunc qualiter ange. indiuiduo decidit istam consultatōez. naz si generalia verba pacti seu contractus celebrati inter xp̄ianos comp̄hēdunt ipsos hebreos q̄to fortius verba generalia ipsius statuti. potentiorem. n. effectum operantur verba statuti q̄ verba ipsius pacti vt est tex. melior de iure in. d. l. generaliter. C. de fideiusso ⁊ ibi bal. ⁊ glo. in rubrica. C. de decre. decurio. li. x. bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. l. non impossibile. ff. de pactis bal. in. l. ō quibus. ff. de. l. facit neq̄ pignus ⁊. l. ex pretorio. ff. de reg. iuris. ⁊ q̄ voluit glo. in. c. penul. de consue. li. vj. ⁊ doctores in. c. fi. e. ti. Et per consequens vera ⁊ indubitata erit conclusio q̄ verba ipsius statuti licet sint generalia comprehendunt istos hebreos ⁊ p cōsequens veniunt puniendi pena pecuniaria. Et si quispiam opponat q̄ isti iudei stup̄rarunt hāc xp̄iam in contentum glorioſſimi iesu xp̄i ⁊ fidei xp̄iane. ad hoc respondeo negando ⁊ infitiādo istud ex eo quia istud potius videntur fecisse intuitu libidinis q̄ animo iniuriādi maiestatis sacratissime pijssimi saluatoris nostri iesu xp̄i. ar. l. verum. ff. de fur. p quem tex. dixit guido de suza q̄ si tu facis pacem cum aliquo ⁊ promittis sub pena illum nō offendere. ⁊ postea commisisti adulterium cum vxore eius an videaris offendisse illum ⁊ sic incidisse in penam ⁊ decidit q̄ nō qa non animo iniuriandi sed causa libidinis ⁊ sic non animo vindicandi seu renouandi inimicitiaz iam sopitaz sed si faceret animo vindicandi. q̄ dicit apparere quia ipse fuisset passus similem iniuriaz tunc bene videretur animo iudicādi se fecisse. Et hanc doctrinam guidonis sequitur bar. in. d. l. verum. ⁊ idem voluit solennis doc. d. petrus de ancha. in. c. petitio. de iureiuran. ⁊ bal. in. c. i. de pace tene. ⁊ vio. eius in usi. feudi allegat hosti. in. c. fi. ō immu. ecclē. facit q̄ voluit ange. in. l. si cum exceptione. §. satis. ff. de doli. excep. ⁊ in. d. l. verum ita dicamus in proposito q̄ isti hebrei hoc delictum fecerunt gratia libidinis explende ⁊ non iniuriandi deo. ⁊ maxime hoc colligitur ex qualitate persone cum qua seu cum quibus tale crimen cōmiserunt quia cum publicis ⁊ meretricibus ⁊ uilissimis mulieribus. Facit elegans tex. in. d. l. verum et illam. l. bar. ibi inducit ad questionem q̄ ille qui rapit per viz meretricem non tenetur pena illius tituli. C. de rap. virgi. ⁊ ideo etiā ibi dixit bar. q̄ si quis tenuit liberam mulierem que eēt meretrix nō posset accusari de plagio vl̄ de priuato carcer. ⁊ sic non incideret in penam de priuatis carceribus ⁊ per consequens apparet q̄ vilitas mulieris excludit q̄ si quis fecerit animo iniuriandi diuine maiestati. Faciat simile q̄ voluit bal. in. l. consetaneuz. C. quomodo ⁊ quando iudex vbi dixit q̄ licz mulier nō debeat carcerari: tñ fallit si est merrtrix. facit tex. in. l. que adulterium ⁊ q̄ ibi voluit iaco. butri. ⁊ bal. C. de adulter. ⁊ q̄ no. glo. in. c. tanta. de symo. ⁊ q̄ habet̄. i. l. sz si vnus. §. filiofamilias. ff. de vniuer. ō p̄fe. qui ē vilis vite ⁊ bar. i. l. ij. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ in. l. fi. C. de sen. pas. ⁊ in auc. excipitur. C. ō bo. que liber. ⁊ q̄ habet̄ in. l. si cū dotem. §. eo. aut tp̄e. ff. sol. matri. ⁊ in. l. ⁊ si lenones. C. de epi. audi. ⁊ in. l. senatoris filia. ff. de sena. ergo sequitur q̄ non dicitur. ex vilitate uite illarum meretricū illata iniuria deo. posito nō tamen concesso q̄ ex cōcubitu mulieris xp̄ane cuz iudeo esset illata iniuria deo tñ cōsiderato qō tales mulieres essent meretrices nullomō uideret̄ inferri iniuria deo ex tali cōcubitu facto p iudeos cōsiderata vilitate femine meretricis: vt est tex. in. d. l. verum dispositioni enim iuriuz derogatum est propter uilitatem publice meretricis ut in dictis iuribus Quanto fortius in casu nostro quia concubitus videtur fieri gr̄a libidinis ēt si cū honesta femina ⁊ nō meretrice fuiss̄z celebrat⁹ tal̄ p̄cubit⁹. Et p p̄ñs tale statutū vēdicat sibi locū i iudeo ut puniat̄ pena pecuniaria. Et etiaz ē acurate aīaduertēdū q̄ istō statutū boñ. nō vēdicat sibi locū. i eo q̄ stuprauit meretricē nec logt̄ ō meretrice sz ex q⁹ in iudeo ē pēal̄ tal̄ p̄cubit⁹ hī ac si icidiss̄z i pēā talis statuti ⁊ p p̄ñs punient̄ dicti hebrei pēa pecūiaria. Sz si gl pīā dicat q̄ ō iure cōi faciēti p̄cubitū cū xp̄ia ipōit̄ pēa capitis seu pena vltimi suplicij ergo cū istud statutū loquat̄ simplicit̄ ⁊ nulla facit mētionē de iudeo vī q̄ quo ad iudeuz remaneam⁹ i dispositione iuris cōis vt capite pūiat̄. l. comodissime. ff. de libe. ⁊ po. l. si exīne⁹. ff. de cōdi. ob cau. cū si. ad hoc rūdeo posito non tamē concesso qō ita sit q̄ de iure cōi veniat imponēda pena capitis nihilomin⁹ est derogatū huic dispositioni iuris cōis p statutū p̄dictū q: licet gñaliter loquatur tñ habet locū i iudeo ut apparet ex deductis p me superi⁹. Itez nego q̄ ex dispositione iuris cōis puniat̄ iude⁹ capite: detur illud ius cōe vnus q̄ reperietur ⁊ de facto istaz questionez vidi ferarie i quodam iudeo reperto in venereis cū quadā xp̄ia ⁊ fuit pūit⁹ pēa pecūiaria ⁊ ēt alibi ita fuit obseruātū i sili cāu nec scio repire cām legis ō ff. nā si pōderem⁹ tex. i. c. in nō nullis ō iudeis i ꝟ. iudei seu saracēi xp̄ianoz mlrib⁹ p̄miscent ⁊ i. ꝟ. ne igit̄ tā dānate p̄mixtōis excessus p velamē erroris rē. vbi tex. ñ appōit pēaz sz bñ dic q̄ ē dānat⁹ p̄cubit⁹ seu dānata p̄mixtio iudei cū xp̄ia sz q̄ pēa veniat pūiend⁹ ibi ñ exp̄mit̄ nec ēt p doctores ibi tāgit̄ gl. tñ ibi dicit. in ꝟ. dānate q: nec matrimoniū iter iudeū ⁊ xp̄iaz ꝟbi pt. xxviij. q. i. c. caue. Et sic vbi lex ñ ipōit penam mortis nec nos illā iponere debem⁹ vt dixit gl. ī. c. fi. de iuī patro. nō. n. ois illicitus p̄cubit⁹ ē dign⁹ morte vt isti. de pu. iudi. §. eadē lege. ⁊ no. i. l. iter liberas. ff. ō adulter. ⁊ faciat ibi gl. ī ꝟ. viduā q̄ exp̄oit. s. ñ meretricē. Et i cāu nostro ista vel iste fuerunt seu sunt meretrices ergo apparet q̄ non est pena quo ad xp̄ianum sed quo ad iudeum non inuenitur q̄ sit pena mortis. licet enim sit coitus prohibit⁹ inter xp̄iaz ⁊ iudeū nō tñ repit̄ q̄ sit morte dignus.

Sed si allegetur tex.in.l.ne quis.C.de iudeis vbi dicitur ne quis iudeus xp̃iaz in coniugium accipiat neqz iudee xp̃anus coningiũ sorciat.nam si quis aliquid huiusmodi cõmiserit adulterij uicem cõmissi huius crimen obtinebit libertatem in alium accusandi z ibi dicit glo.multum fin.q non requiritur subscriptio ad penam tallionis.modo diceret quispiam pena imposita adulterio est pena capitis vt in.l.q̃uis.C.de adulte. z no.in.l.si quis viduaz. ff. de questi.z in.l.transigere.C.de transac.vnde posito q ita sit q hodie puniatur pena capitis iudeus committens adulteriuz gladio debet mori.tñ illud est verum quando cõmittit adulterium. Et etiam est ponderandũ q quãdo contrahit matrimoniũ cum xp̃ia tunc dicitur q tenet vicez matrimonij z sic pũitur vt adulter sed quando cõmittit stuprũ nihil dicit ille tex.vnde remanebimus in dispositione iuris comunis z sic non punietur pena mortis vt decidit sali.in.l.cum qui duas.C.de adulte. Et si dicatur q̃ potuit esse rõ q impa.in.d.l.ne qs dispõit q ne qs iude⁹ habat matrimoniũ cum xp̃ia sub pena capitis.z qñ committit stupum cũ xp̃ia nõ apponit penam capitis.rõ esse potest quia contrahet matrimoniũ est de genere permissorum z contrahitur sub specie bõi z facilius z frequentius femine xp̃ie deciperentur z inclinarent ad contrahendum matrimonium cuz iudeis.iõ impa.ibi specialiter prohibuit z imposuit penam capitis ex quo ille cõcubitus matrimonialis videtur licitus z permissus.iõ ne tale matrimoniũ frequentaretur fuit opus de eo facere specialem mentionem z etiam apponere contrahentibus grauiorem penam .nõ aũt est sic i stupro quia regulariter est prohibitum z habet omnem apparentiaz mali:ideo non sic frequentaretur z ideo lex nõ apposuit pro eo delicto penam capitalem nec de eo fecit specialem mentionem. Facit q habetur in.c.admonere.xxxiij.q.ij.vbi grauior pena imponitur marito occidenti vxorem q̃ filio occidenti matrem gl.ibi mouet quare est q maior pena imponitur uiro occidenti vxorem q̃ filio occidenti matrem.respondet q licet maius z grauius sit matricidium q̃ vxoricidium sed quia homines facilius inclinarẽtur ad occidendũ vxores q̃ ad occidendũ matres z sic tale delictum magis frequentaretur.ideo ad refrenandum homines a tali delicto ad q committendũ facilius inclinarentur :ideo apposuerunt maiorem penam. Ita est dicendum in casu.d.l.ne quis qa matrimoniũ inter xp̃iaz z iudeũ z ecõtra frequẽtaret iõ grauior pena imponitur z lex de tali matrimonio specifice statuit. Item etiã faciat quia grauius est contrahere matrimonium inter iudeum z xp̃iam q̃ simplicem stuprum cõmittere ex eo q matrimoniũ cõnumreat iter sacramenta vt voluit glo.in.ca.veniens.de transac. Ideo grauius iudeus delinquit offendendo sacramentuz eccle. ideo nõ est mirũ si lex imposuit penaz mortis arg.c.non afferam⁹ xxiij.q.i. Non est sic in stupro inter iudeũ z xp̃iaz cõmisso ergo. Et maxime in casu nostro quia ille femine fuerunt meretrices. Facit etiam quia dixit tex.in.l.item apud labeonẽ.§.hoc edictuz in ver.ea.enim que notabiliter fiunt nisi specialiter notentur videtur neglecta ideo cum lex nullaz fecerit specialez mentionẽ de stupro commisso per iudeũ cuz xp̃ia z facile erat legislatori speciliter legẽ facere specificã z expressaz.c.maiores de baptismo.c.ad audientiã de deci .l.vnica.§.sin autẽ a deficientis .C.de cadu.tol. l.i.ff.si mens.fal.mo.dixi ergo legislatorem non videtur curasse z per consequens videtur reliquisse sub pena iuris cõmunis punientis stuprũ. l.si cum dotem in princi.ff.so.ma. Preterea cõsuetudo est optima legum interpres.c.cum dilectus.de cõsue.l.si.de interpetratione z.l.minime.ff.de legi.vbi minime mutanda sunt que certam interpretationẽ habuerũt z dixit bal.in .l. quicũqz.C.de ser.fugi.q illud q est consuetudinariũ nõ est arbitrariuz z idem bal.in.l.i.C.de fur.z lit.expen.dixit q imo est cõsuetudinariũ habetur p expsso.l.q si nollit.§.qui assidua.ff.de edil.edicto. Cuz ergo in casu nostro experientia nos docet q quotiens tale delictum fuit commissuz per iudeũ cũ xp̃ia fuit iudeus punitus pena pecuniaria nec est auditũ q fuerit imposita pẽa mortis sequit q posito nõ tñ cõcesso q nõ esset dubiũ que pena ueniret imponenda tũc esset recurrendũ ad cõsuetudinẽ q optima legũ interpres q̃to fortius in casu nostro cum nõ sit lege expressũ q iudeus debeat puniri pena mortis. Et per cõsequens cõtenti esse debemus penis quas leges imponunt z sic nec de iure cõmuni nec de iure municipali venit puniendus seu ueniunt puniendi isti hebrei pena mortis z ideo obseruãda erit dispositio statuti bononiẽsis apponentis penam pecuniariam z sic istud statutũ quo ad iudeum recipit istam interpetrationẽ q ex quo iste femine erant meretrices ex dispositione statuti nihil expresse dicitur õ meretrice:remanebimus in dispositione iuris cõmunis vt nõ puniatur xp̃ianus ut per glo.in.d.l.inter liberas et superius dictum est sed quo ad iudeũ statutũ habet quia talis cõmixtio carnalis vt iudeo est prohibita z est tex.in.d.c.in nõ nullis de iude. Et per consequẽs punientur isti hebrei pena pecuniaria scõm dispositionez statuti. Et ex istis cõcludo sequendo illud q pulchre scribitur in.l.i.C.de edil.liber.tol.in ver.nos.n.qui veritatem colimus q ex dispositione iuris cõis isti iudei nõ sunt gladio feriendi nec puniendi pena mortis z ex dispositione statuti ueniunt puniendi pena pecuniaria inserta in dicto statuto bononiensi.z tale statutum lz simpliciter loquatur nichilomin⁹ comprehendit iudeos: vt superius est ostensuz.z partes domini iudicantis esset in declarando istos hebreos esse pecunialiter condemnandos z ita concludo laus. deo.dominus andreas barbatia.

¶ Casus consilij.lxiiij.

¶ De castro bolognesio an possit facere statuta. Et an confirmatio excelsi populi bononi.valeat. Et quid operet i eis. Et an statuta ligent conuersantes in loco. Et an constitutio vel statuta extendantur ad preterita vel futura. Et an princeps possit tollere dominiuz vel ius terti ex causa. Et de plenitudine potestatis. Et etiam quid in alis inferioribus ab eo. Et vtrũ credatur dicto cardinalis de remissione pape. Et alijs officialibus.

¶ Scribitur Exodi.iiij.c. qs fecit os hominis aut quis fabricatus est mutum z surdũ videntẽ z cecum. Et scribitur.iij.c.eiusdem. Ego ero tecum z instruam te quid loquaris. Id circo ego in presenti consultatione clemẽtissimũ deũ oro ex corde z animo vt pijssimo saluatore medio iesu xp̃o instruat me quid loquí habeam. Pro vera huius hesitationis decisiõe z qr tota dificultas huius hesitatiõis stat in hoc vz.vtrum dicta promissio z fideiussio facta per petrum de castro bolognesio valeat lz facta interitorio fauentino z circa hãc dubitationez non multa verba spargaz quia res iudicio meo est clara z aperta ideo quaten⁹ mã patitur dilatabo fimbrias. Et primo p̃supono ꝓfundamẽto verissimo hui⁹ cõsultationis verba cõstitutionis z reformationis castri bolognesi q̃ hoc mõ cõcepta sunt.vz.q nolebãt pro vtilitate dicti comunis q nullus lombardus aut forensis venderet pannos in dicto castro bolognesio nec acciperet in fideiussorem aliquem de dicto castro bolognesio z ista est prefatio z prohemiũ ipsius reformationis z statuti castri bolognesi.vz q p utilitate dicti cõis quo casu prohemium vt dicit glo.valde soleñ.reddit lectorem attentũ docilẽ z beniuolũ z appellatur prohemium quasi prim⁹.§mo.i.prefatio ordinata.l.i.ff.de origi.iuri.z ibi bal.dicit eẽ bñ no.p prohemio statutorum quia importat causam finalem ipsorum statutorum si in casu quolibet comprehendit.sed institutio est eadez ratio ad impulsiua. Ego allego optimum tex.inno.ex multa de voto.vbi conclusio dispositionis accipit effectum ab his que dicuntur in prefationibus vt dixi.d.cardi.in.c.pe.de cle.coniuge.q omnis causa expressa in prohemio.legis vl statuti est finalis.alle.l.fi.ff.ꝺ here.instit.z bal.ibi dixit q prohemia z prefationes probãt causam finalem z ad hoc quotidie allegatur per doc.§m eum q ex p̃fationibus statuti probatur mens z ratio nec aliqua lex est in iur que ita bene probet hãc doctrinam q̃ tex. in.d.l.si.§m eum .Facit.l.i.ff.ad mace.z ibi bar.dicit q macedonianuz principaliter non emanauit in fauorem filiorum sed in odium feneratorum q dicit colligi ex prefatiõe posita in principio illius.l.q dicit eẽ no. quia ex prefatione.l.comprehenditur mens.l.condentis q dicit eẽ vtile p statutis reformãdis.idẽ segtur ibi bal.z allego ad hoc l.fgula.§.lz.ff.initiũ q̃stitutõis ꝺmõstrat ꝺ iure.z fac. igno.ff.ibi dixit bar.q quando prefatio.l.est generalis licet lex sit specialis tñ itelligit eẽ general. Et sic p̃fatio ãpliat tp̃az.l.idẽ ibi segt bal. dicẽs q p̃fatio.l.dat itellectũ toti legi.fac.l.cũ huj i pn.ff.ꝺ trãsac. z ibi dicit bar.q ex ꝺbis positis in p̃fatiõe.l.statutũ sequens restringitur z ibi etiã dixit bal.q licet verbuz relictũ ponatur ibi in

prefatione.l.tamen intelligitur repetitum in constitutione ꝛ conclusione quia probemiū loco cāe finalis habetur.idem etiam sequ tur ibi ange.dicens ꝙ prefatio.l.restringit.l.allegat.l.ℏ actio.ff. de calūnato .l.cum pater.§.idem respondet de le.ij.archy.x.q. ij.eps el.ij.ꝛ spec.in ti.qui fi.sint legi.§.i.ver.sed querit. Accedat etiam tex.in.§.quibus in prima constitu.C vbi probemiū. nō ponendū in lege quando nullum prestat suffragiū.sed si declaratur mentez legislatoris q̄ ex probemio colligitur tunc multū operatur ꝛ ibi bal.dixit se non dicere ℏ sine causa.facit glo.fin.l.i.ff. de iudi.ꝛ ibi ang.per illaz glo.colligit ꝙ probemiū est cā finalis ipsoruz statutorū ꝛ ꝙ voluit bar.in.d.l.fi.de here.instī.Facit etiā tex.in.l.item quia.§.item iuliano.ff.de pac.ꝛ ibi colligit ange.rationē q; dispositio et prefatōes fiūt vna cum textu.iō videntur in eē.l.lecta.§.dicebam si cer.pe.Facit ꝙ voluit ang.in.l.si quis cū aliter.de ℣bo.obliga.vbi dixit ꝙ si verba sequentis contract⁹ sūt dubia recipiunt denominationē ex precedenti prefatiōe ꝛ tractatu.allegat inno.in.c.innotuit de eo qui furti.ordi.suꝑ. Facit .l.tītia.§.idē respō.de verborum obliga.ꝛ ideo bal.in .c.ij.requiris. de appel.dixit ꝙ causa probemialis respicit omnia precedentia ꝛ sequentia.facit ꝙ uoluit idem bal.in.l.vt liberis.C.de colla.ꝛ in l.hec uerba de adiecta falsa causa lega.ꝛ in.l.in testamento de legi.tuto.ꝛ bar.in.l.cum quid.si certum petatur.ꝛ.d.anto .in cle. i.de elec.ꝛ ibi allegat.d.l.ij.§.licet de iure.ꝛ fac.ignor. Facit etiā ꝙ voluit bar.in.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ bal.ꝛ ange.ꝛ plenissime.imo.in.l.quotiens.§.sed cum de here.instī.ꝛ lu.ro.consilio.xv.ꝛ cōsilio.lxxx.ꝛ ꝙ scribitur apud liuiū de ℔o bello punico in principio. ibi ī parte operis mei licet mihi prefari. Modo.ex istis resultat conclusio verissima ꝛ omni memoratu digna ꝙ omnis mens ꝛ intentio huius reformationis statuti fuit disponere illo modo propter publicam vtilitatem ꝛ comprehendit talis ꝓfatio omnem casum sequentem vz promissionem ꝛ fideiussionez factā per eiuem castri bologneſi.ꝛ per consequens talis reformatio emanauit ad bonū cōe ꝛ vtilitatē publicam ꝛ respicit oīa precedentia ꝛ sequentia vt voluit bal.ī.d.c.ij.requiris.Quo casu subijcio aliud fundamentum quia cum emanauerit propter publicaz vtilitatē sequitur regula iuribus auctib⁹ ꝛ oīuz scribentiuz firmata ꝙ in omni dispositione intelligitur. Reseruata publica vtilitas ꝛ excepta ut est tex.in.l.iubemus la.i.C.de sacrosan.eccle. l. iubemus.C.de naui.non exclu.li.xi.l.si quis in graui.§.hij quoqz ff.ad sylla.l.nullus.C.ō cur.pu.li.xij.c.non minus de immu.ecc. l.venditor.§.si cōstat.ff.co.predi.l.i.C.vt ne lice abem.spe.exmi. li.x.l.i.C.ō ꝙdi.in bon.publi.li.x.l. nulli ꝛ .l.probissimi.C.de eroga.mili.an.li.li.xij. Ex quo sequitur ꝙ promissio ꝛ fideiussio facta per ipsum petrum de castro bologneſio limitabitur ꝛ restringet nisi esset contra publicam utilitatez quia tunc ex dispositione iuris comunis non tenetur quatenus esset contra publicam vtilitatem sed certe talis promissio est contra publicam vtilitatem vt patz ex ipso statuto seu reformatione ergo est nulla.Sed si quispiam opponat ꝙ dictus petrus renunciauit omni iuris remedio et statutis decretis venientib⁹ contra dictam fideiussionem ꝛ promissionē ergo sequitur ꝙ valuit talis promissio non obstante predicto statuto castri bologneſi ꝛ ꝙ potuerit renuuciare apparet quia talis vtilitas principaliter respicit priuatam vtilitatem ꝛ ideo debet attendi illud ꝙ fit principaliter ꝛ nō illud ꝙ fit in preteritum.l.i.et l.dicimus cum si.ff.de aucto.tu.vnde sucedunt oēs regule iuris antiqui vt quilibet possit renunciare iuri ꝛ fauori ꝓ se introducto ut.l.paciſci ꝛ.l.pactum.ff.de pac.l.si quis in conscribēdo.C. eo.c.ad apostolicaz ꝛ.c.porrectum.de regula.ꝛ facit.l.i.ff.de fe. vbi causa illius statuti fuit publica vtilitas vt ibi dicitur.tamē qa principaliter respicit priuatam vtilitatem potest tale statutum pactis priuatorum mutari ꝛ ei renunciari ut ibi dicit tex.ꝛ.l.si feriatis.eo.ti.ꝛ facit glo.vnica ꝛ fin.in auc.vt sine prohibi matres credi.ob.debi.§. qr uero.ꝛ per consequens potuit iste petrus renūciare statutis ꝛ ordinationibus castri bologneſi et per consequēs remanemus in dispositione iuris comunis.l. cōmodissime .ff. de liber.ꝛ posthu.l.si extraneus.ff.de condi.ob causam ad hoc respondeo negando assumptum vz quod nullomō renunciauerit tali reformationi ꝛ statuto ꝛ dato nō tñ cōcesso ꝙ renūciauerit nibilominus non potuit renūciare ꝛ ꝙ nō renūciauerit apparet ex eo qr generalis renūciatio nō se extēdit ad id ꝙ ē impossibile ipo renuncianti vnde non creditur renunciasse per verba generalia illud ꝙ renunciare non potuisset no.bar.in.l.si quis sub conditione.ff.de condi.instī.et bal.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure deliber.ꝛ in.l.fi.C.de sacrosan.eccle.vbi in fili dicunt ꝙ generalia verba statuti non adaptantur ad ea que sunt impossibilia ipsi statuenti vt in.c.tua nup de decimis.ꝛ ibi hosti.ꝛ.d.anto.ꝛ idem d.anto.in.c.eccle.sancte marie de consti. Ita dicamus in cāu nostro ꝙ illa verba generalia renunciationis adaptātur ad id ꝙ potuit renuncians renunciare ꝛ nō ad id ꝙ non potuit renunciare. Sed ego ostendo manifeste ꝙ non potuit renunciare tali statuto ille petrus ergo sequitur ꝙ talis renunciatio non comprehendit statutum prefatuz . vnde bar.in induiduo in.l.ius publicum ff.de pac.in fi.verbis dicit in sua distinctione ꝙ quandoqz ꝑactū prohibetur ꝑ.l.seu p aliq statutum ex cā publice vtilitatis priuatam tamen non potest immutari pactis ꝑuatorum ꝛ de hoc dicit esse casuz in.l.de die.ff.de pac.dota.in.l.ij.ꝛ in.l.quemadmodū C.de agri.ꝛ censi.li.xi.ꝛ ad ista dicit reduci omnis cāus q no. in.l.pactum.ff.de pac.ꝛ docet diligenter esse aduertendum si in statutis opponatur causa que respiciat publicam vtilitatem vel nō quia tunc non posset esse per iuramentum renunciari seu incōtrariū paciſci.vt.l.iurisgentium.§.ꝛ generaliter.ff.de pac.ꝛ no.in d.l.ij.ff.de agri.ꝛ censi.li.xi.ꝛ refert se dixisse in.l.si quis pro eo. ff.de fideiuſ. Et sic bar. in terminis decidit istaz questionem ꝙ si statutū ꝓcernit publicā utilitatē licet principaliter concernat vtilitatē priuatā.nichilomin⁹ nō pōt tolli pacto priuatorū. Facit ꝑ ℏ ex cā publice vtilitatis ꝛ statutū ꝙ creditor possit vēdere pign⁹ alꝭ sepe mutua denegarēt ꝛ istō respicit pricipalr priuatam vtilitatē.s.creditorū vendentiū ꝛ nichilomin⁹ nō pōt pacto ꝑuatoꝝ mutari vt pz ex notatis per tex.gl.ꝛ bar.in.l.si cōuenerit.ff.de pigno.actio.ergo conclusio bar.est verissima. Facit etiam causa et ratio cōdendi statutum fuit publica vtilitas hoc apparet ex verbis ipsius statuti.dum dicit pro vtilitate dicti cōmunis ergo illa sola debet attendi quia dictum ꝛ statutum intelligitur et regulatur.secundum eius rationem ꝛ causam efficientem arg. eorū que no.in.l.ꝙ dictū.ff.de pac.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure.patro.cū si.Sed si publica vtilitas attenditur ergo priuatorum pacto mutari non potest vt.l.ius publicum.ff.de pac.vnde licet tale statutum etiam concernat priuatam vtilitatem non tamen tale statutū fuit factum propter vtilitatem ꝑuatā ʒ publicā ꝛ sic oz attēdi rō legis cōdende. Facit ēt ꝑ hac verissima ꝯclusione. Certissimi iuris est ꝙ senatusc̄ōsultum macedonianum fuit introductuz ex cā publice vtilitatis ut in.l.i.ff.ad macedonianuz principalr ad utilitatem pris ꝛ filij ut pz adcēsum ꝛ tñ pacto priuatorū nō pōt muri vt.l.tamq̄ ꝛ si.cum ibi notatis.ff.ad mace. Ergo ita dicamus ī casu isto posito ꝙ istud statutuz concerneret priuatam vtilitatem principaliter tñ ex quo propter vtilitatem boni emanauit non poterit tolli priuatorum ꝑacto. Facit qr potest opponi de omnib⁹ ll.istis vz.l.pactum ꝛ.l.pe.C.de pactis ꝛ de alis legibus similib⁹ in quibus quis non potest per pactum iuri.per se introduto renunciare ꝛ tamē omnes ille.ll.facte sunt ꝓp causum publice utilitatis ergo vbicunqz statutum est introductum fauore publice utilitatis ʒ principaliter.in fauorem ꝑuatū non pōt pacto ꝑuatoruz immut.fariacit ꝙ uoluit bal.in.l.ij.C. ut ī pos.le.vbi querit an testator possit disponere contra ius mūicipale puta statuitur ꝙ nō valeat testamētū nisi infra mēsem fuerit registratū in archiuo publico.ʃz testator disposuit ꝙ imo valeat ꝙ nichilomin⁹ statutū.l.ꝑualz statuto hois.l.leges sacratissime.C.ō leg.l.qdā ōcedēs ī ꝑn. ff.ō admi.tu.ꝛ ꝙ voluit idē bal.in.l.i.ī.ij .col.ad fi .C. de caduc. tolle.Facit ēt ꝙ voluit idē bar.ī.d.l.pe.C.de pac. vbi dixit ꝙ qñ ꝙtinet statutū ꝑuatā utilitatē renūciātis ꝛ publicā nec ꝑt separi ꝑuata utilitas a publica ñ vz renūciatio nec quo ad publicā utilitatē nec quo ad ꝑuatā alle.d.l.ō die.ō pac.do.ꝙūcta.l.i.ff.so.ma. ꝛ.l.quos ꝓhibz.ff.ō postu.l.filiuſſa.§.veterāi.ff.ō ꝓcurato.l.ij. §.ʃz qr.C.de iura.calū.Facit ēt ꝙ voluit ang.in.d.l.ius publicuz vbi dicit ꝙ si est ius positiuū mere introductū ob utilitatē publicā ꝛ tūc nō renūciaf vt ibi ꝛ oī introductū ꝓp utilitatē publicā vbi cūqz ius disponit sup forma actus ℑbendi q̄tūcūqz ille act⁹ respiciat ꝑuatā utilitatem oīno itaqz nullomō publicā vt.l.testī factio ff.de testa.l.nemo potest.ff.de lega.i.l.codicillis.§.fi.ff. de le.ij. Si ℣o ius publicum positiuum disponit ō eo ꝙ pertinet ad utilitatē priuatoꝝ tūc si disp̄ōit ꝓhibēdo nō renūciaf ꝛ ita dic posse intelligi.d.l.ius publicū.ꝛ alle.gl. q̄ dic ñ ee alibi ī.l.i.ff.ne fideiuſ.

do.den.vbi illi ñ pñt renũciari per maritũ dãtẽ fideiussorẽ.nec p ipsũ fideiussorẽ.ꝛ de mã vide ī.l.si ꝑstãte ī.§.quotiẽs.ff. so .ma.ꝛ ℔ iõ q;.l. ꝓhibꝫ solũ fideiussorẽ dare ꝓ dote restituenda. ℳõ ita ẽ in casu nr̃o quia tale statutum loquitur prohibitiue videlicet.qõ nullus lombardus audeat uel presumat in dicto castro vel aliun de accipere aliquam personam de dicto castro.ꝛ.fideiussorem ꝓ/ missorem ꝛc̃.ꝛ subdit postea tale statutũ ꝛ nihilomin⁹ dicta fide/ iussio vel promissio facta per aliquem de dicto castro sit nulla cas sa ꝛ vana. ℚuo casu si bene ponderentur ista verba inferunt cão/ nem late sñie.et annullant ipo iure talem fideiussionem hoc deci/ dit bal.per tex.in.l.i.C.de secun.nup.in prima col.in ver. ifamis ipso facto.supplet q; importat illud sic:significat.n.ipso facto q; ī ducit ad statutum disponens q; si aliquis fecerit tale qd sit exban nitus naꝫ intelligiť ipo iure sine ministerio iudicis q; dicit esse be ne notandum ꝛ sic ipo iure talis fideiussio ꝛ ꝓmissio est nulla vnõ bal.multum sin.in.c.i.in ti.qui succe.tene.in prima col. querit an possit renunciari illi constitutõi decidit q; non ꝛ mouet q; vbi con tractus tenet ꝛ aliquo beneficio potest impugnari tunc valet re/ nunciatio.l.fi.ff.ad velleya.sed si cõtractus ipo iure non vꝫ tunc renunciatio nichil operatur.l.conuenire per ricar.ꝛ cy.ff.de pac. do. cũ ergo in casu nr̃o talis reformatio seu ꝑstitutio.ãnullet ipo iure talẽ permissionem sequitur q; non potuit renunciari per illuꝫ fideiussorẽ tali constitutiõi seu.reformationi.et allego elegantem glo.in.c.i.de rescrip.in vi.que vult q; quando statutum aut lex an nullat actum ipso iure actus est inualidus etiam si partes non op ponant glo .in.c.statutum eo.ti.in vi.ꝛ in cle.i.ꝛ.ij.in.c.fi.ō offō dele. in vj.ꝛ q; voluit bal.in.l.i.C qui admi.vbi voluit q; quotiẽs ex dispositione statuti in contractu minoꝝ aut mulieris debet in teruenire consensus propinquoꝝ q; partes non possunt renun ciare tali statuto.ꝛ idem bal.in.l.fi.C.de edic.diui.dixit q; excepti oni que oritur ex statuto.non põt renunciari. Et ad hoc accedat glo.multum sin.quam omnes sequuntur.in.l.i.C.quando impa. inter pu.ꝛ vide que dixit q; illi constitutõi nõ possunt vidue renun ciare ꝛ certum est q; illa constitutio cõcernat ꝓuatam vtilitatem ip sarum viduarum. Ita dicamus in casu nostro q; nullo modo po tuerit ille fideiussor renunciare tali constitutioni. Faciat etiã glo. stupẽda ꝛ ad hoc in iure solitaria in.l.a diuo pio.ff.ō riptu.nup. que dicit q; vbicunqꝫ lex prohibet actum non potest ille actus cõ ualidari etiam si accedat consensus cõtrahentiũ quã gl.alle.bal. ꝓ sin.in.l.non dubium.C.de legi.ꝛ in.c.latoꝝ.de re. iudi.ꝛ in.l. cum mulieri.ff.so.ma.ꝛ in.l.iubemus.§.sane.C.de sacrosan.ec/ cle.ergo sequitur q; nõ valuit talis renunciatio ꝛ per consequens est nullius vigoris talis promissio. Et si allegetur.in contrariũ di ctum bal.in.l.maximum vicium.C.de liber.preteri .in vi. col.vbi dixit statutum excludit sororeꝫ stante ffe a successione paterna ꝛ ff vult eam includere in tali successione et renunciare tali statuto de cidit bal.q; põt tali statuto renunciare.allegat no.in.§.sed his p mittit pretor instit.de here.quali ꝛ dfia. ad hoc põt responderi primo.quia illud dictum est contra cõmunem doctrinam bar.in d.l.ius publicum ꝛ in.d.l.penul.de pac.ꝛ contra bal.faciunt ra/ tiones et iura que superius allegaui corroborando dictum bart. Et facit rõ quia constitutioni prohibitorie quis non potest renũ ciare ꝛ maxime in casu dicti statuti q; tendit in fauoreꝫ publice vti litatis ꝛ agnationis ut.l.i.§.seruus.ff.de ven.ispi.cum si. licet ẽt concernat fauorem priuatum ꝛ etiam quia talis fauor priuatus ñ potest separari a fauore publico vt voluit barto.in d.l .penul.C. de pac.ergo dictum bald.non est verum ꝛ contra illud faciunt q; superius allegaui. Itẽ illud dictum bald.non facit contra hãc cõ sultationem ex eo quia illud statutum videtur accusare naturã vt dixit tex.in.d.l.maximum uicium Item quia tale statutum est ira tionabile vt pulchre dixit barto.in.l.ꝓctos populos.C.de su.tri. intantum q; non est extendendum extra territoꝝium. Item qꝛ res de facili reuertitur ad suam naturam vt.l.si vnus.§.pactus ne pe teret.ver.quod in spẽ.ff.de pac.c.ab exordio.xxv.dist. Itez quia illud statutum non inducit nullitatem actus ipso iure. vt in casu nostro.quo casu consensus ptium nichil potest operari vt voluit bal.in.d.c.i.qui succe.te.ꝛ glo.in.d.l.a diuo pio .ꝛ sic nõ obstat gl.in.d.§.quia vero .in auẽ.vt mate.debi.vel credi.quia illa glo. dicit q; quis non potest renunciare.defensiõi que resultat ex pro/ ductione testium ꝛ sic illa glo. non contradicit huic consultatio ni nec in ista ꝓmissione seu fideiussiõe interuenit iuramentũ quo casu haberet locum q; habetur.in.l.eleganter.§.sed si pactionis ff.de dolo.ꝛ q; no.in.c.cum contingat de iureiuran. Faciat etiaꝫ q; dicitur in constitutione seu reformatione. vꝫ hanc reformati onem inuiolabiliter obseruandam q; verbum apposuit impa.in auten.habita.C.ne filius pro pa.in ver.inuiolabiliter ꝛc̃.q; ꝟbũ excludit omnem viam ꝛ modum veniendi cõtra etiam per viam absolutionis aut dispensationis aut aliquo alio iuris remedio vt voluit dominus abbas cõsiculus meus in quadã sua disputatio/ ne incipiente statuto ferarien si cauek ꝛc̃. Idem dicimus de hac dictione omnimodo q; excludit ẽt dispensatiõem vt in cle.bi. qui de eta.ꝛ quali. Et si quispiam opponat amice ista tua dicta pro/ cedunt quando fuisset facta ista promissio in castro bolognesio ꝛ sic in loco subdito statuenti sed iam fuit celebrata alibi.extra mu nicipium et iurisditionem ipsius statuentis ergo nichil ad eum. iuxta illud virgilianum:non illi imperium pelagi.siue considere, mus illum forensem qui illam fideiussionem et promissionem ac/ cepit quia iam forensis est nam virtus ꝛ potentia efficientis est inspicienda vt possit agere in passum et sub sapientez materiã vñ effectus limitatur secundum potentiam ipsius agentis.l.si arro gator.ff.de adopt .l. iurisperitos.§.cum oriundos.ff.de excusa. tu.l.cum vn⁹.§.biis qui.ff.ō bo.aucto .iudi.pos.l.non solum.§. qui testõ.ff.de excu.tuto.Sed potestas ꝛ auctoritas castri bolo/ igneſi nõ se extendit vltra proprios limites.l.fi.ff. ō iur .omniñ. udic.ergo nec effectus eius vltra protrahitur ꝛ comprehẽdit ista ratio non comprehendit tam forensem q; ipsum subditum cõtra hẽtes extra municipiũ ꝛ facit etiam q; voluit lapus in sua allegati one.c.i.q; incipit.in ciuitate florentie vbi dicit q; cum statutum lo/ quatur simpliciter ꝛ generaliter rõe forẽ.nõ vꝫ referri ad persõas nõ suppositas.allegat.d.l.fi.ꝛ bar.ī comto.l.ꝓctos populos.C. de summa tri.ꝛ iõ vť dicendum q; non potuit dictum statutum disponere in subiectum non susceptiuum effectus producti a sta tuto iuxta illud q; pulchre scripsit pbus in primo.ō anima:actus actiuoꝝ sũt in patiente disposito maxime in casu isto cũ statutũ predictum loquatur per verba cõcepta in personam quo casu nõ potest comprehendere forensem alibi contrahentem vt probat per bar.in.d.l.ꝓctos populos ꝛ voluit.d.lamber.de rãpo.in sua disputatione ꝛ io. cal. in sua disputatione quos refert.d.abbas. consiculus in Repetitione.c.ecclesia sancte marie. de cõsti.ꝛ ple ne per pe.de ancha.in comento.c.canonum statuta.de cõstit.in xij.q.in ver.accedat questio disputata ꝛ ver.quero vlteriꝰ circa ista statuta.ergo sequitur quod tale statutum non ligauit forensẽ non subditum contrahentem esset locum statuentium nec etiam ligauit subditum contrahentem ꝛ fideiubentem alibi ꝛ sic valuit talis fideiussio ꝛ promissio Quia ad ista respõdeo.ꝛ ante omnia consido verba ipsius statuti dum dicunt audeat uel presumat in dicto castro vel aliunde expresse tale statutum loquitur de pro missione facta alibi. Postea subdit statutũ predictum nihilomi/ nus omnis fideiussio promissio ꝛ obiectio tacite vel expresse fcã per aliquem de dicto castro sit nulla cassa ꝛ vana ꝛc̃. Ecce quali/ ter dictum statutum dirigit verba sua ad subditum statuentis.et disponit nullam esse talem fideiussionem etiam factam alibi vt ap paret ex verbis superioribus arg.eorum que habentur in. c.inq/ sitioni.ꝛ in.c.ij.requiris.de appel.l.talis scriptura.ff.de lega.i.l. i.C.de diuer.rescrip.l.consilio.§.quesitum.ff.de cur.fur.cum si. Quo casu nulla est dubitatio q; potuit statuens ligare exp̃sse suũ subditum contrahentem alibi extra territorium ꝛ prohibere con/ trahere alibi q; in territorio statuentis vt ẽ tex.expressius ꝛ sine ali/ qua inficiatione.in.l.fi.ff.de decre.ab ordi.facien.in ꝟ.lege mu/ nicipali cautum erit si quis extra municipium agat ꝛ a iudicio p hibeatur exsoluat dragmas mille.s.ne agere debeat vel stare vel aliquid facere.vel aliquam negociationem exercere extra munici piuꝫ an penã substinere debet qui ignorãs aduersus decretuꝫ fe cit?respondit huiusmodi penas aduersus scientem paratas esse. Ecce casum in indiuiduo q; potest statutum prohibere q; nõ stet aut faciat aut negociatiõeꝫ exerceat .potuit ergo statuens facere q; fideiussio facta per hominẽ castri bologneſi extra territoriũ suũ non teneat.et sic cassa ꝛ vana. Et per ꝓs nõ valuit talis fideius/ sio seu promissio maxie quando exprimit statutũ.so. illud faceret ꝓpter utilitatẽ cõis castri ꝛ istud tenet bar.in comẽto.d.l.ꝓctos alle.d.l.fi.ꝛ.l.ij.C.de cõmer.ꝛ merca.in xi.col.vnde sufficit ad vi ctoriã huius cõsultationis q; fideiussio ꝛ promissio facta ꝑ hõies

castri bolognesi proferens z ad petitionē forensis extra locū sta tuētis nō valeat z sit nulla. z per hoc sublatū ē cōtrariū superioris formatū. nec est insistendū vtrū tale statutū potuit ligare forensem alibi contrahentē: vt dixit bar. in. d. l. cūctos. in. x. col. vbi dixit q; si statutū disponit extra territoriū de forensi offendēte quē territorii. dicit q; tale statutū nō valet: q; nō potest disponere extra territoriū suū z in personas sibi nō subiectas q; fateor hoc dictū fore verū sed in casu nostro sufficit q; talis fideiussio non teneat q; principalr statutū predictū dirigit ꝓba sua etiā i suū subditū cū dixit q; fideiussio facta per hoiem de castro bolognesio sit nulla. Preterea est etiā accurate circa hoc ꝯsiderandū q; creditor qui accepit istū petrū de castro bolognesio in fideiussorem et promissorem habitat in castro bolognesio. z etiā ibi habet sarcinolas suas z domū z mercātias z ibi mercatur quo casu dicit ex assidua cōuersatione esse de castro bolognesio: hoc decidit text. valde solēnis in. l. ij. in ꝓsi. vbi larē foueat aut vbi maiorē partez bonoꝝ possidēt aut vbi assidue cōuersātur rñdebūt. C. vbi sena. vel cla. vbi ꝓbatur q; ex cōuersatione assidua quis efficit de aliquo loco. ita ibi tenet Ly. z ita ibi oēs sequūtur. z ita etiā ꝓbat text. in. l. ij. C. de inco. li. x. z inno. in. c. ex parte. ō fo. ꝯpe. z. d. anto. in. c. q; clericis. e. titu. ange. in cōsilio suo. xxvi. vbi allegat. d. l. ij. ꝟm quā dicit se in questione facti cōsuluisse. Multo fortiꝰ est in casu nostro q; iste creditor q; accepit illū de castro bolognesio in fideiussorē nō solū habet assiduā cōuersationē in castro. ſz etiā ibi habet domū z habitationē. z ibi negotiat̄ que oīa inferūt illū esse effectum de illo loco: licet sit forensis. vñ si statutū pōt ligare eos qui sunt de ciuitate cōfederata: vt est text. singu. in. l. nō dubito. ff. de cap. z voluit bar. in. d. l. cūctos. Eodē mō. z multo fortius poterit ligare eos qui cottidie z assidue cōuersant̄ i loco statuentis: z ibi inhabitāt z habēt domū in loco statuētis maxime ꝓhibēdo ne accipiant subditos statuētis in fideiussores. Facit text. in. l. ij. C. que res expor. nō pos. z. l. mercatores. C. de cōmer. z merca. vbi imperator ꝓhibet ꝓsis qui tūc non erāt subiecti ipio q; nō possent ꝯmerciū facere in locis imperij. Et facit q; no. i. l. fi. C. de fun. rei. pūua. li. xi. z in. l. fundos. C. ō fundis pat. e. li. z in. c. fi. C. de exacto. tribu. li. x. z glo. in. c. dudū. C. de cōtraben. emp. Et sic apparet q; si lex potest prohibere ne forēsis mercet. aut cōtrahat in loco legē cōdentis eodē modo poterit statutum prohibere ne forēsis accipiat in fideiussorē subditū statuentis in territorio statuētis p iura predicta. Et si opponat̄ q; ista fideiussio facta fuit in alieno territorio vbi seruatur ius cōmune et non obseruatur statutū castri bolognesi vt supius opposui. Ego rñdeo dupliciter. pīo qō licet iste creditor sit forēsis z de tali forē si loquatur statutū. etiā q; expresse statutū predictū loquit̄ ō lombardis. z iste forensis iam ē lombardus q; de bergamo: nichilominus statutū potuit ligare istū talē forensem accipientē in fideiussorē hoiem de castro bolognesio rōne cōuersationis quā habet z possidet in dicto castro: licet talis fideiussio fuerit prestita extra territoriū statuētis. Nec etiā bar. in. d. l. cūctos loquitur eo casu quo ille talis forēsis habet habitationē z domū z cōuersatōnē in territorio statuētis. vñ ista talia vidētur habilitare statuentem vt possit statuere in forēsem cōtrahentē cū subdito in territorio alterius z maxime in casu nostro: q; talis fideiussio fuit prestita fauētie z sic extra territoriū statuentis in fraudē ipsius statuti castri bolognesi: q; cū nō posset ille forēsis eā accipere in territorio statuētis in fraudē ipsius statuti eam accepit in territorio alterius z sic facta est fraus de loco ad locū q; fieri nō potest sicut dere ad rem. nec de cōtractu ad cōtractū. nec de persona ad ꝓsonā: vt no. glo. in. c. pleriq; z in. c. putāt quidā. xxiij. q. iij. et bal. i l. nō dubiū. C. de legi. arguit ibi cōtra magnates qui cū nō possint emere bona īmobilia supponūt alias ꝓsonas vt emāt i fraudem statuti. z ibi cōnumerat multa que etiā cōnumerauit. d. pe. de ancha. in cometo. d. c. canonū. de cōstitu. z q; voluit ange. in l. qui sellā. ff. de serui. ru. predi. vbi arguit cōtra notabilem istrionem vocatū. el. gonella qui fecit fraudē de loco ad locū z de territorio in territoriū: z ibi apparet per eū qui potuit propter hoc decapitari z fraudauit bānum dñi veronēsis. Et etiā isto casu ñ oquit̄. bar. in. d. l. cūctos. vñ cū iste creditor nō posset accipere i fideiussorē ciuē de castro bolognesio in territorio statuētis videtur in fraudē ꝓcurasse dictā fideiussionē fieri in ciuitate seu territorio fauētino z fraus z dolꝰ probat̄ ex cōiecturis: vt dixit glo. i l. dolum. C. de dolo. z in. c. ij. de renū. in. vi. z probatur in. l. post cōtractū. de dona. z in auctēti. sed iam necesse. C. de dona. cū si. Et q; dolus z fraus nō debet alicui doloso patrocinari. vt in. c. sedes apostolica: z in. c. ex tenore litterar. ō rescrip. cū si. Ideo vt euitetur fraus fiēda a statuto dicemus statutū istud potuisse sic statuere de forēsi accipiēte in territorio alieno in fideiussorem ciuem castri bolognesij. Et etiā isto casu nō loquit̄ bar. in. d. l. cunctos: ergo multo minus cōcurrētibus supradictis. arg. eiꝰ q; no. glo. in. l. ij. in fi. ff. de excu. tu. z in. l. iij. §. eiusdē. ff. ō testi. z in. c. cū cām. de proba. z in. c. accedēs. el. ij. vt lit. nō ꝓte. bar. ī. l. ij. §. item cornelio. ff. de qōnibus. bal. in fi. C. de proba. Preterea circa hoc nō est aliter insistendū ex eo q; sufficiat q; talis fideiussio reddat̄ vana z nulla ex capite: q; fuit prestita per ciuem castri bolognesij in territorio alieno. potuit enim statuēs ligare psonā sibi subditā vbiq; voluit bar. z bal. in. d. l. cunctos: z probatur ī d. l. fi. ff. de decre. ab ordi. facit vbi statutū municipijs prohibuit subditū facere certā negotiationē in territorio alieno q; talis cōstitutio ligat subditū in territorio alieno z certū est q; eo ipso q; prohibet subditū cōtrahere extra territoriū videt̄ etiā in cōtrarium prohibere nō subditū ꝓtrahere cū subdito statuentis. Sīle dicimus vt dicit. d. cardi. in. c. i. de iudi. vbi dicit̄ q; nullus cōmunicet tali q; videt̄ inferri q; etiā ille talis nō cōicet alijs. Simile dicimus in eo qui ē ꝓhibitus vēdere: q; videt̄ ꝓhiberi alteri ne emat. l. nemo martyres. C. ō sacrosanc. ec. l. fi. C. de iudi. vidui. tollt̄. cū si. vñ isto casu nō cōsideramꝰ an ille q; ꝓtrahit cū subdito possit ꝓhiberi a statuto an sit subditꝰ statuētis ad hoc vt fideiussio z ꝓmissio pstita p eū sit cassa vana z nulla. Et p ꝯs verissima ē doctrina talē fideiussionē fore nullā z ex ea non teneri dictū petrū assertū fideiussorē. nec est curandū an statutū potuerit ꝓhibere forensē. Et sic multipharie multisq; modis. apparet ō nullitate dicte fideiussionis z ꝓmissiōis. Si mō quispiā opponat amice istó statutū seu ista reformatio ñ ligauit subditos ex eo q; nō emanauit ab eo q; potuit reformatōes edere aut ꝯstitutōes ꝓmulgar vñ nō interuēit auctoritas superioris puta pape aut dñi legati aut ppli z cōis bononie. vñ nō habuerūt potestatē cōdendi statutū hoīes castri bolognesij. nec tūc interuēit auctoritas superioris. ergo sequit̄ q; tale statutū nō ligauit subditos z multo minꝰ forenses. ergo sequit̄ q; remanebimꝰ in dispositōe iuris cōis. l. si cū dotē. ī pn. cū si. ff. so. ma. facit q; no. īno. i. c. cū accessissēt. ō cōsti. cōpo. z bosti. z in. c. cū oēs. e. ti. bar. z alij ī. l. oēs ppli. ff. de iusti. z iur. et si dicat̄ q; clerus bononien z cōe z ppls bonnien ꝯfirmauit talē reformationez z tale statutū quo casu oīa nr̄a facimꝰ gbꝰ auctoritatē nr̄am ipartimur: vt dixit text. C. ō veteri iu. enu. l. i. §. oīa nr̄a facimꝰ a merito: z in. c. i. z. iij. ō ꝯfir. vti. vt iuti. ad hoc rñdeo ꝓmo illa ꝯfirmatio nihil operat̄ ex eo q; nec legatꝰ nec populꝰ aut cōe bononie vidit hmōi statuta castri bolognesij nec ea examīauit quo casu nō valuit talis confirmatio cum emanauerit sup incognito vnde singulariter dicebat ange. in. l. si ita stipula. §. grisogonꝰ. ff. ve ꝟb. ob. q; sepe numero dñi apponūt sigillū suū vel subscribūt se in cartis vacuis q; talis subscriptio aut appositio sigilli facta p dñm nō opatur ꝯfirmationē eoꝝ q; ibi scripta sunt tanꝝ facta fuerint ab ignorāte. vñ ignorās nō videt̄ ꝯfirmare aut ꝯfētire vt. l. ll. C. ō cōdi. indebi. l. manifestissimi. §. sin autē nesciꝰ. C. ō fur. cū si. iō talis ꝯfirmatio facta p hmōi regimīa nullū effectū ꝯfirmatōis opat̄. allegat ibi ange. singlare dictū inno. i. c. ij. ō fide istru. z idē voluit bal. in. l. fi. C. q; cū eo. Sz certe ista nullo modo obstāt. quinīmo talis cōfirmatio cōfirmauit z cōualidauit talē reformationē z talia statuta z añ oīa deduco eā i medium z ad conflictū dicitur in ea hoc modo. Insup cōsiderātes z attendētes fidelitatē ac opera fructuosa que hacten̄ statui nr̄o necnō sancte ro. eccle. adhibuerūt z impenderūt dignū cēsuimꝰ z debitū. vt nos iure cōpensationē z remunerationē operꝝ huius modi dictis cōi z hoībus in his q; ad eoꝝ decꝰ ꝯfrugi cedet̄ possint z ē. quo casu accurate ꝯsideret dñs iudicās q; hmōi ꝯfirmatio approbatio emanauerit ex cā onerosa z ex cā renumeratōis. z sic nō est cā liberalitatis aut donatōis iuxta no. in. l. acqli. regulus. ff. ō dōa. z in. l. fi. pf. §. i. e. ti. z in. l. sed si lege. §. ꝯsuluit. ff. ō peti. here. z in. l. si donatōe: p glo. C. de colla. z in. l. etiā. §. ex pterito. ff. de manu. vinō. z debitū ipedit cōi bononie va cuz duo legato z sic ex iusta cā debita z necessaria emanauit dicta ꝯfirmatio q; erit vtile id q; est inferius exprimam. Subdit postea di-

eta confirmatio motu ꝓprio ꝛ ex certa sciẽtia nõ ad eoꝝ vel alterius ꝓ eis aut alio sup hoc porrecta petitõe ac oblatõe: approbamus: roborамus: ac confirmamus: necnõ approbãdo: roborando validando ꝛ cõfirmãdo duximus omnia ꝛ quecũqz eorũ statuta ordinationes: prouisiones: decreta exnũc prout extunc ꝛc̃: necnon approbantes ꝛ decernẽtes penas incursas ꝛ incurrẽdas vigore cõfirmationis dictoꝝ statutorũ ꝛc̃. annullantes etiã omnia ꝛ quecũqz facta ꝛ fienda contra dicta statuta ordinatões ꝛc̃. Ista sunt formalia verba dicte confirmationis. vnde ante omnia dicta confirmatio emanauit ex certa sciẽtia ꝛ proprio motu sequitur ꝙ nõ per ignorantiã aut errorẽ: ꝛ ꝑ cõsequẽs talis ꝙfirmatio emanauit per superiorez cum causa specifica quo casu vbicunqz statutũ est nullũ ꝛ superior confirmat tanꝙ causa specifica. tale statutũ valet ꝛ tenet ꝛ dicitur esse statutũ superioris ꝛ nõ statutum inferioris. Ita in terminis decidit bal. ꝺ reꝝ ꝓmu. i. l. ex placito vbi dicit ꝙ si confirmatio ita producit rem in esse ꝙ dat originem: tunc confirmat ꝛ subdit ibi bal. papa cõfirmauit statuta spoletana ꝙ talia statuta dicũtur papalia ꝛ nõ dicũtur amplius statuta spoleti: adeo ꝙ trransgressoꝝ illoꝝ dicitur transgressoꝝ statutoꝝ papaliũ: ꝛ facit ꝙ voluit idem bal. in. l. ius ciuile. ff. de iusti. ꝛ iure: ꝛ in. l. ex ꝟbis. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ in. l. adoptõ ff. de adop. ꝛ in tractatu scismatis quem ipse fecit in ti. C. si quis ali. ce. probi. ꝛ. l. more. ꝛ in. l. ꝛ quia. ff. de iurisdi. om. iudi. ang. in l. de pupillo. §. si opus. ff. de opis no. nun. ꝛ in. d. l. ꝛ qꝛ. Ergo sequitur ꝙ talia statuta nõ dicũtur amplius statuta castri bologne sij: sed dicũtur statuta cõmunis bononie cũ talis cõfirmatio non fuerit facta in forma cõmuni: sed forma specifica videlicet ex certa scientia ꝛ sic causa cognita. qꝛ non potuit haberi certa scientia nisi predecesserit cause cognitio: vt in. l. fi. in ꝟsi. cõditionalr. C. de legi. ꝛ per consequẽs falsum est dicere ꝙ confirmãtes statuta predicta nõ viderint dicta statuta: qꝛ si ex certa sciẽtia confirmarunt statuta predicta. igitur de eis habuerũt certam noticiã ꝛ cognitionẽ. vnꝺ posito ꝙ dicta statuta nõ viderint ꝙ tñ nego ꝛ dico esse falsum ꝙ imo viderũt tñ sufficit ꝙ certã noticiã habuerũt ꝛ nõ posset doceri aut probari contrariũ: qꝛ oriꝝ presumptio iuris ꝛ de iure: vt est tex. in cle. i. de proba. in ꝟ. plenariã fidez. ꝛc̃. vbi statur litteris narrantibus factum ipsius pr̃cipis nec potest probari contrariũ nisi pr̃ceps narrat gesta a se ꝛ certissimi iuris est ꝙ appellatiõe pr̃cipis venit legat⁹ de latere: vt dicit tex. i. c. si abbatem. de elec. in. vj. ꝛ per ꝙsequẽs nõ ob. cũ opponebatur de eo ꝙ dixit bal. in. l. fi. C. plus val. ꝙ agi. vbi dixit ꝙ subscribẽs se scripture quã nõ vidit nec legit nõ videtur eã approbare. ꝛ inno. in. d. c. ij. ꝛ ange. in. ꝺ. §. grisogonus: loquũtur enim qñ constat ꝙ subscribens nullã habuit sciẽtiã eius cui se subscripsit. Sz in casu nostro constat ꝙ certã scientiã ꝛ noticã cõfirmãtes habuerunt. cum asserant se ex certa sciẽtia cõfirmasse ꝛ maxime cuz talis cõfirmatio emanauerit per viã sententie: vt apparet ex eius tenore quo casu talis certa sciẽtia longe magis presupponit cognitionẽ cũ merita causarũ partiũ assertione pandũtur: vt. in. l. ij. C. si per vim vel alio modo. ꝛ. c. cũ ex litteris. de in inte. resti. ergo falsum est dicere ꝙ confirmantes nõ habuerũt noticiã dictorum statutoꝝ aut reformationis predicte. Et si opponaꝝ ꝙ lex dat formã futuris negocijs ꝛ non preteritis: vt in. l. leges. C. ꝺe legi. l. iubemus. C. de testa. c. ij. de cõsti. c. fi. e. ti. cuz si. Nihilominus vbicũqz lex expresse vult comprendere preterita tũc potest adaptare preteritis: vt dixit tex. in. d. c. fi. de consti. Cũ ergo ī casu nostro dicatur expresse ꝙ comprehẽdat preterita ꝙ apparet ex illis verbis ex nũc prout extunc de natura ꝛ vigore illoꝝ verborum. est glo. melior de iure. in ꝟsi. ex nũc nõ vt extunc. in. l. i. C. de iure codicil. ꝛ ibi ange. Item ex alio: qꝛ in dicta cõfirmatione dicit annullantes omnia ꝛ quecũqz facta ꝛ fienda contra dicta statuta. Ex quibus verbis expresse apparet ꝙ talis confirmatio comprehendit facta cõtra dictũ statutũ seu reformationẽ. Et si opponatur ꝙ non potest reformatio trahi ad preterita: vt voluit bar. i. l. sancimus. C. de sacrosan. eccle. ꝛ ibi bal. lũitat dictum bar. quo ad decisionẽ non autẽ quo ad electionẽ. allegat archy. sed nõ recoꝛdaꝝ in quo loco archy. illud dixerit. certe illud dixit archi. i. c. licet canon. de elec. in. vj. ꝛ idem voluit bar. in. d. l. omnes populi. vbi arguit contra statuta ꝛ reformationes ciuitatum quas canes curiarum ꝛ deuoratores faciũt. iuxta illud boetij in primo palatini canes: qꝛ ad bar. respondeo ꝛ allego singulare dictũ cõpo. in. c. ij. de consti. quẽ omnes: ibi sequũtur vbi dixit ꝙ aut cõstitutio emanauit motu proprio ipsius condentis. ꝛ tũc cõprehendit talis cõstitutio pendentia. aut emanauit ad importunitatẽ petẽtis ꝛ tũc secus. Cuz ergo in casu nostro emanauerit talis ꝙfirmatio motu proprio ipsius confirmantis sequitur ꝙ comprehẽdit ꝑterita etiam pendentia in lite: vt ibi dixit cõpo. ꝛ ita erit dicendũ si factũ sit de preterito ꝛ pendeat extra iudicialiter: vtputa statutũ disponit ꝙ masculus preferatur femine in successione ab intestato ꝙ si obijciatur in statuto ꝙ trahaꝝ a preterita ꝙ tunc cõprehendet casum si aliquis fuerit mortuus ante statutũ relictis masculo ꝛ femina nõ condito testamẽto si femina nondũ habuit tempore testamẽti portionem suã: nec super illa transegit. Ita in ꝓposito cum tale statutum loquatur ꝺ eo ꝙ factũ fuit cõtra dispositionẽ statutoꝝ ꝛ adhuc non est facta solutio dicte fideiussionis seu promissionis prestite per dictũ petrũ de castro bolognesio. sequitur ꝙ talis confirmatio comprehẽdit dictã fideiussionẽ ꝛ promissionẽ. Et per consequens eã reddit vanaz ꝛ nullã ex quo adhuc non fuerat ille creditor cõsequutus ex actione dicte pecunie pro qua ille petens fideiussit. Et si quispiam opponat ꝙ non potuit superior confirmãs tollere ius quesitum illi creditori. aut si potuit non presumitur fecisse. argu. c. super eo. de offi. dele. e. cuz auus. C. de eman. libe. c. ꝙis. de rescrip. li. vj. c. licet in corrigendis: de offi. ordi. l. ij. §. merito. ꝛ. C. si quis a pr̃cipe. ff. ne quid in loco publico. cum si. Ad hoc ego respondeo ꝙ imo superior potuit ꝙ sic ostendo certũ ẽ ꝙ dictũ statutũ seu reformatio emanauit ꝓp publicã vtilitatẽ ꝙ talis fideiussio sit nulla: ꝛ ideo ãge. l. si verberatũ. ff. de rei vendi. dicit ibi fore casum ꝙ pr̃nceps potest auferre dñium nobis nulla causa suadẽte ꝛ qui dicũt contrarium mentiuntur: ꝛ dicit esse cãm in. l. ij. ꝛ in. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip. ꝛ dicit ꝙ concessiones apostolice facte ꝓ bonifaciũ quibusdã perusinis de bonis quorũdam perusinoꝝ valuerint ꝛ tenuerint cũ facte fuerint ex certa sciẽtia. allegat. l. si ꝓpatus. ff. qui ꝛ a quibus: ꝛ idẽ etiam voluit idẽ ange. in. d. l. ij. C. ꝺ quadri. prescrip. vbi dixit ꝙ pr̃nceps potest concedere meũ alteri ꝛ mihi dñium auferre per viã pr̃uilegij: ꝛ facit mentionẽ de illa cõcessione bonifacij: ꝛ idem dixit idẽ ange. in. l. ij. §. si his. ꝓ quo. ff. ꝙ quisqz iuris. vbi voluit ꝙ pr̃nceps potest tollere meuz ꝛ concedere alteri. ꝛ idẽ voluit in. l. venditor. §. si constat. ff. comu. predi. ꝛ bal. in. l. rescripta. C. de precibus impera. offer. dixit ꝙ pr̃nceps potest auferre ius ꝙsi⁹ ꝛ dare alteri. ꝛ i. l. fi. C. ꝺ sen. rescin. nõ pos. dixit idem bal. ꝙ nõ derogatur auctoritati iudicũ qñ pr̃nceps vtitur plenitudine potestatis: ꝛ ideo voluit idem bal. in. l. ij. C. de seruitu. ꝛ loquit bal. qñ pr̃nceps ex causa publice vtilitatis vel statutũ ex causa publice vtilitatis facit tũc simpliciter potest. Ideo bar. in ꝓma cõsti. ffoꝝ. dicit ꝙ sine causa non potest pr̃nceps auferre mihi dominiũ rei mee: ꝛ idem voluit i. l. fi. C. si ꝺ ius vel vtilitatez publicã. ꝛ idez ange. in. l. si lutius. ff. ꝺ euic. dixit ꝙ pr̃nceps nõ potest auferre dñia rerũ que sunt de iure gentiũ sine causa. ꝛ dicit ꝙ illas cõcessiones quas fecit bonifacius de quibus superius dixit ex causa iusta fecit: quia illa ciuitas perusina erat tũc rebellis ecclesie. Et sic vult ꝙ ex causa possit facere. Faciat tex. in. l. vẽditor. §. si constat. ff. cõia prediꝝ. ꝛ ibi bar. voluit ꝙ statutũ generale ciuitatis potest preiudicare alteri ꝓpter publicã vtilitatẽ. Et iõ etiã voluit in. d. l. itẽ si verberatũ §. si quis rem. ff. ve rei vendi. vbi bar. colligit ꝙ pr̃nceps ex certa causa potest auferre ius meũ seu rem meã ꝛ dare alteri: ꝛ idem putat in republica alicuius ciuitatis: ꝛ remittit se ad dicta sua in l. antiocesiũ. ff. de priuil. credi. ꝛ idẽ bar. in pria cõsti. ffoꝝ. in. ij. colũ. ꝟsi. itẽ quero quid de ciuitate decidit ꝙ cũ cã põt legẽ condendo dñium rei mee mihi auferre. ꝛ ita dicit se intelligere. d. l. venditor. §. si cõstat. ff. comu. predi. Facit etiã ꝙ pulcre voluit d. cardi. in. c. qꝛ diligẽtia. de elec. vbi refert se in facto cõsuluisse. Fiscus vendiderat bona confiscata emptoribus soluẽtibus sibi preciũ postea fiscus restituit delinquẽtẽ in plenissima forma quo ad fauores ꝛ quo ad bona fuit dubitatũ vtrũ videreꝝ facta restitutio quo ad bona alienata ꝛ si sic an possent recuperare preciũ consuluit ꝙ nõ poterant recuperare preciũ: ergo multo fortius in casu nostro potuit superior ꝓpter vtilitatẽ publicam auferre istã obligationẽ quesitã illi creditori ꝓtrahenti ꝓtra dispositionẽ statuti predicti. Idẽ voluit bal. in appostillis suis sup. c. que ī ecclesiaꝝ. de ꝙsti. vbi voluit ꝙ ex cã põt ꝓnceps auferre ius ꝓpato:

ꝛ ꝓcedere alteri. idē ibi voluit. d. cardi. i repetitione. in. vj. q. vbi refert q̄ princeps sine causa nō potest auferre etiā si legē gñalez circa ꝟ cōcedat nec est sibi parēdū. ꝛ dicit hoc notasse singulariter Inno. in. c. q̄ pleriq̄: de imu. eccle. dicit tñ q̄ in p̄ncipe sufficit quecūq̄ cā motiua. q̄ p̄sumptio est q̄ eius mandatū sit iustū in auctē. de cōsulibus ad fi. ꝛ in cle. i. de ꝓba. sed in ꝓstitutōe in feudis a p̄ncipe requirit causa probabilis. Et ita est in casu nr̄o: vt apparet exp̄sse: q̄ ex causa publice vtilitatis. ergo sequit q̄ potuerūt sapiores p̄fati ꝓfirmātes hmōi statuta fauore publice vtilitatis tollere ius quesitū dicto creditori. Et etiā est ponderādū in casu nr̄o q̄ nō ē sublatū ius creditori: q̄ sibi remāet saluū quo ad p̄ncipalē debitorē sed solū i casu nostro ānullat fideiussionē ꝛ p̄missionē factā p illū de castro bolognesio ꝛ retractatio actus ꝛ dānum sunt diuersa: vt dixit gl. fin. in. c. cognoscētes. de consti. Et si opponat q̄ nō potuit auferre ius nō subdito p id q̄ voluit bar. in. l. oēs populi de iusti. ꝛ iure. ad hoc rñdeo q̄ isto casu statutū prohibuit fideiussionē fieri p suū subditū. Ideo respectu sui subditi potuit talē promissionē annullare: vt superi⁹ fuit dictū ꝛ etiā respectu ipsius creditoris ex quo habet dominiū ꝛ habitationē in. d. castro ꝛ assidue ibi cōuersat. vt ē supius exp̄ssum Et si dicat q̄ dñi anciani nō potuerūt hāc ꝓfirmationē facere. Rñdeo q̄ hoc fecerūt ex ꝓmissione ꝛ auctoritate dñi legati ꝛ dominoꝝ sexdecim: vt apparet ex sentētia ꝛ ꝓfirmatione p̄dicta q̄bus est credendū: vt dixit glo. fin. in. c. nobilissimus. lxxxvij. di. ꝓpter excellentiā eoꝝ. nec est p̄sumendū q̄ falso dixissent se ex cōmissione dñi legati ꝛ dñoꝝ sexdecim illud fecisse: vt voluit glo. illa ꝛ etiā q̄ notarij cācellarie hoc asserūt q̄. d. legatus ꝛ dñi sexdecim cōmiserūt dñis ancianis cōmissionē ꝛ sniam ferendā ꝛ etiam q̄ ex quo sunt dñi sexdecim p̄sentes ꝛ de facili pōt haberi eoꝝ p̄sentia credit dñis ancianis de cōmissione eis facta. Ita dicūt moderni in. c. q̄ sup his. de fid instru. distinguētes an credatur dicto cardinalis si nō apparet de cōmissione in scriptis q̄ aut papa est in curia aut legatus asserit certa fuisse cōmissa oraculo viue vocis ꝛ credit sibi: q̄ ex eo q̄ ō facili pōt haberi copia superioris cōmittentis. Ita videt dicendū in ꝓposito. Item ex alio hoc euidēter ostendit dñi anciani nō asserūt sibi fuisse ꝓmissa insolita ꝛ nō solita fieri. sed asserūt sibi fuisse cōmissa ea q̄ ꝓmittūtur sepe ꝛ frequēter solēt fieri videlicet cōfirmationē statutoꝝ vniuersitatū castroꝝ subditoꝝ ciuitati bononie. Quo casu creditur eis de tali cōmissione p ea que omnes ponūt ꝛ firmāt i. d. c. q̄ super his. de fide instru. ꝛ in. d. c. nobilissimus: ꝛ in. d. c. cum olim. de priuile. ꝛ lapus allegatione. xxxiij. ꝛ q̄ notant scribētes in de. i. de ꝓba. Et etiā faciat q̄ hmōi ꝓfirmatio palā ꝛ hmōi sentētia palā ꝛ publice in palatio residētie ipsi⁹ dñi legati ꝛ dñorum sexdeci ꝛ ipsoꝝ dñoꝝ ancianoꝝ facta fuit: ꝛ sic p̄sumit de uenisse talis ꝓfirmatio ꝛ tal⁹ assertio ad noticiā dñi legati ꝛ dñoꝝ sexdeci. argu. c. q̄ dicitis. xvj. di. ij. c. proposuisti. lxxxij. di. c. i. de postu. pla. ꝛ. l. pupillus. §. p̄scribere. ff. de exerci. ꝛ maxie quia posita in publico archiuo ar. tex. l. ij. in prin. in fi. p rostris. ff. de origi. iuris quo casu videt ꝓstare satis manifeste ō illa ꝓmissione ꝛ quolibet istoꝝ sufficeret ad ꝓbandā dictā ꝓmissionē. Et ex predictis apparet cōclusio manifestissima ꝛ vera q̄ hmōi fideiussio ꝛ ꝓmissio ē nulla cassa ꝛ vana. Et ita cōcludo. laus deo clemētissimo. dñs andreas sciculus als barbatia vtriusq̄ iuris monarcha ꝛ in hac tempestate primarius.

¶ Casus consilij. lxv.

¶ Utrū instrumentū p̄sumat simulatū ꝛ fictitiū. ꝛ ex q̄bus cōiecturis. ꝛ an ꝛ q̄n vna p̄sumptio tollat aliā. ꝛ an quesita p monachū vagabundū vel apostatā acquirātur monasterio. Et an ēt statutū laycoꝝ ꝓhēdat dericos maxie in donatōe insinuāda. ꝛ q̄d in querēdis. ꝛ an ꝛ q̄n dicat eē ꝓtra libertatē ecclesiasticā. Et an donatio facta sacerdoti comprehendat piam causaz. ꝛ an appellatione districtu aliū veniāt clerici. ꝛ an ꝓsuetudo liget eos.

Eferam In mediū q̄ preclare scripsit sūmus gentiū p̄dicator Paulus ꝓmo ad corinthios. Sapiētia inquit nobis a deo sanctificatio ꝛ redēptio Idcirco imortalē ꝛ oīpotentē deū ex corde ꝛ animo huic cepto inuoco vt clemētissimo Jesu christo medio veritatē mihi aperiat in presenti consultatione ex sua liberalissima benignitate amē. Et quidez viso ꝓcessu ꝛ agitatis in eo ꝛ dubijs formatis in ipso aggredior hanc hesitationē que iuditio meo magna est. ꝛ ex dubijs positis in puncto mihi videt q̄ erat primo inuestigādū vtrū dicta dom⁹ fuerit empta de pecunia ipsius dñi christofori quo casu in uanū posita sunt tot dubia in pūcto p̄fato: q̄ domus debet esse cui⁹ pecunia fuerit empta ꝛ dictū instrumentū fuit simulatuz quo ad personā dñi petri emētis. Scōo erit videndū si dictus dñs xp̄ofor⁹ erat apostata ꝛ illicite recesserat de monasterio seu ꝙuentu ex eo q̄ animo vagandi ꝛ apostādi ꝛ cōuentus iam sciebat ip̄m dñm xp̄oforum esse fratrē dicti sacri ordinis carmelitarum: ꝛ sciebat ipsum esse apostatā ꝛ vagabundū: nec reuocauit ad iugū regule ordinis ꝛ ad ip̄m conuētum an ꝓpter talē negligentiā p dat bona acquisita p ipsum dñm xp̄oforum: ꝛ p consequēs nulla competat actio dicto cōuentui ad ip̄am domū posito q̄ dict⁹ dñs xp̄ofor⁹ acquisiuerit illā domū ex propria pecunia: vel ex donatione ꝛ largitione amicoꝝ quo dubio viso non est opus recurrere ad dubia formata in pūcto. ꝛ per consequēs alia ad superos ibitur via. Tertio erit videndū de statuto brixie an obstet huic donationi ꝛ an sit cōtra libertatē ecclesie ꝛ de alijs dubijs positis in puncto. Et ista erūt meo iuditio q̄ exuisserabūt ꝛ enucleabūt p̄sentē hesitationē. Capio primū dubiū ꝛ videt q̄ dictū instrumentū emptionis quo ad personā dñi petri fuerit simulatū. ꝛ reuera p̄dict⁹ xp̄ofor⁹ fuit emptor ꝛ ꝓpter timorē fratrū ꝛ ꝙuentus dicti ordinis ne acquireretur dicta dom⁹ conuentui si fuisz ꝓcepta emptio in p̄sona ipsius dñi xp̄ofori q̄ sic ostēdo ꝛ ō hoc dico fore tex. in individuo in. l. cū propria. C. si quis alteri vel sibi in ꝑti. quondā uxoris tue nomē accomodasse dicas anon dña uxore tua in filiā suā collatā donationē nullū p̄iudiciū dñio tuo attulisse vbi si fundus fuit emptus de pecunia mariti: ꝛ in instrumēto fuit appositū nomē uxoris nihilominus fundus acquirit marito ꝛ uxor tenet sibi illū restituere. Ideo uxor nō potuit fundū illū donare filie sue. Ita dicamus in casu nostro cū in veritate fuerit empta ista domus de pecunia ipsius dñi xp̄ofori licet in instrumēto fuerit appositū nomē dñi petri: nihilominus verus emptor fuit dñs xp̄oforus. ꝛ p ꝙsequēs sibi cōpetat ius ad dictā domū ꝛ nō dicto dño petro: debet enim attēdi illud q̄ in veritate agitur ꝛ nō illud q̄ simulate. l. si nō verū imo simulatū. C. de dona. inter vi. ꝛ uxo. Et p ꝙs donatio facta p dñm petrū nō fuit donatio sed fuit potius restitutio: ꝛ ad hoc allego elegās dictū dñi bal. in. l. fi. C. de usur. vbi dixit debitor obtulit feneratori usuras: fenerator dicit. ego hēo eas p̄ receptas. ecce ego dono tibi postea debitor repetit usuras ꝛ excipit cōtra usurariū q̄ illas sibi donauit: ꝛ sic per viā doni ꝛ nō per viā restitutionis illas habuit. putat ibi bal. illas usuras dici restitutas licet usus fuerit creditor: verbo donationis. l. si vno. ij. rūso. ff. loca. que ē ad hoc notabilis. Ita ē in ꝓposito dicendū q̄ ista nō fuerit donatio quā fecit dñs petr⁹ dño xp̄oforo seu fuit restitutō: ꝛ p ꝙs in uanum disputat de statuto brixie loquēte de donatōe: q̄ ista nō fuit donatio sz fuit restitutio. Faciat ad hoc glo. i. l. cū ꝓpria. in. glo. forte cā honoris q̄ decidit q̄ quotiēs i instrumēto apponit nomē emptoris cā honoris ille exp̄ssus in instrumēto ꝓprie nō dicit emptor. Cū ergo nomē dñi petri fuit appositū in instrumēto gratia ne acqrat ꝙētui. iō in ꝟitate dñs xp̄ofor⁹ fuit emptor. facit tex. in. l. si filij tui. C. de dona. inter vi. ꝛ uxo. ꝛ ꝑsi. possessionē rerū a vēditorib⁹ tibi traditaꝝ dūm eē effectū vbi i instrumento est appositum nomē uxoris ꝛ tamen res empta tradita marito q̄ nihilomin⁹ p̄sumptio q̄ vir emerit i veritate ꝛ non uxor. Cū ergo i ꝓposito ille. d. xp̄ofor⁹ fuit possessor illi⁹ dom⁹. ergo. Faciat ēt quod voluit. bal. in. l. mancipia. C. si quis alteri vel sibi. vbi refert p̄latos facere frequēter. ſ. q̄ in instrumēto emptōis nō faciūt apponi nomē eoꝝ. sz faciūt apponi nomē alteri⁹ ne acqrat eccl̄ie sz ꝫ eoꝝ dolositatē lex ꝓuidet: q̄ eccl̄ie acqrit p no. in. l. uxor mariti. ff. de dona. inter vi. ꝛ uxo. ꝛ p Jnno. in. c. cū in offi. ō testa. Idē voluit idē bal. in. l. si vt ꝓponis. C. de rei ven. ꝛ in. l. cū ipse C. de ꝫben. emp. Faciat tex. i. c. q̄ i tantū. de symo. ꝛ i. c. i. ō pecul. cler. ꝛ ibi. d. abbas⁹ ꝛ tex. in c. ingrendum. e. ti. et idē voluit d. abb. i. c. i. de testa. ꝛ q̄ ipe voluit i. c. cū sit. de fo. ꝙpe. Et ꝓpt ista cām ne acqrat mona. seu ꝙētui dict⁹ d. xp̄ofo. fecit apponi nomē d. petri i dicto instrō emptōis: ꝛ p ꝙs nō fuit donatio sz

restitutio q̄ quētui dicti ordinis acqrīt q aut fuerit ō pecunia ipi
us dñi petri empta apparet exp̄sse ex dictis testiū p̄ductoꝝ in p̄
cessu. ꝛ colligīt ex donatōe facta p ipm. d. pe. dicto. d. xp̄ofo. qz ñ
ē ꝟisile q donasset ex sua liberalitate talē domū dicto. d. xp̄ofoꝛo
¶ Et licet ista sint colorata tñ nō attigūt casū istū. iō illis nō ob
stātibꝫ dico eē in ꝟriū ipaz veritatē quā sic ad oculū demōstro in
strumentū in dubio p̄sumīt vez ꝛ nō fi'latū. l. cū p̄cibꝫ. C. ō pba.
ꝛ ibi p bal. l. q̄uis. C. si qs. alteri vel sibi. c. i. de feu. da. in inte. l.
q̄mis. ꝛ ibi dixit bal. q simulatio in dubio nō p̄sumīt: qz tale p̄su
mīt eē instr̄m quale apparet in p̄ma sui figura. a p̄mordio enim ti
tuli posteriꝛ formaī euētus. l. i. C. de ipo. lucra. descrip. li. x. et
idē bal. i. c. i. de notis. feu. dixit q instr̄m non p̄sumitur simulatū.
facit. c. illo vos: de pigno. ꝛ. c. ad nr̄am. de emp. ꝛ vē. ꝛ idē bal. i
l. ab anastasio. C. mādati. dixit q allegās instr̄m simī'atū ꝺz alle
gare speciē si'atōis: alꝫ nō audīt vt ē rō: qz si'atio ē ꝺ veritatē. l. si
nō vez imo si'atū. C. de dona. iter vi. ꝛ vxo. Et iō idē bal. multū
singl'are i. l. i. C. si pu⁹ exte. i vl col. i. ꝟ. illō: tñ ē mēti tenēdū q q̄ñ
cūqz nos dicim⁹ vēditionē eē imaginariā ꝛ si'atā istud ꝺz p̄bari
actū ab initio. Et iō dicit q si vn⁹ facit vēditionē ꝛ vlt q sit si'ata
ꝺz agi ab initio iter ptes ex eo q eni ex p⁹ facto actū p̄bat ñ red
deret si'ata vēditio q dicit eē valde notādū. et sic sing'lariter cō
cludit ibi bal. q ꝺz p̄bari q ab initio fuit iter ptes actū q vendi
tio eēt si'ata. ꝛ sic ñ sufficit p̄bare illō q ex postfacto ē sequutū ni
si p̄bet q ab ūtio ita fuit cogitatū iter ptes. vñ posito nō tñ ꝙces
sio q illa donatio iduceret illā emptionē fuisse si'atā i p̄sona dñi
petri nō tñ sufficit nisi a p̄ncipio illud fuerit actū iter ip̄os ꝟbētes
ꝛ ita sit p testes p̄batū. ¶ nō i p̄posito nr̄o istud instr̄m emptōis
nō ē p̄batū eē si'atū nec a p̄ncipio nec ex post facto. vñ nullus te
stis p̄ductus p ipm sindicū q̄ēt⁹ deponit q i veritate ita fuit q
ꝺ. xp̄ofo. emerit dictā domū de pecunia sua. ſz ꝺicūt q ita audiue
rūt ꝺici ab illo xp̄ofoꝛo quo casu nl'la esse eis adhibēda fides: i ℔
cū nō deponāt de facto suo p̄prio qz istō nō viderūt: ſz deponāt
illud q audiuerūt ab ipo. ꝺ. xp̄ofo. cui nō erat credēdū in cā p̄
pria sicut eni qs nō pōt eē iudex in cā sua. ita m'to min⁹ nec testis
l. i. cū si. C. ne qs i sua cā. Nec ēt vxoꝛ ꝛ fili⁹ illi⁹ vēditoꝛis hoc p̄
bāt. ꝺicūt eni se audisse a suo p̄re ꝺicēte q illā ꝺomū emerat dñs
xp̄ofo. de pecunia sua. iō nō deponūt nisi ō auditu quo casu ñ p
bāt: nec ēt istō ē factū i antiquū quo casu stat testibꝫ deponētibꝫ
de auditu: vt. l. si arbiter. ff. de p̄ba. c. ſz de testi. cū si. ergo dicti
testes nō p̄bāt si'atā vēditōez seu emptionē: ſz ꝺicāt ullū ꝺñz xp̄o
fo. sic dixisse i sua cā ꝛ facto p̄prio. Et p ꝙns est p̄bāda si'atio. l.
ait p̄toꝛ. ¶. docet. ff. vi bo. rap. gl. i. l. i. ff. si qd pau. si. dicta. ꝛ i. l.
magis puto. ¶. illō. ff. ō reb⁹ eo. ꝛ i. c. nō ē ō ꝙsue. li. vj. iō cū dictū
instr̄m emptōis facte p dictū. ꝺ. pe. nō ꝙtineat pacta īsolita ꝛ i cō
sueta cessat p̄sumptō si'atōis: vt voluit gl. i. l. si qs sub ꝙditōe. ff.
de ꝙdi. insti. ꝛ i. l. cū allegas. C. de vsur. ꝛ i. c. significauit. ō censi.
ꝛ ēt qz dictus dñs pe. erat nobilis hō ꝛ de nobili p̄sapia genit⁹
nō solit⁹ ꝙmittere fraudes aut simulatōes: vñ p̄pter suā bone
statē ꝛ bonitatē cessat ois siniſtra suspitio. tex. ē valde solē. i. c. ij. ō
opīs. no. nū. gl. i. c. expedit. xij. q. i. bosti. i. c. finē litib⁹ ō dolo ꝛ cō
tu. glo. i. l. titio fund⁹. ff. de ꝙdi. ꝛ demo. ꝛ q pulcre dixit ange.
in. l. si a bone fidei p illū tex. ff. de rei vē. se liberasse quendā ptā
tē bononie i sindicatu q erat i magna fusta ex quo credidit bono
viro q nō faceret qd siniſtrū ꝛ pulcre dixit io. an. i addi. spe. i ti.
de loca. in p̄n. ō eo q accōmodauit rochā cuidā nobili q postea
fecit p̄ditionē de illa rocha vt accomodās excusek si credidit viro
nobili i quo cessat ois siniſtra suspitio. ꝛ iō gl. fin. i. c. illō. xl. di. di
xit q p nobilib⁹ viris ē p̄sumendū. Ita ē dicendū i p̄posito ces
sat ois p̄sumptio si'atōis i dicto. ꝺ. petro vt voluerit ꝙcipe istr̄m
in p̄sona sua ad fraudēdā ecclesiā. Et ēt qz nō est solit⁹ si'ia face
re quo casu attēdīt illō q alꝫ qs i ꝙsuet⁹ acere. vt dixit bal. i. c.
i. ¶. i. de feudo da. iuic. l. q̄mis. de eo q ē solit⁹ tales ꝺct⁹ facere. ꝛ
glo. i. c. ꝙuest⁹. de vsur. Cū ergo stet ꝟitas p instr̄o vt non p̄re
sumaī si'atū ꝛ i fraudē eccl'ie gest⁹ vt supi⁹ ē demōstratū. ꝛ etiaz
stet bonitas ꝛ nobilitas ipsi⁹ emētis cessabit illa siniſtra p̄sūptio
resultās ex largitōe ꝛ donatōe facta p ipm dño petro ꝟsus illuz
dñm xp̄ofoꝝ. Quinimo pl⁹ ꝺico q posito q nō eēt instr̄m i me
dio ꝙceptū i p̄sona dñi petri. nihilomin⁹ siniſtra p̄sumptō resul
tās ex illa largitōe ꝛ donatōe succūberet p̄sumptioni resultāti ex
bonitate ꝛ nobilitate ꝛ cōsuetudīe ipsi⁹ dñi petri: qz ē p̄sumptio
fortioꝛ anteponēda min⁹ forti p̄sumptōi. vt p̄bat i. c. afferte. de
p̄sum. l. i. C. q ꝛ aduersus quos. l. iii. ff. de mino. cū si. ergo. Et
etiā faciat qz cōsuetudo ē nobiliū ꝛ diuitū eē liberales largi ꝛ mu
nifici erga amicos ꝛ p̄cipue clericos. iō tale instr̄m nō p̄sumīt si
mulatū: ſz re vera. ꝺ. pe. fuit ver⁹ ꝛ indubitat⁹ emptoꝛ: vt ex istru
mēto emptōis apparet. ꝛ sic stabimus certo ꝛ non cōiecturis. l. si
certis ānis. C. de pac. cū si. Nec obstāt iura allegata supi⁹ i ꝟriū
qz i eis cōstabat q pecunia fuerat mariti ꝛ nō fuerat vxoꝛis vt foꝛ
maliter hoc p̄bat tex. in. d. l. cū p̄pria. in. ꝟsi. p̄pria tua pecunia
vt nomē vxoꝛis fuerat appositū cā bonoꝛis vel alia simili rōe i in
strumēto emptōis. ꝛ sic duo cōcurrebāt ibi ꝺz q cōstabat q pe
cunia erat alteri⁹ ꝛ ēt cōstabat q cā bonoꝛis vel alia cā fuerat ap
positū nomē alteri⁹ cui⁹ nō erat pecunia. In casu nr̄o nō cōstat
q pecunia erat ipsi⁹ dñi xp̄ofoꝛi: nec cōstat q in fraudē eccl'esie
seu conuētus fuerat appositū nomē. d. petri. Et p ꝙns cessant ū
la ꝟria. Eodē mō rñdeo ad ea q̄ dixit bal. in. d. l. mācipia. ꝛ dñs
abb. ꝛ alij i locis allegatis supi⁹ qz p̄cedūt, q̄ñ cōstabat q de pe
cunia aut redditib⁹ eccl'esie fuerat celeꝛata emptio. ꝛ ēt ꝙstabat
q rectoꝛes eccl'esiarū in veritate emerūt. Et ēt faciat q dixit bal.
in. l. nō dubiū. C. de legi. statuto inqt cauek q magnas ñ possit
emere īmobilia ꝛ magnas emit ꝛ fecit apponi nomē famuli sui i
instrumēto emptōis q nihilomin⁹ locus ē statuto: ꝛ sic bal. loqui
tur q̄ñ cōstabat q in veritate magnas emerat ꝛ cōsiderabat qua
litatē p̄sone posite i dicto instrumēto emptōis: vt ē famul⁹. que
oia cessant in casu nr̄o: ꝛ p ꝙns sequit q stabim⁹ instrumēto tā
vero ꝛ indubitato exclusa omni p̄rosus si'atōe ꝛ fraude. ꝛ sic ces
sat ꝛ sopita ē p̄ma dubitatio. Et si opponaī q dicta vēditio fuit
facta dicto dño petro. xp̄ūj. iulij. ꝛ ip̄e. ꝺ. pe. illā donauit. xxvj. iu
lij: ꝛ sic ex celeritate ꝛ vicinitate actus p̄sumīt fraus ꝛ dol⁹ vt. l.
postcōtractū. ff. de dona. l. si vētri. ¶. i bonis. ff. ō p̄ule. credi. cū
si. Ad hoc rñdeo q ista vicinitas tp̄is nō obstat nec inducit p̄re
sumptionē simulatōis ex quo extrema nō sunt habilia iuxta nota
ta. in. l. bonoꝝ. ff. rē ra. ha. Ex instrumēto nō resultet ista p̄sump
ptio simulatōis ex qualitate p̄sone etiā nō resultat vt ē dictū p̄re
sumptio vero simulatōis p̄pter vicinitatē tp̄is tollīt attēta quali
tate p̄sone donātis: ꝙsueuerūt eni nobiles ꝛ diuites eē liberales
argu. l. ſz si suscepeꝛit. ff. de iudi. Et sic sublata ē illa p̄sumptio si
mulatōis p̄pter vicinitatē actus. nō enim est mirandū si vir nobi
lis donat sacerdoti: iuxta illud q scripsit vir patiētissimus iob pel
lem inquit pro pelle ꝛ omnia que habet homo donat pro anima
sua. Et sic opponaī. ō. c. illo vos. de pigno. ꝛ. c. ad nr̄az. ō emp.
ꝛ ven. respōdeo q ibi erāt multe p̄sumptiones ꝛ cōiecture. Jō
nimirū si cōtractus ibi censeatur vsurarius q non est sic i p̄popo
sito nostro: ꝛ per cōsequēs licet contractus cōuincatur simulat⁹
ex p̄sumptionibus. vt in. c. cum in dioceſi. ꝛ in. c. in ciuitate. de
vsur. ꝛ in. l. iij. C. plus vale. q agi. ꝛ in. c. nauigāti de vsur. ꝛ i. d.
c. illo vos. ꝛ in. d. c. ad nostrā. Nihilominus in p̄posito nostro
multe p̄sumptiones sunt in cōtrariū q cōtractus ñ sit simulat⁹
ideo statur fortioꝛibus ꝛ vehemētioꝛibus p̄sumptionibus: vt i
dicto. c. afferte. ꝛ. d. l. i. qui aduersus quos. ꝛ sic tale instrumētuz
p̄sumitur verū ꝛ nō simulatū. Et etiā faciat qz in dicto instrum
to dicitur q dictus vēditoꝛ vēdidit dicto dño petro ad habēdū
tenendū p̄o se ꝛ heredibus suis. vnde p̄sumendū est q si emi
set p se simulate: qz re uera emebat p̄o illo dño xp̄ofoꝛo nō exp̄
sisset ꝛ heredibus suis. Et etiā ꝺicitur in dicto instrumēto q dic
tus vēditoꝛ fuit ꝙfessus se habuisse ꝛ recepisse p̄ciū dicte dom⁹
vēdite a dicto dño petro. Apparet ergo q emit p se ꝛ suis here
dibus ꝛ de pecunia sua. ergo sequit q sibi acqsiuit. Faciat etiaz
q voluit aueroys ꝛ aristotiles quos allegat bal. in cōmēto rubri
ce. C. de p̄ba. videlicet q sermones nostri adaptātur reb⁹ sensa
tis ꝛ intellectu fruētibus. ꝛ idē voluit idem bal. in. l. i. C. de ser.
fugi. ꝛ p hoc allegaī tex. formalis in. l. si ita qs. in ꝟsi. qō nemo.
sanus loquereī. ff. de euic. Quis mō sui ingenij particeps dice
ret q apostata vagabūdus tenēs concubinā publice haberet pe
cuniā p̄dictā de qua fuit empta dicta dom⁹ certe non ē istō re
citatione aut credulitate dignum. ꝛ p consequēs cessat ois p̄sum
ptio q de pecunia istius appostate dictus dñs petrus emerit di
etā domū. Et si dicaī q ille vēditoꝛ ita dixerat vxoꝛi sue ꝛ filio q
de pecunia ipsi⁹ dñi xp̄ofoꝛi fuerat empta dicta domus. Respō
deo istud non ē verisimile ex supradictis. ꝛ etiā illud dixit extra
iudiciū ꝛ nō ad petitionē alicui⁹ ꝛ etiā absente dictis dño petro
ꝛ dño xp̄ofoꝛo. ꝛ per consequēs non ob. dicto dño petro. nec est

verisimile q̄ ita dixerit ex eo q̄ ꝓtrariū ipse attestatus est ī instrumento in quo attestatur se vendidisse dicto dño petro ⁊ se recepisse preciū a dicto dño petro: ⁊ per consequens esset sibi contrarius ⁊ sic non esset audiendus. vt.l.i. C. de fur. l. fi. C. de codicil. c. similitudinē. c. de appel. cū si. Et etiā facit q̄ vbicunq̄ vnus dicit vnū in vno loco. ⁊ postea asserit contrariū in alio loco: standū est dicto q̄ fortificatur fortioribus ⁊ potētioribus ⁊ coniecturis vt est tex. singularis ⁊ melior de corpore iuris in. c. litteras. de presump. per quē tex. reducitur ad concordiā illud q̄ voluit bar. in. l. eos. ff. ad. l. cor. de fal. ⁊ bal. in. c. i. §. si enim dño. in ti. quid sit inuestitura. ⁊ sali. in auc̄a. qui semel. C. de proba. ⁊ in. l. si quis decurio. C. de fal. ⁊ in. l. qui falsa vel varia. ff. de testi. ⁊ d. anto. ī c. dilectus. de cap. mo. ⁊ d. petrus de ancha. in. c. per tuas. ō proba. ⁊ in cle. ij. de testi. ⁊ per scribētes in cle. ij. de testi. Cū ergo in casu nostro maior est presumptio pro eo q̄ dictus venditor attestatus est in instrumēto potius stabitur illi dicto: ⁊ per cōsequēs expedita est prima dubitatio. ⁊ sic stat veritas q̄ instrumentū est verum ⁊ non simulatū. ⁊ dictus dñs petrus fuit verus ⁊ indubitatus emptor. ¶ Capio nūc scōam dubitationē vtrū posito q̄ ita esset q̄ dicta domus deberet acquiri dicto conuētui nō tamē cōcesso an ex eo q̄ cōuentus non vendicauit dictū dñm xp̄oforum apostatā perdat omnia per illum acquisita. Et ex hoc capite imponatur silentium monasterio seu conuentui: ⁊ circa hoc res est clara ⁊ in aperto ⁊ eam decidit in indiuiduo. d. cardi zabarella ī c. q̄ ad te. de cleri. coniu. in. v. colū. ad finē. in ꝑ ſi. si receperit monachus de monasterio illicite ⁊ sine licentia sui prelati tunc nihil debet secum ferre de bonis que contulit monasterio: sed reuocabitur ad monasteriū. c. fi. de regula ⁊ q̄ interiz acquisiuit erit monasterij. allegat q̄ no. Jnno. in. c. cum olim. el. ij. de priuile. ⁊ q̄ habeť in. c. abbates. xvij. q. ij. et subdit q̄ si monasteriū neglexerit eū reuocare ad claustrū q̄ illō q̄ q̄rit nō q̄rit monasterio. allegat de hoc glo. in. c. si quis rapuerit. xxvij. q. i. Idem dicit ō monacho expulso de monasterio. allegat glo. in. c. vno. de infan. et lang. exposi. in glo. vlti. ⁊ istud sequitur Jo. de imo. in. d. c q̄ ad te. ⁊ est glo. penul. in. d. c. vnice. de infan. expo. que dicit q̄ abb. debet recoligere monachū suū ne dānabiliter euagetur. ⁊ ne pereat de statu regula. c. fi. q̄ si nō fecerit ⁊ ille in sc̄lo remanēs aliqua acquirit ⁊ moriatur monasteriū q̄ neglexit illum ab ipsis bonis remaneat segregatū. allegat in ar. tex. l. i. §. fi. ſz scim⁹. C. de lat. lib. toll. in ꝑ ſi. ab eo. cuiusq̄ substātia vndiq̄ segregat⁹ vbi ē casus q̄ qui expellit personā nō debet habere eius bona. ⁊ ibi dixit bal. q̄ si monasteriū expellit monachū tenetur nouo monasterio eius bona. allegat. §. si monachus in auctēti. de san. epis. et idem bal. in. l. deo nobis. C. de epis. ⁊ cle. dixit q̄ si monachus est expulsus a monasterio ammodo non acquirit illi monasterio sed si sibi deferatur hereditas non posset illam adire auctoritate illius abbatis. allegat q̄ no. inno. in. d. c. cum olim. ⁊ sic glo. i. d. c. vnico. equiparat monachū expulsum a monasterio. ⁊ mōachū illicite recedētē a monasterio quē dictū monasteriū negligit recoligere. Jta ergo est dicendū in casu nostro cū conuentus dicti ordinis neglexerit vendicare ⁊ reuocare dictū dñm xp̄oforū ad cōuentū ex hoc nō acquiratur dicto conuētui illud q̄ acquisiuit dictus dñs xp̄oforus. Et si apponatur q̄ fratres de conuētu non potuerunt preiudicare conuētui per no. in. c. delictū persone. de regu. iur. li. vj. ⁊ l. iubemus. C. de sacrosanc. ec. ⁊ c. ij. de ordi. cogni. cū si. Ad hoc ego respondeo q̄ illud procedit in quesitis ipsi monasterio sed in quirēdis nō. Unde bene potest preiudicare conuētui in querēdis vt voluit federicus de senis. cōsilio. ix. ⁊ d. cardi. in. c. potuit. de loca. ⁊ iu. c. tua. de his que fiunt a prela. et probatur in. l. quid aūt. ff. que in frau. credi. l. si spōnsus. §. si iuitus. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Et hoc etiā aperietur ī sequēti dubio ⁊ voluit bal. ī auctētica. si qua mulier. C. de sacrosanc. eccle. de eo qui ingreditur monasteriū. ⁊ potest abbas ꝓmittere q̄ bona ingressi remaneant penes suos consanguineos. Jta dicamus in proposito. Cum ergo permiserit conuētus illū tanto tempore vagari ⁊ sic apostatari: ⁊ sic videť expulisse eū de conuētu ⁊ ordine dignū est vt quesita per ipm dñm xp̄oforū tēpore vagationis nō acquirātur conuētui. Faciat etiā simile q̄ voluit bar. in. l. si ꝑ uus testamēto. ff. de stip. seruo. vbi dixit q̄ si aliquis non est iuste professus nec est vere monachus ⁊ abbas scit illū non eē vere monachū ⁊ iuste professum q̄ tūc ex stipulatione illius non acquirit monasterio. Eodē modo dicamus in proposito in apostata et vagabundo vt ex eius stipulatione nō acquiratur conuētui quādo conuētus sit illum vagabundū ⁊ apostatā. Cū ergo tempore quo. d. petrus de salis donauit dictā domū ipi dño xp̄oforo erat dictus dñs xp̄oforus vagabundus apostata ⁊ male vite ⁊ in notorio peccato mortali. sequitur q̄ acquisita per eū non acquirun tur monasterio. Faciat simile q̄ voluit bar. in. l. i. C. de sacrosan. ec. in repetitione vbi tenuit q̄ ecclesia nō debet acceptare relicta ab eo qui est in notorio peccato mortali: ⁊ q̄ voluit Jnno. in. c. cum volūtate. de sen. ex. Eodem mō dicamus q̄ conuētus non debet acceptare ea que ille. d. xp̄oforus acquisiuit existens in notorio peccato mortali: q̄ erat tunc temporis vagabūdus apostata concubinarius. Nec obstat si dicatur q̄ ad finē sue vite conuētus acceptauit ⁊ recollegit illum dñm xp̄oforum: q̄ ad illud rūdeo q̄ ista receptio nō purgat mala quesita per istū apostatam: nec purgat contumaciā ⁊ negligentiā ipsius conuētus. Quinimo videtur q̄ talis receptio videtur habuisse exordiū ab ambitione ⁊ cupiditate rerum temporaliū iuxta tex. in. c. ex parte. ō cē si. in ꝑ ſi. temporalibus inbiare: ⁊ ideo tex. valde singularis in. c. constituit. xx. q. iij. dicit. constituit sane sacer iste conuētus vt epi sine abbates nō in fructu animaꝝ sed in auaritiā ⁊ turpe lucruz inibiantes boies totō derunt ⁊ res eoꝝ tali suasione subripuerť res eorū heredibus restituātur. Ubi est casus formalis q̄ō vbicū q̄z conuētus tendebat ad bona ingrediētis potius q̄ ad aīam ⁊ ad salutem anime talia bona perdit. Jta in casu nostro potī⁹ habuit conuētus huius ordinis considerationē ⁊ respectū ad bona ipsius dñi xp̄ofori q̄ ad salutē aīe sue ⁊ ad honorē sui ordinis. iō debent talia bona nō acquirere. ⁊ per consequēs quo ad dictum conuentum heredes dñi petri habēt liberas edes: ⁊ sic nō competit actio dicto conuētui ad dicta bona seu ad dictā domū: ⁊ p consequēs est absoluēdus heres dñi petri a petitione ipsius conuentus: ⁊ per ista sit expedita ista scōa dubitatio. ¶ Venio nūc ad aliā dubitationē surgentē ex statuto an tale statutū comprehendat donatōem factā dicto dño xp̄oforo: ⁊ p cōsequēs talis dōatio sit nulla ex quo nō interuenit solēnitas statuti: ⁊ videtur q̄ nō comprendat donationē factā clerico hac ratione verba generalia statuti nō adaptātur ad impossibilia ipsi statuenti. Jste ē modus loquēdi bar. in. l. si quis sub cōditione. ff. de condi insti. quē sic allegat bal. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delib. in finalibus suis verbis vbi dicit q̄ generalia verba statuti non adaptantur ad ea que non sunt de iurisditione statuētis. Idez dixit idē bal. in. l. oēs populi. ff. de insti. ⁊ iur. ⁊ idē voluit in. l. fi. C. ō sacrosanc. ec. in. v. col. ⁊ idez bal. in. c. cū nō ab homine. de iudi. dixit statutū laycoz disponit q̄ villa puniať si nō capiat malefactores q̄ tale statutū nō comprehēdit clericos malefactores. et fuit dictū Jo. mo. in. c. vt aiarū. de cōsti. li. vj. refert dñs anto. ī c. ecclesia sancte marie. de cōsti. ⁊ proba. in. c. tua nup. de decimis. ⁊ ibi hoc voluit hosti. ⁊ d. anto. ⁊ faciat. c. a nobis. de sen. exco. ex hoc voluit ibi dñs abbas. ⁊ q̄ voluit Jo. an. in. c. fi. de imu. ec. li. vj. Cū ergo layco sit interdicta potestas statuendi supra clericos: vt in. c. ecclesia sancte marie de cōsti. cū si. sequitur q̄ illud q̄ nō potest facere statutū in specie nō presumitur voluisse facere in genere. ⁊ p ꝓns tale statutū nō cōprehēdit donationē factā clericis. Faciat q̄ voluit bal. ī auctētica cassa. C. de sacro sanc. ec. vbi dixit disponit statutū q̄ testamentū nō insinuatū infra tres mēses iriteť an valeat testamentū clerici nō insinuatū infra tres mēses: ⁊ ꝯcludit q̄ si in testamēto clerici ē institut⁹ layc⁹ nō valet tale testamentū: q̄ pōt heres layc⁹ p suū defunctū ꝑuari cōmodo testamēti sicut ꝑuareť si nō vindicaret necē defūcti clerici: vt. l. in cognitōe. ff. ad sille. Si aūt eēt heres cleric⁹ nullomō statutū includeret eū. q̄ statutū gñale sup iure psone nunq̄ icludit psonā sup qua nō pōt specialr statuere. Jta ibi ꝯcludit Bal. Cū ergo in ꝓposito agať de donatiōe facta clerico ⁊ sic de psona sup qua nō pōt specialr statutū disponere sequiť q̄ talis dōatio nō subijciť solēnitati ipsi⁹ statuti. Facit q̄ no. sali. in cōmento auc̄. cassa prealr. col. ꝑ. q̄ro. de statuto ꝓhibēte testari absq̄ p̄sentia parochiani. ⁊ alr iualidat testamentū ꝯcludit tale statutū nō ꝯphēdeť clericū. allat. c. ecclr. sctē marie vt li. pē. ⁊ idē sali. ibi ī viij. col. dicit statutū disponit q̄ debitū nō possit ꝓbari p testes vltra certā sūmā tale statutū nō ꝯphēdit clericū. ⁊ idē sali. ibidē. in. v. col. q. ix. dicit statuto caueť vt testamēta nō valeāt nisi sint

ſinuata vel in archiuo publico posita: reperitur testamentum in dicto archiuo nō positū in qua ecclesia est instituta q̄ nihilominus nō obstante tali statuto testamentū illud erit validū. Faciat etiā q̄ elegāter voluit. d. cardi. de tuderto in sua sūmula de quarta canonica quē refert ꝛ sequit. d. petrus de ancha. in. c. regīsti. de testa. videlicet q̄ relictū factū clerico p̄sumit factū p aīa. ꝛ sic ad pias causas ergo ista donatio facta huic. d. xp̄oforo. Dicit facta p aīa ꝛ sic ad pias cās. Tūc succedit q̄ pulcre voluit. d. antonius in. c. q̄ clericis. de fo. ꝓpe. ꝛ in. c. relatū. ō testa. vbi refert se ꝓsuluisse. disponit statutū q̄ testamentū nō valeat nisi sit positū i memoriali b⁹ cōis an tale statutū habeat locū in testaméto ad pias cās. decidit q̄ nō: idem voluit bar. in cométo. l. i. C. ō sacrosā. ec. ꝛ iō dixit bal. in. l. generali. C. de sacrosan. ec. disponit statutū q̄ mulier nō possit se obligare sine ꝓsensu ꝓpinquoꝝ q̄ nihilominus poterit donare bona sua ecclesie sine illa solēnitate: ꝛ sic i piā cām. Ergo eodē mō poterit donare clerico. Faciat q̄ voluit Cy. in auctēti. ingressi. C. de sacrosan. ec. vbi dixit q̄ in trāslatiōe bonoꝝ adulti q̄ fit i monasteriū ꝓpter ꝓfessionē quā facit adulter regule monachi iuxta dispositionē. d. auctē. ingressi. ñ regrit iudicis decretū. lz al's in alienatōe bonoꝝ minoris regrat solēnitas decre. vt. l. lexqz tutores. C. ō admi. tu. Faciat q̄ dixit bal. i. l. si spōsus. §. ꝓcessa. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. vbi dixit q̄ si collata ē res in aliū titulū donatōis sub pacto q̄ p illū nulla possit fieri alienatio q̄ nihilomin⁹ ad pias cās alienari poterit: ꝛ ad hoc dicendū moueꝛ p illū tex. Cū ergo in ꝓposito nr̄o talis donatio dicaꝛ facta ad piā cām sequit q̄ non subiacet dispositioni statuti bxiēsis. Et si quispiā opponat de dicto bar. in. l. cūctos pop'los C. ō. sū tri. rñdeo q̄ illud dictū nō ē recitatōe dignū ꝛ reꝓbendi tur nec. c. cōueniſſēt de eo q̄ mit. in pos. nec. c. cū cām. de re iudi. nec. c. ꝓstitut⁹. de in inte. resti. ꝓbāt ei⁹ opi. vt ple. p io. de legna. in. d. c. ꝙueniſſent. ꝛ p alios in. d. c. ecclesia sancte marie. de cōsti. Preterea faciat statutū introduxit hāc solēnitatē in donādo ne subditi efficiātur pauperes ꝛ decipiātur in donādo. vt in. l. data C. de dona. ſz q̄s donādo pijs causis nō pōt dici deceptus nec dicitur pauperior fieri vt in. d. §. cōcessa. ergo sequit q̄ tale statutū nō vēdicat sibi locū in tali donatōe q: cessat rō introductoria huius solēnitatis. Et p ꝓs nō obstāte tali statuto valuit dicta dōatio maxie q: si volum⁹ dicere q̄ tale statutū valuerit eēt contra libertatē ecclesie. ꝛ videt p viā indirectā ꝓhibere piā cām ab acq rēdo. ꝛ sic ꝓiuat ecclesiā ꝛ piā cām eo q̄ sibi cōpetit de iure ꝓmuni. ꝛ sic dicit eē ꝛ libertatē ecclesiasticā: ꝛ p ꝓs nullū est quo ad pias cās. c. fi. de imu. eccle. li. vj. ꝛ ista erāt q̄ faciebāt dubiā hanc ꝓsultationē. ¶ Sed ista vere nō obstāt ꝛ ꝓtrariū est pura veritas Et ꝓmo ꝓsidero q̄ ista nō ꝓcedūt a pari ꝓhibere aliquē ab acq rēdo nisi certo mō ꝛ certa solēnitate acqrat ꝛ ꝓuare aliquē ab acquesitis vel ꝓiuare ꝛ excludere aliquē ab acquirēdo simplr. Jō dicim⁹ q̄ p̄latus pōt p̄iudicare ecclesie in querēdis ꝛ nō in q̄sitis vt p bal. ꝛ modernos in. l. is q. §. neqz. ff. de acq. here. ꝛ i. l. si pupillo ꝝ. C. de repu. here. ꝛ iō singu. dixit bal. in. c. clerici. de iudi. vbi disputat questionē statuētis dicētis q̄ res īmobilis nō possit alienari in nō subditū nisi interueniat certa solēnitas refert. d. signorolū de mediolano ꝓsuluisse ꝓsilio. xix. q̄ tale statutū ꝓhibendit p̄sonā ecclesiasticā ꝛ est statutū iuridicū nec reꝓbādū nec ē ꝓtra libertatē ecclesie: qz ē introductū fauore publici ꝛ cōis boni ꝛ ꝓcludit ibi bal. tale statutū valere. ꝛ idē bal. in. c. eccl'ia scrē marie. de cōsti. ad fi. idē ꝓcludit ꝛ dicit q̄ ecclesia p tale statutū non ledit in acq̄sitis: ſz certa forma daꝛ in acquirēdis. l. titio cētū. §. i. ff. de ꝓdi. ꝛ de. ꝛ idē bal. in rubrica de ꝓsti. dixit valere statutum laycoꝝ in querēdis ecclesie: lz nō in quesitis: qz pōt res publica ponere legē suis reb⁹. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ꝟbo. ob. Et sic bal. dicit duo valde vtilia in casu nostro. Primū est q̄ valet statutū populi ꝓhibēs rē alienari in nō subditos ꝛ ꝓhibēdit p̄sonas ecclesiasticas: q: pōt statuēs apponere legē suis reb⁹. Scōz ē q̄ dicit videlicet q̄ in querēdis ꝓcedit tale statutū licet nō in q̄sitis: ꝛ idē voluit idem bal. in ꝓsilio incipi. factū. sup quo petit cō siliū tale est. Et faciat q̄ etiā pulcre dixit sali. in. l. pactū curatoris C. de pac. q̄ validū est pactū p q̄ curator p̄iudicat minori i querēdis. ꝛ q̄ voluit bal. in. l. bonoꝝ. C. q admitti. ꝛ q̄ voluit lapus allegatione. xv. ꝛ federicus ō senis ꝓsilio. ix. ꝛ inno. in. c. āmonet. de renū. ꝛ bal. in auca si qua mulier. C. de sacrosanc. ec. ꝛ hostiē. in. c. q̄n. de decimis. ꝛ in. c. tua. p dñm car. de bis q̄ fi. a p̄la. ꝛ i. c. potuit. de locato. ꝛ faciat. l. qd aūt. ff. q̄ in frau. credi. Ex quibus iuribus ꝛ dictis apparet q̄ si p̄latus vel administrator pōt p̄iudicare ecclesie in querēdis. ergo multo fortiꝰ ciuitas poterit in querēdis apponere certā solēnitatē vt aliter nō acquirantur res sibi subiecte argu. eius q̄ voluit glo. in rubrica. C. de decre. decur. ꝛ tex. l. generalr. C. de fideiusso. q: si ꝓuatus. pōt ergo multo fortius statutū. Et ideo ludo. ro. in repetitione auc̄. similiter. C. ad. l. fal. dixit falsam esse doctrinam bal. superius allegatam. in contrarium in dicto. §. concessa ꝛ in alijs locis allegatis superius. ꝛ allegat in contrarium. c. i. §. donare. in ti. qualiter olim feudū po. alie. ꝛ in. l. i. in p̄n. de ꝓhi. alie. feudi. p federicū vbi ꝓhibitio facta vassallo de nō alienādo feudū includit ꝓhibitionem alienationis etiā in piā cām. ꝛ p ista duo iura dicit ꝓfundi illa dicta supiora allegata in ꝓtrariū. dicit etiā ꝓfundi dictū bal. i. d. l. generali p. d. §. donare vbi ē necessarius ꝓsensus dñi si vassallus vult alienare p aīa ꝛ rñdet ad dictum Cy. in. d. auc̄. ingressi: et poterit ad saturitatē videre dñs iudicās in dicta repetitōe. vnde posito nō tū ꝓcesso q̄ ista donatio fuisset facta in piam cām seu in ecclesiā nihilomin⁹ debuit interuenire solēnitas statuti laycorū ꝛ re vera illū. §. donare. allegauit bal. in. d. c. clerici. ō iudi. ad substentādū ꝓsiliū dñi signoroli. ergo sequit q̄ nō potuit fieri talis donatio dicto dño xp̄oforo circūscripta solēnitate statuti bxiēsis. vñ excelsus doctor dñs ricardus de sali. in repeti. l. i. C. de sacrosan. ec. in vl. col. dū disputat soleniter an statutū mediolani disponēs ne quis rē suā īmobilē alienet in nō subditū siue sit p̄sona ecclesiastica siue nō: nisi fuerit certa forma seruata ꝓcludit tale statutū valere nec esse cōtra libertatē ecclesie: ꝛ dicit se disputaſ se istā questionē mediolani vocato collegio mediolanēsi in salla dñi archiep̄i dñi Jo. de vicecomitib⁹ tpe eius vite ꝓut videri potest in suis questionibus. Jta ibi formalr refert dñs ricardus ꝛ dicit q̄ si statutū ad sic disponendū moueaꝛ certa rōne non pōt cōqueri ecclesia licet p̄iueꝛ comodo: ꝛ formal ibi optima argumēta p valore talis statuti q̄ dñs iudicās ibi videre poterit. ꝛ sic apparet statutū posse disponere de rebus sibi subiectis vt transeant in ecclesiā vel in ecclesiasticas p̄sonas certa forma ꝛ solēnitate seruata. nec ꝓpter hoc dicit esse cōtra libertatē ecclesie. Si ergo exp̄sse pōt statutū disponere de ecclesia ꝛ de ecclesiasticis p̄sonis quo ad res ipsi⁹ statuētis devoluēdas in ecclesiasticas p̄sōas ergo eodē modo videt fecisse in genere. vñ tex. multū singlaris in. l. fi. C. de pac. inter emp. ꝛ ven. decidit q̄ pōt ꝓuatus facere q̄ in fundo quē vēdit nō fiat capella. ergo mlto fortius poterit statutū disponere q̄ res acquiraꝛ ecclesie sub certa solēnitate ꝛ forma. Et p ꝓs nō valuit ista donatio sine statuti solēnitate. Preterea accedat q̄ refert dñs cardi. zabarella in repeti. c. perpendimus. in. ix. q. de sen. ex. vbi dicit disponit statutū q̄ aliqua īmobilia nō possint vendi nō subdito ꝛ ānullat ꝓtractū an si layc⁹ vendit ecclesie ꝓtractus sit nullus. refert. d. franciſc⁹ de albergotis. consuluisse contractū nullum: qz tale statutum non est contra libertatem ecclesie: nam in contrahendo ecclesia non fungitur iure speciali sed iure cōmuni cum alijs. ergo in hoc non versaꝛ libertas ecclesiastica quia illa dr̄ eē libertas ecclesiastica q̄ nō ꝓpetit oībus. ſz ecclesijs tm̄. ar. l. legatū. de le. iij. potuit statutuz aduersus laycos vendētes reddere eos inhabiles ad administratōnē rer̄ maxie que sunt i territorio statuētis. insti. de ꝓtrabē. emp. §. fi. insti. qui alie. nō li. p totū. refert etiā ibi. d. cardi. io. caldar. cōsuluisse ꝓtrariū. ipse soluit remittēdo se in questione sequēti q̄ est. x. ibi ꝟo querit de questione de qua cōsuluit statuto perusij cauebatur q̄ donatio fit ipso iure nulla nisi fit denūtiata potestati infra mēsem an facta ecclesie nō denūtiata mō predicto sit ipso iure nulla. Et sic. d. cardi. in indiuiduo ponit questionē nostrā fuisse in facti cōtingētia ꝛ post multa relata ꝛ adducta p euz in ista questione deuenit ad hāc distinctionē videlicet in ꝟsi. vt habeatur plena notitia ꝛc̄. Distinguo sic aut statuitur aliqñ de ecclesia aut ecclesiasticis personis aliquādo nō si fit eo ipso apparet q̄ sunt contra ecclesiasticam libertatem ex eo q: layci statuūt de non ꝓtinētib⁹ ad se per dictū. c. ecclesia. de consti. ꝛ iste non est casus noster quia tale statutū non facit mentionem de donatione que fit ecclesie aut clericis. Si autē nulla fiat mentio in statuto vt in questione nostra. ꝛ tunc aliquando statutum non simpliciter ꝓhibet contractum: sed certam formā requirit vt i questione ꝓmissa cum disponat statutum q̄ donatio non valeat n i

si interueniat certa solēnitas. Aliqñ simplr ꝓhibz. Primo casu qñ forma est obseruabilis sine magna difficultate aut est obseruabilis cū magna difficultate si sine magna difficultate aut forma adiecit contractui qui de sui natura est de foro ecclesiastico vt superlegatis factis ad pias causas aut addicitur alteri contractui. Primo casu nō tenet tanꝝ super nō pertinētibus ad iurisditionem statuētis cū taliū regulatio ad ecclesiasticū iudicem pertinet vt in.c.nos quidem.de testa.c.tua.c.si heredes.z.c. ioannes e.ti.in auctenti.de eccle.ti.§.si quis aut pro redemptione. Si autē addicitur cōtractui qui de sui natura est de foro iudicis secularis vt regulariter sunt omnes cōtractus z dispositiones laycorum: z tūc per hoc non violatur libertas ecclesiastica i aliquo ꝙuis enim sit fauendū ecclesijs z ecclesiasticis personis per totū ti.de immu.eccles.i. tamen sicut dicitur de viduis qꝝ debet eis faueri. Ita tamē qꝝ alteri nō fiat i iustitia.c.ex tenore.ō fo.compe. Sic dicit fauēdum ecclesie vt tamē nō turbetur iurisditio laycorum: c.notuit.de iudi.c.causam.qui fi.sint legi. Et maxime hoc dico qz ex causis iustis z maxime dicit hoc procedere ne bona transeant i nō subditos. Ideo dicit qꝝ si statutū disponit qꝝ non valeat alienatio facta in ecclesiā nisi prius fiat proclamatio in palatio si quis velit in aliquo cōtradicere vel nisi alienās sit annorum.xxx. vl nisi intersint proximiores nō tenebit alienatio facta in ecclesiam qz in hoc nullo iure speciali munita est ecclesia nec in aliquo sibi preiudicatur per hoc z hāc cōsiderationē dicit.d. cardi.nullum scribentiū adhuc fecisse. Si vero forma adiecta nō est obseruabilis sine magna difficultate z tūc idem sicut qñ cōtractus simpliciter prohibetur vt late ibi scribit.d.cardi. Modo ista deducūt hāc cōsultationē ad verā decisionē z circa hoc cōsideret accurate.d.iudicās: qz ista donatio facta huic dño ꝓpoforo ñ videtur sibi facta in piam cām ex eo qz iste erat apostata z fugitiuus: z vt audio tenebat cōcubinā z propter vilitatē vite sue vocabaꝫ borrimpe.argu.eius qꝝ no.in.l.aut facta.§.in dāda.ff.ad trebell.z c.cum scōm aplm.de preben.z.c.per inquisitionē de elec.z sic talis donatio nō videtur facta in piam cām cōsiderata enormi vita z detestabili illi⁹ borimpe.z qz etiā erat amicus illius dñi petri donātis. Unde licet sit regula qꝝ donās sacerdoti habēti administrationē ecclesie videatur ecclesie donare vt in.c.requisisti.de testa.z propter hoc dicatur relictū pro anima vt voluit.d. petr⁹ ibi referēs dñm cardi.de tuderto vt superius dixi qz debet intelligi quādo donauit clerico habēti administrationē. Et ita intelligit illud dictū.d. Jo.de imo.in.d.c.requisisti. Nihilomin⁹ vbi cunqz donatur a cōsanguineo videtur donari respectu ꝙsanguinitatis: z sic caro z sanguis illud fecit z nō spūs: vt ē tex.in.c.requisisti. Modo glo.ibi dicit idem erit in amico si amic⁹ donauit seu legauit sacerdoti habēti administrationē si erat amic⁹ testatoris quasi cōsanguinitas z amicitia equiparētur ꝺm glo.ibi. Et faciat glo.in.l.in testamēto.ff.de fidei liberta z coniuncta.l. cū alienā.C.de leg.z glo.in.c.ij.de testa.li.vj.z glo.in.l.ij. C.in quibus cau.colocensi.li.xj.z qꝝ voluit guil.de cu.in.l.sed z hec. ff.de procu. Modo cōsideret dñs iudicās qꝝ ista donatio dicte domus nō fuit donata ecclesie cui⁹ ille borimpe erat capellan⁹. Sed fuit data dicto dño ꝓpoforo seu fratri borimpe.intuitu amicitie que erat inter eū z ipm dñm petrū.z sic cessat ꝓsumptio pie cause.vnde nō potest habere locū vt dicamus qꝝ dicta donatio fuit facta ecclesie aut pro anima ipsius donātis quo casu ista questio est sine aliqua dubitatione: qz cū ista solēnitas de qua in isto statuto sit obseruabilis sine magna difficultate vt fiat corā potestate cū duobus notarijs ꝛc̄.z nō prohibet tale statutū simpliciter donationē. sed vult qꝝ interueniat certa solēnitas que potest obseruari sine magna difficultate z sumus sup donatione inter viuos que est cōtractus: vt no.in.l.ꝙtractus.C. de fide instru.z nō sumus sup legatis ad pias causas.nec etiā sup donatōne ad pias causas facta.ergo sequit qꝝ tale statutū valuit z tenuit z potuit ligare donationē clerico intuitu amicitie z ideo nō tenuit ñ seruata solēnitate dicti statuti. Et sic formaliter z iuste videt ista questio decisa z cū p istā donationē simus in iure querēdo z nō in iure quesito quo casu statutū pōt disponere vt ius acqratur ecclesie certo mō z certa solēnitate. Preterea faciat qꝝ voluit gl.in l.sancim⁹.C.de dona.z i.l.illud. C. de sacrosan.ec.z in auc̄. de nō alie.§.si min⁹.vbi glo.dicūt qꝝ donatio facta in piā cām requirit insinuationē. Jō in ꝓposito nostro si ista donatio q̄ vt ē ostensum supius non est ad piā causam requirit solēnitatē statuti laycalis. si donatio facta ecclesie reqrit solēnitatē iuris ciuilis maxie qꝝ talis donatio fit clericis q ꝓpter eoꝝ auaritiā q̄ i eis viget: vt dixit glorioſus hyeronim⁹ relatus p gratianū.xciij.di.c.diaconi in.ꝑ.nūc aūt.ex quo i ecclesijs sicut in romano impio creuit auaritia periit lex de sacerdote z visio de ꝓpheta z tex.in.c.ꝙstituit. xx.q.iij.in ꝑsi.in auariciā z triste lucrū inhiātes.z tex.in.c.exꝑte de censi.in ꝑsi.tpalibus inhiātes. Et multo fortius in casu nr̄o. qz fuit collata talis donatio apostate vagabūdo z vt dr̄ ꝙcubinario. Quinimo talis solēnitas inducta a statuto bṽrie ꝙcernit bonos mores z inducit cessationē doli quo casu eēt seruāda etiaz a clericis. Qñ recusando talē solennitatē videt illaqari fraudibus z dolis: vt dixit glo.solēnis in.l.i.C.de fide instru.z iur.aſten. si sca.li.x.z sic ē lex honesta quā etiā tenet seruare ecclesia z ecclesiastice ꝑsone: cū ecclesia sit autrix z cultrix honestatis z iusticie: vt in.c.i.ꝑ.z si clētulus de suc. feud. Et ista decidūt formalr que stionē istā.lz adhuc nō sit allegata doctrina bar.i.d.l.cūctos populos. Faciat etiā qꝝ voluit sali.in.d.auc̄.cassa: vbi dicit statutuz disponit qꝝ in alienatione rei imobilis fienda p minorē.xxv.ānis debeat interuenire ꝙsensus agnatoꝝ alꝫ ꝙtract⁹ sit null⁹ qꝝ tunc si minor alienat clerico sine illa solēnitate ꝙtract⁹ ē null⁹: qz alienās est ꝙpositus iurisditioni statuētis. ergo sibi ꝓuideri potuit z cū suo statuto alligare: tū etiā qz ex isto statuto nullū ius deperit clerico. Tum etiam qz dignitas recipiētis nō tollit legē ꝓuidentē. Idē dicit ibi sali. ecōtra si clericus minor donaret laico maiori rōe equalitatis seruande.l.fi. C. de fruc. z lit.expen. Et sic ponderet.d.iudicās hāc doctrinā sali.qz loquit ꝓprie in terminis q̄stionis: qz dicit idē ecōtra si clericus minor donaret laico maiori: z sic loquit sali.eo casu quo statutū disponit qꝝ si aliqs minor donat debeat obseruare talē solēnitatē qꝝ lz donet clerico nihilominus tenetur obseruare illā solēnitatē ex eo qz ꝓpter imbecillitatē cōsiliū statutū introduxit illā solēnitatē. Eodē mō dicamus in ꝓposito qz istud statutū bṽrie ita disposuit in donatione qꝝ fiat corā potestate z duobus cōsulibus z fiat ꝑ duos publicos notarios instrumentū publicū in ꝑsentia qnqz testiū bone opinionis qz idud' fecit ad euitandas fraudes que possent adhiberi in donationibus. Ergo sequitur qꝝ tale statutū vēdicat sibi locū qñ laycus donat clerico z indubitanter clar⁹ loquit sali. z melius circa istud statutuz q̄ loquatur dñs cardinalis: lz.d.sali. nullā fecertt mentionē z apponit gladiū ad radicē hui⁹ questionis hec doctrina sali. Facit etiam qꝝ voluit idē sali.in.d.auc̄. cassa: vbi dicit statutū loycoꝝ dictat causam terminandā infra certos dies qꝝ tale statutū ligat clericū litigantem coraz layco. z etiam dicit statuto bononiensi cauetur qꝝ si ab actore non subdito potestati bononie petatur satisdatio de expensis soluendis si ipsum contingat condēnari alias non prestita satisdatione processus sit nullus qꝝ tale statutum ligabit clericos. Et reddit rationem ibi sali.quia tale statutum non preiudicat clerico sed ꝓuidet laico vt celerius consequatur condēnationis effectū condēnato actore non subdito. Ita dicamus in casu nostro istud statutum bṽrie non preiudicat clerico ex eo quia non agitur de dāno euitando: sed de lucro captando sed prouidet vt de libertate donet z non per fraudem. z ista sufficiunt ad sustentandū istō statutum. Preterea faciat qꝝ voluit bar.in.d.l.cunctos popl⁹ in.vj.col.in versicu.aut statuta sunt contra ea que competunt ecclesijs vel clericis non in priuilegium sz vt cuilibet tunc ligant clericos: z sunt seruanda in foro episcopali dum tamen sint honesta. allegat.c.conuenissent de eo qui mit.in possess.z.c.cū causa.de re iudi.z.c.constitutus.de in integrū resti.ponit exemplū disponit statutum qꝝ instrumentum publicum habeat paratam executionem sine libello qꝝ tale statutum habebit locum contra clericū in foro episcopali. Idē si disponat qꝝ non valeat testamētū preter omissam insinuationem decidit qꝝ testamentum clerici non insinuatum non valebit: qz tale statutū est honestū vt obuietur fraudibus. vñ ꝙsidero istud dictū bar.qꝝ a plurib⁹ reꝑhēditur: qz illa reprehēsio nō preiudicat in casu nostro. nā bar.loquitur eo casu quo cā agit corā iudice layco contra reū laycū: z sic illa reprehensio doctorum non militat in casu nostro. Item bar.etiam loquitur eo casu quo actus geritur actiue per ipz clericū: videlicet quia testatur. sed casus noster loquitur quādo actus geritur per laycum actiue licet in clericum passiue. z sic re-

prehenſio doctoꝝ non militat in caſu noſtro. Item qꝛ bar nō loquitur eo caſu quo ſtatutū eſt honeſtū ⁊ preiudicat clerico ī querēdis vt eſt caſus noſter: ⁊ ſic reprehēſio doctoꝝ ẏtra bar. nō militat in caſu noſtro. Faciat etiā pro dicto bar. tex. formalis in. c. i. de iure iur. li. vj. ⁊ dixit ibi dñicus ꝙ licet ſtatutū laycoꝝ non teneat qñ diſponit cōtra libertatē eccleſie tñ tenet ⁊ cōprehendit clericos qñ nō eſt cōtra libertatē eccleſie. Et ſubdit ibi dñicus illū tex. eſſe optimū ad ſuſtentandū opi. bar. ī. d. l. cūctos popꝛos volētis ſtatuta laycoꝝ honeſta que nō ſunt cōtra libertatē eccleſie tenere: ⁊ ſic eſt ibi caſus formalis probās opinionē bar. Scōo probo opi. bar. fore veriſſimā. ⁊ ad hoc allego tex. formalē in. l. nullus. C. de curſu publico li xij. vbi ſi lex laycalis loquit de re ſpectante ad ſuā iuriſditionē ligat eccleſiā. ergo multo fortius ligat clericū. Facit tex. in. l. ij. C. vt nemo priua. ti. predi. alie. in. ℣. nemo. ⁊ poſtea dicit vel clericus ecce qualiter ſub illo verbo generali lex comprehēdit clericū. ergo eodē modo ſtatutuꝫ generale comprehēdit clericū quo ad res ſuppoſitas iuriſditioni ſtatuentis. Faciat ꝙ voluit. d. cardi. in. c. decernim⁹. de iudi. vbi refert ſe cōſuluiſſe. iudex laycus non pōt iudicare ſuper iure patronatus vt ibi in ſpecie: tñ in genere pōt ſtatuere ⁊ pronuntiare. c. ex litteris. de iure patro. ego allego ſingularem gloſaꝫ in. capi. filijs xvj. queſtione vij. ideo dixit Joan. an. in. capi. i. de iure patrona. li. vj. in nouella ꝙ ſi quis dicat vendo villaꝫ ⁊ ius patronatus qō in ea eſt. nō valet venditio: ſecus ſi dicat. vendo villā qꝛ tūc venit ius patronatus. Ecce qualiter illud ꝙ nō pōt laycus facere ī ſpecie facit in genere quo ad illud ꝙ nō eſt de iuriſditione ei⁹. Ita dicam⁹ in ꝓpoſito ꝙ illud ꝙ nō pōt ſtatuere layc⁹ in ſpecie poterit ſtatuere in genere. ⁊ ideo pulcre dixit ange. in tractatu queꝫ fecit de inuētario ꝙ in citatione generali conficiēdi inuentariuꝫ eoꝝ quoꝝ intereſt comprehēdit clericus licet in ſpecie nō poſſet citari p iudicē laycū. Faciat ꝙ in ſimili dicim⁹ de iuramēto calūnte ꝙ licet expreſſe remitti nō poſſit tñ tacite pōt. l. ij. ℈. ſz qꝛ. C. de iur calū. Et ex iſtis apparēt ſublata illa dicta quibus dicebat ꝙ ſtatutū nō pōt in genere comprehēdere illud ꝙ in ſpecie non pōt ſtatuere. Faciat etiā tex. in auē. de here. ⁊ falci. ℈. ſi. in ℣ſi. in omni pſona: vbi lex laycalis ſub illa generali locutione comprehēdit eccleſiā ergo. Faciat etiā ſtatutū loquēs generaliter ꝓprehēdit diſtrictuales in rebus que ſunt de iuriſditione ipſius ſtatuentis. tex. eſt in. l. cūctos populos. C. de ſum. trī. Sed clerici ſūt diſtrictuales laycoꝝ. vt in. c. fi. de offi. deleg. li. vj. ⁊ facit. c. princeps ſeculi. xiij. q. v. ⁊ c. accedēs. el. ij. vt lit. nō ẏte. Facit tex. ī. c. i. de ẏſue. a cōtrario ſenſu. vbi ẏſuetudines graues eccleſijs non ligant eccleſiā. ⁊ ibi bal. ponit exemplū ꝙ ſunt graues qñ ſunt ℨ priuilegia ⁊ imunitates eccleſiaſticas. allegat bar. in. l. i. ℈. q̄ bonerāde. ff. quarū rerū actio nō de. ⁊ ꝙ no. in auē. caſſa. C. de ſacro ſan. ec. Ergo ſequitur ꝙ qñ ẏſuetudo nō eſt grauis eccl'ie cō prehēdit eccleſiā. ⁊ ſic eſt ibi dare caſum formalē ꝓ opi. bar. Faciat etiā vbicūqꝫ priuatus homo in cōtractu diſponit ꝙ res nō alienef in potentiorē illa ſua verba generalia cōprehendūt eccleſiam. Ita formaliter dixit bal. in. l. ea. lege. C. de cōdi. ob. cau. et no. ꝓ oēs in. l. ſi ita quis. ℈. ea lege. ff. de ℣b. ob. Si ergo priuatus homo pōt hoc facere. multo fortius hoc facere poterit ſtatutum. arg. glo. in rubrica. C. de decre. decur. li. x. Faciat. c. cōſtitutus. de in integ. reſti. quē tex. ad hoc allegauit bar. in. d. l. cunctos opulos. ī. ℣. iuxta municipiī veronēſis ẏſuetudinem approbatā vbi bōa ⁊ approbata ẏſuetudo ciuitatis generaliter loquēs cōprehēdit clericos ⁊ ibi papa mādat illos reſtitui in integrum. nec de nouo approbāt illā ẏſuetudinē: ⁊ clarū eſt ꝙ illa cōſuetudo nō diſponebat ſpecifice de clericis: qꝛ illo caſu nō teneret: vt eſt dictū. tex. in. d. c. eccle. de ẏſti. Nec ē vera reſpōſio aliquoꝝ. ⁊ ꝓcipue io. ō ligna. qui reſpōdit ad. c. ẏueniſſent. de eo q̄ mit. in poſ. ⁊ ad. d. c. ẏſtitutus. ꝙ fuit ẏſuetudo mixta clericoꝝ ⁊ laycorū: ⁊ ita etiā reſpōdet ad. d. c. cū cām. de re iudi. Vere iſta rñſio eſt peſſima nec eſt auditu digna ⁊ cōtra veritatē ꝙ ſic oñdo. Si ita eſt ꝙ laycus nō pōt ſtatuere in clericos generaliter: ſed clericus habēs iuriſditionē pōt: tūc dico ꝙ impoſſibile eſt ꝙ actus factus a clerico ⁊ layco ſimul valeat data īhabilitate layci. hoc decidit tex. in. c. ſacro ſanc. et in. c. maſſana. ō elec. vbi electio debet fieri p clericos ⁊ nō per laycos. pone ꝙ fiat mixtiꝫ a clericis ⁊ laycis ſimul certe electio eſt nulla: ⁊ ideo elegāter dicebat io. an. in addi. ſpe. in ti. de reqſitione ẏſilij. ℈. i. ī addi. q̄ incipit. vt aliquid ꝓambulū ẏſtitutio municipalis diſponat aliquē expediri p artifices. ℨ nō ille actus expedit p artifices ⁊ nobiles ī ſimul: nobiles erāt inhabiles an ſuſtentabit act⁹ ex habilitate artificū cōcludit ꝙ ſic. allegat ſimile. ꝙ habet in. c. maſſana ecclēſia. de elec. ⁊ ita eſt in ꝓpoſito dicendū ſi layci ſunt inhabiles ad ſtatuendū ſupra clericos in genere ⁊ clerici ſunt habiles ad ſtatuēdū ſupra laycos in genere. ⁊ clerici ſunt habiles. ſequit ꝙ qñ mixti actus fit a clericis ⁊ laycis ſimul ꝙ actus erit null⁹. ⁊ indubitāter male loquuti ſūt oēs. q̄ hāc rñſionē io. an. ō ligna. ſequnti fuerūt: ſz ſali. in. d. auē. caſſa. vbi oēm fontē iuris credidit euacuaſſe in cōmentando illā auē. ſequat illā rñſionē dicēs ſe reperiſſe in repoꝛtatis. io. de ligna. ⁊ etiā ſali. ibi dat aliā rñſionē ad. d. c. ẏueniſſet videlicet ꝙ loquat quo ad ꝓceſſum. tex. certe ibi loqtur quo ad deciſionē: vt apparet in. ℣. terminada. Dat etiā aliā rñſionē. videlicet ꝙ ibi legatus de latere approbauit illā ẏſuetudinē certe erat vehemēter dicēdo ſic ex eo qꝛ ille legat⁹ nō potuiſſet approbare illā ẏſuetudinē. ex eo qꝛ talis approbatio ſpectat ad ro. pōtificē: vt eſt tex. in. d. c. eccleſia. de cōſti. ⁊ ī. c. bene quidē. xcvj. di. faciat tex. cōiuncta glo. in cle. qꝛ ẏtingit. de reſcri. do. q̄ vult ꝙ vbicūqꝫ actus debet fieri a papa nō ſufficit ꝙ fiat a legato etiā de latere. ſed in caſu noſtro iſte actus debebat fieri a papa: vt in. d. c. eccleſia. ergo nō potuit fieri a legato. Et p ẏñs rñſio ſali. videt erronea nec videt poſſe dari bona rñſio ad. d. c. cū cām. cū dicit ꝙ a cōtrario ſenſu reſultat ⁊ ꝓbatur ibi dictū bar. ⁊ a contrario ſenſu ceſſat abſonus intellect⁹: vt. l. q̄ticulā. C. de epi. ⁊ cle. l. ij. C. de cōdi. in ſer. qꝛ reſpōdeo cōcedo ꝙ a cōtrario ſenſu ꝓbat. ſed nego ꝙ reſultet abſonus intellectus. imo reſultat ſenſus conformis iuri: vt eſt tex. in. d. c. cōueniſſent. ⁊ in. d. c. cōſtitut⁹: vbi honeſta ẏſuetudo inducta a laycis ligat clericos in genere. Ergo argu. a cōtrario ſenſu in. d. c. cū cām eſt cōformis iuri cōi. Et ſi opponat ℨ. c. ẏſtitut⁹ dicam⁹ ꝙ loquit in ẏſuetudine ꝓuilegiatiua: ⁊ ſic loquit ī bñficio quo caſu pñt clerici vti bñficio ſtatuti traducti a layco: vt in. c. dilecti. de ſo. cōpe. ⁊ ibi p. d. anto. ⁊ per alios in. d. c. eccleſia. de cōſti. Jō videt ſpeciale eſſe in ſtatuto priuilegiatiuo. qꝛ ad hoc rñdeo negādo eē ſpeciale. ⁊ de hoc ē tex. i d. c. ẏueniſſet. vbi ẏſuetudo erat honeroſa: ⁊ tñ ligat clericos: vt ibi ē caſus formalis ad quē febricitat oīs rñſio: vt ſupi⁹ demōſtraui. Faciat etiā ꝙ voluit bal. in ẏſilio ꝙ ſupi⁹ allegaui vbi dicit ꝙ poteſt dici clerico: ⁊ p ẏñs huic bonimpe ⁊ eius ſucceſſori amice hec aqua ī ſuo ſinu ouſ q̄ſi dicat ī ſuis ſubditis ⁊ ī ſuis rebus diſponit. Nec dī ad alteri⁹ iniuriā fieri: ſz ad primū comodū ſubditoꝝ. Facit ēt ꝙ voluit. d. abb. ẏſicul⁹ ī repe. c. eccl'ia. ō ẏſti. adfi. vbi dicit ſurgere dubiū an ℨct⁹ rōe ſtatutoꝝ celebrat⁹ p laycuꝫ clerico iudicabitur ſcōm legē ciuilē an ꝑm legē canonicā cū pſone nō ſubijciātur niſi formis ſuis circa ꝙ dicit ſe ſic diſtinguēf aut ſtatutū ẏcernit ſolēnitatē act⁹ adhibēdā tpe ℨct⁹: ⁊ tē ſiue ſit ſtatutū layci ſiue clerici nō valebit ℨct⁹ niſi illa ſolēnitas fuerit obſeruata: ⁊ hoc iō qꝛ nō potuit ſubdit⁹ ℨbere ēt cū nō ſubdito ſpreta lege ſui ſuperioris ſimo peccauit. de maio. ⁊ obe. c. ij. l. nēo pōt. ff. de le. i. c. reqſiſti. de teſta. iō nulla ℨbit obligatio cū lex reſiſtit l. cū lex. ff. de fideiuſ. ⁊ ſic ℨct⁹ nō potuit ex vna pte ẏſiſtere cum debeat eē vltro citroqꝫ obligatoꝛi⁹. l. labeo. ff. de ℣b. ſig. c. admonet. ⁊ c. ꝙ in dubijs. de renū. allat ſile ꝙ videm⁹ ī donatōe. exigitur inſinuatio ſi excedat certā q̄titatē a lege taxatā ſz fiat dōatio nō ſubdito: qꝛ ſi nō ē facta inſinuatio nō valet vt. l. ſancim⁹. C. ō dona. inficit enī ptātez donādi ex cā ⁊ iuxta hoc ſtatutū iudicabitur iter clericū ⁊ laycū in vtroqꝫ foro. qꝛ ſi ℨct⁹ nō valuit nō ꝺz ex eo ius reddi. allat ad hoc ꝙ no. Ly. ī. l. ij. C. q̄ ſit lōga ẏſue. ꝺz eī iudex attēdere ad ſtatuta litigātiū nec p hoc ſtatutū laycoꝝ ligat clericos cū diſponat circa ſubditos ſuos ad bonū finē. vñ ſi clericus vult illum ſibi obligari debet omnia ſeruare ſine quibus ille ſe obligare non poteſt. pro hoc allegat ſimile ꝙ voluit federicus de ſenis conſilio. lxxvij. ſtatuto cauetur nobilem non poſſe recipere ceſſionem iurium contra populārē. non valebit ceſſio facta nobili etiā facta p eccliam: qꝛ ſtatutū diſponit in caſu licito ⁊ iter ſubditos ⁊ nō ī fraudē nec aio reſtrigēdi libertatē eccliaſticā. Et ex hoc dicit ſe īferre ꝙ layc⁹ teſtādo ꝺz adhibere oēs ſolēnitates legis ſue: alias teſtamentum non valebit: licet inſtituerit clericuꝫ niſi hoc fecerit pro aīa ſua: ⁊ ita reſidet ibi tantus doctoꝛ. Vere indubitāter iſta doctrina ē aurea: ⁊ decidit iſtā queſtionē iuſtiſſime. aiaduertat ergo. d. iudicās. qꝛ. d. abb. pōit exēplū ī donatōe vñ lex ciuilis ſtatuit certā ſolēnitatē circa inſinuādā dōationē vel ſtatutū ppli ſtatuit certā ſolēnitatē adhiberi ī dōatōe vl ī ꝙractu

vel in testō q si subditus statuētis donet clerico vel ꝫbat cū clerico vt instituat clericū: nec est seruata solēnitas statuti i tali ꝫcu q tūc ꝫct⁹ est nullus. Ita ē dōm in ꝓposito nr̄o q talis donatio facta sine solēnitate dicti statuti est nulla. debuit ergo iteruenire dicta solēnitas lz donatio fcā fuisset clerico seu monacho: z p ꝙs donatio fuit ipso iure nulla z sine fele. Ista ē verissima decisio. z lz agak de re spectāte ad deuotissimos ꝓuos clemētissime dñe nr̄e tñ nō ē eis fauēdū i ꝓiudiciū alteri⁹. ita. n. sum⁹ dicit tex. viduis z paupib⁹ in iusticia debitores q alijs iniusticiā facere nō debem⁹. c. ex tenore. de foro ꝙpe. Et iō frustra in allegatiōibus factis pro vtraq illi celebres aduocati fatigarūt i adducēdo doctrinā pro vna pte z p alia pte opionē ꝫriā: qr nō fuit op⁹. Et iō cū opponebak q gnālia ꝟba statutor̄ nō ꝙhēdūt clericos ad ꝓpugnandā doctrinā bar. pōt rñderi q illud ꝓcedit qñ ex necitate clerici z ecclie ligarenk talib⁹ statutis. lz si loqmur de honestate tūc beneligank clerici statutis gnālib⁹ laycor̄: ita formalr dixit. d. card. in. d. c. ecclia scē ma. de ꝙsti. Sz ecclia ē mr honestatis vt supi⁹ est dictū. ergo posito q nō ligarenk statuto liganc honestate iducta a statuto: z p ꝙñs de honestate debuit interuenire solēnitas statuti bꝛixie in ista donatione: lz in veritate: vt dixi doctrina bar. nō est necia ad decisionē hui⁹ qōnis. z isto mō saluak doctrina bar. q̄ in veritate ꝓbak iure: vt in iurib⁹ allegatis supi⁹. Nec est op⁹ distinguere de honestate. Itē saluak doctrina bar. vt ꝓcedat in q̄rēdis clerico aut ecclie. quo casu pōt statutū dispone: vt supi⁹ est oñsuz. Itez saluak doctria bar. qñ subdit⁹ statuto ꝫbit ꝫ dispōnē statuti cū apponat formā de leui obꝺuabilez z ex cā honesta: vt supi⁹ dixi. Itē ꝓcedat ēt multo forti⁹ cū cā agitak cora iudice seculari q tenek seruare iura seruare z statuta municipij. Facit glo. in. c. q clericis. de foro ꝙpe. z i. l. ex ea. ff. ō postul. z multo forti⁹ in casu nr̄o q: appet ꝙstō synodalis seu epalis ap ꝓbās statuta bꝛixie: z lz nō sufficiat sola ꝓbatio epi. p. d. c. ecclia. z. d. c. bñ qdē. tñ ex quo ꝙcurrūt tot ad validitatē hui⁹ statuti quo ad clericos lz talis ꝓbatio: qr q̄ nō ꝓsūt singula mr ta iuuāt. l. ij. p glo. in pn. ff. de excu. tu. glo. i. c. accedēs. vt lit. nō ꝓte. z i. l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. cū filij. Preterea faciat qō voluit d. abb. i ꝓpetitiōe. d. c. ecclia. ad fi. vb dic̄: q vbi due iurisditiōes coherēt i loco iudicak ꝑm legē z statuti loci ꝫct⁹. l. si fruct⁹. ff. de euic. Inno. in ꝛeica. de ꝙsue. z subdit: istō ꝓcedet siue sit statutū layci siue clerici: qr nō valebit ꝫct⁹ nisi solēnitas fuerit obseruata qr nō potuit subdit⁹ ꝫbere cū nō subdito spta lege sui supioris: z dicit se ita dicturū i sua lectura quā tūc ꝙpilabat i. d. c. q clicis. z subdit ēt ibi. d. abb. in pe. col. q i isto casu ꝓcedit doctria bar. in d. l. cūctos pplos. z isto casu dicit nō ꝓcedere opionē ꝫriā vt dicit ꝓ doc. q tenuerūt ꝫ bar. nō ꝙfiderarunt talē casuz: qr iudicio suo ita decidissent nec reꝓbassent. bar. z ego supi⁹ ad hoc allegaui bal. i suo ꝙsilio. z saly. i. d. auc̄. cassa. z dñz cardi. i. d. c. ꝓpē dim⁹. z faciat. d. c. i. §. donare. z q̄ supi⁹ allaui post bal. z lu. ro. vt ēt i pia cām possit statutū ꝓhibere: vt in. d. §. donare. z multo forti⁹ qr ista nō fuit donatio ꝓ aīa: vt supi⁹ fuit oñsuz. Et ex istis appet rñsio ad ꝫria supi⁹ formata. nec iste passus ē ita examiat⁹ i aliquo loco: lz illū ego examinaueri copiosi⁹ i repetitiōe quā edidi i rubꝛica. de reb⁹ eccl. nō alie. lz nō ita exq̄site. z iō ꝙcludo talez donationē fuisse nullā: z p ꝙñs nullū ius ꝙpetere dcō ꝙuētui ad illā domū vēdicādā: z sic ꝙcludo ipz statutū fore seruādū i vtroq foro iter laycū z clericū: z multo forti⁹ in foro seculari. z ita cōcludo. Laus deo clemētissimo. B. an. ficulus dcūs barbatia vtriusq iuris monarcha: z in hac tēpestate ꝓmarius. m. ccccl vj.

¶ Casus consilij. lxvj.

¶ Utr̄ si pr̄ stipulak emphiteosim ꝓ se z filijs itelligunk filij hr̄e a pr̄e vel ab ecclia ipa. Et an pr̄ possit eis ꝓiudicare: z ēt qd i feudis. Et an bona feudalia dicank hereditaria. Et an pr̄ possit ligare feudū vel emphiteosim vni ex filijs. Et nō soluēdo canonē ꝓiudicare eis. Et qd si feudū nouū ꝙcedik vt ātiquū an sit nouū vl nō. Et an ius patronat⁹ possit vēdi vel donari. Et an ꝓ illa verba siqs ōcesserit sine filijs videāt vocati filij ex testō vl ab itestato

Fferam In mediū illō qō ꝑclare scribitur sapie. vij. Inuocaui z venit i me spūs sapie. Idcirco oipotētē z imortalē deū huic cōsultatiōi iuoco vt sua solita benignitate veritatē mihi apiat. z quidē viso pūcto z cōsilijs elegātissimis olim redditis ꝓ excellētissimos iuris vertices floria-

nū bononiensem Joānē de Imo. Jo. de anania. z Nicolaū de raymūdis mihi supiores: q ꝙsultationē istā mirū imodūenucleārūt. vr̄ ꝓma ꝙsideratiōe dicēdū q frāciscus ꝑdict⁹ iuestit⁹ de dictis decimis tanq̄ de iure recti z antiq feudi ꝓ se z filijs z heredibus vtriusq nō potuerit alienare dictū feudū in ꝓiudiciū suor̄ filior̄. Et lz copiose z subtiliter dictū fuerit ꝓ supradictos stupēdos pr̄es: tñ q: illud quēq̄ scire maiores nostri arbitrati q rōne optia demōstrassent: iō aliq̄ ꝓ eos nō tacta in mediū referā. z ad hoc demōstrādū allego elegās dictū bar. in. l. mortis cā capit. ff. de dona. cā mor. vbi dixit pr̄ accepit emphiteosim ꝓ se z filijs suis: q mortuo pr̄e filij illā accipiūt a dño z nō a pr̄e: z p ꝙñs illud ius in dicta emphiteosi vel feudo: z sic pr̄ nullo mō pōt ꝓiudicare filijs i iure acqsito a dño. Faciat ad hoc qō pulcre voluit dñs pe. de ancha. in suo ꝙsilio. cccix. vbi ꝙsuluit pr̄ accepit emphiteosim ꝓ se z filijs suis. cōsuluit q filia īstituta in re certa z ꝓhibita a pr̄e plus petere pōt venire ad emphiteosim: qr pr̄ exp̄sse nō potuit eā ꝓuare iure ꝫct⁹. allat bar. in. l. iurisiurādi. §. si liberi. ff. de op. lib. z ēt allat qō no. bal. in. l. liberti. C. e. ti. Facit ēt qō voluit ange. i suo ꝙsilio. clxxxj. vbi ꝙsuluit. pr̄ accepit emphiteosim ꝓ se z filijs suis masculis legitimis z vna femina: q nō poterit illō ius q̄situz filie ex stipl'one pr̄na tollere: z si faceret qr tolleret: nihilomin⁹ tenek reficere illi filie id qō sibi abstulit de alia emphiteosi i alijs reb⁹ patrionialib⁹. ar. l. i. z. l. assignari. ff. ō assigna. lib. ꝙñ cta. l. cū dotem. §. si cū pr̄. ff. so. ma. vbi si pr̄ diminuit ius filie ex sua portiōe: tenek eidē filie tātūdē ꝙcedere inq̄tuz eā grauauit. Ita vr̄ dōm i ꝓposito q nō potuit pr̄ ꝓiudicare filijs in feudo ex quo i stipl'one pr̄na illud feudū acqrūt a dño: vel saltē pr̄ debuit filijs tātūdē relinq̄re q equaleret feudo. Faciat ēt qō voluit bal. in cōmēto. l. i. ff. de rer̄ di. in ea. qōne. vbi q̄rit an i feudo pr̄ possit stipulari vni filior̄: ita q alteri nō possit acqri: decidit q p̄t: sz bal. ibi logk a ꝓncipio stipl'onis q̄si liberū fuit pri posse stipulari ꝓ vno filio: ita q nō q̄rat alijs filijs. vñ segk ex hoc q ex post fcō nō pōt tollere ius iā q̄sitū z radicatū filijs. vñ aliud ē tollere q̄rēdū seu impedire q̄rēdū. z aliud ē tollere q̄situ. l. qd aūt. ff. q̄ i frau. credi. Innoc. in. c. admonet. de renūcia. Fede. de senis ꝙsilio. ix. bal. i. l. si pupillor̄. C. de repudi. here. ergo nō potuit iste pr̄ tollere filijs ius q̄sitū in. d. feudo. Faciat qō voluit bal. i. l. ipialē. in iij. col. i ꝓn. i ti. de ꝓhi. alie. feu. ꝓ fede. vbi dic̄ in ꝟsi. q̄ro vtr̄ pr̄ possit assignare feudū vni filior̄ refert quosdā dicere q sic: si pater sua ꝓbitate q̄siuit feudū: sec⁹ si añcessores pr̄is acqsiuerūt feudū. arg. l. diui fres. ff. de iure patro. z. l. liberi ꝓ patroni. ff. ō assig. lib. refert ēt alios dicere q bñ merito ꝓt assignare. arg. l. si ruphinus. C. de testa. mi. ipe ꝟo dic̄ q nō pōt nisi de ffm volūtate vel ratificatiōe: qr lex feudor̄ dictat q ad oēs filios eq̄lr ptieat z iō nec i testō ꝓt ꝟ facek nisi filij approbēt testm̄ parētis. l. sic̄. §. venditiōis. ff. q. mo. pig. vel ipo. sol. nā qō ad oēs filios ptineat ē inductū i fauorē filior̄: iō si fiat ꝫ nō valeat: tñ nō reuertik ad dñm qr ñ ē ꝟ iductū i fauorē dñi. ar. l. fi. C. cōia ō le. z logk ibi bal. siue sit feudū nouū acqsitū a pr̄e: siue sit ātiquū acqsitū ꝓ suos añcessores. ergo mltomin⁹ i casu nr̄o potuit ꝓiudicare oib⁹ filijs si nō ꝓt ꝓiudicare vni filio i fauorē alior̄: multo min⁹ potuit ꝓiudicak oibus filijs i fauorē exnei. Fac ēt qō ōcidit idē bal. i. c. i. in ti. an agna. vel cog. i. vj. col. i. ꝟ. q̄rit. q in iur̄ ephiteotico pōt pr̄ ꝓuidere vni filior̄ z alteri ñ: sec⁹ i feudo. allat. c. i. ō suc. feu. z. l. i cō uētiōib⁹. ff. ō ꝟb. sig. faciat ēt qō voluit An. ō ispnia i. d. c. i. ō suc. feu. vbi dic̄ q ñ valz aliq̄ ordiatio fcā a ōfūcto i feudo quomin⁹ filij succedāt i feudo: z si ōfūct⁹ bñs feudū. aliō disposuit i testō nō valet sua ordiatio quo ad feudū. z pōt ex⁽ᵐ⁾: qr disposuit q fili⁹ hēat duas ptes feudi: z ali⁹ tertiā qr ōbēt eq̄lr succedere i feudo: qr feudū ptiet ad filios ñ ex dispōne hois: sz legis. c. i. §. sz qr vidim⁹. i ti. q. feu. da. po. z ibi ēt dic̄ bal. q lz filij sint ieq̄lr istituti: tñ i feudo succedūt eq̄lr. Faciat qō voluit Ja. bu. quē refert z segk bal. i. l. itē videdū. §. nūc videam⁹. ff. ō peti. her̄. vbi dicit q pr̄ nō pōt ꝓiudicar vni filior̄ relinquēdo feudū alijs filijs: ex eo qr ius pr̄is extinguik eo mortuo. l. vxor patrui. C. ō legi. Prete. faciat qō voluit bal. i. l. isulā. §. fi. ff. so. ma. vbi dic̄ duo fecerūt pacē quā pmiserūt ñ infrīger̄ sub pena applicāda ecclie q si post ea fregerit pacē z penā remiserūt pp ꝟ nō ꝓiudicak viri q̄sito ecclie: ita dicam⁹ i ꝓposito q nō tollak ius q̄sitū filijs i feudo ex stipl'oe pr̄na. Preterea faciat tex. i. l. si qs argētū. §. fi. C. ō dona. i. ꝟ. cū eni in arbitrio cuiuscūq sit hoc facere qō instituik oz euz vel min-

me ad hoc ꝓsilere: vel cū ad hoc venire ꝓparuerit: nō ꝯbusdā ex cogitatis artib⁹ suū ꝓpositū defraudare: tātāqz i deuotionez ꝗsi ꝯbusdā legitis velamētis ꝓtegere: vbi ē casus q⁹ post ꝗ quis trāstulit ius i aliū nō pōt illud reuocare. Faciat tex. in. l. ꝟo pcuratoꝛ. §. fi. i. ꝟ. illā ꝯditionē hūit stipulatio quā imutare nō potuit stipulatoꝛ. ff. de solu. & l. aliō. & l. si ita stipulat⁹ fuero decē in melle. ff. de solu. vbi si ꝯs stipulat⁹ fuerit solui dotez sibi aut ticio nō ꝑt postea illā ꝯditionē imutare: & si nō pōt imutare ius ꝗsitū ticio. eodē mō dicem⁹ i ꝓposito. Faciat ēt qō no. bal. in. l. cū ꝯs. decedēs. §. codicillis. de leg. iij. & bal. i. l. gnāliꝛ. C. de nō nu. pe. & i. l. rōnes. C. de ꝓba. & i. l. si mādatū. C. mādati. vbi si ꝯs i ifirmitate cōsitet se hūisse certā pecuniā ab alio & postea recōualescit nō poterit reuocare illā ꝯfessionē in ꝑiudiciū alteri⁹ qꝛ i ☞ctibus vel ꝗsi nō ē loc⁹ pnie: vt. l. sic. C. de acti. & obli. cū filiꝰ. Facit ēt qō no. saly. i. l. quotiēs. C. de dona. q̄ sub mō. vbi dixit q⁹ si ego dono tibi fūdū cū hoc q⁹ hic ad certū tp̄s fūdū illū dones sempꝛonio: ego postea nō potero istō reuocare. Faciat ēt qō voluit bal. & ange. i. l. apō iul. §. si ꝯs alicui. de leg. i. vbi dicūt q⁹ pr̄ nō pōt ꝑiudicare i feudo vl̄ emphiteosi quā accepit ꝓ se & filijs allegāt dy. ibi. Ita dicam⁹ in ꝓposito si pr̄ ē stipulat⁹ feudū ꝓ se & filijs suis nō poterit tollere ius ꝗsitū filijs in feudo illo. Facit ēt. c. i. §. hoc quoqz. i. ꝟ. fine herede masculo a ☞io sensu de suc. feu. vbi si alie nās feudū reliqt heredē masculū ꝑferr̄ agnato & frī alienātis in reuocādo alienationē feudi factā ꝓ vassallū post illi⁹ mortē: ꝛz eo deficiēte admittit frī alienātis. Ita dicam⁹ in ꝓposito qō fiet reuocatio dcē alienatiōis ꝑ filios alienātis. Faciat ēt rō. pr̄ alienās nō potuit transferre in emptoꝛē plus iuris quā ipe babebat. l. nemo. ff. de reg. iur. cū filiꝰ. Sz ipe pr̄ hēbat ius tpale duratuꝝ i vita ipi⁹ dūtaxat: & post ei⁹ mortē icipiebat ius in ꝑsona filioꝝ. ergo segr̄ q⁹ resoluto iure pr̄is resolutū ē ius ipi⁹ emptoꝛis. l. lex vectigali fūdo. ff. de pigno. Et sic filij ei⁹ ex eoꝝ ꝑsona & ex iure nouiter eis ꝗsito ꝓ mortē pr̄is pñt auocare ab emptoꝛe tāq̄ filij nō tanq̄ heredes cū ꝓfecerit iuētariū: & sic nō habenr̄ ꝓ heredib⁹: vbi agit̄ de eoꝝ ꝑiudicio. l. fi. §. licētiā. C. de iure delib. ☞ucta. l. cū a mre. C. de rei vēdi.. nō. n. vī pr̄ potuisse ꝑiudicare filijs non ꝓsentiētib⁹. Et si ꝗspiā opponat dicēs istud eē feudū nouū acqsitū ꝓ pꝛez istoꝝ reuocare volētiū i quo factū pr̄is p̄t filijs ꝑiudicare: vt firmāt scribētes. i. c. i. §. hoc quoqz. de succes. feu. ēt si feudū eēt antiquū acqsitū ꝓ auū vel auiā. glo. in. d. §. hoc quoqz. i iij. solu. scōi ☞ij: vt ibi refert Jac. de belui. sentit q⁹ pr̄is alienatio nē nunq̄ filij reuocāt: ꝛz agnati reuocare possint si feudū erat antiquū. Et ēt si ꝗspiā opponat q⁹ isti filij sūt heredes pr̄is: ꝛz cū beneficio iuētarij: & sic si sūt bona sufficiētia pr̄is ēt nō fcā ōductione legitime qui ꝛz nō subijciank̄ oneri legatoꝝ: subijciūk̄ tñ oneri creditoꝝ. l. papi. §. q̄rta. cū sequētib⁹. ff. de iof. te. tenenr̄ emptori de euictiōe: & ꝓ ꝙis pōt repelli a reuocādo per illā exceptionē quē de euictiōe ꝛz actio eūdē agentē repellit exceptio. l. vēdicātē. ff. de euic. ☞ūctis his q̄ habenr̄ i. l. fi. §. licētiā. C. de iure delib. & d. l. cū a mre. qꝛ ad ista rñdeo. vz. q⁹ tūc factū pr̄is nocet filijs in feudo qñ filij nō sūt exp̄sse noiati in iuestitura. quo casu nihilominꝰ succedūt in feudo. c. i. §. hoc quoqz. qui. feu. da. pos. nō tñ succedūt nisi sint heredes pr̄is. c. i. in ti. an agna. qō ita dz itelligi. ꝙstat aūt q⁹ pr̄ pōt suo heredi ꝑiudicare sic sibi: vt. l. pr̄ filiuz. §. pe. & qō ibi no. bar. ff. de leg. iij. ꝛz qñ liberi vel filij sūt noiati in iuestitura: vt in ista iuestitura dr̄: tūc alienatio pr̄is nō nocet filijs sic nec alijs agnatis. Ita exp̄sse ☉cidit bal. i. d. c. i. §. hoc quoqz. de succes. feu. i. v. col. & iiij. ꝙclusiōe ibi dū dic. qō dixi de liberis. nā tūc pñt hr̄e feudū hereditate pr̄na repudiata. arg. l. qōcūqz. §. si ꝯs ita. in fi. ff. de ꝟbo. ob. qō tz Ja. de bel. & bal. in. d. c. i. an agna. iō factū pr̄is nō potuit ꝑiudicare filijs: qꝛ nō dicunr̄ hr̄e a pr̄e: ꝛz a ꝓmo iuestiēte. l. fi arrogotoꝛ. §. ꝛz an ipuberi. ff. ō adopt. Hoc vī tenere bal. ō. §. hoc quoqz. ō suc. feu. i. ꝟ. pone. ergo recepi ꝓ me & filijs i. ij. col. & Ly. in. l. ij. C. de liber. & eoꝝ liber. Et ꝛz istā limitationē dz itelligi qō no. idē bal. in. d. §. quoqz. in vlti. col. ꝟ. vlti. distingue in ꝓncipio distinctiōis. dū dicit q⁹ in feudo nouo regulariter factū pr̄is nocet filijs. nā dz itelligi vt supius est dictū. ne sit sibi ☞ius q̄ nō sūt noiati in iuestitura. & facit qō no. bal. in. d. l. ij. post Ly. C. de libe. & eoꝝ libe. & bar. in. l. iij. ff. de iterdi. & relega. Et ꝓ istud sit sublatū ꝓmū qō in ☞iū fuit adductū. Ad aliud ☞iū rñdeꝛ q⁹ in bonis pr̄is vt asserit: nihilominus erat vel eē repit̄ deductis bonis feudalib⁹ q̄ tenebat pr̄: & deductis dotib⁹ ad ꝙs pr̄ tenebaꝛ: & sic dicti filij nō tenenr̄ de euic. ꝓpter ꝓfectionē iuentarij. vñ cessat dicta argumētatio. Et si dicāt feudalia nō debēt deduci cū possint capi ꝓ debitis quo ad cōmoditatē cū agit̄ actiōe ꝓbabili: & in cām iudicati. vt no. bar. in l. si finita. §. fi. de vectigalib⁹. ff. de dāno ifec. in vlti. col. Rñ. verū ē q⁹ ꝓ debitis ipius feudatarij: cui⁹ sūt tpe quo capienr̄: vt si viueret pr̄ & ꝙuenireꝛ de euictiōe: vel si caperenr̄ hodie ꝓ debitis ipsoꝝ filioꝝ. Sz si nūc caperenr̄ ꝓ debito pr̄is: cui⁹ eē desierūt: & iceperūt eē filioꝝ: nō vt heredū pr̄is: ꝛz vt filioꝝ. & facto iuētario res filioꝝ nō hereditarie nō pñt capi ꝓ debitis pr̄nis & hereditarijs: vt in. d. l. fi. §. licētiā. Qō aūt feudalia nō sint hereditaria ꝓz ꝑ ea q̄ no. By. & Bar. in. l. si patroni. ff. ad trebel. qui dicūt ea nō cadere in fideicōmissō vl̄ in quo veniūt hereditaria: vt. l. fideicōmissa. §. i. eo. ti. iō vī q⁹ isti filij nō repellank̄ a vēdicādo feudū p̄dictū ab emptoꝛe ☞ factū pr̄is ex ꝓpria ꝑsona: ꝛz fuerit nouū feudū: qꝛ qñ nō foꝛēt noiati in iuestitura quoquo mō pr̄ recepissēt rē in feudū: filij adhuc succederēt i feudo. vt i. d. c. hoc quoqz sciēdū. q⁹ feudū dare pñt eē. tñ tūc dr̄ia iter feudū nouuz: qꝛ tūc vēditio vel refutatio pr̄is ꝑiudicat filijs suis vt ipsaz reuocare nō possint etiā si nō sint ei⁹ heredes: vl̄ sint cū bñficio iuētarij q⁹ cēsenr̄ vnū feudū in ꝑsona pr̄is & filioꝝ: & filij cēsenr̄ a pr̄e & nō ab istituēte. iō factū pr̄is ipugnare nō pñt. & sic logr̄ ꝓmum mēbꝝ distictiōis. Nico. de matta. recitatis a bal. i. l. q⁹ se pr̄is. C. vñ liberi. Nec distinguiꝛ an fecerit iuētariū vel ne: qꝛ dz itelligi q̄ filij nō sūt exp̄sse noiati in iuestitura. Sz si nō est nouū feudum sed antiquū: tunc posito q⁹ in iuestitura nō fuerint noiati filij nō dicunr̄ hūc feudū ad ipso pr̄e vēdere vel renūciāre feudū sed ab auo vel ꝓauo acqrēte: iō factū pr̄is sui a quo nō hñt ius eis idistincte nō nocet. l. emācipatū. ff. de adop. Sed ita demū si sūt heredes pr̄is sine bñficio iuētarij: vel est cū bñficio: si tñ hereditas est soluēdo: qꝛ deductis debitis tm̄ remanet in ea q⁹ equalet feudo: qꝛ in dcis casib⁹ filij tenenr̄ ex ꝑsona pr̄is de euictione & sic pñt repelli a vēdicādo tā ꝓ illā exceptionē quē de euictione ꝛz actio q̄ ꝓ exceptionē ex q̄ ꝑsona ꝙs lucꝝ sentit. l. ex q̄ ꝑsona. ff. de reg. iur. Sz si cōfecisset iuētariū & deductis debitis nil remanet in hereditate: tūc factū pr̄is ei nō noceret: cū ab eo nō habeant: ꝛz ab auo. d. l. si arrogator. §. i. nec pñt repelli a vēdicādo ex aliq̄ p̄dictarū exceptionū. nā nec tenenr̄ de euictione ꝓp inuētariū: nec lucrū sentiūt si nihil supest. Et sic nō habenr̄ ꝓ nō heredib⁹ q̄tū ad eoꝝ ꝑiudiciū. l. fi. §. & si ꝑfatā. C. de iure delib. & §. in ꝙputatiōe ꝟe: tñ heredes sūt ex quo adiuerūt: & hoc eis ꝑdest vt possint hr̄e feudū qō hr̄e nō pñt nisi sint heredes: ex quo non fuerūt noiati in iuestitura: vt in. c. i. an agna. Vel fuerunt noiati cū hac q̄litate. s. filijs & heredib⁹ cōfectio iuētarij cōseruat eos a dāno ne i eo icurrāt ꝓp additionē: sed nō excludit eos a lucro q⁹ aliū de quā ex hereditate ꝙsequi pñt vt sūt feuda ꝓ no. in. d. l. si patroni. ꝓ dy. & bar. ꝛz de bonis hereditarijs nō dz lucrari in ꝑiudiciū creditoꝝ & legatarioꝝ: sicut nec in dāno esse: vt in. d. l. fi. §. licētiā. Et ꝑm p̄dicta logr̄ ꝑm mēbꝝ distinctionis Nicolai de matta. in. d. l. se pr̄is. recitato ibi a bal. q⁹ dicit in feudo veteri fore adhibēdā distictionē q̄ adhibeꝛ in alijs reb⁹ filioꝝ vēditarū a pr̄e vel a mre. Et p̄dicta ꝓcedūt qñ i iuestitura nō fuit facta mētio de liberis: tūc nō ē dr̄ia iter nouū & antiquū feudū: qꝛ tūc idē est i nouo qō i antiquo: qꝛ tūc sūt duo feuda. vnū in ꝑsona pr̄is: aliud in ꝑsona filioꝝ: & filij nō cēsenr̄ hr̄e a pr̄e: ꝛz a dño feudi iuestiēte. arg. l. stipl'o ista. §. si ꝯs ita. ff. de ꝟbo. ob. iō factū pr̄is nō ꝑiudicat filio nisi essent heredes pr̄is sine bñficio iuētarij vel cū eo: & hereditas eēt soluēdo: qꝛ tūc haberēt locū exceptiōes superi⁹ relate. Sz si nō eēnt heredes tūc possent idistincte si fuit receptū ꝓ se & liberis: nec fuit dictū heredib⁹: nec tūc hz locū titulus an agna. vel fil. ꝛz q⁹ ibi sentiūt doc. Sz si fuisset dictuz heredib⁹ nō possent habere nisi eēnt heredes. si tñ cōfecerint iuētariū & hereditas nō ē soluēdo: possūt habere feudū: ex eo q⁹ heredes sūt & nō repellunr̄ a vēdicādo ꝓp inuētariū: & qꝛ hereditas non est soluendo cessat vtraqz exceptio: qꝛ in casu isto fuit facta mentio de pr̄e & filijs suis heredib⁹: & sic liberi pñt venire ex ꝓpria ꝑsona: tñ ita demū si sint heredes ꝓp illud verbum heredibus ꝛc̄. & ipsi sūt q⁹ adiuerūt hereditatē: ꝛz cū iuētario. nā illō nō facit quo min⁹ heredes sint: ꝛz fingat eos nō eē ꝗtū ad eoꝝ ꝑiudiciū. cōstat aūt ipsos nō teneri de euictione: nec sentire lucrū ex hereditate: ex quo nō est soluēdo. si ergo vēdicēt ab emptoꝛib⁹

dicēdo q eoꝝ pf nō potuit vēdere in eoꝝ ꝓiudiciū nō video q̄ exceptiōe possent repelli: qz aut diceret emptor istud feudū erat nouū acqsitū p pfez vfm: z sic factū eius vobis nocet. Rñdebit istud ēt verū si in iuestitura nō eēt de liberis exꝑssuz: qz tunc esset vnū z idē feudū i ꝑsona pris z filioꝝ: z vident hre ab ipo pre: sz qz fuit de filijs fcā mētio feudū in ꝑsona pris ē diuersuz in ꝑsona filioꝝ vt ē dictū: ergo zc. Et si opponat q in iuestitura dr p filijs z heredib⁹: z sic nō ꝓñt hre nisi sint heredes. Rñ. ꝙcedēdo sz filij sūt heredes qz adiuerāt: sz cū bñficio iuētarij: z hoc eis sufficit vt possint hre feudū. Et si dicat imo nō sufficit: qz ꝓp iuētariū nō tenent filij vltra vires hereditarias: z sic nō habent p heredib⁹. arg. l. ij. §. sz si siue. ff. ad tertul. Rñ. imo sufficit: qz si eēnt istituti in certa re vel q̄ntitate sufficeret: vt no. bar. in. d. §. sz si liberi. z i. l. gallus. §. i. de lib. z po. qz nō habēt vt heredes: sz qz heredes nec tenent ad debita hereditaria. l. quotiēs. C. de here. ist. Et si dicat postq̄ sūt isti filij heredes vlēs nō ꝓñt venire ꝫ factū defūcti p. d. l. vēdicātē. Ad hoc rñdeo. istud eēt verꝝ si non fecissent iuētariū: vel si hereditas eēt soluēdo: sz neutrū istoꝝ ē qz inuētariū fecim⁹: z hereditas nō ē soluēdo. ergo nō tenent ex ꝑsona pris. Et si dicat q dictū bal. ꝓcedit qñ filij sūt noīati in iuestitura ꝓpꝛijs noīb⁹: puta qz tici⁹ pr cū seio z sempronio filijs fuit iuestit⁹: tūc factū pris nō posset ꝓiudicare filijs. sz qñ sunt noīati noīb⁹ appellatiuis. vt fuit in casu nr̄o: tē ē sec⁹: qz in ꝓmo casu si filij simul cū pre in vita acqrūt feudū. Sc̄o casu non nisi mortuo pre: qz ad hoc rñdeo. imo in ꝓmo casu vr idē q in sc̄o vt videātur iuestiti ordine successiuo p no. p bal. i. d. l. gallus. §. i. z sic q in ꝓmo casu dz dici in sc̄o: nec fuit ista intentio bal. in. d. §. hoc quoqz. q qñ qs recipit iuestiturā p se et filijs suis: z vult q tunc dicant filij noīati in iuestitura: vt pr eis ꝓiudicare nō possit. hoc etiā pz ex no. p Ly. in. d. l. ij. C. de lib. z eoꝝ liber. q ita exēplificant vt videant noīati in iuestitura. lz nō fuerit noīati ꝓpꝛijs nominib⁹. nec fuerint ꝑsentes. z sic siue sint filij noīati in gñe: siue in spe in iuestitura. idē ē dicēdū vt pr eis non possit ꝓiudicare: z ita in facto ꝙsuluit. d. pau. de castro referēs hāc limitationē bal. in feudo nouo: an in iuestitura facta pri fuerit facta mētio de filijs: qz tūc factū pris nō nocet filijs in. d. feudo: z p ꝙns vr q isti filij possint vēdicare dictū feudū. z ista erāt q̄ faciebāt dubiā hāc consultationem. ideo istis sufficienter examinatis apparebit veritas indubitata huius hesitationis.

¶ Et lz ista sint colorata z aparētia satis: tñ casuz nr̄m nō attingūt: iō illis nō obstātib⁹ ꝫtiū puto eē de iure veri⁹. vz. q pr potuerit ꝓiudicare filijs i. d. feudo. Et añ oia ꝓmitto p fūdamēto eorū q̄ dictur⁹ sum q facili⁹ abdicat a nobis ius q̄rēdū q̄ ius q̄sitū z itātū q lz aliqs nō possit ꝓiudicare alteri in iure q̄sito: tñ pōt sibi ꝓiudicare in iure q̄rēdo. Ita dicit tex. in. l. qd aūt. ff. q̄ i frau. credi. vbi debito: lz nō possit ꝓiudicare creditorib⁹ i reb⁹ suis q̄sitis: tñ bñ pōt ꝓiudicare in q̄rēdis. z iō cōsuluit Federi. de senis. q lz plat⁹ nō possit ꝓiudicare eccl̄ie i q̄sitis: tñ pōt in q̄rēdis. no. d. car. in. c. tua. de his q̄ fiūt a pla. z i. c. potuit. de loca. z no. bal. in auē. si q̄ mulier. C. de sacrosan. eccle. z in. l. si pupilloꝝ. C. de repu. here. z moderni in. l. is qui. §. neqz. ff. de acqr. here. d. anto. z alij in. c. i. de dolo excep. lapus allegatiōe. xvj. z no. hosti. in c. qñ. de deci. eccle. faciat glo. i. l. iubem⁹ nullā. C. de sacros. eccl. z saly. i. l. pactū. curatoris. ō pactis. bal. i. c. clerici. ō iudi. z i. c. ecclesia scē marie. de ꝙsti. z in ꝙsilio relato p dñz pe. de ancha. i suis ꝙsilijs. ꝙsilio. xj. vbi voluit q statutū ppl̄i pōt ꝓiudicare ecclesie in q̄rēdis. bal. i. l. bonoꝝ. C. q admit. z lu. ro. ꝙsilio. clxxxij. faciat. l. si sponsus. §. si marit⁹. ff. de do. iter vi. z vxo. z qō voluit. d. pe. de ancha. ꝙsilio. ccxv. Ex istis iurib⁹ regla ē idubitata q ille q nō pōt ꝓiudicare alicui i q̄sitis pōt ꝓiudicare i q̄rēdis. ¶ Nō ex doctrina tradita a bar. z alijs i. l. gallus. §. i. ff. de libe. z po. vbi cūqz pr accepit emphiteosim vel feudū p se z suis filijs filius nō venit ad emphiteosim vel ad feudū nisi mortuo pre: vt ex additis supi⁹ p ꝫtia pte apparet. seqt ergo q filijs illud ius nō ē q̄sitū sz ē q̄rēdū: qz illud acqret pre mortuo. ergo sum⁹ in regula q q nō pōt ꝓiudicare alteri i q̄sitis pōt ꝓiudicare i q̄rēdis: vt ē supius onēsuz. z multo fortiꝰ i casu nr̄o: qz fcō z opa pris illō ius venit in feudo q̄rēdū filio mortuo pre. vñ. d. pe. de ancha. ꝙsilio. cxxxij. incipit casus talis ē. narrat i fcō fuisse dubitatū. pr accepit emphiteosim p se z filijs suis z nepotib⁹ a quodā monasterio: papa postea ꝙcessit quoddā idultū q hñtes emphiteosim ab illo monasterio possēt illa appꝛopare soluta certa q̄ntitate: mō pr appꝛopauit. vult disponere q nō veniat ad filios: fuit dubium an possit z arguit. d. pe. ibi q nō postq̄ ex dispōne pris ē q̄situz ius filio. vt l. qō dr. ff. de ꝟbo. ob. nō vr istō ius q̄sitū posse pꝛez aliter disponere auferēdo filijs. allat in arg. d. l. si ius. §. fi. ff. solu. ma. l. si post mortē. §. fi. ff. de ꝫtab. cle. ꝙstitutionē añ fi. de elec. Cōtrarium credit eē veri⁹: z pmittit q ex stipulatiōe pris nō ē q̄sitū ius filio de ꝑsenti i emphiteosi. Sz demū post mortē pris: qz sic stipulādo p se filijs z nepotib⁹ vñ fuisset stipulatus ordine successiuo iuxta no. p bar. z alios i. l. gallus. §. quidā recte. ff. de libe. z posubdit postea. d. pe. videdū ē ergo vtꝝ pr possit ꝓuare filiū: ista acqsitiōe q̄ pēdet ēt ē in spe z nō in re: z vr q possit per ea q̄ nō. bar. i. l. q rome. §. flaui⁹. ff. de ꝟbo. ob. vbi donator reuocat pactū: ex quo pacto acqrit alteri postq̄ ex soli⁹ donatoris puisione. hec puisio causat z dic̄ se ad hoc alleg. l. ūj. ff. ō ser. expor. z maxime dic̄ hoc ꝓcedere: ex eo qz hec acqsitio quo ad filiū vr eē q̄dā donatio a pre ꝓfecta: z pt dici ista acqsitionē descēdere ex cā ꝓfecticia nō aduēticia postq̄ merita filij aut filioꝝ nō ꝓcesserūt. allat no. i auc̄. vñ si vr parēs. C. de ioffi. test. z i. l. si donatiōe. C. ō colla. Tal. n. donatio pt exꝑsse z tacite p pꝛez reuocari. l. filie. C. fa. hercis. z. l. i. C. ō ioffi. do. p doc. z dic̄ ibi. d. pe. q vēdēdo z relinquēdo alteri pt pr ꝓiudicare filijs p rōes z iura ꝓfata: nec requirit ꝙsensus filioꝝ. z ita formal⁹ ꝙcludit ibi. d. pe. z ē acurate pōderādū q z. d. pe. q lz pr exꝑsse stipulet p se z filijs: nihilomin⁹ pt ꝓiudicare filijs vēdēdo vel alteri relinquēdo qō ē ꝫ limitationē bal. recitatā p. d. pau. de castro supi⁹. Et ēt ꝙcludit. d. pe. q istō ius i spe. fili⁹ acqrit a pre. z ista decisio. d. pe. in idiuiduo quo ad istā dubitatōez nō fuit visa. p Jo. ō Jmo. discipulū dñi pe. nec p florianū ō scō petro ꝙtēporaneū eiusdē dñi pe. nec p Jo. de anania genet⁹ ipsi⁹. d. pe. Faciat qō voluit Ja. de ardizano q fuit pr feudoꝝ i sua elegāti sūma. i ti. q. mo. feu. amit. in. xiij. carta. §. verū. lz nō possit: vbi q̄rit. pr accepit feudū p se z suis filijs: postea pr vult ꝓlegare feudū vni filioꝝ: an possit ꝓiudicare alijs filijs. z arguit m⁹tū singu. p e ꝫ: postea decidit. vz. q possit. z sic ꝙcludit posse pꝛez ꝓiudicare filijs. z idē ꝙsuluit pau. de castro ꝙsilio ici⁹. In cā quā magnific⁹ dñs tici⁹. z ē i ordie. clxij. vbi ꝙsuluit pr accepit feudū p se z filijs suis qō potuit feudū relinq̄re vni filioꝝ z excludere reliquos. ergo illō ius q̄sitū filijs i spe pt p pꝛez reuocari. z ex supdcis appet q fili⁹ ius feudi acqrit a pre: z p ꝙns nō acqrit a dño feudi. Et si dicat vt supi⁹ fuit oppositū ō dcō bar. d. l. mortis cā capit. Rñ. q illō ꝓcedit qñ fili⁹ acqrit feudū irreuocabiliter: puta mortuo pre quo tpe fili⁹ acqrit feudū irreuocabiliter tē. n. dr poti⁹ a dño acqrere: sz viuo pre tē dr acqrere a pre i spe: z p ꝙns reuocabil⁹. z ita dz intelli dcm bar. Faciat qō voluit bar. i. l. iij. ff. de ser. expor. z i. l. i. C. si māci. ita fue. alie. z i. l. q rome. §. flaui⁹. ff. de ꝟbo. ob. i qb⁹ locis voluit q si aliqs dat alicui fūdū cū hoc q post certū terminū illū assignet cuidā eccl̄ie q nihilomin⁹ donās ex post fcō añ aduētū termini poterit illō pactū reuocare z remittere donatario i ꝓiudiciū eccl̄ie. ecce q̄r illō ius erat q̄rēdū eccl̄ie post lapsuz termini fcō seu opa illi⁹ stipulātis. m⁹to fortiꝰ idē dicem⁹ i casu nr̄o quo pr accepit emphiteosim p se z filijs suis: z hāc doctrinā bar. seqt saly. i. d. l. iij. z bal. i. d. l. ij. C. si māci. ita fue. alie. z i. d. l. iij. vñ bal. multū singu. i. l. cū a socero. C. de iure do. distīguit q qñqz ē i ptāte ꝓuidētis: ille cui ꝓuidet ex illo pacto vel stipl̄one. z tūc a tali ꝓuisiōe pt recedere. ponit exēplū. si dñs ꝓuidit suo seruo: vel pr filio i ptāte. arg. l. i. C. si ser. extero. ita q ꝓuidēdo sibi relatiue resultat ꝓuisiōis effect⁹ i ipo ꝓuidēte. Si āt nō resultat ista relatiua ꝓuisio i ꝫbētis p sona: tūc nō habet locū pnia. ¶ Hondero diligēter hāc doctrinā bal. qz multū elegāter decidit istā dubitatiōez sentit exꝑsse: q ꝓuisio exꝑssa pris i filio i ptāte vt i suo opaī idē qō operaī tacita vnde si pater stipulaī p se z filijs pōt penitere refutādo vel alienādo illud qō accepit. eodē mō qñ tacite accepit p se nullā mentionē faciēdo de filijs. tūc enī resultat z relatiua ꝓuidētia: qz accipiēdo feudū p se itelligit accipe relatiue p suis filijs: vt dictuꝫ fuit in iuribus allegatis supra in ꝫtia pte. z bal. in. d. l. cū a socero ponit exēplū. si pr ꝓuideret filio vñ manifeste sentit bal. q sicut pōt penitere qñ resultat tacita relatio: eodem mō qñ resultat exꝑssa. Et hz rōnē in se: qz taciti z exꝑssi fit eqparatio. l. nō recte. C. de fideiuss. z sic est ꝫ illud. qō retulit paulus de castro supius cū dixit q qñ pr exꝑsse accipit p se z filijs pōt ꝓiudicare filijs: sec⁹

qñ exp̄sse nō facit mētionē de filijs: ꝛ hoc nō vidit p̄fat⁹ paulus: nec hoc cōsiderarūt supiores cōsulētes. Et ét est cōsiderādū qz lz aliter circa dictū bar. in. d. ℔. flaui⁹. ꝛ in. d. l. iij. fuerit loquut⁹. bal. in. d. l. si insulā. ff. so. ma. tñ in casu nr̄o nō est pugnādū qs eoꝝ iusti⁹ senserit ex eo: qz bal. hz p̄ dubitato q quo ad patrem stipulātē p se ꝛ filijs licita est pnīa: ꝛ sic vī seipsuz limitare. Ꝑdo ita ē in casu nr̄o: qz agit qñ p̄ accepit feudū p se ꝛ suis filijs: ꝛ sic cessant plura argumēta formata supius. Et istā ét doctrinā bar. ī. d. ℔. flaui⁹. seqt raphael cuman⁹ ī. d. ℔. flauius. dicēs dcm̄ bar. eē mēti tenēdū pp auctē bar. qz egtas sūma dictat p̄ bar. qz illa. l. quotiēs. C. ō dona. q̄ sub mō. q̄ dedit actionē illi tertio dedit pp volūtatē donātis. ffert tū ibi raphael. d. bal. tenere ℨ̄ūū ī d. l. isulā. ℔. fi. Jtē rñdet ad dictū bal. q p̄cedit dictū ei⁹ qñ acqrit eccl̄ie ex stipulatiōe notarij. Jta q nō q̄rit ex facto ipsoꝝ ℨ̄bē tiuz. vñ illud qō hz ex. puisiōe aliena pōt sibi tolli: secus si ex pui sione p̄pria: ꝛ istā dicit eē limitationē ad. d. l. quotiēs. Ego miror lōge q raphael nō viderit bal. in. d. l. cū a socero. vbi dicit q si aliqs recepisset p̄ hospitali: puta notari⁹ q tūc hospitale itelligeret ℨ̄bere p ministrū suū: nec̄io seqret q tūc nō posset recedi ab illo pacto sine voluntate hospitalis: ꝛ sic limitatio raphaelis fuit bal. lz ipse eū nō viderit. Ecce q̄liter pōt ℨ̄bēs isto casu penitere: ꝛ p qñs potuit p̄ p̄iudicare filijs alienādo: vel refutādo dictū feudū. Facit ét illud qō voluit. d. me⁹ Jo. de Jmo. in cōmento. c. potuit. de locato. ad fi. in pe. qōne. in. ℣. p cui⁹ declaratiōe est aduertendū q cū res emphiteotica fuerit acqsita p patrē per se ꝛ filijs suis q erāt in ptāte p̄is ꝛ nati ex legitimo matrimonio: tūc vī in effectu eē q̄dā donatio collata in filios in ptāte p id qō habet in. l. filie cui⁹. C. fami. hercis. ꝛ p qñs vī potuisse reuocari p id qō no. in. d. l. filie: lz vbi nō esset reuocata cōfirmaret mortе ipsi⁹ p̄is: vt ibi pz: ꝛ sic censet esse simplex donatio facta filijs in ptāte: quo casu potuit reuocari: vt ibi. Sz si dicam⁹ q est donatio cā mortis qō vī ex eo: qz q ista ℣ba apposita in ℨctu emphiteotico p se ꝛ filijs itelligunt ordine successiuo. vt in. d. l. gallus. ℔. i. allegat etiā qō no. bar. in. l. qō dī. ꝛ in. l. si mihi ꝛ ticio. ff. de verbo. ob. ꝛ sic cēsenda ē donatio cā mortis p id qō notauit glo. in. l. fi. C. de pac. ꝛ in. l. i. ff. de dona. cā mortis. Tunc clarū est q etiā potuit reuocari: vt in. l. q mortis cā. ff. de dona. cā mor. allegat ét qō no. bar. in. d. ℔. flaui⁹. vbi pōt reuocari pactū p qō tertio acqrit. Eodē mō dicit qñ p̄ accipit emphiteosim p se ꝛ filijs suis cū censeat appositū fauore filioꝝ: vt eis queratur ius in dicta re emphiteotica: qz ex pnīa p̄is potuit reuocari effect⁹ acqsitionis istius iuris. Nec ob. huic rōni ꝑm eū qō habetur in. l. fi. ff. de pactis. ꝛ in. l. seru⁹. C. eo. qz rñderi pōt q interdū ille ex cui⁹ pacto alteri q̄rit nō ē sui iuris: sz alteri subiect⁹: vt seru⁹ vel filius: ꝛ sic tenet illa acgrere: ꝛ tūc nō p̄t reuocare. ꝛ ita loqt. d. l. fi. ꝛ. d. l. seru⁹. nā re⁹ tenet acgrere liberationē p suo fideiussore. l. ꝛ heredi. ff. de pactis. ꝛ eodē mō tenet p̄cur. acgrere dño. l. stipulatio ista. ℔. si qs insulā. ꝛ. ℔. si stipuler. ff. de verbo. ob. Interdum qs est sui iuris nec tenebat alteri acgrere: ꝛ tūc videt q ex pnīa ipediri nō possit effectualis acqsitio p id qō no. in. d. ℔. flaui⁹. ꝛ in. d. l. iij. ff. de seruis expor. Interdū aūt ex facto tertij mihi non q̄rit ius īmediate sz venit q̄rēdū. demū secuta mea ratificatiōe: ꝛ tūc nō pōt ex pnīa expediri actualis acquisitio. vt no. bar. in. l. si ego. ff. de nego. ge. Sz huic rōni ob. qō habet i. l. ius nostrū. ff. de reg. iur. vbi illud qō ē nr̄um sine facto nr̄o nobis auferri non pōt: qz rñdet q interdū alicui est q̄sitū ius irreuacabiliter: ꝛ tūc non pōt sine ei⁹ ℨsensu auferri: ꝛ sic loquit. d. l. id qō nostrū. q intelligе nisi iusta cā in auferēdo itercederet p id qō habet in toto titulo. ff. ꝛ C. de bo. dāna. Interdū ℣o ē alicui acqsitū ius sz reuocabiliter: ꝛ tūc nō est absonū tale ius auferēdi posse fine cōsensu istius cui est q̄sitū. dicit hoc p̄bari in. d. l. iij. cōiūcto eo qō habetur in. d. ℔. flaui⁹. ꝛ dicit hoc satis p̄bari in his que habent in. l. sed ꝛ si qs. ℔. interdū. cōiuncta glo. ff. de vsur. vbi pz q si seruus fructuari⁹ aliqd emit: ꝛ sibi tradat habita fide de p̄cio. Interim dñiuz efficit dñi p̄rietatis: vt ibi dicit glo. ꝛ tñ postea soluat vē ditori pecunia fructuarij qui hz vsufructū serui censet non fuisse acqsitū dñium p̄rietario sz vsufructuario. Et p ista dīa q sit q̄dam acqsitio reuocabilis: ꝛ q̄dā irreuocabilis bñ facit qō habetur in. l. siqs ita hereditatē. cū glo. ff. de cōdi. insti. cōiūctis bisqz habent in. l. cū p̄. ℔. surdo. ff. de leg. ij. ꝛ. l. si mortis cā. cum. l. sequēti. ff. de do. cā mor. allegat etiā qō no. bar. in. l. iurisiurādi. ℔. si liberi. ℨiūcta glo. ff. de op. lib. inq̄tū dicit q p̄ q est stipulat⁹ a liberto opas sibi ꝛ filijs pōt tale ius assignare vni filioꝝ: si tamē nō assignat cōpetit oībus opaꝝ petitio. Et in hāc partē dicit satis videri inclinari. bar. in. d. ℔. flaui⁹. ꝛ ita ibi dicit Jo. de Jmo. se in qōne facti cōsuluisse: ꝛ ita ibi resident. Ecce qualiter in individuo. tz Jo. de Jmo. patrē posse reuocare stipulationē ℨceptā in fauorē filioꝝ. Et ego lōge miror q nec cōsulēdo nec legendo Jo de Jmo. nō viderit salꝝ. in. l. quotiēs. C. de dona. q̄ sub modo. vbi dicit q. l. fi. ff. de pac. p̄cedit qñ res ꝛ actio erāt quesite ir reuocabiliter: sed in qōne bar. tacta p eū. in. d. ℔. flauius. erat res ꝛ actio q̄rēda. allegat pe. vltramōtanū. Vel si erat q̄sita dz intelligi si donato: p̄seueret in eādē volūtatē: ꝛ sic nō ē q̄sita irreuocabiliter. ꝛ p hoc allego tex. d. l. quotiēs. in. ℣. iuxta donatoris voluntatē q in p̄posito p̄seuerauerit. Ecce nūc q̄liter facit illā differētiā quā fecit Jo. de Jmo. vtrū actio sit q̄sita irreuocabiliter an sit q̄rēda an sit q̄sita. Cuz ergo in p̄posito nr̄o istud ius feudi erat q̄rēdū filijs post mortē p̄is potuit ab ipso p̄re reuocari: ꝛ p qñs valuit illa reuocatio in p̄iudiciuz filioꝝ. Facit ét qō voluit ludo. ro. in suis cōsilijs. cōsilio. xxxiij. incipi. visa facti. in tertia dubitatione illi⁹ cōsilij vbi q̄rit an repudiatio seu renūciatio p̄is si qua facta fuisset de iure ipsi⁹ emphiteosis potuisset filijs p̄iudicare: ꝛ in hoc dicit dicēdū: vt p bal. in. l. q se p̄is. C. vñ liberi. in. rj. col. ꝛ in auc̄. si qs ruinas. C. de sacros. eccl. ꝛ in. c. i. ℔. ꝛ qz vidim⁹. in fi. p̄me col. ī. ti. qui feu. da. pos. ꝛ qō in silī no. bar. in. d. ℔. flaui⁹. ꝛ bal. in. l. cū a socero. C. de iur. do. vnde pōdero qz dictū ludo. dz itelligi ꝑm iura q ipse allegat: vt dixit bar. in. l. nō solū. ℔. liberatiōis. ff. de libera. lega. sz bal. ī. d. ℔. ꝛ qz vidim⁹ decidit q valsallus pōt p̄legare fūdū vni filioꝝ ꝛ assignare illi totū ius feudi. ꝛ idē bal. in. d. auc̄. si qs ruinas. in. vj. col. ℣. iuxta hoc. q̄ro vtr p̄ q recepit emphiteosim p se ꝛ eius filijs ꝛ nepotib⁹ possit p̄legari vni filioꝝ: ꝛ decidit q sic: qz filius capit tanq̄ ex donatione p̄rta. vñ poterit reuocare eā ab vno filio ꝛ dare alteri: ꝛ est bene pōderādū: qz bal. ibi logt eo casu quo fecit exp̄ssaz mētionez de filijs p̄ in iuestitura: ꝛ tñ pōt in p̄iudiciū filioꝝ aliter disponere: ꝛ idē dixit idē bal. in. c. i. an agna. in. vj. col. in. ℣. q̄rit nūgd. vbi dicit q pōt p̄ disponere de emphiteosi: ꝛ vni filiozuz relinq̄re ꝛ alijs auferre. ꝛ sic ludo. in. d. ℨ filio segt istā ptē q siue sit feuduz siue sit emphiteosis pōt p̄ repudiare aut renūciare in p̄iudiciuz filioꝝ. ꝛ etiā ibi in p̄ncipio illi⁹ cōsilij. logt ludo. qñ pater accepit emphiteosim p se ꝛ filijs ꝛ nepotib⁹. ꝛ sic sentit q siue exp̄sse sit ℨcepta iuestitura p filijs siue tacite pōt p̄ p̄iudicare filijs: qō est ℨ pau. de castro: vt supius dixi. Et ét subdit ibi. lu. ro. q siue dicta emphiteosis spectet ad filios ꝑm opi. bar. in. d. l. gallus. ℔. i. ꝛ in. l. fi. nō solē. ℔. libert⁹. ff. de ℨdi. īdebi. ꝛ in. l. iurisiurādi. ℔. si liberi. ff. pe op. libe. siue ad filios vt heredes sz opinionē bal. in l. ēt. ff. so. ma. ꝛ in. l. ij. C. de suis ꝛ legi. tñ p̄ potuit illā alteri legare ex eo qz ius ꝛ rē heredis testator legare pōt. isti. de lega. ℔. nō solū. tenet. n. heres ad rē p̄standā seu ad ius ℨcedēdū. ꝛ concludit ibi do. lu. q potuit p̄ legare dictā emphiteosiz in p̄iudiciū filioꝝ seu nepotū. Ꝑdō in p̄posito nr̄o iste p̄ accepit feudū p se filijs ꝛ heredib⁹. siue ergo vt heredes siue vt filij vocati fuerint ad istud feudū. illi filij certi iuris ē q p̄ in eoꝝ p̄iudiciū illō pōt alienare. Et si qs opponat q lz ita sit in emphiteosi: tñ sec⁹ est in feudo. vt idē bal. fatet in. d. c. i. an agna. vel cogna. in loco supi⁹ alle. ꝛ ad hoc allat. c. i. de succes. feu. Ad hoc rñdeo q idē bal. in. d. c. i. ℔. ꝛ qz vidim⁹ tenet idē ī feudo q in emphiteosi: ergo ꝛc̄. Jō illud qō dixit in ti. an agna. dz itelligi ꝑm ius qō allegat. ꝛ iō cū allegat. c. i. de succes. feud. q logt in feudo antiquo dicēdū est. bal. ibi itellexit in feudo antiquo. sz in. d. ℔. qz vidim⁹. logt in feudo nouo: ꝛ p qñs bal. nō est sibi ℨ̄rius: ꝛ poptime ℨcludit in fauorē hui⁹ ℨsultatiōis. Et sigspiā opponat q de emphiteosi ad feudū nō valet arg. iō dicebat hosti. ī. c. i. de feu. seqt ibi io. an. q lz ille tex. loq̄tur in feudo: nō tñ hz locuz in emphiteosi. ꝛ glo. in. c. i. an. agna. vel cogna. dicit q illud. c. nō hz locū in herede emphiteote: lz habeat locū ī herede vassalli: ꝛ ibi bal. dicit q iura loquēnta in feudis nō bñt locū ī emphiteosi: ꝛ in. d. auc̄. si quas ruinas. dixit q emphiteosis ꝛ feuduz nō oīno assimilant: ꝛ in. d. l. qui se patris dixit q feuduz perdit per trāsitū ad religionē: sz nō ꝛdit emphiteosis: ꝛ q ipse voluit in. c. i. de cōuersi. iter. vas. ꝛ ali. ꝛ i. c. i. qualiter dñs feudi p̄rie p̄uenitur. qz ad ista ego rñdeo ꝛ ante oīa dico valere argumentū de

vno ad reliquū. z allego ludo. ro. cōsilio. ccj. vbi dicit valere ar gumētū inter feudū z emphiteosim si ius feudoꝝ iusta aut rōna bili rōne moueat. allegat bar. in. l. si mihi. z ticio. ff. de ꝟbo. ob. z bal. in. c. i. de iuesti. de re. alie. fac. z in. c. si vassallus. in ti. si de feu. fue. ꝙtro. inter. do. z agna. Et subdit q̄ plat⁹ nō erit iudex in q̄stione emphiteotica sicut nō est in qōne feudali: z in. c. cete rum. de iudi. z ego allego spe. in ti. de feudis. ℈. qñ. ℣. xl. vbi dicit q̄ Ꝟctus feudi emphiteoticus z liuelarius sūt eiusdē nature. Ita rettulit eū bal. ī ti. de pace cōstan. in. viij. carta. z idē bal. in c. que in eccliarū. de cōsti. dixit q̄ emphiteosis z feudū equipa rant. z idē voluit idē bal. in auc̄. ei qui iurat. C. de bo. aucto. iu di. pos. in. xxj. col. z in. l. liberti. in. viij. col. de op. lib. vbi eqparat emphiteosim z feudū. z in. l. volūtas. C. de fideicō. z in. c. i. in ti. quēad. feu. ad fe. ꝑti. z in. l. i. C. qñ nō pe. ꝑti. Jn qb⁹ locis bar. arguit idē in feudis z emphiteosi. z idē voluit bar. ī. l. qui rome. ℈. duo ffres. z in. l. si mihi z ticio. ff. de ꝟbo. obli. z in. d. ℈. si libe ri. z ange. in. l. hoc iure. ℈. p̄mittit. ff. de aq̄ quoti. z esti. z ludo. ro. cōsilio. xxj. vbi eodē mō arguunt. Fateor: tū q̄ vbi iura essent exorbitātia nō ꝓcederet argumētū. ió dicit bal. i. d. c. i. an agna. vel cog. q̄ iura exorbitātia loquētia de vno nō babēt locū in reli quo: z ita ꝓcedūt dicta sua supius allegata in Ꝟrūm. z ita etiā ꝓce dit dict⁹ hosti. z Jo. an. i. d. c. i. Cū ergo istud nō sit ius exorbi tans q̄ possit p̄legare emphiteosiz p̄ in p̄iudiciū filioꝝ. idē erit in feudo nouo postq̄ in feudo nouo iura feudalia nō disponūt Ꝟrūm: z p q̄ñs seq̄t q̄ sicut p̄ pōt p̄iudicare filijs q̄ accepit em phiteosim ꝓ se z filijs. eodez mō poterit in feudo nouo: vt est in casu nr̄o. Faciat q̄ pulcre voluit bal. in addi. quas fecit ad spe. in ti. de loca. in. ℣. an filius restitut⁹ in re certa succedat ī emphi teosi ecclie pariter cū herede vniuersali. z videt q̄ nō: q: feudus z emphiteosis petit̄ petitione hereditatis. no. ff. de peti. here. l. ītē videdū. in fi. q̄ petitio cū certā rē filio assignauit totū illud vi detur alteri cōtulisse. ff. de lega. i. l. q̄ in rerū. ℈. siqs. sz pōt pater gratificare vni filio de suo lucro. arg. ff. de assig. lib. l. i. z ff. de le. ij. l. vnū ex familia. Jtē p̄ ī dubio v̄ ꝓuidere filio vt heredi. ff. ō pac. l. si tibi. ℈. si pacto. refert ibi bal. quosdā doctores distingue re. aut p̄ recepit emphiteosim sub noīe appellatiuo filioꝝ: z tūc virilis fiat distributio. aut sub noīe appellatiuo heredū: z tūc he res v̄is p̄ferat. ad hoc remittit bal. ibi ad. ℣. clxiij. ꝓ spe. Et sic est acurate pōderādū: q: illō dictū bal. in. d. c. i. ℈. hoc quoqz. q̄ rettulit pau. de castro in loco sup⁹ all̄ato. attribuendo illud bal. nō fuit bal. sz fuit alioꝝ. z sic logt̄ bal. ibi ꝑm opi. alioꝝ q̄ p̄ nō possit gratificare vni filioꝝ in p̄iudiciū alioꝝ. sz qñ p̄ in iuestitu ra fecit mētionē exp̄ssam de filijs vt heredib⁹: tūc pōt p̄ gratifi care vni filioꝝ in p̄iudiciū alioꝝ. Nō iste est casus nr̄ formalis q̄ p̄ accepit feudū ꝓ se z filijs suis heredib⁹: ergo potuit p̄iudi care filijs alienādo z vēdēdo: z istud nō cōsiderauit pau. de ca stro. nec vidit hāc doc. relatā a bal. in. d. adi. ad spe. Et idē bal. in. d. addi. in. ℣. clxiij. dixit q̄ lz qs renūciet bonis p̄ris: nō tñ re nūciat emphiteosi stipulate a p̄re liberis. all̄at auc̄. vñ si parens. C. de inoffi. te. nec heredes exteri vllū hñt in emphiteosi cōmer ciū. allegat no. in. l. ēt. ff. so. ma. z. C. de ope. lib. l. liberti. ꝓ Ly. z l. iurisiurādi. ℈. si liberti. ꝓ bar. z q̄ nō. ī. l. ex facto. ℈. fi. ff. ad tre bel. ꝓ dy. z. ff. de sepul. vio. l. sepulcrū. z ēt all̄at q̄ nō. ī. l. thais. ℈. stic⁹ me⁹. ff. de fideicō. lib. z sic resident ibi bal. Nñ bal. ibi log tur eo casu quo p̄ stipular⁹ est emphiteosim ꝓ se z suis liberis: quo casu lz qs renūciet bonis p̄ris nō v̄ renunciasse bonis em phiteoticis q̄ hz vt fili⁹. z idē voluit ēt bal. in. d. auc̄. vñ si parēs. z bar. in. d. ℈. si liberi. z bal. in. l. si adulta. C. de here. ac. Sz iste nō ē casus nr̄. q: filij nō renūciarūt hereditati p̄ne. z ēt q: pater nō fuit stipulat⁹ feudū ꝓ se z filijs vt filijs: imo vt heredib⁹: z p q̄ñs v̄ potuisse eis p̄iudicare vt heredib⁹: z sic bal. formal̄r decidit istā qōnē in fauorē emptoris. Faciat glo. ī. c. i. ℈. hoc quoqz. de succes. feu. q̄ dicit q̄ in feudo nouo regul̄r factū p̄ris nocet filijs. vt in. c. si vassallus culpā. in ti. si de feu. defū. fue. ꝙtrouer. cū ergo istud sit feudū nouū: seq̄t q̄ factū p̄ris nocuit filijs: siue er go factū p̄ris q̄sistat ī Ꝟbēdo siue in delinquēdo nocebit filijs: z sic talis alienatio facta per patrē de dicto fūdo nocuit filijs. vñ si culpa p̄ris nocet filijs in feudo nouo. ergo multo fort⁹ Ꝟctus pa tris. Et ió dixit bal. in. l. patronū. ff. de ī ius vo. q̄ si p̄ nō soluit canonē: z ꝓ hoc cadit ab emphiteosi. an hoc ꝓeiudicabit filio decidit q̄ sic. ergo seq̄t q̄ multofort⁹ p̄iudicabit filio repudia tio seu alienatio p̄na. facit q̄ voluit idē bal. in. l. i. ff. de reꝝ di. in. xxxviij. qōne vbi q̄rit an in feudo p̄ possit vni filioꝝ stipulari: Ita q̄ alteri filio nō q̄rat decidit q̄ sic allegat q̄ no. in. l. pactū. C. de col. z sic eqparat facto. l. ꝙtinu⁹. ℈. fi. ff. de ꝟbo. obli. Si er go a p̄ncipio p̄t p̄ acgrere feudū ꝓ vno ex filijs. Jta dicamus q̄ ex postfacto poterit repudiare in p̄iudiciū filioꝝ vel alteri ex fi lijs relinq̄re. z idē voluit idez bal. in. d. l. i. in. ix. qōne vbi dicit q̄ p̄ isolidū p̄t assignare feudū vni heredū. allegat no. in. l. si fa milie. C. famil. hercis. Et idē bal. in. l. em ācipatū. ℈. fi. ff. de sena to. ad fi. dixit q̄ vbicūqz qs ꝓ Ꝟctū posset p̄iudicare heredi: p̄t p̄iudicare ꝓ delictū: p̄sertim si talis culpa punit̄ lege Ꝟctus: Luz ergo p̄ possit p̄iudicare filijs delinquēdo in feudo: vt in. d. c. si vassallus culpā. ergo eodē mō poterit p̄iudicare ꝓ viā Ꝟct⁹ renū ciādo vel alienando. Faciat ēt q̄ voluit bal. in. l. q se p̄is. C. vñ liberi. in. viij. col. in. ℣. itē q̄rit. si vassallus p dit feudum repudia tiōe: an dicta repudiatio p̄iudicet ei⁹ filijs z descēdētib⁹ refert di stinctionē nicolai de mata. in. l. i. C. de reuo. do. dicētē q̄ si feu dum est nouū p̄iudicat z reddit ad dñm ꝑm ꝙsuetudinez feudi. Sz si ē antiquū tūc si qdē fili⁹ adiuit hereditatē renūciātis: z tūc factū p̄ris p̄iudicat filijs. l. qui a p̄re. de testa. mili. nisi fecisset iuē tariū solēniter: q: nō dz nocere repudiatio hereditatis: vt. l. fi. ℈. in cōpu. C. de iure delib. Si autē repudiat hereditatē: z vult feu dū retinere repellit̄: q: nō lz filio repudiata hereditate p̄na feu dū retinere. Faciat ēt q: in dicta iuestitura dī q̄ accepit feudū ꝓ se z filijs suis heredib⁹. Ex qb⁹ ꝟbis appet q̄ filij nō p̄nt hr̄e feu dū nisi sint heredes p̄ris: vel īgredianť gradū p̄nū: vt in. c. i. in p̄n. de succes. feudi. sz illū gradū filij repiūt fermētatū. z sic ab eo rubiginē Ꝟbūt: z penes patrē nullū est feudū: q̄ iaz illud aliena uerit seq̄t q̄ nullo mō p̄nt acgrere feudū. cū ī ius p̄ris succedāt vt heredes. z ideo Jac. de belui. z bal. in. d. c. i. ℈. hoc quoqz. in vlti. col. distinguūt aut feudū ē nouū aut antiquū. si feudū ē no uū tūc regulariter factū p̄ris nocet filio. allegat glo. ibi q̄ incipit qd ergo. z. d. c. si vassallus culpā. Facit ēt q̄ no. d. pe. de ancha. in cle. ij. de iure patro. vbi refert Fede. de senis i suo ꝙsilio. cxvj. q̄ qs acgrit ius patronat⁹ q̄ trāsit de ꝙsona ad personā multis modis: iter quos ē succession hereditaria. ió si patron⁹ donat vel vēdit cū vniuersitate ius patronat⁹ illud ita abdicat a se q̄ nec sibi nec filijs suis remanet. allegat q̄ no. i. c. significauit. de testi bus. z q̄ no. archy. in. c. i. de iure patro. li. vj. Faciat ēt q̄ volu it andreas de isernia. in. c. i. de alie. feu. pa. vbi q̄rit: feudū est no uum vassallus dño cōsentiēte alienat illud sine ꝙsensu filioꝝ ip⁹ vassalli alienātis. decidit ibi p̄fat⁹ doctor q̄ poterit alienare da to q̄ itelligat acqsitū ꝓ se heredib⁹. z si ī iuestitura nō dicat: vt i c. duo ffres. de duo. fra. a capi. inuesti. Quinimo plus ibi dicit q̄ posito q̄ in dicta iuestitura exp̄sse diceret ꝓ se z heredib⁹ suis: ni hilomin⁹ posset vendi absqz cōsensu descēdētiū. nā illō q̄ acqro possuz alienare ꝓ libito. l. q̄ rōne. ℈. hoc quoqz. ff. de acq. re. do. Jtē q: cū ꝓhibitio sit fcā solū in feudo p̄no v̄ eē p̄missa in feu do nouo. l. cū ꝓtor. ff. de iudi. l. marit⁹. C. de ꝓcur. c. nōne. de p̄ sūpt. l. q̄stū. ℈. idē. rñdit de fūdo istru. c. q̄lis. xxv. di. Et sentit ibi andreas de isernia: vt iferius clarissime referā: q̄ tūc dñs con cedēs feudū ticio ꝓ se z filijs suis nō v̄ hr̄e ꝙtēplationē ad filios ei⁹: z ió pōt p̄ p̄iudicare filijs alienādo feudū nouuz. z ego de hoc allego optimū sil̄e q̄ decidet istā hesitatiōez. vz. testator istituit sibi heredē vl̄em filiū suū: z eū de restituēdo hereditatez ticio grauauit si sine liberis decederet. Nō iste tici⁹ decessit cū liberis an testator videatur habuisse cōtēplationē z respectū ad ipsos liberos sui heredis adeo q̄ videant̄ vocati ad hereditatez ipsi⁹ testatoris. ex tacito suo iudicio z certe dicēdū est q̄ nō hoc decidit tex. valde solēnis ad hoc ī. l. i. C. de pac. quē tex. ad hoc sūme pōderādū. dñs me⁹ Jo. de Jmo. in. l. lucius la. ij. ff. de he re. instī. z faciat tex. in. l. ex facto. ℈. ex facto. ff. ad trebel. z. l. ge neraliter in p̄n. in. ℣. cui enim ferendus est intellectus. z in. ℣. omni pene fructu paterno fraudari. C. de īstit. z substi. z. l. iubemus. ℣. itē in retinēda. C. ad trebel. z istud voluit glo singula. in l. lucius. z idē firmat ibi. bal. z idē voluit in. l. cū acutissimi. C. de fideicō. z idē voluit frāciscus tigrini. in. d. l. lucius. z idem sentit bar. in. l. cēturio. ff. de vul. z pu. z idē tenuit. d. pe. de ancha. i. c. licet de voto. z in suo elegāti ꝙsilio icipiente ponderāda est p̄n cipaliter forma substitutionis: z est. cxxvj. z allegat ad hoc Ly. ī addi. in. d. l. lucius. z dicit esse de hoc glo. singula. z Joā. an. in

addi.spe.in ti.de testa.§.i.in pe.col.z cõcludit q illi liberi nõ cõ sequũtur hereditatem iudicio aui. Idẽ voluit Jo.de Imo.in.l. filiussa.§.cũ quis.ff. delega.i.z hoc etiã voluit glo.in.d.l.ex facto.§.siquis rogatus.faciat.l.i.C.de ꝑdi.iser. Idẽ voluit.d.raphael.in.d.l.filiussa.§.cũ quis.z idẽ tenuit ludo. ro.in.l.fi.cuz dotem.in ꝓnci.ff.so.ma. Et per glo.in.l.lucius.allego tex.optimuz in.l.pót quis.ff.de vul.z pu. z ibi bal.in q̃rto notabili dicit videri ibi casuz ꝓ decisione glo.d.l.lucius. ¶Modo cõsideret d.iudicans q si auus ĩstituat filiũ z grauet de restituẽdo si sine liberis decedat nõ videt vocasse liberos illos ad suã hereditatez: eo casu quo extãt herede mortuo. Eodẽ modo z multo fortius quãdo dñs cõcedit feudũ ticio ꝓ se z filijs suis qõ nõ videt habere cõtẽplationez ad filios vassalli: z sic videt potius ꝓuidisse vassallo ꝓ filijs vassalli. Et maxie hoc ꝓcedit si vassallus tũc nullos habebat filios: vel habebat filios: z dñs ignorabat vassallum habere filios: qz vt elegãter voluit bar.in.d.l.lucius.testator potius videt voluisse ꝓuidere filio q̃ liberis filij vt possit de hereditate sua facere qcquid velit: qz ad illos liberos nũduz natos nullam ꝓsumit testator habuisse affectionẽ .l.qui filiabus.ff. deleg. ꝓmo. Ita videt modo dicẽdũ in ꝓposito: z multo fortius qz si auus instituẽdo filiũ z faciẽdo mẽtionẽ de liberis filij: non videt ex suo iudicio vocasse illos liberos ad suã hereditatẽ: sed potius voluisse q filius heres institutus faciat qcqd velit de eius hereditate. Idẽ z multo magis est dicẽdũ in dño vt potius videatur voluisse ꝓuidere vassallo vt faciat illud q velit de feudo q̃ liberis vassalli. z maxime si tẽpore quo dñs paduanus ꝓcessit feudũ illi ticio: tũc tpis ille ticius nullos habebat filios: vel ignorabat illũ habere filios: qz nõ presumit habuisse affectionem ad id qõ adhuc nõ erat in rerũ natura. vel ignorabat eẽ in rerũ natura: z ista ratio pungit z decidit istã q̃stionẽ. ¶Quinimo eã deduco ad clariorẽ decisionẽ quare est q pater non posset ꝓiudicare filijs in feudo nouo: qz dñs habuisset ꝓtẽplationẽ ad ipsos filios nõ potest assignari fortior: aut melior ratio pro contraria parte. modo est insistẽdũ. aut nos loqmur quo ad dñm paduanũ tũc de dñio verõe. Aut nos loqmur quo ad ducale dñiuz venetoꝝ. Aut nos loquimur quo ad epm verone. Primo casu quo ad dñm paduanũ dico q ille nullã habuit cõtẽplationẽ ad filios ipsi⁹ vassalli: posito q tũc tẽporis vassallus habuisset filios z fuisset hoc cognitũ dño paduano: qõ sic demonstro. ꝓsupponit in facto q ad hoc vt dñs paduanus posset se defendere a dñio venetorum faciẽte guerrã cõtra euz in territorio verone vendidi aliquas ex dictis decimis: de qbus ipse dñs paduanus fuerat iuestitus ab epo verone: ex quo egebat pecunijs ꝓpter guerrã: z per ꝓfas dictas decimas quas habebat in feudũ dicto andree pro certo ꝓcio cũ pacto de restituẽdo dictas decimas qñcunqz ipse dñs paduanus restitueret dictũ precium dicto andree vendidit. z ideo clarum est q nullam cõtemplationẽ aut affectionẽ habuit dominus paduanus ad ipsuz andreã aut ad eius filios nisi ad ipsum ꝓciũ q inde ꝓcepit z ad ius redimẽdi ipsas decimas qõ sibi reseruauit. Et sic nõ possunt dicere filij ipsius andree q accipiant feudũ ab ipso domino paduano tanq̃ habuerint affectionẽ ad eos. Et isto casu cessat illa oppositio quã sup ius formaui de dicto bar.in.d.l.mortis causa.capit etiã bal.in.d.l.liberti inq̃tuz dicebat q filij ipsi⁹ vassalli dicunt capere a domino feudi: z nõ ab ipso patre eoꝝ: quia illud ꝓcederet quãdo ipsorum filiorum cõtemplationẽ habuisset dñs feudi in cõcedendo feudũ pro se z filij. Sed in casu nostro nullã habuit dominus affectionẽ ad filios andree: imo ipse andreas ex capite suo fecit mentionẽ de filijs. ergo querẽduz filijs ex facto ipsius andree potuit tolli cõtrario facto ipsius andree per iura allegata supius. Quinimo plus dico q ista nõ fuit cõcessio feudalis: sed fuit venditio: vt iferius ostendã z in respõsionibus ad contraria allegando bal.in.d.l. qui se patris vbi voluit q si ꝓnceps concedit feuduz alicui data sibi pecunia pro illo feudo z vtatur istis verbis ĩdulgemus tibi feudũ q nibilominus erit venditio z non erit indulgẽtia. Et si mihi dicatur. ergo ista fuit venditio. Respõdeo q sit re vera vẽditio: ergo iudicabit ac si res esset nõ feudalis quo ad reuocationem: z per cõsequens cessat omnis argumentatio facta in contrarium. Quinimo dicit bal. quẽ refero infra in responsionibus ad cõtraria q feudum iure emptionis quesitum transit in extraneos. Et sic alterata est natura feudi ꝓpter titulũ venditionis: z per ꝓsequens cessant omnia contraria formata superius: z sic cõcludo quo ad primũ: videlicet q dominus paduanus nullaz habuit cõtemplationem ad filios illius andree ementis ꝓ se z filijs suis heredib⁹. Si vero loquimur quo ad ipsuz ducale dñium venetoꝝ. eodẽ modo est dicendũ q nullã contemplationẽ habuit ad filios ipsius andree: nec etiam ad ipsuz andreã: quia iam dictũ dominiũ vendidit dicto andree ius redimẽdi dictuz feudũ venditũ qõ competebat ipsi domino in decimis venditis per dominũ paduanũ: z sic fuit illa venditio: nõ aũt cõcessio feudi. Et per cõsequens ex capite ipsius andree emẽtis fuit facta mentio de filijs. ergo ab eodẽ andrea potuit tolli: z per cõsequẽs alienari. Et sic cõcludo quo ad scõm q nõ habuit contẽplationez ad filios ipsius andree ducale dominiũ venetorũ. nec etiaz interuenit contẽplatio z affectio ipsius episcopi verone ad ipsos filios andree: ex eo quia quãdo dominium ducale vendidit dicto andree ius redimendi. dixit saluo iure z honore episcopi z episcopatus verone in pensione renouatione z inuestitura. Ex quibus verbis apparet q episcopus verone solum habet in dicto feudo honorẽ inuestiendi z renouandi z percipiendi pensionez. vnde non potuit diminuere ius q dictus andreas acquisiuit titulo vẽditionis a domino de cararia inuestito a domino episcopo de dictis decimis z q acquisiuit a dominio ducali. vnde potuit. d. paduanus z dominiũ ducale potuerũt aliũ infeudare saluo iure z honore domini: vt in.§.si mulier.in ti.de lege coza. lz ergo dominus episcopus inuestierit postea ipsuz andreã pro se z filijs heredibus: non tamẽ habuit affectionẽ ad filios andree: sed habuit respectum ad primaz concessionẽ z inuestituras factas z vẽditas per dominũ paduanũ z dominiũ qui nullã habuerũt affectionẽ ad filios: nec fuit mens episcopi ꝓiudicare viri ipsius andree acquirẽtis feudũ de nouo. Et subdit etiam andreas de isernia ibi idem esse si inuestitura diceret pro te z heredib⁹ tuis ex tuo corpore legitime descẽdentibus. secus autẽ dicit se expresse appareret vel ꝓbari posset q dicta inuestitura fuisset facta etiã cõtẽplatione filioꝝ: qz tunc filij predicti admitterẽtur ad partẽ feudi cuz patre viuo. l.fi.C.de impub. z alijs substi. quia tũc pater nõ posset disponere de ea parte. arg.c.i.de succes.feu.in ꝓn. z.l.pe.ff.ꝺ alie.iudi. Ita formaliter ibi decidit andreas de isernia. Et ꝓ certo non posset allegari melior nec solẽnior doctrina ad decisionẽ huius questionis. Ecce nũc qualiter andreas de isernia in indiuiduo decidit: z renet cõtrariũ ius qõ dicebat paulus de castro: z etiã bal.in.d.c.i.§.hoc quoqz. vult enim q siue expresse dicatur pro se z filijs z heredibus: siue tacite intelligat facta ĩuestitura ꝓ se filijs z heredibus q nibilomin⁹ pater in feudo nouo potent refutare feudũ z alienare feudũ z in aliũ transferre dño ꝓsentiẽte sine volũtate z ꝓsensu filioꝝ ipsi⁹ vassalli alienãtis: z sic destruit ex toto illã limitationẽ datã ꝓ paulũ post bal. Et mirũ est q tãtus doctor circa hũc passuz nõ viderit hãc elegãtẽ ꝺcisionẽ. modo in casu nro nõ appet q cõtẽplatiõe filioꝝ fuerit facta dicta iuestitura ticio ꝓ se z filijs suis zc̃. Sz poti⁹ emanarũt ab ipso vassallo q̃ q ex ꝓtẽplatione filioꝝ dñs ꝓcessit illo mõ feudũ: gnimmo eẽt exꝑssio eoꝝ q̃ tacite isũt: qz cũ tacite videat datũ feuduz ꝓ se z filijs. vt in.d.c.i.de duob⁹ fra. a capita. iuesti. z in.c.i.in gbus cau.feu.amit. iõ talis exꝑssio nihil opat. l.nõ recte. C. de fideiusso. Et ꝓp hoc voluit andreas de isernia q nõ ꝑsumat ꝓtẽplatione filioꝝ emanasse dicta iuestitura nisi exꝑsse dicat vel ꝓbet. tũc enim bene ꝓcederet vt diceret q̃si duo feuda: vnũ in ꝑsona pris: aliud in ꝑsona filioꝝ. arg.l.stipulatio ista.§.si quis ita. ff.de ꝟbo.obli. z iõ appet ex hoc an dñs paulus bñ dicebat cuz dixerit qñ sunt iuestiti pater z filij⁹: puta qz dictũ fuit in iuestitura ꝓ se z filijs suis: qz dicit q isto casu nõ veniũt simul cũ pre ꝓ id qõ no.bar. in.l. gallus.§.i. qz illud dictũ ꝓcedit eo casu quo nõ appet exꝑsse. aut ꝓ ꝓbationẽ q ꝓtẽplatiõe filioꝝ fuit facta illa cõcessio: secus si ꝓtẽplatione filioꝝ facta fuit: qz tũc etiã viuo patre iſimul succedũt cũ patre per istud elegãs dictũ andree de isernia. Et si quispiã opponat dicẽs. amice latet anguis in herba: ex eo qz in dicta inuestitura dicit iure recti antiqui z honorabilis feudi que verba inferunt q de nouo feudo sit effectũ antiquum: quo casu succedit regula tradita in dicto.c.i.§.hoc quo qz q in feudo antiquo pater non possit alienare in preiudicium filiorum seu agnatoꝝ: z de hoc ego allego textum z bal. in indiuiduo in.c.i.de alie.feu.pa. vbi dixit no. q si rex concedit mihi

castrū nole ꝛ iure antiqui feudi possidēduz ꝙ lz sit nouū feudū. tamen assumit qualitates antiqui feudi ꝛ paterni feudi. arg. l. q cunqz. C. de omni agro deserto. li. xj. ꝛ sic poterit alienari in ꝓximos agnatos qō dictū dicit eē valde notādū: ꝛ illud nō est tactū nec visum per supiores dños cōsulentes. Ita dicamus in ꝓposito vt istud feuduz: lz sit nouū: tamen per illa verba est effectū antiquū: ꝛ assumit naturā antiqui feudi. Ad hoc respōdeo ꝛ dico ꝙ inficiari nō potest ꝙ istud sit feuduz nouū: vt in. c. i. de natura suc. in feu. ꝛ in. c. i. de gradi. ꝛ in. c. i. in titulo qui testes sint necess. ꝛ in. c. i. de duobus fratri. a capi. inuesti. ꝛ sic apparet ꝙ de se istud feudū est nouū. Si modo dicimus ꝙ ꝑ illa verba effectum sit antiquū. dico ꝙ istud nō est bene dictū: nec tex. d. c. i. de alie. feu. pa. ꝓbat hoc ꝙ illa verba iure recti ꝛ antiqui feudi. bal. eniz ibi illud dicit ab extra: ꝛ sic extra casuz. d. c. i. ꝛ loquit ī rege qui in regno suo est monarcha: vt dixit bal. in. c. cū venissent. de eo q mit. in pos. ꝛ in phemio. ffoz. Unde maiorē potestatē hz rex in regno ꝙ epūs: vt in. c. ij. de dona. Unde posito ꝙ illa ꝓba ꝓlata a rege reddāt feudū de nouo antiquū: non tamē illuz effectum operātur quādo ꝓferūtur ab episcopo qui nō potest alterare naturam feudi ecclesiastici iuxta ea que voluit bal. in ꝓludijs feudoruz circa diuisionē quā ibi facit de feudo: ideo dicta verba iure antiqui feudi nō faciūt illud esse antiquū: aut soztiri naturaz. ꝓmo q: mēs ꝛ intētio episcopi ꝛ ipsius accipiētis nō fuit ad hoc deputata. ideo nō debet illud operari. l. nō ois. ff. si certū peta. Secūdo q: epūs hoc facere nō potuit: q: cuz sit nouuz: sequit ꝙ remanet nouū: nec bal. loquit in casu nostro: q: ipse dicit quādo rex cōcessit feuduz possidendū vt antiquū: que verba clare exprimunt ꝙ de nouo soztiat naturā antiqui: sed isto mō nō fuerūt ꝓlata verba epi in ipsa iuestitura. ꝛ iō bal. alio casu diuerso a nro loquit. Item potest dici ꝙ illa verba ꝓportant: hoc est tale feudum cōsueuit ab antiquo cōcedi ꝛ infeudari iuxta. no. in. c. ij. de feu. ꝛ in. c. vt super. de reb⁹ eccle. nō alie. Faciat etiā q: in dicta iuestitura dicit ꝓ se filijs ꝛ heredib⁹: ꝛ sic vt heredes veniunt isti filij ad istud feudū: eo casu quo nō fuisset alienatum. cū ergo fuit alienatū: ergo vt heredes testatoris nō possunt venire cōtra factū defuncti. quo ad id qō est hereditariū: maxime cū testator ꝓmisit de euictione per se ꝛ heredes suos: ꝛ ideo succedit regula. d. l. vendicātem. ff. de euic. ꝛ lz cū fecerint inuētariū: tamē nō defendit ipsos iuentariū quo ad id qō est hereditariū ꝛ iure hereditario veniūt. facit qō habet in. l. fi. §. in cōputatiōe. C. de iure delibe. ꝛ in. l. cū a matre. C. de rei ven. Et ex istis multipharie multisqz modis ostēsum est filios istius vasalli nullo modo posse vēdicare dictum feudū. ¶ Restat modo respōdere ad ea que super⁹ allegata fuerūt in ꝓriū. Primo dico ꝙ cū allegat bar. in. l. mortis causa capit. q: bar. si bene pōderet nō loquit in casu nostro. loquit. n. qū pater accepit emphiteosim ꝑ se ꝛ filijs suis ꝙ mortuo patre filij dicunt capi a dño. ꝛ sic logt bar. eo casu quo pater est mortuus ꝛ extinctū est ius qō pater habebat: ꝛ loquit eo casu quo pater durauit in sua volūtate: sed iste nō ē casus nr: ex eo q: nos loqmur qū pr viu⁹ alienauit quo tpe nullū ius cōpetebat filijs: iō mortuo pre nullū ius reperiūt filij in feudo nouo. Et sic bar. loquit eo casu quo pater durauit ī pma sua dispōne ꝛ voluntate. sed in casu nostro nō durauit. qmmo reuocauit illud ius quod erat querēduz filijs. ergo ꝛc. Nec ob. cū allegatur cōsilium. d. pe. q:. d. pe. loquit eo casu quo ꝓhibuit filiaz institutā in re certa plus petere ꝛ emphiteosis remāsit in hereditate: iō poterit petere emphiteosim: q: illa petit vt filia ꝛ nō vt heres: sz iste nō est casus nr: ꝛ ita loquit bar. ī. d. §. si liberi quē. d. pe. allegat in dicto cōsilio. Et ita etiā loquit bal. in. d. l. liberti. Nec ob. rō dñi petri dū dicit ꝙ nō potuisset pater exprese ꝓuare filiam iure contractus: q: ad hoc respōdeo ꝓmo. d. pe. in quodam alio cōsilio qō superius allegaui tenuit ꝓrium. vz. ꝙ pater potuit in vita ꝓuare filiā illo iure: ex eo q: erat querendū ꝛ nō quesituz: ꝛ quia erat in spe ꝛ non in esse: vt superius demōstraui: ꝛ sic est sibi contrarius. Item si bene ponderet cōsiliū dñi petri nō obstat huic cōsultationi: ex eo q: ipse loquit eo casu quo testator testat: ꝛ in testamēto disponit ꝙ filia nō possit vlterius petere ꝙ id in quo eaz instituit: ꝛ sic non loquit eo casu quo alienauit emphiteosim vel feudū vt est casus noster. vnde sentit dñs pe. ꝙ nō potuisset reuocare exprese tenēdo emphiteosim: sed in casu nostro eā nō tenuit: imo alienauit feudū: ergo ꝛc. Item dūs pe. male loquit ꝛ contra glo. in. d. §. hoc quoqz. ꝛ cōtra andreā de isernia in. d. c. i. de alie. feu. pa. ꝛ contra seipsum. Et etiā male loquit dum sentit ꝙ pater nō potuit vni filioꝝ ꝓlegare qō est cōtra bar. ꝛ cōiter oēs. Nec ob. cum allegat cōsilium ang. Ad qō respōdeo ꝓmo ang. ibi consuluit eo casu quo instituit filiā in re certa: ꝛ ꝓhibuit plus petere ꝙ nihilominus poterit emphiteosim petere: ꝛ iste nō est casus noster: nec ob. huic ꝓcilio. Item ange. ibi dixit ꝙ pater nō potuisset p:iuare filiā iure q̄sito ex stipulatiōe paterna in emphiteosi. Ad hoc respondeo. ange. loquit eo casu quo pater nō alienauit: imo emphiteosim retinuit: ꝛ de ea testatus est filijs masculis: q: dicit ange. ꝙ tenetur relinquere sibi tm̄dem in alijs patrimonialibus. ad hoc dico ꝙ ange. nō ꝓbat iure istud suū dictuz. ꝛ mouet ibi ange. per iura loquētia de dote vt ibi. d. iudicās videre poterit qō est alienū a casu nostro: ex eo q: in dote pater est debitor necessarius ex dispositione legis: secus est in iure querendo post mortē patris ex stipularione paterna. ergo ang. nō bene loquit nec iure ꝓbat dictū suū. Item q: ange. nō loquit in feudo: vt est casus noster. Nec ob. qō voluit bal. in. l. i. de rerum diui. q: bal. ibi vt supius dixi loquit p:o ista cōsultatione. dicit enim ꝙ a ꝓncipio pōt stipulari: nec facit ibi bal. differētiā a ꝓncipio. an ex postfacto possit ita cōcipere stipulationē: vt supius demōstraui. potest pater ex postfacto auferre vni filioꝝ ꝛ dare alteri. Et cum dicit ꝙ est quesitū filijs ex stipulatione paterna. Respōdeo ꝙ est acquisitū in spe. pur. si pater durauerit in eadē volūtate: q: cēset donatio ꝓfecticia: ꝛ sic est querendū ꝛ non quesitū. Ideo nō est mirum si de facili tollitur: vt supius dixi. Nec ob. cū allegat dictū bal. in. d. l. imperialē. ꝓmo bal. ibi refert opinionē quoꝝdaz distinguētium inter feudū antiquū ꝛ feuduz nouū. Et ista opinio est p:o nobis: ꝛ est opinio cōmunis: vt supius demōstraui. Luz vero bal. ibi tenet cōtrariū est aduertēdum. ꝓmo nō loquitur in casu nostro: q: loquitur de dispositiōe quā pater facit in testamento. Ista fuit dispositio inter viuos: ergo ꝛc. Secūdo bal. loquitur eo casu quo pater disponit inter filios: q: vni plegat feudum ꝛ alteri non. iste nō est casus noster: q: isto casu pōt crescere inuidia inter fratres ꝙ nō potest cōtingere in casu nostro. Item loquit quādo pater durauit in eadē dispositione. sed in casu nostro ex toto illā reuocauit alienando vel p:omittēdo per se ꝛ suos heredes nō venire contra dictam alienationē. Item bal. ibi loquitur quādo pater acquisiuit feudū p:o se filijs ꝛ heredibus vt fuit casus noster. Et etiaz bal. ꝓrium voluit in. d. c. i. §. hoc quoqz. ꝛ in. d. l. qui se patris ꝛ in locis supius allegatis. Nec ob. cuz allegatur dictū bal. in. d. c. i. in ti. an agna. vel cogna. q: bal. ibi allegat. d. c. i. §. hoc quoqz. sed ille. §. loqt in feudo antiquo. ergo ita intellexit bal. inꝙtuz allegauit illuz tex. ꝛ sic sentit aliud eē in feudo nouo: vt ipse ibi ꝛ glo. voluit. debet eniz intelligi dictū bal. ꝑm dispositionē tex. quē allegat. Nec obstat cū allegatur dictū ardree de isernia in. c. i. de succes. feud. ꝙ non valeat dispositio defuncti in testamēto: ex eo q: iste nō est casus noster. hic enī non disposuit in testamēto sed alienauit: quo casu potuit vt voluit idē andreas de isernia in. d. c. i. de alie. feu. pa. vt super⁹ demonstraui: ergo ꝛc. Et etiā faciat q: andreas de isernia ibi nō distinguit inter feudū nouū ꝛ antiquū: vt distinxit glo. in. d. §. hoc quoqz. ꝛ sic nō ob. illud dictū andree de isernia. Nec ob. cū allegatur dictum Jaco. butri. in. d. §. nunc videamus. ꝓmo q: loqtur de dispositione fienda per patrem in testamento. Et iste nō est casus noster. Item quia Jaco. butri. non distinguit feudum nouū ꝛ antiquū: ꝛ ita debet itelligi dictū bal. ꝛ ange. ibi. ꝛ sic nō facit ad ꝓpositū illud dictū Jaco. de butri. Nec ob. ꝙ dixit bal. in. d. l. insulā. §. fi. vbi tenuit cōtra bar. in. d. §. flauius. q: idem bal. tenuit cōtrariū in. l. i. C. si manci. ita fuerit alie. ꝛ in. l. iij. ff. ō seruis expor. ꝛ etiā q: idē bal. illā suā doctrinā restringit nō habere locū quo ad patrē ꝛ filios. Ita dixit in. d. l. cuz a socero. C. de iure dotiū. vt supius demōstraui. ꝛ sic nō obstat dictū bal. Item q: dictum bal. est cōtra opinionē cōmunē: de qua in. d. §. flau⁹. Nec obstat cum allegat tex. in. l. si quis argentū. §. fi. quia ibi in donatione ex qua est quesitū ius: non ex qua est querenduz ius: vt fuit in casu nostro. Item nō loquit in stipulatione que inter patrem per se ꝛ filijs ꝛ inter alium: ꝛ sic non facit ad ꝓpositum. Et eodē mō rñdeo ad. d. l. vero ꝓcuratori. ꝛ ad dictū bar. ꝛ in. d. l. cū qs decedēs. §. codicillis. ꝛ bal. ī. d. l. gnāl. ꝛ ī. d. l. rōes. ꝛ filū. Nec ob. cum allegat saly. in. d. l. quotiēs. q: verū ꝙ ipse tz

contrarium eius quod voluit bar. in dicto. §. flauius. de subtilitate iuris: ita ipse loquitur. sed idē salyc. tenet opi. bar. in. d. l. iij. de ser. expor. ⁊ in. d. l. i. C. si manci. ita fue. alie. Item salycetus non loquit eo casu quo capit feudū pater pro se ⁊ filijs ⁊ heredibus: nec etiā loquit qñ illa stipulatio est cōcepta inter patrē pro se ⁊ filijs: vt dixit bal. in. d. l. cū a socero. Itē q; loquit saly. cōtra cōmunē opi. Itē q; dicit q; de nimia equitate ꝓcedit opi. bar. ergo ⁊c. Nec ob. cū allegat dy. bal. ⁊ aug. in. d. l. apud iulianū. §. si quis alicui. vbi etiā allegant ray. de foꝛliuio. in. d. l. gallus. §. i. imo ipsi loquunt arguēdo ⁊ nō decidēdo. vt in. c. forus. §. argumentū. de ꝟbo. signi. ⁊ qō voluit Jo. an. in. c. i. de pac. Itez ipsi non distinguūt inter feudū nouū ⁊ antiquū. vnde dictuz eoꝝ est necessario intelligendū in feudo antiquo: ⁊ nō in feudo nouo. Nec ob. cū allegat. d. c. i. §. hoc quoq; a ꝯrario sensu. de succes. feudi. q; loquit in feudo antiquo. ⁊ ita ibi glo. intelligit illū text. ⁊ doctoꝛes ibi scribētes. Nec ob. cum dicit q; pater alienās non potuit trāsferre in emptoꝛē plus iuris q̄ ipse haberet. sed ius tēpoꝛale habebat duraturū in vita: q; illud ꝓcedit pseuerāte in illa dispositione ⁊ volūtate: sed eo nō durante nō potuit trāsferre in emptoꝛē ius ꝑpetuū: q; sicut potuit ꝑpetuo refutare illud feudum; vt voluit glo. p̄dicta: ex quo erat feudū nouū. eodē modo potuit trāsferre in emptoꝛem. Nec est verū cū dicit q; ex iure noviter acquisito filijs ex morte patris possint vendicare feudū q; patre alienāte nullū ius acquirit filijs: qnmo extincto iure feudi in psona patris extinctū est ius q; in spe habebant filij. Nec ob. cuz opponit q; tūc factū patris nocet filijs in feudo nouo quando filij non sūt expresse noīati in inuestitura tūc alienatio patris non nocet filijs vt voluit bal. in. d. §. hoc quoq;. tunc enim non dicuntur hꝛe a pꝛe sed a domino: vt voluit bal. ⁊ ita dz itelligi dictum bal. in. d. §. hoc quoq; volentis in feudo nouo factum patris nocere filijs q; intelligit quando non sunt noīati in dicta inuestitura ⁊ istud fuit totale fundamentum pauli de castro consulentis ꝫ istum emptorē circa istam limitationem. Ante oīa pondero dictū bal. in. d. §. hoc quoq; in quarta ꝙclusiōe vbi forma liter loquitur hoc mō si vassallus feudum illicite alienauit ꝓiudicat sibi ⁊ liberis qñ in liberis requirit hereditarius titulus secus si veniant mere iure sanguinis ⁊ tūc noīati in inuestitura saltem aliqui ex ipsis: lz postea subijciat clausula generalis ab oēs liberos se extendens: q̄si tot videant feuda quot sunt successoꝛes. Certe ista doctrina bal. nō merek allegari ꝙtra istā cōsultationē. ꝓmo bal. loquit quādo vasallus alienat feudū illicite. iste nō est casus noster: q; imo licite alienauit feudū iteruenientē cōsensu domini epi. ⁊ sic nō facit ad ꝓpositū. Itez q; dicit q; ꝓiudicat sibi ⁊ liberis qñ requirit titulus hereditarius: q; pro filijs vt heredib⁹ fuit stipulatus: ⁊ sic nō venit mero iure sanguinis: sed hereditario. ⁊ sic illa decisio bal. est in fauoꝛē emptoris. Dū vero bal. postea dicit q; quādo veniūt iure sanguinis requirit q; sint nomiati saltē aliqui ex ipsis. subiecta postea clausula generali ad oēs liberos: certe ista verba bal. sentiūt q; debet fieri noīatio aliquoꝝ filioꝝ in. d. iuestitura: puta q; accipit feudū pro se ticio ⁊ gayo ⁊ oībus alijs suis filijs. vnde requirit bal. q; illa noīatio fiat per individua: ⁊ nō p noīa appellatiua: q; oū dicit q; saltez nominent aliqui ex filijs subiecta clausula generali ad oēs liberos: intelligitur q; nominent ꝓpꝛijs noibus. vt. l. noiatim. ff. de lib. ⁊ posth. cū filij. Et p ꝙñs male dñs paulus cōsiderauit dictū bal. qnmo plus dico q; bal. sentit illud qō sentit andreas de isernia in. d. c. i. de alie. feu. pa. vbi dixit q; si vasallus accipit fedū pro se ⁊ heredibus suis ex suo legitimo coꝛpoꝛe descēdētibus: tūc eis inuitis poterit alienare feudū. Ecce q̄r illa ꝟba ex tuo coꝛpoꝛe ⁊c. adaptant ad filios: ⁊ nihilominus pōt pater alienare. Et inq̄tū bal. dicit nisi saltē essent noīati aliqui ex filijs videk sentire id qō voluit andeas de isernia. in. d. c. i. vz. q; qñ ꝙtēplatiōe filioꝝ dñs cōcessit: tūc nō pōt alienare in ꝓiudiciū filiorum. Et deo si pater acceperit feudū pro se ⁊ ticio filio suo. videk dñs habere cōtēplationē ad illū filiū qui habebit partē in dicto feudo suo patre viuente. hoc formaliter sentit bal. duz dixit q; tot sunt feuda quot sunt filij. ⁊ p ꝙñs dictū bal. nō ob. huic consultationi. ⁊ ita tollit dictū Ly. in. d. l. ij. Et sic cū dñs paulus replicat q; intētio bal. fuit qñ filij sunt noīati noīe appellatiuo: certe nō bene loquit: vt supius retuli formalia verba bal. q; ipse loquit qñ ꝓpꝛijs noib⁹ aliqui ex eis sunt noīati saltez subiecta postea clausula generali.

Et sic sublatū est potissimū fundamētū do. pauli: ⁊ eoq; magis q; ista fuit opi. glo. que in dubio ē pferēda oībus: vt voluit Ja. but. in. l. i. C. qui p sua iurisditiōe. bal. in. l. hereditas. C. depos. vbi dixit q; auctoꝛitas glo. oēs alios antecellit. ⁊ i. l. p̄cibs. C. de ipube. dixit q; in cōsulēdo nō pōt adherere meliori q̄ opi. glo. ⁊ idem bal. in. c. i. de natura suc. feu. dicit q; in dubijs opinionib⁹ cōsulendo multū. sequit glo. oꝛdinariā: q; nō pōt adherere meliori. ⁊ idē bal. in suo peculio loquēdo aduocato dicit audi idolum tuū. hoc est glo. allegat Ly. in. l. non moꝛitur. C. de ꝫhē. stipu. ⁊ facit qō idem bal. voluit in auc. cessante. C. de legi. here. ⁊ ideo dixit saly. in. l. traditionib⁹. C. de pactis. q; ita est inherēdū opi. glo. sicut boī. inherent carocio. allegat glo. singularis in. l. oīs diffinitio. ff. de reg. iur. facit qō voluit ange. in. l. ij. ff. de accu. vbi dixit nō esse recedēduz ab opinione glo. in cōsulēdo. ⁊ quod voluit bal. in. c. i. de cōsti. Cum ergo glo. teneat istā partē: ⁊ cōiter doctoꝛes vt supius retuli nō est tutū iudicanti in sindicatu recedere ab ista opinione. Nec ob. cū dicit q; sūt duo feuda vnū in psona patris ⁊ aliud in psona filioꝝ: q; posito nō tñ concesso q; illo casu essent plura feuda: tñ falsuz dicit q; essent: imo essent tot feuda quot sunt successoꝛes. ita dixit bal. in. d. §. hoc quoq;. ⁊ iam supius retuli. sed bal. loquit eo casu quo essent saltē noīati aliqui ex filijs. Sed scirē libēter ab eo quonāmodo possent nominari aliqui ex filijs si nō nominarētur indiuidualiter ⁊ singulariter: ⁊ sic noībus ꝓpꝛijs. Nec ob. cū dicit. d. pau. se nō videre qua exceptione possint repelli isti filij a vēdicando feudū: q; aut dicet emptoꝛ: istud feudū erat nouū acquisitū: per patrē nostruz ⁊ sic factū eius nocet. Et tūc respōdebit. istud est verū si i iuestitura nō esset expssuz de liberis: q; tunc eēt vnū ⁊ idē feudū in psona patris ⁊ filioꝝ: ⁊ vident habere ab ipso patre. ſz qñ ē facta mētio de filijs est secus. Ad hoc ego etiā dico istud ꝓcedere qñ esset facta mētio de liberis ꝓpꝛijs noībus filioꝝ expssis: vt forma liter voluit bal. in. d. §. hoc quoq;. vel qñ apparet expsse q; cōtē platiōe filioꝝ dñs cōcessisset feudū. vel hoc ꝓbarek expꝛesse q; fauoꝛe ⁊ cōteplatiōe filiorū dñs cōcessit feudū. Sz qñ est facta mētio filioꝝ in genere ⁊ sub noīe appellatiuo: tūc nō ꝓcedit eius dictū: q; si qñ nihil ē expssuz in iuestitura de filijs in noīe appellatiuo: tñ intelligit de filijs: vt in iuribus supius allegatis demōstraui: ⁊ isto casu in feudo nouo pōt pater ꝑiudicare filijs. ergo eodem modo poterit ꝑiudicare filijs qñ sunt expssi in noīe appellatiuo: q; expssio eoꝝ que tacite insunt nō dz aliqd operari: vt. l. nō recte. C. de fideiuss. ⁊ etiaz facit q; expꝛessio nominis ꝓpꝛij plus operatur q̄ expꝛessio nominis appellatiui: vt in. c. requisisti. cuz ibi no. de testa. Modo si dictum domini pauli esset verum sequeretur q; idem esset nominare filios nominibus ꝓpꝛijs etiaz nominare eos nominibus appellatiuis q; esset contra no. in. c. requisisti. ergo nō est verum dictū eius. Preterea etiam est diligenter considerandū: quia dictuz feudū fuit emptū per dictum patrem a dño verone. ⁊ etiam fuit emptum ius redimendi a ducali dominio venetoꝝ. quo casu feudū emptū in multis nō soꝛtitur verā naturā feudi. Ideo dicebat bal. in. d. l. qui se patris. in qnta col. in verbo hoc scias. si princeps recepit preciuz de feudo significat venditionē: etiā si vteretur hoc verbo idulgemus. vel simili. Ita q; esset cōtractus irreuocabilis: ⁊ sic ꝓpter emptionē videtur altera natura feudi adeo q; dixit bal. quē referūt moderni in. l. etiā. ff. so. ma. q; si feudū est emptionis iure quesitū: tunc transit in extraneū. Cum ergo in casu nostro istud feuduz fuerit emptionis iure quesituz: sequitur q; sicut in alijs rebus emptis a patre quas emit pro se ⁊ filijs suis potest illas vendere ⁊ alienare inuitis filijs. Eodez modo dicamus in feudo iure emptionis quesito q; possit pater in vita sua alienare illud filijs inuitis. Et istud non est consideratum per superioꝛes consulentes q; istud feudum fuerit quesitum iure emptionis: ⁊ per cōsequēs cessant multa contraria superius formata cum dictus emptoꝛ habuerit consensum ⁊ voluntatē domini episcopi in dicta vēditione. Nec obstat cum dicit q; isti filij heredes instituti fecerunt inuentariū ⁊ hereditas patris nō est soluendo: ergo vt heredes patris possunt succedere in feudo ⁊ vendicare feudū alienatū; ex eo quia confectio inuentarij non prodest heredi quo ad ea que sunt hereditaria: sed prodest quo ad ea que competunt filio vt filio vt quando filius vellet vendicare rem suam ꝓpꝛiā venditaz a patre ⁊ fuisset heres institutus a patre ⁊ fecisset inuentarium: tunc

pp confectionē inuētarij reseruate sūt filio actiões vt no. i. d. l. cū a matre ꝛ in. d. l. fi. §. in cōpensatione. C. de iure deliber. sz in cāu nostro non pñt venire filij vt filij sed vt heredes vt expresse dr in stipulatione q: p filijs heredibus pr fuit iuestitus. vñ nō pñt venire ʒ factuz defuncti in eo q habere deberēt vt heres. vt voluit bar. in. d. l. iurisiurandi. §. si liberi. vt no. in. l. ex qua persona. ff. de reg. iu. ꝛ l. si creditoribus. C. de suo pigno. da. manu. ꝛ iō factum patris nocet filijs in his que eis ꝓpetunt iure hereditario. Nec est veruz q veniāt vt filij q: qualis sit nā feudi idicat tenor inuestiture ut est tex. in. c. i. in. ℣. pp tenorē iuestiture vbi est tex. egregius ꝟm bal. q tenor inuestiture derogat oi nature feudoꝝ ꝛ facit. l. i. C. de iure emphi. Cū ergo i casu nr̄o ꝓcurrant duo q sit hereditariū: ꝛ ēt q vt heres veniat. primū est quia dictū feudū fuit iure emptionis quesitum quo casu transit ad extraneos heredes vt voluit bal. vbi supra. Secundum ē q i dicta iuestitura dr p se filijs ꝛ heredib⁹: ergo veniūt vt heredes duplici respectu q: fuit emptum ꝛ quia fuit expressum de heredib⁹ i istro iuestiture ꝛ sic nō veniūt vt filij. Et cū opponit q filij fuerūt notati respondeo vt supius plenissime fuit responsuz. ꝛ est q: i supioꝛib⁹ dictis multa allegaui in quib⁹ adduxi qō bal. voluit expresse q qñ accepit pater feudū aut emphiteosim pro se filijs ꝛ heredib⁹ potest ꝓuidicare filijs maxie vt ipse bal. voluit in. d. l. cuz a socero ꝛ in. ro. in palle. ꝓ filio. Nec ob. cū dr q filij possūt uenire ex psona p pria si sunt heredes q: salua pace ꝓuocati fuerūt ad dictū feudū vt heredes. ꝛ p ꝓs si repiat dictum feudum i hereditate patern a ꝛ sic si ipse pr durauerit i sua prima dispōne licz ergo hereditas nō sit soluendo. ꝛ heredes ꝓfecerūt ꝛuētariū. nihilomin⁹ ℔ nō nocere emptoꝛi cū pater potuerit aliēare feudū in preiudiciuz ipsoꝝ filioꝝ. Et ex istis elicit ꝓclusio ꝟissima. ꝛ iuri ꝛ egtati ꝓsona q ipsi filij nō possūt vēdicare dictū feudū ꝛ quo ad eos dict⁹ emptoꝛ liberas edes habet: ꝛ ita ꝓcludo sine fele rancoꝛis ꝛ iuidie vt verbis archidi. utar i. c. plectis. xxv. di. ꝛ sic i fauoꝛem emptoꝛis qesco. laus deo clementissimo. d. andreas barbatia siculus vtriusqz iuris interpꝛes. ꝛ i hac tēpestate primarius.

Casus consilij. lxvij.

CUtrum in foro conscientie liceat emere vel vendere aliqd pl⁹ iusto pcio. Et an ad tempus pro maioꝛi precio. Et quomō mutuans pecuniā ad lucrū ꝛ damnū censeatur vsurarius vel non.

Illud afferam In mediū qō pclare scripsit ambroſi⁹ sup epl'a colloſensiū. refert sūmus i iure vir gratianus. xxxvij. di. huic est ois inquit ratio superis vel eterne creature in eo est qui est caput earuz ꝛ auctoꝛ vt q hanc nouit nihil vltra querat q: hec pfecta virtus. ideo clementissimum ꝛ oipotētē deū ex coꝛde ꝛ aio huic ꝓsultationi iuoco vt pissimo saluatoꝛe nr̄o iesu xp̄o medio ℣itatē ponat i oꝛe meo. Et quidez viso pūcto ꝛ facti ꝓtingētia ꝛ oibus solēni aiaduersione pēsatis. venio ad dubia mihi trāsmissa. Et q: ꝓsultationem hanc petens vult eam breuiter discuti. iō dicā breuius q̄ res tanta dici possit. Et primo capio vltraz hesitatione. i qua q̄rit vtr̄ i foro ꝓscientie vendens rem scienti pcio maioꝛi q̄ valeat possit illud plus sibi retinere maxie si illud plus non est vltra dimidiā iusti precij. ꝛ gl. multum peregrina. i. c. hoc ius. x. q. ij. dicit q platus ecclesie sciens iustū preciū rei nō dz illā vendere maioꝛi pcio pp honestatē ꝛ ꝓsciam maxie clericis debitā. laurenti⁹ ibi tz ℣riuz. d. meus Jo. de imo. i. c. i. de emp. ꝛ ven. dicit q emptoꝛi scienti ꝛ sponte emēti pōt res vēdi p aliquo pluri q̄ sit iustū preciū. ꝛ ita dicit procedere opinionē lauren. iputet sibi emptoꝛ ex quo sciuit. sz emptor ignorante procedat opi. glo. i. d. c. hoc ius. Et sic sequit̄ ista conclusio ex edicto suo q i foro ꝓscie pōt vēditoꝛ vendens maioꝛi pcio q̄ valeat emptoꝛi scienti veꝝ valorē rei ꝛ retinere sibi illō pl⁹ salua ꝓscia secus si fuisset ignorans. dñs anto. in. c. i ciuitate de vsuris dicit q sicut nō est licitū eccl'ie ꝛ pſonis eccl'iasticis se circū uenire in pcio vendēdo vltra iustū pciū vt voluit glo. in. d. c. hoc ius eodem mō nō est licitum laycis in foro aīe ꝛ illud voluit io. ō fantutijs in. d. c. hoc ius. sz. d. anto. non allegauerit ꝛ idez volūt moderni cōsiculi mei in. d. c. in ciuitate. ꝛ facit p hoc eoꝝ dicto glo. multū singularis in. l. semper in conuētiōibus. ff. de reg. iu. que dicit q non congruit honesto uiro circūuenire alium ultra dimidiā iusti pcij ꝛ istud ēt voluit gloriosus thomas i scōa secūde qōne. lxxvij. articulo primo. Et mirandum est vehemēter q nemo predictorum doctorū fecerit mentionem illius gl. vide bal. in. c. si pponente. de rescriptis. dicit q interdū licitū est decipere vt in comertijs ex quo lex permittit q quis faciat facta sua q̄ melius potest. aduersa pars debuit hoc cogitare ꝛ si nō cogitauit sibi iputet: alioquin oia mercimonia mōdi destruerent ꝛ oēs mercatores irent ad iferos ꝛ tñ gl. dic̄ q cuiqz decipere ꝓuenit ꝛ ibi bal. alle. gl. illud dicentē sed tex. ē. in. l. i. cāe. §. pōponi⁹. ff. de minoꝛ. l. itē si pcio. §. fi. ff. locati. Subdit postea. bal. in. d. c. si ꝓponente q bono viro nō cōgruit decipere aliquē in pcio ꝛ pp hoc dicit se putare q detur remediū foꝛi ꝓscientialis de quo dicit esse gl. sin. in. d. l. semp in cōuentionibus. Et si bñ ponderet dictum bal. ipse loquit̄ eo cāu quo qs decipit aliū sed qñ est sciens nō loquit̄ bal. glo. ℣o. in. d. l. item si pcio. §. fi. in ꝗtū ibi tex. dic̄ q cōtrahentes solent se circūscribere supplet ad illum tex. dolo non i teruenīēte ab aliquo. Postea querit an eo ipso videaꝝ adeē dolus si emptoꝛ sciens emat p minori pcio: decidit q nō nisi aliqd dicat q iducat venditorem ad vendendū tali ꝛ tanto pcio vt qꝛ dicebat ꝛ affirmabat rem nō eē maioris pcij. Et sic gl. ibi vult q qñ interuenit dolus nō tz talis uenditio ꝓ illo pcio: loquitur tū i foro foꝛi ꝛ non in foro poli. Bal. ℣o in auc̄. ad ℔. C. de vsuris in viij. col. i. ℣. insup. querit̄ qd de mercatoribus vendentibus pānos vltra debitū q nō pñt ꝓueniri in foro seculari q: non est deceptio vltra dimidiā iusti pcij. arguit hoc non eē oīno licitū nec cōgruit bono viro ꝛ alle. ad hoc gl. in. d. l. semp. Postea soluit allegādo inno. in. c. q: pleriqz de immu. eccl'ie q talia q̄sita nō sūt necessario restituēda sz pñt relinqui heredibus q: cū acqsitio habeat in se conselū non est peccatū de iure naturali ꝛ idē dicit i advocatis ꝛ medicis extoꝛquentib⁹ nimis magna salaria ꝛ idē bal. in Rubrica. C. ō usu. in. vij. q. dic̄ in diuisione q: dānosa diuisio non est donatio: sz sibi ipsi fac̄ iniustū. iō de iniustitia nō potest cōqueri sed solum de semet ipo vt i auc̄. de trien. ꝛ semis. in pncipio. nam licitū est ℑbentibus vtilitatem propriam ꝓcurare q: ois cōmertij nā talis est nō eniz introducta sunt ꝓmertia nisi pp vtilitatem ℑbentiuz. alle. d. l. in cāe. §. pomponius. ff. de minoꝛ. nisi excederet dimidiā iusti pcij q: tūc excederet termios egtatis qui dati sunt nature contractus a lege ꝛ ita ibi residet bal. Sz idem bal. in. c. cum cām el. ij. de testib⁹ i fi. suis verbis versi. sed nūqd in foro ꝓscie tz ℑbentib⁹ se fallere ꝓcludit q nō q: cōscientia idez est bonus vir. sed ℔ non conueniret bono viro de quo dicit esse gl. sin. in. d. l. semp in cōuentionib⁹. Subdit ibi bal. postea quo ergo ibit aīa mercatoris ꝛ sic bal. vr̄ eē sibi ℑrius. ōfendi tñ pōt a contrarietate: vt vz tūc tenetur in foro ꝓscie restituere qñ dolo induxit ad emendū ꝓ tali pcio. Secus qñ non dolo. Sz certe ista non videtur esse bona concordia q: tunc in foro fori pt reclamare ut dixit glo. in. d. l. item si pcio. §. fi. ꝛ pp hoc posset inrepꝛehensibiliter saluari a ℑrietate vt tunc possit in foro ꝓscie conuenir qñ venditoꝛ ignorauit iustū pciū sec⁹ qñ sciuit ar. c. scienti de regu. iu. li. vj. cum si. Saly. ℣o. in. d. auc̄. ad hec in. xj. colū. alle. io. calda. in comento. c. nauiganti. de vsuris. q nō est licituz emptori saltez venditore ignorante vendere minus iusto preciō q: sibi iusticiam non facit ꝛ sic est illicitum. Idem dicit eℑ non dz venditor plus iusto pcio vendere iō tenet emptore ignorāte. alle. ad ℔ saly. tex. in. c. i. de emp. ꝛ ven. Dicit tñ saluo sanioꝛi consilio q si venditor non putabat plus valere. ꝛ emptor emit minus iusto pcio tenetur emptor in foro conscie q: deceptio interuenit saltem re ipsa. Et licet ℣ba dolosa non interuenerint tñ non affuit iusticia. Aut venditor sciebat rem plus valere ꝛ vendebat ex necessitate ꝛ tunc idem dicit q: peccat emptoꝛ emere min⁹ iusto pcio q: nec ht caritatem nec misericoꝛdiā ꝓximi ꝛ addit afflictionē afflicto q fieri non dz. l. diuus cū si. ff. de offi. pſi. Aut nō vendebat ex necessitate sz emptor nō vult plus dare nec iteruēit aliq̄ fraus tūc non peccat ꝛ iputet sibi vēditor quare nō aliū emptoꝛē quesiuit ꝛ pria caritas incipit a se ipo. l. pses. C. de serui. scia enim venditoris excludit oēm iusticiā ꝛ idem dicit ex pte uēditoris cariue vendētis ꝛ p ioue gloriosa ē ista distictio nec uisa nec audita per modernos scripta. Sz do. petrus ō ancha. i. c. peccatuz ō regul. iu. li. vj. in. xj. char. ℣si. sz in emphiteosim ꝛ alijs ℑctibus vel q̄si

dic aliqs emit carius fundū pp necessitatē q: forte vicin⁹ erat: ri-
sosus ⁊ tūc excessus p̄cij fundat sup cā irrationabili: iō subuenit si
bi in foro ꝑscie ⁊ ciuili. Si ꝟo non necessitate ſz libera voluntate
vēdidit plus p̄cio tūc standū ē legi ⁊ canonē iusticie tollerāti hūc
excessū vsqz ad dimidiam iusti p̄cij vt.in.l.ij.C.rescin.ven.⁊ in.c.
cum dilecti.de emp.⁊ ven.⁊ sentire ꝫriū eēt retrahere hoies a cōi
ꝑmertio si ꝑuenta iter se ommissa legati iusticia eēnt ad forū scru
pulosū cōscie redigēda ꝫ illud noli eē nimis iust⁹ ⁊ q nimis emū
git sanguinem elicit.iiij.di.deniqz cuz si. Et ita residet.d.pe. ibi
Sz.d.ant.⁊ moderni in.c. q: pleriqz ō immu.eccle.dñt q si ven
dito: est ꝑsona sagax.empto: poterit salua ꝑscia retinere rē lz mi
nus iusto p̄cio emerit q: tūc vī hīe illud plus ꝑ derelicto iō non
teneť ēpto: facere sibi cōscientiā ⁊ idē dīt ī empto:e emēte plus
iusto p̄cio q: salua ꝑscia pōt vēdito: illō plus sibi retinere. Si ꝟo
emptor eēt ꝑsona ignara. tūc empto: teneť sibi facere ꝑsciaz. idē
dic in ꝑlato vēdente ⁊ hoc ꝓcedit ēt in magna q̄titate. alle.d.re
gulam sciēti li.vj. q temperat qñ empto: nō fuit dolo indut⁹ ad
emēdū plus iusto p̄cio a uēditore quo cāu teneť empto: docere
vēdito:ē fuisse dolo ꝟsatū. tunc.n.tenebit vēdito: restituer illud
plus.l.iul.§.si venditor.ff.de ac.emp.⁊ ℞ voluit glo.in.d.l.item
si p̄cio.§.fi. Si ꝟo vter qz ignorabat iustū p̄ciū sed re ipa iteruēit
deceptio ī p̄cio an superueniēte scia teneat restituer id ī quo ali⁹
fuit decept⁹ ꝑcludit q si vēdidisset a ꝓncipio ꝓuero p̄cio ⁊ iusto
illas res tūc teneť restituere illud plus. Si ꝟo nō vēdidisset a ꝑn
cipio ꝓ illo vero ⁊ iusto p̄cio q: potius voluisset illas apud se reti
nere tūc pōt illud p̄ciū retinere salua ꝑscia: lz sit plus iusto p̄cio ⁊
ita bellissime qeuit in hoc passu. d.anto.⁊ moderni in.d.c.q: ple
riqz. Sed reuerēdus pī ꝑsiculus me⁹. dñs abbas. in.d.c.i ciuita
te ī glo.i. colligit ex ea q de iure canōico ꝑmittit deceptio vsqz
ad dimidiā iusti p̄cij qñ res ⁊ p̄ciū sūt in p̃tia secus qñ differ so
lutio p̄cij q: tunc id q est vltra verū p̄cium vī ꝑstitutū pp ipsam
dilationē p̄cij ⁊ non q resvaleat tm̃. allegat postea gl.ī.d.c.hoc
vis dicere q ecclia nō ꝺz aliquē decipe in ꝫctu vñ si offerat sibi
aliqd plus debito nō ꝺz illud cape. refert do.anto. ibi dicere idē
in ꝑsonis eccleiasticis ⁊ ēt laycis quo ad forū aie. sed io.cal. ꝑm
eum in.d.c.nauiganti dicit q iura ꝑmittētia deceptionē vsqz ad
dimidiā iusti p̄cij debent intelligi qñ deceptio venit re ipsa: secus
aūt vbi dolus dedit cām ꝫctui vel incipit in ꝫctu q: tunc ꝺz illud
plus restituere. non eni est verisile q ius canonicū conditū istru
ctum ſpūs sci ut ī.c.si quis diacon⁹.l.di. approbare hāc deceptō
nez dolosā ex quo infert.d.abb.in.d.c.i ciuitate q vbi ex cōiectu
ris apparere ꝑt de dolo. ex ꝓposito pōt ꝑpelli ēt in foro contētio
so ad restituendū id q hūit vltra verū p̄ciū. ⁊ idē putat in laycis
saltem in foro eccliastico ista sūt formalia ꝟba dñi abb.in.c.i ci-
uitate. Ego vidi istā qōnem de facto iā sūt āni.xij. ⁊ fuit requisit⁹
ad ꝑsulendū excellentissimus doctor io. de anania archidiacon⁹
modernus qui ꝑsuluit sequendo do.anto. q in foro ꝑscie debe-
bat restitui illud plus ⁊ melius q allegauit fuit glo.in.dicta.l.
semper ī ꝙuentionib⁹ ⁊ fecit articulari q ille qui vēdiderat plus
iusto p̄cio erat bonus vir ⁊ non ꝑgruebat bono viro plus iusto p̄
cio vendere. Ego fui requisit⁹ ad ꝑsulendū tūc ⁊ consului ꝫ euz
⁊ adduxi in mediū ea q̄ superi⁹ allegata sūt q̄ ipse tūc nec posuit
nec dixit in dicto suo ꝑsilio vt quilibz videre pōt ī reportatis suis
factis in.d.c.in ciuitate ⁊ lz ipse dicat ibi qō ſnia fuit lata in fauo
rem sui ꝑsilij salua sua pace nō fuit verū imo fuit lata in p̃ia ista-
cia ꝫ suū consiliuz nec erat tūc res deducta ad forum ꝑscie. ⁊ hoc
iō dico q tūc tp̄is sui ꝑductus ad legendū in studio ferarie in q̄
qō illa pendebat inter quosdā opulentos ciues. Deducti sūt ad
conflictum scribentes sup ℞ passu qd sit tenēdū: deus glorioſus
qui illuminat oēm homiem apiat mihi ꝟitatem. Ego considero
ante oia gl.in.d.c.hoc ius q dicit qd si offerat plus q̄ ꝺz tūc tm̃
iustum p̄cium recipiet lz lex dicat q ꝫbentes possunt se inuicem
decipere vt.d.l.ī cāe. sed eccla in suis ꝫctibus non ꝺz doluz face
re alle. c.p tuas de dona. que. gl.i. non loquit in eccleiasticis p
sonis nec loquit in laycis vñ lz.d.anto. illaz extendat ad eccleia
sticas personas ⁊ ad laycos. tm̃ illa glo.nō loquit de talibus ꝑso
nis. Item glo.illa non dicit id ad qō allegatur cōiter vñ illa glo.
loquitur eo cāu quo eccleia adhibet dolū in suis ꝫctib⁹. adhibe-
re aūt dolum in cōtractu emptionis aut venditionis est ꝓhibi-
tum vt voluit glo.in.d.l.item si precio ⁊ sic glo.illa non ꝫdicit
glo.d.l. Item si p̄cio: ⁊ sic non ꝓbat illa glo. q in foro conscien-
tie emens plus iusto precio teneatur ad restitutionez si nō affuit
dolus ex parte ementis. Et iō glo.in.c.qualitas vicij de peni.di.
v. vbi tex. dicit difficile est inter emētes ⁊ vendētes commerciuz
non interuenire peccatum glo. ibi dicit q contrahentibus natu-
re est se inuicem decipere alle.d.l.itez si precio ⁊.d.l. ī cāe. §. pō-
ponius. Et sic glo. illa videtur appꝛobare dispositionem iuris ci
uilis vt liceat contrahentib⁹ se decipere si non interueniat dolus
⁊ etiam glo.in.d.c.ī ciuitate q si empto: esset decept⁹ q daret
vltra p̄cium iustum non hēt speciem usure q: lz contrahentibus
se adinuicem decipere vsqz ad dimidiam iusti p̄cij alle.c.cum di
lecti ⁊.c.pe.de emp.⁊ vendi.⁊.d.l.ij.C.de rescin.vē.⁊.d.l.i cau
se. Et sic iste gl. firmant q licituz est circūuenire alterum vt emat
minus iusto precio. ergo sequitur q in foro cōscientie qs est tut⁹
ar.l.gracbus.C.de adultis idem voluit glo.in.d.c. cum dilecti
dum dicit si sum deceptus minus dimidia iusti p̄cij non possum
agere ad aliquid q: licitum est contrahentibus se decipeť ad iui-
cem vsqz ad dimidiaz iusti p̄cij.alle.d.l.in cause. Et ēt faciat tex.
in.d.c.cum dilecti vbi fuit qō inter ecclesias ⁊ tñ papa fundat se
super minus dimidia iusti precij. Et faciat rō iudicio meo incon
uincibilis forus conscie adaptatur iuri nāli vt firmant oēs in.c.
nouit de iudicijs sed tex.in.d.l.itez si precio dicit sicut in emēdo
⁊ vendendo nāliter cōcessum est q pluris sit minoris emere ⁊ q
minoris est pluris vendere ⁊ ita inuicem se circūscribere ⁊ idē vo
luit tex.in.d.l.ī cāe.§.idē pōpo. in p̄cio ēptōis: ⁊ venditiōis nā
liter licere ꝫbentibus se circūuenire. Modo si ex dispositiōe iu
ris naturalis est introducta ista circūuentio ⁊ lex. eaz restrinxit vs
qz ad dimidiam sequitur q vltra dimidiam stabim⁹ dispositioni
iuris nālis saltem secundarij. Et p ꝙs non est peccatū ⁊ sic erit
tut⁹ uenditor aut empto: in foro conscie. Et facit tex.in.c.i.in.§.
⁊ si diuersuz in ti. de successio. feu. in ver. eccla cultrix ⁊ autrix iu
stitie. naz si eccla licite pōt se defendere si iusto p̄cio non emerit
vt in.d.c.cum dilecti que est cultrix ⁊ autrix iustitie. Ergo multo
fortius laycus si non interuenit dolus in foro cōscie. Et si dicat
q lz sit licitum circūuenire in p̄cio tñ est abstinendū q: salua pace
hoc non reperit iure cautuz. vñ si ius nāle seu gentium ⁊ ciuile ⁊
canonicum hoc ꝑmittit sequitur q nō sit abstinendū q: q iure
ꝑmittit non meretur penā vt in.d.l.gracbus. Et si opponat q
licet aliqd sit licituz tñ ille qui illud facit punit ut dixit gl. elegās
insti. de cōi emp. §.i. quam alle. bal. in.l. ꝫctus. C. de fide instru.ī
pe. col. in. v. deinde vos uidetis hic vbi dicit q pmissum est cer
to casu recedeť a cōtractu tñ recedens punitur q: ꝓdit arras. ad
hoc respondeo illud est regulare q factum lege ꝑmittente non
subiciť pene ergo stabimus ī regula ꝑmissorū illud q dicit bal.
⁊ glo. est spāle ergo est trahendum ad consequentiam. l. ius. sin
gulare. ff. de. leg. cum si. Quinimo tex. in. d. l. in cāe. §. idem pō-
ponius non utitur verbo ꝓhibitiuo sed utitur verbo licere natu-
raliter. Et si opponatur de eo q dixit bal. in. l. cum ipse. C. de ꝫ
ben. emp. in ꝓncipio vbi dixit q ad bonam fidem pertinet pre
ciuz esse iustū. respō. hoc nō dicit ille tex. sed loquit in tutore emē
te res sui pupilli qui palā ⁊ bona fide emere ꝺz: bñ fateor q si tu
tor emat rem pupilli mīn⁹ iusto precio q non seruat bonam fidē
sed si vnus maior emat rem alterius maioris scientis valorem rei
minus iusto precio nullo dolo. aut necessitate interuēiente tunc
non dicit versari in mala fide. ⁊ si opponatur q nullus debet lo-
cupletari cum aliena iactura ⁊ iudex ex suo officio potest oppō
re ut. l. plane cum si. ff. de peti. here. ad hoc respondeo q isto ca
su non locupletatur cum aliena iactura vt ex regula scienti li. vj.
colligitur etiam. l. cuz donationis. C. de transac. l. quisquid. C. ō
rescin. ven. l. venditor. e. ti. l. queritur. §. venditor. ff. de edilitio.
edic. ⁊ ideo concludo ementem minus iusto precio aut vendeń-
tem plus iusto precio nullo interueniente dolo ex parte ementis
minus iusto p̄cio aut ex parte vendentis plus iusto precio nulla
data necessitate vendendi ⁊ interueniēte scientia veri valoris rei
vendite esse tutum in foro conscientie seu poli. vt voluit. d. pe. ō
ancha. ⁊. d. anto. ⁊ alij in locis superius a me allegatis. Nec ob-
stat glo. in. d. §. semper in conuentionib⁹ q: est intelligenda ꝑm
dispositionem glo. d. l. item si p̄cio. §. fi. ⁊ glo. d. c. cum dilecti ⁊
glo. in. d. c. qualitas. Nec obstat decisio beati thome q: ꝓ supra
dicta ꝑfunditur ⁊ in hoc potius est standuz opinioni canonista-
rū per id q hī in. c. de libellis. xx. di. ij. ⁊ lz ipse referat ibi q̄daz
facti contingentiam in beato augustino emente pōt responderi

q̄ procedat data ignorantia persone seu non sagacitate ꝛ rusticitate persone ignorātis vez valorē rei. Et ad tex.d.c.qualitas in q̄tum dicit q̄ nō reperire peccatum inter comertium ementis ꝛ vendētis est difficile oz intelligi altero ex modis superius expressis vz quando interuenit dolus vel ignorantia vendentis rem ꝛ superiora dicta omnia tempero nisi esset administrator vendens minus iusto precio q: non preiudicaret domino ꝛ in foro contencioso dixi de hoc plene in lectura mea.in.c.cum dilecti ꝛ in.c. cū causa.de emp.ꝛ ven.ꝛ ita concludo circa hunc passum quotidianum ꝛ difficilem de quo dixi in dicto.c.i.de emp.ꝛ uen.sed plenius dixi hic ꝛ etiam aliquid dixi in.d.c.cum causa.

¶Capio aliam hesitationem vz an in foro cōscientie sit tuta vēditio rei imobilis ꝛ animaliū ꝛ aliarum rerum que vsu non consumuntur aut quando vendunt merces si vēdant aliquali maiori precio ratione dilatate solutionis aut si emantur q̄ valeant si tradatur pecunia eo tempore quo possessio rerum venditarum non traditur: ꝛ circa hoc allego ante oīa elegantez doctrinā.d. abba.in.c.ad nostraz. de emp.ꝛ ven.vbi dicit se ꝓsuluisse in accidentia facti q̄ testamentuz istorū qui vendūt carius propter dilatatam solutionem sit ipso iure nullū propter dispositionē.c. q̄q̄ de vsur.li.vi.presuppositq̄ hoc sit publicū ꝛ indubitatuz q: eadem merces precio incōtinenti soluto venditur pro certo precio sed cū venditur ad credentiaz vendit maiori precio q̄ testamentum istoz sit nullum q: sunt usurarij ꝛ dicit de hoc esse singulare casum in.c.nauiganti.de vsuris.Et ex quo hoc publice exercent sunt vt publici usurarij vt apparet in libris eoruz ꝛ dicit hoc eē dictuz suū nouuz.Quo ad istud dictū domini abbatis dico q̄ oz presupponere q̄ illud preciū recepit quia nō sufficit vendere ad credentiaz pro maiori precio vt incidat in penā.d.c.q̄q̄ nisi constet q̄ precium illud receperit ꝛ ideo sit cautus aduocatus vt ponat i libello q̄ p̄ciū recepit alꝫ succū beret ita refert se ō fcō uidisse io.an.in.d.c.q̄q̄.Sz pro ista questiōe videtur tex.formalis in .c.in ciuitate .de vsuris vbi vendens rē plus q̄ valeat ex eo q: differt solutionem precij peccat ex quo tex.colligitur q̄ si emo rē in presenti valentez.x.ꝛ emo pro quindeciz soluendis vsqz ad āuz ꝛ sic propter prorogationē temporis carius emo q̄ talis cōtract⁹ sit vsurarius quia venditor vendit mihi tempus.Sed bal.in Rubrica.C.de vsuris in tertia colū.in principio in ver.secundo queritur q̄ rem principaliter valentē.x.vendo.ꝛ trado pro.xv.solue dis vsqz ad āum: vtrum iste contractus sit vsurarius videtur q̄ sic:q: vendo tempus.alle.d.c.in ciuitate.Incontrariū arguit q: consideratio tēporis non debet esse sterilis vt.l.si constante.§. quotiens.ff.so.ma.refert doctores dicere q̄ cōtractus est usurarius in.d.c.in ciuitate quod est verū ꝛm eūquando res q̄ venditur consistit in pondere numero ꝛ mensura q: in hijs tm̄ rebus vsura cōmittitur secus si vendantur domus vel predium preserti cum emptor interiz percepit fruct⁹ vt.l.curabit.C.de accio emp. Saly.in.iiij.colū.in auē.ad hec.C.de usuris.¶.quero nono qd si res carius venditur propter tempus ad soluenduz q̄ si preciū de presenti solueretur an in illo pluri sit vsura dicit doctores cōmuniter tenere q̄ sit illa vsura ꝛ refert illam distinctionem bal.ip se dicit non bene se percipere dictam differentiam bal.quid. n.si ex predio interiz nullam vtilitatem hz q: tempus recolligēdi fructus nondū venit.Item quid si oleum vel piper vel alia mercantia que ad pondus alij mercatori venduntur vel alieni stacionario qui est venditurus ad minutum ꝛ lucrifacturus ꝛ se substentabit.Preterea res ipsa q̄ vēdit ōn vr ꝓsideranda sz p̄ciū q̄ essem hiturus de p̄senti q̄ illud tps q̄ in futuz suz hitur⁹ sit vsura p̄cij q̄ ō p̄ti forem hitur⁹.Ideo dicit in hac questione salua semper sūa theologorū viderentur plura consideranda. Primo an vēditor inueniat de presenti emptorez qui iusto precio emat de presenti soluendo nec ne.Secundo etiam si inuenit an is qui emit emat ꝛ illud cōsumat in eius ꝛ sue familie victu necessario q: tūc venditor pluris vendens frumentū vel vinū q̄ de presenti valeat ℨcaritatem agit ꝛ illud plus vt iusti precij de p̄ti propter dilationē datā ꝓformitatē hz cuz vsura quasi venditor voluerit q̄ ēptor interim illo p̄cio vtatur ꝛ tm̄ plus postea soluat.An ¶ illam rez mercalē teneat in fondato suo ꝛ per hūc modū negocieē vt videmus quotidie istos mercatores ꝛ tūc non vr sibi q̄ fit usura:tum q: quotidie in talib⁹ preciuz crescit ꝛ decrescit.tuz q: ille qui recepit dilationē petit causa sui lucri faciendi ꝛ interim cōmodi hñdi ꝛ dictiores apparendi ꝛ is qui vēdit considerat ēt q̄ verisimiliter si rē teneret carius in futuz vēditurus eēt.cōsiderandū est ēt an emptorē qui de presenti solueret nō ueniret vt in quibusdā ciuitatib⁹ in quibus portantes mercantiam non reperiunt ementes nisi ad terminū ꝛ tunc vsura non vr q: pecunia nō potest videri ab is tradita ꝛ postea illis numerata qui illam promptā solutiōi precij non habuerūt iuxta no.i.l.si ex precio.C.si cer.pe.ꝛ.l. singularia.ff.eo.ti.Et q: si ipse venditor tunc preciū hēre potuisset ꝛ voluisset in alias mercātias inuestijsset.intētio tñ eoz multū est attendenda pp fraudes ꝛ hoc videtur sibi procedere de mente. d.c.nauiganti ꝛ ita resident saly.in.d.auē ad hoc.Sed dominus laurentius de rodulphis in secunda parte sui tractatus quem super materia vsurarū edidit in.iiij.oppo.cōmemorat dictuz bal. in prefata Rubrica dicens illud nō esse veruz.nā lz vsura proprie cōmittatur in his que consistunt pondere numero vel mensura quia in his contrabitur mutuū.tamen hoc est veruz quo ad sui formam vt dicit tex.in.d.c.in ciuitate.sed etiaz potest ꝓmitti vsura in fraudē ēt forma non seruata vt est casus in.d.c.in ciuitate ꝛ in.c.consuluit: ō vsuris ꝛ que contrabitur ex mente cuz venditur fundus eo modo quo vendūtur alia de quibus in.d.c.in ciuitate.scit quando vendit illud q̄ cōsistit pondere numero ꝛ mensura vt ex se patet quia in vno casu sicut in reliquo fingitur preciuz datuz ab emptore vēditori ꝛ sibi postea mutuatū si tñ verbū preserti vsus est bal.ponatur vnde scilicet pro tantū.posset tamen procedere dictum bal.per id q̄ no.in.c.conquestus.de vsuris ꝛ dicit etiam.d.laurentius q̄ licet glo.in.d.l.curabit.ꝛ in.l.iul.§. idem papinianus ꝛ etiam ibi bar.ff.de ac.emp.dicant indistincte q̄ isto casu est permissa vsura etiam de iure canonico q: percipit vt interesse:ipse ¶ dicit hoc non fore veruz indistincte q: posset esse tanta q̄titas quā petit ratiōe dilationis ꝛ in tantum excederet fructus perceptos q̄ de facili iudicaretur in fraudem vsuraz gestus ꝛ sic esset vsura.Et ideo dicit ibi eligendam esse mediam viā sed dñs pe.de ancha.in.d.c.in ciuitate in principio dicit simpliciter q̄ lz ille tex.loquat⁹ in mercib⁹ tñ idē est in rebus imobilibus si plus vendant propter dilatatam solutionē q: est eadē rō argu.l.illud.ff.ad.l.acgl.Sed idē.d.pe.in sua solēni disputatione edita super mā vsuraz examinat intellectuz dicti.c.in ciuitate ꝛ.d.c.nauiganti dicēs q̄ dicta capla sunt intelligenda in casib⁹ in quibus loquit.vz cum quis vendit merces ꝛ sic res venales q̄rum rerum alia rō ē q̄ aliarum rerum.est enim de mercibus idē q̄ de pecunia iudicandū ar.l.cetera.ff.de legi. prīo recipiendo ergo plus de mercibus q̄ valeant pp terminū vr recipere illud plus quasi de pecunia ꝛ sic ē vsura.Item.d.c.nauigāti.§.illo quo qz loquit i emptore vini ꝛ frumēti ꝛ olei ꝛ sic i reb⁹ i qbus ꝓsistit mutuū.vñ pp solutionē dilatatā talium rez nō est licitū eas utilius emere p̄nti pecunia q̄ ¶ similiter sint solutionis tpe valiture q: ipsarum bonitas nō ꝓsistit nisi in extimatiōe pecūie ꝛ sic ꝓcludit ibi.d.pe.q̄ illa duo capla loquunt solūmō i mercibus venalib⁹ ꝛ i reb⁹ i qb⁹ ꝓsistit mutuū.In equis ¶ ꝛ possessionibus ꝛ alijs reb⁹ vēditis ꝛ statuti traditis pp dilatatā solutionē p̄cij dic̄ se credere licite posse plus vēdi q̄ valeāt de presenti: nec miruz q: isto casu emptor fruitur rebus sibi statuti traditis: equū est ergo plus sibi vendere q̄ valeāt propter dilatatam solutionem talium rez venditor fruit ipsis reb⁹.ergo emptor potuit min⁹emere ex eo q̄ p̄cium statim soluit ꝛ būc intellectum ad ista duo capla dicit sentire.d.bal.ꝓceptorē suū.i rub.C.ō vsuris.ꝛ ita ibi residet.d. pe. ꝛ in hoc reperitur varius quia aliter dixit.in.d.c.in ciuitate aliter in dicta disputatione.Saturi⁹ tñ vr loquur⁹ i dicta disputatione ergo potius vr amplexus istā ptem argumen. text.in.l. diui. fratres.ff.de iure patro.Et ex istis apparet diuersitas iter doctores vtrū dicta duo capitula hēant locuz in reb⁹ imobilibus.Sibi aūt videtur dicendū vt dixit saly.in.d.auē.ad hoc ꝛ.d.pe. de ancha.in lec.d.c.in ciuitate ꝛ.d.laurē.in suo tractatu q̄ illa duo capitula eodē modo habeāt locum in rebus imobilibus sicut in mercibus.et ante oīa considero tex.d.c.in ciuitate.dū dicit sepe cōtingit i ciuitate tua q̄ quidā piper: vñ si subtiliter ille tex.poneretur. loquit de pipere cinamomo nō q: denotet iuris ministriū sz q: denotat frequētiam facti q̄ probat ille tex.duz dicit sepe contingit.illa enim verba notant frequentiam vt.in.c.quia sepe de ele.li.vi.c.sepe.de resti.spol.l.sepe audiui cesarē.ff.de officio p̄sid.cum si.Uñ glo.multum elegās in.c.ij.de cōfes.li.vi.dicit q̄

tex. ibi loquēs de reo ꝓtumace ad respondedū hz locū in actore. Et si opponat q̄ ille tex. facit mentionē dūtaxat de reo rūdet qō iō ē q: magis frequētat in reo vt respōdeat positiōib⁹ q̄ ī actore iō tex. potius exp̄ssit in reo: tñ idē est in actore. Ita dicam⁹ ī ꝓposito q̄ iō dicta duo capl̄a potius exp̄sserunt in vino pipe ꝛ si milib⁹ q: magis frequentabat in illis mercib⁹ q̄ in alijs reb⁹ imo bilibus iō potius de illis mercib⁹ exp̄sserunt tñ idē statuissent de alijs rebus si de eis fuisset exp̄ssū sic dixit glo. q̄ reputatur singu laris in. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. sic dixit gl. q̄ ēt ꝑm. d. anto. non est alibi in cle. i. de cle. resi de. vbi tex. loquit de p:esidentib⁹ locis religiosis glo. ibi dicit idem ip:esidētib⁹ locis secularibus ꝛ iō exp̄ssit de locis religiosis q: magis frequētabat. facit glo. in. l. i. C. de his q ad eccle. cōfug. ꝛ in auē. cassa. C. de sacro san. eccle. vbi sunt gl. elegantes. faciat gl. in. l. i. C. de rap. uirg. q̄ extendit illū tex. loquētē de uiro rapiente vt hēat locuz in feia rapiente vi rum ꝑ quā glo. fuit cōbusta q̄dam feia ꝑm ang. florētie q̄ rapue rat vix. lz ille tex. loquat de viro rapiēte feiam: illud iō fuit q: ma gis frequētabat. facit gl. in. c. diacon⁹. xxvij. di. ꝛ q̄ ibi voluit dñi cus ꝛ glo. in. c. vnico de rex ꝓmu. li. vj. ꝛ iō dicūt scribentes in. c. i. §. siqs rusticus de pace tenen. in vsibus feu. q̄ lz ille tex. loquatur de rusticis tñ idem est in non rusticis ꝛ iō tex. ille exp̄ssit de ru sticis q: magis frequentatū erat in rusticis. Et facit q̄ pulcre vo luit io. an. in additi. spe. in ti. de loca. §. i. in ꝓncipio vbi dixit q̄ rustic⁹ fecit pactū cū dño ꝺ percipiēda ꝓte fructuū vineaꝝ quas plantabit q̄ nihilominus idē erit de arboribus q: iō dixit de vi neis q: magis erat frequentatū ꝛ si de arboribus fuisset exp̄ssum idē dixissent: alle. q̄ hñ ī. d. l. tale pactū. §. fi. Ita dicam⁹ ī ꝓpo sito. Et ista est consideratio noua nō tacta per aliquē ad illū tex. Et ēt considero rōnem illius tex. c. in ciuitate dū dicit peccatū in currūt ꝛ in. ℣. saluti sue bñ ꝙsulerent ꝛ in. ℣. cogitationes hoīuz oīpotenti deo nequeāt occultari q̄ rōnes nō solum ꝙprehendūt vendentes merces ad credētiam maiori p̄cio q̄ valeāt si solutio fieret de p̃nti sed ēt ꝙprehendūt res cariores ad credētiā q̄ si de p̃nti fieret solutio ꝛ certū est q̄ vbicūqz rō legis est generalioz di cto tūc dispositio legis extēdit dispositū ꝛ dictū ut est gl. solēnis in cle. i. de elec. ꝛ per q̄s illa duo capl̄a bñt locū in alijs reb⁹. Et si dicat q̄ de alijs reb⁹ vt de possessiōib⁹ domib⁹ ꝛ silib⁹ p̄cipiunt fruct⁹ iterī vt in. d. l. curabit. ad hoc rūdeo vt supi⁹ respondebat dñs laurenti⁹ q̄ fiet ꝙputatio ꝑm valorē fructuuz. Et sic nō erit verum indistincte q̄ pp fructus percipiendos erit licita usura. Nec obstat si dicat usura cōsistit in his q̄ pōdere numero: ꝛ mē sura ꝙsistūt vt plene scribit io. an. in regula peccatū de reg. iur. li. vj. in mercurialib⁹ in fine p:imi articuli q: concedo p:opie ꝛ for maliter: tñ etiam consistit in alijs reb⁹ ne fiat fraus legi. Vñ glo. multum singularis in. l. scire leges. ff. de legibus dixit q̄ lz lex. i. ff. ad macedo. dicat mutua pecunia nō det filijs: tamē trahit ad alias res ne fiat fraus macedoniano. ita dicamus in p:oposito ꝛ facit q̄ hī in. c. pleriqz. xiiij. q. iij. ꝛ in. c. consuluit. in v̄bo per intē tionem lucri quā bñt. ꝺ usuris. ꝛ ēt q: merces nō oēs ꝙsistūt ī nu mero pōdere ꝛ mēsura. Vñ dicta duo capitula dicūt de mercib⁹ ꝛ per q̄s non restringunt ad ea q̄ tm̄ numero pondere ꝛ mensu ra consistunt. Et ex istis concludo ℑctū venditiōis rex̄ imobiliū aīalium aut mercis esse usurariū si res vendit ad credentiā ma iori p:ecio q̄ venderet si de presenti pecunia solueretur.

¶ Capio aliam hesitationē vz dato q̄ ℑctus ille censceat usura rius an creditor in foro cōscie teneat restituere qcqd lucri ex tali ℑctu recepit. Si in veritate intētio eius fuit ℑctū societatis inire seu negociationis ꝛ mutui vel si exp:esse dixit se nolle nisi dūta xat illud q̄ fuerit lucratus ꝛ si nihil fuerit lucrat⁹ nihil vult. ꝛ i se suscepit piculum lucri ꝛ dāni q̄ potuisset euenire negociādo ma xime si tpe quo sibi offertur dictū lucrū interrogat offerrentem si in veritate illud lucrū acquisiuit ex pecunia dicti creditoris dicen tis exp̄sse nolle nisi illud dūtaxat q̄ fuerit lucrat⁹ ꝛ si nihil fuit lu cratus nihil vult ꝛ debitor asserit se lucratū non tñ exigit rōnem sed stat contentus solo dicto ipsius debitoris nec recepit augmē tum aut detrimentum dicti lucri nisi ad. x. p:o centenario ꝛ lz tpe ℑctus creditor būit aium suscipiendi piculuz si eueniret tñ būit p:incipaliter intentionē ꝙsequendi decē ꝑ centenario pp cōem cōsuetudinem ℑbentiū in loco cum ēt aliquando asserentes se lu cratos fuisse ex cōiecturis verisimilibus apparet non fuisse lucra tos sz timētes ne creditores accipiāt sibi illud capitale vel ne dis pliceant creditorib⁹ falso menciunt se fuisse lucratos. Circa istā dubitationē mihi vī saluo meliori iudicio q̄ teneat in foro con scie restituere illud q̄ inde est lucratus lz iste pūctus qōis huius videatur sibi ℑrius q: si p:incipalis intentio creditoris fuit hēre. x. ꝑ centenario ꝛ accipientes pecuniā verisimiliter nō sunt lucra ti ꝛ hoc apparet ex ꝙiecturis ꝛ lz dicant se lucratos tñ hoc iō asse runt ne creditores repetāt suas pecunias: sequit q̄ mēs credito ris est deprauata in duobus vz q: recipit lucrū q̄ ille nō est lucra tus ꝛ ēt q: intentio sua est fūdata super usura eo ipso q̄ est vt ha beat certū ꝛ determinatū lucrū vz. x. ꝑ centenario. ꝛ per q̄s sub lata vī illa bōa ītētio q̄ nolebat nisi illud qō fuisset lucratus: vñ facto dat intelligi voluntas. vt. l. reꝑhendenda. C. de insti. ꝛ sub sti. l. de quibus in glo. ff. de legi. cū si. cū accipiat illud aut non dz ꝛ cōstat sibi eē indebitū ex coniecturis ergo hz deprauatā inten tionē. Ut ēt ex alio appz q: creditor nō exigit rōnem lucri ꝛ dāni ꝛ negociationis sed stat content⁹ dicto soli ipsius debitoris q: si non haberet intētionē deprauatā non staret content⁹ simplici as sertioni debitoris marie q: aliqñ asserit se lucratū ꝛ appz verisimi ter non fuisse lucratū tūc succedit elegās doctrina inno. ꝛ hosti. in. c. cōsuluit ꝺ usuris q̄ vno ore sequūtur doctores cōiter q̄ ade ptus lucrū ex ꝺprauata intentiōe tenet restituere in foro illud q̄ est lucratus. hoc ēt decidit ibi tex. dum dicit efficaciter sunt indu cendi ad restituendū ꝛ lz tex. ille dicat inducendi tñ apponit ver bum efficaciter quo cāu intelligit cū effectu restituāt si volūt con sulere aīab⁹ sic hī in. c. de hoc de symo. in ver. debes inducere ꝛ in. c. pe. in. ℣. inducatis de iude. ꝛ in. c. excōicamus. §. moueātur vbi dī moneas ꝛ inducas de hēticis ꝛ in. c. tua nos de iureiur. ꝛ in. c. sicut cle. ij. eo. ti. ꝛ in. c. ij. de spōsalib⁹ ꝛ in. c. i. de testi. cog. Et sic vī cāus exp̄ssus. in. d. c. cōsuluit q̄ acquirens lucrū ex mu tuo ꝓp ꝺprauatā intentionē tenet restituere in foro aie: nec suf ficit solum agere penitentia sicut dicebant q̄dam volentes q̄ sic peccatum ꝙmittit sola intentione cōtrictiōe penitētia siue actuali restitutione remittit. nā sicut sola mēte ꝙmittit ita sola mente tol lit ꝑ quo ēt allegabāt q: istud ꝓcedit in symonia mētali q̄ remit titur sola cōtrictione ꝛ penitētia: tñ cōiter tenet ℑrium. Faciat q̄ no. bal. in Rubrica. C. de usuris in ver. mō q̄ritur vtrū vbi refert canonistas dicere q̄ intentio cū effectu secuto facit quē usurariū dicit tamen eos tenere q̄ nō tenet ad restituendū nisi in foro cō scientie ꝛ alle. q̄ no. in. d. c. cōsuluit. Ipse ℣o distinguit aut spes est causa mutui aut mutuum est cā spei aut dubitatur. Primo ca su hz locum opinio canonistaꝝ per tex. luce qui ibi ponit duz di xit mutuum dantes nihil ī desperantes dz intelligi q̄ alias non erat mutuaturus ꝛ sic p:incipaliter hoc sperabat ꝛ iste est casus nī q: p:incipalis intentio hui⁹ creditoris fuit lucrari. x. ꝑ centa rio ꝛ iā fuit vt appz ex his q̄ dixi in ꝓximo ꝓcedenti dubio. Se cundo cāu nullū ē peccatum q: intentio ē cōformis nāli rōi. Ter tio casu relinquit sue ꝙscie q: hoc non spectat ad forū ꝙtentiosū sed penitentiale ꝛ istud dictū bal. refert ꝛ sequit saly. in auē ad b C. de usuris in. viij. qōe. ꝛ facit q̄ voluit. d. cardi. ī cle. i. de usuris in. xviij. qōne vbi querit an in usura mētali bēat locum glo. ibi re fert ꝑsulū dicere q̄ non q: lz creditor in iudicio cōfiteat suā p:a uam intentionē tñ non ꝓt repeti vt usura. sed vt quasi usura ꝛ in iuste receptū. alle. hosti. in. d. c. consuluit dicentē q̄ usura mētal deb et restitui idem inno. ꝛ rayne. in sūma de usuris post ꝓn. se cus in acqsito ꝑ symoniā mentalē de symo. c. fi. alle. pau. ibi dicē tem q̄ usura mentalis dz restitui qñ p:aua creditoris intentio in notescit debitori quocūqz puta q: si facere consueuit. d. c. consu luit. ff. q̄ metus cā. l. fi. §. fenerator. ff. de pignor. ac. l. vel vniuer soꝝ. l. q semisses. ff. de usuris. c. in causis de re. iudi. c. illo vos de pignor ad fi. tūc enim censet usura pactronalis pacto tacite intel lecto secus dicit si debitori non inotescit intentio q: tūc sola mēs non obligat ad restitutionē nisi sit ibi pactuz vel exactio q: tunc sola mens non obligat ad restitutionem cū non sit ibi pactuz vel exactio iplicite vel explicite ꝛ sic dās gratis de quo in regula pec catū li. vj. ꝛ dicit q̄ si de intentione ꝙstare pōt in iudicio cogitur restituere ꝛ hoc casu dicit esse locū. d. cle. i. de usuris q: tūc est ve ra usura idē. n. operat tacitum q̄ exp̄ssum vt no. in. c. si diligenti de foro. compe. ꝛ ꝓbatur in. l. cū qd. ff. si cer. pe. ꝛ in. c. significa sti de elec. Si aut de intentione non constat vbi. in foro peniten tiali adhuc tutuz est q̄ restituat: non tñ erit locus cle. i. de usuris que loquitur in foro iudiciali ꝛ ita resident. Et sic ex istis apparet

veritas q̄ iste talis creditor tenek in foro conscie restituere lucrū q̄ ex dicta pecunia percepit. Facit etiam qō quam refert. d. pe. de ancha. se vidisse de facto in ciuitate senaꝝ. erat enim q̄daz cu rialis hō qui mutuabat pecunias suas gratis sine aliqua pactiōe vsuraꝝ debitores sui tpe solutionis dabant sibi p̄ maiori pte ali quid vltra sortē ex hoc multū lucrabatur eps ꝫ istū tanq̄ ꝫ vsura rius inq̄siuit. Fuit dubitatū an ex hoc sit censendus vsurari⁹ vel q̄si decidit posse colligi ex p̄dictis ꝛ aliud nō dicit. Sz idez. d. pe. i regula pctm̄. li. vj. i. xij. charta i ꝟ. vidi. de facto senis vnū q̄ mul tas pecūias rusticis mutuabat cū termio ꝛ illi rustici nō valētes i termio soluere donabāt illi creditori opa rusticalia pullos ligna bladū fenū ꝛ silua ex q̄b⁹ ditissim⁹ fact⁹ ē oi pactiōe cessāte si ē scri bitur ex mītis pauperatib⁹ diuitie fiūt. eps dicebat ista exacta illici te ꝛ hūc fuisse vsurariū q: non mutuasset nisi sub spe taliū mune rū q: lz essent minima: ꝛ gratis data intentio tñ erat corrupta illi rustici de ꝫcta: eo mortuo exaiati sunt ꝛ testificati p̄o viris paupi bus non est repert⁹ filius illi ꝛ ita dilect⁹ ab omnib⁹ ꝛ q̄ male facie bat eps molestare heredes ei⁹ cum liberaliter tūc dederūt ꝛ nūc etiā spōte sibi remittūt. refert. d. Anto. ibi q̄ lz eavidisset de facto senis tñ postea illam assumpsit disputādā in ciuitate bononie sz illam disputationem dicit se non redigisse in scriptis. Conclusit tamen p̄opter consuetudinem longam ꝛ frequentiam eum fuis se vsurarium mētalem alle. c. in ciuitate de vsuris. Ita ergo dica mus in cāu nr̄o ut pp ꝓsuetudinē vigentē in loco vt detur capi tale ad. x. p̄ centenario ꝛ pp non redditam rōnem lucri ꝛ pp ea que superi⁹ expressi creditor dicatur vsurari⁹ mentalis ꝛ dicaꝭ mu tuū ꝛ non contractus negociatōis in ꝟitate q̄ teneaꝭ ad restituē dū in foro conscientie illud q̄ percepit ab illo suo debitore: ꝛ ita concludo super hoc passu. Et ita ꝓcludo. Laus. Deo clementis simo. d. Andreas barbatia sicul⁹ vtriusq; iuris mōnarcha.

Casus consilij. lxviij.

Vtrū filius p̄sumaꝭ magis legitim⁹ q̄ bastard⁹. Et quomo do p̄beꝭ filiatio. Et an statutū loquens de filijs masculis legiti mis ꝛ naturalib⁹ habeat locū in legitimatis per rescriptum p̄n cipis. Et fratrib⁹ ꝛ alijs p̄sonis. Et quomō fama p̄baꝭ p̄ testes.

Omnipotentem Immensum ꝛ imortalem deū ex corde inuoco. vt clemētissimo saluato re nr̄o iesu xp̄o medio veritatē mihi appiat i hac hesitatiōe. nō. n. vt īgt glorios⁹ apo stolus sufficiētes sum⁹ aliqd ex nobis cogita re tz sufficiētia nr̄a ē ex deo. Et capio p̄mū dubiū vz vtrū stepha nus p̄dict⁹ debeat iudicari fili⁹ legitim⁹ ꝛ nālis natus ex marito sue matris ꝛ nō spuri⁹ natus ex q̄ēto de quo in puncto dr̄. Et q dem bellissime ꝛ meli⁹ longe q̄ alij ꝓsulentes. scripsit preclar⁹ do ctor. d. christoforus ideo paucula erūt in mediū adducēda. Et vr̄ q̄ non censeaꝭ spuri⁹ q̄ēti imo legitim⁹ ꝛ nālis natus ex legiti mo matrimonio ꝛ hoc decidit tex. aure⁹ in. l. miles. §. defuncto. ff. de adulte. vbi lz vxor p̄miserit adulteriū tpe ꝓceptiōis filij tñ ex quo illo tpe iacebat cū marito p̄sumitur filius mariti potius q̄ adulteri fauore filiatiōis ꝛ matrimōij ꝛ ita tenuit p̄ illū tex. ang. in. l. septio mēse. ff. de statu. ho. allegās illū tex. ad hoc p̄ singu lari ꝛ idem tenuit. d. abbas in. c. per tuas. de transac. ꝛ in. c. transl missē qui filij sint legi. idem per illum tex. tenuit bal. in. l. filiuz. ff. de his qui sūt sui uel alie. iur̄. ꝛ in. l. vicinis. C. ō nup. ꝛ ibi refert philosophus ꝛ eoꝝ sequaces vt fuit socrates dicere q̄ p̄sumeba tur esse ei⁹ cui assimilabaꝭ q̄nimo plus p̄obat tex. d. c. per tuas q̄ sicut natus in domo ex vxore p̄sumiꝭ filius mariti vt in. d. l. si vicinis q̄n marit⁹ erat p̄sens ita ꝛ eodē modo nat⁹ ex cōcubina in domo p̄sumiꝭ fili⁹ cōcubinarij vt ibi est tex formalis. Si ergo natus ex cōcubina i domo cōcubinarij presumitur natus ꝛ filius concubinarij: multoforti⁹ natus in domo mariti p̄sumiꝭ filius ipsius mariti cū agatur de fauore p̄olis ꝛ agatur ō excludendo delictum q̄ excludere debemus quo ad possumus. c. estote mise ricordes de regu. iu. c. i. de scruti. cuz si. Ita dicamus in p̄posi to q̄ iste stephanus p̄sumatur natus ex marito cū in domo ma riti stante matrimonio fuerit nat⁹ p̄opter fauorez p̄olis ideo di cebat bal. in. l. qui contra. C. de in cest. nup. venit de partibus an glie sacerdos in forma layci ꝛ contraxit matrimoniū cum quadā perusina que ignorabat illū fore sacerdotem q̄ nihilominus filij inde nati dicūtur legitimi per allegata ibi in gl. ꝛ per tex. c. ij. ad fi. qui filij sint legi. ꝛ facit gl. singularis in. c. cuz inhibitio de clā. dispon. Ita dicamus in casu nostro fauore p̄lis p̄sumim⁹ quē fore legitimum natum in domo mariti. Quinimo plus est dicen dum q̄ assertio matris quo cōstante matrimonio est effecta gra uida non p̄eiudicat filijs dicendo non grauidaz a marito vt est notabilis tex. in. l. fi. §. fi. ff. de p̄oba. posito ergo q̄ dicta mater assereret istū stephanuz fuisse natum ex ipso conuento ꝛ nō ex ma rito nihilominus talis assertio non p̄eiudicaret ꝟitati ꝛ cum p̄e sumptiones iuris sint liquida p̄obatio vt est gl. solēnis in. l. si tu tor. C. de pericul. tutor ꝛ p̄obatur in. l. i. ꝛ. ij. C. de testa. milī. ꝛ l. licet imperator. ff. de le. i. sequitur q̄ liquido dicitur esse p̄oba tum ipsum stephanum eē natum ex legitimo matrimonio ex quo iuris p̄esumptio est p̄o matrimonio ꝛ legitimatione ꝛ ista sunt que faciebant dubiam istam consultationem.

Et licet ista sint colorata tamen casum nostrum non attingūt ideo illis non obstantibus contrariū puto esse de iure veri⁹ vz q̄ iste stephan⁹ sit vel fuerit filius dicti ꝙuenti ꝛ ante omnia p̄esu pono q̄ inter p̄esumptiones est dare gradum adeo q̄ vna p̄e sumptione maior alia ꝛ p̄eualet p̄esumptioni minus vehemen tiori tex. est formalis in. c. afferte mihi gladiū. ō p̄esumpt. no. in l. i. C. qui ꝛ aduer. quos ꝛ in. l. iij. ff. de mino. ꝛ in. l. sciāt. C. de p̄ ba. ꝛ in. c. fi. de iureiur. ꝛ in. l. admonendi. ff. eo. cum si. Sed ve hementior ꝛ maior est p̄esumptio q̄ iste stephanus fuerit genit⁹ ex dicto conuento q̄ ex marito dicte domine bone. ergo sequitur q̄ stabimus huic p̄esumptioni. q̄ autem sit maior ꝛ vehemētior p̄esumptio p̄obo formaliter ꝛ ad oculum ꝛ capio testes p̄odu ctos super isto dubio. Et p̄mus testis antonius cōdam peregrini dicit q̄ mō p̄ñt esse anni. xxiij. q̄ vidit dictam. d. bonā redeūtem de ciuitate mutine ꝛ dicentem ipsi testi. q̄ ad dictam ciuitatez cō duxerat ipsum stephanum ꝛ eum tradiderat ꝛ relaxauerat dicto conuento quē dicebat esse patrem isti⁹ stephani ꝛ qō dictus con uentus semper fecerat expēsas vestitus dicto stephano tanq̄ ei⁹ filio. Et etiam vidit ipsum stephanum melius inductum q̄ alij filij dicte. d. bone q: alij vestiebant vt comitatini ꝛ ipse stephan⁹ tanq̄ ciuis ꝛ q̄ ita erat publica vox ꝛ fama in terra castri noui q̄ dictus stephanus erat filius dicti conuenti ꝛ causa scientie dicit se audijsse a dicta. d. bona ꝛ etiam quasi ab omnibus personis terre castri noui q̄ stephanus p̄edictus erat filius dicti conuen ti ꝛ domine bone a quibus aut audiuerit dici se non recordari in indiuiduo. Modo si quispiam opponat q̄ iste testis non p̄o bat famam ex eo quia fama debet habere exordium a grauibus personis non suspectis non maliuolis ꝛc̄. vt in. c. deus omnipo tens. ij. questione. i. ꝛ in. c. qualiter el. ij. de accus. ꝛ non est testis iudicare qualitatem personarum a quibus fama habuit ortū vt in. d. c. qualiter ꝛ in spec. de accus. inquisitus. §. nunc tractemus Jo. an. alij. in. c. cum oportet. de accus. bar. in. l. de mino. §. tor menta. ff. de questionibus. Quinimo plus dixit inno. in. d. c. q̄li ter q̄ testis potius dz recordari de persona q̄ de tempore q̄ dī ctum retulit bal. in. l. p̄esbyteri. C. de ep. ꝛ cleri. Modo iste te stis non nominat personas a quibus audiuit nec recordatur de personis ergo non p̄obat. Istud est q̄ posset opponi cōtra istū testem ego ante omnia ꝓsidero q̄ ius filiationis agnationis aut parentelle p̄batur multipharie vz a causis secūdo a signs tertio a causis ꝛ signis simul ista. est elegans distictio domini bal. in. l. filium. ff. de bijs qui sunt sui vel alie. iuris. Primo mō a causis p̄obatur filiatio quando probantur directa matrimonia ꝛ coha bitatio ascendentium vt. d. l. filiuz. Secundo p̄obaꝭ a signis vt si ascēdētes reputabāt ꝛ volebāt ipsuz stephanū filiū. Tertio p̄ batur a causis ꝛ signis simul ꝓiunctis vt si p̄oducatur matrimo niuz ꝛ tractatus filiationis. Item ex quarto p̄obatur filiatio per assertionez ipsoruz hoc tenet bar. i. l. ij. §. i. ff. de lib. ag. Cy. bal. ꝛ alij in. l. nō nudis. C. de p̄oba. Et ideo dicebat ibi bar. q̄ isto modo p̄obatur non solum filiatio sororitas ꝛ fraternitas sed ēt quelibet alia consanguinitas. Facit glo. in. d. l. non epistolis ꝛ subdit bal. in. d. l. filium q̄ multum operatur fama quando con currit cum aliquo ex supradictis modis. Modo oportet videre si iste testis p̄obet aliquem de istis modis: ꝛ certe p̄obat nomia tionem ꝛ tractatum quo casu licet assertio matris non inducat p

batione puta quando asserit aliquem esse patrem pueri. ut pro batur in. l. vxorem. ff. de manu. testa. tamen vt ibi dixit ang. con stituit eum in quasi possessione filationis in tm̃ q dicenti ꝓrium incumbit onus ꝓbandi alle. ibi ang. d. l. filium ⁊. d. l. non nudis ⁊ d. l. non epistolis ⁊. l. i. C. quorum bo. ⁊ glo. in. c. michael. de fil. presby. Ergo sequitur q talis testis probat quasi possessionez filiationis ⁊ per ꝑns incũbit onus probandi asserenti ꝓrium. facit l. fi. ff. de proba. Et faciat singulare dictũ inno. in. c. transmisse q filij sint legi. vbi dicit q ad hoc vt talis nominatio prosit filio ad ꝓbationem filiationis requritur qõ fiat cum aliq̃li solẽnitate alle. d. l. fi. in principio. ff. de proba. Modo in casu nr̃o satis interue nit solẽnitas ex quo ad interrogationẽ istius testis ista dña bõa dixit illa verba satis dicitur esse aliqualis solẽnitas. ergo sequitur q non solũ constituit ipsum stephanum in quasi possessione filia tionis sed probat ipsum eẽ filium dicti conuenti interueniẽte tractatu q⁹ vt filium ipsum tractabat conuentus p̃ dictus vestiendo ipsum stephanum vt ciuẽ: ⁊ vt filium ciuis. Itez ex quo iste testis asserit se audisse quasi ab oĩbus hoĩbus dicti castri ⁊ de noĩbus psonar. dicit se non recordari ⁊ deponit de publica voce ⁊ fama dico q peroptime istam famã probat. Nec obstat q potuit oriri a maliuolis q⁹ in cãu nr̃o istud nõ vendicat sibi locũ q⁹ ex quo dicit se audisse quasi ab omnibus hoĩbus dicti castri ⁊ q erat fa ma publica tollitur istud obstaculuz q⁹ non est verisimile q quasi omnes homines illius castri sint infames aut maliuoli. argu. l. merito. ff. pro soci. c. i. de scruti cum si. Nec obstat cum opponi tur se nõ recordari de persona non est approbabile a iure q⁹ illõ procedit quando esset actus gestus inter personas particulares sed quando esset actus gestus quasi ab omnibus ut est in cãu no stro in publica voce ⁊ fama tunc est secus. ⁊ ita limitetur dictũ in nocen. ⁊ allego rationem optimam q⁹ in indiuidua tenacius re seruantur in memoria quam faciant vniuersalia ⁊ confusa quia humana cognitio icipit a confusis ⁊ deuenit ad indiuidua vt vo luit phylosophus in primo physicorũ tex. in. l. i. in principio. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊ per cõsequẽs satis iste primus testis probat istã filiationem quo ad dictum conuentum ⁊ dominam bonam ⁊ cũ testis iste dicat se audisse quasi ab oĩbus presumitur esse verum illud q cõmuniter homines certi loci existimãt vt dixit tex. l. i. §. i. in ver. extimatione circũcolentium. ff. de flumi. Item nec etiam ob. q non nominet aliquez de illis a quibus hoc audiuerit q⁹ ex quo tempus est antiquum vltra. xx. annos vt in simili dixit hosti. in. c. cuz inter. de re iudi ⁊. d. anto. in. c. bone el. i. de elec. ⁊ in. c. temperãtia. de renunci. q sententia vltra. xx. ãnos lata dicit anti qua ideo presumitur obliuio. l. i. C. de seruis fugi. l. peregre. ff. ꝺ acquir. pos. cum si. Et si opponatur q iste testis non deponit q iste stephanus agens sit ille de quo est testificatus q⁹ longum est tempus q eum non. vidit quia ad hoc respondeo satis constat ⁊ alijs coniecturis q sit ille stephanus. Secundus testis peregri nus formalius deponit dicit se audisse a dicto iacobo marito il lius domine bone ⁊ a dicta domina bona pluries q dict⁹ stepha nus erat filius dicti conuenti in hospitio q ipse iacobus tunc te nebat ⁊ ibi etiam pluries vidisse ipsum conuentuz. Item dicit q publice ⁊ cõiter tenebatur ⁊ dicebaꝫ quasi per omnes hoĩes ⁊ p sonas dicti castri q dictus stephanus erat filius dicti conuenti ⁊ ita tenebatur quasi ab omnibus homnib⁹ dicti castri ⁊ ita audisse dici ab omnibus ⁊ dicit se fuisse presentem ⁊ quendam alium ꝺ monte maiori ⁊ multos de quibus nunc non recordatur. Prio iste testis excludit presumptionem. d. §. defuncto. q⁹ cum sit pre sumptio pro matrimonio nihilominus tollitur illa presumptio p assertionem viri ⁊ vxoris dicentium esse filium alterius ⁊ etiaz cõ currit q⁹ publice dicebatur quasi per omnes homines dicti castri iuxta doctrinam bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de questio. ⁊ in. l. labeo. ff. de sup. le. vbi loquitur de teste dicente se audisse publice dici ⁊ apponit verbuz per q significatur q a maiori par te hominum loci audiuerit q⁹ tunc probat communem famaz de quo per bal. in. l. de quibus. ff. de legi. ⁊ q ipse voluit in. l. testiuz C. de testi. ⁊ in. c. cum inter. de consue. ⁊ in. l. i. ff. si cer. pe. ⁊ ang. in. l. ea quidem. C. de accusa. ⁊ plene. ibi per Saly. io. de imola ⁊ alij in. c. cum oportet. de accusa. ang. in. l. iij. ff. ad macedo. Itez satis probat nominando alios ex eo quia dicit se audisse a dictis Jacobo ⁊ bona presente alio quez nominat ⁊ multis alijs de qui bus non recordatur vt voluit bar. in. d. §. tormenta. ergo ⁊ sic cõ currit assertio uiri ⁊ vxoris ⁊ ẽt ꝙcurrit fama publica ⁊ cõis in lo co pp q dicitur peroptie esse probata ista filiatio. Tertius testis idem dicit se audisse a domina bona ⁊ iacobo q ille stephanus erat filius cõuenti ⁊ cõmuniter omnes persone castri ita dicebãt ⁊ tenebant ipsum esse filium dicti conuenti ⁊ dicit se presentem ⁊ multos alios quando dicti iacobus ⁊. d. Bona dicebant stepha num esse filium conuenti ⁊ esse publicam famaz in terra castri no ui ⁊ ex quo deponit se audisse quasi ab omnibus non est necessa ria doctrina bar. in. d. §. tormenta. vt nominet aliquem vt iudex possit comprehẽdere an ille talis sit homo bone opinionis ⁊ nõ maliuolus q⁹ ex quo nominat quasi omnes sufficit cum presump ptio sit bonitatis aliquoruz saltez in tota terra vel castro. Quar tus testis deponit etiaz formalius non soluz quo ad ipsam dñaz bonam sed etiam quo ad ipsum conuentum: vnde deponit se au disse a dicto iacobo ⁊. d. Bona illuz esse filiuz conuenti ⁊ ipsum conuentum tractare ⁊ reputare illum in filium suum ⁊ ipsum ste phanum agentez esse illud corpus ⁊ esse cõmunem famaz ⁊ opi. in loco ipsum esse filium dicti conuenti ⁊ etiam dicit vidisse illum conuentum conuersari in domo dicti iacobi ⁊ esse famaz q⁹ car naliter cognoscebat ipsam iacobam ⁊ q⁹ dicto tempore dictus ia cobus erat infirmus graui infirmitate ⁊ q⁹ dicto tempore fuit ef fecta grauida ex qua pregnatione peperit ipsum stephanuz ⁊ sic aperte probat istum stephanum esse aut fuisse filium dicti conuen ti. Antonellus alius testis est qui deponit se vidisse dictuz conuẽ tum ⁊ dictaz Bonam solos in camera in domo ipsius conuenti quo casu presumitur stuprum seu adulterium ut dixit glo. singu laris in. l. i. C. de collu. deteg. vnde cum fama erat q carnaliter eam cognoscebat ⁊ videt eos solos in camera presumptio est q eam cognouit quinimmo dicit q habebãt sumptus dictus ia co. ⁊. d. Bona ex domo ipsius cõuenti: ⁊ sic probãt tractatus q⁹ ille erat filius dicti conuenti probat etiam causam probat asser tionez omniuz vz conuenti domine Bone ⁊ dicti iacobi q ille ste phanus erat filius dicti conuenti ⁊ q⁹ dictus stephanus stetit ⁊ habitauit in domo ipsius conuenti ⁊ eum tenuit vt filium ⁊ ita vidit ⁊ deponit de corpore ipsius stephani q⁹ est ille qui nũc agit ergo ⁊c̃. Alius testis dicit etiam vidisse dictum conuentum tene re ipsum stephanum in filium ⁊ ita publice tenebatur ⁊ reputaba tur. Et sic in veritate probant.

¶ Capio nunc aliam dubitationez vz stante statuto q soror nul lo modo succedat fratri premortuo stantibus seu superuenien tibus ipsius fratris premortui ex eodem patre vel fratribus vel ipsorum fratrum vel ffris liberis masculis legitimis ⁊ naturalib⁹ an dictus stephanus legitimatus excludat dictam sororez in suc cessione fratris legitimi ⁊ naturalis. Et circa istam hesitationem non est insistendum an legitimat⁹ excludat substitutum q⁹ non oportet eam inuestigare. Et videtur mihi de iure dicenduz q iste stephanus excludat istam sororez in successione fratris q sic ostendo in dicto statuto dicitur existentibus fratribus. vnde tale statutum loquitur indefinite de fratre q excludat sororem ergo generaliter debet intelligi q⁹ indefinita equipollẽt vniuersali. l. si pluribus. ff. de le. ij. l. in fraudẽ. §. si. de testa. mili cuz si. ergoc̃. Secundo hoc demonstro formalius ad positionem antecedẽs sequitur positio consequentis. l. ad rem mobilem. l. ad legatum. ff. de procurator. cuz si. sed iste stebanus legitimatus concurrit cum masculis legitimis ⁊ naturalibus ab intestato vt in auc̃. qui bus mo. natura. effi. sui. §. tribus ⁊. §. si quis. ergo ⁊ liberi legiti mi ⁊ naturales excludunt feminam seu sororez vt apparet ex isto statuto ex necessitate consequentis legitimus feminam repellere debet. Ad q accedat subtilis ⁊ stupenda ratio quia cum in parte hereditatis filius legitimatus excludat masculos legitimos ⁊ na turales qui excludunt feminam q⁹ si uinco vincentem multofor tius vinco te. vt. l. de accessionibus. §. i. ff. de diuers. ⁊ tempori. prescrip. ⁊ ibi plene no. ⁊ in auc̃. licet. C. de naturalibus libe. ⁊ q no. bar. in. l. i. §. filium. ff. de contratabul. ergo sequitur q dicta soror excluſa est a successione fratris per dictum stephanum legi timatum. Tertio facit vbi est eadem ratio ibi est idem ius. l. illõ ff. ad. l. acquil. cum si. Modo ratio quare masculus legitimus ⁊ naturalis excludit feminam ⁊ q⁹ plures cause concurrunt i mas culo scilicet q⁹ legitimus item q⁹ naturalis item quia masculus q tertium statutum ponderauit vt agnationum dignitas ⁊ status cõseruetur per masculos. l. i. §. si seruus. ⁊ q ibi no. per iaco. de

aretio.ff.de ven. inspici. Sed in casu nro hee rationes cõcurrũt in filio legitimato primo q; naturalis est nam ꝑm naturaz omnes pares sumus vt.in.d.§.siquis ergo. cum si. Item q; legitimus est q; per rescriptum ad iura legitimorum transit ut dixit in auc. quibus mo.na.effi.legi.§.z hec dicimus in ver.acquirunt ius legitimorum z in auc.quibus mo.natura.effi.sui in prin.in ver.legitimi fierent z in.§.siquis igitur in ver.legitimus fiet mor.naturalium omnino iure liberatus z in.§.z quoniã varie in ver.nihil dissimilis legitimis z in versi.ad ius legitimoruz ascendent z in versiculo factum legitimum z in ver.genitori legitimuz facimus. Item est masculus propter quẽ conseruatur agnatio.nam quando illegitimus legitimatur per talem legitimationez agnascitur agnatis patris vt plenissime disputat dy.in tit.de succes.ab intestato.ergo apparet q; iste stephanus debet huic sorori preferri. Facit q; no.in.l.si constante in principio.ff.solu.ma.z qõ dici solet plures rationes z cause vincunt vnam in auc.de consangui.z vter.fra.§.fi. Quarto nos videmus q; de iure lombardo filiꝰ naturalis cõcurrit cum filia legitima z naturali vt no.glo.in.c.i. §. hoc autem qui feud.dar.pos. Cum ergo hoc statutum loquatur per verba naturalia videlicet fratribus extantibus seu superuiuẽtibus quo casu verificatur etiam in non legitimo vt no.bar. in.l. pronunciatio.§.familie.ff.de verbo.si.z probatur.in.l.si libertũ C.de interdic.matri. Multo ergo fortiꝰ in casu nostro si superest frater legitimatus cum sit redactus ad iura legitimorum per iura superius allegata. Quinto faciat q; causa ītestati regulatur ꝑm causam rumpendi testamentum.l.i.§.recte aũt.ff.si tab.test. null. exta.sed certum est q; si p ter instituat filiuz legitimuz z naturalem ipsi legitimato si sit preteritus competeret ius rumpendi per contra tabulas z ius dicendi nulluz insti.de exhere. lib.§. adoptiui. ipsi autez filie non competit ius rumpendi vt apparet et dispositiõe ipsius statuti z no.per bar.z doctores in.l. gallus. §.z quid si tantum.ff.de lib.z pos. Ergo eadem ratione dicemꝰ in casu nostro q; si filius ẽ legitimatꝰ stante tal. statuto est fauorabilior ipsa filia. eodez modo dicemus q; frater legitimatꝰ erit fauoralibior ipsa sorore legitima z naturali z per consequens eam excludet a successione fratris mortui. Sexto hoc probatur ratione absurditatis euitande que argumentatio in iure est notanda .l.nam absurdum.ff.de operis liberto.l.hac consultissima cum si.C.de testa.nam si supereſſet filius legitimus z filia legitima z naturalis vbi diceremus q; legitimatus excluderet filiã sequeref q; quo ad quid admitteretur z quo ad quid nõ:z sic quo ad qd excluderetur q; est absurdum ne eadem res aut eadem persona diuerso iure censeatur.l.ticie si non nupserit.ff.de condi. z demo.l.eum qui edes.ff.ō vsucap.cũ si. Ita dicamus in isto fratre legitimo concurrente sorore legitima z naturali in successiõe fratris premortui. Septimo faciat.beneficia principum sunt latissime interpretranda.xvj.q.ij.c.visis.l.beneficium.ff.de consti.pri ci.ergo cum ipse frater legitimatus intelligatur beneficio principis admissus z habilitatus ad ius succedendi.l.qui in prouincia .§.diuus.ff.de ritu. nup.z plene no.per Cy.in auc.ex complexu.C.de incest.nup.z in.l.imperialis.C.de nup.z tex.in. c. per uenerabilem qui filij sint legi.debebit intelligi esse admissus z habilitatus tam de iure communi q; etiaz iure municipali naz ius municipale q; statuit sibi quisqz populus ius ciuile appellatur vt .l.omnes populi.ff.de iusti.z iure. Preterea facit q; verba statuti sunt concepta simpliciter in viz conditionis dum dicũt super existentibus aut viuẽtibus fratribus vt.l. a testatore.ff.de cõdi. z demõ.q; tũcunqz ergo iste frater esset inhabilis excludit ipsam sororem ex eo q; sufficit condictionem impleri de facto.vt.l. qui heredi.z.l.meniꝰ.ff.de condi.z demo. Preterea bal.in comento.l.eam q; in.ix.colũ.versi.item quesitum fuit ame.an si statutũ dicat q; femina non succedat cum masculo porrigatur ad legitimatos refert se in facto dixisse q; sic z reddit rationem q; legitiatio extendit se ad statutum cum statutum recipiat iterpretationẽ passiuam.l.i.§.lex falcidia.ff.ad.l.falci.arguit contrarium de.l. generaliter ante si.C.de insti.z substi.respondet q; ibi remanet filius naturalis institutus hic non q; restitutus est interiz z ita ibi resider bal.in dicta.l.eam q;. melius loquitur z maturius q; fuerit loquutus in.l.cũ accutissimi.C.ō fideicõ.ibi.n.dicit in.ij.colum.versi.idem dico si per statutum filij excludant feminaz q; intelligitur de legitimis idez putat in legitimatione q; legitumatio se extendit ad statutuz legitimatio sit iure status legitimorũ licet non sit verũ principium z sic bal.in questione facti ita respondit z sic maturius z per consequens verius presumitur loquutus vt l.diui fratres.ff.de iure patro. Ita dicamus in casu nostro vt statutum excludens filiam stante fratre masculo intelligatur de fratre masculo legitimo z de fratre masculo legitimato. Et sic posito q; etiam statutuz predictum dixisset q; soror excluderẽtur stante fratre legitimo z naturali nihilominus excluderetur stante fratre legitimato q; si tacite intelligitur de fratre legitimo z naturali tamen venit legitimatus ergo eodez modo quando expresse loquitur de fratre legitimo z naturali q; expressio eorũ que tacite ī sunt nihil operatur.l.non recte.C.de fideius. Ergo multofortiꝰ in casu nostro cum non loquatur expresse de fratre legitimo z naturali z ideo non est opus insistere ad illud q; istud statutum dicit liberis legitimis z naturalibus primo q; non refertur ad clas precedentes. Secundo q; posito q; referet se tamen non obstat ex quo iste frater est legitimatus quinimo plus dico q; dominus Paulus de castro in consilijs suis consilio.ccxxxiij.incipit ī christi nomine amen.videndum est primo in fi.illius consilij in individuo dicit q; statutum loquens q; stante filio masculo filia femina non succedat q; tale statutum habet locuz in filio legitimato z alle.bal.in dicta.l.eam q; z in dicta.l.cum accutissimi z sic sopita est talis dubitatio rationibus inconuincibilibus superius a me aductis z auctoritatibus clarissimorum doctoruz. Et etiam allego rationem hanc. Appellatio filij a lege prolata cũ de eius beneficio agatur continetur filius adoptiuus.l.senatoris filius.ff. de senator.l.adoptiuuz.ff.de in ius vocan.l. lege iulia.§. hoc capite .ff.de ritu.nup. Sed iste stephanus legitimatus plenarie ẽ legitimus z adoptiuus cum in eo concurrat duplex vinculuz scilicet vinculum naturale z vinculum legale vt in auc.quibus mo. natura.effi.legi.§.si vero soluz'. ergo multrofortius debet admiti argu.§.fi.in auc.de consang.z vter.fra. Itez in macedoniano senatusconsulto.appellatione filij continetur etiam arrogatus.l. i.§.certe.ff.ad macedo. Item posito q; diceremus istum stephanum esse factum legitimum tamen fictio z veritas ad paria iudicantur.vt.d.l.gallus.§.z quid si tantum de libe.z post.nam nihil refert an aliquid fiat ciuiliter an naturaliter.l.i.C.de insti. z substi.facit etiam tex.in auc.de trien.z semis.§.sed nec. vsqz ibi est expressuz q; augmentatio legitime extenditur ad legitimatos ergo eodem modo dicemus in casu nostro q; si dispositio legis ciuilis loquens de filio habet locum in filio ciuili puta adoptiuo z arrogato.z etiam in filio legitimato. Ita z eodem modo dicemus q; statutum aut lex ciuilis loquens de fratre habebit locum in fratre legitimato z per consequens istud statutum excludit sororem non solum per existentiam fratris legitimi sed etiam legitimati. Et ex istis concludo istum stephanum gaudere beneficio statuti mutinensis z per consequens excludere dictam sororem a successione ipsius fratris defuncti ab intestato. Et sic concludo Laus Deo clementissimo.d.Andreas barbatia.

Casus consilij. lxix.

Utrum promittens soluere gabellam pro aliquo teneatur ēt si ille fraudauit gabellaz. Et an res sit obligata pro gabella. Et de testibus deponentibus vnum extra iudicium z aliud in iudicio z etiam singularibus an probent.

Aliud referam

Quod bellissime scripsit daniel prophęta stupẽdus secũdo capitulo ipse inquit reuelat profunda z abscondita z nouit in tenebris constituta dat sapientiaz sapientibus z scientiam intelligẽtibus disciplinam hec ille. Prophete huius monitus exemplo inmortalem z omnipotentem deum ex corde z animo inuoco: vt sua solita benignitate pijssimo saluatore nostro iesu christo medio veritatez mihi aperiat. Amen. Accedo nũc ad casuz mihi transmissum. Et quidez viso z solẽni animaduersione perpenso processu in his que in eo apposita sunt.duo videntur necessario examinanda. Primo est dato quod dictus Bandinꝰ promiserit dicto Antõio emptori soluere gabellã ꝑ dictis bobus

vtrum teneatur soluere contrabandum factum per dictum anto nium emptorem extrabentem boues sine licentia: z sine solutio/ ne gabelle. Secundo erit videndum vtrum sit sufficienter proba tum ex parte dicti antonij actoris q dictus Bandinus promi/ serit soluere gabellaz. Et istis accurate examinatis apparebit ve ritas huius dubitationis. Venio ad primum z premitto pro fun damento potissimo z formali huius consulationis q siue loqua/ mur in procuratore siue in mandatario siue institore z similibus nunq indubio videtur habere mandatum aut commissionez vt faciat dominum incidere in penam. ita probatur in. l. iij. §. si pro curatore. ff. q quisq iuris. z ibi dixit glo. q procurator non facit incidere dominum in penam: z ideo quando procurator oppõit exceptionem penalem z non habet mandatum speciale ad hoc pars aduersa debet dicere q procurator non potest istam excep/ tionem opponere nisi faciat q dominus ratificet. Et idem di cendum est in sindico vniuersitatis. facit q no. in. l. aliud. §. refer tur in. gl. ibi posita z in. l. non potest dolo. ff. de reg. iu. z in spec. de procur. §. i. versi. sed nunquid media z colligit bal. in dicto. § si procurator. q habentes liberum arbitrium faciendi statuta nõ possunt facere aliquod statutum contra libertatem ecclesie quia cum hoc statuere sit penale statuentibus vt in auc. cassa z irrita. C. de sacrosan. eccle. id q est penale non comittitur in libero ar bitrio. Facit q hr in. l. si pater. ff. que in frau. credi. z in. l. eum q res agit beredum. C. de procurator. z in. l. creditor. §. lutius. ff. mand. z in. c. prio vt lite non conte. cũ si. z qõ no. in. l. i. §. si pro curator. ff. si quis ius di. non ob. temp. Modo in proposito no stro ille Bandinus posito q promiserit soluere gabellam non tamen propter hoc videtur mandasse aut commisisse dicto An tonio emptori vt faceret contrabandũ z fraudaret gabellã. quo casu dictus Bandinus incideret in penam. vnde nõ videtur mã dasse dicto antonio q fraudaret gabellam q: dolus non videtur in commissione z mandato venire. Et si aliter diceremus seque/ retur q liberuz fuisset dicto emptori facere ipsum Bandinum in cidere in penam q non est dicenduz per supradicta: z esset migs simum aliter dicere q: posito q promiserit dicto emptori soluere gabellam non propter hoc promisit emptori q sine licentia z cõ tra formam statuti loquentis de gabella soluenda extraberet bo ues de dicto comitatu. Et sic ex isto capite iste Bandinus venit absoluendus. Secundo considero q in ista promissione de sol/ uenda gabella facta per ipsum Bandinũ non fuit apposita dies quando deberet ipsam soluere: quo casu dies interpellaret vt. l. magnam. C. de contraben. stip. l. z si post tres. ff. si quis cau. l. si insulam. ff. de verbo. obli. c. potuit. de loca. cũ si. vnde debuit di ctus Antonius emptor interpellare ipsum Bandinuz ad soluen dum dictam gabellam sed non interpellauit eundem Bandinũ ergo dictus Bandinus nõ debuit se vltro z voluntarie offerre. vnde Bal. multum eleganter in dicta. l. magnã. C. de contrabẽ. stip. querit: promissi tibi sub pena centum q faciaz consentire cui dam contractui filium meum cum erit etatis legitime an sine illa interpellatione imediate incidam in penam qui consentire non facio filium meum illi contractui cum est etatis legitime. z idem bal. in dicta. l. z si post tres ponit casum in muliere promittente dotem cum nupserit vel in extraneo promittente dotem q licet veniat dies nuptiarum. nichilominus non incidit in penam q: non contrahitur mora. l. si ante nuptias. ff. sol. matri. z dicit bal. ibi q dies incerta habet vim conditionis z sic non interpellat. z loquitur bal. ibi quando in promissione exprimitur dies incerta Modo in nostro ppposito non erat expressa dies incerta vz nõ fuit dictum expresse in promissione q quando vollet dictus An tonius extrabere dictos boues solueret gabellã dictus Bandi/ nus z posito q ita fuisset expressum nihilominus debuisset dict⁹ antonius interpellare dictum Bandinum ad solutionem dicte gabelle. Quanto ergo minus in casu nostro dictus Bandin⁹ nõ incidit in commissum ex eo q: non interpellauit ipsum Bandinũ vt solueret gabellaz prefactus antonius emptor. Et ex isto capi te videtur q veniat absoluendus ex hac ratiõe scilicet q: debuit dictus antonius interpellare Bandinum predictuz: sequitur ele gans z singularis doctrina bal. in. c. i. in titulo quare domin⁹ feu di propie priue. ad fi. vbi dicit ista est natura penarum siue lega lium siue conuentionalium q nisi petens penam probet ex parte sua debitum implementũ contractus a pene petitione repellitur q liquida debet esse causa vt pena petatur: allegat. l. quero. §. in ter locatorem. ff. loca. z q no. in. l. si non fuerit. ff. de iureiuran. porro in penis liquida debet esse probatio vt. ff. de condi. z demõ. l. in testamento. el primo. z si non constat de principali nec de penali z alterato principali non committitur pena. tex. est ibi singularis 9m eum. Ita ibi dicit formaliter bal. Faciat q no. idẽ bal. in auc. dos data. C. de dona. ante nup. Modo ista decidũt istã consultationem in indiuiduo: naz ad hoc vt iste Bandinus incideret in penam non soluentis gabellam erat opus q dictus emptor eum interpellaret z probaret liquido ex parte sua inter/ pellasse dictum Bandinum cum hoc non fecerit: ergo sequitur q non potest petere penam in quam incidisset si non soluisset ga bellam predictam z istud in terminis decidit hanc questionem. Tertio faciat ille cursius daciarius conquestus est contra anto/ nium q extra territorium fregnani conduxit vnum par boum si ne licentia ipsius cursij z sine solutione gabelle qui antonius cõ/ fitetur se extraxisse boues sine licentia z solutione gabelle: sed se excusat q dictus Bandinus gabellaz non soluit. Ex quibus ver bis liquido demonstratur q debuit dictus antonius petere licen ciam z soluere sed fateri videtur q licẽtiam non petierit: ergo se quitur q ipse fuit in dolo dolus. ergo dz nocere doloso: vnde nõ dz dol⁹ sibi patrocinari vt. c. ex tenore lfaruz. z. c. sed apostolica. de rescriptis. nec debet puniri dictus Bandinus z dolo z culpa alterius cuz delicta suos sequuntur auctores. l. sanctius. C. de pe nis. c. cognoscentes. de constitu. cum si. vnde cum sint duo diuer sa soluere gabellam z petere licentiam vt apponuntur in dicto processu z in dicta querela ex appositione illius dictionis copu/ latiue z iuxta no. per gl. in rubrica. ff. de iuris z fa. igno. z dictus Bãdinus se obligauit ad vnũ scilz ad solutiõez gabelle. ergo se non obligauit ad petendum licentiaz pro extrabendo dictos bo ues quia possibile est q licet dictus Bandinus voluisset extrabe re dictos boues a dicto comitatu. z voluisset soluere gabellaz ni hilominus dictus daciarius non voluisset dare licentiaz extrabẽ di dictos boues. vnde incumbit onus dicto antonio emptori pe tere licentiam extrahendi z onus interpellandi ipsum Bandinũ ad solutionem dicte gabelle etiam incumbit dicto antonio em/ ptori. Sed nullum istorum fecit quia nec petijt licentiaz a dicto datiario nec interpellauit ipsum antoniũ ad solutionem dicte ga belle. Quarto facit quia dictus Bandinus se obligauit ad solu tionem gabelle obligatio predicta est stricte interpretãda. l. quic quid astringende. ff. de verborum obligationibus. ergo se non obligauit agere z curare q dictus antonius posset extrabere di ctos boues. si ergo eos extraxit contra formam z consuetudinez dacij z gabelle nihil est q dicto Bandino possit imputari. scire enim debuit q boues z similia non extrahuntur sine licentia z solutione gabelle z ducens z extrahens sine licentia z solutio/ ne incidit in penã. iuxta no. p bar. in. l. cũctos populos. C. de sã ma trinitate. iuxta id q dicimus de eo q debuit ire de nocte cum lumine z de eo qui non debuit apportare arma quia sic commu niter praticatur. Unde posito q dictus Bandinus fuisset requi/ situs ad soluendum gabellam. z non voluisset soluere nihilomi/ nus potuisset agere contra eum ad interesse. non aũt potuisset si ne licentia z solutiõe gabelle extrabere dictos boues. non ergo debuit fraudare gabellaz excusando se q dictus Bandinus pro misserat illam soluere. dolus ergo ab eo commissus debet sibi nocere z non dicto Bandino. non enim se obligauit pro dolo futuro commitendo per ipsum antonium emptorem: nec est ve risimile nec valuisset talis promisio p quã quis inuitaretur ad de linquendum. l. siue hereditariam. ff. de negocijs gestis. l. conue nire. ff. de pactis dota. cum similibus. Et per consequens sibi im putet dictus antonius si contrabandum commiserit. Et si quis/ piam opponatur amice idem est dicere promito tibi soluere ga bellam quod est petere licentiam. ergo eoipso quod se obli/ gauit ad solutionem gabelle videtur se obligasse ad petendam licentiam pro extrabendis dictis bobus. ad hoc respondeo ne gando istud assumptum ex eo q: in processu ponuntur vt diuer sa soluere z petere licentiam. ergo nõ sunt idẽ. Item ille antoni⁹ debuit iterpellari dictũ Bãdinum ad solutionem dicte gabelle. Preterea ponderet. d. iudicãs circa hoc: iste empto: sciebat aut scire debebat q: paria sunt: vt. l. q te. ff. si cer. pe. q extrahẽs bo ues sine licentia z solutiõe gabelle illos pdit z sciebat aut scire de

bebat q̃ onus licentie petende incumbit regulariter extrahẽti. Iz ergo Bandinus se obligasset soluere gabellam quo spiritu ductꝰ dictus Antonius illos boues extraxit sine licentia vaciarij nõ cõstito sibi an Bandinus predictus soluerit gabellam an non: certe fecit aut fatue aut dolose: si fatue sibi imputet: si dolose eodem modo. q̃ nõ debuisset esse in sua potestate facere q̃ dictus Bandinus icideret in penaz dolo. z culpa ipsius antonij. d. l. sanctius C. de penis. Et eoipso q̃ duxit illos boues sine licentia dr̃ clam z occulte illos duxisse. z per cõsequens dolose: vt voluit glo. multum singularis in. l. ij. C. de his qui. ex pu. ratio. lib. xi. Et bene facit etiam q̃ hẽtur in glo. in. l. i. C. de predi. curia. lib. x. z sic dicit dictꝰ Anto. emptor fuisse versatus dolo eoipso q̃ non petijt licentiam a vaciario. z eo ipso q̃ non requisiuit dictum Bandinum: vt solueret gabellam. z ideo de suo dolo non punitur tertius. z p consequens nec dictus Bandinus. Et ex istis concludo circa primum dubium q̃ posito q̃ Bandinus promiserit soluere gabellã pro dictis bobus non propter hoc tenetur soluere contrabandũ commissum per dictum Antonium nec tenetur ad penaz i quã incidit dictus Antonius quia gabellam promissit soluere. z non cõtrabandum nec penam fraudati vectigalis. z ideo partes domini iudicantis erunt in absoluendo dictum Bandinum a petitis per dictum Antonium. z ita concludo.

Venio ad secundam dubitationem vz. vtrum dictus Antonius probauerit sufficienter ipsum Bandinum promisisse soluere gabellam pro dictis bobus z certe est dicendum q̃ non. Et presuppono q̃ est contra communem obseruantiam z consuetudinem q̃ alius soluat datium quã ille qui est dominus z conductor rei: res enim ipa est que ad vectigal soluendum obligata est: vt. l. imperatores in versicu. ipsa predia non personas conueniri. z iõ possessores z̃. ff. de publica. Unde videtur extraneum tam a iuris dispositione q̃ etiam a communi obseruantia. q̃ iste Bandinus qui desist esse dominus z possessor dictorum animalium soluat gabellam. vnde succedit singularis doctrina que colligitur ex tex. in. c. i. §. fi. in titu. quid sit inue. in vsi. feu. vbi dicit bal. per illum tex. q̃ pacta extranea non presumuntur nec super eis ẽ deferendum iuramentum in defectum probationis qõ alibi non reperitur ꝑm eum. z ideo contra presumptionem consuetudinis non recipitur iuramentum in suplementum semiplene probationis. z ideo multum eleganter dixit Inno. in. c. i. de frigi. z male. q̃ si vxor probat virum esse frigide nature. z vir probat se esse potentis q̃ statur probationi ipsius mariti. quia est probatio verisimilior z magis conformis dispositioni iuris. Et idem Innocen. in. c. auditis. de prescripti. z in. c. cum ecclesia vulterana. de elec. dixit q̃ statur testibus deponentibus pro eo q̃ est conforme iuri communi. z non testibus deponentibus pro eo q̃ est cõforme iuri speciali. Et est ratio quia talis probatio dicitur verisimilior ex quo est conformis iuri communi z testes qui deponunt verisimiliora sunt preferendi: vt dixit tex. formalis in. c. lz cãm. de ꝓbatio. Ex quibus apparet q̃ cum dictus antonius instet contra iuris communis dispositionez z sua probatio nititur iuri speciali z promissionis contra ius commune erit restringenda sua probatio z non ampliãda nec est verisimilis. ergo liquido probanda z per testes idoneos. Et propter hoc videtur q̃ ille Franciscus nõ sit testis idoneus ex eo quia extra iudicium interrogatus ad instantiam parisij dixit se nunquã audisse q̃ dictus Bandinus aliquã promissionem fecerit dicto Antonio pro gabella dictorum bouũ si ergo postea in iudicio deposuit contrarium non est adhibẽda sibi fides ex eo quia est varius z contrarius. vt. l. qui falsa vel varia. ff. de testi. vnde presumitur esse falsarius. vt fuit solẽnis doctrina Bar. in. l. eo. ff. de fal. vbi dicit non stari secundo dicto in iudicio. z etiam esse puniendum vt falsarium. z licet doctores multi damnent illud dictum Barto. tamen Ange. in consilio incipi. in hac questione posito pro constanti. vbi arguit contra illam doctrinam Barto. tamen dicit q̃ propter primum dictum extra iudicium detrabitur fidei ipsius testis in eo q̃ dixit in iudicio. Et sic isto casu posito q̃ dictus testis non puniretur de falso tamen detrabitur fidei sue in eo q̃ est postea testificatus ĩ iudicio. Quin immo dico z istud nunc apponit veritatem quo ad dictum bar. z aliorum doctorum tenentium contrarium vt attendamus aut ꝑ primo dicto extra iudiciũ sunt validiores z fortiores presumptiones q̃ sint pro secundo dicto in iudicio: z tunc statur primo dicto. q̃ extra iudicium protulit aut pro secundo dicto in iudicio sunt validiores z vehementiores presumptiones quam pro primo dicto z tunc statur secundo dicto in iudicio z non primo dicto extra iudicium. Primo casu procedat dictum Barto. in. d. l. eos. Secundo casu procedat dictum doctorum tenentium contra Barto. Et isto modo reducuntur ad cõcordiam. pro hac distinctione mirabili est casus aureus z singularis in. c. litteras. de presumpti. z ita in terminis tenet reuerendus dominus Abbas in dicto. c. litteras. z facit q̃ ipse voluit ĩ. c. per tuas. de probatio. z etiam q̃ ipse voluit in. c. inquisitionis. §. i. de accusa. z ibi dixit singulariter in dicto. §. i. q̃ si testis dicit vnum extra iudiciuz nõ potest dicere contrarium postea in iudicio nisi presumatur ĩ fraudem dixisse primum dictum puta si testis vilis dixit in presentia testis potentis aliquid q̃ veniebat in fauorem illius partis si postea in iudicio dicit contrarium q̃ statur secundo dicto. q̃ fortior presumptio est pro secũdo dicto. Et sic stat conclusio quod tũc statur primo dicto quando sunt fortiores presumptiões pro primo dicto. Modo in casu nostro sunt fortiores presumptiones pro primo dicto primo. quia est conforme iuri quo disponitur q̃ dominus z possessor rei soluat vectigal: vt in dicta l. imperatores. z etiam est ita consuetum vt experientia docet q̃ emptor soluit datium si vult extrahere res emptas extra territorium. ergo presumitur verius primum dictum: vt voluit Innocen. in dicto c. auditis. z in locis allegatis superius. Item quod sit maior presumptio pro primo dicto hoc demonstro ad oculum. quia iam vnus testis nomine Guilielmus dicit quod fuit presens tempore quo factum fuit mercatum de dicto pari boum se non audijsse quod dictus Bandinꝰ promiserit soluisse gabellam adeo quod erat tantum prope quod non potuisset talem promissionem facere. quin dictus testis audijsset. Cum ergo talis negatiua sit coartata ad certum z determinatum locum adeo quod est probabilis: vt habetur. in. l. fina. C. de iureiurando. z in. l. ex testamento C. de testamen. ma. z in. c. cum contingat. de rescriptis. z in. l. pantonius. §. rei perduelionis. ff. de acquirenda hereditate. sequitur quod talis negatiua potuit z potest probari. Et ex hoc tollitur illud quod poterat opponi videlicet q̃ iste Guilielmus est singularis in suo dicto quo nõ adhibetur sibi fides: vt in. c. bone de elec. l. testium. C. de testibus. iij. q. ix. c. nihilominus. cuz tamen respõdeo q̃ nõ est singularis. q̃ iam concordat cuz dicto Francisco. vz q̃ dictus Bandinus non promiserit soluere gabellam. z istud est verisimilꝰ. Et etiaz ex alio euidentissimo signo demonstrat. q̃ alius testis producꝰ in fauorem dicti Bandini dicit in suo testificatu q̃ dictus Antonius dixit: toca presto che sera passado lo periculo de la gabella che como nui bauemo passado quello riolo z̃. que verba apto ore probant q̃ dictꝰ Bandinus nullaz promissionem fecit de soluendo gabellam. Nec ob. si dicatur q̃ iste testis est singularis. q̃ ad hoc rñdeo q̃ est quedaz singularitas obstatiua z ista infringit testimoniũ. quedam est adminiculatiua. z ista coadiuuat testimonium. Modo in proposito nostro ista est singularitas adminiculatiua. Ita formaliter dixit Bal. in titu. de contrauer. iuesti. in vsi. feu. In casu aũt nostro apparet q̃ vnus testis. s. Franciscus deposuit. s. extra iudicium q̃ nullam promissionem fecit dictus Bandinus de soluenda gabella. Alius testis dicit q̃ non audiuit dictam promissionem nec dictus Bãdinus potuisset illam promissionem facere quin dictus testis audijsset. Alius testis dicit q̃ dictus Antonius sollicitabat q̃ pongerentur boues vt cito transirent vt euitaret solutionem gabelle. Modo omnia ista tendunt ad vnum finem videlicet quod onus soluendi gabellam spectabat z pertinebat ad ipsum emptorem. ergo nulla est dubitatio quod immo est probatuz q̃ dictus Bandinus nullam promissionem fecit de soluendo gabellam tempore quo dicta emptio fiebat. z iudicio cuiuscunqz ingentis spiritus. ista sufficiunt ad victoriam dicti Bandini.

Nec etiam obstat dictum siluestri testis. quia iam bannitus z sic infamis z de veritate dicenda suspectus iuxta no. in. c. testimonium. de testibus. z in. l. cunctos populos. C. de summa trinitate. z in. l. cassius. ff. de senatoribus. Nec apparet an fuerit bannitus ex inquisitione an alio modo iuxta ea que per Glosam scripta sunt in. l. tertia. §. preterea. ff. de suspectis tutoribus. z in. l. prima. C. de modo mulctarum. z in. l. fina. C. de susp. tuto. sed quia pars producens ipsum testem asseruit illum esse bannitum fiet

interpretatio contra ipsum producentem iuxta no. i. l. veteribus. ff. de pactis. ꝛ in. c. contra eum. de reg. iur. lib. vj. ꝛ in. l. quicquid astringende. ff. de verbo. obli. ꝛ in. c. in presentia. de probatio. cū si. Preterea etiam est oppositum probatum ꝙ contra personam Joannis martelli testis de minis ꝛ verbis iniuriosis habitis ūter ipsum Joannem contra ipsum parisium: vt ōponit geminianus de saxo ꝛ pecinus filius dicti geminiani idem deponit quo casu: vt suspectus ꝛ inimicus debet repelli a testimonio vt auc̄. si dicak C. de testi. auc̄. eo. ti. §. si vero. c. repellantur. cum si. de accusa. ergo. Et per consequens nullo modo probauit per testes idoneos dictus antoni⁹ ꝙ dictus bandinus promisserit soluere gabellam prefatam. ergo stamus in regula. l. qui accusare. C. de eden. et c. vt nostrum: vt eccle. bene. Et sic ex isto capite vēit absoluēdus dictus Bandinus. Et ita cōcludo. Laus deo clementissimo. d. Andreas barbatia siculus ꝛc̄.

¶ Casus consilij. lxx.

¶ De significatione verborum in rescripto positorum iuridice p cedas vsq; ad sententiam inclusiue. Et an confessio facta in car cere vel coram iudice non sedente pro tribūali valeat. Et an pre sumatur facta per metum. Et an presumak pro sentētia lata de an tiquo. Et an etiam referatur ad acta. Et de significatione verbi recte vel rite ꝛc̄. Et an vbi reus non potest habere defensionem aliquam possit ferri sententia contra eum non citatum. Et an in iudicio coniurationis possit procedi in carcere. Et an etiam con fessio geminata in criminalibus noceat. Et an publicatio bonoꝝ trabatur ad bona alibi sita. Et quibus applicentur. Et que req rantur ad hoc vt committatur crimen lese maiestatis. Et que sit pena huiusmodi criminis quo ad personam ꝛ bona. Et quanto tempore prescribak contra fiscum alterius territorij cui bona erāt quesita. Et etiam quāto tempore prescribatur in crimine heresis ad hoc vt non possit inquiri. Et etiam contra fiscum per illum q non soluit gabellam.

Si christus Nō ē fundamentū nulluz boni operis supereſt edificium. i. q. i. cum paulus. ꝛ. c. pn cipatus. Ideo optimi dei omni inuocato pre sidio viso puncto ꝛ dubijs in eo formatis et omnibus solēni animaduersione pēsatis mi bi videtur ante omnia insistēdum circa valo rem ipsius sententie q; data nullitate senten tie frustra sunt dubia super quibus emanauit consultatio. Et qui dem dicitur in littera domini marchiōis directa potestati ferarie volemo che in la inquisitione formata contra Jacomo di ziliolj p cediate iuridicamente in fine ala sententia inclusiue. Ex quibus verbis demonstratur aperte ꝙ dominus marchio mādauit pote stati ꝙ iuridice procederet que verba important solēnitatem iu dicij ꝛ iusticiaz cause licet non dixerit rite ꝛ recte iuxta ea que no. in. l. lecta. ff. si cer. peta. ꝛ in. l. i. §. aiunt ediles in ver. recte pronū cient. ff. de edili. edic. faciat ter. i. l. hec aut. §. recte ex quibus cau. in pos. ea. ꝛ in. l. ticie. §. fi. ff. de auro. ꝛ argē. leg. maxime in re ita periculosa. quia agebatur de vita hominis ꝛ de publicatione bo norum illa verba iuridice important iusticiam ex parte inquiren tis. ꝛ etiam solēnitatem iuris circa ipsam inquisitionem ꝛ de hoc allego glo. fingu. ꝛ vnicam ī auc̄. de here. ꝛ falci. §. exheredatos in v. iuste. que glo. dicit iuste. s. iusticiam legis ꝛ hominis demon strat ꝛ sic importat solēnitatem iuris ꝛ causam iustam. Non debu it ergo potestas recedere ab illa forma. c. cum dilecta. de rescrip. c. prudentiam. de officio de lega. forma enim dat esse rei ꝛ eam in esse conseruat. vt dixit glo. in. c. in ciuitate. de vsur. q̄ voluit ꝙ om ne esse est a forma. l. is qui. §. quedaz. ff. ad. l. falci. Videamus er go. fuit ne seruata forma ista tradita sibi ī dicta littera certe vide tur dicēdū ꝙ non. nō enim fuit seruata forma citationis ex eo. q; tempore prolationis ipsius sententie non fuit presens dictus Ja cobus ziliolus. ꝛ sic communiter consuenit fieri. vt quādo fertur sententia corporalis ꝛ capitalis contra aliquem licet non aliter appareat de citatione. tamen ipe est ibi presens ꝛ sententiam au dit. Modo tempore quo illa sententia capitalis fuit prolata nō erat presens dictus Jacobus condemnat⁹ quo casu presentia eq ualet citationi: vt voluit Guil. de cu. ꝛ bar. in. l. i. ff. de in ius vo can. Ja. butri. in auctentica. si omnes. C. vt se ab here. absti. Jo an. in. c. fi. de electio. lib. vj. tex. in. l. in cause. §. causa cognita. ī v. presente vel citato. ff. de minori. d. Anto. in. c. i. de iudi. bar. in. l. prolatam. C. de sentē. ꝛ in. l. si furioso. ff. ō re iudi. ꝛ in rubrica. C. de ius vocan. archidiaco. in. c. vocatio. v. questio. ij. bal. ī. fi. l. ac cusatorībus. C. de accusa. ꝛ in. l. ne quicquā. §. vbi decretum. ff. de officio proconsul. ꝛ in. l. nam ita diuus. ff. de adoptio. ꝛ in. d. auctentica. si omnes. ꝛ in. c. plerunqz. de rescriptis. ꝛ in. l. fina. C. de senten. ex pericul. recitan. Modo iste Jacobus non fuit pre sens ergo debuit citari. l. de vno quoqz. ff. de re iudica. clementi na pastoralis. eo. titu. cuz similibus. Et si mihi opponatur ꝙ po testas habuit arbitrium a domino marchione. ꝛ vigore arbitrij processit ego fateor de plano ꝙ habuerit arbitrium. ꝛ secundum illud processerit tamen dico ꝙ illud arbitriū non potuit hoc ope rari ꝙ potestas posset ferre sententiam contra partem inauditā: vt dixit tex. ī. c. i. de causa posses. ꝛ proprie in versicu. contra inau ditam partem aliquid ferre non possumus nec debemus. ꝛ in. d. clemen. pastoralis. ꝛ facit. l. fi. in versicu. cognitionaliter. C. de le gi. Si ergo princeps ꝛ papa non possunt ferre sententiam contra partem inauditam quanto minus poterunt inferiores ab eis. vn de cum in dicta sententia nō dicatur presente dicto Jacobo vel citato sequitur necessario ꝙ talis sententia fuit ipso iure nulla eo ꝝ magis. quia dominus Marchio recessit ab illo arbitrio ex eo quia mandauit potestati vt procederet iuridice. ꝛ sic frustra alle gatur arbitrium ideo tempore quo lata fuit sententia capitalis Jacobus predictus erat detentus in castro pro carcere. ꝛ dicta sententia fuit lata in palatio potestatis. ergo non presumitur fuis se presentia persone. dicta clemen. pastoralis. Ecce qualiter cōtra ordinem substantialem iuris lata fuit talis sententia. Preterea di citur in dicto processu constitutus dictus Jacobus inquisitus in castro predicto subtus voltas dicti castri. ꝛ in eius angulo specia liter deputato ad hunc actum pro loco iuridico ꝛ tribunali ido neo sponte dixit et confessus fuit omnia ꝛ singula suprascripta su perius inquisita vera esse ꝛ fuisse ꝛ per ipsum Jacobum cōmissa vnde ponderet dominus iudicans ꝙ ista confessio fuit facta in carcere ꝛ in loco tremendo quo cāu confessio facta in carcere nō tenet. ita dicit glo. in. l. qui in carcere. in versicu. nota ꝙ confessio facta in carcere non tenet. ꝙ metus causa. ꝛ ideo dicebat bal. in rubrica ad fi. C. de resci. vendi. ꝙ requiritur ꝙ ille qui contrabit non sit in carcere quia vbi non est libertas corporis ibi non presu mitur esse libertas mentis. c. i. ꝙ metus causa. ꝛ dicta. l. qui in car cere. ꝛ facit ꝙ voluit idem Bal. in. l. ab eo. C. quomodo ꝛ quan do iudex ꝛ Innocē. in. c. cum locum. de sponsa. ꝛ ꝙ no. bal. bar. ꝛ Joan. de imo. in. d. l. qui a latronibus. ff. de testamen. nec ap paret ꝙ talis confessio emanauerit in figura iudicij. ꝛ Bal. in. l. i. C. de confessis. in. xxx. col. versicu. quero. nūquid valeat confes sio facta coram iudice non in loco solito iudiciorum distinguit aut loquimur quo ad fundandum iudicium ꝛ non valet. i. vj. C. de custo. reo. Aut loquimur quo ad extraordinariam ꝛ summari am multam ꝛ tunc valet. l. ictus fustium. ff. de bis qui no. infa mia. ꝛ idem Bal. in. l. i. in. ix. col. versicu. quero nunquid confes sio facta in carcere intelligit quod ad hoc vt valeat cōfessio requi ritur ꝙ fiat in figura iudicij. Modo sumus in casu arduo ꝛ peri culoso quia agitur de vita hominis ꝛ publicatione bonorum. er go sequitur ꝙ talis confessio debuit fieri coram potestate iuxta no. in. l. iubemus. C. de libe. cau. ꝛ in. l. instar. C. de iure fi. lib. x. in figura iudicij sedendo pro tribunali. facit. l. i. C. de senten. ex pericu. recitan. ꝛ. l. a procedente. C. de dilatio. ꝛ faciat ꝙ voluit dominus Anto. in. c. olim ex litteris. de rescriptis. versicu. ꝛ no. ꝙ confessio vbi dicit ꝙ confessio facta coram iudice non semper dicitur facta in iudicio ex eo quia potest fieri iudice ad hoc nō sedente. Facit glo. ꝛ quod ibi voluit Barto. in. l. noluit. §. i. ff. de interro. actio. vbi voluit iudicem debere sedere quando tracta tur de magno negocio aut preiudicio. ꝛ ideo pulcre voluit An ge. in dicta. l. ictus fustium quod confessio fcā in camera non va let ꝛ propter hoc inoleuit pratica assessorum quod faciunt re um confiteri ad tribunal. Preterea est considerandum ꝙ pa ria sunt extorquere cōfessionem per tormenta vel adducere reū

ad locum tormentorum.l.nouissime.§. si quis compulsus. ff.q̄ fal.tu.auc.ꝛ ibi dicit Bal.paria esse aliquid fieri coacte vel timore coactionis q̄ alibi dicit non ita bene inueniri. Modo in proposito nostro iste Jacobus erat conductus in castro subtus voltas:ꝛ sic in loco terribili ꝛ forte coram suis capitalibus inimicis ꝛ metum coactionis inducebat. ꝛ facit q̄ singulariter dixit Bal. in.d.l.i.C.de confes.in.viij.col.v.sequitur tertium membrū.vbi dicit q̄ si precedant mine terribiles quis dicitur pati iustum metum allegat Jo.an.in.c.cum in contemplatione.de regu.iur. in nouella ꝛ dicitur tormentum magna afflictio:vt dixit Bal. i.l.ij. C.quorum appel.non recipi.ꝛ etiam dixit idem Bal. post alios i.d.l.nouissime.q̄ in officiali semper presumitur terror:ꝛ ideo dicebat idem Bal.in.l.si quis in hoc genus.C.de epi.ꝛ cleri.q̄ probato metu vel tortura impossibile est q̄ quis sponte fuerit confessus.allegat Inno.in.c.super hoc.de renuunciatio.ꝛ ideo Ly.ꝛ Jac.but.in.l.ij.C.q̄ metus cau.reprehendunt assessores qui faciunt scribi q̄ sponte fuerit confessus.ꝛ ideo consuluit Bal. quē refert ꝛ sequitur.d.Pe.de ancha.in consilio.xxi.q̄ incipi.visa in quisitione formata.quod communiter tales confessiones cōsueuerunt potestates per tormenta extorquer forte per locum a communiter accidentibus debet presumi formido tormentorum. Jtē ratio naturalis hoc dictat q̄ nemo vitam suaꝫ odio habuit vnd̄ est verisimile q̄ existens in fortia iudicis confiteatur sponte ꝛ maxime glo.omnes dicunt q̄ soli ꝛ nude confessioni nō creditur:vt no.in.l.ij.de custo.reo.ꝛ faciat.l.i.§.diuus.ff.de questio.vbi cōfessiones reorum non sunt habende pro exploratis facinoribus facit.l.qui sententiam.C.de penis.vbi sola confessio non videtur sufficere ad condemnationem nisi adsint alia indicia ꝛ presumptiones.ꝛ hoc est q̄ dicit lex q̄ in criminibus probationes debēt esse luce meridiana clariores.l.sciant.C.de probatio. cum si. Et ideo dicit.d.Pe.in preallega.cōsilio q̄ presentia nocendi ꝛ torquendi in habitu operatur idem q̄ potentia in actu.vt.c.non solum.de appella.lib.vj.l.labeo.ff.de statu libe. Et habet hoc in sequitatem.nam si nimia reuerētia contrahentem reddidit meticulosum:vt.l.i.§.que honerande.ff.quarum re.ac.non da.xxij. questio.iiij.c.vnusquisq̄. Multo fortius nimia tormentorum formidine quā formidinem iustam reddit communis opinio vulgi que habet q̄ officiales captos ꝛ inquisitos de criminibus preter missa iuris grauitate torquere consueuerūt. Ad hoc faciat q̄ no. Bal.in.l.i.§.si quis ipsi pretori.ff.de ope.no.nūciatio. ita nuda confessio non sufficeret in ciuilibus ad obligationem.l.cum de idebito.ff.de probati.C.si cautio.de fide instrumē. multo minus in criminalibus vbi agitur de salute hominis nec est verisimile q̄ quis confiteatur sponte illud q̄ vitam adimat vel statum aut famam minuat.abhorret enim hoc natura. omne enim animal mortem perniciemq̄ deuitat vt scribit Boetius in quito de consolatiōe philosophica. ꝛ apud ciceronē in primo officior̄ dicitur pncipio generi animātiuꝫ est a natura tributum vt se vitāq̄ tueatur. Ergo confessionem sponte non factam non debet iudex admittere nisi alia adminicula suffragentur:vt no. in.c.quia verisimile. de presumpti.Et sic confessio contra naturam non habet vim:vt no.in.c.fi.de confes.ꝛ in.c.nos in quē.ij.q.i.Jta nec confessio contra presumptionem eius q̄ est ꝑm naturam.s.se ipsum conseruare mortem perniciemq̄ euitare ꝛ in facto ita refert se obtinuisse.d.pe.in preallegato consilio. Modo in proposito ita dicēdū est quia cum in loco meticuloso vbi consueuerunt poni homines condemnandi ad mortem ꝛ sic in loco tormētorum ꝛ coram potestate qui presumitur inferre metum vt dictum est non est presumendum q̄ sponte fuerit confessus Jacobus predictus cum nō appareant indicia illius confessionis:vt no.in.l.maritus.ff.de q̄stio.nec in snia nec in processu nominate sunt psone cum quibus fuit habitus ille tractatus.talis confessio presumitur nō vera.sermones enim nostri adaptantur rebus sensatis ꝛ intellectu fruentibus vt dixit aueroys ꝛ refert bal.in rub.C.de proba.ꝛ in.l.i.C. de seruis fugi.ꝛ est tex.in.l.si ita quis v̄.q̄ nemo sanus loquerer ff.de euicti.ꝛ ideo dicit tex.q̄ confessiones naturalibus conuenire debent in.l.confessionibus.§.si eum qui ꝛ tex.in.l. si is cuius in fi.verbis.ver.ita rate sunt si quod in confessionem veniet ius ꝛ natura recipere potest.ff.de interoga.actio.vnde si nō sunt exp̄sse persone inimicorum domini marchiōis cum quibus iste Jacobus habuit tractatum ꝛ proditionem ista confessio dicitur obscura ꝛ incerta vaga non verisimilis extorta per tormenta aut per minas.Unde multum eleganter dixit Federi.de senis.quem refert ꝛ sequtur Bal.i commēto.l.i.C.de confessis.in finalibus suis verbis.aliqs inqt confiteatur in iudicio se eē vsurariuꝫ nihil specificādo vlterius an valeat testamētum nō p̄stita cautiōe dixit q̄ sic q̄ talis confessio nō obligat nec probat,ppter omnimodaꝫ incertitudinez. allegat.l.certum in p̄n.ff.de cōfessis.ꝛ.l.turpia.ff.de lega.p̄mo.maxime cuꝫ simus in causa criminali ita ardua ꝛ pniciosa vt est ista.Quinimo plus videt attentandū q̄ ista snia ex alio redditur nulla incerta ꝛ obscura.vꝫ.in ea dicitur q̄ dictus Jacob⁹ habēs itelligentiam tractatum ꝛ conspirationem cū aliquibus secretis inimicis domini marchiōis quoꝝ noia ad p̄sus p meliori tacētur que oia.s.noia p̄sonarū species,pditionis ꝛ tractuū dict⁹ Jacobus plenius ꝛ specialius publicauit dixit reuellauit ꝛ confessus fuit sua spontanea cōfessione pluries repetita coraꝫ honestis p̄sonis fidedignis ꝛ scriptura sue proprie manus. Modo ista nō apparēt i actis ꝛ sententia est referenda ad acta.ꝛ iaꝫ in.d.sententia dr̄ q̄ nobis cōstat.ergo videtur q̄ talis snia fuerit lata ex falsa cā iuxta no.per Inno.in.c.cum bertoldus.de re iudi.ꝛ no.in.l. qui testamēto.ff.de excu.tuto.ꝛ in.l.si is ad quem.ff.de acqui. here. ꝛ in.c.in p̄tia.de renūciatio.ꝛ in.c.ab excommunicato.de rescriptis.ꝛ maxime q̄ ista snia fuit lata contra absentem non citatum non presumitur aliqua solēnitas.vt no.per omnes in.c. quoniaꝫ cōtra.de probatio.ꝛ in.c.cum in iure peritus.de elec.ꝛ per Bal. in auē.si quis in aliquo documento.C.de edendo. Nec apparet q̄ iterfuerit notarius in predictis confessionibus ꝛ actis imo notarius attestat se fuisse presentem publicatiōi.ergo sequitur a contrario sensu.q̄ non interfuit confectioni illorum actorum ar.l.maritus.C.de procura.cum si. Preterea quo ad venenationem ꝛ homicidiū bartholamei ō lamella notari⁹ attestat q̄ inq̄sitio ꝛ cōfessio fuit fcā sup dcō delicto de mēse februarij die.xxvi.ꝛ iā i actis appet q̄ snia ꝙdēnatoria fuit lata ō eodē mēse die.xxv.ꝛ p ꝙs p p̄ius fuit lata sententia condemnatoria contra Jacobum quaꝫ emanauerit dicta confessio ipsius Jacobi.ꝛ ideo Bal.in.d.l.si quis in hoc genus dicit q̄ ad penam capitalem infligendam sufficit sola confessio spōte facta.l.qui sentētiam.C.de penis. quod dicit esse verum si cōfessio est verisimilis.l.p̄ma.§.si quis vltro.ff. de questio. Jtem hoc dicit hoc esse verum si cōfessio fiat ante sententiam secus si fiat lata sententia.allegat glo.ordiariam in.l.nō tātuꝫ.ff.ō appella.ꝛ sic cum nulla alia probatio extet dicti delicti q̄ confessio ipsius Jacobi sequtur q̄ non valuit sentētia per. d.c. nos in quēquā. nisi conuictum aut confessum sententiaꝫ ferre nō debemus.ij.questio.i.vnde dixit Bar.in.l.hic aut in v̄.constare liquer per illum tex.ff.ex quibus cau.pos.ea.q̄ posito q̄ iudex ferat iustam sententiam nihilominus si sibi non cōstitit ex actis sentētia est nulla idē voluit i.l.q̄situꝫ.ff.de re iudi.ꝛ in.l.si finita.§. iulianus.ff.de dan.ifec.ꝛ in.l.is apud quem.C.de edē.ꝛ i.l.multū.ff.de cōditio.ꝛ demōstra.Et ideo debitus ordo iudicioꝝ fuit peruersus:vt.l.prolatam.C.de sen.ꝛ interlo.om.iudi.ꝛ per consequēs talis sentētia quo ad dictum homicidiū fuit ipso iure nulla ꝛ maxime q̄ audio q̄ ferarie extat statutum q̄ cōtra tale crimē prescribitur biēnio.cum ergo fuerit lapsum biēnium iudex nō potuit inquirere.ꝛ per consequens non valuit sentētia quo ad dcm homicidium:ꝛ sic apparet ex istis q̄ ista sentētia fuit ipso iure nulla quo ad dictum crimen ꝛc̄.Et per cōsequens nō est necessaria dubitatio an istud fuerit crimē lese maiestatis ꝛ an veniant publicanda bona sita extra territorium pronūciantis. Et ista erāt que iudicio meo reddebāt istā consultatiōem dubiam:sed istis examinatis apparebit veritas indubitata huius consultationis.

¶Sed licet ista sint colorata tamen casum nostrum nō attingūt ideo illis non obstantibus contrariuꝫ puto esse verius. vꝫ.q̄ ista sententia valuerit q̄ sic demonstro.Jsta sententia est antiqua qa fere viginti duo anni sūt elapsi quibus lata fuit.ergo presumitur pro ea.hoc decidit Ly.ꝛ Bal.in.l.in emancipatione.C.de fide instrumē.vbi dicunt q̄ si sententia est antiqua presumitur pro ea quia iuuatur tempore.ꝛ dixit Hostien.in.c.i presentia.de renunciatio.q̄ si lata est sententia ꝛ nihil opponitur presumitur pro ea si vero aliqd opponitur ꝛ tunc si opponitur infra biēnium nō presumitur pro illa secus si post.ꝛ est ratio secundum eum quia biennium est limitatum infra quod possit dici contra sententiam.c.ex ratione.de appella.ꝛ ita videtur intelligendum illud

q̄ voluit idem Hostien. in.c.cum inter.de re iudica.vbi distingu it an sententia sit lata.de recenti. ⁊ tunc non p̄sumatur pro illa.quia videtur intellexisse q̄ non sit lata de recenti.quando iaz biēnium est lapsum bene facit dictū Ly.i.d.l.in emācipatōe ⁊ q̄ voluit Bar.in auc̄.si quis i aliquo documēto. C.ō edē.⁊ i.l.i.C. de relati.⁊ dicit do.anto.i.d.c. in pūtia q̄ tempus recens est biē niū vt voluit Hostiē.vel sit tp̄s.xx.ānoz̄ vel sit vltra tp̄s.xx.ānorum sententia dicitur antiqua.⁊ per consequēs ista sentētia dicit antiqua.q; vltra.xxij.anni sunt lapsi q̄bus lata fuit ⁊ pro hoc allego meliorem tex.iuris.in.c.bone el p̄mo.de elec.vbi p̄sumit.q̄ sententia antiqua.Quinimo plus dico q̄ licet sententia sit lata ō recēti.tū si ab ea nō fuit appellatum p̄sumitur p̄cessu.⁊ ad hoc allego tex.in.d.c cum iter.de re iudi.in ꝟ.rite.vbi tex.dicit q̄ ex quo sententia transiuit in rem iudicatam omnia p̄sumuntur recte gesta non obstāte assertiōe cōtraria partis aduerse.vnde tex. ille fundat se super transitu in rem iudicatā.Cum ergo ista sentē tia transierit in rem iudicatam ⁊ vltra hoc sit antiqua.⁊ tex.in d.c.cum inter vtatur illo verbo rite denotat solemnitatem iudicij vt.l.lecta.⁊ ibi Bar.ff.si cer.peta.tex.in.l.ij.ff.de inoffi.testamē. ⁊ in.l.i.§.aiunt ediles.ff.de edili.edi.l.iuste.ff.de acqui.possess.l. sed si lege.§.scire.ff.de petitio.heredi.l.non putauit.§.nō q̄ vis ff.de contra tabu.tex.i clemē.ij.in ver.rite.de testi.⁊ ibi.d. cardi. ⁊ per do.Anto.i probe.decretalium Bal.in.l.iij.§. itra gradus ff.de liber.⁊ po.Ange.in.d.§.aiunt ediles.Et est acurate pōderandus tex.in.d.c.cum iter non distinguit an sit lata in absentem aut p̄sentē.⁊ ideo pulcre dicit reuerendus pater.d.abbas in.c. quoniam contra.de probatio.in.xxij.col.ꝟ.item pōdera q̄ si sententia est lata in absentem ⁊ est antiqua p̄sumitur lata solēniter ⁊ ad hoc allegat.d.c.cū iter q̄ loqtur idistincte. Si ꝟo est lata de recēti tūc est egssimum distinguere aut fuit lata in absentem aut i p̄sentē vt ibi p eum ⁊ ita debz itelligi ⁊ reduci ad concordiam q̄ voluit cōpostel.in.d.c.bone.de elec.⁊ specu.in titu.de sen.pro la.§.iuxta ꝟ.sed pone publicatur.⁊ q̄ voluit Inno.in addi.i.d. c.quoniā cōtra.⁊ Hosti.i.d.c.cum iter.⁊ Jo.cal.i.d.c.quoniam cōtra ⁊ domini de rota decisione.cclxxxxvij.⁊ specu. in titu. de p̄batio.§.i.ꝟ.segtur.Cum ergo i proposito nostro ista sentētia sit antiqua q; iam elapsi sūt.xxij.anni q̄bus lata fuit segtur q̄ p̄sumptio est q̄ lata fuerit parte citata. Et sic ex isto capite snia reddit valida quinimo plus dico q̄ imo ista sentētia fuit lata cōtra ip̄m Jacobum p̄sentē quo casu paria sunt quē fuisse p̄sentem vel citatum vt in iuribus allegatis supra p cōtraria parte.Sed ipse Jacobus erat p̄sens quādo snia fuit lata. ergo segtur q̄ per īde est ac si fuisset citatus. q̄ sic ostēdo in dicta sentētia dī ⁊ cū tales ⁊ similes cōdemnati corporales dari ⁊ proferri sint cōsuete in publica ⁊ generali cōgregatiōe hoīum ciuiū ⁊ personaz̄ dicte ciuitatis sono cornu ⁊ campane voceq; bānitoris cōgregatarum vt moris est sequētes ⁊ seq volentes ⁊c̄.Ex quib⁹ verbis apparet q̄.d.sententia fuit lata in publico arēgo cū sono campane ⁊ cornu ⁊ ꝯgregatione populi ipso Jacobo condemnato existente in carcere q̄ carcer parum p̄ iactum lapidis distat a loco vbi in cōgregatione populi fuit lata dicta snia q̄ Jacobus condemnatus audiebat ⁊ audire poterat sonum cornu ⁊ campane vocem preconis ⁊ p̄sumēdum est q̄ audiuerit ex quo erat vicinus.c.quāto.⁊.c. quosdam.de p̄sumpti. Et quia iam p̄cesserat eius cōfessio vt in p̄cessu ⁊ sentētia dī p̄sumēdum est q̄ pro p̄sente haberetur dictus Jacobus cōdemnatus ⁊ sic non est verū dicere dictam sententiam latam fuisse contra absentē.Item ēt posito non tamē concesso q̄ fuisset absens nihilominus p̄sumptio iuris est q̄ fuerit citatus ex quo sentētia est antiqua.vt est ostensum superius. Preterea faciat q̄ habetur in tex.d.c.bone el p̄mo.vbi est tex. formalis q̄ in notorio non req̄ritur citatio nec examinatio.⁊ lz glo. i.c. ad nostrā.de iureiurā.⁊ in.c.porro.de diuor.dicant q̄ req̄ritur citatio tamē in.d.c.bone allegabatur defect⁹ citationis.⁊ ad hanc exceptionē confutādaz replicabatur q̄ processus erat notorius. ⁊ sic nō idigebat examinatione.⁊ per consequēs nec citatione alias replicatio nō concludisset. ⁊ ideo videtur p̄bari in.c. venerabilem.de elec.sed concordando Glo.predictas cum tex.d.c. bone est distinguēdum sic q̄ aut adeo factum est ita necessarium q̄ nulla potest parti absenti competere defensio.⁊ tunc non requiritur citatio.⁊ ita intelligatur tex.d.c.bone.⁊.c.venerabilem ⁊ pro hoc est tex.in.l.ij.§. qō si de frumentaria.ff.de admini.rerum ad ciui.perti.⁊ ibi per Bar.⁊ hoc casu procedat doctrina Inno. in c.quāto.de trāslatio.p̄ela.vbi hoc sequitur.Sed vbi factum nō est ita notorium requiritur citatio alias processus ide habitus est nullus. Et hoc casu itelligo procedere dictum Inno.in.c.tua.de coha.cle.⁊ mulie.⁊ ita procedant Glo.⁊ iura que volunt citationem debere interuenire.⁊ ita dixit.d.Ab.in.c.cum olim. de re iudi.⁊ in.d.c.bone.⁊ i.d.c.ad nostram.Faciat.d.c.cum olim. vbi valet sententia lata contra absentem in causa notoria vbi non potest aliqua defensio competere.⁊ ibi dicit Hosti.q̄ vbicunq; res vel terre ecclesie detinentur per aliquem tyrannum iniuste ⁊ notorie potest fieri sententia contra eum non citatum ⁊ refert vrbanū pronunciasse contra spoletanos tenentes quādam terram spectātem ad ecclesiam. Et licet.d.anto.ibi dicat esse speciale in papa vt processus factus per eum in notorijs valeat sine citatiōe. quia ipse non subiscitur forme iuris.vt no.i.c.nulli.de sen.excom.tamē ista sua responsio communiter reprehenditur ibi ex eo quia citatio est de iure naturali cum sit defensio cle.pastoralis. de re iudi. ⁊ papa subiscitur iuri naturali.⁊ ideo idem do.Anto.ibi dicit q̄ licet citatio debeat interuenire in notorijs tamen omissio citationis non viciat processum constito de notorio si nihil in contrariū allegatur quia circuitus sunt euitandi.vt no.in.c.ex parte.a de testi.Et ideo Bal.in.l.vt vim.ff.de iusti.⁊ iur̄ in principio dicit vni cuiq; esse dandum terminum ad se defendendum nisi sit deprehensus in flagranti crimine:vt.l.iij.§.si ad diem.ff.de re mili.nā contra notoriū que defensio cadere potest.Ideo tūc non est dāda dilatio:ad quid enim daretur super impossibili ar.l.aretuse.ff. de statu homi.⁊ ita potest intelligi.l.in crimine.de adulte.ꝑm eū ita ibi concludit Bal.Quinimmo plus dico q̄ si delinquens dicat se non habere defensionem q̄ tunc punietur sine aliquo ordine ista est Glo.singularis in.l.i.ff.de furibus balnea. quam summe no.Bal.in.l.seruum quoq;.§.publice.ff.de procura. Modo in proposito nostro dicitur in dicta inquisitione constitutus dictus Jacobus īquisitus coram potestate in castro predicto subtus voltas dicti castri ⁊ i eius angulo specialiter ad hūc actum deputato pro loco iuridico ⁊ tribūali idoneo:vt patet ex actis mei notarij spōte dixit ⁊ confessus fuit p̄dicta omnia ⁊ singula suprascripta superius inquisita vera fuisse ⁊ esse.⁊ per ipsum Jacobuz facta commissa ⁊c̄.qui dominus potestas audita dicta confessione dicti Jacobi ⁊c̄.monuit dictum Jacobum q̄ proponēdo allegare deberet ⁊ producere vellet contra inquisita ⁊ confessa per eum sua spontanea confessione qui Jacobus dixit se nolle mittere procuratorem nec facere defensiones aliquas in predictis ⁊ q̄ scit q̄ deliquit misericordiam postulās in commissis. Ista sūt formalia verba dicte inquisitionis ⁊ confessionis ipsi⁹ Jacobi.Ego in ista consultatione non intendo grauare honorem dicti Jacobi an in veritate p̄fata delicta commiserit quia illud scit ille qui nihil ignorat:sed vt morem sceuole iurisc̄onsulti grauissimi sequar dicere soliti ꝑm ea que proponerentur. ideo ego consulo in hoc passu secūdum allegata deducta ⁊ probata in ipso processu. Et ideo mihi videtur q̄ posito non tamen concesso q̄ dicta sentētia fuerit lata ipso Jacobo absente ⁊ non citato tamen valuit ⁊ tenuit ex pluribus.primo confessio ipsius Jacobi facta extitit in iudicio seu in loco deputato pro iure quo casu talis confessio sponte facta in iudicio transiuit in notorium: vt voluit Innocē. in.c.ex insinuatione.de appellatio ⁊ bī.in.c.cum olim.de verborum significatio.⁊ in.c.significauerunt.de testibus.ergo cum delictum sit effectum notorium sequitur q̄ non requirebat examinationem aliam.ergo ⁊ per consequens nec citationem ex eo quia magis cū dictus Jacobus dixerit se nolle cōstituere procuratorem nec aliquam defensionem facere ex eo quia scit se deliquisse ideo petit misericordiam.vnde non renunciauit defensioni sue simpliciter quo casu in causa criminali non potuisset: vt est Glo. singularis in.l.pactum inter heredes.ff.de pactis.sed videtur declarasse se non habere defensiones ex quo scit se deliquisse ita formaliter intelligitur Glo.i.d.l.i.de fur.balnea.cum ergo appareat nullam defensionem habere ex eo quia deliquit ad quid erat opus citatione.vnde Bal.in.d.l.si quis in hoc genus dicit:nō ne quilibet detentus p̄sumitur confiteri per metum iuxta no.i.l.qui in carcere.ff.q̄ metus causa.ergo nunquam p̄sumitur confessio spōtanea.respondet quod iudex non dicitur inferre metum : vt no. archidiaco.in.c.si sacerdotibus.xv.questio.vj.quia p̄sumitur

ꝑ iudice. ꝛ dicit eē no. tex. i. l. ij. C. de offi. ciuil. iudi. ꝛ idē bal. i. l. i. C. ō cōfes. i. ix. col. v. q̄ro nunquid ꝓfessio facta i carcere valeat refert Glo. in. d. l. q in carcere dicere q nō. ꝛ motiuū Glo. esse q̄ videtur fieri ꝑ metū. ꝛ �means Glo. aliqui detinētur i palatio potestatis nō possunt ibi detineri ad tribunal. q est falsuz ꝑm Bal. ibi nā in capitalibus causis semp reus detinetur. ꝛ ramē valet eius cōfessio. ad hoc allegat. c. si clericus. de sen. excom. li. vj. ꝛ Glo. in. d. l. q in carcere dz itelligi quādo cōfitetur ad vtilitatē carcerātis ꝛ nō in figura iudicij ꝛ dr carceratus ille q est bene custodit⁹. ita q recedere non potest. vt. l. qui neqz cū si. ff. de verbo. signi. ¶ Modo Bal. formaliter decidit istam hesitationē ex eo q̄ loqtur de cōfessione facta in carcere in figura iudicij que nō fit ad vtilitatem carcerantis. ¶ Modo ista cōfessio fcā per ipsum Jacobū licet fcā fuisset in carcere nō tñ fuit facta ad vtilitatem potestatis ferarie carcerantis. ꝛ fuit facta in figura iudicij quia potestas illū locū elegit pro tribunali ꝛ pro loco iudicij. Et per consequens fuit facta in figura iudicij ꝛ coram honestis ꝓsonis ad hoc vt testib⁹ vocatis ꝛ rogatis nec est mirum si potestas ferariēsis elegerit castrum ꝛ voluit castri pro loco iudicij ꝛ pro tribunali q̄ ex quo erat cā status ꝓncipis ꝛ agebatur de re ita ardua. ꝛ ita iā videm⁹ communiter q vbicūqz agit cā cōiurationis ꝛ tractatus contra dominū ciuitatis locus iudicij est rocha seu castruz. ꝛ ideo valuit iudicium in illo loco. q̄ sic vt videm⁹ cōsueuit fieri ar. l. pe. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ faciat etiā q voluit do. anto. in. d. c. cū olim. vbi voluit q i notoriis omissio ordinis vel citationis nō viciat processum vel sentētiaz. ꝛ maxime cum dictus Jacobus declarauerit se deligsse. Jdeo non volebat se defendere. ꝛ sic apparet q rite ꝛ iuste lata fuit talis sententia. Faciat etiā istud est horrendū delictū facere cōiurationem contra ꝓncipē adeo q relaxatur iuris solēnitas: vt dicit tex. i. l. i q̄stionibus. ff. ad. l. iul. maiesta. in ꝑ. cōiurationem sergij mulier dexit. ꝛ facit. l. ꝓuinciaz. C. de fer. ꝛ. l. per omnes. C. de defen. ciuita. vbi denegatur aduocat⁹ propter immanitatē criminis. ꝛ voluit Bal. in auc. nouo iur. C. de seruis fugi. facit. c. tāta. de ꝑmo. ꝛ. c. accu. de here. lib. vj. ꝛ. c. nouissimus. de ꝓbo. signi. ꝛ. c. aduersus. de hereti. ꝛ q voluit. d. Pe. de ancha. in. c. i. de homici. ꝛ in c. cū non ab homine. de iudi. ꝛ in. c. ea que de reg. iur. lib. vj. Jō non est mirandū si potestas nō obseruauit omnem iuris ordinē in hoc iudicio ꝛ in hac sententia condemnatoria eoqz magis cuz potestas ferariensis in dicta sentētia dixerit vigore arbitrij auctoritatis potestatis ꝛ bailie nobis in ista ꝑte cōcesse. ꝛ attribute nobis per ꝓfatū. d. nostꝝ. vnde potestas posito non tñ concesso q non seruasset iuris ordinem i isto processu. ꝛ sentētia nihilominus hoc potuit facere vigore arbitrij ꝛ bailie sibi concesse. potuit ergo omittere solitū ordinem iudicioꝝ. Faciat ēt q in dicta inqsitione dr. q dictus Jacobus fuit sponte confessus. vnde Ange. in. l. q i aliena. §. celsus. ff. de acqui. here. dicit tabellionē incidere in falsum. q confessionē torti existentis i tormētis in scriptis redigendo sponte fcām fore ꝛ confitens erat in tormētis vel ꝑpe tormēta. idem voluit Bal. i. l. i. §. si qs vltro. ff. de questio. facit auc. sacramenta puberum. C. si aduerꝝ. ven. in ꝑ. sponte. vbi non dr fieri sponte q fit metu vel cogente imperio. facit. c. i. in. ver. spōte. de regula. ꝛ idem voluit Bal. in. c. i. §. iniuria in titu. de pace. ꝛ iura. fir. in vsibus feud. in vltima col. v. quero. vtꝝ fit falsum in strumentū notarij. ¶ Modo iste Jacobus non erat in tormentis. nec in loco tormenti lz esset sub voltas ꝛ confessus est spōte coraz idoneis testib⁹. ꝛ petiit misericordiam nec suam confessionem vt meticulosam reuocauit imo in ea perseuerauit. ergo ita est q spōte ꝛ nō per metū fuit cōfessus nec apparet q ꝓcesserint nec q tūc iterfuerint mine. ꝛ credendū est notario asserenti in instrumento illud q tēpore cōfectiōis instrumēti potuit iteruenire. vt est glo. singularis in. l. i. C. de fide instru. ꝛ iure asten. lib. x. per quam dixit Bal. in notis feudoꝝ. in ver. instrumentū. q ꝑsi notarius in instrumēto feudi posuit duos testes quos asserit eē pares q credit instrumento secus si in instrumēto non dicatur q sint pares. ꝛ eam sequitur idem Bal. in. l. iurisiurādi. C. de testibus. ꝛ in. l. non aliter. ff. de adoptio. ꝛ in. l. i. C. de vindi. manu. ꝛ in. l. ij. ff. si ex noxali causa agatur. ꝛ Bar. in auc. si quis in aliquo. C. de edendo. ꝛ i l. sciendum. ꝛ ibi ꝑ modernos. ff. de verbo. obli. Ang. in. l. pupillus. ff. quibus mo. pig. taci. cōtrabat. ꝛ in. d. l. qui in aliena. §. q si non adierit. d. Ab. ꝛ alij canoniste in. c. albericus. de testibus. ¶ Maxime cum ista sentētia sit antiqua per tex. in. d. §. q si non adierit. ꝛ in casu in quo consuluit. d. Pe. de ancha. vt pro cōtraria parte superius iduxi ibi ille q fuerat confessus delictum reuocauerat suam cōfessionem: dicens illam fuisse extortam metu tormentoꝝ dubitabat. vtrū ꝓsumeretur meticulosa. ꝛ decidit ibi. do. Pe. q sic allegando cōsilium Bal. ꝑ id q fit communiter. Unde posito nō tñ cōcesso. q ita ꝑsumatur cū ipsi cōsuluerūt eo cāu quo cōfitens non ꝑseuerauerat in sua cōfessione. quinimo illam reuocauerat vt meticulosam ꝛ sic videntur apte sentire q si reus confitens ꝑseuerasset in sua confessione non fuisset admissa exceptio q ꝑ metū fuisset extorta data ꝑseuerātia. ꝛ non sequuta reuocatione. Sed in casu nostro iste Jacobus perseuerauit in cōfessione non reuocādo eam imo asserendo se deliquisse postulāo misericordiam. ergo segtur q nulla ꝓsumitur coactio aut met⁹ ꝛ per consequens confessio sua fuit spontanea ita vt in dicta inqsitione ꝛ sentētia continet. Preterea hoc ostenditur clarissime ex littera domini marchionis in qua dr. volemo che procediate iuridice perfina ala snia inclusiue. Ex qbus ꝓbis apparet q voluntas ꝓncipis. de cuius preiuditio agebatur. fuerat q nulla iniusticia nulla violentia iferatur dicto Jacobo. ꝓsumēdū enī ē ergo q si ille de cuius preiuditio agebatur volebat q iuste ꝓcederet. ¶ Multo fortius est ꝓsumendum q ptās qui nullū interesse pretendebat ꝓcesserit iuridice non extorquēdo illam cōfessionez metu tormentorum aut coactione aliqua. Et maxime quia iura omnia ꝓsumunt pro iudice q iuste faciat: vt. l. ij. C. de offi. ciuilis iudicis vbi est cāus melior de corpore iuris. alioquin si aliter dicemus. oporteret facere q omnes sciētie capitales ꝛ corporales late per potestates terrarū. vigore cōfessionis facte per reos eēnt annullande: si ꝓsumerem⁹ q talis cōfessio emanauerit metu. tormentoruz aut coactionis cum nemo ꝓsumatur sponte confiteri illud q vitam adimit ꝛ tollit: iuxta ea que scribit cicero ꝛ philosophus ꝛ Boecius vt superi⁹ dixi. ¶ Quinimmo plus dico ꝛ ad hoc animaduertat dñs iudicans q sicut qs non ꝑsumit uelle confiteri illud propter q vita adimit sibi. ita non ꝓsumitur ferre falsuz testimonium contra seipsum. ¶ Modo si iste Jacobus fuisset confessus coniurationem et similia ꝓtenta in inqsitione ꝛ cōfessio sua fuisset falsa. nō ne tulisset falsum testimonium cōtra seipsuz adeo q perderet aiam ꝛ eēt homicida sui ipsius certe sic q non ē ꝓsumenduz q voluerit ꝑimere aiam suam ferendo falsum testimonium ꝓtra se vt ē tex. sing. augustini in libro de ciuitate dei reddit⁹ a graciano. in. c. si nō licet. xxiij. q. v. vbi non saluatur ille q cōfitetur delictum q non fecit ēt si metu tormentoꝝ cōfiteat. Jdeo in proposito non est ꝓsumendum q metu Jacobus fuerit confessus illud propter qō icideret interitū salutis eterne maxime cōsiderata prudētia ipsius Jacobi. Preterea faciat q heredes ipsius Jacobi nullomodo purgant nec purgarūt innocētiam ipsi⁹ Jacobi nec ꝑbant illum iacobū fuisse ꝓfessum per tormēta. vnde succedit regula oīum voto ꝛ opinione ꝑbata q cōfessio ficta accusati resultans ex contumatia transit in heredes nisi parati sint purgari illam fictam cōfessionem ostendendo innocētiā defuncti. possunt enim heredes purgare innocētiam suam. Jō dixit Bal. in rubri. de delic. defun. q mortuo reo. ante snīam possunt hrdes eius cām exequi pro purganda ꝛ lucidanda innocētia ōfuncti. allegat tex. sing. in. l. filio ex parte. §. seia testō. ff. ō admen. leg. ꝛ hoc ibi sentit glo. ꝛ nicolaus de neapoli q heres tenetur sequi accusationem rei ꝛ illam complere ꝛ purgari innocentiam defuncti ꝛ allego ang. in. l. manifeste turpitudinis. ff. de iureiurā. vbi dicit q heres tenetur purgare innocentiā ōfuncti q̄ alias ficta ꝓfessio defuncti noceret heredibus eius ꝛ ita dicit debere itelligi ꝛ declarari dictum Bar. eē verꝝ qñ heres esset paratus purgare illā fictam confessionem docendo defunctum fuisse innocētez. allegat tex. in. l. fi. §. fi. ff. de bo. eoꝝ in ver. an. si parati fuerint heredes. cām suscipere non esse bona publicanda. ¶ Modo in proposito. si cōfessio facta ꝑ ipsum Jacobū nō est ficta cōfessio sz fuit confessio vera q eā art estat iudex. in sua snīa ꝛ interfuerunt testes ergo trāsiuit in heredes eius. sed heredes eius. nunq̄ purgarunt innocentiaz ipsius iacobi. immo sententia transiuit in rem iudicatam. ergo sequitur q talis snīa fuit rite ꝛ iuste lata. ꝛ per consequens resultat verissima conclusio q confessio preiudicauit dicto Jacobo ꝛ maxime si dictus Jacobus in carcere seipsum interfecit. quia tūc resultat ꝓsumptio commissi criminis: vt. l. ij. C. qui testamen. fa. pos. ergo sententia ꝓdicta fuit solennis ꝛ iusta.

¶Nec obstãt allegata in cõtrariũ. Primo cũ opponit q̃ dominus marchio mãdauit potestati q̃ iuridice ꝓcederet cõcedo istõ. sed in casu nostro ptãs iã processit iuridice vt apparet ex superiº dictis. Et etiã illa verba q̃ iuridice ꝓcedat vsq; ad sniam nõ corrigunt arbitriũ. z bailiaz datã in illa cã potestati a dño. nã correctio est euitanda. l. ꝓcipimº. C. de appel. cũ si. vñ illa ꝓba limitãt z restringunt nisi vtat arbitrio z bailia. z ita sunt iterpretãda: vt in dubio nõ videat talis littera corrigere bailiã potestatis: vt in simili dixit Bar. i. l. i. §. i. ff. q̃ vi aut clam. z bal. i. l. omnes populi ff. de iusti. z iur. z. d. pe. i. c. statutũ. §. cũ autẽ. de rescrip. li. vj. Itẽ illa littera limitãt nisi esset notoriũ delictũ ipsius Jacobi q; tunc non cogeretur potestas seruare ordinem Judiciariũ p. d. c. bonel ꝓmo. de elec. Nec ob. cũ dicit q̃ nõ fuit seruata solẽnitas citatiõis. q; ad hoc appet rñsio multiplex ex deductis superius z maxime q; cũ dicta sentẽtia sit antiqua ꝓsumitur lata iterueniente citatiõe. z etiã q; dictus Jacobus erat pñs. q; in castro. vnde bene audiebat citationẽ de se fcãm p sonuz cãpane. z comu cũ multitudine populi ferarien sis. z q; iã declarauerat se nõ hẽre defensionẽ q; sciebat se deliquisse ad qd ergo erat opus citatiõe vt dixi superiº. Nec obstat cũ dr̃ q̃ arbitriũ z bailia data potestati nõ potuit operari vt sine citatione condemnaret: q; ad hoc respondeo aut enim dicimº an vigore arbitrij possit potestas cõdemnare nõ citatum. z tũc fateor de plano q̃ nõ potest q; citatio est de iure naturali. vt i. d. clemẽ. pastoralis. de re iudi. Aut dicimº stãtibus terminis nostris. vz. q; dictus Jacobº sponte fuerat confessus z spõte declarauerat se non habere defensiões ex eo. q; sciebat se deliquisse petẽs misericordiã: z tũc dico q̃ vigore arbitrij. z ẽt sine arbitrio potuit illũ condemnare eũ aliter nõ citando ad audiendã sniam. Iz in casu nostro fuerit citatº z ꝓpter antigtatem sentẽtie ꝓsumitur citatº: vt superiº dixi. Et etiã q; dictus Jacobus nõ renocauit suã cõfessionem imo i ea pseuerauit. Et etiã q; satis dr̃ fuisse presens cũ fuerit in loco vicino vt supius dixi. ergo satis dr̃ fuisse ꝓsentia persone. Item q; nõ erat necia q; ad qd vt supiº dixi erat necia ꝓsentia aut citatio. Nec ob. cũ dicitur q̃ talis cõfessio emanauit i carcere. q; Iz fcã fuerit in carcere. tñ fuit ille locº iudicialis q; ꝓ tribunali fuit electº. z deputatº a dño ptãte q hũit arbitriũ. z bailiã a domino ciuitatis quo casu potuit illum locum eligere eo magis quia ex causa illum locũ sibi elegit pro iudicio ex quo erat causa magne iportãtie: q; de coniuratione contra ꝓncipem ciuitatis agebatur. Item etiã tollitur talis obiectio. q; talis confessio posito q̃ emanasset in carcere. tñ nõ emanauit ad vtilitatẽ potestatis carcerantis. ideo talis confessio valuit vt superius dixi allegãdo Bal. in. d. l. i. C. de confes. Nec ob. cũ dicitur q̃ regritur q̃ fiat in figura iudicij q; in casu isto satis fuit fcã in figura iudicij eo ipso q̃ fuit fcã coraã potestate ad hoc insistente in loco deputato pro tribunali ad hãc cõfessionem recipiendã. Nec est verum cuz dr̃ q̃ non sedebat pro tribunali potestas. q; ex quo sentẽtia est antiqua ꝓsumitur q̃ solemniter lata fuerit. z per consequẽs rite fuerit a iudice gestus processus. z per consequens ipso iudice sedente in loco deputato pro tribunali. Nec obstat cũ dicitur q̃ confessio que fit coraã iudice nõ dicit semp fieri i iudicio. q; ad hoc ego respõdeo. q̃ eo ipso q̃ fit coraã iudice z est antiquus processus. z antiqua sentẽtia q̃ ꝓsumitur fcã iudicialiter z i iudicio p. d. c. cuz iter z iura allegata superius. Et multo fortius in cãu nostro. q; talis confessio fuit fcã coram potestate in loco specialiter deputato ad hunc actũ pro loco iuridico. z tribunali. Ecce qualiter fuit facta coraã iudice in loco iudicij. Ergo segtur q̃ iudicialiter z in figura iudicij emanauit. Et cum allegatur dictũ Ange. de confessiõe fcã in camera. Non obstat. q; camera nõ est deputata pro loco iudicij ad confessionem recipiẽdam: vt iam fuit in cãu nostro. Nec. ob. cum dicitur. q̃ paria sunt extorquere confessionem i tormentis vel in loco deputato ad tormenta. quia in casu nostro nõ fuit sic non enim fuit ductº Jacobus ꝓdictus ad locũ torméti stabat enim carceratus in castro sbrus voltas. vnde nõ fuit ductº ad locũ tormenti. z per cõsequens nõ dicitur fcã dicta confessio metu tormentoz. Nec obstat cũ dicitur q̃ talis locus erat ei terribilis ex eo quia ille locus congruebat delicto. z cõiurationi quã fecerat dictus Jacobus. vnde locus ille nõ fuit datus illi Jacobo ad terrorem: sed quia sic congruebat delicto per eum commisso. Nec obstat cũ opponitur q̃ semper in officiali ꝓsumitur terror i ferri ab eo. z probat metu impossibile est probar̃. q̃ quis fuit spõte confessus. z allegatur dictum Ly. z consiliũ Bal. z consilium do. pe. q; predicta itelliguntur vera nõ data pseuerãtia in confessione: sed secuta reuocatiõe confessionis. z ita formaliter cõsuluit d. Pe. vt superius demõstraui ad hoc ipse do. Pe. adducit cõsilium Bal. z dictum Ly. in. d. l. ij. z Bal. i. d. l. si quis in hoc genus. Sed in casu nostro non solũ iteruenit confessio: sed etiã iteruenit pseuerantia cõfessionis. z q̃ plus est iteruenit declaratio z petitio misericordie dicendo q̃ non itendebat facere defensiões q; sciebat q̃ peccauerat ideo petebat misericordiam. z sic consilium do. Bal. d. Pe. z dictum Ly. est alienũ a casu nostro nec meretur allegari contra istam consultationem. Nec obstat cũ allegatur q̃ sola confessio nõ sufficit ad condemnandum nisi iteruenĩat iudicia z q̃ nuda confessio non sufficit z ista confessio fuit cõtra naturam nec cõgruit naturalibus. z quod fuit confessio incerta z obscura per ea que dicimus de eo qui asserit se vsurarium vt volu it Federi. de senis. z Bal. in. d. l. i. Quia ad ista respondeo. z refero me ad verba sentẽtie prefate in qua dicitur. z quia cõstat nobis z curie nostre predicta omnia. z singula suprascripta vera eẽ. z per ipsuz Jacobum cõmissa z perpetrata fuisse z esse z maxime per veram z legitimam cõfessionem ipsius Jacobi in iudicio coram nobis fcã cui Jacobo datus fuit per nos certus terminus iã elapsus ad omnem suam defensionem faciẽdam. Ex quibus verbis apparet q̃ potestas non solum se fundauit in dicta sententia super confessione ipsius Jacobi sponte facta: sed etiam sup aliis probationibus ex eo quia dicit maxime per legitimã cõfessionẽ. vnde illa dictio maxime implicat z sic non solum concurrit sola confessio: sed etiã alie ꝓbationes z indicia z istud tollit dicta cõtraria. q; cum dr̃ q̃ nõ iteruenerunt iudicia z q̃ iteruenerit confessio icerta istud nõ obstat. q; iteruenerũt alia argumẽta idicia. z ꝓbationes vt in dicta sentẽtia dicit. Et sic posito nõ tamẽ cõcesso q̃ dicta cõfessio emanauerit sine iudicijs. z q̃ fuit icerta. tñ sentẽtia valuit cũ affuerit alie ꝓbatiões. z alia adminicula ergo zẽ. Itẽ in dicta cõdemnatione dr̃ fama publica precedente z subsequente clamosa insinuatione referente a fide dgnis q̃ Jacobus spiritu diabolico istigatus zẽ. Ecce nũc qualiter est sufficiens indiciũ q̃ fama fuerit publica in populo. z relata a fide dignis fcã potestati ꝓ ea q̃ no. i. c. deº oĩpotẽs. ij. q. i. z i. c. q̃liter el. ij. ô accu. z i. l. ea qdẽ. C. ô accu. Et sic falsuz ẽ dicer̃ q̃ talꝫ confessio fuerit extorta sine indicijs. Itẽ i dcã snia z igsitõe dr̃ quoz tractatuũ spẽs: z inimi coz noia modũ seriem z formã singula singulis referẽdo ipe Jacobus plenius z specialius publicauit dixit z cõfessus fuit spontanea sua cõfessione pluries repetita coraã honestis z fide dignis psonis z scriptura sue propie manus. Ponderet nũc dominus iudicans. q; dicta cõfessio fuit sepe numero duplicata z repetita quo casu etiã cõfessio nuda. z sine causa oblígat. l. cũ scimus. C. de agri. z cẽsi. lib. xi. z facit tex. singularis i. l. i. C. de plus petitio. vbi verba enũciatiua geminata disponũt. z faciat tex. i. l. i Sctibº §. de illo. C. de nõ nu. pe. z. l. fi. C. ad. l. falci. z. l. antique. z auẽ. si ue a me. C. ad velle. z glo. i rubrica. ff. de iterroga. actio. Unde illa iura allegata in cõtrarium de ꝓfessione nuda. z sine indicijs nõ loquunt̃ de ꝓfessiõe pluries repetita nec loquũtur ô ꝓfessiõe quã pcedit fama publica. z relatio fide dignoz. Et est ẽt sincopbãta dignũ dicere. q̃ illa cõfessio fuerit meticulosa cũ fuerit tot vicibº repetita coram honestis z fide dignis psonis quo cãu nec ꝓsumitur metus: vt. l. iterpositas. C. de transac. z si presumereꝫ q̃ nõ ẽ ꝓm tñ eẽt purgatº omnis metus ꝓpter geminatiõem z repetitõez talis cõfessiõis. Et maxie q; concurrit fama publica z relatio fcã a psonis fide dignis z sic sublata illa friuola que superius opposuerã. Nec ẽt potest aliquo modo opponi dictum Fede. z Bal. ipsi enim nõ loquuntur eo casu quo fama publica laborat contra vsurariũ: sed loquuntur simpliciter quãdo qs dicit se vsurariũ in gñe: sed quãdo ꝓcurrit fama publica. z relatio fide dignarum psonaz q̃ quis ẽ vsurarius z cõfessio sua iurta no. i. c. q̃ q̃. de vsuris li. vj. z i cle. i. eo. ti. z i. l. iij. ff. de fur. z p Ange. in questiõe astẽ fis miles z cõcurrit cõfessio sua in iudicio ad qd egemus alijs testibus vt qs dicat̃ vsurarius publicus. Item ipsi etiaz loquuntur non eo casu quo dictus Jacobus fuit confessus in indiuiduo tractatũ z cõiurationem ponendo exemplum in vsurario dicente se vsurariũ: sed in dicta sentẽtia dr̃ qs dictus Jacobº deuenit ad idiuidua. nã vt iquit philosophus. ꝫmones nr̃i sũt ꝫiozes si ad idiuidua descẽdamº vt habet in ꝓmo physicoz Iz i dicta sentẽtia

dr̃ q̄ spēs tractatuū ꝛ noīa inimicoꝝ serie vt formā plenius ꝛ spā lius publicauit ergo sua confessio nō fuit generalis ꝛ icerta ꝛ isto casu nostro non loquuntur Federicus de senis ꝛ Baldus. Quin immo in dicta sentētia dicitur quorum nomina pro meliori tacen tur. ꝛ etiā istud communiter docet experientia in istis tractatib⁹ ꝛ cōiurationib⁹ q̄ nomina coniuratorum stāt in archano pectore principis. ꝛ ne oriatur scandalum aut periculum status non pu blicantur. ꝛ propter euitandum scandalum recedim⁹ a regulis iu ris cōmunis. vt in. c. nihil cum scandalo. ō̄ prescrip. ergo. ꝛ sic nō meret allegari contra hanc consultatio. dictum Federi. ꝛ Bal. Item in dicta sentētia dr̃. ꝛ inter alia de anno proxime preterito. dominus giliolus ꝛc̄. vbi dr̃. dictū Jacobum cōmisisse domino giliolo suo filio: vt falsificaret signa castroꝝ data ꝛ assignata cu stodibus castrorum per dominum marchionem. Ecce qualiter deuentum est ad individuum coniurationis ꝛ tractatus ipsi⁹ Ja cobi non fuit obscura nec incerta nec confusa. ꝛ eo magis cuꝝ di cta sentētia fuerit. ꝛ sit antiqua nec fuerit vnq̄ purgata innocen tia ipsius Jacobi si forte illam innocentiam sciebant competere dicto Jacobo. Ergo apparet q̄ p̄m probata allegata ꝛ deducta in dicta sententia Jacobus predictus fuit ōlinquens maxime cū peciit de suis delictis misericordiam. Nec etiam est presumenduꝝ q̄ dominus marchio qui cōmisit domino potestati q̄ iuridice p cederet. ꝛ qui etiam ī clarissimū referendarium ꝛ consiliariū ip̄m Jacobuꝝ semp habuit ꝛ tenuit q̄ iniuste. ꝛ tyranide dictū Jaco bum fecerit iusticiari nisi liq̄do apparuisset delinquens. Nec ob. cum dr̃ q̄ sentētia refertur ad acta. q̄ cum in actis ista non appa reant videtur q̄ lata fuerit ex falsa causa. ꝛ per consequēs est nul la. q̄ aūt sententia se referat ad acta apparet ex verbis ipsius sen tentie dum in ea dr̃. q̄ nobis constat ꝛc̄. q̄ ēt ad hoc respondeo p̄mo falsum est dicere. q̄ sentētia se referat ad acta. lꝫ enim dicat q̄ constat nobis tū potest constare ex non scriptis ī p̄cessu. ita for maliter dicit Bal. in. l. i. C. de vindi. manu. allegat q̄ eleganter no. i. l. quotiens. ℔. fi. ff. de probatio. ergo non est ex falsa causa la ta talis sententia. Item ista snia est antiqua si facit mētionez de p bationibus p̄sumptio est q̄ ita sit q̄ snia lata sine probationibus est nulla: vt est Glo. singularis ī. c. ecclesia scē Marie de consti tutio. Nec ob. cum opponitur q̄ actis confectis in dicta cā non iterfuerit notarius q̄ hoc non colligitur ex actis imo colligit cō trarium. lꝫ enim notarius dicat se interfuisse publicationi tū non dicit soli publicationi. vnde non segtur ar. a contrario sensu. q̄ es set absonus ītellectus. l ij. C. de conditio. isertis. l. conuenticuluꝝ C. de epi. ꝛ cle. cum si. Item q̄ ī dcā sententia dr̃ vigore arbitrij. ꝛ bailie nobis concesse quo casu vr̃ q̄ possit derogari iuri cōmu ni regrenti notariū iuxta no. per Bar. i. l. iubemus. ℔. sane. C. de sac. san. eccle. ꝛ in auc̄. nisi breuiores. C. de sen. ꝛ iterlo. om. iudi. Nec ob. cū opponitur quo ad uenenationē fcām bartholomeo delamella q̄ notarius attestatur. q̄ ō̄ inq̄sitio fuit fcā. ꝛ ēt cōfessio die. xxvj. februarij. ꝛ snia fuit lata. xxv. eiusdē. q̄ ad hoc rñdeo ne gādo aīa oīa q̄ ita sint acta ꝓfecta: tū posito q̄ ita eēt tū istō fuit p errorē scribētis. Et sic stabim⁹ vitati ꝛ nō errori iuꝝ no. i. l. si li brarius. ff. de reg. iur. ꝛ in. l. si imperatori. ff. de statu. ho. Et ēt q̄ ex quo ꝓstitit de tali homicidio proditorio. ꝛ potestas processit vi gore arbitrij. Nec ob. cū dr̃ q̄ tali delicto ē prescriptū ex dispositione iur. municipalis. q̄ ad hoc respondeo posito q̄ ita sit statu tuꝝ ī ciuitateꝝ ferarie tū illi statuto fuit in hac pte derogatū ex eo. q̄ potestas fuit vsus arbitrio ꝛ bailia. vt est dictuꝝ. ꝛ sic potuit de rogari statutis municipij. lꝫ enim arbitrium nō sit concedendum vt dixit Bal. per tex. in. l. ij. ℔. ex illo tempore. ff. de origi. iur. nō bilominus si fuerit concessum est supra ius municipale. vt ibi no. ergo sequitur q̄ non obstāte tali statuto potuit potestas condem nare illū Jacobuꝝ de tali veneno per q̄ proditorie fuit sequutuꝝ homicidiū. vnde tex. ꝛ ibi bal. hoc colligit in. l. nemo. C. de sūma trini. q̄ ille qui venenat aliquē dr̃ illuꝝ proditorie occidere. ꝛ ideꝝ Bal. in auc̄. itez nulla cōmunitas. C. de episcopis ꝛ cle. ꝛ in. c. i. q bus mo. feu. āmit. ꝛ Jaco. but. Auge. Bal. ꝛ alij. in. l. i. C. de ma lefi. ꝛ mathema. ī qbus locis concludit. q̄ est homicidiū qualifi catuꝝ. Ideo statutuꝝ ferarie loquens. de crimine non habet locū in crimine. ita qualificato: vt voluit Jaco. but. ī. d. l. i. d. Pe. de ancha. in. c. i. de homicidi. ꝛ ī. d. c. cuꝝ non ab homine. ꝛ in dicta regula ea que. ꝛ sic non obstat statutū ferarie. Et ex istis conclu do dictam sentētiā fuisse validaꝝ ꝛ tenuisse. ꝛ iustitia mediāte fuis se latā vt ex processu ꝛ snia colligit cū antiqtate tpis. ꝛ ita ꝓcludo.

¶ Venio nūc ad aliam dubitationem. vꝫ sentētia fuit valida. ꝛ iu sta: vt ex precedenti puncto est manifesta ꝛ vera conclusio vtrum veniant publicāda bona que sunt ī territorio bononiensi. Et in hoc erit examināduꝝ an istud dicatur crimen lese maiestatis. ꝛ vi detur dicenduꝝ q̄ nō veniāt. Et capio verba ipsius sentētie in q̄ bus dr̃. ꝛ ad publicationem oīuꝝ bonoꝝ suoꝝ mobiliuꝝ. ꝛ immo biliū aplicādoꝝ camere prefati dñi marchionis illud voluit ferēs sentētiā in suis verbis generalibus q̄ potuit q̄ nō est censenduꝝ in genere fecisse illud q̄ in specie non poterat facere. vt est tex. in c. tua nuper. ō̄ decimis: vbi hoc colligit Host. do. Anto. ꝛ alij bar. ī. l. si qs sub condictione. ff. de conditio. insti. Bal. ī. l. fi. ℔. ī cōpu tatiōe. C. de iure delibe. cum si. Sed iudex cōdemnauit ad publi cationeꝝ oīum suorū bonoꝝ aplicādoꝝ camere marchiōis. sed bona sita ī territorio bononiēsi non poterāt aplicari camere mar chionis. ergo vr̃ voluisse confiscari dūtaxat bona sita ī territorio marchionis. Facit elegās simile q̄ voluit Bal. ī. l. i. ℔. huius stu dij. ff. de iusti. ꝛ iure. vbi notarius potestatis stipulatus est q̄ po testate rōnibus quoꝝ ītereſt q̄ verbuꝝ oībus cōprehendit subie ctos dumtaxat. faciat Glo. i. q. vij. c. si quis oēm. ꝛ in. c. i. de con stitu. ꝛ ī. l. i. C. cōmu. delega. Bar. ī. l. i. ℔. nūciatio. de ope. no. nū cia. ꝛ q̄ no. ī. ℔. sane. ꝛ ibi do. anto. ī p̄hemio gregoriano. ꝛ glo. ī. c. nemo. de symo. ꝛ ī. c. si vero. ō̄ sen. excōmu. ꝛ in. l. iter omnes ff. q̄ satisda. cogā. cum si. Ita ergo restringentur illa verba oīum bonorum. s. sitorum in territorio sentētiantis. vt no. ī. l. cunctos populos. C. de sum. tri. ꝛ in. l. omnes. C. sine censi. vel reli. quod aut talia bona sita bononie non veniāt applicanda fisco ferarie eo cāu quo venirent publicanda: sed confiscarentur camere bo nien si hoc no. Bar. ī. d. l. cūctos populos ī suis verbis finalibus vbi referendo Guil. de cu. dicit q̄ quelibet ciuitas habebit bona illius condemnati sita ī territorio suo. ꝛ plenissime per do. Anto. ī. c. postulasti. de foro cōpeten. Et sic apparet q̄ illa verba oīum bonorum restrīguntur dumtaxat ad bona sita ī territorio ferarie si. vnde verba sentētie debēt īterpretari stricte. l. si pupillorum. ℔. si pretor. ff. de rebus eorum. l. i. C. si plu. vna sen. maxime in mate ria restrīgibili penali ꝛ odiosa. l. cum qdam. ff. de libe. ꝛ postu. l. preses. ff. de pe. cum si. ꝛ sic de mente sententiantis non veniunt bona alibi sita. Sed si quispiam dixerit q̄ mens ꝛ voluntas po testatis cōdemnātis fuit q̄ omnia bona publicarentur vbicunqꝫ eēnt sita. ꝛ licet nō possent omnia applicari fisco ferarie. tū appli carentur fisco. vbi posita sunt vt voluit Bar. in. d. l. cunctos po pulos in vltima questione illius repetitiōis. ꝛ idem voluit in. l. fi. ℔. idem diuus. ff. de publica. ī quātuꝝ se remittit ad dicta per se ī d. l. cūctos populos. ꝛ plene per do. Anto. ī. d. c. postulasti. ꝛ p Joā. an. ī additio. specu. i titu. de accu. ℔. segtur ī magna additi. ibi enim concludunt q̄ vbi de iure communi bona debent publi cari. vbicunqꝫ sint sita applicantur fisco loci vbi sunt sita. Sꝫ ope repecium est videre an isto casu nostro bona istius Jacobi vbi cunqꝫ sint sita veniant publicanda. Et ex triplici capite fuit lata sententia publicationis omniuꝝ bonorum. Primum caput est q̄ fecit tractatum ꝛ cōiurationem contra statum personam ꝛ bona domini marchionis. Secundum caput est quia per uenenum fe cit occidi bartholomeum de lamella. Tertium caput est q̄ dolo ꝛ opera sua impedita fuit habundantia frumenti in populo fera riensi. ꝛ in ducta caristia. Capio primum ꝛ videtur q̄ non sint publicanda bona vbicunqꝫ sita: quia istud non est crimē lese ma iestatis. nam crimen lese maiestatis non dicitur committi nisi in principem. vt. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. vel ī ciuitateꝝ roma nam. vt. l. i. ff. ad. l. iul. maiesta. Faciat glo. ibi que vult q̄ crimen lese maiestatis non committitur contra aliam ciuitatem. quā con tra romanam ꝛ sic per excellentiam ꝛ prerogatiuam vrbis roma ne ꝛ principis committitur crimen lese maiestatis ergo quo ad i feriores a principe cessat huiusmodi crimen lese maiestatis. Et ideo do. Salice. ī. l. fi. C. de aboliti. dicit q̄ aut patria perditur. vel oppugnantur: vt principi vel populo romano auferatur. et tunc procedat Glo. ibi posita que vult crimen patrie oppugnate vel prodite sit crimen lese maiestatis. tunc enim secūdum Salice. maiestas terrena cui omnia debent obedire offenditur ideo ad instar maiestatis diuine crimen lese maiestatis committitur. vt. l. i. in p̄n. ff. ad. l. iul. maiestatis. Et ita debet intelligi. l. pe. eo. titu. Aut oppugnatur vel perditur. sed non ad finem vt principi

auferatur. ⁊ tūc secus. ⁊ sic Salice. tenet in indiuiduo q̄ non est crimen lese maiestatis quod committitur contra inferiorem a p̄n cipe. ⁊ ideo Bar. in extrauaganti qui sunt rebelles. in ver. rebel- lando. querit an tex. ille habeat locum in eo qui se rebellat con- tra aliquem regem vel p̄incipem vel contra ꝓpriam ciuitatem et decidit q̄ non: quia tunc non fit contra p̄osperitatē p̄ncipis vel imperij. ⁊ q̄ ibi dicitur de officialibus imperatoris intelligitur de his qui p̄ncipaliter. ⁊ directo ꝓ eo sūt vt legati: ⁊ vicarij ipato ris: vt. l. i. C. de his qui vi. alte. ge. Reges vero. ⁊ ciuitates esto. q̄ habeāt iurisditionez a p̄ncipe. tñ eā exercēt p̄ncipaliter ꝓpter se ipos nō ꝓpter p̄ncipē ⁊ sic cessat illa constitutio que specialiter loqtur in his qui machinant cōtra psonā p̄ncipis vel contra eius officiales. Unde pōdero dom̄ bar. qz loqtur de his qui exercent iurisditiōem p̄ncipaliter ꝓpter se ipos nō ꝓpter p̄ncipem. Luz er go dūs marchio exerceat iurisditiōem in ciuitate ferrarie ꝓpter se ip̄m p̄ncipaliter quia habet vtile dūium illius ciuitatis segtur q̄ faciens cōiuratiōem cōtra eū nō dī cōmittere crimen lese maiesta tis. ⁊ ita debet itelligi q̄ dicit idē Bar. ibi. i ℣. qd si aliqs rebellat ꝓtra rectores p ecclām romanā positos in ptib⁹ italie. putat bar. locū fore illi cōstitutioni qz cū impiū sit eccle videt rebellare ꝓtra p̄speritatē impij vnde si recte pōderet dom̄ Bar. loqtur eo casu quo tales rectores exercēt iurisditionē p̄ncipaliter ꝓpter papā vl impatorē. Lū ergo iste marchio exerceat ꝓpter se ip̄m p̄ncipali ter ⁊ nō ꝓpter ecclām nō dicit cōmitti crimē lese maiestatis cōtra eum. Et hocidem voluit dūs petrus de ancha. in cle. pastoralis sequēdo Bar. in. d. ℣. rebellādo. Faciat etiā qō voluit solennis docto: Oldra. lodēsis in suis ꝙsilijs ꝙsilio. xxxvij. in penul. col. il li⁹ ꝙsilij ℣. ille ergo ꝓprie dī cōmittere crimē lese maiestatis q̄ iurisditionē ⁊ potestatez impij supposit⁹ obediētia realiter se subtra bens hostis aium assumit: ⁊ se dūo suo hostē parat: ⁊ sic dicit q̄ il le q̄ nō est subdit⁹ iurisditiōi iperij nō dī cōmittere crimen lese ma iestatis. Idez dicamus in eo qui rebellat ꝓtra ecclāz. Lū ergo in casu iste Jacob⁹ nō erat suppositus iurisditiōi impij nec iurisditiōi ecclie. ⁊ posito q̄ esset sub iurisditiōe ecclesie ex eo qz feraria ē de patrimonio beati petri. vt dixit glo. singularis in auc̄. vt eccle. ro. gau. spa. c. annoz tñ non subtraxit se ab obediētia romane eccle sie: sed volebat se subtrahere ab obediētia domini marchiōis se quit quod ꝓprie nō ꝙmisit crimē lese maiestatis. Et sic nō venit̄ publicāda omnia bona que dictus Jacobus alibi hēbat quia li cet perdiderit bona que habebat ferarie non tñ perdidit bona q̄ habuit alibi. Et ideo dominus Pe. ō ancha. in consilio. cclxxvj. iste. L. de garnano consuluit q̄ ex rebellione vnius castri contra ciuitatē non orit crimen lese maiestatis. ⁊ mouet domin⁹ petrus ibi ex eo qz non fuit rebellis contra imperatorē vel eius officiales p̄ncipaliter ⁊ directe allegat Bar. in. d. ℣. rebellando. ⁊ p conse quens Jacobus p̄dictus non potuit puniri crimē lese maiestatis ⁊ sic frustra dubitatur si bona que habuit bononie debeāt confis cari camere bononiēsi. Et ista erāt que quisqz ingētis spiritus do ctor potuisset adducere i medīū contra hāc consultationem.

¶ Et si ista videant p̄mo obtutu optima ꝓ ℨria parte tñ veritas meo iudicio est in ℨriuz. Jdeo illis non obstantib⁹ dico oia bona existētia bononie fore cōfiscata. Et per cōsequēs dictū Jacobuz icidisse in crimen lese maiestatis. Et ante omnia capio verba for malia ipius sentētie in qb⁹ dicit Jacobū illustris ⁊ optimi sui do mini marchiōis ⁊ sue p̄rie proditorez sceleratū homicidā ⁊ publi ce vtilitatis ⁊ egenarū personaz vsurpatorem. Et sic in sententia cōdemnat vt proditor sui domini: ⁊ sue p̄rie. ergo dī cōmisisse cri mē lese maiestatis. nā nemo fit reus lese maiestatis nisi subdit⁹ er go. decidit Bal. in terminis in. l. ij. C. de vindi. manu. ad fi. vbi di cit q̄ nemo fit reus lese maiestatis nisi sbditus hostis. tñ possunt eē de quacūqz gēte. allegat q̄ singlr. no. in. l. hostes. ff. ō capti. ⁊ ideo colligit Bal. ex. l. fallaciter. C. de aboliti. q̄ proditores po- puli icidunt in crimen lese maiestatis. ⁊ idē Bal. in cōmento. l. da ta opa. C. qui accu. non possunt in. v. col. cōnumerās cāus in qui bus lex noiatim imponit penā mortis. dicit q̄ proditor regis vel p̄ncipis vel domini sui tēporalis: vel tēporalem iurisditionē habē tis puta comitis barronis vel episcopi cui subest. vt. l. quisqs. C. ad iuli. ma. qz est crimen lese vel quasi lese maiestatis. ⁊ idē Bal. i l. ij. C. de fal. mone. vbi falsificans nomē regis est reus lese maie stat̄is. Subdit ibi Bal. idē in ciuitate q̄ eēt crimē lese maiestatis si qs subditus istius ciuitatis falsificaret monetā huius ciuitatis.

Et ideo dicit in subditis qz nō subditi nō icidunt i crimē lese ma iestatis. allegat no. in cle. pastoralis. de re iudi. Unde qui vult p dere populū icidit in crimen lese maiestatis q̄ est vez. in subdito secus in nō sbdito ita formaliter decidit ibi Bal. Et sic appet q̄ Bal. voluit q̄. d. l. qsquis licet loquatur in p̄ncipe. tñ bz locuz in sbdito regis aut baronis aut domini tēporalis aut episcopi. Et ideo pulcre dixit Pe. de ancha. in. c. q̄uis. de pe. li. vj. vbi refert fuisse questionē de fcō. in quod ā condemnato ad ppetuū carce rē atrocissimo. vz. qz voluit sbuertere statuz sue ciuitatis. ⁊ sic incl dit i crimē lese maiestatis. allegat. l. fi. C. ō aboliti. non tñ clericus ligatur penis ciuilibus. allegat. d. c. pastoralis. de re iudi. vbi lay cus non sbiectus imperatori non potest illud crimē cōmittere er go multo minus cleric⁹ assumptus in sortez domini. xij. q. i. c. duo sunt genera. ita ibi formaliter dicit do. pe. Ecce ergo ibi qualiter in indiuiduo decidit istā questionē. ⁊ ideo Ang. in. l. i. ad fi. ff. ad l. iuli. maie. in tex. ibi in ℣. litteras miserit signū qz dederit. aduer tāt inquit ang. ciues ciuitatuz: vt rebellibus ciuitatū nō mittāt lit teras. nec aliquod signuz p̄rebeāt eis ꝑ qō ipsi possint iuuari con tra ciuitatem. nā contrarium facientes icidūt in crimen lese maie statis semp accipiēdo maiestatē large. Jsta sunt ℣ba Ang. ibi ⁊ faciat elegās doctrina Bar. in. l. vtrū. ff. de parici. vbi dicit q̄ il le qui scit de turbatione ciuitatis sue: vel alio delicto cōmisso in ci uitatē suā vel i p̄ncipez punit perinde ac si ipse cōmitteret tale de lictum ⁊ allegat Bar. d. l. qsquis. C. ad. l. iuli. maiestatis. ⁊ ibi an ge. dicit se vidisse in contingētia facti multos decapitari qō tamē temperat quādo esset subditus secus si esset non subditus ꝑ no. in. d. l. hostes. Ecce nunc qualiter Bar. extēdit. d. l. quisquis ad subditum ciuitatis: ⁊ etiā ad dominuz feudi cū ibi dicat idem in vasallo si fuit sciens de morte domini feudi ⁊ sic Bar. extendit il laz. l. quisquis etiam ad dominum temporalez. ⁊ per consequens icidit qs in crimen lese maiestatis faciendo p̄ditionem cōtra do minum ciuitatis sue si est subdit⁹. Modo in casu nostro quocūqz velimus oculos conuertere repiemus crimen lese maiestatis. Incipiamus ergo a patria. iste Jacobus erat ferarien sis ⁊ ibi ge nitus in sentētia condemnatoria dicitur q̄ erat p̄ditor sue pa trie quo casu quis incidit in crimē lese maiestatis: vt probatur in d. l. fi. C. de aboliti. ⁊ ibi Glo. allegat illud catonianum pugna ꝓ patria quā Glo. allegat Ange. p̄o singulari in disputatione sua incipiente exorta guerra in vltima col. illius disputationis. ⁊ re ve ra est alia Glo. similis in. l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ allegat illud q̄ pulcre scripsit cicero in primo officiorum vnicuiqz nostrum ca ri sunt parentes cari sunt liberi ⁊ familiares: sed omnes hominuz caritates vna patria complexa est p̄o qua nō dubitet quis bon⁹ mortem appetere. Et in quarto rethoricorum inquit nullum pe riculum graue p̄o patria putandum est ⁊ qui id fugiunt stulte fa ciunt ⁊ ingrati in ciuitate reperiuntur. Et in de somnio scipionis scribitur omnibus qui patriam auxerint adiuuerint atqz seruaue rint certum etiam in celo definitum locum vbi beati sempiterno euo fruuntur. Faciat. l. i. §. si ea. in ver. rei publice nascimur. ff. de ventre in pos. mitten. ⁊ in. l. minime. ff. de religio. ⁊ sump. funer. cum si. Et dicit ibi Ange. q̄ cadentes in acie ob rem publi cam non solum romanorum: sed etiam suam patriaz p̄o qua est eque pugnandum ⁊ sic Ange. ibi equiparat rem publicam roma norum. ⁊ p̄opriam patriam. Sicut ergo quis tenetur impendere vitam p̄o patria. Faciat illud q̄ scribitur apud lucanum patrie qz impendere vitaz: sicut enim quis incidit in crimē lese maiesta tis offendendo rem publicam romanorum eodem modo incidit in crimen lese maiestatis offendendo patriam p̄opriaz. Modo in casu nostro concurrit duplex proditio vna contra principem seu dominum ciuitatis. quia fecit tractatum. ⁊ coniurationem et proditionem contra dominum marchionem quo casu incidit in crimen lese maiestatis siue capiamus eum: vt dominum ferarie si ue capiamus vt perpetuum vicarium in tēporalibus p̄o eccle sia roma. Unde ex isto capite incidit in crimen lese maiestatis vt voluerunt docto. superius allegati. Siue capiamus prodictio nem contra p̄opriam patriam dicitur Jacobus predictus incidis se in crimen lese maiestatis. Et per consequens habet locum con tra eum dispositio. d. l. quisquis. ⁊ sic publicatio omnium bono rum suorum. ⁊ sic Bar. est sibi contra ius in eo q̄ voluit in. d. ℣. rebellādo. Preterea faciat qz maiestas dī quasi maior stat⁹ siue maior ptās arguendo a significato nominis: vt in. l. decernimus.

C.de epis.ꝛ cle.ꝛ in.c.si cupis.xvi.q.i.cū si.vñ dꝫ cōmitti crimen lese maiestatis cū offendik maior potestas. Sz in casu nro tā ē potestas in leso respectu ledentis loquēdo de ptāte ꝑut accipit lex: vt.ff.ō.ỽbo.sig.l.ptātis ꝛ faciat illud euangelicū nāz ego homo sum sub ptāte cōstitutus. Cum ergo dictus Jacobꝰ erat in ptāte dicti dñi marchionis respectu ipsius iacobi dñs marchio habet maiestatē ꝛ dꝫ maior potestas ꝛ sic in eū dicitur cōmitti crimen lese maiestatis cū offenditur a subdito que ē sub eius ptāte cōstitutus. Et iō multū singulariter dicebat bal.in.l.i.C.qui admitti in xiij.colū.q ecclesia fiscus ꝛ princeps pñt adire ꝑ ꝑcuratorē: vt in l.i.ff.de offō ꝑcur.cesar.ꝛ qlibet dñs ciuis mandatū hꝫ ꝑ lege in suo territorio qō dicit esse notandū. Et sic ibi bal.equiparat dñm temporalē in suo territorio.ꝛ ꝓncipez i vniuerso.sicut ergo cōmittitur crimen lese maiestatis in vniuerso eodem modo cōmittitur crimen lese maiestatis ꝛparticulari ꝛ sic iteritorio sibi subdito ꝛ dicebat ange.multū eleganter in.l.itē veniunt.§.ceterū.ff.de peti.here.q lra transmissa per principem debet obseruari pro lege in omnibus casib⁹ vt ibi idē dicit esse in eo qui hz ptātez legis cōdende in suo territorio ꝛ ita ibi dicit fuisse in qōe facti. Et sic ang.equiparat principē quo ad vniuersuz dominū inferiorē quo ad ciuis territoriū ꝛ sic segk q sicut cōmittik crimen lese maiestatis in ꝓncipe eodē mō cōmittik in dño temporali: vt ēt voluit bar.in.d.l.ij.ff.de parici.ꝛ iō dicebat bal.multuz sin.in.l.ij.C.de cōsti.pecu.in prima colū.q comes assimulatur ꝓncipi in suo cōmitatu.ꝛ iō putat q eius statutū sit ius ciuile ꝛ idē ēt vꝫ sentire Jdē bal.in cōmēto.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.ergo sequik q dicitur cōmisisse crimen lese maiestatis. Et per cōsequēs sum⁹ in publicatiōe bonorū. Et ideo dixit saly.in.d.l.qsqs in principio in.i.colū.in.ỽ. qro tūc qd si qs cōmittit ꝓtra aliquē existis dñis seu tyrānis italie decidit aut ille talis dñs nō recognoscit superiorē ꝛ tūc de eo iudicandū erit vt de ipso ꝓncipe arg.eorum que scribunt doctores in l.hostes.ff.de capti.ꝛ per guil.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.ꝛ iur. facit q voluit Bar.in.l.i.C.ne quis in sua cā.ꝛ in.l.i.famē.ff.de pub.iudi.ꝛ in.l.i.§.ō qua.ff.de postula.ꝛ in.l.deniqz.ff.ō mino.ꝛ in.l.hostes.ff.de capti. Aut superiorē recognoscunt ꝛ tūc sunt aliqui eoꝝ vicarij ipatoris ꝛ sic licet crimen lese maiestatis in eoꝝ psona cōmittatur: vt.l.i.§.cuius.ff.ad.l.iulia.maiesta.nō tñ pēa extēdetur in liberos. Et ex hoc insurgit quoddā q est admiratione dignū q qñqz maior erit pena quādo ꝑditio fit cōtra eum qui dominatur de facto q̄ contra eum qui dominatur de iure seu cū iusto titulo sed hoc ideo est quia tunc non est verum q quis ꝑdeat dñm vel principē suū sed vicarū eius. Et sic saly.vꝫ bellissime decidere istaz qōez.primo vult q subditus offendens tyranū incidat ī crimen lese maiestatis si ille tyranus nō recognoscat superiorē. Et iste nō ē casus noster ex eo qꝛ dñs marchio recognoscit ecclesiā in superiorē nec est tyrānus. Scōa vult saly.q si recognoscit superiorē ꝛ est vicarius imperatoris q tunc cōmittak crimen lese maiestatis in imperatorē: vt.d.l.qsqs. Eodē modo cōmittik cōtra ecclesiā: vt voluit bar.in ꝑalle.extrauagēti in.ỽ.rebellando ꝛ oldradus in dicto ꝓsilio.xliij. Et per consequēs contra vicarios ecclesie. Cuz ergo dñs marchio sit vicarius ecclesie in tēporalibus in dicta ciuitate. Ferarie ꝛ recognoscat papaz in suum dñum vt iā apparet in scripturis que emanant ab eius cancellaria duz dicitur vicarius generalis ꝑ sancta romana ecclesia in tēporalib⁹ sequik q crimen lese maiestatis cōmittik in eū qñ ab eiꝰ subdito offendik ꝛ ita vꝫ saly.cōcludere in fauorē huiꝰ cōsultationis. Et lz saly.i.d.l.fi.C.de abol.dicat q aut patria offendik vt auferak ꝓncipi aut populo romano ꝛ tūc est crimen lese maiestatis. Aut oppugnak nō ad finez vt auferatur principi aut populo romano ꝛ tunc est secus ꝛ sic saly nō loquik eo casu quo offendik dñs temporalis ꝛ per cōsequens nō meretur allegari cōtra hāc cōsultationem qꝛ in alio casu loquitur. Et per cōsequens minus bene fuit allegatum dictum eius superiꝰ incōtrarium. Si vero volumus intelligere dictū saly.eo casu quo offendik patria ꝛ tūc vt superius cōclusi quis incidit in crimen lese maiestatis voluit bar. in.d.l.ij.ff.ō parici. Et licet saly.distinguat inter eum qui vult auferre patriam suam principi.tñ in casu nostro nō cōstat q iacobꝰ ꝑdictus voluerit aut noluerit patriā suam auferre principi tamen ex quo in dicta sententia dꝫ q fuit proditor patrie sue fit interpretatio contra eū vt illā voluerit auferre pape ꝛ sic ꝓncipi arg.c.in presentia de proba.l.veteribꝰ.ff.de pac.c.cōtra eū de reg.iur.lib.vj. Preterea hoc decidit dñs Lar.in.d.cle.pastoralis in princi. in suis finalibus verbis vbi dicit q crimen lese maiestatis cōmittik cōtra inferiorē a ꝓncipe alle.ij.q.i.in primis.ỽ.q aūt refert tamē paulū ibi dicere q nō cōmittik crimen lese maiestatis ꝓtra tyrānū q nō hz naturale ꝛ legitimū dñium: vt no.ī cle.i.de baptis.q ē cōtra Saly.in.d.l.qsqs. Ego dico qō tex.formalis ꝛ aureus ponit gladium ꝛ securiz ad radicē huiꝰ hesitatiōis vz in.c.si quis laycus xxij.q.v.vbi tex.dicit hoc modo si qs laycus iuramētū violando ꝓphanat q regi ꝛ dño suo iurat ꝛ postea puerse regnū eius ꝛ dolose tractauerit ꝛ in mortē ipius aliquo machinamēto insidiak qꝛ sacrilegiū pagit in xp̄um dei manumittens anathema epūs si p̄sbyter dyaconus si hoc crimen cōmisserit degradek. Jsta sunt formalia verba illius tex.qui tex.nō est allegatus per scribentes ī locis allegatis superius.probat enim q crimen lese maiestatis cōmittit qui offendit regem aut dñm certe ꝛ sic de directo bar.in.d.ỽ.rebellando dixit ꝓtra illū tex. Quimo ille tex. destruit dictū dñi Cardi.in.c.vrgētis de hereticis vbi dixit q clericus nō icidit ī penas.d.l.qsqs ꝛ idem dixit.do.pe.in.d.c.q̄uis licet hoc faciat ad istā consultationē nihilomin⁹ ille tex.destruit dictū eoꝝ. Quimo dixit reuerendus pater ꝛ dñs ꝛ cōsciculus meus abbas in.c.ar si clerici in princi.in finalib⁹ verbis de iudi.allegando tex.d.c.si qs laycus q si presbyter vel alius clericus vel episcopus faciat coniurationem cōtra regez seu dñm terre degradatur.alle.no.ꝑ do. in.c.petitio de iureiur.ꝛ dicit illum tex.c.si qs laycus intelligitur de actuali degradatione alle.in ar.d.l.qsqs ꝛ sic formaliter tenet q tā laycus q̄ clericus faciens cōiurationez cōtra dñm terre incidit in crimen lese maiestatis. Et per cōsequens ista dubitatio est sopita ꝑ illum tex.elegantem. Siue ergo ꝓsideremus q iste dñs marchio esset dñs perpetuꝰ ꝛ temporalis ferarie: siue ꝓsideremꝰ q esset vicarius ꝑpetuus dñi nostri pape ꝑ sancta romana ecclesia clarꝫ est q iste iacobꝰ incidit in crimen lese maiestatis hoc etiā decidit Jo.an.in nouella in.c.felicis de penis li.vj.in.ỽ.lese maiestatis. Ledit ergo maiestas pape leso collaterali vi.q.i.c.si quis cū.ꝛ ꝓmitti vꝫ hoc crimen etiā ex lesione principis inferioris a supremo.ij.q.i.in ꝓmis ad fi.ỽ.si ỽo ꝛ quibꝰ ad accusationē admittik vt ibi cū sit crimen publicū: vt.l.ij.C.de his q ad ecclesiā cōfugi alle.archi.ita ibi tenet. Et sic Jo.an.post arch.ibi tenet formaliter q cōmittik crimen lese maiestatis ꝓtra inferiorē a principe ꝛ quilibet potest de hoc accusare ꝛ per ꝓsequens in hoc equiparat archi.principē ꝛ inferiorē a principe benefaciunt ea que superius allegaui post bal.in.d.l.ij.C.de cōsti.pecu.ꝛ in.d.l.i.C.qui admi. Et sic maximi iuris vertices qui habuerūt itellectuz transcendentē. vt ỽbis bal.vtar in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iur.tenuerunt istam ptē.ergo est tenenda iudicando ꝛ cōsulendo.l.i.ff.de sena.l.athelete.ff.de his qui no.infra.c.de quibꝰ.xx.dist.c.in canonicis.xix.di.§.quidā de peni.di.i.ergo verum est dicere q incidit in crimen lese maiestatis.ꝛ idez voluit Jo.de imo.sequendo paulum in.d.cle.pastoralis.§.ceteruz in tertia colū.vbi firmat q cōmittik crimē lese maiestatis cū offendik iferior a principe. Jdē etiam tenuit Pe.de anch.in.d.c.felicis in quarto notabili dicēs ꝓmitti crimen lese maiestatis cōtra inferiorez a principe alle.d.c. in ꝓmis ꝛ est accurrate ponderandus tex.d.c.si quis laycus ī q̄tum dicit in xp̄um dñi manumittēs q rex.aut dñs temporalis dꝫ xp̄us dñi simile dicitur secūdo regum de seruo qui occidit saul regem letaliter vulneratū quē postea dauit occidit ex eo q misisset manus in xp̄um dñi. Et ex istis cōcludo dictum Jacobū incidisse in crimen lese maiestatis. ¶ Restat rñdere ad argumenta adducta superius incontrarium vz cum ꝓmo dicitur q mens ferentis sniam publicationis bonoruz nō fuit publicare bona alibi sita ex quo illa applicauit camere dñi marchiōis qꝛ ad hoc dico q ex dubio sequenti apparebit veritas. Sed ad argumentū respōdeo q nō est curā dū de mente iudicātis quo ad bona sita in alieno territorio que veniunt applicanda fisco illius territorij vbi sūnt sita vt inferius ostendaz.sed qꝛ de iure cōi in crimine lese maiestatis veniunt cōfiscanda bona: vt.d.l.qsqs eo ipso q iudex declarauit illū iacobuz esse ꝛ fuisse reū criminis lese maiestatis eo ipo succedit dispositio iuris q in tali delicto veniunt cōfiscanda bona vbiqz sita. Et ideo nō est examinādū qd senserit iudex postq̄ eū cōdēnauit vt ꝑditorem dñi ꝛ patrie vt superius fuit oñsum. Nec ob. cum allegatur.d.l.qsqs quia.d.l.si bene ponderetur inquātum dicit vel cuiuslibet qui nobis militat naz reges duces barōes ꝛ similes

satis dicuntur militare circa principem ex quo tenenť defendere honorem ꝛ iura principis iusta no.in.c.petitio.de iureiur.ꝛ ideo ex verbis.d.l.quisquis cõprenditur dominus temporalis. Item respondeo ꝛ aliter vꝫ qꝫ licet dicta.l.ita loquatur tamen habet locum in inferiore a principe vt voluit archi. Joã.an. Paulus do. Pe.do. Cardina. Bal. Joã.de imo.ꝛ alij quos superius retuli. Item hoc probatur in tex.formali dicto.c.si quis laycus in ver. regem aut dominum. Hoc tenuit do. Abba.in dicto.c.at si clerici. Et etiam faciat ratio quã superius formaui vꝫ quia maiestas dicitur maior potestas qꝫ verbum cõgruit etiam inferiori a principe ꝛ per consequens dicta.l.quisquis vendicat sibi locum in casu nostro. Nec ob.cum allegatur glo.in dicta.l.i.ff.ad.l.iulia.maiesta.quia respondeo primo qõ in casu nostro cõcurrit crimen lese maiestatis domini marchionis ꝛ patrie quia vt superiꝰ dixi in snia appellatur ille Jacobus patrie proditor: ex quo ergo cõcurrit duplex proditio ꝛ coniuratio ꝛ non solum proditio patrie sequitur qꝫ nõ obstat illa glo.que loquitur in crimine lese maiestatis dum taxat posito tamen quod illa glo.diceret verꝫ. Secundo dico qꝫ illa glo.non obstat in casu nostro ex eo quia hic intervenit proditio ꝛ coniuratio temporalis domini quo casu sufficit vt est superius ostensum. Tertio respondeo qꝫ illa glo.intelligitur proprie sumendo crimen lese maiestatis sed large sumendo quis incidit in crimen lese maiestatis offendendo patriam suam ita dixit Ange. vt superius allegaui. Quarto respondeo qꝫ illa glo.non dicit ꝑm bodie per tex.d.c.si quis laycus vbi si offenditur dominus terre cõmittitur crimen lese maiestatis. Ergo multo fortius cum offenditur patria propria cum maiorez caritatem habere teneatur ad patriam ꝙ ad ipsos liberos vt superius demonstraui. Quinto respondeo negando illam glo.esse veram quo ad alias ciuitates quia imo cõmittitur crimen lese maiestatis ex quo patria ẽ maior: potestas vt superius demonstraui. Item bar.in dicta.l.ij.de parici.tenuit contrariuz ꝛ Ange.in dicta sua disputatione exorta guerra. Item illa glo.intelligitur hoc modo videlicet quilibet offendens vrbem romanaz dicitur cõmittere crimen lese maiestatis per excellentiam sed non quilibet offendens aliam ciuitatem dicitur cõmittere crimen lese maiestatis. tamen subditus patrie bene dicitur cõmittere crimen lese maiestatis contra eam sed in alia ciuitate non nisi subditus illius ciuitatis arg.l.minime ꝛ iurium q̃ superius allegaui. Et ista est veritas ꝛ per cõsequens ista glo.nullo modo ob. huic consultationi ꝛ isto modo intelligit glo.in.d.l.fi.C.de aboli. Nec obstat differentia quam facit Saly.in.d.l.fi. quia iure nõ probatur ꝛ est contra omnez doctrinam doctorum quia idem esset si patria tolleretur suo domino temporali quia vt dictum est crimen lese maiestatis cõmittitur contra inferiorem a principe. ergo si fit offensio patrie a subdito vt tollatur suo domino temporali certum est quod dicitur crimen lese maiestatis vt est dictum. ergo distinctio Saly. nõ militat. Item quia in casu nostro auferebat patriam suo domino dictus Jacobus cum faciebat tractatum cõtra personam domini vt ex sententia apparet ergo ꝛc. Nec obstat cum allegatur dictum bar.in dicto versi.rebellando ꝛc.primo quia ipse met tenet cõtrarium in dicta.l.ij.ff.de parici. vt superius dixi. Secundo cõtra eum est tex.aptus.in.d.c.si quis laycus. Item quia Bar.loquitur ꝺ cõem doctrinaz doctorum.nã contrarium tenent archi. Jo.an.paulus Petrus de ancharano dominus Cardi. Bal. Ange. Jo.de imo. Dominicus de sancto geminiano ꝛ etiam Salycetus ꝛ Abbas siculus. Et sic tota iuris prudẽtia ꝛ etiaz ipse met Bar.i dicta.l.ij.ꝺ paricidijs. Quinimo dico qꝫ idem Bar.loquitur in fauorem huius consultationis duz ipse dicit qꝫ cõmittitur crimen lese maiestatis cõtra vicarios imperatoris: ꝛ dominus marchio est huiusmodi est enim vicarius sacro sancte romãe ecclesie in temporalibus. Ideo principaliter ꝛ directo stat ibi pro papa ꝛ pro romana ecclesia. Et etiaz posito qꝫ ibi stet per se ꝛ pro vtili dominio suo qõ ibi vẽdicat ex concessione ꝛ largitiõe pape: tamen ibi stat vt vicarius ꝛ nomine ecclesie romane ꝛ licet exerceat iurisditionem principaliter ꝛ directo tamen respectu dominij vtilis cõmittitur crimen lese maiestatis contra euz per supradicta: nec bar.ibi loquitur eo cãu quo stat vt vicariꝰ nomine pape aut imperatoris ergo ꝛc. Nec obstat cum allegatur dictum Oldra.in prealle.cõsilio quia ipse loquitur eo casu quo capimus stricte crimen lese maiestatis. Itez quia omnes scribentes vt dixi superius tenent qꝫ etiam cõmittitur crimen lese maiestatis contra inferiorez a principe. Nec obstat cuz dicitur qꝫ dictus Jacobus nolebat se subtrahere ab obedientia romane ecclesie quia immo volebat se subtrahere ex quo machinatus est coniurationem contra vicarium ecclesie. Ideo fiet interpretatio contra eum vt superius dixi. Nec ob.cum allegatur consilium domini petri ꝺ rebbellione vnius castri primo quia dominus petrus ibi loquitur scõm doctrinam Bar.in.d.versiculo rebellando que doctrina est cõmuniter damnata vt superius dixi. Secundo quia idem do.pe. contrarium dixit in dicto.c.q̃uis ꝛ in.dicto.c.felicis. Item quia domi. Pe.non loquitur in casu quo committitur crimen contra eum qui est vicarius pro ecclesia romana. Item quia contra do. Petrum facit tex.dicto.c.si quis laycus. Item quia do. Pe.nihil de nouo allegat. Item quia dictum eius nullam habet rationem veritatis. Et sic apparet qꝫ ex tali cõiuratione dicitur reus lese maiestatis dictus Jacobus. Et ista videtur pura veritas vt ex actis ꝛ snia colligitur quam etiam sequitur Bal.in capi.primo de pace tene.in tertia colũ.ad finez: ꝛ Ange.in.l.prima ad finez.ff. ad.l.iul.maiestatis dixit qꝫ de solo consilio ꝛ tractatu de occidendo potestatez bononie incidit in crimen lese maiestatis vt iponatur mors. oppugnare enim patriam aut magistratuz eius non distat a crimie lese maiestatis. Ita ibi dicit formaliter quãto magis in casu nostro cõiurare contra dominum ciuitatis nõ differt a crimine lese maiestatis.

¶ Restat nunc respondere si ex tali delicto veniant publicanda bona vbicunqz sita sũt que fuerũt ipsius Jacobi hoc decidit tex. in dicta.l.quisquis in principio in versiculo bonis eius omnibus fisco adductis vbi omnia bona cõfiscantur ꝛ hoc voluit potestas Ferarie in sua sententia cum dixit ad publicationem omniuz bonorum. tamen omnia bona publicauit ꝛ licet dixerit applicandoruz camere domini marchionis non sunt restringenda illa verba omnium bonorum quia cum de iure cõmuni sunt omnia bona publicata non debent illa verba generalia habentia sanum ꝛ determinatum intellectum a iure vt restringantur solum ad bona sita in territorio Ferarie quia sic illa verba essent contra dispositionem iuris cõmunis. Et licet dixerit applicandorum fisco marchionis tamen debent referri singula singulis: vt no.in capi.primo ꝺ constitu. quasi voluerit sentire iudex qꝫ bona que sunt in territorio Ferarie applicant fisco Ferarie ꝛ bona que sunt alibi applicenť fisco loci vbi sita sunt. Et sic isto modo ꝛ sane ꝛ recte intelligendo nulla resultat iuris absurditas. Cum ergo in casu nostro cõmiserit crimen lese maiestatis dictus Jacobus incidit in penaz publcationis omnium bonorum. Et ideo Bal.in.cap.i.de pace tenen.ad finem.iiij.col.dicit illud esse certum qꝫ bona confiscantur in crimine lese maiestatis cõmissio contra principem vel contra rem publicaz. que vero sit res publica non enim habet pro re publica quando maior pars iniuste expellit minorem ꝛ tyranide dominatur argu. l.si quis ingenuam.§.in ciuilibus.ff.de capti. ꝛ etiam dixit Idem Bal.in.l.ij.C.qui testa.fac.pos.qꝫ interficiens se ipsum metu criminis ꝛ erat crimen lese maiestatis qꝫ isto casu talis non habet heredem instittu. de heredi.ab intesta.§.per contrarium ꝛ sic sentit qꝫ isto casu non habet locum bona dãnatorum. C.de bonis damna. ꝛ hoc decidit tex.in.d.auc̃.bona ꝛ in corpore vnde sumitur qꝫ in crimine lese maiestatis non habet locum dispositio illius ꝛ Ideo Bal.in.l.in cõmento.l.data opera C.qui accusa.nõ pos.in.xxi.colũ.dicit qꝫ qui nulla bona reliquit quia iam sunt fiscata non habet heredem.facit.l.prima.C.de bonis libe.ꝛ.l.iij.ff.de interdic.ꝛ relega. Et ideo dixit Salycetꝰ in d.auc̃.bona dãnatorum in principio quod in crimine lese maiestatis nihil filijs debetur. allegat.d.l.quisquis.ꝛ faciat qꝫ voluit Bal.in.l.cunctos populos in finalibus verbis.C.de sum.trini. vbi dicit quod vbi pena per modum cõfiscationis respicit statum persone ꝛ mutatur status persone adeo qꝫ nõ potest habere proprietatem bonorum: tunc omnia confiscantur vbiqz posita ponitur exemplũ cũ quis de capitatur nõ tamen confiscanť omnia fisco iudicis pronunciantis sed fisco qui ratione bonorum illa occupat. Modo in proposito iste Jacobus fuit condemnatus ad penam amputationis capitis sequitur qꝫ omnia bona confiscantur. Et est accurate ponderandus tex.d.l.quisquis in verbo additis que ꝑ certo declarat sententiam publicationis bonoruz eẽ factam ꝛ lataz a iure sed illa verba additis important executionẽ sententie late a iure. ꝛ allego simile de eo quod dicimus de hoc

verbo remouentes quia denotat sententiam esse a iure promulgatam & infert solam facti executionem fiendam tex.est in.c.ex tue de clericis nō residentis & in.c.querelam in ver.remouentes de iureiur.& in.c.ex litteris de excess.prelato.& in auc.de defenso.ciuita.§.interim in ver.remouendo & in.l.i.§.remouet.ff.de postulatio.& in.l.puberibus.§.i.ff.de supple.tuto.allego etiā simile qō dicimus de hoc ver.spoliari qz quando lex mandat aliquez spoliari videtur pronunciasse sententiam priuationis & denotat executionez illius sñie fieri debere per illud verbum spoliari. Ita dicit domi.Anto.in.capi.fi.de postula.se in facto respondisse per illum tex.& etiaz allego tex.in.l.fi.C.ad.l.iul.maiesta.in ver.post mortem bona fisco vendicari iussit qui tex.declarat fiscum esse effectum dominum bonoruz eius qui incidit in crimen lese maiestatis.Faciat etiam illud quod eleganter voluit domi.Petrus de ancha.in consilio.ccxlv.incipi. ex predicta facti narratione vbi ꝓsuluit ꝙ legatus potuit de facto & sine ordinato processu apprehendere & confiscare bona & castra cuiusdam cōmitis qui cōmiserat crimen lese maiestatis contra ipsum legatum ꝙ est singulariter notādum per istam cōsultationē vnde potuit potestas Ferarien sis procedere sine ordinato processu in tali crimīe.Faciat.l. in questionibus.ff.ad.l.iul.maiesta.& per cōsequens quo ad precedentem dubitationem cum opponebatur de inordinato processu est optimum illud consilium domini petri.Faciat tex.in.d. c.felicis in verbo dominio applicetur de penis lib.vi.vbi formaliter ille tex.designat executionem fiendam & ibi dixit archidiaconus quem refert & sequitur Johānes andree ꝙ quo ad executionem confiscationis est necessaria sententia saltez generalis que declaret illum fuisse talez.allegat.c.cum scōm leges de hereticis lib. vi.& subdit ꝙ in crimine lese maiestatis quo ad penam corporalem & confiscationem bonorum.alle.Insti.de heredibus ab intesta.§.per contrarium & insti.de publi.iudi.§.publica.& auc.bona dānatoruz preallega.Et subdit dici posse in crimen lese maiestatis & similibus bona & ipsoruz dñm desinere esse criminosi & incipere esse fisci ipso facto & sine sententia & sine traditiōe sicut bona ingredientibus monasterium auc.ingressi.C.de sa.san.eccle. & xix.q.vlti.c.si qua muleir:& alle.Inn.& Hosti.in.c.in presentia de proba.Sicut ad optans acquirit possessionem adoptati.l.si adoptauero.ff.de precario simile no.in.l.fi.C.de sa.san.eccle. c.ex litteris.de consuetudine erit tñ postea necessaria sententia saltem in genere que declaret illuz criminosuz anteꝙ fiat aliqua executio in bonis:vt in.d.c.cum secundum.Et si dicas quid nocet ei priuari dominio rerum ex quo ante sententiaz non auferuntur. Respondet ꝙ nocet propter fructus medij temporis qui restitui debent fisco:vt no.in auc.de incest.nup.§.i.Ita dicit ibi Joā.an. formaliter post Archi.Sed in casu nostro interuenit confessio ꝓbatio & sententia condēnatoria & publicationis omnium bonoꝝ ipsi⁹ Jacobi sequit ꝙ ex tali delicto publicata sūt q̄cūqz vbicūqz fita fuerint & ista doctrina Jo.an.& Archi.peroptime aperit intellectum.d.l.quisquis in v̄.bōis additis.Faciat ꝙ voluit ange. in.d.l.quisquis vbi dicit quod hodie pena confiscationis bonorum non est sublata imo est confirmata per auc.bona dānatoruz. Nec ob.si opponatur de eo ꝙ voluit Bar.in.l.ex iudicioruz.ff. de accusa.vbi dixit ꝙ in duob⁹ casibus dumtaxat crimen lese maiestatis transit in filios vz quando cōmittitur contra imperatorez & contra rem publicam qz ad hoc respondeo primo Bar.voluit sentire illud ꝙ ipse voluit in dicta extrauaganti qui sint rebelles in versi.rebellando:& certum est ꝙ illa opinio ꝯmuniter reprehēditur vt superius demonstraui in alia besitatione quinīmo habet locum etiaz in inferiore a principe.Secundo respondeo ꝙ dictū Bart.est intelligendum secundum ꝙ voluit glo.in.l.fi.C.ad.l. iul.maiesta.que glo.est intelligenda secundum dispositionem illius tex.qui tex.dicit si quid contra imperatorem cōmissum dicatur etiam post mortem rei id crimen instaurari solere & sic loquitur ille tex.in crimine lese maiestatis vt post mortem delinquentis possit ventillari contra heredes eius:sed iste non est casus noster ex eo quia iam fuit facta inquisitio & probatio contra ipsum iacobū viuentem & lata sententia cōdemnatoria contra eum & declaratuz fuit illum esse proditorem marchionis & patrie sue & iam precessit confessio ipsius Jacobi nec fuit appellatum ab ea nec fuit reuocata cōfessio eius nec fuit purgata innocentia sua iuxta ea que ego dixi in primo dubio huius besitationis & voluit Bal.in.l.i.C.ex delic.defuncto.ergo talis sententia transiuit in heredes ipsius iacobi si heredes habere potuit & iam fuit lata sententia publicationis bonorum & bona ipa fuerunt publicata.ergo dictus Jacob⁹ non potuit testari.l.eius.§.si cui.ff.de testamen.nec potuit aliuz heredem habere ab intestato nisi fiscum. Et sic in casu nostro cuz plura accumulate veniant ad hoc primo condēnatio capitalis ipsius iacobi.Secundo executio mortis.Tertio confiscatio bonorum.Quarto crimen lese maiestatis nulla purgatio Innocentie facta per filios ipsius Jacobi sequitur quod sunt fisci & ad ipsum deuolura fuerunt. Et si dicatur quod ad.l.quisquis inquantum dicit bona esse fisci propter crimen lese maiestatis quod intelligatur quo ad crimen cōmissum contra principem vel assistentis lateri suo ad hoc apparet responsio veriſſima quod etiam vendicat sibi locum in inferiore a principe vt dixit Ange.in.l.prima.ff. ad.l.iul.maiestatis & Bar.in.d.l.ij.ff.de parici.& reuerendus pater & dominus meus & cōsciculus dominus Abbas in dicto.c.at si clerici & pleniſſime hoc dem onstraui in precedenti dubitatiōe. Et ex istis concludo omnia bona ipsius iacobi fuisse publicata & confiscata ex iuris dispositione & maxime quia in casu nostro non solum concurrit homicidium cum veneno perpetratuz & sic concurrit homicidium proditorium & etiam concurrit quia afflixit patriam propriam penuria frumenti & sic non solum interuenit coniuratio contra dominum suum sed homicidium cū proditione & afflictiōe proprie patrie quo ad frumentuz coniungendo omnia ista insimul magis agrauant delinquentem per not.in l.ij.C.de episco.audien.& in.c.testimonium:de testibus & ꝙ voluit Bal.in.l.apud antiquos.C.de fur.post Odo.vbi dixi quod si dapifer furatur hodie vnum cras aliud potest accusari furti. Quinīmo plus considero & in hoc accurate animaduertat dominus iudicans posito non tamen concesso quod proprie non esset crimen lese maiestatis offendere dominuz terre.tamen non est iure expressa pena ergo erit arbitraria quo casu dico ꝙ potest impoi pena mortis & confiscationis bonorum vt est glo.singularis institu.de iniur.§.in sūma & Bal.in.i.C.si sine iussu princi.vbi dat elegantem distinctionez & inter alia sua verba dicit quandoqz lex non statuit de confiscationis bonoruz sed iudex ex arbitrio quod habet in extraordinarijs criminibus:vt.l.i.§.expillatores.ff.de effra.& expilla.vel etiam in ordinarijs per accidēs:vt.l.hodie.ff. de pe.vel omnia bona confiscare possit ex arbitrio quasi ex suo arbitrio hoc possit:vt.l.quid ergo.§.pena grauior.ff.ō bis qui no. infa.& tunc concludit ꝙ nō potest hoc nisi fit de sūmis magistratibus & ita loquitur tex.d.l.i.ita dicit Azo Odofre.& Ly.secundum Bal.ibi ꝙ dicit esse nonduz per arbitrio dato potestatibus nam si quidem arbitrium conceditur potestati qui est sūmus magistratus tunc potest omnia bona confiscare.si autem arbitrariuz conceditur aliquando minori iudici tunc secus.cū ergo in casu nostro iste potestas fuerit de sūmis magistratibus & habuerit arbitriuz & bailiaz in ista causa sequitur ꝙ potuit confiscare omnia bona etiam imponere penam mortis & istud est stupendum & mirandum in hoc quia deducit rem ad clariſſimam decisionem & est sine scrupulo & nodo aliquo ita & per consequens concludo ꝙ potuit confiscare bona omnia ipsius iacobi potestas Ferarien sis & ista est pura & indubitata veritas & cessat argumentatio de glo. in dicta.l.fina.C.ad.l.iul.maiesta.cum similibus & ita in hac dubitatione concludo.

¶ Venio nunc ad aliam dubitationem in qua queritur ista sentētia fuit publicationis omnium bonoruz ipsius iacobi.modo iste Jacobus habebat bona sita in territorio bononien si vbi dominus marchio nullam habet iurisditionem an talia bona sita bononie veniant publicanda & in hoc non est fienda ampla disputatio quia res est sine nodo & est clariſſima.naz vt superi⁹ fuit ostensum istud fuit crimen lese maiestatis quo casu venit imponenda pena mortis & pena confiscationis omnium bonorum:vt in.d.l. quisquis in versi.bonis omnib⁹.Modo Jo.an.in additio.spe. in titulo de accusa.§.sequitur in magna additio.in ix.colū.versi. felicis nicolai de matarelis questio que incipit quidam inculpatus inter alia tractat an bonis dānati pro homicidio expresse publicatis sint publicata que habebat extra districtum publicantis concludit distinguendo.Aut iudex qui publicauit habet iurisdi-

tionem a iure cõmuni ꝛ secundum ipsum ius cõmune ꝛ eius ordi
nem penam imposuit. Aut vtrunqz vel alterum a lege municipa/
li processit. Primo casu publicatio ꝛ omnis nota que penam se/
quitur secundum iuris cõmunis ordinem extendetur incorpora
tio aut fiet per officiales illius territorij in quo sunt bona per.l.
a diuo pio.§.i.ff.de re iudi.l.cum vnus.§.penul.ꝛ ibi no.ff.de
bonis auc̃.iudi.possi.l.tutores.§.heres.ff.de admi.tu.l.si quan
do.ꝛ.l.fi.C.de bon.vacan.li.x.facta simílitudine qꝫ plures tuto
res vnum pupillum representant.l.si plures.§.i.ff.de pac.ꝛ si sũt
diuersarum prouinciarum vnus facit administrãda designari il/
li tutori qui res illius prouicie administrat: vt i.d.§.heres.sic plu
res officiales in diuersis prouincijs deputati representant vnum
fiscum cui delata secũdum diuersas administrationes vel prouin/
cias cuiqz competunt administranda: vt.l.si quis post.C.de bo.
pre. Constat aũt qꝫ ciuitates italie sibi vendicant iura fiscalia ꝛ iu
risditioni hodie diuersam in illis per ciuitates sicut olim per pro/
uincias: ꝛ ad hanc partez solutionis pertinet illud qõ scripsi.in.c.
cum secunduz.ll.de here.lib.vi.in fi.magne glo. Ista sunt forma
lia verba Jo.an.in prefata addi.ꝛ est bene tenenduz menti hoc
dictum Joã.an.eo quia est vltimum: ꝛ idem Jo.an.in sua glo.
in.d.c.cũ secundum.dicit se intelligere illuz tex.qꝫ bona heretici
sunt confiscata ipso iure a tẽpore ꝓmissionis alle.l.iiij.C.e.ꝛ sub
dit idem dico in crimie lese maiestatis secus dicit esse in alijs cri/
minibus.l.post contractum.ff.de dona. Et dicit se putare hanc
confiscationem habere locum etiaz si filios haberet.ꝛ sic tenet ibi
glo.qꝫ licet filios habeat dãnatus de crimine lese maiestatis tamẽ
bona sunt ipo iure confiscata a tempore commissi delicti qõ est be
ne notandum in proposito quia licet iste Jacobus habuisset fili/
os tamen bona eius sunt confiscata ipso iure: vt voluit glo.in.d.
capi.cũ secunduz.ll. Faciat qꝫ voluit Bar.in.l.i.ad fi.C.de sum.
tri.vbi dixit qꝫ vbi iurisditiones sunt distincte ꝛ burse fiscales di/
stincte ꝛ publicatio fit de iure cõmuni tunc extenditur ad omnia
alia bona etiam alibi sita ꝛ quelibet ciuitas dicitur procurator fisci
sed si esset procura.fisci ꝛ ad vtilitatem fiscalem ad eius officium
spectaret eius acceptatio ꝛ incorporatio dictorum bonorum in
fiscuz allegar.c.postulasti.de foro compe. Nec curat an iudex ha
beat iurisditionem a iure cõmuni an a lege municipali: sed hoc so
lum an pronunciet super eo qõ de iure cõmuni est dispositum an
de nouo disponat. Cum ergo in casu nostro stat veritas qꝫ de iu/
re cõmuni apponitur ista pena confiscationis bonorum vt est di/
ctũ cõprehendit omnia bona applicanda fisco loci vbi sunt posi/
ta ꝛ sic Bar.ꝛ Guilier.aliter loquuntur q̃ loquatur Nicolaus de
mat.ꝛ Jo.an.in prefata addi.ꝛ etiam in.d.c.cum secundum.ll.
qui voluit qꝫ ad fiscum condẽnantis applicentur. Sed guilier.ꝛ
Bar.vbi supra tenent qꝫ applicentur fisco loci vbi sunt sita. Idẽ
etiã tenuit Bal.in.d.l.cunctos populos ad fi.vbi dicit qꝫ omnia
bona cõfiscantur non tamen omnia applicantur fisco iudicis pro
nunciãtis sed fisco loci vbi sunt sita. Facit quod voluit Bal.in.l.
ex facto la grãde.ff.de hered.instit.in vltima col.versi.summitur
argumentum ad questionem aliquis habet bona in diuersis ter/
ritorijs ꝛ commisit delictuz propter qꝫ omnia bona fuerũt confis/
cata ꝛ sic duo fisci sunt ꝛ vnusquisqz occupat bona sui territorij
ꝛ sic bal.in terminis tenet qꝫ quilibet fiscus occupat bona sui ter
ritorij. Et per hoc apparet clara solutio ad id qꝫ dixit bal.in.l.iu
risperitos.§.i.ff.de excu.tut.vbi dixit qꝫ si habens bona in diuer/
sis territorijs cõdẽnetur ab vno iudice in ere ꝛ persona qꝫ nõ ex
tendetur ad bona alibi sita qz bal.loquitur eo casu quo propter
tale delictum non erant confiscata omnia bona: ideo non extendi
tur ad bona alibi sita. Sed in casu nostro de iure cõmuni sunt cõ/
fiscata omnia bona vt est dictum.ergo quilibet fiscus in suo terri/
torio occupabit bona ibi sita.idem etiam voluit dominus Anto.
in.c.postulasti.de foro cõpe.vbi refert doctrinam Guil.de cu.in
d.l.ij.ꝛ supplectõez Bar.quaz fecit in.d.l.i.C.de sum.trini.ꝛ idẽ
etiam voluit.do.m.Jo.de imo.in.d.l.ex facto ꝛ alle. Bar.in.d.
l.cũctos populos ꝛ allegat rationem qz fiscus habetur loco here/
dis ꝛ etiam dicit qꝫ vterqz fiscus tenetur creditoribus condẽnati
ꝛ etiam habet vterqz fiscus actiones que cõpetebant condenna/
to licet quilibet fiscus occupet bona dumtaxat sui loci ꝛ secundũ
Pe.Bal.ꝛ Ange.ibi conuenietur quilibet fiscus habita cõsi/
deratione ad suum territorium.ꝛ eodem modo aget sicut contin/
git in duobus tutoribus quorum administratio est diuersa quia
vnus non impediet se de his que concernunt aliud territorium
l.inter tutores.ff.de admi. tuto.l.quero.ff.de solu. Et sic pre/
facti fisci censentur heredes diuersarum hereditatum.l.si certarũ
§.i.ff.de testa.mili. Quinimo plus dixit qꝫ tales fisci non viden/
tur esse coheredes quia vno repudiante bona sui territorij illa nõ
accrescunt alteri fisco. Et per consequens cum ad inuicem nõ ha
beant ius accrescendi nõ possunt dici coheredes: sed potius here
des diuersarum hereditatum ꝛ secundum hoc quilibet fiscus te/
nebitur respondere creditoribus sui territorij qõ est menti tenen/
dum secundum euz. Ita formaliter dicit Jo.de imo.in.d.l.ex fa
cto. Et etiam istam partem sequendo dictum Guili.de cu.tenuit
subtilissimus doctor Jo.de lignano.in.d.c.cum secundum.ll.ꝛ
idem tenuit dominus Pe.de anchara.ibi referens distinctionez
datam a Bar.in.d.l.cũctos populos allegat.l.si quis presbyter
C.de epis.ꝛ cleri.vbi partem habet ecclesia partem patronus al/
legat.l.fi.C.de exacto.tribu.lib.x.ꝛ dictã.l.iurisperitos.§.i.ꝛ idẽ
do. Pe.in cõmento.c.i.de constitu.in.xij.q.principali in antepe
nultima colũ.refert ꝛ sequitur distinctionem Bar.dicit tamen se
dubitare quando est de iure cõmuni delictum ꝛ confiscatio sed or
do procedendi ꝛ condẽnandi est de iure statutario puta qꝫ con/
tumax habeat pro cõfesso an hec sententia trahatur ad bona ali
bi sita licet delictum intentatum de iure cõmuni mereatur publi/
cationem omnium bonorum ꝛ ponit exemplum in crimine lese
maiestatis. ideo intelligitur secundum eum dictum bar.cum tam
delictum q̃ ordo procedendi sit de iure ꝓmuni. Sed idem si est
de iure speciali modus procedendi ꝛ constat de delicto aliter q̃ p
fictam confessionem que descendit ex cõtumacia. Modo in p/
posito nostro decidit dominus Pe.qꝫ in crimine lese maiestatis
publicantur omnia bona de iure cõmuni ꝛ applicantur fisco loci
vbi sunt sita. Item dicit hoc procedere quando modus procedẽ
di ꝛ condemnandi etiam est de iure cõmuni sed si est de iure spe/
ciali si liquido constet de delicto publicantur bona alibi sita ꝛ ap
plicãtur fisco loci vbi sũt bona. Modo in cãu nostro istud est de
lictum de iure cõmuni ꝛ confiscatio omniuz bonorum de iure cõ
muni ꝛ ꝓstat de ỗlicto liquid: per confessionẽ ipsi⁹ Jacobi ꝛ non
ficte per contumaciam sequitur qꝫ sunt confiscata omnia bona ꝛ
applicata fisco vbi sunt sita. Et per consequens bona sita bono/
nie sunt applicata fisco bonoñ. Et ex hoc apparet responsio ad
id qõ dixit bal.in.l.ij.C.ad.l.iul.de iu.vbi refert opinionem quo/
rundam dicentiũ qꝫ si simpliciter sunt publicata bona alicuius ꝛ
habet bona alibi q̃ in loco iudicij qꝫ isto casu non extenditur ad
bona sita extra quia bal.loquitur eo casu quo de iure cõmuni tale
delictum non merebatur confiscationem omnium bonorum sec⁹
vbi de iure cõmuni sequeretur confiscatio omnium bonorum qz
tunc esset secus vt est in crimine lese maiestatis ꝛ sic do.pe.in indi
uiduo determinat istam questionem. Facit etiam qꝫ voluit Albe/
ricus de rosate in suo solẽni tractatu statutorum in.iij.parte in.ij.
questione vbi refert fuisse de facto q̃stionem placentie tempore ia
cobi baduini qꝫ talis sententia extenditur ad bona alibi sita. Et
facit etiam qꝫ voluit do. Pe.de ancha.in.d.c.primo in loco alle
gato superius vbi facit mentionez de disputatione Ricar.ꝛ refert
tenuisse dictum Jo.cal.qui tenuit contra illam disputationem ita
dicit tenuisse in Repeti. capi. populasti de foro compe.in viij.
questione qꝫ vbi imponitur pena confiscationis omnium bonorũ
ipso iure sequutus est opinionem Jo.cal. Sed in pena que infli/
gitur pe sententiam tenuit cum Ricar.malun.ꝛ posuit ibi do.pe.
rationes suas ꝛ addi.qꝫ ipse dixit in Repeti.capi.ea que fiunt
a iure de regu.iur.li.vj.in.xxi.questione. Et sic do.pe.reducit ad
concordiam opinionem Ricar. cum opinione aliorum doctorũ
vt distinguatur an apponatur ipso iure an per sententiam. Cum
ergo in casu nostro pena confiscationis omnium bonorum appo
natur ipso iure a lege vt superius dictũ est. ergo quilibet fiscus oc
cupabit bona sita in suo territorio cum de tali delicto constiterit
per confessionem ipsius iacobi sequitur ex predictis qꝫ omnia bo
na sunt publicata ꝛ debenꝭ fisco loci vbi sunt sita ꝛ sic bona existẽ
tia bononie cum sint burse fiscales diuise iurisditiones distincte
qꝫ debentur camere bononiensi ꝛ sic illa vendicat sibi fiscus bo/
nonien sis. Et ita concludo.

¶ Capio nunc aliam dubitationem cum queritur de indignitate

ipsius Jacobi ꝛ certe dicendum est ꝙ ex quo dictus Jacobus fatetur se venenasse dictum Bartholomeum testatorem est indignus hereditate ipsius ꝛ ideo fiscus propter eius indignitatem sibi potest auferre illam hereditatem. l. hereditas. C. de his qui vt indig. l. ab hostib⁹. §. i. ff. sol. matri. l. ij. ff. de his qui. vt indig. l. cum ratio. §. fi. ff. de bo. dan. ꝛ ibi dixit Bar. ꝙ quis non potest succedere eĩ quem interfecit sed bona veniunt ad fiscum per illum tex. ibi ꝛ ꝙ voluit idez Bar. in. l. ij. §. fratris. ff. si quis ali. te. probi. vbi dicit ꝙ si quis occidit eius consanguineum ꝛ est proximior consanguineus tunc bona confiscantur: idem voluit Bal. in l. eã quã. C. de fideicõ. in iiij. colũ. in ver. hoc faciunt ad questionem vbi querit frater occidit fratrem an hereditas fratris occisi debeat cõfiscari ꝛ dicit ꝙ frater occidens potest adire ꝛ ipsum ius adeundi transit ad fiscum. allegat. l. his qui consequenter. §. i. ff. fami. her. Et idem dicit si filius occidit patrez quia non succedit nepos sed filius. allegat Ly. in. l. hereditas. C. de his qui vt indi. Nec obstat auc̃. bona damnatorum. C. de bo. da. quia illo casu fiscus non venit ratione capitalis condẽnationis sed ratione indignitatis. Faciat tex. in. d. l. his consequenter. §. i. vbi si quis occidit testatorem sibi non denegantur actiones hereditarie donec fiscus ei auferat ratione indignitatis. Faciat etiam. l. lutius. ff. de iure fi. faciat ꝙ voluit Alber. de rosa. in. iij. parte statutorum questione. liiij. vbi frater occidit fratrem an successio fratris occisi spectet ad filios fratris occidẽtis ꝛ refert fuisse decisum bona debere publicari. allegat. d. l. cum ratio. §. fi. ꝛ. d. l. ab hostibus. §. fi. Faciat glo. in auc̃. si captiui. C. de epis. ꝛ cle. vbi si filius neglexerit redimere patrem non solum potest exheredari sed lege denegatur ei successio ꝛ ibi dicit glo. ꝙ applicatur ecclesie. Et per consequẽs hereditas applicatur fisco. Faciat ꝙ voluit ange. in. l. fi. ff. si quis ali. te. probi. vbi dicit ꝙ si frater occidit fratrem eius hereditas applicatur fisco. Faciat ꝙ voluit Saly. in. d. l. hereditas vbi dicit ꝙ si heres occidit testatorem reputetur indignus licet anteq̃ fiscus auferat ipse sit heres ꝛ hereditarias actiones exerceat ꝛ dicit ꝙ si legittimus heres occidit defunctum ꝙ fiscus aufert ei hereditatem. ꝛ facit ꝙ voluit Bal. in. c. i. §. similiter in titu. qui. mo. feu. amit. vbi decidit ꝙ hereditae venit ad fiscum ꝛ idem Bal. in l. i. C. de hereti. insti. in. x. q. dicit ꝙ quilibet populus habẽs iurisditionem ꝛ impiũ poterit auferre hereditatem heredi qui occidit testatorem adeo ꝙ fiscus prefertur substituto: vt. l. sequens ꝛ ibi glo. ꝛ Bar. ff. ad silla. Et faciat ꝙ voluit idem Bal. in. d. auc̃. si captiui. ¶ Modo reducendo ista ad propositum huius consultationis dico ꝙ in casu nostro ista sunt necessaria ex eo quia posito ꝙ iste Jacobus non fecisset venenari illum defunctuz nihilominus propter crimen lese maiestatis omnia sua bona sunt fisco applicata ideo filij aut eius heredes nihil consequi possunt cum etiã non dicantur habere heredem aut successorem: vt. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ideo non videtur esse insistendum super ista indignitate quo ad hereditatem Bartholomei quãto. ergo fortius i casu nostro iste Jacobus erit priuatus ipso facto bonis prouentis ad eum ex successione illius Bartholomei cum illum venenauerit ꝛ sic probatione deciderit adeo ꝙ si esset frater ipsius Bartholomei hereditas deberet peruenire ad fiscum ꝛ non ad filios ipsius Jacobi: ergo sequitur in casu nostro sine aliqua dubitatione ꝙ bona sita bononie que fuerunt ipsius Bartholomei peruẽta ad ipsum Jacobuz ex institutione predicta sunt acquisita fisco bonoñ. ꝛ per consequens filij ipsius Jacobi nihil ex eis consequi possunt quia non ex persona ipsius Jacobi nec ex persona eoruz ergo sequitur ꝙ ad fiscum bononiensem spectant ꝛ pertinent. Et ita concludo.

¶ Capio vltimam dubitationem que est talis fiscus Ferarien sis omnia bona illius Jacobi sibi incorporauit tam existentia Ferarie quam alibi ꝛ illa alienauit titulo donatõis ꝛ dõatarius illa alienauit cuidam bononiensi qui longo tempore illa pacifice possedit. An fiscus bononiẽsis possit illa talia bona vendicare a dicto possessore qui ille ea cum titulo tenet ꝛ possidet ꝛ quidem facit nõ mediocre dubium id ꝙ voluit Ricar. malumb. in quadaz sua disputatione dicens ꝙ leges ꝛ canones volentes posse cognosci de crimine heresis post mortem debent intelligi infra quinquẽnium ꝙ Bar. dicit esse menti tenenduz propter inquisitores qui inquirunt post mortem ꝛ publicant bona ꝛ sic sentit Bar. in. l. ij. C. de apostа. vbi refert illam disputationem Ricar. ꝙ bona post quinqueniuz non possunt publicari. faciat simile ꝙ habetur in. l. com missa. ff. de publica. ꝛ ibi per Bar. ꝛ ꝙ voluit Bal. in. l. ij. C. de vectigal. Cum ergo in proposito nostro fiscus bononiensis non vendicauit ꝛ incorporauit sibi talia bona sita in suo territorio sequitur ꝙ est prescriptum adeo quod nõ posset cognoscere de crimine. Et sic dicatur bar. ꝛ Ricar. loquuntur in crimine heresis ſz non habet locum in crimine lese maiestatis ad hoc est dicendum ꝙ quo ad pubublicationem bonorum ista delicta sunt equiparata: vt per glo. in. d. c. cum secũdum. ll. de here. lib. vi. ꝛ per Ang. in. l. adoptiuum. ff. de in ius vocan. ꝛ ideo fiscus bononiensis nõ potest agere contra istum possidentem cuz titulo quia per dictuz tempus videtur prescripsisse maxime cum illa bona habeat ex causa onerosa. Scõo si volumus habere considerationẽ ad filios illius Jacobi an possint auocare dicta bona a dicto emptore ꝛ circa hoc non est curandum ex eo quia quo ad eos liberas edes habet iste emptor ex his que superius dicta sunt cum talia bona sint fisco quesita ex delicto ipsius Jacobi. primo propter crimen lese maiestatis. secundo propter venenum datuz illi defuncto vt est dicendum. Si vero volumus habere considerationem ad ipsum fiscum bononiensem videtur dicendum ꝙ non possint ab eo vendicari talia bona ꝙ apparet liquido primo ex glo. solẽni in. l. manicheos. C. de here. quam glo. bar. in memor non allegauit in. d. l. ij. C. de apostа. que dicit ꝙ quaten⁹ bona veniunt publicanda fisco sufficit prescriptio quinquẽnij. Et allego optimum simile in. l. ij. C. de vectigal. ꝛ commis. vbi tex. notabilis dicit ꝙ i bõis delatis fisco propter vectigal non solutum prescribitur spacio quinqz annoruz. Et idem no. Bar. in. l. cõmissa superius allegata. Et sic probant ista iura ꝙ vbicunqz bona sunt delata fisco ꝛ adhuc non sunt incorporata camere fiscali prescribuntur spacio. v. annorum ꝙ bar. ibi inducit ad statutum disponens ipso facto bonoruz publicationem vt post quinque annos a tempore publicationis nõ possit agi ꝛ idem voluit bal. in. d. ij. Quinimo allego tex. in. l. i. ꝛ ij. C. de quadri. prescrip. vbi sufficit prescriptio quattuor annoꝝ. Et etiaz si allegetur. l. in omnibus. ff. de diuer. ꝛ tempo. prescrip. sufficit prescriptio. xx. annorum ꝛ in. l. q̃uis. ff. de vsur. requiritur mior prescriptio ꝛ sic si fiat discursus iurium in hoc passu cum sint lapsi. xxij. anni. quibus lata fuit sententia sequitur ꝙ ẽ prescriptũ adeo ꝙ camera bononiensis nullomodo potest vendicare bona incorporata per fiscum Ferarienseꝝ ꝛ aliẽata in donatarium ꝛ ab eo vendita huic possidenti. Et si opponatur amice fiscus bononiensis ignorauit hanc publicationem. ergo sibi non currit prescriptio vel saltem debet restitui. l. i. §. si quis propter cum simi. ff. de itine. actio. priua. ad hoc respondeo negando asumptum ꝙ imo sciuit. Vel scire debuit sententiam publicatiõis ex eo quia fuit notoria ꝛ lata in loco vicino quo casu presumitur scientia: vt in c. q̃to. ꝛ. c. quosdam. de presump. l. si vicinis. C. de nup. cum si. ergo. Et per consequens videtur ꝙ iste emptor sit tutus ꝛ securus quo ad talia bona empta sita bononie nec fiscus bononiensis poterit illa bona vendicare. Et ista erant que faciebant dubiam hanc consultationem.

¶ Sed istis non obstantibus que vere non obstent in contrariuz mihi videtur pura veritas. Et de hoc allego tex. singularem decidentem in indiuiduo hanc hesitationem vz in. c. ij. de prescrip. lib. vj. vbi dicitur ꝙ bona hereticorum prescribuntur per catholicos qui bona illa possiderunt bona fide per quadraginta annos etiam contra ecclesiam ro. Et reuerendus pater do. Abbas. in. c. cum nobis. de prescrip. in verbis extra glo. oppo. dicit ꝙ per illũ tex. confunditur opi. bar. in. l. ij. C. de apostа. quia dictum eius est aperte contra illum tex. Nisi dicamus saluando dictum Bar. ꝙ quatenus veniunt bona publicanda fisco iudicis secularis procedat illa prescriptio quinquennij quinimo glo. in. d. l. manicheos non fuerat aperte de illa prescriptione quinquennij. loquitur. n. per verbum forte. Et procedit illa glo. quando sunt applicanda fisco layci. Aut bona veniunt applicanda fisco ecclesiastico ꝛ tũc procedat tex. d. c. ij. Et ex hoc infert dominus Abbas in. c. cum nobis ꝙ licet iura faciant differentiaz inter bona delata fisco ꝛ incorporata camere fiscali ꝛ inter bona delata adhuc non incorporata primo casu requiritur prescriptio. xl. annorum: vt. l. cõperit C. de prescrip. xxx. an. ꝛ ita ꝓcedat glo. in. §. res fisci insti. de vsu-

cap. Secus si non sunt incorporata ꝛ ista differentia non habet locum respectu ecclesie sed semper vniformis est prescriptio requiritur. n. tempus. xl. annorum vt probatur. in. d. c. ij. ꝛ certum est ꝙ fiscus bononiensis est fiscus ecclesie romane. Et per consequens non est prescriptum fisco ecclesie nisi spacio. xl. annoꝝ: vt dixit tex. d. c. ij. in versi. si vero post mortem hereticorum qui catholici putabantur bona eorum a catholicis filijs vel nepotibus aut extraneis quibuscunqꝫ. xl. annorum spatio bona fide possessa fuerint sancimus super huius bonis non esse molestandos q̃ q̃ illi quorum bona fuerant non detegantur heretici extitisse. Et sic dominus Abbas limitat illam doctrinam non habere locum in fisco ecclesie ꝛ ideo glo. in. d. l. manicheos lꝫ dicat ꝙ post mortez potest accusari vsqꝫ ad quinquẽniũ in crimine hereſis ꝛ in crimine lese maiestatis tamen loquitur dubitando. Item glo. in. d. l. i. C. de apo. dicit ꝙ imo potest accusari perpetuo ꝛ sic tenet contrarium eius ꝙ tenuit in. d. l. manicheos. Item dicit etiam illa glo. vel post mortem testatoris potest accusari vsqꝫ ad quinquenniuꝫ sed viuo testatore potest accusari perpetuo ꝛ sic non extinguitur quinquẽnio. quinimo Raphael fulgosus in. d. l. i. refert. ibi Albe. de rosate determinare ꝙ non finitur quinquẽnio ꝛ quicquid sit de iure ciuili tamen de iure canonico est expedituꝫ ꝙ post mortem finitur dumtaxat spacio. xl. annorum. allegat. d. c. ij. ad fi. de prescrip. lib. vj. Et sic quo ad fiscum ecclesie non prescribitur. Et est diligenter considerandum quia dominus Abbas. in. d. c. cum nobis. non distinguit vtrum tex. d. c. ij. procedat in rebus quas hereticus habuit ab ecclesia: vt voluit glo. in. d. c. ij. an in alijs rebus ꝛ ita etiam loquitur Raphael fulgo. non distinguẽs de quibus rebus. Et si quispiam opponat ꝙ imo ille tex. procedit in rebus in quibus ecclesia habet directum dominium sed nos loquimur in alijs rebus non habitis ab ecclesia per ipsum Jacobum imo illas habuit iure successionis propter mortez illius de lamella. etiam ad hoc respondeo ꝛ pone ꝙ sit ita ꝙ ille tex. habeat locum in fisco ecclesie quo ad bona acquisita ab ecclesia nihilominus in casu nostro nullomodo potuit incipere prescriptio contra cameram bononiensem nec a fisco ferarie nec a donatario habẽte causam a domino marchiõe nec etiam ab isto possessore qui habuit titulum a dicto donatario ꝙ sic ostendo mala fides impedit prescriptionem. c. fi. de prescrip. c. male fidei possessor de re. iur. lib. vj. cum si. Modo mala fides versatur in casu nostro tam adversus fiscum Ferariensem ꝛ etiam dictum donatarium habentez causam ab eo q̃ etiam aduersus illum emptorem. ergo sequitur ꝙ nullus eoruꝫ potuit prescribere quod sic ostendo ex dispositione iuris cõmunis bona rei lese maiestatis sunt ipso iure cõfiscata: vt. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. ꝛ sepe numero superius demonstraui ꝛ facit. l. i. C. de apo. in ver. fisci dominio vẽdicari ꝛ ibi gl. dicit Idem in crimine lese maiestatis. Et sic cum tex. ibi dicat vendicari dominio fisci disponit fiscum esse dominum que iuris dispositio cum sit vulgaris debet sciri ab omnibus. l. leges. C. de legi. ꝛ esset lata culpa hoc ignorare Idem ꝙ bona que sũt in territorio alterius applicantur a iure fisco illius territorio in crimine lese maiestatis vt superius fuit ostensum. Ergo eo ipso ꝙ camera Ferariensis sibi vendicauit bona sita in territorio bononiensi fuit in mala fide quia contra iuris dispositõem illa sibi vendicauit. ergo fuit in mala fide. c. qui cõmuniter de re. iur. li. vi. facit. c. i. de prescrip. lib. vi. quinimo dico ꝙ quo ad fiscum Ferariensem non est dare titulum quia licet in sententia condẽnationis dicatur ad confiscationem omnium bonorum applicandorum camere marchionis tamen intelligitur de bonis positis in suo territorio ꝛ non de positis in territorio alieno vt in primo dubio demonstraui ꝛ ideo nõ est dare titulum. Et per consequens doctrina archi. in. d. c. i. qui dicit ꝙ presumitur bona fides si ostendatur titulus item quia dominus sciuit istam possessionẽ fore positam in ciuitate bononie ꝛ sic fuit in mala fide. ergo non potuit prescribere nec potuit causari prescriptio quo ad illum donatarium. licet. n. habuerit titulũ tamen fuit in mala fide quia ex iniusto titulo cum sciuerit aut scire debuerit que sunt paria: vt. l. ꝙ te. ff. si cer. pe. ꝙ marchio donauit rem spectantẽ ad fiscum bononie. Et per consequens fuit in mala fide ꝛ sic non prescripsit: vt in. d. c. male fidei possessor nec interuenit prescriptio quo ad istum emptorem ex eo quia iste emptor est bononiensis ꝛ sciuit aut scire debuit istam possessionẽ spectare ad fiscuꝫ bononiensem per supradicta. ergo contra iuris dispositionem est mercatus. ergo non potuit prescribere. l. quemadmodum. C. de agri. ꝛ censi. lib. xj. c. qui contra iura. de reg. iur. li. vj. ergo tanq̃ male fidei emptor aut possessor non potuit prescribere. Et per consequens sequitur ꝙ siue dicta bona sita bononie fuissent incorporata fisco siue non dictus emptor nec donatarius nec dominus marchio potuerunt prescribere dicta bona etiam si per mille millia annorum possederint dicta bona cum eos cõmitetur mala fides: vt in. d. c. fi. de prescrip. Modo si opponatur de districtione Bar. in. l. in omnib⁹ de diuer. ꝛ temp. prescrip. vbi dicit ꝙ si bona sunt delata fisco propter aliam causaꝫ q̃ propter vectigal non solutum ꝛ tunc aut sunt denunciata fisco ꝛ tunc sufficit spacium quattuor annorum ꝛ iste non est casus noster quia non apparet ꝙ fuerint denunciata fisco: vt. l. inter quattuor. e. ti. l. i. §. diuus. ff. de iure fisci. Aut non sunt denunciata fisco ꝛ tunc aut possidet cum titulo. x. vel. xx. annoꝝ ꝛ sufficit: vt. l. q̃uis. C. de vsucap. aut sine titulo ꝛ tunc sufficit spacium. xx. annorum. Et cum hac distinctione transeunt cõmuniter omnes in. c. cum non liceat ꝛ in. d. c. cuꝫ nobis de prescriptio. ꝛ Ang. in. d. l. inter quatuor ego respondeo ꝛ dico ꝙ predicta limitantur ꝛ restringũtur vt intelligantur cum titulo scilicet ꝛ bona fide ita formaliter dixit Saly. bononiensis in. l. i. C. de quadriẽ. prescrip. Et subdit ibi Saly. in. v. dubio in versi. quintum dubium est quia prescriptio quadriẽnij est prescriptio. xx. annoruꝫ tuentur male fidei possessorem bonorum vacantium an in hac parte sit correpta de iure canonico videtur ꝙ sic per. c. fi. de prescrip. ꝙ vniuersaliter loquitur vt nulla absqꝫ bona fide valeat prescriptio tã ciuilis q̃ canonica. In contrarium allegat quia istud. c. fi. loquitur in questis non in querendis. Postea decidit contrarium vꝫ ꝙ talis prescriptio sit correpta nisi fiat cum bona fide ꝙ dicit esse vtile scire quia talis exceptio potest opponi in foro ciuili ꝛ postea in vj. dubio Saly. ibi idem firmat vt mala fides impediat in vacantibus prescriptionem. Modo ista doctrina deducit istam dubitationẽ ad veram decisionem ꝙ nullomodo sit prescriptum istis bonis cum mala fide. Quinimo plus dico ꝙ cum non fuerit facta denũciatio istorum bonorum fisco bononie ꝙ si fiat detractio temporum vt in statutis bononiensibus est cautum non reperientur. x. anni integri ad huius prescriptionez vt fiat detractio guerrarum ꝛ pestilentiarum ꝛ similium: vt no. plene per bar. in. l. naturaliter ff. de vsucap. per scribentes in. c. transmissam de prescriptio ꝛ sic non remanebit integra prescriptio. x. annoruꝫ. Quinimo plus dico ꝙ bononiensi fisco ista prescriptio nõ preiudicauit ex eo quia fuit ignorans ideo non preiudicauit sibi prescriptio. c. quia diuersitatez. de concess. preben. c. nos quidem. de testa. l. i. §. si quis propter. ff. de iti. actuqꝫ preua. cum si. quia sit factum alienum in alieno territorio gestuꝫ presumitur ignorantia: vt. l. fi. ff. pro suo ꝛ. c. ab excõmunicato. de rescrip. Nec ob. ꝙ fama erat notoria ꝙ ille Jacobus fuerat captus ꝛ mortuus ꝛ bona cõfiscata quia ad hoc respondeo ꝙ non tenebatur credere huic fame que sepe fallit: vt in. l. fi. cum si. ff. de here. insti. Et si dicatur quomodo. ergo ista publica fama preiudicat donatario ꝛ emptori ꝛ non fisco bononiensi respondeo ꝙ donatarius erat illius loci vbi agitatum fuit iudicium ideo non erat necessaria fama ad inducendum eum in malam fidem. Quo ad emptorẽ dico ꝙ presumptio est ꝙ emptorem bene de hoc fuerit instructus p tex. l. qui cum alio. ff. de regu. iur. ꝛ in eo concurrebat fama publica ꝛ etiam plena informatio q̃ presumitur habuisse in emendo dicta bona donata per marchionem ferarie. Et sic in eo inest omnis mala fides ꝛ per cõsequens nullomodo preiudicauit talis prescriptio camere bononiensi. l. actilicini⁹. ff. de serui. vrb. predi. Nec ob. allegata in contrarium quia in ea apparet solutio ex supradictis. Et ex istis concludo fiscũ bononiensem posse vendicare bona sita bononie possessa per istum emptorẽ. Laus deo clementissimo. Andreas barbatia ficulus vtriusqꝫ iuris monarcha ꝛ in hac tempestate primarius. Mo. cccclvi. de mense octobris in vigilia omnium sanctorũ.

Casus consilij. lxxj.

Utrum sequestrarius seu depositarius possit habere sallariuꝫ. Et an si scio aliquez gerere se p procuratore meo ꝛ taceo videor

dare ei mandatum. Et quando sim obligatus ad expensas per eum factas siue vtiliter gerat siue nō. Et que possint probari per testes. Et quid in mandato. Et in citatione ꝛ similibus.

Illud Aferam in certamen ꝙ prophete clarissimo venit in mentem loquebar inquit de testimonis tuis in conspectu regum ꝛ non confundebar quia mandatis tuis credidi. huius glorioſi patris monitus exemplo non verebor in medium adducere id ꝙ de iure super hanc excelsam maiestatem inclite xp̄ianissimi domini domini regis francorū eius enim sacratissimum consistorium omnem iusticiam colit ꝛ mirumim moduꝫ obseruat adeo vt sinceruꝫ qōqꝫ atqꝫ altum ꝛ integrum pectus ad iura sua docenda monere videatur pro sua solita iuris in omnes obseruantia. Jd circo omnipotentem supremum ꝛ immortalem deum ex corde ꝛ animo huic consultationi inuoco vt pijssimo saluatore nostro iesu christo medio pro suo in genus humanū amore veritatem huius besitationis mibi aperiat amen. Et quidem viso puncto ꝛ solēni animaduersione pensato videtur de iuredicē dum ꝙ inclita maiestas regia teneatur ꝛ obligata sit dicto domino thome ad omnes pecuniarum q̄titates quas dictus do. Thomas soluit seu soluere promisit castellanis ꝛ alijs officialibus deputatis ad custodiaꝫ ciuitatis ꝛ fortiliciorum nolentibus exire dicta fortilicia nisi prius solueretur eis de suis stipēdijs. Et ad hoc demonstrandū premito id ꝙ in contingentia huius negocij actū extitit. nam stupendus princeps ꝛ ab omni natione celebratus Philipus maria dux Mediolani italie decus ꝛ ornamentum ingentissimuꝫ consignauit ꝛ deposuit atqꝫ transtulit omnem gubernationem ꝛ plenuꝫ dominiuꝫ dicte ciuitatis astensis castrorum ꝛ fortiliciorum dicto domino Thome tanq̄ seruo fideli ꝛ consiliario sapientissimi dñi regis cū conditione qō habita certa declaratione libere consignaret dictā ciuitatē dño regi seu regio locum tenendi. ꝛ ita ipse dñs thomas ꝓmisit regie maiestati facturuꝫ ꝛ fic apertum ꝛ clarū est ꝙ dñs thomas fuit depositarius ꝛ quidaꝫ vt ita dixeriꝫ mediator ꝛ sequester ad transferendū dominiū dicte ciuitatis in ipsum do. regē ꝛ ita transtulit ꝛ cōsignauit dñiuꝫ dicte ciuitatis in locū tenentē ipsius regis recipientē nomine ꝛ vice ipsius regis ꝛ dñs rex cōsensit assignationi ꝛ translationi dominij fiende in ipsuꝫ do. thomā vt esset depositarius ꝛ mediator ꝛ sequester vt aduenīente declaratione transferret dñiuꝫ dicte ciuitatis in ipsuꝫ regē aut eius locū tenentē. Et sic vt confidatus tā a rege q̄ aduce fuit electus quo cāu ista dubitatio est verissime decisa. nam Ang. in. l. interesse. ff. de acq posses. dicit ꝙ sequester seu ꝺpositarius qui est elect⁹ aptibus pōt petere mercedē ꝛ salariū sue custodie allegat tex. ꝛ glo. in. l. si oleū. ff. de dol. ideꝫ segk in. l. interesse do. me. Jo. de imo ꝛ etiā Ludo. roma. idem voluit bal. in. d. l. si oleuꝫ qui colligit ex glo. ibi ꝙ sequester pōt recipe mercedē custodie sue ꝛ hoc quando elligit a ptibus secus dicit qñ elligit ꝑ iudicē publica auc̄te qꝛ tūc nō ꝺz pati dānuꝫ ex illa custodia. alle. tex. l. si. C. ō bo. auct. iudi. pos. añ finē illi⁹. l. ꝛ ita resident ibi bal. Et idē dixit ange. in. d. l. interesse dicēs ꝙ qñ sequestruꝫ vel depositio fit per iudicem in nullo comodo vel dāno ꝺz depositari⁹ ꝟsari. alle. in arg. d. l. fi. circa fi. de bo. auc. iudi. possi. Et subdit ēt ang. ibi ꝙ si iudex videt depositariū aut sequestrū ꝟsari in danno ꝙ poterit exiusta cā constituere sibi salariū arg. l. i. C. de p̄ben. salari. lib. x. ꝛ l. mulier in opus saliarū. ff. de cap. ꝛ Jta ibi residet ang. quē ibi se quit Jo. de imo. ꝛ lu. ro. Et bñ faciat ꝙ voluit ideꝫ bal. in. d. l. fi. vbi colligit ꝙ depositarius nō ꝺz remanere in dāno. Ꝺō aūt dñs rex consenserit apparet ex eo qꝛ ꝺf in puncto ꝙ ad hoc vt ipse rex certificarek de bōa ꝛ vera intentiōe dñi ducis quā habebat de tradenda sibi dicta ciuitate habita dicta declaratiōe placuit prefato dño duci cōsignare dñiuꝫ plenū ꝛc. dicto dño thome cū hac cōditione ꝙ habita dicta declaratiōe a rege libere cōsignaret dictam ciuitatem in manib⁹ regis seu dñi Tailini ꝛ sic ꝓmisit dictus do. thomas habita dicta declaratōe se factuꝝ ēt si dñs dux nollet. Et sic apparet ꝙ dñs rex habuit noticiā qualiter dñs dux transtulerat dñiuꝫ in manibus dicti dñi thome ꝙ apparet ex eo qꝛ ꝺf vt rex ipse certificarek de bona ꝛ vera intentiōe dñi ducis. Ex quib⁹ verbis apparet p̄sūptioꝙ dñs rex sciuerit talē ꝓmissionē eo magis cū dñs rex iā tūc misisset dñm bailinū ꝑ recipiēda dicta ciuitate. Et ꝛc p̄sūptio est ꝙ sciuerit ex quo habebat locū tenentē regiū i dcā ciuitate ꝛ iā dñs dux trāstulerat dñiuꝫ in ipꝫ do. thomā vt rex certificarek ꝛ dñs thomas erat ꝓsiliari⁹ ꝛ fidelis ꝛ amatus seuirtoꝛ regis ꝛ iā dñs rex ꝟsus ipꝫ thomasiū exercuerat suā regiā ꝛ solitā liberalitatē donādo castra seu cōmitatū dicto dño thome ꝛ res ista erat notoria ex quo notorie dñs thomas habebat gubernationeꝫ dicte ciuitatis ꝟisimile ē ꝙ istis ꝓcurrētib⁹ dñs rex sciuerit ꝛ noticiā habuerit ꝙ in dictū do. thomā trāslatū fuerat plenū dñium dicte ciuitatis arg. eoꝝ que no. in. l. si tutoꝛ. C. de p̄icul. tu. c. ꝓposisti lxxxij. di. c. i. de postula. p̄la. cū si. Cū ergo rex sciuerit aut sciuisse p̄sumik illū dñm thomā fuisse datū ꝑ ꝓfidato seruitore sue regie maiestatis. bī ꝓinde ac si ipe rex eligisset dictū dñm thomā aut saltē vī ꝓsensisse ꝑ id ꝙ pulcre voluit Jnn. i. c. ex pte ōcani. ō rescrip. ꝛ in. c. i nra de ꝓcur. ꝛ i. c. cū i iure pitus de offi. delega. quē segk Arch. i. c. q ad agendū de ꝓcur. li. vi. ꝛ Ly. in. l. si pecuniā. C. de neg. ge. ꝛ bal. in. l. ij. ad fi. ff. sol. ma. ꝛ in. l. ij. C. si ex fal. instru. ꝛ faciat tex. in. l. i. §. magistratū. ff. de exercito. ꝛ i. l. §ꝝ ꝛ pupillus. ff. ō insti. ꝛ in. l. fi. ff. ꝙ cū eo ꝛ optime hoc ꝓbat tex. i. c. i. de iureiurā. lib. vi. in qb⁹ locis dicit Jnn. ꝙ si ego scio aliquē se gerere ꝑ meo ꝓcuratore ꝛ nō ꝺdico video ꝛ dare sibi mandatū. Et multo forti⁹ i casu nr̄o quia vtile erat regie maiestati ꝙ dñiuꝫ dicte ciuitatis eēt translatū dicto dño thome cū cōditione superius dicta quo casu multo fortius p̄sumik ꝓsentire dñs rex cū agak de cōmodo regis tacentis vt eleganter voluit idē Jnno. i. c. cū in genesi. de elec. vbi dixit ꝙ in actu ꝓcupiscibili ꝛ honorabili tacens p̄sumik ꝓsentire ꝛ voluit bar. in. l. sepe. ff. de re. iudi. ꝛ faciat tex. ꝛ glo. in. l. q patitik ꝛ bene facit tex. in. l. si remunerādi. §. si passus. ff. mand. Et ideo glo. solē. in. l. i. ff. de neg. ge. dixit ꝙ ille q gerit negocia vtiliter alterius ex tacito mandato legis puta qñ qs scit aliquē gerere eius negocia ꝛ patik vī cōsentiri ꝛ ꝑ ꝓs obligak ꝛ. l. bar. dicit ꝓcedere qñ illud tale agebak ad cōmodū tacentis. Modo in ꝓposito nr̄o si tenere volumus ꝙ iā de iure possumus ꝛ debem⁹ ꝙ dictus dñs Thomas videak dat⁹ vt ꝓfidatus a ptibus ꝑ depositario se quik ꝙ nō solū ꝺz euitare dānū sed imo debet iuitari ad premū ꝛ mercedē: vt voluit gl. bal. ꝛ ang. ꝛ sequaces i locis allegatis superius. Et ꝑ ꝓs nō solū cōseqk expēsas ꝙs fecit soluendo aut obligando sed officialib⁹ p̄dictis ad hoc vt posset recuperare ciuitatē de manib⁹ dictoꝝ officialiū ꝛ iā debet in omnē sanū ꝛ exercitatuꝫ intellectū cadere ꝙ dict⁹ do. thomas certificauerit regiā coronā de translatione dñij facta in eū ex quo erat fidelis ꝛ amat⁹ seruitoꝛ regius. Si vero volum⁹ dicere ꝙ dñs thomas fuit depositarius dūtaxat deputatus a dño duce ꝛ dñs rex nunq̄ ō hoc habuit noticiā qō nō est dicendū qꝛ ex quo erat factū regis ꝛ cognitū locuꝫ tenendi regio ꝛ ꝓsiliario regio ꝛ seruitori p̄sūptio est ꝙ noticiam habuerit arg. cle. cām de elec. ꝛ. c. cōstitutus de testi. ꝛ ꝙ no. per bar. in. l. de populo. §. si qs ipsi ꝓtorij. ff. de ope. no. nun. Nibilominus nō ꝺz depositarius remanere saltē in danno: vt voluit tex. in. d. l. fi. de bo. auc. iudi. pos. Et eo maxime qꝛ rex acta ꝛ gesta extitit ad ꝓmodū ꝛ vtilitatē regie corone. iuxta illud qō p̄clare scripsit lucan⁹ in ꝓmo ꝓpe ꝓncipiū multū ingt roma tñ debes ciuilib⁹ armis ꝙ tibi res acta est: id est ad vtilitatē tuā. Jd circo posito nō tñ ꝓcesso ꝙ ille magnificus vir locūtenēs regius nō fecisset ꝓmissionē noie regio ō satisfaciēdo dictas expēsas dicto dño thome tñ dñs rex tenerek ex quo negociū fuit vtiliter gestū ꝑ ipo rege vñ glo. multū solēnis in. l. ex pte. ff. famil. her. in ꝟ. obtinuit vult ꝙ si negociorū gestoꝛ vtiliter ic̄epit negocia alteri⁹ gerere ꝛ postea fuit sequut⁹ tristis ꝛ mal⁹ exitus ꝛ finis ꝙ expense repetunk ꝛ sūt restituēde ꝑ eū cui⁹ negociū gestū est ꝛ ꝑ optime facit tex. i. l. tutoꝛ q. §. si post. ff. de admi. tuto. vbi si tutoꝛ incepit rē pupilli gerere vtiliter ꝛ postea sequak effect⁹ mal⁹ nibilomin⁹ est excusatus ꝛ tex. i l. qd ergo. §. sufficit. ff. de coꝛ. tutel. ac. in ꝟ. sufficit bene ꝛ diligenter negocia gesisse ꝛ si euentū aduersuꝫ habuerit ꝙ gestū ē ꝛ hoc segtur ibi Nico. de neapo. Facit tex. in. l. ꝝ an vltro. §. fi. in. ꝟ. vt euentū nō spectem⁹ ꝺz vtiliter eē ceptū ꝛ ꝙ scripsit pulcre Boeci⁹ hic nostris malis cumul⁹ accessit ꝙ extimatio plurimoruꝫ nō rei merita sed fortune spectat euentū eaqꝫ tm̄ iudicant eē ꝓuisa que felicitas cōmendauit. Et facit glo. solēnis quā ibi magnifacit do. Anto. in. c. cū apostolica de his q̄ fi. a prela. ꝛ faciat gl. valde elegans. lxxxiij. di. in ꝓncipio que dicit ꝙ si medic⁹ curauit infirmuꝫ ꝛ infirmus ē mortu⁹ medic⁹ repetit expensas ꝙs exitus fuerit mal⁹ alle. d. l. sed an vltro ꝛ ēt ibi dicit glo. ꝙ si medic⁹ se sponte offert vel infirmus nolit ꝙ eū curet medicus nibilomin⁹ si curauit ꝛ tr-

ris exitus fuit sequutus q debenť sibi expēse. ℳodo ī ꝓposito nostro si dictus do.thomas vtiliter gessit negociū ꝛ ꝓspere finiuit illud ad cōmodum regium quare est q nō teneatur dñs rex ad illas expensas? certe nō est dare rōnem in cōtrariuz posito q ille locūtenens ꝺnō ꝓmisisset soluere expensas nomine ipsius regis erit ne ista retributio regia vt est tritū antiquitate ꝓuerbium mus in pera serpens in gremio ꝛ ignis in sinu suis ꝙsueuerunt hospitib⁹ exhibere: vt dixit tex.in.c.ꝛ si iudeos de iudeis ꝛ.xiij.q.i.§.i.ad fi.ꝛ iuxta illud cesaris relatū apud lucanū: hoc cruor arthois meruit diffusus in armis. vulneraqz ꝛ mortes hyemesqz sub alpibus acte'. ita acomodate est dicendū de isto splendido milite vt vtiliter regium negociū gereret ꝛ ad manus suas ipiuz ciuitatis tāsferret fuit captus saccomanatus ꝛ in ꝓdaz ꝛ redēptionē expositus cum maximo dāno ꝛ psone ꝛ bonorū Jō humanū ingeniū opinari nō pōt q regia corona q ē speculū liberalitatis iusticie ꝛ memor seruitiorum recuset reficeť expensas vtiliter factas ꝓ ipsuz. d. thomaz neqz vellet assumere nomē ingrati pncipis. Facit q volu it elegans tex.in.l.sed si pupilli.§.si ticij.ff.de nego.gest. vbi ē casus apertus quod ꝺ eū ad quē spectat vere negocium ꝛ res: datur actio ad repetendas expensas factas: ne res peat nō inspecta falsa opinione gerentis. ad dominū enī pertinet re ipsa negocium. ꝛ nisi sic esset gestum res erat pitura merito dť impensa necessaria: vt.l.ipense.ff.de ꝟb.sig. Jta ibi dicit bar. referēs martinū de sillimanis ꝛ Ja.but. tenuisse ꝛ ꝓcedit. hoc siue dominus habeat ratum siue non. pōt enim ꝙueniri actione negociorum ꝙgestorū. quia ꝓ rato habendum est.l.pomponi⁹.ff.de nego.gest. ꝛ idubitanter tex. cum doc.mar.de Silli.ꝛ Ja.bu.ꝛ bar.apponit gladiū ad hanc dubitationē. qꝛ cum ista expensa facta ꝓ dominum thomam circa illos officiales fuerit necessaria. qꝛ aliter res pijsset qꝛ nisi dñs thomas soluisset aut promisisset soluere dictis officialibus ciuitas predicta nullo⁹modo potuisset assignari ꝛ ei⁹ dominium tradi domino regi seu regio locūtenēti ergo siue sacra maiestas regis habeat ratum siue non tñ ꝓ rato habendum est ex iuris dispositione ergo poterit repetere a rege dictas expensas. Quanto ergo fortius in casu nr̄o possunt repeti a rege cuz locumtenens regius acceperit dominium ciuitatis ꝓ rege ꝛ promiserit noie regis dcās expensas soluere. ꝛ alꝫ non habuisset dominium dicte ciuitatis ꝓ rege. Facit etiam q pulchre voluit bal.in.d.§.si ticij. ubi dixit q si aliquis redemit vxorem uel filium alterius ꝛ pater vel maritus erat redempturus q ille redimens habet actionem negociorū gestorū secus si non esset redempturus.l.si stichus.ff.de pecu. leg. ꝛ ibi Jac.de are.ꝛ q no.guill'.de cu.in.l.frater a fratre.ff.de condi.indebi. Et faciat optimus tex.in.l.mulier ī opus salinaruz. ff. de capti.ꝛ postli.ꝛ idem voluit bar.in.d.l.si pupilli.§. itez q̄ritur ad fi.in ℣.sexto modo. scilz naturali ratione vtputa si ego expēdidi ratione tui recolligendo seu redimendo ab hostib⁹ tuum ꝙsanguineum. quem redimere debebas naturali ratione: vt. l. si ideo cum.l.se.ff.sol.ma. Et loquūtur hij doctores eo casu quo sine mā dato illud fecit ꝛ tamen possunt repeti expense. Unde posito ī casu nr̄o. q dominus thomas nullum mandatū habuisset a rege solvendi dicta stipendia ꝛ salaria dictis officialibus. ꝛ etiaz q ille magnificus vir locumtenens regius. tamen qꝛ naturali rōne domin⁹ rex nō permisisset tñ ad hoc ut posset habere ꝛ consequi dñiuz dicte ciuitatis ergo habetur ꝓinde ac si mandasset dicto suo locumtenenti vt dictas expensas solueret aut soluere permitteret nomine ipsius regis ꝛ sic naturali ꝛ viua ratione pōt dñs thomas repetere dictas expensas a rege. Quanto ergo fortius cū dominus rex miserit suum locūtenentem ad ipsam ciuitatem dando sibi mandatum accipiendi dominium ipsius ciuitatis ꝓ rege ꝛ quia nullo modo poterat habere translationē dominij dicte ciuitatis nisi prius solueret uel soluere permitteret dictas expensas ideo videtur sibi mandasse q etiam dictas expensas. soluere ꝓmitteret cuz aliter non potuisset puenire ad sequendum dñium dicte ciuitatis ꝓ rege.l.ad rem mobilem.l.ad legatum.ff.ꝺ ꝓcur.l. cui iurisdictio. ff.de iurisdi.om.iudi. Et ideo pulchre dixit bal.i.l.i.C. si rector. ꝓuincie q si prioribus ē data potestas ꝓuidēdi super reddenda iusticia in ciuitate q poterunt eligere potestatem q illam reddat. ꝛ q voluit bar.in.l.ambitiosa.ff.ꝺ decre.ab ordi. faci. ꝛ in prima consti.C.ꝛ bal.i.l.ij.ff.de iurisdi.om.iu.ꝛ q habeť.in.c.ij.de prescripꝺ.ꝛ ibi per modernos. Ergo cum domin⁹ rex mādauerit suo locumtenenti vt acciperet trāslationez dominij videť mādasse nō solum illꝺ. sz id ꝓ q deueniretur ad illud ꝛ ex mādato regis uisse talem ꝓmissionē ꝛ obligationē de soluēdo dictas expensas ꝛ per ꝙsequens veniunt dicte expense reficiende siue vt mādatari⁹ fecerit siue vt negociorū gestor siue vt ꝓcura.l.si qs negocia aliena.l.que vtiliter in prin.ff.de neg.ge.l.si filius.§.q dicitur.ff.ad macedo.l.q ꝓpxio.§.ꝓcura.vt in ceteris.ff.de ꝓcur.l.diligēter et l.ideoqz.§.idem labeo.ff.manda. Et iō siue spōte ꝛ volūtarie siue ex aliqua ꝓmissione aut obligatione dictas expēsas fecerit dictus. d. Thomas ad cōmodū ꝛ vtilitatez regis poterit tales expēsas repetere.l.iij.§.hac ēt actione. ℣.nō solum. qui sponte ꝛ nulla necessitate cogente immiscuit se negocijs alienis ꝛc̄.ꝛ ī.l.itē si cuz putaui a te mihi mandatuz negociū gessi. etiā hic nascit negociorū gestorū actio cessante mādati actiōe. ff. de neg. ge. Et iō si quis putasset sibi mandata negocia alterius ꝛ gessit negocia alteri⁹ obligat sibi dominium actione negociorū gestorum posito q ille nō mandasset sua negocia geri. nichilomin⁹ obligatur. Jta dicam⁹ in casu nr̄o. qꝛ cū vtiliter gestū fuerit negociuz dñi regis in soluendo dictas expensas seu ī ꝓmittēdo dictas expēsas soluere ergo. qn immo plus decidit tex.ī.d.l.cuz putaui.§.si.ī ℣. si cū putaui ticij negocia eē cuz essent sempꝛonij ea gessi solus sempꝛoni⁹ mihi actione negociorū gestoꝝ tenet. ℳdō si obligať mihi uerus dñs cui⁹ negocia gessi. lz putauerim gerere negocia alteri⁹. q̄to fortius in casu nostro repetet dictas expēsas pfatus dñs thomas cū illas fecit credens gerere negocia regis cui⁹ erat suitor ꝛ cōsiliarius. Et bene faciat tex.ī.l.si qs cū extimaret in ℣.aliena negocia eo aīo gerit vt aliquē sibi obliget. ℣.ō neg.gest. vbi si qs gerat negociū alterius ꝛ sciat se gerere negociū alienū sz errat circa psonā qꝛ credit negociū eē ticij sz ē sempꝛonij ꝛ ī psona errauit q nichilomin⁹ sempꝛonius cuius re uera negocium gestum est tali gerenti obligatus commu. diuidun. ꝛ idem probat tex.in.l.si quis putans. ꝛ l. in hoc iudicium. eo. titu. ꝛ ibi etiam tex. dicit q faciens expensas in re aliena. potest vti retentione rei: vt.l.si in area.ff. de conditio. inde. ergo dict⁹. do. Thomas ꝑt repeteť tales expēsas a rege. Et si qspiā dixerit amice ꝙcedo tibi de plano q dño thome sūt reficiē de expēse pfate: sz nō sūt sibi reficiēde a dño rege. sz sūt reficiēde ab illo locumtenēte ad ℣ rñdeo ꝛ dico ℣ eē falsissimū ꝓ ea q̄ supꝛ dcā sūt nā ille teneť ad expēsas negociorꝝ gestorꝝ ad cui⁹ cōmodū ꝛ vtilitatē negocia gesta sūt. vt ē dictuz. Et si aliter dicerem⁹ seqꝛetur icōueniēs q dñs rex locupletareť cū aliena iactura q nō ē dicendū. l. nā hoc nā. ff. ꝺ ꝙdi. ide. c. locupletari ꝺ reg. iu. li. vj. cū si. Jdeo multū pulchre dicebat hosti. i. c. bone ꝺ appel. quē ibi seqť Jo. an. do. ant. ꝛ moderni q officio iudicis ꝑt agi ꝺ quēlibet possessorem rei mee ex nāli eqtate. ij. q. i. ī ꝑmis. ꝛ iō si res mea pueniat ad te possū agere vt iudicis officio mihi illā restituas. l. si me ꝛ ticiū. ff. si cer. pe. vnde in ꝓposito esset maxima iniqtas dicere q ille locumtenēs regius teneretur ad dictas expēsas. Prio qꝛ noie regis ꝛ nō ꝓpo noie illā ꝓmissionē fecit. Secūdo qꝛ illā fecit ꝓꝓ cāz ꝛ cōmodū ꝛ vtilitatē regis. Tertio qꝛ vť ꝺ hmōi ꝓmissiōe faciēda habuisse mādatū a rege qꝛ cū aliter nō potuisset exeq mādatū sibi commissum a rege ꝙsequereť dñium dicte ciuitatis ꝓ rege nisi tale ꝓmissionē feciſſet ergo seqť q negociū regis fuit ad cōmodum suū gestū q onus soluendi dictas expensas spectat ad eū. ꝛ nō ad dictuz locūtenēte cū ex mandato regio illā ꝓmissionē videat fecisse. Preterea faciat q voluit gl. ꝛ bar. in. l. siue hereditaria. ff. de neg. ge. ī. v. solutione ꝓ. l. iij. §. generaliter. ff. ꝺ in rez versꝺ vbi ponit regula q vbicunqz hz locū actio negociorꝝ gestorꝝ: hz locū actio ꝺ in rē ℣so. ℳdō siue habeam⁹ respectum ad ipm. d. thomam claruz est q vtiliter gessit cōmoduz ipsius regis soluendo aut soluere ꝓmittendo ipsis officialib⁹ vt ab eis recuperaret dñium ciuitatis ꝛ illud transferret in ipsum regē. ergo seqtur q a sua maiestate illas expēsas recuperabit siue habeamus respectū ad locū tenētem regium eodē mō est dicēdum. qꝛ siue vt mandatari⁹ regius siue ut negociorum gestor pōt recuperare a dño rege dictas expensas. sed qꝛ illas ꝓmisit soluere dicto domino thome noie regis ꝛ vt locū tenens regius potuit obligari ex vi mandati ipsum regem ad dictam ꝓmissionē adimplēdaz ꝛ sic cuz expēse ipe facte fuerit ꝛ solute fuerint ad cōmodū regiū q tenebitur dñs rex illas reficere. dicto. d. thome. Faciat ēt q voluit bal. in. l. i. C. ꝺ delic. defuctorꝝ. vbi dicit q si fur rem furtiuā ꝙsumpsit ꝛ rem ꝓpxiam conseruat consumpturus iuxta no. in. l. sed si lege. §. qui autem. ff. de peti. here. qꝛ per hoc pinguior hereditas peruenit ad heredem

ipsius furis. tñ vt est tex. notabilis i. l. si ipa. ff. q me. can. allegat ad hoc Ma. de mata. Ita dicam⁹ in casu nostro cum ad do. regez peruenerit dominiū dicte ciuitatis als non venturum nisi fuisset facta solutio dictis officialib⁹ aut facta ꝓmissio de soluēdo p dcm dñm Thomā q dñs thomas nō fecisset talē solutōez aut ꝓmissionē nisi locūtenēs regius illā obligatiōez assūpsisset noīe ipius regis. seqr q perinde est ac si dicta solutio facta p dñm thomā peruenisset ad ipm regē. z sic dñs rex tenet soluere dictā obligatōez quā ille locūtenēs fecit noīe regio z per cōsequēs habetur ac si dictā obligationē fecisset dñs rex. z sic est obligatus dñs rex. licet enim deus subegerit ipeatoꝛi leges nō tñ sibi subegit obligationes z cōtractus. obligat enī ex suo ɔctu sicut homo priuatus. c. i. de natura. feu. z q ibi voluit Bal. z tex. in. c. i. de proba. Bal. ī l. ꝓnceps legibus solutus. ff. de legi. Et si aliter dicerem⁹ sequeretur absurdū q coꝛona frācie nō posset ɔbere: q: cōtractus ē vltro citroq obligatoꝛius. l. labeo. ff. ō ꝛbo. sig. als sequeret q eēt deterioꝛis ꝓditiōis q̄ priuatus hō: q nō est dicēduz cū sit oīum p̄sul. Et si aliter dicerem⁹ sequeret q dict⁹. d. thomas fuisset delusus q: cū negociū sit gestū ad cōmodū regiū. z nō ad cōmodū ipius locūtenentis si a rege nō posset cōsequi tales expensas sequeret q deploraret suos laboꝛes z suā diligentiā circa cōmodū regis iuxta doctrinā tex. in. l. fi. C. de aluuio. z palud. in ꝛ. ne doleant diligentes operaz suaz: nec diligentiā suā sibi dānosaz intelligāt ita elegāter dicit ibi tex. z iō certū est q nō posset illas expēsas recuperare a dicto locūtenēte cū noīe regio. z ad cōmodū regis illas fecerit sequeret quoddā iniquissimū z ab omni humanitate z iure alienū q deploꝛaret suā operā z suā diligētiaz videret sibi fore dānosaz p̄fatus dñs Thomas q nō est dicēduz. Et per cōsequens dñs rex tenet z obligatus est adiplere dictā ꝓmissionē factā p ipm locūtenentē dicto do. Thome. Preterea facit. naz si de quo minus videtur ineſſe z tñ ineſt. ergo multo foꝛtius z id de quo magis in auē. multo magis. C. ō sacro sanc. eccle. z. c. cū in cūctis z ibi in gl. sunt cōcoꝛdātie. de elect. Sed minus vī ieſſe q expense p̄petant eo casu quo dñs cuius negociū geriť ꝓhibet gestoꝛē gerere negociū eius. et tñ expense repetunť. ergo multo foꝛtius cū negociū geri mādat vel geriť dño sciēte et patiēte fiet repetitio expēsaꝛ. hoc assūptū ꝓbat ex doctrina Bal. in. l. fi. C. ō neg. gest. pone iquit qdam amicus meus erat ī piculo p dendi p sonā nisi p eo soluerem certā sūmam: solui eo vetāte queritur an possim repetere et concludit ibi Bal. q sic et mouet: q: interest reipublice hoīes cōseruare. Faciat ad hoc glo. quā superi⁹ allegani. lxxiij. di. Pō sicut interest reipublice hoīes ꝓseruare eodem modo interest reipublice conseruaꝛ diuitias: ut in auē. vt iudices sine quo supra. l. i. §. si seruus. ff. de ven. inspi. et tex. in. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. dixit egestate soꝛdescant. ergo eodez modo est dicēdū q repetenť expēse a dño rege q ex isto negotio gesto per ipm dñm Thomā fuerit augmētata coꝛona regia babēdo dñiūm in partibus italie. ergo ɔc. Et si quispiaz dixerit agat dñs Thomas cōtra regiū locūtenētē et locūtenēs aget cōtra regē ad solutiōez dictaꝛ expēsaꝛ. ego respōdeo ad hoc multipharie. ꝓmo q erit circuitus inutilis. et iō euitandus: vt in de. auditoꝛ. de rescrip. cuz si. Secūdo q: dñs Thomas nō cōtraxit cuz illo locūtenēte: vt cū homine ꝓuato. sed tāq regio locumtenēte. et sic cū ipo rege videť ꝓtraxisse. et per cōsequēs dñs rex est ꝓmo et ante omnia cōueniendus. ergo ɔc. Faciat etiā q elegan ter voluit gul. de cu. in. l. i. C. de nego. ge. vbi dixit qdā habuit a me mādatū vt emeret mihi codicē pro ōcē ipe emit pro. xx. vtiliter tñ et tradidit mihi codicē deinde vult agere ꝓtra me actione mandati ad. x. et actione negociorum gestoꝛum ad alia. x. refert Martinum dixisse quod agere possit vtili actione negociorum gestoꝛum de equitate cum non debeat locupletari cum aliena iactura. allegat dicta. l. si me z titiuz si certum peta. Et subdit etiā q posito q contra ꝓhibitionem mandantis ille vtiliter gesserit tamen equum est ꝑm eum q quatenus dominus efficitur locupletioꝛ restituat gestoꝛi. Modo in proposito nō fuit facta prohibitio ex parte regis: vt dictus thomas nō solueret dicta stipendia ipis officialibus. nec etiam fuit facta ꝓhibitio ex parte regis dicto suo locumtenenti vt nō faceret talem ꝓmissionem et obligationem. ergo sequitur q dominus rex nō debet locupletari cum aliena iactura. Et si dicatur q dominus rex illam ciuitatē transtulit ad manus inclīti p̄incipis domini ducis aurilien sis ad hoc respondeo istud negocium gestum per dominū Thomam z per dñm locūtenentem fuit ad cōmodum regis gestum. z iō dominus rex tenetur ad huiusmodi expensas: quia cum domino duce nihil gestum fuit per ipm dominum Thomā. z sic contractus seu quasi fuit celebꝛatus cum ipo domino rege z pacta z obligationes suos sequentur auctoꝛes. d. l. labeo. ff. ō reg. iur. ergo ɔc. Faciat etiam qō voluit bal. in. l. q in vꝛem. C. ō ne. ge. ubi dixit pater expendit in medicinis pro filia maritata an poterit illas repetere a marito filie z decidit q sic ex eo: quia talis expensa pertinebat ad maritum ꝑm Ly. ibi. Ita dicamus in casu nostro: qa cū tal' expēsa z on⁹ soluēdi officialib⁹ ōputatis ad custodiā ciuitatis pertinebat ad regē ad cui⁹ man⁹ tal' ciuitas pueniebat z nō ad ipz. d. thomā. seqr q si illas fecit: onus soluēdi incūbit sacre regie maiestati. z iō succedit rīgula quā nobis tradidit gl. ī. l. si pꝛono. C. de ne. gest. q̄ dicit q si victric⁹ p̄stat aliēta puigno p̄sumit p̄stare aio repetēdi ex eo q: oīs q p alio expēdit vī expēdere aio repetēdi. si ergo ius p̄sumit q aio ꝛpetēdi fecerit multofoꝛti⁹ī cāu nꝛo ē clarissimū q dñs rex teneat ad solutionez dictaꝛ expēsaꝛ: q: cū dict⁹. d. thomas ad cōmodū z vtilitatē regis expēdebat tales pecūias. z exp̄sse sibi ꝓpuidit p ꝓmissionē z obligatōez factā p illū locūtenētē regiū noīe z vice dñi regis. seqr necessario q on⁹ soluēdi spectat ad regiā coꝛonā. Preterea accedat ad predicta q: dñs rex sciuit z noticiā habuit q. d. thomas dñiuz dicte ciuitatis regiū ī ei⁹ locūtenētē cū ꝓmissiōib⁹ z obligatiōib⁹ factis p ipz locūtenētē z acceptauit sua maiestas talē trāslationē dñij. nec ɔdixit: nec fuit protestata se nolle teneri ad dictam obligationem et promissionem. quo casu videtur acceptasse vtrūqz. s. z translationem z obligationem. argu. eius q voluit Innocē. in dicto. c. ex parte decani. z in dicto. c. in nostra. z in dicto. c. cum in iure. z dicto. c. i. de iureiur. li. vj. vt superi⁹ dixi ergo ɔc. Nec potuit dominus rex acceptare translationem dominij ciuitatis z refutare obligationem z promissionem factam per illum locumtenentem ex quo erant conneꝛa z coniuncta: ut in simili dicimus de eo qui cōfitetur plura in eodem contextu verboꝛum vt non possit pro parte refutari z pro parte acceptari: vt no. Bar. in. l. aurelius. §. idez quesijt. ff. de lib. lega. z Ly. Bal. z Saly. in. l. i. C. de ꝓfes. z bal. in. l. nec codicillos. C. de codicil. z ī. l. ij. C. de donatio. ante nup. z in. l. ea que. C. de condi. indebi. z in additi. spec. in ti. de cōfessis. z per do. Lardi. i. c. bone. el. ij. de postul. prela. z per omnes alios in. c. cōueniſſent. de insti. z per archi. z ioā. andre. in. c. i. de confes. lib. vj. z per consequens dominus rex tenetur ad expēsas predictas reficiēdas dicto. d. thome. Et ex istis apparet ꝛclusio verissima q si nos dicim⁹ dictuz do. Thomam esse depositariuz constitutum ex consensu domini regis saltem tacito vt superi⁹ dixi. z ex consensu expresso domini ducis Mediolani non solum debet recuperare expensas. sed etiā debet habere mercedem z salariuꝛ a domino rege cum res fuerit gesta ad cōmodum regis. z etiam eodem modo videť dicendum si fuerit depositarius cōstitutus a solo dño duce: quia licet nō possit petere salariuz z mercedez a domino rege nihilomin⁹ pōt petere expēsas factas in reparando fortilitia: vt illa posset tradere dictus thomas sacre regie maiestati. non enim debet esse in dāno depositari⁹ vt dixit tex. ī. d. l. fi. C. ō bo. auc. iudi. pos. Et ēt ex alio capite ɔz recupare expensas q gessit negocia regis vtilr z ad cōmodū dñi regis tales pecūias soluit. z ēt multofoꝛti⁹ ex eo: q: locūtenēs regi⁹ q trāslationē dñij accepit noīe regis ꝓmisit soluere. d. pecūias vt regi⁹ locūtenēs noīe z vice ip̄i⁹ regis. z sic multipharie multisqz mōis ōmō stratū ē iclitū p̄ncipē. d. regē teneri. d. d. thome ad dcās exp̄sas ꝑz formā ꝓmissiōis z obligatiōis facte p ipz regiū locūtenentē de sans. Nec ob. si qspiā dixerit q. d. thomas ñ trāstulit dñiuz ciuitatis ī ipz regē ī pascate. ita ut iā se obligauerat. Cū ergo ñ adipleuit ex pte sua illō q adipleť teneť. seqr q eidē ñ sūt pacta ꝓmissa z ꝓmissiōes: vt. l. cū ꝓponas. C. ō pac. z. c. frustra. ō reg. iur. li. vj. cū si. q: ad ꝟ rñdeo ex eo q: istō nō ē iputādū ipi. d. thome. sz ē iputādū. d. duci q voluit ꝓus fieri ɔclarationē a rege. iō. d. thomas ñ fuit ī culpa. ergo nullā ex ꝟ penā meret. l. sāctimus. C. de pēis. c. cognoscēteſ. ō ꝛsti. i. q. iiij. itē peccato cū si. Itē fac q: posito q. d. thomas fuisset obligat⁹. z eēt sibi iputādū q̄re ñ trāstulerit dñiūm. d. ciuitatis ī ipz regē ī pascate q tñ nō ē verū illō ipedimētū accidit ex pte dñij ducis ex eo q: tpe translationis dñij fuit facta dcā obligatio. z dñs acceptauit utrūqz q appz ex eo q: nō

ꝫdixit.nec in ꝫriuꝫ fuit ptestatus.ergo ē regi iputādū q̄re tūc tē poris nō ꝫdixit illi obligatiōi:ut i.c.sciēti de reg.iur.li.vj.l.cū do natiōis.C.de trālac.cū si. Itē faciat ēt ad hoc qꝫ licet.d.thomas ꝓmiserit.d.regi trāsferre dñiuꝫ dicte ciuitatis i pascate suo locū tenēti noīe regis tū illam ꝓmissionez sic fecerat ut ꝓcurator dñi ducis unde intelligit talis ꝓmissio.rebus sic stantibus ꝛ sic se ba bentibus.ar.l.cum quis.ꝛ.l.si cū cornelius.ff.de solu.c.cum.p. ganfredus.de renunc.l.qꝫ seruus.ff.de cōdi.ob cau. cū si.ergo dux. aliter postea dispositū nō est iputandū dño thome: qꝫ po tuit dux reuocare mādatū ꝛ procuratoriū.c.si.de procura. li.vj. cum si. Nec ob.si dicaꝫ qꝫ originale capitulorū celebratorum iter ipm dūm thomā ꝛ dictuꝫ locū tenētem non constat. ergo paria sunt non esse uel esse ꝛ nō apparere.quia ad hoc rñdeo. primo istud nullomodo obstat qꝫ si nos consideramus qꝫ iste dñs thō mas fuit depositarius clarum est qꝫ non debet esse in danno. ex eo qꝫ hoc sibi reseruat legis dispositio:ut est tex.in.l.si. ꝛ glo. in dicta.l.si oleū.ꝛ iam superius late fuit demonstratum. Secūdo pōt aliter responderi vꝫ si nos cōsideramus qꝫ dict⁹.d. thomas gessit negociū regis utiliter pro rege posito qꝫ nulla fuisset cele brata ꝓmissio per ipm locum tenentem regnū nomine ipius re gis.tamen rex erat obligatus dicto domino thome actione utili negociorum gestorum ad expensas factas utiliter pro transferen do dominio ipius ciuitatis in ipm regem. Ideo posito qꝫ nulla promissio fuisset celebrata nihilominus.d.rex erat obligatus di cto do.thome per iura allegata.itē pōt etiā rñderi vꝫ qꝫ lꝫ origi nale fuerit deperditū oꝫ attendi an fuerit de perditū culpa illius locū tenētis.qꝫ dicit in puncto qꝫ dicta capitula erāt in domo do mini maxime fratris ipius domini thome q habebat dicta capitu la in domo sua ꝛ eius bona fuerāt data in predā ꝛ sacco exposi ta ex dolo ꝛ culpa ipius locūtenentis:qꝫ tunc staretur iuramēto ipius.d. Thome per id qꝫ no.bal.in.l.i.C.de fide istru. ꝛ p tex. i.l.si ō possessiōe.C.ō ꝓba.ꝛ p id qꝫ no. Jo. an.i.c. accepim⁹ de fide istru.ꝛ facꝫ qꝫ habeꝫ i.c.olī.ō rescrip.ꝛ in.c.cū olim de officio dele.ꝛ in.c.si qs ō clericis.xij.q.ij.Si ꝙo dicaꝫ qꝫ nō dolo aut cul pa ipius locū tenētis dicta originalia capitula nō fuerūt dep dita ꝛ tūc dico qꝫ poterūt ꝓbari p testes.nō enī requirit scriptura de substātia obligatiōis:vt.l.ꝫbit.ff.de pigno.ꝛ no.glo.sing. in.c. i.de cēsi.li.vj.nō enī est angustāda facultas ꝓbandi:vt.l. qm̄.C. de here. Et iō pulchre dixit bal.i.l.si solēnibus.C.de fide instru. qꝫ qs pōt ꝓbare fuisse factū doctorē per testes.ꝛ ideo dixit Jo.ō imo.i.c.fraternitati.ō cler. nō resi.qꝫ clericus pōt ꝓbare p testes epm loci dedisse sibi licētiā nō rescindēdi seu se abñtandi a bñfi cio. Et iō pulchre dixit.d.anto.ī rubrica.ō cōsti.qꝫ p testes pt ꝓ bari ꝙstitutio ꝛ etiā dixit bal.in.l.falsus in.xij.col.C. de furtis qꝫ mādatū ꝓcuratoris poterit ꝓbari per testes.ꝛ etiā voluerunt do mini de rota decisiōe.ccccxxiij.qꝫ snia etiā pōt ꝓbari per testes si ē deperdita. Et etiā dixit do.Anto.in.c.cū dilecti.de dolo ꝛ cōtu. qꝫ citatio pōt ꝓbari per testes ꝛ cōmissio citatiōis allegat Innocē tius in.c.qm̄ cōtra.ō ꝓba. Faciat glo.in.c.si duobus. ō rescri. li.vj.que voluit qꝫ gr̄a pape pōt ꝓbari per testes ꝛ bal.in.l.con sentaneum.C.qūo ꝛ quādo iudex.dixit qꝫ citatio pōt ꝓbari p te stes.iō nō est mirādu si capitula huius assignatiōis dicte ciuita tis ꝛ obligatiōis ꝛ ꝓmissiōis facte per illum locūtenentē possūt ꝓbari per testes si fuerūt deperdita.ꝛ per cōsequens nō ob.cū opponebaꝫ qꝫ capitula fuerūt deperdita. Et si mihi qspiaꝫ dixe rit a mice rex francorū nō subijcit legibus ꝛperialibus. nec reco gnoscit supiorē iuxta ea que scribuntur in.c.p venerabilem qui si lij sint legi.ergo nō obligaꝫ ex quo talis obligatio est ex iuris ciui lis dispōne sūpta.ad hoc respondeo.primo hoc non est meū ōci dere an subsit ꝛperio aut legib⁹ ꝛperij ego teneo illud qꝫ tꝫ sacro sancta ro.eccle.Sꝫ rñdeo qꝫ nihilomin⁹ subijcit rōni.est.n. anial rationale politicū lꝫ nō subijcit legi positiue.tñ subijcit dictami ni rōnis.vt elegāter dixit bal.in.l.ij.C.ō seruitu. Itē subijcit obli gatiōi ꝛ legi ꝫctus:vt in.c.i.de naturali seu.ꝛ i.c.i.ō ꝓba. Itē qꝫ obligatio ē sūpta ex dispōne iurisgētiū.qꝫ orta ē ex ꝙsēsu regis ta cito p ea q̄ late supius demōstraui. Et ita ꝙcludo. laus deo amē. Andreas barbatia siculus.

¶ Casus consilij.lxxij.

¶ Utrū ꝛ qū istꝫ ꝓbeꝫ vsurariū. Et an p famā ꝛ ex aliis ꝙiectu

rīs.ꝛ quō oꝫ ꝓbari fama.ꝛ qd si sūt fame ꝫrie.ꝛ de ītellectu.c.ad nostrā de emp.ꝛ vendi.ꝛ.c.illo vos extra. ō pigno.cū similibus,

¶ Apienter Scribit ꝑmo regū.c.ij. Nolite loq sublimia gloriātes qꝫ deus sciarū ē dñs. Idcirco supremū optimū maximū in cōprehēsibilē ꝛ altissimū deū huic ꝙsultatiōi corde humili inuoco: vt pissimo saluatore nr̄o ỹhu xp̄o medio ꝑitatē hui⁹ dubitatiōis mihi eam suo peccatori iniqssimo aperiat iuxta illud qꝫ yeremiā ꝓphetā in ꝑn.dixisse pulcre eū legimus.ecce po sui ỹba mea ī ore tuo. Et qdē viso pūcto ꝛ facti serie ꝛ dubijs sū mo cū studio redditis per excellētissimū in vtraqꝫ cēsura doctorē do.marcū iudicē meritissimū stusp̄dis allegatōib⁹ elegāter sub tiliter ꝛ magno cū ingenio redditis ꝑ plerosqꝫ in oī censura viros aduocatos mihi pfes sūmo honore obseruandos q hāc ꝙsultati onē enucleatā singularē in modū ꝑ eoꝝ more r epdiderūt: vt ni hil aliud.nec cū vberrate nec cū ingenio adduci vltra possit. Stā dū pro eēt vt agnus corā tōdēte se vt magnus dixit ysaias .c.liij. Sed quia maiores nostri illud quēq̄ scire arbitrati sunt qꝫ ratiōe optima demōstrassent:vt illuminatissim⁹ doctor Augustinus di uino exp̄ssit ore.c.ego solis.ix.dis. Idcirco pro meo exili ingenio adducā aliqua.ita ut deus bonoꝝ oīum liberalissimus largitor mihi ꝑ imensa sua pietate dederit:ꝛ qꝫ tota difficultas hui⁹ beā titatiōis pendet vtrū instra celebrata inter istos pstātes uiros ven turinū Innocētiū coctā.ꝛ magnificū marcū de antiqua ꝛ magni fica domo de ficcijs seu quēdaꝫ Joānē suū procuratorē sint simu lata ꝛ ficticia in fraudē vsurarum inita. Et mihi videtur de iure aperte dicendum qꝫ sic. Et pro fundamēto potissimo huius con sultationis premitto probatum esse pro parte magnifici firmi fici illum Innocentiuꝫ fuisse solitum fenerari ꝛ fuisse vsurarium vt fama publica cōtra laborabat qꝫ probatū est ad sufficientiam: vt ex testificatis clarissime apparet. Sed opponitur per do.iudicā tem testes non probare hanc publicam famaꝫ : motum ex doctri na bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de questi.vbi voluit qꝫ si te stis dicat audiui publice dici qꝫ nō probat publicam famam qa potuisset audire ab vno dumtaxat publice.ita dicente.ꝛ quia in dubio fienda est interpretatio contra probantem.c. in presentia de probatio.ꝛ est glo.quam Jo.de imo.in.l.quotiens.ff. de be re.insti.reputat singularem.facit.c.contra eum de regu.iur.lib. vj.l. veteribus.ff. de pacti.quicquid astringēde.ff.de ỹbo.obli. Et ideo debet reddere causam audiui publice dici per ciuitatem vel a maiori parte ciuium.ꝛ idem voluit idem bar.in.l.labeo.ff. de sup.lega.quem sequitur Ange.in.l.ea quidem.C. de accusa. ꝛ idem sequitur Bal.in.l. de quibus.ff.de legi. ꝛ in .l.i.ff. si cer. peta.ꝛ idem voluit Joā.de imo.in.c. cum oporteat de accusati. ꝛ vidi alias quasdam allegationes quas fecit Bal.sequēdo bar. Sed doctrina bar.non est vera.ꝛ illā confundit quidam solēnis doctor qui consuluit cōtra Bar.vt refert Saly. in.d.l. ea quidē vbi formal septem argumēta confundētia illam doctrinam bar. ꝛ ego vidi quasdam allegationes factas per do. Argentinum fi lium Rainucij de forliuio qui fecit illas in questione facti in qui bus dānabat opinionem Bar.ꝛ credo qꝫ ō eo voluit sentire Sa ly.in.d.l.ea quidem vbi dicit qꝫ quidaꝫ solēnis doctor ita cōsul uit.ꝛ idē voluit Bal.i.l.testiū.C.ō testi.vbi refert oy.ita tenuisse ꝛ idē bal.in.c.ꝑterea de testi.idez dicit dānādo exp̄sse Bar.i.d. §.tormēta.ꝛ idē voluit in.c.per tuas de appel. ꝛ in.c. cum inter de cōsue.vbi ad hoc allegat Oy.ꝛ ad hoc adduco Bal.i.c.lras de presump.vbi per illū tex.in ỹsi.publica voce segꝫ hāc partem ꝛ cōtra Bar.adduco.c.qꝫ nos de app.vbi ꝑ illū tex.ita tenui.et idē voluit idē Bal.in ꝙclusiōibus iuris canonici. Et plus ausus fuꝫ dicere qꝫ lꝫ bar.ita dixerit in.d.l.labeo.ꝛ i.d.§.tormenta: ta mē idē Bar.i.l.ij.ff.ad macedo.tenuit illud idē qꝫ tenuit oy.ꝛ ē bñ notādū:qꝫ ē vltimū dictū qꝫ vī pōderatū cū maiori deliberati one:vt ꝓbaꝫ in.l.q filiū.§.sabinus.ff.ad trebel. vbi vltia opi. vī approbata. Simile dicimus de Innocētio vt cēseaꝫ approbaꝫ il lā opinionē quā ipe refert vltio loco. Ideo dixit Cy.in.l. cūctos populos.C.ō sum.tri.qꝫ vltia opinio iurisc̄sulti ꝛ doctoꝝ cēsef approbata quā allegat bal.ī.c.i.ī ti.an apō iudi.vt dñꝫ ī vsi. feu. ꝛ iō dixit Jo.an.in.c.i.de priuile.lib.vi.qꝫ vltia opinio relata ab Innocentio cēsef approbari ab eo.ꝛ adduco qꝫ uoluit idē abb. in auē.ex testamento.C.de colla.ꝛ vidi ego istam questionem re

fricari in dubiũ in curia episcopali vtrũ Bar. dixerit verũ in dicto §. tormenta. & assũpsi hanc partem dãnata opinione Bar. & fuit iudicatũ pro dyno. & idem voluit ludo. ro. in. l. de pupillo §. si qs riuos. ff. ō ope. noui nũci. allegat bal. in ꝯclusionib⁹ iuris & dicit: opinionem bal. sibi appropriauit Saly. in dicta. l. ea quidem sed re uera Saly. est solit⁹ allegari bal. nec tacet nomẽ bal. in suis lecturis. nec Saly. vidit bal. in conclusionib⁹ iuris. Item Saly. ibi refert quẽdam solẽnem doctorẽ consuluisse contra bar. & sic allegat doctorem. & sic ludo. ro. calũniose mordet saly. Ange. tamen in. l. iij. ff. ad macedo. sequit bar. in dicto §. de minore sed ibi dicit ꝙ verbum publice probat publicam famam. Et adduco ꝙ in simili voluit Innocen. in. c. primo. de fide instru. ubi dicit sufficere si probetur ꝙ quis publice habebaꝫ pro notario. Et sic sentit ꝙ uerbum publice importat maiorem partem populi. quinimo plus pondero ꝙ bar. i dicto §. tormenta. equiparat adinuicem illa duo publice: & a maiori parte. & licet Ange. in dicta. l. iij. ff. ad macedo. dicat ꝙ cõmuniter doctores sequuntur opinionem bar. ad hoc respondeo istud non esse uerum: quia cõmuniter docto. sequuntur opini. By. ut fuit bal. in plerisqz locis quos cõmemorani superius & illam sequitur do. argentinus in q̃stione facti & ꝑm eã consuluit quidam solẽnis doctor quẽ sequitur Saly. in dicta. l. ea quidem. Et illam sequitur ludo. ro. & ꝑm illam vidi consultum sepe numero. Et ita fuit iudicatum me existente aduocato. & probatur rationibus subtilissimis quas refert Saly. que videri possunt & probari iuribus allegatis superius a me. Et istud sensit bar. in. e. l. iij. ff. ad macedo. & sensit Inno. in. dicto. c. i. de fide instru. ergo stabitur huic opinioni & ꝑm eam erit iudicatũ & ꝙsultũ. Et si plures doctores & ꝓstãtiores põdere numero vel mensura sequẽtes hãc opi. ergo &c. Et adduco bal. in. l. heredes palam in principio. ff. de testa. vbi dicit ꝙ istud verbum publice potest referri ad dictum gentium alio modo ad locum publicum refert aduocatos dicere ꝙ vbi ratio testis est equoca non probat. tñ glo. & Bal. tenẽt contrariuz in. l. iij. §. idem diuus. ff. de testi. & refert ita consuluisse By. ꝙ ad hoc allegauit d. l. iij. ff. ad macedo. facit. l. i. C. de testa. & ita transit cum dy. ibi Bal. & illam gl. d. §. diuus. allegauit Ang. in dicta. l. iij. ff. ad macedo. & nego illud assumptum ꝙ illud verbum publice sit equiuocum quia illud verbum exponitur publice idest populice. & i. popularĩter. & sic importat populuz. ad hoc facit glo. in rubrica ff. de publicis iudi. & insti. de publi. in princip. & l. si seruũ quoqz §. publice. ff. de procura. & l. i. §. ius publicum. ff. de iusti. & iure. & ꝙ habetur insti. de excus. tuto. §. consequens. Et sic principaliter importat dictum gentiũ & scõario, locum publicum. & per cõsequens illud ꝙ dicunt aduocati ꝙ est ratio equiuoca. dico ꝙ ñ est equiuocum eque principaliter. & verbum capitur in principali ori significato: vt. l. i. §. i. qui in perpetuũ. ff. si ager vectigalis. ergo. Et sic non obstat ratio aduocatorum & isto iudicio meo excedunt vires modernorum ingeniorum & antiquorum in vtraqz cẽsura. Et sic non obstat contrarium formatum a iudice. Et cũ opponitur ꝙ probata est contraria fama contra illum Innocentiũ ꝙ solitus erat fenerari & facere similes contractus. tamen probata est fama contraria ꝙ imo erat bonus homo & bone vite & conuersatiuus nõ faciens contractus simulatos. allegat spec. in ti. ō inquisi. §. nunc tractem⁹ ad hoc allegare poterat ꝙ voluit bal. in. l. qui accusare. C. de edendo. & in. l. diuus traianus. ff. de testa. mili. & in. l. si tutor. C. de pericul. tu. vbi dicit statuto cauetur ꝙ contra magnates sufficiat sola fama. ōcidit ꝙ si probata ẽ mala fama cautela est vt magnas probet bonam famam: quia tunc prima fama est elisa & debilitata per secundaz famam contrariã. ita decidit ibi Bal. istud poterit adducere dominus iudicans in contrarium. Sed ad hoc respondetur ꝙ illud dictum bal. procedit qñ fama est priuilegiata: qz statutũ dicit ꝙ sola fama sufficiat qz vꝫ priuilegiata ex eo qz fama ꝙfirmat & nõ sufficiẽter ꝓbat. ita dixit glo. quã multi reputant singularez in. l. proprietatis dominiũ C. de probatio. & probatur in. l. iij. §. idem diuus. ff. de testi. faciat ꝙ voluit Bal. in. d. l. ꝓpetatis & Saly. in. d. §. diu⁹. Et sic loquitur de fama priuilegiata & facile debilitatur priuilegium: vt. l. eius militis. §. militia missus. ff. de testa. milit. ideo prima fama obũbratur per scõaz contrariam. Item dico ꝙ stabitur illi fame que habet vehementioza adminicula: vt. l. diuus. ff. de in integ. resti. Modo ista fama probata contra illum Innocentium non est fama priuilegiata. nec habet aliquod priuilegium a statuto ergo non tollitur. Sed inducit probationez ꝙ ille erat bone fame & conditionis. Item apparet ꝙ est fundata vehemẽtioribus adminiculis: quia apparet ꝙ primum instrumentum celebratuz inter illos do. marcum & Innocentium erat de octingentis ducatis & in veritate non erat nisi de quatrincentis. & sic fuit simulatũ & fictitium factuz de duplo vere sortis. & per consequens non habet fundamentum veritatis. sicut ergo primum instrumentuz est simulatum eodem modo & scõm. quia a primordio tituli posterior formatur euẽtus. l. i. C. de impon. lucra. descrip. lib. x. & faciat tex. l. regula. §. licet versi. initium constitutionis demonstrat. & sic attendetur simulatio celebrata in illo primo instrumento vt singula instrumenta sequentia videantur simulata & fictitia. & ad ꝫ adduco ꝙ voluit Ange. in. l. si quis cum aliter. ff. de verbo. obli. dicit allegando Innocen. ꝙ vbi sequens contractus habet plures intellectus ꝙ tunc recipit declarationem a preambulo tractatu precedente etiam ex interuallo. istud voluit Innocen. in. c. innotuit de eo qui fur. ordi. susce. idem voluit Ange. in. l. pacta nouissima. C. de pac. Sequitur ludo. ro. in dicta. l. si quis cuz aliter allegat. glo. l. i. ff. de iudi. & l. eleganter. ff. de condi. indebi. allegat. l. titia. §. idem respondit. ff. de verbo. oblig. & l. itez quia. §. idem iuliano. ff. de pactis. Et ꝙ voluit Bal. in. l. multum. C. si quis alteri vel sibi. & in. l. i. C. de seruis fugiti. & in. l. iij. ꝙ plus vale. ꝙ agi. Et adduco ꝙ voluit petrus vltramontanus in. l. per retentionem. C. de consue. vbi dicta in vno contractu nõ videntur repetita in his que seorsum aguntur & subdit ꝙ apposita in vno cõtractu non videntur repetita in nouo contractu secuto ex interuallo vt ibi: sed petr⁹ dicit ꝙ dicta in precedentib⁹ videntur repetita in sequentibus quando precedẽtia sunt preparatoria sequentiũ. Modo ista doctrina decidit casum nostruz: quia simulatio facta in primo instrumento simulato videtur causa simulationis in secundo instrumento secuto ex interuallo repetita. & dedisse cãm secunde simulationi. & per consequens sicut primuz instrumentum fuit simulatum eodem modo presumitur simulatuz secũdum: quia vt scribitur apud esopuz: preteriti ratio scire futura facit. semel malus semper presumit malus in eodez genere mali: vt in. c. semel malus de reg. iur. lib. vj. sicut ergo fuit simulatũ ꝑmũ instrumentũ ita & eodẽ modo ꝑsumit simulatũ scõz instrm. ¶ Premitto etiam pro fundamento huius consultationis ꝙ instrumentuz probaꝫ simulatum ex coniecturis licet eniz instrumẽtum presumaꝫ verum. vt dixit bal. in. c. i. ō notis feud. & in. l. quãuis. C. si quis alteri vel sibi vbi dicit ꝙ istrumentũ non presumit simulatum. & dixit idem Bal. in. c. i. de feud. dat. in inuicẽ leg. cõmisso. ꝙ simulatio in dubio non presumit: quia talis presumitur esse contract⁹ qualis apparet in prima sui figura. & voluit idẽ bal. i. l. cũ precib⁹. C. ō ꝓba. & idẽ bal. i. l. ab anastasio. C. mã. dicit ꝙ adeo ꝑsumit ꝑ instrm ꝙ allegãs illō eẽ simulatũ teneꝫ dicer & ꝓbare spẽm simulatiõis & ꝙ voluit bal. i. l. i. C. si seru⁹ exte. vbi dixit ꝙ in tãtũ ꝑsumit ꝑ instrm ꝙ allegãs simulationez oz ꝓbare ab initio fuisse actũ ꝙ eẽt simulatũ instrz tñ ꝓbaꝫ instrm vsurariũ & simulatũ ex ꝙiecturis. & ex mẽte ☽hentiũ vt ꝓbaꝫ i. c. i ciuitate. & i. c. nauigãti ō vsu. vbi dr ꝑm cõez itellectũ illũ vẽditorẽ iudicãdũ vsurariũ q vẽdidit rẽ plusq̃ valeat ex eo qz solutionẽ ꝑcij differat & sic ibi nõ ẽ ☽ct⁹ vsurari⁹ ex forma sui cũ nõ sit ibi mutuũ sz fingit mutuũ ꝓp mẽtes ☽hẽtiũ. & sic cõmittit vsura siue sit mutuũ verũ siue fictũ. & sic ꝓbaꝫ ☽ctus feneratiti⁹ nõ ex forma sui: sz ex mente ☽hẽtiũ. ita bellissime ꝙsuluit dñs & cõsiculus me⁹ abbas i ꝙsilio qnto icipi. omissis argumẽtis & ꝙ voluit bar. i ꝙsilio icipi. petr⁹ nichole. & i. l. sicut. §. supuacuũ. ff. qb⁹mo. pig. vsipo. sol. & in. l. ꝓꝙtractũ. ff. ō dona. Vñ dixit bosti. & Jo. an. i. c. ad nfaz ō emp. & vẽ. experiẽtia docuit ꝙ vsurarij omissis ☽ctib⁹ mutui ceperunt facere ☽ctũ emptiõuz ꝙditionaliuz. s. cũ pacto ō retrouẽdẽdo rez vẽditã postea ne ex forma ☽ct⁹ ex vi illi⁹ pacti iudicareꝫ ☽ct⁹ vsurari⁹ ceperũt bina instrta facer ꝑmũ pure ẽptiõis scõm ꝓmissionis ō reuẽdẽdo. Sz hodie appz ōbitorẽ idigẽtẽ pecunia ꝙfideꝫ vsurario sic sacriste faciẽdo sibi puꝛ istrm vẽditiõis nec volũt i eodẽ istrõ vel alio facer pactũ ō reuẽdẽdo ne ꝓ illud iudiciũ ꝙiratur mutuũ. ita ꝙcludit ibi io. an. Et plus dixit dñs laurẽtius ō rodul phis in tractatu suo ō usur. in scõa parte. q. vj. ꝙ in istis talibus

sunt considerande circunstantie que occurrere possunt. nam si predicta de quibus habetur in dicto.c.ad nostraz.z in.c.illo vos de pigno.interueniant tunc sufficit contractum censeri in fraudē vsurarum.z cum hoc transeūt doctores ibi. subdit ibi dominus laurentius.z si predicta non interueniant: sed alia equiualentia indicia magis aperte fraudem detegentia.idem dixit esse dicendum maxime propter ea que dixit Joā.andre.in dicto.c.ad nostram volentes itaqz prelibatis modis in iure scriptis eorum fraudes detegentibus prouidere tam exquisitas fraudes inuenire q nisi ex alijs presumptionibus conuincant ex illis forsan non de facili allegat dicta per se in prefato tractatu.xviij.questiōe prime partis.z sic dicit in questione facti se alias obtinuisse. Que autem indicia sufficiant ad presumendum contractum vsurarium z simulatuz dicit illa que bonus vir vt est iudex arbitrabitur.vt.l.vir bonus vel sol.et putat sufficere si vsurarij fuerint contrahentes de facili inquit presumetur in eos quia pessimum hominum genus vt dixit Hosti.in dicto.c.illo vos.z Joā.andre.in dicto.c.ad nostram.si autem nō fuerint consueti vsuras exercere alias oportebit habere probationes.allegat q no.Jo.an.in addi.spec in ti. de vsuris.z q no.Jo.calda.in.xviij.questione que incipit vsurarius rē. Et sic videtur do.laurentius istam questionem decidere cum ergo probatum sit istud instrumentum esse vsuariū z simulatum z fictitium z illum Innocentium solituz fenerari z similes cōtractus simulatos facere:sequitur q arbitrio iudicis relinquetur que indicia sufficiant si non adsint indicia que apponuntur a iure. Et adduco q voluit Bal.in.c.primo de feu.dato inuicez l.cōmissis in usu feu.vbi dicit q alteratio contractus z pacta īsolita.z q contrahens sit solitus fenerari inducunt contractum simulatum.quia inducunt contractum simulatum:quia in eodem genere mali quis semper presumitur malus.z idem dicit esse ibi in similibus pactis alterantibus contractuz.ideo dicit si feci cartam venditionis de quadam domo cum pacto de reemendo istā domum vsqz ad quinqz annos z non ante pro eodem precio q si nō potest probari aperte de mutuo:tamen ex consuetudine eiꝰ qui solutus est fenerari presumitur talis contractus vsurarius. faciat q voluit do.anto.in.d.c.ad nostram q paruitas precij z pactum de reuendendo maxime si ille est vsurarius facit contractuz censeri vsurarium z simulatuz. allegat glo. in.c.cōquestus ō vsu. voluit archi.i.c.pleriqz.xiiij.q.iij. Faciat q voluit do.Abb.i.d. c.ad nostram vbi dicit q si emptor erat vsurarius z sub velamine venditionis venditor remansit in possessione rei vendite satis presumendum est contractum fore feneraticium:quia de facili p sumitur contra vsurarium qui similes contractus facit. Et adduco q voluit Pe.de ancha.consi.ix.incipi.plures coniecture vbi dicit quidam in instrumento fuit confessus se recepisse precium.z q in presentia notarij fuit integre numeratuz sibi.ita q alio non apparente presumitur pro instrumento q in sui figura visibili est purum.tamen ex quo precium in veritate non fuit solutum: nec emptor habuit possessiōem presumitur instrumentum simulatū. Pro certo istud consilium decidit banc dubitationem : quia re vera in casu nostro non interuenit precium z concurrunt alie cōiecture q presumitur instrumentum simulatum.z sic cōsuluit do. Pe.q vbi instrumentum ex sui figura visibili est purum tamen p coniecturas cōuincitur esse simulatum. Et ideo cum adducebatur in contrarium q instrumentum presumitur verum z eē tale quale apparet in prima sui figura. tamen conuincitur vsurarium z simulatum per coniecturas z ꝑm dominum laurentium ille coniecture relinquūtur iudicātis arbitrio q in hac questione est mirabile. Faciat glo.in.l.si quis sub conditione.ff.de condi.insti vbi in solitum pactum arguit simulationem.z glo.que reputatur fing.in.l.cum allegas.C.de vsur.voluit q pactum insolitum z q contractus sit gestus cum solito fenerari inducit presumptionem iuris.z de iure contra quam non admittitur probatio in cōtrarium q contractus sit vsurarius si modo in istis instrumentis reperitur pactum insolitum apponi in similibus contractibꝰ erat presumptio iuris z de iure q tale instrumentum sit simulatum et fictitium contra quaz presumptionem non admittitur probatio in contrarium. Nec obstat in quātum superius allegaui Bal. in dicta.l.ab anastasio q debet exprimi species simulationis.z eum sequitur ibi saly.z voluit Bar.in.d.suo consilio incipiente factū tale est.z ideo dixit Bal.in dicta.l.pacta nouissima q si tu vis probare simulationem per testes qui deponunt instrumentum venditionis esse simulatuz ex eo q interfuerunt quando partes agebant inter se q esset pignus nisi testes probent de tempore non probant simulationem. Quia ad hoc respondeo q satis fuit expressa species simulationis cum fuit dictum q erat contractꝰ pignoris z feneratitius.z in fraudem vsurarum fuit celebrata venditio declaratur z exprimit species simulationis.hoc decidit text. formalis in dicto.c.ad nostram vbi dicitur titulo emptionis domos z oliuas recepit ab eodē cum re vera contractus vsurarius ageretur. Ecce modo qualiter exprimitur species simulatiōis et per cōsequens videtur ex parte huius firmi expressa species simulationis:tum quia nihil refert quid ex equipolentibus fiat.l. qd tamen.§.i.ff.de arbitris.c.ad audientiam de appella.c.in his ō verbo.signi. Tamen quia in libello fauemus actori.l. si quis intentione ambigua.ff.de iudi.c.cum ad sedem de resti.spoliato. Non obstat q voluit Bar.z Bal.in dicta.l.i.C.de seruis exter. q debeat probari instrumentum esse imaginarium q a principio ita fuit actum.ideo dicit q si vnus facit venditionē. z vult q sit simulata debet agi ab initio inter partes ex eo enim q ex postfacto actum probetur non redderetur simulata q dicit esse no. dignum. Cum ergo in casu nostro non fuit probatum ab ipso initio fuisse ita actum inter partes q esset actus pignoris.ideo si ex postfacto hoc probetur non opitulatur. Quia ad hoc respōdeo q Bal.ibi dicit q eoipso q ex postfacto actum probetur nō redditur simulata venditio.z sic Bal.vult q ad hoc vt uenditio nō dicatur simulata apparet q ab initio non fuerit actum inter partes quod esset simulata.vnde si ex postfacto probetur inter partes actum q esset simulata non dicetur simulata.Sed in casu nostro non est probatum ex parte aduersa q ab initio fuit actuz q non esset simulata.ergo sequitur q non obstat dictuz Bal. ideo si recte z composite ponderetur dictum Bal.īpe aperto ore sentit q si uenditio est simulata presumitur q ab īpo initio fuerit actum q venditio esset simulata. Et habet rationem in se istud dictum Bal.quia exitus acta probat.z iuxta illud euangelicum a fructibus eorum cognoscetis eos.z facto datur intelligi volūtas vt.l.reprehendenda.C.de insti.z substi.z q voluit glo. in.l. de quibus.ff.de legibus. iuxta illud q scribunt poete z facta loquūtur.iuxta illud q scribitur secundo genesis vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Et sic ex eo q ille Innocentius percepit sibi fructus nec interuenit precium uenditionis uidetur ab īpo initio esse celebrata imaginaria venditio que re vera fuit contractus pignoris. Et iste est verus intellectus ad bal.in dicta.l.i. valet vt probetur q ab initio fuit actum inter partes q venditio non esset imaginaria.Sed si hoc non probetur:tunc cum appareat ex postfacto q fuit simulata p̄sumit ab initio q fuerit actū inter partes q esset imaginaria z simulata. Et si diceremus contrarium sequeretur vnum inconueniens q nunq̄ posset conuinci cōtractus simulatus si oporteret probare q ab initio partes egerunt inter se qō venditio esset imaginaria z simulata q dictum esset contra.c.illo vos.z dictū.c.ad nostram vbi non dicitur q a principio partes egerunt: vt uenditio esset simulata.z q istud probetur quia satis dicitur esse probatum ex coniecturis q ab īpo initio fuit actum q esset simulata.quia exitus acta probat et videtur satis esse probatum eoipo q non probatur contrarium. vt uoluit glo.l.i.z in.l.in testamento.C.de testa.mili.z glo. in.l.si creditor.C.de pigno.actio.z glo.l.super seruis.C. qui mili.non poss.lib.xij.glo.l.i.C.de fide instru.z iure aste.fisca.lib.x. glo.in.l.secunda.C.de erro.aduoca.glo. in.c. primo q metus causa.glo.in.c.sicut de iureiurando.z in.c.penul.de excep.glo. in.c.tertio.de prescrip.z glo.in.c.proposuisti.lxxxij.distin.z glo. in.l. siue possidetis.C.de probatio.vbi sunt glo.valde elegātes z cum fuisset questio in facto Verone.ita consului z fuit consilium decisiuū iam sunt decem anni z illud consilium voluit videre illustris sanctimōie predicator frater Jacobus de marchia ordinis minorum vir obseruantissimus seraphici francisci cum predicaret hic bononie ex eo quia erat informatus de illa questione tempore quo predicauerat i dicta ciuitate Verone z placuit sue paternitati illud consilium z de eo fecit mentionem in mane predicans publice in ecclesia sancti Petronij bononie cōmendau-

do illud consilium. Et per consequens illud dictum Bal. nō ob stat. quinimo plus dico q illud dictum Bal. non procedit in vsurario. z in eo qui est solitus fenerari: quia sunt pessimum hominum genus z presumptio degenerat contra eos. ideo semper z ab initio z in medio z in fine eorum intentio est decipere contrahentes secum z imaginarios z simulatos contractus facere: quia vt cōmuniter videmus z decet experientia non contrahunt cum similibus personis nisi egentes pecunijs pro suis necessitatibus. Et sic stat veritas q ab ipso initio fuit actum inter ipos qō talis venditio esset imaginaria z simulata. expedit enim inuenire feneratores. quia multi fame perirent: vt dixit glo. singularis in l. si conuenerit. ff. de pigno. actio. z Bal. in. c. primo de iureiurādo. z ideo non est mirum si confidunt se de vsurario vt de sacrista vt voluit Hosti. z Joan. andre. Et sic sublata sunt illa dicta Bal. z Bar. que videbātur adduci p pte aduersa. Premitto etiam pro fundamento q contractus conuincitur vsurarius ex presumptionibus z inditijs seu coniecturis ad inuicez connexis istō decidit glo. in. l. ij. §. i. ff. de excusa. tuto. quam Bal. reputat singularem in rubrica. C. de probatio. glo. est in. l. instrumenta. C. ō probatio. z in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. glo. est in. c. accedens: vt lit. non contesta. z in. c. cum causam. de probatio. z in. c. illud de prescrip. z in. c. cum dilectus. de succes. ab intesta. z probatur in dicto. c. illo vos. z in dicto. c. ad nostram z in. c. cum in diocesi de vsuris z in. l. excipiuntur. ff. ad silla. z in. l. inditia. C. ō rei vē. z allegatur illud ouidianum. que non prosunt singula multa iuuant. z adduco tex. singu. z meliorem de corpore iuris in. l. qui sē tentiam. C. de pen. in fi. ad eundem finem conferentes. quem tex. solitus est allegare Oldra. z illum textum allegat Bal. in rubrica de controuer. inuesti. z in. l. de quibus. ff. de lega. z in. c. cū causam. de probatio. z in. l. i. C. de testa. z in. l. testium. C. de testi. Faciat q voluit Bar. in. l. i. §. si cum cornelio. ff. de questio. z in. l. admonendi. ff. de iureiuran. Bal. in. l. sciant. C. de probati. z in. l. iij. C. ad legem iul. maie. z q voluit ludo. ro. in suis consilijs consilio. vij. z. viij. z voluit Saly. in. l. in bone fidei. C. de iure iuran. Et allegatur ratio naturalis digna auditu z recitatione: vt sicut plura membra in homine concurrentia ad vnam consonantiam faciunt compositum corpus hominis. z sicut ex pluribus cordulis z modulis resultat vna consonantia in istis musicis adeo q deuenitur ad quandam melodiam. ita dicamus in probatione iudiciali. vt ex pluribus coniecturis aut presumptionib⁹ resultet plena probatio. ita pulchre z sapide dixit Bal. ī dicto. c. cum causam. z ad hoc allegat Oldra. in dicta. l. qui sententiam. Et ideo sapienter dixit idem Bal. in rubrica de controuer. inuesti. in secunda colū. fi. ex his concluditur qualiter iudex ex diuersis animi motibus et ex varijs suggestionibus partiū testium z instrumentorum quandoq; deuenitur ad vnum finale conceptum non indigentem alio adminiculo. Pro quo dicto allego c. in nostra. z. c. preterea. de testi. z in. c. cum ad sedem. de restitu. spoliato. Ad hoc adduco q uoluit Bal. in. c. auditis de prescri. vbi dicit q duo presumptiones faciunt plenam probationem ad hoc allegat glo. dicta. l. secunda. §. i. de excu. tuto. Faciat q voluit idem Bal. in auc. rogati. C. de testi. z q voluit Bal. in. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris. z q voluit Pe. ō ancha. in suis consilijs consilio. cclv. z q voluit ludo. ro. consilio lij. vbi allegat glo. d. l. ij. §. primo z q voluit do Abb. consilio xvj. z q voluit Bar. in suo consilio. clxi. incipiente processum fuit contra titium. z q ipe voluit in suo consilio. cxxvj. incipiente in causa ioānis festutij vbi consuluit q ex pluribus presumptionib⁹ resultat plena probatio z q voluit Joan. de imo. in suis consilijs consilio. cxxxvj. Et adduco q voluit Bal. in. l. secūda. C. de secun. tabu. z allego glo. in. c. i. de appellatio. z q voluit Bal. ī. l. spadonem. §. qui iura multa. ff. de excusa. tu. z q voluit do. abb. cōsiculus meus in. c. iij. loco. z in. c. cuz causam. de proba. in. c. litteras. de presump. Et per do. Anto. in. c. veniens. de testi. z per Bal. in. l. i. C. qui pro nume. tutel. z in. l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. z q voluit saly. in. l. fi. C. de proba. ludo. ro. in. l. excipiuntur. ff. ad silla. Stat ergo ex istis coclusio uera et indubitata q ex pluribus indicijs: aut presumptionibus ad eundem finez concurrentibus elicitur sufficiens probatio z circa istū passum non posset allegari melius nec vnq̄ fuit ita allegatum vsq; ad hec secula per aliquos antiquos aut modernos excellētes in vtraq; censura viros deo principi altissimo largitori sit gloria sempiterna. ¶ Preterea etiam si quis adduceret contra hanc consultationem q voluit ludo. ro. in consilio suo. ccc. incipiente plura sunt que allegantur ad presumendum. quia ad illud consilium respondeo: quia ipe consuluit eo casu quo precium interuenit manualiter quo casu cessat presumptio fraudis. Secus ubi p̄ cium manualiter non interuenit: quia tunc presumitur fraus et ad hoc allegat. l. sicut. §. superuacuum. ff. quibus modis pig. vl ipo. sol. z sic loquitur pro nobis. quia non apparet in cāu nostro q interuenerit precium solutum manualiter z realiter. ¶ Modo istis presuppositis pro fundamento videamus si dictum instrumentum venditionis sit simulatuz z pignoraticium. Ego cō sidero primum instrumentum octingentorum simulatum: quia re uera erat de quatricentis istud apparet ad oculum. quia cum fuisset questio inter illos. d. Marcum z Innocentium compro misserunt in illum dominum Venturinum qui pronunciauit illuz Innocentium esse creditorez domini Marci in libris nonigētis vigiti septē z solidis. x. occasione ipi⁹ istrumēti depositi. z ita ipsum Marcum condēnauit ad soluendum. Ponderet nūc dominus iudicās si est verisimile q ille Innocentius deposuit tot pecunias. Primo ille dñs marc⁹ non erat bācheri⁹ nec erat mercator: quia penes mercatores consueuit fieri depositum. z sic nō est verisimile tale depositum. Secundo non est verisimile q confiderata conditione illius Innocentij qui consueuerat fenerari q deposuit pecunias bene habebat arcas ad reponendum dictas pecunias. ideo illud qō non est verisimile est quedam falsitatis imago. ita dixit Bal. in. l. prima. C. de seruis fugiti. Tertio ille Innocentius non reclamauit aduersus illud laudum latum a domino Venturino. quia fecit creditorem in dimidio depositi. sequitur q ideo nō reclamauit. quia ita stabat veritas q nō erat creditor in pluribus. Verum est ergo dicere q illud instrumentum fuit mutui. z sic translatuz fuit in debitum dictarum librarū nonigentarum vigintiseptem. Et per consequens est effectuz nouum delictum extinctum z exinanitum est primum debitum ōpositi remanet dumtaxat debitum ex sententia arbitramētali. nō poteſt ergo vendicare sibi locum. l. titius. ff. de pigno. actio. vbi habetur q si pignus sit solutum pro debito tale pactum factum ex postfacto valet. Secus si incontinenti quia ab initio cuz debitor indiget pecuniaz faceret creditori omne pactum q creditor ipse peteret. ideo non valet quia continet in se quandam asperitatez z violentiam. ideo est pactum legis cōmissorie q in pignoribus est improbatum. l. prima. C. de pactis pigno. Secus est si ex post facto fiat quia debitor non est ita necessitatus nec presumitur illa asperitas nec illa necessitas: quia respondeo q cum honorificentia domini iudicantis istud pactum legis cōmissorie non videtur contractum cum antiquo debito z sic non potest dici q ex interuallo fuit contractum pactum legis cōmissorie q demonstro quia illud antiquum debitum erat octingentarum librarum sed istud erat nonigentarū. xxv. lib. z solidos. x. ergo nō fuit ꝓtractū pro antiquo debito. imo erat receſſum ab illo primo instrumento per cōpromissionem z laudum inde secutum ab illo Venturino. istud probatur in. c. exposita. ō arbitris. vbi recedimus a sententia per compromissum z laudum. Ita z fortius recedimus ab instrumento per compromissum z laudum. z sic fuit facta liberatio ab illo debito per dictum Innocentium illi Joanni procuratori ipius domini Marci. ergo extinctum fuit illud debitum antiquum per compromissum z laudum. Faciat q voluit ludo. ro. in repetitione. l. admonendi in secunda colū. ff. de iureiurando. quo casu illud ꝑmū instrumentum deposito erat lacerandum: vt eleganter decidit tex. c. cum dilecta ad fi. de confir. vti. vel inuti. in fi. priuilegium corporis rūpendo. vbi videtur casus q quotiens iudicatur contra instrumentum vel priuilegium q tale istrumentum dz lacerari. Faciat q voluit ibi do. Lardi. z do. Abb. z q no. in. l. sicut. C. de libe. caus. z in. l. disolute. C. de condi. ex lege. z in. l. ne casu. C. de discus. z q voluit glo. que reputat singu. in. l. excepto. §. si quis vina. ff. de actio. empt. z q voluit bal. in. l. bi. qui ad ciuilia. C. de app. z in. l. ij. C. ō rescin. vē. z in. l. pecūie. C. ō soluc. z Ang. ī. l. si fugitiu⁹. §. idē cecili⁹. ff. ō edil. edic. z p ꝓs illō pactū legis ꝓmissorie. nō fuit iterpositū pro ātiquo

debito. Quinimo plus uidetur mihi de iure dicendum. ꝛ credo dicere ueritatē q. d. l. prima. C. ō pac. pigno. ꝛ dicta. l. titius in quātum disponunt ualere pactum ex interuallo. ut pignus cedat solutioni debiti limitantur ꝛ restringantur quando tale pactum fit cum usurario. ex eo quia sunt pessimuꝫ hominum genus. ꝛ ut dixit Hostien. ꝛ Joā. andre. ubi supra usurarij per prius faciebant unicum contractum uenditionis cū pacto de reemendo postea ceperunt binos contractus facere separatiꝫ ꝛ insimul postea ceperunt facere ex interuallo. Ita etiam dicit ille dominus Pe. de ferratis in sua practica papiensi. ꝛ sic sentit q̄ ideꝫ operatur in usurario pactum ex interuallo interpositum q̄ operatur pactum factum in continenti. ꝛ hoc propter sinistram suspitionem quam lex assūmit de eo qui est solitus fenerari. Faciat q̄ uoluit glo. in d. l. cum allegas. C. de usur. cum ergo iste fuerit solitus fenerari sequitur posito non tamen concesso q̄ istud pactum fuisset interpositum super primo delicto ex interuallo. tamen idem operatur ac si incontinenti fuisset interpositum. Et sic non obstat. d. l. titius. ꝛ dicta. l. i. Et maxime videtur extinctum illud antiquum debitum propter liberationem quam Innocentius fecit illi procuratori domini marci: ut pulcre respondet dominus aduocatus i suis responsionib⁹. Quinimo plus dico q̄ illud primum instrumentum depositi simulatum prestat presumptionē ꝛ indiciuꝫ: ut videantur simulata cetera instrumenta sequentia ꝛ solum remaneat pactum legis cōmissorie. quia accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum q̄ quid est ut firmat phylosopho ruꝫ longe princeps aristoteles in qnto methaphisice uoluit bal. in l. non nudis. C. de probatio. ꝛ in l. i. ff. de re. diui. Ideo dicimus propter āmirari ceparāt homines philosophari ꝛ magnanimus dixit apostolus pmo ad romanos iuisibilia dei per ea que facta sūt intellecta conspiciuntur. ita ut essēt in excusabiles homines. ꝛ ideo dixit glo. in l. dolum. C. de dolo q̄ temperādo vinū rubeum cum albo comprehendimus animum decipiendi. ꝛ gl. in l. apud celsum in principio. ff. de doli excep. dicit q̄ per preparamenta colligimus dolum decipientis. ꝛ ideo apud esopum dicitur. qui nocuit primo vult nocere secundo. Ita dicamus q̄ qui simulauit primo vult simulare secundo. vnde quilibet bonus iudex arbitraretur ex primo instrumento simulato esse secundum instrumentum simulatum. licet ex interuallo sequatur. Dicitur postea in puncto q̄ lata sententia arbitramentali ꝛ condemnato dicto domino marco ad soluendum dictas libras. cxxvij. cuꝫ dominus marcus non haberet pecunias ad soluendum dictam condemnationē procuratori eius nomine petijt terminū a dicto Innocentio: ut solueret dictas libras. cxxvij. Innocentius rūdit se velle facere dūmodo vēturinus sibi premitteret de soluendo infra illum terminum qui procur. vendidit dicto venturino dictas petias terre pro precio dictarum nonigentarum vigintiseptem librarum ꝛ solidos. x. nomine dicti domini marci ꝛ fuit confessus dictus procura. se recepisse nomine domini marci dictum precīū a dicto venturino ꝛ re uera nulla numeratio pecunie interuenit quo facto dictus venturinus promisit retrouendere dicto procuratori nomine dicti marci ad annum proxime venturuꝫ pro precio dictarum nonigentarum ꝛ. xxvij. quo facto dictus venturinus promisit soluere dicto Innocentio dictas libras infra annū proxime venturum quas libras fuit confessus prefatus venturinus habuisse a dicto Innocentio occasione mutui ꝛ re uera illas non habuerat cum eo pacto q̄ si dictus venturinus non solueret infra dictum annum dictas libras. tunc ꝛ eo casu dicte terre empte per eum a dicto domino marco cedant quo ad dominuꝫ ꝛ possessionem dicto Innocentio. ꝛ omnia ista fuerunt gesta et facta eadem die ꝛ eadem hora qua lata fuit sentētia arbitramentalis per dictum venturinum. Judicio meo ceci viderent ꝛ surdi audirent simulationem huius venditionis facte in contractū pignoris. Primo intelligitur simulatio ex eo quia ille venturin⁹ soluit pretium emptionis nec ille Innocentius numerauit pecuniam mutuo illi venturino. ꝛ sic non apparet nisi confessio dumtaxat quo casu presumitur fraus vt probat tex. optimus. sicut. ff. superuacuum ℔ si. verūtamen. ff. qui. mo. pignus vel ypo. sol. vbi pecunia soluta non sit doli mali suspitio inest. ꝛ istud voluit Petrus de ancha. in dicto suo consilio. ix. ꝛ idem voluit ludo. ro. in consilio allegato superius q̄ eoipso q̄ non fuit numerata pecunia est probata simulatio: quia presumptio iuris dicitur esse liquida probatio: vt dixit tex. l. i. C. de testa. mili. glo. in l. si tutor. C. ō pericul. tuto. Faciat q̄ voluit ang. in. dicto. ff. superuacuum vbi dicit non esse satisfactum si pars confiteatur factam sibi solutionem cum re uera non interuenerit. ꝛ de hoc dicit esse glo. notabilissimam in l. per diuersas. C. mandati ꝛ allegat simile q̄ voluit glo. in l. si donatione. C. de colla. Faciat q̄ voluit bal. in l. si fratres. ff. de legi. vbi dicit q̄ traditio ℔ bilis presumitur simulata al legat. d. ff. superuacuum. Et multofortius inter personas suspectas vt fuit iste Innocentius qui solitus est similes cōtractus facere ꝛ iam per testes probatum est pecuniam nullam fuisse numeratam in istis instrumentis ex hoc capite apparet euidenter fuisse simulatam venditionem. Secundo manifeste ostenditur simulatio ex repentinitate temporis quia eadem hora ꝛ eadem die qua lata fuit illa arbitramentalis sententia fuerunt facta tot istrumenta ꝛ tot conuentiones vt quilibet sani capitis vir possit psumere q̄ pluribus diebus precogitate fuerunt prefate conuentiones. ideo propter vicinitatem temporis presumitur simulatio ꝛ adduco ad hoc q̄ voluit cy. in l. si quis post in. ij. questiōe. C. de bonis dan. quidam ante delictum donauit postea commisit delictum condēnatur vtrum reuocabitur donatio. uidetur ibi expressum q̄ non. Sed Jaco. de are. dicit ibi in hac questione esse considerandum. an ex interuallo post donationem delinquat an incontinenti si ex interuallo tunc non reuocabitur vt ibi aut incōtinenti. ꝛ tunc secus. quia presumitur eum cogitasse delinquere quando donauit vt sic sequentia declarent precedentia. c. officij de elect. Item quia ex his que fiunt incontinenti mens intelligitur habita. vt. l. sed iulianus. ff. si filius. ff. ad macedo. l. si uentri ff. si. ff. de minil. credi. argu. l. lecta. ff. si certum peta. ꝛ subdit ibi Cy. q̄ reuocatur donatio eoipso q̄ est suspitio pene inferende cum putat uel putare debeat se esse puniendum. Faciat q̄ voluit Bar. in dicta. l. post contractum vbi in quarta col. ℣. qnto psumit fraus si de propiquo sequat delictū. allegat. l. si vētri. ff. i bonis prealle. ꝛ By. ꝛ Cy. in dicta. l. si quis post. Subdit etiam q̄ in emptore opus est q̄ fuerit particeps fraudis ꝛ ex hoc q̄ incōtinenti secutum est presumitur animuꝫ precessisse. allegat auc. minoris debitor. C. qui dar. tuto. pos. ꝛ q̄ habetur in corpore nudo sumitur. ita ibi resident Bar. ꝛ sic stat in hac conclusione q̄ propter uicinitatem actus presumitur fraus ꝛ simulatio. ꝛ faciat q̄ voluit idem Bar. in dicta. l. si ventri. ff. si. ubi dicit q̄ si aliquis donat omnia bona sua ꝛ incontinenti faciat maleficiuꝫ presumitur ex breuitate temporis maleficiuꝫ. idem dicit si quis loquatur alicui ad aures. ꝛ ille incontinenti facit maleficiuꝫ presumitur dedisse consilium ad maleficium faciendum. ꝛ idem voluit Bal. in l. i. C. de seruis fugi. Et faciat q̄ voluit ludo. ro. in l. si quis mihi bona. ff. q̄ si mandaui. ff. de acqui. here. hec decidit Bal. in. l. ij. C. de repud. here. vbi dicit q̄ illud q̄ incontinenti fit premachinatum ante presumitur. allegat no. per By. in dicta. l. si post contractum. nam ratione vicinitatis actuum inducitur presumptio dolositatis. allegat q̄ no. in spec. de donatio. ff. i. ℣ si. item pone aliquis et in ti. de actio. ꝛ peti. ff. in anteriorib⁹. versi. q̄ si forte. ꝛ. l. prima. C. de iure fis. lib. x. faciat q̄ voluit glo. insti. de oblig. que ex mal. nasc. ff. certe que dicit q̄ si mando alicui facere delictum. ꝛ ipse incontinenti facit no. ratione mandati aut facit ex interuallo. ꝛ tunc secus facit. l. in hoc ꝛ. l. necessario. ff. de ser. coꝛ. voluit Ange. in l. in furti. ff. ope. ff. de fur. de quo per Innocentium in. c. ad audientiam de homici. ꝛ per Bar. in l. non solum. ff. si mandato. ꝛ sic ex vicinitate actus presumitur fraus faciat tex. in l. si vir mulier. ff. de dona. inter virum ꝛ vxorē ubi tex. loquitur de diuortio simulato ꝛ dicitur simulatum quando incōtinenti mulier redit ad virum. Secus si ex interuallo Bar. ibi inducit ad questionem de famulo licentiato a domino qui si testificatur pro domino. ꝛ incontinenti redit ad dominum uidetur simulata licentia. Secus si ex interuallo. faciat textū in. l. filie mee egre. ff. soluto matri. et qō habetur in. c. secūdo. de renun. libro vi. vbi habetur q̄ renunciatio facta ab infirmo videtur facta in fraudem expectantis: quia illud beneficium erat de proximo vacatur. Secus si ex interuallo: quia tunc non videretur in fraudeꝫ facta. Et adduco q̄ singulariter voluit Ang. i. l. nup. C. de nāli. lib. vbi dicit q̄ licet existens in articulo mortis primi matrimonij

z ex concubina habet filios. z cum ea contrahit matrimoniuz exi
stens in articulo mortis q uidetur in fraudem filiorum primi ma
trimonij contraxisse. ideo illis non preiudicat talis contract⁹ ma
trimonij ex quo incõtinenti ẽ moritur⁹. faciat q voluit Bal. in re
petitione rubrice. C. de reuo. bis que in frau. credi. in. ij. colum.
vbi mouet hanc questionez q valet matrimonium etiaz si fiat in
fraudem agnatorum. licet dos sit momentanea. Sed postea ibi
bal. refert alios dicere contrarium z residet ita z sic sentit q non
preiudicat agnatis. ideo tenet matrimoniũ. sed agnatis non no
cebit: z sic iura presumunt simulationem regulariter ex vicinitate
actus. iuxta illud q habetur apud terentiũ hui tam cito z plus
dixit tex. valde sing. v. q. v. §. sed aliud q testis qui ex festinantia
deponit presumitur esse in fraude z testificari falsum. z sic ex isto
capite videtur istud instrumentuz simulatum z pignoraticium.
Nec obstat cuz opponiť per. d. iudicem q sola proximitas non
sufficit ad cõuincenduz contractuz simulatuz. sed debet probare
q concurrat aliud cum illa proximitate de quo decipiatur domi
nus marcus. z ipe Innocentius lucretur ita no. Bar. in. d. l. p⁹
contractum inq̃tum allegat. d. l. si quis post. §. si quis. C. de bo.
dã. quia debemus intelligere dicta doctorum sm. ll. quas allegãt
vt voluit Bar. in. l. non solum. §. liberationis. ff. de lib. lega. Sz
sic est q omnes loquentes de vicinitate nõ habet respectũ soluz
ad vicinitanem. sed etiam ad aliquid aliud incõueniens q est cõ
secutiuuz cuz ipa vicinitate. z ita intelligantur iura allegata supe
rius loquentia de vicinitate actus. qui dicta doctorum z leges de
bent intelligi cum substãtia. l. miles. ff. de questio. l. si ita quis sti
pulanti. ff. de euic. Bal. in. l. i. in. iij. col. C. de seruis fugi. ℣Mo
do ex istis instrumẽtis ita vicinis non cõstat q Innocẽtius fe lu
cratus vel marcus sit lesus cum probetur q ille terre super quib⁹
est lis non sint maioris extimatiõis illo tempore quo vendite fue
runt: q̃ esset credituz prefati Innocentij. Quia ad hoc respon
deo Bar. in. d. l. post contractũ non allegat. d. l. si quis post i illo
articulo de vicinitate qui est in quinto suo quesito. sed bene al
legat cy. ibi. cy. vero dicit illud q superius retuli. vbi querit quid
si non alienauit titulo lucratiuo sed vendidit: rñdet aut vẽditio
facta est simulate z non valet. l. contractus. ff. de actio. z obliga.
Aut est facta non simulate: sed vere: z tũc aut fraus participata
aut non. z in hoc differt a donatore refert se dixisse in. l. fi. C. ad le
gẽ iul. maie. Et sic cy. voluit idem quando fit actus simulatus ex
causa onerosa sicut quando fit ex causa lucratiua. ergo nõ est ve
rũ dicere q debeat intelligi: siue ergo lucreť siue non lucretur vi
cinitas actuum inducit presumptionẽ simulationis. Item in cãu
nostro iam adest lucrũ illi Innocẽtio z lesio illi domino marco:
q: si nõ reemat dictas terras a dicto venturino ille vẽturinus nõ
soluet illas nonigintas libras vigintiseptem infra annum illi In
nocentio q tũc in illum Innocentiũ tendent insolutuz dicte pe
tie terre. quo ad dominiũ. z quo ad possessionẽ. z per consequẽs
percipiet fructus dictarũ terrarum. z per consequẽs ex ista simu
latione lucrabitur fructus ex pignore. z ille dominus marcus nõ
babebit fructus dictarũ petiarũ terre. z per consequens aliquid
abest dicto domino marco z aliquid lucratur ille vincentius z sic
non concurrit sola vicinitas actuum. sed vltra vicinitatem cõcur
rit illud pactum pignoraticium presumptum. Et ex istis confun
ditur oppositio domini iudicantis cum dicit Innocentius non
est lucratus. z dictus marcus non est lesus z adducit do. iudicãs
rationem: quia dicte petie terre non erant minoris extimationis
tunc temporis quam fuerũt pecunie credite ipius Innocentij:
quia dominus iudicans loquitur in vera venditione. sed nos su
mus in venditione simulata que cedit pacto pignoratitio. ergo
dãnum adest dicto marco. z lucrum adest dicto Innocentio er
go zc. Et cum dicit q extimatio terraruz equiualebat credito di
cti Innocẽtij: vt per plures testes est probatũ pro parte dicti Jo
annis franciſci: quia quãtum ad hoc presupponitur in puncto q
in veritate multo plus valebant dicte terre q̃ dictum credituz. et
ideo dicitur q concurrebat modicitas precij z pactum de reuen
dendo faciũt contractũ cẽseri pignoraticiũ: vt voluit glo. singul.
in. d. c. cõquestus. Et licet dicatur q per plures testes proba
uit ille Joãnes franciſcus est considerandũ si testes producti p
parte domini firmi sint digniores: quia tũc starek testibus digno
ribus. c. in nostra de testibus. l. ob carmẽ. §. i. ff. eo. Item attẽdi
debet qui testes dicant illud q est verisimilius. vt habetur ĩ. c. lz
cãm de probatio. z in. c. preterea de testi. z in. l. ob carmen. §. i.
eo. ti. z q voluit Innocẽ. in. c. auditis. de prescrip. z scribitur in
passione dñica z cõueniẽtia non erãt eorum testimonia istud de
bet ꝯsiderare dñs iudicãs. Preterea faciat q voluit Bal. ĩ. l. nõ
dubium. C. de legi. vbi dicit statuto cauek q magnas non pos
sit emere rem immobilem in ciuitate z ipe emit z non facit appo
ni nomẽ suũ in instrumẽto: sed nomẽ famuli. decidit q nõ tenet
talis venditio. qa fit fraus de persona ad personam. Et faciat q
dicimus prelatus de pecunia ecclesie emit funduz. z in instrumẽ
to emptionis non fecit apponi nomen suum. sed nomen cõsan
guinei sui ad hec vt fundus nõ acquiratur ecclesie. z hec frequẽ
ter faciunt prelati. sed contra eorũ dolositatem lex prouidit quia
ecclesie queritur. Ita dixit Bal. in. l. mancipia. C. de seruis fug.
allegat. l. si uxor marito in glo. ff. de dona. inter virũ z uxorem. z
Innocen. in. c. cum in officijs de testa. voluit idem Bal. in. l. cũ
ipe. C. de contraben. emp. z in. l. i. in vlti. col. C. si ser. excõ. z ĩ. c.
ecclesia: vt lit. pen. z in. c. vigilanti de prescrip. z in. c. i. §. fi. q feu.
dare pos. z ĩ. l. i. C. si qs alteri vel sibi. facit. c. i. z ibi domin⁹ abb.
c. inquirendum z ibi per omnes scribentes de pecu. cleri. voluit
do. abb. in. c. cum sit generale de foro cõpe. Et est ratio quia fit
fraus de persona ad personaz. z ideo glo. valde elegans. xiij. q.
iij. c. pleriq. dicit q fit fraus de persona ad personam: quia quis
sub persona alterius exercet vsuras. xlvi. dist. c. sicut nõ suo. z cũ
maritus non potest dare aliquid vxori supponit aliam personam
vt habeť. ff. de donatio. inter virum z vxorem. l. hec ratio. §. fi.
Dicit etiam q de vno contractu ad alium contractum fit fra
us: vt cum mulier nõ possit aliqd donare viro fingit se vendere
ei: vt. ff. de donatio. inter virũ z uxorem. l. si sponsus. §. circa. xv.
q. iij. c. si sacerdotes. Dicit etiam q de vno contractu ad aliuz fit
fraus: ut cum mulier non possit fideiubere fingit se principalem
vt. l. q̃uis. ff. ad velleia. xxxiij. q. v. c. mulierem. ita dicit gl. forma
lis ibi. Apparet ergo ex predictis q fit fraus de persona ad per
sonam. z de contractu ad contractũ z plus dixit glo. singularis ĩ
l. quotiens. C. de priuil. scola. lib. xij. q si quis prohibetur esse po
testas z se facit promoueri in defensorem q fieri non potest quia
offendit mentem z verba. z plus dixit tex. in cle. i. de iureiurã. po
tius esse ponderãdaz ueritatem. ℣Modo in casu nostro est facta
fraus multipliciter de persona ad personam de nomine ad no
men. z de contractu ad contractuz: hoc apparet ad oculũ ille do
minus venturinus de arbitrio fecit se emptorem. z de emptoř fe
cit se uenditorem z fecit se debitorez insolutũ: qa cum ille do. mar
cus non haberet pecuniam ad soluendum nonigintas viginti
septem libras z solidos. x. dedit pignori dictas terras dicto In
nocentio quas teneret donec solueret sibi dictas nonigintas
xxvij. lib. q non posset facere nisi appareret de pacto pignoratí
tio: interposuit personaz illius uenturini vt emeret velãdo pactũ
pignoraticiuz z apparet vt dicit dominus aduocatus in suis alle
gationibus q cõmodum sentiebat ille venturinus de illa asserta
emptione. Primo finxit emere ab illo procuratore z tamen non
numerauit pecuniam: postea finxit se reuendere: vt ex serie instru
mẽtorũ apparet nullum cõmodum percepit. z cũ opponitur qõ
nihil consequitur ille Innocentius supponẽdo personam vẽtu
rini. istud nego ex eo quia cõsequitur ex persona uenturini: illud
q ex se consequi non poterat: quia subuelata z imaginaria vẽdi
tione consequitur fructus: quia ex se consequi non poterat: qa
cum promisit illi procuratori dare terminum ad soluendum nõ
secuta solutione ipe incumbit pignori. z per consequens lucrať
ex pignore. Et cum dicitur q palam fecit talem contractum er
go non presumitur dolus per id q voluit tex. l. si. ff. de ritu nup.
z. l. si adulterium cum incestu. §. idem polioni. ff. de adul. ad hoc
respondeo q quo ad veritatem fecit clam: quia re vera fuit cele
bratum pignus. sed istud non fecit palam. ideo palam fecit pali
ando. ideo non debemus stare figmentis palam factis. Ideo di
xit Bal. in. l. nemo. C. de summa trini. z fide catoli. q peius est
facere palam quam occulte z hoc gratia mali exempli. z istud pro
batur in dicta. l. nemo scõm Jaco. but. ideo vitandũ est illud qõ
est gratia mali exempli: vt. l. si quis aliquid. §. qui abortionis in
versiculo res pessimi exempli est. z ibi in glo. sunt concordantie
et vt dixit apostolus abstinendum est ab omni q habet speciem
mali. c. cum ab omni de vi. z ho. cler. Et sic fuit ficta et simulata
venditio. ideo nõ est sequenda sed stamus vitati. nã vitas ꝯsistit

in paucis: nec fuisset opus tot instrumẽtis ꝛ tot simulatiõibus ea dẽ hora factis. ꝛ ad hoc allego. c. teno: de re iudi. vbi ꝓbatur ꝙ ficta ifirmitas nõ excusat ꝛ adduco tex. in. c. eo de temp. ordi. li. vi. in ℣. figmẽto. ꝛ. c. pastoralis ī ℣. veritatẽ dũtaxat de fide istru. faciat elegãs tex. i. l. cũ hi. §. sed cũ lis. ff. de trãsac. in ℣si. fingi lites vbi nõ põt trãsigi si lis fingat. ꝛ ibi bar. dicit administratores possũt trãsigere de re dubia. sed nõ possũt qñ fingũt lites. Faciat ꝙ voluit inno. i. c. grauis de deposi. ꝛ ꝙ voluit guil. de monte lãdino in cle. i. de reb. eccle. nõ alie. Et faciat ꝙ uoluit Jo. de imo. in. l. i. §. quesitũ. ff. de app. vbi dicit iudex fingit dubiuz cuz nõ sit ad hoc referat supiori ad se eximẽdum ab onere iudicandi ꝙ nõ est standũ tali figmẽto. Jta dicam⁹ in casu nr̃o ut nõ stetur tali simulate venditiõi. Nec ob. cũ dicit ꝙ ille uẽturinus erat cõiunctus dño marco. iõ nõ ꝑsumptio simulatiõis aut fraudis: q: ad hoc rñdeo ꝙ ẽt iter cõiunctos ꝑsumit fraus ꝛ simulatio: vt. l. data. C. de dona. ꝛ ꝙ habet in. l. i. C. de natura. lib. ꝛ per gl. i. l. si donatiõe. C. de colla. Jtẽ vbi est certitudo cessant ꝯiecture l. si certis ãnis. C. de pac. l. si certa forma. C. de iure fis. li. x. Sed hic apparet ex ꝑsũptiõibus legitimis eẽ simulatã vẽditionem ergo ꝛc. Nec ob. cũ dicit ꝙ ille dñs uenturinus ẽ nobilis ꝛ proba te fidei. ꝛ sic nõ cadit ꝯiectura iniqtatis. l. si argẽtum. ff. cõmo. et ꝙ voluit Ang. in. l. si a bone fidei. ff. de rei uen. poterat etiaz allegare gl. l. ticio fundus. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ per ꝯs seqtur ꝙ dictus vẽturinus fuit adductus ad fraudẽ aliquã cõmittendã. Q: ad hoc rñdeo ꝑ id ꝙ voluit Ang. in. d. l. si a bone fidei ubi commemorat quẽdam nobilẽ ciuẽ bononiensem fuisse mentituz. ꝛ sic nõ seqtur do. vẽturinus fuit nobilis vir. ergo nõ fuit ad fraudez nõ seqtur q: exitus acta ꝓbat. ꝛ qualis fuerit in istis instrumentis clare colligit ex dictis instrñs: q: qnq instrã eadẽ hora facta fuerũt. ꝛ ibi debebat interuenire pecunie numeratio. non interuenit stabimus facto ꝛ nõ ꝑsũptioni: q: tot cõiecture cõcurrũt ad inuicem ꝙ facile cõuincunt ℈ctum pignoratitiũ. ꝛ sic tot ꝑsumptiones vincũt vnã: vt. c. afferte de ꝑsump. gl. in. d. l. ij. §. ij. ff. de excu. tu. cũ simílib⁹ gl. allegatis supius. Et sic plures coniecture insimul ꝯiuncte habẽtur ꝓ ꝓbatiõe sufficiẽti: vt. l. qui sniaz. C. de penis ꝛ iõ plura vincula sunt potiora vno. c. i. de treu. ꝛ pace. auc. itaqz c. cõmu. de succes. Nec ob. cum opponit ꝙ nõ est pactũ legis cõmissorie venditio facta per illuz ꝓcuratorez noie dicti dñi marci illi venturino nõ sonat in pactũ legis cõmissorie: q: est trãslatum dñium in ipm venturinum ꝙ istud ex supius rñsis est sublatũ. ita fuit venditio imaginaria sine ꝓcio numerato. ꝛ sic fuit momentanea quo casu nõ ꝓsumit vera: vt. d. l. sicut. §. supuacuũ. ꝛ ꝑ iura ꝛ dicta allegata supius. ꝛ q: momẽtanea: q: duratura ad annũ si dñs marcus reemebat. ꝛ si nõ reemebat transibat in illuz Jnno. ꝛ sic fuit imaginaria. faciat. l. fi. §. fi. C. ô bo. que lib. ergo ꝛc. Nec ob. cũ dicit ꝙ actio pignoraticia debet dari contra dñm vẽturinũ ꝛ nõ cõtra tertiũ possessorẽ qui re uera dñs venturinus fuit persona suppositia ad pallidiandaz istam simulationem pignoraticiã. Et per ꝯs tollitur illud ꝙ opponit ꝙ cõpetat actio illi d. venturino ꝛ nõ heredibus domini marci: quia nõ agitur de ꝑcio. d. venturini: q: pecuniam suam nõ exbursauit nec suas terras trãstulit. ꝛ sic sibi nulla cõpetit actio. sed cõpetit heredib⁹. d. marci: q: dicte petie terre fũt de iure ipo ꝛ heredum. ꝛ suffit ꝙ habeat illas nonigintas libras. ꝛ solidos. x. Jdeo cõsideret dominus iudicãs ꝓmo ꝓncipiũ simulatiõis quia fuit mutuuz de quatricẽtis florenis ꝛ in cortice ℣borũ fuit dictum ꝙ erat depositũ Cõsideret ẽt ꝙ iste Jnno. fuit solitus fenerari. ꝛ sic ꝓncipiũ fuit simulatũ. ꝛ sic omnia ex illo instrumẽto sequẽtia videntur simulata. ex quo fuit ꝑparatoriũ sequẽtiũ instrumẽtorũ vt voluit pe. cy. ꝛ bal. in. d. l. per retẽtionez. Jtem fuit celebrata vẽditio sine numeratione. Absolutio sine numeratiõe mutuũ factum illi venturino a dicto Jnnocentio sine numeratione. Qia ista instrumenta emanarũt ad finẽ: vt ille Jnnocẽtius ôtineret dictas terras do nec sibi solueret debitũ nouingintarũ librarum. Jste fuit finis ad quẽ versutia illi⁹ Jnnocẽtij anellauit: sufficiunt ista indicia ꝛ ꝑsũptiões: q: bonus iudex arbitrabit talia indicia sufficere: vt in facto obtinuit dñs laurẽtius de rodulphis vt dixi super⁹. Nec ob. cũ opponit ꝙ ille Joãnes fuit olim procurator dñi marci qui deponit fuisse ꝛ esse actum iter partes de simulatione ꝑdicta ꝙ fuit venditor ꝛ est singularis quid ad hoc rñdeo ꝙ licet fuerit venditor. tamen procuratorio noie dñi marci ꝛ modo tpe testificatiõis non est ꝓcurator ꝛ cõmodũ ꝛ incõmodũ nõ spectat ad euz quo casu succedit regula: vt atẽdamus tẽpus testificationis: vt plene scribit Bar. in. l. i. §. si seruus. ff. de questi. in. l. peto. §. fratre. ff. de leg. ij. Bal. in. l. etiam ꝛ in. l. seruos. C. de testi. dñs Pe. ô ancha. in. c. in lris de testi. ꝛ spec. in ti. de testi. §. i. ℣si. quid si tẽpore ꝛ in ℣. seqz. Oldra. consilio. c. ꝛ ꝙ voluit Bar. in. l. mulier. ff. de dona. inter virũ ꝛ vxo. Cũ ergo in casu nr̃o iste nõ fuerit ꝓcurator dñi marci: nec suoruz heredum tempore testificationis. ergo seqtur ꝙ põt testificari plene per petrum de ancha. in. c. romana de testi. lib. vj. Nec ob. cũ opponit ꝙ est singularis iõ non ꝓbat. iij. q. ix. c. nihilominus. l. titium. C. de testi. ꝛ. l. carmẽ. §. i. eo. ti. Quia rñdeo hoc modo ꝙ est q̃daz singularitas obstitiua ꝛ ꝯtradictoria. ꝛ isto mõ si qs haberet centũ testes non diceretur habere aliquẽ testem nec posset deferri iuramẽtum ad supplendum plenã ꝓbatõez iuxta ea que habent in. l. admonẽdi. ff. de iureiur. ꝛ in. c. fi. eo. ti. ꝛ est ratio: q: vnus testis detrahit fidei alterius videtur ꝙ ꝓducens talez testez nulluz testẽ videat habere ꝛ isto mõ ꝓcedit ꝛgula ꝙ testes singulares nõ ꝓbãt. Est ꝛ alia singularitas adminiculatiua que nõ tendit ad ℈dicẽdũ sz ad coadiuuãdũ ꝛ adminiculãdũ puta vna testis depõit ô cõfessiõe alⁱ testis ô ℣itate vel ô fama vl̃ plures ꝯiecture cũ vno teste ô ℣itate ista singularitas dicit eẽ adminiculatiua. isto decidit Bal. i rub. de cõtrouer. inuesti. ꝓ quo dicto faciat glo. in. c. cũ eccla sutrina de cau. pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ glo. in. c. dudum de cõuersiõe cõiug. q̃ dicũt ꝙ vbi testes sunt singulares sed cõcordant in substãtia ꝓbãt. faciat ꝙ voluit Bal. in. l. i. C. qui pro nume. tutel. ꝛ paulus de liazar. in qõne sua incipiente cõtractus instrñz ꝛc. ꝛ Jo. ô imo. in. l. inter pares. ff. de re iudi. Bal. in. c. cũ cãm de ꝓba. ꝛ in. l. testium. C. de testi. ꝛ in. l. i. C. de testa. ꝛ in. l. de quibus. ff. de legi. ꝛ ꝙ voluit dñs Abb. cõsi. ij. ꝛ cõsilio. xliij. tex. in. c. bone de elect. Modo in casu nr̃o testis iste deponit de veritate: cõcurrũt: cõiecture cõtractus pignoratitij de quibus est dictũ superius: cõcurrit fama ꝙ erat solitus fenerari ꝛ facere similes cõtractus: cõcurrit illud ꝑmũ instrñm depositi ꝙ in veritate fuit mutui de quatricẽtis florenis ꝛ cõceptum erat de octingentis. ꝛ omnia ista ꝯcurrunt adinuicẽ ad vnam substãtiam ꝙ huiusmodi instrumentum sit pignoratitium. ꝛ simulata uenditio. ergo seqtur ꝙ elicit sufficiẽs ꝛ plena ꝓbatio nõ indigeus adminiculo iuramẽti: vt dixit idẽ Bal. in rubrica de ꝯtrouer. inuesti. ꝛ per ꝯs recte iudicauit ꝛ sancte ꝑmus iudex cõdẽnando illum ioãnem franciscum ad restitutiõem fructuũ ꝛ declarando illud instrumẽtum esse pignoraticium ꝛ cõtinere simulatã venditionem. ideo nõ dicitur venditio. faciat ꝙ dixit Bal. in. l. fi. §. in cõputatione. C. de iure delib. ad finem vbi dicit ꝙ heres põt opponere exceptionem simulationis cõtra instrm quia instrumentum simulatum non est instrumentuz cum non faciat fidem simulatione ꝓbata: vnde licz superficialiter appareat esse instrumentum: tamen substantialiter ꝛ intellectualiter nõ est instrumentum. nec enim ꝓprie dicitur ꝙ abusiuum est. l. item ꝓtor. ff. de suis ꝛ legi. Sed instrumentum ꝙ non habet vim probandi nõ est instrumẽtum ꝓprie quia dicitur ab instruendo. l. notionem. §. instrumentorum. ff. de ℣bo. signi. ꝛ statutum loquens de instrumẽto nõ habet locum in tali instrumento: quia debet intelligi de efficacibus instrumẽtis ꝛ nõ de nullis. l. ij. §. i. ff. quẽadmo. testa. ape. quia illud ꝙ caret effectu nomine caret. l. cum ꝓcibus. C. de ꝓba. Et adduco glo. i c. admonere. xxxiij. q. ij. que dicit si re ꝓfueris nec nomen habere mereris. Cum ergo in casu nostro sit euidenter ꝓbata simulatio talis afferta venditio nõ potest dici simulatio. ꝛ iõ dixit bal. i. d. §. in cõputatione ꝙ si statutum excluderet exceptionẽ simulationis adhuc requiretur ad subsidiuz ecclesie iuxta no. in. c nouit ô iudi. ergo partes dñi iudicantis erunt in cõfirmando sniaz lataz per ꝑmũ iudicẽ. ꝛ ita concludo. ¶ Preterea quo ad fructus perceptos per illum Jnnocentium ꝛ eius beredes clarum est ꝙ fructus rei pignorate percepti per creditorem extenuãt sortem ꝛ computant in sortez: vt. l. i. ꝛ. ij. C. de pign. actio. c. cõquestus de vsu. cum si. Sed re uera istud fuit pignus ꝛ instrumentũ pignoratitium vt est probatum ergo tenetur ad restituenduz tales fructus vel ad computandum sibi in sortem. Et cuz per dominum iudicem opponitur. quia cum sententia debeat esse certa vt ꝯsti. de actio. §. curare. l. i. C. de senten. quẽ fine cer. quãti. debuit dictos fructus taxare alias nõ valet condẽnatio. ꝑsertiz cũ

dicti fructus sint petiti iure actionis vt voluit bal. in.l. cum pro pria. C.si quis alteri vel sibi.ista sunt que dominus iudicãs addu cit contra sententiã primi iudicis. Circa hoc ego adduco primo il lud q̃ dici solet: quod libellus generalis admittitur si non oppo natur.ita probatur in.l.fi.C.de anna.excep.dominus car.in.ca. examinata de iudi.alle.glo.in.d.l.fi.quam dicit allegari pro sin gulari a raynerio de forli. Faciat q̃ voluit bal.in.l.properandũ §.sinautem.C.de iudi.z in.l. edita.C.de eden.z.d.anto.in.c. ij.de libel.obla.inno.in.c.cum dilectus de ordi.cogni.do.abb. ibi z io.de imo.in cle.sepe.ỏ verbo.sig.bar.in exuaganti ad rep mendũ. ergo sequitur quod ille libellus peto rem cum fructibus perceptis posito q̃ eẽt libellus generalis tñ ꝓcedit libellus z eo dez mõ snia quia in executione liquidabitur iuxta illud q̃ voluit glo.in.l.i.§.si argentũ.ff.depos.z q̃ voluit glo.in.l.i.ff.de edẽ. z q̃ voluit bal.in.l. fin.C.de anna.exce. Preterea adduco q̃ sapienter voluit bar.in.l.i.ff.de eden.in ij.col.in versi. itẽ si peto rem cum fructibꝰ inde perceptis nõ teneor exprimere quãtitatem fructuũ quia eadẽ rõe qua debetur mihi res debentur z fructꝰ z sic rens potest esse certus an velit cedere an cõtendere zc. Ita videtur casu in.l.ex diuerso.§.i.ff.de rei ven.inno.tangit in.c.si gnificãtibꝰ de libel.obla.ista sunt formalia verba bar.i.d.l.i. Cer te hec doctrina apponit gladiũ ad hãc dubitationẽ. Et si q̃spiaz opponat de.eo q̃ voluit bar. in.d.l.ex diuerso.§.i.ver. qualiter debeat firmari libellus respondit si quidem fructus sunt precepti añ lit.ꝓtestatã debeo ỏclarar quãtitatẽ fructuũ.l.si rẽ.ff.ỏ rei uẽ. l.in actione. ff. de fur.ita formauit libellũ rofre.in ti.de offõ.iu di.quo petuntur fructꝰ. Et iõ format sic libelluz bar.ibi dico q̃ ti tius possidet talem rem que spectat ad me iure dominij vel qua si z eam possedit tribus annis z dicto tpe ex possessiõe recollegit decem corbes furmenti quare peto p vos declarari ad me per tineri zc. Ita formaliter bar.format ibi libelluz z sic videtur esse si bi ꝟiꝰ z etiã idẽ bar.in.l.ediles.§.itẽ sciendũ.ff.de edil.edic.vi detur tenere idem z videtur esse ibi casus p hac parte. Quia ad ista respondeo q̃ inno.in.c.tãta de exce. ꝑla. tz primam partẽ q̃ nõ sit necesse exprimere quãtitatẽ fructuũ in libello ergo eodem modo nõ est necesse exprimere in snia quia snia debet esset confor mis libello.c.lz beli.de symo.l.vt fundus.ff.cõmu.diui.z respon det ibi inno.ad.l.ediles.§.item sciendum vt procedat in edicto pretoris vnde non dicit expressionẽ quãtitatis debere fieri in li bello Sed do.meus io.de imo.in.d.c.significantibus de libel. obla.dicit cõiter seruari dictuz inno.in.d.c.tanta z in.d.c.signi ficantibꝰ z dictũ bar.in.d.l.i.ff.de eden.z consuetudo est optia legũ interpres.c.cũ delectus de ꝓsue.z ita residet ang.in.l.in rẽ. ff.de renun.vbi tangit istum passum z refert illam.l.fuisse glosatã ab inno.in.d.c.significantibꝰ z idẽ ang.in.d.l.i.ff.de eden.dicit ꝓcedere libellũ peto ate funduz cũ fructibꝰ ꝓceptis ad hoc alle. inno.in.d.c.significantibꝰ z idẽ ange.in.d.l.si i rez dicit q̃ cõis praticha mũdi ita seruat vt petaf res cũ fructibꝰ. Et licet cy.vt re fert bal.in.l.cũ propria z si qs alteri vel sibi dicat petere sub taxa ta extimatione fructus qñ qs petit rẽ cũ fructibꝰ ꝓceptis quia suffi cit q̃ snia feratur sub taxata extimatione vt glo.parua exponit il luz tex.ad hoc rñdeo q̃ de hoc passu fuerunt opiniones z aliqd tẽuerũt vnã opinionẽ alij ꝟiã vt apparz ex supradictis. Cy.tenu it vnã opionẽ z bal.in.d.l.cũ ꝓpria: sz inno.tenuit ꝟiã quã seq tur bar.in.d.l.i.z sequit ang.tñ ex quo de cõsuetudine mondus obseruat opinionem inno.vt dixit inno.z io.de imol.in supradi ctis locis nõ vf esse opus insistere quia qõ est ꝙsuetudinariũ nõ ẽ arbitrariũ vt pulchre dixit bal.in.l.quicũqz.C.de fuis fugi.z iõ minime mutanda sũt q̃ certã interpretatione habuerũt.l.minime.ff.de legi.ego tñ examinaui istũ passuz in lectura mea in comẽto.d.c.significãtibꝰ z formaui sex elegantes rões p vna ex dictis opinionibꝰ. Sed qr cõiter fuatur dictũ inno.ad qd ẽ necesse in gredi istũ cõflictũ disputandi z si recte ponderetur dictũ bal.i q̃. tũ in.d.l.propria alle.dictũ inno.in.d.c.tanta vf sequi illud. Itẽ faciat quia fructꝰ veniunt accessorie ad rẽ iõ possunt peti ista gene raliter.z faciat ad hoc q̃ voluit ang.i.d.l.ex diuero vbi idẽ tz q̃ tenuit inno. Itẽ faciat qr cũ dicte terre fuerit possesse p illũ inocẽ tiuz z percepti fructꝰ p eũ tanto tpe satis vf esse certꝰ de quãtitate iõ certus esse dz an velit cedere vel cõtẽdere z quia q certus est certificari nõ dz.c.eũ q certus.de reg.iuris lib.vj.l.i.ad finem.ff. de acti.emp.l.i.ff.de doc.prelega.ergo.itẽ lz io.de imol.in.d.c.si gnificantibꝰ dicat q̃ forte verior est opinio quã posuit bar. in.d. l.ex diuerso.§.i.tñ cõiter seruatur illud q̃ ipe voluit in.d.l.i.ff.de eden.stabimꝰ ergo cõmuni obseruãtie. Et si dicatur q̃ nõ ẽ vez q̃ nõ seruatur dicta opinio: ad hoc respõde q̃ stat dicto docto ris dicentis ita seruaf ita dixit bar.in.d.l.de qbꝰ.ff.de legi. Cum ergo ang.z io.de imo.dicunt q̃ ita seruatur: stabitur dictis eorũ. Et si dicaf q̃ saly.ĩ.d.l.cũ ꝓpria tz ꝟiũ vt debeat specificari extimatio fructuũ q̃ percepti sũt ante lit.ꝓtest.qñ petuntur actiõe ꝓpria vt no.in.l.itẽ veniunt.§.fructus.ff.de peti.hẽdita. Ego rñdeo q̃ ipe loquitur eo casu quo petũtur specificari fructus z sic loquit qñ fuit petitũ ex parte aduersa q̃ specificarenf fructus seu extimatio fructuũ q̃ nõ fuit petitũ in cãu nostro. Itẽ saly.nõ fuit memor eius q̃ voluit bar.in.d.l.i.ff.de eden.nec fuit memor eiꝰ q̃ voluit ang.in locis allegatis superius q̃ cõiter obseruef q̃ pe tatur fũdus cũ fructibꝰ. Cum ergo ita sit cõis obseruantia sequit q̃ recte primus iudicãs iudicauit. ergo eodez modo iudex appel lationis iudicabit.iuxta illud poeticũ tu quoqz fac simile. Et sic cõcludo in fauorez dñi firmi de siccis ut ꝓnũciet instrumẽtũ esse pignoratitiũ z debere illũ ioannem franciscum cõputare sibi fru ctus in sorte pro quãtitate debiti z residuum fructuum habito re spectu ad extimationez z restituere etiam ipum fundũ z sic cõfir mare primaz sniam. Et ita concludo. Suppremo Optimo Ma ximo incomprehensibili z Altissimo deo sit gloria et imperium sempiternum. Bñs andreas barbatia eques z in vtraqz censura doctor. Anno domini. M.ccccl.xxij.

Casus consilij.lxxiij.

Utrum florentinus habens maiorem partez bonorũ suorum venetijs. Et ibi habitãs ligetur statutis ciuitatis florentie. Et de nominibus nature. Et de institutione facta de filio in certa quan titate pro omni eo q̃ debet habere in bonis patris quid operet.

m

Agnanimus scripsit apostolꝰ abiciamus opera tenebrarum z induamur arma lucis Ad ro manos capto.xiij.idcirco supremũ altissimũ z incomprehẽsibilem deũ huic cõsultationi corde humili iuoco vt pissimo saluatore no stro iesu xp̃o medio veritatem huiꝰ ꝙsultatõis mihi cani suo pecca tori inigssimo aperiat. Est equidẽ lux ꝟa vt p̃clare scribit ioãnis capi.viij.ego inquit sum lux mundi z q̃ credit ĩ me nõ ambulat in tenebris. Capio ꝓmũ huiꝰ ꝙsultatiõis articulũ statuto florentino cauet q̃ ff seu filiꝰ ffis excludãt filias ꝓsone defũcte. Modo iste ff originariꝰ florentinꝰ bñs ibi partez bonoꝝ patrimonialiũ ibidẽ retinuit vnũ ex suis filijs z ibi fuit dictꝰ filiꝰ z est vxoratus z ibi ha bet familiaz Sed ipe ff florentinꝰ lõgissimo tpe stetit z habitauit venetijs z ibi hũit maiorẽ partẽ fortunaꝝ suarũ.est locus dispoſi tioni statuti florẽtini: mihi vf ỏ iure dicẽdũ q̃ possit excludere di ctas filias vigore dicti statuti nõ obstãte q̃ venetijs habitet z ma iorẽ partẽ suorũ bonoꝝ ibi hẽat hoc mõ ad illũ casuz adaptatur dispositio statuti ad quẽ cãuz adaptãtur ꝟba statuti: ita ꝓbat in l.i.§.loquitur.ff.de magi.ꝙue.z in.l.iiij.§.totiẽs.ff.de dan.ifec. vbi dixit bar.cauetur statuto.q̃ de ꝟctu soluat gabella sex denari orũ pro libra z sit ꝟctus sup re inextimabili q̃ nõ habet locuz dis positio statuti loquentis de re extimabili. Itẽ dixit bar.in.l.ita ãt ff.de admi.tu.z pulchre dixit bar.in.l.ita aũt.ff.de admi.tu.z pu chre.dixit ang.in.d.§.totiẽs. statuto cauetur q̃ stetur dicto me dici si est remãsura cicatrix z ẽ notoriũ ex pcusione remãsurã cica tricẽ q̃ nõ habebit locuz statutũ qr statutũ loquit de dubia cica trice nõ de notoria z ibi dixit io.de imo.statuto cauetur q̃ reus te neaf rñdere positionibꝰ z in fine cãe examinabit si sunt imptinen tes q̃ si ẽ notoriũ illas esse imptinẽtes nõ tenebit reus respõde re qr verba statuti sunt ꝓcepta qñ ẽ dubiũ si sunt imptinentes et ibi dixit.raph.cumanus statuto cauet q̃ ĩ ꝟctu minoris debeat in teruenire cõsensus agnatoꝝ minoꝝ nõ hẽat agnatos q̃ nõ hẽbit locũ dispositio statuti.faciat.c.ex parte asten. de concess. p̃ben.et c.idẽnitatibꝰ.§.sz cũ eas ỏ elec.li.vi.z q̃ ibi voluit dñicꝰ. Faciat c.ad audientiaz.de deci.z iõ bellissime dixit pe.de ancha.in.c.fi. de male.statuto cauetur q̃ hñs pacẽ ab offenso cautellef de ban no.mõ qdam blasfemauit deum z penituit petebat cautelari de

banno decidit q nō pōt cautellari quia ꝟba statuti nō adaptant ad istū cāuz. facit. c. fi. de biga. z. c. fi. ō sta. mona. faciat tex. l. si ser-
uū ꝟsic. nō dixit ꝓtor. ff. de acqrē. heredi. z tex. l. bos accusare. §. oīb⁹. ff. de accus. z. l. q cōstitutū. ff. de testa. mili. faciat. c. lz de de-
cani. z q ibi voluit do. anto. z adduco q ꝙsuluit io. de imol. ī suis cōsilijs cōsilio xxxvij. incipi. in cāu p̄missō vbi ꝙsuluit q statutum
disponens q locator ante tres mēses possit denūciare ꝙductori vt nō perseueret in ꝙductione: tale statutū nō hz locū in locatione
ad affirmandū q: ꝟba statuti nō adaptant ad illū cāuz. Et addu co q cōsuluit io. de imol. cōsilio. xliij. vbi idē ꝙsuluit in simili z ad
duco q ꝙsuluit solēnis doctor dñs franciscꝰ tigrini de pisis in ꝙsi lio incipiēte bernardus posita inter ꝙsilia bar. consilio. xxvij. z q
consuluit lu. ro. ꝙsilio. cxciij. z q voluit bal. in. l. in copulādis. C. de nup. z q voluit bar. in. d. l. q ꝙstitutū. dixi ego multū luculen-
ter in exuaganti federici tertij regis sicilie que incipit voletēs quā ꝑm paruitatē mihi indigne dataz a deo celi viuo reperi. ¶Modo
ex istis elicitur vera ꝙclusio q ad eū cāuz ad quē adaptātur verba statuti adaptatur dispositio ipsiꝰ statuti z ad eū cāuz ad quē non
adaptāt ꝟba statuti nō adaptatur dispositio statuti. modo in cāu nostro statutū istud florētinū disponit q frater excludat filias per
sone defuncte sequit q cuz ista ꝟba ꝙprehendāt siue fr̄ habet flo-
rētie siue alibi habitet quia vbicūqz vadat illud naturale insequit eum sicut in simili dicimus de obligatione que insequtur obligatū
quocūqz vadat vt dixit glo. elegās in. l. fr̄ a fr̄e. ff. de ꝙdi. inde. Si cut in simili dicimꝰ ō eo q passus ē sniaz capitalē vt eū iseqtur quo
cūqz vadat vt refert z voluit bar. in. l. cunctos populos. C. de su. tri. z in. l. q vltimo. ff. de pen. Sicut lepra sequitur leprosuz quocū
qz vadat. c. cito turpem. i. q. i. z q dicimus de caractere qui insequ-
tur eū q imprimitur vt. l. qs ergo cāus. ff. ō pecul. l. iiij. ff. de fuit. l. iij. ff. pro soci. bar. in. l. nemo pōt. ff. de leg. i. illud ergo natura
le fraternitas insequitur fratrem quocūqz vadat z p cōsequens in dispositione statuti vt cōprebēdatur frater iste Siue habitet flo-
rētie. siue alibi. Scō faciat rō mouēs statuentes que fuit vt agna ti habeant quādaz recōpensationē pp iniurias que sepe inferunt
agnationi quo cāu assumere vindictaz spectat ad ipsos agnatos masculi sexus ut plēissime superioꝛb⁹ dieb⁹ ꝙsului ī ista cā z voluit
bal. in ꝙsilo suo incipi. martinus ioannis de florētia posito iter cō silia ange. lxvij. Ista rō vēdicat sibi locū in fr̄e hitante alibi. Si er
go rō statuti hz locū in tali fr̄e sequitur q eodē modo hz locum ipsum statutū: q: rō statuti z ipsuz statutum sunt vnū z idē ita vo
luit dy. in. c. fi. de reg. iur. li. vj. z Ly. in. l. non dubium. c. ō legib⁹ et probatur. in. l.. cum mulier. ff. solu. matrimonio. z in. c. ij. re-
quiris. z in. ca. cum spāli. §. porro de appel. z q voluit glo. in. l. scire leges. ff. de legi. quā ang. ibi reputat singularē. itē ēt q: rō di
cti statuti est ut in agnatibus diuitib⁹ honoraf̄ domus z familia vt l. i. §. si seruus. ff. de ven. inspi. ista rō vendicat sibi locū in fr̄e siue
habitet florentie siue alibi. conseruatur enī decus z honor ī fami-
lia pp diuitias ita dixit illuminatꝰ doctor augustinus in libro de ci uitate dei ꝑbaf̄ in. l. quisquis. C. ad leg. iul. maie. Tertio si quis
piam dixerit q rō statuti fuit ꝑ publico bono q: expedit rei publi ce hr̄e locuplectes subiectos ut probaf̄ ī auē. ut vidi sine quoqz
suffrag. §. cogitatio. sed iste nō hitat florētie. ergo sequit q cessat rō statuti. ad hoc rñdeo q vbi plures cause cōcurrūt ad fabrican
dū aliquod indiuiduū z vna cā adest z altera nō remanet dispo-
sitio statuti firma. ita ꝑbaf̄ in. l. libroꝝ. §. notantur. ff. de his qui no. infami. z instit. de nup. §. affinitatis z. l. si nō lex heliascentia.
ff. de here. institu. z p ꝙs vēdicet sibi locū dispositio statuti florē tini. Preterea iste frater retinet filiū suū florētie vxoratū z ibi hz
familiā quo cāu satis dr̄ florētie stare ille fr̄ quia pr̄ z filius censen tur vna z eadem persona. l. fi. C. de impub. z alijs substi. z ibi di-
xit bal. q adeo censentur eadē persona q extimū patris censetur extimū filij. alle. glo. l. ij. C. q eta. se excus. li. x. z. l. sancimus. C. de
agri. z censi. li. xi. z idem voluit idē bal. in. l. sciendū. ff. q sat. dar. cog. z in. l. si nō plures. C. de sacro. san. ecc. z ī. l. i. in princi. ff. ad
sylla. z in. l. diximus. §. si pater cū. l. sequenti. ff. de excu. tuto. z in addic. spec. in ti. de censibus ad finez. bar. in. d. l. sancimus. glo. ī
c. super eo. ō testi. z q voluit albericus de rosate in tractatu statu toꝝ quē reffert lu. ro. in. d. l. i. faciat illō q scribit. ff. ad sylla. apō
virgiliuz in so eneydos dū dic: sic ocullos sic ille manus sic ora ferebat et q bellissime scripsit suprem⁹ hystoric⁹ z orator liuius ō
so bello punico in pn. vbi refert q mortuo armoꝝ duce inuictissi mo amilchare z genitus eius hanibal uenisset ad patrios exercit⁹:
cuncti milites z exercitus duces visi sūt videre amilcharem patreꝝ adeo q hanibalem iuuenē amilcharē appellare vno ore ausi sūt
qui eadē liniaměta vultus tenebat vt bellissime scribit hystoricus ille. faciat glo. in. c. fi. xxiiij. q. i. que dicit q filius regis appellatur
rex in vita pr̄is mouet ad sic dicēduz p. l. in suis. ff. de lib. z. post. faciat glo. in. l. hereditas. C. de po. que dicit q in tantū censētur
vna persona pr̄. z filiꝰ q mortuo pr̄e nō est dare hr̄ditatē iacentē supstite filio. z ad hoc faciat. l. pr̄is z filij. ff de vulg. z pupil. z iō
dixit glo. ī. d. c. i. de feu. cogni. q si pater moritur relicto suo filio masculo nō dr̄ ille filiꝰ acquirere feudū sz dr̄ acqsitū feudū capere
bal. ibi dicit no. sapidū modū loquēdi. Et faciat qō voluit bal. z ang. i. d. l. in suis: quos refert z sequitur io. ō imol. z q voluit ibi
bar. z q voluit idez bar. in. l. i. C. de impo. lucra. descrip. li. x. Et sic satis vr̄ retinere domicilīū habitatiōis florētie pr̄ p hitationez
filij. Et adduco illud q sacro scribit euāgelio ego z pater vnū su mus. Ita dicamus in cāu nr̄o q pr̄ uideat stare z hitare florentie
z iō speciale est q forēsis gaudeat cōmodo statuti ex quo ē alie-
nigena ut cōsuluit ang. in suo ꝙsilio incipi. cui dicta actio fine ces-
sione queraf̄ q ad hoc alle. c. ecc. sācte marie. de ꝙstit. z illud ꝙsiliū
refert z sequit lu. ro. in suis consilijs ꝙsilio ccxxi. vbi ꝙsuluit ī ciui-
tate florētia cauet statuto q ad petitionē creditoris possit capi ō bitor p familiā potestatis quo cāu qdā forensis eēt creditor vnius
florentini z voluisset capi facere suū debitorē vigore illius statuti q non potuit ex quo erat forensis. ergo sequitur q si fuisset florē-
tinus sz alibi hitaret potuisset gaudeī bñficio illius statuti. Et ad duco q voluit paul. de castro in suis ꝙsilijs ꝙsi. cccxlij. vbi ꝙsuluit
statutū disponebat. q cōitas tenetur reficere passo dannum mō quidā forēsis fuit passus dānuz in hospitio fuit dubitatū vtrū cōi
tas teneref̄ reficere illi forensi dāna z ꝙsuluit q nō teneaf̄ ex quo ille erat forensis ar. eiꝰ q hr̄ in. l. fi. §. cū in fecūda. C. de fur. ergo
secꝰ si ē ciuis sz alibi hitet. nā vbicūqz ciuis hitet dr̄ eē glia sue pa trie z clarescit patria splendore sui ciuis sz alibi habitet vt. l. sz z re
probari. §. fi. ff. de excu. tuto. ergo gaudebit iste fr̄ bñficio statuti. Et adduco elegantē tex. i. c. ꝙstitutꝰ de in integ. resti. vbi iudicio
meo vr̄ cāus p hac qōe sic inducēdo statuto seu cōsuetudine ue ronēsi cauebatur q primior ꝙsāguineꝰ posset reuocare vēditionē
factā in extraneuz a suo cōiūcto. decidit ibi q clericꝰ primior gau det bñficio illius statuti ecce mō qualiter clericus veronēsis est de
populo veronēsi vt ꝑbaf̄ in. c. dilecti de fo. cōpe. z voluit ibi pet. de ancha. z in. c. i. de preben. z ibi io. de imol. do. abb. z ali. z per
do. anto. z alios in. c. q clericis. de foro ꝙpe. Et tamē clericus nō est subdictus layco vt. c. eccle. sancte marie. de ꝙstit. c. bene quidez
xcvj. di. ergo idem dicemꝰ in eo q est de municipio lz alibi habitet Faciat qō ꝙsuluit io. de ligna. z franciscꝰ de albergotis quos om
nes doctores referunt z sequunt in. d. c. q clericis. vbi dicūt acci-
disse in personā lappi abbatis statuto cauebaf̄ vt agnatꝰ excludat femias ¶Modo lappꝰ abbas erat agnatꝰ fuit dubiū vtrū exclude ret feminas fuit ꝙsultū q sic vt gaudeat bñficio illius statuti. idez
cōsuluit bal. in quodā suo cōsilio incipiente martinꝰ ioannis de florentia tē: posito inter cōsilia ang. z in ordine est. lxvij. vbi con suluit clericū agnatū excludere feminas: z tñ clerici nō supportant
onera municipij. Ita z eodē mō iste fr̄ lz alibi habitet gaudebit bñficio statuti z indubitant ista apponūt gladiū ad radicem hu-
ius dubitationis. Preterea faciat rō motiua illiꝰ statuti. fuit enīz fauor agnatiōis ut. d. l. i. §. si seruus. ff. de ven. inspici. Sed iste fa uor agnationis ita debeī agnato absenti sicut agnato presenti q:
ita honorat agnationē suam in municipio aliēo agnatꝰ sicut ī mu nicipio suo proprio. qnūmo magis spargit honorificētia agnatio
nis si agnatꝰ habitet in alio municipio. itē illud statutū ꝙfert hr̄di tatē fr̄i testatoris exclusis feminis pp vindicādas iniurias illatas
agnationi vt dixit bal. in prefato ꝙsilio. sed istud vēdicat sibi lo-
cū eodē modo in fr̄e hitāte alibi ergo. Preterea faciat ista noīa pr̄ mr̄ filiꝰ fr̄ z similia sūt noīa appellatiua nature vt. l. iij. §. hi qui
l. tutellas. ff. de capi. dimi. iura enī nālia sūt īmutabilia insti. de iu re nāli. §. sz nālia. l. eos. ff. ō capi. dimi. z iō sapiēter dixit bar. ī. d.
l. tutellis q vbi statutū loquit p noīa nālia tūc nō pereunt capitis diminutione z ēt cadāt in bastardos. faciat q voluit idem bar. ī
l. pnūtiatio. ff. de ꝟb. sig. Ita mō in cāu nr̄o istud statutū florenti-
num defert istaz successionē fr̄i sub noīe appellatiuo nature qō nomē nō extinguit licet habitet in alio municipio q: fr̄ ē quocūqz

vadat.l.ius agnationis. ff. de pac. insequitur enim fratres illa fraternitas quocunq; vadat: qr nã ab eo subiecto ẽ indebilis nõ enim euellitur. faciat simile quod voluit gl. in.l. ff. a ffe. ff. de ꝓdic. ide. que dicit q; obligatio sequitur obligãtẽ sicut lepra sequit leprosũ faciat glo. in.l. ex ea. ff. de postu. que dicit q; excõicatio insequitur excõicatus quocũq; vadat. faciat simile q; voluit bar. in.l. cũctos populos. C. de sũ. tri. vbi dixit q; ſnia capitalis insequit ꝓdẽnatus ad amputatationẽ capitis cũ duceretur ad patibullũ fuit abstractus de manib⁹ officialiũ decidit q; quocũq; iuerit ẽ infamis ⁊ incapax testãdi idẽ voluit in.l. q; vltimo. ff. de pen. faciat q; hꝫ in.l. quis ergo casus. ff. de pecu. ⁊ i.l. iiij. ff. de serui. ⁊ q; hꝫ. i. ca. si q; a symõiacis. i. q. i. Et sic imprimitur caracter q; deleri nõ põt mõ si ista que insũt nobis ꝓ accidẽs quocunq; eamus nos sequuntur quanto fortiꝰ illud q; inest nobis a nã est a nobis inseparabile ⁊ quocũq; eamus insit nobis. licet iste ff habitet venetijs tñ ff est ergo vẽdicat sibi locũ dispositio statuti qr ad eũ cãus adaptat dispositio statuti ad quẽ adaptãtur ꝓba statuti vt superius dixi ⁊ indubitanter ista apponũt securim ad arborẽ bui⁹ hesitationis eoq; magis cũ statutũ simpliciter loquat de ffe ñ distinguendo gꝰ nos ñ distinguemus: vt.l.i. §. generaliter. ff. de lega. prestan. illud quod nõ dicit statutũ nõ dicemus nos vt.l. si seruũ. ꝓbi. nõ dixit prętor. ff. de acqre. bere. ergo multofortius in cãu nr̃o gaudebit beneficio statuti qr habitat ꝑ filiũ in ciuitate florẽtie pinde est ac si in ꝓpria persona hĩaret ipe met pf vt ẽ dictum. Preterea dicat mihi aduersariꝰ ex quo capite velit excludere istũ ffrem vtruz ex eo qr est forẽsis ⁊ istud est falsum qr ciuis florentinꝰ est origine: quã mutare nõ põt. C. de municipi. li. x. vt.l. origine. l. assũptio. ff. ad municipi. faciat glo. l. ciues. C. de incol. li. x. ea enim que nãlia sunt pacto vel renũtiatione tolli nõ possunt. l. ius agnatiõis. ff. de pac. ⁊ l. iura sanguinis. ff. de reg. iur. ⁊ iõ dicunt scrib. in. d. l. ciues vt voluit ⁊ refert ibi io. de plateis q; si locus originis vocat suuz ciuez ⁊ locus vbi hz bona insimul illũ vocãt q; tenet obedire loco originis q; ẽ sua pria ⁊ ẽ preceptũ iuris gentiũ vt patrie pareamus. l. veluti. ff. de iusti. ⁊ iure. ꝑ quẽ tex. dixit ibi bar. in tractatu de guelphis ⁊ gebellinis q; talis presumit esse qs qualis est sua patria ⁊ Cicero i quarto retboricoꝝ nullũ piculũ pro patria graue putãdũ est ⁊ i ō sumno scipionis ⁊ i prio offitioꝝ vni cuiq; nr̃z cari parẽtes cari sunt libri sed omnes hominũ caritates vna patria complexa est ꝑ qua nõ dubitet quis bonã mortẽ apetere. l. minime. ff. de relig. ⁊ sup. fu. Et sic nõ põt excludi ex eo qr hz domicilium ex quo remanet ciuis florẽtinꝰ gꝰ sequit q; gaudebit bñficio ipius statuti florẽtini. Et faciat qr cũ essez legẽs ferarie accidit qõ cuiusdaz magistri pegrini medici q; habitabat robodigij tñ erat oriundus ferarie ⁊ habebat bona ferarie: fuit dubitatũ vtrũ deberet ꝟuari statutũ ferarie ꝙsuluit do. io. ō annania ⁊ omnes doctores bononie ⁊ ego cõsului q; ex quo erat ferariensis debebat ꝟuari statutũ ferarie ex eo qr nõ dicebat extinctuz domiciliũ originis q; nõ poterat mutari qr ieſt nobis a natura qr ẽ locus generatiõis ⁊ adducebat ea que scribunt Ly. bar. bal. ⁊ alij in.l. cũctos populos. C. de sũ. tri. ⁊ ego idẽ ꝙsului ⁊ ita fuit obtentũ ⁊ iudicatũ ferarie ⁊ sic i cãu nr̃o nõ ꝑdit iura originis iste frater posito q; habitet venetijs ⁊ sic videtur in indiuiduo decidere hanc dubitationẽ ⁊ ꝑ cõsequẽs gaudebit bñficio huius iste frater. Preterea faciat si dicat istud ſtatutũ emanauit ꝓp publicũ fauorẽ vt res publica florentina haberet locuplectes ſubiectos vt i auc. vt iudi sine quoq; suffrag. §. cogitatio ⁊ iste ff elegerit sibi domiciliuz venetijs ⁊ ibi resideat ꝑsona ⁊ habebit maiorẽ partẽ fortunarũ suaꝝ. ergo debemꝰ sequi mẽtẽ ⁊ impropriare ꝓba vt ō seruiamꝰ mẽti iuxta no. i. l. cũ mulier. ff. sol. ma. l. nõ dubiũ. C. de legibꝰ. l. scire. ff. de legi. c. ij. requiris. de appel. c. ꝑterea. de ꝓb. fig. quia ad hoc rñdeo q; lz istud statutũ emanauerit ꝓp publicũ bonũ vt voluit ia. de are. in sua disputatione quã refert ⁊ sequit io. an. in addic. spec. in ti. de succes. ab in test. in rubrica. Ly. in. l. i. C. de adul. tñ ꝓncipaliter emanauit ꝓp fauorẽ agnatiõis vt diuitie remaneãt in familia ⁊ in agnatione: vt in. d. l. i. §. si seruus. ff. de vẽ. inspi. ⁊ ne agnati pauptate soꝛ descãt ut. l. qsqs. C. ad. l. iul. maie. ⁊ in ꝙsequẽtiã ⁊ in fauorẽ publicũ. Sz ita ẽ i cãu nr̃o qr iste ff ẽ agnatꝰ. ergo mẽs statuti fuit ut ad eũ puenirẽt bona fratris nec ꝓp hoc iste ff est ex suã agnationẽ licet alibi habitet nec perdidit originẽ ut ẽ dictuz ergo. Itẽ statutũ istud defert istam hꝫditatẽ sub noie nãli appellatiuo ffis quocũq; iuerit ⁊ habitauerit fraternitas eũ insequitur. ergo illud voluit statutũ q; ꝓbis expressit. l. labeo. §. idẽ tubero. ff. de sup. liga. iõ dixit cassiodorus quem refert bal. in. c. i. de testi. alꝫ in rubrica. nullũ magis mẽtis nr̃e testimoniũ quã qualitas inspecta ꝓbo. c. legimus. xcvij. di. Cum ergo sub naturali appellatiõe que ẽ imutabilis vt ẽ dictũ ꝙtulit istud bñficiũ excludẽdi feminas ergo mẽs statuẽtiũ fuit vt quocũq; iuerit gaudeat bñficio statuti: qr illud censetur voluisse q; ꝓba ꝓlata sapiũt. l. libroꝝ. §. qõ tamẽ cassius. ff. de lega. iij. est enim cor lingue impator vt dixit bal. in. c. mãdatũ de rescri. uoces sũt signa eaꝝ que sũt i aia passionũ note optimo dicẽte phõ. in ꝓmo phiermenias cordis ꝓceo ẽ lingua ita dixit bal. i tractactu sismatis: ergo volũtas statuti fuit florentinos suos alibi habitantes gaudere bñficio talis statuti. Unde posito non tamẽ cõcesso q; ciuitas ꝑderet suũ ciuem ꝓp domicilium habitationis alibi ꝟtũ q; tñ nõ ẽ verũ ut demõstraui supius tñ gauderet cõmodo statuti ex quo sub noie nãli appellatiuo illud sibi cõfert. Et si aliter diceremus sequeretur q; ciuitas florentina daret occasionẽ vt florẽtini nõ irent ꝑ mũdũ exercendo mercantias ⁊ negotiãdo q; esse nõ dz qr ꝟriũ videmꝰ in fcõ ꝟuari qr florẽtini peragrantur ꝑ orbez ⁊ ꝟbunt domiciliũ in diuersis partibꝰ mundi ⁊ faciũt splendescere suaz ciuitatẽ originariã qr vbicunq; fuit gloria ⁊ spendor sunt sue ciuitatis: vt. d. l. sed ⁊ reprobari. §. fi. ergo attendenda ẽ ista consuetudo florentinorũ recedẽtiũ a patria ar. l. vel vniuersorum. ff. de pigno. acci. l. q; semisses. ff. de vsur. Preterea adduco ad ꝓdicta. l. fi. ff. de decre. ab ordi. faci. per quem tex. decidit ista dubitatio ibi enim ꝓbat q; statutũ ciuitas ligat suũ ciuẽ ex territoriũ hitãtez ⁊ negociantẽ ⁊ rõ ẽ qr vbicũq; sit est subiectus statuto sue ciuitatis originarie. vt. d. l. origine. ⁊. d. l. assũptio. quo fit vt sicut ligat ad onera ita inuitat ad cõmoda ar. q. c. q; sentit onus de re. iur. li. vj. ergo ⁊ indubitãter ista dubitatio deciditur per illuz tex. ad hoc celebrem. ergo non ꝑdit abñs iura sui municipij originarij. Preterea adduco ad ꝓdicta q; cõsuluit pau. de ca. in suis cõsilijs ꝙsilio. ccxxxij. incipiente in xpi noie circa ꝓmũ ⁊c. vbi accidit i cõtingentia facti statutũ ciuitatis rachanati disp̃ebat q; mater excluderet a successione sui filij intestati decidentis stantibꝰ cõsanguineis patris mõ accidit in facto q; mater erat nõ subdita statuẽti erat enim forẽsis erat dubiũ vtrũ illud statutũ excluderet matrẽ nõ subditaz illi statuto ⁊ decidit q; tale statutum non potuit eam excludere ẽt a bonis que sũt rachanati qr nõ potuit tale statutuz ligare maxime cũ loquatur in personã vt. l. extra territoriũ. ff. de iurisditione om. iudi. ⁊ ꝑ. l. cunctos populos a ꝟrio sensu. C. de sũ. tri. ꝑ id. q; no. bar. ibi in. vij. qõe in fi. dũ dicit q; qñ statutũ loquit in personam non porrigit ad forẽses ⁊ ẽt idẽ bar. dicit in eadẽ lege in. iij. qõe ꝑ hoc ẽt alle. q; no. idẽ bar. in. l. fi. C. de pact. in. iiij. col. in qõe dicente ō statuto disponẽte q; ingressus monasteriũ ñ succedat patri q; nõ valet qa cõfert suum effectum in tp̃us quo ō sijt esse ſubdita ꝑ hꝫ ẽt facit rõ ꝟm eũ q; eo cãu quo esset de rachanati nõ excluderet ꝑ illud statutũ a bonis nõ ſubditis statuẽti: ut voluit bar. ⁊ bal. in. d. l. cũctos populos in fine. vj. qõis q; eadez rõne arguẽdo de rebꝰ nõ ſubditis statuentibꝰ ad ꝑsonã nõ ſubditã. l. q; plures libero. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊ q; no. in. l. miles ita. §. ⁊ q; dixim⁹. ff. de testa. mili. Et sic ꝙcludit ibi. d. paulus q; ille nõ inuitatur ad icõmodũ ⁊ ad cõmodũ statuti: q; nõ ẽ ſubditus statuti ergo sequitur q; secus erit si esset ſubditus posito q; alibi haberet domiciliũ ⁊ ꝑ ꝙs cũ iste ff sit ſubditus statuto florẽtino sequitur q; gaudebit bñficio statuti florentini. Preterea faciat q; tale statutũ in inuitas ffes ad excludendas feminas emanauit rõne cuiusdã ꝙpensationis ꝓp multa onera incũbentia agnatis puta iniurias illatas agnatiõi quaꝝ vindicta spectat ad masculos agnatos ⁊ nõ ad feminas ut voluit glo. in. c. i. §. notãdũ q; feu. bar. pos. q; dixit q; ad feminã nõ spectat facere pacẽ de occisione dñi quia ad eã nõ spectat leuare feda. Cum ergo hẽant agnati istud onus statuẽtes q; ita statuerũt deferrẽdo hꝫditatẽ agnatis fecerũt rõe cuiusdã ꝙpensationis vt ad eos locẽtur ꝙmoda puenientia ex agnatione ad quos spectãt onera. l. in cõcedẽdo. ff. de aqua plu. arg. Sed istamet rõ vẽdicat sibi locũ in ffe hitãte alibi. ergo ⁊ q; illõ statutũ hũit illã cõsiderationẽ ad vnus recõpensandũ cũ ꝙmodo voluit bal. in dicto suo cõsilio incipi. martinus ioannis de florentia. nã ita fit iniuria agnato absenti sicut agnato presenti. faciat q; hꝫ in. l. lex cornelia. ff. de iureiu. vbi iniuria facta vni de cognatione vꝫ facta toti cognationi. l. i. ff. de lib. cau. Preterea faciat per transitũ ad monasteriũ nõ ꝑdunt iura sanguinis. l. iura. ff. de re.

tur.z refert lu.roma.ita fuisse iudicatum apud dominos de rota in suis singularib⁹ sing.xxxix.q qdam nobilis de francia mõach⁹ in impetratione beneficij asseruit se nobilez opponebat grãm illã fuisse subreptitiã p id q voluit gl.i.c.scripsit nobis regina rebeca.xxvij.q.i.alʒ.ij.gl.i.c.pñs clericus.xx.q.iij.glo.i.c. ea q̃ de sta. regul.glo.in.c.i.de purga.cano.tñ dicit ꝓrium fuisse decisuz quia iura sanguinis nõ abolent ut.d.l.ius agnationis cũ si.z ita cõme morat fuisse decisũ i cõtingẽtia facti. Ita dicam⁹ in proposito nro vt ñ sit extinctũ ius agnatõis z frnitatz iõ stabit ista rõ firma.iste ff abñs est frater z florẽtin⁹:g⁹ in eo vẽdicat sibi locũ statutũ florẽti nũ. Et sic ex istis demõstratũ ẽ multipharie multisqz mõis fratrez istum gaudere beneficio statuti florẽtini lz hãtet venetijs eoqz magis cũ florẽtie hãtet filj⁹ eius z ibidẽ bona hẽat Et ita cõcludo. ¶ Capio aliam dubitationẽ vtrum debuerit prius cõstare hereditatem fuisse aditã p heredẽ scriptũ z acceptare pure relicta facta in testõ z vꝰ de iure dicẽdũ q prius cõstare debeat hereditatẽ fuisse aditã ad hoc adduco q voluit bal.in.l.fi.in pn.C.de iure ẽliber.in.v.col.vbi dicit q heres ꝓueniri nõ potest nisi ꝓbet hereditatẽ agnouisse alle.q voluit glo.in.l.si cũ dotẽ.§.trangrediamur.ff.sol.ma.z.l.pinde.ff.si cer.peta.z.l.i.C.vt se.ab here.absti.ita colligit bal.ibi ex.§.finaũt dubius.alle. ẽt ad hoc. §.si vero postq̃ in ea.l.fi.z sic bal.decidit hãc dubitatiõez in undiuiduo q ꝓstare debuit p prñ ipz hꝛditatẽ istitutũ adiuisse hꝛditatẽ. Et ad ℞ adduco q voluit idẽ bal.i ea.l.fi.§.z si pfatũ i.ij.col.ℵsi. vnũ scias q tãq̃ hes p debito defũcti.capi ñ pt nisi lqueat ipz eẽ hes dez z alle.no.i.d.c.trãsgrediamur.z adduco tex.i.d.l.fi.§.si ℵo. postq̃ adierint vel se imiscuerit inuẽtariũ facere distulerint tunc ex ipo hꝛdes esse obligantur z debitis hereditarijs teneant vbi p batur formaliter q ꝓueniunt heredes postq̃ hꝛditatẽ adiuerunt z elapsuz est tpus ꝓficiendi inuẽtariũ ergo opus est ꝓbare q iste ff hereditatẽ sui ffis adiuerit z la pluz sit tpus ꝓficiendi inuentariũ ergo ante cõueniri nõ poterit qr illud ℵbũ tũc:denotat extremitatẽ temporis.c.fi.de fo.cõpe.c.finẽ litib⁹ de dolo z ꝓtu. cle.i. de excep.c.psonas. de appel.c.pastoralis. de excep .c.cũ dilect⁹ de accus.bal.in auẽ.cõtra rogatus.C.ad trebel.z.in.l.si ex cãone.C.nõ nu.peccu.z i.l.qbus diebus.§.cũ qdã.ff. de cõdi.z demõ.z in.c.primo de mili.uassal.q. arma.belli. de.per.ang. in .l. gallus in pn.ff.de libe.z postu.z in.l.i.C.de codicil.tex. in.c.qñ frequẽter.§.porro vt lit.nõ cõtest.c.ad aures z.c.sup eo el .ij. de appel.lu.ro. cõsilio.liij.z cõsilio .cxxxj.g⁹ sequitur q ꝏbuit ꝓstare prius istũ ffem adiisse hꝛditatẽ z tpus ad ꝓficiendũ inuẽtariũ alʒ cõueniri nõ poterat arg.eius q hꝛ in.l.hoc aũt i ℵ. constare liquere pretoꝛi.ff.ex qui .cau.in pos.eatur. z arg.l.generaliter in ℵsi.post q̃ hec intimata fuerit ptori.C.de rebus credi.z iureiurã. Preterea adduco ad hoc.l.scimus.§.illud.C,de in offi.testa.in ℵsi. adita hereditate ꝑm ulpiani opinionẽ currat vbi quinquẽnium q datur ad q̃relã mouẽdã currit ab hereditate adita z faciat rõ qa pter relicta p defunctũ in testõ ẽ dispositio ipius testamẽti iõ nisi firmet p hꝛdẽ q ẽ p additionẽ hꝛditatis nõ pt nasci actio ad petendũ aliquid ex dicto testõ qr ℵuus nõ est effectus sz causa. actus enim actiuoꝝ sũt i patiente bene disposito vt bellissime dixit pHorũ facile pnceps Aristotiles in ℘o libro de aĩa z hꝛ in.c.venerabilez de electio. Et per consequens stat cõclusio vera q nõ potuerũt iste filie agere ex dispositiõe dicti testi nisi prius liqueret hꝛdem adiisse hereditatẽ z per ꝓs eo cãu quo legitima deberetur istis filiabus debuit prius cõstare hꝛditatẽ aditã fuisse p heredez agendo contra ipm heredẽ lz ergo acceptauerint relicta in testõ debuerũt expectare tpus adite hꝛditatis p hꝛdẽ z tpus ꝓficiẽdi nuentarium alʒ eis nõ ꝓpetit actio contra heredem. Preterea z fortius nõ cõpetebat eis actio qr relicta in testõ non agnouerunt pure nisi z inquantũ eis expediret quo cãu qr iste ẽ actus voluntarius z in voluntate cõsistit ergo ꝏz de voluntate ipa constare sed cũ apponitur cõditio voluntas nõ ẽ firma ergo sequitur q talis agnitio fuit nulli⁹ vigoris hoc decidit tex.formalis in.l.cũ q duobus.§.fi.ff.de acqrẽ.here.vbi ꝓbatur q aditio hereditatis non recipit conditionẽ ita dicamus q agnitio institutionis pro dotib⁹ facta a dictis filiab⁹ nõ teneat cũ facta fuerit conditionaliter vt ibi ꝓbat faciat.c.actus legitimi de reg.iuris li.vj. vbi actus legitimi recipiũt ꝓditionẽ ergo nõ debuit fieri conditionaliter.faciat q in simili dixit bar.lz dubitatiue loquat in.l. z si conditionalis. ff.de auct.tuto.vbi querit si auctoritas possit interponi cõditiona liter hoc mõ si z inquãtũ possum de iure.z alle.d.l.eũ qui duob⁹. §.fi.vbi conditio de pñti vitiat actũ q nõ recipit ꝓditionẽ z q voluit idẽ bar.in.l.ãbitiosa.ff.ꝏ decre.ab ordi.faci.z q voluit bal.i repetitiõe.l.edita actio.C.de eden.z.l.i.C.q admi.ad bon .pos. plenius ibi attingit ludo.ro.ad fi.vbi tz q talis agnitio est nulla cũ non recipiat cõditionẽ de pñti alle.d.l.eũ q.§. fi.z sic nõ vꝰ insistendum circa hũc passum cũ habeam⁹ cãuz euidentẽ in.d.l. eũ qui.§.fi. Cum ergo in cãu nro ille femine fuissent institute ab illo defuncto in dotib⁹ suis z ipe nõ agnouerũt pure sed conditionaliter sequitur q talis agnitio ẽ ipo iure nulla z p ꝓs eis nulla competit actio respectu dicte agnatiõis z sic nõ possũt ꝓtra beredẽ qr heres nõ põt conueniri ab eo q nõ agnouit voluntatẽ qa p conditionez suspensa est voluntas ipãrũ filiaꝝ institutarũ que institute fuerant in dote z iõ est ineffe producta qr omnes actus humani oriũtur a duplici principio vz volũtatiuo z potestatiuo vnde dicebat beatus pHus .vt refert pe.de ancba. post alios in c.cũ super abbatia.de offꝏ. dele.duo sunt ex quib⁹ ominuz humanoꝝ actuũ constat effectus voluntas.s.z potestas:quoꝝ si alterũ desit nihil est q explicari queat .qñ eniz voluntas z potestas aduersantur adiniucẽ nihil agit:vt.d.c.cũ super z .l.multũ.C.si qs alteri vel sibi z adduco tex.valde elegantẽ in.l.omne verbũ in ℵ. volũtas legitima.C.cõmu.ꝏ leg.vbi bal.colligit q ad esse act⁹ humani requiritur voluntas z potestas. Pro quo allego tex i.c. super inordinata de preben.in ℵsi.q velit z possit z̃.z in.c.ad hoc de appel.in ℵsi.potest z vult .lz bald.in.l.testñ.C.de iur. z facti ignoꝛ.referat Aristotilẽ dicere q requirũt tria voluntas potestas z scia z credo q p hoc nõ ꝺicit dicto boetij qr voluntas ꝑsupponit sciam qr illud q scimus appetimus. vt scribit apud magrum sniarum in prin.vbi refert Augustinũ dicere fruimur cognitis in quibus voluntas delectata conquiescit z sic stat uera conclusio q cũ defecerit voluntas istaꝝ filiaꝝ sequit q lz potuerint agnoscere tñ nõ agnouerũt iõ paria sunt non facere actũ vel minus solẽniter facere.l.iiij.§.condẽnatũ.ff. de re.iudi.l.quotiens.ff.qui sat. dar.cog.x.di.c.uides filij carissime. Cum ergo inepte agnouerit talis agnitio hꝛ pro non facta. Et ita concludo q agnitio illa nõ tenuit nec ab herede potuerũt petere aliquid non constito prius q hereditatem adiuerit z sic absolutum est secundum dubium. ¶ Capio tertium in quo querit vtrũ cõpetat legitima p illa ℵba testõis dicẽtis q in dotib⁹ eis datis ipas instituit heredes pro oi z toto eo q petere possent p legitima z alia quacũqz de cã. Et q dẽ vꝰ mihi de iure dicẽdũ q nõ z p̃mitto p euidẽtia huius dubitationis q stante statuto ita vt stat q pfatis filiabus quibus relicta est dos ex forma statuti nulla alia legitima debeatur qr satis putauit statuens sufficere filiabus si congruenter dotate sint vel si pater eis relinquat dotes z ad hoc adduco q cõsuluit pe.de ancba. consilio.ccccviij.vbi consuluit q non potest petere supplemẽtuz legitime z idẽ consuluit bal.dicẽs q si statutũ excludit a successione lz nõ dicat spãliter ꝏ legitima tñ excludit a legitima cuius radix est successio si excludit a successione .ergo excludit a legitima z est scriptum illud consiliũ manu sua propria z sigillatũ suo sigillo proprio z subscriptũ p.d.franciscũ de albergotis z .d.petrũ de vbaldis ita reffert.d.io.petrucius in.l.si qñ.§.generaliter.C. de iofficio.testa.z ita consuluit lu.ro in suis cõsilijs cõsilio.xxxi.z respondet ad.d.§.generaliter.in quãtũ disponit q spãliter ꝺz excludi filius a supplemẽto legitime idẽ voluit ang.i.l.postum⁹. §.si qs ex his z in.l.papinianus.§.si quis mortis.ff.de in offi.testa.z in.l. gall⁹ §.quid si tantũ.ff.de libe.z postu.z sequit ibi io.de imol.z q voluit cõsilio.ciij.z iam cõsului circa istũ passum in hac qõne supioribus diebus vt videꝛ possũt dñi aduocati qr istũ passuz plene examinaui z vtrũ tale statutũ possit tollere legitimaz. Et sic stat vera cõclusio q iste femie nõ possũt petere legitime supplemẽtũ sufficere ꝺz eis q sint cõgrue dotate. Si ergo nõ possunt contra dispositionẽ statuti petere legitimaz nec supplementũ legitime sequit q testato: licet dixerit pro omni eo z toto q possent petere pro legitima vꝰ voluisse sequi cautelã quã posuit glo fin.in.l.iij.§.lz vtrũ. ff.de minoꝛ.que voluit q lz fuerit dotata z ex dispositione statuti nõ possit venire ꝺ testñ paternũ tñ cautela ẽ vt instituat in quoꝝ impialib⁹ z dicat pro oi eo q petere posset z ita dixit ange.in.d.l. papinianus.§.si qs mortis.ff.de inoffi.testa.z in.d.l.postumus §.si qs ex his z in.d.l.gallus.§.qd si tñ z sic testato: fuit vsus illa pratica z illa cautela z ad hunc finẽ testato: apposuit illa verba

pro omni ꝛ toto eo ꝙ pro legitima ꝛ sic deducta ad vnū finē nō debent operari ꝺriū: vt.l.legata inutiliter.ff.de lega.i. vñ cum po fuerit testōr illa ῥba ad cautelam ꝛ ad hoc vt aliud nō possint dicte sue filie petere ab hereditate ipsius testatoris ſeqtur ꝙ nō vꝰ eis reliqsse legitimaꝫ: qꝛ iam legitimā videnꝯ habuisse cū cōgruen ter erāt dotate. testōr eniꝫ vꝰ voluisse per illa ῥba illud ꝙ volunt statuta sui municipij: ita dixit dy. ꝛ bar. in.l. heredes mei. §. cū ita ff. ad trebel. vbi dicūt ꝙ si ex forma statuti agnati excludunt femi nas ꝙ testōr in suo testō idē vꝰ voluisse ꝙ agnati excludant femi nas qꝛ testōr vꝰ voluisse illud qō disponit statutū sue ciuitatiſ ꝛ ad duco ꝙ voluit pet. de ancha. in.l. tres fratres. ff. de pactis in suis reportatis vbi refert se in contingentia facti consuluisse ꝙ si statu tū excludat feminas a succession pꝛis stātibꝫ masculis ꝙ si pꝰ isti tuat filios: ꝙ ñ vēiēt filie. q̄rū i succesſiōe diuersa ē ꝙditio ꝛ nā pp statutū vt sic ῥba testōris intelligantꝯ ꝫ mētē statuti. Secꝰ si exneꝫ instituat filios petri. l. q filiabꝫ. ff. de leg. i. ꝛ. l. filij appellatione ꝛ l. iusta interpretatione. ff. de ῥb. sig. ita pulchre decidit. d. pe. ibi. Modo in cāu nꝛo extat statutū florētie ꝙ femine nō succedant sed cōgrue dotenꝯ ꝛ excludit eas pp existētiam frīs defuncte per sone si testōr instituat frēz suū heredē vniuersalē ꝛ suis filiabꝫ relin quat dotes ꝛ alia bona pro omni eo ꝙ possent petere ꝑ legitima vꝰ testōr voluisse illud ꝙ disponit statutū florētie ꝛ sic sue patrie posito nō tñ cōcesso ꝙ aliud vellent ῥba ipsius testōris qꝛ restrin gunꝯ verba ꝑlata a defuncto vt videatur velle illud ꝙ dispōit sta tutū sui municipij vñ voluit do. pet. ꝙ ꝫ appellatione filij veniant masculus ꝛ femina: vt.l.i. ff. de ῥbo. sig. ꝛ. d.l. filij appellatione tñ restringūꝯ illa ῥba vt cōprehēdat filios dūtaxat ex quo ita dispōit statutū sui municipij. Cum ergo statutū florētie disponat ꝙ sit cō tēta dote ꝙgrua vel illa dote quā pꝰ sibi reliquerit si dicat ꝙ reliqt ꝑ eo ꝙ possꝫ hr̄e ꝑ sua ltīa vꝰ velle ꝙ aliō nō bēat ꝑ sua ltīma qꝛ il lō idē dispōit lex sui mūicipij ꝛ adduco ꝙ sapiēter voluit bal. in.l. pcibꝫ. C. ō impu. ꝛ alijs sub. in xviij. co. in ῥ. ꝛ certe si testōr fuisset interrogatꝰ nō ast verisimile ꝙ voluisset ampliare se arg.l. ꝫui. ele ction e. §. cū fundū. ꝛ. l. si domus. §. fi. ff. de leg. i. ꝛ. l. q tabernas. ff. de ꝺhen. emp. ꝛ rōnabile ē ꝙ ῥba restringantꝯ ad cogitatū ar. l. si qs ita. §. penul. ff. de testa. tuto. ꝛ in tali cogitatu. hꝫ locū sta statutū arg. l. codicillis. §. fi. ff. de leg. ij. ꝛ ꝙ testatoꝛ fingiꝯ idē co gitare ꝙ lex disponit ad ℔ alle. l. si duo. ff. de acq here. ita dixit ibi bal. cuiꝰ decisio apponit gladiuꝫ ad hāc dubitationē ꝛ lꝫ testōr ita dixerit ꝑ eo ꝙ posset petere ꝑ legitīa non est ῥsimile ꝙ voluerint ampliare se ad illud ad quod non tenebaꝯ. Et ꝑ ꝙsequēs ex hac doctrina vꝰ apposita securis ad arborē vtꝫ videaꝯ pater voluisse ꝙ dicte filie haberēt integram legitimā. Et adduco singula. tex. in. d. l. si duo nisi ꝑbaꝯ ꝙ ille q facit aliquē actū intelligiꝯ se astrin gere. l. loquenti de illo actu ꝛ dicit glo. ibi ꝙ illa ē fictio quo nō re git ℔ ꝑbationē in ꝺriuꝫ qō ē valde no. ita colligit ibi bal. qꝛ cuꝫ te statoꝛ iste videaꝯ in isto suo testō disponere illud qō disponit sta tutū sue patrie qꝛ disponit ꝙ filie excludātur a frē testa. ꝛ sint cō tēte docte ꝙgrua ꝛ sic ñ possint petere ltīaꝫ. vꝰ testa. se astrīgere ad istud statutū florētinū ꝛ ꝑ ꝙs nō poterit petere legitimā ista filia seu filie qꝛ illa ῥba ꝑlata a testa. regulātur ꝫm dispositionem sta tuti florentini. Et iudicio meo nō pōt allegari meliꝰ ad hāc du bitationē ꝛ fileant fauces istarū filiaꝝ. Faciat ēt ad p̄dicta quod voluit bar. in.l. iuris iurādi. §. si liberi. ff. ō opis libertoꝝ ꝛ qō cō suluit dñs pet. de ancha. in cōsilio cccxvij. ꝛ in suis reportatis in l. sed si hac. §. liberos. ff. de in ius vocando. ꝛ ioannes de imo. i. c potuit ad fi. de loca. ꝛ in consilio suo. xxv. ꝛ qō voluit pau. de ca. cōsilio. lxxvij. vbi cōsuluerunt qō si ꝫm cōsuetudinemꝫ mulier nō suc eedat qō uidēꝯ res q̄s accipiūt i ēphyteosiꝫ accepisse ꝫzillā ꝙsuetu dinē vñ si ꝙsuetudo est in ciuitate ꝙ filie nō succedāt i ēphyteosi ꝙ eodē mō nō videāꝯ uocati ex ꝺctu ad illā ēphyteosiꝫ qꝛ illā videē tur accepisse vt disponit cōsuetudo illiꝰ ciuitatis. Ita dicamus in proposito nꝛo vt videaꝯ iste testatoꝛ ꝑ illa ῥba voluisse illud quod disponit cōsuetudo sue ciuitatis seu statutū ꝛ ꝑ cōsequēs non vꝰ habilitaſe illā filiā seu filias ad legitimā itegrā. Preterea testatoꝛ apponēdo illa ῥba vꝰ uoluisse adibere illā cautelā quā apponit. l. si qñ. §. generaliter. C. de inoffi. testa vbi hꝰ ꝙ ad ℔ vt filius ex cludiꝯ a petendo supplemētū legitime opus est ut spāliter expma tur in pacto ꝙ ē cōtentꝰ ꝑ suppleméto legitime vbi q̄rit bald. pꝰ reliquit filie in testō decē ꝛ iussit eā esse ꝙtentā ita ꝙ in bonis suis nō possit plus petere vel hr̄e ocasione legitime vel alia quacunqꝫ rōe. Mō ista filia istud legatū acceptauit ꝛ recepit a frē ꝛ fecit de eo finē ꝛ refutationē. mō vult agere ad supplemētuꝫ ltīe. q̄rit an possit ꝛ arguit ꝙ nō ꝛ postea decidit ꝺriū qꝛ ius sibi reſuat supple mētū nisi illud spāliter renūtiet ꝛ sic iste testatoꝛ nō vꝰ habilitaſſe istas suas filias ad petendū integrā legitimā ſz vꝰ hūisse respectū ad dispositionē. d. §. ꝛ generaliter. ut uideaꝯ exclusa ab omni sup pleméto dotis petēde ꝛ ꝑ ꝙs ad habūdātiorē cautelā uꝰ ita di xisse ergo nō debēt talia ῥba operari ꝺriuꝫ effectuꝫ. l. legata. ff. de adimen. lega. ꝛ iō posset adduci illud ouidianū: votoqꝫ tuo tua forma repugnat. Et plus dico ꝙ verba deseruiūt mēti: vt. c. pre terea. ꝛ. c. intelligentia. de ῥb. sig. ꝛ impꝛopriam ῥba vt ꝫuemus mētē ad hoc faciat. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ ꝙ uoluit ibi bal. et ꝙ uoluit idē bal. in cōsi. incipi. martinꝰ ioannis de florētia posito in ter cōsilia ange. lxvij. ꝛ hr̄ in. l. ꝛ ꝑculus. ff. ad usuf. ꝛ in. l. pꝰ seue rinā. §. ꝙditionē ῥba. ff. de cōdi. ꝛ demō. Cum ergo mēs testan tis fuerit ut ille sue filie nō bēant nisi dotes ꝛ illa alia que eis ſligt ergo mentē suā ꝫuabimꝰ. l. cū mulier. ff. sol. matr. l. scire oppꝫ. §. si maxime. ff. de excu. tuto. c. ſo reqris. de appel. c. marchion. ꝛ ba filides ubi nō in folijs sed in sensu ꝙsistit euāgeliū. qnīmo. Plus dico ꝙ illa rō que potuit testōrez mouere ad sic disponendū non exprimatur: ſz ꝺz hr̄i ꝑ expꝛessa ita ꝑbaꝯ i. l. quotiēs. C. ō fideicō. ita decidit bal. ibi ꝑ illū tex. ad hoc adduco tex. iu. l. quāuis. C. de fideicō. vbi colligit bal. ꝙ ꝫz illa ῥba deficerent tñ sensus testōris ñ ōficiebat ꝛ. iō rō illa ꝺz hr̄i ꝑ expꝛssa tā in testamñtis ꝙꝫ in statutis le gū. ita ibi decidit glo. elegās ꝛ ē interpretatio intellectiua ꝛ non extensiua ex eo qꝛ tex. ibi dicit intelligi pōt ꝛ ē tex. ualde sing. ad hoc voluit Cy. in.l. nō dubiū. C. de legi. quē ad hoc alle. d. abb. in. c. fi. de re iudi. bar. i. l. maximū uitiū. C. de lib. prete. glo. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. glo. in. l. codicillis. §. instituto. ff. de lega. iij: tex. in. c. ſugestū. de appel. ꝛ ibi uoluit do. abb. ad ℔ allegās Cy. in. d. l. nō dubiū tex. in. c. ij. regris ꝛ ibi do. abb. dy. i. c. fi. ō re iu di. Modo in cāu nꝛo testōr īstituit frēz hr̄dē vniuersalē ꝛ sic vo luit totā suaꝫ hr̄ditatē deuolui sibi ꝛ plura alia bona filiabꝫ reliqt ꝛ eas in dotibꝫ instituit ꝛ iussit esse ꝙtentas ꝑ oī eo ꝛ toto ꝙ ꝑ le gitima petere possent. Pro certo nō ob aliud apposuit illa ῥba nisi vt possent integrā legitimā petere qꝛ uoluit hr̄ditatē totā per uenire ad frēz suuꝫ carnalē. Clay ē ꝙ nulla rō reddi pōt ergo ꝺz hr̄i ꝑ expressa ꝛ ꝑ ꝙs illa ῥba nō importāt augumētū ꝛ i dubi tanter ista ꝙsideratio ad hāc decisionē nō ē ūsuauis ꝛ ꝑ ꝙs debe mꝰ seruire volūtatē testātis qꝛ ubi uolūtas ē mānifesta nulſꝫ iterpe tratio verboꝝ tantū valet vt melioꝛ sensu existat. l. si filiū. C. ō lib. preteri. ꝛ ꝑ ꝙs hec uolūtas ꝫuāda ē quā deus ꝛ scti pꝛes seruari voluerūt ut. c. vltīa volūtas. xiij. q. ij. Et ita ꝙcludo ꝙ istis filiabꝫ nulla debeaꝯ legitima nec insisto utrū potuerit statutū pꝛiuare fili as ltīa eis debita qꝛ in alio consilio eiusdē cāe ꝙsului vt videri pt. Et ita cōcludo. fileāt ergo dicte filie ꝛ sint ꝙtente dispositione pꝰ na. Supmo optimo maxio ac altissimo pricipi deo sit decus glia ꝛ imperium sempiternum. Dominus andreas barbatia eques ꝛ in vtraqꝫ censura doctoꝛ. die primo iulij. Mcccclxij.

¶ Casus consilij. lxxiiij.

¶ De intellectu auctētice ꝑterea. C. vnde vir ꝛ vxoꝛ. Et quādo dos dicatur parua vel magna. Et qñ quis dicaꝯ esse pauper. Et qñ vxoꝛ succedat viro suo. Et qñ testis dicatur deponere falsum. Et quando teneatur qui ꝑduxit eum. Et quomō intelligaꝯ statu tū bononie loquens de ꝑducente falsos testes.

Eripsit Psalmista celebꝛis prope ē ꝺns inuocantibꝫ eū. Idcir co supremum optimū: maximū ꝛ incōprehē sibilem deū huic ꝙsultationi humili coꝛde in uoco: ut pijssimo saluatoꝛe nꝛo iesu xp̄o me dio veritatē huius ꝙsultationis mihi aperiat amen. Et quidem uiso puncto ꝛ facti ꝙtingentia ꝛ solemni aīad uersione pensatis mihi vꝰ de iure apto dicēdum ꝙ dicta mulier possit petere ꝛ ꝙsequi quartā in bonis mariti iam defuncti. Et ꝑ fundamento potissimo huius consultationis ꝑmitto ꝙ paria sūt non hr̄e dotē vel paruulaꝫ dotē. adduco ad hoc simile ꝙ voluit inno. in. c. si ꝑponēte. de rescrip. vbi dixit ꝙ si quis hꝫ modicum beneficium ꝛ impetrat aliud beneficiū tacito illo modico bñficio

q nõ dr subrepticia impetratio quia paria sũt, nullũ hr̃e bñficiuz vel modicũ. Et dixit glo. elegans i. c. cuz teneamur. de preben. q erat dictuz equũ z ẽ ponderãdũ qz loqr̃ in mã ambitionis euitan de ergo multofortius vbi mã sapit egratẽ vt in cãu nr̃o multofor ti° ergo paruula dos hr̃ p nõ dote. Et adduco q voluit gl. i. l. sci endũ. ff. q. sat. dar. cogan. que dicit q hñs immobilia euitat on° satisdãdi q nõ euitat si posidet cespitẽ terre. z idẽ voluit gl. i auc. de here. z falci. §. si vo. absunt. p quam glo. dixit ibi ang. Statuto cauer̃ q hñs hypotechã nõ possit capi. vt suspectus q ille q pos sidet uilissimã hypotechã capi poterit. Jta dicam° in ꝓposito q si dos est vilis hẽar̃ pro nõ dote quo ad cãuz auc. preterea. C. uñ vir z uxor. Et adduco q uoluit ange. in. l. senat°. §. marcell°. ff. õ leg. i. per illũ tex. Statuto cauer̃ q forenses non possint acquirere domũ in ciuitate nibilomin° poterit acquirere domũ culã. Et ad duco q voluit bal. in. l. si prediũ. C. de edil. acti. statuto ingt caue tur q si quis fecerit vulnus alicui puniar̃ certa pena qz statutuz intelligitur de uulnere nõ de uulnusculo: ista enim modica nõ sũt de ꝓsideratione legis ut. l. si oleũ. ff. de dol. l. scio. ff. de in inte. re sti. l. quesitũ. ff. de re iudi. vbi appellatione febris nõ venit febri cula. l. itẽ apud labeonẽ. §. qõni. ff. õ iniur. vbi appellatiõe qõnis non venit leuis qõ z faciat. l. euidens z. l. i. §. an uitiũ. ff. de edil. edic. z q hr̃ in. c. terulas. xij. q. ij. Et iõ dixit io. calda. in comento c. cuz ex in iuncto. de hereticis q si pax discedit a medio tũc nõ ẽ ꝺ virtutẽ. Sed si multũ tũc corrũpit virtus in suo actu. xxiij. q. iiij. c. cum in lege. c. qdam z. q. viij. c. occidit xlv. di. c. sunt non nulli. Et ideo dixit bal. in. l. quicũqz. C. de ser. fugi. q qui pax trãsgre dit nõ uituperar̃. l. q̃uis. ff. de ꝓdi. z demõ. z iõ dixit glo. i. c. ad consultationẽ de re iudi. q põt excedi modus pax ꝺ formã man dati. Et adduco elegantẽ tex. §. ex his. xvi. di. vbi doctores z ibi dñs dominic° allegãt illũ tex. q pax z nihil idẽ sunt. ex dictis z iu ribus istis datur p̃cipuũ lumen ad. d. auc. ꝑterea vt ꝓcedat quã do dos ẽ modica. sed si ẽ modica tunc idẽ ẽ ac si sine dote eẽt qa nihil z parum sũt idẽ. Quinimo plus dico q ille tex. intelligit de dote magna p id q voluit glo. in auc. sed iam necesse. C. de don. ante nup. z ibi dixit bal. q pax debitũ non impedit augumentuz doris quia paruum debitum non inducit suspitionẽ. z facit q hr̃ in auc. minoris debitor. C. qñ mulier offõ. tuto. fungi. pu. ubi gl. dicit q paruũ debitũ non impedit tutorẽ z sic doc. allegant illas glo. q statutũ loquens de debito intelligitur de magno z non de paruo ita dicũt in locis dictis z in. l. i. ff. si cer. pet.. Batur ex hoc euidens intellectus ad. d. auc. ꝑterea vt cum loquar̃ sine dote vt intelligatur de magna z nõ õ parua. Premitto ẽt q lz vario mõ loquãtur iura de pauptate: vt. c. in primis. z. c. phibenr̃. ij. q. i. l. nõ nulli. ff. de accus. glo. in auc. de exiben. reis. §. fi. z insti. de suc. libe. §. sed nostra. instit. de excus. tu. §. pauptas glo. in auc. de he re. z falci. §. si vo. absunt z in. l. paupertas. ff. de excu. tu. tñ cõiter dr̃ q statur iudicãtis arbitrio quis dicatur pauper. gl. i. d. auc. ꝑ terea. glo. in sũ. in auc. q locũ. C. de col. q que dos dicatur par ua vel magna statur iudicis arbitrio Bar. in. l. si constante. ff. so. ma. z si testor mandauit pauperes virgines maritãdas per suos executores q statur dicto ipsorũ que dicar̃ paup idẽ dixit ang. in l. si vo. §. q pro rei qualitate. ff. qui sat. dar. cog. z ibi etiã dicit an ge. q statur opinioni vulgi. quis dicatur pauper vel diues alleg. glo. quã reputat sing. in. l. ij. C. qñ fisci. z priua. z docet ita forma ri articulum z idẽ voluit glo. in. l. vbi adhuc. C. de iur̃ doci. bal. ibi dicit ꝑcedere qñ agitur de modico preiuditio. Secus si de ma gno preiuditio qz tunc nõ star̃ opinioni uulgi. z idẽ voluit bart. in. d. l. si constante. z p ꝓbs in his que sũt magni preiuditij non statur opinioni vulgi quis dicar̃ paup informabit iudex arbitriuz suũ ex cõditiõe psõe z qualitate rei z. c. si qõnes. de symo. l. sed z si susceperit. ff. de iudi. l. illicitas. §. ne tenuis in glo. ff. de offõ p. sid. z auc. nisi breuiores. C. de sen. excõ. peri. reci. c. si. de re. iuris li. vj. Et si dicatur ut in puncto dicitur q ista dos dr̃ sufficiens ꝑ ipa dotanda qz ipa est uilis z pr̃ eius fuit vilis iõ erat competens dos p ipa arg. eius q hr̃ in. l. illicitas. §. ne tenuis z in. d. auc. ni si breuiores ad hoc ꝓsiderãdũ est q ista mulier cohabitauit cum isto suo viro p annos. xl. z pensandũ ẽ q grandeua effecta est z illa met dos que fuit sufficiẽs p illo tpe ñ iudicaret sufficiens tpe grandeue etatis nec iudicaret tpe quo põstanda sunt alimẽta uxo ri quia nõ est habilis illa dos vt nũc maritetur ex illa dote nec vt alimẽtetur ex illa dote quia aliter censetur vna z eadẽ res vno tpe z aliter cẽsetur alio tpe sicut dicimus in lege quia mutat tpe vt. c. non debet de consangui. z affi. iiij. dis. §. erit auc. lex z q no. in. l. assiduis. C. qui. poci. in pigno. habet z qõ sacro scribitur euan gelio ioannis capi. vltimo cum esses iunior cingebas te z ambula bas vbi volebas: cum autem senueris extendes manus tuas z ali us te cinget z ducet quo tu nõ uis. licet ergo ista dos fuisset sufficiens tpe quo data fuit quia illa erat iuuencula z ẽt forte maritus eius erat pauper z postmodum effectus est diues modo non di ceretur dos illa sufficiens ad uiuendum quia de. l. libris nõ potest percipere tot redditus ad honestum lucrum q tendit ad victum huius mulieris pauperis inopis z grandeue seu senis z per con sequens talis dos non diceretur sufficiens isto tempore faciat in argumentum q no. in. l. is qui. ff. de fideicom. liber. vbi dicitur q interest manumitti potius a sene quam a iuuene. Jstis mõ pre suppositis pro fundamẽto potissimo demõstro ad oculum q ista mulier debeat succedere in bonis mariti secundum dispositiones dicte auc. preterea z in corpore vnde summitur hoc modo vbicũ qz ratio legis est amplior dicto z dispositio legis tũc extenditur di ctũ aut dispositũ legis ad terminos rationis legis gl. est in de. i. õ elec. quam dominus Cardi. ibi reputat sing. pro qua est tex. in. l. cum pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. z tex. in. l. pater filium. §. fũ dum. ff. de lega. iij. z in. capi. secundo requiris. õ appel. Modo licet. d. auc. preterea z tex. in corpore vnde summitur concipiant dictum suum eo casu data non fuit dos pro tali matrimonio. ta men ratio qua fundant se illa iura est ne uxor laboret inopia z sic ratio mouens iuristatorem ad disponendum q uxor succedat in quarta fuit inopia uxoris superstitis siue ergo fuerit dotata siue si fuerit dotata inopia est potissima cã succedendi in quarta ita p batur in auctenti. de exiben. reis. §. si. in versiculo. inopia coniu gis p diuitias saluetur alterius. Et sic ratio fundamẽtalis illi° tex. supplet inopiam coniugis per diuitias alterius z sic non fundatur se super dote z ideo deberet dicta auctenti. preterea inquantũ loquitur de dote intelligi maxime z sic idem est vbi dedit dotem z laboret superstes inopia. Et adduco etiam illum textum in ver siculo inops aut vir aut mulier inueniatur z pondero illum textũ duobus modis. cum dicit inops inueniatur ut nõ attendatur ad non datam dotem. Sed attendatur an tempore mortis coniugis alter coniunx reperiatur inops z ratio est qa mulier dedisset opez sufficientem suo viro tamen sufficit ut succedat in quarta si tem pore mortis coniugis reperiatur alter coniunx inops z isto mo do inductus ille tex. probat formaliter casum nostrum qz posito q dicta mulier dedisset dotem sufficientem considerato tempore quo contractum fuit matrimonium. tamẽ sufficit q tempore mor tis reperiatur inops z ad hoc illum textum pondero ego nouissi mus verbum inueniatur q importat quandam rimationem z in uestigationem vt uoluit ang. in. l. possideri. §. neratius. ff. de acq. pos. z q habetur in. l. bursatorem. C. de fideius. faciat tex. in. l. ij. §. cum autem. ff. de seruis fugi. c. si p fodiens. de homici. c. primo z. c. nostram de appel. capi. dudum. el. ij. de elec. capi. romana. §. contrahẽtes. de foro competenti z non sufficit q habuerit suf ficientem dotem tempore contracti matrimonij sufficit q tempo re mortis inueniatur inops z isto modo inducendo illum textum videtur ibi casus indubitatus pro ista qõne. Secundo modo in ducitur a me ille tex. hoc modo dispositio illa vendicat sibi locuz siue vir sit inops siue uxor sit inops tempore mortis sed clarum q illa datio dotis tempore contracti matrimonij militat in uxore z non militat in viro quo casu sequeretur q si illa esset ratio forma lis q non matrimonium sine dote militaret eius dispositio quo ad uxorem dumtaxat z non quo ad maritum. Sed tex. ille pariter disponit de viro z uxore ergo sequitur q formalis ratio est inopia que ratio est conformis vtriqz tam uiro q̃ uxori siue ergo fuit do tata si ue non sufficit q tempore mortis sui mariti sit relicta uxor inops z sic videtur ibi casus pro hac questione apponens gla dium ad radicem huius dubitationis. Preterea adduco Ly. et balduz in. l. licet. C. de iure doci. vbi glo. sing. que secunduz bal. ibi non est alibi que voluit q sicut mulier succedit uiro in quarta quando matrimonium est sine dote eodem modo succedat in quarta quando matrimonium est cum dote quia eadem ratio io pie est q dicit esse no. licet vir aut uxor habeat aliquid q equo boni viri arbitrio pauper reputari potest. Et faciat q voluit sa ly. in dicta. l. licet vbi dicit q Ly. est admiratus de illa glo. ex eo

quia illa auctenti. preterea. loquitur quando matrimoniū est absq; dote ꝛ illa glo. intelligit dictā auctenti. preterea. idem esse quādo est contractum cum dote que glo. aliter non probat dictum suum. ꝛ ideo saly. glo. illam esse menti tenendaz nec est admiratione dignum quia vt dixit bal. in. l. cum hereditas. C. depositi. vbi dixit auctoritas glo. omnes alios antecellit. iaco. but. in. l. i. C. qui pro sua iurisditione ꝛ ideo dixit bald. in. l. fina. §. necessitate. C. ō bonis que libe. adberias inquit odofredo veritatis idest glo. ꝛ imperpetuum non errabis ꝛ in. l. precibus. C. de impu. ꝛ aliis substituto. dicit q̄ non potest consulēdo adherere meliori opinioni q̄ glo. Idem dixit in auctenti. cessante. C. de legi. here. ꝛ. in. l. i. ff. de vulga. ꝛ pupilla. ꝛ ideo dixit baldus. in. l. fina. C. de pena iudicis qui male iudicauit. q̄ nō est recedendum ab opinione sapientum ꝛ maxime glosarum: vt in. ca. contingit dicit bal. q̄ barto. in quadā sua opiniōe ō q̄ loquitur ibi. sōniauit q̄ dicit contigere doctoribus volentibus infringere opiniones glo. Et faciat quod voluit idem bal. in. l. iſ. C. de senten. que sine cer. q̄ti. ꝛ quod voluit idem bal. in capitulo primo de natu. successio. feu. quod in dubijs opinionibus multum sequitur opiniones glose quia non potest adherere meliori. Et faciat q̄ voluit bartolus in suo consilio incipi. andriolus qō est quintuz in ordine. sequere in quit glo. ordinariam quia non potes adherere meliori quia preceteris melius intellexit. Et pulchre dixit saly. in. l. traditionibus C. de pact. q̄ ita est inherendum opinioni glose sicut bononienses adherent carrotio vt est glo. fing. in. l. omnis diffinitio. ff. de regulis iuris ꝛ idem saly. in. d. l. iſ. C. de senten. que si. certa q̄ti. dixit q̄ qui nescit equitare teneat se super arzono. ita qui nescit iudicare teneat se super opinione glo. Et dixit bal. in suo peculio allegans Ly. in. l. non moriturum. C. de contraben. ꝛ commit. stipu. loquendo aduocato audi ydolum tuum idest glo. ꝛ sic volut q̄ ydolum aduocatorum sit glo. ꝛ idem voluit Ly. in l. i. C. de actio. ꝛ obligatio. vbi dixit q̄ ydolum iuris est glo. Et q̄ voluit angel. in. l. iſ. C. de accus. vbi dixit q̄ debemus sequi opinionē glo. ꝛ ioannes de imola in capitulo cum contingat de iureiurando ꝛ in. capitulo. iſ. q̄ me. causa ꝛ q̄ voluit baldus in. capitulo. primo de gradi. succes. in feud. ꝛ matheus de matbesilla in suo tractatu de eligendis opinionibus. Cuz ergo in casu nostro glo. in dicta. l. licet teneat contra hanc partem q̄ idem sit si data fuerit dos: sed superstes est inops ergo ista opinio est tenenda cum transeant communiter doctores cuz illa glo. vti Ly. bal. ꝛ saly. in dicta. l. licet ꝛ cum illa glo. transeat saly. in dicta auctenti. preterea. Ulterius adduco quod voluit bald. in dicta auctenti. preterea. ad fi. vbi dicit quid si matrimonium est contractum cuz dote sed parua ita q̄ vxor superstes ex ea substentari non potest an habeat locum illa auc̄. vt succedat in quarta computata dote ꝛ videtur q̄ non. quia non est nostrū extendere legem. l. si vero. §. de viro. ff. soluto matrimonio. l. si seruuz. versicu. non dixit pretor. ff. de acquiren. hereditate. Ju cōtrarium arguit quia eadem est equitas ne coniunx infelix cogatur mendicare. Item satis dicitur matrimonium sine dote q̄ est sine congrua dote. Item nibil ꝛ paruum equiparantur. l. q̄uis. ff. de conditione ꝛ domonstratione als sequeretur absurduz q̄ si esset dotata in vno minimo q̄ excluderetur a beneficio illius auc̄. preterea. a quo nō excluditur per modicum legatum. allegat q̄ no. in simili. in auc̄. minoris de bito:. C. quando mulier offō. tu. fung. potest. ꝛ. l. paupertas. ff. ō excussatio. tutorum. ꝛ. l. athlete. §. de rusticis. ff. de excussatione tutorum ꝛ istud credit esse de iure verius. Et subdit ibi idem bald. q̄ stabitur arbitrio iudicis quando dicatur dos magna vel parua. allegat q̄ no. in auc̄. q̄ locuz. C. de collac. ꝛ dicit q̄ si dos sufficiat ad uitum ꝛ vestituz sequitur q̄ dicitur parua dos Et adduco vlterius q̄ sapienter voluit idem bal. in. l. si mater. C. de instit. ꝛ substi. vbi dicit q̄ ubi est eadem equitas casus obmissus habetur pro expresso. alleg. l. si. C. de bis qui. ve. etatis impe. Ita dicamus i proposito licet dicta auc̄. pretera, obmisserit cāuz quo dos sit parua: tamen eadem est equitas quia est inops cum dote parua sicut sine dote. ergo eadem erit iuris dispositio. l. illō ff. ad leg. acquil. capitulo secundo. de translatione prelatorum. Licet ergo dicta auctenti. preterea. non loquatur de dote parua. tamen ratione equitatis extendetur ad dotem paruam. Et adduco q̄ voluit saly. in dicta auctenti. preterea. in secunda questione vbi refert motiua bal. ꝛ cum illis transit ꝛ addit tex. in. d. auctenti. de exiben. reis. §. quoniam vero. vbi tex. coniuncta gl. vult q̄ si non habeat coniunx superstes sufficientem substantiā vnde possit viuere tunc succedit in quarta vt ibi est casus in versic. si vero. Et sic dos vel non dos non est causa principalis condendi. dicta auctenti. preterea. sed insufficientia et inopia superstitis ꝛ p̄ hac parte dicit esse glo. in dicta. l. licet. C. de iure doti. que dicit q̄ si dos est magna ꝛ moritur vxor superstite viro inope an saltem vir lucretur quartam partez dotis beneficio dicte auctenti. preterea. decidit q̄ sic sicut si illa dos non esset dos sed bona parafrenalia in quibus quartam partem haberet vt ibi. ꝛ. d. §. quoniam vero. Et per boc inducit glo. dicte. l. licet hoc volentem quam glo. tene menti quia non est alibi. ista sunt formalia verba saly. in dicta auctenti. preterea. Et sic in indiuiduo decidunt banc dubitationem doctores. ergo non esset tutum domino iudicanti in findicatu non sequi illā gl. quam Ly. bald. ꝛ saly. sequuntur in dicta l. licet. quam sequitur saly. in dicta auctenti. preterea. ꝛ eam sequūtur ibi moderni. Nec obstat si opponatur q̄ dicta mulier senex ꝛ antiqua redapta ad etatem quietis ꝛ cessationis a laboribus dicatur per aduersarios q̄ ipsa poterit esse pedisequa ꝛ seruitialis nobilium dominarum ꝛ habebit expēsas ꝛ lucrabitur. Pro certo durus est ymo quia cuz mulier vidua ꝛ vidualiter viuens ꝛ honeste fungitur priuilegio ꝛ conditione mariti quousq; sit maritata vt est elegans tex. l. quotiens. C. de digni. libro. xij. in versic. in uiduitate per manens. ꝛ. l. filijs. §. vidua. ff. ad municip. ꝛ in l. mulieres. C. de digni. libro. xij. facit q̄ habetur in. l. femine. ff. ō sena. ꝛ q̄ notatur in. l. cum quedam puella per bal. ff. de iurisditione ominium iudicum ꝛ qō notatur in capitulo ex parte. v. de foro competenti. modo esset dedecus marito ꝛ conditioni mariti q̄ vxor eius propter inopiam iret ad seruiēduz dominabus vt pedisequa ꝛ ea dicimur posse facere que cum honestate possumus facere. l. si filius. ff. de condi. insti. ꝛ. l. nepos proculo. ff. de verborum significatione. c. faciat homo. xxij. q. i. vel. iſ. ꝛ tendit in uituperium mariti ōfuncti quia conditioni repugnat illius mariti vt vxor sua efficiatur pedisequa. Quinimmo plus videtur iste heres indignus hereditate huius defuncti quia apponendo ꝛ dando operam q̄ vxor sua efficeretur pedisequa offendit illuz defunctū arg. eius q̄ bī in. l. fideicō. C. ō fideicō. ꝛ. l. sororē. C. de his qb⁹ vt indignis. ꝛ per consequens non tenet illa vxor eligere viam vt sit pedisequa cum suo dedecore ꝛ cū vituperio sui condam mariti. Preterea cum opponitur q̄ lucrabatur videamus quonam modo similes persone possunt lucrari hic bononie consueuit dari salarium. xij. librarum oportet q̄ se vestiat emat caligas scarpas camisias ꝛ similia quo casu nō sufficiunt ille. xij. libre. ita credo q̄ detur mutine. de quo ergo poterit pecunias accumulare est quedam impietas: iniquitas ꝛ inhumanitas opponere q̄ efficiatur pedisequa. nam tex. multum elegans. in. l. liberta maior quinquaginta annis. ff. de operis libe. dixit q̄ liberta maior quinquaginta annis non tenetur prestare operas patrono. Cū ergo ista mulier sit maior quinquaginta annis sequitur q̄ non potest sibi obici vadas p̄ pedisequa. nam pauperes iussu domini fauere debemus vt dicitur in passione dominica ꝛ thobie. xij. capitulo dicitur bona est oratio cum ieiunio Sed elimosina est maior que extinguit peccatum ꝛ facit inuenire vitam eternam. nam tex. in. c. ex tenore de foro competenti. dicit papa sumus viduis ꝛ pauperibus iniusticia ōbitores ꝛc̄. Item ista est vidua grādeua ꝛ pauper ꝛ oppressa quia ille iniquus heres opponit contra eam denegando illam quartam debitam sibi ex dispositione iuris communis: vt in auc̄. preterea: quo casu esset iudicis officio sibi succurrendum iuxta ea que habentur in. c. significantibus. de officio dele. Et si opponatur q̄ ille maritus raphael. non erat locuplex quia hereditas sua erat grauata oneribus. ad hoc respondenduz est vt dixi superius quia diuitie ꝛ paupertas considerātur secundum conditionem persone: vnde iste erat nauta ꝛ habebat in bonis mille quingentas libras. clarum est q̄ in omni celebri loco reputaretur diues ꝛ locuplex nauta nec est curandum de opinione vulgi primo quia vane populi voces non sūt audiende. l. decurionum. C. de pen. vulgus infidum bonis scribitur in prima tragedia fluctu q̄ magis mobile vulgus. Secundo non dicit verisimilia quo casu non

statur dicto testium. capi. licet cām de proba. ca. preterea de testibus. l. ob carmen. §. fi. ff. eo. item veri sermones adaptantur rebꝰ sensatis vt voluit bal. in. l. i. C. de seruis fugi. ⁊ in rubrica. C. de probatio. ⁊ in tractatu fismatis ⁊ in. l. fi. C. ō. edic. di. adri. tol. ⁊ in c. afferte de presupti. ⁊ in. l. testium. C. de testi. probatur in. l. si ita qs. versicu. q nemo sanus diceret. ff. de eui. absurdum enim esset dicere q nauta nauis que ducitur per flumen padi non dicatur diues ⁊ locuplex. si habeat libras quingentas ⁊ etiam quia agit degraui preiuditio nō statur opinioni vulgi: vt dixi superius. Itē quia dicitur q non apparent liberi ipsius raphaelis in quibꝰ posset apparere de pecunia vel creditis. Item quia quelibet hereditas bz aliqua onera ⁊ tamen dicitur esse locuplex vt habetur in l. si quis mihi bona. §. primo. ff. de acquiren. hereditа. Et ex istis elicitur conclusio vera q huic vetule pauperi vidue debet quarta in hereditate ⁊ bonis illius sui condam viri iuxta dispositionē. d. auctentica preterea. licet habuit libras quinquaginta. pro dote. Preterea etiam est considerandum q iste frater raphaelis heres est indignus hereditate testatoris ex eo quia respondens ad positiones dicit suum frarrem testatorem fuisse ribaldum ⁊ male vite quo casu videtur offendere ipsum testatorem iam defunctuz l. i. ff. de his qui vt indignis. vt ibi dixit barto. quod mortuus potest offendi adeo q priuatur relicto. De hec non sum requisitus ad cōsulendū iō me non extēdo: hec dixi ad excitādū ingenium. ¶ Capio aliam dubitationem vtrum aduersarius huius domine dicatur cecidisse a causa: tamq̄ produxerit falsum testez in causa ciuili cadat a causa. modo presupponitur in facto quod pars aduersa niteretur probare hereditatem illius raphaelis non esse locupletē ⁊ dum vnus ex testibus fuisset interogatus an dictus cō dam maritus esset mercator respondit q non vidit ipsum marcari ⁊ vtrum ipse maritus vendiderit dicto testi lanas beretinas respondit q non. Modo obicitur contra ipsum testem q ipemet testis mercatus fuit lanas beretinas insimul cum ipso aduersario a dicto condam marito ⁊ q ipse maritus vendidit ipsi test. ⁊ aduersario qui ipsum testem induxit ⁊ iam probatur per confessiōes factas per ipsum aduersarium positionibus coniunta ꝓnuntiationi facta per dominum iudicantem in qua declarata fuerunt ꝑ confessatis quia dixit se credere prout in libris apparet ⁊ libros ñ produxit. Et presupponitur q istud probatur ex libris cuiusdaz cāpsoris qbꝰ adhibetur plena fides. modo resultat vtrū possit dici dictum aduersarium cecidisse in penam statuti disponentis de producente falsum testem. Circa qō est primo videndū q iste testis ex hoc videatur falsum dixisse in suo testificatu ⁊ videtur dicēdū q sic quia ex pluribꝰ presumptionibus resultat plena probatio. ita dixit glo. l. ij. §. i. ff. de excussatione tuto. quam reputat sin. bal. in rubrica. C. de probatio. ⁊ in. c. accedens vt lit. non conte. ⁊ in. c. cum cām. de ꝓbatio. ⁊ idem voluit glo. in. l. instra. C. de proba. ⁊ ibi alber. de rosa. idem voluit glo. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. ⁊ ibi bal. idem voluit gl. in. c. i. de appel. ⁊ in. c. cum dilectus. de succes. ab intesta. ⁊ in. d. c. accedens ⁊ in. d. ca. cum cām ⁊ in. ca. bertoldus. de re iudicata ⁊ in capitulo illud. de prescrip. vbi sunt glo. elegantes ⁊ probatur in. l. qui sententiam. C. de penis ⁊ i. l. excipiuntur. ff. ad sylla. ⁊ in. l. iuditia. C. de rei ven. ⁊ in. c. cum in dioces. de vsur. ⁊ in capitulo illo vos. de pignor. ⁊ in capitulo ad nostram de empti. ⁊ vendi. ⁊ ideo glo. in. capitulo cum ad sedem de resti. spol. in quātū tex. ibi ponit quatuor spēs ꝓbatōis vz per instra: per testes ꝑ cōfessionē ⁊ per facti euidentiaz glo. ibi ponit aliā spēm ꝓbationis: vz per ꝓsumptiones. Et sic apparet ex istis q ex pluribus presūptionibꝰ resultat plena ꝓbatio idē voluit bal. i. c auditis de ꝓscrip. vbi dicit q due ꝓsūptiōes faciūt plenā ꝓbationē. ad hoc alle. illū tex. idē voluit bal. in. l. ij. C. de secun. tab. ⁊ in auc. rogati. C. de testi. ⁊ i. l. iij. C. ad leg. iul. maie. ⁊ i. l. i. C. q ꝑ numero tuto. ⁊ i. l. fi. C. de ꝓba. ⁊ in. d. c. cū cāz vbi plene loqr bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. ⁊ i. l. i. §. itē cornelio. ff. de q̄sti. ⁊ i cōsilio. cxxvj. incipi. in cā ioānis festutij ⁊c. vbi dicit q ex pluribus presumptiōibꝰ resultat plena ꝓbatio ⁊ in ꝙsilio suo. clxj. incipiente ꝓcessuz fuit ꝫ titiū ⁊c. ⁊ cōsuluit io. de imo. ꝙsilio. cxxxvj. ⁊ ꝙsuluit lu. ro. ꝙsilio. vij. ⁊ ꝙsi. viij. vbi alle. glo. d. l. ij. §. i. ⁊ idē ꝙsuluit consilio. lij. Et faciat q sin. voluit bal. in rubri. C. de ꝫuer. inuesti. vbi dicit q ex variis sugestiōibꝰ instrōz testiū cōfessiōe partiū iudex venit ad vnū finalē ꝙceptū mentis nō indigentē adminiculo ēt iuramenti. Et adduci posset rō nālis q: ex pluribus mē-

bris fit vna cōpago ⁊ rīsultat integrū aīal. Et eodē mō ex pluribꝰ cordulis ī vnā ꝙsonātiā ꝙcurrētibꝰ resultat sonus ⁊ quedā melodia. Ita dicamus in cāu nr̄o vt resultet ex pluribꝰ ꝑsūptiōibꝰ plēa ꝓbatio. Modo in cāu sunt pluscꝫ ꝑsumptiōes q: ꝙcurrunt vere ⁊ sufficientes ꝓbatiōes q: ꝑsupponīt q in libro cāpsoris cōtinet qualiter iste testis cū illo aduersario emerūt dictā lanā beretinam ab illo cōdaz marito quo cāu talis liber est approbatus. facit tex. elegās in. c. cū dilectus ō fide instr. ⁊ q no. in. l. quedā. §. numularios. ff. ō eden. ⁊ iō multū egregie dixit bal. in. l. cūctos populos. C. de sū. tri. in. xxj. col. ꝟsi. quero ergo ꝓius ⁊c. vbi dicit ista videt veritas vt valeat statutū q stetur libro mercatoris iō statuta que hēnt vel dicunt q scripture campsoris vel mercatoris stetur tam q̄ publice scripture valent ⁊ mouet rōne. q: istud pōt facere homo: vt ꝓbat in. l. theopompus. ff. de dote prele. ergo fortius statutū populi. Faciat q: potentior ē ꝓuisio statuti q̄ pactum ꝓiuatoꝝ vt voluit glo. q̄ reputat sing. in rubrica. C. de decretis decu. li. x. ⁊ glo. in capitulo non putamꝰ de consue. libro. vj. bal. in. l. de quibus. ff. de legi. bar. in. l. non impossibile. ff. de pact. ⁊ in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. scribentes in capitulo. de consue. Cum ergo presupponatur in puncto q datur plena fides scripture cāpsoris istud pōt contingere ex statuto vel ex consuetudine. Faciat q voluit bar. in. l. nuda rō. ff. de dona. ⁊ in. d. l. quedam. § nūmularios. ⁊ quod voluit bal. in. l. comparationes. C. de fide. instru. ⁊ in rubrica. C. de fide instru. ⁊ in. l. vnica. C. de confes. ⁊ q voluit ang. in. d. §. nūmularios. Ergo sufficit probatio facta per libruz mercatoris seu campsoris approbatum. Item concurrit cōfessio istius aduersarij qui cum facta fuisset positio qō pro dicta lana sic vendita fuit facta scriptura super bancho ioannis cāpsoris ⁊ manu ipius ioannis respondit dictus aduersarius credit ⁊ in alia positiōe dicitur q posuerūt dicti emptores preciū dicte lane ab eis empte in bancho dicti campsoris de voluntate dicti condam mariti ⁊ rīdit credo. Quo casu statur tali confessioni quia verbū credo preiudicat ita ac si responderet confiteor vt voluit glo. in capi. ex literris de iureiuran. ⁊ per dominuz abba. ⁊ alios in capi. imptractandis de iur. calum. ⁊ q voluit io. an. in. c. presentium de testi. libro. vj. ⁊ dominus anto. ⁊ io. de imo. in. capitulo quotiens de testi. vbi dicunt q nos credimus id q scimus. Et per consequens ex istis tollitur q dici posset q in causa criminali probationes debent esse luce merediana clariores: vt. l. sciant. C. de probatio. capitulo ex litteris eo. ti. capitulo clerici. lxxxj. distin. quia satis dicitur probatio clara resultans ex posita libri approbati que continet actum discretum ⁊ verisimilem concurrente confessione eius qui actum gessit simul cum isto teste falso ⁊ falsum deponente. Et per consequens ad plenū probatū est istum iniquū testem falsum deposuisse stat modo difficultas an iste ꝓducēs inciderit in penā ex quo produxit falsum testē. Presupponit i puncto q statutū disponit q producēs falsū testez in cā ciuili cadat a cā: copia statuti non est mihi transmissa in processu. Sed posset quispiā dicere q intelligitur dictum statutum si producēs falsum testem scribit ipsum esse falsum per id q habetur i cle. cupientes. §. q si forte. in ver. scienter de pen. ⁊ in cle. si sūmus pōtifex de sen. exco. ⁊. c. cum illorum ⁊. c. inter alia ⁊. c. q indubijs ⁊. c. significauit in versi. scienter ⁊c. eo. ti. c. is q eo. ti. libro. vj. cle. i. de regula. c. iter solicitudinem de purga. cano. c. epoz de puīle. li. vj. c. quicunqz ō here. libro. vj. in versiculo scienter ⁊ q voluit ibi io. an. dominus dominicus ⁊ alij scribentes de his qui fauent hereticis vt puniantur vt fauctores quia requiritur vt articuletur ⁊ probetur quod scientes illos esse hereticos fauebant eis ⁊ adduco glo. in capitulo concertationi. de appel. libro. vj. ⁊ ibi dominicus dixit statuto cauetur quod si quis dederit opem bannito puniatur certa pena quod debet articulari et probari qualiter sciens illum esse bānitum dederit opem ⁊ cum in facto fuisset hec questio apud perusium ⁊ fuisset formata inquisitio contra quendam qui dederat opem nobili contra popularem quia non fuit articulatum ⁊ probatum de scientia fuit absolutus inquisitus. ita refert angel. in. l. i. C. de nili aggeribus non rumpendis. fuisse obtentuz eo existente aduocato. Et adduco quod voluit bal. in commento. l. data opera. C. qui accusare non possunt vbi dicit quod debet articulari contra custodem ville qui non denuntiauit malefactorem. debuit enim articulari de scientia et dicit de hoc esse glo. auream in. l. ex maleficio. §. longe minus. ff. de acti. ⁊ obliga-

Et adduco q̄ voluit bar.in.l.oēs.C.ō agri.ꝛ censi .li.xi.vbi dicit statuto cauet q̄ si qs vederit opē bānito puniat ꝛ debet articulari de scientia.allegat ad hoc.l.sicut .C.de fabricē.li.xi.ꝛ refert se ita dixisse.Et faciat q̄ voluit idez bar.in.l.i.C.de colo.illirici.eo.lib.ꝛ in.l.i.C.de deserto.libro duodecimo vbi idem dixit:ꝛ in.l. methodorum.ff.de pen.ꝛ in.l.si enim.ff.de in cen.ruina naufragi.ꝛ q̄ voluit bal.in.l.bonorum.C. qui admit.ꝛ facit q̄ habetur in.l.exceptionez in versi.scienter.de excep.ꝛ in.c.cum vigesimum in ꝑsi.scienter de officio.dele.c.postulasti.in ꝑsi.scienter ꝛ in.c.fi. de cle.exco. mini.c.a nobis in versi.scienter .de excepti .c.nuper. in ꝑsi scienter.de sen.exco.c.iter dilectos de excep.prela.c.illō de presup.c.primo vt lit.nō conte.c.fi.de ꝓcura.in versi. sciens ꝛc. l.i.C.de bis q latro.ocul. ❧Modo ex istis videt q̄ ita ōbeat interpretari istud statutum cum dicat si quis produxerit falsum testez vt supleatur scienter.Quia ad omnia ista ego respondeo ꝛ adduco elegantem doctrinaz bar.in.l.dolum.C.de dolo vbi distinguit aut logmur in ōbmittente.tunc si quis sciat se debere facere q̄ obmisit tūc requiritur scientia ꝛ per consequens p̄sumitur dolus.l. qui in alterius.ff.de reg.iur.ꝛ faciat q̄ voluit idez bar.in consilio suo incipiente litteras magnificentie vestre.l.de dolo.ff.ad.l.fal. l.q̄ te.ff.si cer.peta.Et ideo isto casu debebit articulari de scientia ꝛ probari ꝛ isto modo possūt intelligi iura allegata superius ꝛ iste nō est casus noster.Aut loquimur in faciēte ꝛ tunc quādoqz fit aliquis actus simpliciter prohibitus ꝛ tunc p̄sumitur dolus ex ipso actu nisi probet ⁊rium vt habetur in .l.i.C. de ficar.Quandoqz fit actus simpliciter p̄missus ꝛ tunc dolus non presumitur nisi ex iudicijs legitimis probet in.l.dolum,c.de dolo.Quandoqz fit actus qui aliquo casu est permissus.sed aliquo casu nō ꝛ tūc distinguit:aut actus fit palam:aut fit occulte vt ibi per bar. ❧Nō ista doctrina apponit gladiuz ad radicem huius dubitationis:qz cum nos simus in faciente quia in producente falsum testem:qui actus est simpliciter prohibitus tunc presumit dolus ex ipso actu nisi probetur contrarium.vt.d.l.i.C.de fica . Batur ex hac luculenta doctrina bar.ad omnia iura allegata superius qz non loquūtur in actu simpliciter prohibito vt est ad iuuare proximum:nos tenemur diligere proximos sicut nos metipos. conciliauit enim naturam cognationem quandā inter homines.l.i.§.fi.ff.de iusti. ꝛ iure ꝛ iussu platonis apud grecos doctissimi mouemur adiuuare alios nō nobis solis inquit nati sumus ortusqz partem patria vēdicat p̄tez amici iō iura volūt q̄ articulet q̄ qs adiuit bānitum scienter ꝛ probetur alꝫ non puniatur.Sed nos loqmur in actu simpliciter prohibito vt est producere testem falsum sicut est occidere hominem eo ipso: q̄ ego ꝓduco falsum testem vel occido hominē presumitur q̄ dolose ꝛ appensate feceriz ꝛ sciēter et ideo nō est necesse articulare de scientia qa presumitur scientia ꝛ dolus nisi ipse producens alleget excusationē legitimam ꝛ illam probet vt no.in.d.l.i.C.de fica.quia sumus in actu regulari,prohibito ꝛ iuris presumptio dicitur esse liquida probatio ita dixit glo. que cōiter reputat̄ singu.in.l.si tutor.C. de pericu. tuto.probat̄ in.l.i.C.de testa.mili.quo casu dico q̄ nō est necesse allegare nec probare presumptionez iuris.Et si quispiam dixerit notoriū licet non debeat probari vt.c.vestra de coba.de.ꝛ mulier.c.manifesta ꝛ.c.de manifesta.ij.q.i.l.ea quidem .C.de accu.tamen.debet allegari:vt est glo.singularis in de.appellanti.de app.ꝛ tex.in.l.si adulterium cum in cestu.§.idem polioni.ff.de adulte.in versicu. error allegeꝫ ꝛc.respondeo istud procedere quando notoriuz resultat facto partis tunc enim notorium debet proponi ꝛ allegari vt dicunt iura prefata ꝛ iste nō est casus noster. Est quodā aliud notorium resultans facto iuris ꝛ istud notorium nō est necesse allegari ꝛ proponi istud decidit tex.in.capitulo raynutius ō clera. de testa.vbi iudex fuit motus ad iudicandum ex notorio allegato nec proposito ꝛ parte ꝛ ideo istud fuit quia illud notorium resultabat facto iuris istud tenet ibi Inno.ꝛ plenius abbas idem voluit idem abbas in.c.afferte mihi gladium de presump. vbi facit istam distinctionem de notorio resultante ex facto iuris modo ex p̄sumptiōe iuris resultat q̄ appensate ꝛ dolose iste aduersarius produxerit illum falsum testem ergo nō est opus allegare tale notorium.sufficit enim probare dum taxat q̄ ille testis dixerit falsum Et per consequens dicimus probasse istuz aduersarium appensate ꝛ scienter produxisse falsum testem eoipso q̄ non probat excusationem.ista est glo.in.l.i.ꝛ in.l.in testamento.C.de testa.mili.ꝛ in.l.si creditor.C.ō pi.acti.ꝛ in.l.sup huis.C.q mili.nō possūt.li xij.ꝛ i.l.i.C. de fide istru.ꝛ iure aste.fisca.li.x.ꝛ gl.in.l.si tuto.C. ō picu.tut.ꝛ i.l.siue possidetis.C.ō ꝓba.ꝛ i.l.ij. C.ō erro.aduo. ꝛ ī .l.ij.C.ō peti.here.ꝛ in cēsura ciuili erit difficile reperire ꝓres gl.ꝛ ē gl.in.c.sic.de iureiurā.ꝛ in.c.pe.ō excep.ꝛ in.c.sup eo . de testib⁹ cogen.ꝛ in.c.i.q̄ metus cā ꝛ in.c.iij.de ꝑscrip.ꝛ in.c.ꝓpo suit.lxxxij.dis.ꝛ in.c.illud. de presump.ꝛ in.c.ad falsariorū de cri. fals. ergo non est opus allegare scientiam illius producentis nec illā ꝓbare.Et pro certo illa doctrina bar.tradita in.d.l.dolū.dat p̄cipuū lumen ad tot iura q̄ allegaui in vtraqz censura que sic declarata non sunt ab aliquo scribente aut docente vsqz ad hec secula supremo principi deo in altissimis sit gloria qui bonorum omnium est liberalissimus largitor.Et per consequens sequitur conclusio vera ꝛ indubitata q̄ iste aduersarius producens falsum testez inciderit in penam statuti vt perdat causam ꝛ maxime si dictus ꝓducens sit solitus corrūpere testes q: semel malus semper p̄sumitur malus in eodem genere mali.c.semel malus.de reg.iur.li. vj. ❧Multo fortius debebit aggrauari pena argu.l.iij.ad.fi.C.de epi.audi.ꝛ.l.capitaliū.§.famosos.ff.ō penis.ꝛ eoqz magis qz loquimur quo ad preiudiciū ipsius producentis ꝛ nō quo ad preiudicium ipsius testis producti:qa tendimus vt ꝓdat causam tā q̄ producens falsum testez quo casu succedit illud q̄ tradit in.l. lutius.ff.de bis qui no.infa.per rationē positam ibi in tex.qz ſnia est lata cum ꝓducente non cum testibus ideo licet producens cōdēnetur de falso hoc non preiudicat testi sicut econtra sententia lata ꝓtra testes ō falso non preiudicat producenti ita pulchre colligit bar.ꝛ alij.Cum ergo agatur ⁊tra producentem q̄ ꝓduxerit testem falsū ꝛ falsitas appet etiā ex confessione ipsius ꝓducentis facta ad positiones vt est dictū:quo casu sequit illa regula q̄ nulla probatio est clarior q̄ illa que resultat ex confessione:qz confessio est propriuz testimoniū confitentis vt.l.generaliter.C.de non nume.pecu.c.per tuas.de proba.nulle enim sunt ꝑtes iudicis in confessum nisi in ꝙdenando.l.pro inde.§.notandū.ff.ad.l. acq. l.i.C.de confes.c.fi.eo.ti.ꝛ ideo scribit in passione dominica qd ad huc desideramus testibus ipsi ex ore eius audiuimus ꝛ ideo dicimus q̄ licet negatiua probari non possit vt.c.cum ecclesia sub trina.de causa pos.ꝛ proprie.l.actor.C.de proba. tamen ꝓbatur per confessionem vt in.c.i.de confes.li.vj.Et licet post q̄ sententia transiuit in rem iudicatam oriatur p̄sumptio iuris ꝛ de iure vt iuste ꝛ solēniter lata fuerit vt probat̄ in.c.cum inter vos.de re iudi. tamen admittitur probatio in contrarium per confessionem ꝑtis singulare dictū fuit Inno.in.c.qz pleriqz de immu.ecclesia q̄ dictum refert ꝛ sequit̄ bal.pro stupendo in cōmento rubrice .C.de proba.Ita ꝛ multo fortius in casu nostro stabitur confessioni ipsius aduersarij confitentis illum testem emisse lanam beretinā ab illo raphaele cāu quo detegit̄ produxisse falsum testē habita relatione ad testificatum ipsius testis testificātis ⁊rium.Et sic nō obstat q̄ habet̄ in.d.l.lutius qz ibi probatur casus noster inducendo vt superius induxi.Et multofortius cū concurrat auctentica scriptura cāplozis ꝛ sic videtur q̄ quo ad cōdemnādum ipsum ꝓducentē vt inciderit in penā statuti loquentis de ꝓducente te falsuz testem sufficeret ꝓfessio ipsius ꝓducentis.Et ex istis elicitur ꝑma cōclusio qō dicta domina succedit marito ꝑm dispositionem d.auc̄.ꝑterea. ꝛ in corpore vñ sumit̄ vt succedat in quāta.Secūdo appet:secunda cōclusio quod recte est probatuz illum testem deposuisse falsum.Tertia ꝓclusio q̄ sufficit ad ꝙdemnandū producentez in ꝓdition̄e cause :ꝛ ita cōcludo in fauorem huius mulieris pauperi grandeue ꝛ vidue ꝛ etiā oppresse supremo optimo maximo incomprehensibili ꝛ altissimo deo patri filio ꝛ spiritui sancto sit decus gloria ꝛ ī perium sempiternū . dominus Andreas barbatia eques ꝛ ī vtraqz cēsura doctor.die.x.Julij.❧. cccc.lxxij.

¶Casus consilij.lxxv.

¶Utrum ꝛ quando instrumentū aliquod dicatur verus vel simulatum.Et de testibus habilib⁹. Et etiam de eis singularibus in verbis :sed concordantibus in sententia . Et de sollicitatore cause an possit esse testis. Et an ꝛ quando plures presumptiones faciant vnam plenam probationem. Et an ꝛ quando recipiens litteras obligetur ex exceptione ea⁊.

Sapienter Scribit apud supremuz sapientie speculum iob.c. xxxviij.quis iquit posuit visceribus hominis sapientiã aut quis dedit gallo intelligentiaz. Id circo supremum optimum maximum incomprehensibilem z altissimum pncipem deum humili corde inuoco: vt pissimo saluatore nostro yhu xpo medio inclitus spiritus sanctus veritatem mihi aperiat amen. Et qdem viso puncto z facti serie: z magno cuz studio complexis mihi videt de iure dicendũ q dictus lutius nõ probauerit sufficiẽter dictã stipulationẽ. Et pmitto pmo pro fundamento potissimo huius consultationis q illud q nõ est verisimile est quedam falsitatis imago .l. milites.§.oporteti.C.de questio.hoc modo loquendi bal. vtitur in.l.i.C.de seruis fugi.vbi dicit q sermones nostri debent verificari in comunẽ opinionẽ hominũ habentium intellectuz.l.si ita quis ysi.q nemo sanus probauerit.ff.de euictio.experimentum eniz sermonum verorũ est vt concordet rebus sensatis uel verisimilibus: quia id q non est verisimile est quedaz falsitatis imago.ideo cõmemorat fuisse cassatam in francia quandam inquisitionem in qua dicebatur famulũ mãdasse dño vt faceret quodã delictum: quia non erat verisimile q famulus mandaret domino idez dixit idem bal.in rubrica .C. de pba.ad hoc allegat in testes aristotilem z aueroym idẽ voluit in tractactu fismatis quez posuit in rubrica .C.si qs ali.testa. probi. z in.l.fi.C. de edic. adri.tollenda.z in .c. afferte mihi gladium. de presump. Et faciat q dixit bal.in.l.testium .C. de testi.in.viij. colũ.q natura negotij z iudicis motus consonat cũ testibus.qd enim si dicant testes fratrem adulterasse sororẽ vel vassallũ stetisse cum vxore domini vel contractuz fuisse matrimoniũ: ea cognitatione q nõ esset vxor hec sũt testimõia suspecta qz rationabilis motus iudicis z rei qualitas non consonat cum testificatis non verisimilibus: quid eni dicatur patrez dolo necasse filium nõ est omnino credendum.l.i.C.de siccar.ita pulcre dixit bal.in.l.testium.de testibus. Et adduco q voluit idem bald' in.l. scripture .C. de fide instru.in pma colũ.vbi dicit pone q produxi duas scripturas ad probandũ q mutuaui tibi decẽ bononie z rome. nam impossibile ẽ q eadẽ die fuerit rome: z bononie.ista ingt sunt contradictoria: sed q sint nõ verisimilia quia peto a te decẽ ex causa mutui z produco instrumẽtũ vnuz factũ bononie z aliud instrumentum eodem die z cozaz eisdem testibus z tabellione factũ mutine istõ enim potest esse qz non est tanta distantia loci q in eadẽ die hoc esset impossibile.tamẽ qz non est multum verisimile ideo ista duo instrumẽta sibi derogant adinuicem z sunt suspecta qa iudicis motus cũ ipsis non cõcurrit z id q non est verisimile multuz attenditur in probationibus.l.cũ indebito.ff.de proba.allegat nicola.õmata.ibi. Faciat q habet in.c.preterea.in.versi.res aptiora.z in.c.in litteris.in versi.de quibus nõ est verisimile. de testi.z adduco.l.ob carmen.§.i.eo.ti.z faciat.c.licet cãm . in ysi.verisimiliora.de pbatio.vbi stat testibus deponẽtibus verisimliora. Et adduco q voluit Inno.in.c.auditis.de pscrip.vbi dicit q statur testibus deponẽtibus pro iure cõi potiusq̃ iure speciali qa deponũt illõ q est magis verisimile faciat.c.qz verisimile de psump.z.l. nõ est verisimile.ff.q me.causa. Ista cõclusio est vera elegans copiosa z reducta ad qntaz vt dixerim essentiã.debebit ergo dominꝰ iudicãs attendere si dicta istorum triuz testiuz sint in se verisimilia qa si nõ sunt verisimilia eis non stabitur. Quod aũt nõ sint verisimilia ego demõstro ad oculum hoc modo iste lutius de quo in puncto habet voluit esse cautus p publicum instrumentũ de centuz florenis debitis eidez a dicto titio z voluit domũ illius titij fore eidẽ lutio venditaz.si vero voluit esse cautus p publicuz instrm si ita esset q ille sempronius pmisisset sibi dare.lx.florenos ad oẽz requisitionẽ dicti lutij verisimile est q dictus lutius fecisset celebrari publicaz scripturã factam manu publici notarij sicut fecit prius vnde nõ est verisimile q nõ minuisset illam obligationẽ publico instrumẽto vnde nõ est verisimile q accepisset obligationem valatam dispositione verbali illud nõ cadit in aliquem exercitatum intellectuz z q plus est nõ misisset tres litteras qz vna erat sufficiens nec illas fecisset legi aut videri per psonas suspectas z nõ integre fidei quia suspecte sunt vt dicã inferius. Uñ ex istis trib' litteris trãsmissis ad dictũ sempronũ resultat psumptio q nullã obligatiõez fecit ille sẽpronꝰ õ dãdo.lx.florẽos dicto lucio: qz ad qd pcurator ille lutius mitteret tria paria lrarũ ideo videt quedã insolita cautella que inducit presumptionẽ fraudis vt dixit gl.in.l.si quis sub conditione.ff.de cõdi.insti. maxime interuenitẽibus psonis suspectis z non integris argumẽto eius q voluit glo.sing.in.l. cum allegas.C.de vsur.que voluit q pacta insolita celebrata cũ vsurario inducũt presumptionẽ iuris z de iure vt ℑctus sit illicitus ℑ quã non admittit probatio vt volũt omnes scribentes ibi. Et faciat q voluit bal.in.c.i.in ti.de feu.dato in inuicẽ leg.cõmisso. Et sic apparet ex istis q iste sempronius nullo modo se obligauerit q etiam apparet qa etiaz verba plata a personis intelligunt sm conditionẽ ipsius psone: vt.l.plenũ.§.equitij .ff.de vsu.z habi. in tantũ q dicim' q aliter intelligẽda sunt verba prolata ab ydiotis z aliter plata a notario vel a doctis personis ita probat in gl. l.i.C.de vsur.glo.in.l.quid si nepotes .ff. de testa.tute.vnde nõ est est verisimile q ille sempronius idiota z iuris ignarus dixisset illa verba per stipulationem z insolidum z renunciando beneficiando de fideiussoribus z beneficio diuisionis de duobus . naz si ista pmissio fuisset facta a perito in iure viro non potuisset melius cõcipi: que verba vident esse penitus aliena ab ingenio z prolatione dicti semproniꝰ . verba enim prolata a doctis debent intelligi sm modum loquẽdi ipsorum peritorum: vt dixit glo.in.d.l.qd si nepotes z tex.in.d.l.si dictuz.ff.de euic.in versi.non ita vt vulgus opinatur glo.d.l.i.C.de vsur. Et edẽ modo verba prolata ab imperitis.sunt intelligenda secundũ mozẽ loquendi ipsorum imperitorum: vt est celebris glo.in.l.quotiens .C.fami.hercis. et in.l.ij.in pn.ff.de orig.iur.z in.l. stipulatio ista .§. bi quoqz.ff.õ verbo.obligatiõe. Consideret dominus iudicans qa ista est quedam fraus z dolus volendi probare dictam promissionez que sub talibus verbis non est verisimile q potuisset concipi ab illo sempronio homine idiota quo casu motus iudicis non potest se adaptare ad sic credendum z fraus z dolus ex prospicuis probat indicijs vt dixit glo.singu.in.l.dolum.C.de dolo z in.l.apud cellũ. in principio.ff.de dolo exceptio.c.ij. de renuncia.cum similibus. Premitto vlterius luculentã doctrinam bal.in.l.lutius.ff.de bis qui no.infa.in fi.verbis vbi dixit ex isto tex.potes notare practicã l.iij.§.i.ff.de testi.duz tex.ibi dicit tu magis scire potes q posito q testes clare pbent sm verba põt iudex si sibi videbitur eis non adhibere fidem vt ibi est tex. consuluit tñ bar.ibi vt hoc faciat ex causa ita q appareat ne postea teneatur tempore sindicatus.ita formaliter dixit ibi bar.istud voluit bal.in.l.magistratus.C.quãdo prouo.non est necesse .vbi dicit q iudex debet inserere causaz apud apta quare non adhibet fidem testibus idem voluit hosti. in.c.cum contingat de officio dele.idem voluit Inno.in.c. causã qz.de re iudicata vbi probatur hec doctrina idem sequitur ibi dominus abbas idem voluit bal.in.l.testiuz.C.de testibus.faciat q voluit idem dominus abbas in.c.afferte.de pesum.z faciat q nota.in.c.contra.õ probationibꝰ.per scribentes. Et ista est ratio formalis ad dictũ .c. causamqz quare iudex non adhibuit fidem testibus z ideo Inn.dixit in.dicto capitulo.qñ contra.q iudex nõ adhibuit fidem testibus z tulit sententiam istud presuppositum est verum z indubitatum z consului sepe numero secunduz illud z vidi consultum per excelentes viros non tamen ita luculenter illud ampliabant. Modo in casu nostro posito q isti testes probarent secundum verba q tamen re vera non probant secunduz verba vt demonstrabitur ex inferius dicendis: tamen dominus iudicans potest z debet eis non adhibere fidem: quia re vera non probant: quia deponunt rem non verisimilem. Et sic ex isto capite iste lutius non probauit suam intentionem. Premitto etiaz q licet testes sint singulares z concordent in substantia probant vt est glo.in.c.dudũ.de conuer.coniu.z in.capitulo cuz ecclesia subtrina de causa pos.z proprie z in.l.ob carmen.§.i.ff.de testi.z in l.qui sententiam.C.de pen.in versiculo ad vnum z eundem finẽ conferentes z voluit bal.in.l.i.C.de testamen.z in.l. testium.C. de testibꝰ z in.l.de qbus.ff.de legi.z in .c.cũ cãuz. de pbatiõibꝰ z in rubrica.de ptrouer.in uesti. i usi.feu. Mibilominꝰ illa doctrina est ya qñ formaliter nõ recitat yba vt ab alio plata tũc exigit vt pcordẽt ẽt in corice yboz nõ solũ i substãtia põit exẽplũ fuerũt pducti duo testes ad pbandũ.q titiꝰ istituit gaiũ heredẽ. Unus testis dixit scio qz audiui: q testator dixit gaiũ istituo heredẽ. Et aliꝰ testis dixit scio qz audiui q dixit sit heres q isto cãu testes isti sunt singulares z non probant. ita refert.d.anto.in.c.nihil.de ꝑ

bo.sig.vidisse questiones de facto ⁊ ita fuisse sniatuz qz tales testes sunt singulares ⁊ non probant ⁊ eos ibi sequitur do.anto. q ita iudicarūt ⁊ idez voluit ibi do.abb. Et adduco q voluit bal.in.c. bone memorie.de ele.vbi dat eandez doctrinaz.pone inquit q interrogati testes p que ꝑba titius promisit vnus testis respondit se audisse titiū dicere ego ꝓmitto tibi duos solidos:⁊ aliter testis dixit audiui q dixit ego promitto tibi.xxiiij.denarios decidit ibi bal.q talis sunt singulares ⁊ nō probant. ℳirū est q.d.abb.in d.c.nihil nō habuerit memoriam de isto dicto bal. ⁊ adduco q voluit idē bal.in.l.cū antiquitas.C.de testa.q nisi testes probent totuz tenorem testamēti perfecte nihil probāt qz si aliqui probēt plus dictū aliqui ꝓbent minus dictū non sunt testes legitimi:nec probaf aliquid nec etiā illud q deponunt qa nō videnf interfuisse toti testamēto ex quo totum nesciunt q dicit esse mirabile ita dixit bal.in.d.l.cū antiquitas. Ex quo ꝑsuppositō sequif q cuz ille ꝓmus testis ⁊ ille ꝑsbyter secundus testis variēt in cortice verboꝝ ad pbādū tenorē stipulatiōis sūt singulares ⁊ nō ꝓbāt ⁊ vn⁹ diminuit de fide alterius vt dixit bal.in rubrica de ℑuer. inuesti. Istis modo ꝑsupositis pro vero fundamēto huius cōsultationis.

¶Capio illos tres testes:quos ille lutius ꝓduxit ad probanduz illam ꝓmissionē factā per sempronū. Et ꝓmo ꝓduxit filiuz dicti titij quo casu cōmodū ⁊ incōmodū spectat dicte litis ad dictū testem qa si obtinebit ipse aut eius pater recuperabit reuenditionē domū fiendaz ab illo lutio:quo casu agif cā ipsius petri aut eius patris ⁊ per cōsequens nō est testis idoneus.istud decidit tex.in l.nullus.ff.de testi.l.i.C.ne quis in sua cau.⁊ maxime hodierna die qua omnes insistunt fraudibus ⁊ deceptionib⁹ ideo dicebat magnanimus apostolus cautius ambulate : qm̄ dies mali sunt ⁊ iuxta illud q magnus dicit psalmista:nō ē q faciat bonū nō est vsqz ad vnū ⁊ in illo ouidiano nō socer a genero.ideo dicif apō terentiū in ꝓncipio oēs male sibi q̄ alteri.omnis enī caritas incipit a se ipsa vt.l.ꝑses.C.de ℑui. Et apparet ex confessione sua qz ipse testis dixit interrogatus sup interrogatorijs partis aduerse q commodū ⁊ incōmodū spectat ad se:quo casu stat sue cōfessioni qa nulla ē efficatior ꝓbatio q̄ ea q̄ ex ꝓpa ꝓfessiōe resultat vt.l.generaliter.C.de nō nume.pecu.⁊.c.p tuas.de ꝓba.iuxta illud q scribif in passione dominica:qd adhuc desideram⁹ testes nos ipi ex ore eius audiuimus ergo stabif sue cōfessioni in suuz preiudiciuz. Ergo ex isto capite cōfundif dictuz eius. Item ꝓbatur per vnicū testez:q dictus ꝓmus testis est solicitator dicte cause quo casu nō pōt esse testis iō dīs dominic⁹ in.c.fi.ō testi.li.vj.in.ij.colū.q̄rit de solicitatore:refert dīos de rota decisiōe.ccccxlij.refert q aut solicitator est deputatus ad cām per principalem cū assignatione salarij ⁊ tūc nō poterit esse testis in illa causa quia maiorem affectionem videtur habere ad illā causam quam procurator qui propter hoc repellif vt hic est casus. Aut est deputatus p ꝓcuratorē ipsius cause vt puta qz procurator deputauit suū familiarez ad solicitandas suas cās ⁊ tūc poterit esse testis q socius socij mei nō est meus sotius maxime qñ agif de probatione leuis preiudicij istud vltimū nō videtur verū in grauib⁹ qz vbi quis ad honorē sibi reputat victoriam cause vel ad dedecus sucūbere est testis suspectus vt ibi no.Sed ista rō cōcludit etiam in deputato p ꝓcuratorem ergo repelli dz ita cōcludit dominic⁹ in.d.c.fi. ℳodo in casu nostro iste est sollicitator cause huius ergo.nō est adhibenda sibi fides. Et si dicatur q non est probatum q non sit solicitator nisi p vnicū testem ⁊ vox vnius est vox nullius.vt.l.iurisiuran. C.de testi.ad hoc respondeo q licet per vnicum testem sit probatum q sit solicitator tamen cōcurrunt alie cōiecture q sit solicitator qa ipse deponit q victoria illius lutij afferet sibi cōmodū quo casu veritas probata per vnicum testē ⁊ per confessionē partis inducūt sufficientē probationem.vt sapienter scripsit bal. in rubrica.de ℑuer.inuesti.Faciat q habef in.c.fi.de suc.ab inte.in glo.⁊ q voluit gl.in.c.i.de appel.⁊ in.c. cū causaz.de proba.⁊ in.c.accedens vt lit.nō ꝓtesta.⁊ gl.l.ij.§.i.ff. ō excus.tuto. Et q voluit gl. in.l.instrumēta.C.de ꝓba.⁊ in.l.iij.§.eiusdem.ff.de testi.⁊ in.c. cum bertoldus.de re iudi.⁊ in.c.illud.de presump.vbi ex plurib⁹ presumptionibus insimul cōiunctis resultat plena probatio.bar. in.l.admonendi.ff.de iureiurando ⁊ in.l.i.§.item cornelio.ff.de questi.⁊ in consilio.cxxvj.incipiente in causa Joannis festutij vbi ꝓsuluit q ex pluribus ꝑsūptiōibus resultat plena ꝓbatio ⁊ in cōsilio.clxi.incipien.processum fuit cōtra titiuz ⁊c.⁊ ludo.Ro.cōsi. vij.⁊ consilio.viij.⁊.consilio.lij.vbi allegat gl.d.l.ij.§.i.de excututo.Jo.de imola ꝓsilio.cxxxvj.bal.in.l.iij.C. ad leg.iu.maie.et in rubrica.C.de proba.⁊ in.l.i.C.qui.promi.tutel.⁊ in rubrica de controuer.inuesti.vbi dicit multum egregie q ex variis sugestionibus instrumētorū:testium confessione partis iudex deuent ad vnum finalez mentis cōceptum nō indigentem adminiculo iuramenti.Faciat q voluit idem bal.in.c.cum causam.de proba.vbi dicit q sicut ex pluribus mēbris insimul coniūctis fit congruū cōpositum vt homo ⁊ ex pluribus cordulis insimul conuictis resultat armonia ita ex pluribus presumptionib⁹ insimul cūiunctis resultat plena probatio.Faciat q voluit idē bal.in.c.auditis.ō prescriptio vbi dicit q due presumptiōes faciunt plenā ꝓbationez ⁊ ideo voluit in.l.sciant.C.de proba.⁊ pe.de ancha.consilio.cclxv. ergo sequitur q coniungentur plures presumptiōes adinuicem vt eliciaf plena ꝓbatio q iste testis nō sit idoneus.Itez est singularis in dicto qz solus deponit de stipulatione solēni facta dūtaxat verbis quo casu nō staf dicto singularis testis:vt.l.testium.C. de testi.l.ob carmen.§.i.ff.eo.c.bone.de elec.c.nihilominus.iij.q. viij.Item iste testis videf dare iudicium q verbuz promitto intelligitur ꝑ stipulationē q videf contra doctrinam bar.in.l.i.C. de vsur.vbi dixit q nō pertinet ad testem dicere per stipulationez qa tunc nō testificatur sed iudicat quo casu spectat ad iudicem ⁊ nō ad testem ideo non statur dicto suo vt ibi voluit bar. Item dicit iste testis rem nō verisimilem q ille lutius dixerit illo sempronio si sciebat qd erat beneficium de solido que ꝑba congruūt iuris perito ⁊ non idiote ꝑsone vt erat persona illius lutij ⁊ per cōsequēs falsum testificatur quia dicit rem non verisimilez quo casu non statur suo dicto vt est superius ostensum. Item deponit etiam iste testis de litteris clausis sed nō sigillatis ⁊ vnus illorum testium dic q erant clause cū carta. Itē dicit iste testis q est amicus illius lutij producentis ⁊ cōmedit cum eo:⁊ cōcurrit amicitia ⁊ cōmensalitas licet non continua quo casu adduco q voluit bal.in.l.eos.C. de testi.vbi refert ℒy.dicere q est arbitrarium an stetur dicto testis amici.bal.ibi dicit q iudex debet arbitrari posse testificari nisi cū amicitia ꝓcurrat aliō qz tunc nō poterit testificari. ℳō in casu nr̄o ꝓcurrit aliō cū amicitia qz ꝓcurrit cōmodū victorie vt ē dictū supius. Itē cōcurrit q est cōmensalis ergo nō pōt testificari ⁊ iō bar.⁊ bal.in.l.admonēdi.ff.de iureiurā. dicūt q testis q est multum amicus non facit semiplenaz ꝓbationem ⁊ ideo idem bal.in c.cū nuncius.de testi.dicit q magnus amicus repellitur a testificādo ⁊ voluit Jnn.⁊ alij scribentes in.c.quotiens.de testi.⁊ ideo saly.in.d.l.eos sequitur dictum pe.⁊ ℒy.vt sit arbitrarium. Et faciat q voluit gl.in.c.requisisti.de testa.vbi in q̄tū ille tex.loquitur de cōiuncto legante sacerdoti sibi cōiuncto glo.ibi dicit idem i magno amico. Et sic equipat magnum amicum cōiuncto idem voluit bar.in.l.titia.ff.solu.matri.idem probatur in.l. in testamēto.ff.de fideicommiss.lib.⁊ in glo.l.si iure.C. de testa.tu. ⁊ faciat qz amicus est alter ego ita dixit seneca in epistola quid ingt vultius quam habere amicum cum quo omnia audeas loqui sicut teipso ⁊ ita intelligitur glo.in auctē.de monacho.§.cogitanduz ⁊ in sūma.iij.q.v.⁊.iiij.q.iij.testium ⁊ q notat bal.in.l.data opera.C.qui accusare non possunt.⁊ in.l.si quis testibus.C.de testi. Cum ergo valde amicus ⁊ coniunctus equiparentur ⁊ etiam probatur coniuncta sua glo .l.cum alienā.C.de lega.sequitur q nō potuit iste primus testis testificari in fauorem istius lutij maxime cum cōcurrant tot adinuicem detrahentia fidei sue vt voluit bal. in.d.l.eos quia que nō prosunt singula multa iuuant vt dixit gl. ī.instrumēta.C.de probati.⁊ in.l.ij.§.i.ff.de excusa.tuto.⁊ in.c. cum causam de proba.ergo nulla fides adhibenda huic primo testi. Capio secundum testem qui ē presbyter ego vehementer admiror quia comuniter dici audiui q quando fit aliquod illicitū admiscetur aliquis sacerdos vt recte dici possit illud q apud lucanum scribitur in primo quotiens romam fortuna latescit hac iter est bellis. Primo iste testis non deponit de confessione illius sempronij.Secundo iste deponit vnum ⁊ premeditatum sermonem cum parte quia formaliter loquitur ⁊ deponit quo casu si essent testes ⁊ eundem sermonem dicerent presumeretur suborna-tio vt.l.i.C.de emen.iusti.⁊ ibi bal.colligit q ex consuetudine vacillat fides testiuz ⁊ dicit q relinquitur iudicis arbitrio qui habet cōiecturari ⁊ cōsiderare an testes videanf subornati per vnū ⁊ eūdē ꝑmeditatū ꝑmonē. Et plus dixit idē bal.in ti.de pace.ꝓstā.§.

si. q; quãdo testis p;ofert eundem p;emeditatum sermonẽ habet locuz vt sibi nõ adhibeatur fides: si als esset suspectus allegat q; no. in. c. nihil. de ꝟbo. signi. Faciatq; voluit idez bal. in. c. litteras de p;escrip. z hosti. z do. cardi. in. c. cum causaz. de testi. z do. anto. in. c. licet. ō suspecto. de foro ꝯpe. z in. c. nihil z ibi. d. abb. de ꝟbo. signi. bal. in. l. testiũ. C. de testa. z in. l. ꝟbuz volo. C. de fideicõmiss. z in. l. ampliozez. §. i. refutatoꝛijs. C. de app. Sed iste p;esbyter est suspectus als q; est nepos illius lutij quo casu non adhibetur integra fides vt no. in. d. l. eos z in. l. etiaz z in. l. parentes. C. de testi. z. iij. q. v. c. ꝓsanguinei ergo nulla est adhibẽda sibi fides. Item est singularis in dicto ergo nõ p;obat: vt. d. l. testiuz z. d. c. bone. Itez est aduertenduz q; quãdo deponit q; ille littere facte per illuz lutiuz cõtinentes dictã ꝓmissionem fuisse p;esentatas dicto sẽp;onio iterogat⁹ quo die z quo mese dic̃ se ñ recoꝛdari ſz credit q; sunt elapsi sex mẽses. Interrogatus a qbus ꝓsonis vidit illas litteras p;esentari dicto sempronio cõmemoꝛat titiũ z indiuiduo z per alios de qbus nõ recoꝛdatur quo casu dixit bal. in. l. p;esbyteri. C. de episcopis. z cle. q; si testis dicit se nõ recoꝛdari z tale est factum de quo debet recoꝛdari tunc debet puniri qa occultat veritatez si aũt est p;obabilis causa obliuiõis tũc refert Inno. dicere q; tali casu testis dz recoꝛdari magis de psonis z loco q; de die vnde super tẽpoꝛe ẽ multuz excusabile dictuz testis qui dic̃ se nõ recoꝛdari ita dixit Inno. in. c. qualiter z quando el. ij. de accus. in magna glo. ita resident bal. ibi z idẽ voluit archi. in. c. nihilominus. iij. q. ix. ☞odo iste testis nõ recoꝛdaf de die fateor q; excusef de die sed ipse dicit se non recoꝛdari de mense quo cãu nõ est excusabilis sua obliuio vt sentit Inn. archi. z bal. Item ipse sibi ↄdicit ex eo quia deponit q; sunt sex menses z nõ recoꝛdaf quo mense fuerit facta illa p;esentatio ergo. est impossibile scire temp⁹ si ignoꝛat p̃cip uz q; ignoꝛato p;incipio ignoꝛanf que ex eis sequũtur. c. p̃cipa tusz. c. cũ paulus. i. q. i. Et ideo dixit aueroys in libro de substãtia oꝛbis apparet maximã solicitudinẽ circa p;incipia nos habere. sunt enĩ minima quãtitate sed maxima potestate. Et sic nõ potuit recte dicere q; sunt sex menses elapsi si ignorauit p̃ncipium. Et sic primũ mensez ergo in hoc dicit falsum: ergo nõ est adhibẽda sibi fides itez dictus testis nominat dũtaxat vnũ q illas litteras pñtauit z subdit z p alios de qbus dicit se nõ recordari vt ponit bar. illaz cautellã in. l. de minoꝛe. §. tromẽta. ff. de q̃sti. vbi dicit q; debet aliquem nominare z postea dicere z a pluribus alijs de quib⁹ oio recoꝛdaf quia memoꝛia hõniũ est labilis vt l. peregre. ff. de acq. pos. ad hoc allegat spe. in titu. de ingsitio. §. nunc tractemus z Inno. in. d. c. qualiter q; hoc ẽ põderandũ q; dictuz bar. debet intelligi ꝑm legem quã allegat. l. nõ solũ. §. liberationis. ff. de lib. lega. per eundẽ bar. Sed. d. l. peregre loquif ō obliuione decẽ annoꝛũ z sic de spacio. x. annoꝛum quo casu p;esumif obliuio faciat. l. qdaz tabularũ. ff. de fur. z q; habef in. l. i. C. de seruis fugi. ideo nõ est admiratione dignũ si per tantũ tẽpus p;esumaf obliuio vt no. p glo. in. l. iij. §. due cause. ff. ad carbo. z q; no. in. c. quoniã frequẽter in p̃n. C. vt lit. nõ cõte. est enĩ labilis memoꝛia vt scribif in p;ologo declamationũ memoꝛia est ex oib⁹ partibus animi maxime delicata. Ita in p;oposito nr̃o cũ istud tẽpus sex mẽsiũ sit tp̃us recẽs z eo magis q; est factũ ꝓsanguinei q; iste testis est nepos dicti lutij quo casu nõ p;esumitur obliuio: q; verisimile est quod sciat factuz sui ꝓsanguinei argumẽto. l. octaui ff. vñ cognati: z maxime qa est factuz seriose gestuz quo casu non p̃sumif obliuio vt dixit bar. in. l. de etate. ff. de minor. z p consequens dictũ istius testis nõ est verisimile ideo posset dici illud q; scribif in passione dominica z cõueniẽtia nõ erant eoꝛũ testimõia. Et ideo licet quo ad verba testis cõcludat tñ iudex põt non adhibere sibi fidez: vt dixit bar. in. d. l. lutius vt superius demonstraui Et sic debuit iste testis recoꝛdari de psonis que p̃sentarũt illas litteras dicto sempronio. Item infringif ex alio q; nõ assignat locũ in quo date z p̃sentate fuerũt quo casu nõ valet talis testificatio qa locus actus celebrati appellaf substantialter illius act⁹ vt ꝓbatur in. c. abbate sane. de re iudi. li. vj. z in. l. optimã. C. de ↄben. et cõmit. stip. Introduxerũt enĩ iura vt apponaf locus z tẽpus act⁹ celebrati vt. l. pantoni⁹. §. rei. ff. de acq. bere. qa ex tali appositiõe datur facultas reo se defendẽdi z repꝛobandi instrumẽtũ ita singulariter dicũt. d. de rota decisio. cccl. esse nullaz cõsuetudinez vt nõ apponaf locus z tempus celebrati ↄctus q; ↄtra substantialia actus nõ põt disponere cõsuetudo z adduco bellissimum cõsiliũ bar. xlv. incipit consilium populi vbi dicit statuto cauef q; iudex possit inquirere de delicto sine loco z tẽpoꝛe q; nihilominus in p;cessu debet ꝓbari locus z tẽp⁹ allegat glo. l. i. §. si quis argentuz ff. depo. faciat q; voluit ludo. Ro. in. l. in illa. ff. de ꝟbo. ob. Ergo sequif in casu nr̃o q; testificatio huius testis z illius p̃mi est nullius efficacie. Et põderet diligenter dñs iudicans hãc considerationẽ q; apponit gladiuz ad hanc qõnẽ. Tertⁱ⁹ testis qui vocatur nicholaus nõ obstat ex eo q; nõ assignat cãm ob quã ille luti⁹scribebat illi sempꝛonio q; sibi tenebaf ad dictos flozenos sexaginta quo casu nõ ꝓbat argumẽto. l. cũ de in debito. ff. de ꝓba. ideo dicũt scribentes in. c. i. de pact. q; licet pactũ nuduz de iure canonico ꝓducat actionez tamẽ nõ debet esse nudũ a cã. faciat q; voluit bal. in. l. petens. C. de pac. z per cõsequẽs testificatio huius tertij testis est nullius efficacie z ita concludo.

¶ Capio modo aliam dubitationez in qua queritur de illa cautella data p dominũ matheuz de matheſilanis. Et qdez bar. in. l. publia. §. fi. ff. depoſi. dicit q; ei q; qs scribit sibi in epl̃a nõ statur nisi p;obetur vt ibi est tex. in fi. cuz sua glo. ita ibi dicit formaliter z idem bar. in. l. si filius. ff. ad macedo. dicit q; rõne cõuentionis qui epistolã recipit videf app;obare q; in epistola cõtinef refert se dixisse plene in. l. quo eniz. ff. rez ra. hab. z ibi dicit ang. illã. l. eẽ no. p;o pagamẽtis. sed bar. in. d. l. quo eniz. dicit q; vbi venit scia cum aliquo actu vt puta cũ p;esentatiõe litterarũ vel instrumenti z dñs recipit z tũc non imp;obare est ap;obare ad hoc allegat. d. l. si filius z cle. i. de ꝓcur. z. l. i. §. fi. ff. nau. ca. z stab. ☞õ ex istis iuribus insimul iunctis colligit cautellã. d. mathe. vt mittanf lr̃e cõtinentes obligatiõez vel ꝓmissionẽ z p̃sentationem litterarum nõ facta ꝓtestatione in cõtrariũ. Est videndum de intellectu horũ iuriũ ad hoc. vt habeam⁹ veritatem iudicãtem oppoꝛtet cũcta rimari. vt. c. iudicantez. xxx. q. v. Et pondero tex. d. l. filius vbi dicitur quasi ex mãdato patris pecuniaz accepit quo casu illa dictio quasi ꝑm subiectã materiã exponitur p;o vere vt est glo. elegans in. c. parrochianos. de deci. z sic intelligif ille tex. qñ p;ocessit mãdatum quo casu si sequaf acceptatio litterarũ videf inducta ap;obatio mutui vt in. l. i. C. de impo. lucra. descrip. li. x. in versi. a p;imoꝛdio tituli posterioꝛ formaf euentus. vt hoc sentit bellissime bar. in suo sũmario ad. d. l. si filius vbi sũmat ratione cõuẽtionis qui epistolã recipit ita ibi dat sũmarium quo casu illud q; ipse voluit in. d. l. quo enim intelligif ꝑm legem quã allegat vt voluit idẽ bar. in. l. nõ soluz. §. liberationis. ff. de lib. lega. z sic loquif quãdo preceſſit cõuentio z secuta est acceptatio litterarũ quia nõ habet materiã p̃existentem in qua possit fundari quia actus actiuorum sunt in paciente bene disposito vt dixit aristotiles in ꝟo de anima. Et si dicaf q; p;obata est p;omissio per illum p;imũ testez petruz ad hoc respondeo q; nõ ẽ ei adibẽda fides ratiõibus superi⁹ expꝛessis. Et sic non obstat cle. i. de p;ocur. quia tex. ibi dicit lr̃is a te scienter receptis quia ille tex. duo continet q; sciuerit litteras p;ocuratoꝛias sibi destinatas z receptas quo casu vbicũq; lex fundat se super scientia opporteꝛ q; articulef de scientia z ꝓbetur vt ꝓbatur in. c. quicũq; in versi. scienter. de hereti. li. vj. z. l. omnes C. de agri. z cẽsi. li. xi. z ibi bar. l. i. C. de debto. li. xij. z ibi bar. l. i. C. de colla. illirici. li. xi. z ibi bar. l. si enĩ. ff. de incẽ. rui. nauf. glo. z ibi dominicus in. c. cõcertatiua. de appel. libꝛo. vj. vbi iducit questionem z adduco. l. i. C. de nil. ag. non rump. z ibi dicit ange. se in facto consuluisse z obtinuisse perusij vbi statutum dicit si quis dederit opem nobili contra popularem q; debet articulari z probari q; sciebat illum bannitum vel nobilem. faciat tex. c. exceptionẽ. in versi. scienter. c. si a nobis. in ꝟsi. scienter. de excep. c. illõ in ꝟsi. scienter. de presump. c. postulasti. z in. c. fi. de clerici. excõmuni. in. ꝟsi. scienter. c. significauit. de senten. excõ. c. inter dilectos de excess. ꝑla. c. si diligenti in versiculo scienter. de prescriptioni. bal. in. l. bonoruz. C. qui admit. ad bo. z in cõmẽto. l. data opera C. qui accusare non possunt qui allegat glo. quam dixit esse aureaz in. l. ex. maleficio. §. longe minus. ff. de acti. z obli. z adduco tex. cle. cupientis. §. q; si forte in versi. scienter. de penis. c. iter alia z. c. illorum. de sen. excõmunica. c. q; indubijs eo. ti. c. is qui. eo ti. libꝛo. vj. c. inter solicitudinem. de purgatione cano. capitulo epoꝛũ de priuilegijs li. vj. Ita videf dicendũ in p;oposito nostro q; si volum⁹ allegare. d. cle. i. oppz fundare sup scientia z illã allegare z p;obare q; anteq̃ reciperet illas litteras sciebat se in eis esse ꝓstitutũ ꝓcuratiõe secuto actu receptionis z nulla facta in ↄtrariũ

ptestatione tunc acceptasse mandatuz z ideo dixit Jo.de imo.in cle.i.de procu.q cautꝰ debet esse aduocatus vt articulet q spon te z scienter accepit illud mandatum. Modo in casu nostro non est articulatum z probatum q scienter acceperit illas lras ille sem pronius sciens in illis lris contineri q continebaꝯ ad.lx.florenos ergo succubere debet. Et per ꝓns nō scauit practicare illā cautel laz ille procurator: z sic iteruenit duplex patietia vna q resultat ex scia: alia q resultat ex actu receptiois. faciat ad hoc tex. singu. i. l. cū ostēdimꝰ. §. fi. ff. de fideiuss. tuto. Nec obstat cuz bar. allegat. l. i. §. fi. ff. nau. cau. stab. qa loquitur in eo q habebat officiuz ad sic custodiēdū si postea cōducaꝯ res in naui ipso naute tacēte q nihi lominus preceſſisset officiū ad hoc deputatum: ideo patiendo ap portari in nauē videtur acceptasse custodiam z sic illa iura loquū tur quando pcedit extremum babile z susceptiuum actus secuti ita formaliter decidit ille tex. Modo in casu nostro idem esse de beret vt pbaretur preesse obligationi que probata sufficienter nō est. Item nō est articulatuz de scientia nec probatum. ergo non su mus in illa practica tradita p. d. matheum. Item oportet articu lare z pbare per testes idoneos z sufficientes q ille met littere quas scripsit ille lucius fuerūt date illis a portantibus z illas ap portarunt z non alias. Et redder rationē sufficientez q illi tales non habebant alias litteras z q semper ipsi psonaliter astiterūt z viderunt illos presentasse dictas litteras z nō alias. Istud non est pbatum ex parte illius lutij ergo succūbere debet qz actore nō probante reus absoluitur. c. vt nostrum vt ecclesie benefi. l. qui accusare. C. de edendo. Item quia videtur esse impossibile quo dammodo probare illam negatiuam quo casu testes veniunt pu niendi asserentes talem negatiuam: vt probaꝯ in. c. cū ecclesia subtrina de cau. poss. z ppie ideo nō recte probauit. Et si diceret q probari negatiua cobartata pōt. l. fi. C. de iureiuran. l. cum de lege. ff. de proba. ad hoc respōderi potest q debuit probari per testes istud asserentes q illi tales qui psentarūt illas litteras erāt tales q non potuissent alias litteras presentare. ergo non recte in tellexerunt illā cautellam nec ea sciuerunt ponere ad practicam z per ꝙsequens dacto sed nō cōcesso q illi testes nō essent suspecti tamen non probat istas litteras scriptas ab illo lucio esse necessario presentatas illi sempronio z illas legisse quia potuit dare alias z nō illas. l. non ob. hoc. C. vnde cog. l. non epistolis. l. neqz natales. l. nō nudis. C. de proba. Et ita concludo. supremo optimo maximo altissimo z incōprehensibili deo sit decꝰ gloria z imperium sempiternum. Dns andreas barbatia eques z in vtraqz censura doctor die. xiij. Julij. M.cccc.lxxij.

Casus consilij. lxxvj.

Utrum z quando custos carceris teneatur si carceratus fugit de carceribus vel de arce. Et ad quid teneatur. Et an sit necesse probare q ille qui aufugit esset debitor verus.

Sapienter Scribitur apud maximū salmistam prope est dns inuocantibus eum: id circo supremum opti mum maximum in cōprehensibilem z altissi mum principem deum huic consultationi cor de humili iuoco: vt pissimo saluatore nostro yhu xpo medio veritatem huius consultatio nis mihi apperiat amen. Et quidem viso pcessu z facti contingē tia z testibus inde productis z solenni animaduersione pensatis agredior dubitationem banc in qua queritur an ille grecus olim potestas mordani teneatur huic berculi ad dāna z interesse pro pter fugā illius mēguli debitoris. Et qdē mihi videt de iure dicē dum q sic z per consequens male fuit iudicatum per primum iu dicem z bene fuit appellatum p parte dicti berculis. Et tollo per prius illud q fuit fundamentum dni iudicantis: quia cum in po sitione secunda dictus grecus ponat q ad instanciam dicti hercu lis prefatus grecus posuit seu poni fecit dictuz mengulum in ar ce mordani in carceribus z sub custodia ipsius Bartolomei de cardellis tunc castelani dicte arcis mordani z apparet responsuz per dictum herculem credit: quo casu sequitur q si ad petitionem dicti herculis fuit positus sub custodia castellani sequitur q sibi imputetur argumento. c. scienti. de regu. iur. li. vj. z. l. cum donati onis. C. de transl. l. quisquis. C. de rescin. vendi. quia ad hoc est considerandū primo vt ex processu z testibus tribus productis p ipsum berculē apparet q procurator dicti herculis conquestus est q illa positio erat cauillosa z calumniosa z q debebat scindi ad hoc vt cōgrue posset responderi ex eo qua verū erat q ad instan tiam ipsius herculis fuerat positus sub custodia ipsius Bartolo mei tunc castellani: z vicarius mordani seu potestas qui fuit ille grecus mandauit procuratori aduerse partis qui illam positionem sic calumniosam fecerat vt illam scinderet ne fieret fraus z dolus contra debentem respondere z ita mandauit fieri dictus vicari us allegādo rationē qa nolebat facere dicto herculi iusticiaz ergo habetur perinde ac si fuisset facta diuisio z per consequens illud verbum refert ad capturam factam ad petitionē dicti herculis sz non ad custodiam Bartolomei de cardellis z ideo elegans tex. xxv. di. §. alias. probat q illud q male intelligitur inducit quē in errorem z falsam deceptionem z talis intellectus est corrigendus z ibi dicit dns dominicus q si positio est huiusmodi: q respon dens ad illā positionē tanꝙ erronee factā potest reuocare z dicit q probat illam esse erroneam eo ipso q apparet positio captiosa z est casus formalis. §. erit aut lex. in versi. nulla captione. iiij. dis. Cum ergo ista positio fueri. captiosa cōfessio non valet que resul tat per verbuz creditur vt voluit glo. in. c. ex litteris de iureiuran. z dominus abb. in. c. litteras z in. c. i pertractandis de iure calū. est restringenda dumtaxat ad illud mēbrum q ad petitionez ber culis grecus assignauit illum mengulum ad custodiaz illius castel lani z ille intellectꝰ est capiēdus ne ille procurator obtineat p fra udem z dolum illud q nec iusticia: nec equitas patitur. nemo enī ex dolo suo debet lucrari. c. ex tenore z. c. sedes. de rescrip. z ne il le grecꝰ liberet a sua negligentia qui cū debuit illū carceratum ad instantiam dicti berculis mittere custodiendum in carceribꝰ imo le noluit mittere ad hoc vt carceratus fugeret carceres. versutia z calūnia talium procuratorum non est modica in tantum q dixit glo. in. c. i. de confes. li. vj. q procurator dicit clientulo si cōfitebe beris cāz perdes. sed nō dicit si negabis perdes animā z glo. sin gularis isti. qbus mo. testa. infir. dicit q moriuntur sine lingua z glo. in. l. ab anastasio. C. mandati. dicit q omnia mala nouerunt z glo. in. c. dns noster. xxiij. q. ij. dicit q p calūniā aduocatus vicit ābasiatores regis anglie z tex. in. l. rē ñ nouā: decidit q debet ad uocatus iurare de calūnia qz presumiꝯ calūniari pro suo clientulo fiē in cā sua ppria ideo nō valet cōsuetudo q nō subeat iuramētū calūnie aduocatꝰ z per ꝙns malefecit dominus iudicās assumere istud fundamētū. Item istō apparet ad oculū q illa responsio p verbū credit nō potest referri nisi ad capturaz ex eo apparet ex te stibus pductis q ille hercules tēpore quo fecit capi illuz mēgulū suū debitorē fuit protestatus q volebat illum remittēdū ad carce res imole ideo instabat q poneretur custodiendus in arce mor dani qz verisimiliter timebat fugā illius mēguli z etiā post incarce rationē factaz in illa arce qz aripuerat fugā ille mengulus z fuit re captus a custodibus arcis. instetit solicite pfactus hercules corazꝯ vicario vt illū mengulū mitteret ad carceres imole: qz timebat fu gaz z ptestabaꝯ ō dāno futuro: quo casu falsū est dicere q ille her cules fuerit ꝙfessus voluisse illum mengulū assignari sub custodia illius Bartolomei de cardellis qz reperiret sibi cōtrarius q non est pſumendū: debemꝰ excludere viaz ne quis sibi ꝺdicat. c. cuz tu filij de testi. nam z euangeliste scribentes passionē dominicaz alij scribunt xpm crucifixum hora tertiarum: alij scribunt crucifixum hora none tamen reducitur ad concordiam vt iudei cruci fixerunt xpm hora tertiarum lingua cum dicebant pilato presi di tolle hunc z crucifige. tūc enim videnꝯ occidisse qz q mādat fi eri homicidiū: videt facere. c. mulieres de sen. excō. c. qui p alium de regu. iur. li. vj. Item occiderūt xpm hora none ppriis manibus ita reduxit ad cōcordiā euangelistas tex. fing. in. c. piculose de pe ni. dis. i. Ita dicamꝰ in ppposito capiet sensus ne iste hercules sibi ꝺdixerit. xi. q. iij. c. añcessor. z. viij. q. i. c. in scripturis iuxta illud q dicit alibi distingue tēpora z ꝙcordabis scripturas iō capiet sen sus q credit q ille mēgulus fuerit captus ad instanciā illiꝰ ber culis: sed non fuit positus in arce ad instanciam illius berculis quia tempore capture z post ipam capturam liquido probatur ex processu q insteterit cora dicto greco vicario vt carceratus mit teret imolā: vt securius custodiret in carceribus potestatis imole z p ꝙns stabimꝰ vitati. iuxta illō q habet i. l. i. C. ō edic. lib. tollē.

in verſi. veritatem colimus. falſum ergo fuit fundamentum illius iudicis. ergo ſniam abſolutoriam fuit, nullius efficatie .l. qui teſtō ff. de excuſ. tuto. ſcribentes in .l. ſi is ad quem .ff. de acqui. here. Bal. in. c. cū cām ꝛ in. c. cuz inter. de re iudi. ꝛ ꝓ conſequens male fuit iudicatū ꝛ bene appellatum.

¶ Capio mō aliaz dubitationē: vz vtꝝ iſte grecus teneatur reficere dāna ꝛ intereſſe ꝓpter fugaz menguli debitoris ꝛ videf de iure dicendū q; ſic. iſte grecus in ſuis poſitionibus dicit ad petitionez illius herculis aſſignauit illuz mengulū captum in arce ſub cuſtodia Bartolomei de cardellis quo caſu iſtud q; ponit in capitulis ꝓductis a ſe videtur cōfiteri. probant enī ea que contenta ſunt in poſitionib⁹ cōtra ipm ponentez ſimile dixit glo. l. cum ꝑcium. C. de lib. cau. q; ea que qs ponit in libello ꝓbant ꝙtra libellantē: quā glo. refert dñs cardi. in. c. examinata ō iudi. eē ſingularē. Simile dicim⁹ q; cōtenta in inſtrumēto probat ꝙtra producentem Bar. in. l. ſcripture. C. de fide inſtru. Innoc. in. c. cum venerabilis. de excep. ꝛ in. c. olim. de cenſi. Simile dicimus q; cōtenta in exceptione probāt cōtra excipiētem. Bar. in. l. i. C. de his que pe. no. ꝛ in l. certum. §. ſi quis abſente. ff. de cōfeſ. Et ſimile dicimus q; impetrans reſcriptuz videf cōfiteri ꝙtenta in reſcripto ita egregie dixit Jo. an. in. c. ſi. de iureiurā. li. vj. faciat q; habef in. l. ij. C. de iuſti. ꝛ ſubſti. Jta dicamus in caſu noſtro q; cū iſte grecus ponat in capitulis ſuis. q; poſuit ſeu poni fecit illum menguluz in arce. mordani in carceribus ſub cuſtodia ipſius caſtelani ꝛ ſic ponderāda ſunt ꝟba ipſius caſtellani qa importāt induſtriam ꝑſone vt. l. i. ſepe audiui ceſarez. ff. de offi. ꝓſi. faciat. c. quia fruſtra. de vſur. in ꝟſi. ipſe reſtituat vbi dixit do. car. q; illō verbū ꝑportat induſtriā ꝑſōe ꝛ faciat q; voluit bal. in cōſilio ſuo. lxxxij. incipi. factum ſic ſe habet vbi cōſiderat illa ꝟba ipſius q̄ inducūt induſtriā ꝓprie perſone ꝛ adduco tex. l. ꝓ hanc. C. de eroga. milita. āno. li. xij. vbi tex. vtiſ illis verbis per ſe accipiat q; illa verba importāt q; actus non dz exerceri per aliū: ꝛ adduco tex. in. c. in criminali. v. q. iij. vbi tex. dicit per ſe ꝛ dñicus ibi dicit q; itelligiſ perſonaliter ꝛ nō per interpoſitā perſonam ꝛ adduco. l. ſingulos in ꝟſi. ꝓprio cirogapho. ff. de teſta. ꝛ ibi glo. dicit q; nō pōt fieri per ſubſtitutuz. ꝛ adduco tex. in. cle. i. de iureiurā. in verſi. per man⁹ noſtras ꝛ ibi dicit do. cardi. ſeqtur cōſuluiſſe in facto q; nō poteſt actus fieri ꝓ ſubſtitutuz allegat gl. c. i. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ faciat tex. in. c. periculoſe in ꝟ. ꝓprijs manibus. de peni. diſ. i. ꝛ pulcre dixit Jo. an. in. c. ſicut dignū. de homi. q; ſi ſtatutuz punit homicidiū factum ꝓprijs manibus nō comprehendit mandātē ꝓbetur in. c. i. de ꝟbo. ſigni. in ꝟ. ꝓprijs manibus li. vj. refert illud dictū. do. dñicus in. c. ſi quis viduā. l. diſ. bal. in. c. i. §. furtū. de pace iure fir. attribuit illud dictū Jaco. de bel. adduco. l. probatorias. in ꝟſi. ꝓ manus noſtras ꝛc. C. de diui offi. li. xij. ꝛ q; ibi voluit bar. adduco elegantez tex. l. ſeruus ſi heredi in ꝟſi ꝑſone cui demonſtratur adheret. ff. de ſtatu. lib. ꝛ q; voluit bar. in. l. ſi cū miles. ff. de alie. iudi. mu. eā facta et adduco. c. vniuerſitatis in ꝟſi. in ꝓpria perſona. de ſen. excō. ꝛ q; voluit bal. in. l. quiſq;. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ q; voluit do. abbas in ſuis ꝙſilijs cōſilio. clxij. facit. c. i. ꝛ in ꝟſi. perſonaliter accedentes ꝛ in c. cū dilecta. de reſcrip. in verſi. perſonaliter ꝛc. Ex iſtis modo elicitur vera cōcluſio q; illa verba ipſius Bartholomei importāt induſtriam ꝓpriam ſue ꝑſone ſed probatum eſt in ꝓceſſu q; tpe quo erat facta iſta poſitio ad carceres in arce non fuit facta ſub cuſtodia ipſius bartholomei eo quia erat abſens ab illa arce. ꝛ ſic. ille caſtellanus nō cuſtodiuit illum mengulū debitorez ꝛ etiam q̄ ille carceratus aufugit Bartholomeus erat abſens ab illa arce. Et ſic apparet q; mētitus eſt ille grecus dicendo illū poſuiſſe ſub cuſtodia illius caſtellani. fuit ergo in culpa quo cāu ſuccedit illud q; dixit glo. elegās in. c. ſi. de accuſ. que dicit fuit ſtultus in culpa ſit ſapiens in pena ergo nullā electionē fecit de cuſtodia ergo eſt in culpa iſte grecus ꝛ teneꝰ ad illud ad qō tenebaꝰ ille debitor carceratus. mala enī electio eſt in culpa hoc decidit tex. elegās in. l. ad cōmētarienſem. C. de cuſto. reo. vbi eadez pena dz puniri cōmentarienſis quaz pati debuiſſet reus qui fugit nec liberatur exibēdo eum cui cuſtodiā cōmiſſit niſi ille fuerit eius coadiutor ad quē cuſtodia ſpectat ꝙmētariēſi ex neceſſitate ſe abſentāte ita formaliter decidit ille tex. ¶ Dō iſte vicarius ſeu ille grecus nō aſſignauit illū mengulum cōmentarienſi ꝛ ſic caſtellano arcis nec probaꝰ ſufficienter per teſtes q; illum comēdauerit coadiutoribus illius caſtellani. Nec probatur q; ille caſtellanus ſe abſentauerit ex neceſſitate q; vox vnius eſt vox nullius. l. iuriſiurandi. C. de teſti. qa in ore duoꝝ vel triuz ſtat omne ꝟbum. c. cū eſſes. de teſta. c. in omni negocio. ō teſti. deuteronomij capitulo. viij. Ergo puniet pena. d. l. ad cōmentarienſez. Et ideo cuz fuerit ideo requiſitus a dicto hercule q; remitteret illum debitorem ad carceres imole recuſauit et ꝓmiſſit habere cuſtodiā dicendo laſa el penſero ami vt ex proceſſu euidenter ꝓbatuz extitit ergo cum promiſſerit cuſtodiam ꝛ ſcribat illum eſſe debitorē ꝛ eſſe non ſoluendo ꝛ de fuga ſuſpectum debuit adhibere talez cuſtodiā vt ide fugere nō poſſet ꝛ ideo incidit in penā in. d. l. ad cōmentarienſem nec poterit excipere q; carceres ꝙſueti caſtri mordani ſūt deputati mordani qz poſito q; ita ſic debuit illum aſſignare caſtellano vel euis coadiutori ꝛ pandere qualitatē ꝑſone capte ꝛ mandare q; ſub bona cuſtodia detineret ne pararet fugam. l. i. ff. de cuſto. reo. q; nō fecit. Jtē qz obligauit ſe ad cuſtodiam cuz ſibi diceret de fuga futura accipienda ꝓ illum debitorem obligauit ſe ad cuſtodiaz debuit illam adhibere taliter q; aufugere nō poſſet ꝛ ad hoc adduco elegātē tex. l. i. §. ſi. ff. de ſeruis fugi. in verſi diligenter cuſtodire. ꝛ ibi colligit bal. q; eo caſu quo quis debet diligēter cuſtodiri dz poni in viculis ꝛ inducit ad queſtionem ſtatuti quo cauef q; carceratus debeat cuſtodiri q; intelligiſ q; debeat poni ī vinculis ꝛ ideo dicit ibi glo. q; excuſatus officialis ſi legatus aufugit q; ꝓcedit qñ bene erat ligatus. l. ſi quis in graui. §. clauſos. ff. ad ſilla. qz ille dicif eſſe clauſus q nō ꝓt aufugeꝰ ꝛ eo magis ī cāu nr̄o qz iſte mēgul⁹ ꝙfeſſus fuerat ſe ēe debitorē quo caſu dixit bar. poſt gl. i. d. l. i. q; aut accuſat⁹ eſt ꝙfeſſus crimē ꝛ ſtati ponēdus eſt in vinculis. Jta dicamus in ꝓpoſito noſtro quia cum iſte debitor eſſet confeſſus debituz ꝛ eſſet nō ſoluendo ꝛ non notorie conſtabat q; ꝛ eſſet debitor quia nihil habebat in bonis in dicto caſtro mordani ꝛ notorie hoc apparebat iuxta elegantem doctrinā bar. in. l. decē. ff. de ꝟbo. obliga. faciat glo. ꝛ ange. in. l. ij. ff. qui ſatiſda. cogan. ergo debuit ponere illuz talem in vinculis vel taliter clauſuz in carcere ſiue vinculis q; non poſſet inde aufugere. fuit ergo in culpa dictus grecus ergo tenef ad id q; tenebaꝰ ille mēgulus. Preterea faciat q; in fcō colligiꝰ ex proceſſu qa ille mengulus ſemel aufugit de dicta arce. ꝛ exiuit primos raſtros caſtri ꝛ fugiebat ꝛ quidam qui ſtabat in dicta arce deſcendit ꝛ impediuit fugaz ꝛ reduxit illum fugitiuū ad arcē. quo facto prefactus hercules proteſtatus fuit dicto greco tunc officiali q; remitteret dictum mengulum cuſtodiendum ad carceres poteſtatis imole quia tenebat q; aufugeret ō illa arce. qui grecus officialis reſpondit laſame el penſero a me quo cāu ex quo ſemel aufugerat debuit iſte grecus facere illum diligentius cuſtodiri: ideo glo ſingu. in. l. lege cornelia. ff. ad ſilla. dixit q; ille qui ſemel aufugit ſi poſtea reducatur ad carceres eſt diligentius cuſtodiendus. Et ex hoc limittatur glo. valde elegans in. l. ſi pecuniam eſſet medium. ff. de condi. ob. cauſ. que dicit q; ille qui venit liberandus nō eſt ita diligēter cuſtodiēdus qz limittabiꝰ ſi ſemel aufugit qz licet veniat liberandus tamen debet diligentius cuſtodiri. Et eodem modo limitabitur glo. in. l. ī commodato. §. ſi vt certo. ff. cōmo. que dicit q; ſenex non eſt cuſtodiendus vt iuuenis quia non eſt ita preſumendum de fuga in ſene q; nihilominus ſi ſemel aufugit non obſtante q; ſit ſenex debebit diligentius cuſtodiri. Jta eſt dicendum in propoſito noſtro fuit iſte grecus in culpa quia cū ſciuit illū carceratū eſſe aptuz ad fugam ꝛ iā fugā arripuerat q; debuit vel diligentius illum facere cuſtodiri vel mittere illum ad carceres imole ex quo ille hercules iſtabat ꝛ proteſtabatur de ſuo damno ꝛ intereſſe ſi non mitteretur dictus carceratus ad carceres imole. Apparet ergo ad oculum de ſua negligentia quo caſu perinde debet haberi ac ſi feciſſet fugere illum debitorem iſte grecus quo caſu ſuccedit regula tradita in. l. iij. C. de exacto. tribu li. x. vbi eſt caſus faciens fugere debitorem tenetur creditori ad id q; tenebatur debitor ita voluit ludo. Roma. in repetitione. l. admonendi. ff. de iureiuran. dicens idem licet poſtea reducatur ad carceres ꝛ dicit eſſe caſum ſingu. in. l. iij. ꝛ cum in contingentia facti ita accidiſſet ita conſuluerunt dominus Bartolomeus de ſaliceto ꝛ petrus de anchara. q; faciens debitorem fugere tenetur reficere creditori id ad qō tenebatur ille ꝺbitor ſuo creditori. Jta videtur dicēdū in ꝓpoſito nr̄o quia cū ex negligētia iſti⁹ greci nō adhibētis diligentē cuſtodiā ꝺbitor ille aufugerit: q; teneꝰ ſatiſfacere dicto berculi omne illō ad qō tenebaꝰ ille mēgulus debitor. Et ſi quiſpiam dixerit q; cuz iſte hercules interpellaſſet illum gre

cum vt mitteret illum debitorem ad carceres imole et ille grecus fuisset negligens debuit adire dominum imole z petere istud q; vbicunq; iudex est negligens z quis pōt adire aliū iudicē vicinuz non poterit agere contra iudicem negligentem sibi enim est imputandū cū potuerit adire iudicem vicinū. iste est casus secundz vnuz intellectū quez ibi segtur bar. in. l. iij. §. si tam vicinuz. ff. de dāno infecto. Data ergo negligentia illius greci officialis debuit adire dñm imole vicinum q; nō fecit ideo sibi imputet. ad hoc respondeo q; iō non adiuit iudicē vicinuz q; dictus grecus sibi rīdit lasa el pensero a me z sic se obtulit ad custodiam cōfisus modo p̄fatus hercules q; ille grecus diligentius custodiret illū carceratū ideo nō adiuit iudicem vicinū ergo debuit puniri talis negligentia z per cōsequens tenebit ad interesse isti herculi creditori z clarum est q; negligētia affert penā iudici vt est glo. elegans z est glo. i. in. c. cū sit generale. de foro cōpe. z ibi. d. abb. temperat illam gl. procedere qñdo iudex negligit interpellatus a pte. si enī nō fuit petitum a parte nō patit aliquam penā q; nō tenet impartiri officiū suum nisi petatur allega: glo. in. c. fi. de rescriptis z q; voluit bar. in. l. iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dāno. infec. z ideo dixit bal. in. c. i. §. iudices de pace iur fir. nisi feu. q; iudex nō dicit negligens si pars nō petat allegat. l. argentarius. §. cū aūt. ff. de eden. z glo. in. l. cū seruitium. C. de seruis fugi. Sed in casu nostro appz ex processu q; pluries iste pauper hercules interpellauit illū grecū q; mitteret illum debitorez ad carceres imole qui recusauit dicendo lasa el pensero a me ergo negligentia sua nocebit sibi z addu co glo. in. c. excomunicamus. §. finaūt. de here. que dicit q; iudex negligens facit litē suā. faciat. l. si quādo. C. de testi. z. l. si qs in conscribendo. C. de pac. idem dixit bal. in. d. l. si qñ z in. d. c. i. §. iudices z dicit esse ibi notabilem tex. q; iudex negligens facit litez suā q̄ten' lesit partē allegat tex. §. sup boc. in auē. de questo. z idem voluit in rubrica. C. de pena iudi. qui male iudi. allegat. d. l. si quis in cōscribēdo. Et plus etiā dixit bal. in. d. c. i. de pace iure fir. q; si iudex negligit facere iusticiam possunt iudici reprehensalie allegat and. de yser. ita ibi tenere z ideo idez bal. in. l. mancipia. C. de seruis fugi. dixit q; si iudex neglexit facere restitui rē furtiuā tenet insolidū passo furtum z adduco q̄ō voluit idē bal. in. l. obseruare. §. pficisci. ff. de offō p consul. allegat. d. l. si quis in cōscribēdo z. d. l. argentarius. §. cū aūt. idē voluit saly. in. d. l. mācipia. Sed in. d. l. si qs in cōscribendo dixit q; si iudex negligendo lesit dolose tenet ad totū. Si aūt lesit exculpa tunc tenet ad id q; lesit idē voluit hosti. in. c. legitima. de app. li. vj. quem refert Joā. an. in. c. cum eterni. de re iudicata libro. vj. idem voluit ange. in. d. l. si qñ. C. de testi. faciat. c. p humāi. de homi. li. vj. z. l. nulli C. ne sacrū bap. Bar. tamē. in. l. iudex. ff. ō nar. z extraor. cogni. dixit q; iudex negligens tenet actione in factū ad interesse nō per illa iura que loquunt de iudice qui facit litez suaz sed q; certum est q; iudex negligēs pōt criminaliter accusari in auē. vt differ. iudi. in glo. Sed regula stat q; vbicūq; quis pōt accusari criminaliter ex eodē facto cōpetit actio ciuilis ad interesse. l. qui nomine. ff. de fal. z idem voluit in. l. argētarius. §. cū aūt. de edē. z in. l. i. C. qūo z qñ iudex. Modo nō curo examinare qs iustius dixerit an bar. an glo. z bal. in tot locis adductis a me supius q; hūc passum ego examinaui meliusq̄ aliquis alius scribens vsq; ad ista secula vt apparet i lec. mea in. d. c. cū sit generale Ad victoriā hui' psultationis sufficere dz q; ille grecus negligens teneat actione in factum ad interesse huic herculi: cū receperit custodiaz in se de retinēdo carceratū ne fugeret ideo illū recusauit mittere ad carceres imo. sequit q; tenet actione in factū ad interesse dicto herculi creditori z ideo negligētia dz nocere dicto greco refert bal. in. c. fi. de elec. loquēs de ista negligētia nociua. Et per consequēs venit puniendus ille grecus huic herculi ad itereſſe ad q; tenebat ille mēgulus debitor. Et si qspiā oppōat amice iste grecus nō est principalis debitor huius herculis sed accessorie ex eo q; nō diligenter custodiri fecit illū carceratum ergo est necesse pbare debituz ad q; tenebat ille mēgulus z ad hoc adduci pt illō q; voluit Ly. z bal. in. l. si qñ. C. vnde vi. vbi dicūt q; qñ villa tenetur dānū passo illatum a tertio q; tunc passus dānum tenet liqdo suū dānum pbare non stabit iuramēto dānū passi dz. Bar. i. l. ne qd. ff. ō icen rui. nau. z i. l. i. ff. furti. aduer. nau. z in. l. in actionibus. ff. de in. lit. iurā. By. z nibo. de neap. z bar. i. l. i. ff. qñ ex facto tuto. Bal. in. c. i. §. furtū de pace iure fir. idē voluit pe. ō ancha. in. c. dilecti. de foro ppe. in viij. q. z in. c. sicut el. ij. de iure iurā. d. cardi. in. c. i. de resti. spoli. d. anto. in. c. fi. q; me. cau. z ludo. Ro. in. l. admonēdi. ff. de iureiuran. Faciat q; voluit glo. in. c. presentiū. de testi. z in. c. grauis de resti. spoli. Cuz ergo in pposito nr̄o iste grecus teneat ex delicto in omittendo sequit q; debet probari in quo erat debitor huius herculis ille mengulus: q; istud ego fateor de plano q; deberet pbari in quo erat debitor herculis ille mengulus. Sed dico esse euidenter pbatum illum mengulum esse debitorē illius herculis vt ex processu colligitur vt apparet ex confessione ipsius mēguli facta in iudicio z adduco. c. ij. de cōfes. vbi tex. vtitur illis verbis in iure confessi z tex. c. de hoc. de symo. in fi. ō iure confessi. tex. in. c. cū. Jo. heremita. de fide instru. z. l. qui sniaz. C. de pen. c. ex litteris. de excessi. pla. in versi. ore ppo cōfessi. Nulla enim est clarior pbatio q; illa q̄ resultat ex ppa confessione. c. per tuas. ō proba. l. generaliter C. de nō nu. pecu. ideo dicit in. c. i. de cōfes. li. vj. q; licet negatiua non possit probari vt. l. actor. C. de pba. tamē probat per confessionem z pulcre dixit bal. in rubrica. C. de pbacio. q; lz oriatur presumptio iuris z de iure pro snia iusticie que transiit in rem iudicatā vt est tex. melior de iure in. c. cōiter nos de re iudi. tamen admittit probatio in contrariū per confessionem eius q; obtinuit ad hoc allegat singu. dictū Inno. in. c. q; pleriq;. de immu. eccle. Faciat q; voluit glo. in auē. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. et glo. in corpore vñ sumitur z glo. in. l. in cōtractib'. §. de illo. C. de nō nu. pecu. Cum ergo in casu nostro sit pbatuz debitū ore proprio z confessione ppria illius menguli est plene probatum q; in incōfessuz nulle sūt partes iudicis nisi incōdenādo. l. promele. §. notandū. ff. ad leg. aql. c. fi. de cōfes. l. vnica. C. eo. Item cōcurrit scripta puata facta de isto debito z subscripta q;q; testibus quorū aliqui deposuerūt ita esse z recognouerunt subscriptiōes fuisse factas manu sua ppria. Item pbatum est per alios testes z sic fama est notissima lesbo pbatuz esse sufficienter z euidēter debituz illius menguli z maxime cōcurrentib' tot pbationibus adinuicez quo casu redditur efficatior probatio vt voluit glo. elegans quā cōiter docto. reputant singularem in. l. ij. §. i. ff. de excu. tu. z facit glo. in. l. instrumēta. C. de pba. z in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. gl. c. cū dilectus. de suc. ab intesta. glo. in. c. cuz cāz. de pba. gl. in. c. i. de appel. z in. c. accedens vt lit nō pte. glo. in. c. illō de presum. glo. in. c. cū bertoldus. de re iudi. z ideo dixit Ja. de are. quē referunt z sequunt Ly. z saly. in. l. pprietatis dñiuz. C. de pba. q; vbi pbationes partiū sint ex vtraq; pte pares numero pōdere z mēsura preponderat illa que habet adiumentum ex fama q; pbata est fama ideo cauti aduocati articulāt de fama z illam pbant. Cū ergo in casu nostro probata sunt tot quox q;libet sufficit ad pbādum illum mengulum fuisse debitorem ergo. Et per consequens cessat illa obiectio superius formata. Et si quispiam opponat q; ille mengulus debitor non fuit legitime captus sed de facto ergo de facto debuit z potuit relaxari vt voluit glo. in. l. verum. §. q; si minor. ff. de mino. vbi est glo. quam multi reputant sing. sed gl. alia est in. l. cum minor. ff. de euic. z in. l. i. §. i. ff. de fer. z tex. multum elegans in. c. graue de offi. ordi. in versi. per te ipsum relaxes vbi iudex q; fecit de facto reuocat de facto voluit ibi bal. z est tex. in. l. i. ff. si mulier ven. non in verbo facilis vbi est tex. q; sicut iudex fuit facilis in faciendo aliquid de facto ita debet esse facilis in reuocando de quo tex. fecit festum bal. in. l. si deserta. C. si ob. publi. pensi. bald. in. l. ordo. C. de exe. rei iudi. z in rubrica. C. de suc. sz z in. i. §. z si res in titu. per quos fiat inuesti. z in. c. ij. z in. c. super litteris z in. c. ab excommunicato. de rescriptis z in. c. i. z in. c. iij. de eo qui mit. in pos. z in. c. per tuas. ō testi. z in. l. fi. C. de sen. z in. l. pacta nouissima. C. de pactis z in. c. accedens el. primo vt lit. non contesta. vbi dixit esse glo. singularem in. c. si primates ij. q. i. idem. voluit in. l. fi. §. fi. ff. q; metus causa z in. c. conquerente de resti. spo. Bar. in. l. i. §. item nunciatio. ff. de oper. no. nun. dominus anto. in. c. consultationibus. de iure patro. Bar. in consilio. xcv. incipiente in questione predicta ludo. roma. consilio. lxxvij. z consilio. clviij. z ideo consuluit idem ludo. roma. consilio cccxvj. q; captura que fit de facto potuit reuocari de facto faciat c. quintaualis in versiculo reuocetur z cetera de iure iuran. Cum ergo fuerit de facto z non de iure captus veniebat relaxandus etiam de facto si vero aufugit non fecit rem illicitaz nec fregit carceres. Et per consequens ille grecus cum debebit eum relaxare de facto non debet teneri ad interesse licet aufugerit de arce.

Quia re vera ista nō obstant ꝓmo negaꝯ ꝑfatū assumptū ꝙ de facto fuerit captus ꝓmo ipse fuit captus ex iusta causa qꝛ ꝑcedebat debitum ad ꝙ tenebaꝯ illi herculi vt est ꝓbatū in ꝓcessu ergo captura illa non fuit sine causa iusta. Itez erat suspectus de fuga qa erat nō soluendo ꝛ iam apparet ꝓpter fugam secutā ꝙ erat suspectus ꝛ fugitiuus iuxta illud: exitus acta ꝓbat ꝛc̄. ꝛ ꝙ sacro scribitur euangelio a fructibus eoꝝ cognoscetis eos. facto oñdit voluntas. l. reprehendenda. C. de insti. ꝛ substi. glo. in. l. de quibus. ff. de legibus. Itē ꝙ legitime fuerit captus primo colligit ex iuris ꝑsumptione qꝛ lex ꝑsumit ꝙ qcqd iudex arbitretur iusto iudicio arbitreꝯ vt est tex. singularis in. l. ij. C. de offi. ciui iudi. quē tex. ita audiui sepe numero allegari a dño meo Jo. de imo. Item ꝑsumit lex ꝙ qcqd iudex facit iuste faciat. l. herēnius. §. gaia. ff. ō euic. c. pisanis de resti. spo. c. in ꝑntia de renunci. c. cū inter uos de re iudi. c. bone memorie de elec. ē eniz iudex minister legis ideo nō est admiratione dignū si lex cōfidat de suo ministro vt ꝓbatur in. c. snia pastoris. ix. q. iij. Ergo sequit ꝙ presumit talis captura iusta ꝛ canonica ꝛ nō de facto. Item vt nulla possit haberi nulla dubitatio ꝓbaꝯ qꝛ domin⁹ lombardus potestas imole cū dubitaret si illa captura fuisset facta ō facto ꝑnūciauit fuisse legitiaz ꝛ canōicā nec ab ea fuit appellatū: quo casu procedit doctrina relata per lapum abbatē in. c. i. de rescri. li. vj. vbi dixit ꝙ si rescriptū esset impetratuz ab excōmunicato ꝛ iudex delegatus ex illo rescripto pronunciaret se esse ꝙpetentē ꝛ nō esset appellatuz a tali ꝓnunciatione snia tenebit ꝛ trāsibit in rem iudicatā ꝛ sic poterit ꝓcedi in ꝑncipali. Secus si nō esset facta pronūciatio ꝛ ꝑ illo dicto lapi facit glo. i. ꝛ. c. dispendia de rescriptis li. vj. ꝛ ꝙ voluit dñs anto. in. c. super lr̄is de rescrip. faciat ꝙ volūt scribētes in. c. preterea. de dila. Cum ergo in casu nostro dictus. d. lombardus ꝓnūciauerit illū mengulum fuisse legitime ꝛ canonice captū ꝛ ab illa pronunciatione nō fuerit appellatuz sequit ꝙ talis pronūciatio transiuit in rem iudicatā ꝛ per consequens cessat obiectio ꝙ nō fuerit legitime captus. Et si qspiam dixerit ꝙ nō ꝓbatur ex processu ꝙ ille dñs lombardus ita ꝓnunciauerit ad hoc rñdeo ꝙ satis videt ꝓbatū qa ipsemet dñs lombardus ꝓductus in testem. ita apto ore deponit ꝛ multi alij testes ita deponūt illum dñm lombardū ita pronunciasse quo casu potest ꝓbari snia per testes ad hec adduco. c. sicut de re iudi. vbi snia probaꝯ per duos testes ꝛ idez volūt dñi de rota decisione. cccxiij. vbi decidūt ꝙ snia potest ꝓbari p testes faciat simile ꝙ citatio cōmissionis facta a iudice pōt probari p testes ita decidit. d. anto. in. c. cū dilecti de dolo ꝛ cōtu. p illuz tex. ꝛ etiā ad hoc allegat Jnno. in. c. qm̄ ꝓtra de ꝓba. ꝛ adduco simile ꝙ dixit bal. in. l. scire oportet. §. opz per illuz tex. ff. de excu. tuto. ꝙ ꝓpositio exceptionū facta in iudicio pōt ꝓbari per testes licet aliter dixerit bernardus in. c. prudentiā. §. sexta de offi. dele. Et adduco simile ꝙ voluit glo. in. c. si duob⁹ in versi. non apparet de rescrip. li. vi. que dicit ꝙ gratia pape pōt probari p testes ꝛ ꝙ voluit bal. in. l. si qua per calūniā. C. ō epi. ꝛ cle. ꝛ in. l. siue apud acta. C. de transac. ꝛ in. c. i. §. item sacraměta de pac. iur. fir. in vsi. feu. no. in ꝓhemio sexti ꝛ per bal. in. l. i. C. de man. prin. Faciat simile ꝙ voluit. Jnno. in. c. albericus de testi. vbi voluit ꝙ publicatio testium possit ꝓbari p testes quē segt ibi Jo. de imola faciat simile ꝙ habeꝯ i. l. p. C. ō arbi. vbi voluit Ly. ꝛ bal. p illū tex. ꝙ patū apposituz in cōpromisso pōt probari per testes. Faciat simile ꝙ dixit bal. in. l. cōsentaneum. C. qūo ꝛ quādo iudex vbi voluit ꝙ citatio possit probari per testes. Faciat simile ꝙ voluit idem bal. in. l. solēnibus. C. de fide instru. vbi dicit ꝙ doctoratus probatur per testes qui interfuerunt in conuentu publico ꝛ per hoc dicit ꝙ probeꝯ examen priuatum qa per assumptionē maiorum ordinuz probatur assumptio minorū ordinum ꝛ adduco simile ꝙ voluit. Jo. de imo. ī. c. fraternitati. de cle. nō resid̄. vbi dicit ꝙ p testes probatur publicū instrumentum licentie date clerico beneficiato ad se absentandū. Et adduco simile ꝙ voluit bal. in. c. solite. de resti. spolia. vbi dicit ꝙ per testes probatur renunciatio beneficij ꝛ ei⁹ collatio. Facit simile ꝙ dixit bal. in. l. falsus. C. de fur. vbi voluit ꝙ mandatum procuratoris potest probari p testes ꝛ in. l. gesta. C. de re iudi. ꝛ in. l. i. C. de procu. Faciat simile ꝙ voluit Jo. de imola in. c. cum in iure peritus de officio delega. ꝙ delegatio potest probari per testes ergo sequitur ꝙ eod̄ modo potuit probari per testes ꝙ dominus lombard⁹ pronunciauerit illam capturam que facta extitit de illo mengulo fuerit canonice ꝛ legitime facta maxime per ipsum met qui illam pronunciationem fecit argumento eius ꝙ voluit glo. que reputaꝯ sing. in. l. si pretor. §. marcellus. ff. de iudi. que dicit ꝙ status assertioni iudicis ex quo capite dederit snīam maxime in casu nostro cum istō sit probatū per alios testes eo magis cum nō fuerit a tali ꝓnunciatione appellatum ergo stabitur istis testib⁹ deponētibus factam fuisse ꝓnunciationez super legitimatione capture de illo mengulo. Faciat etiā ꝙ voluit glo. in. l. qm̄. C. de here. que dicit ꝙ p testes ꝓbantur acta iudicij idē voluit glo. in. l. quotiens. §. vltimo. ff. de ꝓba. ꝛ in. d. l. si pretor. §. marcellus ꝛ in. l. curēt. ff. de testi. ꝛ in. c. tertio loco de proba. ꝛ adduco. c. cum dilecti de accus. vbi acta iudicij probāꝯ per testes ꝛ adduco. c. albericus de testi. vbi snia probatur p testes sed snia est de actis ergo acta ꝓbāꝯ per testes. Et si quispiā opponat ō eo ꝙ habeꝯ in. c. qm̄ contra de proba. vbi dicit ꝙ acta debent ꝓbari per legitima documenta respondeo ille tex. non loqtur in sententia vt est casus noster. Item ille tex. non ꝺicit ex eo qa appellatione documentoꝝ veniūt testes vt probatur in. c. peruenit de test. cogen. ꝛ in. l. i. ff. de fide instru. ꝛ in. l. notionem. §. instrumentoꝝ. ff. de ꝟbo. signi. ergo ꝛ istō voluit ibi Jnn. ꝛ adduco ꝙ voluit Jnn. in. d. c. qm̄ cōtra in vltima glosella. ꝛ Joā. an. ibi super verbo constiterit solum eniz voluit obuiare ne habeam⁹ stare solo ꝟbo iudicis ꝛ ideo vt facilior sit probatio actoꝝ mandat redigi in scriptis nō aūt requirit scripturam de necessitate vt patet ex glo. eleganti posita in. c. i. de censi. li. vj. que istum casum nō ponit inter alios casus in quibus reperitur scriptura ꝛ etiam tex. cum. gl. in. d. l. quotiens. §. fi. ff. de proba. decidit quod acta possunt probari per testes si non fuerunt scripta licet Bar. dubitet ibi ꝛ patet ex dicto. c. sic̄ de re iudi. ꝛ voluit spec. ī titu. ō sen. ꝛ re iudi. §. iuxta versi. sed pone ꝙ publicatus. Et aduco ꝙ voluit solēnis doctor paul. de castro in suis consilijs consilio secūdo incipiente pro euidentia eius vbi consuluit ꝙ sententia potest ꝓbari per testes ꝛ ad hoc allegat. d. c. sicut de re iudi. consuluit etiam ꝙ acta possunt probari per testes allegat glo. d. l. quotiens. §. fi. cū tex. ꝛ etiam allegat Jnno. ꝛ Jo. an. in. d. c. qm̄ contra. Et sic apꝑet ꝙclusio ꝟa ꝛ indubitata ꝙ huiusmodi pronunciatio facta per illum dominū lombardum est probata sufficienter qa non est probata ex suo solo dicto sed etiam ex dicto testiū productoꝝ ex pte huius herculis creditoris ergo non fuit captus ille mengulus debitor de facto sed legitime ꝛ canonice ergo non veniebat relaxandus. Et per consequens non obstant iura allegata superius in contrariū. Modo in proposito nostro ille grecus officialis seu vicari⁹ assumendo custodiam illius menguli debitoris iam capiti ad instanciam herculis predicti creditoris ꝛ dicēdo lasa el pienfiero a me ꝛ cetera videt asserere se peritū ꝛ curiosum circa custodiendum illuz in carcere ne aufugiat argumento eius ꝙ voluit glo. in. l. ij. ff. ꝙ quisqz iuris ꝛ faciat ꝙ voluit saly. in. d. l. ad cōmentariensem vbi ad hoc allegat gl. d. l. ij. ergo seqtur ꝙ teneꝯ dicto herculi creditori ad id ad qō tenebatur dictus mengulus dicto herculi. Et si opponatur ꝙ ille mengulus erat minor apparet responsio euidens non esse probatam illam minorem etatem ideo non sufficit asserere sed opus est probare vt voluit glo. in. c. super eo de appellationibus. ꝛ in. c. non est de cōsue. li. xj. ꝛ in clemēntina. i. de in integrum resti. ꝛ in. l. i. ff. si quadru. pauper fecisse dicatur que suplet ꝛ probatur p gl. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eo. glo. in. l. ij. ff. de fer. ꝛ in. l. ait pretor in prin. ff. vi bonoꝝ raptoruz ꝛ in l. i. ff. de incen. rui. naufra. Ergo non est standum altegationi ꝙ ille erat minor sed necesse est probare minorem etatem ꝛ sic multifarie multisqz modis demonstraui illuz grecum teneri dicto herculi ad id ad quod tenebatur ille mengulus debitor. Et ita concludo partes domini iudicantis esse in pronunciādo ꝛ declarando primum iudicem male iniqz ꝛ iniuste iudicasse ꝛ iustum herculem bene legitime ꝛ canonice appellasse vel quia facte fūt noue probationes in isto secundo processu iuxta illud ꝙ dici solet non probatum probabo non allegatū allegabo vt. l. per hanc. C. de temp. ordi. Quo casu posset dici ꝙ illa prima sententia infirmaꝯ ꝛ redditur iniqua ꝛ iniusta ex probatiōibus nouiter factis in causa appellationis argumento eius ꝙ habetur in. l. titianus. ff. ꝙ cum eo. ideo poterit dominus iudicans condemnare istum grecum ad debituz ꝛ ad interesse ad ꝙ tenebaꝯ ille mengulus debitor prefato herculi ꝛ pronunciare primam sententiam iniustam ꝛ bene ꝛ canonice fuisse appellatum. Et ita concludo. supremo

optimo: maximo: incomprehensibili. z altissimo deo patri filio z spiritui sancto sit gloria decus z imperium sempiternum. dñs Andreas Barbatia eques: et in vtraq3 censura doctor: die decimo octauo Julij. Mcccclxxij.

Casus consilij. lxxvij.

Utrum ille qui mutauit signa pecijs pannorum incidat i falsu3. Et an quis excussetur si credidit socio suo. Et quid sit falsũ. Et an debeat dici in libello q̃ scienter z dolose cõmittit falsum.

Reclare scribitur

Tertio regum capitulo. iij. Ecce dedi tibi cor sapiens z intelligens. Idcirco supremũ optimũ: maximũ z incõprehensibilẽ deũ huic ꝙsultatiõi corde bũili iuoco vt pissimo saluatorꝝ nro iesu xpo medio veritatẽ hui⁹ ꝙsultatiõis mihi apiat amen. Et qdẽ viso puncto z magno studio discusso: 3 nec instructio: nec aliqua allegatio 3 nudus pũctus est mihi trãsmissus. Et cũ aio meo ꝙceperim hanc cãm esse decidendã apud iustissimum tribunal magnifici potentis: ac iustissimi dñi ptãtis Rauẽne quia inditum ac illustrissimum illud dñium dñorꝝ venetor ẽ iustũ: clemẽs: piũ: facile: z benignũ vt recte dici possit. Sũt dñi maris prelati gloria mundi: viui sacra dei defendunt sanguine multo. audatius ergo z prestantiori aio banc ꝙsultationez assumpsi: qz tale iudicium dabit iustissimus dñs ptãs: quale generosum ac patritium venetũ decet. ẽ enim antique z nobilissime, p sapie de andolis dñs Antoni⁹ quẽ si non falor vidi vicedominũ ferrarie. Et pro potissimo huius ꝙsultatiõis fundamento ego p̃mitto qz in dubio debemus capere viam: vt excludamus dolum z includamus simplicitatem ita dixit glo. fing. in. c. super litteris. ō rescriptis que voluit q̃ 3 aliquis impetrauerit scriptũ suggerendo falsum presumitur per simplicitatem ita dixisse. de qua gl. facit festũ. o. car. ibi. qz qlibet presumitur bonus vt. l. merito. ff. p socio z q̃ nemo presumitur immemor sue salutis. vt. i. q. vii. c. sancius. c. i. de scrutinio. Et iõ dixit glo. fing. in. c. clerici. lxxxi. dis. quã apud legistas reuelauit bal. i cõmẽto. l. data opera. C. q accus. non pos. q̃ si duo clerici dicunt me deliquisse hic hac hora z duo laici dicunt ꝟriuz z regula sit vt stetur testibus dignioribus: vt. c. in nostra. de testi. l. ob carmẽ. ff. eo. z clerici sint dignio res laycis vt in. c. cum ex in iuncto de bere. c. deniqz. iiij. dis. sunt enim dij. vt. c. sacerdotibus. xj. q. i. sunt eniz regale genus. c. duo sunt genera. xij. q. ij. tamen vt excusemus quo a delicto stamus potius dicto laycorum q̃ clericorũ: q̃ est mirabile. Et adduco q̃ voluit bar. in. l. non solum. §. sed vt probari. ff. de ope. no. nunc. vbi dixit q̃ si magnas est prohibitus intrare palatium dominoꝝ de tempore maij fuit accusatus magnas z fuit probatum q̃ itrauit palatium sed non fuit probatum q̃ intrauit tempore maij q̃ presumitur q̃ intrauit tempore licito z non tempore prohibito z penali quia capimus viaz: vt excludamus delictum. Et adduco q̃ voluit Innocen. in. c. duduz. de elec. vbi dicit accusatus est q dam episcopus de symonia z probatum: q̃ alienat ecclesiastica sub annuo censu: q̃ intelligitur idest temporalia ad hoc vt excludamus delictum symonie z ibi etiam dicit accusatus est episcop⁹ quidam q̃ sit iracundus z probatum capitur in bonam partem vt intelligatur q̃ sit iracundus contra facinorosos: iuxta illud celebris psalmiste irascimini z nolite peccar. Faciat qõ voluit cy. z alij in. l. matrem. C. de proba. z do. abb. in. c. auditis. de procura. z ideo multum egregie dixit bal. in. l. ij. C. de fals. q̃ vbi tollerabilis error potius debet presumi error q̃ malitia z sic capimus vt quis excusetur a delicto aliqua suadente causa vt. l. igitur §. potest. ff. de liber. causa. l. plagij. C. ad leg. iul. de plagiar. l. prima ad finem. ff. de abige. glo. in. c. cuz venerabilis. de consue. nõ presumitur quis malus. c. extote misericordes. de reg. iur. c. primo. de scruti. l. omnimodo. C. õe in officio testa. l. cuz pater. §. rogo. ff. de leg. primo. Apparet ergo liquida conclusio q̃ vbi possumus capere viam vt quis excusetur a delicto nos illam capim⁹ vt apparet in dictis iuribus z istud sit primum fundamentuz ad excussandum istum bonum a falso. Secundo premitto q̃ iste accusatus de falso est bonus simplex z bonestus vir quo casu credenduz in bono viro ita dixit tex. elegans in. l. si a bone fidei. ff. de rei uen. faciat q̃ no. ibi ange. z faciat glo. elegans in. l. titio fũdus. ff. de condi. z demon. per quam glo. dixit bal. in. c. ad audientiaz. de prescrip. q̃ presumitur adesse bona fides z idez bal. in. c. sanctoruz eo. titulo dixit q̃ quis efficitur bone fidei credendo alicui bono viro idem voluit in. c. cum contingat. de rescrip. Faciat q̃ voluit ang. i. l. i. ff. de eo per quem factũ erit. vbi loquitur de excusando aliquez si credidit bono viro ergo multo plus si idem credens sit bonus vir. Et faciat q̃ egregie voluit hosti. in. c. finez litibus. de dol. z contu. vbi dixit q̃ in tantuz defertur honesto. z graui viro q̃ si succumbat in causa eo quia nõ habuit iustam causaz litigandi non punitur in expensis quia presumitur q̃ aliquo iusto colore vl aliqua colorata causa mot⁹ sit q̃ voluit glo. in. c. expedit. xij. q. i. z voluit domino anto. in. c. prostremo ō app. z elegãter addidit do. anto. q̃ si est grauis z honestus: vir z superior committit sibi causam versatam inter duos quorum ẽ coniunctus ipsi iudici delegato presumendum est q̃ recte iudicabitur nec inclinabitur magis ad dexteram q̃ ad sinistram propter illam coniunctionem sanguinis vnde cessauit illa sinistra supitio caro z sanguis reuelauit. Faciat q̃ no. in. c. lugdunensis. ix. q. iij. z in. c. in nostra. de procura. z in. c. omnes. vij. qõe. prima z in. c. i. de cleri. per saltum promo. z in. c. ij. de oper. no. nunc. Et adduco glo. singularem in. l. ex consensu. §. fi. de appel. quo voluit q̃ quis excusatur a contumacia si credidit alicui ideo ad iudicium citatus non accessit. ponit ibi ange. exemplum: citatus dicit non comparui quia talis procurator dixit mihi non est necesse ire hodie ad iudicem 3 potuerim consulere peritiorem vt. l. bonorum. ff. de bono. poss. titulo generali bal. in. l. iuris ignorantia. C. qui admitti vel si amicus ipsius citati ita sibi dixit vel si ipse nuntius citans dixit ipsi citato per cedulam iudex dixit mihi q̃ propter istã primã citationẽ nõ curares vnde non ẽbuit eẽ ita credulus tamen excussatur a contumacia z sic dicit ibi ange. excusatur a dolo qz omnis colorata causa est exclusiua doli z sic voluit glo. ang. dy. z omnes in dicta. l. ex consensu. §. fi. q̃ excusetur quis a dolo propter causam coloratam. Faciat q̃ voluit gl. in. l. i. §. fi. ff. si quis ius dicen. non obtemp. vbi est glo. similis que voluit q̃ causa licet iniusta excusat a dolo bal. ibi allegat dicta. l. igitur. §. potest z dicta. l. plagij. z allegat glo. d. l. ex consensu. §. fi. z allegat gl. in. l. non tantum. §. artificiliano. ff. de fidei commis. lib. z ideo colligit ibi bal. q̃ licet quis fuerit persõa aliter citatus tamen potest excusari a vera contumatia: tamen habebit beneficiuz appellandi. Modo dicitur in facto q̃ socius isti⁹ inquisiti commorebatur Rauene z scripsi. suadendo isti inquisito: vt apponeret aliqua sigilla que apponuntur in pannis Veronensibus z illa apponeret pannis Mantuanis iste bonus vir credidit socio suo: quia societas est quedaz fraternitas vt. l. vez ff. pro sotio z sic credidit suo amico credens se impũe hoc posse facere ex quo ab amico z socio istud suadebaꝝ sibi. putauit enim q̃ amicus nõ vult amico nisi bona vt pulcre dixit bal. i. l. eos. C. de testibus magnũ referẽs philosopum qz amicus diligit amicuz vti se ipsum vt sapientur voluit summus orator in scõa epistola quid dulcius inquit q̃ habere amicum: cum quo oĩa audeas loq sicut tecuz ipo. iõ dixit glo. fing. in. l. coloni. C. in quibus caus. colo. censi. li. xj. q̃ appellatione suoꝝ comprehendũtur amici z col ligit bal. in. l. fi iure. C. de testa. manu. q̃ ardor liciti amoris operatur eundem effectũ quẽ operaꝝ cla codicillaris ad hoc allegat aliam glo. in. l. in testamento. ff. de fideicõ. lib. z sic sunt glo. solitarie in iure benefacit glo. i. c. requisisti. de testa. Cũ ergo ille socius esset bon⁹ vir z eidem inquisito amic⁹ putauit q̃ ille socius vt bonus vir non consuluisset aliquid penale qz vt multũ sapienter dixit bal. in. l. iustitia. ff. de iusti. z iure. bonus vir dicitur ille q non faciat aliquid penalle allegat. l. si pendentes. ff. de usufr. dicit etiam q̃ bonus vir dr̃ ille qui consilio pollet allegat. l. cetere. §. i. ff. fami. hercis. dicit etiam q̃ dr̃ bonus vir qui illud vult fieri i alio q̃ vult fieri in se alle. l. i. ff. de soluc. concordat in hoc. vltio illud q̃ br̃ in. c. humanũ genus prima dis. vbi dr̃ quecũqz vultis vt faciant vobis hoies z vos eadem facite ipsis z plus dixit bal. in comento. c. quintaualis. ō iureiurã. q̃ sicut deo altissimo non placet illicitum ita nõ placet bono viro illicitũ ad hoc allegat. d. l. cetere. §. i. Et sic appz ex istis q̃ nullo mõ debuit iste ingsitus credere q̃ ille bonus vir soci⁹ z amicus suus cõsuluisset aliquod

illicituz: z aliqō penale z aliqō q ipemet socius z amicꝰ feciſſet in cā ſua ergo excuſabitur a dolo qz dolus regrit malū aium. ē eni abſcondita mentis machinatio vt. l. fi. C. de litigio. Mō iſtis p ſupoſitis p fundamēto potiſſimo huiꝰ cōſultatiōis demonſtro euidenr iſtū inquiſitū vel accuſatū de falſo nō incidiſſe in falſuz hoc modo falſum ſeu falſitas nihil aliud ē niſi mutatio veritatis ex certa ſcia ſiue doloſe facta vt decidit tex. in auc. de inſtru. cau. z fide. in princi. z facit q hr. xxij. q. ij. c. hoc falſum z. c. bis autez q mentir z q hr in. l. nec exemplū. C. de falſ. z q hr in. l. quid ſit falſum. ff. de falſ. z q no. glo. in. c. ad falſariorz. de crimi. falſi. falſatores eni ſtudēt mutare ea que vera ſūt vt falſa videanr doloſe z ex certa ſcia. Sz iſte inquiſitus non appoſuit doloſe illa ſigilla veronēſiū artificū pānis mantuanis doloſe z ex certa ſcia. ſed illud fecit ad lras z ſuaſionē ſui ſocij z per ꝓns nō fecit doloſe z ex certa ſcia. ergo excuſatur a pēa falſi. Et ad hoc adduco elegans cō ſilium io. de imol. ciij. qō incipit viſis z ponderatis que narrantur i pūcto z q ſupiꝰ ꝓſulta ſūt per ſupraſcriptos dños ꝓſulēres ſatis vr idē in effectu ꝓcludēdū: q ꝫ dictū. p. ſi poſſit ꝓcedi per dñz ptārē eo maxie qz vt tetigit prim⁹ ꝓſulēs dñs ptās vult ꝓcedere ꝫ doctū. p. ex eo qz dr fieri falſa acta ex eo q obripuerit iudici vel ex eo qz als dolū ꝓmiſſit i iudicio ꝑmo caſu dic q ñ pōt qz falſū pūibile p ſtatutū ñ ꝓmittir ſiñ dolo: vt legir i. l. nec exemplū C. de falſ. z no. per Bar. in. l. qd ſit falſum. ff. de falſ. z plus ibi dicit q talis falſitas doloſa cadat in aliqō capituluz legis cornelie de falſ. Cum igir non appareat q dictus notariꝰ qui ſcripſit acta z dictā relationem fecit fuerit in dolo qnimo pſumir bōa ſi de ſcripſiſſe pp aſſertionē eidem notario factā per quendā. v. cui vr credidiſſe z allegat ſile q hr i. l. i rē. §. tignū. ff. de rei vēdic. z in. l. ſi mulier. §. i. ff. re. āmo. z i. c. ℔ vr. xxij. q. v. z ſic. vr q dictꝰ notariꝰ ñ iciderit i falſū ſcribēdo dictā falſā relationez. ergo nec dictus. p. qui fecit q ille notarius ſcriberet per id qō no. in ſili in l. ſi is qui. §. q ſi titium. ff. de furt. z in. d. l. ſi mulier. §. i. Et exꝑſſe hoc tenuit Bar. in. l. ſi quis obrepſerit. ff. de falſ. Et ſic concludit io. de imo. in dicto ſuo cōſilio nō poſſe ingri de falſo contra illū notariū: cum non fuerit in dolo ſcribendo falſam relationem ad aſſertionē alterius. z ſic plures cōſuluerūt. ita ut cōſuluit Jo. de imol. Et ſic caſus ille fuit qz ad aſſertionem alterius notarius ſcripſit falſam relationē: nec debuit credere illi ſic aſſerenti tamē excuſatur a dolo. qz nō fecit doloſe z appēſate. ſed ad iſtigationē alterius: credidit enim bono viro q ꝓpter hoc excuſar a falſo q nō cōmittir niſi doloſe z ex certa ſciētia. Modo iſtud cōſiliū decidit formaliter hāc cōſultationē: qz cū iſte iquiſitus ad ſuaſionē z requiſitionē ſocij fecerit appōe ſigilla ueronēſia pānis illis mā tuanis. ſequitur q excuſar a falſo: z illi doctorez qui ita conſulue runt. z Joan. de imol. in dicto ſuo conſilio decidunt in indiuiduo iſtam heſitationem ut abſoluatur a falſo qui cuz nō a ſe: ſed ad inſtigationem illius ſocij qui eſt bonus vir. z idem amicus z ipſe etiā inquiſitus eſt bonus vir: ergo ſequir q excuſar a falſo: qz non doloſe fecit. Faciat ſimile quod uoluit Bal. in quodā ſuo cōſilio: quē refert z ſequir Pe. de ancha. in repetitione. c. canonū ſtatuta. de cōſti. vbi cōſuluit. Statuto municipij cauebar q itrās tenutā alterius puniref certa pena ꝛc. modo quidā cōduxit operarios qui intrauerūt tenutā alterius ad operandū q non inciderūt in penam dicti ſtatuti: motus fuit Bal. ad ſic cōſulendum per glo. d. l. in rem. §. tignū. z idem uoluit Saly. in. l. nō ideo minus. C. de accu. Bal. in. l. qui ſepulchra. C. de ſepul. vio. Joā. de imol. in. l. de pupillo. §. ſi forte. ff. de oper. no. nū. z Ludo. ro. in dicta. l. de pupillo. §. nunciationē. Cū ergo in caſu nro eſt minus quā in notario quo cāu ꝓſuluit io. de imo. z prefati cōſulentes: qz minus excuſar notariꝰ pp ſuā peritiam de quo hr per glo. ſing. in. l. i. C. de vſur. z ibi p Cy. z bal. z per bar. z alios pleniſſime in cometo. l. ſciendū. ff. de ℔bo. obli. z tū excuſatur. ergo multofortius excuſabir iſte inquiſitū q ē bonefidei mercator. Faciat in argumentū q voluit glo. ſingu. in. l. ij. ff. de ori. iur. z q voluit glo. in ſili in. l. quotiens. C. fami. hercis. z glo. i. l. ſtipulatio iſta §. bij quoqz. ff. de verbo. obli. z q voluit gl. in. l. qd ſi nepotes. ff. de teſta. tu. z q in ſili hr in. l. ſi dcm. ff. de euic. in. ℣. non ſicut vulgus opinatur. Et ſic notarius excuſar a falſo faciendo aliqd ad aſſertionez alterius nec loquūtur dicti cōſulentes eo caſu quo credidit nuncio iurato notariꝰ iuxta ea q hītur in. c. cōparati de appel. ſed loquūtur qñ ad aſſertionē alterius ita ſcripſit falſum. Ergo multofortius excuſabitur iſte inqſitus vir bonus z fidelis credendo illi ſuo ſocio viro bono z amico. Et adduci poſſet in argumentū. l. iubem⁹. C. de teſta. vbi notariꝰ incidit in falſū faciliꝰ q alij. Digne ergo poſſet adduci illud q ſcribir in paſſione dñica apud lucā Si in viridi ligno hoc faciunt quid fiet in arido maxime cū nō ſit de gñe ꝓhibitorū apportare pānos eque bonos de ciuitate i ciuitatē. ergo nō vr feciſſe doloſe z ex certa ſcia ad falſum fabricandū ſed potius ex ſuaſione illius ſocij z ex quadam ſimplicitate quo caſu ſuccedit regula tradita per gl. allegatam ſuperius in. c. ſuper lris de reſcriptis que dixit q ſuggerens falſum principi vr potius ex ſimplicitate feciſſe q ex dolo z non loquir glo. illa qñ ad aſſertionē alterius ſuggeſſit falſum ſed ex ſe ipſo. Ergo multofortius ꝑſumir q ex ſimplicitate iſte inqſitꝰ fecerit apponendo illa ſigilla Veronēſiū artificū z eo magis cum ille ſocius ſic ſuadens huic inquiſito: traheret morā z bītationez in ciuitate Rauēne. quo caſu erat inſtructꝰ z preſumebar inſtructꝰ de bis que fiebāt in municipio z ſi erant penalia vel ne? vt voluit gl. in. c. vt aiaꝝ periculis. de ꝓſtit. li. vj. z q voluit gl. in. c. cognoſcentes: eo titulo in antigs. Multofortius credere debuit iſte i quiſitus q non faciebat actuz penalez: qz eodē modo incurriſſet penas imponendas ſeu ipoſitas p pclama illuſtriſſimi dñij Venetorum. ergo debemus capere viā vt excuſemus iſtū virū a delicto falſi z a pena p id qō voluit Junocē. Bar. gl. z aliij doctores allegati ſuperiꝰ a me in fundamēto huiꝰ cōſultationis ꝓſiderato maxime qz ſunt elapſi tot anni qbus hec facta ſūt quo cāu fiſcus ñ ſe appōit vt no. i. l. ꝓmiſſa. ff. de publica. p id q voluit idē bar. ibi z bar. in. l. ij. C. eo. z q voluit bal. in. l. figs. C. de apoſta. in q bus locis loquūtur de rebus que inciderūt in ꝓmiſſum vt eis ꝓſcribatur ſpacio qnqz annoꝝ. Et ēt ad p̄dicta deberent attendi vtrū ex diſpoſitione ſtatuti Rauēne accuſatio vel querela de falſo debeat ꝓpōi ifra certū tps quo cāu illo tempore elapſo ꝓſcribir vt nō poſſit iudex ex ſuo officio ingrere ita pulcre dixit bar. i l. querelam. C. de falſis de quo p bald. in. l. falſi eo. tit. z p bar. i ſuo conſilio. xx. incipente dñico. Preterea ad predicta faciat q ſapienter voluit bar. in. d. l. nec exemplū vbi falſum non ꝓmittet ſine dolo Bal. ibi dicit memētote per illum. l. ſuper qua facit is accuſationem de falſo vt dicatur ſcienter falſe z doloſe qz eo ipſo q tu accuſas cū de falſo videris dicere doſole qm aliter non ē falſum punibile vñ nā verbi prolati qz cum de falſo petit puniri ℔ includit q doloſe fecerit. Faciat ſile q voluit idē bar. in. l. oīs C. de agri. z cēſi. li. xj. z i. l. i. C. ō deſerto. li. xij. z i. l. i. C. de colo. illiri. li. xj. vbi dixit q quotiēs igrir ꝫ aliquē q ōderit opē bānito oz articlari z pbari ſciēter z appēſate ſciēs illū bāitū dedit ei opē idē voluit i. l. i. ff. ō recepta. z i. l. methodoꝝ. ff. de pēis z āg. i. l. i. C. de nili. ag. nō rūp. vbi dicit fuiſſe pronūciatū peruſij bal. in l. data opera. C. q accuſ. non poſſ. glo. in. c. ꝓcertatiōi de app. li. vj. vbi p do. dñicū z pbar in. c. qcūqz de ber. li. vj. i verſ. ſcienter z p bal. in. l. bonoꝝ. C. q admit. voluit gl. ſing. in. l. ex maleficio. §. lōge min⁹. ff. de act. z ob. Modo i caſu nro erit opꝰ vt i dicta iqſitione formata ꝫ iſtum grauē vir z bonū apponar q doloſe z ſcienter volens falſum ꝓmittere ꝛc. z ſi talia verba aut nō ſūt poſita in inqſitione z tunc eſt inepta inqſitio z venit abſoluendus iquiſitꝰ vt obtinuit ange. peruſij. vt ipe refert in. d. l. i. C. de nil. ag. non rump. Aut illa verba ſunt appoſita z tūc ſūt aliēa a ꝛita te qz nō doloſe nec ſcienter ita fecit ſed ad inſtigationez illiꝰ ſocij quo caſu venit abſoluendus a pena falſi vt decidūt iura: z doctores allegati ſuperius. Et maxime cū iſte mercator eſſet de aliēa p uincia z in alia prouīcia hītaret ignarus ꝓſtitutionum z pclamationem dñorum venetorū vt no. in. c. ij. de ꝓſtitu. li. vj. in glo. z i d. c. cognoſcentes. Et pulcre facit tex. in. l. gñali. in. ℣. ſciam non ignorantiam cupimus allegari. C. de tabul. li. x. ergo non oz ligari ꝓſtitutionib⁹ dñoꝝ venetorum qnimo veniret puniēdus de falſo ille ſocius q cum hītaret in terra Venetoꝝ z ſciret z plenam notitiaz haberet de legib⁹ z moribus dñorum Venetorum non debuit ita ſcribere z ita ſuadere: vt iam fecit iō ipſe eſt puniendus. Et multofortius apparet de iniquitate ſua ſi ipſe fuit i hoc caſu denūciator qz denunciauit iſtū mercatorem feciſſe hanc mutationē viritatis q eſſet iniqſſimum vt qs reportaret p̄mium de fraude z delicto ſuo q eſſe nō oz vt. c. ſedes apoſtolica z. c. ex tenore. de reſcriptis z q ibi no. z ſequir illud poeticū dat vēiā coruis vexat cenſura columbos q nullo mō puto faciendum apud

tribunal hui⁹ magnifici pretoris oñi antonij vandulo cuz quo si memoria non fallit habui singularem conuersationē Ferarie cū esset ibi vicedomin⁹ p ducali dominio sūt anni.xxij. si bñ recordor. hz enim innatā z iustitiā z equitatez: vt euidēter Ferarie demōstrauit. Preterea faciat ad p̄dicta q̄ bī i.l. dau⁹. C. de fals. vbi bar. colligit ex gl. ibi coniūcta tex. q̄ ad hoc vt qs incidat in penā falsi regrit q̄ illud tale falsuz noceat alicui. Sed in cāu nostro istud falsū nemini nocuit ex eo q: illi panni erant eq̄ bōi vt alij panni in pondere: z qualitate: z ita valebant illud p̄ciū sicut alij panni nec nocuit istud falsū alicui Veronensi: q: neminē Veronensem decepit nec alicui nocuit nec nocuit cōi Rauenne ego nescio videre quare debeat puniri de falso ꝯcurrētibus supradictis. Faciat. l. siquis legatum. ff. fals. Et si qspiam appōat de eo q̄ voluit bar. ibi. q dicit q̄ quantū in eo fuit ꝯmisit falsū qa appositum pfectionem sue scripture: q: hz non sit vtile alicui nec noceat alicui tū ꝯsideramus q̄ ōtum in eo fuit ꝯmisit falsum. Ita vī dicendum in casu nr̄o q: rñdeo dictū bar. non obstare ex eo q: ibi bar. fundat se in eo qui scienꝫ ꝯmisit falsum: vt clare apparet ex verbis suis. Sed in casu nr̄o demōstraui superi⁹ q̄ iste mercator nec dolose nec scienter ꝯmisit falsum. ergo illud dictū non obstat z ēt bar. ibi loquitur in notario z ēt ꝯfunditur illud dcm̄ p tex. z glo. d. l. dauus. Et sic apparet liqdo ex supradictis istū debere absolui ab ista inquisitiōe. Et ita ꝯcludo. Supremo optimo maxio altissimo z icōprehēsibili deo sic dec⁹ glia z ipiū sempiternū. Bñs Andreas Barbatia eques: et doctor: die decimo octauo Julij. Mcccclxxij.

¶ Casus consilij. lxxviij.

¶ Utrū conducēs militem pro certo stipendio p tribus ānis: z etiam p quarto ad beneplacitū ipsius conducentis incipiendo a primo die martij. Et promittens dare medietatem stipendij p totam vigesimam secundam diem aprilis. Et reliquaz dimidiā de tribus mensibus in tres menses intelligatur obligatus ad soluendum in principio vel in fine mensis.

Æ celebri ac Prestanti excellentie tue cancellario o Ruberte p̄ceps illustrissime ac xp̄ianissime: exercituum felicissimorum ducaliuz capitanee inuictissime inclite z antique: ac superbe prosapie sancti seuerini. que inter maximos: ac illustrissimos italie duces floret z mirūimodū splendescit non minus virtute q̄ fortuna non min⁹ insignis facti desitationem: z ei⁹ magnitudinem sūma cuz deuotione z aī voluptate p̄cipi: eamqz enucleari z declarari celsitudo tua percipit ame glie tue obsecutissimo: sed tenuis homōtio luz pauꝫ doctus manchus z indignus in oi minerua interpres. nec ō re tam sublimi: tam ardua tāqz difficili verba facere aut consiliuz p̄beri opis est mee. z cuz egregio uate dixerim non ea vis aio: nec tanta mihi audatia indocto. Quis tam facundus z tanta romani aut pōtificij iuris copia resolut⁹ exīstat: aut que vis ingenij aut consulendi maiestas: aut dicendi suauitas z elegantia scribēdi sufficeret? est perfecto excelso z preclaro docente digna z diserendi facile p̄cipe: vt de paulo scevola syrio vlpiano maximis in iure viris dixeriz pensande sunt p̄ceps fortissime vires examinanda ingenia z pro sua sufficientia onera imponēda: vt vna cum illo plꝫz p̄cipe aristotile dixerim actus actiuorū sūt in patiente bene dispositō. z magnus dixit poeta nec ista decent humeros gestamina nostros: Supremo apud latios dicēte poeta apparent rari nantes in gurgite uasto: naz z prophēta sanctissimus hyeremias tremendi dei seruulus q̄ acceptissimū: vocat⁹ tremuit expauit: ha: ha: inquit dñe nescio loqui: q: puer ego su z Quāto fortius ego indignus z peccator: iniqssimus: pauiduz. trepidus phorresco z mente z uiribus ꝯtremisco si corā tuo tremendo aspectu non mō mihi tenui ac parū exercitato sed cui vis prestantissimo consulendi z disputandi optimo p̄cipi tremori permaximo esset banc disputandi z ꝯsulendi puicia capescer consultius non mentio: mihi esset recto oium iudicio verba non facere z vt agnus coram tondente se obmutescere. Sz quis taz audax aut indomitus esse posset: q tue potētie recusaret imperiū aut tue humanitati longe diuine morē non gereret? q p̄o fortitudine tua: pbitate: ingenio: iustitia: facilitate: prudentia: mansuetudine: liberalitate: z in cunctis rebus gerendis excellentia: sū mos bellorū duces quos etas nr̄a hz: vicis: lōge superas: z excellis. Nam z ysaias prophēta sapientissimus viuo celi p̄cipi deo vocanti fertur libenti aio respondisse dñe mitte: ut ecclesiastica testatur historia: z diuina dicunt carmina accedat homo ad cor altum z exaltabit⁹ de⁹: celebris namqz dixit psalmista loquebar de testimonijs tuis in ꝯspectu regū z non confundebar: q: in mādatis tuis credidi z magnanimi aplī monemur sermone ceteris gentibus grecis latinis barbaris sapientib⁹ atqz insipientib⁹ eē debitores doctissimus pfecto apud grecos z ab oi natione celebratus plato magno cū ingenio scribere instituit. Non nobis solis nos natos eē sz p̄rie parentibus z amicis. Ac sacro iubemur euangelio ita proxios nr̄os vt nosipsos ex corde dilige. Hoz excellentissimoz viroz q in oi minerua mirūimodū claruerūt sequutus exemplum z benigno tuo iussus imperio: z obseruātia mandatorū hūc latissimū ꝯsulendi campū viri⁹ meis longe impar̄ celebri aio z magno cū studio agredior z cōsultationē hāc put sempiternus dei bonoz oium largitor cōtulerit absoluam. Fateor eqdem o Ruberte comes illustrissime nulla vnq̄ me maior ꝯsulendi cupiditas tenuisse q̄ hec que a me magno aio assūpta est eoqz magis cum ista cōsultatio cognoscenda p singulari sua sapientia sic apud splendidū etatis nostre speculū illustrissimum p̄cipem semideū Marchionem Mantuanū Ludoui cum ducalem capitaneū z vna cū iudith santissima dixeri da verbuz in ore meo z in corde meo consiliū corobora. capitulo octauo z hesdre. vij. preclare scribitur: tribue ꝺmonem ꝯpositū in ore meo dicam q̄ō sencio z tā breui⁹ q̄ res tanta dici possit cū tua venia p̄ceps inuictissime icipiā. ¶ Hesitatio hec proponit sub talibus terminis: p̄ceps quidam inclitus illustrissimus: ac diuitijs: z potentia abundantissimus ꝯduxit quendam strenuū z dignissimum ducē exercitus cū certo stipendio pro tribus ānis z p quarto anno ad bīplacitū p̄cipis ꝯducentis incipiēdo a p̄mo die martij: z promittit dare eidez duci exercitus: medietatē dicti stipendij p totū vigesimū secundū diē aprilis p̄xime ventuz ad hoc vt possit se conducere z ire ad ea loca ad que ordinabit dict⁹ conductor: item p̄mittit reliquam medietatē eidē soluere i trib⁹ terminis p toto anno ferme p̄o rata vz p̄o isto primo ānoꝭ p alijs ānis i q̄ttuor terminis: vz de trib⁹ mēsib⁹ i tres mēses singulo anno p rata incipiendo primuz terminum in principio anni. Queritur vtrū sicut solutio primi termini incipit in principio āni secunda solutio incipiat ēt eodem modo in principio secūdi termini z sic de singulis terminis: an debeat currere in fine termini. Et quidem mihi vī q̄ debeat currere in principio cuiuslibet termini: q̄ sic ostendo. Et adduco tex. l. i. C. de imponen. lucra. de scrip. li. x. vbi. dī a primordio tituli posterior formatur euentus. z elegās tex. in. l. regula. §. licet. ff. si. initiū ꝯstitutōis demōstrat. ff. de iure. z facti igno. z q̄ voluit ibi bar. z q̄ bī in. l. i. ff. ad macedo. z q̄ voluit ibi bar. z q̄ bī in. l. ex multa. ff. de voto. z q̄ ibi voluit dñs abbas. Sed solutio primi termini incipit in principio termini. ergo eodem mō incipit solutio reliquorum terminoruz: vt incipiat in p̄cipio termini: q: initiuz primi termini demōstrat ordinem sequentium terminorū. ergo ex hoc capite debēt regulari termini sequentes z per ꝯsequens in principio cuiuslibet termini erit fienda solutio. Secundo adduco elegantem tex. l. p retentionē. C. de vsur. vbi dī q̄ dcā in vno ȝctu non videtur repetita in alio contractu sz bñ videntur repetita cū his que dicunt in eodem contractu. Et adducitur q̄ bī in. l. ticia. §. idem rñdit ff. de verbo. obli. vbi probatur q̄ dicta in precedentibus videēt repetita insequentib⁹ in eodem ꝯtextu secus si non in eodem cō textu sed ex nouo ȝctu ex interuallo secuto q̄ bal. in. d. l. p retentionem dicit esse no. z plus dixit petrus ibi: refert Ly. z bal. q̄ dicta in precedentibus videēt repetita in sequētibus qñ precedētia sunt preparatoria sequentium. Secus si sint distincta z separata prorsus q̄ bal. dicit esse notandum. z vī sentire ibi petrus q̄ procedit doctrina in his que sequūtur ex interuallo q̄ est mirabile: p ampliatione. d. l. ticia. §. idē rñdit. z. d. l. per retentionē z. l. itez q:. §. idem iuliano. ff. de pact. Hō ista decidunt cāum nostrum ex eo q: illa verba in principio anni el primo termino precedunt alios tres terminos sequentes in eodem ꝯtextu. ergo videnꝫ re-

petita in alijs terminis sequentib⁹: q⁹ ea que incontinenti fiunt videntur ineſſe. l. lecta eſt in auditorio: verſiculo dicebā. ff. ſi certū pe. l. iuriſgētiū. §. gnimo. ff. ō pact. l. ſi vētri. §. fi. ff. ad carbo. ⁊ adduco ēt q voluit ang. in. l. ſi quis cū aliter. ff. de verbo. obliga. vbi dixit q verba ſequentis ℈ctus ēt ex interuallo ſecuti declarāt illud q preceſſerit ⁊ fuit dictū innocen. in. c. inuetuit de eo q fur. ordi. ſuſce. ⁊ idem voluit ang. in. l. pacta nouiſſima. C. de pactis. Faciat glo. in. l. i. ff. de iudi. quam magnificauit ibi ang. ⁊ i. l. elegantur. ff. de cōdi. inde. argumento. l. heredes palaz. §. ſz ſi notā. ff. de teſtamentis. ⁊ q voluit Ludo. ro. i dicta. l. ſiqs cū aliter vbi dicit q prefactiones dant intellectū ſequentib⁹ allegat q hꝫ in. d. §. idē rñdit benefacit. l. i. ff. de ori. iur. ⁊ q ibi voluit bal. ⁊ pe. de ancha. ⁊ q voluit bal. in. l. vt liberis. C. de colla. ⁊ in. l. hec verba. C. ō adiec. fal. cauſ. legi. ⁊ in. d. l. regula. §. lz ⁊ in. c. ſecundo requiris. de appel. ⁊ in. l. i. ff. ſolu. mat. ⁊ in probemio feudoruz. ⁊ in. l. in teſtato. ff. de legi. tuto. ⁊ in. l. ſi. C. de codicil. ⁊ in. l. cū hij. ff. de tranſac. ⁊ in. §. qbus in prima conſti. C. ang. in. l. i. ff. de iudic. bar. in. l. demonſtratio. ff. de condi. ⁊ demon. Ludo. ro. conſi. xv. conſi. xxxvij. ⁊ conſi. lxxxix. ⁊ bar. in. l. cum qd. ff. ſi certū peta. ⁊ io. de imol. in. l. quotiens. §. ſi cum. ff. de here. inſti. ⁊ in ſuis conſilijs conſilio vz. cxxvj. ⁊ bar. in. l. cum bis preal. conſuluerūt magni in iure viri vz io. plagarenſius ⁊ franciſcus ō albergotis quos refert ⁊ ſequitur dñs Lar. in. c. pe. de cler. coniuga. Ex ex iſtis elicitur concluſio vera q illa verba in comenzando el primo termino: a lo principio de lo anno videnꝫ repetita i ſequētib⁹ terminis. Et adduco q hꝫ in. l. ſiquis ex argentarijs. §. initium. ff. de edendo vbi ꝓbat ꝑm vnum intellectum ⁊ ēt ibi dicit bar. q dies ⁊ conſul. appoſiti in vno inſtrumento videnꝫ repetiti in ſequentibus non bñtib⁹ diem ⁊ conſulez ⁊ ſic dies appoſitus vni rōni vꝫ appoſitus alijs rōibus ſequentib⁹. Multo fortius in caſu noſtro dicemus idem: q⁹ oia pacta ſequentia ſunt colligata cū prima cla. ergo recipiunt declarationē a prima. Et adduco ſile q dici ſolet q cla in principio appoſita declarat oia ſequentia ſi illa equaliter pōt determinare ſalua rōne recti ſermōis ita probatur in. l. i. C. de diuer. reſcrip. ⁊ in. l. i. C. de lib. preteri. l. ſi idez cū eodē. §. fi. ff. de iuriſ. om. iud. ⁊ ibi ē gl. elegans in hac mā facit. l. conſilio. §. queſituz. ff. de decur. fur. l. talis ſcriptura. ff. de lega. i. ⁊ voluit bar. in cōſilio qnto. ⁊ in. d. l. talis ſcriptura no. in. c. lecūdo regris ⁊ in. c. inquiſitioni. de appe. ⁊ bal. in. l. i. C. de legi. here. ⁊ in. l. i. de diuer. reſcrip. ⁊ in. l. i. C. de lib. preter. ⁊ in. l. iij. ff. de lib. ⁊ poſtu. ⁊ in. c. ex tenore. de reſcrip. ⁊ in. l. oēs populi. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ in. d. l. ſi idem cū eodē. §. fi. ſcribentes oēs in. d. c. ij. requiris. ⁊ in. d. c. inquiſitiōi ⁊ in. c. cām que. de reſcrip. do. abb. in. c. eccl̄ia. de elec. in. ij. col. nicbol. de neapo. in. d. l. conſilio. §. q̄ſitum Ludo. ro. conſilio. ſuo. ex. pau. de caſtro conſilio. cccl v. glo. in. c. ij. de elec. li. vj. ⁊ in. cle. ne romā. de ele. glo. in. c. i. de poſtu. prela. li. vj. glo. elegans inſti. de rer. diui. §. item lapilli quā allegat bal. i. d. l. ſi idē. §. fi. ⁊ q voluit bal. cōſi. lxxxiij. incipi. facti contingentia ꝓponit vbi dicit q cla in principio appoſita non repetit in ſequenti q̄ eſt ratio diuerſa ⁊ q voluit dñs abb. conſilio. xxxi. Adō in caſu nro appōitur illa cla vz in comenzando lo primo termino in principio anni ⁊ licet ponat in fine tamen intelligit appoſita in principio. ⁊ ſiue ponatur i fine: ſiue in principio tñ intelligitur determinare equaliter oia precedentia: ſi apponatur in fine vel ſi apponatur in principio intelligitur determinat oia ſequentia equaliter ⁊ pariformiter vel repetita in ſequentibus vel in precedētibus que verba ita gñaliter concepta intelliguntur quo ad ſolutionez ꝑmi termini q⁹ nō erat dubium q in principio anni incipiebat primus termin⁹: iō ñ erat ō neceſſitate exprimere illud: ſed iō fuit facta exp̄ſſio q⁹ mens cōducentis ⁊ conducti fuit vt inciperet ſolutio ⁊ ex illa cla regulantur oēs termini ſequentes ⁊ ad hoc tendunt oia allegata ſupius Et ſi aliter dicerem⁹ ſequeretur q ſuperfluo appoſita fuiſſent illa verba a ꝑn. anni q eſſe non debet. l. ſi q̄ñ. ff. de leg. i. ⁊ iſta decidunt banc dubitationē. Secundo perſtringendo hanc qōem eſt ꝙſideranda doctrina bar. in. l. qui hoc anno. ff. de verbo. ob. vbi dicit q ſi ſunt faciende plures preſtatiōes: ⁊ tūc aut tps adicitur cā multiplicande obligationis q q̄ apponit ifra tempora obligationis ⁊ tunc debetur in principio cuiuſlibet anni tam in ℈ctibus quam in vltimis volūtatib⁹. l. nec ſemel in pincipio. ff. q̄ñ dies lega. ce. C. eo. l. i. ⁊ l. eū q ita. §. q ita. ff. de verbo. obli. fallit

ꝓ̄o q̄ñ ꝑſtatio fit ob aliquā neceſſitatē q⁹ tūc inſpicit tps illi⁹ neceſſitatis. d. l. nec ſemel. §. ſi i bitatione. Fallit ēt q̄ñ debēt ꝑſtari fruct⁹ certe rei. Si vo tps apponit gra differede ſolutiōis q eſt q̄ñ appōit i executōe tunc ſemp debet in fine. l. lecta. ff. ſi cer. pe. l. ſi cui. ff. ō le. i. ita dixit. gui. ō cunio. in. d. l. lecta. ita reſidet bar. in. d. l. q hoc anno. Iſta doctrina bar. facit dubiā iſtam conſultationem q⁹ ſi dicimus q illi termini apponunt gra multiplicāde obligationis: q⁹ ponūtur infra tempora obligationis q⁹ conducto: obligat in quolibet termino ⁊ ſic iſta preſtatio in quattuor terminis fieda emanauit cā multiplicāde obligatōis. ergo ōbet i principio termini. Sz ſi nos ꝙſideremꝰ q iſte plures ꝑſtatōes ſeu ſolutiōes videnꝫ apposite gra differēde ſolutiōis q apparet q⁹ apponūtur in executōe ⁊ tūc ſemp ſoluit i fine termini. l. lecta. ff. ſi cer. pe. l. ſi cui. ff. ō le. i. guil. de cunio. i. d. l. lecta: ita formaliter decidit bar. in. d. l. q hoc anno. Et adduci pōt q voluit idē bar. in. d. l. ſi cui vbi dicit q ſi verba executiua referunt ad debitorem tūc pōt ſoluere in fine termini allegat. d. l. q hoc anno. Cū ergo in cāu iſto verba relationis ſint relata ad ipſum debitorē q⁹ dꝫ in dicta conuentione q lo dicto ſignore de dare. Apparet q verba ſunt relata ad ipm debitorem ⁊ per ꝙñs ſtat in electione debitoris ſi velit ſoluere in principio termini an in fine. Item illa ſūt verba executiua. ergo ſequitur q in fine termini eſt fienda ſolutio: ⁊ adduci poſſet glo. in. d. l. ſi cui: que voluit q vbi legatur ānuum ſine dinumeratione annoꝝ q in principio ſoluendū eſt. Secus ſi legaretur annuum cū numeratione annoꝝ menſiū vel dieꝝ q⁹ tunc eſſet ſoluendū illud legatuz in fine anni ⁊ illā glo. ſequit ibi iaco. de are. Et faciat q voluit bal. in. l. i. C. q̄ dies lega. ce. vbi dicit q illa glo. intelligitur q̄ vnū legatū eſt diſtributum p tpa fauore debitoris allegat. d. l. lecta. Secus dicit ſi anni ſunt dinumerati cā multiplicande obligationis. alle. l. ōſuncta. ff. de vſuf. Cū ergo in cāu noſtro illa dinumeratio terminorum ad ſoluēdū fiat fauore ipſius debitoris ſequit q ſtat in electione ipſius debitoris q̄ñ debeat fieri talis ſolutio in fine cuiuſlz termini. Ad hoc faciat. l. ſi cum ꝑfinitiōe ⁊ l. nec ſemel. §. i. verſi. niſi forte. ff. q̄ñ dies lega. ced. ⁊ ita dicit io. de imol. in. d. l. qui hoc anno. Sed i ꝓpoſito noſtro iſta verba ſunt appoſita in executiōe ad diuidēdum preſtationem. ergo ſequit q ſolutio dz fieri ſi fine termini ⁊ non in principio q⁹ ad nullū alium finē fuerūt appoſita illa verba: dz de dare in quatro termini ad diuidendam iſtam preſtationē ſeu ſolutionez ⁊ ſic debent fieri in fine terminoꝝ. nam tex. d. l. nec. ſemel dicit in ānuas penſiones id diuidentis q̄m non legatario ꝙſuluz ſed heredi proſpectū voluit ut vrgeretur ad ſolutionē vbi vꝫ caſus ꝑ iſta dubitatione. Faciat ēt ſpāle eſt fauore libertatis ex quadam eqtate: vt lz ſolutio ſit diuiſa in plures terminos tamen debet in principio termini ⁊ nō in fine. iſte eſt caſus. in. l. ſi ita fuerit. ff. de manu. teſta. ⁊ in. l. ſtatu liberos. §. ſticus annua. ff. de ſtatu. lib. ergo in ℈riū erit ius cōe. l. ius ſingulare. l. q no. ff. de legibus. Stat ergo regula q vbi ſolutio eſt diuiſa in plures terminos ⁊ verba ſunt directa ad oneratū ⁊ ſic ad debitorem q ſolutio eſt fienda in fine termini. Sz in caſu nro verba executiua ſūt directa ad debitorē. ergo in fine anni tenet ſoluere ⁊ per ꝙñs in fine termini ⁊ iſta ſunt que faciebant iuditio meo dubiam hāc conſultationem. Sed rñderi pōt vt dicamus q oia iſta limitt̄āt ⁊ reſtringūtur niſi aliter voluit promittens: q⁹ ſequenda tūc eſt voluntas vt. l. ille aut illo. §. cum in ꝟbis ⁊ l. non aliter. ff. de le. iij. q⁹ vbi manifeſtiſſimus eſt ſenſus cuiuſqz interpretatio verboruz tantū valet vt melio⁹ ſenſu exiſtat vt. l. ſiqs filiū. C. ō lib. ⁊ poſtu. ad hoc adduco iudicio meo tex. valde celebrem ad hoc in. d. l. nec ſemel in principio in verſi. in hoc initium cuiuſqz anni ſpectādum: niſi euidens ſit voluntas teſtatoris in annuas penſiones id diuidentis vbi hꝫ q lz ſimus in caſu quo debeat inſpici principium ex diſpōne iuris tñ ſi euidens voluntas relinquētis vel debentis ſit q in fine termini debeat tūc recedemus a diſpōne iuris ⁊ ſtabimus voluntati diſponentis q⁹ voluntas teſtantis ſeruatur ꝑ lege vt in. §. diſponat in auc̄. de nup. ⁊ eodem mō volūtas contrahentis ſuatur p⁹ lege: vt. l. i. §. ſi quenerit. ff. depoſi. l. ſi cut. C. de acti. ⁊ obli. contractus enī ex conuētione legē accipiūt vt in dictis inrib⁹. ⁊ faciat elegans tex. l. ad ꝓbationē. C. ō ꝓba. in ꝟſi. quez tenor deſignat ⁊ in. l. ſancimus. in ver. placiti tenor. C. de fideiuſ. ⁊ probatur in. l. ſi quis ſtipulatus ſticum aut pāphiluz in. ꝟ. inſpiciendus eſt ſermo. ⁊ in. l. fideiuſſores magiſtratuū.

.§.p aurelio in ꝑfi.lecta subscriptione.ff.de fideiuſ.c.tenor de re iudi.c.vlti.de ꝓfir.vti.vel inuti.c.porro de pauil. Etſi quiſpiã querat qñ dicit euidẽs voluntas Reſpondeo tunc cum ex coniecturis colligit.hoc decidit tex.in.l.licet imperator.ff.de le.i.i.ꝑ. euidens voluntas dr̃ eſſe qñ apparet tenor ℨctus aut inſtrt: aut priuilegij.hoc decidit tex.in.c.ꝓſtitutis. de appel.in ꝑ.euidẽter. §.verum.xvij.diſ.in verſi.euidenter ⁊ in.c.q̃to.in ꝑ.euidenter de tranſla.pla.c.cum inter. in ver.euidẽter.de ꝑbo.ſigni.c.i.in ꝑfi euidenter.de deſpon.in pub.li.vj.c.lz cãm in.ꝑfi.euidẽter ⁊ q̃ voluit dominus: ⁊ cõſiculus meus abbas.de pbatõibus in.c. qualiter el.ij.de accuſ.verſi.euidenter ⁊c̃.c.cum Bertoldus de re.iudi.in ver. euidẽter ⁊c̃.⁊ q̃ ibi voluit dñs anto.c.cum tu.de vſur.in ver.euidenter.c.cũ oli. de cenſi.⁊ ibi.d.Anto.c.auditis de in integ.reſti.⁊ ibi do.anto.l.nõ codicillum.C.de codi.l. creditorem.ff.de leg.ij.c.cũ oli.de cauſ.poſ.⁊ ꝓpie.c.ij.de cogna. ſpiri.li.vi.c.cum inter .de re iudi.l.ſi locupiex.ff.de manu.teſta. l.ſi ꝑo.§.p rei qualitate.ff.qui ſatiſda.cogã.c.ij.de ꝑbo. ſigni. li.vi.c.euidentis.de accuſ.faciat q̃ voluit bar.in.l. ſi conſtante. ff.ſolu.matri.⁊ q̃ voluit.d.anto.in repeti.c.ueſtra. de coba.cle. ⁊ mulier.io.de imo.in.l.queſitum.ff.de iudi. ange.in.l.ij.C.qñ ⁊ qbus quar.pars.debe.li.x.⁊ in.l.cuz viz.C.de fideicõ.⁊ ĩ auc̃. de here.⁊ falci.§. ſi vero expreſſim.⁊ q̃ br̃ in.c.ſi diligẽti in.ꝑ. mãifeſtuz.de foro cõpe.⁊ in.c.ſi xp̃us.in.ꝑ.patẽter.de iureiu.⁊ in.c.p̃cipimus.xij.q.i.in.ꝑ.patẽter.⁊ in.c.ꝓſuluit.õ vſur.⁊ in.c. ac deus el primo.in ꝑfi. manifeſtuz vt lit.non ꝓte.⁊ in.l.i.§.i.ff. de ven. inſpici. Et iſtis iuribus datur p̃cipuũ lumen ad.d.l. nec ſemel.in verſi.niſi euidens ſit volũtas: vt illa dicatur eſſe euidẽs volũtas que percipit ex ꝓiecturis vel ꝓprehendit ex tenore ℨct⁹ vel priuilegij aut reſcripti aut legis aut ſtatuti. ℣ñ ita eſt ĩ ꝓpoſito noſtro q: ex cõiecturis ⁊ ex tenore ipſius ꝙuentiõis apparet q̃ ſolutio ĩcipit ab initio termini cuiuſlibet poſito q̃ aliter lex diſponat vt in iurib⁹ allegatis ſupius tñ illud limittat niſi euidens volũtas diſponentis aliud inducat. ℣ñ dr̃ in ꝙuentiõe: li altri anni in quatro termini de tri meſi in tri meſi ſingulo anno ꝓ ra ta in comẽzando lo primo termino in p̃cipio anni: voluit ergo iſte conductor diuidere iſtam ſolutionez in quattuor terminos ⁊ voluit q̃ ſolutio fieret de primo termino in principio anni ⁊ ſic in principio primi termini.ergo eodẽ modo erit ſolutio fienda ĩ principio cuiuſlibet termini q: non eſt dare rõnez diuerſitatis q̃ re in primo termino fieret ſolutio in principio ⁊ in aliis terminis fieret in fine a principio tituli poſterior formatur euentus: vt di xi ſuperius: initium enim conſtitutiõis demõſtrat quomõ regulẽ tur ſequentia vt.d.l.regula.§.lz ver. initiuz ꝓſtitutõis demõſtrat ergo liquida eſt rõ q̃ ſicut debeat ſoluere in p̃cipio primi termini ita ⁊ eodẽ mõ ſoluere in prin.ſcõi termini ⁊ ſic de ſequẽtib⁹ terminis ⁊ ſic ſumus in illa regula q̃ lz ꝑba ſolutiõis fiende ſint diuiſa in plures terminos ⁊ ꝑba executiua ſint directa ad grauatũ nihilominus ſtatur volũtati debitoris que appz euidens: q̃ in principio termini debeat fieri ſolutio.ergo ſtabim⁹ voluntati: glz enĩ ẽ moderator ⁊ arbiter in re ſua.l.in.re mãdata.C.man.⁊ glz põt ſuo fauori renũciare vt.l.ſiqs in ꝓſcribendo.C.de pa.c. porrectuz.⁊.c.ad aplicam . de regula.potuit ergo ſe obligare ad ſoluendũ in principio cuiuſlbet termini p̃fatus conductor. Preterea faciat ad p̃dicta q: in dicta ꝙuentione exp̃ſſe dr̃ q̃ dictus cõductor ſoluet de tribus mẽſibus in tres menſes incipiendo ad p̃ mũ terminũ in p̃cipio anni: q̃ ꝑba formaliter determinãt vt ſolutio terminoꝝ fiat in p̃cipio. q: illa ꝑba in tres mẽſes iportant p̃cipiũ termini: p id q̃ voluit bar.in.d.l.ſi cui in ꝑn.de le.i.vbi dicit q̃ quotẽis adiicit termino caſus accuſatiu⁹ per p̃poſitionẽ ad vel in fit ſolutio in principio termini. Eo q: ad verificationẽ accuſatiui q̃ precedit ꝓpoſitio deſeruiẽs accuſſatiuo: ſufficit õ termino aliqd tranſiuiſſe nec reqrit ei⁹ totalis exitus.ad hoc alle.l. ſi vitem.§.qui ad ianuã.ff.q̃ vi.aut clam.l.quidam ꝛberus. ff. de ſeruitu vrba.p̃dio. niſi adiiciat accuſatiu⁹ cũ illa dictione p ex eo q: dictio per ſignificat pfectionem actus vt.l.ſi vrbana prędia.§.per noctare.ff.de ꝑb.ſigni.l.ij.ĩ ver.peregiſſe.ff.de adul. Cuz ergo in caſu noſtro adiiciat accuſatiuus cãus cũ p̃poſitiõe in ſequit q̃ inſpicimus principiũ trium menſiũ ⁊ lz illa doctrina bar.patiat aliquã ℨdictionẽ vti per bal.in.d.l.ſi cui.⁊ per Lu. ro.in.d.l.q hoc anno p id q̃ br̃.in.d.l.nec ſemel.§. nouiſſime. ff.qñ dies lega.ce.⁊ p id qõ br̃ in.l.q duos.ff.õ manu.teſta. vbi dicit iuriſcõſultus idẽ eẽ legare libertatẽ ad annũ ⁊ poſt annũ ⁊ ĩ d.§.nouiſſime dr̃ idem relinquere in ãnos ſingulos an in annis ſingulis ⁊ per id qõ br̃ in.d.l.ſi ita fiũt.ff.de manu.teſta. vbi paria ſũt legare ad ãnũ vel poſt ãnuz. nihilominus in cãu nr̃o non eſt neceſſe intrare illum ꝙſlictum diſputandi qs iuſtius dixerit: an bar.an bal.q: verba appoſita in iſta ꝙuentiõe decidũt hãc dubitationem ex quo conductus ⁊ ꝙductor conuenerunt: vt in ꝺo ãno ſolutio incipiat in principio anni. Et per ꝙñs in principio p̃ mi termini. Et ſubdit de tri miſi in tri miſi ⁊c̃.quo cãu neceſſario inferunt illa verba q̃ in principio ſequẽtis termini dz fieri ſolutio. Et ſi aliter diceremus q̃ in ꝺo termino ſolueret in fine ſecundi termini ſequeretur q̃ ſolutio non fieret in ſex menſes: q: cum in primo termino fiat in principio deinde ad finẽ alterius termini erunt elapſi ſex menſes ut apparet ad oculum iſtud repugnat verbis ꝙuentionis ⁊ menti ꝙuenientiam.ergo pacta enĩ recipiũt legem ex ꝙuentione vt.d.l.i.§.ſi cũ venerit.ff.depoſi.l.ſicut.C. de acti.⁊ obli.c.i.de pactis.item vbi pactum eſt euidens ⁊ clarũ non eſt recedenduz ab eo ⁊ verbis ſuis.l.ille aut ille.§. cũ in verbis.ff.de le.iij.l.non aliter eo.ti.⁊ regula eſt q̃ ad eũ cãum adaptat diſpoſitio pacti ad quẽ adaptant ꝑba pacti.vt.l.i.§.loquit ff.de magiſt.ꝙue.l.q̃ conſtitutum.ff.de teſta.mũl.l.bos accuſare.§.oĩb⁹.ff.de accuſa.l.iiij.§.totiẽs.ff. de dãno ĩfecto.c.ad audientiam.de decimis.c.idemnitatibus.§.ſed cum eas.de elec. li.vj.ergo cum iſtam ſolutionem teneat conductor facere de tribus menſibus in tres mẽſes incipiendo a principio primi termini ſequit q̃ in ſecundo termino dz fieri ſolutio in principio vt ſeruemus ꝑba conuentionis: q: illud voluerunt ℨbentes q̃ verbis exp̃ſſerunt.l.labeo.§.idem tubero.ff.de ſupp.lega. voces ſunt ſigna eaꝝ que ſunt in aĩa paſſionuz note: vt pulcre voluit pꝛo princeps perhyrmẽias.iõ dixit bal.ĩ. c.mãdatũ.diſ.xv.q̃ ligue imperator ẽ cor.⁊ in tractatu ſiſmatis quem poſuit in Rub.C. ſi quis ali.teſta. ꝑbibu.vbi dixit q̃ cordis ꝓeco.eſt lingua: ⁊ idez bal.in.c.i.de teſti.dixit nullũ magis mens noſtre teſtimoniũ q̃ q̃ litas inſpecta ꝑborum ad hoc allegat caſiodoꝝ. Cum ergo contrahentes voluerit expreſſe q̃ ſolutio fiat de trib⁹ mẽſibus ĩ tres menſes non debuit fieri in ſex menſes q: offenderemus verba q̃ non eſt fiendũ.l.noĩs ⁊ rei.§.verbum ex legibus.ff.de ꝑbo.ſig. Et etiaz offenderemus mentẽ q̃ nõ ẽ fiendũ vt.d.l.cuz mulier. ff.ſolu.mat.q̃ nemo ſanus diceret q: vt dixit bal.in Rubri.C.de proba.illi ſunt veriſſimi ꝓmones qui concordant rebus ſenſatis: vt voluit aueroys ⁊ ariſtoteles ⁊ idem dixit bal.in.l.teſtiũ.C.õ teſti.⁊ in.l.i.C.de ſeruis fugi.facit.l.ſi ita qs.ff.de euic.⁊ in verſi. q̃ nemo ſanus diceret ⁊ q̃ voluit idez bal.in.l.fi.C.de edi.diui. adri.⁊ in tractatu ſiſmatis ⁊ in.c.afferte.de preſump.non enĩ veriſile eſt q̃ ſolutio fieret in ſex menſibus ꝙſiderata penuria gẽtiũ armorum maxime tpe quo nõ fit guerra q: daretur mã vt fugiãt vel faciãt furta: q: vento non põt viuere vt viuũt lupi vt dixit gl. ſing.in.l.ſi.C.õ ali. pupil. p̃eſtan. Preterea faciat q: dr̃ ĩ facto q̃ conductor incipit ſoluere in principio anni pro tribus menſibus.ergo ſequitur q̃ vr̃ idem facere in ſequentibus terminis vt ſoluat in principio termꝝnoꝝ ſequentiũ argumento eius q̃ br̃ in auc̃.ſz cũ teſtatoꝛ.C.ad leg.fal.⁊ q̃ no.in.l.non dubiũ.C.de legib⁹. Et ſi q̃ſpiam dixerit qũo intelligit in principio anni eſt aduertendũ q: ℨbentes diuiſerunt annum ſecundum in q̃ttuor terminos: ⁊ ãnus diuiditur in.xij.menſes: quo caſu principium ãni dr̃ primus menſis ⁊ per ꝙñs vr̃ intelligendum q̃ iſta ſolutio fiat in principio ãni: ideſt in primo mẽſe vñ dixit bal.in.l.ij.ff.de fur. cauet ſtatuto q̃ ptãs in principio ſui officij faciat certũ qd: ⁊ ſuũ officium ẽ duraturꝝ anno q̃ intelligit ideſt in p̃mo menſe : ſi aũt anno duraret idem dicit principium diceretur p̃mus menſis.ad hoc faciat q̃ voluit bal.in.l.i.ff.de ori.iur.⁊ in.c.fi.de dolo.⁊ cõtu.⁊ per do.abba.in.c.ij.de fer.⁊ per do.pe.de ancha.in.c.ſup queſtionũ .de offõ dele.⁊ ſic videret ex iſtis q̃ ꝛberet fieri iſta ſolutio in primo menſe oĩum quattuor terminorũ p̃fatorũ niſi ex cederet terminum de tribus menſibus in tres menſes q: tũc eẽt ſeruanda conuentio per ea que ſuper⁹ dicta ſunt. Et ſi q̃ſpiam dixerit q̃ conſuetudo obſeruata inter armigeros ⁊ eorum duces eſt vt ſolutio ſtipendioꝝ fiat in fine termini vt cõſueuit: vt audio fieri hic bononie: q̃ finitis.xxviij.diebus ſtipendiarij conſequebantur ſua ſtipendia.ergo ſeruanda eſt talis cõſuetudo argumẽto.l.de quibus.ff.de legibus ⁊.c.cuz dilectus.de conſue.iõ dixit

bal.in.l.qcūqz.C.de seruis fugi.q illud q est ꝓsuetudinariū nō est arbitrarium.ergo ꝙanda est talis consuetudo:argumento.l. vel vniuersarum.ff.de pigno.acti.z in.l.qui semisset.ff.de vsur.z sic est seruandum in casu nostro q: ad hoc rñdeo q istud ꝓcedit in dubio:qñ contrabentes nihil in conuentiōe exꝑssissent q: tūc viderentur seruare illud q in talibus seruari consuevit vt.l. excepto.C.de loca.z q hr̄.in.l.si prius.§.recte placuit.ff.ō aq. plu. ar.l.generaliter.C.de fideiuss.z q pulcre voluit bar.in.l.dñis p̄ diorum.C.de agri.z censi.li.xj.z q plene voluit bal.in.l.liberti. C.de ope.liber.z in.d.l.excepto.z bar.in.l.fi.ff.de his q̄ i frau. credi.Sed si partes faciant expresam conuentionē tunc seruatur cōuentio vt.d.l.i.§.si conuenerit.ff. depositi.z.d.l.ad ꝓbationē ver.quē tenor designat.z.d.l.sancimus in.ꝑsi.placiti tenor cuz alijs iuribus que ad hoc allegaui superi⁹.ergo seruanda erit cō uentio que dr̄ esse lex ipsoꝝ contrabentium.Cum ergo prefatus illustrissimus comes dñs Rubertus sibi prouiderit de solutione fienda in principio termini sequitur q in principio erit fienda z non in fine z maxime considerata dignitate ꝙducentis z ipsi⁹ cō ducti deberet attendi eoruz dignitas argumēto.l. sed si suscepit .ff.de iudi.z.c.z si qōes.ō symo.z.l.vxori.ff.de le.iij.z q voluit ino.in.c.pastoralis.de dona.Ꝺō in casu nostro ꝙduces est illu strissimus opulentissimus z liberalissimus:z coniunctus sangui ne huic illustri comiti Ruberto iter quos p̄sumitur liberalitas vt.l.si seruus cōis.ff.de dona.inter virum z vxo.ergo potius de mente contrahentiuz fuit q in principio termini cuiuslibet fieret ista solutio z cōmēmoro vnum q accedit annis superioribus er ga obseruande memorie nicolaū papā.qz cum illustris dominus sigismondus de Arimino teneret ratiōe census in quattuor mili bus ducatis camere apostolice:transmisit per suum cancelariū quandam gēmam valoris trium millium ducatoꝝ asserendo va lere quattuor mille:papa mandauit tesaurario qui erat episcop⁹ perusinus:q gēma recepta absolueret dominuz sigismonduz q fecit illam aptiari z fuit extimata trium milium nec voluit illū ab soluere. Cum esset delata querela contra thesaurarium excusauit se coram papa q non erat tanti valoris.tandem papa vocari fe cit illum canzelarium:cui vocato dixit ego suz contentus q mer cantia facta cuz papa non sit similis ei:que fit cū mercatore ego sum contentus rem valere tria milia ꝓ quattuor milibus. Ita di co in proposito debet ista conuentio intelligi magis large q̄ si fieret cuz aliquo capitaneo qui intendit ex militari lucro viuere. Et sic concludo i fauore. inclīti comitis ruberti:cui ex corde par uitatem meaz comendo:z ita concludo.Supremo optimo ma xīmo altissimo z incomprehensibili deo sit decus gloria z impe rium sempiternum.Bñs Andreas Barbatia eques: et doctor. die.xxij.Julij. Ꝺccccl xxij.

¶ Casus consilij. lxxix.

¶ Utrum rusticus possit probare q propter sui facilitatez aliqd fecit vel non fecit postq̄ est lapsus terminus ei datus ad probā dum z probatum habendum. Et an z quando notarium debet allegari. Et quādo iudex in eo possit supplere aliqd ex offō suo.

c

Clementissimi dei Patris

domini nr̄i iesu christi gratia ex corde hūi li invocata:circa dubium de quo queritur si post terminum octo dieruz datuz ad op ponendum z probandū z probatū haben dum possit rusticus ꝓbare q propter sui facilitatez soluit illam primam quantitatem in qua erat condēna tus: mihi vr̄ de iure dicenduz q non sit opus probare z sic non est necesse intrare illum ꝙflictum disputādi vtrum post terminuz illum admittat̄ ista probatio q ad oculum sic probo q iste sit ru sticus non est necesse qz euidens z notoriuz est qz q patet expres se non est probare necesse:vt.c.euidentia.de accusatio.c.manife sta z.c.de manifesta.c.que lotharius.ij.q.i.l.ea quidem. C. de accus.q sit deceptus seu sit lesus apparet quia soluit indebituz: qz ex laudo nullo.Quod autem sui facilitate aduertendum est: qz Bar.z bal.in.l.fina.C.de in integrum restitu.dicūt q in libel lo debz apponi q quis est minor z lesus sui facilitate z sic vult q ista acumulentur in libello.non tamen dicit q debeat probari q sui facilitate fuit lesus z est ratio qz illud q resultat ex iuris dispo tione non est probādum vt voluit glo.que reputatur singularis in.cle.appellanti.de appel.ter.in.l.si adulterium cuz incestu.§. idem pollioni.in verbo.error allegetur z̄c.ff.de adulteris.Et plus dico q quando notorium resultat facto iuris tunc non est allegandum:qz iudici est notorium ita probatur in.c. raynuci⁹. de testa.vbi iudex fuit motus ad iudicandū ex notorio iuris mu nicipalis non allegato a parte istud tenet ibi Innocen.hoc com memorat do.abb.in.c.afferte.de presump.Et ex hoc resultat re sponsio z intellectus ad dictū.§.idem pollioni.z ad glo.dicte. cle.appellanti.inquantum dicunt notorium debere proponi z allegari vt intelligantur in notorio resultante facto partis. Cuz ergo in casu nostro resultet ex notorio iuris q minor vel rusticus eo ipso q sint lesi q sui facilitate sint lesi.ergo non debet allega ri nec ꝓbari vñ iudex dz iudicare ex tali notorio ēt si ps illud ñ al legauerit z adduco.l.miorib⁹.C.de i integ.restitu. vbi sufficit ꝓ bare q̄ esse minorē z lesū qz eo ipso q est minor z lesus p̄sūit ius q sui facilitate sit lesus z sic ille ter.destruit dictū bar.in quantū dicit in libello esse articulandum q sui facilitate z̄c. z illum ter. allegat dominus meus Jo.de imol.in.c.i.de in integ.resti. vbi dominus Anto.sequitur illud dictum bar.io.de imol.ibi dicit ñ esse verum dictum per dicta.l.minoribus dicēs communiter tene ri contrarium z idem voluit in.c.constitutus.de in integ.resti.di cens opinionem communem esse contra bar.per dicta.l. minori bus.z sic bar.ibi dicit esse ponendum in libello non tamen dicit esse probandum q sua facilitate sufficit q ita dicatur in libello. Ꝺibi vr̄ q nō recte loquat qz illud q ē notoriū facto iuris nō ē allegādū iudici qz iudici ē notoriū ad ꝺ adduco.c. auditis z.c cū oli.de ꝓscri.vt.fuit allegata ꝓscriptio z nulla fuit facta mētio de bona fide z ratio est qz ex iuris presumptione presumitur bo nafides:vt voluit glo.in.c.sanctorum.c.si diligenti z.c.fi.de ꝓ scriptio ita dicamus in casu nostro:cum doctores quos in consi lio meo allegaui dicant quod presumitur q minor z rusticus sua facilitate soluerint vel vendiderint cum eorum lesione. sequitur ergo q sufficit apparere de rusticitate qz rusticus est z q soluerit ex laudo nullo.ergo illa agnatio quam fecit presumitur facta ex facilitate que nec est allegāda in libello vt dixit Jo.de imol. nec probanda.videtur ergo quedaz ingenij infirmitas dicere ex par te diuersa q non potest probare istam exceptionem post termi num nec opus est probare solutionem quia aduersarius confite tur nec nullitatem que apparet ex tenore laudi:nec opus est al legare nec probare facilitatem fileant.ergo fauces sic allegantis Et plus dico z ad hoc aduertat dominus:q posito non tamen concesso q iste reus non posset probare nec excipere tamē iudex eqtate suadente potest supplere pro reo vbi re⁹ nō posset obstan te statuto vel alio:ne actor locupletetur cum aliena iactura ita singulariter dixit domin⁹ anto.in.c.cum dilectus:in questione facti obtinuisse de consuetudine z allegat innocen.in.c.cum oli de consti.z idem voluit in.c.bone. de postu.prelato.z euz refert z sequitur Ludo.ro.in.l.iiij.§.hoc autem iudicium.ff.de dam no infecto z hoc ne quis locupletetur cum aliena iactura. z fa ciat gl.que.reputatur sing.in.c.nulli. de accus. que dicit q licet episcopus accusatus non possit repellere suum accusatorem cri minosum famulum suum:qz videtur approbasse mores eius ta men iudex potest repellere tanq̄ criminosum z probare crimē. Et sic eo casu quo reus repellitur tamen iudex non repellitur ex officio suo opponere exceptionem.z illam probare. Ita est di cendum in casu nostro poterit iudex ex suo officio opponere z probare.Ad hoc adduco q voluit do.Lar.in.c.ad petitionem de accus.vbi.dicit q iudex ex suo officio potest post conclusum i causa recipere testes licet pars non possit ne quis locupletetur cum aliena iactura.allegat.c.cum.ioannes heremita.de fide in strumē.ita dicamus in casu nostro vt possit iudex recipere testes ad probandum istum esse rusticum z lesum sui facilitate licet vt dixi sufficiat q fuerit lesus quia presumitur sui facilitate. Faciat etiam q consuluit in facto dominus anto.vt ipse refert in.c.i.de iudic.vbi.refert se consuluisse q iudex licet sit conclusum in cau sa potest ex suo officio interrogare partem z admittere partē ad fundandam suam intentionem mouetur ex equitate dicto.c. cū ioannes heremita idem voluit in dicto.c.cum ioannes. Ita est

dicendum in casu nostro vt possit iudex ex suo officio admittere partem ad probandum suam intentionem posito non tamen cõcesso q̃ iste reus non posset probare istam suam exceptionez. Et adduco elegantem tex.in.d.c.peruenit. de empt.ꝛ venditi. vbi iudex fuit motus ad iudicandũ propter ea que allegata non fuerunt a parte:equitate suadente eodem modo iudex debet moueri ad iudicandũ propter ea que pars non potuit allegare aliquo iusto impedimento impedita.faciat q̃ voluit ibi abb.antiquus. ꝛ do.anto.ꝛ io.de imol. Ita dicamus in casu nostro poterit dominus iudicans ex suo officio equitate suadente opponere banc exceptionez q̃ iste pauper rusticus soluit ex sui facilitate decept⁹ ex laudo nullo iusto ꝛ iniquo ergo ꝛc̃. Preterea faciat ad p̃dicta q̃ singulariter voluit hosti.in.c.bone.de appel.vbi dicit q̃ ex naturali equitate potest implorari iudicis officium contra eũ qui tenet rem meam iniuste licet deficiat mihi actio argumento. c.in primis.ij.q.i.vt illam rem mihi restituat argumento.l.si me ꝛ titium.ff.si cer.peta. Faciat q̃ voluit idez hosti.in.c.cuz dilecti de arbi.ꝛ q̃ voluit do.abb.in dicto.c.bone.ita dicamus in casu nostro vt possit iste pauper implorare iudicis officium equitate suadente vt recuperet rem suam. Preterea faciat vbicũq; actio agentis est calumniosa iudex ex suo officio debet eam repellere: licet non opponatur.tex.est aureus.l.sicut.C.de paga.tex.est ꝟz lectu.azo.in.l.vbi pactum.C.de transact.quem bar. ibi allegat pro sing.glo.in.l.i.ff.de officio assesso.ꝛ in.l.i.C.de his que desunt aduo.ꝛ glo.in.l.qui cum maior.§.si libertum.ff.de bo.lib. in gl.in ꝟbo columniosa ꝛc̃.per tex.in.l.fi.in fine.C.vt nemo p̃. ua.ꝛ.l.sicut prealle.vnde multum singulariter dixit innocen.in. c.fi.de officio vica.q̃ libellus calumniosus equiparatur libello iepto ꝛ incongruo spec.in.ti.de primo ꝛ secundo decre.§.sequit videre.verficulo q̃ si cõstat iudici. Et adduco q̃ voluit Ludo. ro.consilio.lxv.incipiẽte. viso themate prenarrato. Modo ita est in casu nostro q̃ ille agens calumniose agit quia ex laudo nullo:vt demonstraui in cõsilio meo super hac causa reddito. ergo sequitur q̃ iudex non debet admittere talem libellum calumniosum .iura enim toto posse obuiant calumniosis vt cle.vt calumnijs.de re iudica.c.calumnia.de penis. Preterea faciat ad hoc quia nemo debet lucrari cum aliena iactura q: est contra bonos mores naturales:vt.l.nam hoc natura.ff.de cõdic.indebi. quo casu boni mores naturales sunt immutabiles: q: nec pacto: nec facto iudicis possunt iura naturalia immutari.ergo cum iste locupletetur cum aliena iactura sequitur q̃ nullo modo iudex debet istud pati.ideo ex suo officio poterit admittere illaz probationẽ q̃ si rusticus ꝛ lesus quo casu presumitur facilitate vt superius ẽ dictuz ergo ꝛc̃. Et ita cõcludo. Supremo optimo maximo ac altissimo principi deo sit decus gloria ꝛ imperium sempiternuz. Dominus Andreas Barbatia eques:ꝛ in vtraq; censura doctor die xxviij. Julij. Mcccclxxij.

Casus consilij.lxxx.

Utrum ꝛ quando testes dicantur esse contrarij vel concordes in probanda numeratione pecunie. Et quid si discordant in tẽpore. Et quotuplex sit singularitas. Et quid si concordant i substantia. Et discordant in cortice verborum. Et quid si vnus deponit de fama in vna parte ciuitatis. Et alius in alia parte ꝑbent. Et quid si vnus deponit de veritate. Et alius de confessione. Et etiam de testibus inimicis vel odiosis. Et quotuplex sit inimicitia. Et quid si est facta reconciliatio ꝛ quomodo inducatur ꝛ per quos actus.

Uam egregie optimus dixit psalmista prope est dominus inuocantibus euz. Id circo supremum optimum maximum altissimum:ꝛ incomprehensibilẽ deum huic consultationi humili corde inuoco:vt pijssimo saluatore nr̃o iesu christo medio veritatem huius consultationis mihi aperiat amen. Et quidez viso puncto ꝛ processu tota difficultas presentis hesitationis dependet ex testibus:vtrum sit sufficienter probatum pro parte buiꝰlãciloti sexcentos ducatos peruenisse ad illum danielez dumtaxat. Et habita matura inuestigatione mihi videtur de iure dicenduz q̃ non sit probatum sufficienter pro parte lanciloti q̃ sic demonstro ad oculum. Et capio primũ testez belyã qui dicit q̃ vidit q̃ super dicto bancho erat satis notabilis q̃ntitas ducatoruz auri ꝛ interogauit ipsos danielem:ꝛ lacilotum hoc modo quisti parẽo multi dinari vnde hauite hauti tanti dinari daniel respõdit son no seicenti ducati che nui bauemo hauto da lo cancelero ꝛc̃.trecenti per cadauno de nui. Ex quibus verbis apparet q̃ quilibet eorum habuit trecentos ducatos ꝛ per consequens fundata est intentio danielis q̃ ab illo canzelario habuit dumtaxat.ccc.ducatos. Subdit postea iste testis dictum lancilotuz dixisse versus eũ gubernami li mei trecento ducati insieme cõli toi e teneli per modo che nõ tesiano robati che io li possa bauere fra octo o deci di per poserli portare a parma:qui daniel respondit mi nõ ho paura misiano robati qui accepit omnes dictos ductos existentes super dicto bancho ꝛ illum clausit cum claui ꝛ recesserunt. Bein de redierunt ꝛ dictus daniel aperuit dictum banchum:ꝛ accepit dictos ducatos ꝛ secum apportauit dicens se ire domũ ad gubernandum dictos ducatos ꝛ hoc dicit esse q̃ scit de hoc facto ꝛ vocat in contestem franciscum fratrem dicit q̃ daniel scribebat litteras domino tristano ꝛc̃. Sed franciscus quẽ vocat in contestem dicit se vidisse danielem ꝛ lancilotum esse in apotheca ꝛ iuisse ad banchum magnum ꝛ ipsum danielem incipisse scribere ꝛ loq̃bat simul cum dicto lanciloto ꝛ belyas iuit ad eos ꝛ interogauit qd facerent ꝛ audiuit ipse testis Danielem dicere nui scriuemo vna littera a meser tristano sforza como nui bauemo tolto dal suo cãzelero trecento ducati de oro:qui erant super dicto bancho i vna valeta dicendo ipse daniel mi ꝛ lanciloto li bauemo presi de compagnia zioe tresento per vno etiam q̃ post longum interuallum dictus daniel rediit ad dictam apothecam ꝛ aperuit ipsum banchum cum claui ꝛ accepit ipsam pecuniam ꝛ dixit q̃ volebat reportare domum ꝛ eam reponere. Sed ille belyas dicit q̃ dicti daniel ꝛ lancilotus redierunt post modicum temporis spacium ꝛ sic variat iste franciscus ab illo belya i verbis prolatis a dicto daniele ꝛ a dicto belya ꝛ a dicto lanciloto qui lãcilotus dixit che io li possa portare a Parma ita testificatur belyas ꝛ franciscus dicit che io possa andare a parma. Item ille franciscus dicit post longum interuallum ꝛ alter dicit post modicum ꝛ sic variant in tempore. Variant etiam in substantia:q: vnus dicit q̃ ambo redierũt: franciscus dicit q̃ daniel rediit ad appothecaz Modo aperto ingenio comprehenditur q̃ variant isti duo testes in cortice verborum item in suba:item dicunt rem non verisimilez tũc arguo hoc modo lz dicatur q̃ singularitas est duplex: quedam obstitiua ꝛ contradictoria:ꝛ ista tanq̃ repugnãs non probat.l. ob carmen.§.primo.ff.de testi.l.testiũ.C.eo.c.nibilominus.iij. q.ix.cum si.ꝛ est quedam singularitas adminiculatiua que tẽdit ad vnum rei finez ꝛ ista probat tex.est melior de iure in.l.qui sententiam.C.de pen.in verficulo ad eundem rei finem conferẽtes de quo tex.fecit festuz bal.in rubri.de controuer.inuestitu.in usi feud.vbi.tradidit illum modum loquendi de duplici singularitate ꝛ de illa.l.fecit festum idem bal.in.l.i.C.de testa.ꝛ in.d.l.testiũ.C.de testi.ꝛ in.d.l.de qb⁹.ff.de legi.ꝛ i comẽto.l.data opera.C.q accus.nõ pos.ꝛ meli⁹ loquit in.c.cũ cãm.de ꝓba.vbi refert oldra.lodensez.solitũ eẽ allegare.d.l.q sniam ad hũc finem Et sic vr̃ ibi casus ꝓ eo q̃ voluit gl.ĩ.c.dudũ.de quer.ꝓiuga.ꝛ ĩ c.cũ eccl̃ia subtria.de caus.pos.ꝛ ppie.q̃ dñt q̃ vbi testes singulares ꝯcordãt in suba tunc ꝑbant ꝛ q̃ voluit inno.in.c.q̃liter el. p̃io.de accus.ꝛ bal.in.l.i.C.q ꝑ.mi.tutel.ꝛ.iõ dixit idẽ bal.ĩ.l.i C.de testa.q̃ si duo testes ꝑbant de ꝯfessiõe ꝛ vnus de numeratiõe nõ sunt singulares ꝛ ẽt dicit idẽ bal.in.d.l.de qb⁹ q̃ vbi p̃t capi sensus:vt testes nõ sint singulares lz capi tali sensus. Et faciat gl.in.d.l.ob carmẽ.§.i.que dicit q̃n testes singulares cõcordant in suba ꝑbant ꝛ q̃ voluit bal.in.l.ij.C.de secũ.tabul.ꝛ io. de imol.in.l.inter pares.ff.de re iudi.ꝛ in.l.i.§.si stipulanti.ff. de verbo.obli.ꝛ in.l.i.§.i.ff.quẽadmo.testa.ap.d.anto.in.c. lz ex quadaz. de testi.ꝛ paulus de iliazar.in sua questione incipiente contra publicum instrumentũ: bal.in.l.ij.C.de dona.añ nu. in.l.pecunie.C.de solu.ꝛ in.l.i.C.de conffes.ꝛ in.l.i.C. si vnus ex pluribus:ꝛ in.c.primo.de notis feud.ꝛ in preallegatuz.d.l. qui sententiam:glo.c.dudum.c.cum.ecclesia.l.ob carmen.§.i. ꝛ q̃ voluit arcbi.in.d.c.nibilominus ꝛ in.c.i. de arbi.li.vj. nisi

testes concordarent in vnum rei finem ꝛ discordarent in cortice verborum quando ꝓducerẽtur ad ꝓbandum rem vt narratam ꝛ gestam ab alio q; tunc si in cortice verboꝝ variant sũt singulares ꝛ contraditorij ꝛ non ꝓbant q; vnus detrahit de fide alterius: hec est celebris doctrina bal. in. c. bone memorie maguntino. de elec. ꝝ quam cõsului anno superiori Ferarie in causa illorum de mariscotis ꝛ ita fuit iudicatum: dicit bal. ibi vnus testis deponit q; ticius mutuauit mihi vigintiquattuor denarios ꝛ aliter testis deponit q; mutuauit duos solidos detulit multum singulariter si fuerunt examinati super serie ꝟborum q; variant in cortice verborum q; non ꝓbant q; sunt singulares. Modo in ꝓposito nr̃o iste est actus in quo de cortice verborum testes debẽt ꝓcordare cũ sit cã ardua tercentorũ ducatoꝝ ꝛ sunt discordes. ergo non ꝓbant verum actum receptionis pecuniaꝝ. Et ad hoc adduco q; singulariter voluit. do. anto. in. c. nihil. de. ꝟ. signi. vbi refert fuisse qõnem in facto. ꝓducti fuerũt duo testes ad probandum institutionem heredis ꝛ vnus testis dixit scio q; dixit testator seyus beredum instituo ꝛc. alius dixit seyus hr̃s fit ꝛ sententiatum fuit in facto q; erant testes contrarij aut singulares ꝛ non ꝓbabant q; recitabãt verba vt ab alio ꝓlata. ideo debebant concordare in cortice verborum ꝛ ita fuit iudicatum: ꝛ cum hac doctrina transiuit ꝛ sequitur illam. d. abb. in. d. c. nihil ꝛ indubitanter istud dictum apponit gladium ad hãc dubitationem q; isti testes recitant ꝟba vt ab alio ꝓlata ꝛ discordãt in cortice verborum. Et per consequens non ꝓbant. ergo ꝛ secundum hanc doctrinaꝝ infinitis vicibus consului ꝛ vidi consultum ꝛ fuit obtentum. Et adduco simile q; voluit bal. in. l. cuꝝ antiquitas. C. de. testamentis. q; nisi testes ꝓbent totum tenorem testamenti perfecti nihil ꝓbant ꝛ si aliqui ꝓbent plus dictum ꝛ aliqui minus dictum q; illi qui minus ponunt totum nesciunt q; dictum dicit esse mirabile ita singulariter dicit ibi bal. ꝛ licet loquamur: in testamento tamen idez videtur in alio casu arduo argumento. l. si tamen. §. in. edilicijs actionibus. in versiculo ceteris rebus similibus. ff. de. edil. edic. ꝛ in. l. bis solis. C. de reuo. donac. ꝛ in. l. ob es. C. de ꝓdi. mi. c. translato de constitu. c. inter corporalia de translati. ꝓla. cum causa trecentorum ducatoruꝝ sit ardua causa considerata conditione personaruꝝ argumẽto eius q; no. in. l. illicitas. §. ne tenuis. ff. de officio ꝓsidis. ꝛ. l. sed ꝛ si susceperit. ff. de iudic. c. ꝛ si questiões. de symo. ergo ꝛ sic ponderet dominus iudicans quia posito q; isti duo testes cõcordent in vnum rei finem: tamen si discordent in cortice verboꝝ dicuntur contrarij ꝛ singulares: qui si dicunt de. xxiiij. denarijs ꝛ de duobus solidis satis concordant in vnum rei finem ꝛ tamen dicunt contrarij ꝛ singulares. Ita dicamus in casu nostro q; sint contrarij ꝛ singulares ꝛ per consequens non ꝓbant ꝛ miror vehementer q; dominus anto. ꝛ do. abb. consiculus meus in. d. c. nihil. non viderint bal. in dicto. c. bone. vbi pulcre hanc eorum doctrinam tradidit originaliter. Cum ergo isti testes deponant de eodem actu ꝛ eodem loco ꝛ eodem tempore ꝛ discordant in cortice verborum sequitur q; sint singulares ꝛ contrarij vt dixit do. anto. do. abb. ꝛ bal. Capio modo secundum q; sint contrarij varij in suis dictis ꝛ singulares. Primo vn⁹ dicit q; post modicum temporis spacium reuersi sunt Lancilot⁹ ꝛ Daniel. Secundus dicit q; post longum interualum reuersus est daniel: ꝛ ꝺ lanzilotꝺ nihil dicit q; fuit reuersus. Dicit etiam primus: q; vult portare dictos ducatos parmam. Secundus dicit quod vult ire parmam: ꝛ sic sunt varij contrarij: ꝛ singulares: respectu vnius actus: eodem tempore ꝛ eodem loco gesti: quo casu sumus ꝓprie in actu de quo fuit in persona susanne quia testes de actu gesto eodem tempore ꝛ loco variarunt ꝛ contradixerunt sibi ꝛ fuerunt singulares. ergo non ꝓbant vt habetur in dicta. l. ob carmen. §. primo ꝛ in dicta. l. testium. ꝛ in dicto capitulo nihilominus. ꝛ in dicto capitulo licet ex quadam. de testi. ꝛ in dicto capitulo bone memorie maguntino. Et plus dixit innocen. in dicto. capitulo licet ex quadã q; si volo ꝓbare me vsũ fuisse iurisdictione ꝛ vnus deponit de vno actu ꝛ alius deponit de alio: q; tucius est tenendum q; ambo dicti testes sint singulares ꝛ non ꝓbant me usum fuisse iurisditione. allegat ad hoc capituluꝝ cum dilecti. de electio. ꝛ dicit se ad hoc notasse in capitulo qualiter et secundo. de accusac. licet quidam ꝛ male allegent innocen. voluisse contrarium. Et per istud dictum innocen. declaratur illud q; voluit innocen. in dicto. c. qualiter vbi non dicit simpliciter ꝓ vt quidam allegant q; ꝓbetur iurisditio per actus diformes imo ponit illud dictum ꝛ postea immediate ponit aliam opinionem contrariam dicendo q; alij contrarium dicunt asserentes q; vbicunq; aliquis tenetur aliquid probare nisi testes de loco ꝛ tẽpore personis ꝛ omnibus alijs concordent non habẽtur ꝓ pluribus testibus. allegat dictũ capitulũ nihilominus ꝛ omnes sunt in suis testimonijs singulares. allegat ad hoc dictũ. c. cuꝝ dilecti nec aliter innocen. in dicto. c. qualiter. impugnat illam vltimam voluntatem ꝛ ibi io. an. transit simpliciter recitando. Sed per illud q; voluit innocen. in dicto. c. licet ex quadam. videtur satis aꝓbare hanc vltimam opinionem: vt tucioꝝ quam posuit in dicto. c. qualiter. Spec. in duobus locis narrat glo. innocen. contrarias in dicto. c. qualiter. ꝛ nullam aꝓbat vt patet in titulo de teste. §. iam. de interogatorijs. versi. item. de tempore ꝛc. ꝛ in titulo de inquisitio. §. nunc tractemus. versiculo q; si negauerit quinimmo recitat ibi opinioneꝝ vincẽ. in. c. illud. de ꝓsumptio. vbi dixit q; vnus testis deponit de fama in vna parte ciuitatis ꝛ alius de alia parte ciuitatis q; non est ꝓbata fama sufficienter quia testes sunt singulares: hanc opinioneꝝ videtur tenere aperte glo. ordi. in dicto. c. licet ex quadaꝝ. que dicit q; in ꝓbanda consanguinitate: si aliqui deponunt de vno latere ꝛ alij de alio latere sentit q; non sufficiat si quisq; testis esset singularis in dicto suo. Et sic ponderet dominus iudicans multum accurate q; si in actu successiuo testes singulares non ꝓbant ex eo quia iura non distinguunt inter actum successiuum ꝛ actum momentaneum dicuntur testes singulares non ꝓbare vt dicto. c. tam litteris de. testi. dicto. c. cum dilecti. ꝛ dicto. c. bone ꝛ. c. licet ex q̃dam nec reperitur tex. qui ꝓbet contrariam opinionẽ: sed fuit nuda interꝓetatio quorundam magistrorum qui sepenumero destruunt textus per suas opiniones capitaneas ꝛ contra eos facit dictũ. c. illud ꝛ dictũ. c. cum dilecti. naꝝ ibi canonici volebant ꝓbare q; non cõsenserint in illum electum a compromissarijs ꝛ quisq; deponebat q; non consenserat: nec per hoc inferebatur multiplicitas actus. ꝛ tamen papa ibi dicit q; non ꝓbant quia sunt singulares cum quilibet deponat de suo consensu q; aperte est contra mentem gl. dicta. l. ob carmen. §. i. Ad idem facit. d. c. bone vbi canonici volebant ꝓbare q; non fuerant citati. Nec valet si quispiam dicat se non fuisse citatum ꝛ tamẽ veniũt ad probandum dictam vniuersalem positionem q; capituluꝝ nõ fuerat citatum nec capitulum constituitur nisi ex singulis. vnde impossibile est capitulum fuisse citatum singulis omnibus ignorantibus argumento. c. si capitulo de concesi. preben. li. vj. Et faciat ratio habens neruuꝝ in omni re super qua testes deponũt semper sunt singulares respectu sensus per quem actuꝝ percipit nam si tu ꝛ ego vidimus ticium percutere sempronium tu percepisti per sensum tuum ꝛ ego per meuꝝ: nec tuus sensus est me⁹ nec e contra voluit Bar. in. l. prima. §. si quis neget. ff. quemadmo. testa. aper. ideo hoc respectu non exigitur q; sint contestes Sed respectu obiecti super quo deponunt oportet q; sint concordes: ut eodem tempore illud obiectum se presentauerit sensibus eorum vnde approꝑinquatio sensati ad sensum eodem tempore facta facit eos esse contestes istud patet cuiq; subtiliter hãc rem consideranti. Quare ergo exigitur q; in hoc sint contestes ꝛ sic eodem tempore simul perceperint certe non alia ratione: q; vni testi non creditur in preiuditium alterius nisi simul in omnibus concordent. habet locum regula iuris diuini ꝛ humani. in ore duoꝝ vel trium stet omne verbũ. capitulo licet vniuersis. de testibus. capitulo in omni negotio. eodem titulo secundo. questione quarta in principio capituli cuꝝ esses. de testamentis. hec ratio locum habet etiam si actus sit successiuus nisi actus esset indiuiduus: vt est actus dicendi missam quia tunc per actus singulares probatur vti per scribentes in dicto capitulo nihilominus ꝛ licet multi allegent innocen. in contrarium in dicto capitulo qualiter el secundo. tamen re vera innocen. tenet contrariã opinionem vt superius dixi. Et istud in latioribus terminis tenet dominus abb. in suis cõsilijs ꝓsilio quadragesimotertio incipiente ex multis agitatis. vbi multum preclare ꝛ luculenter istuꝝ passum examinauit ꝛ consuluit actum successiuum non posse probari per testes singulares vt ibi per eum. ergo sequitur q; multominus ꝓbabitur actus momentaneus ꝛ instentaneus.

Cum ergo testes in eoꝝ testificatu sint variꝝ ꝯtradictoriꝝ: ꝛ singulares vt demonstraui superius segtur ꝙ non probant: ꝛ vnus detrabit de fide alterius in tãtum ꝙ non videf iste Lancilotus hẽre aliquem testem adeo ꝙ non potest deferri iuramẽtũ ad supplementum semiplene probationis. ita egregie dixit Bal. in rub. de controuer. inuesti. qꝛ nullum testem dicit hẽre. Et adduco elegãtem glo. in. c. tam litteris. de testi. que dicit ꝙ in cãu illo non defertur iuramentum: ꝛ tamẽ testes erant singulares. Et ex istis tollitur illud ꝙ opponi posset ꝙ voluit Bal. in rub. de controuer. inuesti. vbi dicit si aũt testes non eẽnt adeo singulares: ꝙ non propterea discordarẽt in vnum rei finem: sed venirẽt in vnum finem ꝑ diuersa media seu ꝑ diuersas coniecturas sibi adinuicez patrocinãtes: puta vnus testificatur de veritate. alius de confessiõe tũc qꝛ vnus adminiculatur alteri bene defertur iuramentum. allegat c. cum dilectus. de succes. ab intesta. ꝛ subdit ibi Bal. ergo duplex est singularitas quedaz obstitiua: ꝛ ista infringit testimoniũ: quedam adminiculatiua vnius testis de ꝑtate: ꝛ duo de fama ista coadiuuant testimoniũ. l. qũo. §. fi. ff. de edil. edic. ita dicit Bal. in d. rub. Cum ergo in casu nostro concurrant plures testes de confessione ꝛ plures testes de veritate. sequitur ꝙ fortius probatur dictos sexcentos ducatos peruenisse ad dictum Banielem cum sint duo testes cõformes de veritate ꝛ istud est fortius ꝙ posset allare pars aduersa in sui fauorẽ. Ad hoc rñdeo ꝙ Bal. ibi loqtur eo cãu quo quis bz vnũ testem deponentem de veritate quo cãu facit semiplenã probationez: vt bẽtur in. c. fi. de iureiurã. ꝛ in l. admonendi. ff. eo. ꝛ in. l. in bonefidei. C. eo. ꝛ nõ debilitatur eꝰ dictum ꝑ aliũ testem contrar iuz ita loqtur. ibi Bal. Sed quotiẽs sunt duo testes deponẽtes de veritate: ꝛ vnus contradicit alteri: ꝛ sic sũt variꝝ contrariꝝ ꝛ singulares: tunc vnus detrabit de fide alterius: ꝛ potest dici ꝙ producẽs nõ bẽat aliquẽ testẽ: ꝛ sic nõ potest dici ꝙ bẽat vnum testem dicẽtem de veritate: ꝛ sic nõ sumus in cãu quo loqtur Bal. ꝛ sic sumus extra casum ꝯsideratũ a Bal. Et etiã ad illud dictũ Bal. adduco ꝙ voluit idem Bal. in auẽ. rogati. C. de testi. vbi dicit duo testes deponunt de numerationis actu ꝛ tres deponunt de confessione an sit probatum ꝑ qnqz testes; ꝛ videf ꝙ sic. qꝛ consonãt in eũdem finem: ꝛ sic nõ in fcõ solum: sed ẽt in iure ergo sũt contestes. allegat. d. l. qui sniam. C. de pen. in ꝟ. in vnum rei finem conferẽtes. ꝯtrariũ decidit ibi Bal. quia iste aduerse species sunt nulle vna non vnitur alteri no. per By. in. l. ij. §. i. ff. de excusa. tuto. ꝛ dicit de hoc forẽ casum in. c. cũ dilectus. de succes. ab intesta. vbi ille abbas probauerat ꝑ vnũ testem de oblationibus. per plures autez testes probauerat de cõfessione. dicit ibi tex. ꝙ vnus est singularis. vnde Abbas ꝑ illũ testem nõ ꝓbat. ideo dicit ꝙ si ꝑ vnum testem probaret de oblatione: ꝛ per aliũ testẽ probaret de confessione ꝙ tunc non probãt oblationem quia non deponũt de eodẽ: sed de diuerso non tñ negat quin faciat maiorem fidem quam vnus solus testis: qꝛ confessio est inuentio veritatis: ꝛ hoc est ꝙ dicit papa ibi vebemẽter adminiculantes. Et sic stat Bal. in hac ꝯclusione ꝙ vnus testis de cõfessione: ꝛ vnus de veritate nõ ꝓbant. subdit etiam ibi Bal. ꝙ si sunt plures testes de confessione: ꝛ vnus de veritate probant. Modo in casu nostro quo ad istos duos testes fratres appareret ad oculum ꝙ nõ sunt testes veritatis: quia sunt discordes in cortice ꝟborum in substantia etiã sibi contradicunt: et adduco ꝙ voluit do. Lardi. in. c. cum cãm. de probatio. vbi dicit ꝙ si ꝑ vnũ testem probaui de mutuo: ꝛ ꝑ alium de confessione ꝙ fuisti confessus me mutuasse tales probationes etiã si eẽnt mille remanẽt separate: ꝛ non valent pluſq̃ vna quia sunt diuersa facta sic dicit esse intelligendam glo. in. l. ij. §. i. ff. de excu. tuto. ꝛ ꝙ no. Bar. in l. i. §. item cornelio. ff. de questo. ꝛ ꝙ voluit do. Lar. in. c. veniẽs el. i. de testibus. in. iij. questione. vbi post Joã. calde. dicit ꝙ duo testes non contestes: siue sint eiusdẽ gñis seu diuersi non faciunt plenã probationem. allegat ꝙ bẽtur in. l. i. §. fi. ff. de vaca. mune. Et sic vult ꝙ duo testes singulares licet deponant de eodem genere quia ambo deponunt de veritate siue deponant de diuerso genere: quia vnꝰ deponit de veritate: ꝛ alter deponit de fama nõ coniunguntur adinuicem vt probent. ergo isti duo fratres cum sint singulares ꝛ variꝝ ꝛ contradictores non coniunguntur adinuicem vt probẽt. ergo perinde habetur ac si non fuissent recepti. Et adduco ꝙ voluit Bal. in. l. vnica. C. de confes. in prima col. vbi allegat. d. c. cum dilectus. vbi dicitur ꝙ illa assertio archipreſbyteri dicentis se non posse testari quia se ꝛ sua obtulerat monasterio non ꝓbat oblationem persone nec bonorum factam: ꝛ dicit Innocẽ. ꝙ hoc est ideo quia illa sunt verba de preterito emissa non animo offerendi se: nec enim hoc gerebatur inter partes licet abbas esset presens. tamen ista confessio facit iudicium coniunctum cum vno teste vebementer adminiculatur. ꝙ ideo dicit papa ibi quia vnus testis deponens de veritate facit iudiciuz vnius generis. Et ista confessio probata ꝑ duos testes facit iudiciũ alterius gñis. ꝛ sic non est sufficiens ꝛ vera probatio: tamẽ est quasi probatio: cui est standum: ꝛ dicit ibi Bal. se considerare ꝙ papa non facit in. d. c. cum dilectus. fundamentum in illo vnico teste tum quia singularis testis est tum quia incompetenter deponebat: vz se vidisse oblationem que auditu percipitur: sed fundamẽtum pape est in illis duobus testibus probãtibus assertionem factam coram abbate que fuit facta in extremis. ꝛ ideo per canonis interpretationem habet vim supremi iudicij arg. l. tale pactuz. §. fi. ff. de pactis. nisi probetur ꝙ ille non erat sane mẽtis. modo ita resident Bal. in. d. l. i. ex cuius doctrina deciditur mirumimmodum nostra consultatio voluit enim ꝙ vnus testis deponens de veritate: ꝛ duo de confessione facta coram parte probant: ꝛ sic requirit partis presentiam ad hoc vt vnus testis deponens de veritate vnius generis: ꝛ duo testes deponentes de confessione: ꝛ sic de altero genere requirant partis presentiam aliter non probant vt coniungantur ea que sunt diuersi generis. Modo in casu nostro ita est quia non probatur veritas per vnum testem quia cum illi duo fratres sint singulares vt plene est dictum non probant veritatem scilicet receptionem totius pecunie factam fuisse per illum Banielem. licet ergo alij testes probant de confessione illius Banielis tamen non probant partis presentiam. ideo nõ est probatum sufficienter illum Banielem recepisse totam illam pecuniam. l. certum. §. si quis absente. ff. de confes. Et videtur ex hoc decisa ista dubitatio: ꝛ adduco ꝙ voluit domi. Anto. in. d. c. cum dilectus vbi colligit ꝙ ad implendam probationem due semiplene probationes diuersi generis quarum vna probationem concludit mediante alia immediate coniunguntur non vt probant: sed vt vebementem presumptionem inducant. ꝛ per hoc tollitur dictum Barto. in. l. admonendi. ff. de iureiurando. in. ꝓ. colũ. versiculo bis premissis. vbi allegauit illum tex. in dicto. c. cum dilectus. quod due semiplene probationes faciunt plenam probationem. Pro certo ille tex. dicit contra quia dicit quod adminiculantur dixit etiam ibi Barto. quod confessio in casu dicti c. cum dilectus. fuit facta parte absente ꝙ est contra illum tex. cũ dicit ibidem. d. c. cum dilectus. probare ꝙ confessio facta absente parte inducit semiplenam probationem ꝙ est falsum ꝛ contrarium tenet Bal. in. l. in bone fidei. C. de iureiur. Sali. in. l. admonendi prealleg. ꝛ in dicta. l. in bone fidei. Appet ergo ex istis ꝙ isti fratres non probant pecuniam totam peruenisse ad illum Banielem nec ẽt probatur ꝑ alios testes deponentes de confessione facta absente parte. ergo quia talis confessio non est sufficienter probata: nec possunt adinuicem coniungi quia sunt diuersi generis: vt est dictum: ꝛ quia illud genus peruẽte pecunie ad Banielem non est probatum etiam semiplene. Et ex istis sunt absoluta illa duo. videlicet. ꝙ sunt singulares: item ꝙ sunt variꝝ ꝛ contradictoriꝝ. Est modo vidẽdum tertium. videlicet. ꝙ deponunt rem nõ verisimilem clarum est ꝙ statur testibus deponentibus verisimilia. l. ob carmen. §. i. ff. de testi. c. licet causam. de probatio. ꝛ in passione dominica: ꝛ conuenientia non erant eorum testimonia. ꝛ probatur in. c. preterea. ꝛ. c. i nostra. de testi. ꝛ plus dixit Bal. in rubrica. C. de probatio. in prin. ꝙ illi sunt verisimi sermones qui cõcordant rebꝰ sensatis testibꝰ Aristotile ꝛ Alueroi. ꝛ probaf hoc in. l. si ita qs. ꝟ. ꝙ nemo sanus diceret. ff. de euic. ꝛ idem voluit idem Bal. in. c. afferte. de ꝑsump. ꝛ in. l. fi. ꝺ edic. di. adria. ꝛ in tractatu fismatis. ꝛ in. l. i. C. de seruis fugi. vbi refert apud franciam fuisse cassatam quãdam inquisitionem: quia non continebat rem verisimilem: quia illud ꝙ non est verisimile est quedam falsitatis ymago. l. milites. §. oportere. ff. de questa. Et faciat ꝙ dixit idem Bal. in. l. testium. C. de testi. in penul. col. vbi dixit ꝙ nõ est ꝟisimile dictum testis ꝙ frater adulterauit sororem nõ sunt enim hec testimonia credibilia. vt. l. si qs. C. de adulte. ꝛ iõ sunt suspecta talia testimonia: qꝛ rõnabilis motus iudicis ꝛ rei qualitas nõ consonant cum testificatis nõ verisimilibus.

quid si dicat ꝑtem dolo neccasse filium nō est oīno credendū.l.i. C.de fideiuss. Et sic stat cōclusio q̄ nō credit testi asserēti rem nō ꝟisimilem:faciat.c.q; verisimile.de ꝓsumptio.ꝛ q̄ no.in.l.nō est verisimile.ff. q̄ me.cā.ideo sapiēter dixit Inno.in.c.i.de frigi.ꝛ malefi.q̄ si testes ex parte viri dicūt viz esse potētis nature:ꝛ tot testes ex parte mulieris dicūt esse ipotētis nature statur testib⁹ viri asserentibus rem verisimilorem. Modo ꝯpposito nostro il le Lancilotus recepit trecētos ducatos:vt ex testificatu testiū eui denter apparet est ne ꝓsumptio aliq̄ q̄ dictus Lancilotus dixit set dicto Banieli teneas meos trecentos ducatos ꝛ caueas ne ti bi furto subtrahātur:ꝓ certo nō est verisimile q̄ ille Lācilotus non retinuisset potius illos ducatos penes se maxime cū ad octo vel decem dies volebat illos apportare ad ciuitatez parme. nālis motus iudicis nō potest verisimiliter adaptari ad hoc vt credat tātaz summā ducatoꝝ dedisse fratri:ꝛ nō potius retinuisse apud se:ꝛ maxime p dies ita pauciſſimos ꝛ maxime hodiernis tempo ribus:quibus vt magnanimus dicebat apostolus cautius ambu late quoniā dies mali sūt:vir homo potest ꝯfidere de se ipso quo ad pecūias custodiēdas vt docet expientia:ꝛ vt dicitur in illo oui diano:ffrum quoq; gra rara est:ꝛ q̄ voluit supremus gentiuz ꝓ dicator: Paulus in suis epistolis piculum ingt in falsis ffrib⁹ ꝛc. item verisimile est q̄ voluisset aliquod cyrographum manu illius Banielis q̄ ꝓfatos ducatos custodiendos accipiebat restituē dos ad octo vel.x.dies arg.l.cum de indebito.ff. de ꝓbatio.ꝛ c.super hoc.de renūciatio.ꝑpter cāus futuros verisimiliter cōtin gentes:nescimus enim qua hora venerit dominus:vt sacro scribi tur euangelio ideo nullum cōpositum ingenū arbitrarer q̄ posi to q̄ illos ducatos deposuisset custodiendos apud illum Banie lem omisisset fieri sibi cyrographum de tali receptione.cum dict⁹ galiotus sit vir prudens ꝛ auarus ergo.ꝛ per consequens discre tus iudex nō adibebit fidem istis testibus tanq̄ deponentib⁹ nō verisimilia. Et adduco q̄ sapienter dixit Bar.in.l.lutius. ff. de his qui no.infa.vbi dicit q̄ licet testis assignet bonā cām dicti:ꝛ tñ iudici videtur q̄ non dicat veritatem nihilominus potest non adhibere sibi fid m:vt ibi cōsultius tñ faciet si in actis appareat q̄ ex cā facit:ne postea teneatur tempore sindicatus. idem voluit Inno.in.c.quoniā cōtra.de ꝓbatio.vbi dicit q̄ iudex nō adhi buit fidem testibus:ꝛ tñ tulit sententiā.ꝛ idem voluit Innocen. in.c.cāmq;.de re iudi.idem voluit ibi do.Abb.ꝛ idē voluit Bal. in.l.magistratus.C.quādo ꝓuo.non est necess.ꝛ ideo poterit dominus iudicās non adhibere eis fidem quia asserunt rem nō verisimilem. Modo ꝯiungantur ista adinuicem q̄ sunt singula res varij ꝛ contradictorij:ꝛ rem non verisimilem attestantur idu citur sufficientissima ꝓbatio:vt nulla adhibeatur eis fides ar gumento eius q̄ voluit glo.in dicta.l.ij.§.i.ff.de excusa.tuto.ꝛ l.instrumenta.C.de ꝓbatio.ꝛ in.l.iij.§.eiusdem.ff.de testi.ꝛ in c.cum dilectus.de successio.ab intesta.ꝛ in.c.cum Bertoldus.de re iudi.ꝛ in.c.illud.de ꝓsumptio.ꝛ i.c.accedens el.ij.vt lit. nō contesta.ꝛ in.c.cum cām.de ꝓbatio.ꝛ in.c.i.de appel.ꝛ q̄ vo luit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiurā.Bal.in.l.iij.C. ad legē iul.maie.ꝛ in.l.i.C.qui nume.tutel.ꝛ in dicta.l.ij.§.i.ꝛ ī dicto.c. cum cām.ꝛ in rubrica.de controuer.inuesti.in vsi.feudo.ergo se quitur q̄ sufficientissima est ꝓbatio q̄ dicti duo fratres non ꝓ bant.ergo illa confessio Banielis quā asserunt alij testes non est suffitiēs q; est semiplena ꝓbatio:vt euidēter supius demōstraui. Preterea etiam ad predicta accedat odiositas ꝛ inimicitia q̄ erat tempore depositionis inter ipsos testes:ꝛ per ipsum Banie lem vnde interrogatus super capitulo.primus testis ōponit ipos belyam Franciscum ꝛ Banielem venisse ad rixam ꝛ ad manus ꝛ belyas percussit dictum Banielem in oculo:ꝛ dictum Banielez percusisse dictum Franciscum in capite cum sanguinis effusione ꝛ ipsuz Belyā dixisse versus ipsum Banielem q̄ non trāsibit an nus q̄ ipsum occidet:ꝛ etiam dicit q̄ inter eos sunt discordie:ꝛ li tes cum ipso Baniele:ꝛ q̄ ille Belyas ꝛ Franciscus stant isimul. Ex istis elicitur inimicitia.vnde glo.in.l.licet.ff.de arbi. dixit q̄ est inimicitia capitalis quādo quis minatur alicui mortem.faciat glo.in auc̄.de testi.§.si vero.faciat q̄ voluit Bar. i.l.iij.§.fi.ff.ō adimen.lega.vbi dixit qō cātur inimicis:quādo est atrox iniuria ad hoc allegat insti.de iniur.§.atrox.ꝛ.l.atrocem.C.eo.titu.ꝛ q̄ hētur in.l.apud labeonem.ff.de iniur.cum ergo.in casu nostro fuerit fcā iniuria atrox per illā rixā cāta est grauis iniuria:ꝛ faciat c.meminimus.de accu.ꝛ etiā dixit glo.elegans quā sequitur Jo. an.ꝛ alij in.c.cum oporteat.de accu.qō statur iudicantis arbitrio in cāu nostro bene arbitrabitur esse inimicitiā. Item oritur inimi citia ex facto litigioso:vnde dicūtur inimici qui adinuicez aduer santur in lite:vt est tex.i.c.i.de iudi.in ꝟ.aduersarius: vbi oritur inimicitia ex lite:item probatur in.c.proposuisti.de foro compe. in.c.fi.de iure calum.li.vj.ꝛ in.c.bi qui vt lit.pen.eo.li.ꝛ ibi do. Dominicus.c.fi.de eo qui mit.in pos.ꝛ ibi do.Abb.c. item cum qs.ꝛ.c.i litteris.ꝛ ibi do.Abb.de resti.spo.c.accedēs. el.ij.vt lit. nō contesta.l.cuz postea.l.cū proponas.C.de pac.l.i.C.de edē. c.aduersario.de excep.c.vt debitus.de appel.ꝛ ideo dixit Bal.i c.qm̄.de testi.qō aduersarius dī q̄ potest appellare. faciat gl.sin gu.i.c.cum super de offō deleg.quā allegauit ꝓ singulari do. Abb.q̄ aduersantem mihi in lite possum recusare:vt inimicū da tum mihi in iudicem in alia cā quia ex dictis iuribus infertur q̄ ad contrahendā inimicitiam non attenditur an iusta cā:an iniu sta preceserit.sed an habuit mouere animum ad irā:ꝛ ad odiuz ait.c.meminimus.de accu.ꝛ.c.repellantur eo.titu.ꝛ facit.c.non est crudelis.xxiij.q.v.vbi iuder quādoq; incurrit odium admini strando iusticiā.c.qualiter el.ij.de accu. Et ideo in cāu nostro cō currit multiplex inimicitia primo que resultat ex percussione ꝛ san guinis effusione.ꝛ cū minis mortis:ꝛ ex ea que resultat ex litibus ꝛ cōtrouersijs.ꝛ lz Joā.an.in addi.specu.in titu.de testi.§.est sci endum ꝟ.opponitur sexto. ꝯcludit q̄ nō propter hoc repellatur a testificando:q; aliquā litem hēat cum eo cum quo litigat loqui tur tñ de preterito:sed non aperit si hēat litez de presenti.allegat insti.de excu.tuto.§.item propter.ꝛ auc̄.de testi.§.si vero odio sus do.Anto.in.c.i.de iudi.putat esse in arbitrio iudicis quanta fides sit adhibenda non tñ putat ipsum propter hoc repelli a te stificādo:istud vltimuz non placet domino abbati in.d.c.i.de iu di.quid enim si contēdunt de oībus bonis vel de maiori parte bo noruz.vt.c.frequēs.de restitu.spo.li.vj.nā quādoq; ēt ex vna re oritur inimicitia capitalis.vt.c.accedens:vt lit.non cōtesta. hoc cāu deberet ex toto repelli.c.inq̄sitionis.de accu. Et ego cōsidero i cāu nostro q; non solum concurrit inimicitia cāta ex contro uersia ꝛ diuisione:sed ēt inimicitia cāta ex percussione: quo casu concurrente duplici vinculo inimicitie cātur maior causa repellē di a testimonio. Et lz Joā.an.loquatur de lite de preterito.ꝛ nō de lite presenti vnde videtur sentire q̄ aliud sit quādo hz litē de presenti:vt repellatur a testimonio. Et plus dico q; si incepit ini micitia ꝑpter litem preteritā tñ inimicitia semel icepta presumitur in futuꝝ durare.ita singulr dixit Inno.in.c.cum oporteat. de ac cu.quem refert.ꝛ seqtur Inno.in auc̄.si dicat.C.de testi. Et per consequēs poterit repelli a testimonio propter litem preteritam q;presumitur durare inimicitia.ergo fortius si adhuc lis durat. Et multo fortius si adhuc concurrat aliud vinculum inimicitie: q; duo vincula sunt fortiora vno.vt in auc̄.itaq;. C.cōia. de suc ces.ꝛ.c.i.de treug.ꝛ pace. Et per consequens stat vera conclusio q̄ cum sit per alios testes probata rixa vsq; ad sanguinem q̄ pro bata sit inimicitia grauis repellens a testimonio ferēdo ꝛ sit pro bata lis ꝛ controuersia:vt ex dictis testium productis per ipsum Banielem liquido apparet.ergo vt inimici repellentur a testimo nio q; inimici facile mentiuntur:vt no.glo.in.d.auc̄.de testi.§.si vero Bal.in.d.auc̄.si dicatur. Et an sit leuis an grauis inimici tia committitur iudicantis arbitrio:vt voluit Inno.in.d.c. cum oporteat:ꝛ q̄ voluit Bal.in dicta auc̄.si dicatur. Sed ī cāu nro non cōmittet iudicis arbitrio an sit grauis inimicitia q; apparet ad oculum esse grauē inimicitiā:vt ex predictis apparet:ꝛ plus ēt dixit Inno.in.d.c.cū oporteat:quē seqtur Bal.in.d.auc̄.si dica tur q̄ ēt suspecti de inimicitia graui repelluntur a testimonio. Et si dicatur equalis amor excludit suspitionem:vt probatur in.l.nō solum.§.de vno.ff.de ritu nup.respondeo qō in cāu nostro non est paritas affectionis:q; ille Belyas ꝛ Franciscus amicantur il li Lāculoto ꝛ inimicanť illi Banieli ꝛ sic resultat amicitia quo ad galeotum ꝛ odiositas quo ad illum Banielem ꝛ non habet locū dispositio.d.l.non solum.§.de vno.ꝛ ideo Bal.in.d.l.si quis te stibus querit vtruz ille qui copulat inimicitiam cum inimico meo dicatur inimicus meus.ita qō repellatur a testimonio glo.tangit in.l.liberi.C.de inofficioso.testamento.ꝛ in.l.i. §.cuz patronus. ff.de officio prefec.vrbis.Bal.ibi dicit quod vbi resultat amici tia vnius ꝛ odiositas alterius tunc repellit a testimonio.faciat

q̄ voluit idem Bal. in commento. l. data opera. C. qui accusa. non pos. ⁊ q̄ ipse voluit in. l. i. C. si quacūq; p̄edi. pote. Cum ergo in p̄posito nr̄o resultet amicitia illoꝝ helye ⁊ Franciſci ⁊ odio ſitas illius Banielis repelluntur a teſtimonio ferēdo p̄ illo Lanciloto cōtra illum danielem maxīe si tēpore teſtificatiōis hītabāt in eadem domo helyas: Lancilotus ⁊ Frācisc⁹. q; maior amor ⁊ ſtrictior amicitia cātur ex cohabitatione. ⁊ ideo Bal. multum egregie in. l. pentes. C. de teſti. dicit q̄ ſi ffes ſimul habitant repelluntur a teſtimonio ferendo cōtra alium allegat q̄ no. in. l. cū alias. C. de caſtrē. pecu. ⁊ ideo dixit idem Bal. in. l. i. C. de epiſ. ⁊ cleri. q̄ familiaritas auget affectum ꝓ ſanguinitatis: q; licet frater nō repellatur a teſtimonio ferendo rōne fraternitatis tñ bene repellitur ratione familiaritatis allegat. d. l. cū alias. ⁊ ad hoc adduco q̄ voluit dominus meus Jo. de imo. in ſuis cōſilijs ꝓ ſi. cxxx iij. incipiē. in cauſa matrimoniali in ſcōa col. vbi dicit q̄ frater quā do moratur in eadem domo cum fratre nō poteſt teſtificari p̄ fratre q; eſt ſuſpectus q; rōne cohabitationis dicitur domeſticus: ⁊ ad hoc allegat. l. etiā. C. de teſti. ⁊ q̄ voluit ſpecu. in titu. de teſti. §. i. ℣. ſed nūquid frater. maxime dicit hoc p̄cedere ſi bēnt bona p̄ indiuiſo ⁊ in cāu noſtro apper ex cōiecturis q̄ hēnt bona p̄ indiuiſo ⁊ ſimulant diuiſionem ergo ſequitur q̄ non poſſunt teſtificari p̄ro ipſo Lanciloto maxime contra Banielem eorum inimicum. Et per conſequens euidēter eſt demōſtratum teſtimoniū helye: ⁊ Franciſci non valuiſſe contra illum danielem. ergo ſtabimus regule. Actore non probāte reus abſoluitur. l. qui accuſare C. de edē. ⁊. c. vt noſtrum. vt eccle. benefi. debet ergo. abſolui iſte Baniel ab impetitione illius Lanciloti.

¶ Stat modo dubitatio vtrum ſit p̄bata recōciliatio facta inter ipſos helyam: Franciſcum: Lancilotum ⁊ Banielem licet enim fuiſſet contracta grauis inimicitia inter eos ex illa p̄cuſſione: ⁊ ex illis controuerſijs ⁊ diuiſionbus nihilominus facta fuit recōciliatio ⁊ eſt p̄bata reconciliatio. ergo ſequitur q̄ extincta fuit omnis p̄terita inimicitia faciat ad hoc q̄ voluit Bar. in. l. iij. §. fi. ff. de adi. lega. q̄ inimicitia tollitur expreſſe ⁊ tacite p̄ recōciliatiōez. vnde ſi pater exheredauit filium ex iuſta cauſa ⁊ poſtea eſt facta reconciliatio videtur reuocata illa exheredatio. licet. n. q̄ fuit ſemel inimicus p̄ſumatur cōtinuare inimicitiā tñ illud p̄cedit niſi p̄betur recōciliatio. vnde licz p̄ceſſerint inimicitie ſi poſtea ſimul conuerſari ceperunt p̄ſumitur reconciliatio: ludendo ridendo comedēdo cum eo ex poſt facto. ita pulcre dixit Bal. in. d. auc. ſi dicaf. allegat ad hoc q̄ voluit glo. inſti. ō iniuf. §. fi. ad hoc etiam allegat. l. iij. in p̄n. C. fami. herc. ⁊ ideo tex. elegans in. l. athlete. §. dat remiſſionem. ff. de excu. tuto. ꝓbat q̄ per teſtamentum p̄obatur reconciliatio: ⁊ ibi dixit Bal. ticius vulnerauit meuium ex quo vulnere eſt mortuus filio ticij herede inſtituto queritur ſi filius ticij patrem ſuuz nō accuſauit de morte teſtatoris an debeat ammittere hereditatem tanq̄ indignus dicitur q̄ non q; filium occidentis inſtituendo videtur inimicitiam remittere. ⁊ per conſequens reconciliationi tollitur inimicitia dicit tamen Bal. in. d. §. dat remiſſionem colligendo ex illo tex. vltimum notabile q̄ inimici quandoq; fingunt amicabiles actus. ⁊ p̄opterea iudicis eſt extimare actuum qualitatem ⁊ finalem intentionem: ⁊ iſta argumenta colliguntur ex illa littera iſta ſunt formalia verba Bal. Ex qbus indubitanter deciditur iſta dubitatio in fauorem illius danielis: ⁊ contra illum Lancilotuz ⁊ datur mirabilis intellectus ad illud q̄ dī q̄ tpe nuptiaꝝ dicti helyas Franciſcus ⁊ Lancilotus iuerunt ad nuptias: ⁊ ad feſta nuptialia. q; ꝓ certo ad alium finē quā ad remittendam inimicitiam emanauit ille acceſſus eorū ad feſta nuptialia vt̄ inferius dicetur ⁊ faciat q̄ voluit Sali. poſt alios in. d. l. in ipſius. C. fami. herciſcū. p̄ glo. ibi: q̄ ſi inimici faciūt ſibi grata ſeruitia adinuicem ⁊ velut amici adinuicem conuerſantur vel vt amicos ſibi inuicem ſcribunt vel nuncios adinuicem ſibi mittunt q̄ p̄ſumitur iter eos facta concordia: vt ibi allegat q̄ no. inſti. de iniuris. §. fi. ⁊ ſic ponderanda ſunt accurate illa verba: quādoq; velut amici q̄erſantur. q; ifero quod ſi conuerſantur in aliquo actu: vt conſanguinei non videntur q̄erſari vt amici cuz p̄eceſſit inimicitia ⁊ iniuria ⁊ non ſequitur reconciliatio illius iniurie ſz dūtaxat ſequtur aliqua q̄erſatio: vt ꝓ ſanguineis facta in honorem dom⁹: ⁊ ad alium finē facta: vt in caſu nr̄o in quo fuit facta illa q̄erſatio in dictis nuptijs cauſa honoris eoꝝ. ⁊ vt a ꝓ ſanguineis ⁊ ſic eſt attendenda cā finalis: vt. l. is q̄ aio. ff. de acq. poſ. l. ſi pater. C. de here. inſti. ⁊ q̄ voluit Bal. in. l. eam quā. C. de fideicō. in p̄n. dicit q̄ cā finalis eſt fons cauſaꝝ ⁊ p̄eſumitur finalis illa que ſcōm iuris rōnem debz eſſe finalis vt ibi. Jta eſt dicendum in caſu noſtro: vt cā finalis nō fuerit remiſſio inimicitie cum illi fratres venerunt ad feſta nuptialia illius Banielis: ⁊ ſic actus actiuoꝝ ſunt in patiente bene diſpoſito: vt ſcribit p̄ho rum p̄nceps Ariſtotiles in. iij. lib. de aīa. hētur in. c. venerabilē. de elec. ⁊ adduco q̄ voluit Bal. in. l. i. ff. de pac. vbi eſt glo. valde elegans q̄ dī pax a p̄cuſione palmaꝝ Bal. ibi colligit ex illa glo. q̄ ſignum pacis ⁊ concordie eſt: quādo partes capiunt ſe p̄ manuz vnde factum poſtea in ℑrium p̄ſumitur factum proditorie. Cū ergo in caſu nr̄o non fuerit ꝓbatum q̄ ſe receperint per manum i ſignum ꝓcordie: ⁊ reconciliationis ſequtur q̄ eundo ad nuptias illius Banielis nō eſt ſignū reconciliationis. Et adduco q̄ voluit dñs ⁊ cōficulus meus Abb. i. d. c. cuz oporteat: vbi dicit aduertendum q; vt repellatur qs vt inimicus non p̄odeſt facta reconciliatio: ſed opus eſt q̄ ſit remiſſa iniuria ⁊ facta amicitia. ideo de amico reconciliato nō ꝓfidenduz allegat ad hoc. iij. q. v. c. ij. vbi tex. dicit q̄ de inimico recōciliato de recenti nō eſt ꝓfidēdum. ⁊ allegat illū tex. d. c. ij. Jnno. in. d. c. cum oporteat. ⁊ ſic voluit do. Abb. q̄ nō ſufficit reconciliatio: ſed opus eſt remiſſione iniurie ⁊ rancoris ⁊ eſt limitatio mirabilis ad. d. l. in ipſius. C. fami. herciſcū. ⁊ ad illud q̄ dixit Bal. in. d. auc. ſi dicatur. dum dixit comedendo ⁊ bibendo ⁊ ad id q̄ voluit glo. inſti. de iniuris. §. fi. vt intelligaīk quādo eſt remiſſa iniuria. Jtez itelligunk eo cāu quo ad hunc finem remittendi inimicitiam qs comedit aut bibit cum inimico: ſecus ſi ad alium finem: q; tunc nō opatur amicitiam: nec remiſſionem iniurie: ⁊ ad hoc adduco q̄ luculenter dixit Bal. in c. i. in p̄n. in ti. qb⁹mo. feu. ammit. in finalib⁹ verbis: vbi dicit q̄ ꝛz dominus feudi det oſculū pacis vaſſallo inimico in eccleſia q̄ p̄ hoc nō vī remittere inimicitiā allegat qō hētur in. c. olim. de iurijs. Faciat q̄ voluit ibi dñs Lar. do. Abb. ⁊ alij. ⁊ q̄ hēk i. c. dilecto. de p̄eben. ⁊ in. c. ex ore. de his que fi. a ma. par. capi. Et ſic ꝛz iſte Lancilotus p̄ducat teſtes q̄ in eccīa recepint cōmunionez ſanctiſſime euchariſtie: tñ non p̄pter hoc remiſſa iniuria ⁊ fcā amicitia. Hec ob. cuz ꝓbaf ex p̄te illi⁹ Lanciloti acceſſus ad nuptias ⁊ comeſtio fcā i domo Banielis p̄pter nuptias: q; quo ad illō attēdit cā finalis illius acceſſus: ⁊ illius cōiuij: vt ſapienter voluit Bal. i. d. l. athletas. §. dat remiſſionem. ff. de excu. tu. fiunt. n. ad honorādam domum ⁊ agnationē eoꝝ: ⁊ ad tollēdum blaſmum ⁊ ad locutionē hoīum nō aūt ad remittendā iniuriā: nā ſi p̄ oſculuz datū in eccīa nō remittīf iniuria nec ēt p̄ acceſſum ad nuptias illius Banielis. Et p̄ hoc tollīf illud q̄ voluit Bal. i. d. auc. ſi dicaf. qñ dixit q̄ p̄ oſculū pacis vī remiſſa iniuria ⁊ fcā reconciliatio qñ ad hūc finē remittēdi iniuriā fuit datum oſculum alīs ſec⁹ ita limitef ei⁹ dictum: p̄ id qō volunt docentes in. d. c. olim. de iur. ⁊ p̄ id q̄ voluit idem Bal. in p̄alle. c. i. in p̄n. i ti. qb⁹mo. feu. amit. in vſi. feudo. Faciat q̄ voluit Bar. in. l. non ſolum. §. iniuriaꝝ. ff. de iniuf. vbi refert Guil. de cu. dicere p̄odeſt i foro iudiciali: q; videtur remiſſus rancor: ſed non actio iniuriaruz de quo plene per Bal. ī. l. diu⁹. ff. ad ſille. ⁊ ī. c. i. §. iniuria. de pace iura. fir. Bar. brixiēſis in queſtionibus dñicalibus. q. xij. dñs Lar. ī. c. veniens. de iureiuran. plene refert opiones Ludo. roma. in. d. l. diuus ad ſille. Cum ergo in caſu noſtro non apparet quod fuerit facta reconciliatio ad hunc finem remittendi rancorem: nec iniuriam nec ad hoc vt fieret pax non eſt opus inſiſtere quod fuerit facta reconciliatio: quia actus actiuorum ſunt in patiente bene diſpoſito. Jn caſu iſto non erant diſpoſiti ad ſe pacificādum licet comederint in nuptijs: ⁊ licet comederint inſimul quando iuerunt ad diuiſionem bonorum faciendam: quia non ad finem pacis faciende acceſſerunt: ſed ad diuiſionem faciendam iō adducta ad vnum finem non debent operari contrarium. l. legata inutiliter. ff. de lega. i. cum ſimilibus. Et ſic illa peregrina doctrina Bal. ī dicto. §. dat remiſſionem per illum tex. apponit gladium ad hanc dubitationem reconciliationis q̄ debet attendi cauſa finalis quare fiat. Preterea faciat etiam quia p̄obatur per illos ruſticos p̄ductos p̄ro parte Banielis qō ex poſt ille helyas venit ad rixam cum illo Baniele ex quo apparet quod illa aſſerta reconciliatio p̄ſumpta ex acceſſu ad nuptias: ⁊ ex comeſtione fcā in nuptijs nō fuit recōciliatio: q; exit⁹ acta p̄bat: iuxt illō qō ſacro ſcribitur euangelio: a fructib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos.

Preterea etiam consideret dominus iudicans fraudem istorum belye Francisci: ꝛ Lanciloti qui semper steterunt in vna ꝛ eadez domo. ꝛ incontinenti quod cauzelarius domini tristani venit mutinam ad repetendum dictos sexcentos ducatos dictus Lancilotus recessit de domo in qua communiter habitabant: ꝛ iuit habitandum ad aliam domum ꝛ possent illi testificari ad cõmodum ipsi⁹ ꝛ euitarent illud q consuluit Joan. de imo. ꝛ q voluit bal. in locis allegatis superius. ꝛ sic in fraudem recessit de illa domo communi. Faciat qõ voluit Bar. in. l. fi. ff. de donatio. iter viruz ꝛ vxo. ꝛ in. l. i. §. si seruus. ff. de questio. ꝛ quod voluit dominus Pe. de ancha. in. c. in litteris. õ testi. ꝛ Bal. in. l. etiã. ꝛ in. l. suos C. eo. ꝛ in. c. ij. eo. titu. ꝛ sic multiplici de causa non est adhibenda fides istis testibus. Preterea est etiam ponderandum quia isti fratres testificando contra fratrem non seruarũt pratica quã ponit Bar. i auc. presbyteros. C. de epis. ꝛ de. referẽs Bartholutiuz de capua qui fuit effectus magnus comes quod vbi persone priuilegiate que nõ admittuntur ad testificãdum nisi volentes: vt hẽtur in. l. iulia. ff. de testi. vbi dicit praticam vt dicatur quãdo recipiuntur in testes debet redigi in scriptis: quod volentes testificantur: ꝛ nõ inuiti deponunt als videretur q imperio magistratus ita deponerent ꝛ sic nõ voluntarie: allegat idem Bartholutius. l. non videtur. §. q iussu. ꝛ. l. non potest. ff. de regu. iur. ita dixit Cy. quem sequitur Sali. in. d. auc. presbyteros. ergo sequitur q talis receptio testium qui sunt testes non cum non fuerit seruata dicta solemnitas non valet q est perpetuo notandum. Et per ꝙsequens multifarie multisqz modis demonstraui istum Lãcilotum nõ probasse suam intentionem. Et etiam faciat quia in p̃ fato instrumento constituerunt se in solidum recipisse dictos ducatos: sed postea illos diuiserunt quia quilibet eorum recepit trecentos ducatos ꝛ sic vnus nõ cõfidit in altero quo ad suos trecẽtos ducatos quo casu talis voluntas semel posita presumitur durare: vt. l. sancimus. C. de testa. c. maiores. de baptis. Ergo nõ videtur verisimile quod incontinẽti mutauerit ille Lancilotus volũtatem arg. l. ad ea. ff. de cõditio. ꝛ demõstra. ꝛ q scribitur in illo terentiano hui tam cito. Et maxime in re tanti ponderis ꝛ maxime nõ exigendo scriptam manu ipsius danielis: quod illos trecentos ducatos spectantes ad illum Lancilotum recipiebat qõ non est verisimile vt superius demonstraui. Et ex istis elicitur cõclusio vera ꝛ indubitata q ille Daniel non cogetur soluere nisi trecentos ducatos qui ad eum peruenerunt ex illis sexcẽtis ad alios trecẽtos tenetur ille Lancilotus. ꝛ ita concludo. Supremo optimo maximo altissimo: ꝛ in comprehensibili deo pri filio. ꝛ spiritui sancto: sit gloria decus ꝛ imperium sempiternuz. Dominus Andreas Barbatia eques: ꝛ in vtraqz iuris machina interpres die. iij. Augusti. M.ccccl.xij.

Casus consilij. lxxxi.

Utrum statutum disponens q filia sit contẽta de eo q sibi dederit vel promiserit aut reliquerit pater intelligatur etiam si dare destinauerit. Et vbi rõ non est assignata in statuto q̃ rõ intelligat.

Reclare Et luculẽter magn⁹ ait byeremias propheta in principio: ecce posui verba mea in ore tuo. Id circo supremum: optimum: maximum: ꝛ incõprehẽsibilem deum huic consultationi inuoco: vt pissimo saluatore nostro iesu christo medio spiritus paraclitus: veritatez mihi aptat amẽ. Et qdem viso puncto: ꝛ optimo ac stupendo cõ filio reddito p celebrez ignem ac maximũ iuris ꝙsultuz mihi fratrem sũmo honore obseruãdum: q hãc ꝙsultationem magno cuz ingenio subtiliter: ꝛ cum vbertate enucleauit: vt nil pstantius: nil vtilius: nil splendidius in iure adduci posset. esset ergo ꝙsultꝰ silere vt agnus coram tondente: se obmutescere: vt a supremo prophetie pncipe Isaia bellissime scriptum est. c. liij. sed vti apud patiẽtissimũ hoiem Job. ꝙceptum sermonez qs tenere posset. c. iij. Et ideo dicam: vt liberalissimus largitor deus pro suo in genꝰ humanũ amore mihi cani suo peccatori iniqssimo dederit. Et capio verba statuti. ꝛ videt q nos simus extra cãuz statuti. ꝛ p ꝙsequẽs nõ stabimus ei q pf destinauit dare in dotem p filia: illud q non dixit statutũ nos nõ dicemus. l. si puũ ℔. nõ dixit pretor. ff. õ acq. hẽdi. sz statutũ istud vtik istis ℔bis videlicet filia sit ꝓtẽta de eo q pf sibi dederit vel dare ꝓmiserit aut reliquerit: sz iste pf nõ dedit in dotem aliqd: nec dare ꝓmisit: aut reliqt ergo remanebit⁹ in dispositiõe iuris cõis. l. si extraneus. ff. de ꝓdi. ob cau. l. cõmodissime. ff. de lib. ꝛ po. l. si cum dotem. ff. sol. mri. que cauet q dos est ꝓstituẽda secũdum facultates: ꝛ secũdum dignitatez uiri ꝛ mulieris. ff. de iure do. l. quero. Eo magis cũ istud statutũ sit equũ: tũ eqtate abusiua ꝛ impropria: eqtas. n. ꝓprie dicit illa: q̃ semp vna ꝛ eadem ꝓmanet. ita pulcre dixit Bal. in. l. si defunct⁹. C. de legi. here. ꝛ Bar. in. l. liberoꝝ. ff. de ℔bo. signi. q hmõi statuti nõ potest reddi rõ. ꝛ Bal. in. l. quinqz. C. de puis fugi. dixit q tale statutum est irrõnabile: ꝛ videt tale statutũ esse accusatorium nature quare ꝓduxit feminas ꝛ nõ masculũ. ꝛ ideo Bal. in. l. lege. xij. tabulaꝝ. C. de legi. here. dicit q statutũ derogans feminis in succedẽdo est iniuriosum ꝛ Bar. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. dicit q tale statutum non extendit ad bona extra territoriũ ex eo q̃ est irrõnabile. dz ergo restringi ad casum dũtaxat: in quo logt. Cum ergo dicat dederit: aut dare ꝓmiserit: vel reliquerit ꝛ nullũ istoꝝ interuenit nõ simus in dispositione statuti ꝛ eo magis quia istud statutum bis in sua dispositiõe repetit illa ℔ba dederit vel dare ꝓmiserit vel reliquerit. ergo segtur q dos erit ꝓstituenda secũdũ facultates: scõm dignitatẽ: uiri ꝛ mulieris. Sed istis nõ obstãtibus: que vere nõ obstãt: mihi videt de iure ℑrium fore verꝰ. ꝛ de hoc dico fore casum in individuo ꝙiuncta sua glo. in. l. fi. C. de do. ꝓmis. in ℔. dederit vel ꝓmiserit. ꝛ glo. in. d. ver. dederit ponit illũ tex. p destinationem ecce nũc q ab initio seculi glo. ibi cum illo tex. interpretat statutum splendide vrbis ferarie: vt illa verba dederit vel dare promiserit ꝛc. intelliguntur p destinatiõez ꝛ hz rationem illa glo. q: destinatio hẽtur pinde ac si res esset ad actum redacta: vt probat tex. clemẽ. ne romani. de elec. ꝛ. l. ex facto. §. rerum. ff. de here. insti. ꝛ q voluit ibi bal. Ang. ꝛ Joan. de imo. ꝛ ideo tex. aureis litteris scribendus dixit quem si qs ignoraret diceret expresse ℑrium in. l. vestimentum. ff. de aur. ꝛ arg. leg. q si quis legat vestimẽtum de syrico: venit syricum q est in tela ex quo paterfamilias destinauerat illud ad vestimentum. ꝛ sic glo. apponit securim ad arborẽ huius dubitatiõis. miz est q de ea nõ fuerit recordatus dominus cõsulens ꝛ vlterius adduco Glo. i. l. illud. C. de sacrosan. eccle. in versicu. fecerit ꝛc. que exponit idest facẽ voluit. Ita dicamus in ꝓposito nostro. vt exponat dederit idest dare voluit: promiserit idest promittere voluit ꝛ indubitanter illa glo. decidit hanc dubitationem ꝛ adduco glo. in. l. mandatis. ff. de testi. in versicu. prestiterint idest prestare inceperint. ꝛ adduco glo. in. l. rem examinatã. ff. de contraben. emp. que exponit illum tex. in ver. dederit idest dare conuenerit. Ita dicam⁹ in casu nostro: ꝛ adduco glo. i. l. si stipulatus sum damna. ff. de ℔bo. obliga. que exponit verbum dares ibi positum idest dare veles: ꝛ adduco elegãtem glo. in. c. nã cõcupiscẽtiã. de ꝓstitu. in ver fi. oriunt. ꝛ glo. celebris ibi exponit idest oriri possunt: ꝛ adduco glo. i. c. cũ eũ. ff. de adoptio. in ℔. arrogauerat: que exponit idest arrogare noluerit. Et adduco glo. valde sing. in. l. fi. ff. de reruz diui. in ℔. voluerit tentare que exponit idest volũtarie fecerit quã ibi Barto. inducit ad questionem vt ibi p eũ. Et adduco doctores in. c. i. de dona. vbi exponunt tex. ibi in versi. tribuit idest tribuere ꝓmisit ꝛc. Et faciat q hẽtur in. c. de cetero. de re iudica. in ℔. interuenerit. ꝛ in. c. ij. de fide istru. vbi dat sibi expositio. ꝛ in. l. si mihi bibliothecam. ff. de contraben. emp. ꝛ q habetur in. §. hinc etiaz. ꝛ in. c. nerui. xiij. dist. ꝛ in. c. ꝛ si christus. de iureiuran. in quibus locis datur similis expositio. Et si dicatur q iste sunt expositiones glosaꝝ ꝛ nõ sũt tex. ita exponẽtes illa ℔ba ergo erubescim⁹ cũ fine rõne loqmur. l. illã. C. de colla. auc. õ triẽ. ꝛ semis. §. ꝙsiderem⁹ ad ℍ rñdeo q stam⁹ iterꝑtatiõi magr̃oꝝ. ꝛ p ꝙñs glosaꝝ. iste est tex. in. l. si idẽ cũ eodem in ꝑn. ff. de iurisdi. om. iu. p quẽ tex. dixit ibi Ang. q vbi nõ hẽmus casum legis sufficit allegare auctoritatẽ maioꝝ: ꝛ adduco singularẽ tex. in. c. i. de veci. vbi stam⁹ iterpretationi magr̃oꝝ. Et sapienter dixit Host. in. c. ingrẽdum. de pecul. cleri. q ex iterpretatiõe magr̃oꝝ est introductuz: vt res acqsita ex pecunia eccle acqrat eccle: ꝛ sic vult ibi Host. q stam⁹ iterpretationi glosaꝝ. Et nõ est admiratiõe dignũ ex eo q̃ bar. dixit in suo ꝙsi. incipi. Andriolus seqre inqt gl. ordinariã q̃ ꝑceteris meli⁹ intellexit ꝛ dixit bal. i. l. cũ bꝛditas. C. õpo. q auctas

glo. omnes alios antecellit . ꝛ idez Bal. in l. fi. §. necessitate. C. de bo. que libe. dixit adhereas Odofredo veritatis idest glo. ꝛ imperpetuum non errabis: ꝛ idem Bal. in. c. primo. de natura. successio. feudo. dixit quod in consulendo multum sequitur glo . ordinariam quia non potest adherere meliori . idem dixit in. l. i. ff. de vulga . ꝛ pupilla . ꝛ in. l. precibus. C . de impube. et alijs substi. ꝛ in. l. ij. C. de sen. que sine cer. quāti. ꝛ in. l. fi. C. de pena. iudi. ꝛ in. c. i. §. iudices. de pace iur. fir. ꝛ in. c. contingit. de dolo ꝛ cōtu. ꝛ q voluit Jaco. bu. in. l. i. C. qui pro sua iuris . ꝛ ideo dixit Sali. in. d. l. ij. C. de sen. que sine cer. quāti. q ille q nescit egtare: teneat se sup arzono . ita iudicās dz iudicare secūdū opinionē glo. ꝛ idē Sali. in. l. traditiōibus. C. de pac. dixit q ita debem⁹ inherere opiniōibus glo. vt bononiēses inherēt carrotio: vt ē gl. singu. secūdū eum in. l. ois diffinitio. ff. de regu. iur. Et faciat q dixit Bal. in suo peculio vbi refert pro excellētia glo. Ly . dicere in. l. nō mortuoꝝ. C. de contraben. ꝛ cōmit. stip. glo. est idolū doctoꝝ ꝛ aduocatoꝝ. Aduocate ingt audi idolū tuū: idest glo. ꝛ q voluit Ly. in. l. i. C. de acti. ꝛ obli. Faciat q voluit Ange. i. l. ij. ff. de accu. ꝛ Jo. de imo. in. c. cum contingat. de iureiurā. plene dixit in. c. ne initaris prudentie tue. de constitu. Faciat q dixit Bal. in d. c. cōtingat: vbi dicit somniauit Bar. q dicit accidere doctoribus volentib⁹ ifringere opiniōes glo. Et faciat q voluit Bal. in auc. cessante. C. de legi. heredi. Modo in proposito nr̄o tot gl. in vtraqz iuris machina pontificij ꝛ ciuilis dāt illas expositiones q illa verba dederit vel dare promiserit intelligant p destinatiōez ꝛ iudicio meo excedunt vires humani ingenij: vt quis posset adducere tot glo. vt merito posset dici paucis datuz esse quo supremus amauit deus iurta illud deus nobis hec otia fecit. ergo seqtur q iste pr̄ satisfecit statuto ferarie disponēti si pr̄ dederit vel dare promiserit: vt procedat in pr̄e destināte dare: qr statutuz istud cōfidit se de pr̄e. erga filiā eo cāu quo dz filium masculum: qr pr̄ presumitur pius erga filiā: vt probatur in. l. ℈ voluntatem in ℣sic. ne videaris iura pietatis violare. C. de testa. manu . ꝛ i. l. iij. C. de pr̄i. pote. l. iij. C. de inoffi. testamē. l. scripto. ff. vnde lib. l. nihil. §. facilior. ff. de bo. liber. l. nam. ꝛ si parentib⁹. ff. de inoffi. testa. l. isti quidem. §. q me. cā. ꝛ in. c. afferte. de presumptio. Et iō refert bellissime Ly. in. l. ppter insidias. C. q accu. non pos. q q dā elegantes romani plāxerunt filios suos pluribus diebus: ꝛ refert Bauid regem plāxisse Absalonē filiū tribus diebus. ꝛ q hētur in. l. nec in ea. §. fi. ff. de adul. ꝛ q hētur in. l. pr̄em. ff . que in frau. credi. Faciat glo. l. nā hoc coloꝛe. ff. de inoffi. testa. Nec obstat. d. l. si seruum. ver. non dixit pretor ꝛc̄. qr elegās datur respōsum a Bal. in commento. l. omnes populi. ff. de insti. ꝛ iur̄. in finalibus verbis vbi dicit illud q non dicit statutū nō dicemus nos. vt. d. l. si seruuz. ver. non dixit pretor. ipse respondet nisi rōne materie in qua loquitur suppleamus: qr materia subiecta prestat omnibus materiā interpretādi: vt in clemen. exiui de paradiso. de verbo. signi. ꝛ impossibile est q statutum exprimat verba glosata iō recipit glo. rōnabilem. Cum ergo in casu nostro ita sit q glo. nr̄e glosant ꝛ exponunt illa ℣ba dederit vel dare promiserit ꝛc̄. stabimus talibus glosis qr satis videtur statutum istud dixisse: vt dicamus plus dictum q̄ scriptū ꝛ sic illa expositio inducit vt dicam⁹ statutum ita statuisse. ꝛ ita expressisse: qr actus actiuoꝝ sunt in paciente bene dispositō: vt voluit pBoꝝ longe princeps Aristotiles in secūdo de anima. c. venerabilem. de elec. Et iudicio meo ista ē qua itur ad superos via magno dicente poeta. ꝛ sic ista videt⁹ via aperiens verā decisionē huius cōsultationis. Et adduco q voluit Bal. in. d. l. si defunctus. C. de suis. ꝛ legi. vbi dicit q statuta quibus adaptari possunt argumēta legum debent intelligi secūdum argumenta legum. c. i. ō gra. succes. in feu. ꝛ in. c. i. ō feu. cogni. c. cum dilectus. de cōsue. ꝛ multo fortius recipiunt interpretatiōez per viuā rōnem: vt. l. si serui vestri. C. de noxali. sed per viuam rōnem paria sunt siue pr̄ det filie dotem: vel destinet filie se daturuz dotē per illud q hētur in. d. l. ex fcō. ꝛ in. d. cle. ne romani. ꝛ. d. l. vestimentū. ꝛ per cōsequēs non obstat. d. l. si seruū. ver. non dixit pretor ꝛc̄. Et eodem modo non obstat illud q dicebat⁹ q ad eū cāum ad quem non adaptantur verba legis non adaptatur eius dispositio. vt. l. i. §. loquitur. ff. ō magi. ꝛ conue. l. bos accusat⁹. §. omnibus. ff. de accu. l. q cōstitutū. ff. de testa. mili. l. iam autez. ff. de admi. tuto. ꝛ ibi Bar. l. iiij. §. totiens. vbi Bar. ff. de dāno infec. c. ad audientiā. de decimis. c. idemnitatib⁹. §. ſz cum eas. de elec. li. vj. ꝛ q voluit ibi dominicus qr in cāu nostro satis adaptantur verba per expositionem quā faciunt glosatores allegati superius argumēto eius q hētur in. c. primo. de summa trini. lib. vj. ꝛ l. heredes palam. §. sed si notā. ff. de testamen. Et ista apponūt gladium ad radicem huius dubitationis. Et si quispiam adducat in contrarium id qō voluit Bal. in. l. si plures. C. de conditio. inser. in. x. col. versi. iurta predicta talio formatur questio . statuto cauetur q filia dotata a pr̄e non succedat. modo contingit q filius decessit postumo relicto in vtero ꝛ sic eam dotare non potuit vel relicta filia infantula vel relicta filia furiosa an fr̄es dotādo excludāt eā a successione videtur q sic qr nihil potest imputari pr̄i vel qr conditio trāsit ad heredem qr statutum illud hz talem ītellectum q docetur. Item non steterit per pr̄em. l. tutor. ff. ō condi. institu. in cōtrarium arguit. ꝛ mouet qr iste est cāus omissus ergo relinquitur dispositioni iuris. l. commodissime. ff. de lib. ꝛ postu. Et hāc ptem dicit ibi Bal. esse de iure veriorez: ꝛ videtur ista doctrina Bal. deicere in profundum consilium domini consulentis qui allegat Bal. in. d. l. ticio centum. §. titio genero. ff. de cōditio. ꝛ demonstratio. ꝛ in. l. nō est. ff. de ritu nup. ꝛ Bal. in. l. fi. C. de spon. Cum ergo istud statutum dicat de eo q pr̄ dederit vel dare promiserit: aut reliquerit non sufficit sola destinatio ꝛ indubitāter istud est fortius: q posset adducere ps aduersa in sui fauorem ego vidi de facto dubitari: cum legerem ferarie coram domino de utisalue de fuligni vicario episcopi tunc ferariēsis in quadā cā sibi commissa ꝛ fuit allegata doctria Bal. in. d. l. si plures. tamen decidit contrarium. ꝛ contra Bal. ego adduxi multa: primo Bar. in. l. cum in plures. ff. de admini. tuto. ꝛ in. l. qui pupillam. ff. de adul. ꝛ idem sequitur ibi Ange. ꝛ adducebam dominū Petrum de ancha. consilio. clvi. vbi cōsuluit secūdum opinionē Barto. ꝛ allegat Bal. ita tenere in. l. si pr̄. ꝛ in. l. fi. C. de sponsa. ꝛ in. l. non sine. C. de bo. qz libe. ꝛ i. l. sancimus. C. de nup. Et sic ponderādum est q Bal. non loquitur bene primo quia loquitur sine aliqua ratione apparente seu vrgēte qr dicit dumtaxat q relinquitur dispositioni iuris communis nec appensate loquitur ꝛ in plerisqz locis loquitur contra illam decisionem suam quo casu videtur cum maiori deliberatione ita dixisse: vt probatur in. l. diui fratres. ff. de iure patro. quia illud q sepius repetitur videtur maturius dictum: vt ibi habetur. item quia plures doctores tenēt hanc partem: ꝛ sic communis opinio ita tenet: vt est dictuz qr Barto. Bal. Pe. de ancha. ꝛ Ange. ꝛ qr communis opinio ēst tenenda: vt. l. i. ff. de offi. questo. in ℣sicu. crebrior apud veteres opinio. l. i. ff. de senato. l. atlethe. §. i. ff. de his qui no. infa. c. in canonicis. xix. distinctio. voluit Barto. in. l. fi. C. de pena. iudi. Bal. in. l. obseruare. §. proficisci. ff. de officio. proconsul. ange. in l. cum prolatis. ff. de re iudi. Hostien. in. c. capelanus. de fer. Joan. in. c. i. de constitu. Inno. in. c. ne initaris eo. titu . presumitur enim verius iudicium plurimorū. c. prudentiā. de officio. deleg. ergo secūdum hāc communem opinionē erit iudicādū. Item qr statuta non debent intelligi iudaice: vt dixit glo. que reputat⁹ singu. in. l. damni. ff. de dam. infec. tunc enim intelliguntur iudaice statuta cum iudicamus secundum corticem verborum: vt intelligunt iudei legem suam. ideo ch̄istus saluator noster piissimus p̄ stitit eis quiqz panes ordeaceos quia corticem quinqz librorum penthateuci intelligūt. ideo magnanimus exclamat apostolus expurgate vetus fermentum alibi dicitur littera occidit spiritus viuificat ꝛ sapientie fons dicebat homo cum in honore esset non intellexit comparatus est iumentis ꝛ similis factus est illis. ideo istud statutum non debet quo ad corticem: ꝛ rationem statuētis: vt. l. cum mulier. ff. solu. matrimo. quia non in folijs: sed in sensu consistit euangelium. c. marchion. ꝛ basilides. i. questio. i. c. preterea. ꝛ. c. intelligentia. de verborum significatio . Et per consequens non debet intelligi: vt dixit Bal. in dicta. l. si plures quia tunc intelligeretur secundum corticem. Et si dicatur q in isto statuto non exprimitur ratio mouens statuentes ad sic statuendum ad hoc ego rñdeo duobus modis. Primo quia ratio expresse colligitur ex verbis ipsius statuti in versicu. non possit fratres suos inquietare. ꝛ in versicu. donec erūt aliqui de descēdētibus vel ascendentibus masculis . ꝛ sic in fauorem masculorum emanauit dictum statutum : vt quandiu extant masculi debet stare contenta filia quo casu sequitur regula firma : vt in firma petra quod illud quod aufertur filie : vel filiabus in fauorem

ffum licet aliter non expmatur in ipo statuto applicaf ipis frib⁹ ita pulcre dixit Jaco.ō are.i sua luculenta qōne quā refert ꝛ seq tur Jo.an.i addi.spe.i ti.de succes.ab itesta.in rub.voluit etiaz Bal.in.l.ij.ff.ad tertul.ꝛ Bal.in.l.maximum vitium.C. de libe. pteri.ꝛ in.l.i.C.de secū.nup.ꝛ in.l.q no.ff.de legi.ꝛ in.l. si vero §.de iure.ff.solu.mri.ꝛ in quodā suo cōsilio incipi. Martin⁹ Jo annis de florētia posito iter cōsilia Ang.ꝛ in ordine est.lxvij.idez voluit ēt Pe.de ancha.in ꝯsilio.lxxi.do.Ab.ꝯsilio.lxxvj.Ludo. ro.in ꝯsi.xvi.ꝛ ꝯsilio.xxxi.in qbus locis vno ore ꝯsulunt: ꝛ dicūt statuto cauef.q stātibus agnatis femine nō succedāt q lz aliter nō vocet statutū agnatos ad succedendum videf agnatos vocaf se ad successionez qz illud q aufert feminis videf applicare agna tis: ꝛ p hoc ē tex.melior de corpore iurif de quo bar.ꝛ alij nō hūe rūt memoriā in.d.l.si defunctus.C.de suis ꝛ legit.ita formalr di xit ibi Bal. Et adduco tex.in.c.nos quidez.ꝛ in.c.si heredes de testa.vbi est casus q id q auferf heredi negligenti applicaf pie cāe qz in fauorē pie cāe aufertur illi heredi negligēti. Modo ista ꝯsideratio auditu ꝛ recitatiōe digna elicif ex verbis ipius statu ti decidit formalr hāc dubitationem vt videatur expssa rō q i fa uorem ffis masculi emanauit dispositio statuti ita iudaice: vt itel ligebat Bal.i.d.l.si plures.ergo in fauorē ffis emanauit. ꝛ ideo disposuit q mortuo eoz pre nō possit filia ingetare ffem qz vide tur mens ꝛ voluntas defuncti: vt tota hr̄ditas applicef filio ma sculo qz priuatio presupponit hītum.l.māumissiones.ff. de insti. ꝛ iuf.c.ad dissoluendum de ōspō.impube.q: qui vult cōsequens vr̄ velle añs.l.iā dubitari.ff.de here.instī.l.illud.ff.de acq.hr̄di. Cum ergo istud statutū voluit q filia nō possit ingetare ffem in hereditate pris certum est q videf voluisse q fr̄ hēat hr̄ditatem pr̄nā. Et sic appet ex verbis statuti q in fauorem filij emanauit ta le statutū sic disponens: ꝛ sic cessat illa obiectio cum opponebaf q non erat expressa illa rō. Item posito non tn̄ cōcesso q ista rō nō esset expssa in dicto statuto tn̄ dico q hētur pinde ac si fuisset expssa ꝛ istud decidit glo.in.l.codicillis.§.instituto filio.ff.de leg. ij.ꝛ pbatur in.l.quotiens.C.de fideicom.ꝛ ibi pulcre dixit Bal. q qualitas rei qz testōz voluit bona sua remanere in agnatione p sumif tacitum fideicōmissum q dicit esse notādū: qz cum vna so la rō possit mouere testōrē hētur p expressa alr̄at.l.q̄uis.C. de fi deicō. sed idem Bal.in.d.l.quāuis dicit q illa rō que reddi pt in lege oz hēri pro expressa: tā in statutis legum: q̄ in testīs ita ibi dicit glo.nec est ista interpretatio extensiua sed intellectiua quia tex.ibi dicit elegāter intelligi potest ideo intellectus ꝛ rō idē sunt ita ibi dicit Bal.ꝛ illā doctrinā refert ꝛ sequitur domi.Ab.i.c. fi. de re iudi.vbi allegat Cy.in.l.non dubiū.C.de legi. By. i.c.fi. de reg.iur.lib.vj.Bar.in.l.maximū vitiū.C.de lib.prete.glo.i.l. tale pcm̄.§.fi.ff.de pac.probaf istud bellissime.in.c.suggestum. de appel.istud sequitur ibi dns Ab.q allegat Cy.in.l.nō dubiū. C.de legi.ꝛ tex.in.c.secundo regris.de appel.ꝛ i.l.scire oportet. §.sufficit.ff.de excusa.tuto. Et sic stat cōclusio firma q illa rō br̄ p expssa que verisimilr potuit mouere iuris latorē.ergo sequr q multo fortius in cāu nostro videf mouisse statuētes rō vt br̄ditas applicef filio masculo ipius pris.ergo in fauorē masculi filij ema nauit dcā dispositio statuti.ergo sequif q hētur p expssa. Et per cōsequēs multo fortius procedit istud cum istud statutum expresse deferat istā br̄ditatem filio masculo dicti pris. Et p cōsequēs ista filia nihil petere potest nisi illud q pr̄ ei declarauit ꝛ destinauit qz ex dispositione statuti istud expresse colligif voluit enim statuens illud residuū pr̄imonij remānere penes ffem tum qz in familijs p pter diuitias conseruatur decus ꝛ bonor istud pbaf in.l.qsqs.C. ad leg.iul.maie.vbi dixit tex.in paupertate sordescāt ꝛ sic paup tas facit familias sordescere ꝛ istō voluit tollere statutū: vt.l.i. §. si seru⁹.ff.de lib.agno. expedit enim rei publice locupletes hēre subiectos: vt in auc̄.vt iudi. sine quoqz suffrag.§.cogitatio. ꝛ q̄. to qs prestat ditioribus tāto fortius resplendet vñ resplendet res publica: quādo prestat subditis ditioribus: vt in auc̄.de defen.ci ui.§.i.in pncipio.ꝛ in auc̄.vt oēs obedi.iudi.puinci.in pnci. Jtē qz spectat ad agnatos virilis sexus vīdicare iniurias illatas agna tioni actiue ꝛ passiue: vt in.c.i.§.notādum in titu.q feu.da.pos. non enim oz femina leuare feuda: vt ibi no. ideo si onera pueni entia ex agnatione debēt collocari ad agnatos.l.ab oībus. ff. de le.i.ꝛ sic rōne cuiusdā ꝯpensationis moderni iuris latores statue rūt agnatos masculos excludere feminas in successione defūcto-

rū. Jtē ita statuerūt rōne reipublice qz onera publicoz officiorū gerēdoz spectāt ad virilē sexū ꝛ nō ad feminas.honores eni offi cioz gerēdoz spectāt ad masculos ditiores ꝛ honorabiliores fa ciat.l.honores.ff.ō decu.l.ad subeunda.C.eo.li.x.no.in.l. femi ne.ff.de reg.iur. Jste rōnes sunt q̄ mouerūt iuris latores moder nos ad statuendum q filie sint dote contente ꝛ residuum appli cetur masculis sunt ēt allegate a Bal.in suo prefato ꝯsilio incipi. Martinus Joānis de florentia vbi melius logtur Bal.q̄ loqua tur Jaco.de are.in sua questione.ꝛ Jo.an.in rub.ō successio. ab intesta. Et ex hoc tollitur illud qō superi⁹ dixi q tale statutum cē setur iniquū ꝛ irrationabile: qz salua pace imo est equū ꝛ scm̄ ꝛ cō forme legi diuine qz ex lege data maximo dei seruo moysi ita ca uetur: vt filius excludat sororē ab hr̄ditate pr̄na: vt hētur numeri xxiij.c.de qua lege fecit festum Bal.in.l.cunctos populos. C.ō sum.trini.ꝛ ang.in sua disputatione incipi.nobilis qdā gñe.ꝛ in cōsilio suo incipi.punctus talis est statuto ciuitatis cortonij ꝛc. Et faciat q voluit Sali.in.d.l.cunctos populos.ꝛ in.d.l. maxi mum vitiū.ergo sequif q cum dictum statutum sit conforme iuri diuino dr̄ esse ius nāle: qz nāle ius dr̄ q hētur in lege ꝛ in prophe tis: vt in.c.humanum genus.i.dis.ꝛ per cōsequēs istud statutum dicitur equum iustum: ꝛ ratiōabile ex eo ēt qz emanauit ad fauo rem filioz masculoz ꝛ non ad odiuz feminaz tn̄ pncipaliter ema nauit ad fauorem masculoz.ꝛ ideo attenditur principalis inten tio statuentiū: vt voluit glo.singu. in.l.venia.C. de in ius vocā. lz sit similis in.l.sed si hac.§.fi.ff.de in ius vocā.ꝛ i.c.si ꝓpter tua debita.de rescriptis.lib.vj.ꝛ in.c.sciāt cūcti.de elec.lib.vj.ꝛ ideo omnes antiqui ꝛ moderni dicunt tale statutum esse equum ꝛ fa uorabile: vt fuit Bal.qui ita dixit in.d.l.venia.ꝛ in.d.l. cunctos populos.ꝛ in.l.q vero.§.de viro.ff.solu.mrimo.ꝛ in.l.certū.C. vnde cogna.ꝛ in.l.intestato.ff.de legi.tuto. ꝛ in.d.consilio suo incipi. Martinus Joānis de florentia.ꝛ in.l.ticia.§.lucius.ff.de lega.ij. Cy.in.l.i.C.de adul.ꝛ in.l.i.C. que sit longa consuetu. Pe.de ancha.in commento.c.i.de constitu.ad finem: vbi alle gat ad hoc quodā consilium Bal. Pau.de castro consilio.xxiij. Joā.de imo.in.d.l.ticia.§.lucius. Et ideo tāquā fauorabile ex tenditur: vt dixit Bal.in.d.l.venia.vbi dixit q statutum exclu dens filiam extenditur ad nepotem tāquā statutum fauorabile. ꝛ idez dixit in.d.l.q vero. Et ex istis appet q male loquitur bar to.i.d.l.cunctos populos.ꝛ vidi ferarie in cā buguzōis de come stalis ꝛ domini deodati doctoris ferarien̄is super hereditate cu iusdā medici de redico sunt anni.xxvj. Et eodem modo non be ne dixit Bal.in.d.l.quicunqz qz pleni sunt libri plene sunt sapiē tum voces dictum statutum esse equum ꝛ rōnabile ꝛ cōforme iu ri diuino: ꝛ ad illam.l.maximum vitium respondeo q procedit eo cāu quo statuētes mouebātur principaliter odio feminaz ad eas excludendas: ꝛ ita procedit q voluit Bal.in. d.l. cunctos populos ꝛ Bal.in.l.quicunqz. Sed in cāu nostro statutum istud mouetur ad sic statuendum ad fauorem masculorum.ergo non obstāt illa dicta ꝛ salua pace Bal.in.d.l.si defunctus inquātum dixit quod est equum tale statutum equitate abusiua quia immo est equum equitate propāe sumpta cum sit conforme iuri diuino sit vtile reipublice tendat ad fauorem agnationis est recompen satorium: vt est dictum.ꝛ licet dicta.l.lege.xij.tabularum. C. de legi.here.ꝛ dicta.l.maximum vitium.C.de libe.preteri. dicāt q sic statuentes accusant nāz. respondeo procedunt quādo princi paliter ad odium feminarum sic statuunt generaliter statuendo vt omnino excludantur mulieres.ꝛ ideo tex.ibi dicit quod accu sant naturam. Sed in cāu nostro istud statutum emanauit princi paliter in fauorem masculorum non habendo odium ad mulie res.ꝛ sic non obstāt. Jtem istud statutuz si subtiliter ponderetur non loquitur de exclusione perpetua in versiculo donec erūt ali qui de ōscēdentibus masculis ꝛ sic nāē exclusio tpalis ꝛ nō ppe tua ō quo p Barto.in.l.si filius.ff.de suis ꝛ legi.ꝛ sic non obstat obiectio prefata.item respondeo etiaz ad Bal.i.d.l.si plures q non logtur in casu nr̄o logf.n.in filia dotata: sed i cāu nostro nō est sic: quia logtur de eo q pater dederit vel dare promiserit quo casu vendicat sibi locum quādo fit destinatio per patrem vt supe rius probaui. Et etiaz dico q nō obstat qz Bal.logtur de filia do tata ꝛ pr̄ illā non dotauit: sed non sumus in illo casu qa in cāu no stro pr̄ destinauit sibi illā dotem: ꝛ sic sumus extra casum Bal. iō ex seperatis non infertur.l.eum actum.ff.de nego.gest.l.si mari-

rus.C.de donatio.inter virum ⁊ vxo. Quinimo plus pondero q̄ Bal.in.d.consilio incipi. Martinus Joannis de florentia ⁊c. in principio illius cōsilij dicit licere nobis offendere verba legis vt seruemus mentem statuentis.ad hoc allegat.l.nō dubium.C. de legi.⁊.l.scire oportet.§.sufficit.ff.de excusa.tuto.l.pater seuerinā.§.conditionum verba.ff.de conditio.⁊ demonstra.l.⁊ proculus.ff.de vsufr.qz mens legis ⁊ ratio legis idem sunt vt.l. cum mulier.ff.solu.matrimo.l.cum tale.§.falsam.ff.de conditio.⁊ demōstra. By.in.c.fi.de regu.iur.lib.vj.⁊ ideo dicit q̄ vbicūqz cōstet de ratione legis q̄ cōstare dicitur per eandē legem: vel aliaz. solemus ⁊ debemus verba legis restringere ad id dumtaxat: ad qō ratio se extendit ⁊ hoc dicit esse infalibile: vt in dictis iuribus ⁊ allegat Ly.⁊ tex.d.l.non dubium in versiculo amplexus.ita singulariter dicit ibi Bal. Modo ista elegās doctrina apponit gladium ad radicem huius consultationis quia cum de ratione hui⁹ statuti cōstet per ipsum met statutum inducēdo eius verba vt superius induxi ⁊ etiam apparet ex statuto sequenti. Et rō statuti est vt hereditas veniet pinguior ad fratrem masculuz.ergo debemus restringere verba statuti in quantū dicūt de eo q̄ dederit vl dare ꝓmisserit ad illō q̄ destinauit posito nō tamē ꝓcesso q̄ illa ⁊ba non saperent illū intellectum: vt voluit glo.stupenda in.d.l.fi.C. de do.promis.⁊ alie glo.allegate superius. Nihilominus ex hac doctrina Bal.in prefato suo cōsilio decisa est hec cōsultatio in fauorem patris. Cum ergo mens huius statuti ⁊ verba inferant q̄ ad fauorez fratris masculi emanauit dispositio huius statuti ⁊ sic disponēdo improbabimus illa verba dederit vel dare promisserit ad id q̄ ratio statuti.⁊ mens ipius statuti dictat ⁊ disponit vt cōprehendat casum quo pater destinauit se dare pro dote ⁊ maxie in casu nostro qz in.d.l.quero ⁊ similibus iuribus dos est constituenda secūdum facultates ⁊ secūdum dignitatem viri vnde pone quod contraxit ista mulier matrimonium cum aliquo inferioris cōditionis q̄ sit illa mulier forte cum aliquo notario cuius vile est officium: vt.l.si quis.C.de decuri.lib.x.vbi Bar. colligit q̄ non male faciunt perusini qui nolunt q̄ aliquis notarius habeat officium prioratus vl camere. probetur etiā in.l.vniuersos.C. eo.vbi Bar. colligit q̄ tabellionatus est vile officium q̄ dicit facere contra aduocatos ⁊ speciale est in notario principis vt sit dignitas: vt est tex.singu.in.l.i.C.de mā.principum.ergo in contrarium erit ius commune in alijs: vt.l.ius singulare.l.q̄ ꝙo.ff.de legibus.est enim notarius seruus publicus: vt.l.nō aliter.§. seruo publico.ff.de adop.⁊ si quispiam dixerit q̄ Inno.in.c.cum pridem.de pac.quē refert Bal.i.d.l.nō aliter q̄ idem dicitur de papa q̄ est seruus seruoruz dei. ergo nō est mirum si dicatur notari⁹ publicus seruus.respōdeo p hoc nō euitatur q̄ nō sit vile officiū ⁊ sit publicus seruus. Nec ob.cum dicitur de papa qz licet dicat seruus seruoꝝ dei nō ꝓpter hoc est seruus q̄ seruire deo ⁊ famulari deo est quidam principatus vt sacra dicūt carmina: q̄ honorati sunt amici tui deus q̄ cōfortatus est principatus eoꝝ. Nam seruire deo est regnare. Et sic nō obstat illa obiectio ⁊ adduco q̄ voluit Ang.in suis cōsilijs cōsilio.xxxij.incipi.supra dicta prima reformatio ⁊c.vbi consuluit q̄ statutum loquēs de artifice comprehendit notariū q artifex dicitur vt ibi per eum quo cāu videretur aperto iure dicendū. q̄ si est imparitas inter mulierem ⁊ virū qz mulier est generosa natalibus ⁊ vir esset notarius q̄ est viliissimuz officium ⁊ dicitur esse artifex ⁊ videretur recōpensanda generositas ⁊ illa vilitas vt nulla dos sit constituenda arg. eius q̄ dicitur per glo.⁊ Bar.in.l.si volūtate.C.de do.promis.⁊ per Ange.i.l. si diuortio.ff.de verbo.obliga.⁊ sic ob istaz cām videtur fuisse cōtractum istud matrimoniū absqz eo q̄ pr̄ dederit dotem vel dare promisserit: quia cum nulla dote contrahebatur matrimoniū ex eo qz mulier procedebat suā nobilitatem cōtrahēdo matrimoniū cū impari ⁊ multo fortius cum notario ⁊ ꝓpter hoc est presumēdum q̄ nulla fuit facta mentio dotis nec datio dotis nec fuit fretus sano consilio iste pater offerendo q̄ngentas libras post contractum matrimōium qz nihil tenebatur offerre ⁊ forte id accidit errore aduocatorum volentiū adherere cortici statuti ferariēsis. Nec obstat dictum statutum cum dicit q̄ debeat esse ꝓtentus de eo q̄ pater dederit qz intelligitur cum ista limitatione nisi eēt imparitas inter mulierem ⁊ virū quia cum tunc mulier perdat nobilitatem.vt.l.i.C.de digni.lib.xij.corruscat enim radijs viri vxor vt ibi habetur videtur vir eam recepisse sine dote qz qui grauatur in vno releuatur in alio arg.l.eum qui.ff.de iureiuran.sufficit enī q̄ iste magnificus ⁊ fortissimus miles de boardis: qui est antique magnifice ⁊ berilis prosapie grauetur in hoc q̄ sua filia perdat nobilitatem ideo nō debet grauari in alio.vt exbursat dotem qz afflictio non debet addi afflicto: vt.l.diuus.ff. ō officio presi.cū cōcor.appositis ibi in glo. Et licet obtulerit q̄ngentas libras dico q̄ est sibi succurrendum qz generosus est ⁊ miles.arma enim ⁊ non leges presumuntur scire milites: vt in.l.fi.C.ō iure delibe. ergo iudex debz succurere sue ignorantie ⁊ facilitati ⁊ iudicio meo istud accidit non sano consilio aduocatorum. Et etiam qz cōmuniter nos videmus q̄ viri contrahentes matrimonium ante omnia scire volunt quātitatem dotis propter expensas quas facturi sunt in vestibus iocalibus ⁊ similibus ⁊ quia etiam nolunt carnē sine sapore q̄ non fecit iste vir ex eo quia satis putauit consequi contrahendo matrimonium sine dote cum tam generosa domina maxime quia pater mulieris strenuus miles famosus ⁊ magnificus. Et ex istis cōcludo i fauorē huius patris. Supmo optimo maximo ⁊ incomprehensibili deo sit decus gloria ⁊ imperiū sempiternum. Dominus Andreas Barbatia eques ⁊ in vtraqz censura doctor die.xx.Augusti. Mccccl.xij.

¶ Casus consilij.lxxxij.

¶ Utrum priuilegium concessum dominis cardinalibus q̄ beneficia vacantia per obitum suorum familiarium non possint impetrari nisi de consensu ipsorum extendatur ad casum quādo vacāt per priuationem propter eorum demerita. Et an ⁊ quando mores ciuilis ⁊ naturalis equiperentur.

c **Clementissimi** dei patris oi potentis domini nostri ihesu christi medio humiliter iuocato cum secūdum apostoluz de plenitudine eius omnes accepimus. Circa dubium de quo queritur eo casu quo reuerendissimi domini Cardinales sunt priuilegiati vt beneficia vacantia per obitum suorum familiarium non possint impetrari nisi de ꝙsensu ipsoꝝ dn̄oꝝ Cardinalū extendat illud priuilegiū ad casum quo vacat per priuationem exigentib⁹ demeritis ipsius familiariū. Et videtur dicendū q̄ sic ⁊ ad hoc adduco elegantem glo. i.de.ne romani.§.sane. in versi.moriente. de elec.vbi tex.loqtur de papatu vacante per mortem pape circa electionem fiendam.⁊ glo.ibi dicit idem in papa cedente papatui qz quo ad papatum bētur pro mortuo allegat.c.ecce.vij.q.i.idez dixit glo.in.c.i.de renunciatio.lib.vj.⁊ mouet qz eadem ratio est siue papatus vacat per mortem siue per renūciationem. Ergo dicem⁹ eo cāu quo vacat per priuationē: qz quo ad bñficiū quo priuat bētur ꝓ mortuo. vbi ergo est eiusdem effectus mors ciuilis cū morte naturali dispositio loquēs de vacatiōe per obitum vendicat sibi locū p vacationē per priuationem: ⁊ sic p mortē ciuilē. Et ad hoc adduco.l.deo nobis.C.ō epis.⁊ cleri. Et procedit istud ēt in actu regulariter ꝓhibito: vt in donatione inter vir̄ ⁊ vxorez. vt sicut firmat donatio iter vir̄ ⁊ vxorē morte nāli ita firmat mor te ciuili tex.est in.l.res vxoris.C.de dona.iter vir̄ ⁊ vxorē. ita dicamus in proposito nostro in mā exorbitanti: vt si cōceditur dominis Cardinalibus: vt non possint impetrari bñficia vacātia ꝓpter obitū suoꝝ familiariū. ita ⁊ eodē mō nō possint īpetrari qñ vacāt p ꝓuationē: qz est eadē rō. Et lz nō sit exp̄ssuz de vacatione tñ satis est exp̄ssum in ꝙsi. obitus: qz dr̄ obire quo ad beneficiū ille q̄ priuatur bñficio vñ vr̄ ita exp̄ssisse ꝓp quādā frequētiā qz frequētius vacāt bñficia p obitū q̄ p priuationem. ideo potius exp̄ssit de obitu tñ idē est in ꝓuatiōe. Faciat in arg.glo.in.c.l.i.de rescrip.⁊ in.c.ij.de confes.lib.vj.⁊ i.c.diaconi.xxij.q.i.⁊ in.c. vno. de rex permu.lib.vj.glo.in.l.pactum.§.fi.ff.de pac.⁊ in auc̄. cā C.de sacrosan.eccle.⁊ in.l.i.C.de bis q̄ ad eccle.cōfugi.⁊ in.l.i. C.de rap.ꝙgi. Ergo si de casu ꝓuationis cogitasset papa ꝙcedēs tale ꝓuilegiū ꝙcessisset p dictas elegātes glo. ergo idē est ac si de priuatione expressisset. Preterea ad hoc faciat.l.si quis sic stipulet.ff.solu.matri. vbi verbū mortis simpliciter prolatum intelligitur de ciuili ⁊ nāli morte. ita ibi colligit Bal. allegat q̄ hr̄.i.l.si cōstāte i gl.ff.sol.mri. dic̄ ēt bal.i.d.l.si qs sic i ꝓn. illū tex. eē i arg.

quod impetrans beneficiū tanquā vacans intelligitur siue vacet p mortem naturalem siue per renūciationem: ꝛ p consequens siue p depositionē. Et adduco ꝙ voluit Bal. in auc. si qua mulier C. de sac. san. eccle. in vlti. col. vbi colligit p illū tex. ꝙ filius vt petat legitimam in bonis patris expectat mortem naturalem. tamē sufficit de equitate canonica: mors ciuilis vt est ingressus religionis dicit esse casum singularem in. c. cum scimus. de regulari. Ita dicamus in casu nostro: vt non solum expectetur consensus Cardinalis quo ad mortem sed quo ad priuationem tum etiam quia licet illud sit priuilegium Cardinalium vt expectetur eorum consensus in casu obitus. tamen illud emanauit ex ambitione dominorum Cardinalium quia in eis cessat ambitio quia tale beneficium spectat ad cōmodum eorum. Est enim ambitio aspiratio ad dignitatem procedens ad actum. ita pulcre dixit Jo. an. in. c. quia intantum. de preben. ergo cessabit isto casu dispositio. c. susceptū. de rescriptis. lib. vj. Sunt enim Cardinales pars corporis pape ꝛ faciunt vnum corpus cum ipso papa: vt voluit Hosti. i. c. ex gestis. de cleri. non residen. ꝛ in. c. antiqua. de priuile. ꝛ in. c. per venerabilem. §. rationibus qui filij sint legi. ꝛ in. c. fundamenta. §. decet. de electio. lib. vj. Ergo in eis cessat omnis siniſtra suspitio ambitionis. priuilegium ergo disponens de vacatione per obitū habet locum in vacatione per dispositionem vel priuationem. Et ista sunt que faciebant dubitationem in ista consultatione.

¶ Sed istis non obstantibus contrarium puto esse verius de iure vt istud priuilegium conceptum in beneficio vacante per obitū non habeat locum in vacante per priuationem seu in impetrante beneficium vacās per depositionem seu priuationem. Et premitto prius ꝙ in puncto dicitur quod iste assertus excomunicatus est familiaris domini Cardinalis sancte crucis quod ista familiaritas seu famulatus est probandus quia non sufficit asserere se esse familiarem. Sed opus est probare. ita dixit Glo. in. l. i. ff. si quadrupes pauperiez fecisse dicatur. que supplet. ꝛ probetur. ita dixit Glo. in. l. ij. ff. de fer. ꝛ in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus eorum. ꝛ in. l. pretor ait. ff. vi bono. rapto. ꝛ in. c. super eo. de appel. ꝛ in clemen. i. de in integ. restitu. ꝛ in. c. non est. de consue. li. vj. Glo. in. c. veniens. de testibus. ꝛ in. c. ad falsariorum. de crimi. falsi. ꝛ in. l. i. ff. de incen. ruina naufrag. nec sūt alie glo. in vtraq; iuris machina. Probatur in. c. ex parte astensis. de concessio. preben. ꝛ in. c. a nobis. de decimis. ꝛ in. c. que in ecclesiarum. de constitu. ꝛ in. l. ait pretor. §. docere. ff. vi bono. rapto. ꝛ in. l. doce. C. de rei vendi. Et est ratio quia talis famulatus accedit nobis ab extrinseco: ideo non presumitur in esse nobis nisi probetur. ita voluit Glo. elegans ꝛ singularis in. c. si ferte. de elec. lib. vj. ꝛ quod voluit Glo. in. l. si vero. §. qui pro rei qualitate. ff. qui satisda. cogan. que dicit ꝙ quilibet presumitur bonus bonitate intrinseca: sed non bonitate extrinseca. ꝛ ita nunc limitetur illud quod sapienter scriptum est libro genesis. ꝛ vidit deus cuncta que fecerat. ꝛ erant valde bona. quia intelligitur bonitate intrinseca. Et per consequens iste oppones exceptionem que inest sibi ab extrinseco tenetur illam probare alias sibi non prodest sic opponere.

Quo casu non cōstito ꝙ sit familiaris reuerēdissimi domini Cardinalis non est opus insistere vtrum priuilegium loquens de vacatione per obitum habeat locum in vacatione per priuationez. Quinimmo plus dico ꝛ credo dicere puram veritatem ꝙ nō sufficit ostendere litteras familiaritatis domini Cardialis sed oportet docere quod se exerceat in seruitio ꝛ famulatus domini Cardinalis quia cum dominus Cardinalis seruiat sacro sancte romane ecclesie: die ꝛ nocte astendo lateri domini pape iuxta illud quod dixit tex. valde singularis in. l. i. C. de prepos. i. laba. lib. xij. in versicu. quos lateris nostri decus illustret quem tex. adduxit Bal. in. l. prima. ff. de officio proconsul. alias in rubrica. ita ꝛ eodem modo dicuntur: sed iure ecclesie romane familiares dominorum Cardinalium exercentes se in famulatu eorum. si autez non se exercent in famulatu non gaudent beneficio familiarium: quia qui non laborat non manducet ꝛ qui altario seruit de altario viuere debz: vt magnanimus dixit apostolus. ꝛ habetur in. c. cum secundum apostolum. de preben. i. questio. ij. c. sacerdos. c. pastor. Et adduco elegantem tex. in. c. cum ex ea. de electio. lib. vj. in versicu. litteraꝝ studio insistētes ꝛc. vbi illi gaudent beneficio absentium qui se diligenter exercent in studendo: alias secus. Et adduco tex. l. semper. §. negociatores. in versicu. quandiu in huiusmodi actu sunt. ff. de iure immunitatis. vbi negociatores gaudent iure immunitatis quam diu se exercent in illo exercitio alias secus. Et adduco elegantem tex. in ea. l. semper. §. quibusdam versiculo. nec omnibus qui promiscue in his collegijs assumpti sunt immunitas datur sed artificibus dumtaxat ꝛ sic non sufficit esse descriptum in aliquo collegio: vt habeat priuilegia illius collegij nisi exerceat se circa illam artem. Et adduco. ꝙ habetur in. l. ne quidam. C. de testamen. mili. in versicu. his solis qui in expeditione occupati sunt ꝛ adduco. l. si duas. §. maxime in versicu. circa operationem se negligenter non habent. ff. de excusa. tuto. faciat ꝙ voluit Bal. Rapha. ꝛ alij in. l. qui sub pretextu. C. de sacro sanctis eccle. contra scholares qui stant in studio ꝛ non student. ꝛ ꝙ voluit Bar. in. l. qui sub pretextu in. viij. sub ciuile appellationis velamine prealleg. vbi si quis habet nudum nouum collegiati nec exercet artem illius collegij non gaudet priuilegio illius collegij. Ita dicamus in proposito nostro quod non sufficit habere nudum nomen familiaritatis pape vt gaudeat priuilegio si non famulatur hec videtur esse de mente pape concedentis priuilegium familiaribus dominorum Cardinalium si non famulantur ꝛ seruiunt dominis Cardinalibus. rescripta enim ꝛ priuilegia recipiunt vim ex mente rescribentium: vt dixit Innocen. in. c. cum ecclesie. de exceptio. refert Bal. in. l. prescriptione. C. si contra ius vel vti. pu. ꝛ facit tex. in. c. adeo. ꝛ in. c. cum dilecta. de rescrip. Ideo i cāu nostro dominus commissarius aperiat aures vt primo iste talis contra quem procedit probet ante omnia exceptionem famulatus quam opponit ꝛ si constat quod non famulatur domino Cardinali non gaudebit priuilegio famulat⁹ ꝛ ista sint pro potissimo huius consultationis fundamento.

¶ Capio modo dubitationem magistram huius consultationis ꝛ adduco Glo. singularez in. c. placuit. vj. que dat regulam ꝙ in illis casibus procedunt a pari mors naturalis ꝛ ciuilis qui sunt a iure expressi alias non procedunt a pari. ꝛ sic mors ciuilis non habet vim mortis naturalis nisi in iure cautū inuenit ꝛ magnifacit illam glo. d. ꝛ conficulus meus abbas in. d. cle. ne romani. §. sane. ꝛ allegat illam glo. dominus meus Jo. de imo. in. l. ex ea parte. §. insulam. ff. de verborum obligatio. ꝛ idem etiaz voluit glo. in. c. susceptum. de rescrip. lib. vj. Cum ergo in casu nostro non inuenitur expressum in iure ꝙ priuilegium loquens de morte naturali habeat locuz in morte ciuili. ergo sequitur ꝙ stabimus in regula qua cauetur ꝙ mors naturalis non comprehendit mortē ciuilē. Et ad hoc adduco dictū. §. insulam vbi quando fit mētio mortis naturalis non verificatur in morte ciuili. l. si ita quis. §. is cui. ff. de lega. ij. l. fideicommissum. ff. de conditio. ꝛ demonstrationib⁹. ꝛ probatur i. c. susceptū. de rescriptis. lib. vj. vbi quando fit mentio de obitu alterius intelligitur de naturali ꝛ non ciuili. Et sic verba que possunt verificari secundum naturalem intellectum vel ciuilem vel ficte potius debet intelligi secundum naturalem: ꝛ voluit Joan. an. in. c. cum vintonien sis. de electio. super Glo. hec fuit. Cum ergo priuilegium istud loquatur de vacatione per obitum ergo intelligitur de obitu naturali ꝛ non de obitu ciuili. Preterea faciat quod vbi sumus in materia stricta tunc non venit in dispositione nisi illud quod exprimitur ꝛ omne expressum censetur omissum. ꝛ ideo Bal. in. l. si mater. C. de instit. ꝛ substitutio. dixit quod casus omissus babetur pro omisso in ambitiosis: nec attenditur ibi similitudo: vt dicto. c. susceptum refert Joan. an. dicere ibi quod casus omissus in canone habetur pro omisso. capitulo dilectus. de tempo. ordi. Idem si a lege aut consuetudine vel a statuto etiam iurato. l. an in totuz C. de edifi. princi. c. in nostra. de iuramentis idem si omittatur a pacisscente. l. fina. C. de pactis conuenien. idem si ab appellante idem si ab impetrante. c. cum in illis. de preben. Item si a dante iudicem. l. si de proprietate. C. si a non compe. iudi. Idem si a dante procura. l. si maritus. C. procura. idem dicit vbicunq; pōderatur modus potiusquā finis allegat. d. l. ex ea parte. §. insulam. l. status. §. cornelio felici. ff. de iure fi. faciat ꝙ voluit Joan. an. in aditio. specula. in titulo. de testi. §. i. in additio. que incipit quarta questione. Cum ergo in isto priuilegio sit omissus casus vacationis per priuationem. ergo habebitur pro omisso ꝛ illud ꝙ non dixit papa non dicemus nos. l. si seruum versiculo non dixit pretor. ff. de acquirenda hereditate. Potuisset enim papa exprimere de vacatione per priuationem ꝛ verisimiliter exprimisset

si de ea sensisset: vt probatur. l.i.§.finautem. C.de caduc.tol. & in.l.i.ff.si mes.fal. mo. Dixerit.c.ad audientiã. de deci.c.maio res de baptis. Preterea dico fore casum quem nouissimus ego & non alius consideraui sunt iam anni.xviij.cũ repetissem.cle.ne. romani.de elec.in.§.vt videri potest & dixi esse causam in.§.irritum.in.vsicu.per mortem vel alias deficere quo vis modo vbi ẽ casus q tunc appellatione mortis cõprehenditur vacatio p priuationem aut cessionem quando lex vltra progreditur & dicit si per mortem vacaꝫ vel alio quouis modo quo casu veniunt maiora expressis: vt voluit glo. que est singularis in cle.de re iudi. Cũ ergo in casu nostro exprimatur vacatio per obitum & non apponantur verba pinguiora & ampliora sequitur q non venit vacatio alio modo facta. & sic est ibi casus apponens gladiũ ad hanc dubitationem: & ex hoc saluatur glo. quã superius allegaui in.d. cle.ne romani.§.sane.in ẽtũ dicebat idem in papa cedente. Illud enim ideo est quia superius in.d. §. irritum erant apposita verba pregnãtia.in vsicu.vel alias deficeret quoquouis mõ. Et per hoc tollũtur multa que superius allegaui in cõtrariũ vt ideo veniant maiora expressis: qz apponũtur verba pinguiora illud importantia: sed vbi apponũtur verba simplicia: qz dicit vacantia per mortẽ: tunc intelligitur dũtaxat de morte naturali & non ciuili. Et pro certo istud apponit gladium ad radicem huiꝰ dubitationis. Et adduco q voluit dñs anto.in.c.13.de offi.deleg. q si verbum mors exprimatur in materia stricta & exorbitãti tũc intelligitur de morte naturali & non ciuili.per l.iij.§.hec verba. ff.ỗ neg.gest. Et si recte ponderetur.d.l.si quis stipuleꝫ.ff.solu. matri. pbat hãc doctrinam q in materia stricta appellatõe mortis non venit mors ciuilis: qz ibi fuit dictum si nupta esse desierit Et sic ponũtur verba pregnãtia quo casu comprehendit mors ciuilis. ergo sequitur q si proferatur mors simpliciter vẽit mors naturalis dũtaxat. & pro certo si subtiliter ponderetur tex.d.cle. ne romani.in.§.irritum. videtur emanasse de spiritu & sanguine d.l.si qs sic stipuletur. & sic videtur ista consultatio diuersa. Et licet allegasseꝫ illam pro cõtraria parte tamẽ sic inducta vt induxi probat pro nobis. debuit ergo ĩ isto priuilegio indulto dñis cardinalibus pro suis familiaribus dici vel alꝫ quouis modo vacaret. Et adduco q refert dominicus post antiquos scribẽtes ĩ d.c.susceptũ vbi dicit. statuto cauet firmato cũ iuramẽto q mortuo plebano eligatur aliquis qui sit in sacerdotio cõstitutus. modo contingit q plebanatus vacat per renunciatianẽ non p mortẽ eligentes eligũt nõ pbyterũ an sint periurij vigore iuramẽti? fuit decisuꝫ q nõ. pro cuius decisione facit. d.c.susceptũ. & fuit ỗ cisum q si statutũ est in ecclesia q mortuo canonico fructus decedentis veniant ad capitulũ q si vnus est translatus ad aliud beneficiũ ex qua translatione vacat canonicatus q capitulũ nõ habebit fructus. ita tenet archi.in.§.ecce.vij.q i. Jsta mirumĩmodũ decidunt hanc dubitationẽ: vt cũ istud priuilegiũ exorbitet a cõmunibus regulis iuris cõmunis: & loquatur de beneficio vacante per obitũ non habebit locum quando vacat per priuationẽ & vltra predicta posset allegari iuditio meo ratio mirabilis quare videtur nõ fuisse de consideratione pape concedentis tale priuilegiũ quando beneficiatus priuatus beneficio exigentibus suis demeritis quare non requiratur consensus dñi cardinalis cuius est familiaris: qz est imputandũ dño cardinali quare tenet ĩ suo famꝫatu indignũ & criminosũ familiarẽ & ozik finistra suspicio contra eũ: qz consueuerunt cardinales & episcopi & abbates & similes persone tenere in suo famulatu viros honestos in tantum q possunt testificari pro ipsis suis dñis nec possunt repelli tanq̃ suspecti. Jta pulcre dixit bal.in.l.etiam.C.ỗ testibus. Secus dicit berruariozũ & dicit q episcopi & similes cõsueuerũt tenere secũ bonos viros & honeste fame. Allegat inno. in.c.in litteris. & in.c.insinuãte.de offi.dele.. Et sic non est verisimile q papa voluerit priuilegiare cardinalẽ tenentẽ famulũ criminosuꝫ Unde dixit tex. valde elegans in.c.nulli.de accu. q si cubicularius episcopi criminosus accuset episcopũ & clarũ est q criminosus repellitur ab accusando: vt in.c.i.eo.ti. & c.querenti.c. sunt qui. c.alieni.ij.q.vij. Tamen episcopus non poterit euꝫ vt criminosum repellere: quia mozes quos videtur approbasse non põt reprobare Et sic presumitur criminosus episcopꝰ ex familia sua criminosa: & adduco tex.ĩ.d.c.nulli. Et adduco illud qõ ozc spiritus sancti dixit plato quẽ refert Cicero i suis familiaribus: animadnertenda inquit sunt in ciuitatibus que apud platonez scripta sunt diuinitus quales principes essent tales solere esse ciues. Nec mirũ si dixerim spiritũ sanctũ fuisse locutũ per os platonis: qz idem plato dicere solebat nullũ magnũ ingenium sine afflatu diuino: & refert bal.in rubrica de controuer.inuesti.in vsu.feud. Raymundũ de penna ferti dixisse spiritus sanctus posuit ĩ ozep̃ toris. cestũ metu ratũ non habebo. Nam gratia dñi pluit super iustos & iniustos. Et sic apparet ex istis q differentia est vtrũ beneficium vacet per mortẽ familiaris dñoz cardinaliũ & vtruꝫ vacet per priuationẽ qz primo casu non imputatur cardinali quando vacat beneficiũ p mortẽ qz mors inest nobis a natura. vt scribitur apud Ciceronẽ in suis philippicis in ea oratione que incipit frequentia vestra quanq̃ inquit mortẽ omnibus natura proposuit. Et probatur in prohemio cle. & in.c.bone.de postu.prela.in vsi.viam vniuerse carnis ingresso. & in.c. Raynaldus peponis. de testa. & in.c.bone.de app. Jsto casu non potest imputari dño cardinali. Sed scõo casu quando vacat per priuationẽ tunc bene imputatur dño cardinali tenenti familiarem criminosuꝫ priuatione dignũ: vt.d.c.nulli. Et ista est ratio formalis viua habẽs neruum quare papa expressit potius q requiratur consensus cardinalis quando vacat per obitum Et sic apparet modo responsio ad illud q superius induxeram pro aduersa parte dicendo q fuit facta frequentia. Quare potius exp̃ssit de vacatõe ob obitum & non iuris ministeriũ. ergo erit idem ius per id quod voluerũt tot celebres. gl. quas superius allegaui quia salua pace. ĩmo fuit iuris ministeriũ: quia primo non imputatur ad vitiũ dño cardinali. sed scõo casu sic. Sed iuditio meo ista ratio habet succuꝫ quã diligenter ponderent dñi curiales: & per consequens falsuꝫ & longe erroneũ videtur esse illud assumptũ in quo dicebatur q si papa concedens priuilegiũ consideraſſet & cogitasset quando beneficium vacaret per priuationem illud idem concessisset argumento eius q voluit glo.in.d.l.tale pactum quia respondeo q ĩmo papa istud cogitauit & noluit q cardinales haberent istã prerogatiuam nisi quando beneficia vacarent propter obitum familiaris beneficiati quasi secus voluit q vacarent propter priuationem & demerita beneficiati: & ista videtur pura veritas. Preterea accedat ad p̃dicta q voluit Jo.de ymo.in.l.gallus.§ si qd tantũ.ff.de lib. & postu. vbi dicit q vbi statutũ exorbitat a iur cõi tũc statutũ nõ extẽdit de casu vo ad casũ fictũ arguo.l.p̃cipim°. C.de ap. & ita intelligit. d.bar.i.l.oẽs ppli.ff.ỗ iusti. & iure. Aut loquitur in dispositione hominis vt in rescriptis: & tũc rescriptũ conceptũ in casu vero non trahitur ad casum fictum: vt est casus in.d.c. susceptum. Aut loquimur in alia dispositione hominis. & tunc si ex casu ficto resultat precise idem effectus: qz idem ẽ iuris id de quo lquimur & tunc trahitur ad casum fictum vt est casus in.d.l.gallus.§.quid si tantum. & in.§.sequẽti. & i.l.deo nobis.C.de episco. & cleri. alꝫ secus & sic loquitur.l.fi.C.de his qui veni. etatis impe. refert etiam bal.dicere in.d.§.quid si tantũ: q dispositio trahitur ad casum similem quando sumus in materia lata: secus si in materia stricta ad hoc allegat.d.c.susceptum. & istud dicit esse clarum quando rescripta concedũtur ad impetrationem qz tunc sunt ambitiosa ideo sunt restringenda. vt. ca. q̃uis. de prebẽ.li. vj. dicit tũ q idẽ vr dictũ si rescripta motu pricipis pprio pcedunt qz.d.c.susceptũ indistincte logt & sic indistincte debet intelligi ideo est ibi valde specialissimũ q licet resultet idem effectus ex casu ficto qui resultat ex casu vero quo ad id de quo queritur tamen non fit extensio. ita ibi reſidet ioan.de ymo. Modo ĩ casu nostro idem est quia sumus in priuilegio q stricte est iterpetrandum.iij.distin.c.priuilegia: ergo cum fit in priuilegio expressum de vacatione per obitum non extendetur ad vacationem per priuationem. Et ex hoc tollitur illud q poterat opponi dicendo q huiusmodi priuilegium emanauit motu pprio romani põtificis quia illud concessit dñis cardinalibus non ad eorum instantiam. ergo nõ reputatur ambitiosum: & sic cessat ratio.d.c.susceptum. quia potest responderi: vt dixit io.de ymola. q pcedit dispositio.d.c.susceptũ. etiaꝫ si motu pprio pape emanauerit. Jtem plus dico q non resultat idez effectus: vt dixit io. de ymo. siue vacet per mortẽ siue per priuationem: qz cũ cõceda tur famulis cardinaliũ in fauorẽ ipsorum cardinalium: vt ẽ dictũ non resultat idem effectus: qz cum priuatur familiaris propter sua demerita imputatur dño cui famulatur. vt est dictũ ergo &c.

Item posito non tamen concesso q resulter idem effectus tamē quia sumus in materia stricta z exorbitanti non extenditur tale p uilegium extra cāum i eo expressum: vt in.d.c.susceptum: z p consequens illud rescriptum nō faciēs mentionē de vacatione fiēda per priuationem censetur esse subreptitiū. Et vlterius ad predicta posset adduci illud q fuit dubitatū in sacro cōcilo cōstātiēsi. quo cōcilio fuit electꝰ initus spiritus sancti Martinus quintus de illustri domo de collatina vbi sacrū illud cōciliū deposuit ioānē papā.xxiij.z petrū de illustri domo de luna fuit dubitatū vtrū electio romani pontificis spectaret dūtaxat ad sacrū collegiū dominoꝝ cardinaliū an ad sacrū conciliū opponebatur q iura nouā loquūtur quādo romanus pontifex moritur tunc electio spectaret ad collegium cardinaliū. Sed qñ erat congregatū cōciliū generale z illud conciliuz tulerat sententiā depositionis romani pōtificis: tūc electio spectabat ad conciliū: q illud erat vacatio p mortē aliō erat vacatio per priuationē quā ipmmet concilium vigens fecerat. refert hanc dubitationē.d.abbas.in.c.licet.ō eui tāda.de elec.ego tetigi luculēter i cōmēto.d.cle.ne romani.§.sane. Et ex istis resultat conclusio vera q dictū priuilegiū cōceptū in casu vacationis propter obitū nō extenditur ad vacationē propter priuationē.z per consequens talis cōmissio nō est subreptitia facta dño epo mutinensi: quem deus altissimus conseruet i secula sempiterna.

¶ Restat modo respōdere ad motiua formata superius p parte aduersa: tamen ex his que superius dicta sunt clara apparet responsio. Primo cū dicitur q tex.in cle.ne romani: loquitur de morte in.§.sane.z tū glo.idem dicit in papa cedente. ad hoc respondeo primo illa glo.non loquitur in papa depposito z priuato vt est casus. videtur ergo z iam vt superius demonstraui ē differentia in casu nostro: vtrū vacet per priuationez an per renūtiationē. quia primo casu psupponit crimē z malā vitā. Scōo casu secus. Item illa glo.cum suo tex. loquitur in casu fauorabili. quia agitur de eligendo papā ne ecclesia vacet: vt in.c.ne pro defectu de elec.z.c.vbi periculū. de elec.li.vj. Sed nos loquimur in materia stricta z exorbitanti a cōmunibus regulis iuris: ergo ex separatis z diuersis nō infertur. l.si maritus. C. de dona. inter virum z vxo. l.eū actū. C. de neg. prela. ergo. Item illa gl. est restringēda qñ tex. vltra procedit apponēdo illa pinguiora z ampliora vt probatur in.d.cle.ne romani.§.irritum. Nec obstat cum dicitur idem esse siue vacet per mortē siue per renūciationē siue per priuationem: q istud vltimū arguit delictū. ideo quo ad dñm cardinalē tollerantē famulū criminosum nō est idem ius: vt superius demonstraui. Nec obstat lex in.d.l.deo nobis: z.d.l.res vxoris q loquuntur in casu expresso a iure. z ideo dixit glo.in.d.c.placuit q vbi in iure expressum idē operatur mos ciuilis q operat mos naturalis: z ideo non obstant dicta iura. Nec obstat cū ponitur q fuit quedā frequētia vt exprimeretur vacatio propter mortem: quia vt superius demonstraui immo fuit iuris ministeriū i casu nro. Nec obstat.d.l.si qs sic stipulatꝰ: quia illud ideo ibi ē q apposita pregnātia z generalia verba apta nata cōprehēdere fictū z casum verū: z ideo actus actiuoꝝ sunt in patiēte bñ dispositō: vt dixit philosophoꝝ longe princeps aristotiles i scōo de aīa. Nec obstat cū allegatur. c.cū scimus de regula: q loquit in casu expresso vt mos ciuilis operetur effectū naturalis: vt voluit glo.in.d.c.placuit. Nec obstat cū dicitur q nō denotat ambitio dñoꝝ cardinaliū: z q in eis non presumitur ambitio: quia sancti sunt cum sint pars corporis pape quia sanctꝰ ē. Et valet argumentū de toto ad partē.l.que de tota.ff.ō re iuē.cū fi. Ego plane fateor eos sanctos presumi: faciat rubri.in auē.de san.epi. merita enim petri aut sanctū vident aut sacrū. faciunt.xl.di.c.i. nec est opus nec licet nec ē possibile apponere os supra celū. facit enim vnū tribunal papa cū pissimo saluatore nostro iesu xpō c.quanto.de trāsla. prela. vbi per hosti. z alios: z posset adduci illud q celebris scripsit psamista. Omnia subiecisti sub pedibus eius: papa est oīa z super oīa: vt dixit bal. in.l. barbarius.ff. de offi. pretor. z sic certū sit non presumi ambitionē in dñis cardinalibus: tamen nos sumus in materia stricta z exorbitāti. ergo stricte erit procedendū in casu vbi loquitur nec dicemus illud q nō dixit priuilegiū: potest ergo dici illud q vates dixit egregius. Tu tire coge pecus. stricte. ergo erit tale priuilegiū intelligendum. Nec obstat illud qō dixit bal. in.d.l.si quis sic stipuletur. q impetrans beneficium tanq̄ vacans intelligitur siue vacet per mortē naturalē siue per renūciationē z q bal. nō loquitur qñ vacat p priuationē: z sic nō meretur allegari cōtra hanc consultationez. Item nō obstat. q bal. loquitur quando generaliter dixit vacare: q apparet tex.d.l.si quis sic. Sed in casu nostro nō est sic: q restrictū est priuilegiū prefatū ad vacationē per obitū. ergo non obstat dictū bal. huic nostre consultationi. illud ergo papa voluit q verbis expressit: voces enim sunt signa earū que sunt in aīa passionū note: vt magnus voluit philosophus primo phyarmenias. l. labeo. §. idem tubero. ff. de supple. lega. z refert bal. i.d. c. de testibus aks in repe. magnū dicere cassiodorū nulluz magis mētis nostre testimoniū quā qualitas inspecta verboꝝ. Est enim cor lingue imperator: vt dixit bal. in.c.mandatum. de rescrip. z cordis preco in lingua ꝑm eundez bal. in tractatu fismatis z iuditio meo quo ad istā hesitationē decidendā. Ista excedūt omnes vires hūanas: z ita concludo supremo: optimo: maximo: altissimo: z incomprehensibili deo sit decus gloria z imperiū sempiternū. Bīs andreas barbatia eques z i vtraq̄ cēsura doctor.

¶ Casus consilij. lxxxiij.

¶ Utrū processus agitatus per assertū delegatū valeat. z in receptione testiū requiratur citatio partis: z requiratur eorū publicatio ante sententiā. Et ō remedio. C. reintegrāda. in. q. viij. qñ cōpetat Et ex quot capitibus sententia possit dici nulla. z an castrū ꝑbet dominium.

Supremus Dixit dñs deus suo q̄ acceptissime hyeremie ꝓphete In principio ego ero i ore tuo z instruā te quid loquaris. Idcirco supremū optimū maximū incōprehensibilē z altissimum deū huic cōsultationi corde humili inuocoz vt pissimo saluatore nostro iesu christo medio veritatem huius consultationis mihi aperiat amen. Et quidē viso pūcto z magno cū ingenio discusso z examinato Capio primū huius cōsultationis articulū: videlicet q processus agitatus per illū massariū delegatū assertum sit nullus q sic demōstro ad oculuz illud q aduenit nobis ab extrinseco nō presumitur inesse nobis nisi allegetur z probetur hoc decidit glo. que reputatur singularis in.l.si vero.§.qui pro rei qualitate.ff. qui satisda. cogan. bene facit glo.in.c.si forte.ō elec.li.vj. z q no. per docto. i c.fi. de presum. sed delegatio cause aduenit nobis ab extrinseco vt apparet ad oculū: q nos ñ nascimur delegati. quinimo nascimur ignari iuxta illud aīa nostra est tanq̄ tabula rasa in qua nihil est depictū: z iuxta illud q romanus voluit orator. cū siue deꝰ siue oīum natura mater produxerit nudū: z ideo opus est allegare z probare quē esse iudicem delegatū istud decidit tex. in iudiuiduo i.c.cū in iure perit' de offi. dele. vbi ñ credit quē eē delegatū nisi delegatōez ꝓbet i. ꝑ. cert' exiteris. vbi nō sufficit ꝓstare ꝑsumptiue de delegatōe: sz oz fieri plēa fides: z ibi dixit hosti. q sz qlibet ꝑsumat bonus tamē non presumit iudex q iudicat' nō in est alicui ex baptismo. sed virtutes tñ ex quo dicto infert. d. cardi. q virtutes insunt nobis. z idē voluit idē hosti. in.c.i. de scruti. vbi dixit q hō fuit creat' plen' virtutib': iō naturalr ꝑsumit hō virtuosus: sed. d. cardi. nō placuit in.d.c.i. q imo virtutes cōferūtur nobis in baptismo z nō pt' vt i cle.i. de baptis. Item dictū hosti. sapit opinionē platonis dicētis q nostrū addiscere ē rēvi cī sup hoc nō est insistendū: q rego dixi in.d.c. cū in iure. sufficit q quis delegatus sit q oz ꝓstare q sit certe delegatus: z nō sufficit probatio ꝑsumptiua: z vtit ibi tex. isto vocabulo cert': q ꝓbā raro apponūt iura de quo allego. c.i. de elec. p sal. ꝑmo. in. ꝓsi. p certo z c̄. z in.c.i. de excess. pla. z in.c.bone. de postu. pla. z i.c. psonas. de testi. z in.c.iij. loco. de ꝑsum. z i.c.ij. de ꝓfir. vti. c. cus ꝑm aplīn. de ꝑben. Et adduco hāc rōem eē: delegatū ē offm vt in rubri. de offi. dele. sz offm nō ꝑsumit in eē nobis nisi ꝓbet. l. p bibitū. C. de iure fis. li. x. vbi nō credit alicui: vt officiali nisi probet p lras pncipis ergo. z ibi dixit bar. q oēs officiales debent portare insignia offitialiū ex qb' cognoscātur. Faciat q habet in.c. imputato. xxv. q. iij. vbi dr̄ q illud q nō inest alicui ō iur cōi nō ꝑsumit nisi ꝓbet. c. pozzo. de ꝑsile. Sz esse delegatū nō inest nobis a iure cōi ergo nō ꝑsumit. Adduco. l. i. C. de sup. in. d. lib.

ꝛ. vbi ē tex. mirabilis ꝺm bar. ibi. ꝛ adduco. l. i. C. de mā. ꝓnci. in ꝟſi. nemi qcū. niſi ꝓbaret vbi nō credit officiali niſi hēat lras: ꝛ adduco. l. ꝓbatorias. C. de diuer. offi. li. xij. ī. ꝟ. ꝑ manꝰ noſtras ꝛ tex. ī auc. ō mā. ꝓn. §. ſi qs aūt. faciat aūt qꝛ ē ſpeciale in cardi. ꝓpter excellentiā cardinalatꝰ: vt habet ꝑ glo. ꝛ alios in c. nobiliſſimꝰ. xcvij. di. ergo in ꝙtariū ē ius cōe. l. ius ſingulare. ff. ō legi. cū ſi. Cū ergo delegatꝰ ꝺz ꝙſtare q ſit certus delegatꝰ ꝛ nō ꝑ ꝓeſumptōes: ꝛ in caſu iſto nō ꝙſtet q ille maſſariꝰ fuerit iudex delegatꝰ: ergo nō tenuit iuditiū agitatū coꝛā eo tāq̄ coꝛā nō iudice: quo caſu ſemꝑ pōt opponi in ꝙpetētia: vt ꝓbat ī. l. ij. §. i. ff. q ſa. da. cogā. ꝛ ibi bar. quē tex. reputat ſin. d. cardi. ī cle. i. de ſeqſtra. poſ. ꝛ fruc. tex. ē. in. l. i. ff. de his q no. infa. ꝛ ibi ange. glo. cū tex. l. nō erit. §. dato. ff. de iureiur. ꝛ ibi ange. tex. in. l. ſi ꝓcur. ꝛ ī. l. de portatoꝝ. C. de pen. ꝛ. l. ij. §. i. ff. eo. Cōiter tñ allegat gl. ē ī cle. i. ff. de ſequeſt. poſſeſ. ꝛ fruct. ergo ſeqt q null⁹ fuit ꝓceſſus coꝛaꝫ illo maſſerio geſtus. ¶ Capio ꝺm articulū hui⁹ dubitatōis ñ cōſtat q in receptione teſtiū ꝑ parte illi⁹ bugonis magni fuit citatus gaſpar quo caſu talis receptio ē nulli⁹ vigoꝛis. ad hoc allego c. in noīe dñi. de teſti. in. ꝟ. illo. admoneo a iudice venire ꝛ audire teſtes: ꝛ in. ꝟ. ecce. ergo admonēd⁹ eſt ſemꝑ aduerſari⁹: vt ad audiēdos teſtes veniat ꝛ plus dicit ibi gl. qꝛ hic omiſſū ē neceſſe vt qꝛ ꝺ legē actū nō hēat firmitatē: ꝛ ī. ꝟ. null⁹ momēti: g tex. decidit duo. ꝓmū eſt q pars ꝺ quā teſtes ꝓducūtur ꝺz venire ad videndū recipi teſtes. ſcōm ē q receptio eſt null⁹ momēti ꝛ nullaꝫ hꝫ firmitatem: qꝛ eſt ꝺ legē talis receptio. ℙro ꝓmo dico faciat l. ſi. qñ. C. e. ꝛ. c. ꝙſtitut⁹. de fideiuſ. ꝛ qñ frequēter in ꝓn. vt lit. nō ꝙte. ꝛ iō ſpeciale ē qñ teſtes recipiūtur ad ꝑpetuā rei mēoriā qñ qs fuit paſſus aliquē caſum aut infoꝛtuniū in partib⁹ longinqs: qꝛ tūc nō requirit partis citatio: hoc dixit bar. in. l. ij. C. de nauf. li. xj. ꝑ illū tex. ꝛ iō ſing. dixit boſti. in. d. c. qñ. ī ꝓn. vt lit. nō ꝙteſ. q ſpeciale ē qñ recipiunt teſtes lit. nō ꝙteſ. ꝺ eū cui⁹ timeo tiranꝝ nidē: qꝛ tūc poſſunt recipi illo tirāno non citato. Et ſic ſtat vera cōcluſio q citādus ē ille ꝺ quē recipiūt teſtes. Cū ergo ī caſu noſtro nō fuerit citatꝰ iſte gaſpar: ſequit q ꝺ vtriuſqꝫ cēſure diſpoſitionē fuit facta illa receptio teſtiū ꝺ dictū gaſparē. Scōz ē q ex illo tex. aperte colligitur q inq̄ꝝtū dicit ibi tex. null⁹ momēti illō verbū null⁹ ē vniuerſale negatiuū quo caſu dicit. d. abb. ibi q excludit. dicit etiā iuditiū q nō ſolū nō facit ꝓbationē: ſꝫ etiā nō facit iuditiū ꝑꝑ ꝟbū null⁹ ego allo ad hꝫ ꝟbo vniuerſali negatiuo gl. in cle. i. de ꝓben. Jo. an. in. c. i. de poſtu. ꝑla. li. vi. in nouella teriꝫgit Jo. de ymo. in. l. pe. ff. de ꝓto. ſtipula. Faciat glo. i cle. bi q ō eta. ꝛ quali. Et faciat tex. elegās in. l. ſi. C. de teſta. mili. ī. ꝟ. nullo mō ꝙcedim⁹ vbi apponūtur illa ꝟba vniuerſalia negatiua ꝑ quē tex. dixit ange. ſingu. in. l. ſi queram⁹. ff. de teſta. q ꝑ illa ꝟba vniuerſalia appoſita in. d. l. ſi. ꝓbatur q nō valet ſtatutū vt teſtm̄ factū a pupillo doli capace teneat exquo apponit illud verbuꝫ negatiuū vniuerſaliter. Jta ē in ꝓpoſito noſtro iō dixit. d. abb. ibi dē q illō ꝟbū null⁹ momēti ꝓbat q nō faciat iuditiū. Et mirā dū ꝑ certo ē q nō allegauerit ſimilē tex. in auc. ſacramēta puberū. C. ſi aduer. ven. vbi tex. dicit nullius momēti. ꝛ dixit. d. abbas in quadā ſua. q. incipi. Statuto ſenēſi cauet q iurās ꝺ diſpoſitionē. d. anto. nō eſt abſoluēdus tali iuramēto qꝛ ille tex. vtiq̄ illis ꝟbis null⁹ momēti ꝛc̄. Et adduco aliū tex. in. l. i. §. ſi ꝟo eū abeſſe. in ꝟſi. null⁹ momēti ſnīam eſſe: ꝛ ex tex. d. c. in noīe dñi dat ꝓncipiū lumē ad illud q voluit bar. in. l. res hereditarias. de cri. expil. heꝛ. ꝛ q voluit ī. l. ſi marit⁹. ff. de q̄ſtio. Et etiā pōdero illū tex. d. c. in noīe. inq̄ꝝtum dicit q dicit eſſe factū contra legē. ergo ſequitur q eſt nullius efficatie: ꝛ habetur talis receptio teſtium ꝓ infecta: quia factum contra legem habetur ꝓ infecto: vt l. nō dubiū. C. ū e legi. ꝛ. x. q. c. vides fili cariſſime q q̄ fiūt ꝺ legē habēt ꝑ infectis. x. di. c. ꝺ ius. de reg. iu. li. vi. nec ē opus in ſiſtere an hēant ꝑpetuā cāz ꝓbatōis vt no. ꝑ docētes ī. d. c. vōs fili cariſſime: vt ibi ī gl. ꝛ in. d. l. nō dubiū qꝛ tex. d. c. in noīe dñi. ap to oꝛe dicit q ē nullius momēti talis receptio teſtiū facta nō citata parte. ergo tales teſtes nō ꝓbāt nec faciūt iuditiū aliqō ergo ꝙcurrūt duo defect⁹ euidētes q nō tenet talis ſentētia. qꝛ primo nō apparet de delegatōe facta illi maſſario. Scōo teſtes non fuerūt legitime nec ſolēniter recepti ꝛ examinati. Et ita ꝙcludo circa iſtā receptionē teſtiū. ℙreterea accedat qꝛ q nulla apparet poꝛrecta petitio ꝑ illū agentē. ergo ſequit q cū ſentētia ſit p̄dicatum ꝛ petitio ſeu libellus ſit ſubiectū: vt voluit glo. in. c. dudum de decimis. Et ſentētia debet eſſe ꝙformis libello. c. licet hely. de ſymo. l. vt fundus. ff. eorū diui. l. ſi. C. de fidei lib. c. cū dilectus. de oꝛdi. cogni. c. i. de excep. c. ſup his. de accu. l. pōponi⁹. ī negotijs ad ſi. ff. de neg. geſ. c. raynuti⁹. de teſta. ergo non potuit fieri ſentētia ex quo deficiebat fundamentū ei⁹. Juxta illud q habet in. c. cū paulus. ꝛ. c. p̄incipatus. i. q. i. Et iō dicit philoſophoꝝ ꝓnceps Ariſtoteles in ſcōo de aīa. actus actiuoꝝ ſunt in patiente bene diſpoſito. Cū ergo nō habuerit iſta ſentētia fundamētū petitionis ſup quo fundari poſſet: ſequit q nō tenuit. ergo ex iſto capite ſentētia illa ē nulla. ℙreterea etiā dicit q nō apparēt publicati teſtes ꝓducti ꝑ illū bugonē quo caſu dicit bar. in. l. geſta C. de re iudi. q quedā ſunt acta que fiūt occulte ꝛ ī ſecreto vt examinatio teſtiū: ꝛ iſta nō faciūt fidē niſi facta publicatōe ꝑ p̄onūciationē iudicis: ꝛ ita ꝓbat in. d. l. geſta ꝺm ſcōaz lec. facit q no. ī auc. q ſemel. C. ō ꝓba. ꝛ q no. inno. ī. c. alberic⁹. ō teſ. ī. c. ꝙſtitut⁹. ꝛ ī. c. dilect⁹. e. ti. ꝛ ita obſuat ꝙſuetudo ꝺm bar. ibi quo caſu ſtat tali aſſertōi q ita oꝺbuet ꝙſuetudo ꝑ id q voluit idē bar. in. l. de quibus. ff. de legi. in ſua repe. vbi dicit q ſtatur aſſertioni doctoꝛis dicētis. Jta obſeruat ꝙſuetudo donec p̄obet ꝙtrariū. ꝛ ita ſaluāt multe elegātes glo. q̄dicūt ſed cōſuetudo nō ſuat hꝫ vt dixit glo. in. l. ſi locus. ff. quē admo. ſerui. āmit. ꝛ in. l. rē nō nuā. C. de iudi. ꝛ in. c. cū multe. xv. di. c. vl. ꝛ in. c. ſi. de p̄ſcrip. ꝛ in c. i. de treug. ꝛ pac. ideo ſtabit aſſertioni bar. dicētis. Jta obſeruat ꝙſuetudo: qꝛ quilibet perito in arte ſua credendū eſt: vt dixit philoſophoꝝ p̄inceps ariſtoti. in ꝓmo topicoꝝ. l. i. ff. de ven. in ſpici. c. fraternitatis. de frigi. ꝛ malefi. c. ꝓpoſuiſti. de ꝓba. ꝛ maxime qꝛ bar. fuit doctoꝛ ſupꝛemus ita dixit bal. in. l. ſcripture. C. de fide inſtru. ergo ſi ita ſeruat ꝙſuetudo ſequit q nō p̄obāt dicta illoꝝ teſtiū. eſt enī ꝙſuetudo optima legū interp̄es. c. cū dilectus. de ꝙſue. c. cū ꝙſuetudinis. de ꝙſue. vbi nō eſt leuis auctoꝛitas ꝙſuetudinis. ideo dixit bal. in. l. quicū qꝫ. C. de ſeruis fugiti. q illō q ē ꝙſuetudinariū nō ē arbitrariū. ergo mīme mutāda ſūt q̄ certā iterp̄etationē habuerūt. l. mīme. ff. de le. dicit tñ bar. i. d. l geſta ſe putare q ſi dicta teſtiū ñ ſint publicata coꝛā iudice q eos examinauit poterūt publicari ab eius ſucceſſoꝛe ñ aut ab alio vt hic ꝓbatur ꝺm vnā lec. ꝛ in. c. cū dilect⁹. ō teſti. lz idē bar. in. l. ij. ff. iudi. ſolu. dixerit q poterit peti iſta publicatio fieri coꝛam alio iudice. tñ in. d. l. geſta. tenuit ꝙtrariū: ꝛ videt vltīa opi. quā tenuit in. d. l. geſta. ergo hāc opi. ipē tenuit. arg. l. q. filiū. §. ſabini. ff. ad trebel. ꝛ maxie ꝓcedit aduerſario ꝺicēte. ℙreterea ad p̄dicta adduco elegās ꝙſiliū. ludo. ro. qō incipit clarū eſt ſolutōe de biti facta. clxxxix. vbi ponit queſtionē noſtram in indiuiduo ꝛ ita ꝙſuluit ibi dicit q actoꝛe nō ꝓbāte reus abſoluit. l. q accuſat. C. de eden. c. cuꝫ dilect⁹. de ſucce. ab inteſt. c. vt nīm. vt ecde. bñfi. ſubdit ibi ludo. q receptio teſtiū facta aduerſario nō citato ē nulla: allegat. l. ſi qñ. C. de teſti. ꝛ. c. in noīe dñi. e. ti. Jtē dicit q debet fieri publicatio teſtiū legitime alꝫ non valet talis publicatio. ad hoc allegat. d. l. geſta. Ecce nūc qualiter in termīs ꝙſuluit lodo. ro ꝑ hac ꝙſultatōe. ergo nec ſentētia tenuit nec receptio teſtiū cū nō fuit facta publicatio teſtiū: qꝛ ō ea nō apparet. ergo ꝛ ex iſto capite iſte bugo magn⁹ nō debuit obtinere. ℙreterea dī in pūcto q ñ apparet q fuit lata ſnīa ꝑ maſſariū romādiole. dñi ducis ſup reb⁹ ipſi⁹ gaſparis ꝺ ipm gaſparē. ergo ſequit q illud q nō dicit ſentētia ven. nō dicem⁹ nos. vt. l. ſi ſeruū. ꝟ. non dixit ꝑter. ff. de acqui. here. ergo remanebim⁹ in diſpoſitōe iuris cōis l. ſi extrane⁹. ff. de ꝙdi. ob cau. l. cōmodiſſime. ff. de lib. ꝛ poſtu. l. ſi cū dotē. in ꝓn. ff. ſo. ma. Et ſic ſuccedit iſlud q ſacro dixit veritas dñica ſuo euāgelio. ¶ Mulier inqt vbi ſūt iſti q te accuſant. Que rñdit nēo: q rñdit nec ego te ꝙdēno. Cū ergo nō appareat petitio illi⁹ bugonis ꝺ iſtū gaſparē. nec apparet ſnīa lata ꝺ ipſum gaſparē: ſup reb⁹ ipſi⁹ gaſparis nihil pōt peti exeq ꝺ ipſuꝫ gaſparē ꝛ ita concludo in fauoꝛem dicti gaſparis. ꝛc̄.

¶ Capio mō dicta teſtiū ꝓductoꝝ ꝑ parte dicti vgonis magni Et quidē ꝓim⁹ teſtis vocat⁹ ſanctes: q ſup ꝓmo ca. dicit q ō via beuagis nō eſt vet. q dī in caplo: qꝛ illa via dī via munij. Sꝫ ſup ſcōo caplo dicit ſe neſcire de certa q̄ntitate toꝛnaturarū terrarum nagali. ꝛ ꝑ ꝙns nihil ꝓbat: qꝛ in ſcōo caplo. dicit q dictū nagale ē ſexcentaꝝ toꝛnaturaꝝ quo caſu nō ꝓbat intētio illi⁹ vgonis qꝛ ſi neſcit q̄ntitatē negalis ſeqt q nō ꝓbat terras dicti gaſparis eē in dicto nagali. Dicit ét ſe neſcire ō q̄ntitate toꝛnaturaꝝ iuriū ſancti blaſij q̄ erāt ꝙtigua dicto nagali mediante foſſato munij.

Itē deponit de fama publica ꝛ nō allat cām quo casu non ꝓbat famā publicā: qz in his qui apprehēduntur ꝑ fabricationē intellectus debet testis deponere de cā sciētie nō interrogatus fuit ele gans doctrina inno.in.c.cām.de testi.vbi loquit de teste deponē te de dño vel de fama qō tenet assignare cām nō interrogat⁹: qz apprehēdit ꝑ fabricationē intellect⁹. Idē voluit bar.i.l.solā.C. de testi.ꝛ in tractatu de teste.ꝛ q voluit bal.in.c.preterea.de te sti.ꝛ bal.in.l.ꝑsbyteri.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ in.d.l.solā. Nec etiam in probādo famā seruat pratică doctoꝝ dicentiū audiuit a tali et a tali ꝛ a multis de quoꝝ noibus nō recordat. vt voluit bar.i.l. de minore.§.tormēta.ff.de questi.inno.in.c.qualiter.el.ij.de ac cusa. Itē dicit q dictū fossatū antiqtus ibat ꝛ fluebat ꝛ labebat a latere meridie pratorum sancti blasii ꝛ sancti petri de pepolis. Secūdus testis qui vocatur petrus nihil dicit.

¶ Tertius testis interrogat⁹ si loc⁹ ꝑ quē se transtulit massario dñi ducis sit de pertinētijs ꝛ iuribus nagalis deponit q nō quia dicitur via artelli ꝛ locus sancti blasij: vt intelliget ꝛ percipet pōt ipse testis. Sed quo ad alios testes nihil dico quia possunt clare videri ex tenore ipsorum. ¶ Capio mō instrumētū liuelli vgonis magni q dicitur factuꝝ .m.ccclxix.die.xvi.septēbris ꝛ petit se re integrari noīe illi⁹ ioannis a quo habuit cām quo casu nō ꝓbat q ille ioānes possiderit dictas res ad quas petit se reintegrari di ct⁹ vgo: ergo nō cōpetit sibi remediū.d.c.reintegrāda: qz illud c.ꝙpetit ejectis ꝛ spoliatis vt ꝓbat ibi in.ꝟficu.ejectis ꝛ spolia tis: ꝓuatio.n.ꝑsupponit habitū.c.ad dissoluēdū. ō despō.ipu. l.manumissiōes.ff.de instit.ꝛ iure.l.decē.ff.de ꝟbo.ob.ꝛ ad hoc adduco decisionē dñoꝝ de rota in antiqs.cccxij. quā refert ꝛ se quit dñs dñicus de sancto geminiano in.d.c.reintegrāda: vbi decidūt q illud remediū nō ꝙpetit illi q nūq̄ possedit ꝛ movet qz intentās illud remediū requirit q possederit rē naturaliꝛ vel ci uiliter. alꝫ tale remediū nō ꝙpeteret: istud voluit io.calderini in c.cū ad sedē.de restit.spo.ꝛ sequit ibi.d.abb.vbi refert se in q̄stio ne facti ꝙsuluisse q agēs bñficio.d.c.reintegrāda obtinet restitu tionē ꝓbādo pristinā possessionē voluit inno.in.c.sepe.de resti. spo.voluit gof.ꝛ archi.quos ibi refert.d.ab.ꝛ cōiter ita pratical ꝛ iudicat. vt no.ꝑ scribētes in.l.naturaliꝛ.§.nihil cōe. ff.de acq. pos.ꝛ in.l.si coloni.C.de agri.ꝛ cen.li.xi. Cū ergo ille ioānes au ctoꝝ illi⁹ vgonis nec ipse vgo possederit dictas terras. sequit q nō potuit intētare remediū.d.c.reitegrāda. Et ꝑ q̄s nō potuit mas sarius aut ali⁹ iudex inuestire aut mittere in possessionē dictaruꝝ rex prefatū vgonē ꝛ maxie nō citato possessore. vt probat in.ca. lꝫ eps.de ꝓben.li.xi.l.si deserta.C.si ob.pu.pēsi.ꝛ ibi dixit bal. q sicut iudex fuit facilis in mittēdo aliquē in possessionē iniuste nō facta partis citatione eodē mō dz eē in revocēdo. allat tex.in l.i.§.i.ff.si mulier ven.no.in pos.mit. Idē voluit in.l.si obmari toꝝ.C.ne.vxo.ꝑ marito.ꝛ in.l.si pacto quo penā. C.de pac.et probat in.c.graue.de offi.ordi.in.ꝟ.ꝑ te ipm relaxes.ꝛ qō volu it ibi bal.ꝛ q refert ibi bal.in.d.l.si debta.inno.dicere q posses sio etiā iniusta nemini ē auferēda sine causę cognitōe.c. iter qua tuoꝝ.de maio.ꝛ obe.l.si.C.si ꝑ vim vel alio mō.l.si.C.de bo.va cā.li.x.l.i.C. ō ꝓuil.fis.l.si ob maritoꝝ. C.ne vxo.ꝑ mari.l.facul tas.C.de iure fis.li.x.l.a diuo.pio.§.si sup reb⁹.ff.de re iudi.l.cū miles.ff.ex q.cau.maio.ꝛ subdit postea illud vex ē q iudex q fu it facilis in mittēdo dz esse facilis in revocādo q inordinate fecit allegat.l.i.§.hoc edicto.ff.si mulier vē.no.dicit tñ q dz fieri par te citata vt ibi ꝛ idē voluit bal.in rubri.C.de succes.edic.ꝛ in.c. i.§.sed ꝛ res.in ti.ꝑ quos fiat inuesti.ꝛ i.c.ij.ꝛ in.c.sup lris. xi.c. ab excōicato.de rescrip.ꝛ in.c.ꝙquerēte.de resti.spo.ꝛ iō colli git idē bal.in.c.ꝑ tuas.de testi.q illud q iudex malitiose vl iniu ste fecit ipsemet revocat ꝛ emēdat. Et faciat q dixit idē bal.i.c. accedēs el.i.vt lit.nō ꝙtes. q depositus de facto restituit ō facto ad hoc allegat gl. in.c.si ꝑmates. ij.q.i. voluit idē bal.in.l.si.C. de fer.ꝛ in.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ bal.in.c.iij.de eo qui mit.in pos.glo.in.c.dilecto.de testi.tex.in.c.ꝙsultatōib⁹.de offi. dele.ꝛ ibi dixit io.an.q si iudex videt se erasse revocat ꝑm decre tū faciat.c.cū clerici.de pac.ꝛ.c.qz layci.de iure patro: ꝛ ad hoc adduco.c.qntualis.de iure iur.vbi q male mādavit revocat in iustū mādatū: ꝛ adduco elegātē gl.i.l.vex.§.q si mior.ff.ōmio. vbi bar.colit q sicut de facto aliqd fuit factū.ita de facto revo cat voluit bar.i.l.i.itē nūciatio.ff.de op.no.nū.ad hoc allat gl. singu.in.l.cū minor.ff. de cuic.faciat q voluit glo.in.l.i.§.i. ff. de fer.ꝛ faciat q voluit bal.in.c.q ad ꝙsultationē.ō re iudi.ꝛ iō ꝙsuluit ludo.ro.ꝙsilio suo.cccxvi.q captura nulla pōt revocari de facto.ꝛ faciat q voluit idē ludoui.ro.cōsilio.lxvij.incipi.viso q̄stiōis themate ꝛ ꝙsilio suo. lxvij. ꝛ faciat etiā q voluit bal.i.l. si maritus.C.de dona.inter vi.ꝛ vxo.vbi dicit q lꝫ cleric⁹ sit ipso facto ꝑuatus bñficio.tñ nō est sibi auferēda possessio eo nō cita to ꝛ cā ñ cognita. allat q voluit inno.i.c.cū nris.de ꝙcess.pbē. Et adduco q voluit idē bal.i.l.cū fratrē. C.de his q vt indignis di xit q notoriū nunq̄ hz vires ad aliquē deponēdū vl ꝑuādū nisi sequat sentētia ꝑuatōis vel depositōis: ꝛ lꝫ plat⁹ sit notorie cri minosus nō tñ ꝑ hoc ē deposit⁹ ipo iure. ēt si sit homicida. ad hoc allegat inno.in.d.c.cū nostris. ideo dicit q si qs est notorie ꝓdi gus nisi sit ab administratōe bonoꝝ suoꝝ depositus ꝑ sniaz pōt ꝟbef. faciat q voluit.d.dñic⁹.i.c.lꝫ eps.ō pbē.li.vi. vbi arguit ꝟ executores aplicos q auferūt possessionē possessore nō citato. fa ciat q voluit io.an.in addi.spe.in ti.ō peti.ꝛ pos.§.fi. ꝛ q volu it.d.abb.in comēto.c.fi. de ꝑsum.ꝛ adduco elegantē tex.in.c. i.de cau.pos.ꝛ ꝓprie. i.ꝟ.nos ꝟ partē inauditā aliqd diffinire ñ possum⁹ nec debem⁹. vbi probat q ꝓnceps q est supmus iurista. toꝝ nō pōt diffinire aliqō parte inaudita nec citata. ꝓbat in.l.fi. ꝟ.cognitionaliter.C.de legi. Quāto ergo fortius nō poterit in feriorꝝ a ꝓncipe decidere aliqd nō citato possessore. Et ꝑ certo de facto ꝛ nō citato illo hugone debuit restitui ille gaspar. ex quo il le hugo fuit inuestitus ab illo massario nō vocato dicto gaspare possessore. Faciat q voluit bal.ꝛ raph.i.d.l.fi.C.de legi.ꝛ q vo lunt scribētes.in.l.meminerint.C.vñ vi. Et iudicio meo ista ad istud ꝓpositū excedūt vires humani ingenij. Deo in altissimis sit gloria q illuminat omnē hoiem venientē in hūc mundū. ergo nō tenuit ista inuestitura. ꝛ de facto venit revocāda ꝑ supradicta Preterea faciat qz etiā ex alio capite videt esse nulla: qz dñs dux mādat illi massario: vt iusticiā faciat quo casu videt q si iniustaz sniam ferat ꝟ ius partis aduerse snia sit ipso iure nulla ita singu lariter decidit hosti. in.c.fi.de ꝑben.: quē ibi sequit.d. cardi. et oēs scribētes. Et ideo pulcre dixit bar.in.l.diē ꝓferre.§.stari.ff. de arbi.q si partes ꝙpromittūt in arbitrū vt ferat sniam ꝑm ius ꝛ ipse ferat laudū iniustū cōtra ius litigatoris erit ipso iure nullū qz tulit laudū cōtra formā mādati. voluit bal.in.c.ꝙsanguinei. de re iudi.ꝛ in.l.i.C.de arbi.ꝛ voluit.d.abb.in.c.cū dilecta.ō re scrip.ꝛ in ꝙsilio suo.xlij. Et faciat q voluit inno.in.c.prudentiā ō offi.dele.ꝛ ego dixi ad plenū in.d.c.cū dilecta. lꝫ bar.ō hoc du bitauerit in.l.si societatē.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ socio. Cū ergo i ꝓpo sito nr̄o iste ꝙmissari⁹ venerit ꝟ formā ꝙmissionis datā sibi a dño duce sequit q ꝓcessus inde gest⁹ ꝛ snia sunt ipso iure nulli⁹ vigo ris. qz inspicienda ꝛ sequenda est forma mādati.c.pisanis. de resti. spo.c.cū dilec.de rescrip.c.prudentiā.de offi.dele.l.cū hi.§.si ꝓ toꝝ.ff.de trāsla. forma enim ęque dat eē rei ꝛ ꝙseruat rē in esse.l.is q.cccc.§.quidā.ff.acl.l.fal.faciat q pulcre dixit bal.in auc.iube mus.C. de iudi.ad fi.vbi voluit q ēt iudex teneat ꝑuare formā ergo talis processus cum snia est nulla posset qz adduci illud q scribit i illo ouid. Nec qcqz si pōdus inhers Preterea etiā infri git ex alio capite hmōi afferta snia: qz vbi snia peccat i iure natu rali ē nulla: qz ius naturale tali ꝛ mutari nō pōt. insti. de iur naturali. §.sed naturalia.l.i.ff.de vsu.ea.re.q̄ vsu.ꝙsu. Sed citato ē ō iur naturali: vt cle.pastoralꝫ.de re iudi.nā ꝛ de⁹ ipse supmus ꝛ altissi mus legis inuētoꝝ ꝛ ꝙditoꝝ subegit se legi. qz cū ꝙdēnavit adā: ꝓ mo eū monuit ꝛ citavit ad ostendendum q non debemus ferre sniam ꝟ nō citatū.l. ō vno quoqz.ff.de re iudi. qz iuditiū nostrū. dz esse ꝙforme iuditio ipsi⁹ dei: vt in.c.deus omnipotēs.ij.q.i.c. vt nostrū. vt eccle.bñfi.c. qualiꝫ el.ij.ō accu.ois enī xpi actio fuit nostra instructio. optio dicēte hieronymo i ꝓlogo biblie.c. signi ficasti. de elec. Cū ergo ista snia fuerit lata parte nō citata ē nulla qz peccauit in iure naturali quo iure ligat ipse ꝓnceps ꝛ etiā li gatur rōe: vt elegāter dixit bal.i ꝙmēto.l.ij. C.ō bui.ꝛ aqua. vbi voluit q lꝫ ꝓnceps sit solutus legib⁹: vt.l.ꝓnceps legib⁹ solutus ff.de legi. nō tñ est solut⁹ a dictamine rōis: qz est aial rōnale polici tū ergo fortiꝰ inferioꝝ ligabit natura ꝛ rōne: qnimo nos iubem⁹ sequi naturā tñ pulcre dicebat Cicero in ō amicitia in hoc sumus sapiētes q naturā tanq̄ deū segmur eiqz parem⁹ ꝛ c̄. l. adoptio ñ iure facta. C.de adop. ergo sequit q talis snia lata ꝑ illū massa riū multiplici de cā reddit nulla. Et ad p̄dicta etiā faciat: qz ex alio capite reddit nulla: nā aduersari⁹ in p̄cibus porrectis dño

duci supplicat se mitti in possessionē siluarū ꝛ ille massarius excessit modū ꝛ formā cōmissionis: qꝛ inuestiuit illū hugonē supplicantē nō de siluis vt supplicat sed de terris aratis ꝛ cultis quo casu clarū est ꝙ rescriptū habeꝫ ꝓ libello: vt singu. voluit inno. i. c. sup lr̄is. ō rescrip. vbi dixit ꝙ attēdiꝫ ꝯclusio in rescripto sicut attendiꝫ in libello: ꝛ de hoc. d. inno. facit festū bal. in cōmēto. l. ꝓscriptōe. C. si ꝯ ius. Ex quo sequiꝫ ꝙ cū snīa debeat eē cōformis libello: vt i. c. lꝫ bely. de symo. cū si. allegatis supi° ꝙ hmōi snīa est ipso iure nulla: qꝛ nō ē ꝯformis libello ex hoc capite censetur nulla. et eodē mō cēsetur nulla: qꝛ est cōtra formā ꝯmissionis dudalis. l. diligēter. ff. mā. ergo ex isto capite etiā reddiꝫ nulla. ꝛ ēr plus ꝯsidero ꝙ ista snīa ꝓtinet euidentē iniqtatē: qꝛ cum iste supplicās petat se inuestiri de siluis: ꝛ ita etiā cōmittat dñs dux. ꝛ ille ꝯmissari° inuestiat illū de terris aratis ꝛ cultis industria. labore opera: studio: impēsis: sudore. ꝛ diligētia huius gasparis ꝙ est iniqssimū ꝛ quedam impietas que q̄ fit supremo ꝛ altissimo deo exosa magnanim° scit testis apl̄s ꝑmo ad romanos reuelaꝫ ingt ira dei de celo sup oēm impietatē. Et faciat ꝙ celebris dixit psalmista. Nō sic impij nō sic. Et adduco mirabile tex. l. fi. C. ō allu. ꝛ palu. cui° verba sūt hec ne doleāt diligētes operā suā dedisse agriculture ne diligentiā suā dānosam esse intelligāt. Luꝫ ergo de mēte dñi ducis nō fuerit vt iste hugo surripiat diligentiā i colendis ꝛ extirpādis siluis ꝛ reducēdis ad culturā illius gasparis nec etiā ille hugo hoc petijt. ꝛ tū ille massari° inique euidēter apparēte ita inuestiuit. nā ꝛ deus odit iniquitatem: vt plene scribiꝫ apud iudith. sanctissimā feminā odit ingt de° eoruꝫ iniquitatē. Et alibi dicit. vindicās iniquitatē parentū vsqꝫ in tertiā generationē. ꝛ ideo dixit tex. fin. ꝛ peregrin° ꝑm oēs docētes. in. c. inter ceteras. de re iudi. ꝙ lꝫ snīa lata cōtra ius litigatoris sit aliqua: vt in. c. i. de re iudi. tū qñ ꝓtinet euidentē iniqtatē ē nulla ipso iure vt ibi ē casus. Et faciat ꝙ voluit ange. in. l. si pars ꝑ illū tex. i. ff. aperte iniqua. ff. de inoffi. testa. vbi dixit esse casum. faciat ꝙ voluit. d. anto. in. c. suā. de pen. vbi dicit ꝙ snīa aperte iniqua ñ trā sit i rē iudicatā. ergo sequiꝫ ꝙ nō mereꝫ executionē. faciat ꝙ voluit. d. abb. in suis ꝯsiliis ꝯsilio. cl. vbi ꝯsuluit ꝙ lꝫ statutū disponat ꝙ nō possit opponi de nullitate sententie nō bꝫ locū qñ nullitas ē euidēs. voluit bar. in. l. iiij. §. ꝙdēnatū. ff. de re iudi. bal. i. l. C. ne lice. i vna. ea. cā. tercio ꝑuo. ꝛ iō multū egregie dixit dñs cardi. in. c. cū bertoldus. de re iudi. ꝙ vbi iniusticia ē euidēs tūc snīa est ipso iure nulla. Et faciat ꝙ voluit bal. in. l. i. C. qñ ꝑuo. nō est necē. ꝛ ideo glo. valde fin. in. c. ex cōquestione. de restitu. spo. vbi quotiēs iniusticia est notoria nō bꝫ locū clausula appellatōe remota. ꝛ faciat ꝙ preclare voluit hosti. in. c. de arbi. vbi dicit ꝙ quotiēs laudū est euidēter iniquū tūc nō bꝫ locū dispositio l. diē ꝓferre. §. stari. ff. de arbi. Ita dicamus in ꝓposito nostro qꝛ cū illa sentētia sit euidēter iniqua licet sit cōtra ius litigatoris est ipso iure nulla: ꝛ habet rōem in se ex eo qꝛ lex ꝯfidit se de ministro suo q est iudex. vt in auc̄. iusiur. ꝙ ꝑsta. ab bis. ꝛ i. §. oportet. in auc̄. de iudi. ꝛ uo. in. c. i. de ꝯsti. ideo ꝑsumit ꝙ illud qō iudicat sit iustū ꝛ licitū: vt. l. herēnius. §. gaya. ff. de euic. l. ij. C. de offi. iudi. vbi lex ꝑsumit ꝙ illud ꝙ iudex arbitraꝫ sit iustū. faciat c. snīa pastoris. xi. q. iij. faciat. c. in presentia. de renū. ꝛ. c. cū iter vos. de re iudi. c. pisanis. de restī. spo. nihilomin° vbi ē iniusticia euidēs ꝛ manifesta tūc cessat illa ꝑsumptio. ꝛ stamus veritati: qꝛ incertis nō certis loc° est cōiecturis. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. ō ꝟbo. ob. l. si certis annis. C. de pac. ꝛ ideo cessat illa bōa ꝑsumptō quā lex presumit de ipso iudice. ꝛ tō talis sententia ē nulla ipo iure. Simile in snīa excōicationis que est ipso iure nulla vt nō hēat locū in ea. c. snīa pastoris. xi. q. iij. de quo plene p. d. abb. i. c. mādatū. de rescrip. ꝙ aūt ista snīa sit euidēter iniqua apparet ex tenore actoꝝ ex supplicatōe: ex ꝯmissiōe: ꝛ ex tenore snie: quo casu acta faciūt rem notoriā: vt fin. voluit inno. in. c. ex insinuatione. de ap. ꝛ in. c. significauerūt. de testi. in glo. ꝛ in. c. cū olim. ō ꝟb. fig. ergo. Quod aūt sit iniqua apparet qꝛ iste hugo surrpit labores ꝛ sudores alterius cōtra verba ipsius dei altissimi dicētis primo libro geneſis prope principiū. In sudore vultus tui vesceris pane. ꝛ iste fruitur pane in sudore ꝛ labore huius gasparis. ꝛ ꝓbatur in. d. l. fi. C. de alienō. ꝛ in. c. ad aures. de reb° ec. nō alie. Et ideo exclamat ange. in. d. l. fi. cōtra insatiabiles ꝑlatos. ꝛ idē etiā exclamat bar. in. l. ij. C. de loca. fund. fisca. li. xi. q post edificia facta in ruinis volūt dicere se deceptos. faciat. l. ii. C. de om. agro deser. li. xi. vbi bar. arguit cōtra insatiabiles ꝑlatos. Item videtur dicendū ꝙ fuit maxia iniqtas inuestire illū hugonē ō terris aratis ꝛ ad culturā redactis cū maxio ꝓeiudicio illius gasparis. Preterea etiā accedat ꝙ colligiꝫ ex dictis testiū ꝓductoꝝ ꝑ illū hugonē: qꝛ si bñ ponderētur dicta eoꝝ sunt varij cōtradictores ꝛ adinuicē cōtrarij. ergo nō ꝓbāt. l. q falsa. vel varia. ff. ō testi. l. testiū. C. de testi. l. ob carmen. §. i. ff. eo. c. licet. eo. ti. c. bone memorie. de elec. ꝛ iō his testibus standū nō est quibus lux veritatis assistit. ita singu. dixit tex. in. l. fi. C. de fideicō. ꝛ dixit tex. in c. preterea. de testi. ꝛ in. c. in nostra. eo. ti. ꝙ standū est testib° de ponētibus verisimiliora. c. licet cām. de ꝓba. l. ob carmē. §. i. eo. ti. Sequiꝫ ergo ꝙ talibus testib° nulla fides ē a iudice adhibenda. Quinimo plus dixit bar. in. l. lutius. ff. de his q no. infa. ꝙ lꝫ testis assignet bonā cām dicti sui. ꝛ tū iudici videꝫ ꝙ nō dicat veritatē. nihilomin° pōt nō adhibere sibi fidē. ꝛ ita dicit se intellige re ꝛ praticare. l. iij. §. i. ff. de testi. in quantū dicis tu magis scire potes. ꝯsuluit tū ꝙ iudex faciat inseri cāꝫ apō acta ꝓpter piculū sindicatus. Faciat ꝙ voluit ino. in. c. qm̄ cōtra. ō ꝓba. vbi iudex nō adhibuit fidē testibus ꝛ tū tulit snīam. faciat ꝙ voluit idē inno. in. c. cāmqꝫ. ō re iudi. ꝛ qꝛ voluit ibi. d. abb. idē voluit hosti. in. c. ꝓtingat. de offi. dele. ꝛ ad hoc accedat ꝙ voluit bal. in. l. cū magistrat°. C. qñ ꝓuo. nō est necē. vbi dicit illō ē non dignū. ꝙ qñ testes sunt pares pōt iudex ꝑ animi sui motū adhibere testibus alterius: ꝛ testibus alterius nō adhibere fidē dūmō in actis faciat inseri cām sue adhesionis. dicit ꝙ intelligiꝫ ꝙ habeꝫ in. l. duo iudices. ff. de re iudi. idem. voluit idē bal. in. c. cū sint partium. iura obscura. de reg iur. li. vi. allegat. d. l. duo iudices: ꝛ. l. si duo patroni. ff. de iure iur. Faciat ꝙ voluit. d. abb. i. c. afferte mihi gladiū. de ꝑsum. Poterit ergo iudex apud acta facere inseri cām quare talibus testibus nō adhibet fidē. Et adduco ad ꝓdicta ꝙ voluit bal. in. l. testiū. C. de testi. in penul. colū. vbi dicit quatuo: fore animaduertēda: ꝑmo naturā negocij. ꝛ qualitatem Secūdo testiū fidē ꝛ auctoritatē. Tercio argumēta affirmatiua rei de qua queriꝫ fides. Quarto ea sequēda sunt q̄ veritati sūt ꝓximiora: vt ibi late scribit bal. qui etiā ibi dicit ꝙ in testibus debet reperiri cōformitas: ꝛ dꝫ inquit ibi bal. ꝯsonare cū testibus natura negocij ꝛ iudicis motus. Ex istis ergo ligdo apparet istis testibus nullā fidem esse adhibendam.

¶ Postremo dicit in pūcto ꝙ in ertio gasparis ꝓdicti ꝙ hꝫ in dicta scola ꝛ fundo sancti blasij tornaturas terre. lx. aratorias. iuxta ioannē paulini viā dare viā munij ꝛ viā sandelli ꝛc. quo casu licet bal. in. l. solēnibus. C. de reiuēdi. dicat ꝙ ꝑ librū extimi siue catastri no ꝓbaꝫ dñiuꝫ ex parte faciētis describi extimū illō siue catastrū ſꝫ bñ ꝓbaꝫ dñiuꝫ i ꝓeiudiciū ipsi° nō in ꝓeiudiciū alterius. ad hoc allegat. d. l. solēnibus. allegat etiā. l. cēsualis. C. de dona. ibi etiā idē bal. in. d. l. censualis. colligit ꝙ si rē tuā te volē te describo in extimo meo ꝙ tibi ꝓiudicat descriptio in extimo meo: secus si ignorāte te ita descripsi. Nihilominus in casu nr̄o videꝫ esse. secus ꝛ ad hoc adduco simile ꝙ voluit ludo. ro ꝯsilio cxxv. incipiēte posito ꝙ dñium vbi ꝯsuluit ꝙ nō ꝓbeꝫ dñium in preiudicium alterius: tū dicit ꝙ invitis dentibus oportet ꝯfiteri ꝙ faciat indiciū ad ꝓbandū dñium solutio census. allegat spe. i ti. ō loca. §. nūc aliqua. ꝟsi. liij. ꝛ. liij. iiij. ꝛ. vij. ꝛ faciat ꝙ voluit io an. de ymo. post alios in. l. cū tale. §. falsum. C. de cōdi. ꝛ demō. Nō in casu nostro equiualet solutioni census possessio isti° gasparis ꝛ reductio ad culturā dictaꝝ tornaturaꝝ. lx. vt eundē effectū operētur quē operaꝫ dicta solutio de qua loquiꝫ ludo. ro. ꝛ ita tollātur cōtraria allegata sup ius maxie si esset extimū longi tpis ꝛ antiq. arg. ei° ꝙ voluit iaco. butri. in. l. optimā. C. de contrahē. stipu. ꝛ bal. in. l. cū aliqs. C. de iure delib. ꝛ ꝙ voluit. d. anto. in. c. cū dilec. de suc. ob. inteſta. vbi dicūt ꝙ si ꝟba enūtiatiua exprimūtur in aliquo antiquo instrumēto ꝓbāt. Ita dicam° in casu nostro si dictū extimū est de longinquo. faciat ꝙ hꝫ in. d. c. ad audientiā. de ꝓscrip. ꝛ i. c. cū cām. de ꝓba. ꝛ ꝙ no. bal. i. l. exēplo de ꝓba. ꝛ ꝑ ꝯs satis adminiculaꝫ istud extimū ꝯsuēcta possessione ꝛ redaptōe ad culturā dictarū terrarū: vt voluit ludo. ro. in. d. suo ꝯsilio ꝛ bñ faciat ꝙ voluit bar. in. l. rura. C. de omni agro deser. li. xi. Et ita concludo supremo: optimo: maximo: altissimo: ꝛ incomprehensibili deo sit decus gloria ꝛ imperium sempiternū. Bñs andreas barbatia eques ꝛ in vtraq cēsura doctor.

¶ Casus consilij. lxxxiij

CUtrum emphiteota vel vasalus vel superficiarius possint minare dños in iudicio. iuxta. l. ij. C. vbi in rem actio. quãdo conuenitur ab aliquo. Et quid si cõueniunt sup vtili dño tantũ.

Reclare Scripsit psalmista celebris: prope est dñs iuocantibus eum. Idcirco supremũ: optimũ: maximũ: incomprehensibilem: et altissimum principem deũ huic consultationi corde humili inuoco: vt pissimo saluatore nostro Jesu christo medio veritatem huius consultationis mihi aperiat amẽ. Et quidem viso pũcto et solẽm animadversione pensato in causa magnifici militis: et insignis generosi doctoris dñi scipionis mihi cõpatris obseruãdissimi mihi videt qd reus cõuentus nõ possit noiare illas ecclesias dñas directe ad hoc vt euitet iudiciũ dñi potãtis: et cãm deducãt ad forũ ecclia sticũ: et ad hec adduco bar. qui in terminis decidit hãc dubitationẽ in. l. ij C. vbi in rẽ actã. in. i. colũ. in. ii. q. in fi. mihi videt qd habeamus sic dicere. loquens tñ ibi bar. de feudatorio et emphiteota et superficiario et similibus personis in iuditio conuentis denũtiantib⁹ dños. Aut iste qui habet ius in re quenitur solũ iure possessionis sue: vt qz vnus emphiteota cõuenitur ab alio dicente se esse potiorẽ emphiteotã. tunc vera sit ista opinio qd nõ possit dñm in iuditio nominare: qz dño nõ preiudicat. Sed si conuenitur emphiteota ratione dñij directi qd ẽ apud aliũ põt. et debet noiare dñm in iuditio: et liberabitur a iudicio ratione illi⁹ dñij. quaten⁹ illud iudiciũ non repugnat iurĩ ipsius emphiteote potest enim dicere emphiteota quis sit directo dños. nec volo hoc defendere: sed dico me esse emphiteotã. Sed quaten⁹ ius vel petitio ipius agentis repugnaret iuri ipsi⁹ emphiteote haberet necesse se defendere nec posset dñm noiare iudiciũ: sed bene posset eũ noiare vt posset ab eo de suis defensionibus informari. allat qd habet in auc. qua in prouintia. C. vbi de cri. agi. oppor. Jsta sunt formalia. verba bar. in. d. l. ij. Idem voluit ibi Ly. Iz bar. loquitur per clariora verba. et idẽ voluit io. an. in. c. qm̃ frequenter ff. vt lit. nõ pres. et hãc opinionẽ dicit esse magis cõis. d. abb. i d. ff. et hanc opi. sequitur sali. in. d. l. ij. idẽ sequit pe. ô ancha. in. d. c. qm̃ frequẽter. ff. in. vi. q. et idem sequit ibi io. de ymo. i c. inter quatuor. de ma. et obe. facit glo. in. d. l. ij. et in. d. c. qm̃ frequẽter. ff. aliter tñ loquitur guil. de cuni. et etiam aliter loqtur bal. in. d. l. ij. Tñ ista est cõis opi. glo. io. an. cy. bar. sali. pe. ô ancha. et io. de ymo. ergo fm illã erit iudicandũ et psulendũ. l. i. fi. crebrior apud veteres opi. ff. de offi. questo. l. i. ff. ô sena. c. ne inimicis prudẽtie tue. de psti. ergo ista opi. erat sequẽda iudicando et psulendo. Modo in casu nostro dñs scipio agit cõtra reũ sup vtili dño dũtaxat asserens se esse emphiteotã potiorẽ illo reo nec aliquid dicit nec allegat: cõtra directũ dñium competẽs ecclesiis ergo sequitur qd non possunt isti conuẽti vel iste cõuẽtus noiare dñm in iuditio ad declinandũ iuditiũ: et ista videt pura veritas. Et multo fortius qz istud vtile dñium dicit esse prophanũ et laycale ex quo competit layco licet inhereat rei ecclesiastice quo ad dñium directũ. et ad hoc adduco elegãs psiliũ dñi petri de ancha. fm qõ infinitis vicibus cõsului. dixit enim pfatus. d. pe. in psilio cxiiij. incipiente visis et diligẽter reassumptis actis etc. in. vi. colũ. in fi. patet etiã. qz vtile dñium habuit qui recipit rem ecclesie i emphiteosim qd vtile dñium nõ põt dici ecclesiasticũ licet rei ecclesiastice cohereat ita formaliter dicit petrus de ancha. qd dñium vtile quesitũ ex re ecclesiastica p laycũ dicitur prophanum et laycale dñium et nõ ecclesiasticũ: et habet rõem in se. qz laycus ẽ incapax dñij ecclesiastici: vt. c. quãto. de iudi. c. ecclesia. ô psti. c. bñquidẽ. xcvj. di. c. cũ laycis. de reb. ec. nõ alie. c. massana ecclesia. c. sacro sanc. ô elec. Si ergo tale dñium acquirat layco censet laycale et prophanũ. et probat istud in. e. c. i. de iure patro. li. vj. vbi dicit qd si laycus donat ecclesie ius patro. tale ius censetur ecclesiasticũ: qz attẽditur persona cui adheret: qz actus actiuoz sunt in patiente bene disposito: vt voluit philosophoz lõge pceps Aristotiles in scõo de aia. attẽditur qualitas psone cui adheret: si est laycalis presumit dñium laycale: iuxta illud qd habetur in. l. seruus. ff. si heredi. ff. de statu lib. in. fi. psone cui demõstrat adheret. faciat. l. que religiosis. ff. de rei ven. vbi que religiosis adherent ipa quoq religiosa sunt. ergo a cõtrario que laycis adheret laycalia sunt. et sic sequit qd vtile dñium acquisitũ layco censetur esse prophanũ et laycale. Et adduco rationẽ iuditio meo habentẽ neruũ qd vnũ et idem accidẽs seu vnũ et idem obiectũ variatur fm conditionem persone cui adheret: et adduco ad hoc qd pulcre voluit bal. in. l. ij. C. de serui. et aqua. vbi dicit qd potestas legitimãdi aliter inheret prĩcipi et aliter inheret comiti palatino qz principi inheret cũ plenitudine potestatis: sed comiti palatino nõ inheret tali plenitudine et sic iure libero. vnde poterit pnceps alteri preiudicare legitimãdo qd non poterit facere comes palatinus. Jta dicamus in proposito qd vtile dominium acquisitum layco ex emphiteosi censeatur prophanũ. Sed acquisitum ecclesie censeatur ecclesiasticũ. Faciat simile qd voluit bar. in. l. si publicanus. ff. fi. ff. de publi. vbi dicit qd ius colligẽdi passagium adherens principi inheret fm conditionẽ ipsius pricipis et inherens inferiori inheret fm conditionem ipsius inferioris. ideo in prescribẽdo contra principẽ requiritur tẽpus de cuius initio nõ extat memoria. sed quomodo ad inferiorẽ sufficit vnus tempus. ita singu. dixit ibi bar. de quo dicto fecit festũ. d. abb. in. c. super quibusdam. ff. preterea. de verb. sig. et bal. in. c. i. in ti. que sũt regal. et in. c. conquerente. de offi. ordi. vbi facit festũ de isto dicto bar. Ecce nunc qualter vnũ et idem accidens applicatum diuersis subiectis variatur scõm naturam illorum subiectorum. l. plenũ ff. equiti. ff. de vsu et habi. Faciat qd voluit ibi bal. faciat. l. ex mi litari. ff. de testa. mili. et qd voluit ibi bal. et qd voluit inno. in. c. pastoralis. de dona. ita dicamus in casu nostro qd vnũ et idem dñium acquisitum ex emphiteosi ecclesiastica censeat prophanũ aut ecclesiasticũ fm naturã rei cui applicatur. Preterea ad hoc faciat qd voluit bar. cy. et alij scribentes superius relati. in. d. l. ij. vbi in rem actã. vbi dicunt qd emphiteota conuentus sup suo vtili dominio nõ potest nominare dñm. ad hoc vt declinet iudicium ex parte seu ex psona dñi. Ergo sequitur qd aperto ore sentiunt qd illud dñium censetur esse eius dẽ rationis cuius rationis est ipsum subiectum cui adheret cũ non possit declinare iuditiũ ex persõa habentis directum dñium: et licet nullus docẽtuz hoc ponderauerit. tamen istud indubitanter tacite senserũt: et miroz vehemẽter. d. pe. de ancha. qui ita insapide et ita nude illud asseruerit in dicto suo consilio non adducendo aliqua motiua: quia vt precla re voluit illuminatus doctor augustinus relatus a gratiano i. c. ego solis. ix. dis. non est attendenda auctoritas loquentis: sed ratio qua ad loquendũ moueatur. ideo dixit ter. in. l. labeo. ff. idez tubero. ff. de iup. lega. et si magna sit tuberõis auctoritas non tamen a seruio discedo. Sed rationes adducte superius a me apponũt gladium huic dubitationi. Et vlteri⁹ adduco qd istud vtile dñium nunqd fuit acquisitũ ecclesie semper fuit apud laycos: qz ille antiqu⁹ qui reliquit dictis ecclesijs dñium directum antea tam concessit illam domũ dñis nãni et bonifacio de gozadinis in emphiteosim perpetuã: et sic a layco deuenit et ad prefatũ dñz scipionẽ ab heredibus illoz. ergo sequit qd dñs potestas poterit iudicare sup huiusmodi cã: nec poterit declinari iudiciũ ex psona regentiũ ecclesiã sancti iacobi et ecclesiã sancti michaelis. Preterea vlterius ad pdicta adduco qd voluerit bal. post guil. de cun. in. l. solẽnibus. C. de rei ven. vbi in. ii. q. querit nos habemus qd si ille q tenet rem in emphiteosim cessat in solutõe pẽsionis p biẽniũ in ecclesia vel p triẽnniũ in priuato qd pdit ius suũ. l. ij. C. de iure emphi. auc. qui rẽ. C. de sacrosan. ec. modo ponit qd ego tenebã fundũ a quadã ecclesia in emphiteosim sub certo censu possessio istius rei cuenit ad tertiũ qui possedit et soluit canonẽ per. x. annos: ego vero canonẽ nõ solui tempore quo ego nõ possedi. mõ ago rei vẽdicatione cõtra hũc possessorẽ ipe nõ põt apponere deprescriptione: qz ipse nõ habet titulũ: vt. l. nullo. C. de rei ven: sed opponitur mihi qd cecidi a iure meo qz non solui canonẽ opponitur qd iuris: rñdet planũ est qd sic non habet refirmã ab ecclesia non potest mihi opponere de canone nõ soluto: vt no. in. l. ij. ff. si ager vectigal. Sed ponamus qd habeat refirmam ab ecclesia: nũquid hoc pretextu possit me excludere. dicit guil. de cun. qd non: quia ille census equiparatur a tributo vnde a quocũqz soluat res nõ incidit in cõmissum. allegat p casu. l. forma. ff. sed cũ ego. ff. de censi. et istud nos habemus i alia materia: ná nos habem⁹ qd vasalus mortuo patre debet infra annũ adire dñm feudi. et petere inuestiturã alĩs perdit feudũ. c. vlti. i ti. que sit prima causa amit. feu. pone qd patre meo mortuo

tu incipis feudum possidere nolebas mihi restituere: steti per biennii ꝛ non petij inuestituram a dño nec prestiti iuramentū fidelitatis queritur vtrum amiserim feudū. determinat guil. de cu. q̄ nō. ad hoc mouet p. d. l. forma. §. cum ego. Item q̄ ad hoc vt vasallus amittat feudū requiritur q̄ sit in dolo: vt in. c. fi. pe prohib. alie. feud. p̄loqua. Sed ego dico nō fuisse in dolo nō possidendo: q̄ ex quo nō habeo cōmoditatē feudi non teneor subire onera feudi. ꝛ hanc doctrinaz guil. de cuni. sequitur bal. in. d. l. solēnibus. ꝛ sequitur ibi sali. ꝛ sic guil. bal. ꝛ sali. arguūt ibi ō emphiteosi ad feudū. simile facit bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verb. ob. ꝛ in. l. cū hij. §. si vni ex pluribus. ff. ō trāsac. ℳ Ō ista doctrina data per guil. decidit hāc dubitationē: q̄ cū auctores dñi scipionis habuerint p̄iorē inuestiturā. ꝛ p ꝓns potiorem q̄ isti cōuenti: posito q̄ dicti conuēti fuerint inuestiti ꝛ soluerint canonē. tū ꝓpter ℏ nō p̄eiudicauit dicto dño scipioni nec suis auctoribus si non soluerint canonē: q̄ nō fuerūt in dolo cum nō habuerint possessionē dicte domus: ideo eis nō est imputanduz si. nō soluerint dictū canonē. licet ergo illi conuēti habuerint concessionē in emphitosim ab ecclesia ꝛ soluerint canonē nō ꝓpter hoc p̄eiudicauerūt dño scipioni nec suis auctorib⁹ a quib⁹ dñs scipio ꝙsecut⁹ extitit legitimā cessionē eoq̄z magis cū dcā dom⁹ fuerit suoꝝ antiquoꝝ: vt ē tex. elegans in. l. si in ēptione. ff. ō mino. in ℣si. veluti suoꝝ antiquoꝝ. faciat q̄ voluit idem bal. et q̄ hī in. l. lexq̄z tutores. C. de admi. tu. Et sic apparet ex istis q̄ magnificus cōpater me⁹ fouet iusticiā nō solū quo ad iuditiū vt agitetur coram dño vicario dñi potestatis: sed etiam quo ad merita cause vt cōpetat sibi rei vendicatio cōtra illos conuētos possessores. argu. eius q̄ habetur in. l. officiū. ff. de rei ven. ꝛ. c. examinata. de iudici. Et ita concludo in fauorem eius. supremo: optimo maximo: ꝛ incomprehensibili deo sit decus gloria ꝛ imperium sempiternū. Bñs andreas barbatia eques ꝛ in vtraq̄z censura doctor. Die. xxx. Augusti.

¶ Casus consilij. lxxxv.

¶ Utrum dos materna computetur filio in legitimaz in bonis aui sui. ꝛ de significatione verbi ipse ꝛc̄.

Reclare Scribitur luce. xxi. cap. Ego dabo vobis os et sapientiā cui non poterūt resistere. Idcirco p supremū: optimū: ꝛ maximū principē deum huic cōsultationi inuoco: vt pijssimo saluatore nostro medio paraclitus spiritus veritatē huius hesitationis mihi aperiat amē. Et q̄dem viso puncto ꝛ facti contigentia que est hic videlicet: pater dotauit duas suas filias: vna decessit relicto filio ipius sui patris nepote ipso auo viuēti: postea dictus pater fecit testamentum in quo vniuersalē sibi ascripsit heredē alterā superstitē filiā nulla facta mētione nepotis ex filia defuncta. dubitaf vtꝝ dos materna cōputaf filio in legitimā in bonis aui. ꝛ quidē bar. in. l. in quarta ff. ad leg. fal. i. ℣. quero. filia decessit anteq̄ pater relicto filio an illa dos data filie computef in quartā nepoti sicut cōputaref matri sue. refert se ꝙsuluisse q̄ sic. ꝛ hodie ēt ꝙsuleret: ꝛ idē dixit consilio. cxlv. incipi. pater dedit dotē ꝛc̄. ꝛ idē voluit ꝙsilio. lxxxix. incipi. naldus dedit dotē in quibus ꝙsilijs easdē rōes apposuit: ꝛ nō alias quas apposuit in. d. l. in quarta. fuit ꝓ certo ab ipso prīcipe deo donata gratia interpretādi has leges nostras vniformiter: q̄ illud q̄ semel inuestigauit perseuerauit in illo etiā dato lōgioꝛi studio nec auxit nec detraxit p̄ioribus suis dictis: miroꝛ vebemēter q̄ ꝓpter diuersa fantasmata cotidie in nobis generantur diuerse intellectiones: vt scribit philosophus in tertio de aīa. l. diui fratres. ff. ō iure patro. Ideo pleriq̄z iuris interpretes scripserūt diebus suis nouissimis q̄ p̄ioribus pōt dici q̄ diuisiones gratiaꝝ sunt scōm eundē spiritū: ꝛ iō nō refero rōes bar. quas posuit in. d. l. in quarta. sed idē bar. si recte pōderetur in. l. cū oporꝛtet. C. de bo. q̄z lib. tenuit ꝙtrariū. dicit enī ibi glo q̄ ꝓfecticia dicūtur que ex substātia patris veniūt: ꝛ capitur ibi illud verbū ex. large: vt veniāt ea que occasione patris p̄roueniūt. bar. ibi dicit q̄ aliter accipif dictio ex. in. l. scimus. §. repletionē C. de inof. testa. ꝛ sic dicit q̄ accipif stricte ꝓ eo q̄ imediate p̄roueniat a patre: q̄ illa dictio ex. stricte modo sumpta importat cām imediatā. ita ꝓbatur in. l. nō dubiū. C. de legi. ꝛ. l. i. C. si seruus. ex te. l. eo tpe ff. de pecu. bar. in. l. i. §. ex incendio. ff. de in cen. rui. nauf. ꝛ in. l. i. §. nūc videamus. ff. de ꝙug. cū emā. lib. ꝛ ī. d. l. nō dubiū: ꝛ in l. ait p̄etor. §. q̄ si de fructib⁹. ff. ō bo. auc. iu. pos. ꝛ in. l. cū filij⁹. §. heres meus. ff. de le. ij. bal. ī. l. ex hoc iure. ff. de insti. ꝛ iure. ꝛ ī l. si de interpretatione. ff. de legi. ꝛ in. l. de peconibus. ff. ad legez acql. ꝛ in. l. iij. C. de acti. emp. io. an. in. c. qualiter. de elec. o. anto. in. c. i. de cleri. pug. in duello. Ecce mō qualr met. bar. si recte pōderef sentit q̄ dos mris nō ꝙputaf suo filio ꝓ legitīa debita nepoti in bōis aui. ex eo q̄. d. l. scimus. §. repletionē. dicit q̄ legitima debef ex substātia defuncti. ꝛ illa dictio ex. ibi ponif ꝓpriē ꝛ tūc dī poni ꝓpe qñ ipoꝛtāt cām imediatā. vt ꝓbāt dicta iura et dicta dos proprie venit filio a matre sua defuncta. ꝛ large ꝛ ipro prie dicif venire ab auo. ergo sequif q̄ bar. ita tenuit q̄ dos nō cōputaf in legitimā in bonis aui ꝛ est bene ponderandū istō: q̄ null⁹ ātiquoꝝ nec modernoꝝ habuit aīaduersionē ō ℏ ecce nūc q̄ bar. tenet hāc ptē. Scōo dico istō ꝓbari ī. d. §. repletionē dū dicit ex ipsa ſba: ꝛ sic vtitur illo ꝓnoie demōstratiuo ipsa. quo casu ꝓpe ipoꝛtat ipz indiuiduū: vt hī ī. l. sepe audiui cesarē. ī. ℣. ipe ff. ō of. p̄si. ꝛ. c. coꝛā. ī ℣. sepe. ff. de offi. ōle. ꝛ iō bar. in quodā suo ꝙsilio incipi. factū sic se habet q̄ est in ordine. lxxxij. ꝙsiderat ista verba ipsis filijs apposita in quodā testamēto: ꝛ sic illud verbum ipsa: importat imediate. ꝛ indiuidualiter patrimoniū patris: sed dos est patrimoniū filie: vt. l. pomponi⁹ philadelphus. ff. famiber. ergo segf q̄ sic subtiliter inducēdo illū tex. ꝓbaf ibi forma liter q̄ iste nepos ꝺz ꝙseq̄ legitimā in bonis aui. lz habuerit dotē maternā. nec aligs modern⁹. nec ātiqu⁹ doctor ad hoc aīaduertit. Itē ꝑm hāc partē ꝙsuluit pau. de cas. ī ꝙsilio. ccxlix. īcipi. circa ꝓmū queritū vbi ꝙsuluit ꝑ bar. ꝛ dicit q̄ hodie cōiter īstrumēta dotis ꝙcipiūtur hoc mō. pater dat dotē ꝓ filia ꝛ stipulaf reddi ipsi filie: si igif instrm dotis stat hoc mō q̄ pr̄ stipulat⁹ est reddi ipsi filie: tunc claꝝ ē ꝑm bar. q̄ dos nō ꝙputaf nepotib⁹ in legitima quo ad sucessionē aui: q̄ nō haberēt ipām ab eo auo ꝛz a matre nō de patrimonio aui sed matris cui fuit acquisitū iure donationis. iuxta ea q̄ no. bar. in. l. post dotē. ff. solu. ma. in. iij. q. iō nō deberet ꝙputari. d. l. scim⁹. §. repletionem. ꝛ in hoc dicit ꝙcor dare insimul tā bar. q̄ bal. ꝛ sic erit isto casu videndū instrm dotale in quo pater dedit dotē huic filie qualr fuerint ꝙcepta ℣ba restitutōis dotis q̄ instrm mihi nō fuit trāsmissum: ꝛ sic res erit sine dubitaōe aliqua: q̄ sic doctoꝛes sūt ꝙcordes. et plus dico q̄ si nō ꝓduceref instrm dotale q̄ ñ ꝑsumeref celebratū ita vt celebrari ꝙsueuit ꝓ id q̄ habef in. l. si p̄i⁹. §. recte placuit. ff. ō aqua plu. arcen. ꝛ q̄ voluit ibi bar. ꝛ ꝓ. l. excepto. C. loca. ꝛ q̄ voluit ibi bal. ꝛ ꝓ id q̄ voluit bar. in. l. dñis. C. de agri. ꝛ censi. li. xi. ꝛ iō pulcre dixit andreas de yser. in. c. i. in qui. cau. feu. amit. q̄ si gs accepit feudū ꝓ se intelligif accepisse ꝓ filio masculo. ꝛ movef: q̄ sic ꝙsueuit ꝙcedi: ꝛ ideo egregie dixit bal. in. l. quicūq̄z. C. de ser. fugi. q̄ illud q̄ est ꝙsuetudinariū nō est arbitrariū: ideo videtur data dos vt reddaf filie q̄ ita fieri ꝙsuevit. vt dicit. d. paul⁹ ꝛ claꝝ ē q̄ statur dicto doctoꝛis solēnis cū dicit ita seruaf hodie nisi ꝓbef ꝛriū: vt dixit bar. in cōmēto. l. de quib⁹. ff. de legi. ideo statur glo. in. l. rē nō nouā. C. de iudi. cū dixit. l. cauef: sed ꝙsuetudine nō hī. gl. in. l. si locus. ff. quēadmo. serui āmit. ꝛ gl. in. c. i. de treug. ꝛ pa. ꝛ in. c. cū multe. xv. q. vlti. Sz si inuenif instrm dotis celebratū in quo pater nō fuit stipulatus dotē filie restitui: sz simpliciter filie aut sibi quo casu videf stipulatus restitui ordine successiuo: vt voluit bar. i. l. vxoꝛē. §. testamēto. ff. de le. iij. ꝛ. d. l. post dotē ꝑm vnā lec. tūc nō pōt dici filie donatā dotē fuisse. tūc stat dubitatio in qua bar. dicit ꝙputandū ee in legitimā debitaz nepoti in bonis aui: q̄ habēt eā ab ipo ꝑm ius cōe vl ꝑm ꝙsuetudinē ꝑm quā debef dos nepoti: q̄ ex ꝓmonio aui mediāte cōsuetudine q̄ equipolet dispositōi ipsi⁹ aui. arg. d. l. scim⁹. §. repletionē. sz pau. de ca. in. dicto ꝙsilio dicit: cū reuerētia tanti viri ꝓ certo suū fundamentū ē min⁹ ꝓfectū: fateoꝛ inqt ibi. d. pau q̄ ex patrimonio imediate habēt: vt ipse dicit: sed hoc nō sufficit imo requirif aliud q̄ habuerint ꝓfecte ī eius morte alꝝ secus vñ illō q̄ ꝓfecte filij⁹ ꝙsequif a patre morte patris. ita q̄ nō sit necessaria alia mors. nisi mors patris nō ꝙputaf in legitima nisi sit expresse dictū. hoc dicit pater in donatōe q̄ fit filio emācipato vel filio in ptāte ꝓpter bñ merita: gbus casib⁹ statim valet donatio. nec im

putatur in letimā nisi sit dictū.l.si qñ.C. de inoffi.testa.z hoc tz idē bar.in.d.l.in quarta.z ē rō:q; tūc stati exit z euelitur pris p; fecte ita q; pre mortis in eo nō reperit.ꝓstat aūt q; ltima ē tertia pars ei⁹ q; reperit tpe mortis.l.cōquerit.C.de inoffi.testa.z no. in.l.i.C.de inoffi.dona.ergo illud q; nō reperit in primonio tpe mortis:sed euulsum p donationē validā nō ꝓputaf in ltima:se cus dicit esse in dote z donatione ꝓpter nuptias.nā donatōes il le etiā si dicātur eē patrimoniū filioꝝ nō tñ penitus exiuerūt ō pa trimonio pris propter cōmunionē q; pr hz in eis z spem quā hz recuperādi a filia mortua merito mortuo pre viuēte ipsa filia de; bet ipsa filia ꝓputare in letimā q; reperit eam adhuc i primonio pris:z idē in nepote ex filia de iure cōi si nō eēt ꝓsuetudo que di sponit apud nepotes remanere: z iste ē casus.l.qñ nouella.C.ō inof.testa.que inc̄tū loquit de nepotib⁹ intelligit ꝓsiderata di; spositōe iuris cōis ꝑm quā dos mortua filia statim debuit restitui pri:z sic eo postea moriēte reperit in ei⁹ primonio: z ita ꝓcedūt oēs rōes bar..quas ipse fecit in.d.l.in quarta z in dictis suis cōsi lijs.Sed ꝑsupposita ꝓsuetudine q̄ statim mortua filia tribuit do; tē predictā nepotib⁹.dictū bar.z decisio sua nō ꝓcedit.q; statim mortua filia tribuit dotē aui:effecti erant dicti nepotes dñi dicte dotis nō ex succession matris:q; dicta dos nunc̄ pfecte fuit ma; tris ex quo nō erat ei donata ideo in ea nō habuit heredē. sed ex ꝓsuetudine ꝓdicta z ideo nō debet in nepotib⁹ in legitimā iputari quo ad succession aui:z sic ꝓcludit dñs paul⁹ i dicto suo ꝓsi lio dotē maternā nō cōputare filio in legitimam debitā in bonis aui. Et sic sublate sunt penit⁹ rōes bar.allegate in dictis locis.er go sequit q; ista dos nō debeā huic nepoti in cōputationē legiti. me eidē nepoti debite in bonis aui.ergo poterit cōsequi dotez a scōo marito sue matris et petere legitimā sibi assignari in bonis aui. Et adhuc adduco q; voluit idē paulus de ca.cōsilo. cxxiij. incipi.dubia de quib⁹ querit in scōo dubio illi⁹ ꝓsilij vbi idē dixit q; in cōsilio allegato supius:z sic cū magna deliberatōne videf ista cōsuluisse.arg.l.diui frēs..ff.de iure patro.z indubitāter ista apponūt gldatū ad hāc dubitationē vt iste nepos cōsequ legiti; mā in dotem maternā sibi nō iputet in legitimā debitā in bonis aui. Et ad ꝓdicta adduco q; voluit pe.de ancha. consi.xlviij.in; cipi.visis diligenter ꝟbis testi.vbi refert opinio.bar.q̄ originali; ter fuit Jaco.bu.z ꝑmittit q; filij vel nepotes etiā cōueniūt ex te stamēto debēt habere legitimā purā z sine aliquo onere ex quo sequit q; multofort⁹ in casu nr̄o cū iste auus satis ipse se habuit erga suū nepotē ex filia nō faciēdo aliquā mentionē de eo in dic; to suo testamēto. ℙremittit etiā do.pe.q; imputatio in legiti; ma dz fieri ve reb⁹ q̄s qs ꝓsequit ex substātia ei⁹ de cui⁹ bonis ve; nit legitima detrahēda.d.l.i.qñ.de inoffi. testa.l.illā.C.de colla.Sed nepos nō ꝓcipit istā dotē ex bōis aui sz tanc̄ hers ma; tris ergo nō dz nepoti iputari in legitia debita i bonis aui. Nec obstat si dicat q; ista dos fuit ꝓfecta de bonis aui q dedit eā filie ergo dz sibi iputare si viueret in cui⁹ locū subrogaret nepos q; re spondet eē aliō in filia aliō in nepote q; filia peteret legitiaz in bo nis pris iure z imediate posset dici dicta dos a pre ꝓfecta z per ꝓs in legitiaz iputūda vt.d.l. qñ nouella sz nepotes veniūt vt hers mris ergo veniētes ad legitimā in bōis aui nō debeat si bi iputare q; capiūt ex psona tertij nō ō bōis aui q; nulla lege ca uet. Nec obstat q; dos traxerit originem ab auo vt sic pncipiū habeam⁹ ispicere quo ad illā iputationē:qa ex quo dicta dos exi uit patrimoniū aui nō dz atendi q; semel fuerit i ei⁹ bonis.sz pso; na in cui⁹ bonis hodie repitur dz attēdi: vt.c.i.de iure patro.li. vj.l.paul⁹.ff.de acq. here. ꝟsi.q; mutatiōe pso castresia eē q̄si desierūt z rñdet ad bar.in.d.l.in q̄ta quia pōt habere locū eo casu quo dos apte ꝓfecta ad eū reuertit moriēte filia sz in casu nr̄o ista dos nō fuit vnc̄ reuersa ad pre.z ergo sequit q; nō obstat doctrina bar. Et ita dñs petr⁹ cōsuluit q; nepos nō iputet sibi in legitimā dotē maternā z adduco q; voluit idē domin⁹ pe. ꝓsili. cccv.incip.dñs Bar.plene tāgit illā qōez z cōsuluit ꝫ bar.z re; spondet ita vt rñsuz est z dicit q; ō ꝓsuetudine nepotes succedūt i dotē maternā vt iā app̄z ō ꝓsuetudie app̄obātes opi.marti.vt habeā in.l.dos a patre ꝓfecta.C.solu.ma.refert etiā ibi distintio; nē bal.in.l.illā.C.de colla. Et faciat q; voluit bal. ibi dicit enim post aliquas vrgētes rōes q̄s facit hāc esse veritatē vt nepos nō iputet sibi dotez in legitimā z ita bal.ibi firmat pedes vt in firma petra dic̄ tū posse ex eqtate dici q; si nepos succedat cū patruo z similibus ꝓsonis q; tūc fingit loco mris dēat sibi imputari. arg. l.si vina mre.C.de bo.ma.sz si succedat cū alijs nepotib⁹.tūc q; nō repsentat mrem nō imputat sibi.z p hāc distinctionē dicit sal uari varias opi.doctoꝝ.z ita refert se cōsuluisse.sz idē bal.i.d.l. qñ nouella.in.i.q. formal hāc qōez z refert se cōsuluisse:pr de; derat dotē ꝓ filia z stipulat⁹ erat eā sibi reddi si mrimoniū dissol uere fine liberis p̄deceſſit filia cū liberis fuit qō : an isti liberi i; putēt sibi dotē in ltimā z dixit q; ñ:q; hoc casu ex tacito pacto re manet penes liberos tanc̄ heredes mris.ita q; istā dotē nō bñt ab auo nec aui bñficio:sz ex succession mrna refert ita disputasse ia co.de bel.z ita voluisse bar.i.l.si cū dotē.in pn.ff.so.ma.z rñdet ad rōes bar.factas in ℞riū:vt ibi ꝑ eundē bal.z sic bal.ibi nō dat illā disti.quā dedit in.d.l.illā.Sz in.d.l.scim⁹.refert iaco.butri. ibi in addi.z bar.in.d.l. in quarta. z nō eligit opi.quā velit tene ri.sz dicit tene quā opi.vis.sz sali.in.d.l.qñ nouella tāgit z nō eli git opinionē.sz in.d.l.scim⁹.§.repletionē dat illā disti. quā dedit bal. z cū ea trāsiuit ibi.Sz io.de ymo.i cometo.l.in quarta tan gēs hāc dubitationē retulit illā disti.bal.z cū ea transiuit io. de ymo.ibi.z etiā trāsiuit rapb.in.d.l.illā.z ibi ludo.ro.ad plenum refert doctores scribentes:sz in multis deficit vt apparere pōt ex supius relatis a me.Stat mō difficultas q; in hac disti.bal.z qui dē aīaduertat dñs iudicans.ꝑmo q; bal.ꝑmo ibi tz q; ex iuris di spositōe mrna dos nō cōputaf filio in letimā debitā in bonis aui z ita tēuit vbiqz postea dicit posset de equitate dici aut nepos suc cedit cuz patruo z̄c. ipe de hac eqtate nō allat.l.hoc dicentem ipse mouef de equitate ex sua ceruice ꝓuenientē:nec doctores q illā disti.sequuntur allegāt aliqd ꝓbās hāc doctrinā.ergo q; nō est iure cautū istud q; dicit bal. Scōo ista legitima ē euellēda ex ipa substātia pris: vt.d.§.repletionē inducēdo vt supius iduxi. in casu nr̄o nō euellit ex ipa cōsuetudine ꝓuenit ad ipm filiū:er; go. Jtē istā partē tenuit bar.in.d.l. cuz oportet. inducendo ita vt supius induxi. Jtē nos nō sum⁹ eo casu quo distīgu it bal. q; ipse fundat se in quadā equitate vt nepos nō habeat plusc̄ ha beat alia feia vel ali⁹ filius illius aui.z sic ideo vult si nepos ve nit simul ad succession q; ꝓputet sibi dotē in quartā sicut cōpu tat sibi alia filia ne sit melioris cōditionis nepos q̄ filia aui.ista fuit mēs z ꝓsideratio doctoꝝ sequentiū:q; tūc ingredit locū sue mris z subrogat in locū sue mris sicut ergo mater sibi ꝓputaret in legitimā in bonis pris dotē a pre suo sibi dataz.ita z pariter cōputabit sibi fili⁹ ei⁹. Circa hoc duo cōsidero.ꝑmū est q; ista di stinctio bal.nō ꝓcedit.Scōo posito nō tñ cōcesso q; ꝓcedat tñ est aliena in casu nr̄o. Capio ꝓmū q; nō ꝓcedat z adduco illaz rōem quā fecit supius.d.pau.de ca.in cōsilio allegato vbi redar guit illā rōem bal.vt iā supr⁹ retuli. Jtē ego ꝓsundo dictū bal.rō ne q; in portōe filie ꝑmortue filius ē magis ꝓuilegiat⁹ q̄ altera fi lia aui:vt ꝓbat i.l.cū auus.ff.de ꝓdi.z de.ergo sequit q; dz sibi i; putare i letimā. Jtē lz subroget i locū mris nō tñ p oia iuxta no. i.l.vnica.i pn.C.ō rei.vx.act. Jtē q; ex dispōne ꝓsuetudis iste ne pos succedit i dote z nō facto z dispōne mris nec facto z dispo sitōe aui. Jtē q; diuersa ē rō q; filia accipit ꝓpe z imēdiate dotē illā a pre suo.sz nepos ex altera filia nō accipit ab auo ꝓpe z ime diate.z sic nō est eadē rō i vtroqz:ergo erit diuersum ius.c.trāsi; lato. ō ꝓsti.c.inter coꝝpalia.ō trāsla.pla.ergo. Jtē iste nepos nō succedit auo vt filia.sz succedit vt nepos. lz eni sua mr ꝓputaret dotē i ltimā iō ē q;illā recipit imediate a dotāte q; nō ē sic in ne pote. Capio ꝑm vz q; bal.nō loqf i casu nr̄o. z sic distictio sua nō pōt adduci ad casū nr̄m istud demōstro ad ocul⁹ bal. se fundat sup eqtate quo casu videf sētire vt eo casu quo nepos equalr suc cedit cū patruo i bōis aui vl cū altera filia illi⁹ aui q̄ habuit dotē ab ipo auo vr iniquū vl saltē:nō vr equū q; pl⁹ hēat nepos q̄ fi li⁹ ipsi⁹ aui.Sicut ergo filia reputat sibi i letimā dotē datā sibi a pre eodē mō ꝓputabit sibi nepos dotē maternā vt nō iudicētur ab iparia.arg.ei⁹ q; hr in.l. cū pr.§. dulcissimis. ff.de leg.ij. ne detur occasio discordie.argu.l.cum oportet.§. finautem.C. de bo.que lib. Et in hoc bal.videf fundasse suam equitatem vt nō iudicentur ad imparia.Sed i casu nostro nō versaf ista equitas imo videf adesse omis iniquitas ex eo q; ille impi⁹ auus instituit sibi vniuersalem heredez illam filiam superstitē z de isto nepote nato ex altera filia premortua nullam fecit mentionem. Resultat modo maxia iniquitas q; iste nepos veniat ex parte matris z suc cedat in locū matris z nihil habeat nisi legitimā z altera filia sibi

habeat vniuersa bona dicti aui iuxta illud quod detestat sūmus doctor ab omni natiōe celebrat⁹ Hieronymus quē refert gratianus in.c.diaconi.xciij.di.solus iquit episcopus sibi occupet vniuersa: ꝛ sic cessat equitas de qua loquitur bal.in casu nostro: imo dictum bal. si recte pōderetur facit pro ista cōsultatione. Jdeo iste nepos recuperabit dotes maternas integras ab isto secūdo marito si statutū aliquod nō resistat: qz pleraqz municipia disponunt qꝫ vir lucref dimidiā dotem vxore precedente in matrimonio: de quo statuto nulla facta est mentio in puncto mihi trāsmisso: ideo erit ꝓducendū qz statuta sunt facti: ꝛ in facto cōsistūt: vt.c.i.de cōsti.lib.vj. Et ideo cōcludo qꝫ iste nepos recuperabit dotes maternas ꝛ ꝓsequetur legitimā integrā in bonis aui: nulla facta computatione dicte dotis in tali legitima. Et ita cōcludo. Supremo: optimo: maximo: incōprehensibili ꝛ altissimo ꝓncipi deo patri filio ꝛ spiritui sancto sit decus gloria ꝛ iperiū sempiternum. Bōs andreas barbatia eques ꝛ in vtraqz cēsura doctor.

¶ Casus consilij.lxxxvj.

¶ Utrum ꝛ quādo quis se obligando videatur obligari vt ꝓncipalis an vero vt fideiussor. Et an ꝛ quando ℞ctus ꝑambulis dat intelligentiam sequenti. Et an ꝛ quādo absolutio excluditur ad icogitata. Et an ꝛ quādo species derogat generi. Et quid in statutis ꝛ in alijs dispositionibus. Et an ex interuentu noue persone inducatur nouatio.

Agnus dixit Psalmista. Instruā te ī via hac qua gradieris. Jdcirco supremū: optimū: maximū: incōprehensibilez ꝛ altissimū deum huic consultationi inuoco: vt pijssimo saluatore nostro iesu christo humili crucifixo medio veritatem huius consultationis mihi aperiat amen. Et quidem viso pūcto ꝛ solēni animaduersione pensato mihi videtur aperto iure dicendū qꝫ dicta absolutio vicissitudinaria facta inter dictos matheū ꝓcuratorē: ꝛ reuerendissimū abbatē de rogerijs non habeat impedire exactionez afflictuū contra ioānem fontanellaz pro quibus ꝓmisit satisfacere dicto domino abbati de rogerijs: nec pōt opponere exceptionem excusationis contra ꝓncipalez. Et qz ista cōsultatio tota pēdet ex viribus ꝛ efficacia instrumentoꝝ mihi transmissoꝝ: iō illa aggredior eo ingenio: quo a gra altissimi ꝓncipis dei largitoris concedet mihi cani suo iniquissimo peccatori nuper institui. Dicitur in dicto instrumento in quo ꝑfatus ioānes fontanella ꝓmisit dicto domino abbati soluere dictos affictus hoc modo: ꝛ velit ꝛ intendat prouidus vir ioānes fontanella se obligare prefato domino abbati de rogerijs modo ꝛ forma īfrascriptis sciens ad predicta non teneri: sed volens infrascripte obligationi accedere precibus ꝛ instātia ioānis francisci ꝓcuratoris abbatis philippi sponte ꝛc̄.per se ꝛ suos heredes ꝓmisit dicto abbati de rogerijs de omnibus afflictibus: ꝛ de omni ꝛ toto eo qꝫ ioannes de taculis nomine dicti abbatis philippi promisit in īstr̄o cōfecto ꝑ petruz de botonibus: nō obstante qꝫ dictus ioānes de taculis ꝓmiserat satisfacere creditoribus abbatis de rogerio predicto specialiter in ciuitate bononie Jmole ꝛc̄.vbi a dicto ioāne fontanella petite fuerint dicte quātitates pecuniarū ꝛ reruz ꝓ parte dicti abbatis de rogerijs qō si dictis loco: forma: ꝛ terminis nō soluerit promisit dicto abbati de rogerijs dare ꝛ presentare tot pignora ꝛc̄. que bene valebūt dictū afflictū ꝛ cōtenta in dicto īstr̄o ꝛc̄. Dicit etiā in dicto instr̄o qꝫ ꝑcibus ꝛ instātia dicti ioānis francisci ꝓcuratoris abbatis philippi: lz sciret se nō teneri nec obligatū esse ad infrascripta: nisi instrumētū de quo est dictum ipm efficaciter obligaret. Et volēs etiā in casu quo eius vigore nō teneret vel obligatus esset teneri ꝛ obligationi omniū ꝛ singuloꝝ in ipo instr̄o cōtētoꝝ accedere: ꝛ ꝓncipaliter obligare se ꝛ bona ꝛ heredes: ꝛ nō aliter nec alio modo: ꝛ animo ꝛ intentione vnā solam obligationē esse ꝓ predictis ꝛ nō plures: nisi q̄tū est pro cautela ꝛ securitate ipsius abbatis de rogerijs cōtrahendi ꝛ faciendi solēniter per stipulationem prefato abbati de rogerijs se obligauit ad omnia ꝛ singula in dicto instrumēto contenta: ꝛ in quibuscū qz eius partibus ꝛ capitulis ac mēbris: ꝛ de nouo inq̄tuz opus fit fideiussit soluere ꝓmisit ꝛc̄. Jta formaliter sunt cōcepta ℞ba

m

īstrumētoꝝ predictoꝝ. Stat modo difficultas si iste ioānes de taculis videat se obligasse ꝓncipalr: ꝛ vt ꝓncipalez: ꝛ nō vt fideiussorē: ꝛ etiā vtrū īteruētu noue psone ipsius ioānis de fontanellis videat facta nouatio illius ꝓme obligatiōis īterueniēte mutatione obligatiōis ꝓme: qz ille ioānes de taculis ꝓmiserat vt ꝓcurator illius abbatis philippi de dictis affictibus soluere creditoribus dicti abbatis de rogerijs: ꝛ cum isto ioāne fontanella fuit mutata illa ꝓmissio ꝛ illa obligatio vt ille ioānes fontanella solueret eidem abbati de rogerijs illos affictus: quos ille ioānes de taculis debebat soluere creditoꝝ ipsius abbatis de rogerijs. Et sic vtrū cōcurrētibus istis duobus adinuicē.vz. interuentus noue persone ꝛ mutatione obligationis ꝓme: videat facta nouatio: ꝛ teneat ille ioānes fontanella vt ꝓncipalis ꝛ non vt fideiussor. Et premitto ꝓmo qꝫ illud voluerunt contrahentes qꝫ verbis exꝑsserūt.l.labeo.§.idē tubero.ff. de sup.lega. voces eni sunt signa earū que sūt in aīa passionū note teste philosophoꝝ ꝓncipe Aristotele.i.ꝑyermenias.ꝛ iqt cassiodorus: vt refert bal.in.c.i. de testib⁹.nullū magis mētis nr̄e testimoniū qꝫ q̄litas ispecta verboꝝ.l.nois ꝛ rei.§. ℞bū ex legib⁹.ff.de ℞bo.ob.faciat qō asserit bal.in.c.mādatū.de rescrip.qꝫ lingue impr.est cor: ꝛ in tractatu sismatis dixit idē bal.cordis p̄co ē lingua.ꝛ faciat.l.ille aut ille. §.cū in verbis.ꝛ.l.nō aliter.ff.de lega.iij.ꝛ qō voluit bal.in.l.voluntatis.C.de fideicō. Et in passiōe dñica dicit. Mā ꝛ loq̄lla tua manifestū te facit. ergo q̄lis sit ista obligatio colligit ex ℞bis in ea exꝑssis. Natura ꝓfecto tribuit aialibus ptātē exprimēdi cōceptus suos ꝛ bobus mugitū: auibus garritū: hoibus loquelā. ergo ex tenore hui⁹ cōuētiōis cognoscem⁹ eius vigorē ꝛ efficaciaz l.ad ꝓbationē.in.℞.quē tenor adiuuat.C.de ꝓba. ꝛ in.l.sancimus.in.℞.placiti tenor ꝛc̄.C.de fideiuss.ꝛ.c.si cui. in.℞. tenorē. de capi.exordi.cora.ꝛ.c.ex tenore.de rescrip.ꝛ.l.si qs stipulat sticū aut pāphilū.in.℞.q̄rētib⁹.ispiciēdus est sermo.ꝛ.l. fideiussores magistratuū.℞.lecta subscriptiōe ꝛc̄.ff.de fideiuss.faciat.c. tenor.de re iudi.c.penul.de cōfir.vti.vel.iuti.Si ergo verba indicant qꝫ ista obligatio sit ꝓncipalis ꝛ nō accessoria.seqt qꝫ dict⁹ ioānes fontanel.tenet vt ꝓncipalis ꝛ nō vt fideiussor.ꝛ eodē modo si ille ℞ct⁹ est īnouat⁹: aut īteruētu noue psone: aut mutatiōe obligatiōis vt̄ inouata obligatio ꝛ inouatus ꝓmus ℞ctus. Scōo ꝓmitto qꝫ istud ℞bū principaliter obligare est hui⁹nāe qꝫ importat ipam psonā accessoriā ꝛ fideiussoriā. hoc decidit tex.in auc̄. sed ꝓncipales. C. de iure calū.faciat tex.in.c.pastoralis. de iudi. in ℞.ꝓncipalis psone.ꝛ in.c.tue. de ꝓcur.in.℞.ꝓncipaliū psonaꝝ. c.ad audiētiā.in.℞.ꝓncipaliter.de ꝑscrip. ꝛ in.c.cū olim.in.℞.ꝓncipaliter.de ℞b.sig.ꝛ qō voluit.d.abbas.in.c.cū nō liceat.de prescrip.ꝛ qō habet in.l.i.§.i.ff.qñ appel.sit.ꝛ qō voluit bal.ī auc̄. hodie.C.de appel.ꝛ faciat.l.ꝓncipaliter.C.de lib.cau. ꝛ qō ibi voluit bal.ꝛ faciat qō volūt omnes docētes in.c.cū sup. de re iudi. Nō iste ioānes fontanella dicit qꝫ se obligat ꝓncipaliter.ergo sequit qꝫ se nō obligauit accessorie in ꝓmo instr̄o obligatiuo: qz cū dicit qꝫ si nō est obligat⁹ ex ꝓmo instr̄o qō obligat se in isto scōo instr̄o ꝓncipaliter.ex quo seqt qꝫ datur declaratio ad primū instrumentū vt in eo se obligauerit principaliter dictus ioānes fontanella: qz primus ꝛ preābulus cōtractus ꝓcedens si est dubius recipit declarationē ex sequenti: etiā si ex interuallo sequat.ita pulcre dixit ange. in.l.pacta nouissima.C.de pac. Ad hoc allegat Jnno.in.c.innotuit.de eo qui furti.ordi.suscepit.idez voluit ange.in.l.si qs cū aliter.ff.de ℞bo.ob.sequit ibi ludo. ro.in.d.l.si qs cū aliter q.ad hoc allegat glo.in.l.i.ff.de iudi.ꝛ bñ faciat ad hoc in argu.qō habet in.l.fi.ff.de bere.instī.ꝛ qō volult pe. cy. ꝛ bal.in.l.ꝑ retētionē.C.de vsur.qz verisimile est qꝫ sicut se obligauit in scōo instr̄o ꝓncipaliter qꝫ ita se obligare voluit in ꝓmo instr̄o ꝓncipaliter.ꝛ iō cū ī.d.instr̄o fuerit dictū velit ꝛ ītēdat se obligare ꝛc̄. seqt qꝫ ītelligit ꝓncipaliter ꝛ nō accessorie: qz isti termini sūt dispati ꝛ substātialr differūt iter se. vt.l.cū ꝓncipalis.ff.de reg.iur.ꝓuncto.c.accessoriū.e.ti.lib.vj. Jō seqt istud necessario obligauit se ioānes fontanella ꝓncipaliter.ergo nō obligauit se accessorie. Lz ergo dicat in.d.instr̄o volēs accedere dicte obligatiōi intelligat ꝓncipaliter ꝛ nō accessorie vt fideiussor. quo casu arguo sic formaliter illud voluerunt partes cōtrahētes qꝫ verbis exꝑsserūt: vt pz ex primo ꝑsuppositio.sed isti cōtrahētes voluerūt dictū ioānem obligari ꝓncipaliter: ergo non est obligatus vt fideiussor. Ex quo sequitur qꝫ absolutio illa vicissitudinaria facta iter illos

duos abbates non impedit executionē fiendā contra illū ioānē fontanellā. Istud ꝓbatur ex duplici instrumēto: qz in primo dixit qꝫ volebat se obligare. ex quo sequitur qꝫ principaliter qz verba in dubio interpretātur contra contrahentē. vt.c.contra euz. de reg.iur.lib.vj.l.qcquid astringende.ff.de verbo. ob.l.veteribus.ff.de pac.potuit enim apertius loqui. cum ergo dixit qꝫ velit z intēdat se obligare: debuit expmere vt fideiussor. cū ergo nō expssit. ergo itelligit vt pncipalis iputet sibi cū aptius rē nō dixerit iuxta illud qō terētio nro venit i ore: ita apte rē locut⁹es nulla circuitione vsus. Itē z fortiꝰ istud demōstro ad oculum in dicto instrumēto dicit infrascripte obligationi: ergo nō accessit obligationi superiori qua tenebat ille ioānes de taculis vt ꝓcurator illius abbatis philippi: ergo nō est accessoria ista obligatio: qz cuz ille ioānes de taculis ꝓmiserit vt ꝓcurator illius abbatis soluere creditoribꝰ abbatis de rogeriis. Sed ista est obligatio ioānis fōtanelle vt soluat dicto abbati de rogeriis. ergo nō est accessoria: imo est pncipalis. Lz ergo illud pmū instrumentū dicat accedere īfrascripte obligationi: tamē nō itelligit accessorie: qz si voluissent cōtrahētes itelligere accessorie tm̄: non vsi fuissent illis verbis īfrascripte obligationi. Sed dixissent suprascripte obligationi: z per ꝯns dat ex hoc pcipuū lumē ad illud verbū accedere. z ideo cū tex.in.l.i.ff.de fideiuss. dicat fideiussor accedere pōt quasi illud verbū accedere cōgruat fideiussori: qz illud est verū quādo materia subiecta illud patit: qz illud verbū accedere refertur ad fideiussorē: ideo intelligit per viaz accessorie obligationis: qz actus actuoꝝ sunt in patiente bene disposito: vt dixit philosophorū longe pnceps Aristoteles in.ij.de aīa.c.venerabilem. de elec.l. plenū.§.equitij.ff. de vsu z habi.l.ex militari.ff.de testa. milī. Cum ergo in casu nostro non referant illa verba volens accedere ad illā obligationē ad quā tenebat ille ioānes de taculis. sequit qꝫ ista non est obligatio fideiussoria: sed est diuersa z aliena ab illa pma. nam natura accessorij: seu accidentis est iesse subiecto: vt scribit apud philosophos. z habet in.l.eius qui in ꝓuincia.ff.si cer.pet. Sed ista stat de per se: ergo nō est accessoria: sz pncipalis. Quinimo si recte ponderet est perēptoria z extictoria illius pmeue obligatiōis: qz ille ioānes de taculis obligauerat se soluere illos affictus debendos abbati de rogeriis nō dicto abbati: sz ipsos soluere creditoribꝰ dicti abbatis. z per istā nascētē cōuentionē obligauit se ioānes fontanella soluere dicto abbati de rogeriis: z per cōsequēs venit ad perimendū potius illā obligationē: z ad sibi derogandū: ergo non est fideiussoria pme. Et si quispiā opponat de eo qō dicit in dicto instrumēto qꝫ dictus ioannes fontanella fideiussit soluere: promisit z pignora ꝓsentare. Cuz ergo in dicto instrumento dicat qꝫ fideiussit: ergo est obligatio fideiussoria. Ad hoc respōdeo qꝫ lz ita dicat: tamē per hoc ē pncipaliter obligatus: qō apparet ex dicto instrumento inq̄tuz dicit pncipaliter obligare. quo casu oligauit se vt principalem: iō non ꝓsumit qꝫ dicti contrahētes ita incōtinēti se correpserint: qz non ꝓsumitur ex iuris censura: vt ꝓbatur in.l.ad ea.ff.de cōdi.z demon. Quinimo istud cōtrariū tollit ex verbis ipsius instrumēti: in quo dicit inq̄tū dicit ac de nouo inq̄tuz opus sit fideiussit: z soluere ꝓmisit: z sic nō est fideiussio nisi inq̄tū sit opus ꝓ cautela z securitate ipsiꝰ abbatis de rogeriis. nō ergo fideiussit nisi inq̄tū esset opus. Et plus etiā apparet ex dicto instrumēto cum dicit de nouo fideiussit: qz ex hoc sequit qꝫ antea non fideiusserat qui dixisset z denuo fideiussit: ergo nulla p̄cesserat fideiussio: nec fideiusserat nisi quatenꝰ esset opus pro cautela z securitate dicti dñi abbatis de rogeriis: qz est dignū sempiterna memoria istud ad casuz nostrū: ergo sequit qꝫ nō intercessit vt fideiussor ille ioānes fontanella. Et indubitāter ista apponūt gladiū ad hāc dubitationē. Cū ergo sit debitor pncipalis: sequit qꝫ nō hz locū dispositio. auē. presente. C. de fideiuss. Nec habet locū illa regula: quando sunt duo rei qz ille pncipaliter tenetur ad quē pecunia peruenit. vt.l.si vt certo.§.si duobꝰ.ff.cōmo. vbi per ange. z in l.hinc queritur.§.i.ff.de pecu.z ꝓ guil.de cu.in.l.sed z iulianꝰ. §.idem ait.ff.ad macedo.bar.in.l.in duobꝰ.§.i.ff.de duo.re.ludo.ro.in cōsilio.cxij. Et si quispiā opponat de eo qꝫ scribitur in qnta tragedia. z in.l.i.ff.de execu.rei iudi.qō petis itus habes: sed huic domino abbati de rogeriis fuit integre satisfactū de dictis affictibus: vt apparet ex illa absolutione vicissitudinaria facta inter ipsuz abbatē z ꝓcuratorē illius abbatis philippi in qua dicit qꝫ fit tam vigore z occasione cuiusdā instrumēti locationis facte per ipsum abbatē de rogeriis: z ipsuz abbatē philippum: z super litibus z differētijs vertētibus inter eos occasione dicte locationis: z ꝓpter lites vertētes super nōnullis accusationibꝰ tā in causis pncipalibus: qꝫ in causis appellationuz: z generaliter in quacūqz alia ratione vel causa expressa vel non expssa. Et etiā dicitur qꝫ talis absolutio se extēdat ad nō cogitata etiā si de eis expressa mentio fieri deberet. Cuz ergo fuerit facta absolutio de īstrumēto locationis p̄dicte qō videt facta de affictibus debitis respectu dicte locationis: z facit ratio: qz sublato principali vidētur sublata accessoria. l.cum principalis.ff.de regu.iur.c.accessorium eo.ti.li.vj. Item veniūt etiā ignorata. arg. auē. multo magis. C. de sacrosan.eccle. ideo illa clausula inducit scientiam in genere: lz habeatur ignorantia in specie. vt est tex. in.l. qui iure. ff.de testa.milī. per quem tex. datur cautela: vt in trāsactione vel absolutione fienda veniant ignorata vt apponatur illa clausula. quo casu videtur dari scientia in genere que sufficit. perinde est ac si esset scientia in specie: vt est ibi tex. singularis ꝑm ang. z bal. z idem voluit per Ly.bar. z alij. l. sub pretextu. C. de transac. z z ange. in.l.tres fratres. ff. de pactis. z in.l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. z in.l.si vt certi. C. de testa. milī. z in auē. ex causa. C. de libe. prete. z in.l. filio preterito. ff. de iniusto testa. z in.l. manifestissimi. §. sinautē nescius vel dubitans. C. de fur. z in suis consilijs consilio. cvj. Inducitur ergo scientia in genere per illa verba ad incogitata: z per cōsequēs perinde habetur ac si de ipsis affictibus expressisset. Et etiam est ponderandū qꝫ dicta obligatio facta per illum ioānem fontanellā fuit facta de mē se augusti: z illa absolutio vicissitudinaria fuit de mense nouembris facta eiusdem anni. quo casu posteriora derogant priorib⁹. vt.l. pacta nouissima. C. de pactis. l. si mihi z tibi. §. in legatis. ff. de le.i. Et ista erāt que adduci poterāt ꝓ parte aduersa: vt dicamus qꝫ cū ista absolutio fuerit facta de illo īstrō locatiōis: vt videat facta de oī seqla illiꝰ locatiōis: z de oī accessorio illius locatiōis: qz accessoria sequunt principale: vt cle. dispēdiosam. de iudi. c. si aunū quartū decimū. eo. ti. lib. vj. d. l. cū pncipalis. z ꝓ cō sequens videt facta de ipsis affictibus. Sed indubitāter ista nō obstant: ex eo qz illud instrumentū absolutionis nullam facit specificam mentionē de illis affictibus. Sed illa obligatio cōtracta per illum ioānem fontanellā facit specificam z specialem mentionem de illis affictibus soluendis dicto abbati de rogeriis. Quo casu datur hec doctrina: species derogat generi. l. sanctio legū. ff. de pen. c. i. de rescrip. c. generi per speciem. de regu. iur. lib. vj. vnde datur hec regula qꝫ vbicunqz sunt duo cōtractus: z vnus est posterior altero: tunc si vnus disponit in genere: z alter disponit in specie: tunc vnus non derogat alteri. Sed procedunt ambo ꝯctus z vnꝰ limitatur per alterū per regulam prefataz. Species derogat generi. Nam si istud reperitur in legibus z n statutis municipalibus: multo fortius istud habebit locuz in contractibus: qui sunt stricti iuris. vt.l. quicquid astringende. ff. de verbo. obliga. l. veteribus. ff. de pac. l. i. §. si cōuenerit. ff. depos. ergo z̄c. Et ad hoc adduco. l. sed z posteriores. ff. de legi. z stupēdum dictum guil. de cu. ibi qꝫ dictum ibi refert. z sequitur suprā mus doctor bar. dicit enim statutum est in ciuitate qꝫ si furtū est de nocte cōmissuz emendetur per omnes de ciuitate: z istud est nouum statutū. Extat aliud statutum antiquū: qꝫ si furtū est de nocte cōmissuz emēdetur per custodes loci. queritur qualiter vltimum statutum intelligatur. quidaz dicunt qꝫ intelligitur ꝓmū per vltimum. argu. l. non est nouum. ff. de legi. Sed guil. de cu. ibi tenet qꝫ vltimum statutū intelligatur per primum: z qꝫ illa generalitas qꝫ emendetur per omnes de ciuitate: intelligatur per omnes. s. custodes. argu. illius legis. cum primū statutuz sit speciale: z posterius statutum sit generale: quia cum primū sit speciale: z scōz statutū sit generale z spēs nō derogeꝫ ꝓ genꝰ. sz ecōtra. vt. l. alimēta. §. basilice. ff. de alimē. z. ci. lega. z ibi per doctores z per glo. in.l. decurionibus. C. de silentia. libro. xij. z no. in.l. talis scriptura. ff. de lega. i. z. l. quotiēs. C. fami. hercis. z ibi per doctores in regula generi per speciē. li. vj. Istud idubitāter decidit nostrā dubitationē: qz cū in casu nro ille ioānes fontanella se obligauerit soluere affictꝰ dicte locatiōis dño abbati de rogeriis: nō obstāte qꝫ ioānes de taculis ꝓmiserit illos soluere creditoribꝰ dicti dñi abbatis. z sic ille primus ꝯctus est in spe. Scōs

ctus est in genere. ergo sequit q illi speciei nō derogat p illud genus: z p ꝓns illud scōm istrm absolutionis factū ita in genere non derogat speciali pmissioni facte per illū ioānē fontanellā de soluēdis dictis affictibus: q: gen° nō derogat speciei. Et ad hoc adduco quod voluit Pe. de ancha. in. c. statutū. §. cum autem. de rescrip. lib. vj. vbi refert se in facto ꝓsuluisse statuto teruisino. cauebat q maritus lucret dotem vxore p̄cedēte in matrimonio. Alio statuto cauebat q forēs nō posset acquirere bona imobilia teruisij. Modo forēs cōtraxit matrimoniū teruisij cuz quadam teruisina: z ab ea habuit dotez cōsistentē in rebus imobilibus z mort vxore in matrimonio: fuit dubiū vtrū ille marit° forēs lucrarē dotē illā: refert se cōsuluisse q sic: q: vnū statutū distinguitur z limitat per aliud. Et idē voluit in repetitiōe. c. canonū statuta. de cōsti. vbi allegat bar. in. l. i. §. i. ff. qō vi aut clam. z in extrauag. ad reprimendaz. §. nō obstātibus. z in quodā suo eleganti cōsilio incipiēte dño Cyno de castro sancti petri zc. z etiā ad hoc allegat Jo. and. in addi. spe. in ti. de sen. ꝓla. §. vt autez z in ti. de excu. sen. §. postremo. vbi adducit pleroſqz maximos in iure viros: qui ita disputādo decidere ausi sūt. Et adduco qō voluit bal. in. c. i. de rescrip. vbi dicit. Statuto cauet q pena homicidij sit mors. Statuto alio cauet q ꝓ omni delicto imponat pena arbitrio potestatis. dubitatur vtrum pro homicidio imponatur pena arbitrio potestatis decidit q nō: q: genus non derogat speciei: sed species derogat generi. z sic non corrigitur pmū statutum speciale per secūduz statutū generale. Et adduco etiā quod voluit idem bal. in. l. maximuz vicium. C. de lib. p̄te. in. vj. col. vbi apponit simile questionē quā audit de facto: z ita ibi refert se consuluisse. Et adduco eū dē bal. in. l. i. C. ne liceat in vna eadē cau. tertio ꝓuo. Idem voluit ange. in. l. sed si a lege. §. p. inde. ff. de peti. here. z idem consuluit dñs abbas in suis cōsiliis consilio. cūij. z consului sepe numero ſm hanc doctrinaz in pleriſqz ciuitatibus. z etiam vidi per alios ita consultum. Jsta pro certo apponunt gladium ad hanc dubitationē. Cum ergo p̄cedat contractus specificus de affictibus soluendis per illum ioannē fontanellā. sequitur q scōz istrumētū generale absolutiōis non derogauit priori specifico z speciali: z ista est indubitata veritas. Quinimo plus dico q etiaz sumus in illa regula expressuz. facit filere tacitū. l. fi. C. de pac. cōuen. Cū ergo sit expressuz in illo primo istrumēto q ille ioānes fontanella se obligauit principaliter soluere dictos affictus dicto dño abbati de rogeriis. z in secūdo instrumēto absolutionis teneat de nō soluēdis dictis affictibus. ergo sequit q illud tacitū silebit ad expressionē affictuuz soluendoꝝ per ioānem fontanellā: z per cōsequēs sequemur expressuz z omittemus tacitū. Preterea ēt faciat q: ista nō est parua sūma solutio dictoꝝ affictuū imo magna z verisimile est q si de ea partes sensissent de ea fecissent expressam mentionē. Cum ergo nō fecerūt mentionē de illa: nullā mētionē vident habuisse. Ad hoc faciat quod habet in. l. apud labeonē. §. hoc edictū. ff. ō iniur. in. ꝟ. que notabiliter digua sūt si nō specialiter exprimātur: vident quasi neglecta zc. Et sic stat firma cōclusio q si dicti absoluentes habuissent cōsiderationē ad dictos affictus q de illis fecissent specialē z expressam mentionē. Et ideo faciat: quia illud quod nō dixerunt contrahentes non dicemus nos: vt. l. si seruum. ꝟ. nō dixit prator. ff. de acqui. heredi. Cum ergo in dicto instrumēto absolutionis non dicatur aliquid de dictis affictibus nos nihil dicemus. Item si de dictis affictibus fuisset facta aliqua solutio: z per cōsequēs instrumentū absolutionis apparet aliqua resonās scriptura non cōprehendit dictos affictus: quia cōmuniter videmus fieri q soluētes affictus precipue in magna q̄titate soluunt per manus campsoris: vel recipiūt aliquas apodixas ab ipsis recipiētibus dictos affictus: z illud qō est consuetum fieri presumit factū: vt probat in. l. si prius. §. si recte placuit. ff. de aqua plu. arce. l. excepto. C. loca. cū similibus. ideo dixit bal. in. l. quicūqz. C. de seruis fugi. q illud quod est cōsuetudiarium nō est arbitrarium: ideo verisimile est q si pro parte illi° abbatis philippi fuisset facta solutio affictuū decursoruz q aliqua scriptura appareret. cū ergo nō appareat: sequit q nō fuit facta solutio. Nec obstat cū opponit qō petis ītus babes: q: istud nō ꝓbat in casu nostro. nulla enim euidēti scriptura apparet q soluti fuerit prefati affictus: q: istud non reprimit illud instrumentum absolutiōis: imo illa absolutio emanauit respectu illius locationis: z nō super affictibus: q: cum dictū instrumentū se referat ad laudū latum a reuerendissimo legato dño cardinali: videt facta dicta absolutio respectu ipsius locationis vt finiretur: z non duraret pro eo tempore pro quo facta fuerat: z sic limitata causa limitatū parit effectuz z separabilium sunt separabiles cause. l. age cum geminiano. C. de transac. l. in agris. ff. de acqre. do. z sic nunq̄ fuit facta solutio de dictis affictibus domino abbati de rogeriis. z sic non est verū q dominus abbas prefat° q petat qō intus habeat. Nec obstat cū dicitur q per illaz clausulam vt cōprehendat non cogitata: videatur habuisse scientiaz in genere de dictis affictibus dominus abbas de rogeriis dum allegat. d. l. qui iure: z tot illustres doctores ita dicentes per illā elegantē legem in tot diuersis locis: q: pro certo nihil facit contra hanc cōsultationē: ex eo q: ange. in. d. l. tres fratres. limitat hanc materiā dicens nisi ꝓbaret cōtrariū: qui tunc nō videt habuisse scientiā in genere. Modo in casu nostro satis videt ꝓbari cōtrariū: ex eo q: in illo primo instrumēto loquēte specifice de ipsis affictibus soluendū per illū ioānem fontanellā videt derogatum illi instrumēto in genere loquēti de illa absolutione: quia species vt est dictū derogat generi: ideo ꝓducendo illud instrumentū in specie loquēs de ipsis affictib° : satis videt probatū illos affictus non esse solutos: nec fuisse factā absolutionē de ipsis vnde succedit q ꝓbatur eo ipso qō nō ꝓbat cōtrariū: vt voluit glo. elegans in. l. i. z. l. ex testamēto. C. de testa. mili. z in. l. si creditor. C. de pig. acti. z in. l. super seruis. C. qui mili. non pos. lib. xij. z in. l. i. C. de fide instru. z iur. aste. fisca. li. x. z in. l. ij. C. de erro. aduo. z in. l. siue possidetis. C. de ꝓbatio. z in. l. ij. C. de peti. heredi. z in. c. i. q metus causa. z in. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. Et in c. sicut. de iureiurā. z in. c. nihil. de prescrip. z in. c. pe. de excep. z in. l. si tutor. C. de picu. tu. z in. c. illud. de p̄sumpti. si ergo ille abbas philippus nō ꝓbat se soluisse de illis affictibus: aut illud instrm absolutiōis cōprehēderet dictos affict°: videt q dño abbati de rogeriis nō fuit solutū de illis affictib°. Jtē ex quo ille ioannes fontanella extinxerat illā obligationē de soluēdis affictibus creditorib° abbatis de rogeriis factā p ioānē de taculis nomine abbatis philippi: z in se assūpserat vt ꝓncipalē sequit: qō ē ifirmitas īgenij dicere q ille abbas philippus fuerat absolut° de illis affictib° cū tpe dicto absolutiōis nō erat obligat° ille abbas philippus. sed erat obligat° ioānes fontanella: vt ex primo istrfacto de mēse augusti liquido appet. Cū ergo absolutio p̄supponat obligationē: vt. l. manumissiones. ff. de iusti. z iur. l. decē. ff. ō ꝟbo. ob. c. ad dissoluendū. de despon. īpub. q illa absolutio nō pōt cadere in ipsuz abbatē philippū: quia nō bz talis absolutio subiectū susceptiuum z receptiuum dicte absolutionis: q: actus actiuoꝝ sūt in patiēte bene disposito. Et ideo dñs abbas de rogeriis nō absoluit illū abbatē philippū de illis redditibus: quia dictus ioānes fontanella intrauerat in locum illius abbatis: z in obligationē illius abbatis philippi: ideo nō erat opus q absolueret illum abbatē philippū: sufficiebat sibi q ille ioānes fontanella se obligauerat vt ꝓncipalē soluere dictos affictus: z q plus ē innouauerat illā obligationē: q: ꝓcurator abbatis philippi q fuit ille ioānes de taculis noīe ipsi° abbatis philippi se obligauerat soluere creditoribus dicti abbatis de rogeriis: z sic nō solueret dicto abbati. z p istud instrumētū celebratū de mense augusti ioānes fontanella se obligauit noīe suo ꝓpio: z vt ꝓncipalis soluere dictos affictus p̄fato abbati de rogeriis apponēdo clausulā: nō obstāte q ioānes de taculis ꝓcurator dicti abbatis philippi se obligasset ꝓcuratorio noīe soluere dicti abbatis de rogeriis creditorib°: z p ꝓns illa absolutio nō se extendit ad hāc obligationē quā fecit ioānes fontanella: q: est alterius iuris z alterius nature q̄ sit illa ad quā tenebat ille abbas philippus. z iō ex separatis nō infert. l. papinian° exuli. ff. de mino. l. eū actū. ff. de nego. ge. l. si maritus. C. da dona. inter virū z vxo. ergo zc. Nec ob. cū allegat posteritas tpis: q: dicit q illa absolutio fuit facta de mense nouēbris: z illa obligatio de mense augusti eiusdez anni. z sic posteriora derogāt prioribus: q: istud ꝓcedit qn illi duo actus sūt eiusdē spēi: q: tūc ius nouissimū derogat pori. ita actus posterior derogat priori: vt qn sūt duo testā vni° z eiusdē testatoris: vel sūt duo rescripta vni° z eiusdē bñficij: q: tūc actus nouissim° derogat pori. posset poni exēplū i. c. si duob°. de rescriptis. ib. vj. z i. l. fi. C. de edi. diui adria. z i. c. vltima volūtas. xij. q. ij.

ꝛ in.l.i.ff. de ꝑm tabu. tibi plene per bar. ſz nō ſum⁹ in eo caſu. lo quimur. n. qñ vnū iſtr̄m eſt ꝯceptū in ſpecie: ꝛ eſt ꝑus tpe. ꝛ ſcōm inſtr̄m eſt in genere: ꝛ eſt poſteri⁹ ꝛ nouiſſimū: q gen⁹ nō derogat ſpēi: ſed ecōtra vt ſupius dixi allegādo tot illuſtres in iure viros: ideo tūc vnū nō derogat alteri: ſz vnūqōq; ſeruaf in ſuo caſu: q; vnū ſeruaf in ſpe: ꝛ aliud in genere. ꝛ ſic nō ob. c. i. de ꝓſti. li. vj. ꝛ qō ibi no. ꝑ glo. Jo. an. ꝛ Pe. de ancha. ꝛ qō habef in. l. pacta nouiſſima. C. de pac. ꝛ in. l. ſi qs in ꝓncipio teſti. ff. de lega. iij. ꝛ in. l. ſi mihi ꝛ tibi. ℈. in legatis. ff. de le. i. ꝛ ſic nō ob. illa obiectio. Ex iſtis elicif ꝯcluſio vera ꝛ idubitata q; ſcōm iſtr̄m abſolutiōis factū de mēſe nouēbris nō derogat ꝑmo iſtr̄o facto ō mēſe auguſti: nec ipedit exactionē fiēdā ad inſtātiā dñi abbatis de rogeriis aduerſus illum Joannē fontanellā q; ſe ꝓncipaliter obligauit: ꝛ per cōſequēs abſolutū eſt ꝓmū membrū huius conſultationis. ¶ Capio modo ſcōm articulū. vz. vtrū iteruētu noue perſone ꝛ mutatiōe obligationis fuerit facta nouatio iſtis duob⁹ adinuicem ꝯcuerētib⁹. ꝛ dubiū facit. l. ſi. C. de noua. vbi dicif. nihil poſſi cautele ꝛnouari ſed anteriorē ſtare: ꝛ poſteriora incremētū illius accurare: niſi ipſi ſpāliter remiſerint ꝛ ſecūda magis ꝑut anterioribus elegerint. Jſta ſunt ℣ba formalia illius tex. quo caſu cū ille tex. vtaf. d. ℣bo nihil penit⁹ videf innouare. Cū dixit Joan. de Imo. in. l. pe. ff. de ꝓto. ſtipu. pōderādū eſſe dictā dictionē nihil. que eſt vīs negatiua cū adiūctiōe illius dictiōis penit⁹. vñ idem eſt dicere nihil penit⁹: ideſt nihil oīno. allegat qō no. glo. in. cle. i. de ꝓben. ꝛ qō voluit idē Jo. an. in. c. i. de poſtu. ꝓla. lib. vj. i nouella: vt ꝑbaf in. l. is qui ducenta. ℈. verum. ff. de re. du. ꝛ qō no. glo. in. l. a ꝓcuratore. C. mā. vīs eni negatiua falſificaref quādo aliqō affirmatiuū remaneret: vt ibi pz. ꝛ faciat qō habef in. c. paſtoralis. ℈. qñ. de reſcriptis. in. ℣. penit⁹. c. clerici. in. ℣. penit⁹ ꝛ cē. de exceſ. ꝓla. c. ex rōne. in. ℣. nullū penitus ꝓiudiū. de appel. ꝛ in c. nullus. el. i. ij. q. ij. in. ℣. penitus. Ex iſtis ergo ꝑbaf q; ſi nouatio fieret ope exceptiōis adhuc obſtaret ille tex. qui dicit nihil penitus. vñ excludit nouationē fieri: etiā ope exceptiōis. ꝛ iſtud tenuit bal. in. l. reſcriptū. ℈. ſi pacto. ff. de pac. ꝛ idē voluit Saly. in d. l. ſi. C. de noua. tū ēt q; tex. d. l. ſi. requirit ſpālez exp̄ſſionē vt iduxi ſupi⁹. quo caſu vbi lex regrit ſpālez exp̄ſſionē nō ſufficit generalis: vt dixit tex. ꝛ ibi bar. in. l. ſi. ℈. defenſionē. in. ℣. ſpāliter. C. de admi. tuto. ꝛ qō habef in. l. ſi qs. in ꝓncipio teſti. i. ℣. ſpāliter. ff. de leg. iij. ꝛ in auē. de here. ꝛ falci. ℈. ſi ℣o exp̄ſſim. ꝛ qō habetur in glo. cle. i. in. ℣. ſpāliter. de iudi. ꝛ in. c. ingſtitiōis. de here ti. lib. vj. bar. in. l. i. ff. de vulga. ꝛ pu. tex. in. l. ſi qñ. ℈. generalr. in ℣. ſpāliter. C. de inoffi. teſta. ꝛ qō ibi voluit bal. ꝛ ſaly. ꝛ adduco qō habef in cle. cōſtitutionē. de elec. eo q; voluit Ang. in. ℈. ſoluto. in auē. de nup. ꝛ qō idē voluit in. d. ℈. ſi vero exp̄ſſim. ꝛ qō voluit ludo. ro. in repetitiōe auē. fil'r. C. ad. l. falci. Sed in caſu iſto nō fuit facta exp̄ſſa nouatio. ergo ſequif q; nō fuit nouata illa ꝓma obligatio. ꝛ hāc partē ſeqf ang. in. l. qui vſufructū. ff. de ℣b. ob. idē voluit Raphael. ī. l. ſingularia. ff. ſi cer. peta. Et ſic videtur q; hodie nō fiat nouatio ope exceptiōis: niſi ptes iſtud exp̄māt in poſteriori obligatiōe. Idē voluit Jo. de Imo. in. d. l. pe. ff. de ꝓto. ſtipu. Sed in caſu nr̄o mihi videf q; in ℨāiū ſit veritas q; fit facta nouatio. Et pmitto ꝑ potiſſimo fundamēto hui⁹ cōſultatiōis q; voluit bal. in. l. antiq̄. ℈. ſed ſi minus. C. ad velleia. vbi eſt caſus q; fideiuſſor excutif ꝓus q̄ ꝓncipalis. ipſe opponit de auē. de fideiuſ. in ꝓn. ipſe diſtinguit hoc mō q̄ quis interceſſit acceſſorie: ꝛ tūc hz locū contrariū. quādoq; animo nouādi: ꝛ tunc habet locum qō ibi habef: quandoq; dubitaf: ꝛ tunc ſi plures ſe cōſtituūt ꝓncipales in eodē inſtr̄o: ꝛ tūc nō fit nouatio. ꝛ ē ratio qui in eodē inſtāti ſumunt robur. nouatio aūt dz fieri a poſteriori vel' ſucceſſiue: ꝛ tūc de iure veteri ꝑſumebaf nouatio hodie: tū nō ꝓeſumif ſed eſt adiectio. tū q; vtriq; ꝓncipaliter quo ad creditorē obligaf. ceſſat bñficiū auē. de fideiuſ. Modo iſta doctria decidit caſū noſtrū: q; iſte Joānes fontanella obligauit ſe ꝓncipaliter: vt ſupius demōſtraui. ergo ꝓncipalr eſt obligat⁹: ꝛ nō hz beneficiū auē. de fideiuſ. Jtē dicit etiā bal. q; qñ ſe obligat animo nouandi. ego dico q; animus colligif ex facto geſto: vt dixit glo. in. l. dolū. C. de dol. ꝛ in. l. apud celſum. ff. de dolo excep. ꝛ in. l. fulcimus. ℈. quid ſit latitare. ℣. hic animus. ff. ex q. cau. in poſ. ea. ꝛ. l. quero. ℈. ſi. ff. de edil. edic. ꝛ in. l. cū ꝓponas. C. de bo. auc. iudi. poſ. ꝛ. iō dixit glo. in. l. de qbus. ff. de legi. facto daf intelligi volūtas. ꝑbaf in. l. reꝑhēdēda. C. de iſti. ꝛ ſubſti. ꝛ ideo tex. valde elegās in. d. l. ſi. C. de noua. in. ℣. ꝛ generaliter diffinimus volūtatē eſſe nouādi: ꝛ ſic nouatio cōſiſtit in volūtate cōtrahēntū: ꝛ ſic ꝑbaf illa doctrina bal. in. d. l. ſi. q; attenditur animus circa nouationē. Modo ꝓallegate glo. dicūt q; facto aīus declaraf. Sed tex. d. l. ſi. hoc apit in ℣. ſed ſecūdā magis ꝓ anteriorib⁹ elegerint. ꝛ ſic tex. ibi declarat mirabilr̄ banc dubitationē: q; cū dicti ℨhētes in ſcō inſtr̄o dixerūt q; Jo. fontanella ſe obligabat ꝓncipalr̄ ſoluere dicto abbati de rogeriis nō obſtāte q; Joānes de taculis ꝑcurator abbatis philippi obligauerit ſoluere ſe creditorib⁹ dicti abbatis de rogeriis. Ecce nunc q; dicti ℨhētes voluerūt iſtā ſcōam obligationē haberi ꝓ anteriori. quo caſu videnf ſublata oīa ℨria adducta ſupius: q; ſatis exp̄mūt nouationē facere q̄ volūt ſecūdā ſeruari ꝑ anteriori ꝛ exponūt exp̄ſſe clauſulā derogatoriā ꝑme obligationi: ideo non videf eſſe inſtādū q̄ aliqd dicaf exp̄mi ſpāliter: de qno ꝑbaf in. l. i. ff. ſi quis in ius voca. nō ie. Et ego dixi multū luculēter in ioānina mea quā feci repetēs. c. raynaldus peponis. de teſta. ergo appet de animo cōtrahēntū q; voluerint nouare p̄maz obligationē: ꝛ illā nouarūt recedēdo ab illa ꝓma. Et faciat qō voluit bal. in. l. ſi. C. ad. l. fal. vbi ponit illā tritā qōnē iuſſus dare decez cā cōditionis iplēde dedit argētariū ꝑmiſſorē altera parte volēte ꝛ acceptāte: an videaf ipleuiſſe ꝯditionē: ꝛ videf q; nō. l. promiſſor. ℈. ſi. ff. de cōſti. pecu. In ℨāiū arguit q; mutatione ꝑſone fit nouatio. l. iter cauſas. ff. man. ℈. abeſſe. ꝛ ſatisfactū videf ei q; cōtētus eſt obligatiōe ſolius ꝑmiſſoris. l. ſi. ℈. vlti. ff. ſi cer. peta. Poſtea bal. ibi refert Jac. de are. dicere q; ille q; debet dare decem dando ꝑmiſſorē per viā acceſſionis nō videf liberat⁹. ſecus ſi eū ꝓ debitore ꝓncipaliter dederit: q; tūc eſt liber act⁹. Et ſic differt q̄liter verba ſint cōcepta vtrū dicaf: do tibi talē argētarium ꝓ me: ꝛ tūc ſoluiſſe videf ſecus ſi dicat: do in tāta quātitate. allegat. l. dñs ſticho. ff. de pecu. lega. Subdit etiā ibi bal. q; i dubio nō videf acceptⁿ noie ſatisdatiōis. Jſtud mō decidit queſtionē noſtrā. ꝓmo q; ille ioānes fontanella acceſſit ꝓncipalr̄. ergo fuit facta nouatio: ꝛ abſolut⁹ ille ioānes de taculis ꝑcur. abbatis philippi. Scōo q; fuit nouatio duplici reſpectu. ꝓmo ītruentu noue ꝑſone. Scōo alteratiōe ꝑmeue obligatiōis. Tertio q; in dubio videf facta illa obligatio ioānis de fontanella reſpectu nouatiōis ꝛ nō ſatisdatiōis ꝛ fideiuſſionis: multo fortius cuz exp̄ſſit receſſum a pura obligatione. Preterea q; fit facta nouatio. ꝑbaf q; ꝑ ꝓmū inſtr̄m nō erat obligat⁹ abbas philipp⁹ ſoluere dicto abbati de rogeriis dictos affictus: ſz creditorib⁹ ipi⁹ abbatis. ſz ꝑ ſcōm iſtr̄m ē obligat⁹ ioānes fontanella ſoluere ipi abbati de rogeriis: ergo nouata eſt ꝓma obligatio. ergo liberatus eſt abbas philippus. Faciat qō voluit bal. in. l. ſingularia. ff. ſi cer. peta. vbi dicit q; ſi feci q; cāpſor ꝓmiſit ſoluere meo creditori q; ego ſuz liberat⁹ a meo creditore: q; cū dicaf in dicto inſtrumento q; p̄cib⁹ ꝛ inſtātia illi⁹ ꝑcur. abbatis: philippus rogat⁹ dictus ioānes fontanella ꝓmiſit ſoluere dicto abbati de rogeriis: vī delegat⁹ a dicto ꝓcuratore vt ſoluas affict⁹ dicto abbati: q; vī vt releuet ioānē de taculis ꝓcuratorē ab onere ſoluendi creditoribus ipſi⁹ abbatis. ergo vī liberaſſe ipm a ſolutiōe p̄dicta fienda creditoribus: ꝛ ꝑ ꝙs videf facta nouatio. Et ſi dicaf q; fuit acqſitū ius creditoribus illius: ergo nō potuit aufferri illud ius q̄ſitū ipſis creditorib⁹. arg. l. ſi. ff. de pac. l. ius noſtrū. ff. de regu. iur. ꝛ l. ſi. C. ſi ℨ ius vel vti. pu. cū ſil̄. Ad hoc reſpōdeo negando iſtud aſſumptū: q; imo ius queſitū alteri facto meo ſillud poſſum reuocare. illud belliſſime decidit bar. in. l. qui rome. ℈. flauius. ff. de verbo. obli. ꝛ in. l. i. C. ſi manci. ita fuit alie. ꝛ in. l. iij. ff. ō ſeruis expor. iſtud voluit pe. de ancha. in. c. cū ioānes heremita. de fide inſtru. Jſtud voluit Joā. de Imo. in cōmēto. c. potuit. de loca. in finalibus verbis referens ſe: ita in facto conſuluiſſe: ꝛ rñder ad. d. l. ſi. ff. de pac. ꝛ ad. d. l. ius noſtrū. ꝛ idē voluit bal. in. l. quotiēs. C. de dona. que ſub modo. ꝛ in. l. i. C. ſi manci. ita fue. alie. ꝛ in. l. iij. ff. de ſer. expor. ꝛ idē voluit raphael in. d. ℈. flauius. ꝛ ſaly. in. d. l. iij. lz idem ſaly. tenuerit ℨāiū: ꝛ ſic fuerit varⁿ tñ dictū bar. ꝑbaf in. d. ℈. flauius. ꝛ eſt rō: q; tale ius acquiritur tertio reuocabiliter ipſo q̄rēte durāte in eadē volūtate. vt ibi habef. ergo potuit dñs abbas ōrogādo reuocare illud ius q̄ſitū dictis creditorib⁹ ex quo ab eo fuerit acqſitū: q; vnūqōq; tollif eo vinculo quo ligaf. l. ſticho aut pāphilus. ℈. nālis. ff. de ſolu. l. nihil tā nāle. ff. ō reg. iur. c. oēs res. e. ti. q; vt dicūt philoſophi: ea

que sūt ꝓncipia generādi sunt ꝓncipia corrigēdi: vt habeķ in lib. de genera. ꝛ corru. ꝛ ꝓ ꝯñs ius q̄situꝫ ab ipso abbate de rogeriis suis creditoꝝb⁹ potuit ipsis auferri ab ipso abbate: ꝛ potuit fieri nouatio. Faciat etiā q: delegatio hz vim solutiōis. l. si rez. §. fi. ff. de noua. Cū ergo ꝓ pte illi⁹ Joānis ꝓcur. ipsi⁹ abbatis philippi fuerit facta delegatio de dicto Joāne fontanella: q: ad ipi⁹ ꝑces ꝛ instātiā ille ioānes fontanella se obligauit soluere dictos affictus dño abbati de rogeriis. ergo peride habeķ: ac si ille ꝓcurator soluerit nomīe abbatis philippi dicto abbati de rogeriis. ¶ Preterea faciat q: interuētu noue persone olim fiebat nouatio. vt. l. iij. ff. de duo. re. sed hodie saltem ope exceptionis fit nouatio. ex eo q: in oīb⁹ casibus in qb⁹ ipso iure olim fiebat nouatio ope exceptiōis fit nouatio hodie. ita voluit glo. valde elegās in. l. ij. ff. de noua. Et faciat qō voluit glo. in. l. fi. C. eo. que illud sentit ꝛ aptius istud voluit bal. ibi. ꝛ idē volut bar. ꝛ ang. in. d. l. pe. ff. de ꝓtor. stipu. Cū ergo in casu nr̄o iteruenerit noua ꝓsona. segķ q̄ saltē est facta nouatio ope exceptiōis: ꝛ p ꝯñs remanet obligat⁹ ad soluēdū ille ioānes fontanella. Et si q̄spiā dixerit q̄ multi doctores tenēt ꝯtrū vt hodie nō ĩducaķ nouatio iteruētu noue ꝓsone nisi expmaķ spāliter: vt voluit ang. in. d. l. q vsufructū. ff. de ꝛbo. ob. bal. in. l. frustra. C. de nō nu. pe. Jo. de Imo. in. l. delegare. ff. de noua. ꝛ in. d. l. pe. ff. de ꝓto. stipu. Ad hoc respōdeo q̄ in casu nostro nō est disputādū q̄s iusti⁹ ꝛ verius dixerit an glo. an alij ꝫ aūctas glo. oēs alios antecellat: vt pulcre dixit bal. in. l. cum bereditas. C. depo. ꝛ in. l. fi. §. necessitate. C. de bo. q̄ lib. dixit adhereas odofredo veritatis ideſt glo. ꝛ in ꝓpetuū nō errabis. Et sapiēter dixit bar. in dicto suo cōsilio ĩcipiēte andriolus ꝛc. qō est q̄ntū in ordine sequere ingt glo. ordinariaꝫ que ꝑceteris melius intellexit. voluit Jaco. bu. in. l. i. C. qui p:o sua iurisditiōe. ꝛ iō dixit saly. in. d. l. ij. C. de sen. que sine cer. q̄ti. loquēdo de aūcte ꝛ pstantia glo. q nescit eqtare teneat se superarzono. ꝛ idē saly. i. l. traditiōib⁹. C. de pactis. dicebat q̄ ita debemus inherere opinionib⁹ glo. sicut bononiēses inherēt carrotio: vt est glo. ꝑm eū singularis. in. l. oīs diffinitio. ff. de regu. iur. ideo pulcre dixit bal. in. l. ꝑcib⁹. C. de ipu. ꝛ alijs substi. q̄ in ꝯsulendo nō pōt adherere melioꝛi opi. q̄ glo. Idē dixit in aūc. cessāte. C. de legi. here. ꝛ in. l. i. ff. de vul. ꝛ pu. ꝛ in. c. i. de nā suc. feu. i vsi. feud. ꝛ i suo peculio qō fecit supra Inno. refert Ly. loq advocato ꝛ dicere p:o pstātia glo. Audi idolū tuū. Et faciat qō voluit idē bal. in. l. ij. C. de sen. que sine cer. q̄ti. ꝛ in. c. contingit. de dolo ꝛ cōtu. ꝛ in. c. i. §. iudices. de pa. iur. fir. in vsi. feu. marie q: bar. in. d. l. ij. sequit illā glo. ꝛ p ꝯñs iudicādo ꝛ cōsulēdo est sequēda opi. illius glo. cui⁹ aūctas oēs alios supat: vincit: ꝛ antecellit: eoq; magis cū in casu nostro nō solū interuenerit noua ꝓsona. Sed etiā interuenit mutatio ꝛ alteratio ꝓmeue obligationis. Et recessus a ꝓma obligatione. ergo est euidēs ꝛ manifesta nouatio: vt ꝓbaķ in. d. l. fi. maxime cū duo vincula sint potiora vno. vt in aūc. itaq; C. cōia de suc. c. i. de treug. ꝛ pa. ꝛ p ꝯñs per istū interuētū noue ꝓsone. Et p istā mutationē ꝓmeue obligationis iste ioānes fontanella remanet ꝓncipaliꝫ obligat⁹: ꝛ sic partes dñi iudicātis sunt in ꝓnūciādo ꝛ declarādo executionez dictoꝝ affictuū soluēdoꝝ dño abbati de rogeriis fieri debere cōtra ioānē fontanellā nō obstāte illa vicissitudinaria absolutione facta p ipsuꝫ dñm abbatē philippū seu eius ꝓcuratorē ex vna pte: ꝛ ipsuꝫ dñm abbatē de rogeriis ex alia. ꝛ ita cōcludo. Supremo optimo maximo altissimo incōprehēsibili deo sit decus gloria ꝛ iperiū sempiternū. Dñs andreas barbatia eques ꝛ in vtraq; cēsura doctor. die. x. octobris. M.cccc.lxxxj.

¶ Casus consilij. lxxxvij.

¶ Utrū existēs in extremis possit testari: ꝛ maxime ad pias causas: ꝛ pſertim tpe pestis. Et etiā quot testes sufficiāt. Et an debeant esse rogati. Et masculi vel femine. Et an legatū dotis dicatur esse pium.

Rope est Dñs inuocātibus eu: dixit psalmista celebris. Idcirco optimū maximū supremū incōprehēsibilē: ac altissimū ꝓncipē deū huic consultationi inuoco: vt pissimo saluatore nostro iesu xp̄o medio veritatem huius cōsultatiōis mihi apiat amē. Et quidē viso puncto ꝛ facti serie ꝛ solēni studio pōderatis ꝛ examinatis: mihi vr̄ apto ture dom̄ q̄ huic dñe geneuere ꝓpetat actio ad dotē ꝓsequēdā in bonis illi⁹ bernardi olim sui frīs defūcti. ¶ Et ꝓ potissimo fundameto hui⁹ hesitatiōis ꝓmitto q̄ tpe quo ille bernardus dispo suit dotē in bonis suis dādā illi sue sorori: erat in extremis vite cōstitut⁹ de quo habeķ in. c. raynuci⁹. de testa. in. ꝟ. in extremis positus. ꝛ in. c. nos gdē. e. ti. in. ꝟ. de hac luce migrāte. ꝛ in. c. fi. in ꝟ. agēs in extremis. de suc. ab itesta. ꝛ tex. in. l. seya. §. cū pr̄. i. ꝟ. in extremis vite ꝯstitut⁹. ff. de dona. ꝛ i. l. si pr̄. §. q̄dā. ff. de fideicō. libe. in. ꝟ. in extrema eēt valitudie. ꝛ in. ꝟ. deberi. ea q̄ extremis dixisset. Quo casu bellissime dixit bar. in. l. i. C. de sacros. ec. in repetitiōe. q̄ exñs in extremis pōt de iure ciuili testari ad pias cās cū duob⁹ testib⁹ ēt nō seruatis solēnitatib⁹ iuris ciuilis: ꝛ lz a multis scribētib⁹ in. d. l. i. reprobeķ illa opi. bar. tñ ꝓ ea est casus in īdiuiduo in. d. §. q̄dā. ꝛ illū tex. allegauit ange. ibi dicēs se nō habuisse memoriā illi⁹ tex. qñ legit. d. l. i. C. de sacrosan. eccle. Et adduco ēt qō voluit ange. in. l. cū antiqtas. §. cū aūt. C. de testa. vbi dixit q̄ exñs in extremis pōt testari ad pias cās cū duob⁹ testib⁹: ꝛ pſentia pſbyteri parrochialis. ꝛ ita dicit se ītelligere. c. cū esses. de testa. Re vera ille tex. nō loqķ de cōstituto in extremis: nec loqķ in relictis ad pias cās. Et adduco. l. pāphilo. §. ꝓposi tū. ff. de le. iij. in. ꝟ. in discrimine vite cōstituto ꝓp infirmitatē. ꝛ ista ad hoc sūt meliora iura q̄ reperiaņ in corpe vtriusq; cēsure. Appet ex istis q̄ exñs in discrimīe vite pōt testari ad pias cās de iure ciuili circūscripta solēnitate iuris ciuilis. fortius ergo poterit testari de iure canonico ad pias cās sine solēnitate iuris ciuilis: nec est necia pſentia pſbyteri parrochialis: q: d. c. cū esses non loquiķ in pia cā inq̄tū regrit pſentiā parrochiani: ꝛ in hoc nō bene dixit ange. in. d. l. cū antiqtas. Ad hō in ꝓposito nr̄o iste Bernardus erat in extremis vite cōstitut⁹ tūc rp̄is. quo casu decessit ad paucas horas. ergo potuit disponere ad pias cās circūscripta solēnitate iuris ciuilis. ꝛ ista est vera ꝛ ĩdubitata ꝯclusio: maxime de iure canonico. vt in. c. relatū. de testa. ¶ Scōo pſuppono q̄ legatū dotis dr̄ legatū piū: qō ꝓbaķ in. l. cū bis. §. mulier. ff. de ꝯdi. idebi. in. ꝟ. pie. ꝛ ibi dixit bal. ange. dñs flor. de bononia q̄ si de legatis debeat solui gabella nō soluet de legato dotis q: dr̄ piū legatū. ꝛ maxime cū dos relinquiķ paupi: q: tūc nō detrabiķ falcidia de legato dotis tanq̄ sit legatū ad pias cās. ꝛ ad hoc faciat qō voluit lu. ro. in repetitiōe. aūc. filī. C. ad. l. fal. in. ij. col. vbi dicit q̄ si relinq̄ķ dos paupi nō detrabiķ falcidia: secus si diuiti. ꝛ ita ītelligaķ glo. in. l. taliter facto stipulatiōe. ff. de iure dotī. ꝛ qō habeķ in. l. cū dotē. ꝛ in. l. si vsusfruct⁹. ff. ad. l. fal. Ad hō in casu nr̄o ista dña geneuera ē paup ꝛ indotata: ꝛ a pr̄e suo exheredata: ꝛ ꝑ publicū bonū: vt. l. i. ff. solu. matri. ꝛ exheredata a pr̄e: vt appet ex testō pr̄no dispōnēdo. ergo iste Bernardus faciēs q̄ ista sua soror dotareķ de bonis ipsi⁹ bernardi videtur piū legatū fecisse. ergo in tali legato vēdicāt sibi locū iura loquētia de pijs legatis vt sufficiat si interuenit solēnitas īducta a iure canonico. quo casu sufficiūt duo testes. vt ꝓbaķ in. d. c. relatū. de testa. ergo multo forti⁹ valebit ista dispō: q: interuenerūt tres testes ꝛ pñtia pſbyteri parrochialis: ꝛ duoꝝ alioꝝ testiū. ꝛ ex hoc tollit illud qō posset opponi: q: iter illos duos testes interuenit vna femina. sufficiūt ergo illi testes masculi: lz etiā femina possit eē testis ad pias cās: vt expresi⁹ dicēdis latius apparebit ꝛ maxime in casu nr̄o: q: iste erat frater hui⁹ geneuere ꝛ ituitu sāguinis frīi. ꝛ iō dixit Jac. de are. quē refert bal. in. l. fi. C. de dotis ꝓmis. q̄ si frater dotat sororē dz facere ꝓseruare idēnē: alīs ꝑsumit donasse dotē sorori: ꝛ sic ꝑsumit de facili donatio iter eos faciat. l. si seru⁹. cū si. ff. de dona. iter vi. ꝛ vx. ꝛ qō hr̄ in. l. pcula. ff. de ꝓba. ꝛ i. l. q̄ dotis. ff. solu. ma. ꝛ in. l. cum gd. ff. si cer. peta. ¶ Premitto ēt q̄ iste bernardus erat īfirm⁹ morbo pestifero. quo casu detrabiķ iuris solēnitati qñ dispō fit a patiēte morbum pestifer̄. ꝛ adduco bal. in. l. fi. C. ō testa. vbi refert nicol. de mat. dicere q̄ si testm̄ ē factū ī carcere tyrāni cū miori nūero testiū q̄uis exigat maiorē solēnitatē valz tale testm̄. ꝛ idē dic tenere bar. in. l. i. ff. ō bo. pos. ex. testa. mili. Idē voluit ang. ī cōmēto. l. fi. vacātia. C. ō bo. vacā. li. x. ꝛ ī aūc. ō nō alie. §. q̄ aūt. ꝛ sic dixit Saly. i. l. cū a mribus. C. q petāt tu. q̄ si pestis erat in ciuitate: ꝛ mr̄ ideo nō venit ad ciuitatē vt petat tutorem dari filijs exculatur a pena. l. sciant. C. de legi. here. Simile dixit bal. in. l. debitores. de iureiurā. q̄ excusatur licentiatus qui iurat non assumere doctoratum si in ciuitate illa superueniat pestis. faciat sic qō voluit glo. in. c. ex trāsmissa. de pscrip. vbi nō currit pscriptio tēpore

mortalitas: q; hoies timẽt adire iudiciũ vbi viget mortalitas. voluit bar. in. l. nãr. ff. de vsucap. faciat glo. i. c. fi. de cle. nõ resi. q̃ voluit q; tpe pestis vl' aeris ĩtẽperati: lz bñficiũ regrat residẽtiã: tñ clericus bñficiat⁹ excusaf si nõ resideat. Faciat sil'e qõ voluit glo. singu. in. c. ad supplicationẽ. de renũci. q̃ voluit q; qs excusatur a ꝓmacia pp aerẽ morbosuz. Faciat sil'e qõ voluit glo. que reputaf singu. in. c. si ꝙ. de iureiur. q̃ voluit q; excusaf qs a piurio si nõ accedat ad locũ pestiferũ vbi verisil'r moriet. Faciat qõ habef in. c. cõis filiꝰ. xxiij. di. z. xxj. q. iij. ꝙ. quisqs. zc. Faciat gl. in. l. de etate. ff. ad trebel. Et adduco elegãtẽ tex. i. c. expte. ꝺ appel. ꝓiũcto dicto bal. ibi vbi qs excusaf si nõ accedat ad locũ nõ tutũ. bal. ibi dicit idẽ si nõ est tut⁹ pp morbũ. Faciat qõ habef i l. nullus. C. de sũma tri. z fide catho. p guil. de cu. z bal. z qõ hr̃ in. l. casus. C. de testa. Jõ dixit tex. in. c. quisdaz. de pſũpti. q; destruif patria mortalitate z lãguoꝝ⁹. Faciat qõ voluit glo. i cle. q̃ diu. de appel. z qõ volũt ibi docto. z qõ voluit dñs abb. in. c. ꝓpter sterilitatẽ. de loca. Et sic appet ex dictis iurib⁹ q; detrahitur solẽnitatib⁹ legũ pp morbũ opprimẽtẽ ciuitatez. Et sic dicif ꝙclusio vera q; cũ iste Bernardus eẽt infirm⁹ peste z morbo cõtagioso i loco pestifero: qõ nõ fuit verisil'e potuisse hr̃e alios testes nec plures. oportuit ergo illũ actũ ita disponẽdi fieri coꝝ illis pſonis. z sic necessitas excusat: nec subijcif legi. c. iij. de fruc. z cle. i. de homic. c. ex pñtiũ. de pig. z glo. l. ij. §. cũ in eadẽ. ff. ad. l. ro. de iact. glo. in. c. pastoralis. ꝺ. offi. ordi. ¶ Premitto etiam q; ex plurib⁹ pſũptionib⁹ z cõiecturis iudex deuenit ad vnũ finalẽ cõceptũ mẽtis nõ indigentẽ adminiculo iuramẽti. Vñ dixit bal. in rubrica in ti. de ꝓto. inuesti. q; ex varijs suggestiõib⁹ testiũ instrumẽtoꝝ z partiũ decidit causaz coꝝ se agitatã. Ad hoc faciat gl. in. l. ij. §. i. ff. de excu. tu. z in. c. cũ dilectus. de suc. ab inte. z in. c. cũ cãm. de ꝓba. z in. c. illud. de pſumpti. z in. c. accedẽs. el. ij. vt lit. nõ ꝓte. z in. c. cũ bertoldus. de re iudi. z in. c. de appel. z in. l. instrã. C. de ꝓba. z in. l. iij. §. eiusdẽ. ff. de testi. tex. in. l. qui sentẽtiã. C. de pen. l. excipiunt. ff. ad sylla. c. cuz ad sedẽ. de resti. spo. bar. in. l. i. §. itẽ cornelio. ff. de q̃sti. z bal. in. l. sciãt. C. de ꝓba. z i d. c. cũ cãm. z in. l. iij. C. ad. l. iu. maie. z in. l. i. C. qui p nu. tu. z qõ voluit lu. ro. in suis cõsilijs cõsilio. vij. z viij. Põ in ꝓposito nr̃o cõcurrũt multa q̃ ad vnũ finẽ redacta decidũt hãc dubitationẽ. Primo cõcurrit q; causa est pia: z q; ille bernardus est frr̃ huius mulieris. Cõcurrit q; erat in extremis vite cõstitut⁹. Et cõcurrit q; erat pestis in loco: z ipse patiebaf morbũ pestiferũ z cõtagiosuz vbi nõ erat verisil'e q; notarĩ⁹ aliqs accederet ad ipsum testatorẽ: nec alij testes. Quibus istis cõcurrẽtib⁹ ad eũdẽ finẽ apparet q; detrahif solẽnitatib⁹ iuris: vt apparet in iurib⁹ supi⁹ a me adductis. Põ istis pſuppositis ꝑ optimo hui⁹ cõsultationis fundamẽto arguo sic q; aut iste act⁹ gestus ab illo bernardo fuit actus iter viuos. Aut fuit act⁹ vltime volũtatis. Si fuit act⁹ inter viuos clarũ est q; tenuit z obligauit ipsuz ꝓmittentẽ. Et si dicaf q; nõ fuit pſens dicta geneuera: z sic nõ fuit q recipet illaz ꝓmissionẽ. Ad hoc rñdeo q; iterfuit pſbyter parrochialis recipiens illaz ꝓmissionẽ loco illi⁹ geneuere absentis. quo casu sequif doctrina guil. de cu. z in. l. i. §. hui⁹ studij. ff. de iusti. z iure. vbi dicit q; in his que spectãt ad ipsuz sacerdotẽ põt stipulari ꝑ absente adducit qõ habef in. c. q̃ q̃. de vsur. lib. vj. mõ lz. d. c. q̃ q̃. Toquaf in vsuris: tñ idẽ est in casib⁹ pijs tendẽtib⁹ ad pietatẽ: quia oĩs act⁹ tẽdẽs ad actũ pietatis spectat ad sacerdotes maxie prochiales quo ad suos parrochianos iuxta no. in. c. cũ esses. de testa. vbi tex. logf de pſentia pſbyteri prochialis. Et faciat qõ habef in. c. ex tenore. z in. c. ex parte. de foro. cõpe. z in. c. significantib⁹. de offi. dele. Cũ ergo ista mulier sit paup z idotata z exheredata a pñna hereditate seqf q; potuit ille pſbyter prochialis stipulari pro illa geneuera absente. Et plus dico q; bal. in. l. illõ. C. de sacrosan. eccle. dixit in. ij. col. q; in causis pijs z paupibus põt quilibet extrane⁹ stipulari ꝑ absentib⁹ dirigẽdo verba directa ad ipsos absentes. z dicit eẽ glo. ordinariã que alibi nõ reperif in. c. quotiẽs coꝛdis oculus. ij. q. vij. Et qõ voluit idẽ bal. in. l. generaliter. C. de nõ nu. pe. Et faciat qõ voluit. ꝺ. anto. in. c. si cautio. de fide instru. vbi dicit q; de eqtate canonica valet cõfessio facta parte absente: q; sola mẽs debet sufficere quomodocũq; de ea cõstet. ad hoc allegat glo. in. d. c. quotiens. q; maxime ꝓcedit ꝑm eũ quãdo trãsit in dispositionẽ que sit aliqua causa stimulante cõscientiã. l. si ticius. ff. de cõsti. pecu. Et lz in. d. c. quotiẽs dicat: q; verba sunt dirigenda presenti stipulanti pro absente: z sic sentit q; verba nõ sunt dirigenda absenti. Et dñs abb. in. d. c. si cautio alleget illã glo. contra dictũ dñm anto. ibi dicit q; de iure canonico qs nõ stipulaf alteri nisi sua verba dirigant stipulãti. Ad hoc rñdeo q; illa glo. nõ loqf in pijs obligatiõib⁹: vt est casus noster. Et ita loquif bal. in. d. l. illud. z etiã dñs anto. i actu stimulãte ꝓsciẽtiã. z sic illa glo restringif vt nõ habet locum in pijs stipulationib⁹ z in actu stipulãte cõsciẽtiã: q; tũc nõ requiritur q; verba dirigant de necessitate pſenti stipulanti pro absente. Cũ ergo in casu nostro ita sit q; sim⁹ in pia dispositione: z ẽt in actu stimulãte cõsciẽtiã illi⁹ fratris. faciebat eni ipse sibi cõscientiã q; soꝛoꝛ sua remaneret idotata: z nõ haberet dotẽ sicut habuerũt sue soꝛoꝛes. seqf q; posito q; ille don valerianus pſbyter parrochialis fuisset extrane⁹ vel laycus ad quez nõ spectabat ex aliqua iuris cẽsura ille actus stipulãdi tñ potuisset sic stipulari. ergo seqf q; multo forti⁹ potuit cũ eẽt pſbyter prochialis dicti bernardini: z ꝑ ꝙs potuit stipulari z valuit talis ꝓmissio. Et obligauit heredes dicti bernardini ad soluẽdũ dotẽ geneuere tãtaz dotẽ quãtã habuerũt dicte sue soꝛoꝛes. Et maxie q; erat pestis in loco: z erat iste ꝓmittẽs infirmus peste. z laboꝛabat in extremis. quo casu relaxãtur iuris solẽnitates: vt est dictũ. ergo sequitur q; obligati sũt heredes ad soluẽdũ dictam dotez. Et in hoc ꝑ certo arguif. inigtas maxima huius fratris recusantis soluere rem ita piã vt est dos: z persone ita care vt est soꝛoꝛ: nec soluit de suo sed de alieno: q; de portiõe illius fratris ꝓmoꝛtui ita volẽtis z disponẽtis. Et in hoc fratre iniquo z ipio versaf illud qõ in illo ouidiano clare scriptũ est: fratrũ quoq; gratia rara est: que res est pessimi exẽpli. arg. eius qõ habef in. l. si quis aliqd. §. q abortionis. in. ꝙ. res pessimi exempli est. ff. de pen. Et sic ex istis habetur clara cõclusio z vera distinctiõis supius date a me: cuz dixit cõsideram⁹ esse actũ inter viuos. nec. ob. q; de duob⁹ testib⁹ vna erat femina: q; iste actus nõ erat testamẽtari⁹. quo casu regulariter ꝓhibef mulier testificari. vt. l. qui testõ. §. mulier. ff. de testa. insti. de testa. §. testes. c. foꝛus. §. femina. de ꝙbo. sig. est eni act⁹ ciuilis quo casu põt mulier testificari. c. tam lr̃is. c. sup eo. xv. q. i. l. ex eo. ff. de testi. maxime q; testificaf de actu celebrato in tali loco z tpe quo nõ poterãt haberi testes. quo casu res ꝓbaf per testes domesticos. vt. l. cõsensu. C. de repu. l. in tãtũ. §. vniuersitatis. ff. de rerũ diui. vbi per bar. z guil. de cu. Et ideo multũ pulcre dixit gl. c. in decima. xviij. q. ij. q; clericus purgat se per feminas. glo. ẽ. c. cũ iter. de purga. cano. tex. c. oĩbus. ij. q. v. specu. in ti. de inqsi. §. fi. in. ꝙ. sed nã. ergo multo fortius potuit mulier eẽ testis. Jn ista ꝓmissiõe facta inter viuos. Et sic ex ꝑdictis expeditũ est ꝓmũ mẽbrũ nr̃e distinctionis. ¶ Capio mõ scõm mẽbr̃ q; posito nõ tñ cõcesso q; iste nõ sit actus inter viuos. sed sit act⁹ vltime volũtatis. Arguo sic. Testm̃ ad pias cãs cũ duob⁹ testibus: vel vltima volũtas ad pias causas coꝝ duob⁹ testib⁹ valet. Jta decidit tex. formalis. in. c. relatũ. de testa. vbi tex. verificatur in testamẽto ad pias causas cõdito: z in vltima voluntate ad pias cãs facta: vt ibi sũmat dñs cardi. qõ ꝓbat ille tex. ꝓmo habito respectu ad rubricã q̃ de testis z vltia volũtate dicit z ẽt habito respectu ad tex. inq̃tũ vtif ꝙbo relicta q; ꝙbũ adaptaf ad vltimã voluntatẽ. vt ibi habef. z in. l. his ꝙbis. ff. de berdi. isti. Sz istud testamẽtũ: seu vltima volũtas fuit facta coꝝ tribus testibus: q; coꝝ pſbytero parrochiali: z coꝝ alio teste viro. z coram vna muliere: z per cõsequẽs stat veritas q; valeat talis vltima voluntas vel tale testamentum: maxime cuz interuenerit presentia presbyteri parrochialis. vt disponit tex. in. c. cũ esses. de testa. q; maioꝛ fides adhibef notis q̃ ignotis. vt i auc̃. de teste. §. si vero ignoti. glo. in. c. innotuit. de elec. z in clemen. i. de iureiuran. z faciat quod habetur in. c. quãquã. de vsur. lib. vj. in glo. parrochiani. dicitur eni pater spiritualis omniũ suoꝝ parrochianoꝝ: ex quo ipse recipit ad penitentiam. vt. c. omnes. xxx. q. ij. z ideo specu. in titu. de instru. edic. §. cõpendiose. ꝙ. item p ius canonicũ: q; quo ad legata ad pias causas valet testm̃ coꝝ duobus testibus. vt in. d. c. relatũ. sed in alijs relictis ad nõ pias causas dicif q; requirif pſbyter parrochialis. vt. d. c. cum esses. que opinio est cõis. vt in. d. c. cũ esses per oẽs scribẽtes. q; nõ est verisil'e q; pſente presbytero parrochiali cõmittatur falsitas. z dicit spec. ibi q; si esset factũ testamẽtũ ad nõ pias causas coꝝ trib⁹ testibus nõ valeret si vnus illoꝝ nõ eẽt presbyter parrochialis. de

derēt enīz interuenire duo testes alīj loco p̄sbyteri parrochialis faciat quod voluit bar.in.l.i.C.de sacrosan.eccle.in repetitio.in vltima col.q relicta ad pias causas de iure canonico non requirunt solēnitates iuris ciuilis.allegat.d.c.relatū.z idez voluit ibi bal.in sua repetitiōe ad fi.in.v.sup p̄mo quesito:vbi dicit q valet testamētū ad pias causas coz̄ duobus testibus:q: duo testes p̄bant volūtatem testatoris.l.fi.ff.de reb' eoz.ergo exequenda est tam pia volūtas.l.quntus.ff.de annu.lega.z subdit postea q de iure canonico valet testamētū cū duobus testib'.ad hoc allegat.c.cū esses.z.c.relatū.de testa.z accedat qō voluit bar. in p̄fata repetitione.in penul.col.vbi dicit q potius appellatur vltima volūtas q̄ testamētū.z largo modo dicīt esse testamētū ꝓut testamentū appellat mentis testatio. Cū ergo in casu nostro sumus in dispositione ad pias causas valet facta cū duobus testib' Et appellat ꝓprie vltima volūtas:z largo mō appellabīt testamentū. Et multo fortius interuenerint tres testes.z etiā ex eo apparet q est vltima volūtas:q: emanauit a dicto bernardino tpe quo laborabat morbo pestifero:z erat in extremis: q: post paucas horas decessit:q: ex hoc videt cogitasse de mortis ūmīnēte:z sic ꝓprie videt vltimā volūtatez cōdidisse.arg.d.c.raynutius. z d.l.pāphilo.§.prepositū cū alijs iuribus allegatis supius. Et si q̄spiā opponat q iste p̄sbyter parrochialis non videt interfuisse in isto actu vt testis.Sz potius vti quidā notarius: q: vt appareat ex verbis platis ab eo dicēte.se tu cōtēto che la geneuera z̄c. ergo sequit q vt notarius interuenit z nō vt testis.Ad ista facile z verū dat rñsuz q cū ista vltima volūtas sit ad pias cās vt superius ꝓbatū iuribus extitit:quo casu mulier potest esse testis in testamēto ad pias causas.adhoc adduco bal.in.l.i.C. de sacrosan. eccle.in lec.ad fi.vbi dicit q in talib' pijs relictis ad pias causas nō requirit solēnitas septē testiū masculoz̄ z rogatoz̄ de iure canonico.ad hoc allegat.d.c.relatū.z.d.c.cū esses.z dicit se credere q in talib' relictis que animā spiritualiter respiciunt p̄ualet ius canonicū:etiā sufficiūt duo testes etiā mulieres:z forte nō rogati duz tamē sint fide digni.arg.l.hac cōsultissima.§.ex iperfecto.C.de testa.z.l.fi.§.in omni.C.de codicil.z subdit ibi bal.q statutū disponēs ꝛiū q ad pias causas nō possit legari nisi coz̄ septez testibus tale statutū tanq̄ cōtra salutē aiarū nō valet:z refert ita voluisse bar.ibi. Et subdit q in executiōe taliū relictoruz potest ꝓcedi de plano:nec requirit ordo iuris.z allegat spec. in ti.de instrumēto edic.§.nō vero aliqua.v.querit.qō credit esse verū:q: iudicis officio ꝓcedit:z sic sequunt cōiter scribentes in d.l.i.q in testō ad pias causas mulier possit esse testis. Licet ergo regula sit q in testō nō possit mulier eē testis tñ poterit in testamēto ad pias causas. Pro hoc accedat q: in testō iter patrez z filiū mulier pōt esse testis:vt voluit glo.elegās. in auc.q sine. C.de testa.z in corpore vnde sumit : ergo z̄c. Idem dicemus in testamēto ad pias causas cū tendat ad fauorē aie que cūctis est p̄ferenda.vt.l.sancimus.C.de sacrosan.eccle.c.cū infirmitas.de pen̄i.z remiss.z apud patientie speculū.Job.circa pn.p̄clare scribit pellē pro pelle:z oia que hz donat hō pro aia sua:z sic si iter patrē z filiū valet testamētū in quo mulier est testis.ergo fortius in testamētō ad pias causas. Itē ad hoc adduco qō voluit glo. solēnis in.l.fi.§.in oēs.C.de codicil. Et est rō : q: minor solēnitas requirit in codicillis q̄ requirat in testō. ergo pariformiter idē dicemus in testamēto ad pias causas:in quo mior solēnitas requirit.vt in.d.c.relatū.ergo mulier poterit esse testis. Itez ad hoc adduco tex.in.d.c.cum esses.z.d.c.relatū.z si opponat de eo,qō voluit fede. de senis in suis ꝓsilijs cōsilio.ccxxj.vbi cōsulu it cōtrariū.vz.q nō possit esse testis ad hoc dicēdū mouet ex.d.l. qui testamēto.§.mulier.z ex alijs legibus ꝓhibētib' mulierē esse testē in testō. Ad hoc respōderi pōt q illa iura loquunt in testō ad nō ad pias causas.sed in testō ad pias causas nō reperit mulier ꝓhibita testificari.z ideo iura diuina z instituta sanctoz̄ patruz: de quibus habet in.d.c.cū esses.z.c.relatū.nō ꝓhibuerūt mulierē vt sit testis in testamēto ad pias causas.z verisimile est q si iura sanctoz̄ patrū voluissent ꝓhibere mulierē testificari in testō ad pias cās illud expressissent.vt.c.ad audientiā.de deci.c. maiores.de baptis.l. vnica.§.finaūt ad eficien.C.de cadu. tol. ergo sequit q babilis est ad testificādū in testō ad pias cās. z fatiat rō incōuincibilis vt dicamus in ea vltia volūtate in qua regitur minor solēnitas q̄ septē testiū pōt mulier testificari. vt i.d. l.fi.§.in oēs.C.de codicil.Sed in casu nostro sum' in vltia volūtate in qua sufficit minor solēnitas.vt in.d.c.relatū.z supius dictū est.ergo sequit q mulier poterit esse testis in tali vltima volūtate.z hāc partē dixit ludo.ro.in repetitione auc̄.siī.C.ad.l.falci.q seruaret in ꝓatica:q: est opinio cōis q in tali testō mulier possit testificari:z p ꝓnīs iudicādo z cōsulēdo erit sequenda ista opinio.l.i.in.v.crebrior. apud veteres opinio.ff.de offi.q̄sto.l. i.ff.de senato.c.in canonicis.xix.dis. Et ad ꝓdicta adduco qō voluit,bal.in repetitione.d.l.i.C.de sacrosan. eccle. vbi dicit q mulier regulariter ī testamētis nō pōt esse testis. vt.d.§. mulier. z hoc nō ē nā sed morib' introductū.l.cum p̄tor.§.i.ff.de iudi. tūc arguit hoc modo.cōsuetudo ꝓhibitoria q̄ hz p̄cedētē dispositionē p̄missiuā est stricte iterp̄etāda: nec est trabēda extra suos terminos stricte sūptos:qui per hoc offenditur nā.z.l.ex que est scripta.l.ex eo.ff.de testi.Sed cōsuetudo ꝓhibet testificari in testō.ergo seq̄t q in q̄libet volūtate vltima p̄mittit testificari:z hoc generaliter.Sed vtrū in testamēto ꝓprie : z stricte sumpto ad pias causas mulier possit eē testis videt q sic. nā ꝓsuetudo ī ius humanū : sz relicta ad pias cās subijciunt iuri diuino in quo ꝓsuetudo nō est potēs.ad hoc allegat.d.c.cuz esses. z.d.c. relatum:ergo z̄c. Itē dicit etiā q talia relicta eq̄parant bis que relinquunt liberis.auc̄.nisi rogati.C.ad trebel.c.in p̄sentia de ꝓba. tūc sequit statim q mulier admittet.ad hoc allegat no. in.d.auctē.q fine.z dicit eē indubitatū q de iure canonico valet tale testamētū.nec ob.si q̄spiā alleget rōnē quā ego allegaui in cōmento.d.c.relatū.vbi dicebā variū z mutabile semp genus feminaz̄: vt in.d.c.fortus.§.femina.q: p̄sumit variū z mutabile semp genus ex dispōne iuris positiui.quo casu nō regulant relicta ad pias cās.vt.d.c.cū eēs.z.d.c.relatū.z de iure gētiū:z de iure diuino nō iudicātur ad īparia mares z femine. vt.l.maximū vicīū. C.de libe.p̄te.l.lege.xij.tabularuz.ff.de legi.here.oia p̄sumunt bona de iure diuino.iuxta illud qō habet lib. genesis. circa pn. Vidit de' cūcta que fecerat z erāt valde bona. Itē q:.d.c.for'. §.femina.loq̄t in cā criminali.ergo nō dz extēdi ad testīm ad pias cās.Et si adducat in ꝛiū tex.d.c.cū esses.z.c.relatū.vbi req̄rit q sint idonei: z q sint legitimi testes:q: illa iura intelligunt q nō debēt esse serui nec infames:nō aūt itelligant q debeāt eē viri z nō femine.Et ad hoc cōsidero q illa iura itelligunt de illa idoneitate z legitimitate quā cōsiderāt iura diuina z instituta sanctoz̄ patrū:z p ꝓnīs nō excludūt femias:z maxime in casu nostro in quo ꝓcurrūt plura:q: locus erat pestifer:z ille disponens erat īfirmus morbo pestifero.quo casu eadē rō est quo ad qualitatē testiū:q̄ est quo ad numerū testiū : q: nō p̄nt tūc tpis hūi testes mares nec femine.licet ergo in trāscursu lecture aliter dixerim.vt.d.c.relatū.iā sunt anni sexdecim:tñ ista pars videt mihi verior z equior:z cōior:nec ibi cōplexus suz:casum quo qs est in loco morboso:z īfirm' morbo pestifero vt est casus nr̄:z sic non pōt dici q ego in hoc mihi ꝓdicā.z ēt pōt doctor vno tpe tenere vnā opi.z alio tpe dato lōgiori studio tenere ꝛiaz opi.iuxta illō qō no.in.l.nō vr̄.C.de in iteg. resti. mi. z ideo magnanim' dixit aplus. Cū erā paruulus loq̄bar vt ꝓuulus cogitabā vt ꝓuulus. Cū fact' suz vir euacuaui ea q̄ sūt ꝓuuli.z illustris doctor Augustinus multa dixit q̄ post sublimior fret' iudicio retractauit. Idē fecit īperator vt est tex.aure' in.l.diui frēs.ff.de iure patro.ideo nō est admiratiōe dignū si ita nūc teneā. argu.l.nō nunq̄.ff.de col.sapiētis ē mutare ꝓpositū de bono in meli'. Nā pp diuersa fantasmata quotidie in nobis generant diuerse itellectiones vt philosophor lōge ꝓnceps scripsit Aristo.in.iij.de aīa.bal.in.l. i.C.de his q añ ap.tab. Et sic appet ex p̄dictis q siue cōsideremus hāc dispōnē eē iter viuos valet talis ꝓmissio: eo maxime q: posito q ille nō fuisset p̄sbyter prochialis.sz fuisset penit' extraneus q nihilominus valuisset illa stipulatio posito q verba nō fuissent directa ad ipsuz stipulātē.z allego hāc rōnē.iste fuit act' pius vt supi' fuit oñsuz.sz nra itereſt exercere actū piū : q: ꝓsequmur lucrū aie.tex.ē singu.in auc̄.de here.z falci.§.si vo exp̄ssū. ergo potuit sic stipulari q: sua intererat ꝓp lucrū aie exercendo actū purū:vt illa mulier in dotata cōsequeret dotē.Siue cōsideremus istā dispositionē fuisse testamentum seu vltimā voluntatē ista mulier pōt petere dotē in bonis q̄ fuerunt dicti sui frīs. Et si quispiam opponat q non fuerunt rogati isti testes. Ad hoc respōdeo si tenem' q fuit actus iter viuos cessat talis obiectio.

Sed si tenemus q̄ fuit vltima voluntas tunc est dubium. Et q̄ dē franciscus de albergotis quē refert do.anto.in.d.c.relatuz. cōsuluit q̄ debent rogari.z idē voluit lappus allegatiōe.xxx. Sz bar.in repeti.l.i.c.de sacrosan.eccle.tenuit q̄ nō regrīt rogitus z idē tenuit ibi bal.z hāc opi.seq̄t lu.ro.in repeti.auc̄.sil̄r.C.ad l.fal.dixit eē cōez.ergo ꝑm eā erit iudicādū.c.ne miraris.de ꝓsti. Et hāc opi.dicit.d.anto.eē verā de iure.z eā seq̄t Jo.de Jmo.ī d.c.relatū.dicēs q̄ ī practica seruarē.Nec ob.ꝫbū regītis appositū in.d.c.relatū:q; nō ideo papa ibi apposuit illud verbuz q̄ testes debeāt rogari.Sed posuit ad hoc vt iudices possent iudicare in relictis ecclesie: vel ad pias causas debēt regrere vt fiat ꝓbatio ipsoz̄ relictoz̄ ꝑ duos testes:z hāc fuisse ꝓprie mētē huius decretalis dixit Jo.de Jmo.in.d.c.relatū. z multo fortiꝰ in casu nr̄o:q;ille ꝓsbyter parrochialis dixit sitis testes q̄liter z c̄. z sic videt q̄ illos testes regsiuerit:z per ꝫ̄s cessat oīs dubitatio: q; fuerūt dicti testes regsiti vt essent testes in dicta vltima volūtate. Et si qspiā opponat de eo q̄ no.in.l.iubemꝰ.C.de testa. per glo.z doc.q; iste bernardus ad iterrogationē illiꝰ ꝓsbyteri rn̄dit q̄ dicta geneuera haberet dotē ī bonis suis. quo casu doctoꝛes dubitāt si valeat talis īstitutio:vt ꝑ bar.in.l.heredes palā..ff.de testa.z ꝑ alios ibidē glo.z oēs scribētes in.d.l.iubemꝰ. Jo. an. ī addi.spe.in ti.de testa.§.i.ī addi.q̄ incipit pileus.Et re ꝫba cōis opinio lectoꝝ sequit̄ glo.d.l.iubemus.q̄ voluit q̄ si testatoꝛ habebat sanā mētē z articulate loq̄bat̄:z ad iterrogationē notarij rn̄det sic:q̄ valet talis volūtas.z hāc partē sequit̄ bar.in.d.l.heredes palā.in ꝓn. z Jo.an.ī.d.addi.z dicit ibi bar.seruari opīonem glo.z faciat q̄ voluit ludo.ro.ꝓsilio.cccij. incipiēte ꝓposita cōsultatio hoc solū q̄rit in scō dubio illius ꝓsilij vbi ꝓcludit aut cōstat rn̄suz affirmatiuū factū a testatoꝛe iterrogationi notarij cō formāti se cū volūtate testatoris:q̄ erat eadē anteq̄ iterrogaret: z tūc īstitutio valet:vt.l.hac cōsultissima.§.at cū humana fragilitas.C.qui testa.fa.pos.l.pāphilo.§.ꝓpositū.ff.de leg.iij.iste ē casus noster:q; testes dicūt q̄ fuerūt ꝓlata multa ꝫba iter ipos bernardū z ꝓsbyterū:z postea ꝓsbyter iterrogauit dictū bernardum.quo casu cōstabat illi ꝓsbytero de volūtate bernardi añq̄ eū iterrogaret.Aut hoc nō cōstat:z tūc aut est facta rn̄sio ab eo qui nō pōt articulate loq;z tūc nō valet īstitutio.vt.d.l.iubemꝰ. Aut rn̄sio fit ab eo q̄ pt articulare loq;z tūc vz īstitutio: vt ibi late allegat ludo.ro. Et ita est in casu nr̄o. z idē voluit pau.de castro ꝓsi.cclxiiij.Idē voluit Jo. ō Jmo.ī.c.cū tibi.de testa. z nō loquunt̄ ꝓfati doctoꝛes ī volūtate ad pias causas.quo casu nulla est dubitatio q̄ valeat talis voluntas.vt ꝓbat̄ in.d.c.cuz tibi. de testa.vbi plene ꝑ oēs scribētes. z bar.in repetitione.d.l.i.C. de sacrosan.eccle. Cū ergo in casu nostro ille bernardus erat sane mentis:z ꝓtulit verba formalia z apta ꝓferētia soluendā eē dictam dotē de bonis ipsius bernardi dicte sue sozoꝛi valet talis dispositio. Et sic multifarie multisqz modis demōstraui hededes dicti bernardini teneri ad dandā dotē dicte dñe geneuere in bonis q̄ fuerūt dicti bernardi hoc suadet iusticia: eqtas : voluntas defuncti: boni mores: z publica vtilitas . eoqz magis cuz ista hesitatio sit decidenda per reuerendissimuz dominū dominum federicum illustrem principem de manfredis episcopuz fauentinum meritissimū cuius iustissimnz z sacrū tribunal deum timet: z tremit ius suū vnicuiqz tribuens quē altissimus deus cōseruet in secula sempiterna. Et ita cōcludo in fauoꝛem dicte domīe geneuere. Supremo z altissimo pncipi deo patri filio z spiritui sancto sit decus gloria z imperiū sempiternuz. Dominus andreas barbatia eques z in vtraqz censura doctoꝛ die.xviij. octobris. Mb.ccccl xij.

Casus consilij.lxxxviij.

Utrum quis possit iustituere nepotem sacerdotez ex filia sua z relinquere certum quid filie sue. Et an huiusmodi testamentū valeat. Et de testibus singularibus quando probent vel ne. Et etiam an dispositio.l.hac consultissima.§.ex imperfecto.C.de testa. habeat locum inter nepotes ex filia. Et de intellectu auctē tice quod sine.C.eo.ti. Et qui veniant appellatione liberoꝝ. Et de validitate cedule manu testatoris reperte in capsa sua. Et vtrum possit relinqui filio legitima iure legati in terris ecclesie. Et valeat de equitate canonica.

Ꝑienter Scribit̄ sapie.vij. optaui z datus est mihi sensus:inuocaui z venit in me spūs sapiētie. Id circo optimū: maximū:supremū z altissimū ꝓncipē deum huic cōsultationi inuoco:vt pissimo saluatoꝛe nostro iesu christo medio veritatez huius cōsultationis mihi apiat amē.

Et quidē viso puncto z facti serie z cōsilio celebri stupendo z sublimi reddito per prestantissimū iurisc̄oltū dominū ioannez generalē vicariū illustrissimi principis domini caroli secundi fauentie z c̄. qui hanc dubitationez subtiliter abunde z cuz elegantia dicendi enucleauit adeo vt nihil vltra adduci possit: z potius studeo videar sudare inanni. Sed q; superiozes nostri illud scire quemq̄ arbitrati sunt q̄ ratione optima demōstrassent: vt illustris z sacer voluit augustinꝰ: vt refert gratianꝰ.ix.di.c.ego solis.ideo aliqua in mediū afferre īstitui:q; sūmꝰ oīum cōditoꝛ z redēptoꝛ nō fecit hec tpa frustra. Et videt qō huiusmodi assertuz testamentū sit nullū:ad qō sūmope demōstrādū. Premitto ꝓ potissimo fundamēto huius cōsultatiōis q̄ iste assertꝰ testatoꝛ in dicto asserto testō īstituit heredē suū vniuersalē illū dñm Jacobū ꝓsbyterū filiū alterius filie dicti frācisci testatoris: ac filiam suā legitimā z nālez viuētez nō ita honoꝛauit: qō est ꝺ omne officiuz paternū z cōtra pietatē paternā.vt.l.cōtra volūtatē in.ff.iura pietatis violare.C.de testa.manu.l.si debitorē. z.l.patrez.ff. de bis que in frau.credi.l.iij.C.de iofficio. testa.l.nec in ea.§.fi.ff. de adul.l.diuus.ff.de parici.z qō pulcre scribit̄ tertio reg.c.iij. Cōmota sunt inqt viscera mea.l.scripto.ff. vñ lib.l.nihil.§.facilioꝛ.ff.de bo.lib. Et iō Dauid rex plāxit absalonē tribus diebꝰ: Refert Ly.i.l.ꝓpter īsidias.C.q accu.nō pos. glo.l.nā hoc coloꝛe.ff.de inoffi.testa.z qō scribit̄ apud virgiliū. Dis in ascanio cari stat cura parētis.z q̄ illustris doctoꝛ voluit Augustinꝰ.xvij. q.iiij.c.quicūqz.glo.l.si qs ad declinādū.C.de epi.z cleri. glo. in.l.papinianꝰ.§.si iperatoꝛ.ff.de inoffi. testa. Licero in.i.offi. Unicuiqz nostrū cari sunt liberi:cari sunt z c̄.cū pater diligat magis filiū q̄ seipsū.vt hēt̄ i.l.isti qdē.ī fi.ff.q̄ me.cā.no.i.l.nā z si parētibꝰ.ff.de iof.te.voluit philo.ꝓnceps Arist.in.viij.ethy. Et sic ist̄ testm̄ ē ꝺ oēz pietatē p̄nā q̄ potiꝰ honoꝛet nepotē ex filia sacerdotez q̄ filiā suā legitimā z nālē vt detestatiōe dignū:nec ē verisimile q̄ prefatus frācisc̄us pater ira fuisset testatus videt violasse pietatē paternā z iura multa ꝓallegata:z sic istud nō videt verisimile q̄ iste pater banc impietatem exercuisset erga suā filiam ad cōmodū nepotis ex altera filia qui est sacerdos. vnde potius videtur dilexisse filiaz q̄ filiuz ex filia.ergo multo minus filium ex altera filia.vt.l.lucius.hoc voluit ibi bar.bal.ange.z Jo. de Jmo.ff.de here.instī.z ideo vt testes optimi adducti a bal.ī rubrica.C.de ꝓba.vz. Aristoteles z auerroys voluerunt q̄ sermones veri sunt illi qui adaptant̄ rebus sensatis intellectu fruentibus.l.si ita quis.ꝫ.q̄ nemo sanꝰ diceret.ff.de euic. q; illud qō non est verisimile est quedaz falsitatis imago.l.milites.§.oportet.C.de questio. ita dixit bal. in.l.i.C.de seruis fugi. referēs in facto apud franciam fuisse cassatam quandam inquisitionem in qua ingrebat̄ ꝺ dñm q ad mādatū famuli deliq̄rat:q; vt nō verisimilis fuit lacerata talis inqsitio.idē voluit ī.c.afferte.de ꝓsūp. z in.l.i.C.de edic.diui adri.z ī tractatu fisma t̄ quē posuit in rubrica.C.si qs ali.testa.ꝓbi. Et iō dixit idē bal.in.l.testm̄.C.de testi.q̄ expimētū verozꝫ sermonū ē vt ꝓcordēt rebꝰ sensatis. allegat albertū z auerroym.z iō dormiēte iuuene cū iuuēcula magis credit̄ testibꝰ dicētibꝰ eā corruptā q̄ dicētibꝰ eā eē ꝫginē:z iō iura dicūt stādū eē testibꝰ dicētibꝰ id qō est verisile.c.lz cām. de ꝓba.c.auditis.ꝑ Jnno.de p̄scrip.c.q; verisile.de p̄sump.l.nō est verisile.C.q̄ me. cau.l.ob carmē.§.i.ff.de testi.c.p̄terea.eo.ti. z ꝑ ꝫ̄s nō est verisile q̄ dictus frācisc̄us in sua hereditate magis honoꝛauerit filiū sue filie sacerdotē q̄ suā filiā cū maioꝛē caritatē p̄sumāt̄ hēre ad filiā suā q̄ ad nepotē ex filia altera.vñ secus est in portiōe filie vt auus p̄sumāt̄ magis diligere nepotez ex filia in portione ipsius filie:vt est casus in.l.cū auus.ff.de ꝓditi.z demon.l.cū acutissimi.C.de fideicō.l.gnāliter.§.cū aūt.C. de instī.z substī.nō autē est sic in hereditate testatoris q̄ ē cōis filiorū:q; in ea magis diligit filios q̄ nepotes vt plene ꝑ bar.in.d.l. lucius.ff.de heredi.institu. Et ideo dicimus ꝓmo vocari filios ad hereditatem parentis. auc̄.in successione.C.de suis z legiti-

Ex istis sequitur non esse verisimile q̄ iste franciscus ita fuerit te status. Et per cōsequens illud assertum testamentum est falsum ꝛ non scriptum manu sua. Falsitas autē apparet multifarie mul tisq; modis. ꝓmo tale assertum testamētum fuit retentuꝫ occulte ꝛ iō actus p̄esumit̄ vitiosus ꝛ simulatus si steterit diu occultus: ut uoluit Ja. de are. i. l. si filia. ff. solu. matri. quē refert ꝛ sequit̄ bal. i. l. fraus. ff. de legi. Et faciat qō voluit idem bal. in. l. ij. C. de re pu. here. ꝛ q̄ no. per modernos in. l. clam possidere. ff. de acqui. pos. ꝛ q̄ voluit bal. in. l. nemo. C. de sū. trī. ꝛ q̄ habet̄ in. l. fi. ff. ō ritu nup. Et sic ex isto capite p̄esumit̄ falsuꝫ testamentū. Item p̄ sumit̄ ex alio falsuꝫ: quia iudicio cuiuscūq; prudentis in iure exercitati ingenij liquido arbitraret̄ cōsiderato q̄ ille franciscus testator assertus erat idiota pſona ꝛ nō erat perit⁹ ipe dictauit illō assertū testamētuꝫ: vt esset iuris peritus ꝛ in actu dictādi testamentum acurate ꝛ studiose exercitatus q̄ nō cōgruit ruditati ꝛ imperitie pſone dicti franciſci argu. eius q̄ voluit glo. l. ij. in ꝑn. ff. de orig. iur. ꝛ l. quotiēs. C. fami. hercis. ꝛ l. stipulatio ista. §. hi quoq;. ff. de ꝟbo. obli. ꝛ q̄ voluit glo. in. l. quid si nepotes. ff. ō testatu. Et glo. l. i. C. de vsu. que glo. dant illā doctrinā a quo ꝓferātur verba vtrū a perito: ꝛ vtꝫ ab imperito: vñ nō est verisimile q̄ tale dictatū testādi feciſſet ille franciscus idiota ꝛ iperitus. Item ꝯcurrit q̄ tale assertū testamētū nō est solēne. patet̄ eniꝫ multipli cē defectuꝫ solēnitatis vt apparet ex eius tenore. Item nō fuit seruata iuris solēnitas in aperiendo illā cartā asserti testamenti ꝓ vt appꝫ in cōsilio reddito per dñm cōsulētē. Apparet etiā ex alio q; testes descripti in tali cartula sūt uarij ꝛ cōtrarij in suis depositiōibus quo casu vident̄ esse singulares ꝛ cōtrarij: ꝛ sic nō ꝓbant vt. l. testium. C. ō testi. c. bone de elec. c. nihilomin⁹. iij. q. ix. l. ob carmē. §. i. ff. ō testi. quo casu sapiēter dixit do. Anto. in. c. nihil. de verbo. signi. q̄ vbicūq; testes narrāt verba ut ab alio recitata ꝛ prolata. tunc requirit̄ q̄ tales testes cōcordent in cortice verborum. ꝛ ꝓ tāto dicit se vidisse dubitari de facto duo testes fuerunt producti ad probandū q̄ titius instituit seiuꝫ heredē ꝛ vn⁹ testis ōponit scio q; audiui testatorē dicere seiuꝫ heredeꝫ istituo ꝛ alter testis dicit scio quia audiui testatoreꝫ dicere seio heres sis fuit sentētiatū ō facto quod tales testes erant cōtrarij aut singulares ꝛ nō probabāt: q; recitabāt verba vt ab alio prolata. ideo ōbuerunt concordare etiaꝫ in cortice verborum. Et sic datur limitatio aurea ꝛ singularis ad illam doctrinā quod si testes singulares cōcordant in substantia probāt vt dixit glo. in. c. oudum de cōuer. cōiuga. ꝛ glo. in. c. cū ecclesia subtrina. de causa. pos. ꝛ ꝓprie. Et in. l. ob carmen. §. i. ff. de testi. ꝛ q̄ habetur in tex. valde sing. in. l. qui sententiam. C. de peni. in. ꝟ. ad eundem finem cōferentes ꝛc. ꝛ q̄ voluit Bal. in. d. l. testium. ꝛ in. c. cuꝫ causam. de probatio. et in. c. i. de cōtrouer. inuesti. vbi magnifecit tex. d. l. q sentētiam vt non habeant locuꝫ vbi testes recitāt ꝟba vt ab alio prolata: quia si nō concordant in cortice ꝟborum sunt contrarij ꝛ singulares. Et cū illo dicto dñi Anto. transiuit dñs Abb. i. d. c. nihil istud indubitanter apponit gladium ad radiceꝫ hui⁹ dubitatiōis: q; cum isti testes producti sint ad recitandū verba ꝓ ut dicta ꝛ prolata fuerunt a dicto Francisco. et ipi sunt contrarij adinuicem videt̄ formaliter probari istum testamentuꝫ assertum esse falsum posito nō tamen cōcesso q̄ in substantia cōcordarent Et adduco elegans dictū Bal. in. d. c. bone vbi dicit ego peto a titio duos solidos quos dico sibi mutuasse et vnus testis deponit q̄ ego sibi mutuaui vigintiquattuor denarios. et alter testis depōit q̄ ego mutuaui sibi duos solidos decidit q̄ isti testes sūt singulares et nō probāt eo casu quo ꝓbantur verba: vt ab alio ꝓbata. et sic ꝓ decisione relata per dñm Anto. in. d. c. nihil est i terminis doctrina Bal. in. d. c. bone quā nec do. Anto. nec do. Abb. viderūt. Et adduco adhuc mirabile perpetua dignuū memoria dictum Bal. q̄ ipe posuit in. l. cum antiquitas. C. de testamentis. vbi multuꝫ egregie querit vtrum vna pars testamēti possit ꝓbari ꝑ alios septē testes et decidit q̄ nisi testes ꝓbēt totū tenorē testamēti perfecte nihil probant: q; si aliqui probāt plus dictū aliqui ꝓbant minus dictū q̄ illi qui minus deponūt totū nesciunt. nec videtur esse testes legitimi nec ꝓbant aliquid etiā id q̄ deponūt: q; nō vident̄ interfuisse toti testamēto ex quo totuꝫ nesciūt q̄ dicit esse mirabile. Ista sūt ꝟba formalia Bal. que decidunt hanc dubitationem mō cum isti testes sint contrarij sequitur q̄ nō probant. l. qui falsa vel varia. ff. de testi. ergo veritas in dubitata est q̄ tale testamētū ē falsum. Mō cōcurrētibus vrgētissimis p̄esumptionibus falsitatis ad vnuꝫ effectuꝫ tendentibus liquido elicitur sufficiens ꝓbatio falsitatis: vt est glo. que reputatur singularis. in. l. ij. §. i. ff. ō excu. tuto. gl. in. l. instr̄a. C. de ꝓba. gl. in. l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. glo. in. c. illud. de p̄esum. glo. in. c. cum bertoldus. de re iudi. ꝛ in. c. cū cāꝫ. ꝛ ī. c. tertio loco de ꝓba. ꝛ in. c. i. de appel. ꝛ in. c. accedens. el. ij. vt li. nō conte. ꝛ in. c. cum dilectus. de suc. ab intesta. tex. in. l. excipiunt̄. ff. ad silla. ꝛ ī. c. illo vos. de pigno. ꝛ in. c. ad nr̄am. de emp. ꝛ ven. ꝛ in. c. cum diocesi. de vsur. l. inditia. C. de rei uen. ꝛ no. in. l. spadonem. §. q iura multa. ff. de excu. tuto. bar. in. l. i. §. itē cornelio. ff. de questio. ꝛ ī. l. ad monendi. ff. de iureiurā. ꝛ bal. in. l. fi. C. de ꝓba. ꝛ in. l. iij. C. ad legem iul. maie. ꝛ in. l. i. C. q pro nu. tu. ꝛ in. c. cuꝫ cāꝫ. de ꝓba. vbi allegat tex. d. l. q sniam. C. de pe. ꝛ dicit illū tex. ualde ad hoc fuisse ꝑsideratuꝫ ꝑ oldra. Bal. in rubrica. C. ō ꝓba. ꝛ iō dixit idē bal. in. c. i. in titulo. de controuer. inuesti. q̄ ex variis suggestionibus instrumentorū testiū partiū ꝛ huiusmodi iudex venit ad vnū finalem mentis conceptum nō indigentē adminiculo iuramēti ꝑ quo dicto ego soleo allegare tex. in. c. preterea. de testi. ꝛ in. c. cū ad sedem. de testi. spo. Et sic facit illud q̄ cōiter dici solet que nō ꝓsūt singula multa iuuāt de quo per ludo. ro. in consi. vij. ꝛ ꝑsilio. viij. ꝛ adhuc allo elegās cōsilium bar. incipiens ꝓcessuꝫ fuit in ordine est. clxj. ꝛ consilium q̄ incipit in cā Johānis festutij ꝛ elegans cōsilium pet. de ācha. cclxv. ꝛ consilium Jo. de imo. cxxxvj. q̄ voluit do. ab. in consilio. xvj. Et ludo. ro. ꝑsi. lij. q oēs magnificiūt glo. l. ij. §. i. ff. de excusa. tuto. vt ex plurib⁹ ꝓsumptionib⁹ insimul iunctis dicat̄ plena probatio q̄ huiusmodi assertum testm̄ est falsum. Et ita est iudicandum.

¶ Capio modo aliuꝫ articulū posito non tamē concesso q̄ istud esset verū testm̄ vtrum valeat cum in eo fuerit institutus nepos ex filia ꝛ nec fuerit seruata iuris solēnitas q̄ ꝑm cōem vsuꝫ loquendi in ciuitate fauentina appellatione liberoꝝ nō veniūt filij filie. ita ē ꝓbatum ꝑ testes quo casu recedimus aut ꝓpio significato vocabuli: ꝛ stamus significato collato ꝑm cōem vsuꝫ loquēdi. ꝛ iō bar. in. l. notionē. §. institorum. ff. de ꝟb. sig. dicit q̄ lz appellatōe istrumenti veniat testis ꝑm iuris dispositionē: vt ibi ꝛ. l. i. ff. de fide instru. tū si cōis vsus loquendi in loco se habet q̄ non veniat testis statutum penale loquēs de instr̄o non habebit locū in teste q; attendim⁹ potius significatū ꝙsuetudinariū. Et iō pulchre dixit Jaco. bu. in ꝓma ꝙsti. ff. oꝝ. q̄ i materia stricta recedim⁹ a significato iuris. ꝛ stam⁹ cōi vsui loquēdi: ꝛ in auc. sacra pubeꝝ. C. si aduer. dixit idem Ja. bu. q̄ cōis vsus loquendi dat verbis ꝓpriū significatum. ꝛ q̄ voluit in. l. i. ff. de fide instru. refert ista dcā do. an. in ꝓhemio gregoriano iō dixit bar. in. l. i. C. de iura. calū. q̄ statuta sūt intellecta quo ad ꝓpriū significatū ꝑm cōem vsum loquēdi. ergo multo fortius iura cōia. Et adduco quod pulchre voluit Bal. in ti. de pace ꝙstan. §. snie vbi dicit q̄ omnis intellectus q nō ꝙsonat auri⁹ vulgi: est extraneus ꝛ bar. in rubrica. ff. de op. no. nūc. dixit q̄ statuta etiā penalia debent intelligi secunduꝫ cōem vsuꝫ loquēdi. Et pulchre dixit Jo. an. in. c. fundamēta de elec. q̄ statutū loquens de nepote intelligit̄ ꝑm cōeꝫ vsum loquēdi ꝛ q̄ voluit bal. in. l. i. de suis ꝛ legi. Et glo. in. l. stipulatio ista. §. hi quoq;. ff. ō ꝟbo. obli. tex. c. pūti. §. loca. de prebē. li. vi. gl. i. c. nōnulli ō rescrip. faciat q̄ voluit franciscus de rāponib⁹ in consilio suo posito inter cōsilia Jo. calde. in ti. de testa. in vltimo cōsilio vbi dixit q̄ō verba ꝓlata aut iurisperitis debent intelligi ꝑm iuris dispositionē nisi aliter se habeat vsus loquēdi ꝛ plus dixit do. ant. ī ꝓhemio grego. ḃ ꝓcedere si statutū diceret q̄ ꝟba statuti intelligerent̄ ꝑm cōmuneꝫ vsum loquendi. c. ex lr̄is. de sponsa. l. labeo. ff. de sup. leg. Modo in casu nr̄o posito q̄ appellatōe liberoꝝ ueniant nepotes ex filia tū si cōis vsus loquendi in loco ita se habeat q̄ non veniat filius filie: tali casu non veniet isto p̄suppposito. Modo ex istis elicitur cōclusio qlz. l. hac ꝙsultissima. §. ex impfecto. ꝛ auc. q̄ siue. C. de testa. loquant̄ de testō impfecto celebrato inter liberos restringunt̄ ꝛ limitātur ꝑm cōem vsuꝫ loquēdi ī loco vt nō habeant locū i filio filie qa non ꝙtinet̄ appellatiōe liberoꝝ ꝑm cōem vsum loquendi. Premitto ēt q̄ lz. §. ex impfecto velit q̄ testm̄ impfectum valeat tū quo ad testm̄ in scriptis corrigat̄ qa dz interuenire solēnitas appposita in auc. q̄ siue. C. e. ita ibi volūt scribētes: vt ia. bu. bar. saly. ꝛ alij ꝛ istud dixit dñs ꝙsulēs. Mō arguo ad hoc vt valeat tale testm̄ requirit̄ vt seruet̄ forma tradita ī. d. auc. quia

ꝛ

sine. ꝛ in corpe vñ sumit. Est autē illa forma vt manu sua ꝓpria declaret liberoꝝ nomina ꝛ sic in dicta auc. fit mentio liberoꝝ q verbum ē largius ꝛ ampli⁹: vt. l. liberoꝝ. ff. de ℣bo. signi. ſz in corpe. de testa. impfec. colla. viij. a quo est assumpta. d. auc. q sine. nō apponit tale ℣bum. ſz apponit nomē filiorū vt apparet ī ꝑn. in ℣si. oībus modis inter filios volūtates morientiū tenere ꝛc. ꝛ ī ℣si. si quis lras sciens inter suos filios ꝛ in ℣si. deide filiorū noīa. Et sic tex. ille restrinxit suā dispositionē quādo pr testatus inter suos filios. lz ergo. d. auc. q sine. apponat illa ℣ba liberoꝝ tñ sunt restringenda ad filios. arg. l. semproni⁹. ff. de leg. ij. recipiunt ergo restrictionem ex corpore vnde summit nec est absurdum vt vnū ℣bum ponat ꝑ alio: vt. l. pr. seuerinā. §. cōditionū ℣ba. ff. ō ꝙdi. ꝛ ōmō. glo. in. l. data. ff. de reg. iur. ſz veritas est q iste testator nō apposuit noīa filioꝝ. sed apposuit nomen nepotis ex filia: quo cāu non ē filius iō non est satisfactum dispositioni. d. auc. q sine. loquētis de filijs ꝛ non de nepotib⁹. vñ cū. d. auc. de testa. impfec. sit correptoriū. ꝛ ꝙcipiat ℣ba sua qñ pr testat inter filios vt apponat nomina filioꝝ sequitur q non ꝺz extendi ad nepotes q correptio ē restringenda ad casum ꝓpriū. l. si ℣o. §. de viro. ff. sol. ma. nec debemus ꝑ subauditū: ꝛ impropriū sensum inducere legū correptionem: vt voluit glo. elegās. in. c. cupientes. §. q si ꝑ viginti de ele. li. vi. Quinimmo ꝑ sensum subauditū. ꝛ ipropriū debemus excludere legū correptionē: vt ē glo. quā reputat sing. ludo. ro. in auc. ex testō. C. de colla. pro qua ē tex. in cām que. de rescrip. ꝛ ī. c. cum dilectus. de cōsuetu. ꝛ in. l. si ſui. C. ō nora. Sz ꝓprie: ꝛ vere nepos non est filius. illi enim ꝓprie: ꝛ vere dicunt filij q ꝑmi existunt in ordine nascentiū ille ergo ꝓprie: ꝛ vere est filius meus: qui nascitur ex me ꝛ vxor mea: ꝛ nō alius. nā si essent idē quare bñt diuersa vocabula. l. si idē. C. de codicil. que nomine carent effectu carebūt. l. nullo. C. de fer. iuxta illud q dixit glo. in. c. admonere. xxviij. q. ij. si re pueris: nec nomē hr̄e mereris. Et faciat. l. maximū vitiū. C. ō libe. prete. vbi aliud erat statutū cum filijs aliud cum nepotibus. Ad idem. l. illam. C. de colla. ꝛ insti. de here. ab intesta. §. ſz cū vetus. Faciat q late scripsit bal. in. l. maximū. C. de lib. p̄te. in. ij. colū. ꝛ in. l. gallus. §. instituēs. ff. de liberis ꝛ posthu. ꝛ ī. l. q ℣o. ff. ō legi. Et ī. l. in quib⁹. C. de secū. nup. ꝛ in. l. qsqs. C. ad leg. iul. maie. ꝛ in. c. i. §. i. ff. q fructū dar̄ possunt. ꝛ in. l. filiusfamilias. §. diui. ff. de leg. i. ꝛ ī. l. nemo. ff. de in ius vo. ꝛ in. l. si ℣o. §. de viro. ff. soluto ma. ꝛ ang. ī. l. i. C. de ꝙdi. inser. ꝛ ī. l. etiā. ff. sol. ma. ꝛ ī. d. l. filiusfamilias. §. diui. pe. de anch. in repetitōe. c. canonū statuta ad fi. vbi refert disputationē Jacobi ō arena ꝛ Ja. bu. ꝛ eūdē. ī cle. j. baptis. ludouicus roma. ꝙ filio. cxxvij. pe. de ancha. ꝙ si. cccl xxv. oldra. consi. cclxix. dñs ꝛ ꝙsiculus meus abbas cōsilio. lxxv. ꝛ plene hūc passum examinauit bar. in. l. liberoꝝ. de ℣b. signi. ꝛ inter sua dicta dicit ibi: vbi nomen filius ꝓferr̄ a lege respectu certe qualitatis si illa qualitas inest filio: ꝛ nō inest nepoti tūc non venit nepos appellatione filij. ponit exemplū in. l. fi. C. de natu. liber. ℳodo ī dicta auc. de testis dr̄. in ꝑn. qñ testator inter suos filios ꝛc. ꝛ sic dic ꝛ noīat filios intuitu certe qualitatis respecta suitatis insti. de here. q̄li. ꝛ dif. §. sui. ſz ista qualitas nō inest filio filie qa non hz locū in filio filie. ergo nō valuit tale testm̄. Et posset sic argui ad euz casum ad quē non adaptant verba legis nō adaptat eius dispositio. l. iiij. §. totiēs. ff. de dāno infe. c. idēnitatib⁹. §. ſz cū eas. ō eleli. vi. Sz ℣ba illius auc. concepta iter illos suos filios nō adaptātur ad filiuz filie. ergo sequitur q nō adaptat eius dispositio. l. i. §. logtur. ff. de mag. cōue. l. q ꝙstitutū. ff. de testa. mili. ꝛ adduco q voluit io. de imo. in. d. l. gallus. §. instituens ad fi. q qñ nomē filij exprimit a lege ꝛ est eadē rō i nepote q̄ ē in filio ꝛ tūc ꝙprehēdit nepotē allt. l. filiuz hēo. ff. ad macedo. q limitat nisi sit aliqs de casibus spālibus cōnumeratis a barto. in. d. l. liberoꝝ. cum ergo i casu nr̄o non sit eadē rō in filia: ꝛ filio filie seqt̄ q. d. auc. loquēs inter filios ñ ꝙprehēdit filiū filie. Et adduco ad p̄dicta quādā apostillam manu ioānis ō anania in. l. i. C. de ꝙdi. inser. vbi refert se dubitare de facto si appellatiōe filij veniat filius filie. ꝛ dicit q fuit ō facto ꝛ Raph. ꝛ oēs. doc. paduani ꝙsuluerūt q nō vēit ꝛ ponebat ad ptem. d. l. i. qa logt̄ qñ exprimit a testatore: ꝛ ēt ibi refert eē quā daz apostillā lapi. in. c. ī pñtia de ꝓba. q appellatōe filij nō venit filius filie ergo stat vera ꝙclusio q iste pbyter filius filie ñ satisfacit dispōni. d. auc. ō testa. impfec. nec dcā auc. qō sine. p̄terea faciat ad p̄dicta q dispositio. d. auc. de testa. impfec. emanauit in fauorez filiorū vt valeat testm̄ impfectū si hēat formā ꝙtētā i. d. auc. ergo nō ꝺz credēr ī p̄iuditiū filioꝝ ꝛ ī fauorē nepotuz ex filia q illō qō ē introductū ad vnū finē nō ꝺz ꝑiū opari. l. nulla. ff. ō ꝙsti. ꝑnci. c. qō ob gr̄am ō reg. iur. li. vj. l. q fauore. C. de legi. cū ergo lex inuenit hāc solēnitatē. in. d. auc. de testa. imperfec. in fauorē filioꝝ sequit q ī potuit pater in p̄iuditiū filie ita restari. ō buit ergo ℣uare illi⁹ legis solēnitatē in suo testamēto glo. ibi dicit audi stultū testatorez nō tñ sibi prodest stultitia sua. Ita dicamus in casu nostro vt nō prosit testatori disponere omissa solēnitate. d. auc. non ergo valet dictū assertū testamētū. Itē nec est verisimile. nec cadit in aliquē cōpositū intellectū q lex noluerit q pr̄ preferat filie sue nepotē ī testamēto ꝓuilegiato ꝛ violare filiā ad cōmodum filij ex alia filia. Nec est opus insistere q nepos nō videt vocatus viuente filio ꝑ id qō habeat in. l. gallus. §. qdam recte de lib. ꝛ post. Et q voluit ibi Bar. qr loqtur filio viuēte respectu nepotis nati ex ipo filio: qr videt vocatus ordie successiuo. Sed iste nō est casus nr̄. nec iudicio meo est opus insistere q tex. d. auc. de testa. imper. inq̄tum loqtur de filijs intelligitur a se descendētibus per id q habetur in. l. cū vir. ff. de cōdi. ꝛ demō. vbi cōditio liberoꝝ verificatur in his liberis qui ex se nascunt vt ibi decidit tex. qr. d. auc. ꝑbat formaliter hoc inq̄tum dicit parens inter suos filios. Et per consequēs stat conclusio uera ꝛ indubitata q nō fuit seruata forma. d. auc. Et si qsꝑā opponat de eo q voluit Bal. in. l. i. C. de cōdi. inser. vbi in ℣si. qd si dicat sine filijs ex suo corpore natis ō cidit q verificat in auc. qr est cōtinuatio sanguinis vnde imediate oritur qcqd per rerū naturā cōtinuatiue est vnū ꝛ idē: vt. l. cū acutissimi. C. de fideicō. ꝛ sic filius filie dicit nasci ex auo ad hoc rñdeo q lz dicat nasci ab auo: tamē nō ꝺr̄ filius meus qr ille ꝓprie ꝛ vere dicit filius meus qui ꝑmus existit in ordine nascentiuz ꝛ ex me nascit ꝛ ex vxore mea. Item formaliter dixit Bal. in. l. maximū vitiū. C. de lib. prete. ꝛ iō illa dictio ex de sui propria natura ipportat cām ꝓximā ꝛ imediatā vt singulariter ꝓbat in. l. i. §. ex in cēdio. ff. de incē rui. nauf. l. i. ff. de cōiug. cū eman. lib. l. non dubium. C. de legi. bal. in. l. ex hoc iure. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ in. l. fi. de in interpr̄atiōe. ff. de legi. ꝛ in. l. de pecoribus. C. ad legem. aql. Itē tex. d. auc. de testa. imper. logt̄ de suis filijs. ꝛ clarū est q filius filie nō est suus auo materno. ergo nō vēdicat sibi locū in tali nepote tex. d. auc. Itē nec fungitur illo ꝓuilegio vt filius filie ipi⁹ aui. Item qr bal. loqtur impropriē: qr etiā illa dictio ex denotat cām remotā impropriē: vt per Jo. an. ꝛ alios in. c. qualiter. ō elec. ꝛ habeat in. c. auditis. de ꝓcura. ꝛ per do. Ant. ī. c. i. de cler. pug. induel. per dñicuz in. c. i. de homic. li. vj. Oldra. cōsilio. xlix. moderni in. l. qua actione. §. celsus. ff. ad. l. aql. ꝛ in. c. presbyteruz de homici. Preterea adduco q voluit Bar. in. d. l. liberoꝝ. ff. ō ℣bo. signi. vbi dicit q in materia stricta vt est materia cōtractus appellatiōe liberoꝝ veniunt filij. ꝛ nō nepotes ꝛ allegauit illud dictū bar. Jo. de imo. in cōmēto. c. potuit. de loca. in finalib⁹ ℣bis vbi dixit q in materia stricta: vt est ꝺctus appellatiōe masculino venit femininū ad hoc allegat archi. ī. c. si qs suadēte. xvij. q. iiij. Idem qñ exprimit illud ℣bum liberi et i matria ꝓtratus non cōprehēdūtur nepotes. ꝛ faciat q voluit do. anto. in. d. c. in presentia. de probatio. ℳodo ita est in casu nostro ex eo qr nos sumus in materia stricta qr correptoria. ergo lex loquens de filijs in materia scripta ꝛ correptoria nō extēdit ad nepotes. Cum ergo i casu nr̄o. d. auc. q sine. exprimat illud ℣bū liberis tñ ex quo est materia correptoria nō cōprehēdet nepotes. Ergo multominus cō prehēdet nepotes ℣buz inter filios appositū in dicta auc. de testa. impfec. Et per cōsequēs posito nō tñ cōcesso q. d. auc. de testa. imperfec. apponeret ℣bū liberoꝝ ꝛ nō verbum filioꝝ vt apponit in. d. auc. q sine. que fideliter fuisset extracta ex corpore. d. auc. tñ nō extēderet ad nepotes ex quo est materia correptoria: ꝛ stricta vt voluit Bar. dñs Anto. ꝛ Jo. de imo. Ergo multomin⁹ ꝙprehēdit nepotes cū ℣ba sint ꝙcepta iter filios suos. Et sic multominus extēdet ad filiū filie cū cōsuetudo sit in loco: vt appellatione liberoꝝ nō veniat filius filie. Ex istis mō appz ad oculū q ī fuit seruata forma. d. auc. de testa. īperfec. ꝛ. d. auc. q sine. ꝛ sic testamentum est nullum.

¶ Capio mō aliū articulū in quo ō fecit solēnitas. d. auc. qr ī eo ꝺr̄ q manu ꝓpria scribat testm̄ quo casu non pōt scribere testm̄ ꝑ substitutū vl aliū suo noīe istud ipportāt illa ℣ba ꝓpria manu vel sua manu. Ita ꝓbat̄ in. l. ꝓbatorias in ℣. p manu⁹ nr̄as. C. ō diu. offi. li. xij. ꝛ voluit ibi bar. ita ꝓbat̄ in cle. i. de iureiur. in ℣. p manus

nostras. ꝛ ita refert ibi in cõtingentia fcti ꝙsuluisse do. car. allt glo. in cle. i. de vi. ꝛ ho. cle. quã ad hoc dicit sing. Ita probat in. c. periculose. in vs. ppijs manib⁹. de pe. dis. i. vbi dicitur ꝙ iudei occiderunt xpm hora tertia ꝯ lingua qñ dicebãt tolle hũc ꝛ crucifige: sed hora none occiderũt ppijs manib⁹ ita redducũtur ad ꝙcordiam euangeliste: q videbant aduersi ꝛ ꝺrij. Et faciat ꝙ voluit Jo. an. in. c. sicut dignũ. ó homi. vbi dicit statutũ dispõit si qs suis manib⁹ occiderit aliquẽ ꝙ nõ hẽbit locũ i mãdante. qa importat propriã industriã cũ quo trãseũt oẽs doctores ibi voluit dñicus. in. c. si quis viduã. l. distinc. ꝛ bal. in. c. i. §. vel furtũ. de pace iure fir. in vsi. feu. ad fi. vbi illud dictum attribuit Jaco. ó bel. tex. l. diu⁹ claudi⁹. in vsi. sua manu. ff. de fal. ꝛ i. l. nõ putauit. §. si qs sua manu. ff. ó ꝺ tabu. ꝛ i. l. vnica. ad fi. C. de cadu. tol. ꝛ in. c. i. in vsi. ppijs manib⁹. de vb. sig. li. vj. iuxta illud ꝙ scribit i ꝓma tragedia manibus ipsa lacera tuis. Cũ ergo pfata auc. ꝙ sine. ꝛ in corpo. regrãt ꝙ scribat manu sua testm sequit ꝙ ꝺz apparere ꝛ ꝙstare ꝙ sua manu tale testm sit scriptũ vnde nõ stat assertioni. sz ꝓbationi vt dixit glo. elegans. i. l. i. in v. dicatur ꝛ glo. supplet ꝛ probetur. ff. si quis pau. fe. dic. ꝛ glo. i. l. magis puto. §. illud. ff. de reb⁹ eo. glo. c. non est. de ꝙsue. li. vi. glo. in. l. ij. ff. de fer. gl. i. l. i. ff. de incen. rui. nauf. ꝛ etiaz est glo. i. l. ait pretor. ff. vi. bo. rap. gl. i. c. sup eo. ó appella. glo. in cle. i. de in integ. resti. ꝛ ꝙ hr i exua. in v. asserit. ergo nõ sufficit ꝙ in illa asserta scripta dicat ꝙ sua manu illud scripsit. Et arguo sic vbicũq; actus regrit ad sui substãtiã ꝛ efficatiã scripturã: ꝛ agit ó preiuditio alterius ꝛ negatur tũc testes debẽt ôponere se vidisse illum talẽ scripsisse aliter nõ est satisfactum iuri. ꝓbõ i cãu nostro ita est q: istõ testm requirit scripturã ꝛ agit de ꝑiudicio huius filie: negat illud assertũ testm esse scriptũ manu ipsi⁹ francisci: ergo requirit ꝙ testes deponãt se uidisse illum franciscũ scribeꝛ dictum testm. Et ad hoc adduco bar. in. l. scripturas. ad fi. C. q poci. in pigno. habe. ꝛ ex hoc tollit illud ꝙ voluit bal. i. l. captatorias. C. de testa. mili. in vlti. col. v. qnto. querit si testator mandauit stari sue cedule ꝺeposite apud sacristiam fratruz ꝛc. vbi refert iac. ó bel. ꝺicere ꝙ illa cedula tãꝯ ꝑuata non ꝓbet. ipe dicit ꝙ imo ꝓbat q: est approbata in testõ p ipsi⁹ testatoris ꝙfessionẽ argu. auc. ad ℔. de fide instru. ꝛ auc. vt lice. ma. ꝛ auie. §. ad ℔ aũt. ꝛ. l. i testõ la ꝓia. ff. ó ꝺi. ꝛ de. ꝛ. l. si ita scripsero. e. ti. nec ꝑt negari scriptura apparẽs ꝺe manu testatoris quã testator eẽ suã ꝓfiteꝛ arg. l. cũ antiqtas. §. finaũt. C. de testa. ꝛ ꝙ voluit idez bal. in. l. fi. C. de fideicõ. ꝛ ibi saly. ꝛ ꝙ voluit bar. i. ꝺ. l. si ita scripsero. Reuera bal. non contradicit huic cõsultationi ex eo q: ipse loqꝛ qñ illa cedula apparebat esse manu ipius testatoris. ꝛ vltra illã apparẽtiã testator ꝙfitebaꝛ eẽ scripta manu sua ꝛ sic cõcurrebant duo coniunctiz ꝙ apparebat esse manu sua ꝛ ꝙfessio ipsi⁹ testatoris asserens sua illam scripturã manu scriptã non tñ declarat bal. qualiter apparebat esse suã Bar. in. ꝺ. l. si ita scripsero ôclarat ql̃iter apparebit eẽ suam qa ex legitima lrã ꝯparatione vel alijs legitimis inditijs ꝛ ideo bar. ibi referẽs illud dictum Jaco. ꝺe belui. dicit illud dictũ esse verũ vt nõ stetur illi cedule qñ nõ apparet an illa cedula eẽt testatoris. Sz si appareret ꝙ illa cedula esset testatoris ex legitia cõparatione lrã ꝯ vel alijs ltis inditijs ꝛ cũ illa doctrina bar. trãsiuit pe. de anch. ꝛ io. de imo. i. c. cũ tibi de testa. bal. i. l. generaliter. C. de non nu. pe. ꝛ i. l. a se toto. ff. de here. instit. vbi p io. de imol. ꝛ per eũdez in. l. illa institutio. ff. de here. instit. ꝛ idem voluit bal. in. ꝺ. l. captatorias. si recte ponderet inquãtũ dixit ꝙ apparebat illa cedula eẽ scripta manu testatoris: ꝛ ẽt per iura que ipe ibi allegat que iura formaliter allt ẽt bar. i. ꝺ. l. si ita scripsero qa dcm ꝺoctoꝛ ꝺẽt itelligi ꝑm iura q̃ allant vt dixit bar. i. l. ñ solũ. §. liberatõnis ꝺbo. ff. ó lib. leg. Et sic nulla ẽ ꝺrietas i ℔ passu iter bar. ꝛ bal. qnimo ôcidit cãus nr ꝓ illã doctrinã iac. ó belui. quã bar. dicit eẽ verã qñ nõ appet ꝙ illa cedula sit scripta manu testatoris. Sz ita ẽ i cãu nro ꝙ nõ appet scripta manu testatoris p ltiam ꝙparatõez lrã nec p alias ꝙiecturas ltias ergo ñ sufficit illa assertio facta ab illo testõre. itẽ ia. ó bel. bar. bal. saly. pe. ó ãch. ꝛ io. ó imo. ñ loquũtur i testõ regrẽte solẽnitatẽ scriptã ꝛ eo quo agit ꝺe ꝑiuditio filie vt ẽ cãus nr. sz loquũt ó ꝓticula vt ẽ q̃ꝺã cedula quo cãu põderet diligẽter ꝺns iudicãs qa si cedula regrit ꝓbatiõez p ꝙatõez lrã vl p alias ltias ꝙiecturas seqꝛ ꝙ multo forti⁹ regrit ꝓbatõez testm aut p ltiam ꝙparatõez lrã vl ltias ꝙiecturas maxie i casu nro cuz sum⁹ i mã coꝛceptoria ꝛ agaꝛ ó ꝑiuditio filie. Quinimo plus ponꝺero ꝺcm bal. i. ꝺ. l. captatorias qa si i cedula regrit ꝙ appeat ꝙ sit scripta manu ipi⁹ ꝛ iterueniat ꝙfessio ipi⁹ scribẽtis ergo mlto foꝛtius regrit i ipo testõ ꝛ sic bal. logt i fauoꝛẽ hui⁹ cõsultatõis ꝛ p cõ sequẽs cõis opio est ꝓ ista parte. ergo seq̃nda ẽ iudicãdo ꝛ ꝙsulendo. l. i. ff. ó offõ q̃sto. i v. creditoꝛ apõ vetereꝛ opio. ꝛc. l. i. ff. ó sena. l. athlete. §. i. ff. ó bis q no. isa. c. i canonicis. xix. di. ꝛ mlto fortius i cãu nro qꝛ ẽ suspitio falsitatis ꝙ istõ testm̃ sit falsũ: vt supi⁹ dixi ad plenũ. sz ergo dicaꝛ i illa scriptura ꝙ erat scripta mãu illi⁹ franciscitñ ℔ nõ cõstat ꝺz ergo ꝓbari p ꝙpatiõez ltiaz vt ẽ dictũ nec ẽt staꝛ assertioi testiũ dicẽtiũ ꝙ illa erat lra illi⁹ frãciꝛci. vñ bellissime dixit bar. in auc. ꝛ si ꝺct⁹. C. ó fi. istru. ꝙ qñ testes ñ testificanꝛ aliqd de ꝺctu. sz ó scriptura qꝛ ꝺñt ꝙ talis scriptura ẽ talis: tũc nec testib⁹ solis credit ad plenã fidẽ sine ꝙpatiõe: nec soli ꝙpatiõi sine testib⁹ ꝛ reddit bar. ibi rõez valde celebꝛez. qꝛ q testificanꝛ ó scriptura posũt ó facili ôcipi ꝓp similitudinẽ lrã: ꝛ qꝛ ꝑt qs ó facili lras alteri⁹ ꝺfacere. ita vr uelle q̃ꝺã elegãs gl. i coꝛpe circa ꝑn. ꝓbõ ista doctrina ôcidit cãuz istũ qꝛ cũ isti testeꝛ ôponãt si ista scriptura sit scripta manu ipi⁹ frãciꝛci ꝺz iteruenire ltia ꝙpatio: ꝛ assertio testiũ testificãtiũ illã scripturã eẽ manu illi⁹ frãciꝛci qꝛ ó facili possent ôcipi testes maxie hac labe tpoꝛ. ꝛ hãc doctrinã bar. seqꝛ. ꝺ. an. i. c. ij. ó fide i stru. ꝛ iõ pulchre dixit bal. i auc. sz nouo iure. C. si cer. pet. i. i. col. ꝙ vbi testes deponũt ó scriptura ꝙ hec ẽ scriptura talis. tũc ôbent ꝙcurrere duo ó necessitate: ꝓmũ ẽ ꝙ testes ôponãt ꝙ illa scriptura sit illi⁹ scribẽtis. siue necessario regsitũ ẽ ꝙ ꝙcurrat ꝙpatio lrã. ad ℔ allt tex. i coꝛpe. §. sz ꝛ si qs ꝛ plus ẽt ꝺicẽ ibi bal. ꝙ cũ testib⁹ ꝛ cõpatiõe lrã ꝺz ꝙcurrere motꝰ ipi⁹ iudicis i ꝙsiderãdo lras ꝛ signa qꝛ certior iure ẽ ocul⁹ ꝙ ẽ bñ notãdũ vt ñ sufficiat ꝙpatio lrã ꝛ testificatio testiũ sz regrit arbitriũ. ꝛ plus ẽt refert ibi bal. ꝛ nico. de mata. ꝺicer ꝙ si iteruenireꝛ subscriptio vtriusqz ptis adhuc ñ sufficerẽt testes niſi iteruenireꝛ ꝙpatio lrã ꝛ hãc ptẽ ꝺicit ibi bal. eẽ verioꝛẽ sz alr ꝺixerit bar. i. l. nuda rõ. ff. ó ꝺõa. Et mlto forti⁹ ꝓcedit i istis apoꝺixis. apochis ꝛ scripturis ꝓuatis i qb⁹ facili⁹ põt ꝙmitti mutatio vitatz i istis ergo repit coꝛrecta ꝺispõ. l. ꝙpatões. C. ó fi. i istru. ꝛ ꝺicit ita tener bar. i. ꝺ. l. nuda rõ. ꝛ ita ꝺicit ibi bal. ꝙ obseruat ꝙsuetudo ad quã ꝺicit esse sp recurrẽdũ allt ino. i. c. j. ó fi. istr. ꝛ mlto forti⁹ ꝺz ꝓcedere ℔ doctrina i cãu arduo vt ẽ testãria ꝺispõ iõ iura ita acurate: ꝛ serioſe ꝺisposuerũt circa ꝺispõez testãꝺi: vt l. si vn⁹. §. iubem⁹. C. ó testa. ꝙsi. iij. cãu cũ maiori studio regrit ó positio testiũ ꝙpatio lrã ꝛ motꝰ ꝛ arbitriũ iudicãtis. qꝛ libẽti⁹ qs studeret opi falsificãꝺi testã ôficiẽtium ꝛ claꝛ ẽ ꝙ ardua regrũt ꝺiligẽtioꝛẽ ꝛ maioꝛẽ solẽnitatẽ vt voluit gl. iij. ꝺisti. §. porro. tex. i. c. ꝓ venerabilẽ. §. rõnib⁹. q filij sint legi. hosti. i. c. ex gestis. ó cler. nõ resi. io. mo. i. c. sup eo. ó beꝛ. li. vj. bal. i. l. cũ multa. C. ó bo. qz lib. ꝛ i. l. nullũ. C. ó testi. ꝺo. Car. i. c. lz. ꝺe euitãꝺa ó ele. ꝛ i. c. cũ a nobis. ó testi. ergo multo forti⁹ iudex ꝺz aꝺhibeꝛ ꝙpatõez aliaꝛ lrã ꝛ testificatiões testiũ: ꝛ motũ ꝛ arbitriũ suũ circa istõ assertuz testm eoqz magis cũ testõꝛ i isto asserto testõ fecerit rẽ ñ ꝛisimilẽ aduersus oẽm pietatẽ pñã vt supi⁹ fuit ꝺcm maxie ꝙcurrẽtib⁹ tot ꝑsumptõib⁹ ministris ó qb⁹ ꝺixi supi⁹ ergo ꝛc. Et accedat ꝙ voluit gl. elegans. i. ꝺ. c. ij. ó fi. istru. q̃ loqꝛ ꝺe scriptura ꝓuata si fuit scripta ab aduersario ꝛ ℔ ꝙstat: ꝛ ℔ voluit gl. ꝺ. c. ij. ꝛ sic voluit ꝙstare ꝺebeꝛ ꝙ fiunt ab aduersario scripta ꝛ p ꝙs ôbuit ꝓbari ꝙ hmõi scriptura fuerit scripta ab illo franciſco qõ mime ꝓbatũ extitit. Et si qspiam oppõat: ꝙ nulla ꝓbatio ẽ clarioꝛ ea q̃ resultat ex ꝙfessiõe ꝓpa vt. c. p tuas. ó ꝓba. l. gñaliꝛ. C. ó ñ nu. pe. iõ ꝺr i passiõe ꝺñica qꝺ adhuc ôsideram⁹ testes nos ipi ex oꝛe ei⁹ audiuim⁹ ꝛ ꝺixit text. elegans. i. c. ſ. ó ꝙfeſ. li. vj. ꝙ lz negatiua ñ ꝓbeꝛ: vt. l. actoꝛ. C. ó ꝓba. tñ ꝑt ꝓbari p ꝙfessiõez ꝛ refert bal. i rub. C. ó ꝓba. ꝙ lz ꝺ ꝑsũptiõ nẽ iuris: ꝛ ó iure ñ admittaꝛ ꝓbatio tñ bñ admittit p ꝙfessiõez allt Jnno. i. c. qꝛ pleriqz ó imu. ec. bñ faciat ꝙ voluit glo. i auc. sz iam neceſſe. C. ó ꝺo. añ nup. ꝛ i gl. i coꝛpe. vñ sumi. ꝛ gl. i. l. i ꝛctib⁹. §. ó illo. C. ó ñ nu. pe. ꝛ sic magna ẽ efficatia ꝙfessiõis: ꝛ faciat ꝙ voluit bal. i. ꝺ. auc. sz nouo iure. C. si cer. pe. ubi ꝺicit ꝙ si p ꝙfessionẽ scribẽtis. appet ꝙ scriptura ꝓuata sit manu sua scripta tũc non recurrit ad testes nec ad ꝙpationẽ qꝛ icõfessũ nulle sunt ptes iudicis niſi i qꝺenãꝺo. l. ꝓiꝺe. §. notãdũ. ff. ad le. aq. l. i. C. ó ꝙfeſ. ꝛ ꝙ hr i. c. fi. e. ti. cũ gl. i cãu nro appeat ꝙ ꝺcm assertũ testm fuit scriptuz manu ipi⁹ franciſci testõis ad qꝺ ergo regrim⁹ ꝙpationẽ ltiaz lrarũ ꝺispositionẽ testiũ ꝛ iudicis arbitriũ. Qꝛ ad ista rñꝺeri nõ põt ꝓcedũt enim qñ qs ꝙfiteꝛ ad sui ꝑiudiciũ quo cãu staꝛ sue ꝙfessioni qꝛ ꝙfessio ẽ ppriũ testimoniũ ꝙfitẽtis: vt. ꝺ. l. gñaliꝛ cũ si. ita loquũt ꝺcã doctoꝛ ꝑallata. itẽ ꝓcedũt ẽt qñ talis cõfessio ẽ ꝛisilis ꝛ ñ bz ãnexiõez falsitatis: ꝛ sic est ꝙueniẽs ꝙfessio. iuxt illõ ꝙ hr i passione ꝺñica ꝺũ ꝺr i euãgelio Marci. ꝛ ꝙuenietia nõ erãt eoꝛ testimõia

qlibz.n.ꝑt sibi ꝑiudicare ⁊ suo fauori renũciare: vt.l.si qs. i ꝓscrꝰ bẽdo.C.de pac.c.pactũ.c.ad audiẽtiã. de regula.sz i cãu nro agit de ꝑiudicio huiꝰ filie itẽ ẽ assertio nõ viribus qz ẽ ɔ pietatẽ pnã itẽ qz ocultata extitit: ⁊ q male agit odit lucẽ.c.ꝓsuluit ɔ offõ ɔleg. iõ ꝑsumit q ñ fuerit ab illo pfe fcã qz argueret ipietas vt voluerit ꝑferre filiũ filie sacerdotẽ q canonice nõ põt hre filios: vt p totuz ɔ filijs ꝑsbr vñ nullus eẽt ai tã agrestis: q cogitaret pfez exercuisse talẽ ipietatẽ erga filiã suã maxie si ẽ paup ⁊ p ꝓfs ñ stabimꝰ tali cõ fessiõi.⁊ sic stat pura vitas q ista cartula ñ est testm illiꝰ frãciſci.er go. Et adduco q voluit.d.car.i.c.j.ɔ fide istru.i.vj.q.vbi dicit q ñ sufficiũt soli testes ad pbãdũ: q scriptura sit de manu illiꝰ sz regrit ẽt q fiat ꝓpatio: qz posset testes falli.allt gl.i.§.sz ⁊ bis i auc.ɔ fide istru.bal.tñ voluit q deberet iteruẽire motꝰ iudicis: vt ẽ dcm ⁊ p ꝓfs nõ ẽ ꝓbatũ p pdcãz istõ assertũ testm eẽ scriptũ mãu ꝓpa illiꝰ frãciſci: ⁊ sic nõ ẽ suata solẽnitas.d.auc.ɔ testa.ipfec. Preterea ex alio ẽt apet: nõ valere dcm testm.qz ñ sũt expssa noia filiorũ ⁊ numerꝰ ita vt scribit.i.d.auc.q fine.⁊ i corpe vñ sumit quo cãu si ẽ suata solẽnitas.d.auc.i totũ. iõ sz sit suata i oibꝰ si tñ i vno nõ ẽ suata dr ɔficere forma iõ ñ vz tale testm assertũ vt allt.dñs ꝓsulẽt Ego adduco illõ q br i.c.ꝓsuleret ɔ pe.di.v.vbi dicit q pp vnuz peccatũ mortale.qs sepelitur i iferno sz i alijs canonice vixerit. Et adduco q voluit cicero i suis padoxis ad fi.vbi dicit q ita nauis ɔmergit ꝑ vnũ foramẽ sicut p.x.⁊ allo.l.si vnꝰ.C. ɔ testa.vbi pp ɔfectũ vniꝰ testis testm reddit nullũ. Et adduco illõ q voluit bal. i.l.minoribꝰ.C.ɔ his q.vt idig.vbi dixit custos ville tenet ɔnũciare malefactores: mõ custos ɔnũciauit oẽs ꝓter q̃ vnũ: incidit i penã: qz nihil dr ex actũ qñ aliqd restat agẽdũ.l.fi.C.ad filla.c. q̃ ip fis epis.xxxviij.distin. Et adduco q voluit lu.ro.i.l.ij.ff. ad filla. statuto cauet.q de ɔctu soluat gabella ⁊ non ẽ fcã solutõ integra gabelle qz ɔficit vnꝰ nũmꝰ q ñ dr fcã solutio gabelle.ad ꝟ allt.l. q br di.⁊.l.meuiꝰ.ff.ɔ ꝓdi.⁊ de.⁊ adduco q voluit host.i.c. ad approbãdũ.ɔ re iu.vbi dicit q modicũ formẽti totã massaz ificit. Et adduco q egregie voluit bal.i.l.i.C.ɔ his q̃ pe.no.testõr ingt grauat brdẽ: vt soluat.x.titio.j.mẽsez alꝰ ꝑuat brdẽ ipa brditate q si brs soluit nouẽ: ⁊ nõ decẽ icidit i penã testi nisi p errorẽ id acciderit arg.l.quãuis.ff.ɔ ꝓdi.⁊ de.iõ dicũt pbi q modicus i ꝑn.maxim⁹ est i fine.iõ dixit.d.dñic⁹.i.d.c.q̃ ipis epis.q si sacerdoti ɔficit vn⁹ liber.pinde br ac si nullũ bret.faciat gl.ibi q̃ allt.d.c.ꝓside ret.de pe.dis.v.⁊ q br.i.d.l.si vnꝰ. Ita dicamꝰ i casu nro vt cũ nõ ꝑuauerit ille frãciſcus i oibꝰ ⁊ p oia formã.d.auc.testm suũ corruit: ⁊ ẽ nullũ. Preterea ad pdcã faciat.qz ista filia fuit ꝑterita: qz ñ habuit titulo istõnis dotẽ ⁊ qnqz libras. Et si dicak q ɔ egtate canonica sufficit q bẽat titulo relicti vt ꝓbak.i.c. Raynutiꝰ.de testa. ⁊ ꝟ voluit ibi dñs abbas idẽ voluit ibi host.⁊ abbas ãtiquꝰ⁊ idez voluit bal.i.l.fi.C.fami.bercis.⁊ i.l.quoties.ff.ɔ bere.isti. Cũ ergo nos simus i terris tpaliter subiectis eccle in qbꝰ ꝑuak ius cãoni cũ vt i.c.si duobꝰ.ɔ app.gl.i.c.ij.ɔ arbi.li.vj.⁊ rõ eẽ ꝑt qz dñium taliũ terraz est in tãtũ trãslatũ in eccliam adeo q appellak ad pa pã a snia lata i dictis terris: ita bellissime dixit bar.i.l.§.siqs i apostille.ff.de ap.iõ nõ ẽ mix si ꝑuek ius cãonicuz: ⁊ ꝑm egtatẽ canonicã valet tale testm ergo. Ad hoc rñdeo q licz de ꝟ fuerit q̃ttuor opiones q̃s cõmemorat gl.i.c.si pr.de testa.li.vj.tñ gl.i.d.c.raynutiꝰ⁊z q de iure canonico: dz filiꝰ vl filia institui ⁊ idẽ voluit gl.in d.c.si pr.quo cãu dixit bar. ꝓsi.v.incipiẽ.andriolus seq̃re gl.ordinariã q̃ ꝑcteris meliꝰ intellexit ⁊ sic voluit q iudicãdo: ⁊ ꝓsulẽdo dz seq gl.vti doctoriẽ ⁊ bal.i.c.cũ brditas.C.ɔpo.dixit q auctas gl.ois alios ancellit idem voluit iaco.but.i.l.i.C. q ꝑ fua iurisdi. Et iõ dixit saly.i.l.tradituõibꝰ.C.ɔ pac.q ita debemꝰ iberere opioni gl.sicut bononiẽses inberẽt canonio: vt ẽ gl.sing.i.l.ois diffinitio.ff.de reg.iur.⁊ plus dixit i.l.ij.C.ɔ sen.que sine cer.q̃ti. q ille q nescit equitare teneat se sup arzona ita iudex iudicãdo dz tenet se cũ gl.⁊ iõ bal.i.l.fi.§.necessitate.C.ɔ bo.qz liberis.dixit adhereas adofredo ꝟitatis.i.gl.⁊ ippetuũ nõ errabis.⁊ idẽ bal.i.l.ꝑcibꝰ.C.ɔ ipu.⁊ alijs substi.dixit q cõsulendo nõ ꝑt adherere meli ori opioni q̃ gl.⁊ idẽ voluit i auc.cessante.C.de legi.be.⁊ in.l. ij. C.de sen.q̃ sine cer.q̃ti.⁊ i.l.i.ff.ɔ vulg.⁊ pupil.⁊ iõ dixit idẽ bal. i suo peculio referens Ly.in.l.ñ mouturꝫ. C.de ꝟbẽ.⁊ cõmit. sti. q gl.ẽ ydolũ doctoꝝ. Et idẽ voluit Ly.i.l.i.C.ɔ ac.⁊ ob. Et idẽ bal.i.c.i.de nãli.suc.in feu.dixit q nõ põt ꝓsulẽdo adberek melio ri opi.q̃ gl.⁊ idẽ bal.in.c.ꝓtingit de do.⁊ ꝓtu.referẽs quãdã opi. bar.dicit illũ somniasse q dicit accidere doctoribꝰ volentibꝰ infrigere opi.gl.⁊ idẽ bal.i.l.fi.C.de pena.iud.q mal.iud. dixit nõ eẽ recedendum ab opi.sapientũ ideſt glosaꝝ.⁊ i.c.ne initaris.de cõsti.appellauit glosatorẽ vberrimũ iuris fontẽ ⁊ idẽ voluit ang.i.l. ij.ff.de accusa.⁊ voluit io.de imo.i.c.cũ ꝓtingat. ɔ iureiurã.q ad ꝟ allt ia.bu.in.d.l.i.⁊ idẽ io.de imo.i.c.pastoralis.de offõ. ordi. dixit q ꝑualet opio gl.opionibꝰ inno.ita dicebaz pp aucitatẽ gl. magnificãdã maxie cũ due gl.diuersoꝝ auctoꝝ ꝟ dicant. Et si mihi dicak q nõ ẽ attẽdẽda auctoritas loquẽtis.sz rõ vt est tex.sing. i.c.ego solis.ix.di.ad hoc rñdeo q satis fortificak rõne ex eo qz ɔ iure ciuili est expssum: q ɔbeat hre iure institutionis: vt.§.cetez. ⁊.§.aliud quoqz.capm sz nõ ẽ expssum ɔ rium de iure canonico. ergo ꝑuabitur ius ciuile i vtroqz iure seu foro arg.c.i.ɔ op.no.nũ. nec ob.d.c.Raynutiꝰ in v.religt qz illa nõ fuerũt ꝟba testõris sed conditoris iõ iurislator ponit effectũ ꝟboꝝ nõ aũt ponit ꝟba formalia testantis ⁊ ita rñdet ad illũ tex.io.de imo.i.d.c.raynutiꝰ. ⁊ idẽ voluit in repetitione.l.i.§.si ex fundo.ff.de here.insti.⁊ idem voluit saly.i.l.fi.C.famiber.cis.⁊ i.l.quotiẽs.C.de be.insti. Et in auc.nouissima.C.de iof.testa.⁊ ẽ iudicio meo q̃daz deceptio qõ de equitate canonica: qz vt filius bẽat iure institutiõis.l.introduxit ad fauorẽ: ⁊ cõmodũ filiorũ: ut in.d.§.cetez.⁊.d.§.aliud que iniquitas potius est dicenda vt ius canonicũ tollat honorẽ ⁊ commodũ ꝓcessũ filijs a iure ciuili: quo casu a spiritu sctõ collatũ ẽ qa spũs posuit in ore impatoris vt sic statueret: vt in filũ dixit ray. de pena forti quẽ refert bal.i rubrica ɔ ꝓtrouer.inuesti. q spũs sctũs posuit in ore pretoris: gestum metu ratũ nõ bẽbo. Et iõ fileãt fauces bal.bosti.⁊ sequatiũ: ⁊ potius dicãt de iniquitate canonica q non est dicendum quia ꝑceteris legibus ius canonicuz est cũ magna benignitate edictũ: vt.c.potuit ɔ loca.c.dilecti. ɔ iudi. ⁊ hãc ptẽ tenuit pe.de ancba.i.d.c.si pr ⁊ respõdet ad hosti.⁊ abb.antiquuz maxime cũ iura sanctoꝝ patrũ faueãt filijs vt i. c. quicũq;. xvij.q.iiij.⁊ isto cãu iniuriarek filijs q nõ est dicendum ⁊ suplebik ille tex.vt dicam⁹ reliquit iure institutõis ⁊ ita suplectio ẽ fiendane oriak discordia inter ius canonicũ ⁊ ciuile.c.cũ expediat.ɔ eleli.vj.⁊ istã vt veriorẽ sensum tenui in cõmento.d.c.raynutius maxie i cãu nro cũ agak de ꝑiuditio filie ad cõmodũ eiꝰ q nõ ẽ filius vt ẽ dcm ⁊ ex isto capite istud testm reddit nullus. Preterea accedat ẽt ad predicta: quia fuit facta aperitio dicti asserti testi tempore quo erant mortui testes pro maiori pte ⁊ minꝰ solẽniter ⁊ nõ coram pretore: vt plene circa hoc scripsit do.ꝓsulẽs: ⁊ qz egregie scripsit non insisto. Sz vnũ pondero qõ est dignũ memoria q si iste sacerdos non publicauit testm uiuentibꝰ testibꝰ cum illud publicare potuit ⁊ etiam illud non publicauit coram pretore ꝓcurrẽte occultatiõe.qz illud tenuit occulte ẽ presumptio falsitatis per id q voluit bal.in.d.l.fraus.ff.de legi.quẽ superiꝰ retuli cõcurrẽtibꝰ alijs defectibꝰ de quibꝰ dixi superius facile colligiꝫ fraudẽ ⁊ falsitatez que ꝑspicuis inditijs ꝓcipiũtur vt est gl.l.dolũ.C.de dol.l.apud celsuz i ꝑn.ff.ɔ dol.excep.l.post cõtractũ.ff.de dona. Et sic ex isto capite reddit falsuz dcm testm ⁊ nullũ qz falsum peccat in iure nature ut egregie dixit bal.i cõmento.l.falsus.C.ɔ fur.circa ꝑn. nec sue fraudis ꝑmiũ hre dz vt.c.sedes.c.ex tenore. de rescrip. Et ẽt appet ꝑsumptio fraudis qz ñ fuit adhibitꝰ ꝑsbyter parochialis i cuiꝰ ꝑntia iura recipiũt cõsidẽtiã: ⁊ exclusionẽ falsitatis ex istis inferk ad illõ cũ tueri vult ille ꝑsbyter ɔ ꝓscriptõe aduersus istã filiaz cõsideret dñs iudicãs cuiꝰ tribunal oi resplẽdet iustitia ⁊ egtate ⁊ ꝓpẽdat miserã auaritiã istiꝰ sacerdotz q vult locupletari cũ iactura istiꝰ filie i bõis sui pris ɔ quẽ magnꝰ exclamauit hieronymꝰ vt br i.c.dyacõi.xciij.di.vbi postq̃ i eccla sicut i romão ipio creuit auaritia ex supdcis appz ɔ mala fide istiꝰ sacerdotis qz ocultauit testm ñ adhibuit ɔbitã iurz solẽnitatẽ i publicãdo ⁊ apiẽdo qz sciebat illud ñ tenek. sciebat ẽt brditatẽ prnã ɔbitã filie vl scir debat gꝰ cũ mala fide erat ergo ñ potuit ꝑscribek. c. si diligẽti.c.fi. ɔ ꝑscrip. c. ij.ɔ reg.iu.li.vi.⁊ si dicak q bẽbat titulũ iux no.i.c.i.ɔ ꝑscrip. li. vj.bar.i.l.celsus.ff.ɔ vsucap.⁊ bal.i.l.i.ff.ɔ fuit.⁊ i.l.sup lõgi.C. ɔ ꝑscrip.lõg.tẽp.ad ꝟ rñdeo qõ sz aliqs bẽat titulũ tñ hre ꝑt malã fidẽ: ⁊ iõ ñ ꝑscribit vñ bar.i.ɔ.l.celsus.dicit qõ sz aliqs sit possessor cũ titulo tñ põt hre malã fidẽ iõ ñ ꝑscribit vt.d.c.fi.põit exemplũ si fuerat sibi ɔnũciatũ qõ possidebat rẽ alienã: vt.l.si fũdũ.C. ɔ rei vẽ.idẽ dicẽ si ɔ ꝟ erat fama apõ vicios qõ rẽ alienã possidebat c.q̃to.ɔ ꝑsũp.gl.⁊ doc.i.c.si diligẽti.ɔ ꝓscri. ⁊ q pulchre voluit spe.i ti.ɔ ep.⁊ vẽ.i.§.nũc dicẽdũ i finalibꝰ suis ꝟbis. Ꝛõ i casu nro appz mala fiõs bꝰ sacerdotz mltifarie mltiqz mõis.sciebat.n. istõ testm minꝰ solẽne ñ tenek itẽ illõ occltauit q̃tũ potuit itẽ sciebat istã eẽ filiã testõrz.ar.l.oct.§.vñ co.itẽ ꝑsuebak scir brtatẽ ꝓl sor

debitam dicte filie.l.in suis.ff.ō lib.z po.z sic vī fuisse in vera ma la fide que nullo tempore purgatur:vt.d.c.fi.ō prescrip.z. d.c.ij. de reg.iur.li.vj. Aut fuit in mala fide presumpta z tūc regritur ad purgandā malā fidez pūmptā spaciū.xxx.annoz.ita probatur. ī l.fi.C.vnde vi.ita voluit ibi bar.ita voluit Inn.in.c.ij.de in inte. resti.voluit do.anto.z do.abbas ꝓsiculus meus.in.c.si diligenti. de prescrip.z ī.c.ꝓsultationib⁹.de iure patro.z ita limito q̄ volu it bar.in.l.celsus.ff.de vsucap.Sz iste dñs Jacobus non possedit dictaz hereditatem spatio.xxx.annoz.ergo nō est purgata mala fides pūmpta:ergo multo fort⁹ nō ē purgata mala fidef vera qa scuit z scire debuit argu.eius q̄ voluit Bal.in.l.iuris ignorātia. §.qui adimit.q̄ illud testm̄ nō valebit:z cōtra bonā fidē z iustici am tenebat dcām hereditatē.ergo nullo tpe purgata ē mala fidef vera. Et p cōsequens non pōt iurari pscriptiōe. imo tāto fortius infelicitatur ei⁹ aīa:quāto diuiti⁹ tz rem alienā.c.fi.de ꝓsue. Circa alia que scribit dñs cōsulēs idē dico. Et ex istis cōcludo tale assertum testm̄ esse falsuz z nō verū z esse nulli⁹ efficatie z valoris z peccare in forma tradita a iure nec dcm̄ dñm Jacobū esse heredē nec iuuari pscriptione. Et ita cōcludo:Supmo:optimo:maximo:altissimo:z incōprehensibili Deo patri filio z spiritui sancto sit decus gloria z impium sempiternum.Amē.

¶Dñs andreas barbatia:Eques z in vtraq̄ censura doctor die xxvj.octobris.

¶Casus consilij.lxxxviij.

¶De validitate primi vel secundi testamēti in quo est clausula ō rogatoria. Et qd si interuenit spaciū sexdecim annorū inter vnuz testm̄ z aliud. Et qd si secundum est relatū in publicā formā:z reperitur in capsa testatoris. Et de significatiōe ꝑbi specialiter ꝛc̄. Et etiam an sufficiat clausula derogatoria in genere vel fieri debeat in specie.

Clementissimi dei pris dñi nri ihesu xpi ō cuius plenitudine ois accepim⁹ ꝑm apostolū humili oī inuocato psidio. Et pfecto sciētiaz dñs vt pclaf scribit pmo regū.c.ij.de magni z memorādi sceuole iurisconsulti maxime optimo ducar exemplo ꝑz ea que proponerētur in optimis rnīis suis dicere solebat. itidem z ego.nā ī superiori fuit ꝓpositū thema q̄ ī pmo testō nō erat apposita clausula derogatoria nisi q̄ dūtaxat erat factuz inter filios modo sub alijs terminis ꝓponitur factū ꝑz hoc voluit ꝛc̄. esse suū vltimuz testm̄ z derogatoriū qbuscūqz suis alijs testis si de aliquibus apparebit quoquomō z voluit valere ꝛc̄. Ita dī in pmo testō z nūquā dict⁹ testator fecit expleri ī publicam formā z ī pmū testm̄ pdictū filijs fauorabilius post istud pmū testm̄ ad annos sexdeciz fecit ꝑm testm̄ reduci ī publicā formā soluendo mercedez notario z illud explerū accepit a notario z in cassa sua dictus testator ꝑuauit z est cōminatus q̄ si qs filioz non staret tacitus z cōtentus ꝑuabat eū hī ditate sua. Nō stat dubitatio si pmū sit reuocatū ꝓ ꝑm.in supiori ꝓsilio cōclusi q̄ pmū erat ipso iure reuocatū ꝛ esset fcm̄ inter liberos z illa ē pura veritas vt ibi demonstraui z clarius appet ex eo qa istud ꝑm testator fecit reduci in publicā formā z illud a notario redemit z accepit ī sua cassa cū alijs suis reb⁹ ꝑuauit z custodiuit soluēdo mercedē notario:quo cāu vēdicat sibi locuz doctrina bal.in.l.sancim⁹.C.de testa.vbi dixit q̄ ꝑm testm̄ ꝑualet ꝛ non habeat cl̄am derogatoriā ōrogatorie si testōr fecit ꝓinsinuari pmū testm̄ allt.in arg.l.oīum.C.de testa.quasi velit bal. q̄ īsit maior pfectio z maior solēnitas pp īsinuationē.Simile dixit bal. in.l.pacta nouissima.C.de pac.vbi dixit q̄ donatio facta inter vnos corā iudice est maioris aūcitatis z valet.allt ad hoc in ar. d. l.oīum simile voluit hosti.Jnno.z alij.ī.c.i.de re iu.p.d.l.oīuz.z sing.dixit spe.in ti.de instru.edic.§.restat. ꝑsi.sed cū lr̄is. q̄ quā do instrumētū fit in publico parlamento ꝓinde hī ac si esset publicatū mouef p.d.l.oīum.q̄ dictuz fuit ꝓober.de bo.reputat singu.do.ab.in.c.i.ō fide instru.Faciat q̄ voluit ang.in.l.filio ꝓteri to.ff.de iniusto testa.p.d.l.oīum. Et iō nō est uerū si ēt extēdim⁹ d.l.oīuz.ad relatōem in publicā formā vt testm̄ reddat ꝑfectius z maioris auctoritatis.Item mouef ēt bal.ad sic dicendū.p.d.l. sancimus.versi.sinaūt.vbi dicitur sinaūt medio tpe ꝓria volūtas ostenditur siqdem ꝑfectissima secūdi testi confectio que redacta est in publicā formā vt ꝓbatur.in.c.cū.p.tabellio.de fide instru.ī ꝑsi.morte ꝓuentus nō ꝓfecerat sz ī noticiā redegerat que auctoritate iudicis in formā publicam vbi ꝓbat sing. q̄ tūc dī instrm̄ testamenti uel alteri⁹ fci ꝓfectum quādo fuit in publicā formā redactum. Nō arguo formaliter vbicunqz duo testā sunt diuerse dispositionis z vnū est pfectius altero stam⁹ pfectioni z illud dī pfectius q̄ est redactū ī publicā formā. Sz istō testm̄ est huiusmodi ergo sequit q̄ posterius tollit ꝑmum:qz cōcurrūt duo pmū ē.q̄ ē vltimum secūdū est pfecti⁹.ergo stabimus huic secūdo testō authenticato z iō io.an.in addi.spe.in ti.de instru.edic.§.,videnduz restat.ꝑ.z not.q̄ tabellio ī addi.q̄ incipit vbi hoc no.accur.z originaliter fuit dictum nicol.de mata.q̄ ꝓthocolluz lz habeat oīa illa q̄ habet instrm̄ z sic illi credendū.ix.di.c.vt veterū.tm̄ nō ꝓbat. lz eni sit ꝑncipiū instri tm̄ illud instrm̄ nō est ꝓpletū vñ nichil dicit eē actum qm̄ aliquid restat agendū.l.pe.C.ad syll.c. aīaduertēdum.xxij.q.ij.c.ꝓsideret de peni.di.v.z sequit.d.an.in.d.c. cum p.tabellio vbi dicit q̄ si dat⁹ est terminus reo ad ꝓbandū. z infra illū terminū ꝓducit ꝓthocollū q̄ probat z segf istud dcm̄ Jo.de imo.in.d.c.cū.p.vbi dicit q̄ est sing.dictū pro quo dicto faciat.c. ecclesia el pmo. de ele. inquātū tex.ibi dicit nō ꝑfecit.Ita dicam⁹ ī ꝓposito q̄ ꝓcurrētib⁹ duob⁹ testis diuersis pmo nō redacto ī publicā formā ad instātiaz ipsi⁹ testātis qz reuocatū ē pmū ipo iur:qz dī pfecti⁹ vñ testatoz nō vī habuisse illū pmū ꝓ pfecto ex quo alio postea fecit z illud publicari fecit.z adduco bal.in.d.l.sancim⁹.dicit qz reuocationem nō opaf clausula.Sz voluntas testatoris sola z merito qz iura humana z diuina attendūt vūtaxat ad volūtatez vt.c.ꝓposito animi.xxxij.q.v.matbe.v.z.xv.vbi dicit qō ex corde veniūt homicidia adulteria z similia.l.qui iniurie.ff.de fur.c.voluntate.ō sen.excō.c.ꝑterea.c.intelligētia.de ꝛ.sig.c.marchion.z basilides.i.q.j.non in folijs sed in sensu cōsistit euāgeliū.l.iiij.C. de necef.huis.l. ex facto.ff.de here.instī.l.scire oportet.§.si maxime.ff.de excu.tuto.vbi enim manifestissimus est sensus testatoris nusq̄ ītꝛpretatio ꝛboz tm̄ valet vt melioz sensu existat.l.si quis. filium.C.de libe.ꝑte.Sed quod volūtas testatoris euidens fuit quod istud secūdū testm̄ esset seruādū z nō pmū:qz illud redemit z penes se z ī capsa sua z armario suo custodiuit qz ex loco presumim⁹ instrm̄ esse fidei z probatōis istud decidit tex.in cle. pma de iureiūrā.in finalibus ꝛbis ibi lr̄is quas in archiuis romane ecclesie reponi:z diligenter seruari fecimus z hī ī auc.ad hec.C. de fide instru.z in.c.peruenit.xxxij.q.i. Et glorioſus ab oī natiōe celebratus hyeronim⁹ in ꝓlogo hester.dicit se reperisse in archiuis hebreoz.faciat tex.ī.c.i.ō ꝓbatio.vbi loquit de scripturis positis in gazophilacio.z gl.ibi loqf de archiuis. Cū ergo testator seruauerit istud testm̄ redactū in publica forma segf q̄ volūtas sua fuit vt istud ꝑm testm̄ preferaf primo. Cuz ergo istō iudicat volūtas testōris vt dixit bal.ergo z alz fuit dubitatū apō vincentiā de hac dubitatione z ita consului q̄ ex illa custodia diligenter facta de secundo testō ꝓ ipsuz testatorē erat probatio sufficiens volūtatis ipsius defuncti vt pmū testm̄ custoditū sic ꝑferatur ꝓxi qz facto datur intelligi volūtas:vt.l.reprehēdēda.C.de instī.z subsī.glo.in l.de qbus.ff.de legi.iuꝛ illud poeticū:z facta loquātur ꝛc̄. Cum ergo id ꝑcipue agūt z intendūt iura:vt seruemus volūtatē deficiētium:vt.l.in conditionib⁹ pmū locū.ff.de cōdi.z de.l. pater seuerinā.e.tit.ergo. Itē cōcurrit pena apposita filijs in ꝺo testō a pfē q̄ si qs filiorū non staret ꝓtentus dispositione huius secūdi testamenti esset priuatus hereditate patris quo cāu firmatur efficatio ri vinculo istud ꝑm testm̄ p appositionē pene. Sicut in simili dicimus de secundo testō firmato p iuramētum vt firmat bal. in. l.si quis. in pn.testī.ff.de leg.iij.z bal.z alij in dicta.l.sancim⁹.vt nō minus operetur appositio pene q̄ ipsum iuramentū qz testōr ad hunc finem apposuit penaz ipsis filijs vt istud vltimū testm̄ pferatur primo.Itē concurrit spatiū sexdecim annoz inter primū testamētum z ꝑm quo cāu non ꝑsumit testōr recordari de cl̄a derogatoria apposita in pmo testō pp longinquitatē tanti tpis.Ad ꝺ adduco in testō optimū bal.in.d.l.sancimus.vbi dicit idez forte est si concurrat decēniū:quia propter longinqtatē tpis testōr nō potest ita recordari.de cl̄a derogatoria apposita ī pmo testō:z qz decēniū debet aliqd operari p.d.l.sancimus.z ita ibi resident bal. nec in hoc reprehendit ab aliquo.Et si dicatur mihi amice. bal. loquitur dubitando ꝓ verbum forte.ad hoc rñdeo q̄ vbi ꝛbum

apponitur in decisione nūquā est no. dubitatiōis ita decidit glo. i. c. si duo. ff. de arbi. que dicit sub dubio forte: rñdent sepe periti voluit glo. in. c. ij. de testa. hñ Joānis. xiiij. c. gl. i. l. mutus. in pn. ff. de ꝓcur. gl. in. l. i. §. fi. ff. de fer. glo. in. l. i. §. i. ff. de rei ven. glo. in. c. accedens. vt lit. nō cōte. l. icōmodato. §. sicut. ff. cōmo. l. gallus. §. forsitan. ff. de lib. ꝛ post. l. in substitutione. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ. c. tue. de ꝓcur. c. super lr̄is. de rescrip. c. significasti. de fo. cōpe. ꝛ ibi. d. car. c. finem litibus de do. ꝛ ꝓtu. Et sic licet bal. vtaꝫ ꝟbo forte non tamen istud dixit dubitādo qa iurisconsulti in decidēdo sepe vtuntur ꝟbo forte ꝛ ēt bal. loqtur de decēnio. sz nos logmur de maiori longinquitate tp̄is: qꝛ de annis. xvj. ꝛ sic bal. non vtere tur ꝟbo forte si eēt longinqtas tāti tēporis. Et si gspiā dixerit qꝫ agit de facto suo ꝓprio quo casu non p̄sumit. obluio: vt. c. ab excōmunicato. ō rescrip. l. fi. ff. ꝓ suo. iuxta illud esopi: res tua te re perit argū res altera cecū. ad hoc rñdeo qꝫ ēt in facto de lōgiquo p̄sumit obliuio i facto ꝓprio: vt dixit tex. cū glo. i. l. §. C. ō ꝟuis fugi. ꝛ in. l. peregre. ff. de acq. pos. Et iō iura volūt qꝫ i facto ꝓprio. de longinquo detur tp̄s ad deliberate rñdendū. Ita firmat bar. in. l. ij. §. qꝫ obꝟuari. C. de iura. calū. ꝛ i. l. si qs delegauerit. ff. ō noua. ang. i. l. magnā. C. de ꝟben. stip. ꝛ i. §. illud. i auc̄. de trien. ꝛ semis. bal. do. ab. ꝛ alij. in. d. c. ab excōicato bal. i. c. eā te. de rescrip. Cū ergo in casu nostro sit tp̄s plusq̄ longuz: qꝛ. xvij. annoꝝ. p̄sumitur obliuio licet sit ꝓpriū factū. ꝛ vlterius accedit aliud ꝙ qꝫ iste testatoꝛ erat grandeuus ꝛ antiquus quia forte octuagenarius: ꝛ vltra vel paꝝ infra quo cāu est in senib⁹ obliuio facti ꝓpꝛij ēt recentis iō scribitur in qnta tragedia senū langue fit memoria ꝛ i ꝓlogo declamationū: memoria inqt est ex oīb⁹ partib⁹ aī maxime delicata in quā ꝑmū senectus incurrit bar. i. l. his pōt. ff. de acqui. here. ꝛ hñ. in. c. fi. q ma. accusa. pos. faciat. l. qdam tabulaꝝ. ff. de fur. ꝛ ibi voluit ang. ꝛ qꝫ hñ in. l. q bona. §. si qs stipulatur⁹. ff. de dā. infec. ꝓ bar. ꝛ qꝫ voluit glo. in. c. cām que. ꝛ in. c. cū cām. de testi. ꝛ qꝫ hñ. i. c. i. §. notandum ꝓ bal. de notis feu. ꝛ i. c. i. in tit. que sit inuesti. glo. ꝛ bal. i. l. de tutela. C. de in integ. resti. mino. faciat illud qꝫ optim⁹ dixit psalmista si hō vixerit septuaginta annis amplius labor ꝛ dolor: ꝛ mōarcha oīs sanctimonie chriſt⁹ ieſus sacro suo euangelio ioānis vltimo. Cū autez senueris extende manus tuas ꝛ alius te ciget ꝛ ducet quo nō vis ꝛ sic ista senectus est infirmitas potētie reꝟuatiue: ꝛ memoratiue. iō dñ i ꝓlogo declamationū: hanc aliquando in me floruisse nō nego. nā ꝛ duo milia nomiñ eo ordine quo dicta erant recitabā plerūqz ab vltimo incipiēs vsqz ad primū veniebā. Et sic ꝙquerit de senectute que causat obliuionē. Sed in casu nr̄o cōcurrūt duo longinquitas tp̄is: q̄ causat obliuionem in facto ꝓprio in iunioꝛib⁹ vt ꝓbant iura prꝛeallegata ꝛ cōcurrit senectus gradeua. iō excusabit iste testatoꝛ si i isto secundo testō nō fecit exprꝛessam mētionē de ꝑmo testō. ꝛ de clausulis derogatoꝛijs posterioꝛis volūtatis seu testi: qꝛ de illis nullā memoriam presumit habuisse imo oēm obliuionē hēbat qꝫ satis euidenter ꝙprehēdit cū istud secūdū testm̄ reduci fecerit i publicam formā ꝛ mercedē soluerit notario redimēdo illud ꝛ reponendo ꝛ diligenter ꝙseruando in capsa ꝛ armario suo ꝛ ad p̄dicta adduco qꝫ voluit pau. de ca. in. d. l. sancim⁹. vbi magnifacit dcā bal. refert eni bal. i. e. l. sancim⁹. dicere aliqua ꝟba multa singularia ꝓ q̄ limitantur oīa q̄ habent. i. l. si quis. in ꝑn. testi. ff. de le. iij. vbi hñ qꝫ ꝑmū testm̄ si cōtinet cl̄am derogatoꝛiaz nō reuocat ꝓ secūdum nisi de illa cl̄a faciat exp̄ssam mentionez: naz dicit ibi bal. hoc uex nisi manifeste appareat de volūtate testatoꝛis in ꝛiuz puta si iurauit velle ꝑm valere. nā ꝟ vñ hñe ꝟtute sp̄alis mentiōis vel si ꝓcessit ad ꝑm testm̄ pp inimicitias occurrentes inter institutum i ꝑmo testō ꝛ ip̄m testatoꝛē uel si post ꝑmū testm̄ iteruenit longū interuallū tē poꝛis. qꝛ p̄sumit oblitus de primo ꝛ oblit⁹ de contentis i ꝑmo testāmēto: ꝛ iō non fecit de illo ꝑmo mētionē nō āt ex eo quia uoluerit ꝑm testm̄ nō valere. Et idē si alijs modis posset apparer̄. q̄ verba dicit dñs pau. ibi esse tenenda menti ꝓpetuo. qꝛ ꝓ nullū alium reperiunt dicta. Nec etiā ꝓ eūdē bal. recoꝛdat alibi legisse ꝛ dicit esse sing. limitationē ꝛ ita ibi resident pau. de ca. Et per ꝙñs ista ꝺcidunt hanc qōnē: qꝛ licet primū testm̄ hēat illā cl̄am derogatoriā quia dixit ꝛ hoc suum vltimū testm̄ esse voluit qbuscūqz alijs suis testamētis si de aliquib⁹ apparebit uel apparer̄. possit quoqūo tñ lz non derogauerit exprꝛesse tñ sufficienter vñ esse ꝺrogatū ꝓ supradicta ex quo voluntas ē illa que reuocat ꝑmū testm̄ ꝛ nō cl̄a codicillaris vt voluit bal. que volūtas apparet multifarie multisqz modis. Primo qꝛ fecit secūdū testm̄ reduci in formā publicā ꝛ illud redemit ꝛ reposuit custodiendū in sua capsa ꝛ sub pena iniūxit suis filijs illud eē seruādū. Itē qꝛ interuenit iusta cā mutādi. uel inerat qꝛ ꝓ uno filijs multa expenderat ꝛ forti⁹ si interuenerat indignatio qꝛ loquebaꝫ dictis filijs intuitu quoꝝ mutauerat testm̄. itē qꝛ interuenerat spatiū. xvj. annoꝝ: vt est dcm̄ ꝺz ergo opaꝫ aliquē effectū spatiū tanti tp̄is. Et ꝓ ꝙsequens ista sufficiūt ad derogandum ꝑmo testō hñti cl̄am derogatoriā licet ō illo ꝑmo. nec de ei⁹ cl̄a nulla fuerit exp̄ssa fcā mentio i isto ꝺo testō. Et adduco doctrinā bar. de qua bal. circa istum passuz nō hñti memoriam. i. l. i. ff. ꝟbo. rap. vbi arguit qꝫ a lege antiqua nō vñ ꝓ legez nouā recessū nisi noīatim. ita qꝫ lex noua corrigens exp̄mat illaz legem antiquā l. quotiens. ff. de act. ꝛ oblig. allegat. ad hñ. l. fi. C. de noua. adducere poterat. l. fi. C. de indic. vidui. tol. que dicit a lege antiq̄ non recedim⁹. ꝓ. l. nouā. nisi exp̄resse dicaꝫ i lege noua subdit ibi bar. idem si appet ex aliqb⁹ cōiecturis uel p̄sumptionib⁹ tacite voluisse a lege antiqua recedere: qꝛ tūc actio a lege antiqua tolleret saltez ope exceptionis allt no. in. l. ij. ff. de noua. faciat glo. ibi allt etiā. l. iiij. ff. de adi. leg. ista sunt formalia ꝟba bal. ibi ꝛ idē voluit pe. ō ancha. in. c. cōquestus. de foro cōpe. ꝛ i. c. i. de re iudi. lib. vi. ꝛ in c. i. de ꝙsti. li. vj. vbi se remittit ad bar. in. d. l. i. ꝛ idē voluit gl. i. c. ij. de temp. ordi. li. vj. Et sic licet aliqd debeat fieri noīatim tñ sufficit qꝫ fiat ꝓ cōiecturas. Baꝫ mō ex hac doctrina bal. i. d. l. sancimus. ꝛ bar. in. d. l. i. p̄cipimus intellect⁹: ad. l. noīatim. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ. l. noīatim. ff. de leg. iij. ꝛ. l. noīatim. ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ. l. certū. ff. si cer. pe. Et ꝓbaꝫ hec doctrina bar. i. d. l. i. ꝛ bal. i. d. l. sancim⁹. in. l. hac cōsultissima. in ꝑn. C. qui testa. face. pos. in ꝟsi. exp̄mat specialiter noia hñdum ꝛ dignitatē singuloꝝ ꝛ indicia ne sola noium ꝙmemoratio ꝛc̄. vbi ē casus qꝫ i testō ceci. ꝺz exprimi specialiter nomē ꝛ cognomē hñdis ꝛ dignitas. tñ gl. ibi dicit qꝫ si nomē ē notoriū vt i gallo prꝛeso q fuit bidell⁹ azonis sufficit apponere solū nomē. Et ideo sufficit exp̄mere nomē accusati dūtaxat si est notoriū faciat qꝫ voluit bar. in. l. demonstratio. ff. de cōdi. ꝛ de mon. ꝛ in. l. libelloꝝ. ff. de accusa. ꝛ ego adduco tex. ꝛ do. car. ibi sequentē hāc doctrinā in. c. olim. el. i. de resti. spo. in ꝟ. sup domo caluentie vbi nō fuerunt exp̄ssa cōfinia ex eo qꝛ nomē erat notoriū ꝛ allego. c. qntauallis de iureiurā. ꝛ do. card. ibi ꝛ allego tex. i. c. dilectis in ꝟsi. domo dei. de app. ꝛ bal. in. l. i. ff. de lib. ꝛ posthu. Ecce nūc tex. foꝛ nalē in. d. l. hac ꝙsultissima. in ꝟsi. exp̄mat specialiter ꝛc̄. ꝛ tñ sufficit per equipollens ꝛ ex cōiecturis. Et ꝓbaꝫ. i. l. licet impatoꝛ. in ꝟsi. euidens volūtas. ff. de le. i. vbi hñ euidēs voluntas illa que elicit ex cōiecturis. Et per istas celebres doctrias datur lumen p̄cipuū. ad. l. fi. §. oēz. in ꝟ. sp̄aliter. C. de admi. tu. in ꝟ. sp̄aliter ꝛ ad. l. i. ꝛ qꝫ ibi voluit bar. ff. siqs in ius vocat⁹. ꝛ ad cle. ij. de offi. ordi. ꝛ ad id qꝫ hñ i. c. ꝛ si xp̄s in ꝟ. patēter. ō iureiuran. ꝛ. c. p̄cipimus. vj. q. i. i ꝟ. patenter. ꝛ in. c. i omni negocio ō testi. ꝛ in. c. lz cām. de probatio. in ꝟ. euidenter. ꝛ i. c. qualiter de accu. el. ij. in ꝟ. euidenter. ꝛ in. c. ij. de cogna. spir. i ꝟ. patenter. lib. vj. ꝛ i. c. i. de ōspon. ipube. eo. li. in ꝟ. patenter. ꝛ i. c. cum inter de ꝟbo. sig. in ꝟ. euidenter. ꝛ in. c. auditis. de in integ. rest. in ꝟ. euidenter ꝛ ibi do. anto. ꝛ in. c. cū oliz de censi. ꝛ in. c. cū bertoldus. de re iudi. in ꝟ. euidenter. ꝛ in. c. ij. de ꝟ. sig. li. vj. ꝛ in. c. accedēs. vt lite non cōte. c. q̄to de trāsla. prela. c. verū. xvij. di. ꝛ qꝫ hñ. in. c. cum accessissent de cōsti. ꝛ in. c. cū tu de vsur. ꝛ in. c. euidētia. ō accusa. ꝛ in auc̄. de here. ꝛ falci. §. si ꝟo exp̄ssim ꝛ in auc̄. de nup. §. soluto. ꝛ in. l. si locuplex. ff. de manu. testa. ꝛ in. l. si ꝟo. §. q ꝓ rei q̄ litate. ff. q satisfda. cog. qbus iuribus est mirū imodū derogatū. et etiam ad. l. nō codicillū. C. de testa. in ꝟ. euidenter. ꝛ. l. creditoꝛez in ꝟsi. euidenter. ff. de leg. ij. ꝛ ad. l. i. §. i. ff. de uen. inspi. que oīa hec iura sunt sempiterna digna memoria qꝛ excedūt uires ātique ꝛ moderne ciuilis ꝛ pontificie minerue qꝛ daꝫ p̄cipuuz lumen ad omnia dicta iura: vt ꝓcedāt ut ex ꝙiecturis ꝛ p̄sumptionib⁹ derogetur licet requirant ut derogeꝫ specialiter aut euidenter. lz ergo d. l. si quis in prin. velit qꝫ specialiter tollaꝫ cl̄a derogatoria tñ sufficit qꝫ tollaꝫ ꝓ coniecturas ꝛ prꝛesumptionibus. Ergo multo fortius in casu nostro cum sint exprꝛesse coniecture et prꝛesumptiones vehementissime. quo casu faciunt plenam probationez: vt voluit glo. valde sing. in. l. ij. §. i. ff. de excusa. tuto. ꝛ in. l. iij. §. eiusdem. ff. de testi. ꝛ i. l. instrā. C. ō ꝓba. ꝛ i. c. cū cāz. ō ꝓba. ꝛ i. c. cū dilect⁹. ō successio. ab intesta. ꝛ in. c. cuz Bertoldus. de re iudi. ꝛ in. c. i. de appel. ꝛ in. c. accedens. vt lit. non conte. vbi sunt gl. celebres hoc

decidentes. Et ad predicta adduco elegans ꝯsilium dñi abb. ꝯsi. cxxxvj. incipiē. in qōne que ꝟtiꝫ seu verti sperat vbi refert quēdaꝫ in primo testō dixisse. Et hāc meā pñtez volūtattē volo: ꝛ mando ceteris alijs ꝓualere ꝛ ꝓpetuo iuris effectū hr̄e. ꝛ incōmutabilē et firmā esse: ꝛ ex nūc iuro de nouo aliud testm̄ nō condere. testator fecit ꝑm testm̄ in quo non fecit mētionē de illa cla derogatoria an ꝑmum testm̄ sit reuocatū arguit q non. ex quo voluit q hēret perpetuū iuris effectū ꝛ incōmutabilem ex quo vr̄ q non voluit aliō testamentuꝫ valere. allt etiā q hr̄. in. c. c ū olim. de re iudi. vbi gla facta. ℨ ꝓcedentē interlocutoriā ꝓncipis ō qua in gla nulla fit mē/tio iudicat surrepticia ꝛ nulla ꝛ ꝓ illum tex. dixit bar. in. l. q iussit. ff. de re iudi. q si sup eodē apparerent due sñie iterlocutorie ꝛrie nec apparet q iudex tulerit ꝑaz aio reuocādi ꝑmā. prima nō vr̄ reuocata. ita decidit in ꝓposito ꝛ tanto fortius ga ī pmo testō dixerat q volebat ipam eē suā firmam ꝛ incōmutabilem voluntatem. Sed his non obstātibꝰ ℨriuꝫ dicit esse veriꝫ. ad hoc allt. d. l. sancimus vbi ꝑmum tollit̄ ꝓ secundū simplr factum. est enī ambulatoria vltima voluntas vsqꝫ ad mortem. testm̄ eni sola morte cōfirmatur. c. cum morte. de celebra. missa. xiij. q. ij. c. vltima voluntas nec potest qs sibi legem imponere a qua recedere nō liceat. d. l. si qs. in prin. testi: nec regritur q fiat exp̄ssa reuocatio primi testi. sꝫ sufficit tacita que elicitur ex ℨria voluntate vt est bonus tex. in. l. fi. ℨ. i. ff. ō leg. ij. ꝓ quē tex. ibi dicit Ly. ꝛ sequunt cōmuniter doctores ꝛ ꝑsertim bar. ī. d. l. si qs. in ꝑn. in fi. ꝑme col. q etiā si ī pmo testō ē cla derogatoria tacita sumpta a ℨrio sensu q nō est necesse. q expresse tollatur sꝫ sufficit tacite sicut enim tacite inducit̄ ita tacite tollitur ꝛ dicit q illā. l. sancimus. clare ꝓbat valere ꝑm testamentū longo tempore post ꝑmū testamētuꝫ confectum lꝫ expresse non reuocetur ꝑmū ꝓ ꝑm iō dicit ꝑm testm̄ reuocare ꝑmū vt in themate prefato inquo ipse consuluit licet non apponant̄ illa ꝟba ꝯsueta apponi cassans ꝛ irritans oēm aliam volūtatē: ꝛ satis annullat ex quo aliud testm̄ ꝯdidit: ꝛ nō pōt qs cū duobꝰ testamentis decedere ꝛ rñdet ad ℨria supius formata ꝛ sic do. ab. in. d. consi. decidit hanc dubitationem. Si oppōatur de dictis doctoꝝ circa hāc clausulam derogatoriā que multa sunt ꝛ varia ꝑmo pe. de anch. ī. c. cū esses. de testa. qd ingt si testator apposuit cla derogatoriā q volebat illud oībus que postea fierēt ꝓualere nisi in ꝑo testō esset descripta aue maria refert glo. in. d. c. si qs diceret. q debet testōr dicere q vult ipm ꝑm testm̄ valere ꝛ q peniteat ꝓpris volūtatis istō tenuit dy. ꝛ est ꝑm eū cōis opinio ꝛ ita dicit tenet̄ ibi bar. ꝛ ita tenere Ly. in. d. l. sancimus. Est tamen aduertendū. in cāu nr̄o qa testator non expressit de testō in futurū fiendo. sed derogabat oībꝰ de qbus apparebit q ꝟba possunt referri ad testā iā facta nō ad testamēta fienda. iō illud q ꝯ nō dixit testōr non dicemꝰ nos. l. si ꝟuū. ℣si. non dixit ꝓtor. ff. de acq. here. ꝛ isto modo loquēdi vtit̄ bal. ī l. humanū. C. de leg. ī q̄tum dicit volebat testm̄ aliud valere ꝛ nō aliquod aliud q faceret postea nisi esset descripta aue maria. decidit q sufficit penitere ꝓris voluntatis lꝫ de illis ꝟbis aue maria nō faciat mētionē ꝛ sic gl. dy. bar. Ly. bal. ꝛ pe. de anch. tenēt q sufficeret penitere in spē de pmo testō nō in genere: nec in indiuiduo. Et sic est triplex expressio ꝓris voluntatis quedam ī genere ꝛ ista non sufficit ꝑm eos quedā in spē: ꝛ ista sufficit: pro quo facit. l. i. ꝛ ibi bar. ꝛ alij. ff. si qs. in ius vocatus nō ie. q̄dam est exp̄ssio in indiuiduo puta nō obstāte tali testō. ita facto ꝛ ista ꝑm eos non est necessarie allegat bal. ibi Archi. in. c. i. de ꝯsti. li. vj. Et idē tenuit bal. in apostillis suis in. d. c. i. de cōsti. li. vj. idē voluit ang. in. l. oēs. C. ō prescrip. xxx. an. ꝛ in cōsi. suo. cccxij. incipiēte visis testamento. ꝛ codicillis ꝛc̄. Pau. de leaza. in cle. i. de sepul. segtur dy. ꝛ idem facit ibi do. car. idē pau. de ca. cōsi. cccl xj. incipiē. in facto puncti ponā ꝯclusionē: sꝫ bal. ī auc̄. hoc inter liberos dicit q sufficit cla generalis ad reuocandū ꝑmuꝫ testm̄ hñs claꝫ derogatoriaꝫ ꝛ dicit fuisse opi. Jac. de belui. in auc̄. de testa. impfe. idē voluit Jo. an. in. c. i. de cōsti. li. vj. sequit̄ ibi ioānes de fantucijs. sed etiam est ponderādū. qr̄ bal. in. l. clarum. C. de aucto. ꝓstan. vtit̄ illo modo loquendi si fecero aliud quo casu testator iste nō refert se ad testm̄ q postea faciet. Et sic diligenter ponderet. d. iudicās qr̄ testator expresse non dicit de testō fiendo tetigit Archi. i. c. vltima voluntas. xiij. q. ij. gl. in. l. si mihi ꝛ tibi. ℨ. in legatis. ponit duas opiones. Pe. de ancha. in repeti. c. si pp tua debita. ō rescrip. lib. vj. in. xxiiij. col. in ℣si. quedam nobilis mulier consuluit venetiis q sufficiebat cla generalis ꝛ ita dicit fuisse decisuꝫ venetijs. Sꝫ Ray. de fo:li. quem refert do. Car. in. d. cle. i. de sepul. refert tenu isse in. d. l. si qs in ꝑn. q dꝫ tolli cla derogatoria apposita in ꝑmo testamento. in indiuiduo ꝛ istud voluit saly. in. d. l. sancim°. Sed Ja. de are. tenuit q sufficiebat ꝑm testm̄ simpliciter factum. Sed bar. in. d. l. si qs in ꝑn. dicebat q si non ꝓcedit nisi vnicū testamē tum tunc sufficit cla generalis ga non pōt referri nisi ad vnicū testamētum. l. ij. ꝛ l. fundus q locatus. ff. de fun. instru. do. ab. consuluit q non erat opus dicere cessans ꝛ irritās oē aliud testm̄. ꝛ si hēbat cla derogatoriam sufficiebat gñalis cla. Et sic iste sūt opiniones q̄ circa istū passū versantur. Sꝫ cōis opio est vt sufficiat specialis mentio. Et faciat q voluit fede. de se. ℨsi. ccxxvj. ꝛ ℨsi. xlvi. ℣ō clarū est q bar. in. l. i. ff. de vulg. ꝛ pupil. dicit q dr̄ aliquid expressum tribus modis ꝑmo modo in genere ꝯo in specie. tertio in indiuiduo vt ibi plene ꝓ eū primū probat. in. l. lutius. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ. l. in testō. C. de testa. mili. Et in. l. precibus. C. de impu. ꝛ alijs substi. ℬe ꝯo br̄. in. d. l. i. de vulg. ꝛ pu. ꝛ in. d. l. si qs ī ꝑn. in ꝟ. specialiter ꝛ in. d. l. si qñ. ℨ. ꝛ generaliter in ꝟsi. specialiter. C. de inoffi. test. ꝛ in. d. l. si. ℨ. oēz. C. de admi. tu. ꝛ in. l. i. ff. si quis in ius voca. non ierit. ℬe tertio br̄ in. l. gallus. in prin. ff. de libe. ꝛ post. ꝛ in. l. ij. C. de here. instit. ꝛ iō bal. in repetitione. l. edita. C. de eden. in. xxvi. col. ī ꝟ. mō videamus. dicit qō quedā regrunt spēm quedā indiuidualitatem. primo casu sufficit specificatio in specie vt in. d. l. i. ff. si qs in ius voca. cū si. Secūdo casu regritur specialissima ꝛ indiuidualis specificatio. Ex ſtis resultat cōis cōclusio q requiritur mentio ꝛ specificatio in spē ꝛ nō indiuiduo quo casu sit ita q requiratur specificatio ī specie tñ dico q satis dr̄ fieri in specie qñ fit ꝓ coniecturas ꝛ per ꝓsumptiōes vt supius demonstraui. Quinimmo plus dixit bar. in. l. filiussa. ff. de dona. q dr̄ fieri nomiatim illud q fit ꝟbis generalibus. l. titius in ꝑn. ff. ō libe. ꝛ post. non tamē ꝟbis generalissimis. Et faciat q voluit idē bar. in. d. l. titius. vbi dicit fieri noiatim illud q in spē. ergo recte dixit bar. in. d. l. i. ff. ui bo. rap. vt expresse dicatur lex esse correpta si ex coniecturis ꝛ presumptionibꝰ inducatur correctio. Sed ī casu nr̄o correctū ꝛ sublatū est ꝑmum testm̄ ex his que prolata sunt ꝓ testatorez in ꝯo testō ergo ꝛc̄. nā accidentia magnā partem conferunt ad cognoscendū q quid est vt dixit phylosophoꝝ ꝓncepſ Aristotiles in ꝯo metaphysice bal. in. l. nō nudis. C. de ꝓba. ꝛ ī. l. i. ff. de re. diui. ex hoc dat̄ precipuū lumē ad. d. auc̄. hoc inter liberos inquantū dicit tale testm̄ ꝛ in corpe. vñ sumitur. ℨ. siqdē ꝛ ad illud q voluit Ray. ꝛ saly. q dicūt q ōbet fieri mētio ī indiuiduo vt satis videatur facta nominatim ꝛ in indiuiduo si fiat in specie. Et per ꝟba generalia. Et sic vr̄ substentari ex hoc doctrina Jac. de bel. ꝛ io. an. ꝛ bal. ꝛ iō recte dixit io. de fantucijs ī. d. c. de cōsti. li. vi. ꝛ q pōt defendi opio Ja. de bel. qnimmo plus dico q illud idem operat̄ noticia in genere q opat̄ in spē lꝫ sit ignorantia ī specie ꝛ scientia in genere iste est casus sing. in. l. q iure. ff. de testa. mili. ꝑm bal. ꝛ ang. ibi voluit arg. in. l. tres fratres. ff. de pac. ꝛ. l. si cū vel in vtero. C. de testa. mili. ꝛ in auc̄. ex cā. C. de libe. prete. ꝛ ī. l. q rome. ℨ. duo fratres. ff. de ꝟb. obli. ꝛ in. l. filio preterito. ff. de iusto testa. ex quo sequit̄ vnum q est mirabile q sufficiat ōrogatio in genere de testō hñte cla derogatoriam. qr̄ sufficit q testator habeat sciētiaꝫ in genere de illa cla derogatoria lꝫ non habeat in specie. ꝛ ꝓ hoc febricitat cōis opio dicens q requiritur mentio in specie. qa satis videtur fieri in specie lꝫ fiat in genere qa idem opatur noticia in genere ꝛ ignorantia in specie q opatur scientia ī genere vt est tex. melior. de corpore iuris in. d. l. qui iure. ō quo facit festum pe. Ly. bar. ꝛ alij: vt. l. sub pretextu. C. de transact. ꝛ bal. ī l. si vnum. ff. de iure codicil. Et adduco in. l. pacta nouissima. C. de pac. que dicit q ꝟba derogatoria in contractu opantur illud idem q opantur in vltima voluntate ꝛ etiam glo. in. c. i. de cōsti. li. vi. que dicit q idem opatur clausula derogatoria in vltima voluntate q opatur in legibus. Sꝫ in cōtractibus ꝛ legibus sufficit clausula generalis vt voluit pau. de leaza. in. cle. j. de sepul. ergo idem erit in vltima voluntate vt voluit Jo. an. Ja. de bel. ꝛ sequaces vt dixi superius ergo sufficit generalis ōrogatio. Sꝫ in casu nostro interuenit derogatio equiualens derogationi non soluꝫ generali. Sed etiam speciali. ꝛ etiam indiuidue: vt dixi superius. Et si quispiā alleget in contrarium glo. in. l. q in rerum. ℨ. fi. ff. de lega. i. in uersi. specialiter. ideſt nomine proprio ꝛc̄. ad hoc respondeo q illa non est congrua expositio quia illud ꝟbum specialiter non intelligitur sing. ꝛ indiuidualiter. Sed quo ad speciez vt vo-

luit bar.in.d.l.j.ff.de vulga.z pupil.z i.d.l.siquis.in pn.z iaz su perius adduxi oy.bal.ang.pau.de cast.z alios. Et ad glo. illam rñdeo q ideo est q: congruebat materie ut verbum specialiter in telligeretur.idest singulariter z indiuidualiter. Nec ob.l.i. C. de lati.liber.tol.vbi est cla derogatoria apponenda ybis specialib⁹ z generalibus quo casu vr lz ille tex.loquaf in clausulis derogato rijs legū q idem sit in clausulis derogatorijs ultimaꝝ voluntatū. quia ad hoc rñdeo q in cāu nostro satissuit apposita clausula spe cialis derogatoria ex quo fuit apposita p cōiecturas: z presumpti ones ut est dictū z q: voluntas est illa q̄ tollit cla derogatoriam z non cla derogatoria vt dixit bal.in.d.l.sancim⁹. vt superius fuit dictum. Sz i cāu nostro ita ē q: appet ex ybis z ex factis q testōr iste reuocauerit pmum testm̄.ergo zc. Et eodē mō rñdeo ad.d.l. fi.§.oēm.C.de admi.tu.z ad.d.l.si quādo.§.generaliter.C. de i offi.testa.z ad multa similia iura que allegaui superius z ad glo. in cle.i.de iudi.que voluit q quando aliquid debet fieri speciali ter ñ sufficit fieri generaliter.q: rñdeo q ibi fuit tradita forma ut sic fieret qa gl.ibi dicit p formam ibi traditaz z sic fuit tradita for ma quo casu non ē recedendū a forma: vt.c.cū dilecta. de rescrip. z in.c.prudentiam.de offi.deleg.q: forma est que dat esse rei: z cā seruat rem in esse.l.is q quadraginta.§.quedam.ff.ad leg.fal.Sz in cāu nostro non est data forma specialiter: sed est qō voluntatis vt dixit bal.in.d.l.sancimus.quo casu sufficiunt cōiecture vt pul chre hr.in.l.lz.imperator.ff.de leg.j.vbi voluntas dr euidēs vbi apparet p coniecturas.z in.l.q locuplex.ff.ō manu.testa.et ideo egregie consuluit ang.cōsi.xvj.alꝫ.xv.q ad hoc vt valeat legitia tio naturalis filij est opus ut petaf restitui pstinis natalib⁹ nihilo minus si petat illū legitimari sufficit.qa hr pinde acsi fuisset peti tū pristinis natalibus. Ita dicam⁹ in pposito nro vt videaf expsse derogatum pmo testō si fuit dictum illud esse: z eē debere vltimuz testamentum z illud redigi fecit i publicā formā z a notario rede mit z i capsa vbi pecunias z iocalia custodiebat reposuit z diligēter conseruauit z apposuit penam filijs venientibus contra istud vltimum testm̄: ergo liquido apparet et euidenter de voluntate p fati testatoris. Nec ob.si gspiā adduxerit sing.tex.in.c. ex lris.ō do.z contu.vbi ad hoc vt lre pme tollanf p lras pas opus est vt non solum de primis litteris fiat expressa mentio: sed etiam opus est vt fiat mentio specialis de eleganti clausula in prioribus litte ris. Ita dicamus in casu nostro vt non solum de primo testō debe at fieri mentio expressa in secūdo.sed etiam est opus vt fiat mētio de clausula eleganti apposita in primo testamento. Cum ergo in primo testamento fuerit apposita elegans clausula quia voluit q illud testamentum esset derogatorium omnibus alijs quibuscun qz ergo debuit in isto secundo fieri expressa mentio de primo testa mento z etiam de illa clausula. Cū ergo nō fecerit sequitur q nō est sufficienter reuocatum primum testamentum. p istud secūdū respondeo q illud procedit odio litium quia debet fieri mentio ō statu cause.c.inter monasterium.de re iud. Sed nos loquimur in actu vltime voluntatis vt benignior fiat interpretatio.l.i testamē tis.ff.de regu.iur.z quia vltima voluntas ē ambulatoria usqz ad mortem z standum est vltime voluntati: vt.c.vltima volūtas. xiij. q.ij.ergo. Et sic ex separatis non infertur maxie quia vallauit istō vltimum testamentum apponendo penam. Itez quia non fuit re cordatus de illo primo testamento propter longinquitatem tem poris vt est dictum. Et si dicatur q primum testamentum est fa uorabilius ipsis liberis q̄ secundum ideo illud est preferenduz vt dixit bal.in.d.auē.hoc inter liberos.ad hoc respōdeo q bal.ibi nihil allegat nisi.d.auē.hoc inter liberos.z est clarum q dictum eius debet intelligi secundum legem quam allegat vt voluit Bar to.in.l.non solum.§.liberationis.ff.de liberis lega. sed dicta au ten.loquitur in testamento facto in scriptis z in testamento facto secundum ius speciale. ergo non militat in casu nostro quia loqui mur de testamento nuncupatiue facto inter liberos secundum ius commune ergo zc. Itē bal.ibi loquitur de testamento secun do non deroganti priori testamento: sed istud secundum testamē tum derogat priori testamento ut plenissime dictum est. ergo nō obstat dictum Bald.licet illud dictum sequatur saly.ibi vt me rus recitator. Item bal.ibi non loquitur de testamento secundo facto per annos sexdecim post primum.quo casu presumitur ob liuio vt dixit idem bal.i.d.l.sancimus.vt est casus noster.ergo nō obstat dictum eius. Item dictum bal.procedit quando vtrunqz testamentum tam primum q̄ secundum est perfectum. Sed nos non sumus in tali casu quia primum testamentum non est reda ctum in publicam formam ad instantiaz ipsius testatoris quo ca su illud primum testamentum non est redactum in publica forma sed secundum testamentum fuit redactum in publicam formā ad instantiam ipsius testatoris quo casu illud primum testamentum non probat vt voluit nichola.de mata. Jo.an.z Bal.z do.An. i locis allegatis superius. Et sic non sumus in casu bal. Item bal.ñ loquitur eo casu quo testator videtur non hūisse illud pmo p suo testamento immo habuit p reuocato z pro nullo quia illud non fecit reduci in publicam formam nec illud redemit nec illud pe nes se habere voluit q secus fecit de secundo testamento. Item illud dictum Bal.vt attendatur fauor liberoruz quia procedit ni si mens patrisfamilias aliud voluerit vt in casu nostro quia testa tor iniunxit penam non seruanti istud vltimum testamētum ideo potius attenditur ad voluntatem testatoris: vt est dictum z ita li mitatur dictum bal. Item faciat quia vbi vnū testamentum dum taxat procedit sufficit in secundo apponere cla m ita probatur in l.ij.ff.de libe.z posthu.z licet ang.z Joā.de imol. dānēt dictum bar.in dicta.l.si quis.in prin.vbi istud dictum voluit quia sequere tur secundum ange.q semper sufficeret clausula generalis ad re uocandum primum q̄ est contra dictaz.l.siquis in principio.z se quitur dictum ange. Joan.de imo.in.d.l.ij.quia ad hoc respon deo adducendo illud q voluit bal.in.d.l.edita.C.de edendo.q superius retuli vbi dixit q erat triplex reuocatio generalissima ge neralis: z indiuidua generalis sufficit vt voluit ibi Bal. z voluit Bar.in.d.l.si quis.in prin.testamenti.z sic illud q̄ ang. reputat falsum cum sua honorificentia est verum dictum. Et plus ꝓbat. d.l.ij. q vbi appellatiuum non potest referri ad indiuiduum ha betur ac si nominatim de illo indiuiduo facta esset mētio. Preterea faciat simile q hr.i.l.cū ānis.ff.de cōdi.z de.vbi dr plus dcm̄ q̄ scriptū qa ex quo ꝓuat hr ditate sua dūtaxat illum q nō erit tacitus z ptent⁹ de hmōi sua dispōne vr dicere q istō suū vltimū testamentum tollat oē aliud p̄cedēs q: cū ñ posset decedere cū duob⁹ testamētis nisi eēt miles segtur q vr derogasse noīatim pmo testō z cūs in eo ptentis. Satis ergo specialiter videf illō reuocasse. Et adduco ad pdicta gl.in cle.grauis.de sen.excom.que dicit q vbi lex mādat fieri monitionē nō vr uelle q fiat noīatim nisi illud exp mat q est bñ notāduz p iurib⁹ q̄ exprmūt illud ybū noīatiz: vt.l.ij. ff.de lib.z posth.l.noīatim.ff.de cōdi.z demō.gl.i cle.i. de vi.z hone.cle.ita dicam⁹ i pposito cū non reperiatur lex expressa q̄ di cat q secūdū testm̄ debeat noīatim tollere pmū z cla derogato riā apposita in eo seqf q nō astringif testōr ad noīatim tollēdū. Et apponat gladiū hec doctrina ad dcm̄ Ray.z saly.volētiuz q noīatim z indiuidualiter tollaf cla ōrogatoria apposita i pmo te stamēto: z lz ego tenueriz istā pte i trāscursu lecture.c.cū esses. de testa.vbi post pe.ō anch.z Jo.ō imo.istū passū examiaui tenēdo q reqritur ōrogatio idiuidualis q: nō plene dixi z tollunf oīa mo tiua q̄ ibi feci p ea q̄ supius adducta sunt nec ē admiratiōe dignū q: sūt fere anni.xv.qbus feci lectura illā z iō magnanim⁹ dixit apo stolus.cū erā paruulus loquebar vt paruulus sapiebā vt paruul⁹ cogitabā vt paruul⁹ sed postq̄ vir factus suz euacuaui ea que sunt puuli. Et optim⁹ aiebat ppheta iunior fui z senui z voluit illumia tus doctor Augustin⁹. q multa ex suis pristinis dictis recitauit ex q voluit Jo.an.i pbemio sexti.z iō bal.i.l.ō tutela.C.ō in inte.rest. mi.vbi excusat doctorē q diuersis tpib⁹ dat ōria ꝓfilia q: ñ pp lr̄ē vituperādus.z faciat q voluit bal.i.l.j.C.ō his q añ.ap.tabu.q pp diuersa fantasmata quotidie gñanf i nobis diuerse itellectōes faciat tex.l.diui ffes.ff.ō iurepfo.vbi impator data meliori ōliberatione aliter iudicauit q̄ iudicauerat. iō dixit do.ant.i.c.ppositi.ō.pba.q snia lata ō ꝓfilio sapiētis nō trāsit i rez iudicatā q: nō ē dare ita sapiētē qn sit dare sapiētiorē quotidie docemus z melio res efficimur coopante gra spūs pacliti: iō dixit elegās tex.c. qui ecclesiasticis.xxxvj.di.i v.postq̄ dauit dño spūs sancti sciam acce pit. Jō nō venio iculpādus si vnū tenui alio tpe si postea dato lō giori tpe z studioꝝ exercitatione multa teneā ōriā sniaz. Et iō vr q scōz testm̄ tollat pmū lz de primo z ō cla ōrogatoria apposita i pmo ñ faciat idiuiduā z singularē mētionē lz i cāu nro satis noīatim testōr reuocauerit pmū p ea q̄ supi⁹ dcā sūt maxie cū istas cla

derogatorias poti⁹ apponãtur ō stilo notarioꝝ q̄ q̄ testōres sciāt qd iporter: vt in simili dixit Bar.i.l.j.ff.de iure.codicil.vbi voluit q̄ clausula codicillaris que apponit ī testis potius apponatur de stillo notarioꝝ q̄ q̄ testatores sciant qd importet. ꝛ sic nihil opantur.ꝛ voluit Bal.in.l.quotiens.C.ō here.instī.ꝛ simile voluit do.Anto.in.c.quintauallis: de iureiurā quādo in cōpromisso ptes dixerunt q̄ habāt ptātem arbitro ledendi in magna maxima ꝛ enormissima quātitate: q; potius illa sūt verba notarij q̄ ptium ideo nō poterit arbiter ita enormissime ledere.ꝛ idē sequitur do.Abb.Et faciat q̄ voluit do.Anto.in repetitiōe.c.cū contingat.de iureiur.vbi dixit scribit in instrumēto refutatiōis q̄ mulier non possit venire cōtra refutationē rōne enormissime lesiōis dicit q̄ potius illa sūt uerba notarij.ideo nō nocēt mulieri refutāti.segtur do.Abb.ibi.Ita dicamus in ꝓposito q̄ potiꝰ illa clausula derogatoria apposita in ꝑmo testamento emanauit de stillo notarij.ꝛ etiā ex defectu notarij emanauit q̄ non fuerit apposita clausula derogatoria primi testamenti in dicto scōo testamēto.iō nō debet nocere volūtati ipius testatoris.ꝛ ideo potius dz attendi factū ipius testatoris qui in publicā formā redigi fecit secūdū testamētū ꝛ illud redemit soluta mercede ab ipso notario et illō custodiuit in capsa sua repositum.et ideo illud posset adduci q̄ tritum est vetustate prouerbium.exitus acta probat: quia omnis nominatio fit a fine.est enim finis causa causarum: vt.l.si pater.ꝛ l.cum apud.C.de heredi.instī.et.l.eam quam.C.de fideicom.ꝛ voluit ibi Bal.Ideo dixit philosophorū pīceps Aristoteles omne agens agit propter finem: et finis est qui mouet agentes. Cuz ergo in proposito nostro iste testator vltimo loco fecit aliud testamētum et astrinxit filios ad penam priuationis sue hereditatis si nō starent taciti et contenti huiusmodi dispositioni.ꝛ illud vltimum testamentum redemerit a notario: et redigi fecerit i publicam formam: ꝛ in suo armario reposuerit et diligenter custodierit: illa ergo publicatio seu redactio in publicam formam ꝛ redēptio ꝛ conseruatio indicat ꝛ ostendit finalem mentem testatoris habentis primuz testamentū pro incōpleto ꝛ non perfecto. Et sic verum est dicere exitus acta probat: quo modo loquendi vtitur Bal.in.c.primo.in ꝓsi.sexto.queritur in ti.quibus modis feu.amit.ad hoc allegat.l.rem non nouam.C.de iudi. vbi dicit q̄ si quis est vulneratus ꝛ moritur presumitur mortuus ex vulnere: quia exitus acta probat. Et ex istis elicitur conclusio vera qō primum testamentum est reuocatum ipo iure per secundum. et ita concludo.supremo principi deo sit gloria et imperium sempiternum.amen. Domin⁹ Andreas barba.eques ꝛ doctor vtriusqz iuris.die.xxv.Februarij.

¶ Casus consilij.lxxxx.

¶ Utrū ꝛ qñ citatio per edicta sit ꝑmissa ꝙtra pītes vel abītes ꝛ an ꝛ qñ p̄sumaī pro sñia.ꝛ ꝑ solēnitate req̄sita in abītia maxie ex lōgo tpe,ꝛ qūo testes ꝓbent famā publicā.

Sapientissimus Refert Job .c.xxxviij.qs posuit viscer s ribus hoīs sapiētiā: aut qs dedit gallo itelligētiaz. Idcirco supremū optimū maximū incōprehēsibilē ꝛ altissimū pncipē deū huic ꝙsultationi iuoco: vt pissimo saluatore nr̄o yhu xp̄o medio de cui⁹ plenitudine oēs accepim⁹: vt magnagnimus scripsit apostolus ꝟitatē huic cani suo peccatori iniquissimo aperiat amē. Et qdē viso pūcto. ꝛ cuz ea aiaduersione qua deus ex alto dederit capio primum bui⁹ ꝙsultatiōis articulum: vz vtrū talis citatio trina ꝛ perentoria per proclama expressa.ꝛ per edicta cum interuallo interposita artauerit abītes ad cōparendum adeo q̄ ipis nō cōparentibus iudex prefatus in eorū cōtumaciam potuerit adiudicare auctoribus ipius dñi opiz̄onis terrena sua q̄ ostēderūt hr̄e debere in fundo cigognarie. Et vī de iure dicendum q̄ sic.ꝛ ꝑmitto pro fundamēto potissimo ꝛ formali huius cōsultationis vnū q̄ decidit istō dubium in diuiduo: vz in auc̄.si oēs.C.si ab bere.absti. vbi dī q̄ si creditores sunt presentes citandi sunt: q̄ intelligit Raphael fulgo. per nuncium: vel personaliter vī saltē ad domuz. ubi aūt sunt absentes citandi sunt per edicta.ꝛ dicit Raphael.q̄ ita apertius et clarius probatur ī corpore: vnde sumitur illa auc̄.qñ tñ fieri pōt q̄ aliqui creditores essent quos minor ignoraret. debet enīz fieri proclama generale: vt omnes creditores qui putent sua interesse debeant cōparere.arg.eiꝰ q̄ habef in.l.si eo tēpore.C.de remiss. pig.ꝛ l.i.§.denūciari.ff.de ven.inspi.ita dixit Raphā.ibi in primo notabili. Et idem Raphā.ibidem in glo.penultima in quātum glo.ibi dicit q̄ debent citari ad domuz: vt.l.vt perfecti⁹ ad fi.C.de anna.excep.tñ Raph.ibi dicit q̄ tex.in corpore videtur velle abītes debere vocari per edicta presentes vero per nunciū vel psonaliter vel ad domū.ꝛ ita ibi residet Raph.ut pītes citēt tur per nunciū vel personalr vel ad domū.sed abītes citent per edicta.et est ille tex.itelligēdus de pītib⁹ i ciuitate ñ āt ō pītib⁹ i iudicio: q; si sūt pītes i iudicio ad qd sūt citādi ꝟz ia.bu.ibi bar. bal.ꝛ alios. Pro quo dcō faciat elegās tex.i.l. i cāe.§.cā cognita ī ꝟsi.citato vel pīte.ff.ō mino.ꝛ rō assignaf: q; citatio fit ad finem comparendi in iudicio.si ergo est i iudicio ad qd est fienda citatio iuxta illud bella geri placuit nullos bītura triūphos. Et sic habito effectu nō curaf de modo. Est tamē passus dubius de quo per archi.in.c.vocatio.v.q.ij.ꝛ i.c.proposuisti.lxxxij.distin. Jo.an.Pe.de ancha.ꝛ alij in.c.fi.de elec.lib.vj.Bar.i.l.furioso.ff.de re iudi.ꝛ in Rub.ff.ō in ius vocā.ꝛ in.l.presenti.de ꝟbor ū signi.ꝛ in Rub.C. ō in ius vocan.do. Anto.ꝛ alij in.c.i.de iudi. vbi ego in lectura mea plenissime examinaui istum passum. Sed quia non expedit modo ad dubitatiōem nr̄am.ideo nulla spargā circa hec verba. Et per istam doctrinaz Rapha. collectā ex corpore vnde sūmitur.d.auc̄.si omnes. tollitur illud quod dixit bal.in.d.auc̄.si oēs.vbi dixit q̄ abītes nō redduntur contumaces ex generali proclamatione.ad hoc allegat.l.fi.C.de ōcre. ab ordi.faci.ꝛ dicit q̄ loqtur de abītibus qui nō sunt in eadem ciuitate: vbi fit proclama.ꝛ sic Bal.ibi dicit q̄ abītes non constituuntur in contumacia propter generale proclama. Ita dicam⁹ in casu nostro: vt cum auctores istius ꝛp̄oſoꝛi essent abītes ergo segtur q̄ non fuerūt cōstituti in cōtumacia.ꝛ per consequens nō fuerunt ꝓuati sua possessione ex sentētia vicarij Rauenne. Quia ad hoc respondeo q̄ illud dictū Bal.procedit quādo pretendētes ius sunt absentes.ꝛ scīf qui sunt ꝛ vbi degunt.tunc enim ōberent citari in persona vel ad domum: vel per nuncios.sed si ignoratur qui sint creditores vt ibi sint: tunc est secus.ita procedat dictū Bal.inquātum voluit q̄ proclama generale non preiudicet absentibus.Sed in casu nostro ignorabatur qui erant dñi ꝛ possessores. Ideo sufficit proclama generale. vt eis preiudicet: licz sint.ita posset saluari dictum Bal. Vel posset responderi q̄ bal. non ponderauit .d.tex.ī corpe vnde sumitur quia semper antiqui ꝛ moderni iuris interpretes obscuras:ꝛ laborabiles tradiderunt doctrinas. Nam nullus antiquorum ꝛ modernorum in dicta auc̄.si omnes.fecerunt mentionem vnde sumatur dicta auctentica. Et re uera sumitur ex.§.adhuc quoqz sancimus in auctentica vt sponsal. largi.vbi dicitur vocentur autem creditores ꝛ presentibus omnibus ab huiusmodi hereditate se abstineant. Et loquitur de creditoribus presentibus in ciuitate: vt citentur. ꝛ eis citatis abstineant.ꝛ sic probatur ibi q̄ si sunt presentes citari debent vel ad domum vel ad personam per nuncium. Subdit ibi tex.si vero omnes creditores vel aliqui ipsoruz absentes fuerint iubemus minores volentes agere locorum iudicem in quibus ipi degunt adire: illum vero per consuetas citationes vocare creditores.ꝛ si non appareant licere minoribus ꝛc̄. Ecce nūc casum in terminis per quem confunditur dictum Bal.ibi si creditores sunt absentes aditur iudex loci vbi degit agens.ꝛ fit proclama generale infra certum terminum quo casu si nullus appareat infra illum terminuz agens restitutur aduersus absentes. Et per consequens est ibi casus q̄ proclama generale nocet absenti. Nec obstat.l.fi.ff.de decre.ab ordi.faci.quia ibi loquitur in pena apposita exercenti artem extra municipium quo casu illa pena non ligat ignorantes.ideo dicit ibi textus huiusmodi penas aduersus scientes paratas esse. Et sic pena non ligat ignorantez simile dixit textus .l. generali.C. de tabul. libro decimo scientiam non ignorantiam cupimus allegari. Sed iste non est casus noster: quia in casu nostro loquimur eo casu quo reruz dominia non sint incerto.ꝛ turbetur bonum publicum fit proclama cum certo dierum numero generale.ꝛ apponitur edictum cum interuallo temporis et ignorantur hi ad quos spectat dominiū dictarum terrarum quo casu talia edicta.ꝛ talia proclamata afficiunt abītes: vt ꝓbat tex.d.§.adhuc quoqz.quē tex.ñ pōderauit bal.

Et faciat q dixit Ange. in dicto. §. adhuc q vbi tangitur preiudicium certe persone semper est citādus ille talis nominatim vt ibi. et. l. scire oportet. ff. de excus. l. iiij. §. abesse. ff. de dā. infec. l. eum qui. C. de procur. l. i. §. denunciari. ff. de ven. inspici. l. hec aūt. §. i. ff. ex qui. caus. in pos. ea. Si autē cōcernit incertā personā sufficit fieri generale proclama. ita intelligitur. l. si eo tempore C. de remis. pig. Jo. an. in. c. fi. de electi. lib. vj. et Innocen. in. c. humilis. z in. c. inter quattuor. de maio. z obe. Bar. in. l. i. C. de iure do. impe. et. l. si eo tempore prealle. et in. l. fi. in pn. C. de iure delib. Bar. consilio. cxlv. incipiente maritus fecit vxorem z cōsilio. ci. incipiente in questione vertente. z in extrauagāti ad rep menduz in ỹsi. per edictum. et in. l. iiij. ff. de bon. auc. iudi. poss. Innocē. et do. car. in. c. dilecti. ō excep. do. abb. in. c. exibita. de iudi. et ludo. ro. consi. li. bal. in. d. l. ij. C. de testa. et in. l. fi. C. de edic. diui adri. tol. et. l. quinquaginta. ff. de excu. tu. et in. l. pscriptione. C. si cōtra ius. et in. l. si quis heres instituat. ff. de here. insti. et in. d. auc̄. si omnes et Innocen. in. c. in nostra. de procu. scribentes in. c. albericus. de testi. Cū ergo esset incertuz qui eēnt dñi et possessores illarum terrarū fuit necesse facere proclama generale ergo illud proclama preiudicauit abūtibus maxie q: stetерunt per tam longū tempus ad docendum de iure suo quia vigilantibus et non negligentibus iura subueniunt: vt. c. nos qdem de testa. Quando aut quis dicatur abesse habetur in auc̄. ō exiben. reis. §. si vero quidam. Et in. c. cām. et in. c. cuz olim. ō dol. z cōtu. z in cle. cām. ō elec. z in. c. fi. de eo qui mit. in pos. vbi plene per do. Lardi. z glo. in. l. pūs. ff. de pcura. z in. l. abūtem. ff. de ỹbo. signi. Bar. in. l. iiij. §. abesse. ff. de dā. infec. glo. in auc̄. ō fideiuss. §. i. z in. l. fi. C. de prescrip. long. temp. archi. io. an. z alij i. c. si delegat⁹ ō offi. dele. lib. vj. p oēs scribētes i. d. cle. cāz habek i. l. nō tm̄. §. abesse. ff. ō fidei lib. z ēt dixit bar. i. l. iiij. § ptorait. ff. ō dā. ifec. q eoipo q qs nō repit i domo vxoris psumit latitaſ allegat Jnno. i. c. qm̄ frequēter: vt lit. nō pt. trāsit cū illo dicto. io. ō imo. i. c. ex tue. ō cle. ñ resi. Et sic si isti aduersarij hēbant domicilū rauēne z vxores psumit q dolose erāt abūtes. Jtē istō ē idubitatū q pclama gnāle qñ ignoraſ pſona piudicat ēt si ē pūs vt i dictis iurib⁹. Jtē pclama gnāle nocet abūtib⁹ als sequeref q citatio p edicta gnālia affixa i loco publico nullū effectū oparent q nō ē dicēdū: vt. c. ex tue. ō cle. ñ resid. z i. c. fi. ō elec. li. vj. Et si qspiā oppōat ō eo q habek i. d. c. ex tue. vbi dī q citatio q̄ fit ad ecclesiā vel ad domū ñ artat citatū i bis q̄ sūt grauis piudicij nisi qñ fraudulēter qs latitat: nec pt ad eū citatio puenire p id q dī i. d. c. qm̄ frequēter. §. porro. z p Jnno. i. c. fi. de eo q mit. i pos. z q voluit bar. i. l. iiij. §. ptor illud pcedit eo cāu quo ē certa pſona q̄ ē citāda nec citaſ pſonal̄r. sz ad eccliaz vel ad domū. iō nō piudicat i bis q̄ sūt grauis piudicij. Sz vbi ignoraſ pſona q̄ hēat interesse. z ēt ignoratur si aliqō ius ptēdat: tc̄ citatio trina fcā p edictū bñ piudicat si ignoref q̄ pſona sit illa q̄ hēat interesse: q: tc̄ sufficit citatio p edicta: nō tñ sufficeret vnica citatio pēptoria p edictū: q: nō sufficeret vnicū edictū p trib⁹. Jta singul̄r dixit io. an. i addi. spe. i ti. ō cle. nō resi. in rub. voluit do. anto. in. d. c. ex tue: Sz i cāu nr̄o fuit factū pclama z posita trina edicta cū iteruallo tpris. ergo piudicauit abūtib⁹ tale pclama. Et si dicaſ q imo cōstabat ō pſona certa. q: bñficiatus ñ residebat i bñficio monek sb pēa puatiōis oz moneri psonal̄r. iō nō piudicat talis monitio in bis q̄ sūt grauis piudicij. z sic nō ob. Et si qspiā opponat q i casu isto ꝓstabat: q: fama erat i loco q dicte terre spectabāt ad dictū xpōforū seu ad auctores ei⁹ ergo ōbuit citari pſona. ad ℔ rñ deo q nō ꝓstabat iudici ō illa fama. ōbuit. n. allegari z ꝓpponi taſ fama: q: notoriū lz excusset ab onere pbādi nō tñ excusſat ab onere ꝓponēdi z allegādi vt dixit tex. sing. i. l. si adulteriū cū iceſtu. §. idē pollioi. in. ỹ. allegek z c̄. ff. ō adul. gl. ē i cle. appellāti. ō appel. z bñfacit gl. i. c. si qs p trigita i ti. ſi de feud. fue. ꝓtro. i vsu. feu. z iō dicebat. d. abb. i. c. afferte. ō pſūp. q ē qōdā notoriū ffultās fcō iuris. z istō ē allegādū. Sz iudex pōt moueri ex illo notorio nō allegato nō ppōsito a pte: vt pbaſ i. c. rainutius. ō testa. et istō voluit rai. ibi z istud pbaſ. iij. regū. c. iij. z istō voluit. d. abb. i d. c. rainuti⁹. z de isto notorio fuit mot⁹ rex salomon vt habek in d. c. iij. z i. d. c. afferte. Et qōdā notoriū resultās fcō ptis. z istud oz allegari z ꝓponi. z de ℔ logf. d. l. si adulteriū. §. idē pollioni. Sed in casu nostro posito q istud fuisset notoriū. tñ erat notorium facto partis. z nō facto iuris. ideo debuit ꝓponi z allegari. si ergo nō fuit allegatū: nec ꝓpositum pro parte imputāduz ē sibi. Jtem illud est verum quando illa fama isset in ciuitate Rauenne. sed nō probatur q erat in ciuitate Rauenne. ergo non opitulatur talis fama q sit vt talis fama debebat esse in loco vbi erant dicte terre z dicta cigognaria nō erat in vrbe Rauēne. ergo ōbuit allegari z proponi talis fama iudici. et per cōsequens falsum ē dicere q iudici constabat certa persona. q̄mo plus dico q istō proclama cum edictis factū in palatio z platea Rauēne factum fuit: ergo illud nō est verisimile qō ignorasset auctores dicti christofori. nec ipse christoforus per id q habetur in. l. ea quidē. C. de accusa. z in. l. si tutor. C. de pericul. tuto. z in. c. q dicitis. xv j. distin. z in capitulo proposuisti. lxxxij. distin. z in. c. primo de postula. pla. z. c. cognoscentes. de consti. c. quanto. z. c. quosdaz. ō presump. Et ex istis stat vera conclusio q dictum proclama generale et prefata edicta nocuerunt absentibus. z ita cōcludo.

¶ Capio ꝑm dubiū vz vtrum ille qualitates descripte in citatorio q inuntationes diuina gratia cessauerunt de locis z fundis consistentibus in plebanatu furoli. reconualuerunt. et ab ipis aquis liberate sunt. Sed tempore dictaruz citationum fundus cigognarie adhuc pro maiori parte erat sub aquis. licet cessarent in totum de alijs fundis circūstantibus ipsuz fundum cigognarie sistentibus in dicto plebanatu. Ad hoc respondeo q ex quo aque iam ceperant decrescere z fundi discoperiri dimidium facti q cepit hz: habek perinde ac si esset discooperte. et adduco q voluit gengelinus in. clemē. litteras. de rescrip. vbi dicit q illa cle. loquitur de beneficio creato post dataz litterarum. pone inquit q beneficium est inceptum. z post datam litterarum est creatum vtrum impediatur impetratio decidit q non: quia non est creatum post datam. ergo sufficit q sit inceptum. Jta dicamus modo in casu nostro licet in citatorio dicatur q aque desierant cooperire sufficit q inceperant desinere. z adduco tex. in. l. vel vestimentum. ff. de auro z argen. lega. vbi dicitur q si testator legat vestimentum videtur legare illud q est in tela. Jta dicamus in proposito licet tempore citationis non essent pro maiori parte discooperte terre ab aquis. tñ sufficit q ceperant discooperiri. et ad hoc adduco. l. z si non tantum. §. infecti. ff. de auro z argen. lega. versi. quid si ceptum vbi si teſlator legat argentum factum videtur legare illud q erat in fieri. z ad hoc adduco. l. stipulatio §. opus vbi ad hoc q interdictum demolitorium habeat locum sufficit q opus sit inceptum licet non sit completum z ibi dixit Ange. statuto cauetur q faciens opus in aliquo territorio puniatur q habebit locum si inceperit opus licet non compleuerit. Et adduco rationem q res destinata ad aliquem vsum habetur perinde ac si ad illum vsum facta esset cle. ne romani. de elec. ubi curia romana dicitur esse in eo loco in quo est destinata ire. pro batur in. l. ex facto. §. rerum. ff. de heredi. institu. z ibi dixit bal. quidam legauerat libros quos habebat florentie. et re uera illos libros habebat Bononie incassiatos: vt eos trāsmitteret Florētiam q veniunt tales libri. Et ad hoc adduco. l. i. §. cepisse in ỹ. destinatus. ff. de policita. vbi res destinata ad aliquem vsum dicitur ad illum incepta. z faciat q voluit Bar. in. l. quintus. ff. de auro z argen. lega. z q habetur in. l. fundi. §. fina. et. l. granaria ff. de acci. emp. z q habetur scōm verum intellectum. in. l. cetera §. sed si parauerat. ff. de leg. ꝑmo. Jta dicamus in proposito ut satis verificata sit illa citatio ex quo ille terre inceperant discoperiri. Faciat simile q dicimus pro cinto habetur qui de proximo est cingendus faciat simile q dicimus ō Abbate: vt ante benedictionem dicatur Abbas. c. meminimus. de accusati. et. c. inter monasterium. de re iudi. vbi dixit Hostien. q appellatiōe Abbatis venit electus. allegat dictū. c. meminimus. et. c. secundū de sup. negl. prela. et Oldra. consilio. xiij. Faciat simile q dixit glo. in cle. ꝑma. de foro cōpe. vbi appellatōe epi venit electus confirmatus nōdū consecrat⁹ q dic q si act⁹ ē i parte gest⁹. z i pte geréd⁹. et fit noua legis promulgatio q lz ō nā legis sit vt adaptek futuris vt l. leges. C. ō legi. c. fi. ō consti. l. iubem⁹. C. ō testa. q tūc lz sit ō futuro: q: cēsek esse eiusdē rōnis cuius ē pars gesta. ista est gl. in cle. i. de testa. Pro certo ista glo. sic adducta decidit hanc dubitationem in individuo: vt illa pars que ñ erat adhuc discooperta ab inundatōe aquaꝝ cēsenk eē eiusdē rōnis cui⁹ erat ps discopta z p ꝓns fiete dicaſ i citatorio q aq̄ ōsierāt coopire terras cfūdos posito q i totū ñ eēnt terre discoopte ab illis aqs q ad ꝓpositū

ē mirabile. Et adduco ēt simile q̄ ē ualde p̄clax̄ i.l. iulian⁹. ff. q̄ satis. dar. cog. vbi ē casus p̄m vnā lec. sz̄ Ang. ibi dicit se nō legisse alibi dic̄ mādatū referr̄ ad actū futux̄. sz̄ ratihabitio ad actū iam gestū pone inqt q̄ actus ē initiat⁹. sz̄ nō ꝙpletus ꝛ dñs ad quez spectat ille actus mādat actū illū cōpleri. ōcidit q̄ nō ē mādatuz sz̄ ē ratihabitio: qz̄ act⁹ gestus lz̄ in pte eēt gerēdus p̄ōit exēplū ali qs egit noīe meo sine mādato adhuc ille act⁹ nō ē cōpletus q̄ si mādo vt actū gerat vī esse ratihabitio p̄ illū tex. quē alibi nescio. Ita dicam⁹ ī casu nr̄o cū eēt initiata discoptura teraz̄ seqr̄ q̄ alte ra ps discopienda habeā p̄inde. ac si eēt discopta: qz̄ trahīr ad p̄ mā partē. facit q̄ habeā ī.l. iij. §. i. ff. de mino. Et per cōsequens nō est aliter fienda p̄batio qualitatis. ꝛ ita concludo.

¶ Capio aliō dubiū vtrū in cōmissiōe ꝛ ōlegatiōe fcā dño vica. q̄ accedere ōberet ad loca p̄dicta vtrū p̄sumar̄ q̄ accederit ꝛ mi bi vī ō iur̄ dicēdū q̄ sic. Et pondero p̄mo q̄ ista snīa dī eē antiq̄ qz̄ vltra vigiti ānos ꝛ trāsiuit ī rē iudicatā quo cāu ī oīb⁹ p̄sumīr̄ q̄ recte ꝛ solēniter lata fuerit vt ē cāus ī. c. cū iter vos ō re iudi. ꝛ habeā p̄ oēs ī. c. bōe memorie. ō elec. ꝛ in. c. ī p̄ntia. ō renū. ꝛ vtro biq̄z p̄ hosti. ꝛ p̄ oēs alios. Faciat q̄ voluit Bal. ꝛ alij ī. l. in emā cipatōe. C. de fide istru. vbi dicūt p̄sumi p̄ snīa multū ātiqua. Fa ciat q̄ habeā ī. l. q̄ ī aliena. §. q̄ si nō adierit. ff. de acq. hr̄di. ꝛ p̄ illū tex. dicit ibi Ang. q̄ subsūtar̄ glo. q̄ reputar̄ sing. ī. l. i. C. de fide instru. ꝛ iure aste. fisca. li. x. ꝛ ibi dixit q̄ si ꝯctus ē ātiquus q̄ p̄sumīr̄ iterueniss̄e cōsensus agnatoz̄ req̄situs ex dispositiōe sta tuti ꝛ idē uoluit si ōbuit iterueniī decretū supiozis ī uēditōe p̄su mīr̄ iterueniss̄e si ꝯctus lōgo tpe appareat celebrat⁹. Faciat q̄ ha beā ī. l. herēnius. §. gaia. ff. de euic. ubi p̄sumīr̄ p̄ snīa iudicis. c. pisanis. de resti. spo. ꝛ. c. in p̄ntia. ō renūci. iō dixit tex. sing. ī. l. i. C. de offi. ciui. iudi. q̄ p̄sumīr̄ p̄ arbitrio iudicis q̄ iuste fuerit ar bitratus. Faciat ī simili tex. in. l. si fili⁹. C. ō peti. here. ꝛ q̄ ibi uo luit Bal. ꝛ q̄ uoluit idē bal. ī. l. siue possidetis. C. ō p̄ba. et in. d. l. q̄ ī aliena. et q̄ uoluit Jnno. ī simili i. c. illō. ō p̄sūp. ubi dicit q̄ si aliqs diu stetit ī possessiōe būficij regēdo et gubernādo illū ut rector sciente patiēte et nō ꝯdicēte diocesano q̄ p̄sumīr̄ hēre cano nicū titulū nec cōpellīr̄ edere titulū uoluit Hosti. ī. c. lz̄ bely. ō si mo. si iteruenit longi quitas tpis. Ita dicam⁹ ī p̄posito nr̄o vt p̄ sumar̄ ex lōgingtate tpis. ēt qz̄ nō fuit iterposita appellatio ab il la snīa. et qz̄ lex p̄fidit se ō ministro suo q̄ fcte et rite iudicauerit. Faciat q̄ hēr̄ i. c. nemo. ō ꝙsecra. di. i. p archi. ubi posuit simīlē do ctrinā: ut si diu r̄pirēr̄ eccl̄ia edificata ꝛ diu sūt celebrata diuina sciēte ꝛ patiēte diocesano loci p̄sumīr̄ auctoritate ip̄i⁹ epi edifica ta. ꝛ faciat q̄ voluit bal. ī. l. p⁹ mortē. ff. ō adop. pe. ō ancha. ī cle. i. ō puil. ꝛ do. card. ī. c. tue ō cleri. pegri. iō sacri canōes dicūt snīaz̄ pastoris iustā siue iiustā eē p̄uā daz̄. xi. q. c. iij. snīa. ꝛ hoc iō ē qz̄ lex p̄fidit ō suo ministro: vt. d. c. pisanis multo fortⁱ⁹ cōcurrēte trāsitu in rē iudicatā ꝛ lōgingtate tpis. ꝛ eoqz magis in terris subiectis illustrissimo dñatui veneto vbi p̄uar̄ iustitia: vt firmū ē oiuz iudi ciū. ꝛ ex istis concludo p̄sumi q̄ p̄m cōmissionem sibi facta a dño potestate vicarius fecerit. et ita concludo.

¶ Ex istis iferr̄ ad quartū dubiū vt p̄sumar̄ q̄ p̄clamata iterue nerit ita vt in libro curie ꝙtinēr̄ lz̄ relatio nūcij ꝙclamātis nō appa reat. Et vī mihi ō iure dicēdū q̄ sic. Et cōsidero p̄mo q̄ dñs po testas dicit datā fuisse sibi noticiā ꝛ q̄ fūdi remānsērāt inculti pp inundatiōnē aquaz̄ et q̄ fuit req̄sit⁹ p̄ mlt⁹ ciues ꝛ clericos ꝛc̄. commisit ꝛ delegauit dño vicario q̄ accederet ad dicta loca ꝛ mandauit proclamationem fieri proclamatione facta mandauit illam debere affigi in locis publicis: vt eius mādata: ꝛ edicta oī bus innotescerēt apparet ō ista p̄clamatiōe fcā ꝛ dñs vicari⁹ dicit auditis oīb⁹ ꝛ singulis iurib⁹ oiuz ifrascriptoz̄ p̄tēdētiū hr̄e ius ī fundo cigognarie. et visa ꝙtumacia p̄nūciauit ꝛ diuisit dictum fundū ꝛc̄. Cū ergo dicat visa cōtumacia alioz̄ si q̄ sunt nō cōpa rētiū vī asserere p̄clamationē factā in genere p̄ nūciū: qz̄ de cōtu macia nō potuit sibi ꝙstare p̄ relationē nūcij. appz̄ ergo q̄ nūcius retulit fecisse p̄clamationē: qz̄ q̄ vult cōsequēs vī velle ꝛ ātecedēs vt. l. illud. ff. de acq. here. l. iā dubitari. ff. ō here. ī sti. Cōstitit er go vicario factā p̄clamationē p̄ relationē ip̄i⁹ nūcij. qz̄ aliter non potuisset ferre snīam ꝙtra illos abūtes ꝙtumaces nisi de sua cō tumacia ꝙstitisset p̄ relationē nūcij. Ad hoc faciat tex. ī. l. hec aūt ī ff. ꝙstare liquere p̄toz̄. ff. ex quib⁹ cau. ī pos. ea. quem sic allegat bal. in addi. spec. in ti. de excep. ꝛ dicit ibi bar. illū tex. eē celebrez ad hoc q̄ si iudex tollit snīaz̄ ꝯ ꝙtumacē. ꝛ ignorabat illi⁹ ꝙtuma cia snīa est nulla: qz̄ cōstare liquere ōbuit p̄toz̄. ꝛ idē voluit ī. l. is apud quē. C. de edē. ꝛ in. l. q̄situz. ff. de re iudi. ꝛ in. l. multū. ff. de ꝙdi. ꝛ demō. ꝛ ī. l. si finita. §. iulian⁹. ff. de dā. infec. ꝛ in. l. pla tā. C. de sen. ꝛ iter. om. iudi. ꝛ ī. l. p̄perādū. §. si qdē. C. ō iudi. et in. l. lz̄ si ō sua. ff. ō acq. here. ꝛ tex. ī. l. si pater. §. i ꝙstare liqué re p̄toz̄. ff. ō fidei liberta. gl. ꝛ ang. ī. l. bonoz̄. C. q̄ admit. ad bo. poss. ꝛ in. d. l. p̄perādū. §. si qdē. ꝛ tex. elegās ī. l. gnāliter i ꝙsi. postq̄ hec intimata fuerint p̄toz̄. C. de reb⁹ credi. ꝛ iureiur. quez tex. ad ꝙ p̄derat ibi bal. ꝛ adduco gl. ī. c. sepe. ō appel. ꝛ bal. ibi ꝛ p̄ eūdē bal. ī. c. p. g. ō offi. dele. ꝛ ī. l. ab eo. C. qūo ꝛ qñ iudex. ꝛ ī. d. l. lz̄ si ō sua. ꝛ ī. d. l. p̄perādū. §. ꝛ si qdē. ꝛ i cōmēto. l. falsus. C. ō fur. pe. de ancha. ī. c. fisc̄itatus est. ō rescrip. ꝛ ī. c. cū plures. ō offi. ōle. li. vj. ꝛ ī. c. p̄udētiā eo. ti. ꝛ in. c. pastoral⁹ ō fide istru. ꝛ in c. ex tenore p̄ do. anto. ō foro. cōpe. Ergo ex ꝙbis ip̄i⁹ snīe appz̄ ad oculum q̄ fuit facta relatio iudici per nunciū p̄oclamantez.

¶ Preterea faciat qz̄ positis extremis p̄sumunt media. ita dixit gl. ī. c. iudicās. xxj. q. iij. bal. ī. l. siue possidetis. C. ō p̄ba. ꝛ ī. p̄ma ꝙsti. C. gl. ꝛ do. anto. ī. c. cū ad sedē. ō resti. spo. ꝛ gl. in. c. accedēs ō quer. ꝙiuga. vbi per do. anto. facit. c. ex parte decani. ꝛ ibi per do. Anto. ō rescrip. do. abb. in. c. olim. de restitu. spo. Bar. in. l. sicut. §. supuacuum. ff. qbus mo. pig. vel ipo. sol. Bar. in. l. cel sus. ff. ō vsucap. ꝛ ī. l. admonēdi. ff. ō iureiur. gl. ī. c. cū ecclesia su trina. ō cau. pos. ꝛ p̄pe. ꝛ ibi p̄ do. abbatē post alios do. pe. ō an cha. ī. c. fi. ō p̄scrip. Modō ī casu nr̄o apparēt extrema cōmissio fcā p̄. d. p̄tātez̄ faciēdi dictū proclama. ꝛ appz̄ snīa lata per dñm vica riū. ergo p̄sumīr̄ media: qz̄ p̄sumīr̄ q̄ nūcius fecerit relationē quo casu act⁹ p̄sumīr̄ canonice gestus vt plenissime dixi supiori dubio Itē ꝙcurrit q̄ a dicta snīa ñ fuit appellatū p̄mo casu p̄sumīr̄ ī oī bus snīaz̄ latam recte ꝛ rite: vt in. d. c. cū iter vos de re iudi. vt di xi supi⁹ in p̄cedēti dubio. ꝛ p̄ ista sit absolutū dubiū istud.

¶ Capio mō aliud vz̄ posito q̄ testes exaīati ꝯ dñm opiz̄onē di cāt q̄ p̄dicte terre ō qbus ē qō fuerūt illoz̄ de gipso. ꝛ ita fuit pu blica vox ꝛ fama ī villa vbi hītant qdam ex ip̄is dicūt q̄ erat fa ma in villa. nam qdaz̄ ex testib⁹ dicit q̄ in alia villa vtrū hec pu blica vox ꝛ fama allegata ꝛ p̄bata p̄ testes opata fuit vt p̄clama tio gnālis facta p̄ p̄clamata: ꝛ edicta nō ligauerit ip̄os de gipso ex quo p̄ famā publicā certi erāt illi q̄ citari deberēt: ꝛ p̄ pte ip̄i⁹ dñi opiz̄onis allegar̄ q̄ fama debuit in loco relictoz̄ idest in ciui tate ranēne vbi facta fuerūt p̄clamata. et apposita fuerūt edicta et nō in villa vbi hītabāt illi de gipso verisimiliter in ciuitate rauē ne nō poterit haberi noticia illius fame. ergo non fuerint incerti poterūt citari p̄ gnāle p̄clama. Circa istud quesitū vī mihi ō iur̄ dicēdum q̄ aut p̄sone de quaz̄ p̄iudicio agit̄ sint certe. ꝛ tunc de bent citari p̄sonaliter vel ad domū. Aut sūt incerte. ꝛ tūc debent citari generaliter p̄ p̄clamata ꝛ per edicta. ita pleniss̄ime dixi su pius circa p̄mū dubiuz huius cōsultatiōis. et qz̄ fama est notissi ma lesbo circa hoc nō est insistendū. Sed stat difficultas quonā modo ꝙstabit de certitudine personaz̄ vtrū fama sit sufficiens p̄ batio: vt habeā certitudo personarū ꝛ ibi debet uigere cōsuetu do ad hoc vt persone reputentur certe. Et mihi videt̄ de iure di cēdum q̄ fama nō p̄bat dñium nisi sit fama antiqua de cui⁹ ini tio nō est memoria. ita dixit glo. elegās ꝛ singularis in. l. acq. naz̄ §. cū me abūte. ff. de neg. gest. et ibi retulit Ang. se in facto obti nuisse apud paduanaz̄ vrbez̄ vbi erat fama per ducētos annos q̄ quedā domus fuerat titij et distulerat per multas manus. et ita fuit sufficienter p̄batū dominiū illius per famā antiquā. Et ad hoc adduco q̄ voluit Bal. in auē. quas actiones. C. de sacro. sā. eccle. ꝛ in. l. cōuenticulā. C. de epi⁹. et cle. vbi dicit q̄ per famam antiquam de cuius initio nō est memoria p̄batur ecclesia Ro mana se habere dominiū terrarū ad hoc allegat cardinalē fabrē sem q̄ ad hoc allegabat q̄ voluit Jnno. in. c. cū cāz. de iura. cal. ꝛ q̄ voluit Jnnocenti⁹. in. c. veniens. de verbo. signifi. et quod voluit idem Jnnocen. in. c. quid per nouale eo. titu. Et faciat q̄ voluit Bal. in. l. cum super. C. de rei uen. vbi dixit q̄ antiqui nobiles non habeant instrumenta iuris patronatus villarum vel ecclesiarum. decidit q̄ illud p̄bant sufficienter per famam antiquam de cuius initio non est memoria. Faciat q̄ voluit idez Baldus in. l. p̄prietatis dominium. C. de p̄batio. Modo si ponderentur dicta oīum istoz̄ testium non dicunt aliqd de fa ma antiqua de cuius initio non est memoria. Et aliqui etiam nō recte deponunt de fama cum dicant q̄ publice reputabantur

dicte terre spectare ad illos de gipso.p id q voluit Bar.in.l. de minore.§.tormēta.ff.de questi.vbi dicit q testis qui deponit de voce z fama publica dz dicere qđ audiuit dici a maiori parte populi nō enim sufficit dicere audiui publice dici:qz possibile esset q audiuerit publice dici ab vno qui nō pp hoc facit publicaz vocem z famā.z idē voluit idē Bar.in.l.q labeo.ff.de sup.lega.z eundē segtur Bal.in.l.de quibus.ff.de legi.z ange.in.l.ea qdē C.de accu.idē tenuit Bal.in quibusdā suis allegatiōibus quas fecit cū esset aduocatus pro hac parte cōtra dñm argentinū filiū Rainerij de forliuio z idē tenuit Jo.de imo.in.c.cū oporteat de accu.lz aliter dixerit Bal.in.l.testamētū .C.ō te.z Saly.i repetitiōe.d.l.ea qdem. Et per cōsequens nō recte ꝓbant famam. ergo est fama recēs z nō antiqua:qz in dubio fit interpretatio contra ꝓbantem.c.in pūtia.de ꝓbatio.ergo ista fama est recens.z p cōsequens de se nō sufficit ad plenā probationē:vt dixit glo. i.l. ꝓprietatis.C.de proba.z tex.in.l.iij.§.idem diuus.ff.de testi.et ideo dixit tex.q fama cōfirmat qñ est recens.iō regrunt alia adminicula:vt per glo.i.c.i.de appel. Et si qspiam opponat q iste ꝓcōforus ꝓbauit q illi de gipso possiderunt p.xl.annis dictas terras.qz istō nō dicūt testes.sed bene dicunt q illi de gipso possiderūt quadragīta annis citra sine copula quo casu nō est ꝓbata possessio.xl.annoꝝ.qz illa ꝓba verificant si vna die possidet in xl.annis. Jta sapienter voluit Hosti.z Jo.an.in.c.lz cāz. de proto.probat istō in.l.i.§.q aūt.ff.de aq̄ quoti.z esti.ubi verificat illa ꝓpositio possedit.xl.annis citra si vna die dicti tēporis possederit ita cōmemorat z segtur Bar.in.d.l.celsus.ff.de vsucap.ita voluit Jo.anto.z alij scribētes i.d.c.lz cāz. faciat q voluit Bar. in.d.l.i.§.q aūt. Et p ꝓns nō ē ꝓbata recēs fama z adminicula sufficiētia z sic cessat illō q dici posset fama z adminicula sufficiēter ꝓbāt:vt.d.l.ꝓprietatis i gl.qz ñ sūt ꝓbata sufficiētia adminicula. Et sic cessat illa positio q̄ nō prosūt singula multa iuuāt:vt per gl. in.l. instrumēta.C.ō ꝓba.z in.l.iij.§.eiusdem.ff.de testi. z in.l.ij.§.i.ff.de excu.tu.z in.c.cum cām.de proba.z in.c. accedens:vt lit.nō conte.z in.c.illud. de presump.z in.c.cum bertol dus.de re iudi.z in.c. cū dilectus.ō succes.ab intest.z in.c.i.ō appel.z per cōsequēs nō est probatio sufficiēs ad certificādaz personaz:vt generale proclama illā nō apprehendit.sed regrebatur citatio specifica.potuit ergo citari per ꝓclama generale. z sic est expeditum primum membrum huius distinctionis.

¶ Capio modo ꝫm q erat posito q per famā est sufficienter ꝓbata certitudo persone sed ista fama non erat in loco iudicij ubi fuit facta generalis citatio per edicta erat certa persona in villis ubi uigebat illa fama.sed nō erat certa ꝑsona in loco iudicis:qa vbi non vigebat illa fama proclama generale aprehēdet ne talē personam videret ꝓma consideratiōe dicendū q sic ex eo quia paria sunt famā vigere in loco iudicis vel in loco vicino ita probatur in.c.q̄to z in.c. quosdā.de ꝑsump. vnde presumit vicin⁹ scire facta vicini.l.si vicinis scientibus.C.ō nup.voluit bar. in.l. celsus.ff.de vsuc.do.ab.in.c.iij.de prescrip. Luz ergo in loco vicino ciuitati Rauēne vigebat ista fama segtur q sciri debuit illa fama in ciuitate Rauenne z istud erat q posset opponi huic cōsultationi.Sed re uera istud nō obstat.imo potius adduci posset cōtra illos de gipso. ex eo qz si ita erat q habebāt dominium z possessionē in dictis locis.z istud proclama fiebat in ciuitate rauēne pro dictis inundationibus aquarū z pro dictis fundis. Et q ad requisitionem multoruz qui pretendebant habere ius i dictis fundis dominus ptās mādauit fieri z factuz illud proclama soleniter cum dictis verisimile est q illi de gipso debuerunt habere noticiā de illo proclamate.z de illis requisitiōibus factis corā potestate.tum qz erat factuz proprium ipoꝝ quo presumēduz est q notitiā habuerūt de facto suo proprio:vt.l.fi.ff. pro suo.c.ab excōicato.ō rescrip.tū qz ille ville vbi habitabāt illi de gipso erāt prope ciuitatē.z erat res publica z notoria.ergo presumendū q sciuerint vel scire debuerint tale proclama.ꝓmo quia erat notoriū argu.c.i.de postul.prela.z.l.si tutor.C. de pericul.tu.Scōo quia erat locus vicinus:vt.d.c.q̄to ergo presumendū q nulluz ius habebant in dictis fundis:quia verisimile est q cōparuissent ad petenduz sua iura.arg.l.cum de indebito.ff. de proba.c. sup hoc.de renunc. Et iuxta illud esopi res tua te reperit argum res altera cecū. Et etiam quia cōcurrunt duo circa hoc.primum ē factum proprium in quo presumitur scientia.Secūduz est qz factū ē elegās z famosū i loco rauēne z i loco illo vbi ceperūt iūdatōes aquarum cessare quo casu presumit scientia:vt dixit Bar.in.l.de etate.ff.de minor. Et ideo presumēdum est q nullum ius habebāt in illis rebus:quia iam cōparuissent vt cōparuerūt illi qui habebāt ius in terris ibi positis. Et si quispiā dixerit titire coge pecus:latet hamus i esca: tu teipm percutis cū ligone tuo:qz si i loco vicino rauēne presumit haberi noticia de his que fiūt rauēne Sequitur q eodem modo presumit haberi noticia rauēne ō his que fiunt in loco vicino: vt.d.c.quāto. z per cōsequens domin⁹ potestas vel dominus vicarius debuerūt verisimiliter scire ea que erāt notoria in illis villis vicinis.z per consequens scire debuerit famam que ferrebat in illis locis illos de gipso habere ius in illis terris.z istud est q posset opponi.z per consequens illud proclama generale nō aprehendit illos de gipso.debuerunt enim citari ad personā vel ad domum. Ad hoc ego respondeo q ista nō sunt paria:qz illi de gipso tractāt de facto proprio dñs potestas z dñs uicarius tractāt de facto alieno licet ergo uerisimiliter illi de gipso scire debebāt factum suum.nō tamē vicarius tenebatur scire factum:ut.d.c.ab excōmunicato. z.d.l.fi.ff. pro suo. Item notoriuz nō excussat a iure allegādi z proponendi debet proponi z allegari ipi iudici:vt probatur in.d.l.adulterium cum incestu.§.idem polioni.in ꝟsi.erroz allegetur z.ff.de adul. z glo.in de.appellāti.de appella.z ideo dixit glo.in.c.si quis per triginta.i ti.si de feu.fue.controuer. q bona fides in prescriptione est alleganda z proponenda.ergo licet illa fama esset in illis uillis z illi de gipso haberent ius in illis terris: tamen debuit allegari z proponi corā notario:quia quo ad uicariuz erat factum alienū. Et adduco q uoluit Bal.in.l.i.C.ut que def.aduo.ubi dicit q licet statutum non sit productum in causa:tamen iudex debet sequi statutum.eo quia iurauit illud statutum seruare. secus dicit esse in consuetudine non scripta: quia illa indiget probatione. Sed officium probandi in causa ciuili non spectat ad iudicem z adduco q dixit idem Bal.in.d.l.i.in finalibus uerbis ubi querit nunquid iudex debeat suplere consuetudinē z videtur q sic. nam consuetudo dicitur lex non scripta:ut.ff.de legi.l. si de interpretatione e contra uidetur q non debeat supplere consuetudinem:quia si consuetudo non monstrat iudici debet iudex facer q sibi videtur de iure.vnde non debet eam inquirere .l. si quis reū.ff.ō custo.reo.z iō distinguit Bal.ibi hoc mō aut ꝙsuetudo nō ē notoria nec ꝟsat i foro:tūc iudex supplere nō debet.z sic intelligat.d.l.si qs reū.ff.de custo.reo. Aut cōsuetudo ꝟsatur i foro z tūc iudex supplere dz. ¶ Ō ista doctrina bal.decidit hanc dubitatiōez:qz cū ista fama nō ꝟsef in foro rauēne debuit iudici ꝓponi z allegari.ergo iudex iuste z solēniter fecit apponere proclama gnāle cū edictis soleniter appositis z ꝓmulgatis ut qcūqz sua putauerit itteresse ꝙpareat ad oñdēdū iura q̄ hz i dicto fūdo cigognarie.ergo talis ꝓclamatio.z talia edicta ligauerunt illos de gipso ad ꝙparēdū z oñdēdū de iure suo q iō nō fecerūt qz ꝟsimiliꝛ nullū ius hēbāt q appz ex fine:qz exitus actꝰ ꝓbat vt dixit tex.in.l.si rē nō nouā.C.de iudic. Bal.in.c.i.in ti.qbus mo.feu. amit.qz passi sūt dictas terras adiudicari z assignari auctoribus dicti dñi opizolis.z ab illis fuit facta vēditio i ipm dñm opizonē ergo stat ꝙclusio ꝟsimilis q nullū ius hēat ille ꝓcōfor⁹. Et plus ēt pōdero circa istū passū:qz in dicto ꝓclamate in finalibus ꝟbis dī q debeāt ꝙparere ad vidēdū diuidere dictū fundū nō obstē abstia alicuius q ꝟbū ē sūme pōderādū.qz dñs ptās voluit prei udicare nō solū pntibus.sed ēt absentibus ergo nō est opus igredi illū cōflictū disputādi ō quo ad plenū dixi superius vtrū illud gnāle ꝓclama noceat absentibus ut tetigit Bal.i.d.auc.si oēs.C. ut se ab here.absti.qz de mēte z ꝟbis ꝓclamatis euidēter colligit q voluit ligare absentes quo casu possūt:vt.l.fi.ff.de decre.ab ordi.faci. Quinimo plus dixit Bal.i.l.i.ff.de legi.valere statutum ligās ignorātes multofort⁹ in casu nostro:qz si illi de gipso erāt forte in agro rauēnate.z sic nō erāt absentes a puincia. z ex ꝟb⁹ red dit clariorꝰ decisio ꝓmi dubij.z illō ꝓclama ligauerit illos ō gipso z ita cōcludo circa istum dubiū.

¶ Capio mō vltimā dubitationē.in qua dī posito q illi ō gipso i petitorio nō sufficiēter ꝓbauerit an ēt qz accumularūt possessoriū recuperā de possessiōis debeāt ēt in hoc succūbuere ex duplici capite. ¶ Ō ꝓp citatiōes supius exꝑssas.z edicta in qbus ꝓsuponit ipos de gipso si quā possessiōem habuerūt sua neglige-

tia ꝛ ꝓtumacia mediãte ceciderũt ab illa possessiõe: qꝛ illa edicta eos nõ artarunt: tñ qꝛ possessio dictaꝝ terraꝝ reputur penes dñz opizonẽ siue vitio aut bona fide ex quo emit dictas terras ab illis qbus adiudicate fuerant per do. vicariuz possit se tueri ꝛ defendere aduersus ipos de gipso. Circa hoc est aduertẽdũ: qꝛ acto re nõ ꝓbante reus absolnit: vt. c. i. vt eccle. bñfi. l. q accusare. C. de eden. Cũ ergo nõ ꝓbauerit ille xp̃ofozus dñium dictaꝝ terrarũ dz succumbuere. ꝛ per ꝓñs absolui ille dñs opizo. ab impetitione illius quo ad hoc nulla est dubitatio. Quo ad possessozium vtrũ debeat succũbere dictus xp̃ofozus mihi videt q nulla sit dubitatio: qꝛ in dicto ꝓclamate. ꝛ in dictis publice appositis dr q pretendens ius in dicto fundo cõpareat infra certum terminum alꝫ ꝓcedet ꝑm q ius dictabit. Postea dicit q cõpareat pemptorie ad uidẽdũ adiudicare dictuz fundũ nõ obñte abñtia alicuius. ꝛ ex post secuta est adiudicatio ego nescio videre qualiter isti de gipso nõ ceciderit a sua possessiõe stantibus edictis: ꝛ sñia adiudicationis que trãsiuit in rem iudicatã maxie tanto tempore tã longinquo per id q habet in. l. si eo tẽpore. C. de remis. pignoꝝ. l. cũ titia. ff. de accu. l. diffamari. C. ỏ ingenuis manumis. l. si ea. C. qui accu. nõ pos. l. q̃ diu. ff. de acq. heredi. ꝛ q voluit Jnno. i. c. si. q ma. accusa. poss. Ang. i. d. l. cũ titia. ꝛ i. d. l. q̃ diu. Quid ergo agere intendit iste xp̃ofozus cũ nulluz ius attendi sibi cõpetat stantibus supradictis ꝓclamate edictis ꝓnũciatiõe iudicis adiudicatione ꝛ trãsitũ sñie in rẽ iudicatã eoqz magis: qꝛ dictũ ẽ i edicto nõ obñte abñtia alicui⁹. negligẽtia ergo illoꝝ de gipso debet eis nocere. c. nos qdẽ testa. c. qꝛ diuersitatẽ. de cõces. ꝑben. c. fi. ỏ elec. iõ refert Bal. in. d. c. fi. q tẽpore iclitis regis Ruberti erant descripti lris aureis i hostio camere dicti regis isti ꝙsus vulgaret vz. negligentia par di dãno ancho faro domã faro cauera altrui ꝙguadagno. Et per cõsequens stat cõclusio firma: vt iste xp̃ofozus debeat succũbuere in isto iterdicto possessozio recuperande ex capite negligentie.

¶ Secũdo assũmo aliud capud posito q nõ neglexerint: nec citatio artauerit illos de gipso: vtrũ debeat dñs opizo obtinere in isto possessozio. ꝛ vr de iure dicẽdũ q sic: ex eo qꝛ bñt possessionẽ cũ bona fide ꝛ sine vicio. ꝛ hz ti. ab his q habuerũt canonicũ titulũ quo casu bñs possessiõem ꝛ titulũ preferet habẽti possessiõez dũtaxat. Jta dixit Bal. i. l. sine. §. si duobus. ff. ỏ pub. Et i. l. qui accusare. C. de edẽdo. ꝛ i. l. ordinarij. C. de renũ. ꝛ i. l. momentanee. C. q legi. ꝓso. ꝛ i. l. vnica i pe. col. ad fi. C. vti pos. ꝛ i. l. icerti. in. xi. col. C. de iterdic. ꝛ in. c. ii. de rescrip. Q̃. in. l. i. C. vti poss. alberi. de rosa. i. l. si de vi. ff. de iudi. ꝛ i. l. si quis libertatez. ff. vti pos. Saly. i. d. l. ordinarij. Bar. in. l. si ỏ eo. §. si seruũ. ff. de acq. pos. ꝛ i. l. naturaliter. §. nihil cõe. ff. de acq. pos. ꝛ i. l. si de vi. de iudi. ꝛ in. l. si duo. ff. vti pos. Jo. de imo. in. c. i. de resti. spo. Cuz ergo cõcurrat titulus ꝛ possessio ex pte dñi opizonis. seqtur q dz obtinere in isto iterdicto possessozio maxie cũ possessio ꝛ titulus sint de longinquo tpe quo cãu presumit ꝑ possessiõe antiqua. et titulo antiquo. arg. l. si filius. C. de peti. here. ꝛ. l. qui in aliena. §. q si nõ adierit. ff. de acq. here. Et adduco ad predicta q voluit Bar. in. l. manifestissimi. §. sed cum in ba. C. ỏ fur. vbi querit qd si ad aliquẽ puenit possessio sine vicio ei⁹ rei: quã ego possidebaz dũtaxat vel detinebã glo. i. l. i ciuilẽ. C. de fur. dicit q hz locũ cõditio ex. l. si coloni. C. de agri. ꝛ cẽsi. li. xi. que glo. vr dicere cõtra casuz. l. siue aut. §. duob⁹. ff. de publi. cõtra eũ qui habuit titulũ ꝛ possessionẽ. refert inno. i. c. sepe. de resti. spo. tenere idẽ q gl. in d. l. in ciuilẽ allegat. c. reitegrãda. iij. q. i. ista oia cõtradicte legis substinẽdo glo. ꝛ Jnno. dicere q glo. loqt in bone fidei emptor quẽ ꝙstat emisse ab eo q erat male fidei: vt a fure: vnde mala fides auctoris aliqualiter afficit emptorẽ: vt. l. male fidei. C. de ꝑscri. lõgi. tẽpo. alꝫ si nõ cõstaret hoc credit Bar. ¶ Dõ ita ẽ in ꝓposito nr̃o q iste dñs opizo emit a bone fidei possessorẽ: qꝛ suis auctoribus fuerũt adiudicata dicta bona iusto auctore: qꝛ a vicario potestatis rauẽne ꝑ sñiam canonice latã: qꝛ iuste possidet qui ꝑtore auctore possidet. l. iuste possidet. ff. de acqui. pos. ꝛ idem voluit Andreas de barulo i. l. si colloni ꝑal. vbi habet q ille qui cecidit a possessiõe ꝛ nõ hz titulũ põt illã repetere dũ tñ ad nouiter possidẽtẽ puenerit cũ initio. ꝛ nõ aliter. Aliud aũt remediũ cadenti a tali possessiõe nõ ꝙpetit nõ enim agere põt rei vẽdicatõe vl publiciana cũ nõ eẽt dñs vel quasi nec haberet aliqꝺ ius in re vbi ãt possessio pueniret ad aliũ ablqz initio: tũc nullũ videret dari remediũ cadẽti a tali possessiõe ꝙ Andre. ỏ barulo. Et adduco q voluit lapus i suis allegatiõibus. allegatõe. lij. incipiẽte letat⁹ suz in his que dicta sũt mihi. refert ibi Jo. cal. dicere q ꝑ canonez rei tegrãda, puidet his q quocũqz modo amisserũt possessiõem ꝛpetũt etiã si nõ ꝑ violẽtiã vel ꝑ metũ: vel ꝑ dolũ si forte alꝫ iniuste ꝑter culpã suã qs cecidit a possessiõe quã alius nunc hz cũ titulo siue sine titulo: vt. d. l. si coloni. Et dicit q equũ ẽ restrigere illum canonẽ reintegrãda ad bõa dũtaxat ecclesiarũ ꝛ bona ꝓpa clericorũ. Et ita trãsit ibi lapus. Cum ergo in ꝓposito illi de gipso culpa sua ꝛ negligẽtia sua ceciderũt a possessione dictaꝝ terrarũ: qꝛ debuerũt ꝙparere ꝛ allegare ius suũ. Et si qspiaz allegaret. d. c. reintegrãda. rñdeo q illud. c. hz locũ in ecclesijs ꝛ ecclesiasticis personis. ita tenuit Jo. de ligna. ꝛ Jo. calde. in. c. cũ ad sedẽ. de resti. spolia. idẽ tenet Jo. de fantutijs. ꝛ dñs dñicus in. d. c. reintegrãda. Et istud tenuit glo. in. d. c. cũ ad sedez. ꝛ do. abb. in. d. c. cũ ad sedem. Et idem tenuit do. car. in. d. c. sepe. de resti. spol. ꝛ Lapus in. d. sua allegatiõe. lij. licet aliter tenuerit do. Anto. in d. c. cũ ad sedem. ꝛ bar. in. l. rẽ que nobis. ff. de acq. poss. Et ꝓtra d. Anto. ꝛ bar. adduco rõem mirabilẽ. hoc modo deus ꝛ natura nihil agũt frustra. vnde dicebat bal. in. l. precibus. C. ỏ impu. ꝛ alijs substi. q deus ꝛ natura nõ facit sua tempora frustra. ꝛ philosophorũ ꝓnceps aristoteles dicebat natura nõ habũdat in superfluis ꝛ in necessarijs. ꝛ ars imitatur naturã inq̃tum põt. l. adoptio nõ iure facta. ff. de adop. Aristotiles in scõo phisicoꝝ. ¶ Dõ c. reintegrãda si, puiderit de rebus laycoꝝ ad quid ergo emanauit dispositio. c. sepe. de resti. spol. ergo vr superfluo emanasse cum emanauerit post do. canonẽ reintegrãda. Et ita alꝫ ꝙsului apud vrbinũ. Apparet ergo ad oculũ q dictus xp̃ofozus dz i hoc possessozio succũberere cũ dicti sui ꝑdecessozes per suã negligẽtiã ceciderint a possessiõe dictarum terraꝝ. ergo quo ad dictas terras iste xp̃ofozus nõ successit illis de gipso: qꝛ apud illos nõ erat dominiũ nec possessio dictarũ terrarũ. Et act⁹ actiuoꝝ sũt in patiẽte bene dispositio. vt dixit philosophorũ ꝓnceps Aristoteles in secũdo de aia. ergo nõ cõpetit ius agendi huic xp̃oforo ꝛmedio recuperande. Et ad predicta adduco Ange. in. d. l. siue aũt. §. si duobus. ff. de publi. vbi refert se audijsse bar. viua uoce dicentez q q̃ quis hz solam possessiõem ꝛ cadit ab ea ꝛ puenit ad aliũ sine vitio q nullũ remedium sibi cõpetit ad aduocãduz: qꝛ cum nõ hẽat in ea plus iuris q̃ possessoꝛ. ergo ius possessozis ẽ potẽtius. allegat bar. in. d. l. manifestissimi. §. sz cũ in scõam multos cõmemozat ang. tenere ꝛriũ. sz ipe tenet cũ Bar. ꝛ rñdet ad illos q tenent cõtrarium ꝛ cõmemozat se ita tenuisse in. d. §. sed cũ in secunda. ꝛ re uera ita ibi tenet. Et ita ego sepenumero ꝙsului. Et existis cõcludo partes dñi iudicãtis esse in ꝓnunciando ꝛ absoluendo dictũ dñm opizonẽ ab impetitiõe illius xp̃ofozi. Et ita cõcludo. Supremo optimo maxímo incõprehẽsibili ꝛ altissimo ꝓncipi ỏ pri filio ꝛ spiritui scõ sit glia ꝛ imperium sẽpiternũ amẽ.

Dominus Andreas Barba. eques ꝛ doctoꝛ. die scõo Martij.

¶ Explicit quartũ volumẽ cõsiliozũ excelentissimi vtriusqz iuris monarce dñi Andree Barbatie ipressuz Venetijs ꝑ Baptistã ỏ tortis. Mcccc. die. ix mensis Octobris. Restãt adhuc sex alia volumina ꝙsiliozũ huius in vtraqz cẽsura dei: que propediẽ ꝓ cõmuni vtilitate imprimentur. Laus deo clementissimo.

Registrum

a
Prima alba
excellentissimi
bratur missa
ostensum q̃ loca

b
Pensio loquatur
sit cautum est
re vel pecuniam
q̃ victus victori

c
Illud conferre
esse contumax
statutum parme
est ipso iure

d
Quia conduxit
test. allegat
dictorum spuriorum
eo notario qui

e
Ter veniunt
mentionem ⁊ etiam
venit pecunia
⁊ facti contingentia

f
Ubus ac eorum
sibi preiudicatur
solum confessus
pture mercaturis

g
Conueniri in foro
pignor. vbi probatur
agitur ꝑm q̃
poris prescriptione

h
Tradita a iure
celebrato. nam nulla
⁊ pronunciando
ctoritate iurisgentium

i
Et sin. si dicatur
lũnias quas
cessitate. C. de bo.
deum inuocet

k
Uidetur q̃ sententia
secus dicit si
nem non potest
cti Jãnexini

l
Et est etiam
molestatione
presunt loco
cia. Preterea

m
Ob. cum dicitur
runt disposita
non potest stare
constitutionem

n
Est q̃ debentur
buisse animuz
te presumitur
quas ponimus

o
Supposito totali
penali ⁊ odiosa
fama probat
hoc sciuerit

p
Locum postquã
sum ad. c. i. que
audiuit. d. vbertũ
potuit consequi.

q
Pro coherentijs
presumpta cuz sint
super quia per
ad hereditatem

r
Ses interuenerit
de rebus eo.
statutum eos
superius dixi

s
Castri bolognesi
⁊ concedere alteri
verisimile q̃ ita
si interueniat

t
Propter confectionez
q̃ procedat
veritas q̃ iste
aretio. ff. de ven.

v
C. de epis. ⁊ cle.
verbo remouentes
ipsius Jacobi
dare ei mandatuz.

x
Dicti fructus
vadat. l. ius
pro omni ⁊ toto
qui illa auctenti.

y
Optimo maximo
tribunal huius
§. pro aurelio
dicendum in casu nr̃o

z
Si de ea sensisset
. x. vbi est tex.
duci supplicatur
tu incipis

⁊
Ex istis sequitur
nostras ⁊ ita refert
debitam dicte
decidentes. et

Finis.

Tabula quarte partis consi lioꝝ Andree Barbatie siculi nouiter edita

¶ Andree Barbatie in quartum consiliorum volumen repertorium nouiter elucubratum.

A

Gens omne ꝓpter finem agit. ⁊ finis est qui agentez mouet. in hoc. iiij. volu. consi. j. col. j. in fi. car. 5

Argumentum a persona ad collegiū ⁊ vniuersitatem nō valet in hoc. iiij. volu. cōsil. j. col. iij. ante medium. car. 5

Accidens enti aduenies illud qualificat. ⁊ in diuersa specie reponit in hoc. iiij. volu. consi. j. col. iiij. post medi. car. 7

Arbiter non deducta in compromisso nūquid laudare valeat. Et an hmōi laudum super nō deductis per partes emologari valeat. Et an cōpromissum intelligaꝫ factum de oibus de quibus erit laudatū. Et an quis laudare videaꝫ tāq̄ arbiter vel tanq̄ arbitrator. Et nūquid lauduz super libello incepto valeat. Et nūquid arbiter male iudicās faciat litē suā: vel corā eo recōuentio locū habeat. ⁊ maxime si per paꝛtē nō opponaꝫ in hoc. iiij. vol. ꝑsi. iij. col. iiij. circa med. cū pluribus seq. per to. ꝑsi. car. 9

Acceptilatio generalis sicut nō porrigiꝫ ad nō cogitata. sic nec cō promissum in arbitratorē factū sup vna re. ad aliā nō porrigiꝫ. in hoc. iiij. volu. cōsi. iij. col. j. ante med. car. 10

Arbitrator an possit te dānare ad dandū mihi. x. si librum aliquē nō aūt ipsius estimationem a te petiero. in hoc. iiij. vol. cōsi. iij. col. iij. post med. car. 10

Arbitrator ⁊ arbiter licet aliquis sit ⁊ possit procedere in dubio. tamen vt arbiter pronunciasse videtur in hoc. iiij. vol. consi. iij. col. j. post med. car. 11

Alienata si fuerit res restitutiōi subiecta ex iusta ignorātia ab emptore aduocari nō pōt: sed ad preciū restituēdū tm̄ teneaꝫ in hoc iiij. volu. cōsil. iij. col. iij. ante med. car. 11

Arbitri ex statuti forma electi hm̄ vim iudicū delegatoꝝ magisq̄ arbitroꝝ. in hoc. iiij. vol. cōsil. iij. col. j. post medi. car. 12

Arbiter iuris iudici equiperaꝫ in hoc. iiij. volu. cōsi. iij. col. j. post medium. car. 12

Administrator etiā transigendo nihil gratis remittere pōt in hoc iiij. volu. consi. iij. col. iij. in fi. car. 12

Alienatio etiā si ad eccl̄ie vtilitatē tēderet nō posset fieri alr q̄s ius disponit. in hoc. iiij. volu. cōsi. vj. col. ij. circa med. car. 18

Auctoritas iudicis sine iuris ordine interposita hr̄ perinde ac sic interposita nō eēt in hoc. iiij. vol. ꝑsil. vj. col. iiij. cir. me. car. 18

Argumentum de loco ad tempus an validum sit in hoc. iiij. volu. cōsil. vj. col. iiij. post medi. car. 18

Auctoritas vbi requiritur tacitus consensus resultans ex non cōtradictione non sufficit in hoc. iiij. volu. consil. x. colū. j. in principio. car. 30

Assaltus dicitur quasi ad aliū saltus qui fieri pōt pedes ⁊ eques in solo ⁊ in aqua. in hoc. iiij. volu. consi. xj. col. j. añ med. car. 31

Appellatiōi renunciās vl̄ appellationē deferens: vel nō appellās an cōtra iudicē in sindicatu agere possit. Et an etiā excussio necessaria sit vbi sine strepitu ⁊ figura iudicij procedaꝫ. Et quid etiā hmōi clausula in statutis ⁊ etiā rescriptis opetur. Et nūqd inter reos debendi sit magis agendū cōtra vnū q̄ cōtra aliuz. Et an ⁊ qñ estimatio emptionez facit. ⁊ maxime in re dotali. in hoc. iiij. volu. cōsi. xij. col. ij. cū plu. seq. per to. cōsi. car. 33

Appellatiōis desertiōe an iniustitia pnunciatiōis inter partes ⁊ iudicem purget in hoc. iiij. volu. consi. xij. col. ij. circa. fi. car. 33

Actio iniuriaꝝ nō datur nisi cōtra illū qui aium iniuriādi habuit in hoc. iiij. volu. consi. xv. col. iij. post med. car. 38

Ambasiator ad pacē ineundam constitutus pena apponere potest pro illius obseruantia. in hoc. iiij. volu. consil. xvj. colū. ij. circa princip. car. 41

Auctoritatem maiorum allegare possumus vbi apertam legez nō habemus in hoc. iiij. volu. cōsi. xxj. col. iiij. post medi. car. 48

Adulterij probatio sufficiens est si repiaꝫ quis in camera cuz aliqua ⁊ solus tangendo vel deosculando eam in hoc. iiij. vol. cōsil. xxvj. col. iiij ante medi. car. 57

Arbiter an possit laudare super his de quibus compromissum factum non fuit. Et an valeat etiaz si per partes ratificatū fuerit. Et de virtute clausule q̄ compromissum factum intelligatur super omnibus de quibus laudatum fuerit. Et nūquid de litteris cambij cōpromitti possit. Et an iudex ecclesiasticus in secularis defectum adiri possit. Et an snia qua pnunciaꝫ quid exequendū fore diffinitiua sit. vel mera interlocutoria in hoc. iiij. volu. consi. xxxv. col. ij. post med. cū plu. seq. per to. cōsi. car. 71

Arbiter non poterit iubere q̄ generalis remissio fiat que ad incognita porrigatur ad que lis nō erat: licet compromissum factū fuerit de omnibus litibus ⁊ questionibus in hoc. iiij. vol. cōsi. xxxv. col. ij. in fi. car. 71

Actio de iure ciuili vbicunq̄ deficit: si tm̄ equitas naturalis subsit que infert ius agendi. vt in pacto nudo. vel iuramento: licet iudex laycus adiri nō possit iudex tm̄ ecclesiasticus adiri poterit in hoc. iiij. volu. consil. xxxv. col. iiij. in fi. car. 71

Alienatio bonoꝝ immobiliuz in clericos si statuto ꝓhibeatur an valeat. Et qñ cōtra libertatem eccl̄esiasticā aliq̄d fieri dicaꝫ. Et an possit fieri statutū per obliquū cōtra clericos. Et an cōsuetudo dñoꝝ Venetoꝝ disponēs q̄ decime nō soluanꝫ valeat ⁊ sub sistat in hoc. iiij. volu. consil. xxx. col. iij. post medi. cum pluri. sequen. per totum. car. 63

Appellatione clericoꝝ an cardinales cōprehendātur in hoc. iiij. volu. consi. xl. col. iiij. in fi. car. 78

Appellatiōe clericoꝝ in materia exhorbitāte clerici venire nō hm̄ in hoc. iiij. volu. cōsil. 79. col. iiij. circa med. car. 79

Apostolici an duo esse possint in hoc. iiij. volu. consi. xl. col. j. circa medi. car. 80

Abbas si ius episcopale in aliquo loco prescribat. an totum illud ius qō prescripsit ab episcopo abdicare videaꝫ in hoc. iiij. volu. cōsil. xl. col. j. in pzin. car. 80

Argumentū ab ethimologia in iure validum esse dr̄ in hoc. iiij. volu. consi. xl. col. ij. circa medi. car. 81

Appellatiōe cuiuscunq̄ persone venit persona cuiuscūq̄ qualitatis sit: siue sit persona ecclesiastica: siue laycalis: siue in dignitate posita: siue sit persona imperialis in hoc. iiij. volu. consil. xlj. col. ij. circa fi. car. 85

Appellatione remota si causa cōmittatur iusta appellatio sublata non vr̄: sed appellatio friuola ⁊ frustratoria in hoc. iiij. vol. cōsil. xliij. col. ij. circa med. car. 91

Arbitriū ꝓuidendi sup bono ⁊ pacifico statu ciuitatis si anciani aliqui habeāt. nūquid huius arbitrij vigore statuta facere valeant: q̄ hm̄tes adinuicem causas cōpromittere valeant. in hoc iiij. volu. cōsi. xliij. col. ij. ante med. car. 91

Arbitri a snia lz appellari non possit. pōt tm̄ reclamari in hoc. iiij. volu. consil. xliij. col. ij. ante med. car. 92

Arbitri preceptū contemnens quo casu in penā incidere possit in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. ij. circa med. car. 95

Arma ⁊ nō leges milites scire oportet in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. iij. circa medi. car. 95

Appellatus qñ nimiū precurrere dicaꝫ iudicis arbitrio stabiꝫ in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. j. in pzin. car. 96

Ambassiatori damna nō reficiunꝫ si ipse ambassiatā ꝓcurauit: secus si ad cōitatis requisitionem ad ambassiatā accessit in hoc iiij. volu. consi. xlvj. col. j. ante med. car. 96

Actio negocioꝝ gestoꝝ vbicunq̄ locū habet actio de in rem verso locum habere dicitur in hoc. iiij. volu. consi. xlvj. colū. i. post medium. car. 98

Appellatione persone lscet cōmunitas non veniat. tm̄ quādoq̄ diuersitatem significat in hoc. iiij. volu. consi. xlviij. colū. iiij. circa finem. car. 100

Appellatione persone cuiuscūq̄ masculoruz ⁊ feminaꝝ vniuersitas venire hz in hoc. iiij. volu. cōsi. xlviij. col. j. in ꝑn. car. 101

Appellatione hominis ⁊ persone an fiscus venire habeat in hoc iiij. volu. consi. xlviij. col. i. in pzin. car. 101

Appellatiōe cuiuscūq̄ ꝓsone quo casu cōia venire habeāt in hoc. iiij. volu. consi. xlviij. col. i. ante med. car. 101

Auus maternus vtrū succedat simul cū matre in bonis filij mortui. Et an mater excludat auiā paternā. Et an patrui appellatione veniat patruus magnus maxime in statutis. Et an ⁊ qñ in eis possit fieri extēsio. ⁊ argui de similibus ad similia. Et q̄d ꝓprie similitudo existat. Et qñ in statutis masculinū femininum concipiat. Et nūquid liberoꝝ appellatiōe veniat ipse nepos in hoc. iiij. vol. ꝑsi. l. col. iij. ī fi. cū plu. seq. p to. ꝑsi. car. 104

Appellatione patrui venit patruus magnus qui ꝓprie ⁊ vere ps

truus eſt in boc.iiij.volu.conſi.l.col.ij.poſt med. car.105
Argumentum de ſimili ad ſimile nunq̃ locum habet vbicũq; de iuris corr̃eptione agitur in boc.iiij.volu.cõſil.l.col.ij. ante medium. car.105
Appellatiõe liberoꝝ in vltima volũtate lz nepos veniat non tñ in cõtractibus locũ hz in boc.iiij.volu.cõſil.l.col.ij.in fi. car.106
Actus vbicunq; talis fuerit cui per pactũ derrogari non põt.tũc iuramentum ipſum actum nõ validat in boc.iiij.volu.conſi.lij. col.iiij.poſt med. car.109
Actus dr̃ fieri clam qñ in eo faciẽdo ſuperioris auctoritas requirit.ꝛ actus expedit ſine ſuperioris auctoritate in boc.iiij.volu. conſi.lij.col.ij poſt med. car.110
Appoſitio confiniũ in p̃ctibus quid operet.ꝛ qũo intelligat facta locatio rei.ꝛ etiã venditio.Et quid de locatiõibus antiquis an ſm eas noue locatiões facte intelligantur in boc.iiij.vol. cõſi. liiij.col.i.circa med. car.114
Appellatione populi ſeu populariuz an iudei veniant in boc.iiij. vol.conſi.lxiij.col.iiij.circa medi. car.134
Appellatione populariũ an forenſes veniant in boc.iiij.vol.cõſi. lxiij.col.iiij.ante med. car.134

B

Beneficium ſi clericus tenuit longo tempore ſciente ꝛ patiente dioceſano canonice inſtitutus preſumit adeo q; nõ põt cõpelli ad docendũ de beneficij titulo in boc.iiij.volu.cõſi.j.col.i.ante med. car.3
Bonoꝝ poſſeſſio legitime coꝛã ptoze agitata an plõgi tpis patiẽtiã p̃bet in boc.iiij.volu.conſi.j.col.i.poſt med. car.3
Beneficiũ ſtatuti qõ in quaſi p̃ctum trãſiuit auferri nõ põt ſi fiat proclama q; quicũq; ad habitandũ venerit fiat imunis ab oneribus ꝛ forenſes q̃plures ad habitãdum venerint in boc.iiij. volu.conſi.j.col.i.circa med. car.8
Bãnum qõ ex cõtumacia ferr̃ bãnito cõparente ad ſimplicem citationem reducit nec amplius bãnitus eſſe dr̃ in boc.iiij.vol. cõſi.v.col.iij.poſt med. car.17
Beneficio beneficiatus renũciare non põt ſine ſuperioris p̃ſenſu in ipſius p̃iudiciũ in boc.iiij.vol.cõſi.vj.col.iij. aſi me. car.19
Baſtardi exiſtẽtibus filijs legitimis a comite palatino legitimari nõ poſſunt in boc.iiij.vol.cõſil.ix.col.i.ante med. car.27
Bonafides ex iniuſtis ꝛ temerarijs rõnibus cauſari põt in boc .iiij.vol.conſi.xiij.col.iiij.ante med. car.36
Beneficij collatio nõ valuit ſi ex capite inhabili fiat poſito q; fieri potuerit ex capite habili in boc.iiij. volu.cõſil.xvij.col.ij.in fine. car.43
Bos vbicunq; eſtimat̃ ꝛ datur in ſocidũ.ꝛ fructus cõmunes eſſe debent.tunc eſtimatio nunq̃ eſtimationem facit.in boc.iiij. volu.conſi.xviij.col.ij.in fi. car.47
Baculũ vel vindicta ſeu ſceptrũ que officialibus dant̃:nũquid ſigna iuriſditionis ſint.Et quid de inſignis ipſius doctoratus. Et nũqd ex locatiõe vel in emphiteoſim cõceſſiõe dñiũ quoad tertiũ preſumat̃.Et quid operet̃ preſcriptio cuius initij in p̃riũ memoria nõ extat.Et qui ſit cõſuetudinis effectus.Et nũquid per ſolã patientiam longo tpe preſtitam ſeruitus inducat̃:ꝛ qñ in boc.iiij.vol.cõſi.xxxiiij.col.iij.circa medi.cum plu.ſequen. per to.conſi. car.34
Bona per prelatũ acquiſita an ad ſucceſſoꝛẽ in beneficio ſuo ſpectent.Et an ꝛ de quibus rebus clericus preſumat̃ acqrere qñ plura beneficia hz.Et quid de vxore ꝛ filiofamilias.ꝛ ſocio.ꝛ officialibus quo pacto acquirere p̃ſumat̃ in boc.iiij.vol.cõſil. xxxix.col.i.circa med.cũ plu.ſeq.per to.conſi. car.77
Bono vbicũq; aliquis inuitat̃.ꝛ illud bonũ de neceſſitate ſalutis fuerit.tũc quis ad illud bonum inuitari põt ſibi pecuniaz dando.nec propter hoc ſymonia cõmittit̃ in boc.iiij. volu. conſil. xl.col.i.circa med. car.79
Baſtardis non ſunt replende ciuitates neq; ſeruis ſed liberis hominibus qui nõ ſunt infames neq; viles in boc.iiij.vol.q̃ſi. xl.col.i.circa fi. car.79
Baſtardus nõ venit coniunctoꝝ appellatiõe in boc.iiij.vol.cõſi. xlj.col.iij.circa med. car.86
Baſtardo de filio an intelligat̃ qñcũq; ſtatuto caueat̃ q; pater teneat̃ ſoluere condemnationem pro filio in boc.iiij. volu. conſi. xlj.col.iij.poſt med. car.86
Baſtardus alteri fratri cõiunctus nõ dr̃ in boc.iiij.volu.cõſi.xlj. col.iij.poſt medi. car.86
Beneficiũ ſuũ in manibus inferioris an aliq; renunciare poſſit poſtq̃ q̃ſtituit p̃curatoꝛẽ ad renũciãdũ in manibus pape.Et an p̃curator videat̃ revocatus per dñi mortẽ.Et an ꝛ qñ mors ciuilis ꝛ naturalis parificen̄t.Et nũquid iudex ſniaz ferre poſſit dicẽdo p̃nuntio p̃ut in alio q̃ſilio cõtinet̃ vel p̃ut ſcripſit talis notarius.Et quo iure ſit introducta ſolẽnitas.vt ſnia p iudicẽ recitet̃.in boc.iiij.volu.conſi.xlix.col.ij.circa med.cũ plu. ſeq.per to.conſi. car.101
Bonã fidem ad lucrandũ fructus inducit.ꝛ excuſat errꝛ iuris in boc.iiij.volu.cõſil.lj.col.iij.poſt med. car.106
Bona fides aliquem non iuuat qñ cõtractus nullus eſt qñ tunc titulus pro nõ titulo habetur in boc.iiij.vol.conſi.lj.col.iij. circa fi. car.106
Bonefidei poſſeſſoꝛ nõ tenetur de fructibus perceptis ꝛ cõſumptis in iudicijs ſingularibus in boc.iiij.volu.conſil.lj.col.j.in p̃incipio. car.106
Bonafides p̃ſumit̃ ſi titulus verus vel putatiuus p̃cedat etiã ex cã iniuſta in boc.iiij.volu.cõſil.lj.col.i.circa fi. car.107
Baronis mandatũ vbicũq; pro lege ſeruat̃.ꝛ ſic hz legis cõdemptãtez eſt monarcha in baronia ſua in boc.iiij.vol.conſi.lv. col.i.poſt med. car.119
Bonoꝝ publicatio nũqd ad bona alibi ſita trahat̃.Et qb⁹ bmõi bona applicen̄t.Et q̃ reqran̄t ad hoc vt leſe maieſtatis crimẽ cõmittat̃.Et q̃ ſit bmõi criminis pena quo ad p̃ſonã ꝛ etiã bona in boc.iiij.volu.cõſi.lxx.col.ij.in p̃n.cũ plu.ſeq. car.152

C

Clericus ſi ſciẽte eo ad quez q̃firmatio ſpectat lõgo tpe beneficiũ tenuerit cõfirmationẽ p̃ceſſiſſe preſumit̃ in boc.iiij.volu.cõſi.j.col.i.ante med. car.3
Canonicis alicuius eccl̃ie qñ aliqd relinquit̃ ipſi eccl̃ie relinq videtur in boc.iiij.volu.cõſil.j.col.iij. circa mediũ. car.4
Clauſula p̃emialis oĩa precedentia ꝛ ſequẽtia reſpicit in boc.iiij. volu.cõſil.ij.col.iij.in fi. car.7
Conſtitutio gñal̃ priuilegijs derrogãs nõ vr̃ derogare priuilegio cõceſſo ad piã cãm in boc.iiij.vol.cõſi.ij.col.iij.circa me. car.8
Clauſula gñalis nõ obſtãtibus nõ intelligit̃ derrogari illius priuilegijs quibus q̃cedẽs in ſpecie veriſimiliter non derrogaſſet in boc.iiij.volu.cõſil.j.col.iij.poſt med. car.8
Clauſula generalis nõ obſtantiũ nõ vr̃ tollere priuilegium alicui reipublice gratia cõceſſuz ſeu etiã publice vtilitatis in boc.iiij. volu.conſi.j.col.iij.in fi. car.8
Cõmpromiſſum ſi in aliquẽ factũ fuerit.Et etiã plena arbitrandi ptãs ei data fuerit.an iſte arbiter poterit cogere aliã partẽ dare alteri parti aliquã aliã rem de qua cõtentio nõ erat in boc.iiij. volu.conſil.iij.col.iiij.circa fi. car.9
Compromiſſio in aliquo licet dicat̃ q; de oĩbus cõtrouerſijs compromiſſum intelligat̃ de quibus laudari ꝛ arbitrari cõtingeret nũquid illa generalitas verboꝝ ea cõprehendere intelligatur que per partes in ſpãli cõprehendere nõ potuiſſent in boc.iiij. volu.conſi.iij.col.i.circa med. car.10
Clericus propter imixtionez layci in iure patronatus adiuuatur vt legatus de latere non poſſit illud conferre in boc.iiij. volu. conſi.v.col.iiij.in fi. car.16
Cauſaz q; iperatoꝛ nõ cognouerit ex modico tpe preſumit̃ in boc iiij.volu.conſi.vj.col.ij.in princi. car.18
Cauſaz q̃ſultoꝛẽ non cognouiſſe p̃ſumit̃ ex modico tpe ꝛ pp hoc cõſiliũ nullũ eſt in boc.iiij.vol.q̃ſi.vj.col.ij.in prin. car.18
Conſiliarij principis poſſunt imobilia emere de principis q̃ſcientia.in boc.iiij.vol.conſi.vi.col.iij.circa fi. car.10
Contractus vſurarius vel fraudulẽtus vel ſimulatus ex quibus preſumat̃.Et an p̃ſumat̃ dolus vbi ſolẽnitas a iure req̃ſita nõ interuenit.Et de importãtia dictiõis plus in boc.iiij. vol.cõſi. viij.col.ij.cũ plu.ſeq.per to.cõſil. car.13
Contractus talis eẽ p̃ſumitur qualis in prima ſui figura apparet in boc.iiij.vol.cõſil.viij.col.iiij.ante med. car.13
Contractus ſi reperit̃ celebratus in vna forma lz inter partes preceſſiſſet de celebrãdo in alia forma an per boc p̃ctũ ſimulatum vel fraudulentum probetur in boc.iiij.volu.conſil.viij.colũ.i. poſt medi. car.14

Contractus verba si ambigua essent q̄ ad multos sensus trahi possent interpretanda sunt p̄m tractatū q̄tūcunq; precedentes ex interuallo interpositum in hoc.iiij.volu.consi.viij.col.j.circa finem. car.24
Contractus vsurarius presumit qñ cōcurrit precij paruitas cum pacto de reuēdendo maxime si illud pactū de reuēdendo post certum tp̄s factum esset vel simplr qñ ipsi venditori placuerit. in hoc.iiij.vol.cōsi.viij.col.iiij.circa med. car.24
Contractum vsurariū esse ex cōiecturis arguit in hoc.iiij.vol.consil.viij.col.iiij.in fi. car.24
Colusio in fraudem vsuraꝝ facta nō valet in hoc.iiij.volu.consil.viij.col.ij.circa medi. car.25
Contractū esse vsurariū clare ꝛ aperte p̄bare valde difficile est in hoc.iiij.volu.cōsi.viij.col.iij.circa.fi. car.25
Contractū esse vsurariū nūquid ipse venditor dicere possit in hoc.iiij.volu.consi.viij.col.j.in prin. car.26
Clausula nō obstāte qd cōprehendere habeat.ꝛ quonā mō sūmaꝫ in hoc.iiij.volu.consi.ix.col.ij.post medi. car.26
Comes palatinus nō pōt legitimare si nō pōt esse matrimoniū inter virū ꝛ mulierē qñ filius natus fuit nisi hoc in priuilegio dicaꝫ in hoc.iiij.volu.cōsil.ix.col.j.circa medi. car.27
Consuetudo etiā que corruptella sit ab homicidij pena excusat in hoc.iiij.volu.cōsil.xij.col.iij.post medi. car.36
Causa colorata quem a contumacia excusat in hoc.iiij.volu.cōsi.xij.col.iiij.in prin. car.36
Causa ois colorata ēt si fatua fuerit quē ab interitus pena excusat in hoc.iiij.vol.consi.xij.col.iiij.circa princip. car.36
Causa probemialis ois precedentia ꝛ sequētia respicit in hoc.iiij.volu.consil.xiij.col.ij.post medi. car.36
Causa in probemio expressa finalis esse presumitur in hoc.iiij.volu.cōsi.xiij.col.ij.in fi. car.36
Concessio nō valeret si prelatus qui pōt benemeritis de eccl̄ie bonis cōcedere ad vitā alicui benemerito pro beneficio sibi ipenso possessiōes det nisi de meritis constiterit in hoc.iiij.vol.consil.xvij.col.j.in principio. car.42
Confessio quotiēs iter p̄hibitos fit simulata presumit in hoc.iiij.volu.cōsi.xvij.col.i.ante med. car.42
Clausule oēs quas ponimus in emptiōis ꝯctu aliquid operant ꝛ nedum clausule:sed minimū etiā verbū in hoc.iiij.volu.cōsi.xviij.col.ij.post medium. car.45
Concessio vsq; in tertiā gn̄ationē temporalis ꝛ nō perpetua dicit in hoc.iiij.volu.consi.xx.col.iij.ante med. car.47
Concessione si alicui ep̄o concessum fuerit q̄ ipse interdicti tēpore celebrare possit.nūquid in pontificalibus p̄m cōditionem ꝛ persone qualitatem intelligatur in hoc.iiij.volu.consi.xx.colū.iiij.post med. car.47
Contractus an ꝛ qñ rescindi possit rōne lesionis infra iusti precij dimidiā. Et an possit renūciari beneficio.l.ij.C.de rescin.vendi. Et quid tūc operet iuramētū vel renūciatio gn̄alis vel specialis. Et de importātia v̄boꝝ ex certa scientia.ꝛ nullo ductus errore. Et an clausula codicillaris de testaméti substantia sit in hoc.iiij.vol.consi.xxj.col.iiij.in p̄n.cū plu.seq.p to.q̄si.car.48
Collectas lz ciuitas nō subditis imponere nō possit pro rebus positis in territorio ipsius ciuitatis.tñ iponere poterit si cōsueuit apponere ex tpis cōsuetudine in cuius ꝯriū memoria nō extat in hoc.iiij.volu.consi.xxxij.colū.j.in fi. car.67
Curia dñoꝝ canonicoꝝ vel etiā ecclesia an fur cum re furtiua extrahi possit. Et nūquid etiā alij delinquētes. Et an fur habēs rem furtiuā semp vbicūq; cū ipsa re sit furtū cōmittere dicatur. Et an ep̄i domus ꝛ canonicoꝝ eodē priuilegio gaudeat quo ecclesia ꝛ vsq; quo eaꝝ fines protēdant. Et an insultas in porticu dicaꝫ insultare ad domū vbi sup hoc statuta disponeret in hoc.iiij.vol.cōsi.xxxiij.col.j.in p̄n.cū plu.seq.p to.cōsi.car.68
Curia mercatoꝝ dz iudicare de bona equitate omissis iuris solēnitatibus.in hoc.iiij.volu.consi.xxxv.col.ij.cir.me. car.70
Compromissum an post trāsactionem fieri valeat. Et an laudum ex falsa causa latum nullū sit.ꝛ cōtra illud ex tpis breuitate presumaꝫ. Et an vxor presumaꝫ aliquid facere ob eius maritireuerentiā. Et qñ maritus possit vxori preiudicare in re dotali sibi data in hoc.iiij.vol.q̄si.xxxviij.col.ij.circa med. car.76
Clausula proprio metu oēm surreptionem excludit in hoc.iiij.volu. consi.xl.col.iij.in prin. car.79
Clusam de vno loco in aliū tollens nouā clusam facere dr̄ in hoc.iiij.volu.consi.xl.col.iiij.circa medi. car.79
Cardinales sunt capl̄m eccl̄ie vniuersalis in hoc.iiij.volu.cōsil.xl.col.j.circa med. car.83
Cardinalium collegiū est in quasi possessione:vt papa non faciat ardua sine eoꝝ q̄silio in hoc.iiij.vol.cōsi.xl.col.ij.in p̄n.car.83
Cardinaliuz sine q̄silio papa nō pōt facere legē sup vniuersali statu eccl̄ie in hoc.iiij.vol.q̄si.xl.col.ij.ante med. car.83
Constitutio si verbis gn̄alibus q̄cepta fuerit.ꝛ tñ q̄stare pōt q̄ in odiū alicuius persone facta sit:an verbis gn̄alibus ipsius constitutionis stari debeat in hoc.iiij.volu.consi.xl.colū.iiij.circa princi. car.83
Confessio irreuocabilis efficitur qñ est facta parte acceptante.ꝛ in scriptis redacta fuit in hoc.iiij.vol.cōsi.xliij.col.ij.circa finem. car.91
Confessio de libertate si emanauit p̄batio in ꝯrium non admittit in hoc.iiij.vol.consi.xliij.col.iij.ante medium. car.91
Conuēcionibus qñ quis ꝯuenire dicaꝫ ad hoc vt in penam conuentionalē incidere habeat. Et an etiā pena cōuentionalis in foro cōscientie vel iudiciali exigi valeat. Et an cesset fraus vbi superioris vel iudicis presentia interuenit. Et an in cōpromissis pena exigi ꝛ poni possit si in obligatione est dare vel facere. Et quis dicaꝫ esse maior vel dignior. Et an in similibus iudicis arbitrio stetur in hoc.iiij.volu.cōsil.xlv.col.ij.circa fi. cum pluribus seq.per to.q̄si. car.93
Cōmune si aliquibus mādat q̄ statuta cōdant.ꝛ illi contra eccl̄ie libertatem faciāt cōmune non puniat in hoc.iiij.volu.consil.xlv.col.ij.ante med. car.93
Confessio iudicialis rem notoriā facit in hoc.iiij.vol.q̄si.xlv.col.iij.in prin. car.94
Contractu transactionis licet actum sit q̄ reus q̄titatem det mere tñ dationi adiecta nō v̄:qm̄ in fauorem actoris mere interposita nō est:sed vtriusq; partis in hoc.iiij.volu.consi.xlv.col.iiij.in fi. car.95
Causa que dicatur magna vel parua iudicis arbitrio staꝫ in hoc.iiij.volu.consi.xlv.col.iij.circa prin. car.96
Causa ciuilis magna cause criminali equipatur in hoc.iiij.volu.cōsi.xlv.colū.iij.post medi. car.96
Consuetudo disponere pōt q̄ detur fides libris mercatoꝝ in hoc.iiij.vol.q̄sil.xlvj.col.iij.post medi. car.98
Consuetudine credēdū est eoꝝ scripturis qui sunt notarij in hoc.iiij.volu.cōsi.xlvj.col.iij.post med. car.98
Consuetudo vim habet decreti ꝛ tenaciter obseruata habet vim iustitie in hoc.iiij.volu.consil.xlvj.col.iiij.circa p̄n. car.98
Clausula ex certa scientia ad que referatur in hoc.iiij.volu.consi.xlix.col.iiij.circa fi. car.103
Compromittere vel cōpromissum acceptare maxime statuti vigore vtrum quis compelli possit. Et an huiusmodi statutum fauorabile sit maxime inter affines. Et an locuz habeat vbicūq; res clara fuerit. Et an post diuisionem vel sententiā. Et an etiā qñ iuratum est super eo:super quo cōpromissum petaꝫ. Et an statutū annullare possit cōtractū minoris in eo iurantis in hoc.iiij.volu.cōsi.lij.col.ij.ante med.cum pluri.sequen.per totuz consi. car.112
Concedo tibi in feudum vsq; ad tale flumen ꝛ de tali ad talem si quis dixerit an coherentia includantur in hoc.iiij.volu.consi.liij.colū.ij.in prin. car.114
Concessio nō valet si quis occupat aliquā terraz vel possessionem per vim.ꝛ postea faciat sibi a superiore cōcedi qñ spoliatus restituēdus est in hoc.iiij.volu.consi.lv.col.i.circa med. car.116
Confinium appositio in inuestitura ꝛ alijs ꝯctibus quid operet. Et an ꝛ qñ verba enūciatiua ꝛ maxime de antiquo probēt. Et que sit significatio verbi vsq; ꝛ intra. Et an per instr̄m dñium vel fama de antiquo probetur. Et an castro concesso etiā castri iurisditio concessa esse intelligaꝫ. Et nūquid ipsum castrū pertinētias habeat. Et quale verbi pertinere significatū sit in hoc.iiij.vol.consil.lvij.col.ij.circa fi.cū plu.seq.per to.q̄si. car.120
Compromissum si factum fuerit q̄ iudex p̄m equitatem arbitrari debeat an reiecta qualibet prescriptiōis exceptiōe arbitrari poterit in hoc.iiij.volu.cōsi.lix.col.iij.in prin. car.59

Clerici sine consensu sui episcopi domos nec prebendas inter se mutare possunt in hoc.iiij.vol.cósi.lx.col.iij.circa pn. car.129
Constitutiones seu statuta an castra ciuitatibus subiecta facere possint. Et an confirmatio ciuitatum valeat. Et quid huiusmodi confirmatio in eis operetur. Et núquid statuta conuersantes in loco ligare habeant. Et an constitutiones vel statuta ad preterita vel futura extendant. Et an princeps ex certa causa dominiú vel tertij ius tollere possit. Et multa de ipsius potestatis plenitudine ꝛ de alijs inferioribus ab eo. Et vtrum de papе remissione cardinalis dicto credat. Et quid etiam in alijs inferioribus in hoc.iiij.volu.consi.lxiiij.col.iij. ante medi. cú plu.seq.per to.consi. car.135
Clausula in rescripto posita.s.iuridice procedas vsq; ad sententiam inclusiue quomodo intelligatur. Et an confessio in carcere facta vel coram iudice non sedente pro tribunali valeat. Et per metum facta presumatur. Et an pro sentẽtia de antiquo lata presumptio existat. Et an etiaz ipsa ad acta referatur in hoc.iiij.vol.consi.lxx.col.ij.circa mediuz.cú plu.seq. car.149
Contractus sequens vbi plures intellectus habeat. tunc recipit declarationem a preambulo etiam tractatu precedente ex interuallo in hoc.iiij.volu.cósil.lxxij.col.ij.añ med. car.158
Contractus alteratio ꝛ pacta insolita ꝛ qꝑ cótrahens fenerari solitus sit contractum simulatum inducunt in hoc.iiij.vol.consi.lxxij.col.iij.circa med. car.158
Custos carceris si carceribus vel de arce carceratus fugiat an ꝛ quando teneatur. Et ad quid etiam teneatur. Et an sit necessariú probare qꝑ ille qui aufugit debitor verus existat in hoc.iiij.volu.cósil.lxxvj.col.j.circa med.cú plu.seq. car.167
Captura que de facto fit.de facto reuocari debet in hoc.iiij. volu.consi.lxxvj.col.ij.in fi. car.168
Citatio an ꝛ qñ per edicta permissa fit contra presentes vel absentes. Et an ꝛ qñ pro sentẽtia presumatur. ꝛ etiam pro solẽnitate requisita maxime ex longo tempore. Et qúo testes famam publicam probare habeant in hoc.iiij.vol.cósi.xc.col.j. cum plu. sequen.per to.consi. car.189

D

Diuersis ꝛ separatis nó inferꝛ in hoc.iiij.vol.ꝙsil.j.col.ij. circa mediú. car.4
Decreti ꝛ cóstitutionis causa finalis ex prohemio colligiꝛ in hoc.iiij.volu.cósil.ij.col.iij.in fi. car.7
Duo vbicunq; regulariter equiperata sunt: ius exorbitãs disponens de vno in reliquo locum habet in hoc.iiij.volu. consil.ij. col.iij.ante med. car.8
Delegati ꝛ ordinarij iurisditionem licet quispiam habeat in dubio tñ vt ordinarius processisse ꝛ sententiasse videꝛ in hoc.iiij. volu.cósi.iij.col.j.in fi. car.11
Dolus núquid remitti videatur si testator in suo testamento heredem grauauit vt cú depositario actione depositi minime agere debeat in hoc.iiij.volu.consi.iiij.col.j.ante medi. car.13
Dolum preteritú testator an remittere possit in hoc.iiij. vol. cósil. iiij.col.j.circa med. car.13
Dolus excluſus intelligiꝛ licet libera administratio procuratori concedatur in hoc.iiij.volu.consil.iiij.col.ij.circa med. car.15
Debito ad hoc vt quis carcerari possit requiritur contumacia in hoc.iiij.volu.consi.vj.col.iiij.in fi. car.17
Debito priuato quis carcerari nó pót priusq̃ bonoꝝ excussio precedat in hoc.iiij. volu.consi.vj.col.j.circa prin. car.18
Debito priuato si statutum disponat qꝑ citatus debitor capi possit an minor comprehendatur in hoc.iiij.volu.consi.vj.colú.j. circa princip. car.18
Decretú iudiciale requiritur in rei minoris alienatióe in hoc.iiij. vol.ꝙsi.vj.col.ij.circa medi. car.18
Decretum in rei minoris alienatione an die feriata interponi valeat in hoc.iiij.vol.consi.vj.col.ij.post med. car.18
Decretú ex iniusta causa interpositum quo casu valeat ꝛ teneat in hoc.iiij.vol.cósi.vj.colú.j.in pn. car.20
Decretum qꝑ bis interponatur nullo iure cauetur. attamen si bis interponatur optima cautella est in hoc.iiij. vol.cósi.vj. col.j. circa medi. car.20
Dictio precise si in statuto apponatur quã vim ad statutuz ꝯrium habeat in hoc.iiij.vol.cósi.vj.col.iij.circa prin. car.20
Dictio precise alicubi apposita quam vim habeat in hoc.iiij.vol. consil.vj.col.iij.circa princip. car.20
Decretum operatur qꝑ quis de iniusto pretio cóqueri non pót in hoc.iiij.volu.consi.vj.col.iij post med. car.20
Dolus etiam si causam contractui dederit ab ipsis partibus approbari pót ꝛ ille contractus valet ꝛ tenet in hoc.iiij.vol. cósil. vj.col.iij.ante med. car.21
Dictio plus ad modicum refertur in hoc.iiij.volu.consi.viij.col. ij.circa fi. car.25
Donauit si quispiam alicui propter benemerita ꝛ seruitia habita ꝛ ab eo recepta quonam pacto enunciatiua verba probationẽ inducant in hoc.iiij.volu.cósil.xvij.col.j.circa pn. car.42
Donatio si loco religioso fiat alr interpretatur q̃s si fiat archidiacono vel archiepiscopo in hoc.iiij.volu.consi.xviij.colú.iiij.in fine. car.45
Dictio perpetuo quo pacto a iure multipliciter exponatur in hoc .iiij. volu.consi.xx.col.iiij.ante med. car.47
Doctori infula daturi signú principis ꝛ preceptoris legú in hoc .iiij.vol. cósi.xxxiiij.col.iij.in fi. car.68
Dolus presumitur esse cómissus ꝓtra minorem ex enormi lesione puta qñ renúciauit hereditati sibi delate in hoc.iiij.vol.consi. xlj.col.ij.ante med. car.86
Decretum suum vt minor donet iudex interponere non potest ꝛ si interponat donatio nó tenet in hoc.iiij.vol.cósil.xlj. col.ij. circa medium. car.86
Dolo presumpto puella iuramentum seruare non tenetur in hoc iiij.volu.consi.xlj.col.ij.post med. car.86
Denúciare si custos ville teneatur oẽs malefactores in villa alꝛs puniretur si oẽs excepto vno denúciauit an in penam incidat ac si nullum denunciasset in hoc.iiij.volu.cósi.xlj.colú.ij. in fine. car.86
Decretum in ecclesia interponi non potest super alienatione bonorum minoris in hoc.iiij.volu.consi.xlj.col.iiij.in pn.car.86
Decretum super alienandis rebus interpositum cause cognitionem requirit.ꝛ sic nó per penam interponi debet in hoc.iiij.volu.cósi.xlj.col..iiij.añ med. car.86
Dictio vel cuius nature sit.ꝛ quem effectuz habeat in hoc.iiij. volu.consi.xliij.col.ij.circa med. car.90
Delictum ignorantia excusare potest in hoc.iiij.vol.cósi.xlv.col. iiij.post med. car.94
Damnum si quis proximo inferat nó ex proposito nec lata culpa in foro penitentie damnum resarcire tenetur in hoc.iiij.vol.cósil.xlv.col.i. ante medi. car.95
Delictum an graue sit qñcunq; dubitetur iudicis arbitrio stabiꝛ in hoc.iiij. volu.cósil.xlv.col.ij.in fi. car.96
Dos an magna vel parua sit arbitrio iudicis stabitur in hoc.iiij. volu.consi.xlv.col.iij.in princi. car.96
Debitum an sit magnum vel paruum arbitrio iudicis stari debet in hoc.iiij.vol.cósi.xlv.col.iij.circa princip. car.96
Baciorum conductores an contra cómunem aliquod agere possint pretendo interesse pro eo quod exigere nó potuerunt propter decreta a papa cócessa. Et an ꝛ qñ decreta in ꝯctum transeant vt reuocari nó possint. Et qui veniant appellatiõe persona ꝛ vel sub verbo si quis.ꝛ an ipsa vniuersitas in hoc.iiij.volu.cósil.xlvij.col.iiij.in prin.cú plu.seq.per to.consi. car.99
Dictio magnum impropietatem denotat in hoc.iiij. volu. consi. .l.col.ij.ante med. car.105
Dominium per instrm locatióis nó presumiꝛ in hoc.iiij. vol.ꝙsil. lj.col.iiij.circa fi. car.106
Denunciatio quem in mala fide nó cóstituit in hoc.iiij. vol.cósil. lj.col.i.in prin. car.107
Donatio pluribus facta de magna quãtitate núquid insinuari debeat. Et an donatio nó insinuata iuramẽto firmeꝛ. Et dato qꝑ non possit opponi exceptio. núquid nullitatis actus exceptio oppõi valeat. Et an per actú clãdestinú fraus inducaꝛ. Et an exceptio cedẽti obstans cessionario quoq; obstare habeat. Et quenam sit clausule codicillaris virtus ꝛ etiã clꝛa qꝑ quis posuit aliquẽ in locuz suum quem effectum habeat. Et an heres inuentarium nó cóficiens suum debitum perdere habeat. Et an ꝛ quando successio vim solutióis habeat in hoc.iiij. vol. consi. lij.col.ij.post med.cum plu.seq.per to.cósil. car.109

Donauit

Bonauit si quispiam alicui vnum fundum cum hoc: ꝙ post certū tempus fundus ille esset ecclesie ⁊ iste donator pactum remittere velit: an possit in hoc. iiij. vol. cōsil. lvi. colū. ij. in fi. car. 119
Doctor si sigillat aliquas allegationes per alium factas illas approbare videt in hoc. iiij. volu. cōsi. lvij. col. ij. in prin. car. 125
Bolus in prebende permutatione an ⁊ quādo presumat: ⁊ an et possit fieri beneficiorū permutatio sine episcopi consensu: ⁊ an auctoritas: vel consensus: vel decretum iudicis in actu adhiberi debeant: ⁊ an ⁊ quid dignitatis appellatione veniat in hoc iiij. volu. ꝑsi. lx. col. iij. post med. cū plu. seq. p to. cōsi. car. 128
Defensionem aliquam vbi reus habere non potest nunquid contra eum non citatum sententia fieri possit: ⁊ nunquid in coniurationis iudicio ad carceres procedi possit: ⁊ an etiam confessio geminata in criminalibus noceat in hoc. iiij. volu. cōsil. lxx. col. ij. in fi. cum plu. seq. car. 150
Dos quando magna vel parua dicatur: ⁊ an ⁊ quando quis dicatur eē pauper: ⁊ an ⁊ quādo vxor viro suo succedere possit. Et quando testis falsum deponere: ⁊ etiaꝫ teneatur qui ipsum testem produxit in hoc. iiij. volu. consil. lxxiij. colū. ij. cum plu. seq. per totum cōsi. car. 163
Delegatio testibus probari potest in hoc. iiij. vol. cōsil. lxxvi. col. ij. circa finem. car. 168
Dos materna an cōputetur filio in legitimam in bonis aui sui: ⁊ verbi ipse que significatio sit in hoc. iiij. volu. consil. lxxxv. col. i. circa medium cum plu. seq. per totum consi. car. 85

E

Episcopus loci fraternitates ⁊ collegia visitare ꝑt ⁊ inquirere nunquid pietatis opa exerceāt in hoc. iiij. volu. cōsi. i. col. i. ante med. car. 5
Ecclesia nō potest erigi in collegiatam ecclesiaꝫ patrono layco inuito in hoc. iiij. volu. cōsil. i. col. ij. in prin. car. 5
Exceptio in casibus non exceptis firmat regulam in hoc. iiij. vol. cōsi. ij. col. ij. in prin. car. 9
Exceptio si per dictionem taxatiuā facta sit ad casuꝫ similem extēditur in hoc. iiij. vol. cōsi. ii. col. ij. in fi. car. 9
Exemptio an ⁊ quo pacto cōcessa intelligatur: ⁊ etiam ad que extendatur: ⁊ an possit preiudicari iuri alteri quesito vel pio loco vel publice vtilitati per huiusmodi concessionem exemptionuꝫ ⁊ priuilegiorum: ⁊ an ⁊ quando masculinum femininum concipiat maxime in ꝯctibus in hoc. iiij. vol. cōsi. vij. col. iiij. ante medium cum plu. seq. per totum cōsi. car. 21
Emphyteosim pro se ⁊ filijs suis: ⁊ nepotibus si pr̄a quodaꝫ monasterio acceperit an totam emphyteosim filiorū vni assignare possit in hoc. iiij. vol. consi. vij. col. ij. ante med. car. 22
Ecclesie si domum dedi: vt me aleret: ⁊ cōbusta sit an cōbuste domus periculuꝫ acceptoris: ⁊ non datoris existat in hoc. iiij. volu. cōsil. vii. col. ij. circa medium. car. 23
Exceptio excussionis bonorum locum nō habet in causis in quibus de equitate procedere debemus in hoc. iiij. volu. consi. xij. colum. ij. circa finem. car. 34
Ecclesia militans excōmunicationis penam iudeis iponere non pōt in hoc. iiij. vol. cōsi. xvi. col. i. circa med. car. 41
Ecclesie si damnosum fuerit rem suam infeudare vel emphyteoticare tūc requirit tempus cuius memoria in cōtrarium non exstet in hoc. iiij. vol. cōsil. xvij. col. iiij. in fi. car. 42
Executio sententie quāobrem non differatur vbi de hominis vita agat in hoc. iiij. volu. ꝑsi. xviij. colum. ij. post medium. car. 44
Eexecutionem snie nullitatis questio nō impedit in hoc. iiij. volu. cōsi. xvij. colū. iiij. post medium. car. 44
Exceptio prescriptionis an obest quo casu. xl. anni elapsi sint quo tempore personali actioni prescribitur in hoc. iiij. volu. consil. xxij. col. ij. circa pn. car. 51
Exceptio contra vnum testem non impedit processum iudicis ordinarij vel delegati si illius testis dictum dicto babilium testiū ꝑforme fuerit in hoc. iiij. vol. cōsil. xxvi. col. ij. circa fi. car. 57
Emens a fisco rem alienam vel alteri obligatam an sit securus ⁊ vtrum. l. bene a zenone. C. de quadr. prescrip. locum habeat in rebus ecclesie: ⁊ de iure canonico ⁊ nunqd in inferioribus dominus imperatore excepto: locum habeat: ⁊ an in populo libero rem alienam vendente ⁊ nunquid lex imperialis in fauoreꝫ ecclesie loquens valeat: ⁊ a papa approbata censeatur ⁊ an qñ secundum statutum secunduꝫ primum intelligatur vel econtra in hoc. iiij. volu. cōsil. xxvij. colū. i.. ante med. cum plu. seq. per totum consi. car. 59
Exceptio ꝙ aliqua non sit sentētia an poterit opponi: licet omnis exceptio opponi nequeat in hoc. iiij. volu. consilio. xxxv. col. ij. in fine. car. 70
Exceptionem omnem si statutum excludat quo casu ad forum ecclesie recursus haberi possit in hoc. iiij. volu. consi. xxxv. colū. iij. ante medium. car. 70
Executio sententie an sine partis citatione fieri possit ⁊ que nullitatis exceptio executionē impediat ⁊ an mariti confessio debite recepta cum obliget ⁊ quomodo probetur simulatio huiusmodi confessionis mariti in hoc. iiij. volu. consilio. xxxvij. col. ij. circa fi. cū plu. seq. per totum consi. car. 73
Executio quādo fit in re in iudicio deducta ⁊ in snia expressa tūc non requiritur citatio nec aliquis ordo in hoc. iiij. volu. consi. xxxvii. col. ij. in fi. car. 73
Executio snie iudicis officio petitur in hoc. iiij. volu. cōsil. xxxvij. colum. iiij. in fi. car. 73
Executio in quibus rebus primo fieri debeat iudex interloquendo anteq̄ exequatur pronunciare debet in hoc. iiij. volu. cōsil. xxxvij. col. i. in prin. car. 74
Exemplo sicut primo originali an credatur ⁊ an stet notario asserenti se fuisse rogatum de aliquo instrumento ⁊ an si in sentētia dicatur viso libello ⁊ litis contestatione ex hoc interuenisse probentur ⁊ nunquid si in instrumento dotis fit mentio de matrimonio ex hoc matrimonium probetur ⁊ an ⁊ quomodo contractus simulatus probari habeat in hoc. iiij. volu. consi. xxxviij. col. iij. in fi. cum plu. seq. per totum cōsi. car. 74
Episcopi sunt maioris preeminentie q̄ beatus franciscus fuerit quoniam dicuntur sanctissimi xp̄i legati in hoc. iiij. volu. cōsil. xl. colū. ij. in prin. car. 78
Exceptio a regula rationis idemtitate ad similez exceptionem extendit in hoc. iiij. volu. ꝑsil. xl. col. iiij. post med. car. 82
Exceptio a regula in matrimonio in spōsalibus locum habere oī in hoc. iiij. volu. cōsi. xl. col. iiij. post med. car. 82
Executori vltime voluntatis etiam tempore feriato episcopus terminum assignare potest ⁊ si infra illum terminum nō agat epūs eum remouere pōt: ⁊ ad se executionem deuoluere in hoc. iiij. volu. consi. xlij. colum. ij. ante med. car. 89
Exceptionem vbicunq̄ procurator ponit per quam dominus in penam incidat an repelli possit nisi de speciali mandato ad illam opponendam doceat in hoc. iiij. volu. consil. xlv. colum. ij. ante medium. car. 93
Exceptio turpis si fiat contra actorem vt puta ꝙ sit vnus ribaldus nunqd iniuriarum actiōe puniri poterit in hoc. iiij. volu. consil. xlv. col. iiij. ante med. car. 94
Error iuris facit vt quis fructus lucret in hoc. iiij. volu. cōsi. xlv. col. iiij. post medium. car. 94
Expendit si mater in medicinis pro filia maritata nunqd illas expensas a marito repetere poterit in hoc. iiij. volu. consi. xlvi. col. ij. post medium. car. 98
Expense an probande veniant vel mercatoruꝫ libris stari debeat in hoc. iiij. volu. cōsi. xlvi. col. iij. circa prin. car. 98
Exceptio licet firmet regulam non tamen ad alias exceptiones ampliat in hoc. iiij. volumine consilio. xlvij. columna tertia circa finem. car. 100
Extensio de simili ad simile locum non ha[illegible] in priuilegijs contra ius communeꝫ indultis in hoc. iiii[illegible] volu. consilio. l. colum. ij. ante medium. car. 105
Extensio de simili ad simile assignata dissimilitudine locum non habet in hoc. iiij. volumine consilio. l. columna tertia circa medium. car. 105
Extensio de simili ad simile nō valet in bis que ius naturale ledere babeat in hoc. iiij. volu. consi. l. col. iij. in fi. car. 105
Extensio nō fit de simili ad simile in statutis q̄ aliam rationē nō habeat nisi ꝙ ita principi placuit in hoc. iiij. vol. cōsi. l. col. iiij. ante medium. car. 105
Emphyteosim si quidam pro se ꝙ suis filiis accipiat nūquid ipse filie comprebendantur in hoc. iiij. volu. consilio. l. columna secunda in fine. car. 106

Eccleſie rem emens an fructus ſuos faciat qñ contractus eſt nul lus: ⁊ an ad fructuum aquiſitionez requiratur tutulus: ⁊ etiam ex quibus cauſeꝫ ⁊ preſumaꝫ bona fides: ⁊ an. xxx. annoꝝ ſpa cium malam fidez purgare habeat: ⁊ an ⁊ qñ mala fides admit ti debeat ad eius heredem tranſeat ⁊ qualis ſit effectus remu/ neratoria donationis in boc. iiij. volu. conſi. li. col. iij. cum plu. ſeq. per totum conſi. car. 106

Emptor eo ipſo q̃ clãdeſtine emit preſumiꝫ: q̃ particeps fraudis fuerit nec aliter probare opz in boc. iiij. volu. cõſil. lij. colum. ij. circa finem. car. 110

Exceptio litis finite in lumine iudicij ꝓceſſuz impedit ⁊ ſic litis in greſſum ipedit in boc. iiij. volu. conſi. liij. col. iij. in p̃n. car. 112

Exceptio vbicũq; litis igreſſum ipedit nũq̃ hz locũ ſtatutũ diſpo nens q̃ cauſa ſeu queſtio aut controuerſia cõpromittaꝫ in boc iiij. volu. conſi. liij. col. iij. circa prin. car. 112

Executio ſnie quando petitur pars ꝑ quam petitur non poteſt pe tere illam cãm conſilio ſapientis cõmitti vel in arbitratores ex ſtatuti forma: q̃ queſtiones cõpromittanꝫ in boc. iiij. volu. ꝙſi. liij. col. iiij. circa med. car. 112

Eccleſia de ſingularium ꝑſonarum iuribus cõponere non poteſt in boc. iiij. volu. cõſi. lv. col. ij. circa med. car. 118

Exceptioni que ex ſtatuto oriꝫ renunciari non põt in boc. iiij. vol. cõſi. lxiij. col. iij. circa med. car. 136

Emphyteoſim ſi pr̃ pro ſe ⁊ filijs ſtipuleꝫ intelliguꝫ filij habere a patre vel ab eccleſia ipſa ⁊ nũqd pr̃ eis preiudicare poſſit ⁊ qd ẽt in feudis: ⁊ an bona feudalia hereditaria dicanꝫ ⁊ an pater vni ex eius filijs feuduz vel emphyteoſim legare poſſit ⁊ nõ ſol uendo canonem eis preiudicare: ⁊ qd ſi feudum nouum vt an tiquuz concediꝫ an ſit nouũ vel nõ ⁊ an ius patronatus vendi vel donari poſſit: ⁊ an per illa verba ſi quis ſine filijs deceſſerit filij ex teſtamento vel ab inteſtato vocati videanꝫ in boc. iiij. vo lu. cõſi. lxvi. col. i. circa fi. cũ plu. ſeq. ꝓ totum cõſi. car. 141

Emphyteoſiz ſi pr̃ pro ſe ⁊ filijs ſuis accepit: an filia in re certa in ſtituta ⁊ prohibita a p̃e plus petere an ipſam emphyteoſim ve nire poſſit in boc. iiij. volu. cõſi. lxvi. col. ij. ante med. car. 141

Emphyteoſim ſi pr̃ accepit pro ſe ⁊ filijs ſuis maſculis ⁊ vna femi na: an poterit illud ius filie queſitum ex paterna ſtipulatiõe tol lere in boc. iiij. volu. ꝙſil. lxvi. col. ij. ante med. car. 141

Emphyteoſim pro ſe ⁊ filijs ſuis ⁊ nepotibus a quodã monaſte/ rio ſi pater accipiat: ⁊ papa poſtea quodã indultum cõceſſit q̃ habentes emphyteoſim ab illo monaſterio poſſent illa appro/ priare ſoluta certa quantitate modo pr̃ appropriauit ⁊ vult di ſponere q̃ ad filios nõ veniat an poſſit in boc. iiij. vol. ꝙſi. lxvi. col. ij. in prin. car. 142

Emere vel vendere aliquid plus iuſto precio nunqd in conſciẽtie foro liceat ⁊ an ad tps pro maiori precio ⁊ qũo mutuans pecu niam ad lucrum ⁊ dãnum vſurarius cenſeaꝫ vel nõ in boc. iiij. volu. cõſi. lxvij. col. i. circa med. cũ plu. ſeq. ꝓ totũ cõſi. car. 145

F

Fraternitas ſeu ſchole diſciplinatoꝝ virũ legatoruz ⁊ hereditatum capaces exiſtant: ⁊ nũquid de talibus relictis quarta epõ debeaꝫ ⁊ nunqd epõs huiuſmo/ di fraternitates ẽt viſitare valeat: ⁊ an ⁊ quid importet aliquez ſub ſua protectione recipere: ⁊ multa de verbi protegere ſignifi catione in boc. iiij. vol. cõſi. i. col. i. cũ oĩbus ſeq. ꝓ to. cõſi. car. 2

Filius ſi p. xx. annos ſeorſum a patre vixit habitando ⁊ negociã/ do: ⁊ dicit ſe emancipatum emancipatus preſumiꝫ in boc. iiij. volu. cõſi. i. col. i. ante med. car. 3

Feudum ſi princeps alicui ſubdito accepta pecunia cõcedat ⁊ di/ cat indulgemus tibi feudum: an princeps illud reuocare pote rit in boc. iiij. volu. cõſil. ij. col. ij. in fi. car. 8

Filius meus nunquid preſumiꝫ puer in domo alicuius natus ex ipſius pediſequa in boc. iiij. vol. cõſil. ix. col. i. in fi. car. 27

Filio mortuo an qs nepotẽ legitimare poſſit ꝓ mr̃imoniuz cũ eius naturali auia in boc. iiij. vol. ꝙſi. ix. col. ij. in p̃n. car. 27

Falcidie appellatione an trebellianica veniat in boc. iiij. volu. cõ ſilio. x. col. ij. circa med. car. 28

Falcidia vbi ceſſat ꝓp teſtatoris fauorem ipſa trebellianica ceſſa/ re dz in boc. iiij. volu. conſi. x. col. iij. in fi. car. 28

Fratres ⁊ ſocij oium bonorum ſi plures erant: ⁊ vnus eoꝝ relicto pupillo decedit quid erit de lucro per patruos facto in boc. iiij. volu. cõſi. x. colum. ii. in fi. car. 29

Fratribus ex pluribus ſi vnus mercantias fecit de pecunia here ditaria ⁊ lucratus eſt nũqd lucrũ cũ fratribus ẽt cõmunican dũ in boc. iiij. vol. conſil. x. colum. iiij. circa princi. car. 29

Filius ipſo iure creditoribus ⁊ legatarijs nõ teneꝫ: niſi probetur q̃ ſe hereditati paterne imiſcuerit nihilominus ſuus ꝑſumpti/ ue eſt heres ⁊ ſi pater fuit debitor ſuus preſumiꝫ eſſe debitor: ⁊ vno probato ꝓbaꝫ ⁊ reliquum in boc. iiij. volu. conſil. xij. colũ. iij. circa medium. car. 34

Feudum ſi cuidam militi de pluribus caſtris a principe cõceſſum fuit: ⁊ filij eius poſtea caſtra diuiſerunt: ⁊ vni obuenit in partẽ vnum caſtrum: ⁊ alij aliud tandez iſtoꝝ vnus partem alteri ob uentam reliquit nunquid ob id puniri poſſit in boc. iiij. vol. cõ filio. xiiij. col. iiij. circa fi. car. 36

Feudi feudatarius vnus ſi plures fuerint nũqd alteri datario iu ra ſua vendere vel ad locũ tps locare valeat in boc. iiij. vol. cõ filio. xiiij. col. iiij. circa fi. car. 36

Feudum paternũ quo caſu filij diuidere poſſunt in boc. iiij. volu. cõſi. xiiij. col. i. in prin. car. 37

Feuda dignitatum nõ diuidunꝫ in boc. iiij. volu. conſilio. xiiij. co lũ. i. circa medium. car. 37

Feudum vaſalli quãtuz ad plenã diuiſionẽ diuidere non poſſunt in boc. iiij. volu. cõſi. xiiij. col. i. circa medium. car. 37

Feuda bona ad vendendum ſi quiſpiam deputatus fuerit nũqd euictionis penam apponere poterit in boc. iiij. vol. cõſi. xvi. co lũ. ij. circa prin. car. 41

Fraus ⁊ ſimulatio ꝑſumiꝫ ex pluribus paruis faciendo vnũ ma/ gnum in boc. iiij. vol. cõſi. xxij. col. iij. circa prin. car. 50

Fluminis ripa in damnum vicini an edificare licituz ſit ⁊ maxime extrahere aquam de flumine in damnum alterius ſuum molen dinum inferius habentis ⁊ quot pedes aqueductus a lateri/ bus habere debeant: ⁊ an pontibus aquis paſcuis ⁊ molendi nis conſuetudo attendaꝫ ⁊ quando tempore intelligaꝫ ſeruitus in loco cõſtituta ⁊ quomodo debeat probari aquiſitio ſeruitu/ tis ⁊ animus ⁊ bona fides ⁊ an ex diuturnitate temporis pre/ ſumatur pacientia vel obligatio vel ſubſtantia obligatiõis vel ſolemnitatis in boc. iiij. volu. ꝙſi. xxviij. colũ. iiij. circa medium cum plu. ſeq. per totum cõſi. car. 59

Forma mutata an rei ſubſtantia mutata videaꝫ quo fit vt an come dentibus oua ſanguinem comedere licitum ſit in boc. iiij. vol. cõſi. xl. col. iiij. circa prin. car. 79

Factum vbi arduuz fuerit cardinaliũ conciliũ adhiberi dz in boc iiij. volu. cõſi. xl. col. iiij. poſt medium. car. 82

Filia ſi nõ poteſt ex ſtatuti diſpoſitione cõtrahere ſine cõſenſu pa/ tris an ſi ipſa cum pater cõtrahat cõtractus valeat in boc. iiij. volu. cõſil. xli. col. iij. circa medium. car. 85

Fama dominium probat in boc. iiij. volu. conſilio. xliij. colum. iij. poſt medium. car. 89

Fama longiſſimi temporis an ſufficiens probatio dominii fuerit in caſu quo quiſpiam vſufructum domus ſue impiũ vſum con/ uertendũ reliquit que tñ domus per multas manus diſcurrat ⁊ poſſeſſor domus alleget ſe nõ teneri ad preſtandum vſumfru ctum ſacerdoti qz neget dominium illius domus illius teſtato ris fuiſſe in boc. iiij. volu. conſil. xliii. colũ. iiii. in prin. car. 89

Fama veriſimilis iuncta cum vno teſte plenam probationez facit ⁊ ideo cautella eſt ipſam cõiecturis iuſtificare in boc. iiij. volu. conſilio. xliii. colum. iiii. circa prin. car. 89

Fama cum aliis adminiculis dominium probat in boc. iiij. volu. conſi. xliii. col. iiii. ante medium. car. 89

Fama antiqua probaꝫ dominia de quoꝝ principiis non extat me moria in boc. iiij. vol. cõſi. xliii. col. iiii. ante med. car. 89

Fama pontifex probat dominium terrarũ eccleſie in boc. iiij. vol. cõſi. xliii. col. iiii. ante med. car. 89

Fama plene ꝓbationis locũ obtinet qñ de effectu fame agiꝫ reſpe ctu finis ꝓbandi ſi factũ antiquum ſit puta centũ vel. xl. anno/ rum in boc. iiij. vol. cõſi. xliij. col. iiij. circa med. car. 89

Fama ⁊ voce publica nũqd dominiuz probare poſſim ſi pr̃ meus iam. xx. annis emit predia ⁊ inſtr̃a nõ reperiuntur nec teſtes qz ſunt mortui ⁊ ẽt pr̃ meus iam. xii. annis ſunt ex quo deceſſit ⁊ ego poſtea cõtinue poſſedi iſta p̃dia per decenniũ ſi a poſſeſſiõe demũ cecidi an ipſa vendicare potero in boc. iiii. vol. ꝙſil. xliii. colũ. iiij.

col.iiii.circa medium. car.89
Feudus non aquirit filius in succedendo patri in feudum: sed aquisitus capit quod est pulcher & sapidus loquendi modus in hoc.iiij. volu.cõsi.xlv.col.iiij.in fi. car.93
Filius regis in vita patris rex appellaf in hoc.iiij.vol.cõsil.xlv.colũ. iiij.in fine. car.93
Feudi dñm si iuraui cõtra omnem hoiem mũdi defendere an isto casu cõmunitates: & vniuersitates comprehendanf in hoc.iiij.volu.cõ. filio.xlvj.col.iiij.in fi. car.100
Filios legitimos & naturales si pf non habebat & fecit legitimari suũ filiuz naturalem si posset nascantur filij legitimi & naturales an talis legitimatus cũ illis filijs legitimis & naturalibus succedere poterit in hoc.iiij.vol.cõsi.xlix.col.ij.post med. car.103
Filij naturales prouenientes ex claris & spectabilibus viris magis exosi legibus dñr in hoc.iiij.volu.consi.xlix.colũ.iij.in pn.car.103
Fructus semel in anno recipiens dominus presumif in hoc.iiij.volu. cõsi.li.col.iiij.circa fi. car.106
Fructuum quo ad aquisitionẽ titulus nõ requiritur: sed sufficit qp mala fides abfit que abest vbi iuris error est in hoc.iiij.vol.cõsi.li. colum.i.circa prin. car.107
Fide mala cõstituitur habens titulus si coza aliquibus dixit se sciuisse rem alienam eẽ vel si de hoc erat publica fama in vicinia & ipse erat vicinus quoniam tunc scire presumitur in hoc.iiij.volu.cõsi.li.col. ij.circa finem. car.107
Fructus per biennium quo casu peti possunt in hoc.iiij.volu. cõsil.li. col.iij.ante med. car.107
Fides mala purgatur.xxx.annozum spacio in hoc.iiij.vol.cõsi.li.colum.ij.circa med. car.108
Filius si in domo patris remansit dotis materne occasione p qua dote domus erat specialiter vel generaliter obligata in mixtio nõ psumif in hoc.iiij.volu.cõsi.lij.col.iiij.ante med. car.110
Filius si patris hereditatem repudiet & postea bona hereditaria possideat siue fine titulo seu cũ titulo heres presumif in hoc.iiij. vol.cõ filio.lij.col.iiij.post med. car.110
Filius si reperiaf abstinuisse ab hereditate paterna & postea emisse oia bona que fuerunt patris vel saltem melioza bona: que in bonis patris erant an se imiscuisse presumaf: & illaz abstensionẽ nullius momenti fuisse sed tm in fraudem facta in hoc.iiij.vol.consi.lij.colum. iiij.post medium. car.110
Feudo an filiozuz vni pater stipulari possit ita qp alteri aquiri nequeat in hoc.iiij.vol.cõsi.lxvi.col.ij.circa med. car.141
Feudum si accepit frater pro se & suis filijs posset pf filiozuz vni feudũ prelegare intendit: an possit in hoc.iiij.volu.cõsilio.lxvi. colum.ij. circa medium. car.142
Feudum si quis det alicui cum hoc qp post certum terminũ illuz cuidã ecclesie assignet nibilominus ex postfacto donans ante termini aduentum poterit illud pactum reuocare & in ecclesie preiudicium donatario remittere in hoc.iiij.vol.ꝓsi.lxvi.col.ij.post me. car.142
Feudi seu emphyteosis repudiatio seu renunciatio patris si qua facta fuisset de iure ipsius emphyteosis: an filijs ꝓiudicare potuisset in hoc iiij.vol.consi.lxvi.col.iiij.ante med. car.142
Feudum & emphyteosis equiperanf in hoc.iiij.volu.cõsi.lxvi.colũ.i. in princi. car.143
Feudo seu in emphyteosi an filius in re certa institutus succedere habeat in hoc.iiij.vol.cõsil.lxvi.col.i.ante med. car.143
Feudum si nouum fit & vasallus dño cõsentiente alienat illud sine consensu filioz ipsius vasalli alienantis an possit in hoc.iiij.vol.consi. lxvi.col.ij.post med. car.143
Filius an magis legitimus cꝫ bastardus presumaf & qũo filiatio probetur: & an statutum de filijs masculis loquens legitimis.ſ. & naturalibus in legitimis per principis rescriptum locuz habeat & quid de fratribus & alijs personis & quomodo fama per testes probef i hoc.iiij.vol.cõsi.lxviij.col.i.circa med. car.147
Florentinus habens maiozem partem bonozuz suozum venetijs & ibi habitans an florentie statutis ligetur in hoc.iiij.volu.consi.lxxiij. col.ij.circa med. car.161

G

Genus a quo remouetur ab eo etiaz remouetur quelibet eius species in hoc.iiij.vol.ꝓsi.i.col.iij.circa pn. car.2
Genitiuus quando significat causam finalem vel demonstrat quonã pacto sumatur in hoc.iiij.volu.cõsi.i.col.iij.ante med. car.2
Genera xpianozum duo sunt clericozum vnuz aliud laycozum in hoc iiij.volu.cõsi.i.col.iiij.in prin. car.2
Generalia verba legis: aut statuti: aut decreti ad impossibilia ipsius statuentibus non adaptantur in hoc.iiij.volu.ꝓsilio.ij.colum.iiij. ante medium. car.8
Generalia statutozum verba an clericos ipsos cõprehendere babeãt in hoc.iiij.volu.cõsi.ij.col.iiij.ante med. car.8
Generalia verba statutozum & cõtractuũ prohibita minime cõprehendere habent in hoc.iiij.vol.cõsi.ij.col.iiij.post medium. car.8
Gabella qp solui debeat si statuto disponaf de cõtractu venditionis & cõtractus nullus sit an gabella solui debeat in hoc.iiij.vol.cõsi.vi. colum.ij.circa fi. car.20
Gabella si de quolibet contractu solui debeat ad certam rationem an contractu perfecto partes in totum vel in partem recedere possint ad hoc vt dictam gabellam nõ soluant in hoc.iiij.volu.consil.vi.colum.iij.post medium. car.21
Genus masculinum in materia ꝓtractus an femininũ recipiat in hoc iiij.volu.cõsi.vij.col.iij.in prin. car.23
Glose auctozitas omnes alias antecellit: ideo in consulendo & iudicãdo ipsam sequi debemus in hoc.iiij.volu.consilio.viij. colum.iiij. circa finem. car.24
Gratiam quotiens princeps alicui facit tunc illum restituere videtur in hoc.iiij.volu.cõsi.xi.col.i.ante med. car.33
Gabella an solui debeat si contractus ipse rescindatur & nunquid ali quo instrumento annullato omnes clausule in ipso apposite annullari debeant & an diuisio alienatio dicatur & maxime in feudis & emphiteosi: & in comitatu in ducatu: & in marchionatu & similibus dignitatibus in hoc.iiij.volu. consilio.xiiij.colũ.iiij.cum plu.seq. per totum consi. car.36
Gabella si statuti dispositione solui debeat nunqd de diuisione soluẽda sit in hoc.iiij.vol.cõsi.xiiij.col.iiij.circa med. car.36
Gratijs seu priuilegijs verba narratiua & referentia an ꝓbẽt & dictio sicut & prout & similes quid significare babeant: & que potestaz imperatozum sit vbiqz locozuz & nunquid gabellaruz impositio inter legalia cõnumeretur: & auctozitas ipsius episcopi circa datia & gabellas qualis esse debeat: & an & quanto tempore contra imperatorem vel eius inferiozes prescribatur in regalibus: & an & quãdo ciuitas imperatozi subiecta ei preiudicare possit paciscendo vel contrabendo & maxime cũ epo loci in hoc.iiij.volu.cõsi.xxxij.colũ.ij. circa medium. car.66
Geminata verba vocabuli naturã alterant in hoc.iiij.volu.ꝓsi.xlvij. colum.iiij.post medium. car.99
Gratiam viciat surrpetio ne dum quãdo fuit cã iductiua & finalis gratie sed ẽt quando fuit cã impulsiua in hoc.iiij.volu.consi.xlix.colũ. i.circa medium. car.103
Gratia vel rescriptum in totum viciaf vbicũqz causa inductiua totiuz rescripti fuit veri taciturnitas in hoc.iiij.volu.consil.li. colum.iiij. in princip. car.108
Gabella vna vel plures an solui debeant si statuto caueaf qp de singulis instrumentis gabella soluatur & factum sit vnum instrumẽtum plures personas & plures obligationes continens in hoc.iiij.vol. cõsi.lij.col.iij.circa medium. car.109
Generali in compromisso arbitrationis decisoz refricatio non venit qñ super liquido tranfigi nõ potest in hoc.iiij. volu.consil.liij.col. iiij.ante medium. car.112
Gabellam pro aliquo soluere promittens an etiam teneatur si ille gabellam fraudauit: & an res pro gabella obligata sit & quid si testes vnum ex iudicium & aliud in iudicio deponant in hoc.iiij. vol.cõsilio.lxix.col.ij.circa fi.cum plu.seq. car.148

H

Hereditas legitime esse apprehensa an probef per hoc qp pupillus infante maioz vna cum tutoze est possessionem ingressus in hoc.iiij.volu.consilio.i.col.i.in fi. car.3
Hospitale priuatum non constructuz episcopi auctozitate locus pius dicitur in hoc.iiij.volu.cõsi.i.col.ij.circa med. car.3
Heredem sciuisse testatozis mortem ex quo ignozantia psumif qualiter probabitur in hoc.iiij.vol.cõsi.v.col.i.circa med. car.16
Heredi si testator mandauerit ne in suo legato vxorem molestet qualiter intelligef in hoc.iiii.vol.cõsi.xl.col.iiii.circa med. car.81
Heredi si testator mandauerit ne vxorem in fideicõmisso molestaret & heres petit ab vxore quartam ex senatusc̃onsulto trebelliano: an inci

dat in penam a teſtatore inflictã in hoc.iiij.volu.conſilio.xl.colum. iiij.in fine. car.81
Heredi ſi teſtator mandauerit: vt alicui infra menſem.x.det alias ſibi det domum teſtatoris ſi ifra illud tempus ſibi nouem donauerit nũ quid illo tempore elapſo domus ſibi dare teneatur in hoc.iiij.volu. cõſilio.xli.colum.ij.circa fi. car.86
Hereditatem iacentẽ non eſt dare vbi eſt dare ſuũ in hoc.iiij.volu.cõ/ ſilio.xlv.col.i.in prin. car.94
Homicidio ẽt iniqua ꝓſuetudo excuſare hz in hoc.iiij.vol.conſil.xlv. col.iiij.in fine. car.94
Homini magne opinionis ſi iudex credat ꝛ ipſe vir magne opiniõis ſit aliqua pena multandus: an qz iudex ſibi fidem adhibuit a pena ſimili liberetur in hoc.iiij.vol.cõſi.li.col.ij.in fi. car.107
Homicidium ſi quiſpiam cõmittat veruz antea donat oia bona ſua in fiſci fraudẽ donaſſe ꝓſumitur i hoc.iiij.vol.cõſi.lij.col.ij.i fi.car.110
Hereditas veniet ad illum cui fuerunt legata mille: ꝛ non ad illuz qui fuit inſtitutus in quinqz ſolidis ſi teſtator ſuo fratri mille legauit ꝛ alium heredem vniuerſalẽ inſtituit eccleſiaz vero inſtituit in quinqz ſolidis in hoc.iiij.volu.cõſi.lij.col.i.circa fi. car.111
Heredi actio cõpetens contra defunctũ an ꝓpter aditionẽ extinguaꝫ in hoc.iiij.vol.cõſi.lij.col.iij.circa fi. car.111
Heres qñ hereditatez reſtituit tunc actiones medulitus in fideicõmiſ ſarium tranſlate ſunt in hoc.iiij.vol.cõſi.lij.col.iiij.circa fi. car.111
Heredem habere nõ dz ſeipſum metu criminis interficiens attamen i crimine leſe maieſtatis erat in hoc.iiij.vol.conſilio.lxx. colum.iiij. poſt medium. car.153
Hereditate illius quem venerauit nunquid aliquis indignus exiſtat in hoc.iiij.vol.cõſi.lxx.col.i.in prin. car.155
Hereditas fratris occiſi nunqd ad fiſcũ vel ad fratrẽ occidentẽ appli cari debeat in hoc.iiij.vol.cõſi.lxx.col.i.circa prin. car.155
Hereditarie actiones non neganꝫ ei qui teſtatorez occidit donec ei in dignitatis ratione fiſcus auferat in hoc.iiij.volu.conſi.lxx. colũ.i. ante medium. car.155
Hereditate priuari filius qui patrez redimere neglexerit non ſolũ põt ſed lege ei ſucceſſio negatur in hoc.iiij.volu.conſilio.lxx. colum.i. circa medium. car.155
Hereditatem heredi qui teſtatorẽ occidit quilibet populus imperium ꝛ iuriſditionem habens auferre poterit adeo ẽt ꝙ fiſcus ſubſtituto prefertur in hoc.iiij.volu.cõſi.lxx.col.i.circa med. car.155
Hereticorum bona per catholicos preſcribunꝫ qui bona illa poſſede runt bona fide per annos.xl.etiã contra eccleſiam romanaz in hoc iiij.volu.conſi.lxx.col.ij.circa fi. car.155

I

Immunitas conceſſa ex titulo oneroſo an reuocari poſ/ ſit vel etiam ad tps ſuſpendi vbi ẽt quid in decreto: ꝛ quid ſi ob remunerationem conceſſa fuerint ꝛ an in prin cipe cõcedente motus proprius preſumaꝫ an vero intelligaꝫ cõceſ/ ſio facta ad poſtulationẽ: ꝛ an priuilegioꝝ derogatio locuz habeat i priuilegijs cõceſſis ad pias cauſas vel ob publicam vtilitatẽ ꝛ an ſtatutũ vel cõſuetudo in ꝑctuz tranſiens reuocari valeat in hoc.iiij. vol.cõſi.ij.col.iij.circa med.cũ plu.ſeq.per totũ cõſi. car.7
Imperatori licet deus leges ꝛ canones pontifici ſubegerit nõ tamen ſibi ſubiecit obligationes ꝛ ꝓtractus qñ ex illis obligantur in hoc iiij.volu.cõſi.ij.col.iiij.ante medium. car.7
Imperator lz legibus ſolutus ſit nõ tñ eſt liberatus a dictamine ratio nis in hoc.iiij.volu.cõſi.i.col.iiij.circa med. car.7
Imperator lz ſit dñs legum non tñ eſt dominus moꝝ in hoc.iiij.volu. cõſi.ij.col.iiij.circa med. car.7
Judex ſi cõtra cõtumacem ſniam ferat ꝛ ipſe illam cõtumaciã ignora/ uit talis ſnia non tz in hoc.iiij.vol.cõſi.ij.col.i.circa fi. car.9
Judici delegato ſi forma data fuerit ꝙ audiat ꝛ iuſticiam faciat ſi tule rit iniquam ſniam ꝑius partis ſnia eſt ipſo iure nulla in hoc.iiij.vo lu.cõſi.iij.col.iiij.circa prin. car.11
Juramentum ipſo iure nulluz eſt ſi quis iurat ſoluere vſuras ꝛ hec ẽt iuramento exprimit in hoc.iiij.vol.cõſi.iiij.col.ij. in prin. car.13
Judex ſcõm ſuam opinionẽ nõ aũt ſecundũ ſuam voluntatẽ iudicare debet in hoc.iiij.volu.cõſi.iiij.col.ij.circa med. car.13
Inuentarij confectio in dubio an remitti poſſit in hoc.iiij.volu. cõſil. iiij.col.i.poſt medium. car.14
Ignorantia tollerabilis nõ eſt eius qõ publice in ciuitate dicit in hoc iiij.volu.cõſi.v.col.i.ante med. car.15
Jus queſitum eccleſie ꝓlatus renũciare non põt ſed bene ius queren/ dum in hoc.iiij.volu.cõſi.vi.col.iiij.ante med. car.19
Inſtrumenti imbreuiatura nunqd poſſit extendi per notariũ de inſtru/ mento rogatũ vel per alium ꝛ maxie vbi eſt dictio ꝛc.ꝛ quid ꝓtho/ colum ſit in hoc.iiij.vol.cõſi.ix.col.iij.circa pn.cũ plu.ſeq. car.27
Inſtrumentum ꝛ ꝑctus facti ſupplementum non recipiunt in hoc.iiij. volu.cõſi.ix.col.i.in fi. car.28
Inſultus in ſtatutis maxime qũo capiatur ꝛ qũo teſtes de inſultu de/ ponentes ipſum prohibeant. ꝛ an ꝛ qñ teſtes varij ꝛ ꝓrij dicantur: ac deponentes per eundem premeditatũ ſermonez: ꝛ qd de cõuicto de crimine nõ tñ adhuc condẽnato an teſtis eſſe poſſit: ꝛ an minor xxv.annis in cã criminali teſtis eſſe valeat: ꝛ an teſtis non legitime examinatus ſaltez faciat iudiciariũ: ꝛ que dicaꝫ eſſe offenſio realis vel verbalis: ꝛ an ſola amenatio ſit offenſio ꝛ nũqd princeps penaz parti applicatã remittere valeat: ꝛ an pena conuentionalis ꝛ ſtatu taria licite de iure exigi poſſit in hoc.iiij.volu.cõſil.xi.colũ.iiij.in fi. cum plu.ſeq.per totum cõſi. car.30
Inſultum facere dicitur qui ſe de loco ad locũ promouit in hoc.iiij.vo lu.cõſi.xi.col.i.in prin. car.31
Inſultus quid ꝓprie ſit ꝛ vnde dicaꝫ in hoc.iiij.volu.cõſi.xi.colum.i. circa princi. car.31
Inſultus pena non puniꝫ ſi vnus ex ſocijs in menſa ſtantibus vel per viam euntibus alium vulnerat: ſed pena proditionis in hoc.iiij.vo lu.conſi.xi.col.i.circa prin. car.31
Iniuria perſonalis que ſit ꝛ que iniuria realis in hoc.iiij.volu.conſi. xi.col.iiij.circa prin. car.32
Iniuria perſonalis fit vbicũqz infertur violentia qz quis eijcitur vio/ lenter de loco vel poſſeſſione in hoc.iiij.vol.conſilio.xi.colum.iiij. ante medium. car.32
Inſtrumentũ ſi nõ valet nec ẽt valet precarij conſtitutio in dicto inſtru mento appoſita tanꝫ eius acceſſorium in hoc.iiij.volu.conſi.xiiij. colum.iii.in fine. car.36
Inſtrumento exiſtente nullo nulla efficiꝫ ꝓfeſſio in dicto inſtro iterpo/ ſita in hoc.iiij.vol.cõſi.xiiij.col.ij.circa prin. car.36
Juramentũ taciti vigoris ꝛ roboris exiſtit ꝙ lz quis ad factũ preciſe nõ cogaꝫ ſi tñ iuramentum interponiꝫ preciſe ad factum cõpellitur in hoc.iiij.vol.cõſi.xv.col.ij.in prin. car.37
Juramentum ſi apponaꝫ in materia cõtractus eſt locus remiſſioni in hoc.iiij.volu.cõſi.xv.col.ij.in prin. car.37
Juramentum habet virtutem clauſule rato manente pacto in hoc.iiij. volu.cõſi.xv.col.ij.ante med. car.37
Juramentũ hz virtutẽ clauſule derogatorie ꝛ ẽt clauſule ſpecificate in hoc.iiij.volu.cõſi.xv.col.ij.ante med. car.37
Juramentũ quãdo in ipſo cõtractu appoſitum fuit ẽt in contractibus innominatis locus penitentie non eſt in hoc.iiij.volu.cõſil.xv.col. ij.ante medium. car.37
Juramentũ vbi apponiꝫ more purgatio locũ nõ habet in hoc.iiij.vol. cõſi.xv.col.ij.ante med. car.37
Juramentũ vbicũqz apponiꝫ ibi interpellatio neceſſaria nõ eſt in hoc iiij.volu.cõſi.xv.col.ij.ane med. car.37
Juramentuz ad hoc vt licitum exiſtat comites quot hñe debeat in hoc iiij.volu.cõſi.xv. col.iij.ante med. car.37
Juramentum tanꝫ quid ſpirituale diſpoſitioni laycoꝝ non ſubijcitur in hoc.iiij.volu.cõſi.xv.col.iij.poſt med. car.37
Inueſtiri conſanguineus põt in rebus conſuetis in emphyteoſim da ri in hoc.iiij.volu.cõſi.xvij.col.iij.circa fi. car.41
Inſtrumento ceſſionis ſi quis cõfiteatur ſibi ſolutũ eſſe nõ ſufficit niſi in veritate ſibi ſolutum eſſe probetur in hoc.iiij. volu.cõſi.xvij.col. ij.ante medium. car.42
Judex ſi aliquez ad manus penã condẽnauit declarare poterit an de dextra vel ſiniſtra intellexerit in hoc.iiij.volu.conſilio.xix.colum.i. poſt medium. car.47
Inſtrumentum adeo verum preſumiꝫ ꝙ allegans illud ſimulatim fore formam ꝛ qualitatem ſimulationis exprimere dz in hoc.iiij.vol.cõ/ ſilio.xxij.col.i.circa prin. car.50
Judei lz antiquas ſinagogas reparare poſſint nõ tamen illas ꝑcio/ ſas poſſunt facere in hoc.iiij.vol.cõſi.xl.col.iiij.añ med. car.79
Juri naturali quotiens addiꝫ vel detrabitur ius ciuile efficitur in hoc iiij.volu.cõſi.xl.col.iiij.circa med. car.79
Juriſditionis ſpeciem aliquo in loco ſi quis preſcribat totam illã ſpe/ ciem a totali ordinarij iuriſditione abſtrabere videꝫ in hoc.iiij.vo/ lu.conſilio.

lu.consil.xl.col.iiij.in prin. car.80
Jurisditionis spālis cōmissio quotiens alteri vt inferiori nō confertur tūc semp ab vniuersali iurisditione abstrahit in boc.iiij. volu.consil.xl.col.iiij.ante med. car.80
Institutio facta de eius filio ꝛ nepote: an ordine successiuo intelligatur. Et de significatione verbi saluo ꝛ de dictionibus alternatiuis vel ꝛc. an pro copula ponant in boc.iiij.volu.consilio. xliij.colum.ij.circa med. car.89
Judex secundum mentē canonis iudicare dz: que ex legis prohemio colligit in cōsi.xliiij.col.i.in prin. car.92
Inimicus quis dicatur arbitrio iudicis stabitur in boc.iiij. volu. consilio.xlv.col.iij.circa prin. car.96
Juit si quispiam ad seruiendū alicui in exercitu cuz armis:ꝛ eqs ꝛ illos in exercitu pdidit si sponte mea non regsitus accessī ille nō tenet emendare mihi equos ꝛ arma:secus si ꝓuocatus ab eo iui in boc.iiij.volu.cōsil.xlvi.col.i.in prin. car.97
Instrumenta antiqua vel plura instrumenta enunciatiua quo casu sufficientē probationem inducunt in boc.iiij.volu.ꝑsil.li.colum.ij.circa finem. car.107
Juramentum nisi fit dolo vel metu prestitū quo casu obligare posit in boc.iiij.volu.ꝑsil.lij.col.iiij.ante medium. car.109
Instrumentū qꝫ ꝑctus facti supplementū nō recipiunt in boc.iiij. volu.cōsil.lij.colum ij.ante med. car.111
Jnuestitura nec impetratio nō tenet si quis alienas terras occupet:ꝛ postea facit se inuestiri per rescripta vel alio modo in boc iiij.volu.cōsilio.lv.colū.i.ante medium. car.116
Jmperator de ptātis plenitudine alicui dominiuz auferre pōt nulla causa suadente ꝛ qui ꝛrium dicunt mentiunt in boc.iiij. vol. cōsil.lv.col.i.ante medium. car.118
Judicum auctoritati nō derogat qñ princeps potestatis plenitudine vtit in boc.iiij.volu.cōsi.lv.colū.i.ante medium. car.118
Jnimicitia ꝯbitur agendo in iudicio in boc.iiij.volu. cōsilio.lvi. colū.i.post med. car.120
Jnimicitia ad ꝯbendam nō inspicit an iusta cā: vel iniusta pcesserit:sed an animum cōmouendi ad odium habuerit in boc. iiij. volu.cōsi.lvi.col.i.post medium. car.120
Jnstrumentum nunquid simulatum ꝛ fictitiuz presumat:ꝛ ex quibus cōiecturis. Et an ꝛ qñ vna presumptio tollat aliam. Et an quesita per monachum vagabundū vel apostataz monasterio aquirant. Et nunquid laycoꝝ statutum cōprehendat clericos maxime in donatione insinuanda. Et quid ēt in querēdis. Et an ꝛ qñ dicatur esse ꝯ ecclesiasticam libertatem. Et nunqd donatio sacerdoti facta piam causam cōprehēdere habeat. Et nū quid districtualium appellatione ipsi alieni venire habeāt. Et an ꝓsuetudo ipsos ligare possit in cōsil.lxv.col.iij.circa fi.cum plu.seq.per totum ꝑsi. car.138
Jnstrumentum qūo vsurarium esse probetur.s. per famam ꝛ alias cōiecturis ꝛ qui si sint fame cōtrarie in boc.iiij. volu.ꝑsil.lxxij. col.iiij.in princip. car.157
Jnstitutio si fuerit facta filio in certa quātitate pro omni eo qō habere debet in bonis patris quid iuris in boc.iiij. volu.cōsilio. lxxiij.col.iiij.circa med. car.162
Jnstrumentum aliquod an ꝛ quando verum vel simulatum dicatur. Et qui testes habiles dicant. Et quid de testibus i verbis singularibus:sed in sententia cōcordantibus. Et an cause sollicitator testis esse possit. Et an ꝛ qñ plures ꝓsumptiones vnaz plenam ꝓbationem faciant. Et an ꝛ quando litteras recipiēs earum exceptione obligetur in boc.iiij.volu.ꝑsil.lxxv.colū.iij. in prin.cum plu.seq. car.165
Judex negligens nō dz nisi quando a parte interpellatus in boc iiij.volu.cōsi.lxxij.col.i.circa princi. car.168
Judex negligens facit litem suam in boc.iiij.volu.ꝑsil.lxxij. col. i.ante medium. car.168
Judex qui negligendo dolose ledit ad totū tenetur in boc.iiij.volu.cōsil.lxxii.col.i.circa med. car.168
Judex negligens tenet actione in factum ad interesse in boc.iiij. volu.consi.lxxij.col.i.post med. car.168

L

Locus vbicūqz talis fuerit qꝫ habeat ecclesiam qꝫ campanam ꝛ altare seu habeat oratorium cuz altari:ꝛ cū campana:vbi celebratur missa.an talis locus temporis diuturnitate auctoritate epi constructus fuisse presumit in boc.iiij.volu.cōsil.i col.i.in prin. car.3
Legitimatione filij naturalis nutu pater auctoritatem suam interponere pōt in boc.iiij.volu.consil.i.col.ij.in prin. car.3
Loca pia dicuntur monasteria hospitalia ꝛ alia loca in quibus senes debiles ꝛ persone languide aluntur in boc.iiij. volu. consilio.i. colum.ij.post med. car.3
Locus ad vsum pium deputatus siue ex testamento: seu inter viuos fuerit ordinatum siue cū epi auctoritate:seu nō p episcopū visitari pōt in boc.iiij.volu.cōsil.i.col.iij.ante medi. car.3
Legis casus vbi nō est maioꝝ auctoritatez allegare sufficit in boc iiij.volu.ꝑsi.iiij.col.iiij.post med. car.3
Legare fraternitati an idem sit qꝫ legare collegio in boc.iiij.volu. cōsi.i.col.iiij.ante medium. car.5
Legatū seu relictum vbicūqz piuz fuerit relinquens:ꝛ ēt ipsuz relictum attendit in boc.iiij.vol.ꝑsi.i.col.ij.circa medium.car.5
Lex de seruo loquens in casu odioso ēt in filiofamil.locum habz in boc.iiij.volu.cōsi.ij.col.ij.post med. car.9
Laudum nō tenet qñ extra casum in cōpromisso cōtentuz feratur nec cōpromissum sit nisi super eo de quo est inter partes cōpromittentes dubiū in boc.iiij.vol.cōsi.iij.col.iiij.circa me.car.10
Libellus calumnios⁹ libello inepto equiparat in boc.iiij.volu. consi.iij.colū.ij.circa fi. car.11
Lex vbi in ciuilibus dictat quez audiri nō debet: causat exceptio verum in criminalibus ipso iure excludit in boc.iiij. volu.cōsilio.v.col.iij..ante med. car.17
Legitimatio nunqd presumat ꝛ sit nulla vbi de omnibus qualitatibus mentio facta nō sit: ꝛ ītc quid clausula nō obstante operetur. Et an ꝓiudicet filijs legitimis ꝛ naturalibus natis ꝛ postea natis. Et an filius spurius patri succedat in boc.iiij. volu. cōsil.ix.col.i.circa fi.cum plu.seq. car.26
Legitimandi potestatem cōcedens licet plenitudinem ptātis habeat non tñ illa ptātis plenitudo transit in illum cui cōceditur in boc.iiij.volu.consi.ix.col.iij.circa med. car.26
Legitimare in filioꝝ preiudicium minime possum: lz iperator me comitem faciat ad legitimandum ipsos spurios in boc.iiij. volu.consil.ix.col.iij.post med. car.26
Legitimatio facta per principis rescriptum liberis existentibus an teneat ꝛ valeat quantum ad hoc vt filij legitimati succedere possint:ꝛ vna cum ipsis filijs legitimatis:ꝛ cum ceteris agnatis ad paternam hereditatez venire possint si legitima sobolꝫ fuerit in boc.iiij.vol.cōsil.ix.col.iiij.post med. car.26
Legitimatio si fiat in vita patris ꝛ ad patris voluntatez tūc pater disponere pōt quod sibi placet ad preiudicium sperantis hereditatem:ꝛ talis legitimatio valet etiaz parte nō vocata lz agnatoꝝ mētio exigatur in boc.iiij.vol cōsi ix.col.ij.circa fi.car.27
Legitima filio debita vtrum pp inuentarij nō cōfectionem amittatur in boc.iiii.volu.cōsil.x.col.iiij.circa ꝑn. car.28
Legitima diminuet legata oia vsqz ad tertiam: ꝛ legata sic diminuta insolidum soluentur in boc.iiij.volu.cōsilio.x.colum.iiij. circa medium. car.28
Liga si facta sit inter duas ciuitates per quinquēnium duratura nunqd si post qnquēniuz sibi mutuos fauores pstent liga tacite renouata itelligat in ꝟ.iiij.vol.cōsi.x.col.iiij. circa fi. car.29
Legitima filij instituti an sit totius trientis si pater habens duos filios vnū exheredauit ꝛ merentem:seu gratum aliū vniuersalē heredem fecit in boc.iiij.vol.ꝑsi.x.col.ij. post med. car.30
Legitime ad supplementum filia agere pōt si statuto caueat qꝫ sorores cuz fratribus ab intestato nō succedant in bonis patris ꝛ si dotate nō fuerint teneantur fratres ipsas dotare si pater fecit testamentuz ꝛ minus portione legittima ipsi filie reliquit in boc.iiij. volu.consi.x.col.iiij.ante me. car.30
Laudi lati reductione pendente ad boni viri arbitriū: an executio fieri possit. Et an reductiōis petitio sit appellatio. Et an petitio restitutionis in integrū snie executionem impediat. Et nū quid snie executio differri debeat qñ opponit: qꝫ testes i illa cā examinati sint falsi. Et quid si malitiose huiusmodi exceptio vt nō verisimilis opponatur. Et an nullitatis questio executioné ipsius sententie impediat. Et an arbitri laudum sit sententia:ꝛ ab eo sicut a sententia iudicis appellari debeat in boc.iiij.vol. consi.xviij.colum.i.in prin.cū plu.seq.p totuz ꝑsi. car.44

Lectum si vir vxori reliquit de lecto viduis ꝯgruente intelligiꝫ in hoc.iiij.volu.cõsi.xviij.col.iij.in fi. car.45
Legatum vsusfructus vel etiam annuum perpetuo factũ pio loco vel ẽt ciuitati an duret centũ annis. Et qd si legatus est vsusfructus cum hoc ꝙ nõ alienet an ꝓprietas legata intelligat. Et verbum perpetuo quod significatum habeat. Et an priuilegia ecclesijs concessa ꝛ eorum bona ad hospitalia extẽdant. Et an priuilegiatus possit vti priuilegio suo cõtra alium priuilegiatũ in hoc.iiij. volu.consil.xx.colũ.iij.in prin.cum plu.seq.per totum consi. car.47
Laycis an licitum existat se circunuenire ẽt infra iusti precij dimidiam in hoc.iiij.volu.ꝙsi.xxi.col.iiij.ante med. car.48
Libello quotiens addit nouus ꝛ a primo diuersus dr in hoc.iiij. volu.consil.xl.col.iiij.circa med. car.79
Libri mercatoꝝ an probent in hoc.iiij.volu.consi.xlvj.colum.ii. circa prin. car.99
Legis ratio vbicũqꝫ dicto ꝛ dispositio ampliorꝝ ꝛ generaliorꝝ ẽ semper dictum ꝛ dispositum in lege ad limites generalis rationis ampliatur in hoc. iiij. volumine. consil. xlviij. colum.iij. circa princip. car.101
Legitimatio an valeat si nõ fi facta mentio de filijs legitimis ꝛ naturalibus extantibus. Et an ꝛ quid ex certa principis scientia fieri dicat. Et an filius naturalis seu bastardus ꝯ voluntatem patris succedere valeat in hoc.iiij.volu.cõsil.xlix.col.ij.in pn. cum plu.seq.per totum cõsi. car.102
Leges dicentes ꝙ iuramentũ interpositũ sup alienatione rei nõ valeat nec seruandũ sit. ita ẽt nõ valet statutuꝫ hoc idem disponens i hoc.iiij.volu.ꝙsi.liij.col.ij.in fi. car.113
Lex vbicũqꝫ verbis generalibus excepta fuerit si probari põt ꝙ in alicuius priuati odiũ emanauit sibi ꝯdici poterit in hoc.iiij. volu.consi.lv.colũ.iiij.ante medi. car.117
Legatarius nunqd expensas p se factas in re sibi sub ꝙditione legata petere valeat. Et expẽsa facta in castri custodia an valeat in hoc.iiij.volu.consi.lvi.colũ.ij.circa med.cum plu.sequen.p totum consi. car.119
Legitima an filiabus cõpetat per ꝟba testatoris dicentis ꝙ in dotibus eis datis ipsas instituit heredes p omni ꝙ toto eo ꝙ p legitima petere possent: ꝛ alia quacũqꝫ de causa in hoc.iiij.volu.cõsil.lxxiij. col.iiij.circa medi. car.162

Minor .xxv.annis de iure cõi pro debito ciuili nũquid carcerari possit. Et an cõtumax ee possit. Et statutũ de minoribus loqns minorẽ.xxv.ãnis cõprehẽdere bẽat. Et an cõtractus cũ minore etiam cum iuramento valeat: si non interuenerit cause cognitio. Et an laicorum statutum circa iuramentum maxime in minorum contractibus disponere possit. Et nũquid minor beneficium restitutionis in integruꝫ cedere possit. Et an ex contractu ficto possessio transferatur in hoc.iiij.volu.cõsi.vj.col.iiij.añ med.cũ plu.seq.per to.ꝙsi. car.17
Mandatum vel decretum iudicis sine cause cognitione factum pro nuda citatione non habetur: quoniam iudex sine cause cognitione nihil decernere debet.in hoc.iiij. vol.cõsil.vj. col.iiij. ante med. car.18
Minor beneficium restitutionis in integruꝫ cedere potest in hoc.iiij. vol.cõsi.vj.col.j.circa medi. car.21
Mutuo si petam a ticio centum qui dixit se paratuꝫ mihi illa mutuare: sed volebat ꝙ facerem ei venditionem certi precij promittens illum post.x.annos reuendere eodem precio: nũquid talis contractus feneraticius presumatur in hoc.iiij.volu.cõsil.viij.col.ij.circa med. car.25
Maritus si in dotem rem estimataꝫ recipit ꝛ promittit restituere per ista verba quam dotem ꝛc.an tunc pretiũ ipsum in obligatione existat in hoc.iiij.vol.cõsil.xij.col.iij.circa fi. car.35
Matrimonium inter iudeos an ꝛ quo pacto contrahi possit. Et an neptis cum patruo suo contrahere possit. Et an cõsuetudo a temporali pena excuset. Et an quelibet causa etiam iniusta a dolo ipso excuset in hoc.iiij.volu.cõsil.xij. col.iiij.in fi. cũ plu. seq.per to.consi. car.35
Mandatum qui habet ad recipiendam solutionẽ nõ habet mandatum ad solutionem remittendam in hoc.iiij. volu. cõsi.xvij. col.ij.post med. car.42
Monete solutio de qua fieri debet: quando ipsius valor crescit vel decrescit. Et an ꝛ quando estimatio rei emptione faciat. ꝛ maxime quando res est estimata marito in dotem ab eius vxore in hoc.iiij.volu.consi.xviij.col.ij.post med. cuꝫ plu.seq.per to.ꝙsi. car.46
Matrimonium verum an clandestino preferatur. Et quod matrimonium clandestinum esse dicatur. Et quid si ambo coniuges cõfiteantur esse matrimonium clandestinum. an stetur iuramento in faciem ecclesie contracto. Et an ꝛ quo pacto cardinalis copula probari habeat. Et an contra ipsum matrimonium coniugis confessioni stetur. Et que dicatur esse vera sponsa. ꝛ quis maritus ꝛ vxor in statutis maxime. Et quales testes in matrimonio requirantur in hoc.iiij.vol.cõsi.xxvj. col.i. cuꝫ plu.seq.per to.consi. car.56
Mine si precesserunt licet in contractu minoris aut mulieris consanguinei interueniãt.tamen metus minime purgari habet in hoc.iiij.volu.cõsil.xlj.col.i.post med. car.86
Mandatum tacitum ꝛ actus firmitatem in eo quod procurator gerit vltra mandati formam scientia dominij vna cum tacitumitate inducit in hoc.iiij.vol.cõsi.xlv.col.ij.circa.fi. car.93
Mandatum inducit tacentis scientia in actiꝫ extraiudicialibus in hoc.iiij.volu.consi.xlv.col.ij.in fi. car.93
Mandatum inducit pacientia dñi citra cõtrarium in hoc.iiij.volu.cõsil.lxv.col.ii.in fi. car.93
Mine potentum ꝛ principum iustum metum inducunt imo preces instantissime principum in hoc.iiij.volu.consil.xlv.colũ.ij. in princi. car.94
Minatoria verba inducunt metum qualitate persone considerata in hoc.iiij.volu.consi.xlv.col.ij.circa prin. car.94
Mine si precesserunt a viro contra ipsam vxorem. si postea cũ interuentu amicorum cõtrahat contractus metu gestus presumitur in hoc.iiij.volu.ꝙsi.xlv.colũ.ij.circa prin. car.94
Mine vel terror potestatum iustum metũ inducunt in hoc.iiij. volu.consi.xlv.col.ij.ante med. car.94
Mandaui si tibi vt emeres rem pro me.tu emisti nulla facta mentione de me: an intelligitur celebrata emptio respectu mandati preambuli in hoc.iiij. vol.ꝙsi.xlvj.col.i.circa pn. car.98
Mandaui si tibi ꝙ delictum cõmittas: tu vero ex longo interuallo illud perpetrasti. an mandati preambuli ratione illud fecisse videaris in hoc.iiij.vol.consi.xlvj.col.i.circa pn. car.98
Mando si tibi vt aliquid facias. ꝛ tu illud facere repudias si postea facis: nõ presumitur ꝙ feceris preambuli mandati intuitu: secus si mandatum acceptasses. in hoc.iiij.volu.consil.xlvj. col.j.ante med. car.98
Mandatum si quidam a me habuit: vt emeret mihi codicem pro .x. ipse emit pro.xx. vtiliter tamen ꝛ tradidit mihi codicem. deinde vult agere cõtra me actione mandati ad.x. ꝛ actione negociorum gestorum ad alia.x. an possit in hoc.iiij.vol. consi.xlvj. col.ij.circa med. car.98
Maritus si legauit vxori lectum de lecto viduis cõgruente intelligiꝫ in hoc.iiij.vol.cõsi.xlvij.col.iij. añ med. car.100
Masculinum genus nõ concipit femininuꝫ ex iuris cõmunis dispositione vbi odium est irrationale in hoc.iiij. volu. consil.l. col.i.ante medi. car.106
Masculinum quando profertur in materia indifferenti que masculo ꝛ nõ femine cõgruit. tunc masculinum femininum nõ cõprehendit in hoc.iiij.vol.consi.l.col.ij.circa med. car.106
Masculinum femininũ per extensionẽ cõprehẽdit quotiẽs dispositio per terminum substantiuum fiat in hoc.iiij. volu. consil.l. col.ij.post med. car.106
Monacho si papa testãdi potestatem cõcessit ꝟm iuris canonici dispositionem: nõ autem ciuilis intelligitur in hoc.iiij.vol. consil.lj.col.ij.ante med. car.109
Mutauit quis signa pecijs pannorum an incidat in falsum. Et nũquid aliquis excusetur si socio suo credidit. Et quid sit falsum. Et nũquid in libello dici debeat: ꝙ scienter ꝛ dolose committit falsum in hoc.iiij.vol. cõsil.lxxvij.colũ.i. in prin. cũ plu. seq.per to.cõsil. car.169
Magnas prohibitur intrare dominorum palatium de tempore maij: si fuit accusatus ꝛ non probatum ꝙ de tempore maij intrauerit.presumit ipsum legittimo intrasse tempore in hoc.iiij. volu.cõsi.

volu.consi.lxxvij.col.j.post medium. car.169
Militem conducens pro certo stipendio pro tribus annis ꝛ puta pro quarto ad beneplacitum ipsius conducentis incipiendo etiam a primo die martij: ꝛ promittens dare stipendij medietatem per totam vigesimā secundam diem aprilis: ꝛ reliquam dimidiam de tribus mensibus in tres mēses an intelligaꝯ obligatus ad soluendū in principio vel in fine mensis in boc.iiij. volu.ꝙsi.lxxviij.col.i.circa med.cū plu.seq.p totū ꝙsi. car.170
Mulier an possit esse testis in testamento ꝓprie ꝛ stricte sumpto ad pias causas in boc.iiij.volu. consilio.lxxxvij.colum.ij. circa principp. car.184

N

Negocium si cōmittiꝯ in libera procuratoris voluntate valet in boc.iiij.volu.consil.iiij. colū.ij. circa medium. car.15
Notarium quem fuisse probatur si testes dixerint q̄ ille notariatus officio publice vtebaꝯ in boc.iiij.volu.cōsil.iiij.colum.iiij. post medium. car.15
Notarium transactio ꝛ iuramentū inducunt in boc.iiij.volu.cōsilio.v.colum.iij.circa fi. car.16
Notarium faciunt probationes in iudicio deducte in boc.iiij. volu.cōsil.v.col.iiij.in prin. car.16
Nepos vnus si in potestate fuerit: ꝛ alter est emancipat⁹ patruus vtriq; ꝙferre tenetꝯ in boc.iiij.vol.cōsi.v.col.i.circa ꝑn. car.17
Notarij duo si de eodem actu rogati fuerint: ꝛ ambo instr̄m conficiant: ꝛ vnus illoꝝ inhabilis sit ꝓp alterius habilitatem actus ipse sustentaꝯ in boc.iiij.volu.ꝙsi.v.col.i.ante medium.car.17
Notarius si dixerit talis ex certa scientia iuris ꝛ facti ꝛ nō p errorem ratificet ꝛc.nunquid notario credaꝯ i boc.iiij.vol.cōsil.vi. col.iiij.circa med. car.20
Notarius quis sit ꝛ vnde dicaꝯ in boc.iiij.volu.cōsil.ix.colum.i. in principp. car.28
Notarius an ꝛ quo tpe clausulas consuetas in instrumēto apponere possit in boc.iiij.volu.cōsilio.ix.col.i.in prin. car.28
Notarius si in instr̄o apposuit illam clausulam codicillarem si nō valet vt testamentum ꝛc.an talem clausulam apponere videaꝯ tanq̄ ab ipso testatore rogatus sit in boc.iiij.volu.consil.ix.colum.i.ante medi. car.28
Notarius extendere nō ꝺz si reperiaꝯ breuiatura cum illaꝝ dictione ꝛc.in boc.iiij.volu.cōsilio.ix.col.i.post med. car.28
Notarius in instr̄o ꝛ testis in dicto nō debent dicere nisi illud qō in veritate nouerunt ꝛ audierunt in boc.iiij.volu.cōsilio.ix.col.i.circa fi. car.28
Notarius non pōt apponere mentē partium sed verba ꝯhentium in boc.iiij.volu.ꝙsil.ix.in fi. car.28
Nuptie post annum non dicunꝯ noue in boc.iiij.volu.consi.xvij. col.iij.circa fi. car.42
Nouum vinum post annum nō dicitur in boc.iiij.volu.cōsi.xvij. colum.iij.in fi. car.42
Nepotes lꝫ in iuris dispōne vbi mentio liberoꝝ fit veniant in materia ꝯctus locum nō bꝫ in ꝙsi.xxxiij.col.iij.circa med.car.68
Negatiua ista tu non numerasti mihi pecuniam aut dotē an ꝓbari possit in boc.iiij.volu.cōsil.xxxvij.col.ii. ante med. car.74
Nomina secundū eoꝝ qualitates proprietates rebus imponunꝯ in boc.iiij.volu.consil.xl.col.i.in prin. car.80
Notarius nunqd in numero testium cōputandus veniat in boc iiij. volu.ꝙsil.xlij.col.iij.in prin. car.88
Natura rerum quenā sit: ꝛ quid proprie natura dicaꝯ in boc.iiij. volu.consilio.xliij. colum.ij.circa med. car.90
Nuntius si nō denunciauit maleficium infra terminū diffinituꝫ a statuto morā purgare non poteritin boc.iiij.volu.ꝙsi.xlv.colum.ij.post med. car.94
Nuncio an credaꝯ iudicis arbitrio stari debet in boc.iiij.volu.cōsilio.xlv.col.iij.ante medium. car.96
Negociorum gestor vel procurator nunqd a domino expensas petat siue vincat siue perdat. Et ēt quid in tutore. Et an ꝛ quādo videatur donare expensas cōsanguinitatis rōne. Et an sciens negocia sua per aliquem geri illi mandatū dare videaꝯ. Et an valeat statutum vel cōsuetudo: q̄ credaꝯ scripturis mercatorū vel alioꝝ: puta cancellarioꝝ militum seu armigeroꝝ. Et nūqd per iuramentum solum expense probentur in boc.iiij.volu.cōsilio.xlvi.col.iiij.circa p̄n. car.96
Nuntius si in itinere captus fuerit eū dominus redimere non tenetur: si nuntius sponte sue nō requisitus a domino accessit: secus si requisitus a dño accesserit in boc.iiij.volu.cōsi.xlvi.colū.i.in principp. car.97
Notarium creare ad solum principem spectat in boc.iiij.volu.cōsilio.xlvi.col.iij.ante medium. car.98
Numularius vel argentarius si in libro suarum rationum aliqd pro se scribat an aliquam fidem faciat in boc.iiij.vol.cōsi.xlvi. col.ij.ante medium. car.99
Notarius protulit prohemium sententie ꝛ protulit sniam sꝫ iudex in fine dixit ꝛ ita ore proprio pronunciamus an talis snia fuit nulla ex eo qꝛ per ipsum iudicem recitata nō fuit in boc.iiij.volu.consi.xlix.colū.i.ante med. car.102
Nuncius presente iudice si eius mandato citat partem presentez apud acta talis citatio vim peremptorij habet: ꝛ est perinde ac si fuisset ab ipso iudice facta in boc.iiij.volu.cōsilio.xlix.col.ij. ante medium. car.102
Notarij vbicūq; apponunt aliquid ex ꝙsuetudine ipsoꝝ notariorum nihil operaꝯ ex eo qm̄ illud ex mente partium non venit in boc.iiij.volu.cōsil.lij.col.i.circa fi. car.111
Notarius suam imbreuiaturam circa negocij substantiam extendere nō potest sed solū qō a partibus intellexit dūmodo nō exprimat nisi illud qō a ꝓtrahētibus viderit aut audiuerit in boc iiij.volu.consi.lij.col.ij.circa med. car.111
Nepos an filij appellatione ꝙtineatur in boc.iiij. vol.consil.lviij. col.i.in prin. car.117
Nepos peregrinus an possit querellare testamētū aui si filius institutus iu legitima post aui mortem vixit vel ēt si premortuus sit. Et an filia a statuto exclusa legitimā vel supplementum petere possit. Et nunqd statutum legitimam ipsam tollere valeat. Et an ꝛ qm̄ nepos ex filia dotem maternam sibi in legitimaꝫ cō putet. Et quid ēt de ipsa donatione. Et qūo intelligaꝯ verba in instrumento apposita promisit dotem restituere in omnez casum: ꝛ euentū dotis restituende an ꝛ qūo de iure debeat in boc iiij.vol.cōsil.lxi.col.iij.circa med.cū plu.seq.per to.ꝙsi.car.130
Notarius si in instrumento feudi apposuit duos testes quos pares asserit instrumento creditur: secus si in instrumento non dicatur q̄ sint pares in boc.iiij.vol.ꝙsi.lxx.col.i.in fi. car.170
Nepotem ex filia sua sacerdotez nunqd aliquis instituere poterit ꝛ filie sue certuꝫ qd relinquere: ꝛ an huiusmodi testamentū valeat. Et an ꝛ quo casu testes singulares probare dicaꝯ. Et q liberoꝝ appellatione venire habeant. Et an valeat cedula manu testatoris scripta: ꝛ in capsa sua reperta. Et nunqnid legati iure in terris ecclesie legitima filio relinqui possit: ꝛ de canonica equitate valeat in boc.iiii.volu.cōsi.lxxxviij.colū.iiij.in p̄n: cūplu.seq.per totuꝫ ti. car.184

O

Opposita iuxta se posita magis eluceſcūt in ℔.iiij. vol. cōsilio.i.colum.i.circa med. car.2
Ordinatus si quis fuerit iam sunt quinquaginta āni nec extātte/stes vel instrumēta ordinationis sue cōstat tñ p eos inter quos cōuersatus est: q̄ semp se vt presbyter gessit in ℔.iiij.vol.cōsi.i. col.i.ante med. car.3
Ordo quicqd semel destruit nō oportet rescindi: nisi ad publicaz vtilitatē prioris decreti rescissio respirat in boc.iiij.volu.ꝙsi.ij. col.iij.ante medium. car.9
Offendi persona dī qm̄ tangiꝯ persona vel res ꝓsone coherens in boc.iiij. volu.consi.xi.col.iiij.ante medium. car.31
Officialis que facit suo offō durante sui officij intuitu fecisse ꝓsumitur in boc.iiij.vol.consi.xxxix.colum.iiij.ante me. car.77
Opposita iuxta se posita magis eluceſcunt in boc.iiij.vol.cōsi.xl. col.i. post med. car.78
Officialis vnus si ad vnū offm̄ spāliter elligaꝯ p illā spālez electionē vī sublata ois potestas de eo qō sibi spāliter cōmissum alijs rectoribus vniuersalem iurisditionem habentibus in boc.iiij. volu.consilio.xl.col.iiij.in prin. car.80
Officiū executionis ad pias causas lꝫ per annū duret: tñ si contumax est interim i aliquo p̄cepto sibi p eām facto statiꝫ pōt remoueri a cōmissaria ex officio episcopi absq; nouo processu in boc iiij.vol.cōsi.xlii.col.ij.ante med. car.86

Officialis a ſnia ad ipſum lz nō poſſit appellari tñ querellari pōt in boc.iiij.volu.cōſi.xliij.col.ij.ante med. car.92
Officia nobilibus danda ſunt: qñ de ipſis multuz lex cōfidit ⁊ ex hoc inferr̄ q̄ ſtatuta florentina p̄riuz diſponentia ſunt ꝯ ius cō mune in boc.iiij.volu.cōſil.xlvi.col.i.in fi. car.99
Obligatio principalis vbicūqz in fraudez facta fuerit: ⁊ ſic ſit ſur reptitia: tūc oīs ſequens obligatio fraudulenta p̄ſumit̄ in boc iiij.volu.cōſil.xlix.col.i.circa prin. car.104
Obmiſſio req̄ſite ſolēnitatis vehementē voli p̄ſumptionē inducit in boc.iiij.vol.cōſil.lij.col.ij.poſt med. car.110
Obreptio vel ſubreptio an ⁊ qñ reſcriptuz vitiare habeat. Et qua lis effectus ſit cl'e non obſtāte tali lege. Et qūo ꝓbet̄ certa prin cipis ſcia ex cl'a ex certa ſcia. Et an princeps poſſit etiā auferre ius tertij de plenitudine ſue poteſtatis. Et an principis epiſto la vim ꝯſtitutionis hēat. Et qd operet̄ reſtitutio ad bona ⁊ poſ ſeſſiones in boc.iiij.vol.cōſil.lv.col.iiij.circa med. car.115
Officio idicis ex naturali equitate ꝯ quēlibet poſſeſſionē agi pōt in boc.iiij.volu.cōſi.lv.col.i.in prin. car.118
Officialis ſemper erroꝛ preſumit̄ in boc.iiij.volu.conſil.lxx.col.i. circa prinncip. car.150
Obligādo ſe aliqs an vt p̄ncipalis vel vt fideiuſſoꝛ ſe obligare vi videat̄. Et an ⁊ qñ p̄ambulis ꝯctus ſequēti itelligentiā det. Et an ⁊ qñ abſolutio ad incogitata extendat̄. Et an ⁊ qñ ſpecies ipſi generi derogare hēat. Et qd in ſtatuta ⁊ in alijs diſpōnib⁹ ⁊ an ex noue p̄ſone interuentu nouatio iuducat̄ in boc.iiij.vo lu.cōſil.lxxxvj. col.i.ante med.cum plu.ſeq.p totū cōſi.car.181

P

Prelatus qui longo tempoꝛe in p̄latura ſtetit legitime ⁊ canonice inſtitutus preſumit̄ in boc.iiij.volu mi.cōſil.i.col.i.in prin. car.3
Procuratoꝛem an ꝓſtituere poſſit ante litē cōteſtatā ſicut poſſunt adminiſtratoꝛes eccleſiarū fraternitas aliqua diſciplinatoꝛ q merā adminiſtrationē ſine cōmodo hz: ⁊ laycoꝛuz collegio pre eſt lz ad caſum piuz eē dicant̄ in boc.iiij.volu.cōſi.i. colum.iij. poſt medium. car.5
Pacta inita inter imperatoꝛē federicuz ⁊ ciuitates lōbardie que in pace ꝓſtantie ꝓtinent̄: an p̄ iperatoꝛes qui impio ſucceſſerūt ſecūde ſint in boc.iiij.volu.conſil.ij.col.iij.in prin. car.7
Priuilegiū tranſiens in ꝯctū vel quaſi cū ſubdito p ipſuz ſupioꝛē reuocari nō pōt in boc.iiij.vol.conſil.ij.col.ij.ante med. car.8
Papa ſi auferat alicui ſuum bñficium ſibi de alio bñficio p̄uide ꝛe oz in boc.iiij.volu.conſi.ij.col.ij.in fi. car.8
Priuilegio in quocūqz reipublice caſus exceptus intelligitur in boc.iiij.volu.ꝓſi.ij.col.iij.circa fi. car.8
Papa tollere non pōt obligationē ſubdito queſitā ex ꝯctu vel q̄ſi inter ſe celebꝛato in boc.iiij.vol.conſil.ij.col.i.circa med.car.9
Preceptū qō arbitri quottidie faciūt: vt vna pars alterā genera liter abſoluat ab oībus qōnibus: que inter ſe fozent non valet in boc.iiij.volu.cōſi.iij.col.i.ante med. car.10
Petitio qualis qualis ēt in cauſis ſūmarijs req̄r̄it̄ in qbus libel lus neceſſarius nō eſt in boc.iiij.vol.cōſi.iij.col.ij.in fi. car.10
Preſcriptio legalis lz militi nō currat: tñ bene currit p̄ſcriptio cō ditionalis in boc.iiij.volu.conſil.iij.col.i.in princi. car.12
Promiſerit ſi q̄ſpiam preſentare titiū totiens quotiēs ⁊ q̄ſcunqz ei mandatū fuerit: q ēt poſt ſniam intelligi in boc.iiij.vol.con ſilio.iiij.col.i.circa med. car.13
Pactum de nō reuocādo donationē aut feuduz ex ingratitudine an valeat in boc.iiij.vol.cōſi.iiij.col.ij.poſt med. car.13
Poteſtati electo ſi ꝓcedat̄: q nō poſſit ſindicari niſi de furto ⁊ ba rataria an de alijs pleriqz ſindicare poterit in boc.iiij. vol.con ſilio.iiij.col.i.in prin. car.15
Priuilegiuz ex falſa cā interpoſitū eſt ipſo iure nulluz in boc.iiij. volu.conſil.vj.col.ij.circa prin. car.20
Procuratoꝛ ſi ꝯxit ex capite inhabili ⁊ poterat ꝯhere ex capite ha bili pp caput habile actus ipſe ſuſtentat̄ in boc.iiij. volu.ꝓſi.i. col.i.ante medium. car.20
Poſſeſſio nūqd tranſferat̄ ex cōtractu ſimulato ⁊ ficto in boc.iiij. volu.conſi.vi.col.ij.circa med. car.21
Prelatus vel alius adminiſtratoꝛ pōt remittere de iure eccl'ie pp bonū ꝓcoꝛdie ⁊ pacis in boc.iiij.vol.ꝓſi.vij.col.i.in p̄n.car.22
Priuilegio in oī clauſula publicā vtilitatē exceptuās ſubintelli/ git̄ in boc.iiij.volu.conſi.vij.colū.ij.circa medi. car.22
Priuilegium q̄ſtūcūqz generale priuato vel pio loco ꝓceſſum pu blice vtilitati: nec ēt iuramēto p̄iudicat in boc.iiij.vol. cōſi.vij. col.ij.circa medium. car.22
Pactum de retrouendendo ſi iteruenerit: ⁊ ēt q̄ quis vſurarius exiſtat ⁊ precij ēt paruitas ꝯctus feneratitius minime p̄ſumit̄ in boc.iiij.volu.conſi.viij.col.iij.in fi. car.23
Protbocoli imbꝛeuiatura nō ꝓbat q̄ ita bꝛeuiter ꝓthocolū ſcri ptum fuerit in boc.iiij.volu.conſi.ix.col.iij.poſt med. car.27
Protbocolum eſt ſcriptura primaria de quo ſūmi debēt oꝛigina/ lia inſtrumenta ptibus aſſignāda inter que ſi varietas aliqua reperiat̄ ad protbocolum recurrit̄: ⁊ eidem ſtat̄ in boc.iiij.vol. cōſi.ix.col.iiij.ante med. car.27
Protbocolo ſi bec dictio ⁊c. reperiat̄ ſi talis ſit ꝯctus cuius natu ra ſcripturam requirit an aliqd addi poſſit in boc.iiij.volu.cō ſilio.ix.col.i.poſt med. car.28
Preſumptiones due vnā plenā ꝓbationem faciunt in boc.iiij.vo lu.conſi.xi.col.i.poſt med. car.31
Promiſerit ſi quiſpiaz inſtr̄o non offendere aliquo mō vel cā vel rōne nihilominus hz tacitam ꝓditionem ſeu tacitam cl'am a iu re ſubintellectam in boc.iiij.volu.cōſil.xi.col.ij.circa fi.car.32
Promiſerit ſi q̄ſpiam p ꝓmiſſionez mutuo factā de nō offendēdo ſub pena: ⁊ quis ex poſt facto offendit̄ ſi ipſe offenſus offendit nō dicit̄ pacē rupiſſe in boc.iiij.vol.conſi.xi.col.ij.in fi. car.32
Pactū de nō querellādo ꝯ ſniaz iudici nō opitulat̄ ſicut nec ſnia p appellationis iudicē cōfirmata p̄mo iudici opitulat̄ quin li tem ſuā faciat in boc.iiij.vol.cōſi.xij.col.ij.circa med. car.33
Periurus quot legibus puniat̄ in boc.iiij.vol. conſi.xv.colū.ii. in p̄incip. car.38
Princeps ſecularis nūqd hebꝛeis ꝓmittere poſſit vſuras in ter/ ris ſuis exercere. Et qd ſi papelicētia interueniat. Et an dom⁹ hebꝛeis locari valeat p̄o hmōi vſuris exercendis boc.iiij.vo lu.cōſil.xvi.col.iiij.circa med.cū plu.ſeq.p to.cōſi. car.38
Papa ꝯ votum tacitum vel expꝛeſſum vel ꝯ euangelium an diſpē ſare poſſit vel ꝯ ſtatum vniuerſalem eccleſie in boc.iiij.vol.cō/ ſilio.xvi.col.i.in fi. car.40
Pape ⁊ dei vnum eſt cōſiſtoꝛium in boc.iiij.volu.conſilio.xvi.co lum.i.in fi. car.40
Papa petri ſucceſſoꝛ eſt: ⁊ Jeſu xp̄i vicarius in boc.iiij.volu.cō/ ſilio.xvi.col.i.in fi. car.40
Papa pōt aliquem a decimarum p̄eſtatione eximere in boc.iiij. volu.cōſi.xvi.col.i.in fi. car.40
Papa pōt cōtra nāle ius diſpēſare decimas alicui ſpāliter remit/ tendo in boc.iiij.volu.cōſilio.xvi.col.ij.circa p̄n. car.40
Papa diſponere pōt circa matrimonium carnis copula nō cōſu/ matū in boc.iiij.volu.cōſi.xvi.col.ij.circa p̄rin. car.40
Papa eſt ſuppꝛemus dei vicarius in boc.iiij.vol.cōſi.xvi.col.iij. circa p̄incip. car.40
Papa eſt oīa ⁊ ſup oīa in ſpiritualibus in boc.iiij.volu.conſi.vi. col.ij.circa p̄incip. car40
Pape tota ſpūalis monarcba cōmiſſa ē: ⁊ oīs dignitatis theſau/ rus in eo eſt in boc.iiij.volu.cōſi.xvi.col.ij.añ med. car.40
Papa quonā pacto vſuras remittere valeat in boc.iiij.vol.cōſi. xvi.col.ij.ante med. car.40
Prelatus in cōtractu quem rōnabiliter facit pōt penam appone re ⁊ ipſum ſucceſſoꝛem obligare in boc.iiij.volu.cōſi.xvi.colū. ij.circa p̄incip. car.41
Prelatus an res eccleſie locare poſſit vel in feudum ad longum tempus concedere: ⁊ maxime conſanguineis ſuis. Et nunqd eius confeſſio de pecunia in eccleſie vtilitatez cōuerſe ſufficiat. Et an confeſſio p̄elati cum capitulo de recepto ſoluenti debi/ toꝛi p̄ofit. Et an rei eccleſiaſtice alienatio duo requirat. ſ. neceſ ſitatem ⁊ ſolemnitatem. Et an ⁊ quando res de menſa p̄elati effecta eſſe dicatur. Et nunquid ex contractu nullo dominium tranſferatur. Et nunquid per locationis inſtrumentum domi/ nium p̄obetur. Et etiam ex quibus cauſis inſtrumentū raſum falſum preſumatur. Et quid ſi ſit in parte ſubſtantiali falſuz an totum viciatum preſumatur. Et an patris poſſeſſio in ipſum fi lium continuetur. Et an ⁊ quando etiam ſimulata preſumatur in boc.iiij.volu.conſilio.xvij.colum.iij. ante mediuz cum plu. ſequen.per totum conſi. car.41

Prelatus ſi

Prelatus si iurauerit nō infeudare nisi ea que de nouo perueniunt: nō poterit infeudare feudalia peruenta ad eum elapso anno. in hoc.iiij. volu. consi. xvij. col. iij. in fi. car. 42
Pactum nō valet vt scripture priuate credatur in hoc. iiij. volu. consi. xviij. col. i. post medi. car. 45
Pactū de nō reuocādo donationem ppter dolū cōmissum de preterito valet: sili modo liberatio administratiōis iaz geste de preterito in hoc. iiij. volu. cōsil. xviij. col. i. in fi. car. 45
Priuilegiū multū largū si quispiā hz de aliquo faciēdo r illo priuilegio multū stricte vtaf. nūquid demū illo priuilegio multum large vti poterit in hoc. iiij. vol. cōsi. xviij. col. iij. circa fi. car. 45
Priuilegia sm priuilegiati cōditionem interpretāda sunt in hoc .iiij. volu. consi. xviij. col. iiij. circa fi. car. 45
Proclama si fiat q vnusquisq ad exercituz vadat. an pedester vel equester veniat ꝫz persone qualitatē intelligitur in hoc. iiij. vol. cōsi. xx. col. iiij. post medi. car. 47
Possessionem antiquiorem vel titulum probans circa interdictū vti possidetis an quis obtineat. Et per quos etiā actus possessio ꝓbetur. Et nūquid frater vel amicus vel coreus vel fideiussor testis esse possit: vel per verbum credo deponens ꝓbare habeat. Et an testiū numerus defectum suppleat. Et quomodo negatiua ꝓbef. Et an verbum assigno dominium transferre habeat. Et nūquid agroz designatores iurare debeant. Et quomodo confines per instra antiqua probenf. Et nūquid ex cōtractu nullo possessio vel dnium trāsferaf. Et ex quibus mala fides vel dolus presumatur. Et nūquid in actu clandestino in hoc. iiij. vol. ꝙsi. xxv. col. i. in pn. cū plu. seq. p to. ꝙsil. car. 54.
Priuilegium vbicunq per viā legis emanauit ad alterius postulationem emanasse nō presumitur in hoc. iiij. vol. consil. xxvij. colū. ij. post medi. car. 59
Prelati bona per ipsum acquisita an presumanf acquisita de bonis propꝛijs vel de bonis ecclesie in hoc. iiij. volu. cōsil. xxxix. col. iij. circa princi. car. 77
Prelatus mortis tpe reperitur multa bona quesijsse. r ignoratur an ex industria vel ex bonis ecclesie acquisierit si promotionis tpe nihil habebat pro ipsa ecclesia presumenduz est in hoc. iiij. volu. consil. xxxix. col. iij. post medium. car. 77
Prelatus si dubiū fuerit. vtz acquisiuerit de bonis ecclesie quia tpe ꝓmotiōis dubiū erat. an patrimoniū habuisset pro ecclesia presumi dz in hoc. iiij. vol. ꝙsi. xxxix. col. iij. post med. car. 77
Papa an duos epos in vno episcopatu ponere possit. Et an duos generales ministros in regula beati Frācisci. Et qualis ipsius sit auctoritas sine reuerendissimis cardinalibus. Et clausula motu ꝓprio. Similiter clausula ex certa scientia quem effectum habeant. Et multa de regula beati Francisci vbi etiam an papa contra eam disponere possit. Et an papa possit facere ardua vel legez generalē super ecclesie statu sine dnis cardinalibus. Et qūo ipsa negatiua probari possit. Et an testis possit nō recordari de loco r tpe. r ppter hoc excusetur in hoc. iiij. volu. consi. xl. col. i. circa med. cū plu. seq. p to. cōsi. car. 78
Princeps qñcunq legem generalem ad nullius preces cōdit ex iusta causa moueri presumitur in hoc. iiij. volu. cōsi. xl. colū. iij. ante medium. car. 79
Papa si casum ordinario cōmittat addendo ad formā iuris communis. illa qualitas facit illū de legato esse ordinarium in hoc .iiij. volu. consi. xl. col. iiij. post med. car. 79
Papa nō pōt dispensare q monachus habeat propriuz eo remanente monacho: sed bene pōt facere de monacho nō monachū in hoc. iiij. vol. ꝙsil. xl. col. i. post med. car. 80
Papa tūc ex certa scientia aliquid facere dr qñ certificatus fuit de oibus que potuissent eum remouere a cōcessionibus per euz factis in hoc. iiij. volu. cōsi. xl. colū. iij. ante med. car. 82
Procurator generalis ad lites si petat id qō per arbitri lauduz iam decisum est. pōt sibi obijci q ad hoc spāle mandatū nō habeat in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. ij. ante med. car. 93
Procurator gñalis si causas calūniosas instituat. dns nō punitur in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. ij. post med. car. 93
Procuratorem si quispiā se asserat. r ego scio r taceo an sibi mādatū dare videar. r factū ab eo mihi preiudicet in hoc. iiij. vol. cōsi. xlv. col. ij. post med. car. 93
Principis presentia oēm solēnitatem replet in hoc. iiij. vol. cōsil. xlv. col. iij. circa pn. car. 94
Papa pōt ferre sniam sine aliquo peremptorio in hoc. iiij. volu. consi. xlv. colū. iij. circa princip. car. 94
Papa iudiciarium ordinem seruare nō tenetur in hoc. iiij. volu. consi. xlv. col. ij. circa prin. car. 94
Pena in cōpromisso peti pōt si snie arbitri nō pareaf nec agendi modus distinguatur in hoc. iiij. volu. consil. xlv. colū. iiij. circa medium. car. 95
Pena in transactiōe apposita indistincte peti pōt quoniā quantitatis datiōi nō adijcitur in hoc. iiij. vol. consi. xlv. colū. iiij. post medium. car. 95
Pena qñ iudicialis est quotuplex sit in hoc. iiij. volu. consil. xlv. col. i. ante med. car. 96
Pena qñ in ꝓctu apponif. tfic layci illam petere possunt dūmodo in fraudem vsuraz apposita nō fuerit in hoc. iiij. vol. cōsi. xlv. col. j. post medi. car. 96
Pena vltra interesse an peti valeat in hoc. iiij. volu. cōsil. xlv. col. prima. circa fi. car. 96
Pena regularis non inspicif an interfit in hoc. iiij. volu. cōsi. xlv. col. i. in fi. car. 96
Pauper si dubitef an aliquis sit arbitrio ipsius iudicis stabitur in hoc. iiij. volu. consil. xlv. col. ij. in fi. car. 96
Pacientia vim mandati hz. iō si aliquis agit tāq̄ procurator meus. r ego scio r non ꝓhibeo mandare videor in hoc. iiij. volu. consi. xlvj. col. iij. post medi. car. 97
Priuilegiū si ꝙcedaf fratribus ꝑdicatoribus vel minoribus sorores cōprehendi nō videntur. in hoc. iiij. volu. consil. l. col. iij. in prin. car. 106
Principis mens nō est alteri ius tollere velle. in hoc. iiij. volu. cōsil. lj. col. iij. circa medi. car. 108
Principi nullā iniuriā facimus: si ipsum bonuz r equum reputamus: quinimo eius maiestas istis duobus noibus in esse conseruaf. in hoc. iiij. volu. cōsi. lj. col. iij. circa medi. car. 108
Principis oia mādata r rescripta salua iustitia r alterius iure intelligi debēt. in hoc. iiij. vol. consi. lj. col. iij. circa medi. car. 108
Princeps quicqd facit vt deus facere presumitur in hoc. iiij. volu. cōsi. lj. col. iij. circa med. car. 108
Princeps absoluta ptāte meū mihi tollere pōt r alteri ꝙcedere in hoc. iiij. vol. consil. lv. col. i. post med. car. 118
Princeps per viā priuilegij pōt meū alteri ꝙcedere r mihi ipsum dnium auferre in hoc. iiij. volu. cōsi. lv. col. i. cir. med. car. 118
Princeps an possit auferre rez dominia que de iuregētiū existūt in hoc. iiij. volu. cōsi. lv. col. ij. circa med. car. 118
Princeps lz legibus solutus sit. nō tn a lege rōnis solutus eē intelligif in hoc. iiij. volu. consi. lv. col. ij. post med. car. 118
Princeps r imperator licet suum priuilegiū reuocare possint nō tamen directum vel vtile dominium. in hoc. iiij. volu. consil. lv. col. ij. post med. car. 118
Princeps licet rei mee dominium sine causa tollere possit tn possset adire r misericorditer iustitiā implorare in hoc. iiij. vol. cōsi. lv. col. ij. ante medi. car. 118
Princeps si alicui castrū cōcedit. intelligitur cū sua curia r iurisditiōe in hoc. iiij. volu. consi. lvij. col. i. circa med. car. 122
Prescribit qui bona fide prescribere vr tāq̄ sublatus sit effectus naturalis r ciuilis. in hoc. iiij. volu. consi. lix. col. iij. ante medium. car. 128
Pacem si duo fecerunt: quam ꝓmiserunt non infringere sub pena ecclesie applicāda. an si postea pacem fregerint. r penam remiserunt ꝓpter hoc preiudicet iuri eccl'ie questio in hoc. iiij. volu. ꝙsi. lxvj. col. ij. in fi. car. 66
Prescribatur quanto tempore cōtra alterius territorij fiscum cui bona quesita erant. Et etiam quanto tempore prescribatur in heresis crimine ad hoc vt inquiri nō possit. Et qñ cōtra fiscum per illum qui gabellam nō soluit in hoc. iiij. vol. cōsil. lxx. col. i. circa. fi. cū plu. seq. car. 155
Priuilegiū dominis cardinalibus cōcessum q beneficia vacantia per suoz familiariū obitū impetrari nō possint nisi de ipsoz cōsensu extendatur ad casum qñ vacant per priuationem propter eoz demerita. Et an r qñ more ciuilis r naturalis equiperentur. in hoc. iiij. volu. cōsi. lxxxij. col. i. circa med. cum pluri. sequen. per totum cōsil. car. 176

Processus agitatus per assertum delegatum nūquid valeat. Et nūquid in testiū receptiōe partis citatio. ꝛ eoꝝ publicatio ante ſniam requiraſ. Et ex quot capitibus ſnia nulla dici possit. Et nūquid ipsum cataſtꝝ dñium ꝓbare bēat in boc. iiij. volu. consil. lxxxiij. col. iiij. ante medi. cū plu. ſeq. per to. ꝙſi. car. 177

Quartam canonicā portionem vtꝝ prelatus habens: ꝛ sibi iura episcopalia in loco detrahere possit de eo qō relinquiſ priori. ꝛ rectori fraternitatis disciplinatorum alicuius ecclesie. ꝛ ex cōsequēti de relictis laycoꝝ fraternitati in boc. iiij. vol. cōsil. j. col. j. circa pn. car. 2

Quartas mortuarioꝝ epi donare ꝛ remittere possunt qm̄ illa persone. nō aūt ecclesie debetur in boc. iiij. volu. consil. j. colū. ij. in princi. car. 2

Quarta dē ꝓpria epō ꝓpter cure pastoralis onera in boc. iiij. volu. consi. j. col. ij. ante med. car. 2

Quarta an debeaſ de eo qō reliquiſ oratorio vel hospitali in boc. iiij. volu. cōsi. j. col. ij. circa medi. car. 2

Quarte ratio epō debite an sit propter cōmunionem que est inter episcopum ꝛ ecclesias sibi subiectas in boc. iiij. volu. consil. j. col. iij. in fi. car. 2

Quarta an debeatur. si relictū fuerit pauperibuꝫ certi loci in boc. iiij. vol. cōsi. j. colū. iiij. añ med. car. 2

Quarta episcopo nō debetur de relicto facto hospitali auctoritate episcopi nō cōstructo in boc. iiij. volu. consi. j. colū. iiij. post medium. car. 2

Quarta portio an epō debeaſ de relictis hospitali fundato nō auctoritate epi in boc. iiij. vol. consi. j. col. ij. ante medi. car. 3

Quarta epō debetur de relictis quibuscunq; pijs locis. dūmodo relicta priuilegiata nō sint in boc. iiij. vol. cōsi. j. col. iij. ante medium. car. 3

Quartam epūs a locis exemptis pōt ꝛ habere debet in boc. iiij. volū. consi. j. colū. iiij. ante medi. car. 3

Quartā nūquid persone non subiecte soluere teneaſ in boc. iiij. volu. cōsi. j. col. j. circa med. car. 4

Quartā nūquid epūs hſe debeat. si villa emit quandā domū. ꝛ ibi hospitale fecit ꝛ voluit ꝙ epūs auctoritatē interponeret: nec aliquid iuris haberet. ꝛ demū multi de illa villa miserationis causa illi hospitali bona sua reliquerūt. ꝛ ibi opa misericordie exercent in boc. iiij. volu. consi. j. col. ij. post med. car. 4

Quartā epō nūquid collegia pia soluere teneantur in boc. iiij. volu. cōsi. j. col. iiij. circa medi. car. 4

Quarta nūquid epō debeaſ iurisditiōis rōne quā bz ad eū cui relinquiſ in boc. iiij. vol. cōsi. j. col. j. circa med. car. 5

Quartam portionem epūs detrabere pōt de relicto canonicis facto nō expressis suis ꝓprijs nominibus in boc. iiij. volu. cōsil. primo col. iiij. circa princip. car. 5

Quartam episcopus hſe debet de relicto facto cōuentui fratrum de penitentia tertij ordinis sancti Frācisci in boc. iiij. vol. cōsil. primo. col. iiij. añ med. car. 5

Quarta an epō debeaſ de relictis factis collegio leprosoꝝ in boc. iiij. volu. consi. j. col. iiij. circa med. car. 5

Quarta an epō debeaſ de relicto facto pro fabrica ecclesie in boc. iiij. volu. cōsil. j. col. j. ante med. car. 6

Quarta de rebus imobilibus nūquid epō debeatur. in boc. iiij. vol. cōsi. i. col. i. circa med. car. 6

Quarta an epō debeaſ de relictis factis pauperibus simplr ꝛ in genere in boc. iiij. volu. cōsil. i. col. i. circa med. car. 6

Quarta nūquid epō debeaſ. si esset capl'm sine eccl'ia: qm̄ forte ipsa eccl'ia ab hostibus occupata esset: vel inundata a mari ꝛ ipsi capl'o relinqueret in boc. iiij. vol. consi. j. col. iij. añ me. car. 6

Quarta an epō debeaſ de fructibus distribuēdis si inter pauperes certi loci distribuunſ in boc. iiij. vol. ꝙſil. j. col. iiij. i fi. car. 6

Quarta an epō debeaſ: qm̄ testōr expresse dixit ꝙ volebat ꝙ fructus distribuereneſ in paupes arbitrio hoiuꝫ de collegio ꝛ fraternitate in boc. iiij. vol. cōsil. j. col. j. ante med. car. 7

Quartā an soluere teneaſ epō hītes aliqō priuilegiū a pōtifice edificādi eccl'iam ꝛ oratoriū. ꝛ alia multa de ista materia in boc. iiij. volu. cōsi. i. col. iiij. post med. car. 7

Quantitatibus in magnis maior obseruātia ꝛ cautella abbibenda est: cūꝫ in exiguis ꝛ paruis in boc. iiij. vol. consi. xlvj. col. iij. circa medium. car. 99

R

Regula iuris cōmunis vbicūq; apponiſ. ꝛ ab illa regula casus excipiſ. an ille casus a cōmuni regula exceptus ad aliū simile casum pp rōnis idētitatez extendaſ in boc. iiij. vol. cōsi. ij. col. iij. ante med. car. 9

Recōuentio quo casu in arbitro locū habeat in boc. iiij. volu. consil. iij. col. i. circa med. car. 12

Reconuentio coram delegato de cōi partiū voluntate locū nō habet in boc. iiij. volu. consi. iij. col. ij. in fi. car. 12

Reconuentio coram arbitro certi articuli locum nō habet in boc. iiij. volu. consi. iij. col. ij. post med. car. 12

Recōuentio ꝛ conuentio eiusdem cause respectu quotiens accumulantur. tūc indistincte ipa reconuentio procedit in boc. iiij. volu. consi. iij. col. ij. in fi. car. 12

Recōuentionis ꝛ cōuentionis causa eadem snia terminād de sunt in boc. iiij. volu. cōsil. iij. col. iij. circa princip. car. 12

Recōuentionis ꝛ cōuentionis in cā si iudex nō ꝙm iuris ordinem processit: sed obmisit vel preposterauit ordinem. an processus ipso iure nullus sit in boc. iiij. volu. consi. iij. colū. iij. circa medium. car. 12

Refutatiōes quas sorores fratribus faciunt de paterna vel materna hereditate: vel refutatiōes quas faciunt minores suis tutoribus vel curatoribus de administratiōe tutelle cū iuramento intātum valent ꝙ a tali iuramento absolutionem vel relaxationem petere non possunt in boc. iiij. volu. ꝙſi. vj. col. iiij. in fine. car. 18

Reus accusatus post criminis confessionem si mortuus fuerit ipsius bona cōfiscantur in boc. iiij. volu. consi. xj. col. iij. circa finem. car. 31

Renuncians appellatiōi pōt agere ꝛ iudicem a quo de iniustitia sibi facta in boc. iiij. vol. cōsi. xij. col. iij. circa med. car. 33

Renūcians appellatiōi pōt agere cōtra iudicē a quo de iniustitia facta in boc. iiij. vol. cōsi. xij. col. iij. circa med. car. 33

Rector ville si plures in cipis ponere faciat. Et de priuato carcere arguaſ: si ꝓbauerit ꝙ ipsius predecessores tali iure vsi fuerint. nūquid a pena excusetur in boc. iiij. volu. consil. xij. colū. iij. in fi. car. 36

Reductiōis ad arbitrium boni viri causa pendente. nūquid arbitramentum executiōi mandari valeat in boc. iiij. volu. consil. xvij. col. i. ante med. car. 44

Reductiōis petitio ad arbitriū boni viri peremptorie exceptiōis vim habet in boc. iiij. volu. consi. xvij. col. ij. ante med. car. 44

Restitutio in integrum petita snia diffinitiua suspēdit in boc. iiij. vol. cōsil. xvij. col. iiij. in pn. car. 44

Renunciauerit si quis omni priuilegio fori: licet de illo fori priuilegio nō exprimeret qō scholares habēt. an sufficiat in boc. iiij. volu. consil. xxj. col. ij. post med. car. 49

Remedium capli reintegrāda. iij. q. j. nūquid in omnibus rebus ꝛ in omni foro locum habeat. Et an etiā iniustis possessoribus detur. Et que in tali iuditio probanda sint. Et quenaz differentia sit inter illud remediū ꝛ remediū capli sepe de resti. spol. Et nūquid quoad fructus perceptos locum habeat. Et quibus testibus ſteſ magis: qm̄ hinc ꝛ inde pareſ fuerint. Et an causaz dicti sui etiam non interrogati assignare debeant in boc. iiij. volu. consi. xxiiij. colū. iiij. in prin. cū plu. ſeq. per to. ꝙſi. car. 53

Rector ecclesie si reperiatur mutuasse multā pecuniā noie suo proprio. an post mortem suā dicta pecunia de bonis ecclesie acquisita presumatur in boc. iiij. volu. consil. xxxix. col. iij. circa medium. car. 77

Rector licet vniuersitatis scholaris sit. tm̄ scholaris appellatione minime venit in boc. iiij. volu. consi. xl. col. iiij. circa me. car. 79

Rescriptū si nō tenet. nec clausule in illo ꝙtente tenere videntur in boc. iiij. vol. ꝙſi. xl. colū. ij. in fi. car. 82

Relictis ad pias causas ois iuris ciuilis subtilitas remittenda est in boc. iiij. vol. cōsi. xlij. col. i. ante med. car. 89

Relictum ad pias causas mandatur executiōi nō solū per iudicē ecclesiasticū: sed etiā per iudicē laicū: ꝛ vterqz habet iurisditionem temporalem in laicos quo ad talia relicta in boc. iiij. vol. consi. xlij. col. j. circa fi. car. 89

Relicta ad pias causas ꝙ exequaneſ. iudex iurare debet si heres sit negligens

ſit negligẽs in ſoluẽdo: vel eẽs in hoc ſit negligẽs. ⁊ ab aliquo nõ petant in hoc.iiij. vol.cõſi.xlij.col.i.in fi. car.89

Rigor nullus iuris ciuilis euenire põt ad impediendũ executionem pior relictor in hoc.iiij. vol.cõſi.xlij.col.iij.in ꝑn. car.89

Rubrica vbicũq; icipit per dictionẽ vel ꝑ dictionẽ q:tũc talis rubrica dr eẽ ſumariũ nigri in hoc.iiij.volu.conſi.xliiij.colum.j. poſt medi. car.92

Rubrice pro textu allegari poſſunt ſi oratio perfecta fuerit in hoc .iiij.volu.conſil.xliiij.colũ.j.poſt med. car.92

Redimens negocior geſtor actionem nõ habet vbi aliquis redemit filium vel vxorem alterius. ⁊ pater vel mater redemptus erat: ſecus ſi redempturus non erat in hoc.iiij. vol. conſil. xlvj.col.j.circa fi. car.97

Rationibus ſcriptis per defunctũ maior fides preſtar q̃ viuenti um rõnibus: qñ animus defuncti nõ ita preſumit corruptus: nec etiam a demone corrũpi põt in hoc.iiij.vol. conſil.xlvj.col. ij.circa med. car.99

Ratio ſcripta in libro rõnũ ſi a pñtia partis nuda fuiſſet non tñ a cauſe expreſſione: nihilominus plenam ꝓbationem induceret in hoc.iiij. vol.cõſi.xlvj.col.ij.poſt med. car.99

Rationes ſcribentes in libris ſuis faciunt fidem in fauorem ſuũ: ſi ſcribentes tales fuerint: ad cuius fidem publice recurratur. in hoc.iiij.volu.cõſil.xlvj.col.ij.circa fi. car.99

Reſcripto licet multa verba cõtineanr: ſola tñ ꝙcluſio attenditur in hoc.iiij.volu.cõſi.xlix.col.j.circa medi. car.102

Reſcripto apoſtolico ſi fint multa capla ſeparata. ⁊ in vno ex illis caplis ſit euidens peccatũ cõſtructiõis vel latinitatis vitiar in totum reſcriptus etiam quoad ſeparata capla in hoc.iiij. volu. conſil.lj.col.iiij.in prin. car.108

Reſcriptus valet ſi princeps ex certa ſciẽtia faciat apponẽdo clauſulam nõ obſtante tali lege in hoc.iiij. vol.conſi.lv.col.ij. poſt medium. car.116

Reſcriptũ nõ ꝓdeſt ſi cõtra alicuius priuilegiũ fuerit. in hoc.iiij. volu.conſil.lv.col.i.circa fi. car.118

Reſcriptũ nõ valet ſi ꝯ ſtatutũ reſcribir. nulla de ſtatuto mentione facta in hoc.iiij. volu. cõſil.lv.col.j.circa med. car.118

Reſcripto ſi apponanr iſta ꝟba geminata tu tu perſone induſtriã inferũt in hoc.iiij.volu.cõſi.lvj.col.ij.ante med. car.119

Romanor appellatiõe an iudei veniãt in hoc.iiij.vol.conſil.lxiij. col.iiij.ante med. car.134

Rem ſi cũ fructibus petã inde pceptis fructuũ quãtitatẽ exprime re nõ teneor in hoc.iiij.volu.cõſi.lxxij.col.i.ante med. car.161

Reſcriptũ ſi ab excõicato impetratũ ſit. ⁊ iudex delegatus ex illo reſcripto ſe cõpetentẽ eſſe ꝓnunciaret. ⁊ a tali ꝓnunciatiõe nõ eſſet appellatũ: ſnia tenebit ⁊ in rem iudicatã tranſibit in hoc .iiij. vol.conſil.lxxvj.col.iij.circa med. car.168

Ruſticus vtr poſſit ꝓbare q̃ pp ſui facilitatẽ aliquid fecit vel nõ fecit poſtq̃ eſt elapſus terminus ei datus ad ꝓbandum ⁊ probatum habendũ. Et an ⁊ qñ notoriũ allegari debeat. Et qñ iudex in eo aliquid ex ſuo officio ſupplere poſſit in hoc.iiij. volu. cõſi.lxxix.col.iij.circa fi.cũ plu.ſeq.p to.cõſil. car.171

S

Statutum ſi diſpoſuerit q̃ in mulieris ꝯctu ꝓpinquorum cõſenſus interuenire debeat. ⁊ lõgo tẽpore apparet ꝯctũ fuiſſe celebratũ. nũquid ꝓpinquor ꝙſenſus interueniſſe preſumar in hoc.iiij.vol.ꝙſil.j.col.j.añ med. car.3

Statutũ ſi diſponat: q̃ in tali fraternitate nullus recipiar niſi primo quid certũ ſoluerit: nũquid ſi tale ſtatutũ ex honeſta cauſa factũ fuerit: vtputa pro alẽdis pauperibus. an tale ſtatutus ſymoniacũ dicar in hoc.iiij.volu.cõſi.i.col.i.poſt med. car.6

Statutũ de prelato loquẽs nõ habet locus in caplo ſicut nec econtra in hoc.iiij.volu. conſil.i.col.ij.in fi. car.6

Statutũ ſi alicubi fiat: q̃ quicũq; ad habitandũ venerit. ⁊ ibi per certũ tpõ ſteterit: a collectis exemptus ſit. ſi poſtea aliud ſtatutũ fiat in ꝟrium in prciudiciũ illor qui venerũt illi exceptiõe exemptionis iuuari debent in hoc.iiij.volu.cõſi.ij.col.ij. poſt medium. car.8

Statutũ ſi fiat ad cõmodũ aliquor: qui ſtatuenti ſubiecti nõ erãt: cum tale ſtatutũ in vim ꝯctus ſeu quaſi trãſeat reuocari nõ põt in hoc.iiij.volu.conſil.ij.col.ij.in fi. car.8

Statutum ſi diſponat q̃ forenſis nõ poſſit acquirere rez immobilem in ciuitate: eccl̃ias non cõprehendit in hoc.iiij.volu. conſi. ij.col.iiij.ante medium. car.8

Statutum diſponens q̃ ville cuſtos malefactorem in villa delinquentẽ capere teneat. an clericus delinquentem cõprehendat in hoc.iiij.volu.ꝙſil.ij.col.iiij.ante medi. car.8

Statuto ſi caueat: q̃ de ꝯctu ſoluatur gabella ſex denarior pro libra: an ſoluer de ꝯctu facto ſuper re inextimabili in hoc.iiij.volu.cõſil.ij.col..iiij.poſt medi. car.8

Statuto ſi caueat q̃ cõtra publicũ inſtrm nõ poſſint opponi niſi certe exceptiões q̃ nihilominus opponi poterũt exceptiones ſimiles in hoc.iiij.volu.cõſi.ij.col.iij.in prin. car.9

Sententie ex cõpromiſſum nõ valent: etiã ſi poſt cõpromiſſum nominatim emologer laudum in hoc.iiij.volu.conſi.iij.col.j.poſt medium. car.10

Sentẽtia valet ſi egi cõtra te actiõe quãto minoris. ⁊ iudex te rhe dibitoria condemnauit in hoc.iiij. volu.conſil.iij.col.iij.circa princi. car.10

Statutus quotiens illud exprimit qd ex iuris diſpoſitione inerat tũc nõ ſolum ius cõmune alterat ſed nouam actionem inducit: in hoc.iiij. volu. conſi.iij.col.iiij.in fi. car.11

Statutũ ſi diſpoſuerit q̃ victus victori in expenſis cõdemner an tale ſtatutũ intelligir q̃ limitabir niſi victus iuſtã litigãdi cauſam habuerit in hoc.iiij.volu.cõſi.iiij.col.i.in ꝑn. car.12

Statutũ ſi diſponat q̃ nulla actio forẽſibus cedi poſſit. ſi aliquis ex teſtõ dãnatus ſit alicui forenſi cedere: ⁊ cedit. nũquid in penam incidat in hoc.iiij.volu.conſi.iiij.col.ij.circa medi. car.13

Statutũ ſi dictauerit q̃ ſi tutor aliqd facit cũ ꝙſenſu cõſanguineorum pupilli. ⁊ a teſtatore liberer: nõ teneat ad reliqua: an compelli poſſit ad reſtituẽdũ quicqd ad manus dicti tutoris peruenerit de bonis ipſius teſtatoris. aut ipſius pupilli in hoc.iiij. vol. cõſi.iiij.col.ij.circa fi. car.14

Statutũ diſponens pr̃em teneri pro filio permittentẽ ipſum negociari an in patre tantũmodo ſciente locũ habeat. Et an ſcientia probari debeat. Et ex quibus ipſa ſciẽtia preſumatur. Et an ratificatio neceſſariũ cõſenſus inducat. Et an ⁊ qñ ſecũda ſententia cõtra patrem lata valeat in hoc.iiij.volu.ꝙſi.v.col.iij. circa medium. car.15

Statuto ſi diſponatur: q̃ bãnito opem preſtans puniri debeat an debeat articulari ⁊ probari illum fuiſſe bãnitum in hoc.iiij.volu. conſil.v.col.iij.circa fi. car.15

Snia ſcõa tũc nõ valet ꝯ primã: qñ ambe ex eadẽ inſtãtia late fuerunt in hoc.iiij.volu. cõſil.iiij.col.iij.ante med. car.16

Sententia cõtra ſniam quare nulla ſit. in hoc.iiij. volu. conſil.v. colũ.iiij.ante med. car.16

Spurius per ſocij cõiunctionẽ ſui patris dimidiã hereditatẽ conſequir in hoc.iiij.vol.ꝙſil.iiij.col.iiij.in fi. car.16

Statutũ ſi dixerit: q̃ nullus filiusfamilias poſſit ſe aliqualr obligare in aliquo ꝯctu ſine ſui pr̃is ꝙſenſu. nũquid ⁊ quo pacto ſe extẽdat in hoc.iiij. volu.conſi.v.col.ij.in prin. car.17

Statutũ vnũ ſi diſponat q̃ predecedẽte vxore in matrimonio vir lucrarer dotẽ. ⁊ aliud ſtatutũ diſponat q̃ forenſis nõ poſſit acquirere bona imobilia in tali loco. nũquid ſi forenſis matrimonium in tali loco ꝯbat. ⁊ habeat in dotẽ bona imobilia ⁊ in matrimonio predeceſſit. ille talis forenſis illius ſtatuti vigore bona imobilia lucrari potuit in hoc.iiij. volu.cõſi.v.colũ.ij. circa medium. car.17

Statuto vno ſi caueat q̃ pater teneat filijs ſuis relinquere quintam partem bonor ſuor. alio aũt ſtatuto caueatur q̃ teſtamentum in quo nõ relinquitur filijs ſuis integra legittima ſit ipſo iure nullum. nũquid dicta quinta integra legitima dicatur an vero tale ſtatutũ ꝓm ius cõmune intelligatur: in hoc.iiij. volu. conſi.v.col.ij.circa med. car.17

Statuto ſi caueat q̃ filiusfamilias nõ poſſit ꝯbere ſine ꝙſenſu patris. nũquid ſi filius ſine pr̃is ꝙſenſu ꝯbat qui poſtea lr̃as accipiat de ꝯctu ipſius filij ratificare videatur in hoc.iiij.vol.ꝙſi. v. colũ.ij.in fi. car.17

Snia eſt ipſo iure nulla poſito q̃ iudex ſniaꝫ iuſtã tulerit ſi de cauſa nõ cognouit in hoc.iiij.volu.cõſi.vi.col.ii.in prin. car.18

Statutum nunqd adulti iuramentũ annullare poſſit in hoc.iiij. volu.conſi.ii.colum.ii.in fi. car.18

Statutum vbicũq; annexam rationem hz tale ſtatutũ eſt validuz

in hoc.iiij.vol.cõsi.vj.col.ij.circa med. car.19
Statutũ qñ ꝓhibet minorẽ renũciare vel donare sine certa solẽnitate alꝫ actus sit nullus etiam cum iuramento.tunc tale statutum valet in hoc.iiij.volu.consi.vj.col.ij.post med. car.19
Statutũ quo cauet ꝙ mulier ꝫbẽs sine ꝓpinquoꝝ ꝙsensu nõ obliget.ẽt si iurauerit.an valeat i hoc.iiij.vo.ꝙ.vj.col.ij.cir.fi.car.19
Statutũ nũquid iuramentum inter subditos remittere valeat. in hoc.iiij.volu.consil.vj.col.ij.circa.fi. car.19
Sentẽtia si due cause expresse sint:vna falsa.ꝛ altera nõ sustentaꝫ vera in hoc.iiij.volu.consi.vj.col.ij.circa med. car.20
Statuto si caueaꝫ:ꝙ de eo qõ est allegatũ in iuditio per partẽ ꝟi um ꝓbari nõ possit de eo qõ est allegatũ.ꝛ ꝓbatũ solũ intelligitur in hoc.iiij.volu.consi.vj.col.ij.circa ꝓn. car.20
Statuta precisa arbitrij dispensationem nõ recipiunt in hoc.iiij.volu.ꝙsi.vj.colũ.iij.circa medi. car.20
Statuto si caueaꝫ ꝙ statuta sint ꝓcisa.ꝛ ꝓcise obseruenꝫ qd illa dictio ipoztare bẽat in hoc.iiij.vol.ꝙsi.vj. col.ij.cir.med. car.20
Statutũ si regrat ꝙ iudex sedeat certis diebus ꝛ certis horis ad bãchũ.an ꝛ quo pacto sibi credatur in hoc.iiij.volu.consil.vj.col.iiij.circa fi. car.20
Statutũ quotiens ꝟctum ipso iure annullat:si certa solẽnitas obseruata nõ fuerit.an forma apponere videatur in hoc.iiij. volu.consi.vj.col.ij.in princi. car.21
Statutũ si disponat ꝙ minor sine ꝙsensu ꝓpinquoꝝ obligari non possit ꝙ si minor ipse ex illa obligatiõe acquirat sine ꝓpinquorum ꝙsensu obligari poterit in hoc.iiij.vol.cõsi.vij.col.ij. post medium. car.22
Spurius an legitimatus dicaꝫ:vbi spurietatis qualitates in legitimatiõe expresse nõ sint in hoc.iiij.vol.cõsil.ix.col.ij.circa medium. car.26
Statutũ an valeat ꝙ spurius a patre instituj possit in hoc.iiij.volu. consil. ix.col.i post med. car.27
Societatem facit presumi insimul habitatio lucroꝝ in cõmuni collatioꝛeius insuper qõ alter lucratur:inuicem nõ reddita ratio in hoc.iiij.volu.consil.x.col.iiij.circa finem. car.28
Societas nõ presumiꝫ:lꝫ de pupilli utilitate tracteꝫ si duo fratres sint ꝛ vnus negociari non põt:qz est pupillus.ꝛ alter sic in hoc .iiij.volu.consi.x.col.i.circa prin. car.29
Societas oium bonoꝝ nunquid ꝟcta intelligaꝫ si duo frẽs lucra cõmunicarunt in hoc.iiij.volu.consil.x.col.ij.ante med.car.29
Societas an ꝟcta videaꝫ:vbi duo frẽs pupillus ꝛ adultus simul habitabãt.ꝛ simul hꝝditatẽ pr̃nã possidebãt ꝛ adultus totũ:qõ ex arte sua lucrabaꝫ ponebat in cõmunione.ꝛ cõiter oia onera subierũt in hoc.iiij.vol. cõsil.x.colũ.ij.post med. car.29
Societas tacita nõ ꝓsumiꝫ si vnus negociari possit.ꝛ alter nõ:qñ pupillus est in hoc.iiij.volu consi.iiij.col.ij.circa fi. car.29
Statuto si caueaꝫ ꝙ mulier testari nõ possit nisi cũ ꝓpinquoꝝ cõsensu.an poterit testari ad utilitatẽ ipsoꝝ cũ ꝓpinquoꝝ ꝙsensu in hoc.iiij. volu.consil.x.col.i.ante med. car.30
Statuto si caueaꝫ ꝙ qualiscũqz arbitri snia fuerit executiõi mandeꝫ.an cõstare debeat ꝙ ille arbiter fuerit in hoc.iiij.vol.consi. xij.col.ij.in prin. car.35
Statutũ si disponat ꝙ ludus in certo loco fieri debeat:alꝫ ipi ludentes puniantꝫ si qdã luserint ex illũ locũ a statuto deputatuz nũquid venirẽt puniẽdi in hoc.iiij.vol.col.iiij. añ med. car.36
Statutũ quo cauet ꝙ nullus debitor pro priuato debito detineri possit si de bonis expeditis satisfacere valeat:qũo intelligatur. Et nũquid laycoꝝ statutũ circa iuramentũ disponere possit.ꝛ maxime i minore sine certa solẽnitate ꝟbẽte. Et an ꝛ qñ ille qui verba iniuriosa dicit que tñ vera sunt inuiriaꝝ actiõe teneatur in hoc.iiij.vol.cõsi.xv.colũ.j.cũ.seq.p to.ꝙsil. car.37
Statutum ꝓhibens minorez renunciare vel donare sine certa solenitate:alr actus etiã cũ iuramẽto sit nullus. an valeat in hoc iiij.volu.consi.xv.col.iij.post med. car.37
Statuta inuitantia mulieres ꝛ minores venire cõtra prophium iuramentũ nõ tenent:qñ irrationabilia sunt in hoc.iiij. vol. consil.xv.col.iiij.ante med. car.37
Statutũ nũquid super spirituali re disponere possit in hoc.iiij.volu.consil.xv.colũ.iiij.ante med. car.37
Statutũ si disponat ꝙ ꝟctus factus cum minore: vel muliere sine ꝓpinquoꝝ consensu sit nullus:si ipse minor ꝟbat absqz illa solenitate cũ iuramẽto obligabiꝫ in hoc.iiij.vol. cõsil.xv.col.iiij. post med. car.37
Statutũ si disponat ꝙ minor nõ possit ꝟbere ẽt cũ iuramẽto sine certa solẽnitate.ꝛ si aliqs illo instr̃o vtaꝫ:incidat in certã penã in statuto ꝓtentã:an tale statutũ penã vtẽti iuramẽto imponere valeat. in hoc.iiij. volu.consi.xv.col.iiij.post med. car.37
Statuto lꝫ vsurarie prauitatis exercitiũ induci nõ possit: qñ iuri diuino ꝟdicit.an tñ disponere valeat vt aliqua rõne aliqd vltra sortẽ solui possit in hoc.iiij.vol.ꝙsi.xvj.col.i.circa med. car.40
Statutum populi disponere põt sup his que a iure diuino disposita sunt.puta ex cã distinguendo ꝛ limitando in hoc.iiij.volu. consil. xvj.col.i post med. car.40
Statuta cõdere super reddẽda in ciuitate iustitia si prioribus per missum fuerit.nũquid illius cõmissiõnis vigore potestatẽ eligere valeãt:qui illam iustitiã in ciuitate faciat in hoc.iiij.volu. cõsi.xvj.colũ.i.circa fi. car.41
Statuta ciuitatis alicuius si papa ex certa sciẽtia.ꝛ causa cognita cõfirmat an talia statuta papalia dicuntur in hoc.iiij. volu. consi.xvij.colũ.iij.circa medi. car.43
Statutum disponẽs:ꝙ scripture mercatoris sicut publico instrumento stetur an valeat. Et quid in ꝙsuetudine vel pacto. Et an vbi de ꝓcio mentio fit intelligaꝫ eẽ vẽditio. Et an ꝛ qñ donatio immẽsa fraudulẽta ꝓsumaꝫ. Et quid ipoztẽt dictiões vniuersales quecũqz ꝛ qñcũqz ꝛ similes in hoc.iiij.vol.cõsil.xviij. col.j. circa med. cum plu.sequen.per totum cõsil. car.45
Statuta per supiorem cõfirmata per ipsos statuẽtes reuocari possunt in hoc.iiij vol.cõsi.xix.col.iiij ante medi. car.46
Statuto si caueatur ꝙ instr̃o ꝙseruatiõis nulla currit prescriptio ꝙ nihilominus prescriptio quadregenaria currit in hoc.iiij. volu.consi.xxij.colũ.ij.ante med. car.51
Statuto si caueaꝫ ꝙ instr̃a dotalia executiõi mãdenꝫ nulla obstãte lõgi tpis prescriptiõe:an prescriptio.xl. annoꝝ currere bẽat in hoc.iiij.volu.cõsi.xxij.col.iiij.in fi. car.52
Statutũ de donatiõe mẽtionẽ faciẽs an intelligaꝫ de donatiõe inter viuos. Et an qñ de donatione loquiꝫ in legato locuz bẽat. Et an ꝛ qñ extẽdi possit vbi in se rõnẽ non hz. Et an excludẽs quẽ:pp aliũ videaꝫ illũ iuuare pp quẽ exclusionẽ faciat. Et an statutũ in casu simplici loquẽs ẽt in casu mixto locũ habere dicaꝫ. Et qd si a statuto vocatus repudiet. an pp illum excluſus admittaꝫ in hoc.iiij. volu.cõsi.xxiij.col.i.circa medi. cum plu. seq.per to.ꝙsi. car.52
Statutũ si mulieres donare ꝓhibeat. intelligitur facta ꝓhibitio in donatiõe inter viuos ꝛ nõ causa mortis in hoc.iiij. vol.cõsi. xxiij.col.i.in fi. car.52
Statutũ si disponat ꝙ si donatio nõ sit insinuata sit nulla nõ itelligitur de donatiõe causa mortis: sed inter viuos tm̃ in hoc.iiij. volu. cõsil.xxiij.col.iij.circa fi. car.52
Statutum de simplici loquens in materia restringibili ꝛ exhorbitanti ad ipsum mixtũ nõ extenditur in hoc.iiij.volu.cõsil.xxiij. col.iiij.circa ꝓn. car.52
Statutũ si disponat ꝙ stãtibus masculis femie nõ succedãt nũqd si ipsi masculi hꝝditatẽ repudiẽt:ipse femine admitti debeãt in hoc.iiij.vol.cõsil.xxiij.col.i.in fi. car.52
Statuto si caueaꝫ ꝙ vxore in mr̃imonio ꝓcedẽte ipse vir lucreꝫ dotem:si quidã despõsauit quãdã per verba de pñti: nec tñ ipsam ad domũ traduxit:ea statim mortua an vir dotẽ lucrari debeat in hoc.iiij. volu.consi.xxvj.col.ij.circa princip. car.58
Statutũ de femina maritata loquens an in desponsata per verba de presenti locũ habere debeat in hoc.iiij.volu.consi.xxvj.col. .ij.ante med. car.58
Statuto vno si caueaꝫ ꝙ testm̃ i quo nõ relinquiꝫ filijs itegre legitima sit ipo iure nullũ. Itẽ alio statuto cauet ꝙ pr̃ teneaꝫ filijs relinqre qntã ptẽ bonoꝝ suoꝝ: qũo ista statuta itelligẽda sunt in hoc.iiij.vol.cõsi.xxvij.col.ij.ante medi. car.59
Statuto vno si caueaꝫ ꝙ vẽditio q̃ posita fuerit ad cridas teneat alio aũt statuto disponaꝫ ꝙ contractus a minore factus ita teneat si agnatoꝝ ꝙsensus iteruenit:qũo statuta ista intelligenꝫ. in hoc.iiij.volu.cõsil.xxvij.col.i..circa med. car.59
Statutũ laycoꝝ vtrũ ꝟ eccl̃iasticã libertatẽ eẽ dicaꝫ ꝛ maxie qñ refrenat audatiã litigantiuz in mr̃imonialibus cãis. Et an iudex eccl̃iasticus ꝛ laycus delinquentẽ pro eodez delicto punire valeant.

leant. Et an iudex laycus in cāis ecclīasticis in aliqbus casib⁹ ꝛ locis iurisditionē bēat. Et an valeat laycoꝝ statutū suoꝝ subditoꝝ rōne lz in ꝓiudicium iurisditioni ecclīastice ꝓiudicare bēat. Et an statutū valeat puniēs mīmonium ꝑbētes cum filiꝭ sine patris cōsensu in boc.iiij.volu.cōsil.xxxi.col.ii.in prin.cuz plu. sequen.per totum consi. car.65

Statutuz si dictauerit: ꝙ quicūqz clericū occiderit in.x. libris puniat: nunqd tale statuz ꝑ ecclesia libertatem esse dicat in boc iiij.volu.cōsi.xxxi.col.ij.ante med. car.65

Statutū de lītis cābij loquēs an de simulatis vel fictis intelligat. Et de sīlr de instīris ꝛ de ꝯctibus. Et qūo ꝓbetur simulatio lītis cābij. Et an statutū aliquā exceptionem admittēs ēt si taxatiue loquat ēt sīles admittere itelligat. Et an ꝛ qñ in statutis extensio fieri debeat in boc.iiij.volu.cōsil.xxxv.colū.ij.ante med.cū plu.sequen.per totum fere consi. car.70

Statuto si caueat ꝙ nō possit opponi aliqua exceptio ꝑ publicuz instīrm: nisi certe exceptiones: nihilominus ipsuz eē instīrm publicū ꝓstare dz in boc.iiij.vol.cōsil.xxxv.col.ij.circa si. car.70

Satuto si disponat ꝙ qualiscūqz fuerit arbitri snia executiōi mādet: nec aliqd opponi possit: an illū fuisse arbitruz q sniaz fecit ꝓstare dēat in boc.iiij.volu.cōsi.xxxv.col.ij.circa si. car.70

Statutum si disponat ꝙ instīrm ꝓfessionatum paratā executionez habeat nō extendit ad casum quo instīrm sit inualidum in boc iiij.volu.consilio.xxxv.col.iij.in princip. car.70

Statuto si tollit facultas opponēdi ꝑ gesta p supiorē itelligit si illa gesta valida fuerint in ḃ.iiij.vol.ꝓsi.xxxv.col.i.i ꝑn. car.70

Statuti forma si nō pōt opponi aliqua exceptio ꝑ instīrm guarentigie nisi solutionis: an cōpēsatiōis exceptio opponi poterit in boc.iiij.volu.cōsil.xxxv.col.iiij.circa finem. car.70

Statuto si caueat ꝙ ꝑ instīrm ꝓfessionatum nō possint opponi nisi tres exceptiōes tm̄: an illa dictio taxatiua ipediat: qn alie sīles exceptiōes opponant in ḃ.iiij.vol.ꝓsi.xxxv.col.iiij.i fi.car.70

Statuto si caueat ꝙ ꝑ instīrm publicū nō possit opponi aliqua exceptio: an poterit apponi illa: que ex facti cuidētia resultare dz in boc.iiij.volu.cōsil.xxxv.col.i.in prin. car.71

Statutū disponēs ꝙ creditor nō petens debitū suū ifra certū tps excludat ab agēdo an valeat. Et an obl̄onē ciuilē ꝛ nālez tollere possit ꝛ fingere iuramētuz dolo vel metu extortū fuisse. Et an snia valeat q̄ ꝓdēnat in pte petita: ꝛ in reliq̄ nō nec ēt absoluat. Et an ꝙuentio ꝛ recōuentio eodē iudicio terminari debeāt. Et nūqd lis sup cōpensatione ꝓtestari possit in boc.iiij.volu.cōsil. xxxvi.col.i.circa si cum plu.seq.per totum cōsi. car.72

Statutū disponēs ꝙ creditor nō petens debitū suū ifra certū tps excludat ab agēdo an valeat. Et an obl̄onē ciuilē ꝛ nālez tollere possit ꝛ fingere iuramētuz dolo vel metu extortū fuisse. Et an snia valeat q̄ ꝓdēnat in pte petita: ꝛ in reliq̄ nō nec ēt absoluat. Et an ꝙuentio ꝛ recōuentio eodē iudicio terminari debeāt. Et nūqd lis sup cōpensatione ꝓtestari possit in boc.iiij.volu.cōsil. xxxvi.col.i.circa si cum plu.seq.per totum cōsi. car.72

Statutū de gabellis soluēdis nūquid clericoꝝ colonos obligare bēat. Et an ꝛ qñ clerici teneāt ad expēsas pōtiū itinerū ꝛ viaꝝ publicarum: ꝛ ad aggeres pp aquarum inūdatiōes ꝛ ad portarū gabellas ꝛ fīlia onera. Et an mēdicātes ad ꝓdicta teneātur. Et ciuitatis ꝓsuetudo clericos ligare bēat in boc.iiij.volu. cōsi.xxix.col.i.post med.cum plu.seq.p totū cōsi. car.62

Statutum nō valet ꝙ viles ꝛ infames sint ciues ciuitatis in boc iiij.volu.cōsil.xl.col.i.post med. car.79

Statutū vbicunqz disponit ꝙ forensis in oībus ꝛ p oia habeat ꝛ tractet vt ciuis nulla dīa est iter ipsos ciues originarios ꝛ veros ꝛ ipsos forēses in boc.iiij.vol.ꝓsi.xl.col.ij.circa me.car.81

Statutū disponēs minorē nō obligari ēt cū iuramēto sine certa solēnitate an valeat. Et an decretū iudicis defectus suppleat. Et q̄ dīa sit inter ꝓsensum ꝛ auctē. Et virū iudicis pñtia in minore dolum vel metū tollat. Et qd in iuramēto. Et an statutū ꝓsumens dolū vel metū in iuramēto obliget. Et an statutū loquēs de ꝓsanguineoꝝ ꝓsensu interponēdo in ꝯctu minoris.xxv.annis in bastardis vel in feminis locū bēat. Et p quos actus beneditatis aditio inducat in boc.iiij.volu. cōsil.xli.colū.i. circa medium cum plu.seq.per totum consi. car.85

Statutū si disponat ꝙ mulier nō possit ꝯbere sine ꝓsensu duoꝝ ꝓpinquoꝝ ēt cū iuramēto: ꝛ ꝙ illius ciuitatis ptās teneat de facto cōpellere recipientē ad remittendū oia iura q̄ sibi q̄sita vident: nunquid hoc verū erit qñ filius patri renunciauit in boc iiij.volu.cōsi.xli.col.i. circa med. car.85

Statuto si caueat ꝙ mulier nō possit ꝯbere sine cōsensu ꝓpinquorum an poterit ꝯbere cū ipsis ꝓpinquis eoꝝ cōsensu interueniente in boc.iiij.vol.cōsi.xli.col.iij. post medium. car.85

Statutuz si disponat ꝙ filius nō possit ꝯbere sine patris cōsensu: an cōsentire poterit vt filius ipsi patri renūciare habeat in boc iiij.volu.cōsil.xli.col.iij.circa si. car.85

Stututū inferioris tollens appellationez ad superiorez an valeat ꝛ clausula appellatiōe remota cuius nature sit. Et an possit ex priuilegio fieri vt nō possit appellari ad supiorē. Et nūqd ciuitas appellationis iudicē ordinare possit. Et si nō possit appellari an querellari vel reclamari possit. Et an appellatio procedat dicēdo appello ad titiū ꝛ ad quēcunqz iudicē cōpetentē in ḃ.iiij.vol.ꝓsi.xliij.col.i.añ me.cuz plu.seq.p to.fere ꝓsi.car.91

Statutum p viam indirectā appellationē tollens nō valet in boc iiij.volu.cōsil.xliij.colū.ij.ante med. car.91

Statutū lz possit tollere ꝑmā appellationē: q̄ fieret cora iudice appellatiōis creato i ipo municipio nō tñ posset facere qn sc̄da appellatio posset fieri cora supiore: ꝛ municipes de iure supiorīs statuere nō possint i boc.iiij.vol.ꝓsi.xliij.col.ij.ante me.car.91

Statutū si tollat exceptionē opponendā ꝑ instīrm de friuola intelligit in boc.iiij.volu.consilio.xliij.col.ij.circa med. car.91

Statutū si disponat ꝙ exñtibus masculis femina ab intestato nō succedat nisi in dote facto vero testō nō succedat nisi quatenus ei testor duxerit relinquendū an itelligat facto testō ꝛ ipsis masculis extātibus i boc.iiij.vol.cōsi.xliij.col.ij.post me. car.91

Statutū si dictauerit ꝙ ꝑ gesta p iudicem nō possit ipugnari aliq̄ exceptiōe iuris vel facti an si fiat ꝯctus cora iudice: ꝛ ab eo approbet ꝑ illū ꝯctum nihil opponi possit in boc.iiij.volu.consil. xlv.col.ij.post medium. car.95

Statutū si aliqd in priuilegiū cōcedit puta ꝙ pbyter possit confi cere instrumēta: ꝛ instīro credat: ac si eēt factū manu publici notarij an tale statutū valeat in boc.iiij.volu.cōsil.xlvi.colum.ij. ante medium. car.98

Scriptura absente parte facta an valeat in boc.iiij.vol.cōsi.lxvi. col.iiij.ante med. car.98

Scripta q̄ sunt i codice rōnum an ꝓscribente fidez faciant in boc iiij.volu.cōsil.lxvi.col.ij.circa medium. car.99

Statuti alicuius vigore si ciuitas dabat certā frumenti q̄ntitatem quolibet āno loco religioso tanqz elymosinam deinde cōdidit statutum talis elymosine reuocatorū an valeat in boc.iiij.volu.cōsil.lxvij.col.iiij.circa med. car.110

Statutū si loquat ꝓ verbū si qs an cōitas aut collegiū cōprehendat in boc.iiij.volu.consil.xlviij.colum.i.circa prin. car.101

Sententia valet si iudex dixerit pronūcio vt in cōsilio cōtinet si illud cōsiliuz in actis illius instantie redactum fuerit in boc.iiij. volu.cōsi.lxix.col.i.post medium. car.102

Snia est nulla si iudex dixerit pronuncio vt i tali cā huic simili in boc.iiij.volu.cōsi.xlix.col.i.circa si. car.102

Snia valet si iudex dixerit pronūcio vt in tali carta cōtinet si carta sit liquida i iudicio ꝓducte ꝛ recitationi parata in boc.iiij. volu.cōsil.xlix.colum.ij.in princip. car.102

Statuta italie successiōes i masculos cōferūt vt familiaruz dignitas salua sit que per agnatos domus cōseruat in boc.iiij.vol. consi.l.colum.i.in prin. car.105

Statutū si priuilegiat patruū in successione an patruū magnū priuilegiare videat in boc.iiij.vol.cōsil.l.col.i.post med. car.105

Statutū si disponat ꝙ existēte patruo defuncti mr̄ ad successionē nō admittat: nunqd patruus magnus matrez excludat in boc iiii.volu.cōsilio.l.col.i.post med. car.105

Statuto si caueat ꝙ bānitorum filij nō possint stare in ciuitate an sub illo masculino genere filie cōprehendent in boc.iiij.volu. cōsi.l.col.ij.circa finem. car.105

Statutū laycoꝝ si de sacrilegio loquat ꝫm iuris ciuilis disponez i telligit secus si ꝓstitutio esset ecclīastica in boc.iiij.volu.consi. li.colum.ij.circa med. car.109

Statutū si disponat ꝙ accessionē nō ꝓbās puniat i centū mō qdā in eodē libello plures accusat ꝛ de aliquo nō ꝓbat an i plurib⁹ penis vel in vna tm̄ puniri debeat in boc.iiij.vol.cōsi.lij.colū. iij.ante medium. car.109

Statuto si caueat ꝙ ꝓdēnat⁹ i cētū bāniat mō qdā fuit ꝓdēnat⁹ in l.p tali vulnere ꝛ i.l.p tali pcussiōe: q̄ ascēdūt ad sūmā ipoꝝ cētū an pp ḃ bāniri possi i ḃ.iiij.vol.ꝓsi.lij.col.iij.circa si.car.109

Statutū lz ꝓbibeat oēm exceptionē oppoui posse ꝑ instīrm guarētigie poterit tñ opponi exceptio illa: q̄ venit ex nā ipsius instīri aut ꝯctus in boc.iiij.volu.consilio.lij.col.i.circa ꝑn. car.110

Statutum si disponat q̄ ꝯ instrumentū nō possit opponi nullitas defensio exceptio vel iudicis offiñ: si celebratuz sit instrm donationis inter virū ⁊ vxorez an stante tali statuto nullitatis exceptio opponi possit i boc.iiij.vol.ꝙsi.lij.col.i.circa med. car.110
Statuti dispositionē si aliquis desinat ee nobilis pp sua facinora quoad cōmoda tm̄ intelligiť in boc.iiij.volu.consi.lij.colum.i. in princip. car.111
Statuto si caueať q̄ iudex de sapiētis cōsilio iudicare debeat qūo intelligať in boc.iiij.volu.cōsi.lij.col.iiij.in prin. car.112
Statuto si caueať q̄ omnis questio cōpromitti debeat de questionibus dubijs intelligitur in boc.iiij. volu.consi.lij.colum.iiij. ante medium. car.112
Statutum excludens creditorē a suo credito per tpis spaciuz an valeat: ⁊ an peccatū inducat. Et qūo testatoris mandatum intelligatur q̄ heres creditoribus suis satisfaciat in boc.iiij.volu.cōsilio.lix.col.ij.ante med. car.117
Statutuz an valeat q̄ post.x. annos quis debitum soluere non teneatur in boc.iiij.vol.cōsil.lix.col.ij. in fi. car.117
Statutum si disponat q̄ si creditor infra certum terminū debitum nō petierit a iudice de cetero nō audiatur in boc.iiij. volu.cōsi. lix.col.iij. circa medium. car.117
Statutum si dictauerit q̄ si quis opposuerit spuriuz nō posse succedere in penam incidat an valeat in boc.iiii.volu.cōsi.lix.col. ij.circa finem. car.118
Statuta nunquid ebreos ligant in illo loco vbi habitāt. Et an immunitas incolis cōcessa ad eos extendať. Et nunqd bononiē siuz appellatione iudei ⁊ clerici veniant. Et qui populi a popularium ⁊ fideliuz ⁊ deuotoꝝ ⁊ plebis ⁊ socioꝝ cōprehendanť. Et nunquid iudeus habens rem cum xpiana capitis pena puniatur. Et an ēt hoc idem sit in rapiente ipam meretricē in boc iiij.volu.cōsilio.lxiij.colum.iij.ante medi. cum plu.sequen.per totum consi. car.194
Statutum si publicam vtilitatē ꝙcernat: lz principaliter cōcernat vtilitatez priuatam nibilominus priuatoꝝ pacto tolli nō potest in boc.iiij.volu.consi.lxiij.col.ij.ante med. car.136
Statutum qñcunq; priuatam renunciantis vtilitatē cōtineat ⁊ ēt publicaz nec priuata vtilitas a publica separari possit nec quo ad priuatam nec publicam vtilitatem renūciatio valeat in boc iiij.volu.cōsi.lxiiij.col.ij.circa finem. car.136
Statuto si caueatur q̄ magnas imobilia emere nō possit si tñ ipse magnas emit ⁊ in instrumento emptionis famuli sui nomē apponi fecit. an locus statuto esse dicať in boc.iiij.volu.cōsil.lxv. col.iiij.ante medium. car.138
Statutum si disponat q̄ testamentū nō insinuatum infra tres mēses irritetur an clericuz cōprehendere habeat in boc.iiij. volu. cōsi.lxv.col.ii.post med. car.139
Statutum si testari prohibeat absq; parrochiani ꝑsentia alias testamentum inualidum sit. nunqd clericū cōprehendere habeat in boc.iiij.vol.ꝙsi.lxv.col.ij.circa fi. car.136
Statutum si disponat q̄ testamentuz nō valeat nisi positum fuerit in memorialibus cōmunis. an tale statutum in testamentis ad pias causas locum habere dicatur in boc.iiij.volu.consil.lxv. col.iij..ante medium. car.139
Statutum si disponat q̄ mulier nō possit se obligare sine cōsensu propinquoꝝ an sine illa solemnitate ecclesie bona sua donare poterit in boc.iiij.volu.cōsi.lxv.col.iij.circa princi. car.139
Statutum layconꝝ si dictauerit causam terminandi infra certos dies nunquid tale statutum clericum in foro layco litigantez ligare habeat in boc.iiij.volu.cōsil.lxv.col.ij.post med. car.140
Statutum layconꝝ licet non teneat quando cōtra ecclesie libertatem disponit tamen tenet ⁊ cōprehēdit clericos quando nō ē ꝯ libertatē ecclesie in boc.iiij.vol.ꝙsi.lxv.col.iij.in ꝑn. car.140
Sequestrarius seu depositarius an sallariuz habere possit. Et an si sciam aliquem gerere se pro procuratore meo ⁊ taceo ei mandatum dare videar. Et quando obligatus sim ad expensas p eum factas siue vtiliter gerat siue nō. Et que per testes probari possint. Et quid etiā in mandato ⁊ citatione ⁊ similibus in boc iiij.volu.consi.lxx.col.i.in prin.cum plu.seq.p to.ꝙsi. car.156
Statuto si caueatur q̄ habens ab offenso pacem de bāno cancelletur si quidam blasphemauit deum. ⁊ eum peniteat si petat de bāno cancellari an debeat in boc.iiij.volu.cōsi.lxxij. colum.ij. in fine. car.161
Statuto si caueatur q̄ cōmunitas damnum passo reficere possit si aliquis forensis in hospicio damnum passus fuerit an cōmunitas illi damna reficere teneatur in boc.iiij.vol. cōsil.lxxiij col. ij.post medium. car.161
Statutum si puniat homicidium proprijs manibus factuz ipsuz mandantem cōprehendere non habet in boc.iiij. volu.consil. lxxvi.col.iij.post med. car.167
Statuto si caueatur q̄ carceratus custodiri debeat qūo intelligatur in boc.iiij.vol.consi lxxvi.col.iiij.ante medium. car.167
Statutum disponens q̄ filia ꝓtenta sit de eo quod sibi dederit vel promiserit aut reliquerit pater intelligatur etiaz si dare destinauerit. Et vbi ratio in statuto assignata non sit que ratio intelligatur in boc.iiij.vol.cōsil.lxxxi.col.iij.post med.cū plu.sequē. per totum fere cōsi. car.174

T

Testatoꝝ quando aliquid monasterio legauit nec apparet quo monasterio presumatur in boc.iiij.volu.cōsilio.iiij.col.iij.in fi. car.4
Testatoꝝ si aliquid tanq̄ debitum ecclesie legauerit ⁊ non probetur debitum an vt legatum ab ipsa capieť in boc.iiij. volu.ꝙsil. i.colum.i.circa med. car.6
Trebellianica falcidia locū haberent si per statutū testandi noua forma induceret in boc.iiij.volu.ꝙsil.ij.col.ij.post med. car.9
Testes post publicatū ꝓcessum in cā matrimoniali quo casu recipi valeant in boc.iiij.vol.cōsi.ij.col.iij.ante med. car.9
Testatoꝝ vtrum possit liberare tutoreꝝ a reddenda rōne administrationis in his que dolose gessit. Et an ⁊ qñ videať remissus dolus ꝓteritus vel futurus. Et an possit ēt remitti inuētarij cōfectio ipsi tutori. Et qd proprie dolus ee dicatur in boc.iiij. volu.cōsil.iiij.col.iiij. post med.cū plu.seq.per totū ꝙsi. car.12
Testatoꝝ si liberet a reddēda administrationis rōne dolose gesta nō cōprehendunť in boc.iiij.vol.cōsi.iiij.col.ij.circa ꝑn.car.13
Testatoꝝ vbicūq; heredi mandauerit q̄ a reddenda administrationis ratione absoluat ⁊ heres absoluit ille actus dicit vltime voluntatis non autem inter viuos in boc.iiij. vol.cōsil.iiij.col. ij.ante medium. car.13
Testem vbicūq; ꝓtes in psona ⁊ in dicto approbāt tūc plenā ꝓbationem in boc.iiij.volu.cōsi.iiij.col.iij.post med. car.13
Testatoꝝ quo casu nec per viā directā nec p viam indirectā alicui tutellam reliquere possit ⁊ illū a dolose gerendis absoluere posit in boc.iiij.volu.consilio.iiij.col.iiij.post med. car.13
Testatoꝝ voluit q̄ vxoꝝ sua administraret omnia bona ipsius tutoris eo mortuo: ⁊ de fructibus ⁊ redditibus percipiendis ex bonis ipsius testatoris nō teneret dicta vxoꝝ rōnem reddere sz stari voluit conscientie ipsius vxoris vsq; ad pubertatez filij instituti. nunqd talis vxoꝝ administrationis rationez reddere teneatur: ⁊ an ipse testatoꝝ inuentarij ꝙfectionez remittere potuerit in boc.iiij. volu.cōsilio.iiij. cōlū.i.in prin. car.14
Testatoꝝ si vxori mandauerit ne vxorē in suo legato molestet qualiter intelligatur in boc.iiij.volu.cōsil.iiij.col.iiij.in fi. car.14
Testatoꝝ si dat alicui liberam voluntatem eligendi pauperes dūmodo dolose non elligat intelligitur in boc.iiij.vol. ꝙsi.iiij.col. ij.post medium. car.15
Testes dicentes se publice audiuisse dici nunquid vocē publicaz ꝓbent in boc.iiij.volu.cōsi.v.colum.iiij.circa prin. car.15
Testis si neminē noiaret: sed diceret se nō recordari eius testimoniuz nō valeret in boc.iiij.volu. ꝙsi.v.col.ij.ante med. car.16
Testis qñ deponit super his que per potentiaz intellectiuā apprehendunť nunqd nō interrogatus cām reddere teneať: secus i his que cū modico ⁊ paruo discursu apprehēdunť in boc.iiij. volu.consilio.v.colum.ij.circa med. car.16
Testis si dicat q̄ est publica vox ⁊ fama: ⁊ q̄ publice dicit per ciuitatem vel a maiori pte ciuium an probet in boc.iiij.vol.cōsil. v.colū.ij.circa fi. car.16
Testes vbi lex requirit esse optime opinionis cautella est q̄ articuleť: q̄ probatum fuit per testes: qui erant optime opinionis in boc.iiij.volu.consilio.vi.colū.i.circa fi. car.19
Tutoꝝ an pacez facere possit cum occisoribus patris ipsius pupilli si hoc ipsi pupillo expediat in boc.iiij.volu. consil.vij.colum.iiij.in fine. car.28

Testator si ꝓstituat sibi executorem in suo testamento ꝑsentez: ⁊ tacentem nō presumit̃ tñ assentire oneri assumendi executionem in hoc.iiij.volu.cōsil.ix.colū.i.in prin. car.27
Trebellianicam nunqd testator ꝓhibere possit. Et an per non inuentariū ꝓfectionem ipsa legitima perdat̃. Et qūo societas tacita vel expressa ꝯhab̃: ⁊ maxime cū pupillo cuz patruis. Et an ⁊ qñ reuocata intelligat̃: ⁊ qñ nō. Et quāta sit legitima filio debita de iure cōi. Et an filia femina per statutū exclusa in numeruz filioꝝ computet̃. Et an institutus in legitima successor singularis vel vniuersalis dicatur in hoc.iiij.volu.cōsi.x.colū.ij.circa med.cum plu.seq.per totum consi. car.28
Tutor patruus si noie ꝓprio de pecunia cōi cū ipso pupillo negociatur: tūc res empte cōmunes efficiunt̃: ⁊ cōpendium cōmuni cabitur in hoc.iiij.volu.ꝓsi.x.col.i.circa finem. car.30
Testis vbicūqz deponit sup eo qō verisimile nō est: nō est sibi adhibenda fides in hoc.iiij.volu.cōsil.xi.col.i.in fi. car.31
Testes si hincinde ꝯrij fuerint: tūc stat̃ testibus deponētibus sup eo qō est ꝓforme iuri cōi: cꝫ super eo qō ꝓforme est iuri speciali in hoc.iiij.volu.consil.xi.colū.i.in fi. car.31
Testis si dicit vnum extra iudiciū: ⁊ aliud postea in iudicio deponit an de falso puniri debeat in hoc.iiij. volu.cōsil.xi.colum.ij. in princip. car.31
Testis ad hoc vt testimonio reppellat̃ vel ab accusatiōe requirit̃ ꝙ sit ꝓuictus ⁊ condemnatus de crimine in hoc.iiij.volu.consilio.xi.col.iiij.circa prin. car.31
Testem integre opinionis vbicūqz ius requirit nō sufficit esse infamē ifamia facti in hoc.iiij.volu.ꝓsi.xi.col.i.ante med. car.32
Testator si heredi mādet: vt ad vsuras mutuet sub pena priuationis hereditatis an talꝫ preceptum seruandū sit in hoc.iiij.vol.cōsil.xvi.col.iiij.ante med. car.40
Testator si dixerit volo ꝙ si heres meus nō soluerit centū titio infra mensem ꝙ noie vsurarum soluat: an tale mandatum valeat in hoc.iiij.volu.cōsil.xvi.col.iiij.ante med. car.40
Testiū examinatio si alicui cōmittit̃ ad ꝓsecutiua extendit̃ in hoc iiij.volu.cōsi.xvi.col.ij.in prin. car.41
Tutor aut curator licet bona minoris donare nō possit aut bona pupilli nihilominus qualitate pupilli ⁊ ipsius patrimonij quātitate ꝓsiderata administrator donare poterit in hoc.iiij.volu.cōsi.xviij.col.iiij.post med. car.45
Testes duo si ꝓbent ꝙ quis fundū arauerit ⁊ alij duo probēt ꝙ aduersarius fructus apportauit ille obtinet q de antiqua possessione ꝓbat in hoc.iiij.vol.cōsil.xxv.col.i.circa med. car.55
Testibus quibusdam si mulier ꝓbauerit virum esse frigide nature: ⁊ vir ꝑ totidem testes ꝯriuz ꝓbauerit cuius assertioni stetur in hoc.iiij.volu.consi.xxv.col.i.circa med. car.55
Testibus si eps probet ipsum habere in specie iuris ꝙditionez in aliquo loco ⁊ abbas per totidem testes probat se bñ in genere iurisditionem in eodez loco qui testes preferant̃ in hoc.iiij.volu.cōsil.xxv.col.i.post med. car.55
Testibus si ego probem me possidere boues vt meos ⁊ pro meis ⁊ alij testes pares deponunt ꝙ ego teneo illos vt cōductos ⁊ ꝑsentes conductioni fuerint qui preferant̃ in hoc.iiij.volu.cōsi.xxv.colum.i.post medium. car.55
Testes si hincinde oi paritate pares fuerint illi preferunt̃ qui de scientie cā nō interrogati sui dicti causam assignare possunt in hoc.iiij.vol.cōsi.xxv.col.i.post med. car.55
Testes duo layci si deponant me hodie in isto loco delictum commisisse: ⁊ duo clerici testes ꝯrium deponāt quibus stari debeat in hoc.iiij.volu.cōsil.xxv.col.i.post med. car.55
Testes de voluntate coacta deponentes preferunt̃ testibus deponentibus de voluntate libera in hoc.iiij.volu.consil.xxv.col.i. circa finem. car.55
Testes si hincinde pares fuerint tunc iudex per ai sui mortuum pōt adherere alteris testibus ⁊ alteris non in hoc.iiij.vol.cōsilio.xxv.col.ij.ante medium. car.55
Testis correus in cā correi esse pōt: lz in cōsequentiaz de cōmodo suo agat̃ in hoc.iiij.volu.cōsil.xxv.colū.iij.circa fi. car.55
Testis pōt esse creditor in cā sui debitoris: ⁊ si in consequentiā de ipsius creditoris cōmodo agat̃ in hoc.iiij.volu. consilio. xxv. colum.iij.in fi. car.55
Testis in cā ecclesie sue prelatus esse pōt licet in cōsequentiam de ipsius prelati cōmodo agatur in hoc.iiij.volu.consilio.xxv.colum.iij.in fi. car.55
Testis si dixerit credo: qz presens fui: an probet in hoc.iiij.volu.cōsil.xxv.col.i.ante med. car.56
Testamentū primum quot testibus ⁊ qñ reuocari possit. Et an testamentum nō lectuz ad pias causas ⁊ inter liberos valeat. Et nunquid in eo rogans requirat̃. Et an ⁊ quando notarius in numero testium cōputari valeat. Et nunqd in codicillis testes ēt rogati admitti debeant. Et ad quem iudicez legatoꝝ executio seu factoruz ad pias causas spectare habeat in hoc.iiij.volu.cōsil.xlij.col.i.in fi.cū plu.seq.per totum cōsi. car.87
Testamentum si quispiam fecit in quo ecclesiam instituit deinde tractu temporis cum esset infirmus duos testes vocauit ⁊ fecit scribi per quendam clericum quedam legata: ⁊ in alijs suis bonis instituit pauperes xpi: ⁊ in presentia duorum testium manifestauit: ꝙ volebat: ꝙ oia predicta ꝑ vnum notariū in publicā formaz redigerentur: ⁊ sic hoc facto anteꝯ notarius haberet̃ mortuus est nunqd ex hoc primum testamentuz sublatum esse dicat̃ in hoc.iiij.volu.consi.xlij.colū.ij.ante med. car.87
Testamentum quidam iam multis annis condiderat ⁊ fecerat legata pia postea in articulo mortis ab aliquibus ꝓpinquis interrogatus si volebat nepotes instituere qui respōdit ꝙ sic postea tabellioe accersito nūqꝫ respondere voluit ⁊ mortuus fuit uunqd per talia verba primum testamentū reuocatum dicatur in hoc.iiij.volu.consi.xlij.col.ij.circa medium. car.87
Testamentum suū si testator manu sua scripsit in quo filios heredes instituit: ⁊ illud testamentum in capsa reposuit ⁊ non fecit illud legi per tabellionem coram se ⁊ testibus an tale testamentum valeat in hoc.iiij.volu.cōsi.xlij.col.iij.circa fi. car.87
Testamentum si quidam facere incipiat: ⁊ iam in testamento scriptū sit in quo loco ecclesia fieri debeat ⁊ pro ea legata certa pecunia deinde testator ante perfectum testamentum mortuus sit nunquid ecclesia fieri valeat in hoc.iiij.volu. cōsil.xlij.col.iiij. ante medium. car.87
Testamento suo testator cū quatuor testibus ecclesiā instituit nec rogauit testes nec testamentum coram testatore lectum fuit nūquid ipsum testamentum valeat in hoc.iiij.volu.cōsi.xlij.col.i. in princip. car.88
Testamento suo pater filium instituit postea testamentum mutare voluit: ⁊ fecit vocari notarium ⁊ hospitale construendum instituit: ⁊ dum notarius coram testatore ⁊ testibus testamentum recitare vellet filius dedit operaz ꝙ testes de presentia testatoris recederent: ⁊ sic notarius non potuit publicare: ⁊ interim testator non lecto testamento mortuus est quid iuris an primum testamentum reuocatum videatur in hoc.iiij. volu.cōsil.xlij.col. i.post medium. car.88
Testamento ad pias causas an duo testes sufficiāt in hoc.iiij.volu.consil.xlij.colum.ij.post medium. car.88
Testamento ad pias causas necessarium non est testes esse rogatos in hoc.iiij.volu.cōsi.lxxxviij.col.ij.ante med. car.88
Testamento ad pias causas iuris ciuilis subtilitas non seruatur sed equitas iuris canonici in hoc.iiij.volu.cōsil.xlij.colum.ij. in fine. car.88
Tacens in actu concupiscibili ⁊ honorabili consentire ꝓsumitur in hoc.iiij.volu.consi.xlvi.col.iij.circa medium. car.97
Testamentum inter liberos sine die vel aliter imperfectum an valeat. Et quid in testamento ad pias causas. Et qd si impfectū fit rōne voluntatis vel solēnitatis vel si fit omissum verbū actū ꝛc. Et an clausula codicillaris opet̃ in testō iperfecte ratiōe solemnitatis vel ēt volūtatis. Et an scriptura priuata sine die valeat. Et que requirāt̃ ad hoc vt cōparatio scripture fieri valeat in hoc.iiij.volu.consi.lviij.colum.ij.ante med. car.123
Testamētū facere si testōr incepit: ⁊ exꝑsit ꝙ instituebat pauperes xpi ⁊ nō perfecto testamento furor eū inuasit: an dicta institutio valeat in hoc.iiij.vol.consil.lviii.col.ij. post med. car.123
Testamentum imperfectū inter liberos voluntatis ratione tenet in hoc.iiii.volu.cōsilio.lviij.colum.i.post med. car.124
Testamento suo si quis mandauerit: ꝙ soluant̃ debita vī voluisse: ꝙ soluant̃ ea debita que eū mala fide prescripsit in hoc.iiij. volu.consilio.lix.col.ij.circa fi. car.128
Testamēto suo an testator cōtra ius municipale disponere valeat

in boc.iiij.volu.cõsi.lxiiij.coli.j.post medium. car.136
Testes qñ in ꝓbanda pecunie numeratione ꝑrij vel cõcordes eẽ dicañ. Et quid si in tpe discordãt. Et quotuplex singularitas esse dicañ. Et quid si in substantia ẽt discordant ꝛ in cortice verborum. Et quid si vnus deponit de fama in vna parte ciuitatis ꝛ alius in alia parte. Et qd si vnus de veritate deponit ꝛ alius de ꝓfessiõe. Et qui dicañ testes odiosi vel inimici: ꝛ quotuplex inimicitia sit. Et quid si reconciliatio facta sit: ꝛ qũo ꝛ per quos actus inducatur in boc.iiij.volu.consi.lxxx.colum.i.in fi.cum plu.sequen. car.172
Testamentum an facere possit in extremis existens ꝛ maxime ad pias causas ꝛ pser tim pestis tpe ꝛ quot testes ad hoc sufficiũt ꝛ an ẽt rogati esse debeant: ꝛ an masculi vel femine requirañ. Et nunquid dotis legatum pium esse dicañ in boc.iiij.volu.consilio.lxxxvij.colũ.i.circa fi.cum plu.seq. car.183
Testamentũ primum vel secundum in quo est clausula derogatoria: an valeat. Et quid si interuenit spacium multorum annorum inter vnum ꝛ aliud. Et quid si secundũ in publicam formam relatũ sit ꝛ in capsa testatoris reperiañ. Et quis huius verbi specialiter effectus sit. Et an sufficiat clausula derogatoria in genere vel in specie fieri debeat in boc.iiij.vol.cõsi.lxxxviii.col.i.circa medium cum plu.seq.per totum consi. car.187

U

Uerba ista.s.recipitur sub protectione ꝛ defensione ecclesie quid importent in boc.iiij.volu. ꝓsi.i. colum.ij. in princip. car.7
Uerbum protegere an cum armis defendere significet in boc.iiij. volu.consilio.i.colum.ij.in prin. car.7
Uerbum ꝓtectio importat qꝫ si lite pendente iudex sniam ferat tunc si victus dicat submitto me ꝓtectioni talis iudicis appellationum vĩ ab illa snia appellare in boc.iiij.volu.cõsi.i.colum.iiij. in princip. car.7
Uerbum alterius similia implicat in boc.iiij.volu.cõsil.i. colũ.ij. circa finem. car.7
Uerba quotiens aliquid opari possunt sine effectu eẽ non debeat in boc.iiij.volu.ꝓsi.iiij.colũ.iij.post medium. car.11
Uerbum de sui natura vbicũqꝫ arbitriũ boni viri importat per adiectionem verbi liberam mutat ꝓpriam naturam ꝛ alterat ꝛ libertam voluntatem importat in boc.iiij. volu.cõsilio.iiij. colũ.ij. circa prin. car.13
Uerbum placebit de sui natura boni viri arbitriũ importat in boc iiij.vol.cõsi.iiij.col.ij. circa med. car.13
Uendens rem scienter minus dimidia iusti pcij qõ legis bñficium habeat in boc.iiij.volu.cõsi.vi.col.ij.in fi. car.19
Uenditio de pupilli ꝛ pp modicam lesionem rescindiť in boc.iiij. volu.consilio.vi.col.ij. in fi. car.20
Uerba habere ꝛ possidere vbicũqꝫ simul proferunť verbũ habere ciuilem possessiõe signific at ꝛ verbum possidere naturalem in boc.iiij.volu.cõsi.vi.col.i.in fi. car.21
Usurarius si rẽ pro certo pcio emerit: ꝛ venditori locauerit ꝓ certa annua pensione sup perceptione fructuũ nũqd ex boc ꝟctus usurarius ꝓsumať in boc.iiij. vol.ꝓsi.viij.col.ij.in pn. car.24
Usurarius si erat emptor ꝛ venditor sub venditiõis velamine in rei vendite possessiõe remãserit an ꝟctus fore feneratitiũ ꝓsumẽdum sit in boc.iiij. vol.cõsil.viij.col.ij.ante med. car.24
Usurarius si re vera mihi.x. mutuet pro qbus ego facio venditionis chartã domus cuiusdam hoc pacto: qꝫ ego ꝓmitto reemere hãc domum post quinquẽnium: ꝛ nõ añ pro eodem pcio an si de mutuo a pte ꝓbari non põt ꝟctus usurarius ex consuetudine presumiť in boc.iiij. vol.cõsilio.viij.col.ij.circa fi. car.24
Uerbo sine figura tolluntť substãtialia a iure ciuili inducta in boc iiij.volu.consil.xij.colũ.ij.circa fi. car.34
Uerbum dispensare in iure ciuili expressum nõ reperiť in boc.iiij. vol.consil.xviij.colum.i.post med. car.46
Uerba quomodocũqꝫ qualitercũqꝫ quacunqꝫ rõne vel cã in fine apposita quo pacto ad superiora ꝑcedentia referañ in boc.iiij. volu.cõsi.xviij.col.i.post med. car.46
Uerba.n. exponenda sunt ꝛ intelligenda scõm qualitatẽ persone cui adiunguntť in boc.iiij.vol.cõsil.xx.col.iiij.post me. car.47
Uenditor si vendidit plus ꝛ minus iusto precio verum fraus nõ interuenit tunc ipsi legi standum est in boc.iiij.volu.consi.xxi. col.i.circa med. car.49
Uerba talis ex certa scientia vendidit quid importent in boc.iiij. volu.ꝓsil.xxi.col.i.in fi. car.49
Usurarius ꝟctus vel simulatus qñ ꝛ ex quibus presumañ. ꝛ an simulationis species ꝓbari debeat. Et nunqd amicitia ꝛ affinitas a pari procedant. Et an actioni personali.xl. annorum spacio prescribatur. Et nunqd heres bonefidei suo auctori succedens qui in malafide fuit fructus ipsos lucretur. Et an prescriptionis tẽpora guerre tpe: vel ẽt mortalitatis currere habeant. Et nunqd iuri facultatis pscribatur vel ei quod ex alieno arbitrio dependet. Et an ꝛ per que verba pscriptio priuatorum pacto tolli possit in boc.iiij.volu.cõsilio.xxij.col.iiij.in fi.cuꝫ plu.seq. per totum consi. car.49
Uerbum publice maiorem populi partẽ non importat in boc.iiij. volu.cõsi.xxviij.col.ij.ante med. car.60
Uerbum soluo si exprimañ cum adiunctum principaliter solue pecuniam tũc stricte accipiť: ꝛ de naturali numeratione intelligi debet in boc.iiij.volu.cõsil.xxxv.col.i.in fi. car.71
Uerbum molestia in malam partem capitur in boc.iiij.volu.cõsil xl.col.iiij. circa medium. car.81
Usumfructum si vxori maritus reliquerit mandans heredi: qꝫ si in eo vxorem molestaucrit ab hereditate cadat: quo pacto intelligatur in boc.iiij.vol.ꝓsi.xl.col.iiij.circa fi. car.81
Uerbum presumat quo casu in malam partẽ capiañ in boc.iiij.volu.ꝓsil.xl.col.i.in prin. car.82
Uerbum legitimis nõ importat rogitũ sed importat habilitatem ꝛ idoneitatẽ in boc.iiij.volu.cõsi.xlij.col.i.ante med. car.89
Uictricus si prestat alimenta priuigno an repetende animo pstare presumatur in boc.iiij.vol.cõsi.xlvi.col.ij. post med. car.98
Uerba omnia ꝛ singula operañ qꝫ includunt oia que ex natura sermonis cõprehendi possunt in boc.iiii.volu.cõsi.xlviij.col.i. ante medium. car.100
Uendens rem cõmunem an tñ partem suam vendere intelligañ in boc.iiij.volu.cõsi.xlvii.col.ij.circa med. car.100
Uerba quecũqꝫ psone scõm subiectam materiã intelligunť in boc iiij.volu.cõsi.lxvij.col.iiij. in fi. car.100
Uerba enunciatiua geminata an ꝓbent in boc.iiij.volu.consi.li. col.iiij.circa finem. car.106
Uerbum occupare sepenumero in quã partem capiañ in boc.iiij. volu. ꝓsi.li.col.ij.circa fi. car.109
Uendidi si tibi prediũ ꝛ confines adieci: tũc videor vendidisse totum illud qõ est intra illos fines in boc.iiij.volu. consi.liiij.colum.i.in fi. car.114
Uendidit si titio seyo domũ quam cõmunem cum fratre suo habebat an totam domum vel partem suam dũtaxat vendere videañ in boc.iiij.vol.cõsi.liij.col.ij.ante medium. car.114
Uerba ꝟctus in dubio sunt interpretanda ꝟ cum qui stat pro contractu in boc.iiij.volu.consi. vii.col.i. ante medium. car.123
Uerba accipio te in protectione mea quid importent. Et an promittentes aliquez defendere suis expensis intelligatur. ꝛ quid in eo qui operari promisit. Et quod significatum sit genitiui: ꝛ huius verbi comendare. Et nũquid pax inter principes facta inter eorum adherentes facta presumatur. Et an ꝛ quãdo sciẽtia probari debeat. Et quãdo mandatum vel scientia presumatur in boc.iiij.volu.cõsilio.lxij.colũ.ij.post med. cum plu.seq. per totum cõsi. car.132
Uerba rite vel recte qũo sumi ꝛ intelligi debeant in boc.iiij.volu. cõsi.lxx.col.iij.post med. car.149
Uiro graui ꝛ honesto in tantum defertur: qꝫ si succumbat in causa eo quia non habuit iustam litigandi causam in expensis minime punitur in boc.iiij.volu.consilio.lxxvij.colum.ij.ante medium. car.169
Uerba enunciatiua si in aliquo instrumento exprimuntur proba re habeat in boc.iiij.volu.cõsi.lxxxiij.col.ii.circa fi. car.179
Uasallus vel superficiarius vel emphiteota an i iudicio ipsos dominos cõuenire possint quando ab aliquo conueniuntur. Et quid si super vtili dominio tantum conueniuntur in boc.iiij.volu.cõsilio.lxxxiiij.colum.ij.in princip.cum plu.sequen. per totum consi. car.179

FINIS

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA -

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA

T·J·22·

